RMK I. 551. /2. péld.
„B"-variáns.
(Hiányz. elül a [2.] sztl. lev. Egyébként teljes.)
XXIII ~~8/7~~
F e/6.

Catalogi.	Plutei.
B. 134.	~~A. 6.~~ ~~G 10/4~~

Rima I. 551. B.-var.

IHS
PATRONA HVNGARIÆ
S. Gerard. E. M.
S. Adalbert. E. M.
S. Martin. E. C.
S. Stephan. R. H.
S. Ladiss. R. H.
S. Emeric. D. H.
LEX DOMINI IMMACVLATA, CONVERTENS ANIMAS.
SZENT
BIBLIA.
A' DEÁK
VULGATA EDITIÓ-
ból Magyarrá fordította
NAGY-SZOMBATI
P. KÁLDI GYÖRGY
Societatis JESU.
DOMINI FIDELE, TESTIMONIVM
SAPIENTIAM
S. Ignatius Lojóla.
S. Franciss. Xauerius.
B. Franciss. Borgia.
PRÆSTANS PARVULIS.
B. Aloys. Gonzaga.
B. Staniss. Kostka.
PSAL. XVIII. V. 8.
Nyomtatta
BE'CHBEN A' KO-
lóniai Udvarban,
FORMIKA MÁTE.
M. DC. XXVI.
Esztendőben.

GENESIS.

MOYSES ELSŐ KÖNYVE.

I. RESZ.

Act. 14. c. 15. 17. f. 24. Pſal. 32. a. 6. & 135. a. 5. Eccli. 18. a. 1.

KEzdetben teremté Iſten a' mennyet és a'földet. * A' föld pedig puſzta és üres vala, és ſetétſég vala a' mélyſégnek ſzínén: és az Iſtennek Lelke leveg vala a' vizek-fölött. * És monda az Iſten: † Légyen világoſſág. És lőn világoſſág. * És látá Iſten a' világoſságot hogy jó vólna: és el-válaſztá a' világoſſágot a' ſetétſégtől. * És nevezé a' világoſſágot Napnak, és a' ſetétſéget Éjnek: és lőn eſtve és reggel, egy nap. * Monda még-is az Iſten: Légyen erőſſég a' vizek-között: és válaſzſza-el a' vizeket a' vizektől. * És erőſſéget chinála az Iſten, és el-válaſztá a' vizeket, mellyek az erőſſég-alatt valának, azoktól, " mellyek az erőſſég-fölött valának. És ugy lőn. * És nevezé az Iſten az erőſſéget égnek: és lőn eſtve és reggel, második nap. * Monda pedig az Iſten: Gyűllyenek egybe a' vizek, mellyek az ég-alatt vannak, egy helyre: és teſſék-ki a' ſzáraz. És ugy lőn. * És nevezé az Iſten a' ſzárazt, † Földnek: és a' vizek gyülekőzetit nevezé Tengereknek. És látá Iſten hogy jó vólna. * És monda: Hozzon a' föld zőldellő és mag-hozó füvet, és gyümőlchöző fát, melly gyümőlchöt hozzon az ő neme-ſzerént, melynek magva ő-magában légyen a' földön. És ugy lőn. * És hoza a' föld zőldellő és mag-hozó füvet az ő neme-ſzerént, és gyümőlch-termő fát, és mindeniknek magva lévén az ő terméſzeti-ſzerént.

1 A
2
3
4
5
6
7
8
9
10 B
11
12

13 És látá Iſten hogy jó vólna. * És lőn eſtve és reggel, harmadik nap.
14 * Monda pedig az Iſten: Légyenek világoſítók az ég erőſſégén, és válaſzſzák-el a' napot és az étſzakát, és légyenek " jelekre és időkre, és napokra és eſztendőkre: * hogy világoſkodgyanak az ég erőſſégén, és világoſíttsák a' földet: És ugy lőn. * És alkota az Iſten két nagy világoſítót: a' nagyobbik világoſítót, hogy előtte lenne a' napnak: és a' kiſſebbik világoſítót, hogy előtte lenne az éjnek: és chillagokat. * És helyhezteté azokat az ég erőſſégében, hogy világoſkodnának a' földön, * és előtte lennének a' napnak és az éjnek, és el-válaſztanák a' világoſſágot és a' ſetétſéget. És látá Iſten hogy jó vólna. * És lőn eſtve és reggel, negyedik nap. * Monda még-is az Iſten: Hozzanak a' vizek chúſzó-máſzó élő lelket, és röpűllő állatot a' föld-fölött, az ég erőſſége-alatt.
21 * És teremte Iſten nagy Czet-halakat, és minden élő és mozogható lelket, mellyet hoztanak vala a' vizek az ő terméſzetek-ſzerént, és minden röpűllő állatot az ő neme-ſzerént. És látá Iſten hogy jó vólna. * És meg-áldá azokat, mondván: Neveked gyetek, és ſokaſodgyatok, és töltſétek-bé a' tenger vizeit: és a' madarak ſokaſodgyanak a' földön.
23 * És lőn eſtve és reggel, ötődik nap.
24 * Monda még-is az Iſten: Hozzon a' föld élő lelket az ő neme-ſzerént, barmokat, és czúſzo-máſzo állatokat, és földi oktalan állatokat az ő terméſzetek-ſzerént. És ugy lőn.
25 * És alkota Iſten földi oktalan állatokat az ő terméſzetek-ſzerént, és

" Pſ. 135. b. 7.

" Pſ. 135 a. 5. Ier. 10. b. 12. & 51. b. 15. Pſ. 148. a. 4.

† Pſ. 32. b. 7. & 88. b. 12. & 135. a. 6. Iob. 38. a. 4.

† Heb. 11. a. 3.

barmokat, és a' földnek minden czúszo-mászó állattyát az ő nemeszerént. És látá Isten hogy jó vólna, * és monda: Alkossunk embert † a' mi képünkre és hasonlatosságunkra: és uralkodgyék a' tenger nek halain, és az égi madarakon, és oktalan állatokon, és az egész földön, és minden czúszó-mászó állaton, melly mozog a' földön. * És teremté Isten az embert az ő képére: az Istennek képére terémté őtet, " férfiúvá és aszszony-állattá teremté őket. * És meg-áldá az Isten őket, és monda: Nevekedgyetek, és sokasodgyatok, és töltsétek-bé a' földet, és hajtsátok azt birodalmatok-alá, és uralkodgyatok a' tengernek halain, és az égi madarakon, és minden lelkes állatokon, mellyek mozognak a' földön. * És monda az Isten: Imé néktek adtam minden mag-hozó füvet a' földön, és minden fákat mellyeknek az ő nemekszerént-való magvok vagyon ő-magokban, † hogy légyenek néktek eledeletekre: * és a' földnek minden lelkes állatinak, és az égnek minden madarainak, és mindeneknek a' mellyek mozognak a' földön, és a' mellyekben élő lélek vagyon, hogy légyen eledelekre. És ugy lőn. * " És láta az Isten mindeneket a' mellyeket alkotott vala: és igen jók valának. És lőn estve és reggel, hatodik nap.

† Col. 3. b. 10. Infr. 5. a. 1. & 9. a. 6. 1. Cor. 11. b. 7. " Sap. 2. d. 23. Mat. 19 a. 4. Eccl. 17. a. 1. Inf. 8. 6. 17. & 9. a. 1. † Inf. 9. a. 3. " Eccli. 39. c. 21. Marc. 7. d. 37.

II. Rész.

AZért el-végeztetének az egek és a' föld, és azoknak minden ékessége. * És elvégezé az Isten hetedik napon az ő chinálmányát mellyet alkotott vala: " és meg-nyugovék hetedik napon minden chinálmányától mellyet véghez vitt vala. * És meg-áldá a' hetedik napot; és megszentelé azt: mert azon szűnt vala meg minden ő chinálmányától mellyet teremtett az Isten hogy el-végezne. * Ezek az égnek és a' földnek eredeti, mikor teremtettenek, a' napon mellyen alkotta az Úr-Isten az éget és a' földet: * És a' mezőnek minden veszszejét minek-előtte kijőne a' földből, és a' tartománnak mindé füvét minek-előtte ki-chirázsnék: mert nem bochátott vala az Úr-Isten esső a' földre, és nem vala ember a' ki mivelné a' földet: * Hanem forrás jő vala fel a' földből, meg-öntözvén a' földnek egész szinét. * Formálá azért az Úr-Isten az embert a' föld agyagából, és lehelle az ő orczájára életnek lehelletit, † és lőn az ember élő lélekké. * Plantálta vala pedig az Úr-Isten a' gyönyörűségnek Paradichomát kezdettől-fogva: melyben helyhezteté az embert a' kit formált vala. * És nevele az Úr-Isten a' földből minden szép tekintetű, és ételre édes fát: életnek fáját-is a' paradichomnak közepette, és a' jó 's gonosz tudásának fáját. * És folyó-víz mégyen vala ki a' gyönörűségnek helyéről, a' paradichom megöntözésére, melly onnét négy főre oszol. * Az eggyiknek neve " Fison: ez a' melly környűl-follya Hevilátnak minden földét, holott az arany terem: * és annak a' földnek aranya leg-jobb: ott találtatik bdellium, és onyx kő. * És a' második folyó-víznek neve Gehon: ez a' melly meg-kerűli az egész Szerechen-országnak földét. * A' harmadik folyó-víznek pedig neve Tygris: ez foly az Asyriusok-ellen. A' negyedik folyó-víz pedig, ő az Eufrátes. * Vivé azért az Úr-Isten az embert, és helyhezteté őtet a' gyönörűségnek paradichomában, hogy mivelné és őrizné azt. * És paranchola néki, mondván: A' paradichomnak minden fájáról egyél: * de a' jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél: mert valamelly napon éjendel arról, halállal halsz-meg. * Monda még-is az Úr-Isten: Nem jó az embernek egyedül lenni: teremtsünk néki hozzá hasonló segétőt. * Formálván azért az Úr-Isten a' földből a' földnek minden lelkes állatit, és minden égi madarakat, vivé azokat Adámhoz, hogy látná minek nevezné azokat: mert minden élő-léleknek az az ő neve, a' minek Adám nevezte. * És neveze Adám az ő neveken minden lelkes állatokat, és minden égi madarakat, és a' földnek minden oktalan állatit: Adámnak pedig nem találtaték hozzá hasonló segétő. * Bochátta azért az Úr-Isten mély álmot Adámra: és mikor el-alutt vólna, vőn eggyet az ő óldala chontyaiból, és húst tőn helyébe. * És épité az

† v. Cor. 15. f. 45. " Eccli. 24. c. 35.

Úr-Isten az óldal-chontot, mellyet Adámból vött vala, aszszony'állattá: és vivé ötet Adamhoz. * És monda Adám: † Ez mostan, chont az én chontaimból, és hús az én húsomból: ez hivattatik Férfiúinak, mert férfiúból vétetett. * Annak-okáért elhadgya ember az attyát, és annyát, és ragaszkodik az ö feleségéhez: "és lésznek ketten egy testben. * Mind a' kettö pedig mezitelen vala, Adám tudn'illik és a' felesége: és nem szégyenlik vala.

† 1. Cor. 11. b. 9. Mat. 19 a. 5. Mar. 10 a. 7. Eph. 5. g. 31. " 1. Cor. 6. d. 16.

III. Rész.

DE a' kígyó-is ravazb vala a' földnek minden lelkes állatinál mellyeket az Úr-Isten alkotott vala. Ki monda az aszszony'állatnak: Miért parancholta néktek az Isten hogy ne ennétek a' paradichomnak minden fájárol? * Kinek felele az aszszony'állat: A' fák gyümölchéböl, mellyek a' paradichomban vannak, észünk: * a' fának pedig gyümölchéböl, melly a' paradichom közepett vagyon, meg-parancholta nékünk az Isten hogy ne ennénk: se ne illetnök azt, hogy nétalám meg ne hallyunk. * Monda pedig a' kígyó az aszszony'állatnak: † Semmi-képpen halállal meg nem haltok. * Mert tudgya az Isten, hogy valamelly napon észtek arról, meg-nyílnak szemeitek: és lésztek mint az Istenek, jót és gonoszt túdók. * Látá azért az aszszony'állat hogy jó vólna a' fa az ételre, és szép a' szemeknek, és tekintetre gyönörüséges: és vön annak gyümölchében, és " meg-évé: és adá a' férjének, ki meg-évé. * És mind a' kettönek meg-nyilának szemei: És mikor meg-ismérték vólna hogy mezítelenek vólnának, füge-fa leveleket aggatának egybe, és chinálának magoknak környül-kört ket. * És mikor hallották vólna az Úr-Isten szavát, ki a' paradichomban jár vala a' szellön dél-után, el-rejté magát Adám, és a' felesége az Úr-Isten színe-elött a' paradichom fái-között. * És szóllitá az Úr-Isten Adámot, és monda néki: Hol vagy? * Ki monda: A' te szódat hallám a' paradichomban: és meg-ijedék, mivelhogy mezítelen vólnék, és el-rejtém magamat. * Kinek monda: 'S ki jelentette néked hogy mezítelen vólnál, hanem hogy öttél a' fáról, melyről parancholtam vala néked hogy ne ennél? * És monda Adám: Az aszszony'állat mellyet társúl adtál nékem, adott nékem a' fáról, és öttem. * És monda az Úr-Isten az aszszony'állatnak: Miért cheleked-ted ezt? Ki felele: A' kígyó chaltmeg engem, és öttem. * És monda az Úr-Isten a' kígyónak: Mivelhogy ezt chelekedted, átkozott vagy minden lelkes állatok és földi oktalan állatok-között: a' mellyeden járasz, és földet eszel életednek minden napjain. * Ellenkezéseket vetek közötted és az aszszony'állatközött, a' te magod és az ö magva-között: ö meg-rontya a' fejedet, és te leseskedel a' sarka-után. * Az aszszony'állatnak-is monda: Megsokasítom nyavalyáidat, és méhedben fogadásidat: fájdalomban szülsz fiakat, és a' férfiu hatalma alatt lészsz, † és ö uralkodik rajtad. † 1. Cor. 14. f. 34. * Adámnak pedig monda: Mivelhogy halgattad a' feleséged szavát, és öttél a' fáról, melyről, meg-parancholtam vala néked, hogy ne ennél, átkozott a' föld a' te munkádban: fáradságokkal észel abból életednek minden napjain. * Tövisseket és bojtorjánokat hoz néked, és a' földnek füvét észed. * Orczád veritékével észed a' kenyeret, míglen viszsza térsz a' földbe melyből vétettél: mert por vagy, és porba térsz. * És hivá Adám a' felesége nevét, Hevának: azért hogy annya vólna minden élöknek. * Chinála-is pedig az Úr-Isten Adámnak és a' feleségének bör öltözeteket, és fel-öltözteté öket.

A B C D

* És monda: Imé Adám lött mint eggyik közzülünk, jót és gonoszt tudván: most azért né-talám ki ne nyújtsa kezét, és az életnek fájáról-is vegyen, és egyék, és örökké éllyen. * Es ki-küldé ötet az Úr-Isten a' gyönyörüségnek paradichomából, hogy mivelné a' földet, melyből vétetett vala. * És ki-üzé Adámot: és helyheztete a' gyönyörüségnek paradichoma-eleibe Kérubint, és tüzes és két-élö kardot, az élet fája útának örizetire.

" Eccli 25. d. 23. 1. Tim. 2. d. 14.

IV. Rész.

ADám pedig meg-ismére feleségét Hévát, ki méhében fogada és szűlé Kaint, mondván: Embert nyertem Istenáltal. * És ismég szűlé Abelt annak attyafiát. Abel pedig juhok pásztora vala, és Kain szántó-embér. * Lőn pedig sok napok-után, hogy Kain a' főld gyümölchiből ajándékot vinne az Úrnak. † * Abel-is vőn az ő nyájának első fajzásiból, és azok kövérségiből: és tekinte az Úr Abelre, és az ő ajándékira. * Kainra pedig, és az ő ajándékira nem tekinte: és fölőtte igen meg-haragué Kain, és meg-eséк az ő orczája. * És monda az Úr néki: Miért haragudtál-meg? és miért esett-meg a' színed? * Ha jól chelekeszel, nem-de nem vészed-e el? ha pedig gonoszúl, mingyárt ajtódban lészen a' bűn? de alattad lészen annak kivánsága, és te uralkodol rajta. * És monda Kain Abelnek az ő attyafiának: Mennyünk-ki. És mikor a' szánto-földön vólnának, reá támada Kain Ábelre az attyafiára, és " meg-ölé őtet. * És monda az Úr Kainnak: Hol vagyon Abel az atyádfia? Ki felele: Nem tudom: Vallyon 's őrizője vagyok-e én az atyámfiának? * És monda néki: Mit chelekedtél? az atyádfia vérének szava fel-kiált hozzám a' földről. * Mostan azért átkozott lészsz a' földön, melly fel-nyitotta száját, és bé-vőtte az atyádfia vérét a' te kezedből. * Mikor azt miveled, nem adgya-meg néked az ő gyümölchét, és bújdosó és tétova lézzegő lészsz a' földön. * És monda Kain a' Úrnak: Nagyobb az én hamisságom, hogy sem mint bochánatot érdemlyek. * Imé ki-vetsz ma engem a' föld színéről, és színed-előtt el-rejtezem, és bújdosó és tétova lézzegő lészek a' földön: azért valaki reám talál, meg-ől engemet. * És monda néki az Úr: Semmi-képpen ugy nem lészen: hanem, valaki meg-ölendi Kaint, hét-szerte meg-büntettetik. És jelt tőn az Úr Kainra, hogy senki meg ne ölné őtet valaki reá találna. * És ki-menvén Kain az Úr színe-elől, bújdosóúl lakék a' földön Edennek nap-keletre-való részében. * Meg-ismére pedig Kain a' feleségét, ki fogada, és szűlé Hénokot: és váraſt építe, és nevezé annak nevét az ő fia nevéről, Hénoknak. * Továbba, Hénok nemzé Iradot, és Irad nemzé Maviaëlt, és Maviaël nemzé Matusaëlt, és Matusaël nemzé Lámeket. * Ki vőn két feleséget, egyiknek neve Ada, és a' másiknak neve Sella. * És szűlé Ada Jábelt, ki attyok vólt a' sátorokban lakozóknak, és a' pásztoroknak. * És az attyafiának neve Júbal: ez attyok vólt a' czitarán és orgonán éneklőknek. * Sella-is szűlé Tubalkaint, a' ki pőröllyel-verő és kovács vólt minden réz és vas míveken. Tubalkainnak pedig húga, Noéma. * És monda Lámek a' feleségeinek Adának és Sellának: Hallyátok-meg szómat Lámek feleségi, figyelmezzetek beszédemre: mivelhogy férfiat őltem sebesítésemmel, és ifiat kékitésemmel. * Hét-szerte-valo boszszú-állás adatik Kainért: Lamekért pedig hetven-hétszer. * És meg-ismére még-is Adám a' feleségét: és szűle fiat, és nevezé annak nevét Setnek, mondván: Más magot adott nékem Isten Abelért, kit megőlt Kain. * De Setnek-is fia szűlete, kit neveze Énosnak: ez kezdé segétségül hínyia az Úr nevét.

V. Rész.

EZ az Adám nemzetségének könyve. A' napon mellyen teremté Isten az embert, † az Isten hasonlatosságára alkotá őtet. * Férfiúvá és aszszony'állattá teremté őket, és meg-áldá őket: és hívá az ő neveket Adámnak, a' napon mellyen teremtetének. * Élt pedig Adám száz harmincz esztendeig: és nemze az ő képére és hasonlatosságára, és hívá annak nevét Setnek. * És lőttek " Adám napjai minek-utánna nemzé Sétet, nyólcz-száz esztendők: és nemze fiakat és leányokat. * És lőn az egész idő melyben Adam élt, kilencz-száz harmincz esztendő, és meg-hala. * Élt Set-is száz őt esztendeig, és nemzé Enost. * És élt Set minek-utánna nemzé Enost, nyólcz-száz hét esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Setnek minden napjai kilencz-száz tizen-két esztendők,

† Heb. 11. a. 4.

" Sap. 10. a. 3. Mat. 23 c. 35. 1. Ioan. 3. b. 12. Iuda b. 11.

† Sap. 2. d. 24. Eccl. 17. a. 1. Sup. 1. d. 28. Inf. 9. a. 6.

" 1. Par. 1. a. 1.

dők, és meg-hala. * Élt pedig Enos kilenczven esztendeig, és nemzé Kainánt. * Kinek szűletése-után élt nyólcz-száz tizen-öt esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Enosnak minden napjai kilencz-száz öt esztendők, és meg-hala. * Élt Kainán-is hetven esztendeig, és nemzé Maláleelt. * És élt Kainán, minek-utánna nemzé Maláleelt, nyólcz-száz negyven esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Kainánnak minden napjai kilencz-száz tíz esztendők, és meg-hala. * Élt pedig Maláleel hatvan-öt esztendeig, és nemzé Járedet. * És élt Maláleel, minek-utánna nemzé Járedet, nyólcz-száz harmincz esztendeig: és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Maláleelnek minden napjai nyólcz-száz kilenczven-öt esztendők, és meg-hala. * És élt Járed száz hatvan-két esztendeig, és nemzé Hénokot. * És élt Járed, minek-utánna nemzé Hénokot, nyólcz-száz esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Járednek minden napjai kilencz-száz hatvan-két esztendők, és meg-hala. † * Továbbá Hénok élt hatvan-öt esztendeig, és nemzé Matúsálát. * És jára Hénok az Istennel: és élt minek-utánna nemzé Matúsálát, három-száz esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Hénoknak minden napjai három-száz hatvan-öt esztendek. * És az Istennel jára, és nem láttaték: mert el-vitte őtet az Isten. * Élt Matúsala-is száz nyólczvan-hét esztendeig, és nemzé Lámeket. * És élt Matúsala, minek-utánna nemzé Lámeket, hét-száz nyólczvan-két esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Matusalának minden napjai kilencz-száz hatvan-kilencz esztendők, és meg-hala. * Élt pedig Lámek száz nyólczvan-két esztendeig, és fiat nemze: * és nevezé annak nevét Noénak, mondván: Ez vigasztal-meg minket kezeink chelekedetiben és munkáiban a' földön, mellyet meg-átkozott az Úr. * És élt Lámek, minek-utánna nemzé Noét, öt-száz kilenczven-öt esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Lámeknek minden napjai,

† *Eccli. 44. c. 15. Heb. 11. a. 5.*

hét-száz hetven-hét esztendők, és meg-hala. Noë pedig mikor öt-száz esztendős vólna, nemzé Semet, Kámot, és Jáfetet.

VI. Rész.

ÉS mikor sokasodni kezdettek vólna az emberek a' földön, és leányokat nemzettek vólna: * Látván az Isten fiai az emberek leányit hogy szépek vólnának, vőttek magoknak feleségeket mind azok-közzűl, a' kiket választottanak vala. * És monda az Isten: Nem marad-meg az én lelkem az emberben mind örökké; mert test: és léfznek az ő napjai száz húsz esztendők. * Oriások valának pedig a' földöna' napokban. mert minek-utánna bé-mentek az Isten fiai az emberek leányihoz, és azok szűltek: ezek világ kezdetitől-fogva amaz hatalmas nevezetes férfiak. * Látván pedig az Isten hogy az emberek gonoszsága sok vólna a' földön, és a' szívnek minden gondolattya gonoszra figyelmezne minden időben, * meg-bánná hogy embert teremtett vólna a' földön. És szívnek fájdalmával belső-képpen illettetvén, * † El-törlöm, úgymond, az embert kit teremtettem a' föld szinéről, az embertől-fogva a' lelkes állatokig; a' chúszó-mászótól-fogva az égi madarakig: mert bánom hogy alkottam őket. * Noë pedig kegyelmet talála az Úr-előtt. * Ezek a' Noë nemzetségi. " Noë igaz és tekélletes férfiu vólt az ő nemzetségi-között, az Istennel járt. * És nemzett három fiat, Semet, Kámot, és Jáfetet. * Meg-veszett vala pedig a' föld az Isten-előtt, és meg-telék hamissággal. * És mikor látta vólna az Isten, hogy a' föld meg-veszett (mert minden test meg-veszte gette vala az ő útát a' földön) * monda Noénak: Előmbe-jött minden testnek vége, bé-tőlt a' föld hamissággal az ő szinek-előtt, és én el-veszte m őket a' földel. * Chinálly magadnak bárkát simított fákból, lakó-helyet sikéket chinálly a' bárkában, és kend-meg enyvel belől és kivűl. * És e'képpen chinállyad azt: A' bárkának hoszsza három-száz könyöknyi légyen, a' szélessége ötven könyöknyi, és annak magassága harmincz

† *Inf. 8. d. 21. Mat. 15 d. 19.*

" *Eccli. 44. c. 17.*

könyöknyi. * Ablakot chinálly a' bárkán, és annak leg-felsőbb részét egy könyöknyin végezzed: a' bárka ajtaját pedig óldalúl helyheztesd: alsó, közép, és harmad rédet chinállý abban. * Imé én víz-özönt hozok a' földre, hogy meg-öllyek minden testet, melyben életnek lelke vagyon az ég-alatt: mindenek mellyek a' földön vannak, meg-emésztetnek. * És az én kötésemet tészem te-veled: és bé-mégy a' bárkába te és a' fiaid, a' feleséged, és a' fiaid feleségi te-veled. * És az egész testnek minden állatiból kettőt-kettőt vígy-bé a' bárkába, hogy éllyenek te-veled: hímet és nőstént. * A' madarak-közzül az ö nemek-szerént, és a' barmok-közzül az ö nemekből, és a' földnek mindé chúszó-mászo állati-közzül az ö nemek-szerént: mindenek-közzül ketten mennyenek-bé veled, hogy élhessenek. * Végy azért veled minden eledelből a' mellyek meg-ehetők, és hord-bé magadhoz: és lésznek mind néked, 's mind azoknak eledelekre. * Meg-chelekedé azért † Noë mind a' miket parancholt vala néki az Isten.

† *Heb, 11. b. 7.*

VII. Rész.

2. Pet. 2. a. 5.

ÉS monda néki az Úr: Menj-bé te, és minden házad-népe a' bárkába: mert téged látatalak igaznak előttem e' nemzetségben. * Minden tiszta lelkes állatokból végy hetet 's hetet, hímet és nőstént: a' tisztátalan lelkes állatokból pedig kettőt és kettőt, hímet és nőstént. * De az égi madarakból-is hetet és hetet, hímet és nőstént: hogy meg-tartassák magvok az egész föld szinén. * Mert ím még, és hét nap-után én esőt adok a' földre negyven nap és negyven éjjel: és el-törlök minden állatot, mellyet teremtettem, a' föld szinéről. * Mind meg-chelekedé azért Noë, a' miket parancholt vala néki az Úr. * És hat-száz esztendős vala mikor az özönnek vizei el-áradának a' földön.

† *Mat. 24. d. 32. Luc. 17. f. 26. 1. Pet. 3. d. 20.*

* És † bé-méne Noë és az ö fiai, a' felesége, és az ö fiainak feleségi ö-vele a' bárkába az özön vizei-miatt. * A' tiszta és tisztátalan lelkes állatok-közzül-is, és a' madarak-közzül, és minden-féle állat-közzül a' mi mozog a' földön, * ketten-ketten menének Noéhoz a' bárkába, hím és nőstény, a' mint meg-parancholta vala az Úr Noénak. * És midőn el-múltak vólna a' hét napok, az özön-vizek el-áradának a' földön. * Noë életének hat-száz esztendejében, második hólnapban, a' hónak tizen-hetedik napján, meg-szakadának mindé kút-fejei a' nagy mélységnek, és az ég-szakadások meg-nyilatkozának: * és első lőn a' földre negyven nap és negyven éjjel. * Azon napon be-méne Noë, és Sem, és Kám, és Jáfet az ö fiai: a' felesége, és a' fiainak három feleségi ö-vélek a' bárkába: * Ök és minden lelkes állat az ö neme-szerént, és minden barmok az ö nemek-szerént, és minden a' mi mozog a' földön az ö neme-szerént, és minden röpső állat az ö neme-szerént, minden madarak, és minden szárnyas állatok * bé-menének Noéhoz a' bárkába, ketten-ketten minden testből, melyben élő lélek vala. * És a' mellyek bé-mentenek, hím és nőstény ment-bé minden testből, a' mint parancholta vala néki az Isten: és bé-zárlá kivül őtet az Úr. * És víz-özön lőn negyven napig a' földön: és meg-sokasodának a' vizek, és fel-emelék a' bárkát magassan a' földtől. * Mert fölöttc igen meg-áradának: és mindeneket be-töltének a' föld szinén: a' bárka pedig viteték vala a' vizek-fölött. * És a' vizek igen el-hatalmazának a' földön: és bé-burittatának minden magas hegyek az egész ég-alatt. * Tizen-öt könyöknyivel magasb vólt a' víz a' hegyek-fölött, mellyeket bé-burított vala. " * És meg-emésztéték minden test melly a' földön mozog vala, madarak, barmok, vadak, és minden chúszó-mászó állatok, mellyek a' földön mászkálnak: minden emberek, * és mindenek, mellyekben életnek lehelleti vala a' földön, meg-halának. * És el-törle minden állatot, melly a' földön vala, az embertől-fogva a' baromig, mind chúszó-mászót, 's mind égi madarakat: és el-törletének a' földről: meg-marada pedig Noë egyedül, és a' kik vele valának a' bárkában. * És el-fogák a' vizek a' földet száz ötven napig.

" *Sap. 10. a. 4. Eccl. 39. c. 28. 1. Pet. 3. d. 20.*

(†)

VIII. Rész.

MEg-emlekezvén pedig az Isten Noéról, és minde lelkes állatokról, és minden barmokról, mellyek ő-véle a' bárkában valának, szelet hoza a' földre, és meg-apadának a' vizek. * És meg-rekesztetének a' mélység forrási, és az ég-szakadási: és az égből-való essők meg-tiltatának. * És viszsza-térének a' vizek a' földről jövén 's menvén: és apadni kezdének száz ötven nap-után. * És meg-nyugovék a' bárka hetedik hólnapban, a' hónak huszon-hetedik napján Örmény országnak hegyein. * A' vizek pedig mennek és apadnak vala tizedik hólnapig: mert tizedik hólnapban, a' hónak első napján, ki-tetszének a' hegyek tetei. * És midőn negyven napok el-múltak vólna, meg-nyitván Noë a' bárka ablakát, mellyet chinált vala, ki-bocháta egy hollót: * melly ki-mégyen vala, és viszsza nem téi vala, míg el nem száradának a' vizek a' földön. * Ki-bocháta egy galambot-is utánna, hogy meg-látná ha már meg-szűntek vólna a' vizek a föld-színén. * Melly mikor nem talált vólna a' hol meg-nyugodnék a' lába, meg-téré ő-hozzája a' bárkába: mert vizek valának az egész földön: és ki-nyújtá kezét, és meg-fogván bé-vévé a' bárkába. * Várván pedig tovább más hét napot, meg ki-bochátá a' galambot a' bárkából. * Az pedig meg-jöve hozzája estvére, zöld levelű olaj-fa ágát hozván szájában. meg-érté azért Noë, hogy meg-szűntek vólna a' vizek a' földön. * És vára mindazáltal más hét napot, és ki-bochátá a' galambot, melly többé viszsza nem téré hozzája. * Az-okáért hat-száz egy esztendőben, az első hólnapban, a' hónak első napján, el-apadának a' vizek a' földön: és meg-nyitván Noë a' bárka fedelét, ki-tekinte, és látá hogy meg-száradott vólna a' föld színe. * Második hólnapban, a' hónak huszon-hetedik napján, meg-szárada a' föld. * Szólla pedig az Isté Noénak, mondván: * Menny-ki a' bárkából, te és a' feleséged, a' fiaid, és a' fiaid feleségi te-veled. * Minden lelkes állatokat mellyek nálad vannak minden testből, mind a' rópósókból 's mind az oktalan állatokból, és minden chúszó-mászókból, mellyek mászkálnak a' földön, vidd-ki veled, és járjatok a' földön: † nevekedgyetek és sokasodgyatok a' földön. * Ki-szálla azért Noë, és a' fiai: a' felesége, és a' fiai feleségi ő-vele. * De minden lelkes állatok-is, barmok, és chúszo-mászók mellyek mászkálnak a' földön az ő nemek-szerént, ki-menének a' bárkából. * Noë pedig óltárt építe az Úrnak: és vévén minden barmokból és tiszta madarakból, tűn éppen-égő áldozatokat az óltáron. * És illatozá az Úr a' gyönyörűségnek illattyát, és monda: Semmi-képpé ezután meg nem átkozom a' földet az emberekért: † mert az emberi szívnek érzékenségi és gondolattya a' gonoszra hajlandók ifiuságától-fogva: azért többé meg nem verek minden élő lelket, a' mint chelekedtem. * A' földnek minden napjaiban, a' vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, éj és nap meg nem szűnnek.

IX. Rész.

ÉS meg-áldá Isten Noët és a fiait. És monda nékik: † Nevekedgyetek, és sokasodgyatok, és töltsétek-bé a földet. * És a' ti félelmetek és retegéstek légyen a' földnek minden oktalan állatin, és minden égi madarakon, mind azokkal mellyek a' földön mozognak: a' tengernek minden halai kezetekbe adattak. † * És minden a' mi mozog és él, eledeletekre lészen néktek: mint a' zöldellő kerti-füet adtam néktek mind azokat. * Attól meg-válva, hogy húst vérrel ne egyetek. * Mert a' ti lelketeknek vérét ki-keresem minden oktalan állatok kezéből: és az ember kezéből, a' férfiú és az ő attyafia kezéből, ki-keresem az ember lelkét. * Valaki "ki-ontya az ember vérét, ki-ontatik annak véré: † mert az Isten képére alkottatott az ember. " * Ti pedig nevekedgyetek és sokasodgyatok, és járjatok a' földön, és töltsétek-bé azt. * Ezeket-is monda az Isten Noénak, és a' fiainak ő-vele. * Imé én szövetséget szerzek veletek, és utánnatokvaló magotokkal: * és minden élő lélekkel melly veletek vagyon, mind

† *Sup. 1. d. 28.* *Inf. 9. a. 1.*

† *Sup. 6. a. 5.* *Mat. 15. b. 19.*

† *Sup. 1. c. 22. & 8. c. 17.*

† *Sup. 1. g. 29.*

" *Mat. 26. c. 52.* † *Apoc. 18. c. 19.*

" *Sup. 1. d. 28. & 8. c. 17.*

a' madarakból 's mind a' barmokból,
és a' földnek minden juh nyájaiból,
mellyek ki-jöttek a' bárkából, és a'
földnek minden oktalan állatiból.
† * Szövetséget tészek veletek, és 11
semmi-képpen többé meg nem ölet-
tetik mindē test a' víz-özönnel, nem-
is lészen többé víz-özön melly a' föl-
det el-veszesse. * És monda az Istē: 12
Ez a' szövetségnek jele, mellyet adok
közöttem és közöttetek, és minden
élö lélek-között, melly veletek va-
gyon, örökké-való nemzetségekig:
*Az én szivárványomat helyhezte- 13
tem a' felhőkben, és az szövetségnek
jele lészen én-közöttem, és a' föld-
között. " * És mikor bé-burítom 14
felhőkkel az eget, meg-tetszik az C
én szivárványom a' felhőkben: *És 15
meg-emlekezem szövetségemről ti-
veletek, és mindē élö lélekkel melly
a' testet élteti: és nem lészen több-
bé víz-özön minden testnek el-
törlésére. * És lészen szivárvány 16
a' felhőkben, és meg-tekíntem azt, és
meg-emlekezem az örök szövetség-
ről, melly vettetett az Isten-között,
és minden testnek minden élö lelke-
között melly a' földön vagyon. * És 17
monda az Isten Noënak: Ez lészen
jele a' szövetségnek, mellyet szerzet-
tem én-köztem és mindē test-között
a' földön. * Valának pedig Noë fiai, 18
a' kik ki-jöttek a' bárkából, Sem,
Kam, és Jáfet: a' Kam pedig ö a' Ká-
naán attya. * Ezek a' Noë három 19
fiai: és ezektől terjedett-el a' tellyes
emberi nemzet az egész földön.
*És Noë szántó-ember kezdé a' föl- 20
det mivelni, és szőlöt plántála. * És 21
bort iván meg-részegedék, és meg- D
mezítelenűle az ö sátorában. *Mel- 22
lyet mikor meg-látott vólna Kám,
a' Kánaán attya, tudn'illik, hogy az
attya szemérme mezítelen vólna,
meg-jelenté oda ki a' két attya-
fiának. * Sem pedig és Jáfet palástot 23
vetének vállokra, és háttal fordúlva
menvén, bé-födék az ö attyok sze-
mérmét: és orczájok el vala fordít-
va, és nem láták az attyok férfi-
ságát. * Fel-ébredvén pedig Noë 24
a' borból, midőn meg-tudta vólna a'
miket chelekedett vala véle a' kis-
sebbik fia, monda: * Átkozott a' Ká- 25
naán, az ö attyafiai szolgainak szol-
gája lészen. * És monda: Áldott a' 26
Semnek Ura Istene, ö szolgája lé-

† Isa. 45. c. 9.

" Eccli. 43. b. 12.

27 gyen Kánaán. * Terjeszsze-ki az
Isten Jáfetet, és lakjék Semnek sáto-
riban, és Kánaán ö szolgája légyen.
28 * Éle pedig Noë a' víz özön-után
29 három-száz ötven esztendeig. * És
bé-telének az ö tellyes napjai, ki-
lencz-száz ötven esztendők: és meg-
hala.

X. Rész.

1 EZek a' Noë fiainak, Semnek,
A † Kámnak, és Jafetnek
nemzetségi: és fiak szűleté-
nek nékik a' víz özön-után.
2 * Jáfet fiai: Gomer és Magog, és
Madai és Jáván, és Tubal, és Mosok,
3 és Tiras. * Gomer fiai pedig: Asce-
4 nez, és Rifat, és Togorma. * Ja-
ván fiai pedig: Elisa és Társis, Cze-
5 tim és Dodanim. * Ezektől osztat-
tak a' nemzetségek szigeti az ö tar-
tományokban, mindenik az ö nyel-
ve-szerént, és az ö nemzetekben-va-
6 ló chelédek-szerént. *Kám fiai pe-
dig: Kus, és Mesraim, és Fut, és Ká-
7 naán. * Kus fiai: Saba, és Hevila, és
Sabata, és Regma, és Sabataka.
8 Regma fiai: Saba, és Dadan. * Kus
pedig nemzé Nemrodot: ö kezde ha-
9 talmas lenni a' földön, * és vastag
B vadász vala az Úr-elött. Azért ter-
jede köz-mondás: Mint Nemrod vas-
10 tag vadász az Úr-elött. *Az ö or-
szágának kezdeti pedig Bábylon
vólt, és Arak, és Akad, és Kalanne,
11 Sennaár földében. *Arról a' föld-
ről jöve-ki Assur, és építé Ninivét,
12 és a' váras útzáit, és Kálét. * Re-
sent-is, Ninive és Kále-között: ez a'
13 nagy váras. * Mesraim pedig nem-
zé Ludimot, és Anamimot, és Laábi-
14 mot, Neftuimot, * és Fetrusimot, és
Kasluimot: kikből származának a'
15 Filistæusok, és Kaftorimok. * Ká-
C naán pedig nemzé Sídont az ö elsö-
16 szülöttét, Hetæust, * és Jebusæust, és
17 Amorræust, Gergesæust, * Hevæust,
18 és Aracæust: Sinæust, * és Aradiust,
Samaræust, és Amatæust: és ezek-
után terjedének-ki a' Kananæusok
19 népei. * És Kánaán határi lőnek Si-
donból jövén Gerarába Gázáig,
míglen bé-mennél Sodomába és
Gomorrába, és Adamába, és Sebo-
20 imba Lesáig. * Ezek a' Kám fiai
az ö rokonságokban, és nyelvekben,
és nemzetségekben, és földökben, és
21 népekben. * Semtől-is, az Heber

† 1. Par. 1. a. 5.

minden fiainak attyától, Jafetnek
† 1. Par. 1. b. 17. őregb attyafiától szűletének. † * A' 22
Sem fiai: Élám és Assur, és Arfaxád,
és Lud, és Aram. * Aram fiai: Us, 23
és Hul, és Geter, és Mes. * Arfaxád 24
pedig nemzé Sálet, kitől származék
Héber. * És Hébernek két fia szű- 25
leték: eggyik neve Fáleg, azért hogy D
ő idejében oszlott-el a' föld: és az ő
attyafia neve Jektán. * Melly Jektán 26
nemzé Elmodadot, és Sálefet, és
Asarmotot, Járét, * és Aduramot, 27
és Uzalt, és Deklát, * és Ebalt, és 28
Abimaëlt, Sabát, * és Ofirt, és He-
vilát, és Jóbabot; mind ezek Jektán 29
fiai. * És lőn azok lakása Messá- 30
bol menvén mind Séfarig a' nap-ke-
keleti hegyig. * Ezek a' Sem fiai, 31
az ő rokonságok és nyelvek és tar-
tományok-szerént, az ő nemzetsé-
gekben. * Ezek a' Noë chelédi az 32
ő népek és nemzetségek-szerént.
Ezektől oszlának-ki a' népek a' föld-
ön a' víz özön-után.

XI. Rész.

† Sap. 10. a. 5. A' Föld pedig egy ajakú, † és 1
azon beszédű vala. * És A 2
midőn Nap-keletről el-
mennének, Sennaár-földén
mezőt találának, és ott lakának. * És 3
ki-ki monda az ő felebaráttyának:
Jertek, chinállyunk téglákat, és tűz-
zel égessük azokat. És a' téglák kő-
vek-gyanánt valának, és az enyv
mész-gyanánt: * és mondának: Jer- 4
tek, chinállyunk magunknak várast
és tornyot, melynek teteje az eget
érje: és tegyük híressé nevünket mi-
nek-előtte el-oszollyunk minden
földekre. * Le-szálla pedig az Úr 5
hogy látná a' várast és a' tornyot,
mellyet építnek vala az Adám fiai,
* és monda: Ímé egy a' nép, és egy 6
ajakok vagyon minnyájoknak: és
el-kezdették azt chinálni, meg sem
szűnnek gondolattyoktól, míglen
azokat chelekedettel bé-tellyesít-
tsék. * Jertek azért, szállyunk alá, és 7
ott veszessük-egybe az ő nyelveket, B
hogy eggyik se értse felebaráttya sza-
vát. * Es e'képpen osztá-el őket az Úr 8
arról a' helyről minden földekre, és
meg-szűnének építeni a' várast.
* Es azért hívattaték annak neve 9
Bábelnek, mert ott veszett-egybe az
egész földnek ajaka: és onnét szél-
leszteté-el őket az Úr minden tarto-

mányok színére. * Ezek a' Sem 10
nemzetségi: † Sem száz esztendős † 1. Par.
vala mikor nemzé Arfaxádot, két 1. b. 17.
esztendővel a' víz özön-után. * És 11
éle Sem, minek-utánna Arfaxádot
nemzé, őt-száz esztendeig: és nemze
fiakat és leányokat. * Arfaxád pe- 12
dig éle harmincz-őt esztendeig, és
nemzé Sálét. * És éle Arfaxád, mi- 13
nek-utánna nemzé Sálét, három-száz
három esztendeig: és nemze fiakat
és leányokat. * Sálé-is éle har- 14
mincz esztendeig, és nemzé Hébert.
* És éle Sále, minek-utánna nemzé 15
Hébert, négy-száz három eszten-
deig: és nemze fiakat és leányokat.
* Éle pedig Héber harmincz-négy 16
esztendeig, és nemzé Fáleget. * És 17
éle Héber, minek-utánna nemzé Fá-
leget, négy-száz harmincz eszten-
deig: és nemze fiakat és leányokat.
* Fáleg-is harmincz esztendeig éle, 18
és nemzé Réut. * És éle Fáleg, mi- 19 1. Par. 1.
nek-utánna nemzé Réut, két-száz b. 19.
kilencz esztendeig: és nemze fiakat
és leányokat. * Éle pedig Réu 20
harmincz-két esztendeig, és nemzé
Sárugot. * És éle Réu, minek- 21
utánna nemzé Sárugot, két-száz hét
esztendeig: és nemze fiakat és leá-
nyokat. * Éle pedig Sárug har- 22
mincz esztendeig, és nemzé Nákort.
* És éle Sárug, minek-utánna nem- 23
zé Nákort, két-száz esztendeig: és
nemze fiakat és leányokat. * Éle 24
pedig Nákor huszon-kilencz eszten-
deig, és nemzé Tárét. * És éle 25
Nákor, minek-utánna nemzé Tárét,
száz és tizen-kilencz esztendeig: és
nemze fiakat és leányokat. * És 26
éle Táre hetven † esztendeig, és D † 1. Par.
nemzé Abrámot, és Nákort, és Árant. 1. b. 28.
* Ezek pedig a' Táre nemzetségi: 27 Jos. 24.
Táre nemzé Abrámot, Nákort, és a. 2.
Árant. Árán pedig nemzé Lótot.
* És meg-hala Árán, az ő attya Táre- 28
előtt, az ő szűletése földén a' Kaldæ-
usok Úr-ában. * Vőnek pedig 29
Abrám és Nákor feleségeket: Abrám
feleségé neve, Sárai: és Nákor felesé-
ge neve, Melka, Árannak a' Melka és
Jeska attyának leánya. * Sárai pe- 30
dig magtalan vala, és nem valának † Jos. 24.
magzati. * † Vővé azért Táre Abrá- 31 a. 2.
mot a' fiát, és Lótot az Árán fiát az ő Neh. 9.
unokáját, és Sárait a' menyét, Ab- b. 7.
rámnak az ő fiának feleségét, és ki- Judit. 5.
vivé őket a' Kaldæusok Úr-ából, a. 6.

hogy Kánaán-földére mennének: és Háránig jutának, és ott lakának.
Act. 7. a. 2. * És lőnek Táre napjai két-száz öt esztendők, és meg-hala Háránban. 32

XII. Rész.

Act. 7. a. 3. MOnda pedig az Úr Abrámnak: Menny-ki földedből, és rokonságod-közül, és az atyád házából, és jőj a' földre mellyet néked mutatok. 1 A
* És nagy nemzetséggé tészlek téged, és meg-áldlak, és fel-magasztalom nevedet, és áldott lészsz. 2
* Meg-áldom a' téged-áldókat, és meg-átkozom a' téged átkozókat, és † TE-BENNED áldatnak-meg a' földnek minden nemzetségi. 3
† Gal. 3. b. 8. Inf. 18. c. 18. & 22. c. 17. Heb. 11. b. 8.
* Ki-méne azért Abrám, a' mint parancholta vala néki az Úr, és Lót véle méne: hetven-öt esztendős vala Abrám mikor ki-menne Háránból. 4
* És el-vivé Sárait a' feleségét, és Lótot az öttse fiát, és minden marhájokat mellyel bírnak vala, és a' lelkeket mellyeket nemzettek vala Háránban: és ki-jövének, hogy Kánaán-földére mennének. 5 B
* És midőn oda jutottak vólna, által-méne Abrám a' földön Sikem helyéig, a' világos völgyig: a' Kananæus vala pedig akkor a' földön. 6
* Meg-jelenék pedig az Úr Abrámnak, és monda néki: "A' te magodnak adom e' földet. Ki óltárt építe ott az Úrnak, a' ki meg-jelent vala néki. 7
" Inf. 13. d. 14. & 15. d. 18. & 26. a. 2. Deu. 34. b. 4.
* És onnét által-menvén a' hegyre, melly Bétel ellenében vala nap-kelet-felől, fel-vonó ott sátorát, nap-nyúgatra lévén Bétel, és nap-keletre Hái: óltárt-is építe ott az Úrnak, és segétségül hívá az ő nevét. 8
* És menten-méne Abrám, és tovább délfelé tarta. 9
* Lőn pedig éhség a' földön: és alá-méne Abrám Egyiptusba, hogy ott szarándokúl lenne: mert el-hatalmazott vala az éhség a' földön. 10 C
* És mikor közel vólna hogy bé-menne Egyiptusba, monda Sárainak a' feleségének: Tudom hogy szép aszszony vagy: 11
* és hogy, mikor téged meg-látnak az Egyiptziusok, azt fogják mondani: Ez ennek felesége; és engem meg-ölnek, és téged meg-tartnak. 12
† Inf. 20. c. 11.
* † Mongyad azért, kérlek, hogy húgom vagy: hogy jól légyek miattad, és éllyen lelkem kedvedért. 13
* Midőn azért bé-ment vólna Abrám Egyiptusba, láták az Egyiptziusok az aszszony-állatot hogy igen szép vólna. 14 15
* És a' fejedelmek hírré adák Faraónak, és dícsérék azt előtte: és az aszszony fel-viteték a' Faraó házába. 15 16
* Abrámmal pedig jól tőnek érette. És valának néki juhai és ökrei, és szamári, és szolgai és szolgálói, és nőstény-szamári, és tevéi. 16 D A
* Meg-ostorozá pedig az Úr Faraót igen nagy chapásokkal, és az ő házát, Sáraiért az Abrám feleségéért. 17
* És hívá Farao Abrámot, és monda néki: Mi dolog ez a' mit nékem chelekedtél? miért nem jelentetted-meg hogy feleséged vólna? 18
* Mi-okért mondottad húgodnak lenni, hogy feleségül venném őtet? Most azért ihol feleséged, vidd-el őtet, és menny-el. 19
* És parancholá Farao Abrám-felől a' férfiaknak: és el-kísérék őtet, és a' feleségét, és mindent a' mie vala. 20

XIII. Rész.

FEl-méne azért Abrám Egyiptusból, ő, és a' felesége, és mindene valamie vala; és Lót ő-véle, a' Déli tartományra. 1 A
* Igen gazdag vala pedig arany és ezüst jószággal. 2
* És visszá-tére azon úton, mellyen jőtt vala dél-felől Bételbe, azon helyig a' hol az-előt sátort vont vala, Bétel és Hái-között: 3
* az óltár helyére "mellyet az-előtt chinált vala, és segétségül hívá ott az Úr nevét. 4 5
" Sup. 12. b. 8.
* De Lótnak-is ki Abrámmal vala, nyájai, és chordái, és sátori valának. 6
* És bé nem foghatá őket a' föld, hogy egyűtt laknának: "mert sok marhájok vala, és nem lakhatnak vala egyűtt. B 7
" Inf. 36. a. 7.
* Versengés-is lőn innét Abrám és Lót chorda-pásztori-között. Az időben pedig a' Kananæus és Ferezæus laknak vala azon a' földön. 8
* Monda azért Abrám Lótnak: Kérlek, ne légyen versengés közöttem és közötted, a' pásztorim és pásztorid-között: mert atyafiak vagyunk. 9
* Imé az egész föld előtted vagyon: kérlek távozzál-el tőlem: ha balra mégy, én jobra tartok: ha te a' jobbot választod, én balra megyek. 10
* Fel-emelvén azért Lót szemeit, mind meg-nézé a' Jordán-körül-való tartományt, melly mindenestől-fogva nedvesíttetik vala, 10 C

minek-előtte el-fordítaná az Úr Sodomát és Gomorrát, mint az Úr paradichoma, és mint Egyiptus Ségorba jövőknek. * És választá magának Lót a' Jordán-körül-való tartománt, és el-távozék Nap-keletről: és el-válának egy-mástól az atyafiak. * Ábrám a' Kánaán-földén lakék: Lót pedig a' Jordán-mellett-való városokban marada, és lakék Sodomában. * A' Sodomai emberek pedig igen gonoszok valának, és fölöttébb bűnösök az Úr-előtt. * És monda az Úr Abrámnak, minek-utánna el-válék tőle Lót: † Emeld-fel szemeidet, és tekints a' helyről, mellyen most vagy, Északra, és Délre, Nap-keletre, és Nap-nyúgatra. * Minden földet, mellyet látsz, néked adok, és a' te magodnak örökké. * És a' te magodat tészem mint a' föld porát: ha valamelly ember meg-számlálhattya a' föld porát, a' magodat-is meg számlálhattya. * Kelly-fel, és járd-el a' Földet hoszszára, és szélire: mert néked adom azt. * Ábrám azért meg-indítván sátorát, elméne, és lakék Mambre völgyemellett, melly Hebronban vagyon: és ott óltárt építe az Úrnak.

† *Sup. 12 b. 7. Inf. 15. v. 18. & 26. a. 4. Deu. 34 b. 4.*

XIV. Rész.

LÓn pedig az időben, hogy Amrafel a' Sennaári király, és Ariok a' Pontusi király, és Kodorlahomor az Elamítai király, és Tádal a' Pogányok királya, * hadat támasztanának a' Sodomai Bára király-ellen, és a' Gomorrai Bersa király-ellen, és az Adamai Sennaáb király-ellen, és a' Seboimi Semeber király-ellen, és a' Bálai király-ellen, ez a' Ségor. * Mind ezek összve-gyűlének az Erdős völgyben, melly most a' Sós tenger. * Mert tizen-két esztendeig szolgáltak vala Kodorlahomornak, és tizen-harmadik esztendőben el-pártolának tőle. * Az-okáért tizen-negyedik esztendőben el-jövé Kodorlahomor, és a' királyok kik véle valának: és megverék Rafaimot Astarot-karnaimban, és Zúzimot ő-vélek, és Émimot Sáve-Kariataimban, * és a' Korræusokat a' Séir hegyein, Fárán mezőségéig, melly a' pusztában vagyon. * És meg-térének, és jövének Misfat kúttyához, ez a' Kádes: és elpusztíták az Amaleczitáknak minden tartományát, és az Amorræust, ki Asasontamárban lakik vala. * És ki-menének a' Sodomai király, és a' Gomorrai király, és az Adamai király, és a' Seboimi király, és a' Bálai király-is, melly a' Ségor: és a' sereget ellenek rendelék az Erdős völgyben: * tudn'illik, az Elamítai király Kodorlahomor, és a' Pogányok királya Tádal, és a' Sennaári király Amrafel, és a' Pontusi király Áriok-ellen. négy király öt-ellen. * Az Erdős völgynek pedig sok enyves kútai valának. Azért a' Sodomai és Gomorrai király, hátat adának, és el-esének ott: és a' kik meg-maradtak vala, a' hegyre szaladának. * El-vivék pedig minden marhájokat Sodomának és Gomorrának, és minden elesígre-valójokat, és el-menének: * és Lótot-is, és az ő marháját, Abrám öttsének fiát, ki Sodomában lakik vala. * És ímé egy, a' hi el-szaladott vala, hírré tévé az Hebræus Abrámnak, ki az Amorræus Mambrénak, Eskol és Áner attyafiának völgyében lakik vala: mert ezek szövetséget szerzettek vala Abrámmal. * Mellyet midőn Ábrám hallott vólna, tudn'illik, hogy fogságba esett Lót az attyafia, számlála házánál-szűletett három-száz tizen-nyólcz serény szolgákat: és meg-űzé mind Dánig. * És el-osztván társait, reájok rohana éjjel: és meg-veré őket, és kergeté őket Hóbáig, melly Damaskusnak bal-felől vagyon. * És viszsza-hoza minden marhát, és Lótot az attyafiát az ő marhájával, az aszszony'állatokat-is, és a' népet. * Kiméne pedig eleibe a' Sodomai király, minek-utánna meg-tért a' Kodorlahomor és a' királyok kik véle valának meg-veréséből, Sáve völgyében, melly a' Király völgye. * † Melkísedek pedig a' Sálemi király, kenyeret és bort hozván-elő, mert a' felséges Isten Papja vala, * meg-áldá őtet, és monda: Áldott Ábrám a' magasságos Istentől, ki az eget és földet teremtette: * és áldott a' magasságos Isten, kinek óltalmával az ellenségek kezeidben vannak. És tizedet ada néki mindenekből. * Monda pedig a' Sodomai király Abrámnak: Add nékem a' lelkeket, a' többit vedd magadnak. * Ki felele né-

† *Heb. 7. a. 3.*

ki: Kezèmet emelem a' felséges Úr-Istenhez, ki a' mennyet és földet bírja, * hogy a' bél-fonál szálától-fogva a' saru kötéléig, semmit el nem vészek a' tiéidből; ne mongyad: Én gazdagítottam-meg Abrámot: * azoktól meg-válva, a' miket meg-öltek az ifiak; és a' férfiaknak részek-kivül, kik velem jöttek, Aner, Eskol, és Mambre: ezek vegyék-el részöket.

XV. Rész.

EZek azért meg-lévén, az Úr beszéde lőn Abrámhoz látás-által, mondván: Ne félly Abrám: Én vagyok óltalmad, és a' te igen nagy jutalmad. * És monda Abrám: Uram Isten, mit adsz nékem? én el-mégyek magzatok-nélkül: és a' házam gond-viselőjének fia ez a' Damaskusi Eliezer. * Monda még-is Abrám: Nékem pedig nem adtál magot: és ímé a' házamban nemzetett szolgám én örökösöm lészen. * És leg-ottan az Úr beszéde lőn hozzája, mondván: Nem lészen ez te örökösöd: hanem a' ki tőled nemzettetik, az lészen örökösöd. * És ki-vivé őtet, és monda néki: † Tekints-fel az égre, és, ha lehet, számláld-meg a' csillagokat. És monda néki: Így lészen a' te magod. * " Hűn Abrám az Istennek, és tulajdonítaték néki igasságra. * És monda néki: Én vagyok az Úr, ki téged ki-hoztalak a' Kaldæusok Ur-ából, hogy néked adnám e' földet, és birnád azt. * Ő pedig monda: Uram Isten, honnét tudhatom, hogy bírom azt? * És felelvén az Úr; Végy nékem, ugymond, három esztendős ünőt, és három esztendős kechkét, és három esztendős kost, gerliczét-is, és galambot. * Ki mind ezeket vévén, † középben ketté vágá azokat; és a' két részeket egy-más-ellenébe tévé: a' madarakat pedig el nem osztá. * És le-szállának a' madarak a' tagokra, és el-űzi vala azokat Abrám. * És midőn a' nap el-nyúgodnék, mély álom esék Abrámra, és nagy és setétes rettenés jöve reája. * És mondaték néki: Tudván tudgyad, hogy " szarándok lészen a' te magod a' nem ő földén, és szolgálat-alá hajtyák őket, és négy-száz esztendeig nyomorgattyák. * Mindazáltal a' nemzetséget, melynek szolgálni fognak, én meg-itélem: és azután ki-jőnek nagy gazdagsággal. * Te pedig el-mégy az atyáidhoz békeségben, el-temettetvén jó vénségben. * A' negyedik nemzetségben pedig viszsza-térnek ide: mert még bé nem töltek az Amorræusok hamisági e' jelen-való ideig. * Mikor azért el-nyúgott vólna a' nap, setétes homály lőn, és füstölgő kemencze jelenék, és egy tűzes lámpás, által-menvén amaz osztások-között. * Azon a' napon † szövetséget tőn az Úr Abrámmal, mondván: A' te magodnak adom e' földet, Egyiptus folyó-vizétől-fogva az Eufrátes nagy folyó-vízig: * a' Czinæusokat, és Czenezæusokat, Czedmonæusokat, * és Hetæusokat, és Ferezæusokat, a' Rafaimokat-is, * és az Amorræusokat, és Kananæusokat, és Gergesæusokat, és Jebusæusokat.

XVI. Rész.

SÁrai azért, az Abrám felesége, nem szűlt vala magzatokat: hanem Ágar-nevű Egyiptziai szolgálója lévén, * monda a' férjének: Imé, meg-rekesztett engem az Úr, hogy ne szűllyek: menny-bé a' szolgálómhoz, talám tőle fogadhatok magzatokat. És mikor a' konyörgőnek engedne, * vővé az Egyiptziai Ágart a' szolgálóját, tíz esztendővel az-után hogy Kánaán-földén kezdettek vala lakni: és adá őtet a' férjének feleségül. * Ki bé-méne hozzája. Az pedig látván hogy méhében fogadott, megveté az aszszonyát. * És monda Sárai Abrámnak: Hamisan chelekeszel ellenem: én adtam kebeledbe szolgálómat, ki látván hogy terhbe esett, meg-vét engem: az Úr tégyen ítéletet közöttem és közötted. * Kinek felelvén Abrám; Ihon, ugymond, a' szolgálód kezedben vagyon, ugy bánnyál véle a' mint tetszik. Sanyargatván azért őtet Sárai, el-futa. * És midőn az Úr Angyala találta vólna őtet a' víz-forrás-mellett a' pusztában, melly Súr útán a' kietlenben vagyon, * monda néki: Ágar Sárai szolgálója, honnét jösz? és hová mégy? Ki felele: Sárai az aszszonyom színe-előtt futok. * És monda néki az Úr Angyala: Térj-meg aszszonyodhoz, és alázd-meg magad az ő

† *Rom. 4. c. 18.*
" *Rom. 4. a. 3. Gal. 3. a. 6. Iac. 2. a. 6. d. 23.*
† *Ier. 34. d. 18.*
" *Act. 7. a. 6.*
† *Sap. 12. b. 7. 13. a. 5. Inf. 26. a. 4. 2. Par. 9. f. 26.*

kezé-alatt. * Es iſmég; Meg-ſokaſitván, ugymond, meg-ſokaſítom magodat, és meg nem ſzámlaltatik á' ſokaſág-miátt. * És az-után; Ímé, ugymond, méhedben fogadtál, és fiát ſzűlſz: és annak nevét Iſmaëlnek híjád, mivelhogy meg-halgatta az Úr nyomoruſágodat. * Ez fene ember léſzen; az ő keze mindenek-ellen; és mindenek kezei ő-ellene: és minden attyafiainak ellenekbe vónnya-fel ſátorit. * Hívá pedig az Úr nevét, a' ki néki ſzóll vala: Te Iſten, ki láttál engem. Mert ezt mondá: Bizonnyal itt láttam hátúllyát az engem-látónak. * Az-okáért nevezé azt a' Kútat, az Élő és engem-látó kútnak. Ez Kádes és Barad-között vagyon. * És ſzűle Ágar Abrámnak fiat: ki annak nevét Iſmaëlnek hívá. * Nyólczvan-hat eſztendős vala Abrám mikor Ágar Iſmaëlt ſzűlé néki.

Inſ. 24. g. 62.

XVII. Rész.

MInek-utánna pedig kilenczven-kilencz eſztendős kezdett vólna lenni; meg-jelenék néki az Úr; és monda néki: Én a' mindenható Iſten: járj előttem, és légy tekéllletes. * Es ſzövetségemet téſzem közöttem, és közötted, és főlötte igen meg-ſokaſítlak tégedet. * Leborúla Abrám az ő orczájára. * És monda néki az Iſten: Én vagyok, és az én ſzövetségem teveled, † és ſok nemzetségek attyja léſzſz. * És többé nem hívattatik a' te neved Abrámnak: hanem Abrahámnak nevéztetel: mert ſok nemzetségek attyává rendeltelek téged. * És főlötte igen nevekedtetlek, és nemzetségekké téſzlek téged, és királyok ſzármaznak tőled. * És megerősítem ſzövetségemet közöttem, és közötted, és a' te magod-között utánnad az ő nemzetségekben, örök ſzövetséggel: hogy légyek te Iſtened, és a' te magodé utánnad. * És néked adom, és a' magodnak a' te ſzarándokſágodnak főldét, egéſz Kánaán főldét örökké-való birodalomúl, és ő Iſtenek léſzek. * Monda iſmég az Iſten Abrahámnak: " Te-is meg-őrizzed tahát ſzövetségemet, és a' te magod-utánnad az ő nemzetségiben. * Ez az én ſzövetségem, mellyet megtartſatok én-közöttem, és ti-közöttetek, és a' te magod utánnad: Minden férfi környűl-metéltteſſék közzűletek: * és környűl-metéllyétek á' ti férfiſágtok bőrének eleit, hogy az † jélűl légyen a közöttem és közöttetek-való ſzövetségnek. * A' nyólczad-napi gyermek környűl-metéltteſsék köztetek; minden férfi a' ti nemzetſégtekben: környűl-metéltteſsék akár házatokban ſzületett, akár pénzen vétetett ſzolga, és valaki nem á' ti ágatokból léend-is: * és az én kötéſem teſteteken léſzen örök ſzövetségűl. * A' férfiu, a' kinek férfiſága bőrének elei környűl-metélt nem léſzen, ki-tőrőltetik az á' lélek az ő népe-közzűl: mert kötéſemet fel-bontotta. * Monda még-is az Iſten Abrahámnak: Sárait a' feleſégedet, ne híjad Sáráinak, hanem Sárának. * És meg-áldom őtet, és ő-tőle adok néked fiat, kit meg-áldok, és ſok nemzetſégekké léſzen, és népek királyi ſzárnaznak tőle. * Le-borúla Ábrahám az ő orczájára, és nevete, mondván ſzivében: Alitod-e hogy ſzáz eſztendősnek fia ſzűletik? és a' kilenczven eſztendős Sára ſzül-e? * És monda az Iſtennek: Bár chak Iſmaël élne előtted. * És monda az Iſten Abrahámnak: " Sára a' feleſéged fiat ſzűl néked, és annak nevét Iſaáknak híjad, és ſzerzem az én kötéſemet ő-véle örök ſzövetſégűl, és az ő magvával ő-utánna. * Iſmaël-felől-is meg-halgattalak: ímé meg-áldom őtet, és fel-nevelem, és igen meg-ſokaſítom őtet: tizen-két fejedelmeket nemz, és nagy nemzetséggé téſzem őtet. * Kötéſemet pedig meg-erősítem Iſaákkal, kit Sára ſzűl néked ez időkor a' más eſztendőben. * És mikor el-végeződött vólna a' véle ſzóllónak beſzéde, fel-méne az Iſten Abrahámtól. * Vévé pedig Abrahám Iſmaëlt a' fiát, és házánál ſzületett minden ſzolgait, és mind a' kiket vőtt vala, minden férfiakot az ő házának minden le-

† Ezec. 44. c. 20 Rom. 4. c. 17.

" Acto. 7. a. 8.

† Rom. 4. b. 11. Lev. 12. a. 3. Luc. 2. c. 22.

" Inſ. 18. b. 10. & 21. a. 2.

gényi-kőzzűl, és mingyárt azon nap környűl-metélé az ő férfiságok bőrének eleit, a' mint Isten parancholta vala néki. * Abrahám kilenczven-kilencz esztendős vala mikor környűl-metélé férfisága bőrének eleit. * És Ismaël a' fia, tizen-három esztendőt töltött vala az ő környűl-metélésének idején. * Azon nap metéltetett-környűl Abrahám, és Ismaël a' fia. * És az ő házának minden férfiai, mind az ő házánál szűletett szolgák, 's mind a' pénzen vétetettek, és az idegenek eggyűtt környűl-metélkedtenek.

24 25 26 27

XVIII. Rész.

Heb. 13. a. 2.

1 A Meg-jelenék pedig néki az Úr Mambre völgyében, mikor az ő sátora ajtajában űlne a' nap hévségében. * És mikor fel-emelte vólna szemeit, három férfi jelenék-meg néki, közel álván hozzája: kiket mikor látott vólna, eleikbe futamék az ő sátora ajtajából, és a' földig imáda. * És monda: Uram, ha kedvet találtam szemeid-előtt, ne menny-el szolgád-mellől: * hanem egy kevés vizet hozok, és mosátok-meg lábatokat, és nyúgodgyatok a' fa-alatt. * És egy falat kenyeret tészek-elő, és erősíttsétek-meg szíveteket, azután mennyetek-el: mert azért tértetek-bé szolgátokhoz. Kik mondának: Chelekedgyél a' mint szóllál. * Siete Abrahám a' sátorba Sárához, és monda néki: Siess, három mérték liszt-lángot egyelíts, és chinálly hamuban-sűlt pogáchákat. * Ő pedig a' chordához futa, és hoza onnét egy igen gyenge 's jó borjút, és adá a' gyermeknek: ki siete, és meg-főzé azt. * Vajat-is hoza és tejet; és a' borjút mellyet meg-főzött vala, és eleikbe tévé. Ő pedig mellettek áll vala a' fa-alatt. * És mikor őttek vólna, mondának néki: Hol vagyon Sára a' feleséged? Ő felele: Ímé a' sátorban vagyon. * Kinek monda: "Viszsza-térvén hozzád jővők ezen időben, életem lévén, és fia lészen Sárának a' feleségednek. * Mellyet halván, Sára mosolyodék a' sátor ajtaja-megett. Mind ketten pedig vének valának, és korosok, és meg-szűntek vala Sárában az aszszonyok szokott folyási. * Ki alattomban mosolyodék, mondván: Minek-utánna meg-aggottam, és az én uram vén, a' gyönyörűséget űzzem-e? * Monda pedig az Úr Abrahámnak: Miért nevete Sára, mondván; Vallyon bizonnyal szűlők-e vén aszszony lévén? * Vallyon 's valami nehéz-e az Istennek? igéretem-szerént meg-térek hozzád ezen időben, életem lévén, és Sárának fia lészen. * Tagadá Sára, mondván: Nem nevettem; félelemmel meg-rettenvén. Az Úr pedig; Nem ugy vagyon, ugymond: de nevettél. * Mikor pedig fel-kőltek vólna onnét a' férfiak, fordíták szemeket Sodoma-ellen: és Abrahám eggyűtt mégyen vala, kéférvén őket. * És monda az Úr: El-titkolhatom-e Abrahámtól a' miket chelekedendő vagyok; * holott nagy és igen erős nemzetté léendő; és MEG-ÁLDATNAK ő-benne a' földnek minden nemzetségi? * Mert tudom hogy meg-parancholya a' fiainak, és az ő házának maga-után, hogy megőrizzék az Úr útát, és ekelekedgyék az itéletet és az igasságot: hogy reájok hozza az Úr Abrahámért mind a' miket néki szólott. * Monda azért az Úr: Sodoma és Gomorra kiáltása meg-sokasodott, és az ő bűnők igen meg-nehezedett. * Alá-mégyek és meg-látom, ha a' hozzám jött kiáltást chelekedettel bé-tellyesittették-e; a' vagy nem úgy vagyon-e, hogy tudgyam. * És el-fordúlának onnét, és el-menének Sodomába: Abrahám pedig még-is az Úr-előtt áll vala. * És hozzája közelgetvén, monda: El-veszted-e az igazat az Istentelennel? * Ha ötven igazak lésznek a' várasban, egyűtt veszsznek-e? és nem engedsz-e meg annak a' helnek ötven igazért ha benne léendnek? * Távúl légyen tőled, hogy e' dologt mivellyed, és meg-öllyed az igazat az Istentelennel,

Inf. 21. a. 1. Rom. 9. b. 9. 1. Pet. 3. a. 6.

† Sup. 12. a. 3. Inf. 32. d. 17.

" Sup. 17. c. 19.

telennel, és ollyan légyen az igaz
mint az Istentelen; nem hozzád
illendő ez: ki az egész földet itéled,
semmi-képpen ez itéletet nem che-
lekeszed. * És monda az Úr néki: 26
Ha őtven igazat találandok Sodo-
ma várasában, meg-engedek az e-
gész helynek azokért. * És fe- 27
lelvén Abrahám, monda: Mivel D
egyszer el-kezdettem, szóllok az
én Uramnak, holott por és hamu
vagyok: * Hogy-ha az őtven iga- 28
zaknál őttel kevesben lésznek, el-
tőrlőd-e a' negyven-őtért, az egész
várast? És monda: Nem tőrlőm-
el, ha ott negyven-őtőt találandok.
* És szólla ismég néki: Ha pedig 29
negyvenen találtatnak ott, mit
chelekeszel? Monda: Meg nem
bűntetem a' negyvenért. * Kér- 30
lek, ugymond, Uram, ne hara-
gudgyál ha szóllok: Hogy-ha ott
harminczan találtatnak? Felele:
Nem chelekeszem, ha ott har-
minczat találok. * Mivel egyszer, 31
ugymond, el-kezdettem, szóllok
az én Uramnak: Hogy-ha húszan
találtatnak ott? Monda: Meg nem
ölőm a' húszért. * Kérlek, ugy- 32
mond, ne haragudgyál Uram, ha
még egyszer szóllok: Hogy-ha tí-
zen találtatnak ott? És monda: El
nem tőrlőm a' tízért. * És el- 33
méne az Úr, minek-utánna meg-
szűnék szóllani Abrahámnak:
és ő viszsza-tére he-
lyére.

XIX. Rész.

Heb. 13. a. 2. ES két Angyal jőve Sodomá- 1
ba estve, és Lót űl vala a' vá- A
ras kapujában. Ki midőn
őket látta vólna, fel-kele, és
eleikbe méne: és imáda arczal a'
földre borúlván, * és monda: 2
Kérlek, Uraim, térjetek szolgátok
házába, és maradgyatok ott: mos-
sátok-meg lábaitokat, és reggel
mennyetek-el útatokra. Kik mon-
dának: Semmi-képpen nem, hanem
az útzán maradúnk. * Igen kén- 3
szeríté őket hogy bé-térnének hoz-
zája: és bé-menvén házába, lako-
dalmat szerze, és kovásztalan pogá-
chákat sűte: és évének. * Minek- 4
előtte pedig fekűnni mennének, a'
váras férfiai kőrnyűl-vévék a' há-

zat, a' gyermektől-fogva mind a'
vénig, az egész nép egyenlő-kép-
5 pen. * És szóllíták Lótot, és
mondának néki: Hol vannak a' fér-
fiak kik éjjel hozzád bé-jőtték?
hozd ide-ki azokat, hadd ismérjűk
6 meg-őket. * Ki-menvén hozzá-
jok Lót, utánna bé-zárván az ajtót,
7 monda: * Ne chelekedgyétek,
kérlek, atyámfiai, ne chelekedgyé-
8 tek e' gonoszt. * Két leányom
B vagyon, kik még férfiat nem ismér-
tek: ki-hozom őket hozzátok, és
azokkal éllyetek gonoszúl, a' mint
néktek fog tetszeni, chak hogy e'
férfiaknak semmi gonoszt ne chele-
kedgyetek, mivel az én hajlékom
9 árnyéka-alá jőttek. * Azok pe-
dig mondának: Eredgy tova. És
ismég mondának: Bé-jőttél mint
jővevény; azért-e hogy itélly? te
magadat azért inkább meg-sanyar-
gatunk hogy-sem ezeket. † És fölőt- † 2. Pet. 2. b. 8.
te igen nagy erőszakot tőnek Lóton
és immár kőzel vala hogy bé-tőr-
10 nék az ajtót. * És imé ki-nyúj-
ták kezeket a' férfiak, és bé-vívék
Lótot hozzájok, és bé-zárák az
11 ajtót, * és azokat, a' kik kivűl va-
lának, " vakssággal verék-meg, a' " Sap. 19. c. 26.
leg-kissebbiktől-fogva a' leg-na-
gyobbikig; ugy, hogy az ajtót meg
12 nem találhatnák. * Mondának
C pedig Lótnak: Vagyon-e itt valaki
hozzád tartozó, vőd, vagy fiaid,
vagy leányid; mind a' kik tiéid,
13 vidd-ki e' várasból: * mert el-tő-
rőllyűk e' helt, mivelhogy ezek ki-
áltása meg-nevekedett az Úr-előtt,
ki minket kűldőtt hogy el-veszes-
14 sűk őket. * Ki-menvén azért
Lót, szólla az ő vejinek kik el-vé-
endők valának a' leányit, és mon-
da: Kellyetek-fel, mennyetek-ki
e' helyből: mert el-tőrli az Úr e'
várast. És ugy tetszék nékik, mint-
15 ha tréfában szóllana. * És mikor
reggel lőtt vólna, kénszeríték őtet
az Angyalok, mondván: Kelly-
fel, vedd a' feleségedet, és két leányi-
dat; hogy te se veszsz-el eggyűtt a'
16 váras latorságában. * Midőn el-
D halgatná, ragadák az ő kezét, és a'
felesége 's két leányi kezét, mi-
velhogy az Úr kedvezne néki.
17 * † Es ki-vívék őtet, és helyhez- † Sap. 10. a. 6.
teték a' váras-kivűl: és ott szól-
lának néki, mondván: Tarts-

meg lelkedet: hátra ne tekints, és sohol meg ne álly a' környűl-való tartománban: hanem a' hegyen szabadítsd-meg magad, hogy te se veszsz-el eggyütt. * És monda 18 G
Lót nékik: Kérlek, Uram, * miért- 19
hogy a' te szolgád kedvet talált előtted, és fel-magasztaltad irgalmasságodat, mellyet velem tőttél, hogy lelkemet ki-szabadítanád; nem-is szabadúlhatok-meg a' hegyő, né-talám el-érjen engem a' veszedelem, és meg-hallyak. * Ez a' 20
kichiny város közel vagyon, melybe szaladhatok, és abban meg-szabadúlok: nem-de nem kichiny-e, és él az én lelkem? * És monda néki: 21
Imé ebben-is be-vőttem könyörgésidet, hogy fel ne forgasam a' várast, mellyért szóllottál. * † Siess, és 22
† *Sap. 10. a. 6.* szabadúlly-meg ott: mert nem mivelhetek semmit, míg oda bé nem mégy. Az-okáért nevezteték az a' város Ségornak. * A' nap fel-jöve 23
a' földre, és Lót bé-méne Ségorba.
" *Deut. 29. d. 23 Isa. 13. d. 19. Ier. 50. f. 40. Ezech. 16. f. 48. Ose. 11. c. 8. Amos 4. d. 11. Luc. 17. f. 29. Judæ c. 7.* * " Bocháta azért az Úr Sodomára 24
és Gomorrára kén-köves és tüzes esső az Úrtól az égből: * és fel- 25 A
forgatá ezeket a' városokat, és mind a' környűl-való tartománt, a' városoknak minden lakóit, és a' földnek minden zőldit. * † És a' feleége 26
hátra tekintvén, só oszloppá változék. * Abrahám pedig fel-kelvén 27
reggel a'hol az-előtt állott vala az Úrral, * tekinté Sodomát és Gomor- 28
rát, és annak a' tartománnak minden földét: és láta a' földről felmenő szikrás hamvat, mint a' kemencze füstit. * Mert mikor fel- 29
forgatná az Isten annak a' tarto- F
mánnak városit, meg-emlekezvén Abrahámról, meg-szabadítá Lótot a' városok veszedelméből, mellyekben lakott vala. * És fel-méne 30
Lót Ségorból, és lakék a' hegyen, az ő két leánya-is véle (mert fel vala Ségorban lakni,) és lakék egy barlangban az ő két leányával. * És 31
monda a' nagyobbik a' kissebbiknek: Az atyánk vén, és senki a' földön meg nem maradott a' férfiakból ki bé-jőhetne hozzánk az egész föld szokása-szerént: * Jer részegíttsük-meg őtet borral, és hállyunk 32
véle, hogy magot tarthassunk az atyánktól. * Adának azért az 33
attyoknak bort innya azon éjjel: és bé-méne a' nagyobbik, és az attyával hála: Ő pedig nem érzé, sem mikor melléje fekütt a' leánya, sem mikor fel-kőlt. * Más- 34
nap-is monda a' nagyobbik a' kissebbiknek: Imé tegnap az atyámmal háltam, adgyunk bort innya néki ez éjjel-is, és hálly véle, hogy magot tartsúnk az atyánktól. * Adának azon éjjel-is az attyok- 35
nak bort innya, és bé-menvén a' kissebbik leánya, véle hála: és akkor sem érzé mikor az melléje fekütt, vagy mikor fel-kőlt. * Terh- 36
be-esének azért Lótnak két leányi az attyoktól. * És a' nagyobbik 37
fiat szűle, és hívák annak nevét Moábnak: ez a' Moabíták attya e' jelen-való napig. * A' kissebbik- 38
is fiat szűle, és hívá az ő nevét Ammonnak, az-az, az én népem fia: ez attyok az Ammonitáknak mind e' máiglan.

XX. Rész.

EL-menvén onnét Abrahám a' déli földre, Kádes és Surkőzőtt lakék: és szarándokúl lakék Gerarisban. * És 2
mondá a' feleségéről Sáráról: Én húgom. El-küldé azért Abimélek a' Gerarai király, és el-viteté őtet. * Jöve pedig az Isten Abimélekhez 3
álmában éjjel, és monda néki: Imé meg-halsz az aszszony'állatért mellyet el-vittél: mert férje vagyon. * Abimélek pedig nem illette vala 4
őtet, és monda: Uram, nem-de a' tudatlan és igaz népet-is meg-ölöd-e? * Nem ő mondotta-e né- 5 F
kem; Én húgom: és ez-is azt mondotta; Én bátyám? az én szívem egyűgyűségében, és az én kezeim tisztaságában chelekedtem ezt. * És monda néki az Isten: 6
Én-is tudom hogy egyűgyű szívből chelekedted: és azért őriztelek-meg hogy ne vétkeznél ellenem, és nem engedtem hogy illetnéd őtet. * De immár add-meg feleségét a' 7
férjének, mert próféta: és imádkozik éretted, és élsz: ha pedig meg nem akarod adni, tudgyad hogy halállal halsz-meg te, és minden a' mi tiéd. * És azontól fel-kelvén 8
éjjel Abimélek, elő-hívá mindé szolgait, és meg-beszélé mind ez igéket

az ő fülökbe, és a' férfiak minnyájan igen meg-ijedének. * Hívá pedig Abimélek Abrahámot-is, és monda néki: Mit mivéltél nékünk? mit vétettünk ellened, hogy reám és országomra nagy bűnt hoztál? a' mit nem kellett vólna mivelned, azt mivelted nékünk. * És megint feddődvén, monda: Mit láttál, hogy ezt chelekedned? * Felele Abrahám: Azt gondolám magamban, mondván: Ne-talám ninch Istени félelem e' helyen: és meg-ölnek engem az én feleségemért: * De egyéb-képpen-is † bizony én húgom, az atyám leánya, és nem az anyám leánya, és feleségül vőttem őtet. * Minek-utánna pedig ki-hozott engem az Isten az atyám házából, mondék néki: Ez irgalmasságot tedd velem: minden helyen, a' melybe megyünk, azt mongyad, hogy bátyád vagyok. * Vőn azért Abimélek juhokat, és teheneket, és szolgákat és szolgálókat, és adá Abrahámnak: és megadá néki Sárát a' feleségét, és monda: * A' föld előttetek vagyon, valahol néked tetszik, ott lakjál. * Sárának pedig monda: Ímé ezer ezüst pénzt adtam a' bátyádnak, és ez légyen szemeid fedele mindeneknek előtt a' kik veled vannak, és valahová menendesz: és meg-emlekezzél, hogy téged benne kaptak. * Abrahám imádságára pedig, meg-gyógyítá Isten Abiméleket, és a' feleségét, és a' szolgálóit, és szűlének: * mert bé-zárlotta vala az Úr Abimélek háza-népének minden méhét, Sáráért az Abrahám feleségéért.

† *Sup. 12. c. 13. Inf. 21. c. 23.*

XXI. Rész.

MEg-látogatá pedig az Úr Sárát, a' mint " meg-igérte vala: és bé-tellyesíté a' miket szóllott vala. * És méhében fogada, † és fiat szűle vénségében, a' melly időben az-előtt meg-mondotta vala néki az Isten. * És hívá Abrahám az ő fiának nevét, kit Sára szűlt vala néki, Isáaknak: * és környűl-metélé őtet nyólczad napon, " a' mint Isten meg-parancholta vala néki, * mikor száz esztendős vólna: mert az attyának e'korában szűletett Isáak. * És monda Sára: Nevetést szerzett nékem az Isten: valaki hallya, eggyütt nevet velem. * És megint monda: Ki hitte vólna hogy azt hallaná Abrahám, hogy Sára fiat szoptatna, kit szűlt néki már vénnek? * Fel-nevekedék azért a' gyermek, és el-választaték a' téjtől: és Abrahám nagy lakodamat szerze az ő el-választása napján. * És mikor látta vólna Sára az Egyiptziai Ágar fiát játzodozni Isaákkal az ő fiával, monda Abrahámnak: * " Vesd-ki e' szolgálót, és a' fiát: mert nem lészen örökös a' szolgáló fia az én fiammal Isaákkal. * Nehezen vévé ezt Abrahám a' fiáért. * Kinek monda az Isten: Ne tetsék néked nehéznek a' gyermeked és a' szolgálód dolga: valamit néked Sára mondand, halgasd-meg az ő szavát: mert " Isaákban neveztetik néked magod. * De a' szolgáló fiát-is nagy nemzetté tészem, mert te magod. * Fel-kele azért Abrahám reggel, és kenyeret, 's egy tömlő vizet vévén, annak vállára tévé, és oda adá a' gyermeket, és el-bochátá őtet. Ki mikor el-ment vólna, bújdosik vala Bersabée pusztájában. * És midőn el-fogyott vólna a' víz a' tömlőből, el-veté a' gyermeket az ott-való fáknak egyike alá. * És el-méne, és le-üle ellenében távúl, a' mennyire a' kéz-íjel lőhetni. mert monda: Nem nézem a' meg-haló gyermeket: és ellenében ülvén, fel-emelé szavát és síra. * Meg-halgatá pedig Isten a' gyermek szavát: és szóllítá az Isten Angyala menyből Ágart, mondván: Mit mivelsz Ágar? ne félly: mert meg-halgatta Isten a' gyermek szavát a' helyről a' hol vagyon. * Kelly-fel, vedd-fel a' gyermeket, és fogjad a' kezét: mert nagy nemzetté tészem őtet. * És meg-nyitá Isten annak szemeit: ki látván egy víz-kútat, elméne, és meg-tőlté a' tömlőt, és innya ada a' gyermeknek. * És véle vala: ki fel-nevekedék, és lakék a' pusztában, és nyilas ifiúvá lőn. * És Fárán pusztájában lakék, és az annya feleséget vőn néki Egyiptus-földéből. * Azon időben monda Abimélek, és Fikol a' serege hadnaggya Abrahámnak: Az Isten veled vagyon mindenekben

" *Sup. 17. c. 19. & 18. b. 10.*
† *Gal. 4. c. 23. Heb. 11. c. 11.*
" *Sup. 17. d. 10. Mat. 1. a. 2.*
" *Gal. 4. d. 10.*
" *Rom. 9. b. 7. Heb. 11. d. 18.*

mellyeket chelekeſzel. * Éſkűdgyél-meg azért az Iſtenre, hogy nem ártaſz nékem, ſem maradékimnak, ſem ágazatomnak: hanem, az irgalmaſság-ſzerént, † mellyet chelekedtem veled, chelekeſzel velem, és a' földel melyben jövevényűl láktál. * És monda Abrahám: Meg-eſkűſzöm. * És meg-dorgálá Abiméleket a' víz-kútért, mellyet erővel elvőttek vala a' ſzolgai. * És felele Abimélek: Nem tudtam ki chelekedte e' dolgot: de te ſem jelentetted-meg nékem; és én ſem hallottam, hanem chak ma. * Vőn azért Abrahám juhokat és ökrőket, és adá Abiméleknek: és ketten ſzővetſéget ſzerzének. * És állata Abrahám a' nyájból hét bárányt félre. * Kinek monda Abimélek: Mire-való e' hét bárány, mellyeket félre állattál? * Ő pedig; A' hét bárányt, ugymond, vedd-el kezemből: hogy bizonſágúl légyenek nékem, hogy én áſtam e' kútat. * Az-okáért hívattaték az a' hely, Berſabeé-nak: mert ott mind a' kettő meg-eſkűtt. * És ſzővetſéget ſzerzének az eſkűvés kúttyáért. * Fel-kele pedig Abimélek, és Fikol a' ſerege hadnaggya, és viſzſza-térének a' Palæſtinuſok földére. Abrahám pedig ligetet plántála Berſabeében, és ſegétſégűl hívá ott az örők Úr Iſten nevét. * És lakoſa lőn a' Palæſtinuſok földének ſok ideig.

† *Sup. 20. d. 13.*

XXII. Rész.

Judit. 8. c. 22. Heb. 11. d. 17.

MELLyek minek-utánna meg-történtek, meg-kíſérté Iſten Abrahámot, és monda néki: Abrahám, Abrahám. Ő pedig felele: Ihol vagyok. * Monda néki: Vegyed az eggyetlen egy fiadat, kit ſzeretſz, Iſaákot, és menny a' látás földére: és ott áldozd-meg őtet éppen-égő áldozatúl, az eggyik hegyen mellyet mutatok néked. * Az-okáért Abrahám éjjel fel-kelvén, meg-nyergelé ſzamárát: két ifiat vívén magával, és Iſaákot a' fiát. És mikor az éppen-égő áldozatra fákat vágott vólna, el-méne a' helyre, mellyet parancholt vala néki az Iſten. * Harmad napon pedig, fel-emelvén ſzemeit, távúl látá a' helyt: * és monda az inaſinak: Várjatok itt a' ſzamártal: én 's a' gyermek amaddig fietvén, minek-utánna imádandúnk, meg-térűnk hozzátok. * El-vivé az éppen-égő áldozatra-való fákat-is, és tévé Iſaákra a' fiára: ő pedig a' tűzet 's a' kardot viſzi vala kezeiben. És midőn ketten eggyűtt mennének, * monda Iſaák az ő attyának: Atyám. Ő pedig felele: Mit akarſz fiam? Imé, ugymond, a' tűz és a' fák: hol vagyon az éppen-égő áldozatra-való állat? * Monda pedig Abrahám: Az Iſten ſzerez magának, fiam, éppen-égő áldozatra-való állatot. Mennek vala azért eggyűtt: * és jutának a' helyre, mellyet mutatott vala néki az Iſten: mellyen óltárt építe, és a' fákat felyűl reá-raká: és mikor meg-kőtőzte vólna Iſaákot a' fiát, tévé őtet az óltárra a' rakás fára. * És ki-nyújtá kezét, és ragadá a' kardot " hogy meg-áldozná a' fiát. * És ímé az Úr Angyala menyből kiálta, mondván: Abrahám, Abrahám. Ki felele: Ihol vagyok. * És monda néki: Ki ne nyújtſad kezedet a' gyermekre, és ſemmit ne chelekedgyél néki: moſt iſmértem-meg hogy féled az Iſtent, és nem kedveztél a' te eggyetlen egy fiadnak érettem. * Fel-emelé Abrahám ſzemeit, és láta háta-megett ſzarvainál fogva a' töviſek-között egy megakadott koſt; mellyet vévén, éppen-égő áldozatot tőn a' fiáért. * És nevezé annak a' helynek nevét, az Úr lát. Onnan a' mái napiglan mondatik: Az Úr-lat hegyén. * Szóllítá pedig az Úr Angyala Abrahámot máſodſzor menyből, mondván: * † Én-magamra eſkűdtem, ugymond az Úr: mivelhogy e' dolgot chelekedted, és nem kedveztél a' te eggyetlen egy fiadnak érettem: * meg-áldalak téged, és meg-ſokaſítom magodat, mint az égnek chillagit, és mint a' fövént melly a' tenger partyán vagyon: bírni fogja a' magod az ő ellenſégi kapuit, * " és MEG-ALDATNAK a' te magodban a' földnek minden nemzetſégi, mivelhogy az én ſzómnak engedtél. * Meg-téré Abrahám az ő ſzolgaihoz, és el-ménének eggyűtt Berſabeéba, és ott lakék. * Ezek így meglévén, hírré tévék Abrahámnak, hogy Melka-is fiakat ſzűlt vólna Nákornak az attyafiának. * Huſ-t

Gen. 22.

első-

első-szűlőttét, és Buz-t annak őttsét,
és Kámuelt a' Syrusok attyát, * és 22
Kasedet, és Azaut, Feldást-is és Jedla-
fot, * és Bátuelt, kitől szűletett Re- 23
bekka: ezt a' nyólczat szűlé Melka,
Nákornak Abrahám attyafiának.
* Az ő Roma-nevű ágyasa pedig, 24
nemzé Tábeét, és Gahamot, és Ta-
hast, és Máakát.

XXIII. Rész.

ELt pedig Sára száz huszon- 1
hét esztendeig. * És meg- A
hala Arbee várasában, melly 2
a' Hebron, Kánaán-földén:
és el-jőve Abrahám, hogy kesergené
és siratná őtet. * És mikor fel-kőlt 3
vólna a' temetés szolgáltatásától,
szólla a' Het fiainak, mondván: * Jő- 4
vevény vagyok és szarándok ti-ná-
latok: adgyatok nékem temető-
helyre-valo igasságot kőztetek, hogy
el-temessem halottamat. * Fele- 5
lének a' Het fiai, mondván. * Hal- 6
gass minket uram, Isten fejedelme
vagy kőzőttűnk: a' válogatott teme-
tő-helyeinkbe temesd halottadat: és
senki téged el nem tílthat hogy ko-
porsójában ne temesd halottadat.
* Fel-kele Abrahám, és imádá a' 7
főld népét, tudn'illik a' Het fiait:
* és monda nékik: Ha tetszik lelke- 8
teknek, hogy el-temessem halotta- B
mat, halgassatok engem, és esedez-
zetek érettem Efronnál a' Séor fiá-
nál: * hogy adgya nékem a' kettős 9
barlangot, melly az ő szántó-földé-
nek végin vagyon: mélto pénzen
adgya azt nékem előttetek temetés-
re-való őrőkségűl. * Lakik vala 10
pedig Efron a' Het fiai-kőzőtt. És
felele Efron Abrahámnak mindenek
hállattára, kik bé-mennek vala an-
nak a' várasnak kapuján, mondván:
* Semmi-képpen ugy ne légyen, u- 11
ram, hanem inkább te hallyad a' mit
szóllok: A' szánto-földet néked a- C
dom, és a' benne-való barlangot, az
én népem fiai-előtt, temesd-el halot-
tadat. * Imáda Abrahám a' főld 12
népe-előtt. * És szólla a' kőrnyűl- 13
álló nép-előtt Efronnak: Kérlek,
hogy halgass engem: Pénzt adok a'
szánto-földért: vedd-fel azt, és ugy
temetem abba halottamat. * És fe- 14
lele Efron: * Uram, halgass engem: 15
A' főld, mellyet kérsz, négy-száz
ezűst siklust ér: ez az árra kőzzőtem
és kőzőtted: de mennyi ez? temesd-
16 el halottadat. * Mellyet midőn
Abrahám hallott vólna, ki-méré a'
pénzt, mellyet Efron kért vala, a' Het
fiai hallásokra, négy-száz ezűst sik-
17 lust, kőzőnséges próbált pénzt. * És
meg-erősítteték a' szánto-főld,
D melly valaha Efroné vólt, melyben
a' kettős barlang vala, Mámbre-el-
lenében, mind az, 's mind a' barlang,
és annák minden határiban-való fája
18 kőrős-kőrnyűl, * hogy Abrahámé
lenne őrőkségűl; a' Het fiainak, és
mind azoknak látására, kik bé-men-
nek vala annak a' várasnak kapuján.
19 * És ugy temeté-el Abrahám Sárát
a' feleségét a' szánto-földnek kettős
barlangjában, melly Mambrét nézi
vala. ez a' Hebron Kánaán-földén.
20 * És meg-erősítteték a' szánto-főld,
és a' benne-való barlang a' Het fiai-
tól, Abrahám őrőkős temető-helyé-
nek.

XXIV. Rész.

ABrahám pedig vén és idős 1
vala, és az Úr mindenek- A
ben meg-áldotta vala őtet.
* És monda az ő háza idősb 2
szolgájának, ki bír vala mindenével,
a' mie vala: † Tedd tomporám-alá † *Inf.*
a' kezedet, * hogy meg-eskűsse- 3 *47.g.29*
lek az Úrra, a' menynek és földnek
Istenére, hogy ne végy feleséget a'
fiamnak a' Kananæusok leányi-kőz-
zűl, kik-kőzőtt lakom: * hanem az 4
én földembe, és az én rokonságim-
hoz menny, és onnét végy feleséget
a' fiamnak Isaáknak. * Felele a' szol- 5
ga: Ha el nem akar jőni velem az asz-
szony'állat e' földre, viszsza kell-e
vinnem a' fiadat a' helyre, mellyről te
ki-jőttél? * És monda Abrahám: 6
Meg-lásd, hogy valaha oda viszsza ne
vigyed a' fiamat. * A' menynek 7
Ura Istene, a' ki engem ki-hozott az
atyám házából, és az én szűletésem
földéből, a' ki szóllott nékem, és *" Sup.*
meg-eskűtt nékem, mondván: " A' *12. b. 7.*
te magodnak adom e' földet: ő el- *& 13. c.*
küldi Angyalát előtted, és onnét *14. & 15.*
végy feleséget a' fiamnak: * ha pe- *d. 18.*
dig az aszszony téged nem akar kő- *Inf. 26.*
vetni, nem lészsz kőteles az eskűésre: *a. 2.*
chak hogy a' fiamat oda viszsza ne
vigyed. * Tévé azért a' szolga Abra-
hámnak az ő urának tomporája-alá

a' kezét, és meg-eſkűvék néki erre a' dologra. * És vőn tíz tevét az ura chordájából, és el-méne, minden javaiból vívén magával, és el-indúlván méne Meſopotámiába a' Nákor váraſába. * És midőn a' tevéket meg-nyúgotta vólna a' váraſ-kivűl a' víz-kút-mellett eſtve, az időkorban, mellyben az aſzſzony'emberek ki ſzoktak menni víz-meríteni, monda: * Urá, az én uramnak Abrahámnak Iſtene, kérlek, jőj ma előmbe, és tégy irgalmaſságot az én urammal Abrahámmal. * Ímé én a' víz-forráſ-mellett állok, és e' váras lakóinak leányi ki-jőnek víz-meríteni. * Az-okáért a' leányzo, kinek én mondandom; Hajts-meg a' vedredet hogy igyam: és ő ezt feleli; Igyál, sőt a' tevéidet-is meg-itatom: ő az, a' kit Iſaáknak a' te ſzolgádnak kéſzítettél: és erről iſmérem-meg hogy irgalmaſságot tettél az én urammal. * Még el ſem végezte vala magában a' ſzókat, és ímé Rebekka jő vala ki, Bátuelnek, Melka a' Nakor feleſége Abrahám őttſe fiának leánya, veder lévén a' vállán: * igen ékes leányzó, és ſzépſéges ſzűz, és férfiútól iſméretlē: alá-ment vala pedig a' forráſhoz, és meg-tőltötte vala vedrét, és viſzſza-mégyen vala: És eleibe jőve a' ſzolga, és monda: Adgy egy kevés vizet innom a' vedredből. * Ki felele: Igyál uram. és hamar le-ereſzté karjára a' vedret, és innya ada néki. * És mikor ivott vólna, utánna veté: Sőt a' tevéidnek-is merítek vizet, míglen mind igyanak. * És ki-őntvén a' vedret a' válókba, viſzſza-futa a' kúthoz hogy vizet merítene: és merítvén, minden tevéknek ada. * Ama' pedig halgatva ſzemléli vala őtet, tudni akarván, hogyha útát ſzerenchéſsé tette vólna-e az Úr, vagy nem. * Minek-utánna pedig ittak a' tevék, elő-vőn a' férfiu két ſikluſ-nyomó arany fűl-függőket, és meg-annyi kar-pereczeket tíz ſiklus nyomónyit. * És monda néki: Ki leánya vagy? jelentsmeg nékem: vagyon-e az atyád házában maradáſra-való hely? * Ki felele: Bátuel leánya vagyok, Melka fiáé, kit ſzűlt Nákornak. * És utanna veté, mondván: Polyva és ſzéna igen ſok vagyon nálunk, és tágas hely a' maradáſra. * Meghajla az ember, és imádá az Urat,
* mondván: Áldott az Úr, az én uramnak Abrahámnak Iſtene, ki el nem vőtte az ő irgalmaſságát és igaſságát az uramtól, és igyenes úton hozott engem az uram attyafiának házába. * El-futa azért a' leányzó, és hírré tőn az ő annya házában mindeneket a' miket hallott vala. * Rebekkának pedig Lában-nevű attyafia vala, ki gyorſon ki-méne az emberhez, a' hol a' forrás vala. És midőn látta vólna a' fűl-függőket, és a' kar-pereczeket a' húgának kezeiben, és hallotta vólna minden ſzavait meg-beſzélleni; Ezeket mondotta nékem az ember: a' férfiúhoz jőve, ki a' tevék-mellett áll vala, és közel a' víz-forráſhoz, * és monda néki: Jer-bé, Úrnak áldotta: miért állaſz ott-kinn? házat kéſzítettem, és helt a' tevéknek. * És bé-vívé őtet a' ſzálláſra: és le-raká a' terhet a' tevékről, és polyvát és ſzénát ada, és vizet az ő lábainak meg-moſáſára, és a' férfiaknak kik véle jőttek vala. * És kenyér tétetek eleibe. Ki monda: Nem éſzem, míg beſzédimet el nem mondom. Felele néki: Mond-el. * Ő pedig; Abtahám ſzolgája vagyok, ugymond: * és az Úr igen meg-áldotta az én uramat, és fel-magaſztaltatott: és adott néki juhokat és ökröket, ezűſtöt és aranyat, ſzolgákat és ſzolgálókat, tevéket és ſzamárokat. * És Sára az uram feleſége, fiat ſzűlt uramnak az ő vénſégében, és annak adta mind a' mie vólt. * És meg-eſkűdtetett engem az uram, mondván: Ne végy feleſéget a' fiamnak a' Kananæuſok leányi-közzűl, kiknek földén lakom: * hanem az atyám házához menny, és az én rokonſágomból végy feleſéget a' fiamnak. * én pedig feleltem az uramnak: Medgyek ha el nem akar jőni velem az aſzſzony? * Az Úr, ugymond, a' kinek ſzíne-előtt járok, Angyalát küldi veled, és igazgattya útadat: és feleſéget véſzſz a' fiamnak az én rokonſágomból, és az atyám házából. * Ártatlan leſzſz az én átkomtól, ha a' rokonimhoz menēdeſz, és néked nem'adandgyák. * Jővék azért ma a' víz-forráſhoz, és mondék: Uram, az uramnak Abrahámnak Iſtene, ha igazgattad útamat, a' mellyen moſt járok, * íme a'

víz-forrás-mellett állok; és a' leánzo
melly ki-jött víz-meríteni, hallangya
tőlem; Adgy egy kevés vizet innom
vedredből: és azt mondangya nékem:
* Te-is igyál, és a' tevéidnek-is me-
rítek: az az aszszony'állat, kit az Úr
az uram fiának készített. * És mi-
dőn ezeket halgatva magamban for-
gatnám, Rebekka jelenék, elő-jövén
a' vederrel, mellyet viszen vala a' vál-
lán: és alá-méne a' forráshoz, és
vizet merite. És mondék néki:
Adgy egy keveset innom. * Ki
sietvén le-tévé a' vedret válláról, és
monda nékem: Te-is igyál, és a' te-
véidnek-is italt adok. * Ittam, és
a' tevéket-is meg-itatta. És meg-
kérdém őtet, 's mondék: Ki leánya
vagy? Ki felele: Bátuelnek Nákor
fiának leánya vagyok, kit Melka
szűlt néki. Fel-függesztém azért a'
fül-függőket orczájának ékesítésére,
és kezeire tőm az kar-pereczeket.
* És le-borúlván imádám az Urat,
áldván az én uramnak Ábrahámnak
Urát Istenét, ki igyenes úton hordo-
zott engē, hogy az uram attyafiának
leányát venném az ő fiának. * An-
nak-okáért, ha irgalmasságot és igaz-
ságot chelekesztek az urammal, je-
lentsétek-meg nékem: ha pedig más
tetszik, azt-is mongyátok-meg nē-
kē, hogy jobra vagy balra mennyek.
* És felelének Lábán és Bátuel: Az
Úrtól jött-ki a' beszéd: nem szól-
hatunk tetszése-kivűl semmit egye-
bet veled. * Imē Rebekka előtted
vagyon, vidd-el: tet, és menny-el, és
légyen felesége a' te urad fiának, a'
mint szóllott az Úr. * Mellyet mi-
kor hallott vólna az Ábrahám szol-
gája, le-borúlván a' földre, imádá
az Urat. * És elő-vévén az ezűst
és arany edényeket, és a' ruhákat,
adá azokat Rebekkának ajándékúl,
az ő attyafiainak-is, és az annyának
ajándékokat ada. * Lakodalomhoz
kezdvén, eggyűtt évén és iván ott
maradának. Fel-kelvén pedig reg-
gel, monda a' szolga: Bochássatok-
el engem, hogy mennyek az uram-
hoz. * És felelének az attyafiai, és
az annya: Maradgyon a' leányzo
akár chak tíz napig nálunk, és az-u-
tán el-mégyen. * Ne tartóztassa-
tok, ugymond, engem; mert az Úr
igazgatta az én útamat: bochássa-
tok-el engem, hogy mennyek az
uramhoz. * És mondának: Híjúk-
elő a' leánzót, és kérgyűk-meg aka-
rattyát. * És midőn hívattatván
elő-jött vólna, tudakozának: El
akarsz-é menni ez emberrel? Ki
monda: El-mégyek. * El-bochátták
azért őtet, és a' dajkáját, és az Abra-
hám szolgáját, és az úti-társait, * jó
szerencheket kivánván a' húgoknak,
és mondván: Mi húgunk vagy, ne-
vekedgyél ezernyi ezerré, és bírja a'
te magod az ő ellenségének kapuit.
* Az-okáért Rebekka, és az ő leányi,
fel-űlvén a' tevékre, követék a' fér-
fiat: ki sietve tér vala viszsza az urá-
hoz. * Azon időben pedig sétál va-
la Isaák az úton, melly a' Kúthoz vi-
szen, melynek neve Élőé és látóé:
mert a' dél-felől-való földön lakik
vala: * és ki-ment vala a' mezőre
elmélkedni, a' napnak enyészeti-felé:
És midőn fel-emelte vólna szemeit,
látá távúl jőni a' tevéket. * Rebek-
ka-is látván Isaákot, le-szálla a' tevé-
ről, és monda a' szolgának: Kichoda
amaz ember a' ki a' mezőn jő előnk-
be? * És monda néki: Az az én
uram. Ő pedig hamar vévén a' pa-
lástot, be-födé magát. * A' szolga
pedig mindeneket, a' miket chelekе-
dett vala, meg-beszélle Isaáknak.
* Ki bé-vivé őtet Sára az ő annya sá-
torába, és feleségűl vővé őtet: és
annyira szereté őtet, hogy fájdalmát,
melly az annya halála-miatt történt
vala, meg-enyhítené.

Sup. 16. d. 14.

XXV. Rész.

ÁBrahám pedig más feleséget vőn, kinek Czetura vala neve: * ki szűlé néki Zamránt, és Jekszánt, és Mádant, és Mádiánt, és Jesbokot, és Suët. * És Jekszán nemzé Sábát, és Dádant. A' Dádan fiai vóltak, Assurim, és Latussim, és Loómim. * Madiántól pedig támada Éfa, és Ófer, és Hénok, és Abida, és Eldaa: ezek mind a' Czetura fiai. * És mindent valamivel bír vala Abrahám, adá Isaáknak: * az ágyasi fiainak pedig ajándékokat ada, és el-választá őket Isaáktól az ő fiától, még midőn ő élne, a' nap-keleti tartományra.
* Valának pedig Abrahám élete nap-
jai, száz hetven-öt esztendők. * És
el-fogyatkozván, meg-hala jó vén-
ségben, és koros állapatban, és tel-

1. Par. h. c. 32.

lyes napokkal: és az ő népéhez gyűjteték. * És el-temeték őtet Isaák és Ismaël az ő fiai a' kettős barlangban, melly az Hetæus Séor fiának Efronnak földén vagyon, Mambre-ellenében, * mellyet a' Het fiaitól vőtt vala: ott temetteték-el ő, és Sára a' felesége. * És az ő halála-után meg-áldá Isten Isaákot a' fiát, ki lakik vala a' kút-mellett, melynek neve az Élő é's látóé. * Ezek az Abrahám fiának Ismaëlnek nemzetségi, kit szűlt néki az Égyiptziai Ágar, Sára szolgálója: és * ezek az ő fiainak nevei, az ő nevek és nemzetségek-szerént. " Első-szülőtte Ismaëlnek, Nabajot, az-után Czédar, és Adbeel, és Mabsam, * Masma-is, és Duma, és Massa, * Hadar, és Téma, és Jetur, és Nafis, és Czedma: * Ezek az Ismaël fiai: és ezek az ő nevek a' kastélyok és városok-szerént, tizen-két fejedelmi az ő nemzetségeknek. * És lőnek Ismaël életének száz harmincz-hét esztendei, és el-fogyatkozván meghala, és az ő népéhez tétetek. * Lakott pedig Hevilától-fogva Súr-ig, melly nézi Egyiptust az Assyriusokhoz bé-menőknek. minden attya-fiai-előtt hólt-meg. * Ezek pedig az Abrahám fiának Isaáknak nemzetségi-is: Abrahám nemzé Isaákot: * Ki midőn negyven esztendős volna, vévé feleségül Rebekkát, a' Mesopotámiai Syrus Bátuel leányát a' Lábán húgát. * És könyörge Isaák az Úrnak a' feleségeért, mivelhogy magtalan vala: Ki meg-halgatá őtet, és méhbe-való fogadást ada Rebekkának. * De egybe ütköznek vala az ő méhében a' kisdedek; ki monda: Ha így kelle lenni dolgomnak, mi szükség volt méhemben fogadnom? És el-méne hogy tanátsot kérdene az Úrtól. * Ki felelvén, monda: † Két nemzet vagyon méhedben, és két nép oszlik-el a' hasadból, és eggyik nép a' másikat meg-győzi, és a' nagyobbik a' kissebbiknek fog szolgálni. *Immár a' szüléstnek ideje el-jött vala, és ímé kettős gyermekek találtatának méhében. * " A' ki előszőr ki-jöve, verhenyős vala, és mint a' bőr mindenestől szőrös: és a' neve hívattaték Esaunak. † A' másik azonnal ki-jövén, a' báttya talpát tartya vala kezével: és azért nevezé őtet Jakóbnak. * Hatvan esztendős vala Isaák, mikor a' kisdedek születének néki. * Kik fel-nevekedvén, Esau a' vadászásban túdós férfiu lőn, és szánto-ember. Jákob pedig együgyű férfiu, sátorokban lakik vala. * Isaák szereti vala Esaut, azért hogy az ő vadászatiból ennék: és Rebekka Jákobot szereti vala. *Főze pedig Jákob lágy étket: Kihez mikor Esau a' mezőről fáradva jött vólna, * monda: Adgy nékem e' verhenyős főzelékben, mert igen meg-fáradtam. Ez-okáért hívattaték az ő neve " Edom-nak. * Kinek monda Jákob: Add-el nékem első-szülőtségedet. * Ő felele: Ímé meg-halok, mit használ nékem az én első-szülőtségem? * Monda Jákob: Eskűdgyél-meg tehát nékem. Meg-eskűvék néki Esau, és el-adá az ő első-szülőtségét. * És így el-vévén a' kenyeret és a' lentse étket, évék, és ivék, és el-méne; kichinnek alítván hogy első-szülőtségét el-adta vólna.

" 1. Par. 1. b. 19.

† Rom. 9. c. 10.

" Ose. 12. a. 3.

† Mat. 1. a. 2.

" Heb. 1. c. 16. Abd. 1. a. 1.

XXVI. Rész.

Ehség támadván pedig a' földön, ama' gyümölchtelenség-után, melly Abrahám napjaiban történt vala, elméne Isaák a' Palæstinusok királyához Abimélekhez, Gerarába. * És meg-jelenék néki az Úr, és monda: Ne menny-alá Egyiptusba, hanem nyúgodgyál a' földön, mellyet mondok néked. * És lakjál azon: és veled lészek, és meg-áldlak: mert néked és a' te magodnak adom mind e' tartományokat, † bé-tellyesítvén az eskűést, mellyet az atyádnak Abrahámnak fogadtam. * És meg-sokasítom a' te magodat mint az ég chillagit: és a' maradékidnak adom mind e' tartományokat: " és MEGÁLDATNAK a' te magodban a' földnek minden nemzetségi, * azért hogy engedett Abrahám az én szómnak, és meg-őrizte parancholatimat 's hagyásimat, és a' czeremoniákat és törvényeket meg-tartotta. * Isaák azért Gerarában lakék. * Ki midőn kérdetnék annak a' helnek emberitől az ő feleségе-felől, felele: Én húgom. mert fél vala meg-vallani hogy ő házas-társa vólna, azt alítván hogy talám meg-ölnék őtet annak

† Sup. 12. b. 7. & 15. d. 18.

" Sup. 12. a. 3. 18. c. 18. 22. d. 17. 8. c. 19.

szépségéért. * Es mikor sok napok 8
múltak vólna el, és ott lakoznék,
ki-tekintvén a' Palæstinusok királya
Abimélek az ablakon, látá őtet tré-
fálódni a' feleségével Rebekkával.
* És hívatván őtet, monda: Nyil- 9
ván vagyon hogy feleséged: miért
hazudtad hogy húgod légyen? Fe-
lele: Féltem, hogy meg ne halnék
miatta. * És monda Abimélek: 10
Miért chaltál-meg bennünket? Kö- C
zosülhetet vólna a' nép-közzül vala-
ki a' feleségeddel, és nagy bűnt hoz-
tál vólna reánk. És paranchola az
egész népnek, mondván: * Vala- 11
ki ez ember feleségét illeti, halállal
hal-meg. * Vete pedig Isaák azon 12
a' földön, és száz annyit találá azon
esztendőben: és meg-áldá őtet az
Úr. * És meg-gazdagúla az em- 13
ber, és elébb mégyen vala gyarapod-
ván és nevekedvén, míglen fölötte
naggyá lőn: * és bír vala igen sok ju- 14
hokkal és őreg barmokkal és cheléd-
del. Ezért irégykedvén reá a' Palæ-
stinusok, * minden kútakat, mellye- 15 G
ket ástak vala az ő attya Abrahám D
szolgai, azon időben be-hányák, föl-
del bé-töltvén: * el-annyira, hogy 16
ő-maga Abimélek azt mondaná Isa-
áknak: Távozzál-el tőlünk, mert
sokkal hatalmasb lőttél nálunknál.
* És ő el-indúlván, hogy Gerara pa- 17
takához menne, és ott laknék: * is- 18
még más kútakat ása, mellyeket az
ő attya Abrahám szolgai ástak vala;
és mellyeket, annak hólta-után, ré-
genten bé-hántak vala a' Filistæusok:
és azon nevekkel nevezé azokat, mel-
lyekkel az-előtt hítta vala az attya.
* És ásának a' Patakban, és eleven 19
vizet találának. * De ott-is ver- 20 1
sengések lőn a' Gerárai pásztorok- A
nak az Isaák pásztori-ellen, mond-
ván: Miénk a' víz. annak-okáért,
a' történt dolog-miá, hívá a' kútat
Patvarkodásnak. * Ásának pedig 21 2
mást-is: és azért-is háborgának, és E
nevezé azt, Ellenkezéseknek. * És 22
el-menvén onnét, más kútat ása,
mellyért nem vetekedének: azért
hívá annak nevét, Széleségnek,
mondván: Most terjesztett-ki 4
minket az Úr, és meg-őregbített a'
földön. * Fel-méne pedig arról a' 23
helyről Bersabeéba, * holott meg- 24
jelenék néki az Úr azon éjjel, mond-
ván: Én vagyok az atyádnak Abra- 5
hámnak Istene, ne félly, mert veled
vagyok: meg-áldlak téged, és meg-
sokasítom magodat az én szolgám-
ért Abrahámért. * Óltárt épí- 25 F
te azért ott: és segétségűl híván az
Úr nevét, ki-terjesztė sárorát: és
meg-parancholá szolgainak, hogy
kútat ásnának. * Melly helyre mi- 26
kor jőttek vólna Gerarisból Abimé-
lek, és Okozat a' baráttya, és Fikol a'
vitézek hadnaggya, szólla nékik Isa-
ák: * Mit jőttetek hozzám, ember- 27
hez kit gyűlőltők, és ki-űztetek tőle-
tek? * Kik felelének: Láttuk veled 28
lenni az Urat, és azért mondottuk:
Légyen esküvés közottünk, és sze-
rezzünk szővetséget, * hogy semmi 29
gonoszt ne mivelly nékünk, miképp-
en mi sem illettünk semmit a' tiéid-
közzül, sem nem chelekedtünk a' mi
téged meg-sértene: hanem békesség-
gel el-bocháttunk őregbűlve az Úr
áldásával. * Lakodalmat szerze az- 30
ért nékik, és az étel 's ital-után,
* fel-kelvén reggel, meg-esküvének 31
egy-másnak: és el-bochátá őket Isa-
ák békességesen áz ő helyekre. * Imé 32
pedig azon nap jövének az Isaák szol-
gai, hírt hozván néki a' kút-felől
mellyet ástak vala, és mondván: Ta-
láltunk vizet. * Onnan nevezé azt, 33
Bővségnek: és a' város Bersabeénak
nevezteték mind e' mái napig. * Esau 34
pedig negyven esztendős lévén, fele-
ségeket vőn; Juditot, a' Hetæus Bée-
ri leányát, és Basematot, azon hely-
ből-való Élon leányát: * † Kik 35 † *Infr.*
mind ketten meg-bántották vala az *27.g.46*
Isaák és Rebekka szívét.

XXVII.

MEg-vénhedék pedig Isaák, 1 A
és meg-homályosodának
a' szemei, és nem láthat
vala: és szóllítá Esaut az ő
őregbik fiát, és monda néki: Fiam. 2
Ki felele: Jelen vagyok. * Kinek
az attya; Látod, ugymond, hogy
meg-vénhedtem, és nem tudom ha-
lálom napját. * Vegyed fegyveri- 3
det, a' tegzet, és a' kéz-íjat, és menny-
-ki: és mikor vadászással valamit
fogsz, * chinálly nékem abból étket, 4
a' mind tudod hogy akarnám, és
hozd-elő hogy egyem: és álgyon-
meg téged az én lelkem minek-előtte meg-hallyak. * Mellyet midőn hal- 5
lott vólna Rebekka, és amaz a' me-

zőre ment vólna, hogy az attya
hagyáſát bé-tellyesítené; * monda 6
a' fiának Jákobnak: Hallám az
atyádat Eſaúval a' bátyáddal ſzól-
lani, és mondani néki: * Hozz né- 7
kem a' te vadáſzatodból, és chi- B
nálly étkeket hogy egyem, és meg-
álgyalak téged az Úr-előtt, minek-
előtte meg-hallyak. * Moſt azért, 8
fiam, engedgy tanátſimnak: * és 9
el-menvén a' nyájhoz, hozz nékem
két jeles jó gődőlyét, hogy azok-
ból étkeket chinállyak az atyádnak,
a' minéműekét őrőmeſt éſzik: * mel- 10
lyeket mikor bé-viſzſz, és meg-éſzi,
álgyon-meg téged minek-előtte
meg-hallyon. * Kinek ő felele: 11
Tudod hogy a' bátyám Eſau ſzőrős
ember, és én ſimá vagyok: * ha 12
meg-tapogat engem az atyám, és
meg-érzi; félek hogy ne véllye,
hogy őtet meg-akartam játzottatni,
és átkot hozzak magamra az áldáſ-
ért. * Kinek az annya; Rajtam 13
légyen, ugymond, ez az átok, édes
fiam: chak hallyad ſzómat, és el-
menvén hozz a' miket mondottam.
* El-méne, és el-hozá, és az annyá- 14
nak adá. Ki étkeket kéſzíte, a'
mint tudgya vala hogy akarná az at-
tya. * És Eſaunak igen jó ruhái- 15
ba, mellyek ott-honn nála valának,
fel-őltőzteté őtet: * és a' gődőlyék 16
bőrőtskéit kezei-kőrűl tévé; és a'
nyaka mezítelenét bé-fődé. * És 17
oda adá az étket, a' kenyereket-is,
mellyeket ſűtőtt vala, oda adá.
* Mellyeket bé-vívén, monda: 18
Atyám. Ő pedig felele: Hallom. C
Ki vagy te, fiam? * És monda Já- 19
kob: En vagyok a' te elſő-ſzűlőtted
Eſau: úgy chelekedtem a' mint né-
kem parancholtál: kelly-fel, űlly-
le, és egyél az én vadáſzatomból,
hogy meg-álgyon engem a' te lel-
ked. * És monda iſmég Iſaák a' 20
fiának: Mi-képpen találhattál illy
hamar, édes fiam? Ki felele: Iſten
akarattya vólt, hogy hamar előmbe
jőne a' mit akarok vala. * És mon- 21
da Iſaák: Járúlly ide, hogy tapogaſ-
ſalak-meg téged, fiam, és próbál-
lyam-meg ha te vagy-e az én fiam E-
ſau, a' vagy nem. * Ki az attyához já- 22
rúla, és meg-tapogatván őtet, mon-
da Iſaák: A' ſzó ugyan, Jákob ſza-
va: de a' kezek, Eſau kezei. * És 23
meg nem iſméré őtet, mert a' ſzőrős

kezek a' nagyobbik haſonlatoſságát
24 jelentik vala. * Meg-áldván azért
őtet, monda: Te vagy-e az én fiam
25 Eſau? Felele: Én vagyok. * Ő pe-
D dig; Hozd-elő, ugymond, nékem a'
te vadáſzatodból-való étkeidet, édes
fiam, hogy álgyon-meg téged az én
lelkem. Mellyeket oda vívén, mi-
kor meg-őtte vólna, bort-is nyújta
26 néki. mellyet meg-iván, * monda
néki: Járúlly hozzám, és adgy chó-
27 kot nékem, édes fiam. * Oda já-
rúla, és meg-chókolá őtet. És min-
gyáráſt hogy erzé az ő ruháinak jó
illattyát, meg-áldván őtet, monda:
Ímé az én fiam illattya mint a' tellyes
mező illattya, mellyet meg-áldott
28 az Úr. * Adgyon néked az Iſten
az ég harmattyából, és a' főld kővér-
ſégéből, gabona és bor bővſéget.
29 * És népek ſzolgállyanak néked, és
imádgyanak téged a' nemzetſégek:
urok légy a' te atyádfiainak, és meg-
hajollyanak előtted az anyád fiai. a'
E ki téged meg-áthoz, az légyen átko-
zott: és a' ki meg-áld téged, áldo-
30 máſokkal bé-tőlteſsék. * Alig vé-
gezte vala el beſzédét Iſaák: és ki-
31 menvén Jákob, el-jőve Eſau, * és a'
vadáſzatból főzőtt étkeket bé-vívé
az attyának, mondván: Kelly-fel,
atyám, és egyél a' fiad vadáſzattyá-
ból; hogy álgyon-meg engem a' te
32 lelked. * És monda néki Iſaák:
De ki vagy te? Felele: Én vagyok a'
33 te első-ſzűlőtt fiad Eſau. * El-ijede
Iſaák főlőtte nagy álmélkodáſsal: és
inkább hogy-ſem mint hihető vól-
na, chodálkozván, monda: Kicho-
da tahát amaz, a' ki vadáſzattal fo-
gottat régen hozott nékem, és őttem
mindenekben minek-előtte té jő-
nél? és meg-áldottam őtet, és áldott
34 léſzen. * Halván Eſau az attya be-
ſzédit, nagy kiáltáſsal ordíta: és
meg-réműlvén, monda: Álgy-meg
35 engem-is, édes atyám. * Ki mon-
da: El-jőtt az őtſéd álnokúl, és el-
36 vőtte áldáſodat. * Ő pedig utánna
F veté: Igazán hívattatott Jákobnak
az ő neve: mert ím máſod ízben
chalt-meg engem: † az én első-
ſzűlőtſégemet az-előtt el-vőtte, és
moſt máſodſzor alattomban el-ra-
gadta áldáſomat. És iſmég monda az
attyának: Nem tartottál-e nékem-
37 is áldáſt? * Felele Iſaák: Uraddá tőt-
tem őtet, és minden attyafiait az ő

† *Sup. 25. d. 35.*

szolgálattyának igája-alá vetettem: gabonával és borral meg-erősítettem őtet; és te-veled, fiam, ez-után tovább mit mivellyek? * Kinek monda Esau: Chak egy áldásod vagyon-e, atyám? kérlek, álgy-meg engemet-is. És mikor nagy jajgatással sírna, * meg-indúlván rajta Isaák, monda néki: † A' föld kövérségében, és az ég harmattyában onnét felyűl * lészen áldásod. Fegyverrel élsz, és az ötsédnek szolgálsz: és el-jő az idő, midőn ki-rázod, és el-óldod az ő igáját nyakadból. *Gyűlöli vala azért mindenkor Esau Jákobot az áldásért, mellyel meg-áldotta vala őtet az attya: és monda az ő szivében: " El-jőnek az atyám siratásinak napjai, és meg-ölöm Jákobot az őtsémet. * Hírré tévék ezeket Rebekkának: ki el-küldvén és hívatván Jákobot a' fiát, monda néki: Imé a' bátyád Esau fenyeget hogy téged meg-ől. * Most azért, édes fiam, hallyad az én szómat, és felkelvén fuss Lábánhoz a' bátyámhoz Háránba: * és lakjál véle kevés nap, míg a' bátyád dühősége le-chendeszedgyék; * és meg-szűnnyék boszszonkodása, és el-feletkezzék azokról mellyeket ellene chelekedtél: azután el-küldők, és onnét ide hozatlak. miért foszthatom-meg mind két fiamtól egy napon? * És monda Rebekka Isaáknak: El-úntam életemet a' Het leányi-miatt: ha Jákob e' föld nemzetéből vészen feleséget, nem akarok élni.

† *Heb. 11. d. 17.*

" *Abd. 1. c. 10.*

Sup. 26. g. 35.

XXVIII. Rész.

ELő-hivá azért Isaák Jákobot, és meg-áldá őtet, és parancholá néki mondván: Ne végy feleséget a' Kánaán nemzetségéből: * hanem eredgy, menny-el Syriai Mesopotamiába, Bátuel az anyád attya házához, és onnét végy magadnak feleséget, Lábán az anyád bátty a leányi-közzűl. * A' mindenható Isten pedig álgyon-meg téged, és nevellyen, és sokasíttsonmeg téged, hogy légy népek seregivé. *És adgya néked az Abrahám áldását, és a' te magodnak utánnad: hogy bírjad a' te szarándokságod földét, mellyet a' te ősödnek igért. * És mikor el-bochátta vólna őtet Isaák, el-indúlván méne Syriai Mesopotamiába Lábánhoz a' Syriai Bátuel fiához, az annya Rebekka bátty ához. * Látván pedig Esau hogy meg-áldotta vólna az attya Jákobot, és el-küldötte vólna őtet Syriai Mesopotamiába, hogy onnét feleséget hozna; és hogy az áldás-után parancholt vólna néki, mondván: Ne végy feleséget a' Kánaán leányi-közzűl: * és hogy engedvén Jákob az ő szűléinek, elment vólna Syriába; * észébe-vévén azt-is, hogy az attya nem örömest látná a' Kánaán leányit: * el-méne Ismaëlhez, és azokon-kivűl, kik azelőtt valának, vévé feleségűl Maheletet az Abrahám fiának Ismaëlnek leányát, a' Nábajot húgát. *Az-okáért ki-menvén Jákob Bersabeéből, mégyen vala Háránba. * És midőn egy neminémű helyre jőtt vólna, és azon nyugodni akarna nap enyészet-után, vőn a' kövekből, mellyek ott hevernek vala, és feje-alá tévén, azon helyen aluvék. * És láta álmában egy lajtorját, melly a' földön áll vala, és annak teteje az eget éri vala: az Isté Angyalit-is, fel's alá járván azon, * és a' lajtorjára támaszkodott Urat, mondván néki: † Én vagyok Abrahámnak az atyádnak Ura Istene, és Isaáknak Istene: a' Földet mellyen aluszol, néked adom és a' te magodnak. * És a' te magod ollyan lészen mint a' föld pora: " ki-terjedsz Napnyúgatra, és Nap-keletre, ésÉszakra, és Délre: † és MEG-ALDATNAK TEBENNED és a' te magodban a' földnek minden nemzetségi. * És őriződ lészek valahová menendesz, és viszszahozlak e' földre: és el nem hagylak, míg nem bé-tellyesítem mind a' miket mondottam. * És mikor fel-ébredett vólna Jákob az álomból, monda: Bizony az Úr vagyon e' helyen, és én nē tudtam. * És rettegvén, Mely rettenetes, ugymond, ez a' hely! ninchen itt egyéb, hanem az Isten háza, és az ég kapuja. * Fel-kelvén azért Jákob reggel, vővé a' követ mellyet feje-alá tött vala, és fel-emelé jelűl, olajt öntvén fölyűl reája. * És nevezé a' váras nevét Bételnek, melly azelőtt Luzának hivattatik vala. * Fogadást-is fogada, mondván: Ha velem léend az Isten, és meg-őrizend engem az úton, mellyen én járok, és kenyeret adand nékem ételre, és ruházatot öltőzetre; * és meg-té-

Ose. 12. c. 12.

† *Infr. 35. a. 1. & 48. a. 3.*

" *Deut. 12. c. 20. & 19. c. 14.*

† *Sup. 26. a. 4.*

Inf. 31. b. 13.

rendek szerenchésen az atyám házához: az Úr lészen nékem Istenem,
és * ez a' kő, mellyet fel-emeltem jelűl, Isten házának hívattatik:
és mindeneknek, a' mellyeket adandasz nékem, tizedét néked adom.

XXIX. Rész.

EL-menvén azért Jákob, juta a' Nap-keleti földre. * És láta egy kútat a' mezőn, és mellette fekűvő három sereg juhot: mert abból itattyák vala meg a' barmokat, és annak szája nagy kővel tétetik vala bé. * És szokás vala, hogy, a' juhok mind egybe-gyűjtetvén, le-fordítanák a' követ; és meg-itatván a' nyájakat, ismég a' kút szájára tennék. * És monda a' pásztoroknak: Atyámfiai, honnét-valók vattok? Kik felelének: Háránból. * Kiket kérdvén, monda: Ismériték-e Lábánt a' Nákor fiát? Mondának: Ismérjük. * Egéségben vagyon-e? ugymond. Mondának: Egéségben vagyon: és ímé Rákel az ő leánya ihol jő az ő nyájával. * És monda Jákob: Még nagy idő vagyon, és még nem ideje hogy bé hajtassanak a' nyájak az aklokba: itassátok-meg elébb a' juhokat, és ugy hajtsátok azokat viszsza a' legelletésre. * Kik felelének: Nem chelekedhettyük, míg nem a' barmok mind ősze-gyűllyenek, és el-emellyük a' követ a' kút szájáról, hogy meg-itassuk a' nyájakat. * Még szólnak vala, és ímé Rákel jöve az ő attya juhaival: mert a' nyájat ő legelteti vala. * Kit mikor látott vólna Jákob, és tudná, hogy az ő annya bátyának leánya, és hogy a' juhok Lábáné az ő annya bátyjáé: el-emelé a' követ, mellyel a' kút bé-tétetik vala. * És meg-itatván a' nyájat, meg-chókolá őtet: és fel-szóval síra, * és meg-jelenté néki hogy az attyának őttse vólna, és Rebekkának fia: ama' pedig sietvén hírré tévé az attyának. * Ki mikor hallotta vólna, hogy oda jött Jákob az ő húga fia, eleibe futa: és meg-ölelvén őtet, és meg-chókolván, bé-vivé házába. Halván pedig az útnak okait, * felele: Én tetemem vagy, és én testem. És minek-utánna egy hólnap el-tőlt vólna, * monda néki: Vallyon, hollott atyámfia vagy, ingyen szolgálsz-e nékem? mond-meg michoda jutalmat vészesz? * Vala pedig két leánya, a' nagyobbik neve Lia: a' kisebbik pedig Rákelnek neveztetik vala. * De Lia folyó-szemű vala: Rákel ékes ábrázatu, és szép tekintetű. * Kit meg-szeretvén Jákob, monda: Szolgálok néked Rákelért a' kisebbik leányodért hét esztendeig. * Felele Lábán: Jobb hogy néked adgyam őtet, hogy-sem más férfiúnak, maradgy-meg nálam. * Szolgála azért Jákob hét esztendeig Rákelért: és azok kevés napoknak láttatnak vala néki a' szeretetnek nagy-vóltáért. * És monda Lábánnak: Add-meg nékem feleségemet; mert immár az idő bétőlt, hogy bé-mennyek hozzája. * Ki barátinak sokaságát bé-hívván a' lakodalomra, menyegzőt szerze. * És estve az ő leányát Liát vivé-be hozzája, * adván leányának egy Zelfa-nevű szolgálót. Kikez mikor szokás-szerént Jákob bé-ment vólna, reggel lévén látá Liát: * és monda az ipának: Michoda ez a' mit chelekedni akartál? nem-de Rákelért szolgaltam-e néked? miért chaltál-meg engem? * Felele Lábán: Nem szokás a' mi helyünkben, hogy a' kisebbiket adgyuk előbb férjhez. * Töltsd-bé e' menyegző napjainak hetét: és azt-is neked adom a' munkáért, mellyel szolgálsz nékem más hét esztendeig. * Meg-nyugovék tetszésén: és eltőltvén a' hetet, Rákelt feleségűl vévé: * Kinek az attya Bálát adá szolgálóúl. * És végezetre hozzá jutván a' kívánt menyegzőhöz, az utólsónak szerelmét fellyebb bőchűllé az elsőnél, szolgálván nála más hét esztendeig. * Látván pedig az Úr hogy útálná Liát, megnyitá az ő méhét, az őttse magtalan maradván. * Ki méhében fogadott fiát szűlé, és hívá annak nevét Rúbennek, mondván: Látta az Úr alázatosságomat, most szeretni fog engem a' férjem. * És ismég fogada méhében, és fiat szűle, és monda: Mivelhogy hallotta az Úr, hogy én meg-útáltattam, adta nékem ezt-is. és hívá az ő nevét Simeonnak. * És harmadszor fogada méhében, és szűle más fiat, és monda: Most-is hozzám ragaszko-

dik a' férjem, azért hogy három fiat szültem néki: és azért hívá annak nevét Lévinek. * Negyedszer fogada méhében, és fiat szüle, és monda: Most hálát ádok az Úrnak: " és azért nevezé azt Judásnak, és megszűnék a' szüléstől. 35

" *Mat. 1. a. 2.*

XXX. Rész.

LÁtván pedig Rákel hogy magtalan vólna, irégykedék a' nénnyére, és monda a' férjének: Adgy magzatokat nékem, egyébként meg-halok. * Kire meg-haraguván Jákob, felele: Vallyon Isten-helyett vagyok-e én, ki téged meg-fosztott méhed gyümölchétől? * Ő pedig; Vagyon, ugymond, egy szolgálóm, a' Bála: menny-bé hozzája, hogy szüllyön térdeimen, és légyenek fiaim tőle. * És néki adá Bálát hazasságra: Ki, * a' férjének hozzája-való be-menetele-után, méhében fogada, és fiat szüle. * És monda Rákel: Itéletet tőtt nékem az Úr, és meg-halgatta szómat, fiat adván nékem, és azért hívá annak nevét Dánnak. * És ismég méhében fogadván Bála, máft szüle; * kiért monda Rákel: Az én nénémhez hasonlított engem az Isten, és meg-erősödtem; és hívá azt Neftalinak. * Eszébe vévén Lia hogy meg-szűnt vólna szülni, Zelfát az ő szolgálóját adá a' férjének. * Ki méhében-valo fogadása után fiat szülvén, * monda: Bóldogúl: és azért hívá annak nevét Gádnak. * Szüle máft-is Zelfa. * És monda Lia: Ez az én bóldogságomért: mert, bóldognak mondanak engem az aszszony'állatok. az-okáért nevezé őtet Áfernek. * Ki-menvén pedig Rúben a' búza aratás idején a' mezőre, találá natragulyákat: mellyeket vűn az ő annyának Liának. És monda Rákel: Adgy részt nékem a' fiad natragulyáiban. * Ama' felele: Kevéfnek tetszik-e néked, hogy el-ragadtad tőlem férjemet, hanem a' fiam natragulyáit-is el-vészed-e? Monda Rákel: Hállyon véled ez éjjel a' fiad natragulyáiért. * És meg-tervén estve-felé Jákob a' mezőről, ki-méne eleibe Lia, és monda: Én-hozzám jőj-bé, mert bérben fogadtalak-meg téged a' fiam natragulyáiért. És véle hála azon éjjel. * És meg-halgatá Isten az ő könyörgéfit: és terhbe eſék, és szüle az ötödik fiát, * és monda: Jutalmat adott nékem az Isten, mivelhogy a' szolgálómat adtam a' férjemnek: és nevezé annak nevét Issakárnak. * Ismég méhében fogadván Lia, szüle a' hatodik fiát, * és monda: Meg-ajándékozott engem Isten jó ajándékkal: ez úttal-is velem léfzen a' férjem, azért hogy hat fiat szültem néki: és azért nevezé annak nevét Zábulonnak. * Ki-után a' Dína-nevű leányzót szüle. * Meg-emlekezvén az Úr Rákelről-is, meg-halgatá őtet, és meg-nyitá az ő méhét. * Ki terhbe eſék, és fiat szüle, mondván: El-vőtte Isten gyalázatomat. * És hívá annak nevét Józefnek, mondván: Adgyon e'hez nékem az Úr más fiat-is. * Szültetvén pedig Józef, monda Jákob az ipának: Bochás-el engem, hogy hazámba visszatérjek, és földembe. * Add-meg feleségimet, és mágzatimat, kikért szolgáltam néked, hadd mennyek-el: te tudod a' szolgálatot mellyel szolgátā néked. * Monda néki Lában: Találjak kedvet színed-előtt: próbálva meg-tanúltam, hogy meg-áldott engem Isté éretted: * rendeld-el jutalmadat, mellyet néked adgyak. * Ő pedig felele: Te tudod mi módon szolgáltam néked, és mennyi jószágod vólt kezeimben. * Kevefed vólt minekelőtte hozzád jőnék, és most gazdaggá lőttél: és meg-áldott téged az Úr az én be-jövetelemért. Méltó azért, hogy valamikor házamra-is gondot viſellyek. * És monda Lában: Mit adgyak néked? Ő pedig monda: Semmit nem ákarok: hanem, ha meg-miveled a' mit kérek, ismég legeltetem, és őrizem juhaidat. * Keríts-őszve minden nyájaidat, és válaszsz-el minden tarka és pettegetett gyapjas juhokat: és valamelly feketés, és szeplős, és tarka léend, mind a' juhok 's mind a' kechkék-kőzőtt, én jutálmom légyen. * És megfelel nekém hólnap az én igasságom, mikor a' tetszésnek ideje előmbe jővend: és valamellyek nem léendnek tarkák, és szeplősők, és feketések, mind

mind a' juhok 's mind a' kechkék-kőzőtt, lopáſról vádolnak engemet.
* És monda Lábán: Kedvellem a' 34
mit kérſz. * És el-válaſztá azon 35 3
nap a' tarka és ſzeplős kechkéket, és juhokat, és bakokat, és koſokat: az egéſz egy-ſzínű nyájat pedig, az-az, a' fejér és fekete gyapjaſt, az ő fiai kezébe adá. * És három napi-járó 36 5
kőzt vete, ő-maga és az ő veje-kőzőtt, ki a' többb nyájait legelteti vala. * Jákob azért zőld 37
nyár és mondola és platanus-fa veſzſzőket vévén, réſz-ſzerént meg-hámtá azokat, és le-vonván heját, azokon, mellyek hámozva valának, meg-tetſzék a' fejérſég: azok pedig, mellyek egéſzſzek valának, zőldek maradának: és e' módon tarka ſzín lőn. * És tévé 38 8
azokat a' válúkba, a'hová a' víz tőltetik vala: hogy mikor el-jőnének a' nyájak az italra, ſzemek-előtt lennének a' veſzſzők, és azokra nézvén fogadnának. * És lőn, hogy 39
a' fajzáſnak hevenyében, a' juhok G
ſzemlélnék a' veſzſzőket, és ellenének ſzeplőſőket, és tarkákat, és kűlőmbőző ſzínnel pettegetetteket.
* És el-válaſztá a' nyájat Jákob, 40
és tévé a' veſzſzőket a' válúkba, a' koſok ſzemek-eleibe: a' fejérek pedig és a' feketék, mind Lábáné valának: a' többi pedig Jákobé, el-válaſztván egy-máſtól a' nyájakat. * Az-okáért, mikor 41 12
elſő időben meg-hágatnak vala a' juhok, Jákob a' veſzſzőket a' vizek valúiba téſzi vala, a' koſok és juhok ſzemek-eleibe, hogy azokra nézvén fogadnának: * De mikor a' 42
késő egybe-ereſztés vala, és utólſo foganat, nem téſzi vala elő azokat. * És lőnek a' késő ellések Lábáné: és az első idő-béliek Jákobé. * És meg-gazdagodék az 43
ember főlőtte igen, és valának néki ſok nyajai, ſzolgálói, és ſzolgai, tevéi és ſzamári.

XXXI. Rész.

MInek-utánna pedig hallá 1
a' Lábán fiai beſzédét, kik A
mongyák vala: El-vőtt Jákob mindeneket mellyek az atyánké vóltak, és az ő jóſzágából meg-gazdagúlván, ne-

2 vezeteſsélőtt: * Azt-is vévé eſzébe, hogy Lábán orczája nem ollyan vólna ő-hozzája mint tegnap 's tegnap-előtt, * fő-képpen azt mondván néki az Úr; Térj-meg az atyáid földére, és nemzetſégedkez, és veled léſzek. * El-küldé, és ki-hívatá Rákelt és Liát a' mezőre, a' 5
hol legelteti vala a' nyájakat, * és monda nékik: Látom az atyátok orczáját hogy nem ollyan hozzám mint tegnap 's tegnap-előtt: az én atyám Iſtene pedig velem vólt.
6 * És magátok tudgyátok, hogy tellyes erőmmel ſzolgáltam az atyátoknak. * De az atyátok-is meg-7
chalt engem, és meg-változtatta jutalmamat tiz úttal: és mindazáltal nem engedte Iſten néki hogy nékem ártana. * Ha mikor azt 8
mondotta: A' tarkák léſznek te jutalmad: a' juhok mind tarka bárányokat ellenek vala. mikor pedig viſzontag azt mondotta: Mind a' fejéreket vegyed jutalmodért: 9
minden nyájak fejéreket ellettek.
* És el-vőtte Iſten az atyátok jóſzágát, és nékem adta. * Mert 10
minek-utánna a' juhok fogadáſának ideje el-jőtt vólna, fel-emeltem ſzemeimet, és láttam álmomban, hogy a' tarka, és ſzeplős, és kűlőmb-ſzínű hímek hágnák a' nőſtényeket.
11 * És monda az Iſten Angyala nékem álmomban: Jákob? És én
12 felelék: Jelen vagyok. * Ki monda: Emeld-fel ſzemeidet, és láſsad hogy a' hímek, mellyek a' nőſtényeket hágják, mind tarkák, ſzeplőſők, és pettegetettek. Mert láttam mindeneket mellyeket chelekedett néked Lábán. * Én va-13
gyok Bételnek Iſtene, "a' hol meg-kented a' kővet, és fogadáſt fogadtál nékem. Most azért kelly-fel, és menny-ki e' földről meg-térvén ſzűletéſed földére. * És 14
felelének Rákel és Lia: Vallyon vagyon-e nékűnk valami maradék réſzünk az atyánk jóſzágában, és 15
háza őrőkſégében? * Nem-de, nem úgy mint idegeneket tartott-e minket, és el-adott, és meg-őtte a' 16
mi árrúnkat? * De az Iſten el-vőtte az atyánk gazdagſágát, és azokat nékűnk adta és a' fiainknak: az-okáért mindeneket, a' miket Iſten néked parancholt, meg-chelekedgyél.

" Sup. 28. d. 18.

*Fel-kele az-okáért Jákob, és fel-
tévén magzatit és az ő feleségit
tevékre, el-méne. * És el-vivé
minden marháját, és nyájait, és
valamit Mesopotamiában talált va-
la, menvén Isaákhoz az attyához
Kánaán-földére. * Az időben el-
ment vala Lábán a' juhokat nyír-
ni, és Rákel el-lopá az attya bál-
ványit. * És nem akará Jákob
meg-jelenteni az ipának hogy el-
futna. * És midőn el-ment vól-
na, mind ő 's mindenek valamik
ő birtokában valának, és által-kel-
vén a' folyó-vízen Gálaád hegye-
felé menne: * hírré tétetek Lá-
bánnak harmad napra, hogy el-futna
Jákob. * Ki melléje-vévén attya-
fiait, hét napig űzé őtet: és el-éré
őtet a' Gálaád hegyén. * És látá
álmában az Istent, ki azt mondá
néki: Meg-láſd hogy valamit dara-
bosan ne szólly Jákob-ellen. * És
immár Jákob fel-vonta vala sátorát
a' hegyen: és mikor amaz el-érte
vólna őtet az attyafiaival, azon Gá-
laád hegyén vóná-fel sátorát. * És
monda Jákobnak: Miért chele-
kedtél e'képpen, hogy orozva haj-
tanád-el leányimat, mint fegyver-
rel nyert rabjaidat? * Miért hogy
hírem-nélkül akartál el-szökni,
meg sem jelentetted nékem, hogy el-
késéreném örömmel, és énekekkel,
és dobokkal, és czitarákkal? * Nem
engedted hogy meg-chókolnám
fiaimat és leányimat: bolondúl
chelekedtél: és most ugyan * ere-
je vólna az én kezemnek hogy
gonszszal fizetnék néked: de a' ti
atyátok Istene tegnap azt mondá
nékem: Meg-láſd hogy ne szólly
Jákob-ellen valamit keményben.
* Légyen ugy, hogy a' tiéidhez akar-
tál menni, és kivántad az atyád há-
zát: miért loptad-el az én Istenimet?
* Felele Jákob: Hogy híred-nélkül
el-mentem, féltem, hogy erőszak-
kal el ne vennéd leányidat. * Ho-
lott pedig lopásról vádolsz engem:
valakinél meg-találod Istenidet,
ölletesék-meg az atyánkfiai-előtt.
vizsgáld-meg, valamit a' tiéid-köz-
zűl nálam találsz, és vidd-el. eze-
ket mondván, nem tudgya vala hogy
Rákel lopta vólna el a' bálványo-
kat. * Bé-menvén azért Lábán,
Jákob és Liá és mind a' két szol-

17 C 18 19 20 21 22 23 24 D 25 26 F 27 28 29 30 31 32 E 33

gáló sátorába, nem találá-meg. * És
midőn Rakelnek sátorába ment vól-
na, amaz sietvén el-rejté a' bálványo-
kat a' teve allya-alá, és azokra
felyűl reá-űle: és az egész sátort fel-
keresőnek, és semmit nem találó-
nak, * monda: Ne haragudg-
gyék az én uram, hogy előtted
fel nem kelhetek: mert az asz-
szony'állatok szokása-szerént tör-
tént most nékem. e'képpen ját-
zottaték-meg a' kereső szorgal-
matosága. * És dúl-fúlván Já-
kob, feddésel monda: Micho-
da vétkemért, és michoda bűnöm-
ért gerjedtél igy fel utánnam,
* és fel-hántad minden házi esz-
közömet? Mit találtál a' te há-
zadnak minden marhájából? tedd
itt az én atyámfiai és a' té atyád-
fiai-eleibe, és tégyenek itéletet én-
közöttem 's te-közötted. * Ezért
vóltam-e húsz esztendeig veled?
a' te juhaid és kechkéid meddők
nem vóltak, a' te nyájadnak ko-
sait meg nem öttem: * sem a' vad-
tól el-ragadtatottat nem mutattam
néked, én minden kárt meg-fizetek
vala: valami lopás-miatt el-vész
vala, én-rajtam kereſted: * éjjel
és nappal hévség és hideg sűt vala,
és el-távozik vala az álom sze-
meimtől. * És igy húsz esztendeig szolgáltam néked házadnál,
tizen-négyig a' leányidért, és hatig
nyájaidért: béremet-is meg-vál-
toztattad tíz-úttal. * Ha az én
atyám Abrahám Istene, és Isaák fé-
lelme velem nem lőtt vólna, ne-
talám most mezítelen ereszttettél
vólna el engem: az én nyomoru-
ságomat, és kezeim munkáját te-
kintette Isten, és meg-feddett té-
ged tegnap. * Felele néki Lábán:
A' leányim és fiaim, és a' nyájaid,
és mindenek a' miket látsz, enyi-
mek: mit mivelhetek fiaimnak és
unokáimnak? * Jőj-el azért, és
vessünk szövetséget: hogy bizony-
ságúl légyen közöttem és közötted.
* Vőn azért Jákob egy követ, és
jelűl emelé azt: * és monda az ő
attyafiainak: Hozzatok köveket.
Kik összve-hordván dombot raká-
nak, és azon évének: * mellyet
Lábán, Tanú-dombjának hívá: és
Jákob, Tanu-bizonság rakásának;
mind a' kettő az ő nyelve tulajdon-

ſága-ſzerént. * És monda Lábán: Ez a' domb bizonſág léſzen ma köztöttem és-közötted, és az-okáért nevezteték az ö neve Gálaádnak, az-az, Tanú-dombjának. * Láſsa és tégyen itéletet az Úr közöttünk mikor él-válunk egy-máſtól, * ha a' leányimat nyomorgatod, és ö-kivülök más feleſégeket véſzſz: ſenki ninché beſzédünknek tanúja az Iſtenen-kivül, ki jelen-lévén láttya. * És monda iſmég Jákobnak: Ímé ez a' domb, és a' kö, mellyet fel-állattam közöttem és-közötted, * tanu léſzen: ez a' domb, mondok, és a' kö bizonſágúl légyenek, ha vagy én által-menendek ezen te-hozzád menvén, a'vagy te által-jövendeſz, nékem gonoſzt gondolván. * Az Abrahám Iſtene, és Nákor Iſtene, tégyen itéletet közöttünk, az ö attyok Iſtene. Meg-eſkűvék azért Jákob az ö attya Iſaák félelmére: * és áldozatokat áldozván a' hegyen, hívá az attyafiait hogy kenyeret ennének. Kik mikor öttek vólna, ott maradának. * Lábán pedig éjjel fel-kelvén, meg-chókolá a' fiait és leányit, és meg-áldá öket: és meg-téré helyére.

48 G
49
50
51
52
53
54
55

XXXII. Rész.

† *Inf. 48. c. 16.*

ÍÁkob-is † el-méne az ö kezdett útán: és eleibe-jövének az Iſten Angyali. * Kiket midön látott vólna, monda: Az Iſten tábori ezek. és nevezé annak a' helnek nevét Mahanaimnak, az-az, Táboroknak. * Küldé pedig követeket-is maga-elött Eſauhoz a' bátyához Séir földére, Edom tartományába: * és paranchola azoknak, mondván: Igy ſzóllyatok az én uramnak Eſaunak: Ezeket mongya az ötſéd Jákob: Lábánnál ſzarándokúl laktam, és vóltam e' jelen-valo napig. * Vannak ökreim, és ſzamárim, és juhaim, és ſzolgaim, és ſzolgálóim: és moſt követſéget küldök az én uramhoz, hogy kedvet találljak ſzíned-elött. * És meg-térének a' követek Jákobhoz, mondván: El-mentünk Eſauhoz a' bátyádhoz, és ímé elödbe ſiet négy-ſzáz emberrel. * Igen megfélemlék Jákob: és meg-ijedvén, elofztá a' véle-való népet, a' nyájakat-is, és juhokat, és ökröket, és tevéket, két ſeregbe, * mondván: Ha Eſau eggyik ſeregre jövend, és azt

1 A
2
3
4
5 B
6
7
8

17 E
18
19
20
21
22 F
23

le-vágja, a' máſik ſereg, melly hátra vagyon, meg-ſzabadúl. * És monda Jákob: En atyám Abrahám Iſtene, és az én atyám Iſaák Iſtene: Uram, ki azt mondottad nékem: Térj földedbe, és ſzületéſed helyére, és jól téſzek veled: * Kiſsebb vagyok minden irgalmaſságidnál, és igaſságodnál, mellyet bé-tellyesítettél a' te ſzolgádnak. Pálezámmal mentem által e' Jordánon: és moſt két ſereggel jövök viſzſza. * Ments-meg engem a' bátyám Eſau kezéből, mert igen félek tőle: hogy el-jövén, el ne veſzeſse az anyát a' fiakkal. * Te mondottad hogy jól téſzſz velem, és ki-terjeſzted magomat mint a' tenger fövenyét, melly a' ſokaſág-miatt meg nem ſzámláltathatik. * És mikor ott hált vólna azon éjjel, válaſzta abból a' mie vala ajándékokat Eſaunak a' bátyának, * két-ſzáz kecskét, húſz bakot, két-ſzáz juhot, és húſz koſt, * harmincz ſzoptató tevét az ö chitkóival, negyven tehenet, és húſz bikát, húſz nőſtény ſzamárt, és azoknak tíz vemheit. * És el-küldé az ö ſzolgai kezek-által minden nyájat külön, és monda az ö ſzolgainak: Mennyetek elöttem: és köz légyen eggyik és máſik nyájközött. * És paranchola az elsönek, mondván: Ha elöl-találod a' bátyámat Eſaut: és kérd téged, Kié vagy? a'vagy, Hová mégy? a'vagy, Kié ezek a' mellyeket követſz? * Felellyed: A' te ſzolgádé Jákobé, ajándékokat küldött az én uramnak Eſaunak: maga-is utánnunk jö. * Haſonló-képpen paranchola tot ada a' máſodiknak, és a' harmadiknak, és mindeniknek kik a' nyájakat követik vala, mondván: Ezen igékkel ſzóllyatok Eſaunak, midön találljátok őtet. * És hozzá adgyátok: Maga-is a' te ſzolgád Jákob, útünkat követi. mert azt mondotta: Meg-engeſztelem őtet az elö-ménő ajándékokkal, és az-után látom-meg őtet, talám meg-engeſzteltetik nékem. * El-menének azért az ajándékok elötte, ö pedig azon éjjel a' táborban marada. * És mikor jó idején fel-költ vólna, vévé az ö két feleſégét, és a' két ſzolgálót, tizenegy fiaival, és által-méne a' Jábok révén. * És által-vívén mindeneket mellyek ö-hozzá tartoznak vala,

* egyedűl marada: és ímé egy férfiu 24 8
kűzdik vala véle mind reggelig. * Ki 25
midőn látná hogy meg nem győzhetné őtet, meg-ütè az ő chípőjének
inát, és mingyárást meg-szárada. * És 26 9
monda-néki: Bochás-el engem,
mért immár fel-jő a' hajnal. Fele- 10
le: Nem bochátlak-el téged, hanem- C
ha meg-áldasz engem. * Monda 27
azért: Michoda neved vagyon? Fe-
lele: Jákob. * Ő pedig; semmi- 28
képpen, ugymond, Jákobnak nem
neveztetik a' te neved, hanem Israël-
nek: mert ha az Isten-ellen erős vól- 11
tál, mennyivel inkább győzedelmes
léfzsz az emberek-ellen. * Kérdé 29
őtet Jákob: Mond-meg nékem, mi- G
choda névvel neveztetel? Felele: 12
Miért kérded a' nevemet? És meg- 13
áldá őtet azon helyen. * És hívá 30
Jákob annak a' helnek nevét Fánuel-
nek, mondván: Láttam az Istent
színről színre, és meg-szabadúlt az
én lelkem. * És fel-jőve néki azon- 31
tól a' nap, mihelyen által-méne Fá-
nuelen: Ő pedig sántikál vala a' lá-
bával. * Annak-okáért nem éfzik az 32
inat az Israël fiai, melly meg-szára-
dott a' Jákob chípőjében, e' jelen-
valo napig: azért hogy meg-ütőtte 15
vólna a' chípője inát, és meg-alutt
vólna.

XXXIII. Rész.

FEl-emelvén pedig Jákob szemeit, 1 16
látá hogy Esau jőne, és A
négy-száz ember ő-véle: és 17
el-választá a' Lia és Rákel, és D
mind a' két szolgáló fiait: * és hely- 2
hezteté mind a' két szolgálót, és azok
magzatit, elől: Liát pedig, és az ő 18
fiait, második helyen: Rákelt pedig,
és Jósefet, leg-utól. * És ő elő-men- 3
vén, hétszer imáda le-borúlván ar-
czal a' földre, míg a' báttya el-közel-
getne. * Futamondván azért Esau az 4 19
őttse-eleibe, meg-ölelé őtet: és szo-
rítván az nyakát, és meg-chókolván
síra. * És fel-emelvén szemeit, látá 5 20
az aszszony'állatokat és azoknak kis- B
dedit, és monda: Mi dolgosok ezek?
és hozzád tartoznak-e? Felele: Ezek
a' kisdedek, kiket Isten nékem te
szolgádnak ajandékozott. * És el- 6 1
közelgetvén a' szolgálók és azok A
fiai, meg-hajlának. * Elő-jőve Lia- 7
is az ő gyermekivel: és mikor ha- 2
sonló-képpen imádtak vólna, utól-
szor Józef és Rákel imádának. * És
monda Esau: Michoda seregek ezek-
mellyeket elő-találtam? Felele:
Hogy kedvet találnék az én uram-
előtt. * Ama' pedig monda: Ele- 9
gem vagyon, édes őtsém, a' tiéid lé-
gyenek magadé. * És monda Já- 10
kob: Né ugy, kérlek: hanem, ha C
kedvet találtam szemeid-előtt, vedd-
el az ajándékotskát kezeimből: mert
ugy láttam orczádat, mint-ha az
Isten orczáját láttam vólna: légy 11
kegyelmes nékem, * és vedd-el az
áldást mellyet néked hoztam, és
mellyet nékem ajándékozott a'
mindeneket-adó Isten. Az őt-
tsének kénszerítésére nehezen el-vé- 12
vén, * monda: Járjunk-eggyütt, 13
és társa léfzek útadnak. * És mon-
da Jákob: Tudod, édes uram, hogy
gyenge kisdedim, és elő juhaim, és
tehenim vannak velem: mellyeket
ha a' járásban fölöttébb fáraisztok,
egy nap mind meg-halnak a' nyájak.
* Mennyen-el az én uram az ő szol- 14
gája-előtt: és én lassan követem
nyomdokit, a' mint látom hogy az
én kisdedimtől lehet, míg nem az én 15
uramhoz jutok Séirbe. * Felele E-
sau: Kérlek, hogy a' velem-való
nép-közzűl, chak úti társaid marad-
gyanak. Nem szűkség, ugymond;
chak ez egy-nélkűl szűkölködöm,
hogy kedvet találllyak színed-előtt 16
uram. * Meg-téré az-okáért
ugyan azon nap Esau, azon úton 17
mellyen jőtt vala, Séirbe. * És Já- D
kob Sókotba méne: holott házat
épitvén, és sátorokat vonván, ne-
vezé annak a' helnek nevét Sókot- 18
nak, az-az, sátoroknak. * És által-
méne Sálembe a' Sikimíták várasá-
ba, melly Kánaán-földén vagyon,
minek-utánna meg-téré a' Syriai
Mesopotamiából: és a' vára-mel- 19
lett lakék. * És meg-vévé a' mező
részét, mellyen sátorokat vont vala,
a' Hémornak Sikem attyának fiaitól,
száz bárányon. * És ott óltárt ál- 20
latván, segétségűl hívá azon az Isra-
ël erős Istenét.

XXXIV. Rész.

KI-méne pedig Dina, a' Lia le- 1
ánya, hogy látná annak a' A
tartománnak aszszony'állá- 2
tit. * Kit midőn Sikem
a' Hevæus Hémor fia, annak a' föld-

nek fejedelme látott vólna, meg-ſze-
reté őtet: és el-ragadá, és véle hála,
erővel meg-ſzeplősítvéna ſzűzet.
* És hozzája ragaſzkodék az ő lelke, 3
és a' ſzomorút édesgető beſzédek-
kel engeſztelé. * Es az attyához 4
Hémorhoz menvén, monda: Vedd
feleſégűl nékem e' leánzót. * Mel- 5
lyet mikor Jákob hallott vólna, az
ő fiainak távúl-létekben, kik a' bar-
mok legeltetéſében valának foglala-
toſok, halgata míg meg-jővének.
* Ki-menvén pedig Hémor, a' Sikem 6
attya, hogy ſzóllana Jákobbal: * ímé 7
az ő fiai jővének a' mezőről: és hal-
ván a' mi tőrtént vala, igen meg-ha-
raguának, azért hogy undok dolgot
chelekedett vólna Iſraëlen, és meg-
ſzeplősítvén a' Jákob leányát, tíltott
dolgot chelekedett vólna. * Szól- 8
la azért Hémor nékik: Sikemnek a'
fiamnak lelke ragaſzkodott a' ti leá-
nyotokhoz: adgyátok néki őtet
feleſégűl: * és ſzerezzűnk egy-más- 9
kőzőtt házaſságokat: leányitokat
adgyátok nékűnk, és leányinkat
vegyétek-el. * És lakjatok velűnk: 10
a' főld hatalmotokban vagyon, mi- B
vellyétek, kereſkedgyetek, és birjá-
tok azt. * De Sikem-is monda az 11
attyának és a' báttyainak: Talállyak
kedvet előttetek: és valamit ren-
deltek, meg-adom: * őregbít- 12
tſétek a' jegy-ruhát, és kérjetek
ajándékokat, és őrőmeſt meg-adom
a' mit kérendetek: chak adgyátok
nékem e' leánzót feleſégűl. * Fe- 13
lelének a' Jákob fiai Sikemnek, és az
ő attyának álnokúl, agyarkodván az
ő húgok meg-ſzeplősítéſeért: * Nem 14
chelekedhettyűk a' mit kértek, ſem
nem adhattyuk húgúnkat kőrnyűl-
metéletlen embernek: melly tilal-
mas és ſzőrnyűſég nálunk. * De 15
ebben ſzővetſéget ſzerezhetűnk, ha
haſonlók akartok lenni hozzánk, és
kőrnyűl-metéltetik kőzőttetek min-
den férfiúi nem; * akkor leányin- 16
kat néktek adgyuk, és viſzontag el-
véſzſzűk leányitokat, és veletek la-
kunk, és egy néppé léſzűnk: * ha 17 A
pedig nem akartok kőrnyűl-metél- C
kedni, el-véſzſzűk leányunkat, és el-
megyűnk. * Tetſzék azok ajánlá- 18
ſa Hémornak, és Sikemnek az ő fiá-
nak: * és el nem hallaſztá az ifiú hogy 19
mingyárt bé ne tellyésítené a' mi ki-
vántatik vala. mert igen ſzereti va-
la a' leánzót, és ő vala bőchűlletesb
20 az attyának egéſz házában. * És
bé-menvén a' váras kapuján, ſzóllá-
21 nak a' népnek. * Ezek a' férfiak
békeſégeſek, és velűnk akarnak lak-
ni: kereſkedgyenek e' főldőn, és mi-
vellyék azt, melly tágas és ſzéles lé-
vén, múnkáſok-nélkűl ſzűkőlkődik:
az ő leányokat vegyűk feleſégűl, és
22 a' mieinket adgyuk nékik. * Egy,
a' miért illyen nagy jó el-hallad: Ha
kőrnyűl-metéllyűk a' mi férfiainkat,
kővetvén e' nemzetſég ſzer-tartáſát.
23 * És az ő marhájok, és barmok, és
mindenek a' mivel bírnak, mieink
léſznek: chak ebben engedyűnk, és
eggyűtt lakván, egy néppé léſzűnk.
24 * Es minnyájan reá-hajlának, kőr-
nyűl-metélvén minden férfiakat.
25 * És ímé harmad nápon, mikor leg-
D nehezebb a' ſebek fájdalma: a' Já-
kob két fia, Simeon és Lévi, a' Dína
báttyai, kardokat ragadván, bátor-
ſágoſon bé-menének a' várasba: és
26 † meg-ölvén minden férfiat, * Hé- † Inf. 26 a. 6.
mort és Sikemet eggyűtt ölék-meg,
el-vívén a' húgokat Dínát a' Sikem
27 házából. * Kik hogy ki-jőttek,
bé-rohanának a' meg-öltekre a' Já-
kobnak tőbb fiai: és fel-dúlák a' vá-
raſt a' meg-ſzeplősítés boſzſzú-ál-
28 láſára. * Az ő juhokat, és barmo-
kat, és ſzamárokat, és mindeneket
el-puſztítván a' mik a' házakban és
29 mezőkőn valának: * az ő kiſdede-
ket-is, és feleſégeket fogva vívék.
30 * Mellyeket méréſzſzen meg-chele-
kedvén, monda Jákob Simeonnak
és Lévínek: Meg-háborítottatok és
gyűlőlſégeſsé tőttetek engem a' Ka-
nanæuſoknál, és Ferezæuſoknál e'
főld lakóinál. mí keveſen vagyunk:
ők egybe-gyűlvén meg-ölnek en-
gem, és el-tőrlettetem én, és az én
31 házam. * Felelének: Vallyon 's
mint egy kurvával kellett-é gono-
ſzúl élni a' mí húgúnkal?

XXXV. RÉSZ.

1* AZonkőzben ſzólla az Iſten
Jákobnak: Kelly-fel, és
menny-fel Bételbe, éslak-
jál ott, és építs óltárt az
Iſtennek, " ki meg-jelent néked " Sup. 28. c. 13.
mikor a' bátyád Eſau-előtt futnál.
2 * Jákob pedig egybe-híván minden
háza-népét, monda: Hánnyátok-
el az idegen Iſteneket kik kőztetek

vannak; és tiſztúllyatok-meg; és változtaſsátok-el ruháitokat. * Kellyetek-fel, és mennyünk-fel Bétel-be, hogy ott óltárt építſünk az Iſtennek: ki meg-halgatott engem az én háboruſágom napján, és társom vólt útamban. * Néki adák azért mind az idegen Iſteneket kik nálok valának, és a' fül-függőket mellyek fülőkben valának: ő pedig el-áſá azokat a' terpentina-fa-alá, melly Sikem váraſán-túl vagyon. * És mikor el-mentek vólna, az Iſtennek rettenéſe eſék mind a' környül-való váraſokra, és nem merék kergetni az elménőket. * Juta azért Luzába, melly Kánaán-földén vagyon, melynek vezeték-neve Bétel: ő, és minden nép ő-vele. * És ott óltárt építe, és nevezé annak a' helnek nevét, Iſten házának: † mert ott jelent-meg néki az Iſten, mikor a' bátya-előtt futna. * Azon időben hala-meg Débora, a' Rebekka dajkája, és el-temetteték Bétel tővében a' cher-fa-alatt: és hívattaték annak a' helnek neve, Sírás cher-fájának. * Meg-jelenék pedig iſmég az Iſten Jákobnak, minek-utánna meg-téré Syriai Meſopotamiából, és meg-áldá őtet, * mondván: " Nem hívattatol többé Jákobnak, hanem Iſraël léſzen a' teneved. És nevezé őtet, Iſraëlnek, * és monda néki: Én vagyok a' mindenható Iſten; nevekedgyél, és ſokáſodgyál: nemzetſégek, és nemzetek népei léſznek te-tőled, királyok jőnek-ki a' te ágyékidból. * És a' földet, mellyet Abrahámnak és Iſaáknak adtam, néked adom, és a' a' te magodnak utánnad. * És eltávozék tőle. * Ő pedig kő-jelt emele-fel a' helyen mellyen ſzóllott vala néki az Iſten: áldozván azon eledeli áldozatokkal, és olajt öntvén: * és hívván annak a' helnek nevét Bételnek. * Ki-menvén pedig onnét: méne tavaſzi időben arra a' földre melly Efratára viſzen: holott, midőn ſzülni akarna Rákel, * a' ſzüléſnek nehézſége-miatt veſzedelmes állapatban kezde lenni. És monda néki a' bába: Ne félly, mert ez-is fiú léſzen. * Ki-menvén pedig a' lelke a' fájdalom-miatt, és el-közelgetvén halála, hívá az ő fia nevét Benoninak, az-az, fájdalmam fiának: az attya pedig nevezé őtet Benjaminnak, az-az, jobb-kéz-fiának. * Meg-hala azért Rákel, és el-temetteték az úton melly Efratára viſzen, ez a' Bethlehem. * És Jákob jel-oſzlopot emele-fel az ő koporſójára: † Ez a' Rákel koporſójának jele, mind e' mái napig. * Ki-menvén onnét, ſátort vona a' Nyáj-tornyán túl. * " És mikor abban a' tartományban laknék, el-méne Rúben, és Bálával az ő áttya ágyaſával hála: melly ő-nála ſemmi-képpen nem vala titkon. Valának pedig a' Jákob fiai tizenketten. * A' Lia fiai: az első-ſzülőtt Rúben, és Simeon, és Lévi, és Júdás, és Iſakar, és Zábulon. * A' Rákel fiai: Jóſef, és Benjamin. * Bála a' Rákel ſzolgálója fiai: Dan, és Neftali. * Zelfa a' Lia ſzolgálója fiai: Gad, és Aſer: ezek a' Jákób fiai, kik ſzülettek néki Syriai Meſopotamiában. * És el-juta Iſaákhoz az attyához Mambréba, Arbee váraſába, ez a' Hebron: melyben ſzárándokúl lakott Abrahám és Iſaák. * És bételének Iſaáknak napjai ſzáz nyólczván eſztendők. * És meg-emészteten az időtől, meg-hala: és tétetéték az ő népéhez, vén és napokkal tellyes-lévén: és el-temeték őtet az ő fiai Eſau és Jákob.

† *Sup. 28. c. 18.*

" *Sup. 32. f. 28.*

XXXVI. Rész.

EZek pedig az Eſau nemzetſégi, ő az Edom. * Eſau vőn feleſégeket a' Kánaán leányiközzül: Adát a' Hetæus Élon leányát, és Oolibamát Ánának a' Hevæus Sébeon leányának leányát: * és Báſematot az Iſmaël leányát a' Nábajot húgát. * † Szülé pedig Áda Elifazt: Báſemat ſzülé Ráhuelt. * Oolíbama ſzülé Jehuſt és Jhelont és Kórét. ezek az Eſau fiai kik ſzülettek néki Kánaán-földében. * Vővé pedig Eſau az ő feleſégit és fiait és leányit, és az ő házának minden lelkeit, és marháját, és barmát, és mindenét a' mie lehete Kánaán-földében: és el-méne más tártományba, és eltávozék az ő öttſétől Jákobtól. * " Mert igen gazdagok valának, és eggyütt nem lakhatának: el ſem viſelheti vala őket az ő ſzárándokſágok földe, a' nyájak ſokaſága-miatt. * † És lakék Eſau a' Séir hegyén, ő az Edom. * Ezek pedig Eſaunak az Edom attyának nemzetſégi a' Séir

† *Infr. 48. b. 7.*

" *Infr. 49. a. 1.*

" *Sup. 13. a. 6.*

† *Ioſ. 24 a. 4.*

hegyén, * és ezek az ő fiainak nevek: † Elifáz Ádának az Esau feleségének fia: és Ráhuel Básematnak az ő feleségének fia. * És vóltak Elifáznak fiai: Téman, Omar, Sefo, és Gátam, és Czenez. * Tamna pedig Elifáznak az Esau fiának ágyasa vala: ki szűlé néki Amaleket. ezek Adának Esau feleségének fiai. * Ráhuel fiai pedig: Náhat és Zára, Samma és Méza. ezek Básematnak az Esau feleségének fiai. * Oolibamának-is az Esau feleségének, ki Ánának a' Sébeon leányának leánya vólt, fiai ezek, kiket szűlt néki, Jehus és Jhelon és Kóre. * Ezek fejedelmek az Esau fiai-kőzzűl. Elifáznak az Esau első-szűlöttének fiai: Téman fejedelem, Omar fejedelem, Séfo fejedelem, Czenez fejedelem, * Kóre fejedelem, Gátam fejedelem, Amalek fejedelem. ezek Elifáz fiai Edom-földén, és ezek az Áda fiai. * Ráhuelnek az Esau fiának fiai ezek: Náhat fejedelem, Zára fejedelem, Samma fejedelem, Méza fejedelem. ezek pedig Ráhuel fejedelmi Edom-földében: ezek Básemátnak az Esau feleségének fiai. * Ezek pedig Oolibamának az Esau feleségének fiai: Jehus fejedelem, Jhelon fejedelem, Kóre fejedelem. ezek Oolibamának Ána leányának az Esau feleségének fejedelmi. * Ezek az Esau fiai, és ezek azoknak fejedelmi: ő az Edom. * "Ezek a' Horræus Séir fiai, a' földnek lakosi: Lótan, és Sóbal, és Sébeon, és Ána, * és Díson, és Éser, és Dísan. ezek a' Horræus Séir fia fejedelmi Edom-földében. * Lotánnak pedig fiai lőnek, Hóri és Héman. Lotánnak húga pedig Tamna vala. * És ezek a' Sóbal fiai: Alván és Manahat és Ebal, és Séfo és Ónam. És ezek a' Sebeon fiai: Aja és Ána. Ez az Ána, ki a' meleg vizeket találta a' pusztában, mikor az ő attyának Sebeonnak szamárit legeltetné. * és ennek fia, Díson; és leánya, Oolibama. * És ezek a' Díson fiai: Hamdan, éz Eseban, és Jetram, és Káran. * És ezek az Eser fiai: Bálaán, és Závan, és Akán. * A' Dísan fiai pedig vóltak: Hus és Aram. * Ezek a' Horræusok fejedelmi: Lótan fejedelem, Sóbal fejedelem, Sébeon fejedelem, Ána fejedelem, * Díson fejedelem, Eser fejedelem, Dísan fejedelem: ezek a' Herræusok fejedelmi, kik országlottak Séir-földében. * A' királyok pedig kik országlottak Edom földében, minek-előtte királyok vólna az Izraël fiainak, ezek vóltak: * Béla a' Béor fia, és az ő városa neve, Dénaba. * Meg-hala pedig Béla, és országla ő-érette Jobab, a' Bosrai Zára fia. * És mikor meg-hólt vólna Jóbab, országla érette Husam a' Temanusok földéről. * Ez-is meg-halván, országla érette Adad, Badad fia, ki megveré Mádiant Móab tartományában: és az ő városa neve, Avit. * És mikor meg-hólt vólna Adad, országla érette Masrékai Semla. * Ez-is meg-halván, országla érette Saul, Rohobot folyó-vizétől. * És mikor ez-is meg-hólt vólna, helyébe álla az országban Balanan az Akobor fia. * Ez-is meg-halván, országla érette Adar, és az ő városa neve Fáu: és az ő felesége neveztetik vala Meétabelnek, Matrednak Mézaáb leányának leánya: * Ezek azért az Esau fejedelminek nevei, az ő rokonságok, és helyek, és nevezetek-szerént: Tamna fejedelem, Alua fejedelem, Jetet fejedelem, * Oolibama fejedelem, Éla fejedelem, Finon fejedelem, * Czenez fejedelem, Teman fejedelem, Mabsár fejedelem, * Magdiel fejedelem, Híram fejedelem: ezek az Edom fejedelmi, kik laknak vala az ő birodalmok földében, ez az Esau az Idumæusok attya.

† 1. Par. 1. c. 34.

" 1. Par. 1. c. 38.

XXXVII. Rész.

1 A Ákob pedig Kánaán-földén lakék, melyben az ő attya szarándokúl lakott. * És ezek az ő nemzetségi: Jósef, mikor tizenhat esztendős vólna, legelteti vala a' nyájat a' báttyaival még gyermeklévén: vala pedig a' Béla és Zelfa, az ő attya feleségi fiaival: és az attyánál bé-vádolá a' báttyait főlőtte gonosz bűnről. * Izraël pedig minden fiai-főlőtt szereti vala Jósefet, mivel őtet vénségében nemzette vala: és sok színből szőtt köntöst csinála néki: * Látván pedig a' báttyai, hogy az attyoktól minden fiainál inkább szerettetnék, gyűlőlik vala őtet, és semmit nem szólhatnak vala néki békeségesen. * Történék-is,

hogy a' látott álmát meg-beſzéllené a' báttyainak : melly nagyobb gyűlölſégnek lőn eredeti. * És monda nékik : Hallyátok az én álmomat mellyet láttam. * Azt alítom vala, hogy mi kévéket kötnénk a' ſzánto-földön, és az én kévém mint-ha fel-kelne, és fenn-állana, és a' ti környyűl-állo kévéitek imádnák az én kévémet. * Felelének az attyafiai : Nem-de mí királyunk léſzſz-e? a' vagy birodalmod-alá vettetűnk-e? Ez azért az álmoknak és beſzédeknek dolga, irégyſégnek és gyűlölſégnek gerjeſztő taplója lőn. * Más álmot-is láta, mellyet meg-beſzélvén az attyafiainak, monda : Láttam álmomban, mint-ha a' nap, és a' hóld, és tizen-egy chillagok imádnának engem. * Mellyet midőn az attyának és attyafiainak meg-beſzéllett vólna, meg-feddé őtet az attya, és monda : Mit akar ez álom mellyet láttál? nem-de én, és az anyád, és az atyádfiai imádunk-é téged a' földön? * Irégykednek vala azért reája az attyafiai : az attya pedig a' dolgot halgatva elméjében forgattya vala. * És mikor a' báttyai az attyok nyájai legeltetéſében mulatnának Sikemben, * monda néki Iſraël: A' bátyáid a' juhokat Sikemben legeltetik: jőſzte, el-küldlek hozzájok. Ki felelvén, * Jelen vagyok; monda néki: Menny-el, és láſd-meg ha mindenek jól vannak-e a' bátyáid és a' barmok-kőrűl: és tedd hírré nékē mint vagyon a' dolog. El-küldetvén Hebron völgyéből, méne Sikembe: * és találá őtet egy férfiu hogy a' mezőben bújdoſnék, és kérdé, mit keréſne. * Ő pedig felele: A' bátyáimat kereſem, jelents-meg nékem hol legeltetik a' nyájakat. * És monda néki a'férfiu : El-mentek erről a' helyről: hallám pedig hogy mondák : Mennyűnk Dotainba. El-méne azért Jóſef a' bátyai-után, és találá őket Dotainban. * Kik midőn látták vólna őtet távúl, minek-előtte hozzájok jutna, gondolák hogy meg-ölnék őtet: * és egy-más-közt ſzólnak vala : Ihol jő az álom-látó : * jertek, öllyük-meg őtet, és veſsük egy ó kútba : és azt mongyuk, hogy a' gonoſz vad őtte-meg őtet: és akkor fog ki-tetſzeni mit haſznállyanak néki az ő álmai.

21 * Halván pedig ezt Rúben, igyekezik vala őtet kezekből ki-ſzabadítani, és monda: * Ne öllyétek-meg az ő lelkét, ſe ki ne ontſátok vérét: hanem veſsétek őtet eme' kútba, melly a' puſztában vagyon, és kezeteket tartſátok ártatlanúl: ezt pedig mongya vala, akarván őtet ki-ſzabadítami kezekből, és meg-adni az attyának. * Mingyárt azért hogy elérkezék a' báttyaihoz, meg-foſzták őtet a' bokáig-való és ſok ſzínből ſzőtt kőntőſétől: * és ereſzték őtet egy ó kútba, melyben víz nem vala. * És le-ülvén hogy kenyeret ennének, látának Gálaádból-jövő útonjáro Iſmaëlitákat, és azoknak tevéjeket, kik Egyiptusba fű-ſzerſzámot, és fenyű-viaſzſzat, és myrrha ſengét viſznek vala. * Monda azért Judás az attyafiainak : Mit-haſznál nékűnk ha meg-öllyük az atyánkfiát, és vérét el-titkollyuk? * Jobb hogy el-adattaſsék az Iſmaëlitáknak, és kezeink meg ne főrtőzteſsenek: mert atyánkfia, és mi teſtűnk. Meg-nyugoványak az atyafiak az ő beſzédén. * És elő-menvén a' kereſkedő Madianitak, ki-vonák őtet a' kútból, és el-adák őtet az Iſmaëlitáknak, hűſz ezűſt ſikluſon: kik vivék őtet Egyiptusba. * És meg-térvén Rúben a' kúthoz, nem találá a' gyermeket: * és meg-ſzaggatván ruháit, az attyafiaihoz menvén, monda : A' gyermek nem látſzik, 's én hová mennyek? * Vévék pedig az ő kőntőſét, és gődölye vérben, mellyet meg-öltek vala, meg-feſték: * el-küldvén kik az attyához vinnék, és mondanák: Ezt találtuk: láſsad ha a' fiad kőntőſe-e, vagy nem. * Mellyet mikor meg-iſmért vólna az attya, monda : Az én fiam kőntőſe, a' gonoſz vad őtte-meg őtet, a' fene vad őtte-meg Jóſefet. * És meg-ſzaggatván ruháit, ſzőr-zákba öltözék, ſiratván a' fiát ſok ideig. * Egybe-gyűlvén pedig minden magzati hogy enyhítenék az attyok bánattyát, nem akara vigaſztaláſt venni, hanem monda: Keſeregvén alá-mégyek az én fiamhoz pokolba. És ő meg nem ſzűnvén a' ſiráſtól, * a' Madianiták el-adák Jóſefet Egyiptusban a' Farao fő ſzolgájának Putifárnak a' vitézek hadnaggyának.

Inf. 42. c. 12.

Sap. 10. c. 13.

XXXVIII. Rész.

AZon időben alá-menvén Judás az attyafiaitól, bétére egy Hírám-nevű Odollami férfiúhoz. * † És
† *1.Par. 2. a. 2.* látá ott egy Súe-nevű Kananæus ember leányát, és feleségűl vévén, bé-méne hozzája. * Ki fogada méhében, és fiat szűle, és a' nevét
c Num. 26. b. 19. Her-nek hívá. * " És ismég magzatot fogadván, a' született fiát Onánnak hívá. * Harmadikát-is szűlé, kit neveze Sélának. kinek lételeután, meg-szűnék a' szüléstől. * Ada pedig Júdás az ő első-szülöttének Her-nek Támár-nevű feleséget.
† *Num. 6. c. 19.* * † Her pedig a' Judás első-szülötte, gonosz vala az Úr színe-előtt: és ő-
tőle meg-öleték. * Monda azért Judás Onánnak az ő fiának: Menny-bé a' bátyád feleségéhez, és társolkodgyál véle, hogy magot támaszsz a' bátyádnak. * Amaz tudván hogy nem néki szűletnének a' fiak, bémenvén a' báttya feleségéhez, a' magot a' földre ontya vala, hogy magzatok a' báttya nevével ne születnének. * És azért veré-meg őtet az Úr, hogy utálatos dolgot cheleked-
nék. * Annak-okáért monda Judás Támárnak a' menyének: Maradgy özvegyen az atyád házában, míg fel-nevekedik a' fiam Séla: mert fél vala hogy az-is meg ne halna, mint a' bátyai. Ki el-méne, és lakék az ő attya házánál. * Sok napok forgása-után pedig, meg-hala a' Súe leánya a' Judás felesége: ki a' siralom-után vigasztalást vévén, felmégyen vala Tamnásba az ő juhai nyírőihez, ő, és Híras az Odollami juh-pásztor. * És hírré tévék Támárnak, hogy az ő ipa fel-menne Tamnásba a' juhok nyírésére. * Ki le-vetvén az özvegység ruháit, orcza-takaró fátyolt vőn-fel: és megváltoztatván ruházattyát, le-üle a' kettős úton, melly Tamnásba viszen: azért hogy meg-nőtt vólna Séla, és ő férje nem lőtt vólna. * Kit midőn látott vólna Judás, kurvának alítá lenni: mert be-födözte vala orczáját, hogy meg ne ismértetnék. * És bé-menvén hozzája, monda: Engedd-meg hogy közösüllyek veled: mert nem tudgya vala hogy a' menye vólna. Ki felelvén; Mit adsz nékem

17 hogy közösülly velem? * Monda: Egy gödölyét küldök néked a' nyájakból. Ama' viszontag mondván: 1 A Meg-engedem a' mit akarsz, ha zálogot adsz nékem, míg meg-küldöd a' 2 18 mit fogadsz. * Monda Judás: Mit akarsz hogy zálogúl adgyak néked? Felele: A' te gyűrődet, és a' kar-pereczet, és a' pálczát mellyet kezed-
3 ben tartasz. Egy közösüléssel azért 4 19 terhbe esék az aszszony, * és felE kelvén el-méne: és le-vetvén öltözetit, mellyet reá vőtt vala, fel-öltözék az özvegység ruháiba. * El-
5 20 küldé pedig Júdas a' gödölyét az ő 6 Odollami pásztora-által, hogy viszsza-venné a' zálogot, mellyet az aszszonnak adott vala. ki midőn őtet
7 nem találta vólna, * meg-kérdé an-B 21 nak a' helynek emberit: Hol vagyon 8 áz aszszony'állat ki a' kettős úton ül vala? Kik minnyájan felelének: Nem vólt kurva ezen a' helyen.
9 22 * Meg-téré Judáshoz, és monda néki: Nem találtam-meg őtet: sőt a' helnek emberi-is azt mondották nékem, hogy soha ott kurva nem ült.
23 * Monda Judás: Tartsa magának,
10 F hazugságról bizony minket nem vádolhat: én el-küldöttem a' gödölyét
11 mellyet igértem vala: és te nem találtad-fel őtet. * Imé pedig há-
24 rom hólnap-után hírt tőnek Judásnak, mondván: Paráználkodott Támar a' menyed, és az ő méhe dagadozni láttatik. És monda Judás:
12 Hozzátok-elő őtet hogy meg-égetC 25 tessék. * Ki mikor a' bűntetésre vitetnék, küldé az ipához, mondván: Attól a' férfiutól fogadtam, a' kié ezek: ismérd-meg kié a' gyűrő, és a'
26 kar-perecz, és a' pálcza. * Ki, megismérvén az ajándékokat, monda:
13 G Igazb nálamnál: mert nem adtam
14 őtet Sélának a' fiamnak. Mindazáltal többé meg nem ismére őtet. * † El-közelgetvén pedig † *Mat. 1. a. 3.*
27 a' szülés, kettősök jelenének a' méhében: és midőn a' gyermetskéket szűlné, eggyik ki-nyújtá kezét,
15 kire a' bába karmazin-színű fonalat
D 28 köte, mondván: * Ez jő-ki
29 előbb. * Ama' pedig viszsza-vonván
16 kezét, a' másik jöve-ki: és monda az aszszony'állat: Miért szakadott-meg éretted a' burok? és ez-okért
30 hívá az ő nevét Fáresnek. * " Az- *" 1.Par.* után jöve-ki az attyafia, kinek ke- *2. a. 4.*

zén a' veres fonál vala; kit neveze
Zárának.

XXXIX. Rész.

IÓsef azért Egyiptusba viteték, és 1
egy Egyiptziai férfi Putifár, Fa- A
rao fő szolgája, a' seregek fejedel-
me, meg-vévé őtet az Ismaëli-
táktól, a' kiktől oda vitetett vala.
* És az Úr véle vala, és mindenekben 2
szerenchéssen chelekedő férfi vala:
és lakék az ő urának házában, * ki 3
igen jól tudgya vala hogy az Úr vól-
na ő-véle. és hogy mindenek, a' mi-
ket chelekednék, tőle igazgattatná-
nak az ő kezében. * És kedvet talála 4
Jósef az ő ura-előtt, és szolgál vala
néki; kitől mindenek-eleibe rendel-
tetvén, igazgattya vala a' reá-bíza-
tott házat, és mindeneket a' mik né-
ki adattanak vala: * és meg-áldá 5
az Úr az Egyiptzius házát Jósefért, és B
meg-sokasítá mind a' házakban 's
mind mezőkőn-való minden ő mar-
háját: * és semmit egyebet nem túd 6
vala, hanem chak a' kenyeret, mel-
lyet észik vala. * Jósef pedig szép 7
orczáju és ékes tekíntetű vala. Sok
napok-után azért, az aszszonya sze-
meit Jósefre veté, és monda: Hálly
velem. * Ki semmi-képpen nem 8
engedvén a' szőrnyű gonosz chele-
kedetnek, monda néki: Ímé az én
uram, mindeneket kezembe adván,
nem tudgya mie vagyon házában:
* és semmi olly ninchen a' mi hatal- 9
momban ne légyen, a' vagy a' mit
nékem nem adott légyen, te-ki-
vűled, ki ő felesége vagy: hogy che-
lekedhetem azért e' gonosságot,
és hogy vétkezhetem az én Iste-
nem-ellen? * Efféle szókkal az asz- 10
szony-is úntattya vala minden-nap C
az ifiat, amaz-is meg-veti vala a'
paráználkodást. * Tőrténék pedig 11
némely napon, hogy Jósef a' ház-
ba menne, és valami dolgot chele-
kednék, senki ott nem lévén: * és 12
amaz meg-ragadván az ő ruhájának
állyát, mondaná: Hálly velem. Ki
annak kezében hagyván palástyát,
el-futa, és ki-méne. * És mikor az 13
aszszony látta vólna a' ruhát kezé-
ben, és hogy ő meg-utáltatott vól-
na, * szóllítá az ő háza-béli emberit, 14
és monda nékik: Ímé bé-hozta e'
Židó férfiat, hogy meg-chúfolna
minket: bé-jőtt hozzám, hogy ve-
lem kőzősűlne: és midőn fel-kiál-
15 tottam vólna, * és hallotta vólna
szómat, el-hatta palástyát mellyet
16 tartok vala, és ki-futott. * Azért a'
hitelnek bizonyítására, a' meg-tar-
tott palástot meg-mutatá a' haza-
17 tért férjének, és monda: * Be-jőtt
hozzám a' Židó szolga, kit ide hoz-
18 tál, hogy meg-chúfolna engem: * és
midőn hallotta vólna hogy kiáltok,
kezembe hatta palástyát mellyet tar-
19 tok vala, és ki-futott. * Ezeket hal-
ván az ura, és képtelen hitelt adván
a' felesége szavának, igen meg-hara-
20 guvék: * és Jósefet a' tőmlőczbe vet- *Psa. 104 b. 18.*
teté, a' hol a' király foglyai őriztet-
nek vala, és ott bé-rekesztve lőn.
21 * Az Úr pedig Jóseffel vala; és kő-
nyőrűlvén rajta, kedvessé tévé őtet
22 a' fő tőmlőcz-tartó-előtt. * Ki az ő
kezeibe adá mind a' foglyokat kik az
őrizetben tartatnak vala: és valami
23 tőrténik vala, ő-általa lőn-meg. * És
semmire gondot nem visele, minde-
neket ő-reá bízván. mert az Úr vala
véle, és minden ő chelekedetit igaz-
gatá.

XL. Rész.

1 EZek így lévén, tőrténék hogy
A két fő szolga, az Egyiptziai
király pohárnokja, és sűtője,
az ő urok-ellen vétkeznének.
2 * És meg-haraguán reájok Farao
(mert az eggyik a' pohárnokoknak,
a' másik a' sűtőknek előttők vala)
3 * vetteté őket a' vitézek hadnaggya
tőmlőczébe, melyben Jósef-is fogva
4 vala. * A' tőmlőcz-tartó pedig adá ő-
ket Jósefnek, ki szolgál vala-is nékik.
El-folyt vala valamenyi idő, és azok
5 az őrizetben tartatnak vala. * És ál-
mot látának mind ketten egy éjjel,
hozzájok illendő magyarázat-sze-
6 rént: * kikhez midőn bé-ment vól-
na Jósef reggel, és látta vólna hogy
7 szomorúak, * tudakozék tőlők,
mondván: Miért szomorúabb ma
8 orczátok szokás-fölőtt? * Kik fele-
B lének: Álmot láttunk, és ninch ki
9 meg-magyarázza nékűnk. * És
monda nékik Jósef: Nem-de nem
Istenéje a' magyarázás? möngyátok
meg nékem mit láttatok. Meg-
beszéllé az első, a' pohárnokok
előttők-járója, az ő álmát: Látok va-
10 la előttem egy szőlő-tőt, * mellyen

három szőlő-veszsző vala, lassan-lassan bimbókra nevekedni, és a' virágok-után a' szőlő gerezdeket megérni: * és a' Farao pohárát az én kezemben: el-vőm azért a' gerezdeket, és a' pohárba facharám mellyet tartok vala, és a' pohárt Faraónak adám. * Felele Jósef: Ez az álomnak magyarázattya: A' három szőlő-veszsző, még három nap. * mellyek-után meg-emlekezik Farao szolgálatodról, és meg az előbbenyi tisztedbe helyheztet téged: és nékiadod a' pohárt tiszted-szerént, mint az-előtt szoktál vala chelekedni. * Chak meg-emlekezzél rólam, midőn jól lészen dolgod, és tégy irgalmasságot velem: hogy sugallyad-meg Faraónak, hogy vigyen-ki engem e' tőmlőczből: * mert lopva hozattattam-el a' Zidók földéről, és itt ártatlan bochátattam e' verembe. * Látván a' sütők-mestere, hogy okosan megfejtette vólna az álmot, monda: Én-is álmot láttam, Hogy három kosár liszt vólna fejemen; * és az eggyik kosárban, melly magasb vala, minden-féle étkeket vinnék, mellyek sütő mesterséggel készíttetnek, és hogy a' madarak ennének abból. * Felele Jósef: Ez az álomnak magyarázattya: A' három kosár, még háro nap: * mellyek-után Farao el-vészi fejedet, és a' keresztre akasztat téged, és meg-szaggattyák a' madarak a' testedet. * Harmad-nap múlva, Farao szűletésének napja vala: ki nagy lakodalmat szerezvén az ő szolgainak, meg-emlekezék a' lakodalom-között a' pohárnokok mesteréről, és a' sütők fejedelméről. * És az eggyiket helyére állatá, hogy pohárt nyújtana néki: * a' másikát fel-akasztatá az akasztó-fára, hogy a' jövendőlőnek igaz mondása meg-bizonyodnék. *És mindazáltal, szerenchéssen lévén dolgai, a' pohárnokok előttök-járója el-feletkezék az ő magyarázojáról.

XLI. Rész.

KÉt esztendő-után Farao álmot láta. Alittya vala, hogy a' folyó-víz-mellett állana, * melyből fel-jőnek vala hét szép és igen kövér tehenek, és észnek vala a' mocháros helyeken. * Más hét úndok, és el-ősztövéredettek-is emelkedének-fel a' folyóvízből: és észnek vala szintén a' folyó-víz partyán a' zőldellő helyekē: * és el-nyelék amazokat, mellyeknek chudálatos színek és testek állapattyok vala. Fel-serkenvén Farao, * ismég el-aluvék, és más álmot láta: Hét gabona-fejek nevekednek vala egy száron, tellyesek és szépek: * és más meg-annyi vékony, és a' ragyától meg-üttetett gabona-fejek jövének-ki, * meg-emésztvén az elsőknek mindē szépségét. Fel-serkenvén Farao a' nyugodalom-után, * és reggel lévén, félelemmel meg-rettenvén, el-küldé Egyiptusnak minden jövendő-mondóihoz, és minden bölchekhez: és elő-hívatván őket, meg-beszéllé az álmot, és nem lőn a' ki meg-magyarázná. * Akkor végre meg-emlekezvén a' pohárnokok meștere, monda: Meg-vallom bűnömet: * Meg-haraguán a' király az ő szolgáira, meg-parancholá, hogy engem és a' sütők mesterét a' vitézek hadnagyának tőmlőczébe vetnének: * holott egy éjjel mind ketten álmot látánk, a' következendő dolgok jelētését. * Vala ott egy Zidó ifiu, azō vitézek hadnaggyának szolgája: kinek meg-beszélvén az álmokat, * meghallottuk valamit az-után a' dolognak ésete meg-bizonyított. mert nékem tisztem meg-adaték: és amaz fel-akasztaték a' keresztre. *Mingyárást a' király parancholattyára kihozván Jósefet a' tőmlőczből, megnyírék: és ruháját meg-változtatván, eleibe-vívék. * Kinek ő monda: Álmokat láttam, és ninch ki meg-magyarázza: mellyekhez, hallottā hogy te igen bölchē arányzasz. * Felele Jósef: Én-nálā-nélkül Isten szerenchéseket fog-felelni Faraónak. * Megbeszéllé azért Farao a' mit látott vala: Azt alitō vala, hogy a' folyó-víz partyán állanék, *és hét igen szép és kövér-hűsű tehenek jőnének-fel a' folyó-vízből: mellyek a' legeltetō mocháros zőldellő helyen szedegetnek vala. * és ímé ezek-után jőnek vala más hét tehenek, olly rútak és ősztövérek, hogy soha ollyakat Egyiptus földébē nē láttā: * mellyek el-nyelvén és meg-emésztvén az elsőket, * semmi jelenségét nem adák a' megelegedésnek: hanem hasonló ősztöverségbē és rútságbā lankadva maradának.

dának. Fel-ſerkenvén, iſmég mély álomtól el-nyomattatván, * álmot láték: Hét gabona-fejek nevekednek vala egy ſzáron, tellyeſek, és főlőtte ſzépek. * Más hét vékonyok-is, és a' ragyától verettettek, nevekedének egy ſzáron: * mellyek az előbbenyiek ſzépſégét el-nyelék. Meg-beſzéllém a' jővendő-mondóknak az álmot, és ſenki ninch ki meg-fejtſe. * Felele Jóſef: A' királnak álma mind egy: a' mit chelekedendő az Iſten, meg-mutatta Faraónak. * A' hét ſzép tehenek és hét tellyes gabona-fejek, a' bévſégnek, hét eſztendei: és az álomnak azon erejét foglallyák magokban. * A' hét vékony és őſztővér tehenek-is, mellyek fel-jőttenek amazok-után, és a' hét vékony gabona-fejek, és a' meleg ſzéltől meg-égettettek; a' jővendő éhſégnek hét eſztendei. * Mellyek illyen rendel tellyeſednek-bé: * Ímé nagy bévſégnek hét eſztendei jőnek az egéſz Egyiptus-főldére: * mellyeket kővetnek más hét olly igen gyűmőlchtelen eſztendők, hogy el-felejtve léſzen mind az előbbi bévſég: mert meg-emészti az éhſég az egéſz főldet, * és a' bévſégnek nagy-vóltát el-veſzti a' ſzűkſégnek nagy-vólta. * Hogy pedig másodſzor láttad ugyan azon dologhoz tartozó álmot: a' bizonyoſságnak jele, azért hogy meg-léſzen az Iſten beſzéde, és hamarább bé-tellyeſedik. * Moſtan azért ſzerezzen a' király bőlch és ſerény férfiat, és tegye őtet Egyiptus-főldének gond-viſelőjéve: * Ki tiſztartókat rendellyen minden tartományokban: * és a' bévſégnek kővetkőzendő hét eſztendein, a' gyűmőlchnek ötöd réſzét gyűjtſe chűrőkbe: és minden gabona Farao hatalma-alá takartaſsék, és meg-tartaſsék a' váraſokban. * És kéſzítteſsék a' hét eſztendőknek jővendő éhſégére, melly el-nyomja Egyiptuſt; és meg ne emészteſsék a' főld a' ſzűkſég-miatt. * Tetſzék a' tanáts Faraónak, és minden ſzolgainak: * és ſzólla nékik: Vallyon találhatunk-e illy férfiat, ki az Iſtennek lelkével tellyes légyen? * Monda azért Jóſefnek: Mivelhogy Iſten néked megmutatta mind a' miket ſzóllottál, találhatok-e náladnál bőlchebbet és hozzád haſonlót? * † Te léſzſz az én házamon, és a' te ſzád parancholattyának az egéſz nép enged: chák az egy királyi ſzékemmel előzlekmeg. * És monda iſmég Farao Jóſefnek: Ímé az egéſz Egyiptus-főldére rendeltelek. * És ki-vévé a' magá kezéből a' gyűrőt, és adá azt az ő kezébe: és fel-öltőzteté őtet bíbor ruhába, és a' nyaka-körűl arany-láncczot tőn. * És ülteté őtet az ő máſodik ſzekerére, kiáltván a' hirdető, hogy minnyájan térdet hajtanának előtte, és tudnák, hogy ő fejedelme vólna az egéſz Egyiptus-főldének. * És monda a' király Jóſefnek: Én vagyok a' Farao: a' te parancholatodnélkűl nem mozdíttya-meg ſenki kezét vagy lábát egéſz Egyiptus-főldén. * És el-változtatá az ő nevét, és hívá őtet Egyiptziai nyelven, Világ ſzabadítójának. És adá néki feleſégűl Aſenetet a' Heliópolyi Putifár pap leányát. Ki-méne azért Jóſef Egyiptus-főldére (* harmincz eſztendős vala pedig mikor Farao királyeleibe állott) és környűl-járá Egyiptuſnak minden tartományát. * És el-jőve a' hét eſztendők bévſége: és kévékbe kőtvén a' gabonát, egybegyűjték az Egyiptus chűreibe. * És minden-féle veteményeknek bévſége-is takartaték mindenik várasba. * És annyi vala a' búzának bévſége, hogy a' tenger főveményéhez haſonlíttatnék, és a' ſokaſág a' mértéket meghalladná. * " Jóſefnek pedig két fia ſzűleték, minek-előtte el-jőne az éhſég: kiket ſzűle néki Aſenet a' Heliópolyi Putifár pap leánya. * És hívá az első-ſzülőtnek nevét Manaſſesnek, mondván: El-felejttette velem Iſten mindé fáradſágimat, és az atyám házát. * És a' máſiknak nevét nevezé Efraimnak, mondván: Meg-ſzaporíttott engē Iſten az én ſzegénſégemnek főldében. * Annak-okáért el-telvén a' bévſégnek hét eſztendei mellyek Egyiptusban valának, * el kezdének jőni a' ſzűkſégnek hét eſztendei, mellyeket az-előtt meg-mondott vala Jóſef: és az egéſz főld kerekſégén elhatalmazék az éhſég, Egyiptuſnak pedig mindē főldében kenyér vala. * Melly minek-utánna meg-éhezett vólna, kiálta a' nép Faraóra, eleſéget kérvén. Kiknek ő felele: Mennyetek Jóſefhez: és valamit ő mondand néktek, azt mivellyétek. * Neveke-

1. Mac 2. f. 53. Act. 7. b. 10.

" Infr. 48. c. 20. & 49. a. 5.

† Pſal. 104. b. 21.

dik vala pedig naponként az éhség az egész földön: és meg-nyita Jósef minden chűröket, és árúllya vala az Egyiptziusoknak: mert őket-is el-nyomta vala az éhség. * És minden tartományok Egyiptusba jőnek vala, hogy élést vennének, és a' fogyatkozásnak nyomorúságát enyhítenék.

XLII. Rész.

HAlván pedig Jákob, hogy eleséget árúlnának Egyiptusban, monda a' fiainak: * Miért mulattyátok-el? hallottá hogy búzát árúlnak Egyiptusban: menny etek-alá, és vegyetek szükségünkre-valót hogy élhessünk, és meg ne emésztessünk a' fogyatkozás-miatt. * Alá-menvén azért a' Jósef tíz báttyai, hogy gobonát vennének Egyiptusban, * Benjamint ott-honn tartván Jákob, ki azt mondotta vala a' báttyainak: Valahogy az úton valami nyavalyát ne szenvedgyen: * bé-menének Egyiptus-földébe egyebekkel kik vásárlani mennek vala. * Éhség vala pedig Kánaán-földén. És Jósef, fejedelem vala Egyiptus-földébe, és az ő akarattya-szerént adgyák vala el a' gabonát a' népeknek. És mikor imádták vólna őtet a' báttyai, * és meg-ismérte vólna őket; mind idegenekhez keményben szólla, kérdvén őket: Honnét jöttetek? Kik felelének: Kánaán-földéről, hogy táplaláshunk szükségére-valót vegyunk. * És noha ő a' báttyait meg-ismére, meg nem ismérteték tőlök. * És meg emlekezvén az álmokról mellyeket valaha látott vala, monda nékik: Kémek vattok: azért jöttetek hogy a' földnek erőtlen részeit meg-láshátok. * Kik mondának: Nem ugy vagyon, uram; hanem a' te szolgaid azért jöttek hogy eledeleket vegyenek. * Minnyájan egy ember fiai vagyunk: békességesek jöttünk, és semmi gonoszra a' te szolgaid nem igyekeznek. * Kiknek ő felele: Külömben vagyon: e' földnek erőtlen részeit jöttetek látni. * Amazok pedig mondának: Tizen-kettő te szolgaid atyafiak vagyunk, egy ember fiai Kánaán-földében: a' leg-kissebbik az atyánkal vagyon, a' másik ninchen. * Ez az, ugymond, a' mit mondottam: Kémek vattok. * Im majd meg-próbállak: ugy éllyen Farao, ki nem mégy innét, míg nem ide jő a' ti leg-kissebbik őtsétek. * Küld-gyetek-el eggyet közzűletek, és hozza-el őtet: ti pedig fogságban lésztek, míg meg-próbáltassék ha a' mit mődottatok igaz-e vagy hamis: külömben, ugy éllyen Farao, kémek vattok. * Annak-okáért őrizet-alá adá őket harmad napig. * Harmad napő pedig a' tömlőczből ki-hozattattaknak, monda: Chelekedgyétek-meg a' mit mondottam, és éltek: mert az Istent félem. * Ha békességesek vattok, egyik atyátok-fia kötőztessék-meg a' tömlőczben: ti pedig mennyetek-el, és vigyétek-el a' gabonát, mellyet vőttetek, házaitokba, * és a' ti leg-kissebbik őtséteket hozzátok hozzám, hogy meg-próbálhassam beszédeteket, és meg ne hallyatok. Ugy chelekedének a' mint mondotta vala, * és szóllának egy-másnak: Méltán szenvedgyük ezeket, mert vétkeztünk a' mi őtsénk-ellen, látván lelkének szorongatását, midőn könyörgene nékünk, és meg nem halgattuk: az-okáért jött reánk e' háboruság. * Közzűlök eggyik Rúben, monda: Nemde nem mondám-e néktek; Ne vétkezzetek a' gyermek-ellen: és nem halgattatok engem? ímé az ő vére kikeresztetik. * Nem tudgyák vála pedig hogy értené Jósef: azért hogy tolmács-által szóll vala vélek. * És elfordúla egy kevessé, és sira: és megtérvén szólla nékik. * És meg-fogván Simeont, és meg-kötőzvén ő-előttők, meg-parancholá a' szolgáknak, hogy meg-töltenék zákjokat búzával, és bé-tennék mindenik pénzét az ő zákjába, adván annak-fölötte éléstt az útra: kik úgy chelekedének. * Azok pedig el-vívén a' gabonát az ő szamárokon, el-menének. * És megnyitván eggyik a' zákot, hogy abrakot adna a' baromnak a' szálláson, látván a' pénzt a' zák szájában, monda az attyafiainak: * Viszsza-adatott nékem a' pénz, ímé a' zákban vagyon. És el-álmélkodván, és meg-háborodván, egy-másnak mondának: Micho da ez a' mit az Isten nékünk chelekedett? * És jövének Jákobhoz az attyokhoz Kánaán-földére, és megbeszéllék neki mind a' mik történtek vala rajtok, mondván: * Keményen szóllot nékünk a' földnek ura, és minket a' tartománnak kémjeinek alított. * Kinek felelénk: Békességesek vagyunk,

Inf. 43. a. 5.

Sup. 37. 6. 22.

unk, és semmi álnákságot nem forralunk. *Tizen-két atyafiak születtünk 32
egy atyától eggyik ninchen, a' legkisebbik az atyánkal vagyon Kánaán-földén. * Ki monda nékünk: Így 33
próbálo-meg hogy békességesek vattok: Eggyik atyátok-fiát hadgyátok nálam, és házatok szükségére-való
éléſt vigyetek, és mennyetek-el, * és 34
a' ti leg-kisebbik ótsétéket hozzátok hozzám, hadd tudgyam hogy nem vattok kémek; és ezt, a' ki a' fogságban tartatik, viszsza-veheſsétek: és az-után szabadságtok légyen, hogy veheſsetek a' mit akartok. * Ezeket mondván, midőn a' gabonát ki- 35
tőltenék, mindenik meg-találá a' zákok szájaba kőtött pénzt: és meg-ijedvén minnyájan, monda az attyok Jákob: * Engem meg-fosztátok 36
magzatimtól, Jóſef ninché, Simeon a' fogságban tartatik, és Benjamint el-viszitek: mind reám szállottak e' nyavalyák. * Kinek felele Rúben: 37
Az én két fiamat öld-meg, ha meg nem hozom ótet néked: add az én kezembe ótet, és én ótet viszsza-adom néked. * Ő pedig monda: Nem me- 38
gyen-alá az én fiam veletek: a' báttya meg-hólt, és ő egyedűl maradott: ha valami nyavalyája történik a' földön a' melyre mentek, az én ősz hajamat fájdalommal viszitek poklokra.

XLIII. Rész.

AZon-közben az éhség az 1
egész földet fölötte igen A
gyötri vala. * És el-költvén az eledeleket, mellyeket Egyiptusból hoztak vala, monda Jákob az ő fiainak: Menniyetek viszsza, és vegyetek nékünk egy kevés éléſt. * Felele Júdás: Meg-mondotta nékünk az a' férfiu, erős eskűvéſnek bizonyítaſával, mondván: Nem láttyátok orczámat, ha a' kisſebbik ótséteket el nem hozzátok veletek. * Ha azért el-akarod ótet velünk küldeni; el-megyünk eggyütt, és vészünk néked szükségedre-valókat: * ha pedig nem akarod, el nem megyünk. mert, a' mint gyakorta mondottuk, az a' férfiu idein meg-tűdósított minket, mondván: Nem láttyátok az én orczámat a' ti kisſebbik ótsétek-nélkül. * Monda nékik 6
Isräel: Az én nyomoruságomra chelekedtétek azt, hogy meg-jelentenétek néki hogy más ótsétek-is vagyon. B

7 * Azok pedig felelének: Meg kérdezte tőlünk rend-szerént az ember a' mi nemzetségünket: ha az atyánk élne-e: ha vólna-e ótsénk? és mi rendel feleltünk néki a' szerént a' miről kérdezkedett: nem-de tudhattuk-e hogy azt mondaná: Hozzátok-el veletek a' ti ótséteket? * Júdás-is monda az attyának: Küld-el a' gyermeket velem, hadd mennyünk-el, és él- † Inf.
8 heſsünk: ne hallyunk-meg mi és a' 44.g.32
9 mi kisdedink. * † Magámra vészem én a' gyermeket: az én kezemből kereſd-ki ótet. ha meg nem hozom, és meg nem adom néked ótet, bűnös lészek te-ellened minden időben. * Ha
10 e' hállogatás nem történt vólna, már
11 másod úttal jöttünk vólna még. * Azokáért monda nékik az attyok Isräel: C
Ha ugy kell lenni, chelekedgyétek-meg a' mit akartok: vegyetek a' földnek leg-jobb gyümölchiből edényitekben, és vigyetek ajándékokat a' férfiúnak, egy kevés fenyü-viaszszat, és mézet, és stóraxot, myrrha zengéjét, és terpentinát, és mondolát. * Pénzt-is két annyit vigyetek 12
veletek: és azt, a' mellyet a' zakchókbá találtatok, viszsza-vigyétek, 13
ne-talám vétekből esett légyen: * de az ótséteket-is vigyétek-el, és men- 14
nyetek a' férfiúhoz. * Az én mindenható Istenem pedig engeszteljen-meg ótet néktek: és bochássa-viszsza veletek az atyátok-fiát a' kit tartóztat, ezt a' Benjamint-is: én pedig ugy-
mint magzatoktól meg-fosztatott lészek. * Vivének azért a' férfiak ajándékokat, és két annyi pénzt, és Ben- 15
jamint, és alá-menének Egyiptusba, 16
és Jóſef-eleibe állának. * Kiket midőn látott vólna, és Benjamint eggyütt, parancholá az ő háza sáfarának, mondván: Vidd a' házba e' férfiakat, és enni-való állatokat ölly, és szerezz lakodalmot: mert velem ész- 17
nek délben. * Meg-mivelé az, a' mit néki parancholt vala, és bé-vivé a' 18
férfiakat a' házba. * És ott meg-rettenvén mondának egy-másnak: A' pénz ért hozattattunk ide-bé, a' mellyet viszsza-vittünk az-előtt a' mi zákinkban: hogy patvart találljon ellenünk, és erőszakkal szolgálat-alá veſsen, minket-is, szamárinkat-is. Sup. 42. d. 20.
19 * Annak-okáért még az ajtóban a' ház sáfarához járúlván, mondának:
20 * Kérünk uram, hogy halgaſs min-

† *Sup.* 42. a. 3. ket. † Ez-elõtt-is el-jõttünk vala hogy eledeleket vennénk : * mellyeket meg-vévén, midõn a' szállásra jutottunk vólna , meg-nyitottuk zákínkat, és a' pénzt a' zákok szájában találtuk : mellyet mostan azon mértékkel viszsza-hoztunk. * De más ezüstöt-is hoztúnk , hogy vegyünk a'mi nékünk szükséges : ninch tudtúnkra ki tõtte légyen a' mi erszényinkbe. * Ama' pedig felele : Békesség ti-néktek, ne féllyetek : a' ti Istentek, és az atyátok Istene ádta néktek a' kinchet zákitokba. mert a' pénz, mellyet én-nékem adtatok, próbálva nálam vagyon. És ki-hozá hozzájok Simeont. * És a' házba vívén õket, vizet hoza, és meg-mosák az õ lábokat, és ábrakot ada az õ szamároknak. * Õk pedig el-készíték az ajándékokat, míg bémenne Jósef délben : mert hallották vala hogy ott fognának kenyeret enni. * Bé-méne azért Jósef az õ házába, és kezekben tartván eleibe-vívék az ajándékokat : és imádák a' földre borúlván : * Õ pedig kegyelmesen viszontag köszöntvén õket , kérdé õket, mondván : Egésségben vagyon-e a' ti vén atyátok, a' ki-felõl szóllottatok vala nékem ? Él-e még ? * Kik felelének : Egésségben vagyon a' te szolgád az atyánk, még él. És meg-hajolván, imádák õtet. * Felemelvén pedig Jósef szemeit, látá Benjamint a' véle egy méhbõl-való öttsét, és monda : Ez-é a' ti kis öttsétek, a' ki-felõl szóllottatok vala nékem ? És ismég monda : Az Isten légyen kegyelmes néked, édes fiam. * És el-siete, mert meg-indúlt vala szíve az õ öttsén , és ki-gördülnek vala az õ könyvei , és-bé-menvén a' kamarában síra. * És ismég mosdott orczával ki-jövén, meg-tartóztatá magát, és monda : Hozzatok kenyereket elõ. * Mellyeket elõ-hozának, külön Jósefnek, és külön az õ attyafiainak, és az Egyiptziusoknak-is kik eggyütt észnek vala, külön (mert nem szabad az Egyiptziusoknak a' Zidókkal enni, és útálatosnak alíttyák az ollyan lakodalmot) * lelúlének elõtte, az elsõ-szülõtt az õ elsõ-szülõtsége-szerént , a' leg-kisebbik-is az õ ideje-szerént. És igen chudálhoznak vala, * ki-ki mind részt vévén õ-tõle : és nagyobb részjuta Benjaminnak, úgy hogy õt részszel halladná-meg. És ivának , és meg-részegedének õ-vele.

21 E
22 A
23 2
3
4
24
25 F
5
26 B
6
27
7
28 8
29
9 C
10
30 G
11
31
12
32
13
14
33
15
34 D

XLIV. Rész.

1 PArancsola pedig Jósef az õ háza sáfarának , mondván : Tõltsmeg az õ zákjokat gabonával , a' mennyi beléjek férhet : és mindenik pénzét tedd a' zákban felyül. * Az én ezüst poháromat pedig , és a' búza árrát mellyet adott, tedd az ifiabbik zákjának szájába. És ugy lõn. * És meg-virradván, el-bocháttatának az õ szamárokkal-eggyütt. * És immár a' városból ki-mentek vala, és egy kevéssé el-halladtak vala : akkoron elõhíván Jósef a' háza sáfárát ; Kelly-fel, ugymond, és üzd-meg a' férfiakat : és meg-fogván õket, mongyad : Miért fizettetek gonoszszal a' jóért ? * A' pohár, mellyet el-loptatok, az, a' melyböl az én uram iszik, és a' melyböl jövendõlni szokott : igen gonosz dolgot chelekedtetek. * Õ ugy chelekedék, a' mint parancholva vala. És meg-fogván rend-szerént szólla nékik. * Kik felelének : Miért szóll így a' mi urunk, hogy a' te szolgáid illy nagy vétket chelekedtek légyẽ ? * A' pénzt, mellyet a' zákokbã felyül találtunk, viszsza-hoztuk néked Kánaán-földéről : és mi-módon kövétkezik , hogy az úrad házából aranyat vagy ezüstöt loptunk légyẽ ? * Valakinel fel-találtatik a' te szolgáid-közzül a' mit keressz ; meg-hallyon, és mi szolgái lészünk az urunknak. * Ki monda nékik : Légyen a' ti itéletetek-szerént : valakinél feltaláltatik, õ légyen én szolgám, ti pedig bũntelenek lésztek. * Az-okáért sietséggel le-tévén a' földre a' zákokat , meg-nyiták minnyájan. * Mellyeket hogy meg-vizsgált, el-kezdvén az õregbiktõl-fogva a' kissebbikig, fel-találá a' pohárt a' Benjamin zákjában. * Õk pedig meg-szaggatván ruhájokat , és meg-terhelvén ismég szamárokat, viszsza-térének a' városba. * És Júdás elsõ méne-bé az atyafiakkal Jósefhez (mert még a' helyről el-nem ment vala) és minnyáján eggyütt le-esének õ-elõtte a' földre. * Kiknek õ monda : Miért akartatok igy chelekedni ? nem tudgyátok-e , hogy

ninch hozzám hasonló a' jövendőlésnek tudományában? * Kinek 16
monda Júdás: Mit felellyünk az én
uramnak: a'vagy mit szóllyunk, a'-
vagy mivel menthettyük igazán ma-
gunkat? Az Isten ki-találta a' te szol-
gaid hamiságát: ímé minnyájan
szolgai vagyunk az én uramnak,
mind mi's mind a' kinél fel-találta-
tott a' pohár. * Felele Jósef: Távúl 17
légyen tőlem hogy így cheleked-
gyem: a' ki el-lopta a' pohárt, az lé-
gyen én szolgám: ti pedig szabadon
mennyetek-el az atyátokhoz. † Kő- 18
zelb járulván pedig Júdás, bízváſt E
monda: Kérlek uram, szóllyon a' te
szolgád egy igét füleidben, és ne ha-
ragudgyál a' szolgádra: mert te vagy
† Sup. Farao-után * én uram. † Meg-kér- 19
42. c. 11. déd elsőben a' te szolgaidat: Va- 1
gyon-e atyátok, vagy atyátok-fia? A
* és mi azt felelők néked, én uram- 20
nak: Vén atyánk vagyon, és egy kis
gyermek, ki az ő vénségében szüle-
tett; kinek egy mehe-béli báttya
meg-hólt: és annál több sinch az
annyának, az attya pedig igen szereti
őtet. * És mondád a' te szolgaid- 21 2
nak: Hozzátok én-hozzám őtet, és 3
F
szemeimet reája vetem. * Meg-je- 22
lentők az én uramnak: Nem hagy-
hattya-el a' gyermek az ő attyát: 4
mert ha el-bochátttya őtet, meg-hal. B
" Sup. * " És mondál a' szolgaidnak: Ha el 23
43. a. 3. nem jövend a' ti kisebbik ötsétek ve-
& 5. letek, nem láttyátok többé az én or-
czámat. * Mikor azért fel-mentünk 24 5
vólna a' te szolgádhoz az atyánk-
hoz, meg-beszéllők néki mind a'
miket szóllott az én uram. * És mon- 25
da az atyánk: Mennyetek-viszsza, és
vegyetek nékünk egy kevés búzát. 6
* Kinek mondánk: El nem mehe- 26
tünk: ha a' mi leg-kisebbik ötsénk
alá jövend velünk, eggyütt me-
gyünk-el; mert, ha ő velünk nem lé- 7
szen, nem merjük a' férfiu orczáját
† Sup. látni. * Mellyekre ő felele: † Tud- 27
37. c. 23. gyátok hogy kettőt szült nékem a' G 8
g. 33. feleségem. * Ki-ment az eggyik, és 28
azt mondátok: A' fene vad őtte-meg C
őtet: és mind eddig sem látszik. * Ha 29
ezt-is el-viszitek, és valami történik
rajta az úton, az én ősz hajamat kese-
rűséggel viszitek poklokra. * Az- 30 9
okáért, ha bé-megyek a' te szolgád-
hoz az atyánkhoz, és a' gyermek ve-
lünk nem lészen (holott amannak

lelke ennek lelkétől függ,) * és meg- 31
láttya hogy ő-velünk ninchen, meg-
hal, és a' te szolgaid az ő ősz haját fáj-
dalommal viszik poklokra. * En lé- 32
gyek tulajdonúl szolgád, ki ezt az én
hívségem-alá vóttem, és kezes lőt-
tem, mondván: " Ha viszsza nem " Sup.
hozom őtet, bűnös lészek az atyám- 43. b. 9.
ellen minden időben. * Meg-mara- 33
dok azért én te szolgád a' gyermek-
ért az én uramnak szolgálattyában,
és a' gyermek mennyen-fel a' bát-
tyaival. * Mert viszsza nem térhe- 34
tek az atyámhoz, a' gyermek jelen
nem lévén: hogy a' nyomorúság-
nak, melly el fogja nyomni az atyá-
mat, tanúja ne légyek.

XLV. Rész.

NEm tártóztathatá tovább Jósef magát sokaknak je-
len-létekben: azért meg-
parancholá, hogy ki-men-
nének minnyájan, és senki idegen je-
len ne lene az egy-más meg-ismére-
sében. * És fel-emelé szavát síráſ- 2
sal: mellyet halláhak az Egyiptziu-
sok, és Faraónak minden háza. * És 3
monda az attyafiainak: Én vagyok
a' Jósef: él-e még az én atyám? Nem
felelhetnek vala az ő attyafiai a' nagy 4
ijedés-miatt meg-rettenvén. * Kik- B
nek ő kegyelmesen monda: Járúl-
lyatok én-hozzám. És mikor közel
járúltak vólna, † Én vagyok, ugy- † Acto.
mond, Jósef az atyátokfia, kit el-ad- 7. b. 13.
tatok Egyiptusba. * Ne félly etek, se 5
nehéznek ne tessék néktek hogy el-
adtatok engem e' tartományokba:
" mert a' ti meg-tartáſtokért kül- " Infr.
dött engem Isten előttetek Egyiptus- 50. c. 20.
ba. * Mert két esztendeje, hogy el- 6
kezdetett az éhség a' földön: és még
öt esztendő vagyon hátra, mellye-
ken sem szánthatnak sem arathatnak.
* És elől el-küldött engem az Isten, 7
hogy meg-tartassatok a' földön, és
életetekre-való eledeletek lehessen.
* Nem a' ti tanátsotokból, hanem az 8
Isten akarattyából küldettem ide: ki
engem ugy-mint attyává tött Faraó-
nak, és az ő egész házának urává, és
fejedelemmé Egyiptusnak minden
földén. * Siessetek és mennyetek-fel 9
az atyámhoz, és mongyátok-néki:
Ezeket parancholya a' fiad Jósef: az
Isten engem urává tött egész Egyip-
tus-földének: jöj-alá hozzám, ne

kéſsél, * és lakjál Geſsen-földén: és
mellettem léſzſz te, és a' fiaid, és a' fi-
aidnak fiai, a' juhaid, és a' chordáid,
és valamivel bírſz. * És ott táplállak
téged (mert még az éhſégnek öt eſz-
tendeje hátra vagyon) hogy te ſe
veſzſz-el, és a' te házad, és mindenek
valamivel bírſz. * Imé a' ti ſzemei-
tek, és az öttſém Benjamin ſzemei
láttyák, hogy az én ſzájam ſzóll nék-
tek. * Tegyétek hírré az atyám-
nak minden dichőſégemet, és mind
a' miket láttatok Egyiptusban: ſie-
ſsetek, és hozzátok-el őtet hoz-
zám. * És midőn meg-ölelvén nya-
kára eſett vólna az öttſének Benja-
minnak, síra: amaz-is haſonló-kép-
pen sírván az ő nyakán. * És meg-
ckókolá Jóſef minden attyafiait, és
síra mindeniken: ezek-után mer-
ének néki ſzóllani. * És meg-hallák,
és híres beſzéddel ki-terjede a' király
udvarában: El-jöttek a' Jóſef attya-
fiai: és örűle Farao, és minden ő há-
za-népe. * És monda Jóſefnek,
hogy parancholna az ő attyafiainak,
mondván: * Meg-terhelvén a' bar-
mokat, mennyetek-el Kánaán-föl-
débe, és hozzátok-el onnét az atyá-
tokat, és rokonſágtokat, és jőjetek
hozzám: és én néktek adom Egyip-
tuſnak minden javait, hogy egyétek
a' földnek velejét. * Parancholdm-
meg azt-is, hogy vigyenek ſzekere-
ket Egyiptus-földéből, az ő kiſde-
deknek és feleſégeknek el-hozáſára:
és mongyad: Hozzátok-el az atyá-
tokat, és ſieſsetek mentől hamarább
el-jővén. * És ſemmit el ne hadgya-
tok a' ti házi-eſzközötökből: mert
Egyiptuſnak minden gazdagſága tié-
tek léſzen. * És ugy chelekedé-
nek az Iſraël fiai, a' mint nékik meg
vala parancholva. Kiknek Jóſef
ſzekereket ada, Farao parancholat-
tya-ſzerént: és eledeleket az útra.
* És meg-hagyá, hogy mindenik-
nek két-két öltöző ruhát hoznának:
Benjaminnak pedig három-ſzáz ez-
üſt ſikluſt ada, öt jeles öltöző ruhák-
kal: * ugyan annyi pénzt és ruhákat
küldvén az attyának, és azokhoz
tíz ſzamárt-is ada, hogy vinnének
azokon Egyiptuſnak minden gaz-
dagſágiból: és ugyan annyi nőſtény
ſzamárokat, kik búzát és kenyereket
vinnének az úton. * El-bochátá
azért az ő attyafiait, és az el-menők-
nek monda: Meg ne haragudgyatok
az úton. * Kik ki-menvén Egyip-
tusból, jutának Kánaán-földébe az
ő attyokhoz Jákobhoz. * És hírt
tőnek néki, mondván: Jóſef a' te
fiad él: és ő uralkodik Egyiptuſnak
minden földén. Mellyet hallván Já-
kob, mint egy mély álomból fel-ſer-
kenvén, mindazáltal nem hiſzen
vala nékik. * Amazok viſzontag
meg-beſzéllék a' dolognak minden
rendit. És midőn látta vólna a'
ſzekereket, és mind a' miket küldött,
meg-élede az ő lelke, * és monda:
Elég nékem, ha még Jóſef az én fiam
él: el-megyek, és meg-látóm őtet
minek-előtte meg-hallyák.

XLVI. Rész.

ÉS el-indúlván Iſraël minden-
nel a' mie vala; juta az Eſkű-
véſnek kúttyához: és ott ál-
dozatokra-valókat ölvén az
ő attya Iſaák Iſtenének, * hallá őtet
az éjnek látáſa-által, hogy ſzóllítaná
őtet; és mondana néki: Jákob, Já-
kob. Kinek felele: Ihol vagyok.
* Monda néki az Iſten: Én vagyok az
atyádnak erőſséges Iſtene: ne félly,
menny-alá Egyiptusba; mert ott
nagy nemzetté téſzlek téged. * Én
alá-megyek oda veled, és onnét mi-
dőn meg-térſz el-hozlak téged. És
Jóſef fogja-bé kezeivel a' te ſzemei-
det. * Fel-kele azért Jákob az
Eſkűvéſnek kúttyától: † és el-vivék
őtet a' fiai a' kiſdedekkel és feleſé-
gekkel a' ſzekereken, mellyeket Fa-
rao küldött vala a' vénnek el-vitelé-
re, * és mindeneknek valamivel bírt
Kánaán-földén: " és Egyiptusba jő-
ve minden ő magvával, * az ő fiai,
és unokái, leányi, és egyűtt minden
nemzetſége. * Ezek pedig az Iſraël
fiainak nevek, kik bé-mentek Egyip-
tusba, ő az ő magzatival. † Az első-
ſzülött Rúben. * A' Rúben fiai:
Hénok és Fallu és Heſron és Karmi.
* A' Simeon fiai: Jamuel és Jamin és
Ahod, és Jakin és Sohar, és Saul a'
Kánaáni aſzſzony fia. * A' Lévi fiai:
Gerſon és Káat és Mérari. * A' Juda
fiai: Her és Onan és Sela és Fares és
Zára. meg-halának pedig Her és
Onán Kánaán-földében. És Fáreſ-
nek fiai ſzületének: Heſron és Ha-
mul. * Az Iſsakár fiai: Tóla és Fúa
és Job és Semron. * A' Zábulon

† Act. 7. b. 15. " Ioſ. 24 a. 3. Pſa. 104 b. 23. Iſa. 52. a. 4. † Exo. 1. a. 2. & 6. b. 14. Nume. 26. a. 5. 1. Par. 5. a. 1. & 3. Exo. 6. 6. 15. 1. Par. 4 c. 16. 1. Par. 6. a. 1. 1. Par. 2. a. 3. & 4. d. 21. 1. Par. 7. a. 1.

fiai: Sared és Elon és Jahelel. *Ezek 15
Lia fiai, kiket szűlt Syriai Mesopota-
miában, Dinával az ő leányával eg-
gyűtt. minden fiainak és leányinak
lelkek, harmincz-hárman. * A' Gad 16
fiai: Sefion és Haggi és Súni és Ese-
bon és Heri és Arodi és Areli. *† Az 17
Áser fiai: Jamne és Jesua és Jessui és
Béria, és Sára az ő húgok. A' Beria
fiai: Heber és Melkiel. * ezek a' Zel- 18
fa fiai, kit Lábán Liának az ő leányá-
nak adott. és e' tizen-hat lelket nem-
zé Jákobnak. * Rákel, a' Jákob fe- 19
lesége fiai: Jósef és Benjamin. * "És 20
szűletének Jósefnek fiai Egyiptus- C
földében, kiket szűlt néki Asenet a'
Heliopolyi Putifár pap leánya: Ma-
nasses és Efraim. * A' Benjamin fiai: 21
Bela és Bekor és Asbel és Gera és
Náamán és Eki és Ros és Mofim és
Ofim és Ared. * ezek a' Rákel fiai, 22
kiket szűlt Jákobnak: minnyájan ti-
zen-négy lelkek. * A' Dán fiai: Hu- 23
sim. * A' Neftali fiai: Jásiel és Guni 24
és Jeser és Sallem. * Ezek a' Bála 25
fiai, kit Lábán Rákelnek az ő leányá-
nak adott. és ezeket szűlte Jákob-
nak: mindenestől hét lelkek. *Min- 26
dé lelkek a' kik bé-mentek Jákóbbal
Egyiptusba, és az ő ágyékából szár-
maztak, az ő fiainak feleségi-kivűl,
hatvan-hatan. * A' Jósef fiai pedig, 27
kik szűlettenek néki Egyiptus-föl-
dén, két lélek. " A' Jákob házának
minden lelkei, mellyek bé-mentek
Egyiptusba, hetvenen vóltak. * El- 28
küldé pedig Judást maga-előtt Jósef-
hez, hogy hírré tenné néki, és eleibe
jőne Gessenbe. * Hová midőn ju- 29
tott vólna, be-fogatván Jósef az ő
szekerébe, fel-méne az attya-eleibe
azon helyre: és látván őtet, az ő nya-
kára borúla, és az őlelgetés-kőzőtt
síra. * És monda az attya Jósefnek: 30
Immár vígan halok-meg, mert lát-
tam az orczádat, és utánnam életben
hagylak téged. * Ő pedig szólla az 31
ő attyafiainak, és az attya minden
házának: Fel-megyek, és hírré-té-
szem Faraónak, és meg-mondom né-
ki: Az atyámfiai, és az atyám háza,
kik Kánaán-földében vóltak, hozzám
jőttek: * és juh-pásztor emberek, és 32
a' nyájak tartására viselnek gondot:
az ő barmokat, és chordájokat, és
mindeneket a' miek lehetett, el-hoz-
ták vélek. * És mikor hívand títe- 33
ket, és mondangya: Michola a' ti

† 1. Par. 7. f. 30.

" Sup. 41. f. 53. 1. Par. 7. b. 6. & 8. a. 1.

" Deut. 10. d. 22.

34 dolgotok? * Felellyetek: Mí te szol-
gaid pásztor-emberek vagyunk,
gyermekségünktől-fogva mind mos-
tanig, mí és a' mi atyáink-is. Eze-
ket pedig mongyátok, hogy lakhas-
satok Gessen-földén: mert az Egyip-
tziusok minden juh-pásztorokat
útálnak.

XLVII. Rész.

1 A BÉ-menvén azért Jósef hírt
tőn Faraónak, mondván: Az
atyám's az atyámfiai, azok-
nak juhai és chordái, és min-
denek a' mivel bírnak, el-jőttek Ká-
naán-földéről: és ímé meg-szállot-
2 tak Gessen-földén. * Az ő utólso
attyafiai-kőzzűl-is őt férfiat a' ki-
3 rály-eleibe állata: * kiket ő kérde:
Mi dolgosok vattok? Felelének: Juh-
pásztorok vagyunk te szolgaid, mí
4 és a' mi atyáink-is. * Szarándokság-
ra földedbe jőttűnk: mert ninch fű-
ve a' te szolgaid nyájainak, el-hatal-
mazván az éhség Kánaán-földén: és
kérűnk paranchold-meg, hogy mí te
szolgaid Gessen-földén legyűnk.
5 * Monda azért a' király Jósefnek:
B A' te atyád, és az atyádfiai jőttenek
6 hozzád. * Egyiptus-földe előtted
vagyon: leg-jobb helyen laktassad
őket, és Gessen-földét nékik adgyad.
Hogy-ha ismérsz kőzőttők serény
férfiakat lenni, rendeld azokat bar-
7 maim gond-viselőivé. * Ezek-után
bé-vívé Jósef az ő attyát a' király-
hoz, és eleibe-állatá őtet: ki meg-
8 áldván őtet, * és ő-tőle kérdetvén:
Hány a' te életed esztendeinek napja?
9 * Felelé: Az én szarándokságomnak
C napjai, száz harmincz esztendők, ki-
chinyek és nyavalyások, és nem ér-
ték az atyáimnak napjait mellyek-
10 ben szarándokságban vóltanak. * És
11 meg-áldván a' királt, ki-méne. * Jó-
sef pedig az attyának és attyafiainak
őrőkséget ada Egyiptusban a' föld-
nek leg-jobb helyén, Ramessesben,
12 a' mint Fárao parancholta vala. * És
táplállya vala őket, és az attyának
minden házát, kinek-kinek eledele-
13 ket adván. * Mert az egész föld-ke-
regségén el-fogyott vala a' kenyér, és
el-nyomta vala az éhség a' földet,
fő-képpen Egyiptust és Kánaánt.
14 * Mellyekből a' gabona el-adásáert
minden pénzt be-gyűjte, és bé-vívé
15 azt a' király tár-házába. * És mi-

kor pénzek el-fogyott vólna a' vévőknek, egész Egyiptus Jósefhez jöve, mondván: Adgy nékünk kenyereket. miért halunk meg-előtted, elfogyván pénzünk? * Kiknek ő felele: Hozzátok ide barmaitokat, és eledeleket adok néktek azokért, ha pénzetek ninchen. * Mellyeket mikor el-hoztak vólna, éléſt ada nékik a' lovakért, és juhokért, és ökrökért, és szamárokért: és el-táplálá őket azon esztendőben a' barmok el-cheréléséért. * El-jövének második esztendőben-is, és mondának néki: Nem titkollyuk-el a' mi urunktól, hogy pénzünk el-fogyván, eggyütt barmunk-is el-fogyott: ninch-is titkon nálad, hogy testünkön és földünkön-kivül semmink ninchen. * Miért halunk-meg tahát szemedláttára? mind mi 's mind földünk tiéid lészünk: végy-meg miket a' királyi szolgálatra, és adgy magot, hogy el-veszvén a' múnkás, a' föld puszta ságra ne jusson. * Meg-vévé azért Jósef Egyiptusnak minden földét, ki-ki mind el-adván örökségét az éhségnek nagy-vólta-miatt. * És azt Farao birtoka-alá veté, és annak minden népeit, Egyiptusnak első határától-fogva utólsó végeiglen; * a' papok földe-kivül, melly a' királytól adatott vala nékik: kiknek elrendeltetett éléſt-is adnak vala a' közönséges chürökből, és az-okáért nem kénszerittetének el-adni az ő örökségeket. * Monda azért Jósef a' népeknek: Ímé, a' mint láttyátok, magatokat 's földeteket-is Farao bírja: vegyetek magot, és vessétek-bé a' földeket, hogy gabonátok lehessen. * Ötöd részét a' királynak adgyátok: a' több négy részt néktek engedem veteményre, és cheléditek 's magzatitok eledelére. * Kik felelének: A' mi meg-maradásunk kezedben vagyon: chak tekintsen reánk a' mi urunk, és vígan szolgálunk a' királynak. * Az időtől-fogva e'jelen-való napig, az egész Egyiptus-földében, ötöd részt fizetnek a' királynak, és mint egy törvénnyé lőn; a' papi földön-kivül, melly szabados vólt e' kötelességtől. * Izraël azért Egyiptusban lakék, az-az, Gesen-földén, és bírá azt: és meg-öregbedék, és igen meg-sokasodék. * És éle abban tizen-hét esztendeig: és lőnek az ő életének minden napjai száz negyven-hét esztendők. * És midőn látná el-közelgetni halálának napját, hívá az ő fiát Jósefet, és monda néki: Ha kedvet találtam színed-előtt, † tedd tomporám-alá a' kezedet: és tégy velem irgalmasságot és hívséget, hogy ne temess engem Egyiptusban: * hanem aludgyam az atyáimmal, és vígy-el engem e' földről, és temess az én eleim koporsójába. Kinek felele Jósef: Meg-chelekeszem a' mit hattál. * És amaz; Esküdgyél-meg tahát, ugymond, nékem. Ki meg-esküvén, imádá Izraël az Istent, az ágy-fejéhez fordúlván.

XLVIII. Rész.

EZek így meg-lévén, hírt tőnek Jósefnek hogy beteg vólna az attya. Ki melléje vévén a' két fiát, Manasseſt és Efraimot, menten méne. * És meg-mondák a' vénnek: Imé a' fiad Jósef hozzád jö. Ki meg-erősödvén, fel-üle az ágyon. * És a' hozzá bé-mentnek, monda: A' mindenható Isten " meg-jelent nékem Luzában, melly Kánaán-földén vagyon: És meg-áldott engem, * és mondott: En téged meg-öregbítlek, és meg-sokasítlak, és népek seregivé tészlek téged: és néked adom e' földet, és a' te magodnak utánnad, örök birodalomúl. * A' te két fiad azért, † kik néked Egyiptus-földén születtek, minek-előtte ide jönék hozzád, enyimek lésznek: " Efraim és Manasses, mint Ruben és Simeon enyimeknek tartatnak. * A' többi pedig kiket ő-utánnok nemzesz, tiéid lésznek, és az ő attyok-fiai nevével hivattatnak az ő örökségekben. * Mert nékem, mikor Mesopotámiából jövők vala, † meg-hala Rákel Kánaán-földén azon útban, és tavaszi idő vala: és bé-menék Efratába, és eltemetém őtet Efrata úta-mellett, melly más névvel Betlehemnek nevezetik. * Látván pedig az ő fiait, monda néki: Kichodák ezek? * Felele: Az én fiaim, kiket e' helyen ajandékozott nékem az Isten. Hozd hozzám, ugymond, őket, hadd álgyam-meg. * Mert az Izraël szemei meg-homályosodtak vala a' hagyvénség-miatt, és tisztán nem láthat

† Sup. 24. a. 2.

" Sup. 28. c. 13.

† Sup. 41. f. 50. " Ios. 13. b. 7. & d. 29.

† Sup. 35. c. 11.

vala. * És maga-mellé állíttatván, meg-chókolván, és meg-ölelvén ő-ket, monda az ő fiának: Meg nem fosztattam látásodtól: annak-felette meg-mutatta nékem Isten a' te magodat. * És mikor el-vötte vólna ő-két Jósef az attya öléből, imáda le-borúlván a' földre. * És Efraimot 13 maga jobjára helyhezteté, az-az, Is-ráël ballyára: Manasseset pedig ma-ga ballyára, tudn'illik, az attya jobjá-ra, és mind a' kettőt melléje állatá. * Ki jobb kezét ki-nyújtván, tévé 14 Efraimnak a' kisebbik atyafinak fe-jére: a' bal kezét pedig Manasses fe-jére, ki nagyobb idejű vala, el-vál-toztatván kezeit. * És meg-áldá 15 Jákob a' Jósef fiait, és monda: Az Isten, a' kinek szine-előtt jártak az én atyáim Abrahám, és Isaák; az Isten, ki engem ifiuságomtól-fogva táplál e' jelen-valo napig: * az Angyal, ki 16 engem minden gonosztól meg-szabadított, álgya-meg e' gyermekeket, és hívattassék reájok az én nevem, és az atyáimnak Abrahámnak, és Isaák-nak nevek, és nevekedgyenek sóka-ságra a' földön. * Látván pedig Jó-sef, hogy az attya a' jobb kezét tötte vólna Efraim fejére, nehezen vévé: és fogván az attya kezét, igyekezék el-emelni az Efraim fejéről, és által-vinni a' Manasses fejére. * És mon-da az attyának: Nem ugy illik, atyám: mert ez az első-szülött, a' jobb kezedet tedd ennek fejére. * Ki 19 nem akarván, monda: Tudom, fiam, tudom: ez-is népekké lészen úgy va-gyon, és meg-sokasodik: de az öttse nagyobb lészen nállánál, és az ő magva nemzetségekké nevekedik. * És meg-áldá őket az időben, 20 mondván: Te-benned áldatik-meg Isräel, és mondatik: Chelekedgyék veled Isten mint Efraimmal, és mint Manassesel. És helyhezteté Efrai-mot Manasses-eleibe. * És monda 21 Jósefnek az fiának: Ímé én meg-ha-lok, és az Isten velétek lészen, és visz-sza-viszen titeket az atyátok földére. * † Egy részt adok néked a' te atyád-fiain-kivül, mellyet én " az Amor-ræus kezéből vettem-el kardom-mal és kéz-íjam-mal. 22

Hebr. 11. d. 21. Sup. 31. d. 29. & 32. a. 2. Matt. 18. b. 10.

† Ios. 15. b. 7. & 16. a. 1. " Iosue 24. b. 8.

XLIX. Rész.

HÍvá pedig Jákob az ő fiait, 1 és monda nékik: Gyűllyetek-egybe, hogy meg-jelentsem a' mik reátok következnek az utólsó napokban. * Gyűllyetek-egybe, és hallyátok 2 Jákob fiai, hallyátok Israëlt az atyátokat. * Rúben az én első-szülöttem, 3 te én erősségem, és fájdalmomnak kezdeti: elsőbb az ajándékokban, nagyobb a' birodalomban. * Ki-öntettél 4 mint a' víz, ne nevekedgyél: " mert az atyád ágyára hágtál, és meg-fer-teztetted az ő ágyát. * Simeon és Lé-vi atyafiak · hamisságnak hadakozó edényi. * Az ő tanátsokba ne jöjön 6 az én lelkem, és az ő gyülekezetek-ben ne légyen az én dicsőségem: † mert dühösségekben meg-ölték a' férfiat, és az ő akarattyok-szerént meg-ásták a' falt. * Átkozott az 7 ő dühösségek, mert vakmerő: és az ő boszszonkodások, mert kemény: " el-osztom őket Jákobban, és el-szélleszdem őket Israëlben. * Júda, 8 téged dicsérni fognak az atyád-fiai: a' te kezed a' te ellenségidnek nya-kokon; imádni fognak téged az 9 atyádnak fiai. * † Oroszlánnak kölyke Júda: a' prédára fel-mentél fiam: meg-nyúgodván le-fekűdtél mint az oroszlány, és mint a' nőstén-oroszlány, ki költi-fel őtet? * " Et 10 NEM VÉTETIK a' fejedelemi pálca Judából, és a' fejedelem az ő ágyékából, míg nem el-jő a' ki el-küldetik, és ő lészen a' nemzetségek várása. * A' szőlőhöz kötvén az ő 11 vémhét, és a' szőlő-tőhoz, ó édes fi-am, az ő nőstény-szamárát. Meg-mosa borban a' ruháját, és a' szőlő-nek vérében a' palástyát. * Szeb-bek az ő szemei a' bornál, és a' fogai 12 fejérbek a' tejnél. * Zábulon a' ten-ger partyán lakik, és a' hajók állásá-val el-ér Sidonig. * Issakar erős szá-már a' határok-között le-telepedvén. * Látá a' nyugodalmat hogy 14 jó vólna; és a' földet hogy jeles jó: és meg-hajtá vállát a' hordásra, és lőn adókkal szolgáló. * Dán, meg-ítéli 16 az ő népét, mint más nemzetség-is Israëlben. * Dán, kígyó légyen 17 az úton, szarvas-kígyo az ösvényen, meg-marván a' lónak körmeit, hogy hátra-essék a' rajta-ülő. * A' te- 18

Deut. 33. a. 6.

" Sup. 35. c. 22. 1. Par. 5. a. 1.

† Sup. 34. d. 25.

" Ios. 19. a. 1. & 21. a. 6.

† 1. Par. 5. a. 2.

" Ioan. 1. f. 45. Mat. 2. a. 6.

SZABADÍTÓDAT várom Uram.
* Gad fel-övedzve harczol ö-elötte, 19
és fel-övedzik hátra. * Aser, zíros az 20 4
ö kenyere, és gyönörüségeket ád a'
királyoknak. * Neftali, ki-bochát- 21
tatott szarvas, és szépségnek szózatit
adván. * † Fel-nevekedö fiu a' Jó- 22 5
† 1. Par. 5. a. 1. sef, fel-nevekedö fiu és ékes tekin-
tetü: a' leányok futoftak a' kö-falon.
* De meg-keserítették ötet, és fed- 23
dödtek, és irégykedtek reája a'
nyilasok. * Erösen ült az ö kéz-ija, 24
és meg-óldattanak az ö karjainak és
kezeinek köteli a' Jákob hatalmasá-
nak kezei-által: onnét pásztor jütt-
ki, Israëlnek köve. * Az atyád Iste- 25 7
ne lészen te segétöd, és a' mindenha- B
tó meg-áld téged felyül az égnek ál-
dásival, az alatt-fekövö mélységnek
áldásival, emlöknek és anya-méhek-
nek áldásival. * Az atyád áldási 26 8
meg-erösítettek az ö attyainak ál- D 9
dásival: miglen el-jöne az örökké-
valo halmoknak kivánsága: légyen
ének a' Jósef fején, és a' Nazaræus te- 10
tején az ö attyafiai-között. * Ben- 27
jamin ragadozó farkas, reggel præ-
dat észik, és estve ragadományokat
oszt. * Mind ezek, Israëlnek ti- 28 11
zen-két nemzetségiben: ezeket mon-
dá nékik az ö attyok, és meg-áldá
mindenikét, tulajdon áldásokkal.
* És parancholá nékik, mondván: 29 12
Én az én népemhez gyüjtetem: te-
metsetek engem az atyáimmal a' ket-
tös barlangban, melly a' Hetæus Ef- 13
ronnak mezöjében vagyon, * Mam- 30
bre-ellenében Kánaán-földén, †
† Sup. 23. d. 20. mellyet meg-vött Abrahám földestöl
a' Hetæus Efrontól, temetésre-való
örökségül. * Ott temették ötet, és 31 14
Sárát a' feléségét: ott temtetett C
Isaák Rebekkával a' feleségével: ott
fekszik Lía-is el-temettetvén. * És 32 15
el-végezvén a' parancholatokat, mel-
lyekkel fiait tanítá, öszve-szedé lá-
bait az ágyra, és meg-hala, és az ö
népéhez tétetek.

L. Rész.

MEllyet látván Jósef, az 1
attyának orczájára ború- A 17
la sirván, és chókolgatván
ötet. * És meg-paran- 2
cholá az orvos szolgainak, hogy
meg-fü-szerszámoznák az attyát.
* Kik hagyási bé-tellyesítvén, el- 3
múlának a' negyven napok: mert ez
vala a' szokás a' meg-fü-szerszámo-
zott hólt testekkel: és siratá ötet E-
gyiptus hetven napig. * És bé-telvén
a' sirásnak ideje, szólá Jósef a' Farao
háza-népének: Ha kedvet találtam
színetek-elött, szóllyatok a' Farao
füleiben: * azért hogy az atyám
meg-esküdtetett engem, mondván:
Imé meg-halok, " az én koporsóm- " Sup. 47. g. 29.
ban temetés-el engem, mellyet szer-
zettem magamnak Kánaán-földén.
Fel-megyek azért, és el-temetem az
atyámat, és meg-térek. * És mon-
da néki Farao: Menny-fel, és temetd-
el az atyádat, a' mint meg-esküdtet-
tél. * Ki fel-menvén, el-menének
véle a' Farao házának minden vénei,
és Egyiptus-földének minden öreg
emberi: * Jósef háza az ö attyafiai-
val, a' kisdedeken, nyájakon, és chor-
dákon-kivül, mellyeket Gesen-föl-
dén hattak vala. * Valának az ö
úti-társaságában szekerek és lovasok,
is: és nem kis sereg lön. * És jutá-
nak az Atad-széröjéhez, melly a' Jor-
dánon-túl vagyon; a' hol a' temetés-
nek pompáját fölötte nagy sirással
meg-tartván, hét napot töltének.
* Mellyet mikor láttak volna a' Ká- 11
naán-földe lakói, mondának: Nagy
siráfok ez az Egyiptziusoknak. Es
az-okáért hivattaték annak a' hely-
nek neve Egyiptus-sirasának. * Úgy 12
chelekedének azért a' Jákob fiai, a'
mint meg-parancholta vala nékik.
* És el-vívén ötet Kánaán-földére, 13
† el-temeték ötet a' kettös barlang- † Act. 7. b. 16.
ban, " mellyet Abrahám vött vala " Sup. 23. d. 16.
földestül a' temetésnek örökségére a'
Hetæus Efrontól Mambre-ellené- 14
ben. * És meg-téré Jósef Egyip- C
tusba az ö attyafiaival, és az egész úti-
társasággal, attyát el-temetvén.
* Kinek halála-után, félvén az ö at- 15
tyafiai, és egy-más-között szólván;
Ne-talám meg-emlekezik a' bosszú-
ságról mellyet szenvedett, és meg-fi-
zeti nékünk mind a' gonoszt mel- 16
lyet chelekedtünk; * üzenének né-
ki, mondván: Az atyád meg-paran-
cholta nékünk, minek-elötte meg-
halna, * hogy ezeket mondanók 17
néked ö szávával: Kérlek, hogy fe-
letkezzél-el az atyádfiainak vétké-
röl, és a' bünröl és gonoságról, mel-
lyet chelekedtek rajtad: mi-is ké-
rünk, hogy a' te atyád Istene szolgai-
nak bochásd-meg e' hamisságot.

Mellyeket, halván, Jósef, síra.
* És hozzája menének az attyafiai: és arczal a' földre borúlva imádván, mondának: Te szolgaid vagyunk.
* Kiknek ő felele: Ne féllyetek: vallyon 's ellene-álhatunk-e az Isten akarattyának? * † Tigonoszt gondoltatok felőlem: de Isten azt jóra fordíttotta, hogy fel-magasztalna engem a' mint mostan láttyátok, és meg-szabadítana sok népeket. * Ne féllyetek: " el-táplállak titeket és a' kisdiditeket. és meg-vigasztalá őket, és édesen 's gyengén szólla.
* És Egyiptusban lakék az attyának minden házával: és éle száz tíz esztendeig. És látá Efraimnak fiait harmad ízig. † Mákirnak-is a' Manasses fiának fiai szűletének Jósef térdein. * Mellyek meg-lévén, " szólla az ő attyafiainak: Halálom-után meg-látogat Isten benneteket, és felvitet titeket e' földről, a' földre mellyért meg-eskütt Abrahámnak, Isáknak, és Jákobnak. * És midőn meg-eskűdtette vólna őket, és mondotta vólna: Meg-látogat titeket az Isten: † vigyétek-el az én tetemimet veletek e' helyről: * meg-hala, életének száz tíz esztendeje el-telvén. És meg-fű-szerszámoztatván, koporsóba tétetek Egyiptusban.

† Num. 32. g. 39.
" Heb. 11. d. 12.
† Exod. 13. d. 19. Ios. 24. g. 32.

EXODVS.

MOYSES MASODIK KÖNYVE.

I. Rész.

Gen. 46 a. 8.

EZek az Israël fiainak nevei, kik bé-mętek Egyiptusba Jákobbal: ki-ki a' háza-népével méne-bé.
* Rúben, Simeon, Lévi, Judas, * Issakar, Zábulon, és Benjamin, * Dán, és Neftali, Gád, és Aser.
* Valának azért mind azok a' lelkek, kik Jákob ágyékából ki-jöttek, hetvenē: Jósef pedig Egyiptusban vala.
* Ki mikor meg-hólt vólna, és minden attyafiai, és mind az a' nemzetség;
† Act. 7. c. 17. * † az Israël fiai nevekedének, és mint új jövések igen meg-sokasodának: és igen meg-erősödvén, bé-tölték a' földet.
* Támada azonban új király Egyiptusbā, ki nem tudgya vala Jósefet: * és monda a' népének: Imé az Israël fiainak népe sok, és erősb nálūknál.
* Jertek, bölchen nyomjuk-el őtet, hogy valami-képpē meg ne sokasodgyék: és ha ellenünk had támad, ellēségínkhez adgya magát, és meggyőzvén minket ki-mennyen a' földről.
* Ada azért eleikbe pallérokat, hogy sanyargatnák őket terhekkel: és épitének Faraónak élés-tarto váraſokat, Fitomot és Rameſeſt.
* És mennél inkább nyomorgattyák vala őket, annál inkább sokasodnak és nevekednek vala: * és gyűlőlik vala az Israël fiait az Egyiptziusok, és sanyargattyák vala chúfolván őket:
* és keserűségre jutattyák vala életeket a' sár's tégla kemény mūkáival, és minden szolgálattal, mellyel a' föld munkáiban gyötrettetnek vala.
* Monda pedig az Egyiptziai király a' Zsidók bábáinak: kiknek egyike Séforának hívattatik vala, a' másik Fuának,
* parancholván nékik: Mikor a' Zsidó aszszonyoknak bábálkodtok, és a' szűlés ideje el-jő: ha férfiu léend, öllyétek-meg: ha leányzo, tartsátok-meg.
* Félék pedig a' bábák az Istent, és nem chelekedék az Egyiptziai király parancholattyát, hanē meg-tartáták a' férfiakat.
* Kiket magához hívatván, monda a' király: Michoda a' mit akartatok chelekedni, hogy a' gyermekeket meg-tartanátok?
* Kik felelének: Nem ollyanok a' Zsidó aszszonyok mint az Egyiptziaiak: mert ők tudósok a' bábálkodásbā, és minek-előtte hozzájok megyünk, szűlnek.
* Jól tőn azért Istē a' bábákkal: és nevekedék a' nép, és igen meg-erősödék.
* És mivel a' bábák félék az Istent, házakat épite nékik.
* Meg-parancholá azért Fárao minden népének, mondván: Valami férfiú szűletik, a' folyó-vízbe vessétek: valami leányzo, meg-tartsátok.

II. Rész.

EZek-után ki-méne egy férfi a' Lévi házából: † és vőn az ő nemzetségéből-való feleséget.
* ki méhében fogada, " és fiat szűle: és látván őtet szépnek, el-rejté három hólnapig.
* És mikor

† Inf. 6. c. 20.
" Heb. 11. d. 23.

immár el nem titkolhatná, egy gyékény-szatyrot vön, és meg-kené azt enyvvel és szurokkal: és belé tévé a' gyermechkét, és ki-tévé őtet a' folyó-víz partyán a' sásasba, * távúl állván az ő nénnye, és szemlélvén mire válnék a' dolog. * † Imé pedig alámégyen vala a' Farao leánya, hogy meg-mosódnék a' folyó-vízben: és az ő szolgálói a' víz-folyás partyán járnak vala. Ki midőn látta vólna a' szatyrot a' sásasban, kűlde eggyet az ő szolgálói-közzűl: és midőn ki-hozta vólna, * meg-nyitván, és látván abbá egy nyívákolo kisdedet, könyörűlvén rajta, monda: A' Zidók gyermechkéi-féle ez. * Kinek monda a' gyermek nénnye: Akarod-e, hogy elmennyek, és hívjak néked egy Zidó aszszont, ki táplálhassa a' gyermechkét? * Felele: Menny-el. El-méne a' leányzó, és hívá az ő annyát. * Kinek szólla a' Farao leánya: Vedd-el, ugymond, e' gyermeket: és neveld-fel nékem: én meg-adom jutalmadat. El-vívé az aszszony, és fel-tartá a' gyermeket: és hogy fel-nevekedék, adá őtet a' Farao leányának. * Ki fiává fogadá, és hívá az ő nevét Moysesnek, mondván: Mert a' vízből vettem-ki őtet. * A' napokban, minek-utánna fel-nőtt vólna Moyses, "ki-méne az ő attyafiaihoz: és látá nyomoruságokat, és hogy egy Egyiptziai férfiu verne eggyet az ő Zidó attyafiai-közzűl. * És mikor két-felé tekintett vólna, és senkit jelé nem látott vólna, meg-ölvén az Egyiptziust a' homokba réjté. * És ki-menvén másod napon, láta két Zidót hogy versengenének: és monda a' boszszuság-tévőnek: Miért vered felebarátodat? * Ki felele: Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá rajtunk? Vallyő 's meg akarsz-e engem ölni, mint tegnap meg-ölted az Egyiptziust? Meg-rettene Moyses, és monda: Mint nyilatkozott-ki ez a' dolog? * És meg-hallá Farao e' beszédet, és halálra keresi vala Moyseset: ki el-szaladván az ő szine-elől, Mádian földébe lakék, és le-űle egy kút-mellett. * Valának pedig a' Mádiáni papnak hét leányi, kik víz-meríteni jővének: és meg-tőltvén a' válúkat, meg akarák itatni az attyok nyájait. * El-érkezének a' pásztorok, és el-taszigálák őket: és fel-kele Moyses, és óltalmazván a' leányokat, meg-itatá

† *Act. 7. c. 21. Heb. 11. d. 23.*

" *Heb. 11. 8. 24.*

azoknak juhait. * Kik mikor visszatértek vólna az attyokhoz Ráguelhez, monda nékik: Mi az oka, hogy szokástok-kivűl hamarább jöttetek? *Felelének: Egy Egyiptziai férfiu szabadíta-meg minket a' pásztorok kezéből: annak-fölötte vizet-is meríte velünk, és meg-itatá a' juhokat. * Ama' pedig monda: Hol vagyon? Miért bocháttátok-el az embert? hívjátok őtet hogy egyék kenyeret. * Meg-eskűvék azért Moyses, hogy véle laknék. † És vévé Séforát az ő leányát feleségűl: * ki fiat szűle néki, kit Gersámnak híva, mondván: Jövevény vóltam idegen földön. Szűle pedig mást-is, kit híva Eliezernek, mondván: Mert az én atyámnak Istene az én segétőm, ki-szabadított engem a' Farao kezéből. * Sok időmúlva pedig meg-hala az Egyiptziai király: és foházkodván az Israël fiai, a' munkák-miatt fel-kiáltának: és fel-méne az ő kiáltások az Istenhez a' munkákból. * És meg-hallá az ő foházkodásokat, és meg-emlekezék a' szövetségről, mellyet szerzett vala Abrahámmal, Isaákkal, és Jákobbal. * És meg-tekinté az Úr az Israël fiait, és meg-ismeré őket.

† *Inf. 18. a. 2. 3. 1. Par. 23. b. 15.*

III. Rész.

MOyses pedig legelteti vala Jétrónak az ő ipának a' Madiáni Papnak juhait: és midőn a' pusztának belső részére hajtotta vólna a' nyájat, juta az Isten hegyére Hórebre. * " És meg-jelenék néki az Úr tűznek lángjában egy chipke-bokor közepiből: és látá hogy a' chipke-bokor égne, és meg nem égne. * Monda azért Moyses: El-megyek, és meg-látom e' nagy látást, miért nem ég-meg a' chipke-bokor. * Látván pedig az Úr hogy nézni menne, szóllítá őtet a' chipke-bokorból, és monda: Moyses, Moyses? Ki-felele: Jelen vagyok. * Ő pedig: Ne közelgess, ugymond, ide: óld-le a' sarut lábaidról: mert a' hely, mellyen állasz, szent föld. * És monda: † Én vagyok a' te atyád Istene, Abrahám Istene, Isaák Istene, és Jákob Istene. El-rejté Moyses az orczáját, mert nem mér vala az Istenre nézni. * Kinek monda az Úr: Látám Egyiptusban az én népem nyomoruságát, és az ő kiáltását hallot-

" *Act. 7. c. 20.*

† *Mat. 22. c. 32. Marc. 12. c. 26. Luc. 20. f. 37.*

tam, azoknak keménſégekért kik a' munkák-elött vannak : * és tudván 8
az ö fájdalmát, le-ſzállottam hogy
meg-ſzabadíttſam őtet az Egyiptziuſok kezekből, és ki-vigyem arról a' C
földről jó és tágas földre, a' földre
melly téjjel és mézzel foly, a' Kananæus, és Hetæus, és Amorræus, és
Ferezæus, és Hevæus, és Jebuſæus
helyeire. * Az Iſraël fiainak kiál- 9
táſa azért hozzám jött : és láttam az
ö nyomoruſágokat, mellyel az Egyiptziuſoktól el-nyomattatnak.
* De jöſzte, és el-küldlek téged Fa- 10
raóhoz, hogy ki-hozzad az én népemet, az Iſraël fiait Egyiptusból. * És 11
monda Moyſes az Iſtennek : Ki vagyok én hogy Faraóhoz mennyek,
és ki-hozzam az Iſraël fiait Egyiptusból? * Ki monda néki : En veled 12
léſzek : és ez léſzen jeled, hogy én D
küldöttelek téged: Mikor ki-hozod az én népemet Egyiptusból, ezen a'
hegyen áldozol az Iſtennek. * Monda 13 1
Moyſes az Iſtennek : Ímé én el- A
megyek az Iſraël fiaihoz, és mondom
nékik : Az atyáitok Iſtene küldött engem hozzátok. Ha azt mondangyák nékem : Ki neve annak ? mit
mongyak nékik? * Monda az Iſten 14 3
Moyſeſnek: EN VAGYOK A' KI VAGYOK. Monda : Igy ſzólly az Jſraël
fiainak: A' KI VAGYON, küldött engem hozzátok. * És monda iſmég 15
Iſten Moyſeſnek : Ezeket mongyad
az Iſraël fiainak : A'tí atyátok Ura
Iſtene, Abrahám Iſtene, Iſaák Iſtene, E
és Jákob Iſtene küldött engem hozzátok: ez az én nevem mind örökké,
és ez az énemlekezetem nemzetségről nemzetségre. * Menny-el, és 16 6
gyüjts-egybe az Iſraël véneit, és B
mongyad nékik: Az atyáitok Ura
Iſtene, jelent meg-nékem, Abrahám Iſtene, Iſaák Iſtene, és Já-
kob Iſtene, mondván : Látogatván meg-látogattalak títeket, és 7
láttam mindeneket mellyek rajtatok történtek Egyiptusban : * És 17
mondottam, hogy ki-viſzlek títeket Egyiptuſnak nyomoruſágából, F
a' Kananæus, és Hetæus, és Amorræus, és Ferezæus, és Hevæus, és
Jebuſæus földére, téjjel és mézzel-folyó földre. * Es meg-halgat- 18
tyák a' te ſzódat : és menny-bé te,
és az Iſraël vénei az Egyiptus királyához, és mongyad néki: A'
Zidók Ura Iſtene hívott minket : el-megyünk harmad napi-járo földre a' puſztába, hogy áldozzunk
a' mi Urunknak Iſtenünknek. * De 19 G
én tudom hogy el nem bochát títeket az Egyiptziai király, hogy
el-mennyetek, hanem chak hatalmas kéz-által. * Mert ki-nyújtom 20
kezemet, és meg-verem Egyiptuſt
minden-féle chodáimmal, mellyeket közöttök chelekeſzem : az-után
el-bochát títeket. * És kedveſé 21
téſzem e' népet az Egyiptziuſoknál:
és mikor ki-mentek, ne mennyetek
üreſſen : * hanem kérjen az aſz- 22
ſzony'állat az ö ſzomſzéd és gazdaaſzſzonyától, ezüſt és arany edényeket, és ruhákat : és rakjátok azokat a' fiaitokra és leányitokra, és
meg-foſzſzátok Egyiptuſt.

Inf. 11. a. 2. & 12. c. 35.

IV. Rész.

FElelvén Moyſes, ' monda : Nem hiſznek nékem, ſem meg nem halgattyák ſzómat, hanem azt mongyák: Nem jelent-meg néked az Ur. * Monda 2
azért néki: Michoda a' mit kezedben tartaſz? * Felele : Veſzſző. 3
És monda az Úr: Veſd a' földre azt.
El-veté, és kígyóvá változék, ugy 4
hogy meg-futamodnék Moyſes. * Es
monda az Úr : Nyújts-ki kezedet,
és ragadd-meg a' farkát. Ki-nyújtá és meg-fogá, és veſzſzővé vál- 5
tozék. * Hogy hidgyék, ugymond, hogy meg-jelent néked az
ö attyok Ura Iſtene, Abrahám Iſtene, Iſaák Iſtene, és Jákob Iſtene.
* És monda az Úr iſmég : Bocháſd 6
kebeledbe a' kezedet. Mellyet
midőn kebelébe bochátott vólna,
pokloſon vona-ki mint a' hó.
* Tedd-viſzſza, ugymond, kebeledbe a' kezedet. Viſzſza ereſzté, és iſ- 7
még ki-vona, és haſonló vala egyéb
teſtéhez. * Ha nem hiendnek, 8
ugymond, néked, ſem nem hallangyák az elsö jelnek beſzédét, hiſznek a' következö jel igéjének.
* Hogy-ha e'két jelnek ſem hiend- 9
nek, ſe nem hallangyák a' ſzódat :
meríts a' folyó-vízből, és önts-ki
azt a' ſzárazra, és valamit meríted-eſz a' folyó-vízből, vérré változik. * Monda Moyſes : Kérlek, 10
Uram, nem vagyok ékeſsen-ſzólló

tegnap 's tegnap-előttűl-fogva : és mitől-fogva szóllottál a' te szolgádnak, akadozóbb és késedelmesb-nyelvű vagyok. * Monda az Úr néki: Ki alkotta az ember száját? a'vagy ki alkotta a' némát és siketet, a' látót és vakot? nem én-e? † *Mat. 10. b. 20.* * Menny-el azért, † és én a' szádban leszek: és meg-tanítlak mit szólly. * Ama' pedig; Kérlek, Uram, ugymond, küld-el a' kit elküldendő vagy. * Meg-haraguán az Úr Moysesre, monda: A' te Levíta atyád-fia Aaron, tudom hogy ékesen szóllo: ímé ő elődbe fog jőni, és látván téged szívből fog örvendezni. * Szólly néki, és tedd szájába az én igéimet: és én a' te szádban leszek és az ő szájában, és *Inf. 7. a. 2.* meg-mutatom néktek mit kellyen chelekednetek. * Ő szóll érted a' népnek, és te szád leszen: te pedig azokban leszsz néki, mellyek az Istenhez tartoznak. * Ezt a' veszszőt-is kezedbe vedd, mellyben chodákat fogsz chelekedni. * El-méne Moyses, és viszsza-téré Jétrohóz az ő ipához, és monda néki: El-megyek és viszsza-térek az atyámfiaihoz Egyiptusba, hogy lássam ha élnek-e még. Kinek monda Jétro: Menny-el békeséggel. * Monda azért az Úr Moysesnek Mádiánban: Eredgy, és térj-viszsza Egyiptusba: mert meg-hóltak minnyájan a' kik lelkedet keresték. * El-vivé azért Moyses a' feleségét, és a' fiait, és szamárra ülteté őket, és meg-téré Egyiptusba, kezében hordozván az Isten veszszejét. * És monda néki az Úr, mikor Egyiptusba viszsza-térne: Meg-lássd, hogy minden chodákat, mellyeket kezedbe adtam, meg-chelekedgy Farao-előtt: én meg-keményítem az ő szívét, és el nem bochátty a' népet. * És mongyad néki: Ezeket mongya az Úr: Én elsőszűlőtt fiam az Israël. * Mondottam néked: Bochásd-el a' fiamat hogy szolgállyon nékem; és nem akartad el-ereszteni őtet: ímé én meg-ölöm a' te első-szűlőtt fiadat. * És midőn az úton vólna, a' szálláson eleibe-méne az Úr, és meg akará őtet ölni. * Vőn sietséggel Séfora igen éles követ, és környűlmetélé a' fiának férfiságát, és illeté az ő lábait, és monda: Véreknek vő-legénye vagy te nékem. * És el-bochátá őtet minek-utánna azt mondotta vólna, Véreknek vő-legénye, a' környűl-metélkedésért. * Monda pedig az Úr Aaronnak: Menny Moyses-eleibe a' pusztába. Ki eleibe-méne az Isten hegyére, és meg-chókolá őtet. * És meg-beszélé Moyses Aaronnak az Úrnak minden beszédit mellyekkel küldötte vala őtet, és a' jegyeket mellyeket parancholt vala. * És el-menének éggyütt, és egybe-gyűjték az Israël fiainak minden véneit. * És meg-beszélle Aaron minden igéket mellyeket mondott vala az Úr Moysesnek: és jeleket tőn a' nép-előtt, és hűn a' nép. * És meghallák hogy az Úr meg-látogatta vólna az Israël fiait, és hogy megtekíntette vólna az ő nyomorúságokat; és le-borúlván imádák.

V. Rész.

EZek-után bé-menének Moyses és Aaron, és mondának Faraónak: Ezeket mongya az Israëlnek Ura Istene: Bochásd-el a' népemet hogy áldozzék nékem a' pusztában. * Ő pedig felele: Kichoda az Úr, hogy szavát halgassam, és Israëlt el-bochássam? Nem ismérem az Urat, és Israëlt el nem bochátom. * És mondának: A' Zidók Istene hívott minket, hogy harmad-napi útat mennyünk a' pusztába, és áldozzunk a' mi Urunknak Istenünknek: hogy valami-képpen döghalál, vagy fegyver reánk ne jőjön. * Monda nékik az Egyiptziai király: Moyses és Aaron, miért vonszátok-el a' népet az ő munkájoktól? mennyetek terhetekre. * És monda Farao: Sok a' föld-népe: látyátok hogy a' sokaság meg-nevekedett: mennyivel inkább ha nyugodalmat adtok nékik a' munkáktól. * Parancholá azért azon nap a' palléroknak és a' nép szám-vévőinek, mondván: * Semmi-képpen ez-után polyvát ne adgyatok a' népnek a' tégla chinálására, mint az-előtt: hanem magok menjenek-el, és szedgyenek pozdorját. * És a' tégla számát, mellyet az-előtt chináltak, reájok veszétek, és semmit le ne szállíttsatok:

mert hívolkodnak, és azért kiáltyák, mondván: Mennyünk-el, és áldozzunk a' mi Istenünknek. * Nyomattassanak-el a' dolog-tételekkel, és tellyesíttsék-be azokat, : hogy helyt ne adgyanak a' hazug beszédeknek. * Az-okáért ki-menvén a' pallérok, és a' szám-vévők, mondának a' népnek: Így szóll Farao: Nem adok néktek polyvát: * mennyetek-el, és szedgyetek ha valahol találhattok, és semmi le nem szállíttatika' tí munkátokból. * És el-oszla a' nép az egész Egyiptus-földére polyvát gyűjteni. * A' pallérok-is szorgalmaztattyák vala, mondván: Betellyesíttsétek munkátokat, minden-nap, mint az-előtt szoktátok vala mikor polyvát adnak vala néktek. * És meg-ostoroztatának az Israël fiai munkáinak előttök-járói, a' Farao szám-vévőitől, mondván, : Miért nem tellyesítitek-bé a' tégla számot mint az-előtt, sem tegnap, sem ma, ? * És el-menének az Israël fiainak előttök-járói, és kiáltának Faraóra, mondván, : Miért chelekeszel így a' te szolgaiddal? * polyva nem adatik nékünk, és a' téglákat egy-aránt parancholyák: ímé te szolgaid ostorokkal verettetünk, és hamisan chelekeszenek a' te néped-ellen. * Ki monda: Hívolkodtok, és azért mongyátok: Mennyünk-el, és áldozzunk az Úrnak. * Mennyetek-el azért, és dolgozzatok: polyva nem adatik néktek, és meg-adgyátok a' téglák szokott számát. * És láták az Israël fiainak előttök-járói hogy gonoszúl vólna dolgok, azért hogy azt mondák nékik: Semmi le nem szállíttatik a' téglákból naponként. * És elől-találák Moyseset és Aaront, kik ellenben állanak vala, mikor kijönének Faraótól; és mondának nékik: * Lássa az Úr, és itéllye-meg, mert bűzbe kevertétek szagunkat, Farao és az ő szolgai-előtt; és fegyvert adtatok néki hogy meg-ölne minket. * És meg-téré Moyses az Úrhoz, és monda, : Uram, miért nyomorítottad-meg e' népet? miért küldöttél engem, ? * Mert attól-fogva hogy bé-mentem Faraóhoz, hogy a' te nevedben, szóllanék, nyomorgatta a' te népedet: és nem szabadítottad-meg őket.

9 10 11 12 13 C 14 15 16 17 18 19 D 20 21 22 23

VI. Rész.

1 A ÉS monda az Úr Moysesnek: Majd meg-látod miket chelekeszem Faraóval: mert, erős kéz-által bocháttya-el őket, és vastag kézzel veti-ki őket földéből. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván, : Én az Úr, * ki meg-jelentem Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak, a' mindenható Istenben, : És az én ADONAI nevemet nem jelentettem-meg nékik. * És szövetséget tettem vélek, hogy nékik adnám Kánaán-földét, az ő szarándokságok földét, melyben, jövevények vóltak. * Hallottam az Israël fiai fohászkodását, mellyel az Egyiptziusok el-nyomták őket: és meg-emlekeztem, kötésemről. * Az-okáért mongyad az Israël fiainak: Én az Úr, ki az Egyiptziusok fogságából ki-viszlek titeket, és ki-szabadítlak a' szolgálatból: és megváltlak fel-emelt karral, és nagy ítéletekkel. * És titeket én népemmé fogadlak, és tí Istentek leszek: és meg-tudgyátok hogy én vagyok a' ti Uratok Istentek, ki az Egyiptziusok fogságából ki-hoztalak titeket, : * és bé-vittelek a' földre, melyre fel-emeltem kezemet hogy azt Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak adnám, : és néktek adom azt hogy bírjátok, én az Úr. * Megbeszélle azért Moyses mindeneket az Israël fiainak: kik nem halgaták őtet, a' lélek szorongatas és az igen kemény múnka-miatt, . * És szólla az Úr, Moysesnek, mondván, : * Menny-bé, és szólly Faraónak az Egyiptziai királynak, hogy bochássa-el az Israël fiait az ő földéről. * Felele Moyses az Úr-előtt: Ímé az Israël fiai nem halgatnak engem, : és mi módon halgat-meg Farao, fő-képpen mint-hogy környűl-metéletlen ajakú vagyok? * És szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, és parancholatot ada az Israël fiaihoz, és Faraóhoz az Egyiptziai királyhoz, hogy ki-vínnék az Israël fiait Egyiptus-földéből. * † Ezek a' házaknak fejedelmi az ő nemzetek-szerént: Rúbennek az Israël első-szülöttének fiai: Henok és Fallu, Hesron és Karmi: * ezek a' Rúben rokonsági. " A' Simeon fiai: Jámuel és Já-

† *Gen: 46. b. 9. Num. 26. a. 5. 1. Par. 5. a. 1.*

" *1. Par. 4. d. 24.*

min, és Ahod, és Jakin, és Sóar, és Saul a' Kánaáni aſzſzony fia. ezek a' Simeon nemzetſégi. * És ezek a' Lévi fiainak nevei az ő rokonſágokſzerént: Gerſon és Káat és Mérari. Lévi életének pedig ſzáz harmincz-hét eſztendeje vólt. * " A' Gerſon fiai: Lobni és Semei, az ő rokonſágok-ſzerént. * † A' Káat fiai: Amram, és Iſsáár, és Hebron, és Oziel: Káat életének eſztendei-is ſzáz harmincz-három. * " A' Mérari fiai: Moholi és Muſi: ezek a' Lévi rokonſági az ő nemzetek-ſzerént. * Vévé pedig Amram feleſégül Jokabedet az attya báttyának leányát: ki ſzülé néki Aaront és Moyſeſt. És az Amram életének ſzáz harmincz-hét eſztendeje vólt. * Az Iſsáár fiai-is: Kóre, és Nefeg, és Zekri. * Az Oziel fiai-is: Miſaël, és Eliſafan, és Setri. * Vévé pedig Aaron feleſégül Erzébetet Aminadáb leányát, Nahaſon húgát, ki ſzülé néki Nádabot, és Abiut, és Eleazárt, és Itamárt. * A' Kóre fiai-is: Áſer, és Elkana, és Abiaſaf. ezek a' Kóríták rokonſági. * Eléazar pedig az Aaron fiá, feleſéget vőn a' Pútiel leányi-közzül: ki ſzülé néki Fineeſt. ezek a' Levíták nemzetinek fejedelmi az ő rokonſágok-ſzerént. * Ez az Aaron, és Moyſes, kiknek parancholta az Úr hogy ki-vinnék az Iſraël fiait Egyiptus-földéből az ő ſeregek-ſzerént. * Ezek a' kik ſzóllanak Faraónak az Egyiptziai királynak, hogy ki-vigyék az Iſraël fiait Egyiptusból: ez a' Moyſes és Aaron, * a' napon mellyen ſzólott az Úr Moyſeſnek, Egyiptus-földében. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: Én az Úr: mond-meg Faraónak az Egyiptziai királynak, mind a' miket én néked ſzóllok. * És monda Moyſes az Úr-előtt: Ímé kőrnyűl-metéletlen ajaku vagyok, hogy halgat-meg engem Farao?

VII. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſeſnek: Ímé Farao Iſtenévé tettelek téged: és Aaron a' bátyád léſzen te profétád. * Te mond-meg néki mind a' miket néked parancholok: és ő ſzóll Faraónak, hogy bochájſa-el az Iſraël fiait az ő földéről. * De én meg-keményí-

16	4	tem az ő ſzívét, és meg-ſokaſitom jeleimet és chodáimat Egyiptus-földén, * és nem halgat-meg títeket: és kezemet ki-nyújtom Egyiptuſra, és ki-hozom az én hadámat és népemet az Iſraël fiait Egyiptus-földéből
17	5	igen nagy ítéletek-által. * És meg-tudgyák az Egyiptziuſok hogy én vagyok az Úr, ki az én kezemet ki-nyújtottam Egyiptuſra, és ki-hoztam az Iſraël fiait ő-közzülők. * Chelekedék azért Moyſes és Aaron, a'
18		mint parancholta vala az Úr: ugy
19	6	chelekedének. * Moyſes pedig
20	7	nyólczvan eſztendős vala, és Aaron
D		nyólczvan-három, mikor Faraónak
	8	ſzóllottak. * És monda az Úr Moy-
	9	ſeſnek és Aaronnak: * Midőn mon-
21	B	dangya néktek Farao, Mutaſſatok je-
22		leket: mongyad Aaronnak: Vedd
		a' veſzſződet, és veſd azt Farao-elei-
23	10	be, és kígyóvá változik. * Bé-menvén azért Moyſes és Aaron Faraóhoz, chelekedének a' mint parancholta vala az Úr. és el-veté Aaron
24		a' veſzſzőt, Farao és a' ſzolgai-előtt,
	11	melly kígyóvá változék. * Hívá
25		pedig Farao a' bőlcheket és bűbájoſokat: és ők-is az Egyiptziai varázlások és némelly titkok-által haſonlatoſon chelekedének. * És el-veté
	12	mindenik az ő véſzſzejét, mellyek
26		ſárkányokká változának: de el-nyelé az Aaron veſzſzeje azoknak veſzſzejeket.
	13	* És meg-keményedék a'
27		Farao ſzíve, és nem halgatá őket, a'
	14	mint parancholta vala az Úr. * Monda pedig az Úr Moyſeſnek: Meg-nehezűlt a' Farao ſzíve, nem akarja el-
28		
	15	bochátani a' népet. * Menny hoz-
29	C	zája reggel, ímé ki-mégyen a' vizekhez: és álly-meg előtte a' folyó-vízpartyán: és a' veſzſzőt, melly ſárkánnyá változott, vedd kezedbe. * És
	16	mongyad néki: A' Zidók Ura Iſtene
30		küldött engem hozzád, mondván: Bochájd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem a' puſztában: és mind ed-
	17	dig nem akartad hallani. * Ezeket
		mongya azért az Úr: Ezen tudod-
		meg hogy Úr vagyok: ímé meg-ű-
		tőm a' kezemben-valo veſzſzővel a'
	18	folyó-vizet, és vérré változik. * A'
2		halak-is, mellyek a' folyó-vízben vannak, meg-halnak, és a' vizek meg-poſhadnak, és meg-ſanyargattatnak az Egyiptziuſok, kik a' folyó-
3	19	vizet iſzſzák. * Monda iſmég az Úr

" 1. Par. 6. a. 1. & 23. a. 6. † Num. 3. c. 17. Num. 26. g. 57. 1. Par. 6. a. 2. & 23. b. 12.

Supr. 4. c. 15.

2. Tim. 3. b. 8.

Moyſeſnek : Mongyad Aaronnak ; Vedd a' veſzſződet, és nyújts-ki kezedet az Egyiptus vizeire, és annak folyó-vizeire, és patakira 's tavaira, és minden vizek állášira, hogy vérré változzanak : és vér légyen Egyiptuſnak minden Földén , mind fa 's mind kő edényekben. * És chelekedének Moyſes és Aaron, a' mint parancholta vala az Úr : † és felemelvén a' veſzſzőt , meg-ütė a' folyó-vizet , Fárao és az ő ſzolgai előtt : melly vérré változék. * És a' halak, mellyek a' folyó-vízben valának, meg-halának : és meg-poſhada a' folyó-víz , és nem ihaták az Egyiptziuſok a' folyó-vizet, és vér vala egéſz Egyiptus-földen. * És haſonló-képpen chelekedének az Egyiptziuſi bűbájoſok az ő varáżláſokkal ; és meg-keményedék a' Farao ſzíve , és nem halgatá őket, a' mint az Úr parancholta vala. * És el-fordúla, és be-méne házába, és ezúttal ſem hajtá-meg ſzívét. * Minnyájan pedig az Egyiptziuſok vizet áſának a' folyó-víz-kőrűl hogy innának : mert nem ihatnak vala a' folyó-vízből. * És hét nap telékel, minek-utánna meg-ütė az Úr a' folyó-vizet.

† *Inf.* 17. b. 5. *Pſal.* 77. *e.* 49.

Sap. 17. *b.* 7.

VIII. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſeſnek : Menny-be Faraóhoz, és mód-meg néki : Ezeket mongya az Ur : Bochášd-el a' népemet , hogy áldozzék nékem : * ha pedig el nem akarod bochátani , ímé én meg-verem minden határidat békákkal. * És a' folyó-víz békákat forr-ki : mellyek fel-jőnek , és házadba mennek, és ágyas kamarádba, és az ágyadra , és a' ſzolgaid házaiba, és a' népedre, és a' ſütő-kemenczéidbe, és az étkeid maradékira : * és bé-mennek te-hozzád , és a' te népedhez, és minden ſzolgaidhoz a' békák. * És monda az Ur Moyſeſnek : Mongyad Áaronnak : Nyújtski kezedet a' folyó-vizekre , és a' patakokra, és a' tókra, és hozz békákat Egyiptus-földére. * És Aaron ki-nyújtá kezét az Egyiptus-vizeire, és békák jövének-fel , és el-lepék Egyiptus-földét. * " Haſonlóképpen chelekedének pedig a' bűbájoſok-is az ő varáżláſok-által , és békákat hozának-ki Egyiptus-földére. * Hívá pedig Farao Moyſeſt és Aaront , és monda nékik : Imádkozzatok az Úrnak , hogy elvegye a' békákat rólam, és a' népemről : és el-bochátom a' népet hogy áldozzék az Urnak. * És monda Moyſes Faraónak : Rendeld-el nékem mikor kőnyőrőgjek éretted, és ſzolgaidért , és népedért, hogy el-űzetteſsenek a' békák tőled, és a' házadtól, és a' ſzolgaidtól, és a' népedtől : és chak a' folyó-vízben maradgyanak. * Ki felele : Hólnap. Ama' pedig monda : A' te ſződ-ſzerént chelekeſzem : hogy tudgyad hogy ninch haſonló a' mi Urunk Iſtenűnkhőz. * És el-távoznak a' békák tőled, és a' házadtól, és a' ſzolgaidtól , és a' népedtől : és chak a' folyó-vízben maradnak. * És ki-menének Moyſes és Aaron Faraótól : és kiálta az Úrhoz Moyſes a' békákról-való fogadáſért , mellyet tőtt vala Faraónak. * És chelekedék az Úr Moyſes ſzavaſzerént : és ki-halának a' békák a' házakból, és a' falukból , és a' mezőkből. * És őſzve-gyűjték azokat igen nagy rakáſokba , és a' föld elbűſződék. * Látván pedig Farao hogy nyugodalom adatott vólna , meg-nehezíté a' ſzívét, és nem halgatá őket , a'mint parancholta vala az Úr. * És monda az Úr Moyſeſnek : Szólly Aaronnak : Nyújtski veſzſzédet, és űſd-meg a' föld porát : és légyenek ſzúnyogok az egéſz Egyiptus-földén. * És úgy chelekedének. És ki-nyújtá Aaron a' kezét , tartván a' veſzſzőt : és meg-ütė a' föld porát , és lőnek ſzúnyogok az embereken, és a' barmokon : a' földnek minden pora ſzúnyogokká változék Egyiptuſnak egéſz földén. * És haſonló-képpen chelekedének a' bűbájoſok az ő varáżláſok-által, hogy ſzúnyogokat támaſztanának, és nem chelekedhetėk : és ſzúnyogok valának mind az embereken , 's mind a' barmokon. * És mondának a' bűbájoſok Faraónak : Az Iſten újja ez. És meg-keményedék a' Farao ſzíve, és nem halgatá-meg őket, a' mint parancholta vala az Úr. * Monda-is az Úr Moyſeſnek : Kellyfel reggel, és állly Farao-eleibe : mert ki-mégyen a' vizekhez : és mongyad néki : Ezeket mongya az Úr :

" *Sap.* 17. *b.* 7.

Bochásd-el az én népemet, hogy áldozzék nékem. * Hogy-ha el nem bochátod őtet, íme én reád, és a' szolgaidra, és a' népedre, és a' házaidra minden-némű legyeket ereszték: és meg-telnek az Egyiptziusok házai külömb-féle legyekkel, és az egész föld a' mellyen lésznek. * És chudálatossá tészem azon a' napon Gesen-földét, mellyen az én népem vagyon, hogy ne légyenek ott legyek: és tudgyad hogy én vagyok az Ur a' föld közepett. * És választást tészek az én népem-között, és a' te néped-között: hólnap lészen ez a' jel. * És ugy chelekedék az Ur. † És jöve igen ártalmas légy a' Farao és az ö szolgai házába, és Egyiptusnak minden földére: és meg-vesze a' föld efféle legyek-miatt. * És hivá Farao Moysest és Aaront, és monda nékik: Mennyetek-el, és áldozzatok a' ti Istenteknek ezen a' földön. * És monda Moyses: Nem lehet úgy: mert az Egyiptziusok utálatosságit fogjuk áldozni a' mi Urunknak Istenünknek. hogy-ha azokat, mellyeket az Egyiptziusok tisztelnek, megöllyük elöttök, meg-köveznek minket. * Harmad napi-járo útat megyünk a' pusztába: és áldozunk a' mi Urunknak Istenünknek, " a' mint parancholta nékünk. * És monda Farao: Én el-bochátlak titeket hogy áldozzatok a' ti Uratoknak Istenteknek a' pusztában: mindazáltal meszszebb ne mennyetek, könyörögjetek érettem. * És monda Moyses: Ki-menvén tőled, imádkozom az Úrnak: és el-távozik a' légy Faraótól, és a' szolgaitól, és a' népétől hólnap: mindazáltal többé meg ne chally, el nem bochátván a' népet hogy az Úrnak áldozzék. * És kimenvén Moyses Faraótól, imádkozék az Úrnak. * Ki az ö szava-szerént chelekedék: és el-vévé a' legyeket Faraótól, és a' szolgaitól, és a' népétől: chak egy sem marada-meg. * És meg-nehezüle a' Farao szíve, úgy hogy ez-úttal sem bochátaná-el a' népet.

IX. Rész.

MOnda pedig az Úr Moysesnek: Menny-bé Faraóhoz, és szólly néki: Ezeket mongya a' Zidók Ura Istene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Hogy-ha még-is ellent-tartasz, és meg-tartóztatod őket: * ímé az én kezem a' mezeiden lészen: és lovaidon, és szamáridon, és tevéiden, és ökreiden, és juhaidon igen nehéz dög-halál. * És chodát chelekeszik az Úr, az Israël örökségi's az Egyiptziusok örökségiközött, hogy tellyességgel semmi el ne veszszen azok-közzül mellyek az Israël fiaihoz tartoznak. * És időt rendele az Úr, mondván: Hólnap chelekeszi-meg ezt igét az Úr a' földön. * Meg-chelekedé azért az Úr ezt igét másod napon: és az Egyiptziusoknak minden barmok meg-hala: az Israël fiainak barmai-közzül pedig tellyességgel semmi el nem vesze. * És el-küldé Farao meg-látni, és semmi nem hólt vala meg azok-közzül mellyeket Israël bír vala. És meg-nehezedék a' Farao szíve, és nem bochátá-el a' népet. * És monda az Úr Moysesnek és Aaronnak: Vegyetek a' tüz-helyről teli márok hamvat, és hintse-el azt Moyses az égre Farao-elött. * És por légyen Egyiptusnak minden földén: mert az embereken és a' barmokon fekélyek lésznek, és dagadozott hójagok Egyiptusnak minden földén. * És hamvat vönek a' tüz-helyről, és meg-állának Farao-elött, és el-hinté azt Moyses az égre: és lőnek dagadozott hójagoknak fekélyi az embereken, és barmokon: * és a' bübájosok nem álhatának Moyseselött a' fekélyek-miatt mellyek rajtok valának, és Egyiptusnak minden földén: * És meg-keményíté az Úr a' Farao szívét, és nem halgatá őket, a' mint szóllott az Úr Moysesnek. * És monda az Úr Moysesnek: Reggel kelly-fel, és álly Faraoeleibe, és mongyad néki: Ezeket mongya a' Zidók Ura Istene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Mert ez-úttal ereszlem minden chapásimat a' te szívedre, és szolgaidra, és népedre: hogy tudgyad hogy ninchen hozzám hasonló az egész földön. * Mert most kinyújtván kezemet, meg-verlek téged, és a' népedet dög-halállal, és elveszsz e' földről. * " A' végre tettelek pedig téged, hogy rajtad mutassam-meg erömet, és hirdettesék az

Iftene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Hogy-ha mégis ellent-tartasz, és meg-tartóztatod őket: * ímé az én kezem a' mezeiden lészen: és lovaidon, és szamáridon, és tevéiden, és ökreiden, és juhaidon igen nehéz dög-halál. * És chodát chelekeszik az Úr, az Israël örökségi's az Egyiptziusok örökségiközött, hogy tellyességgel semmi el ne veszszen azok-közzül mellyek az Israël fiaihoz tartoznak. * És időt rendele az Úr, mondván: Hólnap chelekeszi-meg ezt igét az Úr a' földön. * Meg-chelekedé azért az Úr ezt igét másod napon: és az Egyiptziusoknak minden barmok meg-hala: az Israël fiainak barmai-közzül pedig tellyességgel semmi el nem vesze. * És el-küldé Farao meg-látni, és semmi nem hólt vala meg azok-közzül mellyeket Israël bír vala. És meg-nehezedék a' Farao szíve, és nem bochátá-el a' népet. * És monda az Úr Moysesnek és Aaronnak: Vegyetek a' tüz-helyről teli márok hamvat, és hintse-el azt Moyses az égre Farao-elött. * És por légyen Egyiptusnak minden földén: mert az embereken és a' barmokon fekélyek lésznek, és dagadozott hójagok Egyiptusnak minden földén. * És hamvat vönek a' tüz-helyről, és meg-állának Farao-elött, és el-hinté azt Moyses az égre: és lőnek dagadozott hójagoknak fekélyi az embereken, és barmokon: * és a' bübájosok nem álhatának Moyseselött a' fekélyek-miatt mellyek rajtok valának, és Egyiptusnak minden földén: * És meg-keményíté az Úr a' Farao szívét, és nem halgatá őket, a' mint szóllott az Úr Moysesnek. * És monda az Úr Moysesnek: Reggel kelly-fel, és álly Faraoeleibe, és mongyad néki: Ezeket mongya a' Zidók Ura Istene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Mert ez-úttal ereszlem minden chapásimat a' te szívedre, és szolgaidra, és népedre: hogy tudgyad hogy ninchen hozzám hasonló az egész földön. * Mert most kinyújtván kezemet, meg-verlek téged, és a' népedet dög-halállal, és elveszsz e' földről. * " A' végre tettelek pedig téged, hogy rajtad mutassam-meg erömet, és hirdettesék az

† *Sap. 16. b. 9.*

" *Sup. 3. d. 18.*

" *Rom. 9. d. 17.*

én nevem minden földön. * Még- 17 G
is tartóztatod-e a' népemet; és nem
akarod őtet el-bochátani? * Ímé 18 32
hólnap ezen órán ereſztek ſzertelen
ſok kő-eſsőt, minémű nem vólt E-
gyiptusban, a' naptól-fogva mellyen
fondáltatott, mind e' jelen-valo
ideig. * Kűlgy-el azért mingyárt, 19
és gyűjts-egybe barmaidat, és min-
dent a' mid a' mezőn vagyon: mert
az emberek, és a' barmok, és minde-
nek a' mik kinn találtatnak, és egybe
nem gyűjtetnek a' mezőkről, és reá-
jok eſendik a' kő-eſső, meg-halnak.
* A' ki a' Farao ſzolgai-közzűl az Úr 20
ſzavát félte, ſzolgait és barmait há-
zakba űzette: * a' ki pedig el-mu- 21
latta az Úr beſzédét, a' mezőn hattá E
az ő ſzolgait és barmait. * És mon- 22
da az Úr Moyſeſnek: Nyújts-ki ke-
zedet az égre, hogy légyen kő-eſső
Egyiptuſnak egéſz földén, az embe-
rekre, és barmokra, és minden me-
zei fűre Egyiptus-földén. * † És 23
† Sap. ki-nyújtá Moyſes a' veſzſzőt az égre,
16. c. 16. és az Ur menny-dörgéſeket támaſz-
& 19. d. ta, és kő-eſsőt, és futoſo villamáſo-
19. kat a' földre: és kő-eſsőt bochátá az
Úr Egyiptus-földére. * És a' kő-eſ- 24
ső's a' tűz elegy egyſzer 's mind ſza-
kadnak vala: és olly nagy vólt, mi-
némű az-előtt egéſz Egyiptus-föl-
dén, mi-óltától-fogva az a' nemzet-
ség alkottatott, ſoha nem látſzott.
* És el-veré a' kő-eſső Egyiptuſnak 25 4 " Sap.
egéſz földében mind a' mezőkön-lé- F B 16. b. 19.
vőket, az embertől-fogva a' barom-
ig: és a' mezőnek minden fűvét 5
el-veré a' kő-eſső, és a' tartománnak
miden fáját egybe-töré. * Chak 26
Geſsen-földén, holott az Iſraël fiai
valának, nem eſett kő-eſső. * És el- 27
küldé Farao, és hívá Moyſeſt és Aa-
ront, mondván nékik: Vétkeztem
most-is: az Úr igaz: én 's a' népem,
iſtentelenek. * Imádkozzatok az 28
Úrnak hogy ſzűnnyenek-meg az
Iſten meny-dörgéſi, és a' kő-eſső:
hogy bochájſalak-el titeket, és sem-
mi-képpen itt tovább ne maradgya-
tok. * Monda Moyſes: Mikor 29
ki-menendek a' városból, ki-nyúj-
tom kezeimet az Úrhoz, és meg-
ſzűnnek a' meny-dörgéſek, és kő-eſ-
ső nem léſzen: hogy tudgyad hogy
az Úré a' föld: * de tudom, hogy 30
te, és a' ſzolgaid, még ſem félitek az
Úr-Iſtent. * A' len azért és az árpa 31
meg-ſértetett, azért hogy az árpa
zőldűlne, és a' len már fejeket hán-
na: * a' búza pedig és a' gabona meg-
nem ſértetek, mert késön-érők valá-
nak. * És ki-menvén Moyſes Fa- 33
raótól a' városból, ki-terjeſzté kezeit
az Úrhoz, és meg-ſzűnének a' meny-
dörgéſek és a' kő-eſső, és tovább nem
chepege eſső a' földre. * Látván 34
pedig Farao hogy meg-ſzűnt vólna
az eſső, és a' kő-eſső, és a' meny-dör-
géſek; meg-őregbíté bűnét: * és 35
meg-nehezűle a' maga 's az ő ſzolgai
ſzíve, és igen meg-keményedék: el
ſem bochátá az Iſraël fiait, a' mint az
Úr meg-parancholta vala Moyſes
keze-által.

X. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſeſnek: 1
Menny-bé Faraóhoz: mert A
én meg-keményítettem a'
maga 's az ő ſzolgai ſzívét:
hogy ezeket az én jeleimet chelekedj
gyem rajta, * és meg-beſzéllyed a' 2
fiaid 's unokáid füleiben; hányſzor
rontottam-meg az Egyiptziuſokat,
és chudáimát chelekedtem rajtok:
és tudgyátok hogy én vagyok az Úr.
* Bé-menének azért Moyſes és Aa- 3
ron Faraóhoz, és mondának néki:
Ezeket mongya a' Zidók Úra Iſtene:
Meddig nem akarſz álám vettetni?
Bochájd-el a' népemet, hogy áldoz-
zék nékem. * " Ha pedig ellent- 4 " Sap.
tartaſz, és el nem akarod bochátani B 16. b. 19.
őtet: ímé én hólnap á' ſáſkát határ-
idbá hozom: * melly el-lepje a' 5
föld-ſzínét, és ſemmi abból ki ne teſ-
ſék, hanem meg-étetteſsék a' mi
meg-maradott a' kő-eſsőtől. mert
meg-rágja mind a' fákat mellyek a'
mezőkön új jövéſeket hoznak. * És 6
bé-tőltik házaidat, és a' ſzolgaidét, és
minden Egyiptziuſokét: mennyit
nem láttak a' atyáid, és ősid, mi-óltá-
tól-fogva lettek a' földön, e' jelen-
valo napig. És el-fordúla, és ki-mé-
ne Faraótol. * Mondának pedig a' 7
Farao ſzolgai néki: Meddig ſzenved-
gyűk e' botránkozáſt? bochájd-el az
embereket, hadd áldozzának az ő Ur-
oknak Iſteneknek: nem látod-e
hogy el-veſzett Egyiptus? * És viſz- 8
ſza-hívák Moyſeſt és Aaront Faraó- C
hoz: ki monda nékik: Mennyetek-
el, áldozzatok a' ti Uratoknak Iſten-
teknek: kik mennek-el? * Monda

Moyſes: Gyermechkéinkel, és véneinkel megyünk, fiainkal és leányinkal, juhainkal és chordáinkal: mert a' mi Uruńk Iſtenünk innepe ez. * És felele Farao: Úgy légyen az Úr veletek, a' mint el-bochátlak titeket, és a' gyermechkéiteket. ki kételkedik hogy igen gonoſzúl gondolkodtok? * Nem léſzen úgy, hanem mennyetek chak a' férfiak, és áldozzatok az Úrnak: mert magatok-is azt kértétek. És mingyárt ki-űzettetének a' Farao ſzíne-elől. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: Nyúits-ki kezedet Egyiptus-földére a' ſáſkára, hogy jőjön-fel reája, és egye-meg mind a' fűvet, melly a' kő-eſsőtől meg-maradott. * És ki-nyújtá Moyſes a' veſzſzőt Egyiptus-földére: és az Úr támaſzta égető ſzelet azon az egéſz napon, és éjjel: és reggel lévén, az égető ſzél fel-emelé a' ſáſkákat. * Mellyek fel-jövének egéſz Egyiptus-földére: és ſzámtalanon ſzállának-le az Egyiptziuſoknak minden határira, miném̃uek annak az időnek előtte nem voltak; az-után ſem léſznek. * És el-lepék a' földnek egéſz ſzínét, mindeneket el-puſztítván. Meg-eméſzteték azért a' földnek fűve, és valami gyűmölch a' fákon volt, mellyet a' kő-eſső meghagyott vala: és ſemmi zőld nem hagyattaték a' fákon, és a' főld füveiben égéſz Egyiptusban. * Az-okáért Farao ſietve hívatá Moyſeſt és Aaront, és monda nékik: Vétkeztem Uratok Iſtentek-ellen, és ellenetek. * De moſt bochájſátok-meg bűnömet ez-úttal-is, és kérjétek Uratokat Iſtenteket, hogy vegye-el rólam ezt a' halált. * És ki-menvén Moyſes a' Farao ſzíne-elől, imádkozék az Úrnak. * Ki nap-nyúgatról igen ſebes ſzelet támaſzta, és el-ragadván a' ſáſkát, a' Veres tengerbe veté: chak egy ſem marada Egyiptuſnak minden határiban. * És meg-keményíté az Úr a' Farao ſzívét, és el nem bochátá az Iſraël fiait. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki kezedet az égre: és légyen olly sűrő ſetétſég Egyiptus-földén, hogy meg tapaſztaltathaſsék. * És ki-nyújtá Moyſes kezét az égre: és rettenetes ſetétſég lőn egéſz Egyiptus-földén harmad napig. * † Senki nem látta attyafiát, ſem ki nem mozdúlt a' helyből, mellyen vólt: " valahol pedig az Iſraël fiai laknak vala, világoſság vala. * És hívá Farao Moyſeſt és Aaront, és monda nékik: Mennyetek-el; áldozzatok az Úrnak: chak a' juhaitok és chordáitok maradgyanak-meg, a' ti kiſdeditek mennyenek-el veletek. * Monda Moyſes: Áldozatokat, és éppen-égő áldozatokat-is adgy nékünk, mellyeket a' mi Urunknak Iſtenünknek bé-mutaſsunk. * Minden nyájunk el-mégyen velünk, egy kőröm ſem marad-el azokból, mellyek ſzükſégeſek a' mi Urunk Iſtenünk tiſzteletire: kivált-képpen hogy-ím nem tudgyuk mit kellyen áldozni, míglen arra a' helyre nem jutúnk. * Megkeményíté pedig az Úr a' Farao ſzívét, és nem akará el-bochátani őket. * És monda Farao Moyſesnek: Távozzál-el tőlem, és meg-láſd hogy többé orczámat ne láſsad: valamelly nap előmbe jősz, meg-halſz. * Felele Moyſes: Úgy léſzen a' mint ſzóllál, nem látom többé orczádat.

" *Sap. 18. a. 1.*

† *Sup. 17. a. 2.*

XI. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſesnek: Még egy chapáſsal ütőm-meg Faraót és Egyiptuſt, és az-után el-bochát titeket, és kénſzerít ki-menni. * † Mond-meg azért az egéſz kőſségnek, hogy kérjen a' férfiu a' baráttyától, és az aſzſzony'állat a' ſzomſzéd-aſzſzonyától, ezűſt és arany edényeket. * Kedveſé téſzi pedig az Úr az ő népét az Egyiptziuſok-előtt. " És Moyſes igen nagy ember vala Egyiptus-földében, a' Farao ſzolgai és minden nép-előtt. * És monda: Ezeket mongya az Úr: Ej-félkor Egyiptusba megyek: * és meg-hal minden elsőſzülőtt az Egyiptziuſok földén, Faraónak első-ſzülőttétől-fogva, ki az ő királyi ſzékiben ül, mind a' malomban-való ſzolgálónak első-ſzülőttéig, és a' barmoknak minden első fajzáſa. * És nagy kiáltás léſzen egéſz Egyiptus-földén, minémű ſem az-előtt nem vólt, ſem az-után nem léſzen. * Az Iſraëlnek minden fiainál pedig, az eb ſem motſzan-meg az embertől-fogva a' baromig: hogy tudgyátok, minémű chudával válaſzſza-el az Úr az Egyiptziuſokat és Iſraëlt. * És alá-jőnek hozzám mind

† *Sup. 3. g. 22. Inf. 12. e. 35.*

" *Eccli. 45. a. 1.*

e' te szolgáid, és imádnak engem, mondván: Menny-ki te, és minden te-alattad-való nép: az-után ki-megyünk. * És ki-méne Faraótol, igen meg-haraguván. Monda pedig az Úr Moysesnek: Nem halgat-meg titeket Farao, hogy sok jelek légyenek Egyiptus-földén. * Moyses pedig és Aaron meg-chelekedék mind e' meg-írott chodákat, Farao-előtt. És meg-keményíté az Úr a' Farao szívét, és el nem bochátá az Izraël fiait az ő földéről.

XII. Rész.

ES monda az Úr Moysesnek és Aaronnak Egyiptus-földében: * E' hólnap, néktek a' hólnapoknak kezdeti: első lészen az esztendő hólnapi-között. * Szóllyatok az Izraël fiainak egész gyüleközetihez, és mongyátok nékik: E' hónak tizedik napján ki-ki egy báránt vegyen, az ő cheléde és háza-szerént. * Ha pedig kevesebb a' szám hogy-sem mint elég vólna a' báránnak meg-ételére, vegye szomszédgyát melléje, ki az ő háza-mellett vagyon, a' lelkek száma-szerént, mellyek elégségesek lehetnek a' bárány meg-ételére. * A' bárány pedig makula-nélkül, hím, esztendős légyen: melly szer-tartás-szerént vegyetek egy gödölyét-is. * És tartsátok azt e' hónak tizen-negyedik napjáig: és áldozza azt estvére az Izraël fiainak egész sokasága. * És vegyének annak véréből, és tegyenek mind a' két ajtó-mellyékire, és a' felső küszöbire a' házaknak, mellyekben azt meg-észik. * És azon éjjel tűznél sült húsát egyék-meg, és kovásztalan kenyereket vad salátával. * Semmit abban nyersen meg ne egyetek, se vízbe-főttet, hanem chak tűznél sütöttet: a' fejét lábaival és bélivel fel-egyétek. * És semmi abban reggelig ne maradgyon. ha mi meg-maradand, tűzzel égessétek-meg. * Azt pedig e' képpen egyétek-meg: A' tí veséiteket fel-övedzétek, és sarutok lábatokon légyen, pálczátokat kezetekben tartván, és sietve egyetek: mert ez az Úr Fáséja, (az-az, által-menetele.) * És által-megyek Egyiptus-földén azon éjjel, és meg-ölök minden első-szülöttet Egyiptus-földén az embertől-fogva a' baromig: és ítéletet teszek Egyiptusnak minden istenin, én az Úr. * A' vér pedig jelül lészen néktek a' házakban mellyekben lésztek: és meglátom a' vért, és el-megyek mellétek: nem-is lészen el-vesztő chapás köztetek, mikor meg-verem Egyiptus-földét. * Ezt a' napot pedig emlekezetben tartsátok: és azt innepnek szentellyétek az Úrnak a' ti nemzetségtekben örök tiszteletel. * Hét nap egyetek kovásztalant: az első nap ne légyen kovász házatokban: valaki kovászost éjendik, az első naptól-fogva a' hetedik napig, el-vész az a'lelek Izraëlből. * Az első nap szent és illő lészen, a' hetedik nap-is azon innepléssel tiszteletes: semmi munkát azokon ne tegyetek, azoktól meg-válva mellyek az eledelhez-valók. * És meg-tartsátok a' kovásztalanokat: mert ugyan azon nap viszem-ki a' ti seregeteket Egyiptus-földéből, és meg-őrizzétek e' napot a' tí nemzetségtekben örök szer-tartással. * † Az első hólnapban, a' hónak tizen-negyedik napján estvére, kovásztalant egyetek, azon hónak huszon-eggyedik napjának estvéjéig. * Hét nap ne találtassék kovász a' házakban: a' ki kovászost éjendik, el-vész annak lelke az Izraël gyüleközetiből, akár jövevény légyen, 's akár a' föld lakosa. * Semmi kovászost meg ne egyetek: minden lakó-helyetekben kovásztalant egyetek. * Hívá azért Moyses az Izraël fiainak minden véneit, és monda nékik: Menny-etek-el, vegyétek az oktalan állatot, a' tí cheledetek-szerént, és áldozzatok Fásét. * És egy kötés isópot mártsatok a' vérbe melly a' küszöbön vagyon, és hintsétek-meg azzal a' felső küszöböt, és az ajtónak két mellyékit: senki közzületek ki ne mennyen az ő háza ajtaján reggelig. * Mert által-mégyen az Úr, meg-vervén az Egyiptziusokat: és mikor látandgya a' vért a' felső küszöbön, és az ajtónak két mellyékén, el-mégyen a' ház ajtaja-mellől, és nem engedi hogy az öldöklő bé-mennyen házatokba és megsértsen. * Őrizd-meg ez ígét örök törvényül néked és a' fiaidnak. * És mikor bé-mentek a' földre mellyet az Úr ád néktek, a' mint ígérte, meg-tartsátok e' czeremoniákat. * És

† *Lev. 23. a. 5. Num: 28. c. 16.*

Heb. 11. c. 28.

mikor

mikor mondangyák néktek a' fiaitok: Michoda rend-tartás ez? * Mongyatok nékik: Az Úr által-menésének áldozattya, mikor által-ment az Iſraël fiai házok-fölött Egyiptusban, meg-vervén az Egyiptziuſokat, és a' házainkat meg-ſzabadítván. És meghajolván a' nép imádá. * És kimenvén az Iſraël fiai, chelekedének a' mint meg-parancholta vala az Úr Moyſeſnek és Aaronnak. * Lőn pedig éj-félkor, meg-vere az Úr minden elsö-ſzülöttet Egyiptus-földén, Faraónak elsö-ſzülöttétől-fogva, ki az ö királyi-ſzékiben ül vala, † mind a' tömlöcz-béli fogolynak elsö-ſzülöttéig, és a' barmoknak minden elsö fajzáſát. * És fel-kele Farao éjjel, és minden ſzolgai, és az egéſz Egyiptus: és nagy kiáltás támada Egyiptusban: mert egy ház ſem vala melyben halott nem fekünnék. * És Farao Moyſeſt és Aaront éjjel híván, monda: Kellyetek-fel, és mennyetek-ki az én népem-közzül, ti és az Iſraël fiai: mennyetek-el, áldozzatok az Úrnak a' mint mongyátok. * Juhaitokat és chordáitokat vigyétekel a' mint kéritek vala, és el-menvén álgyatok-meg engem. * És kénſzerítik vala az Egyiptziuſok a' népet ſietſéggel ki-menni a' földről, mondván: Minnyájan meg-halunk. * Vőn azért a' nép téſztát, minek-előtte megkovászosíttatnék: és ruhájokba kötvén, vállaira tévé. * És chelekedének az Iſraël fiai, " a' mint parancholta vala Moyſes: és kérének az Egyiptziuſoktól arany's ezüſt edényeket, és igē ſok ruhát. * Az Úr pedig kedveſsé tévé a' népet az Egyiptziuſok-előtt hogy kőltſőn adnának nékik: és meg-foſzták az Egyiptziuſokat. * És el-menének az Iſraël fiai Rameſséből Sókotba, közel hat-ſzáz-ezer gyalog férfiak, a' kiſdedek-nélkül. * De elegyes köz nép-is ſzámtalan ménefel vélek, főlötte ſok juhok, és chordák, és külömb-féle barmok. * És meg-ſütték a' téſztát, mellyet az-előtt Egyiptusból hoztak vala: és hamuban-ſült kovászatlan kenyereket chinálának: mert meg ſem kovászosíthatták vala, kénſzerítvén az Egyiptziuſok hogy ki-mennének, és ſemmi késedelmet nem engedvén: és eſzekbe ſem jutott vala, hogy valami étket készítenének. * Az Iſraël fiainak pedig Egyiptusban-való lakáſok, négy-ſzáz harmincz eſztendeig vólt. * Mellyek el-telvén, azon nap ki-méne az Úrnak minden ſerege Egyiptus-földéből. * Ez az éj mélto meg-ſzenteléſre az Úrnak, mikor kivitte őket Egyiptus-földéből: ezt meg kell tartani mindē Iſraël fiainak az ö nemzetſégekben. * És monda az Úr Moyſeſnek és Aaronnak: Ez a' Fáſénak rend-tartáſa: Senki idegen ne egyék abban. * Minden vőttſzolga pedig kőrnyűl-metéltetſék, és úgy egyék. * A' jövevény és a' béres ne egyenek abban. * " Egy házban egyék-meg, és ki ne vigyétek annak hűſában, † ſe annak chontyát meg ne törjétek. * Az Iſraël fiainak minden gyülekőzete mivellye azt. * Hogy-ha valamelly idegē kőzitekbe akarna menni lakni, és az Úrnak Fáſét ſzerzeni, kőrnyűl-metéltetſék előſzor minden ö férfia, és akkor igazán meg-illi, és léſzen mint a' földnek lakoſa: ha ki pedig kőrnyűl nē metélkedett, ne egyék abbā. * Azon törvénye légyē a' lakoſnak és a' jövevénnek a' ki nálatok lakik. * És chelekedének mind az Iſraël fiai, a' mint parancholta vala az Úr Moyſeſnek és Aaronnak. * És azon nap ki-vívé az Úr az Iſraël fiait Egyiptus-földéből az ö ſeregek-ſzerént.

† *Sap. 18. b. 11.*

" *Sup. 11. a. 1.*

" *Num. 9. b. 12.* † *Ioan. 19. g. 36.*

XIII. RÉ'SZ.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * " Nékem ſzentelly minden elsö-ſzülöttet, melly meg-nyittya a' méhet az Iſraël fiai-között, mind az emberek's mind a' barmok-közzül: mert mind enyímek. * És monda Moyſes a' népnek: Meg-emlekezzetek e' napról, mellyē ki-jöttetek Egyiptuſból, és a' ſzolgálatnak házából, mert erős kézzel vitt-ki titeket az Úr arról a' helyről: hogy ne egyetek kovászos kenyeret. * Ma mentek-ki az új gabonának havában. * És mikor béviſzen téged az Úr a' Kananæus és Hetæus és Amorræus és Hevæus és Jebuſæus földére, mellyet hogy néked adna meg-eſkütt az atyáidnak, téjjel és mézzel-folyó földre, illyen módgyát tartſad a' ſzent tiſzteleteknek e' hólnapban: * Hét nap egyél kovásztalant; és a' hetedik napon az Úrnak illö-innepe léſzen. * Hét napig egyél

" *Inf. 34. c. 19. Num. 8. c. 16. Luc. 2. d. 23. Lev. 27 c. 26.*

kovásztalant: ne láttassék nálad semmi kovászos, sem a' te egész határidban. * És a' fiadnak azon a' napon meg-beszéllyed, mondván: Ez az a' mit nékem chelekedett az Úr mikor ki-jöttem Egyiptusból. *És légyen mint egy jel a' kezedben, és mint emlekeztető a' szemeid-előtt: és mint az Úrnak törvénye mindenkor a' te szádban légyen. mert erős kézzel hozott-ki téged az Úr Egyiptusból. *Meg-őrizzed ez illyen tiszteletet bizonyos időben napokról napokra. * És mikor bé-viszen téged az Úr a' Kananæus földére, a' mint meg-eskütt néked és az atyáidnak, és azt néked adgya: * "ki-válazd az Úrnak, mind a' mi az anya-méhet meg-nyittya, és a' mi első fajzás a' te barmaidban: valami hím fajzatod lészen, az Úrnak szentellyed. * A' szamárnak első vemhét juhon cheréld-el: ha meg nem váltod, meg-öllyed. Az embernek pedig minden első-szülöttét a' fiaid-közzül, árron válts-meg. * És mikor meg-kérdend téged a' fiad hólnap, mondván: Michoda ez: Felellyed néki: Erős kézzel hozott-ki minket az Úr Egyiptus-földéből, a' szolgálat házából. * Mert mikor meg-keményedett vólna Farao, és nem akarna minket el-bochátani, meg-ölé az Úr minden első-szülöttet Egyiptus-földén, az ember első-szülöttétől-fogva a' barmok első fajzásáig: azokáert áldozok az Úrnak minden hímet, melly a' méhet meg-nyittya, és az én fiaimnak minden első-szülöttét meg-váltom. * Lészen azért mint egy jel a' kezedben, és mint valami emlekezetre fel-függesztetett a' szemeid-között: mivelhogy erős kézzel hozott-ki minket az Úr Egyiptusból. * Azért mikor ki-bochatta vólna Farao a' népet, nem vivé őket Isten a' Filistæusok földének útán, melly közel vala; alítván hogy talám meg fogná bánni, ha látna maga-ellen hadakat támadni, és visszza-térne Egyiptusba. * Hanem környűl hordozá a' pusztának útán, melly a' Veres tenger-mellett vagyon: és fel-fegyverkezvén menének-ki az Israël fiai Egyiptus-földéből. *El-vivé Moyses a' Jósef temetit-is véle: mivel meg-eskűdtette vala az Israël fiait, mondván:: "Meg-látogat títeket az Isten, vigyétek-ki az én tetemimet innét veletek. * És el-menvén Sókotból, táborba szállának Etámban a' pusztának végső határiban. * "Az Úr pedig előttök mégyen vala hogy útat mutatna, nappal felyhő-oszlopban, és éjjel tűz-oszlopban: hogy vezére vólna útának mind a' két időben. * Soha el nem távozott a' felyhő-oszlop nappal, sem a' tűz-oszlop éjjel, a' nép-elől.

"Gen. 50. d. 15.

"Num. 14. c. 21. 1. Cor. 10. a. 1. Neh. 9. d. 19.

XIV. Rész.

SZólla pedig az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak, hogy visszza-térvén járjanak tábort Fihahirot-ellenében, melly Magdalum és a' tenger-között vagyon Béelsefon-ellenében: annak-ellenében szállyatok táborba a' tenger-mellett. * És kezdi mondani Farao az Israël fiai-felől: Meg-szorúltak a' földön, megrekesztette őket a' puszta. * És meg-keményítem a' szívét, és meg-űz títeket: és meg-dicsőíttetem Faraóban, és minden ő seregében: és megtudgyák az Egyiptziusok hogy én vagyok az Úr. * És úgy chelekedének. És hírré tévék az Egyiptziai királynak, hogy el-futott vólna a' nép: és el-változék a' Farao és az ő szolgai szíve a' népért, és mondának: Mit akaránk chelekedni hogy el-bochátanók Israëlt, hogy ne szolgálna nékünk? * Bé-fogata azért szekerébe, és minden népét melléje vévé. * És vűn hat-száz válogatott szekéret, és valami szekér vólt Egyiptusban: és az egész seregnek hadnagyit. *És meg-keményíté az Úr Faraónak az Egyiptziai királynak szívét, és meg-űzé az Israël fiait: azok pedig hatalmas kéz-által mentek vala ki. * "És mikor az Egyiptziusok az előttök-menők nyomdokit követnék, táborban találák őket a' tenger-mellett: Faraónak minden lovágja és szekere, és minden serege Fihahirotban valának Béelsefon-ellenében. * És mikor el-közelgetett vólna Farao, fel-emelvén szemeket az Israël fiai, láták az Egyiptziusokat utánnok: és igen meg-félemlének: és kiáltának az Úrhoz, * és mondának Moysesnek: Talám nem vóltak

"Exod. 13. 1. Mac. 4. a. 9. Ios. 24. b. 6.

"Inf. 22. d. 29. & 34. c. 19. Ezech. 44. g. 30.

Egyiptusban koporsók, azért hoztál-el minket hogy a' puſztában halnánk-meg: mit akartál chelekedni hogy ki-hoznál minket Egyiptuſból? * Nem ez-é a'ſzo, mellyet mondunk vala néked Egyiptusban, mondván: Távozzál-el tőlünk, hogy ſzolgállyunk az Egyiptziuſoknak? mert ſokkal jobb lőtt vólna nékik ſzolgálnunk, hogy-ſem mint a' puſztában meg-hálnunk. * És monda Moyſes a' népnek: Ne féllyetek: állyatok veſzteg, és láſſátok az Úrnak nagy dolgait mellyeket ma chelekeſzik: mert az Egyiptziuſokat, kiket moſt láttok, ſemmi-képpen, többé nem láttyátok mind őrökké. * Az Úr hadakozik érettetek, és tí hallgaſſatok. * És monda az Úr Moyſesnek: Mit kiáltaſz hozzám? Szólly az Iſraël fiainak hogy indúllyanak-meg. * Te pedig emeld-fel a' veſzſződet, és nyújts-ki kezedet a' tengerre, és válazd azt két-felé: hogy az Iſraël fiai a' tenger közepin ſzárazon menjenek. * Én pedig meg-keményítem az Egyiptziuſok ſzívét, hogy kergeſſenek titeket: és meg-dicsőíttetem Faraóban, és minden ő hadában, és ſzekeriben és lovagiban. * És meg-tudgyák az Egyiptziuſok hogy én vagyok az Úr, mikor meg-dicsőíttetem Faraóban, és az ő ſzekeriben, és lovagibã. * És fel-emelkedvén az Iſtẽ Angyala, ki az Iſraël tábora-előtt mégyen vala, utánnok méne: és véle egyetemben a' felyhő-oſzlop, az elejit el-hagyván, hátul * álla, az Egyiptziuſok tábora és az Iſraël tábora-közőtt: és ſetétes felyhő vala, és meg-világoſíttya vala az éjet, úgy hogy egy-máshoz egéſz éjjel nem mehetnének. * És mikor ki-nyújtotta vólna Moyſes kezét a' tengerre, elvívé azt az Úr, ſebes és égető ſzél fúván egéſz étſzaka, és ſzárazzá változtatá: és két-felé válék a' víz. * "És az Iſraël fiai a' ſzáraz tenger közepin menének: mert ollyan vala a' víz mint egy kő-fal az ő jobb és bal kezek-felől. * És kergetvén az Egyiptziuſok utánnok menének, és Faraónak minden lovagja, az ő ſzekeri és lovagi, a' tenger közepibe. * És már el-jőtt vala a' reggeli vígyázás, † és ímé tekíntvén az Úr az Egyiptziuſok táborára a' tűz és felyhő oſzlopból, meg-ölé az ő hadokat: és el-fordítá a' ſzekerek kerekit, és fenékre vitetnek vala. * Mondának azért az Egyiptziuſok: Szaladgyunk Iſraël előtt; mert az Úr hadakozik érettek ellenünk. * És monda az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki kezedet a' tengerre, hogy a' vizek az Egyiptziuſokra térjenek, az ő ſzekerekre és lovagjokra. * És mikor ki-nyújtotta vólna Moyſes kezét a' tengerre, meg-téré jó reggel az előbbi helyre: És ſzaladván az Egyiptziuſok, eleikbe jövének a' vizek, és el-burítá őket az Úr a' habok közepiben. * És meg-térének a' vizek, és el-buríták a' Farao minden ſeregének ſzekerit és lovagit, kik utánnok indúlván be-mentek vala a' tengerbe: chak egy ſem maradameg bennek. * Az Iſraël fiai pedig a' ſzáraz tenger közepin menének, és a' vizek kő-fal-gyanánt válának nékik jobb és bal-felől: * és meg-ſzabadítá a' Úr azon a' napon Iſraëlt az Egyiptziuſok kezéből. * És láták a' meg-hólt Egyiptziuſokat a' tenger partyán, és a' nagy kezet mellyel az Úr ellenek harczolt vala: és félé a' nép az Urat, és hívének az Úrnak, és az ő ſzolgájának Moyſesnek.

XV. Rész.

AKkoron éneklé Moyſes és az Iſraël fiai ez éneket az Úrnak, és mondának:

Énekellyünk az Úrnak: mert dicsőſégeſen fel-magaſztaltatott, a' lovat, és a' rajta-ülőt le-vetette a' tengerbe.

* "Az én erőſſégem, és dicséretem az Úr, és lőn nékem ſzabadulásomra: ez az én Iſtenem, és dicsőítem őtet: az én atyám Iſtene, és fel-magaſztalom őtet.

* Az Úr mint a' hadakozó férfi, mindenható az ő neve.

* Faraónak ſzekerit és ſeregét a' tẽgerbe vetette: az ő válogatott fejedelmi el-merűltek a' Veres tengerbẽ.

* A' mélyſégek el-burították őket, alá-mentek a' fenékre mint a' kő.

* A' te jobb kezed Uram fel-magaſztaltatott az erőſſégbẽ: a' te jobb kezed, Uram, meg-verte az ellẽſéget.

* És a' te dicsőſégednek ſokaſágában le-vetetted az ellenközőidet: el-bocháttad haragodat, melly el-nyelte őket mint a' pozdorját.

* És a' haragodnak lelkével ősſzegyűltek

" *Pſal. 77. b. 13. & 104. d. 36. Pſal. 113. a. 3. Hebr. 11. d. 29.* † *Sap. 18. b. 15.*

" *Sap. 10. d. 15. Iſ. 12. a. 2. Pſal. 117. c. 14.*

gyűltek a' vizek: meg-álla a' folyóvíz, őszve-gyűlének a' mélységek a' tenger közepin.

*Monda az ellenség: Meg-űzöm, és meg-fogom, fel-osztom a' ragadománt, bé-telik a' lelkem: ki-vonom a' kardomat, meg-öli őket az én kezem.

*Fúva a' te szeled, és bé-burítá őket a' tenger: el-merűlének mint az ón a' sebes vizekben.

*Kichoda hasonló hozzád Uram az erősekbe? kichoda hozzád hasonló, nagyságos a' szentségben, rettenetes és dicséretes, chodákat chelekedő?

*Ki-nyújtottad kezedet, és el-nyelé őket a' föld.

* Vezére vóltál irgalmasságoddal a' népnek mellyet meg-szabadítottál: és hordoztad őtet erősségeddel a' te szent lakó-helyedre.

*Fel-menének a' népek, és meg-haraguvának: fájdalmak fogák-környűl a' Filistiim lakóit.

*Akkor meg-háborodának az Edom fejedelmi, a' Móab erősit környűl-fogá a' rettegés, meg-merevedének Kánaánnak minden lakói.

*Rohannyon félelem reájok, és rettegés, karodnak nagy-vóltával: légyenek mozdúlhatatlanok mint a' kő, míg által-mennyen Uram a' néped, míg által-mennyen e' te néped, mellyet bírtál.

*Be-viszed őket, és el-plántálod a' te örökséged hegyén, a' te erősséges lakó-helyeden mellyet alkottál Uram: a' te Szent-helyed Uram, mellyet kezeid meg-erősítettek.

*Az Úr országol örökké és tovább.

*Mert bé-méne lovon Farao az ő szekerivel és lovagival a' tengerbe: és viszsza-hozá reájok az Úr a' tenger vizeit: az Israël fiai pedig szárazon járának annak közepin.

*Maria próféta-asszony azért Aaronnak nénnye, dobot vőn kezébe: és mind ki-menének az asszony'állatok utánna dobokkal és éneklő-seregekkel, *kik-előtt énekel vala, mondván: Énekellyünk az Úrnak, mert dicsőségessen fel-magasztaltatott, a' lovat és a' rájta-ülőt le-veretté a' tengerbe. * Ki-vivé pedig Moyses Israëlt a' Veres-tengerből, és ki-menének a' Sur pusztájába: és járának három nap a' pusztában, és nem találnak vala vizet. * És jutának Márába, és nem ihattyák vala a' Mára vizeit,

mivelhogy keserűk vólnának: azért a' helynek illendő nevet-is ada, nevezvén azt Márának, az-az, keserűségnek. * És morog vala a' nép Moyses-ellen, mondván: Mit igyúnk? * Ama' pedig kiálta az Úrhoz. ki egy fát mutata néki: mellyet mikor a' vizekbe eresztett vólna, édessé változának: "ott rendele néki parancholatokat, és itéleteket, és ott kísérté őtet, * mondván: Ha a' te Urad Istened szavát halgatod, és a' mi igaz előtte meg-chelekeszed, és engedsz az ő parancholatinak, és meg-tartod minden ő hagyásit; semmi-féle betegséget, mellyet Egyiptusra bocháttam, réad nem bochátok: mert én az Úr a' te gyógyítód. *"Jutának pedig Elimbe az Israël fiai, holott tizen-két víz-forrás vala, és hetven pálma-fa: és tábort járának a' vizek-mellett.

"*Judith 5. c. 15.* *Eccli. 38. a. 3.*

"*Num. 33. b. 9.*

XVI. Rész.

ÉS el-menének Elimből, és juta az Israël fiainak minden sokasága a' Sin pusztájába, melly Elim és Sinai-között vagyon: a' második hónak tizen-ötödik napján, minek-utánna ki-jőttek Egyiptus-földéből. * És morgolódék az Israël fiainak egész gyülekezete Moyses és Aaron-ellen a' pusztában. * És mondának az Israël fiai nékik: Vaj 's hóltunk vólna meg az Úr keze-által Egyiptus-földében, mikor ülűnk vala az fazék hús-mellett, és elég kenyeret észűnk vala: miért hoztatok-ki minket e' pusztába, hogy ez egész sokaságot éhséggel ölnétek-meg? * Monda pedig az Úr Moysesnek: Ímé én az égből adok néktek kenyeret: mennyen-ki a' nép, és szedgyen a' mennyi elég naponként: hogy kisértsem-meg őtet, ha az én törvényemben jár-e, vagy nem. * A' hatodik napon pedig készíttsék-el a' mit bé-vigyenek: és két annyi légyen a' mennyit szoktak szedni naponként. * És mondának Moyses és Aaron mind az Israël fiainak: Estve meg-tudgyátok hogy az Úr hozott-ki titeket Egyiptus-földéből: * és reggel meg-láttyátok az Úr dicsőségét. mert hallotta a' ti morgolódástokat az Úr-ellen: mi pedig mik vagyunk, hogy zúgolódtatok ellenünk? * És monda Moyses: Az Úr estve húst ád ennetek, és reggel

kenyereket elégſégeſen: mivelhogy C
hallotta morgolodáſtokat, mellyek-
kel ellene morgolódtatok, mert mí
mik vagyunk? és nem mí-ellenűnk
vagyon a' tí morgolódáſtok, hanem
az Ur-ellen. * És monda Moyſes 9
Aaronnak: Mond-meg az Iſraël
fiai egéſz gyűlekőzetinek: Járúllya-
tok az Úr-eleibe: mert hallotta
morgolódáſtokat. * És midőn ſzól- 10
lana Aarón az Iſraël fiai egéſz gyű-
lekőzetinek, tekíntének a' puſztára:
és ímé az Úrnak dichőſége meg-jele-
nék a' felyhőben. * Szólla pedig az 11
Úr Moyſeſnek, mondván: "Hallot- 12
tam az Iſraël fiainak morgolódáſo-
kat, ſzólly nékik: Eſtve húſt éſztek,
és reggel meg-elégeſztek kenyérrel.
és meg-tudgyátok hogy én vagyok
a' ti Uratok Iſtentek. * Eſtve lőn 13
azért, és fel-jővén a' fűrj el-lepé a'
tábort: reggel-is harmat ſzállott
vala a' tábor-kőrnyűl. * És mikor 14
be-fődte vólna a' főld ſzínét, "lát- D
taték a' puſztában valami apró, és
mint možár-tőrővel meg-tőretett,
haſonlo a' főldőn-valo hó-harmat-
hoz. * Mellyet mikor láttak vólna 15
az Iſraël fiai, mondának egy-máſ-
nak: Manhu? melly azt téſzi; Mi-
choda ez? mert nem tudgyák vala
mi vólna. Kiknek monda Moyſes:
"Ez a' kenyér, mellyet az Úr adott
néktek eledelre. * Ez a beſzéd, mel- 16
lyet az Úr parancholt: Szedgyen
ki-ki mind abban a' mennyi elég ele-
delére: minden főre egy gomort, a'
ſátorban-lako lelketeknek ſzáma-
ſzerént ugy ſzedgyétek. * És ugy 17
chelekedének az Iſraël fiai: és ſzedé-
nek, ki tőbbet, s' ki kevesbet. * És 18
meg-mérék a' gomor mértékkel: és E
ſem annak, "a' ki tőbbet ſzedett vala,
tőbb nem lőn: ſem a' ki kevesbet
ſzerzett vala, kevesbet nem talála:
hanem minnyájan a'ſzerént gyűjté-
nek, a mit meg-ehetnek vala. * És 19
monda nékik Moyſes: Senki ne had-
gyon abban reggelre. * Kik nem 20
halgaták őtet, hanem némellyek
kőzzűlők meg-hagyák reggelre, és
kezde férgekkel požogni, és meg-
rothada: és meg-haraguvék ellenek
Moyſes. * Szedik vala pedig azt 21
reggel minnyájan, a' mennyi elég
lehet vala eledelre: és mikor a' nap
meg-melegedik vala, el-olvada.
* A' hatodik napon pedig két annyi 22

eleſéget ſzedének, az-az, két gomort
minden emberre: el-jővének pedig
a' ſokaſágnak minden fejedelmi, és
meg-beſzéllék Moyſeſnek. * Ki 23
monda nékik: Ez a' mit az Úr ſzól-
lott: A' ſzombatnak nyugodalma
hólnap az Úrnak ſzenteltetett, vala-
mit mivelnetek kell, mivellyétek-
meg: és a' mit meg kell főznőtők,
főzzétek-meg: valami pedig meg-
maradand, tegyétek reggelre. * Es 24
ugy chelekedének a' mint paran-
cholta vala Moyſes, és meg nem rot-
hada, ſem féreg benne nem találta-
ték. * És monda Moyſes: Egyé- 25
tek-meg ma azt, mert az Úr F
ſzombattya vagyon: ma nem talál-
tatik a' mezőn. * Hat napon ſzed- 26
gyetek: a' hetedik napon pedig az
Ur ſzombattya vagyon, azért nem
találtatik. * És el-jőve a' hetedik 27
nap: és ki-menvén a' nép-kőzzűl
hogy ſzednének, nem találának.
* Monda pedig az Úr Moyſeſnek: 28
Meddig nem akarjátok meg-őrizni
az én parancholatimat, és tőrvénye-
met? * Láſsátok hogy az Úr adta 29
néktek a' ſzombatot, és azért adott
néktek két napra-való eleſéget a'
hatodik napon: ki-ki ott-hon ma-
radgyon, ſenki ki ne mennyen he-
lyéből a' hetedik napon. * És meg- 30
nyugovék a' nép a' hetedik napon.
* És annak nevét az Iſraël háza 31
Man-nak nevezé: melly ollyan
vala mint a' koriandrom magva fe-
jér, és annak ézi mint a' mézes-po-
gácha. * Monda pedig Moyſes: Ez 32
a' beſzéd, mellyet az Úr parancholt:
Tőlts-meg azzal egy gomort, és őriz-
teſſék-meg a' kővetkőzendő nem-
zetſégeknek: hogy iſmérjék a' ke- G
nyeret, mellyel titeket a' puſztában
tápláltalak, midőn ki-hozattattatok
Egyiptus-főldéből. * És monda 33
Moyſes Aaronnak: Végy egy edént,
és tégy abba Mannát a' mennyi egy
gomorba fér: és tedd az Úr-eleibe,
hogy meg-tartaſſék a' ti nemzetſég-
teknek, * a' mint parancholta az Úr 34
Moyſeſnek. És el-tévé azt Aaron a'
ſátorba hogy meg-tartatnék. * "Az 35
Iſraël fiai pedig negyven eſztendeig
évének Mannát, a' míg a' lakható
főldekre jutnának: ezzel az étek-
kel tápláltatának, míg Kánaán-föl-
dének határit érnék. * A' Gomor 36
pedig tized réſze az Efinek.

"Eccli. 45. a. 4.
"Num: 11. b. 7. Pſal. 77. c. 24. Sap: 16. c. 20. Ioan: 6. d. 31.
"1. Cor. 10. a. 3.
"2. Cor. 8. b. 15.
"Neh. 9. d. 13. Iudith 5. c. 15.

XVII. Rész.

AZ-okáért el-menvén az Iſraël fiainak minden ſokaſága a' Sin puſztájából ſzálláſokonként, az Úr beſzéde-ſzerént, tábort járának Rafidimban, holott nem vala innya-való vize a' népnek. * † Ki feddődvén Moyſes-ellen, monda: Adgy vizet nékünk, hogy igyunk. Kinek felele Moyſes: Mit feddőttők én-ellenem? miért kiſértitek az Urat? * Szomjuhozék azért ott a' nép a' víznek fogyatkozáſa-miatt, és morgolódék Moyſes-ellen, mondván: Miért hoztál-ki minket Egyiptuſból, hogy meg-ölnél minket és a' magzatinkat, és barmainkat ſzomjuſággal? * Kiálta pedig Moyſes az Úrhoz, mondván: Mit mivellyek e' népnek? Még egy keveſé 's meg-kővez engem. * És monda az Úr Moyſesnek: Eredgy-el a' nép-előtt, és végy melléd az Iſraël vénei-közzűl: és a' veſzſzőt " mellyel megűtőtted a' folyó-vizet, vedd kezedbe, és menny-el. * Íme én ott előtted állok, a' Hóreb kő-ſzikláján: és űſd-meg a' kő-ſziklát, és víz jő-ki belőle, hogy igyék a' nép. Úgy chelekedék Moyſes az Iſraël vénei-előtt: * és hívá annak a' helynek nevét, Kíſértetnek, az Iſraël fiainak feddéſeért, és hogy az Urat megkíſértették, mondván: Közöttünk vagyon-e az Úr a'vagy ninchen? * † El-jöve pedig Amalek, és hadakozék Iſraël-ellen Rafidimban. * És monda Moyſes Joſuének: Válaſzſz férfiakat: és ki-menvén harczolly Amalek-ellen: hólnap én a' halom tetejére állok, az Iſten veſzſzeje kezemben-lévén. * Úgy chelekedék Jóſue a' mint ſzóllott vala Moyſes, és harczola Amalek-ellen: Moyſes pedig és Aaron, és Hur fel-menének a' halom tetejére. * És mikor fel-emeli vala Moyſes kezeit, Iſraël léſzen vala győzedelmes: ha pedig egy keveſé leereſzti vala, Amalek lőn diadalmas. * A' Moyſes kezei pedig nehezek valának: azért kővet vévén, alája tévék, melyre le-űle: Aaron pedig és Hur fenn tartyák vala az ő kezeit mind két-felől. És lőn hogy az ő kezei meg nem fáradnának, mind nap-nyugatig. * És megfutamtatá Jóſue Amaleket, és az ő népét fegyvere élivel. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: Írd-meg ezt emlekezetre a' könyvbe, és beſzéld-meg a' Jóſue fűleibe. mert eltörlöm Amaleknek emlekezetit az ég-alól. * És Moyſes óltárt építe, és hívá annak nevét, Az Úr én felmagaſztaláſom, mondván: * Mert az Úr királyi-ſzékinek keze, és az Úr hadakozáſa léſzen Amalek-ellen, nemzetſégről nemzetſégre.

† *Num. 20. ü. 4.*

" *Sup. 14. c. 20. Pſal. 77. b. 15. 1. Cor. 10. a. 4.*

† *Judit. 4. d. 12. Sap. 11. a. 3. Deut. 25. d. 17.*

XVIII. Rész.

ÉS midőn Jétro, a' Mádiani pap a' Moyſes ipa hallotta, vólna mind a' miket Iſten chelekedett vala Moyſeſſel, és a' népével Iſraëllel, és hogy kihozta vólna az Ur Jſraëlt Egyiptuſból: * vévé Seforát a' Moyſes feleſégét, kit viſzſza-küldőtt vala: * és az ő két fiat, kiknek eggyike Gerſamnak hívattatik vala, mondván az attya: † Jövevény vóltam idegen földön. * A' máſik pedig Eliezernek: mert az én Atyámnak Iſtene, ugymond, én ſegétőm, és meg-mentett engem a' Farao fegyverétől. * El-jöve azért Jétro a' Moyſes ipa, és az ő fiai, és az ő feleſége Moyſeſhez a' puſztába, holott tábort járt vala az Iſten hegyemellett. * És űzene Moyſeſnek, mondván: Én Jétro az ipad jövők hozzád, és a' feleſéged, és a' két fiad ő-vele. * Ki eleibe menvén az ő ipának, imádá, és meg-chókolá őtet: és kőſzönték egy-máſt békeſéges ſzókkal. És mikor bé-ment vólna a' ſátorba, * meg-beſzéllé Moyſes az ő ipának mind a' miket Iſten chelekedett vala Faraónak, és az Egyiptziuſoknak Iſraëlért: és minden fáradſágot melly történt vólna rajtok az úton, és hogy meg-ſzabadította őket az Úr. * És örvendeze Jétro minden jókon, mellyeket chelekedett vala az Úr Iſraëlnek, mivelhogy ki-ſzabadította vólna őtet az Egyiptziuſok kezéből, * és monda: Áldott az Úr, ki titeket meg-ſzabadított az Egyiptziuſok kezéből, és Farao kezéből, ki meg-mentette az ő népét

† *Sup. 2. d. 22.*

Egyiptus kezéből. * Most ismértem-meg, hogy nagy az Úr minden istenek-fölött: † mivelhogy kevélyűl chelekedtek ő-ellenek. * Jétro azért a' Moyses ipa, éppen-égő és egyéb-féle áldozatokat mutata-bé az Istennek: és el-jövének Aaron, és Israëlnek minden vénei, hogy kenyeret ennének véle az Isten-előtt. * Másod nap pedig le-üle Moyses hogy itélné a' népet, ki Moyses-előtt áll vala reggeltől-fogva estvéig. * Mellyet midőn látott volna az ő ipa, tudn'illik mind a' miket chelekeszik vala a' nép-között, monda: Michoda ez a' mit a' néppel chelekeszel? Miért ülsz egyedül, és az egész nép reggeltől-fogva estvéig várakozik? * Kinek felele Moyses: A' nép hozzám jő megkérdeni az Isten-akarattyát. * És midőn közтök valami vetekedés történik, hozzám jőnek hogy itéletet tegyek közöttök, és megmutassam az Isten parancholatit, és az ő törvényit. * Ama' pedig monda: Nem jo dolgot chelekeszel: * bolond munkával emésztetel-meg mind te, 's mind e' nép melly veled vagyon: erőd-fölött vagyon e' dolog, " egyedül azt el nem viselheted. * De halgasd-meg beszédimet és tanátsimat, és az Isten veled lészen. Légy te a' nép-előtt azokban, mellyek az Istenhez tartoznak, hogy meg-vigyed a' mik ő-néki mondatnak: * és mutasd-meg a' népnek a' czeremoniákat, és a' tiszteletnek módgyát, és az útat mellyen kelleséк járniok, és a' dolgot mellyet kelleséк chelekedniek. * Szerezz pedig az egész kőség-közzül hatalmas férfiakat, és Istenfélőket, kikben igaság légyen, és kik gyűlöllyék a' fősvénséget, és rendelly közzülök ezeredeséket, és századosokat, és ötvenedeséket, és tizedeséket, * kik a' népet itéllyék minden időben: valami pedig nagyobb léend, te-elődbe vigyék, és ők chak a' kisebb dolgokat itéllyék: és könnyebséged légyen néked, el-osztván egyebekre a' terhet. * Ha ezt chelekedended, be-töltöd az Isten parancholattyát, és az ő hagyási el-viselheted: és ę' nép békeséggel tér-visza az ő helyeire. * Mellyeket halván, Moyses mind meg-chelekedé a' miket amaz mondott vala. * És választván serény férfiakat az egész Israëlből, rendelé őket a' nép fejedelmivé, ezeredesekké, és századosokká, és ötvenedesekké, és tizedesekké. * Kik a' népet itélik vala minden időben: valami pedig nehezebb vala, ő-eleibe vívék, chak a' könnyebbeket itélvén. * És elbochatá az ő ipát: ki meg-térvén el-méne az ő földébe.

† *Sup. 1. b. 4. 10. c. 16. & 15. b. 7. d. 18. & 14. b. 8.*

" *Deut. 1. b. 12.*

XIX. Rész.

HArmadik hólnapjában az Israël Egyiptus-földéből-valo ki-jövetelének, ezen napon jöttenek a' Sinai pusztájába. * Mert el-menvén Rafidimból, és a' Sinai pusztájáig jutván, tábort járának azon helyen, és ott sátorokat vona Israël a' hegynek-ellenében. * † Moyses pedig fel-méne az Istenhez, és szóllíta őtet az Úr a' hegyről, és monda: Ezeket mongyad a' Jákob házának, és hirdesed az Israël fiainak: * Ti-magatok láttátok miket chelekedtem az Egyiptziusoknak, mint hordoztalak titeket a' sasok szárnyain, és fel-vettelek magamnak. * " Ha azért az én szómat halgattyátok, és meg-őrizitek kötésemet, saját kereсményem lésztek nékem minden népek-közzül: " mert enyim minden föld. * † És tí lésztek nékem papi-országom, és szent nemzetségem. ezek az igék mellyeket meg-mongy az Israël fiainak. * El-méne Moyses, és egybe-híván a' népnek véneit, meg-magyaráza minden beszédeket, mellyeket parancholt vala az Úr. * És felele az egész nép eggyütt: Mind meg-mivellyük, a' miket az Úr szóllott. És mikor meg-mondotta vólna Moyses a' nép beszédét az Úrnak, * monda néki az Úr: Imé majd hozzád jövök a' felyhőnek hómályában, hogy hallyon engem a' nép mikor veled szóllok, és hidgyen néked örökké. Hírré tévé azért Moyses a' nép beszédit az Úrnak. * Ki monda néki: Menny-el a' néphez, és szenteld-meg őket ma, és hólnap, és mosák-meg a' ruhájokat. * És

Num. 33. c. 19.

† *Act. 7. c. 28.*

" *Deut. 29. a. 2.*

" *Psal. 23. a. 1.*

† *1. Pet. 2. b. 9.*

légyenek készen harmad napra: mert harmad napon le-száll az Úr mind az egész kősség-előtt a' Sinai hegyre. * És határokat rendelly a' népnek kőrös-kőrnyűl, és mongyad nékik: Meg-láfsátok hogy fel ne mennyetek a' hegyre, † se ne illefsétek annak állyait: minden a' ki illetendi a' hegyet, halállal hal-meg. * Kéz ne illesse őtet, hanem kővekkel veretteſsék agyon, vagy nyilakkal lővöldöztefsék-által; akár barom légyen, 's akár ember, ne éllyen. mikor a' trombita harſagni kezd, akkor mennyenek-fel a' hegyre. * És alá-méne Moyſes a' hegyről a' néphez, és meg-ſzentelé őtet. És midőn meg-moſták vólna ruhájokat, * monda nékik: Legyetek készek harmad napra, és a' feleségtekhez ne közelgefsetek. * És már el-jött vala a' harmad nap, és meg-virradott vala: és ímé meny-dörgéſek kezdének hallatni, és villámáſok chillámlani, és ſűrűſéges felyhő bé-födni a' hegyet, és a' trombita zengéſe keményben harſog vala: és meg-félemlék a' tábor-béli nép. * És mikor ki-vitte vólna őket Moyſes az Isten-eleibé a' tábor helyéről, meg-állának a' hegy-alatt. * "Az egész Sinai hegy pedig füſtölög vala: azért hogy le-ſzállott vólna az Úr arra tűzben, és fel-menne abból a' füſt mint a' kemenczéből: és rettenetes vala az egész hegy. * És a' trombita ſzava, laſsan-laſsá nagyobra nevekedik 's hoſszabra nyújtatik vala: Szóll vala Moyſes, és az Isten felel vala néki. * És le-ſzálla az Úr a' Sinai hegyére, a' hegynek ſzintén a' tetejére, és fel-hívá Moyſeſt annak tetejére. * Hová midőn fel-ment vólna, monda néki: Eredgy-alá, és tégy bizonyſágot a' népnek: ne-talám által akarja hágni a' határokat az Úr látáſára, és el-veſzſzen közzűlök nagy ſokaſág. * A' papok-is kik az Úrhoz járúlnak, meg-ſzenteltefsenek, hogy meg ne őllye őket. * És monda Moyſes az Úrnak: Nem jőhet-fel a' kősség a' Sinai hegyre: mert te tudománt tettél, és meg-parancholtad, mondván: Veſs határokat a' hegy-körűl, és ſzenteld-meg azt. * Kinek monda az Úr: Eredgy, menny-alá: és jőj-fel te, és Aaron te-veled; a' Papok pedig és a' nép által ne hágják a' határokat, ſe fel ne jőjenek az Úrhoz, hogy valamiképpen meg ne őllye őket. * És alá-méne Moyſes a' néphez, és mindeneket meg-beſzélle nékik.

† *Heb. 12. c. 18.*

"*Deut. 4. b. 11.*

XX. Rész.

ÉS ſzóllá az Úr mind ezeket a' beſzédeket: * Én vagyok a' te Urad Istened, a' ki téged ki-hoztalak Egyiptus-földéből, a' ſzolgálatnak házából. * Idegen istenid ne légyenek én-előttem. * † Faragott képet ne chinálly magadnak, ſe valami haſonlatoſságot, melly oda-fel az égben vagyon, és a' melly a' földön itt-alatt, ſem azokét mellyek a' vizekben vannak a' föld-alatt. * Ne imádgyad azokat, ſe ne tiſztellyed: Én vagyok a' te Urad Istened, erős boſzſzú-állo, meg-látógatván az atyák hamiſságát a' fiakban, harmad és negyed íziglen azokban kik engem gyűlölnek: * és irgalmaſságot chelekedvén ezeriglen azokkal kik engem ſzeretnek, és meg-tartyák parancholatimat. * "Ne vegyed heában a' te Uradnak Istenednek nevét: mert nem tartya ártatlannak az Úr azt, a' ki az ő Urának Istenének nevét heában véſzi. * † Meg-emlekezzél hogy a' ſzombat napot meg-ſzentellyed. * Hat nap munkálkodgyál, és chelekeddmeg minden dolgaidat. * A' hetedik napon pedig, a' te Uradnak Istenednek ſzombattya vagyon: ne tégy azon ſemmi dolgot te, és a' fiad, és a' leányod, a' ſzolgád, és a' ſzolgálód, a' barmod, és a' jövevény ki a' te kapudon-belől vagyon. * † Mert hat nap alkotta az Úr az eget és a' földét, és a' tengert, és mind azokba-valókat, és meg-nyugovék heted napon, azokáért áldotta-meg az Úr a' ſzombat napot, és meg-ſzentelte azt. * "Atyádat és anyádat tiſztellyed, hog' hoſszu életű légy a' földön, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked. * † Ne ölly. * Ne paráználkodgyál. * Ne orozz. * Ne ſzólly felebarátod-ellen hamis tanuſágot. * "Ne kivánnyad a' felebarátod házát: ſe ne-kivánnyad a' feleſégét, ſe ſzolgá-

† *Deut. 5. a. 6. Pſal. 80. c. 11. & 96. b. 7. Lev. 26 a. 1. Deut. 4 c. 15. Ioſ. 24. d. 14.*

"*Deut. 5. b. 11. Lev. 19. c. 12. Mat. 5. c. 27.*

† *Ezec. 20. b. 12. Deut. 5. b. 13. Inf. 31. b. 14.*

† *Gen. 2. a. 2.*

"*Deut. 5. b. 16. Mat. 15 a. 4. Eph. 6. a. 2.*

† *Mat. 5. c. 16.*

" *Rom. 7. b. 7. & 13. c. 9.*

ját, se szolgálóját, se ökrét, se szamárát, se semmit a' mi övé. * Az egész 18
nép pedig láttya vala a' szózatokat, és a' villámásokat, és a' trombita-zengést, és a' füstölgő hegyet: és meg-rettenvén és félelemmel meg-rémülvén, távúl állának, * mondván 19
Moysesnek: Szólly te nékünk, és meg-halgattyuk: ne szóllyon nékünk az Úr, hogy talám meg ne hallyunk. * És monda Moyses a' népnek: Ne féllyetek: mert azért jött 20
az Isten hogy meg-próbálna titeket, és hogy az ö félelme lenne bennetek, és ne vétkeznétek. * És távúl álla 21
a' nép: Moyses pedig a' homályhoz járúla melyben az Isten vala. *Monda annak-fölötte az Úr Moysesnek: 22 D
Ezeket mongyad az Israël fiainak: Ti láttátok hogy menyből szóllottam néktek. * Ne chinállyatok 23
ezüst isteneket, se arany isteneket ne chinállyatok magatoknak. * † Oltárt földből chinállyatok nékem, 24
és azon mutassátok-bé a' tí éppenégö és békeséges áldozatotokat, a' juhaitokat, és ökreiteket, minden helyen, mellyen emlekezeti lészen az én nevemnek: el-jövök hozzád, és meg-áldlak téged. * " Hogy-ha 25
kö-óltárt chinálsz nékem, ne építtsed azt faragott kövekből: mert ha fel-emeled a' kést arra, meg-fertez-tetik. * Ne menny-fel az én oltáromra garádichokon, hogy fel ne födöztessék a' te szemérmed. 26

Heb. 12. c. 18. Deut. 18. c. 16.

† Inf. 27. b. 8. & 38. a. 7.

" Deut. 27. a. 5. Ios. 8. f. 31.

XXI. RÉSZ.

EZek az itéletek mellyeket 1
eleikbe adgy. * Ha Zido szolgát vészsz, hat esztendeig 2
szolgállyon néked: a' hetediken szabadon ingyen mennyenki. * A' minémű ruhával be-jövend, ollyannal mennyen-ki: ha 3
felesége vagyon, a' felesége-is eggyütt mennyen-ki. * Ha pedig az 4
ura adand néki feleséget, és fiakat 's leányokat szülend: az asszony-állat 's az ö magzati, légyenek az uráé, ö pedig mennyen-ki az ö ruházattyával. * Hogy-ha mondan- 5
gya a' szolga; Szeretem az uramat, és feleségemet és magzatimat, nem megyek-ki szabadságra: * vigye ötet 6
az ura az istenekhez, és állattassék az ajtóhoz és az ajtó-mellyékihez, és

Deut. 15. c. 12. Ier. 34. c. 14.

fúrja-által annak fülét árral: és ö-
7 rökké szolgája légyen. * Ha valaki el-adangya leányát szolgálóul, ne mennyen úgy ki mint a' rab-
8 szolgálók szoktak ki-menni. * Ha nem tettszik az ö ura szemeinek a' kinek adatott vólt, bochássa-el ötet: de ninch hatalma hogy idegen népnek el-adgya, ha meg-utál-
9 lya ötet. * Ha pedig a' maga fiának jegyzi-el ötet, leányinak szokása-szerént chelekedgyék véle.
10 * Hogy-ha mást vészen néki, gongya légyen a' leány menyegzőjére, és ruházattyára: és a' szemérmetességnek árrát meg ne tagadgya.
11 * Ha e' harom dolgot meg nem chelekeszi, mennyen-ki ingyen pénz-
12 nélkül. * † A' ki meg-veri az embert meg akarván ölni, halállal hal-
13 lyon-meg. * A' ki pedig nem lesel-
C kedett, hanem az Isten adta azt kezébe; helyt rendelek néked, a' melyre
14 kellessék futni. * Ha ki szánt-szándékkal öli-meg felebaráttyát, és leselkedés-által: az óltáromtól-is el-
15 vond ötet, hogy meg-hallyon. * A' ki meg-veri az ö attyát vagy annyát,
16 halállal hallyō-meg. * A' ki embert lop, és azt el-adgya, reá bizonyodván a' vétek, halállal hallyon-meg.
17 * " A' ki meg-átkozza az ö attyát, vagy annyát, halállal hallyon-meg.
18 * Ha egybe-vesznek az emberek, és meg-üti valaki felebaráttyát kővel vagy ököllel, és az meg nem hal, ha-
19 nem ágyon fekszik: * ha fel-kél, és
D kinn-jár a' pálczáján, ártatlan lészen a' ki meg-ütötte; de úgy hogy az ö munkáit, és orvosokra-valo költsé-
20 git meg-fizesse. * A' ki meg-veri szolgáját, vagy szolgálóját pálczávál, és meg-halnak a' kezében, vét-
21 kes lészen. * Ha pedig egy vagy két nap él az-után, ne büntettessék-
22 meg, mert ö pénze-árra. * Ha égybe-vesznek az emberek, és meg-üti valaki a' terhes asszonyt, és noha időtlent hoz, de ö-maga meg-él: annyiban károsíttassék-meg a' mennyit az asszonnak férje kíván, és a'
23 köz-bírák itélnek. * Ha pedig ha-
E lála következik, lelket adgyon lé-
24 lekért, * † szemet szemért, fogat fogért, kezet kézért, lábat lábért,
25 * égetest égetésért, sebet sebért, ké-
26 ket kékért. * Ha ki szemét üti szolgájának, vagy szolgálójának, és

† Levi. 24. c. 17 Deut. 19. a. 2.

" Lev. 20. b. 9. Pro. 20. c. 20. Mat. 15 a. 4. Mar. 7. b. 10.

† Mat. 5. f. 33. Lev. 24 d. 20. Deut. 19. d. 21.

fél-szeművé tészi azokat, szabadon bochássa-el őket a' szemért melliyet ki-ütött. * A' fogát-is ha ki-üti szolgájának, vagy szolgálójának, hasonló-képpen szabadon bochássa-el őket. * Ha az ökör meg-ökleli szarvával a' férfiat, vagy az aszszony-állatot, és meg-halnak, meg-kövezzék: és meg ne egyék annak húsát, és az ökörnek ura büntelen légyen. * Hogy-ha az ökör öklelő volt tegnap s' tegnap-előttől-fogva, és tudománt tettek az urának, és bé nem rekesztette azt, és férfiat vagy aszszony'állatot öl-meg: az ökör-is meg-köveztessék, az urát-is meg-öllyék. * Hogy-ha pénz váltságot vetnek reája, adgyon a' lelkeért valamit tőle kérnek. * Ha valaki fiát és leányát szarvával meg-ökleli-is, hasonló sententzia-alá vettessék. * Ha szolgáját, és szolgálóját ökleli, harmincz siklus ezüstöt adgyon az urának, az ökör pedig meg-köveztessék. * Ha ki vermet nyit, és ás, és bé nem födi azt, és ökör, vagy szamár esik belé; * a' veremnek ura megadgya a' barmok árrát; a' mi pedig meg-holt, övé légyen. * Ha idegen ökör más ökrét meg-sebesíti, és az meg-hal: adgyák-el az eleven ökröt, és oszszák-meg az árrát; a' meg-holtnak húsát pedig egy-más-között oszszák-meg. * Ha pedig tudta hogy az ökör öklelő volt tegnap 's tegnap-előttől-fogva, és nem őrizte azt az ura: adgyon ökröt ökörért, és a' meg-holtat vegye-el egészen.

XXII. Rész.

HA ki ökröt vagy juhot lop, és meg-öli vagy el-adgya: öt ökröt adgyon egy ökörért, "és négy juhot egy juhért. * Ha a' lopó úgy találtatik hogy a' házat rontya vagy meg-ássa, és meg-sebesíttetvén meg-hal: a' ki ütötte, nem lészen bűnös vérében. * Hogy-ha a' nap fel-kelve miveli azt, gyilkosságot chelekedett, meg-hallyon ő-is. Ha ninch mit adni a' lopásért, ő-magát adgyák-el. * Ha elevenen meg-találtatik nála a' mit lopott, akár ökör, akár szamár, akár juh légyen; két annyit adgyon. * Ha valaki kárt tészen a' mezőben, vagy a' szőlőben, és el-bochátta a' barmát hogy meg-egye a' másét: valami leg-jobb lészen az ő mezejében, vagy szőlőjében, azzal fizessen, a' kár bőchűllése-szerént. * Ha tűz támadván tőviſre talál, és környűl-fogja a' gabonának kalangyáit, vagy a' fennálló gabonát a' mezőkön, fizesse-meg a' kárt a' ki a' tűzet gyújtotta. * Ha ki az ő barátyának pénzt, vagy edént adand őrizni; és attól, a' ki fel-fogadta volt, azt el-lopják: ha meg-találtatik a' lopó, két annyit adgyon. * ha titkon vagyon a' lopó, a' háznak ura vitessék az istenekhez, és esküdgyék-meg, hogy kezét ki nem nyújtotta felebarátyának marhájára, * hogy chalárdságot chelekednék, mind ökörben, mind szamárban, és juhban, és öltözetben, és valami meg-károsíthattya: az istenekhez vitettessék mind a' kettőnek ügye: és ha azok ítélik, két annyit adgyon a' felebarátyának. * Ha ki felebarátyának szamárt, ökröt, juhot, és minden-féle barmot ád őrizni; és meghaland, vagy meg-sértetik, vagy meg-fogattatik az ellenségtől, és azt senki nem látta: * esküvés légyen közöttök, hogy nem nyújtotta-ki kezét az ő felebarátya marhájára: "és bé-vészi az Úr az esküvést, és ama' nem kénszerítteték meg-fizetni. * Hogy-ha el-lopták, fizesse-meg a' kárt az urának. * Ha a' vad megmarta, vigye hozzája a' mi meg-öletett, és meg ne fizesse. * A' ki felebaráttyától valami effélét költsön kér, és meg-bénnúl, vagy meg-hal az ura jelen nem létében, kénszerítteték meg-fizetni. * Hogy-ha az ura jelen léend, ne fizesse-meg, főképpen ha bérben fogadtatott volt az ő munkájának fizetéséért. * "Ha ki el-hiteti az el nem jegyeztetett szűzet, és véle hál: adgya-meg jegy-ruháját, és vegye feleségül őtet. * Ha a' szűznek attya nem akarja néki adni, fizessen pénzt a' jegy-ruha módgya-szerént, mellyet a' szűzek szoktak venni. * A' bű-bájosokat ne szenvedd élni. * A' ki barommal közösül, halállal hallyon-meg. * "A' ki idegen isteneknek áldozik, az egy Uron-kivül, meg-öletteték. * A' jövevént meg ne szomoríttsad, se meg ne nyomoríttsad őtet: mert tí-is jövevények voltatok Egyiptus-földén. * "Az özvegynek és árvá-

"2. Reg. 12. b. 6.

"Geneſ. 31. f. 39.

"Deut. 22. d. 29.

"Lev. 19. a. 4.

"Zach. 7. c. 10.

nak ne ártsatok. * Ha meg-sértitek őket, fel-kiáltnak hozzám, és meg-halgatom kiáltásokat: * és fel-gerjed haragom, és fegyverrel verlek-meg titeket, és a' feleségtek özvegyekké lésznek, és a' fiaitok árvákká. * Ha pénzt adandasz kőltsön az én szegény népemnek ki veled lakik, ne szorongasd őtet mint a' sarczoltató, se usorákkal el ne nyomjad. * Ha zálagúl ruházatot vészsz felebarátodtól, nap-nyúgat-előtt add-meg néki. * Mert chak az az ő teste öltözeti, a' mivel bé-födöztetik, és ninch más a' minn hállyon: ha hozzám kiált, meg-halgatom őtet, mert irgalmas vagyok. * Az istenek ne rágalmazd, és † a' te néped fejedelmét ne átkozzad. * Dézmáidat, és żengéidet ne késlél meg-adni: "a' te fiaid-közzül az elsőszülöttet nékem adgyad. * Hasonló-képpen chelekedgyél az ökrökből-is és juhokból: heted napig légyen az annyával, nyólczad napon nékem adgyad azt. * Szent emberek légyetek előttem: a' melly húst a' vadak meg-kóstoltak, meg ne egyétek, hanem vesslétek az ebeknek.

† *Act. 23. a. 5.*
" *Lev. 22. b. 8. Ezech. 44. g. 30. Sup. 13. a. 2. & b. 12. Inf. 33. b. 19.*

XXIII. Rész.

BÉ ne vegyed a'hazug szót: és kezedet bé ne adgyad, hogy az istentelenért hamis tanusságot mongy. * Ne kövesd a' sokasságot a' gonosz-tételre: sem az itéletben, a' sokak tettszésén meg ne nyugodgyál, hogy az igaztól el-hajolly. * A' szegényen se könyörülly a' törvényben. * "Ha elől-találod ellenségednek el-tévelyedett ökrét, vagy szamárát, hajts-visza ő-hozzája. * Ha látandod a' te gyűlölődnek szamárát a' terh-alatt fekünni, el ne menny mellőle, hanem emeld-fel vele. * Elne fordíttsad a' szegénnek itéletit. * Fuss a' hazugságtól. Az ártatlant és igazat meg ne öllyed: mert gyűlölöm az istentelent. * "Se ne végy ajándékokat, mellyek meg-vakíttyák az eszeseket-is, és el-fordíttyák az igazaknak beszédit. * A' jövevénnek bántására ne légy. mert tudgyátok a' jövevények lelkét; "mert tí-is jövevények vóltatok Egyiptus-földén. * Hat esztendeig vesséd-be földedet, és gyűjts-be annak gyümölchét. * Hetedik esztendőben pedig hadd-el azt, és nyúgottasd-

" *Deut. 22. a. 1.*
" *Dan. 13. f. 53.*
" *Deut. 16. d. 19. Eccli. 20. d. 32. Gen. 46. a. 5.*

meg, hogy egyék-meg a' te néped szegényi: és valami meg-maradand, egyék-meg a' mezei vadak: úgy chelekedgyél szőlőddel, és olaj-termő helyeddel-is. * Hat nap munkálkodgyál: hetedik nap meg-szűnnyél, hogy nyúgodgyék az ökröd és szamárod: és hogy nyúgodgyék a'szolgálód fia, és a' jövevény. * Mindeneket a' miket néktek mondottam, meg-őrizzetek. És az külső istenek nevére ne esküdgyetek, se ne hallassék a' szátokból. * Három úttal minden esztendőben innepeket illyetek nékem. * A' kovásztalanok innepét meg-őrizzed. Hét nap egyél kovásztalant, "a' mint meg-parancholtam néked, az új gabonák havának idején, a' mikor ki-jöttél Egyiptusból: † ne láttassál az én színem-előtt üressen. * És a' te munkád żengéi aratásának innepét-is, valamit vetsz a' mezőn. és az esztendőnek végén-valo innepet-is, mikor bé-gyűjtöd minden gyümölchödet a' mezőről. * Esztendőben háromszor jelennyék-meg minden férfiu a' te Urad Istened-előtt. * Ne áldozzad az én áldozatomnak vérét kovászszal, se meg ne maradgyon az én innepemnek kövére reggelig. * A' földed gabonájának żengéit vidd a' te Urad Istened házába. Ne főzd a' gödölyét az ő annya tejében. * Imé én elküldöm az Angyalomat, ki előtted mennyen, és meg-őrizzen az úton: és bé-vigyen a' helyre mellyet készítettem. * Meg-böchüllyed őtet, és halgasd az ő szavát, és meg ne vesséd: mert el nem szenvedi ha vétkezel, és az én nevem vagyon ő-benne. * Hogy-ha halgatod az ő szavát, és meg-chelekesszed mind a' miket szóllok, ellensége lészek ellenségidnek, és nyomorgatom nyomorgatóidat. * "És előtted mégyen az én Angyalom, és bé-viszen téged az Amorræusokhoz, és Hetæushoz, és Ferezæushoz, és Kananæushoz, és Hevæushoz, és Jebusæushoz, kiket én meg-rontok. * Ne imádgyad azok istenit, se ne tiszteltellyed azokat: ne chelekedgyed az ő chelekedeteket, hanem meg-rontsad őket, és el-törjed az ő állo-képeit. * És szolgállyatok a' ti Uratoknak Istenteknek, hogy meg-álgyam a' te kenyeridet és vizeidet, és el-vegyem a' betegséget közzüled. * Nem

" *Inf. 33. a. 2. Ios. 24. c. 11. Deut. 7. c. 22.*

léſzen magtalan, ſem meddő a' te földedben: a' te napidnak ſzámát bétöltöm. * Az én félelmemet bochátom elötted, és meg-ölök minden népet a' kihez bé-mégy: és minden ellenſégidet meg-futamtatom elötted: * darázokat bochátván elől, kik meg-futamtattyák a' Hevæuſt, és a' Kananæuſt, és a' Hetæuſt, minek-elötte bé-menny. * Nem űzöm-ki azokat ſzíned-elől egy eſztendőben; hogy a' föld puſztává ne légyen, és vadak nevekedgyenek ellened. * Laſſan-laſſan űzöm-ki őket ſzíned-elől, míg meg-ſzaporodol, és bírod a' földet. * Határidat pedig a' Veres-tengertől-fogva a' Palæſtinuſok tengeréig téſzem, és a' puſztától-fogva a' folyó-vízig: kezetekbe adom a' föld lakóit, és ki-űzöm őket ſzínetek-elől. * Ne tégy ſzövetſéget vélek, ſe az ö iſtenekkel. * Ne lakjanak földedben, hogy talám bűnt ne tételſenek veled ellenem, ha az ö iſteneknek ſzolgálſz: melly néked bizony botránkozáſodra léſzen.

Deut. 7. c. 14.

Deut. 7. a. 2. Inf. 34. b. 15.

XXIV. RÉSZ.

MOyſeſnek-is monda: Jőj-fel az Úrhoz te, és Aaron, Nádab, és Abiu, és Iſraël-közzül a' hetven vének, és imádgyatok távúl. * És chak egyedül Moyſes mennyen-fel az Úrhoz, és amazok közel ne mennyenek: ſe a' nép fel ne mennyen véle. * El-jöve azért Moyſes, és az Úrnak minden beſzédit és itéletit meg-beſzélé a' köſſégnek: és felele az egéſz nép egy ſzóval: Az Úrnak minden beſzédit, mellyeket ſzóllott, meg-chelekedgyük. * Meg-írá pedig Moyſes mind az Úr beſzédit: és reggel fel-kelvén óltárt építe a' hegy-allyán, és tizen-két jel-oſzlopot az Iſraël tizenkét nemzetſége-ſzerént. * És el-küldé az Iſraël fiainak ifiait, és éppen-égő áldozatokat mutatának-bé, és békeſéges áldozatokat áldozának az Úrnak, borjúkat. * Vévé azért Moyſes a' vérnek felét, és pohárokba tőlté: a' meg-maradott réſzét pedig az óltárra önté. * És fel-vévén a' ſzövetſég könyvét, olvaſá a' nép halláſára. kik mondának: Mind a' miket mondott az Úr, meg-chelekedgyük, és engedelmeſek léſzünk. * Ő pedig a' vért vévén, a' népre hínté, és monda: Ez a' ſzövetſég vére, mellyet ſzerzett az Úr veletek mind ezekről a' beſzédekről. * És fel-menének Moyſes és Aaron, Nádab, és Abiu, és az Iſraël hetven vénei: * és láták az Iſraël Iſtenét: és az ö lábai-alatt mint ſáfir-kőből-való álkotmány, és mint az ég, mikor tiſzta. * És azokra, kik meſzſze mentek vala az Iſraël fiai-közzül, nem veté kezét, és láták az Iſtent, és evének, és ivának. * Monda pedig az Úr Moyſeſnek: Jőj-fel hozzám a' hegyre, és légy ott: és kő-táblákat adok néked, a' törvént, és a' parancholatokat, mellyeket írtam: hogy taníttſad őket. * Fel-kelének Moyſes és Jóſue a' ſzolgája: és fel-menvén Moyſes az Iſten hegyére, * monda a' véneknek: Várjatok itt míg meg-térünk hozzátok. Veletek vagyon Aaron és Hur: ha valami vetekedés támad, ö-eleikbe vigyétek. * És mikor fel-ment vólna Moyſes, bé-burítá a' felyhő a' hegyet, * és az Úr dichőſége a' Sinai-hegyen lakék, be-burítván azt felyhővel hat napig: hetedik napon pedig ſzóllítá őtet a' homály közepiből. * Vala pedig az Úr dichőſégének ſzíne, mint az égő tűz a' hegynek tetején az Iſraël fiai-elött. * És bemenvén Moyſes a' kődnek közepire, fel-méne a' hegyre: és lőn ott negyven nap, és negyven éjjel.

XXV. RÉSZ.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, hogy ſzedgyenek nékem elſő ajándékokat, "minden embertől a' ki ſzabad akarattyaſzerént adgya, vegyétek-el azokat. * Ezek pedig a' miket el kell vennetek: Aranyat, és ezűſtöt, és rezet, * és kék's veres ſelymet, és kétſzer feſtett karmazín ſelymet, és bíbort, kechke ſzőrt, * és veresített kos bőröket, és kék bőröket, és ſétim-fákat: * olajt a' lámpáſok fel-ékeſitéſére: kenetre-valo fű-ſzerſzámokat: és jo illatú fűſtölő ſzerſzámokat: * ónyx-köveket, és egyéb drága köveket, az éfodnak és a' melly-előnek ékeſitéſére. * És Szent-helyet chinállyanak nékem, és közöttök lakom: * "a' hajléknak, mellyet mutatok néked, és annak tiſzteletire-valo minden edényeknek tellyes haſonlatoſſága-ſzerént: és így chinállyátok azt: * Szekrént chinállyatok ſétim-fából, melynek hoſzſza harmad-fel kö-

"Inf. 35. a. 5.

Heb. 9. a. 2.

" Heb. 9. c. 20.

Exod. 24.

nyöknyi

nyöknyi légyen: a' ſzéli más-fél kö-
nyöknyi: magaſſága haſonló-képpẽ
más-fél könyöknyi. *És meg-ara-
nyazd azt tiſzta arányal belől 's kivől:
és chinálly felyűl körös-körűl aran'-
koronát: *és négy arany-karikát,
mellyeket tégy a'ſzekrény négy ſzeg-
letire: két karika légyẽ eggyik óldal-
ján, és kettő a' máſikán. * Chinálly
rudakat-is ſétim-fából, és buríts-meg
azokat arannyal. *És bocháſd a'kari-
kákba mellyek a' ſzekrény óldalain
vannak, hogy azokon hordozzák:
*mellyek mindẽkor a' karikákbã lé-
gyenek, és ſoha ki ne vonattaſſanak a-
zokból. *És tedd a' ſzekrénbe a' bizõ-
ſágot mellyet néked adok. *Chinál-
ly kegyelem-táblát-is tiſzta arany-
ból: harmad-fél könyöknyi légyen
a' hoſzſza, és más-fél könyöknyi a'
ſzéli. * Chinálly két Kérubimot-is
vert aranyból, a' felelö-helynek mind
két-felére. *Az eggyik Kérub légyẽ
eggyik óldalán, a' máſik a' máſikán.
* Mind két óldalát a'kegyelẽ-táblá-
nak bé-födgyék ki-terjeſztvén ſzár-
nyokat, és a' felelö-helyt bé-födvén,
és egy-máſra nézzenek, orczájokat a'
kegyelem-táblára fordítván, mellyel
bé-födetik a'ſzekrény; *melybe tedd
a' bizonyſágot mellyet néked adok.
* Onnét parancholok, és ſzóllok né-
ked a' kegyelem-táblárol, és a' két
Kerubimok-közzűl, kik a' bizonyſág
ſzekrénye-fölött léſznek, mind a'mi-
ket parancholok te-általad az Iſraël
fiainak. * Aſztalt-is chinálly ſétim-
fából, két könyöknyi hoſzſzat, és egy
könyöknyi ſzéleſt, és más-fél kö-
nyökni magaſſat. *És meg-aranyazd
azt tiſzta arannyal: és chinálly annak
arany pártázatot körös-körűl,* és a'
pártázatnak négy újnyi magas által-
ſzegett koronát: és azon-felyűl, más
arany koronátskát. *Négy arany-ka-
rikát-is chinálly, és tedd azokat azon
aſztal lábainak négy ſzegletire. *A'
korona-alatt légyenek az arany ka-
rikák, hogy azokba bocháſſák a' ru-
dakat, és hordoztathaſſék az aſztal.
*A'rudakat-is ſétim-fából chináld, és
be-burittſad arányal az aſztal hordo-
záſára. * Chinálly tálakat-is, és ché-
ſzéket, temiényezőket, és pohárokat
tiſzta aranyból, mellyekben bé kell
mutatni az eledeli áldozatokat. *És
tedd elömbe mindenkor az aſztalra a'
ki-tött kenyereket. * Chinálly tiſzta

aranyból vert gyertya-tartót-is, an-
nak ſzárát, és ágait, pohárit, és gomb-
jait, és abból ſzármazo liliomit. *Hat
ág jöjön-ki az óldaliból, hárõ az eg-
gyik óldalból, és három a' máſikból.
* Három pohárka légyen mindenik
ágon mondola módgyára, a' gombal
és liliommal eggyütt: és haſonló-
képpẽ hárõ pohárka mondola mód-
gyára a'máſodik ágõ; a'gombal és li-
liommal eggyütt. ez léſzẽ a' hat ágak
alkotmánya, mellyeket a' ſzárból
kell ki-hozni: * magán pedig a'gyer-
tya-tartón légyenek négy pohárkák
mondola módgyára, és mindeniken
gombok és liliomok. *A' gombok a'
két ág-alatt három helyẽ légyenek,
mellyek mindeneſtől hatõ léſznek az
egy ſzárbol ſzármazván. * A' gom-
bok-is azért 's az ágak-is abból léſz-
nek, mindenek tiſzta vert-aranyból.
* Chinálly hét lámpáſt-is, és tedd a'
gyertya-tartóra azokat, hogy világ-
goskodgyanak egy más-ellenében.
*A' ham' vévők-is, és a' hol meg-ól-
tſák az el-vött hãvat, tiſzta aranyból
légyenek. * A' gyertya-tartónak tel-
lyes mértéke mindẽ edényivel légyẽ
egy talentom tiſzta arany. *"Nézd-
meg, és a'példa-ſzerént chelekedgyél,
melly néked mutattatott a' hegyen.

XXVI. Rész.

A' Hajlékot pedig így chinál-
lyad: Tíz kárpitot viſzſzált
bíborból, és kék 's veres, és
kétſzer-feſtett karmazín ſe-
lyeből, tarka tőzött mívvel chinálly.
*Eggyik kárpitnak a' hoſzſza huſzõ-
nyólcz könyöknyi légyen: a' ſzéli
négy könyöknyi légyen. Egy mérté-
kűek légyenek mind a'kárpitok. *Öt
kárpit egybe-foglaltaſſék, és a' más
öte-is hasõlo foglaláſſal kapcholtaſ-
ſék-egybe. *Kék ſelyẽ fogãtókat chi-
nálly a' kárpitok óldalin és tetein,
hogy egy-máshoz foglaltathaſſanak.
*Ötven fogantója légyẽ a' kárpit-
nak mind két-felől, úgy rendelve,
hogy a'fogãtó a'fogantónak ellenébẽ
légyẽ, hogy eggyik a' máſikhoz fog-
laltathaſſék. * Chinálly ötven arany
karikát-is, mellyekkel a'kárpitok fe-
deli egybe-foglaltaſsanak, hogy egy
hajlék légyen. * Chinálly tizen-egy
ſzőr-kárpitot-is a' hajlék fedele bé-
födéſére. * Eggyik kárpit hoſzſza
harmincz könyöknyi légyen: és négy
a' ſzéli: egy-arányu mértéke légyen

" *Heb. 8. b. 5. Act. 7. f. 44.*

Exod. 25.

mind

mind a' kárpitoknak. * Mellyek-
közzül ötöt külön foglally-egybe, és
hatot külön egy-másba, úgy hogy a'
hatodik kárpitot a' fedél elein meg-
kétszerezd. * Chinálly ötven fogan-
tót-is az eggyik kárpit szélin, hogy a'
másikkal egybe-foglaltathassék: és
ötven fogantót a' másik kárpit szélin,
hogy a' másikhoz foglaltassék. * Chi-
nálly ötven réz kapchot-is, mellyek-
kel egybe-foglaltassanak a' fogan-
tók, hogy mind azokból egy fedél lé-
gyen. * A' mi pedig meg-marad a' fe-
dél kárpitiból, tudn'illik, az egy kár-
pit mely a' számot meg-halladgya, a'
felével född-be a' hajlék hátúllyát.
* És eggyik részről egy könyöknyi
függjön-alá, a' másikról-is egy, a' mivel
hosszabbak a' kárpitok, mind a' két
óldalát bé-födvén a' hajléknak. * Chi-
nálly más burítékot-is a' fedélnek ve-
res kos bőrből: és e' fölött meg más
burítékot kék bőrből. * Chinálly fen-
állo deszkákat-is a' hajléknak sétim-
fából, * mindeniknek hosszu tíz kö-
nyöknyi légyen, és a' széli más-fél.
* A' deszkák óldalain két vésés légyen,
mellyekkel eggyik deszka a' másik
deszkához foglaltassék: és így chinál-
tassanak mind a' deszkák. * Ezek-közzül húsz légyen a' déli óldalon, melly
Delre hajol. * Azoknak negyvén ezüst
talpat önts, hogy két talp tétessék
mindenik deszka-alá a' két szegletire.
* A' hájlék másik óldalán-is, melly É-
szakra hajol, húsz deszka légyen, * neg-
vén ezüst talpok lévén. két talp téte-
sék mindenik deszka-alá. * A' hajlék-
nak pedig nap-nyúgatra hat deszkát
chinálly, * és meg más kéttőt mellyek
a' szegletekre állattassanak a' hajlék-
megett. * És egybe-foglalva légye-
nek az allyától a' tetejéig, és mind
azokat egy foglalás tartsa. * A' két
deszkán-is, mellyeket a' szegletekre
kell tenni, hasonló egybe-foglalás lé-
gyen. És légyenek mindenestől
nyólcz deszkák, azoknak tizen-hat
ezüst talpok, két talpat számlálván
egy deszkára. * Chinálly öt rudat-is
sétim-fából a' deszkák tartására a'
hajlék eggyik óldalán, * és más öt öt
a' másikán, és annyi számút nap-nyú-
gatra: * mellyek eresztessenek a' desz-
kák közepibe végül végig. * A' desz-
kákat-is meg-aranyazd, és önts azok-
ba arany-karikákat, mellyeken a' ru-
dak a' deszkákat tartsák: mellyeket
be-burits arany lannákkal. * És állasd
fel a' hajlékot a' példa-szerént melly
néked a' " Hegyén mutattatott. * Chi-
nálly suporlátot-is kék 's veres, és
kétszer festett karmazin selyemből,
és viszszált bíborból, tőzött mível és
szép tarkán szőttet: * mellyet fel-függ-
gesszsz a' sétim-fa négy oszlop-előtt,
mellyek aranyazva légyenek, 's aran'
fejek légyen, de ezüst talpok. * Egy-
be-aggattassék pedig a' suporlát a' ka-
rikákkal, és azo-belől helyhezteszd a'
bizonság szekrényét, mellyel a' Szét-
hely, és a' Leg-szétebb hely el-válasz-
tassanak. * Helyhezteszd a' kegyelem-
táblát-is a' bizonyság szekrényére a'
Szétek szétébe: * és az asztalt a' supor-
láton-kivül: és az asztal-ellenébe a'
gyertya-tartót a' hajlék déli óldalára:
mert az asztal Északra állyo. * A' haj-
lék bé-menetelin suporlátot-is chi-
nály kék 's véres, és kétszer festet kar-
mazin selyéből, és viszszált bíborból,
tőzött mívvel. * És a' sétim-fa öt osz-
lopot aranyazd-meg, mellyek-előtt
fel-vonattassék a' suporlát: mellyek
nek fejek arany, és a' talpok réz légyen.

XXVII. Rész.

CHinálly óltárt-is sétim-fából,
öt könyöknyi légyen a' hosz-
sza, és annyi a' széli, az-az,
négy-szegű, és háro könyök-
nyi a' magassága. * A' négy szegle-
tin pedig szarvai légyenek: és burits-
bé azt rézzel. * És chinálly a' hoz-va-
ló űstöket a' hámu fel-szedésére, és
fogókat, 's villákat, és tűz tartokat:
mindén edényt rézből chinálly. * Réz
rostélyt-is hálo-módra: melynek
négy szegletin négy réz karika légyen.
* mellyeket tégy az óltár űrege-alá,
és a' rostély az óltar közepéig légyen.
* Chinálly két rudat-is az óltárnak
sétim-fából, mellyeket réz plehek-
kel burits-be. * és bochásd a' kari-
kákba, és légyenek az oltár két ól-
dalán a' hordozásra. * " Ne merön, ha-
nem üresen és hézagon chináld azt
belől, a' mint néked a' Hegyén meg-
mutattatott. * Chinálly a' hajléknak
pitvart-is, melynek a' déli részén Dél-
re légyenek kárpitok viszszált bíbor-
ból: száz könyöknyi légyen eggyik
óldalának hosszsza. * És húsz oszlo-
pot annyi réz talpakkal, mellyeknek
fejek az ő metszésekkel ezüst légyen.
* A' képpén az Északi óldalán-is hosz-
szára légyen száz könyöknyi kárpit,
húsz oszlop, és ányi-számu réz talp, és
azok fejei az ő metszésekkel ezüst. * A'

" Sup. 24. c. 20

Inf. 38. a. 6.

" Sup. 20. d. 24

pitvar ſzéleſségén pedig, melly Nap- C
nyúgatra néz, légyen ŏtven kŏnyŏk-
nyi kárpit, és tíz oſzlop, és annyi talp.
* A' pitvarnak azon a' ſzéleſségén-is 13
mely Nap-keletre néz, ŏtvē kŏnyŏk
légyen. * mellyekben tizen-ŏt kŏ- 14
nyŏknyi kárpit légyē eggyik óldalō,
és hárō oſzlop, 's annyi talp. * A' má- 15
ſik óldalon-is tizen-ŏt kŏnyŏknyi
kárpit légyen, három oſzlop 's annyi
talp. * A' pitvar bé-menetelin pedig 16
légyē húſz kŏnyŏknyi kárpit, kék 's
veres, és kétſzer feſtett karmažin ſe-
lyemből, és viſzſzált bíborból, tőzŏt
mívvel. négy oſzlopa légyen, annyi
talpakkal. * A' pitvarnak mindē oſz- 17
lopi kŏrŏs-kŏrűl burítva légyenek
ezűſt lannákkal, ezűſt fejekkel, és réz
talpakkal. * A' pitvar hoſzſza ſzáz 18
kŏnyŏknyi légyen, a' ſzéli ŏtven, a' D
magaſsága ŏt kŏnyŏknyi légyen: és
viſzſzált bíborból légyē, és réz talpai
légyenek. * A' Hajléknak minden 19
ſzolgálattyára és czeremoniáira-va-
lo minden edényit, és mind annak 's
mind a' pitvarnak ſzegeit rézből chi-
náld. * Parāchold-meg az Iſraël fiai- 20
nak, hogy hozzanak néked olaj-fák-
ról-valo igen tiſzta és kŏlűben tőrt
olajt: hogy a' lámpás mindenkor ég-
jen * a' bizonyſág hajlékában, a' ſu- 21
porláton-kivűl, melly a' bizonyſág
eleire fűggeſztetet. És azt rēdellye-el
Aarō és a' fiai, hogy reggelig világoſ-
kodgyék az Úr-elŏtt. Orŏk ſzertartás
légyen ez az Iſraël fiai maradékinál.

XXVIII. RÉSZ.

VEdd melléd a' bátyádat-is 1
Aarōt a' fiaival az Iſraël fiai- A
kŏzzűl, hogy papſággal ſzol-
gállyanak nékem: Aaron,
Nádab, és Abiu, Eléazar, és Itamar:
* És chinálly ſzēt ruhát a' bátyádnak 2
Aaronnak dichőſégre és ékeſségre.
* És ſzólly minden bőlch ſzívűeknek, 3
kiket be-tőltŏttem okoſságnak lel-
kével, hogy chinállyanak ruhákat
Aaronnak, mellyekbē meg-ſzentel-
tetvén ſzolgállyon nékē. * Ezek léſz- 4
nek pedig az őltŏzetek mellyeket chi
nállyanak: Melly-előt, és válra-valót,
kŏntŏſt, ſzoros gyólch ruhát, ſűveget
és ŏvet. Chinállyanak ſzēt őltŏzete-
ket a' bátyádnak Aaronnak, és a' fiai-
nak, hogy papſágban ſzolgállyanak
nékē. * Es vegyenek aranyat, és kék 5
's veres, és kétſzer feſtett karmažín
ſelymet, és bíbort. * Chinállyák pe- 6

dig a' válra-valót aranyból, és kék 's
B veres, és kétſzer feſtett karmažin ſe-
lyemből, és viſzſzált bíborból tarka
hímmel. * A' két ſzéli egybe-foglal-
7 va légyen mind a' két felső réſzének
óldalán, hogy egybe érjenek. * A'
ſzŏvéſ-is, és az egéſz hím-varrás arā'-
ból légyen, és kék 's veres, és kétſzer
feſtett karmažin ſelyemből, és viſz-
ſzált bíborból. * És végy két ónyx-
9 kŏvet, és meſd azokra az Iſraël fiai
neveit: * hat nevet eggyik kőre, és
10 hatot a' máſikra, az ŏ ſzűletéſek ren-
di-ſzerént. * Kŏ-metſzŏ munkával,
11 és a' drága kŏ-metſző meſterſégével
metteſd azokra az Iſraël fiai neveit,
12 aranyba foglalván kŏrŏs-kŏrűl: * és
C helyhezteſd a' válra-valónak két ól-
dalára, az Iſraël fiainak emlekezetűl.
És viſellye Aaron az ŏ neveket az Úr-
elŏtt mind két vállán, emlekezetért.
13 * Chinálly horgokat-is aranyból,
14 * és két egy-máſtól fűggŏ lāczotskát
tiſzta aranyból, mellyeket a' horgok-
15 ba ereſzſz. * Chinálly itéletnek mel-
ly-előjét-is, tarka mívvel a' válra-va-
lónak ſzŏvéſe-ſzerént aranyból, kék
's veres és kétſzer feſtett karmažín ſe-
16 lyēből, és viſzſzált bíborból. * Négy-
ſzegű légyē és kétſzeres: egy araſz lé-
17 gyen mind hoſzſza, mind ſzéli. * És
foglally abba négy rendel kŏveket:
az elsŏ rendben légyen ſárdius, és to-
18 pázius, és ſmaragd: * a' máſodikban
19 karbunkulus, ſáfir, és jáſpis: * a' har-
madikbā ligúri⁹, akátes, és ametiſtus:
20 * a' negyedikbē kryſolitus, onikinus,
és beryll⁹. aranyba foglalva légyenek
21 rendek-ſzerént. * És légyenek azokō
az Iſraël fiainak nevŏk: tizen-két név
légyē fel-metſzve, mindenik kőre eg'
név a' tizen-két nemzetſég-ſzerént.
22 * Chinálly a' melly-előn egy-máſtól
D fűggő lánczokat tiſzta aranyból: * és
23 két arany karikát, mellyeket tégy a'
24 melly-előnek két felsŏ réſzére: * és az
arany-lánczokat foglald a' karikák-
25 ba, mellyek ānak ſzélin vānak: * és a'
lánczok végeit két horoggal egybe-
foglald a' válra-valónak mind két ól-
26 dalán melly a' melly-előt nézi. * Chi-
nálly két arany karikát-is, mellyeket
tégy a' melly-előnek végſŏ ſzegleti-
re, mellyek a' válra-való ellenében
27 vannak, és a' hátúllyát nézik. * És
még más két arany karikát, mellye-
ket tégy a' válra-valónak két alſo
óldalára, melly az alſo egybe-

foglaláſnak ſzinét nézi, hogy egybe-
foglaltathaſsék a' válra-valóval. * És 28
ſzoríttaſsék a'melly-elő az ő karikái-
nál-fogva a' válra-való karikáihoz
kék ſinórral, hogy az őſzve-foglalás
ſzépen meg-maradgyon, és egy-máſ-
tól a' melly-elő és a' válra-valo el ne
válhaſsanak. * És hordozza Aaron 29
az ő mellyén az Iſraël fiai neveit az E
itéletnek melly-előjén, mikor bé-
mégyen a' Szent-helyre, őrők eml-
kezetűl az Úr-előtt. * Tegyed pedig 30 A
az itéletnek melly-előjébe a' Tudo-
mánt és az Igaſságot, mellyek légye-
nek az Aaron mellyén mikor az Úr-
eleibe mégyen: és viſellye az Iſraël
fiai itéletit a' mellyén az Úr ſzíne-e-
lőtt mindékor. * A'válra-való ruhá- 31
ját-is chinállyad éppen kék ſelyem-
ből; * melynek felſő réſzén a' közé- 32
pin légyen a' fönek-valo haſitáſa, és
körös-környűl ſzőtt perémes, a' mint
ſzokott lenni a' ruhák ſzélin, hogy
kűnnyen el ne ſzakadgyon. * Alól 33
pedig azon kőntős alſó perémire kö- F
rös-körűl, mint poma-granátokat
chinálly, kék's veres és kétſzer feſtett
karmazin ſelyemből, chengettyűket
egyelítvén közikbe, * úgy hogy egy 34
arany chengettyű légyen és poma-
gránát: és meg más arany chengettyű
és poma-gránát. * "És ebbe öltöz- 35
zék Aaron a'ſzolgálat tiſztiben, hogy
hallaſsék a'chengés mikor be-mégyé
a' Szent-helyre, és ki-jő az Úr ſzíne-
előtt, és meg ne hallyon. * Chinálly 36
lannát-is tiſzta aranyból: melyre kő-
metſző mívvel fel-meſsed: Szétſég az
Úrnak. * És kőſd-meg azt kék ſinór- 37
ral, és légyen a' ſűvegen, * a' fő pap 38
homlokát érvén. És viſellye Aaron az
ő vétkeket minden ajandékokban és
adományokbā, mellyeket be-mutat-
tak és ſzenteltek az Iſraël fiai, minden
ő ajandékokban és adományokban.
Légyen pedig a' lánna mindenkor a'
homlokán, hogy meg-engeſzteltes-
ſék nékik az Úr. * És ſzoríts-meg a' 39
kőntőſt bíborral; ſűveget-is bíbor- G
ból chinálly, és övet tőzött mívvel.
* Az Aarō fiainak pedig gyólch ruhá- 40
kat chinálly, és öveket, és ſűvegeket,
dichőſégre és ékeſségre: * és öltöz- 41
teſd-fel mind ezekkel Aaront a' bá-
tyádat, és a'fiait ő-véle. És mindenik-
nek kezeit meg-ſzēteld, őket-is meg-
ſzenteld, hogy papſágban ſzolgállyā-
nak nékē. * Chinálly gyólch gatyát- 42

is, hogy be-fődgyék ſzemérmeket, a'
vékonyoktól-fogva a' tomporokig:
* és éllyenek azokkal Aaron és a' fiai 43
mikor bé-mennek a'bizonyſág hajlé-
kába, vagy mikor az óltárhoz közel-
getnek hogy a'Szent-helyen ſzolgál-
lyanak, hogy vétkeſek lévén meg ne
hallyanak. Örők törvénye légyen
Aaronnak, és a' magvának utánna.

XXIX. Rész.

DE ezt-is chelekedd, hogy 1 *Lev. 9.*
nékem papſágra ſzenteltes- *a. 2.*
ſenek. Végy egy borjút a'
chordából, és két makula-
nélkűl-valo koſt, * és kováſztalā ke- 2
nyereket, és kováſz-nélkűl-valo le-
pént, mely olajjal egyelíttetett légyē,
olajjal meg-kent kováſztalan pogá-
chákat: mind búza liſzt-langból chi-
nállyad. * És koſárba tévén vidd-fel: 3
a'borjút-is és a'két koſt. * És Aaront 4
's a'fiait állaſd a'bizonyſág hajléka aj-
tajához. És midőn meg-moſod vízzel
az atyát a'fiaival, * őltőzteſd-fel Aarōt 5
a'ruháiba, az-az, a'gyólchba's a' kön-
tősbe, és a' válra-valóba, és a' melly-
előbe, mellyet ſzoríts-meg az övel.
* És a' ſűveget a' fejére tedd, és a' ſzēt 6
lannát a' ſűvegre, * és a' kenet olaját 7
önts a' fejére; és illy ſzer-tartáſsal B
ſzenteltesſék-meg. * A' fiait-is oda 8
állaſd, és öltőzteſd gyólch kőntőſők-
be, és övedzed-be az övel, * Aaront 9
tudn'illik's a' fiait, és tedd-fel a' ſűve-
gőket: és én papim léſznek örők ſzer-
tartáſsal. Minek-utánna meg-ſzen-
teled a' kezőket, * † állaſd a' borjút- 10 *† Lev.*
is a' bizónyſág hajléka-eleibe. És te- *1. a. 3.*
gyék a' kezeket Aaron és a'fiai annak
fejére, * és öld-meg azt az Úr ſzíne- 11
előtt a'bizonyſág hajléka ajtaja-mel-
lett. * És vévén a' borjú vérből, hín- 12
tſed azt az óltár ſzarvaira az újoddal,
a' több vért pedig tőlts annak talpa-
mellé. * "Es vegyed mind a' kövérit 13 *" Lev.*
melly a' bélit bé-födözi, és a' máj há- *3. a. 3.*
lóját, és a' két veſéjét, és a' melly kö-
vérſég azokon vagyon, és áldozván
égeſd-meg az óltáron: * a' borjú hú- 14
ſát pedig, és bőrét és ganeját égeſd-
meg a' táboron-kivűl, azért hogy bű-
nért-valo áldozat. És vedd az eggyik
koſt, melynek fejére tegyék kezeket 16
Aaron és a' fiai. * Mellyet midőn
meg-ölendeſz, végy annak vérében, 17
és önts az óltár-körűl. * Magát pe-
dig a' koſt vagdald darabokra, és an-
nak meg-moſott bélit és lábait tedd

Exod. 28.

a' vagdalt húſra, és annak fejére. * Es égeſd-meg áldozván az egéſz koſt az óltáron: az Úrnak be-mutatott áldozattya, az Úr áldozattyának gyönyörűſéges illattya. * Vegyed a' máſik koſt-is, annak fejére tegyék kezeket Aaron és a' fiai. * Mellyet midőn meg-ölendeſz, végy annak vérében, és hintſed Aaronnak és a' fiainak jobb fülének ſzélire, és az ő jobb kezek és lábok hüvelykire, és öntſed a' vért körös-környül az oltárra. * És mikor véjendeſz a' vérben melly az óltáron vagyon, és a' kenetnek olajában, hintſd-meg Aaront és a' ruháit, az ő fiait és azok öltözetit. És meg-ſzentelvén őket és a' ruhájokat, * vegyed a' koſnak kövérit, és farkát, és a' háját melly bé-födi az éltető részeket, és a' máj hálóját, és két veſéit, és a' melly kövérſég azokon vagyon, és a' jobb lapoczkáját, azért hogy meg-ſzenteléſnek koſa. * És egy kaláchot, olajos lepént, pogáchát a' kováſztalá kenyerek koſárából, melly az Úr ſzine-eleibe tétetett. * és tégy mindeneket Aaronnak és a' fiainak kezekre, és ſzételd-meg őket fel-emelvén az Úr előtt. * És végy-el mindeneket az ő kezekből: és gyújts-meg az óltáron éppen-égő áldozattúl, igen gyönyörűſéges illatot az Úr ſzíne-előtt, mert ő áldozattya. * Vegyed a' kos ſzegyét-is, mellyel Aaron meg-ſzenteltetett, és ſzenteld-meg azt fel-emelvén az Úr-előtt, és te réſzed légyen. *És ſzételd-meg a' fel-emeltetett ſzegyet-is, és a' lapoczkát mellyet a' koſból el-válaſztottál, * mellyel meg-ſzenteltetett Aaron és a' fiai, és légyen az Aaron és a' fiai réſze örök törvénnyel az Iſraël fiaitól: mert azok, az ő békeſéges áldozattyoknak, mellyeket be-mutatnak az Úrnak, ſzengéi és kezdeti. * A' ſzent ruha pedig, mellyel Aaron él, ő-utánna légyen az ő fiaié, hogy meg-kenetteſſenek abban, és meg-ſzenteltetſſenek az ő kezek. * Hét napig éllyen azzal, a' ki fő pappá rendeltetik ő-helyette az ő fiai-közzűl, és a' ki be-mégyen a' bizonyſág hajlékába hogy ſzolgállyon a' Szent-helyen. * A' meg-ſzenteléſnek pedig koſát vegyed, és főzd-meg annak húſát a' ſzent helyen: mellyet egyék-meg Aarón, és a' fiai. *† A' kenyereket-is mellyek a' koſárban vannak, a' bizonyſág hajlékának ajtájánál egyék-meg, * hogy légyen engeſztelő áldozat, és ſzenteltetſſenek-meg a' bé-mutatóknak kezei: * Idegen azokból ne egyék, mert ſzételtek. Hogy-ha meg-marad a' ſzentelt húſból, vagy a' kenyérekből reggelig, égeſd-meg a' maradékát tűzzel: meg ne egyék, mert ſzenteltek. * Mind a' miket parancholtam néked, meg-chelekedgyed Aaronnal és a' fiaival. Hét napig ſzentellyed az ő kezeket: * és a' bűntől-valo meg-tiſztúláſért mindé-nap bérjút mutaſs-bé. És tiſztítſd-meg az óltárt midőn meg-öltöd a' bűn bochánatért-valo áldozatot, és kend-meg azt a' meg-ſzételéſre. * Hét napig tiſztíttſad az óltárt, és ſzételtellyed, és Szenteknek ſzente léſzé. mindé valaki azt illetendi, meg-ſzenteltetik. *Ez a' mit áldozzál az óltáron: " Eſztendős két bárányt minden-nap ſzűnetlen. * eggyik bárányt reggel, és a' máſikat eſtve. * tőrött olajjal meg-hintett tized réſz ẽmlye-liſztet, melynek mértéke légyen a' hín negyed réſze, és annyi mértékű bort itali-áldozatra az eggyik bárányak. * A' máſik bárányt pedig áldozzad eſtvére, a' reggeli áldozátnak rendi-ſzerént, és azok-ſzerént mellyeket módottunk, a' gyönörűſégnek illattyára: * az Úr áldozattya ez, örök áldozatúl a' ti nemzetſégtekben, a' bizonyſág hajlékának ajtájánál az Úr-előtt, holott rendelem hogy ſzóllyak néked. * És ott parancholok az Iſraël fiainak, és meg-ſzenteltetik az óltár az én dicsőſégemmel. * Meg-ſzentelem a' bizonyſág hajlékát-is az óltárral, és Aaront a' fiaival, hogy papſágban ſzolgállyanak nékem. * És lakom az Iſraël fiai-között, és léſzek ő Iſtenek; * és meg-tudgyák hogy én vagyok az ő Urok Iſtenek, ki őket Egyiptus-földéből ki-hoztam, hogy közöttök laknám, én ő Urok Iſtenek.

XXX. Rész.

CHinálly öltárt-is ſétim-fából, jo illatu fűſtölő áldozatnak égetéſére: * a' hoſzſza egy könyöknyi légyen, és egy a' ſzéli, az-az, négy-ſzegű, és két könyöknyi a' magaſsága. Szarvak jőjenek-ki abból. * És burits-meg azt tiſzta aránnyal, mind annak roſtéllyát, 's mind az óldalát körös-környül, és a' ſzarvait. És chinálly annak arany koronátſkát kö-

† *Lev. 8. f. 31. & 24. b. 9. Mat. 12 a. 4.*

" *Num. 26. a. 6.*

rős-kőrnyűl, * és két arany karikát a' korona-alatt mindenik óldalán, hogy azokba rudakat bocháſsanak, és hordoztaſsék az óltár. * A' rudakat-is ſétim-fábol chinállyad, és megaranyazzad. * És helyhezteſd az óltárt a' ſuporlát-ellenébe, melly a' bizonyſág ſzekrénye-előtt fűgg a' kegyelem tábla-előtt, mellyel bé-fődetik a' bizonyſág, a' hol ſzóllok néked. * És gyönyörűſéges jo illatot áldozván égeſſen azon Aaron reggel. Mikor a' lámpáſokat el-kéſziti, gyújtſa-meg azt: * és mikor el-rakja azokat eſtvére, égeſsen őrők jó illatú füſtőt az Úr-előtt a'ti nemzetſégtekben. * Ne vigyetek arra más módon egyelíttetett jó illatú füſtőt, ſe egyéb bé-mutatott és áldozatra-valo állatot, ſe eledeli áldozatokat ne áldozzatok. * És könyörögjön Aaron annak ſzarvain egyſzer eſztendőben, a' vérrel melly a' bűnért áldoztatott, és engeſzteléſt ſzerezzen azon a' ti nemzetſégtekben. Szentek-ſzenti léſzen ez az Úrnak. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * † Mikor bé-véſzed az Iſraël fiainak ſzám-ſzerént-valo ſommáját, adgyanak minnyájan váltſágot az ő lelkekért az Úrnak, és chapás nem léſzen ő-rajtok mikor meg-ſzámláltatnak. * Ezt adgya pedig minden, a' kinek neve meg-ſzámláltatik, a' templom mértéke-ſzérént fél ſikluſt. "A' ſiklusban húſz fillyér vagyon. A' ſikluſnak fele mutattaſsék-bé az Úrnak. * A' ki ſzámban vagyon, húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, váltſágot adgyon. * A' gazdag ne adgyon a' fél ſikluſhoz; a' ſzegény ſemmit el ne vegyen abból. * És a' fel-vett pénzt, mellyet az Iſraël fiai adtak, adgyad a' bizonyſág hajlékának ſzolgálattyára, hogy emlekezetek légyen az Ur-előtt, és kegyelmezzen-meg az ő lelkeknek. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Chinálly réz kádat-is az ő talpával, moſdáſra: és helyhezteſsed azt a' bizonyſág hajléka és az óltár-közőtt. És vizet tőltvén, * moſsák-meg abban Aaron és a' fiai az ő kezeket és lábokat, * mikor bé-mennek a' bizonyſág hajlékába, és mikor az óltárhoz járúlnak, hogy jo illatu füſtőt áldozzanak aző az Urnak, * hogy ne-talám meg ne hallyanak. őrők ſzer-tartás légyen

† *Num. 1. a. 2.*

" *Lev. 27. c. 25. Num. 3. g. 27. Ezech. 45. d. 12*

ez ő-néki, és az ő követkőző magvának. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, * mondván: Végy fű-ſzerſzámokat, a' leg-jobb és válaſztott myrrában öt-ſzáz ſikluſt: és fél-annyi fa-hejat, az-az, két-ſzáz ötven ſikluſt, a' kalamusban azonképpē két-ſzáz ötvent, * a' káſiábā pedig öt-ſzáz ſikluſt a' Szent-hely mértekével, egy hín mérték fa-olajt: * és chinálly kenetre-valo ſzēt olajt, patikáros meſterſégével kéſzíttetett kenetet, * és kend-meg azzal a' bizonyſág hajlékát, és a' ſzövetſég ſzekrényét: * és az aſztalt az ő edényivel, a' gyertya-tartót, és annak eſzközit, a' jo illatu füſtnek * és az éppen-égő áldozatnak óltárit, és minden ſzerſzámokat mellyek azoknak ſzolgálattyához tartoznak. * És mindeneket meg-ſzentelly, és Szentek-ſzenti léſznek: a' ki illetendi azokat, meg-ſzenteltetik. * Aaront és a' fiait meg-kennyed, és meg-ſzentellyed őket, hogy papſággal ſzolgállyanak nékem. * Az Iſraël fiainak-is meg-mongyad: Ez a' kenetnek olaja ſzent légyen nékem a' ti nemzetſégtekben. * Embernek teſte azzal meg ne kenetteſsek, és annak kéſzítéſe-ſzerént máſt ne chinállyatok, mert meg-ſzenteltetett, és ſzent léſzen nálatok. * Valamelly ember ollyat chinál, és abból idegennek ád; ki-tőrőltetik az ő népe-közzűl. * És monda az Úr Moyſeſnek: Végy fűſzerſzámokat, myrrának żengéjét, és onyxot, jo illatu galbanumot, és igen világos temiént, mind egyenlő mértékűek légyenek: * és chinálly egyelíttetett jo illatu füſtőlőt patikáros meſterſégével: ſzorgalmatoſon egyelíttetett légyē, és tiſzta, és megſzenteléſre mélto. * És midőn igen apró porrá tőrendeſz mindeneket, tégy abból a' bizonyſág hajléka-eleibe, a' melly helyen meg-jelenem néked. Szentek-ſzente légyen néktek a' jó illatú füſtőlő. * Illyen egyelítéſt ne chinállyatok magatok ſzolgálattyára, mert ſzent az Úrnak. * Valamelly ember haſonlót chináland, hogy annak ſzagával éllyen, el-véſz az ő népei-közzűl.

XXXI. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Ímé nevén hittā Beſéleel Úrinak a' Hur fiának fiát Júda nemzetſégéből,

* és be-töltöttem őtet az Isten lelkével, bölcheséggel, és értelemmel, és tudománnyal minden munkára, 3
* hogy gondollyon mindent valamit mesterséggel chinálhatni aranyból, és ezüstből, és rézből, * márvány-kőből, és drága-kövekből, és külömb-féle fákból. * És társúl adtam néki az Akisamek fiát Ooliabot a' Dán nemzetségéből. És minden tudós szívébe helyheztettem bölcheséget: hogy mindeneket meg-chinállyanak mellyeket néked parancholtam, * a' szövetség hajlékát, és a' bizonyság szekrényét, és a' kegyelem táblaját, melly azon felyül vagyon, és a' hajléknak minden edényit, * és az asztalt 's annak edényit, igé tiszta gyertya-tartót az ő edényivel, és a' jo illatu füstnek, * és az éppen-égő áldozatnak óltárit, és azoknak minden edényit, a' kádat az ő talpával, * a' szent ruhákat az Aaron pap 's a' fiai szolgálattyára, hogy el-járjanak az ő tisztekben a' szent dolgokban. * a' kenetnek olaját, és a' fü-szerszámokból chinált jo illatu füstölőt a' Szent-helyre; mindent a' mit parancholtam néked, meg-chinállyanak. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak, és mond meg-nékik: † Meg-lássátok hogy a' szombatomat meg-őrizzétek: mert jel köztöttem és köztöttetek a' ti nemzetségtekben: hogy tudgyátok hogy én az Úr, ki titeket meg-szentellek. * Őrizzétek-meg a' szombatomat: mert szent néktek: a' ki azt meg-fertezteti, halállal hallyon-meg: a' ki dolgot tészen azon, el-vész annak lelke az ő népe-közzül. * Hat nap tegyetek dolgot: a' hetedik napon szombat vagyon, az Úrnak szent nyugodalma. valaki dolgot tészen azon a' napon, meg-hallyon. * Megőrizzék az Israël fiai a' szombatot, és meg-illyék azt az ő nemzetségekben. Örökké-valo kötés éz * köztöttem és az Israël fiai-köztött, és örökké-valo jel. " Mert hat nap alkotta az Úr a' mennyet és a' földet, és a' heredíken meg-szűnt a' dologtól. * És el-végezvén ezeket a' beszédeket, adá az Úr Moysesnek a' Sinai hegyén, † a' bizonyságnak Isten újával íratott két kő-táblát.

3 1 A 4 5 6 B 2 7 3 4 8 9 5 10 6 11 B 7 12 13 C 8 14 9 10 15 C 11 16 D 17 12 18 13

† *Sup. 20. b. 8. Ezech. 20. b. 12.*

" *Gen. 1. d. 31.*

† *Deut. 9. b. 10.*

XXXII. Rész.

LÁtván pedig a' nép hogy Moyses késnék alá-jöni a' hegyről, egybe-gyülvén Aaron-ellen, monda: " Kelly-fel, chinálly nékünk isteneket, kik előttünk járjanak: mert imez emberen Moysesen, ki minket Egyiptus-földéből ki-hozott, nem tudgyuk mi történt. * És monda nékik Aaron: Vegyétek-le az arany fül-függőket a' feleségtek és fiaitok és leányitok füleiről, és hozzátok hozzám. * És meg-chelekedé a' nép a' mit parancholt vala, Aaronnak vívén a' fül-függőket. * † Mellyeket mikor el-vőtt vólna, öntésbe formálá, és azokból öntött borjút chinála. és mondának: Ezek a' te istenid Israël, kik téged ki-hoztak Egyiptus-földéből. * Mellyet midőn látott vólna Aaron, óltárt épite előtte, és a' hirdető szavával kiáltatá, mondván: Hólnap az Úr innepe vagyon. És fel-kelvén reggel, áldozának éppen-égő és békeséges áldozatokat, " és le-üle a' nép enni, és innya, és fel-kelének játtzani. * Szólla pedig az Úr Moysesnek, mondván: † Eredgy, menny alá: vétkezett a' néped, mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből. * Hamar el-távoztak az útról mellyet nékik mutattál: és öntött borjút chináltak magoknak, és imádták, és áldozván annak áldozatokat, mondottak: † Ezek a' te istenid Israël, kik téged ki-hoztak Egyiptus-földéből. * És ismég monda az Úr Moysesnek: " Látom hogy e' nép kemény-nyakú: * ereszsz-el engem, hadd gerjedgyen-fel ellenek haragom, és tőröllyem-el őket, és téged nagy nemzetté tészlek. * Moyses pedig kéri vala az ő Urát Istenét, mondván: † Miért gerjed-fel, Uram, haragod a' néped-ellen, mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből, nagy erővel, és vastag kézzel? * Kérlek, ne mongyák az Egyiptziusok: Álnokúl vitte-ki őket, hogy meg-ölné a' hegyeken, és el-törlené a' födről: chendeszedgyék-meg haragod, és légy kegyelmes a' néped gonoszságának. * Emlekezzél-meg Abrahámról, Isaákról, és Israëlről a' te szolgaidról, kiknek meg-eskűdtél tennen-magadra, mondván: " Meg-

" *Act. 7. c. 40.*

† *Ps. 105. d. 29.*

" *1. Cor. 10. b. 7.*

† *Deut. 9. b. 12.*

† *3. Reg. 12. g. 28.*

" *Inf. 33. a. 3.*

† *Deut. 9. c. 13. Ps. 105. b. 23. Num. 14. c. 13.*

" *Gen. 12. b. 7.*

& 15. b. 7. & 48. c. 16.

sokasítom a' tí magotokat mint az ég chillagit: és ezt az egész földet, melyről szóllottam, a' ti magotoknak adom, és birjátok azt mindenkoron. * És meg-engeszteltették az Úr hogy ne chelekedné a' gonoszt mellyet szóllott vala az ő népe-ellé. * És megtére Moyses a' hegyről, kezében viselvén a' bizonyság két táblaját, mellyek mind két-felől irva, * és Isten chinálmányi valának: Istené vala az iráś-is, ki-metszve a' táblákra. * Halván pedig Jósue a' kiáltozó nép zúrzavarját, monda Moysesnek: Viadalnak kiáltása hallatik a' táborban. * Ki felele: Nem harczra nódítók kiáltása ez, sem futásra kénszerítők zajgása: hanem éneklőknek szózattyát hallom én. * És mikor el-közelgetett vólna a' táborhoz, látá a' borjút, és a' tánczolókat: és igen meg-haraguván, el-veté kezéből a' táblákat, és el-töré azokat a' hegy tövében: * és ragadván a' borjút mellyet chináltak vala, meg-égeté, és porrá rontá, mellyet a' vízbe hínte, és innyok ada abból az Israël fiainak. * És monda Aaronnak: Mit chelekedett néked e' nép, hogy igen nagy bűnt hoznál reá? * Kinek ő felele: Ne haragudgyék az én uram: mert isméred e' népet, hogy hajlando a' gonoszra: * mondának nékem: Chinálly nékünk isteneket, kik előttünk járjanak: mert ime' Moysesen, ki minket ki-hozott Egyiptus-földéből, nem tudgyuk mi történt. * Kiknek én mondék: Kinek vagyon közzűletek aranya? El-hozák, és nékem adák: és vetém azt a' tűzbe, és ez a' borjú jöve-ki. * Látván azért Moyses hogy a' nép meg-fosztatott vólna (mert meg-fosztotta-vala őtet Aaron az undokságnak gyalázattyáért, és az ellenség-között mezítelenné tette vala.) * és álván a' tábor kapuján, monda: Ha ki az Úré, álljon mellém. És egybe-gyűlének hozzája mind a' Lévi fiai: * kiknek monda: Ezt mongya az Israël Ura Istene: A' férfiu kösön kardot óldalára: menjetek-el, és térjetek-meg eggyik kaputól a' másikig a' tábor közepin, és öllye-meg ki-ki az attyafiát, és jo akaróját, és felebarátyát. * És chelekedének a' Lévi fiai a' Moyses beszéde-szerént, és el-húlla a' napon úgy-mint huszon-három ezer ember. * És monda Moyses: Meg-szenteltétek kezeiteket ma az Urnak, ki-ki az ő fiában, és attyafiában, hogy áldás adattassék néktek. * Másod nap pedig szólla Moyses a' népnek: Fölötte nagy vétekkel vétkeztetek: fel-megyek az Úrhoz, ha valami-módon meg-kérlelhetem őtet vétketekért. * És meg-térvén az Úrhoz, monda: Kérlek, vétkezett e' nép fölötte nagy bűnnel, és arany isteneket chináltak magoknak: vagy bochásd-meg nékik e' vétket, * a' vagy ha nem chelekeszed, törölly-ki engem a' te könyvedből mellyet irtál. * Kinek monda az Úr: A' ki ellenem vétkezik, azt törlöm-ki az én könyvemből: * te pedig menny-el, és vidd-el e' népet a' hová néked mondottam: az én angyalom előtted mégyen. Én pedig a' boszszú-állás napján meg-látogatom ezt az ő bűnöket-is. * Meg-veré azért az Úr a' népet a' borjú-miatt-valo bűnért, mellyet Aaron chinált vala.

XXXIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: Eredgy, menny-fel erről a'helyről te, és a' néped mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből, a' földre mellyért megeskűdtem Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak, mondván: † A' te magodnak adom azt: * és előtted-járó Angyalt küldök, hogy ki-űzzem a' Kananæust, és Amorræust, és Hetæust, és Ferezæust, és Hevæust, és Jebusæust, * és menny-bé a' téjjel és mézzel-folyó földre. Mert nem megyek-fel veled: " mivel kemény-nyakú nép vagy, hogy talám el ne veszeszelek az úton. * És halván a' nép ez igen gonosz beszédet, síra: és senki szokás-szerént fel nem öltözék ékességébe. * És monda az Úr Moysesnek: Szólly az Israël fiainak: Kemény-nyakú nép vagy, egyszer fel-megyek közitekbe, és el-töröllek. Már most tedd-le ékességedet, hogy tudgyam mit chelekedgyem veled. * Le-tévék azért az Israël fiai az ékességöket a' Hóreb hegyétől-fogva. * Moyses-is vévén a' hajlékot, felvoná a' táboron-kivül messze, és hívá annak nevét Szövetség-hajlékának. És minden nép, a' kinek valami kérdése vala, ki-méne a' Szövet-

† Gen. 12. b. 7. Sup. 23. c. 10. Ios. 24. c. 11. Deut. 7. d. 21.

" Sup. 32. b. 9. Deut. 9. c. 13.

ſég-hajlékához a' táboron-kivűl.
* És mikor ki-mégyen vala Moyſes a' hajlékhoz, fel-kél vala az egéſz nép, és ki-ki az ő ſátora ajtaja-előtt áll vala, és nézik vala a' Moyſes hátúllyát míg a' ſátorba menne. * Bémenvén pedig ő a' Szövetſég hajlékába, a' felyhő-oſzlop alá-ſzáll vala, és meg-áll vala az ajtónál, és ſzóll vala Moyſeſsel, * minnyájan látván hogy a' felyhő-oſzlop a' hajlék ajtajánál állana. És ők állanak vala, és imádgyák vala az ő ſátorok ajtaitól.
* Szóll vala pedig az Úr Moyſeſſel ſzínről ſzínre, mi-képpen ſzokott ember baráttyával ſzóllani. És midőn ő meg-térne a' táborba, az ő ſzolgája Jóſue a' Nun fia, a' gyermek, nem távozik vala el a' Hajléktól.
* Monda pedig Moyſes az Úrnak: Parancholod hogy ki-vigyem e' népet; és nem jelented-meg nékem kit küldeſz el velem, fő-képpen mivel azt mondottad: Iſmérlek téged nevedről, és kedvet találtál előttem.
* Ha azért kedvet találtam előtted, mutaſd-meg nékem az orczádat, hogy iſmérjelek téged, és találjak kedvet ſzemeid-előtt: tekints a' te népedre e' nemzetſégre.
* És monda az Úr: Az én orczám mégyen előtted, és nyugodalmat adok néked.
* És monda Moyſes: Ha magad ellőttünk nem mégy, ne vígy-ki minket e' helyről.
* Mert miben tudhattyuk, én, és a' néped, hogy kedvet találtunk ſzíned-előtt, hanem-ha velünk járandaſz, hogy dichőítteſsünk mindē népektől kik a' földön laknak?
* Monda pedig az Úr Moyſesnek: Ez igétis mellyet mondottál, meg-chelekeſzem: mert kedvet találtál előttem, és téged nevedről iſmérlek.
* Ki monda: Mutaſd-meg nékem a' te dichőſégedet.
* Felele: Én meg-mutatok néked minden jót, és kiáltom az Úr nevét te-előtted: és könyörűlök a'kin akarok, † és kegyelmes léſzek a' kin nékem tettſzik.
* És meginte monda: Nem láthatod az orczámat: mert nem lát engem az ember, és él.
* És iſmég; Ímé, ugymond, hely vagyon én-nálam, és állly a' kő-ſziklán.
* És mikor az én dichőſégem által-mégyen, a' kő-ſzikla haſadékjába állatlak téged, és bé-födlek jobb kezemmel, míg által-megyek:
* és el-vészem kezemet, és a' hátúlſóimat meg-látod: az orczámat pedig nem láthatod.

† *Rom. 9. c. 15.*

Exod. 33.

XXXIV. Rész.

ÉS továbbá monda: Vágj két kő-táblát magadnak az előbbenyiekhez-képeſt, és felírom azokra az igéket, mellyek vóltak a' táblákon mellyeket el-tőrtél.
* Légy kéſzen reggel hogy mingyáráſt fel-jőj a' Sinai hegyre, és állly velem a' hegy tetején.
* Senki fel ne jöjön veled, és ne láttaſsék valaki az egéſz hegyen: ſe ökrök ſe juhok ne legelteſsenek ellenében.
* Faraga azért két kő-táblát mineműek az-előtt valának: és éjjel fel-kelvén, a' Sinai hegyre hága, a' mint parancholta vala néki az Úr, elvívén magával a' táblákat.
* És mikor alá-ſzállott vólna az Úr a' felyhőben, Moyſes véle álla, híván az Úr nevét.
* Ki előtte által-menvén, monda: Uralkodó Úr Iſten, irgalmas és kegyelmes, tűrő és ſok könyörűleteſségű, és igaz-mondó;
* "ki megőrized az irgalmaſságot, ezeriglen: ki el-véſzed a' hamiſságot, és a' vétkeket és bűnöket, és ſenki előtted ő magától nem ártatlan.
† Ki megfizeted az atyák hamiſságát a' fiakban és unokákban, harmad és negyed ízig.
* És ſietvén Moyſes, le-hajla arczal a' földig, és imádván,
* monda: Ha kedvet találtam Uram ſzíned-előtt, kérlek hogy járj velünk (mert a' nép kemény-nyakú,) és vedd-el hamiſságinkat és bűneinket, és bírj minket.
* Felele az Úr: Én kötéſt ſzerzek mindenek láttára, jeleket chelekeſzem mellyek ſoha nem láttattanak a' földön, ſe ſemmi nemzetſégekbē: hogy láſsa e' nép, melynek közepette vagy, az Úrnak rettenetes chelekedetét mellyet chelekedendő vagyok.
* Tarts-meg mindeneket mellyeket ma parancholok néked: magam ki-űzöm ſzined-elől az Amorræuſt, és Kananæuſt, és Hetæuſt, és Ferezæuſt, és Hevæuſt, és Jebuſæuſt.
* Meg-láſd hogy ſoha annak a' földnek lakoſival barátſágot ne ſzerezz, melly néked romláſodra légyen:
* hanem az ő óltárit el-rontſad, faragott képeit el-tőrjed, és berkeit ki-vágjad:
* ne imádgy idegen iſtent. Boſzſzú-állo Úr az ő neve, az Iſten boſzſzú-állo.
* † Kötéſt ne ſzerezz

Deut. 10. a. 1.

« Pſal. 142. d. 2.

† Ier. 32. c. 18. Deut. 5. a. 9.

Deut. 5. a. 2. Ier. 32. a. 2.

† *Deut. 7. a. 2.*

rezz azok a' tartományok emberivel: hogy midőn paráználkodnak az ő istenekkel, és imádgyák az ő bálványokat, el ne híjon téged valaki
† *1. Reg. 11. a. 2.* hogy egyél az áldozatokból. * † Se 16
feleségét ne végy a' leányi-kőzzűl a' fiaidnak: hogy minek-utánna ők paráználkodnak, ne paráználkodtassák a' fiaidat-is az ő istenekkel. * Öntőtt isteneket ne chinálly magadnak. 17
* A' kovásztalanok innepét meg-őrizzed. Hét nap egyél kovásztalant, 18
C a'mint parancholtam néked, az új gabonák havának idején: mert tavaszi időnek hólnapjában jőttél-ki Egyiptusból. * " Minden hím, melly a' *" Sup. 13. a. 2. b. 12. & 32. d. 19.* 19
mehet meg-nyittya, enyim lészen. minden állatból, mind őkrőkből 's mind juhokból, enyim lészen. * A' 20
szamárnak első vemhét juhon váltsmeg: ha pedig váltságot nem adandasz érette, meg-ölettessék. Az első-szűlőtt fiadat válts-meg: és ne
A láttassál színem-előtt üresen. * Hat 21
nap munkálkodgyál, a' hetedik napon szűnnyél-meg szántani és aratni.* † A' hetek innepét tartsa'te búza aratásodnak zsengéiben, és az 22
innepet, mikor az esztendőnek ideje forgásában mindenek bé-takarttatnak. * Esztendőnek három idejében, minden férfiad jelennyék-meg 23
az Israël mindenhato Urának Istenének szine-előtt. * Mert mikor el- 24
vészem a' nemzetségeket színed-elől, és határidat ki-terjesztem, senki nem lesseskedik földed-után, fel-menvén te, és jelen lévén a' te Urad Istened szine-előtt esztendőben háromszor. *" Sup. 23. d. 18. 19.* * " Ne áldozd kovászszal az áldoza- 25
tom vérét: se ne maradgyon reggelig a' Fásе innepének áldozattyából. 26
† *Deut. 14. c. 21.* * A' földed gábonája zsengéit viddfel a' te Urad Istened házába. † Ne főzd a' gődölyét az ő annya tejében.
* És mondá az Úr Moysesnek: Írd- 27
meg magadnak ez igéket, mellyekkel mind veled's mind Israëllel szövetséget szerzettem. * "Lőn azért ott 28
" Sup. 24. d. 18. az Úrral negyven nap és negyven éjjel: kenyeret nem őtt, és vizet nem
" Deut. 9. b. 6. c. 18. Deut. 4. b. 12. ivott, " és írá a' táblákra a' szövetségnek tíz igéit. * És midőn le-szállana Moyses a' Sinai-hegyről, tartya 29
vala a' bizonyság két tábláit, és nem tudgya vala hogy szarvas vólna az orczája az Úr beszéde társalkodásából. * Látván pedig Aaron és az Is- 30

raël fiai Moysesnek szarvas orczáját, 31
félnek vala közel járúlni. * És hívattatván tőle, viszsza-menének mind Aaron's mind a' synagóga fejedelmi. És minek-utánna szóllott 32
vólna nékik, * hozzája menének minnyájan az Israël fiai-is: kiknek meg-parancholá mind a' miket hallott vala az Úrtól a' Sinai hegyen. 33
* És el-végezvén beszédit, † fede- 34
let tőn orczájára. *Mellyet, be-menvén az Urhoz, és véle szólván, el-vészen vala míg ki-menne, és akkor meg-mongya vala az Israël fiainak mind a' mik néki parancholtattak vala. * Kik láttyák vala a' ki-jövő 35
Moysesnek szarvas orczáját; de ismég bé-födé orczáját, mikor vélek szóll vala.

† *2. Cor. 3. c. 13.*

XXXV. Rész.

ÁNnak-okáért egybe-gyűlvén az Israël fiainak minden sokasága, monda nékik: Ezek a' miket parancholt az Úr, hogy meg-légyenek. 1
* Hat nap tegyetek dolgot: a' hetedik nap légyen néktek szent, szombat, és az Úr nyugodalma: a' ki azon 2
dolgot tészen, meg-ölettessék. * Ne gyújtsatok tűzet semmi lakó-helyeitekben szombat-nap. * És monda 3
Moyses az Israël fiai egész gyülekőzetinek: Ez a' beszéd méllyet parancholt az Úr, mondván: * Válasszatok-el magatok-kőzt az első ajándékokat az Úrnak. " Minden szabad 4
akarattyából, és jo szívből adgya azokat az Úrnak: aranyat, és ezűstőt, 5
és rezet, * kék 's veres, és kétszer festett karmazín selymet, és bíbort, 6
kechke szőrt, * és veresített kos bőrőket, és kék bőrőket, sétim-fákat, 7
* és olajt a' lámpások fel-ékesítésére; és hogy kenet chináltassék, és gyönörűséges jo illatu füstőlő; * onyx 8
kőveket, és drága kőveket a' válravalónak és melly-előnek fel-ékesítésére. * Valaki kőzzűletek bőlch, jőjön-elő, és chinállya-meg a'mit az Úr 9
parancholt: * a' Hajlékot tudn'illik, 10
és annak fedelét, és buritékját, a' karikákat, és a' dezkázatot a' rudakkal: a' szegeket 's a' talpakat: * a' 11
Szekrént és a' rudakat, a' kegyelem táblat, és a' suporlátot, melly az- 12
eleibe ki-terjesztetik: * az Asztalt a' rudakkal és edényekkel, és a' ki-tőtt 13

" Sup. 25. a. 2.

kenyerekkel : * a' Gyertya-tartót a' világok tartáſára, annak edényité s a' lámpáſokat, és az olajt a' tűz táplálaſára: * a' jo illatu füſt Oltárát, és a' rudakat, és a' kenetnek olaját, és a' fü-ſzerſzámokból-valo jo illatú füſtölőt : a' hajlék ajtajára-valo Suporlátot : * az Éppen-égő áldozatok óltárát, és annak réz roſtéllyát az ő rudaival és edényivel : a' kádat 's annak talpát : * a' pitvar Kárpitit az oſzlopokkal és talpakkal, a' pitvar ajtajára-valo ſuporlátot, * a' hajlék és pitvar ſzegeit az ő köteleivel : * a' Ruházatokat, mellyekkel élnek a' Szent-helynek ſzolgálattyában, a' fő papnak Aaronnak és a' fiainak ruháit, hogy papſágban ſzolgállyanak nékem. * És ki-menvén az Iſraël fiainak egéſz ſokaſága Moyſes ſzíneelől, * bé-mutaták igen kész és aitatos elmével az első ajándékokat az Úrnak, a' bizonyſág hajléka épületire. Valami a' tiſzteletre és a' ſzent ruhákra ſzükſéges vala, * a' férfiak az aſzſzony'állatokkal oda adák, a' kézre-valo pereczeket és fül-függőket, gyűrőket, és kar-ékeſitőket: minden arany edény az Úr ajándéki-kőzibe válaſztaték. * A' kinek vólt kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazín ſelyme, bíborja, és kechke ſzőri, veresíttetett kos bőrei, és kék bőrei, * ezüſtnek és réznek terméſi, az Úrnak vívék, és ſétim-fákat külömb-külömb ſzükſégekre. * De a' túdós aſzſzonyok-is, a' mit fontak vala, adának kék, veres, és karmazín-ſelymet, és bíbort, * és kechke ſzőrt, ſzabad akarattyokból adván mindeneket. * A' fejedelmek pedig adának onyxkőveket, és drága köveket a' válravalóra és melly-előre, * és fü-ſzerſzámokat és olajt a' lámpáſok fel-ékeſitéſére, és a' kenetnek el-kéſzítéſére, és a' gyönyörűſéges jo illatu füſtölőnek meg-chináláſára. * Minden férfiak és aſzſzony'állatok aitatos ſzívvel mutaták-bé az ajándékokat, hogy meg-lennének az alkotmányok mellyeket parancholt vala az Úr Moyſes-által. Az Iſraël fiai minnyájan ſzabad akaratból-valókat ſzentelének az Úrnak. * És monda Moyſes az Iſraël fiainak: † Ímé nevén hítta az Úr Beſéleet a' Hur fiának Urinak fiát Juda nemzetſégéből. * És bé-tőltötte őtet Iſtennek lelkével, bőlcheſéggel és értelémmel, és tudománnyal és minden meſterſéggel, * aranyból és ezüſtből, és rézből-valo mívnek ki-gondoláſára, és meg-chináláſára, * és a' kövek mettſzéſére, és fa-faragáſra: valami meſterſéggel fel-található, * az ő ſzivébe adta. Ooliabot-is az Akiſamek fiát Dán nemzetſégéből: * mind a' kettőt oktatta bőlcheſéggel, hogy a' fa-faragónak, tarkázot mív ſzővőnek, és tőzőnek mívőket meg-chinállyák, kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazín ſelyemből, és bíborból, és meg-ſzőjenek mindeneket, és mindé-féle újſágokat-is találljanak.

† *Supr. 31. a. 2.*

XXXVI. Rész.

MUnkálkodék azért Beſéleel, és Ooliab, és minden bőlch férfiu, kiknek az Úr bőlcheſéget és értelmet adott, hogy meſterſégeſen meg-tudnák chinálni, a' mik a' Szent-helynek ſzolgálattyára ſzükſégeſek, és a' mellyeket parancholt az Úr. * És mikor Moyſes elő-hítta vólna őket, és minden túdós férfiat kinek az Úr bőlcheſéget adott vala, és a' kik ſzabad akarattyokból ajánlották vala magokat a' mív chinálaſára, * nékik adá az Iſraël fiainak mindé ajándékit. Kik mikor ſzorgalmatoſkodnának a' múnkában, minden-nap reggel a' fogadáſokat bé-viſzi vala a' nép. * Annak-okáért a' míveſek kénſzeríttetvén Moyſeſhez menni, * mondának: Többet hord a' nép hogy-ſem mint ſzükſéges. * Meg-parancholá azért Moyſes hogy a' hirdető ſzavával kikiáltatnék: Se férfiu ſe aſzſzony'állat többet ne hozzon a' Szent-helynek mívére. És így meg-ſzűnének az ajándékok hordáſától, * mivelhogy az adományok elegek, és fellyeb-valók-is valának. * És chinálának minden bőlch ſzívűek a' hajlék mívének el-végezéſére, tíz kárpitot viſzſzált bíborból, és kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazín ſelyemből, tarka mívvel, és tarkán-ſzővő meſterſéggel: * melynek eggyike, hoſzſzára huſzon-nyőlcz könyöknyi vala, és ſzélire négy. egy mértéke, vala mind a' kárpitoknak. * És őt kárpitot foglala egybe, eggyiket a' máſikkal, és a' más ötöt-is egybe-foglalá. * Chinála kék fogantókat-is az egy-

Sup. 26. a. 1.

1. Par. 21. d. 29.

gyik kárpit szélin mind két óldalán,
és a' második kárpit szélin hasonló-
képpen. * hogy egy-más-ellenében 12
lennének a' fogantók, és egy-máshoz
foglaltatnának. * azért ötven arany- 13
karikákat-is önte, mellyek egy-
be szorítanák a' kárpitok fogantóit,
és egy sátor lenne. * Chinála tizen- 14
egy kárpitot-is kecske szőrből a' haj-
lék fedelének bé-buritására: * egy- 15
gyik kárpitnak hoszsza harmincz
könyöknyi vala, és a' széli négy: egy
mértékűek valának mind a' kárpi-
tok: * mellyeknek ötét külön fog- 16
lalá-egybe, és a' más hatát külön.
* És ötven fogantót chinála az egy- 17
gyik kárpit szélin, és ötvent a' másik
kárpit szélin, hogy egy-máshoz fog-
laltatnának. * És ötven réz kapchot, 18
mellyekkel egybe-foglaltatnék a' fe-
dél, hogy mind a' kárpitokból egy
burítéк lenne. * Chinála a' hajlék- 19
nak burítékot-is meg-veresitett kos
bőrökből: és azon-felyül más fede-
let kék bőrökből. * Chinálá fenn- 20
álló deszkákat-is a' hajléknak sétim-
fából. * Tíz könyöknyi vala az eg- 21 1
gyik deszkának hoszsza: és más-fél A
könyöknyit tart vala a' széli; * két- 22
két vésés vala mindenik deszkán,
hogy eggyik a' másikhoz foglaltat-
nék. Igy chelekedék a' hajléknak
minden deszkáin. * Mellyek-köz- 23
zül húsz dél-felé vala a' Déli szél-el-
lenében, * negyven ezüst talpakkal. 24 3
Két talp tétetik vala eggyik deszka-
alá a' szegletnek két részére, a' hol az
óldaloknak véséi a' szegleteken el-
végeztetnek vala. * A' hajléknak 25
részére-is, melly Északra néz vala,
húsz deszkákat chinála, * negyven 26
ezüst talpakkal, két talpat mindenik
deszkához. * Nap nyugat-ellenében 27 6
pedig, az-az, a' hajléknak a' részére
melly a' tengert nézi, chinála hat
deszkát, * és más kettőt a' hajléknak 28 7
minden szegletire hátúl: * mellyek 29
ősszve-foglalva valának az alsó rész-
től-fogva a' felsőig, és egybe-foglal-
tatnak vala egyenlő-képpen. Igy 8
chelekedék mind két-felől a' szegle- B
teken: * hogy nyólcz deszkák vól- 30
nának eggyütt, és tizen-hat ezüst tal-
pok vólna, tudn'illik két-két talp 9
mindenik deszka-alatt. * Chinála 31
rudakat-is sétim-fából, ötöt a' hajlék- D 10
nak eggyik óldalán-valo deszkái tar-
tására, * és más ötöt a' más óldal 32
deszkáinak ősszve-szerkeztetésére: és
ezeken-kivűl, más öt rudat a' hajlék-
nak Nap-nyúgáti részére a' tenger-
ellenében. * Chinála más rudat-is, 33
melly a' deszkák közepin egy szeg-
letről más szegletre érne. * A' desz- 34
kázatokat pedig meg-aranyazá, ezüst
talpakat öntvén azoknak. És azok-
nak karikáit arany ból chinálá, mel-
lyeken a' rudakat által-bochátnák: és azokat-is arany lannákkal
burítá-meg. * Chinála külömb-szí- 35
nű suporlátot-is kék's veres, karma-
zín selyemből, és visszált bíborból,
tarka-szövő mesterséggel: * és négy 36
oszlopot sétim-fából, mellyeket
meg-aranyazá a' fejeivel, ezüst tal-
pakat öntvén azoknak. * Chinála 37
suporlátot-is a' hajlék ajtájánál, kék,
veres, karmazín selyemből, és visz-
szált bíborból, tőzött mívvel: * és 38
öt oszlopot azok fejeivel, mellyeket
be-burita arannyal, és azoknak réz-
talpakat önte.

XXXVII. Rész.

CHinála pedig Beséleel szé-
krént-is sétim-fából, mely-
nek harmad-fél könyöknyi
vala a' hoszsza, és más-fél
könyöknyi a' széli, a' magasága-is
más-fél könyöknyi vólt: és tiszta
arannyal meg-burítá azt belől és ki-
vűl. * És chinála annak arany-ko- 2
ronát körös-környűl, * négy arany 3
karikát öntvén annak négy szegleti-
re: két karikát eggyik óldalára, és
kettőt a' másikára. * Rudakat-is 4
chinála sétim-fából, mellyeket meg-
burita arannyal, * és azokat a' kari- 5
kákba bochátá, mellyek a' szekrény
óldalán valának annak hordozására.
* Chinála kegyelem-táblát-is, az-az, 6
felelő-helt, tiszta arany ból, harmad-
fél könyöknyi vala a' hoszsza, más-
fél-könyöknyi a' széli. * Két Kéru- 7
bimot-is merő vert arany ból, mellye-
ket tőn a' kegyelem táblának két-fe-
lére: * eggyik Kérubot eggyik rész- 8
ének főlibe, és a' másik Kérubot a'
másik részének főlire: két Kérubi- B
mot a' kegyelem-táblának mind két
felső szélire, * ki-terjesztvén szár- 9
nyokat, és bé-födvén a' kegyelē táb-
lát, és mind egy-mást, 's mind azt néz-
vén. * Chinála asztalt-is sétim-fából 10
két könyöknyi hoszszaságra, és egy
könyöknyi szélességre, melynek ma-

gasága más-fél kőnyőknyi vala. * és kőrnyűl bé-burítá azt tiszta arannyal, és chinála annak arany pártázatot kőrős-kőrnyűl, * és a' pártázatnak által-szegett négy újnyi arany koronát, és ugyan azon-felyűl más arany koronát. * Önte négy arany karikát-is, mellyeket tőn az asztalnak négy szegletiré, mindenik lábára * a' korona-ellenében: és rudakat bochàta azokba, hogy az asztal hordoztathatnék. * A' rudakat-is sétim-fából chinálá, és meg-burítá azokat arannyal. * És edényeket az asztalnak külőmb-külőmb-féle szükségére, tálakat, chészéket, pohárokat, és temiényezőket tiszta arányból, mellyekben bé kell mutatni az eledeli áldozatokat. * Chinála tiszta arányból vert gyertya-tartót-is. Melynek szárából ágak, pohárkák, és gombok 's liliomok jőnek vala ki: * hat mind a' két óldalán, három ág egy-felől, és három más-felől: * három pohárkák mondola módgyára mindenik ágon, a' gombokkal eggyűtt és liliomokkal. Es három pohárkák mondola módgyára a' másik szárán, a' gombokkal eggyűtt és liliomokkal. Egy-arányú alkotmánya vala a' hat ágaknak, mellyek származnak vala a' gyertya-tartó szárából. * Ő-magán pedig a' rúdgyán négy pohárkák valának mondola formára, és mindeniken gombok liliomokkal-eggyűtt: * és a' gombok két ág-alatt valának három helyen, mellyek mindenestől hat ágak lőnek egy rúdból származván. * azért a' gombok-is, 's az ágak-is abból valának, mind tiszta aranyból ki-verve. * Chinála hét lámpást-is azoknak ham'vévőivel, és edényeket, mellyekben meg-óltassék az el-vőtt hamu, tiszta aranyból. * Egy talentom aranyat nyom vala a' gyertya-tarto minden edényivel. * Chinála jo illatú füstnek-való óltárt-is sétim-fából, négy szegre egy-egy kőnyőknyi lévén, és magasságra kettő: melynek szegletiből szarvak származnak vala. * És bé-burítá azt tiszta arannyal, a' rostéllyal, és óldalival, és szarvaival. * És chinála annak arany koronátskát kőrős-kőrnyűl, és két arany karikát a' korona-alatt mindenik óldalán, hogy azokba rudakat bochátanának, és hordozhatnák az óltárt. * A' rudakat pedig sétim-fából chinálá, és meg-burítá arany lannákkal. * Olajt-is egyelíte a' szentelésnek kenetére, és jo illatu füstőlőt leg-tiszta b fű-szerszámokból, patikáros mesterseggel.

XXXVIII. KESZ.

CHinála éppen-égő áldozatra-való óltárt-is sétim-fából, őt könyőknyi vala mind a' négy szélire; és három, magasságra: * melynek szarvai származnak vala a' szegletekből, és meg-burítá azt réz plékkel. * És annak szükségére chinála rézből külőmb-külőmb edényeket, réz-fazekakat, fogókat, villákat, horgokat, és szénnek-valo medenczéket. * És annak rostéllyát hálo-módgyára chinálá rézből, és az-alá az óltár közepin tűztartót, * öntvén négy karikát a' rostélynak ugyan annyi szegletire, hogy a' rudakat bé-bochátanák annak hordozására: * és azokat-is sétim-fából chinálá, és meg-burítá réz plékkel: * " és általbochátá a' karikákon, mellyek az óltár óldalain ki-allanak vala. Az óltár pedig nem vala merő, hanem hézag vala, és belől üres, deszkából. * Chinála réz kádat-is eggyűtt a' talpával, az aszszony'állatok tükőriből, kik a' hajlék ajtajánál vígyáznak vala. * Chinála pitvart-is, melynek Déli részére száz könyőknyi kárpitok valának viszszált bíborból, * húsz réz oszlopok az ő talpokkal, az oszlopok feje, és az egész mívnek kimettszése, ezüstből. * Egyenlőképpen Észak-felől a' kárpitok, az oszlopok, az oszlopoknak fejek és talpok, azon mértékre, és mívvel, és rézből valának. * Arra pedig a' részre, melly a' Nap-nyúgatot nézi, ötven könyőknyi kárpitok valának, tíz rész oszlopok az ő talpokkal, és az oszlopoknak fejek, és az egész mívnek ki-mettszése, ezüstből vala. * Nap-kelet-ellenében pedig ötven könyőknyi kárpitokat chinála: * mellyekközzül, tizen-öt könyőknyit három oszloppal, az ő talpaival, tart vala

2. Par. 1. b. 5.

" Sup. 27. b. 8.

eggyik óldala: * a' másik részén-is (mert a' két rész-között chinálá a' hajléknak be-járását) azon-képpen tizen-öt könyöknyi kárpitok valának, és három oszlop, és meg-annyi talp. * A' pitvarnak minden kárpitit viszszált bíborból szőtte-vala. * Az oszlopok talpai rézből valának, azoknak fejek pedig minden mettszésekkel, ezüstből: de a' pitvarnak oszlopit-is ezüstel burí-tá-meg. * És annak be-járásán tőzött mívvel chinála suporlátot, kék, veres, karmazin selyemből, és viszszált bíborból, melynek húsz könyöknyi vala a' hosszsza, a' magassága pedig öt könyöknyi, a' pitvar minden kárpitinak mértéke-szerént. * A' bé-menésen pedig négy oszlop vala réz talpakkal, és azoknak fejek és mettszések ezüstből vala. * A' hajléknak, 's a' pitvarnak szégeit-is körös-környül rézből chinálá. * Ezek a' Bizonyság hajlékának eszközi, mellyek elő-számláltattak a' Moyses parancholattya-szerént a' Leviták czeremóniai-közzé, az Aaron pap fiának Itamarnak keze-által: * mellyeket Beséleel, a' Hur fiának Úrinak fia a' Juda nemzetségéből el-végeze, a' mint az Úr Moyses-által parancholta vala, * társúl adván néki Ooliabot az Akisámek fiát Dán nemzetségéből: és ez-is jeles fa-faragó vala, és tarkán-szövő és tőző, kék, veres, karmázin selyemből, és bíborból. * Mind az arany, melly a' Szent-helynek chinálására költ, és mellyet ajándékban adtanak, husz-on-kilencz tálentom vólt, és hét-száz harmincz siklus, a' Szent-helynek mértéke-szerént. * Azoktól adatott pedig, kik a' számban vóltak húsz esztendőtől-fogva és fellyebb, a' hat-száz három-ezer és öt-száz ötven fegyver-fogható-közzül. * Vólt annak-fölötte száz talentom ezüst, melyből öntettenek a' Szent-helynek talpai, és a' be-járás a' hol a' suporlát függ. * Száz talp chináltatott száz tálentomból, minden talpra egy tálentomot számlálván. * Az ezer hét-száz és hetven-öt siklusból pedig, chinálá az oszlopok fejeit, és azokat-is meg-burítá ezüstel. * Adának pedig rezet-is hetven-két ezer talentomot, és a' fölött négy-száz siklust, * melyből öntettenek a' bizonyság hajléka bé-járásának talpai, és a' réz óltár, az ő rostéllyával, és minden edények mellyek annak szolgálattyához tartoznak, * és a' pitvar talpai mind körös-körül 's mind a' be-járásán, és a' hajlék 's a' pitvar szegei körös-körül.

15 30 31 16 17 C 18 1 A 19 2 20 3 21 4 5 22 6 B 23 7 8 24 D 25 10 C 11 12 26 13 27 14 28 15 29 16

XXXIX. Rész.

A' kék, 's veres karmazin selyemből pedig, és bíborból, ruhákat chinála, mellyekbe öltöznek Aaron mikor a' Szent helybé szolgálna, a' mint parancholta az Úr Moysesnek. * Chinála azért válra-valót aranyból, kék 's veres, és kétszer-festett karmazin selyemből, és viszszált bíborból, * tarkán-szövő mívvel; és vékony arany lannákat metéle, és fonálra vékonyítá, hogy az előbbi színű bél-fonállal egybe-szőhetnék, * és a' két szélit egy-máshoz foglalá mind a' két óldala végin, * és övet-is ugyan azon színekből, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Készíte bé-szorított és aranyba foglalt két onyx-köveket-is, és kő-mettsző mesterséggel az Israël fiainak neveit reá mettszeté: * és tévé azokat a' válra-valónak óldalira az Israël fiainak emlekezetire, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Chinála melly-előt-is tőzött mívvel a' válra-valónak míve-szerént, aranyból, kék, veres, és kétszer festett karmazin selyemből, és viszszált bíborból: * négy szegűen, két-szereresen, egy arasz mértéknyire. * És tőn abba négy rend drága kőveket. Az első rendben, sardius, topázius, smaragd vala. * A' másodikban, karbunkulus, sáfir, és jaspis. * A' harmadikban, ligurius, akátes, és ametistus. * A' negyedikben, krysolitus, onikinus, és beryllus, kornyül-vétetvén és be-foglaltatván aranyba az ő rendek-szerént. * És a' tizen-két kőre felmetszve valának az Israël tizen-két nemzetségének nevek, mindenikre egy-egy név. * Chinálának a' melly-előre egy-mástól-függő lánczotskákat-is, tiszta aranyból: * és két horgotskát, és ugyan an-

Sup. 28. a. 6.

nyi arany karikát. A' karikákat pedig a' melly-előnek két óldalára tévék, * mellyekről függene a' két arany láncz, mellyeket a' horgokhoz foglalának, mellyek a' válravalónak szegletin ki-tettszenek vala. * Ezek mind elől hátúl úgy egymáshoz illenek vala, hogy a' válravalo és a' melly-elő egy-máshoz foglaltatnának, * az övhöz szorittatván, és a' karikákkal erősben egybe-foglaltatván, mellyeket kék sinór foglal vala egybe, hogy tágan lévén ne ingadoznának, és egymástol el ne válnának, a' mint meg-parancholta az Úr Moysesnek. * Meg-chinálák a' válra-valónak ruháját-is éppen kék selyemből, * és a' főnek-valo hasítást a' felső résznek közepin, és a' hasításnak körös-körül szőtt perémét: *alól pedig a' lábainál poma-gránátokat, kék, veres, karmazín selyemből, és viszszált bíborból: * és chengettyűket tiszta arányból, mellyeket a' poma-gránátok-közibe tőnek a' ruhának alsó részére körös-körül: * egy arany chengettyű pedig, és egy poma-gránát vala, mellyekkel fel-ékesíttetvén jár vala a' fő pap, midőn a' szolgálatban vólt, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Chinálának bíbor ruhákat-is szövéssel Aaronnak és a' fiainak. * és süvegeket-is az ő koronátskáival bíborból: * gatyákat-is feír gyólchból: * az övet pedig viszszált bíborból, kék, verés, és kétszer festett karmazín selyemből, tőzött mívvel, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Meg chinálák a' szent tiszteletnek lannáját-is tiszta arányból, és fel-írák arra kő-metszö mesterséggel, Szentség az Úrnak: * és a' süveghez szorítták azt kék sinórral, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * El-végeződék azért minden míve a' hajléknak és a' bizonyság fedelének: és meg-chinálák az Israël fiai mind a' miket parancholt vala az Úr Moysesnek. * És be-mutaták a' hajlékot és annak fedelét és minden eszközit, karikáit, deszkáit, rudait, oszlopit és talpait: * a' meg-veresittetett kos bőrből-valo burítékot, * és a' más burítékot kék bőrből, * a' suporlátot: a' szekrént, a' rudakat, a' kegyelem-táblát, az asztalt az ő edényivel és a' ki-tött kenyerekkel: * a' gyertya-tartót, a' lámpásokat, és azoknak szerszámit az olajjal: * az arany óltárt, és a' kenetet, és a' fü-szerszámokból-valo jo illatu füstölőt: * és a' hajléknak be-menetelin-valo suporlátot: * a' réz óltárt, a' rostélyt, a' rudakat, és annak minden edényit: a' kádat az ő talpával: a' pitvar kárpitit, és az oszlopokat talpaival: * a' pitvar be-menetelin-valo suporlátot, és annak köteleit és szegeit. Semmi hea nem vólt az edényeknek, mellyek a' hajlék szolgálattyára, és a' szövetség fedelére parancholva vóltak hogy chináltatnának. * Az öltözeteket-is, mellyekkel a' papok élnek a' Szenthelyen, Aaron tudn' illik és a' fiai, * be-mutaták az Israël fiai, a' mint parancholta vala az Úr. * Mellyeket minek-utánna láta Moyses hogy mind el-készültek, meg-áldá azokat.

XXXX. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Az első hólnapban, a' hónak első napján, állasd-fel a' Bizonyság hajlékát, * és helyhezteső abba a' szekrént, és bocháss-alá előtte a' suporlátot: * és bé-vivén az asztalt, tedd reá a' mellyek rendel parancholva vannak. A' gyertya-tarto állyon az ő lámpásival; * és az arany óltár, mellyen a' jo-illat áldoztatik, a' bizonság szekrénye-előtt. Suporlátot függeszsz a' hajlék be-járásán, * és annak eleibe az éppen-égő áldozatnak óltárát: * a' kádat az óltár és hajlék-között, mellyet töltsmeg vízzel. * És vond-bé körös-körül a' pitvart kárpitokkal, és annak bé-menetelit. * És vévén a' kenetnek olaját, kend-meg a' hajlékot az ő edényivel, hogy meg-szenteltessenek: * az éppen-égő áldozatnak oltárát, és annak minden edényit: * a' kádat az ő talpával: mindeneket a' kenetnek olajával szentelly-meg, hogy Szentek-szenti légyenek. * És helyhezteső Aaront és a' fiait a' bizonyság-hajlékának ajtajához, és meg-mosván őket vízzel, * öltözteső-fel a' szent ruhákba, hogy szolgállyanak nékem, és az ő meg-kenése örökké-

valo papſágokra haſznállyon. * És meg-chelekedé Moyſes mind a' miket parancholt vala az Úr. * Azokáért a' máſodik eſztendőnek elſő havában, a' hónak elſő napján, felállattaték a' Hajlék. *†És fel-állatá azt Moyſes, és el-helyhezteté a' deſzkákat és talpakat és rudakat, és felállatá az oſzlopokat: * és ki-terité a' hajlékra a' fedelet, reá tévén felyűl a' burítékot, a' mint az Úr parancholta vala. * Bé-tévé a' bizonſágot-is a' ſzekrénbe, alája tévén a' rudakat, és felyűl a' felelet-táblát. *És midőn bé-vitte vólna a' ſzekrént a' hajlékba, eleibe függeſzté a' ſuporlátot, hogy bé-tellyesítené az Úr parancholattyát. * Bé-tévé az aſztalt-is a' bizonyſág hajlékába az Éſzaki réſz-felé a' ſuporláton-kivűl, * eleibe rendelvén a' ki-tőtt kenyereket, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Be-tévé a' gyertya-tartót-is a' bizonyſág hajlékába az aſztal-ellenébe a' Dél-felől-valo réſzre, * el-helyhezettevén rend-ſzerént a' lámpáſokat az Úr parancholattya-ſzerént. * Tévé az arany oltárt-is a' bizonyſág fedele-alá, a' ſuporlát-ellenébe, * és áldozék azon fű-ſzerſzámokból-valo jo illatot, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Fel-tévé a' ſuporlátot-is a' bizonyſág-hajlékának be-járáſán, és az éppen-égő áldozatnak oltárát a' bizonyſág ajtaja-eleibe, áldozván azon éppen-égő és egyéb áldozatokat, a' mint az Úr parancholta vala. * A' kádat-is helyhezteté a' bizonyſág-hajléka és az oltár-kőzőtt, meg-tőltvén azt vízzel. * És meg-moſák Moyſes és Aaron, és a' fiai az ő kezeket és lábokat, * mikor bé-mennének a' ſzövetſég hajlékába, és járulnának az oltárhoz, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Fel-állatá a' pitvart-is a' hajlék és az oltár-kőrűl, fel-függeſztvén a' ſuporlátot annak be-járáſán. Minek-utánna mindenek el-végeződtek vólna, * "bé-fődé a' felyhő a' bizonyſág hajlékát, és az Úr dicsőſége bé-tőlté azt. * Bé sem mehete Moyſes a' ſzövetſég-hajlékába, be-fődvén a' felyhő mindeneket, és az Úrnak főlſége fényeskedvén, mert mindeneket be-burított vala a' felyhő. *Mikor a' felyhő a' hajlékot el-hadgya vala, meg-indúlának az Iſraël fiai az ő ſeregek-ſzerént: * ha felyűl rajta függ vala, azon helyen maradának. * Mert az Úr felyhője leveg vala nappal a' hajlékon, és étſzaka a' tűz, az Iſraël egéſz népe láttára, minden lako-helyekről.

† *Num.* 7. a. 7.

" *Num.* 9. c. 15. 3. *Reg.* 8. b. 10.

LEVITICVS.

MOYSES HARMADIK KÖNYVE.

I. Réſz.

Hívá pedig az Úr Moyſeſt, és ſzólla néki a' bizonyſág hajlékából, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: A' melly ember kőzzűletek áldozatot viſzen az Úrnak barmokból, az-az, őkrőkből és juhokból áldozván, * "ha éppen-égő áldozat léſzen az ő áldozattya, és őreg baromból; makula-nélkűlvalo hímet vigyen a' bizonyſág hajléka ajtaja-eleibe, hogy meg-engeſztellye magának az Urat: * és tegye kezét az áldozat fejére, és kedves léſzen, és az ő meg-tiſztűlására haſznos. * és őllye-meg a' borjút az Úr-előtt, és az Aaron fiai a' papok mutaſſák-bé annak vérét, ki-őntvén az oltár-kőrnyűl, melly a' hajlék ajtaja-előtt vagyon. * és le-vonván az áldozatnak bőrét, tagjait darabokra vágják, * és tegyenek tűzet alája az oltáron, el-rendelvén az-előtt a' fa rakáſát: * és a' tagokat mellyeket el-vágdaltak, felyűl reá rendelvén, tudn'illik a' fejét, és mind a' mi a' májához vagyon ragaſztva, * a' bélit és a' lábait meg-moſván vízzel: és áldozza-meg azokat a' pap az oltáron éppen-égő áldozatúl és kedves illatúl az Úrnak. * Hogy-ha apró barmokból, juhokból vagy kechkékből vagyon az éppen-égő áldozat, makula-nélkűl-

" *Exod.* 29. b. 10.

valo hímmel áldozzék: * és öllye-
meg az óltárnak Északra-néző ólda-
lánál, az Úr-előtt: annak pedig vérét
öntsék az óltárra az Aaron fiai kö-
rös-környűl: * és darabollyák-el
tagonként, a' fejét, és mind a' mi a'
májhoz ragaszthatott: és tegyék a'
fákra, mellyek-alá tűz tétessék: * a'
bélit pedig és lábait mossák-meg
vízzel. És meg-áldozván mind azo-
kat gyújtsa-meg a' pap az óltáron,
éppen-égő áldozatúl és gyönyörűsé-
ges illatúl az Úrnak. * Ha pedig
madarakból lészen az Úrnak éppen-
égő áldozattya, gerliczékből, vagy
galamb-fiakból, vigye-fel azt a' pap
az óltárra: * és a' fejét nyakához
tekerítvén, és meg-szakasztván a'
sebnek helyét, a' vérét eressze-ki
az óltár szélire: a' begyit pedig, és
* a' tollait vesse az óltár-mellé a' nap-
keleti részre, a' melly helyre a' ham-
vat szokták tölteni, * és szegje-meg
a' szárnyait, és el ne messe, se késsel
el ne hasíttsa, és égesse-meg az ól-
táron, tűzet tévén a' fák-alá. Éppen-
égő és gyönyörűséges illatú áldozat
az Úrnak.

II. Rész.

Midőn valamelly lélek ajándék áldozatot mutat-bé az Úrnak, żemlye-lisztből legyen az ajándéka. és öntsön arra olajt, és tégyen temiént reá, és vigye az Aaron fiaihoz a' papokhoz: * kiknek eggyike vegyen teli marok żemlye-lisztet és olajt, és mind a' temiént, és tegye emlekezetűl az óltárra gyönyörűséges illatra az Úrnak: * a' mi pedig meg-marad az áldozatból, légyen Aaroné és a' fiaié, Szenteknek szenti az Úr ajándékiból. * Mikor pedig kemenczében sült áldozatot mutatsz-bé: żemlye-lisztből, tudn'illik kovásztalan és olajjal meg-öntött kenyereket, és olajjal meg-kent kovásztalan pogáchákat. * Ha az ajándékod serpenyűből léend, olajjal meg-öntött és kovásztalan żemlye-lisztből, * ozd-el azt apránként, és önts olajt reá. * Ha pedig rostélyról-valo léend az áldozat, hasonlo-képpen a' żemlye-lisztolajjal öntözteték-meg: * mellyet bé-mutatván az Úrnak, add a' pap kezébe. * Ki midőn meg-áldozza azt, vegyen emlekezetűl az áldozat-

Eccli. 7. d. 34.

ban, és gyújtsa-meg az óltáron gyönyörűséges illatra az Úrnak. * Valami pedig meg-marad, légyen Aaroné, és a' fiaié, Szenteknek szenti az Úr ajándékiból. * Minden ajándék, melly az Úrnak bé-mutattatik, kovász-nélkűl légyen, és semmi kovász és méz ne égettessék az Úr áldozattyában. * Azoknak chak żengéit és ajándékit mutassátok-be: az óltárra pedig ne tétessenek gyönyörűséges illatra. * Valami áldozatot bé-mutatsz, meg-sózzad, és el ne vedd az Istened szövetsége sávát áldozatodból. Minden áldozatodban sót mutass-bé. * Ha pedig a' te első gabonád ajándékát mutatod-bé az Úrnak, még zöldellő fejekből, tűzzel aszald-meg, és törd-meg lisztmódgyára, és úgy mutasd-be żengéidet az Urnak, * olajt töltvén arra, és temiént tévén reá, mert az Úr áldozattya. * melyből az ajándék emlekezetire, égesse-meg a' pap a' megtört lisztnek és az olajnak részét, és éppen a' temiént.

Marc. 9. g. 49.

III. Rész.

Hogy-ha békeséges áldozat léend az ajándéka, és öreg barom-közzűl akar bé-mutatni hímet vagy nőstént, makula-nélkűl-valót, mutasson-bé az Úr-előtt. * És tegye kezét az ő áldozattyának állatya fejére, melly öletteték-meg a' bizonyság hajlékának bé-járásánál, és az Aaron fiai a' papok öntsék a' vérét az óltár-környűl. * És a' békeséges áldozatra-valo állatból mutassák ajándékúl az Úrnak, "a' hájat melly bé-födi az éltető részeit, és valami kövéri vagyon belől: * a' két veséjét, a' hájával, melly bé-födi a' vékonyát, és a' máj hálóját a' vesétskékkel: * és gyújtsák-meg azokatjaz óltáron éppen-égő áldozatúl, tűzet tévén a' fák-alá, az Úrnak gyönyörűséges illatú áldozatúl. * Ha pedig juhokból lészen az ő ajándéka, és a' békeséges áldozatra-valo állat, akár hímet mutasson-bé, 's akár nőstént, makula-nélkűl légyenek. * Ha bárant mutat-bé az Ur-előtt, * tegye a' kezét az áldozatra-valo állatyának fejére: melly a' bizonyság hajlékának pitvarában öletteték-meg: és az Aaron fiai annak vérét öntsék az óltár-

"Exod. 24. b. 19.

Levit. 2. 3.

kör-

kőrnyűl. * És a' békeséges áldozatra-valo állatból mutassák áldozatúl az Úrnak; a' kővérit és a' farkát egészlen, * a' vesékkel, és a' háját melly bé-födi a' hasát, és az egész éltető részeit, és mind a' két vesétskét a' kővérivel melly a' vékonyánál vagyon, és a' máj hálóját a' vesétskékkel. * és égesse-meg azokat a' pap az óltáron a' tűznek elességére, és az Úr áldozattyára. * Ha kechke lészen az ő ajándéka, és azt mutattya-bé az Úrnak; * tegye kezét annak fejére, és öllye-meg azt a' bizonyság hajlékának be-járásánál: és az Aaron fiai annak vérét öntsék az óltár-kőrűl. * És vegyék-el abból az Úr tűzének elességére, a' háját melly bé-födi a' hasát, és melly bé-födi az egész éltető részeit: * a' két vesétskét a' hálójával, melly azokon a' vékonyánál vagyon, és a' máj háját a' vesétskékkel: * és égesse-meg azokat a' pap az óltáron tűznek elességére, és gyönyörűséges illatra. Minden kővérség az Úré légyen * örökké-valo törvénnyel nemzetségtekben, és minden lakó-helyetekben: se vért se kővérséget tellyességgel né egyetek.

IV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak: A' melly lélek tudatlanságból vétkezik, és az Úrnak valamelly parancholattya-ellen, mellyeket meg-tíltott hogy ne légyenek, valamit chelekeszik: * ha a' pap, a' ki meg-kenetteretett, vétkezik, a' népet vétekbe ejtvén, az ő bűnéért egy makula-nélkűl-valo borjút mutasson-bé az Úrnak: * és vigye azt a' bizonyság sátora ajtajához az Úr-eleibe, és tegye kezét annak fejére, és öllye-meg azt az Úrnak. * És meríttsen a' borjúnak vérében, be-vívén azt a' bizonyság hajlékába. * És mikor bé-mártangya az újját a' vérbe, hintsen azzal hétszer az Úr-előtt a' Szent-helynek suporláttya-ellenében. * és tegyen azon vérből az Úr kedves illatú füsti óltárának szarvaira, melly a' bizonyság hajlékában vagyon. a' meg-maradott vért pedig öntse mind az éppen-égő áldozat óltárának talpára a' hajléknak be-járásánál. * És vegye-el a' bűnért a' borjú háját,

9 mind azt melly bé-födi a' éltető részeit, 's mind a' mellyek belől vannak: * a' két vesétskét, és a' hálót
9 melly azokő vagyon a' vékonyánál,
10 és a' máj kővérségét a' vesétskékkel,
C * a' mint el-vétetik a' békeséges
10 áldozatnak borjából: és égesse-meg
C azokat az éppen-égő áldozatnak ól-
11 tárán: * A' bőrét pedig, és mind a'
11 hússát, fejével és lábaival, és bélivel,
12 és ganéjával, * és egyéb testével-
12 eggyűtt, vigye-ki a' tábor-kivűl tisz-
13 ta helyre, a' hová a' hamvat szokták
D tőlteni: és gyújtsa-meg azokat a'
rakás fán, mellyek a' ki-tőltött hamu
13 helyén égetteséenek-meg. * Hogy-
14 ha az egész Israël serege nem tudván,
és tudatlanságból chelekeszi a' mi az
14 Úr parancholattya-ellé vagyon, * és
15 az-után meg-érti bűnét, az ő bűnéért
egy borjút mutasson-bé, és hozza
15 azt a' hajlék ajtajához. * És tegyék
16 D a' népnek vénei kezeket annak fejére az Úr-előtt. És meg-ölvén a' borjút az Úr színe-előtt, * vigyen-bé
16 a' meg-kenetett pap annak vérében
17 17 a' bizonyság hajlékába, * a' bé-mártott újával hintsen hétszer a' suporlát-ellenébe. * és tegyen azon vérben
18 az óltár szarvaira, melly az Úr-előtt vagyon a' bizonyság hajlékában: a' maradék vért pedig öntse az éppen-
A égő áldozatok óltárának talpához,
2 melly a' bizonyság hajlékának ajta-
19 jánál vagyon. * És annak minden kővérit vegye, és égesse-meg az ól-
20 táron: * úgy chelekedvén ezzel a'
3 borjúval-is a' mint az-előtt-is chelekedett: és könyörögvén érettek a' pap, meg-kegyelmez nékik az Úr.
21 * Magát pedig a' borjút vigye a' tábor-kivűl, és égesse-meg mint az
4 előbbi borjút: mert a' sokaság bű-
22 neért-valo. * Ha vétkezendik a' feje-
E delem, és tudatlanságból chelekedendik eggyet a' sok-közzűl, melly
5 23 az Úr törvényével tíltatik; * és az-után meg-érti vétkét: mutasson-bé
6 az Úrnak áldozatúl egy makula-nél-
B kűl-valo kechke-bakot. * És tegye
24 kezét annak fejére: és mikor meg-
7 öli azt a' helyen a' hol meg-szokták ölni az éppen-égő áldozatra-valót az
25 Úr-előtt, mert bűnért-valo; * mártsa-bé a' pap az újját a' bűnért-valo áldozatnak vérébe, illetvén az éppen-égő áldozat óltárának szarvait,
8 és a' többit annak talpára öntvén.

* A' kövérséget pedig égesse-meg 26
fölötte, a' mint a' békeséges áldoza-
tokban szokott lenni: és könyörögj-
jön érette a' pap, és a' bűneért, és meg-
bocháttatik néki. * Hogy-ha tudat- 27 5
lanságból bűnbe esendik a' föld né- F 6
pek özzűl-valo lélek, chelekedvén B
valamit azok-közzűl mellyek az Úr
törvényével tiltatnak, és vétkezik,
*és meg-ismeri bűnét; egy makula- 28
nélkűl-valo kechkét mutasson-bé.
* És a' bűnért-valo áldozatnak fe- 29
jére tegye a' kezét: és öllye-meg azt
az éppen-égő áldozatnak helyén.
* És vegyen a' pap a' vérben az újá- 30
val: és illetvén az éppen-égő áldo-
zat óltárának szarvait, a' többit ön-
tse annak talpára. * Minden kövér- 31
séget pedig el-vévén, a' mint el-szo- G
kott vétetni a' békeséges áldoza-
tokról, égesse-meg az óltáron az Úr-
nak gyönyörűséges illatúl: és kö-
nyörögjön érette, és meg-bocháttatik néki. * Ha pedig apró barmok- 32
közzűl viszen áldozatot a' bűnért,
tudn'illik egy makula-nélkűl-valo
juhot; * tegye kezét annak fejére, és 33
öllye-meg azt a' helyen, a' hol meg
szokták ölni az éppen-égő áldoza-
tokra-valo állatokat. * És vegyen 34
a' pap az újával annak vérében, és
illetvén az éppen-égő áldozat óltárá-
nak szarvait, a' többit öntse annak
talpára. * Minden kövérséget-is el- 35
vévén, a' mint el-szokták venni a'
kosnak kövérségét, melly meg-ölte-
tik a' békeséges áldozatra; égesse-
meg az óltáron az Úrnak jo illatúl:
és könyörögjön érette, és a' bűneért,
és meg-bocháttatik néki.

V. Rész.

HA a' lélek vétkezik, és az 1
eskűvőnek szavát hallya, A
és bizonysága léend hogy
vagy maga látta, vagy tú-
dós benne: ha meg nem jelenti, ha-
misságát viselye. * A' melly lélek 2
valami tisztátalant illetend, vagy a'
mit a' vad meg-ölt, vagy magától
meg-hólt, vagy akár-melly egyéb
chúszo-mászót; és el-felejti tiszta-
talanságát, bűnös, és vétkezett:
* és ha illetendi az embernek vala- 3
mi tisztátalanságát, minden ferte-
tetés-szerént, mellyel meg-szo-
kott fertezödni, és el-felejtvén meg-
érti az-után, vétkesé lött. * A' melly 4
lélek eskűszik, és mongya ajakival
hogy vagy gonoszúl chelekeszik va-
lamit, vagy jól, és azt eskűvéssel
és beszéddel meg-erősíti, és el-fe-
lejtvén az-után meg-érti vétkét,
* tartson penitentziát a' bűnért, 5
* és mutasson-bé az nyáj-közzűl 6
egy nőstény bárant vagy kechkét,
és imádkozzék a' pap érette és a' vét-
keért: * ha pedig nem vihet barmot, 7
vigyen "két gerliczét, vagy két ga- " *Infr.*
lamb fiat az Úrnak, eggyiket a' bű- *12. d. 8.*
nért, és a' másikat éppen-égő áldo- *Luc. 2.*
zatra, * és adgya azokat a' papnak: 8 *d. 24.*
ki az elsőt áldozván a' bűnért, te-
kerje hátra a' fejét a' tollatskáihoz,
úgy hogy a' nyakán fúgjon, és tel-
lyességgel el ne szakadgyon. * És 9
hintse-meg annak vérével az óltár-
oldalát. valami pedig meg-marad,
chöpögesse annak fondamentomára,
mert a' bűnért vagyon. * A' másikát 10
pedig égesse-meg éppen-égő áldoza-
túl, a' mint szokott lenni: és könyö-
rögjön érette a' pap és a' bűneért, és
meg-bocháttatik néki, * Hogy-ha 11
nem vihet az ö keze két gerliczét, C
vagy két galamb fiat, vigyen egy
éfinek tized része èmlye-liszter. ne
tegyen abba olajt, se temiént ne te-
gyen reá, mert a' bűnért vagyon.
* és adgya azt a' papnak: ki tele ma- 12
rokkal vévén abban, égesse-meg az
óltáron annak emlekezetire a' ki bé-
mutatta, * könyörögvén érette és 13
meg-tisztítván; a' több része pedig
övé légyen ajándékúl. * És szólla az 14
Úr Moysesnek, mondván: * Ha a' lé- 15
lek által-hágván a' czeremoniákat,
tudatlanságból azokban vétkezik,
mellyek az Úrnak szenteltettek; vi- D
gyé bűneért a' nyájból egy makula-
nélkűl-valo kost, mellyet két siklu-
son vehetni, a' Szent-helynek mérté-
ke-szerént: * és a' mi kárt tött, fizesse- 16
meg, és ötöd részt tegyen hozzá, a'
papnak adván, ki könyörögjön éret-
te áldozván a' kost, és meg-bocháttatik neki. * Ha a' lélek tudatlanságból 17
vétkezik, és valamit chelekeszik
azok-közzűl mellyek az Úr törvé-
nyével tiltatnak, és bűnös lévén meg-
érti a' maga hamisságát; * vigyé egy 18
makula-nélkűl-valo kost a' nyájból
a' papnak, a' bűnnek mértéke és bö-
chűje-szerént: ki imádkozzék érette,
mivelhogy nem tudván chelekedte:
és meg-bocháttatik néki, * mert tu- 19
datlanságbol vétkezett az Úr-ellen.

VI. RÉSZ.

SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * A' melly lélek vétkezik, és meg-vetvén az Urat, él-tagadgya az ő felebarátyának le-tőtt marháját, melly az ő hívſégére bízattatott vólt, vagy erővel kiſatúl valamit, vagy patvarkodik, *Num. 5. a. 6.* * vagy az el-veſzett marhát meg-találllya, és el-tagadván, annak-főlőtte hamiſsan meg-eskűſzik, és valami egyebet chelekeſzik a' ſokkőzzűl, mellyekben ſzoktak vétkezni az emberek; * ha reá bizonyodik a' vétek, meg-adgyon * éppen mindent a' mit chalárdſággal akart nyerni, és a'főlőtt őrőd réſzt az urának a'kinek kárt tőtt vólt. *Az ő bűneért pedig mutaſsō-bé egy makulanélkűl-valo koſt a' nyájból, és adgya azt a' papnak, a' bűnnek bőchűje és mértéke-ſzerént: * ki kőnyőrőgjőn érette az Úr-előtt, és meg-bochátatik neki mind valamit chelekedvén vétkezett. * És ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Paranchold-meg Aaronnak és a' fiainak: Ez az éppen-égő áldozatnak tőrvénye: Égjen az óltáron egéſz éjjel reggelig: a' tűz azon óltárról légyen. * öltőzzék a' pap a'kőntősbe és a'gyólch gatyába: és vegye a' hamvat, mellyet az eméſztő tűz ki-égetett, és az óltármellé tévén, * veſse-le az előbbi ruháit, és máſokba öltőzvén, vigye azt a' tábor-kivűl, és igen tiſzta helyen mind egy ſzikráig meg-eméſzteſse. * A' tűz pedig az óltáron mindenkor égjen, mellyet táplállyon a' pap minden-nap fát rakván reggel alája, és arra tévén az éppen-égő áldozatot, azon-felyűl gyújtſa-meg a' békeſséges áldozatoknak kővérſégét. * Ez a' tűz ſzűntelen-valo, melly ſoha el ne fodgyon az óltáron. *Ez tőrvénye az eledeli és itali áldozatoknak, mellyekkel áldoznak az Aaron fiai az Úr-előtt, és az óltár-előtt. * Vegyen a' pap egy marok żemlye-liſztet, melly olajjal elegyíttetett, és mind a' temiént, melly a' żemlye-liſztre tétetett: és égeſsemeg azt az óltáron az Úr győnyőrűſséges illattyának emlekezetire: *a' tőbb réſzét pedig a' żemlye-liſztnek egye-meg Aaron a' fiaival, kovász-nélkűl: és a' hajlék pitvarának Szent-helyén egye-meg.* Azért nem kovászosíttatik pedig meg, mert annak réſze az Úrnak égettetik. Szenteknek ſzenti léſzen, mint a' bűnért és a'vétekért. * Az Aaron nemzetſégéből chak a' férfiak egyenek abban. Őrők tőrvény-ſzerént-valo légyen ez a' tí nemzetſégtekben az Úrnak áldozati-felől. minden, a' ki azokat illeti, meg-ſzenteltetik. * És ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: *Ez az Aarőnak és a' fiainak áldozattya, mellyet áldozniok kell az Úrnak az ő meg-kenéſek napján. Egy éfi żemlye-liſztnek tized réſzét, mutaſſák-bé őrők áldozatúl, a' felét reggel, és a'felét eſtve: *melly olajjal elegyíttetvén ſerpenyűben, megrátattaſsék. Áldozza pedig azt melegen az Úrnak győnyőrűſséges illatúl * a' pap, a' ki tőrvény-ſzerént az attya helyébe áll; és mindeneſtől meg-égetteſsék az óltáron. *Mert a' papoknak mindē áldozattyok tűzzel eméſztetik-meg, és ſenki nem éſzik abból. * Szólla pedig az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a'fiainak: Ez a'bűnért áldoztatott állatnak tőrvénye: A' melly helyen bé-mutattatik az éppen-égő áldozat, ott őletteſsék-meg az Úr-előtt. Szenteknek ſzenti az. * A' pap a' ki bé-mutattya, egye-meg azt a' ſzent helyen a' hajlék pitvarában. *Valami annak húſát illetendi, meg-ſzenteltetik. Ha annak vérével a' ruha meg-híntetik, a'ſzent helyen moſattaſsék-meg. * A' főld-edény pedig, melyben főzettetett, el-tőretteſsék. hogy-ha réz edény léend, meg-vakartaſsék, és meg-moſattaſsék vízzel. * Minden papi nemzetſégből-valo férfiu egyék annak húſában, mert Szenteknek ſzenti. *De az áldozatra-valo állatot, melly a' bűnért őlettetik-meg, "melynek vére bé-vitetik a' bizonſág hajlékába a' Szenthelyen-valo meg-tiſztúláſra, meg ne egyék, hanem tűzzel égeſsék-meg. *"Hebr. 13. b. 11. Sup. 4. a. 5.*

VII. RÉSZ.

EZ a' vétekért-való áldozatnak tőrvénye, Szenteknek ſzenti: * az-okáért a' hol meg-őlettetik az éppen-égő áldozat, őletteſsék-meg a' bűnért-valo áldozat-is: annak vére az óltár-kőrűl őnteſsék. * Áldozzák-meg abból a' farkát és a'

kövérit melly bé-födi a' éltetö részeit: * A' két veséskét és a' kövérséget melly a' vékonyánál vagyon, és a' máj hálóját a' veséskékkel. * és égesse-meg azokat a' pap az óltáron: az Úrnak égö áldozattya a' bűnért. * Minden férfiu a' papi nemből, egyék a' szent helyen abból az húsból, mert Szenteknek szenti. * A' mint bé-mutattatik a' bűnért-valo áldozat, úgy a' vétekért-is: mind a' két áldozatnak egy a' törvénye: a' papé légyen a' ki azt bé-mutattya. * A' bőre a' papé légyen, a' ki bé-mutattya az éppen-égö áldozatra-valo állatot. * És minden zemlyelisztnek áldozattya, mellyet kemenczében sütnek, és valami rostélyon, vagy serpenyűben készíttetik, azé a' papé légyen a' kitől bé-mutattatik: *akár olajjal elegyíttettek légyenek, 's akár szárazok, az Aaron mindenik fiának egyenlö mérték osztassék. * Ez törvénye a' békeséges áldozatnak melly az Úrnak bé-mutattatik. * Ha hálá-adásért lészen az áldozat, kovásztalan olajos kenyereket mutassanak-bé, és olajjal meg-kent kovásztalan béleséket, és meg-főtt zemlye-lisztet, és olajjál meg-híntett lepényeket: * kovászos kenyereket-is a' hálá-adásnak áldozattyával, melly meg-öletik békeséges áldozatúl: * mellyek-közzül egy, zengegyanánt mutattatik-bé az Urnak, és légyen a' papé a' ki az áldozatra-valo állatnak vérét ki-önti. * melynek húsát azon nap egyék-meg, és semmi ne maradgyon abban reggelre. * Ha fogadásból, vagy szabad akaratból viszen valaki áldozatot, hasonló-képpen azon nap egyék-meg: de ha valami hólnapra meg-marad-is, szabad meg-enni: * valami pedig harmad napra marad, tűz emésszemeg. * ha valaki a' békeséges áldozatnak húsában harmadik napon észik, meg-vettetik áldozattya, és nem használ a' bé-mutatónak: sőt inkább valamelly lélek efféle eledellel magát meg-fertezteti, bűnös lészen a' törvény-szegésért. *A' húst, melly valami tisztátalant érend, meg ne egyék, hanem meg-égessék tűzzel: a' ki tiszta, egyék abból. * Valamelly ferteztetett lélek észik a' békeséges áldozatnak húsából, melly az Urnak áldoztatott, el-vész az ö népe-közzül. * És a' melly illeti az embernek vagy baromnak vagy akár-minek tisztátalanságát, melly meg-ferteztethet, és észik affele húsból, el-vész az ö népe-közzül. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak: A' juhnak, és ökörnek, és kechkének háját meg ne egyétek. * A' meghólt dögnek, és a' vadtól meg-fogatott állatnak kövérsége légyen néktek külömb-külömb szükségtekre. * Ha ki meg-észi a' hájat, mellyet az Úrnak kell bé-mutatni meg-égetésre, el-vész az ö népe-közzül. * A' vérét-is semmi-némű állatnak étekbe ne vegyétek, se madarakból, se barmokból. * Minden lélek, melly vért észik, el-vész az ö népei-közzül. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly a' Israël fiainak, mondván: A' ki az Úrnak békeséges áldozatot mutat-bé, mutasson eggyütt más áldozatot-is, az-az, annak eledeli áldozattyát. *tartsa kezeiben az áldozatnak kövérit, és szegyét: és midön mind a' kettőt az Úrnak be-mutatván meg-szenteli, adgya a' papnak, * ki meg-égesse a' háját az óltáron, a' szegye pedig légyen Aaroné, és a' fiaié. * a' jobb lapoczkája-is a' békeséges áldozatokból légyen a' papnak elsö ajándékúl. * A' ki vért 's hájat mutat-bé, az Aaron fiai-közzül, az ö részére légyen a' jobb lapoczkája-is. * Mert a' fel-emelésnek szegyét, és az el-választásnak lapoczkáját el-vettem az Israël fiaitól az ö békeséges áldozattyokból, és Aaron papnak adtam, és a' fiainak örök törvénnyel, Israëlnek minden népétől. * Ez az Aaron és a' fiai meg-kenése az Úr czeremóniáiban, a' melly napon bé-mutatta öket Moyses, hogy papsággal szolgálnának, * és a' miket parancholt az Úr nékik adatni az Israël fiaitól örök szer-tartásal az ö nemzetségekben. * Ez az éppen-égö és a' bűnért 's a' vétekért-valo áldozatnak és a' meg-szentelésnek, és a' békeséges áldozatoknak törvénye: * mellyet rendelt az Úr Moysesnek a' Sinai hegyen, mikor megparancholta az Israël fiainak hogy bé-mutatnák az ö áldozattyokat az Úrnak a' Sinai pusztájában.

VIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Vegyed Aaront a' fiaival, a' ruhájokat, és a' kenetnek olaját, a' bűnértvalo borjút, két koſt, egy koſárt kovásztalan kenyerekkel: * és gyűjtsegybe az egész gyülekőzetet a' hajlék ajtajához. * Ugy chelekedék Moyſes a' mint az Úr parancholta vala. * És egybe-gyűjtvén minden sereget a' hajlék ajtaja-eleibe, monda: * Ez a' beszéd, mellyet az Úr parancholt hogy meg-légyen. És mingyáráſt bé-mutatá Aáront és a' fiait. Es mikor meg-mosta vólna őket, * fel-öltőzteté a' fő papot a' gyólch belső ruhába, bé-övedzvén őtet az övel, és fel-öltőztetvén őtet a' kék köntősbe, és azon-felyűl tévé a' vállra-valót, * mellyet meg-szorítván az övel a' melly-előhoz foglalá, mellyen a' Tudomány és az Igaság vala. * És a' süveggel bé-födé a' fejét: és azon-felyűl a' homloka-eleibe tévé a' szenteléſſel meg-szenteltetett arany lánnát, a' mint parancholta vala néki az Úr. * Vévé a' kenet olaját-is, mellyel meg-kené a' hajlékot minden eszközivel. * És mikor megszentelvén meg-hintette vólna az óltárt hétszer, meg-kené azt, és minden edényit, a' kádat-is a' talpával meg-szentelé olajjal. * "Mellyet Aaronnak fejére öntvén, meg-kené őtet, és meg-szentelé. * Az ő bé-mutatott fiait-is fel-öltőzteté gyólch ruhákba, és meg-övedzé övekkel, és a' süvegeket fel-tévé, a' mint parancholta vala az Úr. * Bé-mutatá a' borjút-is a' bűnért. és mikor annak fejére tették vólna kezeket Aaron, és a' fiai, meg-ölé azt: * és a' vérében vévén, és újját bé-mártván, illeté az óltár szarvait kőrös-kőrül: mellyet meg-tiſztítván és meg-szentelvén, a' több vért annak fondamentomára önté. * A' kövérit pedig, melly az éltető részein vala, és a' máj hálóját, és a' két veséjét azok hájatskáival meg-égeté az óltáron: * a' borjút bőrével és húsával, és ganéjával, meg-égetvén a' tábor-kivül, a' mint parancholta vala az Úr. * Bé-mutatá a' koſt-is éppen-égő áldozatúl: melynek midőn fejére tették vólna kezeket Aaron és a' fiai,

1 A
2 D
3
4
5
6
7 E
8
9 B
10
11
12
13 F
14 C
15
16 G
17
18
19 * meg-ölé azt, és annak vérét az
20 tár-kőrül önté. * És magát a' koſt darabokra vagdalván, annak fejét, és tagjait, és kövérit meg-égeté tűzzel, * meg-mosván előbb a' bélit és lábait. és az egész koſt egyszer-'smind meg-égeté az óltáron, mivelhogy gyönyörűséges illatú éppenégő áldozattya vala az Úrnak, a' mint parancholta vala néki. * Bémutatá a' máſik koſt-is, a' papok meg-szenteléſére: és tévék Aaron és a' fiai kezeket annak fejére. * mellyet mikor meg-ölt vólna Moyſes, vévén annak vérében, illeté az Aaron jobb füle szélit, és az ő jobb keze hüvelykét, hasonló-képpen a' lábáét-is. * Bé-mutatá az Aaron fiait-is. és midőn a' meg-áldoztatott koſnak vérével illette vólna mindeniknek jobb füle szélit, és jobb keze és lába hüvelykit, a' többit az óltárra önté kőrös-kőrül: * a' háját pedig, és a' farkát, és mind a' kövérséget melly bé-födi a' bélit, és a' máj hálóját, és a' két veséjét azok kövérivel, és jobb lapoczkájával el-válaſztá. * Vévén pedig a' kovásztalan kenyerek kosárából, melly az Úr-előtt vala, kovász-nélkül-valo kenyeret, és olajos béleſt, és pogáchát, tévé a' hájakra, és a' jobb lapoczkára, * adván azokat mindeneſtül Aaronnak és a' fiainak. Kik midőn fel-emelték vólna azokat az Úr-előtt, * iſmég el-vévén kezekből, meg-égeté az éppenégő áldozat óltárán, azért hogy meg-szenteléſnek áldozattya vólna az Úr áldozattyának gyönyörűséges illattyárá. * És maga részére vévé a' meg-szenteléſnek koſſából a' szegyet, fel-emelvén azt az Úr-előtt, a' mint néki parancholta vala az Úr. * És vévén a' kenetet, és a' vért melly az óltáron vala, hinté Aaronra és a' ruháira, és a' fiaira 's azok ruháira. * És mikor meg-szentelte vólna őket az ő ruházattyokban, parancholá nékik, mondván: Főzzétek-meg a' húſt a' hajlék ajtaja-előtt, és ott egyétek-meg azt. a' meg-szenteléſnek kenyereit-is meg-egyétek, mellyek a' koſárba tétettek, a' mint parancholta nékem az Úr, mondván: "Aaron és a' fiai egyék-meg azokat:
32 * valami pedig meg-marad a' húsból és kenyerekből, a' tűz emészsze-meg.

" Eccli. 45. c. 18.

" Exod. 29. ſ. 32. Infr. 29. b. 9.

* A' hajlék ajtaján se mennyetek-ki hét nap, a' napig mellyen bé-telik a' tí meg-szenteléstek ideje. mert hét napig végeztetik-el a' szentelés; * a' mint most-is lőtt, hogy az áldozatnak szer-tartása bé-tellyesednék. * Éjjel és nappal a' hajlékban maradgyatok, meg-őrizvén az Úr vígyazását, hogy meg ne hallyatok: mert így parancholtatott nékem. * És mindent meg-chelekedék Aaron és a' fiai a' mit az Úr Moyses-által szóllott.

33 13
34 14
15
35
16
17
36

IX. Rész.

NYólczad napon pedig, szóllítá Moyses Aaront és a' fiait, és az Israël véneit, és monda Aaronnak: * "Végy a' chordából egy borjút a' bűnért, és egy kost éppen-égő áldozatra, mind kettőt makula-nélkül, és mutasd-be azokat az Úr-előtt. * És szólly az Israël fiainak: Vegyetek egy bakot a' bűnért, és egy borjút és bárant, esztendősöket, és makula-nélkülvalókat, éppen-égő áldozatra, * egy ökrőt és kost a' békeséges áldozatra: és öllyétek-meg azokat az Úr-előtt, mindenik áldozatban olajjal megegyelíttetett żemlye-lisztet mutatván-be. mert ma az Úr meg-jelenik néktek. * El-hozák azért mind a' miket parancholt vala Moyses a' hajlék ajtajához: holott midőn az egész sokaság jelen állana, * monda Moyses: Ez a' beszéd, mellyet parancholt az Úr: chelekedgyétek-meg, és meg-jelenik néktek az ő dichősége. * És monda Aaronnak: Járúlly az óltárhoz, és áldozzál a' bűnödért: mutass éppen-égő áldozatotbé, és könyörögj magadért és a' népért. és mikor meg-ölended a' nép áldozattyát, imádkozzál érette, a' mint parancholta az Úr. * És Aaron mingyárt az óltárhoz járúlván, meg-ölé a' borjút a' maga bűneért: * melynek vérét hozzája vívék a' fiai: melybe az újját mártván, illeté az óltár szarvait, és a' maradékát annak talpára önté. * És a' kövérit 's veséstkéit, és a' máj hálóját, mellyek a' bűnért-valók, meg-égeté az óltáron, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek: * a' húsát pedig és bőrét, a' tábor-kivűl tűzzel égeté-meg. * Meg-ölé az éppen-égő áldozatra-valo állatot-is: és hozzája vívék a' fiai annak vérét, mellyet az óltár-körűl önte. * a' darabokra vagdalt áldozatot-is, fejével és minden tagjaival hozzája vívék. mellyeket mind meg-égete az óltáron tűzzel, * megmosván előbb a' bélit és lábait vízzel. * És a' népnek bűneért bémutatván meg-ölé a' bakot: és megtisztítván az óltárt, * éppen-égő áldozatot tőn, * hozzá adván az áldozatban az eledeli áldozatokat, mellyek eggyűtt mutattatnak-bé, és meg-égeté azokat az óltáron, a' reggeli éppen-égő áldozatnak czeremóniái-nélkül. * Meg-ölé az ökrőt-is és a' kost, a' népnek békeséges áldozatit: és hozzája vívék a' fiai a' vért, mellyet körös-körűl az óltárra önte. * Az ökör kövérit pedig, és a' kos farkát, és a' veséstkéket azok kövérivel, és a' máj hálóját * tévék a' szegyekre. és mikor meg-égtek vólna a' kövérségek az óltáron, * azok szegyeit és jobb lapoczkáit el-választa Aaron, fel-emelvén az Úr-előtt, a' mint parancholta vala Moyses. * És kiterjeszvén kezeit a' népre, megáldá őtet. És így el-végezvén a' bűnért-valo, és az éppen-égő, és a' békeséges áldozatokat, le-szálla. * Bé-menvén pedig Moyses és Aaron a' bizonyság hajlékába, és azután ki-jövén, meg-áldák a' népet. " És meg-jelenék az Úr dichősége az egész sokaságnak: * és ímé tűz jövén-ki az Úrtól, meg-emészté az éppen-égő áldozatot, és a' kövérségeket mellyek az óltáron valának. Mellyet mikor láttak vólna a' seregek, dichérék az Urat, orczájokra borúlván.

1 18
A
2
19
D
3 20
21
4
22
5 23
B
6
24
7

"*Exod. 29. a. 1.*

"*2. Machab. 2. c. 11.*

X. Rész.

ÉS ragadván Nádab, és Abiu az Aarő fiai temienyezőket, †tűzet tőnek, és jo illatot felyűl, az Úr-eleibe idegen tűzet vívén: a' mi nékik nem vala parancholva. * És tűz jövén-ki az Úrtól, meg-emészté őket, és meg-halának az Úr-előtt. * És monda Moyses Aaronnak: Ez a' mit szóllott az Úr; Meg-szenteltetem azokban, kik hozzám közelgetnek, és az egész nép színe-előtt meg-dichőíttetem. Mellyet halván Aaron, halgata. * Szóllítván pedig Moyses Misaëlt és Elisafánt, Osielnek Aaron attya

8 1
A
9
2
10
3
11
12
C 4

†*Num. 3. a. 4. 26. g. 26. 1. Para. 24. a. 2.*

bátyának fiait, monda nékik: Menjetek-el, és vigyétek-el az atyátok-fiait a' Szent-helynek színé-elől, és vigyétek a' tábor-kivül. * És mingyárást el-menvén, ki-vivék őket a' mint fekűsznek vala, gyólch ruhákban őltőzve, és ki-veték, a' mint nékik parancholva vala. * És szólla Moyses Aaronnak, és a' fiainak Eleazarnak, és Itamárnak: A' fejeteket meg ne mezítelenittsétek, és ruháitokat meg ne szaggassátok, hogy talám meg ne hallyatok, és az egész gyülekőzetre harag ne gerjedgyen. Az atyátok-fiai, és Israëlnek minden háza siratják az égést mellyet az Úr támasztott: * tí pedig ki ne mennyetek a' hajlék ajtaján, egyébként el-vesztek: mert a' szent kenetnek olaja vagyon rajtatok. Kik mindent Moyses parancholattya-szerént chelekedének. * És monda az Úr Aaronnak: * Bort, és minden részegíthetőt, ne igyatok, te, és a' fiaid, mikor bé-mentek a' bizonyság hajlékába, hogy meg ne hallyatok: mert örök parancholat ez a' ti nemzetségtekben. * És hogy tudgyátok meg-választani a' szentet a' szenteletlentől, a' meg-ferteztettet a' tisztától: * és taníttsátok az Israël fiait minden törvényimre, mellyeket szóllott nékik az Úr Moyses által. * És szólla Moyses Aaronnak, és a' fiainak Eleazárnak, és Itamárnak, kik meg-maradtak vala: Vegyétek-el az eledeli áldozatot, melly meg-maradott az Úr áldozattyából, és egyétek-meg azt kovász-nélkül az oltár-mellett, mert Szenteknek szenti. * Egyétek pedig a' szent helyen: a' mi néked adatott és a' fiaidnak az Úr áldozatiból, a' mint parancholtatott nékem. * A' bé-mutatott szegyetskét-is, és az el-választatott lapoczkát, meg-egyétek igen tiszta helyen te, és a' fiaid, és a' leányid veled. Mert néked és a' magzatidnak tartattak-meg az Israël fiainak üdvösséges áldozatiból: * mivelhogy a' lapoczkát és szegyet, és a' köverségeket, mellyek meg-égettetnek az oltáron, fel-emeltek az Úr-előtt, és hozzád tartoznak, és a' fiaidhoz örök törvénnyel, a' mint az Úr parancholta. * "Ezen-közben mikor Moyses a' bakot keresné, melly a' bűnért bé-mutattatott vala, meg-égve találá: és meg-haraguván az Aaron fiai Eléazarés Itamár-ellen, kik meg-maradtak vala, monda: * Miért nem öttétek-meg a' bűnért-valo áldozatot a' szent helyen, melly a' Szenteknek szenti, és néktek adatott hogy hordozzátok a' sokaság hamisságát, és könyörögjetek érette az Úr színe-előtt, * fő-képpen mint-hogy annak vérében nem vitetett-bé a' szentbe, és meg kellett vólna ennetek a' szent helyen, a' mint nékem parancholtatott? * Felele Aaron: Ma mutattatott-bé a' bűnért-valo, és az éppen-égő áldozat az Úr-előtt: rajtam pedig látod mi történt. Mi-képpen ehettem-meg azt, a' vagy kedveskedhettem-e az Úrnak a' czeremóniákban, keserves szívvel? * Mellyet, midőn hallott vólna, Moyses, jóvá hagyá mentségét.

" *Machab. 2. c. 11.*

XI. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, mondván: Mongyátok-meg az Israël fiainak: * Ezek az állatok mellyeket ennettek kell a' földnek minden állati-közzül: * Valamelynek hasatt körme vagyon, és kérőt rág a' barom-közzül, meg-egyétek. * Valami pedig kérőt rág, és körme vagyon, de meg nem hasadott, mint a' tevének és egyebeknek, azt meg ne egyétek, és a' tisztátalanok-közibe számlállyátok. * A' tengeri-nyúl, melly kérőt rág, de a' körme meg nem hasadott, tisztátalan. * A' nyúl-is: mert az-is kérőt rág, de nem hasatt a' körme. * És a' disznó; melly noha hasatt-körmű, kérőt nem rág. *ezek húsát ne egyétek, se hólt testeket ne illessétek, mert tisztátalanok néktek. * Ezek a' mellyek vízben teremnek, és szabad meg-enni: Valaminek szárnya és heja vagyon, akár a' tengerben, akár folyó-vizekben és tavakban, meg-egyétek. * Valaminek pedig szárnya és heja ninchen azok-közzül mellyek a' vizekben mozognak és élnek, utálatos * és iszonyatos légyen néktek, azok húsát meg ne egyétek, és hólt testőktől el-távozzatok. * Mind a'

Deut. 14. a. 3.

2. Mac. 6. d. 18.

minek a' vízben szárnya és hejaninch, ferteztetett légyen. * Ezek 13
mellyeket a' madarak-kozzűl meg
nem kell ennetek, és el kell távoztatnotok: A' saſt, és grifet, és a' tengeri-saſt, * és kányát és kesélyűt 14
az ő neme-szerént: * ós minden 15
holló-nemet az ő hasonlatossága-
szerént, * a' struczot, és ejeli bag-
lyot, és líboczot, és ólyvet az ő
neme-szerént: * a' huhogato bag- 17
lyot, és buárt, és Egyiptziai gólyát, * és hattyút, és gődént, és por- 18
fyriót, * gémet, és karádriont az ő 19
neme-szerént, és a' bűdös-babukot, C
és denevért. * A' szárnyas állatok- 20
kozzűl valamelly négy lábon jár,
utálatos légyen néktek. * Vala- 21
mi pedig négy lábon jár, de hátúl
hoszszabb szárai vannak, mellyek-
kel a' földön szökdéchel, * meg- 22
egyétek, a' mint a' chere-bogár az ő
neme-szerént, és a' szarvas-bogár,
és a' kigyóval-vívo bogár, és a' lás-
ka, mindenik az ő neme-szerént.
*Valaminek pedig a' rópűllő állatok- 23
kozzűl chak négy lába vagyon, utá-
latos légyen néktek: * és valaki a- 24
zoknak hólt testeket illetendi, meg- D
ferteztetik, és tisztátalan légyen
estvéig: * és ha szükség lészen hogy 25
ezek-kozzűl valamelly meg-hól-
tat vigyen, mossa-meg ruháit, és
tisztátalan légyen nap-nyúgatig.
* Minden állat melynek körme va- 26
gyon, de meg nem hasadott, se ké-
rőt nem rág, tisztátalan légyen: és
a' ki azt illetendi, meg-ferteztetik.
* Valamelly a' négy lábon-járo ál- 27
latok-kozzűl a' tenyerén jár, tisz-
tátalan légyen: a' ki illeti azok hólt
testét, fertezve légyen estvéig. * És 28
a' ki efféle hólt testet hordoz, mos-
sa-meg ruháit, és tisztátalan légyen
estvéig: mert ezek mind tisztátala-
nok néktek. *Ezek-is a' ferteztetek- 29
kozzé számláltatnak azok-kozzűl
mellyek a' földön mozognak, a' E
menyét és egér és krokodílus, min-
denik az ő neme-szerént, * a' my- 30
gale, és kamæleon, és tarka-gyék,
és gyék, és vakondak: * ezek mind 31
tisztátalanok. A' ki illetendi ezek
hólt testét, tisztátalan légyen est-
véig: * és a' mire esik valami ezek 32
hólt teste-kozzűl, meg-ferteztetik,
akár fa-edény és ruházat, akár bőr és
szőr-zák légyen: és valamiben mi-
33 velnek; vízbe mártassanak, és fer-
teztetve légyenek estvéig, és így az-
után meg-tisztúlnak. * A' föld-
edény pedig, melybe valami ezek-
kozzűl esik, meg-ferteztetik, és az-
34 ért el-törettessék. * Minden eledel,
mellyet meg-észtek, ha víz tőltetik-rea, tisztátalan légyen: és min-
den nedvesség mellyet minden-féle edényből isznak, tisztátalan lé-
35 gyen. * És valami efféle hólt tes-
tek-kozzűl esik arra, tisztátalan
légyen: akár kemenczék, akár lá-
bas-fazekak, él-rontassanak, és tisz-
36 tátalanok légyenek. * A' forrá-
sok pedig és a' kútak, és minden
víz-gyűlés tiszta lészen. A' ki azok
hólt testét illetendi, meg-ferteztetik. * Ha veteményre esik, azt
37 38 meg nem fertezteti. * Ha ki pedig
a' vetni-valo magot vízzel meg-
ónti, és az-után hólt testektől meg-
érintetik, mingyárt meg-ferteztetik. * Ha meg-hal az állat, mel-
39 lyet néktek szabad meg-ennetek,
a' ki annak hólt testét illeti, tisztá-
40 talan légyen estvéig: * és a' ki va-
lamit észik vagy hordoz abból;
mossa-meg ruháit, és tisztátalan
41 légyen estvéig. * Minden a' mi a'
földön chúsz, utálatos légyen, és
42 eledelűl ne vétessék. * Valami négy
G lábon hasán jár, és sok lábai van-
nak, vagy a' földön vonódik: meg
43 ne egyétek, mert utálatos. * Meg
ne fertezteséték lelketeket, és sem-
mit azok-kozzűl ne illessétek, hogy
44 tisztátalanok ne légyetek. * Mert
én vagyok a' ti Uratok Istentek:
" szentek légyetek, mert én szent " 1. Pet. 1. c. 13.
vagyok. Meg ne fertezteséték lel-
keteket semmi chúszo-mászóval,
45 melly a' földön mozog. * Mert én
vagyok az Úr, ki Egyiptus földé-
ből ki-hoztalak titeket, hogy nék-
tek Istentek lennék. Szentek lé-
46 gyetek, mert én szent vagyok. * Ez
E a' törvény a' barmokról, és a' ma-
darakról, és minden élő lélekről,
30 melly a' vízben mozog, és a' föl-
47 dön chúsz, * hogy külömbözésit
ismérjétek a' tisztának és tisztáta-
lannak, és tudgyátok mit kel-
lessék meg-ennetek, és
mit meg-vetne-
tek.

XII. Rész.

ES szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: † Az aſszony'állat, ha magot fogadván férfiat szűl, tiſztátalan légyen hét napig, a' havi betegség el-válaſztáſának napjai-szerént. * " És nyólczad napon a' gyermechke környűl-metéltetſsék: * ő pedig harmincz-három napig maradgyon az ő tiſztúláſa vérében. Semmi szenteltet ne illeſsen, se bé ne mennyen a' Szent-helyre, míg bé nem telnek az ő tiſztúláſa napjai. * Ha pedig leányzót szűlend, tiſztátalan légyen két hétig, a' havi vér folyáſának rendi-szerént, és hatvan-hat napig maradgyon az ő tiſztúláſa vérében. * És mikor bételnek az ő tiſztúláſa napjai, a' fiáért, a'vagy leányáért, vigyen egy eſztendős bárant éppen-egő áldozatra, és egy galamb fiat vagy gerliczét a' bűnért, a' bizonyſág hajlékának ajtajához, és adgya a' papnak, * ki bé-mutattya azokat az Úr-előtt, és imádkozik érette, és így tiſztúl-meg az ő vére folyáſából. ez a' fiú vagy leányzo szűlőnek tőrvénye. * Hogy-ha az ő keze nem találand, és nem vihet bárant; vigyen † két gerliczét, vagy két galamb fiat, eggyet az éppen-égő áldozatra, és a' máſikat a' bűnért. és imádkozzék érette a' pap, és úgy meg-tiſztúl.

† Luc. 2. c. 22. Ioa. 7. c. 12. " Luc. 2. c. 21.

† Sup. 5. c. 11. Luc. 2. d. 24.

XIII. Rész.

ES szólla az Úr Moyseſnek, és Aaronnak, mondván: * A' melly ember bőrén és húſán kűlőmb szín vagy fakadék, vagy mint valami fénylő, az-az, pokloſságnak chapáſa támadand; vigyék Aaron paphoz, vagy valamellyikéhez a'fiai-kőzzűl. * Ki mikor meg-láttya a' pokloſságot a' bőrőn, és feír színre változott szőrit, és a' pokloſságnak színét alatſombnak a' többi bőrnél és húſnál; pokloſságnak chapáſa az, és tettzéſe-szerént válaſztaſsék-el. * Ha pedig fénylő feirſég léſzen a'bőrőn, és nem alatſomb a' többi húſnál, és a' szőri előbbenyi színű, rekeſzſze-bé őtet a' pap heted napig, * és nézze-meg heted napon: és ha a' pokloſság tovább nem nevekedik, és meg nem halladgya a' bőrőn az előbbi határokat, iſmég rekeſzſze be őtet más hét napig. * És heted napon szemléllye-meg: ha homályosb léend a'pokloſság, és nem nevekedik a' bőrőn, tiſztíttſa-meg őtet, mert ſenyedék: és az ember moſſa-meg ruháit, és tiſzta léſzen. * Hogy-ha, minek-utánna a' paptól meg-nézetett, és meg-tiſztíttatván, iſmég nevekedik a' pokloſság; vitetteſsék hozzája, * és tiſztátalannak itélteſsék. * A' pokloſság chapáſa ha az emberen léſzen, vitetteſsék a' paphoz, * és nézze-meg őtet. És ha feír szín léſzen a' bőrőn, és a' szőrnek színét meg-változtattya, és az eleven húſa-is kitettſzik: * igen régi és a' bőrbe hatott pokloſságnak itélteſsék. Tiſztátalannak itéllye azért őtet a' pap, és bé ne rekeſzſze, mert nyilván-valo az ő tiſztátalanſága. * Ha pedig meg-újúl a' folyó pokloſság a' bőrőn, és bé-fődi az egéſz bőrt fejétől-fogva lábáig, valamit a' szem láthat; * szemléllye-meg őtet a' pap, és itéllye igen tiſzta pokloſságban lenni: azért hogy mindeneſtől feírré vált, és az-okáért az ember tiſzta léſzen. * Mikor pedig az eleven hús ki-tettſzik rajta, * akkor a' pap itéleti-szerént tiſztátalan légyen, és a' tiſztátalanok-kőzzé ſzámlátaſsék. mert az eleven hús ha pokloſsággal meg-híntetik, tiſztátalan. * Hogy-ha iſmég feírré változik, és az egéſz embert el-fődi, * szemléllye-meg őtet a' pap, és tiſztának itéllye. * A' hús pedig és a' bőr mellyen fekély lőtt, és meg-gyógyúlt, * és a' fekély helyén feír seb-hely láttatik, vagy verhenyős; vitetteſsék az ember a' paphoz: * ki midőn láttya a' pokloſság helyét alatſombnak a' többi húſnál, és hogy a' szőr feírré változott, tiſztátalannak itéllye őtet: * mert a'pokloſság chapáſa kőlt a'fekélyen. Hogy-ha a' szőr előbbi-színű, és a' seb-hely homályos, és a' mellette-valo húſnál nem alatſomb, rekeſzſze-bé őtet heted napig. * és ha nevekedik, pokloſnak itéllye őtet: * ha pedig helyén marad, fekélynek seb-helye, és az ember tiſzta

léſzen. * De a' húſnak és bőrnek mellyet a'tűz meg-éget, és meg-gyógyúlván feír vagy verhenyős ſeb-helye léſzen; * ſzemléllye-meg azt a' pap, és ímé feírré vált, és annak helye a' többb bőrnél alatſomb: tiſztátalannak itéllye őtet, mert pokloſságnak chapáſa kőlt a' ſeb-helyen. * Hogy-ha a' ſzőr ſzíne meg nem változott, és a' chapás nem alatſomb a' többb húſnál, és a' pokloſságnak ſzíne homályos léſzen; rekeſzſze-bé őtet heted napig, * és heted napon nézzé-meg: ha nevekedik a' bőrőn a' pokloſság, tiſztátalannak itéllye őtet. * ha pedig helyén marad a' homályos feírſég, égéſnek chapáſa az, és az-okáért meg-tiſztíttaſsék, mert égéſnek ſeb-helye. * A' melly férfiúnak vagy aſzſzonnak, fején vagy ſzakállában pokloſság ered, nézzé-meg őket a' pap. * és ha alatſomb léſzen a'hely a' többb húſnál, és a' haja ſárga, és ſzokás-kivűl vékonyb; tiſztátalanoknak itéllye őket, mert főnek és ſzakálnak pokloſsága az. * Ha pedig láttya a' var-helyét egyarányúnak a' mellette-valo húſſal, és a' haját feketének: rekeſzſzebé őtet hét nap, * és heted napon ſzemléllye-meg. Ha nem nevekedik a' var, és a' haj őnnőn ſzínű, és a' chapás helye a' többb húſsal egyarányu: * borotválljyák-meg az embert a' var-helye-kivűl, és rekeſzſzék-bé más hét napig. * Ha heted napon láttatik a' chápás helyén maradni, és nem alatſomb a' többb húſnál; tiſztíttſa-meg őtet, és meg-moſván ruháit tiſzta légyen. * Ha pedig a' meg-tiſztúlás-után iſmég nevekedik a' var a' bőrőn, * ne vizgállya többé ha a' haj ſárga ſzínre változott-e, mert nyilván tiſztátalan. * Ha pedig a' var meg-áll, és a' haj fekete léſzen, tudgya az embert meg-gyógyúltnak lenni, és bizváſt tiſztának mongya őtet. * A' melly férfiúnak, vagy aſzſzonynak bőrén feírſég láttatik, * ſzemléllye-meg őket a' pap. ha eſzébe veſzi, hogy homályos feírſég fénylik a' bőrőn, tudgya hogy nem pokloſság, hanem feír-ſzínű var, és az ember tiſzta. * A' melly férfiúnak fejéről a' haja el-húll, kopaſz az és tiſzta: * és ha a' homlokárol húll-el a' haja, az elől-kopaſz és tiſzta. * Ha pedig a' kopaſságon vagy az elől-valo kopaſzúláſon, feír vagy verhenyős ſzín támad, * és azt meg-láttya a'pap; kétſég-nélkűl pokloſságnak itéllye azt, melly a' kopaſságon eredett. * Valaki azért pokloſsággal megferteztetett, és el-válaſztatott a' pap tettſzéſe-ſzerént, * ki-fejtetett ruházattya légyen, mezítelen feje, a' ſzáját ruhájával bé-fődőzze, fertezteteknek és tiſztátalannak kiáltſa mágat. * Mind addig míg poklos és tiſztátalan, egyedűl lakjék a' tábor-kivűl. * A' melly gyapju vagy len-ruha pokloſságos léſzen * a' mellyék-fonalán és bél-fonalán, vagy pedig bőr, vagy a' mi bőrből chináltatott, * ha feír vagy verhenyős mochok léſzen, pokloſságnak itélteſsék, és mutattaſsék-meg a' papnak. * ki meg-nézvén rekeſzſze-bé hét nap: * és heted napon iſmég meg-nézvén ha eſzébe véſzi hogy nevekedett, állando pokloſság az: tiſztátalannak itéllye a' ruházatot, és mindent a' min találtatik: * és az-okáért tűzzel égetteſsék-meg. * Ha láttya hogy nem nevekedett, * paranchollyon, és moſſák-meg azt a' min a' pokloſság vagyon, és rekeſzſze-bé azt más hét napig. * És ha láttya hogy az ő előbbi ſzíne meg nem tért, noha a' pokloſság nem nevekedett, tiſztátalannak itéllye, és tűzzel meg-égeſſe, mivel a' pokloſság el-fogta a' ruhát kűlső ſzinében, vagy mindeneſtől. * Ha pedig homályosb léſzen a' pokloſság helye, minek-utánna meg-moſattatott a' ruházat, ſzakaſzſza-el azt, és az éptől válaſzſza-el. * Hogy-ha tovább tettſzik-meg a' helyeken, mellyek azelőtt makula-nélkűl vóltak, futoſó és chavargo pokloſság az: tűzzel kell meg-égetni. * ha meg-ſzűnik, moſsa-meg vízzel azt, a' mi épp, máſodſzor, és tiſzta léſzen. * Ez a' gyapiu és len ruha, a' mellyék-fonál és bél-fonál, és minden bőrből-való házi eſzkőz pokloſságának tőrvénye, mi módon kelleſsék tiſztának vagy tiſztátalannak itélni.

XIV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Ez a' poklosnak szer-tartása, midőn meg kell tisztúlni: Viteſsék a' paphoz: * ki a' táborból ki-menvén, mikor a' poklosságot meg-tiſztúlva találllya, * parancholllya annak a' ki meg-tiſztíttatik, hogy két eleven verebet mutaſson-bé mágáért, mellyeket szabad megenni, és czedrus-fát, és karmazín selymet és isópot. * és parancholllya-meg, hogy az eggyik verebet meg-ölllyék föld edényben eleven vizeken: * a' másikat pedig elevenen a' czédrus-fával, és karmazín selyemmel és isóppal mártsa a' meg-ölletett veréb vérébe, * mellyel hintse-meg a' meg-tiſztúlandót, hétszer, hogy törvény-szerént tiſztúllyon-meg: és bochássa-el az eleven verebet, hogy a' mezőre röpüllyön. * És minek-utánna megmoſsa az ember a' ruháit, borotválllya-el testének minden szőrit, és mosódgyék-meg vízben: és megtiſztúlván mennyen a' táborba, de ugy hogy az ő sátora-kivül maradgyon hét nap, * és heted napon borotválllya-el fejének haját, és szakállát 's szőmöldökét, és az egész teſte szőrit. És ismég megmoſsván ruháit és testét, * nyólczad napon vegyen makula-nélkül-valo két bárányt, és egy esztendős makula-nélkül-valo juhot, és három tized żemlye-liſztet áldozatra, melly olajjal légyen egyelítve, és külön egy meszſzel olajt. * És midőn az embert-tiſztíto pap, őtet, és mind ezeket az Úr-eleibe állattya a' bizonyság hajléka ajtajánál, * vegye a' bárányt, és mutaſsa-bé azt a' vétekért, és a' meszſzel olajt. és fel-mutatván az Úr-előtt mind azokat, * öllye-meg a' bárányt, a' hol meg szokott ölletni a' bűnért-valo és az éppen-égő áldozat, az-az, a' szent helyen. Mert mint a' bűnért, úgy a' vétekért-valo áldozat-is a' paphoz tartozik: Szenteknek szenti az. * És vévén a' pap az áldozat véréből, melly a' vétekért ölletetett, tegye a' meg-tiſztúlo embernek jobb füle szélire, és a' jobb keze 's lába hüvelykire, * és a' meszſzel olajból tőltſön a' bal kezébe, * és mártsa belé a' jobb újját, és hintſe-el az Úr-előtt hétszer. * a' mi pedig meg-marád az olajból a' bal kezében, tőltſe a' meg-tiſztúlo embernek jobb füle szélire, és a' jobb kezé 's lába hüvelykire, és a' vérre melly ki-ontatott a' vétekért, * és a' fejére. * És könyörögjön érette az Úr-előtt, és tégyen áldozatot a' bűnért. Akkoron öllye-meg az éppen-égő áldozatot, * és tegye azt az öltárra az ő eledeli áldozatival, és az ember törvény-szerént meg-tiſztúl. * Hogy-ha szegény, és nem találhattya az ő keze a' meg-mondott dolgokat, a' vétekért végyen egy bárányt áldozatra, hogy könyörögjön érette a' pap, és tized rész olajjal meg-egyelített żemlye-liſztet az eledeli áldozatra, és egy meszſzel olajt, * és két gerliczét vagy két galamb fiat, melynek eggyike légyen a' bűnért, és a' másika éppen-égő áldozatra: * és vigye-fel azokat az ő meg-tiſztúlásának nyólczadik napján a' papnak, a' bizonyság hajléka ajtájához az Úr-eleibe. * ki vévén a' vétekért-valo bárányt és a' meszſzel olajt, emellye-fel eggyütt: * és meg-öllvén a' bárányt, annak véréből tégyen a' meg-tiſztúlónak jobb füle szélire, és a' jobb keze 's lába hüvelykire: * az olaj részét pedig tőltſe a' bal kezébe, * melybe az ő jobb keze újját mártván, hintſe-el az Úr-előtt hétszer: * és illeſse a' meg-tiſztúlónak jobb füle szélit, és a' jobb keze 's lába hüvelykit, a' vér helyén melly ki-ontatott a' vétekért: * a' több részét pedig az olajnak, melly a' bal kezében vagyon, öntſe a' meg-tiſztúltnak fejére, hogy meg-engeſztellye érette az Urat: * és a' gerliczét vagy a' galamb fiat mutaſsa-bé, * eggyikét a' vétekért, és a' másikat éppen-égő áldozatra az ő eledeli áldozatival. * Ez a' poklosnak áldozattya, a' ki mindennek szerét nem teheti az ő meg-tiſztúlására. * És szólla az Úr Moyseſnek és Aaronnak, mondván: * Midőn be-mentek Kánaán-földére, mellyet néktek örökségül adok, ha a' poklosság chapása a' házakban léſzen, * mennyen-el a' kié a' ház, hírt tévén a' papnak, és mongya: Mint-ha a' poklosság-

Mat. 8. a. 1. Mar. 1. d. 40. Luc. 5. c. 12.

Sup. 5. c. 11. 12. d. 8. Luc. 2. d. 24.

nak chapáſát látnám házambã lenni.
* Ama' pedig meg-paranchollya 36
hogy ki-vigyenek mindent a' ház-
ból, minek-előtte abba mennyen,
és láſsa ha poklos-e, hogy meg ne
fertezteſsenek mind a'mik a' ház-
ban vannak. És mennyen-bé az-u-
tán, hogy meg-nézze a' ház pokloſ-
ſágát: * és mikor lát annak falain 37
halvány vagy veres rút vápátskákat,
és alatſonbakat a' tőbb külső ſzín-
nél, * mennyen-ki a' ház ajtaján, 38
és mingyárt bé-tegye azt hét nap-
ig. * És meg-térvén heted na- 39
pon, nézze-meg azt. ha neveked-
ve talállya a' pokloſságot, * pa- 40
ranchollya-meg hogy ki-tőrjék a' F
kőveket mellyeken a' pokloſság
vagyon, és hánnyák azokat a' vá-
ras-kivűl tiſztátatlan helyre: * ma- 41
gát pedig a' házat meg-vakarják
belől kőrős-kőrűl, és a' le-va-
kart port híntſék a' váras-kivűl
tiſztátalan helyre, * és más kő- 42
veket helyhezteſsenek a'ki-vetettek-
ért, és más ſárral tapaſzſzák-meg a'
házat. * Ha pedig minek-után- 43
na ki-tőrettek a' kővek, és a' por
le-vakartatott, és más földel ta-
paſztatott-meg, * bé-menvén a' pap 44
láttya hogy meg-tért a' pokloſság,
és a' falok makulákkal vannak
híntve, álhatatos pokloſság az, és
tiſztátalan a' ház: * mellyet min- 45
gyárt el-rontſanak, és annak kő-
veit és fáit, és minden porát veſsék
a' váras-kivűl tiſztátalan helyre.
* A' ki a' házba mégyen midőn 46
zárva vagyon, tiſztátalan légyen
eſtvéig: * és a' ki abban hál, és 47
éſzik valamit, moſsa-meg ruháit.
* Hogy-ha bé-menvén a' pap, lát- 48
tya hogy a' pokloſság nem neve- G
kedett a' házban, minek-utánna
újonnan meg-tapaſztották, tiſztít-
tſa-meg azt épſége meg-lévén: * és 49
annak meg-tiſztúláſára vegyen
két verebet, és czédrus-fát, és kar-
mažín ſelymet és iſópot: * és 50
meg-őlvén eggyik verebet föld e-
dényben eleven vizeken, * vegye 51
a' czedrus-fát, és az iſópot, és a'
karmažín ſelymet, és az eleven
verebet, és mártſa mind a' meg-
őletett veréb vérébe, és az eleven
vizekbe, és híntſe-meg a' házat
hétſzer, * és tiſztíttſa-meg azt mind 52
a' veréb vérével 's mind az eleven
vizekkel, és az eleven verébbel, és
a' czedrus-fával és iſóppal és a'
karmažín ſelyemmel. * Es midőn 53
el-ereſzti a' verebet hogy ſzaba-
don rőpűllyőn a' mezőre, imád-
kozzék a' házért, és tőrvény-ſze-
rént meg-tiſztíttatik. * Ez a' tőr- 54
vény minden pokloſságról és cha-
páſról, * a' ruhák és házak pok- 55
loſságárol, * a' ſeb-helyről és fa- 56
kadékokról, a' fénylő varról, és a'
ſzíneknek külőmb-külőmb-féle ne-
mekre-valo változáſárol, * hogy 57
tudhaſsák melly időben légyen va-
lami tiſzta, vagy tiſztátalan.

XV. Rész.

1 ES ſzólla az Úr Moyſeſnek és
Aaronnak, mondván: * Szól-
A lyatok az Iſraël fiainak,
2 és mongyátok nékik: A'
melly férfiu mag-folyáſt ſzenved,
3 tiſztátalan légyen. * És akkor itél-
tetik e' nyávalyát ſzenvedni, midőn
ſzűntelen húſához ragad, és meg-
4 aluſzik az undok nedveſség. * Min-
den ágy, a' mellyen hál, tiſztáta-
5 lan légyen, és valahová űl. * Ha
valamelly ember illeti az ő ágyát,
moſsa-meg ruháit: ő-is meg-mo-
ſódván vízzel, tiſztátalan légyen
6 eſtvéig. * Ha oda űl a' hol amaz
űlt, az-is meg-moſsa ruháit: és víz-
zel meg-moſódván, tiſztátalan lé-
7 gyen eſtvéig. * A' ki annak teſtét
illeti, moſsa-meg ruháit: ő-is
meg-moſódván vízzel, tiſztátalan
8 légyen eſtvéig. * Ha efféle ember
arra pőkik a' ki tiſzta, moſsa-meg
ruháit: és meg-moſódván vízzel,
9 tiſztátalan légyen eſtvéig. * A'
nyereg a' mellyen űl, tiſztátalan
10 légyen: * és valami léſzen az-
B alatt a' ki mag-folyáſt ſzenved,
tiſztátalan légyen eſtvéig. A' ki
ezek-kőzzűl valamit hordoz, moſsa-
meg ruháit: ő-is meg-moſódván
vízzel, tiſztátalan légyen eſtvéig.
11 * Valakit meg-érént az illyen, ke-
zeit előbb meg nem moſván, moſsa-
meg ruháit: és vízzel meg-moſód-
ván, tiſztátalan légyen eſtvéig.
12 * A' melly föld-edényt illet, el-tő-
reſsék: a' fa-edény pedig meg-mo-
13 ſattaſsék vízzel. * Ha meg-gyó-
gyúl a' ki efféle nyavalyát ſzen-
ved, ſzámlállyon hét napot meg-
tiſztúláſa-után, és meg-moſván

ruháit és egész testét eleven vízben, tiszta lészen. * Nyólczad napon pedig vegyen két gerliczét, vagy két galamb fiat, és jöjön az Úr színe-eleibe a' bizonyság hajléka ajtajához, és adgya azokat a' papnak. * ki eggyikét áldozza a' bűnért, és a' másikat éppen-égő áldozatúl: és könyörögjön érette az Úr-előtt, hogy meg-tisztúllyon magva-folyásából. * A' melly férfiúból el-mégyen a' közösülés magva, mossa-meg vízzel egész testét: és tisztátalan légyen estvéig. * A' ruhát és a' bőrt, melly rajta lészen, mossa-meg vízzel, és tisztátalan légyen estveig. * Az aszszony, a' kivel közösül, mosattassék-meg vízzel, és tisztátalan légyen estvéig. * A' melly aszszony a' hó-járásával vérfolyást szenved, hét nap válaszszatassék-el. * Valaki illeti őtet, tisztátalan légyen estvéig: * és a' min hál vagy ül az el-válaszszásának napjain, meg-ferteztetik. * A' ki annak ágyát illeti, mossa-meg ruháit: és ő vízbe meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Minden edényt, mellyen az ült, valaki illet, mossa-meg ruháit: ő-is vízzel meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Ha férfi közösül véle a' havi vér idején, tisztátalan légyen hét napig: és minden ágy a' mellyen hál, meg-ferteztetik. * A' melly aszszony sok napig szenved vér-folyást nem a' havi időben, vagy a'ki a' havi vérután meg nem szűnik a' folyástól, valamíg e' nyavalyát szenvedi, tisztátalan légyen, mint-ha a' havi-folyás idejében vólna. * Minden ágy a' mellyen hál, és az edény a' mellyen ül, ferteztetett légyen. * Valaki azokat illeti, mossa-meg ruháit: ő-is vízzel meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Ha meg-áll a'vér, és meg-szűnik folyni, számlállyon hét napot tisztúlásaután: * és nyólczad nap mutasson-bé magáért a' papnak két gerliczét, vagy két galamb fiat a' bizonyság hajléka ajtajánál: * ki az eggyikét áldozza a' bűnért. és a' másikát éppen-égő áldozatúl, és könyörögjön érette az Úr-előtt, és a' tisztátalanságának folyásáért. * Taníttsátok azért az Izraël fiait hogy óják magokat a' tisztátalanságtól,

14 32 33 15 16 C 1 17 A 18 2 19 20 21 22 3 23 4 24 D 5 25 B 6 26 7 27 8 9 28 10 29 11 30 12 31 13

és meg ne hallyanak undokságokban, mikor meg-ferteztetik az ő közöttök-valo hajlékomat. * Ez annak törvénye, a' ki mag-folyást szenved, és a'ki meg-ferteztetik közösülésel, * és a' ki havi időben el-választatik, vagy a' kitől szűntelen vér foly, és a' melly férfiu azzal hál.

XVI. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek az † Aaron két fiainak halála-után, midőn az idegen tűzet bé-vívén meg-őlették: * és paranchola néki, mondván: Szólly a' bátyádnak Aaronnak, hogy "ne mennyen minden időben a' Szent-helybe, melly a' suporláton-belől vagyon a' kegyelem tábla-előtt, melly bé-födi a'szekrént, hogy meg ne hallyon (mert felyhőben jelenem-meg a' felelő-helyen.) * hanem-ha előbb ezeket chelekeszi: Egy borjút áldozzon a' bűnért, és egy kost éppen-égő áldozatúl. * Gyólch ruhába öltőzzék, gyólch gatyával födgye-bé szemérmét: övedzék gyólch övel, gyólch süveget tegyen fejére: mert ezek szent öltözetek: mind ezekbe öltözzék-fel, minek-utánna meg-mossa magát. * És vegyen az Izraël fiainak egész sokaságától két bakot a' bűnért, és egy kost éppen-égő áldozatra. * És midőn bé-mutattya a' borjút, és imádkozik magáért és házaért, * állassa a' két bakot az Úr-eleibe a' bizonyság hajléka ajtajához: * és sorsot vessen mind a' kettőre, eggyet az Úrért, és mást a' kibochátando bakért: * a' melyre az Úr sorsa esik, áldozza-meg azt a' bűnért: * a' melyre pedig a' ki-bochátando baké esik, állassa azt elevenen az Úr-eleibe, hogy könyörögjön azon, és bochássa a' pusztába. * Ezeket rend-szerént véghez vívén, vegye a' borjút, és könyörögvén magáért s házaért, öllye-meg azt: * és vegye a' temiényezőt, mellyet tőltsön-meg az óltár szenével, és kezével merítvén az egyelített jo illatu füstölő szerszámbá, a'suporláton-belől mennyé a' Szent-helyre: * hogy a' tűzre tévén a' fü-

† *Sup. 10. a. 12.*

" *Exod. 30. b. 10. Heb. 9. b. 7.*

ſzerſzámokat, azok fűſti és párája bé-fődgye a' felelő-helyt, melly a' bizonyſág-fölött vagyon, és meg ne hallyon. * Vegyen a' borju véréből-is, és hintſen újával hétſzer a' kegyelem tábla-ellenébe nap-kelet-felé. * És midőn meg-öli a' bakot a' nép bűneért, vigye a' vérét a' ſuporlaton-belől, a' mint meg-parancholtatott a' borju véréről, hogy hintſe a' felelő-hely-ellenébe, * és tiſztíttſa-meg a' Szent-helyet az Iſraël fiainak tiſztátalanſágitól, és az törvény-ſzegéſektől, és minden bűnöktől. E' ſzer-tartás-ſzerént chelekedgyék a' bizonyſág hajlékával, melly helyheztetett közöttök az ő lakó-helyek undokſáginak közepette. * " Egy ember ſe légyen a' hajlékban, mikor a' fő pap a' Szent-helybe megyen, hogy könyörögjön magáért's házáért, Iſraëlnek egéſz gyüleközetiért, míg ki-jő. * Mikor pedig ki-jő az óltárhoz melly az Úr-előtt vagyon, imádkozzék magáért, és vévén a' borjú és bak vérét, öntſe annak ſzarvaira körös-körűl: * és hintvén újával hétſzer, tiſztíttſa és ſzentellye-meg azt az Iſraël fiainak tiſztátalanſágitól. * Minek-utánna meg-tiſztíttya a' Szent-helyet és a' hajlékot, és az óltárt, akkor mutaſsa-bé az eleven bakot: * és mind a' két kezét annak fejére tévén, vallya-meg az Iſraël fiainak minden hamiſságokat, és minden vétkeket's bűnöket: mellyekkel annak fejét átkozván, kűlgye-ki el-rendeltetett embertől, a' puſztába. * És midőn el-viſzi a' bak minden hamiſságokat a' puſztára földre, és el-bocháttatik a' puſztában; * térjen-meg Aaron a' bizonſág hajlékába, és le-tévén a' ruhákat, mellyekbe az-előtt fel-öltözött vala mikor a' Szent-helybe ment, és ott hagyván, * moſsa-meg teſtét a' ſzent helyen, és öltözzék az ő ruháiba. És minek-utánna ki-menvén bé-mutattya a' maga és a' nép éppen-égő áldozattyát, könyörögjön mind magáért's mind a' népért: * és a' bűnökért bé-mutatott kövérſéget égeſse-meg az óltáron. * A' ki pedig elereſzti a' ki-bocháttatott bakot, moſsa-meg ruháit's teſtét vízzel, és úgy mennyen a' táborba. * A' borjút pedig's a' bakot, mellyek a' bűnért áldoztattak vala, és mellyeknek vérek a' Szent-helybe vitetett hogy a' meg-tiſztúlás bé-tellyeſednék, vigyék a' tábor-kívűl, † és égeſsék-meg tűzzel azoknak mind bőrét's mind húſát és ganeját: * és a' ki azokat meg-égeti, moſsa-meg ruháit's teſtét vízzel, és úgy mennyen a' táborba. * És ez légyen néktek örök törvénytek. " A' hetedik hólnapban, a' hónak tizedik napján, ſanyargaſsátok lelketeket, és ſemmi dólgot ne tegyetek, akár lakos, akár jövevény a' ki közöttetek lakik. * E' napon légyen tiſztúláſtok, és minden bűneitekből-valo meg-tiſztúláſtok: az Úr-előtt meg-tiſztúllyatok. * mert nyugodalomnak ſzombattya ez, és ſanyargaſsátok lelketeket örök ſzer-tartáſsal. * Az a' pap tiſztíttſon-meg pedig, a' ki meg-kenetett, és a' kinek kezei meg-ſzenteltettenek hogy papſágban ſzolgállyon az attyáért: és öltözzék gyólch ruhába és ſzent öltözetekbe, * és tiſztíttſa-meg a' Szent-helyet és a' bizonſág hajlékát és az óltárt, a' papokatis és az egéſz népet. * És ez néktek örök törvénytek légyen, hogy imádkozzatok az Iſraël fiaiért, és minden ő bűnökért eſztendőben egyſzer. Úgy chelekedék azért a' mint az Úr parancholta vala Moyſeſnek.

XVII. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak, és mind az Iſraël fiainak, mondván nékik: Ez a' beſzéd mellyet parancholt az Úr, mondván: * Minden ember az Iſraël házából, ha ökröt ölend vagy juhot, vagy kechkét, a' táborban, vagy a' táborő-kivűl, * és nem hozza az Úr aldozattyát a' hajlék ajtajához, vérben légyen bűnös: mintha vért ontott vólna, úgy veſzſzen-el az ő népe-közzűl. * Az-okáért a' paphoz kell vinni az Iſraël fiainak az ő áldozattyokat, mellyeket a' mezőn ölnek-meg, hogy az Úrnak ſzenteltetſsenek a' bizonyſág hajléka ajtajánál, és áldozzák azokat békeſséges áldozatúl az Úrnak. * És öntſe a' pap a' vért az Úr óltárára a' bizonyſág hajléka ajtajánál, és égeſse-meg a' kövérit gyönyörűſéges illatra az Úrnak: * és ſemmi-képpen többé ne áldozzák az ő állattyokat az ördögöknek,

" *Luc. 1. a. 10.*

† *Heb. 13. b. 11.*

" *Inf. 23. d. 27.*

Lev. 16. 17.

gőknek, kikkel paráználkodtak. Örők törvény légyen ez nékik és az utánnok-valóknak. * És mongyad nékik: Az Iſraël háza-béli ember, és a' jövevény ki köztetek lakik, ha éppen-égő vagy más-féle áldozatot mutat-bé, * és a' bizonyſág hajléka ajtájához nem hozza azt, hogy az Urnak be-mutattaſsék: el-vész a' népe-közzűl. * Minden ember az Iſraël házából, és a' jövevény ki közöttök lakik, ha vért észik, meg-kemenyítem orczámat annak lelke-ellen, és el-veſztem azt a' népe-közzűl, * mert a' teſtnek lelke a' vérben vagyon: és én azt néktek adtam, hogy az óltáron azzal tiſztittſátok lelketeket, és a' vér a' lélek tiſztúlaſára légyen. * Azért mondottam az Iſraël fiainak; Egy lélek ſe egyék közzűletek vért, ſe a' jövevények-közzűl, kik közöttetek laknak. * Valamelly ember az Iſraël fiai és a' jövevények-közzűl, kik köztetek laknak, ha vadáſzáſsal, vagy madaráſzáſsal, vadat vagy madarat fog, mellyet ſzabad meg-enni, öntſe-ki annak vérét, és födgye-bé azt földel. * Mert † minden teſtnek lelke a' vérben vagyon: azért mondottam az Iſraël fiainak: Semmi teſtnek vérét meg ne egyétek, mert a' teſtnek lelke a' vérben vagyon: és valaki azt meg-észi, elvész. * A' melly lélek hóltat, vagy vadtól fogottat észik, akár a' lakoſok 's akár a' jövevények-közzűl, moſsa meg ruháit és magát vízzel, és tiſztátalan légyen eſtvéig: és illyen rend-tartáſsal tiſztúl-meg. * Hogy-ha meg nem moſsa ruháit és teſtét, maga hamiſságát viſellye.

† *Gen. 9. a. 4. Sup. 7. c. 26.*

XVIII. Rész.

SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Én tí Uratok Iſtentek: * Egyiptus-földe ſzokáſa-ſzerént, melyben laktatok, ne chelekedgyétek: és Kánaán tartománnak ſzokáſa-ſzerént, melyre én bé-viſzlek titeket, ne chelekedgyetek, ſe az ő törvényekbe ne járjatok. * Chelekedgyétek-meg itéletimet, és parancholtimat tartſátok-meg, és azokban járjatok. én tí Uratok Iſtentek. * " Őrizzétek-meg törvényimet és itéletimet, mellyeket meg-chelekedvén az ember, él azokban. En az Úr. * Senki ne járúllyon a' vér-ſzerént-valo rokonához, hogy fel-födözze annak ſzemérmét. Én az Úr. * Az atyád ſzemérmét és anyád ſzemérmét fel ne födözzed: te anyád; fel ne födözzed ſzemérmét. * Az atyád feleſége ſzemérmét fel ne födözzed: mert az atyád ſzemérme. * Atyádtól vagy anyádtól-valo húgodnak, ki ott-hon vagy kivűl ſzűletett, ſzemérmét fel ne födözd. * A' fiad leányának, vagy leányodtól-valo unokádnak ſzemérmét fel ne födözd, mert te ſzemérmed. * Az atyád feleſége leányának, mellyet az atyádnak ſzűlt, és te húgod, ſzemérmét fel ne födözd. * Az atyád húgának ſzemérmét fel ne födözd, mert az atyád teſte. * Az anyád öttſének ſzemérmét fel ne födözd, azért hogy az anyád teſte. * Az atyád báttya ſzemérmét fel ne födözzed, ſe ne járúly feleſégéhez, ki néked ángyod. * A' menyed ſzemérmét fel ne födözzed, mert a' fiad feleſége, és fel ne födözd gyalázattyát. * A' bátyád feleſége ſzemérmét fel ne födözzed: mert a' bátyád ſzemérme. * A' feleſéged és a' leánya ſzemérmét fel ne födözzed. Az ő fia leányát, és a' leánya leányát ne vegyed, hogy gyalázattyát fel-födözzed: mert azok ő teſte; és az illyen közösűlés, vérrontás. * A' feleſéged öttſét ne vegyed melléje ágyaſúl; ſe fel ne födözd az ő ſzemérmét míg amaz él. * Az aſzſzonyhoz, melly havi nyavalyát ſzéved, ne járully, ſe fel ne födözd rútſágát. * Felebarátod feleſégével ne közösűlly, ſe a' mag egyelitéſével meg ne ferteztesél. * † A' magodból ne adgy hogy a' Mólok bávlánnak áldoztaſsék, ſe meg ne fertezteſd az Iſtened nevét. Én az Úr. * Férfiúval ne közösűlly aſzſzonyi közösűléſsel, mert útálatoſság. * Semmi barommal ne közösűlly, ſe meg ne fertezteſsél azzal. " Az aſzſzony'állat ne fekűdgyék a' baromalá, ſe ne közösűllyön azzal: mert iſzonyú bűn. * Se meg ne fertezödgyetek mind ezekben, mellyekben meg-fertezödtek minden nemzetſégek, kiket én ki-űzök ſzínetek-elől, * és mellyekkel meg-fertéztetett a' föld: kinek bűneit én meg-látogatom, hogy ki-okádgya az ő lakóit. *Őrizzétek-meg törvényimet, és ité-

† *Infr. 20. a. 2.*

" *Infr. 20. c. 16.*

" *Rom. 10. a. 5. Ezech. 20. b. 11. Gal. 3. b. 12.*

letimet, és ne chelekedgyetek semmit ez utálatoſságok-közzül, ſe a' lakos ſe a'jövevény ki köztetek lakik.
* Mert mind ez utálatoſságokat chelekedték a' föld lakói, kik előttetek vóltak, és meg-ferteztették azt. *
Meg-láſsátok azért hogy haſonlóképpen titeket-is ki ne okádgyon, ha haſonlókat chelekeſztek, a' mint kiokádta a' nemzetſéget, a' melly előttetek vólt. * Minden lélek, a' ki ez utálatoſságok-közzül valamit chelekeſzik, el-vész az ő népe-közzül.
* Őrizzétek-meg parancholatimat: Ne chelekedgyétek a' miket chelekedtek azok kik előttetek vóltak, és meg ne ferteződgyetek azokban. Én ti Uratok Iſtentek.

XIX. Rész.

SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiai minden gyüleközetinek, és mongyad nékik: † Szentek legyetek, mert én ſzent vagyok, ti Uratok Iſtentek. * Ki-ki féllye az attyát, és annyát. Az én ſzombatimat meg-őrizzétek. Én ti Uratok Iſtentek. * Ne térjetek a' bálványokhoz, ſe öntött iſteneket ne chinállyatok magatoknak. Én ti Uratok Iſtentek.
* Ha békeſéges áldozatot áldoztok az Úrnak, hogy meg-engeſzteltetſék, * azon nap mellyé meg-áldoztatik, és másod nap, egyétek-meg azt: valami pedig meg-marad harmad napra, tűzzel égeſsétek-meg. * a' ki két nap-után éſzik abbá, ſzentſégtelé léſzé, és iſtentelenſégben vétkes: * és az ő hamiſſágát viſellye, mert az Úrnak ſzentét meg-ferteztette, és el-vész az a' lélek az ő népe-közzül.
* Mikor meg-aratod a' földed veteményét, ne nyírjed ſzintén a' föld ſzinéig: ſe az el-maradott gabona fejeket fel ne ſzedgyed.
* Se a' ſzőlődben az el-húllott gerezdeket és ſzemeket fel ne ſzedd, hanē a' ſzegényeknek és jövevényeknek hadgyad fel-ſzedni. Én ti Uratok Iſtentek.
* Ne lopjatok. Ne hazudgyatok, ſe ſenki meg ne challya felebaráttyát.
* † Ne eſküdgyél hamiſſan az én nevemre, ſe meg ne ferteztesd Iſtened nevét. én az Úr.
* " Patvart ne chelekedgyél felebarátodon, ſe erőſzakkal el ne nyomjad őtet.
† Béreſed munkájá reggelig nálad ne maradgyon.
* Ne átkozzad a' ſiketet, ſe ne tégy akadékot a' vak-eleibe: hanem féllyed a' te Uradat Iſtenedet, mert én vagyok az Úr.
* Ne chelekedgyél hamiſságot, ſe hamiſſan ne itélly " Ne nézzed a' ſzegénnek ſzemélyét, ſe ne tiſztellyed a' hatalmaſnak ſzinét. Igazán itélly felebarátodnak.
* Ne légy rágalmazo, ſe ſuttogo a' nép-között. Ne álly felebáratod vére-ellen. én az Úr.
* † Ne gyülöllyed az atyádfiát ſzívedben, hanem nyilván meg-fedd őtet, hogy ne légyen bűnöd miatta.
* " Ne kereſs boſzſzu-állást, ſe meg ne emlekezzél a' polgár-társaid boſzſzúságáról. † Szereſsed barátodat mint magadat. én az Úr.
* Az én törvényimet meg-őrizzétek. Barmodat ne közöſſülteſd más-néműu oktalan állatokkal. Szánto-földedbe ne veſs külömb-féle magot. Két-féléből ſzőtt ruhába ne öltözzél.
* Ha a' férfi aſzonnyal hál a' mag közöſſüléſével, ki ha ſzinte férjnek adható leány vólna-is, de mindazáltal váltſággal meg nē váltatott, ſem ſzabadſággal meg nem ajándékoztatott: veretteſsenek-meg mind ketten, és meg ne hallyanak, mert nem vólt ſzabados.
* az ő vétkeért pedig vigyen az Úrnak a' bizonyſág hajléka ajtajához egy koſt:
* és imádkozzék érette a' pap, és az ő bűneért az Úr-előtt, és meg-engeſzteltetik néki, és bűne meg-bocháttatik..
* Mikor be-mentek a' földre, és abban gümölch-termő fákat plantáltok, vegyétek-le azoknak első jövéſit: a' melly gyümölchöt hoznak, tiſztátalanok léſznek néktek, és ne egyetek azokban.
* Negyed eſztendőben pedig azoknak minden gyümölche ſzenteltetſék az Úr dichéretire.
* Ötödik eſztendőben pedig egyétek-meg gyümölchét, egybe-gyűjtvén a' gyümölchöt mellyet teremnek. én ti Uratok Iſtentek.
* Ne egyetek véreſt. Ne jövendöllyetek madárból: ſe az álomra ſzámot ne tartſatok.
* Se kerekdéden ne nyírjétek hajatokat: ſe a' ſzakált ne borotválljátok.
* És a' halottért meg ne metéllyétek teſteteket, ſe valami jeleket vagy bellyegeket ne chinállyatok magatokon. én az Úr.
* Leányodat paráznaſágra ne adgyad, hogy meg ne ferteztetſék a' föld, és bé ne tellyék vétekkel.
* Az én ſzombatimat meg-

őrizzé-

Tob. 4. c. 15.
" Deut. 1. c. 17. & 16. d. 19.
† Ioa. 2. b. 11. & 3. c. 15. Eccli. 19. b. 13. " Luc. 17. a. 3. † Mat. 5. g. 44. 22. d. 40 Rom. 13. c. 9.
† 1. Pet. 1. c. 16. Sup. 11. g. 44.
Inf. 23. d. 22.
† Exod. 20. b. 7. " Eccli. 10. a. 6. † Deut. 24. c. 14.

őrizzétek, és a' Szent-helyemet fél-
lyétek. én az Úr. * Ne térjetek a' 31
nézőkhőz, se a' jővendő-mondóktól
valamit ne tudakozzatok, hogy meg-
ferteződgyetek ő-áltatok. én ti
Uratok Istentek. * Az ősz fő-előtt 32
fel-kelly, és tisztellyed a' vénnek sze-
mélyét: és féllyed a' te Uradat Iste-
† Exod. 21. c. 21. nedet. én vagyok az Úr. * † Ha jő- 33
vevény lakik földeteken, és kőztetek G
késik, ne hánnyátok szemére: * ha- 34
nem légyen kőztetek mint a' lakos:
és szeressétek őtet mint magatokat:
mert tí-is jővevények voltatok E-
gyiptus-földén. én tí Uratok Isten-
tek. * Ne chelekedgyetek valami 35
hamissat az itéletben, singben, font-
ban, mértékben. * Igaz mérték, és 36
igaz font légyen: igaz kőből, és igaz
meszszel. én ti Uratok Istentek, ki
Egyiptus-földéből ki-hoztalak títe-
ket. * Őrizzétek-meg minden pa- 37
rancholatimat, és minden itéletimet,
és chelekedgyétek-meg azokat. én
az Úr.

XX. Rész.

ES szólla az Úr Moysesnek, 1
mondván: * Ezeket mon- A
gyad az Israël fiainak: A' 2
melly ember az Israël fiai és
a' jővevények-kőzzűl, kik Israëlben
" Sup. 18. c. 21. laknak, " ád az ő magvából a' Mó-
lok bálvánnak, halállal hallyon-
meg: a' főld népe kővezze-meg őtet.
* En-is ellene fordítom orczámat, 3
és ki-vágom őtet a' népe-kőzzűl, az-
ért hogy a' magvából adott Mólok-
nak, és meg-ferteztette az én Szent-
helyemet, és meg-gyalázta szent ne-
vemet. * Hogy-ha a' főld népe restel- 4
vén, és mint-ha kevésre bőchűlvén
parácholatomat, el-bocháttya az em-
bert a' ki magvából adott Móloknak,
és meg nem akarja azt őlni: * az em- 5
ber-ellen fordítom orczámat, és ro-
konsága-ellen, és ki-vágom mind ő-
tet, 's mind a' kik eggyet értettek véle
hogy paráználkodnék Mólokkal, az
ő népe-kőzzűl. * A' melly lélek a' 6
nézőkhőz és a' jővendő-mondókhoz
mégyen, és paráználkodik azokkal,
ellene fordítō orczámat, és ki-őlőm
† 1. Pet. 1. c. 15. őtet az ő népe-kőzzűl. * † Szentel- 7
tessetek-meg, és légyetek szentek,
mert én vagyok ti Uratok Istentek.
* Őrizzétek-meg parancholatimat, 8
és chelekedgyétek-meg azokat: Én B

az Úr ki meg-szentellek títeket.
9 * " A' ki meg-átkozza az attyát, vagy " Exod.
annyát, halállal hallyon-meg: at- 21. c. 16.
tyát 's annyát átkozta, a' vére légyen Mat. 15
10 rajta. * † Ha valaki paráználkodik a. 4.
más feleségével, és házasság-tőrést Mar. 7.
chelekeszik felebaráttya feleségével, b. 10.
halállal hallyanak-meg a' házasság- † Ioa. 8.
tőrő férfiu és aszszony. * A' ki a' a. 5.
mostoha annyával hál, és fel-fődőzi Deut.
az attya gyalázattyát, halállal hallya- 22. d. 22.
nak-meg mind ketten: a' vérek légyen
12 rajtok. * Ha ki a' menyével hál, mind
a' kettő meg-hallyon, mert nagy vét-
ket chelekedtek: a' vérek légyen raj-
13 tok. * A' ki férfiúval hál aszszonyi
kőzősűléssel, mind a' kettő nagy bűnt
chelekedett, halállal hállyanak-meg:
14 légyen rajtok a' vérek. * A' ki fele-
C ségűl vészi a' leányzót, és a' főlőtt az
annyát, nagy bűnt chelekedett: ele-
venen égjen-meg azokkal, és ne ma-
radgyon illy nagy vétek kőzőttetek.
15 * A' ki barommal kőzősűl, halállal
hallyon-meg: a' barmot-is meg-ől-
16 lyétek. * A' melly aszszony akár-mi " Sup.
barō-alá fekszik, eggyűtt azzal meg- 18. d. 13.
őlettessék: a' vérek légyen rajtok.
17 * A' ki el-vészi húgát, az ő attya vagy
annya leányát, és láttya szemérmét,
és amaz-is nézi a' báttya gyalázat-
tyát; éktelen dolgot chelekedtek:
meg-őlettessenek az ő népek-előtt,
azért hogy az ő szemérmeket egy-
másnak fel-fődőzték, és hordozzak
18 az ő hamisságokat. * A' ki kőzősűl
havi-folyásos aszszonyal, és fel-fő-
dőzi annak szemérmét, és amaz meg-
mutattya vére folyását, ki-őlettesse-
nek mind ketten az ő népek-kőzzűl.
19 * Az anyád őttsének, és az atyád hu-
D gának szemérmét fel ne fődőzzed: a'
ki azt chelekeszi, az ő teste gyalázat-
tyát fődőzte-fel, hordózzák mind
20 ketten az ő hamisságokat. * A' ki kő-
zősűl az ő attya vagy annya báttyá-
nak feleségével, és fel-fődőzi rokon-
sága gyalázattyát, hordozzák mind
ketten bűnőket: magzatok-nélkűl
21 hallyanak-meg. * A' ki az ő báttya
feleségét vészi, tilalmas dolgot che-
lekeszik, a' báttya szemérmét fel-fő-
dőzte: magzatok-nélkűl légyenek.
22 * Őrizzétek-meg törvényimet, és
itéletimet, és chelekedgyétek-meg
azokat: hogy títeket-is ki ne okád-
gyon a' főld, melybe menendők és
23 lakozandók vattok. * Ne járjatok

a' nemzetſég ✠ tőrvényin, mellyeket én ki-űzők előttetek. Mert mind ezeket chelekedték, és meg-útáltam őket. * Néktek pedig ſzóllok: Bírjátok azoknak főldét, mellyet néktek adok örökſégűl, a' téjjel és mézzel-folyó főldet. én ti Uratok Iſtentek, ki titeket ki-válaſztottalak egyéb népek-közzűl. * Válaſzſzátok-el azért tí-is a' tiſzta barmot a' tiſztátalantól, és a' tiſzta madarat a' tiſztátalantól: hogy meg ne fertezteſsétek lelketeket a' barommal, és madarakkal, és mindenekkel a' mik a' főldőn mozognak, és mellyeket ferteztetteknek mutattam néktek. * † Szentek legyetek nékem, mert én az Úr ſzent vagyok, és el-válaſztottalak titeket a' több népektől, hogy enyímek lennétek. * " A' melly férfiúban, vagy aſzſzonyban, varázlo vagy jövendőlő lélek léſzen, halállal hallyanak-meg. meg-kővezzék őket: a' vérek légyen rajtok.

† 1. Pet. 1. c. 15.

" Deut. 10. b. 10. 1. Reg. 28. b. 7.

XXI. Rész.

ES monda az Úr Moyſesnek: Szólly a' papoknak az Aaron fiainak, és mongyad nékik: Meg ne ferteződgyék a' pap az ő polgári halottaival, * hanē chak a' vér-ſzerént-valo attyafiaival, és rokonival, az-az, az attyával, és annyával, és fiával, és leányával, és őttſévei, * és ſzűz húgával ki férjhez nem ment: * de még az ő népe fejedelmével ſe ferteződgyék-meg. * Ne borotvallyá'-meg fejőket, ſe ſzakállokat, ſe teſtőkőn metéléſeket ne tegyenek. * Szentek légyenek az ő Iſteneknek, és meg ne fertezteſsék az ő nevét: mert az Úrnak jo illattyát, és az ő Iſtenek kenyerit áldozzák, és azért ſzentek légyenek. * Kurvát és alá-valo bordélyit ne vegyenek feleſégűl, ſe azt a' ki férjétől meg-vettetett: mert meg-ſzenteltettenek az ő Iſteneknek, * és a' ki-tőtt kenyereket mutattyák-bé. Légyenek tahát ſzentek, mert én-is ſzent vagyok, az Úr, a' ki meg-ſzentelem őket. * Ha a' pap leánya paráznaſágban találtatik, és meg-fertezteti az attya nevét, tűzzel égetteſsék-meg. * A' papi-fejedelem, az-az, az ő attyafiai-közőtt leg-főbb pap, kinek fejére öntetett a' kenetnek olaja, és kinek kezei a' papſágra meg-ſzenteltettenek, és fel-ől-

Sup. 19. f. 27. Ezech. 44. f. 20

Sup. 19. f. 29.

tőztetett a' ſzent ruhákba, fejét fel ne fődőzze, ruháit meg ne ſzaggaſsa: * és ſemmi halothoz tellyeſséggel bé ne mennyen, még az attyával-is és annyával meg ne ferteződgyék. * Ki ſe mennyen a' ſzent helyből, hogy meg ne fertezteſse az Úr Szēt-helyét, mert az ő Iſtene ſzent keneténeк olaja vagyon rajta. én az Úr. * Szűzet vegyen feleſégűl: * Özvegyet pedig és meg-vetettet, és undokot, és kurvát ne vegyen, hanem leányzót az ő népe-közzűl: * hogy ne egyelíttſe az ő neme ágát a' nemzetſége köz-népével: mert én az Úr ki meg-ſzentelem őtet. * És ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly Aaronnak: A' te magod chelédéből-valo ember, kiben makula léſzen, ne mutaſson kenyereket bé az ő Iſtenének, * ſe ne járúllyon az ő ſzolgálattyához: ha vak léſzen, ha ſánta, ha kichiny vagy nagy vagy horgas-orrú, * ha törőtt-lábu vagy kezű, * ha gőrbe-hátu, ha chipás-ſzemű, ha halyog léſzen ſzemén, ha ſzűntelen-valo ſenyedék vagy ſömör léſzen teſtén, vagy a' ki meg-ſzakatt. * Valakiben makula léſzen az Aaron pap magvából, ne mennyen az Úrnak áldozni, ſe az ő Iſtenének kenyereket bé-mutatni: * mindazáltal egyék a' kenyerekből, mellyek bé-mutattatnak a' Szent-helyen, * de úgy, hogy a' ſuporláton-belől ne mennyen, ſe ne járúllyon az óltárhoz, mert makulája vagyon, és nem kell meg-ferteztetni az én Szent-helyemet. Én az Úr ki meg-ſzentelem őket. * Megmonda azért Moyſes Aaronnak, és a' fiainak, és az egéſz Iſraëlnek, mindeneket a' mik néki meg valáнak parancholva.

Ezc. 44 f. 22.

XXII. Rész.

SZólla még-is az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak, hogy ójják magokat az Iſraël fiai ſzenteltettitől, és meg ne fertezteſsék a' nékem ſzenteltetteknek nevét, mellyeket ők bé-mutatnak. én az Úr. * Mond-meg nékik, és az utánnok-valóknak: Valamelly ember a' ti nemzetſégtekből azokhoz járúl mellyek meg-ſzenteltettek, és a' miket az Úrnak bé-mutattak az Iſraël fiai, a' kiben tiſztátalanſág vagyon, el-

vész az Úr-előtt. én vagyok az Úr.
* Az Aáron magvából-való ember, a' 4
ki poklos lészen, vagy mag-folyást
szenved, ne egyék azokban mellye-
ket nékem szenteltek, míg nem meg-
gyógyúl. A'ki halott-miatt tisztá-
talant illet, és a' kiből mint kőzősü-
lésnek magva foly, * és a' ki chúszo- 5
mászót illet, és akár-mi tisztátalant,
melynek illetése ochmány; * tisz- 6
tátalan légyen estvéig, és ne egyék
azokból mellyeket meg-szenteltek:
de ha meg-mosa testét vízzel, * és 7
a' nap el-nyugszik, akkor meg-tisz-
túlván egyék a' meg-szenteltekből,
† Sup. 17. d. 15. Ezech. 44. g. 31. Deut. 14. c. 21. mert ő eledele. * † Hóltat és vadtól 8
meg-fogottat ne egyenek, se meg ne
ferteztetteſsenek azokkal. én vagyok
az Úr. * Meg-őrizzék parancsola- 9
timat, hogy bűn-alá ne vetteſsenek, B
és meg ne hallyanak a' Szent-helyen
midőn azt meg-ferteztetik. én az
Úr ki meg-szentelem őket. * Senki 10
idegen ne egyék a' szenteltekben, a'
pap zellyére és béreſe ne egyenek
azokból. * A'kit pedig a' pap vészen, 11
és a' ki házánál szűletett szolga, ezek
egyenek azokból. * Ha a' pap leá- 12
nya a' nép-kőzzűl valakihez férjhez
mégyen: a' meg-szenteltekben, és az
élső zengékben ne egyék. * ha pe- 13
dig özvegy, vagy meg-vettetett, és
magzatok-nélkűl viszsza-tér az attya
házához: a' mint leány-korában
szokott vala, tápláltaſsék az attya
eledelivel. Egy idegennek se légyen
hatalma abból enni. * A'ki a' szen- 14
teltekben tudatlanságból észik, adj-
gyon ötöd-részt a'hoz a' mit meg-
őtt, és adgya a' papnak a' Szent-
helyre. * Es meg ne ferteztesék az 15
Iſraël fiainak meg-szenteltit, mellye-
ket az Úrnak be-mutatnak: * hogy 16
ne-talám hordozzák az ő vétkek ha-
miságát, midőn a' meg-szenteltek- C
ben éſznek. én az Úr ki meg-szente-
lem őket. * És szólla az Úr Moy- 17
ſesnek, mondván: * Szólly Áaron- 18
nak és a' fiainak, és az Iſraël minden
fiainak, és mongyad nékik: Az Iſ-
raël házából, és a' jövevények-kőz-
zűl-való ember, kik nálatok laknak, A
a' ki be-mutattya áldozattyát, vagy 2
fogadáſit be-tellyesítvén, vagy sza-
bad akarattyából áldozván, valamit 3
az Úrnak éppen-égő áldozatúl vi-
szen, * hogy ti-általatok be-mutat- 19
taſsék, makula-nélkűl-való hím lé-
gyen az ökrök, és juhok, és kechkék- 20
kőzzűl: * ha makulája lészen, ne 21
áldozzátok, kedves sem lészen. * "A' "Deut. 15. d. 20. Eccl. 35. b. 8.
melly ember békeséges áldozatot
mutat-bé az Úrnak, akár fogadáſát
bé-tellyesítvén, akár szabad akarat-
tyából áldozván, mind az ökrök 's
mind a' juhok-kőzzűl, makula-nél-
kűl-valót mutaſson-bé, hogy ked-
ves légyen: semmi makula abban ne
légyen. * Ha vak, ha bénna, ha seb- 22
helyes, ha fakadékos, vagy rühes, D
vagy sömörös lészen; ne mutaſsá-
tok-bé azokat az Úrnak, se ne égeſ-
ſetek azokból az Úr óltárán. * A' füle 23
és farka-vágott ökröt és juhot, sza-
bad akaratod-szerént bé-mutathá-
tod, de fogadás azokkal bé nem tel-
lyeſedhetik. * Semmi-némű állatot, 24
melly vagy meg-rontatott, vagy B
meg-töretett, vagy ki-mettszetett és
ki-vonyatott golyóbisú, az Úrnak
bé ne mutaſsátok, és a' ti földeteken
azt semmi-képpen ne chelekedgyé-
tek. * Az idegennek kezéből ne mu- 25
taſsatok kenyereket bé a' ti Iſtentek-
nek, se egyebet-is ha mit akarna ad-
ni: mert mindene roszsz, és fertelmes:
el ne vegyétek azt. * És szólla az Úr 26
Moyſesnek, mondván: * Az ökör, 27
juh, és kechke mikor elletnek, hét
napig légyenek az annyok tőlgyén:
nyólczad nap pedig, és az-után az
Úrnak bé-mutathattyák. * Se te- 28
hén, se juh, meg ne áldoztaſsanak
egy napon a' fajzásokkal. * Ha hál'- 29
adásért áldoztok az Úrnak, hogy en-
geſztelhető leheſsen, * azon nap 30
meg-egyétek azt, ne maradgyon
semmi reggelig más napra. én az Úr.
* Őrizzétek-meg parancsolatimat, 31
és chelekedgyétek-meg azokat. én
az Úr. * Ne ferteztesétek-meg az én 32
szent nevemet, hogy meg-szenteltet-
teſsem az Iſraël fiai-kőzött. Én az Úr
ki meg-szentellek titeket, * és ki- 33
hoztalak Egyiptus-földéből, hogy ti
Iſtentek lennék. én az Úr.

XXIII. Rész.

ES szólla az Úr Moyſesnek, 1
mondván: * Szólly az Iſra- A
ël fiainak, és mongyad né- 2
kik: Ezek az Úr innepi, mel-
lyeket szenteknek hijatok. * Hat 3
nap tegyetek dolgot: a' hetedik nap,
mivelhogy szombatnak nyugodalma, szentnek hívattaſsék. semmi

dolgot azon ne tegyetek. az Úr szombattya az minden lako-helyetekben.
* Ezek azért az Úr szent innepi, mellyeket meg kell illenetek az ő idejekben. * † Az első hólnapban, a' hónak tizen-negyedik napján estve, az Úr Fáséja: * és tizen-ötödik napján e' hónak, a' kovásztalanok innepe vagyon az Úrnak. Hét nap egyetek kovásztalant. * az első nap légyen néktek igen nagy, és szent innep: semmi szolgai dolgot azon ne tegyetek: * hanem áldozatot áldozzatok tűzzel az Úrnak hét napig. a' hetedik nap pedig nagyobb és szentebb légyen: és semmi szolgai munkát ne tegyetek azon. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek a' földre, mellyet én néktek adok, és meg-arattyátok a' veteményt, vigyétek a' gabona fejek kévéit, a' ti aratástok zengéjét, a' papnak: * ki fel-emeli a' kévét az Úr-előtt, hogy kedves légyen érettetek, a' Szombatnak második napján, és meg-szenteli azt. * És azon nap, mellyen a' kéve meg-szenteltetik, öllyetek egy makula-nélkül-valo esztendős bárant az Úrnak éppen-égő áldozatúl. * Eledeli áldozatok-is mutattassanak-bé azzal, két tized-részz olajjal egyelíttetett zemlye-lisztt az Úr áldozattyára, és gyönyörűséges illatra: a' bornak áldozattya-is, egy hínnek négyed része. * Kenyeret, és lepént, és pépet ne egyetek a' veteményből, a' napig mellyen bemutattok abból a' ti Istenteknek. Örök parancholat ez a' ti nemzetségtekben, és minden lako-helyetekben. * " Számlállyatok azért Szombat másod napjától, mellyen a' zengének kévéit be-mutattátok, hét egész hetet, * a' hetedik hét bé-tellyesedésének második napjáig, azaz, ötven napot: és így mutassatok új áldozatot bé az Úrnak * minden lako-helyetekből, a' zengéből-valo két kenyeret, két tized kovászos zemlye-lisztből, mellyeket süssetek-meg az Úrnak első zengéjül. * És áldozzatok a' kenyerekkel makula-nélkül-valo esztendős hét barányt, és egy borjút a' chordából, és két kost, és légyenek ezek éppen-égő áldozatúl az ő eledeli áldozatival, az Úrnak gyönyörűséges illatra. * Áldozzatok bakot-is a' bűnért, és esztendős két bárant, békeséges áldozatúl. * És midőn az Úr-előtt azokat az első zengének kenyerivel felemeli a' pap, ő számára légyenek.
* És hijátok ezt a' napot igen üllő és szent innepnek: semmi szolgai dolgot ne tegyetek azon. Örök törvény légyen ez minden lako-helyetekben, és nemzetségtekben. * Minek-utánna pedig meg-arattyátok földetek veteményét, ne mesétek azt szintén a' földig: se a' meg-maradott gabona fejeket fel ne szedgyétek, hanem a' szegényeknek és jövevényeknek hadgyátok azokat. En vagyok a' ti Uratok Istentek. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * † Szólly az Israël fiainak: A' hetedik hólnapban, a' hónak első napján, légyen néktek emlekezetre-valo innepetek, harsago trombitákkal, és szentnek hívattassék: * semmi szolgai munkát ne tegyetek azon, és mutassatok éppen-égő áldozatot az Úrnak.
* És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * " Tizedik napján e' hetedik hónak, a' tisztúlásnak igen nagy innepe légyen, és szentnek hívattassék: és sanyargassátok lelketeket azon, és mutassatok éppen-égő áldozatot az Úrnak. * Semmi szolgai munkát ne tegyetek e' napnak idején: mert meg-engesztelésnek napja, hogy meg-kegyelmezzen néktek a' ti Uratok Istentek. * Valamelly lélek nem sanyargattatik e' napon, el-vész az ő népei-közzül: * és a' ki valami munkát tészen, el-törlöm azt az ő népe közzül. * Semmi munkát azért azon ne tegyetek: örök törvénytek légyen néktek minden nemzetségtekben, és lakó-helyetekben. * nyugodalom innepe ez, és sanyargassátok lelketeket, a' hónak kilenczedik napján: Estvétől-fogva estvéig illyétek a' ti innepteket. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak: Ez hetedik hónak tizen-ötöd napjától-fogva, légyen a' sátorok innepe az Úrnak hét napig.
* Az első nap igen nagy innepnek hívattassék, és igen szentnek: semmi szolgai munkát ne tegyetek azon.
* És hét nap mutassatok éppen-égő áldozatokat az Úrnak: a' nyólczadik nap-is igen nagy és szent légyen, és mutassatok éppen-égő áldozatot

† *Exod. 12. c. 18. Num. 28. c. 16.*

" *Deut. 16. b. 9.*

Sup. 19. b. 9.

† *Num. 29. a. 7.*

" *Sup. 16. b. 19. Num. 29. a. 7.*

Ioa. 7. f. 37.

az Úrnak: mert az a' sokaságé és gyülekezeté: semmi szolgai munkát azo ne tegyetek. * Ezek az Úr innepi, 37
mellyeket igé illőknek és szenteknek hírjatok, és mutassatok azokon áldozatokat az Úrnak, éppen-égő és eledeli áldozatokat, mindenik napnak szer-tártása-szerént: * az Úr szom- 38
batitól, és a' ti ajándéktoktól, és azoktól meg-válva, mellyeket fogadásból mutattok-bé, vagy szabad akaratból adtok az Úrnak. * Azért a' 39
hetedik hónak tizen-ötödik napjától fogva, mikor földetek minden gyümölchit be-gyűjtitek, innepet illyetek az Úrnak hét napig. az első és nyólczadik napon szombat légyen, az-az, nyúgodalom. * És vegyetek 40
magatokhoz első napon a' leg-szebb fa gyümölchibé, palma-fa ágakat-is, és sűrű levelű fa ágakat, és patak-béli fűz-fákat, és örvendezzetek a' ti Uratok Istentek-előtt. * és illyétek az ő 41
innepét hét nap esztendő-által. örök törvény légyen ez nemzetségtekbé. A' hetedik hólnapban innepet illyetek, * és lakjatok árnyékos hajlékokban hét napig. minden a' ki az Izraël nemzetsége-béli, hajlékok-alatt 42
lakjék: * hogy meg-tanúllyák az utánnatok-valók hogy hajlékokban laktattá az Izraël fiait midőn ki-hoztam őket Egyiptus-földéből. én ti 43
Uratok Istentek. * És szólla Moyses az Úr innepi-felől az Izraël fiainak. 44

XXIV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, 1
mondván: * Parancholly az A
Izraël fiainak, hogy néked 2
tiszta és világos fa-olajt hozzanak, a' lámpások szűntelen-valo fel-égetésére, * a' bizonság suporláttya-kivűl a' szövetség hajlékában. 3
És helyheztesse azokat Aaron estvétől-fogva reggelig az Úr-eleibe, örök rend és szer-tartással a' ti nemzetségtekben. * Igen tiszta gyertya-tartóra tétessenek mindenkor az Úr-eleibe. 4
* Végy zemlye-lisztet-is, és süss 5
abból tizen-két kenyeret, mellyeknek mindenikében két tized légyen: B
* mellyeket hatonként tégy egymás-ellenébe igen tiszta asztalra az Úr-előtt: * és tégy azokra világos 7
temiént, hogy az Ur áldozattya emlekezetinek kenyere légyen. * Minden szombaton meg-változtassanak 8
az Úr-előtt, az Izraël fiaitól vétetvén 9
örök szövetségül: * és légyenek Aaroné, és a' fiaié, hogy meg-egyék azokat a' szent helyé: mert Szentek-szenti az Úr áldozati-közzűl örök tör- 10
vénnyel. * Imé pedig ki-menvén egy Izraëli aszszony fia, kit egy Egyiptzius férfiútól szűlt vala az Izraël fiai-között, feddődik vala a' táborban egy 11
Izraëlíta férfiúval. * És mikor káromlotta volna a' nevet, és azt szidalmazta volna, Moyseshez viteték. (Salumitnak hivattatik vala pedig az anya, Dabri leánya a' Dán nemzetségéből.) * És veték őtet a' tömlöczbe, míg meg-tudnák mit parancholna az 12
Úr. * Ki szólla Moysesnek, * mondván: Vidd-ki a' káromlót a' táborból, 13
és minnyájan a' kik hallották, tegyék 14
kezeket annak fejére, és kövezze-meg C
őtet az egész nép. * És szólly az Izraël fiainak: A' melly ember Istenét 15
szidalmazza, viselye bűnét: * és a' ki 16
káromlya az Úr nevét, halállal hallyő-meg: kövezze-meg őtet az egész sokaság, akár polgár légyen, 's akár jövevény. A' ki káromlya az Úr nevét, halállal hallyő-meg. " * A' ki veri 17
's meg-öli az embert, halállal hallyő-meg. * A' ki barmot öl, adgyon mást 18
helyette, az-az, lelket lélekért. * A' ki 19
meg-rútít valakit a' polgári-közzűl; a' mint chelekedett, úgy chelekedgyenek néki: * " töréstt törésért, szemet szemért, fogért fogat adgyon: a' 20
minémű rútítástt tött, ollyant kénszerítteséek szenvedni. * A' ki barmot 21
öl, mást adgyon. A' ki embert öl, megbűntetteséek. * Igaz itélet légyen 22
köztetek, akár jövevény 's akár polgár vétkezzék: mert én vagyok a' ti Uratok Istentek. * És szólla Moyses az Izraël fiainak: és ki-vívék azt a' ki káromkodott vala, a' táborból, és meg-kövezék. És úgy chelekedének az Izraël fiai a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek.

" *Exod. 21. b. 12.*

" *Mat. 5. f. 39. Exod. 21. c. 12. Deut. 19. d. 21.*

XXV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek 1
a' Sinai hegyen, mondván: A
* Szólly az Izraël fiainak, és 2
mongyad nékik: Mikor bémentek a' földre mellyet én néktek adok, † meg-illyed az Úr szombattyát. B
* Hat esztendeig vesd-be földedet, 3
és hat esztendeig mesd-meg szőlődet, és szedd-bé annak gyümölchét: 4
* a' hetedik esztendőben pedig, a' földnek az Úr nyugodalmának

† *Exod. 23. b. 12.*

szombattya légyen: a' földet bé ne
veséd, és a' szőlőt meg ne metsed.
* A' miket a'föld magától hoz, meg 5
ne aratsad: és a' te zsengéidnek szőlő-
jét le ne szedgyed mint szüretkor;
mert a' föld nyugodalmának esztén-
deje: * hanem légyen eledeletekre, 6
magadnak és szolgádnak, szolgálód-
nak és béresednek, és a' jövevények-
nek kik nálad laknak: * a'te barmaid 7
és óktalan állatid eledelére légyenek
mind a' mik teremnek. * Számláld 8
annak-fölötte magadnak az eszten-
dőknek hét hetét, az-az, hétszer he-
tet, mellyek mindenestől negyven-
kilencz esztendőt tésznek: * és trom- 9
bitálly a'hetedik hólnapbã, a' hónak
tizedik napján, a' kegyelemnek ide-
jén mindé földeteken. * És szenteld- 10
meg az ötvenedik esztendőt, és hírjad
a' te földednek mindé lakói szabadú-
lásának: mert az az örvendetes. Tér-
jen ember örökségéhez, és ki-ki az e-
lőbbi háza-népéhez térjen: * mert az 11
az örvendetes és ötvenedik esztendő.
Ne vetsetek, és meg ne aratsátok a'mi
magától terem a' földön, és a' szőlő-
szedés zsengéit meg ne szedgyétek * az 12
örvendetes esztendőnek meg-szente-
léséért, hanē mingyárt meg-egyétek
a'mit találtok. * Az örvendetes esztē- 13
dőben minnyájan örökségekhez jus-
sanak. * mikor el-adsz valamit polgá-
rodnak, vagy valamit vészsz tőle, ne
szomorits-meg atyád-fiát, hanem az
örvendetes esztendők száma-szerént
vedd-meg tőle, * és a' gyümölchök 15
számlálása-szerént adgya-el néked.
* Mennyivel több esztendők marad- 16
nak az örvendetes-után, annyival ne-
vekedgyék az árra-is: és mennyivel
kevésb időt számlálsz, annyival ól-
chobb légyen a' vétel-is. mert a' gyü-
mölchök idejét adgya-el néked. * Ne 17
nyomorgatsátok a' ti nemzetségtek-
bélieket, hanem féllye ki-ki Istenét,
mert én ti Uratok Istentek. * Chele- 18
kedgyétek-meg parancholatimat, és
itéletimet őrizzétek-meg, és tellye-
sittsétek-bé azokat, hog' lakhassatok
a' földön mindé félelem-nélkül, * és 19
a' föld az ő gyümölchit teremje nék-
tek, mellyekbē eleget egyetek, senki-
nek reátok-való támadásától nem
félvén. * Hogy-ha mongyátok: Mit 20
észünk a'hetedik esztendőbē, ha nem
vetünk, és gabonánkat bé nem szed-
gyük? * Aldásomat adom néktek a' 21
hatodik esztendőben, és hárō eszten-
dőre-valo gyümölch terem: * és a' 22
nyólczadik esztendőben vesetek, és
az ó gabonát egyétek a' kilenczedik
esztendeig: míg nem új terem, az ót
egyétek. * A' földet se adgyátok-el 23
örökbe: mert enyim, és ti én jövevé-
nyim és zsellyérim vattok. * azért 24
mindē örökségtek tartományát visz-
sza-váltás-alátt adgyátok-el. * Ha 25
szükölködvén az atyádfia, el-adgya
örökségetskéjét, és a' rokona akarja,
meg-válthattya a' mit amaz el-adott
vólt. * ha pedig rokona nem lészen, 26
és ő költséget találhat a'fel-váltásra;
* számlállyák-meg a' gyümölchöt 27
az el-adásnak idejétől-fogva: és a'mi D
meg-marad, adgya a'meg-vévőnek, és
így vegye-viszsza örökségét. * hogy-
ha nē talál a'keze hogy meg-adgya az 28
árrát, légyē a'meg-vévője a'mit vőtt,
az örvendetes esztendeig. Mert abbā
minden el-adás az urához tér, és az
előbbi örökséhez. * A' ki házát el- 29
adgya a' város kerítésén-belől, szaba-
don fel-válthattya, míg nem esztēdő
telik. * ha ki nem váltya, és az eszten- 30
dő el-forgott, bírja azt a'meg-vévő, és
a' maradéki örökké, és ki nem vált-
hatni az örvendetesben-is. * Ha pedig 31
a' ház faluban lészen, melynek ninch
kerítése, a' földek tőrvénye-szerént
adattassék-el. ha előbb ki nem válta-
tik, az örvendetesben urához térjen.
* A' Levíták házai, mellyek városok- 32
bā vannak, mindenkor ki-váltathat-
nak: * ha ki nem váltatnak, az örven- 33
detesben urokhoz térjenek, mert a' E
Levíták városinak házai örökség-
gyanánt vannak az Israël fiai-között.
* A' városon-kivül-valo örökségeket 34
pedig el ne adgyák, mert örökös jó-
szág az. * Ha szükölködő az atyád- 35
fia, és erőtlen-kezű, és bé-fogadod őt
mint jövevént és szarándokot, és
veled él, * ne végy uzorát tőle, se több- 36
bet hogy-sem mint adtál. Féllyed a'
te Istenedet, hogy élhessen az atyád-
fia nálad. * Pénzedet ne add uzorára 37
néki, és a' gabonának fölit meg ne
vedd. * Én ti Uratok Istentek, ki ti- 38
ketEgyiptus-földéből ki-hoztalak, F
hogy néktek adnám Kánaán-földét,
és ti Istentek lennék. * Ha szegénség- 39
től kénszerittetvén, magát néked el-
adgya az atyádfia, ne nyomd-el őtet
a' szolgai szolgálattal, * hanem mint 40
béresed és zsellyéred légyen: az ör-

vendetes eſztédeig dolgozzék nálad,
* és az-után menny-ki gyermekivel, és térjen rokonſágához és az attyainak örökſégéhez. * mert én ſzolgaim, és én hoztam-ki őket Egyiptus földéből. ne adattaſsanak-el ſzolgai módra: * ne nyomorgaſd őket hataſommal, hanem féllyed a' te Iſtenedet. * Szolgátok és ſzolgálótok néktek a' környületek-valo nemzetſégekből légyen. * És a' jövevények-közzül kik köztetek laknak, vagy a' kik ezektől ſzülettetnek a' ti földeteken, azok légyenek ſzolgaitok: * és örökſégnek törvényével bochátſátok maradéktokra, és örökké bírjátok. az atyátok-fiait pedig az Iſraël fiait el ne nyomjátok hatalommal. * Ha el-gazdagodik nálatok a' jövevény és ſzárándok, és ſzükölködvén az atyádfiá annak el-adgya magát, vagy akár-kinek annak nemzetſégéből: * az el-adás-után megválthatni. A' ki az attyafiai-közzül akarja, váltſa-meg őtet, * az attyának báttya, és az attya báttyának fia, és a' rokona, és a' ſógora. Ha pedig magától lehet-is, váltſa-meg magát; * chak hogy meg-ſzámlállya az eſztendőket az ő el-adáſának idejétől-fogva az örvendeteſig: és a' pénz, mellyen el-adatott vólt, az eſztendők ſzáma-ſzerént és a' béreſnek módgya-ſzerént ſzámláltaſsék-meg. *Ha több eſztédők léſznek hátra az örvendeteſig, azok-ſzerént adgya-meg a' váltſágot-is. *ha kevéſek, veſſen ſzámot véle az eſztendők ſzáma-ſzerént, és fizeſse-meg a' vévőnek az eſztendők maradékát, * mellyeken az-előtt ſzolgált, azoknak jutalmát oda ſzámlálván: ne nyomorgaſsa őtet erőſzakkal ſzíned-előtt. * Hogy-ha ezekkel ki nem váltathatik, az örvendetes eſztendőben menny-ki gyermekivel. *Mert én ſzolgaim, az Iſraël fiai, kiket ki-hoztam Egyiptus-földéből.

XXVI. Rész.

† *Exod. 20. a. 4. Deut. 5. a. 8. Pſ. 96. b. 7.*

† EN tí Uratok Iſtentek: † Ne chinállyatok magatoknak bálvánt és faragott képet, ſe jel-oſzlopokat ne emellyetek, ſe jeles követ ne helyhezteſsetek a' ti földeteken, hogy azt imádgyátok. mert én vagyok tí Uratok Iſtentek. * Őrizzétek-meg ſzombatimat, és rettegjetek az én Szent-helyemnél. én az Úr. * " Ha parancholatimban jártok, és hagyáſimat meg-őrizitek, és meg-chelekeſzítek azokat; eſsőt adok néktek idejében, * és a' föld meg-adgya terméſét, és a' fák gyümölchökkel meg-telnek. * El-éri az aratás chépléſe a' ſzűretet, és a' ſzűret ott tapaſztallya a' vetéſt: és megelégedvén éſzítek kenyereteket, és félelem-nélkül laktok földeteken. * Békeſséget adok határitokban: aluſztok, és nem léſzen ki meg-rettentſen. El-véſzem a' gonoſz vadakat: és a' fegyver által nem mégyen határotokon. *Kergetitek ellenſégiteket, és le-omolnak előttetek: * öten közzűletek, ſzáz idegent kergetnek; és ſzázan közzűletek, tíz-ezeret: el-eſnek előttetek fegyver-által a' ti ellenſégtek. * Reátok tekintek, és meg-ſzaporítlak: meg-ſokaſodtok, és meg-erőſsítem kötéſemet veletek. * Régiebnél régiebbeket éſztek, és az új el-érkezvén, a' régit el-hánnyátok. * Az én hajlékomat közitekbe helyheztetem, és el nem vét títeket az én lelkem. * " Közöttetek járok, és tí Iſtentek léſzek, és tí én népem léſztek. * Én tí Uratok Iſtentek: ki títeket ki-hoztalak az Egyiptziuſok földéről, hogy ne ſzolgálnátok azoknak, és a' ki nyakaitok láncait el-törtem, hogy igyeneſsen járnátok. *† Hogy-ha engem nem hallgattok, és meg nem chelekeſzitek minden parancholatimat, * ha megvetitek törvényimet, és itéletimet meg-útállyátok, hogy ne chelekedgyétek azokat a' mik tőlem rendeltettek, és ſemmivé téſzitek kötéſemet: * én-is ezeket chelekeſzé néktek: Hamar meg-látogatlak títeket ſzükſéggel, és hévſéggel, melly megemészſze ſzemeiteket, és el-fogyaſsa lelketeket. Heában vettek magot, melly az ellenſégtől meg-emésztetik. * Ellenetek fordítom orczámat, és le-omoltok ellenſégtek-előtt, és azok-alá vettettek kik títeket gyűlölnek. ſzaladtok, ſenki nem kergetvén. * Ha pedig így ſem engedtek nékem, hét-ſzerte meg-többítem bűntetéſteket a' ti bűneitekért, * és megrontom keménységtek kevélyſégét. És az eget felyűl ollyanná téſzem néktek mint a' vaſat, és a' földet mint a' rezet. * Heában emésztődik-meg munkátok, a' föld nem hoz terméſt,

" *Deut. 28. a. 1.*

" *1. Cor. 10. d. 16.*

† *Deut. 28. b. 13. Thren. 2. f. 17. Mal. 2. a. 12.*

ſem a' fák gyümölchöt nem adnak.
* Ha ellenem jártok, és nem akartok engem halgatni, hét-ſzerte meg-többítem chapáſtokat a' ti bűneitekért;
* és reátok bochátom a' mezei vadakat, mellyek meg-emészſzenek titeket, é sbarmaitokat, és mindent megkevesíttſenek, és puſztákká légyenek a' ti útaitok. * Hogy-ha így ſem akarjátok bé-venni a' fegyelmet, hanem ellenem jártok: * én-is ellenetek járok, és meg-bűntetlek titeket hétſzer a' ti bűneitekért. * és reátok hozom az én ſzövetſégemnek boſzſzu-állo fegyverét. És mikor a' városokba futtok, dög-halált bochátok közitekbe, és az ellenſég kezébe adattok, * minek-utánna el-rontö kenyeretek pálczáját: úgy hogy tíz aſzſzony ſütſön kenyeret egy kemenczében, és mértékre adgyák azokat: és éſztek, és meg nē elegeſztek. * Ha pedig ezekáltal ſem halgattok engē, hanem ellenem jártok: * én-is ellenetek járok ellēkező haraggal, és meg-bűntetlek titeket hét chapáſsal a' ti bűneitekért, * úgy hogy a' fiaitok és leányit okhúſát egyétek. * el-rontom a' ti magas helyeiteket, és faragott képeiteket el-töröm. A' ti bálványtok romláſi-közibe eſtök, és meg-útál titeket az én lelkém, * el-annyira, hogy várositokat kietlenné téſzem, a' ti Szenthelyeiteket-is puſztává; és bé nem vészē többé a' gyönyörűſéges illatot. * És el-veſztem földeteket, és álmelkodnak azokon a' ti ellenſégtek, mikor annak lakoſi léſznek. * titeket pedig el-ſzélleſztelek a' Pogányok-közzé, és fegyvert vonſzok utánnatok, és puſzta léſzē földetek, és várositok elromolnak. * Akkor kedvelli a' föld az ö nyugodalmit puſztaſágának minden napjain: * mikor az ellenſég földén léſztek, ſzombatot tart, és megnyugſzik az ö puſztaſágának ſzombatin, mivelhogy meg nem nyugodott a' ti ſzombatotokon midőn azon laktok vala. * És a' kik közzűletek megmaradnak, félelmet adok az ö ſzívökbe az ellenſégek tartományibā, megrettenti őket a' le-húlló levél cherdűléſe, és úgy futtyák mint a' fegyvért: el-eſnek, ſenki nem kergetvén, * és mindenik az ö attyafiaira dől, mintha hadak-előtt ſzaladnának, ſenki közzűletek az ellenſégnek nem mér ellene-állani. * el-veſztök a' Pogányok-között, és az ellēſég földe megeméſzt titeket. * Hogy-ha azok-közzűl-is valakik meg-maradnak, el-epednek az ö hamiſságokban, az ö ellēſégek földén, és az attyok's magok bűnökért meg-ſanyargattatnak: * míg nem meg-vallyák a' magok's az attyok hamiſságát, mellyekkel vétkeztek, és ellenem jártak. * Én-is azért ellenek járok, és bé-viſzem őket az ellenſég földére, míg meg-pirúllyon az ö környűl-metéletlē elméjek: akkor imádkoznak az ö iſtenteleſégekért. * És meg-emlekezem ſzövetſégemről mellyet ſzerzettem Jákobbal, és Iſaákkal, és Abrahámmal. A' földről-is meg-emlekezem: * melly midőn tőlök el-hagyattatik, tetſzik magának az ö nyugodalmiban, puſztaſágot ſzenvedvén miattok. Ök pedig könyörögnek az ö bűnökért, mivelhogy el-vetették itéletimet, és törvényimet meg-utálták. * És mindazáltál mikor az ellenſég földén vólnának-is, nem tellyeſéggel vetettem-el őket, ſem úgy meg nem útáltā hogy meg-eméſztetnének, és fel-bontanám vélek-valo kötéſemet. Mert én vagyok az ö Urok Iſtenek, * és megemlekezem régi ſzövetſégemről, midőn ki-hoztam őket Egyiptus-földéből a' Pogányok ſzíne-előtt, hogy ö Iſtenek lennék. én az Úr. Ezek az itéletek és parācholatok és törvények, mellyeket adott az Úr, maga és az Iſraël fiai-között a' Sinai hegyen Moyſes keze-által.

XXVII. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: A' melly ember fogadáſt téſzen, és Iſtennek igéri lelkét, bőchűſzerént adgya-meg váltſágát. * Ha férfiu léſzen húſz eſztendőſtől-fogva hatvā eſztendőſig, adgyō ötven ezűſt ſikluſt a' Szent-helynek mértékével: * ha aſzſzony, harminczat. * Öt eſztendőſtől-fogva pedig húſzig, a' férfiu adgyon húſz ſikluſt: az aſzſzon'állat, tizet. * Egy hólnaptól-fogva öt eſztendőſig, a' ferfiúért adaſsék öt ſiklus; az aſzſzon'állatért, három. * Hatvan eſztendős és fellyebb a' férfiu adgyon tizen-öt ſikluſt: az aſzſzony tízet. * Ha ſzegény léſzen, és a' bőchülléſt meg nem adhattya, állyon a' pap

a' pap-eleibe: és a' mennyire bochűlli, és láttya hogy adhat, annyit adgyon. * Ha pedig valaki az Úrnak áldozhato állatot fogad; szent légyẽ, * és el nem cherélhetni, az-az, sem a' jobbat hitvánō, sem a' hitvánbat jón. hogy-ha el-cheréli: mind a' mit el-cherélt, 's mind a' mellyen cherélte, az Úrnak szenteltetsék. * Ha fogadással tisztátalan állatot igér, mellyet az Úrnak nem áldozhatni, vigyék a' pap-eleibe. * ki meg-itélvén ha jó-e vagy hitván, rendellye-el az árrát. * mellyet ha meg akar adni az a' ki oda vitte, adgyon a' bőchűllés-főlőtt ötöd részt. * Ha ember maga házát igéri, és az Úrnak szenteli, nézze-meg azt a' pap ha jó-e vagy roszsz, és az ő rendelése-szerént-való árron adattasék-el: * ha pedig a' ki fogadta vólt, meg akarja azt váltani, adgyon ötöd részt a' bőchűllés-főlőtt, és övé légyen a' ház. * Hogy-ha őrökségének mezejét fogadta, és szentelte az Úrnak: a' vetésnek mértéke-szerént bőchűltetsék az árra. ha harmincz kőből árpával vettetik-bé a' főld, ötven siklus ezűstön adattasék-el. * Ha mingyárt az őrvendetes esztẽdőnek kezdetin igéri a' mezőt, a' mennyit érhet, annyira bőchűltetsék. * ha pedig valami időután; számállya-meg a' pap a' pénzt, a' hátra-valo esztẽdők száma-szerént az őrvendetesig, és szállíttson-le az árrából. * Hogy-ha meg ákarja a' mezőt váltani a' ki igérte vólt, adgyon ötöd részt a' bőchűltetett pénzhez, és bírja azt. *Ha pedig nem akarja meg-váltani, hanem másnak valakinek el-adatik, az a' ki igérte vólt, az-után meg nem válthattya: * mert mikor az őrvendetes esztendő napja el-jövend, az Úrnak szenteltetett lészen, és a' meg-szenteltetett őrökség a' papok birtokában vagyon. *Ha a' mezőt vették, és nem az elejeknek őrökségéből szenteltetett az Úrnak, * számállya-meg a' pap az esztendők száma-szerént, az őrvendetesig, az árrát: és a' ki azt fogadta vólt, adgya az Úrnak. * az őrvendetes esztendőben pedig térjen az előbbi urához, a' ki azt el-adta, és őrökségének részébẽ vólt. * Mindẽ bőchűllés a' Szent-hely siklusával méretteték: † a' siklusban húsz fillyér vagyon. * Az első fajzásokat, mellyek az Úrhoz tartóznak, senki nem szentelheti's nem igérheti: akár ökör's akár juh légyen, az Úré. * Hogy-ha tisztátalan az állat, váltsa-meg a' ki oda vitte, a' te bőchűllésed-szerént, és az árrának ötöd-részét adgya hozzá. ha meg nem akarja váltani, adasék-el másnak, valamire te bőchűllőd. * "Minden a' mi az Úrnak szenteltetik, akár ember légyẽ, 's akár barom, 's akár mező, el ne adasék, se meg ne válthathasék. Valami egyszer meg-szẽteltetik, szentek szẽte légyen az Úrnak. * És mindẽ szentelés melly az embertől fel-vitetik, meg ne váltasék, hanem halállal hallyon-meg. * A' főldnek minden dézmája, akár veteményekből, 's akár fák gyümölchiből, az Úré, és néki szenteltetnek. * Ha pedig valaki meg akarja váltani az ő dézmáit, azoknak ötöd részét adgya felyűl. * Minden ökör és juh és kechke, mellyek a' pásztor veszszeje-alatt által-mennek, dézmájoknak, valami tizedben jő, az Úrnak szenteltetsék. * Ne válogassák sem a' jót sem a' hitvánt, se máson el ne cherélyék. ha ki el-cheréli: mind a' mit cherélt 's mind a' min cheréltetett, az Úrnak szenteltetsék, és meg ne váltasék. * Ezek a' parancholatok, mellyeket parãcholt az Úr Moyses-által az Israël fiainak a' Sinai hegyen.

NUMERI.

MOYSES NEGYEDIK KÖNYVE.

I. Rész.

És szólla az Úr Moysesnek a' Sinai pusztájában a' Szövetségnek hajlékában, a' második hónak első napján, Egyiptusból-valo ki-jöveteleknek második esztendejében, mondván: * † Vegyétek számát az Israël fiai egész gyülekezetinek az ő rokonságok és házok-szerént, és mindeniknek nevét, a' mi férfiúi nem, * húsz esztendőtől-fog-

† *Exod. 30. b. 13. Num. 3. g. 47. Ezech. 45. d. 12.*

" *Ios. 8. c. 17. d. 25.*

† *Exod. 30. b. 12.*

va és fellyebb, Iſraëlből minden erős férfiaknak, és ſzámlállyátok-meg őket az ő ſeregek-ſzerént, te és Aaron.
* És legyenek veletek a' nemzetſégek és házak fejedelmi az ő rokonſágok-ſzerént, * kiknek ez nevek: Rubenből, Eliſur a' Sedeur fia. * Simeonból, Salamiel a' Suriſaddái fia. * Judából, Nahaſson az Aminadab fia. * Iſsakárból, Natánaël a' Suár fia. * Zábulonból, Eliab a' Hélon fia. * A' Jóſef fiai-közzűl pedig Efraimból, Eliſama az Ammiud fia. Manaſſesből, Gamáliel a' Fadaſsur fia. * Benjaminből, Abidan a' Gédeon fia. * Dánból, Ahiezer az Amiſaddái fia. * Áſerből, Fégiel az Okrán fia. * Gadból, Eliaſaf a' Duel fia. * Neftaliból, Áhira az Enán fia. * Ezek leg-nemesb fejedelmi a' ſokaſágnak az ő nemzetſégek és rokonſágok-ſzerént, és fejei az Iſraël ſeregének: * Kiket melléjek vőnek Moyſes és Aaron a' kőſségnek minden ſokaſágával: * és egybe-gyűjték a' máſodik hónak első napján, meg-ſzámlálván őket rokonſágok és házok és chelédek-ſzerént, és mindenik főnek neve-ſzerént, húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, * a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. És meg-ſzámláltatának a' Sinai puſztájában. * Rúbenből, Iſraëlnek első ſzülöttéből, nemzetſégek és chelédek és házok és minden fejek és nevek-ſzerént, mind a' mi férfiúi nem, húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, hadba ménők, * negyven-hat ezeren őtſzázan. * A' Simeon fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattak mindeneknek nevek és fejek-ſzerént, mind a' mi férfiúi nem, húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, hadba ménők, * őtven-kilencz ezeren három-ſzázan. * A' Gad fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik a' hadba mennének, * negyven-öt ezeren hatſzázan őtvenen. * A' Júda fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * ſzámláltattak hetvennégy ezeren hat-ſzázan. * Az Iſsakar fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mennének, * ſzámláltattanak őtven-négy ezeren négy-ſzázan. * A' Zábulon fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * őtven-hét ezeren négy-ſzázan. * A' Jóſef fiaiból, az Efraim fiai-közzűl, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, *négyven-ezeren őt-ſzázan. *A' Manaſſes fiai-közzűl pedig, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * harmincz-két ezeren két-ſzázan. * A' Benjamin fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * harmincz-őt ezeren négyſzázan. * A' Dán fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * hatvan-két ezeren hét-ſzázan. * Az Aſer fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * negyvenegy ezeren őt-ſzázan. * A' Neftali fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * őtven-három ezeren négyſzázan. * Ezek, a' kiket meg-ſzámláltak Moyſes és Aaron, és Iſraëlnek tizen-két fejedelmi, mindeniket az ő rokonſágok háza-ſzerént. * És vala az Iſraël fiainak egéſz ſzáma, az ő házok és chelédek-ſzerént húſz eſztendőtül-fogva és fellyebb, a' kik hadba

hadba mehettenek, * hat-száz 's három-ezer öt-száz 's ötven férfiak. *A' Leviták pedig az ő chelédek nemzetségében nem számláltattak vélek. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * A' Lévi nemzetségét meg ne számláld, se ne tedd sommájokat az Israël fiaihoz: * hanem rendeld őket a' bizonyság hajlékához és minden edényihez, és valami a' czeremoniákhoz tartozik. Ők hordozzák a' hajlékot és mindé eszközit: és légyenek a' szolgálatban, és a' hajlék-körül helyhezteséek táborokat. * Mikor indúlni kelletik, szedgyék-le a' Leviták a' hajlékot: mikor tábort kelletik járni, állasák fel. valaki idegen oda járúl, meg-öletteséek. * Tábort járjanak pedig az Israël fiai, kiki az ő serege choportya és hada-szerént. * A' Leviták pedig a' hajlék-körűl vonnyák-fel az ő sátorokat, hogy harag ne légyen az Israël fiainak sokaságán, és vígyázzanak a' bizonyság hajléka őrizetiben. * Mind azok-szerént chelekedének azért az Israël fiai a' miket parancholt vala az Úr Moysesnek.

II. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, mondván: * Az Israël fiai, ki-ki az ő serege, jele, és zászlója, és rokonságának háza-szerént szállyon táborba, a' szövetség hajléka-körűl. *Napkeletre Júdás vonnyon sátorokat az ő hadának seregi-szerént: és az ő fiai fejedelme légyen Nahasson az Aminadab fia. * és az ő gyökeréből-valo hadakozóknak egész sommája, hetven-négy ezer hat-száz. *Mellette tábort jártanak az Isakar nemzetsége-béliek, kiknek fejedelme vólt Natánaël a' Suar fia. * és az ő hadakozóinak egész száma, ötven-négy ezer négy-száz. * A' Zábulon nemzetségében fejedelem vólt Eliab a' Hélon fia. * Az ő gyökeréből-valo hadakozóknak egész serege, ötven-hét ezer négy-száz. * Minnyájan kik a' Juda táborában meg-számláltattanak, vóltak száz nyólczvan-hat ezeren négy-százan. és az ő seregek-szerént elsők mennyenek. * A' Rúben fiai táborában a' Déli részre fejedelē légyen Elisur a' Sedeur fia. * és az ő hadakozóinak egész serege kik megszámláltattak, negyven-hat ezer öt-száz. * Mellette táborba szállának a' Simeon nemzetsége-béliek: kiknek fejedelme vólt Salamiel a' Surisaddái fia. * és az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, ötven-kilencz ezer három-száz. * A' Gád nemzetségében fejedelem vólt Eliasaf a' Dúel fia. *és az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, negyven-öt ezer hat-száz ötven. * Minnyájan kik meg-számláltattak a' Rúben táborában, száz ötven-egy ezer negy-száz ötven az ő seregek-szerént: második rendben mennyenek. * A' bizonyság hajléka pedig fel-emelteséek a' Leviták tisztek és seregek-szerént. a' mint fel-állattatik, úgy tételséek-le-is. Mindenik az ő helye es rendi-szerént mennyen. * A' Nap-nyúgati részre légyen az Efraim fiai tábora, kiknek fejedelme vólt Elisama az Ammiud fia. * az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, negyven-ezer öt-száz. * És ő-vélek a' Manasses fiai nemzetsége, kiknek fejedelme vólt Gamáliel a' Fadasur fia. * és az ő hadakozóinak egész serége kik meg-számláltattak, harmincz-két ezer két-száz. * A' Benjamin fiai nemzetségében fejedelem vólt Abidan a' Gédeō fia. * és az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, harmincz-öt ezer négy száz. * Mind a' kik meg-számláltattak az Efraim táborában, száz nyólcz-ezer 's száz az ő seregek-szerént: harmadik rendben mennyenek. * Az Északi részre a' Dán fiai szállottak táborba: kiknek fejedelme vólt Ahiezer az Amisaddái fia. * az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, hatvan-két ezer hét-száz. *Mellette vōtak sátorokat az Áser nemzetsége-béliek: kiknek fejedelme vólt Fegiel az Okrán fia. *az ő hadakozóinak egész serege kik meg-számláltattak, negyven-egy ezer öt-száz. * A' Neftali fiai nemzetségéből fejedelem vólt Ahira az Enán fia. * az ő hadakozóinak egész serege, ötven-három ezer négy-száz. * Mind a' kik meg-számláltattak a' Dán táborában, száz ötven-hét ezeren hat-százan vóltak: és utólsók mennyenek. * Ez az Israël fiainak száma, az ő rokonságok háza-szerént és el-osztatott hadának

seregi-szerént, hat-száz három-ezer öt-száz ötven. * A' Levíták pedig nem számláltattak az Izraël fiai-közzé: mert úgy parancholta vala az Úr Móysesnek. * És chelekedének az Izraël fiai mind azok-szerént a' miket parancholt vala az Úr. Tábort jártak az ö seregek-szerént, és mentek az ö chelédek és áttyok háza-szerént.

III. Rész.

EZek Aaronnak és Moysesnek nemzetségi, a' napon melyẽ szóllott az Úr Moysesnek a' Sinai hegyen. * † És ez az Aaron fiainak nevek: az ö elsö-szülötte Nádab, az-után Abiu, és Eléazar, és Itamar. * Ez a' papoknak az Aaron fiainak nevek, kik meg-kenettek, és kiknek kezek meg-töltetett és meg-szenteltetett hogy papságot viselnének. * " Mert meg-halának Nádab és Abiu, mikoron idegen tüzet vinnének az Úr-eleibe a' Sinai pusztájában, magzatok-nélkül: és viselék a' papságot Eléazar és Itamar az ö attyok Aaron-elött. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Rendeld-elö a' Lévi nemzetségét, és állasd Aaron pap-eleibe hogy szolgállyanak néki, és vígyázzanak, * és vegyék eszekbe valami a' sokaság szolgállattyához tartozik a' bizonság hajléka-elött, * és örizzék a' hajlék edényit, dolgozván annak szolgálattyában. * És adgyad ajándékon a' Levítákat * Aaronnak és a' fiainak, kiknek adattak az Izraël fiaitól. Aaront pedig és a' fiait a' papi tisztre rendellyed. Valaki idegen a' szolgálatra járúl, meg-hallyon. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Magamnak vettem a' Levítákat az Izraël fiaitól minden elsö-szülöttért, ki meg-nyittya a' méhet az Izraël fiaiközzül, és enyímek lészsnek a' Levíták. * † Mert enyím minden elsö-szülött: mi-óltától-fogva meg-öltem az elsö-szülötteket Egyiptus-földében: magamnak szenteltem valami elöször születik Izraëlben az embertöl-fogva a' baromig, enyímek: én az Ur. * És szólla az Úr Moysesnek a' Sinai pusztájábã, mödván: * Számláld-meg a' Lévi fiait az ö attyok házai és chelédi-szérént, minden férfiat egy hólnaptól-fogva és fellyebb. * Meg-számlálá Moysés, a' mint parancholta vala az Úr, * " és találtatának a' Lévi fiai az ö nevek-szerént, Gerson és Káat és Mérari. * A' Gerson fiai, Lebni és Semei: * A' Káat fiai: Amram és Jésaár, Hebron és Oziel. * A' Mérari fiai: Moholi és Musi. * Gersonból két cheléd vólt, a' Lebníták, és Semeíták: * mellyeknek meg-számláltaték férfiúi nemből-valo népe egy hólnaptól-fogva és fellyebb, hét-ezer öt-száz. * Ezek a' hajlék-megett szállyanak táborba Nap-nyúgatra, * Eliasaf a' Laël fia fejedelem-alatt. * És légyen vígyázások a' szövetség hajlékában, * magára a' hajlékra és annak burítékára, a' suporlátra melly fel-vonattatik a' szövetség fedelének ajtaja-elött, és a' pitvar kárpitira: a' suporlátra-is melly fel-függesztetik a' hajlék pitvarának ajtajára, és valami az óltár szolgálattyához tartozik, a' hajlék köteleire és minden eszközire. * A' Káat rokonságában lészsnek az Amramíták és Jesaaríták és Hebroníták és Ozielíták népei. Ezek a' Káatíták meg-számlált chelédi nevek-szerént: * minnyájan férfiúi nemből egy hólnaptól-fogva, és fellyebb, nyólcz-ezeren hat-százan vigyázzanak a' Szent-helynél, * és táborba szállyanak a' Déli részre. * És az ö fejedelmek légyen Elisafán az Oziel fia: * és örizzék a' szekrént, és az asztalt, és a' gyertya-tartót, az óltárokat, és a' Szent-hely edényit, mellyekkel szolgálnak, és a' suporlátot, és minden efféle eszközt. * A' Levíták fejedelminek fejedelme pedig légyen az Aaron pap fia Eléazar a' Szent-hely örizetinek vigyázói-fölött. * Meraríból pedig a' Moholíták és Musíták népei légyenek, meg-számláltatván nevek-szerént: * minnyájan férfiúi nemből egy hólnaptól-fogva és fellyebb, hat-ezer két-száz: * Fejedelme azoknak Suriel az Abihaiel fia: az Északi részre járjanak tábort. * Légyenek az ö örizetek-alatt, a' hajlék deszkái és rúdgyai, és oszlopi's azok talpai, és mind a' mik efféle szolgálathoz tartoznak: *és a' pitvar oszlopi körös-körül azok talpaival, és a' szegek a' kötelekkel. * Táborba szállyanak a' szövetség hajléka-elött, az-az, a' Nap-keleti részre, Moyses és Aaron a' fiaival, örizvén a' Szent-helyt az Izraël fiai-

† Exod. 6. d. 23.
" Lev. 10. a. 2. 1. Par. 24. a. 2.
† Exod. 13. a: 2. Infr. 8. c. 16.
" Exod. 6. c. 16.

kőzőtt. valaki idegen oda járúl, meghallyon. * Minnyájan a' Levíták, kiket meg-számláltak Moyses és Aaron az Úr parancholatyából, az ő chelédek-szerént a' férfiúi nemből-valók, egy hólnaptól-fogva és fellyebb, vóltak huszon-két ezeren. *És monda az Úr Moysesnek: Számláld-meg a' férfiúi nemből-valo első-szűlőtteket az Israël fiai-kőzzűl, egy hólnaptól-fogva és fellyebb, és vegyed azok sommáját. * És vedd nékem a' Levítákat az Israël fiainak minden első-szűlőttiért, én vagyok az Úr: és azok barmait az Israël fiai barmainak minden első fajzatiért. * Meg-számlálá Moyses, a' mint parancholta vala az Úr, az Israël fiainak első-szűlőttit. * és vóltak férfiak az ő nevek-szerént, egy hólnaptól-fogva és fellyebb, huszon-két ezeren két-százan hetven-hárman. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Vedd a' Levítákat az Israël fiainak első-szűlőttiért, és a' Levíták barmait amazok barmaiért, és légyenek enyímek a' Levíták. én vagyok az Úr. * A' két-száz hetven-háromnak meg-váltásáért pedig, kik az Israël fiainak első-szűlőtti-kőzzűl felyűl-halladgyák a' Levíták számát, *végy öt sikluſt minden főre a' Szent-hely mértékével. † A' siklusban húsz fillyér vagyon. * És add a' pénzt Aaronnak és a' fiainak, azok váltságát kik azon-felyűl vannak. *Vévé azért Moyses azoknak pénzét a' kik fellyebb valának, és a' kiket meg-váltottak vala a' Levítáktól * az Israël fiainak első-szűlőttiért, ezer háromszáz hatvan-öt sikluſt a' Szent-hely mértéke-szerént, * és adá azt Aaronnak és a' fiainak az ige-szerént mellyet parancholt vala néki az Úr.

† *Exod. 30. b. 13. Lev. 27 e. 25. Ezech. 45. d. 12.*

IV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, mondván: * Vedd sommáját a' Káat fiainak a' Levíták-kőzzűl az ő házok és chelédek-szerént, * harmincz esztendőtől-fogva és fellyebb, ötvenedik esztendőig, mind a' kik bé-mennek hogy állyanak és szolgállyanak a' szövetség hajlékában. * Ez tisztek a' Káat fiainak: A' szövetség hajlékába, és a' Szentek-szentibe * mennyenek-bé Aaron és a' fiai, midőn indúlni kell a' táborral, és vegyék-le a' suporlátot melly az ajto-előtt függ, és takarják abba a' bizonyság szekrényét, * és ismég burittsák-bé a' kék bőr fedéllel, és terittsék felyűl arra mindenéstől a' kék burítékot, és eresszszék-belé a' rudakat. * A' ki-tött kenyerek asztalát-is takarják-bé kék burítékkal, és tegyék a' hoz a' temiényezőket, és mozárkákat, chészéket és kupákat az itali áldozatok tőltésére: mindenkor légyenek kenyerek azon: * és terittsék felyűl a' karmazín színű fedelet, mellyet ismég be-födgyenek kék bőr fedéllel, és eresszszék belé a' rudakat. * Vegyék a' kék fedelet-is, mellyel bé-födgyék a' gyertya-tartót annak lámpásival és ollóival és ham' vévőivel, és az olajnak minden edényivel, mellyek a' lámpások fel-ékesitesére szükségesek: * és mindenek-fölibe tegyék a' kék bőr burítékot, és eresszszék belé a' rudakat. * Az arany óltárt-is takarják kék őltőzetbe, és terittsék arra felyűl a' kék bőr burítékot, és eresszszék belé a' rudakat. * Minden edényeket, mellyekkel a' Szent-helyen szólgálnak, kék fedélbe takarják, és felyűl terittsék a' kék bőr burítékot, és bochásák-belé a' rudakat. * De az óltárt-is tisztittsák-meg a' hamutól, és takarják veres őltőzetbe, * és tegyék a' hoz mind az edényeket, mellyekkel annak szolgálattyában élnek, az-az, tűz-tartókat, villákat és három-ágúkat, szitókat és lapátokat. Minden edényit az óltárnak eggyűtt födgyék-bé kék bőr fedéllel, és eresszszék-belé a' rudakat. * És mikor bé-takarják Aaron és a' fiai a' Szent-helyet és minden edényit a' tábor indúlásában, akkor mennyenek-bé a' Káat fiai, hogy el-vigyék a' mi bé-takartatott: és ne illessék a' Szent-helynek edényit, hogy meg ne hallyanak. Ezek a' Káat fiainak terhek a' szövetség hajlékában: * kik-előtt légyen Eléazar az Aaron pap fia, kinek gondviselésséhez tartozik a' lámpások fel-ékesitésére-valo olaj, és a' jó illatu fustölő, és az áldozat, melly mindenkor bé-mutattatik, és a' kenetnek olaja, és valami a' hajlék tiszteletihez tartozik, és minden edények mellyek a' Szent-helyben vannak. * És szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak,

1. Par. 15. b. 15.

mondván: * El ne veſzeſsétek a'Káat 18
népét a' Levíták-kőzzűl: * hanem 19
ezt chelekedgyétek nékik, hogy él-
lyenek, és meg ne hallyanak, ha ille-
tik a' Szentek-ſzentit. * Aaron és a' 20
fiai mennyenek-bé, és ők rendel-
lyék-el mindeniknek munkáit, és
oſzſzák-el kinek mit kellyen vinni.
A' többi ſemmi nyughatatlan vizsgá-
lásból ne nézzék a'mik a' Szent-hely-
ben vannak, míg nem bé-takartaſ-
ſanak, mert kűlőmben meg-halnak.
* És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mond- 21
ván: * Vedd ſommáját a' Gerſon fi- 22
ainak-is az ő házok és chelédek és ro-
konſágok-ſzerént, * harmincz eſz- 23
tendőtűl-fogva és fellyebb, ötvene-
dik eſztendőig. Számláld-meg mind C
a'kik bé-mennek és ſzolgálnak a'
ſzővetség hajlékában. * Ez a' Ger- 24
ſoníták chelédének tiſzti, * hogy 25
hordozzák a'hajlék kárpitit és a' ſző-
vetségnek fedelét a' máſik burítékot,
és mind azok-fölött a' kék fedelet és
a' ſuporlátot melly a' bizonyſág haj-
lékának bé-járáſán függ, * a' pitvar 26
kárpitit, és a' bé-járáſon-valo ſupor-
látot melly a' hajlék-előtt vagyon.
Mind a'mik az óltárhoz tartoznak, a'
köteleket, és a' ſzolgálatnak edényit,
* az Aaron 's a' fiai parancholattyá- 27
ra, hordozzák a' Gerſon fiai: és tud-
gyák-meg minnyájan michoda terh-
alá vetteſsenek. * Ez a' Gerſoníták 28
chelédének tiſzti a' bizonyſág hajlé-
kában, és légyenek az Aaron pap fiá-
nak Itamarnak keze-alatt. * A' Mé- 29
rari fiait-is chelédek és attyok háza-
ſzerént meg-ſzámláld, * harmincz 30
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, minnyájan a' kik
bé-mennek az ő ſzolgálattyok tiſz-
tire és a' bizonyſág ſzővetségének
ſzolgálattyára. * Ezek az ő terhek: 31
Hordozzák a' hajlék deſzkáit és an-
nak rúdgyait, oſzlopit's azok talpait,
* a' pitvar oſzlopit-is körös-körűl, 32
talpaival és ſzegeivel és kötelivel.
Minden edényeket és eſzközőket
ſzám-ſzerént vegyenek-fel, és úgy
hordozzák. * Ez tiſztek a' Merarí- 33
ták chelédének és ſzolgálattyok a' D
ſzővetség hajlékában: és légyenek
az Aaron pap fiának Itamárnak ke-
ze-alatt. * Meg-ſzámlálák azért 34
Moyſes és Aaron és a' ſynagóga fe-
jedelmi az Káat fiait, rokonſágok és
attyok háza-ſzerént, * harmincz 35
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, mind a'kik bé-men-
nek a' ſzővetség hajlékának ſzolgá-
lattyára: * és találtattak két-ezeren
hét-ſzázan ötvenen. * Ez a'ſzáma a' 36 37
Káat népének, kik bé-mennek a'ſző-
vetség hajlékába: ezeket ſzámlálta-
meg Moyſes és Aaron az Úr beſzéde-
ſzerént Moyſes keze-által. * Meg- 38
ſzámláltatának a' Gerſon fiai-is ro-
konſágok és attyok háza-ſzerént,
* harmincz eſztendőtűl-fogva és fel- 39
lyebb, ötvenedik eſztendőig, mind a'
kik bé-mennek hogy ſzolgállyanak
a' ſzővetség ſátorában: * és találtat- 40
tak két-ezerő hat-ſzázá harminczan.
* Ez a' Gerſoníták népe, kiket meg- 41
ſzámláltak Moyſes és Aaron az Úr
igéje-ſzerént. * Meg-ſzámláltatá- 42
nak a' Mérari fiai-is rokonſágok és
attyok háza-ſzerént, * harmincz 43
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, mind a' kik bé-
mennek a' ſzővetség hajléka ſzer-
tartáſinak bé-tellyeſítéſére. * és ta- 44
láltatának három-ezeren két-ſzázan.
* ez a' Mérari fiainak ſzáma, kiket 45
meg-ſzámláltak Moyſes és Aaron az
Úr parancholattya-ſzerént Moyſes
keze-által. * Minnyájan a' kik meg- 46
ſzámláltattak a' Levíták-kőzzűl, és
kiket meg-ſzámláltatott nevek-ſze-
rént Moyſes, és Aaron, és az Iſraël
fejedelmi, rokonſágok és attyok há-
za-ſzerént, * harmincz eſztendőtűl 47
fogva és fellyebb, ötvenedik eſzten-
dőig, kik bé-járnak a' hajlék ſzolgá-
lattyára, és a' terhek hordozáſára,
* vóltak egyſzer'ſmind nyólcz-eze- 48
ren öt-ſzázan nyólczvanan. * Az Úr 49
beſzéde-ſzerént ſzámlálta-meg őket
Moyſes, mindent az ő tiſzti és terhe-
ſzerént, a' mint parancholta vala
néki az Úr.

V. RÉSZ.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, 1
mondván: * Paranchold- A
meg az Iſraël fiainak, hogy 2
ki-űzzenek a' táborból min-
den poklost, és a' kinek magva foly,
és a' ki meg-ferteztetett a' halottúl.
* mind férfiat 's mind aſzſzonyt 3
ki-űzzetek a' táborból, hogy meg ne
ferteztesſék azt, mivelhogy veletek
laktam. * És úgy chelekedének az 4
Iſraël fiai, és ki-űzék őket a' tábor-
ból, a' mint ſzóllott vala az Úr Moy-

seſnek. * És szólla az Úr Moyseſnek, 5
mondván: * Szólly az Iſraël fiainak: 6
A' férfi vagy aſszony, mikor valami
bűnt chelekeſznek azok-közzűl mel-
lyek embereken ſzoktak történni, és
gond-viſeletlenség-miatt által-hág-
ják az Úr parancholattyát, és vétkez-
nek; * vallyák-meg bűnöket, és fi- 7
zeſsék-meg éppen a' kárt, és a' fölött
ötöd réſzt adgyanak annak a' ki-el-
len vétkeztek. * Ha pedig nem lé- 8
ſzen ki fel-vegye, adgyák az Úrnak,
és légyen a' papé, a' koſtól meg-vál-
va, melly a' meg-tiſztúláſért mutat-
tatik-bé, hogy engeſztelő áldozat lé-
gyen. * Minden żengék-is, mellye- 9
ket bé-mutatnak az Iſraël fiai, a' pap-
hoz tartoznak: * és valakitől valami 10
a' Szent-helybe vitetik, és a' pap ke- B
zéhez adatik, övé légyen. * Es ſzólla 11
az Úr Moyseſnek, mondván: * Szólly 12
az Iſraël fiainak, és mongyad né-
kik: A' férfiu kinek feleſége vétke-
zik, és férjét meg-útálván * más fér- 13
fiúval hál, és ezt a' férje meg nem
tapaſztalhattya, hanem titkon vagyon
a' házaſság-törés, és bizonyſágokkal
nem vádoltathatik, mert nem kap-
ták a' parázna ſágban: * ha a' házaſ- 14
ſági gyanuſágnak lelke fel-indíttya
a' férfiat feleſége-ellen, ki vagy meg-
ferteztetett, vagy hamis vélekedéſsel
vádoltatik, * vigye őtet a' paphoz, 15
és vigyen áldozatot érette, egy mér-
ték árpa liſztnek tized réſzét: ne ön-
tſön arra olajt, ſe ne tégyen temiént
reá: mert házaſsági gyanuſágnak ál-
dozattya, és házaſság-rontáſt vizgá-
ló ajándék. * Vigye-elő azért őtet a' 16
pap, és állaſsa az Ur-eleibe. * és ve- 17
gyen ſzent vizet föld-edényben, és C
egy kevés földet ereſzſzen belé a' haj-
lék pádimontomáról. * És mikor az 18
aſszony az Úr ſzíne-előtt áll, fődöz-
ze-fel annak fejét, és tegye kezére az
emlekezetnek áldozattyát, és a' há-
zaſsági gyanuſágnak ajándékát: ö
pedig tartſa a' keſerűſéges vizeket,
mellyekre átkozodáſsal-valo átko-
kat rakott. * és eſkűvéſsel kénſze- 19
rittſe őtet, és mongya: Ha nem hált
idegen férfiu veled, és ha meg nem
ferteztettél el-hagyván férjed ágyát,
ne ártſanak néked e' keſerűſéges vi-
zek, mellyekre átkokat raktam. * Ha 20
pedig el-hajlottál férjedtől, és meg-
ferteztettél, és más férfiúval háltál;
* ez átkok-alá vetteſsél: Adgyon 21
téged az Úr átokra, és mindeneknek
példájára az ö népe-között: meg-
rothaſzſza ágyékodat, és méhed
meg-dagadván, meg-fakadgyon.
* haſadba mennyenek az átkoztatott 22
vizek, és méhed meg-dagadván roth-
hadgyon-meg ágyékod. És az aſz-
ſzony felellyen, Amen, ámen. * És 23
D írja-fel a' pap könyvetſkébe az átko-
kat, és törőllye-el azokat a' keſerűſé-
ges vizekkel, mellyekre az átkokat
rakta, * és adgya meg-innya néki. 24
Mellyeket mikor meg-iſzik, * ve- 25
gye-el a' pap az ö kezéből a' házaſsági
gyanuſágnak áldozattyát, és emel-
lye-fel azt az Úr-előtt, és tegye az ól-
tárra: de úgy, hogy előbb * egy ma- 26
rokkal ki-vegyen az áldozatból
melly bé-mutattatik, és égeſse-meg
az óltáron: és úgy adgya meg-innya
az aſszonynak a' keſerűſéges vize-
ket. * Mellyeket mikor meg-iſzik, 27
ha meg-ferteztetett, és meg-útálván
férjét vétkes a' házaſság-törésben,
által-mennek rajta az átoknak vizei,
és fel-dagadván a' haſa, meg-rothad
az ágyéka: és az aſszony átokká lé-
ſzen, és példává az egéſz népnek.
* Hogy-ha meg nem ferteztetett, 28
nem árt néki, és magzatokat szűl.
* Ez a' házaſsági gyanuſágnak tör- 29
vénye. Ha el-hajol az aſszony a'
férjétől, és meg-ferteztetik, * és a' 30
férje a' házaſsági gyanuſágnak lel-
kétől fel-indíttatván az Úr ſzíne-elei-
be viſzi őtet, és a' pap mind azok-ſze-
rént chelekeſzik véle mellyek irvá
vannak: * a' férje vétek-nélkűl lé- 31
ſzen, és amaz hordozza hamiſságát.

VI. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyseſnek, 1
mondván: * Szólly az Iſra- A
ël fiainak, és mongyad nékik: 2
Mikor a' férfiu, vagy aſszony
fogadáſt téſznek hogy meg-ſzentel-
teſsenek, és magokat az Úrnak akar-
ják ſzentelni: * bortól, és minden ré- 3
ſzegíthetőtől meg-tartóztaſsák ma-
gokat. Borból és akár-minémű más
italból-valo eczetet, és valamit ſző-
lőből nyomnak, ne igyanak: nyers
és áſzſzu ſzőlőt ne egyenek, * mind 4
a' napokon mellyeken fogadásból az
Úrnak ſzenteltetnek: valami a' ſző-
lőből lehet, az aſzſzu ſzőlőtől-fogva
a' ſzőlő-magig, meg ne egyék. * Az 5 † *Iudic.*
ö el-válaſának tellyes idején † bo- *13. a. 5.*

rotva

rotva fejére ne mennyen, míg nem bé-tellyesedik a' nap mellyen az Úrnak szenteltetik. Szent légyen, míg a' feje haja nő. * Az ő meg-szenteléſének tellyes idején halotthoz bé ne mennyen, * még az attya és annya és öttse és húga temetéſével se fertezteſsék-meg, mert az ő Iſtene ſzenteléſe vagyon a' fején. * Az ő el-válásának tellyes napjain ſzentelt légyen az Úrnak. * Ha pedig hertelen meg-hal valaki előtte, meg-ferteztetik az ő meg-ſzentelt feje: mellyet borotválljon-meg mingyárt azon ő meg-tiſztulásának napján, és iſmég a' hetedíken. * a' nyólczadik napon pedig mutaſson-bé két gerliczét, vagy két galamb fiat, a' papnak a' ſzövetség bizonyſágának be-járásánál. * és áldozza a' pap eggyikét a' bűnért, és a' máſikát éppen-egő áldozatúl, és könyörögjön érette, mert vétkezett a' halott-miatt: és ſzentellye-meg annak fejét azon napon: * és ſzentellye az Úrnak az ő el-válása napjait, áldozván egy eſztendős bárányt a' bűnért: de úgy hogy az előbbi napok heába légyenek, mert meg-ferteztetett az ő ſzenteléſe. * Ez a' ſzentelés törvénye. Mikor a' napok, mellyeket fogadásból el-tekéllett vólt, be-tellyeſednek: vigye őtet a' ſzövetség hajlékának ajtajához, * és mutaſsa-bé az ő áldozattyát az Úrnak, egy eſztendős makula-nélkűl-valo bárányt az Úrnak éppen-egő áldozatúl, és eſztendős makula-nélkűl valo juhot a' bűnért, és makula-nélkűl-valo koſt, békeſéges áldozatúl; * egy koſár kovásztalan kenyereket-is, mellyek egyelítve légyenek olajjal, es olajjal meg-kent kovásztalan pogáchákat, és mindeniknek itali áldozattyát: * mellyeket mutaſson-bé a' pap az Úr-előtt, és áldozza mind a' bűnért, 's mind éppen-égő áldozatúl. * A' koſt pedig áldozza békeſéges áldozatúl az Úrnak, bé-mutatván azzal-eggyűtt egy koſár kovásztalan kenyerét, és itali áldozatokat mellyek ſzokás-ſzerént kellenek. *† Akkor a' ſzövetség hajlékának ajtaja-előtt borotváltaſsék-el a' nazaræus ſzenteléſének haja: és vegye annak hàját, és tegye a' tűzre, melly a' békeſéges áldozat-alá tétetett. * És a' koſnak meg-főtt lapoczkáját, és egy kovásztalan kaláchot a' koſárból, és

† *Acto. 21. d. 24.*

D egy kovásztalan pogáczát, és adgya a' nazaræus kezébe, minek-utánna
20 meg-borotváltatott a' feje. * És iſmég viſzſza-vévén tőle, emellye-fel
az Úr-előtt: és a' meg-ſzenteltek a' papé légyenek, mint a' ſzegyetſkéje, melly meg-parancholtatott hogy el-válaſztaſsék, és a' czombja. az-után
21 bort ihatik a' nazaræus. * Ez a' nazaræus törvénye, midőn áldozattyát az Úrnak igéri az ő ſzenteléſe idején, azokon-kivűl, a' miket a' keze talál: a' mint elméjében fogadta vólt, a' ſzerént chelekedgyék az ő ſzenteléſének tekélleteſségére. * És ſzólla az
22 Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak: Így álgyátok az Iſraël fiait, és mongyatok né-
24 kik: * " Álgyon-meg téged az Úr, " *Eccli. 36. c. 19.*
25 és őrizzen-meg téged. * Mutaſsa néked orczáját az Úr, és könyörűllyön
26 rajtad. * Fordíttſa hozzád orczáját az Úr, és adgyon néked békeſéget.
27 * És híják ſegétſégűl az én nevemet az Iſraël fiaira, és én meg-áldom őket.

VII. Rész.

1 LŐn pedig a' napon, mellyen el-végezé Moyſes a' hajlékot, *Exod. 40. b. 16.*
A és fel-állatá azt: és meg-kené 's meg-ſzentelé minden e-
dényivel, az óltárt haſonló-képpen
2 és minden edényit. * Az Iſraël fejedelmi, és a' chelédek fejei, kik minden nemzetſégekbe valának, és azoknak előttök-járói, kik meg-ſzámláltattak vala,
3 * mutatának ajándékot az Úrnak hat burított ſzekeret tizenkét ökörrel. két fejedelem egy ſzekeret mutatott-be, és mindenik egy-egy ökröt, és vívék azt a' hajlék-eleibe.
4 * Monda pedig az Úr Moyſeſnek:
5 * Vedd-el tőlök hogy ſzolgállyanak a' hajlék ſzolgálattyában, és add azokat a' Levítáknak az ő ſzolgálattyok rendi-ſzerént.
6 * Az-okáért midőn el-vette vólna Moyſes a' ſzekereket 's az ökröket, adá azokat
7 a' Levítáknak. * Két ſzekeret és
8 négy ökröt ada a' Gerſon fiainak, az ő ſzükſégek-ſzerént. * A' más négy ſzekeret és nyólcz ökröt adá a' Mérari fiainak, az ő tiſztek és ſzolgálattyok-ſzerént, Itamárnak az Aaron
9 pap fiának keze-alá. * A' Káat fiainak pedig nem ada ſzekereket és ökröket; mert a' Szent-helyben ſzol-

gálnak,

gálnak, és a' terheket tulajdon vállokon hordozzák. * Bé-mutatták azért a' fejedelmek az óltár szenteléſére, a' napon mellyen meg-kenetett, az ő áldozattyokat az óltár-előtt. * És monda 10 11 ar Úr Moyſesnek: Mindenik fejedelem egy-egy napon vigyen ajándékokat az óltár szenteléſére. * Első napon mutatá-bé az ő 12 ajándékát Nahaſson az Aminadab fia a' Juda nemzetſégéből: * és va- 13 lának abban, egy ezüſt tál ſzáz harmincz-ſikluſ-nyomó, hetven ſikluſ-nyomo ezüſt chéſze, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettő olajjal egyelített èmlye-liſztel az áldozatra: * egy mo- 14 žárka tíz arany ſiklusból, teli jó illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' 15 chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűn- 16 ért: * és a' békeſéges áldozatra 17 két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez Nahaſsonnak az Aminadab fiának ajándéka. * Második napon mu- 18 tata-bé Natánaël a' Suar fia, az Iſſakár nemzetſégéből-valo fejedelem, * egy ezüſt tálat ſzáz har- 19 mincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített èmlye-liſztel az áldozatra: * egy 20 arany možárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy 21 koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy ba- 22 kot-is a' bűnért: * és a' béke- 23 ſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Natánaëlnek a' Suar fiának ajándéka. * Harma- 24 dik napon a' Zábulon fiainak fejedelme, Eliab a' Hélon fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat ſzáz 25 harmincz ſikluſ-nyomót, hetven C ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített èmlye-liſztel az áldozatra: * egy arany 26 možárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt 27 a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' 28 29 békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez Eliabnak a' Hélon fiának ajándéka. * Negye- 30 dik napon a' Rúben fiainak fejedelme, Eliſur a' Sedeur fia, * mu- 31 tata-bé egy ezüſt tálat ſzáz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített èmlye-liſztel az áldozatra. * egy arany 32 možárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jó illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűn- 33 34 35 ért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt, koſt, öt bakot, és eſztendős öt báránt. ez vólt Eliſurnak a' Sedeur fiának ajándéka. * Ötödik napon a' Sime- 36 on fiainak fejedelme, Salámiel a' Suriſaddái fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat ſzáz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített èmlye-liſztel az áldozatra: * egy arany mo- 37 žárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Salámielnek a' Suriſaddái fiának ajándéka. * Hatodik napon a' Gád fiainak fejedelme, Elia- 38 39 40 41 D 42 ſaf a' Dúel fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat ſzáz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített èmlye liſztel az áldozatra: * egy arany 43 44 možárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűn- 45 46 47 ért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Eliaſafnak a' Dúel fianak ajándéka.

* Hetedik napon az Efraim fiainak fejedelme, Elisama az Ammiud fia, * mutata-bé egy ezüst tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökrőt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Elisamának az Ammiud fiának ajándéka. * Nyólczadik napon a' Manaſses fiainak fejedelme, Gamáliel a' Fadaſsur fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökrőt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Gámalielnek a' Fadaſsur fiának ajándéka. * Kilenczedik napon a' Benjámin fiainak fejedelme, Abidán a' Gédeon fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * és egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökrőtt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Abidánnak a' Gédeon fiának ajándéka. * Tizedik napon a' Dán fiainak fejedelme, Ahiezer az Ammisaddái fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökrőt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Ahiezernek az Ammisaddái fiának ajándéka. * Tizen-eggyedik napon az Áser fiainak fejedelme, Fegiel az Okrán fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jó illatu szerszámmal: * egy ökrőt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Fegielnek az Okrán fiának ajándéka. * Tizenkettődik napon a' Neftali fiainak fejedelme, Ahira az Enán fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökrőt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős báránt éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökrőt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt báránt. ez vólt Ahirának az Enán fiának ajándéka * Ezeka'miket az oltár szentelésén bé-muttattak az Izraël fejedelmi, a'napon mellyen meg-szenteltetett. tizen-két ezüſt tál: tizen-két ezüſt chészé: tizen-két arany możárka: * úgy-hogy száz harmincz siklus ezüſt vólna egy tálban, és hetven siklus vólna egy chészében: az-az, kőzönségesen mind az ezüſt edényekben két-ezer négy-száz siklus, a' Szent-hely

hely mértékére. * tizen-két 86
arany mozárka, teli jo illatu szer-
számmal, tíz-tíz siklust-nyomó a'
Szent-hely mértékére: az-az, mind
eggyütt száz húsz siklus arany:
* tizen-két ökör a' chordából ép-
pen-égő áldozatra, tizen-két kos, 87 10
esztendős tizen-két bárány, és azok-
nak itali áldozattyok: tizen-két
bak a' bűnért. * A' békeséges ál- 88
dozatra, huszon-négy ökör, hat-
van kos, hatvan bak, esztendős
hatvan bárány. Ezeket ajándé-
kozták az óltár szenteléſén, mi-
kor meg-kenetett. * És midőn 89
bé-menne Moyses a' szövetség
hajlékába, hogy tanátsot kérdene
a' felelő-helyen, hallya-vala a'
néki szóllónak szavát a' kegyelem
táblájáról melly a' bizonyság sze-
krénye-fölött vala két Kerubi-
mok-között, a' honnam szólla-is
néki.

VIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, 1 16
mondván: * Szóllj Aa- A
ronnak, és mongyad néki: 2
Mikor fel-téſzed a' hét lám-
páſt, a' gyertya-tartó dél-felé hely-
hezteſsék. Ezt parancholjad azért,
hogy a' lámpások Észak-felé néz-
zenek a' ki-tött kenyerek aſztalá-
ra, annak a' réſznek ellenében kell
világoskodniok, mellyet a' gyer-
tya-tartó néz. * És meg-chele- 3
kedé Aaron, és fel-tévé a' lám-
pásokat a' gyertya-tartóra, a' mint
parancholta vala az Úr Moyseſnek.
* Ez vala pedig a' gyertya-tartó al- 4
kotmánya, vert aranyból vala,
mind a' közép szára, 's mind
azok mellyek az ágaknak mind két
óldalából származnak vala: a' pél-
da-szerént mellyet az Úr Moyſes-
nek mutatott, úgy chinálta a' gyer-
tya-tartót. * És szólla az Úr 5
Moyseſnek, mondván: * Vedd- 6 21
ki a' Levítákat az Iſraëlnek fiai-
közzül, és tiſztíts-meg őket, * e' 7
rend-tártás-szerént: Hints-meg B
őket a' tiſztúlás vizével, és borot-
vállyák-el teſteknek minden szőr-
it. És minek-utánna meg-moſ-
ſák ruhájokat, és meg-tiſztíttat-
nak, * vegyenek egy ökröt a' chor- 8
dából, és annak eledeli áldozat-
tyát olajjal meg-egyelített èmlye-
líſztet: más ökröt pedig a' chor- 9
dából te végy a' bűnért: * és ál-
laſd a' Levítákat a' szövetség haj-
léka-eleibe, egybe-híván az Iſraël
fiainak minden ſokaſágát. * És 10
midőn a' Levíták az Úr-előtt léſz-
nek, tegyék az Iſraël fiai azokra ke-
zeket. * és Aaron mutaſsa-bé a' 11
Levítákat, ajándékúl az Iſraël fiai-
tól az Úr ſzíne-előtt, hogy ſzol-
gállyanak az ő ſzolgálattyában.
* A' Levíták-is tegyék kezeket az 12
ökrök fejére, mellyek-közzül eg-
gyikét áldozzad a' bűnért, és a' má-
ſikát éppen-égő áldozatúl az Úr-
nak, hogy könyörögj érettek. * És 13
C állaſd a' Levítákat Aaron és a' fiai-
eleibe, és szenteld-meg az Úrnak
adattakat, * és válazd-ki az Iſ- 14
raël fiai-közzül, hogy enyimek lé-
gyenek. * és az-után mennyenek- 15
bé a' szövetség hajlékába, hogy
ſzolgállyanak nékem. És így tiſz-
títs és szenteld-meg őket az Úrnak
ajándékúl: mert ajándékon ada- 16
tak nékem az Iſraël fiaitól. * † Az
első-szülöttekért, kik meg-nyit-
nak akár-melly méhet Iſraëlben,
vettem-el őket. * Mert enyimek 17
az Iſraël fiainak minden első-szü-
löttí, mind az emberekből 's mind
a' barmokból. A' naptól-fogva,
mellyen meg-öltem minden első
szülöttet Egyiptus-földén, magam-
nak szenteltem őket: * és el-vet- 18
tem a' Levítákat az Iſraël fiainak
minden első-szülöttiért: * és ad- 19
tam őket ajándékon Aaronnak és
a' fiainak a' nép-közzül, hogy ſzol-
gállyanak nékem Iſraëlért a' szövet-
ség hajlékában, és imádkozzanak
érettek, hogy chapás ne légyen a'
nép-között, ha a' Szent-helyhez
merészlenek járúlni. * És meg- 20
D chelekedé Moyses és Aaron és az
Iſraël fiainak minden ſokaſága a'
Levítákkal, a' miket parancholt
vala az Úr Moyseſnek: * és meg- 21
tiſztíttatának, és meg-moſák ru-
hájokat. És fel-emelé őket Aa-
ron az Úr-előtt, és imádkozék
érettek; * hogy meg-tiſztúlván 22
mennének az ő tiſztekre a' szövet-
ség hajlékába Aaron és az ő fiai-
előtt. A' mint parancholt vala az
Úr Moyseſnek a' Levíták-felől,
úgy lőn. * És szólla az Úr Moyseſ- 23
nek,

† *Sup. 3. b. 13. Exod. 13. a. 2. Luc. 2. d. 23.*

nek, mondván: * Ez a' Levíták
törvénye, huszon-öt esztendőtől-
fogva és fellyebb, mennyenek-bé
hogy szolgállyanak a' szövetség haj-
lékában. * És mikor életeknek
ötvenedik esztendejét el-töltik,
szűnnyenek-meg szolgálni: * és
légyenek az ö attyok-fiainak szol-
gai a' szövetség hajlékában, hogy
őrizzék a' miket reájok bíznak, de
magát a' munkát ne chelekedgyék.
Igy rendeld a' Levítákat az ö őri-
zetekben.

IX. RÉSZ.

SZólla az Úr Moysesnek a'
Sinai pusztájában, második
esztendőben minek-utánna
ki-jöttek Egyiptus-földéből,
az elsö hólnapban, mondván:
* † Szerezzenek Fásét az Israël fiai
az ö idejében, * e' hónak tizen-
negyedik napján estvére, minden
ö czeremoniái és rend-tartási-sze-
rént. * És meg-parancholá Moy-
ses az Israël fiainak hogy Fásét szer-
zenének. * Kik meg-szerzék az ö
idejében: a' hónak tizen-negyedik
napján estvére, a' Sinai hegyen.
Mind azok-szerént, a' miket paran-
cholt vala az Úr Moysesnek, che-
lekedének az Israël fiai. * Imé pe-
dig némelly tisztátalanok hólt em-
ber-miatt, kik nem szerezhetnek
vala Fásét azon napon, Moyseshez
és Aaronhoz járulván, * mondá-
nak nékik: Tisztátalanok vagyunk
hólt ember-miatt. miért tiltatunk,
hogy ne viheslsünk áldozatot az
Úrnak az ö idejében az Israël fiai-
között? * Kiknek felele Moyses:
Állyatok hogy kérgyem-meg mit
parancholljon az Úr felölletek.
* És szólla az Úr Moysesnek,
mondván: * Szólly az Israël fiai-
nak: A' melly ember tisztátalan
lészen hólt ember-miatt, vagy
messze úton a' ti nemzetségtek-
ben, szerezzen Fásét az Úrnak * a'
második hólnapban, a' hónak tizen-
negyedik napján estvére: kovász-
talan kenyérrel és vad-salátával
egyék-meg azt: * ne hadgyanak
abban semmit reggelig, " és annak
chontyát meg ne törjék, minden
szer-tartását a' Fásénak meg-tartsák.
* A' ki pedig tiszta-is, és úton sem

24 C vólt, és mindazáltal nem szerzett
Fásét, ki-törölteség az a' lélek a'
népei-közzül, mert áldozatot nem
mutatott-bé az Úrnak az ö idejében:
25 14 maga viselye bűnét. * A' szarándok-is és a' jövevény ha nálatok lésznek, szerezzenek Fásét az
26 Úrnak az ö czeremoniái és rend-
tartási-szerént. Azon parancho-
lattya légyen nálatok mind a' jöve-
15 vénnek 's mind a' lakosnak. * † Az-
okáért, a' napon mellyen fel-állat-
taték a' hajlék, bé-födé azt a' fely-
hö. Estvétől-fogva pedig reggelig
16 a' sátoron mint a' tűznek színe va-
la. * így lön szüntelen: nappal
1 azt bé-födé a' felyhö, és éjjel mint
A 17 a' tűz színe. * Es mikor el-vété-
tett vólna a' felyhö, melly a' haj-
lékot bé-födözi vala, akkor indúl-
nak vala meg az Israël fiai: és a'
2 melly helyen meg-áll vala a' fely-
3 18 hö, ott járnak vala tábort. * Az
Úr parancholattyára indúlnak vala,
és az ö parancholattyára állattyák
4 vala fel a' hajlékot. " Mind a' na-
pokon mellyeken a' felyhö a' hajlék-
5 fölött áll vala, azon helyen marad-
19 nak vala: * és ha történik vala
D hogy sok ideig maradna rajta, az
Israël fiai az Ur vígyázásiban valá-
20 nak, és nem indúlának * valame-
6 nyi nap a' felyhö a' hajlékon lött
vólna. Az Úr parancholattyára
állaták-fel a' sátorokat, és annak
21 parancholattyára szedék-le. * Ha
7 a' felyhö estvétől-fogva reggelig
B tartott, és mingyárt virrattára a'
hajlékot el-hatta, meg-indúlnak va-
la: és, ha a' nap 's az éj-után távo-
zott-el, a' sátorokat el-bontyák va-
8 22 la. * Ha pedig két nap vagy egy
hólnapig vagy több ideig maradott
a' hajlékon, azon helyen marad-
9 nak vala az Israël fiai, és el nem
10 indúlnak vala: mihelyt pedig el-
távozott, a' tábort el-indittyák va-
23 la. * Az Úr igéjére vonhyák vala
fel a' sátorokat, és az ö igéjére in-
dúlnak vala: és valának az Úr ví-
gyázásiban az ö parancholat-
tya-szerént Moyses keze-
által.

11

12

13

† Exod. 12. a. 2.

" Exod. 12. g. 46. Ioan. 19. f. 37.

† Exod. 40. b. 16.

† Cap. 1. a. 7.

X. RÉSZ.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Chinálly magadnak két ezüſt vert trombitát, mellyekkel egybe-híhaſsad a' ſokaſágot mikor meg kell indítani a' tábort. * És mikor megfújod a' trombitákat, gyüllyön hozzád az egéſz ſereg a' ſzövetſég hajlékának ajtajához. * Ha egyſzer trombitálſz, jőjenek hozzád a' fejedelmek, és az Iſraël ſokaſágának fejei. * Ha pedig hoſszabb és megſzaggattatott harſogás zendül, indíttſák-el a' tábort elſőben a' kik a' nap-keleti réſzre vannak. * A' második zengésben pedig és haſonlo trombita harſagásban, ſzedgyék-fel a' ſátorokat a' kik délre laknak. ezen mód-ſzerént chelekedgyenek a' többi-is, harſagván a' trombiták az indúlatra. * Mikor pedig öſzve kell gyüjteni a' népet, egy módu zengéſe légyen a' trombitáknak, és ne harſagjanak ſzaggatva. * Az Aaron fiai pedig a' papok fújják a' trombitákat: és ez örök törvény légyen a' ti nemzetſégtekben. * Ha hadba menendetek a' ti földetekből ellenſégtek ellen, kik ellenetek harczolnak, trombitállyatok harſago trombitákkal, és emlekezetben léſztek a' ti Uratok Iſtentek-előtt, hogy megſzabadíttaſsatok ellenſégtek kezeiből. * Ha mikor lakodalmatok léſzen, és innep napotok, és a' hólnapoknak kezdeti, zengjetek trombitákkal az éppen-égő és a' békeſéges áldozatokra, hogy Iſtenteknél emlekezetetek légyen. én ti Uratok Iſtentek. * Második eſztendőben, második hólnapban, a' hónak huſzadik napján, fel-emelkedék a' felyhő a' ſzövetſég hajlékáról: * és el-indúlának az Iſraël fiai ſeregőkſzerént a' Sinai puſztájából, és leſzálla a' felyhő a' Fáran puſztájában. * És el-indíták az elsők a' tábort az Úr parancholattyára Moyſes keze-által. *† A' Júda fiai az ő ſeregek-ſzerént: kiknek fejedelme vala Nahaſson az Aminadab fia. * Az Iſakár fiainak nemzetſégében fejedelem vala Natánaël a' Suar fia. * A' Zábulon nemzetſégében fejedelem vala Eliab a' Hélon fia. * És le-téteték a' hajlék, mellyet hordozván meg-indúlának a' Gerſon és Mérari fiai. * És elmenének a' Rúben fiai-is az ő ſeregek és rendek-ſzerént: kiknek fejedelme vala Heliſur a' Sedeur fia. * A' Simeon fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Salámiel a' Suriſaddái fia. * A' Gad nemzetſégében pedig fejedelem vala Eliaſaf a' Duel fia. * És el-indúlának a' Kaatíták-is hordozván a' Szenthelyt. Addig hordoztatik vala a' hajlék, míg a' fel-állatáſnak helyére jutnának. * El-indíták a' tábort az Efraim fiai-is az ő ſeregek-ſzerént, kiknek ſeregében fejedelem vala Eliſama az Ammiud fia. * A' Manaſses fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Gamáliel a' Fadaſsur fia. * és a' Benjamin nemzétſégében fejedelem vala Abidán a' Gédeon fia. * Leg-utólſók mind a' táborok-közzül, járnak vala a' Dán fiai az ő ſeregek-ſzerént, kiknek hádában fejedelem vala Ahiezer az Ammiſaddái fia. * Az Aſer fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Fégiel az Okrán fia. * És a' Neftali fiainak nemzetſégében fejedelem vala Ahira az Enán fia. * Ezek az Iſraël fiainak tábori, és menéſi az ő ſeregek-ſzerént mikor el-indúlnak vala. * És monda Moyſes Hobábnak a' Madianita Ráguel fiának a' rokonának: Elmegyünk a' helyre mellyet az Úr nékünk ád: jere velünk, hogy jól tegyünk veled, mert az Úr jókat igért Iſraëlnek. * Kinek ama' felele: Nem megyek-el veled, hanem meg-térek földembe, melyben ſzülettem. * És amaz; Ne hadgy-el, ugymond, minket: mert te tudod a' puſztában michoda helyeken kelleſsék táborba ſzállanunk, és légy vezérünk. * És ha velünk el-jövendeſz, valami leg-jobb léſzen a' gazdagſágokban mellyeket nékünk ád az Úr, néked adgyuk. * El-menének azért az Úr Hegyéről három napi útat, és az Úr ſzövetſégének ſzekrénye előttök mégyen vala, három napig ſzerezvén helyt a' tábornak. * Az Úr felyhője-is rajtok lőn nappal mikor mennek vala. * És midőn fel-emelteték a' ſzek-

† *Sup. l. a. 7.*

† *Psal. 67. a. 2.* rény, mond vala Moyses: † Kelly-fel Uram, és szélledgyenek-el az ellenségid, és a' kik téged gyűlölnek, fussanak orczád-előtt. *Midőn pedig le-tételték, mond vala: Térj-meg Uram az Izraël hadának sokaságához.

XI. Rész.

Psal. 77. c. 19. A Zon-közben az Úr-ellen támada a' nép zúgolódása, mint-ha bánkodnának a' fáradságért. Mellyet mikor hallott vólna az Úr, meg-haragu-vék. * " És fel-gerjedvén ellenek az Úr tüze, meg-emésztė a' tábornak szélső részét. * És mikor a'nép Moysesre kiáltott vólna, imádkozék Moyses az Úrnak, és el-enyészék a' tűz. * És hívá annak a' helynek nevét, Gyúladásnak: mivelhogy meggyúladott vólna ellenek az Ur tüze. * Mert a'gyűlevész kősség, melly feljött vala vélek, kivánsággal gérjedez vala, űlvén és sírván, magokhoz eggyűvé kapcholván az Izraël fiait-is, és monda: Ki ád nékünk húst ennünk? * Emlekezünk a' halakról mellyeket ingyen észünk vala Egyiptusban: eszünkbe jutnak az ugorkák, és dinnyék, és pár-hagymák, és veres-hagymák, és fok-hagymák. * Lelkünk el-szárádott, semmit egyebet szemeink nem látnak, hanem chak Mannát. * † Vala pedig a' Manna mint a' koriandrum magvà, bdellium-színű. * És ki-mégyen vala a' nép, és azt fel-szedvén, meg-törì vala malomban, vagy meg-rontya vala mozárban, meg-főzvén fazékban, és chinálván abból mint valami olajos kenyér-ízű pogáchákat. * És midőn le-szállana éjjel a' harmat a' táborra, le-száll vala eggyütt a' Manna-is. * Hallá azért Moyses hogy sírna a' nép chelédenként, ki-ki az ő sátora ajtajánál. És igen fel-gerjede az Úr haragja: de Moysesnek-is szenvedhetetlen dólognak láttaték. * és monda az Úrnak: Miért nyomorítottad-meg a' te szolgádat? miért nem találok kedvet előtted? és miért tetted ez egész nép terhét én-reám? * Én fogadtam-e méhemben mind e' sokaságot, a'vagy én szültem-e őtet, hogy azt mongyad nékem; Hordozd őtet kebeledben, a' mint hordozni szokta a' dajka a' gyermekét, és vidd a'földre, mellyért az attyoknak meg-eskűdtél? * Honnét légyen hús-som, hogy ennyi sokaságnak adgyak? Sírnak ellenem, mondván: Adgy húst ennünk. * Nem viselhetem egyedül mind e' népet, mert nehéz nékem. * Ha más-képpen tettszik néked, kérlek hogy ölly-meg engem, és találjak kedvet szemeid-előtt, hogy ne szenvedgyek ennyi nyavalyát. * És monda az Úr Moysesnek: Gyűjts-egybe nékem hetven férfiat az Izraël vénei-közzül, kiket tudsz hogy a' népnek vénei és mesteri: és vidd őket a'szövetség hajléka ajtajához, és állasd oda veled, *hog' alá-szállyak és szóllyak néked: és el-vegyek a' lelkedből, és adgyam azoknak, hogy viselljék veled a' nép terhét, és ne terhelteséd egyedül. * A' népnek-is mond-meg: Szenteltessetek-meg: hólnap húst észtek. mert hallottam hogy mondottátok; Ki ád nékünk hús eledelt? jó vólt dolgunk Egyiptusban. Hogy húst adgyon néktek az Úr, és egyetek: * nem egy, sem két, sem öt, sem tíz, sem húsz nap, * hanē egész hólnapig, míg ki-jőjön orrotokon, és émelygéstékre fordúllyon, mivelhogy meg-vetettétek az Urat, ki köztétek vagyon, és sírtatok előtte, mondván; Miért jöttünk-ki Egyiptusból? * És monda Moyses: Hat száz-ezer gyalogja vagyon e' népnek. és te azt mondod; Hús eleséget adok nékik egész hólnapig? * " Vallyon juhok és ökrök sokasága ölettetik-é meg, hogy elég lehessen eledelekre? a'vag' a' tengernek minden halai összvegyűjtetnek-e, hogy őket meg-elégítsék? * Kinek felele az Úr: † Vallyon erőtlen-e az Úr keze? Ím majd meg-látod, hogy-ha az én beszédem chelekedettel bé-tellyesedik-e. * Eljöve azért Moyses, és meg-beszéllé a' népnek az Úr mondását, egybe gyűjtvén a' hetven férfiat az Izraël vénei-közzül, kiket a' hajlék-körül állata. * És le-szálla az Úr felyhőben, és szólla néki, el-vévén a' lélekben melly Moysesben vala, és adván a' hetven férfiaknak. És mikor megnyugott vólna rajtok a' Lélek, prophétálának, és többé meg nem szűnének. * Maradott vala pedig a'táborban két férfiu, kiknek eggyike hívattatik vala Eldádnak, és a' másik Me-

13 14 15 16 A 17 D 18 19 20 B 20 E 21 22 23 24 F 25 26

" *Ioa. 6. b. 10.*

† *Is. 59. a. 1.*

dád-

dádnak, kiken meg-nyugovék a' Lélek. mert ők-is fel voltak írva, és nem mentek vala ki a' hajlékhoz. * És midőn profétálnának a' táborban, el-futa egy gyermek, és hírré tévé Moyſesnek, mondván: Eldád és Medád profétálnak a'táborban. * Monda mingyárt Jóſue a'Nun fia, a'Moyſes ſzolgája, és ſok-közzűl válogatott: Uram Moyſes, tílts-meg őket. * Ama' pedig; Mit irégykedel, ugymond, érettem? ki engedgye hogy az egész nép profétállyon, és nékik adgya az Úr az ő Lelkét? * És megtére Moyſes, és az Iſraël vénei a' táborba. * † Szél jövén pedig az Úrtól, fel-ragadván a' tengeren-túl a' fűrjeket, el-hozá, és le-bochátá a' táborra, egy napi-járo földre körös-körűl a' tábornak minden részére, és rőpűlnek vala a' levegő égen két könyöknyi magaſságra a' föld-fölött. * Felkelvén azért a' nép, egész a' napon, és éjjel, és másod napon, fűrjeket gyűjte, a' ki keveſet, tíz köblöt: és megſzárazták azokat a' tábor-körűl. * " Mégа' hús a' fogok-között vala, és el nem fogyott vala efféle eledel; és ímé az Úr haragja fel-indúlván a' nép-ellen, meg-veré őtet igen nagy chapáſsal. * És hívattaték az a' hely, Kivánſág koporſóinak: mert ott temették-el a' kíváno népet. Ki-menvén pedig a' Kivánſág-koporſóiból, menének Háſerotba, és ott maradának.

† *Pſal. 77.c.26.*

" *Pſal. 77.d.30.*

XII. Rész.

ÉS ſzólla Maria, és Aaron, Moyſes-ellen az ő Szerechen feleſége-miatt, és mondának: * Vallyon chak Moyſeſ-által ſzóllott-e az Úr? nem haſonló-képpen ſzóllott-e nékünk-is? Mellyet mikor hallott vólna az Úr * (mert Moyſes leg-ſzelídebb férfiu vala minden embereknél kik a' földön láknak vala) * mingyárt ſzólla néki, és Aaronnak és Mariának: Mennyetek-ki chak ti-hárman a' ſzövetség hajlékához. És midőn ki-mentek vólna, * alá-ſzálla az Úr a' felyhő oſzlopban, és meg-álla a' hajlék ajtajánál, ſzóllítván Aaront és Mariát. Kik midőn ki-mentek vólna, * monda nékik: Hallyátok-meg beſzédimet: Ha ki az Úr profétája léſzen köztetek, látásban jelenem-meg annak, vagy álmában ſzóllok néki. * De nem olyan az én ſzolgám Moyſes, † ki az én egéſz házamban hívnél hívebb, * " mert ſzemtől-ſzembe ſzóllok néki: és nyilván, és nem homály's példákáltal láttya az Urat. Miért nem féltetek tehát rágalmazni az én ſzolgámat Moyſeſt? * És meg-haraguván ellenek, el-méne: * a' felyhő-is eltávozék melly a' hajlék-fölött vala: és ímé Maria feírnek láttaték a' poklosságtól mint a' hó. És mikor reá tekíntett vólna Aaron, és látta vólna hogy a' poklosság el-folyta, * monda Moyſesnek: Kérlek, Uram, ne tulajdoníts nékünk e' bűnt mellyet bolondúl chelekedtünk; * ne légyen ez mint a' hólt, és mint az idétlen magzat melly el-vettetik az annya méhéből. ímé már fele húſa megemészteteti a' poklosságtól. * És kiálta Moyſes az Úrhoz, mondván: Iſten, kérlek, gyógyíts-meg őtet. * Kinek felele az Úr: Ha az attya pőkött vólna orczájára, nē kellett vólna-e akár chak hét napig meg-pirúlni? Rekeſztetſék-ki hét napig a' táborból, és az-után hívattaſsék viſzſza. * Ki-rekeſzteték azért Maria a' táborból hét napig: és a' nép el nem indúla arról a' helyről, míg Maria viſzſza nem hívattaték.

† *Heb. 3. 4. 2.*

" *Exod. 33. c. 11.*

XIII. Rész.

ÉS el-méne a'nép Háſerotból, ſátorokat vonván a' Fárán puſztájában. * és ott ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Küldgy férfiakat, kik meg-ſzemléllyék Kánaán-földét, mellyet adok az Iſraël fiainak, mindenik nemzetségből eggyet-eggyet, a' fejedelmek-közzűl. * Meg-chelekedé Moyſes a' mit az Úr parancholt vala, a' Fárán puſztájából küldvén fő embereket, kiknek e' nevek: * Rúben nemzetségéből, Samuát a' Zekur fiát. * Simeon nemzetségéből, Sáfatot a'Huri fiát. * Júda nemzetségéből, Kálebet a' Jéfone fiát. * Iſakár nemzetségéből, Igalt a' Jóſef fiát. * Efraim nemzetségéből, Óſeét a'Nun fiát. * Benjamin nemzetségéből, Faltit a' Rafu fiát. * Zábulon nemzetségéből, Géddielt a' Sódi fiát. * Jóſef nemzetségéből, a' Manaſses ágából, Gaddit a' Sűſi fiát. * Dán nemzetségéből, Ammielt a' Gemalli fiát. * Áſer nemzetségéből,

ből, Stúrt a' Mihály fiát. * Neftali nemzetſégéből, Nahábit a' Vapſi fiát. * Gad nemzetſégéből, Guëlt a' Máki fiát. * Ez nevek a' férfiaknak, kiket Moyſes a' földet kémleni küldött: és nevezé Óſeét a' Nun fiát Jóſuének. * El-küldé azért őket Moyſes Kánaán-földét meg-ſzemlélni, és monda nékik: Mennyetek-fel a' Déli réſzre. És midőn a' hegyekre jutandotok, * ſzemléllyétek-meg a' Földet, miném̃ű légyen: és a' népet ki annak lakója, ha erőſ-e vagy erőtlen: ha kevés ſzámu-e vagy ſok: * maga a' föld, jó-e vagy roſzſz: a' váraſok miném̃űek, kővel keríttettek-e vagy kerítéſ-nélkül: * a' föld, kövér-e vagy ſovány, erdőſ-e vagy fa-nélkül. Erőſsödgyetek-meg, és hozzatok nékünk a' Föld gyümölchiben. Olly idő vala pedig, mikor már az elő-érő ſzőlőben ehettek. * És midőn fel-mentek vólna, meg-kémlék a' Földet Sin puſztájától-fogva Rohobig, mellyen Ematba mennek. * És fel-menének délre, és jutának Hebronba, a' hol az Enak fiai Akiman és Siſai és Tolmai valának. mert Hébron hét eſztendővel előbb épittetett † Deut. 1. d. 24. Taniſnál az Egyiptus váraſánál. *† És el-menvén a' Szőlő-gerezd patakáig, le-mettſzének egy ſzőlő-veſzſzőt az ő ſzőlőjével, mellyet rúdon vünk két férfiu. Hozának poma-gránátiból-is, fügéiből-is azon helynek; * melly Nehel-eſkolnak, az-az, Szőlő-gerezd patakának nevezteték, azért hogy ſzőlő-gerezdet vittek onnét az Iſraël fiai. * És meg-térvén a' Földnek kémei negyven nap-után, kőrűl járván az egéſz tartománt, * jövének Moyſeshez és Aaronhoz és az Iſraël fiáinak egéſz gyülekőzetihez a' Fárā puſztájába, melly Kádesbē vagyon. Es ſzólván nékik és az egéſz ſokaſágnak, meg-mutaták a' Föld gyümölchit: * és beſzéllének, módván: El-mentünk a' Földre, melyre minket küldöttél, melly bizony téjjel és mézzel foly, a' mint e' gyümölchökből meg-iſmérhetni: * de földtte igen erős lakói vannak, és kővel kerített nagy váraſi. Énak nemzetſégét láttuk ott. * az Amalek délre lakik, a' Hetæus és Jebuſæus és Amorræusa' hegyſégen: a' Kananæus pedig a' tenger-mellett és a' Jordán folyáſa-kőrűl lakik. * Ezen-kőzben Káleb le-chendeſzítvén a' népzúgolodáſát, melly Moyſes-ellen támad vala, monda: Mennyünk-fel, és bírjuk a' földet, mert meg-vehettyük azt. * A' többi pedig kik véle valának, mondának: Semmi-képpen e' néphez fel nem mehetünk, mert erősb nálunknál. * És a' Földet, mellyet meg-ſzemléltek vala, gyalázák az Iſraël fiainál, mondván: A' Föld mellyet meg-kémlettünk, meg-eméſzti a' lakóit: a' nép mellyet láttunk, ſzálas termetű. * Ott láttunk némelly chudákat-is az Énak fiait az oriáſok neméből: kikhez haſonlíttatván, mint a' ſáſkák láttatunk vala.

XIV. Rész.

ANnak-okáért kiáltván az egéſz kőſség síra azon éjjel, * és zúgolódának Moyſes és Aaron-ellen az Iſraël fiai minnyájan, mondván: * Vaj hóltunk vólna meg Egyiptusban: és e' kietlen puſztábā bár el-veſzſzünk, és ne vigyen minket az Úr arra a' Földre, hogy fegyverrel el ne eſsünk, és feleſégink 's gyermekink ne viteſsenek rabſágra. Nem jobb-e meg-térnünk Egyiptusba? * És monda eggyik a' máſiknak: Rendellyünk magunknak vezért, és térjünk-viſzſza Egyiptusba. * Halván azt Moyſes és Aaron, arczal eſének a' földre az Iſraël fiainak egéſz ſokaſága-előtt. * " Jóſue pedig a' Nun fia, és Káleb a' Jéfone fia, kik ők-is meg-kémlélték vala a' Földet, meg-ſzaggaták ruhájokat, * és az Iſraël fiainak minden ſokaſágának mondának: A' Föld mellyet meg-kerűltünk, igen jo. * ha kegyelmes léſzen az Úr, bé-viſzen abba minket, és kézbe adgya a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Ne legyetek párt-ütők az Úr-ellē: ſe ne félly-etek e' föld népétől, mert mint a' kenyeret úgy meg-ehettyük őket. eltávozott tőlők minden óltalom: az Úr velünk vagyon, ne félly etek. * És midőn kiáltana az egéſz ſokaſág, és meg akarná őket kővezni; meg-jelenék az Úr dichőſége a' ſzövetség fedele-fölött Iſraëlnek minden fiainak. * És monda az Úr Moyſesnek: Meddig ragalmaz engem ez a' nép? Meddig nem hiſznek nékem minden jelekben, mellyeket chelekedtem elő-

" Eccli. 46. b. 9. 1. Mac. 2. f. 55. 56.

tők? * Meg-verem azért őket dög-
halállal, és meg-emésztem: téged
pedig fejedelemmé tészlek nagy
nemzetségen, és ennél erősbön. * És
monda Moyses az Úrnak: Hogy
hallyák az Egyiptziusok, kik-kőzzűl
ki-hoztad e' népet; * és e' földnek
lakói kik hallották hogy te Uram e'
nép-kőzőtt vagy, és színről-színre
láttatol, † és a' te felyhőd óltalmaz-
za őket, és a' felyhő oszlopban mégy
előttők nappal, és a' tűz oszlopban
éjjel: * hogy meg-öltél ennyi soka-
ságot mint egy embert, és mongyák:
* Nem vihette-bé a' népet a' Földre,
mellyért meg-eskűtt vólt: " azért
ölte-meg őket a' puszтában. * Ma-
gasztaltatsék-fel azért az Úr erőssé-
ge a' mint meg-eskűdtél, mondván:
* † Tűrő az Úr és sok irgalmasságu,
ki el-vészi a' hamisságot és bűnőket,
és senkit bűntetés-nélkűl nem hágy,
ki meg-látogatod az atyák vétkét a'
fiakban harmad és negyed ízig.
* Bochásd-meg, kérlek, e' nép vétkét
a' te irgalmasságodnak nagy-vól-
ta-szerént, a' mint kegyelmes vóltál
az Egyiptusból ki-jővőknek mind
e' helyig. * És monda az Úr: Meg-
bocháttam beszéded-szerént. * Élek
én: és bé-telik az Úr dichőségével
az egész föld. * Mindazáltal senki
az emberek-kőzzűl kik dichőségemet
látták, és a' jeleket mellyeket Egyip-
tusban és a' puszтában tettem, és már
tíz úttal kísértettek engem, és szóm-
nak nem engedtek: * " nem láttya
a' Földet mellyért meg-eskűdtem az
attyoknak, és senki azok-kőzzűl kik
engem rágalmaztak, azt nem fogja
nézni. * † Az én szolgámat Kále-
bet, ki tellyes lévén más lélekkel kő-
vetett engem, viszem-bé a' Földre
mellyet meg-kerűlt: és az ő magva
bírja azt. * Mivel az Amaleczíta és a'
Kananæus a' völgyekben laknak.
Hólnap indíttsátok-el a' tábort, és
térjetek-viszsza a' puszтába a' Veres-
tenger úttyán. * És szólla az Úr
Moysesnek és Aaronnak, mondván:
* Meddig zúgolódik ellenem e' gő-
lőtte gonosz sokaság? hallottam az
Israël fiai panaszit. * Mongyad azért
nékik: * Élek én, ugymond az Úr:
a' mint szóllottatok hallomásomra,
úgy chelekeszem veletek. * E' pusz-
tában fognak a' ti hólt testetek he-
verni. * Minnyájan kik meg-szám-

láltattatok húsz esztendőtűl-fogvà
és fellyebb, és zúgolódtatok ellenem,
* bé nem mentek a' Földre, melyre
fel-emeltem kezemet hogy ott la-
kosokká tennélek, Káleb a' Jéfone
fiától, és Jósue a' Nun fiától meg-
válva. * A' ti gyermekiteket pedig,
kik-felől mondottátok, hogy az el-
lenség prædái lésznek, bé-viszem:
hogy lássák a' Földet, melly néktek
nem tettszett. * A' tí hólt testetek a'
puszтában fognak heverni. * A' tí
fiaitok bújdosók lésznek a' puszтában
negyven esztendeig, és a' tí paráznál-
kodástokat viselik, míg meg-emész-
tesenek az atyák hólt testek a' pusz-
tában, * a' negyven nap száma-sze-
rént, mellyeken meg-kémlettétek a'
Földet: "a' napért esztendő számlál-
tatik. † És negyven esztendeig hor-
dozzátok hamisságtokat, és meg-is-
méritek boszszú-állásomat: * mert
a' mint szóllottam, úgy chelekeszem
ez egész igen gonosz sokaságnak
melly fel-támadott ellenē: e' puszтá-
ban fogy-el, és meg-hal. * † Az-
okáért mind a' férfiak, kiket el-kül-
dőtt vala Moyses a' föld szemléléséré, és a' kik meg-térvén zúgolódtat-
ták ellene az egész sokaságot, gyalázván a' Földet hogy roszsz vólna,
* meg-hóltak és meg-ölettek az Úr
színe-előtt. * Jósue pedig a' Nun
fia, és Káleb a' Jéfone fia, éltek mind
azok-kőzzűl, kik el-mentek vala a'
Földet szemlélni. * És mind meg-
mondá Moyses e' beszédeket Israël-
nek minden fiainak, és igen keserge
a' nép. * És ímé jó reggel fel-kelvén,
fel-menének a' hegy tetejére, és mon-
dának: Készek vagyunk fel-menni
a' helyre, melyről az Úr szóllott:
mert vétkeztűnk. * Kiknek Moy-
ses; Miért hágjátok-által, ugymond,
az Úr mondását, melly néktek hasz-
nos nem lészen? * " Ne mennyetek-
fel: mert ninch veletek az Úr: hogy el
ne húllyatok ellenségtek-előtt. * Az
Amaleczíta és a' Kananæus előttetek
vannak, kiknek fegyverével el-húllo-
tok, azért hogy nem akartatok en-
gedni az Úrnak, nem-is lészen vele-
tek az Úr. * Ők pedig meg-vakúl-
ván fel-menének a' hegy tetejére.
Az Úr szövetségének szekrénye pe-
dig és Moyses nem távozának-el a'
tábortól. * És alá-szálla az Ama-
leczíta és Kananæus, ki a' hegyen la-

† *Exod. 13. d. 21.*

" *Exod. 32. f. 28.*

† *Psf. 102. b. 8. Exod. 34. a. 6.*

" *Deut. 1. f. 35.*

† *Ios. 14. b. 6.*

" *Psf. 105 d. 26. Deut. 1. f. 41.*

" *Ezec. 4. b. 6.*

† *Psal. 94. b. 10.*

† *Iudit. 8. c. 24. 1. Cor. 10. b. 10. Heb. 3. d. 17. Judæ b. 5.*

" *Deut 1. g. 42*

kik vala: és meg-vervén őket 's levágtán, mind Hormáig kergeté őket.

XV. Rész.

ES szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek a' tí lakó-földetekre, mellyet én adok néktek, * és áldoztok az Úrnak éppen-égő vag'hálá-adó áldozatot, fogadáſtokat bé-tellyesítvén, vagy ſzabad akaratból ajándékokat vívén, vagy a' tí inneptekē gyönyörűſéges illatot gyűjtván az Úrnak, ökrökből vagy juhokból: * valaki meg-öli az áldozatot, mutaſson żemlye-liſzti áldozatot bé, az éſinek olajjal egyelített tized réſzét, melynek mértéke a' hinnek negyed réſze: * bort-is az itali áldozatok tőltéſére azon mértékkel adgyon az éppen-égő vagy hálá-ado áldozatra. Minden bárránnyal * és koſsal légyen két tized żemlye-liſzti áldozat, melly egyelítve légyen egy hín olajnak harmad réſzével: * és az itali áldozatra vigyen bort, azon mértéknek harmad réſzét, gyönyörűſéges illatra az Úrnak. * Mikor pedig ökrökből téſzſz éppen-égő vagy hálá-ado áldozatot, hogy bé-tellyeſíttſed fogadáſodat vagy békeſéges áldozatidat, * adgy minden ökörhőz fél hín mérték olajjal egyelített három tized żemlye-liſztet: * és azō mértékű bort az itali áldozat tőltéſére, az Úrnak gyönyörűſéges illatu áldozattyára. * Igy chelekedgyél *mindenik ökörrel és koſsalés báránnyal és gödölyével. * Mind a' lakoſok 's mind a'ſzarándokok * azon rend-tartáſsal mutaſsák-be áldozattyokat. * Egy parancholat és itélet légyen mind néktek 's mind a'föld jövevényinek. * Szólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: * Mikor bé-mentek a' földre, mellyet néktek adok, * és annak a' tartománnak kenyerében éſztek, válaſzſzátok-el az żengéket az Úrnak * a' tí elédeletekből. Mint a' ſzérőről elválaſztyátok a' żengéket, * úgy a' téſzta étketek żengéjét-is az Úrnak adgyátok. * Hogy-ha tudatlanſágból el-hattok valamit ezekből, mellyeket az Úr Moyſeſnek ſzóllott,

1 A 2 3 4 5 6 7 8 B 9 D 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

23 * és parancholt ő-általa néktek, a' naptól-fogva mellyen kezdett parancholni, és az-után, * és el-felejti
24 C meg-chelekedni a' ſokaſág: vigyen egy borjút a' chordából éppen-égő áldozatúl gyönyörűſéges illatra az Úrnak, és annak eledeli és itali áldozattyát, a' mint a' czeremoniák kívánnyák, és egy bakot a'bűnért: * és
25 könyörögjön a' pap az Iſraël fiainak egéſz ſokaſágáért: és meg-bochátta-tik nékik, mert nem ſzánt-ſzándékból vétkeztek; mindazáltal mutaſsanak-bé jó illatot az Úrnak, magokért és bűnökért és tudatlanſágokért:
26 * és meg-bocháttatik az Iſraël fiai egéſz népének, és a' jövevényeknek kik közöttök laknak: mert az, az egéſz kösségnek tudatlanſágból-valo vétke. *Hogy-ha egy lélek tudat-
27 lanúl vétkezik, egy eſztendős kech-
28 két mutaſson-bé bűnéért: * és könyörögjön érette a' pap, hogy tudatlanúl vétkezett az Ur-előtt: és bochánatot nyér néki, és meg-engedtetik néki. * Mind a'lakoſoknak, 's
29 mind a' jövevényeknek egy törvények légyen, a' kik tudatlanúl vét-
30 keznek. * A' melly lélek pedig kevélyſégből valamit vét, akár az polgár légyen 's akár ſzarándok (mivelhogy az Úr-ellen pártos vólt) el-véſz
31 az ő népe-közzűl: * mert az Úrnak igéjét meg-útálta, és parancholattyát meg-ſzegte: az-okáért el-törletteſsék, és hordozza hamiſságát.
32 * Lőn pedig, midőn az Iſraël fiai a' puſztában vólnának, és egy fa-ſzedő embert találtak vólna ſzombat-napon, * vívék őtet Moyſeshez és Aaronhoz és az égéſz ſokaſághoz. * Kik
34 tomlőczbe rekeſzték őtet, nem tud-
35 ván mit kellene véle chelekedni. * És monda az Úr Moyſeſnek: Halállal hallyon-meg ez ember, kövezzemeg őtet az egéſz nép a' tábor-kivűl.
36 * És midőn ki-vitték vólna őtet, meg-kövezék, és meg-hala, a' mint
37 parancholta vala az Úr. * És monda
38 az Úr Moyſeſnek: * Szólly az Iſraël fiainak, és " mongyad nékik, hogy chinállyanak magoknak perémeket a' paláſtok ſzegletire, kék fi-
39 nórt varván azokra: * mellyeket midőn látnak, meg-emlekezzenek az Úrnak minden parancholatiról, és ne köveſsék az ő gondolattyokat, és ſzemeket, külömb-külömb-féle dol-

" *Deut. 22. b. 12. Matt. 23. a. 5.*

gokkal paráználkodván, * hanem 40
inkább emlekezvén az Úr parancho-
latiról, meg-chelekedgyék azokat,
és ſzentek légyenek az ő Iſteneknek.
* Én ti Uratok Iſtentek, ki títeket 41
ki-hoztalak Egyiptus-főldéből, hogy
tí Iſtentek lennék.

XVI. RÉSZ.

IMé pedig Kóre az Iſaár fia, ki a' 1
Lévi fiának Káatnak fia vala, és A
Dátan 's Abíron az Eliab fiai, és
Hon a' Felet fia a' Ruben fiai-
kőzzűl, * Moyſeſ-ellen támadának, 2
és egyebek az Iſraël fiai-kőzzűl két-
ſzáz őtven férfiak a' Synagóga feje-
delmi, és kik a' tanátſkor név-ſzerént
ſzóllíttatnak vala. * † És mikor 3
Moyſes és Aaron-ellen állottak vól-
na, mondának: Elég légyen nék-
tek, hogy az egéſz ſokaſág ſzent, és
kőztők vagyon az Úr: miért emel-
kedtek az Úr népe-főlibe? * Mel- 4
lyet mikor hallott vólna Moyſes,
orczájára borúla: * és ſzólla Kóré- 5
nak és az egéſz ſokaſágnak; Reggel,
ugymond, meg-mutattya az Úr kik
légyenek ővéi, és a' ſzenteket magá-
hoz foglallya: és a' kiket válaſzt,
hozzája kőzelgetnek. * Ezt chele- 6
kedgyétek azért: Vegye ki-ki temi- B
ényezőjét, te Kóre és minden gyűle-
kőzeted: * és hólnap tűzet merít- 7
vén, tegyetek arra jó illatu fűſtőlőt
az Úr-eleibe: és valakit válaſzt, az lé-
gyē ſzent: igen fel-emelkedtők Lévi
fiai. * És monda iſmég Kórénak: Hal- 8
lyátok Lévi fiai: * Kevéſ-e néktek 9
hogy el-válaſztott títeket az Iſraël
Iſtene az egéſz néptől, és magához
foglalt, hogy ſzolgálnátok néki
a' hajlék ſzolgálattyában, és ál-
lanátok a' nép ſokaſága-előtt, és
ſzolgálnátok néki? * azért tett-e 10
hozzája-járóva téged és minden at-
tyádfiait a' Lévi fiait, hogy magatok-
nak tulajdoníttſátok a' papſágot-is;
* és a' te egéſz choportod az Úr- 11
ellen állyon? mert michoda Aaron
hogy ellene zúgolódgyatok? * El- 12
kűlde azért Moyſes hogy híná Dá-
tant 's Abíront az Eliab fiait. Kik
felelének: Nem megyűnk. * Ke- 13
véſ-e néked hogy ki-hoztál minket
a' főldről, melly téjjel és mézzel foly
vala, hogy meg-őlnél a' puſztá-
ban; hanem ha uralkodol-is rajtunk?
* Igazán bé-vittél minket a' főldre, 14
melly téjnek és méznek patakival

† Eccli. 45. c. 22. Iudæ c. 12. 1. Cor. 10. b. 10.

foly, és nékűnk ſzántó-főld és ſzőlő
őrőkſéget adtál. ſzemeinket-is ki
akarod-e vájni? nem megyűnk.
15 * És igen meg-haraguván Moyſes,
C monda az Úrnak: Ne tekínts az ő
áldozattyokra: te tudod hogy ſoha
chak egy ſzamárkát ſem vettem-el
tőlők, ſe ſenkit nem nyomorgattam
16 kőzzűlők. * És monda Kórénak:
Te, és minden gyűlekőzeted állya-
tok kűlőn az Úr-előtt hólnap, és
17 Aaron-is kűlőn. * Vegye ki-ki
temiényezőjét, és tegyen jó illatot
reája, az Úr-eleibe két-ſzáz őtven
temiényezőt vívén. Aaron-is tartſa
18 az ő temiényezőjét. * Mellyet mikor
meg-chelekedtek vólna, ott álván
19 Moyſes és Aaron, * és rakásba-gyűj-
tőtték vólna ellenek az egéſz ſoka-
ſágot a' hajlék ajtajához, meg-jele-
nék minnyájoknak az Úr dichőſége.
20 * És ſzólván az Úr Moyſeſnek és
21 Aaronnak, monda: * Vállyatok-el
e' gyűlekőzettől, hogy hertelen el-
22 veſzeſsem őket. * Kik le-eſének
D orczájokra, és mondának: Minden
teſtek lelkeinek erőſséges Iſtene,
vallyon egy vétkézvén, minnyájok-
23 ellen fel-gerjed-e haragod? * És
24 monda az Úr Moyſeſnek: * Paran-
cholly az egéſz népnek, hogy távoz-
zék-el a' Kóre és Dátan 's Abíron ſá-
25 toritól. * És fel-kele Moyſes, és mé-
ne Dátánhoz 's Abíronhoz: és kő-
26 vetvén őtet az Iſraël vénei, * mon-
da a' népnek: Távozzatok-el az iſ-
tentelen emberek ſátoritól, és ne il-
leſsétek a' mik hozzájok tartoznak,
hogy ne egyeledgyetek az ő bűnok-
27 be. * És midőn el-távoztak vólna
azoknak ſátoritól kőrős-kőrűl, Dá-
tan 's Abíron ki-jővén állanak vala
az ő ſátorok ajtajánál, feleſégekkel és
gyermekekkel, és az egéſz ſokaſág-
28 gal. * És monda Moyſes: Ebből
tudgyátok-meg, hogy az Úr kűldőtt
engem hogy chelekedném mind a'
miket láttok, és nem túlajdon ſzí-
29 vemből vettem azokat: * Ha em-
E berek ſzokott halálával veſznek-el,
és chapás látogattya-meg őket, mel-
lyel egyebek-is ſzoktak meg-láto-
gattatni, nem kűldőtt engem az Úr:
30 * ha pedig új dolgot chelekeſzik az
Úr, hogy fel-nyitván ſzáját a' f ld
el-nyellye őket és mind a' mik hoz-
zájok tartoznak, és elevenen alá-
mennek pokolba, tudgyátok hogy

†*Pſ.*105. *b.* 17. 18. *Deut.* 11. *a.* 6.

káromlották az Urat. * † Leg-ottan azért hogy meg-ſzűnék ſzóllani, meg-haſada a' földlábok-alatt; * és felnyitván ſzáját, el-nyelé őket ſátoroſtól és minden marháſtól. * és alá-ſzállának elevenē pokolba földel bé-fődetvén, és el-veſzének a' ſokaſág-kőzzűl. * Az egéſz Iſraël pedig melly kőrnyűl-áll vala, el-futa az el-veſzők kiáltáſára, mondván: Ne talám minket-is el-nyellyen a' föld. * De tűz-is jővén az Úrtól, meg-ölé a' két-ſzáz őtven férfiat, kik bé-muttattyák vala a' jo illatot. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mond-ván: * Paranchold-meg Eléazar papnak az Aaron fiának, hogy vegye-fel a' temiényezőket mellyek az égéſ-ben hevernek, és a' tűzet ide'ſtova hánnya: mert meg-ſzenteltettek * a' bűnőſők halálában: és verjen azok-ból pléheket, és ſzegezze az óltárra, mivelhogy azokban jo illat mutatta-tott-bé az Úrnak, és meg-ſzenteltet-tek, hogy láſsák azokat jelűl és em-lekezetűl az Iſraël fiai. * Vévé azért Eléazar pap a' réz temiényezőket, mellyekben áldoztak vala a' kiket az égés meg-emésztett, és ki-veré azo-kat pléhekre, az óltárra ſzegezvén: * hogy intéſekre lenne az-után az Iſraël fiainak, hogy ſenki idegen, és a' ki nem Aaron magvából-valo, ne járúlna az Úr jo illattyának áldozá-ſára, hogy ne ſzenvedgyen a' mint ſzenvedett Kóre, és minden ő gyűle-kőzeti, ſzólván az Úr Moyſeſnek. * Zúgolódék pedig az Iſraël fiainak egéſz ſokaſága másod nap Moyſes és Aaron-ellen, mondván: Ti őltétek-meg az Úr népét. * És mikor támadás indúlna, és a' zúrzavar őregbűlne, * Moyſes és Aaron a' ſzővetség hajlékához futának. Mellyet, hogy belé-menének, bé-főde a' felyhő, és meg-jelenék az Úr dichőſége. * És monda az Úr Moyſeſnek: * Távoz-zatok-el e' ſokaſág-kőzzűl, moſt-is el-veſztem őket. Es mikor a' földön fekűdnének, * monda Moyſes Aa-ronnak: Vedd a' temiényezőt, és tűz-et merítvén az óltárról, tegy jó illa-tot reá, ſietvén hamar a' néphez hogy könyőrögj érettek: " mert immár ki-ment az Úrtól a' harag, és füllyoſodik a' chapás. * Mellyet midőn meg-chelekedett vólna Aa-ron, és a' ſokaſág-kőzzé futott vól-

" *Sap.* 18. *d.* 21.

31 48 32 33 49 34 50 35 1 36 A 2 37 38 3 F 4 B 5 39 6 40 7 C 8 41 42 9 43 G 44 10 54 D 46 11 12 47 13

na, mellyet már veſzt vala az égés, jo illatu füſtőt mutata-bé: * és ál-ván a' hóltak 's elevenek-kőzőtt, könyőrge a' népért, és meg-ſzűnék a' chapás. * Valának pedig a' kik meg-ölettek vala, tizen-négy ezer ember és hét-ſzáz, azokon-kivűl kik el-veſztek vala a' Kóre támadáſában. * És meg-téré Aaron Moyſeshez a' ſzővetség hajléka ajtajához minek-utánna meg-ſzűnt a' veſzedelem.

XVII. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és végy tőlők egy-egy veſzſzőt az ő nemzetſé-gek-ſzerént, a' nemzetſégeknek min-den fejedelmitől, tizen-két veſzſzőt, és mindenik nevét írd az ő veſzſze-jére. * az Aaron neve pedig a' Lévi nemzetſégébē légyen, és egy veſzſző kűlőn mindenik chelédet magában foglallya: * és tedd azokat a' ſzővet-ſég hajlékába a' bizonyſág-eleibe, a' hol ſzóllok néked. * a' kit ezek-kőz-zűl válaſztok, annak veſzſzeje ki-bimbózik: és el-vetem rólam az Iſra-ël fiai panaſzolkodáſit, mellyekkel ellenetek zúgolódnak. * És ſzólla Moyſes az Iſraël fiainak, és adának néki minden fejedelmek veſzſzőket mindenik nemzetſégből: és tizen-két veſzſző vala az Aaron veſzſzeje-kivűl. * Mellyeket mikor Moyſes az Úr-eleibe tőtt vólna a' bizonſág haj-lékába; * másod nap viſzſza-térvén, találá hogy ki-bimbózott a' Lévi há-za-béli Aaron veſzſzeje: és a' meg-nevekedett bimbókból virágok fa-kadtak vala, mellyek, leveleket ki-terjeſztvén, mondolákká formáltat-tak. * El-hozá azért Moyſes mind a' veſzſzőket az Úr ſzíne-elől Iſraëlnek minden fiaihoz: és meg-nézék, és viſzſza-vévé ki-ki az ő veſzſzejét. * És monda az Úr Moyſeſnek: Vidd-viſzſza az Aaron veſzſzejét a' bizon-ſág hajlékába, † hogy tartaſsék ott jelűl a' párt-űtő Iſraël fiainak, és ſzűn-nyék-meg panaſzolkodáſok én-ellen-nem, hogy meg ne hallyanak. * És chelekedék Moyſes a' mint paran-cholta vala az Ur. * Mondának pe-dig az Iſraël fiai Moyſeſnek: Ímé meg-emésztettűnk, mind el-veztűnk. * valaki az Úr hajlékához járúl, meg-hal. vallyon ſzinte fottig el-tőrlette-tűnk-e minnyájan?

† *Hebr.* 9. *a.* 4.

Num. 16. 17.

XVIII.

XVIII. Rész.

ÉS monda az Úr Aaronnak: Te, és a' fiaid, és az atyád háza veled, viſellyétek a' Szent-hely hamiſságát: és te 's a' fiaid eggyütt viſellyétek papſágtok bűneit. * de az atyádfiait-is a' Lévi nemzetſégéből, és az atyád ágazattyát vedd hozzád, és jelen-légyenek, és ſzolgállyanak néked: te pedig és a' fiaid ſzolgállyatok a' bizonſág hajlékában. * És vígyázzanak a' Levíták a' te parancholatidra, és a' hajléknak minden munkáira: de úgy, hogy a' Szent-hely edényihez és az oltárhoz ne járúllyanak, hogy ſe ők meg ne hallyanak, ſe tí el ne veſzſzetek eggyütt. * Légyenek pedig veled, és vígyázzanak a' hajlék őrizetiben, és annak minden czeremóniáiban. Idegen ne egyeledgyék közitekbe. * Vígyázzatok a' Szent-hely őrzéſében, és az oltár ſzolgálattyában: hogy harag ne támadgyon az Iſraël fiaira. * En néktek adtam az atyátok-fiait a' Levítákat az Iſraël fiaikőzzűl, és ajándékon adtam az Úrnak, hogy ſzolgállyanak az ő hajléka ſzolgálatiban. * Te pedig 's a' fiaid őrizzétek a' tí papſágtokat: és mind a' mik az oltár ſzolgálattyához tartoznak, és a' ſuporláton-belől vannak, a' papok-által viteſsenek végbe. ha ki idegen oda járúl, megőletteſsék. * És ſzólla az Úr Aaronnak: Ímé néked adtam az én ẑengéimnek őrizetit. Mind a' mik megſzenteltetnek az Iſraël fiaitól, néked adtam és a' fiaidnak a' papſág tiſztiért őrők tőrvénnyel. * Ezeket vegyed azért azokból, mellyek megſzenteltetnek és bé-mutattatnak az Úrnak. Minden ajándék, és áldozat, és valami a' bűnért és vétekért adatik nékem, és a' Szentek ſzentihez tartozik, tiéd légyen, és a' fiaidé. * A' Szent-helyen egyed azt meg: chak a' férfiak egyenek abból, mert néked ſzenteltetett. * A' ẑengéket pedig, mellyeket igérnek és be-mutatnak az Iſraël fiai, néked adtam, és a' fiaidnak 's leányidnak, őrők tőrvénnyel. a' ki tiſzta a' te házadbā, egyék azokból. * Az olajnak és bornak, és gabonának minden velejét, valamit ẑengéjűl bé-mutatnak az Úrnak, néked adtam. * Minden veteményeknek ẑengéit, mellyeket a' főld hoz, és az Úrnak viſznek, a' te ſzűkſégidre légyenek: a' ki tiſzta a' te házadban, egyék azokból. * Valamit fogadáſból adnak az Iſraël fiai, tiéd léſzen. * Valami előſzőr ki-jő minden teſtnek méhéből, mellyet az Úrnak bémutatnak, akár emberekből, 's akár barmokból, te birtokodban légyen: de úgy, hogy az embernek első-ſzűlöttiért váltſágot végy, és mindē tiſztátalan barmot meg-váltaſs, * melynek váltſága egy hólnap-után légyē, őt ezűſt ſikluſon, a' Szent-hely mértékével. † A' ſiklusban húſz fillyér vagyon. * Az első fajzattyát pedig a' tehénnek és juhnak és kechkének megne váltaſd, mert az Úrnak ſzenteltettek. azoknak chak vérét őnts az oltárra, és kővérſégőket égeſd-meg az Úrnak győnyőrűſéges íllatúl. * A' húſa pedig a' te ſzűkſégidre léſzen, mint a' meg-ſzenteltetett ſzegyetſke és a' jobb lápoczka, tiéd léſzē. * A' Szent-helynek minden ẑengéit, mellyeket az Úrnak bé-mutatnak az Iſraël fiai, néked adtam, és a' fiaidnak 's leányidnak, őrők tőrvénnyel. Sónak őrők ſzővetſége ez az Úr-előtt, veled és a' fiaiddal. * És monda az Úr Aaronnak: Az ő főldőkben ſemmit ne bírjatok, ſe réſzetek ne légyē közőttők: én te réſzed, és őrőkſéged az Iſraël fiai-közőtt. * A' Lévi fiainak pedig adtam Iſraëlnek minden dézmáit őrőkſégűl, a' ſzolgálatért mellyel ſzolgálnak nékem a' ſzővetſég hajlékában: * hogy ne járúllyanak többé az Iſraël fiai a' hajlékhoz, ſe ne chelekedgyenek halálos bűnt; * chak a' Lévi fiai ſzolgálván nékem a' hajlékban, és viſelvén a' népnek bűneit. őrők tőrvény légyē nemzetſégtekben. † Semmit egyebet ne bírjanak, * a' dézmák ajándékával meg-elégedvén, mellyeket az ő ſzolgálattyokra és ſzűkſégekre válaſztottam-el. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Parancholly a' Levítáknak, és hirdeſd-meg: Midőn el-vészitek az Iſraël fiaitól a' dézmákat, mellyeket néktek adtam, azoknak ẑengéjét mutaſsátok-bé az Úrnak, az-az, a' dézmának tized réſzét, * hogy tulajdonittaſsék néktek a' ẑengék áldozattyául, mind a' ſzérőkből 's mind a' ſajtókból: * és mindenekből mellyeknek el-vészitek ẑengéit, mutaſsátok-bé az Úrnak,

† *Sup. 3. g. 48. Exodi, 30. b. 13. Lev. 27. c. 25. Ezech. 45. d. 12.*

† *Deut. 18. a. 1.*

és Aaron papnak adgyátok. * Mind a' miket bé-mutattok a' dézmákból, és az Úrnak ajándékúl el-válaſztotok, leg-jobbak és válogatottak légyenek. * És mond-meg nékik: Ha a' dézmákból a' jeleſsét és a' javát mutattyátok-bé, úgy tulajdoníttatik néktek, mint-ha a' ſzérőből és ſajtóból adnátok a' żengéket: * és egyétek-meg azokat minden helyeitekben, mind magatok 's mind cheléditek: mert ſzolgálatért-valo jutalom, mellyel a' bizonſág hajlékában ſzolgáltok. * És ne vétkezzetek ebben, a' jeleſseket és kövéreket magatoknak tartván, hogy meg ne ferteztesſétek az Iſraël fiainak áldozatit, és meg ne hallyatok.

XIX. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſesnek és Aaronnak, mondván: * Ez az áldozatnak ſzer-tartáſa, mellyet az Úr rendelt. Paranchold-meg az Iſraël fiainak, hogy vigyenek hozzád egy veres tellyesidejű tehenet, melyben ne légyen ſemmi makula, és igát nem viſelt: * és adgyátok azt Eléazar papnak, † ki a' táborból ki-vívén öllye-meg mindenek-láttára: * és az újját annak vérébe mártván, hintſe a' hajlék ajtaja-felé hétſzer, * és égeſse-meg azt mindenek-láttára, mind bőrét 's húſát, mind vérét 's ganeját a' tűzbe vetvén. * Czédrus-fát-is és iſópot, és ketſzer-feſtett karmażin ſelymet veſsen a' pap a' tűzbe, melly a' tehenet emészti. * És akkor oſztán, meg-moſván ruháit és teſtét, menjen a' táborba, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * De a' ki azt meg-égeti-is, moſsa-meg ruháit 's teſtét, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * Szedgye-fel pedig egy tiſzta férfi a' tehén hamvát, és tőltſe azt a' tábor-kivűl igen tiſzta helyre, hogy légyen az Iſraël fiai ſokaſágának őrizetire, és hintő vizére: mert a' bűnért égettetett-meg a' tehén. * És mikor az, a' ki el-vitte a' tehén hamvát, meg-moſsa ruháit, tiſztátalan légyen eſtvéig. Légyen ez az Iſraël fiainak és a' jövevényeknek, kik közt ök laknak, ſzét örök törvényűl. * A' ki illeti a' hólt ember teſtét, és azért hét napig léſzē tiſztátalan: * hintteſſék-meg e' vízzel harmad és heted napō, és így meg-tiſztúl. Ha harmadik napon meg nem hintetik, a' hetedik meg nem tiſztúlhat. * Minden a' ki illeti az ember lelkének hólt teſtét, és meg nem hintetik ez egyelítéſsel, meg-ferteztéti az Úr hajlékát, és el-véſz Iſraëlből: mivelhogy a' tiſztúláſnak vizével meg nem hintetett, tiſztátalan légyen, és az ö tiſztátalanſága rajta maradgyon. * Ez az ember törvénye ki a' ſátorban meg-hal: Minnyájan a' kik bémennek annak ſátorába, és minden edények mellyek ott vannak, tiſztátalanok légyenek hét napig. * Az edény, melynek fedele ninchen, ſem felyűl kötéſe, tiſztátalan légyen. * Ha valaki a' mezőn illeti a' megöltt vagy magától meg-hólt ember teſtét, vagy tetemét, vagy koporſóját, tiſztátalan légyen hét napig. * És vegyenek a' meg-égetéſnek és bűnnek hamvában, és töltſenek edénybe eleven vizet reá. * melybe midőn tiſzta ember iſópot márt, hintſe-meg azzal az egéſz ſátort, és minden eſzközt, és az illyen ferteztetéſsel meg-ferteztetett embereket: * és így a' tiſzta hintſe-meg a' tiſztátalant harmad és heted napon. és meg-tiſztúlván heted napon, moſsa-meg magát-is ruháit-is, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * Ha ki e' ſzertartáſsal meg nem tiſztíttatik, el-véſz annak lelke a' gyüleközet-közzűl: mert az Úr Szent-helyét meg-ferteztette, és a' tiſztúláſnak vizével meg nem hintetett. * e' parancholat örök törvény légyen. Ö-maga-is a' ki hinti a' vizet, moſsa-meg ruháit: Mindē a' ki illeti a' tiſztúláſnak vizét, tiſztátalan légyen eſtvéig. * Valamit illet a' tiſztátalan, tiſztátalanná téſzi: és a' lélek, melly ezek-közzűl valamit illet, tiſztátalan légyen eſtvéig.

XX. Rész.

ES jövének az Iſraël fiai, 's az egéſz ſokaſág a' Sin puſztájába, az elsö hólnapban: és marada a' nép Kádesben. És meg-hala ott Maria, és azon helyen temetteték. * És midőn vízzel nélkűl ſzűkölködnék a' nép, egybegyülének Moyſes és Aaron ellen, és * pártot ütvén, mondának: Bár elveſztünk vólna az atyánk fiai között az Úr előtt. * † Miért hoztátok az Úr gyüleközetit a' puſztába, hogy mi-is, barmaink-is meg-hallyunk?

† Heb. 13. b. 11.

† Exod. 17. b. 3.

† Exod. 17. b. 5. 6. Sap. 11. a. 4.

† Pſal. 77. b. 15. 1. Cor. 10. a. 4.

" Deut. 1. 37.

*Miért hozattatok-fel bennünket Egyiptusból, és e'leg-roſzſzabb helyre hoztatok, mellyet bé nem vethetni, melly ſem fügét nem hoz, ſem ſzőlőt, ſem poma-gránátot, annak-fölötte innya-valo vize ſinchen? * És el-bochátván a' ſokaſágot, bé-mennyén Moyſes és Aaron a' ſzövetſég hajlékába, arczal eſének a' földre, és kiáltának az Úrhoz, és mondának: Úr-Iſten, halgaſd-meg e' népnek kiáltáſát, és nyiſd-meg nékik kinchedet, az élő vízнek kúttyát, hogy megelégedvén, ſzűnnyék-meg zúgolódáſok. És meg-jelenék az Úr dichőſége ő-fölöttök. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Vedd a' veſzſzőt, és gyűjts-egybe a' népet, te és Aarón a' bátyád, és ſzóllyatok a' kőſziklának elöttök, és az vizet ád. És mikor ki-hozod a' vizet a' kő-ſziklából, igyék az egéſz ſokaſág és az ő barmok. * † Vévé azért Moyſes a' veſzſzőt, melly az Úr ſzíne-elött vala, a' mint meg-parancholtá vala néki, * egybe-gyűjtvén a' ſokaſágot a' kőſzikla-elött, és mónda nékik: Hallyátok párt-ütők és hitetlenek: † Vallyon's e' kő-ſziklából hozhatunk-e vizet néktek? * És midőn fel-emelte vólna Moyſes kezét, ütvén a' veſzſzővel kétſzer a' kő-ſziklát, igen bévſéges víz jöve-ki, úgy hogy innék a' nép's a' barmok. * És monda az Úr Moyſeſnek és Aaronnak: " Mivel nem hittetek nékem, hogy meg-ſzételnétek engem az Iſraël fiai-elött, bé nem viſzitek e' népeket a' földre, mellyet nékik adok. * Ez az Ellen-mondáſnak vize, a' hol feddöttek az Iſraël fiai az Úr-ellen, és meg-ſzenteltetett ő-bennek. * Küldé azonban Moyſes követeket Kádesből az Edom királyához, kik mondának: Ezeket üzeni az atyádfia Iſraël: Tudod mind a' munkát melly el-fogott minket, * mi-képpen mentek-alá az atyáink Egyiptusba, és ott ſok ideig laktunk, és nyomorgattak minket az Egyiptziuſok, és az atyáinkat: * és mi-módon kiáltottunk az Úrhoz, és meghalgatott bennünket, és el-küldötte Angyalát, ki minket ki-hozott Egyiptusból. Ímé Kádes váraſában lévén, melly a' te utólſó határidban vagyon, * kérünk hogy légyen ſzabad által-mennünk földeden. Nem megyünk a' ſzánto-földön, ſem a' ſzőlőkön, nem iſzunk vizet kútaidból, hanem a' kőzönſéges úton járunk, ſe jobra ſe balra nem térvén, míg altál-megyünk határidon. * Kinek felele Edom: Az enyímen által nem mégy, egyéb-aránt fegyverrel mégyek ellened. * És mondának az Iſraël fiai: A' járt-úton megyünk: és ha vizedet iſzſzuk mi és barmaink, meg-adgyuk a' mi igaz: ſemmi nehézſég nem léſzen a' fizetésben, chak hamar által-mennyünk. * Ama' pedig felele: Nem mégy-által. És mingyárt ki-méne eleibe, ſzámtalan ſokaſággal, és erős kézzel, * és nem akara helyt adni a' könyörgőnek, hogy meg-engednè az által-menetelt az ő határán. az-okáért el-téré tőle Iſraël. * És mikor a' tábort el-indították vólna Kádesből, jutának a' Hor hegyére, mellyEdom földének határiban vagyon: * holott ſzólla az Úr Moyſeſnek; * Mennyen-el, ugymond, Aaron az ő népeihez, mert bé nem megyen a' Földre, mellyet az Iſraël fiainak adtam, mivel nem hitt az én ſzámnak az Ellenmondás vizénél. * " Vedd Aarónt és a' fiát ő-véle, és vidd őket a' Hor hegyére. * És midőn le-vetkőzteted az attyát ruhájából, öltözteſd-fel abba a' fiát Eléazárt: Aaron el-takarta-tik, és ott meg-hal. * Chelekedék Moyſes a' mint parancholta vala az Úr: és fel-menének a' Hor hegyére az egéſz ſokaſág-elött. * És midőn Aarónt le-vetkőztette vólna ruháiból, fel-öltözteté azokba a' fiát Eléazart. * Meg-halván amaz a' hegy-tetején, alá-jöve Eléazarral. * Az egéſz ſokaſág pedig látván hogy meg-hólt Aaron, ſiratá őtet harmincz napig minden chelédével.

† *Exod. 17. b. 5. 6. Sap. 11. a. 4.*

† *Pſal. 77. b. 15. 1. Cor. 10. a. 4.*

" *Deut. 1. f. 37.*

" *Inf. 33 e. 38. Deut. 32. g. 50.*

XXI. Rész.

MEllyet midőn hallott vólna a' Kananæus Arad király, ki délre lakik vala, hogy tudn'illik el-jöttvólna Iſraël a' kémek útán, hadakozék ellene, és győzedelmes lévén, prædát vőn tőle. * Iſraël pedig fogadáſsal kötelezvén magát az Úrnak, monda: Ha e' népet kezembe adod, el-törlöm az ő váraſit. * És meg-halgatá az Úr az Iſraël könyörgéſét, és kézbe adá a' Kananæuſt, kit ő meg-ſöle el-rontván váraſit: és

hívá a' helynek nevét Hormának, az-
az, átoknak. * El-menének pedig a' 4 22
Hor hegyéről-is, az úton melly a' B
Veres tengerre viszen, hogy el-ke-
rűlnék Edom-földét. És a' nép meg-
kezdé únni a' útat és a' fáradságot:
* és szólván Isten és Moyses-ellen, 5 23
monda: Miért hoztál-ki minket E-
gyiptusból, hogy meg-halnánk a'
pusztában? El-fogyott a' kenyér,
víz ninchen: útállya immár lelkünk 24
ez igen kűnyű eledelt. * † Az-okáért 6
† Sap. 16. a. 5. 1. Cor. 10. b. 9. bocháta az Úr a' népre tűzes kígyó-
kat, mellyeknek chapásokért és so-
kaknak halálokért, * menének Moy- 7
Judit. 8. c. 21. seshez, és mondának: Vétkeztünk,
mert az Úr-ellen's te ellened szóllot- 25 F
tunk: imádkozzál hogy vegye-el
rólunk a' kígyókat. És imádkozék
Moyses a' népért, * és szólla az Úr né- 8 26
ki: Chinálly egy réz kígyót, és tedd C
azt jelűl: a' ki meg-sértetvén reá te-
kínt, él. * Meg-chinálá azért Moyses 9
Ioan. 3. b. 14. a' RÉZ KÍGYÓT, és jelűl tévé azt: mely-
re mikor a' meg-sértettek tekíntenének, meg-gyógyúlnak vala. * És el- 10
indúlván az Israël fiai, tábort járának
Obotban. * Onnét ki-menvén, sáto- 11
rokat vonának Jeabarimban, a' pusz-
tában melly Moábot nézi a' nap-ke-
leti részre. * És onnét el-indúlván, 12 29
jutának a' Záred patakához. * Mellyet 13
el-hagyván, tábort járának Arnon-
ellenében, melly a' pusztában vagyon,
és az Amorræusok határit éri. " mi- 30
" Iudic. 11. c. 18. velhogy Arnon Moábnak határa, el-
választván a' Moabítákat és Amor-
ræusokat. * Innét mondatik az Úr 14 31 32
hadai könyvében: A' mint chelekedett a' Veres tengeren, úgy chelekedik az Arnon patakin. * A' patakok 15 33
kő-sziklái meg-hajlottak, hogy meg-
nyúgodnának Ar-ban, és le-telepednének a' Moabíták határiban. * Ar- 16
ról a' helyről láttaték a' kút, melyről 34
szóllott az Úr Moysesnek: Gyűjts-
egybe a' népet, és vizet adok néki.
* Akkor éneklé Israël ez éneket: Jöjön-fel a' kút. Eggyűtt éneklik vala: 17
* A' kút, mellyet a' fejedelmek ás- 18 35
tak, és készítettek a' sokaság vezéri
a' törvény-adó-által, és az ő pálczá-
jokkal. A' pusztából Mattanába.
* Mattanából Nahalielbe: Nahaliel- 19 1
ből Bámotba. * Bámotból, ez egy 20 A
völgy a' Móab tartományában, a' E
† Deut. 2. c. 26. Fasga tetején, melly a' pusztára néz. 2
* † Küldé pedig Israël követeket az 21

Amorræusok királyához Séhonhoz, Iudic. 11.
mondván: * Kérlek, hogy légyen d. 20.
szabad által-mennem földeden: nem
térünk a' szánto-földekre és szőlők-
re, nem iszunk a' kútakból vizet, az
országz útán járunk, míg által-me-
gyünk határidon. * Ki nem akará
meg-engedni hogy által-menne Is-
raël az ő határin: sőt hadat gyűjt- † Ios. 24. b. 9.
vén, eleibe méne a' pusztába, és jöve
Jásába, és hadakozék ellene. * Ki- Amosz.
től meg-veretteték fegyver élivel, és c. 9.
el-foglaltaték az ő földe Arnontól- Psal. 134
fogva Jébokig, és az Ammon fiaiig: c. 10.
mert erős őrizettel tartatnak vala az
Ammonníták határi. * El-foglalá
azért Israël minden ő városit, és lakék
az Amorræusnak városiban, Hése-
bonban tudn'illik, és annak falui-
ban. * A' Hésebon városa az A-
morræus királyáé Séhoné vólt, ki a'
Móabi király-ellen hadakozott: és
el-vette minden földét melly az ő bi-
rodalmában vólt, Arnonig. * Az-
okáért mondatik Példa-beszédben:
Jertek Hesebonba, építtessék, és
erősíttessék Séhon városa: * Tűz
jöve-ki Hesebonból, lang a' Séhon
varasából, és meg-emésztá a' Moabí-
ták Ar-át, és az Arnon magasági la-
kóit. * " Jaj néked Móab, el-veszté- " Iudic.
lél Kámos népe. Futásra adta a' fiait, és 11. c. 13.
a' leányit fogságra, Séhonnak az A- 3. Reg.
morræusok királyának. * Az ő igá- 11. b. 7.
jok el-veszett Hesebontól-fogva Dí-
bonig, el-fáradván jutottak Nófába,
és Medabáig. * Lakék azért Israël az
Amorræus földén. * És el-küldé
Moyses kik meg-kémlenék Jázért,
melynek meg-vévék faluit, és el-fog-
lalák lakóit. * És meg-fordúlának, Deut. 3.
és fel-menének a' Básán útán, és eleik- a. 3. & 29. b. 7.
be méne a' Básáni Og király minden
népével, hogy meg-harczolna Edrai-
ban. * És monda az Úr Moysesnek:
Ne félly tőle, mert kezedbe adtam
őtet, és minden népét, és a' földét: és
chelekedgyél véle a' mint chelekedtél az Amorræusok királyával Séhón-
nal Hésebon lakójával. * Meg-verék
azért ezt-is a' fiaival, és fottig minden
népét, és el-foglalák a' földét.

XXII. Rész.

ES el-menvén tábort járának a' Móab mezőségin, holott a' Jordánon-túl Jériko vagyon.
*Látván pedig a' Séfor fia Bálak mind a' miket chelekedett vala

Iſraêl az Amorræuſnak, * és hogy igen meg-félemlettek vólna tőle a' Moabíták; és hogy erejét meg nem álhatnák, * monda a'Mádián vénei-nek: Úgy el-tőrli ez a' nép mind a' kik határinkban laknak, mint el ſzokta az ökör gyökérig harapdálni a' fűvet. Ő vala az időben Móabi ki-† *Ioſ. 24 b. 9.* rály. * † Követeket küldе azért a' Béor fiához a' jövendő-mondó Bálaámhoz, ki az Ammon fiai földök folyó-vize-mellett lakik vala, hogy el-hínák őtet, és mondanák: Imé nép jött-ki Egyiptusból, melly el-lepte a' föld ſzínét, le-telepedvén el-lenemben. *Jöj-el azért, és átkozd-meg e' népet, mert erősb nálamnál: ha valami-képpen meg-verhetném és ki-vethetném őtet földemből. mert tudom hogy áldott a' kit meg-áldaſz, és átkozott a' kire átkokat hánſz. * És el-menének a' Móáb vénei, és a' Mádián öreg emberi, kezekben lévén a' jövendőléſnek jutalma. És midőn Bálaámhoz jutottak vólna, és meg-beſzéllették vólna néki Bálaknak minden ſzavát; * feleleé: Maradgyatok itt ez éjjel, és valamit nékem az Úr mond, azt felelem. Meg-maradván amazok Bálaámnál, el-jöve az Iſten, és monda néki: * Mit akarnak nálad ez emberek? * Felele: A' Séfor fia Bálak a' Moabíták királya küldött hozzám, * mondván: Imé a' nép melly Egyiptusból ki-jött, el-lepte a' föld ſzínét: jöj-el, és átkozd-meg őtet, ha valami-módon hadakozván őtet el-űzhetném. * És monda az Iſten Bálaámnak: Ne menny-el vélek, ſe meg ne átkozd a' népet: mert meg-áldatott. * Ki reggel fel-kelvén, monda a' fő embereknek: Menny-etek-el földetekbe, mert meg-tíltotta nékem az Úr hogy el ne menny-ek veletek. * Meg-térvén a' fő emberek, mondának Báláknak: Nem akart Bálaám velünk el-jöni. * Amaz iſmég fokkal többeket és nemesbeket küldе, hogy-ſem az-előtt küldött vala. * Kik mikor el-jutottak vólna Bálaámhoz, mondának: Ezt mongya Bálak a' Séfor fia: Ne késél hozzám jöni: * kész vagyok tégedet tiſztelni, és valamit kívánſz meg-adom néked: jöj-el, és átkozd-meg e' népet. * Felele Bálaám: "Ha Bálak nékem a' há-

3 zát teli adgya ezűſtel és arannyal, ſem változtathatom-meg az én Uramnak Iſtenemnek igéjét, hogy vagy többet, vagy kevesbet ſzól-4 19 lyak. * Kérlek hogy maradgyatok itt ez éjjel-is, és tudhaſsam-meg mit felellyen iſmég nékem az Úr. 20 * El-jöve azért az Iſten Bálaámhoz 5 éjjel, és monda néki: Ha ez emberek híni jöttenek tégedet, kellyfel, és menny-el vélek: de úgy, B hogy a' mit néked parancholok, 21 meg-chelekedgyed. * Fel-kele Bálaám reggel, és meg-nyergelvén 22 ſzamárát el-méne ő-vélek. * † És † *2. Pet. 2. c. 15.* 6 meg-haraguvék az Iſten. És meg-álla az Úr Angyala az útban Bálaám-ellenében, ki a' ſzamáron ül vala, 23 és két ſzolgá vala véle. * Látván a' E ſzamár az útban meg-állott Angyalt mezítelen kardal, ki-téré az útból, 7 és a' mezőn mégyen vala. Mellyet midőn verne Bálaám, és az ősvényre akarna hozni, 24 * meg-álla az Angyal két gyep ſzoroſságában, mellyekkel kerítve valának a' ſzőlők. 8 25 * Kit látván a' ſzamár, a' falhoz ſzorúla, és meg-ſérté a' rajta-ülőnek lábát. Ama' pedig iſmég ve-C 26 ri vala őtet: * és mindazáltal az Angyal a' ſzoros helyre menvén, holott ſem jobra, ſem bálra ki nem 9 10 27 térhet vala, ellenébe meg-álla. * És mikor látta vólna a' ſzamár az Angyalt állani, a' rajta-ülőnek lábaalatt le-eſék. ki meg-haraguván, 11 keményben veri vala pálczával az 28 óldalát. * És az Úr meg-nyitá a' 12 ſzamár ſzáját, és meg-ſzóllala: Mit miveltem néked? miért verſz engem? ímé már harmadſzor? * Felele 29 13 F Bálaám: Mert meg-érdemletted, és meg-chúfoltál engem. Vajhá fegyverem vólna, hogy meg-ölnének téged! * Monda a' ſzamár: Nem 30 te barmod vagyok-e, mellyen mindenkor ülni ſzoktál e' jelen-való 14 napig? mond-meg mit chelekedtem haſonlót valaha veled? Ama' pedig 15 31 monda: Soha nem. * Mingyárt megnyitá az Úr a' Bálaám ſzemeit, és látá az Angyalt az úton állani mezítelen kardal, és imádá őtet a' föld-16 re borúlván. * Kinek monda az 32 Angyal: Miért vered harmadſzor a' te ſzamárodat? Én jöttem hogy ellenkedgyem veled, mert gonoſz az D útad, és ellenem vagyon: * és ha a' 17 18 33

"*Infr. 24. c. 13.*

szamár ki nem tért vólna az útból, helyt adván az ellene-állónak, téged meg-ölt elek vólna, és ő élne. *Monda Bálaám: Vétkeztem, nem tudván hogy te állanál-ellenem: és most ha nem tettszik néked hogy el-menyek, viszsza-térek. * Monda az Angyal: Menny-el ezekkel, és meg-láss hogy egyebet ne szólly, hanem a' mit parancholok néked. El-méne azért a' fő emberekkel. * Mellyet mikor hallott vólna Bálak, ki-méne eleibe a' Moabíták városába, melly Arnonnak végső határiban vagyon. * És monda Bálaámnak: Követeket küldöttê hogy hínálak téged, miért nem jöttél mingyárt hozzám? azért-e hogy jutalmát ide jövetelednek meg nem adhatom? * Kinek ama' felele: Ím jelen vagyok: szólhatok-e egyebet, hanê a' mit a' számba ád az Isten? * El-indúlának azért eggyütt, és menének a' várasba, melly országának utólso határiban vala. * És mikor Bálak ökröket és juhokat ölt vólna, ajándékokat küldé Bálaámnak, és a' fő embereknek kik véle valának. *Reggel lévén pedig, a' Báal magas-helyeire vivé őtet, és meg-tekinté a' népnek végső részét.

XXIII. Rész.

ÉS monda Bálaám Bálaknak: Épits itt nékem hét oltárt, és ugyan annyi borjút készíts, és azon-számu kosokat. * És mikor Bálaámnak beszéde-szerént chelekedett vólna, fel-tévék eggyütt a' borjút és e' kost az oltárra. * És mõda Bálaám Bálaknak: Álly egy kevessé az éppen-égő áldozatod-mellett, míg el-megyek, ha talám elõmbe jõ az Ur; és valamit paranchol, meg-mõdom néked. * És mikor el-ment vólna sietséggel, eleibe-jöve az Isten. És szólla néki Bálaám: Hét oltárt állattam-fel, ugymond, és reá-tettem a' borjút és a' kost. * Az Úr pedig igét ada szájába, és monda: Térj Bálakhoz, és ezeket mongyad. *Meg-térvén találá Bálakot az éppen-égő áldozattya-mellett állani, és mind a' Moabíták fejedelmit: * és el-kezdvén példa-beszédét, monda: Árámból hozott engem Bálak a' Moabíták királya a' Nap-keleti hegyekről; Jöj-el, ugymond, és átkozd-meg Jákobot: siess, és szidalmazd Israëlt. * Hogy átkozzã, a' kit Isten meg nem átkozott? Mi-képpen szidalmazzam, a' kit az Ur nem szidalmazott? * A' kő-sziklák teteiről meg-látom őtet: és a' halmokról szemlélem őtet. E' nép egyedül lakik, és a' pogányok-közzé nem számláltatik. * Ki számlálhattya-meg a' Jákob porát, és tudhattya az Israël nemzetsége számát? Hallyon-meg lelkẽ az igazak halálával, és légyenek utólso dolgaim ezekhez hasonlók. * És monda Bálak Bálaámnak: Mit chelekeszel? Híttalak téged, hogy meg-átkoznád ellenségimet: 's te más-felől áldod őket. * Kinek felele amaz: Szólhatok-e egyebet, hanem a' mit az Úr hágy? * Monda azért Bálak: Jere más helyre velem, a' honnan láss sad Israëlnek egy részét, és ne láthass sad mindenestől, onnét átkozd-meg őtet. * És midőn egy magas helyre vitte vólna őtet, a' Fasga hegye tetejére, Bálaám hét oltárt építe, és arra borjút és kost tévén, * monda Bálaknak: Álly itt az éppen-égő áldozatod-mellett, míg eleibe-megyek. * Kinek mikor eleibe-jött vólna az Úr, és igét adott vólna szájába, monda: Térj-viszsza Bálakhoz, és ezeket mongyad néki. *Meg-térvén, találá őtet az éppen-égő áldozattya-mellett állani, és a' Moabíták fejedelmit vele. Kinek Bálak; Mit szólla, ugymond, az Úr? * Ama' pedig el-kezdvén példa-beszédét, monda: Álly Bálak és halgass, hallyad Sépor fia: * Nem ollyan az Isten mint az ember, hogy hazudgyon: sem mint az ember fia, hogy meg-változzék. Mondotta azért, és nem chelekeszi-e meg? szóllott, és nem tellyesíti-é bé? * Áldásra hozattattã, az áldást meg nem tilthatom. *Ninch bálvány Jákobban, sem nem láttatik faragott kép Israëlben. Az ő Ura Istene vagyon véle, és a' király győzedelmének trombita szava ő-benne. *† Az Isten hozta-ki őtet Egyiptusból, kinek erőssége hasonlo a' rinóczeroséhoz. * Ninch madárból-valo jövendő-mondás Jákóbban, sem jelből-valo jövẽdölés Israëlbẽ. Idejekor megmondatik Jákobnak és Israëlnek mit chelekedett Isten. * Imé a' nép, mint a' nőstény-oroszlány fel-támad, és mint az oroszlány fel-emelkedik: le nem fekszik míg nem meg-észi a' prédát, és a' meg-ölettek vérét meg-issza. * És monda Bálak Bálaámnak: Se

† Supr. 23. d. 22.

† Infr. 24. b. 8.

ne átkozzad őtet, se ne álgyad. * És ő 26
monda: Nem mondottam-e néked,
hogy valamit nékem Istē parancholna, azt chelekedném? * És monda né- 27
ki Bálak: Jere, és más helyre viszlek:
ha talám tettszenék az Istennek, hogy
onnét átkozd-meg őtet. * És midőn 28
őtet a' Fógor hegyének tetejére vitte
vólna, melly a' pusztára néz, * monda 29
néki Bálaám: Epíts itt nékem hét óltárt, és ugyan-annyi borjút készíts, és
azon-számu kosokat. * Meg-chelekedé Bálak a' mint Bálaám mondotta 30
vala: és reá-tévé a' borjúkat és kosokat mindenik óltárra.

XXIV. Rész.

ÉS mikor látta vólna Bálaám 1
hogy tettszenék az Úrnak A
hog' meg-áldaná Israëlt, nem
méne mint az-előtt el-ment
vala, hogy jővendőt kérdene: hanem
a' pusztára fordítván orczáját, * és 2
szemeit fel-emelvén, látá Israëlt sátoribā lakván az ő nemzetségi-szerént:
és reá-rohanván az Isten lelke, * pél- 3
da-beszédét elő-vévén, szólla: Monda a' Béor fia Bálaám: * monda az em- 4
ber, kinek szeme bé-dugatott: monda az Isten beszédinek halgatója, ki a'
Mindenhatónak látását nézte; ki el-
esik, és úgy nyittatnak-meg szemei:
* Melly szépek a' te hajlékid Jákob, 5
és a' te sátorid Israël! * mint az erdős 6
vőlgyek, mint a' folyó víz-mellett
meg-őntőztetett kertek, mint a' sátorok mellyeket az Úr vont-fel, mint a'
czédrusok a' vizek-mellett. * Ki-foly 7
a' víz az ő vedréből, és az ő magva B
sok vizekké lészen. El-emeltetik
Ágagért, az ő királya, és el-vétetik az
ő országa. * Az Isten hozta-ki őtet 8
Egyiptusból, † kinek erőssége ha-
sonlo a' rinoczeroséhoz. Meg-emész-
tik az ő ellenségeket a' pogányokat,
és azoknak chontyokat meg-rontyák, és által-liggattyák nyilakkal.
* Le-fekuvén alutt mint az orosz- 9
lány, és mint a' nőstény orosz-
lány, mellyet senki fel nem mér kőlteni. A' ki meg-áld téged, ő-is áldott
lészen; a' ki meg-átkoz, átokba esik.
* És meg-haraguván Bálak Bálaám- 10
ellen, egybe-chapván kezeit, monda:
Az ellenségim átkozására híttalak té-
ged, kiket más-felől harmadszor ál-
dottál-meg: * térj viszsza helyedre. El- 11
végeztem vala ugyan, hogy bochűlletessen tisztelnélek téged, de az Úr

† Supr. 23. d. 22.

meg-fosztott tégedet az el-rendelt
12 tisztelettől. * Felele Bálaám Bálák-
C nak: Nem mondottam-e meg a'
kővetidnek, kiket hozzám küldőt-
13 tél; * † Ha nékem Bálak a' házát
teli adgya ezüstel és arannyal, sem
hághatom-általl az én Uramnak Iste-
nemnek beszédét, hogy valami jót
vagy gonoszt mongyak szívemből:
hanem valamit az Ur mond, azt
14 szóllom? * Mindazáltal el-men-
vén népemhez, tanátsot adok, mit
chelekedgyék a' te néped e' népnek
15 az utólso időben. * Elő-vévén
azért példa-beszédét, ismég szólla:
Monda a' Béor fia Bálaám: monda
az ember, kinek szeme bé-dugatott:
16 * monda az Isten beszédinek hal-
gatója, ki a' Felségesnek tudomá-
nyát tudgya, és a' Mindenhatónak
látásit láttya, ki el-esvén nyittya-
17 meg szemeit. * Meg-látom őtet, de
nem most: reá nézek, de nem kőzel-
ről. † CHILLAG TÁMAD JÁKOBBÓL,
és veszsző kél-fel Israëlből: és meg-
veri a' Móab fejedelmit, és el-pusz-
18 títtya Setnek minden fiait. * És
D Jdumæa ő őrőksége lészen: a' Séir
őrőksége az ellenségire száll: Israël
19 pedig erőssen chelekeszik. * Jákob-
ból lészen a' ki uralkodgyék, és el-
20 veszesse a' váras maradékit. * És mi-
kor látta vólna Amaleket, példa-be-
szédét elő-vévén, monda: A' pogá-
nyok kezdeti Amalek, kinek ma-
21 radéki el-vesznek. * Látá a' Czi-
næust-is: és példa-beszédét elő-vé-
vén, monda: Erős ugyan a' te lakó-
helyed: de ha fészkedet a' kő-szik-
22 lára tészed-is, * és választott lészsz-
is a' Czin nemzetségéből, meddig ma-
radhatsz-meg? mert Assur meg-
23 fog téged. * És példa-beszédét elő-
vévén ismég szólla: Oh, ki él, mi-
kor ezeket meg-chelekeszi az Isten?
24 * † Hajókon jőnek O lasz-országból,
meg-győzik az Assyriusokat, és el-
pusztíttyák a' Zidókat, és végtére
25 ők-is el-vesznek. * És fel-kele Bá-
laám, és helyére tére: Bálak-is az
úton, mellyen jőtt vala, viszsza-
méne.

† Sup. 22. d. 18.

† Matt. 2. a. 2.

† Dan. 11. c. 13.

XXV. Rész.

1 LAkik vala pedig az időbē Isra
A ël Settimbē, és paráználkodék
2 a' nép a' Móab leányival, * kik
el-hívák őket az ő áldozat-
tyokra. Ők pedig évének és imádák

Num. 24.

azoknak istenit. * † És Israël a' Béelfegor szolgálattyára álla: és meg-haraguván az Úr, * monda Moysesnek: " Fogd-meg mind a' nép fejedelmit, és akazd-fel őket a' nap-ellenében akasztó-fákra: hogy haragom el-távozzék Israëltől. * És monda Moyses az Israël Bíráinak: " Öllye-meg ki-ki az ő fele-barátit, kik a' Béelfegor szolgálattyára állottak. * És ímé egy az Israël fiai-közzül bé-méne az attyafiai-elött egy Madiáni kurvához, Moysesnek és az Israël fiai mindē seregének láttára, kik sírnak vala a' hajlék ajtaja-elött. * † Mellyet midőn Fínees az Aaron pap fiának Eleazárnak fia látott vólna, fel-kele a' sokaság-közzül, és ragadván a' handzsárt, * bé-méne az Israëlíta férfi-után a' bordélyba, és által-veré mind kettőt eggyütt, a' férfiat tudn'illik 's az aszszonyt a' nemző testeknél. És meg-szűnék a' chapás az Israël fiairól: * és huszon-négy ezer ember öleték-meg. * És monda az Úr Moysesnek: * Fínees az Aaron pap fiának Eleazárnak fia fordította-el haragomat az Israël fiairól: mert az én boszszú-állásomtól indíttatott ellenek, hogy magam el ne törleném az Israël fiait boszszu-állásomban. * az-okáért mond megnéki: " Ímé néki adom az én szövetségem békeségét, * és lészen mind nála 's mind a' magvánál a' papságnak örök kötése, mert boszszút állott az ő Istenéért, és az Israël fiai bűnét el-törlötte. * Az Israëlíta férfinak pedig, ki a' Madiáni aszszonnyal meg-öletett, Zambri vala neve, a' Salu fia, a' Simeon rokonságából 's nemzetségéből-való fejedelem. * A' Madiáni aszszony pedig, ki eggyütt meg-ölették, hívattatik vala Kozbínak, a' Madianíták igen nemes fejedelmének Surnak leánya. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * † Ellenségeknek érezzenek títeket a' Madianíták, és öllyétek őket: * mert ők-is ellenségesen cheleked-tek veletek, és meg-csaltak álnoksággal a' Fógor bálványával, és Kozbíval a' Madiáni féjedelem leányával az ő húgokkal, ki meg-ölettetett a' chapásnak napján, Fogorral-való szentség-törésért.

† *Ios. 22. d. 17.* " *Deut. 4. a. 3.* " *Exod. 32. f. 27.* † *1. Mac 2. c. 26. Psál. 105 e. 30. 1. Cor. 10. b. 8.* " *Eccli. 45. d. 28 1. Mac. 2. f. 54.* † *Infr. 31. a. 2.*

3 1 A 4 2 5 B 6 3 4 7 5 8 C 7 8 9 9 10 10 11 B 10 12 11 12 13 13 14 D 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 20 C 21

XXVI. Rész.

Minek-utánna a' vétkesek vére ki-ontaték, monda az Úr Moysesnek és az Aaron fiának Eléazar papnak: * " Számlállyátok-meg az Israël fiainak égész sommáját húsz esztēdőtől-fogva 's fellyeb, házok és rokōságok szerént, mind a' kik hadba mehetnek. * Szóllának azért Moyses és Eléazar pap a' Móab mezőségin a' Jordánnál Jériko-ellenében, azoknak * kik húsz esztēdősök és fellyebb valának, a'mint az Úr parácholta vala, kiknek számok ez: * Rúbē Israëlnek első-szülötte. † ének fia Hénok, kitől a' Henokíták nemzete: és Fallu, kitől a' Falluíták nemzete: * és Hesron, kitől a' Hesroníták nemzete: és Karmi, kitől a' Karmíták nemzete. * ezek a' Rúben gyökerének nemzeti: kiknek számok találtaték, negyvē-hárō ezer és hétszáz harmincz. * A' Fallu fia, Eliab. * ennek fiai: Námuel és Dátan és Abírō. ezek a' Dátan és Abíron a' nép fejedelmi, † kik fel-támadtak Moyses és Aaron-ellen a' Kóre párt-ütésében, mikor az Úr-ellen támadtak: * és szájját fél-nyitván a' föld, el-nyelé Kórét sokan meg-halván, mikor el-égeté a' tűz a' két-száz ötven férfiat. És nagy choda lőn, * hogy Kóre el-veszvén, a' fiai el nem veszнének. * A' Simeon fiai az ő rokonságok-szerént: Námuel, ettől a' Namuelíták nemzete: Jámin, ettől a' Jamíníták nemzete: Jákin, ettől a' Jakíníták nemzete. * Záre, ettől a' Zareíták nemzete: Saul, ettől a' Saulíták nemzete. * ezek a' Simeon gyökerének nemzeti, kiknek egész számok vólt, huszon-két ezer két-száz. * A' Gad fiai az ő rokonságok-szerént: Séfon, ettől a' Sefoníták nemzete: Aggi, ettől az Aggíták nemzete: Súni, ettől a' Suníták nemzete: * Ozni, ettől az Ozníták nemzete. Her, ettől a' Heríták nemzete: * Arod, ettől az Arodíták nemzete: Ariel, ettől az Arielíták nemzete. * ezek a' Gad nemzeti, kiknek egész számok vólt, negyven-ezer öt-száz. * † A' Juda fiai, Her és Onán, kik mind ketten meg-halának Kánaán-földében. * És vóltak a' Juda fiai, az ő rokonságok-szerént: Séla, kitől a' Selaíták nemzete: Fáres, kitől a' Faresíták nemzete: Záre, kitől a' Zareíták nemzete. * A' Fáres fiai pedig,

" *Sup. 1. a. 2. 3.* † *Gen. 46. a. 9. Exod. 6. b. 14. 1. Par. 5. a. 3.* † *Ios. 17. a. 1.* † *Sup. 16. a. 1.* " *Infr. 27. a. 1.* † *Inf. 27. a. 1.* † *Gen. 38. a. 3.*

Hesron, kitől a' Hesroniták nemzete: és Hámul, kitől a' Hamulíták nemzete. * ezek a' Júda nemzeti, kiknek egész számok vólt, hetven-hat ezer öt-száz. * Az Issakár fiai az ő rokonságok-szerént: Tóla, kitől a' Tolaíták nemzete: Fúa, kitől a' Fuaíták nemzete: * Jásub, kitől a' Jasubíták nemzete: Semrán, kitől a' Semraníták nemzete. * ezek az Issakár rokonsági, kiknek számok vólt, hatvan-négy ezer három-száz. * A' Zábulon fiai az ő rokonságok-szerént: Sáred, kitől a' Sareditták nemzete: Élon, kitől az Eloníták nemzete: Jálel, kitől a' Jalelíták nemzete. * ezek a' Zábulon rokonsági, kiknek számok vólt, hatvan-ezer öt-száz. * A' Jósef fiai az ő rokonságok-szerént: Manasses és Efraim. * Manasseftől eredett Mákir, kitől a' Makiríták nemzete. † Mákir nemzé Gálaádot, kitől a' Gálaadíták nemzete. * Gálaádnak valának fiai: Jézer, kitől a' Jezeríták nemzete: és Hélek, kitől a' Helekíták nemzete: * és Asriel, kitől az Asrielíták nemzete: és Sekem, kitől a' Sekemíták nemzete: * és Semida, kitől a' Semidaíták nemzete: " és Héfer, kitől a' Heferíták nemzete. * Héfer pedig a' Sálfaád attya vólt, kinek nem vóltak fiai, hanem chak leányi, kiknek ez nevek: † Málaa, és Nóa, és Hegla, és Melka, és Tersa. * ezek a' Manasses nemzeti, és azoknak számok, ötven-hét ezer hét-száz. * Az Efraim fiai pedig az ő rokonságok-szerént, ezek vóltak: Sutala, kitől a' Sutalaíták nemzete: Bekér, kitől a' Bekeríták nemzete: Théhen, kitől a' Théheníták nemzete. * A' Sutala fia pedig Herán vólt, kitől a' Heraníták nemzete. * ezek az Efraim fiainak rokonsági, kiknek számok vólt, harmincz-két ezer öt-száz. * ezek a' Jósef fiai az ő nemzetek-szerént. A' Benjamin fiai az ő rokonságokbá: Béla, kitől a' Belaíták nemzete: Asbel, kitől az Asbelíták nemzete: Ahiram, kitől az Ahiramíták nemzete: * Sufam, kitől a' Sufamíták nemzete: Hufam, kitől a' Hufamíták nemzete. * A' Béla fiai: Hered és Noëman: Heredtől, a' Heredíták nemzete. Noëmántól, a' Noëmaníták nemzete. * ezek a' Benjamin fiai az ő rokonságok-szerént, kiknek számok vólt, negyven-öt ezer

† *Ios. 17. a. 1.*

" *Infr. 27. a. 1.*

† *Inf. 27. a. 1.*

22 43 23 44 24 45 25 46 26 47 27 48 28 F 29 49 D 50 30 51 31 52 32 53 54 33 55 34 56 35 57 36 58 37 G 59 E 38 60 39 61 40 62 41 42 43 44 45 46 47 48 F 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 G 59 60 61 62

hat-száz. * A' Dán fiai az ő rokonságok-szerént: Suham, kitől a' Suhamíták nemzete. ezek a' Dan rokonsági, az ő nemzetek-szerént. * minnyájan Suhamíták vóltak, kiknek számok vala, hatvan-négy ezer négy-száz. * Az Aser fiai az ő rokonságok-szerént: Jemna, kitől a' Jemnaíták nemzete: Jesui, kitől a' Jesuíták nemzete. * Brie, kitől a' Brieíták nemzete. A' Brie fiai: Héber, kitől a' Heberíták nemzete: és Melkiel, kitől a' Melkieliták nemzete. * Az Áser leánya neve pedig, Sára vala. * ezek az Áser fiainak rokonsági, és a' számok, ötven-három ezer négy-száz. * A' Neftali fiai az ő rokonságok-szerént: Jésiel, kitől a' Jesielíták nemzete: Güni, kitől a' Guníták nemzete: * Jéser, kitől a' Jeseríták nemzete: Sellem, kitől a' Sellemíták nemzete. * ezek a' Neftali fiainak rokonsági, az ő nemzetek-szerént: kiknek számok, negyvẽ-öt ezer négy-száz. * Ez sommája az Israël fiainak, kik meg-számláltattak, hat-száz 's egy-ezer és hét-száz harmincz. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Ezeknek osztassék örökségül a' föld, a' nevek számaszerént. * Többeknek nagyobb részt adgy: és kevesbeknek kisebbet: mindennek, a' mint most meg-számláltattak, adassék az örökség: * de úgy hogy a' sors oszsza-el a' Földet a' nemzetségek és chelédek-között. * Valami a' sorsal jút, azt vagy többen vegyék, vagy kevesben. * † A' Lévi fiainak számok-is ez az ő nemzetek-szerént: Gerson, kitől a' Gersoníták nemzete: Káat, kitől a' Kaatíták nemzete: Mérari, kitől a' Meraríták nemzete. * ezek a' Lévi nemzeti: Lobni nemzete, Hebroni nemzete, Moholi nemzete, Musi nemzete, Kóre nemzete. Káat pedig nemzé Amrámot: * kinek feleségе Jókabed vólt a' Lévi leánya, ki néki Egyiptusban szülетett. ez szüle a' férjének Amrámnak fiakat, Aaront és Moysest, és Mariát ezek nénnyét. * Aarontól származának: Nádab és Abiu, és Eléazar és Itamar: * " kik-közzül Nádab és Abiu meg-halának, mikor idegen tüzet vittek vólna az Úr-eleibe. * És valának mind a' kik meg-számláltattak, huszon-három ezer férfiak, egy hólnáptól-fogva és fellyebb: mert nem számláltattak

† *Exod. 6. a. 17.*

" *Sup. 3. a. 4. Lev. 10. a. 1. 1. Par. 24. a. 2.*

az Iſraël fiai-kőzzé, őrőkſég ſem adadott nékik a' többivel. * Ez az Iſraël fiainak ſzáma, kik fel-irattattak Moyſeſtől és Eléazar paptól, a' Móab mezőſégén a' Jordán-mellett Jérikoellenében. * † Kik-kőzőtt ſenki nem vólt azokbā, kik az-előtt meg-ſzámláltattak vólt Moyſeſtől és Aarontól a' Sinai puſztájában. * " Mert eléve meg-mondotta vala az Úr, hogy minnyájan meg-halnának a' puſztában. Es ſenki meg nem maradott kőzzűlők, hanem chak a' Jéfone fia Káleb, és a' Nun fia Jóſue.

XXVII. Rész.

ELő-jövének pedig a' Sálfaád leányi, ki a' Héfer fia vala, ki a' Gálaád fia, ki Mákirnak a' Manaſſes fiának fia, ki a' Jóſef fia vala: kiknek ez nevek, Máala, és Nóa, és Hegla, és Melka, és Terſa. * És meg-állának Moyſes és Eléazar pap és a' nép fejedelmi előtt, a' ſzőveteſég hajléka ajtajánál, és mondának: * Az atyánk meg-hólt a' puſztában, és nem vólt a' támadásban, † melly Kóre-alatt az Úr-ellen indíttatott, hanem az ő bűnébē hólt-meg: nem vóltak férfiu magzati. Miért vétetik-el a' neve az ő nemzete-kőzzűl, mint-hogy fia nem vólt? Adgyatok őrőkſéget nékűnk az atyánk rokonikőzőtt. * És vívé Moyſes ezek ügyét az Úr itéletire. * Ki monda néki: * Igaz dolgot kívánnak a' Sálfaád leányi: adgy őrőkſéget nékik az attyok rokoni-kőzőtt, és annak őrőkſégébe ſzállyanak. * Az Iſraël fiainak pedig ezeket mongyad: * Mikor az ember fiu-nélkűl hal-meg, a' leányára ſzállyon őrőkſége. * ha leánya nem léſzen, őrőkősi légyenek az attyafiai. * hogy-ha attyafiai ſem léſznek, adgyátok az őrőkſéget az attya rokoninak. * ha pedig az attyának ſem léſznek rokoni, adaſsék az őrőkſég azoknak kik néki kőzel-valók. és ez a' végezés légyen az Iſraël fiainál őrők tőrvényűl, a' mint parancholta az Úr Moyſeſnek. * És monda az Úr Moyſeſnek: " Menny-fel ez Abarim hegyére, és ſzemléld-meg onnét a' Földet, mellyet az Iſraël fiainak adok. * és mikor azt meg-látod, te-is a' népedhez mégy, a' mint el-ment a' bátyád Aaron: * mert meg-bántottatok engem a' Sin puſztájában a' ſokaſágnak ellen-mondáſában, és nem akartatok engem ſzentelni előtte a' vizek-főlőtt. ezek az ellen-mondáſnak vizei Kádesben a' Sin puſztájábā. * Kinek felele Moyſes: * Rendellyen a' minden teſt lelkeinek Ura Iſtene embert, ki e' ſokaſág-előtt légyen, * és ki 's bé meheſsen előttők, és ki vagy bé-viheſse őket: hogy ne légyen az Úr népe mint a' páſztoratlan juhok. * És monda az Úr néki: † Vedd melléd a' Nun fiát Jóſuét, a' férfiat kiben Lélek vagyon, és tedd reá kezedet. * Ki Eléazar pap 's az egéſz ſokaſág-eleibe állyon: * és parancholatokat adgy néki mindenek láttára, és a' dichőſéged réſzét, hogy hálgaſsa őtet az Iſraël fiainak egéſz gyűlekőzete. * ő-érette, ha valamit kell chelekedni, Eléazar pap kérgyen tanátſot az Urtól. Az ő ſzavára mennyen-ki 's bé ő, és Iſraëlnek mindē fiai ő-véle, és a' többi ſokaſág. * Chelekedék Moyſes a' mint parancholta vala az Úr. És mikor melléje vette vólna Jóſuét, állatá őtet Eléazar pap 's az egéſz nép gyűlekőzeti-eleibe. * És kezeit fejére téven, meg mind elő beſzéllé a' miket parancholt vala az Úr.

XXVIII. Rész.

ES monda az Úr Moyſesnek: * Parancholly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Az én áldozatomat és kenyerimet, és a' győnyőrűſéges illatnak égetéſét mutaſsátok-bé az ő idejekben. * Ezek az áldozatok mellyeket bé kell mutatnotok: Makula-nélkűlvalo eſztendős két bárányt mindennap éppen-égő őrők áldozatra: * eggyikét áldozzátok reggel, és a' másikát eſtve: * az éfinek tized réſze ẽmlye-liſztet, melly igen tiſzta olajjal légyen egyelítve, és a' negyed réſze légyen a' hínnek. * Szűntelenvalo éppen-égő áldozat ez, mellyet áldoztatok a' Sinai hegyén győnyőrűſéges illatu áldozatúl az Urnak. * és áldozzátok egy hín bornak negyed réſzét mindenik báránnyal, az Úr Szent-helyén. * A' második bárányt-is haſonló-képpen áldozzátok eſtve a' reggeli áldozatnak minden rend-tartáſa-ſzerént, és az ő elédeli áldozattya-ſzerént, az Úrnak győnyőrűſéges illatu áldozatúl. * † Szombat-nap pedig áldozzatok makula-nélkűl valo eſztendős két bárányt, és olajjal meg-egye-

† 1. Cor. 10. a. 5.
" Sup. 14. d. 23. 24.
Sup. 26. d. 32. Inf. 36. a. 1. Ioſ. 17. a. 1.
† Supr. 16. a. 1.
" Deut. 32. g. 51. Sup. 20. b. 12.
† Deut. 3. d. 21.
† Exod. 12. d. 18. Lev. 23. a. 5.
† Mat. 12. a. 5.

lített két tized ẑemlye-liſztet eledeli
áldozatúl, és itali áldozatokat, *mel- 10
lyek rend-tartáſ-ſzerént ki-őntet-
nek minden ſzombaton éppen-égő
őrők áldozatra. * A' hólnapok első 11
napján pedig, áldozzatok éppen-égő
áldozatúl az Úrnak, két borjút a'
chordából, egy koſt, makula-nélkűl-
valo eſztendős hét báránt, * és olaj- 12
jal meg-egyelített három tized ẑem-
lye-liſztet eledeli áldozatúl minden
borjúhoz: és olajjal meg-egyelített
két tized ẑemlye-liſztet minden koſ-
ſal: * és olajjal-valo tized ẑemlye- 13
liſztnek tizedét eledeli áldozatúl
minden báránnyal. győnyőrűſéges
illattya és éppen-égő áldozattya ez
az Úrnak. * A' bornak pedig itali 14
áldozati, mellyeket minden áldoza- C
tokra kell őnteni, ezek légyenek: a'
hínnek fél réſze mindenik borjúval,
harmada a' koſsal, negyede a' bá-
ránnyal. ez légyen az éppen-égő ál-
dozat minden hólnapokban, mellyek
eſztendő forgáſában egy-máſt kővetik. * Egy bak-is áldoztaſsék az Úr- 15
nak a' bűnőkért éppen-égő őrők ál-
† Exod. 12. d. 18. Lev. 23. a. 5. dozatúl az ő eledeli áldozatival. * † 16
Az első hólnapban pedig, a' hónak
tizen-negyedik napján, az Úr Fáſéja
léſzen, * és tizen-őtőd napon innepe. 17
hét napig egyenek kováſztalant.
* Azok-kőzzűl az első nap tiſztele- 18
tes és ſzent légyen: ſemmi ſzolgai
dolgot ne tegyetek azon. * És áldoz- 19
zatok éppen-égő áldozatúl az Úrnak
két borjút a' chordából, egy koſt,
makula-nélkűl-valo eſztendős hét
báránt: * és mindeniknek eledeli 20
áldozatit ẑemlye-liſztből melly olaj-
jal légyen egyelítve, három tizedet
mindenik borjúval, és két tizedet a'
koſsal, * és a' tizednek tizedét min- 21
denik báránnyal: az-az, a' hét bárán-
nyal. * És egy bakot a' bűnért, a' tí 22
meg-tiſztíttáſtokra, * a' reggeli ép- 23
pen-égő áldozaton-kivűl, mellyet
mindenkor bé-mutaſsatok. * Így 24
chelekedgyetek a' hét napoknak D
minden napján a' tűz táplálaſára, és
az Úrnak győnyőrűſéges illattyára,
melly fel-mégyen az éppen-égő ál-
dozatból, és mindeniknek eledeli ál-
dozatiból. * A' hetedik nap-is igen 25
nagy innep és ſzent légyen néktek,
ſemmi ſzolgai munkát ne tegyetek
azon. * A' ẑengék napja-is, mikor 26
az új gabonát bé-mutattyátok az Úr-

nak, el-telvén a' hetek, tiſzteletes és
ſzent légyen: ſemmi ſzolgai dolgot
27 ne tegyetek azon. * És áldozzatok
éppen-égő áldozatot győnyőrűſéges
illatra az Úrnak, két borjút a' chor-
dából, egy koſt, és makula-nélkűl-va-
28 lo eſztendős hét báránt: * és azok-
nak eledeli áldozatiban olajjal meg-
egyelített három tized ẑemlye-liſztet
mindenik borjúval, a' koſsal kettőt,
29 * a' bárányokkal a' tizednek tizedét,
mellyek mindeneſtől hét bárányok.
30 a' bakot-is, * melly a' meg-tiſztúláſ-
ért őlettetik-meg: az éppen-égő ő-
rők áldozat és ānak eledeli áldozati-
31 kivűl. * Mind makula-nélkűl-valókat
áldozzatok az ő itali áldozattyokkal.

XXIX. Rész.

1 A' hetedik hólnapnak első
A napja-is tiſzteletes és ſzent
légyē néktek. ſem̄i ſzolgai
munkát ne tegyetek azon,
2 mert trombita-zengéſnek napja. * És
áldozzatok éppen-égő áldozatot az
Úrnak győnyőrűſéges illatúl, egy
borjút a' chordából, egy koſt, és ma-
kula-nélkűl-valo eſztendős hét bá-
3 ránt: * és azoknak eledeli áldozati-
bā olajjal egyelített ẑemlye-liſztnek
három tizedét mindenik borjúval,
4 két tizedet a' koſsal, * egy tizedet a' bá-
ránnyal, mellyek mindeneſtől hét
5 bárányok: * és egy bakot a' bűnért,
melly a' nép tiſztúláſáért áldoztatik;
6 * a' hólnapok első napjainak éppen-
égő áldozattya-kivűl az ő eledeli ál-
dozatival, és az éppen-égő őrők ál-
dozat-kivűl a' ſzokott itali áldoza-
tokkal: azon czeremoniákkal mu-
taſsátok-bé az Úrnak a' győnyőrűſé-
7 ges meg-gyújtott illatot. * † E' he- † Lev. 16. g. 30. & 23. c. 24.
tedik hólnapnak a' tizedik napja-is
ſzent és tiſzteletes légyen néktek, és
ſanyargaſsátok lelketeket: ſemmi
8 ſzolgai mūkát ne tegyetek azon. * És
áldozzatok éppen-égő áldozatot az
Úrnak győnyőrűſéges illatúl, egy
borjút a' chordából, egy koſt, maku-
la-nélkűl-valo eſztendős hét báránt:
9 * és azoknak eledeli áldozatiban
B olajjal egyelített ẑemlye-liſztnek há-
rom tizedét mindenik borjúval, két
10 tizedet a' koſsal, * a' tizednek tizedét
mindenik báránnyal, mellyek min-
11 denſtől hét bárányok: * és egy ba-
kot a' bűnért, azokō-kivűl mellyeket
a' vétkek tiſztúláſára ſzoktak bé-
mutatni; és az éppen-égő őrők

Num. 28.

áldozat-

áldozat-kivűl az ő eledeli és itali áldozatival. * Tizen-ötödik napján pedig a' hetedik hólnapnak, melly néktek szent és tiszteletes légyen, semmi szolgai munkát ne tegyetek azon, hanem innepet illyetek az Úrnak hét nap: * és áldozzatok éppen-égő áldozatot az Úrnak gyönyörűséges illatúl, tizen-három borjút a' chordából, két koſt, makula-nélkűl-való esztendős tizen-négy bárányt: * és azoknak eledeli áldozatiban, ollajjal egyelített żemlye-lisztnek három tizedét mindenik borjúval, mellyek mindenestől tizen-hárō borjúk: és két tizedet egy koſsal, az-az, mindenestől két koſsal, * és a' tizednek tizedét mindenik bárannyal, mellyek mindenestől tizen-négy bárányok: * és egy bakot a' bűnért, az éppē-égő örök áldozat és az ő eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Második nap áldozzatok tizen-két borjút a' chordából, két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Harmadik nap áldozzatok tizen-egy borjút, két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldoztatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Negyedik nap áldozzatok tíz borjút, két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Ötödik nap áldozzatok kilencz borjút, két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozattyát a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Hatodik nap áldozzatok nyólcz borjút, két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Hetedik nap áldozzatok hét borjút, és két koſt, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Nyólczadik nap, melly igen nagy innep, semmi szolgai munkát ne tegyetek, * áldozván éppen-egő áldozatot az Úrnak gyönyörűséges illatra, egy borjút, egy koſt, makula-nélkűl-valo esztendős hét bárányt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és koſokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Ezeket áldozzátok az Úrnak a' tí innepeteken: a' fogadásból és szabad akaratból-valo ajándékok-kivűl, az éppen-égő, az eledeli, az itali, és a' békeséges áldozatokban.

XXX. Rész.

ÉS meg-beszéllé Moyses az Izraël fiainak mind a' miket az Úr néki parancholt vala: * és szólla az Izraël fiai nemzetségi fejedelminek: Ez a' beszéd mellyet az Úr parancholt: * Ha vallamelly férfiu fogadást tészen az Úrnak, vagy magát eskűvéssel kötelezi: meg ne szegje szavát, hanem mind bé-tellyesíttse a' mit fogadott. * Az aszszony'-állat ha valamit fogad, és magát eskűvéssel kötelezi, ki az attya hazábā és még leány-korban vagyon: ha meg-érti az attya a' fogadást mellyet fogadott, és az eskűvést mellyel lelkét kötelezte, és halgat, köteles légyē a' fogadásra: * valamit fogadott és eskűtt, chelekedettel bé-tellyesíttse. * ha pedig mi-helyen hallya, ellene-mond az attya: fogadási és eskűvési-is fel-bomolnak, és nem lészen köteles a' fogadásra, mivel ellene mondott az attya. * Ha férje lészen,

Num. 29. 30.

ſzen, és valamit fogad, és egyſzer ſzajából a' ſzó ki-jövén eſküvéſsel kötelezi lelkét: * a' melly nap hallya a' férje, és ellene nem mond; köteles légyen a' fogadáſra, és meg-adgya valamit igért. * ha pedig halván mingyárt ellene mond, és fel-bontya annak fogadáſit, és ſzavait mellyekkel meg-kötelezte lelkét; kegyelmes léſzen néki az Úr. * Az özvegy és megvettetett aſzſzony valamit fogadnak, meg-adgyák. * A' házas aſzſzony mikor férje házában fogadáſſal kötelezi magát, és esküvéſſel, * ha hallya a' férje, és halgat, ſem a' fogadáſnak ellene nem mond; meg-adgya valamit fogadott. * ha pedig mingyárt ellene mond, nem léſzen köteles a' fogadáſra: mert a' férje ellene-mondott, és az Úr kegyelmes léſzen néki. * Ha fogadáſt téſzen, és esküvéſſel kötelezi magát, hogy böjtöléſſel vagy egyéb dolgoktól-valo meg-tartóztatáſſal meg-ſanyargattya lelkét, a' férje akarattyában léſzen hogy meg-chelekedgye, vagy ne chelekedgye. * hogy-ha halván a' férje, halgat, és máſod napra hallaſztya itéletit; valamit fogadott és igért, adgya-meg. mivel mingyárt hogy hallotta, el-halgatta. * ha pedig ellene-mond minek-utánna meg-tudta, ö viſellye annak hamiſſágát. * Ezek a' törvények, mellyeket az Úr Moyſeſnek rendelt, a' férje 's a' feleſége, az attya 's a' leánya-között, ki még leány-korban vagyon, vagy a' ki az attya házában lakik.

XXXI. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Álly boſzſzút előbb az Iſraël fiaiért a' Madianítákon, és úgy takartatol a' te népedhez. * És Moyſes mingyárt; " Fegyverkezteſſetek, ugymond, férfiakat közzületek a' viadalra, kik meg-torolhaſſák az Úr boſzſzúját a' Madianítákon. * Ezer férfiak válaſztaſſanak Iſraëlnek mindenik nemzetſégéből, kik a' hadba küldeſſenek. * És adának minden nemzetſégből ezeret, az-az, tizen-két ezert a' harczra ſerényeket: * kiket Moyſes az Eléazar pap fiával Fineeſſel küldé-el, a' ſzent edényeket-is, és a' harſogáſra a' trombitákat-is néki adá. * És midőn meg-vittak vólna a' Madianítákkal, és meg-győzték vólna; a' férfiakat mind meg-ölék, * " és azoknak kirá-

lyit-is, Evit, és Reczemet, és Surt, és Hurt, és Rebét, a' nemzetſégnek öt fejedelmit: a' Béor fiát Bálaámot-is meg-ölék kardal. * És meg-fogák azoknak aſzſzony'népeit, és gyermekit, és minden barmait, és minden marhájokat, valamit találhatának eldúlák: * mind váraſokat 's mind falukat és kaſtélyokat a' tűz emészte meg. * És el-vivék a' prædát, és mind a' mit fogtak vala mind emberekben 's mind barmokban, * és vivék Moyſeshez, és Eléazar paphoz, és az Iſraël fiainak minden ſokaſágához. a' többi eſzközöket pedig vivék a' táborba a' Móab mezőſégin a' Jordán-mellett Jériko-ellenében. * Ki-menének pedig Moyſes és Eléazar pap, és a' gyüleközetnek minden fejedelmi azokeleibe a' tábor-kivül. * És meg-haraguván Moyſes a' hadnak fejedelmire, ezeredeſire, és ſzázadoſira, 'kik a' hadból jöttek vala, * mondá: Miért tartottátok-meg az aſzſzony'népeket? * " Nem ezek-e a' kik meg-chalták az Iſraël fiait Bálaám ſugallására, és vétekbe ejtettek titeket az Úr-ellen a' Fógor bűnével, mellyért meg-is verettetett a' nép? * " Azért mind meg-ollyátok valami férfiúi nem, még a' gyermekeket-is: és az aſzſzonyokat, kik férfiakat iſmértek közösüléſſel, meg-öllyétek: * a' leányzókat pedig és minden ſzűz aſzſzonyokat tartſátok magatoknak. * és maradgyatok a' táboron-kivül hét napig. A' ki embert ölt, vagy a' meg-öltet illeti, tiſztíttaſſék-meg harmad és heted napon. * És minden præda, akár ruha légyen, akár edény, 's akár egyébre kéſzített eſzköz, kechke bőrből, és ſzőrből, és fából, meg-tiſztíttaſſék. * Eléazar pap-is a' hadi férfiaknak, kik harczoltak vala, így ſzólla: * Ez a' törvénnek parancholattya, " mellyet parancholt az Úr Moyſeſnek: * Az arany, és az ezűſt, és a' réz, és a' vas, és a' fekete 's feir ón, * és minden a' mi által-mehet a' langon, tűzzel tiſztíttaſſék-meg. valami pedig a' tűzet el nem ſzenvedheti, a' tiſztúláſnak vizével ſzenteltteſſék-meg: * és moſſátok-meg ruháitokat hetedik napon, és meg-tiſztúlván mennyetek az-után a' táborba. * És monda az Úr Moyſeſnek: * Vegyétek ſommáját azoknak a' miket fogtak,

" Sup. 21. d. 13.

" Iof. 13. c. 25.

" Sup. 25. d. 17.

" Indic. 21. b. 11.

" Lev. 6. d. 28. & 11. e. 33. & 15. b. 11.

az embertől-fogva a' baromig, te és Eléazar pap és a' kősség fejedelmi; *és ozd-el a' prædát egy-aránt, azokkőzőtt a' kik harczoltak és ki-mentek a' hadba, és a' többb egész sokaságkőzőtt. * és válaszsz az Úrnak részt azoktól a' kik harczoltak és a' hadba vóltak, ött-száz lélek-kőzzűl eggyet, mind emberekből's mind ökrökből, és szamárokból, és juhokból, *és add azt Eléazar papnak, mert az Úr első ajándéki. * Az Israël fiainak másod fél részéből-is az ötvenedik fejet az emberekből, és ökrökből, és szamárokból, és juhokból, minden barmokból, és add azt a' Levitáknak, kik az Úr hajléka őrizetibe vígyáznak. * És úgy chelekedének Moyses és Eléazar, a' mint parancholta vala az Úr. * Vala pedig a' præda, mellyet a' had nyert vala, hat-száz hetven-öt ezer juh, *hetven-két ezer ökör, *hatvan-egy ezer szamár: * aszszonyi nemből-valo emberi lelkek, kik férfiakat nem ismértek vala, harmincz-két ezer. * És adaték a' fél rész azoknak a' kik a' harczon vóltak, három-száz harmincz-hét ezer öt-száz juh: * mellyekből az Úr részére számláltatott hat-száz hetven-öt juh: * És a' harmincz-hat ezer ökörből, hetven-két ökör: * a' harmincz-ezer öt-száz szamárból, hatvan-egy szamár: * a' tizen-hat ezer emberek lelkeiből, az Úr részére harmincz-két lélek jutott. * És adá Moyses az Úr első ajandékinak számát Eléazar papnak, a' mint néki meg vala parancholva, * az Israël fiainak fél-részéből, mellyet el-választott vala azoknak kik a' harczon vóltak. * A' fél részből pedig melly a' többb sokaságnak jutott vala, az-az, a' három-száz harmincz-hét ezer öt-száz juhból, * és a' harmincz-hat ezer ökörből, * és a' harmincz-ezer öt-száz szamárból, * és a' tizen-hat ezer emberből, * el-vévé Moyses az ötvenedik fejet, és adá a' Leviták-nak, kik vígyáznak vala az Úr hajlékában, a' mint parancholta vala az Úr. * És mikor Moyseshez járúltak vólna a' had fejedelmi, és az ezeredesek, és századosok, mondának: * Mi te szolgaid, meg-számláltuk a' hadakozók számát, kik kezünk-alatt vóltak: és chak egy heával sem vólt. * Ez-okáért az Úr ajándéki-kőzibe hozzuk ki-ki a' mi aranyat találhattunk a' prædában; térd-kőtőket és arany pereczeket, gyűrőket és karékesitőket, és nyakba-vetőket, hogy könyörögj érettünk az Úrnak. * És bé-vőn Moyses és Eléazar pap, minden aranyat külömb-külömb-féle formákban. * tizen-hat ezer hétszáz ötven siklus-nyomót, az ezeredesektől és századosoktól. * Mert a' mit ki-ki a' prædában kapott vala, övé vala. * És el-vévén bé-vívék a' bizonság hajlékába, az Israël fiainak emlekezetire az Úr-előtt.

XXXII. Rész.

A' Rúben és Gad fiainak pedig sok barmok vala, és a' barmokból számlálhatatlan ökrösségek. És midőn látták vólna a' Jázer és Gálaád-földét alkolmatosnak a' barom-tartásra, * menének Moyseshez és Eléazar pap-hoz, és a' sokaság fejedelmihez, és mondának: * Atarot, és Díbon, és Jázer, és Nemra, Hésebon, és Eléale, és Sában, és Nébo, és Béon, * a' föld, mellyet meg-vert az Úr az Israël fiai-előtt, bévséges tartomány barom-tartásra: és nékünk te szolgaidnak sok barmaink vannak: * és könyörgünk, ha kedvet találtunk előtted, hogy adgyad nékünk te szolgaidnak azt ökrösségül, és ne vígy minket által a' Jordánon. * Kiknek felele Moyses: Vallyon az atyátok-fiai hadba mennek-e, és tí itt űltők? * miért fordíttyátok-el az Israël fiainak elméjét, hogy ne merjenek által-menni a' helyre, mellyet nékik ádando az Úr? * nem így chelekedtek-e az atyáitok, mikor el-küldöttem Kádesbarnéból a' Föld kémlésére? * "És midőn a' Szőlő-gerezd völgyéig jutottak vólna, meg-szemlélvén az egész tartományt, el-fordíták az Israël fiainak szívét, hogy bé ne mennének a' határokba, mellyeket nékik adott az Úr. * Ki el-haraguván meg-eskütt, mondván: * Ha láttyák ez emberek, kik fel-jöttek Egyiptusból, húsz esztendőstől-fogva és fellyebb, a' Földet, mellyet esküvéssel igértem Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak: és nem akartak engem követni, * a' Jéfone fiától a' Czenezæus Kálebtől, és a' Nun fiától Jósuétól meg-válva:

"Tos. 1. c. 13.

"Sup. 13. d. 24.

"Isa. 4. c. 14.

válva: ezek tellyesítették-bé akara- C
tomat. * És meg-haraguván az Úr 13
Iſraël-ellen, negyven eſztendeig bújdoſtatá őket a' puſztában, míg meg-
eméſztetnék az egéſz nemzetſég,
melly gonoſzt chelekedett vala az
ő ſzíne-előtt. * És ímé, ugymond, 14
tí támadtatok az atyáitokért, bűnős
emberek fajzati és maradéki, hogy
meg-őregbítenétek az Úr haragját
Iſraël-ellen. * Hogy-ha nem akar- 15
játok őtet kővetni, a' puſztában
hadgya a' népet, és tí léſztek okai
mindenek halálának. * Amazok 16
pedig oda kőzelgetvén, mondának:
A' juhoknak aklokat építűnk, és a'
barmoknak iſtállókat, a' mí kiſde-
dinknek-is erős váraſokat: * mí- 17
magunk pedig fel-fegyverkezvén és
el-kéſzűlvén, előttők megyűnk a' D
hadba az Iſraël-fiainak, míg bé-vi-
gyűk őket helyekre. a' mí kiſdedink,
és valamink lehet, légyenek kerített
váraſokban, a' lakoſok leſeskedéſek-
miá. * Nem térűnk házainkba, míg 18
nem bírják az Iſraël fiai az ő őrőkſé-
geket: * és ſemmit nem kereſűnk a' 19
Jordánon-túl, mert immár meg-va-
gyon őrőkſégűnk annak nap-keleti
réſzében. * Kiknek Moyſes monda: 20
" Ioſ. 1. c. 13. " Ha meg-chelekeſzitek a' mit igér-
tek, el-kéſzűlvén mennyetek az Úr-
előtt a' harczra: * és minden hadako- 21
zo férfi fegyverrel mennyen-által a'
Jordánon, míg el-veſzti az Úr az ő
ellenſégit, * és meg-hóldol néki az 22
egéſz Főld: akkor bűntelenek léſztek E
az Úr és Iſraël-előtt, és meg-nyeri-
tek az Úrtól a' tartományokat, mel-
lyeket kivántok. * Ha pedig, a' mit 23
mondotok, meg nem chelekeſzitek,
ſenkinek kétſége ninchen hogy vét-
keztők az Iſten-ellen: és tudgyátok
hogy a' tí bűnőtők meg-fog títeket.
*Építtſetek azért váraſokat a' tí kiſde- 24
diteknek, és aklokat 's iſtállókat a'
juhoknak és barmoknak: és a' mit fo-
" Ioſ. 4. c. 14. gadtatok tellyesíttſétek-be. * " És 25
mondának a' Gad és Rúben fiai Moy-
ſeſnek: Te ſzolgaid vagyunk, meg-
mivellyűk a' mit paranchol a' mí
urunk. * Kiſdedinket, és feleſégin- 26
ket, és juhainkat, és barmainkat a'
Gálaád váraſiban hadgyuk: * mí 27
pedig te ſzolgaid minnyájan fel-ké-
ſzűlvén el-megyűnk a' hadba, a' mint
uram te mondod. * Paranchola azért 28
Moyſes Eléázar papnak, és a' Nun

F fiának Jóſuének, és a' chelédek feje-
delminek az Iſraël nemzetſégi-ſze-
29 rént, és monda nékik: * " Ha által-
mennek a' Gad és Rúben fiai veletek
a' Jordánon, fel-fegyverkezvén min-
nyájan a' hadba az Úr-előtt, és meg-
hóldol néktek a' Főld: adgyátok né-
30 kik Gálaádot őrőkſégűl. * Ha pedig
nem akarnának által-menni fel-
fegyverkezvén veletek Kánaán-fől-
débe, tí-kőztetek vegyenek lakó-
31 helyeket. * Felelének a' Gad és Rú-
ben fiai: A' mint ſzóllott az Úr az ő
32 ſzolgainak, úgy chelekedűnk: * mí-
magunk fel-fegyverkezvén el-me-
gyűnk az Úr-előtt Kánaán-főldébe,
és valláſt téſzűnk hogy őrőkſégűn-
ket már el-vőttűk a' Jordánon-innét.
33 * " Adá azért Moyſes a' Gad és Ru-
ben fiainak, és a' Jóſef fia Manaſſes
G fél nemzetſégének, az Amorræus Sé-
honi király oſzágát, és a' Báſáni Og
király oſzágát, és azok főldét annak
34 váraſival kőrős-kőrűl. * Építék azért
a' Gad fiai, Díbont, és Atarotot, és
35 Aroërt, * és Etrotot, és Sófant, és Já-
36 zert, és Jegbaát, * és Betnemrát, és
Betaránt, erős váraſokat, és aklo-
37 kat az ő juhoknak. * A' Rúben fiai
pedig építék Héſebont, és Elealét,
38 és Kariatáimot, * és Nábót, és Ba-
álmeont, el-változatván nevőket,
Sabamát-is: neveket adván a' vára-
ſoknak, mellyeket építettek vala.
39 * Mákirnak a' Manaſses fiának fiai
pedig el-menének Gálaádba, és el-
puſztíták azt, meg-ölvén az Amor-
40 ræuſt annak lakóját. * Adá azért
Moyſes a' Gálaád-főldét a' Manaſſes
41 fiának Mákirnak, ki abban lakék. *
Jáir pedig a' Manaſſes fia el-méne, és
el-foglalá annak faluit, mellyeket
neveze Jáir-Hávotnak, az-az, Jáir
42 faluinak. * Nóbé-is el-méne, és meg-
vévé Kánátot annak faluival: és ne-
vezé azt a' maga nevéről Nóbénak.

" Ioſ. 13. b. 8. & 22. a. 4. Deut. 3. b. 12.

" Ioſ. 22. a. 4.

Gen. 50. d. 22.

XXXIII. Rész.

1 EZek az Iſraël fiainak ſzálló-
A helyei, kik ki-jőttek Egyip-
tusból az ő ſeregek-ſzerént
Moyſes és Aaron keze-ál-
2 tal, * mellyeket meg-írt Moyſes a'
táborok helyei-ſzerént, mellyeket
az Úr parancholattyából változ-
3 tatnak vala. * Azért ki-menvén
Rameſſesből az első hólnapban, ti-
zen-őtődik napján az első hónak, a'
Fáſe máſod napján, az Iſraël fiai

hatalmas kéz-által, midőn mind az Egyiptziusok látnák, * és az elsőszülöttöket temetnék, kiket megölt vala az Úr (mert az ő istenekenis boszszút állott vala) * tábort járának Sokkotban. * És Sokkotból menének Etámba, melly a' pusztának végső határiban vagyon.* "Onnét ki-menvén jutának Fihahirotellenébe, melly Beélsefont nézi, és tábort járának Magdalum-előtt. * És el-menvén Fihahirotból, által-menének a' tenger közepin a' pusztára: és harmad-napig járván az Étám pusztájában, tábort járának Márában. * "És el-menvén Márából jutának Elimbe, holott tizen-két kifolyó kút vala, és hetven palma-fa: és ott tábort járának. * De onnétis ki-menvén, sátorokat vonának a' Veres tengernél. És el-indúlván a' Veres tengertől, * tábort járának a' Sin pusztájában.* Onnan ki-menvén, Dafkába jutának. * És el-indúlván Dafkából, tábort járának Alusban. * És ki-menvén Alusból, sátorokat vonának Rafidimban, "holott a' népnek nem vólt innya-valo vize. * És el-menvén Rafidimból, tábort járának a' Sinai pusztájában. * "De a' Sinai pusztájából-is ki-menvén, jutának a' Kivánság koporsóihoz. * "És el-menvén a' Kivánság koporsóitól, tábort járának Haserotban. * † És Haserotból menének Retmába. * És el-menvén Retmából, tábort járának Remmom-fáresben. * Onnét ki-menvén, jutának Lebnába. * Lebnából, tábort járának Resában. * És ki-menvén Resából, jutának Czeelatába. * Onnan ki-mévén, tábort járának a' Séfer hegyén. * Ki-menv n a' Séfer hegyéről, jutának Aradába. * Onnét el-menvén, tábort járának Maczelotban. * És el-menvén Maczelotból, jutának Tahatba. * Tahatból, táborba szállának Táréban. * Onnét ki-menvén, sátorokat vonának Metkában. * És Metkából, táborba szállának Hesmonában. * És el-menvén Hesmonából, jutának Moserotba. * És Moserotból, tábort járának Benejáakánba. * És el-menvén Benejáakánból, jutának Gadgád hegyére. * Onnan el-menvén, tábort járának Jetebatában. * És Jetebatából, menének Hebronába. * És ki-menvén Hebronából, tábort járának Asiongáberben. * Onnét el-menvén, jutának a' Sin pusztájába, ez a' Kádes. * És ki-menvén Kádesből, tábort járának a' Hor hegyén, az Edom földének végső határiban. * "És fel-méne Aaron pap a' Hor hegyére az Úr parancholattyára: és ott meg-hala az Izraël fiai Egyiptusból ki-jövésének negyvenedik esztendejében, ötödik hólnapban, a' hónak első napján, * mikor száz huszon-három esztendős vólna. * És meg-hallá a' Kananæus királya Arad, ki dél-felől lakik vala, hogy Kánaán-földébe jöttek vólna az Izraël fiai. * És el-menvén a' Hor hegyéről, tábort járának Salmonában. * Onnét ki-menvén, jutának Fúnonba. * És el-menvén Fúnonból, tábort járának Obotban. * És Obotból, menének Ijeabarimba, melly a' Moabíták határiban vagyon. * És el-menvén Ijeabarimból, sátorokat vonának Dibongádban. * Onnét ki-menvén, tábort járának Helmondeblatáimban. * És ki-menvén Helmondeblatáimból, jutának az Abarim hegyeire Nábo-ellenében. * És el-menvén az Abarim hegyeiről, által-kelének Móab mezőségire a' Jordán-mellé Jériko-ellenében. * És ott tábort járának Bet-simottól-fogva Abelsatimig a' Moabíták tér-helyein, * a' hol szólla az Úr Moysesnek: * Parancholly az Izraël fiainak, és mongyad nékik: "Mikor által-mentek a' Jordánon, bé-menvén Kánaán-földébe, * veszéssétek-el annak a' Földnek minden lakóit; törjétek-el a' jel-oszlopokat, és az állo-képeket el-rontsátok, és minden magas helyeket el-pusztíttsatok, * meg-tisztítván a' földet, és abban lakván. mert én adtam néktek azt örökségül, * mellyet oszszatok-fel köszöttetek sorsal. A' többeknek, szélesbet adgyatok, és a' kevesbeknek keskenybet. Mindeniknek a' mint a' sors hozza, úgy adattassék az örökség. Nemzetségek és chelédek-szerént osztassék az örökség. * Ha pedig meg nem akarjátok ölni a' Föld lakóit: a' kik meg-maradnak, léfznek néktek mint a' szegek szemeitekben, és dárdák oldalotokban, és ellenkeznek veletek a' ti Lakó-földetekben: * és valamit gondoltam azokkal chelekedni, veletek chelekefzem.

4 36 37 E 5 6 38 B 7 8 39 40 9 41 10 42 43 44 F 11 45 12 13 46 14 47 C 48 15 16 49 17 50 18 51 19 20 52 21 G 22 23 53 24 25 54 26 27 28 29 D 55 30 31 32 33 56 34 35

Sup. 20. a. 1.

"*Supr. 20. b. 8. d. 25. Deute. 32. g. 50.*

"*Exod. 14. a. 2.*

"*Exod. 15. g. 27.*

"*Exod. 18. a. 1.*

"*Exod. 19. a. 1.*

"*Supr. 11. g. 35.*

† *Supr. 13. a. 1.*

"*Deut. 7. a. 5. Iudic. 2. a. 2.*

Deute. 10. b. 6.

"*Isa. 14. a. 2.*

XXXIV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Parancholly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek Kánaán-földébe, és sorsal néktek örökségül osztatik, ezek légyenek a' határok: * "A' Déli rész a' Sin puſztájától kezdetteſsék, melly Edom-mellett vagyon; és légyen határa Nap-kelet-ellenében a' Sós tenger, * melly körülvegye a' déli részt a' Skorpiónak Hágóján, úgy hogy által-mennyen Sennán, és érjen déltől-fogva Kádes-barnéig, onnét jöjön-ki a' határ Adár-nevő faluig, és érjen Asemonáig. * és mennyen körül a' határ Asemonától-fogva az Egyiptus patakáig, és a' nagy téger partyán végeződgyék. * A' Nap-nyúgati rész pedig, a' nagy tengertől kezdődgyék, és azon határral végeződgyék. * Az Északi részről pedig a' nagy tengertől kezdődgyék a' határ, érvén az igen magas hegyig, * melytől jöjön Ematba Sedadának határiig: * és mennyen a' határ Zefronáig, és Énán faluig. ezek légyenek a' határok az Északi részre. * Onnét mérjenek határokat a' nap-keleti rész ellenébe Enán falujától-fogva Sefamáig, * és Sefamából mennyen-alá a' határ Reblába a' Dafnim kúttya-ellenébe: onnét érjen Nap-kelet-ellenébe Czenerét tengeréig, * és nyúllyon a' Jordánig, és utólszor a' Sós tengerrel végeződgyék-el. Ez lészen a' tí Földetek az ö határi-szerént körös-körűl. * És parancholá Moyses az Iſraël fiainak, mondván: Ez lészen a' Föld, mellyet sors-szerént fogtok bírnyia, és mellyet parancholt az Úr adatni a' kilencz nemzetségnek, és a' fél nemzetségnek. * Mert a' Ruben fiainak nemzetsége chelédi-szerént, és a' Gad fiainak nemzetsége rokonsági száma-szerént; a' Manaſses fél nemzetsége-is, * az-az, harmad-fél nemzetség, el-vették részeket a' Jordánon-innét Jéríko-ellenében a' nap-keleti részre. * És monda az Úr Moyseſnek: * "Ezek a' férfiak nevei kik a' Földet néktek elosztyák, Eléazar pap, és a' Nun fia Jósue, * és egy-egy fejedelem mindenik nemzetségből, * kiknek ez nevek: A' Júda nemzetségéből, a' Jéfone fia Káleb. * A' Simeon nemzetségéből, az Ammiud fia Sámuel. * A' Benjamin nemzetségéből, a' Káselon fia Elidad. * A' Dan fiai nemzetségéből, a' Jogli fia Bokczi. * A' Jósef fiainak Manaſſes nek nemzetségéből, az Efod fia Hanniel. * Az Efraim nemzetségéből, a' Seftán fia Kámuel. * A' Zábulö nemzetségéből, a' Farnak fia Elisafan. * Az Isſakár nemzetségéből, az Ozan fia Faltiel fejedelem. * Az Áser nemzetségéből, a' Salómi fia Ahiud. * A' Neftali nemzetségéből, az Ammiud fia Fedaël. * Ezek, kiknek meg-parancholta az Úr hogy el-osztanák az Iſraël fiainak Kánaán-földét.

"Ioſ. 15. a. 1.

"Ioſ. 14. a. 2.

XXXV. Rész.

EZeket-is mondá az Úr Moyseſnek a' Móab mezőségin a' Jordán-mellett, Jéríko-ellenében: * Parancholdmeg az Iſraël fiainak, hogy adgyanak a' Levítáknak az ö örökségekből * lakásra-valo városokat, és azoknak hóstátit körös-körűl: hogy ök a' városokban lakjanak, és a' hóstátok légyenek a' juhoknak és barmoknak: * mellyek a' városok falaitól, körös-körűl, ezer lépésnyire kinyúllyanak. * Nap-kelet-ellenében két-ezer könyöknyi légyen, és Dél-ellenében hasonló-képpen két-ezer légyen: a' tenger felé-is, melly Nap-nyúgatra néz, azon mértékű légyen, az Északi részre-is annyi határ légyen, és a' városok középben légyenek, és a' hóstátok kivűl. * "A' városok-közzűl pedig, mellyeket a' Levítáknak adtok, hat el-válaſsztva légyen a' futottak segétségére, hogy azokba fusson a' ki vért-ont: és ezeken-kivűl, más negyven-két várast, * az-az, mindenestől negyven-nyólczat az ö hoſtátival. * És a' melly városokat adtok az Iſraël fiai örökségiből, azoktól kiknek több vagyon, többet vegyetek: és a' kiknek kevesebb, kevésbet. ki-ki az ö örökſége mértéke-szerént adgyon városokat a' Levítáknak. * Monda az Úr Moyseſnek: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: "Mikor által-menendetek a' Jordánon Kánaán-földébe, * rendellyétek-el melly városoknak kelleſsék lenni a' futottak óltalmára, kik nem akarva vért ontnak: * mellyekben a' míg a' futott ben lészen, a' meg-ölettetnek rokona meg nem ölheti ötet, míg nem a' sokaság-eleibe áll, és

"Ioſ. 21. a. 2.

"Ioſ. 20. c. 8. Deut. 4. g. 41.

"Deut. 19. a. 2. Ioſ. 20. a. 2.

az ő ügye meg-itéltetik. * A' vá- 13
rasok-közzűl pedig, mellyek a' futot- 34
tak segétségére el-választatnak,
* három légyen a' Jordánon-innét, 14
és három Kánaán-Földében, * mind 15
az Izraël fiainak's mind a'jövevények-
nek és szarándokoknak, hogy azok- 1
ba fusson a' ki nem-akarva vért-ont. A
* Ha ki fegyverrel vág, és meg-hal a' 16
ki meg-vágatott; vétkes gyilkosságban, C
ő-is meg-hallyon. * Ha kővel 17
hagyít, és a' hagyíttatott meg-hal;
haſonló-képpen bűntetteſſék. * "Ha 18 2
a' fával ütetett meg-hal; az ütőnek
vérével állyák boſzſzúját. * A' meg- 19
ölettetnek rokona, öllye-meg a'gyil-
kost: mihelyen meg-kapja őtet, öllye- 3
meg. * Ha gyűlölségből valaki em- 20 B
bert taszít, vagy hagyít valamit reá
orozva: * vagy ellensége lévén, kézzel 21
üti, és ama' meg-hal: az ütő, gyilkos-
ságbã vétkes. a'meg-ölettetnek roko- 4
na mihelyẽ találllya őtet, öllye-meg.
* Hogy-ha történetből, és gyűlöl- 22
ség * 's ellenkezés-nélkül valamit 23
chelekeszik ezek-közzűl, * és a' nép 24 5
hallomására meg-bizonyodik, és a'
gyilkos 's a' vérnek rokona-között
a' dolog meg-hányattatik: * szaba- 25 6
dúllyon-meg az ártatlan a' boſzſzú- C
állo kezéből, és vigyék-viszsza tör-
vény-szerént a' városba, a' melybe fu- D
tott vólt, és maradgyon ott, míg
meg-hal a' Fő-pap, a' ki a' szent olaj- 7
jal meg-kenetett. * Ha a' gyilkos a' 26
városok határi-kivűl találtatik, mel-
lyeket a' szám-ki-vetteteknek ren-
deltenek, * és meg-ölettetik attól 27 8
a' ki a' vérnek boſzſzú-állója: vé-
tek-nélkül léſzen a' ki őtet meg-öli.
* mert a' futotnak a' Fő-pap haláláig 28
a' városban kellett vólna maradni.
minek-utánna pedig az meg-hal, a' 9
gyilkos térjen az ő földébe. * Ezek 29 10
őrök törvények léſznek minden tí
lakó-helyeitekben. * A' gyilkos ta- 30
núk-által bűntetteſſék-meg: egynek 11
tanu-bizonságára senki ne kárhoz- D
tattaſſék. * Ne vegyetek váltságot 31
attól a' ki vérben bűnös, mingyárt 12
ő-is meg-hallyon. * A' szám-ki-vet- 32
tettek és futottak, a' Fő-pap halála-
előtt, semmi-képpen az ő városok-
ba viszsza nem térhetnek: * hogy 33 13
meg ne ferteztesſétek a' ti lakó-föl-
deteket, melly az ártatlanok vére-
vel meg-ferteztetik: és külömben
meg nem tisztúlhat, hanem chak an-
nak vérével a' ki más vérét ontotta.
* És így meg-tisztíttatik a' tí örök-
ségtek, én veletek lakván. mert én
vagyok az Úr ki az Izraël fiai-között
lakom.

XXXVI. Rész.

ELő-jövének "pedig a'Gálaád 1 "Su. 27
nemzetséginek fejedelmi, ki A a. 5.
Mákirnak a' Manaſſes fiának
fia vólt, a' Józef fiai gyökeré-
ből: és szóllának Moyſesnek az Izraël
fejedelmi-előtt, és mondának: * Né- 2
ked Urunknak, meg-parancholta az
Úr, hogy a' Földet sorsal osztanád az
Izraël fiainak, és hogy a' mi atyánk-
fia Sálfaád leányinak adnád az ő at-
tyokat-illető örökséget: * kiket ha 3
más nézetség-béli emberek feleségül
vésznek, az ő örökségek követi, és
más nemzetségre szálván, a' mi örök-
ségünk meg-kisebbül. * és így lé- 4
szen, hogy mikor az örvendetes, az-
az, a' szabadságnak ötvenedik esz-
tendeje elő-jő, egybe-zavartatik a' "Num.
sorsal-valo osztás, és egynek örök- 21.6.24.
sége máſra szálll. * Felele Moyſes az 5
Izraël fiainak, és az Úr parancholat-
tyából, monda: Igazán szóllott a'
Józef fiainak nemzetsége. * és ezt 6
a' törvént az Úr mondotta a' Sál- C
faád leányiról: " Mennyenek fér- "Tob:7.
hez, valakikhez akarnak, chak hogy D d. 14.
az ő nemzetségek-béli emberekhez:
* hogy ne egyelítteſſék az Izraël fia- 7
inak öröksége nemzetségről nem-
zetségre. Mert minden férfi az ő
nemzetségéből és rokonságából ve-
gyen feleséget: * és minden aſzszon'- 8
állat azon nemzetségből-valo férfi-
hoz mennyen: hogy az örökség
meg-maradgyon a'nemzetségekben,
* és a' nemzetségek egybe ne egye- 9
lítteſsenek, hanem úgy maradgya-
nak, * a' mint az Úrtól el-válasz- 10
tattak. És úgy chelekedének a'
Sálfaád leányi, a' mint nékik vala
parancholva: * és férhez menének 11
Málaa, és Terſa, és Hegla, és Melka, D
és Nóa, az ő attyok bátrya fiaihoz
* Manaſſes nemzetségéből, ki Józef fia 12
vólt: és az örökség, melly nékik
adatott vala, meg-maradott az ő
attyok nemzetsége és chelédé-köz-
ött. * Ezek a' parancholatok és ité- 13
letek, mellyeket az Úr Moyſes
keze-által parancholt az Izraël fiai-
nak, a' Móab mezőségin a' Jordán-
mellett Jériko-ellenében.

"Num. 21.6.24.

"Exod. 18. v. 18.

DEVTERONOMIVM.

MOYSES ÖTÖDIK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

EZek az igék, mellyeket mondott Moyſes az egéſz Iſraëlnek a' Jordánon-innét a' mezős puſztában, a' Veres-tenger ellenében, Fáran és Tófel és Lában és Haſerot-kőzőtt, holott igen ſok arany vagyon: * tizen-egy napig Hórebtől a Séir hegynek útán Kádes-barneig. *Negyvenedik eſztendőben, tizedik-eggyedik hólnapban, a' hónak első napján, beſzélé Moyſes az Iſraël fiainak mind a' miket parancholt vala néki az Úr, hogy meg-mondaná nékik: * "miután meg-verné az Amorræuſok királyát Sehont, ki Heſebonban lakik vala: és a' Báſáni Og királyt, ki Aſtarotban és Edraiban * a' Jordánon-innét Móab-földén lakott. És kezdé Moyſes az tőrvént magyarázni, és mondani: * A' mi Urunk Iſtenünk ſzóllott mi-nékünk a' Hóreben, mondván: Elég néktek hogy ezen a' hegyen laktatok: *térjetek-viſzſza, és jőjetek az Amorræuſok hegyére, és a' tőbb helyekre mellyek a' hoz kőzel vannak, a' mezőségekre, és a' hegyes-vőlyges helyekre Dél-ellenében, és a' tenger partya-mellett a' Kananæuſok Földére, és a' Libanuſra az Eufrátes nagy folyó-vízig. *Imé, ugymond, néktek adtam: mennyetek-bé, és bírjátok azt, mellyért meg-eskűtt az Úr az atyáitoknak Ábrahámnak, Iſaáknak, és Jákobnak, hogy nékik adná azt, és az ő magvoknak utánnok. * És ezt mondottam néktek abban az időben: * "Nem viſelhetlek-el egyedűl titeket: mert a' ti Uratok Iſtentek meg-ſokaſított titeket, és igen ſokan vattok ma mint az ég chillagi. * (A' ti atyátok Ura Iſtene adgyon e' ſzámhoz ſok ezert, és álgyon-meg titeket a' mint ſzóllott.) * Nem viſelhetem egyedűl dolgaitokat és terheteket és verſengéſteket. * Adgyatok kőzzűletek bőlch és tudós férfiakat, és kiknek maga-viſeléſek meg-próbáltatott a' ti nemzetſégtekben, hogy azokat fejedelmetekké tegyem. * Akkor felelétek nékem: Jó dolog, a' mit chelekedni akarſz. *És vévék a' ti nemzetſégtekből bőlch és nemes férfiakat, és rendelém azokat fejedelmekké, ezeredeſekké, és ſzázadoſokká, és őtvenedeſekké, és tizedeſekké, kik mindenekre meg-tanítanának titeket. * És meg-parancholám nékik, mondván: Halgaſsátok-meg őket, "és a' mi igaz azt itéllyétek: akár polgár légyen az, 's akár ſzarándok. * † Semmi kűlőmbség ne légyen a' ſzemélyekben, úgy meg-halgaſsátok a' kichint, mint a' nagyot: és ſenki ſzemélyét ne válogaſsátok, mert Iſten itéleti. Hogyha valami nehéznek láttatik néktek, hozzátok én-hozzám, és én meg-halgatom. * És meg-parancholtam mind a' miket kellene chelekednetek. * El-indúlván pedig a' Hórebről, által-menénk a' rettenetes és igen nagy puſztán, mellyet láttatok, az Amorræus hegyének útán, a' mint parancholta vala nékünk a' mi Urunk Iſtenünk. És mikor Kádeſ-barnéba jutottunk vólna, * mondék néktek: El-jutottatok az Amorræus hegyére, mellyet a' mi Urúnk Iſtenünk nékünk ád. * Lásd a' Földet, mellyet a' te Urad Iſtened ád néked: menny-fel és bírjad azt, a' mint ſzóllott a' mi Urunk Iſtenünk az atyáidnak: ne félly, és ſemmit ne rettegj. * "És minnyájan hozzám jővétek, és mondátok: Kűlgyünk férfiakat kik meg-ſzemléllyék a' Földet: és tegyék hírré melly úton kelleſsék fel-mennünk, és melly váraſokra indúlnunk. * És mikor nékem a' beſzéd tetſzett vólna, kűldék kőzzűletek tizen-két férfiat, mindeniket az ő nemzetſégéből. * Kik midőn el-indúltak és felmentek vólna a' hegyſégre, érkezének a' Szőlő-gerezd vőlgyéig: és meg-nézvén a' Földet, * vévén annak gyűmőlchiben, hogy meg-mutatnák

"Num. 21. c. 24.

"Exod. 18. c. 18.

" Ioan. 7. d. 24.

†Inf. 16. d. 19. Lev. 19. c. 15. Prover. 24. c. 23. Eccli. 42. a. 1. Iac. 2. a. 1.

"Num. 13. a. 4.

tatnák bévségét, hozzánk hozák, és mondának: Jó a' Föld, mellyet a' mi Urunk Istenünk ád nékünk. * És nem akarátok fel-menni, hanem hitlenek lévén a' mi Urunk Istenünk beszédére, * zúgolódátok sátoritokban, és mondátok: Gyűlől minket az Ur, és azért hozott-ki Egyiptus-földéből, hogy az Amorræus kezébe adna minket, és el-törlene. * Hová mennyünk? a' követek megrettenték szívünket, mondván: Földötte nagy sokaság vagyon, és nálunknál szálasb; a' városok nagyok, és az égig meg-erősíttettek, az Enaczim fiait láttuk ott. * És mondék néktek: Ne rettegjetek, se ne félly etek tőlök: *az Ur-Isten, a' ki vezéretek, maga hadakozik érettetek, mint Egyiptusban chelekedett mindenek láttára. * És a' pusztában (magad láttad) hordozott téged a' te Urad Istened, mint szokta ember hordozni az ő kis fiát, minden úton, mellyen jártatok, míg e' helyre jutnátok. * És így sem hittetek a' tí Uratoknak Istenteknek, * "ki előttetek járt az úton, és el-rendelte a' helyt mellyen a' sátorokat kellene vonnotok, éjjel néktek tűzzel mutatván útat, és nappal a' felyhő oszloppal. * És midőn hallotta vólna az Ur a' tí beszéditek szavát, el-haragudván meg-eskűvék, és monda: * "Nem fogja eggy-is látni e' gonosz nemzetségnek emberi-közzűl a' jo Földet, mellyet esküvésel igértem az atyáitoknak, * a' Jéfone fiától Kálebtől meg-válva. mert ő meg-láttya azt, és néki adom a' Földet mellyet nyomott, és az ő fiainak, mert követte az Urat. * Nem-is méltó chodára a' nép-ellen-valo haragja, holott reám-is haraguván az Ur érettetek, azt mondotta: Te sem mégy-bé oda, * hanem a' Nun fia Jósue a' szolgád, ő mégyen-bé érette. öted biztasad és erősíttsed, és ő osztya-el sorsal a' Földet Izraëlnek. * A' tí kisdeditek, kikről mondottátok hogy fogva vitetnek, és a' fiak kik ma a' jónak és gonosznak nem tudgyák külömbségét, azok mennek-bé: és nékik adom a' Földet, és bírják azt. * Tí pedig térjetek-viszsza, és mennyetek a' pusztába a' Veres-tenger útán. * "És felelétek nékem: Vétkeztünk az Úrnak: fel-megyünk és hadakozunk, a' mint parancholta a' mi Urunk Istenünk. És mikor fel-fegyverkezvén mennétek a' hegyre, * monda nékem az Ur: Mond-meg nékik: "Ne mennyetek-fel, se ne harczollyatok. mert nem vagyok veletek: hogy el ne esetek ellenségtek-előtt. *Megmondottam, és nem halgattátok: hanem ellenkezvén az Ur parancholattyával, és kevélységből fel-fuvalkodván, fel-mentetek a' hegyre. * Az-okáert ki-jővén az Amorræus, ki a' hegyeken lakott, és előtökbe menvén meg-űzött titeket, mint a' méhek szoktak kergetni; és Séirtől-fogva Hormáig vágott. * És mikor meg-térvén sírnátok az Ur-előtt, nem halgata-meg titeket, se szótoknak nem akara engedni. * Maradátok azért Kádes-barnéban sok ideig.

"Exod. 13. d. 21. Num. 14. c. 14.

"Num. 14. d. 22. Ps. 94. c. 12.

"Num. 14. f. 40.

"Num. 14. g. 42.

II. Rész.

1 ES el-indúlván onnét, jutánk
A a' pusztába, melly a' Veres-tengerre viszen, a' mint nékem mondotta vala az Ur:
2 és kerűlők Séir hegyét sok ideig.
3 *És monda az Ur nékem: * Eléggé kerűltétek e' hegyet: mennyetek
4 Észak-ellenébe: * és parancholly a' népnek, mondván: Által-mentek az atyátok-fiai az Esáu fiai határin, kik Séirben laknak, és félni fognak tőletek. * Meg-lássátok azért szorgalmatoson, hogy ne indúllyatok
5 ellenek. mert nem adok néktek az ő földökben egy láb nyomnyit-is, mert Esaunak örökségűl adtam Séir-
6 hegyét. *Eleséget pénzen vegyetek tőlök, és egyetek: vőtt vizet merittsetek, és igyatok. * A' te Urad Istened meg-áldott téged kezeidnek
B minden munkájában: tudgya útadat, mint jóttél-által e' nagy pusztán, négyven esztendeig lakván veled a' te Urad Istened, és semmi heá-
8 val nem vóltál. * És midőn általmentünk vólna a' mi atyánk-fiai az Esau fiai-között, kik Séirben laknak vala, a' mezős úton Élatból, és Asiongaberből, jutánk az útra, melly a'
9 Moab pusztájára viszen. *És monda az Ur nékem: Ne hadakozzál a' Moabiták-ellen, se harczra nemenny ellenek. mert nem adok semmit néked az ő földökből, mert

a' Lót fiainak adtam Ar-t örökségül.
* Emimek vóltak annak első lakói, 10
nagy és vastag nép, és olly magas, 11
hogy Enaczim gyökeréből, * mint
az Oriasok, alíttatnának lenni, és ha-
sonlók vólnának az Enaczim fiai-
hoz. Végezetre a' Moabíták Emim-
nek nevezik őket. * Séirben pedig 12
az-előtt a' Horræusok laktak: kik-
nek ki-üzések és el-törléseken, az C
Esau fiai lakták, a' mint Israël che-
lekedett az ő örökségének földén, 29
mellyet néki adott az Úr. * Fel-kel- 13 F
vén azért hogy által-mennénk Zá-
red-patakán, a' hoz jutánk. * Az 14
idő pedig mellyen Kádesbarnéból
a' Záred patakának által-menetéléig
jártunk, harmincz-nyólcz esztendő 30
vólt: míg a' hadokozo embereknek
minden nemzetsége el-fogyna a' tá-
borból, a' mint meg-eskütt vala az
Úr: * kinek keze ellenek vólt, hogy 15
el-vesznének a' tábor-közzül. * Mi- 16
nek-utánna pedig mind el-hállot-
tak a' hadakozók, * szólla nékem az 17
Úr, mondván: * Te által-mégy ma 18
a' Móab határin, Ar-nevű városon:
* és el-közelgetvén az Ammon fiai 19
szomszédságába, ódd magad hogy ne
hadakozzál ellenek, se harczra ne in-
dúlly: mert nem adok néked az Am- D
mon fiai földében, mivel a' Lot fiai- 34
nak adtam azt örökségül. * Oriások 20 G
földének alíttatott: és abban régen-
tẽ Oriások laktak, kiket az Ammoní-
ták Zomzommimnak hínak, * nagy, 21
és sok, és szálas hoszszaságu nép,
mint az Enaczimok, kiket el-törlött
az Úr az ő színek-elől: és ezeket
tette lakosokká amazokért, * a' 22
mint chelekedett vala a' Esau fiai-
val, kik Séirben laknak, el-törölvén
a' Horræusokat, és azoknak földét
nékik adván, mellyet ez ideig bír-
nak. * A' Hevæusokat-is, kik Ha- 23
serimban laknak vala Gázáig, a'
Kappadócziaiak űzték-ki, kik Kap- E
padocziából ki-menvén el-törlék
őket, és helyettek lakának. * Kel- 24
lyetek-fel, és menjetek-által az
Arnon patakán: ímé kezedbe adtam
a' Hesebon királyát az Amorræus
Séhont, és az ő földét kezgyed bír-
ni, és indíts hadat ellene. * Ma kez- 25 1
dem a' te félelmedet és rettegésedet A
a' népekre bochátani, kik az egész ég-
alatt laknak: hogy halván nevedet 2
féllyenek, és a' szülők szokása-sze-

rént reszkessenek, és fájdalmat szen-
vedgyenek. * "Küldék azért követe- 26 "Num.
ket a' Kádemot pusztájából a' Hé- 21. c. 21.
sebon királyához Séhonhoz béke-
séges szókkal, mondván: * Által- 27
megyünk földeden, közönséges úton
járunk: nem térünk sem jobra sem
balra. * Eleséget pénzen adgy né- 28
künk, hogy együnk: vizet pénzen
adgy, és úgy iszunk. Chak által-me-
netelt engedgy nékünk, * a' mint
chelekedtek az Esau fiai, kik Séirben
laknak, és a' Moabíták kik Ar-ban
laknak: míg a' Jórdánhoz jussunk,
és által-mennyünk a' Földre, mel-
lyet a' mi Urunk Istenünk ád né-
künk. * És nem akara a' Héseboni
király Séhon által-menetelt enged-
ni nékünk: mert meg-keményítette
vala az ő lelkét a' te Urad Istened, és
meg-áltakodtatta vala szívet, hogy
kezedbe adatnék, a' mint most látod.
* És monda az Úr nékem: "Ímé né- "Amos
ked kezdettem adni Séhont, és az ő 2. c. 9.
földét, kezgyed azt bírni. * És ki-
jövé Séhon elönkbe minden népével
a' harczra Jásába. * És nékünk adá
őtet a' mi Urunk Istenünk: és meg-
verők őtet az ő fiaival és minden né-
pével. * És az időben minden vára-
sokat meg-vönk, meg-ölvén azok-
nak lakóit, férfiakat és aszszonyokat,
és kisdedeket. senkit meg nem hat-
tunk azokban. * A' barmokon, mel-
lyek a' prædálók részére juttotak, és
a' városok ragadományin-kivül, mel-
lyeket meg-vettünk * Aroërtől-
fogva, melly az Arnon pataka par-
tyán vagyon; a' várastól-fogva
melly a' völgyben vagyon, Gálaád-
ig. Nem vólt olly falu és város,
melly kezünktől meg-menekednék:
mind nékünk adta a' mi Urunk Iste-
nünk. * Az Ammon fiainak földén-
kivül, mellyre nem mentünk: és
mind a' mellyek a' Jábok patakánál
fekűsznek, és a' hegységen-való vá-
rasokon, és minden helyeken-kivül,
mellyektől el-tíltott minket a' mi
Urunk Istenünk.

III. Rész.

MEg-tértvén azért fel-me- "Infr.
nénk a' Básáni úton: "és 29. b. 7.
a' Básáni Og király ki-jö- Nume.
ve elönkbe az ő népével 21. g. 33.
harczolni Edraiba. * És monda az

Úr né-

Ur nékem: Ne félly tőle; mert kezedbe adatott minden népével és földével: és chelekedgyél véle "a' mint chelekedtél az Amorræusok királyával Séhonnal, ki Hesebonban lakott. * "Azért kezünkbe adá a' mi Urunk Istenünk a' Básáni Og királyt-is, és minden népét; és fottig le-vágók őket, * el-pusztítván minden váraſit azon időben. egy váras sem vólt, melly minket el-kerűlne: hatvan váraſt, Argob minden tartományát a' Básáni Og országában. * Minden városok erősítve valának igen magas kő-falokkal, és kapukkal és zárokkal, számtalan mező-városokon-kivűl, mellyeknek nem vala kerítések. * És el-törlők őket, a' mint chelekedtünk vala a' Hesebon királyával Séhonnal, elvesztvén minden váraſt, és férfiakat és aszszonyokat és kisdedeket: * a' barmokat pedig és a' városok ragadományit el-prædálók. * És elvévők az időben a' Földet a' két Amorræus király kezéből, kik a' Jordánon-innét valának: Arnon patakától-fogva a' Hermon hegyéig, * mellyet a' Sidóniusok Sárionnak hínak, és az Amorræusok Sánirnak: * minden városokat, mellyek a' sík mezőségen vannak, és Gálaádnak 's Básánnak minden földét Selkáig és Edráiig a' Básáni Og országa váraſiig. * Mert egyedül a' Básáni Og király maradott vala meg az Oriások gyökeréből. Meg-mutattatik az ő vas ágya, melly az Ammon fiai Rabbattyában vólt, kilencz könyöknyi a' hoszsza, négy a' szélesſége férfiúi kéz könyökének mértékével. * És bírók az időben a' földet Aroërtől-fogva, melly az Arnon pataka partyán vagyon, a' Gálaád hegyének feléig: és annak "váraſit Rúbennek és Gadnak adtam. * A' több részét pedig Gálaádnak, és egész Básánt az Og országából, adtam a' Manaſſes fél nemzetségének, Argobnak minden tartományát: és az egész Básán Oriásokföldének hívattatik. * A' Manaſſes fia Jáir bírta Argobnak minden tartományát Gessuri és Makati határiig. És hívá Básánt az ő nevéről, Jáir-Hávotnak, az-az, Jáir faluinak mind e' jelen-valo napig. * És Mákirnak adtam Gálaádot. * És a' Rubben 's Gad nemzetségének adtam Gálaád-földéből Arnon patakáig a' pataknak felét, és a' határt Jébok patakáig, melly az Ammon fiai határa: * és a' puſztaſágnak tér-földét, és a' Jordánt, és a' Czeneret határit a' puſztának tengeréig, melly a' Sós, a' Faſga hegye-allyáig nap-kelet-ellenében. * És meg-hagyám az időben néktek, mondván: A' ti Uratok Istentek néktek adgya e' földet örökségűl, fel-készűlvén mennyetek minnyájan erős férfiak az atyátokfiai az Israël fiai-előtt: * feleségtek és kisdeditek 's barmaitok-nélkűl. Mert tudom hogy több barmotok vagyon, és a' városokban kell maradniok, mellyeket néktek adtam, * míg nyugodalmat adgyon az Úr az atyátok-fiainak, a' mint néktek adott: és bírják ők-is a' Földet, mellyet a' Jordánon-túl ád nékik: akkor térjen-meg ki-ki az ő örökségébe, mellyet néktek adtam. * "Jósuének-is parancholék azon időben, mondván: A' te szemeid látták miket chelekedett a' ti Uratok Istentek e' két királynak: úgy chelekeszik minden országoknak, mellyekre mégy. * Ne félly tőlök; mert a' ti Uratok Istentek hadakozik érettetek. * És könyörgék az Úrnak az időben, mondván: * Uram Isten, meg kezdetted mutatni a' te szolgádnak nagy-vóltodat, és igen erős kezedet. mert ninch más Isten, vagy az égben, vagy a' földön, ki a' te chelekedetidet chelekedhesſe, és erősségedhez hasonlíttathaſsék. * Által-megyek azért, és meg-látom ez igen jó Földet a' Jordánon-túl, és e' jeles hegyet, és a' Libanust. * És meg-haraguvék az Úr reám érettetek, és nem halgata-meg engem, hanem monda nékem: Elég néked: semmit se szólly nékem többé e' dologról. * Menny-fel a' Fásga tetejére, és szemeidet fordíts napnyúgatra, és északra, és délre, és napkeletre, és nézd-meg. "mert által nem mégy e' Jordánon. * Parancholly Jósuének, és erősíts 's bátorits-meg őtet: mert ő mégyen e' nép-előtt, és nékik osztya a' Földet mellyet látni fogsz. * És a' völgyben maradánk a' Fógor temploma-ellenében.

"Num. 21. 6. 21.
"Num. 21. g. 33.
"Num. 32. 6. 29.
"Num. 27. d. 18.
"Inf. 31. a. 2. & 34. b. 4.

IV. RÉSZ.

ES most Israël hallyad a' pa-
rancholatokat és itéleteket, 1 A
mellyekre tanítlak tégedet:
hogy azokat chelekedvén,
élly, és bé-menvén bírjad a' Földet,
mellyet az atyátok Ura Istene ád
néktek. * Ne adgyatok az igéhez, mel- 2
lyet néktek szóllok, se el ne vegye-
tek abból: őrizzétek a' tí Uratok
Istentek parancholatit, mellyeket én
parancholok néktek. * "A' tí sze- 3
meitek látták mind a' miket az Úr
Béelfegor-ellen chelekedett, mi mó-
don vesztette-el minden ő tiszte-
lőit kőzzűletek. * Tí pedig, kik a' tí 4
Uratokhoz Istentekhez ragaszkod-
tok, éltek minnyájan e' jelen-valo
napig. * Tudgyátok hogy tanitotta- 5
lak títeket a' parancholatokra és
igasságokra, a' mint meg-hatta né-
kem az én Uram Istenem: úgy chele-
kedgyétek azokat a' Földőn, mellyet
bírni fogtok: * és meg-tartsátok, 6
és chelekedettel bé-tellyesíttsétek.
Mert ez a' tí bőlcheségtek, és ér-
telmetek a' népek-előtt, hogy hal-
ván mind e' parancholatokat, mon-
gyák: Imé a' bőlch és értelmes nép,
a' nagy nemzetség. * Ninch-is más 7
illy nagy nemzetség mellyhez olly B
kőzél járúllyanak az istenek, mint
a' mí Istenűnk jelen vagyon minden
kőnyőrgésinkben. * Mert melly más 8
nemzetség olly nevezetes, hogy
czeremóniái légyenek, és igaz itéle-
ti, és tellyes törvénye, mellyet én ma-
szemeitek-eleibe adok? * Oltalmazd 9
azért magadat, és a' lelkedet szorgal-
matoson. El ne feletkezzél az igékről,
mellyeket a' te szemeid látták, és ki
ne szakadgyanak szívedből életed-
nek tellyes napjain. "Taníttsad azok-
ra a' fiaidat és unokáidat, * a' naptól- 10
fogva mellyen a' te Urad Istened-
előtt állottál a' Hóreben, mikor az
Úr nékem szóllott, mondván: Gyűjts
hozzám a' népet, hogy hallyák be-
szédimet, és tanúllyanak félni en-
gem minden időben, mellyen a' föl-
dőn élnek, és taníttsák az ő fiokat.
* És a' hegy-allyához járulátok, 11
melly ég vala mind az égig: és va-
lának azon setétség, és felyhő, és
homály. * És szólla az Úr néktek 12
a' tűz-kőzepiből. Az ő igéinek sza-
vát hallottátok, és ábrázattyát tel-

"Num. 25. a. 4.

"Exod. 19. c. 18.

13 lyességgel nem láttátok. * Es meg-
mutatá néktek szővetségét, mellyet
parancholt hogy meg-chelekedné-
tek, és a' tíz igét, mellyeket a' két kő-
14 táblára írt. * És nékem parancho-
C la azon időben, hogy tanítanálak tí-
teket a' czeremoniákra és itéletekre,
mellyeket chelekednetek kellene a'
15 Földőn, mellyet bírni fogtok. * Ól-
talmazzátok azért szorgalmatossan
lelketeket. Nem láttatok valami
hasonlatosságot, a' napon mellyen
az Úr néktek szóllott a' Hóreben a'
16 tűz kőzepiből: * hogy ne-talám
meg-chalathozván chinállyatok ma-
gatoknak faragott hasonlatosságot,
vagy férfiú vagy aszszony képét,
17 * minden barmok mellyek a' föl-
dőn vannak, vagy az ég-alatt rőpőső
18 madarak, * és a' chúszo-mászók mel-
lyek a' földőn mozognak, vagy a'
halak mellyek a' föld-alatt a' vizek-
19 ben laknak, hasonlatosságát: * hogy
ne-talám fel-emelvén szemeidet az
égre, lássad a' Napot és Hóldot, és az
égnek minde chillagit, és tévelygés-
sel meg-chalatván, imádgyad és tisz-
tellyed azokat, mellyeket a' te Urad
Istened minden nemzetek szolgá-
lattyára teremtett, mellyek az ég-
20 alatt-vannak. * Títeket pedig fel-vett
az Úr, és ki-hozott az Egyiptus vas-
kemenczéjéből, hogy lenne őrőkős
népe, a' mint e' jelen-valo nap va-
21 gyon. * "És meg-haragutt reám
az Úr a' tí beszédetekért, és meg-
esküttt hogy által nem mennék a'
Jordánon, és bé nem mennék az
igen jó Földre, mellyet néktek fog
22 adni. * Imé meg-halok e' földőn,
D nem mégyek a' Jordánon által: tí
által-mentek, és bírjátok a' jeles
23 földet. * Ódd magad hogy valaha
el ne feletkezzél a' te Urad Istened
szővetségéről, mellyet veled szer-
zett: és ne chinállyad magadnak
faragott hasonlatosságát azoknak,
24 mellyeket az Úr tíltott chinálni: *
" mert a' te Urad Istened emésztő
25 tűz, boszszú-állo Isten. * Ha fiakat
és unokákat nemzetek, és laktok a'
Földőn, és meg-chalatkozván chi-
náltok magatoknak valami hason-
latosságot, gonoszt chelekedvén a' tí
Uratok Istentek-előtt, hogy őtet
26 haragra ingerellyétek: * bizonságúl
hívom ma az éget és földet, hogy
hamar el-vesztők a' Földről, mellyet

"Sup. 1. f. 37.

"Heb. 12. g. 29.

a' Jor-

Deuter. 4.

a' Jordánon által-menvén bírni fogtok. nem laktok azon sok ideig, hanem el-tőről titeket az Úr, * és szél-
27 lel-hány minden nemzetségek-közzé, és keveſen maradtok-meg a' nemzetségek-között, mellyekhez viſzen
28 titeket az Úr. * És ott szolgáltok az isteneknek, kiket emberi kéz chinált, a' fának és kőnek mellyek nem
29 látnak, sem hallanak, sem éſznek, sem szagolnak. * És mikor ott meg-keresed a' te Uradat Istenedet, meg-
E találod őtet: de úgy, ha tellyes szívedből keresed, és lelkednek tellyes
30 keserűségéből. * Minek-utánna mind azok találnak téged, mellyek
eléve meg-mondattak; az utólso időben a' te Uradhoz Istenedhez térsz,
31 és az ő szavát halgatod. * Mert az Isten irgalmas, a' te Urad Istened:
nem hágy-el téged, sem tellyesség-
gel el nem tőről, sem el nem felet-
kezik a' szövetségről, melyről meg-
32 eskűtt az atyáitoknak. * Kérdezked-
gyél a' régi napokról, mellyek előtted vóltak a' naptól-fogva mellyen
teremtette Isten az embert a' földön,
az égnek eggyik szélitől-fogva a' más-
33 ikig, ha lőtt valaha illyen dolog
vagy valaha tudatott, * hogy a' nép
hallaná a' tűz közepiből-szóllo Istennek szavát, a' mint te hallottad és él-
34 tél: * ha chelekedte az Isten hogy el-
menne, és Népet választana magának
a' nemzetségek-közzűl, kisértések,
jelek, és chudák-által, harcz és erős
F kéz, és ki-nyújtott kar, és rettenetes
látások-által, mind azok-szerént, a'
miket chelekedett érettetek a' tí
Uratok Istentek Egyiptusban sze-
35 meid láttára, * hogy tudnád hogy
az Úr ő az Isten, és ninch más ő-kivűle. * Az égből hallatta veled sza-
36 vát, hogy tanítana téged, és a' föl-
dön meg-mutatta néked az ő igen
nagy tűzét, és hallottad igéit a' tűz
közepiből; * mert szerette az atyái-
37 dat, és választotta azok magvát
Exod. 13. d. 21. ő-utánnok. " És ki-hozott téged
Egyiptusból, előtted járván az ő
38 nagy erejében, * hogy el-tőrlene
nagy nemzetségeket és náládnál
erősbeket, a' te bé-meneteleden: és
bé-vinne téged, és néked adná azok
földét örökségűl, a' mint látod e' je-
len-valo napon. * Tudgyad azért
39 ma, és gondold-meg szívedben,
hogy az Ur ő az Isten fenn a' meny-
ben, és alatt a' földön, és ninchen
40 más. * Őrizd-meg az ő parancholatit és hagyáſit, mellyeket én parancholok néked, hogy jól légy te,
és a' fiaid utánnad, és maradgy sok
ideig a' Földön, mellyet a' te Urad
41 Istened ád néked. * " Akkor válaſz- *"Num.*
G ta-el Moyses három váraſt a' Jor- *35. a. 6.*
dánon-innét a' Nap-keleti részen,
42 * hogy azokba szaladgyon a' ki nem-
akarva öli-meg felebaráttyát, és an-
nak nem vólt ellensége egy vagy
két nap-előtt, és e' váraſoknak va-
lamellyikében meg-menekedhesſék:
43 * " Bósort a' puſztában, melly a' me- *"Ioſ.20.*
zős földön vagyon a' Rúben nem- *c. 8.*
zetségében: és Rámotot Gálaád-
ban, melly a' Gad nemzetségében
vagyon: és Gólánt Báſánban, melly
a' Manaſſes nemzetségében vagyon.
44 * Ez a' tőrvény, mellyet eleibe adott
45 Moyses az Iſraël fiainak, * és ezek
a' bizonſágok és czeremoniák és ité-
letek, mellyeket ſzóllott az Iſraël fiai-
nak, mikor ki-jőttek Egyiptusból,
46 * a' Jordánon-innét a' völgyben az
Fógor temploma ellenében az
Amorræus Séhon király földén,
ki Heſebonban lakott, kit meg-vere
Moyſes. Az Iſraël fiai-is ki-jövén
Egyiptusból, * bírták az ő földét,
47 és a' Báſáni Og király földét, az
Amorræuſok két királyáét, kik a'
Jordánon-innét valának nap-keletre:
48 * Aroërtől-fogva, melly az Arnon
pataka partyán vagyon, a' Sion he-
gyéig, melly a' Hermon, * minden
49 tér-földet a' Jordánon-innét Nap-
kelet-felé, a' puſztának tengeréig, és
a' Faſga hegy-allyáig.

V. Rész.

1 ÉS hívá Moyſes az egéſz Iſ-
A raëlt, és monda néki: Hall-
lyad Iſraël a' czeremoniákat
és itéleteket, mellyeket én
ma fűleitekbe szóllok: tanúllyá-
tok-meg azokat, és tellyesíttsétek-
2 bé chelekedettel. * A' mí Urunk
Istenünk szövetséget ſzerzett ve-
3 lünk a' Hóreben. * Nem az atyáin-
kal tőtt kötéſt, hanem velünk kik
4 jelen vagyunk, és élünk. * Színről
ſzínre szóllott nékünk a' hegyen
5 a' tűz közepiből. * Én az időben
közben-járo és közbe-vetett vól-
tam az Ur-között és tí-közöttetek,

hogy meg-jelenteném néktek az ő igéit. mert féltetek a' tűztől, és nem mentetek-fel a' hegyre, és monda:
* Exod. 20. a. 2. Lev. 26. a. 1. Psal. 80. b. 8. † Exod. 20. a. 3. Psal. 80. b. 7. " Lev. 26. a. 1. Psal. 96. b. 7. Exo. 20. a. 4. † Exod. 34. c. 14. "Exod. 20. b. 7. Lev. 19. c. 12. Mat. 5. c. 33. "Exod. 20. b. 10. Gen. 2. a. 2. Heb. 4. b. 4. "Exod. 20. c. 12. Eccli. 3. b. 9. Mat. 15. a. 4. Marc. 7. b. 10. Ephe. 6. a. 5. † Mat. 5. d. 28. Rom. 7. b. 7.
* " Én a' te Urad Istened, a' ki téged ki-hoztalak Egyiptus-földéből a' szolgálatnak házából. * † Idegen Istenid ne légyenek színem-előtt. * " Faragott képet ne chinálly magadnak, se semminek hasonlatosságát, mellyek fenn az égben, és mellyek alatt a' földön vannak, és mellyek a' vizekben laknak a' föld-alatt. * † Ne imádgyad azokat, és ne tisztellyed. Mert én vagyok a' te Urad Istened: boszszú-állo Isten, meg-fizetvén az atyák hamisságát a' fiakban harmad és negyed ízig azokban kik engemet gyűlölnek; * és irgalmasságot tévén sok ezeriglen az engem-szeretőkkel, és a' parancholatimnak meg-őrizőivel. * " Ne vedd heába a' te Urad Istened nevét: mert nem lészen bűntetetlen a' ki hiuságos dologra vészi az ő nevét. * Tarts-meg a' Szombat-napot, hogy azt szentellyed, a' mint meg-parancholta néked a' te Urad Istened. * Hat nap munkálkodgyál, és miveld-meg minden dolgaidat. * " A' hetedik nap Szombat, az-az, a' te Urad Istened nyugodalma. Ne tégy azon semmi dolgot te, és a' fiad, és a' leányod, a' szolgád, és a' szolgálód, és az ökröd, és a' szamárod, és minden barmod, és a' szarándok ki kapudon-belől vagyon: hogy meg-nyugodgyék a' te szolgád, és a' te szolgálód, mint magad-is. * Emlekezzél-meg hogy te-is szolgáltál Egyiptusban, és ki-hozott onnét téged a' te Urad Istened erős kézzel, és ki-nyújtott karral. Az-okáert parancholta-meg néked hogy meg-tartanád a' Szombat-napot. * " Atyádat és anyádat tisztellyed, a' mint parancholta néked a' te Urad Istened, hogy hoszszu ideig élly, és jól légy a' földön, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked. * Ne ölly. * Se ne paráznákodgyál. * Se ne orozz. * Se ne szólly hamis tanúságot felebarátod-ellen. * † Ne kívánnyad a' felebarátod feleségét: se házát, se mezejét, se szolgáját, se szolgálóját, se ökrét, se szamárát, se semmiét. * Ez igéket mondá az Úr a' tí egész sokaságtoknak a' hegyen, a' tűznek és felyhőnek és homálynak közepiből, nagy szóval, semmit többet hozzá nem adván: és írá azokat két kő-táblára, mellyeket nékem adott. * Ti pedig, minek-utánna hallottátok a' szózatot a' setétség közepiből, és a' hegyet égni láttátok, hozzám jövétek a' nemzetségeknek minden fejedelmi, és vénei, és mondátok: * Imé meg-mutatta nékünk a' mi Urunk Istenünk az ő dicsőségét és nagyvóltát. az ő szavát hallottuk a' tűz közepiből, és meg-próbáltuk ma, hogy szólván Isten az emberrel, él-t az ember. * Miért halunk-meg tahát, és meg-emészt minket ez igen nagy tűz? Mert ha többé a' mi Urunk Istenünk szavát hallyuk, meg-halunk. * Michoda minden test, hogy hallya az élő Isten szavát, ki a' tűz közepiből szóll mint mi hallottuk, és élhessen? * Te járúlly inkább oda: és hallyad mind a' miket a' mi Urunk Istenünk mond néked; és mond-meg nékünk, és mi halván meg-chelekedgyük azokat. * Mellyet midőn hallott vólna az Úr, monda nékem: Hallottam e' nép beszédinek szavát, mellyeket néked mondottak: mindeneket jól szóllottak. * Ki ád nékik olly elmét, hogy féllyenek engem, és meg-őrizzék minden parancholatimat minden időben, hogy jól légyenek ők és az ő gyermekek örökké? * Eredgy és mongyad nékik: Térjetek-viszsza sátoritokba. * Te pedig álly itt én-velem, és meg-mondom néked minden parancholatimat, és czeremóniáimat, és itéletimet: mellyekre tanittsad őket, hogy chelekedgyék azokat a' Földön, mellyet nékik örökségül adok. * Őrizzétek azért és chelekedgyétek-meg a' miket néktek parancholt az Ur-Isten: ne térjetek se jobra, se balra: * hanem az úton járjatok, mellyet parancholt a' tí Uratok Istentek, hogy éllyetek, és jól légyetek, és meg-hoszszabbúllyon napotok a' tí örökségtek földén.

VI. Rész.

EZek a' parancholatok, és az itéletek, mellyekre parancholta a' tí Uratok Istentek hogy tanítanálak titeket, és meg-chelekedgyétek azokat a' Földön, mellyet bírni mentek: * hogy féllyed a' te Uradat Istenedet, és meg-őrizzed minden parancholatit és hagyásit, mellyeket én parancholok néked, és a' fiaidnak, és az unokáidnak, életednek tellyes napjain, hogy meg-hoszszabbúllyanak napjaid. * Halgasd Israël, és vedd eszedbe hogy meg-chelekedgyed a' miket az Ur néked parancholt, és jól légy, és inkább sokasodgyál, a' mint a' te atyáid Ura Istene néked igérte a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Hallyad Israël, a' mí Urunk Istenünk, egy Úr. * " Szeresséd a' te Uradat Istenedet tellyes szívedből, és tellyes lelkedből, és tellyes erődből. * És légyenek ez igék, mellyeket én ma néked parancholok, a' te szívedben: * és beszéld-meg azokat a' te fiaidnak, és elmélkedgyél azokról házadban-ülvén, és útonjárván, aluván és fel-kelvén. * És kösd azokat jelül a'kezedre, és légyenek 's forogjanak szemeid-között, * és írjad azokat a' házad küszöbére és ajtaira. * És midőn béviszen téged a' te Urad Istened a' Földre, mellyért meg-eskütt az atyáidnak, Abrahámnak, Isáaknak, és Jákobnak: és néked nagy és jeles városokat ád, mellyeket nem építettél; * minden gazdagságokkal teli házakat, mellyeket nem raktál; kútakat, mellyeket nem ástál; szőlő és olaj-fa hegyeket, mellyeket nem plantáltál; * és észel, és meg-elégszel: * ódd magad szorgalmatoson, hogy el ne feletkezzél az Úrról, ki téged ki-hozott Egyiptus-földéből, a' szolgálatnak házából. " A' te Uradat Istenedet féllyed, és egyedül néki szolgálly, és az ő nevére eskűdgyél. * Ne mennyetek minden körűletek-lakozó Pogányok idegen isteni-után: * mert boszszu-állo Isten, a' te Urad Istened te-közötted: hogy valaha fel ne gerjedgyen a' te Urad Istened haragja ellened, és el ne vegyen téged a' föld-szinéről. * Ne kísértsed a' te Uradat Istenedet, a' mint meg-kisértetted a' Kísértet helyén. * Őrizd-meg a' te Urad Istened parancholatit, és bizonyságit, és czeremóniáit, mellyeket te-néked parancholt: * és chelekedgyed a' mi kedves és jó az Úr szine-előtt, hogy jól légy: és bé-menvén bírjad a' jeles földet, mellyért meg-eskütt az Úr a' te atyáidnak, * hogy el-törlené előtted minden ellenségidet, a' mint szóllott. * És ha meg-kérd téged a' fiad hólnap, mondván: Mire-valók e' bizonyságok, és czeremoniák, és itéletek, mellyeket parancholt nékünk a' mí Urunk Istenünk? * mongyad néki: Fárao szolgai vóltunk Egyiptusban, és ki-hozott minket az Ur Egyiptusból erős kézzel: * és jeleket, és nagy 's igen ártalmas chudákat chelekedett Egyiptusban, Fárao és minden ő háza-ellen, mí-előttünk, * és kihozott minket onnét, hogy bé-vívén nékünk adná a' Földet, mellyért meg-eskütt a' mí atyáinknak. * És meg-parancholta nékünk az Úr, hogy meg-chelekedgyük mind e' törvényeket, és féllyük a' mí Urunkat Istenünket, hogy jól légyünk életünknek tellyes napjain, mint ma. * És kegyelmes lészen nékünk, ha meg-őrizzük és meg-chelekedgyük minden parancholatit a' mi Urunk Istenünk-előtt, a' mint megparancholta nékünk.

VII. Rész.

MIkor bé-viszen téged a' te Urad Istened a' Földre, mellyet bírni mégy, és el-törli a' sok Nemzetségeket előtted, "a' Hetæust, és Gergezæust, és Amorræust, a' Kananæust, és Ferezæust, és Hevæust, és Jebusæust, hét Nemzetséget sokkal nagyobb-számút hogy-sem te vagy, és erősbeket náladnál: * és kezedbe adgya azokat a' te Urad Istened, veszesd-el őket mind fottig. " Ne tégy vélek szövetséget, se ne könyörülly rajtok, * se ne szerezz ő-vélek házasságot. A' leányodat ne add az ő fiának, se az ő leányát ne vedd a' te fiadnak: * mert el-tévelyíti a' te fiadat, hogy ne kövessen

" Mat. 22. d. 36. Marc. 12. c. 30. Luc. 10. c. 27. Inf. 11. b. 13.

" Mat. 4. b. 7. Luc. 4. b. 12. Inf. 10. d. 20.

" Exod. 13. c. 23. & 33. a. 2.

" Exod. 23. g. 32. & 34. b. 15. 16.

engem, és hogy inkább szolgállyon idegen isteneknek. és fel-gerjed az Úr haragja, és hamar el-tőről téged. * Sőt inkább ezeket chelekedgyétek vélek: "Az ő oltárokat fel-forgassátok, és állo-képőket egybe törjétek, és berkőket ki-vágjátok, és faragott képőket el-égessétek. *† Mert szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek. Téged választott a' te Urad Istened, hogy kivált-képpen-való népe légy minden népek-közzűl, kik a' földön vannak. * Nem azért adta magát hozzátok és választott titeket az Úr, hogy minden nemzetségeket számmal meg-győznétek, holott minden népeknél kevesebb vattok: * hanem hogy szeretett titeket az Úr, és meg-tartotta az eskűvést, mellyel meg-eskűtt az atyáitoknak: és ki-hozott titeket erős kézzel, és meg-szabadított a' szolgálat házából, Faraónak az Egyiptusi királynak kezéből. * És tudgyad, hogy a' te Urad Istened, ő az erős és hív Isten, meg-őrizvén a' szövetséget és irgalmasságot az ötet-szeretőknek, és azoknak, kik meg-őrizik az ő parancholatit, ezer ízig: * és meg-fizetvén mingyárt az ötet-gyűlőlőknek, úgy hogy el-veszesse őket, és tovább ne hallaszsza, legottan meg-adván nékik a' mit érdemlenek. * Őrizd-meg azért a' parancholatokat, és czeremoniákat, és itéleteket mellyeket én parancholok néked ma hogy meg-chelekedgyed. * Ha minek-utánna meg-hallod ez itéleteket, meg-őrized azokat és meg-chelekeszed; meg-őrzi a' te Urad Istened-is néked a' szövetséget, és az irgalmasságot mellyről meg-eskűtt az atyáidnak: * és szeret téged és meg-sokasít, és meg-álgya a' te méhed gyűmőlchét, és földed gyűmőlchét, a' te gabonádat, és szőlő-szedésedet, az olajodat, és a'barmaidat, és juhaidnak nyájait a' Földön, mellyért meg-eskűtt az atyáidnak hogy azt néked adná. * Áldott lészsz minden népek-közőtt. "Nem lészen közőtted magtalan eggyik nemből-is, mind az emberid's mind a' nyájaid-közőtt. * El-vészen tőled az Úr minden erőtlenséget: és Egyiptusnak gonosságos betegségit,

"Inf. 12. a. 3. & 14. a. 1. & 16. d. 12. Exo. 23. c. 24. †Inf. 14. a. 2. & 26. d. 17.

"Exod. 23. f. 26.

mellyeket tudsz, nem hozza te-reád, hanem minden ellenségidre. * Megemésztesz minden népeket, mellyeket a' te Urad Istened ád néked. Ne kedvezzen azoknak a' te szemed, se ne szolgálly azok isteninek, hogy ne légyenek romlásodra. * Ha mondandod szivedben: Többen vannak e' nemzetségek nálamnál; hogy tőrölhetem-el őket? * Ne félly, hanem jussanak eszedbe miket chelekedett a' te Urad Istened Faraóval, és minden Egyiptziusokkal, * a' nagy chapások, mellyeket a'te szemeid láttak, és a' jegyek, és a' chodák, és a' vastag kéz, és a' ki-nyújtott kar, hogy ki-hozna téged a' te Urad Istened. így chelekeszik minden népekkel a' kiktől félsz. * "Annak-fölötte darázsokat-is bochát a' te Urad Istened reájok, míg mind el-tőrőllye őket, és el-veszesse a' kik el-szaladnak előtted, és rejtekben lehetnek. * Ne félly tőlök, mert a' te Urad Istened közőtted vagyon, nagy és rettenetes Isten: * ő fogyattya-el e' nemzetségeket színed-előtt lassanlassan és részenként. Nem tőrölheted-el őket egyszer'smind; hogy valami-képpen meg ne sokasodgyanak ellened a' földi vadak. * És előbde adgya őket a' te Urad Istened: és meg-öli őket, míg tellyességgel el-tőröltessenek. * És kezedbe adgya azoknak királyit, és el-veszesd azok nevét az ég-alól: senki ellened nem álhat, míg nem el-rontod őket. * "Az ő faragott képeit tűzzel égesd-meg: ne kívánnyad az ezűstöt és aranyat, mellyekből chináltattak, se ne végy azokból magadnak semmit, hogy ne vétsz, azért hogy útálatosság a' te Uradnál Istenednél. * És semmit házadba ne vígy a' bálványból, hogy átokká ne légy, a' mint az-is az. Mint az undokságot megvesséd, és mint a' fertelmességet és ganét meg-útállyad, mert átok.

"Exod. 13. c. 23. 33. a. 2. Ios. 24. c. 12.

"2. Machab. 12. f. 40.

VIII. Rész.

MInden parancholatot, mellyet én parancholok ma te-néked, meg-láss szorgalmatosan, hogy meg-chelekedgy: hogy élhessetek, és

szaporodgyatok, és bé-menvén birjátok a' Földet, mellyért megeskűtt az Úr az atyáitoknak. * Es meg-emlekezzél az egész útról, mellyen téged a' te Urad Istened negyven esztendeig vezetett a' pusztaáltal, hogy téged sanyargatna, és kísértene, és nyilván lennének a' mik szívedben forgottak, ha megtartanád-e az ő parancholatit, a' vagy nem. * Fogyatkozással nyomorgata téged, és Mannát ada néked eledelül, mellyet te nem tudtál, sem az atyáid: hogy meg-mutatná néked hogy " nem chak kenyérrel él az ember, hanem minden igével melly az Isten szájából származik. * A' te ruházatod, mellyel bé-födöztetel vala, ósággal semmiben el nem kopott, és fel nem tört a' lábad, ímé negyven esztendeje. * Hogy meg-gondollyad szívedben, hogy a' mint ember taníttya a' fiát, úgy tanított téged a' te Urad Istened, * hogy meg-őrizzed a' te Urad Istened parancholatit, és járj az ő útain, és féllyed őtet. * Mert a' te Urad Istened bé-viszen téged a' jó földre, patakos és vizes és kútas földre: melynek mezein és hegyein fakadnak a' folyó-vizek mélységi: * gabonás, árpás, és szőlős földre, mellyen fügék, és poma-granátok, és olaj-fák teremnek: olaj 's méz földére. * Holott minden fogyatkozás-nélkül észed kenyeredet, és mindeneknek bévségével élsz: melynek kövei vas, és a' hegyeiből réz terméseks ásatnak: * hogy midőn észel, és meg-elégszel, álgyad a' te Uradat Istenedet a' leg-jobb földért, mellyet néked adott. * Őrizkedgyél, és ódd magad hogy valamikor el ne feletkezzél a' te Uradról Istenedről, és el ne mulassad az ő parancholatit, és itéletit, és czeremoniáit, mellyeket én parancholok ma néked: * hogy, minek-utánna észel és meg-elégszel, szép házakat épitesz, és azokban lakol, * és ökör-chordáid és juhnyájaid lésznek, ezüst 's arany és mindenek bévsége, * fel ne fuvalkodgyék szíved, és el ne feletkezzél a' te Uradról Istenedről, ki téged ki-hozott Egyiptus-földéből, a' szolgálatnak házából: * és vezéred vólt a' nagy és rettenetes puszta-

" *Mat. 4. a. 4. Luc. 4. a. 4.*

ban, " melyben lehelletivel égető kígyo vólt, és skorpio, és szomjuhoztato kígyo, és tellyességgel semmi vizek: ki a' keménységes kősziklából víz folyásit hozta-ki, * és Mannával éltetett téged a' pusztában, mellyet nem tudtak az atyáid. És minek-utánna meg-sanyargatott és meg-próbált, végre könyörűlt rajtad; * hogy ne mondanád szívedben: Az én erőm, és kezem vastagsága, chelekedték mind ezeket velem. * Hanem jussón eszedbe a' te Urad Istened, hogy ő adott néked erőt, hogy bé-tellyesítené szövetségét, melyről megeskűtt az atyáidnak, mint ez a' nap jelenti. * Ha pedig el-feletkezvén Uradról Istenedről, az idegen Isteneket követed, és tiszteled azokat, és imádod: ímé most megmondom néked, hogy tellyességgel el-veszsz. * Mint a' Pogányok, kiket el-törlött az Úr a' te bé-meneteledkor; úgy veszt ők tí-is, ha engedetlenek lésztek a' tí Uratok Istentek szavának.

" *Num. 20. b. 9. & 21. b. 6. Exo. 16. e. 30. & 17. b. 6.*

IX. Rész.

HAllyad Israël: Te ma általmégy a' Jordánon, hogy igen nagy és náladnál erősb nemzetségeket bírj, igen nagy és kővel égig rakott városokat, * nagy és magas népet, az Enaczim fiait, kiket magad láttál, és hallottál, kik-ellen senki nem álhat. * Meg-tudod azért ma, hogy a' te Urad Istened, égető és emésztő tűz, ő mégyen-által előtted, ki el-rontsa őket és el-törőllye, és el-veszesse a' te orczád-előtt hamarsággal, a' mint szóllott néked. * Ne mond szívedben, mikor el-törli őket a' te Urad Istened a' te színed-előtt; Az én igasságomért hozott-bé engem az Ur, hogy e' földet bírnám, holott az ő istentelenségekért törlettenek-el azok a' nemzetségek. * Mert nem a' te igasságidért, és szívednek igaz-vóltáért mégy-bé hogy az ő földőket bírjad: hanem hogy ők istentelenül chelekedtek, törlettek-el a' te bé-meneteledkor, és hogy bé-tellyesítené igéjét az Ur, mellyet eskűvéssel igért az atyáidnak, Abrahámnak, Isaáknak, és

† *Exod. 32. b. 7.*

Jákobnak. * Tudgyad azért, hogy nem a' te igasságidért adta néked a' te Urad Istened e' jeles földet, örökségül, holott igen kemény-nyakú nép vagy. * Meg-emlekezzél, és el ne felejtsed, mi-képpen indítottad haragra a' te Uradat Istenedet a' pusztában. A' naptól-fogva, mellyen ki-jöttél Egyiptusból, mind e' helyig, mindenkor tusakodtál az Úr-ellen. * "Mert a' Hóreben-is ingerletted őtet, és meg-haraguván el akart téged törleni, * midőn fel-mentem a' hegyre, hogy el-venném a' kő-táblákat, a' szövetség tábláit mellyet veletek kötött az Úr: és a' hegyen negyven nap és éjjel maradtam, kenyeret nem évén, és vizet nem iván. * És az Úr adott nékem Isten újával írott két kő-táblát, és magokban foglalván minden igéket, mellyeket néktek szóllott a' hegyen a' tűz közepiből, midőn a' népnek sokasága egybe-gyűlt. * És midőn el-múlt volna a' negyven nap, és annyi éj, az Úr nékem adá a' két kő-táblát, a' szövetség tábláit, és * monda nékem: † Kelly-fel, és menny alá gyorsan innét: mert a' te néped mellyet ki-hoztál Egyiptusból, el-hatták hamar az útat mellyet nékik mutattál, és öntött bálvánt chináltak magoknak. * És ismég monda az Úr nékem: Látom hogy e' nép kemény-nyakú: * bochás-el engem hadd rontsam-el őtet, és törölyem-el a' nevét az ég-alól, és ennél nagyobb 's erősb Nép-eleibe rendellek téged. * És midőn az égő hegyről alá-jönék, és a' szövetség két tábláját két kezemmel tartanám, * és láttam vólna hogy vétettetek a' ti Uratoknak Istenteknek, és öntött borjút chináltatok magatoknak, és hamar el-hattátok az ő útát, mellyet néktek mutatott vala: * el-vetém a' táblákat kezeimből, és el-törém azokat szemetek-előtt. * És le-borúlék az Úr-előtt mint az-előtt, negyven nap és éjjel kenyeret nem évén, és vizet nem iván, minden bűneitekért mellyeket chelekedtetek az Úr-ellen, és őtet haragra ingerlettétek: * mert féltem az ő boszszonkodasától és haragjától, mellyel ellenetek fel-indúlván, el akart titeket törleni. Es meg-hallgatott engem az Úr ez úttal-is. * Aaron ellen-is igen meg-haragudván, el akarta őtet rontani, és érette-is hasonló-képpen könyörgöttem. * A' ti bűnötöket pedig mellyet chelekedtetek vala, az-az, a' borjút, ragadván, tűzzel meg-égetém, és darabra törtelvén, és tellyességgel porrá tévén, a' patakba vetém, melly a' hegyről foly. * "Az égésben-is és a' kisértésben, és a' Kívánságnak koporsóiban ingerlettétek az Urat: * és mikor el-küldött titeket Kádes-barnéból, mondván; Mennyetek-fel, és bírjátok a' Földet, mellyet néktek adtam; és meg-vetettétek a' ti Uratok Istentek parancholattyát, és nem hittetek néki, sem szavát nem akartátok hallani: * hanem mindenkor pártosok vóltatok a' naptól-fogva mellyen ismérni kezdettelek titeket. * És le-borúltam az Úr-előtt negyven nap és éjjel, mellyeken alázatosan könyörgöttem néki, hogy el ne törölne titeket a' mint fenyegetődött vólt: * és imádkozván mondottam: Uram Isten, ne veszesd-el a' te népedet, és örökségedet, mellyet nagy-vóltoddal meg-szabadítottál, kiket erős kézzel hoztál-ki Egyiptusból. * Emlekezzél-meg a' te szolgaidról, Abrahámról, Isaákról, és Jákobról: ne nézd e' népnek keménységét, és istentelenségét 's bűnét: * hogy valami-képpen a' föld lakói, melyből ki-hoztál minket, ne mongyák: Nem vihette-bé őket az Úr a' Földre, mellyet nékik igért, és gyűlölte őket: azért vitte-ki, hogy meg-ölné őket a' pusztában. * kik te néped és örökséged, kiket ki-hoztál nagy erőddel, és ki-nyújtott karoddal.

"Exod. 17. b. 6. 19. a. 3. 31 d. 18. 32. d. 15.

†Exod. 32. b. 7.

"Num. 11. a. 1. 16. a. 1. 21. a. 3.

X. Rész.

AZ időben monda az Úr nékem: Faragj magadnak két kő-táblát, mint az előbbiek vóltak, és jöj-fel hozzám a' hegyre: és chinálly egy faszekrént, * és a' táblákra írom az igéket mellyek azokon vóltak, mellyeket az-előtt el-törtél, és tedd azokat a' szekrénbe. * Chinálék azért szek-

Exod. 34. a. 1.

szekrént szétim-fából. Es midőn két kő-táblát faragtam vólna az előbbiek-szerént, fel-menék a' hegyre, azokat kezeimben tartván. * Es íra 4
a' táblákra a' szerént, a' mit az-előtt írt vala, tíz igéket, mellyeket szólla néktek az Úr a' hegyen a' tűz közepiből, mikor a' nép egybe-gyűlt: és 18
nékem adá azokat. * És viszszatértem a' hegyről, le-jövék, és a' 5 19 B
táblákat a' szekrénybe tőm, mellyet chináltam vala, mellyek mind eddig ott vannak, a' mint nékem 20
"Num. 33. d. 31. † Num. 20. d. 28. parancholta az Úr. * " Az Izraël fiai 6
pedig el-indíták a' tábort a' Jákán fiai Berotájából Moserába, † a' hol 21
Aaron meg-hólt, és el-temettetett, kiért, a' papi tisztet az ő fia Eléazar viselte. * Onnét Gadgádba jövének: melly helyről el-menvén, 7 22
tábort járának Jetebatában, a' Vizes és Patakos Földön. * Az időben 8
választa a' Lévi nemzetségét, hogy hordozná az Úr Szövetsége szekrényét, és előtte állana a' szolgálatban, és áldást adna az ő nevében 1
e' jelen-valo napig. * Ez-okáért 9 A
nem lőn Lévinek része, sem örökssége az attya-fiaival: mert maga az Úr az ő örökssége, mint meg-ígérte néki a' te Urad Istened. * En pe- 2 10
dig a' hegyen állottam mint az- C
előtt, negyven nap és éjjel: és meghalgatott az Úr engem ez úttal-is, 3
és téged nem akart el-veszteni. * 11
És monda nékem: Menny-el, és járj a' nép-előtt, hogy mennyenbé, és bírja a' Földet, mellyért megesküdtem az ő attyoknak hogy nékik adnám. * Es most Izraël, a' te 4 12
Urad Istened mit kíván tőled, hanem hogy féllyed a' te Uradat Istenedet, és járj az ő útain, és szeressed őtet, és szolgálly a' te Uradnak 5
Istenednek tellyes szívedből, és tellyes lelkedből: * és meg-őrizzed 6 13
az Úr parancholatit, és czeremóniáit, mellyeket én ma néked parancholok, hogy jól légy? * Ímé 14
a' te Uradé Istenedé az ég, és az égnek ege, a' föld és mind a' mik azon 7
vannak: * és mindazáltal a' te atyá- 15
idhoz ragaszkodott az Úr, és szerette őket, és azok magvát választotta ő-utánnok, az-az, títeket, min- D 8
den nemzetségek-közzűl, mint ma meg-bizonyodik. * Környűl-me- B
téllyétek azért szíveteket, és nya- 16 9
katokat meg ne keményíttsétek 17
többé: * mert a' ti Uratok Istentek, ő az istenek Istene, és az uralkodók Úra, nagy és hatalmas és rettenetes Isten, "ki sem személt nem néz, sem ajándékokat nem vészen. * Itéletet tészen az árvának és özvegynek, szereti a' szarándokot, és ételt 18
's ruházatot ád néki. * ti-is szeressétek tahát a' szarándokokat, mert magatok-is jövevények vóltatok Egyiptus-földében. * † A' te Uradat 20
Istenedet féllyed, és egyedűl néki szolgálly: ő-hozzá ragaszkodgyál, 21
és az ő nevére esküdgyél. * Ő a' te dícséreted, és a' te Istened, ki veled e' nagy és rettenetes dolgokat chelekedte, mellyeket láttak a' te szemeid. * "Hetven lélekkel mentek- 22
alá az atyáid Egyiptusba: és ímé most meg-sokasított téged a' te Urad Istened mint az ég chillagit.

" Acto. 10. b. 34. 2. Par. 19. c. 7. Iob. 34. b. 19. Sap. 6. b. 9. Eccli. 35. c. 15. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. † Sup. 6. c. 13. Mat. 4. b. 10. Luc. 4. b. 8. " Gen. 46. c. 27. Exod. 1. a. 5.

XI. Rész.

SZeresséd azért a' te Uradat Istenedet, és tarts-meg az ő parancholatit és czeremoniáit, az itéletit és hagyáſit minden 1
időben. * Ismérjétek-meg ma a' miket nem tudnak a' fiaitok, kik nem látták a' ti Uratok Istentek oktatását, nagy dolgait és vastag kezét, és 2
ki-nyújtott karját, * a' jegyeket, 3
és chelekedeteket, mellyeket chelekedett Egyiptusnak közepette Farao 4
királyon, és minden ő földén, * és az Egyiptziusoknak minden hadán, és lovain és szekerein: mi-módon buritották-bé azokat az Veres tenger vizei, mikor títeket kergetnének, és el-törlötte őket az Úr e' jelen-valo napig: * és veletek miket 5
chelekedett a' pusztában, míg e' helyre jönétek. * " és Dátánnak, 's Abi- 6
ronnak az Eliab fiainak, ki Ruben fia vólt: kiket el-nyele a' föld ki-nyílt szájjal, házokkal és sátorokkal, és 7
minden marhájokkal, melly nékik Izraël-között vólt. * A' ti szemeitek látták az Urnak minden nagy chelekedetit mellyeket chelekedett, 8
* hogy meg-őrizzétek minden parancholatit, mellyeket én ma parancholok néktek, és bé-mehessetek, és bírhassátok a' Földet, melyre bé-mentek, * és sok ideig éllyetek 9
azon: mellyet esküvéssel igért az Úr

" Num. 16. a. 1. c. 32.

az atyáitoknak, és az ő magvoknak, a' tejjél és mézzel-folyót. * Mert a' Föld, mellyet bé-mégy bírni, nem ollyan mint Egyiptus-főlde melyből ki-jöttél, a' hol a' magot el-vetvén, kertek módgyára öntözésre-valo vizek vitetnek: * hanem hegyes és mezős, az égből várván esső-ket. * mellyet a' te Urad Istened mindenkor meg-látogat, és az ő szemei vannak azon, az esztendőnek kezdetitől-fogva annak végéig. * " Ha azért engedtek a' parancholatimnak, mellyeket én ma parancholok néktek, hogy szeressétek a' tí Uratokat Istenteket, és szolgállyatok néki tellyes szívetekből, és tellyes lelketekből: idején és későn-valo * esső-t ád földetekre, hogy bégyűjtsétek a' gabonát, és a' bort, és az olajt; * és a' szénát a' mezőkről a' barmok táplálására, és hogy magatok-is egyetek és meg-elégedgyetek. * Lássátok hogy valami-képpen meg ne chalattassék szívetek, és el-távozzatok az Úrtól, és szolgállyatok idegen istenek-nek, és őket imádgyátok: * és az Úr megharaguván bé-zárja az eget, és esső-k ne essenek, se a' föld ne adgya az ő jövését, és hamarsággal el-veszszetek a' jeles Földről, mellyet az Úr ád néktek. * " Tegyétek ez én igéimet szívetekbe és lelketekbe, és kösésetek azokat jelül kezeitekre, és szemeitek-közzé helyhezteséstek. * Tanittsátok a' fiaitokat hogy azokról elmélkedgyenek, mikor a' házadban ülsz, és úton jársz, és le-fekszel és fel-kélsz. * Írd azokat házad ajtói-mellyékire és ajtaira: * hogy a' te 's a' fiaid napjai meg-sokasodgyanak, a' Földön, melyről meg-eskütt az Úr az atyáidnak, hogy nékik adná míg az ég a' föld-fölött lészen. * Mert ha meg-őrizitek a' parancholatokat, mellyeket én néktek parancholok, és meg-chelekeszitek azokat, hogy a' tí Uratokat Istenteket szeressétek, és minden ő útain járjatok, hozzája ragaszkodván; * el-veszti az Úr mind e' nemzetségeket színetek-előtt, és bírjátok azokat, kik nagyobbak és erősbek nálatoknál. * " Minden hely, mellyet lábatok nyom, tiétek lészen. A' pusztától, és a' Libanustól, a' nagy Eufrátes folyó-víztől-fogva a' Nap-nyúgati tengerig lészen ek a' tí határitok. * Senki nem áll ellenetek: a' tí rettegésteket és félelmeteket adgya a' tí Uratok Istentek minden földre mellyet nyomtok, a' mint néktek szóllott. * Ímé szemetek-eleibe adom ma az áldást és az átkot: * az áldást, ha engedtek a' tí Uratok Istentek parancholatinak, mellyeket én ma parancholok néktek: * az átkot, ha nem engedtek a' tí Uratok Istentek parancholatinak, hanem el-távoztok az útról, mellyet én most néktek mutatok, és idegen istenek-után jártok, kiket nem ismértek. * Mikor pedig téged bé-viszen a' te Urad Istened a' Földre, melyre lakni mégy, tedd az áldást a' Garizim hegyére, az átkot a' Hébal hegyére: * mellyek a' Jordánon-túl vannak, az út-megett melly napnyúgatra hajol, a' Kananæus Földén, ki a' mezőségeken lakik Galgala-elleneben, melly az el-nyúlt és meszsze bé-menő völgy-mellett vagyon. * Mert tí által-mentek a' Jordánon, hogy bírjátok a' Földet, mellyet a' tí Uratok Istentek ád néktek, hogy tiétek légyen, és bírjátok azt. * Lássátok azért hogy bé-tellyesittsétek a' czeremoniákat és itéleteket, mellyeket én ma előtökbe adok.

XII. Rész.

EZek a' parancholatok és az itéletek, mellyeket chelekednetek kell a' Földön, mellyet az atyáid Ura Istene ád néked, hogy bírjad azt mind a' napokon, mellyeken a' földön jársz. * Forgassatok-fel minden helyeket, mellyeken a' Pogányok, kik birodalmatokban lésznek, tiszteltek az ő isteneket a' magas hegyeken, és a' halmokon, és minden leveles fa-alatt. * " Hánnyátok-el az ő öltárokat, és égybe-törjétek az ő állo-képöket, a' berköket tűzzel égessétek-meg, és a' bálványokat egybe-rontsátok: veszessétek-el azok neveit azokról a' helyekről. * Ne chelekedgyetek úgy a' tí Uratoknak Istenteknek: * hanem a' hel're menyetek, mellyet a' tí Uratok Istentek választ minden nemzetségtek-közzűl, hogy az

" *Sup. 10. c. 12.*

" *Sup. 6. b. 6.*

" *Iosue 1. a. 3.*

" *Sup. 7. d. 25. 2. Machab. 12. g. 40.*

ő nevét oda helyhezteſſe, és abban
lakjék: * és azon a' helyen mutaſsá-
tok-bé éppen-égő és hálá-adó áldo-
zatotokat, dézmáitokat és kezeitek
elsö ajándékit, és fogadáſtokat, és
adományotokat, a' tehenek és ju-
hok elsö fajzáſit. * És ott egyetek
a' tí Uratok Iſtentek ſzíne-elött:
és örvendezzetek mind azokban,
mellyekre téſzitek kezeteket, tí és a'
tí házatok, mellyekben meg-áld tí-
teket a' tí Uratok Iſtentek. * Ne
chelekedgyétek ott a' miket mí itt
ma chelekedünk, ki-ki mind a' mi
néki jónak tetſzik. * Mert még ez-
ideig nem jutottatok a' nyugoda-
lomra, és örökſégre, mellyet a' tí
Uratok Iſtentek ád néktek. * Által-
mentek a' Jordánon, és a' Földön lak-
tok, mellyet a' tí Uratok Iſtentek ád
néktek, hogy meg-nyugodgyatok
minden ellenſégtektől körös-körül:
és minden félelem-nélkul lakjatok
* a' helyen mellyet a' tí Uratok Iſ-
tentek válaſzt, hogy abban légyen
az ő neve. oda vigyétek mind a' mi-
ket parancholok, az éppen-égő és
hálá-ado áldozatotokat, és dézmái-
tokat, és kezeitek elsö ajándékit, és
valami leg-főbb az ajándékokban,
mellyeket fogadtok az Úrnak. * Ott
vígan lakozzatok a' tí Uratok Iſten-
tek-elött, tí és a' fiaitok és leányitok,
a' ſzolgáitok és ſzolgálóitok, és a' Le-
víta ki a' tí váraſtokban lakik. mert
ninch egyéb réſze és örökſége köz-
tetek. * Meg-láſd hogy ne mutaſd-
bé éppen-égő áldozatidat minden
helyen, mellyet látſz: * hanem
azon, mellyet az Úr válaſzt, a' te nem-
zetſégidnek eggyikében mutaſd-
bé áldozatidat, és chelekedd-meg
valamit parancholok néked. * Ha
pedig enni akarſz, és a' hús-étel-
ben gyönyörködöl, öld-meg, és
edd-meg a' te Urad Iſtened áldáſa-
ſzerént, mellyet adott néked a' te vá-
raſidban; akár az tiſztátalan lé-
gyen, az-az, makulával-valo és bén-
na; akár tiſzta, az-az, épp és maku-
la-nélkül-valo, mellyet ſzabad ál-
dozni, mint a' vad kechkét és a' ſzar-
vaſt, meg-egyed, * de a' vérnek étele-
nélkül, mellyet a' földre tölts mint
a' vizet. * Nem eheted a' te vára-
ſidban a' gabonádnak, és borodnak,
és olajodnak dézmáját, a' chordáid-
nak és barmaidnak elsö fajzáſit, és
ſemmit a' mit fogadtál, és ſzabadon
akarſz bé-mutatni, és kezeidnek elsö
ajándékit: * hanem a' te Urad Iſte-
ned-elött egyed azokat, a' helyen
mellyet a' te Urad Iſtened válaſzt,
te és a' fiad és leányod, és a' ſzolgád
és ſzolgálód, és a' Levíta ki a' vára-
ſidban lakik: és vígadgy és lakjál a'
te Urad Iſtened-elött mindenekben,
mellyekre ki-nyújtod kezedet. *
Meg-láſd hogy a' Levítát el ne had-
gyad ſemmi időben, mellyen a'
földön lakol. * " Mikor ki-ter-
jeſzti a' te Urad Iſtened határidat,
† a' mint néked ſzóllott, és húſt
akarſz enni, mellyet a' lelked kíván;
* a' hely pedig távul léſzen, mel-
lyet a' te Urad Iſtened válaſzt hogy
ott légyen az ő neve; öld-meg a'
chordák és barmok-közzül, a' mid
vagyon, a' mint néked parancholt-
tam, és egyél a' váraſidban, a' mint
néked tetſzik. * A' mint meg-éſzik
a' vad-kechkét és ſzarvaſt, úgy egyed
azokat: mind a' tiſzta 'ſmind a' tiſz-
tátalan egy-aránt egyenek. * Chak
attól ódd magad, hogy vért ne egyél.
mert azoknak vérek a' lelkek-helyett
vagyon: és azért nem kell a' lelket
a' húſsal meg-enned: * hanem a'
földre öntſed mint a' vizet, * hogy
jól légy te és a' fiaid utánnad, mi-
dőn meg-chelekeſzed a' mi tetſzik
az Úr ſzíne-elött. * A' miket pe-
dig meg-ſzenteltſz, és fogadſz az Úr-
nak, vedd-fel, és menny a' helyre,
mellyet az Úr válaſzt: * és mutaſd-
bé áldozatidat, a' húſt, és a' vért a'
te Urad Iſtened óltárán: az áldo-
zatok vérét önts az oltárra: a' húſt
pedig magad edd-meg. * Meg-tar-
tſad és hallyad mind a' miket néked
parancholok, hogy jól légy te és a'
fiaid utánnad örökké, mikor azt
chelekeſzed a' mi jo és kedves a' te
Urad Iſtened ſzíne-elött. * " Midőn
el-veſzti a' te Urad Iſtened orczád-
elött a' nemzetſégeket, kiket bírni
mégy, és bírod azokat, és azok föl-
dén lakol: * meg-láſd hogy ne kövеſd
őket, minek-utánna te bé-menvén
el-veſznek, és ne tudakozzál az ő
czeremóniájokról, mondván: A'
mint tiſzteltték ezek a' nemzetſé-
gek az ő iſteneket, úgy tiſztelem
én-is. * Így ne chelekedgyél a' te
Uraddal Iſteneddel. Mert mind azo-
kat az utálatoſságokat, mellyeket

" *Gen. 28. c. 14.*
† *Inf. 19. b. 8. Exo. 34. c. 24.*
" *Inf. 19. a. 1.*

gyűlől az Úr, chelekedték az ő isteneknek, áldozván a' fiokat és leányokat, és meg-égetvén tűzzel. * A' mit néked parancholok, chak azt chelekedgyed az Úrnak: se semmit hozzá ne tégy, se el ne végy abból.

XIII. Rész.

HA próféta támad közötted, vagy a' ki mongya hogy álmot látott, és jelt vagy chodát jövendől, * és megtörténik a' mit szóllott, és mongya néked; Mennyünk-el, és kövessünk idegen isteneket, kiket nem ismérsz, és szolgállyunk azoknak: * ne halgasd annak a' prófétának vagy álom-látónak beszédét: mert kísért titeket a' ti Uratok Istentek, hogy nyilván légyen ha szeretitek-e őtet vagy nem, tellyes szívetekből, és tellyes lelketekből. * A' ti Uratokat Istenteket kövessétek, és őtet féllyétek, és az ő parancholatit meg-őrizzétek, és szavát halgassátok: néki szolgállyatok, és hozzá ragaszkodgyatok. * Az a' próféta pedig vagy álom-költő meg-öletessék: mert szóllott hogy titeket el-fordítana a' ti Uratoktól Istentektől, ki titeket ki-hozott Egyiptus-földéből, és ki-szabadított titeket a' szolgálatnak házából: hogy el-tévelyítsen téged az útról, mellyet parancholt néked a' te Urad Istened: és vedd-el a' gonoszt közzüled. * Ha el akarja veled hitetni az atyád-fia, az anyádnak a' fia, vagy a' fiad vagy leányod, vagy a' feleséged melly az öledben vagyon, vagy a' barátod, kit szeretsz mint lelkedet, titkon mondván: Mennyünk-el, és szolgállyunk idegen isteneknek, kiket nem ismérsz te, sem az atyáid, * körös-körül minden nemzetségekben lévőknek, mellyek közel vagy távul-valók, a' földnek kezdetitől-fogva a' végéig; * ne engedgy néki, se ne halgasd, se szemed néki ne kedvezzen, hogy meg-kegyelmezz néki és el-titkollyad őtet, * hanem mingyárt meg-öld. "a' te kezed légyen elsőben rajta, és az-után az egész népveése kezét reá. * Meg-kövezteten ölettessék-meg; mert el akart téged vonni a' te Uradtól Istenedtől, ki téged Egyiptus-földéből a' szolgálatnak házából ki-hozott: * hogy az egész Izraël halván, féllyen, és semmi-képpen többé ne chelekedgyék valami hasonló dolgot. * Ha valamelybe a' városid-közzül, mellyeket a' te Urad Istened ád néked lakóúl, hallasz valakiket mondani: * Bélial fiai mentek-ki közzüled, és el-térítették az ő városok lakóit, és mondottak: Mennyünk-el, és szolgállyunk idegen isteneknek kiket nem ismértek: * értekezzél szorgalmatossan, és figyelmetessen; a' dologgnak nyilván-voltát meg-értvén, ha bizonyosnak találod a' mit mondanak, és ez útálatosságot chelekedettel el-végezték; * annak a' városnak lakóit mingyárt le-vágd fegyverélivel, és tőröld-el azt, és mind a' mik abban vannak, a' baromig: * a' házi-eszköz-is valami légyen, hord-öszve áz útzái közepire, és a' várassal égesd-meg: úgy hogy mindeneket meg-emészsz a' te Uradnak Istenednek, és légyen örök halom. meg ne építteslék többé, * és abból az átokból semmi ne ragadgyon kezedhez: hogy el-térjen az Ur az ő búsulásának haragjától, és könyörűllyön rajtad, és meg-sokasíttson téged a' mint meg-eskütt az atyáidnak. * mikor a' te Uradnak Istenednek szavát hallandod, megőrizvén minden parancholatit, mellyeket én ma parancholok néked, hogy chelekedgyed a' mi kedves a' te Urad Istened színe-előtt.

XIV. Rész.

LEgyetek fiai a' ti Uratoknak Istenteknek: meg ne metéllyétek se meg ne kopaszíttsátok magatokat a' halottért. * "mert szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek: és téged választott hogy kivált-képpen-valo népe légy, minden nemzetségek-közzül mellyek a' földön vannak. * † Meg ne egyétek a' tisztátalanokat. * Ez az állat mellyet kell ennetek: az ökröt, és juhot, és kechkét, * szarvast és vad-kechkét, bialt, vad-bakot, pygarguſt, oryxet, kamelo-pardalust. * Minden állatot, melynek két-felé hasatt a' körme és kérőt rág, megegyetek. * Azokból pedig, mellyek

"Inf. 17. b. 7.

"Sup. 7. a. 6. Inf. 26. d. 18. † Lev. 11. a. 4.

Deut. 13.

kérőt

kérőt rágnak, és a' körmök nem hasatt, nem kell meg-ennetek, úgymint a'tevét,a'nyúlat,a'tengeri nyúlat: ezek mivelhogy kérőt rágnak, és a' körmök nem hasatt, tisztátalanok légyenek néktek. * A' disznó-is, mivelhogy hasatt-körmű, és kérőt nem rág, tisztátalan légyen: azok húsát meg ne egyétek, és dögöket ne illessétek. * Ezeket egyétek mind azok-közzűl mellyek a' vízben laknak: A' mellyeknek szárnyok és héjok vagyon, meg-egyétek: *a' mellyek szárny és hej-nélkűl vannak, meg ne egyétek, mert tisztátalanok. * Minden tiszta madarakat meg-egyétek. *A' tisztátalanokat meg ne egyétek: A' sast tudn'illik, és a' grifet, és a' tengeri sast, * az ixiont, és keselyűt, és a' kányát az ő neme-szerént: * és semmit holló nemből-valót, * és a' sztruczot, és az éjeli-baglyot, és a' líboczot, és az ölyvet az ő neme-szerént: * a' gémet és hattyút, és az Egyiptziai gólyát, * és a' búrt, a' porfiriont, és éjeli-varjat, * a' gődént, és a' karádriust, mindeniket az ő nemével: a' bűdös-babukot-is és a' denevért. * És mind a' mi chúsz-mász, és szárnya vagyon, tisztátalan légyen, és meg ne egyétek. * Mindent a' mi tiszta, meg-egyetek. * Valami pedig döggel hólt, abból ne egyetek. A szarándoknak, a' ki kapudon-belől vagyon, adgyad hogy meg-egye, vagy add-el néki: mert te szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek. "Ne főzd a' godolyét az annya tejében. * Tized-részét válazd-el minden gyűmölchidnek mellyek a' földben teremnek minden esztendőben, * és egyed a' te Urad Istened színe-elől, a' helyen, mellyet választ hogy ott hivasék segétségűl az ő neve, tizedét a' te gabonádnak, és borodnak, és olajodnak, és a' chordáidból, és a' juhaidból az első fajzásokat: hogy tanúllyad félni a' te Uradat Istenedet minden időben. * Ha pedig meszszebb lészen az út, és a' hely mellyet a' te Urad Istened választ, és téged meg-áld, és mind oda nē viheted ezeket: *add-el mind, és tedd pénzé, és vidd-el kezedben, és menny a' helyre, mellyet a' te Urad Istened választ: * és azon pénzen végy valami néked tettszik, akár chordákból, 's akár juhokból, bortis és részegithetőt, és mindent a' mit a' lelked kíván: és egyél a' te Urad Istened-előtt, és vigadgy te és a' te házad: * és a' Levíta ki a' kapudon-belől vagyon: meg-lásd hogy el ne hadd őtet, mert ninch egyéb része örökségedben. * Harmad esztendőben válaszsz-el más dézmát mindenekből mellyek néked teremnek az időben: és rakd az ajtóidon-belől. * És el-jő a' Levíta kinek veled ninch egyéb része sem öröksége, és a' szarándok és az árva és az özvegy, kik a' kapuidon-belől vannak; és egyék-meg 's elégedgyenek-meg: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened kezeidnek minden munkáiban mellyeket chelekeszel.

XV. Rész.

A' hetedik esztendőben adgy szabadságot, * melly illyen rendel tartassék: A' kinek valamivel adós jo akarója vagy felebaráttya és attyafia, meg nem kérheti, mert az Úr szabadságának esztendeje. * A' szarándoktól és jövevéntől meg-kérjed: polgártársodtól, és rokonodtól meg nem kérheted. * És szükölködő, 's küldús tellyességgel ne légyen köztetek: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened a' földön, mellyet ád néked örökségűl. * De úgy, ha halgatod a' te Urad Istened szavát, és meg-őrized mind a' miket hagyott, és a' miket én ma parancholok néked, meg-áld téged, a' mint megigérte. * Sok népeknek ádsz kőltsön, és te senkitől nem vészsz kőltsönt. Sok nemzetségeken uralkodol, és rajtad senki nem uralkodik. * Ha valaki az atyád-fiai-közzűl, kik váraſod kapuin-belől laknak, a' földön mellyet a' te Urad Istened ád néked, szegénységre jút: meg ne keményittsed a' te szivedet, se meg ne vonnyad kezedet, * hanem nyisd-meg azt a' szegénnek, "és adgy kőltsön, a' mi-nélkűl látod szükölködni. * Meg-lásd, hogy talám alattomban istentelen gondolatod ne légyen, és mongyad szivedben: El-közelget a' szabadságnak hetedik esztendeje: és el-fordittsad szemeidet a' szegény atyádfiáról, nē akarván néki kőltsön adni a' mit kíván: hogy ne kiáltson ellened az Úrhoz, és bűnödre légyen.

" Exod. 23. d. 19. 34. c. 26.

" Mat. 5. d. 42. Luc. 6. c. 34.

* Hanem adgy néki: és ne chele- 10
kedgyél ſemmit chalárdúl az ő ſzűk-
ſéginek meg-kűnnyebbítéſében:
hogy meg-álgyon téged a' te Urad
Iſtened minden időben, és minde-
nekben mellyekre kezedet nyújtod.
" Mat. 26. a. 10. * " A' ſzegények el nem fogynak la- 11
kó-főldedről: azért parancholom
néked, hogy fel-nyiſd kezedet a'
ſzűkőlkődő atyád-fiának és ſzegény-
" Exod. 21. a. 2. Iere. 34. c. 14. nek, ki veled lakik a' Főldőn. * "Mi- 12
kor néked el-adatik a' Żido férfiu
vagy aſzſzony atyád-fia, és hat eſz-
tendeig ſzolgál néked; a' hetedik
eſztendőben bocháſd őtet ſzaba-
don: * és a' kit ſzabadſággal meg- 13
ajándékozſz, ne bocháſd űreſſen:
* hanem adgy útra-valót néki nyá- 14
jáidból, és ſzérődből, és ſajtódból,
mellyekkel a' te Urad Iſtened meg-
áld tégedet. * Meg-emlekezzél 15
hogy te-is ſzolgáltál Egyiptus-fől-
dében, és meg-ſzabadított téged
a' te Urad Iſtened, és azért paran-
cholok én moſt néked. * Ha pe- 16
dig mongya: Nem akarok ki-
menni: mivelhogy ſzeret téged, és
a' házadat, és érzi hogy jól vagyon
nálad: * végy egy árrat, és fúrd- 17
által a' fűlét a' házad ajtaja-kőzőtt,
és ſzolgállyon néked őrőkké. a'
ſzolgálóval-is haſonló-képpen che-
lekedgyél. * Ne fordítſd-el ró- 18
lok ſzemeidet, mikor ſzabadon
bochátod őket: mert béreſnek ju-
talma-ſzerént hat eſztendeig ſzol-
gált néked: hogy meg-álgyon té-
ged a' te Urad Iſtened minden dol-
gaidban mellyeket chelekeſzel. * 19
Az első fajzatok-kőzzűl, mellye-
ket a' chordákban ellenek, és a' ju-
haid-kőzzűl valami hím, a' te Urad-
nak Iſtenednek ſzentellyed. Ne
dolgozzál a' tehén első tenyéſzéſén,
és meg ne nyírd a' juhok első faj-
záſit. * A' te Urad Iſtened ſzíne- 20
előtt edd-meg azokat eſztendőn-
ként, a' helyen mellyet az Úr vá-
" Lev. 22. c. 20. Eccli. 35. b. 14. laſzt, te és a' te házad. * "Ha pedig 21
makulája léſzen, vagy ſánta, vagy
vak, vagy valami réſzében rút, vagy
bénna, ne áldoztaſsék a' te Urad-
nak Iſtenednek. * hanem a' vára- 22
ſod kapuin-belől edd-meg azt:
mind a' tiſzta 's mind a' tiſztátalan
eggy-aránt egyék azokat, mint a'
vad-kechkét és a' ſzarvaſt. * Chak 23
azt tarts-meg, hogy azok vérét meg

ne egyed, hanem a' főldre őntſed
mint a' vizet.

XVI. Rész.

1 A Viſelly gondot az új gabonák
hólnapjára, és a' tavaſz első
idejére, hogy Fáſét ſzerezz a'
te Uradnak Iſtenednek: mert
abban a' hólnapban hozott-ki té-
ged a' te Urad Iſtened Egyiptusból
éjjel. * És áldozzál Fáſét a' te Urad-
nak Iſtenednek juhokból, és őkrők-
ből a' helyen, mellyet a' te Urad
Iſtened válaſzt, hogy ott lakjék az ő
neve. * Ne egyél azon kováſzos
kenyeret: Hét nap egyed kováſz-
nélkűl a' ſanyargatás kenyerét, mert
félelemmel jőttél-ki Egyiptusból:
hogy meg-emlekezzél a' te Egyip-
tusból-valo ki-jővéſed napjáról,
egéſz életednek napjain. * Semmi
határidban kováſz ne láttaſſék hét
napig, és ne maradgyon reggelig
annak húſában a' mit áldoztatok
első nap eſtve. * Nem áldozhatſz
B Fáſét a' váraſidnak akár-mellyikébé,
mellyeket a' te Urad Iſtened ád né-
ked; * hanem a' helyen, mellyet a'
te Urad Iſtened válaſzt, hogy ott
lakjék az ő neve: áldozzad a' Fáſét
eſtve nap-nyúgatkor, mikor ki-
jőttél Egyiptusból: * És ſűſd-meg,
és edd-meg a' helyen, mellyet a'
te Urad Iſtened válaſzt, és reggel
fel-kelvén menny a' te ſátoridba. *
Hat nap egyél kováſztalant: és a'
hetedik napon, mivelhogy a' te
Urad Iſtened gyűlekőzete, dolgot
ne tégy. * Hét hetet ſzámlálly ma-
gadnak a' naptól-fogva mellyen a'
ſarlódat vetéſedbe bochátod. * és
meg-illyed a' hetek innepe napját
a' te Uradnak Iſtenednek, a' kezed-
nek ſzabad ajándékát mellyet bé-
mutaſs a' te Urad Iſtened áldáſa-ſze-
rént: * és vígan lakjál a' te Urad Iſ-
tened-előtt, te, a' fiad és a' leányod,
a' ſzolgád és a' ſzolgálód, és a' Le-
víta ki kapudon-belől vagyon, a'
jővevény, és árva, és őzvegy, kik
veletek laknak: a' helyen mellyet
válaſzt a' te Urad Iſtened, hogy ott
lakjék az ő neve: * és meg-emle-
kezzél hogy ſzolga vóltál Egyiptuſ-
ban: és meg-őrizd 's meg-chelekedd
a' mik meg-parancholtattak. * A' ſá-
torok innepét-is meg-illyed hét
nap, mikor bé-gyűjtőd a' ſzérőből

Deuter. 15. 16.

és ſaj-

és sajtóból gyümölcsidet: * és vigan lakjál innepeden, te, a' te fiad és leányod, a' te szolgád és szolgálód, a' Levita-is és a' jövevény, az árva és az özvegy kik a' kapudon-belől vannak. * Hét nap illyed a' te Uradnak Istenednek az innepeket, a' helyen mellyet az Úr választ: és meg-áld téged a' te Urad Istened minden gabonáidban, és kezeidnek minden munkájában, és vigasságban légy. * Három úttal jelennyék meg esztendőben minden férfiad a' te Urad Istened színe-előtt, a' helyen mellyet választ: a' kovásztalanok innepén, a' hetek innepén, és a' sátorok innepén. " Ne jelennyék üresen az Úr-előtt: * Hanem ki-ki vigyen értekéhez-képest, az ő Ura Istene áldása-szerént, mellyet ád néki. * Bírákat és tanitókat rendelly minden kapuidban, mellyeket a' te Urad Istened ád néked, minden nemzetségid-szerént: hogy itéllyék a' népeket igaz itélettel, * és egy-felé se hajollyanak. " Személyt ne válogass, sene végy ajándékokat: mert az ajándékok megvakittyák a' bölcsek szemeit, és el-fordittyák az igazak szavát. * Igazán kövesséd a' mi igaz: hogy élly, és bírjad a' Földet, mellyet a' te Urad Istened ád néked. * Ne plántály berket, és semmi fát a' te Urad Istened óltára-mellett. * Se ne chinálly magadnak se ne emelly állóképet: mellyeket gyülöl a' te Urad Istened.

"*Exod. 23. c. 15. & 34. c. 20.*
"*Sup. 1. c. 17. Lev. 19. c. 15. Exo. 23. b. 8. Eccli. 20. d. 31.*

14 halván szorgalmatossan tudakozol, és bizonynak találod lenni, és az
5 útálatosság meg-lött Israëlben: * vidd-ki a' férfiat és aszszony'állatot, kik a' szertelen nagy gonosságot
15 chelekedték, a' te váradod kapuihoz,
6 és meg-köveztessenek. * " Két vagy három tanúnak mondására hallyon-meg a' ki meg-ölettetik. Senki meg ne ölettessék, egy mond-
7 ván bizonyságot ellene. * A' ta-
16 B núk keze öllye-meg őtet először, és a' több népnek keze utólsor-
D vettessék reá: hogy el-vedd a' go-
8 nosszt közzüled. * Ha látod hogy nehéz és kétséges itélet vagyon nálad, vér és vér, ügy és ügy, pok-
17 losság és poklosság-között; és látod a' te kapudon-belől a' bírák szavát külömbözni: kelly-fel, és menny-
18 fel a' helyre mellyet a' te Urad
9 Istened választ. * " És menny a' Lévi nemből-valo papokhoz, és a' bíróhoz, ki azon időben léend: és kérdezkedgyél tőlök, kik meg-jelentik néked az itéletnek igasságát.
10 * És chelekedd-meg valamit mondanak a' kik gond-viselők a' helyen mellyet az Úr választ, és
20 11 meg-tanítnak tégedet * az ő törvénye-szerént; és kövesd az ő itéleteket. és ne hajolly se jobra se-
21 12 balra. * A' ki pedig kevélykedik, nem akarván engedni a' pap parancholattyának, ki azon időben
22 C szolgál a' te Uradnak Istenednek, és a' bíro végezésének; meg-hallyon az az ember, és vedd-el a' go-
13 nosszt Israëlből: * és az egész nép halván, féllyen, hogy senki az után kevélységből fel ne fuvalkod-
1 14 gyék. * Midőn bé-mégy a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád
A néked, és bírod azt, és abban la-
2 kol, és mondod: Királt választok magamnak, a' mint minden nem-
15 zetségeknek körös-körül vagyon: * azt rendeld a' kit a' te Urad Istened választ az atyád-fiai-közzül. Nem
16 tehetsz más nemzetség-béli embert királlyá, a' ki nem atyád-fia. * És mikor választva lészen, ne sokasittson
3 D magának lovakat, se visszza ne vigye a' népet Egyiptusba, a' lovagok számában fel-fuvalkodván, fő-képpen mint-hogy az Úr meg-parancholta
4 néktek, hogy semmi-képpen többé
17 azon úton meg ne térjetek. * Ne lé-

"*Inf. 19. d. 15. Mat. 18. b. 16. 2. Cor. 13. a. 1. Sup. 13. c. 9.*
"*2. Par. 19. c. 20.*

gyen sok felesége, kik magokhoz édesgessék az ő szívét, se ezüstnek se aranynak igen nagy sommája. *Minek-utánna pedig az ő országának székiben ül, könyvbe írja magának e' törvénynek Mását, a' Lévi nemzetségéből-valo papoktól vévén a' példa-írást, *és nála légyen, és olvasa azt életének minden napjain, hogy tanúlja félni az ő Urát Istenét, és meg-őrizni az ő igéit és czeremóniáit, mellyek a' törvényben parancholva vannak. * Se szíve fel ne emelkedgyék kevélységre az attyafiai-fölibe, se ne hajollyon jobra vagy balra, hogy sok ideig országollyon ő, és a' fiai Israëlen.

XVIII. Rész.

Sup. 10. b. 9. Num. 18 c. 20. 1. Cor. 9. b. 13.

NE légyen a' papoknak, és Levitáknak, és mind abból a' nemzetségből-valóknak, részek és örökségek a' több Israëllel; mert az Úr áldozatit és ajándékit észik, * és semmit egyebet ne vegyenek az attyok-fiai örökségéből: mert az Úr maga az ő örökségek, a' mint szóllott nékik. * Ez légyen a' papok igassága a' néptől, és azoktól kik áldozatokat visznek: akár ökröt 's akár juhot öllyenek, adgyák a' papnak a' lapoczkáját és gyomrát: * a' gabona, a' bor, és az olaj zengéjét, és a' gyapjú részét a' juhok nyiréséből. * Mert őtet választotta a' te Urad Istened minden nemzetségidből, hogy állyon, és szolgállyon az Úr nevének ő, és a' fiai örökké. * Ha ki-jövend a' Levita a' városidnak valamellyikéből az egész Israël-közzül a' melyben lakik, és el akar menni, kivánván a' helt mellyet az Úr választ; * szolgállyon az ő Ura Istene nevében, a' mint minnyájan az ő Levita attyafiai, kik azon időben az Úr-előtt állanak. * Az eledeleknek azon részét vegye, a' mellyet a' többi-is: azon-kivül, a' mi az ő városában atyai örökségből őtet illeti. * Midőn bé-megy a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked, meg-láss hogy ne akard követni azoknak a' nemzetségeknek utálatosságit. *† se ne találtassék benned, a' ki fiát, vagy leányát által-vívén a' tűzön, tisztittsa: vagy a' ki jövendő-mondóktól

"Num. 18. c. 21.

† Lev. 20. d. 27.

tudakozzék, és álmokra 's madár-szólláskra vigyázzon, * se ne légyen varázló, se bű-bájos, se a' ki a' nézőktől, se a' jövendőlőktül tanátsot kérdgyen, "vagy a' halottaktól kérdezzen igasságot: * mert mind ezeket útállya az Úr, és efféle vétkekért el-törli őket bé-meneteledkor.. * tekélletes légy, és makula-nélkül a' te Uraddal Istened. * E' nemzetek, mellyeknek földét fogod bírni, a' madár-szóra vigyázókat és a' jövendőlőket halgattyák: te pedig a' te Uradtól Istenedtől más-képpen taníttattál. *† PRORÉTÁT támasztt te-néked a' te Urad Istened a' te nemzetségedből és az atyád-fiai-közzül mint engem: azt halgassad, * a' mint kérted a' te Uradtól Istenedtől † a' Hóreben, mikor a' gyüleközet bé-gyűlt, és mondottad: Nem hallom többé az én Uram Istenem szavát, és ez igen nagy tüzet többé nem látom, hogy meg ne hallyak. * És monda az Úr nékem: Jól szóllottak mindenekben. * † Hozzád hasonlo Profétát támasztok nékik az attyok-fiai-közzül; és az én igéimet annak szájába adom, és meg-mongya nékik mind a' miket ő-néki parancholok. * a' ki pedig annak szavát, mellyet az én nevemben szóll, halgatni nem akarja, én lészek bosszú-állója. * Az a' próféta pedig, a' ki kevélységtől megvesztven azokat akarja szóllani az én nevemben, a' miket én nem parancholtam néki hogy mondana, vagy idegen istenek nevében, meg-öletessék. * Hogy-ha alattomban-valo gondolattal felelsz: Mi módon értsem-meg az igét, mellyet az Úr nem szóllott? * e' légyen jeled: A' mit az Úr nevébe jövendől az a' próféta, és meg nem történik: azt az Úr nem mondotta, hanem lelkének fel-fuvalkodásából költötte a' próféta: és azért ne félly tőle.

† Exod. 20. d. 21.

† Ioan. 1. g. 45. Act. 3. d. 22.

† Ioan. 1. g. 45.

XIX. Rész.

MIkor el-veszti a' te Urad Istened a' nemzetségeket, kiknek földét néked adgya, és bírod azt, és városiban 's házaiban lakol: * "három várost válasszsz magadnak a' Föld-közepett, mellyet a' te Urad

"Num. 35. b. 10 Ios. 20. a. 2.

Iſtened ád te-néked ȯrȯkſégűl, *el- 3
kéſzítvén ſzorgalmatoſon az útat:
és három egy-arányu réſzre oſzſzad
Fȯldednek minden tartományát:
hogy kȯzel légyen a' hová ſzalad-
haſson a' ki gyilkoſságért bújdoſik.
* Ez légyen a' bújdoſo gyilkos tȯr- 4
vénye, kinek életét meg kell tartani:
A' ki meg-ȯli felebaráttyát tudatla-
núl, és meg-bizonyodik hogy teg-
nap's tegnap-elȯtt ſemmi gyűlőlſé-
ge ȯ-ellene nem vólt; * hanem el- 5
ment véle egyűgyű-képpen az er-
dőre fát vágni, és a' fa-vágásban a'
fejſze ki-ſzalad kezéből, és a' nyelé- B
ből ki-eſett vas az ȯ baráttyát űti,
és meg-ȯli: ez a' felyűl meg-mon-
dott váraſoknak eggyikébe fuſson,
és éllyen: * hogy valami-képpen 6
annak attyafia, a' kinek vére ki-on-
tatott, a' bánattól ȯſztȯnȯztetvén,
ne kergeſse őtet, és meg ne fogja
ha meſzſzebb út léſzen, és meg ne
ȯllye annak lelkét, a' ki nem mélto
a' halálra: mert meg nem bizonyo-
dik hogy az-elȯtt valami gyűlőlſége
lȯtt vólna az-ellen a' ki meg-ȯletett.
* Az-okáért parancholom néked, 7
hogy egy-máſtól egyenlő-kȯzű há-
† Gen. 28. c. 14. rom váraſt rendelly. *† Mikor pe- 8
dig hátaridat ki-terjeſzti a' te Urad
Sup. 12. c. 20. Iſtened, a' mint meg-eſkűtt az atyá-
idnak, és néked adgya az egéſz Föl-
Exo. 34 c. 24. det, mellyet nékik igért, (* de úgy 9
ha meg-őrized az ȯ parancholatit, és
meg-chelekeſzed a' miket ma paran-
cholok néked, hogy ſzereſsed a' te
Uradat Iſtenedet, és járj az ȯ útain
minden időben) adgy hozzá más há-
rom váraſt-is, és a' felyűl meg-mon-
dott három váraſnak ſzámát kettőz-
teſd: * hogy ne ontaſsék ártatlan vér 10
a' Föld kȯzepett, mellyet a' te Urad C
Iſtened ád néked ȯrȯkſégűl, hogy ne
† Num. 35. c. 20 légy bűnȯs a' vérben. *† Ha ki pedig 11
gyűlőlvén az attyafiát, ólálkodik éle-
te-után, és reá támadván meg-veri
őtet, és meg-hal, és bé-ſzalad a'
felyűl meg-mondott váraſoknak
eggyikébe: * kűlgyenek-el a' váras 12
vénei, és vonnyák el-őtet az óltalom helyéről, és adgyák annak attyafia kezébe, a' kinek vére ki-ontatott, és hallyon-meg. * Ne kȯnyȯ- 13
rűlly rajta, és vedd-el az ártatlan
vért Iſraëlből, hogy jól légy. * Fel 14
ne vedd, és máſuvá ne vidd a' fele-
barátod határit, mellyeket az előb-
benyiek vetettek a' te ȯrȯkſégedben,
mellyet a' te Urad Iſtened ád né-
ked a' Földȯn, mellyet ȯrȯkſégűl
15 véſzſz. * "Ne állyon egy tanu va- "Sup.
D laki-ellen, akár-minémű bűn és vé- 17. a. 6.
tek légyen-is: hanem két vagy há- Mat. 18
rom tanúnak ſzája-valláſán állyon- b. 16.
16 meg minden ſzó. * Ha hamis tanú 2. Cor.
álland ember-ellen, vétekről vádol- 13. a. 1.
17 ván őtet, * állyanak mind ketten az Sup. 13.
űgyeſek az Úr-eleibe, a' papok és bí- c. 9.
rák ſzíne-elȯtt kik azokban a' napok-
18 ban léſznek. * "És mikor igen ſzor- "Dan.
galmatoſon meg-vizgálván, fel-ta- 13. g. 62.
lállyák a' hamis tanút hogy hazugſá-
19 got mondott az attyafia-ellen: * fi-
zeſsenek néki a' mint az attyafiával
gondolt chelekedni, és vedd-el a'
20 gonoſzt kȯzzűled: * hogy halván
a' tȯbbi félelmek légyen, és ſemmi-
képpen ollyant ne meréſzlyenek
21 chelekedni. * Ne kȯnyȯrűlly rajta, † Exod.
† hanem lélekért lelket, ſzemért 21. e. 23.
ſzemet, fogért fogat, kézért kezet, 24.
lábért lábat kȯveſs. Lev. 24
c. 19.
Mat. 5.
f. 39.

XX. Rész.

1 HA hadba mégy ellenſégid-
A ellen, és látod a' lovago-
kat és ſzekereket, és az el-
lenſéges hadnak nagyobb
ſokaſágát hogy-ſem néked légyen,
ne félly tőlők: mert a' te Urad
Iſtened veled vagyon, ki téged ki-
2 hozott Egyiptus-földéből. * Már
pedig el-kȯzelgetvén a' harcz, a' pap
a' ſereg-elȯtt állyon, és így ſzóllyon
3 a' népnek: * Hallyad Iſraël, tí ma a'
tí ellenſégtekkel meg-űtkȯztȯk, meg
ne ijedgyen ſzívetek, ne féllye-
tek, helyt állyatok, ſe meg ne ret-
4 tennyetek tőlők: * mert a' tí Ura-
tok Iſtentek kȯzȯttetek vagyon, és
érettetek harczol az ellenfég-ellen,
hogy ki-mentſen títeket a' veſze-
5 delemből. * A' hadnagyok-is, ſe-
regen-ként a' had halláſára meg-
kiáltſák: "Kichoda az ember a' ki "1. Ma.
új házat épített, és nem kezdett 3. g. 56.
benne lakni? mennyen-el, és tér-
jen házába: hogy talám meg ne
hallyon a' harczon, és más lakjék
6 abban. * Kichoda az az ember a' ki
ſzőlőt plántált, és még azt nem
tette kȯzȯnſégeſsé, a' melyből
mindeneknek ſzabad légyen enni?
mennyen-el, és térjen házába: hogy

talám meg ne hallyon a' harczon, és más ember állyon tiſztibe. * Kichoda az ember, a' ki féleſéget jegyzett magának, és azt el nem vette? mennyen-el, és térjen az ő házába, hogy talám meg ne hallyon a' harczon, és más ember vegye azt. * Ezeket meg-mondván a' többitis hozzá adgyák, és ſzóllyanak a' † *Indic. 7. a. 3.* népnek: † Kichoda a' félelmes ember, és rettegő ſzívű? mennyen-el, és térjen házába, hogy meg ne rettentſe az ő attyafiainak ſzíveit, a' mint ő félelemmel meg-rettent. * És mikor halgatnak a' ſeregeknek hadnagyi, és a' ſzóllásban véget vetnek, ki-ki a' harczra kéſzíttſe az ő choportit. * Mikor valamelly várast mégy meg-venni, előſzör békeſséggel kínállyad azt. * Ha békévéſzi, és meg-nyittya te-néked a' kapukat; az egéſz nép, a' ki benne vagyon, meg-tartaſsék, és ſzolgállyon te-néked adó-fizetéſsel. * Ha pedig ſzövetſéget nem akar ſzerzeni, és hadat kezd te-ellened, víjad azt. * És midőn azt a' te Urad Iſtened a' te kezedbe adgya, öld-meg valami férfiúi nem abban vagyon, a' fegyver élivel, * az aſzſzony'állatokon és gyermekeken, barmokon, és egyebeken-kivűl mellyek a' várasban vannak. Minden prædát a' hadnak oſzſz, és egyél az ellenſégid ragadományiból, mellyeket a' te Urad Iſtened ád néked. * Ekképpen chlelekedgyél minden váraſokkal, mellyek te-tőled igen távúl vannak, és nem azok a' váraſok-közzűl-valók, mellyeket örökſégűl véſzſz. * Azokban pedig a' váraſokbã mellyek te néked adatnak, tellyeſséggel ſenkit ne hadgy élni: * hanem öld-meg a' fegyver élivel, a' Hetæuſt tudn'illik, és Amorræuſt, és Kananæuſt, a' Ferezæuſt, és Hevæuſt, és Jebuſæuſt, a' mint parancholta te-néked a' te Urad Iſtened; * hogy talám ne tanittſanak titeket minden útálatoſságokat chelekedni, mellyeket ők chelekedtenek az ő iſteneknek: és ne vétkezzetek a' tí Uratok Iſtentek-ellen. * Mikor a' várast ſok ideig meg-ſzállod, és erőſségekkel környűl-véſzed hogy meg-vegyed azt, le ne vágd a' fákat mellyekről ehetni, ſe fejſzékkel körös-körűl el nem kell puſztítanod a' tartománt: mert fa az, és nem ember, és az ellened-hadakozóknak ſzámát nem öregbítheti. * A' mellyfák pedig nem gyümölchözők, hanem vadak, és egyéb ſzükſégekre alkolmatoſok, vágd-le, és chinálly meſterſéges hadi eſzközöket, míg meg-vegyed a' várast, mellyelened hadakozik.

XXI. Rész.

MIkor meg-öletett ember teſte találtatik a' földön, mellyet a' te Urad Iſtened ád te-néked, és nem tudhattyák ki légyen a' gyilkos; * mennyenek-ki a' vének, és a' bíráid, és mérjek-meg a' meg-hólt teſtnek helyétől a' környűl-valo váraſoknak közit: * és a' mellyet látnak a' többinél közelbnek, annak a' váraſnak vénei vegyenek egy űſzőt a' chordából, mellyigát nem vont, ſem földet eke-vaſsal nem ſzántott, * és vigyék azt egy kemény és kövés völgybe, mellyſoha meg nem ſzántatott, és bé-nem vettetett: és abban vágják-el az űſzőnek nyakát: * és mennyenek oda a' papok a' Lévi fiai, kiket a' te Urad Iſtened válaſzt hogy ſzolgállyanak néki, és áldomáſt adgyanak az ő nevében, és azoknak ſzavára itélteſsék-meg minden dolog, és valami tiſzta, vagy tiſztátalan. * És mennyenek annak a' váraſnak vénei a' meg-ölthöz, és moſsák-meg az ő kezeket az űſző-fölött, mellyen a' völgyben meg-öletett, * és mongyák: A' mi kezeink e' vért ki nem ontották, ſem ſzemeink nem látták. * légy kegyelmes a' te népednek Iſraëlnek, mellyet meg-ſzabadítottál Uram, és ne tulajdonittſad az ártatlan vért a' te népednek Iſraëlnek. És el-vétetik rólok a' vérnek bűntetéſe: * te pedig idegen léſzſz az ártatlannak vérétől, mellyki-ontatott, midőn meg-chelekeſzed a' mit az Úr parancholt. * Ha harczra ki-mégy a' te ellenſégid-ellen, és a' te kezedbe adgya azokat a' te Urad Iſtened, és fogva viſzed, * és látſz a' rabok-között ſzép aſzſzony'állatot, és meg-ſzereted őtet, és feleſégűl akarod venni, * vidd házadba őtet: ki nyírje-el a' haját, és meſse-el a' körmeit, * és veſse-le a' ruhát, mellyben meg-fogatott: és a' te házadban maradván, ſiraſsa az ő attyát és anyát

Deut. 20. 21.

nyát egy hólnapig: és annak-utánna menny-bé hozzája, és hálly véle, és légyen te feleséged. * Ha pedig az-után nem tetszik a' te lelkednek, bochásd-el őtet szabadon, se pénzen el nem adhatod, se hatalommal el nem nyomhatod: mert meg-aláztad őtet. * Ha embernek két feleſége léſzen, eggyik ſzerelmes, és a' másik gyűlölséges, és magzatokat szűlnek tőle, és az első-szűlött a' gyűlölségesnek fia léſzen, * és el akarja az örökséget az ő fiai-között osztani: nem teheti a' szerelmesnek fiát első-szűlötté, és fellyeb-valóvá a' gyűlölségesnek fiánál, * † hanem a' gyűlölségesnek fiát ismérje első-szűlöttének, és adgyon annak mindenéből két részt: mert az ő magzatinak kezdeti az, és őtet illeti az első-szűlötség. * Ha valamelly ember, vakmerő és engedetlen fiat nemz, a' ki az attya vagy anya parancholattyát nem halgattya, és meg-dorgáltatván engedni nem akar: * ragadgyák-meg őtet, és vigyék annak a' városnak véneihez, és az itéletnek kapujához, * és mongyák azoknak: Ez a' mi fiúnk engedetlen és vakmerő, a' mi intésinket meg-veti, tobzódásokat követ, és paráznaságot, és lakodalmokat: * kővezze-meg őtet a' város népe: és hallyon-meg, hogy el-vegyétek a' gonoszt közzűletek, és az egész Iſraël halván meg-félemlyék. * Mikor ember halálra-valót vét, és halálra itéltetvén fel-függeszteték az akasztó-fára: * ne maradgyon annak teſte a' fán, hanem azon nap el-temetteſsék: † mert az Istentől meg-átkoztatott a' ki a' fán függ: és semmi-képpen meg ne ferteztesd a' te Földedet, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked örökségül.

† 1. Par. 5. a. 1.

† Gal. 3. b. 13.

XXII. Rész.

Exod. 23. a. 4.

NE láſd az atyádfiának tévelgő ökrét vagy juhát, és elmenny mellőle: hanem vidd-meg az atyádfiának, * ha szinte nem közel-valo atyádfia-is, sem nem isméred őtet: vidd a' te házadhoz, és légyenek te-nálad, míglen meg-keresse azokat az atyádfia, és viszsza vegye. * Hasonló-képpen chelekedgyél a' szamárral, és a' ruhával, és az atyádfiának minden el-veszett marhájával: ha találod azt, el ne hadgyad mint idegent. * Ha látod az atyádfiának szamárát, vagy ökrét, hogy el-esett az úton; meg ne útáld, hanem emeld-fel véle. Ne öltözzék az aszszony'állat férfiúi ruhába, a' férfi se éllyen aszszony'állati ruhával: mert útálatos az Istennél a' ki ezeket chelekeszi. * Ha járván az úton, fán vagy földön madár fészket találsz, és az annyát a' fiain vagy tojáſán ülvén; ne fogd-meg azt eggyütt a' fiaival: * hanem erezd-el azt, meg-tartván a' fiait: hogy jól légy, és hoszszu ideig élly. * Midőn új házat épitesz, a' hejazatnak kerítést chinálly kőrös-kőrül; hogy vér ne ontaſsék a'te házadban, és vétkes ne légy más meg-chuszamodván, és nyakra-főre esvén. * Bé ne vesd a' te szőlődet külön-féle maggal: hogy a' veteméný-is mellyet vetettél, és a'mik a' szőlőből teremnek, eggyütt meg-ne szételteſsenek. * Ne szánts eggyütt ökrön és szamáron. * Ne öltözzél gyapjúból és lenből szőtt ruhába. * † Sinórokat chinálly a'széleken a' palástodnak négy szegletin, mellyel bé-födetel. * Ha valamelly férfiu feleséget vészen, és az-után meg-gyűlöli őtet, * és okokat keres mellyekért őtet el-bochássa, igen gonosz nevet költvén reá, és mongya; Ezt feleségül vettem, és bé-menvén hozzája nem találtam szűznek: * vegyék őtet az attya 's annya, és az ő szűzeſége jeleit magokkal vigyék a' városnak véneihez kik a' kapuban vannak: * és mongya az attya: Az én leányomat ennek adtam feleségül: kit mivelhogy gyűlöl, * igen gonosz névbe keveri, mondván: Nem találtam szűznek a' te leányodat: és ímé ezek a' leányom szűzeſégének jelei. teríttsék-ki a' ruhát a' városnak vénei-előtt: * és ragadgyák-meg ának a' városnak vénei a' férfiat, és verjék-meg őtet; * marasszszák annak-fölötte száz ezüſt sikluson, mellyeket adgyon a' leány attyának: mivelhogy igen gonosz nevet költött az Iſraël szűzéhez: és feleſége légyen, és el nem bocháthattya őtet az ő életének tellyes napjaiban. * Hogy-ha igaz a' mit szemére vét, és szűzeſség nem találtatott a'leánzóban: * az attya há-

† Num. 15. d. 38.

† Exod. 22. c. 17.

† Lev. 20. b. 11.

† Neh. 13. a. 2. Num. 22. a. 3.

zának ajtaján veſsék-ki őtet, és kő-
vezzék-meg a' váraſnak férfiai, és
hallyon-meg : mert gonoſságot
chelekedett Iſraëlben, hogy az attya
házánál paráználkodnék; és vedd-
† *Lev.* el a' gonoſzt kőzzűled. * † Ha va- 22
20. b. 11. lamelly férfi máſnak feleſégével hál;
mind a' kettő meg-hállyon, tudn'-
illik, a' házaſság-törő férfi és az aſz-
ſzony'állat: és vedd-el a' gonoſzt
Iſraëlből. * Ha valamelly férfiu 23
ſzűz leánzót jegyez magának, és azt
valaki a' városban talállya, és kő-
zősűl véle; * vidd-ki mind kettőt 24
annak a' váraſnak kapujához, és kő-
vezteſsének-meg: a' leánzo, mivel-
hogy nem kiáltott, holott a' váraſ- D
ban volt; a' férfiu, hogy meg-alázta
az ő felebárattyának feleſégét. és
vedd-el a' gonoſzt kőzzűled. * Ha 25
pedig a' mezőn talállya a' férfiu az
el-jegyeztetett leánzót, és meg-ra-
gadván kőzősűl véle, ő hallyon-
meg egyedűl; * a' leányzó ſemmit 26
ne ſzenvedgyen, ſem halálra nem
méltó: mert mi-képpen a' tol-
vaj fel-támad az attyafia-ellen, és
meg-őli annak lelkét; akképpen
ſzenvedett a' leánzó-is. * egyedűl 27
volt a' mezőn; kiáltott, és ſenki
jelen nem volt a'ki meg-óltalmazta
volna őtet. * Ha talállya a' férfiu 28
a' ſzűz leánzót, kinek ninchen mát-
kája, és meg-ragadván kőzősűl véle,
† *Exod.* és a' dolog tőrvényre kél: * † a'ki 29
22. c. 17. véle hált, adgyon a' leánzó attyának
őtven ezűſt ſikluſt, és légyen ő fe-
leſége: mert meg-alázta őtet: el nem
bocháthattya azt életének tellyes
napjain. * Ne vegye ember az ő at- 30
tyának feleſégét, ſe fel ne fődőzze an-
nak leplét.

XXIII. Rész.

AZ herélt, a' rontott vagy 1
ki-mettſzett golyóbiſu, és A
az el-mettſzett ſzemérem-
teſtű, ne mennyen az Úr
gyűlekőzetibe. * A' mamzer, az-az, 2
a' ki kurvától ſzűletett, ne mennyen
az Úrnak gyűlekőzetibe, tized ízig.
† *Neh.* * † Az Ammonita, és a' Moabita, ti- 3
13. a. 2. Num. zed íz-után ſe mennyenek az Úrnak
22. a. 5. gyűlekőzetibe, mind őrőkké: * mert 4
nem akarták ti-néktek előtőkbe jő-
ni kenyérrel és vízzel az úton, mi-
kor Egyiptusból ki-jőttetek: és
mivel ellened fogadták a' Béor fiat
Bálaámot Syriai Meſopotamiából, 5
hogy meg-átkozna tégedet: * és
B nem akarta a' te Urad Iſtened meg-
hallgatni Bálaámot, és az ő átkát
áldáſodra fordította, mivelhogy
ſzeretett tégedet. * Ne ſzerezz vélek 6
békeſséget, ſe jókat nékik ne kereſs
életednek tellyes napjaiban mind ő-
rőkké. * Ne útállyad az Idumæ- 7
uſt, mert atyádfia: ſe az Egyiptziuſt,
mert jővevény vóltál az ő földé-
ben. * A' kik tőlők ſzűlettetnek, 8
harmad ízen mennyenek az Úrnak
gyűlekőzetibe. * Mikor hadba mégy 9
ellenſégid-ellen, óltalmazd maga-
dat minden gonoſz dologtól. * Ha 10
olly ember léſzen kőzőttetek, ki éjeli
álomban meg-fertőztetett, men-
nyen-ki a' táborból, * és viſzſa ne jő- 11
jőn, minek-előtte eſtvére vízzel
meg-móſgyék: és nap-nyúgat
után jőjőn viſzſza a' táborba. * He- 12
lyed légyen a' táboron-kivűl, mely-
re ki-menny a' természetnek ſzűk-
ségire, * ásótskát hordozván az 13
C őveden. és mikor le-űlſz, ás kőrős-
kőrűl, és a' ki-ásott földel fődd-bé
* a' mitől meg-könnyebbettél (mert 14
a' te Urad Iſtened jár a' tábor-kő-
zőtt, hogy meg-ſzabadíttſon tége-
det, és kezedbe adgya a' te ellenſég-
gidet) és ſzent légyen a' te tábo-
rod, és ſemmi úndokſág ne láttaſ-
ſék abban, hogy el ne hadgyon té-
gedet. * Ne add ura kezébe a' ſzol- 15
gát, a' ki hozzád ſzalad. * lakjék 16
veled a' helyen, melly néki tetſzik,
és váraſidnak eggyikében meg-nyú-
godgyék: meg ne ſzomoríttſad ő-
tet. * Ne légyen kurva az Iſraël 17
leányi-kőzzűl, ſe kurvás az Iſraël
fiai-kőzzűl. A' kurva jutalmát, és az
eb árrát * bé ne mutaſd a' te Uradnak 18
Iſtenednek házában, akár-mi lé-
gyen a' mit fogadtál: mert útá-
latoſság mind a' kettő a' te Urad
Iſtened-előtt. * Kőltſőn pénzt ne 19
D ádgy uzórára az atyádfiának, ſe ga-
bonát, ſe akár-mi egyéb marhát:
* hanem az idegennek. Az atyád- 20
fiának pedig, uzora-nélkűl ádgyad
azt kőltſőn a' mi-nélkűl ſzűkőlkő-
dik: hogy meg-álgyon tégedet a'
te Urad Iſtened minden dolgodban
a' Földőn, mellyet bírni mégy. * Mi- 21
kor fogadáſt téſzſz a' te Uradnak
Iſtenednek, ne késsél meg-adni: mert
meg-keresi azt a' te Urad Iſtened. és

ha kéſel, bűnnek tulajdoníttatik néked. * Ha nem akarſz fogadáſt tenni, bűn-nélkül léſzſz. * A' mi pedig egyſzer ki-jőtt az ajakidon, meg-tartſad, és meg-chelekedgyed a' mint fogadtad a' te Uradnak Iſtenednek, tulajdon akaratodból-is ſzáddal-is ſzóllottál. * Be-menvén a' te felebarátod ſzőlőjébe, egyél ſzőlőt a' mennyi néked tetſzik: de ki ne vígy veled. * Ha a' barátod gabonajába mégy, ſzaggaſs gabona-fejeket, és kezeddel torzold-ki, de ſarlóval ne araſd.

22 23 24 25

XXIV. Rész.

Mat. 5. c. 32. 19. a. 7. Mar. 10 a. 4.

HA valamelly ember feleſéget véſzen, és nála léſzen, és nem talál kedvet ſzemei-előtt valami rútſágért: írjon válás-levelet, és adgya kezébe, és bochâſsa-el azt házától. * És midőn ki-menvén más férjhez mégyen, *és az-is el-gyűlöli őtet, és válás-levelet ád néki, és el-bochâttya házától, vagy pedig meg-hal: az elebbi férje * nem veheti őtet viſzſza feleſégűl: mert meg-ferteztetett, és útálatoſsá lőtt az Ur-előtt: bűnbe ne ejtſed Földedet, mellyet a' te Urad Iſtened ád néked bírnod. * Mikor ember minap vőtt feleſéget, ne mennyen hadba, ſe valami kőzönſéges terh reá ne vetteſsék, hanem ſzabadon vétek-nélkül házában légyen, hogy egy eſztendeig vígadgyon feleſégével. * Ne vedd zálogúl az alſó, és felſő malom kővet: mert életét adta néked zálogba. * Ha ember akad kézbe, ſzorgalmaztatván attyafiát az Iſraël fiai-kőzzűl, és azt el-adván fel-véſzi az árrát, meg-őletteſsék, és vedd-el a' gonoſzt kőzzűled. * Ódd magad ſzorgalmatoſon, hogy a' poklosſág chapáſába ne eſsél, hanem chelekedd-meg valamire téged tanítnak a' Lévi nemzetſégéből-való papok, a' ſzerént a' mint parancholtam nékik, és tellyesíts-bé ſzorgalmatoſon. * † Meg-emlekezzetek, miket chelekedett a' tí Uratok Iſtentek Mariának az úton midőn ki-jőnétek Egyiptusból. * Midőn viſzſza-kérſz valami marhát felebarátodtól, mellyel néked tartozik, bé ne menny a' házába, hogy zálogot vígy-el: *hanē kivűl álly, és hozza-ki néked a' mie léſzen. * ha pedig ſzegény, ne maradgyon éjjel nálad a'

1 A 2 3 4 5 B 6 7 8 9 10 C 11 12

† *Num. 12. c. 10.*

13 zálog, * hanem mingyárt viſzſza-add néki nap-enyéſzet-előtt: hogy ruházattyában hálván, álgyon tégedet, és igaſságod légyen a' te Urad Iſtened-előtt. * " El ne tagadd a' ſzűkölködőnek jutalmát, ſe a' te ſzegény atyád-fiáét, ſe a' jővevényét ki veled lakik a' földőn, és kapuidon belől vagyon: * hanem azon nap add-meg néki munkájának jutalmát nap-nyúgat-előtt, mert ſzegény, és azzal táplállya lelkét: ne kiáltſon ellened az Urhoz, és néked bűnűl tulajdoníttaſsék. * " Meg ne őletteſsenek az atyák a' fiakért, ſe a' fiak az atyákért; hanem ki-ki az ő bűnéért hallyon-meg. * El ne fordíttſad a' jővevénnek és árvának törvényét, ſe el ne vedd zálogúl az özvegy ruházattyát. * Meg-emlekezzél, hogy Egyiptusban ſzolgáltál, és onnét ki-ſzabadított téged a' te Urad Iſtened. Az-okáért parancholom te-néked, hogy e' dolgot chelekedgyed. * Mikor gabonát aratſz ſzánto-földeden, és el-felejtvén kévét el-hagyſz, meg ne térj hogy azt fel-vegyed: hanem a' jővevénnek, és árvának, és özvegynek engedd el-vinni, hogy meg álgyon tégedet a' te Urad Iſtened kezeidnek mindē munkájában. * Ha az olaj-fák gyűmőlchét meg-ſzeded, valami meg-marad a' fákon, meg ne térj hogy meg-ſzedgyed, hanem hadd a' jővevénnek, árvának, és özvegynek. * Ha meg-ſzeded ſzőlődet, meg ne ſzedd az el-maradott gerezdeket, hanem a' jővevénnek, az árvának, és özvegynek ſzűkſégekre légyenek. * Meg-emlekezzél, hogy te-is ſzolgáltál Egyiptusban, és azokáért pazancholom néked hogy e' dolgot chelekedgyed.

14 15 16 17 18 19 20 21 22

" *Lev. 19. c. 15. Tób. 4. c. 15.*

" *4. Reg 14. b. 6. 2. Par. 25. a. 4. Ezech. 18. d. 20.*

XXV. Rész.

HA vetekedés léſzen valakik-kőzőtt, és a' bírákat meg-találllyák: a' kit igaznak látnak lenni, annak adgyák az igaſság győzedelmét: a' kit iſtentelennek, kárhoztaſsák az iſtentelenſégért. * Ha pedig azt, a' ki vétkezett, méltónak láttyak vereſségre: vonnyák-le, és előttők vereſsék-meg. A' véteknek mértéke-ſzerént légyen a' vereſségnek módgya-is: * † de úgy, hogy a' negyvenedik ſzámot meg ne halladgyák: hogy az

† *2. Cor. 11. f. 24.*

atyádfia ne mennyen-el rútúl meg-
1. Cor. 9. b. 9. a Tim. 1. c. 18. szaggattatva szemeid-elől.* "Meg ne 4
köſsed száját a' szérőben gabonádat
nyomtató ökörnek.* † Mikor az atya- 5
fiak eggyütt laknak, és eggyik köz-
zűlök magzatok-nélkűl meg-hal, a'
† Mat. 22. c. 24. Mar. 12 b. 19. Luc. 20. d. 28. meg-hóltnak feleſége ne mennyen
máshoz: hanem annak az attyafia
vegye-el őtet, és támaſzſza magvát
az attyafiának: * és ettől-valo első- 6
szűlőtt fiat amannak nevére nevezze, B
hogy el-ne törőlteſsék az ő neve Iſ-
ráëlből. * Ha pedig az ő attyafia fe- 7
leſségét el nem akarja venni, melly
őtet törvény-szerént illeti, az aſz-
szony a'váras kapujához mennyen, 3
és szóllyon a'véneknek, és mongya:
† Ruth. 4. b. 5. † Nem akar az én férjemnek attyafia
az ő attyafiának nevet támaſztani Iſ-
ráëlben: sem engemet feleſségűl ven-
ni. * És mingyárt hívaſsák őtet, és 8
kérdgyék-meg. Ha azt feleli; Nem
akarom őtet feleſségűl venni: * járúl- 9
lyó hozzája az aſszony'állat a'vének
előtt, és vonnya-le annak a' saruját a' C
lábáról, és pőkjék szemei-közzé, és B
mongya: Igy léſzen dolga az ember-
nek, a'ki nem építi az attyafiának há-
zát. * És hívattaſsék annak neve Iſra- 10
ëlben, a' Sarutlan házának. * Ha két 11
férfiúnak egy-más-közőtt verſengéſe
léſzen, és eggyik a' másik-ellen tuſa-
kodni kezd, és eggyiknek feleſsége
akarván a'maga férjét ki-szabadítani
az erősbnek kezéből, és kezét ki-
nyújtya, és meg-ragadgya annak sze-
mérmét; * vagd-el a' kezét, és semmi 12
könyörűleteſséged rajta ne légyen.
* Ne légyenek a' te zákodban kű- 13
lőmb mértékek, nagyobb és kiſsebb:
* se ne légyen a' te házadban na- 14
gyobb és kiſsebb köből. * tellyes 15
és igaz mértéked légyen: köblöd-is
egy-arányú és igaz légyen: hogy sok
ideig élly a' Földőn, mellyet a' te U-
rad Iſtened ád te-néked. * mert útál- 16
lya a' te Urad Iſtened azt, a' ki ezeket
" Exod. 17. c. 8. chelekeſzi, és gyűlől minden hamiſ-
ságot. * " Meg-emlekezzél miket 17
chelekedett néked Amalek az úton,
mikor ki-jőſz vala Egyiptusból: * mi 18
módon jőtt elődbe: és a' te ſereged
utóllyát, kik el-lankadván el-marad-
tak vala, meg-ölte, midőn te éhſséggel
és fáradſsággal meg-epedve vóltál, és
nem félte az Iſtent. * Midőn azért 19
a' te Urad Iſtened nyugodalmat ád
néked, és alád-vét körős-körűl min-

den nemzetſségeket a' Földőn, mel-
lyet néked igért; el-törőld annak
nevét az ég-alól. Meg-láſd, el ne fe-
lejtſed.

XXVI. Rész.

ES midőn bé-mégy a' Földre, 1
mellyet a' te Urad Iſtened A
birnod ád, és el-foglalod azt,
és benne lakol: * vedd min- 2
den gyűmőlchidnek zengéjét, és tedd
koſárba, és menny a' helyre, mellyet
a' te Urad Iſtened válaſzt, hogy ott
hívattaſsék ſegétſségűl az ő neve:
* és menny a' paphoz, ki azon na- 3
pokban léſzen, és mongyad néki:
Vallom ma a' te Urad Iſtened-előtt,
hogy bé-jőttem a' Földre, mellyért
meg-eskűtt az atyáinknak, hogy 4
nékűnk adná azt. * És el-vévén a'
pap a'koſárt kezedből, tegye a'te U-
rad Iſtened óltára-eleibe: * és mon- 5
gyad a'te Urad Iſtened-előtt: A' Sy-
rus kergette az atyámat, ki alá-méne
Egyiptusba, és ott igen kevéſed ma-
gával lakék szarándokúl; és igen
nagy és erős és véghetetlen ſokaſágu
nemzetté nevekedék. * És ſanyar- 6
gatának minket a' Egyiptziuſok, és
üldözének igen nehéz terheket rak-
ván reánk: * és kiáltánk az atyá- 7
ink Urához Iſtenéhez: ki meg-hal-
gatott minket, és meg-tekíntette
alázatoſságunkat, és fáradſagunkat,
és nyomoruſágunkat; * és ki-ho- 8
zott minket Egyiptusból erős kéz-
zel, és ki-nyújtott karral, nagy
félelemmel, jegyekkel és cho-
dákkal: * és bé-hozott e' helyre, 9
és nékűnk adta a' téjjel és mézzel-
folyó földet. * És azért mutatom- 10
bé moſt a' Föld gyűmőlchinek zen-
géit, mellyet az Ur adott nékem. És
hadd azokat a' te Urad Iſtened színe-
előtt, és imádgyad a' te Uradat Iſte-
nedet. * És vígan lakjál minden jók- 11
kal, mellyeket a' te Urad Iſtened ád
néked, és a' házadnak, te, és a' Levíta,
és a' jövevény ki veled vagyon. * Mi- 12
kor el-végezed minden gyűmőlchid
dézmáját, a' dezmáknak harmadik C
eſztendejében, add a' Levítának, és a'
jövevénnek, és árvának, és özvegy-
nek, hogy egyenek a' kapudon-belől,
és meg-elégedgyenek: * és mond- 13
gyad a' te Urad Iſtened színe-előtt:
El-hoztam a' házamból a' mi meg-szé- † *Sup. 14. d 29.*
teltetett, † és adtam azt a' Levítának,

és a' jövevénnek, és árvának, és özvegynek, a' mint parancholtad nékem: nem hágtam-által hagyásidat, sem el nem feletkeztem parancholatodról. * Nem ettem azokból gyászolásomban, el sem választottam azokból semmi-némű tisztátalanságban, se semmit el nem költöttem azokból temetésre. Engedtem az én Uramnak Istenemnek szavának, és meg-chelekedtem mindent a' mint
†*Isa. 63. d. 15. Bar. 2. d. 16.* parancholtad nékem. * † Tekints alá a' te szent helyedről, és a' mennyeknek magas lakó-helyéből, és áld-meg a' te népedet Israëlt, és a' Földet, mellyet nékünk adtál, a' mint megeskűdtél az atyáinknak, a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Ma a' te Urad Istened meg-parancholta néked, hogy meg-chelekedd e' parancholatokat, és itéleteket: és meg őrizd, és bé-tellyesíttsed tellyes szívedből, és tellyes lelkedből. * " Az
"*Sup. 7. a. 6.* Urat választottad ma, hogy Istened légyen, és hogy az ő útain járj, és meg-őrizzed czeremóniáit, és hagyásit, és itéletit, és engedgy parancholattyának. * az Úr-is ma választott téged hogy néki saját népe légy, a' mint szóllott néked, és meg-őrizd minden parancholatit: * és téged fellyebb-valóvá tégyen minden nemzeteknél, mellyeket az ő dicséretire, és nevére, és dicsőségére teremtett: hogy szent népe légy a' te Uradnak Istenednek, a' mint szóllott.

XXVII. Rész.

PArancholá pedig Moyses, és az Israëlnek vénei a' népnek, mondván: Meg-őrizzetek minden parancholatot, mellyet ma néktek parancholok. * És midőn által-mentek a' Jordánon, a' Földre mellyet a' te Urad Istened ád néked, nagy köveket állass-fel, és mészszel simíts-meg azokat, * hogy reájok írhasd e' törvénnek minden igéit, által-kelvén a' Jordánon: hogy bé-menny a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád néked, a' téjjel és mézzel-folyó földre, a' mint meg-eskütt
† *Exo. 20. d. 25. Ios. 8. f. 31.* az atyáidnak. * † Mikor azért által-mentek a' Jordánon, állassátok-fel a' köveket, mellyeket ma parancholok néktek, a' Hébal hegyén, és simíts-meg azokat mészszel: * és

épits ott óltárt a' te Uradnak Istenednek kövekből, mellyeket vas nem illetett, * és formátlá 's faragatlan kövekből: és azon éppen-égő áldozatokat mutass-bé a' te Uradnak Istenednek, * és áldozzál békeséges áldozatokat, és egyél ott, és vígan lakjál a' te Urad Istened-előtt. * És írd a' kövekre e' törvénnek minden igéit nyilván és világosson. * És mondának Moyses, és a' Levi nemzetségébéli papok az egész Israëlnek: Figyelmezz reá, és halgasd Israël: ma lettél a' te Urad Istened népévé: * halgasd-meg szavát, és chelekedd-meg a' hagyásokat és igasságokat, mellyeket én parancholok néked. * És parancholá Moyses azon napa' népnek, mondván: * Ezek állyanak a' népnek áldására a' Garizim hegyén, által-kelvén a' Jordánon: Simeon, Lévi, Júdas, Issakár, Jósef, és Benjamin. * És ellenben ezek állyanak az átkozásra a' Hébal hegyén: Rúben, Gad, és Áser, és Zábulon, Dán, és Neftali. * † És szóllyanak a' Levíták, és mongyák Israëlnek minden férfiainak fel-szóval: * Átkozott az ember, a' ki faragott és öntött bálvánt chinál, az Úr útállatosságát, a' mester-emberek kezeinek chinálmányát, és azt rejtekbe tészi. és felellyen az egész nép, és mongya: Amen. * Átkozott a' ki az attyát, és annyát nem tiszteli. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki el-változtattya a' felebaráttya határit. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki eltévelyíti a' vakot az úton. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki a' jövevénnek, árvának, és özvegynek törvényét el-fordíttya. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki a' felebaráttyát. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki titkon megöli felebaráttyát. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki ajándékot vészsz, hogy az ártatlan vérnek lelkét meg-öllye. és mongya az egész

† *Dan. 9. c. 11.*

nép: Amen. * Atkozott a' ki e' | 26 | 15 | tíszteled azokat. * Hogy-ha nem | † *Lev. 26. b. 14. Thr. 2. f. 17. Mal. 2. a. 2. Bar. 1. d. 20.*
tőrvénnek beszédiben meg nem ma- | | | akarod halgatni a' te Urad Istened
rad, és chelekedettel azokat bé nem | | | szavát, hogy meg-őrizzed, és meg-
tellyesíti. és mongya az egész nép: | | | chelekedgyed minden parancholatit
Amen. | | | és czeremóniáit, mellyeket ma pa-
| | | rancholok néked; reád jőnek mind
XXVIII. Rész. | | | ez átkok, és meg-kőrnyékeznek té-
HA pedig a' te Urad Istened | 1 | 16 | ged. * Átkozott leszsz a' városban,
szavát halgatod, hogy meg- | A | 17 | átkozott a' mezőben. * Átkozott a'
chelekedd és meg-őrizzed | | | chűrőd, és átkozottak a' maradékid.
mindē parācholatit, mellye- | | 18 | * Átkozott a' méhed gyűmőlche, és
ket én ma parancholok néked, fel- | | | főlded gyűmőlche, őkreid chordái, és
lyebb-valóvá tészen téged a' te Urad | | 19 | juhaid nyájai. * Átkozott leszsz bé-
Istened minden nemzetségeknél, | | 20 | menvén, és átkozott ki-jővén. * Éh-
mellyek a' főldőn laknak. * És reád | 2 | | séget bochát reád az Úr és koplaláft,
jőnek mind ez áldások, és meg-kőr- | | C | és szidalmat minden chelekedetidre,
nyékeznek téged; de úgy, ha az ő pa- | | | mellyeket te chelekeszel: míg el-
rancholatit halgatod. * Áldott leszsz | 3 | | rontson téged, és el-veszesen ha-
a' városban, és áldott a' mezőben. | | | marsággal, a' te gonosságos talál-
* Áldott a' méhed gyűmőlche, és a' | 4 | | manyidért, mellyekben el-hattál
főlded gyűmőlche, és a' barmaid gyű- | | 21 | engem. * Reád adgya az Úr a' dög-
mőlche, a' chordáid seregi, és a' juhaid | | | halált, míg meg-emészszen téged a'
aklai. * Áldottak a' chűreid, és ál- | 5 | 22 | főldről, mellyet bírni mégy. * Ver-
dottak a' maradékid. * Áldott leszsz te | 6 | | jen-meg az Úr téged ínséggel, forro-
bé-menvén és ki-jővén. * Az Úr a' te | 7 | | sággal és hideggel, gyűladozással és
ellenségidet, kik ellened támadnak, | | | hévséggel, és meg-dőglőtt éggel, és
le-veri színed-előtt: egy úton jőnek | | | ragyával, és űldőzzőn míg el-veszsz.
ellened, és héten futnak-el színed- | | 23 | *Légyē az ég, melly főlőtted vagyő,
előlő. * Ki bocháttya az Úr áldását pin- | 8 | | rézzé: és a' föld, mellyet nyomsz,
czéidre, és kezeidnek minden mun- | | 24 | vasá. * Tegye az Úr a' főlded esőjét
káira: és meg-áld téged a' Földőn, | | | porrá, és az égből hamu essék reád,
mellyet vészsz. * Az Úr téged ma- | 9 | 25 | míg meg-rontasál. * Az Úr el-húl-
gának szent népévé emel, a' mint né- | | | lasson téged ellenségid-előtt. egy
ked meg-eskűtt: ha meg-őrized a' te | | | úton meny-ki ellenek, és héten fus-
Urad Istened parancholatit, és az ő | | | sel, és széllyel hányattasál a' főldnek
útaibā jársz. * És meg-láttyák a' főld- | 10 | 26 | minden országira. * és légyen a' hólt
nek minden népei, hogy az Úr neve | B | | tested eledelűl minden égi madarak-
segértēgűl hívattatott te-reád, és fél- | | | nak, és a' föld vadainak, és ne légyen
nek tőled. * Bévelkődtetni fog té- | 11 | 27 | a' ki el-űzze. * Verjen-meg téged
ged az Úr minden jókkal, méhed | | | az Úr az Egyiptus fekélyével, és a'
gyűmőlchével, és barmaid gyűmől- | | | tested részét, mellyen a' ganéj ki-
chével, főlded gyűmőlchével, mely- | | | vettetik; sennyedékkel-is, és visz-
ről meg-eskűtt az Úr az atyáidnak | | | keteggel: úgy hogy meg ne gyógyít-
hogy néked adná. * Fel-nyittya | 12 | 28 | tathasál. * Verjen-meg téged az Úr
az Úr leg-jobb kinchét, az eget, | | | balgatagsággal, és vaksággal 's el-
hogy esőt adgyon főldednek ő idē- | | 29 | médnek dühősségével: *és tapogass
jekor: és meg-álgya kezeidnek min- | | | délben, mint a' vak szokott tapogatni
den munkáit. És kőltsőn adsz sok | | | a' setétben, és ne igazgasad útaidat.
nemzetségeknek, és te senkitől nem | | | És mindē időben patvart szenvedgy,
vészsz kőltsőnt. * Fővé tészen té- | 13 | | és erőszakkal el-nyomattasál, és
ged az Úr, és nem farká: és min- | | | ne légyen a' ki meg-szabadíttson
denkor felyűl lészsz, és nem alól: de | | 30 | téged. *Feleséget végy, 's más hállyő
úgy, ha a' te Urad Istened paran- | | | véle. Házat épits, és ne lakjál abban.
cholatit halgatod, mellyeket én ma | | | Szőlőt plantálly, és azt meg ne szed-
parancholok néked, és meg-őrized, | | 31 | gyed. * Ökrőd előtted őlettessék-
és meg-chelekeszed, * és nem haj- | 14 | D | meg, és ne egyél abból. Szamárod
lasz azoktól se jóbra se balra, se nem | | | színed-előtt ragadtassék-el, és visszza
kőveted az idegen isteneket, nem-is | | | ne adassék néked. Juhaid adassa-

nak ellenségidnek, és ne légyen a' ki meg-ségéllyen téged. * A' fiaid és leányid más népnek adassanak szemeid-láttára, és el-fogyatkozzanak azok látásában egész nap, és ne légyen erő kezedben. * Földed gyümölchét és minden munkáidat egyemeg a' nép mellyet nem ismérsz, és légy mindenkor patvart-szenvedő, és el-nyomatott minden napokban, * és álmélkodván azoknak rémülésétől mellyeket szemeid fognak látni. * Verjen-meg téged az Úr a' gonosz fekéllyel térdeidben és lábaid-ikráiban; és meg ne gyógyúlhass a' lábad talpától-fogva mind a' tetődig. * Elviszen téged az Úr, és a' királyodat, kit magadnak választasz, a' nemzetség-közzé, mellyet sem te nem ismérsz, sem az atyáid: és ott idegen isteneknek szogálsz, a' fának, és kőnek. * És veszett léssz, példa-beszéddé és chúfsággá minden népeknél, a' kik-közibe viszen tégedet az Úr. † * Sok magot vetsz a' földbe, és keveset gyüjtesz-bé: mert a' sáskák meg-észnek mindeneket. * Szőlőt plántálsz, és kapálsz: és bort nem iszol, és semmit abból bé nem szedsz: mert el-pusztíttatik a' fergektől. * Olaj-fáid lésznek minden határidban, és olajjal meg nem kenettetel. mert el-folynak, és el-vesznek. * Fiakat nemzesz és leányokat, és nem gyönyörködöl azokban: mert fogságra vitetnek. * Minden fáidat és földed gabonáit meg-emészti a' ragya. * A' jövevény ki veled lakik a' földön, reád hág, és fellyebb-valo lészen: te pedig alá-szállasz, és alábvalo lészsz. * Ő ád néked kőltsön, és nem te adsz kőltsön néki. Ő fővé lészen, és te farká lészsz. * És reád jönek mind ezek az átkok, és kergetvén meg-fognak tégedet, míg el-vesszsz: mert nem halgattad a' te Urad Istened szavát, sem meg nem tartottad az ő parancholatit és czeremoniáit, mellyeket néked parancholt. * És jegyek, és chodák lésznek rajtad, és a' te magodon örökké: * azért hogy nem szolgáltál a' te Uradnak Istenednek örömmel, és szívnek vigasságával, minden dolgoknak bévségeért: * a' te ellenségednek, kit reád bochát az Úr, szolgálni fogsz, éhségben, és szomjúságban, és mezítelenségben, és min-

32 49 33 50 51 34 35 52 36 F 37 53 38 54 39 55 40 41 42 56 E 43 44 57 45 46 58 47 48 59

den fogyatkozásban: és vas igát tészen nyakadba, míg meg-rontson tégedet. * Nemzetséget hoz az Úr reád messzünnen, és a' földnek utólso határiról, a' sebessen-röpüllő sasnak hasonlatosságára; kinek nyelvét nem értheted: * Szemtelenséges nemzetséget, a' ki a' vént nem tiszteli, se nem könyörül a' kisdeden, * és meg-emészti a' barmaid hasznát, és a' te Földed gyümölchit: míg el-veszsz, és nem hágy néked búzát, bort, és olajt, ökrök chordait, és juhok nyájait: míg el-veszessen tégedet, * és meg-rontson minden váradidban, és el-törettessenek a' te erős és magas kő-falaid, mellyekben bizodalmad vólt, minden Földedben. " Környül-vételed kapuidon-belől minden Földedben: mellyet a' te Urad Istened ád néked: * és meg-észed méhed gyümölchét, és a' fiaid's leányid húsát, kiket a' te Urad Istened adand néked, az ínségben és pusztúlásban, mellyel megszorít téged a' te ellenséged. * Teköztötted a' kedve-tőlt, és gyönyörűségbe-merült ember, irégykedik az attyafiára, és feleségére, ki az ő ölében fekszik, * hogy ne adgyon nékik a' fiainak húsokban, mellyeket meg-észik: azért hogy semmie egyebe ninch a' meg-szállásban és a' fogyatkozásban, mellyel el-pusztítnak téged az ellenségid minden kapuidon-belől. * A' gyenge és kedvetőlt aszszony, ki a' földön sem járhat vala, a' lába nyomán sem álhat vala, a' puhaság és a' nagy gyengeség-miatt, irégykedik a' férjére, ki az ő ölében fekszik, a' fiainak és leányinak húsokért, * és a' buroknak ochmánságáért, melly az ő ágyéki-közzül jő-ki, és a' magzatiért kik azon órában születtek. mert meg-észik azokat titkon minden állatoknak elfogyása-miatt a' meg-szállásban és pusztaságban, mellyel el-nyomorít téged a' te ellenséged kapuidon-belől. * Ha meg nem őrized és meg nem chelekesszed e' törvénnek minden igéit, mellyek e' könyvben írva vannak, és nem féled az ő dicsőséges és rettenetes nevét, az-az, a' te Uradat Istenedet: * meg-öregbíti az Úr chapásidat, és a' magod chapásit, a' nagy és meg-marado ostorokat, igen gonosz és szüntelen-való betegségeket.

" Bar. 2. a. 2. Thren. 4. b. 10.

† Mich 6. d. 15. Agg. 1. b. 6.

† Exod. 19. a. 4.

* és te-reád fordíttya Egyiptusnak 60
minden nyomorúságit, mellyektől G
féltél, és hozzád ragadnak: * Annak-fölötte minden betegségeket, 61 5
és chapásokat, mellyek ninchenek
meg-írva e' törvénynek könyvében,
reád-hoz az Úr, míg meg-ront téged: 6
* és keveſen maradtok-meg kik az- 62
előtt a' sokaság-miatt mint az égi
chillagok valátok, mivel nem halgattad a' te Urad Istened szavát. * Es a' 63 7
mint az-előtt az Úr örvendezett rajtatok, jól tévén veletek, és meg-sokasítván títeket: úgy örvendez el- 8
törölvén títeket és ki-gyomlálván, B
hogy el-veszszetek a' Földről, mellyet
bírni mégy. * El-hínt téged az Úr 64 9
minden népek-közzé, a' földnek egyik végétől a' másik végéig, és
ott idegé Isteneknek fogsz szolgálni,
kiket sem te nem tudsz sem az atyáid, 10
a' fáknak és köveknek. * Azok a' 65
nemzetségek-között sem nyugszolmeg, nem-is léſzen nyugodalma a' lá- 11
bad nyomának: mert ott rettegő szívet ád néked az Úr, és el-fogyó szemeket, és szomorúságtól meg-emésztetett lelket. * És a' te életed úgy-mint 66 12
függő léſzen előtted. Éjjel és nappal
félsz, és nem hiszsz életednek. * Reggel mondod: Ki adgya nékem az est- 67
vét? és estve: Ki adgya nékem a' reggelt? a' te szíved félelmeért, mellyel 13
meg-rettensz, és azokért, mellyeket szemeiddel látsz. * Viszsza-vi- 68
szen téged az Úr hajókon Egyiptusba, az úton, melyről mondotta 14
néked hogy azt többé nem látnád.
Ott az ellenségidnek el-adatol szolgáúl, és szolgálóúl, és nem léſzen 15
ki meg-vegyen. 16
C

XXIX. Rész.

17

Ezek a' szövetség igéi, mellyet parancholt az Úr Moyſesnek hogy szerzene az Israël fiaival Móab-földében: 1
A
ama' szövetség-kívül, mellyet a' Hóreben tött vélek. * És szóllítá Moyſes az egész Israëlt, és monda nékik: 2
† Exod. 19. a. 4. † Ti láttátok mind a' miket chelekedett az Úr előttetek Egyiptus-földében Faraóval, és minden szolgaival, és minden földével; * a' nagy kí- 3
serteteket, mellyeket szemeid láttak, azokat a' jegyeket, és a' nagy
chodákat, * és nem adott néktek 4
az Úr értelmes szívet, és látó szemeket, és füleket mellyek halhatnak,
e' jelen-való napig. * " Negyven " Sup. 8. a. 2.
esztendeig vezetett títeket a' puszta-
által: meg nem koptak ruháitok,
sem lábaitok sarjai a' régiség-miatt
el nem szakadtak. * Kenyeret nem
öttetek, bort és részegíthetőt nem
ittatok: hogy tudnátok hogy én va-
gyok a' tí Uratok Istentek. * És el-
jutottatok e' helyre: † és ki-jöve a' † Sup. 3. a. 5.
Héseboni Séhon király, és a' Básáni
Og király, elönkbe sietvén a' viadal-
ra. És meg-verők őket, * és el-vé-
vők földöket, és örökségül adók Rú-
bennek, és Gadnak, és a' Manasses
fél nemzetségének. * Őrizzétek-meg
azért e' szövetségnek igéit, és tellye-
sítsétek-bé azokat: hogy értsétek
mind a' miket chelekeszték. * Tí ma
minnyájan a' tí Uratok Istentek-
előtt állotok, a' tí fejedelmitek, és
nemzetségtek, és véneitek, és taní-
tóitok, az egész Israël népe. * a' tí
magzatitok és feleségtek, és a' jövevény ki veled lakik a' táborban, a'
fa-vágókon és azokon-kívül kik
vizet hordanak: * hogy a' te Urad-
nak Istenednek szövetségébe menny,
és az eskűvésben mellyet ma a' te Ú-
rad Istened szerez veled; * hogy ma-
gának népévé emellyen téged, és ő
légyen a' te Istened, a' mint szóllott
te-néked, és a' mint meg-eskűtt az
atyáidnak, Abrahámnak, Isaáknak,
és Jákobnak. * És nem chak veletek
szerzem én e' szövetséget, és meg-
erősítem ez eskűéseket; * hanē min-
den jelen és távúl-lévőkkel. * Mert
tí tudgyátok mi módon laktunk E-
gyiptus-földében, és mi módon jöt-
tünk-által a' nemzetségek-között,
mellyeken által-jövén, * láttátok
az útálatosságokat és undokságo-
kat, az-az, azok bálványit, a' fát és
követ, az ezüstöt és aranyat, mellye-
ket tisztelnek vala. * Valahogy
olly férfiu vagy aszszony, cheléd
vagy nemzetség köztetek ne légyen,
kinek szíve el-fordúlt ma a' mi Ú-
runktól Istenünktől: hogy el-men-
nyen és szolgállyon azoknak a' nem-
zetségek isteninek; és köztetek epe
's keserűség-termő gyökér légyen.
* És midőn ez eskűvésnek igéit hal-
lya, magát álgya az ő szívében,
mondván: Békeségem léſzen, és az én
szívemnek gonoszságában járok: és

meg-emészsze a' részeg a' szomjuhozót, * és az Úr meg ne engedgyen néki: hanem akkor leg-inkább füstölögjön haragja, és boszszú-állása az olly ember-ellen, és reá-szállyanak minden átkok, mellyek e' könyvben írva vannak: * és el-törölye az Úr annak nevét az ég-alól, és veszedelmére meg-emészsze őtet Israëlnek minden nemzetségiből, az átkok-szerént, mellyek e' törvénnek és szövetségnek könyvében foglaltatnak. * És mongya a' következő nemzetség, és a' fiak kik ez-után születnek, és a' szarándokok, kik messzünnen jönek, látván annak a' Földnek chapásit, és betegségit, mellyekkel azt meg-nyomorította az Úr, * kénkővel és sónak hévségével meg-égetvén, úgy hogy többé be ne vetessék, se valami zöldellőt ne teremjen, † a' Sodoma és Gomorra, Adama és Séboim fel-fordításának példájára, mellyeket fel-fordíta az Úr az ő haragjában és búsulásában. * És mondanak minden nemzetségek: " Miért chelekedett így az Úr e' földel? michoda véghetetlen haragja ez az ő búsulásának? * És felelnek: Mert el-hatták az Úr szövetségét, mellyet az ő attyokkal szerzett, mikor őket Egyiptus-földéből ki-hozta: * és idegen isteneknek szolgáltanak, és imádták azokat kiket nem tudtanak, és a' kiknek nem adattak vala: * azért haragutt-meg az Úr búsulása e' Föld-ellen, hogy reá-hozná mind az átkokat, mellyek e' könyvben írva vannak: * és kivetette őket az ő földökről az ő haragjában és búsulásában, és földötte nagy boszszonkodásában, és idegen földre vetette, mint ma meg-bizonyodik. * A' titkok a' mi Urunknak Istenünknek: a' mik nyilván vannak nékünk, és a' mi fiainknak örökké, hogy meg-chelekedgyük e' törvénnek minden igéit.

† *Gen. 19. d. 24.*

" *3. Reg. 9. b. 8. Jer. 22. b. 5.*

XXX. Rész.

MIdőn azért reád jönek mind e' beszédek, az áldás, vagy az átok, mellyet elődbe adtam: és a' te szíved bánattyával fel-indíttatván minden népek-között, mellyek-közibe el-hínt téged a' te Urad Istened, * és meg-térsz hozzája, és engedsz parancholatinak, a' mint én ma parancholom néked, a' fiaiddal, tellyes szívedből, és tellyes lelkedből: * visszahozza a' te Urad Istened a' te fogságodat, és könyörül rajtad, és ismég egybe-gyűjt téged minden népek-közzül, kik-közzé az-elött el-szélleszttett. * Ha az ég szélire szélleszttetnél-is, visszza-vonszon tégedet onnét a' te Urad Istened, * † és felvészen, és bé-viszen a' Földre, mellyet az atyáid bírtak; és bírod azt: és meg-áldván téged, nagyobb számúvá tészen tégedet, hogy-sem az atyáid vóltak. * Környül-metéli a' te Urad Istened a' szívedet, és a' magod szívét: hogy a' te Uradat Istenedet szeressed tellyes szívedből, és tellyes lelkedből, hogy élhess. * Mind ezeket az átkokat pedig az ellenségidre fordíttya, és azokra kik téged gyűlölnek és üldöznek. * Te pedig meg-térsz, és a' te Urad Istened szavát halgatod; és meg-chelekezed mind a' parancholatokat, mellyeket én ma parancholok néked: * és bévelkődtet téged a' te Urad Istened kezeidnek minden munkáiban, méhednek magzattyában, és barmaidnak haszná ban, földednek bév termésében, és minden dolgoknak bévségében. Mert meg-tér az Úr, hogy örűllyön rajtad mindé jókban, a' mint örűlt az te atyáidban: * de úgy, ha a' te Urad Istened szavát halgatod, és meg-őrized parancholatit és czeremoniáit, mellyek e' törvényben vannak írva: és meg-térsz a' te Uradhoz Istenedhez tellyes szívedből, és tellyes lelkedből. * E' parancholat, mellyet én ma parancholok néked, nincs földötted, sem távúl nem vettetett, * sem menyben nem helyheztetett, hogy mondhatnád: † Ki hághat-fel közzülünk az égbe, hogy azt hozzánk alá-hozza, és hallyuk és chelekedettel bé-tellyesítsük? * Sem a' tengeren-túl nem tétetett: hogy okot vess belé, és mongyad: Ki kelhet által a' tengeren közzülünk, és azt hozzánk hozza; hogy halhassuk és meg-chelekedhessük a' mi parancholtatott? * Hanem igen közel vagyon hozzád a' beszéd, a' szádban, és szívedben, hogy azt meg-chelekedgyed. * Gondold-meg hogy ma elődbe tettem az életet 's a' jót, és vi-

† *2. Mos. 1. f. 29.*

† *Rom. 10. b. 5.*

ſzontag a'halált's a'gonoſzt: * hogy 16
ſzereſsed a' te Úradat Iſtenedet, és az
ő útain járj, és meg-őrizzed az ő pa-
rancholatit, és czeremoniáit, és ité- D
letit: és élly, és meg-ſokasíttſon té-
ged, és meg álgyon téged a' Főldőn,
mellyet bírni mégy. * Ha pedig ſzí- 17
ved el-fordúl, és nem akarod hallani,
és tévelygéſsel meg-chalattatván
idegen iſteneket imádſz, és azoknak
ſzolgálſz: * ma jővendőlőm-meg te- 18
néked hogy el-veſzſz, és kevés ideig
lakol a' Főldőn, mellyet, a' Jordánon
által-kelvén, bírni mégy. * Bizony- 19
ſágúl hívom ma az eget és a' főldet,
hogy előtőkbe adtam az életet és a'
halált, az áldáſt és az átkot. Válaſzd
az-okáért az életet, hogy te-is élly,
a' magod-is: * és ſzereſsed a'te Ú- 20
radat Iſtendet, és engedgy az ő ſzavá-
nak, és hozzája ragaſzkodgyál (mert
ő a'te életed, és a' te napidnak hoſz-
ſzúſága) hogy a' Főldőn lakjál, mel-
lyért meg-eſkűtt az Úr az atyáidnak,
Abrahámnak, Iſaáknak, és Jákob-
nak, hogy azt nékik adná.

XXXI. RÉSZ.

EL-méne az-okáért Moyſes, és 1
meg-beſzéllé mind ez igéket A
az egéſz Iſraëlnek, * és mon- 2
da nékik: Száz húſz eſzten-
dős vagyok ma, nem járhatok tőbbé
ki's bé, kivált-képpen mint-hogy az
Úr-is meg-mondotta én-nékem:
† Nem mégy e' Jordánon által. * Az- 3
okáért a'te Úrad Iſtened mégyen-ál-
tal előtted; ő tőrli-el mind ezeket a'
nemzetſégeket a' te ſzíned-előtt, és
bírod azokat: * és e' Jóſue mégyen-
által előtted, a' mint ſzóllott az Úr.
* És chelekeſzik az Úr azokkal † a' 4
mint chelekedett Séhónnal és Oggal
az Amorræuſok királyival, és az ő
főldőkkel, és el-tőrli őket. * Midőn 5
azért ezeket-is kezetekbe adgya, ha-
ſonló-képpen chelekedgyetek vélek
a' mint meg parancholtam tí-néktek.
* " Emberkedgyetek, és erőſsőd- 6
gyetek-meg: ne féllyetek, ſe ne ret- B
tegjetek előttők, mert a' te Urad Iſ-
tened ő a' te vezéred, és nem hágy,
ſem el nem hágy téged. * És ſzóllítá 7
Moyſes Jóſuét, és monda néki az
egéſz Iſraël-előtt: † Erőſsődgyél,
és vaſtag légy: mert te viſzed-bé e' né-
pet a' Főldre, melyről meg-eſkűtt
az Úr hogy az ő attyoknak adná, és

† Sup. 3. d. 21. Num. 27. c. 13.

† Num. 21. 24.

" Sup. 7. a. 2.

† Ioſ. 1. b. 6. 3. Reg. 2. a. 2.

8 azt te oſztod-el ſorſal. * Es az Ur, a'
ki tí vezéretek, ő léſzen veled: nem
hágy, ſem el nem hágy tégedet: ne
9 félly, ſe ne rettegj. * Meg-írá az-
okáért Moyſes e' tőrvént, és adá azt
a' papoknak a' Lévi fiainak, kik az Úr
ſzővetſégének ſzekrényét hordoz-
zák vala, és az Iſraël minden véneinek.
10 * És parancholа nékik, mond-
C ván: Hét eſztendő-után, a' ſzabad-
ſágnak eſztendején, a' ſátoroknak
11 innepén, * egybe-gyűlvén minnyá-
jan Iſraëlből, hogy meg-jelennyenek
a'te Uradnak Iſtenednek ſzíne-előtt,
a' helyen mellyet az Úr válaſzt, el-
olvaſsad e' tőrvénnek igéit az egéſz
12 Iſraël-előtt, az ő halláſokra, * és az
egéſz népnek egybe-gyűléſében,
mind férfiaknak's mind aſzſzonyok-
nak, kiſdedeknek, és jővevények-
nek, kik a' te kapuidon-belől van-
nak: hogy halván tanúllyanak, és
féllyék a' tí Uratokat Iſtenteket, és
meg-őrizzék, és bé-tellyeſíttſék e'
13 tőrvénnek minden beſzédit. * azok-
nak fiai-is kik moſt nem tudgyák;
hogy halhaſsák, és féllyék az ő Úro-
kat Iſteneket minden napokon mel-
lyeken a' Főldőn laknak, mellyet tí,
által-kelvén a' Jordánon, bírni men-
14 tek. * És monda az Úr Moyſeſnek:
D Imé kőzel vannak a' te halálod nap-
jai, ſzóllíttſad Jóſuét, és állyatok a'
bizonſágnak hajlékában, hogy pa-
ranchollyak néki. El-menének az-
okáért Moyſes és Jóſue, és meg-állá-
15 nak a' bizonſágnak hajlékában: * és
meg-jelenék az Úr ott a' felyhőnek
oſzlopában, melly a' hajlék ajtajában
16 állott. * És monda az Úr Moyſeſ-
nek: Imé te el-aluſzol az atyáiddal,
és ez a' nép fel-kelvén paráználko-
dik idegē iſtenekkel a' Főldőn, mely-
re lakni mégyen: ott el-hágy en-
gemet, és meg-ſzegi a' ſzővetſéget,
17 mellyet véle tettem. * És fel-gerjed
az én haragom ellene azon a' napon;
és el-hagyom őtet, és el-rejtem or-
czámat előle, és meg-eméſztetik:
minden nyavalyák és győtrelmek ta-
lállyák őtet, úgy hogy azt mongya
azō a' napon: Bizonyára mivel velem
ninch az Iſten, találtak engem e' nya-
18 valyák. * Én pedig el-rejtem, és be-
E fődőm az én orczámat a' napon, min-
den gonoſságokért mellyeket chele-
kedett, mert idegen iſteneket kőve-
19 tett. * Moſt az-okáért írjátok-meg

magatoknak ez éneket, és tanítsátok-meg arra az Izraël fiait: hogy elméjekben tartsák, és szájokkal énekellyék, és légyen én-nékem ez ének bizonyságúl az Izraël fiai-között.
* Mert bé-viszem őtet a' téjjel és mézzel-folyó Földre, melyről meg-eskűdtem az attyoknak. És mikor észnek, és meg-elégesznek, és meg-híznak, idegen istenekhez fordúlnak, és azoknak szolgálnak: és rágalmaznak engem, és fel-bontyák az én szövetségemet. * Minek-utánna sok nyavalyák és ínségek találllyák őtet, meg-felel néki ez ének bizonyságúl, mellyet semmi feledékenség el nem tőről az ő magvának szájából. Mert tudom gondolatit, miket chelekedendő ma, minek-előtte bé-vigyem őtet a' Földre, mellyet igértem néki.
* Megírá az-okáért Moyses az éneket, és meg-tanitá az Izraël fiait.
* És parancholá az Úr a' Nun fiának Jósuének, és monda: Erősödgyél, és vastag légy: mert te viszed-bé az Izraël fiait a' Földre, mellyet igértem, és én veled leszek. * Minek-utánna az-okáért bé-írá Moyses e' törvénnek igéit a' könyvbe, és el-végezé;
* parancholá a' Levitáknak, kik hordozzák vala az Úr szövetségének szekrényét, mondván: * Vegyétek e' könyvet, és tegyétek a' ti Uratok Istentek szövetsége szekrényének oldalára: hogy ott bizonyságúl légyen ellened. * Mert én tudom a' te versengésedet, és a' te igen kemény nyakadat. Még én élvén és veletek járván-is, mindenkor versengettetek az Úr-ellen: mennyivel inkább mikor meg-halok? * Gyűjtsétek hozzám mind a'véneket a'ti nemzetségtek-szerént, és a' tanitókat, és meg-mondom az ő hallásokra e' beszédeket, és bizonságúl hívom ellenek az eget és földet. * Mert tudom hogy az én halálom-után hamisan chelekesztek, és hamar el-hajoltok az útról, mellyet néktek parancholtam: és reátok jőnek a' nyavalyák az utólso időben, mikor gonoszt chelekesztek az Úr-előtt, hogy boszszontsátok őtet kezeitek chelekedeti-által. * Szóllá az-okáért Moyses, Izraelnek egész gyülekezete hallattára ez éneknek igéit, és végig vivé.

XXXII. Rész.

1 A Hallyátok egek a'miket szóllok, hallya a' föld az én szám igéit.
2 * Sürűdgyék mint az esső az én tudományom, follyon mint a' harmat az én szólláson, mint a' zápor-esső a' füvön, és mint a' chöppök a' pázíton.
3 B * Mert az Úr nevét segétségül hívom: adgyatok dicsőséget a' mi Istenünknek.
4 * Az Isten chelekedeti tekélletesek, és minden ő útai itéletek: az Isten hív, és minden hamisság-nélkűl, igaz és tekélletes.
5 * Vétkeztek ellene, és nem ő fiai az úndokságokban: gonosz és el-fordúlt nemzetség.
6 * Ezekkel fizetsz-e az Úrnak bolond és esztelen nép? nem-de nem ő-e az atyád, ki birt téged, és alkotott, és teremtett téged?
7 * † Emlekezzél a' régi napokról, gondolly-meg minden nemzetségeket: kérd-meg az atyádat, és meghirdeti néked: az eleidet, és megmongyák néked.
8 * Mikor el-osztá a' Felséges a' nemzetségeket: mikor el-választá az Adám fiait, el-rendelé a' népek határit az Izraël fiai száma-szerént.
9 * Az Úr része pedig, az ő népe: Jákob az ő örökségének kötele.
10 * Találá őtet a' puszta földön, az iszonyodás és kietlen pusztaság helyén: környűl hordozá őtet, és tanitá: és mint a' szeme-fényét őrizé.
11 * Mint a' sas röpülléstre izgatván a' fiait, és föléttök röpösvén, ki-terjesztette szárnyait, és fel-vette őtet, és vállain hordozta.
12 * Az Úr egyedül vólt vezére: és nem vala véle idegen Isten.
13 * Magas földre helyheztette őtet: hogy enné a' földek gyümölchit, hogy mézet szopna a' kő-sziklából, és olajt a' keménséges kőből.
14 C * A' chordákból vajat és a' juhokból tejet, a' bárányoknak és a' Básán fiai kosinak kövérségével: és bakokat a' búza bélivel, és inná a' szőlőnek leg-tisztább vérét.
15 * Meg-hízék a' szerelmes, és hátra rúga: meg-hízván, meg-kövéredvén, el-telvén, el-hagyá az ő alkotó Istenét, és el-távozék az ő üdvözítő Istenétől.

† Iob. 8. b. 8.

* Rom. 10. d. 19. Iere. 15. c. 14.

† Ier. 3. c. 12.

Deut. 31. 32.

* Idegen

* Idegen Istenekkel boszszonták 16 31 * Mert nem ollyan a' mi Istenünk
őtet, és útálatosságokkal haragra mint azok isteni: és a'mi ellenségink
indíták. itélők.

* Az ördögöknek áldoztak és 17 32 * A' Sodomaiak szőlőjéből-való
nem az Istennek, az isteneknek ki- az ö szőlőjök, és Gomorra hóstáti-
ket nem ismértek: újak és nem ré- ból: az ö szőlőjök epének szőlője, és
giek támadtak, kiket nem tiszteltek keserűséges szőlő-gerezdek.
az attyok. 33 * Sárkányok epéje az ö borok: és

* Az Istent, ki téged szűlt el-hat- 18 az aspisok gyógyíthatatlam mérge.
tad, és el-feletkeztél a' te teremtő 34 * Nem-de el-tétetve vannak-e
Uradról. ezek nálam, és bé-pecsételve kin-

* Látta az Úr, és haragra indíttatott: 19 cheim-között?
mert boszszonták őtet a' fiai 35 * "Enyim a' boszszu-állás, és én " Eccl.
és leányi. meg-fizetek ideje-korán, hogy el- 28. a. 1.

* És monda: El-rejtem orczámat 20 chuszámjék a' lábok: közel vagyon Rom. 12
előlök, és az ö utólso dolgokat szem- a' veszedelem napja, és az idők siet- d. 19.
lélem: mert el-fordúlt nemzetség, és nek jelen lenni. Heb. 10.
hitetlen fiak. 36 * Meg-ítéli az Úr az ö népét, és f. 30.

* Ök engem azzal boszszontottak a' ki nem vala Isten, és haragra 1 könyörül a' szolgain: meg-láttya
indítottak az ö hiúságokban: " én- hogy meg-erőtlenült a' kéz, és a' re-
is azzal boszszontom őket a' ki nem kesztben lévők-is el-fogytak, és a'
" Rom. népem, és a' bolond nemzetség-által maradékok meg-emésztettek.
10. d. 19. ingerlem őket. 37 * † És mond: Hol vannak az ö † Ier. 2.
Iere. 15. 22 istenek, kikben bizodalmok volt? f. 28.
c. 14. * Tűz gyúladott haragomban, és D 38 * A' kiknek áldozattyok kövérit

égni-fog mind a' pokol végéig: és eszik vala, és az itali áldozatok borát
meg-emészti a' földet az ö termése- iszszák vala: kellyenek-fel, és segél-
vel, és a' hegyek fondamentomit F lyenek titeket, és szükségtekben ól-
meg-égeti. talmazzanak.

* Nyavalyákot gyűjtök reájok, 23 39 * "Látsátok hogy én egyedül va- " 1. Reg.
és nyilaimat rajtok fogyatom. gyok, és ninch én-kivülem más 2. a. 6.

* Éhséggel emésztetnek-meg, és 24 Isten: én ölök, és elevenítek: sebe- Tob. 13.
a' madarak eszik-meg őket keserűséges sítek, és én gyógyítok, † és ninch a' a. 2.
harapásal: a' vadak fogait bo- ki kezemből ki-szabadíthasson. Sap. 16.
chátom reájok, a' földön-chúszók 40 * Fel-emelem az égre kezemet, és b. 13.
és kígyók dühösségével. mondom: Élek én örökké. † Iob. 10.

* Kivül a' fegyver pusztíttya őket, és belől a' rettegés, az ifiat egy- 25 41 * Ha meg-élesítem kardomat, b. 7.
gyütt, és a' szüzet, a' chöchömöt a' mint a' villámást, és a' kezem az ité-
vén emberrel. letet ragadgya: boszszúmat állom el-

* Mondék: Hol vannak? Még- 26 lenségimen, és azoknak kik engem
szűnetem az embereknél az ö emle- gyülölnek meg-fizetek.
kezeteket. 42 * Meg-részegítem nyilaimat vér-

* De az ellenségek haragjáért el- 27 rel, és a' kardom húst emészt, a' meg-
hallasztám: hogy talám ne kevély- ölettettek véréből, és a' mezítelen
kednének az ö ellenségi, és monda- fejű ellenségek fogságából.
nák: A' mi hatalmas kezünk, és nem 43 * † Dicsérjétek nemzetségek az ö † 2. Ma-
az Úr chelekedte mind ezeket. népét, mert a' szolgainak vérét meg- chab. 7.

* Tanáts és okosság-nélkül-való 28 torollyá: és boszszút áll azok ellen- b. 6.
nemzetség. ségin, és kegyelmes lészen az ö nép-

† Ier. 9. * † Vajha eszesek vólnának, és ér- 29 44 földének.
6. 12. tenének, és az utólsókról gondolkod- G * El-jövé azért Moyses, és el-mon-

nának! dá ez éneknek minden igéit a' nép

* Mi-képpen kergessen egy eze- 30 45 füleibe, ö és a' Nun fia Jósue.
ret, és kettő meg-futamtasson tíz- 46 * És el-végezé mind e' beszédeket,
ezeret? nem-de azért-e, hogy az ö szólván egész Israelnek. * és monda
Istenek el-adta őket, és az Úr bé-re- E nékik: Vegyétek szívetekbe mind
kesztette őket? ezeket az igéket, mellyekről én ma

bizonságot tészek ti-néktek: hogy

meg-parancholljátok azokat a' tí fiaitoknak hogy meg-őrizzék, és meg-chelekedgyék, és bé-tellyesítsék mind a' mik e' törvényben meg vannak írva: * mert nem heába parancholtattak tí-néktek, hanem hogy ki-ki mind azokban élne: mellyeket meg-chelekedvén, hoszszú ideig meg-maradgyatok a' Földön, mellyet, által-kelvén a' Jordánon, bírni mentek. * És szólla az Úr Moysesnek azon napon, mondván: * Menny-fel ez Abarimnak, az-az, az által-meneteleknek hegyére, a' Nébo hegyre, melly Móab-földében vagyon Jériko-ellenében: és nézd meg Kánaán-földét, mellyet én az Izraël fiainak adok örökségül, és hally-meg a' hegyen. * Melyre felmenvén, a' te népeidhez gyűjtetel, † a' mint meg-hólt a' te bátyád Aaron a' Hor hegyén, és az ő népeihez tétetett. * " Mert vétkeztetek énellenem az Izraël fiai-között az Ellen-mondásnak vizeinél, a' Sin puszta jának Kádesében: és nem szenteltetek engem az Izraël fiai-között. * Ellenedbe meg-látod a' Földet, és bé nem mégy abba, mellyet én az Izraël fiainak adok.

† *Num. 27. c. 13. & 20. d. 16.*
" *Num. 20. a. 4. & 27. c. 14.*

47 48 49 50 51 32

XXXIII. Rész.

EZ az áldás mellyel meg-áldotta Moyses, az Isten emberе, az Izraël fiait halála-előtt. * És monda: Az Úr Sinairól jött, és Séirből támadott nékünk: meg-jelent a' Fárán hegyéről, és ő véle szenteknek ezeri. Az ő jobjában tüzes törvény.

1 A 2

* Szerette a' népeket, † minden szentek ő kezében vannak: és a' kik lábaihoz közelgetnek, az ő tudományából vésznek.

† *Sap. 3. a. 1.*

3

* Törvént parancholt nékünk Moyses, a' Jákob sokaságának örökségét.

4

* Az igen igaznál király lészen, az öszve-gyűlt népek fejedelminél az Izraël nemzetségivel.

5

* Éllyen Rúben, és meg ne hallyon, és kevés-számu legyen.

6

* Ez a' Júda áldása: Hallyad Uram a' Júda szavát, és az ő népéhez vidd őtet: az ő kezei meg-harczolnak érette, és az ő segétője az ő ellenségi-ellen lészen.

7 B

* Lévinek-is monda: A' te tekéletességed, és tudományod a' te szent férfiadnak, kit meg-próbáltál a' kísértetben, és meg-itéltél az Ellen-mondás vizeinél. * A' ki az attyának és annyának mondotta: Nem tudlak titeket; és az attyafiainak: Nem ismérlek titeket: és nem tudták az ő fiokat. Ezek őrizték-meg beszédedet, és szövetségedet megtartották, * a' te itéletidet ő Jákob, és a' törvényedet ő Izraël: jó illatu füstöt tésznek a' te haragodban, és oltárodra éppen-égő áldozatot.

8 9 10

* Áld-meg Uram az ő erősségét, és kezei munkáit vedd-bé. Verd-meg hátokat az ő ellenségének: és a' kik őtet gyűlölik, fel ne kellyenek.

11

* És Benjaminnak monda: Az Úrnak leg-szerelmetesbje bátorságoson lakik ő-benne; mint az ágyban egész nap mulátozik, és az ő vállai között nyugszik.

12

* Jósefnek-is monda: Az Úr áldomásából az ő földe, az ég gyümölchiből, és a' harmatból, és az alatt-lévő mélységből. * A' nap és hóld gyümölch terméséből. * a' régi hegyek tetejéből, az örök halmok gyümölchiből: * és a' föld gabonáiból, és annak tellyes-voltából. Annak áldása, † ki a' chipke-bokorban jelent-meg, jöjön Jósef fejére, és a' nazaræus tetejére az attyafiai-között.

13 C 14 15 16 † *Exod. 3. a.*

* Mint az elöször fajzott bikáé az ő szépsége, a' ő szarvai mint a' rhinoceros szarvai: azokkal hánnya a' Pogányokat a' Föld végéig. ezek az Efraim sokasági: és ezek a' Manasses ezeri.

17 A 18

* És Zábulonnak, monda: Vígadgy Zábulon ki-menésedben, és Isakár a' te sátoridban. * A' népeket el-híják a' hegyre: ott áldozzák az igasság áldozatit. Kik a' tenger áradását mint a' tejet szopják, és a' fövenynek el-rejtett kincheit.

19 20

* És Gadnak monda: Áldott ki-terjedésében Gad: mint az oroszlány nyúgodott, és el-kapta a' karját és tetejét. * És látta fejedelemségét, hogy az ő részében tétetett vólna el a' tanító: ki a' nép fejedelmivel vólt, és meg-chelekedte az Úr igasságit, és az ő itéletit Izraëllel.

21

* Dánnak-is monda: Dán az oroszlány-kölyke, bévségesen foly Básánból.

22 D

* És Neftalinak monda: Neftali bévelködni fog, és tellyes lészen

23

az Úrnak áldásival: a' tengert és a' délt bírja.

* Aſernek-is monda: Áldott fiakkal Áſer, légyen kedves az attyafiainál, és olajba mártſa a' lábát. * Vas és réz az ő ſaruja. A' mint ifiuſágod napjai, úgy vénſéged-is. * Ninch más Iſten ollyan, mint a' leg-igazbnak Iſtene: a' menyben-lakó a' te ſegétőd. Az ő hatalmaſſágából futoſnak a' felyhők, * az ő lakó-helye fenn, és alatt az őrökkévalo karok: ki-űzi ſzíned-elől az ellenſéget, és mond: Meg-romolly.

* Iſraël bátorſágoſon, és egyedűl lakik. A' Jákob ſzeme a' gabonás és boros földőn, és az egek bé-homályoſodnak a' harmattól.

* Bóldog vagy te Iſraël: kichoda hozzád hoſonlo, ô nép, ki az Úr-által ſzabadúlſz-meg? a' te ſegétſégednek paíza, és a' te dichőſégednek fegyvere: meg-tagadnak téged ellenſégid, és te azok nyakát tapodod.

XXXIV. Rész.

2. Macha. 3. a. 4. Sup. 3. d. 26

FEl-méne az-okáért Moyſes a' Móab mezőſégiről a' Nébo hegyére, a' Fáſgának tetejére Jériko-ellenében: és meg-mutatá néki az Ur Gálaádnak minden földét Dánig, * és az egéſz Neftalit, és Efraim és Manaſſes földét, és Judának minden földét mind az utólſo tengerig, * és a' Déli tartománt, és a' Jériko a' Palmák városa mezejének ſzéleſségét Ségorig.

† Gen. 12. b. 7. & 15. d. 18.

4 * És monda az Úr néki: † Ez a' Föld, mellyért meg-eſküdtem Abrahámnak, Iſaáknak, és Jákobnak, mondván: A' te magodnak adom azt: Láttad azt a' te ſzemeiddel, és által-ném mégy arra. * És meg-hala ott Moyſes az Úr ſzolgája, Móab-földében, az Úrnak hagyáſából: * és eltemeté őtet Móab-földének völgyében a' Fógor-ellenében: és ember nem tudta az ő koporſóját mind e' jelen-valo napig. * Moyſes ſzáz húſz eſztendős vala mikoron meghólt: az ő ſzemei meg nem homályoſodtanak, ſem a' fogai nem ingottanak. * És ſiraták őtet az Iſraël fiai Móab mezőſégin harmincz napig: és el-végeződének a' Moyſes gyáſzolóinak ſiráſok napjai. * Jóſue pedig a' Nún fia bé-tellyeſedék a' bölcheſégnek Lelkével, mert Moyſes reá tette vala az ő kezeit. És engedének néki az Iſraël fiai, és úgy chelekedének a' mint az Úr meg-parancholta vala Moyſesnek. * És nem támadott többé Iſraëlben Próféta mint Moyſes, kit az Úr ſzínről ſzínre iſmért vólna, * minden jegyekben és chodákban, mellyekért őtet küldötte, hogy Egyiptus-földében chelekedne Faraón, és minden ſzolgain, és az egéſz földén, * és minden vaſtag kezet, és nagy choda-tételeket, mellyeket chelekedett Moyſes az egéſz Iſraël-előtt.

IOSVE
KÖNYVE.

I. Rész.

ÉS lőn Moyſesnek az Úr ſzolgajának halála-után, hogy az Úr ſzóllana a' Nun fiának Jóſuének, a' Moyſes ſzolgajának, és mondana néki: * Moyſes az én ſzolgám meg-hólt: kelly-fel, és menny által e' Jordánon te, és az egéſz nép veled, a' Földre, mellyet én adok az Iſraël fiainak. * † Minden helyet, mellyet lábatok nyoma tapod, néktek adok, a' mint Moyſesnek ſzóllottam. * A' puſztától és a' Libanuſtól-fogva az Eufrátes nagy folyó-vízig, a' Hetæuſok minden földe a' nagy tengerig napnyúgat-elleneben léſzen határotok.

† Deut. 11. c. 24.

5 * Senki ellenetek nem álhat életednek tellyes napjaiban: † a' mint Moyſeſsel vóltam, úgy léſzek veled: nem hagylak, ſem el nem hagylak téged. * " Erőſsödyél, és vaſtag légy: mert te oſztod-el ſorſal ennek a' népnek a' Földet, mellyért meg-eſküdtem az attyoknak, hogy azt nékik adnám. * Erőſsödgyél azért, és igen vaſtag légy: hogy meg-őrizd és meg-chelekedd az egéſz törvént, mellyet néked az én ſzolgám Moyſes parancholt: el ne hajolly at-

† Heb. 13. a. 6. Inf. 3. b. 7. "Deut. 31. b. 6. f. 23. 3. Reg. 2. a. 2.

tól se jobra se balra, hogy értsed mind a' miket chelekeszel. * El ne távozzék e' tőrvény kőnyve a' szádtól: hanem elmélkedgyél arról éjjel és nappal, hogy meg-őrizd és meg-chelekedd mind a' mik meg-írattak abban: akkor el-igazítod útadat, és meg-érted azt. * Ímé parancholom néked, erősődgyél, és légy vastag. Ne rettegj, és ne félly: mert veled vagyon a'te Urad Istened mindenekben a' mellyekre mégy. * És paranchola Jósue a' nép fejedelminek, mondván: Mennyetek által a' tábor-közepin, és parancholljatok a' népnek, és mongyátok: * Készíttsetek eleséget magatoknak: mert harmad nap-után általmentek a' Jordánon, és a' Földet bírni mentek, mellyet a' tí Uratok Istentek ád néktek. * A' Rubenítáknak-is és a' Gadítáknak, és a' Manasses fél nemzetségének monda: * Emlekezzetek a' beszédről, mellyet néktek az Ur szolgája Moyses parancholt, mondván: A' ti Uratok Istentek nyugodalmat adott néktek, és az egész földet. * † A' tí feleségtek, és gyermekitek, és barmaitok maradgyanak a' Földön, mellyet néktek Moyses adott a' Jordánon-innét: tí pedig fel-fegyverkezvén mennyetek-által az atyátok-fiai előtt, minnyájan az erőskezűek; és hadakozzatok érettek, * míg nyugodalmat ád az Úr az atyátok-fiainak, a' mint néktek-is adott, és bírják ők-is a' Földet, mellyet a' tí Uratok Istentek ád nékik: és úgy térjetek a' tí örökségtek Földére, és lakjatok abban, mellyet néktek Moyses az Úr szolgája adott a' Jordánon-innét nap-kelet-ellenében. * És felelének Jósuének, és mondának: Mind, a' miket parancholtál nékünk, meg-chelekeszszük: és valahová küldesz, el-megyünk. * A' mint Moysesnek engedtünk mindenekben, úgy engedünk néked-is: chak légyen veled a' te Urad Istened, a' mint Moysessel volt. * A' ki a' szádnak ellene-mond, és nem enged minden beszédidnek, mellyeket parancholsz néki, meghallyon. chak te erősődgyél, és emberkedgyél.

† *Num. 32. d. 20.*

8 1 A 9 C 2 10 3 11 4 12 5 13 6 14 7 B 8 15 D 9 16 10 17 11 18 12 13 C

II. RÉSZ.

EL-küldé azért a' Nun fia Jósue Sétimből két kém férfiat titkon; és monda nékik: Mennyetek-el, és nézzétek-meg a' Földet, és Jériko városát. † Kik el-menvén, bé-menének egy Rahab-nevő kurv' aszszony házába, és meg-nyugovának nála. * És hírré tévék a' Jériko királyának, és mondának: Ímé férfiak jőttek ide-bé étszaka az Israël fiai-közzűl, hogy meg-kémlenék a' Földet. * És a' Jériko királya Rahabhoz küldé, mondván: Hozd-ki a' férfiakat, kik hozzád jőttek, és házadba mentek: mert kémek, és az egész Földet jőttek meg-kémleni. * " És vévén az aszszony a' férfiakat, el-rejté, és monda: Vallom, hozzám jőttek, de nem tudtam hová-valók vólnának: * és mikor a' kapu bé-tétetnék a' setétben, egyetemben ők-is ki-mennenek, nem tudom hová mentek: űzzétek meg-hamar, és megfogjátok őket. * Ő pedig a' férfiakat a' háza padlására hágatá, és bé-fődé őket len pozdorjával, melly ott vala. * Azok pedig a' kik el-küldettek vala, utánnok menének az úton, melly a' Jordán révére viszen: és azok ki-menvén, mingyárt bé-tétették a' kapu. * Még el nem aludtak vala a' kik rejtekbe vóltak, és ímé az aszszony fel-méne hozzájok, és monda: * Tudom hogy az Úr néktek adta a' Földet: mert reánk rohant a' tí félelmetek, és ellankadtak a' Földnek minden lakói. * Hallottuk hogy meg-száraztotta az Úr a' Veres tengernek vizeit a' tí be-meneteleteken, mikor Egyiptusból ki-jőttetek: † és miket chelekedtetek az Amorræusok két királyának, kik a' Jordánon-túl vóltak: Séhonnak és Ognak, kiket meg-öltetek. * És ezeket halván el-ijedtünk, és ellankadott szívünk, és nem maradott lélek bennünk a' tí bé-jövetelteketek. mert a' tí Uratok Istentek ő az Isten fenn az égbe, és alatt a' földön. * Most azért éskűdgyetek-meg nékem az Úrra, hogy a' mint én irgalmaságot chelekedtem veletek, tí-is úgy chelekedgyetek az atyám házával: és adgyatok néke bizonyos jelt, * hogy meg-szabadíttsátok atyámat és anyá-

† *Iac. 2. d. 25. Heb. 11. f. 31.*

" *Inf. 6. c. 17.*

† *Exod. 14. c. 21.* † *Num. 21. c. 24.*

" *Inf. 6. d. 22.*

mat, bátyáimat és néném et, és mind a' mi övék, és meg-mentitek lelkeinket a' haláltól. * Kik felelének néki: A' mi lelkünk légyen halálban érettetek, de úgy, ha minket el nem árúlsz. és mikor az Úr nékünk adgya a' Földet, irgalmaságot és igaságot chelekeszünk veled. * A lábochátá azért őket kötélen az ablakról: mert a' háza a' kerítéshez vala ragaszva. * És monda nékik: A' hegyekre mennyetek, hogy a' megtérők valami-képpen elől ne talállyanak: és ott lappangjatok harmad napig, míg meg-térjenek, és úgy mennyetek-el útatokon. * Kik mondának néki: Ártatlanok leszünk ez eskűvéstől, mellyel minket meg-eskűdtettél; * ha mi bé-jövén a' Földre, e' karmazin-színű finór jelül lészen, és azt az ablakra kötöd, mellyen minket alá-bochátottál: és az atyádat 's anyádat, és az atyádfiait, és minden rokonságidat egybe-gyűjtöd házadhoz. * A' ki házad ajtaján ki-mégyen, annak a' vére a' fején légyen, és mi ártatlanok leszünk. Minnyájok vére pedig, a' kik veled a' házban lésznek, a' mi fejünkre szállyó, ha valaki őket illeti. * Ha minket el akarsz árúlni, és e' beszédet ki-jelenteni, tiszták lészünk ez eskűvéstől, mellyel meg-eskűdtettél minket. * És ő felele: A' mint szóllottatok, úgy légyen. és el-bochátván őket hogy el-mennének, ki-függeszté a' karmazin-színű sinórt az ablakon. * Azok pedig el-menvén jutának a' hegységre, és ott maradának három nap, míg meg-térnének a' kik kergették: mert minden útakon keresvén, nem találák őket. * Kik hogy bé-menének a' városba, meg-térének, és alá-jövének a' hegyről a' kémek: és által-kelvén a' Jordánon, jutának a' Nun fiához Jósuéhez, és meg-beszéllék néki mind a' mik rajtok történtek vala, * és mondának: Kezünkbe adta az Úr mind e' Földet, és a' félelem-miatt le-verettek minden lakói.

III. Rész.

AZ-okáért Jósue fel-kelvén éjjel, el-indítá a' tábort: és ki-menvén Sétimből, jutának a' Jordánhoz ő, és mind az Israël fiai, és három nap késének ott. * Mellyek el-forogván, által-menének a' hirdetők a' tábor-közepin, * és kezdék kiáltani: Mikor a' ti Uratok Istentek szövetsége szekrényét láttyátok, és a' Leviták nemzetsége-béli papokat hogy azt viszik, ti-is kellyetek-fel, és követsétek az elől-járókat: * és légyen köztetek és a' szekrény-között két-ezer könyöknyi köz: hogy távul láthassátok, és tudhassátok melly úton kellessék mennetek: mert az-előtt azon nem jártatok; és ójátok magatokat hogy a' szekrényhez ne közelgessetek. * És monda Jósue a' népnek: Szenteltessetek-meg: mert hólnap az Úr közöttetek chodákat tészen. * És monda a' papoknak: Vegyétek-fel a' szövetség szekrényét, és mennyetek a' nép-előtt. Kik a' parancholatot bé-tellyesítvén, fel-vévék, és előttök menének. * És monda az Úr Jósuének: Ma kezdlek fel-magasztalni tégedet az egész Israël-előtt: hagy tudgyák, hogy a' mint Moysessel vóltam, úgy vagyok veled-is. * Te pedig parancholly a' papoknak, kik a' szövetség szekrényét viszik, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek a' Jordán vize részére, állyatok-meg abban. * És monda Jósue az Israël fiainak: Járúllyatok ide, és hallyátok a' ti Uratok Istentek igéjét. * És ismég; Ebből, ugymond, megtudgyátok, hogy az élő Úr-Isten köztetek vagyon, és el-veszti színetek-előtt a' Kananæust és Hetæust, a' Hevæust és Ferezæust, a' Gergezæust-is 's a' Jebusæust, és Amorræust. * " Ímé az egész Föld Ura szövetségének szekrénye előttetek mégyen a' Jordánon. * Szerezzetek tizen-két férfiat az Israël nemzetségiből, eggyet-eggyet mindenik nemzetségből. * És midőn a' papok, kik az egész Föld Urának Istenének szekrényét hordozzák, a' Jordán vizeibe tészik lábok nyomát; a' vizek, mellyek alól vannak, alá-folynak és el-fogynak: a' mellyek pedig felyűl jönek, egy torlásban meg-állapodnak. * Ki-méne azért a' nép az ő sátoriból, hogy által-menne a' Jordánon: és a' papok, kik a' szövetség szekrényét hordozzák vala, előtte

" Act. 7. f. 45. Eccli. 24. c. 36.

mennek vala. * És ők bé-menven a' 15
Jordánba, és a' lábokat a' víz réſzé- D
be mártván (a' Jordán pedig az ő
árka partyait az aratás idején meg-
tőltötte vala) * meg-állának az alá-
folyo vizek egy helyen, és mint egy 16
hegy fel-dagadván meſzſze láttatnak
vala, a' váraſtól melly Adomnak
hívattatik, Sártán helyéig: a' mel-
lyek pedig alól valának, a' puſztá-
nak Tengerében (melly moſt Hól-
nak hívattatik) alá-folyának, míg
tellyeſséggel el-fogynának. * A' 17
nép pedig Jériko-ellenébe mégyen
vala: és a' papok, kik az Úr ſzövet-
ſége ſzekrényét hordozzák vala, fel-
övedzve állanak vala a' ſzáraz föl-
dőn a' Jordán közepett, és az egéſz
nép a' ſzáraz árkon méne-által.

IV. RÉSZ.

KIk által-kelvén, monda az 1
Úr Jóſuének: * Válaſzſz ti- A
zen-két férfiat, eggyet-eg- 2
gyet minden nemzetſégből:
* és paranchold-meg nékik, hogy 3
vegyenek a' Jordán árkának köze-
piből, a' hol a' papok lábai állot-
tak, igen kemény tizen-két követ,
mellyeket tegyetek a' tábor helyé-
re, a' hol ez éjjel ſátorokat von-
tok. * És hívá Jóſue a' tizen-két 4
férfiat, kiket válaſztott vala az Iſraël
fiai-közzűl, eggyet-eggyet mindenik
nemzetſégből, * és monda nékik: 5
Mennyetek a' tí Uratok Iſtentek
ſzekrénye-előtt a' Jordán közepire,
és hozzátok onnét ki-ki egy-egy
követ vállatokon, az Iſraël fiainak
ſzáma-ſzerént, * hogy légyen je- 6
lűl köztetek: és mikor meg-kérd-
nek títeket a' fiaitok hólnap, mond-
ván: Mire-valók e' követ? * Felel- 7
lyetek nékik: El-fogytak a' Jordán B
vizei az Úr ſzövetſége ſzekrénye-
előtt, midőn azon által-menne: az-
ért helyheztettek e' követ az Iſraël
fiainak örök emlekezetekre. * Ugy 8
chelekedének azért az Iſraël fiai, a'
mint paranchola nékik Jóſue, hoz-
ván a' Jordán árkának közepiből
tizen-két követ, a' mint az Úr néki
parancholta vala, az Iſraël fiainak
ſzáma-ſzerént, arra a' helyre, mel-
lyen tábort járának, és oda tévék
azokat. * Más tizen-két követ-is 9
helyheztete Jóſue a' Jordán árká-
nak közepire, a' hol a' papok állot-
tak, kik a' ſzövetſég ſzekrényét
hordozták: és ott vannak e' jelen-
valo napig. * A' papok pedig, kik 10
a' ſzekrént hordozzák vala, állanak
vala a' Jordán közepin, míg minde-
nek el-végeztetnének mellyeket
Jóſuének parancholt vala az Úr, és
meg-mondott vala néki Moyſes,
hogy meg-beſzélléne a' népnek.
És ſiete a' nép, és által-méne. * És 11
midőn által-mentek vólna minnyá-
jan, által-méne az Úr ſzekrénye-is, és
a' papok a' nép-előtt mennek vala. * A' 12
Rúben és Gad fiai-is, és a' Manaſſes fél
nemzetſége, fel-fegyverkezve az Iſ-
raël fiai-előtt mennek vala, † a' mint
nékik parancholta vala Moyſes: † Num.
* és negyven-ezer hadakozók ſere- 13 32. v. 28.
gekben, és choportokban, mennek
vala Jériko váraſának ſik mezőſégin.
* Azon a' napon fel-magaſztalá az 14
Úr Jóſuét az egéſz Iſraël-előtt, hogy
félnék őtet, a' mint félték Moyſeſt,
míg élt. * És monda néki: * Pa- 15
ranchold-meg a' papoknak, kik a' 16
ſzövetség ſzekrényét hordozzák,
hogy jőjenek-fel a' Jordánból. * Ki 17
paranchola nékik, mondván: Jőjé-
tek-fel a' Jordánból. * És midőn fel- 18
jöttek vólna hordozván az Úr ſzö-
vetſége ſzekrényét, és a' ſzáraz föld-
re lépni kezdettek vólna, viſzſza-
térének a' vizek az ő árkokba, és
az előbbi ſzokás-ſzerént folynak
vala. * A' nép pedig fel-jöve a' Jor- 19
dánból, az első hónak tizedik nap-
ján, és tábort járának Galgalában
Jériko váraſának Nap-keleti réſze-
ellenében. * A' tizen-két követ-is, 20
mellyeket a' Jordán árkából vet-
tek vala, helyhezteté Jóſue Galga-
lában, * és monda az Iſraël fiai- 21
nak: Mikor kérdik a' fiaitok hól-
nap az attyokat, és mongyák nékik:
Mire-valók e' követ? * tanittſá- 22
tok-meg őket, és mongyatok: E'
Jordánnak ſzáraz árkán jött-által
az Iſraël, * meg-ſzáraztván a' tí 23
Uratok Iſtentek annak vizeit előt-
tetek, míg által-jönétek: * " a' 24 " Exod.
mint chelekedett vala az-előtt a' 14. v. 21.
Veres tengeren, mellyet meg-ſzá-
raztott míg által-mennénk: * hogy 25
meg-iſmérjék a' földnek minden
népei az Úrnak igen erős kezét,
hogy tí-is féllyétek a' tí Urato-
kat Iſtenteket minden
időben.

V. Rész.

AZ-okáért minek-utánna meg-hallák az Amorræusoknak minden királyi, kik a' Jordánon-túl laknak vala Nap-nyúgatra, és Kánaánnak minden királyi, kik a' nagy tengernek közel-valo helyeit bírják vala, hogy meg-száraztotta vólna az Úr a' Jordán folyását az Israël fiai-előtt míg által-mennének, el-eſék szívök, és nem marada lélek bennek, félvén az Israël fiainak bé-menetelin. * Az időben monda az Úr Jósuének: Chinálly magadnak kő-késeket, és metéld-környűl másodszor az Israel fiait. * Meg-chelekedé a' mit parancholt vala az Úr, és környűl-metélé az Israël fiait a' környűl-metélkedés halmán. * Ez pedig az oka a' második környűl-meteléſnek: A' férfiúi nemből-valo minden nép, melly ki-jött vólt Egyiptusból, minden hadakozó férfiak, meg-hóltak vala a' puſztában az útnak igen hoſzſzu kerengésiben, * kik minnyájan környűl-metéltettek vala. A' nép pedig melly a' puſztában szűletett, * a' széles puſztának negyven eſztendeig-valo útán, környűl-metéletlen vólt: míg meg-emésztetnének a' kik nem halgatták vala az Úr szavát, és a' kiknek az-előtt megeſkűtt vala hogy meg nem mutatná nékik a' téjjel és mézzel-folyo Földet. * Azoknak fiai az attyok helyére állának, és környűl-metéltetének Jósuétől: mert a' mint szűlettek vala, környűl-metéletlenek valának, és senki őket az útban környűl nem metélte vala. * Minek-utánna pedig minnyájan környűl-metéltetének, azon tábor-helyén maradának, míg meg-gyógyúlnának. * És monda az Úr Jósuének: Ma vettem-el rólatok Egyiptus gyalázattyát. És hívattaték a' helynek neve Galgalának e' jelen valo-napig. * És maradának az Israël fiai Galgalában, és Fáſét szerzének, a' hónak tizen-negyedik napján eſtve, a' Jériko mezőségin: * és evének a' Föld gabonájából másod nap, kovásztalan kenyereket, és azon eſztendő-béli árpa-lepént. * És elfogya a' Manna, minek-utánna a' föld gabonájából őttenek, és nem éltek többé azzal az éledellel az Israël fiai, hanem evének Kánaán-földének azon eſztendő-béli gabonájából. * Midőn pedig Jósue Jériko váraſának mezején vólna, felemelé szemeit, és láta egy ellene-állo, és mezítelen kardot-tartó férfiat, és hozzája méne, és monda: Miénk vagy-e, vagy az ellenséginké? * Ki felele: Nem: hanem az Úr seregének fejedelme vagyok, és most jövök. * Le-eſék Jósue arczal a' földre. És imádván, monda: Mit mond az én Uram az ő szolgájának? * † Óld-le, ugymond, sarudat lábaidról: mert a' hely, mellyen állasz, szent. És chelekedék Jósue a' mint néki parancholva vala.

† *Exod. 3. b. 5. Act. 7. d. 33.*

VI. Rész.

JÉriko pedig bé-zárva és megerősítve vala az Israël fiaitól-valo félelemből, és senki nem mér vala ki 's bé járni. * És monda az Úr Jósuének: Ímé kezedbe adtam Jérikót, és az ő királyát, és minden erős férfiakat. * Kérüllyétek-meg a' váraſt minden hadakozók egyszer napjában: úgy chelekedgyetek hat nap. * A' hetedik napon pedig a' papok vegyék a' hét trombitát, mellyekkel az örvendetes eſztendőben élnek, és mennyenek a' szövetség szekrénye-előtt: és hétszer kerüllyétek-meg a' váraſt, és a' papok trombitállyanak. * És mikor a' trombitának hoſzſzabb és megszaggattatott szava meg-zendül, és a' füleitekbe harſag, kiáltſon az egész nép igen nagy sikóltáſsal; és a' váras falai tővig le-omolnak, és mennyenek-bé ki-ki a' helyen melynek ellenében-áll. * Hívá azért a' Nun fia Jósue a' papokat, és monda nékik: Vegyétek-fel a' szövetség szekrényét: és más hét pap vegye az örvendetes eſztendőnek hét trombitáit, és járjanak az Úr szekrénye-előtt. * A' népnek-is monda: Mennyetek-el, és kerüllyétek-meg a' váraſt, felfegyverkezve, az Úr szekrénye-előtt menvén. * És midőn Jósue ezeket el-végezte vólna, és a' hét pap a' hét trombitával az Úr szövetsége szekrénye-előtt trombitálna, * és az egész fegyveres had elől-menne, a' több kőſség a' szekrént követi vala, és a' trombiták-szavától mindenek

harſag-

harſagnak vala. * Parancholt vala 10
pedig Jóſue a' népnek, mondván: Ne
kiáltſatok, ſe ne hallyák ſzótokat, ſe
ſemmi beſzéd ſzátokból ki ne men-
nyē: míg el-jő a' nap mellyē mōdom
néktek: Kiáltſatok, és ſikóltſatok.
* Meg-kerűlé azért az Úr ſzekrénye 11
a' váraſt egyſzer napjában, és meg-
térvén a' táborba, ott marada. * Az- 12
okáért Jóſue éjjel fel-kelvén, fel-vé-
vék a' papok az Úr ſzekrényét, * és 13
heten kőzzűlők a' hét trombitát,
mellyekkel az őrvendetes eſztendő-
ben élnek: és az Úr ſzekrénye-előtt
mennek vala járván és trombitál-
ván: és a' fegyveres nép előttők mé-
gyen vala, a' tőbb kőſség pedig kő-
veti vala a' ſzekrént, és trombitál
vala. * És meg-kerűlék a' váraſt má- 14
ſod nap egyſzer, és meg-térének a' tá-
borba. Igy chelekedének hat napig.
* A' hetedik nap pedig jó reggel fel- 15
kelvén, meg-kerűlék a' váraſt hét- C
ſzer, a' mint rendelve vala. * És mi- 16
dőn a' hetedik kerűlésben trombitál-
nának a' papok, monda Jóſue az egéſz
Iſraëlnek: Sivalkodgyatok: mert
néktek adta az Úr a' váraſt: * és átok 17
légyen e' váras: és mindenek mel-
lyek benne vannak, az Úre. egyedűl
Rahab a' kurva éllyen mind azok-
kal kik véle a' házbā vannak: † mert
el-rejtette a' kőveteket kiket el-kűl-
dőttünk vólt. * Tí pedig ójátok ma- 18
gatokat, hogy azokban, mellyek
tíltva vannak, ſemmit ne illeſsetek,
és ne légyetek a' parancholatnak
meg-ſzegői, és az egéſz Iſraël tábora
bűn-alatt ne légyen, ſe meg ne há-
boríttaſsék. * Valami pedig arany 19
és ezűſt léend, és réz 's vas edény, az
Úrnak ſzenteltesſék, az ő kinchei-
kőzzé tétetvén. * " Az-okáért az 20
egéſz nép ſivalkodván, és a' trombi-
ták harſogván, minek-utánna a' ſo-
kaſág fűleibe hatott vólna a' ſzózat 's
a' zengés, a' falok azonnal le-omlá-
nak: és fel-méne ki-ki a' helyen,
melly ellenében vala: † és meg-vé-
vék a' váraſt: * és mindeneket meg- 21
őlének mellyek abban valának, a'
férfiútól-fogva az aſzſzony' állatig,
a' chőchőmtőtől-fogva a' vénig. Az
őkrőket-is és juhokat és ſzamárokat
le-vágák fegyver élivel. * A' két fér- 22
finak pedig, † kik kémſégbe kűldet- D
tek vala, monda Jóſue: Mennyetek
a' kurva-aſzſzony házába, és hozzá-

† Sup. 2. b. 7. Heb. 11. f. 31.

" Heb. 11. f. 30.

† 2. Macha. 12. c. 15.

† Sup. 2. b. 7.

tok-elő őtet, és minden marháját, a'
mint néki eſkűvéſsel fogadtátok.
23 * " És bé-menvén az ifiak ki-hozák " Heb.
Ráhabot, és a' ſzűléit, az attyafiait-is, 11. f. 31.
és minden házi partékáit, és a' rokon-
ſágát, és az Iſraël tábora-kivűl ſzállí-
24 ták. * † A' váraſt pedig, és mind a' † Inf. 8. a. 2.
mik benne valának, fel-gyújták, az
arantól 's ezűſtől, és a' réz edényektől
's vaſtól meg-válva, mellyeket az Úr
25 kenches házába ſzentelének. * Ra-
habot a' kurvát pedig, és az ő attya
házát, és mindeneket a' mie vala,
élni hagyá Jóſue, és lakának Iſraël
kőzőtt e' jelen-valo napig: azért
hogy el-rejtette a' kémeket, kiket
kűldőtt vólt hogy meg-kémlenék
Jérikót. Az időben átkot ſzólla Jó-
26 ſue, mondván: * " Átkozott az a' " 3. Reg. 16. g. 34.
férfiu az Úr-előtt, a' ki fel-állattya
és meg-építi Jériko-váraſát. Az ő el-
ső-ſzűlőttén veſse annak fondamen-
tomit, és az ő utólſó fián helyhezteſ-
27 ſe annak kapuit. * Az-okáért az Úr
Jóſuével vala, és az ő neve el-hirhe-
dék az egéſz főldőn.

VII. Rész.

AZ Iſraël † fiai pedig által- † Inf.
1 hágák a' parancholatot, 22. d. 16.
A és el-vőnek az átokból.
" Mert Akan a' Kármi fia, " 1. Par.
ki Zabdínak a' Záre fiának fia vala a' 2. a. 7.
Júda nemzetſégéből, el-vőn valamit
az átokból: és meg-haragúvék az
Úr az Iſraël fiai-ellen. * És mikor Jó-
2 ſue Jérikóból férfiakat kűldőtt vól-
na Hái-ellen, melly Betaven-mel-
lett vagyon, Bétel váraſának nap-
keleti réſzében, monda nékik: Men-
nyetek-fel, és kémléllyétek-még a'
Főldet. Kik a' parancholatokat
bé-tellyesítvén, meg-kémlélék Háit.
3 * És meg-térvén, mondának néki:
Ne mennyen-fel az egéſz nép, hanem
két vagy három-ezer ember men-
nyen-el, és tőrőllye-el a' váraſt:
miért fáradna heában az egéſz nép
4 igen kevés ellenſég-ellen? * Fel-
méne azért három ezer hadakozo.
5 Kik mingyárt hátat adván, * meg-
verettetének a' Hái váraſa férfiaitól,
és el-eſék kőzzűlők harmincz-hat
ember: és kergeték őket az ellēſégek
a' kaputól-fogva Sabarimig, és vágák
az alá-fútókat: és meg-ijede a' nép
ſzíve, és mint a' víz meg-olvada.
6 * Jóſue pedig meg-ſzaggatá ruháit,

† Sup. 3. b. 5. Lev. 20 b. 8. Num. 11. b. 18. 1. Reg. 16. b. 5.

és le-esék arczal a'földre az Ur szekrénye-előtt mind estvéig, mind ő 's mind az Izraëlnek minden vénei: és port tőnek fejekre, * és monda Jósue: Ah Uram Istenem, miért hoztad-által e'népet a' Jordán folyóvizén, hogy az Amorræus kezébe adnál bennünket, és el-veszténél? Bár a' mint kezdettük vala, a' Jordánontúl maradtunk vólna. * En Uram Istenem mit mongyak, látván Izraëlt ellenségének hátat adni? * Meghallyák a' Kananæusok, és a' Földnek minden lakói, és egybe-gyűlvén környűl-vészinek minket, és el-törlik a' mi nevünket a' földről: és mit chelekeszel a' te nagy nevednek? * És monda az Úr Jósuének: Kelly-fel, miért fekszel arczal a' földön? * Vétkezett Izraël, és meg-szegte szövetségemet: és el-vettek az átokban, el-loptak 's hazudtak, és az ő edények-közibe rejtették. *És meg nem álhat Izraël az ő ellenségi-előtt, és el-fút előttök: mert meg-fertéztetett az átoktól. nem lészek többé veletek, míg nem meg-rontjátok azt a' ki e'vétekben bűnös. * Kelly-fel, szenteld-meg a'népet, és mongyad nékik: † Szenteltessetek-meg hólnapra, mert ezeket mongya az Izraëlnek Ura Istene: Átok vagyon közötted Izraël: meg nem álhatsz ellenségid-előtt, míg nem el-törlettetik közzűled a'ki e'vétekkel megferteztetett. * És járúllyatok-elő reggel minnyájan, nemzetségtekszerént: és valamellyik nemzetséget a' sors találja, jőjön-elő az ő rokonsági-szerént, és a' rokonság a' házak-szerént, és a' ház a' férfiakszerént. * És valaki e' vétekben találtatik, meg-égetteséek tűzzel minden marhájával: mert megszegte az Úr kötését, és bűnt chelekedett Izraëlben. * Fel-kelvén azért Jósue reggel, elő-állatá Izraëlt az ő nemzetségi-szerént, és találtaték a' Júda nemzetsége. * Mellyet midőn cheledi-szerént elő-állatott vólna, találtaték a' Záre cheléde. Azt-is házon-ként elő-állatván, találá Zabdit: * kinek házát férfiak-ként el-osztván, találá Akant a' Kármi fiát, ki Zabdinak a' Záre fiának fia vala Júda nemzetségéből. * És monda Jósue Akánnak: Fiam, adgy dicsőséget az Izraël Urának Istenének, és tégy vallást, és jelents-meg nékem mit chelekedtél, el ne titkollyad. * És felele Akan Jósuének, és monda néki: Bizony én vétkeztem az Izraël Ura Istene ellen, és így 's így chelekedtem. * mert láték a' ragadomány-között egy igen jó karmazsin-színyű palástot, és két-száz ezüst siklust, és ötven siklus-nyomó arany veszszőt: és meg-kivánván el-vőm, és el-rejtém a'földben a'sátorom közepin, és az ezüstöt a' felásott földel bé-födém. * Küldé azért Jósue szolgákat: kik el-futván annak sátorához, fel-találák mind a' mellyek el-rejtettek vala azon helyen, és az ezüstöt-is eggyütt. * És el-vévén a' sátorból Jósuéhez vivék azokat, és Izraëlnek minden fiaihoz, és veték az Úr-eleibe. * " Fogván azért Jósue Akánt a'Zára fiát, és az ezüstöt 's a' palástot, és az arany-veszszőt, a' fiait-is és leányit, ökreit, és szamárit, és juhait, és a' sátort, és minden eggyetmását: (és egész Izraël ő-véle) vivék azokat az Ákor völgyébe: * holott monda Jósue: Mivelhogy meg-háborítottál minket, vessen-ki téged az Ur e'napon. És meg-kövezé őtet az egész Izraël: és mind a' mie vala, tűzzel emészteték-meg. * És nagy rakás követ gyűjtének reája, melly meg-marad e'jelen-valo napig. És el-fordúla rólok az Úr haragja. És hívattaték a' helynek neve, Ákor-völgyének, mind máig.

† *Sup. 3. b. 5. Lev. 20 b. 8. Num. 11. b. 18. 1. Reg. 16. b. 5.*

" *2. Reg. 18. d. 17.*

VIII. Rész.

MOnda pedig az Úr Jósuének: Ne félly, se ne rettegj: vidd-el veled a'hadakozóknak minden sokaságát, és fel-kelvén menny-fel Hái várasába. ímé kezedbe adtam annak királyát, és a'népet, és a' várast 's a' földet. * És chelekedgyél Hái várasával, és annak királyával, † a'mint chelekedtél Jérikóval, és annak királyával: a'prædát pedig, és mindé barmokat magatoknak kapdosatok: lest vess a' város-megett. *Es fel-kele Jósue, és a'hadakozóknak minden serege ő-véle, hogy fel-mennének Hái-ba: és harmincz-ezer válogatott erős férfiakat küldé-el éjjel, * és paráncsola nékik, mondván: Vessetek

† *Sup. 8. d. 24.*

leſt a' váras-megett : és meſzſzebb
ne mennyetek: és légyetek minnyá-
† Sup. 7 jan kéſzek. * † én pedig, és a' tőbb 5
a. 4. ſokaſág melly velem vagyon, más- B 20
felől megyunk a' váras-ellen. És
mikor ki-jőnek ellenünk, a' mint
az-előtt chelekedtünk, el-futúnk,
és hátat adunk: * míg a' kergetők E
a' váraſtól meſzſzebb ſzakadgyanak: 6
mert azt vélik hogy ſzaladúnk mint
az-előtt. * Mi azért futván és ők ker-
getvén, kellyetek-fel a' lesből, és 7
dúllyátok-el a' váraſt: és kezetek- 21
be adgya azt a' tí Uratok Iſtentek.
* És midőn meg-véſzitek, gyújtſá-
tok-fel azt, és mindent úgy cheleked- 8
gyetek, a' mint hattam. * És el-bo- 22
chátá őket, és el-menének a' leſ-
helyre, és le-ülének Bétel és Hái-kő-
zőtt, Hái váraſának Nap-nyugati
réſzére. Jóſue pedig azon éjjel a'
nép-kőzőtt marada, * és fel-kelvén 10
jó reggel meg-ſzámlálá a' társait, és 23
fel-méne a' vénekkel a' had-előtt,
kőrnyűl-vétetvén a' hadakozók ſe- 24
gétſégétől. * És mikor el-jutottak 11
vólna, és fel-mentek vólna a' váras- C
ellenébe, meg-állának a' váraſnak
Éſzaki réſzére, melly-kőzőtt és ő-
kőzőttők egy völgy vala. * Őt-ezer 12 25
embert válaſztott és helyheztetett
vala pedig lesbe Bétel és Hái-kő-
zőtt, azon váraſnak Nap-nyúgati
réſzére: * a' tőbb had pedig mind 13 26
Éſzak-felé méne, úgy hogy annak a'
ſokaſágnak utólſói a' váraſnak Nap-
nyúgati réſzét érnék. El-méne azért 27
Jóſue azon éjjel, és a' völgy kőze- F
pibe álla. * Mellyet midőn látott 14
vólna a' Hái királya, ſiete reggel, 28
és ki-méne a' váraſnak minden ha-
dával, és ſereget rendele a' puſzta-
ellenébe, nem tudván hogy hátá- 29
megett a' les rejtekbe vólna. * Jó- 15
ſue pedig és az egéſz Iſraël meg-in-
dúla helyéből, félelmet tettetvén, és
futván a' puſzta útán. * Amazok 16
pedig egyſzer 's mind fel-kiáltván, és
egy-máſt biztatván, meg-űzék őket.
És midőn el-távoztak vólna a' váraſ- 30
tól, * és Hái váraſában és Bételben 17 31
chak egy ſem maradott vólna a' ki D
nem kergetné Iſraëlt: (a' mint ki ro-
hantak vala, a' váraſokat nyitva
hagyván) * monda az Úr Jóſuének: 18
Emeld-fel paizodat, melly kezedben
vagyon, Hái váraſa-ellen, mert néked
adom azt. * És midőn fel-emelte vól- 19 32

na paizát a' váras-ellen, a' les, melly
rejtekben vala, fel-kele mingyárt: és
a' váraſra menvén, meg-vévék, és
fel-gyújták azt. * A' váras férfiai
pedig, kik Jóſuét űzik vala, hátra
tekíntvén, és látván a' váras füſ-
tit az égig fel-menni, nem futhatá-
nak tőbbé ide 's tova: kivált-kép-
pen mivel azok, kik a' futáſt tettet-
ték vala, és a' puſztára tartnak vala,
a' kergetőknek erőſsen ellenek ál-
lottak vólna. * És látván Jóſue és
az egéſz Iſraël, hogy meg-vétetett
vólna a' váras, és a' váras füſti fel-
menne, viſzſza-térvén meg-veré a'
Hái férfiait. * Mivelhogy azok-is,
kik meg-vették és fel-gyujtották
vala a' váraſt, ki-jővén a' várasból a'
társok-eleibe, a' kőzbe-vőtt ellen-
ſéget kezdék vágni. Midőn azért
mind a' két-felől vágattatnék az
ellenſég, úgy hogy ſenki annyi ſo-
kaſágból el nem ſzabadúlna, * a'
Hái váras királyát-is elevenen fo-
gák, és Jóſuéhez vivék. * Azokáért
meg-ölettetvén mind azok, kik a'
puſztára-menő Iſraëlt meg-űzték
vala, és azon helyen a' fegyver-miatt
el-eſvén, viſzſza-térvén az Iſraël fiai,
meg-verék a' váraſt. * Valának pe-
dig kik a' napon el-húllottak, a' fér-
fiútól az aſzſzony'állatig, tizen-két
ezer ember, mind Hái váraſ-béliek.
* Jóſue pedig hátra nem vonā ke-
zét, mellyet fel-emelt vala, tartván
a' paizt míg nem meg-ölétének Hái-
nak minden lakói. * A' barmokat
pedig, és a' váras prædáit magoknak
oſzták az Iſraël fiai, a' mint paran-
cholta vala az Úr Jóſuének. * Ki fel-
gyújtá a' váraſt, és tévé azt őrők ra-
káſsá: * annak királyát-is fel-akaſz-
tá az akaſztó-fára eſtvéig és nap-nyú-
gatig. És meg-parancholá Jóſue, és
levévék annak hólt teſtét a' kereſzt-
ről: és veték a' váras kapuja-eleibe,
nagy rakás kővet hordván reá,
melly e' jelen-valo napig meg-ma-
rad. * Akkor Jóſue óltárt építe az Iſ-
raël Urának Iſtenének a' Hébal he-
gyén: * "a' mint parancholta vala "Exo.
Moyſes az Úr ſzolgája az Iſraël fiai- 20.d.25.
nak, és meg-íratott a' Moyſes tőrvé- Deut.
nye könyvében: Az óltár pedig fara- 27. v.4.
gatlan kövekből vala, mellyeket vas
nem illetett: és áldozék azon éppen-
égő, és békeſéges áldozatokat az Úr-
nak. * És kövekre írá a' Moyſes tőr-

vényének Máſát, mellyet ő írt vala az Iſraël fiai-előtt. * Az egéſz nép pedig, és a' vének, és a' hadnagyok, és a' bírák, állanak vala két-felől a' ſzekrénnél, a' papok-előtt kik hordozzák vala az Úr ſzövetſége ſzekrényét, mint a' jövevény úgy a' lakoſ-is. Fele azoknak a' Garizim hegye-mellett, és fele a' Hébal hegye-mellett, a' mint parancholta vala Moyſes az Úr ſzolgája. És elsőben meg-áldá az Iſraël népét. * Az-után el-olvaſá minden igéit az áldáſnak és átoknak, és mindeneket mellyek meg-írattak vala a' törvény könyvében. * Semmit azokban, mellyeket Moyſes parancholt vala, el nem hagya, hanem mindeneket újonnan elő-forgata Iſraëlnek egéſz ſokaſága, az aſſzonyok és kiſdedek és jövevények-előtt, kik köztök laknak vala.

G 33

34

35

IX. Réſz.

MEllyeket halván, a' Jordánon-túl-valo minden királyok, kik a' hegyſégeken és mezőſégeken laknak vala, a' tenger-mellyékin és a' nagy tenger partyán, azok-is kik a' Libanus-mellett laknak vala, a' Hetæus és Amorræus, és Kananæus, Ferezæus, és Hevæus, és Jebuſæus, * egybe-gyűlének egyenlő-képpen, hogy hadakoznának Jóſue és Iſraël-ellen egy-ſzívvel, és egyenlő értelemmel. * Azok pedig, kik Gábaonba laknak vala, halván mind a' miket chelekedett vala Jóſue, Jérikónak és Háinak: * és ravaſzúl gondolkodván, magoknak eledeleket vőnek, ó zákokat tévén a' ſzamárokra, és ſzakadozott 's foltozott bor-tömlőket, * és igen régi ſarukat, mellyek az óſágnak jelenſégére bőr-darabokkal valának foltozva, ó ruhákba öltőzve: a' kenyerek-is, mellyeket úti eleſégre viſznek vala, kemények valának, és darabokra törtelve: * és el-indúlának Jóſuéhez, ki akkor Galgalában a' táborban vala, és mondának néki, és eggyűtt az egéſz Iſraëlnek: Meſzſze földről jöttünk, békeſéget akarván veletek ſzerzeni. És felelének nékik az Iſraël férfiai, és mondának: * Ne-talám a' földön laktok, melly ſors-ſzerént minket illet, és nem ſzerezhetünk veletek ſzövetſéget. * Amazok pedig mondának Jóſuének: Te ſzolgaid vagyunk. Kiknek Jóſue monda: Kik vattok tí? és honnét jöttetek? * Felelének: Igen meſzſze földről jöttek a' te ſzolgaid a' te Urad Iſtened nevében. Mert hallottuk hírét az ő hatalmaſſágának, mind azokat mellyeket chelekedett Egyiptusban, * "és az Amorræuſok két királyának kik túl a' Jordánon vóltak, a' Heſeboni Séhon királynak, és a' Báſáni Og királynak ki Aſtárotban vala: * és mondának nékünk a' vének, és a' mi Földünknek minden lakói: Vegyetek eledelt kezetekbe az igen hoſzſzú útért, és mennyetek eleikbe, és mongyátok: Tí ſzolgaitok vagyunk, ſzerezzetek ſzövetſéget velünk. * Ímé, a' kenyereket mikor kijöttünk házunkból, hogy hozzátok jőnénk, melegen vettük, már megſzáradtak, és a' főlöttébb-valo régiſég-miatt el-morzolódtak. * új bortömlőket töltöttünk, már meg-ſzakadoztak és el-feslettek. a' ruhák mellyekbe öltöztünk, és a' ſaruk mellyek lábainkon vannak, a' meſzſze útnak hoſzſzu-vólta-miatt el-koptak, és chak nem el-ſzakadoztak. * Vőnek azért az ő eleſégekben, és az Úr ſzáját meg nem kérdék. * "Es békeſéget ſzerze Jóſue vélek, és ſzövetſéget tévén fel-fogadá hogy meg nem ölettetnének: a' ſokaſág fejedelmi-is meg-eskűvének nékik. * Harmad nap pedig a' ſzövetség-ſzerzés-után, meg-hallák hogy közel laknának, és közöttök fognának lenni. * És el-indíták a' tábort az Iſraël fiai, és jutának harmad napra azoknak váraſokba, mellyeknek ez nevek; Gábaon, és Káfira, és Bérot, és Kariathíárim. * És nem ölék-meg őket, mivel meg-eskűttek vala nékik a' ſokaſág fejedelmi az Iſraël Ura Iſtene nevére. Zúgolódék azért az egéſz köſſég a' fejedelmek-ellen. * Kik felelének nékik: Meg-eskűdtünk nékik az Iſraël Ura Iſtene nevére, és azért nem nyúlhatunk hozzájok. * Hanem ezt chelekedgyük nékik: Meg-tartaſſanak bár hogy éllyenek, hogy ellenünk az Úr haragja fel ne gerjedgyen, ha eskűvésünket megſzegjük: * de úgy éllyenek, hogy az egéſz ſokaſág ſzükſégére fát vágjanak, és vizet hordgyanak. Kik midőn ezeket beſzéllenék: * hívatá Jóſue

1 A

13

14 C

2 15

3 16

4 17

5 18

19

6

20

7 21 B D

8 22

"Num. 21. v. 13.

"2. Reg. 21. v. 2.

a' Gabaonitákat, és monda nékik: Miért akartatok minket álnokſággal meg-chalni, hogy azt mondanátok: Igen meſzſze lakunk tőletek, holott kőzöttünk vattok? *Az-okáért átok- 23
alatt léſztek, és el nem fogy nemzetſégtekből a' fa-vágo, és a' víz-hordo az én Iſtenem házába. * Kik felelének: Hírünkel lőn nékünk te ſzolgaidnak, hogy meg-igérte a' te Urad Iſtened Moyſeſnek az ő ſzolgájának, hogy néktek adná mind e' Földet, és el-veſztené annak minden lakóit. Azért igen meg-ijedtünk, és gondot viſeltünk lelkünkre, kénſzerittetvén tőletek-valo féltünkben, és e' tanátſot végeztük. * Most azért kezed- 25
ben vagyunk, a' mi néked jónak és igaznak láttatik, chelekedd velünk. *Úgy chelekedék azért Jóſue a'mint 26
mondotta vala, és meg-ſzabadítá őket az Iſraël fiai kezéből, hogy meg ne őletnének. *És rendelé azon nap 27
őket, az egéſz nép's az Úr óltára ſzolgálattyában lenni, fát vágván és vizet hordván, e' jelen-valo ideig, a' helyen, mellyet az Úr válaſztana.

X. Rész.

EZeket mikor hallotta vólna 1
Adoniſédek a' Jerúſalemi ki- A
rály, tudn'illik, hogy megvette vólna Jóſue Háit, és azt el-rontotta vólna (mert a' mint chelekedett vala Jerikóval és annak királyával, úgy chelekedék Háival és annak királyával) és hogy a' Gabaoníták Iſraëlhez pártoltak, és ſzővetſégek vólna vélek, * igen meg- 2
ijede. Mert nagy váras vala Gábaon, és egy a' királyi váraſok-kőzzűl, és nagyobb Hái váraſánál, és minden hadakozói igen erőſſek. * El-küldé 3
azért Adoniſédek a' Jeruſálemi király Ohámhoz a' Hebroni királyhoz, és Fárámhoz a' Jerimoti királyhoz, Jafiához-is a' Lákiſi királyhoz, és Dábirhoz az Égloni királyhoz, mondván: * Jőjetek-fel hozzám, és 4
hozzatok ſegétſéget, hogy vegyük-meg Gábaont, mert Jóſuéhez pártolt és az Iſraël fiaihoz. * Egybegyűlvén azért fel-menének az Amorræuſok őt királyi: a' Jeruſalemi király, a' Hebroni király, a' Jerimoti király, a' Lákiſi király, az Egloni király, hadokkal-eggyütt, és táborba ſzállának Gábaon-kőrűl, víttatván azt. * A' meg-ſzállott Gábaon vá- 6

ras lakói pedig Jóſuéhez küldének, ki akkor táborban vala Galgalánál, B
és mondának néki: Meg ne vond kezeidet ſzolgaid ſegétſégétől: jőjfel hamar, és ſzabadíts-meg minket, és hozz ſegétſéget: mert egybegyűltek ellenünk az Amorræuſoknak minden királyi, kik a' hegyſégen laknak. * És fel-méne Jóſue 7
Galgalából, és a' hadakozóknak minden ſerege véle, az igen erős férfiak. *És monda az Úr Jóſuének: Ne félly 8
tőlők: mert kezeidbe adtam őket: ſenki kőzzűlők ellened nem álhat. * Reájok rohana azért Jóſue hertelen, fel-menvén egéſz éjjel Galga- 9
lából: * És fel-háborítá őket az Úr 10
az Iſraël ſzíne-előtt: és nagy chapáſſal meg-ronta Gábaonban, és a' Bet-horon hágója útán kergeté őket, és vágá Azekáig és Maczedáig. * És midőn Iſraël-előtt ſzaladnának, és Bet-horonnak lejtőjén vólnának, az Úr nagy kőveket bochátá reájok az égből Azekáig: és ſokkal 11
C
többen halának-meg a' kő-eſső kővei-miatt, hogy-ſem a' kiket fegyverrel öltek-meg az Iſraël fiai. * Akkor ſzólla Jóſue az Úrnak a' napon, 12
mellyen kézbe adá az Amorræuſt az Iſraël fiainak ſzíne-előtt, és monda előttők: Nap, Gábaon-ellenében meg ne mozdúlly, és Hóld az Ajalon völgye-ellenében. * "És meg- 13
állának a' Nap és a' Hóld, míg ellenſégin boſzſzút állana a' nép. Nincs-e ez meg-írva az Igazak könyvében? Meg-álla azért a' Nap az ég közepin, 14
és nem ſiete el-enyéſzni egéſz napig. * Nem vólt az-előtt ſem az-után olly hoſzſzú nap, engedvén az Úr az ember ſzavának, és hadakozván Iſraëlért. * És meg-téte Jóſue az egéſz 15
Iſraëllel a' Galgalai táborba. * Mert 16
él-ſzaladtak vala az őt királyok, és el-rejteztek vala Maczeda váras barlangjába. * És meg-izenék Joſuének, hogy meg-találtattak vólna az 17
el-rejtezett őt királyok Maczeda váras barlangjában. * Ki parancsola a' társainak, és monda: Hengergeſſetek nagy köveket a' barlang ſzájára, és helyheztеſſetek ſerény legényeket, kik a' bé-rekeſztetteket 18
meg-őrizzék: * tí pedig ne állyatok, hanem kergeſsétek az ellenſéget, és a' ſzaladóknak utól-járóját vágton vágjátok: és ne hadgyátok 19

"Jſ. 28. f. 21. Eccli. 46. a. 5.

őket az ő váraſok erőſségibe bémenni, kiket a' tí Uratok Iſtentek kezetekbe adott. * Meg-vervén azért az ellenſégeket nagy chapáſſal, és chak nem mind fottig meg-eméſztvén, azok kik Iſraël-előtt el-ſzaladhattak, erős váraſokba mentek. * És meg-tére az egéſz ſereg Jóſuéhez Maczedába, a' hol akkor a' tábor vala, egéſséggel és tellyes ſzámmal: és ſenki az Iſraël fiai-ellen nem mere mottſzanni. * És parancholá Jóſue, mondván: Nyiſsátok-fel a' barlang torkát, és hozzátok hozzám az őt királt, kik abban lappangnak. * És chelekedének a' ſzolgák a' mint nékik parancholva vala: és ki-hozák hozzája az őt királt a' barlangból, a' Jeruſalemi királt, a' Hebroni királt, a' Jerimoti királt, a' Lakiſi királt, az Egloni királt. * És mikor ki-hozattattak vólna hozzája, elő-hívá Iſraëlnek minden férfiait, és monda a' had fejedelminek kik véle valának: Eredgyetek, és tegyétek lábaitokat e' királyok nyakáira. Kik midőn el-mentek vólna, és az alájok vettettek nyakokat lábokkal tapodnák, * iſmég monda nékik: Ne félly etek, ſe ne rettegjetek, erőſsődgyetek, és legyetek vaſtagok: mert így chelesźik az Úr minden ellenſégtekkel, a' kik-ellen hadakoztok. * És meg-veré Jóſue, és meg-ölé őket, és fel-akaſztá őt fára: és fel-akaſztva lőnek eſtvéig. * "És mikor a' nap el-nyúgodnék, meg-parancholá a' társainak hogy le-vennék őket az akaſztó-fákról. Kik, a' le-vetteket a' barlangba veték melyben lappangottak, és annak torkára nagy köveket tőnek, mellyek meg-maradnak mind ez-ideig. * Ugyan azon nap Maczedát-is meg-vévé Jóſue, és meg-veré azt fegyver élivel, és annak királyát meg-ölé, és minden lakóit: nem hagya abban chak kichiny maradékot-is. És chelekedék a' Maczedai királlyal, a' mint chelekedett vala a' Jérikói királlyal. * Által-méne pedig az egéſz Iſraëllel Maczedából Lebnába, és hadakozék az-ellen: * mellyet az Úr az ő királyával Iſraël kezébe ada: és meg-verék a' váraſt fegyver élivel, és minden lakóit. nem hagyának abban ſemmi maradékot. És chelekedének "a' Lebnai

"Deut. 21. d. 23.

"Sup. 6. a. 2.

31 királlyal, a' mint chelekedtek vala a' Jérikói királlyal. * Lebnából által-méne Lákisba az egéſz Iſraëllel: és a' hadat kőrűl el-rendelvén víttattya
32 vala azt. * És az Úr Lákiſt kezébe adá Iſraëlnek, és meg-vévé azt máſod nap, és meg-veré fegyver élivel, és minden lelket melly abban vala, a' mint chelekedett vala Lebnával.
33 * Az időben fel-méne Hóram a' Gázeri király, hogy meg-ſegétené Lákiſt: kit meg-vere Jóſue fottig
34 minden népével. * És által-méne Lákisból Eglonba, és kőrnyűl-vévé,
23 5 * és meg-győzé azt azon nap: és meg-veré fegyver élivel mind a' lelkeket, mellyek abban valának, mind azok-ſzerént, mellyeket chelekedett
36 vala Lákisban. * És fel-méne az egéſz Iſraëllel Eglonból Hebronba, és
24 37 hadakozék az-ellen: * meg-vévé azt, és meg-veré fegyver élivel annak
E G királyát-is, és annak a' tartománnak minden váraſit, és mind a' lelkeket, mellyek abban laktak: nem hagya abban ſemmi maradékot: a' mint chelekedett vala Eglonnal, úgy chelekedék Hebronnal-is, mind a'
25 miket abban találá meg-eméſztvén
38 fegyverrel. * Onnét meg-térvén Dábirba, * meg-vévé azt, és el-puſztítá:
39 annak királyát-is és minden kőrnyűl-valo váraſit meg-veré fegyver
26 élivel: nem hagya abban ſemi maradékot: a' mint chelekedett vala Hebronnal és Lebnával és azok királyival, úgy chelekedék Dábirral és an-
27 nak királyával. * Meg-vere azért Jóſue minden hegyſéges és déli és mezőſéges Főldet, és Aſedótot az ő királyival: nem hagya abban ſemmi maradékot, hanem mindent a' mi lehelhet vala meg-öle, a' mint parancholta vala néki az Iſraël Ura Iſtene, *
28 41 Kádesbarnétól-fogva Gázáig. Góſennek minden Főldét Gábaonig,
F
42 *és minden királyokat, és azok tartományit, egy útában vévé-meg, és el-puſztítá: mert az Iſraël Ura Iſtene hadakozék érette. * és meg-
43 tére egéſz Iſraëllel a' tábor helyére Galgalába.

XI. Rész.

29 MEllyeket midőn meg-hallott vólna Jábin az Aſori
30 király, el-küldé Jóbabhoz
1 a' Mádoni királyhoz, és a'
A Semeroni királyhoz, és az Akſafi ki-

rályhoz:* az Eſzaki királyokhoz-is, kik a' hegyſégekẽ, és a' ſikon laknak vala dél-ellenébẽ Czenerotnál; és Dor mezőſégin és tartományiban a' tenger-mellett:*a' Kananæushoz-is Nap-keletre és Nap-nyúgatra, és az Amorræushoz és Hetæushoz és Ferezæushoz és Jebuſæushoz a' hegyſégre: a' Hevæushoz-is, ki a' Hermon allyánál lakik vala Maſfa-földén. * És ki-menének minnyájã az ő ſeregekkel, igẽ ſok nép mint a' főveny melly a' tenger partyán vagyon, a' lovak-is és a' ſzekerek ſzámlálhatatlan ſokaſággal. * és egybe-gyűlének mind ezek a' királyok a' Mérom vizei-mellé, hogy hadakoznának Iſraël-ellen. * És monda az Úr Jóſuének: Ne félly tőlők: mert hólnap ezen órában én mind ezeket kézbe adom ſebeſitéſre Iſraëlnek ſzíne-előtt: vágd-le a' lovok inait, és ſzekereit tűzzel égeſd-meg. * És el-jőve hertelen Jóſue, és minden had ő-véle azok-ellen a' Mérom vizeihez, és reájok rohanának, * és az Úr őket Iſraëlnek kezébe adá. Kik meg-verék őket, és űzék a' nagy Sídonig és Maſerefot Vizéig, és a' Masfe mezejéig, melly annak Nap-keleti réſzére vagyon. Úgy veré-meg minnyájokat, hogy ſemmi maradékot nem hagyna azokbã.*és úgy chelekedék a'mint parancholta vala az Úr, a' lovok inait levágá, és ſzekereit tűzzel meg-égeté. * És viſzſza-térvén meg-vévé mingyárt Áſort; és annak királyát megveré fegyverrel. Mert Aſor régenten mind ez országok-közőtt leg-főbb vólt. * És meg-ölé minden lelkeket, mellyek ott laknak vala: nem hagya abban ſemmi maradékot, hanem fottig mindeneket el-puſztíta, és a' váraſt el-veſzté égetéſsel. * És minden váraſokat kőrős-kőrűl, és az ő királyit meg-fogá, meg-veré és eltőrlé, "a' mint parancholta vala néki Moyſes az Úr ſzolgája. * A' váraſokon-kivűl, mellyek halmokon és dombokon valának helyheztetve, a' többit meg-gyújtá Iſraël: chak az egy igen erős Áſort eméſzté-meg a' tűz. * És e' váraſoknak minden prædáit és barmait el-oſzták magoknak az Iſraël fiai, az embereket mind meg-ölvén.*† A' mint parancholt vala az Úr az ő ſzolgájának Moyſesnek, úgy paranchola Moyſes Jóſuének, és ő mindeneket bé-tellyeſíte: és nem hagya-el minden parancholatokból chak egy igét-is mellyet az Úr Moyſesnek hagyott vala.*Meg-vévé azért Jóſue éppen a' hegyſéges és déli Földet, és Góſen-főldét, és a' ſik mezőt, és a' Nap-nyugati réſzt, és az Iſraël hegyét, és annak mezőſégit:*és a' hegynek réſzét, melly fel-viſzen Séirbe Báalgádig, a' Libanus ſik mezején a' Hermõ hegye-alatt: azoknak mindẽ királyit meg-fogá, meg-véré, és megőlé. * Sok ideig hadakozék Jóſue e' királyok-ellen.*Nem vólt olly város melly meg-adná magát az Iſraël fiainak, a' Hevæuſtól meg-válva, ki Gábaonban lakott: mert mindenikét hadakozáſſal vette-meg. * Mert az Úr tetſzéſe vólt, hogy meg-keményednék az ő ſzívők, és hadakoznának Iſraël-ellen, és el-eſnének, és ſemmi kegyelmet ne érdemlenének, és elveſznének, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Az időben eljőve Jóſue, és ki-veſzté az Enaczimot a' hegyſégről, Hebronból, és Dábirból, és Anabból, és Judának 's Iſraëlnek minden hegyéről, és azok váraſit el-tőrlé.*Nem hagya eggyetis az Enaczim nemzetſégéből, az Iſraël fiainak Földén: Gáza és Get és Azótus váraſoktól meg-válva, chak ezekben hagyatának-meg.*Meg-vévé azért Jóſue az egéſz Földet, a' mint az Úr Moyſesnek ſzóllott vala, és azt örökſégűl adá az Iſraël fiainak az ő réſzek és nemzetſégek-ſzerént. és meg-nyúgovék a' Föld a' harczoktól.

XII. Rész.

EZek a' királyok, kiket az Iſraël fiai meg-vertek, és bírták azok Földét a' Jordánontúl nap-kelet-felé, Arnon patakától-fogva a' Hermon hegyéig, és mind a' Nap-keleti réſzt, melly a' puſztát nézi. * Séhon az Amorræuſok királya, ki Heſebonban lakott, uralkodott Aroërtől-fogva, melly az Arnon pataka partyán fekſzik, és a' völgynek fél-réſzétől, és Gálaádnak felétől-fogva, Jábok patakáig, melly az Ammon fiai határa. *és a' puſztától-fogva Czenérot tengeréig Nap-kelet-ellenében, és a' puſztának Tengeréig, melly a' Sós tenger, a' Nap-keleti réſzre a' Betſimotba-vívő úton, és a' Déli réſzre,

" *Deut. 7. a. 1.*

† *Exod. 34. b. 11. Deut. 7. a. 1.*

melly Asedot-alatt fekszik, Fásgáig.
* A' Básáni Og király határa, a' Rafaim maradékiból, ki Astarotban és Edraiban lakott, és a' Hermon hegyén uralkodott, és Salekában, és egész Básánban, * Gessuri és Makáti, és Gálaád fél része határiig: a' Heseboni Séhon királya határiig: * Moyses az Úr szolgája, és az Israël fiai verék-meg azokat, és azok Földét adá Moyses örökségül a' Rubenitáknak, és a' Gadítáknak, és a' Manasses fel nemzetségének. * Ezek a' Föld királyi, kiket meg-vert Jósue és az Israël fiai a' Jordánon-túl a' Nap-nyúgati részre, Báalgádtól-fogva a' Libanus mezején, a' hegyig melynek része fel-mégyen Séirre: és azt Jósue örökségül adá az Israël nemzetséginek, kinek-kinek az ő részét, * mind a' hegységeken 's mind a' síkon és mezőségeken. Asedotban, és a' pusztaságban, és délre a' Hetæus vólt és Amorræus, a' Kananæus és Ferezæus, a' Hevæus és Jebusæus.
* A' Jerikói király egy: a' Háji király, melly Bétel óldalán vagyon, egy: * a' Jerusalemi király egy, a' Hebroni király egy, * a' Jerimoti király egy, a' Lákisi király egy, * az Egloni király egy, a' Gázeri király egy, * a' Dábiri király egy, a' Gáderi király egy, * a' Hermai király egy, a' Heredi király egy, * a' Lebnai király egy, az Odullami király egy, * a' Maczedai király egy, a' Bételi király egy, * a' Táfuai király egy, az Óferi király egy, * az Áfeki király egy, a' Sároni király egy, * a' Mádoni király egy, az Ásori király egy, * a' Semeroni király egy, az Aksafi király egy, * a' Ténaki király egy, a' Mageddói király egy, * a' Kádesi király egy, * a' Jakanáni király a' Karmélusnál egy: * a' Dori király, és a' Dor tartományáé egy: a' Galgali Pogányok királya egy, * a' Tersai király egy: mind a' királyok harmincz-eggyen.

XIII. Rész.

Iósue vén és élemetes vala, és mónda az Úr néki: Meg-vénhedtél, és koros vagy, és igen széles föld maradott, melly még sorsal el nem osztatott: * tudn'illik, egész Galilæa, Filistiim, és egész Gessuri. * A' zavaros folyó-víztől, melly Egyiptust öntözi, Akkaron határiig Észak-ellenében: Kánaán-földe, melly öt Filistiim fejedelmekre osztatik, Gazæusokra, és Azotiusokra, Askalonitákra, Getæusokra, és Akkaronitákra. * Délre pedig a' Hevæusok vannak, Kánaánnak minden Földe, és a' Sidóniusok Máarája, Afekáig és az Amorræus határiig, * és annak vég-helyei: a' Libanus tartománya-is nap-kelet-ellenében, Báalgadtól-fogva a' Hermon hegye-alatt, míg bé-mégy Ématba. * Minnyájan a' kik a' hegyen laknak, a' Libanustól-fógva a' Maserefot-vízeig, és mind a' Sidóniusok. Én vagyok a' ki el-tőrlőm őket az Israël fiai színek-elől. Jussón azért az Israël örökségének részében, a' mint meg-parancholtam néked. * És most ozd-el a' Földet örökségül a' kilencz nemzetségnek, és a' Manasses fél nemzetségének, * mellyel Rúben és Gad bírták a' földet, " mellyet Moyses az Úr szolgája adott nékik a' Jordán folyásán-túl nap-kelet-felé. * Aroërtől-fogva, melly az Arnon-pataka partyán fekszik, és a' völgy közepett, és Medabának minden mezőségit, Díbonig. * és az Amorræus Séhon királyának minden városit: ki Hesebonban országlott az Ammon fiainak határiig. * és Gálaádot, és Gessurinak és Makatinak határát, és az egész Hermon hegyét, és egész Básánt, Salekáig; * Ognak minden országát Básánban, ki Astarotban és Edraiban országlott, ő a' Rafaim maradékiból vólt: és meg-verte őket Moyses, és el-tőrlötte. * És nem akarák az Israël fiai el-veszteni Gessurit és Makátit: és Israël-között laktak e' jelen-valo napig. * " A' Lévi nemzetségének pedig nem ada örökséget: hanem az Israël Urának Istenének hálá-ado és békeséges áldozati az ő öröksége, a' mint mondotta néki. * Ada azért Moyses örökséget a' Ruben fiai nemzetségének az ő rokonsági-szerént. * És vala az ő határok Aroërtől-fogva, melly az Arnon-pataka partyán fekszik, és azon patak völgyének közepin: az egész sík mezőt, melly Medabára víszen, * és Hesebonra, és azoknak minden faluit, mellyek a' mezőségen vannak: Díbont-is, és Bámotbáalt, és Báalmáon várasát, * és Jasát és Czedimotot, és Mefaátot, * és Kariatáimot,

"Num. 32. f. 31.

"Num. 18. a. 1.

áimot, és Sabamát, és Sarátaſárt a' vőlgy-mellett-valo hegyen. * Betfogort és Aſedotot, Faſgát és Betieſimotot, * és mind a' mezei váraſokat, és az Amorræus Séhon királyának minden orſzágit, ki Heſebonban orſzáglott, " kit meg-vert "*Num. 21. v. 8.* Moyſes a' Mádián fejedelmivel: a' Hevæuſt, és Réczemet, és Surt, és Hurt, és Rebét a' Séhon hadnagyit, a' Főld lakóit. * És a' Béor fiát Bálaámot a' jövendő-mondót, megőlék az Iſraël fiai kardal a'többmegőltekkel. * És lőn a' Ruben fiainak határa a' Jordán folyó-vize. Ezek a' váraſok és faluk a' Rubeniták örökſégek az ő rokonſágok-ſzerént. * És Moyſes a' Gad nemzetſégének, és annak fiainak az ő rokonſágok-ſzerént örökſéget ada, melynek el-oſztáſa ez: * Jáſer határa, és Gálaádnak minden váraſi, és az Ammon fiai főldének fél réſze, Aroërig, melly Rabba-ellenében vagyon. * és Heſebontól-fogva Rámotig, Masféig, és Betonimig: és Manaimtól-fogva Dábir határiig: * Betaránt-is a' vőlgyben és Betnemrát, és Sókotot, és Sáfont a' Heſeboni Séhon király orſzágának maradék réſzét: a' vége ennek-is, a' Jordán, a' Czeneret tengernek végſő réſzéig a' Jordánon-túl a' nap-keleti réſzre. * ez a' Gád fiainak örökſége az ő chelédek-ſzerént, azoknak váraſi és falui. * A' Manaſſes fél nemzetſégének-is, és a' fiainak az ő ronkonſágok-ſzerént, örökſéget ada, * melynek a' kezdete ez: Mánaimtól-fogva egéſz Báſánt, és a' Báſáni Og királynak minden orſzágit, és Jáirnak minden faluit, mellyek Báſánban vannak, hatvan váraſt. * és fél réſzét Gálaádnak, és Aſtarotot, és Edrait, az Og orſzága váraſit Báſánban: a' Mákir Manaſſes fia fiainak, a' Mákir fiai fél réſzének az ő rokonſágok-ſzerént. * Ez örökſéget oſztá-el Moyſes a' Móab mezőſégin a' Jordánon-túl Jériko-ellenében Nap-kelet-felé. * "A' Lévi nemzetſégének pedig nem "*Num. 18. b. 8.* ada örökſéget: mert az Iſraëlnek Ura Iſtene az ő örökſége, a' mint ſzóllott néki.

XIV. Kész.

EZ a' mit az Iſraël fiai bírtak Kánaán-főldében, mellyet adának nékik Eléazar pap, és a' Nun fia Joſue, és a' chelédek fejedelmi Iſraëlnek nemzetſégi-ſzerént: * mindeneket ſorſal oſztván, " a' mint parancholta vala az Úr "*Num. 34. c. 13.* Moyſes keze-által, a' kilencz és a' fél nemzetſégnek. * Mert a' két nemzetſégnek, és a' félnek, Moyſes a' Jordánon-túl adott vala örökſéget: a' Levitákon-kivűl, kik ſemmi főldet nem vőnek az ő attyok-fiaiközött: * hanem azok helyére állának a' Jóſef fiai két nemzetſégre oſztatván, Manaſſes és Efraim: és nem vőnek a' Leviták más réſzt a' Főldben, hanem chak váraſokat lakáſra, és azok hoſtátit a' barmok és marhájok tartáſára. * A' mint parancholta vala az Úr Moyſeſnek, úgy chelekedének az Iſraël fiai, és el-oſztják a' Főldet. * A' Juda fiai azért Jóſuéhez járulának Galgalában, és ſzólla néki a' Jéfone fia Czenezæus Káleb: "Tudod mit ſzóllott az Úr Moy- "*Num. 14. d. 22.* ſeſnek az Iſten emberének felőlem és felőled Kádesbarnéban. * Negyven eſztendős valék mikor engem Moyſes az Úr ſzolgája el-küldött Kádesbarnéból, hogy meg-nézném a' Főldet, és meg-jelentettem néki a' mi nékem igaznak láttatott. * Az atyám-fiai pedig, kik fel-jöttek vala velem, el-rémíték a' nép ſzívét: és mindazáltal én az én Uramat Iſtenemet követtem. * És meg-eſküvék Moyſes a' napon, mondván: A' Főld, mellyet a' te lábad nyomott, te örökſéged léſzen, és a' fiaidé örökké: mert a' te Uradat Iſtenedet követted. * Életemet engedte azért az Úr, a' mint meg-igérte, e' jelen-valo napig. Negyven-öt eſztendeje, mitől-fogva az Ur ez igét ſzóllotta Moyſeſnek, midőn Iſraël a' puſztában jár vala: ma nyólczvan-öt eſztendős vagyok * olly egéſſéges, melly egéſſéges abban az időben vóltam mikor a' kémléſre küldettem: "annak az időnek "*Eccli. 46. b. 11.* erőſſége e' mái napig meg-maradott bennem, mind a' hadakozáſra 'ſ mind a' járáſra. * Add nékem azért e' hegyet, mellyet az Úr igért, te halláſodra-is, mellyen az Enaczimok vannak, és nagy 's erős váraſok: ha netalám az Ur velem léſzen, és el-tőrőlhetem őket: a' mint meg-igérte nékem. * És meg-áldá őtet Jóſue: és néki adá Hebront örökſégűl. * és attól-fogva Hebron a' Jéfone fiáé Cze-

nezæus Kálebé vólt, e' jelen-valo napig: mert Iſraëlnek Urát Iſtenét követte. * A' Hebron neve, az-elött Káriat-Arbének hívattatott: A' leg-nagyobb Adam ott az Enaczimok-között fekſzik: és a' Föld megſzűnék a' harczoktól.

XV. Rész.

Num. 34. a. 3.

A' Júda fiainak ſorſa azért az ö rokonſágok-ſzerént, ez vólt: Edom határától-fogva, a' Sin puſztája Dél-ellenében, és a' Déli réſznek végső réſzéig. * annak kezdeti az Sós tengernek felső ſzélitől-fogva, és annak nyelvétől-fogva melly Délre néz. * És ki-mégyen a' Skorpio-Hágáſa-ellenébe, és által-mégyen Sinába: és fel-mégyen Kádesbarnéba, és jút Eſronba, fel-menvén Addarba, és kerűlvén Kárkaára, * és onnét által-menvén Aſemonába, és jutván Egyiptus patakáig: és az ö határa a' nagy tenger léſzen. ez léſzen vége a' Déli réſznek. * Nap-keletről-valo kezdete pedig léſzen a' Sós tenger a' Jordán végéig: és azok mellyek az Éſzakot nézik a' tenger nyelvétől-fogva azon Jordán folyó-vizéig. * és fel-mégyen a' határ Bet-Haglába, és által-megyen Éſzakról Bet-Arabára: fel-menvén a' Ruben fia Bóën kövéhez. * és ki-nyúlván Débera haráriig Akor völgyéből, Éſzak-ellenében nézvén, Gálgalát, melly Adommim-Hágójának ellenében vagyon, a' pataknak déli réſzére: és által-mégyen a' vizeken, mellyek Nap-kúttyának hívattatnak: és annak vége Rógel kúttyánál léſzen. * és fel-mégyen az Ennom fia völgyén a' Jebuſæus óldalánál Délre, ez a' Jeruſalem: és onnét fel-menvén a' hegy tetejére, melly Geennon-ellenében vagyó Nap-nyúgatra a' Rafaim völgye tetején Éſzak-ellenében. * és által-mégyen a' hegy tetejéről a' Neftoa vize kúttyáig: és jút az Efron hegye faluira: és térül Báalára, melly Káriat-iarim, az-az, Erdők-váraſa. * és kerül Báalából Nap-nyúgat-ellenébe, a' Séir hegyéig: és által-mégyen az Iarim hegye óldala-mellett Eſzakra Keslonba: és alá-mégyen Bet-ſamesbe, és Tamnára mégyen. * és jút Éſzak-ellenébe Akkaron réſzére óldalúl: és térül Sekronára, és által-mégyen a' Báala hegyén: és jút Jebneelbe, és a' nagy tenger végénél határoztatik-bé Nap-nyúgat-ellenében. * ezek a' Juda fiainak határi körös-körűl az ö rokonſágok-ſzerént.

13 *A' Jéfone fiának pedig Kálebnek a' Juda fiai-között ada réſzt, a' mint parancholta vala néki az Úr: Káriat-Arbét az Énak attyáét, az a' Hebron. *

14 "És el-törlé arról Káleb az Énak hárō fiát, Séſait és Ahimánt és Tolmait

"Iudic. 2. a. 1.

15 az Énak gyökeréből. * És onnét felmenvén jöve a' Dábir lakóihoz, melly az-elött Káriat-Séfernek hívattatott,

16 az-az, Tudomány-váraſának. * És monda Káleb: A' ki meg-veri Káriat-Séfert, és azt meg-vészi, néki adom a'

17 leányomat Axát feleſégűl. * És megvévé azt a' Czenez fia Otóniel a' Káleb öttſe: és néki adá a' leányát Axát

18 feleſégűl. * Kinek, mikor eggyütt ménének, tanátſúl adá a' férje hogy az attyától földet kérne, és fohászkodék a' ſzamáron ülvén. Kinek monda

19 Káleb: Mi lölt? * Ama' pedig felele: Adgy áldáſt nékem: Dél-felől-valo és ſzáraz földet adtál nékem, adgy nedveſt-is hozzá. Ada azért néki Káleb

20 felyűl és alól nedves földet. * Ez a' Juda fiai nemzetſégének örökſége az ö

21 rokonſágok-ſzerént. * És a' váraſok a' Juda fiainak ſzélső réſzein Edom határi-mellett, Dél-felől-valának:

22 Kábſeel és Éder és Jagur, * és Czina

23 és Dímona és Adada, * és Kádes és

24 Aſor és Jetnám, * Zif és Telem és

25 Balot, * az új Áſor és Kériot, Heſ-

26 ron, ez az Áſor. * Amam, Sama és

27 Mólada, * és Aſergadda és Haſſemon és Betfelet, * és Haſerſual és

28 Berſabée és Bazióthia, * és Bála

29 és Iim és Eſem, * és Eltolád és

30 Czeſil és Harma, * és Siczeleg és

31 Medemena és Senſenna, * Lébaot és Selim és Aën és Rémon. mindeneſtől huſzon-kilencz váras, és

32 azok falui. * A' mezőſégen pedig:

33 Eſtaol és Sárea és Áſena, * és Zánoë

34 és Engannim és Táfua és Enaim,

35 * és Jérimot és Adullam, Sóko, és

36 Azéka, * és Saraim és Aditaim és Gedera és Gederotáim: tizen-négy

37 váras, és azok falui. * Sánan és Hadaſſa és Magdalgad, * Délean és Maſefa és Jektel, * Lákis és Báſkat és

38 Eglon, * Kebbon és Leheman és

39 Czetlis, * és Giderot és Betdágon

40 és Náama és Maczeda: tizen-hat

41 váras, és azok falui. * Lábana és

42

Eter és Asan,* Jefta és Esna és Nesib, 43
* és Czeila és Akzib és Maréſa: kilencz váras, és azok falui. 44
* Akkaron az ő faluival és falutskáival. 45
* Akkarontól-fogva a' tengerig: mind a' mik Azótus és annak falui-felé vannak. 46
* Azótus az ő faluival és falutskáival. Gáza az ő faluival és falutskáival, az Egyiptus patakáig, és a' nagy tenger az ő határa. 47
* És a' hegyen: Samir és Jeter és Sókot, 48
* és Danna, és Kariatſenna, ez a' Dábir: 49
* Anab és Iſtemo és Anim, 50
* Góſen és Ólon és Gílo: tizen-egy váras, és azok falui. 51
* Arab és Rúma és Esaán, 52
* és Jánum és Bettafua és Aféka. 53
* Atmata és Kariatarbe, ez a' Hebron, és Sior: kilencz váras, és azok falui. 54
* Máon és Karmél és Zif és Jóta, 55
* Jezraël és Jukadám és Zánoë, 56
* Akkain, Gábaa és Tamna: tíz váras, és azok falui. 57
* Halhul és Beſſur és Gedor, 58
* Máret és Betamot és Eltekon: hat váras, és azok falui. 59
* Káriatbáal, ez a' Kariat-iarim Erdők váraſa, és Arebba: két váras, és azok falui. 60
* A' puſztaſágon Betaraba, Meddin és Sakaka, 61
* és Nebſán, és a' Só-váras, és Engaddi: hát váras, és azok falui. 62
* A' Jebuſæuſt pedig a' Jéruſalem lakóját el nem tőrölheték a' Juda fiai: és a' Jebuſæus a' Juda fiaival Jeruſalemben lakék e' jelen-valo napig. 63

XVI. Rész.

KI-méne a' Jóſef fiai ſorſok-is, 1
a' Jordántól Jériko 's annak vizei-ellenébe, Nap-keletfelől: a' puſzta melly felmégyen Jérikótól a' Bétel hegyére: A
* és ki-mégyen Bételből Luzára: 2
és által-mégyen az Arki határán, Atarotba. 3
* és alá-mégyen Napnyúgatra a' Jefleti határa-mellett, az alſo Bet-horon határiig, és Gázerig: B
és az ő tartományi a' nagy tengernél végeződnek-el: 4
* és bírák a' Jóſef fiai Manaſſes és Efraim. 5
* És lőn az Efraim fiainak határa az ő rokonſágok-ſzerént: és az ő őrökſégek nap-kelet-ellenébe, Atarotaddar a' felső Bet-horonig. 6
* És a' tengerre mennek-ki a' határok: Makmetat pedig az Éſzakot nézi, C
és meg-kerűli a' határokat Nap-kelet-ellenében Tanát-ſelóra: és által-mégyen Nap-kelet-felé Jánoéra. 7
* és Janoéról alá-tér Atarotba és Náaratába: és Jerikóig jő, és kimégyen a' Jordánhoz. 8
* Tafuából által-mégyen a' tenger-ellenébe a' Nádas-völgybe, és annak ki-meneteli a' Sós tengerre vannak. ez az Efraim fiai nemzetſégének őrökſége az ő házok-népe ſzerént. D 9
* És az Efraim fiainak külön ſzakaſztattak váraſok a' Manaſſes fiai őrökſégekőzőtt, és azok falui. 10
* És nem ölék-meg az Efraim fiai a' Kananæuſt, ki Gázerben lakik vala: és a' Kananæus Efraim-kőzőtt lakék mind e' napig adót fizetvén.

XVII. Rész.

KI-méne pedig a' ſors a' Manaſſes nemzetſégére: (mert ő Jóſefnek első-ſzülőtte) 1
Mákirra a' Manaſſes első-ſzülőttére a' Gálaád attyára, ki hadakozó férfiu volt, és Gálaád 's Básán volt az ő őrökſége.* "és a' Manaſſes több fiaira az ő chelédek-ſzerént, az Abiezer fiaira, és a' Hélek fiaira, és az Eſriel fiaira, és a' Sekem fiaira, és a' Héfer fiaira, és a' Sémida fiaira. ezek Manaſſeſnek a' Jóſef fiának fiai, férfiak, az ő rokonſágok-ſzerént. A 2
* " Salfaádnak pedig a' Héfer fiának, ki Gálaád fia vala, ki Makirnak a' Manaſſes fiának fia vala, nem valának fiai, hanem chak leányi; kiknek ez nevek: Máala és Nóa és Hegla és Melka és Terſa. 3
* És Eléazar pap, és a' Nun fia Jóſue 's a' fejedelmek eleibe jövenek, mondván: Az Úr meg-parancholta Moyſes keze-által, hogy nékünk őrökſég adatnék az atyánk-fiai-kőzőtt. És az Úr parancholattya-ſzerént őrökſéget ada nékik az ő attyoknak attyafiai-kőzőtt. 4
*És tíz kötél juta Manaſſeſnek, Gálaád és Básán-Földe-nélkül a' Jordánon-túl. 5
* Mert a' Manaſſes leányi annak fiai-kőzőtt bírának őrökſéget. Gálaád Földe pedig a' Manaſſes több fiainak ſorſokra eſék. B 6
* És vólt a' Manaſſes határa Áſertől, Makmetat melly Sikemet nézi: és jobb kézre ki-tér a' Tafua-kúttya-mellett-valo lakóihoz. 7
* Mert Manaſſes ſorſába eſett vala Tafua-főlde, melly Manaſſes határi-mellett az Efraim fiaié. 8

"Num. 26. d. 30.

"Num. 27. a. 1. & 36. d. 11.

*Es a' pataknak déli részére mégyen-alá az Efraim várasinak Nádas-völgye határa, mellyek a' Manasses várasi-kőzőtt vannak: a' Manasses határa a' pataknak Északi részéről, és annak ki-menetele a' tengerre tart: *úgy hogy az Efraim örökssége Délről vagyon, és a' Manassesé Északról, és mind a' kettőt a' tenger határozza, és egybe-érnek az Áser nemzetségében Északról, és az Issakár nemzetségében Nap-keletről. *És Manassesnek örökssége vala Issakárban és Áserben, Bet-san és annak falui, és Jeblaám az ő faluival, és a' Dor lakói az ő városival, az Endor lakói-is az ő faluival: hasonló-képpen a' Ténák lakói-is az ő faluival, és a' Mageddo lakói az ő faluival, és harmad része Nófet városának. *És el nem ronthaták a Manasses fiai e' városokat, hanem a' Kananæus kezde az ő földében lakni. *Minek-utánna pedig megerősödének az Israël fiai, meg-hóldoltaták a' Kananæusokat, és adófizetőkké tévék, és meg nem ölék őket. *És szóllának Jósuénak a' Józef fiai, és mondának: Miért adtál nékem egy sorsnyi és egy kőtélnyi örökséget, holott illy nagy sokaságu vagyok, és meg-áldott engem az Ur? *Kiknek monda Jósue: Ha sok-népű vagy, menny-fel az erdőbe, és irts tágassságokat magadnak a' Ferezæus és Rafaim földében: mivelhogy szoros néked az Efraim hegyének örökssége. *Kinek felelének a' Józef fiai: Fel nem mehetünk a' hegységre, holott vasas szekerekkel élnek a' Kananæusok, kik a' mezős földön laknak, melyben Bet-sán fekszik az ő faluival, és Jezraël a' völgynek felét bírván. *És monda Jósue a' Józef házának, Efraimnak és Manassesnek: Sok nép vagy, és nagy erejű, nem egy sorsod légyen, *hanem menny-által a' hegyre, és irts magadnak, és tiszttíts lakásra-valo tágassságokat: és tovább mehetsz midőn el-veszted a' Kananæust, kinek mondod hogy vas szekerei vannak, és hogy igen erős.

XVIII. Rész.

ES egybe-gyülének minnyájan az Israël fiai Silóban, és fel-állaták ott a' bizonyság hajlékát, és a' Föld meg-hóldolá nékik. *Az Israël fiaiban pedig még hét nemzetség vala hátra, mellyek még el nem vették vala az ő örökségeket. *Kiknek monda Jósue: Meddig roshattok-meg a' túnyasság-miatt, és bé nem mentek a' Földet bírni, mellyet az atyátok Ura Istene adott néktek? *Válasszatok mindenik nemzetségből három-három férfiat, hogy kűlgyem-el őket, és mennyenek-el és kerűllyék-meg a' Földet, és írják-bé azt mindenik sokaságának száma-szerént: és hozzák hozzám a' mit bé-írnak. *Oszszátok-el magatoknak a' Földet hét részre: Judás az ő határiban Dél-felől légyen, és a' Józef háza Északra. *ezek-kőzőtt-valo Földet hét részre irjátok-bé: és ide jőjetek hozzám, hogy a' tí Uratok Istentek-előtt itt sorsot vessek néktek: *mert ninch kőzőttetek része a' Levitáknak, hanem az Úr papsága az ő örökségek. Gad pedig és Rúbén, és a' Manasses fél nemzetsége, el-vették vala már örökségőket túl a' Jordánon Nap-kelet-felé: mellyeket Moyses az Úr szolgája adott nékik. *És midőn fel-kőltek vólna a' férfiak, hogy el-mennének a' Földnek be-írására, parácsola nékik Jósue, mondván: Kerűllyétek-meg a' Földet, és irjátok-bé azt, és térjetek-viszsza hozzám: hogy itt az Úr-előtt, Silóban, vessek néktek sorsot. *Elmenének azért: és meg-szemlélvén azt, hét részre oszták, könyvbe írván. És meg-térének Jósuéhez a' Silói táborba. *Ki sorsokat vete az Úr-előtt Silóban, és el-osztá az Israël fiainak a' Földet hét részre. *És az első sors a' Benjamin fiainak jöveki az ő chelédek-szerént, hogy a' Földet a' Juda és Józef fiai-kőzőtt bírnák. *És lőn az ő határok Északellenében a' Jordántól: Jerikónak óldala-mellett Észak-felé nyúlván, és onnét Nap-nyúgat-ellenében a' hegységre fel-menvén, és a' Betaven puszstájáig érvén, *és által-menvén "Lúza-mellett Délre, ez a' Bétel: és alá-tart Atarot-addarra, a' hegyre melly az alsó Bet-horonnak Déli részén vagyon: *És el-hajol kerűlvén a' tenger-ellenébe a' hegynek Déli részére melly Bet-horont nézi a' déli-szél-ellenében, és annak ki-meneteli Kária-báalra vannak, melly

" Gen. 28. v. 19

melly Káriat-iarimnak-is hívattatik, a' Juda fiainak váraſára. ez a' tenger-ellenében-valo réſz, Napnyúgatra. * Délről pedig Kariat-iarim-felől ki-mégyen a' határ a' tenger-ellenébe, és a' Neftoa vizeinek forráſáig ér. * És alá-tart a' hegynek réſzére, melly az Ennon fiai völgyére néz: és Éſzak-ellenében vagyon a' Rafaim-völgyének ſzélső réſzén. És alá-mégyen Geennomba (az-az, Ennon-völgyébe) a' Jebuſæus óldala-mellett Délre: és Rógel-forráſára jő, * által-menvén Éſzakra, és ki-fakadván Enſemeſre, az-az, a' Napforráſára: * és által-mégyen a'dombokig, mellyek Adommim hágójaellenében vannak: és alá-tér Abenbóënre, az-az, Bóën-kővére a'Ruben fiáéra: és által-mégyen az Éſzaki óldal-felől a' mezőſégre: és alá-mégyen a' lapáczra, * és előbb-mégyen Éſzak-ellenébe Bet-haglára: és annak ki-meneteli Éſzak-felől vannak a' Sós tenger nyelve-ellenében a' Jordánnak végén a' Déli-réſzre: * melly annak határa Nap-keletről. ez a' Benjamin fiainak örökſége körös-körűl, az ő határi és chelédi-ſzerént. * És vóltak az ő váraſi, Jériko és Bet-hagla és Kaſis-völgye, * Bet-Araba és Samaraim és Bétel, * és Avim és Afara és Ofera, * Emonafalva és Ofni és Gábee: tizen-két váras, és azok falui. * Gábaon és Ráma és Bérot, * és Mesfe és Kafara és Amoſa, * és Réczem, Jarefel és Tárela, * és Séla, Elef, és Jébus, melly a' Jerúſalem, Gábaát és Káriat: tizennégy váras, és azok falui. Ez a' Benjamin fiainak örökſége az ő házoknépe-ſzerént.

XIX. Réſz.

ES ki-méne a' máſodik ſors a' Simeon fiainak az ő rokonſágok-ſzerént: * és az ő örökſégek vólt a' Juda fiainak jóſzága-között: Berſabée és Sábee és Molada, * és Háſerſual, Bála és Aſem, * és Eltolad, Betul és Harma, * és Siczeleg és Betmarkabot és Haſerſúſa, * és Betlebaot és Sárohen: tizen-három váras, és azok falui. * Ain és Remmon és Atar, és Aſan: négy váras, és azok falui: * minden faluk ezeknek a' váraſok-

15 9
16
10
11
17
12
18
D 13
19 14
B
15
16
20
17
21
22 18
23 19
24 20
21
25
26 22
27
28
23
24
25
1 26
A
2 27
C
3
4
5 28
6
29
7
8

nak környűletiben, Báalat Beer-Rámatig, a' Déli réſznek-ellenében. Ez a' Simeon fiainak örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, * a' Juda fiainak örökſégében és kötelében: mert nagyobb vala. és az-okáért a' Simeon fiai örökſéget bírának amazoknak örökſégek-között. * És kijöve a' harmadik ſors a' Zábulon fiainak az ő rokonſágok-ſzerént: és lőn az ő örökſégek határa Sáridig. * És fel-mégyen a' Tengerről és Meraláról, és ér Debbaſetre, a' patakig melly Jékona-ellenében vagyon. * És meg-tér Sáredről Nap-keletellenébe Czeſelet-tábor határira: és ki-mégyen Daberetre, és fel-mégyen Jafie-ellenébe. * És onnét által-mégyen Get-hefernek és Takaſinnak nap-keleti réſzére: és ki-mégyen Remmonra, Amtarra és Noára. * És kerül Éſzakról Hanatonra: és annak ki-meneteli Jeftahel-völgye, * és Kátet és Náalol és Semeron és Jedala és Betlehem: tizen-két váras, és azok falui. * Ez a' Zábulon fiai nemzetſégének örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok és azok falui. * Iſſakárnak jöve-ki a' negyedik ſors az ő rokonſági-ſzerént. * és vólt az ő örökſége, Jezraël és Kaſalot és Sunem, * és Hafaraim és Séon és Anaharat, * és Rabbot és Czeſion, Abes, * és Ramet és Engannim és Enhadda és Betfeſes. * És az ő határa Táborig és Seheſimáig és Bet-ſameſig ér: és az ő ki-meneteli a' Jordán léſzen: tizenhat váras, és azok falui. * Ez az Iſſakár fiainak örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok, és azok falui. * És az ötődik ſors eſék az Áſer fiainak nemzetſégére az ő rokonſágok-ſzerént: * és vólt az ő határok Halkat és Kali és Béten és Axaf, * és Elmelek és Amaád és Meſſal: és ér a' tenger Karmélusáig és Sihorig és Labanatig. * És viſzſza-tér Nap-kelet-ellenébe Betdágonra: és által-mégyen Zábulonig és Ieftaël-völgyéig Éſzak-ellenében Betemekbe és Nehielbe. És ki-mégyen bal-felől Kábulra, * és Abranra és Rohobra és Hamonra és Kánára, a' nagy Sídonig. * és tér Hormába az igen erős Tyrus váraſig, és Hóſáig: és az ő ki-meneteli a' tengerre léſznek az Akziba kötelétől:

* és Amma és Afek és Rohob. huſzon-két váras, és azok falui. * Ez az Áſer fiainak örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, és a' váraſok 's azok falui. * A' Neftali fiainak eſék a' hatodik ſors az ő házok-népe-ſzerént: * és kezdeték a' határ Heleftől és Élontól Sáanánimig, és Adámiig, melly a'Neczeb, és Jebnaël Lékumig: és az ő ki-menetelek a' Jordánig: * és a'határ Nap-nyúgat-ellenebe tér Azanottáborra, és onnét kimégyen Hukukára, és által-mégyen Zábulonra Dél-ellenében, és Áſerre Nap-nyúgat-ellenében, és Judára a' Jordán-felé Nap-kelet ellenében. * igen erős váraſok, Aſſedim, Ser, és Emat és Rekkat és Czeneret, * és Édema és Arama, Aſor, * és Czédes és Edrai, Enhaſor, * és Jeron és Magdalel, Horem és Betanat, és Bet-ſames: tizen-kilencz váras, és azok falui. * Ez a' Neftali fiai nemzetſégének örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok, és azok falui. * A' Dán fiai nemzetſégének az ő házok-népe-ſzerént jöve-ki a'hetedik ſors: * és az ő örökſégének határa vólt Sára és Eſtaol, és Hirſemes, az-az, Napnak váraſa. * Selebin és Ajalon és Jétela, * Elon és Temna és Akron, * Elteczе, Gebbeton és Bálaát, * és Jud és Bané és Bárak és Getremmon: * és Mejarkon és Arekon, a' határral melly Joppét nézi: * és azon véggel határoztatik-bé. És fel-menének a' Dán fiai, és Leſemellen hadakozának, és meg-vévék azt: és meg-verék azt fegyver élivel, és bírák, és benne lakának, nevezvén annak nevét Dán Leſemnek, a' Dán attyok nevéről. * Ez a' Dán fiai nemzetſégének örökſége, az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok, és azok falui. * És midőn elvégezte vólna ſorſal el-oſztani a' Földet mindeniknek az ő nemzetſégek-ſzerént, az Iſraël fiai örökſéget adának a' Nun fiának Jóſuének közöttök, * az Úr parancholattya-ſzerént, a' melly váraſt kért, Tamnat-Sáraát az Efraim hegyén: és a' váraſt meg-építe, és benne lakék. * Ezek az örökſégek, mellyeket ſorſal el-oſztának Eléazar pap, és a' Nun fia Jóſue, és az Iſraël fiai házok-népének és nemzetſégeknek fejedelmi, Sílóban, az Úr-előtt a' bízonſág hajléka ajtajánál, és el-oſzták a' Földet.

30 31 32 1 A 33 2 3 34 4 35 B 36 37 38 5 39 40 6 41 C D 42 43 44 45 7 46 47 8 48 D 49 9 50 51

XX. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Jóſuének, mondván: Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: * Válaſzſzátok-el a' futottak váraſit, "mellyekről néktek Moyſes keze-által ſzóllottam; * hogy azokba ſzaladgyon valaki tudatlanúl embert ől: és felebaráttya haragját el-kerűlhesſe, ki a' vérnek boſzſzú-állója: * midőn e' váraſok-közzűl eggyikébe ſzalad, meg-állyon a' váras kapuja-előtt, és a' váras véneinek beſzéllye-meg azokat, a' mik őtet ártatlannak bizonyíttſák: és úgy fogadgyák-bé őtet, és adgyanak lakni-valo helt néki. * És midőn a' vérnek boſzſzú-állója őtet kergeti, ne adgyák annak kezébe: mert tudatlanúl ölte-meg felebaráttyát, és két vagy három nap-előtt meg nem bizonyíttatott ő ellenſégének lenni. *És abban a' várasban lakjék, míg elő-állyó törvényre okát adván chelekedetinek; és meg-hallyon a' Nagy pap, ki az időben léſzen: akkor térjen-viſzſza a' gyilkos, és mennyen a' váraſába, és az ő házába melyből el-ſzaladott vólt. * És rendelék Czedeſt Galilæában a' Neftali hegyén, és Síkemet az Efraim hegyén, és Kíriat-arbét, ez a' Hebron, a' Júda hegyén. * És a' Jordánon-túl Jerikónak a' Nap-keleti réſzének-ellenében, "Bóſort rendelék, melly a' puſztai mezőſégen fekſzik a' Rúben nemzetſégéből, és Rámotot Gálaádban a' Gad nemzetſégéből, és Gaulont Báſánban a' Manaſſes nemzetſégéből. * Ezek a' váraſok rendeltettek minden Iſraël fiainak, és a' jövevényeknek, kik közöttök laknak vala: hogy azokba ſzaladna a' ki embert ölt vólna tudatlanúl, és meg ne halna a' felebaráttya kéze-miatt, a' ki boſzſzút akarna állani a' ki-ontott vérért, míg a' nép-eleibe állana hogy ügyét meg-magyarázza.

"*Num. 35. a. 9. Deute. 19. a. 2.*

"*Dent. 4. g. 43.*

XXI. Rész.

ES a' Lévi nemzetſéginek fejedelmi Eléazár páphoz járulának, és a' Nun fiához Jóſuéhez, és a' rokonſágok fejedelmihez az Iſraël fiainak minden nemzetſégi-ſzerént: * és ſzóllának nékik Silóban Kanaán-földén, és mondának: " Az Úr meg-parancholta Moyſes keze-által, hogy nékünk lakni-valo városok adatnának, és azoknak hoſtáti a' baromtartáſra. * És adának az Iſraël fiai az ő örökſégekből az Úr parancholattya-ſzerént, városokat, és azoknak hoſtátit. * És ki-méne a' ſors a' Káat háza-népére az Aaron pap fiaira, a' Juda, és Simeon, és Benjamin nemzetſégiből, tizen-három város. * És a' Káat több fiainak, az-az, a' Levitáknak kik még hátra valának, az Efraim és Dán nemzetſégiből, és a' Manaſſes fél nemzetſégéből, tíz város. * A' Gerſon fiainak ſorſa pedig ki-jöve, hogy az Iſſakár és Aſer és Neftali nemzetſégiből, és a' Manaſſes fél nemzetſégéből Báſánban, vennének ſzám-ſzerént tizen-három várast. * És a' Mérari fiainak az ő rokonſági-ſzerént, a' Rúben és Gad és Zábulon nemzetſégiből, tizen-két várast. * És adának az Iſraël fiai a' Levitáknak városokat, és azok hóſtátit, a' mint parancholta az Úr Moyſes keze-által, mindeniknek ſors-ſzerént adván. * A' Juda és Simeon fiainak nemzetſégiből ada Jóſue városokat: " mellyeknek ez nevek, * az Áaron fiainak a' Lévi nemzetſége-béli Káat chelédi-ſzerént (mert az első ſors nékik jöttki) * Kariatarbét az Énak attyáét, melly Hebronnak hívattatik, a' Júda hegyén, és annak hoſtátit kőrűle. * A' földeit pedig és faluit, a' Jéfone fiának Kálebnek adta vala hogy bírná. * Adá azért az Áaron pap fiainak Hebront az óltalom várasát, és annak hoſtátit: és Lobnát a' hoſtátival: * és Jétert és Eſtemot, * és Hólont és Dabirt, * és Aint és Jetat és Bet-ſameſt, a' hoſtátival: kilencz várast, a' két nemzetſégből, a' mint meg-mondatott. * A' Benjamin fiai nemzetſégéből pedig, Gábaont és Gábaet, * és Anatotot és Almont, a' hoſtátival; négy várast.

* Mindeneſtől-fogva az Áaron pap fiainak váraſi, tizen-három, a' hoſtátival. * A' Lévi nemzetſége-béli Káat több fiainak cheledi-ſzerént, ez örökſég adaték. * Az Efraim nemzetſégéből az óltalom városok, Sikem a' hoſtátival az Efraim hegyén, és Gázer, * és Czibſaim és Bet-horon, a' hoſtátival, négy város. * A' Dán nemzetſégéből-is, Elteko és Gábaton, * és Ajalon és Getremmon, a' hoſtátival, négy város. * A' Manaſſes fél nemzetſégéből pedig, Tanak és Getremmon, a' hoſtátival, két város. * Mindeneſtől-fogva tíz városok, és azok hoſtáti, adatának a' Káat alatſomb rendű fiainak. * A' Lévi nemzetſége-béli Gerſon fiainak-is, adá a' Manaſſes fél nemzetſégéből az óltalom városokat, Gaulont Báſánban, és Boſrát, a' hoſtátival, két várast. * Az Iſſakár nemzetſégéből pedig, Czéſiont és Daberetet, * és Jaramotot és Engañimot, a' hoſtátival, négy várast. * Az Áſer nemzetſégéből pedig, Máſalt és Abdont, * és Helkatot és Rohobot, a' hoſtátival, négy várast. * A' Neftali nemzetſégéből-is az óltalom városokat, Czédeſt Galilæában, és Hammot-Dort, és Kartánt, a' hoſtátival, három várast. * Mindeneſtől-fogva a' Gerſon chelédinek váraſi, tizen-három, a' hoſtátival. * A' Mérari fiainak pedig az alatſomb rendű Levitáknak az ő házok-népe-ſzerént, adaték a' Zábulon nemzetſégéből, Jeknám és Kárta, * és Damna és Náalol, négy város, a' hoſtátival. * A' Ruben nemzetſégéből, túl a' Jordánon Jérikoellenében, az óltalom városok, Bóſor a' puſztában, Miſor és Jáſer és Jethſon és Meſaát, négy város, a' hoſtátival. * A' Gad nemzetſégéből az óltalom városok, Rámot Gálaádban, és Mánaim és Heſebon és Jázer, négy város, a' hoſtátival. * Mindeneſtől-fogva a' Mérari fiainak váraſi, az ő chelédek és rokonſágok-ſzerént, tizen-kettő. * Mindeneſtől-fogva azért a' Leviták váraſi az Iſraël fiai örökſégek-között, negyven-nyólcz, * a' hoſtátival, mindenek az ő házok-népe-ſzerént el-oſztatván. * És az Úr-Iſten Iſraëlnek adá az egéſz Földet, melyről meg-eskűtt vala az attyoknak hogy nékik adná: és bírák azt, és abban lakának. * És bé-

"Num. 35. a. 2.

"1. Par. 6. a. 2.

"Num. 32. f. 31. Sup. 13. b. 8.

keség adaték ő-tőle, kőrös-kőrül minden nemzetségekre: és az ellenség-közzül senki ellenek nem mere állani, hanem minnyájan az ő birodalmok-alá vetteténck. * Chak egy ige sem lőtt abban heában, mellyet fogadott vala hogy bé-tellyesítene, hanem valósággal mindenek bé-tellyesedtek. 43

XXII. Rész.

AZon időben szóllítá Jósue a' Rúbenitákat, és a' Gadítákat, és a' Manasses fél nemzetségét, * és monda nékik: Meg-chelekedtétek mind a' miket néktek Moyses az Úr szolgája parancholt: nékem-is mindenben engedtetek, * és el nem hattátok az atyátok-fiait sok ideig, e' jelen-valo napig, meg-őrizvén a' tí Uratok Istentek parancholattyát. * Mivel azért a' tí Uratok Istentek nyugodalmot és békeséget adott az atyátok-fiainak, a' mint meg-igérte: térjetek-viszsza, és mennyetek hajléktokba, és ő-rőkségtek földébe, " mellyet néktek Moyses az Úr szolgája adott túl a' Jordánon: * de úgy, hogy figyelmetesen meg-őrizzétek, és chelekedettel bé-tellyesíttsétek a' parancholatot és a' tőrvént, mellyet néktek Moyses az Úr szolgája parancholt, hogy szeressétek a' tí Uratokat Istenteket, és járjatok minden útaiban, és meg-őrizzétek parancholatit, és hozzája ragaszkodgyatok, és szolgállyatok néki tellyes szívetekkel, és tellyes lelketekkel. * És meg-áldá őket Jósue, és el-bochátá őket. Kik viszsza-térének az ő hajlékokba. * A' Manasses fél nemzetségének pedig Moyses Básánban adott vala őrökséget: és az-okáert a' felének, melly még hátra vólt, sorsot ada Jósue a' több attyok-fiai-között a' Jordánon-innét a' Nap-nyugati részre. És midőn el-bochátaná őket az ő hajlékokba, és meg-áldotta vólna őket, * monda nékik: Sok marhával és gazdagságokkal tértők lakó-helyeitekre, ezüstel és arannyal, rézzel és vassal, és sok-féle ruhákkal: oszszátok-meg az ellenségek prædáját az atyátok-fiaival. * És viszsza-térének, és el-menének a' Rúben fiai, és a' Gad fiai, és a' Manasses fél nemzetsége, az Israël fiaitól, Silóból, melly Kánaánban vagyon, hogy bé-mennének Gálaádba az ő örökségek Földébe, mellyet vettek vala az Úr parancholattya-szerént Moyses kezeáltal. * És midőn a' Jordán dombjaihoz jutottak vólna Kánaán-földébe, véghetetlen nagy óltárt építének a' Jordán-mellett. * Mellyet midőn hallottak vólna az Israël fiai, és nékik bizonyos kővetek meg-vitték vólna, hogy a' Ruben és Gád, és a' Manasses fél nemzetsége fiai, óltárt építettek vólna Kánaán-földén, a' Jordán dombjain, az Israël fiai-ellenében: * egybe-gyűlének minnyájan Silóba, hogy fel-mennének és hadakoznának ellenek. * És azonközben el-küldék hozzájok Gálaád-földébe az Eléazar pap fiát Fineest, * és tíz fejedelmet ő-vele, eggyet-eggyet mindenik nemzetségből. * Kik el-jövének, a' Rúben és Gad, és a' Manasses fél nemzetsége fiaihoz, Gálaád-földébe, és mondának nékik: * Ezeket parancholya az Úr egész népe: Michoda által-hágás ez? Miért hattátok-el Israëlnek Urát Istenét, szentségtelen óltárt építvén, és az ő tiszteletitől el-távozván? * Kevés-e az néktek " hogy Béelfégorban vétkeztetek, és e' jelen-valo napig rajtunk marad annak a' bűnnek rútsága? és sokan el-estek a' népben. * És ti ma el-hattátok az Urat, és hólnap az egész Israël-ellen gerjed az ő haragja. * Hogy-ha tisztátalannak vélitek lenni a' tí örökségtek Földét; jőjetek-által a' Földre, melyben az Úr hajléka vagyon, és lakjatok közöttünk: chak hogy az Úrtól és társaságunktól el ne távozzatok, óltárt építven a' mi Urunk Istenünk óltárán-kivűl. * " Nem-de a' Záre fia Akan hágta-e által az Úr parancholattyát, és az egész Israël népére szállott az ő haragja? És az, egy ember vala, és bár egyedűl veszett vólna el az ő bűnében. * És felelének a' Ruben és Gad fiai, és a' Manasses fél nemzetsége, az Israël követsége, fejedelminek: * Az erős Úr-Isten, az erősséges Úr-Isten, ő tudgya, és Israël egyetemben meg-érti: ha tőrvény-szegő szívvel építettük ez óltárt, ne őrizzen-meg minket, hanem ugyan most meg-bűntessen: * és ha olly szándékkal chelekedtük, hogy éppen-égő, és

"Num. 32. f. 31. Sup. 13. b. 8.

"Num. 25. a. 4. Deute. 4. a. 3.

"Sup. 7. a. 1.

hálá-ado, és békeſéges áldozatokat tennénk arra, ô kereſse-fel és itéllye-meg: * és ha nem inkabb illy gon- 24
dolattal és végezéſſel, hogy mondanók: Hólnap mongyák a' tí fiaitok a' mí fiainknak: Mi kôzôtôk néktek az Iſraël Urához Iſtenéhez? * határt ve- 25 1
tett az Úr kôzôttetek és kôzôttünk, ô A
Ruben fiai, és Gad fiai, a' Jordán folyó-vizét: és azért ninch réſzetek az Urban. És ez okkal el-téritik a' tí fiaitok a' mí fiainkat az Úr félelmétől.
Jobnak véltük azért, * és mondottuk: Építtsünk óltárt magunknak, 26
F
nem az éppen-égô, ſem a' békeſéges áldozatoknak bé-mutatáſára, * ha- 27
nem bizonyſágúl kôzôttünk és kôzôttetek, és a' mí magzatink 's a' tí maradékitok-kôzôtt, hogy az Úrnak ſzolgállyunk, és ſzabad légyen nékünk áldoznunk, mind éppen-égô, mind hálá-adó, mind békeſéges áldozatokat: és ne mongyák hólnap a' tí fiaitok a' mí fiainknak: Ninch néktek réſzetek az Urban. * Ha azt akar- 28
ják mondani, meg-felelnek nékik: 5
Imé az Úr óltára, mellyet az atyáink B
chináltak, nem éppen-égô, ſem hálá-ado áldozatokért, hanem kôzôttünk 6
és kôzôttetek-valo bizonyſágért. * 29
Távul légyen tôlünk e' bün, hogy el-távozzunk az Urtól, és az ô nyomdokit el-hadgyuk, óltárt építvén éppen-égô, és hálá-ado, és békeſéges áldozatoknak bé-mutatáſára, a' mí Urunk Iſtenünk óltárán-kivül, melly az ô hajléka-elôtt épittetett. * Mellyeket halván, Fínees pap, 30
és az Iſraël kôvetſége fejedelmi, kik 8
véle valának, meg-engeſzteltetének: G
és a' Rúben és Gad fiai és a' Manaſſes fél nemzetſége igéit, igen ôrômeſt bé-vévék. * És monda az Eléazar 31
pap fia Fínees nékik: Moſt tudgyuk hogy velünk vagyon az Úr, mert
idegenek vattok e' tôrvény-ſzegéſtől, és meg-ſzabadítottátok az Iſraël fiait az Úr kezéből. * És meg-téré 32
a' fejedelmekkel a' Ruben és a' Gád fiaitól, Gálaád-földéről, a' Kánaán határiból, az Iſraël fiaihoz, és megbeſzéllé nékik. * És tetſzék a' be- 33
ſzéd mind a' halgatóknak. És díchérék az Iſtent az Iſraël fiai, és nem mondák többé, hogy fel-mennének ellenek, és hadakoznának, és el-tôrlenék azok ôrôkſége Földét. * És 34
nevezék a' Ruben fiai, és a' Gad fiai,
az óltárt mellyet építettek vala, Mí Bizonſágunk, hogy az Úr ô légyen az Iſten.

XXIII. Réſz.

SOk idô el-forogván, pedig, minek-utánna, békeſéget adott vala az Úr Iſraëlnek, meg-hóldoltatván kôrôs-kôrûl minden nemzetſégeket, és Jóſue
már idôs lévén, és igen vén: * ſzól- 2
lítá Jóſue az egéſz Iſraëlt, és a' véneket, és a' fejedelmeket és hadnagyokat, és tanítókat, és monda nékik: Én meg-vénhedtem, és élemetes vagyok, * és tí láttyátok mind, 3
a' miket a' tí Uratok Iſtentek chelekedett minden nemzetſégeknek kôrôs-kôrûl, mi-képpen maga hadakozott érettetek: * és moſt, mint-hogy 4
néktek ſorſal oſztotta-el az egéſz Földet, a' Jordánnak Nap-keleti réſzétől-fogva a' nagy tengerig, és még ſok nemzetſégek vannak hátra:
* a' ti Uratok Iſtentek el-veſzti azo- 5
kat, és el-vészi ſzínetek-elôl, és bírni fogjátok a' Földet, a' mint néktek
meg-igérte. * chak hogy meg-erôſ- 6
ſôdgyetek, és legyetek ſzorgalmatoſok, hogy meg-ôrizzétek mind a' mik a' Moyſes tôrvénye könyvében írva vannak: és el ne hajollyatok azoktól ſe jobra ſe balra: * hogy 7
minek-utánna, bé-menendétek a' Pogányokhoz, kik kôzôttetek léſznek, ne eskûdgyetek az ô iſtenek
nevére, és ne ſzolgállyatok azok- 8
nak, és ne imádgyátok ôket: * hanem a' tí Uratokhoz Iſtentekhez ragaſzkodgyatok: a' mit e' mái napig
chelekedtetek. * És akkor el-veſzi 9
az Úr-Iſten elôttetek a' nagy és igen erôs nemzetſégeket, és ſenki ellenetek nem álhat. * Egy kôzzûletek, 10
el-ûz ezer embert az ellenſégekben: mert a' tí Uratok Iſtentek maga harczol érettetek, a' mint meg-ígérte. * Chak azô ſzorgalmatoskodgyatok igen, hogy a' tí Uratokat Iſtenteket ſzereſsétek. * Hogy-ha e' nem- 11 12
zetſégeknek, mellyek kôzôttetek laknak, tévelygéſekhez akartok ragaſzkodni, és vélek egybe-házaſodni, és barátſágokat vetni: * még 13
moſt tudgyátok, hogy a' tí Uratok Iſtentek el nem tôrli azokat ſzínetek-elôl, hanem veremmé és tôrré,

és botránkozássá légyenek néktek óldalotokon, és dorongok szemeitekbe, míg nem títeket el-vegyen és el-veszessen ez igen jo Földről, mellyet néktek adott. *"Ímé én ma az egész földnek útára megyek; és tellyes szívből meg-ismérítek hogy minden igékből, mellyeket igért az Ur hogy veletek chelekeszik, egy sem múlt-el heában. * A' mint azért bé-tellyesítette chelekedettel a' mit igért, és minden jók következtek: úgy reátok hozza valami gonoszszal fenyegetett, míg nem el-vegyen títeket és el-veszszessen ez igen jó Földről, mellyet néktek adott, *azért hogy által-hágtátok a' tí Uratok Istentek szövetségét, mellyet veletek szerzett, és idegen isténeknek szolgáltatok, és azokat imádtátok: hamar és hirtelen fel-támad ellenetek az Úr haragja, és el-vitettők ez igen jó Földről, mellyet néktek adott.

"3. Reg. 2. a. 2.

XXIV. Rész.

ES egybe-gyűjté Jósue Israëlnek minden nemzetségét Sikemben, és szóllitá a' véneket, és a' fejedelmeket, és a' bírákat, és a' tanitókat: és megállának az Úr-előtt: *és igy szólla a' népnek: Ezeket mongya az Israël Ura Istene: A' folyó-vízen-túl laktak az atyáitok eleinten, az Abrahám attya Táré és Nákor: és idegen isténeknek szolgáltak. * "Ki vűm azért az atyátokat Abrahámot Mesopotámia határiból: és hozám őtet Kánaán-földére: és meg-sokasítám az ő magvát, *† és adám néki Isaákot: "Annak ismég Jákóbot és Esaut adám. † Kik-kőzzűl, Esaunak bírni adtam a' Séir hegyét: "Jákob pedig, és a' fiai alá-menének Egyiptusba. *† És el-küldém Moyseset és Aáront, és meg-verém Egyiptust sok jegyekkel és chodákkal. * És ki-hozálak títeket és az atyáitokat Egyiptusból, és a' tengerhez jővétek: és az Egyiptziusok kergeték az atyáitokat szekerekkel és lovasokkal, a' Veres tengerig. * Az Israël fiai pedig az Úrhoz kiáltának: " ki setétséget vete kőzitekbe és az Egyiptziusok-kőzibe, és reájok hozá a' tengert, és el-burítá őket. Látták szemeitek mind a' miket Egyiptusban chelekedtem, és a' pusztában sok ideig laktatok: * és bé-vittelek títeket az Amorræus

"Gen. 11. d. 26.

† Gen. 21. a. 2.

"Gen. 22. d. 26.

† Gen. 36. a. 8.

"Gen. 46. a. 6.

† Exod. 3. c. 10. & 12. f. 37.

"Exod. 14. b. 9.

Földére, ki a' Jordánon-túl lakik vala. "És midőn ellenetek hadakoznának, kezetekbe adtam őket, és birtátok azok Földét, és meg-őltétek őket. * † Támada pedig a' Séfor fia Bálak a' Moábi király, és hadakozék Israël-ellen. És el-külde, és hivá a' Béor fiát Bálaámot, hogy títeket meg-átkozna: * és én nem akartam őtet meg-halgatni, hanem a' helyett meg-áldottalak títeket ő-általa, és meg-szabadítottalak títeket kezéből. *"És által-jővétek a' Jordánon, és Jérikóhoz jutátok. És ellenetek hadakozának annak a' városnak férfiai, az Amorræus, és Ferezeus, és Kánanæus, és Hetæus, és Gergesæus, és Hevæus, és Jebusæus, és kezetekbe adám őket. * † És darázokat bochátók előttetek: és ki-vetém őket helyekből, az Amorræusok két királyát, nem a' te kardoddal sem kézijaddal. * És néktek adám a' Földet, melyben nem munkálkodtatok, és a' városokat mellyeket nem épitettetek, hogy azokban laknátok: szőlőket és olaj-fákat, mellyeket nem plántáltatok. * "Most azért féllyétek az Urat, és szolgállyatok néki tekélletes és valóságos szívből: és hánnyátok-el az isteneket, kiknek az atyáitok szolgáltak Mesopotamiában és Egyiptusban, és szolgállyatok az Úrnak. * Ha pedig gonosznak láttatik néktek hogy az Urnak szolgállyatok, választás engedtetik néktek: válaszszátok ma a' mi tettszik, kinek kéllesék leg-inkább szolgálnotok, az isteneknek-e, kiknek az atyáitok szolgáltak Mesopotamiában, vagy az Amorræusok isteninek, kiknek Földén laktok: én pedig 's az én házam az Úrnak szolgálunk. * És felele a' nép, és monda: Távul légyen tőlunk hogy el-hadgyuk az Urat, és idegen isteneknek szolgállyunk. * A' mi Urunk Istenünk ő hozott-ki minket, és az atyáinkat Egyiptus-földéből, a' szolgálat házából: és a' mi látásunkra fölőtte nagy jeleket chelekedett, és megőrzött minket minden úton, a' mellyen jártunk, és minden népek-kőzött, a' mellyeken által-mentünk. * És ki-vetett minden nemzetségeket, az Amorræust a' Föld lakóját, melybe mi bé-mentünk. Azokáért az Úrnak szolgálunk, mert

"Num. 21. c. 29.

† Num. 22. a. 5.

"Sup. 3. d. 14. & 6. a. 1. & 11. a. 3.

† Sup. 11. d. 20. Exo. 23. f. 28. Deut. 7. c. 20.

"1. Reg. 7. a. 5. Tob. 14. c. 10.

ő a' mi Istenünk. *Es monda Jósue 19
a' népnek: Nem szolgálhattok az Úrnak: mert az Isten szent, és erős bosz-
szú-állo, és meg nem engedi bűneiteket és vétkeiteket. * Ha az Urat 20
el-hadgyátok, és idegen isteneknek
szolgáltok, el-tér, és meg-sanyargat titeket, és el-veszt minek-utánna jókat tőtt veletek. * És monda 21
a' nép Jósuének: Nem lészen úgy a'
mint szóllasz, hanem az Úrnak szolgálunk. * És Jósue monda a' népnek: Tanúim tí vattok, hogy magatok választottátok az Urat magatoknak, hogy néki szolgállyatok. És 22
felelének: Tanúid. *Most azért, ugy- 23
mond, hánnyátok-el közzűletek az F
idegen isteneket, és szíveteket az Izraël Urához Istenéhez hajtsátok. * 24
És monda a' nép Jósuének: A' mi
Urunknak Istenünknek szolgálunk, és engedelmesek lészünk az ő parancholatinak. * Szövetséget szerze 25
azért Jósue azon nap, és eleibe-adá
a' népnek a' parancholatokat és ítéleteket Sikemben. * És bé-írá mind 26
ez igéket az Úr törvénye könyvébe:
és egy igen nagy követ vőn, és azt
a' cherfa-alá tévé, melly az Úr Szent-

27 helyén vala. *és monda az egész népnek: Ímé e' kő bizonyságúl lészen néktek, hogy hallotta az Úrnak minden igéit mellyeket szóllott néktek: hogy ne-talám az-után tagadni akarjátok, és a' tí Uratoknak Istenteknek hazudni. * És el-bochátá a' 28
népet, mindenikét az ő örökségébe.
29 * És ezek-után meg-hala a' Nun fia
Jósue az Úr szolgája, száz 's tíz esztendős-korában: *és el-temeték őtet 30
az ő öröksége határában Tamnatsáréban, melly az Efraim hegyén
fekszik, a' Gáas hegyének Északi részére. * És Izraël az Urnak szolgála, 31
Jósue. és a' vének tellyes napjaiban,
kik sok ideig éltek Jósue-után, és kik az Úrnak mindé chelekedetit tudták, mellyeket Izraëlben tőtt vala. * "A' 32
Jósef tetemit-is, mellyeket ki-hoztak
vala az Izraël fiai Egyiptusból, el-temeték Sikemben, a' mező részében, †mellyet Jákob Hémornak a' Sikem attyának fiaitól vőtt vala, száz gyermekdéd juhokon. és lőn a' Jósef fiai 33
öröksége. * Meg-hala a Aaron fia
Eleazar-is: és el-temeték őtet az ő fia Fínees Gábaattyában, melly néki adatott vala az Efraim hegyén.

" Gen. 50. d. 25. Exo. 13. d. 19. †Gene. 33. d. 19.

BIRAK KÖNYVE.

I. Rész.

IÓsue halála-után, az Izraël fiai tanátsot kérdének az Urtól, mondván: Ki mégyen-fel 1
előttünk a' Kananæus- A
ellen, és lészen a' had vezére? * És 2
monda az Úr: Júdas ménnyen-fel:
ímé kezébe adtam a' Földet. *És móda Júdas Simeonnak az attyafiának: 3
Jőj-fel velem az én sorsomba, és hadakozzál a' Kananæus-ellen, hogy
én-is veled mennyek a' te sorsodba.
És el-méne véle Simeon. *És fel-mé- 4
ne Judás, és az Úr kezekbe adá a'
Kananæust és Ferezæust: és Bézekben tíz-ezer embert verének-meg. *És ta- 5
lálák Adoni-bézeket Bézekben, és B
hadakozának ellene, és meg-verék
a' Kananæust és Ferezæust. * El-fu- 6
ta pedig Adoni-bézek: kit kergetvén
meg-fogának, el-vágván kezei és lábai végeit. * És monda Adoni- 7
bézek: Hetven királyok, kezek és
lábok végei el-vágatván, szedege-

8 tik vala asztalom-alatt az étkek húlladékit: a' mint chelekedtem, úgy
fizetett Isten nékem. És Jerusálembe
vívék őtet, és ott meg-hala. * Víttatván azért a' Juda fiai Jerusalemet, 9
meg-vévék azt, és meg-verék fegyver élivel, meg-égetvén az egész városzt. *És az-után alá-jővén, a' Kananæus-ellen hadakozának, ki a' hegységen lakik vala, és dél-felől, és a' 10
mezőségen. * "És el-menvén Judás C
a' Kananæus-ellen, ki Hebronban lakik vala, (melynek régenten Kíriat-Arbe vólt neve) meg-veré Sé- 11
sait, és Ahimánt, és Tolmait: * és onnét meg-indúlván, a' Dábir lakóira
méne, melynek régi neve Kíriat-Séfer vala, az-az, Tudományok városa.
* És monda Káleb: A' ki Kíriat-Séfert meg-veri, és azt el-pusztíttya, 12
néki adom a' leányomat Axát feleségűl. *És midőn azt meg-vette vólna a' Czenez fia Otóniel a' Káleb
őttse, néki adá a' leányát Axát fele- 13
ségűl. *Kit, az úton menvén, íntett 14

" Num. 14. d. 24. Jósu. 15. c. 14.

" Jos. 15. c. 13.

a' férje, hogy az attyától földet kérne. Ki mikor fohászkodott vólna a' szamáron ülvén, monda néki Káleb: Mi lölt? * Ama' pedig felele: Adgy áldást nékem, mert száraz földet adtál nékem: adgy vízzel nedvesít-is. Ada azért néki Káleb felyűl nedvest, alól-is nedvest. * A' Czinæus fiai pedig a' Moyses rokonáé fel-menének a' Pálmák városából, a' Juda fiaival, az ő sorsának pusztájába, melly Aradnak Dél-felől vagyon, és véle lakának. * El-méne pedig Judas Simeonnal az attyafiával, és eggyütt verék-meg a' Kananæust ki Sefaátban lakik vala, és meg-ölék őtet. És hívattaték a' város neve, Hormának, az-az, Átoknak. * És meg-vévé Júdas Gázát az ő végeivel, és Askalont, és Akkaront az ő határival. * És az Úr vala Judával, és a' hegységet bírá: és el nem tőrölheté a' vőlgy lakóit, mert kaszás szekerekkel bévelkődnek vala. * És Kálebnek Hebront adák, " a' mint Moyses mondotta vala, ki el-tőrlé arról az Enak három fiát. * A' Jebusæust pedig a' Jerusalem lakóját, el nem tőrlék a' Benjamin fiai: és a' Jebusæus a' Benjamin fiaival lakék Jerusalemben, mind e' jelen-valo napig. * A' Jósef háza-is fel-méne Bételbe, és az Úr vala vélek. * Mert midőn a' várast meg-szállanák, melly az-előtt Luzának hívattatik vala, * látának egy embert a' városból ki-jőni, és mondának néki: Mutasd-meg nékünk a' város bé-menetelét, és irgalmasságot tészünk veled. * Ki midőn meg-mutatta vólna nékik, megverék a' várast fegyver élivel: azt az embert pedig, és minden rokonságát, el-bochátták. * Ki el-bocháttatván, Hettim-földére méne, és ott várast építe, és hívá azt Luzának: melly úgy neveztetik e' jelen-valo napig. * Manasses sem tőrlé-el Betsánt, és Tanakot a' faluival, és a' Dor lakóit, és Jeblaámot, és Mageddót a' faluival, és a' Kananæus vélek kezde lakni. * Minek-utánna pedig megerősődék Israël, adó-fizetőkké tévé őket, és nem akará el-tőrleni. * Efraim sem ölé-meg a' Kananæust, ki Gázerben lakik vala, hanem véle lakék. * Zábulon el nem tőrlé a' Czetron és Náalól lakóit: hanem közötte lakék a' Kananæus, és adófizetője lőn. * Aser sem tőrlé-el az Akko és Sídon lakóit, Ahalábot, és Akazibot, és Helbát, és Áfeket, és Rohobot: * és a' Kananæus földelakói-között lakék, és nem ölé-meg őtet. * Neftali sem tőrlé-el a' Betsames és Betanat lakóit: és a' Kananæus földe-lakói-között lakék, és a' Betsamíták 's a' Betanítak adó-fizetői valának. * És meg-szorítá az Amorræus a' Dán fiait a' hegyen, és nem ada nékik helyt hogy a' lapáczra alá-jőnének: * és a' Háres hegyén lakék, melly Cherepesnek magyaráztatik, Ajalomban és Salebimban. És reá-nehezedék a' Jósef háza keze, és adófizetője lőn. * Vala pedig az Amorræus határa a' Skorpio Hágójától-fogva, a' kő-szikla, és a' felső helyek.

II. Rész.

ÉS fel-méne az Úr Angyala Galgalából a' Sírók-helyére, és monda: Ki-hoztalak titeket Egyiptusból, és bé-hoztalak a' Földre, mellyért meg-eskűdtem az atyáitoknak: és meg-igértem, hogy fel nem bontanám kötésemet veletek örökké: * chak hogy ne tennétek szövetséget e' Föld lakóival, hanem az ő oltárokat el-rontanátok: és nem akartátok szómat hallani: miért chelekedtétek ezt? * Az-okáért nem akartam őket eltőrleni színetek-elől: hogy légyenek ellenségitek, és azok isteni légyenek romlástokra. * És midőn az Úr Angyala ez igéket szóllaná mind az Israël fiainak: fel-emelék szavokat, és sírának. * És hívattaték a' helynek neve, Sírók vagy kőny-húllatások helyének: és ott áldozatokat tőnek az Urnak. * " El-bochátá azért Jósue a' népet, és el-menének az Israël fiai ki-ki az ő örökségébe, hogy bírnák azt: * és szolgálának az Úrnak, az ő és a' véneknek minden napjaiban, kik sok ideig élének utánna, és tudgyák vala az Úrnak minden chelekedetit, mellyeket tőtt vala Israëllel. * Meg-hala pedig a' Nun fia Jósue, az Úr szolgája, száz tíz esztendős-korában, * és el-temeték őtet az ő örökségének határiban Tamnat-sáréban az Efraim hegyén, a' Gáas hegyének Északi részére. * És az az egész nemzetség az attyokhoz gyűjte-

"Num. 14. d. 24. Josu. 15. c. 14.

"Jos. 24. g. 28.

gyűjteték: és máſok támadának, kik nem tudgyák vala az Urat, és a' chelekedeteket mellyeket tőtt vala Iſraëllel. * És gonoſzt chelekedének az Iſraël fiai az Úr ſzíne-előtt, és Báalimnak ſzolgálának. * És el-hagyák az ő attyoknak Urát Iſtenét, ki őket ki-hozta vala Egyiptus-földéből: és idegen iſteneket követének, és a' népek iſtenit, kik környűlők laknak vala, és imádák azokat: és haragra ingerlék az Urat, * el-hagyván őtet, és Báalnak és Aſtarotnak ſzolgálván. * És meg-haraguvék az Úr Iſraël-ellen, és adá őket a' dúlókfoſztók kezébe: kik meg-fogák őket, és el-adák az ellenſégeknek kik körűlöttők laknak vala: és ellenek nem álhatának az ő ellenſégeknek: * hanem valahová akartak vólna menni, rajtok vala az Úr keze, a' mint ſzóllott, és meg-eſkűtt nékik: és igen meg-nyomorodának. * És az Úr Bírákat támaſzta, kik meg-ſzabadítanák őket a' puſztítók kezéből: de azokat ſem akarák halgatni, * paráználkodván idegen iſtenekkel, és azokat imádván. Hamar el-hagyák az útat, mellyen jártak vala az ő attyok: és halván az Úrnak parancholatit, mind kűlömbet chelekedének. * És midőn az Úr a' Bírákat támaſztaná, azoknak napjokban irgalmaſságra hajol vala, és meghalgattya vala a' meg-nyomorodtak foházkodáſát, és meg-ſzabadíttya vala őket a' puſztítók őldöklésében. * Minek-utánna pedig meghólt vólna a' bíro, viſzſza-térnek vala, és ſokkal gonoſzbakat chelekeſznek vala, hogy-ſem mint az ő attyok chelekedtek, idegen iſteneket követvén, azoknak ſzolgálván, és imádván őket. El nem hagyák találmányokat, és a' keményſéges útat, mellyen ſzoktak vólt járni. * És fel-gerjede az Úr haragja Iſraël-ellen, és monda: Mivelhogy felbontotta ez a' nemzetſég az én ſzövetſégemet, mellyet az ő attyokkal ſzerzettem vala, és az én ſzómat halgatni meg-útálta: * én ſem törlöm-el a' nemzetſégeket, mellyeket meghagyott Jóſue, és meg-hólt: hogy azok-által próbállyam-meg Iſraëlt, ha meg-őrizik-e az Úr útát, és azon járnak-e, a' mint meg-őrizték az ő attyok, vagy nem. * Meg-hagyá azért az Úr mind a' nemzetſégeket, és nem akará hamar el-veſzteni, ſem nem adá Jóſue kezeibe.

III. Rész.

EZek a' nemzetſégek, mellyeket az Úr meg-hagyott, hogy azok-által oktatná Iſraëlt, és mind azokat kik nem tudták vala a' Kananæuſok hadakozáſit: * hogy az-után tanúlnának az ő fiok hadakozni az ellenſégekkel, és ſzokáſt venni a' harczoláſra: * a' Filiſtæuſoknak öt fejedelmit, és mind a' Kananæuſt, és a' Sidóniuſt, és a' Hevæuſt, ki a' Libanus hegyén lakik vala, a' Báal-Hermon hegyétől-fogva Ématnak bé-meneteléig. * És meg-hagyá őket, hogy ő-általok meg-próbálná Iſraëlt, ha halgattya-e az Úr parancholatit, mellyeket parancholt vala az attyoknak Moyſes keze-által, vagy nem. * Azokáert az Iſraël fiai, lakának a' Kananæuſok, és Hetæuſok, és Amorræuſok, és Ferezæuſok, és Hevæuſok, és Jebuſæuſok-között: * és feleſégűl vévék azoknak leányit, és az ő leányokat adák azok fiainak, és ſzolgálának azok iſteninek. * És gonoſzt chelekedének az Úr ſzíne-előtt, és el-feletkezének az ő Iſtenekről, ſzolgálván Báalimnak és Aſtarotnak. * És az Úr meg-haraguván Iſraël-ellen, adá őket Kúſan-Raſataimnak a' Meſopotámiai királynak kezeibe, és nyólcz eſztendeig ſzolgálának néki. * És az Úrhoz kiáltának: ki nékik ſzabadítót támaſzta, és megſzabadítá őket, Otónielt tudn'illik a' Czenez fiát, a' Káleb öttſét: * és az Úr Lelke vala benne, és itélé Iſraëlt. És ki-méne a' hárczra, és kezeibe adá az Úr Kúſan-Raſataimot a' Syriai királyt, és el-nyomá őtet. * És meg-nyugovék a' Föld negyven eſztendeig, és meg-hala a' Czenez fia Otóniel. * Az Iſraël fiai pedig újonnan gonoſzt chelekedének az Úr ſzíne-előtt: ki meg-erősíté ellenek a' Moábi királyt Eglont: mert gonoſzt chelekedének az ő ſzíne-előtt. * És hozzája foglalá az Ammon fiait, és Amaleket: és el-méne és meg-veré Iſraëlt, és bírá a' Palmák-váraſát. * És ſzolgálának az Iſraël fiai a' Moábi királynak Eglon-

nak tizen-nyólcz eſztendeig: * és 15
az-után az Úrhoz kiáltának: ki né-
kik Aod-nevű ſzabadítót támaſztá, C
Gerának a' Jemini fiának fiát, ki
mind a' két kezével a' jobb-gyanánt
él vala. És az Iſraël fiai ajándékokat 29
küldének a' Moábi királynak Eg-
lonnak ő-általa. * Ki magának két- 16
élű kardot chinála, melynek közé-
pin egy tenyérnyi hoſzſzu maroklat
vala, és azt a' köntös-alá a' jobb 30
tomporájára övedzé. * És bé-adá az 17 31
ajándékokat Eglonnak a' Moábi ki-
rálynak. Eglon pedig igen teſtes va-
la. * És midőn bé-adta vólna néki 18
az ajándékokat, él-kéſéré a' társait,
kik véle jöttek vala. * És viſzſza- 19
térvén Galgalából, a' hol bálványok 1
valának, monda a' királynak: Tit- A
kos ſzóm vagyon hozzád ô király. 2
És ő halgatáſt parancholá: és ki
menvén minnyájan a' kik körűle
valának, * bé-méne Áod hozzája: 20
ű̈l vala pedig a' nyári vachorálo-házban egyedűl, és monda: Iſten igéje
vagyon nálam hozzád. Ki min- 3
gyárt fel-kele a' királyi ſzékből.
* És ki-nyújtá Áod a' bal-kezét, és 21 4
ki-rántá a' handzárt az ő jobb tom-
parajáról, és bélé-űté azt annak ha-
ſába * olly erőſsen, hogy a' marok- 22 5
lattya-is bé-menne a' vas-után a'
ſebbe, és az kövérſéges hájba ſzo-
rúlna. Ki ſem vonyá a' kardot, ha-
nem, a' mint belé űtötte vala, a' teſté-
ben hagyá: és a' terméſzetnek rej- 6
tekin a' haſának ganeja mingyárt
ki-omla. * Áod pedig ſzorgalma- 23 B
toſon bé-tévén a' vachorálo-ház aj-
tait, és zárral meg-erőſsítvén, * a' 24
hátúlſo ajtón ki-méne. És a' király D
ſzolgai bé-menvén, láták a' vacho-
rálo-ház ajtait bé-téve, és mondá-
nak: Talám a' haſát tiſztíttya á' nyá- 7
ri kamarában. * És ſokkáig vára- 25
kozván míg el-ſzégyenlenék mago-
kat, és látván hogy ſenki fel nem 8
nyitna, a' kúlchot vévék: és meg-
nyítván, halva találák az urokat a'
földon heverni. * Aod pedig, míg 26 9
azok búſúlnának, el-ſzalada, és ál-
tal-méne a' Bálványok-helyén, a'
honnét meg-tért vala. És juta Seirát-
ba: * és mingyárt meg-zendűle a' 27
trombita az Efraim hegyén: és alá-
menének véle az Iſraël fiai, ő leg- 10
elől menvén. * Ki monda nékik: 28
Kövéſſetek engem: mert kezeinkbe 11

adta az Ur a' mi ellenſéginket a' Mo-
abítákat. És alá-menének utánna, és
el-foglalák a' Jordán réveit mellye-
ken által-kelnek Moábba: és ſenkit
által nem bochátának: * hanem meg-
verének a' Moabítákban az időben,
közel tíz-ezeret, mind vaſtag és erős
férfiakat. ſenki közzűlök el nem ſza-
ladhata. * És meg-aláztaték Móab a'
napon az Iſraël keze-alatt: és meg-
nyugovék a' Föld nyólczvan eſzten-
deig. * Ez-után az Anat fia Sam-
gar vólt, ki a' Filiſtiim-közzűl hat-
ſzáz férfiat ö̈le-meg egy ſzántó-vaſ-
ſal: és ő-is meg-óltalmazá Iſraëlt.

IV. Rész.

ISmég gonoſzt chelekedének az
Iſraël fiai az Úr ſzíne-elött Áod
halála-után, * "és adá őket az "1. Reg.
Úr a' Kánaáni Királynak Jábin- 12. b. 9.
nak kezeibe, ki Aſorban orſzáglott:
és a' hadának egy Siſara-nevű vezé-
re vólt, ő pedig a' pogányok Hárosetében lakik vala. * És az Iſraël fiai
az Úrhoz kiáltának: mert kilencz-
ſzáz kaſzás-ſzekere vala, és húſz eſz-
tendeig igen el-nyomta vala őket.
* Debbora pedig proféta-aſzſzony
vala a' Lápidot feleſége, ki az idő-
ben a' népet ítéli vala. * És ű̈l vala
a' palma-fa-alatt, melly az ő nevéről
hívattatik vala, Rama és Bétel-kö-
zött Efraim hegyén: és fel-mennek
vala hozzája az Iſraël fiai minden
ítéletre. * Ki el-küldé és hívá az Abi-
noëm fiát Bárákot a' Neftalim Cze-
deſéből; és monda néki: Az Iſraël-
nek Ura Iſtene parancholt néked,
menny-el, és vígy hadat a' Tábor he-
gyére, és végy magaddal tíz-ezer ha-
dakozót a' Neftali fiaiban, és a' Zá-
bulon fiaiban: * én pedig ki-hozom
hozzád a' Czíſon pataka helyére, Si-
ſarát a' Jábin hada fejedelmét, és az
ő ſzekereit, és minden ſokaſágát, és
kezedbe adom azokat. * És móda né-
ki Bárak: Ha velem jöſz, el-megyek:
ha velem nem akarſz jöni, el nem me-
gyek. * Ki monda néki: Bátor, el-me-
gyek veled, de ez-úttal a' győzedel-
lem nem néked tulajdoníttatik, mert
aſzſzony kezébe adatik Siſara. Fel-
kele azért Débbora, és el-méne Bá-
rákkal Czédesbe. * Ki, el-híván Zá-
bulont és Neftalit, fel-méne tíz-ezer
hadakozóval, az ő társaſagábã lévén
Débbora. * A' Czinæus Háber pedig

valaha el-távozott vala a' több Czinæus attyok-fiaitól Hóbábnak a' Moyſes rokonának fiaitól: és vonta vala a' ſátorokat a' völgyig, melly Sennimnek hívattatik, és Czedesmellett vala. * És hírré tették Siſarának, hogy az Abinoëm fia Bárak fel-ment vólna a' Tábor hegyére: * és gyűjte kilencz-ſzáz kaſzás-ſzekeret, és az egéſz hadat a' pogányok Haroſetéből Cziſon patakához. * És monda Débbora Báraknak: Kelly-fel, mert ez a' nap, mellyen az Úr kezeidbe adta Siſarát: ímé ő a' vezéred. Alá-méne azért Bárak a' Tábor hegyéről, és a' tíz-ezer hadakozó véle. * "És meg-rémíté az Úr Siſarát, és minden ſzekereit, és az egéſz ſokaſágot fegyver élivel, Bárak látáſára: el-annyíra, hogy Siſara a' ſzekérről le-ugordván, gyalog futna, * és Bárak kergetné a' fúto ſzekereket, és a' hadat, a' pogányok Haroſetéig, és az ellenſégeknek minden ſokaſága fottig el-húllana. * Siſara pedig ſzaladván, juta a' Czinæus Háber feleſégének Jáhelnek ſátorához. Mert békeſég vala az Áſori király Jábin-kőzőtt, és a' Czinæus Háber háza-kőzőtt. * Ki-menvén azért Jáhel Siſara-eleibe, monda néki: Jőj-bé hozzám uram: jőj-bé, ne félly. Ki bé-menvén az ő ſátorába, és paláſtal bé-fődőztetvén ő-tőle, * monda néki: Kérlek, adgy nékem egy kevés vizet, mert igen ſzomjuhozom. Ki felnyita egy téj tőmlőt, és innya ada néki, és bé-fődé őtet. * És monda néki Siſara: Álly a' ſátor ajtaja-előtt: és ha valaki jő kérdvén téged, és mondván; Vagyon-e itt valaki? Felelly: Senki ninchen. * Vévé azért a' Háber feleſége Jáhel a' ſátor ſzegét, fel-vévén egyetemben a' pőrőlt: és bé-menvén titkon és halkal, a' feje vak-ſzemére tévé a' ſzeget, és a' pőrőllyel űtvén a' velejébe ſzegezé a' főldig: ki az álmot a' halálhoz foglalván el-fogya, és meg-hala. * És ímé Bárak Siſarát űzvén jő vala: és eleibe ki-menvén Jáhel, monda néki: Jőſzte, és meg-mutatom néked a' férfiat a' kit kereſſz. Ki midőn bément vólna hozzája, látá a' halva fekűvő Siſarát, és a' vak-ſzemébe vert ſzeget. * Meg-alázá azért Iſten a' napon a' Kánaáni királyt Jábint az Iſraël fiai-előtt: * kik nevekednek vala napon-ként, és erős kézzel elnyomják vala a' Kanaáni királyt Jábint, míg nem el-tőrlenék őtet.

V. RÉSZ.

1 ES éneklének Débbora és az
A Abinoëm fia Bárak a' napon, mondván:

2 * Kik kéſz-akarva Iſraëlből lelketeket veſzedelemre vittétek, álgyátok az Urat.

3 * Hallyátok királyok, fűleitekbe vegyétek fejedelmek: Én vagyok, én vagyok a' ki az Úrnak éneklek, dichéretet mondok az Iſraël Urának Iſtenének.

4 * Uram, mikor ki-jőnél Séirből, és által-mennél az Edom tartományin, a' föld meg-indúla, és az egek 's a' felyhő vizekkel chőpőgének.

5 * A' hegyek el-olvadának az Úr ſzíne-előtt, és a' Sinai az Iſraël Urának Iſtenének ſzíne-előtt.

6 * Az Anat fiának Samgarnak napjaiban, a' Jáhel napjaiban, meg-nyugovának az őſvények: és a' kik azokon mennek vala, kerengő tőréſeket járának.

7 * Meg-ſzűnének az erőſſek Iſraëlben, és meg-nyugovának: míg nem Débbora támadna, anya támadna Iſraëlben.

8 * Új hadakat válaſzta az Úr, és ő forgatá-fel az ellenſégek kapuit: ha láttatának páiz és kopia negyvenezer Iſraëlitáknál.

9 * Szereti a' ſzívem az Iſraël fejedelmit: kik ſzabad akaratból adtátok magatokat veſzedelemre, álgyátok az Urat.

10 * A' kik fénylő ſzamárokon jártok, és az itéletben űltők, és az úton mentek, ſzóllyatok:

11 * A' hol egybe-űtközték a' ſzekerek, és az ellenſég hada meg-fojtatott, ott hirdetteſſenek az Úr igaſsági, és kegyelmeſſége az Iſraël erőſſihez: akkor méne-alá az Úr népe a' kapukra, és el-foglalá a' fejedelemſéget.

12 * Kelly-fel, kelly-fel Débbora, kelly-fel, kelly-fel, és mongy éneket: Kelly-fel Bárak, és ragadgyad foglyaidat Abinoëm fia.

13 * Meg-ſzabadúltak a' népnek maradéki, az Úr az erőſsőkben harczolt.

14 * Efraimból el-tőrlé őket Amalekig, és ő-utánna Benjaminból a' te népeidig, ő Amalek: Mákirból fejedelmek

"Pſal. 82. b. 10.

Iudic. 4. 5.

delmek jövének-ki, és Zábulonból a' kik hadat vinnének a' harczra.

*Az Isſakár hadnagyi vóltak Debborával, és a' Bárak nyomdokit követték, ki úgy mint nyakra-főre és mélyſégre adta magát a' veſzedelemre: meg-haſonlván maga-ellen Rúben, a' bátor-ſzívűekben vetekedés találtaték. 15 29

*Miért lakol két határ-között, hogy a' nyájak bőgéſét hallyad? meg-haſonlván maga-ellen Rúben, a' bátor-ſzívűekben vetekedés találtaték. 16 C 30

*Gálaád a' Jordánon-túl nyugſzik vala, és Dán hajókbã vala foglalatos. Áſer a' tenger partyán lakik vala, és a' rév-helyeken mulatozék. 17 31

* Zábulon pedig és Neftali az ő lelkeket halálra vívék a' Mérome tartományában. 18 A 1

*Él-jövének a' királyok és harczolának, harczolának a' Kánaán királyi Tanakban a' Mageddo vizei-mellett, és mindazáltal prædálván ſemmit el nem vívének. 19 2

* Az égből harczoltak ellenek: a' chillagok rendekben 's forgáſokban maradván, Siſara-ellen harczoltak. 20 3

*Cziſon-pataka vonta-el az ő hólt teſteket; Kadumim-pataka, Cziſon-pataka: tapodd-meg én lelkem a' vaſtagokat. 21 4

*A' lovak körmök el-húlla, midőn ſzágúldva futnának, és az ellenſégnek leg-erősbi nyakra főre le-rohannának. 22 5

* Átkozzátok-meg Méroz-földét, ugymond az Úr Angyala: átkozzátok-meg annak lakóit, mert nem jöttek az Úr ſegétſégére, az ő erőſſinek meg-ſegétéſére. 23 6

* Áldott az aſzſzonyok-között a' Czinæus Háber feleſége Jáhel, és meg-áldaſsék az ő ſátorában. 24 D 7

*A' vizet-kérőnek tejet ada, és a' fejedelmi chéſzében vajat nyújta. 25 B 8

*Bal-kezét a' ſzegre veté, és jobb-kezét a' kováchok pőrölyére, és meg-ölé Siſarát, a' fején helt kereſvén a' ſebnek, és a' vak-ſzemét vaſtagon által-lyikaſztván. 26 9

*Az ő lábai-közzé dőlt, el-fogyott, és meg-hólt: hengereg vala az ő lábai-előtt, és fekſzik vala el-halva és nyomorúltúl. 27 10

* Az ablakról nézvén, ordít vala az annya: és a' vachorálo-házbol ſzóll vala: Miért kéſik meg-jöni az ő ſzekere? miért múlattak az ő ſzekéres lovainak lábok? 28 11

* Egy az ő több feleſéginél bőlchebb, ez igéket felelé a' napának:

*Talám moſt oſztya a' ragadományokat, az aſzſzonyoknak leg-ſzebbike válaſztatik néki: ſok-ſzínű ruhák adatnak Siſarának prædául, és külömb-külömb féle eſzköz gyűjtetik őſzve a' nyakak ékesítéſére. 29 30

*Igy veſzſzenek-el Uram minden ellenſégid: a' kik pedig téged ſzeretnek, mint a' nap az ő fel-támadáſában fénlik, úgy tündöklyenek. 31

*És meg-nyugovék a' Föld negyven eſztendeig. 32

VI. Rész.

GOnoſzt chelekedének pedig az Iſraël fiai az Úr ſzíne-előtt: ki Mádián kezébe adá őket hét eſztendeig, 1

*és igen el-nyomattatának azoktól. Es rejtek-lyukakat és barlangokat chinálának magoknak a' hegyekbẽ, és óltalomra-valo igen erős helyeket. 2

* És mikor vetett vólna Iſraël, felmégyen vala Mádián és Amalek, és a' Nap-keleti több nemzetſégek: *és nálok ſátorokat vonyván, valamint a' fűben valának, mindeneket el-puſztítnak vala Gázának bé-meneteléig: és életre-valót ſemit meg nem hagynak vala Iſraëlben, ſe juhokat, ſe ökröket, ſe ſzamárokat. * Mert önnönmagok, ésminden ő nyaijok el-jőnek vala az ő ſátorokkal, és mint a' ſáſkák mindeneket el-lepnek vala, az embereknek és a' tevéknek ſzámtalan ſokaſága, el-puſztítván valamit illetnek vala. * És Iſraël igen megaláztaték Mádián ſzíne-előtt. * Es kiálta az Úrhoz, ſegétſéget kérvén a' Madianíták-ellen. * Ki egy proféta férfiat küldé hozzájok, és ſzólla: Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene: Én chelekedtem hogy tí fel-jönétek Egyiptusból, és ki-hoztalak títeket a' ſzolgálat házából, * és megſzabadítottalak az Egyiptziuſok és minden ellenſégek kezéből, kik títeket nyomorgatnak vala: és kiűztem azokat a' tí bé-jöveteletekben, és néktek adtam azok Földét. * És mondék: Én a' tí Uratok Iſtentek, ne féllyétek az Amorræuſok iſtenit, kiknek földén laktok. És nem akartátok az én ſzómat hallani. * El-jöve pedig az Úr Angyala, és le-üle a'

cher-fa-alatt, melly Efrában vala, és Joásé vala az Ezri chelédének attyáé.
És midőn az ő fia Gédeon gabonát chéplene és tisztítana a' sajtó-helyén, hogy Mádian-előtt szaladna:
*meg-jelenék néki az Úr Angyala, és 12
monda: Az Úr veled, leg-erősebb C
férfiu. *És monda néki Gédeon: Kérlek, Urã, ha velünk az Úr, miért környékeztek-meg minket mind ezek? hol vannak az ő choda-tételi, mellyeket az atyáink beszéllettek, és mondották: Egyiptusból hozott-ki minket az Úr? Most pedig el-hagyott minket az Úr, és Mádián kezébe adott. *"És reá tekinte az Úr, és 14
"1. Reg. 12. c. 11. monda: Menny-el ezen erősségedbẽ, és meg-szabadítod Israëlt Mádián kezéből: tudgyad hogy küldöttelek téged. * Ki felelvén, monda: Kérlek, 15 F
Uram, mibẽ szabadítom-meg Israëlt? imé az én házam-népe leg-kissebb Manassesben, és én leg-kissebb az atyám házában. *És monda néki az 16
Úr: Én leszek veled: és meg-vered Mádiánt mint egy férfiat. *Es ő; Ha 17
kedvet találtam, ugy-mond, előtted, adgy jelt nékem, hogy te vagy a' ki 30
velem szóllasz. * El se távozzál innét 18
míg nem hozzád viszsza-térek, áldozatot hozván, és néked be-mutatván. D
Ki felele: Én meg-várom el-jövetedet. *Bé-méne azért Gédeon, és egy 19
gödölyét főze, és egy mérték liszt-ből kovásztalan kenyereket: és a' húst kosárba tévén, és a' hús levét fazékba tőltvén, mindeneket a' cherfa-alá hoza, és bé-mutatá néki. * Kinek 20
monda az Úr Angyala: Vedd a' húst és a' kovásztalan kenyereket, és tedd ama' kő-sziklára, és a' levét tőlts reája. És midőn úgy chelekedett vólna, *ki-nyújtá az Úr Angyala a' vesz- 21
szőt végét, mellyet kezébe tart vala, és illeté a' húst és a' kovásztalan kenyereket: és tűz jöve-fel a' kő-sziklából, és meg-emésztè a' húst 's a' kovásztalan kenyereket: az Úr Angyala pedig el-enyészék az ő szemei-elől. * Es látván Gédeon hogy az Úr An- 22
gyala vólna, monda: Ah Uram Istenem: mert az Úr Angyalát színről színre lattam. *És monda néki az Úr: 23
Békesség veled: ne félly, nem halsz-meg. *Oltárt épite azért ott Gédeon 24
az Urnak, és nevezé azt, Ur békességének, e' jelen-valo napig. És mikor E
még Efrában vólna, melly az Ezri

25 chelédejé, *azon éjjel monda az Ur néki: Vedd az atyád bikáját, és más hét esztendős bikát, és ronts-el a' Báal óltárát, melly az atyádé: és a' berket, melly az óltár-körül vagyon
26 vágd-ki; * és a' te Uradnak Istenednek óltárt épits e' kő-szikla tetején, melyre az-előtt az áldozatot tetted: és vedd a' másik bikát, és áldozzad éppen-égő áldozatúl a' rakás fán, mellyet a' berekből ki-vágsz.
27 * Gédeon azért melléje-vévén tíz férfiat a' szolgai-közzül, úgy chelekedék a' mint parancholta vala néki az Úr. Félvén pedig az attya-házától, és annak a' várasnak emberitől, nem akará azt nappal chelekedni, hanem mindeneket étzaka
28 végeze-el. * És midőn fel-kőltek vólna annak a' várasnak emberi reggel, el-rontva láták a' Báal óltárát, és a' berket ki-vágva, és a' másik bikát fel-téve az óltárra, melly akkor épittetett vala. * És mondának egy-másnak: Ki chelekedte ezt? És midőn a'
29 dolognak szerzőjét keresnék, mondának: Gédeon a' Joás fia chelekedte
30 mind ezeket. *És mondának Joásnak: Hozd-elő ide a' fiadat, hagy hallyon-meg: mert el-rontotta a' Báal óltárát, és a' berket ki-vágta. * Kiknek ő fele-
31 le: Vallyon Báal boszszú-állói vattok-e, hogy érette viaskodgyatok? a' ki ő ellensége, hallyon-meg mineke-előtte a' hólnapi nap el-jőjön: ha Isten, állya boszszúját azon, a' ki óltárát el-rontotta. * A' naptól-fogva
32 Gédeon, Jero-báalnak hívattaték, azért hogy azt mondotta vólna Jóas: Állya boszszúját Báal azon a' ki az ő
33 óltárát el-rontotta. * Az-okáért egész Mádián, és Amalek, és a' Napkeleti népek egybe-gyűlének egyenlő-képpen: és által-menvén a' Jordánon, tábort járának a' Jezraël völgyében. * Az Úr lelke pedig fel-öl-
34 tőzteté Gédeont, ki meg-fúvan a' G trombitát, egybe-hívá az Abiezer házát, hogy őtet követné. * És követeket küldé egész Manassesbe, és az-
35 is követé őtet: és más követeket Áserbe és Zábulonba és Neftaliba, kik eleibe jövének. * És monda Gédeon az Istennek: Ha Israëlt kezem-
36 által meg-szabadítod, a' mint szóllottál, *le-tészem e' gyapjat a' szérőbe: ha a' harmat chak a' gyapjún lészen, és az egész földön szárazság, túdom

hogy kezem-által, a' mint ſzóllottál, meg-ſzabadítod Iſraëlt. * És úgy lőn. És éjjel fel-kelvén, ki-facharván a' gyapjat, egy chéſzét tőltemeg harmattal. * És monda iſmég az Iſtennek: Ne gerjedgyen-fel ellenem haragod ha még egyſzer megkiſértlek, jelt kérvén a' gyapjún. Kérlek, hogy chak a' gyapjú légyen ſzáraz, és az egéſz főld harmattal nedves. * És úgy chelekedék az Iſten azon éjjel a' mint kérte vala: és chak a' gyapjún lőn ſzárazſág, és az egéſz főldön harmat.

VII. Rész.

AZ-okáert Jeróbáal ki Gédeon-is, éjjel fel-kelvén, és az egéſz nép véle, a' forráshoz jővе melly Háradnak hívattatik. a' Mádián tábora pedig a' völgyben vala, a' magas halomnak Eſzaki réſzén. * És monda az Úr Gédeonnak: Sok a' nép veled, és nem adatik Mádián az ő kezébe: ne dichekedgyék Iſraël én-ellenem, és mongya: Az én erőmmel ſzabadúltam-meg. *Szólly a' népnek, és minnyájoknak halláſára hirdeſd-meg: "A' ki rettegő és félénk, térjen-viſzſza. És el-menének a' Gálaád hegyéről, és a' nép-kőzzűl huſzon-két ezer ember téré-viſzſza, és chak tíz-ezer marada. *És mőda az Úr Gédeonnak: Még-is ſok a' nép, vidd őket a' vízhez, és ott meg-próbálom őket: és a' kiről mődom néked hogy veled mennyē, az mennyen-el: a' kit el-menni megtíltok, térjen-viſzſza. * És midőn alám ent vólna a' nép a' vízhez, monda az Úr Gédeonnak: A' kik nyelvel nyallyák a' vizet, mint az ebek ſzokták nyalni, válazd kűlőn azokat: a' kik pedig térd-hájtva iſznak, másfelől légyenek. * Vala azért azok ſzáma kik kézzel ſzájokba hányván nyalták a' vizet, három-ſzáz férfiak: a' tőbb ſokaſág pedig mind térdhajtva ivott. * És monda az Úr Gédeonnak: A' három-ſzáz férfiakkal kik a' vizet nyalták, ſzabadítlak-meg titeket, és kezedbe adom Mádiánt: a' tőbb ſokaſág pedig mind helyére térjen. *Vévén azért a' ſzámſzerént éledelt és trombitákat, a' tőbb ſokaſágnak meg-parancholá, hogy mind el-mennének az ő ſátorokba: és ő a' három-ſzáz férfiúval a' viadalra kéſzűle. A' Mádián tábora pedig alatt a' völgyben vala.

"Deut. 20. b. 8. 1. Muchab. 3. g. 56.

38 9 * Azon éjjel monda az Úr néki: Kelly-fel és menny-alá a' táborba: mert kezedbe adtam őket. * ha pedig félſz egyedűl el-menni, mennyen-
10 alá veled az inaſod Fára. * És mikor meg-hallod a' mit ſzólnak, akkor erőſsődnek-meg kezeid, és bátrabban mégy-alá az ellenſég táborára. Alá-méne azért ő, és az ő inaſa Fára,
39 a' tábor réſzére a' hol a' fegyvereſek
40 12 iſtrázája vala. * Mádián pedig és Amalek, és mind a' Nap-keleti népek, ſzéllyel fekűſznek vala a' völgyben, mint a' ſáskák ſokaſága: ſzámlálhatatlan tevék-is valának, mint a' főveny melly a' tenger partyán vagyon. * És midőn el-érkezett vólna Gédeon, álmát beſzélli vala egy-valaki az ő felebaráttyának: és illyen módon beſzéllé a' mit látott vala: Álmot láték, és láttatik vala nékem mint egy hamuban ſűlt árpa kenyér hengergeni, és a' Mádian táborába alá-jőni: és midőn a' ſátorhoz jutott vólna, meg-űté azt, és fel-fordítá, és tővéből a' főldhőz űté. * Felele az, a' kinek ſzóll vala: Nem egyéb ez, hanem a' Jóas fiának Gédeonnak az Iſraëlíta férfiúnak fegyvere: mert kezébe adta az Úr Mádiánt, és minden ő táborát. * És mikor hallotta vólna Gédeon az álmot, és annak magyarázattyát, imáda: és viſzſza-téré az Iſraël táborába, és monda: Kellyetek-fel, mert az Úr kezűnkbe adta a' Mádián táborát.
16 * És el-oſztá a' három-ſzáz férfiat három réſzre, és trombitákat ada kezekbe, és űres palaſzkokat, és égő
17 fáklyákat a' palaſzkokba. * És monda nékik: A' mit láttok engem chelekedni, azt chelekedgyétek: bémegyek a' tábor réſzére, és a' mit
18 mivelek kővеſſétek. * Mikor megzendűl a' trombita kezemben, tí-is trombitállyatok a' tábor-kőrűl, és
19 kiáltſatok mind eggyűtt, Az Úrnak és Gédeonnak. *És bé-méne Gédeő, és a' három-ſzáz férfiu ki véle vala, a' tabor réſzére, az ej-féli vígyázás el-kezdvén, és az iſtrázát fel-kőltvén, kezdének trombitálni: és egy-
20 be-rontani a' palaſzkokat. * És mikor a' tábor-kőrűl három helyen trombitálnának, és az edényeket el-rontották vólna, bal kezekben tarták az égő fáklyákat, és jobb

kezek-

kezekbe a' zengő trombitákat, és kiáltának: Az Úr és Gédeon fegyvere: * ki-ki az ő helyén álván az ellenség tábora-körűl. Fel-háborodék azért az egész tábor, és kiáltván 's ordítván, meg-futamának: * és mindazáltal fújton-fújják vala a' három-száz férfiak a' trombitákat. "És az Úr fegyvert bochàta az egész táborba, és vágván ölik vala egymást, * szaladván Bet-settáig, és Abelmehula széléig Tebbatba. Egybe-kiáltván pedig az Israël férfiai Neftaliból és Áserből, és egész Manasſesből, kergetik vala Mádiánt. *És követeket küldé Gédeon az egész Efraim hegyére, mondván: Vegyétek eleit Mádiánnak, és foglallyátok-el a' vizeket Betberáig és a' Jordánt. És fel-kiálta az egész Efraim, és el-foglalá a' vizeket és a' Jordánt Betberáig. * "És meg-fogván két Mádiani férfiat, Órebet és Zebet, meg-ölé Órebet az Óreb kő-szikláján: Zebet pedig a' Zeb-sajtójábă. És üzék Mádiánt, Óreb és Zeb fejeit Gédeonhoz vivén, túl a' Jordán folyásán.

" *Pſ. 81. c. 10.*

" *Pſ. 82. c. 12. Iſa. 10. f. 26.*

VIII. Rész.

ÉS mondának néki az Efraim férfiai: Mit akartál chelekedni, hogy minket el nem híttál, mikor a' hadba mentél Mádián-ellen? erőſſen feddődvén, és chak nem erőſzakot chelekedvén. * Kiknek ő felele: Mit chelekedhettem ollyat, a' minéműt ti chelekedtetek? Nem jobb-e az Efraim szőlő-gerezde az Abiezer szűretinél? * Kezetekbe adta az Úr a' Mádián fejedelmit, Órebet és Zebet: mit ollyat chelekedhettem, a' minéműt ti chelekedtetek? Mellyet mikor mondott vólna, le-chendeszedék az ő lelkek, mellyel dagályoskodnak vala ellene. * És midőn Gédeon a' Jordánhoz jött vólna, általméne azon a' három-száz férfiakkal, kik véle valának: és a' fáradság-miatt, a' szaladókat nem űzhetik vala. * És monda a' Sókkot férfiainak: Kérlek, adgyatok kenyeret a' velem-valo népnek, mert igen meg-fogyatkoztak: hogy űzhessük Zebeét és Salmanát a' Mádián királyit. * Felelének a' Sókkot fejedelmi: Talám Zébee és Salmana kezeinek tenyerei kezedben vannak, és azért kérsz hogy kenyeret adgyunk a' hadadnak. *Kiknek ő monda: Mikor azért az Úr kezembe adgya Zebeét és Sálmanát, testeteket egybe-rontom a' pusztának tövisivel és bojtorjánival. * És onnét fel-menvén, juta Fánuelbe: és szólla az ott-valo férfiaknak hasonlókat. Kinek azok-is úgy felelének, a' mint a' Sókkot férfiai feleltek vala. * Monda azért azoknak-is: Mikor békeséggel győzedelmesen visza-térek, el-rontom e' tornyot. * Zébee pedig és Salmana nyugodnak vala minden hadokkal. Mert tizen-öt ezer férfi maradott vala meg a' Nap-keleti népeknek egész seregiből, le-vágattatván száz húsz-ezer a' fegyver-fogó hadakozókban. * " És fel-menvén Gédeon azok úttyán, kik a' sátorokban mulatnak vala, Nóbénak és Jegbaának Nap-keleti részében, meg-üté az ellenség táborát, kik a' bátorságosok valának, és semmi háborútól nem tartnak vala. *És el-futamának Zébee és Salmana, kiket kergetvén Gédeon, meg-foga, eszét-veſztvén minden hadoknak. * És virratta-előtt meg-térvén a' hadból, * egy legént foga a' Sókkot férfiai-közzűl: és kérdé tőle a' Sókkot fejedelminek és véneinek nevőket, és hetven-hét férfiat íra-fel. * És juta Sókkothoz, és monda nékik: Ihon Zébee, és Salmana, kiket nékem szememre hányátok, mondván: Talám Zébee és Salmana kezei kezeidben vannak, és azért kérsz hogy kenyereket adgyunk a' férfiaknak kik elfáradtak, és meg-fogyatkoztak. * Vévé azért a' város véneit, és a' puszta tövisit és bojtorjánit, és egybetöré azokkal, és összve-rontá a' Sókkot férfiait. * A' Fánuel tornyát-is el-rontá, meg-ölvén a' város lakóit. * És monda Zebeének és Salmanának: Miném̃ük vóltak a' férfiak, kiket meg-öltetek Táborban? Kik felelének: Hasonlók hozzád, és egyik közzűlök mint egy király fia. * Kiknek ő felele: Én atyámfiai vóltak, az anyám fiai. él az Úr, hogy ha meg-tartottátok vólna őket, meg nem ölnélek titeket. * És monda Jéternek az ő első-szülöttének: Kelly-fel, és öld-meg őket. Ki nem vonya kardot: mert fél vala, mivel még gyermek vala. * És mondának Zébee és Salmana: Te kelly-fel, és rohanny reánk: mert idő-szerént

" *Oſe. 10. d. 14.*

vagyon az ember ereje. Fel-kele Gédeon, † és meg-ölé Zebeét és Salmanát: és el-szedé az ékességeket és boglárokat, mellyekkel a' királyi tevék nyakai szoktak fel-ékesíttetni. † Pſ. 82. b. 12.

* És mondának minnyájan az Iſraël 22
férfiai Gédeonnak: Uralkodgyál rajtunk te, és a' fiad, és a' fiad fia: mert meg-szabadítottál minket a' Mádián kezéből. *Kiknek ő monda: 23
Nem uralkodom rajtatok, a' fiam sem uralkodik, hanem az Ur uralkodik rajtatok. * És monda nékik: Egy kérést kérek tőletek: Adgyátok nékem 24
a' fül-függőket a' prædátokból. Mert arany fül-függőjök szokott vala lenni az Iſmaëlitáknak. *Kik felelének: 25
Igen örömest oda adgyuk. És palástot terítvén a' földre, reá-hányák a' fül-függőket a' prædából: * és a' 26
kért fül-függők ezer hét-száz ſiklus arany-nyomók valának, az ékeſségeken, és függőkön, és karmazin-színű ruhán-kivül, mellyekkel a' Mádiáni királyok szoktak vala élni, és a' tevék arany lánczain-kivül. *És abból Gédeon Efodot chinála, és helyhezteté azt az ő városába Efrába. És az egész Iſraël paráználkodék abban, és Gédeonnak's az ő egész házának romlására lőn. * Megalázták 28
pedig Mádian az Iſraël fiai-előtt, és nem emellették-fel többé nyakokat: hanem meg-nyugovék a' Föld negyven esztendeig, mellyekben Gédeon volt fejek. * El-méne azért a' Joás fia 29
Jerobáal, és lakék az ő házában: * és 30
hetven fiai valának, kik az ő ágyékából jöttek: azért hogy több feleségi volnának. * Az ő ágyasa pedig, kit 31
Sikembe tart vala, Abimélek-nevű fiat szűle néki. * És meg-hala a' Joás 32
fia Gédeon jó vénségben, és Joáſnak az ő attyának korposójába temették az Ezri háza-népének Efrájában.
* Minek-utánna pedig Gédeon 33
meg-hala, el-hajlának az Iſraël fiai, és paráználkodának Báalimmal. És szövetséget szerzének Baállal, hogy ő istenek lenne: * és meg 34
nem emlékezének az ő Urokról Istenekről, ki meg-szabadította őket minden ellenségek kezeiből körös-körül: * irgalmaſságot sem chelekedének a' Jerobáal Gédeon házával, mind a' jók-szerént mellyeket chelekedett vala Iſraëllel. 35

IX. Rész.

A Bimélek pedig a' Jerobáal 1
fia el-méne Sikembe az annya attyafiaihoz, és szólla azoknak, és az annya attya házának minden rokonságának, mondván: * Szóllyatok min- 2
den Síkemi férfiakkal: Mi jobb néktek, hogy hetven férfiak, Jerobáalnak minden fiai uralkodgyanak rajtatok, vagy hogy egy férfiu uralkodgyék? és egyetemben meg-gondollyátok, hogy tí chontotok, és testetek vagyok. * És meg-mondák az 3
annya attyafiai minden Síkemi férfiaknak mind e' beszédeket ő-felőle, és azoknak szívét Abimélek-után hajták, mondván: Mi atyánkfia. * És 4
hetven gira ezüstöt adának néki a' Baálberit templomából. Ki azzal magának szűkölködő és bújdosó férfiakat fogada, és követék őtet.
* És az ő attya házába méne Efrába, és meg-ölé az attyafiait a' Jerobáal fiait, a' hetven férfiat, egy kövön: és meg-marada a' Jerobáal leg- 5
kisebbik fia Jóatam, és el-rejteték.
* Egybe-gyűlének pedig Sikemnek 6
minden férfiai, és Mello városának minden háza-népei: és el-menének és királlyá tevék Abiméleket a' cherfa-mellett, melly Sikemben vala.
* Melly dolog midőn hírré tétetett 7
vólna Jóatámnak, el-méne, és megálla a' Garizim hegye tetején: és fel-
B szóval kiálta, és monda: Halgaſsatok-engem Sikemnek férfiai, úgy 8
halgaſson-meg titeket az Iſten. * Elmenének a' fák, hogy királyt kennének magoknak: és mondának az olaj-fának: Országolly rajtunk. * Ki 9
felele: Vallyon el-hagyhatom-e kövérségemet, mellyel az istenek-is élnek 's az emkerek-is; és el-mehetek-e hogy a' fák-között fel-emelteſſem? * Es mondának a' fák a' füge- 10
fának: Jöj-el, és vedd-fel az országot mi-köztünk. * Ki felele nékik: Vallyon el-hagyhatom-e édeſségemet, és a' gyönyörűſéges gyümölchimet, és el-mehetek-e hogy a' több 11
fák-között fel-emelteſsem? *És szóllának a' fák a' szőlő-tőnek: Jöj-el, és 12
országolly rajtunk. * Ki felele nékik: 13
Vallyon el-hagyhatom-e boromat, melly meg-vidámíttya az Iſtent és az embereket, és a' több fák-között fel-

emeltethetem-e? * És mondának 14
minden fák a' galagonyának: Jöj-el,
és országolly rajtunk. * Ki felele: Ha 15
engem igazán királyotoknak rendel-
tek, jöjetek-elő, és nyúgodgyatok
árnyékom-alatt: ha pedig nem akar-
játok, tűz jöjön-ki a' galagonyából,
és emészsze-meg a' Libanus czédrusit.
* Most azért, ha igazán és bűn-nél- 16
kűl rendeltétek magatokon királlyá
Abiméleket, és jól chelekedtetek Jé-
róbaállal, és a' házával, és meg-fi-
zettetek az ő jó-tételeményiért, ki 31
érettetek hadakozott, * és a' lelkét 17 E
veszedelmekre adta, hogy meg-sza-
badítana titeket Mádián kezéből,
* kik most fel-támadtatok az atyám 18 32
háza-ellen, és meg-ölték az ő fiait a'
hetven férfiat egy kövön, és királlyá
rendeltétek Abiméleket az ő szolgá-
lója fiát a' Sikem lakóin, azért hogy 33
atyátok-fia: * ha azért igazán és 19
vétek-nélkűl chelekedtetek Jeróba-
állal, és az ő házával; örűllyetek ma
Abimélekben, ő-is örűllyön ti-ben-
netek. * Ha pedig gonoszúl: tűz 20 34
jöjön-ki belőle, és emészsze-meg a'
Sikem lakóit, és Melló-várasát: és
tűz jöjön-ki a' Sikemi férfiakból, és
Mello-várasából, és emészsze-meg
Abiméleket. * Ezeket midőn mon- 21 35
dotta vólna, el-futa, és Bérába méne:
és ott lakék a' báttyától Abimélek-
től-valo feltében. * Országla azért 22 36
Abimélek Israël̃ három esztendeig.
* És az Ur̃ gonosz lelket bocháta 23
Abimélek és a' Sikem lakói-közzé:
kik meg-kezdék őtet útálni, * és a' 24 38
Jeróbáal hetven fiainak meg-öléſé-
nek latorságát, és azok vére ki-ontá-
sát, az ő attyok-fiára Abimélekre vet-
ni, és a' Sikimíták több fejedelmire,
kik őtet segétették vala. * És leſt ve- 25 39
tének ellene a' hegyek tetején: és mi- D
dőn várják vala az ő el-jövetelit,
tolvajolnak vala̓, foſztogatván az
úton-járókat. és hírré tétették Abi-
méleknek. * El-jöve pedig az Obed 26 41
fia Gáal az attyafiaival, és által-méne F
Sikimába. Kinek jövetelire fel-tá-
madván a' Sikem lakói, * ki menének 27 42
a' mezőkre, el-puſztítván a' szőlőket, és el-tapodván a' szőlő-gerez-
deket: és énekesek seregit szerezvén,
bé-menének az ő istenek templomá-
ba: és az étkek és poharok-között
szidalmazzák vala Abiméleket, * ki- 28
áltván az Obed fia Gáal: Kichoda
Abimélek, és michoda Sikem, hogy
szolgállyunk néki? nem Jeróbáal
fia-e, és fejedelemmé rendelte az ő
szolgáját Zébult a' Sikem attyának
Emornak férfiain? Miért szolgál-
lyunk tahát néki? * vaj-ha valaki e' 29
népet kezem-alá adná, hogy meg-öl-
ném Abiméleket! És mondának
Abiméleknek: Gyűjts-egybe a' had
sokaságát, és jöj ide. * Mert a' város 30 C
fejedelme Zébul, halván az Obed fiá-
nak Gálnak beszédét, igen meg-ha-
raguvék, * és titkon követeket kűl- 31
de Abimélekhez, mondván: Ímé, az
Obed fia Gáal Sikimába jött az at-
tyafiaival, és ostromlya ellened a'
várast. * Kelly-fel azért éjjel a' nép- 32
pel melly veled vagyon, és lappangj
a' mezőben: * és jó reggel virrad- 33
takor, rohanny a' várasra. ő pedig
mikor ellened ki-mégyen az ő népé-
vel, azt chelekedd néki a' mit tehetsz.
* Fel-kele azért Abimélek minden 34
hadával éjjel, és leſt vete Sikima-mel-
lett négy helyen̓. * És ki-méne az 35
Obed fia Gáal, és meg-álla a' város
kapujának bé-menetelén. Fel-kele
pedig Abimélek, és minden hada ő-
véle a' les-helyekről. * És mikor Gáal 36
látta vólna a' népet, monda Zébul-
nak: Ímé a' hegyekről sokaság jő-alá.
Kinek ama' felele: A' hegyek árnyékit
látod mint az emberek fejeit, és azzal
chalatkozol-meg. * És ismég mon- 37
da Gáal: Ímé nép jő-alá a' dombos
földről, és az eggyik choport azon az
úton jő, melly a' cher-fát nézi. * Kinek 38
monda Zébul: Hol vagyon most a' te
szád, mellyel szóllasz vala? Kichoda
Abimélek hogy szolgálllyunk néki?
Nem ez-e a' nép, kit meg-útálsz vala?
Menny-ki, és hadakozzál ellene̓.
* Ki-méne azért Gáal, a' Sikimi nép 39
láttára, és hadakozék Abimélek- 40
ellen, * ki meg-űzé őtet mikor sza-
ladna, és a' várasba kergeté: és igen
sokan húllának-el az ő részéről mind
a' város kapujáig: * és Abimélek Rú- 41
mában marada: Zébul pedig Gáalt
és a' társait ki-űzé a' városból, és nem
szenvedé hogy abbā maradna. * Más- 42
nod nap azért ki-méne a' nép a' mező-
re. Melly midőn hírré lőtt vólna
Abiméleknek, * el-vivé a' hadát, és 43
háro̓ choportra osztá, leseket hány-
ván a' mezőkön. És látván hogy ki-
jőne a' nép a' városból, fel-kele, és reá-
jok rohana * az ő choportyával, vít-

tatván, és meg-szálván a' várast: a' két choport pedig el-szélledvén a' mezőn, az ellenséget kergeti vala.
* Abimélek pedig azon az egész napon víttatá a' várast: mellyet megvőn, meg-ölvén annak lakóit, és elrontá azt, úgy hogy sőt hintene abba. * Mellyet mikor hallottak vólna kik a' Sikimíták tornyában laknak vala, bé-menének az ő isteneknek Beritnek templomába, a' hol szővetséget szerzettek vala véle, és attól vette vala a' hely a' nevet, melly igen erős vala. * Abimélek-is halván hogy a' Sikimíták tornyának férfiai egyenlő-képpē egybe-gyűltek, * felméne a' Selmon hegyére minden népével: és egy fejszét ragadván, fa-ágat vága, és vállára tévén el-vivé, és monda a' társainak: A' mit láttok engem chelekedni, hamar azt mivellyétek. * Az-okáért serénséggel ágakat vágván a' fákrol, követék a' hadnagyot. Kik-kőrűl-vévén az erősséget, fel-gyűjték: és úgy lőn, hogy füstel és tűzzel ezer ember ölettenék-meg, a' Sikem tornyának lakói közzűl, férfiakkal és aszszony'állatokkal-eggyűtt. * Abimélek pedig onnét el-indúlván, jőve Tébes városához, mellyet kőrűl-vévén megszálla hadával. * Vala pedig egy magas torony a' város-közepett, melybe szaladtak vala mind a' férfiak 's mind az aszszonyok, és a' városnak minden fejedelmi, igen erősen bézárván az ajtót, és a' toronnak tetején álván a' bástyákon. * És Abimélek a' torony-mellé járúlván, erősen harczol vala; és az ajtóhoz közelgetvén, tűzet igyekezik vala alája tenni:
† 2. Reg. 11. d. 21. * † és ímé egy aszszony egy darab malom követ onnan-felyűl alá-hagyítván, Abiméleknek fejéhez űté, és bé-rontá az agya-velejét. * " Kioda hívá mingyárt az ő fegyver-hordozóját, és monda néki: Vond-ki a' kardodat, és ölly-meg engem, hogy valami-képpen ne mondgyák, hogy aszszonytól ölettettem-meg. Ki a' hagyásit, bé-tellyesítvén, meg-ölé őtet. * És ő meg-halván, minnyájan a' kik véle valának Israëlből, viszszatérének helyekre. * És meg-fizeté Isten a' gonoszt, mellyet Abimélek az attya-ellen chelekedett vala, meg-ölvén a' hetven attyafiait. * A' Sikimítáknak-is a' mit chelekedtek vala, meg-fizetteték, és reájok jőve a' Jerobáal fiának Joátámnak átka.

" 1. Reg. 31. b. 4. 1. Par. 10. a. 4.

X. Rész.

1 A Bimélek-után támada hadnagyúl Israëlben Fuának az
A Abimélek attya báttyának fia Tóla Isakár-béli férfiu, ki az Efraim hegyén Sámirban lakik
2 vala: * és ítélé Israëlt huszon-három esztendeig, és meg-hala, és el-temetteték Sámirban. * Ennek helyébe álla
3 a' Gálaádíta Jáir, ki Israëlt huszonkét esztendeig ítélé, * kinek harmincz fiai valának, ülvén harmincz szamár
4 vemheken, és harmincz városoknak
B fejedelmi, mellyek az ő nevéről nevezteténck Hávot-Jáirnak, az-az, Jáir-városinak, e' jelen-valo napig
5 Gálaád-földébē. * És meg-hala Jáir; és el-temetteték Kámon-nevű helyē.
6 * Az Israël fiai pedig a' régi bűnőkre
G újakat rakván, gonoszt chelekedének az Úr színe-előtt, és szolgálának a' bálványoknak, Báalimnak és Astarotnak, és a' Syria és Sídon, és Móáb, és az Ammon fiai, és a' Filistiim istenének: és el-hagyák az Urat, és
7 nem tisztelék őtet. * Kik-ellen megharaguván az Úr, adá őket a' Filistiim
8 's az Ammon fiai kezekbe. * És megsanyargattatának, és főlőtte igen elnyomattatának, tizen-nyólcz esztendeig, minnyájan kik a' Jordánontúl laknak vala az Amorræus Földén,
9 ki Gálaádban vagyon: * el-annyíra, hogy az Ammon fiai, a' Jordánon által-kelvén, el-pusztítának Judát, és Benjámint, és Efraimot: és Israël igen
10 meg-sanyargattaték. * És kiáltván
C az Urhoz, mondának: Vétkeztünk néked, mert el-hattuk a' mi Urunkat Istenünket, és Báalimnak szolgáltunk. * Kiknek szólla az Úr: Nem-de
11 nem az Egyiptziusok és Amorræusok,
12 és az Ammon fiai 's a' Filistæusok, * és a' Sidóniusok és Amalek és Kánaán nyomtak-e el titeket, és hozzám kiáltottatok, és meg-szabadítottalak
13 titeket kezekből? * És mindazáltal el-hattatok engem, és idegen isteneket tiszteltetek: az-okáért nem chelekeszem hogy többé meg-szabadíttsalak titeket: * mennyetek-el, és híjátok segétségűl az isteneket kiket választottatok: azok szabadíttsanak-
14 meg titeket a' szorongatásnak idején.
15 * És mondának az Israël fiai az Úr-

nak: Vétkeztünk, azt chelekedd velünk a' mi néked tetszik: chak most szabadíts-meg minket. * Mellyeket mondván, az idegen isténeknek minden bálványit ki-veték az ő határokból, és szolgálának az Úr-Istennek: ki meg-szánó az ő nyomorúságokat. * Az-okáért az Ammon fiai egybekiáltván Gálaádban sátorokat vonának: kik-ellen egybe-gyűlvén az Izraël fiai, Masfában tábort járának. * És mondának a' Gálaád fejedelmi ki-ki az ő felebaráttyának: A' ki közzülünk elsőben kezd hadakozni az Ammon fiai-ellen, hadnaggya lészen a' Gálaád népének.

XI. Rész.

AZ időben a' Gálaadíta Jefte igen erős és hadakozó férfiu vala, egy kurva aszszony fia, ki Gálaádtól szűleték. * Vala pedig Gálaádnak feleségе, kitől fiai lőnek: kik minek-utánna fel-nevekedtek vala, ki-űzék Jeftét, mondván: Nem lehetsz örökös az atyánk házában: mert más anyától születtél. * Kiktől ő el-futván, és el-távozván, Tob-földében lakék: és hozzája gyűlének a' szűkölködő és tolvajló férfiak, és mint fejedelmet követék. * A' napokban hadakoznak vala az Ammon fiai Izraël-ellen. * Kik midőn igen rajtok vólnának, el-indúlának a' Gálaád vénei, hogy segétségül vennék magoknak Jeftét Tob-földéből, * és mondának néki: Jer-el, és légy fejedelmünk, és hadakozzál az Ammon fiai-ellen. * Kiknek felele: " Nem tí vattok-e, kik engem gyűlöltök, és ki-űztetek az atyám házából; és most hozzám jöttetek a' szükségtől kénszerittetvén? * És mondának a' Gálaád fejedelmi Jeftének: Ugyanis ez-okért jöttünk most hozzád, hogy el-jöj velünk, és hadakozzál az Ammon fiai-ellen, és légy minnyajoknak kik Gálaádban laknak hadnaggya. * Monda Jefte-is nékik: Ha igazán jöttetek hozzám, hogy hadakozzam érettetek az Ammon fiai-ellen, és az Úr kezembe adgya őket, én lészek-é fejedelmetek? * Kik felelének néki: Az Úr, ki ezeket hallya, ő mi-közöttünk közben-járó és tanú, hogy fogadásunkat meg-chelekesszük. * El-méne azért Jefte a' Gálaád fejedelmivel, és az egész nép maga fejedelmévé tévé őtet. És megmondá Jefte minden beszédit az Úr előtt Masfában. * És követeket küldé az Ammon fiai királyához, kik ő képében mondanának: Mi közöd velem, hogy ellenem jöttél el-pusztítani földemet? * Kiknek amaz felele: † Mert el-vette Izraël az én földemet, mikor Egyiptusból fel-jött az Arnon határitól-fogva Jábokig, és a' Jordánig: most azért békeséggel add-meg azt nékem. * Kik-által ismég parancholá Jefte, és meg-hagyá nékik, hogy meg-mondanák az Ammon királyának: * Ezeket mongya Jefte: Nem vette-el Izraël a' Móab-földét, sem az Ammon fiai Földét: * hanem mikor Egyiptusból fel-jöttek, a' pusztában járt a' Veres tengerig, és Kádesbe jött. * † És követeket küldé az Edom királyához, mondván: Engedd-meg nékem, hogy által-menyek földeden. Ki nem akara engedni kérelmének. Küldé a' Móab királyához-is, és ő sem akara által-menetelt adni. Kádesben marada azért: * és meg-kerülé óldalúl Edom-földét, és Móab-földét: és jöve Móab-földének Nap-keleti részе-ellenébe, és tábort járá Arnonon-túl: " és nem akara bémenni a' Móab határiba: mert Arnon Móab-földének határa. * Izraël azért követeket küldé az Amorræusok királyához Séhonhoz, ki Hesebonban lakik vala, és mondának néki: Engedd-meg, hadd menyek-által a' földeden a' folyó-vízig. * És az-is meg-vetvén Izraëlnek szavát, nem engedé hogy által-menne a' határin: hanem számtalan sokaságot gyűjtvén, ki-méne ellene Jásába, és erősen ellene-álla. * És az Úr Izraël kezeibe adá őtet minden hadával, ki meg-veré őtet, és bírá minden Földét az Amorræusnak a' tartomány lakójának, * és minden határit Arnontól Jábokig, és a' pusztától a' Jordánig. * Meg-rontá azért az Izraël Ura Istene az Amorræust, hadakozván az-ellé az ő népe Izraël, és te most akarod bírni az ő Földét? Nem azok illetnek-é tégedet törvény-szerént, mellyeket a' te istened Kámos bír? A' miket pedig a' mi Urunk Istenünk győzedelmes léven el-foglalt, mi örökségünkhöz tartoznak: * † hanem-ha jobb vagy a' Sépor fiánál Bálaknál a' Moábi királynál: a' vagy

" *Gen. 26. f. 27.*

† *Num. 21. c. 23.*

† *Num. 20. c. 14.*

" *Num. 21. c. 13.*

† *Num. 22. a. 2.*

meg-bizonyíthatod, hogy verſengett Iſraël-ellen, és hadakozott ellene, * mikor Heſebonban lakott, és annak faluiban, és Aroërben, és annak faluiban, a'vagy minden városokban a' Jordán-mellett, háromſzáz eſztendeig. Miért-hogy ennyi ideig e' viſzſza-kéréſre nem igyekeztetek? * Azért nem én vétek ellened, hanem te chelekeſzel gonoſzúl ellenem, nem igaz hadakat indítván ellenem. Tégyen itéletet az Úr e'napnak köz-bírója az Iſraël's az Ammon fiaiközött. * És nem akara engedni az Ammon fiainak királya a'Jefte beſzédinek, mellyeket a' követek-által üzent vala. * Lőn azért Jeftén az Úr Lelke, és meg-kerülvén Gálaádot, és Manaſsét, és a' Gálaád Maſsfáját-is, és onnét által-menvén az Ammon fiaihoz, * fogadáſt tőn az Úrnak, mődván: Ha az Ammon fiait kezeimbe adod, * valaki elsö ki-jö a' házam ajtaján, és elömbe-jö mikor békeſséggel meg-térek az Ammon fiaitól, azt éppen-égö áldozatúl mutatom-bé az Úrnak. * És által-méne Jefte az Ammon fiaihoz, hogy hadakoznék ellenek: kiket az Úr az ö kezébe ada. *És Aroërtől-fogva míg Mennitbe mennél, húſz váraſt vere-meg, és Ábelig, melly ſzőlővel bé-ültetett, igen nagy chapáſsal. és meg-alázták az Ammon fiai az Iſraël fiaitól. * Megtérvén pedig Jefte Maſsfába házához, eleibe-jöve az eggyetlen egy leánya dobokkal és ſeregekkel. mert nem valának egyéb magzati. * Kit látván, meg-ſzaggatá ruháit, és mőda: Jaj nékem édes leányom, meg-chaltál engem, magad-is meg-chalattál: mert fel-nyitottam a' ſzámat az Úrhoz, és egyebet nem chelekedhetem. *Kinek ama' felele: Édes atyam, ha fel-nyitottad a' ſzádat az Úrhoz, valamit fogadtál azt chelekedd velem, megengedtetvén néked a' boſzſzú-állás és a' győzedelem az ellenſégiden. *És mőda az attyának: Chak azt engeddmeg nékem a' mit kérek: Bochás-el engem hogy két hólnapig kerüllyem a' hegyeket, és ſiraſsam ſzüzeſségemet a'társaimmal. * Kinek ö felele: Menny-el. És el-bochátá őtet két hólnapig. És mikor el-ment vólna a' barátival és társaival, ſiratta vala ſzüzeſségét a' hegyeken. * És eltelvén a' két hólnap, viſzſza-tére az attyához, és chelekedék véle a' mint fogadta vala, ki nem iſmért vala férfiat. Attól-fogva e' ſzer-tartás elhíreſedék Iſraëlben, és ſzokáſnak tartaték; * hogy eſztendő el-forgáſa-után egybe-gyűllyenek az Iſraël leányi, és a'Gálaadíta Jefte leányát négy nap ſiraſsák.

XII. Rész.

IMé pedig Efraimban támadás lőn. mert által-menvén Éſzakellenébe, mondának Jeftének: Miért hogy a' hadba menvén az Ammon fiai-ellen, nem akartál elhínyia minket, hogy veled mennénk? Azért fel-gyújtyuk a' házadat. * Kiknek ö felele: Igen nagy vetekedéſem vala nékem és a' népemnek az Ammon fiai-ellen: és híttalak titeket, hogy nékem ſegétſéget adnátok, és nem akartátok chelekedni. * Mellyet látván, lelkemet kezeimbe tőm, és által-menék az Ammon fiaihoz, és kezembe adá őket az Úr. Mit érdemlettem, hogy ellenem haddal támadgyatok? *Magához híván azért Gálaádnak minden férfiait, Efraim-ellen hadakozék: és meg-verék a'Gálaádi férfiakEfraimot, mert azt mondotta vala: Elſzökött Gálaád Efraimból, és Efraim 's Manaſses-között lakik. * És elfoglalák a' Gálaadíták a' Jordán réveit mellyekē Efraim viſzſza-térendö vala. Es midőn valaki jö vala azokra az Efraim-béliek-közzül, ſzaladván, és mongya vala: Kérlek, engedgyétek-meg hogy által-mennyek: Mondának néki a' Gálaadíták: NemEfratæus vagy-e? Ki mondván; Nem vagyok: * kérdék őtet: Mongyad tahát Scibbólet, mely búza-főnek magyaráztatik. Ki feleli vala, Sibbólet: azon' bötűvel a' búzafejet ki nem mondhatván. És mingyárt rágadván meg-ölik vala a' Jordán révénél. És el-húllának az időbē Efraimból negyven-két ezeren. * A' Gálaadíta Jefte azért, Iſraëlt hat eſztendeig itélé: és meg-hala, és el-temetteték az ö váraſában Gálaádban. * Ö-utánna itélé Iſraëlt a' Betlehemi Abeſán, * kinek harmincz fia vala, és annyi leánya, kiket férjeknek ki-ada, és azon-ſzámú fiainak feleſégeket vőn, bé-hozván házába. Ki hét eſztendeig itélé Iſraëlt, * és meg-hala, és el-temetteték Betlehemben.

hemben. * Kinek helyében lőn a' 11
Zábuloníta Ahialon: és Iſraëlt tíz
eſztendeig itélé: * és meg-hala, és 12
el-temetteték Zábulonban. * Ez-u- 13
tán itélé Iſraëlt a' Faratoníta Abdon,
az Illel fia: * Kinek negyven fia va- 14
la, és azoktól harmincz unokája, het-
ven ſzamár-vemheken ülvén; és Iſ-
raëlt nyólcz eſztendeig itélé: * és 15
meg-hala, és el-temetteték Fara-
tonban az Efraim földén, az Ama-
lek hegyén.

XIII. Rész.

Sup. 10. b. 6. ISmég gonoſzt chelekedének az 1
Iſraël fiai az Úr ſzíne-előtt: ki A
őket a' Filiſtæuſok kezébe adá
negyven eſztendeig. * Vala pe- 2
dig egy Mánue-nevű férfiu Sáraá-
ból, és a' Dán nemzetſégéből, mag-
talan feleſégű. * Kinek meg-jele- 3
nék az Úr Angyala, és monda néki:
† 1. Reg. 1. c. 20. Gen. 16. c. 11, Luc. 1. c. 31. Num. 6. d. 34. Magtalan vagy és magzatok-nél-
kül: † de méhedben fogadſz, és fi-
at ſzülſz: * ódd azért magad, hogy 4
bort és réſzegíthetőt ne igyál, és
ſemmi tiſztátalant ne egyél: * mert 5
méhedben fogadſz, és fiat ſzülſz,
kinek fejét borotva ne illeſſe: mert
az Iſten nazaræuſsa léſzen gyermek-
ſégétől és annya méhétől-fogva,
és ő kezdi meg-ſzabadítani Iſraëlt
a' Filiſtæuſok kezéből. * Ki mikor 6
a' férjéhez ment vólna, monda néki: B
Az Iſten embere jőve hozzám, An-
gyali ábrázattya lévén, igen rette-
netes. Kit midőn kérdenék, ki vól-
na, 's honnét jőtt vólna, és michoda
névvel hívattatnék, nem akará né-
kem meg-mondani: * hanem ezt 7
felelé: Ímé méhedben fogadſz, és
fiat ſzülſz: ódd magad hogy bort
ne igyál, ſe réſzegíthetőt, és vala-
mi tiſztátalant ne egyél: mert a'
gyermek az Iſten nazaræuſsa léſzen
gyermekſégétől, az annya méhétől-
fogva halála napjáig. * Kéré azért 8
Mánue az Urat, és monda: Kérlek
Uram, hogy az Iſten embere, a' kit
küldöttél, jőjön-el iſmég, és tanít-
tſon-meg minket mit kelleſsék che-
lekednünk a' ſzületendő gyermek-
kel. * És meg-halgatá az Ur a' kö- 9
nyörgő Mánuét, és iſmég meg-jele-
nék az Iſten Augyala a' feleſégének
midőn a' mezőn ülne. Mánue pedig
a' férje nem vala véle. Ki midőn lát- 10
ta vólna az Angyalt, * ſiete, és a'
férjéhez futa: és hírré tévé néki,
mondván: Ímé meg-jelent nékem 11
a' férfiu, kit az-előtt láttam. * Ki
fel-kele, és követé a' feleſégét: és
jutván a' férfiúhoz, monda néki: Te
vagy-e a' ki az aſzſzonnak ſzóllottál?
És ama' felele: Én vagyok. * Kinek 12
Mánue; Mikor, ugymond, beſzéded C
bé-tellyeſedik, mit akarſz hogy che-
lekedgyék a' gyermek? a' vagy mitől
kell néki magát meg-tartóztatni?
* És monda az Úr Angyala Mánué- 13
nek: Mindenektől, a' miket mondot-
tam a' feleſégednek, meg-tartóztaſ-
ſa magát: * és valami a' ſzőlőben te- 14
rem, meg ne egye: bort és réſzegíthe-
tőt ne igyék, ſemmi tiſztátalant ne
egyék: és a' mit néki parancholtam,
bé-tellyeſíttſe és meg-őrizze. * És 15
monda Mánue az Úr Angyalának:
Kérlek téged hog' engedgy könyör-
géſimnek, és készíttſünk néked egy
gödölyét a' kechkék-kőzzűl. * Ki- 16
nek felele az Angyal: Ha engem kén-
ſzeríteſz, nem éſzem kenyeridben:
ha pedig éppen-égő áldozatot akarſz
tenni, mutaſd-bé azt az Úrnak. És
nem tudgya vala Mánue hogy az Úr
Angyala vólna. * És monda néki: Ki 17
neved, hogy, ha beſzéded bé-tellye-
ſedik, tiſztellyünk tégedet? Kinek † Gen. 32. g. 29.
ama' felele: * † Miért kérded a' ne- 18
vemet, melly chodálatos? * Vőn az-
ért Mánue egy gödölyét a' kechkék-
kőzzűl, és itali áldozatokat, és tévé a'
kő-ſziklára, bé-mutatván az Úrnak,
ki chodákat chelekeſzik: ő pedig és
a' feleſége nézik vala. * És midőn 20
fel-menne az ólár langja az égbe, az
Úr Angyala eggyűt méne-fel a' lang-
ban. Mellyet mikor láttak vólna
Mánue és a' feleſége, arczal eſének a'
földre, * és többé meg nem jelenék 21
nékik az Úr Angyala. És Mánue
mingyárt az Úr Angyalának érté
lenni, * és monda a' feleſégének: 22
Halállal halunk-meg, mert láttuk az
Iſtent. * Kinek felele az aſzſzony: Ha 23
az Úr meg akarna beſünket ölni, ke-
zeinkből az éppen-égő és az itali ál-
dozatot el nem vette vólna, ſem meg
nem mutatta vólna nékünk mind
ezeket; ſem azokat, mellyek jöven-
dők, meg nem mondotta vólna. * Szű- 24
le azért fiat, és hívá a' nevét Samſon-
nak. És fel-nevelkedék a' gyermek,
és meg-áldá őtet az Úr. * Es az Úr 25
Lelke véle kezde lenni a' Dán tábo-
rában Sáraa és Eſtaol-kőzőtt.

XIV. Rész.

1 A Lá-méne azért Samſon Tamnatába. és látván ott
A egy aſzſzony'állatot a' Filiſtiim leányi-kőzzűl,* fel-
2 méne, és hírré tévé az attyának
és annyának, mondván: Egy aſz-
ſzony'állatot láttam Tamnatában
a' Filiſtæuſok leányi-kőzzűl: kit,
kérlek, vegyetek feleſégűl nékem.
3 * Kinek mondának az attya és an-
nya: Ninch-e aſzſzony'állat az
atyádfiai leányiban, és az egéſz né-
pemben, hogy Filiſtiimből akarſz
feleſéget venni, kik kőrnyűl-metéletlenek? És monda Samſon az at-
tyának: Ezt vedd nékem: mert tet-
ſzett ſzemeimnek. * A' ſzűléi pe-
4 dig nem tudgyák vala hogy a' do-
D log az Úrtól vólna, és okot kereſne
B Filiſtiim-ellen. mert az időben Fi-
liſtiim uralkodik vala Iſraëlen.
5 * Alá-méne azért Samſon az attyá-
val és annyával Tamnatába. És
mikor a' váras ſzőlőihez jutottak
vólna, egy fene és ordító oroſz-
lány-kőlyők láttaték, és eleibe-jőve.
6 * Az Úr Lelke pedig Samſonra roha-
na, és el-ſzaggatá az oroſzlánt, mint
egy gődőlyét darabokra ſzaggatván,
ſemmi nem lévén tellyeſséggel ke-
zében: és ezt az attyának 's annyá-
nak nem akará meg-jelenteni. * És
7 alá-méne és ſzólla az aſzſzony'ál-
latnak, ki az ő ſzemeinek tetſzett
8 vala. * És egy-nehány nap-után
meg-térvén hogy el-venné azt, el-
tére hogy meg-látná az oroſzlán-
nak hólt teſtét, és ímé egy raj-méh
vala az oroſzlány ſzájában és lé-
9 pes méz. * Mellyet mikor kezébe
vőtt vólna, éſzi vala az úton: és az
attyához 's annyához jutván, réſzt
ada nékik: és ők-is évének: de nem
akará nékik meg-jelenteni, hogy
a' mézet az oroſzlány teſtéből vet-
10 te vala. * Alá-méne azért az attya
C az aſzſzony'állathoz, és lakodalmat
ſzerze a' fiának Samſonnak. mert
úgy ſzoktak vala az ifiak cheleked-
11 ni. * Midőn azért annak a' helynek
polgári látták vólna őtet, harmincz
társot adának néki hogy véle len-
12 nének. * Kiknek ſzólla Samſon:
Meſét adok előtőkbe: mellyet ha
nékem meg-fejtetek a' lakodalom
hét napja-alatt, harmincz győlch in-
13 get adok néktek, és annyi kőntőſt:
* ha pedig meg nem fejthetitek, tí ad-
gyatok nékem harmincz gyólch in-
get, és annyi-ſzámú kőntőſt. Kik fe-
lelének néki: Mond-elő a' meſét,
14 hadd hallyuk. * És monda nékik: Az
évőből étek jőtt-ki, és az erősből
édeſség ment-ki. és nem fejtheték-
15 meg három náp a'kérdéſt. * És mi-
dőn el-jőtt vólna a'hetedik nap, mon-
dának a' Samſon feleſégének: Hizel-
kedgyél a'férjednek, és tanátſollyad
néki, hogy jelentſe-meg néked mit
jegyezzen a' meſe. mellyet ha nem
akarſz chelekedni, meg-égetűnk té-
ged és az atyád házát. 's azért hítta-
tok-e minket a' menyegzőre hogy
16 meg-foſztanátok? * Ki kőnyvez va-
la Samſonnál, és panaſzolkodik va-
la, mondván: Gyűlőlſz engem, és
nem ſzeretſz: azért nem akarod a'
meſét, mellyet eleikbe adtál az én
népem fiainak, nékem meg-magya-
rázni. Ama' pedig felele: Az atyám-
nak 's anyámnak nem akártam meg-
mondani; 'és néked jelenthetem-e
17 meg? * A' lakodalomnak hét napján
azért ſiránkozik vala előtte: és vég-
tére a' hetedik napon, midőn el-ún-
tatta vólna őtet, meg-fejté. Ki min-
gyárt meg-jelenté az ő polgárinak.
18 * És ők mondának néki a'hetedik na-
pon nap-nyugat-előtt. Michoda
édesb a'méznél, és michoda erősb az
oroſzlánnál? Ki monda nékik: Ha az
én űſzőmőn nem ſzántottatok vólna,
kérdéſemet meg nem találtátok vól-
19 na. * Azért reája rohana az Úr Lelke,
és alá-méne Aſkalonba, és ott har-
mincz férfiat őle-meg. Kiknek el-
vőtt ruháit adá azoknak, kik meg-
fejtették vala a' meſét. És igen meg-
haraguván, fel-méne az attya házá-
20 ba: * az ő feleſége pedig férhez mé-
ne eggyik baráttyához és menyeg-
zős társához.

XV. Rész.

1 EGy kevés idő-múlva pedig,
A mikor a' búza aratás napjai
el-kőzelgetnének, el-méne
Samſon, meg akarván lá-
togatni a'feleſégét, és egy gődőlyét
vűn néki a' kechkék-kőzzűl. És mi-
dőn annak kamarájába ſzokáſa-ſze-
rént bé akarna menni, el-tíltá őtet
2 amannak az attya, mondván: * Azt

alítottam hogy gyűlőlnéd őtet, és azért adtam őtet a' te barátodnak: hanem, vagyon öttse, melly ifiabb és szebb nálánál, az légyen helyében feleséged. * Kinek Samson felele: E' naptól-fogva nem én-bennem lészen a' vétek a' Filistæusok-ellen: mert károkat tészek néktek. * És el-méne és három-száz rókát foga, és azoknak farkokat egybe-foglalá, és fáklyákat kőte kőzikbe: * mellyeket tűzzel fel-gyűjtván, el-bochátá, hogy ide 's tova futosnának. Mellyek mingyárt a' Filistæusok vetésibe menének. Mellyeket meggyújtván, az egybe-hordatott gabona-is, és a' szalmájában álló-is megége, el-annyira, hogy a' szőlőket-is és az olaj-fákat-is meg-emésztené a' lang. * Es mondának a' Filistæusok: Ki chelekedte e' dolgot? Kiknek mondának: Samson a' Tamnatæus veje; mivelhogy el-vette a' feleségét, és másnak adta, chelekedte ezeket. És fel-menének a' Filistæusok: és meg-égeték mind az aszszont, 's mind az attyát. * Kiknek monda Sámson: Noha ezeket chelekedtétek, mindazáltal még-is boszszút állok rajtatok, és akkor meg-szűnöm. * És meg-veré őket igen nagy chapással, úgy hogy el-álmélkodván, lábok ikráját a' tomporájokra tennék. És alá-menvén, az Étam kő-szikla barlangjában lakék. * Az-okáért felmenvén a' Filistæusok Júda-földébe, tábort járának a' helyen, melly azután hívattaték Lékinek, az-az, álkapczának, a' hol az ő hadok kiterjedett. * És mondának nékik a' Júda nemzetség-béliek: Miért jöttetek-fel ellenünk? Kik felelének: Jöttünk, hogy meg-kőtőzzük Samsont, és meg-fizessük néki a' miket rajtunk chelekedett. * Alá-menének azért három ezer férfiak Judából, az Étam kő-szikla barlangjához, és mondának Sámsonnak: Nem tudod-e hogy a' Filistæusok uralkodnak rajtunk? miért akartad ezt chelekedni? Kiknek monda: A' mint vélem chelekedtek, úgy chelekedtem vélek. Mondának: * Meg-kőtni jöttünk téged, és a' Filistæusok kezébe adni. Kiknek monda Sámson: Eskődgyetek-meg, és fogadgyátok-fel nékem hogy meg nem ölsz engem. * Mondának: Meg nem ölünk téged, hanem kőtve kézbe adunk. Es meg-kőték őtet két új kőtéllel, és el-vivék őtet az Étam kő-sziklájáról. * Ki midőn az Ál-kapczának helyéhez jutott vólna, és a' Filistæusok kiáltván eleibe siettek vólna; reá rohana az Úr Lelke: és, a' mint szokott a' tűznek szagára a' len meg-emésztetni, úgy a' kőtelek mellyekkel kőtőzve vala, el-oszlának és el-óldatának. * És találván egy ál-kapczát, az-az, szamár álchontyát melly ott hever vala, felragadván, meg-őle azzal ezer férfiat, * és monda: A' szamár állával, a' szamár vemhének ál-chontyával tőrlőttem-el őket, és meg-őltem ezer férfiat. * És mikor ezt igéket énekelvén el-végezte vólna, el-veté az álchontot kezéből, és hívá annak a' helynek nevét Rámat-Lékinek, melly magyaráztatik, Ál-chont felvételének. * És igen meg-szomjuhozván, kiálta az Úrhoz, és monda: Te adtad a' te szolgád keze-által ez igen nagy szábadúlást és diadalmat: ímé szomjúval meg-halok, és a' környűl-metéletlenek kezekbe esem. * Fel-nyita azért az Úr egy záp-fogat a' szamár álla-chontyából, és vizek fakadának abból. Mellyeket meg-iván, meg-élede lelke, és erőt vőn. Az-okáért nevezteték annak a' helynek neve, a' Segétségűl hívó ál-chontya forrásának, e' jelen-valo napig. * És ítélé Israelt a' Filistæusok idejében húsz esztendeig.

XVI. Rész.

ES el-méne Gázába, és láta ott egy kurva aszszonyt, és bémene hozzája. * Mellyet mikor hallotak vólna a' Filistæusok, és ki-hirhedett vólna nálok, hogy bé-ment Samson a' várasba, környűl-vévék őtet, őrzőket állatván a' váras kapujára: és ott egész éjjel halgatással várakozván, hogy reggel lévén a' ki-menőt meg-ölnék. * Aluvék pedig Samson éjfélig: és az-után fel-kelvén, ragadá a' kapunak mind két ajtaját a' mellyékivel és zárjával, és a' maga válláira fel-tévén, a' hegy tetejére vivé, melly Hebront nézi. * Az-után meg-szerete egy aszszonyt, ki Sórek-völgyében lakik vala, és Dalilának hívattaték. * És hozzája menének a' Filistæusok fejedelmi, és mondának:

dának : Chald-meg őtet, és tudd-meg tőle, miben légyen illy nagy ereje, és mint győzhessük meg-őtet, és meg-kötözvén meg-nyomorít-hassuk. Mellyet ha meg-chelekeszel, mindenikünk ezer 's száz ezüst sikluſt ád néked. * Szólla azért Dálila Samsonnak: Mond-meg nékem, kérlek, miben légyen a'te nagy erőd, és mi légyen a' mivel meg-kötöztetvén ki ne menekedhessél? * Kinek felele Samson: Ha inakból chinált 's meg nem száradott és még nedves hét kötéllel meg-kötöztetem, erőtlen lészek mint egyéb emberek. * És vívének ő-hozzá a' Filiſtæusok fejedelmi hét kötelet, a' mint mondotta vala: mellyekkel meg-köté őtet, * a' les rejtve lévén nála, és a' kamarában a' dolognak végét várván, és kiálta néki: Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki el-szakaszta a' köteleket, mint valaki el-szakasztaná a' chöpűből sodrott fonalat, midőn a' tűztől meg-pörzölődik: és ki nem tudódék miben vólna az ő ereje. * És monda néki Dálila. Ímé meg-chúfolál engem, és hamisſat szóllál: akár chak most jelents-meg nékem, mivel kellyen téged meg-kötözni. * Kinek ő felele: Ha meg-kötöztetem új kötelekkel, mellyek soha munkában nem vóltak, erőtlen lészek, és egyéb emberekhez hasonlo. * Mellyekkel ismég meg-köté őtet Dálila, és kiálta: Rajtad a' Filiſtæusok Samson, készen lévén a'les a' kamarában. Ki úgy szakaszta a' köteleket mint a' vászony fonalakat. * És monda Dálila ismég néki: Meddig chalogatsz engem, és hamisſat szóllasz? mutasd-meg mivel kell meg-kötöztetned. Kinek felele Samson: Ha a' fejemnek hét hajszálát a' nyűſt fonallal egybe-tekered, és ezekkel környűl-kötöztetett szeget a' földbe vered, erőtlen lészek. * Mellyet mikor meg-chelekedett vólna Dálila, monda néki: Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki fel-serkenvén az álomból, ki-vonyá a' szeget a' haj-szálakkal és nyűſt-fonállal. * És monda néki Dálila: Mint mondod hogy szeretsz engem, holott a' szíved ninch velem? Három ízben hazudtál nékem, és nem akartad meg mondani miben légyen a' te nagy erőd. * És mikor úntatná őtet, és sok napokonsajta vólna, nyugadalomra-valo időt nem adván néki, el fogyatkozék lelke, és halálig el-lankada. * Akkor meg-nyilatkoztatván a' dolognak igasságát, monda néki: Vas soha fel nem ment a' fejemre, mert nazáræus, az-az, az Istennek szenteltetett vagyok az anyám méhétől-fogva: ha meg-borotváltatik a' fejem, el-távozik tőlem az erőm, és meg-fogyatkozom, és lészek mint egyéb emberek. * És látván amaz, hogy megvallotta vólna néki tellyes szívét, elkűlde a' Filiſtæusok fejedelmihez, és meg-hagyá: Jőjetek-fel még egyszer, mert most meg-nyilatkoztatta nékem szívét. Kik fel-menének, magokkal el-vívén a' pénzt mellyet igértek vala. * Ama' pedig el-alutá őtet a' térdein, és a' fejét az ölébe hajtatá. És barbélt híva, és el-borotválá hét haja-szálát, és kezdé őtet űzni, és magától el-kergetni: mert mingyárt el-távozék tőle az erő; * és monda: Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki az álomból fel-serkenvén, monda szívében: Ki megyek mint az-előtt chelekedtem, és magamat fel-rázom, nem tudván hogy el-távozott vólna tőle az Úr. * Kit midőn megfogtak vólna a' Filiſtæusok, mingyárt ki-váják a' szemeit, és Gázába vívék lánczokkal meg-kötözvén, és bé-rekesztvén a' tömlöczbe őrletének véle. * És immár az ő haj-szálai nevekedni kezdettek vala, * és a' Filiſtæusok fejedelmi egybe-gyűlének, hogy nagy áldozatokat áldoznának az ő isteneknek Dágonnak, és vígan laknának, mondván: Kezünkbe adta a' mi istenünk ellenségünket a' Samſont. * Mellyet a' nép-is látván, dichéri vala az ő istenét, és ugyan azont mongya vala: A' mi istenünk ellenségünket kezünkbe adta, ki földünket el-törlötte, és sokakat megölt. * És örvendezvén a' lakodalomban, el-végezvén az ételt, parancholák hogy elő-hívattatnék Samson, és játszodoznék előttök. Ki elő-hozattatván a' tömlöczből, játszodozik vala előttök, és állaták őtet két oszlop-közibe. * Ki monda az ő lépésit igazgató inasának: Eressz engem, hadd illessem az oszlopokat, mellyeken az egész ház fekszik, és támaszkodgyam azokhoz, és egy kevessé nyugodgyam. * A' ház pedig teli va-

la férfiakkal és aſzſzonyokkal, és ott
valának a' Filiſtæuſoknak minden fe-
jedelmi, és a' ház-hejáról és palo-
tából kőzel három-ezer férfiak's aſz-
ſzonyok nézvén a' játſzodozo Sám-
ſont. * Ő pedig ſegétſégűl híván az
Urat, monda: Uram Iſten, emlekez-
zél-meg rólam, és add-meg nékem
moſt előbbi erőmet én Iſtenem, hogy
boſzſzúmat állyam ellenſégimen, és
a' két ſzemeim el-veſztéſeért egy
boſzſzút állyak. * És meg-ragadván
mind a'két oſzlopot mellyeken a'ház
áll vala, és azoknak eggyikét jobb
kezével, és a' máſikát bal kezével
tartván, * monda: Hallyon-meg
lelkem a' Filiſtæuſokkal. és meg-
rándítván erőſsen az oſzlopokat, le-
ſzakada a' ház mind a' fejedelmekre,
és a' tőbb ſokaſágra melly ott vala:
és ſokkal tőbbeket őle-meg meg-
halván, hogy-ſem az-előtt éltében
meg-őlt vala. * Alá-menvén pedig
az attyafiai, és az egéſz rokonſága, el-
vívék a' teſtét, és el-temeték Sáraa és
Eſtaol-kőzőtt az ő attya Mánue
koporſójában: és Iſraëlt húſz eſzten-
deig itélé.

XVII. Rész.

AZ időben egy Mikás-nevű
férfiu vala az Efraim he-
gyéről, * ki monda az an-
nyának: Az ezer 's ſzáz
ezűſt ſikluſok, mellyeket magadnak
válaſztottál vala, és mellyekért az én
halláſomra meg-eſkűdtél vala, ímé
nálam vannak, és én bírok azokkal.
Kinek ama' felele: Áldott légyen az
én fiam az Úrtól. * Meg-adá azért
azokat az annyának, ki azt mondotta
vala néki: Az Úrnak ſzenteltem és
fogadtam ez ezűſtőt, hogy kezem-
ből vegye-el az én fiam, és chinál-
lyon faragott és őntőtt képet: és
moſt kezedbe adom azt. * Meg-adá
azért azokat az annyának: ki két-
ſzáz ezűſt ſikluſt vőn, és adá azt az őt-
vősnek, hogy azokból faragott és
őntőtt képet chinálna, melly a Mikas
házában volt. * Ki házatſkát-is vá-
laſzta abban az Iſtennek, és éfodot
chinála, és terafimot, az-az, papi ru-
hát, és bálványokat: és meg-tőlté
kezét eggyiknek az ő fiai-kőzzűl, és
papja lőn. * A' napokban nem vala
király Iſraëlben, hanem ki-ki a' mi
néki igaznak láttatik vala, azt che-
lekedé. * Vala más ifiú-is Juda Bet-
lehemében, az ő rokonſágából: és az
Levíta vala, és ott lakik vala. * Es
ki-menvén Betlehem váraſából, ſzél-
lyel akara járni a'hol magának alkal-
matoſságot találna. Es midőn az
úton lévén, az Efraim hegyére jutott
vólna, és egy keveſsé a' Mikas házá-
ba tért vólna, * meg-kérdé tőle
honnét jőtt vólna. Ki felele: Levíta
vagyok Juda Betlehemében, és el-
megyek hogy ott lakjam a'hol lehet,
és a'hol haſznomat látandom. * És
monda Mikas: Maradgy nálam, és
légy atyám 's papom: és eſztendőn-
ként tíz ezűſt ſikluſt adok néked, és
két-féle ruhát, és a'mik táplálásodra
ſzűkſégeſek. * Engede, és az ember-
nél marada, és lőn néki mint eggyi-
ke a' fiai-kőzzűl. * és meg-tőlté
Mikas az ő kezét, és az ifiú pap ő-
nála lőn, * Moſt tudom, ugymond,
hogy jól téſzen velem az Iſten, Lévi
nemzetſége-béli papom lévén.

XVIII. Rész.

A' napokban nem vala ki-
rály Iſraëlben, és a' Dán
nemzetſége őrőkſéget ke-
res vala magának, hogy
abban laknék: mert még a' napig a'
tőbb nemzetſégek-kőzőtt réſzt nem
vőtt vala. * El-küldének azért a' Dán
fiai az ő győkerek és házok-népe-
kőzzűl őt erős férfiat Sáraából és
Eſtaolból, hogy meg-kémlenék a'
Földet, és ſzorgalmatoſon meg-néz-
nék; és mondának nékik: Mennyе-
tek-el, és nézzétek-meg a' Földet. Kik
midőn el-menvén az Efraim hegyére
jutottak vólna, és a' Mikas házába
bé-mentek vólna, meg-nyugovának
ott: * és meg-iſmérvén az ifiú Levíta
ſzavát, és ſzálláſon nála lévén, mon-
dának néki: Ki hozott téged ide? mit
mivelſz itt? mi okból akartál ide
jőni? * Ki felele nékik: Ezeket 's
ezeket chelekedte velem Mikas, és
engem bérbe fogadott, hogy papja
légyek. * Kérék pedig őtet hogy
tanátſot kérdene az Úrtól, hogy tud-
hatnák ha ſzerenchés úton járnának,
és ha a' dolog véghez menne. * Ki
felele nékik: Mennyetek békeſég-
gel: az Úr nézi a' tí járáſtokat, és az
útát a'hová mentek. * El-menvén az-
ért az őt férfi, Láisba jutának: és láták
a'benne-lako népet minden félelem-

nélkül, a' Sidóniusok szokása-szerént, bátorságos és nyugodalmas, senki tellyességgel ellene nem tusakodván, és nagy gazdagsággal, és Sídontól és minden emberektől messzére el-szakasztva. * És meg-térvén Sáraába és Estaolba az attyok-fiaihoz, és azok tudakozván mit chelekedtek vólna, felelének: * Kellyetek-fel, mennyünk-fel hozzájok: mert igen gazdag és źiros Földet láttunk: el ne henyéllyétek, meg ne szűnnyetek. menhyünk-el, és bírjuk azt, semmi munka nem lészen. * Félelem-nélkül-valókhoz megyünk, igen széles tartományba, és nékünk adgya az Úr a'helyt, melyben ninch semmi fogyatkozás azokból, mellyek a'földön teremnek. * El-indúlának azért a'Dán rokonságából, az-az, Sáraából és Estaolból, hát-száz férfiak fel-készülvén hadi fegyverekkel, * és fel-menvén Juda Kíriat-iarimjában maradának: melly hely, az időtől-fogva, Dán-Táborának nevezteték, és Kíriat-iarim megett vagyon. * Onnet által-menének az Efraim hegyére. És mikor a' Mikas házához jutottak vólna, * mondának az öt férfiak, kik az-előtt el-küldettek vala Láis-földének kémlésére, a' több attyokfiainak: Tudgyátok hogy e' házakban éfod vagyon és terafim, és faragott 's öntött kép: lássátok mi tettszik néktek. * És mikor egy kevessé el-tértek vólna, bé-menének az ifiú Levíta hazába ki a'Mikas házába vala: és köszönték őtet békeséges szókkal. * A'hat-száz férfiak pedig, a'mint fel-fegyverkezve valának, úgy állanak vala az ajtó-előtt. * Amazok pedig kik bé-mētek vala az ifiú házába, a'faragott képet, és az éfodot, és a' terafimot, 's az öntött képet el akarják vala vinni, és a' pap az ajtó-előtt áll vala, a' hat-száz erős férfiak nem messze várakozván. * El-vívék azért a'kik bé-mentek vala, a' faragott képet, az éfodot, és a'bálványokat 's az öntött képet. Kinek monda a'pap: Mit miveltek? * Kinek felelének: Halgass, és tedd a' szádra az újodat: és jere velünk, hogy atyánk légy, és papunk. Mi jobb néked, az-e hogy egy férfiu házában légy pap, vagy Israëlnek egy nemzetségében 's chelédében? * Mellyet midőn hallott vólna, engede beszédeknek, és el-vívé az éfodot, és a' bálványokat, és a' faragott képet, és el-indúla vélek.

C 21 * Kik midőn mennének, és előttök el-küldötték vólna a' kisdedeket és barmokat, és minden drága marhájokat, * és már a' Mikas házától távul volnának; a' férfiak kik a'Mikás házában laknak vala, egybe-kiáltván

8 22 utánnok menének, * és hátúl kiáltani kezdének. Kik mikor hátra tekíntettek vólna, mondának Mikásnak: Mit akarsz? miért kiáltasz? * Ki

9 23 felele: Az én istenimet, kiket magamnak chináltam, el-vittétek, és a' papomat, és mindent a'mim vagyon, és azt mongyátok, Mi lőlt téged?

F 24 * És mondának néki a' Dán fiai: Meg-láss hogy többé ne szólly nékünk, és hozzád ne mennyenek a'

10 fel-indúlt szívű férfiak, és magad egész házaddal el ne veszsz. * És így a' kezdett úton menten menének. Látván pedig Mikas hogy erősbek

12 vólnának nálánál, viszsza-tére a'házába. * A'hat-száz férfi pedig el-vívék

D 27 a' papot, és a'miket felyűl meg-mondottunk: és jutának Láisba a' nyugodalmas és félelem-nélkül-valo néphez, és meg-verék őket fegyver

13 élivel: és a' váras meg-égeték, * tellyességgel senki segétséget nem hoz-

14 ván, mivelhogy távul laknának Sídontól, és egy emberrel sem vólna semmi társaságok és közök. A' váras

15 pedig Rohob tartományában vala helyheztetve: mellyet ismég fel-építvén, benne lakának, * híván a' váras

29 nevét Dánnak, az ő attyok neve-szerént kit Israël nemzett vala, melly

16 az-előtt Láisnak mondatik vala. * És

30 fel-állaták magoknak a' faragott képet, és Gersamnak a' Moyses fiának fiát Jonatánt, és annak fiait papokká

17 tévék a'Dan nemzetségébe, az ő fogságok napjáig. * És nálok marada a'

E 31 Mikas bálványa mind az időben, mellyen az Isten háza Silóban vólt. az

18 időben nem vala király Israëlben.

XIX. Rész.

1 VAla egy Levíta férfiu az Efraim hegye óldalán lakván, ki

A feleséget vön Juda Betlehemből: * ki el-hagyá őtet,

2 és viszsza-tére az attya házába Betlehembe, és nála marada négy hólnapig. * És utánna-méne a' férje, akarván őtet engesztelni, és hizelked-

ni néki, és magával viſzſza-vinni, egy inas és két ſzamár lévén véle az úton: ki bé-fogadá őtet, és bé-vívé az attya házába. Mellyet mikor hallott vólna az ipa, és őtet látta vólna, eleibe méne örűlvén, * és meg-ölelé az embert. És a'vő az ipa házában hármad napig marada, evén véle és iván barátſágoſon. * Negyedik napon pedig éjjel fel-kelvén, el akara menni. kit meg-tartóztata az ipa, és monda néki: Egyél előſzör egy kevés kenyeret, és erőſsíts-meg gyomrodat: és úgy menny-el. * És le-ülének egyűtt, és évének 's ivának. És monda a'leány attya a' vejének: Kérlek, maradgy itt ma, és eggyűtt vígadgyunk. * Ama' pedig fel-kelvén, el akar vala menni. És mindazáltal igen tartóztatá az ipa, és magánál maraſztá. * Reggel lévén pedig, a' Levíta útra kéſzűl vala. Kinek az ipa iſmég; Kérlek, úgymond, hogy egy kevés eledelt végy, és erőt vévén, míg a' nap nevekedik, az-után mény-el. Evének azért eggyűtt. * És fel-kele az iſiu, hogy el-menne a'feleſégével és inaſſával. Kinek iſmég ſzólla az ipa: Gondold-meg hogy a' nap az enyéſzetre hajlandóbb, és eſtvére közelget: maradgy nálam ma-is, és múlaſd vígan a' napot, és hólnap indúlly-meg hog' házadba menny. * Nem akara a' vő engedni az ő beſzédinek: hanē mingyárt el-indúla, és juta Jébus-ellenébe, melly más néven Jeruſálemnek hívattatik, két terhelt ſzamárt vívén magával, és az ágyaſát. * És már Jébus-mellet valának, és a'nap éjjé változik vala: és móda az inas az urának: Jere, kérlek, térjűnk a' Jebuſæuſok váraſába, és maradgyunk abbā. * Kinek felele az ura: Nem megyek az idegen nemzet váraſába, melly nem Iſraël fiai-közzűl-valo, hanem általmegyek Gábaáig: * és mikor oda jutok, abban maradgyunk, vagy pedig Ráma váraſában. * Által-menének azért Jébuſon, és a' kezdett úton mēten mennek vala, és el-enyéſzék a' nap nékik Gábaa-mellett, melly a' Benjamin nemzetſégében vagyon: * és bé-térének abba, hogy ott maradnának. Hová mikor bé-mentek vólna, a'váras útzáján űlnek vala, és ſenki őket nem akarja vala ſzálláſra bé-fogadni. * És ímé, egy vén ember jöve-elő, a' mezőről, és a'munkájáról eſtve meg-térvén, és az-is az Efraim hegyéről vala, és jövevényűl lakik vala Gábaában. annak a'tartománnak emberi pedig a' Jemini fiai valának. * És fel-emelvén ſzemeit, láta a' vén egy embert űlni az ő kőtőlékivel a' váras útzáján: és monda néki: Honnét jőſz? és hová mégy? * Ki felele néki: Júda Betleheméből jöttűnk, 's helyűnkre megyűnk, melly az Efraim hegye óldalán vagyon, a' honnan Betlehembe mentűnk vala: és moſt az Iſten házába megyűnk, és ſenki nem akar hajléka-alá fogadni bennűnket, * magúnknak polyvánk lévén és ſzénánk a' ſzamárok abrakára, és kenyerűnk 's borúnk az én ſzűkſégemre, 's a' te ſzolgálódéra, és a'velem-valo inaſéra: ſemmi-nélkűl nem ſzűkölködűnk, hanem ſzálláſ-nélkűl. * Kinek felele a'vén: Békeſég légyē veled, én mindent adok a'mi ſzűſéges: chak-hogy, kérlek, ne maradgy az útzán. * És bé-vívé őtet a' házába, és abrakot ada a' ſzamároknak: és minek-utánna meg-moſák a' lábokat, bé-vívé őket a' lakodalomba. * Vígadván azok, és az útnak munkája-után, étellel és itallal teſtőket megéleſztvén, el-jövének a' váras férfiai, a' Bélial fiai (az-az, igátlanok) és körűl-vévén a'vén házát, zörgetni kezdék az ajtót, kiáltván a' ház urára, és mondván: " Hozd-ki a' férfiat, a'ki a'házadba ment, hadd éllyűnk gonoſzúl véle. * És ki-méne hozzájok a' vén, és monda: Né atyám-fiai, ne chelekedgyétek e' gonoſzt: mivelhogy ez ember az én ſzálláſomra jött; és ſzűnnyetek-meg e' bolondſágtól: * vagyon egy ſzűz leányom, és ez embernek vágyon egy ágyaſa, ki-hozom őket hozzátok, hogy meg-alázzátok őket, és fajtalanſágtoknak eleget tegyetek: chak-hogy, kérlek, e' természet-ellen valo vétket ne chelekedgyétek a'férfiúval. * Nem akarnak vala engedni az ő beſzédinek. ezt látván az ember, ki-vívé hozzájok az ő ágyaſát, és chúfoláſra nékik adá: kivel mikor egéſz éjjel gonoſzúl éltek vólna, el-bocháták őtet reggel. * Az aſzſzony pedig, el-múlván a' ſetétſég, a' ház ajtajához jöve, a'hol az ura lakik vala, és le-eſék ott. * Reggel-lévén, fel-kele az ember, és megnyitá az ajtót, hogy a' kezdett útát el-végezné: és íme az ő ágyaſa az aj-

" *Gen. 19. b. 5.*

† *Of. 9. b. 9.*

ajtó-előtt fekszik vala ki-terjesztett kezekkel a' kűszöbön. * Kinek ő 28
szóll vala, alítván hogy nyúgodnék: G
Kelly-fel, és mennyünk-el. Ki midőn
semmit nem felelne, eszébe vévén
hogy meg-hólt vala, fogá őtet, és fel-
téve a'szamárra, és viszsza-méne há-
zába. * Melybe midőn bé-ment vól- 29
na, kardot ragada, és a' felesége hólt
testét mind chontostól tizen-két
részre és darabra vagdalván, el-kűl-
dé Israëlnek minden határiba. * Mel- 30
lyet mikor ki-ki látott vólna, fel-
kiáltának: Soha illy dolog nem lőtt
Israëlben, a' naptól-fogva mellyen
fel-jöttek az atyáink Egyiptusból, e'
jelen-való ideig: mongyatok senten-
tziát, és közönségesen végezzétek-el
mit kellyen chelekedni.

XX. Rész.

KI-menének azért mind az Is- 1
raël fiai, és egyélő-képpe bé- A 16
gyűlének, mint egy ember, C
† Dantól-fogva, Berszabeéig, *Jos. 9. b. 9.*
és Gálaád-földéből, az Úrhoz Mas-
fába: * És a' népeknek minden sze- 2
geleti, és Israëlnek minden nemzet-
ségi az Isten népe gyűlekezetibe
gyűlének, négy száz-ezer gyalog ha-
dakozók. * (Nem-is vala titkon a' 3
Benjamin fiainál, hogy fel-mentek
vólna az Israël fiai Masfába.) És
meg-kérdetvén a' Levita, a' meg-
ölletett aszszony férje, mi modon lőtt
ez illyen nagy szörnyűség, * felele: 4
Benjamin Gábaába jövék felességem-
mel, és oda bé-térék: * és ímé a' 5
váras emberi körűl-vévék éjjel a'
házat, melyben valék, meg akarván
engem ölni, és a' felességemet a' buja-
ságnak hihetetlen dühősségével el-
gyötörvén, végre meg-hala. * Kit 6
ragadván, darabokra vagdalék, és
el-küldém a' darabokat örökségtek-
nek minden határiba: mert soha il-
lyen nagy latorság, és illyen nagy
bűn nem történt Israëlben. * Jelen 7
vattok minnyájan Israël fiai, végez-
zétek-el mit kellessék chelekednе-
tek. * És álván az egész nép, mint 8
egy ember szavával felele: Nem me- B D
gyünk hajlékinkba, se ne mennyen
senki a' maga házába: * hanem Gá- 9
baa-ellen közönségesen ezt chele-
kedgyük. * Tíz férfi választassék 10
száz-közzűl Israëlnek minden nem-
zetségiből, és száz ezer-közzűl, és
ezer tíz ezer-közzűl, hogy éléſt hor-
gyanak a' hadnak, és hadakozhas-
sunk Benjamin Gábaája-ellen, és fi-
zetheſsűnk néki a' szörnyűségért, a' 11
mit érdemel. * És egész Israël a' vá-
rashoz gyűlt, mint egy ember, azon 12
elmével, és egy tanáttsal. * és követ-
eket küldének Benjaminnak egész
nemzetségéhez, kik mődának: Miért
találtatott bennetek illyen nagy la- 13
torság? * Adgyátok kézbe a' Gábaái
embereket, kik e' bűnt chelekedték,
hogy hallyanak-meg, és vetteſsék-ki
a' gonosz Israëlből. Kik nem akarák
az attyok-fiainak az Israël fiainak
parancholattyát halgatni: * hanem 14
minden városokból, mellyek az ő
sorsokban valának, Gábaába gyűlé-
nek, hogy őket meg-segétenék, és
Israëlnek minden népe-ellen hada-
koznának. * És találtatának huszon- 15
öt ezeren Benjaminból fegyver-fog-
hatók, a' Gábaa lakóin-kivűl, * kik
hét-százan valának igen erős férfiak,
a' bal-kézzel úgy harczolván mint a'
jobbal: és parittyával a' köveket
olly bizonyoson hagyítván, hogy a'
haj-szálat-is meg-űthetnék, és a' kő-
nek űtése más-felé nem vitetnék.
* Az Israël férfiai-közzűl-is, a' Ben- 17
jamin fiai-kivűl, négy száz-ezer fegy-
ver foghatók találtatának, és a' harcz-
ra készek. * Kik fel-kelvén, mé- 18
nének az Isten házába, az-az, Silóba:
és tanátsot kérdének az Istentől, és
mondának: Ki légyen hadunkban a'
viadal fejedelme a' Benjamin fiai-el-
len? Kiknek felele az Úr: Júdas lé-
gyen hadnagyotok. * És fel-kelvén 19
az Israël fiai mingyárt reggel, tábor-
ba szállának Gábaa-mellett: * és on- 20
mét a' harczra indúlván Benjamin-
ellen, a' várast víttatni kezdék. * És 21
ki-menvén a' Benjamin fiai Gábaá-
bol, meg-ölének az Israël fiaiban
azon nap huszon-két ezer férfiat.
* Az Israël fiai, mind erősségekben 22
's mind sokaságokban bizakodván,
ismég azon helyen rendelék a' sere-
get, mellyen az-előtt harczoltak va-
la: * de ugy, hogy előbb fel-menné- 23
nek és sírnának az Úr-előtt mind
éjelig: és tanátsot kérdenének tőle,
és mondanának: El kell-e többé
mennem harczolni az atyám-fiai a'
Benjamin fiai-ellen, vagy nem? Kik-
nek ő felele: Mennyetek-fel hoz-
zájok, és vijatok-meg. * És mikor 24

az Iſraël fiai másod nap a' Benjamin fiai-ellen a' harczra mentek vólna,
* ki-rohanának a' Benjamin fiai Gábaa kapuin: és eleikbe menvén amazoknak, olly nagy öldökléſsel dühöſködének ellenek, hogy tizennyólcz-ezer fegyver-foghato férfiat vágnának-le. * Minnyájan fel-menének azért az Iſraël fiai az Iſten házába, és ülvén sírnak vala az Úr-elött: és azon nap eſtvéig böjtölének, és áldozának néki éppen-égö és békeſséges áldozatokat, * és állapattyok-felöl kérdezkedének. Az időben ott vala az Iſten ſzövetſége ſzekrénye,
* és Eleazarnak az Aaron fiának fia Fínees a' ház gond-viſelője. Tanátſot kérdének azért az Úrtól, és mondának: Ki kell-e többé a' harczra mennünk az atyánk-fiai a' Ben-jamin fiai-ellen, vagy meg-ſzűnnünk? Kiknek monda az Úr: Mennyetek-fel, mert hólnap kezetekbe adom őket.
* És az Iſraël fiai leſeket vetének Gábaa váraſa-körül: * és harmadik úttal, mint elsőben és másodſzor, kivívék Benjamin-ellen a' hadat. * De a' Benjamin fiai-is méréſzen rohanának-ki a' városból, és a' ſzalado ellenſéget meſzſzebb űzék, úgy hogy megſebesítenének közzülök, mint az első és másod nap, és vágnák a' ſzaladókat két öſvényen, melynek egyike Bételre mégyen vala, és a' másik Gábaára, és le-vágnának közel harmincz férfiat. * mert azt vélték hogy a' ſzokott módon vágnák őket. Kik a' futáſt meſterſéggel tettetvén, tanátſot tartának hogy el-vonnák őket a' váraſtól, és mint-ha futnának, a' felyül-mondott öſvényekre vinnék.
* Minnyájan azért az Iſraël fiai felkelvén helyekből, ſereget rendelének a' helyen, melly Báaltamárnak hívattatik. A' leſek-is, mellyek a' váras-körül valának, laſsan ki kezdék magokat mutatni, * és a' váraſnak Nap-nyúgati réſze-felöl elö-jöni. De meg más tíz ezer férfi-is egéſz Iſraëlből, a' viadalra ingerli vala a' város lakóit. És meg-nehezüle a' harcz a' Benjamin fiai-ellen: és nem vévék eſzekbe, hogy minden-felöl veſzedelem követné őket. * És megveré őket az Úr az Iſraël fiai ſzíne-elött, és meg-ölének közzülök azon nap huſzon-öt ezer és ſzáz férfiat, mind hadakozókat és fegyver-foghatókat. * A' Benjamin fiai pedig, mikor látták vólna erőtlemb-vóltokat, ſzaladni kezdének. Mellyet látván az Iſraël fiai, helyt adának nékik a' futáſra, hogy a' kéſz leſekre jütnának, mellyeket a' város-mellett vetettek vala. * Kik midőn a' leſekből hertelen fel-költek vólna, és Benjamin hátat adna az őtet vágóknak, bé-menének a' városba, és meg-verék azt fegyver élivel. * Jelt adtak vala pedig az Iſraël fiai azoknak, kiket a' leſekbe helyheztettek vala, hogy minek-utánna a' váraſt megvennék, tüzet gyújtanának: hogy fel-menvén magaſsan a' füſt, jelentenék a' város meg-vételét. * Mellyet látván a' harczon-lévő Iſraël fiai, (mert a' Benjamin fiai amazokat futni alíták, és inkább üzik vala, megölvén azok ſeregéből harmincz férfiat.) * és látván mint egy füſt oſzlopot a' városból fel-menni. Benjamin-is hátra tekíntvén, midőn látná hogy meg-vétetett a' város, és a' lang magaſsan fel-mégyen: * a' kik az-elött a' futáſt tettetik vala, arczal viſzſza-fordúlván erősben vívának. Mellyet mikor láttak vólna a' Benjamin fiai, meg-futamának, * és a' puſztának útára kezdének menni, arra-is üzvén őket az ellenſégek. de azok-is, kik a' váraſt meg-gyújtották vala, eleikbe menének. * És így lőn, hogy mind két-felöl vágatnának az ellenſégtől, és ſemmi ſzűnetek nem vala a' meghalóknak. El-húllának, és le-vágatának Gábaa váraſának Nap-keleti réſzére. * Valának pedig kik azon a' helyen meg-öletének, tizen-nyólcz ezer férfiak, minnyájan igen erős hadakozók. * Mellyet mikor láttak vólna, a' kik Benjaminból meg-maradtak vala, a' puſztára ſzaladának. és mennek vala a' Kő-ſziklára, melynek Remmon neve. Abban a' futáſban el-ſzélledtekben-is, és külön-külön-felé ménökben, meg-ölének öt-ezer férfiat. És midőn tovább mennének, üzék őket, és meg más két ezeret ölének-meg. * És így lőn, hogy minnyájan a' kik el-húllottak vala Benjaminból külön-külön helyeken, huſzon-öt ezeren vólnának, a' harczokra igen ſerény vitézek.
* Meg-maradának azért Benjaminnak minden ſzámából, a' kik megſzabadúlhattak, és el-ſzaladhattak a' puſztába,

puſztába, hat-ſzáz férfiak: és a' Remmon kő-ſzikláján ůlének négy hólnapig. * Meg-térvén pedig az Iſraël fiai, a' váraſnak minden maradékit, a' férfiaktól-fogva mind a' baromig, kardra hányák, és minden váraſit és faluit Benjaminnak az eméſztő láng ſemmivé tévé.

XXI. Rész.

MEg-is eſkůvének az Iſraël fiai Masfában, és mondának: Senki kőzzůlůnk ne adgyő a' Benjamin fiainak a' leányi-kőzzůl feleſéget. * És el-jővének minnyájan az Iſten házához Silóba, és az ő ſzíne-előtt ůlvén eſtvéig, fel-emelék ſzavokat, és nagy ordítáſsal kezdének ſírni, mondván: * Iſraëlnek Ura Iſtene, miért lőtt e' gonoſz a' te népeden, hogy ma egy nemzetſég el-vétetnék kőzzůlůnk? *Másod nap pedig reggel fel-kelvén, óltárt építenek: és áldozának ott éppen-égő és békeſéges áldozatokat, és mondának: * Ki nem jőtt-fel az Úr ſeregébe Iſraëlnek mindē nemzetſégi-kőzzůl? Mert nagy eſkůvéſsel kőtelezték vala magokat, mikor Masfában vólnának, hogy meg-ölettetnének a' kik ott nem lennének. * És meg-ſzánván az Iſraël fiai az ő attyokfiát Benjamint, kezdék mondani: El-vétetett egy nemzetſég Iſraëlből, * honnét vegyenek feleſégeket? Mert miňyájan kőzőnſégeſen meg-eſkůdtůnk, hogy mi nem adgyuk nékik leányinkat. * Az-okáért mondának: Kichoda Iſraëlnek minden nemzetſégi-kőzzůl, a' ki fel nem jőtt az Úrhoz Masfába? És ímé találtatának a' Jábes-Gálaád lakói hogy abban a' hadban nem vóltak. * (Az időben-is midőn Silóban vólnának, ſenki azok-kőzzůl ott nem találtatott.) *El-kűldének azért tíz-ezer erős férfiat, és meg-parácholák nékik: Mennyetekel, és verjétek-meg a' Jábes-Gálaád lakóit fegyver élivel, mind az ő feleſégeket 's mind kiſdedeket. *És ez a' mit † meg kell tartanotok: † Minden férfiúi nemet, és az aſzſzonyokat, mellyek férfiakat iſmértek, meg-őllyetek, a' ſzűzeket pedig meg-tartſátok. * És találtatának Jábes-Gálaádból négy ſzáz ſzűzek, kik nem iſmérték a' férfiúi ágyat, és el-hozák azokat Silóba a' taborba, Kánaán-főldére. *És kőveteket kűldének a' Benjamin fiaihoz, kik a' Remon kő-ſziklájān valának, és meg-parácholák nékik, hogy őket békeſéggel fogadnák. *És el-jővének a' Benjamin fiai az időben, és feleſégeket adának nékik a' Jábes-Gálaád leányi-kőzzůl: többet pedig nem találának, kiket haſonló módon adnának. *Az egéſz Iſraël pedig igen bánkodék, és ſzánakodék az Iſraël egy nemzetſégének meg-őléſén. *És mődának a' vének: Mit chelekedgyűnk a' többivel, kik feleſégeket nē vettek? az aſzſzony'állatok Benjaminbā mind el-húllottak, * és nagy gondal és ſzorgalmatos igyekezettel érette kell lennünk, hogy egy nemzetſég el ne tőrőlteſsék Iſraëlből. *Mert a' mi leányinkat nékik nem adhattyuk, megkőteleztetvén eſkůvéſsel és átokkal, mellyel mondottuk; Átkozott a' ki a' leányi-kőzzůl feleſéget adand Benjaminnak. * És tanátſot tartának, és mondának: Ímé az Úrnak eſztendőnként-valo innepe vagyon Silóban, melly Bétel váraſának Éſzaki réſzén fekſzik, és az útnak, melly Bételből Sikimába mégyen, Nap-keleti réſzére, és Lébona váraſának Déli réſzére. * És meg-parancholák a' Benjamin fiainak, és mondának: Mennyetek-el, és lappangjatok a' ſzőlőkben. * És mikor láttyátok a' Silói leányokat a' tántzoláſra ſzokás-ſzérent ki-menni, jőjetek-ki hertelen a' ſzőlőkből, és ragadgyatok minnyájan azok-kőzzůl egy-egy feleſéget, és mennyetek Benjamin-főldére. * És mikor el-jőnek azoknak attyok, és attyok-fiai, és ellenetek kezdnek panaſzolni, és feddeni; azt mongyuk nékik: Kőnyőrűllyetek rajtok, mert nem hadakozók és diadalmaſok tőrvénye-ſzerént ragadták-el azokat, hanem kérték hogy el-vennék 's nem adtátok, és a' ti réſzetekről lőtt a' vétek. * És úgy chelekedének a' Benjamin fiai, a' mint nékik parancholva vala: és ſzámokſzerént, ragadának magoknak azokból, kik tántzolnak vala, egy-egy feleſéget; és el-menének az ő őrőkſégekbe, váraſokat építvén, és azokban lakván. * Az Iſraël fiai-is viſzſza-téréne az ő nemzetſégek és házok-népe-ſzerént, az ő hajlékokba. A' napokban nem vala király Iſraëlben: hanem ki-ki, a' mi néki igaznak láttatik vala, azt chelekedé.

† Num. 31. c. 17.

RVT KÖNYVE.

I. Rész.

EGgyik Bíro idejében, 1
mikor a' Bírák uralkod- A
nának, éhség lőn a' Föl-
dőn. És el-méne egy em-
ber Juda Betleheméből, hogy Móab
tartományában jövevényül laknék
a' feleségével és két fiával. * Ő Eli- 2
méleknek hívattatik vala, és a' feleség-
ge Noëmínek: és a' két fiai, eggyik
Mahalonnak, és a' másik Kelionnak,
Efratæusok Judá Betleheméből-va-
lók. És bé-menvén a' Móab tarto-
mányába, ott laknak vala. * És meg- 3
hala Elimélek a' Noëmi férje: és ő a'
fiaival marada. * Kik Moábi feleség- 4
geket vőnek, mellyeknek eggyike
Orfának hívattatik vala, a' másik pe-
dig Rutnak. És lakának ott tíz esz-
tendeig, * és mind ketten meg-halá- 5
nak, Mahalon tudn'illik, és Kélion: és
meg-marada az aszszony, meg-fosz-
tatván két fiától és férjétől. * És fel- 6
kele hogy hazájába menne mind a' B
két menyével Móab tartományából:
mert hallotta vala, hogy meg-láto-
gatta vólna az Úr az ő népét, és éléſt
adott vólna nékik. * Ki-méne azért 7
szarándokságának helyéből, mind a'
két menyével; és mikor immár Júda
földébe-valo meg-térésének után
vólna, * monda nékik: Mennyetek 8
az anyátok házába, tégyen irgalmas-
ságot az Úr veletek, a'mint cheleked-
tetek a' meg-hóltakkal és én-velem.
* Adgyon néktek nyugodalmat ta- 9
lálnotok a' férjetek házában, a' kik-
hez menendők vattok: és meg-chó-
kolá őket. Kik fel-szóval sírni kezdé-
nek, * és mondának: Veled megyünk 10
a' te népedhez. * Kiknek felele: Tér- 11
jetek-meg édes leányim, miért jőtök-
el velem? Vannak-e több fiaim mé-
hemben, hogy tőlem férjeket remél-
hessetek? * Térjetek-meg édes leá- 12 A
nyim, és mennyetek-el: mert immár
meg-vénhedtem, és nem vagyok al-
kolmatos a' házasság kötelére. ha
szintén ez éjjel fogadhatnék-is mé-
hemben, és fiakat szűlhetnék; * ha 13
azokat akarnátok várni, míg fel-ne- C
vekedgyenek, és az ifiuságnak eszten-
deit bé-tellyesíttsék, elébb meg-ag-
gotok hogy-sem férjhez mennyetek.
Ne chelekedgyétek, kérlek, édes leá-
nyim: mert a' ti nyomorusságtok in-
kább szorongat engem, és az Úr keze
ki-nyújtatott éllenem. * Fel-szóval 14
azért ismég sírni kezdének: Orfa
meg-chókolá a' napát, és meg-téré:
Rut a'napához ragaszkodék. * kinek 15
monda Noémi: Imé meg-tért a'roko-
nod az ő népéhez, és az ő istenihez,
menny-el véle. * Ki felele: Ne légy 16
ellenem hogy el-hadgyalak téged, és
el-mennyek: mert valahová mégy,
el-megyek, és a' hol lakol, én-is eg-
gyütt lakom. A' te néped, én népem;
és a'te Istened, én Istenem. * A'melly 17
föld téged halálod-után bé-fogad,
abban halok-meg: és ott vészek te-
mető-helyt. Ezeket chelekedgye né-
kem az Úr, és ezeket mivellye, ha az
egy halál nem választ-el engé tőled.
* Látván azért Noémi, hogy Rut el- 18
általkodott elmével el-tekéllette vól-
na hogy véle mennyen, nem akara el-
lenkedni, sem többé ínteni hogy az
övéihez térjen: * és el-menének-eg- 19
gyütt, és jutának Betlehembe. Kik a'
városba bé-menvén, hamar hír lőn
mindeneknél: és mondának az aszszo-
nyok: Ez ama' Noémi. * Kiknek mó- 20
da: Ne híjatok engem Noëmínek (az-
az, szépnek) hanem híjatok engemet
Márának, (az-az, keserűnek) mert ke-
serűséggel igen meg-töltött engem a'
Mindenhato. * Ki-menvén, tellyes 21
vóltam, és üresse hozott engem visz-
sza az Úr. Miért híttok tahát engem
Noëmínek, kit az Úr meg-alázott, és
meg-sanyargatott a' Mindenhato?
* El-jőve azért Noémi a'Moábi Rut- 22
tal a' menyével, az ő szarándokságá-
nak földéről: és visszza-tére Betle-
hembe, az árpa aratásnak kezdetin.

II. Rész.

VAla pedig az ő férjének Eli- 1
méleknek egy vér-szerént- A
valo attyafia, hatalmas em-
ber, és igen gazdag, Bóoz-
nevű. * És monda a'Moábi Rut a'na- 2
pának: Ha parancholod, el-megyek
a' mezőre, és gabona fejeket szedek,
mellyek el-maradnak az aratók ke-
zeiből, valahol kegyelmes gazdának
hozzám-valo jo kedvét találom. Ki-
nek felele amaz: Menny-el édes leá-

nyom. * El-méne azért és gabona 3
fejeket széd vala az aratók-után. Tör-
ténék pedig hogy annak a' mezőnek
Bóoz-nevű ura vólna, Elimélek ro-
konságából-valo. * És ímé, ő jő va- 4
la Betlehemből, és monda az aratók-
nak: Az Úr veletek. Kik felelének
néki: Álgyon-meg téged az Úr. * És 5
monda Bóoz az ifiúnak, ki az aratók-
előtt vala: kié ez a'menyetske? * Ki- 6
nek felele: Ez a' Moábi aszszony, ki B
Noëmível jött Móab tartományá-
ból, * és kére hogy az el-maradott 7
gabona fejeket fel-szedné, követvén
az aratók nyomdokit: és reggeltől-
fogva mind mostanig a'mezőn áll, és
chak egy szem-pillantásig sem ment
haza. * És monda Bóoz Rutnak: 8
Hallyad leányom, ne menny más
mezőre szedni, és el ne távozzál e'
helyről: hanē add az én leányimhoz
magadat, * és a hol aratnak, utánnok 9
meny. Mert meg-hattam a'legényim-
nek, hogy senki téged ne bántson: de
ha szomjúhozol-is, menny a' partē-
kákhoz, és igyál vizeket, mellyekből
a' legények-is isznak. * Ki orczájára 10
esvén és imádván a' földön, monda
néki: Honnét vagyō ez nékem hogy
kedvet találnék szemeid-előtt, és
méltóztatnál engem jövevény asz-
szonyt ismérni? * Kinek ama' felele: 11
Hírré tették nékem mind, a' miket C
chelekedtél a'napaddal a'férjed halá-
la-után: és hogy el-hattad szűléidet,
és a'földet mellyen születtél, és a'nép
hez jöttél mellyet az-előtt nem is-
mértél. * Fizessen-meg néked az Úr 12
a' te chelekedetedért, és tellyes jutal-
mat végy az Israëlnek Urától Istenē-
től, a' kihez jöttél, és a'kinek szárnya-
alá folyamodtál. * Ki monda: Kedvet 13
találtam szemeid-előtt uram, ki meg-
vigasztaltál engem, és szolgálódnak
kedve-szerént szóllottál, ki nem
vagyok hasonló eggyik szolgálód-
hoz. * És monda néki Bóoz: Mikor 14
az ételnek órája lészen, jőj ide, és
egyél kenyeret, és márts-bé a' te fa-
latodat az eczetbe. Le-üle azért az
aratók-mellé, és pogáchát gyúra ma-
gának, és évék és meg-elégedék, és
el-vívé a' maradékokat. * És onnét 15
fel-kele, hogy gabona fejeket szedne
szokása-szerént. Parancholá pedig
Bóoz a' légényinek, mondván: Ha
szintén veletek akarna-is aratni, meg
ne tiltsátok néki: * és a' ti kévéitek- 16

D ből-is hánnyatok-el szánt-szándék-
kal, és akarva el-marasztszatok, hogy
szemérem-nélkül szedgye-fel; és a'
szedegetőt senki meg ne dorgállya.
17 * Szede azért a' mezőn estvéig, és a'
mit szedett vala, veszszővel ütögetvén
és ki-vervén, találá mint egy éfi
mérték árpát, az-az, három vékát.
18 * Mellyeket el-vívén viszsza-tére a'
várasba, és meg-mutatá a' napának:
annak-főlötte elő-vőn, és ada néki
az étke maradékiból, mellyel meg-
19 elégedett vala. * És monda néki az
ő napa: Hol szedtél ma, és hol mun-
kálkodtál? áldott légyen a' ki rajtad
könyörült. És meg-jelenté néki kinél
dolgozott vólna: és a' férfiúnak ne-
vét meg-monda, hogy Bóoznak hí-
20 vattatnék. * Kinek felele Noémi: Ál-
dott légyen az Úrtól: mert azon jó
kedvét tartotta a' hóltaknak-is, mel-
lyet mutatott az elevenekhez. És is-
még monda: Mi rokonunk az az em-
21 ber. * És monda Rut: Azt-is meg-pa-
rancholá nekem, hogy mind addig az
ő aratóihoz adnám magam, míg min-
den vetémények meg-arattatnának.
22 * Kinek monda a' napa: Jobb édes
leányom, hogy az ő leányival menj-
ki aratni, hogy az idegen mezőn va-
23 laki ellened ne állyon. * Adá azért
magát a' Bóoz leányihoz: és mind
addig vélek arata, míg az árpát és a'
búzát a' chűrőkbe raknák.

III. Rész.

1 MInek-utánna pedig meg-
A tére a' napához, ezt hallá
tőle: Édes leányom, nyu-
godalmat keresek néked,
2 és meg-szerzem hogy jól légy. * Ez
a' Bóoz, kinek leányihoz adtad ma-
gad a' mezőben, mi rokonunk, és ez
3 éjjel árpát szór a' szérőn. * Mosód-
gyál-meg azért, és kendődgyél, és ől-
tőzzél-fel a' te tettetesb ruháidba, és
menny-alá a' szérőbe. ne lásson téged
az ember, míg nem az ételt és italt el-
4 végezi. * Midőn pedig alunni me-
gyen, jegyezd-meg a' helyt a' mellyen
aluszik: és meny-el, és hajts-fel a' lep-
let, mellyel bé-födöztetik a' lábai-fe-
lől, és hajts-le magadat, és fekűdgy
ott: ő pedig meg-mongya néked mit
5 kellyen chelekedned. * Ki felele: Va-
lamit parancholsz, meg-mivelem.
6 * És alá-méne a' szérőre, és meg-che-
B lekedé mind a' miket néki parancholt
7 vala a' napa. * És mikor Bóoz ött és

ivott vólna, és meg-vídámúlt vólna,
és alunni ment vólna a'kévék raká-
ſa-mellé, el-méne titkon, és fel-hajt-
ván a' leplet annak lábairól, oda fe-
kűék. *Es ímé, már éj-félkor, el-ijede 8
az ember, és meg-háborodék: és látá
a' lábainál fekűő aſzſzonyt, *és mon- 9
da néki: Ki vagy? És ama'felele: Én
vagyok a'Rut a'te ſzolgálód: terjezd-
ki lepledet a'te ſzolgálódra, mert ro-
konom vagy. * És ez; Áldott vagy, 10
ugymond, leányom az Úrtól, és az C
előbbi irgalmaſságodat az útólſóval
felyűl halladtad: mert nem kővetted
a' ſzegény, ſem a' gazdag ifiakat.
*Ne félly azért, hanem valamit mon- 11
daſz nékem, meg-chelekeſzem veled.
Mert tudgya az egéſz nép, melly az
én váraſom kapuin-belől lakik, hogy
jóſzágos chelekedetű aſzſzony vagy.
* Nem-is tagadom magamat roko- 12
nodnak lenni; de más vagyon nálam-
nál kőzelb-valo rokonod. *Nyúgod- 13
gyál ez éjjel: és reggel lévén, ha téged
a' rokonſág tőrvénye-ſzerént meg a-
kar tartani, jól lőtt a'dolog: ha pedig
ő nem akar, én téged minden kétel-
kedéſ-nélkűl bé-fogadlak, él az Úr. D
aludgyál reggelig. * Aluvék azért az 14
ő lábainál, az éjnek el-múláſáig. Fel-
kele azért minek-előtte az emberek
egy-máſt meg-iſmérnék, és monda
Bóoz: Őrizkedgyél hogy valaki meg
ne tudgya hogy ide jőttél. *És iſmég; 15
Terjezd-ki, ugy-mond, paláſtodat,
melly rajtad vagyō, és tarts mind két
kezeddel. Ki ki-terjeſztvén, és tart-
ván, hat véka árpát mére, és reája té-
vé. Ki el-vívén a' várasba méne, * és 16
juta a' napához. Ki monda néki: Mit
chelekedtél leányom? És meg-be-
ſzéllé néki mind, a'miket véle chele-
kedett vala az ember. *És mōda: Ímé 17
hat véka árpát ada nékem, és monda:
Nem akarom hogy űreſsen menny
viſzſza a'napadhoz. *És monda Noé- 18
mi: Várakozzál leányom, míg meg-
láſsuk mire mégyen a' dolog. mert
meg nem ſzűnik az ember míg bé
nem tellyesíti a' mit ſzóllott.

IV. Rész.

FEl-méne azért Bóoz a' ka- 1
puhoz, és le-űle ott. És mi- A
kor látta vólna a' rokonát
elő-menni, a' kiről az-előtt
ſzó vólt, monda néki: Térj ide egy ke-
veſsé, és űlly-le itt: nevén nevezvén
őtet. Ki oda tére, és le-űle. * Melléje 2

vévén pedig Bóoz tíz férfiat a'váras
vénei-kőzzűl, monda nékik: Űllye-
tek-le itt. * Kik le-űlvén, ſzólla a' ro- 3
konnak: Az atyánkfia Elimélek me-
zejének réſzét el-adgya Noémi, ki
viſzſza-tért Moáb tartományából:
* mellyet tudtodra akartam adni, és 4
néked meg-mondani mind ez itt-ű-
lők-előtt, és az én népem vénei-előtt.
Ha azt bírni akarod a' rokonſág tőr-
vényével: vedd-meg és bírjad. ha pe-
dig nem tetſzik néked, azt-is jelents-
meg nékem, hogy tudgyam mit kel-
lyen chelekednem. mert ſenki ninch
más rokon, te-kivűled, ki első vagy:
és én-kivűlem, ki máſodik vagyok. B
Ama' pedig felele: Én a' mezőt meg-
véſzem. *Kinek monda Bóoz: Mikor 5
meg-véſzed a'mezőt az aſzſzony ke-
zéből, a'Moábi Rutot-is, ki a'meg-
hóltnak feleſége vólt, el kel venned:
hogy a'rokonodnak nevét fel-tá-
maſzſzad az ő őrőkſégében. * Ki fe- 6
lele: Oda engedem a'rokonſág igaz-
ſágát: mert nem kell az én házam né-
pe maradékát el-tőrlenem. te élly
ſzabadſágommal, melly-nélkűl, val-
lom, őrőmeſt el-léſzek. *†Ez vala pe- 7 † Deut.
dig a'régi ſzokás Iſraëlbē a'rokonok- 25. b. 7.
kőzőtt, hogy ha mikor eggyik a' má-
ſiknak engedné igaſságát; hogy erős
vólna az engedés, meg-óldgya vala
ember az ő ſaruját, és a'felebarattyá-
nak adgya vala. ez vala bizonſága az
oda engedéſnek Iſraëlben. * Monda 8
azért Bóoz a' rokonának: Veſd-le a'
ſarudat. Mellyet mingyárt le-ólda a'
lábárol. * Ama' pedig a'véneknek, és 9
az egéſz népnek monda: Bizonſágok C
vattok ma, hogy enyímmé tettem
mindeneket mellyek Eliméleké, és
Kélioné, és Mahaloné vóltak, kezem-
hez adván Noémi: * és a' Moábi Ru- 10
tot, a' Mahalon feleſégét, házaſságra
vettem, hog'nevet támaſzſzak a'meg-
hóltnak az ő őrőkſégébē, hogy neve
el ne tőrőlteſsék az ő cheléde és at-
tyafiai és népe-kőzzűl. Tí, mondám,
e' dolognak tanúi vattok. * Felele az 11
egéſz nép, melly a'kapuban vala, és a'
vének: Mí tanúk vagyunk: tegye Iſ-
ten ez aſzſzonyt, a'ki házadba bé-mé-
gyen, mint Rákelt és Liát, kik fel-épí-
tették az Iſraël házát: hogy példája
légyen a' jóſzágos chelekedetnek Ef-
ratában, és bőchűlletes neve légyen
Betlehemben: * és légyen a' házad, 12 " Gen.
mint Fáres háza, " kit Támar ſzűle 38. g. 29.

Judáſnak; a' magból, mellyet az Úr ád néked e' menyetſkétől. * El-vívé azért Bóoz Rutot, és feleſégűl vévé: és bé-méne hozzája, és adá néki az Úr hogy méhébe fogadna, és fiat ſzűlne: * És mondának az aſzſzonyok Noëminek: Áldott az Úr, ki nem ſzenvedte, hog' el-fogyna házad-népe maradekja, és neve leſſe Iſraëlben. * És légyen a' ki vígaſztallya lelkedet, és táplállya vénſégedet. mert a' menyedtől ſzűletett, a' ki téged ſzeret: és ſokkal jobb néked, hogy-ſem hat fiad vólna.

13 D
14
15
16
17
18
19
20
21
22

* Es fel-vévén Noémi a' gyermeket, ölébe fogá, és dajkának 's hordozónak tiſztit viſelé. * A' ſzomſzéd-aſzſzonyok pedig örvendezének néki, és mondának: Fia ſzületett Noëminek: az ő nevét Obednek hívák: ez Iſainak a' David attyának attya. * Ezek a' Fáres nemzetſégi: † Fáres nemzé Eſrőt, * Eſron nézé Arámot, Arán nézé Aminadabot, * Aminadab nézé Nahaſsőt, Nahaſson nézé Salmőt, * Salmon nézé Bóozt, Bóoz nézé Obedet, * Obed nézé Iſait, Iſai nézé Dávidot.

† 1. Par. 2. a. 4. & 4. a. 1. Mat. 1. a. 3.

SAMVEL ELSŐ KŐNYVE, MELLYET MI

KIRALYOK ELSŐ KŐNYVENEK MONDVNK.

I. Rész.

1 A
2
3
4
5
6
7 B
8
9
10
11

EGy férfi vala Ramatáim-Sófimból, az Efraim hegyéről, és annak neve Elkana, Efratæus, Jerohám fia, ki Eliu fia, ki Tohu fia, ki Suf fia vólt: * és vala két feleſége, eggyiknek neve Anna, és a' máſiknak neve Fenenna. És Fenennának fiai valának; Annának pedig nē valának magzati. * És fel-mégyen vala az a' férfi az ő városából rendelt napokō, hogy imádkoznék és áldoznék a' Seregek Urának Silóbā. Ott vala pedig a' Héli két fia, Ofni és Fínees, az Úr papjai. * Eljővé azért a' nap, és áldozék Elkana, és Feneñának a' feleſégének, és mindē fiainak, és leányinak réſzeket ada: * Añának pedig egy réſzt ada ſzomorúan, mert Annát ſzereti vala. Az Úr pedig bé-zárta vala a' méhét. * Gyötri vala-is őtet az ő ellenkedője, és igen keſergeti vala, ugy hogy ſzemére vetné hogy az Úr bé-zárta vólna a' méhét: * és így chelekedik vala eſztendőnként, mikor el-jővén az idő felmeñének az Úr templomába: és így ingerli vala őtet. ő pedig sír vala, és nē éſzik vala. * Monda azért néki Elkana a' férje: Anna, miért sírſz? és miért nē éſzel? és mi okért keſereg a' ſzíved? Nem jobb vagyok-e én néked, hogy-ſem tíz fiak? * Fel-kele pedig Anna mínek-utánna őtt és ivott vala Silóban. És Héli pap a' ſzékē űlvén az Úr temploma ajtaja-előtt; * midőn Anna keſerves ſzívvel vólna, imádkozék az Úrnak, bévē sírván, * és fogadáſt tőn, mődván: Seregek Ura, ha látván meg-tekínted a' ſzólgálód nyomoruſágát, és meg-emlekezel rólam, és el nem feletkezel ſzolgálódról, és a' ſzolgálódnak férfi magzatot adſz: az Urnak adom őtet életének mindē napjaiban, és borotva nem mégyē fejére. * Lőn pedig, mikor imádſágit ſokaſítaná az Úr-előtt, hogy Héli a' ſzájára nézne. * Anna pedig a' ſzívében ſzóll vala, és chak az ajaki mozognak vala, és ſzava tellyeſséggel nē hallaték. Réſzegnek alítá azért őtet Héli, * és mőda néki: Meddig léſzſz réſzeg? emézd-meg egy keveſsé a' bort, melytől meg-áztál. * Felelvén Anna, mőda: Nem, Urā; mert én igē ſzerēchétlē aſzſzony vagyok, és bort's egyéb réſzegíthetőt nem ittam, hanē ki-öntöttē lelkemet az Úr-előtt. * Ne alíttſd ſzolgálódat, mint valakit a' Bélial leányiból: mert fájdalmom's keſerűſégē ſokaſágából ſzóllottā eddig. * Akkor monda Héli néki: Meñy-el békével; és az Iſraël Iſtene adgya-meg kéréſedet, mellyet tőle kértél. * És ama' monda: Adgya Iſtē hogy a' te ſzolgálód kedvet találllyon ſzemeid-előtt. És útára méne az aſzſzony, és évék, 's ábrárattya tőbbé meg nem változék. * És fel-kelének reggel, és imádkozának az Úr-előtt: és meg-térének, és haza menének Ramatába. Meg-iſméré pedig Elkana a' feleſégét Annát, és meg-emlekezék róla az Úr. * És lőn a' napok forgáſa után, méhében fogada Anna, és fiat ſzűle, és a' nevét Sámuelnek hívá; azért hogy az Úrtól kérte vala őtet. * Fel-méne pedig a' férje Elkana, és az egéſz háza, hogy áldozná az Urnak az eſztendőnként-valo áldozattyát,

és a' fogadáſat, * és Anna nem méne- 22 8
fel: mert azt mondá a' férjének: Nem
mégyek-el, míg nem a' téjtől el-vá-
laſztaſsék a' gyermek, és el-viſzem őtet, hogy bé-mutattaſsék az Úr ſzíne-
előtt, és ott maradgyon ſzűntelen.
* És monda néki a' férje Elkana: Che- 23 9
lekedd a' mi néked jónak tettſzik, és
maradgy-meg míg a' téjtől el-válaſz-
tod őtet: és kőnyőrgők hogy bé-tel-
lyesíttſe az Úr az ő igéjét. El-marada 10
azért az aſszony, és ſzoptatá a' fiát, C
míg el-válaſztaná őtet a' téjtől. * És 24
el-vivé őtet magával, minek-utánna
el-válaſztá, három borjúval, és há-
rom mérték liſztel, és egy korſó bor-
ral, és el-vivé őtet az Úr házához Sí-
lóba. A' gyermek pedig még kichin- 11
ke vala: * és meg-áldozák a' borjút, 25 12
és bé-mutaták a' gyermeket Hélinek. 13
* És monda Anna: Kérlek uram, él 26
a' te lelked uram: én vagyok amaz
aſszony, ki előtted állottā itt imád-
kozván az Úrnak. * E' gyermekért 27 14
imádkoztam, és meg-adta nékem az
Úr kéréſemet, mellyet kértem tőle.
* Azért én-is az Úrnak adtam őtet 28
minden napjaiban mellyekben az Úr-
nak adatott léſzen. És imádák ott az
Urat. És kőnyőrge Anna, és monda: 15

II. RÉSZ,

ORvendezett a' ſzívem az 1
Úrbā, és a' ſzarvam fel-ma- A
gaſztaltatott az én Iſte- D
nemben: fel-nyilatkozott 16
a' ſzám az ellenſégimre: mert vígad-
tam a' te ſzabadítáſodban.
* Ninch ſzent, mint az Úr: mert 2
ninch-is más kivűled, és ninch erős
mint a' mi Iſtenünk.
* Ne ſzaporítſatok kevély ſzókat, 3
dichekedvén: távozzanak-el a' régiek
a' ſzájatokból: mert tudományok 17
Iſtene az Úr, és néki kéſzíttetnek a'
gondolatok. 18
* Az erőſsek kéz-íja meg-győzet- 4
tetett, és az erőtlenek fel-övedzének
erőſséggel. 19
* Kik az-előtt bé-tőltek, kenye- 5
rekért bérbe adták magokat: és az
éhezők meg-elégedtek, míg a' mag-
talan ſokakat ſzűlt: és a' kinek ſok 20
† Deut. 32. f. 39. Tob. 13. a. 2. Sap. 16. b. 13. fiai valának, meg-erőtlenedett. 6
* † Az Úr ől és elevenít, alá-viſzen B
poklokra és viſzſza-hoz.
* Az Úr ſzegénnyé téſzen és meg- 7 21
gazdagít, meg-aláz és fel-emel.

* Fel-kőlti a' porból a' ſzűkőlkő-
dőt, és a' ganéjból fel-emeli a' ſze-
gényt: hogy a' fejedelmekkel üllyőn,
és a' dichőſségnek ſzékét bírja. Mert
az Úré a' főld ſarkai, és azokra hely-
heztette a' világot.
* Az ő Szenteinek lábait meg-tar-
tya, és az iſtentelenek a' ſetétben
veſzteg léſznek: mert nem az ő erős-
ségében vaſtagúl-meg a' férfiu.
* Az Urat rettegik az ő ellenſégi:
és reájok dőrőg az egekben: az Úr
meg-ítéli a' Főld határit, és birodal-
mat ád a' királyának, és fel-emeli az
ő Kriſtuſának ſzárvát.
* És el-méne Elkana Ramatába, az
ő házába: a' gyermek pedig az Úr ſzí-
ne-előtt ſzolgál vala Héli papnál.
* A' Héli fiai pedig, a' Bélial fiai,
nem tudván az Urat, * ſem a' papok
tiſztit a' nép-kőzőtt: hanem, valaki
áldozatot téſzen vala, el-jő vala a' pap
inaſa, mikor a' húſt főznék, és három-
ágú villátſka kezében, * és bé-űti va-
la a' réz-fazékba, vagy az űſtbe, vagy
a' fazékba, vagy a' réz chuporba, és
valamit fel-véſzen vala a' villátſká-
val, a' pap magának véſzi vala. így
chelekeſznek vala a' Sílóba-jővő
egéſz Iſraëlnek. * Még minek-előt-
te meg-gyújtanák-is a' kővérſéget,
el-jő vala a' pap inaſa, és mond vala
az áldozónak: Adgy húſt nékem,
hadd főzzem-meg a' papnak: mert
nem véſzek tőled főtt húſt, hanem
nyerſet. * És mond vala néki az ál-
dozo: Gyújtaſsék-meg előſzőr ma
ſzokás-ſzerént a' kővérſég, és végy
magadnak valamenyit lelked kí-
ván. Ki felelvén mond vala néki:
† 1. Reg. 2. 1. 27. Semmi-képpen nem; hanem moſt
adgy, mert külőmben erővel el-vé-
ſzem. * Igen nagy vala azért a' ina-
ſok bűne az Úr-előtt: mert el-von-
nyák vala az embereket az Úr áldo-
zattyától. * A' gyermek Sámuel pe-
dig ſzolgál vala az Úr ſzíne-előtt,
gyólch éfodba őltőzve. * És kis kön-
tőſt chinál vala néki az annya, mel-
lyet el-hoz vala rendelt napokon,
fel-menvén a' férjével, hogy áldoz-
nák az eſztendőnként-valo áldozatot.
* És meg-áldá Héli Elkanát és a' fele-
ſégét; és monda néki: Adgyon néked
az Úr magot ez aſzſzonytól, a' kől-
tſőnért mellyet az Úrnak adtál. És el-
menének helyekre. * Meg-látogatá
azért az Úr Annát, és méhébe fogada,

és szűle három fiat, és két leánt: és fel-magasztaltaték a' gyermek Sámuel az Urnál. * Héli pedig igen vén vala, 22
és meg-hallá mind a'miket chelekeszének vala az ő fiai az egész Israëlnek: és
mi-képpẽ hálnak vala az aszszonyokkal kik vígyáznak vala a' hajlék ajtajánál: * és monda nékik: Miért 23
chelekeszték efféle dolgokat, igẽ gonosz
dolgokat, mellyeket én hallok az egész néptől? *Né fiaim: mert nem jó 24
hír, mellyet én hallok, hogy vétkeztetitek az Úr népét. * Ha ember em- 25
bernek vét, meg-engeszteltethetik
néki az Isten: ha pedig ember az Úrellẽ vét, ki imádkozik érette? És nem
halgaták az attyok szavát: mert meg
akará az Úr őket ölni. * A' gyermek 26 I
Sámuel pedig nevekedik 's őregből F A
vala, és kedves vala mind az Úrnál 's
mind az embereknél. * Jöve pedig az 27
Isten embere Hélihez, és monda néki:
Ezeket mongya az Úr: Nem nyilván
jelentem-é meg az atyád házának, 2
mikor Egyiptusbã vólnának a'Farao
házában? * És őtet választ ottam Is- 28 3
raëlnek minden nemzetségiből magamnak papnak, hogy fel-menne ól-
táromhoz és nékem jo illatot gyújtana, és éfodot viselne elöttem: és az
atyád házának adtam mindeneket az
Israël fiainak áldozatiból. * Miért 29
rúgtátok-el sarkatokkal az én áldozatomat, és ajándékimat, mellyekről
parancholtam hogy bé-mutattatnának a'templomban: és inkább tisztelted a' fiaidat hogy-sem engemet,
hogy meg-ennétek az én népemnek
Israëlnek mindẽ áldozattyának zengéit? * Ez-okáért ezt mongya az Is- 30
† 1. Reg. 2. e. 27. raël Ura Istene: †Szólván szóllottam,
hogy a'te házad, és az atyád háza szolgálna színem-előtt, örökké. Most pedig azt mongya az Úr: Távul légyen
az tőlem: hanem, valaki engẽ dichőítend, meg-dichőítem őtet: a'kik pedig meg-útálnak engem, nemtelenek
lésznek. * Ímé el-jőnek a' napok: és 31 G
el-vágom a' karodat, és az atyád háza karját, hogy vén ne légyen a' házadban. * És meg-látod ellenkőződet a' 32 10
templomban, Israëlnek minden szerenchéiben: és soha vén nem lészen
a' házadban. * Mindazáltal tellyes- 33
séggel el nem vészem a' belőled-valo
férfiat óltáromtól: hanem hogy megfogyatkozzanak a' szemeid, és megepedgyen a' lelked: és nagy része a' házadnak meg-hal mikor ember-
korba jutand. * Ez lészen pedig jeled, 34
a' mi jövendő a' két fiadra, Ofnire és
Fineesre: Egy nap halnak-meg mind
ketten. * És hív papot támasztok ma- 35
gamnak, ki szívem 's lelkem-szerént
chelekeszik: és annak hív házat épí-
tek, és az én Kristusom-előtt jár min- 36
den napokon. *Ez következendő pedig, hogy valaki meg-marad a'házadban, el-jőjön hogy imádkozzanak
érette, és vigyen egy ezüst pénzt, és
egy kaláchot, és mongya: Kérlek,
ereszsz engem egy papi részhez, hogy
egyem egy falat kenyeret.

III. Rész.

A' Gyermek Sámuel pedig szolgál vala az Úrnak Héli-előtt, és az Úr beszéde drágalátos vala azokban a' napokban, nem vala nyilván-valo látás.
2 *Lőn azért némelly nap, Héli helyén fekszik vala, és a' szemei meg-homályosodtak vala, és ném láthat vala:
3 * minek-előtte az Isten lámpása el-óltatnék, Sámuel az Úr templomábã hál vala, a'hol az Isten szekrénye vala. 4 * És szóllítá az Úr Sámuelt. Ki
5 felelvén, monda: Ihol vagyok. * És Hélihez futamék, és monda: Ihol vagyok: mert híttál engem. Ki monda:
Nem híttalak: menny-viszsza, és
6 aludgyál. És el-méne, és aluvék. * És az Úr ismég szóllíttá Sámuelt. És fel-
B kelvén Sámuel, Hélihez méne, és mõda: Ihol vagyok: mert híttál engem.
Ki felele: Ném híttalak téged fiam:
7 menny-viszsza, és aludgyál. * Sámuel pedig nem tudgya vala még az
Urat, sem meg nem jelent vala néki
8 az Úr beszéde. *És az Ur még harmadszor-is szóllítá Sámuelt. Ki fel-kel-
9 vén, Hélihez méne, * és monda: Ihol vagyok: mert híttál engem. Meg-érté azért Héli hogy az Úr híná a'gyermeket: és mõda Sámuelnek: Meñyel, és aludgyál: és ha többé szóllít téged, mongyad: Szólly Uram,
mert hallya a'te szolgád. El-méne az-
10 ért Sámuel, és aluvék az ő helyén. *És el-jöve az Úr, és meg-álla: és szóllítá,
a'mint szóllította vala másodszor, Sámuel, Sámuel. És monda Sámuel:
Szólly Urã, mert hallya a'te szolgád.
11 *És monda az Úr Sámuelnek: Ímé én
C olly dolgot chelekeszem Israëlben,
mellyet valaki hall, meg-chendűl

1. Reg. 2. 3.

mind

mind két füle. * Azon a' napon feltámaſztom Héli-ellen mind a' miket ſzóllottam a'háza-éllen: el-kezdem, és bé-tellyesítem. *Mert meg-jövendöltem néki hogy meg-itélem a' házát örökké, a'hamiſságért; mert tudgya vala hogy méltatlanúl cheleked-
nének a' fiai, és meg nem feddé öket.
* Azért meg-eſkűdtem a'Héli Házának, hogy meg nem tiſztíttatik az ö
háza hamiſsága áldozatokkal 's aján-
dékokkal örökké. *Aluvék pedig Sámuel reggelig, és meg-nyitá az Úr háza ajtait. És Sámuel fél vala meg-jelenteni a' látáſt Hélinek. * Szóllítá azért Héli Sámuelt, és monda: Sámuel fiam? Ki felelvén, monda: Jelen vagyok. * És kérdé őtet: Michoda a' beſzéd, mellyet az Úr néked ſzóllott? kérlek el ne titkold tőlem. ezeket chelekedgye véled az Iſten, és ezeket mivellye, ha el-titkolod tőlem a'beſzédet, minden igék-ſzerént mellyek mondattak néked. * Meg-jelenté azért Sámuel mind a' beſzédeket, és el nem titkolá tőle. És ama' felele: Úr ö, a' mi jó az ö ſzemei-előtt, chelekedgye-meg. * Fel-nevekedék pedig Sámuel, és az Úr vala véle, és nem eſék ſemmi a'földre az ö ſzavaiban. * És meg-iſméré egéſz Iſraël, Dántol-fogva Berſábeéig, hogy Sámuel hív profétája vólna az Úrnak. *És meg kezde az Úr Silóban jelenni, mert megjelent vala az Úr Sámuelnek Silóban, az Úr igéje-ſzerént. És bé-tellyeſedék a' Sámuel beſzéde az egéſz Iſraëlben.

12 13 5 6 B 14 15 7 16 8 17 D 9 18 10 19 20 11 C 12 21 13 1 A 14 2 15 16 3 17 4 18

IV. Rész.

ES lőn a'napokbã, egybe-gyűlének a'Filiſtæuſok a'harczra: és Iſraël a' Filiſtæuſok-eleibe méne a' harczra, és tábort jára a'Segétſég-kővénél. A'Filiſtæuſok pedig Afekbe menének, * és ſereget rendelének Iſraël-ellen. El-kezdvén pedig a'viadalt, hátat ada Iſraël a'Filiſtæuſoknak; és le-vágatának abbã a' viadalban ſzéllyel a' mezőkön, közel négy ezer férfiak. * És meg-téré a' nép a'táborba: és mondának az Iſraël vénei: Miért vert-meg ma minket az Úr a' Filiſtæuſok-előtt? Hozzuk-ki hozzánk Silóból az Úr ſzövetſége ſzekrényét, és jöjön közinkbe, hogy ſzabadíttſon-meg minket ellenſégink kezéből. * El-küldé azért a'nép Silóba, és el-hozák onnét a' ſeregek Ura ſzövetſége ſzekrényét, ki a' Kerubimokon ül: és valának az Iſten ſzövetſége ſzekrényével a'Heli két fiai, Ofni és Finees. * És midőn az Úr ſzövetſége ſzekrénye el-jutott vólna a' táborba, ſivalkodék az egéſz Iſraël nagy kialtáſsal, és meg-rendűle a' föld. * És hallák a'Filiſtæuſok a' kiáltás ſzavát, és mondának: Michoda nagy kiáltás ſzava ez a' Zidók táborában? És megérték hogy az Úr ſzekrénye jutott vólna a'táborba. * És meg-félemlének a'Filiſtæuſok, mondván: Az Iſten jött a' táborba. És foházkodának, mondván: * Jaj nékünk: mert nem vólt illy nagy örvendezés tegnap 's tegnap-előtt: Jaj nékünk. Ki ſzabadít-meg minket e'felséges Iſtenek kezéből? ezek az Iſtenek, kik meg-vertékEgyiptuſt mindẽ chapáſsal, a'puſztában. * Erősſödgyetek-meg, és emberkedgyetek, Filiſtæuſok: hogy ne ſzolgállyatok a'Zidóknak, a'mint ők-is ſzolgáltak néktek: erősſödgyetekmeg, és harczollyatok. * Harczolának azért a'Filiſtæuſok, és meg-verék Iſraëlt, és el-futa ki-ki az ö hajlékába: és lőn igen nagy chapás: és elhúllaIſraëlből harmincz-ezer gyalog. * És az Iſten ſzekrényét el-fogák. A' Héli két fiai-is meg-halának, Ofni és Finees. *El-futván pedig egy Benjamini férfiu a'harczról, Silóba jöve azon nap, meg-ſzaggatott ruhával, és porral meg-hintett fővel. *És mikor az eljött vólna, Héli a'ſzéken ül vala az útellenében nézvén. Mert a'ſzíve retteg vala az Iſten ſzekrényeért. A' férfiu pedig, minek-utánna bé-méne, hírré tévé a' váraſnak: és ordíta az egéſz váras. * És Héli meg-hallá a' kiáltás zengéſét, és monda: Michoda háborúnak zendűléſe ez? Ama' pedig ſiete, és el-jöve, és hírré tévé Hélinek. * Héli pedig kilenczven-nyólcz eſztendős vala, és a' ſzemei meg-homályoſodtak vala, és nem láthat vala. * És monda Hélinek: Én vagyok a'ki a' harczról jöttem, és én a'ki a'viadalról futottam ma. Kinek ama'monda: Mi történt fiam? * Felelvén pedig az, a' ki hírt téſzen vala, monda: Megfutamodott Iſraël a' Filiſtæuſok-előtt, és nagy romlás lőtt a'népben: annak-fölötte a' te két fiad-is meghólt, Ofni és Fineés: és az Iſten ſzekrénye el-fogatott. * És mikor az Iſten ſzekrényét nevezte vól-

1. Reg. 4.

na,

na, hátra eſék a' ſzékből az ajtó-mellett, és nyakát ſzegvén meg-hala. Mert vén és idős ember vala, és Iſraëlt negyven eſztendeig itélte. * A' menye pedig a'Fínees feleſége, nehezkes vala, és közel a' ſzűléshez: és halván a' hírt hogy el-fogták vólna az Iſten ſzekrényét, és meg-hólt vólna az ő ipa, és a' férje; le-hajla, és ſzűle: mert hertelen fájdalmak rohantak vala reája. * Halálához közelgetvén pedig, mondának néki a'kik körűle állanak vala: Ne félly, mert fiat ſzűltél. Ki nem felele nékik, ſem eſzébe nem vévé. * És hívá a' gyermeket Ikabodnak, mondván: El-vitetett Iſraëlből a' dicsőség, mert el-fogták az Iſten ſzekrényét. és az ő ipáért és a' férjeért; * és monda: El-vitetett Iſraëltől a'dicsőség; mivelhogy el-fogták vólna az Iſten ſzekrényét.

V. Rész.

A' Filiſtæuſok pedig fel-vévék az Iſten ſzekrényét, és el-vívék azt a' Segétség-kövétől Azótusba. * És fel-vévék a' Filiſtæuſok az Iſten ſzekrényét, és bé-vívék azt a' Dágon templomába, és helyhezteték azt Dágon mellé. * És mikor fel-kőltek vólna reggel az Azótuſiak másod nap, ímé Dágon arczal a'földön fekſzik vala az Úr ſzekrénye-előtt: és fel-vévék Dágont, és helyére állaták őtet. * És iſmég reggel másod nap fel-kelvén, találák Dágont orczáján a'földön-fekve az Úr ſzekrénye-előtt: a' Dágon feje pedig, és keze fejei el-vágva valának a' küſzöbön: * Dágonnak pedig chak a'dereka maradott vala az ő helyén. Ez okért nem hágnak a'Dágon papjai, és valakik bé-mennek annak templomába, a' Dágon küſzöbére Azótusban, e' mái napig. * Meg-nehezedék pedig az Úr keze az Azótuſiakon, és meg-rontá őket: † és megveré Azótuſt az al-felek titkosb réſzén, és annak határit. És fel-fórrának a'faluk és mezők annak a'tartománnak közepette, és egerek tenyészének, és nagy halálnak zúrzavarja lőn a'várasban. * Látván pedig az Azótuſi férfiak az illyen chapáſt, mondának: Ne maradgyon az Iſraël Iſtenének ſzekrénye nálunk. mert kemény az ő keze rajtunk, és a' mi Dágon iſtenünkön. * Es el-küldvén egybe-gyűjték magokhoz a'Filiſtæuſoknak minden fejedelmit, és mondának: Mit mivellyünk az Iſraël Iſtene ſzekrényével? És felelének a'Getæuſok: Hordoztaſsék-körűl az Iſraël Iſtene ſzekrénye. És körűl-hordozák az Iſraël Iſtene ſzekrényét. *Azt pedig ők körűl-hordozván, lőn az Úr keze minden váraſokon igen nagy öldökléſre, és meg-veri vala mindenik váraſnak férfiait, kichintől-fogva nagyig, és meg-rothadnak vala az ő ki-függő bélek. És tanátſot tartának a'Getæuſok, és bőr ſzékeket chinálának magoknak. * El-küldék azért az Iſten ſzekrényét Akkaronba. És midőn Akkaronba jutott vólna az Iſten ſzekrénye, fel-kiáltának az Akkaroniták, mondván: Hozzánk hoztaták az Iſraël Iſtene ſzekrényét, hogy meg-öllyön minket's népünket. *El-küldének azért, és egybe-gyűjték mind a' Filiſtæuſok fejedelmit; kik mondának: Bocháſsátok-el az Iſraël Iſtene ſzekrényét, és mennyen viſzſza helyére, és ne öllyön-meg minket a' mi népünkel. * Mert a' halál félelme léſzen vala minden váraſokban, és főlötte igen nehéz keze az Iſtennek. a' férfiak-is, kik meg nem hóltak vala, meg-veretteténeк az al-felek titkosb réſzén: és fel-mégyen vala az égbe mindenik váras ordítáſa.

VI. Rész.

AZ Úr ſzekrénye azért hét hólnapig vólt a' Filiſtæuſok tartományában. * És elő-hívák a' Filiſtæuſok a'papokat, és a'jövendőlőket, mondván: Mit chelekedgyünk az Úr ſzekrényével? jelentſétek-meg nékünk mi módon küldgyük azt viſzſza helyére. Kik mondának: * Ha viſzſza-küldítek az Iſraël Iſtene ſzekrényét, ne küldgyétek azt üreſsen, hanē a'mivel tartoztok, adgyátok-meg néki a'bűnért, és akkor meg-gyógyúltok: és megtudgyátok miért nem távozik-el az ő keze rólatok. * Kik mondának: Michoda a'mit a' vetekért kell néki adnunk? És amazok felelének: * A' Filiſtæuſok tartományok ſzáma-ſzerént öt arany al-felet chinállyatok, és öt arany egeret: mert egy chapáſtok vólt minnyájotoknak, és a'fejedelmiteknek. És chinállyátok az al-feletek haſonlatoſságit, és az egerek haſonlatoſságit, mellyek el-puſztították a' földet. és adgya-

† *Pſal. 77. g. 66.*

1. Reg. 5. 6.

tok

tok dicsőséget az Izraël Istenének: ha talám el-vészi kezét rólatok, és az istenitekről, és a' földetekről. * Miért nehezítitek-meg szíveteket, a' mint meg-nehezítette Egyiptus, és Farao az ő szívét? † nemde minek-utánna meg-verettetett, nē bóchátá-e el akkor őket, és el-menének? * Most azért fogjatok hozzá, és chinállyatok egy új szekeret: és a' szekérbe két borjas tehenet fogjatok, mellyekre iga nem tétetett, és azok borjait rekeszszétek-bé ott-hon. * És vegyétek-fel az Úr szekrényét, és tegyétek a' szekérre, és az arany edényeket, mellyekkel néki fizettetek a' vétekért, tegyétek egy ládátskába annak óldalára: és bochássátok-el azt hadd mennyē-el. * És nézzétek: és ha az ő határi útán mégyen-fel Bet-sames-felé, ő chelekedte rajtúk e' nagy nyavalyát: ha pedig nem, nem: meg-tudgyuk hogy semmi-képpen nem az ő keze utőtt minket, hanem történetből esett. * Ők azért e'képpen chelekedének: és két tehenet vévén, mellyek borjúkat szoptatnak vala, a' szekérbe fogák, és azok borjait bé-rekeszték ott-hon. * És az Isten szekrényét a' szekérre tévék, a' ládátskát-is, melybē az arany egerek és az al-felek hasonlatossági valának. * Igyenessen mennek vala pedig a' tehenek az úton, mellyBet-samesre viszen, és egy úton járnak vala, mendegelvén és bőgvén: és nem térnek vala se jobra se balra: de a' Filistæusok fejedelmi-is kővetik vala Bet-sames határiig. * A' Bet-samiták pedig búzát aratnak vala a' völgyben: és fel-emelvén a' szemeket, láták a' szekrént, és mikor látták vólna őrűlének. * És a' szekér a' Bet-samita Jósue mezejére juta, és megálla ott. Egy nagy kő vala pedig ott, és fel-vagdalák a' szekér fáját, és a' teheneket azokra éppen-égő áldozatúl tévék az Úrnak. * A' Leviták pedig le-emelék az Istē szekrenyét, és a' ládátskát melly mellette vala, melybē az arany edények valának, és a' nagy kőre tévék. A' Bet-samita ferfiak pedig, éppen-égő és hálá-ado áldozatokat tőnek azon nap az Úrnak. * És a' Filistæusok őt fejedelmi láták, és meg-térének Akkaronba a' napon. * Ezek pedig az arany al-felek, mellyeket a' Filistæusok a' vétekért adtak az Úrnak: Azótus eggyet, Gáza eggyet, Askalon eggyet, Get eggyet, Akkaron eggyet: * és az arany egereket a' Filistæusok várasinak számaszerént, az ő tartománból, a' kerített váraktól-fogva a' faluig, mely kerítésnélkűl vala, és a' nagy Abelig, melyre azÚr szekrényét tévék, melly mind a' napiglan a' Bet-samita Jósue mezején vala. * Meg-vere pedig a' Bet-samitai férfiakban, azért hogy nézték vólna az Úr szekrényét: és meg-vere a' nép-kőzzűl hetven férfiat, és ötvenezeret a' kősségből. És síra a' nép, azért hog' az Úr meg-verte vólna a' kőssséget nagy chapással. * És mondának a' Bet-samitai férfiak: Ki álhat e' szent Úr Istennek színe-előtt? és kihez mégyen-fel tőlünk? * És követeket küldének a' Kiriat-iarim lakóihoz, mondván: Viszsza hozták a' Filistæusok az Úr szekrényét; jőjetek-alá, és vigyétek azt hozzátok.

VII. Rész.

EL-jövének azért a' Kiriat-iarimi férfiak, és viszsza-hozák az Úr szekrényét, és azt az Aminadab házába vivék Gábaában: Az ő fiát pedig Eleazárt meg-szentelék, hogy őrizné az Úr szekrényét. * És lőn, a' melly naptól-fogva az Úr szekrénye Kiriat-iarimban marada, meg-sokasúlának a' napok (mert immár huszadik esztendeje vala) és meg-nyugovék az Izraëlnek egész háza az Úr-után. * Szólla pedig Sámuel az egész Izraël házának, mondván: † Ha tellyes szívetekből tértek az Úrhoz, vesétek-el kőzzűletek az idegen isteneket, Báalimot, és Astarotot: és készítsétek szíveteket az Úrnak, és egyedűl néki-szolgállyatok, és meg-szabadít titeket a' Filistæusok kezéből. * El-veték azért az Izraël fiai Báalimot és Astarotot, és egyedűl az Úrnak szolgálának. * Monda pedig Sámuel: Gyűjtsétek-egybe az egész Izraëlt Másfátba, hogy imádkozzam érettetek az Úrnak. * És egybe-gyűlének Másfátba: és vizet meritének, és ki-önték az Úr színe-előtt, és böjtölének a' napon, és mondának ott: Vétkeztünk az Úrnak. És itélé Sámuel az Izraël fiait Masfátban. * És meg-hallák a' Filistæusok, hogy egybe-gyűltek vólna az Izraël fiai Masfátba, és felmenének a' Filistæusok fejedelmi Israël-

† *Exod. 12. c. 31.*

† *Deut. 6. c. 13. Mat. 4. b. 11.*

1. Reg. 6. 7.

raël-ellen. Mellyet mikor hallottak vólna az Iſraël fiai, meg-félemlének a' Filiſtæuſok ſzinétől. * És mondának Sámuelnek: Ne ſzűnnyél-meg érettünk kiáltani a'mi Urunkhoz Iſtenünkhöz, hogy ſzabadíttſon-meg minket a' Filiſtæuſok kezéből. * Vőn azért Sámuel egy ſzopó báránt, és azt egéſzen bé-mutatá az Úrnak éppen-égő áldozatúl: és kiálta Sámuel az Úrhoz Iſraëlért, és meg-halgatá őtet az Úr. * Lőn pedig, mikor Sámuel áldozná az éppen-égő áldozatot, a' Filiſtæuſok harczolni kezdének Iſraël-ellen: és az Úr nagy ropogáſsal dörge a' napon a' Filiſtæuſok-ellen, és meg-rémíté őket, és meg-veretének Iſraël ſzíne-elől. * "És ki-mentvén az Iſraël férfiai Másfatból, meg-űzék a' Filiſtæuſokat, és vágák őket, a' helyig melly Betkár-alatt vala. * Vőn pedig Sámuel egy kővet, és helyhezteté azt Masfát és Sén-kőzött: és hívá a' helynek nevét, Segétſég kövének. És monda: Mind eddig ſegétſéggel vólt nékünk az Úr. * És meg-aláztatának a' Filiſtæuſok, és nem jövének többé az Iſraël határira. Lőn azért az Úr keze a' Filiſtæuſokon, Sámuelnek minden napjaiban. * És meg-adátának Iſraëlnek a' váraſok, mellyeket el-vettek vala a' Filiſtæuſok Iſraëltől, Akkarontól-fogva Getig, és azok határit: és meg-ſzabadítá Iſraëlt a' Filiſtæuſok kezéből, és békeſség vala Iſraël's az Amorræus-kőzött. * És ítélé Sámuel Iſraëlt életének minden napjaiban. * és el-mégyen vala eſztendőnként körűl-járván Bételt és Galgalát és Masfátot, és ítéli vala Iſraëlt a' felyűl-mondott helyeken. * És meg-tér vala Ramatába: mert ott vala a' háza, és ott ítéli vala Iſraëlt: óltárt-is építe ott az Úrnak.

" Eccli. 46. d. 21.

VIII. Rész.

LŐn pedig mikor meg-vénhedett vólna Sámuel, az ő fiait Iſraëlnek biráivá tévé. * És az ő első-ſzülöttének Jóel vala neve: és a' máſodiknak neve Ábia, Berſabéei biráknak. * És nem járának a' fiai az ő útain, hanem főſvénſégre hajlának, és ajándékokat vőnek, és el-fordíták az ítéletet. * Egybe-gyűlvén azért Iſraëlnek minden vénei, Sámuelhez menének Ramatába. * És mondának néki: Imé te meg-vénhedtél, és a' fiaid nem járnak a' te útaidon: "rendelly királyt nékünk, hogy itéllyé minket, a' mint minden nemzetſégeknek-is vagyon. * Nem tetſzék a' beſzéd Sámuel ſzemei-előtt, mivelhogy azt mondották vólna: Adgy királyt nékünk, hogy itéllyen minket. És imádkozék Sámuel az Úrhoz. * Monda pedig az Úr Sámuelnek: Halgaſd-meg ſzavát a' népnek mindenekben a' miket mondanak néked. mert nem téged vetettek-meg, hanem engem, hogy ne uralkodgyam rajtok. * Minden ő chelekedetek-ſzerént, mellyeket chelekedtek a' naptól-fogva mellyen ki-hoztam őket Egyiptusból mind e' napiglan: a' mint el-hagytak engem, és idegen iſteneknek ſzolgáltak, úgy chelekeſznek veled-is. * Moſt azért halgaſd-meg ſzavokat: mindazáltal tudománt tégy előttők, és eléve meg-mond nékik a' király törvényét, a' ki uralkodni fog rajtok. * Meg-mondá azért Sámuel az Úrnak minden igéit a' nép-előtt, ki királyt kért vala tőle, * és monda: Ez léſzen a' király törvénye, a' ki rajtatok fog uralkodni: Fiaitokat el-véſzi, és ſzekereire téſzi, és lovagjáivá rendeli és ſzekerei-előtt futóiva, * és rendeli magának ezeredeſekké, és ſzázadoſokká, és mezeinek ſzántóivá, és a' vetéſek aratóivá, és fegyvereinek és ſzekereinek chinálóivá. * Leányitokat-is magának kenet-chinálókká, és ſzakáchokká, és kenyér-ſütőkké téſzi. * Szánto földeteket-is, és ſzőlőtőket, és leg-jobb olaj-fa kertetéket el-véſzi, és a' maga ſzolgainak adgya. * De a' vetéſteket-is, és ſzőlőtők jövedelmit meg-dézmállya, hogy az ő komornyikinak és ſzolgainak adgya. * A' ſzolgaitokat-is, és ſzolgálóitokat, és leg-jobb ifiaitokat, és ſzamárotokat el-véſzi, és az ő munkájára veti. * Nyájaitokat-is meg-dézmállya, és tí ő ſzolgai léſztek. * És kiáltotok a' napon a' tí királyotok ſzíne-előtt, kit magatoknak válaſztottatok: és meg nem halgat títeket az Úr a' napon, mert királt kértetek magatoknak. * Nem akará pedig a' nep hallani a' Sámuel ſzavát, hanem mondának: Nem: hanem királyunk légyen, * és mí-is ollyak léſzűnk mint minden nemzetſégek: és ítél minket a' mí királyunk, és kimégyen előttünk, és harczollya éretünk

" Oſe. 13. c. 10. Act. 13. v. 21.

tűnk a' hadainkat. * Es meg-hallá 21
Sámuel a' népnek minden igéit, és
meg-beszéllé azokat az Úr fűleiben.
*Mőda pedig az Úr Sámuelnek: Hal- 22
gasd-meg szavokat, és rendelly királt
nékik. És mőda Sámuel az Israël fér-
fiainak: Mennyen ki-ki az ő várasába.

IX. RÉSZ.

ES vala egy Czis-nevű férfiu 1
Benjaminból, Abiel fia, ki A
Séor fia, ki Bekorat fia, ki
Afia fia, ki Jemini férfiu fia
vala, vastag erővel. * És vala annak 2
Saul-névű fia, választott és jeles: és
nem vala az Israël fiai-kőzzűl jobb
férfi annál. vállátul-fogva és azon fe-
lyűl meg-halladgya vala az egész
népet. * El-vesztenek vala pedig a' 3
Saul attyának Czisnek szamári: és
monda Czis a' fiának Saulnak: Vígy
veled eggyet a' szolgák-kőzzűl, és
fel-kelvén menny-el, és keresd-meg
a' szamárokat. Kik mikor által-
mentek vólna az Efraim hegyén, * és 4
Salisa-főldén, és nem tálálták vól-
na, által-menének Salim-főldén-is,
és nem valának: de a' Jémini főldén-
is, és nem találák. * Mikor pedig Suf- 5
főldére jutottak vólna, monda Saul
a' szolgának ki véle vala: Jere és
térjűnk-meg, ne-talám el-hatta az
atyám a' szamárokat, és érettűnk
szorgalmatos. * Ki monda néki: Ímé 6
Isten embere vagyon e' várasban, ne-
mes férfiu: mind, a' mit szóll, kétség-
nélkűl bé-tellyesedik. most azért
mennyűnk oda, ha talám meg-je-
lenti útúnkat, mellyért jőttűnk. * És 7
monda Saul a' szolgájának: Ímé el- B
megyűnk: mit vigyűnk az Isten em-
berének? a' kenyér el-fogyott a' ta-
risznyáinkból: és ajándékunk ninch,
hogy az Isten emberének adgyuk, se
semmi egyéb. * Felele ismég a' szolga 8
Saulnak, és monda: Ímé találtatott
kezemben egy ezűst státernek ne-
gyed része, adgyuk az Isten emberé-
nek, hogy jelentse-meg nékűnk a' mí
útúnkat. * (Régenten Israëlben így 9
szóll vala minden a' ki az Istenhez
mégyen vala tanáts-kérdeni: Jertek,
és mennyűnk a' Látóhoz. Mert a' ki
ma Profétának mondatik, régenten
Látónak hívattatott.) * És monda 10
Saul a' szolgajának: Igen jó a' be-
széded; Jere, mennyűnk-el. És el-
menének a' várasba, melyben az Is-
ten embere vala. * És mikor fel-men- 11

nének a' váras hágóján, találának víz
meríteni-menő leányokat, és mon-
dának nékik: Itt-e a' Láto? * Kik fe- 12
lelvén mondának nékik: Itt vagyon:
ímé előtted, siess hamar: mert ma jőtt
a' várasba, mivel áldozattya vagyon
ma a' népnek a' magas helyen. * Bé- 13
menvé a' várasba, mingyárt meg-ta-
lállyátok őtet minek-előtte fel-men-
nyen enni a' magas helyre. mert nem
észik a' nép míg ő el nem jő: mert ő
álgya-meg az áldozatot, és az-után
észnek a' kik hívatalosok. Most azért
mennyetek-fel, mert ma meg-talál-
lyátok őtet. * És fel-menének a' vá- 14
rasba. És midőn a' váras kőzepin jár- C
nának, meg-jelenék Sámuel eleikbe
jővén, hogy fel-méne a' magas hely-
re. * "Az Úr pedig meg-nyilatkoz- 15
tatta vala a' Sámuel fűlét egy nap-
pal az-előtt minek-előtte el-jőne
Saul, mondván: * Ezen órán, melly 16
most vagyon, hólnap egy férfiat kűl-
dők hozzád Benjamin főldéről, és
kend fejedelemé őtet az én népemen
Israëlen: és meg-szabadíttya az én
népemet a' Filistæusok kezéből: mi-
velhogy meg-tekintettem az én né-
pemet, mert fel-hatott hozzám az ő
kiáltások. * És mikor meg-tekintette 17
vólna Sámuel Sault, monda az Úr
néki: Ímé, a' férfiu, kit mondottam
vala néked, ez uralkodik az én népe-
men. * Saul pedig Sámuelhez járúla 18
a' kapu-kőzben, és monda: Jelents-
meg, kérlek, nékem, hol vagyon a'
Láto háza. * És felele Sámuel Saul- 19
nak, mondván: Én vagyok a' Láto.
menny-fel előttem a' magas helyre,
hogy velem egyetek ma, és el-bo-
chátlak téged reggel: és mindeneket,
mellyek a' szívedben vannak, meg-
jelentek néked. * És a' szamárokról, 20
mellyeket tegnap-előtt el-vesztettél,
ne légy szorgalmatos, mert meg-ta-
láltattak. Es kié lésznek Israëlnek
minden javai? nem-de nem tiéd-e,
és az atyádnak minden házaé? * Fe- 21
lelvén pedig Saul, monda: Nem-de
nem Jemini fia vagyok-e én, Israël-
nek leg-kissebb nemzetségéből, és a'
rokonságom leg-utólsobb a' Benja-
min nemzetségének minden chelé-
di-kőzőtt? hogy mondád tahát e' be-
szédet nékem? * Fel-vívén azért Sá- 22
muel Sault, és a' szolgáját, bé-vívé D
őket az ebédlő-házba, és helt ada né-
kik azok-főlőtt kik hívatalosok va-

" Act. 13. c. 21.

1. Reg. 9.

lának.

lának: mert majd harmincz férfiak
valának.*És mōda Sámuel a'ſzakách- 23
nak: Adſza a' réſzt, mellyet néked
adtam, és meg-parancholtam hogy
külön tennéd. *Fel-vévé azért a' ſza- 24
kách a' czímert, és Saul-eleibe tévé.
És monda Sámuel: Ímé a' mi meg-
maradott, tedd elődbe, és egyél: mert
ſzánt-ſzándékkal néked tartatott,
mikor a' népet híttam. És Saul Sámu-
ellel evék azon nap. *És alá-jövének 25
a' várasba a' magas helyről, és ſzólla
Saullal az erkélyben: és ágyat vettete
Saulnak az erkélyben, és aluvék. * 26
És mikor reggel fel-kőltek vólna, és
már meg-virradna, ſzóllíttá Sámuel
Sault az erkélyben, mondván: Kely-
fel, és el-bochátlak. És fel-kele Saul:
és ki-menének mind ketten, ő tudni-
illik, és Sámuel. *És mikor alá-men- 27
nének a' váras utólſo réſzén, Sámuel
monda Saulnak: Mongyad a' ſzolgá-
nak hogy mennyen előttünk, és hal-
ladgyon-el: te pedig ály-meg egy
keveſsé, hadd jelentſem-meg néked
az Úr igéjét.

X. RÉSZ.

Act. 13. c. 21. SÁmuel pedig egy ſzelencze 1
olajt vőn, és a' fejére önté, és A
meg-chókolá őtet, és monda:
Ímé, az Úr téged fejedelemmé
kēt az ő örökſégén; és a' népét ki-ſza-
badítod az ő ellenſégi kezeiből, kik
kőrűle vannak. És ez a' jeled hogy
téged az Iſtē fejedelemmé kent. *Mi- 2
kor el-mégy ma tőlem, két férfiat ta-
lálſz a' Rákel temetéſe-mellett a' Ben-
jamin határiban, Délre, és mondnak
néked: Meg-találtattak a' ſzamárok,
mellyeket kereſni mentél vala: és
el-hagyván az atyád a' ſzamárokat,
ſzorgalmatos érettetek, és azt mon-
gya: Medgyek a' fiam-felől? *És mi- 3
kor el-indúlſz oñét, és tovább mégy,
és jútſz a' Tábor cher-fájához, talál-
nak ott téged három férfiak Bételbe
fel-menvén az Iſtenhez, eggyik há-
rom gődölyét vívén, és a' máſik
három kaláchot, és más vívén egy
palaſzk bort. * És mikor téged kő- 4
ſzőntnek, két kenyeret adnak né-
ked, és vedd-el kezekből. * Az-után 5
az Iſtē halmára jútſz, a' hol a' Filiſtæ-
uſok iſtrážája vagyon: és mikor ott
bé-mégy a' várasba, elől-találod a'
magas helyről-jövő Proféták ſere-
gét, és előttők orgonát, és dobot, és
ſípot, és czitarát, és őket profétál-

6 ván. * Es reád rohan az Ur lelke, és
B profétálſz vélek, és más férfiúvá vál-
7 tozol.* Mikor azért mind rajtad tel-
lyeſednek ezek a' jelek, chelekedd-
meg valamiket talál a' kezed, mert
8 az Ur veled vagyon. * És menny-alá
előttem Galgalába (mert én alá-mé-
gyek hozzád) hogy eppen-égő és
békeſéges áldozatokat tégy: hét nap-
ig várakozzál, míg hozzád megyek,
és meg-mutatom néked mit chele-
9 kedgyél.* Azért mikor el-fordította
vólna vállát hogy el-menne Sámu-
eltől, az Iſten el-változtatá ſzívét, és
meg-lőnek mind e' jelek a' napon. *
10 És jutának a' meg-mōdott halomra,
és ímé a' proféták choportya eleibe-
jöve: és reája rohana az Úr Lelke, és
11 profétála kőzöttők. * Látván pedig
minnyájan a' kik iſmérték őtet teg-
nap 's tegnap-előtt, hogy a' profeták-
kal vólna és profétálna, mondának
egy-máſnak: Mi dolga tőrtént a' Czis
fiának? Saul-is a' proféták-kőzött-e?
12 *És felele eggyik a' máſiknak, mond-
C ván: 'S kichoda az attyok? az-okáért
példa-beſzéddé válék: "Saul-is a' pro- "*Inf. 19. d. 24.*
13 féták-kőzött-e? * Meg-ſzűnék pedig
profétálni, és el-méne a' magas hely-
14 re. * Monda pedig a' Saul attyának
báttya néki, és a' ſzolgajának: Hová
mentetek? Kik felelének: A' ſzamáro-
kat kereſni: mellyeket mikor nem tá-
láltuk vólna, Sámuelhez mentűnk.
15 *És monda néki az attyának báttya:
Jelents-meg nékem mit mondott né-
16 ked Sámuel.*És mōda Saul az attya-
báttyának: Meg-jelēté nékűnk hogy
meg-találtattak vólna a' ſzamárok.
Az orſzágról-valo beſzédet pedig
nem jelēté-meg néki, mellyet Sámu-
17 el néki ſzóllott vala.*És egybe-hívá
Sámuel a' népet az Úrhoz Masfába:
18 * és monda az Iſraël fiainak: Ezeket
mongya az Iſraël Ura Iſtene: Én
hoztam-ki Iſraëlt Egyiptusból, és
meg-ſzabadítottalak títeket az E-
gyiptziuſok kezéből, és minden ki-
rályok kezéből kik títeket nyomor-
19 gatnak vala.*Ti pedig ma meg-vetet-
tétek a' tí Iſtēteket, ki egyedűl ſza-
D badított-meg títeket minden nyava-
lyátokból, és nyomoruſágtokból: és *Sup. 8. d. 19.*
mondottátok: Semmi-képpen nem:
hanem királyt rēdelly nékűnk. Moſt
azért állyatok az Úr-eleibe nemzet-
20 ſégtek és chelédetek-ſzerént.*És elő-
állatá Sámuel Iſraëlnek mindē nem-

1. Reg. 10.

zetségit, és a' sors a' Benjamin nemzetségére eſék. *És elő-állatá a' Benjamin nemzetségét és annak rokonſágit, és eſék a' Métri rokonſágára, és juta a' Czis fiáig Saulig. Kereſék azért őtet, és nē találtaték. *És ezek-után tanátſot kérdének az Úrtól ha el-jőne-e oda. És felele az Úr: Ímé el-rejtezett ot-hon. * El-futamodának azért, és el-hozák őtet onnét: és meg-álla a' nép-kőzőtt, és magasb vala az egéſz népnél vállától-fogva és azon felyűl. *És monda Sámuel az egéſz népnek: Bizonyára láttyátok kit válaſztott az Úr, hogy ninch haſonlo hozzá az egéſz nép-kőzőtt. És kiálta az egéſz nép, és monda: Éllyen a' király. * Meg-mondá pedig Sámuel a' népnek az orſzág tőrvényét, és könyvbe írá, és az Úr-eleibe tévé: és el-ereſzté Sámuel az egéſz népet, mindent az ő házába. *De Saul-is házába méne Gábaába: és véle méne a' ſeregnek réſze, kiknek illette vala ſzívőket az Iſten. * A' Bélial fiai pedig mondának: Meg-ſzabadíthat-e ez minket? És meg-útálák őtet, és nem hozának néki ajándékokat: ő pedig tetteti vala mint-ha nem hallaná.

XI. RÉSZ.

ES lőn úgy-mint egy hólnap után, fel-méne az Ammonita Náas, és hadakozni kezde Jábes-Gálaád-ellen. És mondának minnyájan a' Jábeſi férfiak Náaſnak: Tégy ſzővetſéget velünk, és ſzolgálunk néked. * És felele nékik az Ammonita Náas: Igy ſzerzek ſzővetſéget veletek, hogy kivájjam mindeniteknek a' jobb ſzemét, és gyalázatoſsá tegyelek titeket egéſz Iſraëlben. * És mondának néki a' Jábes vénei: Engedgy nékünk hét napot, hadd kűlgyünk követeket Iſraëlnek minden határira: és ha nem léſzen a' ki meg-óltalmazzon minket, ki-megyünk hozzád. * El-jővének azért a' követek Saul Gábaájába: és meg-beſzéllék ez igéket, a' nép halláſára: és fel-emelé az egéſz nép ſzavát, és síra. * És ímé Saul jő vala, őkrőket követvén a' mezőről, és monda: Mi lőlte a' népet hogy ſír? és meg-beſzéllék néki a' Jábeſi férfiak igéit. * És az Úr Lelke Saulra rohana, mikor hallotta vólna ez igéket, és igen fel-gerjede haragja. * És ragadván mind a' két őkrőt, darabokra vagdalá, és el-kűldé Iſraëlnek minden határira követek-által, mondván: Valaki ki nem jő, 's nem követi Sault és Sámuelt, igy chelekeſznek az ő ökreinek. Az Úr félelme azért a' népre ſzálla, és ki-menének mint egy férfiu. * És meg-ſzámlálá őket Bézekben: és valának az Iſraël fiai három-ſzáz ezeren. a' Juda férfiai pedig harmincz ezeren. *És mondának a' követeknek, kik jőttek vala: Igy ſzóllyatok a' férfiaknak, kik Jábes-Gálaádban vannak: Hólnap léſzen ſzabaduláſtok, mikor a' nap meg-melegedik. El-menének azért a' követek, és hírré tévék a' Jábeſi férfiaknak: kik őrűlének. *És mődának: Réggel ki-megyünk hozzátok; és mind azt chelekedgyétek velünk a' mi néktek tetſzik. * És lőn, mikor a' más nap el-jőtt vólna, Saul a' népet három réſzre rendelé: és bé-méne a' tábor közepibe a' reggeli vígyázáſkor, és meg-veré Ammont míg a' nap meg-melegednék: a' többi pedig el-ſzélledének, úgy hogy nem hagyattatnának közzűlők ketten egyűtt. *És monda a' nép Sámuelnek: "Kichoda az a' ki azt mondotta: Saul uralkodik-e rajtunk? Adgyátok-elő a' férfiakat, és meg-őllyük őket. *És monda Saul: Senki meg nem őlettetik e' napon, mert ma tőtt az Úr ſzabadúláſt Iſraëlben. * Monda pedig Sámuel a' népnek: Jértek-el, és mennyünk Galgalába, és újítſuk-meg ott az orſzágot. * És el-méne az egéſz nép Galgalába, és ott királlyá tévék Sault az Úr-előtt Galgalában, és ott békeſséges áldozatokat tőnek az Úr-előtt. És igen őrvendeze ott Saul és Iſraëlnek minden férfiai.

XII. RÉSZ.

MOnda pedig Sámuel az egéſz Iſraëlnek: Ímé meghalgattam a' tí ſzótokat, mind azok-ſzerént a' miket ſzóllottatok nékem, és királyt rendeltem néktek. * És moſt király jár előttetek: én pedig meg-vénhedtem, és meg-őſzűltem: az én fiaim pedig veletek vannak: azért, előttetek forgódván ifiuſágomtól-fogva e' mái napig, ímé jelen vagyok. * "Szóllyatok felőlem az Úr-előtt, és az ő Kriſtuſa-előtt, ha valakinek ökrét el-vettem, vagy ſzamárát: ha valaki-ellen patvarkodtam, ha vala-

"Sup. 19. d. 27.

"Eccli. 46. d. 22.

kit meg-nyomorítottam, ha valaki
kezéből ajándékot vettem: és meg-
vetem azt ma, és viszsza-adom nék-
tek. * És mondának: Mi-ellenűnk 4
nem patvarkodtál, sem meg nē nyo-
morítottál, se semmit el nem vettél
valaki kezéből. *És monda nékik: Ta- 5
núm az Úr ellenetek, és tanúm az ő
Kristusa e' napon, hogy nem találta-
tok semit kezemben. És mondának:
Tanúd. *És monda Sámuel a' népnek: 6
Az Úr, a' ki Moysest és Aaront alkot-
ta, és ki-hozta az atyáinkat Egyip-
tus földéből. * Most azért állyatok- 7
elő, hogy törvénnyel vetekedgyem B
ellenetek az Úr-előtt, az Úrnak min-
den irgalmasságiról, mellyeket che-
lekedett veletek, és az atyáitokkal:
"Gen. 46. a. 5. *"mi módon ment-bé Jákob Egyip- 8
tusba, és kiáltottak az atyáitok az
Úrhoz: és el-küldé az Úr Moysest
és Aaront, és ki-hozá az atyáitokat
Egyiptusból: és helyhezteté őket e'
helyre. * Kik el-feletkezének az ő 9
"Iudic. 4. a. 1. Urokról Istenekről, "és adá őket Si-
sarának a' Hásor hadnagyának ke-
zébe, és a' Filistæusok kezébe, és a'
Moábi király kezébe, és hadakozá-
nak ellenek. * Az-után pedig kiáltá- 10
nak az Úrhoz, és mondának: Vétkez-
tűnk, mert el-hattuk az Urat, és Báa-
limnak 's Astarotnak szolgáltunk:
most azért ments-meg minket ellen-
ségink kezéből, és néked szolgálunk.
"Iudic. 6. c. 14. *"És el-küldé az Úr Jerobáalt, és Bá- 11
dant, és Jeftét, és Sámuelt, és meg-
mēte títeket ellenségtek kezéből kő-
rős-kőrűl, és bátorságoson laktatok.
*Látván pedig hogy az Ammon fiai- 12
nak királya Náas jőtt vólna ellene- C
"Sup. 8. d. 19. & 10. c. 19. tek, mōdátok nékem: "Semmi-kép-
pen nem, hanem király uralkodgyék
rajtunk: holott a' tí Uratok Istentek
uralkodnék rajtatok. *Most azért je- 13
len vagyon királyotok a' kit válasz-
tottatok és kértetek: ímé királyt
adott az Úr néktek. * Ha félitek az 14
Urat, és szolgáltok néki, és az ő sza-
vát halgattyátok, és nem búsíttyá-
tok az Ur száját: meg-maradtok tí-is,
és a' király-is a' ki rajtatok uralkodik,
kővetvén a' tí Uratokat Istenteket. * 15
ha pedig nem halgattyátok az Úr sza-
vát, hanem meg-búsíttyátok beszé-
dit; rajtatok lészen az Úr keze, és az
atyáitokon. * De most-is állyatok, és 16
lássátok e' nagy dolgot, mellyet che-
lekedendő az Ur a' tí színetek-előtt.

17 *Nem-de nem búza aratás vagyon-e
ma? Segétségűl hívom az Úrat, és
meny-dőrgéseket ád és essőket: és
meg-tudgyátok, és meg-láttyátok,
hogy nagy gonoszt chelekedtetek
magatoknak az Úr színe-előtt, ki-
18 rált kérvén magatokra. *És kiálta Sá-
D muel az Úrhoz, és meny-dőrgéseket
19 és essőket ada az Úr a' napon. *Es igē
meg-félemlék az egész nép az Úrtól
és Sámueltől; és monda az egész nép
Sámuelnek: Imádkozzál a' szolga-
idért a' te Uradnak Istenednek, hogy
meg ne hallyunk. mert minden bű-
nűnket többítettűk e' gonoszszal,
hogy királyt kérnénk magunknak.
20 *Monda pedig Sámuel a' népnek: Ne
féllyetek, tí chelekedtétek mind e'
gonoszt: mindazáltal el ne távozza-
tok az Úr háta-megűl, hanem szol-
gállyatok az Úrnak tellyes szívetek-
21 kel. * És ne hajollyatok a' hiuságok-
után, mellyek nem fognak használni
néktek, sem meg nem szabadítnak tí-
22 teket, mert heába-valók. *És el nem
hadgya az Úr az ő népét az ő nagy ne-
veért: mert meg-eskűtt az Úr, hogy
23 maga népévé tészen títeket. * Távúl
légyen pedig tőlem e' vétek az Úr-el-
len, hogy meg szűnnyem imádkozni
érettetek, és jo 's igaz útra tanítlak tí-
24 teket. * Az-okáért féllyétek az Urat,
és szolgállyatok néki igasságban, és
tellyes szívetekből. mert nagy dolgo-
kat láttatok, mellyeket kőzőttetek
25 chelekedett. *Hogy-ha meg-marad-
tok a' gonosságban: tí-is, a' királyo-
tok-is egyetemben el-vesztek.

XIII. RÉSZ.

1 EGy esztendős fiu vala Saul mi-
A kor országlani kezdett vólna,
két esztendeig uralkodott pe-
2 dig Israëlen. * És választa Saul
magának három ezeret Israëlből, és
valának Saullal két ezeren Makmás-
ban, és a' Bétel hegyén: ezeren pedig
Jonatással a' Benjamin Gábaajábā. a'
több népet pedig el-bocháta kit-kit
3 az ő hajlékába. *És meg-veré Jonatás
a' Filistæusok istrázáját, melly Gába-
ában vala. Mellyet mikor hallottak
vólna a' Filistæusok, Saul trombitát
fúva az egész földőn, mondván: Hal-
4 lyák a' Židók. *És az egész Israël hallá
az illyen hírt: Meg-verte Saul a' Filis-
tæusok istrážáját: és fel-emelkedett
Israël a' Filistæusok-ellen. Kiálta
azért a' nép Saul-után Galgalában.

1. Reg. 12. 13.

* És a' Filiſtæuſok egybe-gyűlének harczolni Iſraël-ellẽ, harmincz-ezer ſzekér, és hat-ezer lovag, és a' tőbb kőſség, mint az igẽ ſok fővény melly a' tenger partyán vagyon. És fel-menvén tábort járának Makmásba Betavennél Nap-keletre. *Mellyet mikor láttanak vólna az Iſraël férfiai, hogy nehezen vólna dolgok (mert győtrelemben vala a' nép) barlangokba bújának, és a' rejtekekbe, a' kő-ſziklákba-is, és a' vermekbe, 's a' kútakba. * A' Żidók pedig által-menének a' Jordánon, Gad és Gálaád-főldére. És mikor még Saul Galgalában vólna, az egéſz nép meg-réműle, a' ki őtet kőveti vala. *És hét nap várakozék a' Sámuel tetſzéſe-ſzerént: és el nẽ jőve Sámuel Galgalába, és el-oſzla a' nép tőle. * Monda azért Saul: Hozzatok nékem éppen-égő és békeſéges áldozatot. És éppen-égő áldozatot tőn. *És mikor el-végezte vólna bé-mutatván az éppen-égő áldozatot, ímé Sámuel jő vala: és Saul ki-méne eleibe, hogy kőſzőntené őtet. *És ſzólla néki Sámuel: Mit miveltél? Felele Saul: Mivel látám hogy a' nép él-oſzlana tőlem, és te nem jőttél vala a' hagyott napok-ſzerént, a' Filiſtæuſok pedig egybe-gyűltek vala Makmásba, * mondék: Majd alá-jőnek a' Filiſtæuſok Galgalába reám, és az Úr orczáját meg nem engeſzteltem. A' ſzűkſégtől kénſzerittetvén, éppen-égő áldozatot mutaték-bé. *Es monda Sámuel Saulnak: Bolondúl chelekedtél, és meg nem őrizted a' te Urad Iſtened parancholatit, mellyeket parancholt néked. Mellyet ha nem chelekedtél vólna, ímé moſt állandóvá tette vólna az Úr országodat Iſraëlen őrőkké; *de ſemmi-képpen az országod tőbbé fel nem áll. Keresett magának az Úr ſzíve-ſzerént-valo férfiat: és meg-parancholta néki az Úr hogy hadnagy leſſe az ő népén, azért hogy meg nem tartottad a' miket parancholt az Úr. * Fel-kele pedig Sámuel, és fel-méne Galgalisból Benjamin Gábaajába. És a' tőbb népek fel-menének Saul-után a' nép-eleibe, kik a' Galgalából Gábaába jővők-ellen hadakoznak vala, a' Benjámin halmán. És meg-ſzámlálá Saul a' népet, melly vélek találtaték, majd hatſzaz férfiat. *És Saul és a' fia Jónatás, és a' nép a' ki vélek találtatott vala,

Act. 13. d. 22.

Benjamin Gábaajában vala: a' Filiſtæuſok pedig meg-ſzállottak vala Makmásban. * És ki-méne prædálni három choport a' Filiſtæuſok táborából. Eggyik choport Efra úta-felé Sual-főldére mégyen vala. * a' máſik pedig mégyen vala Bet-horon úttyán. a' harmadik pedig a' határ útára tért vala, melly Seboim vőlgye mellett a' puſzta-felé vagyon. * Kováts pedig nem találtatik vala Iſraëlnek egéſz Főldén. mert meg-tíltották vala a' Filiſtæuſok, hogy ſemmiképpen ne chinálnának a' Żidók kardot vagy dárdát. * Alá-mégyen vala azért az egéſz Iſraël a' Filiſtæuſokhoz, hogy meg-élesítené ki-ki az ő ſzántó-vaſát, és kapáját, és fejſzéjét, és áſóját. * Meg-tompúlt vala azért éle a' ſzánto-vaſaknak, és kapáknak, és három-ágúknak, és fejſzéknek, mind az őſztőnnek hegyesítéſéig. * És mikor el-jőtt vólna a' harcz napja, nem találtatott kard és dárda az egéſz nép kezében, a' ki Saullal és Jónatáſſal vala, Saultól és a' fiától Jonatáſtól meg-válva. * Kijőve pedig a' Filiſtæuſok iſtrážája, hogy-által menne Makmásba.

XIV. Rész.

ÉS történék némely nap, hogy mondaná a' Saul fia Jónatás a' fegyver-hordozó ifiának: Jere, és mennyünk-által a' Filiſtæuſok iſtrážájához, melly ama' helyen túl vagyon. Az attyának pedig ezt meg nem jelenté. * Saul pedig múlat vala Gábaa ſzélső réſzén, a' pomagránát-fa-alatt, melly Magromban vala: és nép vala véle kőzel hat-ſzáz emberig. * És Akias, Akitobnak az Ikabod attyafiának "a' Finees fiának fia, ki Hélitől az Úr papjától ſzármazott vala Silóban, éfodot viſel vala. De a' nép ſem tudgya vala hová ment vólna Jónatás. * Valának pedig a' hágók-kőzőtt, mellyekẽ által igyekezik vala menni Jonatás a' Filiſtæuſok iſtrážájához, hegyes kő-ſziklák mind két-felől, és fogak módgyára-valo meredek kő-ſzálak minden-felől: eggyiknek neve Bóſes, és a' máſiknak neve Sene: * eggyik kő-ſzál Éſzakra tetſzik-ki Makmás-ellenébẽ, és a' máſik Délre Gábaa-ellenében. *Mõda pedig Jónatás a' fegyver-hordozó ifiának: Jere, meńyünk-által e' kőrnyűl-metéletlenek iſtrážájához,

"1. Maccab. 4. d. 30.

"Sup. 4. d. 21.

ha talám velünk léſzen az Úr: mert nẽ nehéz az Úrnak vagy ſok vagy kevés-által meg-ſzabadítani. *És mõda néki a' fegyver-hordozója: Miveld-meg mind a' mik' lelkednek tetſzenek: menny a' hová kívánkozol, és veled léſzek valahol akarod. *És mõda Jonatás: Ímé mi által-megyünk e' férfiakhoz. És mikor meg-mutattyuk magunkat nékik, *ha így ſzólnak nékünk; Maradgyatok-meg míg hozzátok meñyünk: állyúk helyünkõn, és fel ne meñyünk hozzájok. *Ha pedig mõgyák; Jertek-fel hozzánk: mẽnyünk-fel, mert kezeinkbe adta õket az Úr: ez léſzẽ jelünk. * Meg-mutaták azért magokat mind-ketten a' Filiſtæuſok iſtrážájának; és mondának a' Filiſtæuſok: Ímé a' Zidók ki-jõnek a' barlangokból mellyekbẽ el-rejtezve valának. *És ſzóllának a' férfiak az iſtrážáról Jonatáſnak, és a' fegyver-hordozójának, és mondának: Jertek-fel hozzánk, és meg-mutattyuk a' dolgot néktek. És monda Jónatás a' fegyver-hardozójának: Mennyünk-fel, kõveſs engem: "mert Iſraël kezeibe adta õket az Úr. * Fel-méne pedig Jónatás kézzel 's lábbal máſzván, és a' fegyver-hordozója utánna. Némellyek azért Jónatás-elõtt húllanak vala, némellyeket pedig a' fegyver-hordozója õl vala meg kõvetvén õtet. * És lõn az elſõ chapás, mellyel meg-õle Jónatás és a' fegyver-hordozója, ugy-mint húſz férfiat, egy hóld-földnek felén, mellyet egy bokor õkör egy nap ſzokott meg-ſzántani. * És choda lõn a' táborbã, a' mezõkõn: de mind az õ iſtrážájok népe-is, kik prædálni mẽtek vala, el-rémüle, és a' föld meg-háborodék: és mint egy choda tõrténék Iſtentõl. * És tekintének a' Saul õr-állói, kik Ben-jamin Gábaajában valának, és ímé az el-húllott és ide 's tova ſzalado ſokaſág. *És mõda Saul a' népnek, ki véle vala: Kereſsétek-fel, és láſsátok ki ment-el kõzzülünk. És mikor fel-kereſték vólna, találtaték Jónatás és a' fegyver-hordozója jelen nem lenni. *Es monda Saul Akiáſnak: Hozd-elõ az Iſten ſzekrényét. (mert ott vala az Iſtẽ ſzekrénye az nap az Iſraël fiaival.) *És midõn ſzóllana Saul a' papnak, nagy zendülés támada a' Filiſtæuſok táborában: és laſſan-laſſan nevekedik vala, és nyilvábbã zeng vala. És monda Saul a' papnak: Vond-bé a' kezedet. * Egybe-ſivalkodék azért Saul és az egéſz nép a' ki véle vala, és a' viadal helyéig menének: és ímé, kinek-kinek az õ felebaráttya-ellen fordúlt vala kargya, és igen nagy vér-ontás lõn. * De a' Zidók-is, kik a' Filiſtæuſokkal vóltak tégnap 's tegnap-elõtt, és fel-mentek vala vélek a' táborba, meg-térének hogy Iſraëllel leñének, kik Saullal és Jonatáſsal valának. * Minnyájan az Iſraëlíták-is, kik el-rejteztek vala az Efraim hegyén, halván hogy el-futottak a' Filiſtæuſok, az õvéjekhez társalkodának a' harczon. És valának Saullal, úgy mint tíz-ezer férfiak. * És meg-ſzabadítá az Úr a' napon Iſraëlt. a' harcz pedig tarta-mind Betavenig. *És az Iſraël férfiai egy-máshoz társalkodának a' napon: Saul pedig eſkũvéſſel kõtelezé a' népet, mondván: Átkozott ember, a' ki kenyeret éſzik eſtvéig, míg boſzſzút nem állok ellenſégimẽ. Es nem évék az egéſz nép kenyeret: *és a' földnek egéſz kõſsége egy berekbe juta-, melyben méz vala a' föld ſzínén. * A' berekbe méne azért a' nép, és látá a' folyó mézet, és ſenki kezét ſzájához nem vivé. mert fél vala a' nép az eſkũvéſtõl. *Jónatás pedig nẽ hallotta vala mikor az attya eskũvéſſel kõtelezte a' népet: és ki-nyújtá a' veſzſzõ végét, melly kezében vala, és a' lépes mézbe mártá: és kezét ſzájához vivé, és meg-világoſodának a' ſzemei. * És felelvén egy a' nép-kõzzül, monda: Eskũvéſſel kõtelezte az atyád a' népet, mondván: Átkozott az ember a' ki kenyeret éſzik ma (el-fogyatkozott vala pedig a' nép.) * És monda Jónatás: Meg-háborította az atyám a' földet: láttátok magatok hogy ſzemeim meg-világoſodtak, hogyím kóſtolék egy keveſet e' mézben: *menyivel inkább ha õtt vólna a' nép az ellenſége prædájából, mellyet talált? nem nagyobb chapás lõtt vólna-e a' Filiſtæuſokon? * Meg-verék azért a' napon a' Filiſtæuſokat Makmáſtúl-fogva Ajalonig. Igen el-fárada pedig a' nép: * és prædára fordúlván, el-vive a' juhokat, és õkrõket, és borjúkat, és meg-õlék a' földõn: és a' nép vérrel evék. * Hírré tévék pedig Saulnak, meg-mondván hogy a' nép vétkezett vólna az Úrnak, vérrel évén. Ki monda: Vétkeztetek: hen-

"1. Machab. 4. d. 30.

1. Reg. 14.

geríttſetek hozzám mingyárt egy nagy kővet.*És monda Saul:Szélledgyetek-el a' kőſség-kőzőtt, és mongyátok-meg nékik, hogy hozza ide hozzám ki-ki az ő ökrét és koſát, és őllyétek-meg ezen,és egyetek, és nẽ vétkeztek az Úrnak véreſt évén. Elhozá azért az egéſz nép ki-ki az ökrét az ő kezével mind ejjelig, és megőlék ott. * Saul pedig óltárt épite az Úrnak; és akkor kezde előſzőr óltárt épiteni az Úrnak. *És mõda Saul:Üſſünk a' Filiſtæuſokra éjjel, és veſzeſsük-el őket a'míg reggel meg-virrad, ne hadgyunk-meg kőzzűlők egy férfiat-is.És monda a'nép:Mind azt chelekedd a' mi ſzemeidnek jónak láttatik. És mõda a' pap:Járúllyunk ide az Iſtenhez. *És tanátſot kérde Saul az Úrtól:Meg-űzzem-e a'Filiſtæuſokat? Iſraël kezébe adod-e őket? És nẽ felele-meg néki azon a'napon. *És mõda Saul: Állaſsátok ide a' népnek mindẽ ſzegletit:és tudgyátok-meg,és láſsátok,ki-által tőrtént ma e' vétek. * Él az Úr az Iſraëlnek ſzabadítója, hogy ha Jónatás fiam-által lőtt,megmáſolás-nélkűl meg-hal. Melly-ellẽ ſenki nem ſzólla az egéſz nép-kőzzűl. *És monda az egéſz Iſraëlnek:Vállyatok tí egy-felé,és én Jónatás fiammal más-felől léſzek.És felele a'nép Saulnak: A' mi ſzemeidnek jónak láttatik,chelekedd-meg.*És monda Saul az Iſraël Urának Iſtenének:Iſraël Ura Iſtene adgy jelt: mi oka hogy ma nem feleltél-meg a' te ſzolgádnak? Ha énbennem, vagy Jonatás fiamban vagyon e'vétek,adgy jelt:vagy ha e'hamiſság a'te népedben vagyon, adgy ſzentſéget. És találtaték Jónatás és Saul,a' nép pedig ki-menekedék.*És monda Saul: Veſsetek ſorſot én-kőzőttem és Jónatás fiam-kőzőtt.És Jonatáſra eſék.*Monda pedig Saul Jonatáſnak:Jelents-meg nékem mit miveltél.És meg-jelenté néki Jónatás,es monda: A' veſzſző hegyén melly kezembẽ vala,egy kevés mézet kóſtolván kóſtoltam-meg,és ímé meg-halok.*És mõda Saul:Ezeket chelekedgye nékẽ az Iſten,és ezeket mivellye, hogy halállal hálſz-meg Jónatás. *És monda a'nép Saulnak: Meg-hal-é tahát Jónatás, a' ki e'nagy ſzabadúláſt chelekedte Iſraëlben? méltatlã dolog ez: él az Úr,ha el-eſik egy haj-ſzál az ő fejéről a' főldre, mert az Iſtennel munkálkodott ma. Meg-ſzabadítá azért a' nép Jónatáſt, hogy meg ne halna.*És meg-tére Saul,és nem űzé a' Filiſtæuſokat: a' Filiſtæuſok pedig az ő helyekre menének. * És Saul meg-erőſsítvén orſzágát Iſraëlen, hadakozik vala kőrős-kőrűl minden ellenſégi-ellen, a' Móab, és az Ammon fiai,és az Edom, és a' Sóba királyi,és a' Filiſtæuſok-ellen: és valahová fordúlt vala, győzedelmes vala. *És hadat gyűjtvén,meg-veré Amaleket, és meg-ſzabadítá Iſraëlt az ő puſztítói kezéből. * Valának pedig Saulnak fiai,Jónatás és Jeſsui,és Melkiſua: és az ő két leányinak nevek,az első-ſzűlőtnek neve Mérob, és a' kiſsebbiknek neve Mikol. *És a'Saul feleſége neve, Akinoam az Akimaás leánya: és az ő vitézinek fejedelme neve Abner,a'Ner fia,ki a'Saul attyával egy vala.*Czis pedig a'Saul attya vala, és Ner az Abner attya,az Abiel fia.*Saulnak pedig hatalmas hadakozáſa vala a' Filiſtæuſok-ellen minden napjaiban. Mert valamelly erős és a' harczra alkolmatos férfiat lát vala Saul,magához véſzi vala.

XV. RÉSZ.

ÉS monda Sámuel Saulnak.Engem küldőtt az Úr, hogy királlyá kennélek téged az ő népén Iſraëlen:moſt azért hallyad az Úr ſzavát. * Ezeket mongya a' Seregek Ura: Meg-ſzámláltam valamiket chelekedett Amalek Iſraëlnek,"mi-módon állott-ellene az útban mikor fel-jőne Egyiptusból. *Moſt azért menny-el, és verd-meg Amaleket,és rontſd-el mindenét: ne kedvezz néki,és meg ne kívánny valamit az ő marháibã: hanem őld-meg a' ferfiútól-fogva az aſzſzony'állatig, és a' gyermeket 's a' chőchőmőt, az ökrőt és juhot, a' tevét 's a' ſzamárt. *Paranchola azért Saul a' népnek, és meg-ſzámlálá őket mint a' bárányokat: két-ſzáz ezer gyalogot, és tízezer férfiat Judából.*És mikor Saul az Amalek váraſáig mẽt vólna, leſeket vete a'pataknál.*És mõda Saul a'Czinæuſnak:Mennyetek-el,távozzatokel,és meñyetek-alá Amalektől:hogy valamint egybe ne keverjelek véle. mert te irgalmaſságot chelekedtél Iſraëlnek minden fiaival,midőn feljőnének Egyiptusból. És el-távozék a'Czinæus Amalek-kőzzűl.*És meg-

"Exod. 17. c. 8.

veré Saul Amaleket Hevilától-fogva, a'mig Súr-ra jutnál, melly Egyiptus-ellenében vagyon. * És elevenen 8
fogá Agágot az Amalek királyát: az egéſz kőſéget pedig meg-ölé fegyvér élivel. * És kedveze Saul, és a'nép 9
Agágnak, és a'leg-jobb juh-nyájaknak, és a'chordáknak, és a'ruháknak, és a' koſoknak, és mindeneknek mellyek ſzépek valának, és nem akarák el-veſzteni azokat: valami pedig alávalo és meg-vető vólt, azt el-ronták.
* Lőn pedig az Úr ſzava Sámuelhez, 10
mondván: * Bánom hogy Sault királlyá rendeltem, mert el-hagyott engem, és az igéimet chelekedettel bé 11
nem tellyeſitette. És meg-ſzomorodék Sámuel, és kiálta az Urhoz egéſz C
éjjel. * És mikor éjjel fel-kőlt vólna 12
Sámuel, hogy Saulhoz menne reggel, hírré tévék Sámuelnek, hogy Saul Karmélusba jőtt vólna, és győzedelemre-valo bóltozatot emelt vólna magának, és meg-térvén által-ment vólna, és alá-ment vólna Galgalába.
Sámuel azért Saulhoz jőve, és Saul éppen-égő áldozatot mutat vala az Urnak a' prédák javából, mellyeket hozott vala Amalektől. * És mikor el- 13
jutott vólna Sámuel Saulhoz, monda néki Saul: Áldott vagy te az Úrtól, 14
bé-tellyesítettem az Ur igéjét. * És D
monda Sámuel: 'S michoda nyájak és chordák bőgéſe ez, melly füleimben zeng, mellyet én hallok? * És monda 15
Saul: Amalektől hozták azokat: mert kedveze a' nép a' jobb juhoknak és chordáknak, hogy azokat a'te Uradnak Iſtenednek áldoznák, a' többit pedig meg-öltük. * Monda pedig Sá- 16
muel Saulnak: Engedd-meg nékem, és meg-jelentem néked a'miket ſzóllott az Úr nékem éjjel. És móda néki: Szólly. * És monda Sámuel: Nem-de 17
midőn kichin vólnál ſzemeid-előtt, nem lőttél-e Fővé az Iſraël nemzetſégibé? és királlyá kent téged az Úr Iſraëlen, * és útra küldött téged az Úr, 18
és mondott: Menny-el, és öld-meg a' vétkes Amaleket, és hadakozzál ellenek mind el-veſztéſekig. * Miért nem 19
halgattad-meg tahát az Ur ſzavát: hanem a' prédára fordúltál, és gonoſzt chelekedtél az Úr ſzemei-előtt? * És 20
móda Saul Sámuelnek: Sőt meg-hal- E
gattam az Úr ſzavát, és az útó jártam 35
mellyen el-küldött engem az Úr, és el-hoztam Agágot az Amalek kirá-
21 lyát, és Amaleket meg-öltem. * A' nép pedig a' prédából juhokat és ökröket hozott, azoknak a' javát mellyek meg-ölettenek, hogy azt az ő Urának Iſtenének áldozza Galgaliſban. * És monda Sámuel: "Vallyon, az 22 "Eccle. 4. d. 17.
Úr éppen-égő és békeſéges áldozatokat akar-e, és nem azt-e inkább Oſe. 6. b. 6.
hogy engedgyenek az Úr ſzavának? Mert Jobb az engedelmeſség, hogy- Mat. 9. b. 13. &
ſem az áldozatok: és jobb ſzót-fogadni, hogy-ſem a'koſok kövérit bé- 12. a. 7.
mutatni. * mert ellene-tuſakodni, ollyan mint a' varáżlás vétke: és nem akarni engedni, mint a' bálványozás bűne.
Azért, mivelhogy meg-vetetted az Úr beſzédet, meg-vetett téged az Úr 24
hogy ne légy király. * És monda Saul Sámuelnek: Vétkeztem, mert általhágtam az Úr beſzédét, és a' te igéidet, félvén a'néptől, és engedvén az ő 25
ſzavoknak. * De moſtā viſellyed, kérlek, bűnömet, és térj-viſzſza velem, F
hogy imádgyam az Urat. * És monda 26
Sámuel Saulnak: Nem térek-viſzſza veled, mert meg-vetetted az Úr beſzédét, és meg-vetett téged az Úr
hogy ne légy király Iſraëlen. * És el- 27
fordúla Sámuel hogy el-menne: ama' pedig meg-fogá a' paláſtya ſzélét, melly meg-is ſzakada. * És móda néki 28
Sámuel: "El-ſzakaſztotta ma az Úr "Inf. 28. c. 17.
Iſraël országát tőled, és adta azt a' te
felebarátodnak jobnak náladnál. * A' 29
Győzedelmes pedig Iſraëlben nem kedvez, és a' bánattal meg nem hajol, mert nem ember hogy meg-bánnya.
* Ama' pedig monda: Vétkeztem: de 30
moſt bőchűlly-meg engem a'népem G
vénei-előtt, és Iſraël-előtt, és térj-viſzſza velem, hogy imádgyam a' te
Uradat Iſtenedet. * Meg-térvén azért 31
Sámuel, követé Sault: és imádá Saul az Urat. * És móda Sámuel: Hozzátok 32
hozzám Agágot az Amalek királyát. És eleibe-viteték az igen-kövér, és reſzkető Agag. És móda Ágag: Igy válaſzt-e el a'keſerű halál? * És móda Sá- 33
muel: A'mint magzatok-nélkül hatta a' kardod az aſzſzonyokat, úgy magzatok-nélkül léſzen az aſzſzonyok-között az anyád. És darabokra vagdalá őtet Sámuel az Úr-előtt Galgaliſban. * El-méne pedig Sámuel Ramatába: Saul pedig fel-méne a' házába
Gábaába. * És nem látá többé Sámuel 35
Sault halála napjáig: mindazáltal ſirattya vala Sámuel Sault, mivelhogy

bánnya

bánnya vala az Úr hogy királlyá rendelte vólna őtet Iſraëlen.

XVI. RÉSZ.

ES monda az Úr Sámuelnek: Meddig ſiratod Sault, holott én meg-vetettem őtet hogy ne uralkodgyék Iſraëlen? Tőlts-meg a' ſzarúdat ólajjal, és jőjelő, hogy téged a' Bethlehemi Iſaihoz kűlgyelek: mert az ő fiai-kőzzűl rendeltem nékem királyt. * És monda Sámuel: Hogy mennyek? mert meg-hallya Saul, és meg-ől engem. És monda az Úr: A' chordából végy egy borjút kezedhez, és mongyad: Áldozni jőttem az Úrnak. * És híjad Iſait az áldozatra, és én meg-mutatom néked mit chelekedgyél, és kend-meg valamellyikét mutatom néked. * Chelekedék azért Sámuel, a' mint ſzóllott vala neki az Úr. És elméne Bethlehembe, és eleibe-jővén, chodálkozának a'váras vénei, és mődának: Békeſégeſ-e a' te bé-jőveleled? * És monda: Békeſéges: áldozni jőttem az Úrnak; ſzentellyétek-meg magatokat, és jőjetek-el velem hogy áldozzam. Meg-ſzentelé azért Iſait, és a' fiait, és el-hívá őket az áldozatra. * És mikor bé-mentek vólna, látá Eliabot, és monda: Vallyon az Úr-előtt vagyon-e az ő Kriſtuſa? * És monda az Úr Sámuelnek: Ne nézd ábrazattyát, ſe a' termete magaſságát: mert meg-vetettem őtet, és nē az ember látáſa-ſzerént itélek én: mert az ember azokat nézi a' mellyek látſzanak, "az Úr pedig a' ſzívet nézi. * És ſzóllíttá Iſai Abinadabot, és Sámuel-eleibe hozá őtet. Ki monda: Ezt ſem válaſztotta az Úr. * Előhozá pedig Iſai Sammát, kiről monda: Ezt ſem válaſztotta az Úr. * Előhozá azért Iſai az ő hét fiait Sámuel-eleibe: és monda Sámuel Iſainak: Nem válaſztott az Úr ezek-kőzzűl. * És monda Sámuel Iſainak: Mind ezek-é már a' fiaid? Ki felele: Hátra vagyon még a' kiſſebbik, és juhokat legeltet. És monda Sámuel Iſainak: Kűlgy-el, és hozd-elő őtet: mert eléb le nem telepedűnk míg az ide nem jő. * El-kűlde azért, és elő-hozá őtet. Piros vala pedig, és ſzép tekíntetű, és ékes orczáju. és monda az Úr: Kellyfel, kend-meg őtet, mert ez az. * Vévé azért Sámuel az olajos ſzarvat, és meg-kené őtet a' báttyai-kőzőtt:

"és az Úr Lelke a' naptól-fogva Dávidra ſzálla, és az-után-is: és fel-kelvén Sámuel el-méne Ramatába. * Az Úr Lelke pedig el-távozék Saultól, és győtri vala őtet a' gonoſz lélek, az Urtól. * És mondának Saulnak a' ſzolgai: Ímé az Iſten gonoſz lelke győtőr téged. * Parancholly ő urunk, és a' ſzolgaid, kik előtted vannak, kereſnek embert a' ki a' czitarán tudgyon pengetni, hogy mikor megragad téged az Úr gonoſz lelke, pengeſſen kezével, és kűnnyebben ſzenvedgyed. * És monda Saul a' ſzolgainak: Szerezzetek tehát nékem valakit a' ki jól pengeſſen, és hozzátok hozzám. * És felelvén egy a' ſzolgák-kőzzűl, monda: Ímé láttam a' Bethlehemi Iſai fiát a' ki túd pengetni, és igen vaſtag erővel, és hadakozo férfiu, és okos beſzédű, és ſzép férfiu: és az Úr vagyon véle. * Kőveteket kűlde azért Saul Iſaihoz, mondván: Kűld hozzám Dávidot a' fiadat, ki a' legeltetéſen vagyon. * Vőn azért Iſai kenyerekkel meg-terhelt ſzamárt, és egy palaſzk bort, és egy gődőlyét a' kechkék-kőzzűl, és kűldé a' fia Dávid keze-által Saulnak. * És el-juta Dávid Saulhoz, és meg-álla előtte: ama' pedig igē meg-ſzereté őtet, és lőn fegyver-hordozója. * És kűlde Saul Iſaihoz, mondván: Állyon Dávid ſzínem-előtt: mert kedvet talált ſzemeim-előtt. * Az-okáert valamikor az Úr gonoſz lelke meg-ragadgya vala Sault, Dávid véſzi vala a' czitarát, és veri vala kezével, és Saul megélled vala, és kűnnyebben vala, mert el-távozik vala tőle a' gonoſz lélek.

XVII. RÉSZ.

EGybe-gyűjtvén pedig a' Filiſtæuſok az ő ſeregeket a' harczra, egybe-gyűlének Judá Sókojába: és tábort járának Sóko és Azéka-kőzőtt Dommim határiban. * Saul pedig és az Iſraël fiai egybe-gyűlvén a' Terpentínás vőlgybe menének, és el-rendelék a' ſereget a' Filiſtæuſok-ellén a' harczra. * És a' Filiſtæuſok állanak vala a' hegyen egy-felől, és Iſraël áll vala a' hegyen más-felől: és vőlgy vala kőzőttők. * És ki-jőve egy Geti Góliat-nevű fattyu férfiu a' Filiſtæuſok táborából, hat kőnyőknyi és egy araſznyi magaſságu: * és réz ſi-

"2. Reg. 7. b. 8. Pſal. 77. g. 76. 88. c. 21. Act. 7. f. 46. & 13. c. 36.

"Sup. 16. c. 1.

ſak vala a'fején; és hal-hejű pánczélba öltözik vala. a' pánczéllya nehézſége pedig, öt-ezer ſiklúſnyi réz vala: * és réz ſaruk valának a' ſzárain: és réz paizs fődözi vala bé vállait. * az ő dárdája nyele pedig mint a' ſzövők zugoly-fája vala. a' dárdájá vaſa pedig hat-ſzáz ſikluſnyi vasból vala: és a' fegyver hordozója előtte mégyẽ vala. *És meg-álván kiált vala az Iſraël ſeregi-ellen, és monda nékik: Miért jöttetek harczra kéſzűlve? Nem Filiſtæus vagyok-e én, és tí a' Saul ſzolgai? Válaſzſzatok közzűletek egy férfiat, és jöjön-alá baj-viadalra. * ha meg-víhat velem, és megvér engem, ſzolgáitok léſzűnk: ha pedig én hatalmasb léſzek, és megverem őtet, tí léſztek ſzolgák, és ſzolgáltok nékünk. * És monda a' Filiſtæus: Én ſzidalmaztam ma az Iſraël ſeregit: adgyatok férfiat nékem, és víjon bajt velem. * Halván pedig Saul, és mind az Iſraëlíták a' Filiſtæuſnak illyen beſzédit, álmélkodnak 's igen félnek vala. *Dávid pedig egy Efratæus férfiu fia vala, "kiről odafel ſzó vólt, Juda Betlehemében, kinek Iſai vala neve, kinek nyólcz fia vala, és Saul napjaiban vén és nagy idős ember vala a' férfiak-között. * El-menének pedig az ő három öregbik fiai Saul-után a' hadba: és ez nevek az ő három fiainak, kik a' hadba mentek, Eliab az első-ſzülött, és a' máſodik Abinadab, és a' harmadik Samma. * Dávid pedig leg-kiſebbik vala. Az-okáért az öregek hárman követvén Sault, * el-méne Dávid, és viſzſza-tére Saultól, hogy legeltetné az attya nyáját Betlehemben. * Elől jő vala pedig a' Filiſtæus reggel 's eſtve, és áll vala negyven nap. * Monda pedig Iſai a' fiának Dávidnak: Vígy a' bátyáidnak egy éfi darát, és ime' tíz kenyeret, és fuſs a' táborba a' bátyáidhoz, *és e' tíz kerekded ſajtokat vidd a' hadnagynak: és a' bátyáidat látogaſd-meg, ha jól vannak-e: és tudd-meg kikkel rendeltettek. *Saul pedig, és azok, és minnyájan az Iſraël fiai, a' Terpentínás völgyben hadakoznak vala a' Filiſtæuſok-ellẽ. *Felkele azért Dávid réggel, és az őrzőre bízá a' nyájat: és meg-terhelve elméne, a' mint parancholta vala néki Iſai. És juta Magala helyére, és a' ſereghez, melly ki-menvén a' harczra

"Sup. 16. c. 1.

1. Reg. 17.

meg-rivalkodott vala a' viadalban. 21 * Mert el-rendelte vala a' ſereget Iſraël: de a' Filiſtæuſok-is ellenekbe, 22 fel-kéſzűltek vala. *El-hagyván azért Dávid az edényeket mellyeket hozott vala, a' kőtőlékek-őrizö kezealatt, a' viadal helyére futa, és kérdezkedék ha mindenek jól vólnának a' 23 báttyai-kőrűl. *És mikor még ſzólana nékik, meg-jelenék ama' fattyu férfi, a' Góliat-nevű Geti Filiſtæus, fel-menvén a' Filiſtæuſok táborából; és ugyan azon igéket mödván, meg-24 hallá Dávid. *Minnyájan pedig az Iſraëlíták, midőn látták vólna a' férfiat, el-futának az ő ſzíne-elől, igen 25 félvén tőle. *És monda egy-némelly az Iſraël-közzűl: Láttátok-e e' férfiat, ki fel-jött? mert az Iſraëlt jött ſzidalmazni. Az-okáért a' férfiat, a' ki azt meg-veri, meg-gazdagíttya a' király nagy gazdagſággal, és a' leányát néki adgya, és az attya házát 26 adó-fizetetlenné téſzi Iſraëlben. *És ſzólla Dávid a' férfiaknak, kik vele állanak vala, mondván: Mit adnak a' férfiúnak, a' ki meg-veri e' Filiſtæuſt, és el-vészi a' gyalázatot Iſraëlből? mert kichoda e' környűl-metéletlen Filiſtæus, a' ki az élő Iſten ſeregit ſzi27 dalmazta? * Meg-beſzéllé pedig néki a' nép ugyan azon beſzédet, mondván: Ezeket adgyák a' férfiúnak, a' ki 28 meg-veri őtet. *Mellyet mikor meghallott vólna Eliab a' nágyobbik bátttya, midőn egyebekkel ſzóllana, meg-haraguvék Dávidra, és monda: Miért jöttél, és miért hattad-el a' kevés juhot a' puſztábã? tudom én kevélſégedet, és ſzíved álnokſágát: mert azért 29 jöttél-alá, hogy a' harczot látnád. *És monda Dávid: Mit chelekedtem? nem 30 ſzó beſzéd-e ez? * És egy keveſsé eltére tőle máshoz: és mondá azon beſzédet. És a' nép felelé azon igét néki 31 mint az-előtt. *Meg-hallák pedig az igéket, mellyeket Dávid ſzólla, és 32 meg-beſzéllék Saul-előtt. *Kihez mikor el-vitetett vólna, ſzólla néki: Meg ne eſsék valaki ſzíve ezen: én te ſzolgád el-megyek, és meg-vívok e' Filiſ33 tæuſſal. * És monda Saul Dávidnak: Nem álhatſz-ellene e' Filiſtæuſnak, ſem meg nem harczolhatſz vele: mert gyermek vagy, ez pedig hadakozo 34 férfiu ifiuſágától-fogva. * És monda E Dávid Saulnak: "Legelteti vala a' te ſzolgád az attya nyáját, és el-jő vala

"Eccli. 47. a. 3.

az oroſz-

az oroszlány, vagy a' medve, és el-viszi vala a' koſt a' nyáj-kőzzűl; * és 35
meg-űzém azokat, és meg-verém, és
ki-ragadám szájokból: és azok ellenem támadnak vala, és meg-fogám az
állokat, és meg-fojtám, és meg-ölém
azokat. *Mert mind oroszlánt, 'smind 36
medvét őltem én te szolgád: azért e'
kőrnyűl-metéletlen Filiſtæus-is, ollyan léſzen mint egy azok-kőzzűl.
Ím el-megyek, és el-vészem a' nép
gyalázattyát: mert kichoda e' kőrnyűl-metéletlen Filiſtæus, ki meg-
merte átkozni az élő Iſten ſeregét?
*És mőda Dávid: Az Úr a' ki meg-szabadított engem az oroszlány kezéből, és a' medve kezéből, ő szabadít-
meg engem e' Filiſtæus kezéből. Mőda pedig Saul Dávidnak: Menny-el, és
az Úr légyen veled. *És fel-őltőzteté 38
Saul Dávidot az ő ruháiba, és réz ſiſakot tőn a' fejére, és panczélba őltőzteté őtet. *Dávid azért amannak kar- 39
gyát reá övedzvén ruháján felyűl,
kezdé próbálni ha fegyverben járhatna-e: mert nem szokta vala. És
monda Dávid Saulnak: Nem járhatok így, mert nem szoktam. És le-tévé azokat, *és vévé a' bottyát, melly 40
mindenkor kezében vala. és válaſzta
magának őt igen ſima kővet a' patakból, és azokat a' pásztori táſkába
tévé, melly nála vala, és a' parittyát
kezébe vévé: és el-indúla a' Filiſtæus-ellen. * mégyen vala pedig a' Filiſtæ- 41
us járdogalván, és közelgetvén Dávid-ellen, és a' fegyver hordozója
előtte. * És mikor meg-tekíntette 42
vólna a' Filiſtæus, és látta vólna Dávidot, meg-útálá őtet. mert ifiu vala:
piros, és szép tekíntetű. * És monda 43
a' Filiſtæus Dávidnak: Vallyon eb
vagyok-e én, hogy bottal jősz hozzám? És meg-átkozá a' Filiſtæus Dávidot az ő iſtenivel: * és monda Dá- 44
vidnak: Joszte hozzám, és az égi madaraknak és a' földi vadaknak adom
testedet. * Monda pedig Dávid a' Fi- 45
liſtæusnak: Te kardal és dárdával és
paizzal jősz reám, én pedig a' Seregek Urának az Iſraël ſeregi Iſtenének nevében megyek-reád, kiket ma meg- 1 Sam.
szidalmaztál, * és az Úr kezembe ád 46 A
téged, és meg-verlek téged, és fejedet
vészem: és a' Filiſtæusok tábora testeit ma adom az égi madaraknak, és
a' földi vadaknak: * hogy tudgya az 47 2
egész föld hogy vagyon Iſten Iſraël-
ben. Es iſmérje-meg ez egész gyűlekőzet, hogy nem kard ſem dárda-által szabadít az Úr: mert övé a' had, és 48
títeket kezeinkbe ád. * Midőn azért
fel-kőlt vólna a' Filiſtæus, és előmenne, és közelgetne Dávid-ellen,
ſiete Dávid, és a' viadalra futamék a' 49
Filiſtæus-eleibe. * És kezét a' táskába
ereſzté, és egy kővet vőn, és a' parittyával hagyíta, és azt meg-forgatván, a' Filiſtæuſt homlokba sujtá: és
a' kő a' homlokában akada, és le-eſék 50
arczal a' földre. *"És meg-győzé Dávid a' Filiſtæuſt a' parittyával és a'
kővel, és a' meg-vert Filiſtæuſt meg-
ölé. És mikor nem vólna kard Dávid 51
kezében, * futamék, és a' Filiſtæuſra
álla, és annak kargyát fogá, és ki-vonyá azt hívelyéből: és meg-ölé őtet,
és fejét vévé. Látván pedig a' Filiſtæusok, hogy meg-hólt vólna a' legerősb ő-kőzzűlők, meg-futamának.
* És fel-kelvén az Iſraël és Júda fér- 52
fiai, néki-sivalkodának, és meg-űzék
a' Filiſtæusokat valamíg a' völgybe
jutnának, és Akkaron kapujáig, és
el-húllának a' Filiſtæusok-kőzzűl-valo ſebeſek a' Sáraim útán, és mind
Getig és Akkaronig. *És meg-térvén 53
az Iſraël fiai, minek-utánna meg-űzték vala a' Filiſtæusokat, fel-dúlák
azok táborát. * Fel-vévén pedig Dá- 54
vid a' Filiſtæus fejét, vivé azt Jeruſalembe: annak fegyverit pedig a' maga sátorába tévé. * Az időben pedig, 55
mikor látta vólna Saul Dávidot kimenni a' Filiſtæus-ellen, monda Abnernek a' ſereg hadnagyának: Abner, mellyik nemzetségből származott ez ifiu? És monda Abner: Él a'
te lelked, király, ha tudom. * És 56
monda a' király: Kérdezd-meg, ki fia
légyen ez inas. *És mikor meg-tért 57
vólna Dávid, meg-vervén a' Filiſtæuſt, fogá őtet Abner, és Saul-eleibe
vivé, kezében lévén a' Filiſtæus feje.
*És monda néki Saul: Mellyik nem- 58
zetből vagy, ô ifiu? És monda Dávid: A' Betlehemi Iſainak a' te szolgádnak fia vagyok én.

XVIII. Rész.

ES lőn mikor el-végezte vólna a' szólláſt Saullal: a' Jónatas lelke egybe-forrada a' 1
Dávid lelkével, és szereté A
őtet Jonatás mint a' maga lelkét.
* És el-vivé őtet Saul azon nap, és
nem engedé néki hogy viſzſza-térne

"Eccli. 47. a. 4. 1. Machab. 4. d. 30.

† Eccli. 47. a. 7.

1. Reg. 17.

az attya

az attya házába. * Szövetséget szerzének pedig Dávid és Jónatas: mert szereti vala őtet mint a' maga lelkét. * Mert meg-fosztá magát Jonatás köntösétől, melybe öltözött vala, és adá azt Davidnak, és a' több ruházatyát-is, mind a' kargyáig és a' kéz-íjáig, és az övéig. * Es ki-mégyen vala Dávid mind azokra a' mikre küldi vala őtet Saul, és okosá viseli vala magát: és Saul a' hadakozó férfiak fejedelmévé tévé őtet, és kedves vala az egész nép szemei-előtt, és fő-képpen a' Saul szolgai-előtt. * Midőn pedig Dávid meg-vervén a' Filistæust megtérne, ki-menének az aszszony'állatok Israëlnek minden városiból, énekelve, és tánczolva Saul király-eleibe, vigaság dobjaival, és tamburákkal. * Es énekelnek vala az aszszony'állatok játzodozván, és mondván: † Saul ezeret vert-meg, és Dávid tíz-ezeret. * Igen meg-haragudvék pedig Saul, és nem tetszék szemei-előtt e' beszéd; és monda: Dávidnak tíz ezeret adtak, és nékem ezeret adtak: mi kell több néki, hanē chak az ország? * Nem jo szemmel nézi vala azért Saul Dávidot a' naptól-fogva, és az-után-is. * Másod nap-után pedig az Isten gonosz lelke Saulra rohana, és profétál vala a' háza-közepett: Dávid pedig penget vala kezével, mint egyéb napokon. és Saul dárdát tart vala, * és el-lövé azt, alítván hogy Dávidot a' falhoz szegezhetné: és Dávid el-hajla az ő orczája-elől másodszor. * És fél vala Saul Dávidtól, mivelhogy az Úr ezzel vala, és tőle el-távozott vala. * El-küldé azért őtet Saul magától, és ezer férfiúnak hadnagyává tévé őtet: és ki's bé-jár vala a' nép látására. * És minden útaiban okosan chelekeszik vala Dávid, és az Úr vala véle. * Látá azért Saul hogy igen okos vólna, és kezde tartani tőle. * Egész Israël pedig és Juda szereti vala Dávidot: mert ő mégyen vala ki's bé előttök. * És monda Saul Dávidnak: Ímé a' nagyobbik leányom Mérob, őtet adom néked feleségül: chak légy erős férfiu, és harczolly az Úr hadaiban: Saul pedig gondollya vala, mondván: Ne légyen az én kezem rajta, hanem a' Filistæusok keze légyen rajta. * Monda pedig Dávid Saulnak: Ki vagyok én, vagy michoda az én életem, vagy az atyám

† *Eccli. 47. a. 7.*

nemzete Israëlben, hogy a' király veje légyek? * El-jövén pedig az idő, mikor a' Saul leányát Mérobot Dávidnak kelletnék adni, adaték a' Molatíta Hadrielnek feleségül. * Megszereté pedig Dávidot Mikol a' Saul második leánya. És hírré tévék Saulnak, ét tetszék néki. * És monda Saul: Néki adom őtet, hogy botránkozására légyen, és a' Filistæusok keze légyen rajta. És monda Saul Dávidnak: Két dologban lészsz ma én vőm. * És paranchola Saul az ő szolgainak: Szóllyatok Dávidnak alattomban, mondván: Ímé a' királynak tettszel, és minden szolgai szeretnek téged. Most azért légy a' király veje. * És meg-beszellék a' Saul szolgai Dávid hallására mind ez igéket. És monda Dávid: Kichiny dolognak látszik-é néktek, a' király vejévé lenni? Én pedig szegény és kichiny rendű férfiu vagyok. * És hírré tévék Saulnak a' szolgák, mödván: Illyen igéket szóllott Dávid. * Monda pedig Saul: Így szóllyatok Dávidnak: Nem szükség a' királynak jegy ruha, hanem chak száz Filistæus szemérmek első bőre, hogy bosszúállás légyen a' király ellenségin. Saul pedig gondollya vala Dávidot a' Filistæusok kezébe ejteni. * És midőn a' szolgai hírré tették vólna Dávidnak, az igéket mellyeket módot vala Saul, tetszék a' beszéd Dávid szemei-előtt, hogy a' király veje lenne. * És kevés napok-után fel-kelvén Dávid, el-méne a' férfiakkal kik alatta valának. És meg-vére a' Filistæusokban kétszáz férfiat, és el-hozá azok szemérmi első bőrét; és elő-számlálá azokat a' királynak, hogy ő veje lenne. Azokáért néki adá Saul Mikolt a' leányát feleségül. * És látá Saul, és megérté hogy az Úr vólna Dáviddal. Mikol pedig a' Saul leánya szereti vala őtet. * És Saul inkább kezde félni Dávidtól: és Saul, ellensége lőn Dávidnak mindē napokban. * És ki-jövének a' Filistæusok fejedelmi. az ő ki-jövetelének pedig kezdetitől-fogva, okosban viseli vala magát Dávid Saulnak minden szolgainál, és igen híres lőn a' neve.

XIX. Rész:

SZólla pedig Saul a' fiának Jonatásnak, és minden szolgainak, hogy meg-ölnék Dávidot. Jónatas pedig a' Saul fia

igen szereti vala Dávidot. * Es megjelenté Jónatas Dávidnak, mondván: Saul az atyám halálra keres téged: az-okáért óltalmázd magadat, kérlek, reggel, és légy titkon, és rejtezzél-el. * Én pedig ki-menvén, az atyám-mellett állok, a'mezőben valahol lészsz: és szóllok felőled az atyámnak: és valamit látók, hírre tészem néked. * Az-okáért jókat szólla Jónatas Dávid-felől az attyának Saulnak; és monda néki: Ne vétkezzél király a' te szolgád Dávid-ellen, mert nem vétett néked, és az ő chelekedeti igen jók néked. *és a'lelkét markába vette, és meg-verte a' Filistæust, és az Úr nagy szabadúlást chelekedett egész Israëlen: láttad, és örvendeztél. Hogy vétkezel azért az ártatlan vér-ellen, meg-ölvén Dávidot, ki vétek-nélkűl vagyon? * Mellyet mikor hallott vólna Saul, meg-engeszteltetvén Jónatas száva-által, meg-eskűvék: Él az Úr, hogy meg nem ölettetik. * Szóllítá azért Jónatas Dávidot, és meg-jelenté néki mind ez igéket: és bé-vívé Jónatas Dávidot Saulhoz, és előtte lőn a' mint tegnap 's tegnap-előtt vólt. *Had indúla pedig ismég: és ki-menvén Dávid, hadakozék a' Filistæusok-ellen: és megveré őket nagy chapással, és el-futának színe-elől. * Es lőn az Úr gonosz lelke Saulon. ûl vala pedig az ő házában, és dárdát tart vala: Dávid pedig penget vala a' kezével. * És igyekezék Saul Dávidot a'dárdával a'falhoz szegezni, és el-hajla Dávid Saul színe-elől: a' dárda pedig seb-nélkűl a'falnak viteték, és Dávid ki-futa, és megszabadúla azon éjjel. *El-küldé azért Saul az ő drabantit a' Dávid házába, hogy őriznék őtet, és meg-ölettetnék réggel. Mellyet mikor hírré tőtt vólna Dávidnak a' felesége Mikol, mondván; Ha meg nem szabadítod magadat ez éjjel, hólnap meg-halsz: * alá-bochátá őtet az ablakon. ama' pedig el-méne és el-szalada, és megszabadúla. *Vőn pedig Mikol egy faragott képet, és azt az ágyra tévé, és szőrős kechke bőrt tőn annak fejéhez, és bé-fődé azt ruhákkal. * Saul pedig poroszlókat küldé, kik megfognák Dávidot: és azt felelék hogy beteg vólna. * És ismég követeket küldé Saul, hogy meg-látnák Dávidot, mondván: Hozzátok hozzám az ágyban, hadd öletteségk-meg. * Es mikor el-mentek vólna a' követek, a' faragott képet találák az ágyon, és a'kechke bőr vala a' fejénél. *Es monda Saul Mikolnak: Miért játzottattál így meg engem, és el-bochátad ellenségemet hogy el-szaladna? És felele Mikol Saulnak: Mert ő szólla nékem; Bochás-el engem, mert egyéb-ként meg-öllek téged. *Dávid pedig el-szaladván, meg-szabadúla, és Sámuelhez méne Ramatába, és hírré tőn néki mindeneket mellyeket chelekedett vala véle Saul: és el-menének ő és Sámuel, és Nájotban mulatának. * Hírt tőnek pedig Saulnak, mondván: Ímé Dávid Nájotban vagyon Ramatában. * Saul azért poroszlókat küldé, hogy meg-fognák Dávidot: Kik mikor látták vólna a' profétálo profétáknak choportyát, és Sámuelt közöttök álván, lőn az Úr Lelke ő-rajtok-is, és ők-is profétálni kezdének. *Mellyet mikor hírré tettek vólna Saulnak, más követeket-is küldé: profétálának pedig azok-is. És Saul meg harmad követeket küldé: és azok-is profétálának. És haraggal fel-gerjedvén Saul, * ő-is Ramatába méne, és juta a'nagy kútig, melly Sókóban vagyon, és kérdezkedék, és monda: Melly helyen vannak Sámuel és Dávid? És meg-mondák néki: Ímé Nájotban vannak Ramatában. * Es Nájotba méne Ramatába, és lőn rajta-is az Úr Lelke, és mégyen vala járdogalván, és profétál vala míg Nájotba jutna Ramatába. *És meg-foszta ő-is magát ruháitól, és profétála a' többivel Sámuel-előtt, és le-esék mezítelen egész a'napon és éjjel. Onnét példa-beszéd-is származék: " Vallyon Saul-is a' profétáknak között-e? " *Sup. 10.c.13.*

XX. Rész.

DÁvid pedig el-szalada Nájotból, melly Ramatában vagyon, és el-menvén szólla Jónatas-előtt: Mit miveltem, michoda az én hamiságom, és michoda az én vétkem az atyádellé, hogy lelkemet keresi? *Ki monda néki: Távúl légyé, nem halsz-meg: mert nem chelekeszik az atyám valami nagyot vagy kichint, hanem-ha előbb meg-jelenti nékē: azért chak e' beszédet titkolta-e el tőlē az atyám? Semmi-képpen nem lészen az. * És meg-eskűvék ismég Dávidnak. És ő

1. Reg. 19. monda:

monda: Tudgya bizonyára az atyád, hogy kedvet találtam ſzemeid-előtt, és kezdi mondani: Ne tudgya ezt Jónatas, hogy talám meg ne ſzomorodgyék. Sőt él az Úr, és él a' te lelked, hogy chak egy lépéſnyire vagyunk (hogy így ſzóllyak) én 's a' halál. *És monda Jónatás Dávidnak: Valamit mond nékem a' te lelked, meg-chelekeſzem veled. * Monda pedig Dávid Jonatáſnak: Imé hólnap új hóld innepe vagyon, és én ſzokás-ſzerént a' király-mellé ſzoktam űlni az ételhez: bochás-el azért engem, hadd rejtezkedgyem-el a' mezőn a' harmadik nap eſtvéjéig. *Ha tekíntvén kérdezkedik felőlé az atyád, felelly néki: Kére engem Dávid, hogy ſietséggel az ő városába Betlehembe menne: mert eſztendőnként-valo áldozattya vagyon ott az egéſz nézetségének. *Ha mongya, Jól vagyon: békeſége léſzen a' te ſzolgádnak. ha pedig meg-haragſzik, tudgyad hogy bé-tellyeſedett az ő gonoſsága. * Chelekedgyél azért irgalmaſságot a' te ſzolgáddal: mert azt chelekedted, hogy én te ſzolgád az Úr ſzövetségét ſzerzeném veled. ha pedig vagyon valami hamiſság beném, te ölly-meg engem, és az atyádhoz bé ne vígy engem. * És monda Jónatás: Távúl légyen az tőled, mert nem lehet, hogy, ha bizonnyal megértem hogy az atyám gonoſsága bétellyeſedett ellened, meg ne jelétſem néked. *És felele Dávid Jonatáſnak: Ki téſzi hírré nékem, ha talám valamit keményen felel néked az atyád felőlem? * És monda Jónatas Dávidnak: Jere, és mennyünk-ki a' mezőre. És mikor ki-mentek vólna mind ketten a' mezőre, * monda Jónatas Dávidnak: Iſraëlnek Ura Iſtene, ha végére menendek az atyám akarattyának hólnap vagy hólnap-után; és valami jó léend Dávidról, és mingyárt el nem küldők hozzád, és meg nem jelentem néked; * ezeket chelekedgye az Úr Jonatáſnak, és ezeket mivellye. Ha pedig meg-marad az atyám gonoſsága ellened; meg-nyilatkoztatő fűledet, és el-bochátlak téged, hogy békével menny, és légyē az Úr veled, mint az atyámmal vólt. * És ha élek, chelekedd az Úr irgalmaſságát velē: ha pedig meg-halok, * él ne vedd irgalmaſságodat házamrólő rőkké, mikor ki-irtya az Úr a' Dávid minden ellenſégét a' földről: vegye-el Jónatáſt az ő házából, és kereſse-ki az Úr a' Dávid ellenſégi kezéből. * Szövetſéget ſzerze azért Jónatas a' Dávid házával: és ki-kereſé az Úr a' Dávid ellenſégi kezéből. * És iſmég megeſkűvék Jónatás Dávidnak, mivelhogy ſzerétné őtet: mert mint az önnön lelkét ugy ſzereti vala őtet. * És monda néki Jónatás: Hólnap új hóld innepe vagyon, és kérdés léſzen felőled: *mert űres léſzen a' te helyed hólnap-utánig. Menj-alá azért ſietvén, és jőj a' helyre a' hol el kell rejtezkedned, a' napō mellyen ſzabad munkálkodni, és űlly a' kő-mellé, melynek Ezel neve. *És én három nyilat lővők melléje, és úgy lővöm, mint-ha czél lövéshez gyakorlanám magamat. * El-küldők egy gyermeket-is, mōdván néki: Eredgy, és hozd-meg nékē a' nyilakat. * Ha mondandom a' gyermeknek: Ímé a' nyilak innét felőled vannak, vedd-fel őket: jőj hozzám, mert békeſéged vagyon, és ſémi gonoſz ninchen, él az Ur. Ha pedig így ſzóllok a' gyermeknek: Ímé a' nyilak túl vannak rajtad: menny-el békével, mert el-bochátott téged az Úr. * Az íge-felől pedig, mellyet én 's te ſzóllottunk, légyen az Úr kőzőttē és kőzőtted őrőkké. * El-rejtezék azért Dávid a' mezőbē, és el-jőve az új hóld innepe, és le-űle a' király kenyeret enni. *És mikor le-ült vólna a' király a' ſzékibe (ſzokás-ſzerént) melly a' fal-mellett vala, fel-kele Jónatas, és Abner űle Saul-mellé, és üreſnek láttaték a' Dávid helye. * És nem ſzólla Saul ſemmit a' napon: mert gondollya vala, hogy talám az történt vólna rajta, hogy tiſzta nem vólna, ſem meg nem tiſztíttatott. * És mikor el-jőtt vólna az új hóld innepe-után-valo másod nap, iſmég üreſnek láttaték a' Dávid helye. És monda Saul Jonatáſnak a' fiának: Miért nem jőtt az Iſai fia enni ſem tegnap, ſem ma? *És felele Jónatás Saulnak: Igen kére engē, hogy Betlehembe menne, * és monda: Bochás-el engem, mert eſztendőnkent-valo áldozat vagyon a' városban, egy a' bátyáim-kőzzűl hívott engem: most tahát ha kedvet találtā ſzemeid-előtt, mennyek-el hamar, és látogaſsam-meg a' bátyáimat. Ezokért nem jőtt a' király aſztalához.

*Meg-haraguván pedig Saul Jónatás-

ellen, monda néki: Szemtelẽ aſzſzony fia, nem tudom-e én hogy ſzereted az Iſai fiát a'te kiſsebſégedre, és a'te gyalázatos anyád ſzégyenére? *Mert valamíg az Iſai fia a'földön él, meg nem állapodol te, ſem az országod. Azért ezennel küldgy-el, és hozd hozzám őtet: mert halálnak fia. *Felelvén pedig Jónatas az attyának, Saulnak, monda: Miért hallyon-meg? mit mivelt? *És ragadá Saul a' dárdát hogy által-verné őtet. És meg-érté Jónatás, hogy el-végezve vólna az attyánál, hogy meg-ölné Dávidot. *Felkele azért Jónatás az aſztaltól fel-gerjedett haraggal, és nem évék az új hóld innepének máſodik napján kenyeret. Mert bánkodik vala Dávidért, mivelhogy meg-gyalázta vólna őtet az attya. *És midőn reggel megvirradott vólna, el-méne Jónatas a' mezőre a' Dávid tetſzéſe-ſzerént, és egy kis gyermek véle, * és monda a' gyermekének: Eredgy, és hozd-meg néké a' nyilakat, mellyeket el-lövök. És mikor a'gyermek el-futott vólna, más nyilat lőve a'gyermeken túl. *Eljuta azért a'gyermek a' nyíl helyére, mellyet el-lőtt vala Jónatas: és kiálta Jónatas a'gyermek-után, és monda: Ímé ott vagyon a'nyíl még túl rajtad. * És iſmég kiálta Jónatás a'gyermek-után, mondván: Sieſs gyorſon, meg ne álly. Fel-ſzedé pedig a' Jónatas gyermeke a' nyilakat, és az urához hozá: * és mi vólna a' dolog, tellyeſséggel nẽ tudgya vala: mert chak Jónatas és Dávid tudgyák vala a' dolgot. * Adá az-okáért Jónatás a'fegyverit a' gyermeknek, és monda néki: Eredgy, és vidd a'várasba. *És mikor el-mẽt vólna a'gyermek, fel-kele Dávid a'helyről, melly Dél-felé vala, és arczal a'földre eſvén, imáda harmadſzor: és meg-chókolván egy-máſt, ſirának eggyütt, de Dávid inkább. * Monda azért Jónatas Dávidnak: Menny-el békével: valamire megeſküdtünk kettẽ az Úr nevére, mondván: Az Úr légyẽ közöttem's közötted, és az én magõ 's a'te magod-között örökké. *És fel-kele Dávid, és elméne: de Jónatáſ-is a' várasba méne.

XXI. Rész.

DÁvid pedig Nóbéba juta Akimélek paphoz, és elálmélkodék Akimélek, azért hogy oda jött vólna Dávid. Es monda néki: Miért égyedül, és ſenki ninch veled? *És monda Dávid Akimélek papnak: A' király paranchola nékem egy beſzédet, és monda: Senki ne tudgya a' dolgot, mellyért tőlem küldettél, és a' minémű parancholatokat néked adtam: mert a' ſzolgaimat-is erre 's erre a' helyre igazítottam. * Moſt azért ha vagyõ valami kezednél, adgy vagy öt kenyeret nékem, vagy a'mit találſz. * És felelvén a'pap Dávidnak, monda néki: Ninch kőz kenyér kezemnél, hanẽ chak a'ſzent kenyér: tiſzták-e a' ſzolgák, fő-képpẽ az aſzſzonyoktól? * Es felele Dávid a'papnak, és monda néki: Bizonyara, ha az aſzſzonyokról vagyon a'ſzó, meg-tartoztattuk magunkat tegnap 's tegnap-előttől-fogva, mikor ki-indúltunk, és a'legények edényi ſzentek vóltak. Ez az út pedig meg-ferteztetett, de az-is megſzenteltetik ma az edényekbẽ. †*Néki adá azért a' pap a'ſzentelt kenyeret. mert nem vala ott kenyér, hanem chak a'ki-tőtt kenyerek, mellyek az Úr ſzíne-elől el-vitettek vala, hogy meleg kenyerek tétetnének-ki. *Vala pedig ott azon nap egy férfiu a' Saul ſzolgai-közzűl az Úr hajlékában: és annak Iduméai Dóeg a' neve, Saulnak leg-hatalmaſsb páſztora. * Móda pedig Dávid Akiméleknek: Vagyõ-é itt kezednél dárda, vagy kard? mert a'kardomat, és fegyverimet nem hoztam-el velem. mert a' király beſzéde ſiettet vala. * És monda a'pap: Ímé ihon a' Filiſtæus Góliat kargya, kit meg-vertél a' Terpentínas-völgyben, paláſtba takartatván az éfod-megett: ha azt él akarod vinni, vidd-el. mert itt ninch más azon-kivűl. És monda Dávid: Ninch más a'hoz haſonló: add azt nékem. * Fel-kele azért Dávid, és el-ſzalada azõ nap a'Saul-ſzíne-elől: és méne Akishoz a' Geti királyhoz: *és mondának Akiſnak a'ſzolgai midőn látták vólna Dávidot: Vallyon nem ez-e Dávid a' földnek királya? nem ennek éneklik vala-e ſeregenként, mődván: †Saul ezert vert-meg, és Dávid tíz ezeret? * Dávid pedig ſzívébe bochátá e'beſzédeket, és igen meg-ijede a'Geti királynak Akiſnak ſzinétől. * És meg-változtatá ſzáját előttők, és idẽ 's tova dőlöng vala kezek-között, és a'kapu ajtaiba ütközik vala, és alá-foly vala a' nyála a' ſza-

† Mat. 12. a. 3.

† Sup. 18. b. 7. Eccli. 47. a. 7.

kállára. * És monda Ákis a' szolgainak: Láttátok a'bolőd embert; miért hoztátok őtet hozzám? * Szűkölködünk-e bolondok-nélkűl, hogy ezt bé-hoztátok, hogy bolondoskodnék előttem? ez jő-e bé az én házamba?

XXII. Rész.

EL-méne azért David onnét, és szalada az Odollám barlangjába. Mellyet mikor hallottak vólna a' báttyai, és az attyának minden háza, alá-menének oda hozzája. * És hozzája gyűlének minnyáján, a'kik nyomorúságban, és adóssággal meg-terhelve valának, és a'keserves szívűek: és lőn azok fejedelme, és valának vele ugy-mint négy-száz férfiak. * És el-indúla onnét David Masfába, melly Moábé: és monda a'Moábi királynak: Maradgyon, kérlek, az atyám 's az anyám veletek, míg meg-tudgyam mit chelekedgyék velem az Isten. * És hagyá őket a' Moábi király színe-előtt: és nála lakának mind a' napokon, mellyekenDávid az erősségben vala. * És monda Gad próféta Dávidnak: Ne maradgy az erősségben, eredgy, és menj a'Juda földére. És el-méne Dávid, és juta a'Háret erdejébe. * És hallá Saul hogy láttatott vólna Dávid, és a'férfiak kik véle valának. Saul pedig mikor Gábaában laknék, és a'berekbe vólna, melly Rámában vagyon, dárdát tartván kezében, és minden szolgai kőrnyűle állanának, * móda a' szolgainak kik előtte állanak vala. Hallyátok most Jemini fiai: vallyon ád-e minnyájotoknak az Isai fia mezőket és szőlőket, és minnyájotokat ezeredesekké és századosokká tészen-e; * mivel egybe-tanátskoztatok minnyájan ellenem, és ninch a'ki nékem hírt tégyen, fő-képpen holott a'fiam-is szövetséget szerzett az Isai fiával? Ninch a'ki úgyemet szánnya közzűletek, sem a'ki hírt tégyen nékem: mivelhogy a'fiam a'szolgámat ellenem támasztotta, ki e'mai napig utánnam leselkedik. * Felelvén pedig az Idumæai Dóeg, ki előtte áll vala, és fő vala a' Saul szolgai-közőt, móda: Láttam az Isai fiát Nóbéban, az Akitob fiánál Akimélek papnál. * Ki tanátsot kérdett az Úrtól felőle, és eleséget adott néki: de a'Filistæus Goliát kargyát-is néki adta. * El-küldé azért a'király, hogy el-hínák az Akitob fiát Akimélek papot, és az attyának minden házát, a' papokat, kik Nóbéban valának, kik minnyájan el-jövének a' királyhoz. * És monda Saul Akiméleknek: Hallyad Akitob fia. Ki felele: Ihol vagyok uram. * És monda néki Saul: Miért eskűdtetek-egybe ellenem, te és az Isai fia, és kenyereket's kardot adtál néki, és tanátsot kérdettél felőle az Istentől, hogy ellenem támadna, leselkedő lévén e'mai napig. * És felelvén Akimélek a'királynak, monda: 'S kichoda minden szolgaid-közzűl, olly hív mint Dávid, és a'király veje, és eljár parancholatodban, és dichőséges a'házadban? * Ma kezdettem-e felőle tanátsot kérdeni az Istentől? távul légyen az tőlem: ne véllyen a'király a' szolgája-ellen illyen dolgot, az atyámnak egész házában: mert nem tudott a' te szolgád semmit e'dologbán, se kichint se nagyot. * És monda a'király: Halállal halsz-meg Akimélek, te és az atyádnak minden háza. * És monda a' király a'legényeknek, kik kőrnyűle állanak vala: Fordúllyatok, és öllyétek-meg az Úr papjait: mert az ő kezek Dáviddal vagyon, tudván hogy elszökött, és hírré nem tették nékem. Nem akarák pedig a' király szolgai ki-nyújtani kezeket az Úr papjaira. * És monda a'király Dóegnek: Fordúlly te, és rohanj a'papokra. És fordúlván az Idumæai Dóeg, a'papokra rohana, és az nap gyólch éfodba öltözött nyólczvan-öt férfiat öle-meg. * Nóbét pedig a' papok városát felveré fegyver rel, a' férfiakat 's az aszszony'állatokat, és a' kisdedeket 's a' chőchőmőket, és az ökrőt's a'szamárt's a'juhot fegyver élivel. * El-szaladván pedig az Akitob fiának Akiméleknek eggyik fia, kinek Abjatar vala neve, Dávidhoz futa, * és hírré tévé néki hogy meg-ölte vólna Saul az Úr papjait. * És monda Dávid Abjatárnak: Tudám én azon nap, hogy, mivel az Idumæai Dóeg ott vólna, ketség-nélkűl hírré ténné Saulnak: én vagyok vétkes az atyádnak mindén lelkeiért: * Maradgy velem, ne félly: ha valaki az én lelkemet keresi, a' te lelkedet-is keresi, és velem meg-tartatol.

XXIII. Rész.

ES hírt-tőnek Dávidnak, módván: Imé a'Filistæusok víják Czeilát, és dúllyák a'chűrőket. * Tanátsot kérde azért

Dávid az Úrtól, mondván: El-mennyek-e, és meg-verem-e e' Filiſtæuſokat? És monda az Úr Dávidnak: Eredgy, és meg-vered a' Filiſtæuſokat, és Czeilát meg-ſzabadítod. * És mődának a' férfiak, kik Dáviddal valának, néki: Ímé mi itt Judæában lévén felűnk: menyivel inkább ha el-megyűnk Czeilába a' Filiſtæſok ſeregiellen? * Az-okáért iſmég tanátſot kérde Dávid az Úrtól. Ki felelvén, monda néki: Kelly-fel, és menny Czeilába: mert kezedbe adom a' Filiſtæuſokat. * El-méne azért Dávid, és az ő férfiai Czeilába, és hadakozék a' Filiſtæuſok-ellen, és el-hajtá azok barmait, és meg-veré őket nagy chapáſsal: és meg-ſzabadítá Dávid a' Czeila lakóit. * Az időben pedig, melybē az Abimélek fia Abjatar Dávidhoz ſzalada Czeilába, az éfod nála lévén ment vala alá. * Hírré tévék pedig Saulnak hogy Dávid Czeilába ment vólna; és monda Saul: Kezeimbe adta őtet az Iſten, és meg-rekedett bémenvén a' várasba, melybē kapuk és zárok vannak. * És meg-parancholá Saul az egéſz népnek hogy a' harczra alá-menne Czeilába: és Dávidra's az ő férfiaira ſzállaná. * Mellyet mikor Dávid meg-értett vólna, hogy alattombā néki Saul gonoſzt kéſzítene, monda Abjatar papnak: Vedd reád az éfodot. * És monda Dávid: Iſraëlnek Ura Iſtene, hírt hallott a' te ſzolgád, hogy Saul Czeilába kéſzűl jőni, hogy el-rontſa a' váraſt érettem: * Kezébe adnak-e engē a' Czeilai férfiak? és alá jő-e Saul, a' mint halotta a' te ſzolgád? Iſraëlnek Ura Iſtene jelents-meg a' te ſzolgádnak. És mōda az Úr: Alá jő. * És monda Dávid: A' Czeilai férfiak Saulnak kezébe adnak-e engem, és a' férfiakat kik velem vannak? És monda az Úr: Kezébe adnak. * Fel-kele azért Dávid, és az ő férfiai ugy-mint hatſzázan, és ki-menvén Czeilából, ide 's tova bújdoſnak vala, bizonytalanok lévén: és hírré tevék Saulnak hogy el-ſzaladott vólna Dávid Czeilából, és meg-ſzabádúlt vólna: az-okáért nem méne-ki. * Vala pedig Dávid a' puſztában igen erős helyeken, és lakék a' Zif puſztája hegyén, az árnyékos hegyen: mindazáltal Saul kereſi vala őtet minden nap; és nem adá kezeibe őtet az Iſten. * És láta Dávid hogy ki-ment vólna Saul hogy kereſné az ő lelkét. Dávid pedig Zif puſztájábā vala az erdőben. * És fel-kele a' Saul fia Jonatás, és Dávidhoz méne az erdőbe, és meg-erősíte az ő kezét az Iſten-által: és monda néki: * Ne félly: mert nem talál-meg téged az atyámnak Saulnak keze, és te uralkodol Iſraëlē, és én léſzek utánnad máſodik, de az atyám Saul-is tudgya azt. * Szövetſēget tőn azért mind a' kettő az Úr-előtt: és Dávid az erdőbē marada: Jonatás pedig házába téré. * † Fel-menének pedig a' Zifæuſok Saulhoz Gábaába, mondván: Ímé Dávid nem nálunk lappang-e az erdőnek leg-bátorſágosb helyein, a' Hakila-Halmán, melly a' puſztának jobja-felől vagyon? * Moſt azért, a' mint lelked kívánta hogy alá-jőnél, jőj-alá: mi dolgunk pedig hogy őtet a' király kezébe adgyuk. * És monda Saul: Áldottak vattok ti az Úrtól, hogy megſzántátok ūgyemet. * Mennyetek-el azért, kérlek, és ſzorgalmatosban kéſzűllyetek-fel, és jobban vizgállyátok és ſzemléllyétek-meg a' helyt hol légyen az ő lába, vagy ki látta ott őtet: mert gondolkodik rólam, hogy álnokúl leſelkedē utánna. * Szemléllyétek és nézzétek-meg minden rejtek-helyeit, mellyekbe rejtezik: és térjetek hozzám bizonyos dologra, hogy el-mennyek veletek. hogy-ha ſzinte a' főldbe bújt-is, ki-keresē őtet Judának mindē ezerivel. * A mazok pedig fel-kelvén, el-menének Zifbe Saul-előtt: Dávid pedig 's a' férfiai a' Máon puſztájában valának a' mezőſégē, Jeſimonnak jobja-felől. * El-méne azért Saul és a' társai őtet fel-kereſni: és hírré tévék Dávidnak, és mingyárt alá-méne a' kő-ſziklához, és a' Máon puſztájábā lakék. mellyet mikor hallott vólna Saul, kergeté Dávidot a' Máon puſztájában. * És mégyē vala Saul a' hegy óldalán egy-felől: Dávid pedig és az ő férfiai a' hegy oldalán valának más-felől: Dávid pedig kétſégbe eſett vala hogy el-ſzaladhatna Saul-előtt: az-okáért Saul és az ő férfiai, koſzorumodgyára környűl-fogák Davidot 's a' férfiait, hogy megfognák őket. * És kővet juta Saulhoz, mődván: Sieſs, és jere, mert a' Filiſtiim bé-ütött a' főldre. * Meg-téré azért Saul, el-hagyván Dávidot űzni, és méne a' Filiſtæuſok-eleibe. azért hívák azt a' helyt, El-válaſzto kő-ſziklának.

† *Inf.* 26. a. 1.

XXIV. Rész.

1 FEl-méne azért Dávid onnét; és
A lakék Engaddinak leg-bátor-
2 ſágosb helyein. * Es mikor
meg-tért vólna Saul, minek-
utánna meg-űzte a' Filiſtæuſokat,
hírt tőnek néki, mondván: Ímé
Dávid Engaddi puſztájában vagyon.
3 * Melléje vévén azért Saul három-ezer válogatott férfiakat egéſz Iſraëlből, el-méne fel-kereſni Dávidot és
az ő férfiait, még az igen meredek kőſziklákon-is, mellyek chak a' vad-
4 kechkéktől jártaſok. * És juta a' juhok aklaihoz, mellyek az út-félen valának. és barlang vala ott, melybe
bé-méne Saul, hogy haſát tiſztítaná:
Dávid pedig, és az ő férfiai a' barlang
5 belső réſzében lappangnak vala. * Es mondának Dávidnak az ő ſzolgai:
Ímé a' nap, melyről az Úr néked ſzóllott: Én kezedbe adom az ellenſégedet, hogy chelekedgyél véle a' mint
ſzemeidnek tetſzik. Fel-kele azért
Dávid: és el-metſzé a' Saul mentéje
6 ſzélit alattomban. * Ezek-után megűté Dávid a' ſzívét, azért hog' el-mettſzette vólna a' Saul mentéje ſzélit.
7 * És monda a' férfiainak: Kegyelmes légyen nékem az Úr, hogy ne chelekedgyem e' dolgot az én Uramnak, az
Úr Kriſtuſának, hogy kezemet reája
veſsem, mert az Úr Kriſtuſa. * És meg-
8 enyhíte Dávid az ő férfiait beſzédivel, és nem engedé nékik hogy Saulra
támadnának. Saul pedig fel-kelvén a'
barlangból, mégyé vala az el-kezdett
9 úton. * Fel-kele pedig Dávid-is utánna: és ki-lépvén a' barlangból, kiálta Saul-után, mondván: Én Uram
király om. És hátra tekínte Saul: és
le-hajolván Dávid arczal a' főldre,
imáda, * és monda Saulnak: Miért
10 fogadod az emberek ſzavát, kik azt mongyák, hogy Dávid gonoſzt keres
11 néked? * Ímé ma ſzemeid látták, hogy az Úr kezembe adott téged a'
C barlangban: és gondólám hogy megőllyelek téged, de kedveze néked a'
ſzemem. mert mondám: Nem nyújtom-ki kezemet az én Uram-ellen,
12 mert az Úr Kriſtuſa. * Sőt inkább, atyám, láſsad, és iſmérd-meg a' mentéd ſzélit kezemben: mert mikor el-
metſzém a' mentéd ſzélit, nem akartá ki-nyújtani kezemet ellened. vedd
eſzedbe, és láſsad, hogy ninch gonoſſág kezembé, ſem hamiſság, ſem nem
13 A vétkeztem ellened: te pedig leſelkedel lelkem-után hogy el-vedd azt.
14 * Tégyen itéletet az Úr köztöttem és köztötted, és az Úr boſzſzúmat állya rajtad: az én kezem pedig ne légyen
15 rajtad. * A' mint régi köz-beſzédben-is mondatik: Az Istentelenektől ſzármazik az iſtentelenſég: az én ke-
16 zem azért ne légyen rajtad. * Kit kergetſz, Iſraël királya? kit kergetſz? egy hólt ebet kergetſz, és egy balhát. * Légyen az Úr itélő-bíro, és tégyen itéletet köztöttem és köztötted: és láſsa
's itéllye-meg ügyemet, és mentſen-
17 meg engem kezedből. * Mikor pedig
D el-végezte vólna Dávid ſzólván az illyen beſzédeket Saulnak, móda Saul:
Nem-de te ſzód-e ez fiam Dávid? És
18 fel-emelé ſzavát Saul, és síra: * és monda Dávidnak: Igazb vagy te
hogy-ſem én: mert te velem jókat
B chelekedtél: én pedig gonoſzokkal
19 fizettem néked. * És meg-jelentetted ma, michoda jókat chelekedtél velem: mi módon adott engem az Úr
kezedbe, és meg nem öltél engem.
20 * Mert kichoda az, ki midőn ellenſégét találja, azt jo útō bocháttya-el?
De az Úr fizeſſen-meg néked haſonlo
21 jóval azért a' mit ma chelekedtél velem. * És most mivel tudom hogy bizonnyal orſzáglani fogſz, és kezedbe
22 léſzē Iſraël orſzága: * eſkűdgyél-meg nékē az Úrra, hogy el nē tőrlöd az én
magomat utánnam, el ſem véſzed nevemet az atyám házából. * És meg-
23 eſkűvék Dávid Saulnak. El-méne azért Saul a' házába: és Dávid 's a' férfiai fel-menének bátorſágosb helyekre.

XXV. Rész.

1 MEg-hala pedig Sámuel, és
A egybe-gyűle egéſz Iſraël, *Eccli.*
és ſiraták őtet, és el-teme- *46. d. 23*
téke az ő házában Ramatá- *Inf. 28.*
ban. És fel-kelvén Dávid alá-méne a' *a. 3.*
2 Fárán puſztájaba. * Vala pedig egy
C férfiu Máon puſztájában, és annak ő-
rőkſége a' Karméluſon, és az igē nagy
ember vala: és hárō ezer juha vala, és
ezer kechkéje: és történék hogy nyi-
rettetnék az ő nyája a' Karméluſon.
3 * Neve pedig a' férfiúnak, Nábál vala:
és az ő feleſége neve Abigail. és az aſſzony igen okos és ſzép vala: az ő férje pedig kemény, és igen gonoſz, és
roſzſz erkőlchű: vala pedig a' Káleb
4 nēzetſégéből. * Mikor azért hallotta vólna Dávid a' puſztában, hogy Nábál

1. Reg. 24.

a'nyáját nyírné, * el-küldé tíz iſiat, 5
és monda nékik: Eredgyetek-fel Kármélusba, és mennyetek Nábálhoz, és köſzöntſétek őtet én nevemmel békeſégeſen. * És mongyátok: Légyen 6
az atyámfiainak, és néked békeſég, és B
a' te házadnak békeſég, és mindennek valamid vagyon, légyen békeſég.
*Hallottam hogy nyírnek a'te páſztorid, kik velünk a'puſztában vóltak: 7
ſoha nékik bántáſokra nem vóltunk, ſe valami hea nem vólt ſoha a'nyájnak, az egéſz időben mellyen velünk vóltak a'Kármélúſon. *Kérd-meg a' 8
ſzolgaidat, és meg-jelentik néked. Moſt azért találllyanak kedvet a'ſzolgaid a' te ſzemeid-előtt: mert jó napon jöttünk. valamit kezed talál, azt adgyad a' te ſzolgaidnak, és a'fiadnak Dávidnak. * És mikor el-jutottak 9
vólna a'Dávid ſzolgai, meg-mondák mind ez igéket Nábálnak Dávid nevével: és halgatának. * Felelvén pedig Nábál a' Dávid ſzolgainak, monda: Kichoda a'Dávid? és kichoda az Iſai fia? ma ſokaſodtak-meg a'ſzolgák kik el-ſzöknek az uroktól. * El- 11
vegyem-e azért kenyerimet, és vizeimet, és a'barmok húſát, mellyeket a' nyírőimnek öltem, és a' férfiaknak adgyam-e kiket nem tudó hová valók? *Viſzſza-menének azért a'Dávid ſzolgai az ő útokó, és meg-térvén 12
el-jutának, és hírré tőnek néki minden igéket mellyeket mondott vala.
* Akkor monda Dávid a' ſzolgainak: 13
Köſſe-fel ki-ki a'kargyát. És fel-köté C
ki-ki a'kargyát, és Dávid-is fel-köté kargyát, és követék Dávidot közel négy ſzáz férfiak: két-ſzázan pedig a'kötőlékeknél maradának. *Abigailnak pedig a'Nábál feleſégének hírt 14
tőn egy a'ſzolgai-közzűl, mondván: Ímé Dávid követeket küldött a'puſztából, hogy meg-áldanák az urunkat: és meg-útálá őket. * ez emberek, igjók vóltak hozzánk, és nem búſítottak: és ſemmi ſoha el nem veſzett tellyes időben, mellyé vélek vóltunk a' 15
puſztában: *kő-fal-gyanánt vóltak 16
nékünk mind éjjel 's mind nappal, mindé napokon mellyeken nálok legelgettük a' nyájakat. * Az-okáért 17
meg-láſd, és meg-gondold mit chelekedgyél, mert a'romlás a'férjedre és a'házadra érkezett; és ő Béliál fia, úgy hogy ſenki nem ſzólhat néki.
* Siete azért Abigail, és vőn két-ſzáz 18
kenyeret, és két tömlő bort, és öt meg
D főtt koſt, és öt véka darát, és ſzáz kötés aſzſzu ſzőlőt, és két-ſzáz chomó
19 ſzáraz fügét, és ſzamárokra tévé. * és monda a'ſzolgainak: Mennyetek-el előttem: ímé utánnatok megyek: a'
20 férjének pedig Nábálnak meg nem jelenté. * Mikor azért fel-ült vólna a' ſzamárra, és alá-méne a'hegy allyára, Dávid's az ő férfiai alá-jőnek vala eleibe: kiknek ő-is eleikbe méne. * És 21
monda Dávid: Bizony heába óltalmaztá-meg mind a' mik ezé valának a'puſztában, és el nem veſzett ſemmi mind azokból mellyek övé vóltak: és gonoſzſzal fizetett nékem a' jóért.
22 * Ezeket chelekedgye Iſten a' Dávid ellenſéginek, és ezeket mivellye, ha meg-hagyom reggelig mindenekközzűl, a'falra vizellőt. *Mikor pedig 23
meg-látta vólna Abigail Dávidot, ſiete, és le-ſzálla a'ſzamárról, és orczájára borúla Dávid-előtt, és imáda a'
24 földön, * és lábaihoz eſék, és monda: Rajtam légyen, uram, e'hamiſság: Szóllyon, kérlek, a'te ſzolgálód a'te füleidbe: és halgaſd-meg a' te ſzolgá- 25
lód igéit. * Ne tegye, kérlek, az én uram királyom az ő ſzívét e' hamis férfiu Nábál-ellé: mert neve-ſzerént bolond, és bolondſág vagyon véle: én pedig te ſzolgálód nem láttam uram a'ſzolgaidat, a' kiket küldöttél.
26 * Moſt azért uram, él az Úr, és él a'te
E lelked, a' ki meg-tartóztatott téged hogy ne jőnél a'vérre, és meg-őrizte kezedet: és moſt légyenek mint Nábál a'te ellenſégid, és a'kik gonoſzt kereſnek az én uramnak. *Azért vedd- 27
el ezt áldomáſt, mellyet a'te ſzolgálód hozott néked én uramnak: és add a' legényeknek kik követnek téged
28 én uramat. * Vedd-el vétkét a'te ſzolgálódnak: mert ſzerezvén ſzerez az Úr néked én urának hív házat, mert az Úr hadait, uram, te viſeled: gonoſſág azért ne találtaſsék beſed életednek tellyes napjaiban. * Mert ha fel- 29
kél valaha az ember téged kergetvén, és kereſvén lelkedet, meg-őriztetik az én uram lelke mint az élők kötőlékében, a'te Uradnál Iſtenednél: a'te ellenſégid lelke pedig forgattatik, mint a' parittyának ſebeſségében és
30 forgáſában. *Mikor azért meg-adgya az Úr néked én uramnak, mind a' jókat mellyeket felőled ſzóllott, és téged Iſraelen fejedelemmé rendel,

31 * nem léſzen fohászkodáſára és fur-
dalására az én uram ſzívének, hogy
ártatlan vért ontottál, vagy magad-
ért boſzſzút állottál: és mikor jót
chelekeſzik az Úr az én urammal, em-
lekezzél-meg a'te ſzolgálódrol. * És
32 F monda Dávid Abigailnak: Áldott
az Iſraëlnek Ura Iſtene, ki téged ma
előmbe küldőtt, és áldott a'beſzéded;
33 * és áldott vagy te, ki meg-tartóztat-
tál engem ma, hogy ne mennék a'vér-
re, és ne állanám boſzſzúmat kezem-
mel. * Mert külőmben, él az Iſraël
34 Ura Iſtene, ki meg-tartóztatott en-
gem hogy gonoſzúl ne báñám veled:
ha hamar nem jőttél vólna előmbe,
nem maradott vólna virrattáig Ná-
bálnak a'falra vizellője. *El-vévé az-
35 ért Dávid a'kezéből mind a' miket
hozott vala néki, és monda néki:
Menny békével házadba, ímé meg-
halgattā a'ſzódat, és meg-tiſzteltem
az orczádat. *Juta pedig Abigail Ná-
36 bálhoz: és ímé lakodalma vala a' há-
zában, mint egy királyi lakodalom,
és a' Nábál ſzíve víg vala: mert igen
réſzeg vala: és nem jelente-meg néki
ſe kichin ſe nagy igét reggelig. *Reg-
37 G gel pedig, midőn meg-eméſztette
vólna a'bort Nábál, meg-jelenté né-
ki a'feleſége ez igéket, és el-hala az ő
ſzíve belől, és lőn mint a' kő. *És mi-
38 B kor tíz nap el-múlt vólna, meg-veré
az Úr Nábált, és meg-hala. * Mellyet
39 mikor hallott vólna Dávid, hogy
meg-hóltNábál, mōda: Áldott az Úr,
a'ki meg-itélte az én gyalázatomnak
ügyét Nábál kezéből, és ſzolgáját
meg-őrizte gonoſztól, és Nábálnak
gonoſságát fejére hozta az Úr. El-
küldе azért Dávid, és ſzólla Abigail-
nak, hogy őtet feleſégül venné. * És
40 el-menének a'Dávid ſzolgai Abigail-
hoz Karmélusba, és ſzóllának néki,
mondván: Dávid küldőtt minket
hozzád, hogy téged feleſégül végyē.
* Ki fel-kelvén imáda arczal a' fől-
41 dőn, és monda: Ímé a'te ſzolgálód lé-
gyē ſzolgálóúl, hogy lábait moſsa az
én uram ſzolgainak. * És ſiete, és fel-
42 kele Abigail, és ſzamárra ůle, és az u-
tánna-járo őt leányzók véle mené-
nek, és kőveté a'Dávid kővetit: és fe-
leſége lőn. *De Akinoámot-is el-ve-
43 vé David Jezraëlből: és mind a' kettő
feleſége lőn. * Saul pedig a' leányát
44 Mikolt a'Dávid feleſégét, a'Lais fiá-
nak Faltinak ada, ki Gallimból vala.

XXVI. RÉSZ.

1 A ES el-menének a' Zifæuſok
Saulhoz Gábaába, mondván:
Ímé Dávid el-rejtezett a'Ha-
kila-Halmán, melly a'puſzta-
2 ellenében vagyon. * És fel-kele Saul,
és alá-méne Zif puſztájába, és ő-véle
három-ezer válogatott férfiak Iſra-
ëlből, hogy fel-kereſné Dávidot Zif
3 puſztájában. * És tábort jára Saul
Gábaában a'Hakilán, melly a'puſzta-
ellenében vala az úton: Dávid pedig
a' puſztában lakik vala. Látván pe-
dig hogy Saul utánna jőtt vólna a'
4 puſztába, * kémeket küldе, és meg-
tudá nagy bizonyoſon hogy oda jőtt
5 vólna. * És fel-kele Dávid titkon, és
el-méne a'helyre a'hol Saul vala: és
mikor látta vólna a'helyt, mellyen
aluſzik vala Saul, és a'Ner fia Abner a'
ſerege hadnagya, és hogy Saul alun-
nék a' ſátorban, és a'tőbb kőſség kő-
6 rűle, * ſzólla Dávid a'Hetæus Aki-
méleknek, és a'Sarvia fiának Abiſai-
nak, a'Jóab őttſének, mondván:
Ki jő-alá velem Saulhoz a'táborba?
És monda Abiſai: Én alá-megyek ve-
7 led. * El-menének azért Dávid, és A-
biſai a'néphez éjjel, és találák Sault
fekűvén és aluván a'ſátorban, és a'
dárdát fel-űtve a'földbe a' fejénél:
B Abner pedig és a' nép aluſznak vala
8 kőrnyűle. * És monda Abiſai Dávid-
nak: Kezeidbe rekeſztette az Iſten ma
ellenſégedet: moſt azért a' földbe
ſzegezem őtet a' dárdával, egyſzer, és
9 nem kell máſodſzor. * Es monda
Dávid Abiſainak: Meg ne őllyed ő-
tet: mert, ki nyújtya-ki kezét az Úr
10 Kriſtuſára, és ártatlan léſzen? * És
monda Dávid: Él az Úr, hanem-ha az
Úr veri-meg őtet, vagy el-jő napja
hogy meg-hallyon, vagy harczra
11 menvén el-véſz: * kegyelmes lé-
gyē nékem az Úr, hogy ne nyújtſam-
ki kezemet az Úr Kriſtuſára: moſt az-
ért vedd-fel a'dárdát, melly a' fejénél
vagyon, és a'víz chéſzét: és meñyűnk-
12 el. * El-vívé azért Dávid a' dárdát,
és a' víz chéſzét, melly a' Saul fejénél
vala, és el-menének: és nem vala
ſenki a' ki látná, és értené, és fel-éb-
redne, hanē minnyájan aluſznak va-
la, mert az Úr álma eſett vala reájok.
13 * És mikor által-mēt vólna Dávid el-
lenbe, és meg-állott vólna a'hegy-te-
tején távul, és nagy kőz vólna kőzőt-
14 tők, * kiálta Dávid a'népre, és a'Ner

Sup. 23. c. 19.

1. Reg. 25. 26.

fiára

fiára Abnerre, mondván: Nem felelsz-e Abner? És felelvén Abner, monda: Ki vagy te a' ki kiáltsz, és bolygatod a' királyt? *És monda Dávid Abnernek: 15
Nem férfi vagy-e te? és kichoda más hasonló hozzád Izraëlben? miért nem őrizted-meg tahát uradat királyodat? mert bé-ment egy a' sokaságból, hogy meg-ölné az uradat a' királyt. * Nem jó, a' mit chelekedtél: él 16
az Úr, hogy halálnak fiai vattok tí, kik meg nem őriztétek az uratokat az Úr Krisztusát. most azért lásd-meg hol légyen a' király dárdája, és hol vagyó a' víz chésze, melly a' fejénél volt. *Meg-ismére pedig Saul a' David szavát, és monda: Nem te szód-e ez, fiam 17
Dávid? és mónda Dávid: Én szóm, urá királyom. * És monda: Mi-okért 18
kergeti az én uram az ő szolgáját? mit chelekedtem? vagy mi gonosz vagyó kezemben? * Most azért hallyad, 19
kérlek uram királyom, a' te szolgád szavát: Ha az Úr indít téged ellenem, szagollya-meg az áldozatot: ha pedig az emberek fiai, átkozottak az Úr színe-előtt: kik ki-vetettek ma engem, hogy ne lakjam az Úr örökségében, mondván: Eredgy, szolgálly idegen isteneknek. *És most ki ne 20
ontasék az én vérem a' földre az Úr előtt: mert ki-jött az Izraël királya hogy egy bolhát keresen, a' mint kergettetik a' fogoly-madár a' hegyeken. * És monda Saul: Vétkeztem, 21
térj-viszsza fiam Dávid: mert semmi-képpen többé veled gonoszúl nem chelekeszem, mivelhogy drága volt ma szemeid-előtt az én lelkem: mert meg-tetszik hogy bolondúl chelekedtem, és igen sok dolgokat nem tudtam. * Es felelvén Dávid, 22
monda: Ihon a' király dárdája, jőjön általa egy a' király inasi-közzűl, és 10
vigye-el azt. * Az Úr pedig meg-fizet kinek-kinek, az ő igasága és hívsége-szerént: mert kezembe adott 23
téged ma az Úr, és nem akartam kinyújtani kezemet az Úr Krisztusára. * És a' mint fel-magasztaltatott ma a' 24
te lelked szemeim-előtt, úgy fel-magasztaltassék az én lelkem az Úr szemei-előtt, és szabadíttson-meg engem minden szorongatásból. *Monda azért Saul Dávidnak: Áldott vagy 25
te fiam Dávid: és mindeneket meg-chelekedvén meg-chelekeszel, és hatalmas lévén véghez viszesz. El-mé-
ne pedig Dávid az ő útára, és Saul meg-téré helyére.

XXVII. Rész.

ÉS monda szívében Dávid: 1
Egy nap Saul kezébe akadok: nem jobb-e hogy el-fusak, és a' Filistæusok földén megszabadúllyak, hogy kétségbe essék Saul, és szűnnyék-meg engem keresni Izraëlnek minden határiban? el-futok azért kezei-elől. * És fel-kele 2
Dávid, és el-méne ő, és a' hat-száz férfiak vele, a' Máok fiához Akishoz a' Geti királyhoz. * És Dávid Akissal 3
lakék Getben, ő és az ő férfiai; a' férfiu és az ő háza; és Dávid, és a' két feleségé, a' Jezraheli Akinoam, és a' Karméluli Nábál felesége Abigail. * És 4
hírré tévék Saulnak, hogy Dávid Getbe futott vólna, és nem keresé őtet többé. *Monda pedig Dávid Akisnak: Ha kedvet találtam szemeid-előtt, adgy helyt nékem e' tartomának egyik városában, hadd lakjam ott: mert miért lakik a' te szolgád a' király 5
városában veled? * Néki adá azért Akis azon napon Siczeleget: melly okért Siczeleg a' Júda királyié lőn, mind e' napig. * Vólt pedig a' napok száma, mellyeken Dávid a' Filistæusok tartományában lakék, négy hónap. * És fel-méne Dávid, és az ő férfiai, és prædákat kapdosának Gesuriból, és Gerziből, és az Amaleczitáktól: mert e' falukban laktak régenten a' földön, mellyen Surba mennek Egyiptus-földéig. * És meg-veri vala Dávid az egész földet, és nem hágy vala eleven férfiat és aszszony'állatot: és el-vivén a' juhokat, és ökröket, és szamárokat, és tevéket, és ruhákat, meg-tér vala, és Akiskoz mégyen vala. * Mond vala pedig néki 10
Akis: Kire rohantál ma? Felel vala Dávid: Judára Dél-felé, és Jerammeelre Dél-felé, és Czénire Dél-felé. *Férfiat és aszszony'állatot nẽ hágy 11
vala elevenen Dávid, se bé nem viszi vala Getbe, mondván: Valamiképpen ne szóllyanak ellenünk. Ezeket chelekedte Dávid: és ez vala az ő végezése minden napokon mellyeken a' Filistæusok tartományában lakott. * Hűn azért Akis Dávidnak, 12
mondván: Sok gonoszt chelekedett az ő népe-ellen Izraël-ellen; azért örökös szolgám légyen.

XXVIII. Rész.

LÖn pedig a'napokban, egybe-gyűjték a' Filiſtæuſok az ő ſeregeket, hogy hadba kéſzűlnének Iſraël-elken: és monda Akis Dávidnak: Tudván tudgyad moſt, hogy velem jőſz a' táborba te, és a' te férfiaid. * És monda Dávid Akiſnak: Moſt tudod-meg miket fog chelekedni a' te ſzolgád. És monda Akis Dávidnak: Én-is fejem őrzőjévé téſzlek minden időben. * "Sámuel pedig meg-hala, és ſiratá őtet az egéſz Iſraël, és el-temeték őtet Ramatában az ő váraſában. És Saul elveſzté a' jövendőlőket, és a' varáżlókat a'földről. *És egybe-gyűlének a' Filiſtæuſok, és el-menének, és tábort járának Sunámba: egybe-gyűjté pedig Saul-is az egéſz Iſraëlt, és juta Gelboéba. * És meg-látá a'Filiſtæuſok táborát Saul, és meg-félemlék, és igen meg-réműle a'ſzíve. * És tanátſot kérde az Úrtól, és nem felele meg néki, ſem álmok-által, ſem a'papok-által, ſem a' próféták-által. * És monda Saul a'ſzolgainak: † Kereſſetek nékē jövendőlő-lelkű aſzſzonyt, és a'hoz megyek, és attól tudakozō. És mondának néki a'ſzolgai: Vagyon egy jövendőlő-lelkű aſzſzony Endorban. * El-változtatá azért ruházattyát: és más ruhákba őltözék, és el-méne ő, és két férfiu véle, és jutának az aſzſzonyhoz éjjel, és monda néki: Jövendőlly nékem a' jövendőlő lélekkel, és támazd-fel nékem a'kit mondok néked. * És monda az aſzſzony néki: Ímé, te tudod menyit chelekedett Saul, és mi módon tőrlötte-ki a' jövendőlőket és varażlókat a' földről: miért inchelkedel azért lelkem-ellen, hogy meg-ölteſſem? * És meg-eſkűvék néki Saul az Úrra, mondván: Él az Úr, hogy nem történik rajtad ſemi gonoſz e'dologért. * És monda néki az aſzſzony: Kit támaſzſzak-fel néked? Ki monda: Sámuelt támazd-fel nékem. * Mikor azért látta vólna Sámuelt az aſzſzony, fel-kiálta nagy ſzóval, és mōda Saulnak: Miért chaltál-meg engem? mert te vagy a' Saul. * És monda néki a' király: Ne félly: mit láttál? És monda az aſzſzony Saulnak: Iſteneket láték fel-jőni a'földből. * És monda néki: Minémű az ábrázattya? Ki monda: Egy vén férfiu jő-fel, és paláſt vagyō

* *Sup. 25.a. 1. Eccli. 46.d. 23*

† *Lev. 20.d.27. Dent. 18.b.11. Act. 16. c. 16.*

C rajta. Es meg-érté Saul hogy Sámuel vólna, és orczájára borúla a' földre, és imáda. * Monda pedig Sámuel Saulnak: † Miért háborítottál-meg engem hogy fel-támadnék? És monda Saul: Igen ſzorongattatom: mert a' Filiſtæuſok hadakoznak ellenem, és az Iſten el-távozott tőlem: és nem akart engē meg-halgatni, ſem a' próféták keze-által, ſem álmok-által: téged híttalak azért, hogy megmutaſd nékem mit mivellyek. * És monda Sámuel: Mit kérdeſz engem, holott az Úr el-távozott tőled, és ellenkőződhőz ment? * Mert úgy chelekedik veled az Úr a'mint ſzóllott az én kezem-által, és el-metſzi orſzágodat kezedből, és azt a'felebarátodnak Dávidnak adgya: * mert nem engedtél az Úr ſzavának, és nem tőltőtted-ki az ő haragjának búſúláſat Amaleken. az-okáért a'mit ſzenvedſz, az Úr chelekedte ma veled. * És az Úr, Iſraëlt-is a'Filiſtæuſok kezébe adgya veled: hólnap pedig te és a' fiaid velē léſztek: de az Iſraël táborát-is a' Filiſtæuſok kezébe adgya az Úr. * És mingyárt le-eſék Saul a'földre el-terjedve: mert meg-réműlt vala a' Sámuel beſzédén, és erő nem vala benne, mert nem őtt vala kenyeret egéſz az napon. * Bé-méne azért az aſzſzony Saulhoz (mert igen meg-háborodott vala) és monda néki: Ímé engedett ſzódnak a'te ſzólgálód, és kezembe tettem a' lelkemet; és meghalgattam beſzédidet, mellyeket nékem ſzóllottál. * Moſt azért hallyad te-is a' te ſzolgálód ſzavát, és egy falat kenyeret téſzek elődbe, hogy évén meg-erőſsődgyél, és útra meheſs. *Ki nem akara, és mōda: Nem éſzem. Kénſzeríték pedig őtet a' ſzolgai és az aſzſzony, és végtére meg-halgatván azok ſzavát, fel-kele a' földről, és az ágyra üle. * Annak pedig az aſzſzonynak egy hizlalt borja vala a' háznál, és ſiete, és meg-ölé azt: és liſztet vőn, és meg-keveré azt, és kováſztalan pogáchákat ſüte, * és eleibe-tévé Saulnak és a'ſzolgainak. Kik mikor őttek vólna, fel-kelének, és járának egéſz azon éjjel.

† *Eccli. 46.d. 23*

XXIX. Rész.

EGybe-gyűlének azért a' Filiſtæuſoknak mind ſeregi Afekbe: de Iſraël-is tábort jára a'kútō-felyűl melly Jez-

rahelben vala. * És a' Filiſtæuſok fejedelmi mennek vala ſzázonként, és ezerenként: Dávid pedig és az ő férfiai az utólſo ſeregben valának Ákiſsal. * És mondának a' Filiſtæuſok fejedelmi Ákiſnak: Mit akarnak e' Zsidók? És monda Akis a' Filiſtæuſok fejedelminek: Nem iſméritek-e Dávidot, ki az Iſraël királyának Saulnak ſzolgája vólt, és nálam vagyon ſok napoktól vagy eſztendőktől-fogva, és nem találtam ſemmit ő-benne a' naptól-fogva mellyen hozzám ſzőkött, mind e' napiglá? *†Megharaguvának pedig ellene a' Filiſtæuſok fejedelmi, és mondának néki: Térjen-viſzſza e' férfiu, és üllyön helyén, a' hová rendelted őtet, és ne jőjön velünk alá a' harczra, hogy ne légyen nékünk ellenſégünk, midőn harczolni kezdünk: mert egyéb-képpen mint engeſztelheti-meg az urát, hanem a' mi fejünkel? *Nem ez-é a' Dávid, a' kinek ſereggel énekelnek vala, mondván: Meg-verte Saul az ő ezerét, és Dávid az ő tíz ezerét? *Szóllítá azért Akis Dávidot, és monda néki: Él az Úr, hogy igaz 's jó vagy te az én ſzínem-előtt: és a' te ki-meneteled, 's bé-jöveteled velem vagyon a' táborbã: és nem találtam benned ſemmi gonoſzt, a' naptól-fogva, mellyen hozzám jöttél, mind e' napiglan: de a' fejedelmeknek nem tettſzel. * Térj-viſzſza azért, és menny-el békeſséggel, és ne bánts a' Filiſtæuſok fejedelminek ſzemeket. * És monda Dávid Ákiſnak: Vallyon mit chelekedtem, és mit találtál bennem te ſzolgádban, a' naptól-fogva mellyen ſzíned-előtt vóltam, mind e' napiglan, hogy el ne mennyek, és ne hadakozzam az én uram királyom ellenſégi-ellen? * Felelvén pedig Ákis, ſzólla Dávidnak: Tudom, hogy jo vagy ſzemeim-előtt, mint az Iſten Angyala: de a' Filiſtæuſok fejedelmi módották; Ne jőjön-fel velünk a' harczra. * Azért kelly-fel te reggel, és az urad ſzolgai, kik veled jöttek: és mikor éjjel fel-keltek, és meg-kezd virradni, mennyetek-el. * Fel-kele azért éjjel Dávid, és az ő férfiai, hogy el-indúlnának reggel, és viſzſza-térnének a' Filiſtæuſok földére: a' Filiſtæuſok pedig fel-menének Jezrahelbe.

† 1. Par. 12. d. 19.

1. Reg. 29. 30.

XXX. Rész.

ES mikor Dávid, és az ő férfiai Siczelegbe jutottak vólna, harmad napra, az Amaleczíták bé-ütöttek vala a' Déli réſzről Siczelegbe, és meg-verték vala Siczeleget, és meg-gyújtották vala azt tűzzel. * És fogva vitték vala az aſzſzony'állatokat abból, kichintől-fogva nagyig: és nem öltek vala meg ſenkit, hanem magokkal vitték vala, és útokra mentek vala. * Mikor azért Dávid és az ő férfiai a' várasba jutottak vólna, és azt tűzzel meg-égetve találták vólna, és hogy feleſégek, és fiok, és leányok fogva vitettek vólna: * fel-emelék ſzavokat, Dávid és a' nép ki ő-véle vala, és ſirának míg el-fogyna kőny-hullatáſok. * Mivelhogy Dávidnak-is két feleſégét vitték vala fogva, a' Jezraheli Akinoámot, és a' Karméluſi Nábál feleſégét Abigailt. * És igen meg-ſzomorodék Dávid: mert meg akarja vala őtet a' nép kővezni, mint-hogy keſerves vala minden férfiúnak lelke a' fiaiért és leányiért: meg-erőſsödék pedig Dávid az ő Urában Iſtenében. * És monda Abjatar papnak az Akimélek fiának: Hozd hozzám az éfodot. És el-hozá Abjatar az éfodot Dávidhoz; * és tanátſot kérde David az Úrtól, mondván: Meg-űzzem-e e' latrokat, és el-érem-é őket, vagy nem? És monda néki az Úr: Űzd-meg: mert ketſégnélkül el-éred őket, és ki-ragadod a' prædát. * El-méne azért Dávid, és a' hat-ſzáz férfiak kik véle valának, és jutának Béſor-patakáig: és némellyek el-fáradván, meg-állának. *Megűzé pedig David ő-maga, és a' négyſzáz férfiak: mert el-maradtak vala két-ſzázã, kik el-fáradván nẽ mehetének-által Béſor-patakán. * És találának egy Egyiptziai férfiat a' mezőn, és vívék őtet Dávidhoz: és kenyeret adának néki hogy ennék, és vizet innék, * de egy chomó ſzáraz fügét-is, és két kötés ſzáraz ſzőlőt. Mellyeket mikor meg-ött vólna, meg-téré a' lelke, és meg-künnyebbedék: mert nem ött vala kenyeret, ſem vizet nẽ ivott vala, három nap és három éjjel. *Móda azért néki Dávid: Kié vagy te? vagy honnét? és hová mégy? Ki monda: Egyiptziai legény vagyok,

Ama-

Amaleczíta férfi ſzolgája: el-hagyott pedig az uram engem, mert meg-kezdék betegűlni tegnap-előtt. *Mivelhogy mi űtőttunk-bé Czeretinek déli réſzére, és Juda-ellen, és Kálebnek Déli réſzére, és Siczeleget meg-gyújtottuk tűzzel. * És monda néki Dávid: El-vihetſz-e engem arra a' choportra? Ki monda: Eſkűdgyél-meg nékem az Iſtenre, hogy meg nem ölſz engem, és nem adſz engem az uram kezeibe, és én el-viſzlek téged arra a'choportra. És meg-eſkűvék néki Dávid. * Ki mikor el-vitte vólna őtet, ímé amazok le-telepedve valának az egéſz főld ſzínén, évén és iván, és ugy-mint iſſep napot tartván, minden prédáért, és ragadományokért mellyeket kaptak vala a' Filiſtæuſok Főldéről, és Juda Főldéről. * És meg-veré őket Dávid eſtvétől-fogva más napi eſtvéig, és ſenki el nem ſzalada közzűlök, hanem chak négyſzáz ifiu legények, kik tevékre űltek vala, és el-ſzaladtak vala. * Viſzſzavévé azért Dávid mind a'miket el-vittek vala az Amaleczíták, a'két feleſégét-is meg-ſzabadítá. * És ſemmi hea nem vólt kichintől-fogva nagyig, mind a'fiak's mind a'leányok és a' ragadományok-közzűl, és valamiket el-ragadtak vala, mindeneket meg-hoza Dávid. * És el-hoza mindẽ nyájakat és chordákat, és előtte hajtya vala: és mondának: Ez a' Dávid prédája. * Jöve pedig Dávid a'két-ſzáz férfiakhoz, kik meg-fáradván el-maradtak, és nem követhették vala Dávidot, és meg-parancholta vala hogy le-űlnének Béſor-patakánál: kik ki-menének Dávid és a'nép-eleibe ki véle vala. Járúlván pedig Dávid a' néphez, köſzönté őket békeſégeſen. * És felelvén minden gonoſz és hamis férfi a' férfiak-közzűl, kik el-mentek vala Dáviddal, monda: Mivelhogy nem jöttek-el velünk, nem adunk nékik ſemmit a' prédából, mellyet meg-ſzabadítottunk: hanem elég légyẽ mindeniknek az ö feleſége és fiai: kiket midőn el-véſznek, mennyenek-el. * Monda pedig Dávid: Nem úgy chelekedgyetek atyámfiai, azokkal a'miket nékünk adott az Ur, és meg-őrzött minket, és kezeinkbe adta a' kóborlókat, kik reánk űtőttek vólt: * és ſenki ne hallya tőletek e'beſzédet. mert haſonlo réſze léſzẽ a' harczra-menőnek, és a' hol-valóval maradónak, és egy-aránt oſztozzanak. * És lőn az a' naptól-fogva, és az-után rẽdelés és végezés, és ugy-mint törvény Iſraëlben mind e' napig. * El-juta azért Dávid Siczelegbe, és ajándékokat küldé a' prédából a' Juda véneinek az ö felebarátinak, mondván: Vegyetek áldomáſt az Ur ellenſégi prédájából: * Azoknak, kik Bételben valának, és a' kik Rámotban dél-felől, és a' kik Jeterben, * és a' kik Aroërben, és a' kik Sefamotban, és a' kik Eſtamóban, * és a' kik Rakálban, és a' kik Jerámeel váraſiban, és a' kik Czéni váraſiban, * és a' kik Aramában, és a' kik Áſan tavában, és a' kik Atakban, * és a' kik Hebronban, és a' többinek kik azokon a' helyeken valának, mellyeken lakott vala Dávid, ö, és az ö férfiai.

XXXI. Rész.

A' Filiſtæuſok pedig harczolnak vala Iſraël-ellen: és az Iſraël férfiai meg-futamodának a' Filiſtæuſok-előtt, és el-hűllának meg-ölettetvén a' Gelboë hegyén. * “ És reá rohanának a' Filiſtæuſok Saulra, és a' fiaira, és meg-ölék Jonatáſt, és Abinadabot, és Melkiſuát a' Saul fiait, * és az egéſz harcznak fűllya Saulra fordúla: és el-érék őtet a' nyilas férfiak, és igẽ meg-ſebesítették a' nyilaſoktól. * † És monda Saul az ö fegyver-hordozójának: Vond-ki kardodat, és öllymeg engem: hogy valami-képpen el ne érkezzenek e' környűl-metéletlenek, és meg ne öllyenek engem, meg-chúfolván engem. És nem akará a' fegyver-hordozója: mert igen nagy réműléſsel meg-rettent vala. ragadá azért Saul a' kardot, és reá rohana. * Mellyet mikor látott vólna a' fegyver-hordozója, tudn'illik, hogy Saul meg-hólt vólna, ö-is fegyverére rohana, és meg-hala ö-véle. * Meg-hala azért Saul, és az ö három fiai, és az ö fegyver-hordozója, és minden férfiai azon nap egyenlő-képpen. * Látván pedig az Iſraël férfiai, kik a' völgyön és a' Jordánon-túl valának, hogy el-futottak vólna az Iſraëlíta férfiak, és hogy meg-hólt vólna Saul, és az ö fiai, el-hagyák az ö váraſokat, és el-futának: és el-jövének a' Filiſtæuſok, és ött lakának. * Lőn pedig máſod nap, el-jövének a' Filiſtæuſok, hogy meg-foſztanák a' meg-ölletteket, és

“ 1. Par. 10. a. 1.

† 1. Par. 10. a. 4.

1. Reg. 30. 31.

találák Sault, és az ő háromfiát, a' Gelboë hegyén fekve. *|| És el-vágák a' 9
Saul fejét, és meg-foszták őtet fegyveritől: és el-küldék a' Filistæusok földébe körös-körűl, hogy hírré tennék a' bálványok templomában, és a' népek-között. * És az ő fegyverit az 10
Astarot templomába tévék, a' testét pedig a' Bet-sáni keritésre függesztéék. * Mellyet mikor hallottak vól- 11
na a' Jábes-Gálaád lakói, valamiket a' Filistæusok Saulon chelekedtek vala, *fel-kelének minden erős férfiak, 12
és egész éjjel menének, és el-hozák a' Saul testét, és az ő fiai testeit a' Bet-sáni kerítésről: és Jábes-Gálaádba jövének, és ott meg-égeték azokat: * és vévék az ő chontyokat, és 13
a' Jábesi berekbe temeték, és hét napig böjtölének.

SAMVEL MASODIK KÖNYVE, MELLYET MI

KIRALYOK MASODIK KÖNYVENEK MONDVNK.

I. Rész.

Ön pedig, minek-utána 1
meg-hala Saul, hogy Dá- A
vid viszsza-térne az A- 13
malek le-vágásából, és
két nap maradna Siczelegben. * Har- 2
mad napon pedig, láttaték a' Saul 14
táborából jövő ember meg-szaggattatott ruhával, és porral be-hintetett C
fővel: és hogy Dávidhoz juta, orczájára esék, és imáda. * És monda néki 3
Dávid: Honnét jösz? Ki monda néki:
Az Israël táborából szaladtam. * És 4 16
móda néki Dávid: Mi dolog történt?
jelents-meg nékem. Ki monda: El-
futott a' nép a' harczról, és sokan el- 17
esvén a' nép-közzül meg-hóltak: de
Saul-is, és a' fia Jónatás-is, el-vesztek. 18
*És monda Dávid az ifiúnak, a' ki hírt 5
hoza néki: Honnét tudod hogy meghólt Saul, és a' fia Jónatas? * Es mon- 6
da az ifiu, a' ki hírt hoza néki: Történetből juték a' Gelboë hegyére, és 19
Saul az ő dárdajára dőlt vala: a' szekerek pedig és a' lovasok hozzája köz- 20
zelgetnek vala, * és hátra tekintvén, 7 D
és látván engem szóllítta. Kinek mi- B
kor feleltem vólna: Jelen vagyok:
*monda nékem: Ki vagy te? Es mon- 8 21
dék néki: Amaleczíta vagyok. * És 9
szólla nékem: Álly reám, és ölly-meg
engem: mert gyötrelemben vagyok,
és még bennem vagyon éppen a' lelkem. *És reája álván, meg-ölém őtet: 10 22
mert tudom vala hogy nem élhetne
az eset-után: és el-hozám a' koronát
melly a' fejében vala, és az arany-pe- 23
reczet a' karjáról, és ide hozzád hozám én uramhoz. * Ragadván pedig 11
Dávid a' ruháit, meg-szaggatá, és
minnyájan a' férfiak kik véle valának, * és keservének, és sirának, és 12 24
böjtölének estvéig Saulért, és Jonatásért a' fiáért, és az Ur népeért, és az Israël házaért, hogy-ím fegyver-miatt estek vólna el. * És monda Dávid az ifiúnak ki a' hírt hozta vala néki: Hová-valo vagy? Ki felele: Jövevény Amaleczíta ember fia vagyok. * És monda néki Dávid: † Miért nem féltél kezedet reá-vetni hogy meg-ölnéd az Úr Krisztusát? * És híván Dávid eggyik szolgáját, monda: Jere, rohanny reá. Ki chapá őtet, és meghala. * És móda néki Dávid: Fejeden véred: mert a' szád szóllott ellened, mondván: Én öltem-meg az Úr Krisztusát. * Sira pedig Dávid illyen siralommal Saulon és a' fián Jónatáson, (* és meg-hagyá, hogy kéz-ijra tanitanák a' Juda fiait, a' mint irva vagyon az Igazak könyvében.) És monda: Gondolkodgyál Israël azokról, kik meg-hóltak sebbe a' te magas helyeiden. * A' hiresek, Israël, a' te hegyeidé ölettettek-meg: mint estek-el az erősek! *Ne hirdessétek Getben, se ne hirdessétek Askalon útzáin: hogy talám ne örűllyenek a' Filistæusok leányi, ne vígadgyanak a' környül-metéletlenek leányi. * Gelboë hegyei, se harmat se eső ne jöjönek reátok, se ne légyenek zengés-földek: mert ott vettetett-el az erősek paiza, a' Saul paiza, mint-ha kent nem lött vólna olajjal. * A' meg-ölteknek véretől, és az erősek hájától, Jónatás nyila soha viszsza nem tért, és a' Saul kardgya heába viszsza nē jött. *Saul's Jónatás szerelmesek, és ékesek éltekben, a' halálbā sem váltak-el: a' sasoknál gyorsabbak, az oroszlányoknál erősbek. *Israël leányi sírjatok Saulon, ki titeket ruház vala karmazin szinűbe

† Ps. 104 b. 15.

1. Machab. 2. f. 57.

gyönyörűségre, ki arany ékeſségeket
ád vala öltözetekre. *Mint eſtek-el 25
az erősek a'harczon? A'te magas he-
lyeiden öletett-e meg Jónatas? *Bán-
kodom rajtad igen ékes atyámfia Jó-
natas, és ſzerelmesb az aſszonyok
ſzerelménél. Mint az anya ſzereti az
ö egy fiát, úgy ſzeretlek vala én té-
ged. *Mint eſtek-el a'vaſtagok, és el- 27
veſztek a'hadi ſzerſzámok!

II. Rész.

EZ-után azért tanátſot kérde 1
Dávid az Úrtól, mondván: A
Fel-mennyek-e Judának eg-
gyik váraſába? És monda az
Úr néki: Meny-fel. És monda Dávid:
Hová mennyek? És felele néki: Heb-
ronba. * Fel-méne azért Dávid, és a' 2
két feleſége, a' Jezraheli Akinoam, és
a' Karméluſi Nábál feleſége Abigail:
* de a'férfiakat-is, kik véle valának, 3
el-vívé Dávid mindenikét a'házával:
és Hebron váraſiban lakának. *És el- 4
jövének a' Juda férfiai, és ott meg-ke-
nék Dávidot, hogy orſzáglana a' Juda
házán. És hírt tőnek Dávidnak, hogy
a' Jábes-Gálaád férfiai el-temették
vólna Sault. * Dávid azért követeket 5
küldé a' Jábes-Gálaád férfiaihoz, és
monda nékik: Áldottak vattok az
Úrtól, kik ez irgalmaſságot tettétek
az uratokkal Saullal, és el-temettétek
őtet. *És moſt meg-fizeti ugyan nék- 6
tek az Úr az irgalmaſságot 's az igáſ-
ſágot: de én-is meg-hálálom, hogy e'
dolgot miveltétek. * Erősödgyenek 7
kezeitek, és legyetek az erősség fiai:
mert, noha meg-hólt az uratok Saul,
de engem kent a' Júda háza királlyá-
vá. * Abner pedig a' Ner fia a' Saul 8
ſerege hadnagya, fogá a' Saul fiát Iſ-
boſetet, és környül hordozá őtet a'
táborban, * és királlyá tévé Gálaá- 9
don, és Geſsurin, és Jezrahelen, és Ef-
raimon, és Benjaminon, és egéſz Iſra-
élen. *Negyven eſztendős vala a' Saul 10
fia Isboſet, mikor uralkodni kezde Iſ-
raélen, és két eſztendeig uralkodék:
chak a' Júda háza követi vala pedig
Dávidot. * És vólt a' napok ſzáma, 11
mellyeken Dávid Hebronban lakott,
a' Júda házán királykodván, hét eſz-
tendő 's hat hólnap. * És ki-méne a' 12
Ner fia Abner, és a' Saul fiának Isboſet-
nek ſzolgai, a' Gábaóni táborból. *Jó- 13
ab pedig a' Sarvia fia, és a' Dávid ſzolg-
ai ki-menének, és eleikbe találkoz-
zának a' Gabaóni tónál. És mikor

egybe-érkeztek vólna, egy-más-elle-
nében ülének: ezek a'tónak eggyik
réſzén, és azok a'máſikán. * És mon- 14
da Abner Joábnak: Kellyenek-fel az
ifiak, és játzodgyanak előttünk. És
felele Jóab: Kellyenek-fel. * Fel-ke- 15
lének azért, és által-menének ſzám-
ſzerént tizen-ketten Benjaminból a'
Saul fiának Isboſetnek réſzéről, és ti-
zen-ketten a' Dávid ſzolgaiból. * És 16
ragadván ki-ki a'társa fejét, az ellen-
ſége óldalába veré a' kardot, és le-eſé-
nek eggyűtt: és hívattaték a'helynek
neve: A'vaſtagok mezeje, Gábaon-
ban. *És elég kemény harcz lőn azon 17
nap: és meg-futamtaték Abner, és az
Iſraël férfiai a' Dávid ſzolgaitól. *Va- 18
lának pedig ott Sarviának három fiai,
Jóab, és Abiſai, és Aſaël: Aſaël pedig
igen gyors fúto vala, mint egy az er-
dei vad-kechkék-kőzzűl. * Kergeti 19
vala pedig Áſaël Abnert, és ſe jobra ſe
balra nē tére hogy el-hagyná Abnert
kergetni. * Hátra tekinte azért Ab- 20
ner, és monda: Te vagy-e Áſaël? Ki
felele: Én vagyok. * És monda néki 21
Abner: Eredgy jobra, vagy balra, és
fogj eggyet az ifiakbā, és vedd magad-
nak a' prædáit. Nem akará pedig Áſaël
el-hagyni hogy ne unſzolná őtet. *És 22
iſmég ſzólla Abner Áſaëlnek: Menny-
el, ne kergeſs engem, hogy ne kén-
ſzerítteſsem téged a'földhoz ſzegez-
ni, és nem emelhetem-fel orczámat
Jóab bátyádra. *Ki meg-veté ſzavát, 23
és nem akara el-térni: Abner azért
fordítván dárdáját, hasba üté őtet, és
által-veré, és meg-hala azon helyen:
és minnyájan kik elő-mennek vala a'
helyen, mellyen le-eſett és meg-hólt
vala Áſaël, meg-állanak vala. * Ker- 24
getvén pedig Jóab és Abiſai a'fúto
Abnert, a'nap el-enyéſzék: és jutá-
nak a'Víz-chatorna Halmára, melly
a' völgy-ellenében vagyon Gábaon
puſztája útán. * És egybe-gyűlének 25
a' Benjamin fiai Abnerhez: és egy
choportba kerekedvén, egy domb
tetejére állának. * És kiálta Abner 26
Joábnak, és monda: Mind fottig ke-
gyetlenkedik-e a'kárdod? nem tu-
dod-e hogy veſzedelmes a'kétſégbe-
eſés? meddig nem mondod a' népnek
hogy ſzűnnyék-meg kergetni az ö
attyafiait? * És monda Jóab: Él az 27
Úr, ha ſzóllottál vólna, reggel viſz-
ſza-tért vólna az attyafia-kergető
nép. * Trombitát fúja azért Jóab, és 28

"1. Machab. 2. f. 57.

2. Reg. 2.

meg-álla az egész sereg, és nem kergeték tőbbé Israëlt, se nem harczolának. * Abner pedig és az ő férfiai elmenének a' mezőségen, azon egész éjjel: és által-kelének a' Jordánon, és meg-járván egész Bet-horont, a' táborba érkezének. * Jóab pedig megtérvén, el-hagyván Abnért, egybegyűjté az egész népet: és a' Dávid szolgainak tizen-kilencz férfiu hea lőn, Asaëltől meg-válva. * A' Dávid szolgai pedig meg-verének Benjaminból, és a' férfiakban kik Abnerrel valának, három-száz hatvant, kik meg-is halának. * És el-hozák Ásaëlt, és el-temeték őtet az attya koporsójában Betlehemben: és járának egész éjjel Jóab 's a' férfiak kik véle valának, és szintén virrattakor jutának Hebronba.

III. Rész.

LŐn azért hoszszu hadakozás a' Saul 's a' Dávid háza-kőzőtt: Dávid nevekedvén, és mindenkor erősseb lévén magánál, a' Saul háza pedig naponként fogyván. * "És Dávidnak fiai születtenek Hebronban, és az első-szülőtte Amnon, Jezraheli Akinoámtól vala. * És ő-utánna Keleab a' Karmélusi Nábál feleségétől Abigailtól: a' harmadik pedig Absalom, a' Gesuri Tolmai király leányának Máakának fia. * A' negyedik pedig Adonias, a' Haggit fia: és az ötődik Safátia, az Abital fia. * És a' hátodik Jétraám, a' Dávid feleségétől Eglától. ezek születtenek Dávidnak Hebronban. * Mikor azért had vólna a' Saul 's a' Dávid háza-kőzőtt, a' Ner fia Abner igazgattya vala a' Saul házát. * Saulnak pedig egy Resfa-nevű ágyasa vólt, Aja leánya. És monda Isboset Abnernek: Miért mentél-bé az atyám ágyasához? Ki igen meg-haraguván az Isboset beszédeért, monda: Nem-de eb-fő vagyok-e én ma Juda-ellen, ki irgalmasságot tettem az atyád Saul házával, és az attyafiai 's felebarátival, és nem adtalak Dávid kezeibe, és te rajtam kereskedtél, hogy ma egy aszszonyért feddenél? * Ezeket chelekedgye az Isten Abnernek, és ezeket mivellye néki, ha a' mint megeskűtt az Úr Dávidnak, úgy nem chelekeszem véle, * hogy el-vételsék az országa' Saul házától, és fel-emeltessék a' Dávid királyi széke Israëlen, és Judán, Dántól-fogva Bersabeëig. * És nem felelhete néki semmit: mert fél vala tőle. * Követeket küldé azért Abner Dávidhoz magáért, mondván Kié a' föld? és hogy meg-mondanák: Vess barátságot velem, és veled lészen a' kezem, és hozzád viszem az egész Israëlt. * Ki monda: Igen jól: én barátságot vetek veled: de egy dolgot kérek tőled, mondván: Ne lássad orczámat, míg nē el-hozod a' Saul leányát Mikolt: és úgy jőj-el, és láss engem. * Követeket küldé pedig Dávid a' Saul fiához Isbosethez, mődván: † Add viszsza a' feleségemet Mikolt, kit magamnak jegyeztem száz Filistæus szemérmek első bőrén. * Elkűlde azért Isboset, és el-vévé őtet a' férjétől Faltieltől a' Lais fiától. * És a' férje sírva követi vala őtet, Bahurimig. és monda néki Abner: Eredgy, és térj-viszsza. Ki viszsza-tére. * Az Israël véneivel-is szólla Abner, mondván: Mind tegnap 's mind tegnapelőtt kerestitek vala Dávidot hogy országolna rajtatok. * Most azért mivellyétek-meg: mert az Úr szóllott Dávidnak, mondván: Az én szolgám Dávid keze-által szabadítom-meg a' népemet Israëlt, a' Filistiim és minden ő ellenségi kezéből. * Szólla pedig Abner Benjaminnak-is. És el-méne hogy meg-mondaná Dávidnak Hebronban, mind a' mik tetszettek vala Israëlnek és egész Benjaminnak. * És Dávidhoz jőve Hebronba húsz férfiúval. És Dávid lakodalmat szerze Abnernek, és a' férfiainak kik véle jőttek vala. * És monda Abner Dávidnak: Fel-kelek, hogy hozzád gyűjtsem én uramhoz királyomhoz egész Israëlt, és szövetséget szerezzek veled, és uralkodgyál mindeneken, a' mint a' lelked kivánnya. * Mikor azért el-késerte vólna Dávid Abnért, és amaz el-ment vólna békével, * mingyárt meg-jővének a' Dávid szolgai, és Jóab, igē nagy prædával, meg-vervén a' latrokat: Abner pedig nem vala Dáviddal Hebronban, mert már elbochátta vala őtet, és el-ment vala békével. * És Jóab, 's az egész sereg a' ki vele vala, az-után jutának: hírt tőnek azért Joábnak, mondván: " Eljőtt vólt a' Ner fia Abner a' királyhoz, és el-bochátotta őtet, és el-ment békével. * És Jóab a' királyhoz méne: és monda: Mit miveltél? Ímé Abner

"1. Par. 3. a. 1.

† 1. Reg. 18. g. 27.

"3. Reg. 2. a. 1.

hozzád jött: miért bocháttad-el őtet,
és el-ment 's el-távozott? * nem tu- 25
dod-e hogy a'Ner fia Abner azért jött
vólt hozzád, hogy meg-chalna téged,
és tudná ki-meneteledet 's bé-jöve-
teledet, és tudná mind a'miket mi-
velsz? * Ki-menvén azért Jóab Dá- 26
vidtól, követeket külde Abner-után,
és viszsza-hozá őtet a' Sira-kúttyá-
tól, Dávid híre-nélkül. * És mikor 27
viszsza-jött vólna Abner Hebronba,
félre vívé őtet Jóab a' kapu-közbe,
hogy szóllana néki álnoksággal: és
által-űté ott az ágyékát, és meg-ha-
la, az öttse Asaël vérének boszszú-ál-
lásaért. * Melly dolgot halván Dávid 28
hogy már meg-lött, monda: Tiszta
vagyok én, 's az országom, az Úrnál,
örökké, a'Ner fia Abner vérétől, * és 29
a'Jóab fejére szállyon, és az attyának F
egész házára: és el-ne fodgyon a'
Jóab házából a' mag-folyást szenve-
dő, és a'poklos, és orsót-tárto, és kar-
dal-veszö, és kenyér-nélkül szűkös.
* Azért Jóab és az öttse Abisai meg- 30
ölék Abnert, mivel meg-ölte vala az
öttsöket Asaëlt Gábaonbã a'harczon.
* Monda pedig Dávid Joábnak, és 31
mind a'véle-valo népnek: Szaggassá-
tok-meg ruháitokat, és zákokba öl-
tözzetek, és sírjatok Abner temetése-
elött. Dávid király pedig követi vala
a' koporsót. * És mikor el-temették 32
vólna Abnert Hebronban, fel-emelé
szavát Dávid király, és síra az Abner
koporsóján: síra pedig az egész nép-
is. * Es siratván a'király 's keseregvén 33
Abnert, monda: Nem úgy hólt-meg
Abner, mint a'túnyák szoktak meg-
halni. * A' kezeid kötve nem vól- 34
tak, és a' lábaid nem vóltak bé- G
kókkal terhelve: hanẽ úgy estél-el,
mint el-esni szoktak a'hamisság fiai-
elött. És ismég siratá őtet az egész
nép. * És mikor enni jött vólna az 35
egész sokaság Dáviddal, még fényes
nappal meg-eskűvék Dávid, mond-
ván: Ezeket chelekedgye nékem az
Istẽ, és ezeket mivellye, ha nap-nyú-
gat-elött kenyeret kóstolok, vagy
valami mást. * És hallá az egész nép, 36
és tetszék nékik mind a'miket chele-
kedék a'király az egész nép színe-e-
lött. * és meg-ismére az egész kösség, 37
és egész Israël az napõ, hogy nẽ a'ki-
ráltól lött vólna hogy meg-öletnék,
a'Ner fia Abner. * És monda a'király 38
a'szolgainak: Nem tudgyátok-e hogy
egy fejedelem és a' leg-nagyobbik
esett ma el Israëlben. * En pedig még 39
gyenge, és kent király vagyok: e'
férfiak pedig a' Sarvia fiai kemé-
nyek nékem: Fizessen az Ur a' go-
nosz-tévőnek gonossága-szerént.

IV. Rész.

Meg-hallá pedig a' Saul fia 1
Isboset, hogy el-esett vól- A
na Abner Hebronban: és
el-lankadának a' kezei, és
az egész Israël fel-háborodék. * Két 2
férfiai valának pedig a' Saul fiának,
latrok fejedelmi, eggyiknek neve Bá-
ana, és a'másiknak neve Rekab, a'Bé-
roti Remmon fiai a'Benjamin fiaiból:
mert Bérot-is Benjaminhoz számlál-
tatott. * és el-szöktek a' Berotíták 3
Getaimba, és ott jövevények vóltak
az ideiglen. * Vala pedig a'Saul fiá- 4
nak Jonatásnak egy bénna-lábu fia: B
mert öt esztẽdős vólt, mikor hír-
mondó jött Jezrahelből Saul és Jó-
natás-felől: fel-vévén azért őtet a'
dajkája, el-futa: és mikor sietne hogy
el-szaladna, el-esék, és meg-sántúla:
és Mifiboset vala neve. * El-jövén az- 5
ért a'Beroti Remmon fiai, Rekab és
Báana, a'nap melegségében Isboset
házában menének: ki aluszik vala az
ágyán délben. És az ajtón-állo asz-
szony búzát tisztítván, el-alutt vala.
* Bé-menének pedig a'házba titkon 6
búza kalászokat vívén, és által-űték
az ágyékát Rekab 's az attyafia Báana,
és el-futának. * Mikor pedig a'házba 7
mentek, amaz az ágyán aluszik vala a' C
kámarában: és által-űtvén meg-ölék
őtet: * és el-vívén a'fejét, el-menének 8
a'puszta útán egész éjjel, és az Isboset
fejét Dávidhoz vívék Hebronba: és
mondának a'királynak: Ihol a'Saul
fiának Isbosetnek a'te ellenségednek
feje, a'ki lelkedet kereste: és az Úr az
én uramért a' királyért boszszút-ál-
lott ma Saulon, 's a' magván. * Felel- 9
vén pedig Dávid Rekabnak, és az at-
tyafiának Báanának, a' Béroti Rem-
mon fiainak, mõda nékik: Él az Úr, a'
ki meg-szabadította lelkemet mindẽ
nyomoruságból, * "hogy azt, a'ki hírt 10
tőn nékem, és mõda: Meg-hólt Saul: D
ki azt alítá hogy jókat hirdetne, meg-
fogám, és meg-ölém őtet Siczelegbẽ,
kinek jutalmat kell vala adni a'hír-
ért: * Menyível inkább most, midőn 11
istentelen emberek ölték-meg az ár-

" Sup. 1. b. 14.

2. Reg. 3. 4.

tatlan férfiat, házában, az ágyán, ne kereſsem-e ki vérét kezetekből, és ne veſzeſselek-e el titeket a'földről?
*Parächola azért Dávid a'ſzolgainak, és meg-ölék őket: és el-vágván a' kezeket és lábokat, fel-akaſzták őket a' tó-fölött Hebronban: az Isboſet fejét pedig el-vívék, és az Abner koporſójába temeték Hebronban.

V. Rész.

ES el-jövének Iſraëlnek minden nemzetſégi Dávidhoz, mondván: † Ímé mi, te chontod és teſted vagyunk. * De tegnap 's tegnap-előtt-is, midőn Saul királyunk vólna, te valál Iſraëlnek ki 's bé-vívője: néked mondotta pedig az Úr: Te legelteted az én népemet Iſraëlt, és te léſzſz fejedelem Iſraëlen. * El-jövének az Iſraël vénei-is a'királyhoz Hebrőba, és ſzövetſéget tőn vélek Dávid király Hebronban az Úr-előtt: és királlyá kenék Dávidot Iſraëlen.*Harmincz eſztendős fiu vala Dávid, mikor országlani kezde, † és negyven eſztendeig országla. * Hebronbā országla Judán hét eſztēdeig és hat hólnapig: Jeruſalemben pedig országla harmincz-hárō eſztendeig egéſz Iſraëlen és Júdán. * És el-méne a'király, és mind a' férfiak kik véle valának, Jeruſalembe, a' Jebuſæushoz a'föld lakójához: és mondának azok Dávidnak: Ide-bé nem jősz, ha el nem veſzted a' vakokat és ſántákat, kik azt mondgyák: Ide-bé nem jő Dávid. * Meg-vévé pedig Dávid a'Sion várát, ez a' Dávid váraſa. * Mert jutalmat igért vala Dávid a' napon, a' ki meg-verne a' Jebuſæuſt, és elérné a' padláſok chatornáit, és elveſztené a'vakokat és ſántákat a'Dávid lelke gyűlőlői. azért mondatik kőz-beſzédben: Vak és ſánta nem mennek a'templomba. * Lakék pedig a'várban, és nevezé azt, Dávidváraſának: és meg-épité kőrős-kőrűl Mellótól-fogva és azon-belől. *És elő-mégyen vala őregbűlvén és nevekedvén, és a'ſeregek Ura Iſtene véle vala. * " A' Tyruſi király Hirám-is követeket küldé Dávidhoz, és czédrus-fákat, és fa-míveſeket, és kő-míveſeket a' kő-falokért: és meg-épiték a' Dávid házát. * És meg-érté Dávid hogy meg-erősítette őtet az Úr az Iſraëlen-való királyſágban, és hogy fel-magaſztalta országát az ő népén Iſraëlen.
*† Dávid azért még-is ágyaſokat és feleſégeket vőn Jeruſalemből, minek-utánna el-jőtt vólna Hebronból: és ſzületének Dávidnak több fiai és leányi: * és ezek az ő nevek, kik néki Jeruſalemben ſzülettek, Samua, és Sóbab, és Nátan, és Salomon, * és Jebahar, és Eliſua, és Nefeg, * és Jafia, és Eliſama, és Eliada, és Elifalet. * Meg-hallák azért a'Filiſtæuſok, hogy Dávidot királlyá kenték vólna Iſraëlen: és fel-menének minnyájan hogy fel-kereſnék Dávidot: mellyet mikor hallott vólna Dávid, alá-méne az erőſſégbe. * " A' Filiſtæuſok pedig eljővén, el-ſzélledének Rafaim-völgyében. * és tanátſot kérde Dávid az Úrtól, mondván: Fel-mennyek-e a' Filiſtæuſokhoz? és kezembe adod-e őket? És monda az Úr Dávidnak: Menny-fel, mert adván adom kezedbe a' Filiſtæuſokat. * † El-méne azért Dávid Báal-Faraſimba, és megveré ott őket, és monda: El-oſzlatta az Úr az én ellenſégimet előttem, mint el-oſzlatnak a'vizek. Azért hívattaték a'helynek neve, Báal-Faraſimnak. * És ott hagyák az ő faragott képeket: mellyeket el-vőn Dávid, és az ő férfiai. * És a' Filiſtæuſok iſmég fel-menének, és el-ſzélledének Rafaim-völgyében. * Tanátſot kérde pedig Dávid az Úrtól: Fel-mennyek-e a' Filiſtæuſok-ellen, és kezeimbe adod-e őket? Ki felele: Ne menny-fel ellenek, hanem kerűlly hátok-megé, és menny hozzájok a' kőrtvély-fák ellenébe. *És mikor hallod a'menőnek zőrgéſét a' kőrtvély-fák tetején, akkor kezdgy a' harczhoz: mert akkor mégyenki az Úr ſzíned-előtt, hogy megverje a' Filiſtæuſok táborát. *Chelekedék azért Dávid a' mint parancholta vala néki az Úr, és meg-veré a' Filiſtæuſokat Gábaától-fogva, míg Gézerbe mennél.

VI. Rész.

EGybe-gyűjté pedig Dávid iſmég mind a' válogatottakat Iſraëlből harmincz ezeret. * " És fel-kele Dávid, és el-méne, és az egéſz nép a'ki vele vala a'Juda férfiaiból, hogy el-hoznák

† 1. Par. 11. a. 1.
" 1. Par. 14. a. 1.
† 3. Reg. 2. b. 11.
† 1. Par. 3. a. 1.
" 1. Par. 14. b. 10.
" 1. Par. 13. b. 11.
† Iſa. 28. 6. 2.
† 1. Par. 13. d. 25.
" 1. Par. 13. d. 26.
" 1. Par. 13. b. 5.

2. Reg. 5.

az

az Ur ſzekrényét, melyre ſegétſégűl
hívattatott a' ſeregek Ura neve, ki
azon felyűl űl a' Kerubimokon.
* És tévék az Úr ſzekrényét egy új 3
ſzekérre: és el-vívék azt az Abinadab
házából, ki Gábaában vala: az Ami-
nadab fiai pedig Óza és Ahio, ve-
† 1. Reg. 7. a. 2. zetik vala az új ſzekeret. * † És mi- 4
kor el-vitték vólna azt az Abinadab
házából, ki Gábaában vala, Ahio az
Iſten ſzekrényét őrizvén, a' ſzekrény
előtt mégyen vala. * Dávid pedig, és 5
egéſz Iſraël játſzodoznak vala az
Ur-előtt, minden meſterſéges fák-
kal, és czitarákkal és hegedűkkel
és dobokkal és chengettyűkkel és
czimbalomokkal. * Minek-utánna 6
pedig a' Nakon-Szérőjéhez jutának,
ki-nyújtá Óza a' kezét az Iſten ſzek-
rényére, és meg-fogá azt: mert rú-
góldoznak vala az őkrők, és félre haj-
tották vala azt. * És Óza-ellen harag- 7
ra gerjede az Úr, és meg-veré őtet a' B
vakmerőſégért: ki meg-hala ott az
" 1. Par. 13. b. 11. Iſten ſzekrényénél. * " Meg-ſzo- 8
morodék pedig Dávid, mivelhogy
meg-verte vólna az Úr Ózát, és hí-
vattaték a' helynek neve: Óza ve-
réſének, e' mái napig. * És félé Dá- 9
vid az Urat a' napon, mondván:
Hogy jő-bé hozzám az Úr ſzekrénye?
* És nem akará magához ſzállíttani 10
az Úr ſzekrényét a' Dávid váraſába:
hanem ſzállítá azt a' Getæus Obede-
dom házába. * És az Úr ſzekrénye 11
a' Getæus Obededom házában ma-
rada három hólnapig: és meg-áldá
az Úr Obededomot, és az ő egéſz há-
† 1. Par. 15. d. 25. zát. * † És hírré tévék Dávid ki- 12
rálynak, hogy meg-áldotta az Úr
Obededomot, és mindenét, az Iſten
ſzekrényeért. El-méne azért Dávid,
és az Iſten ſzekrényét Obededom há-
zából a' Dávid váraſába hozá víga-
ſággal: és Dáviddal hét karok valá-
" 1. Par. 15. d. 26. nak, és egy borju áldozat. * És mi- 13
kor hat lépéſt mentek vólna a' kik C
viſzik vala az Úr ſzekrényét, egy ők-
rőt és egy koſt áldoz vala, * és Dá- 14
vid ugrál vala minden erejéből az Úr-
előtt. Dávid pedig gyólch éfodba ől-
tőzőtt vala. * És Dávid, és Iſraëlnek 15
egéſz háza viſzik vala az Úr teſta-
mentoma ſzekrényét, vígan, és trom-
bita ſzóval. * És mikor az Úr ſzek- 16
rénye a' Dávid váraſába ment vól-
na, a' Saul leánya Mikol az ablakról
nézvén, látá Dávid királyt ugrálni, és

tánczolni az Ur-előtt: és meg-útá-
17 lá őtet ſzívében. * És bé-vívék az
Úr ſzekrényét, és azt helyére té-
vek, a' Hajlék kőzepire mellyet vont
vala néki Dávid: és tőn Dávid ép-
pen-égő és békeſéges áldozatokat
18 az Úr-előtt. * És midőn el-végezte
vólna bé-mutatván az éppen-égő és
békeſéges áldozatokat, meg-áldá a'
19 népet a' ſeregek Ura nevében. * És
oſztogata Iſraëlnek minden ſokaſá-
gának, mind férfiúnak 's mind aſz-
D ſzony' állatnak, kinek-kinek egy bé-
leſt, és egy tehen-hús pechenyét, és
olajba pőrgőlt zemlye-liſztet: és el-
méne az egéſz nép ki-ki az ő házába.
20 * És meg-tére Dávid hogy meg-ál-
daná az ő házát: és ki-jővén Dá-
vid-eleibe a' Saul leánya Mikol,
monda: Melly dichőſéges vólt ma
az Iſraël királya, fel-foſztozódván az
ő ſzolgáinak ſzolgálói-előtt, és meg-
mezítelenűlt, a' mint meg-mezítele-
21 nűlne egy a' cſúfok-kőzzűl. * És mon-
da Dávid Mikolnak: Az Úr-előtt, ki
inkább válaſztott engem hogy-ſem
az atyádat, és hogy-ſem az ő egéſz
házát, és parancholt nékem hogy fe-
jedelem lennék az Úr népén Iſraëlen,
22 * játſzom-is, alább-valo-is léſzek in-
kább hogy-ſem vóltam: és alázatos
léſzek ſzemeim-előtt: és a' ſzolgálók-
kal, kikről ſzóllottál, dichőſégesbnek
23 láttatom. * Mikolnak azért a' Saul
leányának nem lőn fia halála nap-
jáig.

VII. Rész.

1 Lőn pedig, mikor a' király a'
A házában űlne, és az Úr nyu-
godalmat adott vólna néki
mindenűnnét mindē ellenſé-
2 gitől, * monda Nátan Profétának:
† Látod-e hogy én czédrus-fa ház- * 1. Par. 17. a. 1.
ban lakom, és az Iſten ſzekrénye bő-
3 rők-kőzzé tétetett? * És monda Ná-
tan a' királynak: Mind a' mi ſzíved-
ben vagyon, eredgy, miveld-meg:
4 mert az Úr veled vagyon. * Lőn
pedig azon éjjel: és ímé az Úr be-
5 ſzéde Nátánhoz, mondván: * Eredgy,
és ſzólly az én ſzolgámnak Dávidnak:
Ezeket mongya az Úr: Vallyon te
6 építeſz-e nékem lakó-házat? * Mert
házban nem laktam a' naptól-fogva,
mellyen az Iſraël fiait Egyiptus-föl-
déből ki-hoztam, e' napiglan: ha-
nem hajlékban jártam és ſátorban.
7 * Minden helyeken, mellyeken által-

2. Reg. 6. 7.

mentem Iſraëlnek minden fiaival, ſzólván ſzóllottam-e az Iſraël valamelly nëzetſégének, a'kinek parancholtam, hogy legeltetné az én népemet Iſraëlt, mondván: Miért nem épitettetek nékem czédrus-fa házat?
8 *És moſt ezeket mongyad az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya
B D a' ſeregek Ura: † Én hoztalak-el téged midőn a' legeltetésben a' nyájakat követted, hogy fejedelem lennél
9 az én népemen Iſraëlen: * és veled vóltam mindenekben valahol jártál, és el-öltem minden ellenſégidet ſzíned-elől: és nagy nevet ſzerzettem
10 néked, a' nagyok neve-ſzerént, kik a' földön vannak. *És helyt ſzerzek az én népemnek Iſraëlnek, és el-plántálom őtet, és abban lakik, és nem háborgattatik többé: és a' hamiſság fiai nem nyomorgattyák többé őtet
11 mint az-elött, * a' naptól-fogva mellyen birákat rendeltem az én népemen Iſraëlen: és nyugodalmat adok néked minden ellenſégidtől. és elévé meg-jelenti néked az Úr, hogy házat
12 épit néked az Úr. * "És mikor el-telnek a' te napid, és el-aluſzol az atyáiddal, fel-támaſztó a' magodat utánad, a'ki ágyékodból jő, és meg-erősíté
13 28 az ő országát. *† Ő épit házat az én nevemnek, és állandóvá téſzem az ő országa ſzékit örökké. * Én attya léſzek, és ő fiam léſzen: ki ha valamit
14 29 hamiſsan chelekeſzik, meg-feddem őtet az emberek veſzſzőjével, és az
15 emberek fiainak chapáſival. * " Az én irgalmaſságomat pedig el nem véſzem tőle, a' mint el-vettem Saultól, kit el-veték orczám-elől. * És hív léſzen a' te házad, és az országod örökké orczád-elött, és † a' királyi-ſzék
16 ked állādo léſzen ſzűnetlē. * Mind ez
17 igék-ſzerént, és mind e' látás-ſzerént, igy ſzólla Nátan Dávidnak. * Bémene pedig Dávid király, és le-üle az
18 Úr-elött, és monda: Ki vagyok én Uram Iſten, és michoda az én házam, hogy ennyire hoztál engem? * De
19 ez-is kevésnek láttatott a' te ſzíned-elött Uram Iſten, hanem még hoſzſzú időre-is ſzóllottál a' te ſzolgád házáról: mert ez az Adam törvénye, Uram
20 Iſten. * Mit ſzólhat azért még néked e' hez Dávid? mert te iſméred a' te
21 ſzolgádat Uram Iſten. * A' te igéd-ért, és a' te ſzíved-ſzerént chelekedted mind e' nagy dolgokat, hogy
22 tudtára adnád a' te ſzolgádnak. * Azért magaſztaltattál-fel Uram Iſten; mert ninch hozzád haſonlo, és ninch Iſten te-kivűled, mindenekben a' mi-
23 ket fűleinkel hallottunk. * Mellyik nemzetség pedig ollyan a' földön, mint a' te néped Iſraël, mellyért el-ment az Iſtē, hogy maga népévé váltaná őtet, és magának nevet ſzerezne, és azokkal nagy és rettenetes dolgokat chelekednék a' földön, a' te néped
9 orczája-elött, mellyet ki-ſzabadítottál magadnak Egyiptusból, a' nemzetſégtől, és annak iſtenétől. * Mert
24 meg-erősítetted magadnak a' te népedet Iſraëlt örökke-valo népnek: és te Uram Iſten lőttél nékik Iſtenek.
25 *Moſt azért Uram Iſten, az igét, mellyet a' te ſzolgádról ſzóllottál, és az ő házáról, tellyesíts-bé örökké: és chelekedgyél a' mint ſzóllottál, * hogy
26 fel-magaſztaltaſsék a' te neved örökké, és mondaſsék: A' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene. És a' te ſzolgád Dávid háza állandó léſzen az Úr-elött,
27 * mert te ſeregek Ura Iſraëlnek Iſtene nyilatkoztattad-meg a' te ſzolgád fűlét, mondván: Házat épitek néked: azért találta-meg ſzívét a' te ſzolgád, hogy imádkoznék néked ez imádſággal. * Moſt azért Uram Iſten, te vagy az Iſten, és a' te igéid igazak léſznek: mert te mondottad a' te ſzolgádnak e' jókat. * Kezd-el azért, és áld-meg a' te ſzolgád házát, hogy légyen örökké elötted: mert te ſzóllottál Uram Iſten, és a' te áldáſoddal áldatik-meg a' te ſzolgád háza örökké.

VIII. Rész.

1 LŐn pedig ezek-után, meg-veré Dávid a' Filiſtæusokat, és meg-alázá őket, és el-vévé Dávid az Adó-fizetés zabolá-
A 2 ját a' Filiſtæusok kezéből. * És meg-veré Moábot, és kötéllel méré-meg-őket, a' földig le-nyomván: méré pedig két kötelet, eggyet a' meg-ölésre, és eggyet a' meg-éltetésre: és lőn
3 Móab Dávidnak adózó ſzolgája. *És meg-veré Dávid a' Rohob fiát Adarézert a' Sobai királyt, mikor el-indúlt hogy uralkodnék az Eufrátes
4 folyó-vizén. * És el-fogván Dávid amannak részéről ezer hét-ſzáz lovagot, és húſz-ezer gyalogot, le-
B vágatá inokot mind a' ſzekeres lovaknak: meg-hagya pedig azok-

1. Par. 18. a. 1.

ból

† Sup. 1. Reg. 16. b. 11. Pſal. 77. g. 76.

"3. Reg. 8. a. 3.

† 1. Par. 22. c. 10.

" Pſ. 88. a. 3. c. 33.

† Heb. 1. b. 5.

ból száz szekeret. * El-jöve a'Syriai Damaskus-is, hogy segétséget hozna a'Sóbai királynak Adarézernek: és meg-vere Dávid huszon-két ezer Syriai férfiat. * És erősséget helyhezte- te Dávid Syriai Damaskusban: és Syria Dávidnak adózó szolgája lőn: és meg-tartá az Úr Dávidot mindenek- ben valamire ment. * És el-vévé Dá- vid az arany-fegyvereket, mellyek Adarézer szolgain valának, és vivé azokat Jerusalembe. * És Betéből, és Bérotból az Adarézer városiból, igen sok rezet vőn Dávid király. * Meg- hallá pedig az Emati király Tóu, hogy meg-verte vólna Dávid Adarézernek minden erejét, * és el-küldé Tóu a' fiát Jórámot Dávid királyhoz, hogy kőszöntené őtet örvendezvén, és há- lákat adna: azért hogy meg-győzte vólna Adarézert, és meg-verte vólna őtet. Mert Adarézernek ellensége va- la Tóu, és valának kezében arany edé- nyek, és ezüst edények, és réz edé- nyek: * és azokat-is az Úrnak szen- telé Dávid király az ezüstel és aran- nyal, mellyeket meg-szentelt vala mind a' nemzetségekből, kiket meg- hóldoltatott vala, * Syriából, és Mo- ábból, és az Ammon fiaiból, és Filisti- imből, és Amalekből, és a' Rohob fi- ának Adarézernek a'Sóbai királynak prædáibol. * Nevet-is szerze magá- nak Dávid, mikor meg-tére Syriának meg-vételéből a'Só-aknás völgybe, meg-ölvén tizen-nyólcz ezeret: * és Idumæába őrzőket helyheztete, és erősséget rendele: és lőn egész Idu- mæa Dávid szolgája, és meg-tartá az Úr Dávidot mindenekben valamire ment. * És országla Dávid egész Isra- elen: és Dávid itéletet és igasságot tészen vala mindé népének: * A' Sar- via fia pedig Jóab, a' sereg hadnagya vala: az Ahilud fia pedig Jósafat, Kan- cellariusa vala: * és az Akitob fia Sá- dok, és az Abjatar fia Akimélek, pa- pok valának: és Saraiás íro-deák: * a' Jójada fia pedig Banaiás, a' Czeretiek és Feletiek elöttök-járója: a' Dávid fiai pedig papok valának.

IX. Rész.

ES mőda Dávid: Alítod-e hogy vagyon valaki a'ki meg-ma- radott vólna a'Saul házából, hogy irgalmasságot chele- kedgyem véle Jonatásért? * Vala pe- dig a' Saul házából, egy Siba-nevű szolga: kit mikor magához hívott vólna a' király, monda néki: Te vagy-e a'Siba? És ama' felele: Én va- gyok te szolgád: * És monda a' király: Maradott-e valaki a' Saul házából, hogy az Istē irgalmasságát chelekedgyem véle? És monda Siba a' király- nak: Jonatásnak vagyō még egy bén- na-lábu fia. * Hol vagyon, ugy mond? És monda Siba a' királynak: Imé Lo- dabárban vagyon, az Ammiel fiának Makirnak házában. * El-küldé azért Dávid király, és el-hozatá őtet Loda- bárból, az Ammiel fiának Makirnak házából. * Mikor pedig el-jött vólna Jonatásnak a'Saul fiának fia Mifiboset Dávidhoz, le-borúla orczájára, és imáda. És monda Dávid: Mifiboset? Ki felele: Jelen vagyok te szolgád. * És monda néki Dávid: Ne félly, mert ir- galmasságot chelekedvén chelekе- szem veled az atyádért Jonatásért, és meg-adom néked az atyádnak Saul- nak minden földeit, és te mindenkor asztalomnál egyél kenyeret. * Ki imádván őtet, mōda: Ki vagyok én te szolgád, hogy hozzám hasonló hólt ebre tekintettél? * Szóllíttá azért a' király a'Saul szolgáját Sibát, és mon- da néki: Mind a'mik Saulé vóltak, és az egész házát, az urad fiának adtam. * Azért mivellyed te a'földet néki, és a'fiaid, és a'szolgaid: és vígy eledelt az urad fiának hogy tápláltassék: az urad fia pedig Mifiboset mindenkor az asztalomnál egyék kenyeret. Va- lának pedig Sibának tizen-öt fiai, és húsz szolgai. * És monda Siba a' ki- rálynak: A'mint meg-parancholtad én uram királyom a'te szolgádnak, úgy chelekedzik a'te szolgád: és Mifi- boset egyék asztalomnál mint egy a' király fiai-közzül. * Vala pedig Mi- fibosetnek egy Mika-nevű kis fia: a' Siba házának pedig minden rokonsá- ga Mifibosetnek szolgál vala. * Mifi- boset pedig Jerusalemben lakik vala: mert a' király asztalárol észik vala mindenkor: és mind a' két lábára sánta vala.

X. Rész.

LŐn pedig ezek-után, hogy meg-halna az Ammon fiai ki- rálya, és országla helyette a'fia Hánon. * És monda Dávid: † Irgalmasságot tészek a'Náas fiával Hánonnal, a' mint az ő attya irgal- masságot tett velem. El-küldé

† 1. Par. 19. a. 2.

2. Reg. 8. 9.

azért

azért Dávid, vigaſztalván őtet ſzolgai-által az attya haláláról. Mikor pedig el-mentek vólna a'Dávid ſzolgai az Amon fiai földére, *mondának az Amon fiainak fejedelmi az uroknak Hánonnak: Alítod-e hogy az atyád tiſzteletiért küldötte Dávid hozzád a' vigaſztalókat, és nē azért küldötte-e Dávid a' ſzolgait hozzád, hogy megvizgálná, és meg-kémlené a'váraſt, és fel-fordítaná azt? * Fogá azért Hánon a'Dávid ſzolgait, és el-borotválá fél-réſzét a'ſzakálloknak, és elmetélé ruhájoknak felét az al-felekig, és el-ereſzté őket. *Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, eleikbe küldé: mert igen rútúl meg-chúfoltattak vala a'férfiak, és meg-hagyá nékik Dávid: Maradgyatok Jerikóban, míg meg-nő a'ſzakállotok, és akkor jőjetek-meg. * Látván pedig az Ammon fiai hogy boſzſzúſágot tettek vólna Dávidon, el-küldének, és fizetéſért meg-fogadák a'Rohobi Syruſt, és a'Sóbai Syruſt, húſz-ezer gyalogot, és a'Maákai királytól ezer férfiat, és Iſtobtól tizen-két ezer férfiat. *Mellyet mikor hallott vólna Dávid, el-küldé Joábot és a'hadakozóknak minden ſeregét. * Ki-jövének azért az Ammon fiai, és el-rendelék a'ſereget ſzintén a'kapu-előtt: a'Sóbai Syrus pedig, és Rohob, és Iſtob, és Máaka, külön valának a'mezőn. * Látván azért Jóab hogy el-kéſzíttetett vólna ellene a'had, mind elől 's mind hátul, válaſzta Iſraëlnek mindē válogatottai-közzűl, és a'Syrus-ellen rendelé a'ſereget: * a'többb réſzét pedig a'népnek az őttſének Abiſainak adá, ki az Ammon fiai-ellen rendelé a'ſereget. * És monda Jóab: Ha engē a'Syruſok meg-győznek, légy ſegétſégűl nékē: ha pedig téged győznek-meg az Ammon fiai, meg-ſegétlek téged. *Légy erős férfi, és harczollyūk népünkért, és a'mi Iſtenünk váraſáert: az Úr pedig azt chelekeſzi a'mi jó az ő ſzíne-előtt. * El-kezdé azért Jóab és a'nép ki véle vala a'harczot a'Syruſok-ellen: kik mingyárt meg-futamának előtte. * Az Ammon fiai pedig, látván hogy el-futottak vólna a'Syruſok, el-futának ők-is Abiſai-előtt, és bé-menének a'várasba: és meg-tére Jóab az Ammon fiaitól, és jöve Jeruſálembe. * Látván azért a'Syruſok hogy el-eſtek vólna Iſraël-előtt, egybe-gyűlének egyenlő-képpen. * És el-küldé Adarézer, és ki-hozá a'Syruſokat kik a'folyó-vízen túl valának, és el-hozá azok hadát: Sóbak pedig az Adarézer hadának kapitánya, vala az ő fejedelmek. *Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, egybe-gyűjté az egéſz Iſraëlt, és által-méne a'Jordánō, és juta Helába: és ſereget rendelének a'Syruſok Dávid-ellenébē, és harczolának ellene. * És el-futának a'Syruſok Iſraël-előtt, és meg-ölé Dávid a'Syruſokbā hét-ſzáz ſzekér-bélieket, és negyven-ezer lovagot: és Sóbákot a'had fejedelmét meg-veré: ki mingyárt meg-hala. * Látván pedig minnyájan a'királyok, kik Adarézer ſegétſégében valának, hogy meg-győzettettek Iſraëltől, meg-rémülének és el-futának őtven-nyólcz ezeren Iſraël-előtt. És békeſéget ſzerzének Iſraëllel: és ſzolgálának nékik, és nem merének a'Syruſok többe ſegétſéget adni az Ammon fiainak.

XI. Rész.

LŐn pedig eſztendő el-forgván, az időben mellyen a'királyok hadba ſzoktak menni, el-küldé Dávid Joábot, és a' ſzolgait ő-véle, és az egéſz Iſraëlt, és el-rablák az Ammon fiait, és meg-ſzállák Rabbát: Dávid pedig, Jeruſalemben marada. * Ezen-közben történék, hogy fel-kelne Dávid az ágyáról dél-után, és ſétálna a'királyi ház folyoſóján: és láta egy aſzſzonyt ki moſsa vala magát, ellenbe az ő folyoſóján: az aſzſzony pedig igē ſzép vala. * El-küldé azért a'király, és tudakozék ki vólna az az aſzſzony. És hírré tēteték néki hogy az Eliam leánya Bét-ſabée vólna az Hetæus Uriás feleſége. * Követeket küldvén azért Dávid, el-hozatá őtet. Ki mikor bé-ment vólna hozzája, véle hála: † és mingyárt meg-tiſztúla az ő tiſztátalanſágából: * és viſzſza-tére házába magzatot fogadván. És el-küldvén hírt tőn Dávidnak, és monda: Terhbe eſtem. *El-küldé pedig Dávid Joábhoz, mondván: Küld hozzám a'Hetæus Uriáſt. És el-küldé Jóab Uriáſt Dávidhoz. * És el-jöve Uriás Dávidhoz. És meg-kérdé Dávid, ha jól vólna-e Jóab, és a'nép, és mint viſeltetnék a'had. * És monda Dávid Uriáſnak: Menyházadba, és moſd-meg a' lábaidat. És ki-méne Uriás a' király házából,

1. Par. 20. a. 1.

† Lév. 15. d. 18.

† Judic. 3. g. 23.

és követé őtet a'király étké. * Uriás pedig a'király háza ajtaja-előtt hála az urának többb szolgaival, és nē méne-alá házához. * És hírt tőnek Dávidnak, mondván: Nem ment házába Uriás. És mōda Dávid Uriásnak: Nem útról jöttél-e? miért nem mentél-alá házadhoz? Es monda Uriás Dávidnak: Az Isten szekrénye, és Israël's Juda sátorokban laknak, és az uram Jóab, és az uram szolgai a'föld színén vannak: és én házamba mennyek, hogy egyem és igyam, és a'feleségemmel hállyak? a'te életedre, és a'lelked életére, nem chelekeszem e' dolgot. * Monda azért Dávid Uriásnak: Maradgy itt ma-is, és hólnap elbochátlak téged. Meg-marada Uriás Jerusalembē ázon nap és a'másikon: * és hívá őtet Dávid hogy véle ennék és innék, és meg-részegíté őtet: ki estve ki-menvén, a'maga ágyán az ura szolgaival hála, és nem méne-alá házához. * Reggel lőn azért, és levelet íra Dávid Joábnak: és el-küldé Uriás-által, * ezt írván a'levélben: Állassátok Uriást a'had-eleibe, a'hol leg-erősb a'harcz: és hadgyátok-el őtet, hogy meg-ölettetvén el-veszszen. * Midőn azért Jóab a'várast vittatná, Uriást a'helyre állatá, a'hol tudgya vala hogy a'leg-erősb férfiak vólnának. * És ki-jövén a'férfiak a'városból, harczolnak vala Joábbal, és el-húllának a'Dávid szolgai népe-közzűl, és meg-hala Hetæus Uriás-is. * El-küldé azért Jóab, és hírré tévé Dávidnak a'harcznak mindē dolgát: * és paranchola a'követnek, mondván: Midőn mind el-végezed a'harczról-valo beszédet a'királnak, * ha látod hogy búsúl, és mongya; Miért mentetek a'kő-falhoz harczolni? nem tudgyátok vala-e hogy sok nyilakat lőnek oñan felyűl a'kő-falról? * Ki ölte-meg a'Jeróbaál fiát Abiméleket? † Nem egy aszszony vetett-e reá egy darab malom követ a'kő-falról, és meg-ölte őtet Tebesben? miért mentetek a'kő-falhoz? mongyad: A'te szolgád a'Hetæus Uriás-is meghólt. * El-méne azért a'követ, és eljuta, és meg-beszéllé Dávidnak mind a'miket parancholt vala néki Jóab. *És monda a'követ Dávidnak: Meggyőzének minket a'férfiak, és ki-jövének hozzánk a'mezőre: mi pedig reájok rohanván, meg-űzők őket a'

† *Iudic. 9. g. 53.*

9 24 váras kapujáig. * Es nyilakat igazgatának a'nyilasok a'szolgaidra oñan felyűl a'kő-falról: és meg-halának a'király szolgai-közzűl, sőt a'te szolgád a'Hetæus Uriás-is meg-hólt. *És
10 25 monda Dávid a'követnek: Ezeket mongyad Joábnak: Ne törődgyél e' dolgon: mert külömb-féle a'harczvége, most ezt, és most amazt emésztimeg a'kard: bátoríttsad a'vitézidet a'váras-ellen, hogy azt el-rontsad, és
11 26 biztasd őket. * Meg-hallá pedig az Uriás felesége, hogy meg-hólt vólna a'férje Uriás, és siratá őtet. *El-múlván pedig a'kesergés, el-küldé Dávid,
12 27 és bé-hozá őtet a'házába, és feleséglőn, és fiat szűle néki: és nem tetszék az Urnak e'dolog, mellyet Dávid chelekedett vala.

XII. Rész.

13 C 1 EL-küldé azért az Úr Nátánt
A Dávidhoz: Ki mikor hozzája jött vólna, monda néki: Két férfiu vala egy városban, egyik gazdag, és a'másik szegény. * A'
14 2 gazdagnak igen sok juhai és ökrei va-
15 lának. * A'szegénynek pedig semmie
3 nem vala tellyeséggel, hanē egy kis juhotskája, mellyet vőtt és fel-tartott vala, és melly nála az ő fiaival eggyűtt nevelkedett vala, az ő kenyeréből évén, és pohárából iván, és kebelében aluván: és vala néki mint egy leánya.
17 4 * Mikor pedig egy jövevény jött vólna a'gazdaghoz, kímélvén az ő juhaiban és ökreiben venni, hogy lakodalmat szerezne a'vendégnek a'ki hozzája jött vala, el-vévé a'szegénnek juhát, és étkeket készíte az embernek a'
18 5 ki hozzája jött vala. *Dávid pedig ha-
20 B raggal igē fel-gerjedvén az ember ellen, monda Nátánnak: Él az Úr, hogy halálnak fia az a'férfiu a'ki azt chelekedte. * † A'juhot négy annyival fi-
21 6 zeti-meg, mivelhogy e'dolgot chelekedte, és nem kedvezett. *Monda pedig Nátan Dávidnak: Te vagy az a'
D férfiu: Ezeket mongya Israëlnek Ura Istene: En kentelek téged királlyá Israëlen, és én mentettelek-meg téged
22 8 Saul kezéből, * és néked adtam az urad házát, és az urad feleségit kebeledbe, és néked adtam az Israël és Juda házát: és ha ezek kichínyek, sokkal nagyobbakat adok néked.
9 *Miért vetetted-meg tahát az Úr igéjét, hogy gonoszt chelekednél szinē-
C előtt? A' Hetæus Uriást meg-ölted

† *Exod. 22. 4. 2.*

fegyverrel, és a'feleſégét magadnak
feleſégűl vetted, és az Ammon fiai
fegyverével meg-ölted őtet. * Ez-o-
káért őrökké el nem távozik házad-
tól a'fegyver, mivelhogy meg-útáltál
engem, és el-vetted a'Hetæus Uriás
feleſégét, hogy feleſéged lenne. * Az-
ért ezeket mongya az Úr: Ímé, én go-
noſzt támaſztok reád a' házadból, és
el-véſzem feleſégidet ſzemeid-előtt,
† és felebarátodnak adom, és a'feleſé-
giddel hál e'Napnak láttára. * Mert
te titkon chelekedtél: én pedig e'dol-
got egéſz Iſraëlnek láttára chelekе-
ſzem, és a' Nap-láttára. * És monda
Dávid Nátánnak: Vétettem az Úr-
nak. És monda Nátan Dávidnak: "Az
Úr-is el-vette bűnödet: meg nem
halſz. * Mindazáltal, mivel az Úr el-
lenſégit káromlattattad; e'dologért,
a'fiad, ki néked ſzületett, halállal hal-
meg. * És Nátán viſzſza-téré házába.
Meg-veré az Úr a'kiſdedet-is, kit az
Uriás feleſége ſzült vala Dávidnak, és
halálra válék. * És könyörge Dávid
az Úrnak a'kiſdedért: és böjtel böjto-
le Dávid, és bé-menvén magán, a'
földre fekűvék. * El-jövének pedig
az ő házának vénei, kénſzerítvén őtet
hogy fel-kelne a'földről: ki nem aka-
ra, és nem évék vélek étket. * Tör-
nék pedig heted napon hogy meg-
halna a'gyermek: és félnek vala a' Dá-
vid ſzolgai hírré teni néki hogy meg-
hólt vólna a'kiſded. mert mondának:
Ímé midőn a'kiſded még élne, ſzól-
lunk vala néki, és nem halgatá meg
ſzavunkat: menyível inkább gyötri
magát, ha mongyuk, Meg-hólt
a'gyermek? * Mikor azért Dávid lát-
ta vólna az ő ſzolgait ſuttogni, eſzébe
vévé hogy meg-hólt vólna a'gyer-
mechke: és monda a' ſzolgainak:
Meg-hólt-e a' gyermek? Kik felelé-
nek néki: Meg-hólt. * Fel-kele azért
Dávid a'földről, és meg-moſdék 's
meg-kené magát: és mikor meg-vál-
toztatta vólna ruháját, bé-méne az
Úr házába: és imádkozék, és házába
méne, és kére hogy kenyeret tennе-
nek eleibe, és evék. * Mondának pe-
dig néki a'ſzolgai: Mi dolog, a' mit
chelekedtél? a' gyermekért, mikor
még élne, böjtöltél és ſírtál: hogy pe-
dig meg-hólt a'gyermek, fel-kőltél,
és kenyeret őttél. * Ki möda: A'gyer-
mekért, mikor még élne, böjtöltem
és ſírtam; mert mondék: Ki tudgya,

† *Inf. 16. d. 21.*

"Eccli. 47. b. 13.

talám nékem ajándékozza őtet az Úr,
és meg-él a'gyermek? * Moſt pedig
hogy-ím meg-hólt, miért böjtöl-
lyek? viſzſza hozhatom-e őtet többé?
én mégyek inkább hozzája: ő pedig
nem jő viſzſza hozzám. * És meg-vi-
gaſztalá Dávid a'feleſégét Bet-ſabeét,
és bé-menvén hozzája, véle hála: Ki
fiat ſzűle, és annak nevét Salomonnak
hívá, és ſzereté őtet az Úr. * És üzene
Nátan profétától, és hívá az ő nevét,
Az Úr ſzerelmeſének, azért hogy ſze-
retné őtet az Úr. * "Hadakozék azért
Jóab az Ammon fiai Rabbatája-el-
len, és meg-véſzi vala a'királyi váraſt.
* És követeket küldе Jóab Dávidhoz,
mondván: Harczoltam Rabbat-ellen,
és meg-véſzük a'vízi váraſt. * Moſt az-
ért gyűjts-egybe a'népnek több ré-
ſzét, és ſzáld-meg a'váraſt, és vedd-
meg azt: hogy mikor én-általam el-
rontatik a'város, én nevemnek netu-
lajdoníttaſsék a' győzedelem. * Egy-
be-gyűjté azért Dávid az egéſz népet,
és el-indúla Rabbat-ellen: és mikor
vítatta vólna, meg-vévé azt. * És el-
hozá az ő királyok koronáját a'fejé-
ből, egy talétom arany-nyomót, igе
drága kövek lévén benne, és fejére
tétetek Dávidnak. De a' váraſnak-is
igen ſok prædáját vívé-el: * annak
népet-is el-vívén által-fűréſzlé, és
vaſas ſzekereket vona által rajtok:
és el-vagdalá bárdokkal, és a'tégla
kemenczébe veté: így chelekedék az
Ammon fiainak minden váraſival. És
meg-téré Dávid, és az egéſz ſereg
Jeruſalembe.

XIII. Rész.

LŐn pedig ezek-után, hogy a'
Dávid fiának Abſalomnak
Támár-nevű igen ſzép húgát
meg-ſzeretné a'Dávid fia Am-
non, * és igén kivánná őtet, ugy
hogy annak ſzerelmeért meg-betegű-
lne: mert mivelhogy ſzűz vólna,
nehéznek láttatik vala néki hogy va-
lamit tiſzteſségtelenűl chelekednék
véle. * Amnónak pedig egy Jónadáb
nevű baráttya vala, Semáának a'Dá-
vid báttyának fia, igе okos férfiu. * Ki
monda néki: Miért ſzáradſz így el na-
ponként a'fonnyadáſsal király fia?
miért nem jelented-meg nékem? És
möda néki Amnon: Támárt a'bátyám
Abſalom húgát ſzeretem. * Kinek fe-
lele Jónadab: Fekűdgy az ágyadra, és
tetteſs betegſéget: és mikor el-jő az

"I. Par. 20. a. 1.

2. *Reg.* 12.

atyád

atyád hogy meg-látogaſſon téged, mongyad néki: Jőjőn ide, kérlek, a' húgom Támár, hogy ételt adgyon nékem, és chinállyon étket hadd egyem a' kezéből. *Le-fekűvék azért Amnon, és mint-ha betegeskedni kezde: és mikor el-jőtt vólna a' király őtet látogatni, monda Amnon a' királynak: Jőjőn-el, kérlek, a' húgom Támár, hogy ſzemeim-előtt két-féle levetskét chinállyon, és egyem a' kezéből. *El-kűlde azért Dávid a' Támár házához, módván: Menny a' bátyád Amnō házába, és chinálly étket néki. *És el-méne Támár a' báttya Amnō házába: ama' pedig fekſzik vala: ki liſztet vévén meg-keveré, és meg-hígítván, ſzemei-előtt levetſzkéket főze. *És vévén a' mit főzött vala, ki-tőlté, és eleibe-tévé, és nē akara enni: és monda Amnon: Űzzetek-ki mindeneket tőlem. És mikor ki-űztek vólna mindeneket, *monda Amnon Támárnak: Hozd-be az étket a' kamarába, hogy egyē a' kezedből. Vévé azért Támár a' levetskéket, mellyeket chinált vala, és bé-vívé a' bátyának Amnonnak a' kamarába. *És mikor eleibe vitte vólna az étket, meg-ragadá őtet, és monda: Jere, hálly velē édes húgō. *Ki felele néki: Né, édes bátyám, ne tégy erőſzakot rajtam: mert ez nē ſzabad Iſraëlbē: ne miveld e' bolōdſágot. *Mert én el nē fogom viſelhetni gyalázatomat, és te ollyā léſzſz Iſraëlbē mint egy az eſztelenek-kőzzűl: hanē inkább ſzólly a' királynak, és meg nem tagad engē tőled. *Nem akara pedig engedni kőnyőrgéſinek, hanē erőſſebb lévén lenyomá őtet, és véle hála. *És meggyűlőle őtet Amnō igē nagy gyűlőlſéggel: úgy hogy nagyobb vólna a' gyűlőlſég, mellyel gyűlőli vala őtet, a' ſzeretetnél mellyel az-előtt ſzerette vala. *És mōda néki Amnō: Kelly-fel, 's eredgy. *Ki felele néki: Nagyobb gonoſſág ez, mellyet moſt rajtā chelekeſzel ki-űzvén engem, hogy-ſem a' mit az-előtt chelekedtél. És nē akará őtet hallani: *hanem ſzóllítván az inaſt, a' ki ſzolgál vala néki, monda: Űzd-ki ezt előlem, és tedd-bé az ajtót utánna. *Ki bokáig-valo ſzoknyába vala öltőzve: mert ollyā ruhákkal élnek vala a' király ſzűz leányi. Ki-űzé azért őtet a' ſzolgája: és bé-tévé az ajtót utánna. *Ki hamut hintvén a' fejére, meg-ſzaggatván a' bokáig-valo ſzoknyáját, és kezeit fejére tévén, mégyen vala járván és jajgatván. *Mōda pedig néki a' báttya Abſalom: Nem hált-e veled a' bátyád Amnō? de moſt húgom halgaſs, atyád-fia: és ne győtőrd ſzívedet e' dologért. Támár azért meg-epedvén, a' báttyának Abſalomnak házában marada. *Mikor pedig hallotta vólna Dávid király e' dolgot, igē meg-ſzomorodék; és nem akará Amnonnak a' fiának lelkét meg-ſzomorítani, mert ſzereti vala őtet, hogyím elſő-ſzűlőtte vala. *Nē ſzólla pedig Abſalom Amnoñak ſem gonoſzt, ſem jót: mert gyűlőli vala Abſalom Amnont, azért hogy megſzőplősítette vólna a' húgát Támárt. *Lőn pedig két eſztēdő-múlva, hogy az Abſalō juhai meg-nyírettetnének Báalháſorban, melly Efraim-mellett vagyon: és el-hívá Abſalō mind a' király fiait, *és méne a' királyhoz, és mōda néki: Ímé meg-nyírettetnek a' te ſzolgád juhai: kérlek, jőjőn-el a' király a' ſzolgaival az ő ſzolgájához. *És mōda a' király Abſalomnak: Né fiam, ne kérjed hogy minnyájan elmennyűnk, és téged terhellyűnk. És mikor kénſzerítené őtet, és nē akarna el-menni, meg-áldá őtet. *És monda Abſalō: Ha el nē akarſz jőni, kérlek, jőjőn-el velűnk ottā chak a' bátyám Amnon. És mōda néki a' király: Nem ſzűkſég hogy el-meñyē veled. *Kénſzerité azért Abſalō őtet, és el-bochátá véle Amnōt, és mind a' király fiait. És lakodalmat ſzerzett vala Abſalom, mint a' királyi lakodalō. *Parācholt vala pedig Abſalō a' ſzolgainak, módván: Vígyázzatok reá mikor réſzeg léend Amnō a' bortól, és mōdom néktek: Űſsétek őtet, és őllyétek-meg: ne félly etek: mert én vagyok a' ki azt parancholō néktek: vaſtagodgyatok, és legyetek erős férfiak. *Chelekedének azért az Abſalō ſzolgai Amnon-ellē, a' mint parācholta vala nékik Abſalō. És fel-kelvén minnyájā a' király fiai, fel-űlének ki-ki az ő őſzvérére, és el-ſzaladának. *És mikor még az úton mennének, hír érkezék Dávidhoz, módván: Meg-őlte Abſalō mind a' király fiait, és chak egy maradott kőzzűlők. *Fel-kele azért a' király, és meg-ſzaggatá ruháit: és a' főldre eſék, és miñyájā a' ſzolgai, kik mellette állanak vala, meg-ſzaggaták ruhájokat.

* Felelvén pedig a' Dávid báttyának Semmaának fia Jónadab, monda: Ne alíttſa az én Uram királyom, hogy a' királynak minden fiai meg-ölettek: Ammō egyedűl hólt-meg, mert Abſalomnak ſzájábā vala, a'náptol-fogva mellyē meg-ſzöplőſitette a'húgát Támárt. *Moſt azért ne ereſzſze az én 33
Urā kiralyom ſzívébe ez igét, mondván: Minnyájan meg-ölettenek a'király fiai: mert egyedűl Ammon hóltmeg. * El-ſzökék pedig Abſalom: és 34
fel-emelé az ör-állo ſzolga a' ſzemeit, és el-tekínte: és ímé ſok nép jō vala a' járatlā úton a'hegy óldalról. *Monda 35
pedig Jónadab a'királynak: Ímé a'király fiai jelē vannak: a' te ſzolgád igéje-ſzerént úgy lőtt. * És mikor meg- 36
ſzűnt vólna ſzóllani, meg-jelenének a' király fiai-is: és bé-menvén felemelék ſzavokat, és ſirának: de a'király-is, és minden ſzolgai ſirának igen nagy ſiráſſal. * Abſalom pedig 37
el-ſzökvén, az Ammiud fiához Tolomáihoz méne, a' Geſſuri királyhoz. Siratá azért Dávid a' fiát minden napokon. * Abſalom pedig mikor el- 38
futott vólna, és Geſſurba jutott vólna, három eſztēdeig lőn ott. *És meg- 39
ſzűnék Dávid király Abſalomot kergetni, azért hogy meg-vígaſztaltatott vólna az Ammon halálárúl.

XIV. RÉSZ.

MEg-értvén pedig a' Sarvia 1 15
fia Jóab, hogy a'király ſzíve Abſalomhoz hajlott vólna, *Tekuába kűlde, és on- 2
nét egy bőlch aſzſzonyt hozata; és monda néki: Tetteſd hogy keſergeſz, és gyáſz ruhába öltőzzél, és olajjal meg ne kendőzzél, hogy légy mint a' ſok ideig halottat keſergő aſzſzony: * és menny-bé a'királyhoz, és 3
ſzólly néki illyē beſzédeket. Jóab pedig az igéket ſzájába adá. *Azért mikor bé-mēt vólna a'Tékuai aſzſzony a' királyhoz, a'főldre eſék előtte, és imáda, és mōda: Szabadíts-meg engē király. * És monda néki a'király: Mi 5
ūgyőd vagyon? Ki felele: Ah, özvegy-aſzſzony vagyok én: mert meg-hólt a'férjem. *És a'te ſzolgálódnak két fia 6
vala: kik háborgának egy-máſſal a' mezőn, és ſenki nē vala a' ki őket eltílthatná: és meg-veré eggyik a'máſikát, és meg-ölé őtet. *És ímé az egéſz 7
rokonſág a'te ſzolgálód-ellē támadván, azt mongya: Add-elő azt, a' ki meg-ölte az attyafiát, hogy őllyük-meg őtet az attyafia lelkeért, kit megőlt, és tőröllyük-el az örökőſt: és elakarják óltani ſzikrámat, melly megmaradott, hogy ne légyen neve a'férjemnek, és maradékja a' főldőn. * És 8
mōda a'király az aſzſzonynak: Meñy házadba, és én parancholok felőled. * 9
És mōda a'Tékuai aſzſzony a'királynak: Rajtam légyē, én urā királyom, a'hamiſság, és az atyám házán: a'király pedig és az ő ſzéke ártatlā légyē. *És mōda a'király: A'ki ellened ſzóll, 10
hozd hozzám, és többé nem illet téged. *Ki monda: Emlekezzék-meg a' 11
király az ő Uráról Iſtenéről, hogy meg ne ſokaſodgyanak a'vér-ſzerént valo atyafiak a' boſzſzú-állāſra, és ſeñi-képpen meg ne öllyék a'fiamat. Ki mōda: Él az Úr, hogy a'főldre nem eſik a' fiad haj-ſzálaiból. *Mōda azért 12
az aſzſzony: Szólly ō a'te ſzolgálód az én uramnak királyomnak egy igét. És monda: Szólly. *És monda az aſz- 13
ſzony: Miért gōdoltál illyē dolgot az Iſten népe-ellen, és ez igét mōdotta a' király, hogy vétkezzék, és viſzſza ne hozza az ő ki-vetettét? * Minnyájan 14
meg-halúk, és mint a'vizek el-folyúk a'főldbe, mellyek viſzſza nem térnek: "és nē akarja az Iſten a'lelket el-veſzni, hanem azt gondolattyában, hogy tellyeſséggel el ne veſzſzen az el-vettetett. * Jőttem azért moſt, 15
hogy meg-mongyam az én uramnak királyomnak ez igét, a'nép-előtt. És monda a'te ſzolgálód: Szóllok a' királynak, ha valami módō meg-chelekeſzi a'király az ő ſzolgálója ſzavát. 16
*És meg-halgatá a'király, hogy megſzabadítaná az ő ſzolgálóját mindenek kezéből, kik engem el akarnak vala az Iſtē örökſégéből tőrleni, és a' fiamat egyetembē: *Mongya azért a' 17
te ſzolgálód, hogy légyē az én uramnak királyomnak igéje mint az áldozat. Mert mint az Iſten Angyala, olly az én urā királyō, hogy ſem áldáſſal, ſem átokkal meg nē indúl: az-okáért a' te Urad Iſtened-is veled vagyon. * 18
És felelvén a'király, mōda az aſzſzonnak: El ne titkold tőlē az igét, mellyet tőled kérdek. És monda néki az aſzſzony: Szólly urā királyō. *És mōda 19
a'király: Nē Jóab keze vagyon-e veled mind ezekben? Felele az aſzſzony, és monda: A'te lelked űdvőſſégére, én uram királyom, ſem balra ſem jobra

" Ezec. 18. g. 32. & 33. c. 11.

2. Reg. 14.

ninch

ninch mind azokban a' miket ſzóllott
az én uram királyom: mert a' te ſzol-
gád Jóab, ő parãcholt nékẽ, és ő hely-
heztette a' te ſzolgálód ſzájába mind
ez igéket. * Hogy e' beſzédnek mód-
gyát el-változtatnám, a' te ſzolgád
Jóab parãcholta azt: te pedig én uram
királyom, bőlch vagy, mint bőlche-
ſége vagyõ az Iſtẽ Angyalának, hogy
érts mindeneket a' földõn. *És mõda
a' király Joábnak: Ímé meg-engeſz-
teltetvén, igédet meg-chelekedtem:
menny-el azért, és hídd-viſzſza a'
gyermeket Abſalomot. * És orczá-
jára borúlván Jóab a' földre, imádá és
áldá a' királyt. és monda Jóab: Ma ér-
tette-meg a' te ſzolgád, hogy kedvet
találtam ſzemeid-előtt, én uram ki-
rályom: mert meg-chelekedted a' te
ſzolgád beſzédét. * Fel-kele azért Jó-
ab, és el-méne Geſſurba, és el-hozá
Abſalomot Jeruſalembe. *Monda pe-
dig a' király: Térjen-viſzſza házába, és
ne láſſa orczámat. Viſzſza-tére azért
Abſalom a' házába, és nem látá a' ki-
rály orczáját. * Nem vala pedig olly
ſzép férfi mint Abſalom az egéſz Iſ-
raëlben és igen ékes: tetétől-fogva
talpig nem vala ő-benne ſemmi ma-
kula. *És mikor a' haját el-nyíreti vala
(eſztendőben pedig egyſzer nyírette-
tik vala meg, mert a' haja terheli vala
őtet) reá méri vala a' feje haj-ſzálait
két-ſzáz ſikluſra, a' közönſéges mér-
tékkel. *Születének pedig Abſalom-
nak három fiai: és egy Támár-nevũ
leánya, ékes ábrázatu. *És Abſalom
Jeruſalemben marada két eſztende-
ig, és nem látá a' király orczáját. *
Küldé azért Joábhoz, hogy a' király-
hoz küldené őtet: ki nem akara hozzá
menni. És midőn másodſzor küldött
vólna, és ama' nem akart vólna hoz-
zája menni, * monda a' ſzolgainak:
Tudgyátok a' Jóab ſzánto-földét az
én ſzánto földem-mellett, mellyen az
árpa vetéſe vagyon: mennyetek-el
azért, és gyújtſátok-fel azt tűzzel.
Fel-gyújták azért az Abſalom ſzolgai
a' veteményt tűzzel, és el-menvén a'
Jóab ſzolgai, meg-ſzaggatván ruhá-
jokat, mondának: Fel-gyújtották az
Abſalom ſzolgai a' ſzánto-föld réſzét
tűzzel. * És fel-kele Jóab, és Abſa-
lomhoz méne házába, és mõda: Miért
gyújtották-fel a' ſzolgaid az én ve-
teményemet tűzzel? *És felele Abſa-
lom Joábnak: Hozzád küldöttem,
kérvén hogy hozzám jőnél, és téged
a' királyhoz küldenélek, és mõdanád
néki: Miért jöttem-meg Geſſurból?
jobb vólt nékem ott lennem: kérlek
azért hadd láſſam a' király orczáját:
hogy-ha meg-emlekezik hamiſsá-
gomról, öllyön-meg engem. * Bé-
menvén azért Jóab a' királyhoz, hírré
tőn néki mindeneket: és elő hívatta-
ték Abſalom, és bé-méne a' király-
hoz, és imáda a' föld ſzinén ő-előtte,
és meg-chókolá a' király Abſalomot.

XV. Rész.

EZek-után azért Abſalom ſze-
kereket és lovagokat ſzerze
magának, és ötven férfiat kik
előtte járnának. * És reggel
fel-kelvén Abſalõ, a' kapu bé-mene-
telénél áll vala, és minden férfiat, ki-
nek dolga vala hogy a' király ítéle-
tére menne, hozzája hív vala Abſa-
lom, és mond vala: Mellyik városból
vagy te? Ki felelvén mond vala: Iſra-
ëlnek eggyik nemzetſégéből vagyok
én te ſzolgád. * És felel vala néki Ab-
ſalom: A' te beſzédid jóknak és iga-
zaknak láttatnak nékẽ: de ninch ren-
deltetett a' királytól, a' ki téged meg-
hálgaſsõ. és mõd vala Abſalõ. *Ki rẽ-
del engẽ biróvá a' földõn, hogy hoz-
zám jőjenek mind a' kiknek dolgok
vagyõ, és igazán ítéllyek? *De mikor
hozzá járúlna-is az ember hogy kõ-
ſzöntené őtet, ki-nyújtya vala kezét,
és meg-fogván, meg-chókollya vala
őtet. *És ezt chelekeſzi vala az ítélet-
re-jövő egéſz Iſraëllel, hogy meg-
halgattatnék a' királytól, és ſzorgal-
maztattya vala az Iſraëli férfiak ſzí-
vét. *Negyven eſztendő-után pedig,
mõda Abſalom Dávid királynak: El-
megyek, és bé-tellyesítem fogadáſi-
mat mellyeket az Úrnak fogadtam
Hebronban. *Mert fogadáſt fogadott
a' te ſzolgád, mikor Syriai Geſſurban
vólna, mondván: Ha viſzſza-viſzẽ en-
gem az Úr Jeruſalembe, áldozom az
Úrnak. *És monda néki Dávid király:
Menny-el békével. És fel-kele, és He-
bronba méne. *Kémeket küldé pedig
Abſalom Iſraëlnek mindẽ nemzetſé-
gihez, mõdván: Mi-helyen hallyátok
a' trombita ſzót, mõgyátok: Abſalom
orſzáglott Hebronbã. *Abſalommal
pedig Jeruſalemből hívattatott két-
ſzáz férfiak menének, egyűgyű ſzív-
vel menvén, és az okát tellyeſséggel
nem tudván. * És el-hívatá Abſalom

Gilói Akitofelt a' Dávid tanátsát, az ő városából Gilóból. És mikor áldozatokat tenne, hatalmas pártolás lőn, és a'nép gyülekőzvén nevekedik vala Absalommal. * Követ jöve azért Dávidhoz, mődván: Egész Israël Absalomot követi tellyes szívvel. *És móda Dávid a' szolgainak, kik véle valának Jerusalemben: Kellyetek-fel; fussunk-el: mert el nem szaladhatunk Absalom-előtt: Siessetek ki-menni, hogy valami-képpen el-jővén itt ne lepjen bennünket, és reánk ne hozza a' romlást, és szablyára ne hánnya a' várast. *És mondának a' királynak a' szolgai: Mind a'miket paranchol a'mi urunk királyunk, őrömőst meg-mivellyuk te szolgaid. * Ki-méne azért a' király, és az ő egész háza, gyalog: és hagya a' király tíz ágyas-aszszonyt a' ház őrizésére. *És ki-menvén a' király és egész Israël gyalog, meg-álla távul a' háztól: * és minden szolgai mellette mennek vala, és a' Czereti és Feleti seregi, és mind a' Getæusok, erős hadakozó hat-száz férfiak, kik gyalog követték vala őtet Getből, a' király-előtt mennek vala. *Móda pedig a' király Geti Étainak: Miért jősz velünk? Térj-viszsza, és lakjál a' királlyal, mert jövevény vagy, és kijöttél helyedről. * Tegnap jöttél, és ma kénszerittetel-e velünk ki-jöni? én pedig el-megyek a' hová menendő vagyok: térj-meg, és vidd-viszsza veled az atyádfiait, és az Úr irgalmasságot tészen veled, és igasságot, mert meg-mutattad jó kedvedet és hívségedet. * És felele Étaï a' királynak, mondván: Él az Úr, és él az én uram királyom; hogy valamelly helyen lészsz én urá királyom, akár halálbá, 's akár életbé, ott lészen a' te szolgád. * És monda Dávid Etainak: Jere, és menj-által. És által-méne Geti Étai, és mind a' férfiak kik véle válanak, és a'több sokaság. *És minnyájan sírnak vala nagy szóval, és az egész nép által-mégyen vala: a' király-is által-mégyen vala a' Czédron patakán, és az egész nép az út-ellenébé mégyen vala, melly a' puszta felé néz. * El-méne pedig Sádok pap-is, és minnyájan a' Leviták véle, el-vívén az Isten szövetsége szekrényét, és le-tévék az Isten szekrényét: és fel-méne Abjatar, míg egybe-gyűlne az egész nép, melly kiment vala a' városból. *És monda a' király Sádoknak: Vidd-viszsza az Isten szekrényét a' városba: ha kedvet találok az Úr szemei-előtt, viszsza-viszen engem, és meg-mutattya nékem azt, és az ő hajlékát. *Ha pedig mondangya néké: Nem tettszel: jelen vagyok, chelekedgye a' mi jo előtte. *És monda a' király Sádok papnak: Oh Láto, térj-viszsza a' városba békeséggel: és a' fiad Akimaás, és az Abjatar fia Jónatás, a' tí két fiatok, légyenek veletek. *Ímé én el-rejtezem a' puszta mezőségibé, míg jelentő hír jő tőletek hozzám. * Viszsza-vívék azért Sádok és Abjatar az Isté szekrényét Jerusalembe: és ott maradának. * Dávid pedig fel-mégyen vala az olaj-fák hegyére, mendegelvén és sirván, mezít-láb járván, és bé-burított fővel: de a' nép-is mind, a' ki véle vala, bé-burított fővel sírva mégyen vala fel. * Hírré tévék pedig Dávidnak, hogy Akitofel-is a' pártolásban vólna Absalommal, és monda Dávid: Kérlek Uram, bolondítsd-meg az Akitofel tanátsát. * És mikor fel-menne Dávid a' hegy tetejére, mellyen imádando vala az Urat, ímé Araki Kúsai jöve eleibe, meg-szaggattatott ruhával, és földel bé-hintetett fővel. * És monda néki Dávid: Ha velem jősz, terhemre lészsz: * ha pedig a' városba viszsza-térsz, és mondod Absalomnak: Te szolgád vagyok, király: a' mint szolgája vóltam az atyádnak, úgy lészek te szolgád: el-bőtod az Akitofel tanátsát. *Veled lésznek pedig Sádok és Abjatar papok, és minden igét mellyet a' király házából hallasz, jelents-meg Sádok és Abjatar papoknak. *Vélek vannak pedig az ő két fiok, a' Sádok fia Akimaás, és az Abjatar fia Jónatás: és üzennyetek-meg nékem tőlők minden igét mellyet hallotok. * El-érkezvén azért Kúsai a' Dávid barátya a' városba, Absalom-is bé-méne Jerusalembe.

XVI. Rész.

ÉS mikor Dávid egy keveset által-ment vólna a' hegy tetején, eleibe-jöve a' Mifiboset szolgája Siba, két szamárral, mellyek terhelve valának két-száz kenyérrel, és száz kötés aszszu-szőlővel, és száz chomó száraz fügével, és egy tömlő borral. * És monda a' király Sibának: Mire-valók ezek? És felele Siba: A' szamárok, a' ki-

rály chelédinek hogy reájok üllyenek: a' kenyerek, és a' fügék, szolgaidnak eledelére: a' bor pedig, hogy igyék a' ki meg-fogyatkozik a' pusztában. * És monda a' király: Hol vagyon az urad fia? "És felele Siba a' királynak: Jerusalemben maradott, mondván: Ma adgya-meg nékem az Israël háza az atyám országát. * És mõda a' király Sibának: Tiéd légyenek mind a' mik Mifiboseté voltak. És mõda Siba: Kérlek, hadd találllyak kedvet elõtted, én uram királyom. * El-méne azért Dávid király Bahurimig: és ímé ki-jõ vala onnét egy Semei-nevû férfi, a' Saul rokonsága házából, a' Géra fia, és járdogal vala mëvén, "és átkozódik vala, * és kõveket hagyigál vala Dávid-ellen, és Dávid királynak minden szolgai-ellen: az egész nép pedig, és minnyájan a' hadakozók, a' király jobb és bal óldalafelõl mennek vala. * Igy szóll vala pedig Semei mikor átkozná a' királyt: Eredgy-ki, eredgy-ki vér-szopó férfiu, és Béliál embere. * Meg-fizette néked az Úr a' Saul házának minden vérét: mert el-foglaltad az országot helyette, és az Úr az országot a' fiadnak Absalomnak kezébe adta. és imé szorongatnak téged a' te gonoságid, mert vér-szopó férfi vagy. * Monda pedig a' Sarvia fia Abisai, a' királynak: Miért átkozza e'hólt eb az én uramat királyomat? el-megyek, és el-ütõm a' fejét. * És monda a' király: Mi kõzõm veletek Sarvia fiai? hadgyatok békét néki, hadd átkozzon: mert az Úr parancholta néki hogy Dávidot átkozza: és kichoda a' ki merje mondani, Miért chelekedett így? * És monda a' király Abisainak, és minden szolgainak: Ímé a' fiam, ki az ágyékomból jõtt, lelkemet keresi; menyível inkább most a' Jemini fia? hadgyatok békét néki, hadd átkozzon az Úr parancholattya-szerént: * ha talám meg-tekínti az Úr nyomoruságomat; és jót ád nékem az Úr e' mái átokért. * Mégyen vala azért Dávid és a' társai az úton véle. Semei pedig, a' hegy tetéjen óldalúl, ellenébe mégyen vala, atkozván, és kõveket hagyígálvan ellene, és fõldet hányván. * El-juta azért a' király, és az egész nép véle fáradva, és ott megnyugovának. * Absalom pedig, és mindë népe bé-menének Jerusalembe, de Akitofel-is véle. * Mikor azért Araki Kúsai a' Dávid baráttya Absalomhoz jutott vólna, szólla néki: Egésséggel király, egésséggel király. * Kinek Absalom; Ez-e, ugymond, barátodhoz-valo hálá-adásod? miért nem mentél-el a' barátoddal? * És felele Kúsai Absalomnak: Semmi-képpen nem: mert azé lészek, a' kit az Úr választo tt, és mind e' nép, és az egész Israël, és azzal maradok. * De hogy ezt-is mongyam: Kinek fogok én szolgálni? nem a' király fiának-e? a' mint az atyádnak engedtem, ugy engedek néked-is. * Monda pedig Absalom Akitofelnek: Tartsatok tanátsot mit kellessék chelekednünk. * És mõda Akitofel Absalomnak: Menny bé az atyád ágyasihoz, kiket a' ház õrizésére hagyott: hogy mikor meghallya az egész Israël hogy meg-úndokitottad az atyádat, erõsõdgyenek-meg veled azoknak kezek. * "Sátort vonának azért Absalomnak a' folyosón, és bé-méne az attya ágyasihoz az egész-Israël-elõtt. * Az Akitofel tanátsa pedig, mellyet ád vala a' napokban, mint-ha valaki az Istentõl kérdett vólna tanátsot: ollyan vala Akitofelnek minden tanátsa, mind mikor Dáviddal vala, 's mind mikor Absalommal vala.

"Inf. 19. c. 17.

"3. Reg. 2. b. 8.

"Sup. 12. c. 11.

XVII. Rész.

MOnda azért Akitofel Absalomnak: Tizen-két ezer férfiat választok magamnak, és fel-kelvén meg-üzõm Dávidot ez éjjel. * És reá-rohanván (mivelhogy meg-fáradott, és lankatt kezekkel vagyõ) meg-verem õtet: és mikor el-futamodik az egész nép a' ki véle vagyon, meg-ölõm az el-hagyattatott királyt. * Es meg-térítem az egész népet, mint egy ember meg-szokott térni: mert te egy embert keresiz: és az egész nép békeségben lészen. * És tetszék az õ beszéde Absalomnak, és mind az Israël véneinek. * Monda pedig Absalom: Hívjátok Araki Kúsait, és hallyuk mit mond õ-is. * És mikor Kusai Absalomhoz jõtt vólna, monda Absalom néki: Illyen beszédet szólla Akitofel: meg-kell-é mivelnünk vagy nem? mi tanátsot adsz? * És monda Kúsai Absalomnak: Në jo tanáts, a' mellyet Akitofel adott ez-úttal. * És ismég monda Kúsai: Te tudod, az atyádat, és a' fér-

a' férfiakat, kik véle vannak, igen erősséknek lenni, és meg-keseredett szívvel, mint, ha a' medve, kinek el-ragadták kölykeit, dühösködnék az erdőben: de az atyád-is hadakozó férfiu, és nem késik a' néppel.
9 * Talám most a' vermekben lappang, vagy egy olly helyen, a' mellyen akarja: és mikor el-esik egy valaki elsőben, meg-hallya valaki hallandgya, és mongya: Chapás lőtt a' népben a' ki Absalomot követi vala.
10 C * És a' leg-erősb-is, kinek szíve mint az oroszlánnak, a' félelemtől el-olvad: mert tudgya az Israëlnek egész népe, hogy erős az atyád, és vastagok mind a' kik véle vannak.
11 F * Hanem ez tetszik nékem igaz tanátsnak lenni: Gyűllyön hozzád az egész Israël, Dantól-fogva Bersabeéig, mint a' tengernek számlálhatatlan fövenye: és légy közöttök. * És reája rohannyunk valamelly helyen találtatik: és el-lepjük őtet, mint a' harmat szokott a' földre esni: és meg nem hagyunk a' férfiakban, kik véle vannak, chak eggyet-is.
13 * Hogy-ha valamelly várasba bé-mégyen, vegye körűl az egész Israël a' várast kötelekkel, és vonnyuk azt a' patakba, hogy fel ne találtassék abból chak egy követske-is.
14 * És möda Absalom, és Israëlnek minden férfiai: Jobb az Araki Kúsai tanátsa az Akitofel tanátsánál: az Ur engedelméből pedig el-bomlék az Akitofel hasznos tanátsa, hogy az Úr reája hozná Absalomra a' veszedelmet.
15 * És monda Kúsai Sádok és Abjatar papoknak: Illyen 's illyen módon adott Akitofel tanátsot Absalomnak, és az Israëlnek véneinek: és én illyen 's illyen tanátsot adtam.
16 26 * Most azért küldgyetek-el hamar, és tegyetek hírt Dávidnak, mondván: Ne kesél ez éjjel a' puszta mezőségiben, hanem hallogatás-nélkül menj-által: hogy valami-képpen el ne nyeletessék a' király, és az egész nép melly véle vagyon.
17 E * Jónatás pedig és Akimaás Rógel Küttyánál állanak vala: el-méne egy szolgálo és hírré tévé nékik: és azok el-menének, hogy megy vinnék Dávid királynak a' követséget: mert nē akarák hogy megláttatnának, vagy hogy bé-mennének a' várasba.
18 * Meg-látá pedig őket némelly gyermek, és meg-jelenté Absalomnak: amazok pedig gyors járással bé-menének némelly férfiu házába Bahurimba, kinek egy kúttya vala a' pitvarában, és alá-menének abba.
19 * Vön pedig egy aszszony egy lepedőt, és ki-terjeszté a' kút szájára, mint tördött gabonát szárasztván: és így titkon lőn a' dolog.
20 * És mikor az Absalom szolgai a' házba érkeztek vólna, mondának az aszszonynak: Hol vagyon Akimaás és Jónatás? És felele nékik az aszszony: Által-menének sietve, egy kevés vizet kóstolván. Azok pedig kik keresik vala, midőn nem találták vólna, meg-térének Jerusalembe.
21 * És midőn el-mentek vólna, fel-jövének amazok a' kútból, és el-menvén hírt tőnek Dávid királynak, és mondának: Kellyetek-fel, és mennyetek által hamar a' folyó-vízen: mert illyen tanátsot adott ellenetek Akitofel.
22 * Fel-kele azért Dávid, és az egész nép ki véle vala, és által-menének a' Jordánon, míg meg-virrada, és chak egy sem vala a' ki által nem ment vólna a' folyó-vízen.
23 * Akitofel pedig látván hogy végh nem ment vólna az ő tanátsa, meg-nyergelé szamárát, és fel-kele, és házába méne és várasába: és el-rendelvén a' házát, fel-akasztván magát meg-hala, és el-temetteték az attya koporsójában.
24 G * Dávid pedig Táborba méne, és Absalom által-méne a' Jordánon, ő és minnyájan az Israël férfiai véle.
25 * Amasát rendelé pedig Absalom Jóabért a' sereg-elein be. Amasa pedig egy Jesraëli ember fia vala, ki Jétrának hívattatik vala, ki bé-ment a' Náas leányához Abigailhoz, a' Sarvia nénnyéhez, melly Jóab annya vala.
26 * És tábort jára Israël Absalommal Gálaad-földében.
27 * És midőn Dávid Táborba jutott vólna, a' Náas fia Sóbi az Ammon fiai Rabbattyából, és az Ammiud fia Makir Lodabárból, és Gálaádi Berzellái Rogelimből,
28 * hozának néki lepleket, és kárpitokat, és föld edényeket, gabonát, és árpát, és lisztet, és darát, és babot, és lenchét, és pergelt cziczer-borsót,
29 * és mézet, és vajat, juhokat, és kövér borjúkat. és adák Dávidnak, és a' népnek, ki véle vala, elességűl: mert azt alitták, hogy a' nép éhség és szomjúság-miatt fogyatkozást szenvedne a' pusztában.

XVIII. Rész.

MEg-nézegetvén azért Dávid a' népét, ezeredeſeket
A és ſzázadoſokat rendele azokon, * és adá a' népnek
harmad-réſzét Jóab keze-alá, és harmad réſzét a' Sarvia fiának Abiſainak a' Jóab öttſének keze-alá, és harmad réſzét Étai keze-alá, ki Getből vala, és monda a' király a' népnek: Ki megyek én-is veletek. * És
felele a nép: Ki nem jőſz: mert akár el-fuſsúnk, ſem igen gondolnak velünk: akár fele réſze el-eſſék közzülünk, ſem ſokat gondolnak azzal: mert te egyedül tíz-ezerért ſzámlálltatol: jobb azért hogy nékünk a' városban óltalamúl légy. * Kiknek monda a' király: A' mi néktek jónak látſztik, azt mivelem. Meg-álla azért a' király a' kapunál: és ki-mégyen vala a' nép ſeregekben ſzázonként, és ezerenként. * És paranchola a' ki-
B rály Joábnak, és Abiſainak, és Étainak, mondván: Tartſátok-meg nékem a' gyermeket Abſalomot. És az egéſz nép hallya vala hogy parancholna a' király minden fejedelmeknek Abſalom-felől. * Az-okáért kiméne a' nép a' mezőre Iſraël-ellen, és harcz lőn az Efraim erdejében. * És meg-veretteték ott az Iſraël népe a' Dávid ſeregétől, és nagy chapás lőn azon nap, húſz ezerig. * Ott pedig a' viadal el-ſzélledett vala az egéſz föld ſzínén; és ſokkal többen valának, kiket az erdő meg-emészte vala a' népben, hogy-ſem azok, kiket a' fegyver emésztett vala meg azon nap. * Történék pedig hogy Abſalom eleikbe jőne a' Dávid ſzolgainak, öſzvéren ülvén: és mikor bément vólna az öſzvér egy sűrű és nagy cher-fa-alá, a' cher-fára akada a' feje: és ő az ég 's a' föld-között függvén, az öſzvér, mellyen ült vala, elméne alóla. * Látá pedig azt némelly, és hírré tévé Joábnak, mondván: Láttam Abſalomot a' cher-fán függeni. * És monda Jóab a' férfiúnak, ki hírt tött vala néki: Ha láttad,
C miért nem ſzegezted a' földhöz őtet, és én néked tíz ezüſt ſikluſt adtam vólna, és egy vitézi övet? * Ki monda Joábnak: Ha ezer ezüſt ſikluſt adnál-is kezeimbe, ſemmi-képpen kezemet a' király fiára nem vetném: hallomáſunkra parancholt néked a' király, és Abiſainak, és Étainak, mondván: Meg-őrizzétek nékem a' gyermeket Abſalomot. * De ha azt lelkem-ellé bátorſágoſon chelekedtem vólna-is, ſemmi-képpen az el nem titkoltathatott vólna a' királytól, és te nem ellenem állanál-é? * És monda Jóab: Nem úgy a' mint te akarod, hanem reája megyek előtted. Vőn azért három dárdát kezébe, és azokat az Abſalom ſzívébe öklelé: és mikor még mozgana a' cher-fán függvén, * futamának Joábnak tíz fegyver-hordozó ifiai, és által-vervén meg-ölék őtet. * Megfúvá pedig Jóab a' trombitát, és meg-tartoztatá a' népet, hogy nem üzné a' fúto Iſraëlt, kedvezni akarván a' ſokaſágnak. * És ragadák Abſalomot, és az erdőben egy nagy verembe veték őtet, és igen nagy rakás követ hordának reája: az egéſz Iſraël pedig az ő ſátoriba ſzalada.
B * Abſalom pedig emelt vala magának, még midőn élne, egy jel-oſzlopot, melly a' Király Völgyében vagyon: mert mondotta vala; Ninchen fiam, és ez léſzē nevemnek emlekezete. És hívá a' jel-oſzlopot az ő nevével, és Abſalom-kezének neveztetik e' mái napig. * A' Sádok fia pedig Akimaás, monda: El-futok, és hírré téſzem a' királynak, hogy itéletet tőtt néki az Úr az ő ellénſégi kezéből. * Kinek monda Jóab: Ne
E légy hír-mondó e' napon, hanem más nap tedd hírré: ma nem akarom hogy hírt mongy, mert meghólt a' király fia. * És monda Jóab Kuſinak: Eredgy, és tedd hírré a' királynak a' miket láttál. Imádá Kúſi Joábot, és el-futamodék. * Iſmég pedig a' Sádok fia Akimaás monda Joábnak: Mit árt ha én-is el-futok Kúſi-után? És monda néki Jóab: Miért futnál, fiam? nem léſzſz jo hír mondo. * Ki felele: De mi ha elfutok? És monda néki: Fuſs-el. Elfutván azért Akimaás az által-úton, meg-halladá Kúſit. * Dávid pedig a' két kapu-között ül vala: az őrállo pedig, ki a' kapu tetején va aa' kő-falon, fel-emelvén ſzemeit, láta egy egyedül fúto embert. * És felkiáltván meg-jelenté a' királynak: és monda a' király: Ha egyedül vagyon, jó hír vagyon ſzájában. Siet-

vén pedig amaz, és kőzelb járúlván,
* láta az őr-állo más embert futni, és 26
kiáltván a'kapu-főlőtt, mōda: Látok F
meg más egyedűl-fúto embert. És
monda a' király: Ez-is jo hír-mondo.
* Az őr-állo pedig; A' mint, ugy- 27
mond, az elsőnek futáſát látom,
mint a' Sádok fiának Akimaáſnak
futáſa. És monda a' király: Jó ember
az: és jó hírrel jő. * Kiáltván pedig 28
Akimaás, monda a' királynak: Egéſ-
ſéggel király. És imádván a' királyt
előtte a' főldre borúlván, monda:
Áldott a' te Urad Iſtened, ki meg-re-
keſztette az embereket, kik fel-emel-
ték kezeket az én uram királyom-
ellen. * És monda a' király: Békeſég- 29
ben vagyon-e a' gyermek Abſalom? G
És monda Akimaás: Oh király, nagy
tódúláſt láttam, midőn el-kűldene
Jóab a' te ſzolgád engem te ſzolgá-
dat: egyebet nem tudok. * Kinek 30
monda a' király: Menny-elő, és ály
itt: És mikor az elébb-ment és
meg-állott vólna, * meg-jelenék 31
Kúſi: és elő-jővén monda: Jo hírt
hozok, én uram királyom: mert ité-
letet tőtt ma éretted az Úr mind
azok kezéből kik fel-támadtak el-
lened. * Monda pedig a' király Kú- 32
ſinak: Békeſégben vagyon-e a'gyer-
mek Abſalom? Kinek felelvén Kúſi;
Légyenek, ugy-mond, mint a'gyer-
mek, az én uram királyom ellenſé-
gi, és minnyájan kik fel-támadnak
ellene gonoſz végre. * Meg-ſzomo- 33
rodván azért a' király, fel-méne a'
kapun-valo vachorálo-házba, és sí-
ra. És így ſzóll vala, mendegélvén:
"Inf. 19. a. 4. "Édes fiam Abſalom, Abſalom édes
fiam: ki adgya nékem hogy én hal-
lyak-meg éretted, Abſalom édes
fiam, édes fiam Abſalom.

XIX. RÉSZ.

HÍrré tévék pedig Joábnak, 1
hogy a' király ſiratná, és A
keſergené a'fiát: * és a' győ- 2
zedelem keſergéſre fordú-
la azon nap az egéſz népnek: mert
meg-hallá a' nép az napon hogy
azt mondanák: Bánkodik a' király
a' fián. * És a' nép az napon orozva 3
méne-bé a' várasba, a' mint el ſzokott
oroſzkodni a' meg-tért és el-futott
nép a' harczról. * A' király pedig 4
bé-burítá az ő fejét, és kiált vala
nagy ſzóval: Edes fiam Abſalom,
Abſalom édes fiam, édes fiam. * Bé- 5
menvén azért a' királyhoz Jóab a'
házba, monda: Meg-ſzégyenítetted
ma minden ſzolgaid orczáját, kik
meg-ſzabadították lelkedet, és a'
fiaid 's leányid lelkét, és a' feleſégid
lelkét, 's az ágyaſid lelkét. * Szere- 6
ted gyűlőlőidet, és gyűlőlőd ſzere-
tőidet: és meg-mutattad ma, hogy
nem gondolſz hadnagyiddal, és ſzol-
gaiddal: és bizonnyal meg-iſmér-
tem moſt, hogy, ha Abſalom élne,
és mí minnyájan meg-hóltunk vól-
na, az tettſzenék néked. * Moſt azért 7
kelly-fel, és jőj-ki, és ſzólván tégy-
eleget a' ſzolgaidnak: mert eſ- B
kűſzőm néked az Úrra, hogy ha ki
nem jőſz, chak egy ſem marad veled
ez éjjel: és gonoſzb léſzen az néked,
hogy-ſem minden gonoſzak, mel-
lyek reád jőttek, ifiuſágodtól-fogva
ez ideiglen. * Fel-kele azért a' ki- 8
rály, és le-űle a'kapuban: és az egéſz
népnek hírré tévék, hogy a' király
a' kapuban űlne: és el-jőve az egéſz
ſokaſág a' király-eleibe: Iſraël pedig
el-futa az ő ſátoriba. * És az egéſz 9
nép-is tuſakodik vala Iſraëlnek min-
den nemzetſégi-kőzőtt, mondván:
A' király ſzabadított meg-minket el-
lenſégink kezéből; ő mentett-meg
minket a' Filiſtæuſok kezéből: és
moſt el-futott a' főldről Abſalom-
miatt. * Abſalom pedig, a' kit feje- 10
delműnknek kentűnk, meg-hólt a'
hadban: meddig halgattok, és viſzſza
nem hozzátok a' királyt? * Dávid 11
C király pedig Sádok és Abjatar pa-
pokhoz kűlde, mondván: Szóllya-
tok a' Juda véneinek, mondván:
Miért jőtők utólſók a' királyt viſz-
ſza-hozni házába? (Egéſz Iſraël be-
ſzéde pedig el-jutott vala a' király-
hoz az ő házába.) * Tí én at- 12
tyámfiai, én chontom, és tí én teſ-
tem, miért vattok utólſók a' király
viſzſza-vitelében? * És Amaſának 13
mongyátok-meg: Nem én chon-
tom, és én teſtem vagy-e? Ezeket
chelekedgye nékem az Iſten, és eze-
ket mivellye, ha a' ſeregek hadna-
gya nem léſzſz előttem minden
időben Joábért. * És meg-hajtá ſzí- 14
vét minden Juda férfiainak, mint
egy férfiúnak: és el-kűldének a' ki-
rályhoz, mondván: Térj-viſzſza te,
és minden ſzolgaid. * És meg-tére 15

a' király: és juta a' Jordánig, és az egész Juda Galgaláig méne, hogy eleibe menne a' királynak, és által-
"3. Reg. 2. b. 8. hozná őtet a' Jordánon. * "Siete 16
pedig Gerának a' Jemini fiának fia Semei Bahurimból, és alá-méne a' Juda férfiaival Dávid király-eleibe, 29
* ezer férfiakkal Benjaminból, és Si- 17
ba a' Saul házából-valo szolga, és az D
ő tizen-öt fia, és húsz szolgai véle valának: és bé-rohanván a' Jordánba, 30
a' király-előtt *által-menének gázlóban, hogy által-hoznák a' király 18
házát, és az ő hagyása-szerént chelekednének: a' Géra fia Semei pedig 31
le-borúlván a' király-előtt, midőn F
már által-ment vólna a' Jordánon, *monda néki: Ne tulajdoníts nékem 19
uram a' hamisságot, és meg ne emlekezzél a' te szolgád bosszúság tételiről, azon a' napon mellyen ki-
jöttél én uram királyom Jerusalemből; se ne tegyed, király, a' szívedbe. 33
* Mert ismérem én te szolgád az én 20
bűnömet: és azért ma Józsefnek egész házából első érkeztem, és alá-jöttem 34
az én uram királyom-eleibe. * Fe- 21
lelvén pedig a' Sarvia fia, Abisai, móda: Nem-de ez igékért nem ölettetik-e meg Semei, hogy meg-átkozta 35
az Úr Krisztusát? * És monda Dávid: 22
Mi közöm veletek Sarvia fiai? miért állotok ma ellenem? ma ölettetik-e meg tahát férfiu Izraëlben? nem tudom-e hogy ma lőttem királlyá Izraëlen? * És monda a' király Se- 23
meinek: Nem halsz-meg. És meg-esküvék néki. * A' Saul fia Mifibosetis ála-méne a' király-eleibe mosatlan lábakkal, és nyíretlen szakállal: 24 36
E
és ruháit meg nem mosta vala, a' naptól-fogva mellyen ki-ment vala a' király, a' békeséges meg-téréséig napjáig. * És mikor Jerusalemben eleibement vólna a' királynak, monda néki a' király: Miért nem jöttél-el velem Mifibosetet? * És felelvén, monda: 25 26
Én uram királyom, a' szolgám megvetett engem, és én te szolgád megmódottam néki hogy szamárt nyergelne nékem, és fel-ülvén el-mennék a' királlyal: mert én te szolgád sánta 38 39
G
"Sup. 16. á. 3. vagyok. * "Annak-fölötte bé-is vádolt engem te szolgádat néked én uramnak királyomnak: Te pedig én uram királyom, mint az Isten Angyala vagy, chelekedd a' mi néked 27 40
tettszik. * Mert nem vólt az atyám 28

háza hanem chak halálra kőteles az én uramnak királyomnak: te pedig engem te szolgádat asztalod vendégi-közzé helyheztettél: azért michoda igaz panaszolkodásom vagyon? vagy mit kiálthatok többé a' királyra? * Monda azért néki a' király: Mit szóllasz többet? állando a' mit mondottam: te, és Siba oszszátok-meg az őrökséget. * És felele Mifiboset a' királynak: Bár mindeneket el-vegyen, pedig megtért az én uram királyom békességesen házába. * A' Gálaádi Berzelláis, alá-menvén Rógelimból, által-késéré a' királyt a' Jordánon, kész lévén a' folyo-vizen túl-is követni őtet.
* "A' Gálaádi Berzellái pedig igen vén vala, az-az, nyólczvan esztendős, és ő adott éléstet a' királynak, midőn Táborban vólt: mert igen gazdag ember vala. * Monda azért a' király Berzelláinak: Jere velem, hogy nyúgodgyál bátorságoson énvelem Jerusalemben. * És monda Berzellái a' királynak: Menyi napjai vannak az én életem esztendeinek, hogy fel-mennyek a' királlyal Jerusalembe? * "Nyólczvan esztendős vagyok ma: vallyon élnek-e az érzékenségim, hogy az édest a' keserőtől meg-válaszszák? vagy gyönyörködtetheti-e a' te szolgádat az étel és ital? vagy halgathatom-e többé az éneklő férfiak és aszszony'állatok szavát? miért lenne térhűl a' te szolgád az én uramnak királyomnak? * Egy kevesse el-megyek én te szolgád a' Jordánon-túl veled: nem szűkölködöm e' fizetés-nélkűl, * hanem kérlek, hogy térjek-meg én te szolgád, és városomban hallyakmeg, és temettessem-el az atyám és anyám koporsója-mellett. Ihol vagyon pedig Kámaám a' te szolgád, ő mennyen-el veled, én uram királyom, és azt chelekedd véle, valami néked jónak láttatik. * Monda azért néki a' király: Jőjön által velem Kámaám, és én azt chelekeszem véle valami néked tettszik, és mindent meg-nyersz, a' mit kérsz tőlem. * És mikor által-ment vólna az egész nép és a' király a' Jordánon, meg-chókolá a' király Berzelláit, és meg-áldá őtet: és amaz meg-téré helyére. * Által-méne azért a' király Gálgalába, és Kámaám véle. Judának pe-

"3. Reg. 2. b. 7.

"Sup. 17. g. 27.

dig egéſz népe által-kéſérte vala a'
királyt, és chak fél reſz vala jelen az
Iſraël népéből. * Az-okáért Iſraël- 41
nek minden férfiai a'királyhoz gyűl-
vén, mõdának néki: Miért loptak-el
téged az atyánk-fiai a' Juda emberi,
és által-vitték a' királyt és a'házát a'
Jordánon, és Dávidnak minden fér-
fiait véle? * És felele Judának min- 42
den férfia az Iſraël férfiainak: Mert
nékem kőzelb-valóm a'király: miért
haragſzol e' dologért? Vallyon et-
tűnk-e valamit a' királyéból, vagy
ajándékok adattak-e nékűnk? * Es 43
felele az Iſraël férfia a' Juda férfiai-
nak, és monda: Tíz réſzſzel nagyobb
vagyok én a' király-előtt, és inkább
tartozik hozzám Dávid hogy-ſem
te-hozzád: miért chelekedtél boſz-
ſzúſágot rajtam, és miért nem tétettet
hírré előſzőr nékem, hogy viſzſza-
hoznám a' királyomat? Keményben
felelének pedig a' Juda férfiai az Iſ-
raël férfiainak.

XX. Rész.

Es tőrténék hogy ott vólna 1
egy Seba-nevű Bélial férfiu, A
Bokri fia, a' Jemini nemzet-
ſégéből: és trombitát fúva,
és monda: Ninch nékűnk réſzűnk
Dávidban, ſem őrőkſégűnk az Iſai
fiában: térj ſátoridba Iſraël. * És el- 2
válék az egéſz Iſraël Dávidtól, és kő-
veté a' Bokri fiát Sebát: a' Juda fér-
fiai pedig az ő királyokhoz ragaſz-
kodának, a' Jordántól-fogva Jeruſa-
lemig. * És mikor a' király el-jutott 3
vólna az ő házába Jeruſalembe, vé-
vé a'tíz ágyas aſzſzonyokat, kiket a'
ház őrzéſére hagyott vala, és adá
azokat őrizet-alá, éléſt adván né-
kik: és nem méne-bé hozzájok, ha-
nem bé-rekeſztve valának, halálok B
napjáig őzvegyſégben élvén. * Mon- 4
da pedig a' király Amaſának: Hidd-
egybe nékem Judának minden fér-
fiait harmad napra, és légy jelen. * 5
El-méne azért Amaſa hogy egybe-
híná Judát, és el-kéſék a' királynak
tetſzéſe-főlőtt mellyet rendelt va-
la néki. * Monda pedig Dávid Abi- 6
ſainak: Moſt inkább meg-ſanyar-
gat minket a' Bokri fia Seba, hogy-
ſem Abſalom: vidd-el azért az urad
ſzolgait, és kergeſd őtet, hogy va-
lami-képpen ne talállyon erős vára-
ſokat, és el ne ſzaladgyon előttűnk.
* Ki-menének azért véle a' Jóab fér- 7

fiai, a' Czeretiek 's a' Feletiek-is: és
C minnyájan az erőſſek ki-menének
Jeruſalemből a' Bokri fiát Sebát ker-
8 getni. * És mikor azok a' nagy kő-
mellett vólnának, melly Gábaon-
ban vagyon, Amaſa jővén eleikbe-
méne. Jóab pedig ſzoros kőntősbe
vala őltőzve az ő termetének mér-
téke-ſzerént, és azon felyűl a' dere-
kán hívelybe fűggő kardal fel-őved-
zett vala, melly úgy vala chinál-
va, hogy gyenge mozdíttáſſal ki-
9 jőhetne, és űthetne véle. * Monda
azért Jóab Amaſának: Egéſſéggel
atyám-fia. "És meg-fogá jobb ke- "3. Reg. 2. a. 5.
zével az Amaſa állát, mint-ha meg-
10 chókolná őtet. * Amaſa pedig nem
D vévé eſzébe a' kardot, melly Joáb-
nál vala, ki óldalba űté őtet, és ki-
ontá a' bélit a' főldre, más ſebet ſem
tőn, és meg-hala. Jóab pedig, és
Abiſai az ő attyafia, űzik vala a'
11 Bokri fiát Sebát. * Azon-kőzben
némelly férfiak, a' Jóab tárſai-kőz-
zűl, midőn meg-állottak vólna az
Amaſa teſte-mellett, mondának:
Ímé a' ki Jóab-helyett Dávid tárſa
12 akart lenni. * Amaſa pedig vérbe-
kevertetvén, az út kőzepin fek-
ſzik vala. Látá azt némelly férfiu,
hogy az egéſz nép meg-állana hogy
őtet nézné, és el-emelé Amaſát az
útról a' mezőre, és bé-fődé őtet ru-
hájával, hogy ő-miatta meg ne ál-
13 lanának az által-menők. * El-emel-
vén azért őtet az útról, által-méne
minden férfiu kővetvén Joábot, a'
14 Bokri fiát Sebát kergetni. * Ama'
pedig által-ment vala Iſraëlnek
minden nemzetſégin Abelába, és
Betmaakába: és minden válogatott
15 férfiak hozzája gyűltek vala. * El-
E jutának azért, és reája víják vala
Abelát, és Betmaakát, és kőrnyűl-
vévék a' váraſt tőltéſekkel, és meg-
ſzállák a' váraſt: az egéſz nép pedig,
melly Joábbal vala, igyekezik vala
16 el-rontani a' kő-falokat. * És ki-ki-
álta egy bőlch aſzſzony a' várasból:
Hallyátok, hallyátok, mongyátok
Joábnak: Kőzelgeſs ide, és ſzóllok
17 veled. * Ki mikor hozzája járúlt
vólna, monda néki: Te vagy-e a'
Jóab? És ama' felele: Én. Kinek igy
F ſzólla: Halgaſd-meg a' te ſzolgálód
18 beſzédit. Ki felele: Hallom. * Iſmég
monda amaz: Régi példa-beſzédbe
e' beſzédet mongyák vala: A' kik

2. Reg. 20.

kérdez-

kérdezkednek, Abelában kérdezkedgyenek: és úgy végeznek vala. *Nem én vagyok-e a' ki igáſságot felelek Iſraëlben, és te fel akarod fordítani a' váraſt, és el-veſzteni az anyát Iſraëlben? Miért puſztítod-el az Úr örökſégét? *És felelvén Jóab, monda: Távul légyen, távul légyen az én-tőlem: Nem puſztítom, ſem el nem rontom. * Nem úgy vagyon a' dolog, hanem egy Seba-nevű ember az Efraim hegyéről a' Bokri fia, fel-emelte kezét Dávid király-ellen: adgyátok őtet egyedűl kézbe, és eltávozunk a' váraſtól. És monda az aſszony Joábnak: Ímé a' fejét hozzád kűldik a' kő-fal-által. * Bé-méne azért az egéſz néphez, és bőlchen ſzólla nékik: kik a' Bokri fiának Sebának el-vágatott fejét ki-veték Joábnak. és ő trombitát fúva, és eltávozának a' váraſtól, ki-ki az ő ſátorába: Jóab pedig meg-tére Jeruſalembe a' királyhoz. * " Jóab azért fő hadnagy vala Iſraëlnek egéſz ſeregén: Banaiás pedig a' Jójada fia, a' Czeretæuſokon és Feletæuſokon. * Aduram pedig, adó-ſzedő: az Ahilud fia pedig Jóſafat, Kanczellarius: *Siva pedig, íro-deák: Sádok pedig és Abjatar, papok: *a' Jáiri Íra pedig, Dávid papja vala.

" *Sup. 8. d. 16.*

XXI. Rész.

LŐn pedig éhſég-is a' Dávid napjaiban három eſztendeig ſzűntelen: és tanátſot kérde Dávid az Úr felelő-helyétől. És monda az Úr: Saulért, és az ő vérſzopó házáért, hogy meg-ölte a' Gabaonítákat. * Elő-híván azért a' Gabaonítákat a' király, monda nékik: (a' Gabaoníták pedig nem az Iſraël fiai-közzűl valának, hanem az Amorræuſok maradéki: " mert az Iſraël fiai meg-eskűdtek vala nékik, és meg akará Saul őket ölni buzgóſágból, hogy már az Iſraël és Juda fiaiért.) * Monda azért Dávid a' Gabaonítáknak: Mit chelekedgyem veletek? és mi légyen engeſztelésték, hogy az Úr örökſégét álgyátok? *És mondának néki a' Gabaoníták: Nem ezűſtért 's aranyért vagyon pőrünk, hanem Saul-ellen, és az ő háza-ellen: és nem akarjuk hogy ember öletteſsék Iſraëlből. Kiknek monda a' király: Mit akartok tehát hogy mivellyek néktek? * Kik mondának a' királynak: A' férfiat, a' ki minket hamiſſan meg-rontott és meg-nyomorított, úgy el kell tőrlenünk, hogy chak egy ſe maradgyon nemzetéből Iſraëlnek minden határiban. * Adaſſanak nékünk hét férfiak a' fiai-közzűl, hogy feſzíttſük-fel őket az Úrnak Saul Gábaajában, ki valaha az Úr válaſztotta vólt. És monda a' király: Oda adom. * " És kedveze a' király Mifiboſetnek a' Saul fia Jónatás fianak, az Úrra-való eskűvéſért, melly Dávid-között és a' Saul fia Jónatás-között vala. * Fogá azért a' király az Aja leányának Reſfának két fiát, kiket Saulnak ſzűlt, Armonit és Mifiboſetet: és a' Saul leányának Mikolnak öt fiát, kiket ſzűlt vala a' Berzellái fiának Hadrielnek, ki Malatiból vólt, * és adá azokat a' Gabaoníták kezeibe: kik fel-feſzíték őket a' hegyen az Úr-előtt: és el-eſének ezek heten eggyűtt meg-ölettetvén az aratás elſő napjain, el-kezdetvén az árpa aratás. * Vévén pedig az Aja leánya Reſfa ſzőr zákot, alája teríté a' kő-ſziklán, az aratás kezdetitől-fogva, míg nem víz chöpögne reájok az égből: és nem engedé a' madaraknak meg-ſzaggatni őket nappal, ſem a' vadaknak éjjel. *És hírré tévék Dávidnak a' miket chelekedett vala az Aja leánya Reſfa a' Saul ágyaſa. * És el-méne Dávid, és el-hozá a' Saul chontyait, és a' fia Jónatás chontyait a' Jábes-Gálaádi férfiaktól, " kik el-lopták vala azokat a' Betſáni útzáról, melyben fel-akaſztották vala őket a' Filiſtæuſok mikor meg-ölték vólna Sault a' Gelboén: * és el-vívé onnat a' Saul chontyait, és a' fia Jónatás chontyait: és egybe-ſzedvén azok tetemit kik fel-akaſztattak vala, * el-temeték azokat a' Saul és a' fia Jónatás chontyaival Benjamin Földében, az óldalban, az ő attyának Cziſnek koporſójában: és meg-chelekedének mindeneket, a' miket parancholt vala a' király, és az-után meg-engeſztelteték az Iſten a' földnek. * Lőn pedig iſmég hadok a' Filiſtæuſoknak Iſraël-ellen, és alá-méne Dávid, és a' ſzolgai véle, és hadakoznak vala a' Filiſtæuſok-ellen. El-fáradván pedig Dávid,

" *Joſ. 19. c. 16.*

" *1. Reg. 18. a. 3.*

vid,*Jesbibenob,ki az arafa nemzetségéből vólt,"kinek dárdája vasa három-száz latot nyom vala,és új szablyával vala fel-övedzve, igyekezék meg-ölni Dávidot. * És segétségül lőn néki a' Sarvia fia Abisai,és megvervén a' Filistæust meg-ölé. Akkor meg-eskűvének a' Dávid férfiai, mondván: Ez-után ki nem jősz velünk a' hadba, hogy el ne óltsad az Israël világát. * "Második had-is lőn Góbban a'Filistæusok-ellen: akkor Husati Sobokai meg-ölé Sáfot, az arafa gyökeréből az oriások nemzetségéből. * Harmadik had-is lőn Góbban a' Filistæusok-ellen, melyben a'Saltus fia a'Betlehemi selyemszövő Adeodatus, meg-ölé a' Geti Goliátot, kinek dárdája nyele mint a' takátsok zúgoly-fája vala.*A' negyedik had Getben lőn: melyben egy magas férfiu vala, kinek hat-hat újai valának kezein és lábain, az-az huszon-négy, és az arafa nemzetségéből vala. * És káromlá Israëlt: meg-ölé pedig őtet a'Dávid bátyának Sámaának fia Jónatán. * Ezek négyen születtek arafából Getben, és el-esének Dávidnak 's a' szolgainak kezek-által.

"1.Reg. 17. a. 7.

"1.Par. 20. a. 4.

XXII. Rész.

SZólla pedig Dávid az Úrnak ez éneknek igéit, az napon mellyen meg-szabadította őtet az Úr minden ellenségi kezéből,és Saul kezéből. *és monda:

" Pſal. 17. a. 8.

" Az Úr az én kő-sziklám,és én erősségem, és én szabadítóm.

* Az Isten az én erősségem,ő-benne bízom: én paizsom, és szabadúlásomnak szarva: az én fel-emelőm, és óltalmam: szabadítóm, a' hamisságból ki-szabadítasz engem.

* A' dícséretes Urat segétségül hívom: és ellenségimtől meg-szabadúlok.

* Mert környűl-vettek engem a' halál gyötrelmi: a' Béliál pataki meg-rettentettek engem.

* A' pokol kötelei környűl-vettek engem: meg-előztek engem a' halál tőrei.

* Háboruságomban segétségül hívom az Urat, és Istenemhez kiáltok: és a' templomából szómat meg-halgattya, és kiáltásom az ő füleihez érkezik.

* Meg-indúla és meg-rendúle a' föld: a' hegyek fondamentomi megrázódtak, és meg-romladoztak,mert haragutt azokra.

* Füst ment-fel az orrából, és a' szája-béli tűz meg-emészt: a'hólt szenek meg-gyúladtak attól.

* Meg-hajtá az egeket,és alá-szálla: és homály az ő lábai-alatt.

* Fel-űle a' Kerubimokra, és röpűlle: és a' szélnek szárnyain viteték.

* A' setétséget maga-körűl rejtekűl helyhezteté: vizeket öntözvén az egek felyhőiből.

* A' fényesség-miatt az ő színe-előtt,tűzes szenek gyuladtak.

*Dörög az égből az Úr,és szózattyát adgya a' fölséges.

* Nyilakat bocháta, és el-hányá őket: villámást, és meg-emészté őket.

* És ki-tetszének a' tenger kiöntései,és meg-nyilatkozának a' föld kereksége fondamentomi,az Úr feddésétől az ő haragja szelének fuvásától.

*Küldе a' magasságból,és fel-vőn engem: és ki-vonya engem a' sok vizekből.

* Meg-szabadíta engem az igen hatalmas ellenségemtől, és azoktól kik gyűlőlnek vala engem: mert vastagbak valának nálamnál.

* Elő-vőtt engem nyomoruságomnak napján, és erős támaszom lőn az Úr.

* És ki-hoza engem a' szélességre: meg-szabadított engem mert tetszettem néki.

* Meg-fizet az Úr nékem igasságom-szerént: és kezeim tisztasága-szerént fizet nékem.

* Mert meg-őriztem az Úr útait, és nem chelekedtem istentelenűl Istenem-ellen.

*Mert minden itéleti színem-előtt vannak,és az ő parancholatit el nem vetettem tőlem.

*És tekélletes lészek ő-vele,és hamisságomtól meg-őrizem magamat.

* Es meg-fizet nékem az Úr igasságom-szerént: és kezeim tisztasága-szerént, szemeinek tekintete-előtt.

* A' szentel szent lészsz: és a' vastaggal tekélletes.

*A' választottal választatott lészsz: és az el-fordúltal el-fordúlsz.

*Es a' szegény népet meg-szabádítod: és szemeiddel a' magasságokat meg-álázod. 28

*Mert te vagy én szövétnekem Uram: és te világosítod-meg Uram sötétségemet. 29

*Mert te-általad futok fel-övedzve: az én Istenemből által-ugró a' kő-falt. 30

*Isten, makula-nélkül-valo az ő útja, az Úr beszéde tűzzel probáltatott: paizsa mindé ő-benne bizóknak. 31

*Kichoda Isten az Úron-kivül: és kichoda erős a' mi Istenünkön-kivül? 32

*Isten a' ki fel-övedzett engem erősséggel: és meg-igyenesítette tekélletes útamat. 33

*Egyenlővé tévén lábaimat a' szarvasokhoz, és magasságimra helyheztetvén engem. 34

*"Harczra tanítván kezeimet, és karaimat rendelvén mint az réz íjat. 35

*Szabadításomnak paizsát adtad nékem: és a' te szelídséged meg-sokasított engem. 36

*Lépésimet ki-szélesíted alattam: és meg nem fogyatkoznak a' bokáim. 37

*Meg-kergetem ellenségimet, és meg-rontom: és meg nem térek míg nem meg-emésztem őket. 38

*Meg-emésztem őket és meg-rontom, hogy fel ne kellyenek: lábaim-alá esnek. 39

*Fel-övedzettél engem erősséggel a' harczra: meg-görbítetted az ellenem-állókat alattam. 40

*Hátat adattál ellenségimmel: az engem-gyűlölőkkel, és el-vesztem őket. 41

*Kiáltanak, és nem lészen ki meg szabadíttsa; az Úrhoz, és meg nem halgattya őket. 42

*El-törlöm őket mint a' föld porát: mint az útzák sárát meg-rontom őket és meg-töröm. 43

*Meg-szabadítasz engem népemnek ellene-mondásitól: meg-óltalmazsz engem a' pogányok fejévé; a' nép, kit nem tudok, szolgál nékem. 44

*Az idegen fiak ellenem állanak, a' fülnek hallásával engednek nékem. 45

*Az idegen fiak el-folytak, és az ő inségekben öszve-sugorodnak. 46

*Él az Úr, és áldott az én Istenem: és fel-magasztaltatik az én szabadulásomnak erős Istene. 47

*Isten, ki boszszu-állásokat adsz nékem, és alám-veted a' népeket. 48

*A' ki engem ki-viszsz ellenségimkőzzül, és az ellenem tusakodókkőzzül fel-emelsz engem: "a' hamis férfiútol meg-szabadítasz engem. 49

*" Az-okáert hálát adok néked Uram a' pogányok-kőzött, és a' te nevednek éneklek. 50

* Fel-magasztalója az ő királya szabadúlásinak, és irgalmasságot-tévő az ő Krisztusával Dáviddal, és az ő magvával mind örökké. 51

XXIII. Rész.

EZek pedig Dávidnak utólso igéi. Monda az Isai fia Dávid: Monda a' férfiu, ki a' Jákob Istenétől Krisztusá rendeltetett, a' jeles énekes Izraëlben: * Az Úr lelke szóllott én-általam, és az ő beszéde a' nyelvem-által. *Monda az Izraël Istene nékem, szólla az Izraél Erőse, az embereken Uralkodo, igazán uralkodo az Isteni félelemben. *Mi-képpen a' hajnal világossága, nap-keletkor, reggel felyhők-nélkül tündöklik, és mi-képpen az esőktől a' fü nevekedik a' földből. * Nem-is olly nagy az én házam az Istennél, hogy velem örökké-valo, mindenekben erős és álhatatos szövetséget szerzene. Mert minden én szabadulásom, és minden akaratom: és semmi ninch abban a' mi nem virágzanék. * Az engedetlenek pedig mint a' töviseket ki-szaggattatnak minnyájan: mellyeket kezekbe nem vésznek. * És ha ki azokat illetni akarja, fel-fegyverkezik vassal és hegyes fával, és tűzzel fel-gyújtatván mind semmivé égettetnek. *"Ezek a' Dávid erősinek nevei: A' székben ülő leg-bölchebb fejedelem a' három-kőzzül, ő mint a' fának igen gyenge férgetskéje, ki nyólcz-százat ölt-meg egy ütkőzetben. * Ezután, Ahohita Eléazar amaz attya bátyának fia a' harom erőssek-kőzzül, kik Dáviddal valának midőn a' Filistæusokat gyalázták, és oda gyülekeztek a' harczra. * És mikor felmentek völna az Izraël férfiai, ő megálla és vágá a' Filistæusokat, míg elfáradna a' keze, és meg-merevednék a' kardal: és az Úr nagy szabadúlást tőn azon nap: és a' nép, melly elfutott vala, viszsza-tére a' meg-ölettek ragadományok le-vonyására. * És ez-után az Áge fia Semma Arariból. és gyülekezének a' Filistæusok az iszrázára: mert egy mező vala ott

"Psal. 17. d. 52.

"Rom. 15. b. 9.

"Psal. 143. a. 1.

"1. Par. 11. b. 10.

teli

teli lenchével. Es mikor el-futott vólna a' nép a' Filiſtæuſok-elõtt, * meg-álla a' mezõ közepin, és meg-óltalmazá amazt, és meg-veré a' Filiſtæuſokat: és nagy ſzabadúláſt tõn az Úr. * Sõt az-elõtt-is mentenek vala alá hárman kik fejedelmek valának a' harmincz-közõtt, és az aratás idején Dávidhoz jõttek vala Odollám barlangjába: a' Filiſtæuſok tábora pedig az Oriáſok-völgyében vala helyheztetve. * És Dávid az erõſſégben vala: a' Filiſtæuſok tábora pedig akkor Betlehemben vala. * Kivána azért Dávid, és monda: Vaj-ha valaki nékem egy ital vizet adna a' chatorna-kútból, melly Betlehemben vagyon a' kapunál! * Reá rohanának azért a' három erõſſek a' Filiſtæuſok táborára, és vizet meritének a' Betlehemi chatorna-kútból, melly a' kapunál vala, és Dávidnak vivék: õ pedig nem akará megínnya, hanem az Úrnak áldozá azt, * mondván: Kegyelmes légyen nékem az Úr, hogy ezt ne chelekedgyem: Nem-de ez embereknek, kik el-mentek vólt, véreket és lelkek veſzedemít igyam-e? Nem akará azért meg-innya. ezeket chelekedék a' három leg-erõsbek. * Abiſai-is a' Jóab õttſe a' Sarvia fia, fejedelem vala a' három-közzül: ez a' ki felemelte dárdáját három-ſzáz-ellen, kiket meg-õlt, nevezetes a' három-közzül, * és nemesb a' három-között: és azok fejedelme vala, de a' három elsõkhöz nem érkezett vala. * És Banaiás Jójadának igen erõs férfiúnak fia, nagy chelekedetû, Kabſeelbõl: ez õlé-meg a' Moábi két oroſzlánt, és ez méne-alá, és megõlé az oroſzlánt a' kútban a' hónak idején. * Ugyan õ õlé-meg az Egyiptuſi férfiat-is, álmélkodáſra mélto férfiat, kinek dárda vala kezében: az-okáert mikor pálczával ment vólna alá hozzája, erõvel ki-tekeré a' dárdát az Egyiptziuſnak kezéből, és meg-õlé azt a' maga dárdájával. * Ezeket chelekedte a' Jójada fia Banaiás. * És õ nevezetes a' három erõſſek-közzül, kik a' harmincz nemesbek-között valának: de mindazáltal a' háromhoz nem érkezett vala: és Dávid titkos tanátſává tévé õtet. * A' Jóab õttſe Aſaël a' harmincz-közzül, Elehánan az õ attya báttyának fia Bétlehemből, * Semma Hárodiból, Éliki Harodiból, * Héles Faltiból, a' Tékuai Akczes fia Híra, * Abiezer Anatotból, Mobonnai Huſatiból, * Selmon Ahohiból, Maharai Netofatiból, * a' Báana fia Heled, ez-is Netofatiból, a' Ribai fia Itai a' Benjamin fiainak Gábaáttyából, * Banaia Faratonból, Heddai Gáas-pátakáról, * Abialbon Arbatból, Aſmavet Beromiból, * Eliaba Salabóniból. a' Jaſſen fiai, Jónatán, * Semma Oroniból, a' Sárar fia Ajam Arorból, * Elifelet Aásbainak a' Makati fiának fia, az Akitofel fia Eliam Gelonból, * Heſrai Karmélusból, Farai Arbiból, * a' Nátan fia Igaál Sóbából, Bonni Gádiból, * Selek Ammoniból, Naharai Berotból a' Sarvia fiának Joábnak fegyver-hordozója, * Ira Jetriből, Gareb õ-is Jetriből, * Hetæus Uriás. Minnyájan harmincz-heten.

XXIV. Rész.

ÉS " iſmég fel-gerjede az Úr haragja Iſraël-ellen, és felindítá Dávidot közöttök, ki ezt mondá: Menny-el, és ſzámláld-meg Iſraëlt és Judát. * És monda a' király az õ hada fejedelmének Joábnak: Járd-el Iſraëlnek minden nemzetſégit, Dántól Berſabeéig, és ſzámállyátok-meg a' népet, hogy tudgyam annak ſzámát. * És monda Jóab a' királynak: Szaporíttſa-meg a' te Urad Iſtened a' te népedet, a' menyi moſtan, meg ſzáz annyivá tegye az én uram királyom ſzine-elõtt: de mit akar az én uram királyom ez illyen dologgal? * Meggyõzé pedig a' király beſzéde a' Jóab 's a' ſereg fejedelmi ſzavát: és kiméne Jóab, és a' vitézek fejedelmi a' király-elõl, hogy meg-ſzámlálnák az Iſraël népét. * És mikor általmentek vólna a' Jordánon, jutának Aroër váraſáig jobb-kézre, melly Gád Völgyében vagyon: * és Jázeren által-menének Gálaádba, és Hodſinak alſóbb földére, és a' Dán erdõſire menének. És kerülvén Sídon mellé, * által-menének Tyrus keritéſe-mellett, és a' Hevæuſnak és Kananæuſnak minden földére, és jutának Judának Déli réſzére Berſabeéba: * és meg-ſzemlélvén az egéſz földet, jutá-

" 1. Par. 21. a. h.

" 1. Par. 21. b. 13. Dan. 9. c. 23.

2. Reg. 23. 24.

jutának kilencz hólnap és húsz napután Jerusalembe. * Oda adá azért Jóab a'nép bé-irása számát a'királynak, és találtatának Izraëlből nyólcz száz-ezer erős férfiak, kik fegyvert foghatnának: és Judából öt száz-ezer hadakozók. * Meg-üté pedig Dávidot a'szíve, minek-utánna megszámláltaték a' nép: és monda Dávid az Úrnak: Igen vétkeztem e' chelekedetben: de kérlek Uram, hogy vedd-el a' szolgád hamisságát, mert igen bolondúl chelekedtem. * Fel-kele azert Dávid reggel, és lőn az Úr beszéde Gád profetához 's a' Dávid Látojához, mondván: * Eredgy, és szólly Dávidnak: Ezeket mongya az Úr: Háromnak választása adatik néked: válaszsz eggyet, a'mit akarsz ezek-közzűl, hogy chelekedgyem rajtad. * És mikor el-jött vólna Gad Dávidhoz, hírt tőn néki, mondván: A' vagy hét esztendeig éhség jő reád földedbe, a'vagy három hólnapig fútsz az ellenségid-előtt, és azok kergetnek téged; a' vagy bizonyára három napig dög-halál lészen földeden. Mostan azért gondolkodgyál, és lássad minémű beszéddel felellyek annak, a' ki engem küldött. * Monda pedig Dávid Gádnak: Igen szorongattatom: "de jobb hogy az Úr kezeibe essem (mert sok irgalmassági vannak) hogy-sem az emberek kezeibe. * És dög-halált bocháta az Úr Izraëlre, reggeltől-fogva a' rendelt ideig, és meg-halának a' nép-közzűl, Dántól Bersabeéig, hetven-ezer férfiak. * És mikor ki-nyújtotta vólna kezét az Úr Angyala Jerusalemre hogy elveszténé azt, könyörüle az Úr a' nyomoruságon, és monda a' nép-ölő Angyalnak: Elég: tartóztasd meg már kezedet. vala pedig az Úr Angyala a' Jebusæus Areuna szérő-je-mellett. * És monda Dávid az Úrnak, mikor meg-látta vólna a' nép-ölő Angyalt: Én vagyok a' ki vétkeztem: én chelekedtem hamissan: ezek kik juhok, mit chelekedtek? Fordúllyon, kérlek, kezed ellenem, és az atyám háza-ellen. * Gad pedig Dávidhoz méne az napon, és monda néki: Menny-fel, és épits óltárt az Úrnak a' Jebusæus Areuna szérőjén. * És fel-méne Dávid a' Gád beszéde-szerént, mellyet parancholt vala néki az Úr. * És tekíntvén Areuna, eszébe véve a' királyt és a' szolgait hogy hozzá mennének: *és ki-mévén imádá a' királyt a' földre borúlt orczával, és monda: Mi az oka, hogy az én uram királyom az ő szolgájához jő? Kinek monda Dávid: Hogy meg-vegyem tőled a' szérőt, és az Úrnak óltárt építtsek, és szűnnyék-meg a' halál melly elhatalmazott a' nép-között. *És monda Areuna Dávidnak: Vegye-el, és áldozzék az én uram királyom, a'mint tetszik néki: ihol vannak ökrök az éppen-égő áldozatra, és a' szekér 's az ökrök jármai a' fák-helyett. *Mindent ada Areuna király a' királynak: és monda Areuna a' királynak: A' te Urad Istened vegye-bé fogadásodat. * Kinek felelvén a' király, monda: Nem úgy a'mint ákarod, hanem árrő vészem-meg tőled, és nem áldozom az én Uramnak Istenemnek ingyen valo éppen-égő áldozatokat. Megvévé azért Dávid a' szérőt, és az ökröket, ötven ezüst sikluson: * és óltárt épite ott Dávid az Úrnak, és áldozék éppen-égő és hálá-ado áldozatokat: és meg-kegyelmeze az Ur a' földnek, és el-véteték a' chapás Izraëlből.

" 1. Paral. 21. b. 13. Dan. 13. c. 23.

KIRÁLYOK HARMADIK KÖNYVE, A' ŽIDOKNAL ELSÖ.

I. Rész.

ES Dávid király megvénhedett vala, és idejének sok napjai valának: és mikor bé-takartatnék ruhákkal, meg nem melegűl vala. * Mondának azért néki a' szolgai: Keressünk a' mi urunknak királyunknak egy szűz leányzót, és állyon a' király-előtt, és táplállya őtet, és hállyon a' kebelében, és melegíttse a' mi urunkat királyunkat.

lyunkat. * Keresének azért egy 3
szép leányzót Izraëlnek minden ha-
táriban, és találák Sunámi Abisá-
got, és hozák őtet a' királyhoz. * A' 4
leányzó pedig igen szép vala, és a'
királlyal hál vala, és szolgál vala
néki, a' király pedig nem ismére-
meg őtet. * A' Haggit fia pedig 5
Adonias fel-fuvalkodék, mondván:
Én országlok. És szekereket szer-
ze magának, és lovagokat, és ötven
férfiat kik előtte futnának. * És meg 6
nem feddé őtet az attya valaha,
mondván: Miért chelekedted ezt?
Igen szép vala pedig ő-is, második-
szülött Absalom-után. * És beszéde 7
vala a' Sarvia fiával Joábbal, és Ab- B
jatar pappal, kik segétik vala az Ado-
niás pártyát. * Sádok pap pedig, és 8
a' Jójada fia Banaiás, és Natán pro-
féta, és Semei 's Rei, és a' Dávid se-
regének ereje nem vala Adoniással.
* Áldozván azért Adonias kosokat 9
és borjúkat, és minden kövéreket, a'
Zóhelet-kövénél, melly közel vala
a' Rógel-forrásához, el-hívá minden
attya-fiait a' király fiait, és Judának
minden férfiait a' király szolgait.
* Nátán profétát pedig, és Banaiást, 10
és mind a' vastagokat, és Salomont
az őttsét el nem hívá. * Monda azért 11
Nátan Bet-sabeénak a' Salomon an-
nyának: Nem hallottad-e, hogy a'
Haggit fia Adoniás országol, és
urunk Dávid azt nem tudgya? * 12
Most azért jószte, vedd tanátso-
mat, és szabadíts-meg a' te lelkedet,
és a' fiadét Salomonét. * Eredgy, és 13
menny-bé Dávid királyhoz, és mon-
gyad néki: Uram király, nem es-
kűdtél-e meg nékem te szolgálód-
nak, mondván: Salomon a' fiad
országol utánnam, és ő ül királyi
szekembe? miért országol tehát
Adoniás. * És te még ott szólván a' 14
királlyal, én utánnad megyek, és
végbe viszem beszédidet. * Bé-méne 15
azért Bet-sabée a' királyhoz a' kama- C
rába: a' király pedig igen meg-vén-
hedett vala, és a' Sunámi Abisag szol-
gál vala néki. * meg-hajla Bet-sabée, 16
és imádá a' királyt. Kinek monda
a' király: Mit akarsz? * Ki felelvén, 17
monda: Uram, meg-eskűdtél a' te
Uradra Istenedre a' te szolgálódnak;
Salomon a' te fiad országol után-
nam, és ő ül királyi-székembe. * És 18
ímé most Adoniás országol, te

uram királyom azt nem tudván,
19 * Ökröket áldozott, és minden kö-
véreket, és igen sok kosokat, és el-
hítta mind a' király fiait, Abjatar
papot-is, és a' vitézek hadnagyát
Joábot: Salomont pedig a' te szol-
20 gádat el nem hítta. * Mindazáltal,
5 uram királyom, reád néznek az egész
Izraël szemei, hogy meg-jelentsed
nékik, kinek kellessék királyi széked-
be ülni, én uram királyom utánnad.
6 21 * És lészen, mikor el-alusznak az én
uram királyom az attyaival, én 's a'
fiam Salomon bűnösok lészünk.
22 * Még ő szólván a' királlyal, Nátan
7 23 próféta el-érkezék. * És hírt tőnek
B a' királynak, mondván: Itt vagyon
Nátan próféta. És mikor bé-ment
8 vólna a' király-eleibe, és imádta vól-
24 na őtet a' földre borúlván, * monda
D Nátan: Én uram királyom, te mon-
dottad-e; Adoniás országollyon
9 utánnam, és ő üllyon az én királyi
25 székemé? * Mert alá-ment ma, és ök-
rököt áldozott, és kövéreket, és igen
sok kosokat, és el-hítta mind a' ki-
rály fiait, és a' sereg hadnagyit, Ab-
10 jatar papot-is: és azok evén és iván
előtte, és mondván; Éllyen Ado-
26 nias király: * Engem te szolgádat,
11 és Sádok papot, és a' Jójada fiát
Banaiást, és a' te szolgádat Salomont
27 el nem hítta. * Vallyon az én uram
királyomtól ment-e ki ez ige, és
12 nékem a' te szolgádnak meg nem je-
lentetted, ki ülne az én uramnak ki-
28 rályomnak székén ő-utánna? * És fe-
13 lele Dávid király, mondván: Híjá-
tok hozzám Bet-sabéét. Ki mikor
bé-ment vólna a' király-eleibe, és
29 meg-állott vólna előtte, * meg-es-
küvék a' király, és monda: Él az Úr,
a' ki meg-szabadította lelkemet min-
30 den szorongatásból, * hogy a' mint
14 meg-eskűdtem néked Izraëlnek Urá-
ra Istenére, mondván; Salomon a'
15 te fiad országol utánnam, és ő ül
C az én királyi székemen helyettem:
31 úgy chelekeszem ma. * És alá hajol-
E ván Bet-sabée arczrál a' földre, imádá
16 a' királyt, mondván: Éllyen az én
32 uram Dávid örökké. * És monda
17 Dávid király: Híjátok hozzám Sá-
dok papot, és Nátan profétát, és a'
Jójada fiát Banaiást. Kik mikor
bé-mentek vólna a' király-eleibe,
18 33 * monda nékik: Vegyétek mellétek
az uratok szolgait, és ültessétek a'

fiamat Salomont az én őszvéremre: és vigyétek őtet Gihonba.
* és ott kennye őtet Sádok pap és Nátan próféta Iſraëlen királlyá: és fújjatok trombitát, és mondgyátok: Éllyen Salomon király.
* Es jőjetek-fel utánna, és jőjön ide, és üllyön királyi ſzékembe, és orſzágollyon helyettem: és meg-parancholom néki hogy fejedelem légyen Iſraëlen, és Júdán.
* És felele a' Jójada fia Banaiás a' királynak, mondván: Amen: így ſzóllyon az én uramnak királyomnak Ura Iſtene.
* A' mint az Úr az én urammal királyommal vólt, úgy légyen Salomonnal, és fellyebb magaſztallya az ő királyi ſzékét az én uram Dávid királyom ſzékénél.
* Alá-méne azért Sádok pap, és Nátan próféta, és a' Jójada fia Banaiás, és a' Czeretiek, és a' Feletiek: és Salomont a' Dávid király őszvérére ültteték, és Gihonba vívék őtet.
* És Sádok pap a' ſzarú olajt vévé a' Hajlékból, és meg-kené Salomont: és meg-fúvák a' trombitát, és monda az egéſz nép: Éllyen Salomon király.
* És fel-méne az egéſz ſokaſág utánna, és a' nép sípolván, és vígadván nagy örömmel, és meg-zendűle a' föld az ő kiáltáſoktól.
* Meg-hallá pedig Adoniás, és minnyájan a' kiket hívott vala, és már a' lakodalom elvégeződőtt vala: de Jóab-is halván a' trombita-ſzót, monda: Mit akar e' fel-háborodott váras kiáltáſa?
* Még ő ſzólván, az Abjatar pap fia Jónatás érkezék; kinek monda Adoniás: Jőj-be, mert erős férfiu vagy, és jót hirdetsz.
* És felele Jónatás Adoniáſnak: Nem: mert a' mí urunk Dávid király Salomont tette királlyá:
* és véle küldőtte Sádok papot, és Nátan próféta, és a' Jójada fiát Banaiáſt, és a' Czeretieket, és Feletieket, és a' király őszvérére ültették őtet.
* És királlyá kenték őtet Sádok pap, és Nátan próféta, Gihonban: és fel-mentek onnét vígadván, és meg-zendűlt a' váras: ez a' ſzózat mellyet hallottatok.
* De Salomon bé-is ült az orſzág ſzékibe.
* És bé-menvén a' király ſzolgai, áldották az urunkat Dávid királyt, mondván: Öregbíttſe Iſten a' Salomon nevét a' te nevedfőlőtt, és magaſztallya fellyebb az ő

1 48 királyi ſzékét a' te királyi ſzékednél.
* Es imádkozott a' király az ő ágyában; és mondott: Áldott az Iſraël Ura Iſtene, ki ma királyi ſzékembe-ülőt adott ſzemeim-láttára.
35 49 * Meg-rettenének azért, és felkelének minnyájan a' kiket Adoniás hívott vala, és ki-ki útára méne.
50 * Adoniás pedig félvén Salomontól, fel-kele és el-méne, és az óltár ſzarvát fogá.
36 51 * És hírt tőnek Salomonnak, mondván: Imé Adoniás félvén Salomon királytól, az óltár ſzárvát fogta, mondván: Eſkűdgyék-meg nékem Salomon király ma, hogy meg nem öli az ő
37 52 ſzolgáját fegyverrel.
* És monda Salomon: Ha jó férfiu léſzen, chak egy haja-ſzála ſem eſik a' földre: ha pedig gonoſſág találtatik benne, meg-hál.
38 53 * El-küldе azért Salomon király, és ki-hozatá őtet az óltártól: és bé-menvén imádá Salomon királyt: és monda néki Salomon: Menny a' házadba.

II. Rész.

39 EL-közelgetének pedig a' Dávid napjai hogy meghalna, és paranchola a' fiának Salomonnak, mondván:
40 F 1 A 2 * Én az egéſz föld útára megyek: Erőſsödgyél, és emberkedgyél.
41 3 * És őrizd-meg a' te Urad Iſtened parancholatit, hogy az ő útain járj, hogy meg-őrizzed az ő czeremoniáit, és parancholatit, és itéletit, és bizonyſág-tételit, "a' mint meg-íratott a' Moyſes törvényében: *hogy értſed mind a' miket chelekeſzel, és valahová fordúlſz: hogy meg-erősíttſe az Úr az ő beſzédit, mellyeket felőlem ſzóllott, mondván: Ha megőrizik a' fiaid az ő útokat, és igaſſágban járnak előttem, tellyes ſzívőkkel, és tellyes lelkekkel, nem fogyel belőled a' férfiu az Iſraël királyiſzékiről.
42 4 *Azt-is tudod, miket chelekedett rajtam a' Sarvia fia Jóab, miket chelekedett az Iſraël két ſerege hadnagyival, "a' Ner fiával Abnerrel, † és a' Jéter fiával Amaſával: kiket meg-ölt, és hadi vért ontott a' békeſségben, és harczi vért tőtt az ágyékin-valo övére, és a' lábai sarujára.
43 5 * Chelekedgyél azért bölche-

"Deut. 17. d. 16.
"2. Reg. 3. c. 27.
†2. Reg. 20. c. 10.

3. Reg. 1. 2.

ſéged-ſzerént, és ne vidd az ő meg-
őſzűlt fejét békeſséggel a' poklokra.
* De a' Galaádi Berzellai fiaihoz- 7
is légy hálá-adáſſal, és az aſztalodnál
"2. Reg. 19. f. 31. egyenek: " mert előmbe jőttek
midőn Abſalom-előtt a' bátyád-
† 2. Reg. 16. b. 5. & 19. d. 19. előtt futnék. * † Nálad vagyon 8
Semei-is Gerának a' Jemini fiának
fia Bahurimból, ki meg-átkozott
engemet igen gonoſz átokkal, mi-
koron Táborba mennék: de mi-
velhogy alá-jőtt én-előmbe mi-
dőn által-jőnék a' Jordánon, és
meg-eskűdtem néki az Úrra, mond-
ván: Meg nem öllek tégedet fegy-
verrel: * te ne ſzenvedgyed őtet 9
bűntetéſ-nélkűl lenni. Bőlch férfiu
vagy pedig, hogy tudgyad mit mi-
velly véle, és vérrel bochaſd az ő
"Act. 2. e. 29. 1. Par. 29. f. 23. vénſégét a' poklokra. * " El- 10
aluvék az-okáért Dávid az attyai-
val, és el-temetteték a' Dávid vá-
raſában. * A' napok pedig mel- 11
lyeken orſzáglott Dávid Iſraëlen,
negyven eſztendő: Hebronban,
hét eſztendig orſzáglott; Jeruſalem-
ben, harmincz-háromig. * Salo- 12
mon pedig az attyának Dávidnak
királyi ſzékibe üle, és igen meg-
erősſödék az ő orſzága. * És be- 13
méne a' Haggit fia Adoniás a' Salo-
mon annyához Bet-ſabeéhez. Ki
monda néki: Békeſségeſ-e a' te
bé-jöveteled? Ki felele: Békeſé-
ges. * És monda: Beſzédem va- 14
gyon te-veled. Kinek monda: Szólly.
És amaz; * Te tudod, ugymond, 15
hogy enyim vala az orſzág, és
engem válaſztott vala egéſz Iſraël
magának királlyá: de el-vétetett
az orſzág, és az én ötſémmévé lőtt:
mert az Úrtól néki rendeltetett.
* Moſtan ázért egy kéréſt kérek 16
tőled; meg ne ſzégyeníttſed az én
orczámat. Ki monda ő-néki:
Szólly. * És amaz monda: Kér- 17
lek hogy mond-meg Salomon ki-
rálynak (mert ſemmit meg nem
tagadhad te-néked) hogy adgya
én-nékem a' Sunámi Abiſagot fe-
leſégűl. * És monda Bet-ſabée: 18
Jól vagyon, én ſzóllok te-éretted
a' királynak. * El-méne azért 19
Bet-ſabée Salomon királyhoz, hogy
ſzóllana néki Adoniáſért: és fel-
kele a' király, eleibe-menvén, és
imádá őtet, és le-üle az ő ki- D
rályi-ſzékibe: és királyi-ſzék té-
teték a' király annyának, ki az ő
20 jobjára üle. * És monda néki:
Egy kis kéréſt kérek én te-tőled,
meg ne ſzégyeníttſed az én orczá-
mat. És monda néki a' király: Kérj
édes anyám: mert nem mélto hogy
21 meg-veſſem a' te orczádat. * Ki
monda: Adaſſék Sunámi Abiſag
a' te bátyádnak Adoniáſnak fele-
22 ſégűl. * És felele Salomon király,
és monda az ő annyának: Miért
kéred Sunámi Abiſagot Adoniáſ-
nak? kérjed néki az orſzágot-is:
mert ő bátyám nálamnál nagyobb,
és véle vagyon Abjatar pap, és a' Sar-
23 via fia Jóab. * Meg-eskűvék azért
Salomon király az Úrra, mondván:
Ezeket chelekedgye velem az Iſ-
ten, és ezeket mivellye, hogy az
őnnőn lelke-ellen ſzóllotta Ado-
24 nias ez igét. * És moſtan él az
Úr, ki engemet meg-erősſített, és
Dávid atyám királyi-ſzékibe hely-
heztetett, és a' ki én-nékem házat
ſzerzett, a' mint ſzóllott, hogy ma
25 meg-ölettetik Adonias. * És el-
küldé Salomon király a' Jójada fiát
Banaiáſt, ki meg-ölé őtet, és meg-
26 hala. * Abjatar papnak-is mon-
da a' király: Menny-el Anatotba
a' te jóſzágodba: jóllehet halálnak
E fia vagy; de ma tégedet meg nem
öllek, mivelhoy az Úr-Iſtennek
ſzekrényét hordoztad az atyám
Dávid-előtt, és munkát ſzenved-
tél mindenekben, mellyekben az én
27 atyám fáradott. * Ki-veté az-
okáért Salomon Abjatart, hogy ne
lenne az Úr papja, " hogy bé- *"1. Reg. 2. f. 31.*
tellyeſednék az Úr beſzéde, mel-
lyet a' Héli háza-felől ſzóllott Sí-
28 lóban. * Hír juta pedig Joábhoz,
hogy-ím Jóab Adoniáshoz hajlott
vólna, és nem hajlott vólna Salo-
monhoz: él-futa az-okáért Jóab az
Úr hajlékába, és meg-fogá az óltár
29 ſzarvát. * És hírt tőnek Salomon
királynak, hogy Jóab az Úr hajlékába
futott vólna, és az óltár-mellett
vólna: és el-küldé Salomon a' Jó-
jada fiát Banaiáſt, mondván:
30 Eredgy, öld-meg őtet. * És el-
méne Banaiás az Úr hajlékához, és
monda néki: Ezeket mongya a' ki-
rály: Jőj-ki. Ki monda: Nem me-
gyek, hanem itt halok-meg. Hírré
tévé Banaiás a' királynak a' beſzé-
det, mondván: Ezeket mondá

Jóab, és ezeket felelé nékem. * És monda a' király: Chelekedgyél úgy a' mint ſzóllott: és öld-meg őtet, és temeld-el, és vedd-el az ártatlan vért én-rólam, és az én atyám házáról, melly ki-ontatott Joabtól. * És az ő veret az ő fejére fordittya az Úr, mert két igaz férfiat ölt-meg, nálánál jobbakat: és fegyverrel ölte-meg azokat, nem tudván azt az én atyám Dávid. "a' Ner fiát Abnert, az Iſrael hadának fejedelmét; és a' Jeter fiát Amaſát, a' Júda ſeregének fejedelmét: * és azoknak vére a' Joab fejére tér, és az ő magvának fejére mind örökké. Dávidnak pedig és az ő magvának, és a' házának, és az ő királyi-ſzékének légyen békeség mind örökké az Úrtól. * Felméne az-okáért a' Jójada fia Banaiás, és reá-menvén meg-ölé: és el-temetteték a' maga házában a' puſztában. * És rendelé a' király a' Jójada fiát Banaiáſt helyette a' ſeregen: és Sádok papot rendelé Abjatar-helyett. * És el-küldé a' királyi, és hívatá Semeit, és monda néki: Épits egy házat magadnak Jeruſalemben, és lakjál ott: és ki ne menny onnét ide 'ſ tova. * Valamelly napon pedig kimégy, és által-mégy a' Czedron-patakán, tudgyad hogy meg-ölettetel: a' te véred a' te fejeden leſzen. * És monda Semei a' királynak: Jo ez a' beſzéd. a' mint az én uram királyom ſzóllott, úgy chelekeſzik a' te ſzolgád. Lakék az-okáért Semei Jeruſalemben ſok napokon. * Lőn pedig három eſztendő-után, hogy el-ſzöknének a' Semei ſzolgai a' Maaka fiához Akishoz a' Geti királyhoz: és hírré tévék Semeinek, hogy az ő ſzolgai Getbe mentenek vólna. * És fel-kele Semei, és meg-nyergelé az ő ſzamárát: és el-méne Akiſhoz Getbe az ő ſzolgait meg-kereſni, és el-hozá őket Getből. * Hírré tévék pedig Salomonnak, hogy Semei Getbe ment vólna Jeruſalemből, és meg-jött vólna. * És el-küldvén hivata őtet, és monda neki: Nem töttem-e tudományt te-neked az Úrra, es nem mondottam-e meg te-neked; Valamelly napon ki-menven ide 'ſ tova járiz, tudgyad hogy meg kell halnod? És azt feleled én-nekem: Jo a' beſzéd, mellyet hallottam. * Miért nem őrizted-meg tehát az Úrnak tött eskűvét, és a' parancholatot mellyet parancholtam vala te-néked? * És monda a' király Semeinek: Te tudod mind a' gonoſzt, melyről bizonyſágod a' te ſzíved, mellyet Dáviddal az én atyámmal chelekedtél: az Úr fejedre fordította a' te gonoſſágodat. * És Salomon király áldott, és Dávidnak királyi-ſzéke állando leſzen az Úr-előtt mind örökké. * Parancholá az-okáért a' király a' Jójada fiának Banaiáſnak: ki ki-menvén, meg-ölé őtet, és meg-hala.

"2. Reg. 3. c. 27. 2. Reg. 20. c. 9.

III. Rész.

1 A MEg-erősſödék az-okáért az ország Salomon kezében, és rokonſágot ſzerze Faraóval az Egyiptziai királlyal: mert el-vévé az ő leányát, és el-hozá a' Dávidnak váraſába, míg el-végezné építeni a' maga házát, és az Úrnak házát, és Jeruſalemnek a'kő-falát környős-körűl. 2 * Mindazonáltal a' nép a' magas helyeken áldozik vala: mert nem építtetett vala templom az Úr nevének mind a' napiglan. 3 * Szereté pedig Salomon az Urat, járván az ő attyának Dávidnak parancholatiban, attól meg-válva, hogy a' magas helyeken áldozik vala, 's jó illatot éget vala. 4 * El-méne az-okáért Gábaonba, hogy áldoznék ott: mert az vala a' leg-nagyobbik magas-hely: ezer áldozatot tőn Salomon éppen-égő áldozatúl azon az óltáron Gábaonban. 5 * Meg-jelenék pedig az Úr Salomonnak álmában éjjel, mondván: Kérj a' mit akarſz hogy adgyak te-néked. 6 * És monda Salomon: Te a' ſzolgáddal Dáviddal az én atyámmal

2. Par. 1. a. 1.

3. Reg. 2. 3.

nagy irgalmaſſágot, chelekedtél, a' mint ſzíned-előtt híven, és igazán járt, és igyenes ſzívvel te-veled: meg-tartottad néki nagy irgalmaſſágodat, és királyi ſzékiben-ülő fiat adtál néki, a' mint ma vagyon. * És moſt, Uram Iſten, te orſzágoltattad a' te ſzolgádat Dávid atyámért: én pedig kis gyermek vagyok, és nem tudom ki-menetelemet, és be-jövetelemet. * És a' te ſzolgád a' nép-kőzőtt vagyon, mellyet válaſztottál, a' véghetetlen nép-kőzőtt, melly meg nem ſzámláltathatik, és bé nem irattathatik a' ſokaſág-miatt. * "2.Par. 1. c. 10. "Adgy azért a' ſzolgádnak értelmes ſzívet, hogy a' népedet meg-itélheſſe, és válaſztáſt teheſſen a' jo 's a' gonoſz-kőzőtt. mert ki itélheti-meg e' népet, e' te ſok népedet? * Tetſzék azért a' beſzéd az Úr-előtt, hogy Salomon illyen dolgot kért vólna. * És monda az Úr Salomonnak: Mivelhogy e' dolgot kérted, és nem kértél magadnak ſok napokat, ſem gazdagſágot, vagy az ellenſégid lelkeit, hanem bőlcheſéget kértél magadnak, hogy igazat itélheſs: * ímé beſzéded-ſzerént chelekedtem veled, és bőlch 's értelmes ſzívet adtam néked, el-annyira hogy ſenki hozzád haſonló nem vólt előtted, ſem utánnad nem támad. * "De "Sup. 7. b. 11. ezeket-is, a' miket nem kértél, meg-adtam néked: tudn' illik, gazdagſágot, Mat. 6. d. 24. és dichőſéget, hogy ſenki hozzád haſonló nem vólt a' királyok-kőzzűl mind az el-múlt napokban. * Ha pedig az én útaimon járſz, és meg-őrized parancholatimat, és hagyáſimat, a' mint járt az atyád, meg-hoſzſzabbítom napjaidat. * Fel-ſerkene azért Salomon, és érté hogy álom vólna: és mikor Jeruſalembe jutott vólna, meg-álla az Úr ſzővetſége ſzekrénye-előtt, és éppen-égő áldozatokat áldozék, és tőn hálá-ado áldozatokat, és nagy lakodalmat minden ſzolgainak. * Akkoron jővének két kurva aſzſzonyok a' királyhoz, és eleibe állának; * kiknek eggyike monda: Kérlek, uram: én 's ez aſzſzony egy házba laktunk, és ſzűltem nála a' kamarában. * Harmad nap-után pedig hogy én ſzűltem, ſzűle ez-is: és eggyűtt valánk, és ſenki egyéb velünk a' házban nem vólt, kettőnkőn-kivűl. * Meg-hala pedig ez aſzſzonnak fia éjjel, mert aluván, meg-nyomta őtet. * És felkelvén éjfélnek chendeſſégekor, elvette az én fiamat óldalom-mellől én te ſzolgálód aluván, és őlébe helyheztette: a' fiát pedig, ki meghólt vala, az őlembe tette. * És mikor fel-kőltem vólna reggel hogy tejet adnék a' fiamnak, látám hogy meg-hólt; kit ſzorgalmatosban meg-nézvén fényes nappal, találám nem enyímnek kit én ſzűltem vala. * És felele a' máſik aſzſzony: Nem úgy vagyon a' mint mondod, hanem a' fiad hólt-meg, az enyím pedig él. Ama' viſzont mond vala: Hazudſz, mert a' fiam él, és a' fiad meg-hólt. És illyen módon vetekednek vala a' király-előtt. * Akkor monda a' király: Ez azt mongya: Az én fiam él, és a' fiad meg-hólt; És imez azt feleli: Nem, hanem a' te fiad hólt-meg, az enyím pedig él. * Monda azért a' király: Hozzatok kardot nékem. És mikor el-hozták vólna a' kardot a' király-eleibe, monda: * Vágjátok két-felé az eleven gyermeket, és adgyátok felét az eggyiknek, és felét a' máſiknak. * Monda pedig az aſzſzony, kinek a' fia eleven vala, a' királynak (mert meg-indúlt vala ſzíve a' fián:) Kérlek uram, adgyátok néki az eleven gyermeket, és ne őllyétek-meg őtet. Ama' pedig viſzont mond vala: Se nékem, ſe néked ne légyen, hanem oſztaſſék-meg. * Felele a' király, és monda: Adgyátok ennek az eleven gyermeket, és meg ne őletteſſék: mert ez az annya. * Meg-hallá azért az egéſz Iſraël az itéletet mellyet a' király tőtt vala, és félének a' királytól, látván az Iſtennek bőlcheſégét lenni ő-bénne az itélet-tételre.

IV. Rész.

SAlomon király orſzágol vala pedig az egéſz Iſraëlen: * és ezek valának az ő fejedelmi: A' Sádok pap fia Azariás. * A' Siſa fiai Elihoref és Ahia, íro-deákok: az Ahilud fia Jóſafat, a' Kanczellarius: * a' Jójada fia Banaiás, a' ſeregek hadnagya: Sádok pedig és Abjatar, papok. * a' Nátán fia Azariás, azokon kik a' király-előtt álnak

vala: a' Nátán fia Zabud pap, a' király baráttya: * és Ahisár, az udvarbíro: és az Abda fia Adoníram, kinch-tarto. * Vala pedig Salomonnak tizen-két tiszt-tartója egész Israëlen, kik éléſt adnak vala a' királynak és az ő házának: mert egy-egy hólnapban esztendő-által egy-egy ik-egyik szolgáltattya vala bé a' mi szükséges vala. * És ez az ő nevek. Benhur, az Efraim hegyén: *Bendekar, Makczesben, és Salebimban, és Bet-sámesben, és Elonban, és Betanánban. * Benhesed, Arubotban: ezé vala Sóko, és Éfernek minden földe. * Benabinadab, ezé az egész Nefat-dor, ő feleſege vala Táfet a' Salomon leánya. * az Ahilud fia Báana bírja vala Tanakot és Mageddót, és az egész Bet-sánt, melly Sartana-mellett vagyon Jezraël-alatt, Bét-sántól Abel-mehuláig Jekmaán-ellenében. *Bengáber, Rámot-Gálaádban: övé vala a' Manasses fia Avot-Járja Gálaádban, ő vala gond-viselő Argob egész tartományában, melly Básánban vagyon, hatvã nagy és kerített városokon, mellyeknek réz zárai valának. * az Addo fia Ahinadab, gond-viselő vala Manaimban. * Akimáas Neftaliban: de ennek-is a' feleſége Báſemat a' Salomon leánya vala. * a' Husi fia Báana, Áſerben, és Bálotban. * a' Fárue fia Jósafat, Issakárban. * az Ela fia Semei, Benjaminban. * az Úri fia Gáber, Gálaád-földében, az Amorræus Séhon király 's a' Básáni Og király földében, mindeneken mellyek azon a' földön valának. * Juda és Israël számlálhatatlanok mint a' tenger fövenye a' sokaságtól: évén, és iván, és vígadván. * " Salomon pedig az ő tartomanyában vala, övéi lévén mind az országok a' Filistæusok földének fólyo-vizétől-fogva Egyiptus határáig; ajándékokat hozván, és szolgálván néki életének minden napjaiban. * Salomonnak éléſe pedig, minden nap harmincz mérték żemlye liszt vala, és hatvan mérték liszt, * tíz kövér ökör, és fűvön legelt húsz ökör, és száz kos, a' vadászatból-valo szarvasokon vadkechkéken és bialokon-kivül, és a' hizlalt madarakon-kivül. * Mert ő bírja vala az egész tartományt, melly a' fólyo-vízen-túl vala Taffától-fogva Gázánig, és azoknak a' tartományoknak minden királyit: és békeſége vala minden-felől körös-körül. * És Juda 's Israël minden félelem-nélkül lakik vala, ki-ki az ő szőlő-tőve és füge-fája-alatt, Dántól-fogva Bersabeéig, Salomonnak minden napjaiban. * " És valának Salomonnak negyven-ezer jászol szekeres-lovai, és tizen-két ezer hátas-lovai. * És táplállyák vala azokat a' királynak felyül megmondott tiszt-tartói: de a' Salomon asztalára-valo szükséges dolgokat-is nagy gond-viseléſſel szolgáltattyák vala bé ideje-korán. * Az árpát-is, és a' lovak 's a' barmok polyváját, arra a' helyre viszik vala, a' hol a' király vala, a' nékik tött rendelés-szerént. * És ada az Isten Salomonnak bölcheſéget, és igen nagy okoſſágot, és szívének olly széleſſéget, mint a' föveny melly a' tenger partyán vagyon. * És meg-halladgya vala a' Salomon bölcheſége minden Nap-keletiek és Egyiptziusok bölcheſégét, * " és bölchebb vala minden embereknél: bölchebb az Ezrahi Etánnál, és Hemánnál, és Kalkolnál, és Dordánál a' Mahol fiainál: és nevezetes vala minden nemzeteknél körös-körül. * És Salomon háromezer példa-beszédet szólla: és vóltak az ő éneki ezer és öt. * És okoſſan beszéllett a' fák-felől, a' czédrustól-fogva melly a' Libanuson vagyon, az isópig melly a' falból jő-ki: és szóllott a' barmokról, és madarakról, és chúszo-mászókról, és halakról. * És minden népekből jőnek vala a' Salomon bölcheſégét halgatni, és a' földnek minden királyitól, kik hallyák vala az ő bölcheſégét.

" *Eccli. 47. c. 16.*

" *2. Par. 9. f. 25.*

" *Eccli. 47. c. 16.*

V. Rész.

A' Tyrusi király Hirám-is elkűldé a' szolgait Salomonhoz: mert meg-hallá hogy őtet kenték vólna királlyá az attya-helyett: mert baráttya vólt Hirám Dávidnak minden időbé. * Elkűlde pedig Salomon Hirámhoz, mondván: * Te tudod akarattyát az atyámnak Dávidnak, és hogy né építhetett házat az ő Ura Istene nevének a' környűle-valo hadakért, míg nem

az Úr azokat lábai nyoma-alá adná.
*Most pedig nyugodalmat adott nékem az én Uram Istenem körös-körül: és ninch ellenségem, sem bántásom. * " Az-okáért templomot gondolok építeni az én Uram Istenem nevének, a' mint az Úr az atyámnak Dávidnak szóllott, mondván: A' fiad, kit helyetted adok a' királyi székedbe, az épít házat az én nevemnek. * Paranchold-meg azért, hogy nékem a' szolgaid czédrus-fákat vágjanak a' Libanusból, és a' szolgaim légyenek a' szolgaiddal: a' szolgaid jutalmát pedig meg-adom néked, valamit kérsz: mert tudod hogy ninch az én népem-között ember, ki fát tudgyon vágni mint a' Sidóniusok. * Mikor azért hallotta vólna Hirám a' Salomon igéit, igen örvendeze, és monda: Áldott az Úr Isten ma, ki Dávidnak igen bölch fiat adott e' sokaságos népen. * És Hiram Salomonhoz küldé, mondván: Hallottam valamiket parancholtál nékem: én meg-chelekeszem minden akaratodat a' czédrus és jegenye-fák-felől. * Az én szolgaim alá-viszik azokat a' Libanusról a' tengerre: és azokat szálakra rakom a' tengeren, mind a' helyig, mellyet meg-jelentesz nékem; és ott kiszállítom azokat, és te vidd-el azokat: és adgy nékem szükségemre valókat, hogy légyen élése az én házamnak. * Az-okáert Hiram ád vala czédrus és jegenye-fákat Salomonnak, minden akarattya-szerént. * Salomon pedig Hirámnak húsz-ezer mérték búzát ád vala háza táplálására, és húsz mérték tiszta olajt: ezeket adgya vala Salomon Hirámnak esztendőnként. * " Bölcheséget-is ada az Úr Salomonnak, a' mint szóllott néki: és békeség vala Hiram 's Salomon-között, és szövetséget szerzének ketten. * És Salomon király míveseket választa egész Israëlből, és vala a' férfiak száma harminczezer. * És el-küldi vala őket a' Libanusra, tíz-ezeret minden hólnapban egy-más-után, úgy hogy két hólnapig vólnának házoknál: és Adoniram vala fő ez illyen hirdetésen. * És Salomonnak hetvenezer terh-hordói valának, és nyólczvan-ezer kő-vágói a' hegyen: * a' pallérokon-kivül kik minden munkáknak gond-viselői valának, számszerént három-ezeren és három-százan, a' népnek parancholván, és azoknak kik dolgoznak vala. * És meg-parancholá a' király, hogy nagy köveket hoznának, drága köveket a' templom fondamentomába, és négy-szegűen faragnák azokat: * mellyeket meg-faragának a' Salomon kő-míveси, és a' Hiram kő-míveси. A' Gibliusok pedig, fákat és köveket készítének a' ház építésére.

"2. Reg. 7. b. 13. 1. Par. 22. b. 10.

"Sup. 3. b. 12.

4 5 B 6 7 8 9 3 C 10 11 6 12 13 D 14 8 B 15 16 10

VI. Rész.

1 A Lőn azért az Israël fiainak Egyiptus-földéből-valo ki-jövetelének négy-száz 's nyólczvan esztendejében, Salomonnak Israëlen-valo birodalmának negyedik esztendejében, Zío havában, (ez a' második hólnap) kezde az Úr 2 háza épülni. * A' háznak pedig, mellyet épít vala Salomon király az Úrnak, hatvan könyöknyi vala a' hoszszasága, és húsz könyöknyi a' szélessége, és harmincz könyöknyi a' magassága. * És tornácz vala a' templom-előtt húsz könyöknyi hoszszú, a' templom szélessége mertéke-szerént: és tíz könyöknyi szélessége vala a' templom-előtt. 4 * És chinála a' templomban hárántékos ablakokat. 5 * És a' templom falán folyosókat építe körös-körűl a' ház falain, a' templom 's a' felelő-hely környűl, és támaszokat chinála körös-körűl. * A' folyosó, melly alól vala, öt könyöknyi széles vala, és a' közép folyosó hat könyöknyi széles, és a' harmadik folyosó hét könyöknyi széles vala. Gerendákat helyheztete pedig a' házra körös-körűl kivűl, hogy ne érnék a' templom falait. 7 * A' ház pedig mikor építették, faragott és kész kövekből építették: és verő, és fejsze, és semmi vas szerszám nem hallattatott a' házban midőn építtetett. 8 * A' közép óldal ajtaja, a' háznak jobb részе-felől vala: és kerengő garádichon mennek vala fel a' középső folyosóra, és a' középsőből a' harmadikra. 9 * És felépíté a' házat, és el-végezé azt; és meg-padlá a' házat czédrus-fa 10 menyezetekkel. * És folyosót építe az egész ház-fölött öt könyöknyi

2. Par. 3. a. 1.

3. Reg. 5. 6.

magas-

magaſſat, és bé-fődé a' házat czedrus-fákkal. * És lőn az Úr beſzéde Salomonhoz, mondván: * Ez a' ház, mellyet építeſz, ha az én parancholatimban járſz, és itéletimet chelekeſzed, és meg-őrized minden hagyáſimat, azokban járván: megerőſſítem beſzédemet néked, "mellyet az atyádnak Dávidnak ſzóllottam. * És az Iſraël fiai-között lakom, és el nem hagyom az én népemet Iſraëlt. * Fel-épité azért Salomon a' házat, és el-végezé azt. * És meg-béllé a' ház falait belől czédrus deſzkákkal, a' padimontomától-fogva a' kő-falok tetejéig, és a' padláſokig, bé-burítá belől czédrus-fákkal: és bé-burítá a' ház padimontomát jegenye-deſzkákkal. * És épite a' templom hátúlſo réſzére húſz könyöknyi czédrus-deſzkázatot, a' padimontomtól a' padláſig: és a' felelő-helynek belſő házát Szentek-ſzentének rendelé. * Negyven könyöknyi vala pedig a' templom a' felelet-helyének ajtaja-előtt. * És czedrus-fával béllettetett-meg az egéſz ház belől, faragáſi lévén és meſterſéges egybe-foglaláſi, és kiálló czifrázáſi: mindenek czédrus-deſzkákkal valának meg-béllelve: és a' kő tellyeſléggel ki nem tetſzik vala a' falból. * A' felelő-helyt pedig a' ház-közepett, a' belſő réſzében chinálta vala, hogy oda tenné az Ur ſzövetſége ſzekrényét. * A' felelő-helynek pedig húſz könyöknyi vala a' hoſzſza, és húſz könyöknyi a' ſzéli, és húſz könyöknyi a' magaſſága: és bé-burítá azt, és meg-béllé finom arannyal. de az oltárt-is meg-béllé czédrus-fával. * A' házat-is a' felelő-hely-előtt bé-burítá finom arannyal, és a' lannákat arany-ſzegekkel ſzegezé-fel. * És ſemmi nem vala a' templomba a' mi arannyal burítva nem vólna: de a' felelő-hely óltárát-is éppen bé-burítá arannyal. * És chinála a' felelő-helyre, két Kerubimokat, olaj-fából, tíz könyöknyi magaſſakat. * Öt könyöknyi vala a' Kérubnak egyik ſzárnya, és öt könyöknyi a' Kérubnak máſik ſzárnya: az-az, tíz könyök vala az egyik ſzárnyának végétől a' máſik ſzarnyának végéig. * Tíz könyöknyi vala a' máſik Kérub-is: egyenlő mértéke, és haſonló míve vala a' két Kerubimnak; * az-az, magaſſága az eggyik Kérubnak tíz könyöknyi vala, és haſonló-képpen a' máſik Kérubnak. * És helyhezteté a' Kerubimokat a' belſő templom közepire: ki-terjeſztik vala pedig ſzárnyokat a' Kerubimok, és az eggyik ſzárnya a' falt éri vala, és a' máſodik Kérub ſzárnya a' máſik falt éri vala: a' más ſzárnyak pedig a' templom közép réſzében egymáſt érik vala. * Arannyal burítá bé a' Kerubimokat-is. * És a' templomnak minden falain körös-körűl külön-külön-féle, czifrákat és faragáſokat mettſzete: és azokon Kerubimokat chináltata, és pálma-fákat, és külön-külön-féle képeket, mint a' falból ki-állókat és ki-jövőket: * De a' ház padimontomát-is bé-burítá arannyal béllől és kivűl. * És a' felelő-helynek bé-menetelén ajtótskákat chinála olaj-fákból, és öt-ſzegű mellyékeket. * És két ajtót olaj-fákból: és azokra Kerubim képeket faraga, és pálma-fa formákat, és igen ki-állo metſzéſeket: és bé-burítá azokat arannyal: és bé-burítá mind a' Kerubimokat, 'ſ mind a' pálma-fákat és a' többit-is arannyal. * És chinála a' templom bé-menetelin négy-ſzegű ajtó-mellyékeket olaj-fákból: * és két ajtót jegenye-fákból egy-más-ellenében: és mind a' két ajto kettős vala, és egy-máſt érvén nyittatik vala fel. * És Kerubimokat, és pálma-fákat faraga, és igen ki-álló metſzéſeket: és bé-burita mindeneket arany lannákkal négy-ſzegű mívvel mérték-ſzerént. * És fel-épité a' belſő pitvart három rend faragott kövekből, és egy rend czédrus-fából. * A' negyedik eſztendőbē fondáltaték az Úr háza Zío havában: * és tizen-eggyedik eſztendőben, Búl havában (ez a' nyólczadik hólnap) végezteték-el a' ház minden mívével, és minden eſzközivel: és azt hét eſztendeig épité.

VII. Rész.

AZ ő házát pedig Salomon "tizen-háró eſztendeig épité, és mindeneſtől el-végezé. * Meg-épité a' Libanus erdeje házát-is, ſzáz könyöknyi hoſzſzaſágra, és ötven könyöknyi ſzéleſſégre, és harmincz könyöknyi magaſſágra,

"2. Reg. 7. c. 17. 1. Par. 22. b. 6.

"Inf. 9. b. 10.

3. Reg. 6.

gaſſágra: és négy ſétálo-helyt czé-
drus-fa oſzlopok-kőzőtt: mert czé-
drus-fákat faragott vala oſzlopok-
nak. * És czédrus-deſzkákkal meg- 3
béllé az egéſz kamarát, melly negy-
ven-őt oſzloptól tartatik vala. Egy
rendben pedig tizen-őt oſzlop vala
*egymás-ellenébe helyheztetve, * és 4
egy-máſra nézve, egy-arányú kőz 5
vala az oſzlopok-kőzőtt, és az oſz-
lopok-főlőtt négy-ſzegű fák min-
den-képpen egy-arányúak. * Az oſz- 6
lopok-tornáczát-is meg-chinálá, őt-
ven kőnyőknyi hoſzſzaſágra, és
harmincz kőnyőknyi ſzéleſſégre: és
más tornáczot-is a' nagyobbik tor-
nácz-előtt: és oſzlopokat, és gom-
bokat az oſzlopokon-felyűl. * A' ki- 7
rályi ſzéknek-is tornáczot chinála,
melyben az itélő-ſzék vagyon: és
meg-béllé czédrus-fákkal a' pádi-
montomtól-fogva a' padláſig. * És a' 8
házatska, melyben űlnek vala a' tőr-
vény-tételre, a' tornácz-kőzepett va-
la, haſonló mívvel. Házat chinála a'
"Sup. 3. a. 3. Farao leányának-is "(kit feleſégűl
vőtt vala Salomon,) ollyan mívvel,
minéművel e' tornáczot-is. * Minde- 9
neket drága kővekből, mellyek bi- B
zonyos formára és mértékre valá-
nak fűréſzelve, mind belől 'ſ mind
kivűl: a' fondamentomtól-fogva a'
kő-falok tetejéig, és kivűl a' nagyob-
bik pitvarig. * A' fondamentomokat 10
pedig drága kővekből, tíz a' vagy
nyólcz kőnyőknyi nagy kővekből.
* És felyűl haſonló mértékű drága 11
kővek valának faragva, és haſonló-
képpen czédrus-fák-is. * És a' na- 12
gyobbik pitvar kerekdéd, három
rend faragott kővekből, és egy rend
gyalult czédrus-fából: és az Ur háza
kilső pitvara-is, és a' ház tornácza.
* És el-kűlde Salomon király, és el- 13
hozatá Hirámot Tyrusból, * egy őz- 14
vegy-aſzſzony fiát Neftali nemzetſé-
géből, kinek az attya Tyruſi vólt, a'
réz-míveſt, és tellyeſt bőlcheſéggel,
és értelemmel, és tudománnyal min-
den réz mívnek meg-chináláſára. Ki
mikor el-jőtt vólna Salomon király-
hoz, meg-chinálá minden mívét.
* És formála két réz oſzlopot, eggyik 15
oſzlopot tizen-nyólcz kőnyőknyi C
"Ier. 52. d. 21. magaſſágra, "és tizen-két kőnyők-
nyi ſinór éri vala kőrűl a' két oſzlo-
pot. * Rézből őntetett két gombot- 16
is chinála, mellyeket az oſzlopok

tetejére tennének: őt kőnyőknyi
magas az egyik gomb, és őt kőnyők-
17 nyi magas a' máſik gomb: * és hálo
módgyára, és chuda mívvel egy-
máshoz foglaltatott lánczok mód-
gyára. Az oſzlopoknak mind a' két
gombja őntőtt vala: hét hálózat az
18 eggyik gombon, és hét hálózat a'
máſik gombon. * És el-végezé az
oſzlopokat, és két rend poma-grá-
nátokat mindenik hálózat-kőrnyűl,
hogy bé-fődnék a' gombokat mel-
lyek a' főlin valának: azon-képpen
chelekedék a' máſik gombnak-is.
19 * A' gombok pedig, mellyek az oſzlo-
pok tetején valának, líliom formára
valának chinálva a' tornáczban négy
20 kőnyőknyire. * És iſmég más gőbok
az oſzlopok tetején felyűl az oſzlop
mértéke-ſzerént a' hálózatok-elle-
nében: a' poma-gránátoknak pedig
két-ſzáz rendek vala a' máſik gomb-
21 kőrűl. * És fel-állatá a' két oſzlopot
a' templom tornáczába: és mikor
fel-állatta vólna a' jobb kézre-valo
oſzlopot, hívá annak nevét Jákin-
nak: haſonló-képpen a' máſik oſz-
lopot-is fel-állatá, és hívá annak
22 nevét Bőoznak. * És az oſzlopok
D tetején líliom módgyára-valo alkot-
mányt helyheztete: és el-végeződék
23 az oſzlopok míve. * "Őntőtt ten- "2. Par. 4. a. 2.
gert-is chinála, tíz kőnyőknyit eg-
gyik ſzélitől a' máſik ſzéléig, kerek-
déd kerűletűt: őt kőnyőknyi annak
magaſſága, és harmincz kőnyőknyi
24 ſinór éri vala azt kőrűl. * És a' ſzélin-
alól mettſzés vala kőrős-kőrűl tíz
kőnyőknyire kőrűl-vévén a' ten-
gert: két rendel valának az őntőtt
25 virágok mettſzéſi. * És áll vala ti-
zen-két őkrőn, mellyek-kőzzűl há-
rom, Éſzakra néz vala, és három Nap-
nyúgatra, és három Délre, és három
Nap-keletre, és a' tenger azokon-
felyűl vala: mellyeknek hátúllyok
mind bé-fordúlva lévén nem látſza-
26 nak vala. * A' temérdekſége pedig az
űſtnek egy tenyérni vala: és a' ſzéli,
mint a' pohár ſzéli, és a' ki-nyílt lí-
liom virága: két-ezer veder fér va-
27 la belé. * És tíz réz talpat chinála,
négy kőnyőknyi vala a' hoſzſzaſá-
ga mindenik talpnak, és négy kő-
nyőknyi a' ſzéleſſége, és három kő-
28 nyőknyi a' magaſſága. * És a' tal-
pak alkotmánya, által-ſzegett vala:
és metſzéſek az egybe-foglaláſok-

kőzőtt. * És a'koronátskák 's a'pár-
tázatok-kőzőtt, oroſzlányok és ők-
rők és Kerubimok: és haſonló-képpen felyűl az egybe-foglaláſokon: és az oroſzlányok és ökrők-alatt mint rézből függő kanafok. * És mindenik talpon négy kerék, és réz tengyelyek: és négy-felől mint egymáſra-nézők öntőtt vállatskák az űſtalatt. *Az űſtnek ſzája-is belől a'feje tetején vala: és a' mi kivűl látſzik vala, egy könyöknyi vala, éppen gömbölyeg, és mindeneſtől-fogva más-fél könyöknyi vala: az oſzlopok ſzegletin pedig kűlömb-kűlömb-féle mettſzéſek valának: és az öſzve-foglalo kőzép oſzlopok, négy-ſzegűek valának nem gömbölyegek. * A' négy kerekek-is, mellyek a' talpnak négy ſzegletin valának, egy-máshoz valának foglalva a' talp-alatt: egy kerék máſ-fél könyöknyi magas vala. * Ollyanok valának pedig a' kerekek, a' minéműek ſzoktak lenni a' ſzekérben: és azoknak tengelyi, és kűlői, és talpai, és agyai, mind öntéſek valának. * Mert ama' négy vállatskák-is a' talpnak mindenik ſzegletin, ugyan azon talpból valának öntve és öſzve-foglalva. * A' talp tetején pedig, néminémű fél könyöknyi gömbolyűſég vala, úgy chinálva, hogy az űſtőt felyűl reája tehetnék, virági levén, és kűlömb-kűlömb-féle metſzéſi ö-magából. * Mettſze-is azokra a' táblákra mellyek rézből valának, és a' ſzegletekre, Kerubimokat, és oroſzlányokat, és pálmafákat, egy fenn-állo ember haſonlatoſſágára, úgy hogy nem láttatnának ki-mettſzetteknek, hanem kőrős-kőrűl oda tétetteknek. * Ezen formára chinála tíz talpat, egy öntéſre, és mértékre, és haſonlo mettſzéſre. * Chinála tíz réz űſtőt-is: negyven veder mégyen vala eggyik űſtbe, és négy könyöknyi vala: és mindenik űſtőt egy-egy talpra, az-az, tízre helyhezteté. * És a' tíz talpaknak ötét a' templomnak jobb réſzére állatá, és ötét balra: a' tengert pedig a' templom jobb réſzére helyhezteté Nap-kelet-ellenébe, Del-felé. * Meg-chinálá azért Hírám az űſtőket, és a' tálakat, és a' medenczéket, és el-végezé minden mívét Salomon királynak az Úr, templomában. * A' két oſzlopot, és a' gomboknak két kőteletskéit az oſzlopok gombjain: és a' két hálózatot, hogy bé-fődnék a' két kőteletskét, mellyek az oſzlopok tetején valának. * És négy-ſzáz pomagránátokat a' két hálózaton: két rend poma-gránátot mindenik hálózaton, a' gombok kőteletskéinek bé-fődéſére, mellyek az oſzlopok-tetein valának. * És a' tíz talpakat, és a' tíz űſtőket a' talpakra. * És egy tengert, és tizen-két ökrőt a' tenger-alá. * És a' vas-fazekekat, és a' tálakat, és a' medenczéket. minden edények, mellyeket Hírám Salomon királynak chinála az Úr házában, tiſzta rézből valának. * A' Jordánnak mezőſéges tartományába önté azokat a' király, agyagos főldbe, Sókot és Sártán-kőzőtt. *És el-helyhezteté Salomon mind az edényeket: a' főlőtte nagy ſokaſágért pedig nem vala mértéke a' réznek. * És meg-chinála Salomon minden edényeket az Úr házába: az arany-óltárt, és az arany aſztalt, melyre helyheztetnének a' ki-tőtt kenyerek: * és az arany gyertya-tartókat, őtőt jobb-felől, és őtőt balfelől, a' Felelő-hely-ellenében, tiſzta aranyból: és mint a' líliom virágit, és arany lámpáſokat felyűl: és arany fogókat, *és vedreket, és villátskákat, és pohárokat, és mozárotskákat, és temiényezőket, finom aranyból: és a' Szentek-ſzenti belſő ház ajtainak, és a' templom háza ajtainak ſarkai-is, aranyból valának. * "És el-végezé minden mívét, mellyet Salomon az Úr házába chinála, és bé-vívé a' miket megſzentelt vala az attya Dávid, az ezüſtőt, és aranyat, és az edényeket, és az Úr háza kinchei-kőzzé téve. "2. Par. 5. a. 1.

VIII. Rész.

AKkor egybe gyűlének mind az Iſraël vénei a' nemzetſégek fejedelmivel, és az Iſraël fiai chelédinek hadnagyi Salomon királyhoz Jeruſalembe: hogy el-vinnék az Úr ſzővetſége ſzekrényét, a' Dávid váraſából, az-az, Sionból. *És be-gyűle Salomon királyhoz az egéſz Iſraël, innep napon, Etanim havában, az a' hetedik hólnap. * És el-jővének mind a' vének Iſra- 2. Par. 5. a. 2.

3. Reg. 7.

ëlből, és fel-vévék a' ſzekrényt a' papok, * és el-vívék az Úr ſzekrényét, és a' ſzövetſég hajlékát, és a' Szent-helynek minden edényit mellyek a' hajlékban valának: és viſzik vala azokat a' papok és a' Leviták. * Salomon király pedig, és Iſraëlnek minden ſokaſága, melly hozzája-gyűlt vala, véle mégyen vala a' ſzekrény-elött, és áldoznak vala juhokat és ökröket böchű és ſzám-nélkül. * És bé-vívék a' papok az Úr ſzövetſége ſzekrényét az ö helyére, a' templomnak felelö-helyére, a' Szentek-ſzentibe a' Kerubimok ſzárnyai-alá. *Mivelhogy a' Kerubimok ki-terjeſztik vala ſzárnyokat a' ſzekrény helye-fölött, és bé-födik vala a' ſzekrényt, és a' rúdgyait felyűl. * És holott killyebb állanának a' rudak, és ki-látſzanának a' végei a' Szent-hely-kivűl a' felelö hely-elött, tovább ki nem láttſzanak vala, mellyek ott-is vóltak e' jelen-valo napig. * A' ſzekrénybe pedig nem vala egyéb, "hanem a' két kő-tábla, mellyeket belé tött vala Moyſes a' Hóreben, mikor ſzövetſéget ſzerze az Úr az Iſraël fiaival, mikor ki-jönének Egyiptus-földéből. *Lőn pedig, mikor ki-jöttek vólna a' papok a' Szent-helyről, a' köd be-tőlté az Úr házát, és a' papok nem álhatnak * és nem ſzolgálhatnak vala a' köd-miatt: mert bé-töltötte vala az Úr dichőſége az Úr házát. * Akkor monda Salomon: "Az Úr mondotta hogy a' ködben laknék. * Építvén építettem házat lakáſodra, néked igen erős királyi-ſzékűl örökké. * És fordítá orczáját a' király, és meg-áldá Iſraëlnek egéſz gyüleközetit: mert Iſraëlnek egéſz gyüleközete áll vala. * És monda Salomon: Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene, ki ſzájával ſzóllott az atyámnak Dávidnak, és kezei-által el-végezte, mondván: * A' naptól-fogva, mellyen ki-hoztam az én népemet Iſraëlt Egyiptusból, nem válaſztottam váraſt Iſraël minden nemzetſégi-közzűl, hogy ház építetnék, és a' nevem ott lenne: hanem Dávidot válaſztottam, hogy az én népemen Iſraëlen lenne. *"És az atyám Dávid, házat akart építeni az Iſraël Ura Iſtene nevének: * és monda az Úr az atyámnak Dávidnak: Hogy ſzíved-

4 19 ben házat gondoltál építeni az én nevemnek, jól chelekedted, azt forgatván elmédben: * Mindazáltal te nem építeſz nékem házat, hanem a' fiad, ki ágyékodból jö-ki, épít házat
5 20 az én nevemnek. * Meg-erősítette az Úr az ö beſzédét, mellyet ſzóllott: és én állottam-fel az attyámért Dávidért, és Iſraëlnek királyi ſzékibe űltem, a' mint ſzóllott az Úr: és házat építettem az Iſraël Ura Iſtene ne-
6 21 vének. * És helyt rendeltem ott a' ſzekrénynek, melyben az Úr ſzövetſége vagyon, mellyet az atyáinkal ſzerzett, mikor ki-jöttek Egyiptus-
7 22 földéből. * Salomon pedig az Úr
C oltára-eleibe álla az Iſraël gyüleközetinek ſzíne-elött, és ki-terjeſzté
23 kezeit az égre, * és monda: Iſraëlnek Ura Iſtene, ninch hozzád haſonló Iſten fenn az égben, és alatt a' földön: ki meg-tartod a' ſzövetséget, és az irgalmaſſágot a' ſzolgaidnak, kik elötted tellyes ſzívökkel járnak.
9 24 * Ki meg-tartottad a' te ſzolgádnak az atyámnak Dávidnak a' miket néki ſzóllottál: ſzájjal ſzóllottál, és kézzel bé-tellyesítetted, a' mint ez a'
25 nap meg-bizonyíttya. * Most azért Iſraëlnek Ura Iſtene, tarts-meg a' te ſzolgádnak az atyámnak Dávidnak a' miket néki ſzóllottál, mondván:
10 B "Nem vétetik-el belőled a' férfiu "2. Reg. 7. b. 12.
11 elölem, ki Iſraëlnek királyi ſzékin üllyön: de úgy, ha meg-őrizik a' fiaid az ö útokat, hogy elöttem járjanak a' mint te jártál ſzínem-elött.
12 13 26 * És moſtan Iſraëlnek Ura Iſtene, erősíttődgyenek-meg a' te igéid, mellyeket a' te ſzolgádnak az én atyámnak Dávidnak ſzóllottál. * Azt kell-e
14 27 tahát alítani, hogy az Iſten bizonnyal a' földön lakik? mert ha az ég, és az egeknek egei téged bé nem
15 foghatnak, menyivel inkább e' ház,
28 mellyet építettem? * De tekints a' te ſzolgád imádſágára, és az ö könyörgéſire, én Uram Iſtenem: halgaſd-meg a' dichíretet, és imádſágot, mellyel a' te ſzolgád imádkozik
29 elötted ma: * hogy légyenek nyitva ſzemeid e' házra éjjel és nappal; "Deut. 12. b. 11.
a' házra, melyről mondottad: "Ott léſzen az én nevem: hogy meg-halgaſſad az imádſágot, mellyel e' helyen a' te ſzolgád te-hozzád imád-
17 30 kozik. * Hogy meg-halgaſſad kö-
18 nyörgéſét a' te ſzolgádnak és a' né-

"Exod. 34. d. 27. Heb. 9. a. 4.

"2. Par. 6. a. 1.

"2. Reg. 7. a. 5.

pednek Iſraëlnek, valamiért imádkoznak e' helyen; és meg-halgaſſad lakáſodnak helyén menyben; és mikor meg-halgatod, légy kegyelmes.
31 * Ha ember felebaráttya-ellen vétkezik, és valami eskűvéſe léſzen, D mellyel köteles; és el-jő az eskűvéſért az óltárod-eleibe a' te házadba,
32 * te halgaſd-meg menyben: és chelekedd-meg, és itéld-meg a' te ſzolgaidat, kárhoztatván az iſtentelent, és az ő útát fejére térítvén, és meg-igazítván az igazat, és fizetvén néki igaſsága-ſzerént.
33 * Ha meg-futamodik a' te néped Iſraël az ő ellenſégi-előtt (mert vétkezni fog néked) és penitenciát tartván, és valláſt tévén a' te nevednek, el-jőnek, és imádkoznak, és könyörögnek néked e' házban:
34 * halgaſd-meg menyben, és bocháſd-meg bűnét a' te népednek Iſraëlnek, és hozd-viſzſza őket a' földre, mellyet az attyoknak adtál.
35 * Ha be-zárva léſzen az ég, és eſső nem léſzen az ő bűnökért, és imádkozván e' helyén, penitenciát tartnak a' te nevednek, és bűnökből megtérnek az ő nyomoruſágok miá:
36 * halgaſd-meg őket menyben, és bocháſd-meg a' ſzolgaidnak, és a' te népednek Iſraëlnek bűneit: és mutaſs jo útat nékik mellyen járjanak, és adgy eſsőt a' te földedre, mellyet a' te népednek adtál örökſégül.
37 * Ha éhſég támad a' földön, vagy mirígy-halál, vagy meg-döglött ég, vagy ragya, vagy ſáska, vagy aſzály, és nyomorgattya őtet az ő ellenſége a' kapuit meg-ſzálván, minden chapás,
38 * minden nyavalya, minden átok, és gonoſznak kivánáſa, melly történik valamelly emberen Iſraël a' te népedközzűl: ha ki meg-iſméri ſzíve chapáſát, és ki-terjeſzti kezeit e' házban;
39 * te halgaſd-meg menyben a' te lakó-helyeden, és kegyelmezz-meg, és chelekedd-meg, hogy adgy mindennek útai-ſzerént, E a' mint a' ſzívét látod (mert te iſméred egyedűl ſzívét mind az emberek fiainak,)
40 * hogy féllyenek téged minden napokon, mellyeken élnek a' föld-ſzínén, mellyet az atyáinknak adtál.
41 * Annak-főlőtte az idegen-is, ki nem a' te Iſraëli népedközzűl-valo, mikor el-jő meſzſze-földről a' te nevedért (mert meghallyák a' te nagy nevedet, és erős
42 kezedet, * és a' ki-nyújtott karodat mindenűtt) mikor azért el-jő,
43 és imádkozik e' helyen, * te halgaſd-meg menyben, a' te lakó-helyed erőſſégében, és chelekedd-meg mind a' mikért ſegétſégűl hív téged az idegen: hogy a' földnek minden népei tanúllyák a' te nevedet félni, mint a' te néped Iſraël, és probállyák-meg, hogy a' te neved ſegétſégűl hívattatott e' házra, mellyet építettem.
44 * Ha a' te néped hadba mégyen ellenſégi-ellen, az úton, valahová küldöd őket, imádnak téged a' város úta-felé, mellyet válaſztottál, és a' ház-felé, mellyet a' te nevednek építettem:
45 * és halgaſd-meg menybe imádſágokat, és könyörgéſeket, és tégy itéletet nékik.
46 * Hogy-ha vétkeznek néked ("mert ninch ember a' ki ne vétkezzék,) és meg-haraguván, az ő ellenſégeknek adod őket, és fogva vitetnek az elléſégek földére meſzſze, vagy közel,
47 * és penitenciát tartnak ſzívökben a' fogſág helyén, és meg-térvén kérnek téged az ő fogſágokbá, mődván: Vétkeztünk, hamiſſan chelekedtünk, iſtentelenkedtünk:
48 * és megtérnek hozzád tellyes ſzívökből, és tellyes lelkökből az ő ellenſégek F földében, melyre fogva vitetnek; és imádkoznak hozzád, az ő földök útafelé, mellyet az attyoknak adtál, és a' városnak mellyet válaſztottál, és a' templomnak mellyet építettem a' te
49 nevednek: * halgaſd-meg menyben, a' te királyi ſzéked erőſſégében az ő imádſágokat, és könyörgéſeket, és
50 tégy itéletet nékik: * és légy kegyelmes a' te népednek melly néked vétkezett, és minden hamiſſágoknak mellyekkel ellened vétkeztek: és adgy irgalmaſságot azok-előtt, kik őket fogva tartyák, hogy könyörűllyenek rajtok.
51 * Mert te néped, és te örökſéged, kiket ki-hoztál Egyiptus-földéből, a' vas kémencze közepiből.
52 * Hogy légyenek nyitva ſzemeid, a' te népednek Iſraëlnek könyörgéſére, és halgaſd-meg őket mindenekben a' mellyekért téged ſegétſégűl hívnak.
53 * Mert te válaſztottad őket magadnak örökſégűl a' földnek minden népei-közzűl, a' mint a' te ſzolgád Moyſes-által ſzóllottál, mikor ki-hoztad az atyáinkat Egyiptusból Uram Iſten.
54 * Lőn pedig, mikor el-végezte vólna Salomon

"2. Par. 6. 9. 36. 1. Ioh. 1. d. 8. Eccleſ. 7. 6. 21.

3. Reg. 8.

imádkozván az Úrhoz minden imádságát és e' könyörgését, fel-kele az Úr óltára színe-elől. mert mind két térdét a' földre hajtotta vala, és kezeit ki-terjeſztette vala az égre. * 55
Fel-álla azért, és meg-áldá Iſraëlnek minden gyüleközetit nagy szóval, 1
mondván: *Áldott az Úr, ki-nyugodalmat adott az ö népének Iſraëlnek, A 56
mindenek-szerént a' miket szóllott: nem eſett-el chak egy beſzéd-is minden jók-közzül, mellyeket az ö szolgája-által Moyſes-által szóllott. 2
* Légyen velünk a' mi Urunk Iſtenünk, a' mint az atyáinkal vólt, nem hagyván-el minket, sem el nem vetvén. * Hanem hajtſa szíveinket magához, hogy minden útaiban járjunk, és az ö parancholatit megörizzük, és a' czeremoniáit és itéletit, valamellyeket parancholt az atyáinknak. * És ezek az én beſzédim, mellyekkel könyörgöttem az Úr-elött, közelgeſſenek a' mi Urunkhoz Iſtenünkhöz nappal és éjjel, hogy tégyen itéletet az ö szolgájának, és az ö népének Iſraëlnek minden napon: * hogy tudgyák a' földnek minden népei, hogy az Úr ö az Iſten, és ninch más ö-kivüle. * És légyen a' mi szívünk tekélletes a' mi Urunkal Iſtenünkel, hogy az ö végezéſiben járjunk, és meg-örizzük az ö parancholatit, mint ma-is. * Azokáért a' király, és az egéſz Iſraël ö-véle, áldozatokat áldoznak vala az Úr-elött. * És áldoza Salomon békeséges áldozatokat, mellyeket az Úrnak áldoza, huſzon-két ezer ökröt, és száz húſz-ezer juhot: és megszentelék az Úr templomát, a' király és az Iſraël fiai. * A' napon meg-szentelé a' király a' pitvar közepit, melly az Úr háza-elött vala: mert éppen-égö, és eledeli áldozatot áldoza ott, és a' békeséges áldozatoknak kövérit: mert a' réz óltár, melly az Úr-elött vala, kiſſebb vala, és nem fér vala arra az éppen-égö 's az eledeli áldozat, és a' békeséges áldozatnak kövéri. * 65
Szerze azért Salomon az időben nagy innepet, és az egéſz Iſraël véle, nagy ſokaság, Ematnak bé-menetelitöl-fogva Egyiptus Patakáig, a' mi Urunk Iſtenünk-elött, hét napig, és hét napig, az-az, tizen-négy napig. 10
* És nyólczadik napon el-bochátá a' népeket: kik meg-áldván a' királyt, el-menének az ö hajlékokba örvendezve, és víg szívvel, minden jókért mellyeket az Úr az ö szolgájának Dávidnak töt vala, és Iſraëlnek az ö népének.

IX. Rész.

1 LÖn pedig, mikor el-végezte vólna Salomon az Úr háza épületit, és a' király épületit, és mindent a' mit kívánt és
2 akart építeni, * meg-jelenék néki az Úr másodszor, " mint meg-jelent
3 vala néki Gábaonban. * És monda az Úr néki: Meg-halgattam imádságodat és könyörgéſedet, mellyel könyörgöttél elöttem: meg-szenteltem e' házat, mellyet építettél, hogy ott helyheztetném az én nevemet örökké, és ott léſznek szemeim 's a' szívem mindenkor. * Ha te-is
4 ugy járſz elöttem, a' mint az atyád járt, szívednek együgyüſégében, és igaſságban: és meg-chelekeſzed mind a' miket néked parancholtam, rendeléſimet 's itéletimet meg-tartod;
5 * " a' te országod királyi székét Iſraëlen helyheztetem örökké, a' mint szóllottam Dávid atyádnak, mondván: Nem vétetik-el a' te nemzetségedből-valo férfiu az Iſraël királyszékiből. * Ha pedig el-fordúláſſal
6 el-fordúltok tí és a' fiaitok, nem követvén engem, ſem meg nem örizvén parãcholatimat, és czeremoniáimat, mellyeket élöttökbe adtam néktek, hanem el-mentek és idegen iſteneket tiſzteltek, és imádgyátok öket:
7 * el-viſzem Iſraëlt a' föld színéről,
8 B mellyet néki adtam, és a' templomot, mellyet az én nevemnek szenteltem, el-vetem színem-elöl, és példabeſzédül léſzen Iſraël, és chúfságúl minden népeknek. * És e' ház példáúl léſzen: minden, a' ki által-mégyen azon, el-álmélkodik, és süvölt, és mond: " Miért chelekedett igy az Úr
9 e' földel, és e' házzal? * És felelnek: Mert el-hatták az ö Urokat Iſteneket, ki az attyokat ki-hozta Egyiptus földéből, és idegen iſteneket követtek, és imádták azokat és tiſztelték öket: azért hozta reájok az Úr mind
10 e' gonoſzt. * " El-telvén pedig húſz eſztendö, minek-utánna meg-építette vólna Salomon a' két házat, az-az, az Úr házát, és a' király házát,
11 (* a' Tyruſi király Híram adván Salomonnak czedrus és jegenye-fákat, és arany-

3. Reg. 8. 9.

és aranyat mind a' szerént a' mire kell vala,) akkor ada Salomon Hirámnak húsz váraſt Galilæa-földén.
* És ki-méne Híram Tyrusból, hogy meg-látná a' városokat, mellyeket Salomon adott vala néki, és nem tetszének néki, * és monda: Ezek-é a' városok, mellyeket nékem adtál, atyámfia? És nevezé azokat Kábul-földének, mind e' napiglan. * És Híram száz húsz talentom aranyat küldé Salomon királyhoz. * Ez a' költségnek ſommája, mellyet Salomon király adott az Úr háza 's az ő háza, és Mello, és a' Jeruſalem kő-fala, és Héſer, és Mageddo, és Gázer építéſére. * Az Egyiptziai király Farao fel-méne, és meg-vévé Gázert, és fel-gyújtá azt tűzzel: és a' Kananæuſt, ki a' városban lakik vala, meg-ölé, és adá azt jegy-ruhájúl a' leányának a' Salomon feleſégének.
* Meg-épité azért Salomon Gázert, és az alſó Betoront, * és Báalátot, és Palmirát a' puſztaſág földén. * És minden falukat, mellyek hozzáia tartoznak vala, és kő-fal-nélkül valának, meg-erősíte, és a' ſzekerek váraſit 's a' lovaſok váraſit, és valami néki tetszett hogy építene Jeruſalemben, és a' Libanuſon, és az ő birodalmának minden földén.
* Az egész népet, melly meg-maradott vala az Amorræuſoktól, és Hetæuſoktól, és Ferezæuſoktól, és Hevæuſoktól, és Jebuſæuſoktól, kik nem az Iſraël fiai-közzül-valók:
* ezeknek fiait, kik meg-maradtak vala a' földön, kiket tudn'illik az Iſraël fiai ki nem veſzthettek vala; Salomon adó-fizetőkké tévé, e' napiglan. * Az Iſraël fiai-közzül pedig nem rendele Salomon ſenkit ſzolgálat-alá, hanem hadakozó férfiak valának, és ő ſzolgai, és fejedelmek, és hadnagyok, és a' ſzekerek és lovak gond-viſelői. * Valának pedig Salomonnak minden munkáin öt-száz ötven fő palléri, kik-alatt vala a' nép, és a' rendelt munkákon parancholnak vala. * "A' Farao leánya pedig fel-méne a' Dávid városából a' házába, mellyet Salomon épített vala néki: akkor épité Mellót. * És áldozik vala Salomon három úttal minden eſztendőben éppen-égő és békeſéges áldozatokat, az óltáron mellyet az Urnak épített vala; és jo illatott éget vala az Úr-előtt: és el-végezteték a' templom. * Hajókat-is chinála Salomon király Aſiongáberben, melly Áilát-mellett vagyon a' Veres tenger partyán, Idumæa-földén. * És el-küldé Híram azokon a' hajókon a' ſzolgait, a' hajós férfiakat, és a' tengeren tudóſokat, a' Salomon ſzolgaival. * Kik mikor Ofirba jutottak vólna, az onnét hozatott négy-száz húsz talentom aranyat, Salomon királyhoz vivék.

X. Rész.

DE "a' Sábai királyné-is, hallván a' Salomon hírét az Úr nevében, el-jöve kíſérgetni őtet homály-beſzédekkel.
* És bé-menvén Jeruſalembe nagy kéſérő ſereggel, és gazdagſágokkal, és fű-ſzerſzámot, és véghetetlen ſok aranyat, és drága köveket-hozó tevékkel, Salomon királyhoz jöve, és meg-mondá néki mind a' mik ſzívében valának. * És meg-tanítá őtet Salomon minden igékre, mellyeket eleibe-adott vala: nem vala beſzéd, melly a' királytól el-titkoltathatnék, és meg nem felelne néki. * Látván pedig a' Sábai királyné Salomonnak minden bölcheſégét, és a' házat mellyet épített vala, * és az aſztala étkeit, és a' ſzolgai lakó-helyeit, és az udvarlók rendit 's azok ruháit, és a' pohárnakit, és az éppen-égő áldozatit mellyeket áldoz vala az Ur házában: nem vala több bé lélekzete. * és monda a' királynak: Igaz a' beſzéd, mellyet hallottam földemben, * beſzédid-felől, és bölcheſéged-felől: és nem hiſzek vala a' nékem beſzéllőknek, míg nem magam el-jöttem, és láttam ſzemeimmel, és meg-próbáltam hogy fél réſzét ſem mondották-meg nékem: nagyobb a' bölcheſéged és chelekedetid, hogy-ſem a' hír mellyet hallottam. * Bóldogok a' férfiaid, és bóldogok a' ſzolgaid, kik előtted állanak mindenkor, és hallyák bölcheſégedet. * Légyen áldott a' te Urad Iſtened, kinek kedves vóltál, és téged az Iſraël királyi-ſzékibe helyheztetett, mivelhogy ſzerette Iſraëlt az Úr örökké, és királlyá rendelt téged, hogy itéletet és igaſſágot tennél.
* Ada azért a' királynak ſzáz húsz talentom

"2. Par. 8. b. 11.

"2. Par. 9. a. 1. Matth. 12. d. 42. Luc. 11. d. 31.

* 3. Reg. 9. 10.

lentom aranyat, és fölötte sok fűszerszámot, és drága köveket: nem hoztak az-után annyi sok fű-szerszámokat, mint a' mellyeket a' Sábai királyné ada Salomon királynak. (* De a' Híram "hajói-is, mellyek aranyat hordnak vala Ofirból, igen sok Tiin-fákat hozának Ofirból, és drága köveket. * És a' király a' Tiin-fákból oszlopokat chinála az Úr házába, és a' királyi házba, és czitarákat, és hegedűket az énekeseknek: nem hoztak illyen Tiin-fákat, sem nem láttak mind e' jelenvalo napig.) * Salomon király pedig meg-adá a' Sábai királynénak mind a' mit akart és kért tőle: azokon-kivűl, mellyeket önnön-magától adott vala néki királyi ajándékúl. Ki viszsza-téte, és az ő földébe méne a' maga szolgaival. * Az aranynak mértéke pedig, mellyet Salomonnak hoznak vala minden esztendőben, hat-száz hatvan-hat talentom arany vala: * a' kivűl, mellyet a' férfiak hoznak vala kik adó-szedők valának, és a' kereskedők, és minden-féle kalmárok, és Arabiának minden királyi, és a' föld fejedelmi. * Két-száz paizt-is chinála Salomon tiszta aranyból, hát-száz siklus aranyat ada eggyik paiz táblájára. * És három-száz kerék paizokat finom aranyból: három-száz nehezék arany burittya vala bé az eggyik paizt: és helyhezteté azokat a' király a' Libanus erdeje házába. * Annak-fölötte chinála Salomon király nagy királyi-széket-is elefant-tetémből; és bé-burítá azt igen fényes arannyal, * melynek hat garáditsa vala: és a' királyi-széknek teteje kerekdéd vala a' hátúlso részén: és két kéz tartván két-felől a' széket: és két oroszlány áll vala mindenik kéz-mellett. * És tizen-két oroszlányotska álván a' hat garáditson mind két-felől: nem chináltatott ollyan alkotmány semmi országban. * De az edények-is, mellyekből Salomon király iszik vala, mind aranyból valának: és minden edényi a' Libanus erdeje házának, tiszta aranyból: nem vólt ezüst, nem-is böchüllik vala Salomon napjaiban, * mert a' király hajói a' tengeren a' Híram hajóival három esztendőben egyszer mennek vala Tarsisba, aranyat hozván onnét, és ezüstöt, és elefant fogakat, és majmokat, és pávákat. * Felmagasztaltaték azért Salomon király a' földnek minden királyi-fölött, gazdagsággal, és bölcheséggel. * És az egész föld kívánnya vala a' Salomon orczáját, hogy hallaná az ő bölcheségét, mellyet az Isten az ő szívébe adott vala. * És mindenek ajándékokat hoznak vala néki, ezüst és arany edényeket, ruhákat és hadi-fegyvereket, fű-szerszámot-is, és lovakat és ösvéreket, esztendőnként. * "És Salomon szekereket és lovagokat gyüjte, és lőnek néki ezer négy-száz szekerei, és tizen-két ezer lovagi: és elrendelé azokat az erős városokban, és a' királlyal Jerusalemben. * És azt mivelé, hogy annyi bévsége vólna az ezüstnek Jerusalemben, menyi a' köveknek: és a' czédrus-fákat meg-sokasítá, mint a' vad füge-fákat mellyek a' mezőségen teremnek. * És lovakat hoznak vala Salomonnak Egyiptusból, és Koából, mert a' király kereskedői Koába meg-vészik vala, és rendelt árron el-hozzák vala. * Egyiptusból pedig egy szekér hat-száz ezüst siklusón jö vala ki, és egy ló száz ötvenen. És illyen módö adgyák vala el a' lovakat, a' Hetæusoknak és Syriának minden királyi.

XI. Rész.

SAlomon király pedig "megszerete sok idegen aszszony' állatokat; a' Farao leányát-is, és a' Moabíták, és Ammoníták, és Idumæusok, és Sidóniusok, és Hetæusok leányit; * a' nemzetségek-közzűl, mellyek-felől mondotta az Úr az Israël fiainak: "Bé ne mennyetek hozzájok, se közzűlök bé ne mennyenek a' tiétekhez: mert bizonnyal el-hajtyák szíveteket, hogy az ő isteneket kövessétek. Ezekhez ragaszkodék azért Salomon buzgóságos szeretettel. * És valának néki hét-száz feleségi mint királynék, és három-száz ágyasi: és az aszszonyok el-hajták az ő szívét. * És mikor már vén vólna, megvesze a' szíve az aszszonyok-által, hogy idegen isteneket követne: és nem vala az ő szíve tekélletes az ő Urával Istenével, mint az ő attyának Dávidnak szíve. * Hanem a' Sidóniusoknak isten-aszszonyát Astartet tiszteli vala Salomon, és az

"Deut. 17. d. 17. Eccli. 47. c. 21.

"Exod. 34. b. 16.

3. Reg. 10. 11.

Ammo-

Ammonitáknak bálványát Mólokot. * És azt chelekedé Salomon, a' mi nem vala kedves az Úr előtt, és bé nem tellyesíté hogy követné az Urat, mint az attya Dávid. * Akkor építe Salomon templomot a' Móab bálványának Kámosnak, a' hegyen melly Jerusalem-ellenébē vagyon, és az Ammon fiai bálványának Mólóknak. * És illyen módon chelekedék minden idegen feleségivel, kik temiént égetnek és áldoznak vala az ő isteneknek. * Az-okáért meg-haragúvék az Úr Salomōra, hogy el-hajlott vólna elméje az Israël Urától Istenétől, "ki meg-jelent vala néki másodszor, * és parancholt vala e' dologról hogy ne követne idegē isteneket, és nem őrizé-meg a' miket parancholt néki az Úr. * Monda azért az Úr Salomoñak: Mivelhogy ez vólt benned, és meg nem őrizted az én szövetségemet, és parancholatimat, mellyeket néked parācholtam; el-szakasztván el-metszem az országodat, és a' szolgádnak adom azt. * "Mindazáltal a' te napidbā nem chelekeszem, az atyádért Dávidért; a' fiad kezéből metszem-el azt. * sem az egész országot el nem vészem, hanem egy nemzetséget adok a' te fiadnak, Dávidért az én szolgámért, és Jerusalemért mellyet választ-tottam. * Az Úr pedig ellenséget támaszta Salomonnak, az Idumæus királyi magból-való Adadot, ki Edomban vala. * "Mert mikor Dávid Idumæában vólna, és fel-ment vólna a' hadak fejedelme Jóab azok temetésére kik még-ölettettek vala, és meg-ölt vólna minden férfiat Idumæában (* mert hat hólnapig késett ott Jóab, és egész Israël, míglen meg-ölne minden férfiat Idumæában,) * el-szalada ő-maga Adad, és az Idumæai férfiak az ő attya szolgai-közzűl ő-véle, hogy bé-menē Egyiptusba: Adad pedig kichiny gyermetske vala. * És mikor fel-kőltek vólna Madiánból, Fáránba jövének, és férfiakat vőnek vélek Fáránból, és Egyiptusba Faraóhoz az Egyiptziai királyhoz menének: ki házat ada néki, és éléstrendele, és földet szakaszta. * És nagy kedvet találá Adad Farao-előtt, elannyíra, hogy feleségűl adná néki a' feleségének Tafnes királynénak őttsét. * Es a' Tafnes őttse, fiat szűle néki, Genubatot, és Tafnes a' Farao házában nevelé őtet: és Genubat Faraónál lakik vala az ő fiaival. * És mikor hallotta vólna Adad Egyiptusban, hogy el-alutt vólna Dávid az attyaival, és hogy meg-hólt vólna a' sereg fejedelme Jóab, monda Faraónak: Bochász-el engem, hadd mennyek földembe. * És monda néki Farao: De mi dolog-nélkűl szűkölködöl nálam, hogy földedbe kivánkozol menni? Ő pedig felele: Semmi-nélkűl: de kérlek téged, hogy bochász-el engem. * Támaszta annak-fölötte néki az Isten ellenséget az Eliada fiát Rázont, ki el-szökött vala az urától Adarézertől a' Sóbai királytól: * és legényeket gyűjte ellene, és a' latrok hadnagya lőn, mikor ölné őket Dávid: és el-menének Damaskusba, és ott lakának, és királlyá rendelék őtet Damaskusban, * és Israëlnek ellensége lőn Salomonnak minden napjaiban: és ez az Adad gonoszsága, és Israël-ellen-valo gyűlölsége, és uralkodék Syriában. * "Az Efratæus Jeroboám-is a' Nábat fia Sáredából, a' Salomon szolgája, kinek az annya Sarva-nevű özvegy vala: fel-emelé kezét a' király-ellē. * És ez az oka az ellene-valo pártolásnak, mert Salomon meg-építé Mellót, és meg-igyenesíté az ő attya Dávid várasának vermét. * Jeróboam pedig erős és hatalmas férfi vala: és látván Salomon a' jo erkölchű és szorgalmatos ifiat, tiszt-tartóvá rendelte vala őtet egész Jósef háza adozásán. * "Lőn azért az időbē, hogy Jeróboā kimeñe Jerusalemből, és találná őtet a' Siloni Ahias próféta az úton, új palástya lévén: chak ketten válának pedig a' mezőn. * És ragadván Ahias az ő új palástyát, melly rajta vala, tizen-két részre szakasztá. * És monda Jeroboámnak: Vedd magadnak a' tíz darabot: mert ezeket mōgya az Israël Ura Istene: Ímé én el-szakasztom az országot Salomon kezéből, és néked tíz nēzetséget adok. * Egy nēzetség pedig meg-marad néki az én szolgámért Dávidért, és Jerusalem városáért, mellyet választottam Israëlnek minden nemzetségi-közzűl: * mivelhogy elhagyott engem, és a' Sidóniusok isten-aszszonyát Astartet imádta, és a' Móab istenét Kámost, és az Ammon fiai istenét Mólokot: és nem járt az én útaimon, hogy meg-chelekedné az igas-

"Sup. 9. a. 6.

"Inf. 12. d. 15.

"2. Reg. 8. d. 14.

"2. Par. 13. a. 6.

"2. Par. 10. d. 15.

az igasságot én-előttem, és a' parancholatimat, és itéletimet, mint az attya Dávid. * Sem el nem vészem 34
az egész országot kezéből, hanem fejedelemmé tészem őtet életének minden napjaiban, az én szolgámért Dávidért, kit választottam, ki megőrizte parancholatimat és hagyásimat. *El-vészem pedig az országot 35
a' fia kezéből, és néked tíz nemzetséget adok: * az ő fiának pedig egy 36
nemzetséget adok, hogy az én G
szolgámnak Dávidnak szövétneke maradgyon minden időben előttem Jerusalem városában, mellyet választottam hogy ott lenne az én nevem. * Tégedet pedig fel-vészlek, 37
és mindeneken országlasz mellyeket a' lelked kíván, és király lészsz Israëlen. * Ha azért meg-halgatsz min- 38
deneket a' miket néked parancholok, és az én útaimban jársz, és megchelekeszed a' mi igaz előttem, megőrizvén parancholatimat és hagyásimat, a' mint meg-chelekedte az én szolgám Dávid: veled lészek, és néked hív házat épitek, a' mint házat épitettem Dávidnak, és néked
adom Israëlt: * és meg-sanyargatom ezért a' Dávid magvát, de mind- 39
azáltal nem minden időben. * Meg 40
akará azért Salomon ölni Jeroboámot: ki fel-kele, és futa Egyiptusba Sesákhoz az Egyiptus királyához, és lőn Egyiptusban Salomon haláláig. * Salomonnak pedig a' 41
több igéit, és mind a' miket chelekedett, és a' bölchesége; ímé mind meg-írattak a' Salomon dolgairól-valo könyvben. * A' napok pedig, 42
mellyeken Salomon Jerusalemben az egész Israëlen országlott, negyven esztendő. * És el-aluvék Salo- 43
mon az attyaival, és az ő attyának Dávidnak városában temetteték, és a' fia Róboam országla helyette.

XII. Rész.

2. Par. 10. a. 1. RÓboam pedig Sikembe méne: mert oda gyűlt vala az 1
egész Israël hogy őtet királlyá rendelné. *Jeróboam 2
pedig a' Nábat fia, mikor még Egyiptusban bújdosnék Salomon király-előtt, halván az ő halálát, viszsza-tére Egyiptusból. * És el-küldének és 3
hívák őtet: el-jöve azért Jeróboam, és Israëlnek minden sokasága, és
szóllának Roboámnak, mondván: 4
* Az atyád igen kemény igát rakott reánk: te azért most egy kevesét szállits-le az atyád keménységes birodalmából, és az igē nehéz igájából mellyet reánk rakott, és szolgálunk 5
néked. * Ki monda nékik: Mennyetek-el harmad napig, és térjetek- B
meg hozzám. És mikor el-ment 6
vólna a' nép, *tanátsot tarta Róboam király a' vénekkel, kik az attyának Salomonnak-előtte állanak vala mikor még élne, és monda: Mi tanátsot adtok nékem, hogy felellyek e' népnek? * Kik mondának néki: Ha ma 7
engedsz e' népnek, és szolgálsz, és kéréseknek helyt adsz, és lágy beszéddel szóllasz nékik, szolgaid lészsznek minden időben. * Ki el-hagyá 8
a' vének tanátsát, mellyet adtak vala néki; és ifiakat vőn melléje, kik vele nevekedtek vala fel, és előtte állanak vala, * és monda nékik: Mi tanátsot adtok nékem, hogy felel- 9
lyek e' népnek, kik azt mondották nékem: Könnyebbits-meg az igát, mellyet reánk vetett az atyád? *És 10
C
mondának néki az ifiak, kik vele nevekedtek vala fel: Igy szólly e' népnek, ki néked szóllott, mondván: Az atyád meg-nehezítette igánkat, te könnyebbits-meg minket. Igy szólly nékik: Az én kisebbik újom teme- 11
rdegb az atyám hátánál. * És most az atyám nehéz igát vetett reátok, én pedig többet rakok a' ti igátokra: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek titeket. * El-jöve azért Jeróboam, és az 12
egész nép Roboámhoz harmad nap, a' mint szóllott vala a' király, mondván: Térjetek hozzám harmad napra. * És keményeket felele a' király a' 13
népnek, el-hagyván a' vének tanátsát, mellyet adtak vala néki; 14
* és szólla nékik az ifiak tanátsa- D
szerént, mondván: Az atyám megnehezítette igátokat, én pedig többet rakok igátokra: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek titeket. * És nem engede a' 15
király a' népnek: mert meg-gyűlölte vala őtet az Úr, hogy bé-tellyesítené az ő igéjét, "mellyet a' Silóni Ahiás-által szóllott vala a' Nábat
fiának Jeroboámnak. * Látván azért 16
a' nép hogy nem akarta vólna őket meg-halgatni a' király, felele néki,

"Sup. f. 31.

3. Reg. 12.

mond-

mondván: Mi részünk nékünk Dávidban? vagy mi örökségünk az Isai fiában? Menny hajlékidba Israël, most láss a' te házadhoz Dávid. És el-méne Israël az ő hajlékiba. * Az Israël fiain pedig, kik a' Juda városiban laknak vala, Róboam országla. * Élküldé azért Róboam király Adúramot, ki kinch-tartó vala, és megkövezé őtet egész Israël, és meghala. Róboam király pedig hamar szekérre űle, és Jerusalembe szalada: * és el-távozék Israël a' Dávid házától e' jelen-valo napig. * Lőn pedig mikor hallotta vólna egész Israël, hogy viszsza-jött vólna Jeróboam, el-küldének, és hívák őtet, egybe-gyűjtvén a' gyülekezetet, és királlyá rendelék őtet egész Israëlen, és nem követé senki a' Dávid házát az egy Juda nemzetségén-kivűl. * Róboam pedig Jerusalembe méne, és bé-gyűjté Judának egész házát, és a' Benjamin nemzetségét, száz nyólczvan-ezer válogatott hadakozo férfiakat, hogy hadakoznának Israël háza-ellen, és viszsza-hoznák az országot a' Salomon fiának Roboámnak. * "Lőn pedig az Úr beszéde Semeiáshoz az Isten emberéhez, mondván: * Szólly a' Salomon fiának Roboámnak a' Juda királyának, és az egész Juda és Benjamin házának, és a' több népnek, mondván: * Ezeket mongya az Úr: Fel ne mennyetek, se ne hadakozzatok az atyátokfiai az Israël fiai-ellen: térjen házába a' férfiu, mert én-tőlem lőtt ez ige. Meg-halgaták az Úr beszédét, és meg-térének az útról, a' mint nékik parancholta vala az Úr. * Meg-építé pedig Jeróboam Sikemet az Efraim hegyén, és ott lakék: és ki-menvén onnét, meg-építe Fánuelt. * És monda Jeróboam a' szívében: Majd viszsza-tér az ország a' Dávid házához, * ha fel-menend e' nép hogy áldozatokat tégyen az Úr házában Jerusalemben: és e' népnek szíve meg-tér az ő urához Roboámhoz a' Juda királyához, és meg-ölnek engem, és hozzája térnek. * "És tanátsot gondolván, két arany borjút chinála, és möda nékik: Ne mennyetek-fel többé Jerusalembe: "Ímé a' te istenid Israël, kik téged Egyiptusföldéből ki-hoztak. * És eggyikét Bételbe helyhezteté, és a' másikát Dánba: * és ez a' dolog bűnné lőn: mert a' nép Dán-ig mégyen vala a' borjút imádni. * És templomokat szerze a' magas-helyeken, " és papokat a' népnek alá-valóiból, kik nem a' Lévi fiai-közzűl valának. * És innep napot rendele a' nyólczadik hólnapban, a' hónak tizen-ötödik napján, az innepnek hasonlatosságára mellyet Judában illenek vala. És fel-menvén az óltárra, hasonló-képpen chelekedék Bételben-is, hogy áldoznék a' borjúknak, mellyeket chinált vala: és papokat rendele Bételben a' magas-helyeknek mellyeket chinált vala. * És fel-méne az óltárra mellyet épített vala Bételben, a' nyólczadik hónak tizen-ötödik napjan, mellyet maga szívéből gondolt vala: és innepet szerze az Israël fiainak, és fel-méne az óltárra, hogy jo illatot gyújtana.

"2. Par. 11. c. 15.

"4. Reg. 23. d. 17.

"Tób. 1. a. 5.

"Exod. 32. b. 8.

XIII. Rész.

1 A És ímé az Isten embere jöve Judából az Úr beszédével Bételbe, Jeróboam az óltáron álván, és temiényezvén. 2 * És fel-kiálta az óltár-ellen az Úr beszédével, és monda: Óltár, óltár, ezeket mongya az Úr: "Ímé Jósiásnevű fiu szűlettetik a' Dávid házának, és meg-áldozza rajtad a' magas-helyeknek papjait, kik most rajtad temiént gyújtnak, és meg-égeti rajtad az emberek chontyait. 3 * És jelt ada a' napon, mondván: Ez lészen jele hogy az Úr szóllott: Ime az óltár meg-hasad, és ki-omol a' hamu melly benne vagyon. 4 * És mikor hallotta vólna a' király az Isten embere beszédét, mellyel fel-kiáltott vala az óltar-ellen Bételben, kinyújtá kezét az óltárról, mondván: Fogjátok-meg őtet. És meg-szárada a' keze, mellyet ki-nyújtott vala ellene: és viszsza nem vonhatá azt magához. 5 * Az óltár-is meg-hasada, és ki-omla a' hamu az óltárból, a' jel-szerént, mellyet meg-mondott vala az Isten embere az Úr szavával. 6 * És monda a' király az Isten emberének: Könyörögj a' te Uradnak Istenednek, és imádkozzál érettem, hogy meg-adassék nékem a' kezem. És imádkozék az Isten embere az Úrnak, és a' király keze viszsza-tére hozzája, és lőn

3. Reg. 12. 13.

mint

mint az-előtt vala. * Szólla pedig a' 7 22
király az Isten emberének: Jere haza velem ebédleni, és ajándékokat adok néked. * És felele az Isten 8
embere a' királynak: Ha nékem a' házadnak fele-részét adandod sem megyek-el veled, se kenyeret nem 23
észem, se vizet nem iszom e' helyen: 24
* mert így parancholtatott nékem 9
a' parancholó Úr beszéde-által: Kenyeret ne egyél, se vizet ne igyál, se C
viszsza ne térj az úton, a' mellyen jöttél. *Más úton méne azért, és nem 10 25
tére-viszsza az úton, mellyen Bételbe jött vala. * Egy vén próféta lakik vala pedig Bételben, kihez az ő fiai jövének, és meg-beszéllék néki mind 11
a' dolgokat, mellyeket az Isten embere chelekedett vala az nap Bételben; és az igéket, mellyeket mondott vala a' királynak, meg-beszéllék az attyoknak. * És monda nékik az 12
attyok: Mellyik úton ment-el? Megmutaták néki a' fiai az útat, mellyen el-ment vala az Isten embere, a' ki Judából jött vala. *És monda a' fiainak: 13
Nyergellyétek-meg nékem a' szamárt. Kik mikor meg-nyergelték 28
vólna, reá űle, * és el-méne az Isten 14
embere-után, és találá őtet űlni egy D
terpentina-fa-alatt: és monda néki: Te vagy-e az Isten embere ki Judából 29
jöttél? Felele amaz: Én vagyok. * És 15
monda néki: Jere haza velem, hogy kenyeret egyél. * Ki monda: Nem 16
térhetek-viszsza, sem el nem mehetek veled, se kenyeret nem észem, se vizet nem iszom e' helyen: * mert az 17 31
Úr szóllott nékem az Úr beszéde-által, mondván: Kenyeret ne egyél, és G
vizet ne igyál ott, se viszsza ne térj az úton, mellyen el-menendesz. *Ki 18
monda néki: Én-is hozzád hasonló próféta vagyok: és az Angyal szóllott nékem az Úr beszédével, mondván: Hozd-viszsza őtet veled házadba, hogy egyék kenyeret, és igyék vizet. Meg-chalá őtet, * és viszsza-vivé magával: évék azért kenyeret az 19
ő házában, és vizet ivék. *És midőn az 20
asztalnál űlnének, lőn az Úr beszéde E
a' próféthához, a' ki viszsza-hozta vala őtet. *És fel-kiálta az Istē emberéhez, 21
a' ki Judából jött vala, módván: Ezeket mondgya az Úr: Mivelhogy nem vóltál engedelmes az Úr szájának, és meg nem őrizted a' parancholatot, mellyet néked a' te Urad Istened parancholt, * és viszsza-tértél, és kenyeret őttél, és vizet ittál a' helyen, mellyen meg-parancholta néked hogy kenyeret ne ennél, se vizet ne innál, bé nem vitetik a' hólt tested az atyáid koporsójába. * És mikor őtt és ivott vólna, meg-nyergelé számárát a' prophetának kit viszsza-hozott vala. * Ki mikor el-ment vólna, találá őtet egy oroszlány az úton, és meg-ölé, és az ő teste az úton hever vala: a' szamár pedig mellette áll vala, és az oroszlány a' test-mellett áll vala. * És imé, az elő-menő férfiak láták az úton-heverő testet, és a' test-mellett-álló oroszlánt. És el-menének, és ki-hirdeték a' városban, melyben ama' vén próféta lakik vala. * Mellyet mikor meg-hallott vólna az a' próféta, a' ki viszsza-hozta vala őtet az útról, monda: Az Isten embere, a' ki engedetlen vólt az Úr szájának, és az oroszlánynak adta őtet az Úr, és egybe-rontotta őtet, és meg-ölte, az Úr igéje-szerént mellyet szóllott néki. * És mőda a' fiainak: Nyergellyétek-meg a' szamárt nékem. Kik mikor meg-nyergelték vólna, * és ő el-ment vólna, meg-találá az úton-heverő testét, és a' test-mellett-álló szamárt és oroszlánt: nem őtt az oroszlány a' testben, sem meg nem sértette a' szamárt. *Vévé azért a' próféta az Isten embere testét, és azt a' szamárra tévé, és viszsza-térvén bé-vivé a' vén próféta városába, hogy siratná őtet. * És annak testét a' maga koporsójába tévé: és siratták őtet: Ah ah atyámfia. *És mikor siratták vólna őtet, monda a' fiainak: Mikor meg-halok, temessetek engem a' koporsóba melyben az Isten embere temettetett: az ő tetemi-mellé tegyétek tetemimet. * Mert bizonnyal el-jő a' beszéd, mellyet megmődott az Úr beszédével az óltár-ellen melly Bételben vagyon, és mind a' magas helyek templomi-ellen, mellyek Samária városiban vannak. * Ez igék-után nem tére-meg Jeróboam az ő igen gonosz-útáról, hanem ellenkező-képpen a' népnek alá-valóiból papokat szerze a' magas-helyeken: valaki akarja vala, meg-tőlti vala kezét, és pap lészen vala a' magas-helyeken. *És ez-okért vétkezék a' Jeróboam háza, és el-rontaték, és el-tőrölteték a' föld-szinéről.

XIV. Rész.

AZ időben beteg-vala Abia 1
a' Jeróboam fia. * És mon- A
da Jeróboam a' feleségé- 2
nek: Kelly-fel, és változ-
tasd-meg öltözetedet, hogy meg ne
ismérteséll hogy Jeróboam felesége
vagy: és menny Silóba, a'hol Ahias
próféta vagyon, "a' ki nékem meg- "Sup.
mondotta hogy király lennék e' 11. f. 31.
népen. *Végy tíz kenyeret-is kezed- 3
be, és egy lepényt, és egy edény mé-
zet, és ménny hozzája: mert ö meg-
jelenti néked mi következendö e'
gyermekre. * Úgy chelekedék a' 4
Jeróboam felesége, a' mint mondot-
ta vala, és fel-kelvén el-méne Silóba, és az Ahias házába méne: ö pedig nem láthat vala, mert meg-homályosodtak vala a' szemei a' vénség-miatt. * Monda pedig az Úr 5
Ahiásnak: Ímé a' Jeróboam felesége B
jö-bé, hogy tanátsot kérdgyen tőled a' beteg fia-felől. ezeket 's ezeket mongyad néki. Mikor azért amaz bé-menne, és titkolná magát annak lenni a' ki vala, * meg-hallá 6
Ahias az ajtón bé-ménö lábainak zörgését, és monda: Jöj-be Jéroboam felesége: miért tetteted magad masnak lenni? én pedig kemény követ küldettem hozzád. * Menny- 7
el, és mond-meg Jeroboámnak: Ezeket mongya az Izraël Ura Istene: Mivel fel-magasztaltalak téged a' nép-közzül, és fejedelemmé tettelek az én népemen Izraëlen: * és el- 8
mettszettem a' Dávid háza országát, és néked adtam azt, és nem vóltál C
mint az én szolgám Dávid, ki meg- F
őrizte parancholatimat, és tellyes szívéből követett engem, chelekedvén a' mi kedves vólt színem-előtt:
*hané gonoszokat chelekedtél mind 9
azok-fölött, kik előtted vóltak, és magadnak idegen és öntött istenéket chináltál, hogy engem haragra inditanál, engem pedig hátad-megé vetettél: * az-okáért ímé én veszedelmeket hozok a' Jeróboam házára, " és meg-verem Jeroboámból 10
a' falra-vizellőt, és a' bé-rekesztettet, és az utólsót Izraëlben: és ki-tisztítom a' Jeróboam háza maradékit, a' mint ki-szokott tisztíttatni a' ganej mind fottig. * A' kik meg-halnak Je- 11
roboámból a' városbã, az ebek eszik-meg azokat: a' kik pedig a' mezőn 12
halnak-meg, az égi madarak észik-meg azokat: mert az Úr szóllott. * Te azért kelly-fel, és menny házadba: és lábaidnak bé-lépésekor a' városba, meg-hal a' gyermek, * és sirattya őtet egész Izraël, és el-temeti: mert ö 13
egyedül vitetik-bé Jeroboámból a' koporsóba, mert jó dolgot talált ö-benne az Izraël Ura Istene a' Jeróboam házában. * Királyt rendel pe- 14
dig az Úr magának Izraëlen, ki meg-veri a' Jeróboam házát ezen napon, és ezen időben: * és meg-veri az Is- 15
raël Ura Istene, a' mint szokott ingadozni a' nád a' vízben: és ki-gyomlállya Izraëlt e' jo földről, mellyet az ö attyoknak adott, és el-szórja őket a' folyó-vízen túl: mert berkeket chináltak magoknak, hogy az Urat boszszontanák. * És kézbe 16
adgya az Úr Izraëlt a' Jeróboam bűneiért, ki vétkezett, és Izraëlt-is vet- 17
keztette. *Fel-kele azért a' Jeróboam felesége, és el-méne, és el-juta Tersába: és mikor bé-menne a' ház küszöbén, meg-hala a' gyermek, * és 18
el-temeték őtet. És siratá őtet az egész Izraël az Úr beszéde-szerént, mellyet szóllott az ö szolgája Ahias próféta-által. * A' több dolgai pedig 19
E
Jeroboámnak, mi módon hadakozott, és mi módon országlott, ímé meg-irattak az Izraël királyi Krónika-könyvében. * A' napok pedig mel- 20
lyekẽ Jeróboã országlott, husző-két esztendö: és el-aluvék az attyaival: és országla helyette a' fia Nádab. * "A' 21 "2. Par.
Salomon fia pedig Róboam országla 12. c. 13.
Judábã. Negyven-egy esztendős vala
Róboam, mikor országlani kezde: tizen-hét esztẽdeig országla Jerusalem
váraságban, mellyet választott az Úr hogy oda helyheztetné az ö nevét, Izraëlnek minden nemzetségi-közzül. Az anya neve pedig Ammaníta Náama. * Es gonoszt chelekedék Judás az 22
Úr-előtt, és fel-ingerlék őtet mind azok-fölött, mellyeket chelekedtek vala az attyok az ö bűnökkel mellyekkel vétkeztek. * Mert ők-is ól- 23
tárokat épitének magoknak, és állóképeket, és berkeket minden magas halmö, és mindẽ zöldellö fa-alatt: * de 24
férfi paráznák-is valának a' földön, és meg-chelekedék a' pogányokank minden utálatosságokat, mellyeket meg-rõtott az Úr az Izraël fiai-előtt: *
Ötödik esztẽdejébẽ pedig a' Róboam 25

3. Reg. 14.

országá-

országának, fel-méne az Egyiptziai Sésak király Jerusalembe, * és el-vivé az Úr háza kincheit, és a' királyi kincheket, és mindeneket el-ragadoza: az arany paizokat-is, mellyeket Salomon chinált vala: * "mellyekért Róboam király réz paizokat chinála, és adá azokat a' paizosok hadnagya kezébe, és azoknak kik vígyáznak vala a' király háza ajtaja-előtt. * És mikor bé-mégyen vala a' király az Úr házába, azokat hordozzák vala a' kik az elől-járók tisztit viselik vala, és az-után visszaviszik vala a' paizok fegyver-házába. * A' több dolgai pedig Roboámnak, és mind a' miket chelekedett, ímé meg-írattak a' Juda királyi Krónika könyvében. * És had vólt Róboam és Jeróboam-között minden időben. * És el-aluvék Róboam az attyaival, és el-temetteték azokkal a' Dávid városában: az annya neve pedig Ammanita Náama, és országla helyette a' fia Abiam.

" Sup. 10. c. 16.

XV. RÉSZ.

TIzen-nyólczadik esztendejében azért Jeroboámnak a' Nábat fia országának, Abiam országla Júdán. * Három esztendeig országla Jerusalemben: " az annya neve Máaka az Abessalom leánya. * És az attyának minden bűneiben jára, mellyeket chelekedett vala ő-előtte: és nem vala a' szíve tekélletes az ő Urával Istenével, mint az attyának Dávidnak szíve. * De Dávidért szövétneket ada néki az ő Ura Istene Jerusalemben, hogy a' fiát támasztaná-fel utánna, és fel-állatná Jerusalemet: * azért hogy igazat chelekedett Dávid az Úr szemei-előtt, és el nem hajlott mind azoktól, mellyeket parancholt néki életének tellyes napjaiban, "a' Hetæus Úrias dolgán-kivűl. * De had vólt Róboam és Jeróboam-között életének minden idejében. * A' több dolgai pedig Abiámnak, és mind a' miket chelekedett, "nem irattak-e meg azok a' Juda királyi Krónika könyvében? És had vala Abiam és Jeróboam-között. * És el-aluvék Abiam az attyaival, és el-temeték őtet a' Dávid városában: " és országla helyette a' fia Asa.

" 2. Par. 13. a. 2.

" 2. Reg. 11. a. 4.

" 2. Par. 13. a. 1.

" 2. Par. 14. a. 1.

* Azért az Israël királyának Jeroboámnak hussadik esztendejében, országla a' Juda királya Asa, * és negyven-egy esztendeig országla Jerusalemben. Az annya neve Máaka, az Abessalom leánya. * És igazat chelekedék Asa az Úr szine-előtt, mint az attya Dávid: * és el-veszté a' férfi paráznákat a' földről, és ki-tisztíta a' bálványoknak minden ochmánságát, mellyeket chináltak vala az attyai. * Annak-felőtte az annyát Maakát-is le-tévé, hogy ne lenne fejedelem a' Priapus áldozatiban, és annak berekében, mellyet tiszteletire szerzett vala: és el-rontá a' barlangját, és el-tőré a' rútságos balványát, és meg-égeté a' Czedron-patakában: * a' magas-helyeket pedig el nem rontá: mindazáltal az Asa szíve tekélletes vala az Úrral tellyes napjaiban: * és bé-vívé azokat, mellyeket az attya szentelt vala; és fogadott vala az Úr házába, az ezüstöt és aranyat, és az edényeket. * Had vala pedig Asa-között és Báasa az Israël királya-között minden ő napjokban. * " Fel-is méne Báasa az Israël királya Judába, és meg-épité Rámát, hogy senki ki ne jőhetne, vagy bé ne mehetne a' Juda királyának Asának reszéről. * Vévén azért Asa mind az ezüstöt, és az aranyat, melly meg-maradott vala az Úr háza kincheiben, és a' királyi ház kincheiben, adá azt a' szolgai kezébe, és el-küldé Benadadhoz, Tabremonnak az Hezion fiának fiához a' Syriai királyhoz, ki Damaskusban lakik vala, mondván: * Szövetség vagyon közöttem 's közötted, és az atyám 's az atyád-között: azért küldöttem néked ajándékokat, ezüstöt és aranyat: és kérlek, hogy jőj-el, és vesd-meg a' szövetséget mellyet Báasával az Israël királyával tartasz, és távozzék-el tőlem. * Engedvén Benadad Asa királynak, el-küldé az ő hadának fejedelmit az Israël városiba, és meg-verék Ahiont, és Dant, és Abeldomum-Máakát, és egész Czenerotot, tudn'illik Neftalinak minden földét. * Mellyet mikor hallott vólna Báasa, félbe hagyá Rámát épiteni, és visszza-tére Tersába. * Asa király pedig hirdetőt küldé egész Judába, mondván: Senkinek

" 2. Par. 16. a. 1.

kinek mentsége ne légyen. és el-hordák a'köveket Rámából, és annak fáit, mellyekkel Báasa épített vala, és azokból Asa király Benjamin Gábaáját, és Masfát építé. * A' több dolgai pedig Asának, és minden erősségi, és mind a' miket chelekedett, és a'várasok mellyeket épített, azok nem irattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? De vénsége idején a' lábait fájlalá. * És el-aluvék az attyaival, és el-temetteték azokkal az attyának Dávidnak várasában. † És országla helyette a' fia Jósafat. * A' Jeróboam fia pedig Nádab országla Israëlen Asának a' Juda királyának második esztendejében: és országla Israëlen két esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr színe-előtt, és az ő attya útaiban jára, és annak vétkeiben, mellyekkel vétkezteté Israëlt. * És leselkedék ellene az Ahia fia Báasa az Isakár házából, és meg-veré őtet Gebbetonban, melly a' Filistæusok vársa: mivelhogy Nádab és egész Israël meg-szállották vala Gebbetont. * Meg-ölé azért őtet Báasa, Asának a'Juda királyának harmadik esztendejében, és országla helyette. * És mikor országlott vólna, " megveré Jeroboámnak egész házát: nem eresztе-el chak egy lelket-is a' magvából, míg nem el-törlené azt, az Úr igéje-szerént, † mellyet az ő szolgája-által a' Silóni Ahias-által szóllott vala, * Jeroboámnak bűneiért, mellyekkel vétkezett vala, és mellyekkel vétkeztette vala Israëlt: és a' vétekért, mellyel Israëlnek Urát Istenét boszszontotta vala. * A' több dolgai pedig Nádabnak, és mind a'mit chelekedett, azok nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * És had vólt Asa-kőzött, és az Israël királya Báasa-kőzött, mindég napjokban. * Asának a'Juda királyának harmadik esztendejében, országla az Ahia fia Báasa, egész Israëlen, Tersában, huszon-négy esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt, és a'Jeroboám útán jára, és az ő vétkeibe, mellyekkel vétkeztette Israëlt.

XVI. Rész.

LŐn pedig az Úr beszéde a' Hanáni fiához Jéhuhoz Báasa-ellen, mondván: * Azért hogy fel-magasztaltalak téged a'porból, és fejedelemmé tettelek az én népemen Israëlen; te pedig a'Jeróboam útán jártál, és vétkeztetted az én népemet Israëlt, hogy engem boszszontanál az ő bűnök-által: * ímé, én le-aratom a' Báasa maradékit, és az ő háza maradékit: és ollyanná tészem a'házadat mint a'Nábat fiának Jeroboámnak házát. * "A' ki meg-hal Báasából a'várasban, azt az ebek észik-meg: és a'ki meg-hal ő-belőle a'mezőn, azt az égi madarak észik-meg. * † A'több dolgai pedig Báasának, és valamiket chelekedett, és a' hadait, ezek nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * El-aluvék azért Báasa az attyaival, és el-temetteték Tersában: és a' fia Ela országla helyette. * Mikor pedig a'Hanáni fia Jehu próféta-által az Úr beszéde lőtt vólna Báasa-ellen, és a'háza-ellen, és minden gonoszellen mellyet chelekedett vala az Úr-előtt, hogy őtet kezeinek chelekedeti-által ingerlené, hogy lenne mint a' Jeróboam háza: ez-okért meg-ölé őtet, az-az, a' Hanáni fiát Jehu prófétát. * Asának a' Juda királyának huszon-hatodik esztendejében, országla a' Báasa fia Éla Israëlen Tersában, két esztendeig. * És pártot üte ellene a' szolgája Zambri, a' lovagok fél részé hadnagya: Éla pedig Tersában iszik és részeg vala, a' Tersai tiszt-tartónak Arsának házában. * " Reá rohanván azért Zambri, meg-veré és meg-ölé őtet a'Juda királyának Asának huszon-hetedik esztendejében, és országla helyette. * És mikor országlott vólna, és annak királyi-székibe ült vólna, megveré Báasának egész házát, és nem hagya-meg abban a' falra-vizellőt, se rokonit, se barátit. * És el-törlé Zambri Báasának egész házát, az Úr igéje-szerént, mellyet Báasának Jehu próféta-által szóllott vala, * Báasának minden bűneiért, és az ő fiának Elának bűneiért; kik vétkeztek, és vétkeztették Israëlt, boszszontván Israëlnek Urát Istenét az ő hiusságokkal. * A'több dolgai pedig Elának, és mind a' miket chelekedett, ezek nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * Asának a' Juda királyának huszon-hetedik esztendejében, Zambri hét napig országla Tersában: a'

†2. Par. 17. a. 1.

" Inf. 22. f. 21.

† Sup: 14. c. 10.

" Sup. 15. g. 29.

†2. Par. 16. a. 2.

" 4. Reg. 9. f. 31.

had pedig meg-szállotta vala Gebbetont a' Filistæusok várasát. * És 16 G
mikor hallotta vólna hogy pártot ütött Zambri, és meg-ölte a' királyt, 31
az egész Israël királlyá tévé magának Amrit, ki a' hadnak fejedelme vala azon a' napon Israëlben a' táborban. * Fel-méne azért Amri, és 17
az egész Israël véle, Gebbetonból, és meg-szállák Tersát. * Látván pedig 18
Zambri hogy meg-vennék a' várast, a' palotába méne, és fel-gyújtá magát a' királyi házzal, és meg-hala. * az ö 19
bűneiben, mellyekkel vétkezett vala gonoszt chelekedvén az Úr előtt, és járván a' Jeróboam útán, és az ö bűnében, mellyel vétkeztette Israëlt. * A' több dolgai pedig Zambrinak, és az ö leselkedési, és kegyetlensége, ezek nem írattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * Akkor két részre oszla az Israël 20 E
népe: fél-része a' népnek a' Ginet fiát Tebnit követi vala, hogy őtet 21
rendelné királlyá: és fél része Amrit. * Erősb lőn pedig a' nép melly 22 1
Amrival vala, a' népnél melly a' A
Ginet fiát Tebnit követi vala: és meg-hala Tebni, és Amri országla. * Asának a' Juda királyának har- 23
mincz-eggyedik esztendejében, Amri országla Israëlen, tizen-két esztendeig: Tersában országla hat esztendeig. * És meg-vévé a' Samariai 24
hegyet Somertől két talentom ezüstön: és meg-épité azt, és hívá a' 4
város nevét, mellyet épitett vala, a' hegy urának Semernek nevéről, Samariának. * Gonoszt chelekedék 25 5
pedig Amri az Úr színe-előtt, és F
latrabbúl chelekedék mind azoknál, kik előtte vóltak. * És a' Nábat fiának Jeroboámnak minden útán 26 6
jára, és annak bűneiben mellyekkel vétkeztette vala Israëlt: hogy Israëlnek Urát Istenét az ö hiuságival boszszontaná. * A' több dolgai pedig Amrinak, és a' hadai mellyeket 27 7
viselt, ezek nem írattak-e meg az 8
Israël királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Amri az attyaival, és 28 9
el-temetteték Samariában: és ország- g
la helyette a' fia Akab. * Az Amri fia pedig Akab, országla Israëlen 29
a' Juda királyának Asának harmincznyólczadik esztendejében. És az Amri fia Akab országla Israëlen Samariában huszon-két esztendeig.

30 * És gonoszt chelekedék az Amri
fia Akab az Úr színe-előtt, mind
31 azok-fölött kik előtte vóltak. * És
nem elégedék-meg hogy a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneiben járna: annak-fölötte feleségül vévé Jézabelt a' Sidóniusok királyának Etbaálnak leányát. És el-méne, és
32 Baálnak szolgála, és azt imádá. * És
óltárt helyheztete Baálnak a' Báal templomában, mellyet épitett va-
33 la Samariában, * és berket plántála: és több bité Akab az ö chelekedetit, boszszontván Israëlnek Urát Istenét, Israëlnek minden királyi-
34 fölött, kik előtte vóltak. * † Annak idejében meg-épité Bételi Hiel, Jerikót: az ö elsö-szülöttében Abiramban fondálá azt, és az utólsó-szülöttében Ségubban állatá-fel annak a' kapuit: az Úr igéje-szerént, mellyet a' Nun fia Jósue-által szóllott vala. † Jos. 6. d. 26.

XVII. Rész.

ES monda Tesbites Illyés a' Gálaád lakói-közzül Akabnak: Él az Israël Úra Istene, kinek színe-előtt állok, ha lészen ez esztendőkben harmat és eső, hanem chak az én szám igéi-
2 szerént. * És lőn az Úr igéje hoz-
3 zája, mondván: * Távozzál-el innét, és menny Nap-kelet-felé, és rejtezzél-el Karit-patakában, melly
4 a' Jordán-ellenében vagyon, * és ott a' patakból igyál: és a' hollóknak meg-parancholtam hogy ott táplállyanak téged. * El-méne azért,
5 és az Úr igéje-szerént chelekedék: és mikor el-ment vólna, le-üle Karit-pataka-mellett, melly a' Jordán-
6 ellenében vagyon. * Es a' hollók viznek vala néki kenyeret és húst reggel, hasonló-képpen kenyeret és húst estve, és iszik vala a' patakból. * Némelly nap-után pedig kiszárada a' patak: mert nem esett
8 vala eső a' földre. * Lőn azért az Úr beszéde hozzája, mondván:
9 * Kelly-fel, és menny-el a' Sidóniusok Sareftájában, és lakjál ott: mert meg-parancholtam ott egy özvegy-aszszonynak hogy táplállyon
10 téged. * "Fel-kele, és el-méne Sareftába. És mikor a' város kapujához jutott vólna, láta egy özvegy-aszszonyt fát szedegetni, és szóllitá Ecel. 48. a. 1. Luc. 5. d. 17. " Luc. 4. d. 26.

őtet, és monda néki: Adgy nékem egy kevés vizet az edénybe, hogy igyam. * És midőn amaz menne hogy hozna, utánna kiálta, mondván: Hozz nékem, kérlek, egy falat kenyeret-is kezedben. * Ki felele: Él a'te Urad Istened, hogy ninch kenyerem, hanem chak annyi lisztem a'vederbẽ, a'menyi egy marokba fér, és egy kevés olajom a'korsóban: ímé két fát szedek, hogy bé-mennyek és meg-chinállyã azt magamnak és a'fiamnak, hogy meg-együk, és meghallyunk. * Kinek monda Illyés: Ne félly, hanem menny-el, és chelekedgyél a'mint mondád: mindazáltal nékem chinálly elõszõr egy kis hamuban-sült kenyeret a'lisztetskéből, és hozd nékem: néked pedig és a'fiadnak az-után chinálly. * Ezeket mondgya pedig az Israël Ura Istene: A'veder-liszt el nem fogy, sem a'korsó-olaj meg nem kevesül, a'napig, mellyen az Úr esõt ád a'föld szinére. * Ki el-méne, és chelekedék az Illyés igéje-szerént: és évék õ, és amaz-is, és annak háza-is: és a'naptól-fogva * a'veder-liszt el nem fogyott, és a'korsóolaj meg nem kevesült, az Úr igéjeszerént, mellyet szóllott vala Illyésáltal. * Lõn pedig ezek-után, megbetegedék a'ház gazd'aszszony fia, és igen nehéz betegség vala, úgy hogy nem maradna lélekzet benne. * Monda azért Illyésnek: Mi közöm nékem veled, Isten embere? bé-jöttél hozzám, hogy emlekezet lenne hamisságimról, és meg-õlnéd a'fiamat? * És monda néki Illyés: Add nékem a'fiadat. És el-vévé õtet az õléből, és vivé a'vachorálo-házba, a'hol õ lakik vala, és tévé az õ ágyára. * És kiálta az Úrhoz, és monda: Én Uram Istenem, még az özvégy-aszszonyt-is, a'kinél én imígy-amúgy tápláltatom, megsanyargattad-e hogy meg-õlnéd a'fiát? * És ki-terjeszté magát, és meg-méré a'gyermeket három úttal, és kiálta az Úrhoz, és monda: Én Uram Istenem, térjen beléje, kérlek, e'gyermek lelke. * És meg-hallgatá az Úr az Illyés szavát: és beléje téré a'gyermek lelke, és meg-elevenedék. * És vévé Illyés a'gyermeket, és alá-vivé õtet a'vachorálo-házból az alsó házba, és adá az annyának, és monda néki: Ímé él a'te fiad. * És monda az aszszony Illyésnek: Most ebben ismértem-meg, hogy Isten embere vagy te, és az Úr igéje igaz a'te szádban.

XVIII. Rész.

SOk napok-után, az Úr igéje lõn Illyéshez, a'harmadik esztendõben, mondván: Menny-el, és mutasd-meg magadat Akabnak, hogy adgyak esõt a'föld szinére. * El-méne azért Illyés, hogy meg-mutatná magát Akabnak: nagy éhség vala pedig Samariában. * És hívá Akab az õ háza sáfárát Abdiást: Abdias pedig igen féli vala az Urat. * Mert mikor Jézabel az Úr prófétáit meg-õlné, õ száz prófétát vũn-el, és el-rejté azokat õtvenen-ként a'barlangokba, és táplálá õket kenyérrel és vízzel. * Monda azért Akab Abdiásnak: Menny-el az országba minden kút-fejekhez, és minden völgyekbe, ha valahogy füvet találhatnánk, és meg-tarthatnók a'lovakat és õszvéreket, és a'barmok mindenestül el ne veszszenek. * És el-oszták magoknak a'tartományokat, hogy környül-járnák azokat: Akab egyik úton mégyen vala, és Abdias a'másik úton külön. * És mikor Abdias az úton vólna, Illyés elõ-találá õtet: ki mikor meg-ismérte vólna õtet, le-esék orczájára, és monda: Nem te vagy-e, uram, az Illyés? * Kinek õ felele: Én. Menny-el, és mondmeg az uradnak; Jelen vagyon Illyés. * És amaz; Mit vétkeztem, ugymond, hogy engem te szolgádat kezébe adsz Akábnak, hogy meg-õlyön engem. * Él a'te Urad Istened, hogy ninch nemzetség vagy ország, a'hová nem küldött az uram, téged keresvén: és minnyájan felelvén; Ninch itt: meg-eskũdtetett minden országokat és nemzetségeket, mivelhogy semmi-képpen fel nem találtattál. * És most te azt mondod nékem; Eredgy, és mondgyad az uradnak: Jelen vagyon Illyés. * És mikor el-menendek tõled, az Úr lelke el-viszen téged, a'helyre mellyet én nem tudok; és be-menvén hírré tészem Akábnak, és nem találván téged, meg-õl engem: a'te szolgád pedig féli az Urat gyermekségétõl-fogva. * Nem mondották-e meg néked

én uramnak, mit chelekedtem mikor Jézabel az Úr profétáit megölné, hogy el-rejtettem az Úr profetái-közzül száz férfiat, ötvenenként, a' barlangokba, és tápláltam őket kenyérrel és vízzel? * És most 14
te azt mondod: Menny-el, és mongyad az uradnak; Jelen vagyon Illyés: hogy meg-öllyön engem? * Es monda Illyés: Él a' seregek 15
Ura, kinek színe-előtt állok, hogy ma meg-jelenem néki. * El-méne 16
azért Abdias Akab-eleibe, és megjelenté néki: és eleibe-méne Akab
Illyésnek. * És mikor látta vólna 17
őtet, monda: Te vagy-e az, a' ki fel-háborítod Israëlt? * És amaz 18
monda: Nem én háborítottam-fel Israëlt, hanem te, és az atyád háza, kik el-hattátok az Úr parancholatit, és Baálimot követtétek. * Mindaz- 19
által küldgy-el most, és gyüjts-egybe hozzám egész Israëlt a' Karmélus hegyére, és Baálnak négy-száz ötven profétáit, és a' berkek négyszáz profétáit, kik a' Jézabel asztaláról éznek. * El-küldé Akab Is- 20
raëlnek minden fiaihoz, és egybegyüjté a' profétákat a' Karmélus hegyére. * Járúlván pedig Illyés az 21
egész néphez, monda: Meddig szántikáltok két-felé? Ha az Úr az Isten, D
kövessétek őtet: ha pedig Báal, kövessétek azt. És nem felele néki a' nép egy igét-is. * És monda ismég 22
Illyés a' népnek: Én egyedül maradtam-meg az Úr profétája: a' Báal profétái pedig négy-száz és ötven férfiak. * Adattassék nékünk két 23
ökör; és ők válasszák magoknak az eggyik ökrőt, és darabokra vagdalván, rakják a' fákra, tüzet pedig ne tegyenek alája: és én a' másik ökrőt áldozom, és a' fára rakom, tüzet pedig nem teszek alája. * Hí- 24
játok segétségül a' ti istenitek neveit, és én az énUram nevét hívom segétségül: és a' melly Isten meghalgat a' tüz-által, ő légyen Isten. Felelvén az egész nép, monda: Jó mondás. * Monda azért Illyés a' 25
Báal profétáinak: Válasszátok magatoknak az eggyik ökrőt, és áldozzatok először, mert többen vattok: és hívjátok segétségül a' tí istenitek nevét, és ne tegyetek tüzet alája. * Kik mikor el-vitték vólna 26
az ökrőt, mellyet nékik adott vala, meg-áldozák: és segétségül hívák a' Báal nevét reggeltől-fogva délig, mondván: Báal, halgass-meg minket: és nem vala szózat, sem a' ki felelne: és által-ugrándozzák vala az óltárt mellyet chináltak va- 27
la. * És mikor már dél vólna, chúfollya vala őket Illyés, mondván: Kiáltsatok nagyobb szóval: mert Isten, és ne-talám beszéll, vagy a' vendég-fogadóban vagyon, vagy az úton, vagy bizony aluszik, hogy 28
fel-serkennyen. * Kiáltnak vala azért nagy szóval, és metélik vala magokat szokások-szerént késekkel és törkökkel; míg a' vér elfolyná őket. * Minek-utánna pe- 29
dig el-múlt a' dél, és ők profetálván el-jött vala az idő mellyen áldozni szoktak, és szózat nem hallatnék, és senki nem felelne, sem nem figyelmezne az imádkozókra: 30
* monda Illyés az egész népnek: Jőjetek hozzám. És hozzája járúlván a' nép, meg-építteté az Úr óltárát, melly el-töretett vala. * És 31
tizen-két követ vőn a' Jákob fiai nemzetségi száma-szerént, kihez az Úr beszéde lőtt, mondván: † Is- † Gen. 32. f. 28.
raël lészen neved. * És a' kövek- 32
ből óltárt építe az Úr nevében: F
és víz árkot chinála, mint két barázdát az oltár-körűl, * és el-rendelé a' fákat: és el-osztá tagonként 33
az ökrőt, és a' fákra tévé, * és monda: Töltsetek-meg négy vedret vízzel, és öntsétek az éppen-égő áldozatra, és a' fákra. És ismég 34
monda: Másodszor-is azt mivellyétek. Kik mikor másodszor megchelekedték vólna, monda: Haramadszor-is azont chelekedgyétek. És harmadszor meg-chelekedék, 35
* és foly vala a' víz az oltár-körűl, és az árok verme meg-telék. * És 36
mikor már ideje vólna hogy megáldoznák az éppen-égő áldozatot, oda járúlván Illyés próféta, monda: Abrahámnak, és Isaáknak, és Israëlnek Ura Istene, mutasd-meg ma hogy te vagy az Israël Istene, és én te szolgád, és a' te parancholatod-szerént chelekedtem mind ezeket. * Halgass-meg engem Uram, halgass-meg engem: hogy tanúllya- E 37
meg ez a' nép, hogy te vagy az Ur-Isten, és te térítetted-meg ismég az ő szívőket. * Le-esék pedig az 38

Ur tűze, és meg-eméſzté az éppen-
égő áldozatot, és a' fákat, és a' kő-
veket; a' port-is, és a' vizet melly az
árokban vala fel-nyalván. * Mel- 39
lyet mikor látott vólna az egéſz
nép, le-eſék orczájára, és monda:
Az Úr ő az Iſten, az Úr ő az Iſten.
* És monda Illyés nékik: Fogjá- 40
tok-meg a' Báal profétáit, és chak egy G
ſe ſzaladgyon-el kőzzűlők: Kiket
mikor meg-fogtak vólna, vívé ő-
ket Illyés Czíſon-patakához, és
meg-ölé ott őket. * És monda Il- 41
lyés Akábnak: Menny-fel, egyél, és
igyál: mert ſok eſső zúgáſa vagyon.
* Fel-méne Akáb hogy ennék és in- 42
nék: Illyés pedig fel-méne a' Kar-
mélus tetejére, és a' főldre borúlván,
orczáját térdei-kőzzé tévé, * és mon- 43
da az inaſának: Eredgy-fel, és nézz a'
tenger-felé. Ki mikor fel-ment vól-
na, és el-tekíntett vólna, mōda: Ninch
ſemi. És iſmég monda néki: Menny-
viſzſza hétſzer. * Hetedſzer pedig, 44
ímé egy kichiny felyhőtſke mint egy
ember nyoma jő vala fel a' tengerből.
Ki monda: Eredgy-fel, és mongyad
Akábnak: Fogaſs-bé a' ſzekeredbe
és menny-alá, hogy el ne érjen téged
az eſső. * És midőn ide 's tova for- 45
gatná magát, ímé az egek el-ſetétűlé-
nek, és főlyhő és ſzél és nagy eſső lőn.
Fel-menvén azért Akab, Jezrahelbe
méne: * és az Úr keze lőn Illyé- 46
ſen, és fel-ővedzvén ágyékit fút vala
Akab-előtt, míg Jezrahelbe jutna.

XIX. Rész.

HÍrré tévé pedig Akab Jeza- 1
belnek mind a' miket Illyés A
chelekedett vala, és mi mó-
don ölte vólna meg mind a'
profétékat fegyverrel. * És kővetet 2
kűlde Jézabel Illyéshez, mondván:
Ezeket chelekedgyék nékem az iſte-
nek, és ezeket mivellyék, hogy ha
hólnap ezen orában úgy nem téſzem
lelkedet, mint azok-kőzzűl eggyik-
nek lelkét. * Meg-félemlék azért 3
Illyés, és fel-kelvén el-méne valaho-
vá őtet viſzi vala akarattya, és méne
Judának Berſabeéjába, és ott hagyá az
inaſát, * és a' puſztába méne egy 4
napi-járo főldre. És mikor el-jutott
vólna, és egy gyalog-fenyű-alatt
űlne, kőnyőrge lelkeért hogy meg-
halna, és monda: Elég nékem, U-
ram, vedd-el lelkemet: mert nem va-

5 gyok jobb az atyáimnál. * És le-
fekűvék, és el-aluvék a' gyalog-fenyű
árnyékában: és ímé az Úr Angyala
illeté őtet, és monda néki: Kelly-fel,
6 és egyél. * Tekínte, és ímé a' fejénél
B egy hamuban ſült kenyér, és egy
edény víz: évék azért és ivék, és iſ-
7 még el-aluvék. * És viſzſza-tére az
Úr Angyala máſodſzor, és illeté őtet,
és monda néki: Kelly-fel, egyél:
8 mert nagy út vagyon előtted. * Ki
mikor fel-kőlt vólna, évék és ivék,
és annak az ételnek erejével, négy-
ven nap és negyven éjjel jára, az Iſ-
9 ten hegyéig Hórebig. * Es mikor
oda jutott vólna, egy barlangban la-
kék; és ímé az Úr beſzéde ő-hozzája,
és monda néki: Mit mivelſz itt Illyés?
10 * Ő pedig felele: Búſúláſsal búſúl-
tam a' ſeregek Ura Iſteneért, mert
el-hatták ſzővetſégedet az Iſraël fiai:
oltáridat el-rontották, profétáidat
meg-ölték fegyverrel, én egyedűl
hagyattam, és kereſik lelkemet hogy
11 el-vegyék azt. * És monda néki:
C Jőj-ki, és álly az Úr-előtt a' hegyen:
és íme az Úr által-mégyen, és az Úr-
előtt igen nagy és ſebes ſzél, a' hegye-
ket fel-fordítván, és a' kő-ſziklákat
meg-rontván: nem a' ſzélben az Úr,
és a' ſzél-után rendűlés: nem a' ren-
12 dűlésben az Úr, * és a' rendűles-u-
tán tűz: nem a' tűzben az Úr, és a'
13 tűz-után laſsú ſzellő ſúgáſa. * Mel-
lyet mikor hallott vólna Illyés, bé-
fődé orczáját a' paláſtal, és ki-men-
vén meg-álla a' barlang ajtajában, és
ímé ſzózat hozzája, mondván: Mit
14 mivelſz itt Illyés? És ő felele: * Bú-
ſúláſsal búſúltam a' ſeregek Ura Iſte-
neért: † mert el-hatták ſzővetſége- † Rom. 11. a. 3.
det az Iſraël fiai: oltáridat el-ron-
tották, profétáidat meg-ölték fegy-
verrel, én egyedűl hagyattam, és ke-
reſik lelkemet hogy-el vegyék azt.
15 * És monda az Úr néki: Eredgy, és
menny-viſzſza útadon a' puſztán-
által Damaſkusba: és mikor oda ju-
tandaſz, Házaëlt királlyá kend Syri-
16 án, * és a' Namſi fiát Jéhut kend ki-
D rállyá Iſraëlen: a' Sáfat fiát pedig E-
liſeuſt, ki Abelmeúlai, kend profetává
17 helyetted. * " És léſzen, valaki el- " 4. Reg 9. a. 1.
ſzalad a' Házaël kardgya-előtt, meg-
öli azt Jehu: és valaki a' Jehu kard-
gya-előtt el-ſzalad, meg-öli azt Eli-
18 ſæus. * † És meg-hagyok magam- † Rom. 11. a. 4.
nak Iſraëlben hét-ezer férfiat, kiknek

térdek meg nem hajlott Báal-előtt, és minden szájat, melly nem imádta azt meg-chókolván kezeit. * Elmenvén azért onnét Illyés, találá a' Sáfat fiát Eliseust, tizen-két iga ökörrel szántván. és ő vala eggyik a' tizenkét iga ökörrel szántók-közzül: és mikor Illyés hozzája jött vólna, reája tévé a' palástyát. * Ki mingyárt elhagyván az ökröket, Illyés-után futa, és móda: Kérlek, chókollyá-meg az atyámat 's anyámat, és úgy követlek téged. És monda néki: Eredgy, és jój-viszsza: mert a' mi rájtá állott, meg-chelekedtem veled. * El-menvén pedig tőle, vőn egy bokor ökröt, és fel-vágá azt, és az ökrök ekéjével meg-főzé a' húst, és a' népnek adá, és évének: és fel-kelvén el-méne, és követé Illyést, és szolgála néki.

XX. Rész.

BEnadad pedig a' Syriai király, egybe-gyűjté az egész hadát, és harmincz-két királyt magához, és lovakat, és szekereket: és fel-menvén hadakozik vala Samaria-ellen, és meg-szállá azt. * És követeket küldvén az Izraël királyához Akabhoz a' várasba, * monda: Ezeket mondgya Benadad: Ezüstöd, és aranyad enyim: a' feleségid-is, és a' leg-jobb fiaid, enyímek. * És felele az Izraël királya: A' te mondásod-szerént, én uram király, tiéd vagyok én, és mindenem. * És meg-térvén a' követek, mondának: Ezeket mongya Benadad, a' ki minket hozzád küldött: Ezüstödet és aranyadat, és a' feleségidet, és a' fiaidat add nékem. * Hólnap azért ezen orán el-küldöm szolgaimat hozzád, és meg-vizsgállyák házadat, és a' szolgaid házát: és a' mi azoknak tetszik, mind kezekhez vészik, és elviszik. * Elő-hívá pedig az Izraël királya a' földnek minden véneit, és monda: Vegyétek eszetekbe, és lássátok, hogy leselkedik utánnunk. mert hozzám küldött feleségimért, és fiaimért, és ezüstömért és aranyamért: és ellent nem tartottam. * És mondának minnyájan a' vének, és az egész nép ő-néki: Ne halgasd őtet, se ne engedgy néki. * Felele azért a' Benadad követinek: Mongyátok-meg az én uramnak a' királynak: Mind azokat, mellyekért először küldöttél hozzám te szolgádhoz, meg-

1 14 hogy én vagyok az Úr. * Es monda
A Akab: Ki-által? És monda néki: Ezeket mongya az Úr: A' tartományok
C fejedelminek szolgai-által. És monda: Ki kezd harczolni? És amaz monda: Te. *Meg-számlálá azért a'tartományok fejedelminek legényit, és
15 találá két-száz harmincz-kettőt: és meg-számlálá azok-után a' népet, Izraëlnek minden fiait, hét-ezeret: * és
16 ki-menének délben. Benadad pedig iszik vala részegen az ő sátorában, és harmincz-két királyok véle, kik segétségére jöttek vala. * Ki-menének
17 pedig a' tartományok fejedelminek legényi elől-járóban. El-küldé azért Benadad. Kik hírt tőnek néki, mondván: Férfiak jöttek-ki Samariából.
18 * És ő monda: Akár békeségért jöjönek, ragadgyátok őket elevenen: 's akár hogy harczollyanak, elevenen
19 fogjátok-meg őket. * Ki-menének azért a' tartományok fejedelminek legényi, és a' több had követi vala:
20 * és meg-veré ki-ki a'férfiat, a'ki ellene jó vala; és meg-futamának a'Syrusok, és meg-űzé őket Izraël. El-futa a' Syriai király Benadad-is lovon
21 az ő lovagival. * És ki-menvén az Izraël királya, meg-veré a' lovakat és szekereket, és meg-véré Syriát nagy
22 chapással. (*Járúlván pedig egy próféta az Izraël királyához, monda néki: Menny-el, és erősödgyél-meg, és tudgyad, és lássad mit chelekedgyél: mert a' következendő esztendőben a'Syriai király fel-jő ellened.)

chelekeszem: ezt a' dolgot pedig nem
10 chelekedhetem. * És meg-térvén a' követek, meg-mondák néki. Ki is. még el-küldé, és monda: Ezeket chelekedgyék nékem az istenek, és ezeket mivellyék, ha elég lészen a' Samaria pora az egész nép markainak a'ki
11 engem követ. * És felelvén az Izraël királya, monda: Mongyátok-meg néki: Ne dichekedgyék a' fegyverbe öltözött, mint a'ki abból ki-öltözött. * Lőn pedig, mikor hallotta
12 vólna Benadad ez igét, iszik vala ő 's a' királyok a' sátorokban, és monda a' szolgainak: Vegyétek-körűl a' vá-
13 rast. És körűl-vévék azt. * És ímé egy próféta járúlván Akabhoz az Izraël királyához, monda néki: Ezeket mongya az Úr: Látád hiszem mind ezt az igé nagy sokaságot? ímé, kezedbe adom azt ma: hogy tudgyad,

* A' Syriai király ſzolgai pedig mondánaknéki: A'hegyek iſteni az ő iſtenek, azért győztek-meg minket: de jobb hogy a' mezőſégben hadakozzunk ellenek, és meg-győzzük őket.
* Te azért e' dolgot chelekedd: küld-el mind a'királyokat a'te hadadból, és tégy hadnagyokat helyettek, * és a' vitézek ſzámát újíts-meg a'kik el-eſtek a'tiéid-közzül, és a'lovakat az előbbi lovak-ſzerént, és a'ſzekereket a' ſzekerek-ſzerént mellyek az-előtt vóltak: és harczollyunk-meg vélek a' mezőſégen, és meg-látod hogy meggyőzzük őket. Hűn tanátſoknak, és úgy chelekedék. * Minek-utánna azért el-múlt vólna az eſztendő, meg-ſzámlálá Benadad a'Syruſokat, és felméne Afekbe, hogy Iſraël-ellen hadakoznék. * Az Iſraël fiai-is pedig meg-ſzámláltatának, és eleſégeket vévén ellenek menének, és táborba ſzállának ellenek, mint a'kechkék két kis nyája: a'Syruſok pedig el-lepék a' földet. (* És elő-járúlván egy Iſten embere, monda az Iſraël királyának: Ezeket mongya az Úr: Mivelhogy azt mondották a'Syruſok: A'hegyek Iſtene az Úr, és nem a'vőlgyek Iſtene; kezedbe adom mind e'nagy ſokaſágot, és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr.) *És ſeregeket rendelének hét nap egy máſ-ellen mind ezek 's mind amazok, és hetedik napō meglőn a'harcz: és meg-verének az Iſraël fiai a'Syruſokban ſzáz-ezer gyalogot egy nap. * A' kik pedig meg-maradtak vala, Afekbe futának, a'várasba: és le-dőle a' kő-fal huſzon-hét ezer emberre, a'kik meg-maradtak vala. Benadad pedig el-futván, a'várasba méne a'leg-belső kamarába. * és mōdának néki a'ſzolgai: Ímé, hallottuk hogy az Iſraël háza királyi kegyelmeſek: tegyünk azért żakokat ágyékinkra, és kőteleket fejünkre, és menyünk-ki az Iſraël királyához: talám meg-tartya lelkeinket. *Fel-övedzék żakokkal ágyékokat, és kőteleket tőnek a'fejekre, és az Iſraël királyához menének, és mōdának néki: A'te ſzolgád Benadad mongya: Kérlek téged, éllyen a'lelkem. És amaz monda: Ha még él, én atyámfia. *Mellyet a'férfiak ſzerenchéül vőnek: és ſietvén kiragadák az igét ſzájából, és mōdának: Atyád-fia a'Benadad. És mōda nékik: Mennyetek-el, és hozzátok hozzám

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

őtet. Ki-méne azért hozzája Benadad, és fel-emelé őtet a'ſzekerére. * Ki monda néki: A'váraſokat, mellyeket el-vőtt az atyám az atyádtól, meg-adom: és útzákat chinálly magadnak Damaſkusban, a' mint az atyám chinált Samariábā, és én ſzővetſéget vetvén el-távozom tőled. Szővetſéget ſzerze azért, és el-bochátá őtet. * Akkor egy férfiu a'profeták fiai-közzül monda a'társának az Úr beſzédével: Üſs engem. Ama' pedig nem akará űtni. * Kinek monda: Mivelhogy nē akartad hallani az Úr ſzavát, ímé eltávozol tőlē, és oroſzlány ől-meg téged. És mikor egy keveſé el-távozott vólna tőle, találá őtet az oroſzlány, és meg-ölé. *De más férfiat-is találván, monda néki: Üſs engem. Ki meg-üté őtet, és meg-ſebesíté. *El-méne azért a'próféta, és elő-találá a'királyt az útō, és meg-változtatá ſzáját és ſzemeit pornak bé-hínteſével. *És mikor a' király által-ment vólna, kiálta a'királyra, és mōda: A'te ſzolgád ki-méne ſzemtől-ſzembe-valo harczolásra: és mikor el-ſzaladott vólna egy férfiu, hozá azt egy némelly én-hozzám, és monda: Őrizd-meg e'férfiat: ki ha el-ſzalad, lelked léſzen lelkeért, vagy egy talentom ezüſtöt fizetſz. *Mikor pedig én meg-háborodván ide 's tova fordúlnék, hertelen el-enyéſzék. És monda az Iſraël királya néki: Ez a' tőrvényed, mellyet magad végeſztél. * Ama' pedig mingyárt el-tőrlé a'port orczájáról, és meg-iſméré őtet az Iſraël királya, hogy a'profétak-közzül vólna. *Ki monda néki: Ezeket mongya az Úr: † Mivel el-bocháttad a'halálra mélto férfiat kezedből, lelked lé-ſzē lelkeért, és néped népeért. * Megtére azért az Iſraël királya a'házába, nem gondolván azzal, és dúl-fúlván Samariába méne.

34 35 36 37 G 38 39 40 41 42 43

† *Inf.* 22. f. 38.

XXI. Rész.

1 A Z dolgok-után pedig, az időben egy ſzőlője vala a'Jezraheli Nábotnak, ki Jezrahelbē vala, a'Samariai királynak Akabnak palotájánál. * Szólla azért Akab Nábotnak, mondván: Add nékē a'ſzőlődet, hogy chinállyā füves kertemmé, mert közel 's házam-mellett vagyō, és jobb ſzőlőt adok néked éretted: vagy ha néked alkolmatosbnak allítod, annyi pénzt a'menyit ér. * Kinek felele Nábot: Őrizzē engē az Úr,

2 3

hogy néked adgyam az atyájm örökségét. * El-méne azért Akab 4
a'házába boszszonkodván, és agyarkodván a' beszédért, mellyet szól- B
lott vala néki a' Jezrahelyi Nábot, 16
mondván: Nem adom néked az atyáim örökségét. És az ágyára dől-
vén, orczáját a' falhoz fordítá, és
nem évék kenyeret. * Bé-méne 5
pedig hozzája Jézabel a' felesége, és 17
monda néki: Mi dolog ez, miért
szomorodott-meg a' lelked? és mi- 18
ért nem észel kenyeret? * Ki fe- 6 E
léle néki: Szóllék a' Jezrahelyi Nábotnak, és mondék néki: Add né-
kem a' szőlődet, penzért: vagy, ha
néked tetszik, jobb szőlőt adok né- 19
ked érette. És ő monda: Nem
adom néked a' szőlőmet. * Monda 7
azért néki Jézabel a' felesége:
Nagy méltóságú vagy, és jól bírod
Izraël országát. Kelly-fel, és egyél
kenyeret, és légy jo szívvel, én né- 20
ked adom a' Jezrahelyi Nábot szőlőjét. * Levelet íra azért az Akab ne- 8
vével: és meg-pecsétlé azt az ő C
gyűrűjével, és a' véneknek és fő
embereknek küldé, kik az ő városában valának, és Nábottal laknak 21
vala. * A' levél értelme pedig ez va- 9
la: Hirdessetek böjtöt, és ültessétek Nábotot a' népnek elsői-közzé, 22
* és alattomban fogadgyatok 10 F
két férfiat, Bélial fiait, ellene, és ha-
mis bizonyságot mongyanak: Átkozta az Istent és a' királyt: és vi-
gyétek-ki őtet, és kövezzétek-meg,
és úgy hallyon-meg. * Úgy chelekedé- 11 23
nek azért az ő polgár-társai, a' vének és a' fő emkerek, kik véle lak-
nak vala a' városban, a' mint pa-
rancholta vala nékik Jézabel, és a' 24
mint meg vala írva a' levélben mellyet hozzájok küldött vala: * böj- 12 25
töt hirdetének, és Nábotot a' nép- D
nek elsői-közzé ültetek. * És elő- 13
állatván két férfiat, ördög fiait, el-
lene ültetek őket: azok pedig, 26
tudn'illik mint ördögi férfiak, bi- G
zonyságot mondának ellene a' fo-
kaság-előtt: Átkozta Nábot az Istent és a' királyt: az-okáért ki-vi-
vék őtet a' város-kivűl, és kövek-
kel meg-ölék. * És el-küldének 14 27
Jezabelhez, mondván: Meg-kövez-
tetett Nábot, és meg-hólt. * Lőn 15
pedig, mikor meg-hallotta vólna 28
Jézabel, hogy meg-köveztetett Ná-

bot, és meg-hólt, szólla Akábnak: Kelly-fel, és foglald-el a' Jezraheli Nábot szőlőjét, ki néked nem akart engedni, és azt pénzé adni: mert nem él Nábot, hanem meg-hólt. * Mellyet mikor hallott vólna Akab, tudn'illik hogy meg-hólt Nábot, fel-kele, és alá-mégyen vala a' Jezraheli Nábot szőlőjébe, hogy el-foglalná azt. * Lőn azért az Úr beszéde Tesbites Illyéshez, mondván: * Kelly-fel, és menny-alá az Izraëli Akab király-eleibe, ki Samariában vagyon: ímé ala-ment a' Nábot szőlőjébe, hogy el-foglallya azt: * és szólly néki, mondván: Ezeket mongya az Úr: Meg-ölted, annak-főlötte el-is foglaltad. És ezek-után mongyad: Ezeket mongya az Úr: † Ezen helyen, mellyen fel-nyalták az ebek a' Nábot vérét, fel-nyallyák a' te véredet-is. * És monda Akab Illyésnek: Ellenségednek találtál-e engem? Ki monda: Annak találtalak: mivelhogy el-adattál, hogy gonoszt chelekednél az Úr színe-előtt. * " Ímé én gonoszt hozok reád, és le-aratom a' maradékidat, és meg-ölöm Akábból a' falra-vizellőt, és a' bé-rekesztettet, és az utólsót Izraëlben. * És tészem a' te házadat mint † a' Nábat fiának Jeroboámnak házát, és mint " az Ahia fiának Báasának házát: mert úgy chelekedtél, hogy engem haraga ingerlenél, és vétkeztetted Izraëlt. * " De Jezabelről-is szólla az Úr, mondván: Az ebek észik-meg Jézabelt a' Jezrahel mezején. * Ha Akab a' városban hal-meg, az ebek észik-meg őtet: ha pedig a' mezőn hal-meg, az égi madarak észik-meg őtet. * Az-okáért nem vólt más ollyán mint Akab, ki eladatott hogy gonoszt chelekednék az Úr színe-előtt: mert Jézabel a' felesége ösztökellé őtet, * és útálatossá lőn, el-annyira, hogy a' balványokat követné, mellyeket az Amorræusok chináltak vala, kiket meg-emészte az Úr az Izraël fiai-előtt. * Azért mikor hallotta vólna Akab e' beszédeket, meg-szaggatá ruháit, és szőr-zákkal födé-bé testét, és böjtöle, és zákban hála, és le-hajlott fővel jára. * És lőn az Úr beszéde Tesbites Illyéshez, mödván: Nem lát-

† Inf. 22. f. 38.
" 4. Reg. 9. b. 8.
† Sup. 15. f. 29.
" Sup. 16. a. 3.
" 4. Reg. 9. g. 36.

tad-e

tad-e hogy Akab meg-alázta magát előttem? mivel azért meg-alázta magát érettem, nem hozom-el a' gonoſzt az ő napjaiban, † hanem a' fia napjaiban hozom a' gonoſzt az ő házára.

†4. Reg 9. f. 26.

XXII. Rész.

2. Par. 18. a. 1.

EL-múlék pedig három eſztendő had-nélkül Syria és Iſraël-kőzött. * Harmadik eſztendőben pedig, alá-méne Jóſafat a' Judá királya az Iſraël királyához. (* És monda az Iſraël királya a' ſzolgainak: Nem tudgyátok-e hogy miénk Rámot-Gálaád, és el-henyéllyük azt ki-venni a' Syrai király kezéből?) * És monda Joſafátnak: El-jőſz-e velem hadakozni Rámot-Galaádba? * És monda Jóſafat az Iſraël királyának: A' mint én vagyok, te-is úgy: az én népem, és a' te néped, eggyek: és az én lovagim, te lovagid. Es monda Jóſafat az Iſraël királyának: Kérlek téged, kérd-meg ma az Úr beſzédét. * Egybe-gyűjté azért az Iſraël királya a' prophétákat, kőzel négyſzáz férfiat, és monda nékik: El kell-e Rámot-Gálaádba mennem hadakozni, vagy meg-nyugodgyam? Kik felelének: Menny-fel, és az Úr azt a' király kezébe adgya. * Monda pedig Jóſafat: Ninch-e itt az Úrnak valamelly prophétája, hogy ő általa kérdezkedgyünk? * És monda az Iſraël királya Joſafátnak: Maradott egy férfiu, ki-által meg-kerdhettyük az Urat: de én gyűlőlőm őtet, mert nem prophétál nékem jót, hanem gonoſzt, a' Jemla fia Mikæas. Kinek monda Jóſafat: Ne ſzólly így király. * Szóllíta azért az Iſraël királya egy komornyikot, és monda néki: Sieſs el-hozni a' Jemla fiát Mikæáſt. * Az Iſraël királya pedig, és a' Juda királya Jóſafat, ki-ki az ő királyi-ſzékiben űl vala, királyi ruhába őltőzve, a' ſzérőben a' Samáriai kapunak ajtaja-mellett, és a' próféták minnyájan prophétálnak vala előttők. * A' Kánaána fia Sedeczias vas ſzarvakat-is chinála magának, és monda: Ezeket mongya az Úr: Ezekkel hányod ſzéllyel Syriát, míg nem el-tőrlőd azt. * És minnyájan a' próféták hasonlóképpen prophétálnak vala, mondván: Menny-fel Rámot-Gálaádba, és járj ſzerenchéſsen, és az Úr a' király kezébe adgya. * A' kővet pedig, a' ki el-ment vala hogy Mikæáſt hívná, ſzólla néki, mondván: Ímé a' próféták beſzédi egy ſzájjal a' királynak jókat jővendőlnek: légyen azért a' te beſzéded hasonló azokékoz, és jókat ſzólly. * Kinek monda Mikæas: Él az Úr, hogy valamit nékem az Úr mond, azt ſzóllom. * El-jőve azért a' királyhoz, és monda néki a' király: Mikæas, el kell-e mennünk hadakozni Rámot-Gálaádba, vagy megſzűnnyünk? Kinek ő felele: Menny-fel, és járj ſzerenchéſsen, és az Úr a' király kezébe adgya azt. * Monda pedig a' király néki: Iſmég 's iſmég eſkűvéſsel kénſzerítlek téged, hogy ne ſzólly nékem hanem chak a' mi igaz, az Úr nevében. * És amaz monda: Látám egéſz Iſraëlt el-ſzélledve a' hegyeken, mint a' páſztor-nélkűl-valo juhokat, és mőda az Úr; Ninch ezeknek urok: térjen ki-ki házába békével. * (Monda azért az Iſraël királya Joſafátnak: Nem móndám-é néked, hogy nem prophétál nékem jót, hanem mindenkor gonoſzt?) * Ama' pedig iſmég monda: Hallyad azért az Úr beſzédét: Láttam az Urat királyi-ſzékiben űlni, és az egéſz mennyei ſereget mellette állani jobb 's bal-felől: * és monda az Úr: Ki challya-meg az Iſraël királyát Akabot, hogy fel-mennyen, és el-eſsék Rámot-Gálaádban? És egy imillyen, és más amollyan ſzókat monda. * Ki-méne pedig egy lélek, és meg-álla az Úr-előtt, és monda: Én meg-chalom őtet. Kinek ſzólla az Úr: Miben? * És ama' monda: Ki-megyek, és hazug lélek léſzek minden ő prophétái ſzájában. És monda az Úr: Meg-chalod, és meg-győződ: menny-ki, és chelekedgyél úgy. * Moſt azért, ímé az Úr a' hazugſág lelkét adta minden prophétáid ſzájában, kik itt vannak, és az Úr gonoſzt ſzóllott ellened. * Elő-járúla pedig a' Kánaána fia Sedeczias, és arczúl chapá Mikæáſt, és monda: El-hagyott-e tahát engem az Úr lelke, és néked ſzóllott? * És monda

3. Reg. 22.

Mikæas:

Mikæas: Meg-látod az napon, mikor bé-mégy a' leg-belsö kamarába, hogy el-rejtezkedgyél. * És 26
monda az Iſraël királya: Vigyétek-el Mikæaſt, és maradgyon Amonnál a' város fejedelménél, és az Amelek fiánál Joáſnál, * és 27
mongyátok nékik: Ezeket mongya a' király: Veſſétek ez embert a' tömlöczbe, és táplallyátok őtet nyomoruſág kenyerével, és ſzorongatás vizével, míg meg-térek békével. * És 28
monda Mikæas: Ha meg-jösz békével, nem ſzóllott én-bennem az Úr. És monda: Hallyátok minden népek. * Fel-méne azért az Iſraël királya, és 29
Jóſafat a' Juda királya, Rámot-Gálaádba. * Monda azért az Iſraël királya 30
Joſafátnak: Fogj fegyvert, és menny a' harczra, és öltözzél-fel ruháidba. az Iſraël királya pedig el-változtatá öltözetét, és a' harczra méne. * A 31 G
Syriai király pedig parancholt vala a' D
ſzekerek harmincz-két fejedelminek, mondván: Ne víjatok ſe kichiny ſe nagy-ellen, hanem egyedül az Iſraël király-ellen. * Mikor azért látták 32
vólna a' ſzekerek fejedelmi Joſafátot, alíták hogy ö vólna az Iſraël királya, és reá rohanván harczolnak vala ellene: és fel-kiálta Jóſafat. * És meg- 33
érték a' ſzekerek fejedelmi hogy nem az Iſraël királya vólna, és meg-ſzűnének tőle. * Egy férfiu pedig meg- 34
vonó az íjat, ſzerenchére el-lövén a' nyilat, és történetből meg-lövé az Iſraël királyát a' tüdeje 's gyomraközött. Ama' pedig monda a' ſzekérvezetőjének: Téríts a' kezedet, és vígy-ki engem a' ſeregből, mert igen meg-ſebeſedtem. * Harcz lőn azért 35
az napon, és az Iſraël királya az ö ſzekerén áll vala a' Syruſok-ellenében, és meg-hala eſtve: foly vala pedig a' ſeb vére a' ſzekér közepire. * és 36
a' hirdető meg-kiáltá az egéſz ſeregben, minek-előtte a' nap el-nyugodnék, mondván: Ki-ki térjen-viſzſza városába, és földébe. * Meg-hala pedig a' király, és Samariába viteték: 37
és el-temeték a' királyt Samariában, * † és meg-moſák a' ſzekerét a' Samariai tóban, és fel-nyalák az ebek a' vérét, és a' ſzerſzámokat meg-moſák, az Úr igéje-ſzerént mellyet ſzóllott vala. * A' többb dolgai pedig Akabnak, és mind a' miket chelekedett, és az elefánt tetemből-valo ház, mellyet épitett, és mind a' várások mellyeket rakott, ezek nem írattak-e meg az Iſraël királyi Krónika könyvében? * El-aluvék azért Akab az 40
attyaival, és a' fia Okoziás orſzágla helyette. * Jóſafat pedig az Aſa fia 41
kezdett vala Judán orſzáglani az Iſraël királyának Akábnak negyedik 42
eſztendejében. * Harmincz-öt eſztendős vala mikor orſzáglani kezde, és huſzon-öt eſztendeig orſzáglott Jeruſalemben: az annya neve Azuba, 43
a' Salai leánya. * És jára az attyának Aſának minden útában, és el nem hajla arról: és azt chelekedé a' mi 44
igaz vala az Úr ſzíne-előtt. * Mindazáltal a' magas-helyeket el nem rontá: mert a' nép még-is áldozik vala, és jó illatot éget vala a' magas-helyeken. * És békeſége vala Joſafátnak 45
az Iſraël királyával. * A' többb dolgai pedig Joſafátnak, és a' chelekedeti mellyeket chelekedett, és a' hadai, 46
ezek nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * De a' férfi 47
paráznák maradékit-is, kik meg-maradtak vala az attya Aſa napjaiban, el-veſzté a' földről. * És nem vala 48
akkor rendeltetett király Edomban. * Jóſafat király pedig hajókat chinált vala a' tengeren, mellyek Ofirba eveznének aranyért: és 49
el nem mehetének: mert el-romlának Aſiongáberben. * Akkor monda 50
az Akáb fia Okozias Joſafátnak: Mennyenek-el az én ſzolgáim a' ſzolgaiddal a' hajókon. És nem akará Jóſafat. * És el-aluvék Jóſafat 51
az attyaival, és el-temetteték azokkal az ö attyának Dávidnak városában: és orſzágla helyette a' fia Jóram. * Okoziás pedig az Akab fia 52
kezdett vala Iſraélen orſzáglani Samariában, a' Juda királyának Jóſafátnak tizen-hetedik eſztendejében, és orſzágla Iſraélen két eſztendeig. 53
* És gonoſzt chelekedék az Úr ſzíne-előtt, és az attya 's annya útában jára, és a' Nábat fiának Jeroboámnak útában, ki vétkeztette Iſraëlt. * Baálnak-is ſzolgála, és imádá 54
azt, és boſzſzontá Iſraélnek Urát Iſtenét, mind azok-ſzerént a' miket az attya chelekedett vala.

† *Sup. 21. v. 19.*

KIRALYOK NEGYEDIK KÖNYVE, A' ŻIDOKNAL MASODIK.

I. RÉSZ.

EL-szakada pedig Móab 1
Israëltől minek-utánna A
meg-hala Akab. * És 2
által-esék Okoziás a' Sámariai vachorálo-háza rostélyin, és meg-betegedék: és követeket küldé, mondván nékik: Mennyetek-el, kérgyetek tanátsot az Akkaron istenétől Beelzebubtól, ha meg-élhetek-e ez én betegségemből. * Az Úr Angyala pedig szólla Tesbítes Illyésnek, mondván: Kellyfel, és menny-fel a' Samariai király követi-eleibe, és mongyad nékik: Ninch-e Isten Israëlben, hogy az Akkaron istenéhez Beelzebubhoz mentek tanátsot kérdeni? * Azokáért ezeket mongya az Úr: Az ágyról, melyre fel-hágtál, le nem szállasz, hanem halállal halsz-meg. És el-méne Illyés. * És meg-térének 5
a' követek Okoziáshoz. * Ki monda B
nékik: Miért tértetek-meg? * Azok 6 D
pedig felelének néki: Egy férfiu jöve elönkbe, és monda nékünk: Mennyetek-el, és térjetek viszsza a' királyhoz, a' ki titeket küldött, és mongyátok-meg néki: Ezeket mongya az Úr: Talám azért, hogy nem vólt Isten Israëlben, küldesz tanátsot kérdeni az Akkaron istenétől Beelzebubtól? az-okáért az ágyról, melyre fel-hágtál, le nem szállasz, hanem halállal halsz-meg. * Ki monda nékik: Miliода ábrázatu és öltözetü férfiu az, a'ki elötökbe jött, és ez igéket szóllotta? * Ök pedig mondának: Egy 8
szörös férfiu, és bör övel övedzette-fel veséit. Ki monda: Tesbítes Illyés az. * És küldе hozzája egy 9
ötvenes hadnagyot, és ötvent kik alatta valának. Ki fel-méne hozzája: és a' hegynek tetején ülönek, monda: Isten embere, a' király parancholta hogy alá-jöj. * És felel- 10
vén Illyés, monda az ötvenedesnek: C
Ha Isten embere vagyok, szállyon tüz alá az égből, és emészszen-meg téged, és a' te ötvenidet. Tüz szálla azért alá az égből, és meg-emészté ötet, és az ötvent kik véle valának. * És ismég más ötvenedes had- 11
nagyot küldе hozzája; és ötvent véle. Ki szólla néki: Isten embere, ezeket mongya a'király: Siess, jöjalá. * Felelvén Illyés, monda: Ha 12
én Isten embere vagyok, szállyon tüz alá az égből, és emészszen-meg téged, és a'te ötvenidet. Tüz szálla azért az égből alá, és meg-emészté ötet, és az ö ötvenit. * Ismég har- 13
madik ötvenedes hadnagyot küldе, és ötvent kik véle valának. Ki mikor el-érkezett vólna, térdet hajta Illyés-előtt, és könyörge néki, és monda: Isten embere, ne útáld-meg lelkemet, és a' velem-valo szolgaid lelkét. * Imé tüz szállott-alá az ég- 14
ből, és meg-emésztette a' két első ötvenedes hadnagyot, és az ötvent 's ötvent kik vélek vóltak: de most kérlek hogy könyörülly lelkemen. * Szólla pedig az Ur Angyala Illyésnek, mondván: Menny-alá véle, ne félly. Fel-kele azért, és alá- 15
méne véle a' királyhoz, * és szólla 16
néki: Ezeket mongya az Úr: Mivelhogy követeket küldöttél tanáts kérdeni az Akkaron istenéhez Beelzebubkoz, mint-ha nem vólna Isten Israëlben, a' kitől tanátsot kérdhetnél; az-okáért az ágyról, mellyre fel-hágtál, le nem szállasz, hanem halállal halsz-meg. * Meg-hala azért, az Úr beszéde- 17
szerént mellyet Illyés szóllott, és országla helyette az attyafia Jóram, a' Jósafat fiának Jorámnak a' Juda királyának második esztendejében: mert nem vala fia. * A'több 18
dolgai pedig Okoziásnak mellyeket chelekedett, azok nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében?

4. Reg. 1.

II. Rész.

LÖn pedig, mikor az Úr fel akarná emelni Illyéſt forgó-ſzéllel az égbe, mennek vala Illyés és Eliſeus Galgalisból. * És monda Illyés Eliſeuſnak: Ülly itt, mert az Úr engem Bételig küldött. Kinek monda Eliſeus: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak tégedet. És mikor alá-mentek vólna Bételbe, * ki-menének a' próféták fiai, kik Bételben valának, Eliſeushoz, és mondának néki: Tudod-e, hogy ma az Úr el-viſzi az uradat tőled? Ki felele: Én-is tudom: halgaſsatok. * Monda pedig Illyés Eliſeuſnak: Ülly itt, mert az Úr engem Jerikóba küldött. És ama' monda: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak téged. És mikor Jerikóba jutottak vólna, * Eliſeushoz járulának a' próféták fiai, kik Jerikóba valának, és mondának néki: Tudod-e, hogy az Úr ma el-viſzi az uradat tőled? És monda: Én-is tudom: halgaſsatok. * Monda pedig néki Illyés: Ülly itt, mert az Úr engem a' Jordánig küldött. Ki monda: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak téged. El-menének azért ketten eggyütt, * és ötven férfiak a' próféták fiai közzül követék őket, kik meg-is állának ellenekben, távul: amazok pedig mind ketten a' Jordánnál állanak vala. * És vévé Illyés a' palaſtyát, és öſzvetűré azt, és meg-üté a' vizeket, mellyek két-felé válának, és által-menének mind ketten ſzárazon. * És mikor által-mentek vólna, monda Illyés Eliſeuſnak: Kérj a' mit akarſz hogy chelekedgyem veled, minek-előtte el-vitetem tőled. És monda Eliſeus: Kérlek, légyen én-bennem kettős a'te lelked. * Ki felele: Nehéz dolgot kértél: mindazáltal ha látandaſz engem, mikor el-vitetem tőled, meg-léſzen néked a' mit kértél: ha pedig nem látandaſz, nem léſzen. * És midőn mennének, és járván beſzélgetnének, ímé egy tűzes ſzekér, és tűzes lovak el-válaſztták mind a' kettőt: † és fel-méne Illyés a' forgó-ſzéllel az égbe, * Eliſeus pedig láttya vala, és kiált vala: Atyám, atyám, Iſraël ſzekere, és ſzekér-vezetője. És nem látá őtet

† 1. Mac. cap. 2. f. 58. Eccl. 48 b. 13.

4. Reg. 2.

1 A
2
3
4
5
6 B
7
8
9
10 23
11 24
12 C 25

13 tőbbé: és ragadá a' ruháit, és két-felé ſzakaſztá azokat. * És fel-vévé az Illyés paláſtyát, melly el-eſett vala róla: és viſzſza-térvén meg-álla a' Jordán partyán, * és Illyéſnek paláſtyával, melly le-eſett vala róla, meg-üté a' vizeket, és el nem válának. és monda: Hol vagyon az Illyés Iſtene moſt-is? És meg-üté a' vizeket, és ide 's tova válának, és által-méne Eliſeus. * Látván pedig a' próféták fiai, kik ellenében Jerikóban valának, mondának: Az Illyés lelke Eliſéuſon nyúgott-meg. És eleibe jővén, imádák őtet le-borúlván a' földre, * és mondának néki: Ímé a' te ſzolgaiddal ötven erős férfiak vañak, kik el-mehetnek, és megkereshetik az uradat, ne-talám az Úr lelke vitte-el őtet, és le-vetette a' hegyeknek eggyikére, vagy a' völgyeknek eggyikébe. Ki monda: Ne küldgyetek. * És kénſzerité őtet, míg meg-engedné, és mondaná: Küldgyétek-el. És el-küldék az ötven férfiat: kik mikor harmad napig keresték vólna, nem találák. * És meg-térének hozzája: Ő pedig Jerikóban lakik vala, és monda nékik: Nem mondám-e néktek; Ne küldgyetek-el? * Mondának a' váras férfiai-is Eliſeuſnak: Ímé a' váras lakó-helye igen jó, a' mint uram magad látod: de a' vizek igen gonoſzok, és a' föld ſovány. * Ő pedig monda: Hozzatok nékem egy új edényt, és tegyetek ſót abba. Mellyet mikor el-hoztak vólna, * kiménvén a' vizek kút-fejéhez, belé-veté a' ſót, és monda: Ezeket mongya az Úr: Meg-gyógyítottam e' vizeket, és nem léſzen többé azokban halál, ſem ſoványſág. * Az-okáért a' vizek egéſségeſek lőnek mind e' napig, az Eliſeus igéje-ſzerént, mellyet ſzóllott. * Fel-méne pedig onnét Bételbe: és midőn fel-menne az úton, kis gyermekek jövének-ki a' várasból, és chúfollyák vala őtet, mondván: Jőj-fel kopaſz, jőj-fel kopaſz. * Ki mikor el-tekéntett vólna, látá őket, és meg-átkozá őket az Úr nevével: és két medve jöveki az erdőből, és el-ſzaggatának közzülök negyven-két gyermeket. * El-méne pedig onnét a' Karmélus hegyére, és onnan viſzſzatére Samariába.

III. Rész.

III. Rész.

AZ Akab fia pedig Jóram Iſraëlen országla Samariábã, a' Juda királyának Joſafátnak tizen-nyólczadik eſztendejében. És tizen-két eſztendeig országla. * És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt, de nem úgy mint az attya 's annya: mert el-rontá a' Báal álloképeit, mellyeket az attya chinált vala. * Mindazáltal a' Nábat fiának Jeroboámnak, a' ki Iſraëlt vétkeztette, bűneihez ragaſzkodék, és el nem távozék azoktól. * A' Moábi király pedig Méſa, ſok barmot tart vala, és az Iſraël királyának ſzáz-ezer bárányt fizet vala, és ſzáz-ezer koſt, a' gyapjaival. * És mikor meg-hólt vólna Akab, meg-ſzegé a' ſzövetſégét, melly az Iſraël királyával vala. * Ki-méne azért Jóram király az napon Samariából, és meg-ſzámlálá egéſz Iſraëlt. * És a' Juda királyához Joſafáthoz külde, mondván: A' Moábi király el-távozott tőlem, jere velem ellene a' hadba. Ki felele: Fel-megyek: a' ki enyim, tiéd: az én népem, te néped: és az én lovaim, te lovaid. * És monda: Mellyik úton mennyünk-fel? Ama' pedig felele: Az Idumæai puſztán. * El-indúlának azért, az Iſraël királya, és a' Juda királya, és az Edom királya, és hét nap kerengének az úton, és nem vala a' hadnak vize, és a' barmoknak mellyek őket követik vala. * És monda az Iſraël királya: Ah ah ah, egybegyűjtött az Úr minket három királyt, hogy Móab kezeibe adna. * És monda Jóſafat: Vagyon-e itt profétája az Úrnak, hogy könyörögjünk az Úrnak ő-általa? És felele egy az Iſraël királya ſzolgai-közzűl: Itt vagyon a' Sáfat fia Eliſeus, ki vizet tőlt vala az Illyés kezeire. * És monda Jóſafat: Vagyon nála az Úr beſzéde. És alá-méne hozzája az Iſraël királya, és a' Juda királya Jóſafat, és az Edom királya. * Monda pedig Eliſeus az Iſraël királyának: Mi közöm veled? menny az atyád 's anyád profétáihoz. És monda néki az Iſraël királya: Miért gyűjtötte egybe az Úr e' három királyt, hogy őket Móab kezeibe adná? * És monda néki Eliſeus: Él a' ſeregek Ura, kinek ſzíne-előtt állok, hogy ha a' Juda királyának Joſafátnak orczáját nem bőchűlleném, chak reád ſem figyelmeztem, nem-is tekíntettem vólna. * Moſt pedig hozzatok nékem egy énekeſt. És mikor énekelne az énekes, rajta lőn az Úr keze, és monda: * Ezeket mongya az Úr: Chinállyatok e' patak árkában ſok vermeket. * Mert ezeket mongya az Úr: Nem láttok ſzelet, ſem eſőt: és ez árok meg-telik vízzel, és iſztok tí, és a' cheléditek, és barmaitok. * És kevés ez az Úr ſzíne-előtt: annak-főlőtte Moábot-is kezetekbe adgya. * És meg-vertek minden erős váraſt, és minden válogatott váraſt, és mindẽ gyümölchöző fákat ki-vágtok, és minden kút-fejeket bé-töltötök, és minden jeles mezőt bé-hánytok kövekkel. * Lőn azért reggel, mikor az áldozat ſzokott lenni, és ímé, vizek jőnek vala az Edom útán, és el-telék a' föld vízzel. * Minnyájan pedig a' Moabíták, halván hogy fel-mentek vólna a' királyok hogy hadakoznának ellenek, egybe-hívák mind a' kik vitézi övel fel valának övedzve, és meg-állának a' határokban. * És igen reggel felkelvén, és a' nap már fel-jövén a' vizek ellenében, látának a' Moabíták ellenbe veres vizeket mint a' vér, * és mondának: Fegyver vére ez: megvíttak a' királyok magok-között, és le-vágták egy-máſt: moſt menny a' prédára Móab. * És el-menének az Iſraël táborára: Iſraël pedig fel-kelvén, meg-veré Moábot: amazok pedig meg-futamodának előttök. Elmenének azért a' győzedelmeſek, és meg-verék Moábot, * és a' váraſokat el-ronták: és minden jeles mezőt, ki-ki köveket hányván, megtöltének: és minden víz-kútakat bédugának: és minden gyümölch fákat le-vágának, úgy hogy chak a' tégla kerítéſek maradnának-meg: és környűl-véteték a' váras a' parittyáſoktól, és nagy réſzére meg-vereték. * Mellyet mikor látott vólna a' Móab királya, tudn'illik hogy diadalmas vólna az ellenſég, hét-ſzáz fegyver-fogó férfiat vőn maga-mellé, hogy az Edom királyára ütnének; és nem lehete. * És ragadván az elsőſzülött fiát, a' ki országlando vala helyette, éppen-égő áldozatúl meg-áldozá a' kő-falon: és nagy boſzſzonkodás lőn Iſraëlben, és mingyárt el-

távozának tőle, és viszsza-térének az ő földökre.

IV. Rész.

1 A Egy aszszony pedig a' próféták feleségi-közzül kiált vala Eliseusra, mondván: A' te szolgád az én férjem meg-hólt, és te tudod hogy a' te szolgád az Urat félte: és ímé a' kőltsön-adó el-jött hogy el-vigye a' két fiamat, maga szolgálattyára. 2 * Kinek monda Eliseus: Mit akarsz hogy chelekedgyem veled? Mond-meg nékem mi vagyon házadban? Ama' pedig felele: Ninch nékem te szolgálódnak semmi az én házamban, hanē egy kevés olaj, mellyel meg-kenődgyem. 3 * Kinek monda: Menny-el, kérj kőltsön minden szomszédidtól nem kevés üres edényeket. 4 * És menny-bé, és zárd-bé az ajtódat, mikor benn lészsz te, és a' fiaid: és tőlts abból mind ez edényekbe: és mikor teli lésznek, vidd-el. 5 * El-méne azért az aszszony, és bé-zárlá az ajtót magára, és a' fiaira; azok edényeket adogatnak vala, és ő meg-tőlti vala. 6 * És mikor teli vólnának az edények, monda a' fiának: Hozz még edényt nékem. És az felele: Ninchen. És meg-álla az olaj. 7 B * El-méne pedig ő, és meg-jelenté az Isten emberének. És amaz: Eredgy, ugymond, add-el az olajt, és fizess-meg a' kőltsön-adódnak: te pedig, és a' fiaid éllyetek a' többiből. 8 * Lőn pedig némelly nap, és által-mégyen vala Eliseus Sunámon: vala pedig ott egy fő aszszony, ki meg-tartóztatá őtet hogy kenyeret ennék: és midőn gyakorta ménne azon által, bé-tér vala hozzája hogy kenyeret ennék. 9 * Ki monda a' férjének: Vészem eszembe hogy szent ez az Isten embere, a' ki gyakorta által-mégyen nálunk. 10 * Chinálljunk azért néki egy kis vachorálohelyt, és tegyünk abba néki egy ágyat, és asztalt, és széket, és gyertya-tartót, hogy mikor hozzánk jó, ott lakjék. 11 * Lőn azért némelly nap, és el-jővén bé-tére a' vachorálohelybe, és meg-nyugovék ott. 12 * És monda az inasának Giezinek: Hídd-elő ezt a' Sunamítist. Ki mikor el-hítta vólna őtet, és az meg-állott vólna előtte, 13 * monda az inasának: Szólly néki: Ímé, szorgalmatoson C szolgáltál nékünk mindenekben, mit akarsz hogy chelekedgyem veled? vagyon-e dolgod, és akarod-e hogy szóllyak a' királynak, vagy a' sereg hadnagyának? Ki felele: Népem-közzött lakom. 14 * És monda: Mit akar tahát hogy chelekedgyem véle? És monda Giezi: Ne kérgyed: mert fia ninchen; 15 és a' férje vén. * Meg-parancholá azért hogy elő-híná őtet: ki mikor elő-hívattatott vólna, és meg-állott vólna az ajtó-előtt, 16 * monda néki: Ezen időben, és ezen órában, ha életed lészen, méhedben fiad lészen. Ama' pedig felele: Kérlek, uram, Isten embere, ne hazudgy a' te szolgálódnak. 17 * És méhében fogada az aszszony, és fiat szüle azon időben, és azon órában, mellyen Eliseus mondotta vala. 18 * Felnevekedék pedig a' gyermek. És mikor némelly napon ki-ment vólna az attyához, az aratókhoz, 19 * monda az attyának: A' fejem fáj, a' fejem fáj. Ama' pedig monda az inasnak: Vedd-fel, és vidd őtet az annyához. 20 D * Ki mikor fel-vette vólna, és az annyához vitte vólna, ő a' térdeire tévé őtet délig, és meg-hala. 21 * Fel-méne pedig, és az Isten embere ágyára helyhezteté őtet, és bé-zárá az ajtót: 22 és ki-menvén, * hívá a' férjét, és monda: Bochás-el velem, kérlek, eggyet a' szolgák-közzül, és egy szamárt, hogy az Isten emberéhez futamodgyam, és meg-térek. 23 * Ki monda néki: Mi okért mégy hozzája? mai ninch új hóld ünepe, sem szombat. Ki 24 felele: El-megyek. * És meg-nyergelé a' szamárt, és meg-parancholá a' szolgának: Hajtsad, és siess, ne késlelly engem a' menésben: és azt chelekedd a' mit néked parancholok. 25 * El-méne azért, és juta az Isten emberéhez a' Karmélus hegyére. * És mikor látta vólna őtet az Isten embere ellenben, monda az inasának Giezinek: Ihon ama' Sunamítis: 26 * Eredgy azért eleibe, és mongyad néki: Jól vagy-e te, és a' férjed, és a' fiad? Ki felele: Jól. 27 * És mikor el-jutott vólna a' hegyre az Isten emberéhez, kapá a' lábait: és oda járúla Giezi hogy el-vonná őtet. És monda az Isten embere: Hagy békét néki: mert a' lelke keserűségben vagyon, és az Úr el-titkolta tőlem, és 28 nem jelentette-meg nékem. * Ki

monda néki: Vallyon kértem-e fiat az én uramtól? nem mondám-e néked: Ne játszottass-meg engem? * És ő 29
monda Giezinek: Övedzd-fel ágyékidat, és vedd kezedbe a' pálczámat, és menny-el. Ha ember talál-elő, ne
köszönts-ed: és ha valaki köszönt téged, ne felelly néki: és tedd a' pálczámat a' gyermek orczájára. * Monda 30
pedig a' gyermek anyja: Él az Úr, és él a' te lelked, el nem bochátlak téged.
Fel-kele azért, és követé őtet. * Giezi pedig el-ment vala előttök, és a' 31
pálczát a' gyermek orczájára tette vala, és nem vala szózat, sem érzékenység: és viszsza-tére eleibe, és meg-jelenté néki, mondván: Nem támadafel a' gyermek. * Bé-méne azért Elisæus a' házba, és ímé a' meg-hólt gyermek az ő ágyán fekszik vala. * és bé- 32 33
menvén bé-zárlá az ajtót magára, és a' gyermekre: és imádkozék az Úrnak. * És fel-hága, és a' gyermekre 34
fekűvék: és a' száját, amannak szájára F
tévé, és szemeit amannak szemeire, és kezeit amannak kezeire: és reája borúla, és meg-melegedék a' gyermek teste. * Ő pedig térűlvén, sétála 35
a' házban, egyszer ide 's tova: és felhága, és reája borúla: és ásíta a' gyermek hétszer, és meg-nyitá a' szemeit.
* Ő pedig szóllítá Giezit, és monda 36
néki: Hidd elő e' Sunamitist. Ki hívattatván, bé-méne hozzája. Ki monda: Vidd-el a' fiadat. * El-jöve amaz, 37
és a' lábaihoz esék, és imáda a' földön: és fel-vévé a' fiát, és ki-méne, * és Elisæus viszsza-tére Galgalába. Éhség 38
vala pedig a' földön, és a' próféták fiai véle laknak vala. és monda eggyik inasának: Tégy egy nagy fazekat fel, és főzz paréjt a' próféták fiainak. * És 39
ki-méne egy a' mezőre hogy vad füveket szedne: és ollyant talála, mint a' vad szőlő-tő, és arról vad-tököt szede, és meg-tőlté a' palástyát, és megtérvén belé-metélé a' parejos fazékba: mert nem tudgya vala mi vólna.
* Ki-tőlték azért a' társoknak, hogy 40
ennének: és mikor meg-kóstolták vólna a' főzeléket, fel-kiáltának, mondván: Halál a' fazékban, Istẽ embere. Es meg nem ehették. * Ő pedig; 41
Hozzatok, ugymond, lisztet. Es mikor hoztak vólna, a' fazékba veté, és
monda: Tőltsd-ki a' népnek, hogy egyenek. És nem vala többé semmi keserűség a' fazékban. * Jöve pedig 42
némelly férfi Báalsalisából, az Isten emberének zengei kenyereket hozván, húsz árpa kenyeret, és új gabonát a' táskájában. Ő pedig monda: Add a' népnek, hogy egyék.
* Es felele néki a' szolgája: Menyi 43
ez, hogy száz férfi-eleibe tegyem? Ő ismég monda: Add a' népnek, hogy egyék: mert ezeket mongya az Ur: Esznek, és meg-is marad.
* Eleikbe tévé azért: kik évének, és 44
meg-is marada az Úr igéje-szerént.

V. Rész.

NÁaman a' Syriai király seregének hadnagya, fő ember vala az ő uránál, és bőchűlletes: mert ő-általa adott az Úr szabadúlást Syriának: erős vala pedig, és gazdag férfiu, de 1 A
poklos. * Syriából pedig ki-mentek vala a' kóborlók, és fogva vittek vala az Israël földéből egy kis leányt, ki a' Náaman feleségénél szolgál vala, * ki monda az aszszonyának: Vaj-ha az én uram a' profétánál lőtt vólna, a' ki Samariában vagyon: bizony meg-gyógyította vólna őtet a' poklosságból, melyben vagyon. * Bé-méne azért Náaman az 2 3 4
urához, és meg-jelenté néki, mondván: Igy 's így szóllott egy Israël földéből-valo leány. * És monda 5 B
néki a' Syriai király: Menny-el, és levelet küldök az Israël királyának. Ki mikor el-ment vólna, és magával tíz talentom ezüstöt vitt vólna, és hat-ezer aranyat, és tíz változtato ruhákat, * el-vivé a' levelet az Israël 6
királyának, ez igékkel: Mikor elvészed e' levelet, tudgyad hogy hozzád küldöttem a' szolgámat Náamánt, hogy meg-gyógyíttsad őtet poklosságából. * És mikor az Israël 7
királya meg-olvasta vólna a' levelet, meg-szaggatá ruháit, és monda: Isten vagyok-e én, hogy ölhessek, és elevenítheséek, hogy hozzám küldött, hogy meg-gyógyíttsam az embert poklosságából? vegyétek eszetekbe, és lássátok hogy okokat keres ellenẽ.
* Mellyet mikor hallott vólna Eli- 8
seus az Isten embere, hogy tudn'illik meg-szaggatta vólna ruháit az Israël k ratya, hozzája küldé, mondván: C
M ért szaggattad-meg ruháidat? jöjön hozzám, és tudgyon profétát lenni Israëlben. * El-méne azért Náa- 9

mán lovakkal, és szekerekkel, és meg-álla az Elisæus háza ajtajánál:
* és követet küldé Elisæus hozzája, mondván: Menny-el, és mosódgyál-meg hétszer a' Jordánban, és meg-gyógyúl a' tested, és meg-tisztúlsz.
* Meg-haraguván Náaman, viszszamégyen vala, mondván: Azt alítom vala hogy ki-jöne hozzám, és álván segétségül híná az Úra Istene nevét, és illetné kezével a' pokolság helyét, és meg-gyógyítana engem. * Nem jobbak-e Abana és Farfar, a' Damaskus folyó-vizei, Israëlnek minden vizeinél, hogy azokban mosódgyá-meg, és meg-tisztúllyak? Mikor azért el-fordúlt vólna, és el-menne boszszonkodván, * hozzája járúlának a' szolgai, és szóllának néki: Atyám, ha nagy dolgot mondott vólna-is néked a' próféta, bizony meg kellett vólna chelekedned: menyivel inkább hogy most mondotta néked: Mosódgyál-meg, és meg-tisztúlsz? * " Alá-méne, és megmosódék a' Jordánban hétszer, az Isten embere beszéde-szerént, és megújúla a' teste, mint a' kis gyermek teste, és meg-tisztúla. * Es meg-térvén az Isten emberéhez minden úti-társaival, el-jövé, és meg-álla elötte, és monda: Bizonnyal tudom hogy ninch más Isten az egész földön, hanem chak Israëlben. Kérlek azért, hogy vedd-el az áldomást a' te szolgádtól. * Ő pedig felele: Él az Úr, a' ki elött állok, hogy el nem veszem. És midőn kénszerítené, egy-általlyábã nem engede. * És monda Náaman: A' mint akarod: de kérlek, engeddmeg nékem te szolgádnak, hogy vegyek két öszvér terhet a' földben: mert a' te szolgád nem tészen többé éppen-égő vagy más áldozatot idegen isteneknek, hanem chak az Úrnak. * Chak ez pedig, a' miért könyörögj az Úrnak a' te szolgádért, mikor bé-mégyen az uram a' Remmon templomába, hogy imádkozzék; és ő a' kezemre támaszkodik, ha imádkozom a' Remmon templomában, imádkozván ő-is azon helyẽ, hogy kegyelmezzen-meg nékẽ te szolgádnak az Úr e' dologért. * Ki monda néki: Menny-el békével. El-méne azért tőle, a' földnek válaszott idejében. * És monda Giezi az Isten embere inasa: Meg-kímélé az uram e' Syrus Náamánt, hogy el ne venné tőle a' miket hozott: él az Úr, hogy utánna futok, és el-vészek valamit tőle. * És Giezi Náamán-után méne: kit mikor amaz látott vólna hozzája futni, le-ugrék szekeréről eleibe, és monda: Jól vannak-e mindenek? * És ő monda: Jól. az uram küldött engem hozzád, mondván: Most jött hozzám két ifiu az Efraim hegyéről, a' próféták fiaiközzűl: adgy nékik egy talentom ezüstöt, és két változtato ruhát. * És monda Náamán: Jobb hogy két talentomot végy. És kénszerité őtet, és két talentom ezüstöt köte két zákba, és két-féle ruházatot, és két szolgaira tévé, kik el-is vivék elötte. * És mikor el-jutott vólna már estve, el-vévé kezekből, és el-tévé a' házban, és elbochátá a' férfiakat, és el-menének. * Ő pedig bé-menvén, meg-álla az ura-elött. És móda Elisæus: Honét jösz Giezi? Ki felele: Sohová sem ment a' te szolgád. * Ő pedig monda: Nem vala-e jelen az én szívem, mikor az ember a' szekeréről viszszatére elődbe? Most azért el-vetted az ezüstöt, és el-vetted a' ruhákat, hogy olaj-fáskérteket, és szőlőket végy, és juhokat, és ökröket, és szolgákat, és szolgálókat. * De a' Náamán poklosága-is reád ragad, és a' magodra örökké. És ki-méne tőle poklosón mint a' hó.

" *Luc. 4. c. 27.*

VI. Rész.

MOndának pedig a' próféták-fiai Elisæusnak: Ímé a' hely, melyben nálad lakunk, szoros nékünk.
* Mennyünk a' Jordánig, és ki-ki hozzon az erdőből egy-egy szál-fát, hogy magúknak ott lakó-helyt épittsünk. Ki monda: Mennyetek-el. * És monda egy közzűlök: Jöj-el tahát te-is a' szolgaiddal. Felele: El-mégyek.
* És el-méne vélek. És mikor el-mentek vólna a' Jordánhoz, fákat vágnak vala. * Történék pedig, hogy, midőn egy a' fát le-vágta vólna, bé-esnék a' fejsze vasa a' vízbe: és ő fel-kiálta, és monda: Ah ah ah, uram, ezt-is kölcsön vettem vala. * Monda pedig az Isten embere: Hová esett? Ama' pedig meg-mutatá néki a' helyt. vága azért egy fát, és oda eresztė: és úsza a' vas, * és monda: Vedd-ki. Ki kezét ki-nyújtá, és ki-vévé azt. * A' Syriai király pedig hadakozik vala Israël-ellen, és tanátsot tarta a'

él-ellen, és tanátsot tarta a' szolgaival, mondván: Amaz 's ama' helyen vesſünk leſt. * El-küldé azért az Iſten 9 E embere az Iſraël királyához, mondván: Őrizkedgyél hogy által ne menny ama' helyre: mert lesben vannek ott a' Syruſok. * El-küldé azért 10 23 az Iſraël királya a' helyre mellyet mondott vala néki az Iſten embere, és el-foglalá azt, és őrizkedék ott nem egyſzer ſem kétſzer. * És meg- 11 háborodék a' Syriai király ſzíve e' 24 dologért: és egybe-híván a' ſzolgait, monda: Miért nem jelentitek-meg nékem ki légyen árúlóm az Iſraël királyánál? * És monda egy a' 12 25 ſzolgai-közzűl: Nem, én uram király C om, hanem Eliſeus próféta, ki Iſraëlben vagyon, jelent-meg az Iſraël királyának minden igéket mellyeket a' kamarádban ſzóllaſz. * És 26 monda nékik: Mennyetek-el, és láſſátok hol vagyon: hogy el-küldgyek, 13 F és meg-fogjam őtet. És hírt tőnek néki, mondván: Ihon Dótánban. * Küldé azért oda lovakat és ſzekereket, és a' had erejét: kik mikor el- 14 mentek vólna éjjel, környűl-vévék a' váraſt. * Fel-kelvén pedig reggel 15 az Iſten embere ſzolgája, ki-menvén, 27 látá a' hadat a' váraſ-körűl, és a' lovakat 's a' ſzekereket: és hírt tőn néki, mondván: Ah ah ah uram, mit mivellyünk? * Ő pedig felele: Ne 16 félly: mert többen vannak velünk hogy-ſem vélek. * És mikor imád- 17 kozott vólna Eliſeus, monda: Uram, D nyiſd-meg ennek ſzemeit, hogy láſſon: és meg-nyitá az Úr a' ſzolga ſzemeit, és láta: és ímé a' hegy rakva vala lovakkal, és tűzes ſzekerekkel, Eliſeus-körűl. * Az ellenség pedig alá- 18 méne hozzája: Eliſeus pedig imádkozék az Úrnak, mondván: Verd-meg, kérlek, e' nemzetet vakſággal. És meg-veré őket az Úr, hogy ne látnának, az Eliſeus igéje-ſzerént. * Monda pedig nékik Eliſeus: Nem 19 ez az út, ſem ez a' város: kövéſſetek engem, és meg-mutatom néktek a' férfiat a' kit kereſtök. El-vivé azért őket Samariába: * és mikor bé-men- 20 tek vólna Samariába, monda Eliſeus: Urá, nyiſd-meg ezeknek ſzemöket, hogy láſſanak. És meg-nyitá az Úr a' ſzemöket, és láták magokat Samaria-közepett lenni. * És monda az Iſ- 21 raël királya Eliſeusnak, midőn látta vólna őket: Le-vágjam-e őket, 22 atyám? * Ama' pedig monda: Ne vágd: mert nem kardoddal és kézijaddal fogtad-meg őket, hogy levágnád: hanem tégy kenyeret és vizet eleikbe, hogy egyenek és igyanak, és mennyenek az urokhoz. * És étkeknek nagy készületi tételték eleikbe, és évének, és ivának, és elbochátá őket, és el-menének az urokhoz, és többé nem jövének a' Syriai kóborlók az Iſraël földére. * Lőn pedig ezek-után, egybe-gyűjté Benadad a' Syriai király minden hadát, és fel-méne, és meg-ſzállá Samariát. * És lőn nagy éhség Samariában: és addig vala meg-ſzálva, míg a' ſzamár fejet nyólczvan ezüſt ſikluſon adnák, és a' kabus negyed réſze galamb ganéjt öt ezüſt ſikluſon. * És mikor az Iſraël királya elő-menne a' kerítéſen, egy aſſzſzony fel-kiálta hozzája, mondván: Segélly-meg engem én uram királyom. * Ki monda: Nem ſegél-meg téged az Úr: honnét ſegéthetlek téged? a' ſzérőről-e, vagy a' ſajtóról? És monda néki a' király: Mit akarſz? Ki felele: * Ez aſſzſzony móda nékem: Add ide a' fiadat, hogy együk-meg ma őtet, és az én fiamat hólnap együk-meg. * Meg-főztük azért a' fiamat, és meg-éttük. És mondék néki másod nap: Add ide a' fiadat, hogy együk-meg őtet. Ki el-rejté a' fiát. * Mellyet mikor hallott vólna a' király, meg-ſzaggatá ruháit, és elő-mégyen vala a' kerítéſen. És látá az egéſz nép a' ſzőr-zákot, mellyből a' húſán vala. * És monda a' király: Ezeket chelekedgye nékem az Iſten, és ezeket mivellye, ha a' Sáfat fia Eliſeus feje ma fenn álland. * Eliſeus pedig a' házába ül vala, és a' vének ülnek vala véle. El-küldé azért egy férfiat előlí, és minek-előtte el-jutna a' követ, móda a' véneknek: Nem tudgyátok-é hogy el-küldött ez a' gyilkos fia, hogy el-vágják a' fejemet? láſſátok azért, midőn el-jő a' követ, zárjátok-bé az ajtót, és ne hadgyátok őtet bé-jőni: mert ímé az ura lábai ſuhogáſa utánna vagyon. * Még ő ſzólván nékik, meg-jelenék a' követ, a' ki hozzája jő vala. És monda: Ímé, illy nagy veſzedelem vagyon az Úrtól: mit várjak többet az Úrtól?

(†)

VII. Rész.

MOnda pedig Elisæus: Hallyátok az Úr igéjét: Ezeket mongya az Úr: Ezen időben hólnap a' żemlye lisztnek vékája egy sikluson lészen, és két véka árpa egy sikluson, Samaria kapujában. * Felelvén egy a' hadnagyok-közzül, kinek kezéhez támaszkodik vala a' király, az Isten emberének, monda: Ha az Úr ugyan szakadásokat tészen-is az égen, meglehet-e a' mit szólláſz? Ki monda: Meg-látod szemeiddel, és abban nem észel. * Valának azért négy poklos férfiak a' kapu-előtt: kik mondának egy-másnak: Mit akarunk itt lenni míg meg-hallyunk? * ha a' városba akarunk menni-is, éhel halunk: ha itt maradunk-is, meg kell halnunk: jertek-el azért, és szökjünk a' Syrusok táborába: ha meg-kegyelmeznek nékünk, élünk: ha pedig megakarnak ölni, úgy-is meg-halunk. * Fel-kelének azért estve, hogy a' Syrusok táborába mennének. És mikor el-juttottak vólna a' Syrusok tábora eleire, senkit ott nem találának. * Mivelhogy az Úr a' Syrusok táborában szekerek és lovak, és igen sok sereg chattagását hallattatta vala: és mondának egy-másnak: Ímé fizetésért fogadta-meg ellenünk az Israël királya a' Hetæusok és Egyiptziusok királyit, és reánk jöttek. * Fel-kelének azért, és el-futának a' setétben, és el-hagyák a' sátorokat, és lovokat, és szamárokat a' táborban, és el-futának, chak lelköket kívánván meg-szabadítani. * Az-okáért mikor azok a' poklosok a' tábor-eleire jutottak vólna, bé-menének egy sátorba, és évének 's ivának: és onnét ezüstöt, és aranyat, és ruhákat hozának, és el-menének, és el-rejték: és meg más sátorba térének, és onnét hasonló-képpen el-vívén el-rejték. És mondának egy-másnak: Nem igazán chelekeszünk: mert ez jó hírnek napja. Ha halgatunk, és hírré nem akarjuk tenni reggelig, bűnről vádoltatunk: jertek mennyünk-el, és tegyük hírré a' király udvarában. * És mikor el-jutottak vólna a' város kapujához, meg-beszéllék nékik, mondván: A' Syrusok táborába mentünk, és ott egy embert sem találtunk, hanem meg-kötött lovakat, és szamárokat, és fel-vont sátorokat. * El-menének azért a' kapusok, és hírt tőnek oda-bé a' király palotájába. * Ki fel-kele éjjel, és monda a' szolgainak: Meg-mondom néktek mit miveltek nékünk a' Syrusok. Tudgyák hogy éhezünk, és azért mentek-ki a' táborból, és a' mezőkön lappangnak, mondván: Mikor ki-jőnek a' városból, elevenen fogjuk-meg őket, és akkor bé-mehetünk a' városba. * Felele pedig egy a' szolgai-közzül: Vegyük-elő az öt lovat, mellyek meg-maradtak a' városban (mivel chak azok vannak Israëlnek minden sokaságánál, mert a' többi meg-emésztettek) és el-küldvén meg-kémlélhettyük. * Elő-hozának azért két lovat, és el-külde a' király a' Syrusok táborába, mondván: Mennyetek-el, és lássátok-meg. * Kik a' Jordánig menének utánnok: és ímé az egész út rakva vala ruhákkal és edényekkel, mellyeket el-hántak vala a' Syrusok mikor meg bódúltak vólna: 's visszza-térvén a' követek, meg-jelélték a' királynak. * És ki-mévén a' nép, el-dúlá a' Syriai tábort: és lőn a' żemlye-lisztvékája egy sikluson, és két véka árpa egy sikluson, az Úr igéje-szerént. * A' király pedig a' hadnagyot, a' kinek kezére támaszkodik vala, a' kapura rendelé: kit eltapoda a' sereg a' kapuban, és meg-hala, a' mint szóllott vala áz Isten emberére, mikor alá-ment vala a' király hozzája. * És lőn az Isten embere beszéde-szerént, mellyet szóllott vala a' királynak, midőn mondá: Két véka árpa egy sikluson lészen, és a' żemlye-lisztvékája egy sikluson, ezen időben hólnap a' Samária kapujábã: * mikor meg-felelt vala ama' hadnagy az Isten emberének, és mondotta vala: Ha az Úr ugyã szakadásokat tészẽ-is az égẽ, meg-lehet-e a' mit szóllasz? És mõda néki: Meg-látod szemeiddel, és abból nẽ észel. * Történék azért rajta a' mint meg-mõdatotta vala, és el-tapodá őtet a' nép a' kapubã, és meg-hala.

VIII. Rész.

ELisæus pedig szólla az aszszonynak, kinek fiát meg-elevenítette vala, mondván: Kelly-fel, menny-el te, és a' te házad, és keress helyt valahol találsz: mert az Úr éhséget hívott, és el-jő a' földre hét esztendeig. * Ki fel-kele,

Sup. 4 f. 35.

és chelekedék az Isten embere igéjeszerént: és el-menvén az ô házával, jövevényül lakék a' Filistæusok földén sok ideig. * És mikor el-múlt 3
vólna a' hét esztendô, meg-tére az aszszony a' Filistæusok földéről: és el-méne hogy kônyörgene a'királynak a'házaért, és a'szántó-földeiért.
* A'király pedig szóll vala Giezivel 4 16
az Isten embere inasával, mondván: Beszéld-meg nékê mind a'nagy dolgokat, mellyeket Elisæus chelekedett.
* És midôn ô beszéllené a'királynak, 5 17
mi módon támasztotta vólna fel a' B
halottat, meg-jelenék az aszszony, a' kinek fiát meg-elevenítette vala, kiáltván a'királyra a'házaért, és a'szántó-földeiért. És monda Giezi: Én uram királyom, ez az aszszony, és ez a' fia, kit fel-támasztott Elisæus. * És 6 19
meg-kérdé a'király az aszszonyt: ki meg-beszéllé néki. És melléje ada egy komornyikot, mondván: Add viszsza mindenét, és a'szántó-földek minden jövedelmit, a'náptól-fogva mellyen el-hatta a'földet mind eddig. * És 7 21
el-méne Elisæus Damaskusba, és a' F
Syriai király Benadad beteg vala: és hírt tônek néki, mondván: Az Isten embere jôtt ide. * És monda a'király 8
Hazaëlnek: Vígy ajándékokat veled, és menny az Isten embere-eleibe, és kérj tanátsot az Úrtól ô-általa, mondván: Meg-menekedhetem-e e' betegségemből? * Eleibe-méné azért 9 23
Házaël, ajándékok léven nála, és Damaskusnak minden javai, negyven teve terhe. És mikor meg-állott vólna elôtte, monda: A' te fiad a' Syriai király Benadad kűldôtt engem hozzád, módván: Meg-gyógyúlhatok-e e' betegségemből? * És monda néki 10
Elisæus: Menny-el, mongyad néki: Meg-gyógyúlsz: de meg-mutatta nékem az Úr hogy halállal meg-hal.
* És áll vala ô-véle, és fel-háborodék 11 G
orcza tűzesedésig: és síra az Isten embere. * Kinek móda Házaël: Miért sír 12
az én uram? Ô pedig monda: Mert D 27
tudom michoda gonoszokat fogsz az Israël fiain chelekedni. Azok erôs varásit tűzzel fel-gyújtod, és azok ifiait fegyverrel meg-ôlöd, és azok gyermekit a'földhöz vered, és a'nehézkeseket ketté vágod. * És móda Házaël: 13
Hogy, eb vagyok-e én te szolgád, 29
hogy e'nagy dolgot mivellyê? És móda Elisæus: Meg-mutatta nékê az Úr, hogy te lészsz a'Syriai király. * Ki mikor el-ment vólna Elisæustól, juta az urához. Ki móda néki: Mit mondott néked Elisæus? Ama'pedig felele: Ezt mondotta nékem: Meg-gyógyúlsz. 14
* És mikor el-jôtt vólna a'másod nap, 15
vévé a'leplet, 's vizet tőlte reá, és annak orczájára burítá: ki meg-halván, Házaël országla helyette. * Az Akab fiának Jórámnak az Israël királyának ô-tôdik esztendejében, és a'Juda királyának Josafátnak idejébê, országla a' 17
Jósafat fia Jórá a'Juda királya. * † Harmincz esztendôs vala mikor országlani kezde, és nyólcz esztendeig országla Jerusalembê. * És az Israël királyinak 18
útain jára, a'mint az Akab háza járt vala: mert a'felesége Akab leánya vala: és gonoszt chelekedék az Úr-elôtt.
* "Nem akará pedig az Úr el-veszteni 19
Judát, a' szolgájaért Dávidért, a'mint igérte vala néki, hogy szövétneket adna néki, és a'fiainak mindê napokban. * † Az ô napjaiban el-távozék 20
Edom, hogy ne lenne Juda-alatt, és magának királyt rendele. * És el-méne Jóram Seirába, és mind a'szekerek ô-vele: és fel-kele éjjel, és meg-veré az Idumæusokat, kik ôtet környűlvették vala, és a'szekerek fejedelmit, a' nép pedig az ô hajlékiba szalada.
* El-távozék azért Edom hogy ne lenne Júda-alatt, mind e' napig. El-távozék Lobna-is ugyan azon idôben. 22
* A' tôbb dolgai pedig Jorámnak, és mind a'miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a'Juda királyi Krónika 24
kônyvében? * És el-aluvék Jóram az attyaival, és el-temetteték vélek a' Dávid váraságában, és országla helyette a'fia Okozias. * " Az Akab fiának 25
Jorámnak az Israël királyának tizenkettôdik esztendejében, országla a' Juda királyának Jorámnak fia Okozias. * Huszon-két esztendôs vala 26
Okozias mikor országlani kezde, és egy esztendeig országla Jerusalembê: az annya neve Atalia, az Israël királyának Amrinak leánya. * És az Akab háza útain jára: és gonoszt chelekedék az Úr-elôtt, mint az Akab háza: 28
mert az Akab házának veje vala. * És el-méne az Akab fiával Jorámmal hadakozni a'Syriai Hazaël király-ellê Rámot-Gálaádba, és meg-sebesítek a' Syrusok Jóramot: * ki meg-téré hogy gyógyíttanák Jezraelbê: mert meg-sebesítették vala ôtet a'Syrusok, midôn

Rámotban a' Syriai Házaël király-ellen hadakoznék. A' Jóram fia pedig Okozias a' Judá királya, alá-méne meg-látogatni az Akab fiát Jorámot Jezrahelben, mert ott betegeskedik vala.

IX. Rész.

1 A E Liseus próféta pedig szóllíta eggyet a' próféták fiai-közzül, és monda néki: Övedzd-fel ágyékidat, és vedd kezedbe e' szelenczétske olajt, és menny
† 3. Reg. 19. d. 16. Rámot-Gálaádba. * † És mikor oda jutandasz, meg-látod Jehut a' Namsi fiának Josafátnak fiát: és bémenvén költs-fel őtet az attyafiai-közzül, és vidd a' belső kamarába.
3 * És tartván a' szelenczétske olajt, tölts a' fejére, és mongyad: Ezeket mongya az Ur: Királlyá kentelek téged Israëlen. És nyisd-meg az ajtót, és fuss-el, és ott meg ne állly.
4 * El-méne azért az ifiu a' prófétainasa Rámot-Gálaádba,
5 * és bémene oda: ímé pedig a' had fejedelmi ülnek vala, és monda: Beszédem vagyon veled, ő fejedelem. És monda Jéhu: Kivel minnyájunk-közzül? Ama' pedig monda: Teveled, ő fejedelem.
6 * És fel-kele és bé-méne a' kamarába: ama' pedig az olajt fejére tölté, és monda: Ezeket mongya Israëlnek Ura Istene: Királlyá kentelek téged az Israël Ura népén,
7 * és veszesd-el a' te uradnak Akabnak házát, és boszszút állok az én szolgaimnak a' prófétáknak véréért, és az Urnak minden
" 3. Reg. 21. c. 20. szolgai véréért Jezabelen.
8 * " És elveszтem az Akab egész házát: és meg-ölöm Akabból a' falra-vizellőt, és a' bé-rekesztettet, és az utólsót Israëlben.
9 * És tészem az Akab házát, " mint a' Nábat fiának Jeroboámnak házát, † és mint az Ahia fiának Báasának házát.
" 3. Reg. 15. f. 29. † 3. Reg. 16. a. 3.
10 * Jezabelt-is az ebek észik-meg Jezrahel mezején, és nem lészen a' ki el-temesse őtet. És meg-nyitá az ajtót, és el-futa.
11 * Jehu pedig ki-méne az ura szolgaihoz: kik mondának néki: Jól vannak-e mindenek? miért jött ez esztelen hozzád? Ki monda nékik: Tudgyátok az embert, és a' mit szóllott.
12 * Amazok pedig felelének: Nem igaz, de inkább beszéld-meg nékünk. Ki monda nékik: Ezeket 's ezeket szóllá nékem, és monda: Ezeket
13 mongya az Ur: Királlyá kentelek téged Israëlen. * Sietének azért, és ki-ki vévén maga palástyát lábai-alá tévék, itélő-szék hasonlatosságára, és trombitát fúvának, és mondának:
14 Jehu országolt. * Pártot üte azért Jehu a' Namsi fiának Josafátnak fia Jóram-ellen. † Jóram pedig megszállotta vala Rámot-Gálaádot, ő és † Sup. 8. g. 28.
15 az egész Israël, a' Syriai Házaël király-ellen: * és meg-tért vala hogy meggyógyíttatnék Jezrahelben a' sebekből, mert meg-sebesítették vala őtet
16 a' Syrusok, midőn a' Syriai Házaël király-ellen hadakoznék. És monda Jéhu: Ha tetszik néktek, senki szökve ki ne mennyen a' városból, hogy el-mennyen és hírt tégyen Jezrahelben. * És fel-kele, és Jezrahelbe méne: mert Jóram ott betegeskedik vala, és a' Juda királya Okozias alá-ment vala Jorámot meg-látogatni.
17 * Az-okáért az őr-álló ki a' Jezrahel tornyán áll vala, látá hogy jőne a' Jéhu choportya, és monda: Choportot látok. És monda Jóram: Végy szekeret, és küldgy-eleikbe, és mongyon az el-ménő: Jól vannak-e mindenek?
18 * El-méne azért, a' ki fel-ült vala a' szekérre, eleibe. És monda: Ezeket mongya a' király: Békével vannak-e mindenek? És monda Jéhu: Mi közöd a' békeséggel? állly hátra, és kövess engem. És hírt tőn az őr-állo, mondván: Hozzájok méne a' követ, és nem tér-viszsza.
19 * Küldé más lovas szekeret-is: és hozzájok juta, és monda: Ezeket mongya a' király: Békeség vagyon-e? És monda Jehu: Mi közöd a' békeséggel? állly hátra, és kövess engem.
20 * Hírt tőn pedig az őr-állo, mondván: Szinte hozzájok méne, de viszsza nem tér: a' járása pedig, mint a'
21 Namsi fiának Jehunak járása, mert sebesen jár. * És monda Jóram: Fogj a' szekérbe. És bé-fogának a' szekerébe, és ki-méne az Israël királya Jóram, és a' Juda királya Okozias, mindenik az ő szekerében, és ki-menének Jehu-eleibe, és találák őtet a'
22 Jezrahéli Nábot mezején. * És mikor látta vólna Jóram Jéhut, monda: Békeség vagyon-e, Jehu? Ama' pedig felele: Michoda békeség? még az anyád Jézabel paráznasági, és sok
23 varázslási fenn-vannak. * Térité azért Jóram a' kezét, és meg-futamodván,

ván, monda Okoziásnak: Árultatás Okozía. * Jehu pedig meg-vonyá kezével a'kéz-íjat, és Jorámot váll-közbe lövé: és által-méne a'nyíl a'szívén, és mingyárt a'szekerébe dőle. * És monda Jéhu Badaczer hadnagynak: Fogjad, veſd őtet a' Jezraheli Nábot mezejére: mert jút eſzembe mikor én's te a' ſzekérben ülvén követnők Akábot ennek az attyát, hogy az Úr e' terhet tette reá, mondván * "Ha a'Nábot véreért, és a'fiai "3. Reg. 21. f. 22. véreért, mellyet tégnap láttam, úgymond az Úr, meg nem fizetek néked e' mezőn, azt mongya az Úr. Moſt azért fogjad, és veſd őtet a' mezőre az Úr igéje-ſzerént. * Okoziás pedig a' Júda királya látván ezt, el-futa a' ház kerte útán: és meg-űzé őtet Jéhu, és monda: Ezt-is meg-ölyétek a'ſzekerében. és meg-ſebesíték őtet Gaver-hágóján, melly Jeblaám-mellett vagyon: ki Mageddóba ſzalada, és meg-hala ott. * És a'ſzolgai feltévék őtet a' ſzekerére, és Jeruſalembe vívék: és el-temeték őtet az attyaival a' koporſóban, a'Dávid városában. * Jorámnak az Akab fiának tizen-eggyedik eſztendejében, orſzágla Okoziás Judán, * és el-méne Jéhu Jezrahelbe. Jézabel pedig halván bémenetelit, meg-feſté ſzemeit kenővel, és fel-ékesíté a' fejét, és az ablakról nézi vala * a' kapun bé-ménő Jehut, és monda: † Lehet-é békeſége Zambrínak, a'ki meg-ölte az urát? † 3. Reg. 16. b. 10. * És fel-emelé orczáját Jehu az ablakra, és monda: Kichoda ez? és alá-hajlának hozzája, két vagy három komornyikok. * Ő pedig monda nékik: Veſsétek alá őtet. és alá-veték őtet, és a' vér a' kő-falra fechkendezék, és a'lovak kőrmei meg-tapodák őtet. * És mikor bé-ment vólna, hogy ennék, és innek, monda: Eredgyetek, és láſsátok-meg amaz átkozottat, és temeſsétek-el őtet: mert király leánya. * És mikor el-mentek vólna hogy el-temetnék őtet, nem találák hanem chak a' kaponyáját, és a'lábait, és a' keze fejeit. * És meg-térvén hírré tévék néki. És "3. Reg. 21. f. 23. móda Jéhu: "Az Úr beſzéde ez, mellyet az ő ſzolgája Tesbites Illyés-által ſzóllott, mondván: Jezrahel mezején éſzik-meg az ebek a'Jézabel húſát, * és léſzen a'Jézabel húſa, mint a'ganéj a' föld ſzínén a'Jezrahel mezején,

24 25 26 27 29 30 31 32 33 34 35 36 37

úgy hogy a' mellette-menők mongyák: Ez-e ama' Jézabel?

X. Rész.

1 A VAlának pedig Akábnak hetven fiai Samariában: Levelet íra azért Jéhu, és Samariába küldé, a' váras eleihez, és a'vénekhez, és az Akab gond-viſelőihez, mondván: 2 * Mi-helyen elvéſzitek e'levelet, a'kiknél az uratok fiai, és ſzekeri, és lovai, és erős várasi, és fegyveri vannak, 3 * válaſzſzátok-el a' jobbikát, és azt a'ki néktek tetſzik az uratok fiai-közzűl, és helyhezteſsétek őtet az attya királyi-ſzékibe, és hadakozzatok az uratok házáért. 4 * Meg-félemlének azok fölőtte igen, és mondának: Ímé két király meg nem álhatott előtte, és mi módon álhatunk mí ellene? 5 * Elküldének azért az udvar-birái, 's a'váras tiſzt-tartói, és a'vének, és a'gondviſelők, Jéhuhoz, mondván: Te ſzolgaid vagyunk, valamit parancholſz meg-chelekedgyűk, királyt ſem válaſztunk magunknak: valami néked tetſzik, chelekedd-meg. 6 * Levelet íra pedig nékik máſodſzor, mondván: Ha enyímek vattok, és nékem engedtek: vegyétek fejeket az uratok fiainak, és jőjetek hozzám ezen orán hólnap Jezrahelbe. A' király fiai pedig, a' hetven férfiak, a' váras eleinél neveltetnek vala. 7 * És mikor el-jutott vólna a' levél hozzájok, fogák a' király fiait, és meg-ölék a'hetven férfiat, és azoknak fejeket koſárokba tévék, és hozzája küldék Jezrahelbe. 8 * El-jövepedig a' követ, és meg-jelenté néki, mondván: El-hozták a' király fiainak fejeket. Ki felele: Tegyétek azokat két rakásba a' kapumellé reggelig. 9 * És mikor meg-virradott vólna, ki-méne, és meg-álván monda az egéſz népnek: Igazak vattok: ha én ütöttem pártot az uramellen, és meg-öltem őtet, ki ölte-meg mind ezeket? 10 * † Láſsátok azért C moſt, hogy nem eſett az Úr beſzédiből a' földre, mellyeket az Úr az Akab háza-felől ſzóllott, és az Úr meg-chelekedte a' mit ſzóllott az ő ſzolgája Illyés-által. 11 * Meg-ölé azért Iehu, mind a' kik meg-maradtak vala az Akab házából Jezrahelben, és minden fő emberit, és iſmerőit, és papjait, míg maradékja nem maradna.

† 3. Reg. 21. g. 29.

4. Reg. 9. 10.

*Es

* Es fel-kele, és Samariába méne: 12
és mikoron a' pásztoroknak kalibájához jutott vólna az úton, * találá a' Juda királyának Okoziásnak 13
attyafiait, és monda nékik: Kik vattok tí? Kik felelének: Az Okozias 25
attyafiai vagyunk, és alá-megyünk a' F
király fiait és a' királyné fiait köszönteni. * Ki monda: Fogjátok-meg őket elevenen. Kiket mikor meg-fogtak vólna elevenen, meg-fojták őket a' kútnál a' kaliba-mellett, negyven két férfiat, és senkit nem hagyá meg azokban. * És mikor el-ment 15 26
vólna onnét, elő-találá a' Rekab fiát Jonadábot, és meg-áldá őtet. És 27
monda néki: Igaz-e a' te szíved, mint az én szívem a' szívedhez? És monda Jónadab: Igaz. Ha igaz, ugymond, add kezedet. Ki kezét adá néki. Ő pedig fel-emelé magához őtet a' szekérre; * és monda néki: Jere velem, 16
és lássad boszszu-állásomat az Úrért. D
És szekerére vévén, *Samariába vivé.
És mind meg-ölé a' kik meg-maradtak vala Akábból Samariában 17
mind eggyig, az Úr igéje-szerént, 30
mellyet szóllott Illyés-által. * Egybe-gyűjté azért Jéhu az egész népet, 18
és monda nékik: † Akab keveset tisztelte Báalt, én pedig inkább tisztelem
†3. Reg. 16. g. 31 őtet. * Most azért Baálnak minden 19
profetáit, és minden szolgait, és minden papjait híjátok hozzám, senki el 31
ne maradgyon, mert nagy áldozatot G
tészek Baálnak: valaki el-marad, E
nem él. Jéhu pedig ezt álnokúl chelekeszi vala, hogy el-veszténé a' 32
Báal tisztelőit. * És monda: Szentellyetek innep-napot Baálnak. És 20
hívá, * és el-küldé Izraëlnek min- 21 33
den határiba, és el-jövének mind a' Báal szolgai: nem marada-el chak eggy-is a' ki el nem jőne. * És bé-menének a' Báal templomába: és megtelék a' Báal háza mindenestől. * És 22 34
monda azoknak a' kiknél a' ruhák valának: Hozzatok ruhákat minden Báal szolgainak. És ruhákat hozának azoknak. * És bé-menvén Jéhu, és 23 35
a' Rekab fia Jónadab, a' Báal templomába, monda a' Báal tisztelőinek: Tudakozzatok, és lássátok-meg, 36
hogy valami-képpen ne légyen veletek valaki az Úr szolgai-közzül, hanem hogy chak a' Báal szolgai légyenek. * Bé-menének azért hogy 24
hálá-ado és éppen-égő áldozatokat tennének: Jéhu pedig ott-kinn nyólczvan férfiat készített vala magának, és meg-mondotta vala nékik: Valaki el-szalad ez emberek-közzül, kiket én kezetekbe adok, annak lelke lészen amannak lelkeért. * Lőn pedig, midőn el-végeződött vólna az éppen-égő áldozat, parancholá Jéhu a' vitézinek és hadnagyinak: Mennyetek-bé, és öllyétek-meg őket, senki el ne szaladgyon. És meg-ölék őket fegyver élivel, és el-hányák a' vitézek és hadnagyok: és bé-menének a' Báal temploma várasába, * és ki-hozák az állo-képet a' Báal templomából, és meg-égeték, * és el-ronták azt. El-bonták a' Báal templomát-is, és a' helyett árnyék-székeket chinálának, mind e' napig. * El-törlé azért Jéhu Báált Izraëlből: * mindazáltal a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, †Inf. 15. c. 12. ki vétkeztette Izraëlt, el nem távozék, sem el nem hagyá az arany borjúkat, mellyek Bételben és Dánban valának. * Monda pedig az Úr Jéhunak: Mivel szorgalmatoson meg-chelekedted a' mi igaz és kedves vólt szemeim-előtt, és mind azokat mellyek szívemben vóltak meg-mivelted az Akab háza-ellen: † a' fiaid negyedízig ülnek Izraëlnek királyi-székiben. * Jéhu pedig nem őrizé-meg hogy az Izraël Urának Istenének törvényében járna tellyes szívéből: mert nem távozék-el a' Jeróboam bűneitől, a' ki vétkeztette vala Izraëlt. * A' napokban meg-kezdé az Úr únni Izraëlt: és meg-veré őket Házaël, Izraëlnek minden határiban, * a' Jordántól-fogva Nap-kelet-felé, minden földét Gálaádnak, és Gádnak, és Rubennek, és Manasséneknek, Aroërtől-fogva, melly Arnon-pataka-földött vagyon, és Gálaádot, és Básant. * A' több dolgai pedig Jéhunak, és mind a' miket chelelekedett, és az ő erőssége, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Jéhu az ő attyaival, és el-temeték őtet Samariában: és országla helyette a' fia Jóakaz. * A' napok pedig, mellyeken Jéhu Izraëlen országlott Samariában, huszonnyólcz esztendő.

❋(✝)❋

XI. Rész.

2. Par. 22. d. 10. A Talia pedig az Okozias anya, látván hogy meg-hólt a' fia, fel-kele, és meg-ölé mind a' királyi magot. *Vévén pedig Jósaba a' Jóram király leánya, az Okozias húga, Jóast az Okozias fiát, el-lopá őtet a' király fiai-közzűl, kik meg-ölettetnek vala, és annak dajkáját, az ágyas-házból: és elrejté őtet Atalia-előtt, hogy meg ne ölettetnék. * És hat esztendeig vala véle titkon az Úr házában: Atalia országla pedig a' földön. * † Hetedik † 2. Par. 23. a. 1. esztendőben pedig el-küldé Jójada, és melléje vévén a' századosokat és vitézeket, bé-vivé magához az Úr templomába, és szövetséget tőn vélek: és meg-eskűdtetvén őket az Úr házában, meg-mutatá nékik a' király fiát: * és paranchola nékik, mondván: Ez a' dolog, mellyet kell chelekednetek: * Harmad-részetek jőjön-bé szombaton, és tartsón istrázát a' király házának: a' harmad rész pedig légyen a' Sur kapujánál: és a' harmad-rész légyen a' kapunál, melly a' paizosok lakó-helyek-megett vagyon: és tartsátok a' Mesa háza istrázáját: * két rész pedig közzűletek, mind ki-menvén szombaton, az Úr háza istrázáját tartsák a' király-körűl. * És környűl-vegyétek őtet, fegyver lévén kezetekben: ha valaki pedig bé-menend a' templom kerítésébe, meg-öletessék: és legyetek a' királlyal mikor ki 's bémégyen. * És mind az szerént chelekedének a' századosok, a' miket parancholt vala nékik Jójada pap: és mellőjek vévén ki-ki az ő férfiait, kik bé-mennek vala szombaton, azokkal kik szombaton ki-jőnek vala, Jójada paphoz menének. * Ki dárdákat ada nékik, és a' Dávid király fegyverit mellyek az Úr házában valának. * És meg-állának, mindeniknek fegyver lévén kezében, a' templomnak jobb óldalától-fogva, az óltárnak és a' háznak bal-óldaláig, a' király körűl. * És elő-hozá a' király fiát, és fel-tévé néki a' koronát, és a' bizonyságot: és királlyá tévék őtet, és meg-kenék: és kézzel tapsolván, mondának: Éllyen a' király. * Meg-hallá pedig Atalia a' futosó nép szavát: és bé-menvén a' sokasághoz az Úr templomába, * látá a' királyt az itélő-széken állani szokás-szerént, és az énekeseket és a' trombitákat mellette: és a' földnek minden népét örűlni, és trombitálni: és meg-szaggatá ruháit, és kiálta: Pártolás, pártolás. * Paranchola pedig Jójada a' századosoknak, kik a' sereg-előtt valának, 's móda nékik: Vigyétek-ki őtet a' templom keritéséből, és valaki őtet követi, fegyverrel öletessék-meg. Mert megmondotta vala a' pap, Ne öletessék-meg az Úr templomában. *És reá veték kezeket, és taszíták őtet a' lovak bémenetelinek útára, a' palota-mellett, és ott meg-öletteték. * Szövetséget tőn azért Jójada az Úr-között, és a' király-között, és a' nép-között, hogy az Úr népe lenne, és a' király 's a' nép-között. * És a' föld népe mind bé-méne a' Báal templomába, és el-ronták annak óltárit, és a' képeit tellyességgel el-törék. A' Báal papját Matánt-is meg-ölék az oltár előtt. És a' pap el-rendelé az istrázákat az Úr házában. * És melléje vévé a' századosokat, és a' Czereti és Feleti seregit, és mind a' föld népét, és el-vivék a' királyt az Úr házából: és menének a' paizosok kapuja útán a' palotába, és a' királyok székibe üle. * És örvendeze mind a' föld népe, és a' város meg-nyugovék: Atalia pedig meg-öletteték fegyverrel a' király házában. *És hét esztendős vala Jóas, mikoron országlani kezde.

XII. Rész.

JÉhúnak hetedik esztendejében országla Jóas: és negyven esztendeig országla Jerusalemben. az annya neve Sebia, Bersabeéből. * És igazat chelekedék Jóas az Úr-előtt minden napokban, mellyekben őtet Jójada pap tanitotta. * Mindazáltal a' magas-helyeket el nem rontá: mert a' nép még-is áldozik vala, és jo illatot éget vala a' magas-helyeken * És monda Jóas a' papoknak: Minden meg-szentelt pénzt melly bé-vitetik az Úr templomába a' meg-számláltattaktól, melly fel-vitetik a' lélek váltságért, és a' mellyet magoktól, és szívöknek szabad akarattyából az Úr templomába visznek: * vegyék-fel azt a' papok

4. Reg. 11. 12. az ő

az ő rendek-szerént, és építtsék-meg a'ház romláſit, ha valamit ſzükſégeſnek látnak lenni meg-építéſre.
* Jóas királynak azért huſzon-harmadik eſztendejéig, meg nem építék a' papok a'templom romláſit. * És Jóas király hívatá Jójadát a'fő papot és a'papokat, mondván nékik: Miért nem építitek-meg a' templom romláſit? ne vegyétek-fel azért többé a' pénzt a'tí rendetek-ſzerént, hanem a' templom építéſére adgyátok azt. * És tíltatának a'papok többé a'pénzt elvenni a' néptől, és meg-építeni a' ház romláſit. * És Jójada fő pap egy ládát vőn, és lyukat nyita felyűl rajta, és tévé azt az óltár-mellé az Úr házába-menőknek jobjára, és belé téſzik vala a'papok, kik az ajtókat őrzik vala, mind a' pénzt, melly az Úr templomába vitetik vala. * És mikor látnák, hogy igen ſok pénz vólna a' ládában, fel-mégyen vala a' király iró-deákja, és a' fő pap, és kitőltik 's meg-olvaſák vala a'pénzt, melly az Úr házában találtatik vala: *és adgyák vala azt ſzám és mérték-ſzerént azok kezébe, kik az Úr háza kő-míveſinek palléri valának: kik azt az átſokra kőltik vala, és a'kő-míveſekre, kik munkálkodnak vala az Úr házában, * és a'romláſokat fel-építik vala: és azokra, kik köveket vágnak vala; és hog' fát, és faragott követ vennének, úgy hogy el-végeződnék az Úr háza építéſe minden-képpen, valamire ſzükſéges vala a'kőltſeg a' ház erősítéſére. * Mindazáltal az Úr temploma korſói, és villátſkái, és temiényezői, és trombitái, és minden arany és ezüſt edényi, nem azo pénzből chináltatnak vala, melly az Úr templomába vitetik vala: * mert azoknak adgyák vala, kik a' mívet chinállyák vala, hogy fel-építtetnék az Úr temploma: * és nem véſznek vala ſzámot az emberektől, kik a' pénzt bé-véſzik vala hogy azt el-oſztanák a' míveſeknek, hanem híven bánnak vala véle. * A' vétekért-valo pénzt pedig, és a' bűnőkért-valo pénzt, nem viſzik vala bé az Úr templomába, mert a'papoké vala. * Akkor fel-méne a'Syriai Házaël király, és hadakozik vala Get-ellen, és megvévé azt: és fordúla hogy fel-menne Jeruſalembe. * Az-okáért vévé a' Juda királya Jóas mind a' megſzenteltetetteket, mellyeket megſzenteltek vala Jóſafat, és Jóram, és Okozias, az ő attyai a'Juda királyi, és mellyeket ő-is bé-adott vala, és minden ezüſtöt, melly az Úr temploma kincheiben, és a' király palotájában találtathatott: és a'Syriai Házaël királynak küldé, és el-távozék Jeruſalemtől. * A' többi dolgai pedig Joáſnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi krónika könyvében? * Fel-támadának pedig a' ſzolgai, és egybe-eſküvének magok-között, és meg-ölék Jóaſt a'Mello Házában a' Sella lejtőjén. * Mert az ő ſzolgai a' Sémaát fia Joſakár, és a' Sómer fia Józabad, le-vágák őtet, és meghala: és el-temeték őtet az attyaival a' Dávid váraſában, és a' fia Amaſias orſzágla helyette.

XIII. Rész.

AZ Okozias Juda kirláya fiának Joáſnak huſzon-harmadik eſztendejében, orſzágla a' Jehu fia Jóakaz Iſraëlen Samariában tizen-hét eſztendeig. * És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt, és követé Jeroboámnak a' Nábat fiának bűneit, ki vétkeztette Iſraëlt, és el nem hajla azoktól. * És fel-gerjede az Úr haragja Iſraël-ellen, és adá őket a' Syriai királynak Hazaëlnek kezébe, és a' Házaël fiának Benadadnak kezébe tellyes napjokban. * Könyörge pedig Jóakaz az Úrnak, és meg-halgatá őtet az Úr: mert látá Iſraëlnek nyomoruſágát, mert meg-nyomorította vala őket a' Syriai király: * és az Úr ſzabadítót ada Iſraëlnek, és meg-ſzabadíttaték a' Syriai király kezéből: és lakának az Iſraël fiai az ő hajlékokban mint tegnap 's tegnap-előtt. * Mindazáltal nem távozának-el a' Jeróboam háza bűneitől, ki-vétkeztette Iſraëlt, hanem azokban jártak: mivelhogy a' berek-is meg-marada Samariában. * És nem marada Joakáznak a' népből, hanem chak ötven lovagja, és tíz ſzekere, és tíz ezer gyalogja: mert meg-ölte vala őket a' Syriai király, és ollyanná tette vala mint a' port a' ſzérőn-valo chéplésben. * A' többi dolgai pedig Joakáznak, és mind a' miket

4. Reg. 12. 13.

chele-

chelekedett, és az ő erőssége, azok nem írattak-e meg az Izráel királyi krónika könyvében? * És el-aluvék Jóakaz az attyaival, és el-temetéc őtet Samariában: és Jóas a' fia országla helyette. * A' Juda királyának Joásnak harmincz-hetedik esztendejében, a' Jóakaz fia Jóas országla Izraëlen Samariában tizen-hat esztendeig, * és gonoszt chelekedék az Úr színe-előtt: nem hajla-el a' Nábat fiának Jeroboámnak semmi bűnejtől, ki Izráelt vétkeztette: hanem azokban jára. * A' több dolgai pedig Joásnak, és mind a' miket chelekedett, és az ő erőssége, mi módon hadakozott a' Juda királya-ellen Amasiás-ellen, azok nem írattak-e meg az Izráel királyi krónika könyvében? * És el-aluvék Jóas az attyaival: Jeróboam üle pedig az ő királyi-székibe. Jóas pedig el-temetteték Samariában az Izráel királyival. * Elíseus pedig meg-betegedék, melly betegségben meg-is hala: és alá-méne hozzája az Izráel királya Jóas, és síra előtte, és monda: Atyám, atyám, Izráel szekere, és szekér-vezetője. * És monda néki Elíseus: Hozz kéz-íjat, és nyilakat. És mikor kéz-íjat, és nyilakat hozott vólna hozzája, * monda az Izráel királyának: Tedd a' kéz-íjra kezedet. És mikor kezét reá tőtte vólna, Elíseus a' kezeit a' király kezeire felyűl-tévé, * és monda: Nyisd-meg a' nap-keleti ablakot. És mikor meg-nyitotta vólna, monda Elíseus: Lődd-el a' nyilat. És el-lővé. És monda Elíseus: Az Úr szabadítása nyila ez, és a' szabadúlás nyila Syria-ellen: és meg-veréd Syriát Áfekben, míg meg-emészted őtet. * És monda: Vedd-fel a' nyilakat. Ki mikor fel-vette vólna, ismég monda néki: Üsd a' nyíllal a' földet. És mikor három-ízbe ütötte vólna, és meg-szűnt vólna, * meg-haragúvék az Isten embere reája, és monda: Ha ötször, vagy hatszor, vagy hétszer ütötted vólna, meg-verted vólna Syriát fottig: most pedig három ízbe vered-meg őtet. * Meg-hala azért Elíseus, és el-temeték őtet. A' kóborlók pedig Moábból ki-jövének a' földre azon esztendőben. * "Némellyek pedig embert temetvén, láták a' kóborlókat, és bé-veték a' hólt testet az Elíseus koporsójába.

Melly mikor az Elíseus tetemit illette vólna, meg-elevenedék az ember, és lábaira álla. * Az-okáért a' Syriai Házaël király nyomorgatá Izraëlt Joakáznak tellyes napjaiban: * és könyörűle az Úr rajtok, és hozzájok tére az ő kötéséért, mellyet tőtt vala Abrahámmal, és Izsákkal, és Jákobbal: és nem akará őket el-veszteni, sem tellyességgel el-vetni, e' jelenvaló ideig. * Meg-hala pedig a' Syriai király Házaël, és országla helyette a' fia Benadad. * A' Jóakáz fia pedig Jóas, viszsza-vévé a' városokat a' Házaël fiának Benadadnak kezéből, mellyeket harczal vőtt vala el az attyának Joakáznak kezéből. három ízbe veré-meg őtet Jóas, és meg-adá az Izráel várait.

XIV. Rész.

A' Jóakáz Izráel királya fiának Joásnak második esztendejében, országla Joásnak a' Juda királyának fia Amasiás. * "Huszon-öt esztendős vala mikor országlani kezde: huszon-kilencz esztendeig országla pedig Jerusalemben; az annya neve Jóadan, Jerusalemből. * És igazat chelekedék az Úr-előtt, mindazáltal nem a' mint az attya Dávid. Mind azok-szerént chelekedék, mellyeket az attya Jóas chelekedett: * chak ezt nem, hogy a' magas-helyeket el nem rontá: mert a' nép még-is áldozik és jó illatot éget vala a' magas-helyeken. * És mikor el-foglalta vólna az országot, meg-ölé a' szolgait, kik meg-ölték vala a' királyt az ő attyát: * azok fiait pedig kik meg-ölték vala, meg nem ölé; a' szerént a' mint meg-íratott a' Moyses törvénye könyvében, a' mint parancholta az Úr, mondván: "Meg ne hallyanak az atyák a' fiakért: se a' fiak meg ne hallyanak az atyákért: hanem ki-ki az ő bűnéért hallyon-meg. * Ő vere-meg Edomból a' Sóaknás völgyben tíz-ezeret, és megvévé a' kő-sziklát harczal, és hívá annák helyét Jektehelnek, e' jelenvaló napig. * Akkor Amasias követeket küldé Joáshoz Joakáznak az Izráel királya Jéhu fiának fiához, mondván: Jer-ki, és lássuk egy-mást. * És viszsza-küldé az Izráel királya Jóas, a' Juda királyához Amasiáshoz, mondván: A' Libanus bo-

"2. Par. 25. a. 1.

"Deut. 24. c. 16. Ezech. 18. v. 20.

"Eccli. 48. b. 14.

gách-kórója küldé a' czédrus-fához melly a' Libanuſon vagyon, mondván: Add a' leányodat a' fiamnak feleſégül. És által-menének az erdei vadak, mellyek a' Libanusbã vannak, és el-tapodák a' bogách-kóróţ. * Meg-vervén Edomot, erőt vettél rajta, és fel-emelt téged a' ſzíved: elégedgyél-meg a' dichőſséggel, és ülly házadba, miért kereſſz gonoſzt, hogy el-eſsél te és Juda-is veled? * És nem nyugovék-meg Amaſias; és fel-méne az Iſraël királya Jóas, és meg-láták egy-máſt, ő, és a' Juda királya Amaſias, a' Juda váraſábã Bet-ſameſben. * És meg-vereték Juda Iſraëltől, és el-ſzaladának ki-ki az ő hajlékába. * A' Juda királyát pedig Amaſiáſt, az Okoziás fiának Joáſnak fiát, megfogá Bet-ſamesben az Iſraël királya Joás, és el-vivé őtet Jeruſalembe: és el-rontá Jeruſalemnek keritéſét, Efraim kapujától-fogva a' ſzeglet kapujáig, négy-ſzáz kőnyőknyire. * És el-vőn minden aranyat, és ezüſtőt, és minden edényeket, mellyek találtatának az Úr házában, és a' király kincheiben, és a' kezeſeket, és meg-téré Samariába. * A' tőbb dolgai pedig Joáſnak mellyeket chelekedett, és az ő erőſsége, mellyel a' Juda királya-ellẽ Amaſiás-ellen hadakozott, azok nem írattak-e meg az Iſraël királyi Krónika kőnyvében? * És el-aluvék Jóas az attyaival, és el-temetteték Samariában az Iſraël királyival: és orſzágla helyette a' fia Jeróboam. * Éle pedig a' Jóas fia Amaſiás a' Juda királya, minek-utánna meg-hólt az Iſraël királyának Joakáznak fia Jóas, tizen-őt eſztendeig. * A' tőbb dolgai pedig Amaſiáſnak, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika kőnyvében? * És pártolás lőn ellene Jeruſalemben: ő pedig Lakisba ſzalada. És utánna küldének Lakisba, és ott meg-ölék őtet. * És el-vivék lovakon, és el-temetteték Jeruſalemben az attyaival a' Dávid váraſában. * " Vévé pedig Judának egéſz népe Azariáſt, ki tizen-hat eſztendős vala, és királlyá rendelék őtet az attyáért Amaſiáſért. * Ez épité-meg Elatot, és viſzſza adá azt Judának, minek-utánna el-aluvék a' király az attyaival. * Amaſiáſnak a' Juda királya Jóas fiának tizen-őtődik eſztendejében, orſzágla az Iſraël királyának Joáſnak fia Jeróboam Samariában, negyven-egy eſztendeig: * és gonoſzt chelekedék az Úr-előtt. Nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak ſemmi bűneitől, ki vétkeztette Iſraëlt. * Ő téríté-viſzſza az Iſraël határit, Emat bémenetelétől-fogva, a' puſztának tengeréig, az Iſraël Ura Iſtene beſzéde-ſzerént, mellyet ſzóllott az ő ſzolgája által "az Amati fia Jónas proféta-által, ki Getből vala, melly Oferben vagyon. * Mert látá az Úr Iſraëlnek igen keſerves ſanyargatáſát, és hogy meg-emészttettek a' tőmlőczbe-rekeſztettekig, és az utólſókig, és nem vólna ki meg-ſegétené Iſraëlt. * Nem-is ſzólla az Ur hogy eltőrlené az Iſraël nevét az ég-alól, hanem meg-ſzabadítá őket a' Jóas fiának Jeroboámnak keze-által. * A' tőbb dolgai pedig Jeroboámnak, és mind a' miket chelekedett, és az erőſſége mellyel hadakozott, és mi-képpen adta-viſzſza Damaskuſt és Ematot Judának Iſraëlben, azok nem írattak-e meg az Iſraël királyi Krónika kőnyvében? * És el-aluvék Jeróboam az attyaival az Iſraël királyival, és a' fia Zakarias orſzágla helyette.

XV. Rész.

AZ Iſraël királyának Jeroboámnak huſzon-hetedik eſztendejében, orſzágla Amaſiáſnak a' Juda királyának fia Azariás. * Tizen-hat eſztendős vala mikor orſzáglani kezde, és ötven-két eſztendeig orſzágla Jeruſalembẽ. az annya neve Jekélia, Jeruſalemből. * És chelekedé a' mi kedves vala az Úr-előtt, mind azok-ſzerént, a' miket chelekedett az attya Amaſias. * Mindazáltal a' magas-helyeket el nem rontá: a' nép még-is áldozik 's jo illatot éget vala a' magas-helyeken. * "Meg-veré pedig az Úr a' királyt, és poklos lőn mind halála napjáig, és magán-valo házban lakék kűlőn. Jóatan pedig a' király fia a' palotát bírja vala, és itéli vala a' föld népét. * A' tőbb dolgai pedig Azariáſnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika kőnyvében? * És el-aluvék Azarias az attyaival: és el-temeteték őtet az ő eleivel a' Dávid váraſában, és a' fia Jóatan orſzágla helyette. * A' Juda királyának Azariáſnak harmincz-nyólczadik eſzten-

dejében, országla a' Jeróboam fia Zakarias Izraëlen Samariában hat hólnapig: * és gonoszt chelekedék az Úr-előtt, a'mint az attyai chelekedtek vala: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Pártot űte pedig ellene a' Jábes fia Sellum: és meg-veré őtet nyilván, és meg-ölé, és országla helyette. * A' többi dolgai pedig Zakariásnak, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * "Ez az Úr beszéde, mellyet Jéhunak szóllott, mondván: A' fiaid negyedik ízig űlnek az Izraël királyi-székében. És úgy lőn. * A' Jábes fia Sellum országla a' Juda királyának Azariásnak harmincz-kilenczedik esztendejében: országla pedig egy hólnapig Samariában. * És fel-méne a' Gádi fia Manahem Tersából: és Samariába méne, és meg-veré a' Jábes fiát Sellumot Samariában, és meg-ölé őtet, és országla helyette. * A' többi dolgai pedig Sellumnak, és az ő pártolása, mellyel lest vetett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * Akkor meg-veré Manahem Tapsát, és mind a' kik benne valának, és a' határit Tersából. mert nem akarták vala néki meg-nyitni: és meg-ölé abban mind a' nehezkeséket, és fel-hasítá azokat. * A' Juda királyának Azariásnak harmincz-kilenczedik esztendejében, a' Gádi fia Manahem országla Izraëlen tíz esztendeig Samariában. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt tellyes napjaiban. * Az Assyriusok királya Ful a' Földre jőve, és Mánahem Fulnak ezer talentom ezüstöt ada, hogy néki segétségül lenne, és meg-erősítené országát. * És fel-veté Mánahem az ezüstöt Izraëlben minden hatalmasokra és gazdagokra, hogy mindeniktől ötvén siklus ezüstöt adna az Assyriusok királyának: és meg-téré az Assyriusok királya, és nem késéc a' Földön. * A' többi dolgai pedig Manahemnek, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Mánahem az attyaival: és országla helyette a' fia Faczéia. * A' Juda királyának Azariásnak ötvenedik esztendejében, országla a' Manahem fia Faczéia Izraëlen Samariában két esztendeig: * és gonoszt chelekedek az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Partot űte pedig ellene a' Romélia fia Fáczee az ő hadnagya, és meg-veré őtet Samariában a' királyi ház tornyában, Argob-mellett, és Arie-mellett, és véle ötven férfiat a' Gálaádíták fiai-közzűl, és meg-ölé őtet, és országla helyette. * A' többi dolgai pedig Faczeiának, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvébe? * A' Juda királyának Azariásnak ötven-kettődik esztendejében, országla a' Romelia fia Fáczee Izraëlen Samáriábã húsz esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Az Izraël királyának Faczeénak napjaiban, el-jőve az Assur királya Teglat-Falasar, és meg-vévé Ajont, és Abel-Domumot, Máakát és Jánoét, és Czedest, és Asort, és Gálaádot, és Galilæát, és Neftalimnak egész földét: és által-vivé őket az Assyriusokhoz. * Pártot űte pedig, és lest vete az Ela fia Ofee a' Romelia fia Fáczee-ellen, és meg-veré őtet, és meg-ölé: és országla helyette az Ozías fiának Joatámnak hufzadik esztendejében. * A' többi dolgai pedig Faczeénak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * "A' Romélia fiának Faczeénak az Izraël királyának második esztendejében, országla Oziásnak a' Juda királyának fia Jóatam. * Huszon-öt esztendős vala mikor országlani kezde, és tizen-hat esztendeig országla Jerusalemben: az annya neve Jerusa, a' Sádok leánya. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr-előtt: mind azokszerént, mellyeket chelekedett vala az attya Ozías. * Mindazáltal a' magas helyeket el nem rontá; a' nép még-is áldozik és jo illátot éget vala a' magas-helyeken: ez épité-meg az Úr házának leg-felsőbb kapuját. * A' többi dolgai pedig Joatámnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * E' napokban kezdé az Úr Judára küldeni a' Syriai ki-

9 24 | 25 | 10 | 11 | 12 26 C | 13 27 F | 14 28 | 29 | 15 | 16 | 30 | 17 D 31 | 18 | 32 | 19 | 33 G | 20 | 34 | 35 | 21 | 36 | 22 E | 23 37

"Sup. 10. f. 30.

"2. Par. 27. a. 1.

4. Reg. 15.

rályt Ráſint, és a' Romelia fiát Fa-
czeét. * És el-aluvék Jóatam az at- 38
tyaival, és el-temetteték azokkal az
ő attyának Dávidnak váraſában, és
a' fia Akaz orſzágla helyette.

XVI. RÉSZ.

FÁczeénak a' Romélia fiának 1
tizen-hetedik eſztendejében, A
orſzágla a' Juda királyának
"2.Par. 28.a.1. Joatámnak fia Akaz. * "Húſz 2
eſztendős vala Akaz mikor orſzág-
lani kezde, és tizen-hat eſztendeig
orſzágla Jeruſalemben: nem chele-
kedé a' mi kedves vala az ő Ura Iſ-
tene ſzíne-előtt, a' mint az attya Dá-
vid: * hanem az Iſraël királyinak 3
után jára: annak főlőtte a' fiát-is
meg-áldozá által-vívén a' tűzőn a'
Pogányok bálványi-ſzerént: kiket
el-veſztett az Úr az Iſraël fiai-előtt.
* Áldozatokat-is téſzen vala, és jo 4
illatot éget vala a' magas-helyekē, és
a' halmokon, és minden leveles fa-
"Iſa. 7. a. 1. alatt. * "Akkor fel-méne a' Syriai 5
király Ráſin, és a' Romélia fia Fá-
czee az Iſraël királya, Jeruſalembe
hadakozni: és mikor meg-ſzállot-
ták vólna Akazt, nem győzheték-
meg őtet. * Az időben viſzſza- 6
vévé a' Syriai király Ráſin, Syriá- B
nak Ailáját, és ki-űzé a' Zidókat Ai-
lából: és az Idumæuſok jővének Ai-
lába, és ott lakának mind e' napig.
* Kőveteket kűlde pedig Akaz az 7
Aſſyriuſok királyához Téglat-Fala-
ſárhoz, mondván: Te ſzolgád, és te
fiad vagyok én: jőj-fel, és ſzabadíts-
meg engem a' Syriai király kezé-
ből, és az Iſraël királya kezéből,
kik fel-támadtak ellenem. * És mi- 8
kor egybe-ſzedte vólna az ezűſtőt és
aranyat, melly az Úr házában talál-
tathatott, és a' király kincheiben, az
Aſſyriuſok királyának ajandékokat
kűlde. * Ki engede-is akarattyá- 9
nak: mert fel-méne az Aſſyriuſok
királya Damaskusba, és el-puſztítá
azt: és annak lákóit által-vívé Czi-
rénébe, Ráſint pedig meg-őlé. * És 10
Akaz király az Aſſyriuſok királyá-
nak Teglat-Falaſárnak eleibe-méne
Damaskusba. és mikor látta vólna
Damaskusban az óltart, Akáz király
Urías paphoz kűldé annak formá-
ját, és haſonlatoſſágát minden míve-
ſzerént. * És meg-építé Uriás pap az 11
óltárt: mind azok-ſzérent, a' miket C
Akaz király parancholt vala Damas-
kusból, úgy chelekedék Uriás pap,
míg meg-jőne Akaz király Damas-
12 kusból. * És mikor meg-jőtt vólna
a' király Damaskusból, látá az óltárt,
és tiſztelé azt: és fel-méne, és áldozék
éppen-égő áldozatokat, és az ő ele-
13 deli áldozattyát; * és itali áldoza-
tokat-is áldoza, és a' békeſéges áldo-
zatoknak vérét el-őnté, mellyeket
14 az óltáron áldozott vala. * A' réz
óltárt pedig, melly az Úr-előtt va-
la, el-vívé a' templomból, és az ól-
tár helyéről, és az Úr temploma he-
lyéről; és tévé azt az óltárnak Éſza-
15 ki óldala-felé. * És paranchola
Akaz király Uriás papnak, mondván:
Az őregbik óltáron áldozzad a' reg-
geli éppen-égő áldozatot, és az eſt-
veli eledeli áldozatot, és a' király
D éppen-égő áldozattyát, és az ő ele-
deli áldozattyát, és az egéſz föld-
népének éppen-égő áldozattyát, és
azoknak eledeli és itali áldozatit:
és az éppen-égő áldozatnak minden
vérét, és egyéb áldozatoknak min-
den vérét arra őntſed: a' réz óltár
pedig kéſzen légyen az én akara-
16 tomra. * Chelekedék azért Urías
pap, mind azok-ſzerént, a' miket pa-
17 rancholt vala Akaz király. * El-ví-
vé pedig Akaz király a' faragott tal-
pakat, és az űſtőt, melly azokon fe-
lyűl vala: és a' tengert le-tévé a' réz
őkrőkről, mellyek azt tartyák vala,
18 és tévé a' kő-pádimontomra. * A'
ſzombat hajlékát-is, mellyet épített
vala a' templomban: és a' király
kűlſő bé-járo helyét az Úr tem-
plomává fordítá, az Aſſyriuſok ki-
19 rályaért. * A' tőbb dolgai pedig
Akáznak, mellyeket chelekedett,
azok nem írattak-e meg a' Juda ki-
20 rályi Krónika kőnyvében? * És el-
aluvék Akaz az attyaival, és el-te-
metteték azokkal a' Dávid váraſá-
ban, és a' fia Ezekias orſzágla he-
lyette.

XVII. RÉSZ.

AKaznak a' Juda királyá- 1
nak tizen-kettődik eſzten- A
dejében, orſzágla az Ela fia
Oſee Samariában Iſraëlen
2 kilencz eſztendeig. * És gonoſzt che-
lekedék az Úr-előtt: de nem mint az
3 Iſraël királyi, kik előtte vóltak. * "
Ez-ellen fel-méne Salmanazar az
Aſſyriuſoknak királya, és ſzolgája
4 lőn Oſée, és adót ád vala néki. * És mi-
koron eſzébe vőtte vólna az

"Inf. 18. b. 9. Tob. 1. a. 2.

4. Reg. 16.

az Assyriusok királya, hogy Oseét el igyekezvén pártolni, követeket küldött az Egyiptziai királyhoz Suához, hogy ne adna adót az Assyriusok királyának, a' mint minden esztendőben szokott vala, meg-szállá őtet, és meg-kötözvén a' tömlöczbe tévé. * És el-járgálá az egész földet: 5
és fel-menvén Samariába, meg-szállá azt három esztendeig. * "Oseénak pedig kilenczedik esztendejében, meg-vévé az Assyriusok királya Samáriát, és el-vivé Israëlt az Assyriusokhoz: és helyhezteté őket Hálába, és Háborba a' Gózán folyóvize-mellé, a' Médusok városiba. * Mert lőn, mikor vétkeztek vólna az Israël fiai az ő Uroknak Istenöknek, ki őket ki-hozta vala Egyiptusföldéből, az Egyiptziai királynak Faraónak kezéből, idegen isteneket tisztelének. * És járának a' Pogányok szer-tartások-szerént, kiket meg-emésztett vala az Úr az Israël fiai és az Israël királyi színe-elött: mert hasonló-képpen chelekedtek vala. * És meg-bánták az Israël fiai hamis chelekedetekkel az ő Urokat Isteneket: és magas-helyeket építének magoknak minden ő városokban, az Őrzők-tornyától-fogva mind az Erős-városig. * És magoknak álló-képeket chinálának, és berkeket, minden magas halmon, és minden leveles fa-alatt: * és ott égetnek vala jo illatot az óltárokon a' Pogányok szokása-szerént, kiket elvitt vala az Úr az ő színek-elől: és igen gonosz dolgokat chelekedének, boszszontván az Urat. * és a' tisztátalanságokat tisztelék, mellyekről parancholt nékik az Úr hogy e' dolgot ne chelekednék. * És bizonyságot tőn az Úr Israëlben és Judában, minden Prófétak és Látók-által, mondván: "Térjetek-meg a' ti gonosságos útatokról, és őrizzétek-meg parancholatimat, és czeremoniáimat, az egész törvényszerént mellyet az atyáitoknak parancholtam: és a' mint hozzátok küldöttem az én szolgaim a' Próféták-által. * Kik meg nem halgaták, hanem meg-keményíték nyakokat az attyok nyaka-szerént, kik nem akartak engedni az ő Uroknak Isteneknek. * És meg-veték az ő törvényit, és kötését, mellyet az attyokkal szerzett, és a' bizonyság-tételeket, mellyekkel bizonyságot tött nékik: és követék az hiuságokat, és hiuságoson chelekedének: és követék a' Pogányokat, kik környűlök valának, mellyek-felől parancholt vala nékik az Úr, hogy úgy ne chelekednének mint azok chelekednek vala. * És el-hagyák minden parancholatit az ő Uroknak Istenöknek: és két öntött borjút chinálának magoknak, és berkeket, és imádák az égnek minden seregét: és Baálnak szolgálának, * és a' fiokat, és leányokat, tűz-által áldozák: és jövendőléseknek szolgálnak vala és varázlásoknak: és arra adák magokat, hogy gonoszt chelekednének az Úr-előtt, hogy boszszontanák őtet. * És igen meg-haraguvék az Úr Israëlre, és el-veté őket színeelől, és semmi nem marada-meg hanem czak a' Juda nemzetsége. * De még Juda sem őrizé-meg az ő Urának Istenének parancholatit: hanem az Israël tévelygésiben jára, mellyeket chelekedett vala. * És el-veté az Úr Israëlnek minden magvát, és meg-sanyargatá őket, és adá őket a' ragadozók kezébe, míg nem el-vetné őket színe-elől: * "mind az időtől-fogva, melyben Israël a' Dávid házától el-szakadott, és magoknak királyúl a' Nábat fiát Jeroboámot rendelték: mert el-választa Jeróboam Israëlt az Úrtól, és vétkezteté őtet nagy vétekkel. * És az Israël fiai Jeroboámnak minden bűneiben járának mellyeket chelekedett vala: és nem távozának-el azoktól, * "míg nem el-vetné az Úr Israëlt színe-elől, a' mint szóllott vala minden szolgai a' Próféták-által: és el-viteték Israël az ő földéről az Assyriusokhoz, mind e' napig. * Hoza pedig az Assyriusok királya Babylonból, és Kutából, és Aváhból, és Emátból, és Sefarváimból; és a' Samaria városiba telepíté-le azokat az Israël fiai-helyett: kik Samariát bírták, és annak városiban laktak. * És mikor ott kezdettek vólna lakni, nem félik vala az Urat: és az Úr oroszlányokat bochátá reájok, kik meg-ölik vala őket. * És hírré tévék az Assyriusok királyának, és mondának: A' Pogányok, kiket által-hoztál, és le-telepíttettél Samaria városiban, nem tudgyák a' föld Istenének

"Inf. 18. b. 10.

"Iere. 25. a. 1.

"3. Reg. 12. c. 19.

"Ier. 25. b. 9.

nének törvényit: és az Úr oroſzlányokat bochátott reájok, és ímé ölik őket, mivel nẽ tudgyák a' föld Iſtene ſzer-tartáſát. *Parãchola azért az Aſſyriuſok királya, mondván: Vigyetek eggyet oda a' papok-közzűl, kiket onét fogva hoztatok, és mennyen-el, és lakjék vélek: és taníttſa őket a' föld Iſtene törvényire. * Azért mikor eljött vólna egy az el-fogott papok-közzűl Samariából, Bételbẽ lakék, és tanítá őket mint tiſztelnék az Urat. * És mindenik nézet ki-faragá Iſtenét: és azokat magas tẽplomokba tévék, mellyeket a' Samariaiak chináltak vala, mindenik nemzet az ö váraſábã, melyben lakik vala. *Mert a' Babyloniai férfiak Sókot-benotot chinálák: a' Kútai férfiak pedig Nergelt chinálák: és az Émati férfiak Aſimát chinálák. * A' Hevæuſok pedig Nebaházt chinálák és Tartakot. A' Sefarváimiak, meg-égetik vala a' fiokat tűzzel, a' Sefarváim iſteninek Adraméleknek és Anaméleknek, *és mindazáltal tiſztelik vala az Urat-is. Szerzének pedig magoknak az utólſókból papokat a' magas-helyekre, és tévék azokat a' magas templomokba. *És midőn az Urat tiſztelnék, az ö iſteneknek-is ſzolgálnak vala a' pogányok ſzokáſa-ſzerént, kik-közzűl Samariába vitettek vala: *mind e' napig a' régi ſzokáſt követik: nẽ félik az Urat, ſem nẽ tartyák az ö czeremoniáit, itéletit, és törvényét, és parãcholattyát, mellyet parãchola az Úr a' Jákob fiainak, "kit Iſraëlnek neveze: *és kötéſt tött vala vélek, és parãcholt vala nékik, mondván: Ne féllyétek az idegẽ iſteneket, és ne imádgyátok, ſe ne tiſztellyétek őket, és ne áldozzatok nékik. *Hanẽ a' tí Uratokat Iſtenteket, a' ki títeket ki-hozott Egyiptus-földeből nagy erővel, és ki-nyújtott karral, azt féllyétek, és őtet imádgyátok, és néki áldozzatok. *A' czeremoniákat-is, és itéleteket, és a' törvényt, és parãcholatot, mellyet írt néktek, meg-őrizzétek, hogy meg-chelekedgyétek minden időben, és ne féllyétek az idegẽ iſteneket. *És a' kötéſről, mellyet veletek tött, el ne feletkezzetek: ſe ne tiſztellyétek az idegen iſteneket, *hanem a' tí Uratokat Iſtenteket féllyétek, és ö meg-ment títeket mindẽ ellenſégtek kezéből. *Ök pedig nẽ halgaták, hanẽ régi ſzokáſok-ſzerént chelekedének. * Azért e' Pogányok Iſten-félők valának ugyã, de mindazáltal az ö bálványoknak-is ſzolgálnak: mert a' fiok 's unokájok-is, a' mint az attyok chelekedtek, úgy chelekeſznek e' jelen-valo napig.

XVIII. Rész.

AZ Iſraëli Ela király fiának Oſeénak "harmadik eſztendejében, országla a' Juda királyának Akáznak fia Ezekiás. *Huſzon-öt eſztendős vala, mikor országlani kezde: és huſzon-kilencz eſztẽdeig országla Jeruſalemben: az annya neve Abi, a' Zakariás leánya. *És jót chelekedék az Úr-előtt, mind azok-ſzerént mellyeket chelekedett vala az attya Dávid. * Ö hányá-el a' magas-helyeket, és el-rontá az állo-képeket, és kivágá a' berkéket, és el-töré a' réz-kigyót, "mellyet Moyſes chinált vala: mert mind az ideiglen jo illatot égetnek vala annak az Iſraël fiai: és hívá a' nevét Nohekstánnak. * Az Iſraël Urában Iſtenében bízott: azért ö utánna nem vólt haſonló hozzája Judának minden királyi-közzűl, de még azok-közzűl-is kik előtte vóltak: * és ragaſzkodék az Úrhoz, és el nem távozék az ö nyomdokitól, és meg-chelekedé a' parancholatit, mellyeket parancholt vala az Úr Moyſesnek. * Azért az Úr-is véle vala, és mindenekbẽ, mellyekre mégyen vala, bőlchen viſelé magát. Es el-pártola az Aſſyriuſok királyától, és nem ſzolgála néki. * Ö veré-meg a' Filiſtæuſokat Gázáig, és minden határokat, az Őr-állók Tornyától-fogva az erős Váraſig. * "Ezekiás királynak negyedik eſztendejében, melly hetedik eſztendeje vala az Iſraëli Ela király fiának Oſeénak, fel-méne az Aſſyriuſok királya Salmanaſar Samariába, és vitatá azt, * és meg-vévé. Mert három eſztendő-után, Ezekiáſnak hatodik eſztendejébẽ, az-az, az Iſraël királyának Oſeénak kilenczedik eſztendejében, vévék-meg Samariát: *és el-vivé az Aſſyriuſok királya Iſraëlt az Aſſyriuſokhoz, és Hálába, és Háborba, Gozán folyó-vize-mellett, a' Méduſok váraſiba le-telepíté őket: * mert nem halgaták-meg az ö Urok Iſtenek ſzavát, hanem által-hágák az ö kötéſét: ſemmit meg nem halgatának azokbã a' miket Moyſes az Úr ſzolgája parancholt vala, ſem meg né

"Gene. 33. f. 28.

"2. Par. 28. d. 27. & 29. a. 1.

"Num. 21. c. 9.

"Sup. 17. a. 6. Tob. 1. a. 2.

2.Par. 32. a. 1. Isai. 36. a. 1. Eccli. 48. c. 20.

chelekedének. * "Ezekiás királynak tizen-negyedik eſztendejébẽ, fel-méne az Aſſyriai király Sennakerib Judának minden erős váraſira: és meg-vévé azokat. * Akkor a' Juda királya Ezekias kőveteket kűlde az Aſſyriuſok királyához Lakisba, mondván: Vétkeztẽ, távőzzál-el tőlem: és mind, a' mit reám vetſz, el-viſelem. Vete azért az Aſſyriuſok királya a' Juda királyáraEzekiáſra hárõ-ſzáz talentom ezűſtőt, és harmincz talentõ aranyat. * És oda-adá Ezekias mind az ezűſtőt melly az Úr házában találtatott vala, és a'király kincheiben. * Azon időbẽ el-tőré Ezekiás az Úr temploma ajtait, és az arany lannákat, mellyeket ő ſzegezett vala fel, és az Aſſyriuſok királyának adá azokat. * Elkűldé pedig az Aſſyriuſok királya Tartánt, és Rabſariſt, és Rabſaczeſt LákisbólEzekias királyhoz, erős kézzel, Jeruſalembe: kik mikor fel-mentek vólna, Jeruſalembe jutának: és meg-állának a' felſő halas-tónak chatornájánál, melly a'Feſtő mezejének útán vagyõ. *És ki-hívák a'királyt: ki-méne pedig hozzájok a'Helcziás fia Eliaczim az udvar-bíro, és Sobna az íro-deák, és az Aſaf fia Jóahe a' kanczellarius. *És mõda nékik Rabſaczes: Szóllyatok Ezekiáſnak: Ezeket mongya a'nagy király, az Aſſyriuſok királya: Michoda bizodalõ ez, a'melyhez támaſzkodol? *Talám tanátsot tartottál, hogy harczhoz kéſzűlly. Miben bizakodol, hogy elmerſz pártolni? *a'nád és meg-tőrőtt bothoz bízol-e Egyiptushoz, melyre ha ember támaſzkodik, el-tőrvén bé-mégyẽ kezébe, és által-lyikaſztya azt? Illyẽ az Egyiptziai király Farao, mindeneknek a'kik ő-benne bíznak. * Hogy-ha mongyátok nékem: A'mi Urunkban Iſtenűnkbẽ vagyon bizodalmunk: nem ő-e az, a'kinek el-vette Ezekiás magas-helyeit és óltárit: és parãcholt Judának, és Jeruſalemnek: Ez óltár-előtt imádkozzatok Jeruſalemben? *Moſt azért jertek az uramhoz az Aſſyriuſok királyához, és kétezer lovat adok néktek, és láſſátok ha találhattok-e azokra űlőket. * És mi módõ álhattok egy hadnagy-ellẽ az urãnak leg-kiſſebbik ſzolgai-kőzzűl? Egyiptusbã vagyõ-e bizodalmad, a' ſzekerekért és lovagokért? *Vallyõ az Úr akarattya-nélkűl jőttem-é fel e' helyre, hogy el-rontanám ezt? Az Úr mondotta nékem: Menny-fel arra a' földre, és rõtſd-el azt. *Mõdának pedig a'Helczia fiaEliaczim, ésSobna, és Jóahe Rabſaczeſnek: Kérűnk hogy nékűnk te_ ſzolgaidnak Syruſúl ſzólly; mert értyűk azt a' nyelvet, és ne ſzólly nékűnkZsidóúl, a'nép halláſára, ki a'keritéſen vagyon. *És felele nékik Rabſaczes, mõdván: Vallyõ az uradhoz, és hozzád kűldőtt-e engem az uram, hogy ſzóllanám e' beſzédeket, és nẽ inkább a'férfiakhoz, kik a' keritéſen űlnek, hogy meg-egyék ganejokat, és meg-igyák vizellettyeket tí-veletek? *Fel-álla azért Rabſaczes, és fel-kiálta nagy ſzóval Zsidóul, és mõda: Hallyátok a'nagy király az Aſſyriuſok királya ſzavait. *Ezeket mõgya a'király: Meg ne challyon títeket Ezekiás: mert meg nẽ ſzabadíthat títeket kezemből. * Se ne biztaſſon títeket az Úrral, mõdván: Meg-métvén meg-ſzabadít minket az Úr, és nem adatik e' váras az Aſſyriuſok királya kezébe. * Ne halgaſſátok Ezekiáſt, Mert ezeket mongya az Aſſyriuſok királya: Chelekedgyétek velem, a'mi néktek haſznos, és jőjetek-ki hozzám: és egyék ki-ki az ő ſzőlőjéből, és fűge-fájáról: és igyatok vizet kútaitokból: *míglẽ el-jővők, és el-viſzlek títeket a'tí földetekhez haſonló földre, gyűmőlchős és boros földre: kenyeres és ſzőlős földre, olaj-fás, és olajos 's mézes földre, és éltek, és meg nẽ haltok. Ne halgaſſátokEzekiáſt, ki meg-chal títeket, mondván: Az Úr meg-ſzabadít minket. * Meg-ſzabadították-e a' Pogányok iſteni az ő földőket az Aſſyriuſok királya kezéből? *Hol vagyon az Émati, és Arfádi iſten? Hol vagyõ a' Sefarvaimi Iſten, Ana, és Ava? vallyõ meg-ſzabadították-e Samariát az én kezemből? *Kichodák a'földnek mindẽ iſteni-kőzzűl, kik meg-ſzabadították az ő tartományokat kezemből, hogy megſzabadíthaſſa az Úr Jeruſalemet kezemből? *Halgata azért a'nép, és nem felele néki ſemmit: mert meg-parancholta vala a'király, hogy ne felelnének néki. * És el-jőve a'Helczias fia Eliaczim, az udvar-bíro, és Sobna az íro-deák, és az Aſaf fia Jóahe a' kanczellarius, Ezekiáshoz, meg-ſzaggatott ruhákkal, és hírré tévék néki a' Rabſaczes beſzédit.

XIX. Rész.

Isa. 37. a. 2.

MEllyeket mikor hallott vólna Ezekias király, meg-szaggatá ruháit, és zákba öltözék, és bé-méne az Úr házába. * És el-küldé Eliaczimot az udvar-bírót, és Sobnát az íro-deákot, és a' véneket a' papok közzül, zákokba öltözve, az Amos fiához Isaiás prófétához. * Kik mondának: Ezeket mongya Ezekiás: Háboruságnak és szidalmazásnak napja ez, és káromlásnak napja: szülésig jutottak a' fiak, és ninch ereje a' szülőnek. * Ha talám meg-hallya a' te Urad Istened Rabsaczesnek minden beszédit, kit az ö ura az Assyriai király küldött hogy szidalmazná az élő Istent, és káromlaná szókkal, mellyeket hallott a' te Urad Istened: és imádkozzál a' maradékokért, mellyek találtattak. * El-menének azért az Ezekiás szolgai Isaiáshoz. * És monda nékik Isaiás: Ezeket mondgyátok a' tí uratoknak: Ezeket mongya az Úr: Ne félly a' beszédektől mellyeket hallottál, mellyekkel engem káromlottak az Assyriai király szolgai. * Imé én lelket eresztek beléje, és hírt hall, és viszsza-tér földébe, és le-vágatom őtet fegyverrel a' maga földében. * Viszszatére azért Rabsaczes, és találá az Assyriai királyt hogy Lobnát vítatná: mert hallotta vala, hogy el-ment vólna Lákisból. * És mikor hallotta vólna a' Szerechen Taraka király-felől, hogy mondanák: Imé, ki-jött hogy hadakozzék ellened: és ellene menne, követeket küldé Ezekiáshoz, mondván: *Ezeket mongyátok Ezekiásnak a' Juda királyának: Meg ne challyon téged a' te Istened, kiben bizodalmad vagyon: se ne mongyad: Nem adatik Jerusalem az Assyriai király kezébe. *Mert magad hallottad a' miket chelekedtek az Assyriai királyok minden földeknek, mi-módon pusztították-el azokat: azért egyedül meg-szabadúlhatsz-e? * Vallyon szabadították-e meg a' Pogányok isteni mind azokat, kiket el-pusztítottak az atyáim, Gózánt tudn'illik, és Háránt, és Resefet, és az Eden fiait, kik Telassárba valának? * Hol vagyon az Émati király, és az Arfádi király, és a' Sefarváim városa királya, Ana, és Ava? * Az-okáért mikor el-vette vólna Ezekiás a' levelet a' követek kezéből, és meg-olvasta vólna azt, felméne az Úr házába, és ki-terjeszté azt az Úr-élőtt, * és imádkozék az ö színe-előtt, mondván: Israëlnek Ura Istene, ki a' Kerubimokon ülsz, te vagy egyedül a' földnek minden királyinak Istene: te álkottad az eget és a' földet. * Hajtsd-meg füledet, és hallyad: nyisd-meg Uram szemeidet, és lássad: hallyad Sennakeribnek minden beszédit, ki el-küldött hogy szidalmazná elöttünk az élő Istent. * Bizonyára Uram elhányták az Assyriai királyok a' Pogányokat, és azoknak földöket. * És tűzbe vetették azok istenit: mert nem vóltak istenek, hanem emberi kéz chinálmányi fából és kőből, és el-veszteték őket. * Most azért, mi Úrunk Istenünk, szabadits-meg minket az ö kezéből, hogy meg-tudgyák e' földnek minden országi, hogy te vagy egyedül az Úr-Isten. * El-küldé pedig az Amos fia Isaias Ezekiáshoz, mondván: Ezeket mongya az Israël Ura Istene: A' mikért könyörgöttel nékem az Assyriai király Sennakerib-felől, meg-halgattam. * Ez a' beszéd, mellyet az Úr ö-felőle szóllott: Meg-vetett téged, és meg-chúfolt téged, Sionnak szűz leánya: hátad-megett fejét hajtogatta, Jerusalem leánya. * Kit szidalmaztál, és kit káromlottál? ki-ellen magasztaltad-fel szódat, és fel-emelted a' magasságba szemeidet? az Israëlnek szente-ellen. * A' te szolgaid-által szidalmaztad az Urat, és mondottad: Az én szekereim sokaságával fel-mêtem a' hegyek magasságára a' Libanus tetejére, és le-vágtam annak magas czédrus-fáit, és annak válogatott jegyenye-fáit. És bé-mentem annak határiig, és az ö Karmelusának erdejét * én vágtam-ki. És meg-ittam az idegen vizeket, és meg-száraztottam lábaim nyomdokival minden bé-rekesztetett vizeket. * Nem hallottad-e eleitől-fogva mit chelekedtem? A' régi napokban el-készítettem azt, és most elő-hoztam: és a' hadakozók erős városi, halmok romlási lésznek. * És a' kik azokban ülnek, alázatos kezűek, meg-rettentek és meg-szégyenültek, ollyanok lőttek mint a' mező szénája, és a' hejazatok zöldellő füve, melly meg-száradott minek-

elötte

4. Reg. 19.

elõtte meg-érnék. * Lakó-helyedet, és ki-jõveteledet, és bé-meneteledet, és útadat én ez-elõtt tudtam, és ellenem-valo dühösségedet. *Esztelenkedtél ellenem, és kevélységed feljõtt füleimbe: az-okáért karikát vetek orrodba, és zabolát ajakidra, és viszsza-viszlek téged az útra a' mellyẽ jõttél. * Néked pedig Ezekiás e' lészen jeled: Edd-meg ez esztendõben a' miket találsz: a' másik esztendõben pedig, a' mik magoktól teremnek: a' harmadik esztendõben pedig vessetek és aratsatok: plántállyatok szõlõket, és egyétek azoknak gyümölchét. *És valami meg-marad a' Juda házából, gyökeret vér alól, és gyümölchöt terem felyûl. *Mert Jerusalemből ki-jõnek a' maradékok, és a' mi meg-szabadúllyon a' Sion hegyéről: a' seregek Urának buzgósága chelekeszi ezt. *Az-okáért ezeket mongya az Úr az Assyriai királyról: Nem jõ e' várasba, sem nyilat nem lõ belé, sem paíz el nem foglallya azt, sem környûl nem vészi a' sáncz. * Az úton, a' mellyen jõtt, viszszatér: és nem jõ e' várasba, úgy-mond az Úr. * És meg-óltalmazom e' várast, és meg-szabadítom azt érettem, és a' szolgámért Dávidért. * "Lõn azért azon éjjel, el-jõve az Úr Angyala, és meg-õle az Assyriusok táborában száz nyólczvan-öt ezeret. És mikor reggel fel-kõlt vólna, látá mind a' hóltak testét; és el-távozván el-méne, * és meg-tére az Assyriai király Sennakerib, és Ninivében lakék. * † És mikor imádná a' templomban az õ istenét Nesrokot, az õ fiai Adramélek és Saraszár meg-õlék õtet fegyverrel, és az Õrményekföldére szaladának, és a' fia Asarhaddon országla helyette.

"*Tob. 1. d. 21. Eccli. 48. d. 28. Is. 37. g. 36. 1. Mac. 7. f. 41. 2. Mac. 8. d. 19.*

†"*Tob. 1. d. 24.*

XX. Rész.

2. Para. 32. f. 29. Is. 38. a. 1.

A' napokban halálra betegedék Ezekiás: és hozzája méne az Amos fia Isaias Próféta, és monda néki: Ezeket mongya az Úr-Isten: Parancholly a' házadnak: mert meg-halsz, és nem élsz. * Ki arczal a' falhoz fordúla, és imádkozék az Úrnak, mondván: * Kérlek Uram, kérlék emlekezzél meg mi-módon jártam elõtted igasságban, és tekélletes szívvel, és a' mi kedves vólt elõtted, meg-chelekedtem. Síra azért Ezekiás nagy sírással. * És minek-elõtte ki-menne Isaías a' pitvarnak fél részéből, lõn az Úr beszéde hozzája, mondván: *Térj-meg, és mond-meg Ezekiásnak az én népem fejedelmének: Ezeket mongya a' Dávid atyád Ura Istene: Meg-halgattam imádságodat, és láttam könny-húllatásidat: és ímé meggyógyítottalak téged, harmad napra fel-mégy az Úr templomába. * És a' te napjaidhoz tizen-öt esztendõt adok: de az Assyriai király kezéből-is meg-szabadítlak téged, és e' várast, és meg-óltalmazom e' várast, érettem, és az én szolgámért Dávidért. * És monda Isaiás: Hozzatok egy chomó fügét: mellyet mikor elhoztak vólna, és a' kelevényére tették vólna, meg-gyógyúla. *Mondotta vala pedig Ezekías Isaiásnak: Mi lészen jele, hogy az Úr meg-gyógyít engem, és hogy harmad-napra felmegyek az Úr templomába? *Kinek monda Isaias: Ez lészen jel az Úrtól, hogy meg-chelekeszi az Úr a' beszédet, mellyet szóllott: Akarod-e hogy fel-mennyen az árnyék tíz lineával, vagy hogy viszsza-térjen annyi garáditssal? * És monda Ezekiás: Könnyû az árnyéknak nevekedni tíz lineával: nem akarom hogy az légyen, hanem hogy hátra térjen tíz garáditssal. * Segétségûl hívá azért Isaias próféta az Urat, és viszsza-hozá az árnyékot a' lineákon, mellyeken már alá-szállott vala az Akaz óráján, tíz garáditssal. * "Az időben a' Baladan fia Berodak-Baladan a' Babylóniai király, levelet és ajándékokat küldé Ezekiáshoz: mert hallotta vala hogy beteg vólt vólna Ezekías. * Õrvendeze pedig Ezekiás azoknak jövetelin, és meg-mutatá nékik a' fü-szerszámos házát, és az aranyat, és az ezüstöt, és külömb külömb-féle illatozókat, a' keneteket-is, és az õ edényinek házát, és mindent a' mi lehete az õ kincheiben. Nem vólt a' mit nékik meg nem mutatna Ezekiás az õ házában, és minden birodalmában. * El-jõve pedig Isaias próféta Ezekías királyhoz, és monda néki: Mit mondának e' férfiak? a' vagy honnét jõttek hozzád? Kinek monda Ezekiás: Messzeföldről jõttek hozzám, Bábylonból.

"*Is. 39. a. 1.*

4. Reg. 20.

Õpe-

*Ő pedig felele: Mit láttak a' házad- 15
ban? Monda Ezekiás: Mind látták a'
mi házamban vagyon: ſemmi ninch D
kincheimben, a' mit meg nem mu-
tattam nékik. * Monda azért Iſaiás 16
Ezekiáſnak: Hallyad az Úr beſzédét:
* Ímé el-jőnek a' napok, és el-vitet- 17
nek mind Babyloniába a'mik házad-
ban vannak, és a' miket el-tettek az
atyáid mind e' napig: ſemmi meg
nem marad, ugy-mond az Úr. * De a' 18
fiaid-kőzzűl-is kik tőled ſzármaz-
nak, kiket nemzeſz, el-vitetnek, és
komornyikok léſznek a' Babylóniai
király palotájában. * Monda Ezekiás 19
Iſaiáſnak: Jó az Úr beſzéde, mellyet
ſzóllottál: légyen békeſég és igaſſág
az én napjaimban. * A' tőbb dolgai 20
pedig Ezekiáſnak, és minden erőſſé-
ge, és mi módon chinálta légyen a'
halas-tót, és a' víz-chatornát, és bé-
vítte a' vizeket a' várasba, azok nem
írattak-e meg a' Juda királyi Króni-
ka kőnyvében? * És el-aluvék Eze- 21
kiás az attyaival, és a' fia Manaſſes
orſzágla helyette.

XXI. Rész.

2.Para. 33. a. 1. TIzen-két eſztendős vala Ma- 1
naſſes mikor orſzáglani kez- A
de, és őtven-őt eſztendeig
orſzágla Jeruſalemben: az
annya neve Haſſiba. * És gonoſzt 2
chelekedék az Úr ſzíne-előtt, a' po-
gányok bálványi-ſzerént, kiket az
"2.Par. 33. a. 3. Ur el-tőrlőtt az Iſraël fiai-előtt. * "És 3
el-tére, és meg-építé a'magas-helye-
ket, mellyeket el-hányt vala az attya
Ezekiás: és óltárokat emele Baál-
nak, és berkeket chinála, a' mint chi-
nált vala az Iſraël királya Akab, és
az égnek minden ſeregét imádá, és
tiſztelelé azt. * És óltárokat építe 4
az Úr házában, melyről mondotta
"2.Reg. 7. b. 10. az Úr: "Jeruſalemben helyhezte-
tem az én nevemet. * És óltárokat 5
chinála az égnek minden ſeregének
az Úr temploma két pitvarában. * És 6
által-vívé a' fiát a' tűzőn: és jőven-
dőt-monda, és a' madarak ſzavá-
ra vígyáza, és varázlókat ſzerze, és
meg-ſokasítá a' nézőket, hogy go-
noſzt chelekednék az Úr-előtt, és
"2.Reg. 7. b. 10. boſzſzontaná őtet. * A' berek bálvá- 7
nyát-is mellyet chinált vala, az Úr B
†3.Reg. 8. b. 16. & 9. a. 15. templomába helyhezteté; "mely-
ről ſzóllott az Ur Dávidnak, † és az
ő fiának Salomonnak: E' templom-
ban, és Jeruſalemben, mellyet Iſra-

ëlnek minden nemzetſégiből válaſz-
tottam, helyheztetem az én nevemet
8 őrőkké. * Es tőbbé nem mozdítom-
ki az Iſraël lábát a' főldről, mellyet
az attyoknak adtam: de úgy, ha meg-
őrizik chelekedettel mind a' miket
nékik parancholtam, és az egéſz tőr-
vényt, mellyet nékik az én ſzolgám
9 Moyſes parancholt. * Ők pedig meg
nem halgaták: hanem el-tévelyítte-
tének Manaſſeſtől, hogy gonoſzt
chelekednének, a' Pogányok-fölőtt
kiket meg-rontott az Úr az Iſraël
10 fiai-előtt. * És ſzólla az Úr az ő ſzol-
11 gai a' Proféták-által, mondván: * "
Mivelhogy a' Juda királya Manaſſes
ez igen gonoſz útálatoſságokat che-
lekedte, mind azok-fölőtt a' miket
az Amorræuſok ő-előtte chelekedt-
tek, és Judát-is vétkeztette az ő ún-
12 dokſágival: * azért ezeket mongya
C az Iſraël Ura Iſtene: Ímé én veſze-
delmet hozok Jeruſalemre és Judára:
hogy valaki hallya, meg-chendűl-
13 lyőn mind a' két fűle. * És ki-ter-
jeſztem Jeruſalemre a' Samaria kő-
telét, és az Akab háza terhét: és el-
tőrlőm Jeruſalemet, a' mint el ſzok-
tak tőrőltetni a' táblák: és el-tőről-
vén meg-fordítom, és gyakrabban
14 által-viſzem orczáján a' tőrkőt. * El-
hagyom pedig az én őrőkſégem ma-
radékit, és azokat az ő ellenſégek ke-
zébe adom: és puſztaſágúl és raga-
dományúl léſznek minden ellenſé-
15 ginek: * mivelhogy gonoſzt chele-
kedtek előttem, és meg-maradtak
ingerelvén engem, a' naptól-fogva
mellyen ki-jőttek az attyok Egyip-
16 tusból, e' napiglan. * Annak-fölőtte
igen ſok ártatlan vért-is onta Ma-
naſſes, míg meg-tőltené Jeruſalemet
mind tőrkig: az ő bűnein-kivűl,
mellyekkel Judát vetkeztette, hogy
gonoſzt chelekednék az Úr-előtt.
17 * A' tőbb dolgai pedig Manaſſeſnek,
és mind a' miket chelekedett, és az
ő bűne mellyel vétkezett, azok nem
írattak-e meg a' Juda királyi Króni-
18 ka kőnyvében? * És el-aluvék Ma-
naſſes az attyaival, és el-temetteték
a' házának kertében, az Óza kerté-
ben: és a'fia Amon orſzágla helyette.
19 * Huſzon-két eſztendős vala Amon
D mikor orſzáglani kezde: és két eſz-
tendeig orſzágla Jeruſalemben. az
annya neve Meſſalemet, Jetabai Ha-
20 rus leánya. * És gonoſzt chelekedék

"Ier. 15. a. 4.

4. Reg. 21.

az Ur

az Úr színe-előtt, a' mint az attya Manasses chelekedett vala. * És mind azon úton jára, mellyen járt vala az attya: és szolgála a' tisztátalanságoknak, mellyeknek szolgált vala az attya, és imádá azokat, * és el-hagyá az attyainak Urát Istenét, és nem jára az Úr útában. * És lest veténe néki a' szolgai, és meg-ölék a' királyt az ő házában. * Meg-ölé pedig a' föld népe, mind a' kik pártot ütöttek vala Amon király-ellen: és rendelék magoknak királyúl helyette a' fiát Josiást. * A' többb dolgai pedig Amonnak a' mellyeket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * És el-temeték őtet az ő koporsójában, az Óza kertében: és a' fia Josiás országla helyette.

XXII. Rész.

*2. Par. 34. a. 1.

NYólcz esztendős vala Josiás mikor országlani kezde, harmincz-egy esztendeig országla Jerusalemben: az annya neve Idida, Hadaïa leánya, Besekatból. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr-előtt, és jára az attyának Dávidnak minden útaiban: nem hajla se jobra, se balra. * Jósias királynak pedig tizen-nyólczadik esztendejében, el-küldé a' király Asliának a' Messulam fiának fiát Sáfant, az Úr temploma íro-deákját, mondván néki: * Menny-el Helcziáshoz a' fő paphoz, hogy egybe-szedettessék a' penz, melly bé-vitetett az Úr templomába, mellyet bé-szedtek a' templom ajtón-állói a' néptől, * és adattassék a' míveseknek az Úr háza palléri-által: kik el-is osztogassák azt azoknak a' kik munkálkodnak az Úr templomában, a' templom romlásinak fel-építésére: * az átsoknak tudn'illik és a' kő-míveseknek, és azoknak kik a' romlásokat meg-építik: és hogy fákat vegyenek, és köveket a' kő-bányákból az Úr temploma épitésére. * Mindazáltal meg ne számláltassék nékik az ezüst mellyet bé-vésznek, hanem légyen hatalmokban, és hívségekben. * Monda pedig Helczias a' fő pap Sáfánnak az íro-deáknak: A' Törvény könyvét meg-találtam az Úr házában: és adá Helczias a' könyvet Sáfánnak, ki el-is olvasá azt. * És el-méne Sáfan az íro-deák a' királyhoz, és hírré tévé néki a' mit parancholt vala, és monda: Egybe-gyűjtötték a' te szolgaid a' pénzt, melly az Úr házában találtatott, és ki-adták hogy el-osztogattassék a' míveseknek az Úr temploma palléritól. * Beszélle-is Sáfan az író-deák a' királynak, mondván: Egy könyvet adott nékem Helczias pap. Mellyet mikor el-olvasott vólna Sáfan a' király-előtt, * és meghalgatta vólna a' király az Úr Törvénye Könyvének igéit, meg-szaggatá ruháit. * És parancholá Helczias papnak, és a' Sáfan fiának Ahikámnak, és a' Mika fiának Akobórnak, és Sáfánnak az íro-deáknak, és Asaiának a' király szolgájának, mondván: * Mennyetek-el, és kérgyetek tanátsot az Úrtól érettem, és a' népért, és az egész Judáért, e' Könyv igéiről, melly meg-találtatott: mert az Úrnak nagy haragja gerjedett ellenünk: mivel né halgatták atyáink e' Könyvnek igéit, hogy meg-chelekednék mind a' mi nékünk meg-íratott. * El-menének azért Helczias pap, és Ahikám, és Akobor, és Sáfan, és Asaia, a' Holda próféta-aszszonyhoz, Sellumnak, ki Tekuának a' ruha-őrző Araás fiának fia vólt, feleségéhez, ki Jerusalemben lakik vala a' Masodik részen: és szóllának néki. * És ő felele nékik: Ezeket mongya az Isráël Ura Istene: Mongyátok-meg a' férfiúnak a' ki titeket hozzám küldött: * Ezeket mongya az Úr: Ímé, én gonoszokat hozok e' helyre, és az ő lakóira, a' Törvénynek minden igéit, mellyeket a' Juda királya olvasott: * mert el-hattak engem, és idegén istenéknek áldoztak, boszszútván engé kezeknek mindé chelekedetekkel: és fel-gerjed haragom e' helyen, és meg nem óltatik. * A' Juda királyának, pedig, ki titeket küldött hogy az Úrtól tanátsot kérdenétek, igy szóllyatok: Ezeket mongya az Isráël Ura Istene: Azért, hogy e' Könyvnek igéit halgattad, * és meg-rettent a' szíved, és meg-aláztad magadat az Úr-előtt, halván e' hely-ellen, és az ő lakói-ellen-valo beszédeket, hogy tudn'illik álmélkodásúl és átokúl lennének: és meg-szaggattad ruháidat, és sírtál előttem; én-is meg-halgattam, ugy-mond az Úr: * Az-okáért az atyáidhoz takarlak tégedet, és békeséggel takartatol

4. Reg. 22.

kopor-

koporsódba, hogy ne lássanak szemeid semmit a' gonoszokban, mellyeket e' helyre hozok.

XXIII. RÉSZ.

2. Para. 34. f. 29. ES hírré tévék a' királynak, a' mit mondott vala. Ki el-küldé: és hozzája gyülének Judának és Jerusalemnek minden vénei. * És fel-méne a' király az Úr templomába, és Judának mindé férfiai, és minnyájan kik Jerusalemben laknak vala véle, a' papok és profétàk, és az egész nép kichintől-fogva nagyig: és mindenek halláfára elolvasá minden igéit a' Szövetség könyvének, melly az Úr házában találtatott. * És a' király a' garáditsra álla: és szövetséget tőn az Ur-előtt, hogy az Úr-után járnának, és megőriznék parancholatit, és bizonyságtételit, és czeremóniáit, tellyes szívből, és tellyes lélekből, és fel-állatnák e' szövetség igéit, mellyek írva valának e' könyvben: és engede a' nép a' szövetségnek. * És meg-parancholá a' király Helcziásnak a' fő papnak, és a' második rendű papoknak, és az ajtón-állóknak, " hogy *"Eccli. 49. a. 3.* ki-vetnék az Úr házából mind az edényeket, mellyeket Baálnak chináltak vala, és a' berekbe, és az égnek minden seregének: és meg-égeté azokat Jerusalem-kivűl a' Czédron völgyében, és el-vivé azoknak porát Bételbe. * És el-törlé a' nézőket, kiket helyheztettek vala a' Judá királyi hogy a' magas-helyeken áldoznának a' Juda városiban, és Jerusalem-körül: és azokat, kik jo illatot égetnek vala Baálnak, és a' Napnak, és a' Hóldnak, és a' tizen-két Jelnek, és az égnek minden seregének. * És ki-viteté a' berket az Úr házából Jerusalem-kivűl a' Czedron völgyébe, és ott meg-égeté azt, és porrá tévé, és a' kősség temetésire hinté. * El-rontá a' férfi paráznák házait-is, mellyek az Úr házában valának, kikért az aszszony állatok a' berekhez neminémű házatskákat szőnek vala. * És egybe-gyűjté mind a' papokat a' Juda városiból: és megfertezteté a' magas-helyeket, a' hol áldoznak vala a' papok, Gábaától-fogva Berszabeéig: és el-rontá a' kapuk óltárit, Jósue a' város fejedelme ajtajának bé-menetelinél, melly a' város kapujának bal-felől vala. * Mind-

azáltal nem mennek vala fel a' magas-helyek papjai az Úr óltárához Jerusalembe: hanem chak kovásztalan kenyeret észnek vala az attyokfiai-kőzött. * Meg-fertezteté Tófetet-is, melly az Ennon fia Völgyében vagyon: hogy senki a' fiát vagy leányát tűz-által ne áldozná Móloknak. * El-vivé a' lovakat-is, mellyeket a' Juda királyi adtak vala a' Napnak, az Úr temploma bé-menetelénél a' Nátan-Mélek komornyikja kamarájánál, ki Farurimban vala: a' Nap szekereit pedig tűzzel égeté-meg. * Az óltárokat-is, mellyek az Akaz vachorálo-háza padláján valának, mellyeket a' Juda királyi chináltak vala, és az óltárokat mellyeket Manasses chinált vala az Úr templomának két pitvarában, el-rontá a' király: és el-futa onnét, és azok hamvát a' Czédron patakába hinté. * A' magas helyeket-is, mellyek Jerusalemben valának a' Botránkozás Hegyének jobb része-felől, "mellyeket Salomon az Israël királya épitett vala Astarotnak a' Sidóniusok bálványának, és Kámosnak a' Móab botránkozásának, és Melkomnak az Ammon fiai utálatosságának, megfertezteté a' király. * És el-rontá az állo-képeket, és ki-vágá a' berkeket: és azoknak helyét halottak tetemivel tőlté-meg. * "Annak-felőtte az óltárt-is, melly Bételben vala, és a' magas-helyet, mellyet a' Nábat fia Jeróboam chinált vala, ki Israëlt vétkeztette: és azt az óltárt, és a' magas-helyt el-bontá, és meg-égeté, és porrá tőré, és a' berket-is meg-gyújtá. * És fordúlván Josias, látá ott a' koporsókat, mellyek a' hegyen valának: és el-küldé és ki-vévé a' tetemeket a' koporsókból, és meg-égeté azokat az óltáron, és meg-fertezteté azt az Úr igéje-szerént, mellyet az Isten embere szóllott, ki meg-jövendőlte vala e' dolgokat. * "És monda: Micholda jel-oszlop az, a' mellyet látok? És felelének néki a' város polgári: Az Isten embere koporsója, ki Judából jött vólt, és meg-jövendőlte e' dolgokat, mellyeket a' Bételi óltáron chelekedtél. * És monda: Hadgyatok békét néki, senki meg ne mozdítsa az ő tetemit. És békével maradának annak tetemi a' próféta tetemivel, ki Samariából jött vala. * Annak-fő-

"3. Reg. 11. b. 7.

"3. Reg. 13. g. 32.

"2. Par. 35. a. 1.

lőtte a' magas-helyek templomit-is,
mellyek Samária váraſiban valának,
mellyeket az Iſraël királyi chináltak
vala, hogy az Urat ingerlenék, el-há-
nyá Joſias: és mind a' ſzerént chelekedék azokkal, a' mint chelekedett vala
Bételben. * És meg-ölé a' magas-he- 20
lyeknek mindē papjait, kik ott az ól-
tárokon vóltak: és emberi tetemeket
égete azokō: és viſzſza-tére Jeruſalē-
be. * "És az egéſz népnek paranchola, 21
mondván: Szerezzetek Fáſét a' tí Ura-
toknak Iſtenteknek, a' ſzerént a' mi
meg-íratott e' ſzővetség kőnyvében.
* Mert nem ſzereztetett vala olly Fáſe 22
a' Bírák napjaitól-fogva, kik Iſraëlt
itélték, és az Iſraël királyinak és a'
Juda királyinak tellyes napjokban,
* mint Joſias királynak tizen-nyól- 23
czadik eſztendejében ſzerezteték e'
Fáſe az Úrnak Jeruſalemben. * De a' 24
varázlókat-is, és a' jővendő-mondó-
kat, és a' bálványok képeit, és a' tiſztá-
talāſágokat, és utálatoſſágokat, mel-
lyek Juda földében és Jeruſalemben
valának, el-veſzté Joſiás: hogy helyé-
re állatná a' tőrvénynek igéit, mel-
lyek meg-írattak a' Kőnyvben, mel-
lyet Helczias pap az Úr templomá-
ban talált. * Haſonló király hozzája 25
nē vólt ő-előtte, ki az Úrhoz tellyes
ſzívéből, és tellyes lelkéből, és min-
den erejéből tért vólna, Moyſeſnek
minden tőrvénye-ſzerént: ő-utánna
ſem támada haſonló hozzája. * Mind- 26
azáltal el nem tére az Úr az ő nagy
búſuláſának haragjától, mellyel az ő
búſuláſa Juda-ellen haragutt: a' boſz-
ſzontáſokért, mellyekkel ingerlette
vala őtet Manaſſes. * "Monda azért 27
az Úr: Judát-is el-vetem orczám-
elől, a' mint el-vetettem Iſraëlt: és el-
vetem e' váraſt, mellyet válaſztottá,
Jeruſalemet, és a' házat, melyről mō-
dottam: Ott léſzen az én nevem. * A' 28
tőbb dolgai pedig Joſiáſnak, és mind
a' miket chelekedett, azok nem írat-
tak-e meg a' Juda királyi Krónika
kőnyvében? * "Az ő napjaiban mé- 29
ne-fel az Egyiptziai király Farao-Ne-
kao, az Aſſyriai király-ellen, az Eu-
frátes folyó-vizéhez: és eleibe-méne
Joſias király: és meg-őletteték Ma-
geddóban, mikor látta vólna őtet.
* És a' ſzolgai el-vívek őtet halva 30
Mageddóból, és hozák Jeruſalem-
be, és az ő koporſojába temeték őtet.
És fogá a' föld népe a' Joſiás fiát Jóa-

"3. Reg. 13. a. 1.

"Inf. 24. a. 2.

"2. Par. 35. c. 20.

kazt: és meg-kenék őtet, és királlyá
31 rendelék őtet az attya-helyett. * Hu-
ſzon-három eſztendős vala Jóakaz
mikor orſzáglani kezdett vólna, és
három hólnapig orſzágla Jeruſalem-
ben: az annya neve Amitál, Lobnai
32 Jeremiás leánya. * És gonoſzt chele-
G kedék az Úr-előtt, mind azok-ſzerént
mellyeket chelekedtek vala az at-
33 tyai. * És meg-kőtőzé őtet Farao-Ne-
kao Reblában, melly Emat-földében
vagyon, hogy ne orſzáglana Jeruſa-
lemben: és adót vete a' földre, ſzáz ta-
lentom ezüſtőt, és egy talentom ara-
34 nyat. * És Farao-Nekao a' Joſiás fiát
Eliaczimot rendelé királlyá az attya
Joſiás-helyett: és Joakimnak változ-
tatá a' nevét. Joakazt pedig meg-fo-
gá, és Egyiptusba vívé, és ott hala-
35 meg. * Az ezüſtőt pedig és az aranyat
meg-adá Jóakim Faraónak, meg-ró-
ván a' földet ſzemélyenként, hogy
bé-hoznák azt a' Farao parancholat-
tya-ſzerént: és mindentől a' föld né-
pe-kőzzül az ő érteke-ſzerént, vőtt
mind ezüſtőt 'ſ mind aranyat, hogy
36 Fárao-Nekaónak adná. * Huſzon-őt
eſztendős vala Jóakim mikor orſzág-
lani kezde: és tizen-egy eſztendeig
orſzágla Jeruſalemben: az annya ne-
37 ve Zébida, Rumai Fadaia leánya. * És
gonoſzt chelekedék az Úr-előtt,
mind azok-ſzerént, mellyeket az at-
tyai chelekedtek vala.

"2. Par. 36. a. 1.

XXIV. É É SZ.

1 AZ ő napjaiban fel-méne Na-
A bukodonoſor a' Babyloniai
király, és ő ſzolgája lőn Jóa-
kim három eſztendeig, és iſ-
2 még pártot űte ellene. * És reája bo-
chátá az Úr a' Kaldæuſi kóborlókat,
és a' Syriai kóborlókat, és a' Moábi
kóborlókat, és az Ammon fiai kóbor-
lóit: és Judára bochátá őket, hogy el-
veſztenék azt, "az Úr igéje-ſzerént,
mellyet az ő ſzolgai a' Profétak-által
3 ſzóllott vala. * Lőn pedig ez az Úr
igéje-által Juda-ellen, hogy el-vetné
őtet előle, Manaſſeſnek mindē bűnei-
4 ért mellyeket chelekedett, * és az ár-
tatlan vérért, mellyet ki-ontott, és
meg-tőltőtte Jeruſalemet az ártatla-
nok vérével: és e' dologért nem aka-
5 ra az Úr meg-engeſzteltetni. * A' tőbb
B dolgai pedig Joakimnak, és mind a'
miket chelekedett, azok nē írattak-e
meg a' Juda királyi Krónika kőnyvé-
bē? Es el-aluvék Jóakim az attyaival:

"Sup. 23. f. 27.

* és országla helyette a' fia Jóakin. 6
* És többé az Egyiptziai király nem 7
jöve-ki földéről: mert a' Babyloniai
kiraly el-vött vala, az Egyiptus pata-
kától-fogva az Eufrátes folyó-vi-
zéig, mindeneket mellyek az Egyip-
tziai királyé vóltak. * Tizen-nyólcz 8
esztendős vala Jóakin mikor országlani kezde, és három hólnapig or-
szágla Jerusalemben: az annya neve
Nohesta vala, Jerusalemi Elnatán le-
ánya. * És gonoszt chelekedék az 9
Úr-elött, mind azok-szerént mellye-
ket chelekedett vala az attya. * "Az 10
"Dan. 1. a. 1. időben fel-menének Nabukodono-
sor a' Babylóniai király szolgai Je-
rusalembe, és környűl-véteték a' vá-
ras sánczokkal. * És el-érkezék Na- 11
bukodonosor a' Babylóniai király a'
várashoz a' szolgaival, hogy vítat-
nák azt. * És ki-jöve Jóakin a' Juda 12
királya a' Babylóniai királyhoz, ő
és az annya, és a' szolgai, és a' feje-
delmi, és a' komornyiki: és fel-vévé
őtet a' Babylóniai király, országának 5
nyólczadik esztendejében. * És ki- 13
hordá onnét az Úr házának minden
kincheit, és a' királyi háznak kin-
cheit: és el-vagdalá mind az arany
edényeket, mellyeket Salomon az Is-
raël királya chinált vala az Úr tem- 7
plomába az Úr igéje-szerént. * És el- 14
vivé egész Jerusalemet, és minde fe-
jedelmeket, és a' hadnak minden 8
erősit, tíz-ezeret, a' fogságra: és min-
den mester-ember és a' kapun-állók-
kat: és senki meg nem hagyaték a'
"2. Par. föld népének szegényin-kivűl. * "El- 15
36. b. 10. vivé Babylonba Joakint-is, és a' ki- D 9
Ezech. 2. a. 6. rály annyát, és a' király feleségit, és
& 11. b. 4. komornyikit: és a' föld bíráit fogsága-
ba vivé Jerusalemből Babylonba. * Es 16 10
mind az erős férfiakat, hét ezeret, és C
a' mester embereket, és ezer kapun-
állót, és minden erős hadakozó fér- 11
fiakat: és fogva vivé őket a' Babylói-
"Ier. 37. a. 1. & 52. a. 1. niai király Babylonba. * "És rendelé 17
helyette Mataniást az attya öttsét; és
nevezé őtet Sedeczidsnak. * Huszon- 18
egy esztendős vala Sedeczias mikor
országlani kezde, és tizen-egy esztē-
deig országla Jerusalembē: az annya
nevé Amital, Lobnai Jeremias le-
ánya. * És gonoszt chelekedék az Úr- 19
elött, mind azok-szerént mellyeket
chelekedett vala Jóakin. * Mert ha- 20
ragszik vala az Úr Jerusalem-ellen, és
Juda-ellen, míg nem el-vetné őket

színe-elől: és el-szakada Sedeczias a'
Babylónyai királytól.

XXV. Rész.

Ier. 39. a. 4. & 52. a. 4. LÖn pedig országának kilen- 1
czedik esztendejében, a' tizedik A
hólnapban, a' hónak tizedik
napján, él-jöve Nabukodono-
sor a' Babylóniai király, ő és minden
hada Jerusalembe, és környűl-vé- 2
vék azt: és sánczokat épitének körűle. * És bé-rekeszteték a' város, és kör-
nyűl-véteték Sedeczias királynak ti- 3
zen-eggyedik esztēdejéig, * a' hónak
kilenczedik napján: és el-hatalmazék
az éhség a' városban, és nem vala ke- 4
nyere a' föld népének. * És meg-ron-
taték a' város; és minnyájā a' hadako-
zó férfiak el-futának éjjel a' kapu
útán, melly a' két kő-fal-között va-
gyon a' király kerte-felé (a' Kaldæu- B 12
sok pedig körös-körűl meg-szállot-
ták vala a' várast:) Szedeczias azért az
útra szalada, melly a' pusztának me- 5
zőségére viszen. * És meg-kergeté a'
Kaldæusok serege a' királyt, és meg-
fogá őtet Jerikónak sík mezején: és
minnyájan a' hadakozók kik véle va-
lának, el-oszlának, és el-hagyák őtet. 6
* A' meg-fogott királyt pedig a' Ba-
bylóniai királyhoz Reblatába vivék: 7
ki itéletet tőn felőle. * A' Sedeczias
fiait pedig meg-ölé előtte, és az ő sze-
meit ki-vájá, és meg-kötözé őtet lán- 8
czokkal, és Babylonba vivé. * Az ötö-
dik hólnapbā, a' hónak hetedik nap-
ján, az a' Babylóniai királynak tizen-
kilenczedik esztendeje: el-jöve Nabu-
zardan a' sereg hadnagya, a' Babyló-
"Pſ. 73. a. 7. niai király szolgája, Jerusalēbe. * "És 9
fel-gyújtá az Úr házát, és a' király há-
zát: és a' Jerusalemi házakat, és min-
den házat meg-égete tűzzel. * És Jeru-
salem kő-falait el-rontá körös-körűl 10
a' Kaldæusok egész serege, melly a' C
vitézek hadnagyával vala. * A' több 11
részét pedig a' népnek, melly meg-
maradott vala a' városban, és a' szö-
kötteket kik a' Babylóniai királyhoz
szöktek vala, és a' több kősséget, el-
vivé Nabuzárdan a' sereg hadnagya.
* És a' földnek szegényi-közzűl ha- 12
gya szőlő-míveseket, és szántókat. *
"Jer. 27. d. 19. "A' réz o szlopokat pedig, mellyek az 13
Úr templomábā valának, és a' talpait,
és a' réz tengert, melly az Úr házában
vala, el-rontāk a' Kaldæusok, és el- 14
vivék mind a' rezet Bábylonba. * A'
réz fazekakat-is, és kupákat, és há-

rom-ágúkat, és pohárokat, és mozárotskákat, és minden réz edényeket, mellyekkel szolgálnak vala, elvívék. *Es a' temiényezőket-is, és a' chészéket: mind az aranyból 'smind az ezűstből-valókat, el-vívé a' sereg hadnagya; *az-az, a' két oszlopot, a' tengert, és a' talpakat mellyeket Salomon chinált vala az Úr templomába: nem vala meg-mérhető mindē edényeknek a'reze. * "Tizennyólcz kőnyöknyi vala az eggyik oszlop magassága: és három kőnyöknyi magas réz gomb vala főlőtte: és a' hálózat, és a' poma-gránátok az oszlop gombján, mind rézből valának: hasonló ékessége vala a' második oszlopnak-is. * El-vivé a' sereg hadnagya Saraiást-is az első papot, és Sofoniást a' második papot, és három ajtón-állót. * És a' várasból egy komornyikot, ki hadnagya vala a' hadakozó férfiaknak: és öt férfiat azok-közzűl kik a' király-előtt állottak vala, kiket a' várasban találá: és Sófert a' sereg hadnagyát, ki az ifiu vitézeket próbállya vala, a' föld népe-közzűl: és hatvan férfiat a' kősség-közzűl, kik a' várasban találtattak vala. * Kiket fel-vévén Nabuzardan a' sereg hadnagya, a' Babylóniai királyhoz Reblatába víve. * És le-vágá őket a' Babylóniai király, és meg-ölé őket Reblatában Emat-földében: és el-viteték Juda az ő földéről. *A' népnek pedig, melly meg-maradott vala Juda földében, mellyet meg-hagyott vala Nabukodonosor a' Babylóniai király, előtte-járóvá tévé Godoliást Ahikámnak a' Sáfan fiának fiát. *Mellyet mikor hallottak vólna mind a' vitézek hadnagyi, ők és a' férfiak kik vélek valának, tudn' illik hogy a' Babylóniai király Godoliást rendelte vólna: Godoliáshoz jövének Masfába, a' Natania fia Ismaël, és a' Káree fia Jóhanan, és a' Netofatíta Tanehumet fia Saráia, és a' Máakáti fia Jezonias, ők és az ő társok. *És meg-eskűvék Godolias nékik és az ő társoknak, mondván: Ne féllyetek szolgálni a' Kaldæusoknak: maradgyatok a' földőn, és szolgállyatok a' Babylóniai királynak, és jól lésztek. * Lőn pedig a' hetedik hólnapban, el-jöve Ismaël, Nataniának a' királyi magból-valo Elísama fiának fia, és tíz férfiak véle: és le-vágák Godoliást, ki meg-is hala: de a' Zidókat-is 's a' Kaldæusokat-is, kik véle valának Masfába. *És fel-kelvén az egész nép kichintől-fogva nagyig, és a' vitézek hadnagyi, Egyiptusba menének, félvén a' Kaldæusoktól. * Lőn pedig Joakimnak a' Júda királyának el-vitelének harmincz-hetedik esztendejében, a' tizen-kettődik hólnapban, a' hónak huszon-hetedik napján: Evilmerodak a' Babylóniai király, azon esztendőben, melyben országlani kezde, fel-emelé fejét Joakinnak a' Juda királyának a' tömlőczből. *És kegyesen szólla néki: és az ő királyi székét a' több királyoknak, kik véle Babylonbā valának, széki-fölibe tévé. *Es el-változtatá ruháit, mellyeket viselt vala a' tömlőczben, és mindenkor nála észik vala kenyeret, életének tellyes napjaiban. *Es abrakot-is rendele néki szűntelen, melly meg-is adatik vala néki a' királytól naponként, életének tellyes napjaiban.

"3. Reg. 7. b. 16. Ierem. 57. c. 17. 2. Para. 3. d. 15.

I. PARALIPOMENON.

A' KIRALYI KRONIKANAK ELSŐ KŐNYVE.

Gene. 2. b. 15. 4. d. 23. 5. b. 10.

ADam, Set, Enos, *Kainán, Maláleel, Járed, *Hénok, Matúsale, Lámek, *Nóe, Sem, Kám, és Jáfet. * A' Jáfet fiai: Gómer és Mágog és Madai és Ján, Túbal, Mosok, Tíras. * A' Gómer fiai pedig: Aszchenez és Rifat és Togorma. * A' Jávan fiai pedig: Elisa és Tarsis, Czetim és Dódanim. * A' Kám fiai: Kus és Mesraim és Fut és Kánaán. * A' Kus fiai pedig:

pedig: Sába és Hévila, Sabata és Regma és Sabataka. A' Regma fiai pedig: Sába és Dadan. * Kus pedig
10
"Geneſ. 10. b. 8. nemzé " Nemrodot: ez kezde hatalmas lenni a' földön. * Meſraim
11
pedig nemzé Ludimot és Anamimot és Laábimot és Neftuimot. * Fetruſimot-is és Kasluimot: kiktől ſzármazának a' Filiſtæuſok, és a' Kaftorimok. * Kánaán pedig nemzé az
12 D 13
ö elsö-ſzülöttét Sídont, a' Hetæuſtis, * és Jebuſæuſt és Amórræuſt és
B 14
Gergeſæuſt, * a' Hevæuſt-is és Araczæuſt és Sinæuſt; * az Aradiuſt-is
15 16
"Geneſ. 10. d. 22. 11. b. 10. és Samaræuſt és Hamatæuſt. * " A' Sem fiai: Elam és Aſſur és Arfaxad és Lud és Aram és Hus és Hul és Geter és Móſok. * Arfaxad pedig
17 18
nemzé Sálét, és ez nemzé Hébert. * Hébernek pedig két fia ſzületék,
19
eggyiknek neve Fáleg, mert az ö napjaiban oſzla-el a'föld; és az öttſe
20
néve Jektán. * Jektán pedig nemzé Elmodadot és Sálefet és Aſarmotot
21
és Járét, * Adorámot-is és Huzalt és
22
Deklát, * Hébalt-is és Abimaëlt és
23
Sábát, * és Ofirt-is és Hevilát és Jóbabot. ezek mind Jektán fiai. * Sem,
24 25
Arfaxad, Sále, * Héber, Faleg, Rágau, * Serug, Nákor, Táre, * Abram,
26
"Geneſ. 11. d. 26. †Geneſ. 25. b. 12. ez az Abrahám. * " Az Abrahám
27
fiai pedig, Iſaák, és Iſmaël. * És
28
ezek azoknak nemzetſégi. † Iſmaëlnek elsö-ſzülötte, Nábajot, és Czedar és Adbeel és Mapſam, * és Maſma és Duma, Maſſa, Hadad és Tema, * Jetur, Nafis, Czedma. ezek
29 30 31
az Iſmaël fiai. * Czeturának pedig
32
az Abrahám ágyaſának fiai, kiket ſzült: Zamrán, Jekſán, Mádian, Jesbok és Sue. A' Jekſán fiai pedig:
C
Sába és Dádan. A' Dádan fiai pedig: Aſsurim és Latuſsim és Laomim. * " A' Mádian fiai pedig: Éfa
33
"Geneſ. 25. a. 3. †Geneſ. 25. c. 18. és Efer és Hénok és Abida és Eldaa. mind ezek a' Czetura fiai. * † Ab-
34
"Geneſ. 36. b. 11. rahám pedig nemzé Iſaákot, kinek fiai vóltak, Eſau és Iſraël. * " Az
35
Eſau fiai: Elifaz, Ráhuel, Jehus, Jhelom és Kóre. * Az Elifaz fiai:
36
Teman, Omar, Séfi, Gátan, Czenez, Tamna, Amalek. * A' Ráhuel
37
fiai: Nahat, Zára, Samma, Meza. * A' Séir fiai: Lótan, Sóbal, Sébeon,
38
Ana, Diſon, Eſer, Diſan. * A' Lótan fiai: Hori, Homam. A' Lótan
39
húga pedig Tamna vala. * A' Sóbal fiai: Alian és Manahat és Ebal,
40

Sefi és Onam. A' Sébeon fiai: Aja
41
és Ana. Az Ana fiai: Díſon. * A' Diſon fiai: Hamram és Eſeban, és Jétran és Káran. * Az Eſer fiai: Bálaán és Závan és Jákan. A' Díſan
42 43
fiai: Hus és Áran. * Ezek a' királyok, kik Edom-földében orſzáglottak, minek-elötte királyok vólna az Iſraël fiainak. A' Béor fia Bále:
D
és az ö váraſának neve, Dénaba.
44
* Meg-hala pedig Bále, és orſzágla helyette a' Záre fia Jóbab, Boſrából. * És mikor Jóbab-is meg-
45
hólt vólna, Huſam a' Temánuſok
46
Földéből orſzágla helyette. * És meg-hala Huſám-is, és orſzágla helyette a' Badad fia Adad, ki megveré Mádiant Móab-földében: és
47
az ö váraſa neve, Avit. * És mikor Adad-is meg-hólt vólna, orſzágla helyette Semla Maſrékából. * De Semla-is meg-hala, és
48
Saul orſzágla helyette Rohobotból, melly a' folyó-víz-mellett fekſzik.
49
* Meg-halván Saul-is, az Akobor
50
fia Balanan orſzágla helyette. * De ez-is meg-hala, és Adad orſzágla helyette: kinek váraſa neve, Fáu vala, és a' feleſége Méetábelnek nevezteték, a' Mézaáb leányának Matrednak leánya. * Adad pedig
51
meg-halván, a' királyok-helyett Fejedelmek kezdének lenni Edomban: Tamna fejedelem, Alva fejedelem,
52
Jetet fejedelem, * Oolibama fejedelem, Ela fejedelem, Finon fejedelem, * Czenez fejedelem, Téman
53 54
fejedelem, Mabſár fejedelem, * Magdiel fejedelem, Híram fejedelem. ezek az Edom fejedelmi.

II. Rész.

AZ Iſraël fiai pedig: Ruben, Simeon, Lévi, Júda, Iſſakár
1 A 2
és Zábulon, * Dan, Jóſef, Benjamin, Neftali, Gad és
Áſer. * A' Júda fiai: " Her, Onan
3
és Sela. ezek hárman ſzülettek néki a' Kánaáni Sue leányától. Her vala pedig Judának elsö-ſzülötte, gonoſz az Úr-elött, és meg-ölé ötet. * Tá-
4
mar pedig az ö menye, Fáreſt ſzülé néki, és Zárát. minnyájan azért
5
a' Juda fiai, öten. * A' Fáres fiai
6
pedig: Heſron és Hamul. * És a' Zára fiai: Zamri és Etan és Eman, Kalkal-is, és Dara, mindeneſtől
7
öten. * " A' Karmi fiai: Akar, a' ki

Gen. 29. g. 32. 30. a. 3. 35. c. d. "Geneſ. 38. a. 3. 46. b. 12. Infr. 4. a. 1. Matth. 1. a. 3. "Joſ. 7. a. 1.

meg-háborítá Iſraëlt, és vétkezék az átok-béli lopásban. * Az Etan fiai: Azarias. * " A' Heſron fiai pedig kik néki ſzűletének: Jerámeel és Rám és Kalubi. * Rám pedig nemzé Aminadabot. Aminadab pedig nemzé Nahaſſont a' Juda fiai fejedelmét. * Nahaſſon-is nemzé Salmát, kitől Bóoz ſzármazék. * Bóoz pedig nemzé Obedet, és ő nemzé Iſait. * "Iſai pedig nemzé Eliabot az ő első-ſzűlöttét, másodikát Aminadabot, harmadikát Simmaát, * negyedikét Natánaëlt, ötödikét Raddáit, * hatodikát Aſomot, hetediket Dávidot; * kiknek húgai, Sarvia és Abigail valának. A' Sarvia fiai: Abiſai, Jóab és Áſael, hárman. * Abigail pedig ſzűlé Amaſát, kinek attya vala Iſmaëlíta Jéter. * Káleb pedig a' Heſron fia Azuba-nevű feleſéget vőn, kitől Jériotot nemzé: és ennek fiai vóltak, Jáſer és Sóbab és Ardon. * És mikor meg-hólt vólna Azuba, Efratát vévé Káleb feléſégűl: ki néki Hurt ſzűlé. * Hur pedig nemzé Urit: és Úri nemzé Bezéleelt. * Ezek-után Heſron bé-méne Mákirnak a' Gálaád attyának leányához, és el-vévé őtet mikor hatvan eſztendős vólna: ki ſzűlé néki Ségubot. * De Ségub-is nemzé Jáirt, és huſzon-három váraſt bíra Gálaád-földében. * És meg-vévé Geſſurt, és Aramot a' Jáir váraſit; és Kanatot, és az ő faluit a' hatvan váraſt. mind ezek, Mákirnak a' Gálaád attyának fiai. * Mikor pedig meg-hólt vólna Heſron, béméne Káleb Efratához. Vala Heſronnak más feleſége-is, Abia, ki ſzűlé néki Aſſurt a' Tékua attyát. * Szűletének pedig Jerámeelnek a' Heſron első-ſzűlöttének fiai: Rám az ő első-ſzűlötte, és Buna és Aram és Aſom és Akia. * Más feleſéget-is vőn Jerámeel Atara-nevűt, ki az Onám annya vala. * De Ramnak-is a' Jerámeel első-ſzűlöttének fiai valának: Móos, Jámin és Akar. * Az Onám fiai pedig valának, Semei és Jada. A' Semei fiai pedig: Nádab és Abiſur. * Neve pedig az Abiſur feleſégének Abihail, ki ſzűlé néki Ahobbant és Mólidot. * A' Nádab fiai pedig vóltak, Sáled és Apfaim. Meg-hala pedig Sáled magzatok-nélkűl. * Az Apfaim fia pedig, Jeſi: molly Jéſi nemzé Séſant. Séſan pedig nemzé Oholait. * Jádának az Sémei őttſének fiai pedig: Jéter és Jónatan. De Jéter-is magzatok-nélkűl halameg. * Jónatan pedig nemzé Fáletet és Zizát. Ezek vóltak a' Jerámeel fiai. * Seſánnak pedig nem vóltak fiai, hanem leányi; és egy Jéra-nevű Egyiptuſi ſzolgája. * Es annak adá a' leányát feleſégűl: ki ſzűlé néki Ereit. * Etei pedig nemzé Nátánt, és Nátan nemzé Zábadot. * Zábad-is nemzé Oflált, és Oflál nemzé Obedet, * Obed nemzé Jehut, Jehu nemzé Azariáſt, * Azariás nemzé Helleſt, és Helles nemzé Elaſát, * Élaſa nemzé Siſamoit, Siſamoi nemzé Sellumot, * Sellum nemzé Ikamiát, Ikamia pedig nemzé Eliſamát. * Kálebnek pedig a' Jerámeel őttſének fiai: Méſa az ő első-ſzűlötte; ez Zifnek, és a' Máreſa fiainak a' Hebron attyának attya. * A' Hebron fiai pedig, Kóre és Táfua és Réczem és Samma. * Samma pedig nemzé a' Jerkaám attyát Rahamot; és Réczem nemzé Sammait. * A' Sammai fia, Máon: és Máon a' Betſur attya. * Éfa pedig a' Káleb ágyaſa, ſzűlé Hárant, és Moſát és Gezezt. Hárán pedig nemzé Gezezt. * A' Jahaddái fiai pedig, Régom és Jóatan és Géſan és Fálet és Efa és Sáaf. * A' Káleb ágyaſa Máaka, ſzűlé Sábert, és Taranát. * Sáaf pedig a' Madména attya, nemzé Súét a' Makbéna attyát, és a' Gábaa attyát. A' Káleb leánya pedig, Axa vala. * Ezek valának a' Káleb fiai, ki Hurnak az Efrata első-ſzűlöttének fia vólt, Sóbal a' Kariat-iarim attya, * Salma a' Betlehem attya, Harif a' Betgáder attya. * Vóltak pedig Sóbalnak a' Kariat-iarim attyának fiai, Ki láttya vala a' Nyugodalmoknak felét. * És a' Kariat-iarim nemzetſégéből, a' Jetréuſok és Afutæuſok és Sematæuſok és Maſeræuſok. Ezektől ſzármazának a' Saraíták és Eſtaolíták. * A' Salma fiai: Betlehem és Netofati, a' Jóab háza Koronái, és a' Sárai Nyugodalmának fele. * A' Jábeſben-lako iráſ-túdóknak rokonſágiis, az Eneklők és Zengők, és a' Sá-

" *Ruth 4. d. 19.*

" *1. Reg. 16. b. 10. & 17. b. 12.*

torokban-lakók. Ezek a' Czinæuſok, kik a' Rekab háza attyának Melegétől ſzármaztak.

III. Rész.

2. Reg. 3. a. 2. EZek vóltak pedig a' Dávid 1
fiai, kik néki ſzűlettek Heb- A
ronban: az elſő-ſzűlőtte, Amnon, Jezraheli Akinoámtól;
máſodik, Dániel, a' Karméluſi Abigailtól; * harmadik, Abſalom, 2
Máakának a' Geſſuri Tolmai király
leányának fia; negyedik, Adonías,
az Aggit fia; * őtődik, Safatías, 3
Abitáltól; hatodik, Jetrahám, az ő
feleſégétől Eglától. * Hatan ſzű- 4
lettek azért néki Hebronban, a'
hol hét eſztendeig és hat hólnapig
orſzágla. Harmincz-három eſztendeig orſzágla pedig Jeruſalemben.
"2. Reg. 5. c. 14. * "Jeruſalemben pedig ſzűlettek 5
néki fiai: Simmaa és Sóbab és Ná- B
tan és Salomon, négyen, az Ammiel leányától Bet-ſabeétől. * Je- 6
baár-is és Eliſama, * és Elifalet és 7
Nóge és Nefeg és Jafia, * és Elíſa- 8
ma és Eliada és Elifelet, kilenczen: * ezek mind Dávid fiai, az 9
ágyaſok fiain-kivűl: és ő húgok vala a' Támár. * A' Salomon fiai 10
pedig, Róboam: kinek fia Abia,
nemzé Áſát. És attól ſzűleték Jóſafat * a' Jóram attya: melly Jóram 11
nemzé Okoziáſt, kitől Jóas ſzármazék: * és ennek fia Amaſias, 12
nemzé Azariáſt. Az Azarías fia pedig C
Jóatan, * nemzé Akázt az Ezekiás 13
attyát, kitől ſzűleték Manaſſes. * De 14
Manaſſes-is nemzé Amont a' Joſiás
attyát. * A' Joſias fiai pedig vól- 15
tak; az elſő-ſzűlőtte Jóhanán, máſodik Jóakim, harmadik Sedeczías,
"Mat. 1. b. 11. negyedik Sellum. * "Joakimtól 16
ſzűleték Jekonías, és Sedeczías.
* A' Jekonías fiai vóltak: Aſir, Sa- 17
látiel, * Melkirám, Fadaïa, Sen- 18
neſer, és Jeczemia, Sama, és Nadabia. * Fadaïátol ſzármazának, 19
Zoróbabel és Semei. Zoróbabel
nemzé Moſollámot, Hananiáſt, és
ezek húgát Salomitet: * Haſabánt- 20
is, és Oholt, és Barakiát, és Haſadiáſt, Joſabheſeder, őtőt. * A' 21
Hananía fia pedig Faltias a' Jeſeia D
attya, kinek a' fia Rafaia. ennek-is
a' fia Arnan, kitől ſzűleték Obdia,
kinek fia vala Sekenías. * A' Sekenías 22

fia Semeia: kinek fiai, Hattus, és
Jégaál és Bária és Naária és Sáfat,
23 hatan ſzám-ſzerént. * A' Naária
fia, Elioénai és Ezekías és Ezrikam,
24 hárman. * Az Elioénai fiai, Odvia
és Eliaſub és Feleïa és Akkub és
Johanán és Dalaïa és Anani, heten.

IV. Rész.

1 A' Júda fiai: Fáres, Heſron
A és Karmi és Hur és Sóbal. Supr. 2. a. 4.
2 * A' Sóbal fia pedig Rája Gen. 38. a. 3. & 46. b. 12.
nemzé Jáhatot, kitől ſzűletének Ahumai és Láad. ezek Sá-
3 rati nemzetſégi. * Es ez az Etam
győkere: Jezrahel és Jeſema és Jedebos. És a' húgok neve, Aſalel-
4 fúni. * A' Gedor attya pedig Fá-
nuel, és a' Hóſa attya Ezer; ezek
Hurnak az Efrata elſő-ſzűlőttének a'
5 Betlehem attyának fiai. * Aſſur-
nak pedig a' Tékua attyának, két
6 feleſége vala, Hálaa, és Náara. * Szű-
lé pedig néki Náara Oózát és Hé-
fert és Temanit és Ahaſtárit. ezek
7 a' Náara fiai. * A' Hálaa fiai pe-
B dig, Seret, Iſaár és Etnám. * Kos
8 pedig nemzé Anobot és Sóbobát, és
Aharehelnek az Arum fiának nem-
9 zetſégét. * Jábes pedig nevezetesb vala az attya-fiainál, és az annya az ő nevét Jábeſnek hívá,
mondván: Mert fájdalommal ſzűl-
10 tem őtet. * Segétſégűl hívá pedig Jábes az Iſraël Iſtenét, mondván: Ha meg-áldván még-áldaſz
engem, és ki-terjeſzted határimat,
és a' kezed velem léſzen, és a' gonoſſágtól engem el nem nyomattatſz. És meg-adá Iſten a' miket kére.
11 * Káleb pedig a' Sua báttya
nemzé Máhirt, ki Eſtonnak attya
12 vala. * Eſton pedig nemzé Betrafát és Feſſét, és Tehinnát a' Náas vá-
13 raſa attyát: ezek a' Reka férfiai. * A'
C Czenez fiai pedig, Otóniel és Saráia. Az Otóniel fiai pedig, Ha-
14 tat és Maónati. * Maónati nemzé Ofrát, Saraïa pedig nemzé Joábot a' Meſter-emberek Vőlgyének
attyát: mert ott meſter-emberek
15 valának. * Kálebnek pedig a' Jéfone fiának fiai: Hir és Ela és Náham. Az Ela fiai-is: Czenez. *
16 És a' Jaléleel fiai: Síf és Zifa, Tíria
17 és Aſraël. * És az Ezra fiai: Jé-

1. Paral. 3. 4.

ter és

ter és Méred és Efer, és Ialon, és nemzé Mariámot és Sammait, és Jesbát az Eſtamo attyát. * És az 18 ő feleſége Judáia, ſzűlé Járedet a' Gedor attyát, és Hébert a' Sóko attyát, és Ikutielt a' Zánoë attyát. ezek pedig a' Farao leányának Betiának fiai, kit el-vőn Méred. * És 19 az Ódaïa feleſégének, ki Nahánnak a' Czeila attyának húga vala, fiai: Garmi és Eſtamo, ki Makátiból vala. * És a' Simon fiai: Amnon, és Rinna a' Hánán fia, és Tílon. És a' Jéſi fiai, Zóhet és Benzóhet. ** "Selának a' Juda fiának fiai: Her a' Leka attya, és Láada a' Máreſa attya, és a' bíbor chinálók házának rokonſági az Eſkűvés házában. * És a' ki meg-állatta a' Napot, és a' Hazugſág férfiai, és a' Bátorſágos, és a' Gyújto, kik fejedelmek vóltak Moábban, és a' kik viſzſza-tértek Lahembe: ezek pedig régi dolgok. * Ezek a' fazekaſok, kik a' Plantáláſokon, és Sővényeken-laknak, a' királynál az ő dolgaiban, és ott laktak. * "A' Simeon fiai: Námuel és Jámin, Járib, Zára, Saul. * Ennek fia 25 Sellum, ennek fia Mapſa, * ennek 26 fia Maſma. A' Maſma fiai: Ennek E 1 fia Hámuel, ennek fia Zakur, * en- A 27 nek fia Semei. * Semeinek tizenhat fia, és hat leánya: az ő attyafiainak pedig nem vóltak ſok fiai, és az egéſz nemzetſég nem lehete haſonló a' Juda fiai ſommájához. 2 * Lakának pedig Berſabeében, és 28 Moladában, és Haſarſuhalban, * és Bálában, és Aſomban, és To- 29 ládban, * és Bátuelben, és Hor- 30 mában, és Siczelegben, * és Bet- 31 markábotban, és Haſarſuſimban, és Betberáiban, és Saárimban, 4 ezek azoknak váraſi Dávid királyig. * És az ő falujok: Étam és Aën, 32 5 Remmon és Token és Aſan, öt váraſok. * És azoknak minden falui 33 6 e' váraſok-kőrűl Baálig. ez az ő lakó-helyek, és ſzékeknek el-oſztáſa. F 7 * Moſóbab-is és Jemlek, és az Ama- 34 ſias fia Jóſa, * és Joël, és a' Joſábia 35 fia Jehu, ki Saraiának az Aſiel fiának fia, * és Elioénai, és Jákoba, és 36 8 Iſuhaja, és Aſaia, és Adiel, és Iſmiel, B és Banaïa. * Ziza-is a' Sefei fia, ki 37 Allon fia, ki Idaïa fia, ki Semri fia, 9 ki Samaïa fia. * Ezek a' nevezetes fe- 38

"Geneſ. 38. a. 5.

"Geneſ. 46. b. 12.

jedelmek az ő nemzetſégekben, és az ő rokonſágoknak házában fő- 39 lőtte igen meg-ſokaſodtak. * És el-indúlának hogy bé-mennének Gádorba a' Nap-keleti vőlgyig, és hogy legeltető helyet kereſnének az 40 ő nyájoknak. * És találának żíros és igen jó legeltető helyeket, és igen ſzéles, és chendeſz, és termő főldet, melyben az előtt a' Kam nemzetſégi laktak. 41 * Ezek azért el-menének, kiket oda-fel nevenként meg-írtunk, Ezekiáſnak a' Júda királyának idejében: és meg-verék azoknak hajlékit, és a' lakoſokat kik ott találtattak vala, és el-tőrlék őket mind e' jelen-valo napig: és azok-helyett lakának, mert ott igen żíros legeltető helyeket találának. 42 * A' Simeon fiai-kőzzűl-is menének a' Séir hegyére őt-ſzáz férfiak, fejedelmek lévén Fáltia és Naária és 43 Rafaïa és Oziel, a' Jeſi fiai: * és megverék az Amaleczíták maradékit, mellyek meg-ſzabadúlhattak vólt. és ott lakának azok-helyett mind e' mái napiglan.

V. RÉSZ.

RUbennek-is az Iſraël elſő-ſzűlőttének fiai (mert ő vólt az ő elſő-ſzűlőtſége az Iſraël fia Jóſef fiainak adaték, és amaz nem tartaték elſő-ſzűlőtnek. *Júdás pedig, ki leg-erősb vala az ő attyafiai-kőzőtt, az ő nemzetſégéből ſzármazának a' fejedelmek: az elſő-ſzűlőtſég pedig Jóſefnek tulajdonítta- 3 ték.) * "Rubennék azért az Iſraël elſő-ſzűlőttének fiai: Enok és Fallu, 4 Eſron és Karmi. * A' Joël fiai: ennek fia Samia, ennek fia Gog, ennek 5 fia Semei, * ennek fia Mika, ennek fia 6 Réja, ennek fia Báal, * ennek fia Béera, kit fogva vőn Telgatfalnaſár az Aſſyriuſok királya, és fejedelem vala a' Ruben nemzetſégében. * Az attyok-fiainak pedig, és az egéſz rokonſágának, midőn nemzetſégenként ſzámláltatnak vala, fejedelmi valának Jéhiel, és Zakarías. * Az 8 Ázaz fia pedig Bála, ki a' Jóel fiának B Sammának fia, ő lakék Aroërben, Nebóig, és Béelméonig. * A' Nap-ke- 9 leti réſzre-is lakék a' puſztának bé-

Gen. 35. d. 24. & 49. a. 4.

"Geneſ. 46. b. 9. Exod. 6. c. 14. Nume. 26. a. 5.

meneteléig, és az Eufrátes folyóvizéig. Mert nagy-számu barmokkal bírnak vala Gálaád-földében.
* A' Saul napjaiban pedig az Agaræusok-ellen hadakozának, és megölék őket, és helyettek lakának az ô hajlékokban, az egész tartományban, melly Gálaádnak Nap-keletire néz. * A' Gad fiai pedig ellenekben lakának Báſán-földén Selkáig: * Joël elsőben, és Sáfan a' második: Jánai pedig és Sáfat, Báſánban. * Ezeknek attyafiai pedig, az ô házok rokonſági-ſzerént, Mihály, és Moſollam és Sebe és Jórai és Jákan és Zie és Héber, Geten. * Ezek az Abihail fiai: ki Huri fia, ki Jara fia, ki Gálaád fia, ki Mihály fia, ki Jeſeſi fia, ki Jeddo fia, ki Búz fia. * Az attyafiak-is a' Guni fiának Abdielnek fiai, a' ház fejedelmi az ô nemzetſégekben.
* És Gálaádban 's Báſánban lakának, és annak faluiban, és Sáronnak minden hóſtátiban, mind a' határokig. * Mind ezek, megſzámláltattak Joatánnak a' Juda királyának napjaiban, és Jeroboámnak az Iſraël királyának napjaiban.
* A' Ruben, és Gad, és a' Manaſſe fél nemzetſége fiai, hadakozó férfiak, paiz és kard-viſelők, és kézíjaſok, és túdóſok a' harczokra, negyven-négy ezeren és hét-ſzáz hatvanan, a' harczra ki-menők. * Hadakozának az Agaréuſok-ellen: az Ituræuſok pedig, és Náfis, és Nódab * ſegétſéget adának nékik. És kezekbe adatának az Agaréuſok, és mind a' kik vélek valának, mert az Iſtent hívák ſegétſégül midőn harczolnának: és meg-halgatá őket, mivelhogy ô-benne hittek. * És el-fogák mind a' mikkel bírnak vala, ôtvén-ezer tevét, és két-ſzáz ôtven-ezer juhot, és két-ezer ſzamárt, és ſzáz-ezer emberi lelket.
* Sok ſebeſek húllának pedig el: mert az Úr hada vala. És azok-helyett lakának a' fogſágba-valo vitelig. * A' Manaſſes fél nemzetſége fiai-is bírák a' földet Báſán határitól-fogva Báalig, Hermont és Sánirt, és a' Hermon hegyét, mert igen ſzámoſon valának. * És ezek valának az ô házok rokonſága fejedelmi; Efer és Jéſi és Eliel és Ezriel és Jeremia és Odoïa és Jodiel, igen erős és hatalmas férfiak, és nevezetes hadnagyok az ô nemzetſégekben. * El-hagyák pedig az ô attyok Iſtenét, és paráználkodának a' föld népe iſteni-után, kiket el-vőn az Iſten előlök. * és az Iſraël Iſtene Fulnak az Aſſyriuſok királyának lelkét támaſztá, és Telgát-Falnaſárnak az Aſſur királyának lelkét: és el-vívé Rubent, és Gádot, és a' Manaſſes fél nemzetſégét, és Lahelába vívé őket, és Háborba, és Arába, és a' Gózan folyóvizéhez, e' napiglan.

VI. Rész.

A' Lévi fiai: Gerſon, Káat és Mérari. * A' Káat fiai: Amram, Iſaár, Hebron és Óziel. * Az Amram fiai: Aaron, Moyſes, és María. Az Aaron fiai: Nádab és Abiu, Eléazar és Itamar. * Eléazar nemzé Fineeſt, és Fínees nemzé Abiſuet, * Abiſue pedig nemzé Bokczit, és Bokczi nemzé Ózit. * Ózi nemzé Zaraiáſt, és Zaraiás nemzé Merájotot. * Merajot pedig nemzé Amariáſt, és Amarias nemzé Akitobot. * Akitob nemzé Sádokot, és Sádok nemzé Akimaáſt, * Akimaás nemzé Azariáſt, Azarias nemzé Johanánt, * Jóhanan nemzé Azariáſt. ez a' ki a' papſágot viſelte, a' házban mellyet Salomon épített Jeruſalemben. * Azarías pedig nemzé Amariáſt, és Amarias nemzé Akitobot, * Akitob nemzé Sádokot, és Sádok nemzé Sellumot, * Sellum nemzé Helcziáſt, és Helczias nemzé Azariáſt, * Azarias nemzé Saraiáſt, és Saraias nemzé Jóſedeket. * Jóſedek pedig ki-méne, mikor az Úr el-vívé Judát és Jeruſalemet Nabukodonoſor-általal. * "A' Lévi fiai azért: Gerſon, Káat és Mérari: * és ezek a' Gerſon fiainak nevek: Lobni és Semei. * A' Káat fiai: Amram és Iſaár és Hebron, és Óziel. * A' Mérari fiai: Moholi és Muſi. Ezek pedig a' Lévi rokonſági az ô nemzetek-ſzerént. * Gerſon, ennek fia Lobni, ennek fia Jáhat, ennek fia Zamma, * ennek fia Jóah, ennek fia Addo, ennek fia Zára, ennek fia Jetrai. * A' Káat fiai: Aminadab az ô fia, ennek fia Kóre,

Genes. 46. b. 11. Infr. 23. b. 6.

" Exod. 6. c. 17.

ennek fia Asir, * ennek fia Elkana, 23
ennek fia Abiasaf, ennek fia Asir,
* ennek fia Tahat, ennek fia Uri-
el, ennek fia Ozías, ennek fia Saul.
* Az Elkana fiai: Amasai és Aki-
mot, * és Elkana. Az Elkana fiai:
Sófai az ô fia, ennek fia Náhat,
* ennek fia Eliab, ennek fia Jéroham,
ennek fia Elkana. * A' Sámuel fiai:
az elsô-szülötte Vasseni, és Abia. * A'
Mérari fiai pedig, Moholi: ennek
fia Lobni, ennek fia Semei, ennek
fia Óza, * ennek fia Sammaa, en-
nek fia Haggia, ennek fia Asaia.
* Ezek a' kiket Dávid az Énekesek-
fölött rendelt az Úr házában, mi-
nek-utánna a' szekrény el-helyhez-
teték: * és szolgálnak vala a' bizony-
ság hajléka-előtt, énekelvén míg
meg-építéné Salomon az Úr házát
Jerusalemben: állanak vala pedig az
ô rendek-szerént a' szolgálatban.
* Ezek pedig azok kik ott állanak
vala az ô fiokkal; a' Káat fiai-közzül, Héman énekes, ki Jóhel fia, ki
Sámuel fia, * ki Elkana fia, ki Jé-
roham fia, ki Eliel fia, ki Tohu fia,
* ki Suf fia, ki Elkana fia, ki Mahat
fia, ki Amasia fia, * ki Elkana fia,
ki Jóhel fia, ki Azariás fia, ki Sofo-
nías fia, * ki Tahat fia, ki Asir fia,
ki Abiasaf fia, ki Kóre fia, * ki Isáar
fia, ki Káat fia, ki Lévi fia, ki Israël
fia. * És ennek attyafia Asaf, ki az ô
jobja-felől áll vala, Asaf a' Barakias
fia, ki Sámaa fia, * ki Mihály fia, ki
Basaias fia, ki Melkias fia, * ki Ata-
nai fia, ki Zára fia, ki Adaia fia,
* ki Etan fia, ki Zamma fia, ki Sémei
fia, * ki Jet fia, ki Gerson fia, ki
Lévi fia. * A' Mérari fiai pedig
ezeknek attyok-fiai, bal-felől, Etan
a' Kusi fia, ki Abdi fia, ki Malok fia,
* ki Hasabias fia, ki Amasias fia, ki
Helczias fia, * ki Amasai fia, ki Boni
fia, ki Somer fia, * ki Moholi fia, ki
Musi fia, ki Mérari fia, ki Lévi fia.
*Ezeknek attya-fiai-is a Levíták, kik
az Úr háza hajlékának minden szol-
gálattyára rendelteténck. * Aaron
pedig, és az ô fiai, jo illatot égetnek
vala az éppen-égô áldozatnak ól-
tarán, és a' jo illat óltárán, a' Szentek-
szentének minden szolgálattyára:
és hogy könyörgenének Israëlért,
mind azok-szerént mellyeket pa-
rancholt vala Moyses az Isten szol-
gája. * Ezek pedig az Aaron fiai: 50

Eléazar az ô fia, énnek fia Fínees,
ennek fia Abisue, * ennek fia Bok-
czi, ennek fia Ózi, ennek fia Zara-
hia, * ennek fia Mérajot, ennek fia
Amarias, ennek fia Akitob, * ennek
fia Sádok, ennek fia Akímaás. * És
ezek az ô lakó-helyek, a' faluk és
határok-szerént, tudn illik az Aa-
ron fiaié, a' Kaatíták rokonságok-
szerént: mert sors-szerént nékik ju-
tottak vala. * Adák azért nékik
Hebront Juda földében, és annak
hóstátit körös-körül: * " a' város
földeit pedig, és faluit, a' Jéfone
fiának Kálebnek. * Az Aaron fiainak
pedig, az óltalomra-valo városokat
adák, Hebront, és Lobnát, és a'
hóstátit, * Jétert-is és Estemót a'
hóstátival, de Hélont-is és Dábirt a'
hóstátival, * Asant-is és Bet-semest,
és azok hóstátit. * A' Benjamin nem-
zetségéből pedig, Gábeét és a' hós-
tátit, és Almatot a' hóstátival, Ana-
totot-is a' hóstátival. mindenestől
tizen-háróm városokat, az ô rokon-
ságok-szerént. * A' Káat rokonságá-
ból-valo több fiainak pedig, adának
örökségül a' Manasse fél nemzetségé-
ből tíz várast. * A' Gerson fiainak pe-
dig az ô rokonságok-szerént, az Issa-
kár nemzetségéből, és az Áser nem-
zetségéből, és a' Neftali nemzetségé-
ből, és a' Manasse nemzetségéből Bá-
sánban, tizen-három várast. * A' Mé-
rari fiainak pedig, az ô rokonságok-
szerént, a' Ruben nemzetségéből, és
a' Gad nemzetségéből, és a' Zábu-
lon nemzetségéből, adának sors-
szerént tizen-két várast. * A' Le-
vítáknak-is városokat adának az Is-
raël fiai, és azokhoz-valo hóstáto-
kat: * és sors-szerént adák, a' Júda
fiainak nemzetségéből, és a' Sime-
on fiainak nemzetségéből, és a' Ben-
jamin fiainak nemzetségéből, azo-
kat a városokat, mellyeket az ô ne-
veken nevezének, * és azoknak, kik
a' Káat fiainak rokonságából valá-
nak, és a' városok az ô határokban
az Efraim nemzetségéből valának.
* Az-okáért nékik adák az óltalom
városokat, Sikemet a' hóstátival az
Efraim hegyen, és Gázert a' hós-
tátival, * Jekmaámot-is a' hóstá-
tival, és Betoront hasonló-képpen,
* és Hélont-is a' hóstátival, és Ge-
tremmont azon módon. * A' Ma-
nasse fél nemzetségéből pedig, Anert

" *Jos.* 21. b. 10.

" *Jos.* 21. b. 10.

és a' hóſtátit, Báalámot és a' hóſtátit: azoknak tudn'illik, kik a' Káat fiai rokonſágából meg-maradtak vala. * A' Gerſon fiainak pedig, a' Manaſſe fél nemzetſégének rokonſágából, Gaulont Báſánban, és a' hóſtátit, és Aſtarotot a' hóſtátival. * Az Iſſakár nemzetſégéből, Czedeſt és a'hóſtátit, és Daberetet a' hóſtátival. * Rámotot-is és a' hóſtátit, és Anemet a' hóſtátival. * Az Aſer nemzetſégéből pedig, Máſalt a' hóſtátival, és Abdont haſonló-képpen: * Hukakot-is és a' hóſtátit, és Róhobot a' hóſtátival. * A' Neftali nemzetſégéből pedig, Czedeſt Galilæában, és a' hóſtátit, Hánont a' hóſtátival, és Kariatáimot 's a' hóſtátit. *A' Mérari többb fiainak pedig: a' Zábulon nemzetſégéből, Remmonót és a' hóſtátit, és Tábort a' hóſtátival: * a' Jordánon-túl-is Jerikónak-ellenébē, a' Jordánnak Nap-kelete-felől, a' Rúben nemzetſégéből, Bóſort a' puſztában a' hóſtátival, és Jaſát a' hóſtátival, * Kademotot-is 's a' hóſtátit, és Mefaátot a' hóſtátival. * A' Gad nemzetſégéből-is, Rámotot Gálaádban és a' hóſtátit, és Manaimot a' hóſtátival, * de Heſebont-is a' hóſtátival, és Jézert a' hóſtátival.

		8
71		
		9
72		
G		10
73	C	
74		
		11
75		
76		
		12
		13
77		
		14
78		15
79		
80		16
	D	
81		
		17
		18
1		19
A		
2		20
		21
	E	
3		
		22
4		
		23
5		
B		
		24
6		
7		25
		26
		27

pedig, huſzon-két ezer harmincznégy. * A' Bekor fiai pedig: Zámira és Jóas és Elíezer és Elioénai és Amri és Jerimot és Abia és Anatot és Almat: ezek mind Bekor fiai. * Számláltatának pedig az ō chelédek-ſzerént az ō rokonſágok fejedelmi, a' hadakozáſra igen erőſſek, húſz-ezeren 's két-ſzázan. * A' Jádihel fiai pedig: Bálan. A' Bálan fiai pedig: Jehus és Benjamin és Aod és Kanana és Zetan és Tarſias és Ahiſahar. * ezek mind a' Jádihel fiai, az ō rokonſágok fejedelmi, igen erős férfiak, tizen-hét ezeren 's két-ſzázan, a' harczra menők. * És Séfam, és Hafam a' Hír fiai: és Haſim az Aher fiai. * A' Neftali fiai pedig: Jaſiel és Gúni és Jeſer és Sellum, a' Bála fiai. * A' Manaſſe fia pedig, Eſriel: és az ō ágyaſa Syra, Mákirt a' Gálaád attyát ſzűlte. * Makir pedig feleſégeket vőn a' fiainak Happimnak és Safannak: és Máaka-nevű húga vala: a' máſiknak neve pedig Salfaád: és Sálfaádnak leányi ſzületének: * és fiat ſzűle a' Mákir feleſége Máaka, és annak nevét Fáreſnek hívá: az ōttſének neve pedig Sáres: és annak fiai Ulam és Reczen. * Az Ulam fia pedig, Bádan. ezek a' Gálaád fiai, ki Mákirnak a' Manaſſe fiának fia vólt. * Az ō húga pedig Regína, a' Szép-férfiat ſzűlé, és Abiezert, és Moholát. * A' Semida fiai pedig valának, Ahin és Semkem és Leczi és Aniám. * Az Efraim fiai pedig: Sutala, ennek fia Bared, ennek fia Tahat, ennek fia Elada, ennek fia Tahát, ennek fia Zabad, * és ennek fia Sutala, és ennek fia Ezer és Elad: meg-ōlék pedig ōket a' Getben-lakó férfiak, mert alá-mentek vala hogy azok ōrōkſégekre ūtnének. * Síra azért az attyok Efraim ſok napokon, és el-jővének az ō attya-fiai, hogy vígaſztalnák ōtet. * És bé-méne a' feleſégéhez: ki méhében fogada, és fiat ſzűle, és a' névét Beriának hívá, mivelhogy a' háza veſzedelmi-kőzött ſzűletett vólna. * A' leánya pedig Sára vala, ki az alſó és felső Betoront épité, és Ozenſárát. * A' fia pedig Rafa, és Reſef, és Tále, kitől ſzűleték Taán, * ki Láadánt nemzé: és ennek fia Ammiud, ki nemzé Elizamát, * kitől

VII. Rész.

Gen. 46. b. 13. AZ Iſſakár fiai pedig: Tóla és Fua, Jaſub és Simeron, négyen. * A' Tóla fiai: Ózi és Rafaia és Jériel és Jemai és Jebſem és Sámuel, fejedelmek az ō rokonſágok házai-ſzérént. A' Tóla győkeréből igen erős férfiak ſzámláltattak Dávid napjaiban, huſzonkét ezeren hat-ſzázan. * Az Ózi fiai: Izrahia, kitől ſzűlettek, Mihály, és Obadia és Johel és Jeſia, ōten, mind fejedelmek. * És ō-vélek, az ō chelédek és népek-ſzerént, harczra felkeſzűlt igen erős férfiak, harmincznégy ezeren: mert ſok feleſégek 's fiok vólt. * Ezeknek attyok-fiai-is, Iſſakárnak egéſz rokonſága-ſzerént, igē vaſtagok a' hadakozáſra, nyólczvan-hét ezeren ſzámláltattak. *"A' Benjamin fiai: Béla és Bekor és Jadiel, hárman. * A' Béla fiai: Esbon és Ózi és Óziel és Jerimot és Urai, ōten a' chelédek fejedelmi, és a' hadakozáſra igen erőſſek: az ō ſzámok

"Geneſ. 46. c. 21.

1. Paral. 7.

től Nun származék, kinek fia vala
Jósue. * Az ő örökségek pedig és lakó-helyek, Bétel a' faluival, és Nap-
kelet-felé Nórán, és a' Nap-nyúgati részre Gázer és a' falui, Sikem-is
a' faluival, mind Azáig a' faluival.
*A' Manasse fiai mellett-is, Bet-sán, és
a' falui, Tanak és a' falui, Mageddo és
a' falui, Dor és a' falui. ezekben lak-
tak Józsefnek az Izraël fiainak fiai.
"Genes. 46. b. 17. * "Az Aser fiai: Jemna és Jésua és
Jessui és Bária, és Sara az ő húgok.
* A' Bária fiai pedig: Héber, és Mel-
kiel: ez a' Barsait attya. *Héber pedig
nemzé Jeflatot és Sómert és Hota-
mot, és Suaát az ő húgokat. * A' Jéf-
lat fiai: Fósek és Kámaál és Asot. ezek
a' Jeflat fiai. *A' Sómer fiai pedig: Ahi
és Róaga és Haba és Aram. * Az att-
tya-fiának pedig Helemnek a' fiai:
Sufa és Jemna és Selles és Amal. *A'
Sufa fiai: Sue, Harnafer és Sual és
Beri és Jamra, *Bósor és Hod és Sam-
ma és Salusa és Jetram és Béra. * A'
Jéter fiai: Jéfone és Fasfa és Ara. *Az
Olla fiai pedig: Aree és Hániel és
Resia. * Ezek mind az Aser fiai, a' ro-
konságok fejedelmi, válogatott és
igen erős hadnagyoknak hadnagyi:
száma pedig azoknak, kik idejek-
szerént a' hadakozásra alkolmatosok
vólnának, huszon-hat ezer.

VIII. Rész.

Gen. 46. c. 21. Sup. 7. b. 6. BEnjamin pedig nemzé az ő első-szülöttét Bálét, a' máso-
dikat Asbelt, a' harmadikat
Aharát, * a' negyediket No-
haát, és az ötödiket Rafát. * És valá-
nak Bálénak fiai: Addar és Gera és
Abiud, * Abisue-is és Náaman és
Ahoë, *de Géra-is és Sefufán és Hú-
ram. * Ezek az Ahod fiai, Gábaában-
lakó rokonságok fejedelmi, kik ál-
tal-vitettek Manahatba. * Náaman
pedig, és Akia, és Gera költözteté-el
őket, és nemzé Ózát, és Ahiudot.
*Saharaim pedig Móab tartományá-
ban nemze, minek-utánna el-hagyá
Husimot és Bárát a' feleségit. *Nem-
zé pedig Hodestől a' feleségétől, Jó-
babot és Sébiat és Mósát és Molko-
mot, * és Jehust és Sekiát és Marmát.
ezek az ő fiai, az ő nemzetségekben
fejedelmek. * Mehusim pedig nemzé
Abitobot, és Elfaált. * Az Elfaál fiai
pedig: Héber és Misaam és Samad:
ez épité Ónot, és Lódot és a' faluit.
* Bária pedig, és Sama, Ajalonban-la-

kó rokonságok fejedelmi: ezek
üzék-el a' Get lakóit. * És Ahio és
Sésak és Jérimot, * és Zabadia és
Arod és Heder, * és Mihály és Jesfa
és Joha, a' Bária fiai. * És Zabadia és
Mosollam és Hezeczi és Héber, * és
Jesamari és Jezlia és Jobab, az Elfaál
fiai. * és Jáczim és Zekri és Zabdi,
* és Elioénai és Seletai és Eliel, * és
Adaia és Baraia és Samarat, a' Semei
fiai. * És Jesfam és Héber és Eliel,
* és Abdon és Zekri és Hánan, * és
Hananía és Ælam és Anatótia, * és
Jefdaia, és Fánuel, a' Sésak fiai. * és
Samsari és Sohoria és Otolia, * és
Jersia és Elia és Zekri, a' Jéroham
fiai. * ezek a' patriarkák, és a' ro-
konságok fejedelmi, kik Jerusalem-
ben laktak. * " Gábaonban pedig
laktak Abigábaon, és a' feleségé ne-
ve Máaka: * és az első-szülött fia
Abdon, és Sur és Czis és Báal és
Nádab, * és Gédor és Ahio és Za-
ker és Maczellot: * és Maczellot
nemzé Sámaát: és az ő attyok-
fiainak ellenekben laktak Jerusa-
lemben az attyok-fiaival. * "Ner
pedig nemzé Czist, és Czis nemzé
Sault. Saul pedig nemzé Jonatánt,
és Melkisuát és Abinadabot és Es-
baált. * A' Jonatán fia pedig, Me-
ribbáal: és Meribbáal nemzé Mi-
kát. * A' Mika fiai, Fiton és Me-
lek és Táraa és Ahaz. * és Ahaz nem-
zé Joadát: és Jóada nemzé Alama-
tot, és Azmotot és Zamrit: Zamri
pedig nemzé Mosát; * és Mosa nem-
zé Báanát, kinek Rafa vala a' fia, ki-
től Elasa származék, ki nemzé Aselt.
* Aselnek pedig hat fia vólt, e' ne-
vekkel: Ezrikam, Bokru, Ismaël, Sá-
ria, Obdia, és Hánan. ezek mind Asel
fiai. * Az attyafiának Eseknek fiai
pedig: az első-szülötte Ulam, és a'
második Jehus, és a' harmadik Elifa-
let. * És az Ulam fiai, igen erős fér-
fiak vóltak, és igen vastag kéz-íj vo-
nyók; és sok fiok és unokájok vala,
száz ötvenig. Ezek mind Benjamin
fiai.

"Inf. 9. f. 35.

"1. Reg. 24. g. 51. Inf. 9. g. 39.

IX. Rész.

MEg-számláltaték azért az
egész Izraël: és a' számok
bé-írattaték az Izraël és a'
Juda királyinak könyvé-
be: és Babylonba viteténck az
ő vétkekért. * A' kik pedig elsők
laktak az ő örökségekben, és vá-

1. Paral. 8.

rosok-

raſokban: Iſraël, és a' papok, és a' Leviták, és a' Natinæuſok. * Jeruſalemben laktak, a' Juda fiai-kőzzűl, és a' Benjamin fiai-kőzzűl, az Efraim és Manaſſe fiai-kőzzűl-is. * Otei az Ammiud fia, ki Amri fia, ki Omrai fia, ki Bonni fia, a' Juda fiának Fáreſnek fiai-kőzzűl. * És Silóniból: az elſő-ſzülőtt Aſaia, és az ő fiai. * A' Zára fiai-kőzzűl pedig: Jéhuel, és azok attyafiai, hat-ſzáz kilenczvenē. * A' Benjamin fiai-kőzzűl pedig: Salo a' Moſollam fia, ki Odvia fia, ki Aſana fia: * és Jobánia a' Jeroham fia: és Ela Ozínak a' Mokori fiának fia: és Moſollā a' Safatia fia, ki Rahuelnek a' Jebania fiának fia, * és az ő attyok-fiai az ő nemzetſégek-ſzerént, kilencz-ſzáz őtven-hatan. Mind ezek, a' rokonſágoknak fejedelmi az attyok házai-ſzerént. * A' papok-kőzzűl pedig: Jedaia, Jójarib és Jákin: * Azariáſ-is a' Helcziás fia, ki Moſollam fia, ki Sádok fia, ki Marajot fia, ki Akitob fia, az Iſten háza fő papja. * Adaias pedig, a' Jerohám fia, ki Faſſur fia, ki Melkia fia: és Maáſai az Adiel fia, ki Jezra fia, ki Moſollam fia, ki Moſollamit fia, ki Emmer fia. * az ő attyok-fiai-is fejedelmek az ő nēzetſégek-ſzerént, ezer hét-ſzáz hatvanan, igen erőſſek az Iſten háza-béli ſzolgálatnak munkájára. * A' Leviták-kőzzűl pedig: Semeia a' Haſſub fia, ki Eſrikam fia, ki Haſebia fia, a' Mérari fiai-kőzzűl. * Bakbakár-is a' kerekes, és Galal, és Matania a' Mika fia, ki Zekri fia, ki Aſaf fia: * és Obdia a' Semeia fia, Galálnak az Iditun fiának fia: és Barakia Aſának az Elkana fiának fia, ki a' Netofati udvarokban lakott. * Az ajtón-állok pedig: Sellum és Akkub és Telmon és Ahimam: és ezeknek a' báttyok Sellum, fejedelem, * mind az ideig a' király kapuján Nap-keletre vígyáznak vala rend-ſzerént a' Lévi fiai-kőzzűl. * Sellum pedig a' Kóre fia, ki Abiaſafnak a' Kóre fiának fia, az ő attya-fiaival, és az ő attya házával, ezek a' Koríták a' ſzolgálatnak munkáin, a' hajlék pitvarinak őrizői: és az ő chelédek az Úr táborának bé-menetelit rend-ſzerént őrizvén. * Fínees pedig az Eléazar fia, az ő vezérek vala az Úr-előtt. * Zakariás pedig a' Moſollamia fia, a' bizonyſág-hajléka kapujának ajtón-állója. * Mind ezek ajtón-állókká válaſztattak a' kapuk-

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

ſzerént, két-ſzáz tizen-ketten: és bé-írattattak az ő tulajdon falujokba: kiket rendeltek Dávid, és Sámuel a' Láto, az ő hívſégekre, * mind őket 'ſ mind az ő fiokat, az Úr háza ajtaira, és a' hajlékba az ő rendek-ſzerént. * A' négy ſzelekre valának az ajtón-állók: az-az, Nap-keletre, és Nap-nyúgatra, és Éſzakra, és Délre. * Ezeknek attyok-fiai pedig a' falukon laknak vala, és el-jőnek vala az ő ſzombat-napjokon időről időre. * E' négy Levitára bízatott vala az ajtón-állóknak egéſz ſzámok, és őrzik vala a' kamarákat, és az Úr háza kincheit. * És az Úr temploma-kőrűl laknak vala áz őrizetekben: hogy mikor ideje vólna, ők reggel fel-nyitnák az ajtókat. * Ezeknek nemzetſégéből valának a' ſzolgálat edényinek gond-viſelői-is: mert ſzám-ſzerént vitetnek vala bé, és ki-is hozattatnak vala az edények. * Ő-kőzzűlők valának azok-is, kikre a' Szent-hely edényi bízattattak vala, kik gondot viſelnek vala a' żemlye-liſztre, és a' borra, és olajra, és temiényre, és a' fű-ſzerſzámokra. * A' papok fiai pedig, a' fű-ſzerſzámokból keneteket chinálnak vala. * És a' Levita Matatías, Koríta Sellumnak első-ſzülőtte, azokra viſel vala gondot, a' mik ſerpenyűben pergeltetnek vala. * Az ő attyok-fiai-kőzzűl pedig a' Káat fiai-kőzzűl, a' ki-tőtt kenyerekre viſelnek vala gondot, hogy újakat ſzereznének minden ſzombaton. * Ezek az énekeſek fejedelmi a' Leviták chelédi-ſzerént, kik a' kamarákban laknak vala, hogy nappal és éjjel ſzűntelen ſzolgálnának az ő ſzolgálattyokban. * A' Leviták fejei, az ő chelédek fejedelmi, Jeruſalemben laktak. * "Gabaonban lakának pedig a' Gábaon attya Jéhiel, és a' feleſége neve Máaka. * Az ő első-ſzülőtt fia Abdon, és Sur és Czis és Báal és Ner és Nádab, * Gedor-is, és Ahio és Zakariás és Maczellot. * Maczellot pedig nemzé Sámaánt: ezek az ő attyok-fiainak ellenekben laktak Jeruſalemben, az ő attyok-fiaival. * " Ner pedig nemzé Cziſt: és Czis nemzé Sault: és Saul nemzé Jonatánt, és Melkiſuát, és Abinadabot, és Esbaált. * A' Jónatan fia pedig, Meribbáal: és Meribbáal nemzé Mikát. * A' Mika fiai pedig, Fiton és Melek és Táraa és Ahaz.

23 24 25 26 B E 27 28 29 C 30 31 32 F 33 34 35 36 37 38 D G 39 40 41

1. Sup. c. 29.

1. Sup. c. 33.

* Ahaz pedig nemzé Járát, és Jára nemzé Alamatot és Azmotot és Zamrít. Zamri pedig nemzé Mósát. * Mósa pedig nemzé Bánaát: kinek Rafaianevű fia, nemzé Elasát: kitől származék Asel. * Aselnek pedig hat fia vólt, e' nevekkel: Ezrikam, Bokru, Ismahel, Sária, Obdia, Hanan. ezek az Asel fiai.

X. Rész.

2. Reg. 31. a. 1. A' Filistæusok pedig Israël ellen hadakoznak vala, és el-futának az Israël férfiai a' Palæstínusok-elött, és elhúllának meg-sebesíttetvén a' Gelboë hegyén. * És mikor el-közelgettek vólna a' Filistæusok, Sault és a' fiait kergetvén, meg-ölék Jonatánt, és Abinadabot, és Melkisuát, a' Saul fiait. * És meg-süllyosodék a' harcz Saul-ellen, és reá találának a' nyilasok, és nyilakkal meg-sebesíték. * És monda Saul az ö fegyver-hordozójának: Vond-ki a' kardodat, és ölly-meg engé, hogy né-talám e' környülmetéletlenek el ne jöjönek, és megchúfollyanak engem. Nem akará pedig a' fegyver-hordozója azt chelekedni, félelemmel meg-rettenvén: ragadá azért Saul a' kardot, és reá rohana. * Mellyet mikor látott vólna a' fegyver-hordozója, tudn'illik, hogy meg-hólt vólna Saul, ö-is a' kardgyára rohana, és meg-hala. * Elveszе azért Saul, és a' három fia, és az egész háza egyetemben le-omla. * Mellyet mikor látták vólna az Israél fiai, kik a' mezőségen laknak vala, el-futának: és hogy meg-hala Saul 's a' fiai, el-hagyák az ö városokat, és ide 's tova szélledének: és el-jövének a' Filistæusok, és azokban lakának. * Másod napon azért le-vonyván a' Filistæusok a' meg-ölteknek ragadományit, Sault, és a' fiait fekűve találák a' Gelboë hegyén. * És mikor meg-foztották vólna ötet, és el-vágták vólna a' fejét, és fegyveritől meg-foztották vólna, az ö földökbe küldék, hogy körül hordoztatnék, és meg-mutattatnék a' bálványok templominál, és a' népeknek: * az ö fegyverit pedig az ö istenek templomába adák, és a' fejét fel-függeszték a' Dágon templomában. * Midőn ezt hallották vólna a' Jábes-Gálaádi férfiak, tudn'illik mind a' miket a' Filistæusok Saulon chelekedtek vala, * felkelének fejenként az erős férfiak, és el-vivék a' Saul 's a' fiai teſteket, és Jábesbe hozák azokat, és azok tetemit a' tölgy-fa alatt temeték melly Jábesben vala, és böjtölének hét napig. * Meg-hala azért Saul az ö hamisságiért, † mivelhogy által-hágta az Úr parantsolattyát mellyet parancholt vala, és meg nem őrizte azt: de " annak-fölötte a' jövendölö-lelkűtől-is tanátsot kérdett, * és nem bízott az Úrbá: az-okáért meg-ölé ötet, és az ö országát az Isai fiának Dávidnak adá.

† 1. Reg. 15. a. 3. Exod. 17. d. 14. " 1. Reg. 28. b. 8.

XI. Rész.

2. Reg. 5. a. 1. Egybe-gyüle azért az egész Israël Dávidhoz Hebronba, mondván: Te tetemed vagyunk, és te tested. * Tegnap 's tegnap-elött-is, még mikor Saul országlana-is, te valál a' ki ki-viszed vala és bé-hozod vala Israëlt: mert néked mondotta a' te Urad Istened: Te legelteted az én népemet Israëlt, és te lészsz fejedelem rajta. * El-jövének azért minnyájan az Israël vénei a' királyhoz Hebronba, és szövetséget szerze vélek Dávid az Úr-elött: és királlyá kenék ötet Israëlen, az Úr beszéde-szerént, mellyet Sámuel-által szóllott. * El-méne Dávid-is, és az egész Israël Jerusalembe. ez a' Jébus, a' hol a' Jebusæusok valának a' föld lakói. * És módának a' kik Jébusbá laknak vala, Dávidnak: Nem jösz ide-bé. Dávid pedig meg-vévé Sion várát, mely a' Dávid Városa, * és monda: Valaki elöször meg-veri a' Jebusæust, fejedelem és hadnagy lészen. Fel-méne azért leg-első a' Sarvia fia Jóab, és fejedelemmé lőn. * Dávid pedig a' várban lakék, és azért nevezteték Dávid Városának. * És meg-épité a' várast körös-környül Mellótól-fogva mind a' kerületig, Jóab pedig a' város maradékját épité-meg. * És nevekedik vala Dávid elébb-menvén és öregbülvén, és a' seregek Ura vele vala. * † Ezek a' Dávid erős férfiainak fejedelmi, kik segéték ötet hogy király lenne egész Israëlen, az Úr igéje-szerént, mellyet Israëlnek szóllott. * És ez a' Dávid erősinek száma: a' Hákamoni fia Jesbaám fejedelem a' harmincz-között: ez emelte-fel dárdáját három-száz meg-sebesíttetre egy ízbe. * És ö-utánna Ahohites Eléazar amaz attya bátyának fia, ki a' három

† 2. Reg. 23. a. 8.

1. Paral. 10. 11.

hatalmaſok-kőzzűl vala. * Ez vólt Dáviddal Feſdomimban, mikor a' Filiſtæuſok oda gyűltek vólt a' viadalra: és annak a' tartománynak mezeje teli vala árpával, és el-futott vala a' nép a' Filiſtæuſok-előtt. * Ezek állának-meg a' mező-kőzepin, és meg-óltalmazák őtet: és mikor meg-verték vólna a' Filiſtæuſokat, az Úr nagy ſzabadúláſt ada az ő népének. * Alá-menének pedig hármā a' harmincz fejedelmek-kőzzűl a' kő-ſziklához, melyben Dávid vala, az Odollam barlangjánál, mikor a' Filiſtæuſok tábort jártak vala Rafaim-völgyében. * † Dávid pedig az erőſségben vala, és a' Filiſtæuſok tábora Betlehemben. * Kívána azért Dávid, és monda: Vaj-ha valaki vizet adna nékem a' Betlehem chatorna-kútából, melly a' kapuban vagyon! * Ezek azért hárman a' Filiſtæuſok táborán-által menének, és vizet merítének a' Betlehem chatorna-kútából, melly a' kapuban vala, és Dávidnak hozák hogy innék: ki nem akará, hanem inkább az Úrnak áldozá azt, *mondván: Távúl légyen hogy az én Iſtenem-előtt ezt chelekedgyem, és e' férfiak vérét igyam: mert lelkek veſzedelmével hozták nékem a' vizet. és ez-okáért nem akará meg-ínnya. Ezeket chelekedék a' három leg-vaſtagbak. * Abiſai-is a' Jóab attyafia fő vala a' három-kőzőtt, és ő emelé-fel dárdáját három-ſzáz meg-ſebesűltek-ellen, és ő vala a' három-kőzőtt leg-nevezetesb, * és a' más három-kőzőtt híresb, és azok feje: mindazáltal a' három elsőkhöz nem érkezett vala. * Banaias Jójadának az igen erős férfiúnak fia, ki ſok dolgokat chelekedett vala, Kabſeelből: ő veré-meg a' két Moábi árielt: és ő méne-alá, és meg-ölé a' hónak idején az oroſzlányt a' kút-kőzepett. * És ő veré-meg az Egyiptuſi férfiat, kinek magaſsága őt kőnyőknyi vala, és a' dárdája mint a' ſzővők zúgolyfája vala: alá-méne azért hozzája egy pálczával, és ki-ragadá a' dárdáját, mellyet kezében tart vala, és meg-ölé őtet a' maga dárdajával. * Ezeket chelekedé a' Jójada fia Banaias, ki a' három erősek-kőzzűl leg-nevezetesb vala, * a' harmincz-kőzőtt első, mindazáltal ſzinte a' háromhoz nem érkezett vala: Dávid pedig titkos tanátſává tévé őtet. * A' leg-erősb férfiak pedig a' ſeregben, a' Jóab öttſe Aſahel, és Elkanán az ő attya báttyának fia, Betlehemből. * Sammot Arorból, Helles Falonból, * az Akczes fia Ira Tekuából, Abiezer Anatotból, * Sobbókai Huſatból, Ilai Ahohból, * Maharai Netofatból, a' Báana fia Heled Netofatból, * a' Ribai fia Étai a' Benjamin fiai Gábaáttyából, Banáia Faratonból, * Hurai Gáas-patakáról, Abiel Arbatból, Azmot Bauramból, Elíaba Salabonból. A' Gézoni Aſem fiai, Jónatan a' Ságe fia Ararból, * Ahiam a' Sákar fia Ararból, * az Ur fia Elifal, * Héfer Mekeratból, Ahia Felonból, * Hefro Karméluſról, az Asbai fia Naárai, * a' Nátan attyafia Jóel, az Agarai fia Mibahár. * Selek Ammonból, Náarái Bérotból, a' Sarvia fiának Joábnak fegyver-hordozója. * Jetræus Ira, Jetræus Gáreb, * Hetæus Urías, az Oholi fia Zabad. * A' Síza fia Adina Rúbenből, a' Rúbeniták fejedelme, és ő-vele harminczan: * a' Máaka fia Hánan és Jóſafat, Mátánból, * Ozía Aſtarotból, Samma és Jéhiel a' Hótám fiai Ararból, * a' Samri fia Jedihel, és az attyafia Joha Toſából, * Eliel Mahumból, és Jeribai és Jóſaia az Elnáem fiai, és Jetma Moábból, Eliel, és Obed és Jáſiel, Maſobiából.

XII. Rész.

EZek-is Dávidhoz jővének Siczelegbe, mikor még a' Czis fia-előtt Saul-előtt futna, kik igen erős és jeles hadakozók valának, *kéz-íjat vonyván, és mind két kézzel kőveket hagyigálván parittyákból, és nyilakat lővőldőzvén: a' Saul attyafiai-kőzzűl Benjaminból. * Ahiezer a' leg-főbb, és Jóas, a' Sámaa fiai, Gábaátból, és Jáziel, és Fallet az Azmot fiai, és Baraka és Jehu, Anatotból. * És Samaias Gabáonból, leg-erősb a' harmincz-kőzőtt, és a' harmincz-főlőtt. Jeremías és Jehéziel és Jóhanan és Jezabad, Gaderotból. * és Eluzai és Jerimut és Baália és Samaria és Safátia, Harufból. * Elkana és Jeſia és Azáreel és Jóezer és Jesbaám, Karehimból. * Joéla-is és Zabádia a' Jéroham fiai, Gedorból. * De Gaddiból-is ſzőkének Dávidhoz midőn a' puſztában lappangana, igen erős férfiak, és fő hadakozók, paizoſok és dárdáſok: az ő orczájok mint az

† 2. Reg. 23. b. 14.

1. Paral. 11. 12.

az oroſzlány orczája, és gyorſak mint a' vad-kéchkék a' hegyeken.
*Ezer, az elsö fejedelē, Obdias máſodik, Eliab harmadik, * Maſmana negyedik, Jeremias ötödik, * Eti hatodik, Eliel hetedik, * Jóhanan nyólczadik, Elzebad kilenczedik, * Jeremías tizedik, Makbánai tizen-eggyedik. * ezek a' Gad fiai-közzül a' had fejedelmi: a' leg-utólsóbb, száz vitézek hadnagya vala; és a' leg-nagyobbik, ezeré. * Ezek a' kik által-költek az elsö hólnapbā a' Jordánon, midön a' partyain felyül szokott ki-áradni: és meg-futamták mind a' kik a' völgyekben laknak vala a' Nap-keleti 's a' Nap-nyúgati részre. * Jövének pedig Benjaminból 's Judából-is az erősséghez melyben Dávid lakik vala. * És ki-méne Dávid eleikbe, és monda: Ha békeségesen jöttetek hozzám hogy meg-segétsetek engē, hozzátok foglaltatsék a' szívem: ha pedig leseskedtek utánnam az én ellenségimért, holott kezeimben hamiság ninchen, lássa az atyáink Istene, és itéllye-meg. * Fel-indítá pedig a' Lélek Amasait a' harmincz-között valo fejedelmet, és monda: Tiéid vagyunk, ô Dávid, és veled Isai fia: békeség, békeség néked, és békeség a' te segétöidnek. mert meg-segét téged a' te Istened. Bé-fogadá azért őket Dávid, és a' sereg fejedelmivé rendelé. * Manasséből pedig szökének Dávidhoz, mikor a' Filistæusokkal Saul-ellen mégyen vala hogy hadakoznék: és nem harczola vélek: † mert tanátsot tartván viszsza-küldék ötet a' Filistæusok fejedelmi, mondván: Fejünk veszedelmével viszsza-tér az urához Saulhoz. * Mikor azért viszsza-tére Siczelegbe, szökének hozzája Manasséből, Ednas és Jozabad és Jedihel és Mihály és Ednas és Jozabad és Eliu és Salati, ezerek fejedelmi Manassében. * ezek adának segétséget Dávidnak a' kóborlók-ellen: mert minnyájan igen erős férfiak valának, és fejedelmekké lőnek a' seregben. * De minden nap-is jönek vala Dávidhoz ötet meg-segéteni, míg nagy-számu lenne, mint az Isten hada. * A' had fejedelminek száma-is ez, kik Dávidhoz jöttek midön Hebronban vólna, hogy a' Saul országát néki adnák, az Ur igéje-szerént. * A' Juda fiai-közzül, paizs és dárda-viselők, hat-ezeren nyólcz-százan, a' viadalhoz készek.
* A' Simeon fiaiból, igen erős férfiak a' viadalra, hét-ezerē százan. * A' Lévi fiaiból, négy-ezeren hat-százan. * Jójada-is fejedelem az Aaron gyökeréből, és ö-véle három-ezeren hét-százan. * Sádok-is jeles erkölchű ifiu, és az attya háza, huszon-két fejedelem.
* A' Benjamin fiaiból pedig a' Saul attyafiai-közzül, háro-ezerē: mert azoknak nagy része még a' Saul házát követi vala. * Az Efraim fiai-közzül pedig, húsz-ezerē nyólcz-százan, igē erősek, nevezetes férfiak az ö rokonságokban. * És a' Manasse fél nemzetségéből, tizen-nyólcz ezeren jövének, mindenik az ö neve-szerént, hogy Dávidot királlyá emelnék.
* Az Isakár fiaiból-is túdós férfiak, kik tudnak vala minden időket a' parancholásra, mit kelletnék chelekedni Israëlnek, két-száz fejedelmek: a' többb nemzetség pedig mind azok tanátsát követi vala. * Zábulonból pedig, kik a' harczra ki-mennek vala, és a' seregben állanak vala hadi fegyverekkel készen lévén, ötven-ezeren jövének segétségére, nē kettös szívvel.
* És Neftaliból ezer fejedelmek, és ö vélek paizsosok és dárdások, harmincz-hét ezeren. * Dánból-is, készek a' harczra, huszon-nyólz ezeren hat-százan. * És Aserből, a' viadalra-menök, és a' harczra ingerlők, negyven-ezeren. * A' Jordánon-túl pedig a' Ruben 's a' Gad fiai-közzül, és a' Manasses nemzetségének fél részéből, hadi fegyverekkel készek száz húsz-ezeren. * Ezek minnyájan hadakozó férfiak, készek a' viadalra, tekélletes szívvel jövének Hebronba, hogy királlyá emelnék Dávidot egész Israëlen: de a' többb Israëliták-is minnyáján, egy szívvel valának, hogy Dávid lenne királlyá. * És harmad napig lőnek ott Dávidnál, evén és iván: mert készítettek vala nékik az attyok-fiai. * De a' kik mellettek valának-is, mind Isakárig és Zábulonig, és Neftaliig, kenyéreket hoznak vala szamárokon, és tevéken, és öszvéreken, és ökrökön, eleségre: liszttet, füge-chomókat, aszszú-szőlőt, bort, olajt, ökröket, kosokat, nagy bévséggel. mert öröm vala Israelben.

† 1. Reg. 29. b. 4.

XIII. Rész.

TAnátsot tarta pedig Dávid az ezeredesekkel, és századosokkal, és mind a' fejedelmekkel, * és monda az Izraël egész gyüleközetinek: Ha tetszik néktek; és a' mi Urunktól Istenünktől jö-ki a' beszéd mellyet szóllok; küldgyünk a' több atyánk-fiaihoz Izraëlnek minden tartományiba, és a' Papokhoz, és a' Levitákhoz, kik a' városok hóstátiban laknak, hogy hozzánk gyülljenek, * és hozzuk-viszsza hozzánk a' mi Istenünk szekrényét: mert fel nem kerestük azt Saul idejében. * És felele az egész sokaság hogy úgy lenne: mert tetszék a' beszéd az egész népnek. * Egybegyüjté azért Dávid az egész Izraëlt, Egyiptus Sihorától-fogva míg Ematba mennél, † hogy el-hozná az Isten szekrényét Kariat-iarimból. * És felméne Dávid, és minden Izraëli férfi a' Kariat-iarim halmára, melly Judában vagyon, hogy el-hozná onnét a' Kerubimokon-ülö Úr-Isten szekrényét, a' hol segétségül hívattatott az ö neve. * És az Isten szekrényét új szekérre tévék, az Abinadab házából: Óza pedig és az ö öttse, a' szekeret vezetik vala. * Dávid pedig és az egész Izraël, pengetnek vala az Istenelött minden tehetségekböl, énekekkel, és czitarákkal, és orgonákkal, és dobokkal, és czimbalomokkal, és trombitákkal. * Mikor pedig a' Kídon Szérőjéhez jutottak vólna, * kinyújtá Óza a' kezét, hogy meg-tartaná a' szekrényt. mert hánkódván az ökör, egy kevéssé félre hajtotta vala azt. * Meg-haraguvék azért az Úr Óza-ellen, és meg-veré őtet, hogy a' szekrényt illette vólna: és meg-hala ott az Úr-elött. * És meg-szomorodék Dávid, mivelhogy el-szakasztotta vólna az Úr Ózát: és hívá azt a' helyt, Óza el-szakasztása helyének, e' jelen-valo napig. * És félé az Urat az időben, mondván: Mi-képpen vihetem-bé hozzám az Isten szekrényét? * És ez okért nem vivé azt magához, az-az, a' Dávid Városába, hanem a' Getæus Obededom házához térité. * Az Isten szekrénye azért az Obededom házában marada három hólnapig: és meg-áldá az Úr annak a' házát, és mindenét a' mie vala.

† 2. Reg. 6. a. 2.

XIV. Rész.

HÍrám a' Tyrusi király-is követeket küldé Dávidhoz, és czédrus-fákat, és kö-miveseket, és átsokat: hogy házat építenének néki. * És meg-ismeré Dávid hogy meg-erösítette vólna ötet az Úr az Izraëlen-valo királyságban, és hogy fel-emeltetett vólna az ö ország az ö népén Izraëlen. * " És Dávid több feleségeket is vön Jerusalemben: és nemze fiakat, és leányokat. * És ez nevek azoknak, kik néki Jerusalemben születtek: Sámua és Sóbad, Nátan és Salomon, * Jebahár és Elisua és Elifalet, * Noga-is, és Nafeg és Jafia, * Elisama és Báalíada és Elifalet. * † Halván pedig a' Filistæusok hogy királlyá kenettetett vólna Dávid az egész Izraëlen, fel-menének minnyájan hogy meg-keresnék ötet: mellyet mikor Dávid hallott vólna, kiméne eleikbe. * A' Filistæusok pedig el-jutván, el-szélledének Rafaim-völgyében. * És tanátsot kérde Dávid az Úrtól, mondván: Fel-menyek-é a' Filistæusokhoz, és kezembe adod-e öket? És monda néki az Úr: Menny-fel, és kezedbe adom öket. * És mikor amazok fel-mentek vólna Báalfarasimba, meg-veré ott öket Dávid, és monda: El-oszlatá az Isten ellenségimet kezem-által, a' mint el-oszolnak a' vizek: és azokáért hívattaték a' helynek neve Báalfarasimnak. * És ott hagyák az ö isteneket, kiket meg-hagyá Dávid hogy meg-égetnének. * Másodszoris bé-ütének a' Filistæusok, és el-szélledének a' völgyben. * És ismég tanátsot kérde Dávid az Istentöl, és monda néki az Isten: Fel ne menny utánnok, távozzál-el tölök, és a' körtvély-fák-ellenében jöj-ellenek. * És midön a' körtvély-fák tetején járónak zúgását hallädod, akkor menj ki a' harczra. Mert ki-indúlt az Isten elötted, hogy meg-verje a' Filistæusok táborát. * Úgy chelekedék azért Dávid a' mint parancholta vala néki az Isten, és meg-veré a' Filistæusok táborát, Gábaontól-fogva Gázeráig. * És ki-hirhedék a' Dávid neve minden országokban, és az Úr az ö rettegését minden nemzetekre bochátá.

2. Reg. 5. b. 11.

" 2. Reg. 5. c. 13.

† 2. Reg. 5. c. 17.

XV. Rész.

HÁzakat-is chinála magának a'Dávid Váraſában, és helyt építe az Iſten ſzekrényének, és ſátort vonya annak. * Akkor monda Dávid: Nem ſzabad akárkinek hordozni az Iſten ſzekrényét, hanem chak a'Levítáknak, kiket az Úr válaſztott hogy azt hordozzák, és hogy ſzolgállyanak néki mind örökké. * És egybe-gyűjté egéſz Iſraëlt Jeruſalemben, hogy az Iſten ſzekrénye helyére hozattatnék, mellyet annak kéſzített vala. * És az Aaron fiait-is, és a'Levítákat: * A'Káat fiai-közzűl Úriel vala a'fejedelem; és az attyafiai ſzáz húſzan. * A' Mérari fiai-közzűl, Aſaia a'fejedelem; és az attyafiai két-ſzáz húſzan. * A' Gerſon fiai-közzűl, Jóel a'fejedelem; és az attyafiai ſzáz harminczan. * Az Eliſafan fiai-közzűl, Semeias a'fejedelem; és az attyafiai két-ſzázan. * A'Hebron fiai-közzűl, Eliel a'fejedelem; és az attyafiai nyólczvanan. * Az Oziel fiai-közzűl, Aminadab a' fejedelem; és az attyafiai ſzáz tizenketten. * És hívatá Dávid Sádokot és Abjatart a'Papokat, és a' Levítákat, Urielt, Aſaiát, Jóelt, Semeiáſt, Elielt, és Aminadabot; * és monda nékik: Ti kik a' Leviták nemzetſéginek fejedelmi vattok, ſzentellyétek-meg magatokat az atyátok-fiaival, és hozzátok-el az Iſraël Ura Iſtene ſzekrényét, a' helyre melly annak kéſzíttetett: * † hogy, mint az-előtt, mivelhogy jelen nem vóltatok, meg-vert minket az Úr; úgy ne légyen most-is, ha mi valami tilalmáſt chelekeſzűnk. * Meg-ſzenteltetének azért a'Papok, és a'Leviták, hogy az Iſraël Ura Iſtene ſzekrényét hordoznák. * "És el-vivék a'Lévi fiai az Iſten ſzekrényét, a'mint parancholta vala Moyſes az Úr igéjeſzerént, magok vállain, rudakon. * És monda Dávid a'Leviták fejedelminek, hogy az attyok-fiai-közzűl énekeſeket rendelnének éneklő ſzerſzámokkal, tudn'illik, hárfákkal, és hegedűkkel, és czimbalmokkal, hogy hangaſkodnék a' magaſságban a'vígaſágnak zengéſe. * És el-rendelék a'Levítákat: Hémánt a'Jóel fiát, és az attyafiai-közzűl Aſafot a'Barakiás fiát; a' Mérari fiaiból azoknak attyok-fiai-közzűl pedig, Etanta'Kaſaia fiát. * És ő-vélek az ő attyok-fiokat: a' máſodik rendben Zakariáſt, és Bent és Józielt és Semiramotot és Jáhielt és Anit, Eliabot és Banaiáſt és Maaſiáſt és Matatiáſt és Elifalut és Maczeniáſt és Obededomot és Jéhielt, ajtón-állóknak. * Az éneklők pedig, Héman, Aſaf és Etan, réz czimbalmokkal zengenek vala. * Zakarias pedig, és Oziel és Semiramot és Jáhiel és Ani és Eliab és Maáſias és Banaias, hárfákkal titkokat énekelnek vala. * Matatías pedig, és Elifalu és Maczenias és Obededom és Jéhiel és Ozaziu, a'fenn-ſzavu czitarákon éneklik vala a'győzedelem énekét. * Konenías pedig a' Leviták fejedelme, a' profetáláſnak igazgatója vala, az énekeknek el-kezdéſében: mert igen bőlch vala. * És Barakias, és Elkana, a'ſzekrénynek ajtón-állói. * Sebenías pedig, és Jóſafat és Natánael és Amaſai és Zakarias és Banaias, és Eliezer, papok, az Iſten ſzekrénye-előtt trombitálnak vala: és Obededom és Jehias, a' ſzekrény ajtón-állói valának. * † Azokáért Dávid, és Iſraëlnek minden vénei, és az ezeredeſek, el-menének hogy az Úr ſzövetſége ſzekrényét el-hoznák az Obededom házából vigaſsággal. * És mikor meg-ſegétette vólna az Iſten a'Levítákat, kik az Úr ſzövetſége ſzekrényét hordozzák vala, hét tulok áldoztaték, és hét kos. * Dávid pedig bíborból-valo ruhába öltözött vala, és mind a'Leviták-is kik a'ſzekrényt viſzik vala, és az énekeſek, és Konenías a' profetáláſnak fejedelme az énekeſek-között: de Dávid-is fel-öltözött vala gyólch Efodba. * És az egéſz Iſraël viſzi vala az Úr ſzövetſége ſzekrényét vigaſsággal, és kürt, és trombiták, és czimbalmok, és hárfák, és czitarák zengéſével. * És mikor az Úr ſzövetſége ſzekrénye a'Dávid Váraſához jutott vólna, a'Saul leánya Mikol ki-tekintvén az ablakon, látá Dávid királyt ugrálni és pengetni, és meg-útálá őtet az ő ſzívében.

XVI. Rész.

EL-hozák azért az Iſten ſzekrényét, és azt a' hajlék közepire helyheztették, mellyet Dávid annak vonyt vala: és éppen-égő 's békeſéges áldozatokat tőnek

† Sup. 13. d. 20.

"Num. 4. b. 15.

† 2. Reg. 6. c. 12.

2. Reg. 6. c. 17.

tőnek az Úr-előtt. * És midőn elvégezte vólna Dávid az éppen-égő és békeséges áldozatokat, meg-áldá a' népet az Úr nevében. * És mindének fejenként, a' férfiútól fogva az aszszony'állatig, egy kaláchot osztogata, és egy darab sült tehén-húst, és olajbã pergelt zemlye lisztet. * És az Úr szekrénye-eleibe a' Leviták-közzül rendele, a' kik szolgálnának, és meg-emlekeznének az ő chelekedetiről, és dichőítenék, és díchérnék Israëlnek Urát Istenét. * Asafot fővé; és másodikat utánna Zakariást: Továbbá Jáhielt, és Semiramotot és Jehielt és Matatiást és Eliabot és Banaiást és Obededomot; Jehielt, az orgona szerszámira, és hegedűkre: Asafot pedig, hogy a' czimbalmokkal zengene. * Banaiást pedig és Jáziel papokat, hogy trombitát fújnának szűntelen az Ur szövetsége szekrénye-előtt. * Az napon fővé rendelé Dávid az Úr dichéretire Asafot, és az attyafiait.

" *Psal. 104. a. 1. Isa. 12. b. 4.* * " Adgyatok hálát az Úrnak, és segétségül híjátok az ő nevét: hírré tegyétek a' népek-között az ő találmányit.

o * Énekellyetek néki, és örvendezzetek néki: és beszéllyétek minden chodálatosságit.

* Dichérjétek az ő szent nevét: vígadgyon az Urat-keresőknek szíve.

* Keresétek az Urat, és az ő erejét: keresétek az ő színét mindenkor.

* Emlekezzetek-meg az ő chodálatosságiról, mellyeket chelekedett: az ő jegyeiről, és az ő szájának itéletiről.

* Az Israël magva az ő szolgai: a' Jákob fiai az ő válaszotti.

* Ő a' mi Urunk Istenünk: az egész földön az ő itéleti.

* Emlekezzetek-meg örökké az ő szövetségéről: a' beszédről, mellyet parancholt ezer nemzetségig.

* Mellyet szerzett Abrahámmal: és az ő eskűvéséről Isaákkal.

* És rendelé azt Jákobnak parancholatúl: és Israëlnek örök szövetségűl,

* Mondván: Néked adom Kánaán-földét, a' ti örökségtek kötelét.

* Mikor kevés-számúak vólnának, kisdedek és ő zellyéri.

* És által-menének nemzetségről nemzetségre, és egy országból más néphez.

* Nem engedé senkinek őket nyomorgatni, hanem meg-dorgálá érettek a' királyokat.

* Ne illessétek az én krisztusimat: és az én prófétáim-ellen ne gonoszkodgyatok.

* † Énekellyetek az Úrnak minden föld: hirdessétek napról napra az ő szabadítását. † *Psal. 95. a. 1.*

* Beszéllyétek a' nemzetek-között az ő dichőségét: minden népek-között az ő chodálatosságit.

*Mert nagy az Úr, és igẽ dícheretes: és rettenetes minden istenek-fölött.

* Mert a' népeknek minden isteni balványok: az Úr alkotta pedig az egeket.

* Hálá-adás és magasztalás ő-előtte: erősség és örőm az ő helyén.

* Hozzatok az Úrnak népek nemzetségi: hozzatok az Úrnak dichőséget és birodalmat.

* Adgyatok dichőséget az Úrnak, az ő nevének, emellyetek áldozatot, és színe-eleibe jőjetek: és imádgyátok az Urat a'szent ékességben.

* Indúllyon-meg orczája-előtt az egész föld: mert ő fondálta a' megmozdúlhatatlan föld kerekségét.

* Vígadgyanak az egek, és örvendezzen a' föld: és mongyák a'nemzetségek-között, Az Úr országlott.

* Dörögjön a'tenger, és az ő tellyessége: örvendezzenek a' mezők, és mind a'mik azokban vannak.

* Akkor mondnak dícheretet az Úr-előtt az erdő fái: mert el-jött a' földet itélni.

* Hálát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő irgalmassága.

* És mongyátok: Szabadíts-meg minket mí szabadító Istenünk; és gyűjts-egybe minket, és ments-ki a' nemzetek-közzűl, hogy hálát adgyunk a'te szent nevednek, és örvendezzünk a'te dichéretidben.

* Áldott Israëlnek Ura Istene öröktől-fogva mind örökké: és mongyon az egész nép; Ament, és dichéretet az Úrnak.

* Ott hagyá azért az Úr szövetsége szekrénye-előtt Asafot, és az attyafiait, hogy a'szekrény-előtt szűntelen szolgálnának, naponként, és rendek-szerént. * Obededomot pedig, és az ő hatvan-nyólcz attyafiait;

és Obededomot az Iditun fiát, és Hósát, ajtón-állókká rendelé. * Sádok papot pedig, és az ő pap attyafiait, az Úr hajléka-előtt a' magaſságban, melly Gábaonban vala, * hogy éppen-égő áldozatokat tennének az Úrnak az éppen-égő áldozat óltárán ſzűntelen, reggel 's eſtve, mind azokſzerént, mellyek meg-írattak az Úr törvényében, mellyet parancholt Iſraëlnek. * És ő-utánna Hémánt, és Iditunt, és a' több válaſztottakat, mindenikét neve-ſzerént, hogy az Úrnak hálát adnának: Mert örökké az ő irgalmaſsága. * Hemánt-is és Iditunt, hogy trombitákat fújnának és czimbalmokat pengetnének, és minden muſika ſzerſzámokkal énekelnének az Iſtennek: az Iditun fiait pedig kapun-állókká tévé. * És megtére az egéſz nép az ő házába; és Dávid-is, hogy a' maga házat-is megáldaná.

39 40 41 42 43

XVII. Rész.

2. Reg. 7. a. 1.

MIkor pedig Dávid az ő házában laknék, monda Nátan profétának: Imé én czédrus-fa házban lakom: az Úr ſzövetſége ſzekrénye pedig bőrök-alatt vagyon. * És monda Nátan Dávidnak: Mind valami ſzívedben vagyon, chelekedd-meg: mert az Iſten veled vagyon. * Az-okáért azon éjjel lőn az Iſten beſzéde Nátánhoz, mondván: * Menny-el, és ſzólj az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya az Úr: Nem te épiteſz nékem lakni-valo házat. * Mert nem laktam házban, az időtől-fogva mellyen ki-hoztam Iſraëlt, e'napiglan: hanem mindenkor változtattam a' hajlék helyeit, és ſátorban * laktam egéſz Iſraëllel. Vallyon ſzóllottam-e Iſraëlnek chak egy birájának-is, kiknek meg-parancholtam vala hogy az én népemet legeltetnék; és mondottam-e: Miért nem épitettetek nékem czédrus-fa házat? * Moſt azért így ſzólly az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya a' ſeregek Ura: Én vettelek-fel téged, midőn a' legeltetésben a' nyájat követnéd, hogy vezére leſnél az én népemnek Iſraëlnek. * És veled vóltam valahová mentél; és meg-öltem minden ellenſégidet előtted, és nevet ſzerzettem néked mint egynek a' nagyok-közzűl, kik híreſek a' földön. * És helyt adtam az én népemnek Iſraëlnek: el-plántáltatik, és benne lakik, és többé ki nem mozdíttatik, ſem a' hamiſság fiai el nem nyomják őket, mint eleitől-fogva, * a' napoktól-fogva mellyeken bírákat adtam az én népemnek Iſraëlnek, és meg-aláztam minden ellenſégidet. Azt hirdetem azért néked, hogy házat épit néked az Úr. * És mikor el-töltöd napjaidat hogy az atyáidhoz menny, fel-támaſztó utánnad a' te magodat, melly a' fiaid-közzűl léſzen: és meg-erősítem az ő országát. * Ő épit nékem házat, és meg-erősítem az ő királyi-ſzékét mind örökké. * Én ő-néki attya léſzek, és ő nékem fiam léſzen: és irgalmaſságomat el nem vészem tőle, a' mint el-vettem attól a' ki előtted vólt. * És az én házamba, és az országomba helyheztetem őtet mind örökké: és az ő királyi-ſzéke igen erős léſzen örökké. * Mind ez igék-ſzerént, és mind e' látás-ſzerént, így ſzólla Nátan Dávidnak. * És mikor el-jött vólna Dávid király, és le-ült vólna az Úr-előtt, monda: Ki vagyok én, Uram Iſten, és michoda az én házam, hogy illyeneket chelekednél velem? * De ez-is kevéſnek láttatott a' te ſzíned-előtt, és azért ſzóllottál a' te ſzolgád házafelől jövendőre-is: és tekinteteſsé tettél engem minden emberek-fölött Uram Iſten. * Mit mondhat többé Dávid, holott így dichőítetted a' te ſzolgádat, és meg-iſmérted őtet? * Uram, a' te ſzolgádért ſzíved-ſzerént chelekedted mind ezt a' felſéget, és azt akartad, hogy tudva lennének minden nagy dolgaid. * Uram, ninch hozzád haſonló, és ninch más Iſtén tekivűled, mind azok-közzűl kiket fűleinkel hallottunk. * Mert kichoda más, mint a' te néped Iſraël, egy olly nemzetſég a' földön, melyhez az Iſten ment, hogy meg-ſzabadítaná, és maga népévé tenné, és az ő nagy és rettenetes-vóltával ki-űzné a' nemzeteket annak ſzíne-elől, kit Egyiptusból meg-ſzabadított vala? * És a' te népedet Iſraëlt magad népévé tetted mind örökké, és te Uram ő Iſtene lettél. * Moſt azért Uram, a' beſzéd, mellyet a' te ſzolgádnak, és az ő háza-felől ſzóllottál, erősſödgyék-meg örökké, es úgy chelekedgyél a' mint ſzóllottál. * És maradgyon-meg, és magaſztaltaſsék a' te neved mind örökké: és

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

1. Paral. 17.

mondattaſsék: A'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene, és az ő ſzolgájának Dávidnak háza, maradando ő-előtte. * Mert te én Uram Iſtenem nyilatkoztattad-meg a' te ſzolgád fülét, hogy házat építenél néki: és azért talált a'te ſzolgád bizodalmat, hogy imádkozzék előtted. * Most azért Uram, te Iſten vagy: és a'te ſzolgádnak annyi ſok jókat ſzóllottál. * És meg kezdetted áldani a' te ſzolgád házát, hogy mindenkor előtted légyen: mert Uram, te meg-áldván, áldott lészen örökké.

XVIII. Rész.

2. Reg. 8. a. 1. LŐn pedig ezek-után, hogy meg-verné Dávid a'Filiſtæuſokat, és meg-alázná őket, és el-foglalná Getet, és a' faluit, a'Filiſtæuſok kezéből, * és meg-verné Moábot, és a' Moabiták Dávid ſzolgai lennének, ajándékokat adván néki. * Azon időben meg-veré Dávid Adarézert-is a' Hémat-országi Sóbai királyt, mikor el-ment hogy birodalmát ki-terjeſztené az Eufrátes folyó-vizéig. * El-fogá azért Dávid az ő ezer ſzekereit, és hét-ezer lovagját, és húſz-ezer gyalog férfiát, és le-vágá inokat mind a' ſzekeres lovaknak, ſzáz ſzekér-bélin kivűl, mellyeket magának tarta. * Elérkezék pedig a'Damaſkuſi Syruſ-is, hogy ſegétſéget adna Adarézernek a'Sóbai királynak: de annak-is meg-veré Dávid huſzon-két ezer férfiát. * És vitézeket helyheztete Damaſkusban, hogy Syria-is néki ſzolgálna, és adományokat adna. És meg-ſegété őtet az Úr mindenekben, mellyekre mégyen vala. * El-vévé Dávid az arany tegzeket-is, mellyek az Adarézer ſzolgáinál valának, és Jeruſalembe vivé azokat. * Tebátból 's Kúnból-is az Adarézer városiból, igen ſok rezet, melyből Sálomon a' réz tengert, és az oſzlopokat, és a' réz edényeket chinálá. * Mellyet midőn a'Hémati Tóu király hallott vólna, hogy tudn'illik meg-verte vólna Dávid Adarézernek a' Sóbai királynak minden hadát, * a' fiát Adorámot Dávid királyhoz küldé, hogy békeſéget kérne tőle, és örvendezne néki, hogy meg-verte és meggyőzte vólna Adarézert: mert Tóu ellenſége vala Adarézernek. * De mind az arany, és ezüſt, és réz edényeket-is, az Úrnak ſzentelé Dávid király, az ezüſtel 's arannyal, mellyet minden nemzétſégektől hozott vala, mind Idumæából, és Moábból, és az Ammon fiaitól, 's mind a' Filiſtæuſoktól, és Amalektől. * A' Sarvia fia pedig Abiſai meg-vere a' Só-aknás völgyben tizen-nyólcz ezer Edomitákat: * és óltalmazo ſereget rendele Edomba, hogy Idumæa Dávidnak ſzolgálna: és meg-ſzabadítá az Úr Dávidot mindenekben, a' mire ment vala. * Orſzágla azért Dávid egéſz Iſraélen, és itéletet 's igaſságot téſzen vala minden ő népének. * A' Sarvia fia pedig Jóab, a' ſereg hadnagya vala, és az Ahilud fia Jóſafat, kanczellarius. * Az Akitob fia pedig Sádok, és az Abjatar fia Akimélek, papok: és Suſa, iró-deák. * A' Jójada fia Banaiás-is, a' Czeretiek és Feletiek ſereginek hadnagya: a' Dávid fiai pedig, elsők a' király kezéhez.

XIX. Rész.

2. Reg. 10. a. 1. TŐrténék pedig hogy meghalna Náas az Ammon fiai királya, és a' fia orſzáglana helyette. * És monda Dávid: Irgalmaſságot téſzek a'Náas fiával Hánonnal, mert kegyelmeſséget chelekedett velem az attya. És követeket küldé Dávid, hogy vígaſztalnák őtet az attya haláláról. Kik midőn az Ammon fiai földére jutottak vólna, hogy Hánont vígaſztalnák, * mondának az Ammon fiai fejedelmi Hánonnak: Talám azt álítod te, hogy Dávid az atyád tiſzteſségéért küldötte kik téged vígaſztallyanak; és nem vészed eſzedbe, hogy azért jöttek hozzád a' ſzolgái, hogy meg-kémléllyék, és fel-nyomozzák, és megvizsgállyák a' te földedet. * Meg-koppaſztá azért Hánon a'Dávid ſzolgait, és meg-borotválá, és el-metélé ő-ntőstőket az al-felektől-fogva mind a' lábokig, és el-ereſzté őket. * Kik mikor el-mentek vólna, és ezt megizenték vólna Dávidnak, eleikbe küldé (mert nagy gyalázatot ſzenvedtek vala) és meg-parancholá hogy Jerikóba maradnának, míg meg-nőne a' ſzakállok, és akkor jőnének-meg. * Látván pedig az Ammon fiai, hogy boſzſzúſágot tőttek vólna Dávidon, mind Hánon, 's mind a' többnép, ezer talen-

1. Paral. 18. 19.

tálentõ ezüstöt küldének, hogy mágoknak Mesopotamiából, és Syriai Máakából, és Sóbából, szekereket és lovagokat fogadnának. * És harminez-két ezer szekeret fogadának, és a' Maákai királyt az õ népével. Kik mikor el-jöttek vólna, tábort járának Medaba-ellenében. Az Ammon fiai-is egybe-gyűlvén az õ városokból, a' hadba menének. * Mellyet mikor meg-hallott vólna Dávid, elküldé Joábot, és az erõs férfiaknak minden hadát: * és ki-menvén az Ammon fiai, a' sereget a' város kapuja-mellé rendelék: a' királyok pedig, kik az õ segétségére jöttek vala, külön állának-meg a' mezõn. * Megértvén azért Jóab, hogy mind elõl 's mind hátúl had lenne ellene, ki-válogatá az igen erõs férfiakat egész Israëlbõl, és a' Syrus-ellen indúla. * A' többi részét pedig a' népnek az õttsének Abisainak keze-alá adá, és az Ammon fiai-ellen menének. * És móda: Ha engê meg-gyõz a' Syrus, légy segétségûl nékê: ha pedig téged gyõznek-meg az Ammon fiai, segétségûl lészek néked. * Erõsödgyél-meg, és emberkedgyünk népünkért, és a' mi Istenünk városiért: az Úr pedig, a' mi jo az õ színe-elõtt, azt chelekedgye. * El-indúla azért Jóab, és a' nép ki véle vala, a' Syrus-ellen a' harczra: és meg-futamtatá õket. * Az Ammon fiai pedig, látván hogy el-futott vólna a' Syrus, õk-is meg-futamának az õttse Abisai-elõtt, és bé-menének a' várasba: és Jóáb-is viszsza-tére Jerusalembe. * Látván pedig a' Syrus, hogy sokan el-húllottak vólna Israël-elõtt; követeket küldé, és ki-hozá a' Syrust, ki a' folyó-vizen túl vala. Sófak pedig az Adarézer hada fejedelme, õ vala a' hadnagyok. * Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, egybe-gyűjté egész Israëlt, és által-kele a' Jordánon, és reájok üte, és ellenekbe igazítá a' sereget, amazok-ellene harczolván. * Meg-futamék pedig a' Syrus Israël-elõtt: és Dávid hét-ezer szekeret, és negyven-ezer gyalogot õle-meg a' Syrusokban, és Sófakot a' had fejedelmét. * Látván pedig az Adarézer szolgai, hogy meg-gyõzettek vólna Israëltõl, Dávidhoz szõkének, és néki szolgálának: és nem akara Syria többé segétséget adni az Ammon fiainak.

XX. Rész.

1 A Lõn pedig esztendõ el-forgása-után, az idõben mikor a' királyok a' hadba szoktak menni, egybe-gyűjté Jóab a' hadat, és a' vitézlõk erejét, és el-pusztítá az Ammon fiai földét; és elébb méne, és meg-szállá Rabbát: Dávid pedig Jerusalêmbê vala, midõn Jóab Rabbát meg-verte és azt el-rõtorta. * Elvivé pedig Dávid a' Melkom koronáját a' fejérõl, és egy talentom-nyomó aranyat találá abbã, és igê drága kõveket, és koronát chinála magának abból: a' várasnak-is igen sok prédáját vivé-el: * a' népet pedig, a' ki abban vala, ki-hozá: és chépeket, és gereblyéket, és vasazott szekereket jártata azokon; úgy hogy el-vágattatnának, és egybe-rontatnának: így chelekedék Dávid az Ammon fiainak minden városival: és viszsza-tére mindê népével Jerusalembe. * Ezek után had támada Gázerben a' Filistæusok-ellen: melyben Husati Sobokai meg-veré a' Rafaim nemzetségébõl-valo Safait, és meg-alázá õket. * Más had-is lõn a' Filistæusok-ellen, melybê meg-veré Adeodatus a' Bethlehemi Saltus fia a' Getæus Góliat attyafiát, kinek dárdája nyele mint a' szõvõk zúgoly-fája vala. * De más had-is történék Getben, melybê egy igen hoszszú ember vala, kinek hat-hat újai valának, az-az, mindenestõl huszonnégy: ez-is az Rafa gyökeréből nemzetett vala. * Ez káromlá Israëlt: és meg-veré õtet Jónatan Sámaának a' Dávid báttyának fia. Ezek a' Ráfa fiai Getben, kik el-húllának a' Dávid és az õ szolgai kezek-által.

2. Reg. 10. b. 7. & 12. a. 1.

XXI. Rész.

1 A' Sátan pedig Israël-ellen támada: és fel-indítá Dávidot hogy meg-számlálná Israëlt. * És monda Dávid Jóábnak, és a' nép fejedelminek: Mennyetek-el, és számlállyátok-meg Israëlt Bersabeétõl-fogva Dánig: és hozzátok-meg nékê a' számát, hadd tudgyam. * És felele Jóab: Sokasíttsa-meg az Úr az õ népét száz annyival, a' mint vagyon: nem te szolgaid-e minnyájan uram királyom? miért tudakozik ezê az én urã, melly vétekûl tulajdonittatik Israëlnek?

2. Reg. 24. a. 1. Infr. 27. 6. 24.

1. Paral. 19. 20.

* De

* De a' király beszéde hatalmasb lőn: és ki-méne Jóab, és el-járá egész Izraëlt; és viszsza-tére Jerusalembe. 4
* És bé-adá Dávidnak azok számát, a' kiket el-járt vala: és találtaték az egész Izraël száma, ezernyi ezer, és száz-ezer fegyver-foghato férfi: Judából pedig, négy-száz hetven-ezer hadakozó. 5
* Mert Lévit és Benjamint meg nem számlálta; mivelhogy Jóab kedve-ellen chelekedé a' király parancholattyát. 6
*Nem tetszék pedig az Istennek a' parácholat; és meg-veré Izraëlt. 7
*És móda Dávid az Istennek: Igen vétkeztem hogy ezt chelekedtẽ: kérlek, vedd-el a' szolgád hamisságát, mert esztelenül chelekedtem. 8
* És szólla az Úr Gadnak a' Dávid Látojának, mondván: 9
* Menny-el, és szólly Dávidnak, és mond meg-néki: Ezeket mongya az Úr: Három-kőzzül választást engedek néked: válaszsz eggyet, a' mellyet akarsz, és meg-chelekeszem. 10
* És mikor Gad Dávidhoz jőtt vólna, monda néki: Ezeket mongya az Úr: Válazd-el a' mellyikét akarod: vagy három esztendeig az éhséget: 11
* vagy hogy három hólnapig fuss ellenségid-előtt, és az ő kardgyoktól meg ne menekedhess: vagy harmad napig az Úr kardgya, és dög-halál légyen a' földön, és az Úr Angyala őldőkőllyön Izraëlnek minden határiban: most azért lássad mit felellyek annak a' ki engem küldőtt. 12
* És monda Dávid Gádnak: Minden-felől szorongattatom: de jobb nékem hogy az Úr kezeibe essem, mert sok az ő irgalmassága, hogy-sem az emberek kezeibe. 13
* Bocháta azért az Úr dög-halált Izraëlre: és el-húllának Izraëlből hetven-ezer férfiak. 14
* És el-bochátá az Angyált Jerusalembe, hogy azt megverné: és midőn verettetnék, látá az Úr, és meg-könyörűle a' chapásnak nagy-voltán: és paranchola a' ölő Angyalnak: Elég, szűnnyék-meg már a' kezed. Az Úr Angyala pedig, a' Jebusæus Ornán szérője-mellett áll vala. 15
* És fel-emelvén Dávid a' szemeit, látá az Úr Angyalát állani az ég 's a' föld-kőzőtt, és a' mezítelen kardot kezében, és Jerusalem-ellen fordúlva: és mind ő 's mind a' vének, szőr-zakokba őltőzve, arczal a' földre esének. 16
*És monda Dávid az Istennek: Nem én vagyok-e, a' ki meg-hattam hogy meg-számláltatnék a' nép? Én, a' ki vétkeztem; én, a' ki gonoszt chelekedtem: ez a' nyáj, mit érdemlett? Én Uram Istenem, fordúllyon kérlek reám a' kezed, és az atyám házára: a' te néped pedig ne verettessék. 17
* Az Úr Angyala pedig meg-parancholá Gadnak, hogy megmondaná Dávidnak, hogy fel-menne, és oltárt építene az Ur-Istennek a' Jebusæus Ornán szérőjén. 18
* Felméne azért Dávid a' Gad beszéde-szerént, mellyet néki szóllott vala az Úr nevével. 19
* Ornán pedig mikor feltekíntett vólna, és meg-látta vólna az Angyalt, és négy fiai ő-véle, el-rejtezének: mert az időben búzát nyomtat vala a' szérőben. 20
* Az-okáért mikor Dávid Ornánhoz menne, meg-látá őtet Ornán, és eleibe-indúla a' szerőből, és imádá őtet arczal a' földre borúlván. 21
* És monda néki Dávid: Add nékem a' te szérőd helyét, hadd építsek óltárt azon az Úrnak: úgy hogy a' mennyit ér, annyi ezűstőt végy érette, és szűnnyék-meg a' chapás a' népről. 22
* Monda pedig Ornán Dávidnak: Vedd-el, és azt chelekedgye az én uram királyom, a' mi néki tetszik: de ökrőket-is adok éppen-égő áldozatra, és chépeket fa-helyett, és búzát eledeli áldozatra: Mindent őrőmest adok. 23
* És monda néki Dávid király: Nem úgy lészen, hanem ezűstőt adok a' menyit ér: mert nem kell tőled el-vennem, és úgy áldoznom ingyen-valo éppen-égő áldozatokat az Úrnak. 24
*Ada azért Dávid Ornánnak a' helyért hatszáz igaz mértékű arany fikluſt. 25
*"És óltárt építe ott az Úrnak: és éppen-égő és békeséges áldozatokat tőn, és segétségűl hívá az Urat, és meg-hallgatá őtet az égből tűz-által az éppen-égő áldozat óltárán. 26
* És parancholá az Úr az Angyalnak, és hűvelyébe tévé a' kardgyát. 27
* Dávid azért látván, hogy meg-halgatta vólna őtet az Úr a' Jebusæus Ornán szérőjében, mindgyárt áldozatokat tőn ott. 28
* Az Úrnak hajléka pedig, † mellyet Moyses chinált vala a' pusztában, és az éppen-égő áldozatok óltára, az időbe a' Gábaon magaságán vala. 29
* És nem mehete Dávid az óltárhoz, hogy ott könyörgene az Urnak; mert igen nagy félelemmel meg-rettent vala, látván az Úr Angyala kardgyát. 30

XXII. Rész.

1 ES monda Dávid: Ez az Iſten
A háza, és ez az Iſraël éppen-é-
2 gő áldozattyának óltára. *És
meg-parancholá hogy egy-
be-gyűlnének minnyájan a'jővevé-
nyek Iſraël főldéből, és azok-kőzzűl
kő-faragokat rendele, hogy kőveket
vágnának, és faragnának, és meg-
3 építtetnék az Iſten háza. * És igen
ſok vaſat-is kéſzíte Dávid az ajtók
ſzegeinek, és a'tóldáſoknak és fogla-
láſoknak: és ſzámtalā mértékű rezet.
4 * A' czédrus-fákat meg ſem ſzám-
lálhattyák vala, mellyeket a'Sidó-
niuſok és Tyruſiak hoztak vala Dá-
5 vidnak. * És monda Dávid: Salomon
az én fiam kichiny és gyenge gyer-
mek: a'háznak pedig, mellyet az Úr-
nak akarok építtetni, ollyannak kel
lenni hogy minden tartományokban
híre légyen: az-okáért el-kéſzítem
néki a'mi ſzűkſég. És ez okért kéſzí-
te-el halála-előtt minden kőltſéget.
6 * És elő-hívá a'fiát Salomont: és
B meg-parancholá néki hogy házat
építene az Iſraël Urának Iſtenének.
7 * És monda Dávid Salomonnak:
Fiam, az vólt akaratom, hogy házat
építenék az én Uram Iſtenem nevé-
8 nek; * de az Úr beſzéde lőn hozzám,
mondván: Sok vért ontottál-ki, és
ſok hadakat viſeltél: nem építhetſz
házat az én nevemnek, annyi vért
9 ontván én-előttem: * a'fiu, ki néked
ſzűletik, igen chendeſz férfiu léſzen:
mert meg-nyúgodtatom őtet minden
ellenſégitől kőrős-kőrűl, és ez-okért
Békeſégeſnek hívattatik: és békeſé-
get és nyugodalmat adok Iſraëlbe
10 tellyes napjaiban: * †Ő épít házat az
C én nevemnek, és ő nékem fiam léſzē,
és én néki attya léſzek: és meg-erőſ-
ſítem az ő orſzágának királyi-ſzékét
11 Iſraëlen őrőkké. * Moſt azért fiam,
az Úr légyen veled, és légy ſzeren-
chés, és építs házat a' te Uradnak Iſ-
tenednek, a'mint ſzóllott felőled.
12 * És adgyon az Úr néked okoſságot
és értelmet, hogy igazgathaſsad Iſ-
raëlt, és meg-őrizheſsed a' te Urad
13 Iſtened tőrvényét. * Mert akkor ne-
vekedhetel, ha meg-őrized a'paran-
cholatokat és itéleteket, mellyeket az
Úr Moyſeſnek parancholt hogy ta-
nítaná Iſraëlt: erőſsődgyél-meg, és
emberkedgyél: ne félly, ſe ne ret-

†2. Reg. 7. b. 13. Heb. 1. a. 5. 3. Reg. 5. a. 5.

14 tegj. * Imé én az én ſzegényſégem-
ben el-kéſzítettem az Úr háza kőlt-
ſégét, ſzáz-ezer talentom aranyat, és
ezernyi ezer talentom ezűſtőt: a'
réz pedig, és a' vas meg-mérhetet-
len, mert a'ſokaſága meg-halladgya
a' ſzámát: fákat és kőveket kéſzítet-
15 tem minden ſzűkſégre. * Vannak
D igen ſok míveſid-is, kő-vágóid, kő-
míveſid, és fa-míveſid, és minden
meſterſéges mívekre okos meſter-
16 emberid, * aranyra és ezűſtre és réz-
re és vaſra, melynek ſzáma ninchen.
Kelly-fel azért, és építs, és az Úr ve-
17 led léſzen. * És paranchola Dávid
Iſraëlnek mindē fejedelminek, hogy
18 ſegétenék a'fiát Salomont. * Láttyá-
tok, ugymond, hogy a'tí Uratok Iſ-
tentek veletek vagyon, és nyugodal-
mat adott néktek kőrős-kőrűl, és
minden ellenſégteket kezetekbe ad-
ta, és meg-hóldolt a'főld az Úr-előtt,
19 és az ő népe-előtt. * Az-okáért arra
adgyátok ſzíveteket és lelketeket,
hogy a'tí Uratokat Iſtenteket kereſ-
ſétek: és kellyetek-fel, és építtſetek
Szent-helyt az Úr-Iſtennek, hogy
bé-viteſsék az Úr ſzővetſége ſzekré-
nye, és az Úrnak ſzenteltetett edé-
nyek, a'házba, melly az Úr nevének
építtetik.

XXIII. Rész.

1 AZ-okáért Dávid vén és tel-
A lyes napokkal lévén, királ-
lyá rendelé a'fiát Salomont
2 Iſraëlen. * És egybe-gyűj-
té Iſraëlnek minden fejedelmit, és a'
3 Papokat, és a'Levítákat. * És meg-
ſzámláltatának a' Levíták harmincz
eſztendőtűl-fogva, és fellyebb: és
találtatának huſzon-nyólcz ezer
4 férfiak. * Ezek-kőzzűl válaſztatá-
nak, és el-oſztatának az Úr háza ſzol-
gálattyára, huſzon-négy ezeren:
pallérok pedig és bírák, hat ezeren:
5 * Ajtón-állók pedig, négy ezeren:
és ugyan annyi énekeſek énekelvén
az Urnak muſika ſzerſzámokkal,
mellyeket chinált vala az énekléſre.
6 * " Es el-oſztá őket Dávid a'Lévi
fiainak rendi-ſzerént, tudn'illik,
Gerſonnak, és Kaátnak, és Merarí-
7 nak rendi-ſzerént. * A'Gerſon fiai:
8 * Léedán és Sémei. A' Léedán fiai:
Jáhiel fejedelem, és Zétan és Jóel,
9 hárman. * A' Semei fiai: Sálomit
és Hoſiel és Aran, hárman: ezek

" Sup. 6. a. 1.

1. Paral. 22. 23.

a'Lée-

a'Léedán nemzetſéginek fejedelmi. D
* A'Semei fiai pedig: Lehet és Ziza 10
és Jáus és Bária: és ezek a' Semei fiai, 30
négyen. * Lehet pedig, elſő vala, 11
Ziza a'máſodik: Jáuſnak pedig, és
Bariának nem vala igen ſok fiok, és 31
azért egy nemzetſégbe, és egy házba
ſzámláltatának. * A' Káat fiai: Am- 12
ram és Iſaár, Hebron és Oziel, né-
† *Sup.* gyen. * † Az Amram fiai: Aaron és 13
6. a. 1. Moyſes. " És el-válaſztaték Aaron
" *Heb.* hogy a' Szentek-ſzentében ſzolgál-
5. b. 6. na, ő és az ő fiai örökké, és jo illatot
égetne az Úrnak az ő rend-tartáſa-
ſzerént, és áldaná az ő nevét örökké.
* Moyſeſnek-is az Iſten emberének 14
fiai, a'Lévi nemzetſégébe ſzámláltatának. * A' Moyſes † fiai: Gerſom, 15
† *Exod.* és Eliezer. * A'Gerſom fiai: Subuel, 16 1
2. d. 22. az első. * Az Eliezer fiai pedig, valá- 17 A
& 18. a. 3. nak: Rohobia az elsö: és nem valá-
nak Eliezernek több fiai. A'Rohobia 2
fiai pedig igen meg-ſokaſodának.
* Az Iſaár fiai: Sálomit az elsö. * A' 18
Hebron fiai: Jeriáu az elsö, Amari- 19 3
as máſodik, Jahaziel harmadik, Jek- C
maám negyedik. * Az Oziel fiai: Mi- 20
ka az elsö, Jéſia máſodik. * A' Mé- 21
rari fiai: Moholi, és Muſi. A'Moholi
fiai: Eléazar, és Czis. * Meg-hala 22 4
pedig Eléazar, és nem valának fiai,
hanem leányi: és el-vévék őket az
attyok-fiai a' Czis fiai. * A'Muſi fiai: 23
Moholi és Eder és Jerimot, hárman.
* Ezek a'Lévi fiai az ő rokonſágok, 24
és chelédek-kőzőtt, rend-ſzerént fe- 5
jedelmek, fejenként meg-ſzámláltat- B
ván, kik az Úr házának ſzolgálattyá-
ban forgódnak vala, húſz eſztendőtől-fogva, és fellyebb. * Mert mon- 25
da Dávid: Nyugodalmat adott az Iſ-
raël Ura Iſtene az ő népének, és Jeru- 6
ſalemet lakó-helyül adta örökké.
* És nem léſzen többé a'Leviták tiſz- 26
ti, hogy a' hajlékot hordozzák, és
annak minden ſzolgálattyára-való
edényit. * És Dávidnak leg-utólſo 27
parancholati-ſzerént, ſzámláltaſsék-
meg a'Lévi fiainak ſzáma, húſz eſz- 7
tendőtől-fogva és fellyebb. * És lé- 28
gyenek az Aaron fiainak keze-alatt D 8
az Úr háza ſzolgálattyára, a'pitvarok- 9
ban, és kamarákban, és a' tiſztúláſnak 10
helyén, és a' Szent-helyben, és az Úr
temploma ſzolgálattyának minden 11
munkáiban. * A'papok pedig, a' ki- 29 12
tött kenyereken, és a'ſzemlye liſzt ál-
dozattyán, és a' kováſztalan pogá- 13
chákon, és a'ſerpenyűn, és hogy per-
gellyenek, és minden mérő ſzerſzá-
mokō, és mértékekē. * A' Levíták pe-
dig, hogy elő-állyanak reggel az Úr-
nak hálát adni és énekleni: és haſon-
ló-képpē eſtve * mind az Úr éppen-
égő áldozatinak bé-mutatáſában, 's
mind a'ſzombatokon és a'hólnapok
elsö napjain és egyéb innepeken,
ſzám-ſzerént, és minden dolgoknak
czeremoniáin ſzűntelen az Úr-előtt.
* És meg-őrizzék a'ſzővetſég hajléka
rend-tartáſit, és a'Szent-hely ſzer-
tartáſát, és az Aaron fiai az ő attyok-
fiai rend-tartáſát, hogy az Úr házá-
ban ſzolgállyanak.

XXIV. Rész.

AZ Aaron fiainak el-oſztáſi pedig ezek valának: Az Aa- *Levit.*
ron fiai: Nádab és Abiu, és *10. a. 1.*
Eléazar és Itamar. * † Meg- † *Num.*
halának pedig Nádab és Abiu, az ő *3. a. 4.*
attyok-előtt magzatok-nélkűl: és a'
papſágot Eléazar és Itamar viſelé. * És
el-oſztá őket Dávid, az-az, Sádokot
az Eléazar fiai-kőzzűl, és Ahiméleket
az Itamár fiai-kőzzűl, az ő rendek és
ſzolgálattyok-ſzerént. * És ſokkal
több fő emberek találtatának az Elé-
azar fiai-kőzzűl, hogy-ſem az Itamar
fiai-kőzzűl. Rendele pedig nékik, az-
az, az Eléazar fiainak, tizen-hat fejedelmet a'chelédek-ſzerént: és az Ita-
mar fiainak, az ő chelédek 's házok
ſzerént, nyólczat. * Sorſal oſztá-el
pedig egy-más-kőzőtt mind a'két
nemzetſéget: mert a' Szent-hely fe-
jedelmi, és az Iſten fejedelmi valának,
mind az Eléazar fiai-kőzzűl, 's mind
az Itamar fiai-kőzzűl. * És bé-irá
őket a' Natánaël fia Semeias Levita
íro-deák, a'király-előtt, és a' fejedel-
mek, és Sádok pap, és az Abjatar fia
Ahimélek, es a' papi 's a' Levitai chelé-
dek fejedelmi-előtt: eggyikét az Elé-
azar házát, melly a' többinek előtte
jár vala: és a' máſikat, az Itamar há-
zát, melly-alatt valának a' többi. * Az
elsö ſors pedig Jojaribra eſék, a' má-
ſodik Jedeire, * a' harmadik Harim-
ra, a' negyedik Seorimra, * az ötödik
Melkiára, a' hatodik Maimánra, * a'
hetedik Akkoſra, a' nyólczadik Abi-
ára, * a' kilenczedik Jeſuára, a' tize-
dik Sekeniára, * a' tizen-eggyedik
Eliaſibra, a' tizen-kettődik Jaczimra,
* a' tizen-harmadik Hopfára, a' tizen-

negyedik Isbaábra, * a'tizen-ötödik Belgára, a'tizen-hatodik Emmerre, * a' tizen-hetedik Hézirre, a'tizen-nyólczadik Afseſre, * a' tizen-kilenczedik Feteïára, a'huſzadik Hezekielre, * a' huſzon-eggyedik Jákinra, a'huſzon-kettődik Gámulra, * a'huſzon-harmadik Dalajaúra, a'huſzon-negyedik Máaziaúra. * Ezek az ö ſzerek az ö ſzolgálattyok-ſzerént, hogy az Úr házába mennyenek, és az ö rend-tartáſok-ſzerént, az attyoknak Aaronnak keze-alatt; a'mint megparancholta vala az Iſraël Ura Iſtene. * A'Lévi fiai-közzűl pedig, kik hátra valának, az Amram fiai-közzűl Subaël vala, és a'Subaël fiai-közzűl, Jehedéia. * A'Rohobia fiai-közzűl-is, Jéſias fejedelem. * Az Iſaári fia pedig, Sálemot, és a'Sálemot fia Jahat: * és ennek elsö fia Jeriáu, második Amarías, harmadik Jaháziel, negyedik Jekmaán. * Az Oziel fia, Mika: a' Mika fia, Sámir: * A'Mika attyafia, Jeſia: és a'Jeſia fia, Zakarías. * A'Mérari fiai: Moholi és Muſi. Az Oziáu fia, Benno. * A'Mérari fia-is: Oziáu, és Sóam és Zakur és Hebri. * A'Moholi fia pedig: Eléazar, kinek nem valának magzati. * A'Czis fia pedig, Jerámeel. * A'Muſi fiai: Moholi, Eder, és Jérimot. ezek a'Lévi fiai az ö nemzetſégek háza-ſzerént. * És ezek-is ſorſot vetének az ö attyok-fiai az Aaron fiai ellenekben, Dávid király-elött, és Sádok és Ahimélek és a'papi 's a'Levítai chelédek fejedelmi-elött, mind a'nagyok 's mind a'kichinyek: egy-aránt oſztya vala el a'ſors minnyájokat.

XXV. Rész.

AZ-okáért Dávid és a' ſeregek bírái, el-válaſzták a' ſzolgálatra az Aſaf és Heman és Iditun fiait: kik czitarákkal, és orgonákkal, és czimbalmokkal porfetálnának, az ö ſzámok-ſzerént, a'reájok bízott tiſztben ſzolgálván. * Az Aſaf fiai-közzűl: Zakkur és Jóſef és Natánia és Aſarela, az Aſaf fiai: az Aſaf keze-alatt, ki a'király-mellett profétál vala. * Oſztán Iditun: az Iditun fiai; Godolías, Sori, Jeſeías és Haſabías és Matatías, hatan, az ö attyoknak Iditunnak keze-alatt, ki czitarával profétál vala a' hálá-adáſokon, és az Úr dichéretin. * Hémán-is: A' Héman fiai; Bokcziáu, Mataniáu, Óziel, Subuel és Jérimot, Hananías, Hanáni, Eliata, Geddelti és Romemtiezer és Jesbakaſsa, Mellot, Ótir, Mahaziot. * ezek mind a'Héman fiai a'király Látójáé az Iſten beſzédiben, hogy fel-magaſztalná a'ſzarvát: és az Iſten tizen-négy fiat, és három leányt ada Hemánnak. * Minnyájan az ö attyok keze-alá valának rendelve, hogy az Úr templomábá énekelnének czimbalmokkal, és orgonákkal, és czitarákkal, az Úr háza ſzolgálattyára a'király-mellett; Aſaf-alá tudn'illik, és Iditun's Hémán-alá. * Azoknak ſzámok pedig az ö attyok-fiaival, kik az Úr énekét taníttyák vala, minnyájan túdóſok, két-ſzáz vólt 's nyólczvan-nyólcz. * És ſorſokat vetének az ö rendek-ſzerént, egy-aránt mind a'nagy's mind a'kichiny, a'túdós's a'tudatlá egyenlö-képpé. * És az elsö ſors az Aſaf fiára Jóſefre eſék. A'második Godoliára, magára és az ö tizé-két fiaira's attyafiaira. * A'harmadik, Zákurra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'negyedik Iſarira, és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira. * Az ötödik, Nataniáſra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'hatodik, Bokcziaúra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'hetedik Iſreelára, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'nyólczadik, Jeſaiáſra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'kilenczedik, Mataniáſra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'tizedik, Semeiáſra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'tizen-eggyedik, Azáreelre, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'tizé-kettődik, Haſabiáſra, és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'tizen-harmadik, Subaëlre, és az ö tizé-két fiaira's attyafiaira. * A'tizen-negyedik, Matatiáſra, és az ö tizé-két fiaira's attyafiaira. * A'tizen-ötödik, Jerimotra, és az ö tizen-két fiaira s' attyafiaira. * A'tizen-hatodik, Hananiáſra, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'tizen-hetedik Jesbakaſsára, és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'tizen-nyólczadik, Hanánira, és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'tizen-kilenczedik, Mellótira, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'huſzadik, Eliatára, és az ö tizen-két fiaira's attyafiaira. * A'huſzon-eggyedik, Ótirra, és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'huſzon-

kettődik, Geddeltire, és az ő tizenkét fiaira 's attyafiaira. * A' huſzonharmadik, Mahaziotra, és az ő tizenkét fiaira 's attyafiaira. * A' huſzonnegyedik, Romemtiezerre, és az ő titen-két fiaira 's attyafiaira.

XXVI. Rész.

A Z ajtón-állóknak el-rendeléſe pedig: A' Koríták-közzűl, a' Kóre fia Meſelémia, ki az Aſaf fiai-közzűl vólt. * A' Meſelemia fiai: Zakarías az elsőſzűlőtt, második Jádihel, harmadik Zabadías, negyedik Jatánaël, * ötödik Elam, hatodik Jóhanan, hetedik Elioénai. * Az Obededom fiai pedig: Semeïas az első-szűlőtt, második Józabad, harmadik Jóaha, negyedik Sakar, ötödik Natánaël, * hatodik Ammiel, hetedik Iſsakár, nyólczadik Follati: mert meg-áldotta őtet az Úr. * Az ő fiának pedig Semeinek, fiak ſzűletének, az ő chelédek előttök-járói: mert igen erős férfiak valának. * A' Semei fiai azért: Otni és Ráfaël, és Obed, Elzabad, az ő attyafiai igen erős férfiak: Eliu-is és Samakías. * Minnyájan ezek, Obededom fiai-közzűl: ő-magok, és a' fiok, és az ő attyokfiai igen erőſsek a' ſzolgálatra, Obedédomtól hatvan-ketten. * A' Meſelémia fiai pedig, és azoknak attyok-fiai igen vaſtagok, tizen-nyólczan. * Hoſától pedig, az-az, a' Mérari fiai-közzűl: Semri a' fejedelem (mert nem vala első-szűlőtte, és azért tette vala őtet fejedelemmé az attya.) * második Helczias, harmadik Tabélias, negyedik Zakarías, minnyájan ezek a' Hoſa fiai és attyafiai, tizen-hárman. * Ezek ajtón-állókká rendeltetének, hogy úgy mint a' vígyázáſok fejedelmi mindenkor, mint az attyokfiai-is, az Úr házában ſzolgálnának. * Egy-aránt vetének azért ſorſokat, a' kichinyekre-is, a' nagyokra-is, az ő chelédek-ſzerént, mindenik kapura. * A' Nap-keleti ſors azért, Selemiáſra eſék. A' fiára pedig Zakariáſra, igen okos és túdós férfiúra, az Északi réſz eſék ſorſúl. * Obededomra pedig 's a' fiaira, a' Déli: a' melly réſzre a' vének gyülekőzeti háza vala. * Séfimre és Hoſára, a' Napnyúgati, a' kapu-mellett, melly a' hágo útára viſzi: őrizet az őrizet ellenében. * Nap-keletre pedig, hat Levíta: és Északra napjában négy: Délre-is haſonló-képpen napjában négy: és a' hol a' gyülekőzet vala, ketten-ketten. * Az ajtón-állók kamarátſkáiban-is Nap-nyúgatra, négyen az úton, és ketten-ketten egy-egy kamarátſkában. * Ezek az ajtón-állóknak, a' Mérari 's a' Kóre fiainak el-oſztáſok. * Akiás pedig az Iſten házakinchein és a' ſzent edényeken. A' Lédán fiai, a' Gerſonni fiai: * Ledánból a' chelédek fejedelmi; Ledan és Gerſonni, Jehieli. * A' Jehieli fiai: Zátan, és Jóel az ő attyafiai, az Úr háza kinchein. * Az Amramíták és Iſaaríták, és Hebroníták, és Oziheliták-közzűl-is. * Subaël pedig, Gerſomnak a' Moyſes fiának fia, a' kinchek fő gőd-viſelője. * Az ő attyafiais Eliézer, kinek fia Rahabia, és ennek fia Iſaías, és ennek fia Jóram, ennek fia-is Zekri, és ennek fia Selemit. * Ő-maga Selemit, és az attyafiai a' ſzent kincheken, mellyeket Dávid király ſzentelt, és a' nemzetſégek fejedelmi, és az ezeredeſek, és ſzázadoſok, és a' ſeregek hadnagyi, * a' hadakból, és a' harczok nyereſégiből, mellyeket az Úr temploma épűletire, és eſzközire ſzenteltek vala. * Ezeket pedig mind Sámuel a' Láto ſzentelé-meg, és a' Czis fia Saul, és a' Ner fia Abner, és a' Sarvia fia Jóab: minnyájan, a' kik azokat Selemit és az attyafiai kezekáltal ſzenteltek vala. * Az Iſaríták előttök-járója pedig Konenías vala, és az ő fiai, a' külső dolgokban Iſraëlen, hogy őket tanitanák és itélnék. * A' Hebronítak-közzűl pedig, Haſabías, és az attyafiai igē erős férfiak, ezer hét-ſzázan, előttök járói valának Iſraëlnek a' Jordánon-túl Napnyúgatra, az Úrnak minden dolgaiban, és a' király ſzolgálattyában. * A' Hebroníták fejedelme pedig Jéria vala, az ő chelédek és rokonſágok-ſzerént. A' Dávid orſzágának negyvenedik eſztendejében ſzámláltatának-meg, és találtatának igen erős férfiak Józer-Gálaádban, * és az ő vaſtagb-idejű attyok-fiai, kéteſezeren hét-ſzázan a' nemzetſégek fejedelmi. Dávid király pedig eleikbe helyhezteté őket a' Rubenítáknak és Gadítáknak, és a' Manaſſe fél nemzetſégének, az Iſtennek 's a' királynak minden ſzolgálattyában.

XXVII. Rész.

AZ Iſraël fiai pedig az ô ſzámok-ſzerént, a' nemzetſégek fejedelmi, ezeredeſek és ſzázadoſok, és tiſzt-tartók, kik a'királynak az ô ſeregek-ſzerént ſzolgálnak vala, ki's bé-menvén mindé hólnapban eſztendő-által, mindenik huſzon-négy ezernek vala elôttejárója. * Az elsô ſeregnek az elsô hólnapban, a' Zabdiel fia Jesboam vala elôtte-járója, és ô-alatta huſzon-négy ezeren. * A' Fáres fiai-kőzzűl, minden fejedelmeknek fejedelme a'hadban az elsô hólnapban. * A' második hólnapnak ſeregét Ahohi Dúdia bírja vala, és ô-utánna más Maczellot-nevű, ki egy réſzét igazgattya vala a' huſzon-négy ezerű ſeregnek. * A' harmadik ſereg fejedelme-is a'harmadik hólnapban, a' Jójada fia Banaias pap vala, és az ô réſzében-is huſzon-négy ezeren. * Ez a' Banaias a'harminczkőzőtt leg-erősebb, és a'harminczfőlőtt: elôttejárója pedig az ô ſeregének Amizabad vala az ô fia. * Negyedik, a' negyedik hólnapban, a' Jóab ôttſe Aſahel: és ô-utánna a' fia Zabadías: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Ôtôdik fejedelem, az ôtôdik hólnapban, Jézeri Sámaot: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Hatodik, a'hatodik hólnapban, Tékuai Híra az Akczes fia: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Hetedik, a' hetedik hólnapban, Falloni Helles az Efraim fiai-kőzzűl: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Nyólczadik, a'nyólczadik hólnapban, Huſati Sobokai, a' Zárahi gyökeréből: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Kilenczedik, a'kilenczedik hólnapbã, Anatoti Abiezer a' Jemini fiai-kőzzűl: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizedik, a' tizedik hólnapban, Márai, ô-is Netofati a'Zárai gyökeréből: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizen-eggyedik, a'tizen-eggyedik hólnapban, Faratoni Banaías az Efraim fiai-kőzzűl: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizen-kettődik, a'tizen-kettődik hólnapban, Netofati Hóldai, a' Gotóniel gyökeréből: és az ô ſeregében huſzon-négy ezeren. * Az Iſraël nemzetſéginek elôttőkjárói pedig, valának; a' Rubenítáknak, Elíezer fejedelem a'Zekri fia: a' Simeonítáknak, Safátias fejedelem a' Máaka fia: * a' Levítáknak, a'Kámuel fia Haſabias: az Aaronítáknak, Sádok. * Judának, a'Dávid báttya Eliu: Iſsakárnak, a'Mihály fia Amri: * a' Zabulonítáknak, az Abdiás fia Jeſmaías: a' Neftalitáknak, az Ozriel fia Jérimot: * az Efraim fiainak, az Ozaziu fia Ósee: a'Manaſse fél nemzetſégének, a'Fadaías fia Jóel: * és a' Manaſse fel nemzetſégének Gálaádban, a'Zakarías fia Jaddo: Benjamin-nak pedig, az Abner fia Jáſiel: * Dannak pedig, a'Jéroham fia Ezrihel: ezek az Iſraël fiainak fejedelmi. * Nem akará pedig Dávid meg-ſzámlálni a' húſz eſztendő alatt-valókat; mert meg-mondotta vala az Úr, hogy meg-ſokaſitaná Iſraëlt mint az ég chillagit. * " A' Sarvia fia Jóab kezdette vala meg-ſzámlálni: nem-is végezé-el, mert ezért harag gerjedett vala Iſraëlre: és azok ſzáma, kik meg-ſzámláltattak vala, ez-okért nem írattaték a' Dávid király hiſtoriáiba. * A' király kinch-tartója pedig Azmot vala az Adiel fia. azoknak pedig a' kincheknek, mellyek a' városokban, és a' falukban, és a' tornyokban valának, gond-viſelője vala az Ozías fia Jónatan. * A' paraſzti munkának pedig, és a' ſzántóknak kik a' főldet mivelik vala, gond-viſelője vala a' Kelub fia Ezri: * és a' ſzőlő-míveſeknek, Rómati Semeías: a' bor pinczéknek pedig, Afoni Zabdias. * mert az olaj 's a' füge-fáknak, mellyek a' mezőſégen valának, Gederiti Bálanán: az olaj bóltoknak pedig, Jóas. * A' chordáknak pedig, mellyek Sáronban legeltettetnek vala, gond-viſelője vala Sároni Setrai: és az ôkrôknek a' vőlgyekben, az Adli fia Sáfat: * a' tevéknek pedig, Iſmaheli Ubil: és a' ſzamároknak, Meronati Jadaias: * és a' juhoknak, Agaræus Jaziz. ezek mind, a' Dávid király marhájának fejedelmi. * Jónatan pedig a' Dávid attyának báttya, tanáts, okos és túdós férfiu: Ô és a' Hakamoni fia Jáhiel, a' király fiaival valának. * Akitofel-is a' király tanátſa, és Araki Kúſai a' király baráttya. * Akitofel-után, a' Banaías fia Jójada, és Abjatar vólt.

A' király hada fejedelme pedig Jóab vala.

" Sup. 21. a. 2.

XXVIII. Rész.

EGybe-hívá azért Dávid Iſraëlnek minden fejedelmit a' nemzetſégek vezérit, és a'ſeregek elöttök-járóit, kik a' királynak ſzolgálnak vala: az ezeredeſeket 's a' ſzázadoſokat-is, és a'kik gond-viſelői valának a' király marhájának és jóſzáginak, és az önnön fiait a'komornyikokkal, és a'hatalmaſokat, és a'hadnak leg-vaſtagbit, Jeruſalembe. * És midőn fel-kőlt vólna a'király, és meg-állott vólna, monda: Halgaſsatok engem én atyámfiai, és én népem. Gondoltam hogy házat építenék, melyben meg-nyugodnék az Úr ſzövetſégének ſzekrénye, és a' mi Iſtenünk lábainak ſámolya; és az építéſre mindeneket el-keſzítettem.

†2. Reg. 7. b. 13. * Az Iſten pedig monda nékem: † Ne épits házat az én nevemnek, mivelhogy hadakozo férfiu vagy, és vért ontottál. * Hanem engem válaſztott az Iſraël Ura Iſtene az atyámnak egéſz házából, hogy király leſnék Iſraëlen örökké: mert Judából válaſztott fejedelmeket: a' Juda házából pedig, az atyám házát: és az atyámnak fiaikőzzűl, tetſzett néki hogy engem válaſztana királynak egéſz Iſraëlen.

" Sap. 9. b. 7. * " De az én fiaim-kőzzűl-is (mert ſok fiakat adott nékem az Úr) a'fiamat Salomont válaſztotta, hogy az Úr országának királyi-ſzékibe űlne Iſraëlen, * és monda nékem: Salomon a'te fiad építi-meg az én házamat, és az én pitvarimat: mert őtet magamnak fiammá válaſztottam, és én néki attya léſzek. * És meg-erősſitem az ő országát örökké, ha álhatatoſon meg-chelekeſzi az én parancholatimat, és itéletimet, a' mint ma-is. * Most azért Iſraëlnek egéſz gyűlekőzete-előtt, a'mi Iſtenünk hallására, őrizzétek-meg, és kereſsétek a' mi Urunknak Iſtenünknek minden parancholatit: hogy a'jo Földet bírjátok, és azt a'fiaitoknak hadgyátok utánnatok örökké: * Te pedig fiam Salomon, tudgyad az atyád Iſtenét, és ſzolgálly néki tekélletes ſzívvel, és kész akarva: † mert minden ſzíveket meg-vizgál az Úr, és az elméknek minden gondolatit érti. Ha kereſed őtet, meg-találod: ha pedig el-hagyod őtet, él-vét téged örökké. * Most azért, mivel téged válaſztott az Úr, hogy fel-épitſed a'Szent-hely házát, erősſödgyél-meg, és végezd-el. * Dávid pedig a' fiának Salomonnak formáját adá a'tornácznak, és a' templomnak, és a'pinczéknek, és a' vachorálo-helynek, és a'belső kamaráknak, és a'kegyelem házának, * és mind az el-gondolt pitvaroknak-is, és a'kamaráknak kőrös-kőrűl az Úr háza kincheire, és a'meg-ſzenteltetett kinchekre; * és a'Papok 's a'Leviták rendinek el-oſztáſát, az Úr házának minden dolgaira, és az Úr temploma ſzolgálattyának mindé edényire. * Aranyat mérve a'ſzolgálatnak mindé edényire. Ezűſtöt-is ki-mérve, az edényeknek és míveknek külömbſégéhez-képeſt. * De az arany gyertya-tartókra-is, és azok lámpáſira aranyat, mindenik gyertya-tartónak és lámpáſnak mértékéhez-képeſt. Haſonlóképpé az ezűſt gyertya-tartókra-is, és a' lámpáſira, a' mértéknek külömbſégéhez-képeſt ada méretett ezűſtöt. * A'ki-tött kenyerek aſztalira-is ada aranyat az aſztalok külömbſégéhez-képeſt: haſonló-képpen ezűſtöt más ezűſt aſztalokra-is. * A' villátſkákra-is, és a'chéſzékre, és temiényezőkre, tiſzta aranyból, és az arany oroſzlányotſkákra, a'mértéknek mi-vóltaſzerént oſztogata mérve mindenik oroſzlányotſkára. Haſonló-képpen az ezűſt oroſzlányokra-is külömb mértékű ezűſtöt válaſzta. * Az oltárra pedig, mellyé a'jo illat égettetik, tiſzta aranyat ada: hogy abból a'ſzárnyokat ki-terjeſztő, és az Úr ſzövetſége ſzekrényét bé-födő Kerubimoknak haſonlatoſsága lenne. * Mindenek, ugymond, az Úr kezével írattatván jutottak hozzám, hogy a'formának minden mivét érteném. * Monda-is Dávid a'fiának Salomonnak: Emberkedgyél, és erősſödgyél, és chináld-meg: ne félly, és ne rettegj: mert az én Uram Iſtenem veled léſzen, és nem hágy téged, ſem el nem hágy, míg el-végezed az Úr háza ſzolgálattyának minden mivét. * Imé a' Papok és Levitak el-oſztáſi, az Ur házának minden ſzolgálattyára veled vannak, és kéſzek, és mind a' fejedelmek 's mind a' nép minden parancholatidat meg tudgyák chelekedni.

† Pſal. 71. b. 10.

XXIX. Rész.

ESzólla Dávid király az egész gyülekezetnek: Egyedül a' fiamat Salomont választotta az Isten, még gyermeket és gyengétsket: a' dolog pedig nagy, mert nem embernek hanem Istennek készíttetik lakó-hely.	1	13	talom: kezedben a' nagyság, és mindeneknek birodalma.
	A	D	* Most azért, mi Istenünk, hálát adunk néked, és dícsérjük a'te dicsőséges nevedet.
		14	* Ki vagyok én, és kicsoda a'népem, hogy mind ezeket igérhessük néked? mindenek tiéid; és a'miket a'te kezedből vettünk, azokat adtuk néked.
* Én pedig tellyes erőmmel el-készítettem az én Istenem háza költségét: Aranyat az arany, és ezüstöt az ezüst, rezet a'réz, vasat a'vas, fákat a'fa edényekre: és ónyx köveket, és úgymint festetteket, és külömb-külömb színyűeket, és minden drága követ, és Páriumi márványt bévségesen:	2		
		15	* Mert szarándokok vagyunk előtted, és jövevények, mint minden atyáink. † A' mi napjaink mint az árnyék a'földön, és semmi késedelem ninchen.
			†Sap. 2. b. 5.
		16	* Mi Urunk Istenünk, e' bévség, mellyet készítettünk hogy a'te szent nevednek ház építtetnék, mind a' te kezedből vagyon, és mindenek tiéid.
* és ezek-fölött, a' miket az én Istenem házába bé-mutattam az én sajátomból arányat és ezüstöt, adok az én Istenem templomához, azoktól meg-válva, mellyeket a' szent házhoz készítettem.	3	17	* Tudom én Istenem, hogy a'szíveket meg-probálod, és az együgyűséget szereted; ázért én-is szívemnek együgyűségében vígan oda adtam mind ezeket: és a'te népedet, melly itt találtatott, nagy örömmel láttam hogy bé-adta néked
* Három-ezer talentom aranyat az Ófiri aranyból;	4	E	
és hét-ezer talentom próbált ezüstöt, a' templom falainak aranyazására.	B	18	az ajándékokat. * A' mi atyáinknak Abrahámnak, és Isaáknak, és Israëlnek Ura Istene, őrizd-meg örökké ez ő szívők akarattyát, és
* És, valahol arany szükség, aranyból; és valahol ezüst szükség, ezüstből légyenek a'mívek a'mesterek keze-által: és a'ki magától ád, ma töltse-meg a'kezét; és a'mit akar, mutassa-bé az Úrnak.	5		
		19	mindenkor maradgyon-meg ez az szándék a'te tisztelteted re. * A'fiamnak Salomonnak-is adgy tekélletes szívet, hogy meg-őrizze a'te parancholatidat, a'bizonyságidat, és czeremoniáidat, és mindeneket meg-mivellyen: és építtse-meg a' házat, melynek költségét el-készítettem.
	6		
* Igérének azért a' chelédek fejedelmi, és az Israël nemzetséginek fő emberi, és az ezeredesek, és a' századosok, és a'király jószáginak fejedelmi.	7	20	* Parancholá pedig Dávid az egész gyülekezetnek: Álgyátok a'mi Urunkat Istenünket. És az egész gyülekezet áldá az ő attyok Urát Istenét: és le-hajlának, és imádák az Istent, és az-után a'királyt.
* És adának az Isten háza mívére öt-ezer talentom, és tíz-ezer garas aranyat: tíz ezer talentom ezüstöt, és tizen-nyólcz ezer talétom rezet: száz-ezer talentom vasat-is.	8		
* És valakinél követ találtának, az Úr háza kincheibe adák, Gersoni Jáhiel keze-által.	C	21	* És áldozatokat tőnek az Úrnak: és éppen-égő áldozátúl áldozának másod napon, ezer tulkot, ezer kost, ezer bárányt, azoknak eledeli áldozatival, és minden rend-tartással nagy bévségesen egész Israëlért.
* És vígada a' nép midőn az ajándékokat magoktól igérnék: mert tellyes szívből adgyák vala azokat az Úrnak: de Dávid király-is nagy örömmel vígada.	9	F	
	10		
* És áldá az Urat az egész sokaság-előtt, és monda: Áldott vagy az atyánknak Israëlnek Ura Istene öröktől-fogva örökké.		22	* Es evének, és ivának az Úr-előtt azon nap nagy vígasággal. * " És másodszor kenék-meg a' Dávid fiát Salomont: Fejedelemmé kenék pedig őtet az Úrnak, és Sádokot fő pappá.
			"2. Reg. 1. c. 34.
* Tiéd Uram a' főlség, és a' hatalom, és a' dicsőség, és a' győzedelem: és néked a' dicséret: mert mind a'mik az égben vannak, és a' földön, tiéid: tiéd Uram az ország, és te minden fejedelmek-fölött vagy.	11	23	
* Tiéd a' gazdagság, és tiéd a' dicsőség: te mindeneken uralkodol, kezedben az erő és a'ha-	12	24	* És Salomon az Úrnak királyi-székibe üle királyűl az attyáért Dávidért, és mindeneknek tetszék: és egész Israël engede néki. * Sőt minnyájan a' fejedelmek-is, és a'hatalmasok, és Dávid királynak mindé fiai kezet adának, és

engedelmeſek lőnek Salomõ király-
nak. * Fel-magaſztalá azért az Úr 25
Salomont egéſz Iſraëlen : és olly di- G
chőſéges orſzágot ada néki, minémű
egy királynak ſem vólt ő-előtte Iſra-
ëlben. * Dávid azért az Iſai fia egéſz 26
Iſraëlẽ orſzáglott. * És a'napok, mel- 27
lyeken Iſraëlen orſzáglott, negyven
eſztendő vólt : Hebronban hét eſz-
tendeig orſzágla, és Jeruſalemben
harmincz-három eſztendeig. * És jó 28
vénſégben hala-meg, tellyes napok-
kal, és gazdagſággal, és dichőſéggel.
és a'fia Salomon orſzágla helyette.
* " Dávid királynak pedig első és 29
végső dolgai, meg-írattak a'Sámuel
Láto kőnyvében, és a'Nátan proféta
kőnyvében, és a'Gad Láto kőnyvé-
ben: * és az egéſz orſzágának, és erőſ- 30
ſégének, és ideinek, mellyek ő-alat-
ta eſtek, vagy Iſraëlben, vagy a'föl-
deknek minden orſzági-
ban.

"3. Reg. 2. b. 11.

II. *PARALIPOMENON.*

A'KIRALYOK KRONI-KAIANAK MASODIK KŐNYVE.

I. Rész.

MEg-erőſsődék azért a' 1
Dávid fia Salomon az ő A
orſzágában, és az ő Ura
Iſtene véle vala, és igen
fel-magaſztalá őtet. * És parancho- 2
la Salomon az egéſz Iſraëlnek, az eze-
redeſeknek, és ſzázadoſoknak, és
hadnagyoknak, és az egéſz Iſraël bí-
ráinak, és a'nemzetſégek fejedelmi-
nek: * és el-méne az egéſz ſokaſág- 3
gal a'Gábaon Magáſságára, a'hol az
Iſten ſzővetſége hajléka vala, mel-
lyet Moyſes az Iſten ſzolgája chinált
vala a' puſztában. * Az Iſten ſze- 4
krényét pedig Dávid el-vitte vala Ka-
riat-iarimból, a'helyre, mellyet an-
nak kéſzített vala, és a'hol ſátort ál- B
latott vala néki, az-az, Jeruſalembe.
* A'réz óltár-is, † mellyet Beſéleel 5
Urinak a' Hur fiának fia chinált vala,
ott az Úr hajléka-előtt vala. mellyet
meg-is kereſe Salomon, és az egéſz
gyűlekőzet. * És fel-méne Salomon 6
a'réz oltárhoz, az Úr ſzővetſége haj-
léka-előtt, és azon ezer áldozatot
tőn. * Imé pedig azon éjjel meg-jele- 7
nék néki az Iſten, mondván: Kérj a'
mit akarſz, hogy adgyak néked. * És 8
monda Salomon az Iſtennek: Te
nagy irgalmaſságot chelekedtél az
atyámmal Dáviddal, és engem ren-
deltél királlyá helyette. * Moſt az- 9
ért, Uram Iſtenem, tellyeſsedgyék- C
bé a'te beſzéded, mellyet fogadtál az
atyámnak Dávidnak: mert te tőttél
engem királlyá a'te ſok népeden, ki
olly ſzámlálhatatlan, mint a'föld po-
ra. * " Adgy bőlcheſéget és értelmet 10
nékem, hogy ki 's bé-járjak a'te né-
ped-előtt. mert ezt a'te nagy ſokaſá-
gu népedet, ki itélheti-meg méltán?
* Monda pedig az Iſten Salomonnak: 11
Mivel inkább tetſzett ez ſzívednek, és
nem kértél gazdagſágot, és marhát,
és dichőſéget, ſem azok lelkét kik té-
ged gyűlőltek vala, ſem igen hoſzſzu
életet; hanem bőlcheſéget és tudo-
mányt kértél, hogy az én népemet
itélheſsed, mellyẽ téged királlyá ren-
deltetek: * Bőlcheſég és tudomány 12
adattak néked: gazdagſágot pedig és D
marhát és dichőſéget adok néked,
úgy hogy ſenki a' királyok-kőzzűl
ſem előtted ſem utáñad haſonló hoz-
zád nem vólt. * † Salomon azért a' 13
Gábaon Magaſságáról Jeruſalembe
jőve a'ſzővetſég hajléka-elől, és or-
ſzágla Iſraëlen. * És ſzekereket és lo- 14
vaſokat gyűjte magának, és lőn ezer
négy-ſzáz ſzekere, és tizen-két ezer
lovaſa: és azokat a'ſzekerek váraſiba
helyhezteté, és Jeruſalemben a'királ-
lyal. * És a'király annyi ezűſtőt és 15
aranyat ſzerze Jeruſalemben mint a'
kőveket, és czédruſokat mint a'vad
fűge-fákat, mellyek a'mezőſégẽ igen
béven nőnek. * Hoznak vala pedig 16
néki lovakat Egyiptusból és Koából
a'király kereſkedői, kik el-mennek
vala, és árron véſznek vala, * négy- 17
lovu ſzekeret hat-ſzáz ezűſt ſikluſon,
és egy lovat ſzáz őtvenen: haſonló-
képpen a'Hetæuſoknak minden or-

3. Reg. 3. a. 2.

† Exod. 38. a. 8.

"Sap. 9. b. 10.

†3. Reg. 10. d. 26.

2. Paral. 1.

ſzági-

ſzágiból, és a' Syriai királyoktól
gyakorlattatik vala a' váſárlás.

II. Rész.

EL-tekéllé pedig Salomon, 1
hogy házat építene az Úr ne- A
vének, és magának palotát.
*És ſzámlála vállokon-hor- 2
dozó hetven-ezer férfiat, és nyólcz-
van ezeret, kik kőveket vágnának a'
hegyekē, és ezek-eleibe három-ezer 's
hat-ſzáz pallért, *† El-küldе Hirám- 3
hoz-is a' Tyruſi királyhoz, mondván:
A' mint az atyámmal Dáviddal che-
lekedtél, és néki czédrus-fákat kül-
dőttél hogy házat építene magának,
melybē lakott-is: *úgy chelekedgyél 4 D
velem, hogy az én Uram Iſtenem ne-
vének házat építtſek, hogy azt az ő-
előtte-valo jo illatnak égetéſére ſzē-
tellyem, és a' fü-ſzerſzámok füſtöl-
géſére, és a' kenyereknek őrők ki-té-
telére, és az éppen-égő áldozatokra
reggel, és eſtve, ſzombatokon-is, és az
új hóldnak napjain, és a' mí Urunk Iſ-
tenünk innepin őrőkké, mellyek Iſra-
élnek parancholtattak. *Mert a' ház, 5
mellyet építeni kívánok, nagy: mert B
nagy a' mí Iſtenünk minden iſtenek-
fölött. *Kinek lehet azért ereje, hogy 6
néki mélto házat építtſen? Ha az ég,
és az egeknek egei őtet bé nem fog-
hattyák: ki vagyok én, hogy házat
építheſsek néki? hanem chak arra,
hogy jó illat égetteſsék előtte. *Nékē 7
azért túdós férfiat külgy, a' ki arany-
ból, és ezüſtből, rézből, és vasból, ve-
res, karmažín, és kék ſelyemből tud-
gyon mivelni, és a' ki czifrázatokat
tudgyō mettſzeni, azokkal a' meſte-
rekkel, kik velem vannak Judæában
és Jeruſalembē, kiket az atyám Dávid
ſzerzett. *De czédrus-fákat-is külgy 8
nékem, és gyalog-fenyű és lucz-fe-
nyű-fákat a' Libanusból; mert tudom
hogy a' te ſzolgaid tudnak fákat vág-
ni a' Libanusból, és az én ſzolgaim a'
te ſzolgaiddal léſznek, * hogy né- 9
kem ſok fák kéſzítteſsenek. * Mert C
a' ház, mellyet építeni kívánok, igen
nagy, és dichőſéges. *Annak-fölöt- 10
te a' te munkás ſzolgaidnak, kik a' fá-
kat vágni fogják, eledelekre húſz-e-
zer kőből búzát adok, és ugyan-an-
nyi kőből árpát, és húſz-ezer ve-
der bort, húſz-ezer veder olajt-
is. * Felele pedig Híram a' Tyru- 11
ſi király levél-által, mellyet Salo-
monnak küldött vala: Mivelhogy

†3. Reg. 5. a. 2.

ſzerette az Úr az ő népét, azért or-
12 ſzágoltatott téged azon. * És iſmég
monda: Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene,
ki az eget és földet teremtette, ki
Dávid királynak bölch és túdós és
értelmes és okos fiat adott, hogy az
Úrnak házat, és magának palotát
13 építene. * Küldöttem azért néked
egy okos és igen túdós férfiat Hírá-
14 mot, az atyámat, * a' Dán leányi-
kőzzül-valo aſzſzony fiát, kinek az
attya Tyruſi vólt, ki aranyból, és
ezüſtből, rézből, és vasból, és már-
vány-kőből, és fákbol túd mivelni,
veres, és kék, és feír, és karmažín ſe-
lyemből-is: és a' ki minden czifrá-
zatokat túd mettſzeni, és okoſsan
ki-gondolni valami a' mívben ſzük-
ſéges, a' te meſteriddel, és az én u-
ramnak Dávid atyádnak meſteri-
15 vel. * Az-okáért a' búzát, és az ár-
pát, és az olajt, és a' bort, mellye-
ket igértél én uram, küld-meg a' te
16 ſzolgaidnak. * Mí pedig fákat vá-
gunk a' Libanusból, a' menyíre ſzük-
ſéged léſzen, és ſzálakon Joppéba
viſzſzük azokat a' tengeren: te pe-
dig viteſd-el azokat Jeruſalembe.
17 *Meg-ſzámlálá azért Salomon mind
a' jövevény férfiakat, kik az Iſraël
földében valának, a' ſzámlálás-után,
mellyel meg-ſzámlálta vala az at-
tya Dávid; és találtatának, ſzáz öt-
ven-ezeren, és három ezeren hat
18 ſzázan. * És azok-kőzzül hetven-
ezeret rendele kik vállokon terhet
hordanának, és nyólczvan ezeret,
kik kőveket vágnának a' hegyeken:
három-ezer 's hat-ſzáz pallért pedig
a' munkás nép-eleibe.

III. Rész.

1 ES el-kezdé Salomon építe- 3. Reg.
A ni az Úr házát Jeruſalem- 6. a. 1.
ben a' Mória hegyén, melly
meg-mutattatott vala az at-
tyának Dávidnak, a' helyen, mellyet
Dávid kéſzített vala † a' Jebuſæus †2. Reg.
2 Ornán ſzérőjén. *Kezdé pedig epí- 24. d.
teni a' máſodik hólnapban, orſzá- 25.
gának negyedik eſztendejében. 1. Par.
3 * És ezek a' fondamentomok, mel- 21. d. 26.
lyeket vettett Salomon, hogy az Iſ-
ten házát meg-építené, melynek,
az első mérték-ſzerént, hatvan kő-
nyőknyi a' hoſzſza, húſz kőnyők-
4 nyi a' ſzéli. * Az elein-valo tor-
B nácznak pedig, melly a' ház ſzéleſsé-
gének mértéke-ſzerént el-nyúl vala,

húsz könyöknyi: a'magasága pedig száz húsz könyöknyi vala: és megaranyazá azt belől tiszta arannyal.
* A' nagyobbik házat-is meg-béllé jegenye-fa deszkákkal, és finom arany lannákat szegeze-fel mindenütt: és palma-fákat metsze azon, és mint egy-máshoz foglaltatott lánczotskákat. * A' templom pádimontomát-is meg-rakatá drága márvány-kővel, nagy ékességgel. * Igẽ próbált arany vala pedig, melynek lannáival megburítá a'házat, és a'gerendáit, és ajtómellyékit, és falait, és ajtait: és Kerubimokat metsze a'falain. * Meg-chinálá a' Szentek-szenti házát-is: a' hoszszaságát a' háznak a' szélességeszerént, húsz könyöknyire; és a'szélességét hasonló-képpen húsz könyöknyire: és arany lannákkal burítá-meg azt, közel hat-száz talentommal. *De a'szegeket-is aranyból chinálá, úgy hogy mindenik szeg ötven síkluſt nyomna: a'vachorálo-helyeket-is arañyal burítá-meg. * A'Szentek-szenti házában két Kerubimot-is chinála, kép-faragó mívvel: és arannyal burítá-meg azokat. * A'Kerubimok szárnyai húsz könyöknyire terjednek vala ki, úgy hogy eggyik szárnya öt könyöknyi vólna, és a'ház falát érné: a'másik-is öt könyöknyi lévén, a'másik Kerub szárnyát érné.
* Hasonló-képpen a' másik Kerub szárnya, öt könyöknyi vala, és a'falt éri vala: a' másik szárnya-is öt könyöknyi, a'másik Kerub szárnyát éri vala. * Az-okáért mind a'két Kerubim szárnyai ki valának terjesztve, és húsz könyöknyire nyúlnak vala el: azok pedig lábokõ feñ-állanak vala, és az arczúlattyok, a'külsö házra vala fordúlva. * " Suporlátot-is chinála kék, veres, karmazin, és feir selyemből: és Kerubimokat szöve belé. *†A' templom ajtaja-elött-is két oszlopot, mellyeknek harmincz-öt könyöknyi vala a' magasága: azoknak gombjai pedig, öt könyöknyiek. * Osztán mint lánczotskákat-is a'felelö-helyẽ, és fel-tévé azokat az oszlopok gombjaira: száz poma-granátot-is, mellyeket a'lánczotskák-közzé helyhezteté. * Az oszlopokat-is a' templom-eleibe helyhezteté, eggyikét jobra, és a'másikát balra: azt a'melly jobra vala, Jákinnak hívá; és a'melly balra, Bóoznak.

IV. Rész.

RÉz óltárt-is chinála, húsz könyöknyi hoszszat, és húsz könyöknyi szélest, és tíz könyöknyi magasat. * " Öntött tengert-is, eggyik szélitöl a'másik széléig tíz könyöknyit, köröskörül kerekdédet: öt könyöknyi magas vala, és harmincz könyöknyi sinór éri vala bé a'kerületit. *Ökrök hasonlatossága-is vala az-alatt, és tíz könyöknyire kivül néminemü czifrázatok, ugy-mint két rẽdel kerülik vala meg a'tenger környékét. Az ökrök pedig öntöttek valának: * és maga a'Tenger tizen-két ökörre tétetett vala, mellyeknek hárma Északra néz vala, és más hárma Nap-nyúgatra; a' más hárma pedig Délre, és a'három utólso Nap-keletre, rajtok lévén a' tenger: az ökrök hátúllya pedig oda bé vala a' tenger-alatt. * Annak temérdekssége pedig egy tenyerni vala, és az ajaka mint a'pohár ajaka, vagy a'ki-nyílt líliumé: és három-ezer veder fér vala belé. * Chinála tíz rész-üstöket-is, és ötét jobra helyhezteté, és ötét balra, hogy azokba mosnák-meg mind a'miket az éppen-égö áldozatra vinnének: a'tengerben pedig a'papok mosdnak vala. * Chinála pedig tíz arany gyertya-tartót-is, a'parancholtatott forma-szerént: és a'templomba helyhezteté azokat, ötét jobra, és ötét balra. * És tíz asztalt-is: és a'templomba helyhezteté azokat; ötét jobra, és ötét balra: száz arany chészéket-is. * Meg-chinálá a' papok pitvarát-is, és a'nagy pitvart: és a'pitvaron ajtókat, mellyeket rézzel burita-meg. * A' tengert pedig a' jobb óldalra helyhezteté Nap-keletellenébe Dél-felöl. *Meg-chinálá pedig Híram az üstöket, és villátskákat, és chészéket: és el-végezé a'királynak minden mívét az Isten házában: * az az, a'két oszlopot, és a'koronákat, és a'gombokat, és mint valami hálózatokat, mellyek bé-födnék a'koronákon-valo gombokat. * Négy-száz poma-granátot-is, és két hálózatot, úgy hogy két rend poma-granátok foglaltatnának-bé mindenik hálózatban, mellyek bé-födnék az oszlopok koronáit és gombjait. * Talpakat-is chinála, és üstöket, mellyeket a'talpakra helyhezteté: * egy tengert, és tizen-két ökröt

" 3. Reg. 7. d. 23.

" Mat. 27. f. 51. † Ier. 52. d. 20.

2. Paral. 3. 4.

a'ten-

a'tenger-alá. * És űſtőket, és villátſ- 16
kákat, és chéſzéket. Minden edénye-
ket meg-chinála Salomonnak Híram
az attya az Úr házában tiſzta rézből.
* A' Jordán tartományában őnté 17
azokat a'király az agyagos főldbe, D
Sókot és Saredata-kőzőtt. * Szám- 18
lálhatatlan vala pedig az edények ſo-
kaſága, úgy hogy nem tudnák mér-
tékét a'réznek. * És meg-chinálá Sa- 19
lomon az Iſten házának minden edé-
nyit, és az arany óltárt, és az aſztalo-
kat, és azokra a'ki-tőtt kenyereket:
* a'gyertya-tartókat-is azok lám- 20
páſival, hogy a'felelő-hely-előtt vi-
lágoſkodnának a' rend-tartás-ſze-
rént, tiſzta aranyból: * és néminé- 21
mű virágokat, és lampáſokat, és
arány-fogókat: mindenek tiſzta
aranyból vóltak chinálva. * A' jó 22
illat-tartó edényeket-is, és a'temié-
nyezőket, és a'chéſzéket, és a'možár-
kákat, tiſzta aranyból. És a'belső
templom, az-az, a'Szentek-ſzenti aj-
tait ki-metélé: és a'templom ajtait
kívűl, aranyból. És így el-végeződék
minden mív, mellyet Salomon chi-
nála az Úr házában.

V. Rész.

3. Reg. 7. g. 51. & 8. a. 1.

BÉ-vűn azért Salomon min- 1
deneket, a' miket fogadott A
vala az attya Dávid, az ezűſ-
tőt, és aranyat; és minden e-
dényeket az Iſten háza kinchei-kőz-
zé tőn. *Mellyek-után egybe-gyűj- 2
té az Iſraël véneit, és a'nemzetſégek-
nek minden fejedelmit, és a'chelédek
fejeit az Iſraël fiai-kőzzűl Jeruſalem-
be, hogy el-hoznák az Úr ſzővetſége
ſzekrényét a'Dávid Váraſából, melly
a'Sion. * El-jővének azért a'király- 3
hoz Iſraëlnek minden férfiai a'hete-
dik hónak innepén. * És mikor el- 4
jőttek vólna Iſraëlnek minden vé-
nei, el-vívék a'Levíták a'ſzekrényt,
* és bé-vívék azt, és a'hajléknak min- 5
den kéſzűletit. A'Szent-hely edényit B
pedig, mellyek a'hajlékban valának,
el-vívék a'Papok a'Levítákkal. * Sa- 6
lomon király pedig, és Iſraëlnek min-
den gyűlekőzete, és minnyájan a'kik
egybe-gyűltek vala a'ſzekrény-előtt,
áldoznak vala koſokat, és őkrőket
minden ſzám-nélkűl: mert olly nagy
vala az áldozatoknak ſokaſága. * Es 7
bé-vívék a' Papok az Úr ſzővetſége
ſzekrényét az ő helyére, az-az, a'tem-
plomnak felelő-helyére, a'Szentek-
ſzentibe, a'Kerubimok ſzárnyai-alá:
8 * úgy hogy a'Kerubimok ki-terjeſz-
tenék ſzárnyokat a'hely-főlőtt, a'
melyre a'ſzekrény tétetett vala, és
magát a'ſzekrényt bé-fődnék a'rúd-
9 gyaival. * A' rudak pedig, mellyek-
C kel hordoztatik vala a'ſzekrény, mi-
vel egy keveſsé hoſzſzabbak valá-
nak, a'végei ki-látſzanak vala a' fele-
lő-hely-előtt: ha pedig valaki egy ke-
veſsé kivűl vólna, azokat nem láthat-
tya vala. Az-okáért ott vólt a'ſzek-
10 rény e'jelen-valo napig. * és ſemmi
nem vala egyéb az ſzekrényben, ha-
nem chak a'két tábla, mellyeket be-
lé-tőtt vala Moyſes a'Hóreben, mi-
kor a'tőrvényt adá az Úr az Egyip-
11 tusból ki-jővő Iſraël fiainak. * Ki-
jővén pedig a'Papok a'Szent-helyből
(mert a'Papok, kik ott találtathattak,
mind meg-ſzenteltetének: és még
az időben a'ſzer, és a'ſzolgálat rendi
12 kőzőttők el nem vólt oſztva) * mind
a' Levíták's mind az énekeſek, az-az,
a'kik Aſaf-alatt, és a'kik Emán-alatt,
és a' kik Iditun-alatt valának, a'fiok,
D és az attyok-fiai, bíborban őltőzvén,
czimbalomokkal, és orgonákkal, és
czitarákkal zengenek vala, álván az
óltárnak Nap-keleti réſzére, és azok-
kal ſzáz húſz Papok trombitákat fú-
13 ván. * Az-okáért minnyájan egyen-
lő-képpen, trombitákkal-is, ſzóval-
is, czimbalomokkal-is és orgonák-
kal, és kűlőmb-kűlőmb-féle muſika
ſzerſzámokkal eggyűtt zengvén, és
ſzavokat fel-emelvén; a'zengés meſz-
ſze hallattatik vala, úgy hogy mikor
az Urat díchérni kezdették vólna, és
mondanák: Adgyatok hálát az Úr-
nak mert jó, mert őrőkké-valo az ő
irgalmaſsága; bé-telnék felyhővel
14 az Iſten háza, * és nem álhatnának a'
Papok, ſem nem ſzolgálhatnának a'
homály-miatt. Mert be-tőltőtte va-
la az Úr dichőſége az Iſten házát.

VI. Rész.

1 AKkor monda Salomon: Az 3. Reg.
A Úr azt fogadta hogy ho- 8. b. 12.
2 mályban laknék, * én pe-
dig házat építettem az ő ne-
3 vének, hogy ott laknék őrőkké. * És
fordítá a'király az orczáját, és meg-
áldá Iſraëlnek mindé ſokaſágát (mert
az egéſz ſereg figyelmezve áll vala) és
4 monda: *Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene,
ki a'mit ſzóllott az atyámnak Dávid-
nak, chelekedettel bé-tellyesítette,

2. Paral. 5. 6.

mond-

mondván: *A'naptól-fogva,mellyen ki-hoztam az én népemet Egyiptus földéből, nem válaſztottam váraſt Iſraëlnek mindē nemzetſégi-közzűl, hogy abban ház építtetnék az én nevemnek: ſem nem válaſztottam más férfiat ſenkit, hogy fejedelem lenne az én népemen Iſraëlen, * hanem Jeruſalemet válaſztottam, hogy abban légyen az én nevem, és Dávidot válaſztottam, hogy őtet rendelném az én népemen Iſraëlen. * És mikor akarattya vólt vólna az atyámnak Dávidnak, hogy házat építene az Iſraël Ura Iſtene nevének, * monda az Úr néki: Mivel e'vólt akaratod, hogy házat építenél az én nevemnek, jól chelekedted ugyā hogy ollyan gondolatod vólt: * de nem te építed-meg a' házat, hanem a' fiad, ki az ágyékidból származik, ő épít házat az én nevemnek. * Bé-tellyesítette azért az Úr az ő beſzédét, mellyet ſzóllott vala: és én támadtam az atyámért Dávidért, és Iſraëlnek királyi-ſzékibe ültem, a' mint ſzóllott az Úr: és házat építettem az Iſraël Ura Iſtene nevének. * És abba helyheztettē a'ſzekrényt, melyben az Úr ſzövetſége vagyon, mellyet az Iſraël fiaival ſzerzett. * Meg-álla pedig az Úr óltára-előtt az egéſz Iſraël ſokaſágának ellenébe, és ki-terjeſzté kezeit. * Mert Salomon egy réz ſzéket chinált vala, és helyheztette vala azt a'pitvar közepire; öt könyöknyi vala a'hoſzſzaſága, és öt könyöknyi a'ſzéleſsége, és három könyöknyi a' magaſsága; és arra álla: és az-után térdre eſvén az egéſz Iſraël ſokaſága-ellenében, és kezeit az égre fel-emelvén, * monda: † Iſraëlnek Ura Iſtene, ninchen hozzád haſonló Iſten az égben és a'földön; ki meg-őrized a' ſzövetſéget, és az irgalmaſságot a' ſzolgáiddal, kik előtted járnak tellyes ſzívökkel: * ki bé-tellyesítetted a' te ſzolgádnak Dávidnak az atyámnak, valamit ſzóllottál vala néki: és a' miket ſzájjal igértél vala, chelekedettel végbe vitted, a' mint e' jelen-valo idő-is meg-bizonyíttya. * Most azért Iſraëlnek Ura Iſtene, tellyesíts-bé a'te ſzolgádnak Dávidnak az atyámnak, valamit ſzóllottál, mondván: Nem fogy-el a'férfiu belőled én-előttem, ki Iſraëlnek királyi-ſzékiben üllyön: de úgy ha meg-őrizik a'fiaid az ő útokat, és az én tör-

5 B 6 7 8 D 9 10 11 12 13 14 C 15 16

vényemben járnak, a'mint te-is jártál én-előttem. * És most Iſraëlnek Ura Iſtene, erősíttetſék-meg a'te beſzéded, mellyet a'te ſzolgádnak Dávidnak ſzóllottál. * De hihető-e hogy az Iſten az emberekkel lakjék a'földön? Ha az ég, és az egeknek egei téged bé nem fognak, menyível inkább ez a' ház mellyet építettem. * De chak arra chináltatott, hogy a'te ſzolgád imádſágát meg-tekíntſed, és az ő könyörgéſét, Uram Iſtenem: és halgaſd-meg a'könyörgéſeket, mellyeket téſzē a'te ſzolgád előtted: * hogy fel-nyiſsad ſzemeidet e' házra éjjel és nappal, a'helyre melyben fogadtad hogy ſegétſégűl hívattatnék a'te neved, * és meg-halgatnád az imádſágot, mellyet a'te ſzolgád imádkozik abban: és halgaſd-meg könyörgéſit a'te ſzolgádnak, és a'te népednek Iſraëlnek. Valaki e'helyen imádkozik, halgaſd-meg a'te lakó-helyedből, az-az, menyekből, és kegyelmezz-meg. * Ha felebaráttya-ellen vétkezik valaki, és kéſz léſzen ellene meg-eſküdni, és magát átokkal meg-kötelezi az öltár-előtt e'házban: * te halgaſd-meg menyből, és tégy ítéletet a'te ſzolgaidnak, úgy hogy a' hamiſnak az ő útát önnön fejére téríts, és állyboſzſzút az igazért, meg-fizetvén néki az ő igaſsága-ſzerént. * Ha meggyőzettetik a'te néped Iſraël az ő ellenſégitől (mert vétkezni fognak ellened) és meg-térvén penitēcziát tartnak, és könyörögnek a'te nevednek, és imádkoznak e'helyē: * te halgaſd-meg menyből, és engedd-meg bűnét a'te népednek Iſraëlnek, és vidd-viſzſza őket a'földre, mellyet nékik, és az attyoknak adtál. * Ha az ég bé-zárattatván eſső nem eſik a'nép bűneiért, és könyörögnek néked e'helyen, és valláſt téſznek a'te nevednek, és megtérnek az ő bűnökből, midőn őket meg-ſanyargatod, * halgaſd-meg menyből Uram, és bocháſd-meg bűnöket a'te ſzolgaidnak és a'te népednek Iſraëlnek, és tanittſad jo útra őket, mellyen járjanak; és adgy eſsőt a' földre, mellyet a'te népednek örökſégűl adtál. * † Ha éhſég támad a' földön, és dög-halál, ragya, és aſzályſág, és ſáſka, és chere-bogár; és az ellenſégek el-puſztítván a' tartományokat, meg-ſzállyák a' váras kapuit, és minden cha-

† 2. Machab. 2. b. 8.

† Inſra b. 2.

2. Paral. 6. pás

pás és nyavalya ſzorong
* ha valaki a'te néped Iſr
imádkozik, meg-iſmérvé
és nyavalyáját, és ki-terje
e'házban, * halgaſd-meg
tudnillik a'te magas lakó-h
és kegyelmezz-meg, és
kinek-kinek az ő útai-ſzerē
Iyeker tudiz ſzívében lenni
egyedűl iſmēred az embe
ſzívöket.) * hogy féllyen
és a'te útaidban járjanak
pokon, mellyekē a'föld ſz
mellyet az atyáinknak a
idegent-is, a'ki nem a'te
el-közzűl-valo, ha el-jö
földről, a'te nagy neve
erős kezedért, és a'te ki-
rodért, és imádkozand
* te halgaſd-meg meny
lakó-helyedből, és che
mind, a'mikért ſegétſégű
ged a' jövevény: hogy
földnek minden népei
és féllyenek téged mint
raël, és iſmérjék-meg,
ved hívattatott ſegétſé
mellyet építettem. * H
a'te néped a'hadba el
azon az úton mellyen
ket, imádnak téged az út
mellyen e'váras vagyon,
laſztottál, és a'ház, mell
tem a'te nevednek; * te ha
menyből az ő imádſágok
nyörgéſeket, és állyboſzſz
pedig vétkeznek néked (†m
ſinch ember a'ki ne vétke
meg-haragſzol reájok, és a
kezébe adod, és fogva vi
meſsze földre, vagy bizony
* és meg-térvén ſzívökben
melyre fogva vitettenek v
ezért tartnak, és könyörög
az ő fogſágok földén, mon
keztünk, gonoſzúl chelek
miſsan chelekedtünk: * és
hozzád tellyes ſzívökből
lelkökből fogſágok földé
vitettenek, imádnak tége
ők úttya-felé, mellyet az
adtál, és a'váras-felé, mell
tottál, és a'ház-felé, mell
vednek építettem: * te ha
menyből, az-az, a'te erős la
ből az ő imádſágokat, és te
és a'te népednek, noha
meg-bochaſs: * mert te va

† 3. Reg. c. 8. 46. Eccles. 7. c. 21. Ioan. 1. d. 8.

2. Paral. 6. 7.

pás és nyavalya szorongattya őket:
* havalaki a'te néped Izraël-közzűl 29
imádkozik, meg-ismérvén chapását
és nyavalyáját, és ki-terjeszti kezeit
e'házban, * halgasd-meg menyből, 30
tudn'illik a'te magas lakó-helyedből,
és kegyelmezz-meg, és fizess-meg
kinek-kinek az ő útai-szerént, a'mel-
lyeket tudsz szívében lenni: (mert te
egyedűl ismérëd az emberek fiainak
szívőket.) * hogy féllyenek téged, 31
és a'te útaidban járjanak minden na- F
pokon, mellyekē a'föld színén élnek,
mellyet az atyáinknak adtál. * Az 32 1
idegent-is, a'ki nem a'te néped Isra- A
ël-közzűl-valo, ha el-jövend messze
földről, a'te nagy nevedért, és a'te
erős kezedért, és a'te ki-nyújtott ka-
rodért, és imádkozandik e'helyen; 2
* te halgasd-meg menyből a'te erős 33
lakó-helyedből, és chelekedd-meg
mind, a'mikért segétségűl hívand té-
ged a' jövevény: hogy tudgyák a'
földnek minden népei a'te nevedet,
és féllyenek téged mint a'te néped Is- 3
raël. és ismérjék-meg, hogy a'te ne-
ved hívattatott segétségűl e' házra,
mellyet épitettem. * Ha ki-mégyen 34 4
a'te néped a' hadba ellenségi-ellen,
azon az úton mellyen el-küldöd ő-
ket, imádnak téged az út ellenében, a' 5
mellyen e'város vagyon, mellyet vá-
lasztottál, és a' ház, mellyet épitet-
tem a'te nevednek; * te halgasd-meg 35 6
menyből az ő imádságokat, és kö-
nyörgéseket, és álly bosszút. * Ha 36
pedig vétkeznek néked (†mert ugyan
sinch ember a'ki ne vétkezzék) és B
meg-haragszol reájok, és az ellenség
kezébe adod, és fogva viszik őket
messze földre, vagy bizony közelre;
* és meg-térvén szívőkben, a'földön 37
melyre fogva vitettenek vólt, penitē- G
cziát tartnak, és könyörögnek néked
az ő fogságok földén, mondván: Vét-
keztünk, gonoszúl chelekedtünk, ha-
misan chelekedtünk: * és meg-térnek 38
hozzád tellyes szívőkből, és tellyes
lelkőkből fogságok földébē, melyre
vitettenek, imádnak téged az ő föld-
dök úttya-felé, mellyet az attyoknak
adtál, és a'város-felé, mellyet válasz-
tottál, és a'ház-felé, mellyet a'te ne-
vednek épitettem: * te halgasd-meg 39
menyből, az-az, a'te erős lakó-hel'ed-
ből az ő imádságokat, és tégy itéletet,
és a'te népednek, noha bűnősnek,
meg-bochás: * mert te vagy az én Is- 40

†3. Reg. 8. v. 46. Eccles. 7. c. 21. 1. Ioan. 1. d. 8.

tenē: † nyíllyanak-meg, kérlek, a'te †Psal.
szemeid, és a'fűleid légyenek figyel- 131. c. 2.
metesek az imádságra, melly ezen a'
helyē lészē. * Most azért kelly-fel Urā 41
Isten a'te nyugodalmodra, te és a'te
erősséged szekrénye: a'te Papjaid Urā
Istenem öltőzzenek-fel a'szabadúlás-
ba, és a'te szenteid vígadgyadak a'
jókban. * Uram Isten, meg ne útáld 42
a'te krisztusod orczáját: emlekezzél-
meg Dávidnak a'te szolgádnak irgal-
masságiról.

VII. Rész.

ES midőn Salomon el-végez-
te vólna az imádkozást, tűz
szálla-alá az égből, és meg-
emésztē az éppen-égő és e-
gyéb-féle áldozatokat: és az Úr di-
chősége bé-tőlté a'házat. * † És bé 2 †2. Mac-
nem mehetének a'Papok az Úr tem- chab. 2.
plomába, mivelhogy bé-tőltötte vala c. 10.
az Úr dichősége az Úr templomát.
* De az Izraël fiai-is minnyájan lát- 3
tyák vala az alá-szálló tűzet, és az Úr
dichősségét a'házon: és le-borúlván
arczal a'földre a'kővel-rakott pádi-
montomra, imádák, és díchérék az
Urat: Mert jó, mert örökké az ő ir- 4
galmassága. * A'király pedig, és az
egész nép, áldozatokat tésznek vala
az Úr-előtt. * † Áldozatra-valókat 5 †3. Reg.
őle azért Salomon király, huszon-két 8. v. 65.
ezer ökröt, száz húsz-ezer kost: és bé-
szenteléé az Isten házát a'király, és az
egész nép. * A' Papok pedig az ő tisz- 6
tekben álnak vala: és a'Leviták az Úr
énekinek eszközivel, mellyeket Dá-
vid király chinált vala az Úr díchére-
tire: Mert örökké az ő irgalmassága,
a' Dávid dichéretit énekelvén az ő
kezek-által: a'Papok pedig trombi-
tálnak vala előttök, és az egész Izraël
fenn-áll vala. * Meg-szentelé Salo- 7
mon a'pitvar közepit-is az Úr tem-
ploma-előtt: mert ott áldozott vala
éppen-égő áldozatokat, és békeséges
áldozatoknak kövérségét: mert a'réz
oltárra, mellyet chinált vala, nem fér-
hetnek vala az éppē-égő és egyéb-fé-
le áldozatok és kövérségek. * Salo- 8
mon azért innepet szerze az időben
hét napig, és az egész Izraël ő-véle,
igen nagy gyülekőzet, Ematnak bé-
menetelétől-fogva az Egyiptus Pata-
káig. * És nyólczad napon a'bé-gyű- 9
lekőzésnek innepét tartá, mivelhogy
az óltárt hét napig szentelte vólna,
és az innepet hét napig üllötte vólna.

2. Paral. 6. 7.

*Az-

* Az-okáért hufzon-harmadik napján a' hetedik hólnapnak, el-bochátá a' népeket az ô hajlékokba; kik vígadnak és örűlnek vala a' jóért, mellyet Dáviddal tőtt vala az Úr, és Salomonnal, és az ô népével Iſraëllel.
*†És el-végezé Salomon az Úr házát, †3. Reg. 9. a. 1.
és a' király házát, és mind a' miket el-rendelt vala ſzívében, hogy az Úr házában chinálna, és a' maga házában,
és ſzerenchés lőn. * Meg-jelenék pedig néki az Úr éjjel, és monda: Meghalgattam imádſágodat, és e' helyt áldozat házának válaſztottam magamnak. * Ha bé-zárlom az eget, és
első nem eſik, és meg-hagyom 's parancholom a' ſáſkának, hogy megeméſzſze a' földet, és dög-halált bochátok az én népem-közibe; * megtérvén pedig az én népem, a' kikre ſegétſégűl hívattatott az én nevem, könyörög nékem, és az én orczámat kereſi, és penitenciát tart az ô gonoſz útairól: én-is meg-halgatom az égből, és meg-kegyelmezek az ô bűnöknek; és meg-gyógyítom az ô földöket. * Az én ſzemeim-is nyitva léſznek, és a' füleim figyelmeteſek annak imádſágára, a' ki e' helyé imádkozik. * Mert el-válaſztottá és megſzenteltem e' helyt, hogy ott légyen az én nevem örökké, és ott maradgyanak az én ſzemeim, és a' ſzívem minden napokon. * Te-is ha előttem járſz, a' mint az atyád Dávid járt, és mind azok-ſzerént chelekeſzel a' miket parancholtam néked, és az én igaſságimat 's itéletimet meg-tartod:
* fel-támaſztom a' te országod királyi-ſzékét, a' mint meg-igértem az atyádnak Dávidnak, mondván: Nem vétetik-el a' te gyökeredből a' férfiu, a' ki fejedelem légyen Iſraëlben. * Ha pedig el-fordúltok, és el-hadgyátok az én igaſságimat, és parancholatimat, mellyeket előtökbe adtam, és el-menvén idegen iſteneknek ſzolgáltok, és imádgyátok azokat; * kigyomlállak titeket az én földemből, mellyet néktek adtam: és e' házat, mellyet az én nevemnek ſzenteltem, el-vetem orczám-elől, és példa-beſzédűl adom azt, és tanúſágúl mindé népeknek. * És ez a' ház köz-beſzédűl léſzen minden elő-menőknek, és álmélkodván mondanak: Miért chelekedett az Úr így e' földel, és e' házzal?
* És meg-felelnek: Mert el-hattákaz

attyok Urát Iſtenét, ki őket Egyiptus földéből ki-hozta, és idegen iſtenekhez ragaſzkodtak, és azokat imádták, és tiſztelték: azért jőttek reájok mind e' gonoſzok.

VIII. Rész.

HÚſz eſztendő-múlva pedig, minek-utánna fel-épitette 3. Reg. 9. b. 10. Salomon az Úr házát, és a' maga házát: * a' váraſokat, mellyeket Híram adott vala Salomónak, meg-épité, és azokba ſzállítá az Iſraël fiait. * És el-méne Emat-Subába, és meg-vévé azt. * És Palmirát épité a' puſztában, és más erős váraſokat épite Ematban. * És fel-épité Felső Betoront, és Alſó Betoront, kerített váraſokat, mellyeknek kapujok, és zárjok, és lakatok vala. * Bálaátot-is, és minden erős váraſokat, mellyek Salomoné valának, és a' ſzekereknek és lovaſoknak minden váraſit. mindent valamit akart Salomon és el-rendelt, meg-épite Jeruſalemben, és a' Libanusban, és az ô birodalmának minden földében. * Az egéſz népet, kik a' Hetæuſok, és Amorræuſok, és Ferezæuſok, és Hevæuſok, és Jebuſæuſok-közzűl meg-maradott vólt, kik nem az Iſraël gyökeréből valának: * azoknak fiai és maradéki-közzűl, kiket meg nem őltek vala az Iſraël fiai, meg-hóldoltatá Salomon adó-fizetőkké tévén, mind e' napiglan. * Az Iſraël fiai-közzűl pedig nem rendele hogy ſzolgálnának a' király munkáiban: mert ők hadakozo férfiak valának, és fő hadnagyok, és az ô ſzekerinek és lovaginak fejedelmi. * Minnyájan pedig a' Salomon hadának fejedelmi két-ſzázan 's ötvenen vóltak, kik a' népet tanittyák vala. * A' Farao leányát pedig el-költözteté a' Dávid váraſából, a' házba mellyet néki épített vala. Mert azt mondá a' király: Nem lakik a' feleſégem Dávidnak az Iſraël királyának házában, azért hogy meg-ſzenteltetett: mert bé-ment abba az Úr ſzekrénye. * Akkor áldozék Salomon az Úrnak éppen-égő áldozatokat az Úr oltárán, mellyet a' tornácz-előtt épített vala, * hogy naponként áldoznának azon a' Moyſes parancholattya-ſzerént, a' ſzombatokon, és a' hónak elsö napjain, és az ünep-napokon, háromſzor eſztendőben, az-az, a' kováſztalan kenyerek innepén, és

az

a' hetek innepén, és a' ſátoros in-
nepen. * És el-rendelé az attyának 14
Dávidnak végezéſe-ſzerént, a' Papok
tiſzteit az ő ſzolgálattyokban: és a'
Levítákat az ő rendekben, hogy dí-
chéretet mondanának, és ſzolgál-
nának a' Papok-előtt, mindenik nap-
nak rend-tartáſa-ſzerént: és az aj-
tón-állók az ő el-oſztáſok-ſzerént
ki-ki az ő kapuján: mert így paran-
cholta vala Dávid az Iſten embere.
* És ſemmiben által nem hágák a' 15
király parancholatit, ſem a' Papok D
ſem a' Levíták, a' miket parancholt
vala, és a' kinchek őrizetiben. * Min- 16
den kőltſége kéſzen vólt Salomon-
nak, a' Naptól-fogva mellyen az Úr
házát fondálta, mind a' napig mel-
lyen azt el-végezte. * Akkor el-mé- 17
ne Salomon Aſiongáberbe, és Ailát-
ba, a' Veres tenger ſzélire, melly
Edom főldén vagyon. * Híram pedig 18
a' ſzolgai-által hajókat kűlde néki,
és a' tengeren túdós hajóſokat, és a'
Salomon ſzolgaival Ofirba mené-
nek, és onnét négy-ſzáz őtven ta-
lentom aranyat hozának, és Salo-
mon királynak vívék.

IX. Rész.

3. Reg. 10. a. 1. Matth. 12. d. 42. Luc. 1. d. 31.

A' Sábai királyné-is, midőn 1
Salomonnak hírét hallotta A
vólna, hogy meg-kíſértené
őtet homályos kérdéſek-
kel, Jeruſalembe jőve, nagy gazdag-
ſággal, és tevékkel mellyek fű-ſzer-
ſzámokat hoznak vala, és igen ſok
aranyat, és drága kőveket. És midőn
Salomōhoz jőtt vólna, meg-beſzéllé
néki valami ſzívében vala. * És meg- 2
magyarázá néki Salomon mind a'
miket eleibe-adott vala: és ſemmi
nem vólt, a' mit nyilván meg nem
fejtett néki. * Ki minek-utánna látta, 3
a' Salomon bőlcheſégét tudn'illik, és
a' melly házat épített vala, * és az aſz- 4
tala étkeit, és a' ſzolgai lakó-helyeit,
és a' chelédi tiſztit, és azok őltőzetit,
a' pohárnokokat-is, és azok ruháit,
és az áldozatokat mellyeket áldozik
vala az Úr hazában: nem vala tőbbé
lélekzet benne az álmélkodás-miatt.
* És monda a' királynak: Igaz a' be- 5
ſzéd, mellyet az én főldemben hallot- B
tam vala a' te jóſzágos ckelekedetid-
ről, és bőlcheſégedről. * Nem hittem 6
a' beſzéllőknek, míg nem magam el-
jőttem vólna és ſzemeim látták vól-
na, és eſzembe vettem vólna hogy a'
te bőlcheſégednek a' felét-is alig be-
ſzéllették-meg nékem: meg-hallad-
tad a' hírt jóſzágos chelekedetiddel.
7 * Bóldogok a' te férfiaid, és bóldogok
a' ſzolgaid, kik előtted állanak min-
den időben, és hallyák a' te bőlcheſé-
8 gedet. * Légyen áldott a' te Urad Iſ-
tened, a' ki téged az ő királyi-ſzéki-
be akart rendelni, a' te Uradnak Iſte-
nednek királlyává. Mivel ſzereti az
Iſten Iſraëlt, és meg-akarja őtet tar-
tani őrőkké, azért tőtt téged ő-raj-
ta királlyá, hogy itéleteket 's igaſſá-
9 got tégy. * Ada pedig a' királynak
ſzáz húſz talentom aranyat, és főlőt-
C te ſok fű-ſzerſzámot, és igen drága
kőveket: nem vóltak olly fű-ſzerſzá-
mok mint ezek, mellyeket a' Sábai
királyné Salomon királynak adott.
10 * De a' Híram ſzolgai-is a' Salomon
ſzolgaival aranyat hozának Ófirból,
és tíin-fákat, és igen drága kőveket:
11 * mellyekből, tudn'illik a' tíin-fák-
ból, garáditſokat chinála a' király az
Úr házában, és a' királyi házban; czi-
tarákat 's orgonákat-is az énekeſek-
nek: ſoha nē láttattak Juda Főldébē
12 ollyan fák. * Salomon király pedig
a' Sábai királynénak mindent ada va-
lamit akart és kért, és ſokkal tőbbet
hogy-ſem mint néki hozott vala: ki
meg-térvén a' ſzolgaival az ő főldé-
13 be méne. * Vala pedig az aranynak
mértéke, mellyet Salomonnak eſz-
tendőnként hoznak vala, hat-ſzáz
14 hatvan-hat talentom arany: * a' ſom-
ma-kívűl, mellyet kűlőmb-kűlőmb-
D féle nemzetek kőveti, és a' kereske-
dők ſzoktak vala hozni, és Arabiá-
nak minden királyi, és a' főldeknek
fejedelmi, kik aranyat 's ezűſtőt
15 hordnak vala Salomonnak. * Chiná-
la azért Salomon király ſzáz arany
dárdát, hat-ſzáz aranyból mindenik
16 dárdát: * három-ſzáz arany paízt-is
három-három-ſzáz aranyból, mel-
lyel mindenik paíz bé-buríttatik va-
la: és azokat a' király a' fegyver-
házba tévé, melly erdővel vala bé-
17 űltetve. * Nagy királyi-ſzéket-is chi-
nála a' király elefant tetemből, és
18 meg-burítá azt tiſzta arannyal. * Hat
garáditſot-is, mellyeken fel-hágnak
E vala a' királyi-ſzékbe, és arany ſá-
molyt, és két támaſzt két-felől, és a'
támaſzok-mellett-állo két oroſz-
19 lányt-is, * de két-felől a' hat garádi-
tſokon-állo más tizen-két oroſzlá-

nyotskát-is: nem vólt olly királyiszék az egész országokban.*A' király 20
lakodalmának minden edényi-is aranyból valának, és a' Libanus erdeje házának edényi tiszta aranyból. Mert az ezüstöt semmire böchüllik vala azokban a'napokban. *Mivelhogy a' 21
király hajói Tarsisba mennek vala a' Híram szolgaival, három esztendőbe egyszer: és onnét aranyat 's ezüstöt, és elefant tetemet, és majmokat, és pávákat hoznak vala. *Fel-magasztaltaték azért Salomon e' földnek minden királyi-földött gazdagsággal és dichőséggel.*És a'földnek minden 23
királyi kívánnyák vala látni a' Salomon orzáját, hogy hallanák a' bölcheséget, mellyet az Isten az ő szivébe adott vala: * és ajándékokat hoznak vala néki,ezüst 's arany edényeket,és ruhákat,és fegyvereket,és fűszerszámokat,lovakat,és öszvéreket, esztendőnként. *És Salomoñak negyven-ezer lova vala az istállókban, és tizen-két ezer szekere 's lovagja, és helyhezteté azokat a' szekerek városiba,és Jerusalembe a' hol a' király vala. *Uralkodék-is mind a'királyokon,az Eufrátes folyó-vizétől-fogva a' Filistæusok földéig, és az Egyiptus határiig. * És olly bévségét szerzé az 27
ezüstnek Jerusalemben mint a' kőveknek, és a' czédrus-fáknak olly nagy sokáságát mint a'vad füge-fáknak,mellyek a'mezőségeken teremnek. *És hoznak vala néki lovakat Egyiptusból,és minden tartományokból. *A' több chelekedeti pedig Salomonnak,az elsők 's az utólsók, megírattak a' Nátan Próféta könyvébe,és a'Siloni Ahias könyveiben,és az Addó Látónak a' Nábat fia Jeróboamellen-valo látásában. *Salomon pedig 30
Jerusalemben egész Israëlen negyven esztendeig orzágla. * És el-aluvék az attyaival, és el-temeték őtet a' Dávid Városában: és a'fia Róboam orzágla helyette. 31

X. Rész.

3. Reg. 12. a. 1. EL-méne pedig Róboam Sikembe: mert oda gyűlt vala 1
A az egész Israël hogy királlyá emelnék őtet.*Mellyet mikor 2
meg-hallott vólna a' Nábat fia Jeróboam,ki Egyiptusban vala (mert oda szaladott vólt Salomon-elől) mingyárt meg-téve. *És el-hívák őtet,és 3
el-jöve egész Israëllel, és szóllának

4 Roboámnak,mondván: *Az atyád igen kemény igával nyomott-meg minket,te könyebbeket parancholly az atyádnál, ki nehéz szolgálatot vetett reánk, és egy keveset le-szállits a'terhben,hogy néked szolgállyunk.
5 *Ki monda: Harmad nap-után térjetek-viszsza hozzám. És mikor el-
6 ment vólna a' nép, * tanátsot tarta a'
B vénekkel,kik az attya Salomon-előtt állottak midőn még élne,mondván: Mit adtok tanátsúl hogy a'népnek
7 felellyek? *Kik mondának néki: Ha kedveskedel e' népnek, és kegyes igékkel engeszteled őket, minden
8 üdőben szolgálnak néked. *Ő pedig el-hagyá a'vének tanátsát,és az ifiakkal kezde tanátskozni, kik véle neveltettek vala fel, és az ő udvarában
9 valának. *És monda nékik: Mi tetszik néktek?vagy mit kell felelnem e' népnek,ki ezt mondá nékem: Könnyebbítsd-meg az igát mellyet az
10 atyád reánk vetett? * Amazok pedig úgy felelének mint ifiak, és kik ő-véle gyönyörűségben neveltettek,
C és mondának: Igy szólly a'népnek, ki azt mondotta néked: Az atyád meg-nehezítette igánkat,te könyebbítsd-meg; és igy felelly néki: Az én
11 leg-kisebbik újom temérdekb az atyám ágyékánál. * Az atyám nehéz igát vetett reátok,és én nagyobb
G terhet teszek a'hoz: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek titeket. * El-jöve
12 azért Jeróboam, és az egész nép, Roboámhoz harmad napon, a' mint
13 meg-parancholta vala nékik.*És kenyét felele a' király,el-hagyván a'
14 vének tanátsát; * és az ifiak akaratty ok-szérent szólla: Az atyám nehéz igát vetett reátok, mellyet én nehezbé teszek: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek
15 titeket. * És nem engede a nép könyörgésének: mert az Isten akarattya
D vala, hogy bé-tellyesedne az ő beszéde, "mellyet a' Siloni Ahias ke- "3. Reg. 11. c. 29.
ze-által szóllott vala a' Nábat fiának
16 Jeroboámnak.*A'király pedig kemenyen beszélvén, az egész nép igy szólla néki: Ninch nékünk részünk Dávidban, sem örökségünk az Isai fiában. Térj hajlékidba Israël,te pedig Dávid legelteszd a' te házadat. És
17 Israël az ő hajlékiba méne. * Az Israël fiain pedig, kik a' Júda várasi-

ban

2. Paral. 10.

ban laknak vala, Róboam országlá.
18 *És el-küldé Róboam király Adúramot, ki kinch-tartó vala, és meg-kövezék őtet az Izraël fiai, és meg-hala: Róboam király pedig siete fel-ülni a' szekérre, és Jerusalembe szalada.
19 D *És el-szakada Izraël a' Dávid házától, mind e'napiglan.

XI. Rész.

"3. Reg. 12. c. 21.

1 18 RÓboam pedig Jerusalembe jöve; és egybe-hívá Judának és Benjaminnak egész
A házát, száz nyólczvan-ezer
19 válogatott és hadakozo férfiakat,
20 hogy Izraël-ellen hadakoznék, és magához térítené az ő országát. * És
2 lőn az Úr beszéde Semeiáshoz az Isten emberéhez, mondván: * Sólly a'
3 Salomon fiának Roboámnak a' Juda királyának, és az egész Izraëlnek, ki Judában és Benjaminban vagyon:
4 *Ezeket mondgya az Úr: Fel ne mennyetek, se ne hadakozzatok az atyátok-fiai-ellen: Térjen-viszsza ki-ki az ő házába, mert én akaratomból lőtt ez. Kik midőn hallották vólna az Úr beszédét, meg-térének, és nem menének Jeróboam-ellen. *Róboam
5 pedig Jerusalemben lakék, és kerített városokat építe Judában. * És meg-
6 építé Betlehemet, és Etamot, és Tekuét, *Bet-surt-is, és Sókót, és Odol-
7 lámot, *és Getet-is, és Maresát, és
8 1 Zifet, *de Adurámot-is, és Lákist, és
9 A Azékat, *és Sáraát, és Ajalont, és He-
10 bront, Judában és Benjaminban, igen
11 2 erős városokat. * És mikor bé-kerítette vólna azokat kő-falokkal, fejedelmeket helyheztete azokba, és
éléstnek-valo tár-házakat, az-az,
12 3 olajnak és bornak. * De mindenik városban-is paizoknak és dárdáknakvalo fegyver-házakat chinála, és meg-erősíté azokat nagy szorgalmatossággal, és uralkodék Júdán és
13 4 Benjaminon. * A' Papok pedig 's a'
C 5 Leviták, kik egész Izraëlben valának, hozzája jövének minden ő helyekből, * el-hagyván a' hóstátokat, és az
14 ő ördögöknek, és által-menvén Júdába és Jerusalembe; mivelhogy meg-vetette vólna őket Jeróboam és az ő maradéki, hogy az Ur papságában ne szolgálnának. *Ki magának papokat rendele a' magas-helyeknek, és
15 6 az ördögöknek, és a' borjúknak, mellyoket chinált vala. * De Izraëlnek
16 minden nemzetségéből-is, valakik az ő szívöket arra adták vala hogy az Izraël Urát Istenét keresnék, Jerusalembe menének, hogy az ő áldozattyokat áldoznák az ő attyoknak
17 Ura Istene-előtt. * És állandóvá tévék a' Juda országát, és meg-erősíték a' Salomon fiát Roboámot három esztendeig: mert chak három esztendeig járának a' Dávid 's a' Salomon
18 útain. * Róboam pedig feleségül vévé Mahalatot, Jerimotnak a' Dávid fiának leányát, és Abihailt Eliabnak az
19 Isai fiának leányát, *ki szűle néki fiakat, Jéhust és Somoriát, és Zóomot. *
20 És ez-után Máakát vévé az Absalom leányát, ki szűlé néki Abiát, és Etait,
21 és Zizát, és Salomitot. *Szereté pedig Róboam az Absalom leányát Máakát mindé feleségi és ágyasi-főlőtt: mert tizé-nyólcz feleséget vőtt vala, ágyasokat pedig hatvát: és huszon-nyólcz
22 fiakat nemze, és hatván leányokat. * Rendelé pedig elsőnek, a' Máaka fiát Abiát minden attyafiain fejedelemmé: mert őtet akarja vala királlyá
23 teni, * mivel bőlchebb vólt, és hatalmasb minden fiainál, és Judának 's Benjaminnak minden határiban, és minden kerített városokban: és nagy sok eleségeket ada azoknak, és sok feleségeket kére.

XII. Rész.

1 A ÉS mikor meg-erősödött és állandóvá lőtt vólna a' Róboam országa, el-hagyá az Úr törvényét, és az egész Izraël ő-véle. * Róboam országának
2 pedig ötödik esztendejében, fel-méne Sésak az Egyiptziai király Jerusalembe (mert vétkeztek vala az Úrnak) * ezer két-száz szekérrel, és hatvan-ezer lovaggal; és nem vala száma a' kőz népnek melly fel-jött vala
3 véle Egyiptusból, a' Líbyaïak tudn' illik és Troglodyták, és a' Szerechenek. * És meg-vévé az erős városokat
4 5 Judában, és el-jöve Jerusalemig. *Semeias Próféta pedig bé-méne Roboámhoz, és a' Juda fejedelmihez, kik
B egybe-gyűltek vala Jerusalemben, futván Sésak-előtt, és monda nékik: Ezeket mondgya az Úr: Tí el-hattatok engem, és én titeket Sésak kezében hadtalak. * És meg-rettenvén
6 az Izraël fejedelmi és a' király, mondának: Igaz az Úr. * És mikor látta
7 vólna az Úr, hogy meg-alázták vólna magokat, lőn az Úr beszéde Se-

meiáshoz, mondván: Mivel meg-
alázták magokat, el nem veſztem
őket, és egy kevés ſegétſéget adok
nékik, és nem chőpőg az én hara-
gom Jeruſalemre a' Séſak keze-által.
*Mindazáltal ſzolgálni fognak néki, 8
hogy az én ſzolgálatomnak, és a' fől-
dek orſzága ſzolgálattyának kű-
lőmbſégét meg-tudgyák. *El-távo- 9
zék azért Séſak az Egyiptziai király
Jeruſalemtől, el-vívén az Úr házá-
nak és a' király házának kincheit, és
mindeneket el-vűn magával, az
arany paížokat-is, mellyeket Salo-
mon chinált vala, *mellyek helyé- 10
be a' király réz paížokat chinála, és
azokat a' paížoſok fejedelminek adá C
kik a' palota pitvarát őrzik vala.
*És midőn bé-menne a' király az 11
Úr házába, el-mennek vala a' paížo-
ſok, és fel-véſzik vala azokat, és iſ-
még viſzſza-viſzik vala azokat az ő
fegyver-házokba. *Mindazáltal mi- 12
vel meg-alázták magokat, el-fordúlt
rólok az Úr haragja, és el nem tőr-
lettetének tellyeſſéggel: mivelhogy
Judában-is találtatának jo cheleke-
"3. Reg. 15. f. 21. detek. *"Meg-erőſſődék azért Ró- 13
boam király Jeruſalembé, és orſzág-
la: negyven-egy eſztendős vala pe-
dig mikor orſzáglani kezdett vólna, D
és tizen-hét eſztendeig orſzágla Je-
ruſalemben, a' várasbá mellyet az Úr
válaſztott, hogy meg-erőſsítené ott
az ő nevét, Iſraëlnek minden nemzet-
ſégi-kőzzűl: az ő annya neve pedig
Ammaníta Náama. *Gonoſzt che- 14
lekedék pedig, és nem kéſzíte-el
a' ſzívét hogy az Urat kereſné. *Ró- 15
boámnak pedig elſő és utólſo che-
lekedeti, meg-írattak a' Semeías pro-
fétának és Addo Látónak kőnyvei-
ben, és ſzorgalmatoſon meg-magya-
ráztattak: és hadahozának egy-más-
ellen Róboam és Jeróboam minden
napokban. *És el-aluvék Róboam az 16
attyaival, és el-temetteték a' Dávid
Váraſában. És a' fia Abia orſzágla
helyette.

XIII. Rész.

3. Reg. 15. a. 2. JEróboam királynak tizen-nyól- 1
czadik eſztendejében, Abia or- A
ſzágla Júdán. *Három eſz- 2
tendeig orſzágla Jeruſalemben, és
az annya neve Mikaïa, Úriel leánya
Gábaából: és had vala Abia és Jeró-
"3. Reg. 15. a. 7. boam-kőzőtt. *"És mikor hadat in- 3
dított vólna Abia, és négy-ſzáz ezer
hadakozó és válogatott férfiai vólná-
nak: Jeróboam ſereget rendele ellene
nyólcz-ſzáz ezer férfiat, és azok-is
válogatottak valának, és a' hadakra
4 igen erőſſek. *Meg-álla azért Abia
a' Semeron hegyén, melly Efraimban
vala, és monda: Hallyad Jeróbo-
5 am és egéſz Iſraël. *Nem tudgyá-
tok-e hogy az Iſraël Ura Iſtene Dá-
vidnak adta Iſraëlé az orſzágot őrők-
ké, ő-néki 's az ő fiainak a' ſó ſzővet-
6 ſégével? *És fel-támadott a' Nábat
fia Jeróboam, Salomonnak a' Dávid
fiának ſzolgája: "és pártot űtőtt az
7 ura-ellen. *És őſzve-gyűltek hozzája "3. Reg. 11. v. 26.
a' hiuſágos férfiak, és a' Bélial fiai: és
B el-hatalmazának Róboam-ellen a'
Salomon fia-ellen. Róboam pedig
tudatlan és félelmes-ſzívű vala, és
8 nem álhata ellenek. *Moſt azért tí
azt mongyátok, hogy ellene-álhat-
tok az Úr orſzágának, mellyet a' Dá-
vid fiai-által bír, és a' népnek nagy
ſokaſága vagyon veletek, és az arany
borjak, mellyeket néktek Jeróboam
9 iſtenek-gyanánt chinált. *"És ki ve- "3. Reg. 12. g. 31.
tettétek az Úr Papjait, az Aaron fiait,
és a' Levítákat; és papokat ſzerzette-
tek magatoknak mint a' főldnek
minden népei: valaki el-jő, és meg-
ſzenteli a' kezét egy tulokkal az ők-
rők-kőzzűl, és hét koſſal, azok papja
10 léſzen a' kik nem iſtenek. *A' mi
Urunk pedig, az Iſten, kit el nem ha-
gyunk, és Papok ſzolgálnak az Úr-
nak az Aaron fiai-kőzzűl, és a' Leví-
11 ták az ő rendekben vannak. *Éppen-
égő áldozatokat-is áldoznak az Úr-
C nak naponként reggel és eſtve, és a'
tőrvénynek parancholattya-ſzerént-
valo el-kéſzíttetett jó illatot, és ki-
tétetnek a' kenyerek igen tiſzta aſz-
talra, és nálunk vagyon az arany
gyertya-tarto, és añak lámpáſi, hogy
meg-gyújtaſſanak mindenkor eſtve:
mert mí meg-őrizzűk a' mí Úrunk
Iſtenűnk parancholatit, kit tí el-hat-
12 tatok. *Az-okáért a' mí hadúnkbá az
Iſten a' hadnagy, és az ő Papjai, kik
trombitálnak és zengenek ellene-
tek: Iſraël fiai, ne hadakozzatok az
atyátok Ura Iſtene-ellen, mert nem
fog néktek haſználni. *Midőn ő eze-
ket ſzóllaná, Jeróboam hátúl leſelke-
13 dik vala. *És mikor az ellenſég-előtt
állana, Judát, ki azt nem tudgya vala,
14 kőrnyűl-véſzi vala az ő hadával. *És
tekíntvén Júdas, látá hogy had vólna

2. Paral. 13.

ellené-

ellenébē és háta-megett, és fel-kiálta
az Úrhoz: és a' Papok trombitálni
kezdének. * És Judának férfiai min- 15
nyájan fel-ſivalkodának: és ímé mi-
kor ők kiáltanának, meg-rettenté az
Iſten Jeroboámot, és az egéſz Iſraëlt
ki Abia és Júda-előtt áll vala. *És el- 16
futának az Iſraël fiai Júda-előtt, és
ezek kezébe adá az Iſten amazokat. 17
*Meg-veré azért őket Abia, és az ő
népe, nagy chapáſſal: és el-húllának D
Iſraëlből ſebesűlve őt-ſzáz ezer
erős férfiak. * És meg-aláztatának az 18
Iſraël fiai abban az időben, és fölőtte
igen meg-erőſsődének a' Júda fiai,
mivelhogy az ő attyok Urában Iſte-
nében bíztak vólna. *Meg-űzé pedig 19
Abia Jeroboámot midőn futna, és
és meg-vévé az ő váraſit, Bételt és a'
faluit, és Jeſanát a'faluival, Efront-is
és a'faluit. *és az Abia napjaibā tőb- 20
bé ellene nem álhata Jeróboam: kit
meg-vere az Úr, és meg-hala. * Az- 21
okáért Abia, meg-erőſsítvén biro-
dalmát, tizen-négy feleſéget vőn: és
huſzon-két fiat, és tizen-hat leányt
nemze. *A'tőbb beſzédi pedig Abiá- 22
nak, és az ő útai és chelekedeti, igen
ſzorgalmatoſon meg-írattak az Ad-
do Proféta kőnyvében.

XIV. Rész.

3. Reg. 15. b. 8. EL-aluvék pedig Abia az at- 1
tyaival, és el-temeték őtet a' A
Dávid Váraſában: és a'fia Áſa
orſzágla helyette, kinek nap-
jaiban tíz eſztendeig nyugovék a'
főld. * Azt chelekedé pedig Aſa a'mi 2
jó és kedves vala az ő Iſtenének ſzí-
ne-előtt, és el-rontá az idegen tiſz-
teletnek óltárit, és a'magas-helyeket,
*és el-tőré az állo-képeket, és a'ber- 3
keket ki-vágá: * és meg-parancholá 4
Judának hogy az attyainak Urát Iſ-
tenét kereſné, és a' tőrvényt chele-
kedné, és mind a' parancholatokat: 5
*és ki-veſzté Judának minden váraſi-
ból az óltárokat, és a' templomo-
kat, és békeſégben orſzágla. * Erős 6
váraſokat-is építe Judában, mert
nyugodalomban vala, és ſemmi ha-
dak ő idejében nem támadtak vala,
békeſéget adván az Úr. * Monda pe- 7
dig Judának: Építtsűk-meg e' váraſo-
kat, és vegyűk-kőrűl kő-falokkal, és B
erőſsíttsűk-meg tornyokkal, és ka-
pukkal, és zárokkal, míg mindenek
nyugodalomban vannak a'hadaktól,
mivelhogy meg-kereſtűk az atyáink
Urát Iſtenét, és békeſéget adott né-
kűnk kőrős-kőrűl. Építének azért,
és az építésben ſemmi akadály nem
8 vólt. *Valának pedig Aſának az ő ſe-
regében paíž és dárda hordozók, Ju-
dából három-ſzáz ezeren, Benjamin-
ból pedig paížoſok és nyilaſok két-
ſzáz nyólczvan-ezeren, ezek miñya-
9 jan igen erős férfiak. * Ki-indúla pe-
C dig ellenek a'Szerechen Zára az ő ha-
dával, tíz-ſzáz ezerrel, és három-ſzáz
10 ſzekérrel: és Mareſáig jőve. * Aſa pe-
dig eleibe-méne, és el-rendelé a' ſe-
reget a' harczra Séfata-vőlgyében,
11 melly Mareſa-mellett vagyon: *és ſe-
gétſégűl hívá az Úr Iſtent, és monda:
D "Uram, ninch ſemi kűlőmbſég te-ná- "1. Reg. 14. a. 6.
lad, ha keveſek-által ſegéteſz-e, vagy
ſokak-által: ſegélly-meg minket mí
Urunk Iſtenűnk: mert te-benned, és
a' te nevedben lévén bizodalmúnk,
jőttűnk e' ſokaſág-ellen. Uram, mí
Iſtenűnk vagy te, ne vegyen erőt el-
12 lened az ember. *Meg-rettenté azért
az Úr a'Szerechenyeket Áſa 's Júda-
előtt; és el-futának a'Szerechenyek.
13 *És meg-űzé őket Áſa, és a' nép ki
véle vala, Geraráig: és el-húllának a'
Szerechenyek mind fottig, mi-
velhogy az Úr vervén, és az ő ſe-
rege hadakozván, rontatának-
meg. Sok ragadományokat kapának
14 azért, * és meg-verék mind a'vára-
ſokat Gérara-kőrűl: mert igen nagy
réműlés ſzállott vala mindenekre: és
fel-dúlák a' váraſokat, és ſok prædát
15 vűnek-el. * De a' juhok aklait-is el-
bontván, ſzámtalan ſok barmokat
és tevéket hozának: és meg-térének
Jeruſalembe.

XV. Rész.

1 AZarías pedig az Oded fia, reá
A ſzálván az Iſten Lelke, * ki-
2 méne Áſa-eleibe, és monda
néki: Halgaſſatok-meg en-
gem Áſa és egéſz Juda és Benjamin:
Az Úr veletek, mert véle vóltatok.
Ha kereſitek őtet, meg-talállyátok:
ha pedig el-hadgyátok őtet, el-hágy
3 títeket. * Sok napok múlnak pedig
el Iſraëlben igaz Iſten-nélkűl, és ta-
níto pap-nélkűl, és tőrvény-nélkűl.
4 *És mikor az ő ínſégekben az Iſraël
Urához Iſtenéhez térnek, és őtet ke-
5 reſik, meg-talállyák őtet. * Az idő-
ben nem léſzen békeſég a'ki-menő-
nek 's a' bé-jővőnek, hanem min-
den-felől rettegéſek a' főldeknek

minden lakosiban: * mert hadakozni fog egy nemzetség más nemzetség-ellen, és egy város más város-ellen, mert az Úr fel-háborittya őket minden nyomorusággal. * Tí azért erősödgyetek-meg, és el ne lankadgyanak kezeitek, mert jutalma lészen a' tí munkátoknak. * Mellyet mikor Ása hallott vólna, az Oded fiának Azariásnak igéit tudn'illik és a' profétálását, meg-erősödék, és ki-veszté a' bálványokat Judának minden földéből, és Benjaminból, és az Efraim hegye városiból, mellyeket meg-vött vala, és meg-szentelé az Úr oltárát, melly az Úr tornácza-előtt vala. * És egybe-gyűjté egész Júdát, és Benjamint, és vélek a' jövevényeket Efraimból, és Manasséből, és Simeonból: mert sokan állottak vala hozzája Israëlből, látván hogy az ő Ura Istene véle vólna. * És mikor Jerusalembe jöttek vólna a' harmadik hólnapban, az Ása országának tizenötödik esztendejében, * áldozának az Úrnak az napon a'nyereségekből, és a' prædából mellyet hoztak vala, hét-száz ökrőt, és hét-ezer kost. * És bé-méne szokás-szerént a'szövetségnek meg-erősítésére, hogy az ő attyok Urát Istenét tellyes szívökből, és tellyes lelkökből keresnék. * Ha valaki pedig, ugymond, nem keresendi Israëlnek Urát Istenét, meghallyon, kichintől-fogva nagyig, és a' ferfiútól-fogva az aszszony'állatig. * És meg-esküvének az Úrnak fel szóval nagy örömmel, és trombita harsagással, és kürtök zengésével, * minnyájan a' kik Judában valának, erős eskűvéssel: mert tellyes szívekből eskűvének-meg, és tellyes akaratból keresék őtet, és meg-találák: és nyugodalmat ada az Úr nékik körös-környűl. * De Maakát-is az Ása király annyát, le-téve a' fölséges birodalomból, mivelhogy a' berekben Priápusnak balványt chinált vólna; mellyet mindenestől elronta, és darabokra törvén meg-égete a' Czedron patakában. * A' magas-helyek pedig meg-hagyatának Israëlben: mindazáltal az Ása szíve tekélletes vala az ő tellyes napjaiban. * És a' miket az attya, és ő fogadott vala, bé-vivé az Úr házába, az ezüstöt, és aranyat, és az edényeknek külömb-külömb-féle eszközit. * Nem vólt pedig had az Ása országának harmincz-ötödik esztendejéig.

6 B
7 A
8
2
9
C
10
B
11
5
12
6
13
7
C
14
8
15
D
16
9
17
10
18 D
19
11
12

3. Reg. 15. v. 13.

XVI. Rész.

1 HArmincz-hatodik esztendejében pedig az ő országának, fel-méne Báasa az Israël királya Judába, és kő-fallal keríti vala bé Rámát, hogy senki bátorságosan se ki se bé ne mehetne az Ása országából. * Ki-hozá azért Ása az ezüstöt és aranyat az Úr háza kincheiből, és a'király kincheiből, és Benadadhoz a'Syriai királyhoz küldé, ki Damakusban lakik vala, mondván: * Szövetség vagyon közöttem és közötted, az atyám's az atyád-között-is eggyesség vólt: azért küldöttem néked ezüstöt és aranyat, hogy fel-bontván Báasával az Israël királyával-valo szövetségedet, távoztasd-el őtet tőlem. * Mellyet megértvén, Benadad el-küldé az ő hadainak fejedelmit az Israël városira: kik meg-verék Ahiont, és Dant, és Abelmáint, és Neftalinnak minden kerített városit. * Mellyet mikor meghallott vólna Báasa, el-hagyá Rámát épiteni, és félbe-hagyá az ő alkotmányát. * Ása király pedig fel-vévé egész Júdát, és el-vivék a' köveket Rámából, és a' fákat mellyeket az épitésre készített vala Báasa, és azokból Gábaát és Masfát épité. * Az időbe Hanáni Próféta Asához a' Júda királyához méne, és móda néki: Mivel a'Syriai királyban vólt bizodalmad, és nem a'te Uradban Istenedbe, azért menekedett-meg a'Syriai király hada a'te kezedből. * Nem-de nem sokkal többe valának-e a'Szerechenek, és a' Libyaiak, szekerekkel és lovagokkal, és főlőtte nagy sokasággal: kiket, midőn az Úrnak hittél vólna, kezedbe adott? * Mert az Úr szemei az egész földet szemlélik, és erőt adnak azoknak, kik tekélletes szívvel hiszenek ő-beňe. Az-okáért bolondúl chelekedtél, és ezért ezé időtűl-fogva hadak támadnak ellened. * És meg-haraguván Ása a'Láto-ellé, meg-hagyá hogy őtet a'tömlöczbe vinnék: mert ezen igen meg-búsúlt vala: és az időben sokakat öle-meg a'nép-közzűl. * Ásának pedig első és utólsó chelekedeti, meg-irattak a' Júda és Israël királyi Könyvében. * És meg-betegedék Ása, országának harmincz-kilenczedik esztendejébe, lábainak fő-

Jót-

lőtte nagy fájdalma-miatt, és betegségében sem kereſé-meg az Urat, hanem inkább bízék az orvoſok tudományábā. *És el-aluvék az attyaival: 13
és meg-hala orſzágának negyven-eggyedik eſztendejébē. *És el-temeték őtet az ő koporſójában, mellyet magának a' Dávid városábā áſott vala: és az ágyára tévék őtet, melly teli vólt kurvákhoz-illendő fű-ſzerſzámokkal és kenetekkel, mellyek patikároſok meſterſégével valának chinálva, és meg-égeték rajta nagy pompával. 14

XVII. Rész.

ORſzágla pedig helyette a' fia Jóſafat, és erőt vőn Iſraël-ellen. *És ſzámos vitézeket rendele Judának mindē városiba, mellyek kő-falokkal kerítve valának. Őrző ſeregeket-is rēdele Júda földében, és Efraim városiban, mellyeket az attya Áſa meg-vőtt vala. *És az Úr Joſafáttal vala, mert Dávidnak az attyának első útaiban jára: és nem bízék Báalimban, *hanem az ő attyának Iſtenébē, és annak parancholatiban jára, és nem az Iſraël bűnei-ſzerént. * És meg-erősíté az Úr az orſzágot az ő kezében, és az egéſz Júda ajándékokat ada Joſafátnak: és véghetetlen gazdagſági lőnek néki, és ſok dicsőſége. * És mikor a' ſzíve bátorſágot vőtt vólna az Úr útaiért, a' magas-helyeket 's a' berkeket-is ki-veſzté Judából. * Harmadik eſztendejében pedig az ő orſzágának, elkűldé a' fejedelmi-kőzzűl Benhailt, és Obidáſt, és Zakariáſt, és Natánaëlt, és Mikæaſt, hogy tanitanának a' Júda városiban; * és vélek a' Levitákat, Semeïát, és Natániat, és Zabadiáſt, Aſaëlt-is és Semiramotot, és Jónatant, és Adoniaſt 's Tobiaſt-is, és Tobadoniáſt, a' Levitákat, és vélek Eliſamát és Jóránt a' Papokat, * és tanittyák vala a' népet Judában, nálok lévén az Úr tőrvénye kőnyve, és el-járák Judának minden városit, és tanittyák vala a' népet. * Azokáért az Úr félelme a' földeknek minden orſzágira eſék, mellyek Júda-kőrűl valának, és nem mernek vala hadakozni Jóſafát-ellen. * De a' Filiſtæuſok-is ajándékokat hoznak vala Joſafatnak, és adó-pénzt. Az Arabiaiak-is barmokat hoznak vala, hét-ezer hét-ſzáz koſt, és

1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 10 C 11

12 ugyan annyi bakot. * Nevekedék azért Jóſafat, és igen fel-magaſztaltaték: és Judában tornyokhoz haſonlo házakat építe, és kerített váraſokat. 13
13 * És ſok dolgokat chinála a' Júda váraſiban: hadakozo és erős férfiak-is valának Jeruſalemben, 14
14 * kiknek ez ſzámok, kinek-kinek házok és cheledék-ſzerént: Judában ezek a' had fejedelmi: Ednas hadnagy, és véle három-ſzáz ezer vaſtag férfiak. 15
15 * Ez-után Jóhanan fejedelem, és véle két-ſzáz nyólczvan ezeren. 16
16 * Ez-után-is, Amarías a' Zekri fia, ki az Úrnak ſzenteltetett, és véle két-ſzáz ezer erős férfiak. 17
17 * Ezt kőveti vala Elíada, erős harczolo, és véle kéz-íjaſok és paizoſok két-ſzáz ezeren. 18
18 * Es ez-után Józabad, és véle ſzáz nyólczvan-ezer ſerény vitézek. 19
19 * Ezek minnyájan a' király keze-alatt valának; azokon-kivűl, kiket a' kerített váraſokba helyheztetett vala egéſz Judában.

XVIII. Rész.

1 A JÓſafat azért igen gazdag 's igen híres vala, és ſógorſágot vete Akabbal. 2
2 * És alá-méne egy-nehány eſztendő-után hozzája Samariába: kinek jővetelikor igen ſok koſokat és ökrőket vágata Akab, néki, és a' népnek a' ki véle jőtt vala: és reá beſzéllé őtet hogy fel-menne Rámot-Gálaádba. 3
3 B * És monda Akab az Iſraël királya Joſafátnak a' Júda királyának: Jere velem Rámot-Gálaádba. Kinek amaz felele: A' mint én, te-is úgy: a' mint a' te néped, úgy az én népem-is: és veled léſzűnk a' hadban. 4
4 * És monda Jóſafat az Iſraël királyának: Kérlek, kérdgy moſtanában tanátſot az Úrtól. 5
5 * Egybe-gyűjte azért az Iſraël királya a' profétákkőzzűl négy-ſzáz férfiat, és monda nékik: El kell-e mennűnk hadakozni Rámot-Gálaádba, vagy megnyúgodgyunk? Azok pedig mondának: 6
6 * Menny-fel, és az Iſten a' király kezébe adgya. 7
7 * És monda Jóſafat: Ninch-e itt az Úrnak profétája, hogy attól-is kérdezkedgyünk? 8
8 * És monda az Iſraël királya Joſafátnak: Vagyon egy férfiu, a' kitől megkérdhettyük az Úr akarattyát: de én gyűlőlőm őtet, mert nem profétál nékem jót, hanem mindenkor gonoſzt: az pedig Mikæas a' Jemla fia.

2. Paral. 17. 18.

Es monda Jósafat: Ne szólly e'képpẽ
király. * Szóllíta azért az Israël kirá- 8
lya eggyet a' komornyikok-kőzzűl,
21 és mõda néki: Hídd-el hamar Mikæ-
áſt a' Jemla fiát. *Az Israël királya pe-
9 dig, és Jósafat a' Júda királya, mind
ketten az ő királyi-székekben űlnek
C vala, fel-őltőzve lévén királyi ékes-
22 séggel: űlnek vala pedig a' szérőben
a' Samáriai kapunál, és a' próféták
minnyájan jövendőlnek vala előt-
23 tők. * Sedeczías pedig a' Kánaána fia
10 vas szarvakat chinála magának, és
mõda: Ezeket mongya az Úr: Ezek-
kel hányod széllyel Syriát, míg nem
24 meg-rontod azt. *És hasonló-képpen
11 prófétálnak vala minnyájan a'
próféták, és mondanak vala: Menny-
25 fel Rámot-Gálaádba, és szerenchés
F léſzſz, és a' király kezébe adgya őket
az Úr. * A' kővet pedig, a' ki Mikæáſt
12 ment vala hínyia, monda néki: Imé
26 a' próféták igéi egy szájjal jókat hir-
detnek a' királynak: kérlek azért té-
ged, hogy a' te beszéded se külömbőz-
zőn azoktól, és szólly szerenchés
dolgokat. *Kinek felele Mikæas: Él
13 27 az Úr, hogy valamit nékem az én
Istenem mondand, azt szóllom.
* El-juta azért a' királyhoz. Ki-
14 28 nek monda a' király: Mikæa, el-kell-e
mennűnk Rámot-Gálaádba hada-
D 29 kozni, vagy meg-szűnyűnk? Kinek ő
felele: Mennyetek-fel: mert minden
dolgok szerenchések léſznek, és az
ellenségek a' ti kezeitekbe adatnak.
*És monda a' király: Ismég 's ismég
15 kénszerítlek téged, hogy egyebet ne
30 szólly nékem, hanem chak a' mi igaz,
G az Úr nevében. * Amaz pedig mon-
16 da: Látám az egész Israëlt a' hegye-
ken el-szélledve, mint a' pásztor-nél-
kűl-valo juhokat: és monda az Úr:
31 Ninch ezeknek urok: térjen ki-ki az
ő házába békével. *És mõda az Israël
17 királya Josafátnak: Nem mondám-e
néked, hogy ez nékem semmi jót
32 nem prófétál, hanem azokat a' mik
gonoszok? *Amaz pedig, Az-okáért,
18 ugymond, hallyátok az Úr igéjét:
Látám az Urat az ő királyi-széki-
33 ben űlni, és az egész mennyei sere-
get mellette állani jobb 's bal-felől.
*És monda az Úr: Ki challya-meg
19 Akabot az Israël királyát, hogy fel-
E mennyen, és el-essék Rámot-Gála-
ádban? És mikor egy imígy, és más
34 amúgy szóllana: * elő-jőve egy lé-
20 lek, és meg-álla az Úr-előtt, és mõda:
Én meg-chalom őtet. Kinek mõda az
Úr: Miben chalod-meg? * Amaz pe-
21 dig felele: Ki-megyek, és hazug lélek
lészek minden ő prófétái szájában. És
monda az Úr: Meg-chalod, és erőt
vészſz: eredgy-el, és úgy cheleked-
22 gyél. *Most azért, ímé az Úr a' hazug-
ság lelkét adta minden te prófétáid
szájába, és az Úr gonoszokat szóllott
23 felőled. *Oda járúla pedig Sedeczías
a' Kánaána fia, és arczúi chapá Mi-
kæáſt, és monda: Melly útón ment-
által az Úr Lelke tőlem, hogy neked
24 szóllana? *És monda Mikæas: Meg-
látod te-magad azon a' napon, midőn
bé-megy eggyik kamarából a' másik
25 kamarába hogy el-rejtezzél. *Paran-
F chola pedig az Israël királya, mond-
ván: Fogjátok Mikæáſt, és vigyétek
őtet Amonhoz a' város fejedelméhez,
26 és Joáshoz az Amalek fiához. *És mõ-
gyatok: Ezeket mongya a' király:
Tegyétek ezt a' tomlőczbe, és adgya-
zok néki egy kis kenyeret, és egy ke-
vés vizet, míg meg-térek békével.
27 * És monda Mikæas: Ha meg-térsz
békével, nem szóllott az Úr én-ben-
nem. És monda: Hallyátok minden
28 népek. * Fel-menének azért az Is-
raël királya, és Jósafat a' Júda kirá-
29 lya Rámot-Gálaádba. * És mon-
da az Israël királya Josafátnak: Meg-
változtatom az őltőzetet, és úgy mé-
gyek a' harczra, te pedig a' te ruháidba
őltőzzél. És meg-változtatván az Is-
15 raël királya az ő őltőzetit, a' hadba
30 méne. *A' Syriai király pedig paran-
G cholt vala az ő lovag hadnagyinak,
mondván: Ne harczollyatok se ki-
chiny se nagy-ellen, hanẽ chak egye-
31 dűl az Israël királya-ellẽ. *Az-okáért
mikor látták vólna a' lovag hadna-
gyok Josafátot, mondának: Ez az Is-
raël királya. És harczolván környűl
vévék őtet: ő pedig az Úrhoz kiálta,
és meg-segété őtet, és el-térité azo-
32 kat tőle. * Mert midőn látták vólna
a' lovag hadnagyok, hogy nem az Is-
raël királya vólna, el-hagyák őtet.
33 * Történék pedig, hogy egy a' nép-
kőzzűl szerenchére el-lőne a' nyilat,
és az Israël királyát a' nyaka 's a' la-
pockái-kozott találná. Ő pedig
monda a' kochisának: Térits a'
kezedet, és vígy-ki engem a' sereg-
ből, mert meg-sebesűltem. * És
34 el-végeződék a' harcz azon a' napon:

az Is-

2. Paral. 18.

az Izraël királya pedig az ő szekerén áll vala a' Syrusok-ellen estvéig, és meg-hala nap-nyúgatkor.

XIX. Rész.

1 MEg-tére pedig Jósafat a'Juda királya az ő házába bé- A
kével Jerusalembe. *Kinek 2
eleibe-jöve a' Hanáni fia Jéhu a'Láto, és monda néki: Az istentelennek adsz segétséget, és azokkal vetsz barátságot kik az Urat gyűlölik, és ezért, úgy vágyon, az Ur haragját érdemled vala: * de jó cselekedetek találtattak benned, mivelhogy ki-vágattad a' berkeket Júda földéből, és el-készítetted szívedet hogy az atyáid Urát Istenét meg-keresnéd. * Jósafat azért Jerusalemben lakék: és ismég ki-méne a'néphez, Bersabeától-fogva az Efraim hegyéig, és visszza-hívá őket az attyok Urához Istenéhez. *És a'földnek bírákat rendele, Judának minden erős városiba, helyenként, *és parancholván a' bíráknak, monda: Meg-lássátok mit cselekesztek, mert nem az ember ítéletit forgattyátok, hanem az Urét: és valamit itélendetek, reátok haromlik. * Az Ur félelme légyen veletek, és mindeneket szorgalmatossággal cselekedgyetek: mert ninch a'mi Urunknál Istenünknél hamisság, "sem személy válogatás, sem ajándékok kívánsága. * Jerusalembe-is rendele Jósafat Levitákat és Papokat, és a'nemzetség fejedelmit Izraëlből, hogy az Ur itéletit és ügyét itélnék az ő lakóinak. *És parancholá nékik, mődván: Így cselekedgyetek az Ur félelmével, hívé és tekélletes szívvel. *Az atyátok-fiainak, kik az ő városokban laknak ki-ki az ő rokonsága-között, minden ügyét melly előtőkbe vitetik, valahol a'törvényről, a'parácholatról, a'czeremoniákról, az igazulásokról vagyon kérdés, mutassátok-meg nékik, hogy ne vétkezzenek az Ur-ellen, és harag ne jöjön reátok és az atyátok-fiaira: így cselekedvén azért, nem vétkeztek. * Amarias pap pedig a'tí fő Papotok, azokban, mellyek az Istenhez tartoznak, előjáro lészen: Zabadías pedig az Ismahel fia, ki a' Júda házában hadnagy, azokon a' dolgokon lészen, mellyek a'király tisztihez tartóznak: és vannak Leviták tanítók előttetek, erősödgyetek-meg, és cselekedgyetek szorgalmatosson, és az Ur veletek lészen a' jókban.

XX. Rész.

1 EZek-után egybe-gyűlének A
Josafátra a' Móab fiai, és az A
Ammon fiai, és vélek az Ammoniták-közzül hogy hadakoznának ellene. * És hír-mondók jövének, és meg-jelenték Josafátnak, mondván: Nagy sokaság jő ellened, a' tengeren-túl-valo helyekről, és Syriából, és ímé Asason-támárban vannak, melly az Engaddi. * Jósafat pedig félelemmel meg-rettenvén, mindenestől arra adá magát, hogy könyörgene az Urnak, és böjtöt hirdete egész Judának. * És egybegyűle Júdas hogy az Urnak könyörgene: de minnyájan az ő városokból is el-jövének hogy könyörgenének néki. * És midőn meg-állott vólna Jósafat, a' Júda és Jerusalem gyüleközete-között, az Ur házában az új pitvar-előtt, * monda: Oh atyáinknak Ura Istene, te vagy Isten menyben, és a' Pogányoknak minden országin uralkodol, kezedben vagyon az erő 's a' hatalom, és senki ellened nem álhat. * Oh mi Istenünk, nem te öltéd-e meg e' földnek minden lakóit a' te néped Izraël-előtt, és azt Abrahám a' te barátod magvának adtad örökké. * És azon laktak, és szenthelyet építettek azon a' te nevednek, mondván: * Ha veszedelmek rohannak reánk, és az itéletnek kardgya, a' dög-halál, és az éhség, e' házelőtt a' te színed-eleibe állunk, melybe segétségül hívattatott a' te neved: és hozzád kiáltunk a' mi nyomorúságinkbá, és meg-halgatsz, és meg-szabadítasz. *Most azért ímé az Ammő fiai, és Móab, és a' Séir hegye, "mellyekē nem engedted Izraëlnek hogy által-meńének mikor ki-jövének Egyiptusból, hanem el-térének tőlök, és meg nem ölék őket: * külömbet cselekesznek velünk, és ki igyekeznek vetni minket az örökségből, mellyet nékünk adtál. *Oh mi Istenünk, nem itéled-e meg tahát őket? Mibennünk ugyan ninch annyi erő, hogy e' sokaságnak ellene állhassunk, melly reánk rohā: De holott nē tudgyuk mit kellessék cselekednünk, ekak e' vagyon hátra, hogy szemeinket

"Deut. 10. d. 17. Rom. 2. b. 12. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Colos. 3. d. 25. Act. 10. d. 34. 1. Pet. 1. c. 17. Sap. 6. b. 8. Eccli. 15. b. 16.

"Deut. 2. v. 1.

2. Paral. 19. 20.

ket

ket te-hozzád emellyűk. * Az Ur- 13
előtt áll vala pedig az egész Júda, az C
ő kisdedivel, és feleségivel, és magza-
tival. * Vala pedig egy Jaháziel a' Za- 14
karías fia, ki Banaías fia, ki Jéhiel fia,
ki Matanías fia, az Ásaf fiai-kőzzűl-
valo Levíta, kire az Úr Lelke szálla a'
sokaság-kőzőtt, * és monda: Halgas- 15
satok-meg egész Júda, és a' kik Jeru-
salemben laktok, és te Jósafat király:
Ezeket mongya az Úr néktek: Ne fél-
lyetek, se ne rettegjetek e' sokaság-
tól: mert nem tiétek a' harcz, hanem
az Istené. * Hólnap mennyetek-alá 16
ellenek: mert a' Sis-nevű halmon jő-
nek-fel, és a' patak végénél, melly a'
Jervel pusztája-ellenébē vagyon, ta-
lállyátok őket. * Nem tí lésztek a' 17
kik harczolni fogtok, hanem chak
bátorságoson állyatok, és meg-lát- D
tyátok az Úr segétséget rajtatok, ő
Juda, és Jerusalem: ne féllyetek, se ne
rettegjetek: hólnap mennyetek-ki
ellenek, és az Úr veletek lészen. * Jó- 18
safat azért, és Juda, és Jerusalemnek
minden lakói, arczal esének a' főldre
az Úr-előtt, és imádák őtet. * A' Le- 19
víták pedig, kik a' Káat fiai és a' Kóre
fiai-kőzzűl valának, díchérik vala az
Israël Urát Istenét, főlőtte igen nagy
szóval. * És midőn reggel fel-kőltek 20
vólna, a' Tékue pusztája-által mené-
nek-ki: és mikor el-indúlnának,
meg-álván Jósafat kőzőttők, mon-
da: Halgassatok-meg engem Jú-
da férfiai, és Jerusalemnek minden
lakói: hidgyetek a' tí Uratokban Is-
tentekben, és bátorságosok lésztek:
hidgyetek az ő Profétáinak, és min-
denek szerenchéssen lésznek. * És ta- 21
nátsot ada a' népnek, és elő-állatá az
Úr énekesit, hogy díchérnék őtet az
ő seregekben, és a' had-előtt menné-
nek, és egyenlő szóval mondanák:
"Psal. 135. a. 1. " Hálát adgyatok az Úrnak, mert
őrőkké az ő írgalmassága. * És mikor 22
el-kezdették vólna a' díchéreteket
énekelni, az Úr amazoknak, tudn'il- E
lik az Ammon 's a' Móab fiainak, és
a' Séir hegyén lakozóknak, kik hada-
kozni jőttek vala Júda-ellen, őnnőn
magok-ellen fordítá inchelkedése-
ket, és meg-veretének. * Mert az Am- 23
mon 's a' Móab fiai, fel-támadának a'
Séir-hegye lakói-ellen, hogy meg-
őlnék és el-tőrlenék őket: és midőn
azt chelekedettel véghez vitték
vólna, fordúlván ő-magok-ellen-is,

24 le-vágák egy-mást. * Júda pedig mi-
kor az őr-álló helyhez, melly a' pusz-
tára néz, érkezett vólna, látá távúl
hogy rakva vólna széllyel az egész
tartomány hólt testekkel, és hogy
senki nem vólna a' ki a' haláltól
25 meg-menekedhetett vólna. * El-mé-
ne azért Jósafat, és az egész nép véle,
hogy a' hóltakról a' ragadományt le-
vonynák: és találának a' hólt testek-
kőzőtt kűlőmb-kűlőmb-féle mar-
hát, ruhákat-is, és igen drága edényе-
ket, és el-prædálák, el-annyíra hogy
mind el nem vihetnék, és harmad
napig el nem hordhatnák a' ragado-
mányokat a' prædának sokaságа-mi-
26 att. * Negyed napon pedig egybe-
F gyűlének az Áldás-vőlgyében: mert
mivelhogy ott áldották vala az Urat,
azt a' helyet Áldás-vőlgyének hívák,
27 e' jelen-valo napig. * És meg-tére Ju-
dának minden férfia, és a' Jerusalem
lakói, és Jósafat ő-előttők, nagy
őrőmmel Jerusalembe, azért hogy az
Úr őrőmet adott vólna nékik az ő el-
28 lenségekről. * És bé-menének Jeru-
salembe orgonákkal, és czitarákkal,
29 és trombitákkal, az Úr házába. * És az
Úr félelme a' főldeknek minden or-
szágira esék, midőn hallották vólna
hogy az Úr hadakozott az Israël el-
30 lenségi-ellen. * És meg-nyugovék a'
Jósafat országa, és békeséget ada néki
31 az Isten kőrős-kőrnyűl. * Országla
azért Jósafat Júdán, és harmincz-őt
G esztendős vala mikor országlani kez-
dett vólna: huszon-őt esztendeig or-
szágla pedig Jerusalemben, és az anya
neve Azuba, a' Sélahi leánya. * Es az
32 attyának Ásának útán jára, és el nem
hajla arról, chelekedvén a' mik ked-
vesek valának az Úr-előtt. * Mindaz-
33 által a' magas-helyeket el nem vesz-
té, és a' nép még sem igazította vala
szívét az ő attyok Urához Istenéhez.
34 * A' több chelekedeti pedig Jósafát-
nak, az elsők és utólsók, meg-írattak
a' Hanáni fiának Jehúnak beszédibē,
mellyeket az Israël királyinak kőny-
35 veibe rendelt. * Ezek-után barátságot
vete Jósafat a' Júda királya Okoziással
az Israël királyával, kinek chelekede-
36 ti igē istentelenek valának. * És részes
lőn abbā, hogy hajókat chinálnának,
mellyek Tarsisba mennének: és el-ké-
37 szíték a' hajókat Asiōgaberbē. * Profé-
tála pedig a' Dódau fia Maresai Eliezer
Josafátnak, mondván: Mivel szővet-

2. Paral. 20.

séged

séged vôlt Okoziáſſal, meg-rontotta Iſten a'te alkotmányidat, és el-romlottak a' hajók, és el nem mehettek Tarſisba.

XXI. Rész.

2. Reg. 22. g. 51.

EL-aluvék pedig Jóſafat az attyaival, és el-temetteték azokkal a' Dávid Váraſában, és az ô fia Jóram orſzágla helyette. *Kinek ezek valának attyafiai: a' Jóſafat fiai; Azarías, és Jáhiel, és Zakarías, és Azarías, és Mihály, és Safátia: ezek mind Jóſafátnak, a' Juda királyának fiai. *És az ô attyok ſok arany és ezûſt ajándékokat ada nékik, és drága marhákat, igen erôs váraſokkal Júdában: az orſzágot pedig Jorámnak adá, mivelhogy elsô-ſzülôtte vólna. *Lôn azért Jóram az attya orſzágábã: és midôn magát megerôſsítette vólna, meg-ôlé mind az attyafiait kardal, és némellyeket az Iſraël fejedelmi-kôzzûl. *Harmincz-két eſztendôs vala Jóram mikor orſzáglani kezdett vólna, és nyólcz eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. *És az Iſraël királyinak útain jára, a' mint az Akab háza chelekedett vala: mert az Akab leánya vala az ô feleſége, és gonoſzt chelekedék az Úr-elôtt. *Nem akará pedig az Úr el-veſztteni a' Dávid házát, a' ſzôvetſégért melly et véle ſzerzett vala: és mivel meg-igérte vala hogy ſzôvétneket adna néki, és a' fiainak minden idôben. *A' napokban el-pártola Edom, hogy ne lenne a' Júda birodalma alatt, és királyt emele magának. *És mikor által-ment vólna Jóram az ô fejedelmivel, és az egéſz lovagſággal melly véle vala, fel-kele éjjel, és meg-veré Edomot, ki ôtet kôrnyûlvétte vala, és az ô lovaginak minden hadnagyit. *Mindazáltal el-pártola Edom, hogy ne lenne a' Júda birodalma-alatt, mind e' napiglan. azon idôben Lobna-is el-távozék hogy ne lenne az ô keze-alatt. Mert el-hatta vala az ô attyainak Urát Iſtenét: *annak-fölôtte magas-helyeket-is építe a' Júda váraſiban, és paráználkodtatá a' Jeruſalem lakóit, és vétkezteté Judát. *Levelet hozának pedig néki Illyés Profétától, melyben ez vala írva: Ezeket mongya az atyádnak Dávidnak Ura Iſtene: Mivelhogy nem jártál az atyádnak Joſafátnak az ô útain, és Aſának a' Juda királyának útain, *hanem az Iſraëli királyok útain jártál, és paráználkodtattad Júdát és a' Jeruſalem lakóit, kôvetvén az Akab háza paráznaſágát; annak-fölôtte az atyád-fiait-is az atyád házát, náladnál jobbakat, meg-ôlted: *imé az Úr meg-vér téged nagy chapáſſal, a' te népeddel, és fiaiddal, és feleſégiddel, és minden marháddal. *Te pedig meg-betegſzel a' haſadnak igen gonoſz nyavalyájával, míg a' béled ki-mégyen laſſan-laſſan napon-ként. *Fel-indíta azért az Úr Jóram-ellen a' Filiſtæusok és az Arabiaiak lelkét, kik határoſok a' Szerechenyekkel. *és felmenének Júda-földébe, és el-puſztíták azt, és el-ragadozák mind a' marhát melly a' király házában találtaték, annak-fölôtte a' fiait 's a' feleſégit-is: és nem marada néki tôbb fia, hanem chak Jóakaz, ki leg-kiſſebbik idejû vala. *És mind ezekfölôtt, az Úr meg-veré ôtet a' haſának gyógyíthatatlan nyavalyájával. *És midôn egy nap a' máſikat érné, és az idôk kôzi el-forganának, két eſztendô forgáſa telék-el: és így hoſzſzú betegſséggel meg-emésztetvén, úgy hogy a' bélit-is ki-hánná, a' betegſségtôl és élettôl eggyût válék-meg. Es igen gonoſz betegſséggel hala-meg, és nem ſzerze néki a nép temetéſt az égetés ſzokáſa-ſzerént, a' mint chelekedett vala az ô eleivel. *Harmincz-két eſztendôs vala, mikor orſzáglani kezdett vólna, és nyólcz eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. És nem jára igazán, és eltemeték ôtet a' Dávid Váraſában: de nem a' királyok koporſojába.

XXII. Rész.

4. Reg. 8. f. 24.

A' Jeruſalem lakói pedig Okoziáſt az ô leg-kiſſebbik fiát rendelék helyette királlyá: mert a' nagyobb idejûeket, kik ô-elôtte vóltanak, mind meg-ôlték vala az Arabiai latrok, kik a' táborra ûtôttek vala: és Okozías Jorámnak a' Juda királyának fia orſzágla. *Negyven-két eſztendôs vala Okozías mikor orſzáglani kezdett vólna, és egy eſztendeig orſzágla Jeruſalemben, és az annya neve Atália az Amri leánya. *Dô-is az Akab háza útain jára, mert az ô annya hajtá reája ôtet hogy iſtentelenûl chelekednék.

2. Paral. 21. 22.

*Gonoſzt

* Gonoſzt chelekedék azért az Ur ſzíne-elõtt, mint az Akab háza: mert azok valának az õ tanátſi az attya halála-után az õ veſzedelmére. * És azok tanátſin jára. * És el-indúla az Akab fiával Jorámmal az Iſraël királyával a' hadba a' Syriai Házaël király-ellé Rámot-Galaádba: és meg-ſebesíték a' Syruſok Jorámot. * Ki viſzſza-tére hogy meg-gyógyíttatnék Jezrahelben: mert ſok ſebbe eſett vala a' felyûl mondott viadalban. Azokáért a' Jóram fia Okozías a' Juda királya, alá-méne hogy meg-látogatná Jorámot az Akab fiát ki Jezrahelben beteg vala. * Mert az Iſten akarattya vólt Okoziás-ellen, hogy Jorámhoz menne; és midõn oda jõtt vólna, és ki-menne véle Jehu-ellen a' Namſi fia-ellen, kit meg-kent az Úr hogy az Akab házát el-tõrlené. * Mikor azért el-veſztené Jéhu az Akab házát, találá a' Júda fejedelmire, és az Okozías attyafiainak fiaira, kik annak ſzolgálnak vala, és meg-õlé õket. * Õ-magát-is fel-kereſvén Okoziaſt, meg-fogá midõn Samariában lappangana: és hozzája hozattatván, meg-õlé, és el-temeték õtet: azért hogy a' Jóſafat fia vólna, ki az Urat tellyes ſzívéből kereſte. és nem vala többé reménſég, hogy az Okozías gyökeréből valaki orſzáglana: "* mivelhogy az annya Atália, látván hogy meg-hólt vólna a' fia, felkele, és meg-õlé a' Jóram házának minden királyi magvát. * Jóſabet pedig a' király leánya, vévé az Okozías fiát Jóaſt, és el-lopá õtet a' király fiai-közzûl, midõn meg-õlettetnének: és el-rejté õtet a' dajkájával az ágyas-házban: Jóſabet pedig a' ki õtet el-rejtette vala, a' Jóram király leánya vala, a' Jójada fõ-pap feleſége, az Okoziás húga, és ez-okért nem õlé-meg õtet Atália. * El vala azért rejtve vélek az Iſten házában hat eſztendeig, mellyeken Atália orſzágla a' földõn.

XXIII. Rész.

HEtedik eſztendõben pedig meg-erõſsödvén Jójada, melléje vévé az ezeredeſeket, Azariáſt tudn'illik a' Jéroham fiát, és a' Jóhanan fiát Iſmaëlt, Azariáſt-is az Obed fiát, és az Adaïa fiát Maáſiát, és a' Zekri fiát Elizafatot: és ſzövetſéget ſzerze vélek. * Kik körûl járván Júdát, egybe-gyûjték a' Levítákat Judának minden városiból, és az Iſraël nemzetſéginek fejedelmit, és Jeruſalembe jövének. * Szövetſéget ſzerze azért az egéſz ſokaſág az Iſten házában a' királlyal: és monda nékik Jójada: Imé a' király fia fog orſzágolni, a' mint az Úr ſzóllott a' Dávid fiai-felõl. * Ez azért a' dolog mellyet meg-chelekedgyetek: * Harmad réſz közzületek kik a' Szombatra jõnek, a' Papok 's a' Levíták, és az ajtón-állók-közzûl, a' kapukban légyen: harmad réſz pedig a' király házánál: és harmad réſz a' kapunál, melly Fondamentoménak neveztetik: a' több kõſſég pedig mind az Úr háza pitvariban légyen. * És ſenki más bé ne mennyen az Úr házába, hanem chak a' Papok, és a' Levíták-közzûl a' kik ſzolgálnak: chak õk mennyenek-bé, mert meg-ſzenteltettek: és mind a' több kõſſég az Úr õrizetire vígyázzon. * A' Levíták pedig környûl-vegyék a' királyt, mindeniknél nála levén a' fegyvere: (és ha valaki más bé-menend a' templomba, megõletteſſek.) és a' királlyal légyenek mind mikor bé-mégyen 's mind mikor ki-jõ. * Mind azok-ſzerént chelekedének azért a' Levíták, és az egéſz Júda, a' miket Jójada a' fõ-pap parancholt vala; és ki-ki melléje vévé az alatta-való férfiait, és a' kik felmennek vala a' ſzombatnak rendiſzerént, azokkal kik a' ſzombatot bé-töltötték vala, és ki-menendõk valának, mivelhogy Jójada a' fõ-pap nem engedte vala hogy el-mennének a' ſeregek, mellyek minden héten egy-más helyébe ſzoktak vala jõni. * És Jójada pap a' Dávid király dárdáit, és paizsit, és fél-paizsit, mellyeket az Úr házának ſzentelt vala, a' ſzázadoſoknak adá. És el-rendelé mind az fegyveres népet, a' templomnak jobb réſzétõl-fogva a' templomnak bal réſzéig, az óltár-eleibe, és a' templomba, a' király-körûl. * És ki-hozzák a' király fiát, és fejébe tévék a' koronát, és a' bizonyſágot, és kezébe adák a' tõrvényt hogy tartaná, és királlyá rendelék õtet: meg-is kené õtet Jójada a' fõ-pap, és az õ fiai: és meg-áldák õtet, és mondának: Élyen a' király: * Mellyet midõn meghallott vólna Atália, tudn'illik a' fu-

2. Paral. 23.

tosó 's a' királyt-dícherő nép szavát,
bé-méne a'néphez az Úr templomába. * És midőn látta vólna a'királyt
a' garáditson állani a'bé-menetelnél,
és a'fejedelmeket 's a'seregeket kőrűle, és a'földnek minden népét őrűlni,
és trombitálni, és kűlömb-féle musika szerszámokkal énekelni, és a'dícherők szavát; meg-szaggatá ruháit,
és monda: Pártolás, pártolás. * Kimenvén pedig Jójada a'fő-pap a'századosokhoz, és a'had fejedelmihez,
monda nékik: Vigyétek-ki őtet a templom keritése-kivűl, és öletessék-meg ott-kin kardal. És meg-parancholá a'pap hogy meg ne öletetnék az Úr házában. * És nyakára veték kezeket: és midőn bé-ment vólna a'király háza-felé a'lovák kapuján, meg-ölék ott őtet. * Szövetséget szerze pedig Jójada, maga és az egész nép és a'király-kőzött, hogy az Úr népe lenne. * Az-okáért bé-méne az egész nép a'Báal házába, és el-rontàk azt: és az oltárit 's a'bálványit el-tördelék: Matánt-is a' Báal papját meg-ölék az oltárok-előtt. * Tiszt-tartókat rendele pedig Jójada az Úr házába, a' Papok 's a' Leviták keze-alatt, kiket el-rendelt Dávid az Úr házába: hogy éppen-égő áldozatokat áldoznának az Urnak, a' mint meg-írattatott a'Moyses törvényében, örömmel és énekekkel, a' Dávid rendelése-szerént. * Ajtón-állókat-is rendele az Úr házának kapuin, hogy abba semmi dologban-valo tisztátalan ne menne. * És melléje vévé a'századosokat, és az erős férfiakat, és a' nép fejedelmit, és a' földnek minden kőségét, és alá-viteték a'királyt az Úr házából, és a' felső kapu kőzepin bé-viteték a'király házába, és a' királyi-székbe helyhezteték őtet. * És örvendeze a' földnek mindē népe, és a'város megnyugovék: Atália pedig meg-öletek kardal.

XXIV. Rész.

HÉt esztendős vala Jóas mikor országlani kezdett vólna: és negyven esztendeig országla Jerusalemben, az annya neve Sebia Bersabeéből. * És azt chelekedé a'mi jó az Úr-előtt Jójada papnak tellyes napjaiban. * Szerze pedig néki Jójada két feleséget, kiktől nemze fiakat és leányokat.

4 * Mellyek-után tetszék Joásnak,
5 hogy meg-újítaná az Úr házát. * És egybe-gyűjté a Papokat, és a' Levitákat, és monda nékik: Mennyetek-ki a'Juda városiba, és szedgyetek pénzt
B az egész Israëltől, a' ti Istentek temploma romlásinak fel-építésére, esztendőnként, és ezt gyorsan meg-chelekedgyétek. a' Leviták pedig restűl
6 chelekedének. * És hivatá a'király Jójadát a'fejedelmet, és monda néki: Miért nem vólt gondod reá, hogy a' Levitákat kénszerítenéd a' pénz bé-hozására Judából és Jerusalemből, melly Moysestől az Ur szolgájától rendeltetett, hogy bé-vinné azt Israëlnek minden sokasága a'bizonyság
7 hajlékába? * Mert az istentelen Atália, és a' fiai, el-rontották az Isten házát; és mind azokból, mellyek meg-szenteltettek vala az Úr templomához, a'Báalim templomát ékesítették-fel. * Meg-parancholá azért a'
8 király, és ládát chinálának: és azt kivűl az Úr háza ajtaja-mellé tévék. * És
9 meg-hirdették Judában és Jerusalemben, hogy ki-ki el-hozná az Úr
C adóját, † mellyet Moyses az Úr szolgája rendelt egész Israëlnek a' pusztá-
10 ban. * És vigadának minnyájan a'fejedelmek, és az egész nép: és bé-menvén, annyit hozának és vetének az Úr
11 ládajába, hogy meg-telnék. * És mikor ideje vólna hogy el-vinnék a'ládát a'király-eleibe a'Leviták keze-által (mert láták a'sok pénzt) bé-mégyen vala a'király íro-deákja, és a'kit a'fő-pap rendelt vala: és ki-tőltik vala a'pénzt melly a'ládában vala: a'ládát pedig viszsza-viszik vala helyére: és így chelekesznek vala naponként, és számtalan pénzt gyűjtének őszve.
12 * Mellyet a'király és Jójada azoknak adának, kik az Úr háza munkáin pallérkodnak vala: azok pedig kő-vágókat, és minden-féle munkára mes-
D tereket fogadnak vala abból, hogy meg-épitenék az Úr házát: vas és réz míveseket-is, hogy az a'mi romlani kezdett vala, meg-támogattatnék.
A 13 * És azok a'kik dolgoznak vala, serényen munkálkodának, és a'falok hasadékja bé-vakoltatik vala az ő kezek-által, és az Úr házát az előbbenyi állapattyára hozák, és azt meg-erősíték. * És midőn el-végeztek vólna
14 minden mívet, a'király 's Jójada-eleibe vivék a'pénznek maradott részét:

† *Exod. 30. b. 12.*

1. Reg. 1. d. 21. & ca. 2. a. 1.

2. Paral. 24.

melyből a'templom ſzolgálattyára,
és az éppen-égő áldozatokra-valo
edényeket chinálták; a'chéſzéket-is,
és a'tőbb arany és ezüſt edényeket:
és az Úr házában éppen-égő áldoza-
tokat áldoznak vala ſzűntelen, Jója-
dának tellyes napjaiban. * Meg-vén- 15
hedék pedig Jójada, tellyes lévén na- E
pokkal, és meg-hala midőn ſzáz har-
mincz eſztendős vólna. * és el-teme- 16
ték őtet a' Dávid váraſában a'kirá-
lyokkal, azért hogy jót chelekedett
vólna Iſraëllel, és annak házával.
* Minek-utánna pedig meg-hala Jó- 17 A
jada, bé-menének a'Juda fejedelmi,
és imádák a' királyt: ki azoknak
ſzolgálattyát kedvelvén, engede
nékik. *És el-hagyák az attyok Urá- 18
nak Iſtenének templomát, és a'ber-
keknek és bálványoknak ſzolgálá-
nak; és harag lőn Juda és Jeruſalem-
ellen e' vétekért. * És profétákat 19
küld vala nékik hogy az Úrhoz térné-
nek, kiket, noha tudományt tőnek,
amazok nē akarának halgatni. *Az- 20
okáért az Úr Lelke meg-kőrnyéke-
zé Zakarías pápot a'Jójada fiat, és fel-
álla a'nép ſzíne-előtt, és mōda nékik:
Ezeket mongya az Úr Iſten: Miért F
hágjátok-által az Úr parācholattyát,
melly nem fog néktek haſználni, és
el-hattátok az Urat hogy el-hagyna
títeket? *Kik egybe-gyűlvén ellene, 21 B
meg-kővezék őtet a' király paran-
cholattya-ſzerént, az Úr háza pitva-
rában. * És meg nem emlekezék Jó- 22
as király az irgalmaſságról, mellyet
chelekedett vala véle Jójada aman-
nak az attya, "hanem meg-ölé a'fiát.
Ki midőn meg-halna, monda: Láſsa-
meg az Úr, és kereſse-meg. * És mi- 23
kor el-forgott vólna az eſztendő, fel-
méne ellene a'Syriai had: és Judára
és Jeruſalemre méne, és meg-ölé
mind a' nép fejedelmit, és a'prædát
mind el-küldék a'királynak Damaſ-
kusba. * És bizonyára, noha igen 24
keveſen jőttek vólna a' Syruſok,
mindazáltal az Úr ſzámlálhatatlan G
ſokaſágot ada az ő kezekbe, azért
hogy el-hatták vólna az attyok Urát
Iſtenét. Joáſon-is gyalázatos itélete-
ket tőnek. * És el-menvén nagy 25
betegſégben hagyák őtet: a' ſzolgai
pedig ellene támadának a'Jójada pap
fia vérének boſzſzú-álláſaért, és meg-
ölék őtet az ő ágyában, és meg-hala:
és a' Dávid váraſába temeték őtet,

" Mat. 23. d. 35.

26 de nem a'királyok koporſóiban. *In-
chelkedtek pedig ellene, Zabad az
Ammani Semmaad fia, és Józabad a'
27 Moábi Sémarit fia. * Az ő fiai pe-
dig, és a'ſomma pénz melly őſzve-
gyűjtetett vala ő-alatta, és az Iſten
házának meg-újítáſa, ſzorgalmatoſ-
ban meg-írattak a'királyok Kőnyvé-
ben: az ő fia Amaſias pedig orſzágla
helyette.

XXV. RÉSZ.

1 HUſzon-őt eſztendős vala A-
A maſias mikor orſzáglani 4. Reg. 14. a. 2.
kezdett vólna, és huſzon-
kilencz eſztendeig orſzágla
Jeruſalemben, az annya neve Jóadan,
2 Jeruſalemből. * És jót chelekedék az
Úr ſzíne-előtt: de azért nem tekélle-
3 tes ſzívből. * És midőn látná hogy
meg-erőſsődőtt az ő birodalma, meg-
ölé a'ſzolgákat, kik meg-ölték vala
4 a'királyt az attyát, * de azok fiait
meg nem ölé, a'mint meg-íratott a'
Moyſes tőrvénye Kőnyvében, mely-
ben meg-parancholta az Úr, mond-
ván: † Meg ne ölletteſsenek az atyák † Deut. 24. c. 16.
a'fiakért, ſe a' fiak az attyokért, ha-
nem ki-ki az ő bűnében hallyon- 4. Reg. 14. b. 6.
5 meg. * Egybe-gyűjté azért Amaſias Ezech. 18. c. 20.
Judát, és el-rendelé őket chelédén-
ként, és az ezeredeſeket és ſzázadoſo-
kat egéſz Judában 's Benjaminban: és
meg-ſzámlálá húſz eſztendő-fölött,
és talála három-ſzáz ezer ifiat, kik ki-
mennének a' harczra, és dárdát 's
6 paízt viſelnének. * Fizetéſen-is fo-
gada Iſraëlből ſzáz-ezer erőſseket
7 ſzáz talentom ezüſtőn. * Hozzá-
ja jőve pedig az Iſten embere, és mon-
da: O király, ki ne mennyen veled az
Iſraël hada: mert az Úr ninch Iſraël-
8 lel, ſe Efraimnak minden fiaival: *ha
azt alítod, hogy a'ſereg erejében ál-
lanak a' hadak, meg-győzettet té-
ged az Iſten az ellenſégektől: mert
az Iſten dolga mind meg-ſegéteni 's
9 mind meg-futamtatni. * És monda
Amaſias az Iſten emberének: Mi
légyen tahát a' ſzáz talentom-fe-
lől, mellyet az Iſraël vitézinek ad-
C tam? És felele néki az Iſten embe-
re: Vagyon az Úrnak a'honnan néked
ſokkal tőbbet adhaſson azoknál.
10 * El-válaſztá azért Amaſias a'hadat,
a'ki hozzája jőtt vala Efraimból,
hogy viſzſza-térne helyére: azok
pedig Júda-ellen igen meg-hara-

2. Paral. 24. 25.

guván,

guván, viſzſza-térének az ő tartományokba. * Amaſias pedig bátorſágoſon ki-vívé az ő népét, és a' Só-aknás völgybe méne, és megvere a' Séir fiaiban tíz-ezeret. *Más tíz-ezer férfiat-is fogának a' Juda fiai, és azokat egy kő-ſziklának a' tetejére vívék, és nyakra-főre hányák őket onnan-felyűl, kik mind el-ſzakadozának. * Az a'ſereg pedig, a'kit viſzſza-küldött vala Amaſias, hogy el ne menne véle a'harczra, el-ſzéllede a' Júda váraſiban, Samariától-fogva Betoronig, és meg-ölvén három ezeret, nagy prædát ragadoza. * Amaſias pedig az Idumæuſok megveréſe-után, és a' Séir fiai iſteneinek el-hozáſa-után, magának iſten-gyanánt válaſztá, és imádá azokat, és jó illatot égete azoknak. * Az-okáért meg-haraguván az Úr Amaſias-ellen, prophétát küldé hozzája, ki ezt mondaná néki: Miért imádtad az iſteneket kik meg nem ſzabadították az ő népőket a' te kezedből? * Ki midőn ezeket ſzóllaná, felele néki: Vallyon 's a' király tanátſa vagy-e? ſzűnnyél-meg hogy meg ne öllyelek téged. És el-menvén a' próféta, monda: Tudom hogy elgondolta az Iſten, hogy meg-öllyön téged hogy-ím e' gonoſzt mivelted, és annak-főlötte nem engedtél tanátſomnak. * Az-okáért Amaſias a' a' Juda királya, igen gonoſz tanátſot tartván, el-küldé Joáshoz Joakáznak a' Jéhu fiának fiához, az Iſraël királyához, mondván: Jer-ki, láſsuk-meg egy-máſt. * Amaz pedig viſzſza-küldé a'követeket, mondván: A' bogách-kóró, melly a'Libanusban vagyon, el-küldé a'Libanus czédruſához, mondván: Add a' leányodat a' fiamnak feleſégűl: és ímé a' vadak, mellyek a'Libanus erdejében valának, által-ménének, és el-tapodák a' bogách-kórót. * Azt mondottad: Meg-vertem Edomot, és azért emelkedik-fel a' te ſzíved kevélyſégre: űlly veſzteg házadban, miért ſzerezſz gonoſzt magadnak, hogy el-eſſél mind te 's mind Júda-is te-veled? * Nem akará hallani Amaſias, mivelhogy az Úr akaratty vala hogy az ellenſégek kezébe adatnék az Edom iſteniért. * Felméne azért Jóas az Iſraël királya, és egy-máſsal ſzembe-ſzállának: Amaſias pedig a'Júda királya Júda Betſameſében vala: * és le-omla Júda Iſraël-előtt, és a' hajlékiba ſzalada. * Amaſiáſt pedig a' Juda királyát, Joáſnak a' Joakaz fiának fiát, megfogá Jóas az Iſraël királya Bet-ſamesben, és Jeruſalembe vívé, és elrontá annak kő-falát, az Efraim kapujától-fogva a' ſzegelet kapujáig, négy-ſzáz könyöknyire. * És minden aranyat és ezűſtöt, és minden edényeket, mellyeket az Iſten házában találtvala, és Obededomnál, és a'királyi háznak kincſei-között, és a' kezeſek fiait-is, el-vívé Samariába. * Élé pedig a'Jóás fia Amaſias a'Juda királya, minek-utánna meg-hala a' Jóakaz fia Jóas az Iſraël királya, tizen-öt eſztendeig. * A'több beſzédi pedig Amaſiáſnak, az elsők és utólsók, meg-írattak a'Juda és Iſraël királyinak Könyvében. * Ki minek-utánna el-távozék az Úrtól, leſt vetének néki Jeruſalemben. És mikor Lakisba futott vólna, el-küldének, és ott meg-ölék őtet. * És viſzſza-hozván lovakon, el-temeték őtet az attyaival a'Dávid Váraſában.

XXVI. Rész.

JUdának pedig egéſz népe, az ő tizen-hat eſztendős fiát Oziáſt rendelé királlyá az attyáért Amaſiáſért. * Ez építé-meg Ailátot, és viſzſza-adá azt a' Júda birodalmának, minek-utánna el-aluvék a'király az attyaival. * Tizen-hat eſztendős vala Ozías mikor országlani kezdett vólna, és ötven-két eſztendeig országla Jeruſalemben; az annya neve Jekélia, Jeruſalemből. * És azt chelekedé a'mi igáz vala az Úr ſzemei-előtt, mind azok-ſzerént, mellyeket az attya Amasías chelekedett vala. * És kereſé az Urat az értelmes és Iſten-látó Zakariás napjaiban: és midőn az Urat kereſné, igázgatá őtet mindenekben. * Végezetre ki-méne, és a' Filiſtæuſok-ellen hadakozék, és el-rontá a' Get kerítéſét, és a' Jebnia kerítéſét, és az Azótus kerítéſét. Váraſokat-is építe Azótuſban, és a' Filiſtæuſoknál. * És meg-ſegéte őtet az Iſten a' Filiſtæuſok-ellen, és az Arábiaiak-ellen, kik Gurbaálban laknak vala, és az Ammoníták-ellen. * És az Ammoníták Oziáſnak ajándékokat adnak vala:

és ki híreſedék a' neve Egyiptus bémeneteléig a'gyakor győzedelmekért. * És tornyokat építe Ozías Jeruſalemben a'ſzeglet kapuján, és a' völgy kapuján, és a'többit, a'kerítésnek azon óldalán, és meg-erősíté azokat. * Tornyokat építe a' puſztában-is, és igen ſok kútakat áſa, mivelhogy ſok barmai valának, mind a' mezőségeken 's mind a'kietlen puſztában. Szőlői-is valának és ſzőlőmíveſi a'hegyeken, és a'Karméluſon: mert fő major ember vala. * Az ő hadakozóinak ſerege pedig, kik ki-ménének vala a'harczokra, Jéhiel íro-deák keze-alatt vala, és a' Maáſia taníto keze-alatt, és a'Hananías keze-alatt, ki a' király hadnagyi-kőzzűl vala. * És a'fejedelmeknek egéſz ſzáma az erős férfiaknak chelédek-ſzerént, két-ezer 's hat-ſzáz. * És ő-alattok az egéſz had, három-ſzáz 's hét ezer őt ſzáz: kik alkolmatoſok valának a'hadakozáſra, és a'királyért az ellenség-ellen harczolnak vala. * És Ozías azoknak, az-az, az egéſz hadnak, paízokat, és dárdákat kéſzíte, és ſiſakokat, és panczélokat, és kéz-íjakat, és parittyákat kő-hagyigáláſra. * És Jeruſalemben kűlőmb-kűlőmb-féle hadi ſzerſzámokat chinála, mellyeket a' tornyokba helyheztete, és a' kőfalok ſzegeletire, hogy azokkal nyilakat lőnének, és nagy köveket: és az ő híre-neve meſzſze ki-terjede, azért hogy az Úr ſegétené őtet, és meg-erősſítette vólna őtet. * De midőn meg-erősſödött vólna, fel-emelkedék a'ſzíve az ő veſzedelmére, és el-hagyá az ő Urát Iſtenét: és bé-menvén az Úr templomába, jó illatot akara égetni a'fűſtölő óltáron. * És mingyárt bé-méne utáña Azarías pap, és ő-vele az Úr papjai nyólczvanan, igen erős férfiak, * ellene állának a' királynak, és mondának: Nem te tiſzted Ozías, hogy az Úrnak jó illatot égeſs, hanem a'Papoké, az-az, az Aaron fiaié, kik fel-ſzenteltettek effélé ſzolgálatra: menny-ki a' Szent-helyből, ſemminek ne alíttſad, mert nem léſzen ez néked díchőſségedre az Úr Iſtentől. * És meg-haraguván Ozías, kezében tartván a' temiényezőt, hogy jó illatot égetne, fenyegeti vala a'Papokat. * És mingyárt pokloſság erede a' homlokán a' Papok-előtt, az Úr házában a fűſtölő oltárnál. * És midőn reá tekíntett vólna Azarías a' fő-pap, és mind a' többi Papok, láták a' pokloſságot a'homlokán, és gyorſon kiűzék őtet. De maga-is meg-rettenvén, ſiete ki-menni, mivelhogy érzette vala mingyárt az Úr chapáſát. * † Poklos lőn azért Ozías király halála napjáig, és külön házban lakék rakva lévén pokloſsággal, mellyért ki-vettetett vala az Úr házából. Jóatam pedig az ő fia igazgattya vala a' király házát, és itéli vala a' föld népét. * A' többi beſzédit pedig Oziáſnak, az elsőket és utólſókat, megírta az Amos fia Iſaías a'Próféta. * És el-aluvék Ozías az attyaival, és eltemeték őtet a'királyi koporſóknak mezején, mivelhogy poklos vólt vólna: és a'fia Jóatam orſzágla helyette.

† 4. Reg. 15. 4. 5.

XXVII. Rész.

HUſzon-öt eſztendős vala Jóatam midőn orſzáglani kezdett vólna, és tizen-hat eſztendeig orſzágla Jeruſalemben: az annya neve Jéruſa, a'Sádok leánya. * És azt chelekedé a' mi igaz vala az Úr-előtt, mind azokſzerént a' miket az attya Ozías chelekedett vala, attól meg-válva, hogy bé nem ment az Úr templomába, és a'nép még-is vétkezik vala. * Ő építé-meg az Úr házának magas kapuját, és az Ofel kő-falán ſokat építe. * Váraſokat-is építe a' Júda hegyein, és a'ligetes erdőkön kaſtélyokat és tornyokat. * Ő hadakozék az Ammon fiainak királya-ellé, és meggyőzé őket, és adának néki az Ammon fiai azon időben ſzáz talentom ezűſtöt, és tíz-ezer mérték búzát, és ugyan annyi mérték árpát: ezeket adák néki az Ammon fiai, a'máſodik 's a'harmadik eſztendőben. * És megerősſödék Jóatam, azért hogy megigazította vólna útait az ő Úra Iſtene-előtt. * A'többi beſzédi pedig Joatámnak, és minden harczai, és chelekedeti, meg-írattak az Iſraël és Júda királyinak Könyvébe. * Huſzon-öt eſztendős vala mikor orſzáglani kezdett vólna, és tizen-hat eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. * És el-alúvék Jóatam az attyaival, és eltemeték őtet a' Dávid váraſában: és a'fia Akaz orſzágla helyette.

4. Reg. 15. 5. 32.

XXVIII. Rész.

4. Reg. 16. a. 2.

HÚSZ esztendős vala Akaz mikor országlani kezdett 1
vólna; és tizen-hat esztendeig országla Jerusalembe: A
nem cselekedék igazat az Úr színeelőtt mint az attya Dávid: * hanem
az Izraël királyinak útain jára, annak-főlőtte Baálimnak-is állo-képeket önte. 2
* Ő a'ki jó illatot égete Benennom völgyében, és a' fiait
tűzben tisztította, a' pogányok szokása-szerént, kiket meg-ölt az Úr az 3
Izraël fiainak ki-jövetelekor. * És
áldozik vala, és jó illatot gyújt vala
a' magas-helyeken, és a' halmokon,
és minden zöldellő fa-alatt. * És az 4
ő Ura Istene a' Syriai király kezébe
adá őtet, ki meg-veré őtet, és nagy
prædát kapa az ő birodalmából, és
Damaskusba vivé: az Izraëli király
kezébe-is adaték, és nagy chapással
vereték-meg. * És meg-öle a' Ro- 6
mélia fia Fáczee, Judából egy nap
száz húsz-ezeret, mind hadakozo
férfiakat; azért hogy el-hatták vólna
az ő attyok Urát Istenét. * Azon időben Zekri egy Efraimi hatalmas fér- 7
fiu, meg-öle Maásiát a' király fiát, és
Ezrikát az ő háza fejedelmét, Elkanát-is ki a' király-után második vala.
* És meg-fogának az Izraël fiai az ő 8
attyok-fiai-közzűl két-száz ezer aszszony-allatot, gyermeket, és leányzót, és véghetetlen prædát: és vívék azt Samariába. * Az időben 9
vala ott az Úrnak egy Oded-nevű prófétája: ki eleibe-menvén a'
Samariába-jövő hadnak, monda nékik: Ímé meg-haraguván az atyá- B
tok Ura Istene Júda-ellen, kezeitekbe adta őket, és kegyetlenül öltétek-meg őket, úgy hogy az égig felhatna kegyetlenségtek. * Annak- 10 D
főlőtte a' Júda és Jerusalem fiait
birodalmotok-alá akarjátok vetni
hogy szolgaitok és szolgálóitok légyenek. mellyet nem kell cselekednetek: mert vétkeztetek ezzel a' ti
Uratoknak Istenteknek. * Hanem 11
hallyátok az én tanátsomat, és vigyétek-viszsza a' foglyokat, kiket az
atyátok-fiai-közzűl hoztatok, mert
az Úrnak nagy haragja következik
reátok. * Elő-állának azért né- 12
melly férfiak az Efraim fiainak fejedelmi-közzűl, Azarías a' Jóhanan
fia, Barakías a' Mosollámot fia, Ezekías a' Sellum fia, és Amasa az Adali fia, azok-ellen kik a' harczról jőnek vala, * és mondának nékik: 13
Ne hozzátok ide-bé a' foglyokat,
hogy ne vétkezzünk az Úrnak.
Miért akarjátok többíteni bűneinket, és a' régi vétkeket meg-sokasítani? mert nagy bűn ez, és az Úr
haragjának búsulása érkezik Izra- 14
ëlre. * És el-eresztek a' hadakozó férfiak a' prædát, és mind a' mit
fogtak vala, a' fejedelmek-előtt, 15
és az egész sokaság-előtt. * És elő-állának a' férfiak, kikről oda-fel
emlekeztünk, és fogván a' foglyokat,
és mind a' kik mezítelenek valának, 5 C
meg-ruházák a' prædából: és minek-utánna meg-ruházták és megsaruzták vólna őket, és eledellel
's itallal meg-élesztették vólna, és
meg-kenegették vólna a' fáradságmiá, és gongyokat viselték vólna: 6
valakik nem járhatnak vala, és erőtlen testel valának, fel-tévék azokat barmokra, és Jerikóba a' palmák Városába vívék az attyok-fiaihoz, és ők viszsza-térének Sama- 7
riába. * Az időben Akaz király 16
az Asyriusok királyához küldé segétséget kérvén. * És el-jövének az 17
Idumæusok, és sokat le-vágának
Judából, és nagy prædát kapának. 8
* A' Filistæusok-is el-szélledének 18
a' mezőn-valo városokra, és Judának Déli részére: és meg-vevék
Bet-samest, és Ajalont, és Gaderotot, Sókót-is, és Tamnant, és Gamzót az ő falutskáival, és azokban 19
lakának. * Mert meg-alázta vala
az Úr Judát Akazért a' Júda királyáért, azért hogy meg-fosztotta
vólna őtet a' segetségtől, és az Urat 20
meg-útálta vólna. * És ki-hozá
ellene Telgatfalnasart az Asyriusok
királyát, ki meg-is nyomorgatá őtet, és senki ellene nem álván el- 21
pusztítá. * Az-okáért Akaz megfosztván az Úr házát, és a' királyok és a' fejedelmek házát, ajándékokat ada az Asyriusok királyának, de semmit néki nem hasz- 22
nála. * Annak-főlőtte az ő ínségének idején annál-is inkább meg-útálá az Urat, önnön-maga személye-szerént Akaz király * áldoza- 12 23
tokat tőn a' Damaskus isteninek a'
kik őtet meg-verték vala, és mon-

2. Paral. 28.

da: A' Syriai királyok isteni segétik őket, kiket én meg-engesztelek áldozatokkal, és én-velem lészenek, holott inkább azok vóltak ő-néki romlására, és az egész Izraëlnek. * El-ragadozván az-okáért Akaz az Isten házának minden edényit, és el-tőrvén, bé-zárlá az Isten temploma ajtait, és óltárokat chinála magának Jerusalemnek minden szegeletiben. * És Judának minden városiban temiény égetésre-valo óltárokat építe, és az attyainak Urát Istenét haragra ingerlé. * Az ő többi beszédi pedig, és minden első és utólso chelekedeti, meg-írattak a' Juda és Izraël királyinak Könyvében. * És el-aluvék Akaz az attyaival, és el-temeték őtet Jerusalem városában: mert nem fogadák-bé őtet az Izraël királyinak koporsóiba. És a' fia Ezekías ország-la helyette.

XXIX. Rész.

4. Reg. 18. a. 1.

AZ-okáért országlani kezde Ezekías, midőn huszon-ős esztendős vólna, és huszon-kilencz esztendeig országla Jerúsalemben: az annya neve Abia, a' Zakarías leánya. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr színe-előtt, mind azok-szerént mellyeket chelekedett vala az attya Dávid. * Ő az ő országának első esztendejében és hólnapjában, megnyitá az Úr háza ajtait, és meg-újítá azokat. * és el-hozá a' Papokat 's a' Levítákat, és egybe-gyűjté őket a' Nap-keleti útzában. * És monda nékik: Halgassatok-meg engem Levíták, és szenteltessetek-meg, és tisztíttsátok-meg az atyáitok Urának Istenének házát, és horgyatok-ki minden úndokságot a' szent-helyről. * Vétkeztek az atyáink, és gonoszt chelekedtek a' mi Urunk Istenünk színe-előtt, elhagyván őtet: el-fordították orczájokat az Úr hajlékától, és háttal fordúltak hozzája. * Bé-zárták az ajtókat, mellyek a' tornáczban valának, és el-óltották a' lámpásokat, és jó illatot nem égettek, és éppen-égő áldozatokat nem tőttek a' Szent-helyen az Izraël Istenének. * Fel-indúlt azért az Úr haragja Júdára és Jerusalemre, és el-szélledésre adta őket, és veszedelemre, és süvöltésre, a' mint magatok láttyátok szemeitekkel. * Ímé, el-húllottak az atyáink fegyverrel; a' fiaink, és leányink, és feleségink fogva vitettek, e' vétekért. * Most azért tetszik nékem hogy szövetséget tegyünk az Izraël Urával Istenével, és el-fordíttya rólunk az ő haragjának búsulását. * Fiaim, el ne mulassátok: titeket választott az Úr hogy előtte állyatok, és szolgállyatok néki, és tisztellyétek őtet, és jó illatot égessetek néki. * Fel-kelének azért a' Leviták: Mahat az Amasai fia, és Jóel az Azarías fia, a' Káat fiai-közzűl: A' Mérari fiai-közzűl pedig, Czis az Abdi fia, és Azarías a' Jaláleel fia: A' Gersom fiai-közzűl pedig, Jóah a' Zemma fia, és Eden a' Jóah fia. * Az Elísafan fiai-közzűl pedig, Samri, és Jáhiel. Az Asaf fiai-közzűl-is, Zakarías, és Matanías: * És a' Héman fiai-közzűl, Jáhiel, és Semei: De az Iditun fiai-közzűl-is, Semeías, és Oziel. * És egybe-gyűjték az attyok-fiait, és meg-szenteltetének, és bé-menének a' király hagyása és az Úr parancholattya-szerént, hogy meg-tisztítanák az Isten házát. * A' Papok-is bé-menvén az Úr templomába hogy azt meg-szentelnék, ki-hordának minden undokságot, mellyet ott-ben találtak vala az Úr háza pitvarában, mellyet fel-vőnek a' Leviták, és ki-vívének a' Czedron-patakához. * El-kezdék pedig tisztítani az első hónak első napján, és a' nyólczadik napján azon hónak bémenének az Úr temploma tornáczába, és meg-tisztíták a' templomot nyólcz napig; és azon hónak tizenhatodik napján, a' mit kezdettek vala, el-végezék. * És bé-menének Ezekías királyhoz, és mondának néki: Meg-szenteltük mind az Úr házát, és az éppen-égő áldozat oltárát, és annak edényit, és a' kitőtt kenyerek asztalát-is minden edényivel, * és a' templomnak minden eszközét, mellyet meg-fertéztetett vólt Akaz az ő országában, minek-utánna vétkezett: és ímé kitétettek mindenek az Úr óltára eleibe. * És fel-kelvén reggel Ezekías király, egybe-gyűjté a' városnak minden fejedelmit, és fel-méne az Úr házába: * és eggyütt hét tulkot

vünck

vűnek áldozatra, és hét koſt, hét
bárányt, és hét bakot a' bűnért, az
orſzágért, a' Szent-helyért, Ju-
dáért, és monda a' Papoknak az Aa-
ron fiainak, hogy meg-áldoznák az
Úr oltárán. * Meg-ölék azért a' 22
tulkokat, és a' Papok a' vért vévék, E
és azt az óltárra önték; meg-ölék a'
koſokat-is, és azoknak vérét az ol-
tárra önték; meg-ölék a' bárányo-
kat-is, és a' vért az oltárra önték. * El- 23
hozák a' bűnért-valo bakokat, a'
király és az egéſz ſokaſág-eleibe,
és kezeket tévék azokra: * és meg- 24
ölék azokat a' Papok, és el-önték
azoknak vérét az óltár-elött az e-
géſz Iſraëlnek meg-tiſztúláſára: mert
meg-parancholta vala a' király, hogy
az egéſz Iſraëlért éppen-égő áldo- 36
zat lenne, és a' bűnért. * Rendele 25
Levítákat-is az Úr házába, czim- F
balomokkal, és orgonákkal, és czi-
tarákkal, a' Dávid király és Gad Lá-
to és Nátan profétá rendeléſe-ſze-
rént: mivelhogy az Úr parancho- 1
lattya vólt az ő profetái-által. * És 26 A
elő-állának a' Levíták a' Dávid mu-
ſika ſzerſzámival, és a' Papok a'
trombitákkal. * És meg-parancho- 27
lá Ezekías, hogy éppen-égő áldoza-
tokat tennének az óltáron: és mi-
kor az éppen-égő áldozatokat ten-
nék, kezdének díchéreteket énekel-
ni az Úrnak, és a' trombitákkal har-
ſagni, és külömb-féle muſika ſzer- 3
ſzámokkal, mellyeket Dávid az Iſ-
raël királya kéſzített vala, zengeni.
* Imádkozván pedig az egéſz ſereg, 28
az énekeſek és a' trombitáſok az ő
tiſztekben el-járnak vala, míglen az
éppen-égő áldozat el-végeztetnék.
* És mikor el-végeztetett vólna az 29
áldozat, meg-hajla a' király, és min-
nyájan a' kik véle valának, és imád-
kozának. * És meg-parancholá E- 30
zekías, és a' fejedelmek a' Levíták-
nak, hogy díchérnék az Urat a'
Dávid és a' Aſa Láto beſzédivel: kik
őtet nagy vigaſággal díchérék, és
meg-hajlott térdel imádák. * Eze- 31
kías pedig ezeket-is mondá: Meg- B
tőltőttétek kezeiteket az Úrnak, já-
rúllyatok-elő, és tegyetek áldoza- G
tokat, és díchéreteket az Úr há-
zában. Tőn azért az egéſz ſoka-
ſág áldozatokat, és dichérete-
ket, és éppen-égő áldozatokat, ai-
tatos ſzívvel. * Az éppen-égő ál-

dozatok ſzáma pedig, mellyeket a'
ſokaſág áldozott, ez vólt; hetven
tulok, ſzáz kos, két-ſzáz bárány.
33 * És ſzéntelének az Úrnak hat-ſzáz
34 ökrőt, és három-ezer juhot. * A'
Papok pedig keveſen valának, és
nem lehetének elégſégeſek, hogy
az éppen-égő áldozatok bőreit le-
vonnák: az-okáért a' Levíták-is az
attyok-fiai meg-ſegéték őket, míg el-
végeztetnék a' dolog, és meg-ſzen-
teltetnének a' Papok: mert a' Leví-
ták künnyebb ſzér-tartáſsal ſzentel-
tetnek-meg, hogy-ſem a' Papok.
35 * Az-okáért igen ſok éppen-égő
áldozatok valának, békeſéges áldo-
zatoknak kővéri, és az éppen-égő
áldozatoknak itali áldozati: és el-
végezteték az Úr háza tiſzteleti. * És
őrvendeze Ezekías, és az egéſz nép,
hogy az Úr ſzolgálattya el-vége-
ződött vólna. Mert hirtelen akarák
azt véghez vinni.

XXX. Rész.

1 ES el-külde Ezekías egéſz Iſ-
A raëlhez és Judához: és leve-
leket íra Efraimnak és Ma-
naſsének, hogy az Úr házá-
hoz jőnének Jeruſalembe, és Fáſét
ſzerzenének az Iſraël Urának Iſte-
2 nének. * Tanátſot tartván azért a'
király és a' fejedelmek, és Jeruſa-
lemnek egéſz gyűlekőzeti, végezék,
hogy Fáſét ſzerzenének a' máſodik
3 hólnapban. * Mert meg nem ſzerez-
hették vala az ő idejében, mert a' Pa-
pok, kik elégſégeſek lehettek vólna,
meg nem ſzenteltettek vala, és a' nép
még egybe nem gyűlt vala Jeruſa-
4 lembe. * És tetſzék a' dolog a' király-
5 nak, és az egéſz ſokaſágnak. * És el-
végezék hogy kőveteket küldenének
egéſz Iſraëlbe, Berſabeétől Dánig,
hogy el-jőnének, és Fáſét ſzerzené-
nek az Iſraël Urának Iſtenének Jeru-
ſalembē: mert ſokan nem ſzerzettek
vala, a' mint a' törvénytől meg-pa-
6 rancholtatott. * És el-menének a'
poſták a' levelekkel, a' király és az ő
fejedelmi parancholattyából, egéſz
B Iſraëlbe és Judába, a' ſzerént, a' mint a'
király parancholta vala, ezt hirdet-
vén: Iſraël fiai, terjetek-meg Abra-
hamnak és Iſaáknak és Iſraëlnek U-
rához Iſtenéhez: és meg-tér a' mára-
dékokhoz, kik el-ſzaladtak az Aſsy-
7 riuſok királya kezéből. * Ne legyetek
mint az atyáitok és az atyátok-fiai,

kik el-távoztak az ő attyok Urától Istenétől, ki veszedelemre adta őket, a' mintmagatok láttyátok. * Meg ne keményíttsétek nyakaitokat, a' mint a' tí atyáitok: adgyátok-bé a' tí kezeiteket az Úrnak, és jőjetek az ő Szent-helyére, mellyet meg-szentelt őrökké: szolgállyatok az atyáitok Urának Istenének, és el-fordúlnak az ő búsulásának haragja. * Mert ha tí meg-tértek az Úrhoz: az atyátok-fiai, és a' fiaitok irgalmasságot nyérnek az ő uroknál, kik őket fogva-vitték, és viszszatérnek e' földre: mert kegyes és kegyelmes a'tí Uratok Istentek, és el nem fordíttya orczáját tőletek, ha hozzája tértek. * Az-okáért a' postáknak gyorsan mennek vala városról városra, Efraim és Manasse földén Zábulonig, amazok nevetvén és chúfolván őket. * Mindazáltal némelly férfiak Aserből, és Manasséből, és Zábulonból, engedvén a'tanátsnak, Jerusalembe jövének. * Judában pedig az Úr keze lőn, hogy egy szívet adna nékik, hogy a' király 's a' fejedelmek parancholattya-szerént, az Úr igéjét meg-chelekednék. * És sok népek gyűlének egybe Jerusalembe, hogy a' kovásztalanok innepét illenék a' második hólnapban: * és fel-kelvén el-rontának az oltárokat, mellyek Jerusalemben valának, és mind a' miben a' bálványoknak jó illatot égettek vala, fel-forgatván, a' Czédron patakába veték. * Meg-áldozák pedig a' Fásét, a' második hónak tizennegyedik napján. A' Papok-is, és a' Leviták végtére meg-szenteltetvén, éppen-égő áldozatokat tőnek az Úr házában. * És az ő rendekben állának, Moysesnek az Isten emberének rendelése és törvénye-szerént: a' Papok pedig a' ki-öntendő vért el-vészik vala a' Leviták kezéből, * azért hogy sok nép vólna szenteltetlen: és azért áldoznának Fásét a' Leviták ő-érettek, kik meg nem szenteltettenek vala az Úrnak. * A' népnek-is nagy része Efraimból, és Manasséből, és Isakárból, és Zábulonból, melly meg nem szenteltetett vala, évé a' Fásét, nem a'szerént a' mint meg-íratott: és imádkozék érettek Ezekías, mondván: A' jó Úr meg-kegyelmez * mindeneknek, a' kik tellyes szívből keresik az ő attyok Urát Istenét: és nem tulajdonittya nékik hogy kevesbé szenteltettek-meg. * Kit meghalgata az Úr, és meg-engesztelteték a' népnek. * És az Israël fiai kik Jerusalemben találtatának, megszentelék a' kovásztalanok innepét hét nap nagy vígasággal, dichérvén az Urat minden nap: a' Leviták-is és a' Papok, a' musika szerszámokkal, mellyek az ő tisztekhez illenek vala. * És Ezekías kedvek-szerént szólla mind a' Leviták nak, kiknek jó értelmek vala az Úr-felől: és évének az innepnek hét napjain, hálá-ado áldozatokat tévén, és dichérvén az ő attyok Urát Istenét. * És tetszék az egész sokaságnak, hogy más hét napot-is illenének: mellyet meg-is chelekedének nagy örömmel. * Mert Ezekías a' Júda királya adott vala a'sokaságnak ezer tulkot, és hét-ezer juhot: a' fejedelmek pedig adtak vala a' népnek ezer tulkot, és tízezer juhot: az-okáért a' Papoknak nagy sokasága szenteltetek-meg. * És víg kedvel el-telék Judának minden sokasága, mind a' Papok és Leviták, 's mind az egész gyülekezet, melly Israëlből jött vala; és az Israël földéből-valo jövevények-is, és a' Judában lakók. * És nagy innep lőn Jerusalemben, minémű nem vólt Salomonnak a' Dávid fiának az Israël királyának napjaitól-fogva abban a'városban. * Fel-kelének pedig a' Papok és a' Leviták megáldván a' népet: és meg-halgattaték az ő szavok; és fel-hata az imádság az égnek szent lakó-helyébe.

XXXI. Rész.

ÉS mikor ezek rend-szerént el-végeződtek vólna, ki-méne az egész Israël, a'ki a' Júda városiban találtaték, és el-törék a' bálványokat, és ki-vágák a' berkeket, el-hányák a' magas-helyeket, és ki-rontak az óltárokat, nem chak egész Judából és Benjaminból, de Efraimból-is, és Manasséből, míg tellyességgel elveszténék: és az Israël fiai minnyájan viszsza-térének az ő örökségekbe, és városokba. * Ezekías

pedig

pedig el-rendelé a'Papok és Leviták seregit,az ô osztások-szerént, mindenikét az ô tulajdon tisztiben,mind a' Papokat tudn'illik 's mind a' Levitákat,az éppen-égô és hálá-ado áldozatokra , hogy szolgálnának és hálákat adnának, és énekelnének az Úr tábora kapuiban. * A'király része vala pedig, hogy az ô tulajdon marhájából áldoztatnék mindenkor reggel és estve az éppen-égô áldozat. A' szombatokon-is, és a' hólnapoknak elsô napjain, és egyéb innepeken, a'mint írva vagyon a' Moyses tôrvényében. * Meg-parancholá a' Jerusalemben-lakó népnek-is, hogy részt adnának a' Papoknak,és Leviták,hogy szolgálhatnának az Úr tôrvényében. * Melly mikor a'sokaság füleibe esett vólna, az Israël fiai sok gabona, bor, és olaj,és méz zsengéket hordának ; és a' földnek minden terméséből tizedet adának. * De az Israël és Júda fiai-is, kik a' Júda városiban laknak vala, tizedet adának az ökrökből és juhokból, és a'szentek tizedét-is, mellyet az ô Uroknak Isténeknek fogadtak vala: és mindeneket el-hozván, sok asztagokat rakának. * A' harmadik hólnapban kezdék az asztagok fondamentomit vetni, és a'hetedik hólnapban végezék-el azokat. * És mikor bé-mentek vólna Ezekías és az ô fejedelmi,láták az asztagokat, és áldák az Urat 's az Israël népét. * És kérdé Ezekías a'Papokat és a' Leviták , miért hevernének úgy az asztagok. * Felele néki Azarías a' fô-pap a' Sádok gyökeréből, mondván : Mi-óltától-fogva bé-kezdetének hordatni a'zsengék az Úr házába, ôttünk, és meg-elégedtünk, és igen sok meg-maradott, azért hogy meg-áldotta az Úr az ô népét : a' maradékok sokasága pedig ez,a'mellyet látsz. * Meg-parancholá azért Ezekías, hogy tár-házakat chinálnának az Úr házában. Mellyet mikor meg-ckelekedtek vólna, * bé-vivék híven, mind a' zsengéket, 's mind a' dézmákat , és valamiket fogadtak vala. Ezeknek gond-viselője pedig Konenías Levita vala,és Semei az attyafia, második; * ki-után Jáhiel, és Azarías, és Náhat, és Asaël,és Jérimot, és Józabad, és Eliel, és Jesmakías, és Mahat, és Banaías, gond-viselők Koneniásnak és az attyafiának Semeinek keze-alatt , Ezekías királynak és Azariásnak az Isten háza fô-papjának parancholattyából, kikhez mindenek tartoznak vala. * A' Kóre Levita pedig a'Jemna fia, és a' Nap-keleti kapunak ajtón-állója , azoknak vala gond-viselője, mellyek kész akarva vitettetnek vala az Úrnak , és a' zsengéknek,'s a' Szentek-szentibe bé-szenteltetteknek. * És az ô gond-viselése-alatt valának Eden és Benjamin, Jésue és Semeías, Amariás-is és Sekenías, a' Papok városiban, hogy híven osztogatnák az ô attyok-fiainak a'részeket,a'kichinyeknek 's a'nagyoknak: * a' három esztendôs férfiakon-kivül és azon-felyül , minnyájoknak kik bé-mennek vala az Úr templomába,és valami naponként szükséges vala a' szolgálatra, és a'rend-tartásokra az ô el-osztások-szerént, * a' Papoknak chelédek-szerént, és a'Leviták húsz esztendôtül-fogva és fellyebb, az ô rendek és seregek-szerént; * és az egész sokaságnak, mind a'feleségeknek 's mind az ô magzattyoknak, az-az, fioknak és leányoknak, híven adatnak vala étkek, azokból mellyek meg-szenteltettek vala. * De az Aaron fiai-kôzzül-is rendeltetének férfiak , a' mezôkön, és minden városok hostátiban,kik részt osztogatnának minden férfiúi nemnek a'Papok és Levitákkôzzül. * Meg-chelekedé azért Ezekías mind a'miket mondottunk, egész Judában : és jót és igazat és bizonyt chelekedék, az ô Ura Istene-elôtt, * az Úr háza szolgálattyának minden tiszteletiben, a'tôrvény és a' czeremoniák-szerént, tellyes szívből akarván keresni az ô Istenét: meg-is chelekedé, és szerencsés lôn.

XXXII. Rész.

EZek és az illyen igasság-után, el-jôve Sennákerib az Assyriusok királya , és bé-menvén Judába , meg-szállá az erôs városokat, meg akarván azokat venni. * Mellyet midôn látott vólna Ezekías , hogy tudn'illik el-jôtt vólna Sennakerib, és az egész had súllya Jerusalem-ellen fordúlt vólna; * tanátsot tarta a' fejedelmek-

4. Reg. 18. c. 13. Isa. 36. a. 1. Eccli. 48. c. 20.

2. Paral. 31.

delmekkel, és az erős férfiakkal, hogy bé-tőltenék a' kútak forráſit, mellyek a'váras-kivűl valának: * és ezt végezvén minnyájoknak ſentenciája, * nagy ſzokaſágot gyűjte, és bétőlték mind a'kútakat, és a' patakot melly a'főld kőzepett foly vala, mődván: Hogy ha el-jőnek az Aſsyriuſok királyi, ne találljanak bévſéges vizet. * És ſzorgalmatos lévén meg-épite minden meg-romlott kő-falt, és felyűl tornyokat raka, és kivűl más kő-falt: és meg-erősíté Mellót a' Dávid Váraſában, és minden-féle fegyvert és paizokat chinála: * és a' hadakozóknak fejedelmeket rendele a'hadba: és mindeneket egybe-híva a' váras kapujának útzájára, és ſzívek-ſzerént ſzólla, mődván: * Emberkedgyetek, és erősſődgyetek-meg: ne félljetek, ſe ne rettegjetek az Aſsyriuſok királyától, és az egéſz ſokaſágtól, melly véle vagyon: mert ſokkal tőbben vannak velünk hogy-ſem ő-véle. * Mert ő-véle teſti kar vagyon: mí-velünk a'mí Urunk Iſtenünk, ki a' mí ſegétőnk, és hadakozik érettünk. És meg-erősſődék a' nép Ezekiáſnak a' Júda királyának illyen beſzédivel. * Mellyek minekutánna meg-lőnek, el-küldé Sennakerib az Aſsyriuſok királya a'ſzolgait Jeruſalembe (mert ő az egéſz ſeregével Lakiſt ſzállotta vala meg) Ezekiáshoz a' Júda királyához, és az egéſz néphez melly a'várasban vala, mondván: * Ezeket mongya Sennákerib az Aſsyriuſok királya: Miben lévén bizodalmotok, ültők megſzálva Jeruſalemben? * Nem Ezekías chal-e meg titeket, hogy éhſéggel és ſzomjúſággal meg-őllyőn, mondván hogy a'ti Uratok Iſtentek meg-ſzabadít titeket az Aſsyriuſok királya kezéből? * Nem ez-é az Ezekías, ki annak magas-hélyeit, és oltárit el-rontotta, és parancholt Judának, és Jeruſalemnek, mondván: Egy óltár-előtt imádkozzatok, és azon égeſsetek jó illatot? * Nem tudgyátok-e miket chelekedtem én, és az atyáim a' főldeknek minden népein? vallyon erőt vettenek-é a' pogányok és minden főldek iſteni, hogy ki-ſzabadítanák az ő tartományokat kezemből? * Kichoda mind a'pogányok iſtenikőzzűl, kiket az atyáim el-puſztítottak, a'ki meg-ſzabadíthatta vólna az ő népét kezemből, hogy ki-ſzabadíthaſson a'tí Iſtentek-is titeket e' kézből? * Ne challyon-meg azért titeket Ezekías, ſe heába-valo el-hitetéſsel meg-ne játſzodtaſson, ſe ne hidgyetek néki. Mert ha ſemmi pogányok és orſzágok iſtene meg nem ſzabadíthatta az ő népét kezemből, és az atyáim kezéből, kővetkőzendő-képpen a'tí Iſtentek ſem ſzabadíthat-meg titeket kezemből. * De ſok egyebeket-is ſzóllának a'ſzolgai az Úr-Iſten-ellen, és az ő ſzolgája Ezekías-ellen. * káromláſsal tellyes leveleket-is íra az Iſraël Ura Iſtene-ellen, és ellene ſzólla: A'mint a'több nemzetſégeknek iſteni meg nem ſzabadíthatták az ő népőket kezemből, úgy az Ezekías Iſtene ſem ſzabadíthattya-ki az ő népét e' kézből. * Annak-főlőtte nagy kiáltáſsal-is ſzóll vala Zidó nyelven a'nép-ellen, melly Jeruſalem kő-falain űl vala, hogy elijeſztené őket, és meg-venné a'váraſt. * És úgy ſzólla a' Jeruſalem Iſtene-ellen, mint a'főld népeknek iſteni-ellen, emberek kezei chinálmányi-ellen. * Imádkozának azért, Ezekías király, és Iſaías próféta az Amos fia, e' káromlás-ellen, és fel-kiáltának az égig. * " És az Úr egy Angyalt küldé, ki meg-őle minden erős és hadakozo férfiat, és az Aſsyriuſok királya ſeregének fejedelmét: és gyalázattal téré-viſzſza az ő földébe. És midőn bé-ment vólna az ő iſtene házába, a'fiai, kik tőle ſzármaztak vala, meg-őlék őtet fegyverrel. * És meg-ſzabadítá az Úr Ezekiáſt és a' Jeruſalem lakóit az Aſsyriai Sennákerib király kezéből, és mindenek kezéből, és nyugodalmat ada nékik kőrős-kőrűl. * És ſokan hoznak vala adományokat és áldozatokat az Úrnak Jeruſalembe, és Ezekiáſnak a'Juda királyának ajándékokat: ki felmagaſztaltaték ezek-után minden nemzetſégeknél. * † Azokban a'napokban Ezekías halálra betegedék, és imádkozék az Úrnak: és meghalgatá őtet, és jelt ada néki. * De nem chelekedék a'jó tételeményekſzerént, a' mellyeket vőtt vala, mert fel-fualkodék a'ſzíve: és harag lőn ellene, és Juda 's Jeruſalem-ellen. * És az-után meg-aláztaték, mivelhogy fel-fualkodott vólna a' ſzíve,

" Tób. 2. d. 21.

† Reg. 20. 2. Iſa. 38. 2. 1.

mind ő,'s mind a'Jeruſalem lakói: és
azért nem jőve reájok az Úr haragja
Ezekías napjaiban. * Ezekías pe- 27
dig gazdag, és igen híres vala, és
igen ſok kincheket gyűjte magának,
ezűſtőt és aranyat, és drága kővet, fű-
ſzerſzámokat, és minden-féle fegy-
vert, és drága edényeket. * Tár-ház- 28
akat-is a'gabonának, bornak, és olaj-
nak, és minden-féle barmoknak já-
ſzolokat, és a'juhoknak aklokat, * és 29
váraſokat építe magának: mert ſzám-
talan juh és barom nyájai valának,
mivelhogy ſok gazdagſágot adott
vala néki az Úr. * Ez az Ezekías, ki a' 30
Gíhon vizeinek felső forráſát bé-du- G
gá, és alá-térité azokat a'Dávid vára-
ſának Nap-nyugati réſzére: minden
dolgaiban ſzerenchéſsen chelekedett
a'miket akart. * Mindazáltal a' 31
Babylóniai fejedelmek kővetſégébē,
kik hozzája kűldettek vala, hogy
meg-kérdenék a' chodáról, melly
tőrtént vala a'főldőn, el-hagyá őtet
az Iſten hogy meg-kíſértetnék, és
mindenek tudva lennének a'mellyek
a'ſzívében valának. * A'tőbb dolgai 32
pedig Ezekiáſnak, és az ő irgalmaſsá-
gi, meg-írattak Iſaías profétának az
Amos fiának látaſában, és a'Juda's Iſ-
raël királyinak Kőnyvében. * És el- 33
aluvék Ezekías az attyaival, és el-te-
meték őtet a'Dávid fiainak kopor-
ſói-főlőtt: és tiſztelé az ő temetéſét
egéſz Juda, és Jeruſalemnek minden
lakói: és a' fia Manaſses orſzágla
helyette.

XXXIII. Rész.

4. Reg. 21. a. 1. TIzen-két eſztendős vala 1
Manaſses mikor orſzáglani A
kezdett vólna, és őtven-őt
eſztendeig orſzágla Jeruſa-
lemben. * Gonoſzt chelekedék pe- 2
dig az Úr-előtt, a'nemzetſégek útá-
latoſsági-ſzerént, mellyeket el-ron-
tott az Ur az Iſraël fiai-előtt: * és el- 3
térvén meg-újítá a' magas-helyeket,
mellyeket el-rontott vala az attya E-
zekías: és óltárokat építe Báalimnak,
és berkeket chinála, és imádá az ég-
nek minden ſeregét, és tiſztelé azt.
* Oltárokat-is építe az Úr házában, 4
† 2. Reg. 7. b. 10. melyről mondotta vala az Úr: † Jeru-
ſalembē léſzen az én nevem őrőkké.
* Építé pedig azokat az égnek min- 5
den ſeregének, az Úr házának két pit-
varában. * És által-vívé a'fiait a'tű- 6
zőn a' Benennom-vőlgyében: ál-
mokhoz halgat vala, madár ſzóból
jővendőltet vala, babonás tudo-
manyoknak ſzolgál vala, őrdőngő-
ſőket és búbájoſokat tart vala magá-
nál: és ſok gonoſzokat chelekedék az
Úr-előtt, hogy ingerlené őtet. * Fa- 7
ragott és őntőtt jelt-is tőn az Iſten
házába, " melyről ſzóllott az Iſten "3. Reg 8. b. 17.
Dávidnak, és a'fiának Salomonnak, B
mondván: E'házban és Jeruſalem-
ben, mellyet válaſztottam Iſraëlnek
minden nemzetſégi-kőzzűl, hely-
heztetem az én nevemet őrőkké. * És 8
el nem mozdítom az Iſraël lábát a'
főldről, mellyet az attyoknak adtam:
de úgy, ha meg őrizvén meg-chele-
kedik a'miket parācholtam Moyſes-
által nékik, és az egéſz tőrvényt, és a'
czeremoniákat, és az itéleteket.
* Manaſses azért el-tévelyíté Júdát, 9
és a'Jeruſalem lakóit, hogy gonoſzt
chelekednének minden nemzetſé-
gek-főlőtt, kiket el-veſztett vala az
Úr az Iſraël fiai ſzíne-előtt. * És ſzól- 10
la az Úr néki, és a'népének, és nem
akarák hallani. * Reájok hozá azért 11
az Aſsyriuſok királya hadának feje-
delmit: és meg-fogák Manaſseſt, és
lánczokkal meg-kőtőzvén, és bé-
kókba vérvén Babylonba vívék. * Ki 12
minek-utánna meg-ſzorongattaték,
imádkozék az ő Urának Iſtenének; és
valóban penitencziát tarta az attyai-
nak Iſtene-előtt. * És kőnyőrge né- 13
ki, és buzgóſággal kéré őtet: és meg-
halgatá az ő imádſágát, és viſzſza-ho- C
zá őtet Jeruſalembe az ő orſzágába,
és meg-iſméré Manaſses hogy az Úr
vólna az Iſten. * Ezek-után kő-falt 14
építe a'Dávid váraſa-kivűl, Gihon-
nak Nap-nyúgati réſzére a'vőlgybē,
a'halak kapuja bé-menetelitől-fogva
Ofelig kőrős-kőrűl, és igen fel-ví-
vé azt: és hadi fejedelmeket ſzerze
Judának minden erős váraſiban: * és 15
ki-veſzté az idegen iſteneket, és a'
bályányt az Úr hazából: az oltáro-
kat-is, mellyeket chinált vala az Úr
háza hegyén, és Jeruſalemben, és
mindent a'váraſ-kivűl hánya. Az Úr 16
óltárát pedig meg-újítá, és áldozék
azon békeſéges és hálá-ado áldoza-
tokat, és díchéretet: és meg-paran-
cholá Judának, hogy ſzolgálna az
Iſraël Urának Iſtenének. * Mindaz- 17
által még a'nép a' magas-helyeken
áldozik vala az ő Urának Iſtenének.

2. Paral. 33.

* A'tőbb

*A'többb chelekedeti pedig Manaſſesnek; és az ő Istenéhez-valo könyörgése; a' Látók igéi-is, kik ſzóllanak vala néki az Iſraël Ura Istene nevében, az Iſraël királyinak hiſtoriájábã vannak foglalva. * Az imádſága-is és meghalgatáſa, és minden bűnei és gonoſſági, a'helyek-is mellyeken magas óltarokat épített, és berkeket chinált és állo-képeket, minek-előtte penitencziát tartana, meg-írattak a' Hózai beſzédiben. * El-aluvék azért Manaſſes az attyaival, és el-temeték őtet az ő házában: és orſzágla helyette a' fia Amon. * Huſzon-két eſztendős vala Amon mikor orſzáglani kezdett vólna, és két eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. * És gonoſzt chelekedék az Úr ſzíne-előtt, a'mint az ő attya Manaſſes chelekedett vala: és minden bálványoknak, mellyeket Manaſſes chinált vala, áldozék és ſzolgála. * És nem tiſztelé az Úr orczáját, a'mint tiſztelte az attya Manaſſes: és ſokkal nagyobbakat vétett. * És mikor pártot ütöttek vólna ellene a' ſzolgai, meg-ölék őtet a' házában. * A'többb népnek ſokaſága pedig, le-vágván azokat kik Amont meg-ölték vala, királlyá rendelé helyette a'fiát Joſiáſt.

XXXIV. Rész.

4. Reg. 22. a. 1. NYólcz eſztendős vala Joſias mikor orſzáglani kezdett vólna, és harmincz-egy eſztedeig orſzágla Jeruſalémben. * És igazat chelekedék az Úr ſzíne-előtt, és az attyának Dávidnak útain jára: nem hajla ſem jobra ſem balra. * Orſzágának pedig nyólczadik eſztendejében, még midőn gyermek vólna, kezdé keresni az attyának Dávidnak Istenét: és minek-utánna orſzáglani kezdett vala, tizen-kettődik eſztendőben, meg-tiſztitá Judát és Jeruſalemet a'magas-helyektől, és berkektől, és bálványoktól, és faragott képektől. * És el-ronták előtte a' Báalim őltárit: és a'balványokat, mellyek reája tétettek vala, el-hányák: a'berkeket-is, és a' faragott képeket ki-vága és el-töré: és a' darabokat azok koporſóira hínté, kik áldozni ſzoktak vala nékik. * Annakfölötte meg-égeté a'papok chontyait a'bálványok oltárin, és meg-tiſztitá Judát és Jeruſalemet. * De Manaſſe és Efraim és Simeon városiban-is, Neftalimig, mindeneket fel-forgata. * És mikor el-hánta vólna az oltárokat, és a'berkeket, és a' faragott képeket darabokra törtelte vólna, és minden bálvány templomokat el-rontott vólna Iſraëlnek egéſz földéről, viſzſza-tére Jeruſalembe. * Azokáért orſzágának tizen-nyólczadik eſztendejében, meg-tiſztittatván már a'föld, és az Úr temploma, el-küldé Sáfant az Eſelias fiát, és Maáſiáſt a' város fejedelmét, és Johát a' Jóakaz fiát a'kanczelláriuſt, hogy meg-újitanák az ő Urok Istenek házát. * Kik el-menének Helcziáshoz a' fő-paphoz: és el-vévén tőle a'pénzt, melly az Úr házába vitetett vala, és a'mellyet gyűjtöttek vala a' Leviták, és az ajtón-állók, Manaſséből, és Efraimból, és Iſraëlnek minden maradékiból, egéſz Judától-is, és Benjamintól, és Jeruſalem lakóitól; * azok kezébe adák, kik a' míveſek palléri valának az Úr házában, hogy meg-újitanák a'templomot, és minden erőtlen réſzeit meg-jobbítanák. * Azok pedig adák azt a'meſter embereknek, és a' kő-míveſeknek, hogy köveket vennének a'kő-bányákban, és fakat az épület öſzve-foglalására, és a'házak meg-padlására, mellyeket elbontottak vala a'Judá királyi. * Kik híven meg-chelekedének mindeneket. Valának pedig a'míveſek palléri, Jáhat és Abdias a'Mérari fiai-közzül, Zakarías és Moſollam a'Káat fiai-közzül, kik ſzorgalmaztattyák vala a'munkát: minden Leviták énekelni tudván a' muſika ſzerſzámokkal. * Azoknak pedig, kik külömb-külömb-féle ſzükségre terheket hordnak vala, palléri valának az írás-túdók, és a'tanítók az ajtón-álló Leviták-közzül. * És mikor ki-vinnék a' pénzt, melly az Úr templomába vitetett vala, meg-találá Helcziás pap az Úr törvényének Moyſes keze-általvalo könyvét. * És monda Safánnak az író-deáknak: A'törvény könyvét meg-találtam az Úr házában; és kezébe adá. * Amaz pedig bé-vivé a' könyvet a'királyhoz, és hírt tőn néki, mondván: Mind a'miket a'te ſzolgaid kezébe biztál, ímé végbe-mennek. * Az ezüſtöt, melly az Úr házában találtatott, el-olvaſztották: és a' meſter-emberek pallérinak, és külömb-külömb-féle dolgok míveſi-

nek adatott. *Annak-fölötte kezembe adá Helczias pap e' Könyvet. Mellyet midőn a' király-előtt el-olvasott vólna, *és amaz hallotta vólna a' törvénynek igéit, meg-szaggatá ruháit: * és parancholá Helcziásnak, és Ahikámnak a' Sáfan fiának, és Abdonnak a' Mika fiának, Sáfánnak-is az író-deáknak, és Asaának a' király szolgájának, mondván: *Mennyetek-el, és imádkozzatok az Úrnak érettem, és Izraëlnek 's Júdának maradékiért, e' meg-találtatott Könyvnek minden beszédi-felől, mert az Úrnak nagy haragja chöpögött mí-reánk, azért hogy meg nem őrizték az atyáink az Ur igéit, hogy meg-chelekednék mind a' mik írva vannak e' könyvbē. *El-méne azért Helczias, és azok kik eggyűtt a' királytól küldettek vala, Olda proféta-aszszonyhoz, Sellumnak, ki a' ruhák őrizö Hasra fiának Tekuátnak fia vólt, feleségéhez: ki Jerusalemben lakik vala a' Másodikban: és meg-mondák nékı az igéket, mellyeket oda-fel meg-beszéllénk. * Ö pedig felele nékik: Ezeket mongya az Izraël Ura Istene: Mongyátok-meg az embernek a' ki titeket hozzám küldött: * Ezeket mongya az Úr: Ímé én el-hozom a' gonoszt e' helyre, és az ö lakóira, és minden átkokat, mellyek írva vannak e' Könyvben, mellyet meg-olvastak a' Júda királya-előtt. * Mert el-hattak engem, és idegē isteneknek áldoztak, hogy engem haragra ingerlenének kezeknek minden chelekedetivel, azokáért e' helyre fog-chöpögni az én haragom, és el nem óltatik. * A' Júda királyának pedig, ki az Úrnak könyörgeni küldött titeket, e' képpen szóllyatok: Ezeket mongya Izraëlnek Ura Istene: Mivelhogy meg-halgattad a' Könyvnek igéit, * és meg-lágyúlt a' szíved, és meg-aláztad magadat az Isten színe-előtt, azokért a' mellyek mondattak e' hely-ellen, és a' Jerusalem lakói-ellen, és böchűlvén az én orczámat, meg-szaggattad ruháidat, és sírtál előttem: én-is meghalgattalak téged, ugymond az Ur. *Mert majd az atyáidhoz takarítlak téged, és békével viteted koporsódba: és nem láttyák a' te szemeid mind a' gonoszt, mellyet e' helyre hozok, és az ö lakóira. "Meg-beszéllék azért a' királynak mind a' miket mondott

18 29 vala. *Ö pedig egybe-híván Judának
30 és Jerusalemnek minden véneit, *felméne az Úr házába, és véle eggyűtt
19 Judának minden férfiai és Jerusalem
G lakói, a' Papok és Levíták, és az egész
20 nép kichintől-fogva nagyig. Kiknek
halláſára az Úr házában, el-olvasá a'
31 király a' könyvnek minden igéit: *és
álván az ö itélö-székiben, szövetséget tön az Úr-előtt, hogy ö-utánna
járna, és meg-őrizné az ö parancholatit, és bizonyságit, és igasságit, tellyes szívéből, és tellyes lelkéből, és
E hogy meg-chelekedné a' mik megírattak e' Könyvben, mellyet el-olvasott vala. * És meg-eskűdtete erre
32 mindeneket, a' kik Jerusalemben és
Benjaminban találtattak vala; és chelekedének a' Jerusalem lakói az attyok Ura Istene szövetsége-szerént.
33 * El-vön azért Josías minden utálatosságokat az Izraël fiainak minden
tartományiból, és mind azokat, kik
Izraëlben meg-maradtak vala, szolgáltatá az ö Urának Istenének. Tellyes ö napjaiban el nem távozának
az attyok Urától Istenétől.

XXXV. Rész.

1 JÓsías pedig Fásét szerze Jerusa- *4. Reg.*
A lemben az Urnak, melly meg-ál- *23. c. 21.*
doztaték az elsö hónak tizen-
2 negyedik napján: * és el-rendelé a'
Papokat az ö tisztekre, és ínté őket
hogy szolgálnának az Úr házában.
3 *A' Levitáknak-is szólla, kiknek ok-
F tatásából egész Izraël meg-szenteltetik vala az Urnak: Tegyétek a' szekrényt a' templom Szent-helyébe, mellyet Salomō a' Dávid fia az Izraël
26 királya épített, mert semmi-képpen
azt többé nem hordozzátok: most
pedig szolgállyatok a' ti Uratoknak
Istenteknek, és az ö népének Izra-
4 ëlnek. * És készíttsétek-el magatokat, a' ti házatok és rokonságtok-
27 szerént, mindenik az ö osztása-szerént, a' mint meg-parancholta Dávid
az Izraël királya, és meg-írta az ö fia
5 Salomon. *És szolgállyatok a' Szent-
helyben a' Levíták cheledi és seregi-
6 szerént, *és meg-szenteltetvén áldozzátok-meg a' Fásét: az atyátok-fiait-
28 is készíttsétek-el, hogy az igék-szerént chelekedhessenek, mellyeket
7 szóllott az Úr Moyses-által. *Ada annak-fölötte Josías az egész népnek, a'
ki ott találtatott vala a' Fásé innepén,
bárányokat és gödölyéket a' nyájak-

4. Reg. 3. a. 1.

2. Paral. 34. 35.

ból, és a' többb barmokból harmincz-ezeret, és három-ezer ökröt. ezek mind a' király jószágából. *Az ö had-nagyi-is, a' mit szánt-szándékból fogadtak vala, elő-hozák, mind a' népnek, 's mind a' Papoknak és Leviták-nak. Helczias pedig és Zakarías, és Jáhiel, az Úr háza fejedelmi, adának a' papoknak a' Fáse meg-szerzésére egyelesleg két-ezer hat-száz juhot, és három-száz ökröt. *Konenías pedig, és Semeías, és Natánaël, az ö attyafiai, és Hasabias, és Jéhiel, és Józabad, a' Levíták fejedelmi, adának a' többb Levítáknak a' Fáse meg-szentelésére öt-ezer juhot, és öt-száz ökröt. * És el-készítették a' szolgálat, és bé-állának a' Papok az ö tisztekbe: a' Levíták-is seregekbe, a' király parancholattya-szerént. * És meg-áldoztaték a' Fáse: és el-hínték a' Papok az ö kezekkel a' vért, és a' Leviták le-vonyák az éppen-égő áldozatok bőreit: * és el-választják azokat, hogy mindennek az ö háza és cheléde-szerént adnák, és az Úrnak áldoztatnának, a' mint meg-íratott a' Moyses Könyvében: az ökrökkel-is hasonló-képpen chelekedének. * És meg-fűték a' Fáset a' tűzön, a' szerént a' mint meg-íratott a' törvényben: a' békeséges áldozatokat pedig üstökben, réz chuprokban, és fazekakban meg-főzék, és gyorsan el-osztják az egész népnek. * magoknak pedig, és a' Papoknak azután készítének: mert az éppen-égő áldozatok és kövérségek áldozásába, mind éjjelig foglalatosok valának a' Papok: azért a' Leviták magoknak, és a' Papoknak az Aaron fiainak, leg-utólszor készítének. *Az énekesek pedig az Asaf fiai, az ö rendekben állanak vala, Dávidnak, és Asafnak, és Hemánnak, és Iditunnak, a' király prophétáinak parancholattya-szerént: az Ajtón-állók pedig mindenik kapunál vígyáznak vala, úgy hogy chak egy szem-pillantásig se mennének-el a' szolgálattól: az-okáért az ö attyok-fiai a' Leviták nékik-is el-készíték az étkeket. *Az-okáért az Úrnak minden tisztelteli elvégeződék jo módgyával a' napon, hogy a' Fáset meg-szerzenék, és éppen-égő áldozatokat áldoznának az Úr óltárán, Josías király parancholattya-szerént. * És meg-szerzék az Israël fiai, a' kik ott találtattak vala, a' Fáset abban az üdőben, és a' kovásztalanok innepét hét nap. * Nem vólt e'hez hasonló Fáse Israëlben, Sámuel próféta napjaitól fogva: de Israëlnek minden királyi közzül sem szerzett senki ollyan Fáset mint Josías, a' Papoknak, és a' Levitáknak, és az egész Judának, és Israëlnek a' ki fel-találtatott vala, és a' Jerusalem lakóinak. * Josías ország-ának tizen-nyólczadik esztendejében szentelteték-meg e' Fáse. * " Minek-utánna meg-újította vólna Josías a' templomot, fel-méne Nekao az Egyiptus királya hadakozni az Eufrátes-mellé Karkamisba: és eleibe-méne Josías. * Amaz pedig követeket küldvén hozzája, monda: Mi közöm nékem veled Judának királya? Nem te-ellened jövök én ma, hanem más ház-ellen hadakozom, melyre meg-parancholta az Isten hogy sietséggel mennyek: szűnnyél-meg az Isten-ellen chelekedni, ki velem vagyon, hogy meg ne öllyön téged. * Nem akara Josías meg-térni, hanem hadat készíte ellene, és nem engede a' Nekao beszédinek mellyek az Isten szájából valának: "hanem el-méne hogy meg-harczolna a' Maggedo mezején. * Es ott meg-sebesíttetvén a' nyilasoktól, monda a' szolgainak: Vigyetek-ki engem a' harczról, mert igen meg-sebesedtem. * Kik el-vivék őtet a' szekérből más szekérbe, melly követi vala őtet a' királyok szokása-szerént, és Jerusalembe vivék őtet, és meg-hala, és el-temetteték az attyainak koporsójában: és egész Juda és Jerusalem siratá őtet: * Jeremías leg-fő-képpen: kinek minden énekes férfiai és aszszonyi, e' jelen valo napig, gyakorlyák a' siralmas énekeket Josiáfról; és úgy-mint törvénnyé lőtt Israëlben: Ímé meg-íratott a' siralmas énekekben. * A' többb dolgai pedig Josiásnak, és az ö irgalmassági, mellyek az Úr törvényével parancholtattak; * és az ö elsö 's utólsó chelekedeti, meg-írattak a' Júda és Israël királyinak könyvében.

XXXVI. Rész.

4. Reg. 23. f. 30.

VÉvé azért a' föld népe Jóakazt a' Josiás fiát, és királlyá rendelé az attya-helyett Jerusalemben. * Huszon-három esztendős vala Jóakaz mikor országlani kezdett vólna, és három hólnapig országla Jerusalemben. * Le-tévé pedig őtet az Egyiptziai király, mikor Jerusalembe jött vólna, és meg-birságolá a' földet száz tálentom ezüstel, és egy talentom arannyal, * " és királlyá rendelé helyette, Judán és Jerusalemen, az attyafiát Eliákimot, és Joakimnak változtatá az ô nevét: ô-magát pedig Jóakazt el-vivé magával, és Egyiptusba vivé. * Huszon-ôt esztendős vala Jóakim mikor országlani kezdett vólna, és tizen-egy esztendeig országla Jerusalemben: és gonoszt chelekedék az ô Ura Istene-előtt. * Ez-ellen fel-méne Nabukodonosor a' Kaldæusok királya, és lánczokkal kötözve Bábylonba vivé. * Oda vivé az Úr edényit-is, és azokat az ô templomába tévé. * A' többi dolgai pedig Joakimnak, és az ô utálatossági, mellyeket chelekedett, és mellyek benne találtattak, a' Júda és Israël királyinak könyvébe foglaltattak. Országla pedig helyette a' fia Jóakin. * Nyólcz esztendős vala Jóakin mikor országlani kezdett vólna, és három hólnapig és tíz napig országla Jerusalemben, és gonoszt chelekedék az Úr színe-előtt. * És midőn az esztendő el-forgana, el-küldé Nabukodonosor király, és el-vivék őtet Babylonba, el-vivén eggyütt az Úr házának drágalátos edényit. " Királlyá rendelé pedig Sedecziást az attya öttsét Júdán és Jerusalemen. * Huszon-egy esztendős vala Sedeczias mikor országlani kezdett vólna, és tizen-egy esztendeig országla Jerusalemben. * És gonoszt chelekedék az ô Ura Istene szemei-előtt, és nem bôchűllé az Isten szájából néki-szóllo Jeremías próféta orczáját. * Nabukodonosor királytól-is el-távozék, ki meg-eskűdtette vala őtet az Istenre: és meg-keményíté nyakát és szívét, hogy meg ne térne az Israël Urához Istenéhez. * De minnyájan a' Papi fejedelmek-is, és a' nép, által-hágák a' törvényt hamissan a' Pogányoknak minden utálatosságok-szerént, és meg-fertezteték az Úr házát, mellyet magának szentelt vala Jerusalemben. * El-küldi vala pedig az attyok Ura Istene hozzájok az ô követit, éjjel fel-kelvén, és naponként íntvén: azért hogy kedvezne a' népnek és az ô lakó-helyének. * Azok pedig meg-chúfollyák vala az Isten követit, és kevésre bôchűllik vala az ô beszédit, és meg-tréfállyák vala a' profétákat, míg az Úr haragja fél-gerjedne az ô népe ellen, és nem vólna semmi gyógyulás. * Mert reájok hozá a' Kaldæusok királyát, és meg-ölé az ô ifiait fegyverrel az ô Szent-helyének házában: nem könyörűlt az ifiún, és a' szűzön, és a' vénen, még az igen idôsön-is, hanem mind kezei-be adá. * És az Úr házának minden edényit, mind ôregeket 's mind aprókat, és a' templom és a' király és a' fejedelmek kincheit el-vivé Babylonba. * Fel-gyújták az ellenségek az Isten házát, és el-ronták a' Jerusalem kő-falát, a' tornyokat mind meg-égeték, és valami drágalátos vólt, el-ronták. * A' ki a' fegyvertől meg-menekedett vala, el-vitetvén Babylonba a' királynak szolgála, és az ô fiainak; míg a' Persák királya kezdene országlani, * és bé-tellyesednék az Úr beszéde Jeremías szájából, és meg-illené a' föld az ô szombatit: mert a' pusztaságnak tellyes idejében meg-nyugovék, míg bé-telnék a' hetven esztendő. * " Czyrusnak pedig a' Persák királyának elsô esztendejében, az Úr beszédének bé-tellyesítésére, mellyet Jeremiás-által szóllott vala, fel-indítá az Úr a' Persák királyának Czyrusnak lelkét; ki meg-parancholá, hogy meg-hirdettetnék az ô egész országában, ugyan íras-által-is, mondván: *Ezeket mondgya Czyrus a' Persák királya: A' földnek minden országit nékem adta a' ménynek Ura Istene, és ô parancholta nékem hogy házat építenék néki Jerusalemben, melly Judæában vagyon: kichoda az közzűletek az ô egész népe-közzől? légyen véle az ô Ura Istene, és menyen-fel.

" Matt. 1. b. 14.

4. Reg. 4. d. 15. Jer. 37. 1.

" Jer. 25. 6. 12. & 29. c. 11. 1. Esd. 1. a. 1. & 6. a. 3.

ESDRAS ELSŐ KÖNYVE.

I. Rész.

Iere. 25. v. 12. & 29. v. 10. 2. Para. 36. d. 22.

CZyruſnak a' Perſák királyának elsŏ eſztendejében, hogy bé-tellyeſednék az Úr igéje Jeremías ſzája-által, fel-indítá az Úr Czyruſnak a' Perſák királyának lelkét: és ki-hirdeté a' ſzavát az ŏ egéſz orſzágában még írás-által-is, mondván: * Ezeket mongya Czyrus a' Perſák királya: A' földnek minden orſzágit nékem adta a'menynek Ura Iſtene, és ŏ parancholta nékem hogy házat építenék néki Jeruſalemben, melly Judæában vagyon. * Kichoda kŏzŏttetek az ŏ egéſz népe-kŏzzŭl? Légyen az ŏ Iſtene azzal. mennyen-fel Jeruſalembe, melly Judæában vagyon, és épittſe-meg az Iſraël Urának Iſtenének házát, ŏ az Iſten a' ki Jeruſalemben vagyon. *És minnyájan a' tŏbb férfiak, minden helyeken valahol lakoznak, ſegétſék ŏtet az ŏ helyekrŏl, ezŭſtel és aranynyal, és marhával, és barmokkal, a' kivŭl a' mit kéſz akarva viſznek az Iſten templomába, melly Jeruſalemben vagyon. * És fel-kelének az atyák fejedelmi Judából, és Benjaminból, és a' Papok 's a' Lévíták, és minden a' kinek Iſten fel-indítá lelkét, hogy fel-mennének az Úr templomának építéſére, melly Jeruſalemben vala. * És minnyájan a' kik kŏrŏs-kŏrŭl valának, meg-ſegéték azok kezeit ezŭſt és arany edényekkel, marhával, és barmokkal, házi eſzkŏzzel, azokon-kivŭl mellyeket ſzánt-ſzándékkal adtak vala. * Czyrus király-is elŏ-hozá az Úr templomának edényit, mellyeket el-vitt vala Nabukodonoſor Jeruſalemből, és az ŏ iſtene templomába tŏtt vala. * Elŏ-hozá pedig azokat Czyrus a' Perſák királya a' Gazabar fiának Mitridateſnek keze-által, és ſzámon adá azokat Saſſabaſárnak a' Juda fejedelmének. * És ez azoknak a' ſzáma: Harmincz arany chéſze, ezer ezŭſt chéſze, huſzon-kilencz kés, harmincz

1 A
2 A
B
3
4 4
5
6
7
8
5 9
10
C 11
12
13
6 14
15
16
17
7 18
B
19
20
8 21
22
D 23
24
25
9 26
27
10 arany pohár, * négy-ſzáz tíz másrendŭ ezŭſt pohár: ezer egyéb edé-
11 nyek. * Az arany 's ezŭſt edényeknek egéſz ſzáma, ŏt-ezer négy-ſzáz: mindeneket el-vŭn Saſſabaſar, azokkal kik a' Babylóniai fogſágból felmenének Jeruſalembe.

II. Rész.

1 EZek pedig a' tartománynak
A fiai, kik fel-menének a' fogſágból, mellyet el-vitt vala Nabukodonoſor a' Babylóniai király Babylonba, és megtérének Jeruſalembe és Judába, ki-
2 ki az ŏ váraſába. * A' kik Zorobabellel jŏvének, Jóſue, Nehemía, Zaraïa, és Ráhelaïa, Mardokái, Belſan, Meſfár, Beguai, Réhum, Báana. Az
3 Iſraël népe férfiainak ſzáma: * A' Fáros fiai, két-ezer ſzáz hetven-ket-
4 ten. * A' Sefátia fiai, három-ſzáz
5 hetven-ketten. * Az Area fiai,
6 hét-ſzáz hetven-ŏten. * A' Fahat-Móab fiai, a' Jóſue fiaiból: Jóab,
7 két-ezer nyólcz-ſzáz tizen-ketten.
8 * Az Ælam fiai, ezer két-ſzáz ŏtvennégyen. * A' Zétua fiai, kilencz-
9 ſzáz negyven-ŏten. * A' Zakai
10 fiai, hét-ſzáz hatvanan. * A' Báni
11 fiai, hat-ſzáz negyven-ketten. * A' Bébai fiai, hát-ſzáz huſzon-hárman.
12 * Az Azgad fiai, ezer két-ſzáz hu-
13 ſzon-ketten. * Az Adonikam fiai,
14 hat-ſzáz hatvan-hatan. * A' Bé-
15 guai fiai, két-ezer ŏtven-hatan. * Az Adin fiai, négy-ſzáz ŏtven-négyen.
16 * Az Ater fiai, kik Ezekiáſtól valánnak, kilenczven-nyólczan. * A'
17 Béſai fiai, három-ſzáz huſzon-hár-
18 man. * A' Jóra fiai, ſzáz tizen-
B ketten. * A' Haſum fiai, két-ſzáz
19 huſzon-hárman. * A' Gebbár fiai,
20 kilenczven-ŏten. *A' Betlehem fiai,
21 ſzáz huſzon-hárman. * A' Nétufa
22 férfiai, ŏtven-hatan. * Az Anatot
D 23 férfiai, ſzáz húſzon-nyólczan. * Az
24 Azmavet fiai, negyven-ketten.
25 * A' Kíriat-iarim fiai, Czéfira és Berot, hét-ſzáz negyven-hárman.
26 * A' Ráma és Gábaa fiai, hat-ſzáz
27 huſzon-eggyen. * A' Makmas fér-

2. Esd. 7. b. c.

fiai, száz huszon-hetten. * A' Bétel és Hái férfiai, két-száz huszon-hárman. *A' Nébo fiai, ötven-kettẽ. *A' Megbis fiai, száz ötven-hatan. * A' másik Ælam fiai, ezer két-száz ötven-négyen. *A' Harim fiai, három-száz húszan. *A' Lod, Hadid, és Ono fiai, hétszáz huszon-öten. *A' Jériko fiai, három-száz negyven-öten. * A' Sénaa fiai, három-ezer hat-száz harminczã. * Papok: A' Jadaïa fiai a' Jósue házában, kilencz-száz hetven-hárman. * Az Emmer fiai, ezer ötven-ketten. * A' Feshur fiai, ezer két-száz negyven-heten. *A' Harim fiai, ezer tizenheten. * Leviták: Jósuének és Czedmielnek az Odovia fiainak fiai, hetvenégyen. *Énekesek: Az Ásaf fiai, száz huszon-nyólczan. * Az Ajtón-állók fiai: a' Sellum fiai, Ater fiai, Telmon fiai, Akkub fiai, Hatita fiai, Sóbai fiai: minnyájan száz harmincz-kilenczen. * A' Natinæusok: a' Siha fiai, Hásufa fiai, Tabbaot fiai, * Czeros fiai, Síaa fiai, Fadon fiai, * Lébana fiai, Hagaba fiai, Akkub fiai, * Hagab fiai, Semlai fiai, Hánan fiai, * Gaddel fiai, Gáher fiai, Raáïa fiai, * Rásin fiai, Nékoda fiai, Gázam fiai, * Aza fiai, Fásea fiai, Bésee fiai, * Ásena fiai, Munim fiai, Nefusim fiai, * Bakbuk fiai, Hákufa fiai, Harhur fiai, *Beslut fiai, Máhida fiai, Harsa fiai, * Berkos fiai, Sísara fiai, Téma fiai, *Nasia fiai, Hatifa fiai, *a' Salomõ szolgainak fiai, Sótai fiai, Sóferet fiai, Fáruda fiai, *Jála fiai, Derkon fiai, Geddel fiai, * Safátia fiai, Hatil fiai, Fokeret fiai, kik Asebaimból valának, Ami fiai. * minnyájan a' Natinæusok, és a' Salomon szolgainak fiai, három-száz kilenczvenketten. *Azok-is kik fel-mentek Telmalából, Telharsa, Kerub, és Adon, és Emer: és nem jelentheték-meg az attyok házát és az ő magvokat, ha Izraëlből-valók vólnának. * A' Dalaïa fiai, Tobia fiai, Nekoda fiai, hat-száz ötven-ketten. * És a' Papok fiai-közzül: A' Hobia fiai, Akkos fiai, Berzellái fiai, ki a' Gálaádi Berzellái leányi-közzül vött feleséget, és azok nevéről hívattaték: * ezek keresék az ő eredeteknek irását, és fel nem találák, és ki-vetteténeк a' Papságból. * És megmondá Atersata nékik, hogy ne ennének a' Szentek-szentiből, míg nem túdós és tekélletes pap támad-

64 na. * Az egész sokaság, mint egy, negyven-két ezer három-száz hatvanan: * a' szolgájok és szolgálójoknélkül, kik hét-ezeren három-százan és harmincz-heten valának: és azok-között énekes férfiak és aszszonyok, két-százan. * Az ő lovok, hét-száz harmincz-hat; az ő oszvérek, két-száz negyven-öt. * az ő tevéjek, négy-száz harmincz-öt; az ő szamárok, hat-ezer hét-száz húsz. * És az attyoknak fejedelmi-közzűl, mikor bé-mennének az Úr templomába, melly Jerusalemben vagyon, szabad akarattyokból adakozának az Isten házára, hogy azt fel-építenék az ő helyén. * Erejek-szerént adának az épűlet költségére hatvan-egy ezer garas aranyat: és öt-ezer gira ezüstöt, és száz papi öltözö ruhákat. * Lakának azért a' Papok, és a' Leviták, és a' nép-közzűl-valók, és az énekesek, és az ajtón-állók, és a' Natinæusok az ő városokban, és az egész Izraël az ő városiban.

III. Rész.

ÉS már el-jött vala a' hetedik hólnap, és az Izraël fiai az ő városokban valának: egybegyűle azért a' nép mint egy ember, Jerusalembe. * És fel-kele Jósue a' Jósedek fia, és az ő pap attyafiai, és Zoróbabel a' Salátiel fia, és az ő attyafiai, és óltárt építének az Izraël Istenének, hogy azokon éppen-égő áldozatokat tennének, a' mint meg-íratott Moysesnek az Isten emberének törvényében. *Helyhezteték pedig az Isten óltárát az ő talpaira, ijezgetvén őket a' földek népei körös-körűl, és éppen-égő áldozatot tőnek azon az Úrnak reggel és estve: * És sátoros innepet szerzének, a' mint meg-íratott, és éppen-égő áldozatot minden nap rendel a' parancholat-szerént, azon napi dolgot az ő napján. * És ezek-után a' szűntelen éppen-égő áldozatot, mind a' hólnapok elsö napjain, 's mind az Úrnak minden innepin, mellyek meg-szenteltettek vala, és mind azokon mellyeken szabad akaratból ajandék vitetik vala bé az Úrnak. * A' hetedik hónak elsö napjától fogva kezdének

éppen-égő áldozatot áldozni az Urnak: az Isten temploma pedig még nem vala meg-fondálva. * Adának pedig pénzt a' kő-vágóknak, és kőmíveſeknek: és ételt 's italt, és olajt, a' Sídoniaknak és Tyruſiaknak, hogy czédrus-fákat hoznának a' Libanuſból a' Joppé tengerére, a' mint meg-parancholta vala nékik Czyrus a' Perſák királya. * Második eſztendejében pedig az Isten templomához-válo jöveteleknek Jeruſalembe, a' második hólnapban, el-kezdék Zoróbabel a' Salátiel fia, és Jósue a' Jóſedek fia, és a' több attyok-fiai a' Papok, és Lévíták, és minnyajan a' kik meg-jöttek vala a' fogſágból Jeruſalembe, és el-rendelék a' Levítákat húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, hogy ſzorgalmaztatnák az Úr dolgát. * És elő-álla Jósue és az ő fiai, és az ő attyafiai, Czedmihel és az ő fiai, és a' Júda fiai, mint egy férfiu, hogy ſzorgalmaztatnák azokat a' kik az Isten templomában munkálkodnak vala: a' Henadad fiai, és azoknak fiai, és az ő attyok-fiai a' Levíták. * Fel-vetvén azért fondamentomát a' kő-míveſek az Úr templomának, elő-állának a' Papok az ő ékeſſégekben a' trombitákkal: és a' Levíták az Aſaf fiai a' czimbalomokkal, hogy díchérnék az Istent Dávidnak az Iſraël királyának keze-által. * És egyűtt énekelnek vala az Úrnak díchéretekkel és vallás-tétellel: Mert jó, mert örökké az ő irgalmaſſága Iſraëlen. Az egéſz nép-is nagy kiáltáſſal űvőlt vala az Úr díchéretiben, azért hogy meg-fondáltatott vólna az Úr temploma. * Nagy ſokan a' Papok és Levíták-közzűl-is, és az atyák fejedelmi, és a' vének, kik látták vala az első templomot mikor fondálva vólt, és e' templomot ſzemek-előtt, nagy ſzóval sírnak vala: és ſokan örömökben űvőltvén, fel-emelik vala ſzavokat. * És ſenki meg nem iſmérheti vala a' vigadók kiáltáſa ſzavát, és a' nép ſiráſa ſzavát: mert egyeleſleg űvőlt vala a' nép nagy kiáltáſſal, és a' ſzózat meſzſze hallatik vala.

7 1 A C 2 8 3 9 4 5 10 6 7 11 B D 8 12 9 10 13 11 12

IV. Rész.

Meg-hallák pedig a' Júda és Benjamin ellenſégi, hogy a' fogſág fiai templomot épitenének az Iſraël Urának Istenének: * és Zoróbabelhez járúlván, és az atyák fejedelmihez, mondának nékik: Hadd építtsünk veletek, mert a' mint tí, úgy kereſsük a' tí Istenteket: ímé mí áldozatokat tettünk Aſor-Haddannak az Aſſur királyának napjaitól-fogva, ki ide hozott minket. *És móda nékik Zoróbabel, és Jósue, és az Iſraël attyainak több fejedelmi: Nem illik hogy mí veletek építtsünk házat a' mí Istenünknek, hanem mí egyedűl építünk a' mí Urunknak Istenünknek, a' mint meg-parancholta nékünk Czyrus a' Perſák királya. * Lőn azért, hogy a' föld népe akadályt tenne a' Júda népe kezeinek, és háborgatná őket az épitésben. * És tanátſlókat fogadának ellenek, hogy el-bontanák az ő tanátſokat Czyruſnak a' Perſák királyának tellyes napjaiban, és mind Dariuſnak a' Perſák királyának birodalmáig. * Az Aſsvérus birodalmában pedig, az ő országának kezdetiben, vádoláſt irának a' Júda és Jeruſalem lakói-ellen. * És Artaxerxes napjaiban íra Beſelam-Mitridates, és Tábeel, és a' több kik az ő tanátſokban valának, Artaxerxesnek a' Perſák királyának: a' vádoláſnak levele pedig Syruſúl íratott vala, és Syriai nyelven olvaſtatik vala. * Reum-Beélteem, és Samſai az irodeák, egy illyen levelet irának Jeruſalemből Artaxerxes királynak: * Reum-Beélteem, és Samſai irodeák, és az ő több tanátſlójok, a' Dinæuſok, és Afarſatakæuſok, a' Terſalæuſok, Afarſæuſok, Erkuæúſok, Babylóniaïak, Suſanekæuſok, Diéviak, és Elamíták, * és a' többi a' Pogányok-közzűl, kiket ide hozott a' nagy és dichőſéges Aſenafar: és lakoſókká tött Samaria váraſiban, és a' több tattományokban túl a' Folyo-vízen békeſégben: (*Ez a' levél máſſa, mellyet néki küldőttek.) Artáxerxes királynak, a' te ſzolgaid, a' Folyo-vízen túl-lakó férfiak, köſzöneteket mongyák: * Tudva légyen a' ki-

a' királynál, hogy a' Żidók, kik tőled hozzánk jőttek, Jeruſalembe a' pártos és igen gonoſz várasba jutottak, mellyet építnek, meg-chinálván annak kerítéſit, és fel-rakván a' kő-falait. * Moſt azért tudva lé- 13
gyen a' királynál, hogy ha az a' vá-
ras meg-építtetik, és a' keritéſi meg- C
újíttatnak, raváſt, és adót, és eſztēdő-
béli jővedelmet nem adnak, és e' kár
ſzinte a' királyokra hat. * Mí pedig 14
meg-emlekezvén a' sóról mellyet
az udvarban őttűnk, és mivelhogy
a' király ſérelmit látni méltatlannak
itéllyűk, azért el-kűldőttűnk és hírt
tettűnk a' királynak, * hogy fel-ke- 15
reſd az atyáid hiſtoriáinak kőnyvei-
ben, és írva találod a' kronikában:
és meg-tudod hogy az a' váras, pár-
tos váras, és ártalmas a' királyok-
nak és tartományoknak, és hadakat
indítnak abból régi időtől-fogva:
az-okáért el-is rontatott az a' váras.
*Mí hírré adgyuk a' királynak, hogy 16
ha az a' váras meg-építtetik, és an-
nak kerítéſi meg-újíttatnak, a' Fo-
lyó-vízen-túl nem léſzen jóſzágod.
* Feleletet kűlde a' király Reum- 17
Beelteemnek, és Samſainak az íro-
deáknak, és a' tőbbinek kik az ő ta-
nátſokban valának a' Samaria la-
kóinak, és a' tőbbinek a' Folyó-ví-
zen-túl, kőſzőnetit mondván és bé-
keſéget. * A' panaſz, mellyet hoz- 18
zánk kűldőttetek, nyilván el-olvaſ-
tatott előttem. * és én meg-paran- 19
choltam, és fel-kereſték, és meg-ta-
lálták hogy az a' váras régi időtől- D
fogva a' királyok-ellen pártolkodik,
és támadáſok, és harczok indíttatnak
abban: * mert igen erős királyok-is 20
vóltak Jeruſalembē, kik uralkodtak-
is minden tartományon, melly a' Fo-
lyó-vizen-túl vagyon: és raváſt 's
adót, és jővedelmet vettek. * Moſt 21
azért hallyátok a' ſentencziát: Tíltſá-
tók-el azokat a' férfiakat, hogy az a'
váras meg ne építteſſék, míg talám
én meg-hagyom. * Meg-láſſátok 22
hogy ebbē reſtē ne chelekedgyetek,
és aprónként a' gonoſz ne neveked-
gyék a' királyok-ellen. * Az-okáért 23
Artaxerxes király parancholattyá-
nak levele el-olvaſtaték a' Reum-Be-
élteem és a' Samſai íro-deák és ezek
tanátſi-előtt: és gyorſan Jeruſalem-
be menének a' Żidókhoz, és elle-
nek állának erő-hatalommal. * Ak- 24

kor félbe-hagyaték az Ur háza
épűleti Jeruſalemben, és nem építte-
ték Dariuſnak a' Perſák királyának
máſodik eſztendejéig.

V. Rész.

1 PRofetálának pedig Aggæus
A Proféta, és Zakarías az Addo
fia, profetálván a' Żidóknak,
kik Judæában és Jeruſalemben
valának, az Iſraël Iſtene nevében.
2 * Akkor fel-kelének Zoróbabel a'
Salátiel fia, és Jóſue a' Jóſedek fia, és
építeni kezdék az Iſten templomát
Jeruſalemben, és vélek az Iſten pro-
3 fétái ſegétvén őket. * Az űdőben
pedig hozzájok jőve Tatanai, ki feje-
delem vala a' Folyó-vizen-túl, és
Starbuzanai, és ezeknek tanátſi: és
ſzóllának nékik: Ki adta néktek ta-
nátſúl hogy e' házat meg-építené-
tek, és annak kerítéſit meg-újítaná-
4 tok? * Melyre felelvén meg-mon-
B dók nékik, ki vólna nevék az em-
5 bereknek kik az építéſnek okai. * Az
ő Iſteneknek ſzeme pedig a' Żidók
vénein lőn, és nem tílthaták-el
őket. És tetſzék hogy a' dolgot Da-
ríus-eleibe vinnék, és akkor meg-
6 felelnének árra a' vádoláſra. * Máſſa
a' levélnek, mellyet Daríus király-
nak kűldőtt Tatanai a' Folyó-ví-
zen-túl-valo tartománynak fejedel-
me, és Starbuzanai, és az ő tanátſi
az Arfaſakæuſok, kik a' Folyó-vízen-
7 túl valának. * A' beſzéd mellyet né-
ki kűldőttek vala, így vala írva:
Daríus királynak minden békeſég.
8 * Tudva légyen a' királynál, hogy
mí el-mentűnk vólt Judæa tarto-
mányba a' nagy Iſten házához,
melly faragatlan kőből építtetik, és
fák tétetnek a' falokba: és az az épű-
let ſzorgalmatoſon építtetik, és ne-
9 vekedik kezekben. * Meg-kérdők
azért azokat a' véneket, és így ſzól-
lánk nékik: Ki adott néktek hatal-
mat hogy e' házat meg-építenétek,
és e' kő-falokat meg-újítanátok?
10 *De a' neveket-is meg-kérdezők tő-
lők, hogy hírré tennők néked: és
C meg-írtuk azoknak a' férfiaknak a'
neveket, kik fejedelmek kőzőttők.
11 * Illyen beſzéddel felelének pedig
nékűnk, mondván: Mí a' menynek
és földnek Iſtene ſzolgai vagyunk,
és azt a' templomot építtyűk, melly

1. Eſdræ 4. 5.

ſok eſztendők-előtt rakatott vólt, és a' mellyet Iſraëlnek nagy királya épí-
tett és rakott vala. * Minek-utánna 12
pedig haragra indították az atyáink
a' menynek Iſtenét, a' Kaldæus Na-
bukodonoſornak a' Babylóniai ki-
rálynak kezeibe adta őket, és e' há-
zat-is el-rontotta, és annak népét el-
vitte Babylonba. * Czyruſnak pedig 13
a' Babylóniai királynak elſő eſzten-
dejében, Czyrus király parancholatot ada-ki, hogy ez az Iſtē háza meg-
építtetnék. * Mert az Iſten templo- 14 B
mának arany és ezüſt edényit-is,
mellyeket Nabukodonoſor el-vitt
vala a' templomból, melly Jeruſalem-
ben vala, és el-vitte vala azokat a'
Babylō templomába, elő-hozá Czy-
rus király a' Bábylon templomából,
és adá Saſſabaſár-névűnek, kit feje-
delemmé-is rendele, * és monda néki: 15
Ez edényeket vedd-fel, és menny-el,
és tedd azokat a' templomba, melly
Jeruſalembē vagyon, és az Iſten háza
építteſſék-meg az ő helyén. * Akkor 16
azért az a' Saſſabaſár el-jőve, és fon-
damentomát fel-veté az Iſten tem-
plomának Jeruſalemben, és az idő-
től-fogva mind eddig építtetik, és
még ſem végeződött-el. * Moſt azért 17
ha jónak láttatik a' királynak, kereſ-
ſe-meg a' király könyves kamarábā,
melly Babylonban vagyon, ha Czy-
rus király parancholta-e meg hogy
meg-építtetnék az Iſten háza Jeruſa-
lemben, és a' királynak e' dologról-
való akarattyát kűlgye hozzánk.

VI. Rész.

AKkor Dárius király meg- 1
parancholá, és fel-kereſék a' A 12
könyvek kamarájábā, mel-
lyek Babylonban tartatnak
vala. * És egy könyv találtaték Ek- 2 C
batanában, melly a' Medena tarto-
mány vára, és illyen dolog vala ab-
ban írva: * Czyrus királynak első 3
eſztendejében: Czyrus király el-
végezte hogy meg-építtetnék az 13
Iſten háza, melly Jeruſalemben va-
gyon, a' helyen a' hol áldozatokat
tégyenek, és hogy hatvan könyök-
nyi magaſſágot, és hatvan könyök-
nyi ſzéleſſéget el-bírhato fondamen-
tomokat veſſenek, * faragatlan kő- 4
vekből három rendet, és így új fák-
ból-valo rendeket-is: költség pedig
a' király házából adaſſék. * De az 5
Iſten templomának arany és ezüſt
edényi-is, mellyeket Nabukodono-
ſor el-vitt vólt a' Jeruſalem templo-
mából, és azokat Babylonba vitte
vólt, meg-adaſſanak, és viſzſza vitu-
ſſenek a' templomba Jeruſalembe az
ő helyére, mellyek bé-is tétetének
az Iſten templomába. * Moſt azért 6
Tatanai a' Folyó vízen-túl-valo tar-
tomány fejedelme, Starbuzanai, és
a' tí tanátſitok az Afarſaczæuſok,
kik a' Folyó vízen-túl vattok, meſzſze
el-távozzatok tőlők, * és engedgyé- 7
tek meg-építtetni azt az Iſtē templo-
mát a' Zidók fejedelmétől, és azok
véneitől, hogy azt az Iſtē házát épít-
tſék-meg az ő helyén. * De én-tőlem 8 D
meg-is parancholtatott, mit
kelleſſék mívelni azoknak a' Zidók
véneinek, hogy meg-építteſſék az
Iſten háza, tudn illik, hogy a' király
ládajából, az-az, az adókból, mellyek
a' folyó vízen-túl-valo tartomány-
ból adatnak, ſzorgalmatoſon költség
adaſſék azoknak a' férfiaknak, hogy
az épűlet meg-ne ſzűnnyék. * Hogy- 9
ha ſzűkſég léend, borjúkat-is, és bá-
rányokat, és gődölyéket a' menynek
Iſtenének éppen-égő áldozattyára,
gabonát, sót, bort, és olajt, a' Papok
ſzer-tartáſa-ſzerént, kik Jeruſalembē
vannak, adgyanak nékik naponként,
hogy valamiben panaſz ne légyen.
* És tegyenek áldozatokat a' meny- 10
nek Iſtenének, és imádkozzanak a'
király 's a' fia életeért. * Én-tőlem 11
azért végezés adatott: Hogy
valamelly ember meg-változtattya
ezt a' hagyáſt, fát vigyenek a' házá-
ból, és fel-állaſſák, és arra ſzegezzék,
a' háza pedig közönſéges légyen. * Az 12
Iſten pedig, ki az ő nevét ott lakatta,
el-rontſon minden országokat, és a'
népet a' ki fel-emeli kezét hogy ellē-
kezzék 's el-rontſa azt az Iſtē házát,
melly Jeruſalemben vagyon. Én Da-
rius rendeltem e' végezéſt, mellyet
ſzorgalmatoſon akarok bé-tellyeſít-
tetni. * Az-okáért Tatanai a' folyó 13
vízen-túl-valo tartomány fejedel-
me, és Starbuzanai, és annak tanátſi,
a' mint meg-parancholta vala Da-
rius király, úgy chelekedének ſzor-
galmatoſon. * A' Zidok véne- 14
pedig építnek vala, és ſzerencsé-
ſek valának, Aggæus profétának és
Zakariáſnak az Addo fiának profé-
tálása-ſzerént: és meg-épiték és el-
kéſzíték, az Iſraël Iſtenének paran-
cholat-

cholattyából, és Czyrus, és Daríus,
és Artaxerxes a' Perſák királyi pa-
O rancholattyából: * és el-végezék 15
ezt az Iſten házát, Adar havá-
nak harmadik napján, melly Daríus
király orſzágának hatodik eſzten-
deje. * Az Iſraël fiai pedig, a' Pa- 16
pok és Lévíták, és a' fogſágnak tőbb
fiai, az Iſten háza ſzenteléſét vég-
hez vívék őrőmmel. * És az Iſten 17
háza ſzenteléſére ſzáz borjút vűnek,
két-ſzáz koſt, négy-ſzáz bárányt, D
tizen-két kechbe-bakot az egéſz
Iſraël bűneért, az Iſraël nemzetſégi
ſzáma-ſzerént. * És állaták a' Pa- 18
pokat az ő rendekbe, és a' Levítá-
kat az ő ſzerekbe, az Iſten dolgaira
Jeruſalemben, " a' mint meg-íra-
tott a' Moyſes kőnyvében. * Az Iſ- 19
raël rabſágának fiai pedig Húſvétet
ſzerzének, az elſő hónak tizen-
negyedik napján. * Mert meg- 20
tiſztúltak vala a' Papok 's a' Levíták
mint-egy: minnyájan tiſzták a' Húſ-
vét áldozáſára, mind a' rabſág fia-
iért, és az ő Pap attyok-fiaiért, és
magokért. * És évének az Iſraël 21
fiai, a' kik viſzſza-jőttek vala a' fog-
ſágból, és minnyájan a' kik hozzá-
jok ſzakadtak vala a' főld pogányi-
nak fertelmeskedéſéből, hogy kereſ-
nék Iſraëlnek Urát Iſtenét. * És 22
meg-illék a' kováſztalanok innepét
hét nap vígaſággal, mert meg-ví-
gaſztalta vala őket az Úr, és az Aſ-
ſur királya ſzívét hozzájok hajtot-
ta vala, hogy ſegétené az ő kezeket
az Iſraël Ura Iſtene házának épité-
ſében.

VII. RÉSZ.

EZek-után pedig Artaxerxes 1
a' Perſák királya birodal- A
mában, Eſdrás a' Saraïa fia,
ki Azarías fia, ki Helczias
fia, * ki Sellum fia, ki Sádok fia, ki 2
Akitob fia, * ki Amarías fia, ki 3
Azarías fia, ki Marajot fia, * ki Za- 4
rahias fia, ki Ózi fia, ki Bokczi fia,
* ki Abiſue fia, ki Fínees fia, ki Elé- 5
azar fia, ki Aaron az első pap fia.
*Ez az Ezdrás fel-jőve Babylonból, 6
és ez ſerény iráſ-túdo a' Moyſes
tőrvényében, mellyet az Úr-Iſten
adott Iſraëlnek: és meg-adá néki a'
király minden kéréſét, az ő Urának
Iſtenének rajta-való keze-ſzerént.
* És fel-menének Jeruſalembe az 7
Iſraël fiai-kőzzűl, és a' Papok fiai-
kőzzűl, és a' Levíták fiai-kőzzűl, és
az énekeſek-kőzzűl, és az ajtón-ál-
lók-kőzzűl, és a' Natinæuſok-kőz-
zűl, Artaxerxes királynak hetedik
8 eſztendejében. * És Jeruſalembe
jutának az őtődik hólnapban, az a'
9 királynak hetedik eſztendeje. *Mert
az elſő hónak elſő napján kezde
fel-menni Babylonból, és az őtő-
dik hónak elſő napján juta Jeruſa-
lembe, az ő Iſtenének rajta-valo jó
10 kéze-ſzerént. * Mert Eſdras el-
kéſzíté ſzívét, hogy az Úr tőrvé-
nyét kereſné, és meg-chelekedné,
és tanítaná Iſraëlben a' parancholatot
11 és a' tőrvényt. * Ez pedig máſ-
ſa a' parancholat levélnek, mellyet
B Artaxerxes király adott Eſdras pap-
nak, a' bőlch írás-túdónak az Úr be-
ſzédiben és parancholatiban, és az
12 ő czeremoniáiban Iſraëlben: * Ar-
taxerxes a' királyok királya Eſdrás
papnak, a' menynek Iſtene tőrvé-
nyének leg-bőlchebb írás-túdójá-
13 nak kőſzőnetit. * Én-tőlem vé-
geztetett, hogy valaki az én orſzá-
gomban az Iſraël népe-kőzzűl, és
az ő Papiai-kőzzűl, és a' Lévíták-
kőzzűl el akar Jeruſalembe menni,
14 mennyen-el veled. * Mert a' ki-
rály és a' hét tanátſi ſzinétől bo-
cháttattál, hogy meg-látogaſd Ju-
dæát és Jeruſalemet a' te Iſtened tőr-
vényével, melly kezedben vagyon:
15 * és hogy el-vigyed az ezűſtőt és
aranyat, mellyet a' király és az ő
tanátſi ſzabad akarattyok-ſzerént
adtak az Iſraël Iſtenének, kinek haj-
16 léka Jeruſalemben vagyon. * Es
minden ezűſtőt és aranyat, mellyet
Babylonnak egéſz tartományában
találſz, és a' nép oda akar adni, és a'
Papok a' mit ſzabad akaratból ad-
nak az ő Iſtenek házának, melly Je-
17 ruſalemben vagyon; * ſzabadon el-
vegyed, és ſzorgalmatoſon végy e'
C pénzen borjúkat, koſokat, bárányo-
kat, és azoknak ételi és itali áldo-
zatit, és áldozd-meg azokat a' tí Iſ-
tentek templomának óltárán, melly
18 Jeruſalemben vagyon. * De ha mi
néked, és az atyád-fiainak tetſzik-is,
hogy a' tőbb ezűſtből és aranyból
chinállyatok, a' tí Iſtentek akarat-
19 tya-ſzerént chinállyátok. * Az
edényeket-is, mellyek néked a' te
Iſtened házának ſzolgálattyára
adatnak, tedd a' te Iſtened-eleibe

Num. 1. b. 6. & 7. b. 9.

Jerusalemben. * De egyebeket-is 20
mellyek szükségesek lésznek a' te Istened házában, valamenyi szükség lészen hogy kőlts, meg-adatik a' király kinchéből, és tár-házából, * és 21
én-tőlem. Én Artaxerxes király, végeztem és parancholtam a' kőzönséges tár-háznak minden gond-viselőinek, kik a' Folyó-vízen-túl vannák, hogy valamit kérend tőletek
Esdrás pap, a' mennyei Isten törvényének írás-túdója, késedelem-nélkül meg-adgyátok, * száz talentom 22
ezüstig, és száz mérték gabonáig, és száz veder borig, és száz vederolaig, sőt pedig merték-nélkül.
*Minden, a' mi a' mennyei Isten szol- 23
gálattyához tartozik, szorgalmatoson meg-adassék a' mennyei Isten D
házába: hogy valami-képpen meg ne haragudgyék a' király országára,
és a' fiaiéra. * Adgyuk-is tudtotok- 24
ra, mind a' Papok, és Leviták, és énekesek, és ajtón-állók, és a' Natinæusok, és ez Isten házának szolgai-felől, hogy adót 's rovást, és esztendei fizetést reájok ne légyen szabad vetnetek. * Te pedig Esdrás, a' 25
te Istenednek bőlcheségé-szerént, melly kezedben vagyon, rendelly bírákat, és tiszt-tartókat, hogy ítéletet tégyenek az egész népnek melly a' Folyó-vízen-túl vagyon, azoknak tudn'illik kik a' te Istened törvényét tudgyák, de a' tudatlanokat-is szabadon taníttsátok. * És 26
minden a' ki nem chelekeszi a' te Istened törvényét, és a' király törvényét szorgalmatoson, itéltessék vagy halálra, vagy szám-ki-vetésre, vagy jószága vesztésére, vagy bizony tömlőczre. * Áldott a' mi atyáinknak 27
Ura Istene, ki ezt adta a' király szívébe, hogy meg-dichőítené az Úr házát, melly Jerusalemben vagyon;
* és az ő irgalmasságát hozzám haj- 28
totta a' király 's az ő tanátsi-előtt, és a' királynak minden hatalmas fejedelmi-előtt: és én meg-erősíttetvén az én Uramnak Istenemnek rajtam-valo kezével, egybe-gyűjtém Izraëlből a' fejedelmeket, kik fel-jőnének velem.

VIII. Rész.

EZek azért a' chelédek fejedelmi, és azok eredete, kik 1
fel-jőttek velem, Artaxerxes D
A

király birodalmakor Babylonból.
2 * A' Fínees fiai-kőzzűl, Gersom, Az Itamar fiai-kőzzűl, Dániel. A'
3 Dávid fiai-kőzzűl, Hattus. * A' Sekenia fiai-kőzzűl, a' Fáros fiaiból, Zakarías: és véle számláltatának száz ötven férfiak. * A' Fahat-
4 Móab fiai-kőzzűl, Elioénai a' Záre-
5 he fia, és véle két-száz férfiak. * A' Sekenia fiai-kőzzűl, Ezekiel a' fia,
6 és véle három-száz férfiak. * Az Adam fiai-kőzzűl, Abed a' Jónatan
7 fia, és véle ötven férfiak. * Az Alam fiai-kőzzűl, Isaías az Atália
8 fia, és véle hetven férfiak. * A' Safátia fiai-kőzzűl, Zebédia a' Mihály fia, és véle nyólczvan férfiak.
9 * A' Jóab fiai-kőzzűl, Obédia a' Jáhiel fia, és véle hét-száz tizen-nyólcz
10 férfiak. * A' Sélomit fiai-kőzzűl, a' Josfia fia, és véle száz hatvan fér-
11 fiak. * A' Bébai fiai-kőzzűl, Zakarías a' Bébai fia, és véle huszon-
12 nyólcz férfiak. * Az Azgad fiai-kőzzűl, Jóhanan az Ekczetán fia, és
13 véle száz tíz férfiak. * Az Adonikam fiai-kőzzűl, kik utólsók valának: és ez a' nevek: Elifelet, és Jéhiel, és Samaïas, és vélek hatvan
14 férfiak. * A' Begui fiai-kőzzűl, Utai és Zakur, és vélek hetvén fér-
15 fiak. * Egybe-gyűjtém pedig őket a' folyó-viznél, melly alá-foly Ahavára, és ott maradánk három napig: és kerestem a' nép 's a' Papok-
16 kőzőtt a' Lévi fiaiban, és nem találék ott. * Az-okáért el-küldém Eliezert, és Arielt, és Semeiát,
C és Elnatánt, és Járibot, és a' másik Elnatánt, és Nátant, és Zakariást, és Mosollámot a' fejedelmeket: és Jojaribot, és Elnatánt a' bölcheket.
17 * És küldém őket Eddóhoz, ki első a' Kasfia helyén, és szájokba tőm az igéket, mellyekkel szóllanának Eddónak, és az attyafiainak a' Natinæusoknak, a' Kasfia helyén, hogy el-hoznák nékünk a' mi Istenünk háza szol-
18 gait. * És a' mi Istenünknek jó keze-által, hozának nékünk igen túdós férfiat a' Moholi fiai-kőzzűl, ki Lévinek az Izrael fiának fia
19 volt, és Sarabiát, és a' fiait, és tizen-nyólcz attyafiait; * és Hasa-
D biát, és véle Isaiást a' Mérari fiai-kőzzűl, és az ő húsz attyafiait és
20 fiait: * és a' Natinæusok-kőzzűl,

kiket Dávid és a' fejedelmek rendeltek vala a' Levíták szolgálatira, két-száz húsz Natinæusokat: ezek mind neveken hívattatnak vala. * És 21
bőjtöt hirdeték ott az Ahava folyóvize-mellett, hogy meg-sanyargattatnánk a' mi Urunk Istenünk-előtt, és kérnénk tőle igaz útat magunknak és a' fiainknak, és minden marhánknak. * Mert szégyenlettem 22
a' királytól segétséget kérni, és lovasokat, kik óltalmaznának minket az ellenségtől az úton: mert azt mondottuk vala a' királynak: A' mi Istenünk keze vagyon mind azokon kik őtet jóból keresik: és az ő birodalma, és erőssége, és haragja mindeneken, kik el-hadgyák őtet. * Bőjtölénk pedig, és könyörgénk 23
ezért a' mi Istenünknek: és szerencséssen történék dolgunk. * És el- 24
választék a' Papi fejedelmek-közzül tizen-kettőt, Sarabiát, és Hasabiát, és vélek az attyok-fiai-közzül tizet.
* és ki-mérém nékik az ezüstöt és 25
aranyat, és a' mi Istenünk házának szételtetett edényit, mellyeket adott vala a' király és az ő tanátsi, és az ő fejedelmi, és az egész Israël azok-közzül kik fel-találtattak vala: * és 26
hat-száz ötven talentom ezüstöt mérék kezekbe, és száz ezüst edényt, száz talentom aranyat; * és húsz 27
arany kupákat, mellyekben ezer-ezer garas vala, és igen jó fényes szép két réz edényt mint az arany.
* És mondék nékik: Tí az Úr szenti, 28
és az edények szenték, és az ezüst és arany, melly szabad akaratból adatott a' mi atyáink Urának Istenének: * vigyázzatok, és meg- 29
őrizzétek, míg bé-méritek a' Papi fejedelmek, és a' Levíták, és az Israël nemzetséginek hadnagyi-előtt Jerusalemben, az Úr háza kinchébe. * Felfogadák pedig a' Papok 's a' Lévitak, 30
a' meg-mért ezüstöt 's aranyat, és az edényeket, hogy Jerusalembe vinnék a' mi Istenünk házába. * El-indúlánk 31
azért az Ahava folyó-víztől, az első hónak tizen-kettődik napján, hogy Jerusalembe mennénk: és a' mi Istenünk kéze vólt rajtunk, és meg-szabadíta minket az ellenség 's a' leselkedő kezéből az úton. * És Je- 32
rusalembe jutánk, és ott maradánk három nap. * Negyed napon pedig 33
meg-méreték az ezüst 's az arany, és

az edények a' mi Istenünk házában, G
Meremotnak az Urías Pap fiának keze-által, és vele Eléazar a' Fínees fia, és vélek Jozabed a' Jósue fia, és 34
Noadaia a' Bennoi Levíta fia, * mindeneknek száma és mértéke-szerént: és bé-írattaték minden mérték azon üdőben. * De a' kik a' fog- 35
ságból jöttek vala a' rabságnak fiais, éppen-égő áldozatokat tőnek az Israël Istenének, tizen-két borjút az egész Israël népeért, kilenczven-hat kost, hetven-hét bárányt, a' bűnért tizen-két bakot: mind éppen-égő
áldozatúl az Úrnak. * Meg-adák 36
pedig a' király parancholatit, a' király színe-előtt-forgó tiszt-viselőknek, és a' folyó vizen-túl-valo hadnagyoknak, és fel-magasztalák a' népet és az Isten házát.

IX. Rész.

MInek-utánna pedig ezek bé-tellyesedének, hozzám jövének a' fejedelmek, mondván: Nem vált-el az Israël népe, a' Papok és a' Levíták, a' földek népeitől, és azoknak, tudn' illik a' Kananæusnak, és Ferezæusnak, és Jebusæusnak, és Ammonitáknak, és Moabitáknak, és Egyiptziusoknak, és Amorræusoknak útálatosságitól: * mert azoknak leányi- 2
közzül vettek magoknak, és a' fioknak, és a' szent magot a' földek népeivel elegyítették: és a' fejedelmek 's a' bírák vóltak elsők e' vétekben.
*És mikor hallottam vólna e' beszédet, meg-szaggatám palástomat, és köntösömet, és ki-szaggatám fejemről a' hajamat és szakállomat, és le- 4
ülék keseregvén. * Hozzám gyülének pedig minnyájan a' kik félik vala az Israël Istenének igéjét, azoknak vétkekért kik a' fogságból jöttek vala, és én szomorúan ülök vala az estveli áldozatig: * és az est- 5
veli áldozatkor fel-kelék az én sanyarúságomból, és meg-szaggatván a' palástot és a' köntöst, meg-hajtám térdeimet, és ki-terjesztém kezeimet az én Uramhoz Istenemhez, * és 6
mondék: Én Istenem, szégyenlem és általlom fel-emelni hozzád az orczámat: mert a' mi hamisságink meg-sokasodtak a' mi fejünkön, és a' mi vétkeink mind az égig

1. Esdræ 8. 9.

neveked-

nevekedtek, * az attyáink napja- 7
itól-fogva: de mi-magunk-is igen
vétkeztűnk mind e' napiglan, és a'mí
hamiſſáginkban kézbe adattunk
mí', és a' mí királyink, és Papjaink,
a' főldek királyi kezébe, és fegyverre,
és fogſágra, és ragadómányra, és or-
cza-píruláſra, mint e' napon-is. * És 8
moſt ugy-mint egy keveſſé, és egy
ſzem-pillantáſig lőtt a' mí kőnyőr-
géſűnk a'mí Urunkhoz Iſtenűnkhőz, C
hogy maradék hagyatnék nékűnk, és
egy ſzeg adatnék nékűnk az ő ſzent
helyén, és világoſitaná-meg ſze-
meinket a' mí Iſtenűnk, és adna né-
kűnk egy kevés életet a'mí ſzolgála-
tunkban, * mert ſzolgák vagyunk, és 9
ſzolgálatunkbã el nem hagyott min-
ket a' mí Iſtenűnk, hanem irgalmaſ-
ſágot mutatott rajtunk a' Perſák kirá-
lya-előtt, hogy életet adna nékűnk,
és fel-emelné a' mí Iſtenűnk házát, és
meg-építené annak puſztaſágit, és
ſővényt adna nékűnk Judában és Je-
ruſalemben. * És moſt mit mond- 10
gyunk ô mí Iſtenűnk ezek-után?
mert el-hattuk parãcholatidat, * mel- 11
lyeket parancholtál a' te ſzólgaid a'
profeták-által, mondván: " A' főld
melyre bé-mentek hogy azt bírjá-
tok, tiſztátalan főld, a' népek és a'
tőbb főldek tiſztátalanſága-ſzerént,
azoknak utálatoſſágival, kik meg-
tőltőtték azt torkig az ő fertelmeſ-
ſégekkel. * Moſt azért leányitokat ne 12
adgyátok az ő fioknak, és az ő le-
ányokat ne vegyétek a' fiaitoknak,
és ſoha ne kereſſétek az ő békeſége- D
ket, és az ő elő-meneteleket: hogy
meg-erőſsődgyetek, és egyétek a'
főld javait, és őrőkőſitek légyenek
a'fiaitok őrőkké. * És mindenek-után 13
a'mellyek rajtunk eſtek a'mi gonoſz
chelekedetinkért, és a' mí nagy vét-
kűnkért, mivelhogy te mí Iſtenűnk
ki-ſzabadíttotál minket a'mí hamiſ-
ſáginkból, és ſzabadúláſt adtál né-
kűnk, a' mint ma vagyon, * hogy 14
hátra ne térnénk, és a' te parancho-
latidat meg ne ſzegnők, ſe házaſſágo-
kat ne ſzereznénk ez utálatos népek-
kel. Vallyon nem haragudtál-e reánk
a' meg-eméſztéſig hogy ne hadnál
nékűnk maradékot a' meg-ſzabadú-
láſra? * Iſraëlnek Ura Iſtene, igaz 15
vagy te: mert el-hagyattattunk, kik
meg-ſzabadúlnánk mint e' napon.
Íme előtted vagyunk a'mí vétkűnk-

" Deut. 7. a. 3.

ben. mert nem álhatunk ezért előt-
ted.

X. Rész.

1 IGy imádkozván azért Eſdrás, és
A kőnyőrőgvén, és ſirván, és az Iſtẽ
temploma-előtt fekűvén, igen
nagy ſokaſág gyűlekőzék hoz-
zája Iſraëlből, férfiak és aſzſzonyok
és gyermekek, és ſira a'nép nagy ſi-
ráſſal. * És felele Sekenías a' Jéhiel
fia az Elam fiai-kőzzűl, és monda Eſ-
dráſnak: Mí vétkeztűnk a' mí Iſ-
tenűnk-ellen, és idegen feleſégeket
vettűnk a' főld népe-kőzzűl: és
moſt, ha vagyon penitenczia Iſraël-
ben ezért, * tegyűnk ſzővetſéget a'
mí Urunkal Iſtenűnkel, hogy meg-
veſſűk mind a'feleſégeket, és azokat
kik tőlők ſzűlettek, az Úr és azok
akarattya-ſzerént, kik félik a' mí
Urunk Iſtenűnk parancholattyát: a'
tőrvény-ſzerént légyen. * Kelly-fel,
tiéd a' végezés, és mí veled léſzűnk;
erőſsődgyél-meg, és chelekedd-meg.
* Fel-kele azért Eſdrás, és meg-eſ-
kűdteté a' Papok és Levíták fejedel-
mit, és az egéſz Iſraëlt, hogy ez ige-
ſzerént chelekednének, és meg-eſ-
kűvének. * És fel-kele Eſdrás az Iſten
háza-elől, és méne az Eliaſib fia Jo-
hanán kamarajába, és bé-méne oda;
kenyeret nẽ évék, és vizet nem ivék:
mert ſirattya vala azok által-hágá-
ſát, kik a' fogſágból jőttek vala. * És
B ſzózat lőn Judában és Jeruſalemben
a' fogſágnak minden fiaihoz, hogy
Jeruſalembe gyűlnének: * és minden-
nek a' ki el nem jővend három nap-
alatt a' fejedelmek 's a' vének taná-
tſa-ſzerént, el-vétetik mindẽ marhá-
ja, és ő ki-vettetik a' rabſág gyűle-
kőzetiből. * Bé-gyűlének azért Judá-
nak és Benjaminnak minden férfiai
Jeruſalembe három nap-alatt, az a'
kilenczedik hólnap, a' hónak huſza-
dik napján: és le-űle az egéſz nép
az Úr háza útzáján, reſzketvén a'
bűnért, és az eſsőért. * És fel-kele
Eſdras pap, és monda nékik: Ti
vétkeztetek, és idegen feleſégeket
vettetek, hogy tőbbítenétek az Iſ-
raël vétkét. * És moſt tegyetek val-
láſt az atyáitok Urának Iſtenének,
és chelekedgyétek az ő tetſzéſét, és
vállyatok-el a' főld népeitől, és az
idegen feleſégektől. * És felele az
egéſz ſokaſág, és monda nagy ſzóval:

1. Eſdra 9. 10.

A' hoz-

Á'hozzánk-valo te beſzéded-ſzerént légyen. * Mindazáltal mivel a' nép ſok, és eſső az űdő, és nem állhatunk kinn, és nem egy vagy két napi dolog (mert főlőtte igen vétkeztűnk e'dologban,) * rendelteſsenek fejedelmek az egéſz nép-kőzőtt: és minnyájan a' mi váraſinkban a'kik idegen feleſégeket vettek, jőjenek-elő bizonyos időkben, és vélek a' vének mindenik várasból, és annak bírái, míg el-fordúllyon a'mi Iſtenűnk haragja rólunk e' vétekért. * Az-okáért Jónatan az Azahel fia, és Jaáſia a' Tékue fia állának erre, és Meſollam és Sebetai Levíta ſegétték őket. * És így chelekedének a' rabſág fiai. És el-menének Eſdrás pap, és a' nemzetſégek fejedelmi az ő attyok házokba, és minnyájan az ő nevek-ſzerént, és le-űlének a' tizedik hónak első napján, hogy kikereſnék a' dolgot. * És meg-ſzámláltatának minnyájan a'férfiak, kik idegen feleſégeket vettek vala, az első hónak első napjáig. * És ki-találtatának a' Papok fiai-kőzzűl, kik idegen feleſégeket vettek vala. Joſuének a' Jóledek fiának fiai-kőzzűl, és az attyafiai, Maáſia, és Elíezer, és Jarib, és Godólia. * És kezeket adák hogy el-űznék az ő feleſégeket, és az ő vétkekért a'juhok-kőzzűl egy koſt áldoznának. * És az Emmer fiai-kőzzűl, Hanáni és Zebedia. * És a' Harim fiai-kőzzűl, Maáſia, és Elia, és Semeïa, és Jéhiel, és Ozías. * És a' Feshur fiai-kőzzűl, Elioénaï Maáſia, Iſmaël, Natánaël, Józabed, és Elaſa. * És a' Levíták fiai-kőzzűl, Józabed, és Semei, és Czelaïa, ez a' Kalita, Fataïa, Júda, és Eliezer. * És az énekeſek-kőzzűl, Eliaſib. És az ajtón-állók-kőzzűl, Sellum, és Telem, és Uri. * És Iſraëlből, a'Fáros fiai-kőzzűl, Remëia, és Jéſia, és Melkia, és Miamin, és Elíezer, és Melkia, és Bánea. * És az Élam fiai-kőzzűl, Matánia, Zakarías, és Jéhiel, és Abdi, és Jérimot, és Elia. * És a' Zétua fiai-kőzzűl, Elioénai, Elíaſib, Matánia, és Jerimut, és Zabad, és Aziza. * És a' Bébai fiai-kőzzűl, Jóhanan, Hananía, Zabbai, Atalai. * És a' Báni fiai-kőzzűl, Moſollam, és Melluk, és Adaïa, Jazub, és Sáal, és Rámot. * És a' Fahat-Móab fiai-kőzzűl, Edna, és Kalál, Banaïas, és Maáſias, Matanías, Beſéleel, Bennui, és Manaſse. * És a' Herem fiai-kőzzűl, Elíezer, Jóſue, Melkias, Semeïas, Simeon. * Benjamin, Málok, Samarías. * És a' Haſom fiai-kőzzűl, Matanai, Matata, Zabad, Elifelet, Jermai, Manaſse, Semei. * A' Bani fiai-kőzzűl, Maaddi, Amram, és Vel, * Báneas, és Badaías, Keliau, * Vánia, Marimut, és Eliaſib, * Matanías, Matanai, és Jáſi, * és Báni, és Bennui, Semei, * és Salmias, és Nátan, és Adaïas, * és Meknedebai, Siſai, Sárai, * Ezrel, és Selemiáu, Semería, * Sellum, Amaría, Jóſef. * A' Nébo fiai-kőzzűl, Jéhiel, Matatías, Zabad, Zabina, Jeddu, és Jóel, és Banáïa. * Ezek mind idegen feleſégeket vettek vala, és valának aſzſzonyok kőzőttők, kik fiakat ſzűltek vala.

NEHEMIAS KŐNYVE, MELLY

ESDRAS MASODIK KŐNYVENEK-IS MONDATIK.

I. Rész.

Nehemiáſnak a' Helkia fiának igéi. * És lőn Kasleu havában huſzadik eſztendőben, és én Súſa várában valék. * És el-jőve Hanáni egy az atyámfiai-kőzzűl, ő és férfiak Judából: és kérdezkedém tőlők a'Zidók-felől, kik megmenekedtek és meg-maradtak vala a'fogſágból, és Jeruſalemről. * És mondának nékem: A'kik meg-maradtak, és meg-hagyattak a'fogſágból ott a'tartományban, nagy ínſégben és gyalázatban vannak: és a' Jeruſalem kő-fala el-hányattatott, és a' kapui tűzzel meg-égettettek. * És midőn hallottam vólna ez illyen igéket, le-űlék, és sírék, és keſergék ſok napokon: bőjtőlék, és imádkozám

kozám a' menynek Istene színe-előtt. * És mondék: † Kérlek Uram, menynek erős, nagy és rettenetes Istene, ki meg-őrized a' szövetséget és irgalmaságot azokkal kik téged szeretnek, és meg-őrizik a'te parancholatidat: * légyenek a' füleid figyelmetesek, és a' szemeid nyitva, hogy meg halgasad a' te szolgád imádságat, mellyel ma imádkozom előtted, éjjel és nappal, az Israël fiaiért a'te szolgaidért: és valláft teszek az Israël fiai bűneiért, mellyekkel vétkeztek ellened: én, és az atyám háza vétkeztünk, * hiusággal eltévelyedtünk, és meg nem őriztük a'te parancholatodat, és czeremoniáidat, és itéletidet, mellyeket parancholtál Moysesnek a' te szolgádnak. * Emlekezzél-meg az igéről, mellyet Moysesnek parancholtál a' te szolgádnak, mondván: Mikor vétkeztek, én el-szélleszlek titeket a'népek-közibe: * és ha megtértek hozzám, és meg-őrizitek az én parancholatimat, és meg-chelekeszitek azokat; ha szintén az ég végeire viszsza-hozlak a' helybe, mellyet arra választottam hogy ott lakjék az én nevem. * És ezek a'te szolgaid és a'te néped: kiket megszabadítottál a'te nagy erősségeddel, és vastag kezed-által. * Kérlek Uram, légyen a'te füled figyelmetes a'te szolgád imádságára, és a'te szolgaid könyörgésére, kik félni akarják a' te nevedet: és igazgasad a' te szolgádat ma, és adgy irgalmasságot néki e' férfiu-előtt. mert én valék a' király pohárnokja.

† *Dan. 9. a. 4.*

II. Rész.

LÖn pedig Nisán havában, Artaxerxes királynak huszadik esztendejében, és bor vala előtte, és fel-vőm a' bort, és a' királynak adám: és úgy mint beteg valék az ő orczája-előtt. * És monda nékem a' király: Miért szomoru az orczád, holott nem látlak téged betegnek? ez nem heába vagyon, hanem szívedben nem tudom mi gonosz vagyon. És fölötte igen meg-félemlém: * és mondék a' királynak: Király örökké élly: hogy ne szomorkodgyék az én orczám, holott a' város, az atyám koporsóinak háza el-pusztúlt, és a' kapui meg-égtek tűzzel. * És monda nékem a'király: Mi dolgot kérsz? És imádám a'mennyei Istent. * és mondék a'királynak: Ha jónak láttatik a'királynak, és ha kedves a'te szolgád a'te színed-előtt, bochás-el engem Judæába, az atyám koporsója váraságába, és meg-épitem azt. * És monda nékem a'király, és a'királyné, ki mellette ül vala: Menyi ideig lészen az útad, és mikor jösz viszsza? És tetszék a' király színe-előtt, és el-bocháta engem: és időt rendelék néki. * És mondék a'királynak: Ha jónak láttatik a' királynak, adgyon leveleket nékem a' Folyó vizen-túl-valo tartomány fejedelmihez, hogy által-vigyenek engem míg Judæába jussak: * és levelet Asafnak a'király erdeje őrizőjének, hogy fákat adgyon nékem, hogy bé-födhessem a' ház tornya kapuit, és a' város falait, és a' házat, melybe bé-menendek. És meg-adá nékem a'király, az én Istenemnek hozzám-valo jó keze-szerént. * És el-menék a' Folyó vizen-túl-valo tartománynak fejedelmihez, és oda ádám nékik a'király leveleit. Küldött vala pedig velem a' király vitézek hadnagyit, és lovagokat. * És meg-hallá Horomi Sanaballat, és Tobias az Ammanita szolga: és meg-szomorodának nagy keserűséggel, hogy ember jött volna, ki az Israël fiainak elő-menetelit keresné. * És Jerusalembe juték, és ott valék harmad napig, * és fel-kelék éjjel, és a'kevés férfiak velem, és nem jelentém-meg senkinek mit adott vólna szívembe az Isten, hogy chelekedném Jerusalemben; és semmi barom nem vala velem, hanem chak az oktalan-állat mellyen ülök vala. * És ki-menék a'völgy kapuján éjjel, és a' sárkány kúttya-ellenébe, és a' ganéj kapujahoz, és szemlélem vala Jerusalemnek romlott falát, és a'tűztől meg-emésztetett kapuit. * És által-menék a' kút kapujához, és a'király víz-chatornájához, és nem vala helye a'baromnak méllyen ülök vala, hogy által-menne. * Es fel-menék a' patakon éjjel, és meg-szemlélém a'falt, és meg-térvén a' völgy kapujához jövék, és viszsza-menék. * A' Birák pedig nem tudgyák vala hová mentem vólna, vagy mit chelekedném én: de a' Zidóknak-is és a' papoknak,

és

és a' fő embereknek, és a' bíráknak, és a' többinek kik az épületet chinállyák vala, mind addig semmit meg nem jelentettem vala. * És mondék nékik: Ti tudgyátok a' nyomorúságot melyben vagyunk; mert Jerusálem el-pusztúlt, és a' kapui tűzzel emésztettek-meg: jertek, és építtsük-meg a' Jerusálem kő-falait, és ne legyünk többé gyalázatúl. * És meg-jelentém nékik, hogy Istenem-nekjó keze velem vólna, és a' király beszédit, mellyeket nékem szóllott vólna, és mondék: Kellyünk-fel, és építtsünk. És meg-erősödék az ő kezek a' jóban. * Meg-hallák pedig Horomi Sanaballat, és Tobías az Ammaníta szolga, és az Arabiai Gósem, és meg-chúfolának minket, és meg-útálának, és mondának: Mi dolog ez, a' mit chelekeszték? Vallyon pártot űttök-e a' király-ellen? * És szóllék hozzájok, és mondék nékik: A' menynek Istene ő segét minket, és mi ő szolgai vagyunk: kellyünk fel, és építtsünk: néktek pedig ninch részetek, és igasságtok, és emlekezetetek Jerusálemben.

17 9 10 C 18 11 D 12 19 13 14 20 D 15 1 A 16 2 17 3 18 19 E 4 B 5 20 21 6 22 7 23

8 tartományban vala. * Es ő-mellette építe az Araïa fia Eziel az ötvös: és mellette építe Ananías a' patikáros fia: és meg-hagyák Jerusálemet a' széles útza kő-faláig. * És mellette építe Rafaïa a' Hur fia, Jerusálem útzája fejedelme. * És mellette építe Jedaïa a' Haromaf fia az ő háza-ellenében: és mellette építe Hattus a' Hasebónia fia. * Az útzának fél részét meg-építé Melkias a' Herem fia, és Hasub a' Fahat-Móab fia, és a' kemenczék tornyát. * És mellette építe Sellum az Alohes fia, Jerusálem útzája fél részének fejedelme, ő és az ő leányi. * És a' völgy kapuját meg-építé Hanun, és a' Zánoë lakói: ők építék-meg azt, és fel-állaták annak kapuit, lakatit, és zárjait, és ezer kő-nyöknyit a' kő-falban a' ganéj kapujáig. * És a' ganéj, kapuját, meg-építé Melkias a' Rekab fia, Betakáram útzája fejedelme: ő építé-meg azt, és fel-állatá annak kapuit, és lakatit, és zárjait. * És a' kút kapuját meg-építé Sellum a' Kolhoza fia, Masfa faluja fejedelme: ő építé-meg azt, és bé-fődé, és fel-állatá annak kapuit, és lakatit, és zárjait, és a' Siloë halas-tó falait a' király kerténél, és mind a' garáditsokig, mellyek alá-érnek a' Dávid városából. * Ő-utáña építe Nehemías az Azbok fia, a' Bet-sur útzája fél-részének fejedelme, a' Dávid koporsója-ellenében-valo helyig, és a' halas-tóig, melly nagy mükával építtetett, és az erősek házáig. * Ő-után na a' Leviták építének, Rehum a' Benni fia: ő-utánna építe Hasébias, a' Czeila útzája fél részének fejedelme az ő útzájában. * Ő-utánna építének az ő attyokfiai, Bávai az Enadad fia, Czeila fél részének fejedelme. * És meg-építé mellette Azer a' Jósue fia, a' Masfai fejedelem, a' második részt, az igen erős szeglet hágojának ellenében. * Ő-utánna a' hegyen, Báruk a' Zakai fia a' második részt építé-meg, a' szeglettől-fogva az Eliasib főpap háza kapujáig. * Ő-utánna Mérimut, Uriásnak a' Hakkus fiának fia, építé-meg a' második részt, az Eliasib háza kapujától-fogva az Eliasib háza végéig. * És ő-utánna építének a' papok, a' Jordán mezőségéről-való férfiak. * Ő-utánna építe Benjamin és Hasub az ő háza-ellenében: és ő-utánna építe Azarías, Maasiának az

III. Rész.

ES fel-kele Eliasib a' fő-pap, és az ő pap attyafiai, és meg-építék a' nyáj kapuját: ők szentelék-meg azt, és fel-állaták annak kapuit, és a' száz könyöknyi toronyig szentelék-meg azt, a' Hanáneel tornyáig. * És ő-mellette építének a' Jerikói férfiak, és mellette építe Zakur az Amri fia. * A' halak kapuját pedig meg-építék az Asnaa fiai: ők födék-bé azt, és fel-állaták annak kapuit, és lakatit, és zárjait. És ezek-mellett építe Marimut, Uriásnak az Akkus fiának fia. * És mellette építe Mosollam, Barakiásnak a' Mesezebel fiának fia: * és azok-mellett építe Sádok a' Báana fia: És mellettek építének a' Tékuaïak: a' fő emberek pedig közzülök, nem veték nyakokat az ő Urok munkája-alá. * És a' régi kaput meg-építék Jójada a' Fásea fia, és Mosollam a' Besódia fia: ők födék-bé azt, és fel-állaták annak kapuit, és lakatit, és zárjait: * és azok-mellett építének, Gábaoni Meltias, és Meronati Iadon, a' Gábaoni és Masfai férfiak, a' fejedelemért ki a' Folyó vízen-túl-valo

Ananías fiának fia az ô háza-ellenében. * Ô-utánna meg-építé Bennui a' Henadad fia a' második réſzt, az Azarías házától-fogva a' térűletig, és a' ſzegletig. * Falel az Ozi fia a' térűlet és a' torony-ellenében, melly ki-áll a' király magas házából, az-az, a' tömlötz pitvarában: ô-utánna Fadaïa a' Fáros fia. * A' Natinæuſok pedig Ofelben laknak vala a' vizek kapujáig Nap-keletre, és a' toronyig, melly ki-áll vala. * Ô-utánna építék a' Tékueiek a' második réſzt ellenben, a' nagy és ki-állo toronytól-fogva a' templom kő-faláig. * Felyűl pedig a' lovak kapujától-fogva a' Papok építének, ki-ki az ô háza-ellenében. * Ô-utánnok építe Sádok az Emmer fia az ô háza-ellenében. És ô-utánna építe Semmaïa a' Sekenías fia, a' Nap keleti kapu őrizője. * Ô-utánna építé Hanania a' Selemia fia, és Hanun a' Selef hatodik fia, a' második réſzt: ô-utánna építe Moſollam a' Barakias fia, az ô tár-háza ellenében. Ô-utánna építe Melkias az ötvös fia, a' Natinæuſok 's a' żibváſároſok házáig az itélő kapu-ellenében, és a' ſzeglet vachorálo-helyig. * És a' ſzeglet vachorálo-helyközött a' barmok kapuján, az ötvöſök 's a' kereſkedők építének.

24 F
25 7
26
8
27
28 9
29 10 G
30 11 C
12
13
31
14

IV. Rész.

LŐn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat hogy építenők a' kő-falt, igen meg-haraguvék: és igen fel-indúlván meg-chúfolá a' Żidókat; * és monda az attyafiai-előtt, és a' Samaritánuſok ſokaſága-előtt: Mit mivelnek az erőtlen Żidók? Reá bocháttyák-e őket a' népek? Áldozni fognak-e, és el-végezik-e egy nap? Vallyon építhetnek-é kőveket a' por rakáſokból, mellyek meg-égtenek? * De az Ammanita Tobías-is az ô felebaráttya, monda: Hadd-építtſenek: ha fel-menend a' róka, általugorgya az ô kő-falokat. * Halld-meg míIſtenünk, mert gyalázatoſokká lőttünk: fordíts fejekre a' gyalázatot, és meg-útáláſra add őket a' rabſág földében. * Ne födözd-el az ô hamiſságokat, és az ô bűnök orczád-előtt el ne törölteſsék, mert

1 A
2
3
4 17 D
5 18
6 meg-chúfolták az építőket. * Azokáért meg-építettük a' falt, és egybe foglaltuk mindeneſtől-fél réſzéig: és fel-indíttaték a' nép ſzive
7 a' dolgozáſra. * Lőn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat, és Tobías, és az Arabiaïak, és az Ammaníták, és az Azótuſiak, hogy bé-vakoltatott Jeruſalem kő-falának haſadékja, és hogy a' romláſok bé kezdettek vólna rakattatni, igen
8 meg-haraguvának. * És egybe-gyűlének minnyájan egyenlő-képpen, hogy el-jőnének, és hadakoznának Jeruſalem-ellen, és leſt vetnének.
9 * És imádkozánk a' mi Iſtenünknek, és őrzőket állatánk a' kő-falra
10 éllenek éjjel és nappal. * Monda pedig Júdas: Meg-fogyatkozott a' terh-hordó ereje, és igen ſok a' föld, és mí meg nem építhettyük a' kő-
11 falt. * És mondának a' mi ellenſegink: Ne tudgyák, és eſzekbe ne vegyék, míg közikbe megyünk, és meg-öllyük őket, és el-hagyaſsuk a'
12 munkát. * Lőn pedig, el-jővén a' Żidók, kik mellettek laknak vala, és meg-mondván nékünk tíz úttal, minden helyekről a' mellyekről
13 hozzánk jöttek vala, * a' népet helyheztetém a' kő-fal-megé körös-körűl rendbe, az ô kardgyokkal, és dárdájokkal, és kéz-íjokkal. * És el-tekínték, és fel-kelék: és mondék a' fő
14 embereknek és a' bíráknak, és a' község többi részének: Ne féllyetek tőlök. A' nagy és rettenetes Úrról emlekezzetek-meg, és hadakozzatok az atyátok-fiaiért, fiaitokért, és leányitokért, és feleſégtek-
15 ért, és házaitokért. * Lőn pedig, midőn hallottak vólna az ellenſegink, hogy hírré tétetett nékünk, el-
16 bontá az Iſten az ô tanátſokat. És minnyájan viſzſza-térénk a' kő-falokra, ki-ki az ô munkájára. * És lőn a' naptól-fogva, fél része azoknak az
17 ifiaknak dolgot téſzen vala, és fele kéſz vala a' harczra; és dárdák, és paíżok, és kéz-íjak, és páncélyok, és
18 a' fejedelmek ô-utánnok Judának minden házában, * a' kő-falon építvén, és terhet hordván, és fel-adogatván: egy kézzel dolgot teſznek vala, és a' máſikkal a' kardot tartyák vala: * mert minden építőknek kard vala fel-kötve óldalokra. És építnek 's trombitával harſagnak va-

la én-mellettem. * És mondék a'fő-
embereknek, és a'bíráknak, és a'
kősség többi részének: Az épület
nagy és széles, és mi a'kő-falon
messze váltunk-el eggyikünk a'má-
siktól: * valamelly helyen hallandgyátok a'trombitának zengését, oda
fussatok hozzánk: a'mi Istenünk
hadakozni-fog érettünk. * És mi-ma-
gunk tegyünk dolgot: és fél részünk
tartson dárdákat, a'hajnal fel-jövetelétől-fogva mig a' chillagok fel-
tetszenek. * Az időben mondék-is a'
népnek: Ki-ki az ő szolgájával ma-
radgyon Jerusalemben, és légyen
rendünk éjjel és nappal a' munkál-
kodásban. * Én pedig, és az atyám-
fiai, és a'szolgaim, és az őrzők, a'kik
utánnam valának, le nem vettyük va-
la ruháinkat: ki-ki chak a'mosódás-
ra vetkőzik vala le.

V. Rész.

ÉS nagy kiáltása lőn a' nép-
nek, és az ő feleségeknek, a'
Zidó attyok-fiai-ellen. * És
valának kik mondanák: A'
mi fiaink, és leányink igen sokan
vannak: vegyünk az ő árrokon ga-
bonát, és együnk, és élljünk. * És
valának kik mondanák: Mezeinket,
és szőleinket, és házainkat zálog-
ba adgyuk, és vegyünk gabonát az
éhségben. * És egyebek mondanak
vala: Kőltsön vegyünk pénzt a'
király adójára, és adgyuk oda me-
zeinket, és szőleinket: * és most
mint az atyánk-fiainak testek, ol-
lyanok a'mi testeink-is: és mint az ő
fiok, ollyanok a'mi fiaink-is. ímé
mi szolgálat-alá adgyuk a' fiainkat,
és leányinkat, és a'leányink-közzül
szolgálók vannak, és nincsen a'mi-
vel meg-váltathassanak, és a'mi me-
zeinket 's szőleinket egyebek bírják.
* És igen meg-haraguvám midőn
hallottam vólna az ő kiáltásokat ez
igék-szerént: * és gondolkodám szi-
vemben: és meg-feddém a'fő em-
bereket és a'bírákat, és mondék né-
kik: Uzorát vésztek-e ki-ki az atyá-
tok-fiaitól? És nagy gyűlést gyűj-
ték ellenek, * és mondék nekik:
Mi, a'mint tudgyátok, ki-váltottuk
a'Zidó atyánk-fiait, kik el-adattak
vala a' Pogányoknak, teherségünk-
szerént: és azért ti el-adgyátok-e
az atyátok-fiait, és mi ki-váltyúk-e
őket? Es halgatának, és nem tudá-
nak mit felelni. * És mondék né-
kik: Nem jó dolog a' mit chele-
kesztek: miért nem jártok a'mi Is-
tenünk félelmében, hogy ne szi-
dalmaztassunk a'mi pogány ellen-
ségink től. * Én-is, és az én atyám-
fiai, és a'szolgaim, sokaknak adtunk
kőltsön pénzt és gabonát; ne kér-
jük-meg azt köz akarattal, enged-
gyük-meg az adóságot, mellyel
tartoznak nékünk. * Adgyátok-
meg nékik ma az ő mezejeket, és az
ő szőlőjöket, és olaj-kertöket, és há-
zokat; sőt inkább a'pénznek, gabo-
nának, bornak, és olajnak, századát-is, mellyet rajtok szoktatok ven-
ni, adgyátok-vissza nékik. * És mon-
dának: Meg-adgyuk, és semmit nem
kérünk tőlök: és úgy chelekesznek
a'mint szóllasz. És elő-hívám a'Pa-
pokat, és meg-eskűdtetém őket,
hogy a'szerént chelekednének a'mit
mondottam vala. * Annak-fölötte
ki-rázám az én kebelemet, és mon-
dék: Igy rázzon-ki az Úr minden
férfiat, a'ki be nem tellyesíti ez ígét,
az ő házából, és az ő munkáiból:
így rázattassék-ki, és őres légyen.
Es monda az egész sokaság: Amen.
És dícsérék az Istent. Ugy chele-
kedék azért a'nép, a'mint meg va-
la mondva. * A' naptól-fogva pe-
dig, mellyen meg-parancholta vala
a'király nékem hogy fejedelem len-
nék Júda földében, Artaxerxes ki-
rálynak huszadik esztendejétől-fog-
va harmincz-kettődik esztendejéig,
tizen-két esztendeig, én 's az én
atyámfiai, az abrakot, melly a'feje-
delmeknek szokott adatni, nem őt-
tük. * Az első fejedelmek pedig, kik
előttem vóltak, meg-terhelték a'
népet, és vőttek tőlök, kenyérből,
és borból, és pénzből, napon-ként
negyven sikluft: de azok szolgai-is
el-nyomták a'népet. Én pedig nem
chelekedtem úgy, az Isten félel-
méért: * sőt inkább a'kő-falnak
munkájában épitettem, és mezőt
nem vőttem, és minden szolgaim a'
dologra gyűltek. * A' Zidók-is és
a'bírák, száz ötven férfiak, és a'kik
hozzánk jönek vala a'körűlöttünk-
valo nemzetek-közzül, az én asz-
talomnál vóltak. * Készíttetik va-
la pedig nékem minden napra egy
ökör, hat válogatott kos, a'madara-

kon-kivül ; és minden tized nap külömb-féle borokat , és sok egyebet adok vala : annak-fölötte az én fejedelemségemnek abrakát sem kereſtem : mert igen meg-ſzegényült vala a'nép. * Emlekezzél-meg-rólam 19
én Iſtenem jómra, mind azok-ſzerént a'miket e'néppel chelekedtem.

VI. Rész.

LÖn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat, és Tobías, és az A
Arabiai Goſsem, és a'több ellenſéginknek, hogy meg-épitettem vólna a'kő-falt, és hogy nem vólna azon több romlás (az ideiglen pedig még az ajtókat nem helyheztettem vala a'kapukra,) * hozzám
küldének Sanaballat és Goſsem, mondván: Jere, és ſzerezzünk ſzövetséget eggyütt az Ono mezejénvalo falukban. Ök pedig gonoſzt gondolnak vala nékem chelekedni.
*Követeket küldék azért hozzájok, mondván: Nagy alkotmányt chinálok én, és alá nem mehetek: hogy valami-képpen el ne múllyék, mig jövök 's alá-megyek hozzátok. *Küldének pedig hozzám ezen ige-ſzerént négy úttal, és én az előbbi beſzédſzerént felelék nékik. * És hozzám 5
küldé Sanaballat az előbbi igével B
ötöd úttal a'ſzolgáját, és illyen módon irott levél vala annak kezében:
* A'Poganyok-között ez a'hír, 6
és Goſsem mondotta, hogy te és a'
Zidók pártot akartok ütni, és azért épited a'kő-falt, és magadat ö király okká akarod emelni: melly okért
* profétákat-is rendeltél, kik felőled 7
Jeruſalemben ezt hirdeſsék, mondván: Király vagyon Judæában. Meg
fogja-hallani a'király ez igéket: azokáért moſt jöj-el, hogy tanátſot
tartſunk eggyütt. * És hozzájok 8
küldék, mondván: Nem lött az
igék-ſzerént, mellyeket te mondaſz: mert a'te ſzivedből kőltöd ezeket: * Mert ezek minnyájan ret- 9
tentnek vala minket, gondolván,
hogy meg-ſzünnének a'mi kezeink
a'munkától, és félbe-hagynók. Azokáért inkább meg-erősítém kezeimet: * és bé-menék titkon a' 10
Semaïas házába, ki Dalaiának a'Metábeel fiának fia vala. Ki monda:
Tanátskozzunk magunk-között az
Iſten házában a'templom közepett,
és zárjuk-bé a'ház kapuit : mert el- 11
jönnek hogy meg-öllyenek téged, és
éjjel jönek-el téged meg-ölni. * És
mondék: Vallyon futott-e el valaki hozzám-haſonlo? és kichodá mégyen-bé a'templomba mint én, és
él? nem mégyek-bé. * És meg-ér- 12
tém hogy nem az Iſten küldötte vólna ötet, hanem hogy jövendölés-képpen ſzóllott vólna nékem, és hogy
Tobías és Sanaballat fogadták vólna
ötet. * mert fizetéſt vött vala, 13
hogy rettegve chelekedném, és vétkezném, és vólna olly gonoſz mellyet ſzememre vetnének. *Emlekezzél-meg rólam Uram, Tobiáſért és 14
Sanaballatért, az ö illyen chelekedetek-ſzerént: de Noádia profétáról-is, és a'több profétákról, kik rettentnek vala engem. * El-végező- 15
dék pedig a'kő-fal, Elúl havának huſzon-ötödik napján, ötven-két nap.
* Lőn azért, midőn hallották vólna 16
minden ellenſéginek, hogy minden nemzetek félnének, kik körülöttünk
valának, és meg-eſnének magokban,
és meg-iſmérnék hogy az Iſtentől lött vólna e'dolog. * Sok levelek-is 17
küldetnek vala azokon a'napokon a'
Zidók fő-emberitől Tobiáshoz, Tobiáſtól-is ö-hozzájok. * Mert Ju- 18
dæában ſokan meg-eskűdtek vala néki, mert Sekeniának az Area fiának veje vala, és a'fia Jóhánan Moſollámnak a'Barakías fiának leányát vötte vala: * de díchérik-is vala ötet előttem, és beſzédimet hírré tészik vala
néki : és Tobías leveleket küld vala
hogy engem meg-rettentene.

VII. Rész.

MInek-utánna pedig megépitették a'kő-fal, és felEzech. 40. 4. 6.
tőm az ajtókat, és megſzámlálám az ajtón-állókat, és az énekeſeket, és a'Levitákat: * parancholék Hánánának az 2
atyámfiának, és Hánániáſnak a'Jeruſalemi ház fejedelmének (mert
ö majd igaz-mondóbb és Iſten-félőbb férfiúnak láttatik vala a'több-
binél) * és mondék nékik: Meg 3
ne nyittaſsanak a'Jeruſalem kapui
a'Napnak melegségéig. És midőn
még előttem állanának, bé-tétetének a'kapúk, és meg-erősíttetének: és őrzőket rendelék a'Jerunek: és őrzőket rendelék a'Jeruſalem lakói-közzül, mindeniket az
ö rendiben, és kit-kit az ö háza-elle-

né-

2. Esdræ 6. 7.

nében. * A'város pedig igen
és nagy vala, és a'nép ke
bennees nem valának fel-ép
házak. * Szivembe adá pedig
ten, és egybe-gyüjtém a'
bereket, és a'biráktat, és a'
gec, hogy meg-ſzámláltam
meg-találám az ö ſzámok kö
kik elsőben jöttek vala fel, és
irva találtatek. * † Ezek a
mány fiai, kik fel-jöttek a
fogságából, kiket el-vitt v
bukodonoſor a'Babyloniai
és viſsza-jöttek Jeruſalemb
dzába, ki-ki az ö városába
kik. Zorobabellel jöttek:
hemias, Azarias, Raámias,
ni, Mardokæus, Belſám,
Begoai, Náhum, Báana.
népe férfiainak ſzáma:
fiai, két-ezer ſzáz hetven
* A'Safátia fiai, három-ſz
ketten: * Az Área fiai, h
ven ketten: * Fáhat-M
Jóſue 's a'Jóab fiainak fi
nyólcz-ſzáz tizen-nyólc
Élam fiai, ezer két-ſzáz
gyen: * A'Zetua fiai,
negyven-öten: * A'Zak
ſzáz hatvanan: * A'Bann
ſzáz negyven-nyólczan:
fiai, hat-ſzáz huſzon-nyólcz
Azgad fiai, két-ezer három-
ſzon-kettő: * Az Adonikám
ſzáz hatvan-heten: * A'Begu
két-ezer hatvan-heten: * Az
fiai, hat-ſzáz ötven-öten: * A
a'Heleczias fiának fiai, kilenc
nyólczan: * A'Halſem fiai, há
ſzáz huſzon-nyólczan: * A'
fiai, három-ſzáz huſzon-négy
* A'Háref fiai, ſzáz tizen-ke
* A'Gábaon fiai, kilenczven-
* A'Bethlehem és a'Nete
ſzáz nyólczvan-nyólczan: * A
tot férfiai, ſzáz huſzon-nyólc
* A'Betazmot férfiai, négy
ketten: * A'Kariat-iarim,
ra, és Bérot férfiai, hét-ſzáz
ven-hárman: * A'Ráma és
férfiai, hat-ſzáz huſzon-eggy
* A'Makmas férfiai, ſzáz huſ
ketten: * A'Bétel és Hái fe
ſzáz huſzon-hárman: * A'm
Nebo férfiai, ötven-ketten.
másik Élam férfiai, ezer két-
ötven-négyen: * A'Hárem
három-ſzáz huſzan. * A'Jériko

2. Esdræ 7.

nében. * A' város pedig igen széles
és nagy vala, és a' nép kevés ő-
benneés nem valának fel-építtetett
házak. * Szívembe adá pedig az Is-
ten, és egybe-gyűjtém a' fő em-
bereket, és a' bírákat, és a' kősé-
get, hogy meg-számlálnám őket: és
meg-találám az ő számok könyvét,
kik először jöttek vala fel, és abban
†Esd. 2. a. 1. írva találtaték. * † Ezek a' tarto-
mány fiai, kik fel-jöttek a' rabság
fogságából, kiket el-vitt vala Na-
bukodonosor a' Babylóniai király,
és viszsza-jöttek Jerusalembe, és Ju-
dæába, ki-ki az ő városába. * A'
kik Zorobabellel jöttek: Jósue, Ne-
hemías, Azarías, Raámías, Nahamá-
ni, Mardokæus, Belsam, Mesfarat,
Begoai, Náhum, Báana. Az Israël
népe férfiainak száma: * A' Fáros
fiai, két-ezer száz hetven-ketten:
* A' Safátia fiai, három-száz hetven
ketten: * Az Area fiai, hat-száz öt-
ven ketten: * Fáhat-Moábnak, a'
Jósue 's a' Jóab fiainak fiai, két-ezer
nyólcz-száz tizen-nyólczan: * Az
Ælam fiai, ezer két-száz ötven-né-
gyen: * A' Zetua fiai, nyólcz-száz
negyven-öten: * A' Zakai fiai, hét
száz hatvanan: * A' Bannui fiai, hat-
száz negyven-nyólczan: * A' Bébai
fiai, hat-száz huszon-nyólczan: * Az
Azgad fiai, két-ezer három-száz hu-
szon-kettő: * Az Adonikám fiai, hat-
száz hatvan-heten: * A' Beguai fiai,
két-ezer hatvan-heten: * Az Adin
fiai, hat-száz ötven-öten: * Aternek
a' Heseczias fiának fiai, kilenczven-
nyólczan: * A' Hasem fiai, három-
száz húszon-nyólczan: * A' Bésai
fiai, három-száz huszon-négyen:
* A' Háref fiai, száz tizen-ketten:
* A' Gábaon fiai, kilenczven-öten:
* A' Betlehem és a' Netufa fiai,
száz nyólczvan-nyólczan: * Az Ana-
tot férfiai, száz huszon-nyólczan:
* A' Betazmot férfiai, négyven-
ketten: * A' Kariat-iarim, Czefi-
ra, és Bérot férfiai, hét-száz negy-
ven-hárman: * A' Ráma és Géba
férfiai, hat-száz huszon-eggyen:
* A' Makmas férfiai, száz huszon-
ketten: * A' Bétel és Hái férfiai,
száz huszon-hárman: * A' másik
Nébo férfiai, ötven-ketten. * A'
másik Ælam férfiai, ezer két-száz
ötven-négyen: * A' Hárem fiai,
három-száz húszan. * A' Jéríko fiai,
három-száz negyven-öten: * A'
Lod, Hadid, és Ono fiai, hét-száz
huszon-eggyen: * A' Sénaa fiai,
három-ezer kilencz-száz harmin-
czan. * A' Papok: Az Idaïa fiai a'
Jósue házában, kilencz-száz het-
ven-hárman: * Az Emmer fiai,
ezer ötven-ketten: * A' Fashur fiai,
ezer két-száz negyven-heten: * Az
Arem fiai, ezer tizen-heten. A' Le-
víták: * Josuének és Czedemihel-
nek * az Odvia fiainak fiai, hetven-
négyen. Az Énekesek: * Az Asaf
fiai, száz negyven-nyólczan. * Az
Ajtón-állók: A' Sellum fiai, Ater
fiai, Telmon fiai, Akkub fiai, Hati-
ta fiai, Sóbai fiai; száz harmincz-
nyólczan. * A' Natinæusok: A'
Sóha fiai, Hasufa fiai, Tebbaot fiai,
* Czeros fiai, Síaa fiai, Fádon fiai,
Lébana fiai, Hagaba fiai, Selmai fiai,
* Hánan fiai, Geddel fiai, Gáher fiai,
* Raäïa fiai, Rásin fiai, Nekoda fiai,
* Gezem fiai, Aza fiai, Fásea fiai,
* Bésai fiai, Munim fiai, Nefusim
fiai, * Bakbuk fiai, Hakufa fiai, Har-
hur fiai, * Beslot fiai, Mahida fiai,
Harsa fiai, * Berkos fiai, Sisara fiai,
Tema fiai, * Násia fiai, Hatifa fiai,
* a' Salomon szolgai fiai, Sótai fiai,
Soferet fiai, Fárida fiai, * Jáhala fiai,
Darkon fiai, Jeddel fiai, * Safatia fiai,
Hatil fiai, Fokeret fiai, ki Sabaim-
tól az Amon fiától származott va-
la. * Minnyájan a' Natinæusok, és
a' Salomon szolgainak fiai, három-
száz kilenczven-ketten. * Ezek pe-
dig a' kik fel-jöttek Telmelából,
Télharsa, Kerub, Addon, és Emmer:
és nem jelenthették-meg az ő at-
tyok házát, és az ő magvokat, ha
Israëlből vólnának-e. * A' Dalaïa
fiai, Tobía fiai, Nékoda fiai, hat-
száz negyven-ketten. * És a' Pa-
pok-közzül, a' Habia fiai, Akkos
fiai, Berzellái fiai, ki a' Gálaád Ber-
zellái leányi-közzül vőn feleséget,
és azoknak nevén hívattaték. * E-
zek keresék az ő írásokat a' szám-
lálásban, és fel nem találák: és ki-
vetteténck a' papságból. * És meg-
mondá Atersata nékik, hogy ne
ennének a' Szentek-szentiből, míg
nem túdós és bőlch Pap támadna.
* Az egész sokaság mint egy fér-
fiu, negyven-két ezer három száz
hatvan, * az ő szolgájokon és szol-
gálójokon-kivül, kik hét-ezer

három-száz harmincz-heten valának, és azok-között énekes férfiak és aszszonyok, két-száz negyvenöten. * Az ö lovok, hét-száz harmincz-hat: az ö öszvérek, két-száz negyven-öt: az ö tevéjek, négy-száz harmincz-öt: a' szamárok, hatezer hét-száz húsz. 68 6 69 7

Eddig az hozattatik-elö a' mi a' számlálás-könyvben vólt irva, ez-után a' Nehemías hiſtoriája következik.

* Némellyek pedig a' nemzetségek fejedelmi-közzül, adának az épületre. Aterſata ada a' kinchhez ezer dragma aranyat, ötven chészét, öt-száz harmincz papi-öltözetet. * És a' nemzetségek fejedelmi-közzül, adának az épületnek kinchéhez húsz-ezer dragma aranyat, és két-ezer két-száz gira ezüstöt. * És a' mit a' több nép adott, húsz-ezer dragma arany, két-ezer gira ezüſt, és hatvan-hét papi-öltözet vólt. * Lakának pedig a' Papok és Leviták, és az ajtón-állók, és az énekesek, és a' több kösség, és a' Natinæusok, és az egész Iſraël, az ö városokban. 70 G 71 C 72 73

VIII. Rész.

ES el-jött vala a' hetedik hólnap: az Iſraël fiai pedig az ö városokban valának. És egybe-gyüle az egész nép, mint egy férfiu, a' vizek kapuja-elött-valo útzára: és azt mondák az irástúdo Esdrásnak, hogy elö-hozná a' Moyses törvénye könyvét, mellyet parancholt vala az Úr Iſraëlnek. * Elö-hozá azért Esdrás pap a' törvényt a' férfiak és aszszonyok sokaſága-eleibe, és minnyájoknak a'kik érthetik vala, a' hetedik hónak elsö napján. * És olvaſa abból nyílván az útzán melly a' vizek kapuja-elött vala, reggeltöl-fogva délig, a' férfiak és aszszonyok és bölchek-elött: és az egész nép fülei figyelmetesek valának a' Könyvre. * Fel-álla pedig az irás-túdo Esdrás egy fa garáditſrá, mellyet a' szöllőſra chinált vala: és mellette állának Matatías, és Semeïa, és Ania, és Uria, és Helczia, és Maásia, jobja-felöl: és bal-felöl, Fadaïa, Miſaël, és Melkia, és Haſum, és Hasbadana, Zakaría, és Mosollam. * És felnyitá Esdras a' könyvet az egész nép-elött: mert az egész népen ki-látszik vala: és mikor azt felnyitotta vólna, fenn-álla az egész nép. * És áldá Esdrás a' nagy Ur-Iſtent: és felele az egész nép: Amen, amen; fel-emelvén kezeit. és meghajlának, és imádák az Iſtent arczal borúlván a' földre. * Jósue pedig, és Báni, és Serebia, Jámin, Akkub, Septai, Odia, Maásia, Czelita, Azarías, Jozabed, Hánan, Falaïa, a' Leviták, chendeséget szereznek vala a' nép-között a' Törvény halgatására: a' nép pedig helyén áll vala. * És olvaſának az Iſten törvénye Könyvében magyarán, és nyílván hogy meg-érthetnék: és meg-érték mikor olvaſtatnék. * Monda pedig Nehemías (ö az Aterſata) és Esdrás Pap és írás-túdo, és a' Leviták magyarázván az egész népnek: Megszenteltetett napja ez a' mi Urunknak Iſtenünknek, ne szomorkodgyatok, és ne sírjatok. Mert sír vala az egész nép midön hallaná a' törvény igéit. * És monda nékik: Mennyetek-el, egyetek kövért, és igyatok édeſt, és külgyetek részeket azoknak kik nem készítettek magoknak; mert az Úrnak szent napja vagyon, és ne bánkodgyatok: mert az Úr öröme a' mi erösségünk. *A' Leviták pedig chendeséget szereznek vala az egész nép-között, mondván: Halgaſsatok, mert szent nap vagyon, és ne bánkodgyatok. * El-mene azért az egész nép, hogy ennék 's innék, és részt küldene, és nagy vigaſságot szerzene: mert megértették vala az igéket, mellyekre öket tanította vala. * És másod nap egybe-gyülének az egész nép chelédinek fejedelmi, a' Papok 's a' Leviták, az irás-túdo Esdráshoz, hogy magyarázná nékik a' Törvény igéit. * És írva találák a' törvényben, hogy meg-parancholta vólna az Úr Moyses-által, hogy az Iſraël fiai levélszínekben laknának, az innepen, a' hetedik hólnapban. * És hogy meghirdeſsék, és szóval meg-kiáltaſsák minden ö városokban, és Jerusalemben, mondván: Mennyetek-ki a' hegyre, és hozzatok olaj-fa ágakat, és az igen szép fának ágait, myrtus-fa ágakat és palma-fa ágakat, és leveles fának ágait, hogy levél-színek chináltaſsanak, a' mint írva 1 A 2 3 4 B 5 10 11 12 13 14 15 D

vagyon. * És ki-méne a'nép, és hozának. És chinálának magoknak levél-színeket, ki-ki az ő padlásán, és az ő pitvarában, és az Isten háza pitvariban, és a'vizek kapuja útzáján, és az Efraim kapuja útzáján. * Chinála azért azoknak egész gyülekezete, kik meg-jöttek vala a' fogságból, levél-színeket, és a'levél-színekben lakának: mert nem chelekedtek vala így az Izraël fiai Jósuénak a' Nun fiának napjáitól-fogva mind a'napiglan. És igen nagy vigaság vala. * Olvasa pedig az Isten törvénye Könyvében minden nap, az első naptól-fogva az utólso napig. és innepet tartának hét nap, és nyólczad nap gyülekezetet a' rend-tartás-szerént.

IX. Rész.

ENnek a'hónak pedig huszonnegyedik napján, egybe-gyülének az Izraël fiai böjtölésbe, és zakokban, és por rajtok. * És el-választaték az Izraël fiainak magva minden idegen fiútól: és elő-állának, és meg-vallák bűnöket, és az attyok hamisságit. * És felkelének hogy állanának: és olvasának az ő Urok Istenek törvénye könyvében, negyszer napjában, és negyszer tőnek vallást, és imádgyák vala az ő Urokat Isteneket. * Felállának pedig a' Levíták garáditsára, Jósue, és Bani, és Czedmihel, Sabánia, Bonni, Sarebias, Báni, és Kanáni: és kiáltának fel-szóval az ő Urokhoz Istenekhez. * És mondának a' Levíták, Jósue, és Czedmihel, Bonni, Hasebnia, Serebia, Odaïa, Sebnia, Fatahia: Kellyetek-fel, áldgyátok a'tí Uratokat Istenteket örökktől-fogva örökké, és áldgyák a' te díchőségednek fölséges nevét minden áldással és díchérettel. * Te-magad Uram, egyedül, te teremtetted az eget, és az egeknek egét, és azoknak minden seregét: a' földet, és mind a'mik ő-benne vannak: a' tengereket, és mind a' mik azokban vannak: és te élteted mind ezeket, és az égnek serege imád tégedet. * Te-magad, Uram Isten, ki Abrámot választottad, † és ki-hoztad őtet a' Kaldæusok tűzéből, és Abrahámnak nevezted

16 8 őtet. * És hívnek találtad az ő szívét előtted: és szövetséget szerzettél véle, hogy néki adnád a' Kananæus, Hetæus, és Amorræus, és Ferezæus, és Jebusæus, és Gergesæus földét, hogy az ő magvának adnád: és bé-tellyesítetted a'te ígéidet, mert
17 9 igaz vagy. * És láttad az atyáink nyomoruságát Egyiptusban: és az
10 ő kiáltásokat meg-halgattad a' Veres tengeren. * És jegyeket és chodákat töttél Faraón, és minden szolgain, és az ő földének minden
18 népén: mert meg-ismérted hogy kevélyen chelekedtek valla ellenek: és nevet szerzettél magadnak, a'
11 mint e' napon-is. * És a' tengert két-felé választád előttök, és szárazon mentek-által a' tenger közepin: azok kergetőit pedig a' mélységre vetetted, mint a' követ a' hatalmas
12 vizekbe. * És a' felyhő oszlopban
1 C vezérek vóltál nékik nappal, és a'
A tűz oszlopban éjjel, hogy látnák az
13 útat, mellyen mennek vala. * A' Sinai hegyre-is le-szállottál, és szóllottál vélek az égből, és igaz ítéleteket adtál nékik, és az igaság törvényét, czeremoniákat, és jó paran-
2 3 14 cholatokat: * és a' te meg-szentelt szombatodat meg-mutattad nékik, és parancholatokat, és czeremoniákat, és törvényt parancholtál nékik Moyses a' te szolgád-által.
4 15 * Az égből kenyeret-is adtál nékik éhségekben, és vizet hoztál-ki nékik a' kő-sziklából szomjúságokban, és meg-mondottad nékik hogy bé-mennének és bírnák a' földet,
5 mellyért fel-emelted a' te kezedet,
16 hogy nékik adnád. * Ők pedig és az atyáink kevélyen chelekedtek, és meg-keményítették nyakokat, és a' te parancholatidat nem hal-
17 gatták. * És nem akarták halkani, és meg nem emlekeztek a'te chodálatos dolgaidról, mellyeket vélek che-
6 B D lekedtél vala. És meg-keményítették nyakokat, és arra veték fejeket úgy mint versengésel, hogy viszszatérnének az ő szolgálattyokra. Te pedig engedelmes Isten, kegyelmes és irgalmas, tűrő és sok könyörűleteségű, el nem hattad őket, * még
18 mikor magoknak öntött borjút chináltak 's azt mondották vólna-is: Ez a'te Istened, a'ki téged ki-hozott Egyiptusból: és nagy káromlásokat

† Gen. 11. d. 31.

kat tettenek. * Te pedig a'te ſok irgalmaſságidban el nem hattad őket a' puſztában: a' felyhő oſzlopa el nem távozott tőlők nappal, hogy vezérlené őket az úton, és a' tűz oſzlopa éjjel, hogy meg-mutatná nékik az útat mellyen járnának. * És a'te jó lelkedet adtad a'ki tanítaná őket, és a' te mannádát meg nem tíltottad az ő ſzájoktól, és vizet adtál nékik a' ſzomjúſágban. * Negyven eſztendeig tápláltad őket a' puſztában, és ſemmi fogyatkozáſok nem vólt: az ő ruházattyok el nem kopott, és a' lábok fel nem tőrött. * És orſzágokat adtál nékik, és népeket, és ſorſokat oſztottál nékik: és a' Séhon földét bírák, és a' Heſeboni király földét, és a' Báſáni Og király földét. * És megſokaſitottad az ő fiokat mint az ég chillagit, és el-hoztad őket a' földre, melyről mondottad vala az ő attyoknak hogy bé-mennének arra, és bírnák. * És el-jővének azoknak fiai, és bírák a' földet, és meg-alázád előttők a' föld lakóit a' Kananæuſokat, és kezekbe adád azokat, és azok királyit és a' föld népeit, hogy úgy chelekednének azokkal a' mint nékik tetſzik vala. * Meg-vévék azért az erős váraſokat, és a' kővér földet, és bírának minden jókkal tellyes házakat: máſoktól építtetett chatornakútakat, ſzőlőket, és olaj-fa kerteket, és ſok gyümőlch-termő fákat: és evének, és meg-elégedének, és meg-hízának, és bévelkedének gyönyőrűſéggel a' te nagy jó-vóltodból. * Haragra ingerlének pedig téged, és el-távozának tőled, és törvényedet hátok-megé veték: és a' profétáidat meg-ölék, kik tudományt téſznek vala nékik hogy hozzád térnének, és nagy káromláſokat tőnek. * És az ő ellenſégek kezébe adád őket, és meg-nyomorgaták őket. És az ő háboruſágoknak idején hozzád kiáltának, és te meg-halgatád menyből, és a' te ſok könyörűleteſségidſzerént ſzabadítókat adál ő-nékik, kik meg-ſzabadítának őket az ő ellenſégek kezéből. * És midőn megnyúgodtak vólna, viſzſza-térének hogy gonoſzt chelekednének ſzíned-előtt: és az ő ellenſégek kezében hagyád őket, és bírák őket. És meg-térének, és hozzád kiáltának: te pedig menyből meg-halgatád, és meg-ſzabadítád őket a' te irgalmaſságidban, ſok ideig. * És tudományt től nékik hogy a' te Törvényedhez térnének. Ők pedig kevélyen chelekedének, és nem halgaták a' te parâcholatidat, és itéletid-ellen vétkezének, mellyeket meg-chelekeſzik az ember, és él azokban: és a' vállokat fordíták, és az ő nyakokat megkeményíték, és nem halgaták. * És ſok eſztendeig várád őket, és tudományt től nékik a' te lelkeddel a' te profétáid-által: és nem halgaták, és a' földek népei kezébe adád őket. * A' te ſok irgalmaſságidbã pedig nem eméſztetéd-meg őket, ſem el nem hagyád őket: mert te vagy a' könyörűleteſségeknek Iſtene, és kegyelmes. * Moſt azért, ó mí nagy erős és rettenetes Iſtenünk, meg-őrizvén a' ſzövetſéget és irgalmaſságot, ne fordítſ-el orczád-elől minden nyomoruſágot, melly reánk érkezett, a' mí királyinkra, és fejedelminkre, és papjainkra, és profetáinkra, és atyáinkra, és mindẽ népedre, az Aſsur királya napjaitól-fogva mind e' napig. * És te igaz vagy mindenekben, mellyek reánk jőttek: mert igaſságot chelekedtél, mí pedig iſtentelenül chelekedtünk. * A' mí királyink, fejedelmink, papjaink, és atyáink, nem tartották-meg törvényedet, és nem figyelmeztek a' te parancholatidra, és bizonyſág-tételidre mellyekkel bizonyſágot tettél nékik. * És ők az ő orſzágokban, és a' te ſok jóvóltodban, mellyet nékik adtál vala, és az igen ſzéles és kővér földön, mellyet az ő ſzínek-eleïbe adtál vala, nem ſzolgáltak néked, ſem meg nem tértek az ő gonoſságos chelekedetekből. * Ímé mí-magunk ſzolgák vagyunk ma: és a' föld, mellyet az atyáinknak adtál hogy ennék annak kenyerét, és annak javait, mímagunk-is ſzolgák vagyunk abban. * És az ő gyümőlchi a' királyoknak meg-ſokaſodnak, kiket reánk vetettél bűneinkért, és teſteinken uralkodnak, és barmainkon az ő akarattyok-ſzerént, és nagy háboruſágban vagyunk. * Mind ezekről azért mí-magunk ſzövetſéget ſzerzűnk és írunk, és meg-pechétlik a' mí fejedelmink, Levítáink, és Papjaink.

X. Rész.

X. Rész.

A' Pechétlők pedig valának: 1
Nehemías, Aterſata a' Ha- A
kelai fia; és Sedeczías, *Sa- 2
raïas, Azarías, Jeremías, 3
* Feshur, Amarías, Melkias, * Hat- 4
tus, Sebenia, Melluk, * Hárem, Me- 5
rimut, Obdias, * Dániel, Genton, 6
Báruk, * Moſollam, Abia, Miamin, 7
* Maázia, Belgai, Semeïa: ezek a' Pa- 8
pok. * A' Levíták pedig: Jóſue az 9
Azamia fia, Bennui a' Henadad fiai-
közzül, Czedmihel, * és azoknak at- 10
tyok-fiai, Sebenia, Odaïa, Czelita,
Falaïa, Hánan, * Mika, Rohob, Ha- 11
ſébia, *Zakur, Serébia, Sabánia, *O- 12
daïa, Báni, Báninu. * A' nép fejei: 13
Fáros, Fahat-Móab, Ælam, Zetu, 14
Báni, *Bonni, Azgad, Bébai, * Ado- 15
nía, Begoai, Adin, * Ater, Hezeczía, 16
Azur, * Odaïa, Haſum, Beſai, * Há- 17
ref, Anatot, Nébai, * Megfias, Mo- 18
ſollam, Hazir, * Meſizabel, Sádok, 19
Jeddua, * Feltia, Hánan, Anaïa; 20
* Oſee, Hananía, Haſub, * Alohes, 21
Fálea, Sobek, * Rehum, Haſebna, 22
Maáſia, * Ekáïa, Hánan, Anan, 23
* Melluk, Háran, Báana; * és több- 24
ben a' nép-közzül, a' Papok, a' Levi- 25
ták, az ajtón-állók, és énekeſek, a' Na- 26
tinæuſok, és minnyájan a' kik el-vál- 27
tak vala a' földek népeitől az Iſtē tör- 28
vényéhez, azoknak feleſégek, a' fiok, B
és leányok, * minnyájan a' kiknek 29
értelmek lehete, fogadáſt tőnek az
attyok-fiaiért, azoknak fejei, és a'
kik a' fogadáſra és eſkűésre jőnek va-
la hogy az Iſten törvényében járná-
nak, mellyet adott vala Moyſeſnek
az Iſten ſzolgájának kezebe, hogy
meg-chelekednék és meg-őriznék
a' mi Urunknak Iſtenünknek min-
den parancholatit, és itéletit, és cze-
remoniáit, * és hogy ne adnók a' 30
mi leányinkat a' föld népének, és az
ő leányokat ne vennők a' fiainknak.
* A' föld népei-is, kik el-adó marhát 31 1
hoznak-bé, és minden ſzükſégre-va- A
lót hogy ſzombat-nap el-adgyák,
meg nem véſzſzük tőlők ſzombaton
és a' meg-ſzētelt napon. És ſzabadon
hadgyuk a' hetedik eſztēdőt, és min-
den adóſságot meg-engedünk. * És 32 2
magunknak parancholatokat rende- C
lünk, hogy egy ſikluſnak harmad ré-
ſzét adgyuk eſztendőnként a' mi Iſte- 3
nünk háza épületire, * a' ki-több ke- 33

nyerekre, és a' ſzüntelen-valo eledeli
áldozatra, és a' ſzüntelen-valo éppen-
égő áldozatra ſzombatokon, a' hól-
napok első napjain, az illő innepekē,
és a' meg-ſzenteltteken, és a' bűnért:
hogy könyörgés légyen Iſraëlért, és
a' mi Iſtenünk házának minden ſzük-
ſégére. * Sorſokat veténk azért az ál- 34
dozatra-valo fa-felől-is, a' Papok, és
a' Levíták, és a' nép-között, hogy bé-
vitetnének a' mi Iſtenünk házába az
atyáink házok-ſzerént, bizonyos
időkben eſztendőnként: hogy égnének
nek a' mi Urunk Iſtenünk óltárán, a'
mint írva vagyon a' Moyſes törvé-
nyében: * és hogy elő-hoznók föl- 35
dünknek żengéit, és minden-féle fa-
gyümölchének żengéit, eſztendőről
eſztendőre, az Úr házába. * és a' fia- 36
ink első-ſzülöttit, és a' mi barmaink
ökreink és juhaink első-fajzáſit, a'
mint írva vagyon a' Törvényben,
hogy bé-mutattatnának a' mi Iſte-
nünk házában, a' Papoknak kik
a' mi Iſtenünk házában ſzolgálnak:
* és a' mi eleſéginк és italink żen- 37
géit, és minden-féle fa-gyümölchét,
a' ſzűretnek-is 's az olajnak, fel-viſz-
ſük a' Papoknak a' mi Iſtenünk tár-
házába, és földünknek tized réſzét a'
Levítáknak. A' Levíták magok ve-
gyék a' dézmát minden váraſokból 38
a' mi munkáinknak. * A' Pap pedig
az Aaron fia a' Levítákkal légyen a'
Levíták dézmájában, és a' Levíták
mutaſsák-bé az ő dézmájoknak tized
réſzét a' mi Iſtenünk házába, a' tár- 39
házi kinches házba. * Mert a' tár-
házba viſzik az Iſraël fiai, és a' Lévi
fiai, a' gabona, bor, és olaj żengéit: és
ott léſznek a' meg-ſzentelt edé-
nyek, és a' Papok, és az énekeſek, és
az ajtón-állók, és a' ſzolgák, és
el nem hadgyuk a' mi Iſtenünk há-
zát.

XI. Rész.

A' Nép fejedelmi pedig Jeru- 1
ſalemben lakának; a' több A
nép pedig ſorſot vete, hogy
tízből egy réſzt vennének,
kik Jeruſalemben a' ſzent várasban
laknának, a' kilencz réſz pedig a'
váraſokban. * Meg-áldá pedig 2
a' nép mind a' férfiakat a' kik ma-
gokat, ſzabad akaratból ajánlották
hogy Jeruſalemben laknának. * E- 3
zek azért a' tartomány fejedelmi,

kik

kik Jerusalemben lakának, és a' Juda
városiban. Lakék pedig ki-ki az ő
örökségében, az ő városiban, Izraël, a'
Papok, a' Levíták, a' Natinæusok, és
a' Salomon szolgainak fiai. *És laká-
nak Jerusalemben a' Juda fiai-közzűl,
és a' Benjamin fiai-közzűl. A' Júda
fiai-közzűl: Ataïas az Asiam fia, ki
Zakarías fia, ki Amarías fia, ki Safa-
tías fia, ki Maláleel fia: a' Fáres fiai-
közzűl, * Maásia a' Báruk fia, ki
Kolhoza fia, ki Hasia fia, ki Adaïa fia,
ki Jójarib fia, ki Zakarías fia, ki Silo-
ni fia: * minnyájan ezek a' Fáres fiai,
kik Jerusalemben lakának, négy-
száz hatván-nyólcz erős férfiak. * E-
zek pedig a' Benjamin fiai: Sellum a'
Mosollam fia, ki Jóed fia, ki Fadaïa
fia, ki Kolaïa fia, ki Másia fia, ki Eteel
fia, ki Isaía fia, * és ő-utánna Geb-
bai, Sellai, kilencz-száz huszon-
nyólczan, * és Jóel a' Zekri fia ezek-
nek előttök-járója, és Judas a' Senua
fia a' városban második. * És a' Pa-
pok-közzűl, Idaïa a' Jóarib fia, Já-
kin, * Saraïa a' Helczias fia, ki Mo-
sollam fia, ki Sádok fia, ki Merajot
fia, ki Akitob fia, az Isten háza feje-
delme, * és ezeknek attyok-fiai kik
a' templom dolgaiban munkálkod-
nak vala; nyólcz-száz huszon-ket-
ten. És Adaïa a' Jeroham fia, ki Fele-
lia fia, ki Amsi fia, ki Zakarías fia, ki
Feshur fia, ki Melkias fia, * és az at-
tyafiai az atyák fejedelmi; négy-száz
negyven-ketten. És Amasai az Az-
reel fia, ki Ahazi fia, ki Mosollamot
fia, ki Emer fia, * és ezeknek attyok-
fiai igen hatalmasok; száz huszon-
nyólczan, és ezeknek előttök-járója
Zabdiel a' hatalmasok fia. * És a'
Levíták-közzűl, Semeïa a' Hasub fia,
ki Azarikam fia, ki Hasabia fia, ki
Boni fia, * és Sabatai és Józabed,
minden dolgokon, mellyek kívűl
valának az Isten házán, a' Levíták
fejedelmi-közzűl. * És Matanía a'
Mika fia, ki Zebedei fia, ki Asaf fia,
ki fő vala a' dicséretre és hálá-adás-
ra az imádságban, és Bekbéczia a'
második az attyafiai-közzűl, és Ab-
da a' Samua fia, ki Gálal fia, ki Idi-
tum fia: * minnyájan a' Levíták a'
szent városban két-száz nyólczvan-
négyen. * És az ajtón-állók; Ak-
kub, Telmon, és ezeknek attyok-
fiai, kik az ajtókat őrzik vala; száz
hetven-ketten. * És a' többi az Is-

raël-közzűl a' Papok és a' Levíták
Judának minden városiban, ki-ki az
ő örökségében. * És a' Natinæusok,
kik Ofelben laknak vala, és Siaha,
és Gásfa a' Natinæusok-közzűl. * És
a' Levíták püspöke Jerusalemben,
Azzi a' Báni fia, ki Hasabia fia, ki
Matánia fia, ki Mika fia. Az Asaf fiai-
közzűl, az énekesek az Isten háza
szolgállatyában. * Mert a' király
parancholattya vala rajtok, és a'
rend minden napon az énekesekén,
* és Fatahia a' Mesezebel fia, Zará-
nak a' Júda fiának fiai-közzűl a' ki-
rály kezénél, a' népnek minden igé-
je-szerént, * és a' házakban minden
ő tartományokban. A' Júda fiai-
közzűl, lakának Kiriatarbéban és
annak faluiban: és Díbonban, és an-
nak faluiban: és Kabseelben, és
annak falutskáiban: * és Jesuében,
és Moladában, és Betfaletben, * és
Hasersualban, és Bersabeében, és an-
nak faluiban, * és Siczelegben, és
Mokonában, és annak faluiban, * és
Remmonban, és Sáraában, és Jeri-
mutban, * Zanoában, Odollam-
ban, és azoknak faluiban, Lakisban
és annak tartományiban, és Aze-
kában, és annak faluiban. És Bersa-
beében lakának az Ennom völgyéig.
* A' Benjamin fiai pedig, Gebától-
fogva, Mekmasban, és Háiban, és
Bételben, és annak faluiban: * Ana-
totban, Nóbban, Ananiában, * A-
sorban, Rámában, Getaimban, * Ha-
didban, Seboimban, és Neballatban,
Lódban * és Onóban a' mester-em-
berek völgyében. * És a' Levíták részek Judában és Benjaminban.

XII. Rész.

EZek pedig a' Papok és Leví-
ták, kik fel-menének Zoro-
babellel a' Salátiel fiával, és
Josuévei: Saraja, Jeremias,
Esdras, * Amaria, Melluk, Hattus,
* Sebenías, Rheum, Merimut, * Ad-
do, Genton, Abia, * Miamin, Ma-
dia, Belga, * Semeïa, és Jójarib,
Idaïa, Sellum, Amok, Helczias,
* Idaïa. Ezek a' Papok fejedelmi, és
azok attyafiai, Jósue napjaiban. * A'
Levíták pedig, Jésua, Bennui, Czed-
mihel, Sarébia, Júda, Matanías, a' di-
chéretekben ők 's az ő attyok-fiai:
* és Bekbéczia, és Hanni, és azoknak
attyok-fiai, ki-ki az ő tisztiben

* Jó-

*Jósue pedig nemzé Joaczimot, és Joáczim nemzé Eliasibot, és Eliasib nemzé Jojadát, * és Jójada nemzé Jonatánt, és Jónatan nemzé Jeddoát. * Joáczim napjaiban pedig a' Papok és a' nemzetségek fejedelmi, valának: a' Saraïásébã, Maraïa; a' Jeremiásébã, Hanania; *az Esdrásébã, Mosollam; az Amariásében, Jóhanan; *a' Milikoéban, Jónatan; a' Sebeniásében, Jósef; *a' Háramében, Edna; a' Marajotébã, Helczi; *az Adaïaébã, Zakaria; a' Gentonéban, Mosollam; * az Abiaéban, Zekri; a' Miaminébã és Moadiaéban, Felti; *a' Belgáéban, Sammua; a' Semaïaéban, Jónatan; *a' Jojaribében, Matanai; a' Jodaïaéban, Azzi; *a' Sellaïébã, Czelai; az Amokében, Heber; *a' Helcziaébã, Hasébia; az Idaïaéban, Natánaël. * A' Levíták, Eliasibnak és Jojadának és Johanánnak és Jeddoának napjaiban, bé-írattanak a' nemzetségek fejedelmi, és a' Papok a' Perssiai Darius birodalmában. * A' Lévi fiai a' nemzetségek fejedelmi, bé-írattanak a' Kronikák könyvében, és Jónatánnak az Eliasib fiának napjaiglan. *És a' Levíták fejedelmi; Hasébia, Serebia, és Jósue a' Czedmihel fia: és azoknak attyokfiai az ô rendek-szerént, hogy díchéretet mondanának, és hálákat adnának, az Isten emberének Dávidnak parácholattya-szerént, és vígyáznának rendszerént egy-aránt. * Matánia, és Bekbéczia, Obédia, Mosollam, Telmon, Akkub, a' kapuknak és a' kapuk-elôtt-valo tornáczoknak ôrzôi. * Ezek Joaczimnak napjaiban, ki Jósue fia, ki Jósedek fia, és Nehemías fejedelemnek, és Esdrás papnak 's írás-túdónak napjaiban. * Jerusalem kô-falának pedig meg-szenteléséb̃e, fel-keresék a' Levítákat minden ô helyekrôl, hogy Jerusalembe hoznák ôket, és el-végeznék a' szentelést és a' vigasságot hálá-adással, és énekkel, és czimbalomokkal, orgonákkal, és czitarákkal. * Egybe-gyûlének pedig az énekesek fiai a' Jerusalem-kôrûl-valo mezôségekrôl, és a' Netufati faluiból, * és a' Galgal házából, és a' Géba és Azmavet tartományiból: mert falukat építettek vala magoknak az énekesek Jerusalem-kôrûl. *És meg-tisztúlának a' Papok, és a' Levíták, és megtisztíták a' népet, és a' kô-falt. * Es fel-hágatám a' Júda fejedelmit a' kô-falra, és rendelék két nagy díchérô séreget. És el-menének jobb-felôl a' kô-falon a' ganéj kapujához. * És utánnok méne Osaïas, és fél része a' Júda fejedelminek, * és Azarías, Esdras, és Mosollam, Júdas, és Benjamin, és Semeïa, és Jeremías. * És a' Papok fiai-kôzzûl trombitákkal, Zakarías a' Jónatan fia, ki Semeïa fia, ki Matánia fia, ki Mikaïa fia, ki Zekur fia, ki Asaf fia, * és az attyafiai, Semeïa, és Azáreel, Malálai, Galálai, Máai, Natánaël, és Júdas, és Hanáni, Dávidnak az Isten emberének énekes szerszámival: és Esdras az írás-túdó ô-elôttôk a' Kút kapujánál. * És ellenekbe fel-menének a' Dávid Városának garáditsin, a' kô-falra-valo fel-menetelnél a' Dávid háza-fôlôtt, és a' Vizek kapujáig, Nap-keletre. * És a' hálá-adók második serege ellenben jár vala, és én ô-utánna, és fél része a' népnek a' kô-falon és a' kemenczék tornyán, és a' leg-szélesb kô-falig, * és az Efraim kapuja-fôlôtt, és a' régi kapu-fôlôtt, és a' halak-kapuja-fôlôtt, és a' Hanáneel tornya és az Emát tornya-fôlôtt, és a' nyáj kapujáig: * és meg-állának az ôrizet kapujában, és megálla a' díchérôknek két serege az Isten házában, és én 's a' bíráknak fél része én-velem. *És a' Papok, Eliakim, Maásia, Miamin, Mikea, Elioénai, Zakaría, Hananía, trombitákkal, *és Maásia, és Semeïa, és Eléazar, és Azzi, és Jóhanan, és Melkia, és Ælam, és Ezer. És hangason éneklének az énekesek, és Jezraïa az elôttôk-járo: * és áldozának az napon nagy áldozatokat, és vígadának: mert az Isten megvígasztalta vala ôket nagy vígassággal: de azok feleségi-is és a' fiai ôrûlének, és Jerusalem ôrome messze hallattaték. * Meg-is szamlálák az napon a' kinch tár-házának férfiait az itali áldozatokra, és a' żengékre, és a' dézmákra, hogy bé-vinnék ô-általok a' város fejedelmi a' hálá-adásnak ékességében, a' Papokat és Levítákat: mert meg-vígasztaltaték Júda, a' mellettek-lévô Papok és Levíták-által. * És meg-ôrizék az ô Isteneknek szer-tartását, és a' megtisztúlásnak szer-tartását, és az énekeseket, és az ajtón-állókat, Dávidnak és a' fiának Salomonnak paran-

cholattya-szerént. * mert Dávidnak és Asafnak napjaiban eleitől-fogva el-rendeltettek vólt az énekesek fejedelmi, az Istent-dícsérők és hálaadók énekében. *És az egész Israël Zorobabelnek napjaiban, és Nehemiásnak napjaiban, részt adnak vala az énekeseknek, és az ajtón-állóknak naponként, és meg-szentelik vala a' Levitákat, és a' Léviták megszentelik vala az Aaron fiait.

XIII. Rész.

Deute. 23.4.3. AZ napon pedig olvastaték a' Moyses könyvéből a' nép hallására: és írva találtaték benne, hogy az Ammonitának és a' Moabitának az Isten gyülekezetibe örökké bé né kellene menni: *mivelhogy nem mętek az Israël fiaieleibe kenyérrel és vízzel: és ő-ellenek bérbe fogadták Bálaámot hogy őket meg-átkozná: és a' mi Istenünk az átkot áldásra fordította. * Lőnpedig, mikor hallották vólna a' törvényt, el-választának minden idegent Israëltől. * És ezen gond-viselő vala Eliasib pap, ki a' mi Istenünk háza tár-házának gond-viselője vala, és Tobiásnak rokona. * Chinála azért magának nagy tár-házat, és ő-előtte oda-rakják vala az ajándékokat, és a' temiént, és az edényeket, és a' gabonának, bornak, és olajnak dézmáját, a' Léviták és énekesek és ajtón-állók részét, és a' papi żengéket. *Mind ezekbe pedig nem vóltam Jerusalemben, mert Artaxerxesnek a' Babylóniai királynak harminczkettődik esztendejében menék a' királyhoz, és a' napok végén könyörgék a' királynak. *És Jerusalembe jövék, és meg-értém a' gonoszt, mellyet chelekedett vala Eliasib Tobiásért, hogy néki kinchet szerzene az Isten háza tornácziban. * És nékem igen gonosznak tetszék. És ki-hányám a' Tobias ház edényit a' tár-házból: * és parancholék, és meg-tisztíták a' tár-házakat: és viszsza-vűm oda az Isten háza edényit, az eledeli áldozatot, és a' temiént. * És meg-értém hogy a' Léviták részei meg nem adattak vólna: és ki-ki az ő tartományába szökött vólna, a' Léviták 's az énekesek, és azok-közzűl a' kik szolgálnak vala: * és meg-feddém a' birákat, és mondék: Miért hattuk-el az Isten házát? és egybe-gyűjtém őket, és helyekre állatám. * És az egész Júda bé-hordá a' gabonának, bornak, és olajnak dézmáját, a' tár-házakba. *És gond-viselőkké rendelők a' tár-házakon Selemias papot, és az irástúdó Sádokot, és a' Léviták-közzűl Fadaïát, és mellójek Hánant Zákirnak a' Matanias fiának fiát: mert hiveknek találtatának, és reájok bízák az attyok-fiai részeit. * Emlekezzél-meg rólam én Istenem ezért, és ne tőrőld-el jó tételeményimet, mellyeket chelekedtem az én Istenem házában, és az ő czeremóniáiba. *A' napokban látám Judábã, hogy szombaton sajtókat nyomnának, kalangyákat hordanának, és szamárokat terhelnének borral, és szőlővel, és fügével, és minden terhel, és hogy Jerusalembe vinnék szombat-napon. És tudományt tők, hogy azon a' napon árúlnának mellyen szabad vólna árúlni. * És Tyrusiak laknak vala abban, kik halakat, és minden árút bé-hordnak vala: és szombatokon el-adgyák vala a' Júda fiainak Jerusalemben: * és meg-feddém Judának fő emberit, és mondék nékik: Michoda gonosz dolog ez, mellyet ti chelekesztek, és meg-szegitek a' szombat-napot? * Nem ezeket mivelték-e az atyáink, és a' mi Istenünk mind e' veszedelmet reánk hozta, és e' mi várasunkra? És ti öregbítitek a' haragot Israël-ellen, megszegvén a' szombatot. * Lőn pedig, midőn meg-nyúgodtak vólna a' Jerusalem kapui szombat-nap, szólék: és bé-zárlák az ajtókat, és meg-parancholám hogy meg ne nyittnák azokat, hanem a' szombat-után: és a' szolgaim-közzűl rendelék a' kapukra, hogy senki terhet bé ne vinne szombat-nap. * És kinn maradának a' kereskedők, és minden árúk árosi Jerusalemből egyszer 's kétszer. *És tudományt tők, és mondék nékik: Miért maradtok a' kő-fal előtt? ha másodszor ezt mivelitek, kezet vetek reátok. Az-okáért az időtől-fogva nem jövének-el szombaton. * Mondék-is a' Lévitáknak, hogy meg-tiszta túlnának, és a' kapuk őrizésére jönnének, és a' szombat-napnak megszenteléséré: az-okáért emlekezzél-meg ezért-is rólam én Istenem, és kegyelmezz-meg nékem a' te könyörületességidnek sokasága-szerént.

rént.*De látám-is azokon a'napokõ, hogy a' Zidók Azótusi, Ammoni, és Moábi feleségeket vennének. * És azok fiai fél-részént Azótusúl szólnak vala, és nem tudnak vala Zidóúl szólni, és minden népeknek nyelveken szólnak vala. *És megfeddém õket, és meg-átkozám. Es meg-verék közzülök némelly férfiakat, és meg-kopaszítám õket, és meg-eskûdtetém az Istenre, hogy ne adnák az õ leányokat amazok fiainak, és ne vennének azok leányiközzül az õ fioknak, és magoknak, mondván: * "Nem illyen dologban vétkezett-e Salomon az Izraël királya? És bizonyára sok nemzetségek-között nem vala hasonló király õ-hozzája, és szereti vala õtet az õ Istene, és királlyá tévé õtet az Isten egész Izraëlen: "õtet-is azért az idegen aszszonyok vivék a' bûnre. * Vallyon mi-is engedetlenek lévén, meg-chelekedgyük-e mind e' nagy gonoszt, hogy vétkezzünk a'mi Istenünk-ellen, és idegen feleségeket vegyünk? * Jójadának pedig az Eliasib fõ-pap fiának fiai-közzül egyik, veje vala Horoni Sanaballatnak, kit el-üzék tõlem. *Emlekezzél-meg én Uram Istenem, azokról kik meg-ferteztetik a' papságot, és a' Papok 's a' Levíták tisztit. * Azokáért meg-tisztítám õket minden idegenektõl, és el-rendelém a' Papok 's a' Levíták rendit, mindenikét az õ szolgálattyában: * és bizonyos idõben az áldozatra-valo fáknak, és a' zengéknek bé-hordására: emlekezzél-meg rólam jómra én Istenem. Amen.

3. Reg. 13. b. 7.

3. Reg. 11. a. 1.

TOBIAS KÖNYVE.

I. Rész.

TObias Neftali nemzetségéből és városából (melly Galileának felsõ részeiben vagyon Naasson-fölött, az úton-

4. Reg. 17. a. 3. & 18. b. 9.

túl melly Nap-nyúgatra viszen, balfelõl lévén Sefet városa) *"mikor el-fogattatott vólna Salmanasárnak az Assyriusok királyának napjaiban, a'fogságban lévén sem hagyá-el az igasság útát, * úgy hogy mindent a'mie lehet vala, naponként az egyûtt-lévõ fogoly attyafiaival közlene, kik az õ nemzetségéből valának. * És noha mindeneknél ifiabb vólna a'Neftali nemzetségébe, mindazáltal semmit gyermekûl nem chelekedék dolgában. * Végezetre midõn minnyájan az arany borjúkhoz mennének, "mellyeket Jeróboam az Izraël királya chinált vala, õ egyedûl futtya vala mindenek társaságát, * és Jerusalembe mégyen vala az Úr templomába, és ott imádgya vala Izraëlnek Urát Istenét, minden zengéit és dézmáit hívén fel-vívén, * úgy hogy harmad esztendõben a' lött-zidóknak és jövevényeknek szolgáltatna-bé minden dézmáját. * Ezeket és ezekhez hasonlókat az Isten tõrvénye-szerént meg-tart vala gyermek-lévén.

3. Reg. 12. f. 28.

* Mikor pedig õreg emberré lött, vólna, feleségûl vévé Annát az õ nemzetségéből, és fiat nemze attól, az õnnõn nevét adván néki, * kit gyermekségétõl-fogva tanítá az Istent felni, és magát meg-tartóztatni minden bûntõl. * Az-okáért, mikor a' fogság-által a'feleségével és fiával Ninive városába jutott vólna minden nemzetségével, (* midõn minnyájan ennének a'Pogányok étkeiből,) ez meg-õrizé lelkét, és soha meg nem ferteztetteték azok étkeivel. * És mivelhogy meg-emlekezék az Úrról tellyes szívéből, kedvessé tévé õtet az Isten a' Salmanasar király színe-elõtt; * és szabadságot ada néki, hogy el-menne valahová akarna, szabadsága lévén hogy azt chelekedné valamit akarna. * El-mégyen vala azért mindenekhez, kik a' fogságban valának, és üdvõsséges intéseket ád vala nékik. *Mikor pedig el-ment vólna Rágesbe a' Médusok városába, és azokból, mellyekkel a' királytól fel-tisztelteltett vala, tíz talentom ezüste vólna; *és midõn az õ nemzetségének nagy seregében látná Gabélust szükölködni, ki az õ nemzetségéből vala, kézírás-alatt néki adá a' meg-nevezett ezüstöt. * Sok idõ-után pedig, meghalván Salmanasar király, mikor a'

fia Sennákerib orſzáglana helyette,
és az Iſraël fiai gyűlőlſégeſek vólná-
nak az ő ſzíne-előtt: *és Tobías min- 19
den nap az ő egéſz nemzetſégéhez
mégyen vala, és vígaſztallya vala
őket, és oſztogat vala kinek-kinek a'
menyi lehet vala az ő marháiból:
* az éhezőket táplállya vala, és a'me- 20
zíteleneknek ruházatokat ád vala, D
és a' meg-hóltakat és meg-őletteket
ſzorgalmatoſon el-temeti vala. * " 21
Végezetre mikor meg-tért vólna
Sennákerib király, futván Judæából
a' chapás-előtt, mellyet az Iſten rajta
chelekedett vala az ő káromláſaért,
és meg-haraguván ſokakat meg-ől-
ne az Iſraël fiai-kőzzűl, Tobías el-te-
meti vala azoknak teſteket. * Mi- 22 C
kor pedig hírré tétetett a' király-
nak, meg-parancholá hogy meg-ől-
nék őtet, és el-vévé minden marhá-
ját. * Tobías pedig a' fiával és a' fele- 23
ſégével el-ſzaladván, meg-foſztat-
ván titkon lőn, mert ſokan ſzeretik
vala őtet. * " Negyven-őt nap-után 24
pedig meg-őlék a' királyt az ő fiai, *és 25
meg-tére Tobías az ő házába, és
minden marhája meg-adaték néki.

" 4. Reg. 19. g. 35. Eccli. 48. d. 24

" Iſa. 37. g. 38. 2. Machab. 8. c. 19. 2. Para. 32. e. 21.

II. Rész.

EZek-után pedig, midőn az Úr 1
innepe-napja vólna, és a' To- A
bías házában jó ebéd kéſzít-
tetett vólna, * monda a' fiá- 2
nak: Menny-el, és hozz-bé egy ne-
hány Iſten-félőket a' mi nemzetſé-
gűnkből, hogy vígan lakozzanak ve-
lűnk. * És mikor el-ment vólna, 3
meg-térvén hírré tévé néki, hogy egy
az Iſraël fiai-kőzzűl meg-őlettetve
fekűnnék az útzán. És mingyárt ki-
ugordván helyéről, el-hagyván az
ebédet, étlen juta a' teſthez: * és fel- 4
vévén azt, házához vívé titkon, hogy
midőn a' nap el-enyéſzett vólna, óva
temetné-el őtet. * És mikor el-rej- 5
tette vólna a' teſtet, kenyeret evék
keſerűſéggel és rettegéſſel, * emleget- 6
vén azt a' beſzédet, mellyet mondott
az Úr Amos proféta-által: "A' tí in- B
nep-napitok ſiralomra és keſerűſégre
fordúlnak. * Mikor pedig a' nap el- 7
enyéſzett vólna, el-méne és el-teme-
té őtet. * Feddik vala pedig őtet min- 8
den felebaráti, mondván: Immár e'
dologért meg-hatták hogy meg-ől-
lyenek, és chak alig ſzaladtál-el a' ha-
lál birodalmából, és iſmég halotta-

" Amos 8. e. 10. 1. Machab. 1. d. 14.

9 kat temetſz-e? * "De Tobías inkább
félvén az Iſtentől, hogy-ſem a' ki-
rálytól, el-ragadgya vala a' meg-őlet-
tettek teſteit, és el-rejti vala a' házá-
ban, és éj-félkor el-temeti vala azo-
10 kat. * Tőrténék pedig hogy némely
nap meg-fáradván a' temetés-után,
házába menvén, le-fekűtt vólna a'
11 fal-mellett, és el-alutt vólna, * és a'
fechkék féſzkéből meleg ganéj eſnék
az aluvónak ſzemeibe, és meg-vakúl-
12 na. * E' kíſértetet pedig azért engedé
az Úr rajta tőrténni, hogy az utánna-
valóknak az ő békeſéges ſzenvedéſe
példáúl adatnék, mint a' ſzent Jobé-
13 is. * Mert mivelhogy gyermekſégé-
től-fogva félte az Iſtent, és az ő pa-
rācholatit meg-őrizte, nem ſzomor-
kodék az Iſten-ellen, hogy a' vakſág
14 chapáſa tőrtént vólna rajta: * ha-
nem az Iſteni félelemben álhatato-
ſon meg-marada, hálákat adván az
Iſtennek az ő életének minden nap-
15 jaiban. * Mert a' mint ſzent Jóbot
boſzſzonták a' királyok, úgy chúfol-
lyák vala ennek életét az attyafiai
16 és rokoni, mondván: * Hol vagyon
a' te reménſéged, mellyért alamiſnál-
17 kodol és temetſz vala? * Tobías pe-
dig feddi vala őket, mondván: Ne
18 ſzóllyatok úgy: * mert ſzentek fiai
vagyunk, és azt az életet várjuk, mel-
lyet az Iſtē azoknak ád, kik a' benne-
valo hiteket ſoha el nem változtat-
19 tyák. * Anna pedig az ő feleſége a'
D ſzővő munkára mégyen vala minden
nap, és kezei munkájával a' mi eleſé-
20 get találhat vala, el-viſzi vala. * In-
nét lőn, hogy egy néki adatott
kechke gődőlyét vitt vólna haza:
21 * Melynek ríváſát mikor hallotta
vólna a' férje, monda: "Meg-láſsátok
hogy valami-képpen lopott ne lé-
gyen, adgyátok-meg azt az urainak,
mert nem ſzabad nékűnk a' lopotból
valamit ennűnk, a' vagy illetnűnk.
22 * "Ezekért a' féleſége meg-haragu-
ván, felele: Nyilván heába-valóvá
lőtt a' te reménſéged, és a' te alamiſ-
23 náid moſt tetſzettek-meg. * És ezek-
kel 's egyéb efféle igékkel boſz-
ſzontya vala őtet.

" Sup. 1. d. 23.

" Deut. 22. a. 1.

" Iob. 1. e. 9.

III. Rész.

AKkor Tobías fel-foházko- 1
dék, és imádkozni kezde A
kőny-húllatáſokkal, * mőd- 2
ván: Igaz vagy Uram, és
minden itéletid igazak, és minden

útaid irgalmaſſág, és igaſſág, és ítélet.
*És moſt Uram emlekezzél-meg rólam, és ne álly boſzſzút bűneimért, ſe meg ne emlekezzél az én vétkeimről, vagy az atyáiméról. *"Mivelhogy nem engedtűnk a' te parancholatidnak, azért adattunk prædára, és fogſágra, és halálra, és chúfságra, és gyalázatra minden nemzeteknél a' kik-közibe el-híntettél bennűnket. *És moſt Uram, nagyok a' te ítéletid, mert nem chelekedtűnk a' te parancholatid-ſzerént, és nem jártunk tekélletesen előtted. *És moſt Uram, a' te akaratod-ſzerént chelekedgyél velem, és parancholyad békeſségben ki-vétetni lelkemet: mert jobb nékem meg-halnom, hogy-ſem élnem. *Ugyan azon napon történék azért, hogy Sára-is a' Ráguel leánya Rágesbé a' Méduſok váraſában, gyalázatot hallana az attyának eggyik ſzolgálójától; *mert hét férjnek adatott vala, és az Aſmodæus-nevű ördög meg-ölte vala azokat, mihelyen bé-mentek vólna hozzája. * Mikor azért vétkeért feddené a' leányzót, felele néki, mondván: Többé tőled ne láſſunk fiat vagy leányt a' földön, férjeidnek gyilkoſa. *Meg akarſz-e engem-is ölni, a' mint már hét férjeidet meg-ölted? Ezért a' ſzóért elméne az ő házának felső kamarájába: és három nap 's három éjjel nem évék, 's nem ivék: *hanē az imádſágban maradván, kőny-húllatáſokkal könyörög vala az Iſtennek, hogy e' gyalázattól meg-ſzabadítaná őtet. *Lőn pedig harmad napon, mikor elvégezné az imádſágot, áldván az Urat, * monda: Áldott a' te neved atyáinknak Iſtene: ki mikor megharagſzol, irgalmaſſágot chelekeſzel, és a' háboruſág idején meg-bochátod azoknak bűnöket, kik téged ſegétſégűl hínak. * Te-hozzád fordítom Uram orczámat, te-hozzád igazítom ſzemeimet. * Kérlek Uram, hogy e' gyalázat kőtéléből óldozz-meg engemet, a' vagy bizonyára a' földről végy-el engem. * Te tudod Uram, hogy ſoha nem kívántam férfiat, és tiſztán tartottam lelkemet minden kívánſágtól. * Soha a' játſzodozók-közibe nem egyelítettem magamat: ſem azokkal, kik álhatatlanúl járnak, réſzem nem vólt. * Férfiat pedig, a' te félelmedből, nem fajtalanſágomból akartam hozzám venni. * És, vagy én vóltam méltatlan azokhoz, vagy azok talám nem vóltak méltók hozzám: mert talám más férfiúnak tartottál engem. * Mert ninch az embernek hatalmában a' te tanátſod. * Azt pedig bizonyoſnak tartya minden a' ki téged tiſztel, hogy az ő élete, ha probáláſban léſzen, meg-koronáztatik: ha pedig háborúſágban léſzen, megſzabadúl: és hogy ha meg-feddettetik, a' te irgalmaſſágodhoz juthat. * Mert nem gyönyörködöl a' mi veſzedelminkben: mert a' fergeteg után, chendeſséget ſzerzeſz, és a' kőny-húllatás és ſírás után, örvendezéſt adſz. * Légyen a' te neved örökké áldott Iſraëlnek Iſtene. *Az időben meg-halgattaték mind kettőnek könyörgéſe a' főlséges Iſten dichőſégének ſzíne-előtt: * és elküldeték Ráfaël az Úrnak ſzent Angyala, hogy meg-gyógítaná mind a' kettőt, kiknek imádſági egy időben mutattattak-bé az Úr ſzíne-előtt.

IV. Rész.

AZ-okáért mikor Tobías alítaná hogy meg-halgattatott az ő imádſága, hogy meg-halhatna, magához hívá a' fiát Tobiáſt, * és monda néki: "Hallyad fiam az én ſzám igéit, és azokat ſzívedbe fondamentomúl helyhezteſd. * Mikor el-véſzi az Iſten lelkemet, a' teſtemet temeſd-el: "és tiſztellyed az anyádat életének tellyes napjaiban: * mert meg kell emlekezned, michoda és melly nagy veſzedelmeket ſzenvedett éretted az ő méhében. * Mikor pedig ő-is bétőlti életének idejét, temeſd mellém őtet. * Életednek pedig tellyes napjaiban elmédben légyen az Iſten: és ódd magad hogy valaha a' bűnnek ne engedgy, és el ne hadgyad a' mi Urunk Iſtenűnk parancholatit. *"A' te marhádból adgy alamiſnát, és egy ſzegényről ſe fordíts-el orczádat: mert úgy léſzen hogy rólad ſe fordúllyon-el az Úr orczája. * A' mint lehet, úgy légy irgalmas. * Ha néked ſok léſzen, bévſégeſſen adgy: ha néked kévés léſzen, igyekezzél a' keveſet-is örömeſt adni. *Mert jó jutalmat gyűjteſz magadnak a' ſzükſégnek

"Deut. 28. c. 13.

"Eccli. 7. c. 29.

"Exod. 20. b. 12.

"Luc. 14. c. 13. Prov. 3. b. 9. Eccles. 4. a. 1. & 14. b. 13. Eccli. 35. a. 4.

ségnek napján. * "mert az alamisna minden bűntől 's a' haláltól megszabadít, és nem engedi a' lelket setétségre menni. * Nagy bizodalom lészen a' fölséges Isten-előtt, az alamisna, minden ő gyakorlóinak. * "Ódd magad fiam minden paráznaságtól, és feleséged-kivűl soha ne engedgyed hogy vétket tudgy. * A' kevélységet soha elmédben, vagy beszédedben uralkodni ne hadgyad: "mert abból vőtt eredetet minden veszedelem. * †Valaki néked valamit munkálkodik, mingyárt add-meg annak bérét, és a' béresed bére nálad semmi-képpen ne maradgyon. * "A' mit mástól gyűlölsz néked chelekedtetni, meg-lássad hogy soha azt másnak ne chelekedgyed. * †Kenyeredet az éhezőkkel és szűkölködőkkel egyed, és ruházatidból föddbé a' mezítelenecket. * Kenyeredet és borodat az igaz temetésére helyhezteső, és abból ne egyél 's ne igyál a' bűnősökkel. * Tánátsot mindenkor a' bölchtől kérdgy. * Minden időben áldgyad az Istent: és kérjed őtet, hogy útaidat igazgassa, és minden tanátsid ő-beñe maradgyanak. * Ezt-is meg-jelentem néked fiam, hogy tíz talentom ezűstöt adtam, midőn még gyermechke vólnál, Gabélusnak, Rágesben a' Méduſok városában, és keze-irása nálam vagyon: * és azért tudakozzál mi módon meheſs hozzája, és vedd-viszsza tőle a' felyűl megnevezett ezűstöt, és add-viszsza néki az ő keze-irását. * Ne félly fiam; noha szegény életet viselűnk, "de sok javaink lésznek, ha féllyük az Istent, és el-távozunk minden bűntől, és jól chelekeszűnk.

"Eccli. 29. c. 13
"1. The. 4. a. 3.
"Gen. 3. a. 5.
†Levit. 19. c. 13.
Deute. 24. c. 14.
Matth. 7. b. 12.
" Luc. 6. d. 31.
† Luc. 14. c. 24.
" Rom. 8. d. 17.

V. Rész.

AKkor felele Tobías az attyának, és móda: Mind a' miket parancholtál nékem, megchelekeszem atyám. * Mi módon kereſsem-meg pedig e' pénzt, nem tudom; ő engem nem túd, én sem ismérem őtet: miehoda jelt adgyak néki? De az útat sem tudtam soha, mellyen oda kell menni. * Akkor felele az attya néki, és monda: A' keze-irása ugyan nálam vagyon: mellyet midőn meg-mutatsz néki, mingyárt meg-adgya. * De mennyel most, és kereſs magadnak valami hív férfiat, ki el-mennyen veled bizonyos fizetésért, hogy a' míg még élek, viszsza-vegyed azt. * Akkor kimenvén Tobías, találá egy szép ifiat, ki fel-övedzve áll vala, és mint-ha járáshoz készűlt vólna. * És nem tudván hogy az Isten Angyala vólna, köszönté őtet, és monda: Honnétvalo vagy jó ifiu? * Amaz pedig felele: Az Israël fiai-közzűl. És Tobías monda néki: Tudod-e az útat, melly a' Méduſok országába viszen? * Kinek felele: Tudom; és annak mindé útain gyakorta jártam, és Gabéluſnál az atyánk-fiánál laktam: ki Rágesben a' Méduſok városában lakik, melly az Ekbatanis hegyén helyheztetett. * Kinek Tobías monda: Várj-meg engem kérlek, míg ezeket hírré tészem az atyámnak. * Akkor bé-menvén Tobías, megjelenté mind ezeket az attyának. Mellyeken chodálkozván az attya, kéré hogy bé-menne hozzája. * Bémenvén azért köszönté őtet, és monda: Örömed légyē néked mindenkor. * És monda Tobías: Minémű örömem lehet nékem, ki a' setétségben ülök, és az ég világosságát nem látom? * Kinek monda az ifiu: Légy erős szívvel, közel vagyō hogy meg-gyógyíttassál az Istentől. * Monda azért néki Tobías: Vallyon el viheted-e a' fiamat Gabélushoz Rágesbe a' Méduſok városába? és midőn meg-térsz, meg-adom jutalmadat. * És monda néki az Angyal: Én el-viszem, és viszsza-hozom őtet hozzád. * Kinek felele Tobías: Kérlek téged, jelentsmeg nékem, mellyik házból, a' vagy mellyik nemzetségből vagy te? * Kinek monda Ráfaël angyal: A' béresnek nemzetségét keresed-e, vagy magát a' béreſt, ki a' fiaddal el-mennyen? * De hogy valami-képpen téged gondba ne ejtselek, én vagyok Azarías a' nagy Ananiásnak fia. * És felele Tobías: Nagy nemzetségből vagy te. De kérlek ne haragudgyál hogy tudni akartam nemzetségedet. * Monda pedig néki az Angyal: Én egéſségben el-viszem, és egéſségben viszsza-hozom néked a' fiadat. * Felelvén pedig Tobías, monda: Jól járjatok, és az Isten légyen útátokon, és az ő Angyala kéſérjen titeket. * Akkor el-készítvén mind, a' miket az útra kell vala vinni, el-búlchúzék Tobías az attyától 's az annyától, és

"Inf. 10. a. 4.

ketten eggyűtt járának. * "És mi- 23
kor el-mentek vólna, kezde az an-
nya sírni, és mondani: Vénségűnk
istápját el-vetted, és el-kűldőtted tő-
lűnk. *Soha ne lőtt vólna az a'pénz, 24
mellyért őtet kűldőtted. *Mert elég 25
vala nékűnk a' mi szegénységűnk,
hogy gazdagságnak itélnők azt,
hogy láttyuk vala a'mí fiunkat. * És 26
monda néki Tobías: Ne sírj, egésség-
ben el-jút a' mi fiúnk, és egésségben
viszsza-jő hozzánk, és a' te szemeid
meg-láttyák őtet. * Mert hiszem 27
hogy az Istennek jó Angyala késéri
őtet, és jól rendeli minden dolgait,
úgy hogy őrőmmel jőjőn-viszsza
hozzánk. *Erre a' szóra meg-szűnék 28
az annya sírni, és halgata.

VI. Rész.

EL-méne pedig Tobías, és az 1
eb kőveté őtet, és első szállá- A
sa lőn a' Tígris folyó-vize-
mellett. * És ki-méne hogy 2
meg-mosná a' lábait, és ímé egy
igen nagy hal jőve-ki hogy őtet el-
nyelné. * Melytől meg-ijedvén To- 3
bías kiálta fel-szóval, mondván:
Uram, reám jő. *És monda néki az 4
Angyal: Fogd a'kopóltyóját, és vond
hozzád őtet. Mellyet midőn meg-
chelekedett vólna, ki-vonyá azt a'
szárazra, és hánkódni kezde a'lá-
bai-előtt. * Akkor monda néki az 5
Angyal: Bonts-fel ezt a' halat, és a'
szívét, és epéjét, és máját tedd-el ma-
gadnak: mert ezek orvosságokra
hasznoson szűkségesek. * Mellyet 6
midőn meg-chelekedett vólna, meg-
sűté a'húsát, és útra vívék magokkal:
a'többit bé-sózák, a'menyível meg-
érnék, míg Rágesbe jutnának a'Mé-
dusok várasába. * Akkor kérdé To- 7
bías az Angyalt, és monda néki: Kér-
lek téged atyámfia Azaría, hogy B
mond-meg nékem, michoda orvos-
sága lészen ezeknek, a'miket el-tenni
parancholtál a' halból? * És felelvén 8
az Angyal, monda néki: A'szívének
egy részét ha a' szénre tészed, annak
a' fűsti ki-kerget minden-némű őr-
dőgőt, akár férfiútól 's akár aszszony'
állattól, úgy hogy többé azokhoz ne
mennyen. *És az epéje használ a'sze- 9
mek meg-kenésére, a'mellyeken há-
lyog vagyon, és meg-gyógyúlnak.
* És monda néki Tobías: Hol aka- 10
rod hogy maradgyunk? *És felelvén 11
az Angyal, monda: Vagyon itt egy

Ráguel-nevű férfiu, a' te nemzetsé-
gedből-valo rokonod, és ennek egy
Sára-nevű leánya vagyon, de sem fia
12 sem leánya ninch azon-kivűl. *"Té-
ged illet minden őrőksége, és felesé-
13 gűl kell azt venned. * Az-okáért
kérjed-meg őtet az attyától, és né-
14 ked adgya őtet feleségűl. * Akkor fe-
lele Tobías, és monda: Hallom hogy
C hét férfiúnak adatott, és meg-hóltak:
de azt-is hallottam, hogy az őrdőg
15 ölte-meg őket. * Félek azért, hogy
valami-képpen ezek rajtam-is ne
történnyenek: és holott eggyetlen-
eggye vagyok a' szűléimnek, az ő
vénségeket bánattal viszem poklok-
16 ra. * Akkor Ráfaël angyal monda
néki: Halgass engem, és meg-muta-
tom néked kik légyenek, a'kikē erőt
17 vehet az őrdőg. *Mert a'kik úgy há-
zasodnak-meg, hogy az Istent ma-
goktól és elméjekből ki-rekeszszék,
és az ő fajtalanságokat úgy kővessék,
mint a' ló 's az oszvér, kiknek ninch
értelmek; azokon hatalma vagyon
18 az őrdőgnek. * Te pedig mikor el-
vészed őtet, bé-menvén a' kamará-
D ba, három napig tartóztasd-meg ma-
gadat tőle, és semmit egyebet ne
mivelly, hanem chak imádságokban
19 foglallyad magadat véle. *Azon éjjel
pedig, meg-gyújtván a' hal máját,
20 el-űzettetik az őrdőg. * Második éj-
jel pedig, a' szent Patriarchák társa-
21 ságába bocháttatol. *Harmadik éjjel
pedig áldomást nyersz, hogy tőletek
22 egésséges fiak szűlettessenek. * El-
múlván pedig a'harmadik éj, vedd-el
a' szűzet az Ur félelmével, a'fiak sze-
retetitől viseltetvén inkább hogy
sem a'bujaságtól, hogy az Abrahám
magvában áldomást nyerj a'fiakban.

VII. Rész.

BÉ-menének pedig Ráguelhez, 1
és őrőmmel fogadá őket Rá- A
guel. * És Tobiásra tekíntvén 2
Ráguel, monda a'feleségének
Annának: Melly igen hasonló ez az
3 ifiu a'néném fiához! * És mikor eze-
ket szóllotta vólna, monda: Hon-
nét-valók vattok ifiak atyánk-fiai?
Amazok pedig mondának: Neftali
nemzetségéből vagyunk, a' Ninivei
4 fogságból. * És monda nékik Ráguel:
Ismeritek-e Tobiást az atyámfiat?
5 Kik mondának: Ismérjűk. *És midőn
sok jókat szóllana felőle, monda az
Angyal Ráguelnek: Tobías, a' kiről

"Num. 27. a. 8. & 36. a. 8.

Tob. 6. 7.

kérdezkedel, ennek az attya. * Es siete Ráguel, és kőny-húllatásokkal meg-chókolá őtet, és sírván a' nyakán, *monda: Áldattasál-meg, édes fiam, mert jobnál jobb férfinak fia vagy. *És az ő feleſége Anna, és az ő leányok Sára kőnyvezének. *Minekutánna pedig ſzóllának, meg-parancholá Ráguel hogy egy koſt ſlnénének, és lakodalmat ſzerzenének. És mikor intené őket hogy ebédhez űlnének, *monda Tobías: Én ma itt nem éſzem, 'ſ nem iſzom, hanem-ha előbb kéréſemet javallod, és megigéred hogy nékem adod a' leányodat Sárát. * Melly igét halván Ráguel, meg-ijede, tudván mi történt azokon a' hét férfiakon, kik bé-mentek vólt hozzája: és kezde félni hogy ezen-is valahogy haſonló-képpen ne történnék: és midőn kétſéges vólna, és nem adna a' kérőnek ſemmi válaſzt, * monda néki az Angyal: Ne félly ennek adni őtet, mert ez Iſten-félőnek kell adni a' te leányodat feleſégűl: azért nem lehetett ő máſé. * Akkor monda Ráguel: Nem kétlem hogy az Iſten az én kőnyörgéſimet és kőny-húllatáſimat ſzíneeleibe ereſztette. * És hiſzem hogy azért hozott títeket hozzám, hogy ez az ő nemzetſégéhez kapcholtatnék "a' Moyſes törvénye-ſzerént: és moſt kétſéged ne légyē, hogy néked adom őtet. *És fogván jobb kezét az ő leányának, Tobiáſnak jobb kezébe adá, módván: Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſtene, és Jákobnak Iſtene légyen veletek, és ő adgyon-őſzve títeket, és tellyesíttſe-bé áldáſát rajtatok. *És papiroſt vévén, házaſság levelet írának. *És ezek-után vígan lakának, áldván az Iſtent. *És hozzája hívá Ráguel a' feleſégét Annát, és meg-parancholá néki hogy más kamarát kéſzítene. *És oda bé-vívé a' leányát Sárát, és kőnyveze. És monda néki: * Erős ſzívvel légy, édes leányom, a' menynek Iſtene adgyon őrőmet a' keſerűſégért mellyet ſzenvedtél.

"Num. 26. b. 6.

VIII. Rész.

MInek utánna pedig vachorálának, bé-vívék az iſiat hozzája. * Meg-emlekezvén azért Tobías az Angyal beſzédéről, elő-vévé az ő táſkájából a' májnak réſzét, és azt eleven ſzénre tévé. *Akkor Ráfaël Angyal megragadá az őrdőgöt, és meg-kőtőzé őtet a' felſő Egyiptus puſztájában. * Akkor ínté a' ſzűzet Tobías, és móda néki: Sára, kelly-fel, és kőnyörögjünk az Iſteñek ma, és hólnap, és hólnap-után: mert e' három éjjel az Iſtennel éggyesűlűnk: el-múlván pedig a' harmadik étſzaka, a' mi házaſságunkban léſzűnk. *mert ſzentek fiai vagyunk, és nem eggyesűlhetűnk úgy, mint a' pogányok kik nem tudgyák az Iſtent. * Fel-kelvén azért mind ketten, ſzorgalmatoſon imádkoznak vala eggyűtt, hogy egéſſég adatnék nékik. * És monda Tobías: Mí atyáinknak Ura Iſtene, álgyanak téged az egek és a' főldek, és a' tenger 's a' kútak, és a' folyó-vizek, és minden teremtett állatid, mellyek azokban vannak. * "Te teremtetted Adámot a' főld agyagából, és ſegétſégűl adtad néki Hévát. * És moſt Uram te tudod, hogy nem bujaſágnak okáért véſzem a' húgomat feleſégűl, hanem chak maradékinkhoz-valo ſzeretetből, kikben áldattaſsék a' te neved őrőkkőn őrőkké. * Sára-is monda: Kőnyörűlly rajtunk Uram, kőnyörűlly rajtunk, és vénhedgyűnk-meg mind ketten eggyűtt egéſſégben. *És lőn tík ſzó-táján, elő-hívatá Ráguel a' ſzolgait, és el-menének vele eggyűtt hogy ſírt áſnának. *Mert módgya vala: Ne-talám haſonló-képpen történt dolga mint a' több hét férfiaknak, kik bé-mentek hozzája. *És mikor meg-chinálták vólna a' vermet, meg-térvén Ráguel a' feleſégéhez, monda néki: * Kűlgy-el eggyet a' ſzolgálóid-kőzzűl, és láſſa ha meg-hólt-e, hogy el-temeſſem őtet minek-előtte meg-virradgyon. * Amaz pedig el-kűlde eggyet az ő ſzolgálói-kőzzűl. Ki bé-menvén a' kamarába, találá őket egéſſégben és ſérelem-nélkűl, mind a' kettőt eggyűtt aluva. * És megtérvén, jó hírt monda: és áldák az Urat, Ráguel tudn'illik és a' feleſége Anna, * és mondának: Áldunk téged Iſraëlnek Ura Iſtene, mert nem történt a' mint alítottuk. * Mert irgalmaſſágodat chelekedted velűnk, és ki-rekeſztetted tőlűnk az űldőző ellenſégűnket. * Kőnyörűl-

tél pedig a' két eggyetlen-egy szűlőtteken. Adgyad Uram, hogy téged D 9
tellyesben áldgyanak: és néked áldozzák a' te dichéretednek, és az ő
egéſségeknek áldozattyát, hogy iſmérje-meg a' nemzetſégeknek kőzőnſége, hogy te vagy egyedűl Iſten
az egéſz főldőn. *És mingyárt meg- 20 11
parancholá Ráguel a' ſzolgainak, hogy bé-tőltenék a' vermet, mellyet
chináltak vala, minek-előtte meg-
virradna. *A' feleſégének pedig meg- 21 12
mondá hogy lakodalmat ſzerzene,
és el-kéſzítene mindeneket, a' mik
eleſégűl az úton-járóknak ſzűkſé-
geſek valának. * Két kővér tehenet- 22
is, és négy koſt ölete-meg, és lako-
dalmat ſzerze minden ſzomſzédinak,
és minden barátinak. * És meg-eſ- 23
kűdteté Ráguel Tobiáſt, hogy két
hétig múlatna nála. * Mindenekből 24
pedig, a' miket bír vala Ráguel, a' fe-
lét Tobiáſnak adá; és levelet ſzérze,
hogy a' fél réſz, melly meg-mara-
dott vala az ő halálok-után, Tobías
bírodalmába jutna.

IX. Rész.

AKkor magához ſzóllítá To- 1
bías az Angyalt, kit ember- A
nek alít vala, és monda né-
ki: A tyámfia Azarías, kér-
lek hogy halgaſd-meg beſzédimet.
* Ha magamat adom-is néked ſzol- 2
gáúl, nem léſzek mélto a' te gond-
viſeléſedhez. *Mindazáltal kérlek té- 3 5
ged, hogy barmokat és ſzolgákat
végy melléd, és meńy-el Gabélushoz
Rágesbe a' Méduſok váraſába: és add-
viſzſza néki az ő keze-iráſát, és vedd-
ki tőle a' pénzt, és kérjed őtet hogy
az én menyegzőmre jőjőn. * Mert 4 7
magad tudod hogy az atyám ſzám- B
állya a' napokat: és ha kéſendem
egy nappal tovább, keſereg az ő lel-
ke. * És bizonyára látod mí módő eſ- 5
kűdtetett-meg engem Ráguel, kinek
eſkűdtetéſét meg nem vethetem.
* Akkor Ráfael melléje vévén né- 6 8
gyet a' Ráguel ſzolgai-kőzzűl, és két C
tevét, el-indúla Rágesbe a' Méduſok
váraſába: és fel-találván Gabéluſt, 9
meg-adá néki az ő keze-iráſát, és fel-
vévé mind a' pénzt tőle. * És meg- 7
jelenté néki Tobiáſról a' Tobías fiá- C 10
ról, mind a' mik tőrténtek: és el-vivé
őtet magával a' menyegzőre. *És mi- 8
kor bé-ment vólna a' Ráguel házába,
Tobiáſt le-telepedve találá: és ki-
ugordván, meg-chókolák egy-máſt:
és síra Gabélus, és áldá az Iſtent, *és
monda: Áldgyon-meg tégedet az Iſ-
raël Iſtene, mert igen jámbor, és igaz,
és Iſten-félő, és alamiſna-oſztogato
férfinak fia vagy: * és áldomás mon-
dattaſſék a' feleſégedre, és a' tí ſzűléi-
tekre: * és láſſátok fiaitokat, és fiai-
toknak fiait, harmad és negyed ízig:
és meg-áldattaſsék a' tí magotok az
Iſraël Iſtenétől, ki orſzágol őrőkkőn
őrőkké. *És midőn minnyájá Ament
mondottak vólna, a' lakodalomhoz
kezdének: de a' menyegző lakodal-
mát-is az Úr felelmével tarták.

X. Rész.

MIdőn pedig kéſnék Tobías, 1
a' menyegző-okáért, búſúl A
vala az attya Tobías, mőd-
ván: Alítod-e miért kéſik
a' fiam, a' vagy miért tartoztatták
ott? * Alítod-e hogy Gabélus meg- 2
hólt, és ſenki meg nem adgya néki
a' pénzt? *Kezde pedig igen bánkod- 3
ni, ő és a' feleſége Anna ő-véle: és
kezdének mind ketten eggyűtt sírni:
mivelhogy az el-rendelt napon meg
nem térne hozzájok a' fiok. * Sír va- 4
la azért az annya vígaſztalhatatlan B
kőny-húllatáſokkal, és mond vala:
Ah ah nékem édes fiam, miért kűl-
dőttűnk téged meſzſze útra ſzemeink
világát, vénſégűnk iſtápját, életűnk
vígaſztaláſát, maradékink reménſé-
gét? * Mindenűnk eggyűtt egyedűl 5
te-benned lévén, téged nem kell vala
el-bochátanunk tőlűnk. *Kinek mőd 6
vala Tobías: Hálgaſs, és meg ne há-
borodgyál, egéſségben vagyon a' mí
fiúnk: elég. hív az a' férfiu, a' kivel el-
küldőttűk őtet. *Amaz pedig ſemmi 7
módő meg nem vígaſztaltathatik va-
la, hanem minden nap ki-futván ſzél-
lyel néz vala, és bé-járja vala mind
az útakat, mellyeken reménli vala
hogy meg-jőne, hogy, ha lehetne,
távul meg-látná őtet midőn jőne.
*Ráguel pedig mond vala az ő vejé- 8
nek: Maradgy itt, és én követet kül- C
dők egéſſéged-felől az atyádhoz To-
biáshoz. * Kinek monda Tobías: Tu- 9
dom én, hogy az atyám's az anyám
moſt a' napokat ſzámlállyák, és győ-
trődik az ő lelkek ő-bennek. * És 10
midőn ſok ſzóval kérné Ráguel To-
biáſt, és ő ſemmi okkal nem akarná
őtet hallani; oda-adá néki Sárát, és
fél réſzét minden marhájának, a' ſzol-

gákban,

gákban, a' szolgálókban, a' juhokban, tevékbẽ, és tehenekben, és sok pénzben: és egésségben és vígan el-bochátá őtet magától, * mondván: Az Úr szent Angyala légyen a' tí útatokon, és vigyen jó egésségben titeket, és találljatok mindeneket jól a' tí szűléitek-kőrűl, és lássák szemeim a' tí fiaitokat minek-előtte meg-hallyak. * És fogván a' szűlék az ő leányokat, meg-chókolák őtet, és elbochátták: * íntvén őtet hogy tisztelné az ipát 's napát, szeretné a' férjét, igazgatná a' chelédet, gondgyát viselné a' háznak, és önnön-magát fedhetetlenűl viselné.

XI. Rész.

ÉS mikor meg-térnének, jutának Káránhoz, melly fél útban vagyon Ninive-felé, tizen-eggyedik napõ. * És mõda az Angyal: Atyámfia Tobías, tudod mi módon hattad az atyádat. * Az-okáért ha tetszik néked, mennyünk-el előlle, és lassú járással kövessek útúnkat a' chelédek, eggyűtt a' feleségeddel, és a' barmokkal. * És mikor az tetszett vólna hogy elmennének, monda Ráfaël Tobiásnak: Hozz-el magaddal a' hal epéjében: mert szükséges lészen. El-vűn azért Tobías az epében, és el-menének. * Anna pedig az út-félen űl vala, minden nap a' hegy tetején, a' honnan messze nézhet vala. * És midőn azon helyről vígyázna az ő jövetelére, meg-látá távúl, és mingyárt meg-ismére a' fiát hogy jőne: és el-futván hírré tévé a' férjének, mondván: Ihon jő a' fiad. * És monda Ráfaël Tobiásnak: De midőn bémenendesz a' házadba, mingyárt imádgyad a' te Uradat Istenedet: és hálákat adván néki, járúlly az atyádhoz, és chókold-meg őtet. * És mindgyárt meg-kend a' szemeit e' hal epéjevel, melly nálad vagyon. mert tudgyad hogy mingyárt meg-nyílnak az ő szemei, és meg-láttya az atyád az égnek világosságát, és örvendezni-fog a' te látásodban. * Akkor elől el-futa az eb, melly vélek az úton vólt: és mint egy követ el-jutván, a' farkával hízelkedvén örvendez vala. * És fel-kelvén a' vak attya, futni kezde meg-ütközvén a' lábaival: és kezét adván az inasnak a' fia-eleibe siete. * És bé-fogadván meg-chókolá őtet a' felességével, és mind ketten sírni kezdének örömökben. * És midőn imádták vólna az Istent, és hálákat adtak vólna, le-űlének. * Akkor elő-vévén Tobías a' hal epéjében, meg-kené az attya szemeit. * És várakozék közel fél órát: és ki kezde a' hályog a' szemeiről jőni, mint a' tikmony hártyája. * Mellyet meg-fogván Tobías, le-vonyá a' szemeiről, és mingyárt látni kezde. * És dichőíték az Istent, ő tudn'illik, és a' felesége, és minnyájan a' kik ismérik vala őtet. * És mongya vala Tobías: Áldalak téged Uram Israëlnek Istene, mert te ostoroztál-meg engem, és te gyógyítottál-meg engem: és ímé én látom Tobiást a' fiamat. * El-érkezék hét nap-után Sára-is a' fia felesége, és minden cheléde egésségben, és a' barmok, és a' tevék, és a' felesége sok pénze: de az a' pénz-is, mellyet Gabélustól ki-vőtt vala: * és meg-beszéllé a' szűléinek az Istennek minden jó-tetéményit, mellyeket vélе chelekedett vólna az ember-által a' ki őtet hordozta vala. * És Akior és Nábat a' Tobías húga fiai, vígan jövének Tobiáshoz, és örvendezvén véle minden jókért, mellyeket néki mutatott vala az Isten. * És hét napig lakozván, minnyájan nagy örömnel örűlének.

XII. Rész.

AKkoron magához hívá Tobías a' fiát, és monda néki: Mit adhatunk e' szent férfiúnak, a' ki veled jőtt? * Felelvén Tobías, monda az attyának: Atyám, michoda jutalmat adunk néki? a' vagy mi lehet mélto az ő jó-tetéményihez? * Engem el-vitt és viszsza hozott egésségben, a' pénzt Gabélustól ő vette-ki, ő chelekedte hogy feleségem lenne, és az ördőgöt ő űzte-el tőlle, örömet szerzett az ő szűléinek, magamat a' halnak el-nyelésétől meg-szabadított, veled-is azt chelekedte hogy láthatod az ég világosságát, és ő-általa minden jókkal bé-tőltettűnk. Mit adhatunk méltót néki ezekért? * De kérlek téged édes atyám, hogy kérjed őtet, ha talám méltóztatnék felét magának venni mindenekből, mellyeket hoztunk. * És híván őtet, az atya

tudn'

tudn'illik és a' fiu, félre vívék őtet:
és kérni kezdék, hogy méltóztat-
nék mindeneknek a' miket hoztak
vala, felét jó neven venni. * Ak- 6
kor monda nékik titkon: Áldgyátok
a' menynek Istenét, és minden élők-
előtt hálát adgyatok néki, mert ir-
galmasságot chelekedett veletek.
* Mert a' király titkát el-rejteni jó: 7
az Isten chelekedetit pedig ki-nyi-
latkoztatni és meg-vallani tisztessé-
ges. * Jó az imádság a' bőjtel, és az 8
alamisna inkább hogy-sem az arany-
nak kincheit gyűjteni: *mert az ala- 9
misna meg-szabadít a' haláltól, és ő
az, melly meg-tisztíttya a' bűnő-
ket, és irgalmasságot és őrők éle-
tet találtat. * A' kik pedig bűnt 10
chelekesznek, és hamisságot, ellen- C
ségi az ő lelkeknek. * Ki nyilatkoz- 11
tatom azért néktek az igasságot, és
el-nem rejtem előttetek a'titok dol-
got. *Mikor imádkozol vala kőny- 12
húllatással, és el-temeted vala a' ha-
lottakat, és el-hagyod vala ebédedet,
és el-rejted vala a' halottakat nap-
pal a' te házadban, és éjjel el-teme-
ted vala őket, én az Úr-eleibe vit-
tem a' te imádságodat. * És mivel- 13
hogy kedves valál az Istennél, szűk-
ség vólt hogy a' kísértet meg-pró-
bálna téged. * És most az Úr kűl- 14
dőtt engem, hogy meg-gyógyítaná-
lak téged, és Sárát a' fiad feleségét
az őrdőgtől meg-szabadítanám.
* Mert én vagyok a' Rafaël Angyal, 15
egy a' hét-kőzzűl, kik az Úr-előtt
állunk. * És midőn ezeket hallották 16
vólna, meg-háborodának, és resz-
ketvén a' földre esének orczájokra.
* És monda nékik az Angyal: Béke- 17
ség néktek, ne féllyetek. * Mert mi- 18
dőn veletek vólnék, az Isten aka- D
rattya-által vóltam: őtet áldgyátok,
és néki énekellyetek. * Láttatom 19
vala ugyan tí-veletek enni és innya:
de én láthatatlan étellel, és olly ital-
lal élek, melly az emberektől nem
láttatik. * Ideje azért hogy viszsza- 20
térjek a'hoz, a' ki engem kűldőtt: tí
pedig áldgyátok az Istent, és beszél-
lyétek-meg minden ő chodálatos
dolgait. *És midőn ezeket mondotta 21
vólna, el-viteték színek-elől, és többé
őtet nem láthaták. * Akkor le-bo- 22
rúlván három oráig orczájokra, ál-
dák az Istent: és fel-kelvén meg-
beszéllék mindē chodálatos dolgait.

XIII. Rész.

1 MEg nyitván pedig a'vén Tobí-
A as a'száját, áldá az Urat, és mō-
da: Nagy vagy Uram őrőkké,
és a'te országod minden időben: * "
2 mert te meg-ostorozsz, és meg-gyó-
gyítasz: alá-viszesz a' poklokra, és
viszsza-hozsz: és ninch a'ki el-szalad-
3 gyon kezedből. *Adgyatok hálát az
Urnak Israëlnek fiai, és a'nēzetségek
4 színe-előtt díchérjétek őtet: * mert
azért oszlatott-el títeket a' nemzet-
ségek-kőzzé, kik őtet nem tudgyák,
hogy tí hirdessétek az ő chodálatos
dolgait, és tudtokra adgyátok nékik,
hogy ninch más mindenhato Isten
5 ő-kivűle. * Ő ostorozott-meg min-
ket a'mi hamisságinkért: és ő szaba-
dít-meg minket az ő irgalmasságá-
6 ért. * Tekíntsétek-meg azért a' mi-
ket velűnk chelekedett, és félelem-
B mel 's rettegéssel adgyatok hálát né-
ki: és az őrőkké-valo királyt ma-
gasztallyátok chelekedetetek-által.
7 * Én pedig az én fogságomnak föl-
dén hálát adok néki: mert meg-mu-
tatta az ő dichőségét a' bűnős nem-
8 zetséghez. * Térjetek-meg azért bű-
nősők, és chelekedgyetek igasságot
az Isten-előtt, el-hívén hogy az ő ir-
9 galmasságát chelekeszi veletek. * Én
pedig, és az én lelkem, ő-benne víga-
10 dunk. * Áldgyátok az Urat minden
ő választotti: légyenek őrvendetes
napitok, és adgyatok hálát néki.
11 * Istennek várasa Jerusalem, meg-
ostorozott téged az Úr a' te kezeid-
12 nek chelekedetiben. * Adgy hálát az
Úrnak a' te javaidban, és áldgyad az
C őrőkké-valo Istent, hogy meg-építtse
újonnan rajtad az ő hajlékát, és visz-
sza-híja hozzád mind a' foglyokat,
13 és őrűlly őrőkkőn őrőkké. * Fényes
világossággal fogsz tűndőkleni, és a'
földnek minden határi imádnak té-
14 ged. *"A'nēzetek meszszíről hozzád
jőnek; és ajándékokat hozván, imád-
gyák te-beñed az Urat, és a'te földe-
15 det szentnek tartyák. * Mert a'nagy
16 nevet híják segétségűl te-beñed. *At-
kozottak lésznek a'kik meg-útálnak
téged: és el-kárhoznak mind a' kik
kárōlanak téged: és áldottak lésznek
17 a'kik téged építnek. *Te pedig őrven-
D dezni fogsz a'fiaidbā, mert minnyájan
meg-áldatnak, és az Úrhoz gyűlekőz-
18 nek. *Bóldogok mind a'kik szeretnek
téged, és a'kik őrűlnek a'te békesége-

" Deut. 32. f. 39. 1. Reg. 2. a. 6. Sap. 16. b. 13.

" Isa. 60. a. 5.

den. * En lelkem áldgyad az Urat, 19
mert meg-ſzabadította Jeruſalemet
az ő váraſát minden háboruſágiból,
a' mí Urunk Iſtenünk. * Bóldog lé- 20
ſzek, ha maradéki léſznek az én ma-
gomnak a' Jeruſalem fényeſſégé-
nek meg-látaſára. * " A' Jeruſalem 21
kapui ſáfirból és ſmaragdusból épít-
tetnek-fel: és drága kőből az ő kő-
falainak mindē kerűleti. * Feír és tiſz- 22
ta kőből pádimontomoztatnak-meg
minden útzái: és az ő útzáiban az
Alleluja énekeltetik. * Áldott az Úr, 23
a'ki fel-magaſztalta őtet, és az ő or-
ſzága őrőkkőn őrőkké rajta légyen.
Amen.

" Apoc. 21. c. 18.

XIV. Rész.

ES el-végeződének a' Tobías 1
beſzédi. És minek-utánna A
meg-világoſíttaték Tobías,
negyven-két eſztendeig éle,
és látá az ő unokáinak fiait. * El- 2
telvén azért ſzáz két eſztendeje, el-
temetteték tiſzteſſéggel Ninivében.
* Mert őtven-hat eſztendős-korá- 3
ban veſzté-el ſzemei világát, hatvan
eſztendős lévén vévé viſzſza. * A' 4
tőbb élete pedig őrőmben vala, és
az Iſteni félelemnek jó elő-menete-
livel méne-el békeſégben. * Halála 5
oráján pedig hozzája hívá a' fiát To-
biáſt, és annak hét ifiù fiait az ő uno-
káit, és monda nékik: * Kőzel va- 6
gyon Ninivének veſzedelme: mert
nem eſik heába az Iſten igéje, és B
" az atyánk-fiai, kik el-ſzélledtek az
Iſraël földéről, arra viſzſza-térnek.
* Annak pedig minden el-puſztúlt 7
földe meg-telik, és az Iſten háza,
melly abban fel-gyújtatott, iſmég
meg-építtetik: és oda viſzſza-térnek

" 1. Eſd. 3. b. 8.

8 minden Iſten-félők, * és el-hadgyák
a' pogányok az ő bálványokat, és
Jeruſalembe jőnek, és abban lak-
9 nak, * és őrűlnek abban a' földnek
minden királyi, imádván az Iſraël
10 királyát. * Halgaſſátok az-okáért
édes fiaim az atyátokat: Szolgál-
lyatok az Úrnak igaſságban, és
azon tudakozzattok hogy a' mel-
lyek kedveſek néki azokat chele-
11 kedgyétek: * és a' fiaitoknak meg-
parancholly átok, hogy igaſſágokat
chelekedgyenek és alamiſnálkod-
C gyanak, hogy meg-emlekezzenek
az Iſtenről, és áldgyák őtet minden
időben igazán, és tellyes erejekből.
12 * Moſt azért fiaim halgaſſatok en-
gem, és ne maradgyatok itt: ha-
nem valamelly napon el-temetitek
az anyátokat én-mellém egy kopor-
ſóban, attól-fogva kéſzűllyetek útra
13 hogy ki-mennyetek innét. * mert
látom hogy az ő hamiſſága végét
14 ſzakaſztya. * Lőn azért az annya ha-
lála-után, Tobías ki-méne Ninivé-
D ből a' feleſégével, és a' fiaival, és fiai-
nak fiaival, és viſzſza-méne az ő ipá-
15 hoz és napához. * és találá őket
egéſſégeſen jó vénſégben: és gond-
gyokat viſelé, és ő fogá-bé az ő ſze-
meket: és ő foglalá-el a' Ráguel há-
zának minden őrőkſégét: és látá a'
16 fiainak fiait őtőd ízig. * És kilencz-
ven-kilencz eſztendeje el-telvén az
Úr félelmében, őrőmmel teme-
17 ték el-őtet. * Minden rokonſága
pedig, és minden nemzetſége, jó élet-
ben, és ſzent maga-viſelésben mara-
da-meg, úgy hogy kedveſek vól-
nának mind az Iſtennél, 's mind az
embereknél, és a' földnek minden
lakóinál.

JUDIT KŐNYVE.

I. Rész.

ARfaxad azért, a' Médu- 1
ſok királya, ſok nem- A
zetſégeket hajtott vala
birodalma-alá, és ő egy
igen nagy váraſt épí-
te, * négy-ſzegű és faragott 2
kővekből, mellyet Ekbataniſnak
neveze: A' kő-falait hetven kő-
nyőknyi ſzéleſſen chinálá, és har-
minez kőnyőknyi magaſſan, a' tor-
3 nyainak magaſſágát pedig ſzáz kő-
nyőknyire alkotá. * Négy-felől
pedig azoknak mind a' két óldala,
húſz-húſz lábnyira nyúl vala el, és
4 azok kapuit a' tornyok magaſſága-
ſzerént chinálá: * és dichekedik
vala, mint hatalmas az ő hada ha-
5 talmaſſágában, és az ő ſzekerei di-
chőſégében. * Az ő orſzágának
tizen-kettődik eſztendejében azért,

Nabu-

Nabukodonosor az Asyriusok királya, ki Ninivében a' nagy városban országol vala, hadakozék Arfaxad-ellen, és meg-győzé őtet * a' nagy mezőben, melly Ragaúnak neveztetik, az Eufrátes és Tigris és Jadason-kőrűl, Erioknak az Elikusok királyának mezején. * Akkor felmagasztaltaték a' Nabukodonosor országa, és fel-emelkedék a' szíve: és el-küldé minnyájokhoz, kik Cziliciában, és Damaskusban, és a' Libanuson laknak vala, * és a' nemzetségekhez, kik Karmélusban és Czédarban vannak: és a' Galilæa lakóihoz az Esdrelon nagy mezején, * és mind azokhoz kik Samariában valának, és a' Jordán folyó-vízen-túl Jerusalemig, és mind a' Jesse földéig, míg a' Szerechen-ország határihoz jutnál. * Mind ezekhez követeket küldé Nabukodonosor az Asyriusok királya: * kik minnyájan egyenlő szívvel ellene-mondának, és üresen viszsza-bochátták azokat, és tisztelet-nélkül meg-veték. * Akkor meg-haraguván Nabukodonosor király azon egész föld-ellé, megeskűvék az ő királyi-székire 's országára, hogy boszszút állana mind azokon a' tartományokon.

6 8 lá a' hadra-valo férfiakat, a' mint meg-parancholta néki a' király, száz húszezer gyalog hadakozókat, és tizenkét ezer nyilas lovasokat. * És mindé
C hadi eszközit elől el-indítá számlálhatatlan tevék sokaságán, azokkal
7 mellyek a' hadaknak bévségesen
9 elégségesek vólnának; ökrök chordáit-is, és juhok nyájait, mellyeknek
10 száma nem vala. * Gabonát készíttete egész Syriából az ő által-menetelekor. * Aranyat pedig, és ezüstöt,
8 11 igen sokat vőn a' király házából. * És
C meg-indúla ő, és az egész had, szekérekkel, és lovasokkal, és nyilasokkal,
9 kik el-lepék a' föld színét, mint a'
12 sáskák. * És mikor által-ment vólna
D az Asyriusok határin, juta Angénak nagy hegyeihez, mellyek Czilicziának bal-felől vannak, és fel-méne
10 azoknak minden kastélyiba, és meg-
13 vőn minden erősséget. * El-rontá pedig az igen híres várast Melótit, és el-prædálá Tarsisnak minden fiait, és az Ismaël fiait, kik a' pusztának ellenében, és a' Czellon földének
14 Déli részére valának. * És által-méne az Eufráteson, és el-juta Mesopotámiába: és meg-ronta minden magas városokat, mellyek ott valának,
D Mambre patakától-fogva míg a' tengerre jutnál: * és el-foglalá annak
15 határit, Czilicziától-fogva a' Jáfet
1 16 határiig, mellyek Délre vannak. * És
A el-vivé Madiánnak minden fiait, és el-prædálá azoknak minden gazdagságát, és mindent a' ki ellene-állá
17 meg-ölé fegyver élivel. * És ezek-után alá-méne a' Damaskus mezeire
2 az aratás napjaiban, és fel-gyújtá minden veteményeket, és minden fákat és szőlőket ki-vágata: * és az ő
18 félelme a' földnek minden lakóira
3 esék.

II. Rész.

NAbukodonosor, királynak tizen-harmadik esztendejében, az első hónak huszonkettődik napján, illyenigé lőn Nabukodonosornak az Asyriusok királyának házában, hogy boszszúját állaná. * És mind elő-hívá a' véneket, a' hadnagyt-is mind, és a' hadakozóit, és az ő titkos tanátsát közlé vélek: * és meg-mondá, hogy az ő gondolattya abban vólna hogy az egész földet a' maga birodalmaalá hajtaná. * Melly mondás midőn minnyájoknak tetszett vólna, előhívá Nabukodonosor király Holofernest a' had fejedelmét, * és monda néki: Menny-ki Nap-nyúgatnak minden országa-ellen, és azok-ellen fő-képpen, kik az én parancholatomat meg-vetették. * Ne kedvezzen a' szemed egy országnak-is, és minden erős várast meg-hóldoltass nékem. * Akkor Holofernes elő-hívá a' hadnagyokat, és az Asyriusok erejének tiszt-viselőit: és meg-számlá-

III. Rész.

AKkor követeket küldének mindé városoknak és tartományoknak királyi és fejedelmi, Syriának tudn'illik, Mesopotamiának, és Syriai Sóbálnak, és Libyának, és Czilicziának, kik el-menvén Holofernéshez, mondának: * Szűnnyék-meg haragod ellenünk: mert jobb hogy elevenen szolgállyunk Nabukodonosornak a' nagy királynak, és meg-hóldollyunk néked, hogy-sem meg-halván vészedelmünkel érezzük kárát szolgálatunknak.

tunknak. * Minden várasunk, és 3
minden ðrðkségünk, minden he-
gyek, és halmok, és mezők, és ðkðr-
chordák, és juh 's kechke-nyájak, és B
ló 's teve chordák, és minden mar-
háink, és chelédink, színed-elðtt
vannak: * mindenünk a' te tðrvé- 4
nyed-alatt légyen. * Mí, és a' fia- 5
ink, te szolgaid vagyunk. * Békesé- 6
ges úrúl jöj mí-hozzánk, és élly szol-
gálatunkal, a' mint néked tetszik.
* Akkor alá-méne a' hegyekről a' 7
lovasokkal nágy erővel, és meg-
vőn minden várast, és a' földnek min-
den lakóját. * Minden várasokból 8
pedig erős segétő férfiakat vőn mel- C
léje, és a' hadra válogatottakat.
* És olly nagy félelem esék azokra a' 9
tartományokra, hogy minden vára-
sokban-lakó fejedelmek, és a' bð-
chűlletesek eggyűtt a' népekkel, az
el-érkezőnek eleibe-mennének, * ko- 10
szórúkkal és lámpásokkal fogadván-
bé őtet, tántzolván dobokkal és sí-
pokkal. * És mind ezeket cheleked- 11
vén-is, az ð szíve kegyetlenségét
meg nem enyhítheték: * mert azok 12
várasit-is el-rontá, és az ð berkeket
ki-vágá. * Mert meg-parancholta 13
vala néki Nabukodonosor király, D
hogy a' földnek minden istenit ki-
gyomlálná, hogy tudn'illik ð egye-
dűl mondatnék istennek azoktól a'
nemzetségektől, mellyek a' Ho-
lofernes hatalmával meg-hóldoltat-
hattak vólna. * Által-menvén pedig 14
Syriai Sóbálon, és az egész Apaméan,
és az egész Mesopotámián, az Idu-
mæusokhoz juta Gábaa földébe, * és 13
meg-vévé azoknak várasit, és ott
harmincz napig mulata, a' melly na-
pokban meg-parácholá hogy egybe-
gyűlne az ð erejének minden serege.

IV. Rész.

AKkor halván ezeket az Is- 1
raël fiai, kik Júda földében A
laknak vala, igen meg-ije-
dének az ð színétől. * Ret- 2
tegés és iszonyodás szálla elméjek-
be, hogy azt ne chelekedné Jerusa-
lemmel, és az Úr templomával, a' mit
chelekedett vala a' tðbb várasokkal
és azok templomival. * És el-kűl- 3
dének egész Samariába kðrðs-kð-
rűl Jerikóig, és el-foglalák minden
hegyek teteit: * és kő-falokkal kðr- 4
nyűl vévék az ð falujokat, és gabonát

5 gyűjtének a' had készűletire. * Elia-
B kim pap-is, íra mindeneknek kik Es-
drelon-ellenében valának, melly a'
nagy mező-ellenébē vagyon Dótain-
mellett, és mindeneknek a' kiknél út
6 lehetne az által-jðvetelre, * hogy el-
foglalnák a' hegyek hágóit, mellye-
ken út lehetne Jerusalemre, és ott
őriznének a' hol szoros út lehet vala
7 a' hegyek-kőzðtt. * És a' szerént che-
lekedének az Israël fiai, a' mint ren-
delte vala nékik az Úr papja Eliakim.
8 * És fel-kiálta az egész nép az Úrhoz
nagy buzgósággal, és meg-alázák
lelkðket bőjtðkkel, és imádságok-
9 kal, ð-magok 's a' feleségek. * És
szőr-zakokba őltðzének a' Papok, és
a' gyermekek le-borúlának az Úr
temploma-elðtt, és az Úr óltárát bé-
10 fődék szőr-kárpittal: * és kiáltának
C az Israël Urához Istenéhez egyenlő-
képpen, hogy ne adatnának prædára
az ð gyermekek, és a' feleségek el-vá-
lásra, és az ð várasok romlásra, és az ð
szentségek ferteztetésre, és hogy ne
lennének a' pogányoknál gyalázat-
11 ra. * Akkor Eliakim az Úr fő-papja,
bé-járá egész Israëlt, és szólla nékik,
12 * mondván: Tudgyátok hogy meg-
halgattya az Úr kőnyðrgésteket, ha
meg-maradván meg-maradtok a' bőj-
tðlésben, és imádságokban az Úr szí-
13 ne-elðtt. * " Emlekezzetek-meg
Moysesről az Úr szolgájáról, ki, az
ðnnðn erejében, és hatalmában, és
D hadában, és paízíban, és szekereiben,
és lovásiban bizakodó Amaleket,
nem fegyverrel harczolván, hanem
szent kőnyðrgésekkel imádkozván
14 győzé-meg: * úgy lésznek Israëlnek
minden ellenségi: ha meg-maradtok
e' dologban, mellyet kezdettetek.
15 * Erre azért az ð intésére kőnyðrðg-
vén az Úrnak, az Úr színe-elðtt ma-
16 radának, * úgy hogy azok-is, a' kik
az Úrnak éppen-égð áldozatokat
tésznek vala, szőr-zákokba őltðzvén
áldoznának az Úrnak, és hamu vala
17 az ð fejeken. * És tellyes szívekből
minnyájan kérik vala az Istent, hogy
meg-látogatná az ð népét Israëlt.

V. Rész.

1 ES hírré tévék Holofernesnek
A az Assyriusok hada fejedel-
mének, hogy az Israël fiai
ellene készűlnének állani, és
hogy a' hegyek útait bé-rekesztették

vólna, * és fölöttébb-valo dühösséggel nagy haragra gerjede, és elöhívá Moábnak minden fejedelmit, és Ammonnak minden hadnagyit, * és monda nékik: Mongyátok-meg nékem michoda nép légyen ez, ki a'hegységre szállott; a' vagy michoda, és minémü, és melly nagy városok légyen; és menyi erejek légyen; a'vagy michoda az ö sokaságok; a'vagy kichoda az ö hadok királya; * és miért mind azok-fölött, kik Nap-keletre laknak, ezek útáltak-meg bennünket, és nem jöttek-ki elönkbe, hogy minket békeséggel fogadnának? * Akkor Akior, ki minden Ammon fiainak hadnagyok vala, felelvén, monda: Ha méltóztatol Uram meg-halgatni, igasságot mondok a' te színed-elött e' nép-felöl, ki a' hegységen lakik, és hamis ige nem mégyen-ki a' számból. * Ez a' nép a' Kaldæusok nemzetségéből vagyon. * † ez elöször Mesopotamiában lakott, mert nem akarták követni az attyok istenit, kik a' Kaldæusok földén voltak. * El-hagyván azért az attyok czeremóniáit, mellyek az istenek sokaságában valának, * a'menynek egy Istenét tiszteltték, † ki meg-is parancholá nékik hogy ki-mennének onnét, és Káránba laknának. És mikor el-fogta vólna az egész földet az éhség, " alá-menének Egyiptusba, és ott négy-száz esztendeig úgy meg-sokasodának, hogy az ö hadokat meg nem számlálhatnák. * Es midön terhelné öket az Egyiptus királya, és az ö várasinak épitésiben sár és tégla-alá vetette vólna öket, fel-kiáltának az ö Urokhoz, és meg-veré az egész Egyiptus-Földét külömb-külömb-féle chapásokkal. * † És mikor magoktól ki-üzték vólna öket az Egyiptziusok, és meg-szünt vólna a' chapás tölök, és ismég meg akarnák öket fogni, és szolgálattyokra viszsza-vinni; * " ezek el-futván a' menynek Istene ki-nyitá a' tengert, úgy hogy a'vizek mind két-felöl mint a' kö-fal meg-állapodnának, és ezek száraz lábbal járván a' tenger fenekén által-mennének. * Melly helyen midön az Egyiptziusoknak számlálhatatlan serege kergetné öket, úgy el-buríttaték a' vizektöl, hogy chak egy se maradna a' ki a' dolgot az utánna-valóknak hírré tenné. * Ki-menvén pedig a' Veres tengerből, a' Sina hegyének pusztáit foglalák-el, mellyekbe soha ember nem lakhatott, sem ember fia nem nyúgodott. * Ott a'keserü kútak meg-édesedtek nékik italra, és negyven esztendeig az égből találtak eleséget. * Valahová bé-mentek kéz-ij és nyil-nélkül, és paiz és kard-nélkül, az ö Istenek hadakozott érettek, és gyözedelmes vólt. * És nem vólt a' ki boszszontaná ezt a' népet, hanem chak mikor el-távozott az ö Ura Istene tiszteletitöl. * Valamenyiszer pedig az ö Istene-kivül, mást tiszteltek, prédára adattak és kardra, és gyalázatra. * Valamenyiszer pedig meg-bánták hogy el-távoztak az ö Istenek tiszteletitöl, a'menynek Istene óltalomra-valo erőt adott nékik. * Végezetre a' Kananæus királyt, és a' Jebusæust, és a' Ferezæust, és a' Hetæust, és a' Hevæust, és az Amorræust, és Hesebonban minden hatalmasokat le-vertek, és azoknak földöket és városokat ök bírták: * és a'míg nem vétkeztek az ö Istenek színe-elött, jól voltanak: mert az ö Istenek gyülöli a' hamisságot. * Mert ez esztendök-elött-is, midön el-távoztak vólna az útról, mellyet az Isten adott vala nékik, hogy azon járnának, ki-gyomláltatának a' hadak-által sok nemzetektöl, és nagy sokan közzülök fogva vitettenek a' nem ö földökre. * E' minap pedig meg-térvén az ö Urokhoz Istenekhez, a' szállyel-valo oszlásból mellyel el-oszlattak vala, egybe gyüjtettenek, és fel-mentek mind ezekre a' hegységekre, és ismét bírják Jerusalemet a'hol az ö szentségi vannak. * Most azért Uram, tudakozzál ha vagyon-e valami hamisságok az ö Istenek színe-elött: mennyünk-fel hozzájok, mert bizonnyal kezedbe adgya öket az ö Istenek, és a'te hatalmasságod igájaalá vettetnek. * Ha pedig ninch vétke e'népnek az ö Istene-elött, nem álhatunk ellenek: mert az ö Istenek meg-óltalmazza öket, és gyalázatra lészünk az egész földnél. * És lön, midön meg-szünt vólna Akior ez igéket szóllani, meg-haragúvának Holofernesnek minden fö emberi, és gon-

† Gen. v. d. 31.

Gen. 12. a. 1.

Gen. 16. a. 1.

Exod. 4. a. 1.

Exod. 14. g. 29.

dolák hogy meg-ölnék őtet, mondván egy-másnak: * Kichoda ez, a' 27 10
ki azt mongya hogy az Iſraël fiai ellene-álhatnak Nabukodonoſor királynak, és az ő ſereginek, a'fegyvertelen emberek, és erőtlenek, és a'hadakozás meſterſégében tudatlanok? * Hogy azért meg-iſmérje Akior 28 11
hogy meg-chal beſünket, meſyünkfel a' hegyſégre: és mikor azoknak hatalmaſi meg-fogattatnak, akkor azokkal fegyverrel által-veretteſsék: * hogy tudgya minden nemzetſég, 29
hogy Nabukodonoſor a' földnek iſtene, és ninch más ő-kivüle.

VI. RÉSZ.

LŐn pedig midőn meg-ſzünték vólna ſzóllani, földötte 1 13
A igen boſzſzonkodván Holofernes, mőda Akiornak: *Mivelhogy profetáltál nékünk mondván, hogy az Iſraël nemzetſége az ő 2
Iſtenétől óltalmaztatik, hogy megmutaſsam néked hogy ninch Iſtē, hanem chak Nabukodonoſor: * mikor 3 14
mind meg-öllyük őket, mint egy embert, akkor az Aſsyriuſok fegverével te-is meg-halſz vélek, és az egéſz Iſraël veled veſzve el-véſz: * és meg-iſméred hogy Nabukodonoſor ura az 4
egéſz földnek: és akkor az énvitézſégem kargya óldalidō által-mégyē, és 15
által-üttetvén az Iſraël ſebeſi-kőzőtt D
el-húllaſz, és tőbbé lélegzetet nē véſzeſz, míg ki-gyomláltatol ő-vélek. * Ha pedig profétáláſodat igaznak 5
alítod, meg ne változzék a'ſzíned, és a'halvány ſzín, melly az orczádat 16
el-fogta, távozzék-el tőled, ha véled hogy ez én igéim bé nem tellyeſedhetnek. * Hogy pedig tudgyad hogy 6 17
eggyűtt ő-vélek ezek rajtad történnek, ímé ez orától-fogva az ő népekhez adattatol, hogy mikor fegyverem-által mélto bűntetéſeket véſzik, 18
te-is egyetemben a'boſzſzú-állás-alá vetteſsél. * Akkor Holofernes meg- 7
parancholá a' ſzolgainak, hogy megfognák Akiort, és őtet Betuliába vinnék, és őtet az Iſraël fiainak kezekbe adnák. * És fogván őtet a' Holofernes 8
ſzolgai, által-menének a' mezőſégeken: de mikor el-kőzelgettek vólna a' hegyſéghez, ki-menének ellenek a' parittyáſok. * Ők pedig el- 9 21
térvén a' hegy óldalától, egy fához kőtőzék Akiort kezeinél és lábainálfogva, és úgy kőtelekkel meg-kőtőzvén el-hagyák őtet, és viſzſza-téré- 10
nek az urokhoz. * Az Iſraël fiai pedig alá-menvén Betuliából, hozzája menének. Kit meg-óldozván Betuliába vűnek, és a'nép-kőzibe állatván őtet, meg-kérdezék, mi dolog vólna, hogy őtet az Aſsyriuſok kőtőzve hattá vólna. * Azokban a' napokban ott valának a' fejedelmek, Ozías a' Mika fia a' Simeon nemzetſégéből, és 12
Karmi, ki Gotóniel-is. * Az-okáért a' vének-kőzőtt, és mindenek ſzinelőtt, Akior meg-mondá mind a'miket ő ſzóllott vala Holofernestől kérdeztetvén: és mi-képpen a'Holofernes népe ez igéért meg akarta vólna őtet őlni, * és mi módon ő-maga Holofernes meg-haraguván megparancholta, hogy őtet ez okért az Iſraël kezébe adnák: hogy, mikor meggyőzendi az Iſraël fiait, akkor Akiort-is kűlőmb-kűlőmb-féle kínokkal meg-őleſse, mivelhogy azt mondotta vólna: A' menynek Iſtene az ő óltalmazójok. * † És midőn Akior † Sup. v. 9. 14
mind ezeket meg-beſzéllette vólna, az egéſz nép arczra eſek, imádván az Urat, és kőzőnſéges panaſzolkodáſsal, és ſiráſsal, egyenlő-képpen kőnyőrgéſeket az Úr-eleibe őnték, * mondván: Menynek és földnek Ura Iſtene, tekínts az ő kevélyſégekre, és nézz a'mi alázatoſságunkra, és a'te ſzenteid orczájára figyelmezz, és mutaſd-meg hogy el nem hagyod a' benned-bízókat: és a' magokban-bízókat, és az ő erejekben dichekedőket, meg-alázod. * El-végezvén azért a' ſiráſt, és az egéſz nap végbe menvén a'nép imádſága, megvígaſztalák Akiort, * mondván: A' mi atyáink Iſtene, kinek erejét te hirdetted, ő ezt a'jutalmat adgya néked, hogy te láſsad inkább az ő veſzedelmeket. * Mikor pedig a' mi Urunk Iſtenünk meg-adgya e'ſzabadúláſt az ő ſzolgainak, légyen veled-is az Iſten mi-kőzőttünk: hogy a'mint néked tetſzik, úgy nyájaſkodgyál velünk mind a'tieiddel. * Akkor Ozías, elvégezvén a' tanátſot, házába fogadá őtet, és nagy vachorát ſzerze néki. * És el-híván mind a' véneket, el-végezvén a' bőjtőt eggyűtt evének. * Az-után pedig egy be-hívattaték az egéſz nép, és egéſz éjjel imádkozának a'gyűlekőzetben, ſegétſéget kérvén az Iſraël Iſtenétől.

VII. Rész.

HOlofernes pedig másod napon meg-parancsolá a' ſereginek, hogy fel-menjenek Betulia-ellen. * Vólnak pedig a'haſákoro gyalogok ſáſz hádig a'haſákoro gyalogok ſáſz hádig, ezeren, és a'lovaſok huſzon-két ezeren, ezeknek a' férhaknak kéſülések-nélkül, kik fogſágba eſtek, és elvitettek vala a' tartományoknak egyikéből. * Minayján el-kéſzülének egyenlőképpen a' viadalra az Iſraël fiai-ellen, és el-jövének a' hegy óldalán a'tőrajéig, melly Dórain-felé néz, a'helyről-fogva melly Belmának mődnak Kelmonig, melly Eſdrelon-ellenében vagyon. * Az Iſraël fiai pedig hogy meg-láták azoknak ſokaſágát, ideborúlának a' földre, hamut hintvén a' fejekre, egyenlő ſirvel imádkozván hogy az Iſraël Iſtene az ő ingomaſságát meg-mutatná az ő népének. * És fel-vévén hadi fegyvereket, ki-ülének a'helyeken, mellyek a'ſzorúlatnak nyomába igazítnak a'hegyek kőzőtt, és óltalmazák azokat egész nap és éjjel. * Holofernes pedig, mikor kőrnyűl járna, fel-találá hogy a' kút, melly bé-foly vala, az ő chatornájokat a' Délitéſz-felé igazítanák a' várasnak kívűl: és parancholá hogy el-vágnák a' chatornájokat. * Vádnak mindazáltal kútak nem meſsére a' kő-faloktól, mellyekből lopva láthatnak vala vizet meríteni, inkább meg-éllédére hogy-ſem italra. * De az Ammon és a' Móab fiai Holofernesnek járulának, mondván: Az Iſraël fiai, nem bírnak dárdában fegyverben, hanem a'hegyek óldalmazák őket, és a' meredeken helyeztetett halmok erősítik őket. * Hogy azért harcz-nélkül meg-győzheſſék őket, tégy őrőket a' kútakhoz, hogy ne meríthſsenek vizet azokból, és fegyver-nélkül meg-ölhők őket, vagy bizonyára el-ſáradván kézbe adgyák az ő várasokat, mellyet, mivel helyeztetett, győzhetetlen alítnak. * És tetſzének ez igék Holofernesnek és az ő ſzolgainak, és kőrős-kőrűl mindē kúthoz őrzőket rendele. * És mikor ez ſzerint ſok napig tartott vólna, el-fogynának a' chatorna-kútak, és a' gyűlekezet Betuliának minden lakóinál, úgy hogy nem vólna a' várában a'

VII. Rész.

HOlofernes pedig másod napon meg-parancholá a' sereginek, hogy fel-mennének Betúlia-ellen. * Valának pedig a'hadakozo gyalogok száz húszezeren, és a'lovasok huszon-két ezeren, azoknak a' férfiaknak készületek-nélkül, kik fogságba estek, és el-vitettek vala a' tartományoknak és városoknak egész ifiusága-közzül. * Minnyájan el-készülének egyenlőképpen a' viadalra az Israël fiai-ellen, és el-jövének a' hegy óldalán a' tetejéig, melly Dótain-felé néz, a'helytől-fogva melly Belmának mödatik, Kelmonig, melly Esdrelon-ellenében vagyon. * Az Israël fiai pedig hogy meg-láták azoknak sokaságát, leborúlának a' földre, hamut hintvén a' fejekre, egyenlő szívvel imádkozván hogy az Israël Istene az ö irgalmasságát meg-mutatná az ö népén. * És fel-vévén hadi fegyvereket, leülének a' helyeken, mellyek a'szoros útnak nyomába igazítnak a' hegyekközött, és óltalmazák azokat egész nap és éjjel. * Holofernes pedig, mikor környül járna, fel-találá hogy a' kút, melly bé-foly vala, az ö chatornájokat a' Déli részt-felé igazítaná a' város-kivül: és parancholá hogy el-vágnák a' chatornájokat. * Valának mindazáltal kútak nem messze a' kö-faloktól, mellyekből lopva láttatnak vala vizet meríteni, inkább meg-élledésre hogy-sem italra. * De az Ammon és a' Móab fiai Holofernes hez járulának, mondván: Az Israël fiai, nem bíznak dárdában sem nyílban, hanem a'hegyek óltalmazzák öket, és a' meredeken helyheztetett halmok erősítik öket. * Hogy azért harcz-nélkül meg-győzhesd öket, tégy örzöket a'kútakhoz, hogy ne meríttsenek vizet azokból, és fegyver-nélkül meg-öldöd öket, vagy bizonyára el-fáradván kézbe adgyák az ö városokat, mellyet, mivel hegyen helyheztetett, győzhetetlennek alítnak. * És tetszének ez igék Holofernesnek és az ö szolgainak, és körös-körül mindé kúthoz századosokat rendele. * És mikor ez örizet húsz napig tartott vólna, el-fogyának a' chatorna-kútak, és a' gyüjtött vizek, Betuliának minden lakóinál, úgy hogy nem vólna a' városban a' honnan meg-elégednének chak egy nap-is, mert mértékre adatik vala a' népeknek a' víz minden nap. * Akkor Oziáshoz gyülvén minden férfiak, és aszszonyok, ifiak és gyermekek, minnyájan egy szóval * mondának: † Tegyen itéletet az Isten közöttünk és közötted, mert gonoszt chelekedtél velünk, nem akarván békeségesen szóllani az Assyriusokkal, és azért adott-el minket az Isten az ö kezekbe. * És azért ninch a'ki meg-segéttsen, mivelhogy el-dőlünk az ö szemek-előtt a'szomjúság és a'nagy veszedelem-miatt. * És most gyüjtsétek egybe mind a'kik a'városbá vañak, hogy szabad akarat-szerént adgyuk kézbe magunkat minnyájan a'Holofernes népének. * Mert jobb hogy foglyok léven áldgyuk az Urat életünkben, hogy-sem meg-hallyunk, és gyalázatra légyünk minden embernél, midőn látádgyuk feleségeinket és gyermekinket meg-halni szemeink-előtt. * Bizonyságúl vészük ma az eget és a'földet, és az atyáink Istenét, ki boszszút áll rajtunk bűneink-szerént, hogy immár a' várast a' Holofernes hada kezébe adgyátok: és rövid légyen a' mi végünk a' fegyver éliáltal, melly meg-hoszszabbúl a'szomjúságnak szárasága-miatt. * És midőn ezeket mondották vólna, nagy sírás és jajgatás lőn a' gyüleközetben mindenektől, és sok óráig egyenlő szóval kiáltának az Istenhez; mondván: * " Vétkeztünk az atyáinkal, hamisan chelekedtünk, álnokságot miveltünk. * Te, mivelhogy kegyelmes vagy, könyörülly rajtunk, vagy a' te ostoroddal álly boszszút a' mi hamiságinkon, és ne adgyad a' téged-vallókat, a' népnek melly téged nem ismér; * hogy ne mongyák a' Pogányok-között: Hol vagyon az ö Istenek? * És midőn el-fáradván e' kiáltások-miatt, és e' sírások-miatt el-lankadván halgattak vólna, * fel-kelvén Ozías teli könyhúllatással, monda: Jó szívvel legyetek atyámfiai, és ez ötöd napig várjunk irgalmasságot az Úrtól. * Mert né-talám haragjának véget vét, és dichőséget ád az ö nevének. * Ha pedig el-múlván az öt nap segétség nem jövend, ez igéket chelekedgyük, mellyeket szólottatok.

† *Exod. 5. d. 21.*

" *Psal. 105. a. 6.*

VIII. Rész.

ESlőn, midőn hallotta vólna ezeket az igéket az őzvegy Júdit, ki leánya vala Merarinak, ki Idox fia, ki Jósef fia, ki Ozías fia, ki Elai fia, ki Jamnor fia, ki Gédeon fia, ki Ráfaim fia, ki Akitob fia, ki Melkia fia, ki Enan fia, ki Natánia fia, ki Salátiel fia, ki Simeon fia, ki Rúben fia: * és ennek férje Manasses vólt, ki az árpa-aratás napjaiban hólt-meg: * mert a' kévekőtőket szorgalmaztattya vala a' mezőn, és hévség jőve a' fejére, és meghala Betuliában az ő városában, és ott temetteték-el az attyaival. * Júdit pedig, annak meg-maradott őzvegye vala már három esztendeig, és hat hólnapig. * És az ő házának felső részeiben chinála magának titkos kamarát, melyben az ő szolgálóival bé-rekeszkedvén lakik vala, * és szőr-zsák lévén az ágyékin, bőjtől vala életének tellyes napjaiban, a' szombatoktól, és új hóldnak első napjaitól, és az Israël háza innepitől megválva. * Igen ékes tekintetű vala pedig, kinek a' férje sok gazdagságokat hagyott vala, és bévséges chelédet, és ökrök chordáival és juhok nyájaival tellyes őrőkségeket. * És ez mindenekben igen nevezetes vala, mert igen féli vala az Urat, és nem vala a' ki gonosz igét szóllana felőle. * Ez azért midőn hallotta vólna, hogy Ozías meg-ígérte vólna hogy ötöd nap-múlva meg-adná a' váraſt: elkűlde a' vénekhez Kábrihoz és Karmihoz. * És hozzája jövének, és mőda nékik: Michoda ige ez, melyre reá-ment Ozías, hogy meg-adgya a' váraſt az Asyriusoknak, ha ötöd nap-alatt segétségtek nem jő? * 'S kik vattok tí, kik az Urat kísértitek? * Nem olly beszéd ez, hogy irgalmasságot nyerjen, hanem inkább hogy haragra indittson, és búsúlást gerjeszszen. * Időt vetettetek tí az Úr irgalmasságának, és a' tí akaratotok-szerént napot rendeltetek néki. * De mivelhogy tűrő az Úr, ugyan ezent szányuk bánnyuk-meg, és az ő irgalmasságát kőny-húllatásokkal kérjük: * mert nem úgy fenyeget az Isten mint az ember, sem a' haragra úgy nem gerjed mint az ember fia. * Es azért alázzuk-meg néki lelkeinket, és alázatos lélekkel lévén, szolgálván néki, * mongyuk sírva az Urnak, hogy az ő akarattya-szerént ugy chelekedgye velünk az ő irgalmasságát: hogy, a' mint meg-háborodott a' mi szívünk az ő kevélységek-miatt, úgy dichekedgyünk a' mi alázatosságükból-is: *mert nem követtük az atyáink bűneit, kik el-hatták az ő Istenéket, és idegen isteneket imádtak; * melly vétekért, fegyverre, és prédára, és gyalázatra adattak az ő ellenségeknek: mi pedig más Istent nem tudunk ő-kivűle. * Várjuk alázatosan az ő vigasztalását, és ki-keresi vérünket a' mi ellenségink nyomorgatásiból, és meg-aláz mindé Pogányokat, valakik ellenünk fel-támadnak, és meg-szégyeníti őket a' mi Urunk Istenünk. * És most atyámfiai, mivel hogy tí vattok a' vének az Isten népeközött, és tőletek függ az ő lelkek, a' tí beszédetek-által bátorittsátok az ő szívöket, hogy meg-emlekezzenek, hogy az atyáink meg-kísértettenek hogy meg-próbáltatnának, ha igazán tisztelik-e az ő Isteneket. * "Meg kell emlekezniek, mi módon Abrahám atyánk meg-kísértetvén, és sok háborusságok-által meg-próbáltatván, Isten barattyává lőtt. * Igy Isaák, így Jákob, így Moyses, és minnyájan kik az Istennek kedvesek vóltak, sok háborusságokon mentek-által hívek lévén. * Azok pedig, kik a' kísértéseket fel nem vették az Úr félelmével, és az ő tűrhetetlenségeket, és morgolódások gyalázattyát az Úr ellen elő-vették, * "ki-gyomláltatnak a' ki-gyomlálótól, és a' kigyók-miatt el-vesztenek. * Mi-is azért ne állyunk bosszút azokért a' miket szenvedűnk, * hanem kisebbeknek alítván a' mi bűneinknél ezeket az Úrnak bűntető ostorit, mellyekkel hidgyük hogy mint szolgák meg-fenyíttetünk, jobbúlásunkra, és nem veszedelmünkre. * És mondának néki Ozías, és a' vének: Mind igazak a' miket szóllottál, és ninch a' te beszédidben semmi fedhető. * Most azért imádkozzál érettünk, mert szent és Istë-félő asszony vagy. * És monda nékik Júdit: Miképpen hogy azt a' mit szólhattam, tudgyátok hogy Istené: * azon-képpen a' mit el-rendeltem chelekedni, itéllyétek-meg ha az Istentől vagyon, és imádkozzatok hogy az

Judith. 8. Isten

Isten az én tanátsomat meg-erősítse. * Állyatok ti a' kapunez éjjel, és én ki-megyek az én ábrámmal: és imádkozzatok, hogy a'mint mödottátok, ötöd nápra tekintse-meg az Úr az ö népét Israëlt. * Tí pedig nem akarom hogy vizgállyátok az én chelekedetemet; és míg hírt nem tészek néktek, semmi egyéb ne légyen, hanem chak imádság érettem a' mí Urunkhoz Istenünkhöz. * És monda néki Ozías a' Júda fejedelme: Menny-el békével, és az Úr légyen veled a' mí ellenségink ön-valo boszszú-állásra. És viszsza-térvén el-menének.

32 34

IX. Rész.

KIk el-menvén, Júdit bé-méne az ö imádkozó helyére, és ször-zákba öltözvén, hamut tön a' fejére: és le-borúlván az Úr-elött, kiált vala az Úrhoz, mondván: * Uram, az én atyámnak Simeonnak Istene, "ki fegyvert adtál néki az idegenek bűntetésére, kik az ö fertelmeségekkel meg-szeplősítették, és meg-mezítelenítettek a' szűz ágyékát gyalázatra: * és azok feleségit prédára adtad, és azok leányit fogságra: és minden prédájokat el-osztásra a' te szolgaidnak, kik boszszút állottak a' te szeretetedért: légy segétségül nékem özvegynek, kérlek téged én Uram Istenem. * Mert te chelekedted az elöbbieket, és azok után meg-másokat gondoltál: és az lött a' mit te akartál. * Mert minden te útaid készek, és a' te itéletidet a' te gond-viseléseden helyheztetted. * † Tekints most az Asyriusok táborára, a'mint akkor az Egyiptziusok táborára méltóztattál tekinteni, mikor a' te szolgaid után fegyverrel futnak vala, bizván a' szekerekbe, és az ö lovagjokban, és a' hadakozók sokaságában. * De az ö táborokra tekintettél, és a' setétség el-fáraszotta öket. * Az ö lábok a' mélységben vólt, és a' vizek el-burították öket. * Úgy légyenek Uram ezek-is, kik az ö sokaságokban bíznak, és szekerekbe, és az ö dárdájokban, és paizokban, és nyilokban, és lanchájokban dicheked-nek, * és nem tudgyák hogy te vagy a' mí Istenünk, ki meg-rontod a' hadakat eleitöl-fogva, és Úr a' te neved. * Emeld-fel a' karodat a' mint eleitöl-fogva, és ronts-meg erejeket a' te eröd által: essék-el az ö erejek a' te haragodban, kik azt fogadgyák hogy szentségidet meg-ferteztetik, és a' te neved hajlékát meg-szeplösítik, és el-hánnyák az ö fegyverekkel a' te óltárod szarvát. * Chelekedd-meg Uram, hogy az önnön fegyverével vágattassék-el az ö kevélysége: * fogattassék-meg az ö szemeinek törjével én-rajtam, és verd-meg ötet az én szerelmetes ajákim-által. * Adgy bátorságot szívembe, hogy meg-útállyam öret; és eröt, hogy meg-gyözzem ötet. * " Mert az a' te neved emlekezete lészen, ha az aszszony állat keze ejti-meg ötet. * Mert nem a' sokaságbã vagyon a' te eröd Uram, sem a' lovak erejében vagyon a' te akaratod, a' kevélyek sem tétszettek néked eleitöl-fogva: hanem az alázatosok és szelídek könyörgése tetszett néked mindenkor. * Egek Istene, vizek teremtője, és mindẽ teremtett állatok Ura, halgass-meg engem nyomorúltat, ki könyörgök, és irgalmaságodbã bízom. * Emlekezzél-meg Urã szövetségedröl, és adgy igét az én szám-ba, és a' szívemben a' tanátsot erösítsmeg, hogy a' te házad maradgyõ-meg a' te meg-szenteléseden: * és minden Pogányok ismérjek-meg, hogy te vagy az Istẽ, és ninch más te-kivüled.

1 A 2 3 4 B 5 6 7 8 9 C 10 11

X. Rész.

LÖn pedig, midön meg-szünt vólna kiáltani az Úrhoz, felkele a' helyröl, a' hol le-borúlt vala az Úr-elött. * És szóllítá az ö ábráját, és alá-menvén a' házába, le-veté magáról a' ször-zákot, és kiöltözék az ö özvegysége ruháiból, * és meg-mosá a' testét, és meg-kené magát igen jó kenettel, és bé-fonyá az ö feje haját, és fejére tévé a' fö-kötöt, és fel-öltözék az ö vigasságának rúháiba, és lábaira vonyá a' sólyákat, és fel-vévé a' kar-ékesitöket, és a' boglárokat, és a' fül-függöket, és a' gyüröket, és minden ékességivel fel-ékesité magát. * Kinek az Úr-is szépséget ada: mert mind e' készület, nem bujaságbol, hanem józágos chelekedetböl függ vala: és azért az Úr ezt ö-beñe a' szépséget meg-öregbité, hogy hasonlíthatatlan szépséggel látatnék mindenek szemei-elött. * Tön azért az ö ábrájára egy tömlö bort, és egy edény olajt, és árpa-lepényt, és száras fügéket, és kenyereket, és sajtot, és el-indúla. * És mikor a' váras

1 2 3 4 5 B 6

" Gen. 34. d. 29.

† Exod. 14. b. 9.

" Judic. 4. d. 21. & 5. d. 26.

kapujához jutottak vólna, találák
Ozíást és a' váras véneit várakozva.
* Kik midőn látták vólna őtet, el-ál- 7
mélkodván igen chudálák az ő szép-
ségét. * Mindazáltal semmiről nem 8
kérdezvén őtet, által-bocháták,
mondván: A' mí atyáink Istene ad-
gyon néked malasztot, és szívednek
minden tanátsát erősíttse-meg az ő
erejével, hogy dichekedgyék te-ben-
ned Jerusalem, és légyen a' te neved
a' szentek és igazak számában. * És 9
mondának azok kik ott valának,
minnyájan egyenlő szóval: Úgy lé-
gyen, úgy légyen. * Júdit pedig 10
imádván az Urat, által-méne a' kapu-
kon ő és az ő ábrája. * Lőn pedig, 11
midőn alá-menne a' hegyen, nap-ke- C
let-tájban, elő-találák őtet az As-
syriusok kémei, és meg-fogák őtet,
mondván: Honnét jősz? a' vagy ho-
vá mégy. * Ki felele: A' Židók leánya 12
vagyok, azért szőktem-el az ő szí-
nek-elől, mert láttam hogy jőven-
dőre néktek adatnak prædára, azért
hogy meg-vetvén títeket, nem akar-
ták jó kedvel magokat meg-adni,
hogy irgalmasságot találnának színe-
tek-előtt. * Ez-okért gondolkodtam 13
magambā, mōdván: El-megyek Ho-
lofernes fejedelem-eleibe, hogy meg-
jelentsem néki az ő titkokat, és meg-
mutassam néki mi úton juthasson
hozzájok, úgy hogy egy ember se
essék-el az ő hadából. * És midőn 14
hallották vólna azok a' férfiak az ő
beszédit, szemlélik vala az orczáját,
és álmélkodás vala az ő szemekben,
mert az ő szépségét igen chudállyák
vala. * És mondának néki: Meg- 15
tartottad lelkedet, mivelhogy illyen
tanátsot találtál, hogy alá-jőnél a' mí
urunkhoz. * Ezt pedig tudgyad, 16
hogy mikor az ő színe-eleibe állasz, D
jól chelekeszik veled, és igen kedves
lészsz az ő szívében. És a' Holofernes
sátorához vívék őtet, hírt tévén fe-
lőle. * És mikor bé-ment vólna az 17
ő színe-eleibe, mingyárt meg-fogat-
taték az ő szemeiben Holofernes.
* És mondának néki a' szolgai: Ki 18
utálná-meg a' Židók népét, kiknél
illyen szép aszszonyok vannak, hogy
méltán ezekért ne kellessék ellenek
hadakoznunk. * Látván azért Júdit 19
Holofernest a' suporlát-alatt űlve,
melly veres selyemből, és aranyból,
és smaragdból, és drága kővekből

20 vala szőve: * és mikor az ő orczájá-
ra tekíntett vólna, imádá őtet, a' föld-
re borúlván. És fel-emelék őtet a'
Holofernes szolgai, az ő urok paran-
cholattyára.

XI. Rész.

1 A Akkor Holofernes monda
néki: Jó szívvel légy, és ne
félly szívedben: mert én
soha nem ártottam az em-
bernek, a' ki szolgálni akart Nabuko-
2 donosor királynak. * A' te néped
pedig, ha meg nem útált vólna en-
gem, nem emeltem vólna fel dárdá-
3 mat ellene. * Most pedig mond-meg
nékem, mi okért távoztál-el tőlők,
és tetszett néked hogy hozzánk jő-
4 nél? * És monda néki Júdit: Hallyad
szavát a' te szolgálódnak, mert ha kő-
veted a' te szolgálód szavát, el-tekél-
lett dolgot chelekeszik az Úr veled.
5 * Mert él Nabukodonosor a' földnek
királya, és él az ő ereje, melly benned
vagyon minden tévelygő lelkeknek
bűntetésére: mert nem chak az em-
berek szolgálnak néki te-általad, de
még a' mezei vadak-is engednek né-
6 ki. * Mert híre vagyon a' te lelked
szorgalmatosságának minden nem-
B zetségeknél, és meg-jelentetett az e-
gész világnak, hogy te vagy egyedül
jó és hatalmas az ő egész országában,
és a' te had-viseléséd minden tarto-
7 mányokban hirdettetik. * "A' "Sap.
sinch titkon, a' mit Akior szóllott; 5. 4.
és azt-is tudgyák, a' mit parancholtál
8 hogy rajta tőrténnyék. * Mert nyil-
ván vagyon, hogy a' mí Istenűnk a'
bűnőkkel úgy meg-bántódott, hogy
meg-izente az ő profétái-által a' nép-
nek, hogy kézbe adgya őtet az ő bű-
9 neiért. * És mivelhogy tudgyák az
Israël fiai hogy meg-bántották az ő
Isteneket, rajtok vagyon a' tőled-valo
10 rettegés. * Annak-fölötte az éhség-
is rajtok vagyon, és a' víznek ki-szá-
radásáért a' halottak-kőzzé számlál-
11 tatnak. * Végezetre azt rendelik, hogy
meg-öllyék az ő barmokat, és azok
12 vérét igyák: * és az ő Urok Istenek
szenteltettit, a' gabonát, bort, és olajt,
C gōdolták el-kőlteni, mellyeket meg-
parancholt az Isten hogy ne illesse-
nek, és meg akarják emészteni a' mi-
ket chak kezekkel sem kellene illetni:
az-okáért mivelhogy ezeket chele-
keszik, bizonyos hogy veszedelemre
13 adatnak. * Mellyet én te szolgálód

meg-

meg-értvén, el-szöktem tőlök; és az
Úr küldött engem hogy ezeket hírré
tenném néked. *Mert én te szolgálód 14
az Istent tisztelem, még most-is nálad: és ki-mégyen a'te szolgálód, és
imádom az Istent, * és meg-mon- 15
gya nékem mikor fizeti-meg nékik az ö bűnöket, és el-jövén hírré
tészem néked, úgy hogy én által- D
viszlek téged Jerusalem közepin, és
tiéd lészen Izraëlnek egész népe, mint
a'juhok, mellyeknek ninch pásztora,
és chak egy eb sem ugat ellened:
* mert ezek meg-mondattak nékem 16
az Isten gond-viselése-által. *És mi- 17
vel meg-haragutt reájok az Isten,
küldettem ezeket meg-jelenteni néked. * Tetszének pedig mind ez igék 18
Holofernesnek, 's mind az ö szolgainak, és chodállyák vala az ö böl-
chességét, és mondanak vala egy-
másnak: * Ninch illyen aszszony 19
a' földön tekintetre, szépségre, és
eszes beszédekre. * És monda néki 20
Holofernes: Jól chelekedett az Isten, ki el-küldött tégedet a' nép-
elött, hogy azt kezünkbe adgyad:
* és mivel jó a' te igéreted, ha ezt 21
chelekeszi velem a'te Istened, nékem-is Istenem lészen, és te Nabukodonosor házában nagy lészsz, és
a' te neved az egész földön nevezetes lészen.

XII. Rész.

AKkor meg-hagyá néki, 1
hogy oda-bé ménne a'hol A
a'kinchei valának helyhez-
tetve, és meg-parancholá
hogy ott maradna, és el-rendelé mit
adnának néki az ö lakodalmából.
* Kinek felele Júdit, és monda: Most 2
nem ehetem azokból, a' miket parancholsz hogy nékem adgyanak,
hogy vétek ne jöjön reám: hanem
azokból észem a' miket magamnak
hoztam. * Kinek monda Holofer- 3
nes: Ha el-fogynak azok, a' miket
veled hoztál, mit chelekedgyünk veled? * És monda Júdit: Él a' te lel- 4
ked Uram, hogy ezeket mind el nem
költi a'te szolgálód, míg meg-chele-
keszi az Isten az én kezem-által azo- B
kat a' miket gondoltam. És bé-
vivék őtet a'szolgai a'sátorba a'mely-
be parancholta vala. * És mikor bé- 5
menne, meg-kéré, hogy szabadság
adatnek néki hogy éjjel és virratta-
elött ki-mehetne imádkozni, és kö- 6
nyörgeni az Urnak. * És meg-pa-
rancholá a'komornyikinak, hogy a'
mint tetszének néki, ki 's bé-járna,
harmad napig, az ö Istenét imádni:
* és ki-mégyen vala éjjel Betúlia vől- 7
gyébe, és meg-mosa vala magát a'
kút vízbe. * És hogy fel-jö vala, 8
imádkozik vala az Izraël Urának Istenének, hogy az ö útát igazgatná az
ö népe szabadúlására. * És bé-men- 9
vén, tisztán marad vala a' sátorban,
míglen estve ennék az ö eledeléből.
* Es lőn, negyed napon Holofernes 10
vachorát szerze az ö szolgainak, és
monda Vágaónak a' komornyikjának: Menj-el, és hitesd-el ama' Zidó
aszszonyt, hogy szabad akarattyából 11
engedgyen velem lakni. * Mert rút
dolog az Asyriusoknál, ha az asz-
szony meg-chúfollya a' férfiat, azt
chelekedvén hogy ö illettetlen men-
nyen-el tőle. * Akkor bé-méne Vá- 12
gao Júdithoz, és monda: Ne féllyen
a'jó leányzo az én uramhoz bé-men- D
ni, hogy tiszteltetsék ö-elötte, hogy
egyék véle, és bort igyék vígaság- 13
gal. * Kinek felele Júdit: Ki vagyok
én, hogy ellene mongyák az én u- 14
ramnak? * Mindent meg-mivelek
a'mi az ö szemei-elött jó és kedves.
Valami pedig ö-néki tetszik, az né-
kem kedves lészen életemnek tellyes 15
napjajban. * És fel-kele, és fel-éke-
sité magát az ö ruházattyával, és bé- 16
menvén az ö szine-eleibe álla. * A'
Holofernes szive pedig fel-indúla:
mert fel gerjedett vala az ö kivánsá- 17
gára. * És monda néki Holofernes:
Igyál már, és üly-le vígan, mert ked- 18
vet találtál elöttem. * És monda Jú-
dit: Iszom uram, mert fel-magasz-
taltatott az én lelkem ma mindē nap- 19
jaim-fölött. * És elő-vévé, és evék és
ivék ö-elötte, azokból a'miket néki 20
készített vala az ö szolgálója. * És
Holofernes víg lőn ö-hozzája, és
igen sok bort ivék, menyit soha nem
ivott vala éltében.

XIII. Rész.

MIkor pedig estve lött vól- 1
na, el-sietének a' szolgai A
az ö szállásokra, és bé-zár-
lá Vágao a' kamara ajtaját,
és el-méne. * Minnyájan pedig el-fá- 2
radtak vala a'bortól: * és Júdit egye- 3
dül vala a'kamarában. * Holofernes 4
pedig az ágyban fekszik vala, a'nagy
részegség-miatt el-aluván. *És mōda 5

Júdit a' szolgálójának, hogy kinn állana a' kamara-előtt, és vigyázna. * És az ágy-eleibe álla Júdit, könyhúllatásokkal imádkozván, és ajakinak mozgásival chendeségben, *mondván: Erősíts-meg engem Israëlnek Ura Istene, és tekints ez órában az én kezeim chelekedetire, hogy, a' mint igérted, Jerusalemet a' te városodat fel-állasd: és azt, a' mit el-hívén gondoltam hogy általad meg-lehet, végezzem-el. * És midőn ezeket mondotta vólna, az oszlophoz járúla, melly az ágya feje-nél vala; és a' handzárát, melly azon kötve függ vala, ki-óldá. * És mikor azt ki-vonta vólna hívelyéből, meg-ragadá a' feje üstökét, és monda: Erősíts-meg engem Úr-Isten ez órában. * és kétszer chapá a' nyakát, és el-vágá a' fejét, és le-vévé a' suporláttyát az oszlopokról, és le-hengerité a' hólt testét. * És kevés idő-múlva ki-méne, és a' Holofernes fejét a' szolgálójának adá, és azt az ő táskájába hagyá tenni. * És ki-menének ketten, szokásokszerént, mint-ha imádságra, és általmenének a' táboron, és meg-kerűlvén a' vőlget, a' város kapujához jutának. * És monda Júdit távúl a' a' kő-falok őrizőinek: Nyissátok-meg a' kapukat, mert velünk vagyon az Isten, ki hatalmasságot chelekedett Israëlbe. * És lőn, midőn hallották vólna a' férfiak az ő szavát, elő-hívák a' város véneit. * És minnyájan egybe-futának hozzája, kichintől-fogva nagyig: mert vélik vala hogy többé meg nem jőne. * És világokat gyújtván, környűl-vévék őtet minnyájá: ő pedig magasb helyre hágván meg-hagyá hogy le-chédesednének. És mikor minnyájan halgatnának, * monda Júdit: Dichérjétek a' mi Urunkat Istenünket, ki el nem hatta a' benne-bízókat: * és én-általam az ő szólgálója-által bé-tellyesítette az ő irgalmasságát, mellyet igért az Israël házának: és megölte az én kezem-által az ő népe ellenségét ez éjjel. * És elő-vévén a' táskából a' Holofernes fejét, megmutata nékik, mondván: Ímé Holofernesnek az Asyriusok hada fejedelmének feje, és ímé az ő suporláttya, melly-alatt fekszik vala részegségében, holott egy aszszony kezе-által verte-meg őtet a' mi Urunk Istenünk. * Él pedig az Úr, hogy meg-őrizett engem az ő Angyala, mind innét el-mentemben, mind ott laktomban, 's mind onnét meg-tértemben, és nem hagyott az Úr engem az ő szólgájóját meg-ferteztetni, hané a' bűnek szeplősítése-nélkűl viszsza-hozott engem néktek, őrvendezve az ő győzedelméért, az én ki-ménekedésemért, és a' ti meg-szabadúlástokért. * " Hálát adgyatok néki minnyájan, mert jó, mert őrökké az ő irgalmassága. * Minnyájan pedig imádván az Urat, mondának néki: Meg-áldott téged az Úr az ő erejével, mert te-általad semmivé tette ellenségünket. * Ozías pedig az Israël népe fejedelme, monda néki: Áldott vagy te leányom a' felséges Úr-Istentől, minden aszszony'állatok-fölött a' földön. * Áldott az Úr, a' ki teremtette az eget és a' földet, a' ki téged igazgatott a' mi ellenségink fejedelmének feje sebeire: * mert ma a' te nevedet úgy fel-magasztalta, hogy el ne távozzék a' te dichéreted az emberek szájától, a' kik meg-emlekeznek az Úr erejéről őrökké, mivelhogy nem kedveztél lelkednek a' te nemzetséged nyomorúságiért és háborúságáért, hanem eleit vetted a' romlásnak a' mi Istenünk színe-előtt. * És monda az egész nép: Úgy légyen, úgy légyen. * Akior pedig szóllíttatván elő-jöve, és monda néki Júdit: Az Israël Istene, a' kiről te bizonyságot tettél hogy bószúlt áll ellenségin, ő minden hitetleneknek fejét le-vágta ez éjjel az ét kezemmel. * És hogy tudgyad hogy úgy vagyon, ihon a' Holofernes feje, ki az ő kevélységes útálásával az Israël Istenét meg-útálta, és téged halállal fenyegetett, mondván: Mikor meg-fogattatik az Israël népe, meg-parancholom hogy fegyverrel által-verjék az óldalidat. * Látván pedig Akior a' Holofernes fejét, félelemből el-bádgyadván orczájára esék a' földre, és elájúla a' lelke. * Minek-utánna pedig lelket vévén meg-vídámúla, a' Júdit lábaihoz esék, és imádá őtet, és monda: * Áldott vagy a' te Istenedtől Jákobnak minden hajlékában, mert

minden nemzetség-kőzőtt, melly a' te nevedet hallya, fel-magaſztaltatik te-éretted az Iſraël Iſtene.

XIV. Rész.

MOnda pedig Júdit az egéſz
1 népnek: Halgaſsatok en-
A gem atyámfiai: Fűgeſzſzé-
tek-fel e' fejet a' kő-fala-
inkra: * És mikor fel-jővend a'Nap,
2 vegye ki-ki az ő fegyverét, és men-
nyetek-ki ſebeſséggel, nem úgy
mint-ha alá-mennétek, hanem mint-
ha reájok rohannátok. * Akkor a'
3 kémek ſzűkſég hogy el-fuſsanak az
ő fejedelmeket fel-kőlteni a' harcz-
ra. * És mikor azok hadnagyi a' Ho-
4 lofernes ſátorához futnak, és őtet fő-
nélkűl találllyák heverni a' vérben,
félelem eſik reájok. * És mikor meg-
5 értitek hogy futnak, mennyetek u-
B tánnok bátran, mert az Úr meg-ta-
podgya őket lábaitok-alatt. * Akkor
6 látván Akior az erőt, mellyet chele-
A kedett az Iſraël Iſtene, el-hagyván a'
pogányſágnak ſzer-tartáſát, hűn az
Iſteñek, és kőrnyűl-metélé a' ſzemér-
ménck első bőrét, és az Iſraël népé-
hez adá magát, és az ő nemzetſégé-
nek minden maradékja, e'mái napig.
7 * Leg-ottan pedig hogy meg-virra-
da, fel-függeſzték a' kő-falokra a'
Holofernes fejét, és minden férfiu
vévé fegyverét, és ki-menének nagy
8 zőrgetéſsel és üvőltéſsel. * Mellyet
látván a' kémek, Holofernes ſátorá-
hoz futának. * Azok pedig kik a'
9 ſátorban valának, el-menvén, és a'
kamara ajtaja-előtt zőrgetvén, hogy
fel-kőltenék, nyughatatlanſágot ſze-
C reznek vala meſterſéggel, hogy nem
a' fel-kőltők, hanem a' zőrgetők-ál-
10 tal ébredne-fel Holofernes. * Mert
ſenki nem meri vala az Aſsyriuſok
erejének kamaráját zőrgetéſsel vagy
11 bé-menetellel meg-nyitni. * De mi-
dőn el-jőttek vólna a' hadnagyi és e-
zeredeſi, és minnyájan az Aſsyriuſok
király a ſeregének fő-emberi, mondá-
12 nak a' komornyikoknak: * Men-
nyetek-bé, és kőltſétek-fel őtet, mert
ki-jővén az egerek lyukokból, harcz-
ra mertek bennűnket hínyia. * Ak-
13 kor bé-menvén Vágao az ő kamará-
jába, a' kárpit-előtt meg-álla, és tap-
ſola a' kezeivel: mert azt alíttya va-
la hogy Júdittal alunnék. * De mi-
14 dőn a' fekűvőnek ſemi mozgáſát fű-
leivel nem érzené, kőzelb menvén a'
kárpithoz járúla, és azt fel-emelvén,
D és látván a' Holofernes hólt teſtét fő-
nélkűl az ő vérébe meg-ſenvedve fe-
kűnni a' földőn, fel-kiálta nagy ſzó-
val sírván, és meg-ſzaggatá ruháit.
15 * És bé-menvén a' Júdit ſátorába, nem
találá őtet, és ki-ugordék a' néphez,
16 * és monda: Egy Zidó aſzſzony gya-
lázatot tőtt a' Nabukodonoſor király
házán, mert ímé Holofernes a' földőn
17 fekſzik, és a' feje ninch rajta. * Mel-
lyet midőn hallottak vólna az Aſsy-
riuſok erejének fejedelmi, meg-ſzag-
gaták minnyájan ruhájokat, és ſzen-
vedhetetlen nagy félelem és rettegés
18 eſék reájok, és a' ſzívők igen meg-
háborodék. * És haſonlíthatatlan ki-
áltás lőn az ő táborokban.

XV. Rész.

ÉS midőn az egéſz ſereg meg-
1 hallotta vólna hogy Holofer-
A neſnek fejét vették, el-távo-
zék tőlők az elme és a' ta-
nács, és chak a' rettegéſtől és félelem-
től viſeltetvén, a' futáſt vévék ſegét-
2 ſégűl, * úgy hogy ſenki nem ſzóllana
felebaráttyával, hanem, fejét le-hajt-
ván, mindeneket el-hagyván, ſiet-
nek vala a' Zidóktól meg-menekedni, kiket hallának fel-fegyverkezve
ellenek jőni, el-futának a' mezők ú-
3 tain, és a' halmok ősvényin. * Látván
azért az Iſraël fiai a' futókat, utánnok
lőnek. És alá-menének trombitál-
4 ván, és ſikóltván utánnok. * És mivel
B az Aſsyriuſok el-ſzélledve nyakra-
főre futnak vala: az Iſraël fiai pedig
egybe-choportozva kergetvén, mind
C vágák a' kiket találhatnak vala. * Kő-
5 veteket kűlde azért Ozías Iſraëlnek
minden váraſiba és tartományiba.
6 * Az-okáért minden tartomány és
minden város, válogatott fegyveres
ifiakat kűlde utánnok, és kergeték
őket a' fegyver élivel, valamíg az ő
7 határok végére jutnának. * A' többi
pedig kik Betuliában valának, bé-
menének az Aſsyriuſok táborába,
és a' prædát, mellyet a' fűtő Aſsy-
riuſok el-hattak vala, el-vívék, és
8 igen meg-terhelék magokat. * Azok
pedig, a' kik győzedelmeſen meg-
térének Betuliába, mind a' mi ama-
C zoké vala, el-hozák magokkal,
úgy hogy nem vólna ſzáma a' juhok-
nak, és barmoknak, és minden ingó

marhájoknak, el-annyíra, hogy ki-
chintől-fogva nagyig minnyájan
gazdagokká lẽnének amazoknak el-
prædáláſiból. * Jóakim pedig a' fő- 9
pap, Jeruſalemből Betuliába jöve
minden véneivel, hogy látná Júditot.
* Ki midőn ki-ment vólna hozzája, 10
áldák őtet minnyájan egyenlő ſzó-
val, mondván: Te Jeruſalemnek di-
chőſége, te Iſraëlnek vigaſága, te a' mí
népünknek tiſzteſsége: * mert em- 11
berkedtél, és meg-erőſsődött a' te ſzí-
ved, mivelhogy ſzeretted a' tiſztaſá-
got, és a' férjed-után, máſt nem iſmér- D
tél: az-okáért az Úr keze-is meg-
erőſsített téged, és azért áldott léſzſz
őrökké. * Es monda az egéſz nép: 12
Úgy légyẽ, úgy légyen. * Harmincz 13
nap pedig, alig ſzedetének egybe az
Aſsyriuſok prædái az Iſraël népétől.
* Mindeneket pedig, a' mik Holofer- 14
nes tulajdõ marháinak találtatának,
Júditnak adának, aranyból, és ézűſt-
ből, és ruhákból, és drága kövekből,
és mindẽ hol-valókból, és mindenek
néki adatának a' néptől. * És min- 15
den népek őrűlnek vala, az aſzſzo-
nyokkal, és ſzűzekkel, és ifiakkal,
muſika ſzerſzámokkal és czitarák-
kal.

XVI. Rész.

AKkor ez eneket éneklé Jú- 1
dit az Úrnak; mondván: A
* Kezdgyetek az Úrnak 2
dobokon, énekellyetek az
Úrnak czimbalomokon, énekel-
lyetek néki új díchéretet, magaſztal-
lyátok, és híjátok ſegétſégűl az ő
nevét.
* Az Úr rontója a' hadaknak, Úr 3
az ő neve.
* Ki az ő táborát az ő népe-kőzzé 4
helyheztette, hogy ki-ſzabadítana
minket minden ellenſégink kezéből.
* El-jőtt Aſsur a' hegyekről Éſzak- 5
felől az ő erejének ſokaſágában: ki-
nek ſokaſága meg-rekeſztette a' pa-
takokat, és azoknak lovai el-lepték
a' völgyeket.
* Azt mondotta hogy fel-gyújtya 6
a' határimat, és hogy az ifiaimat fegy-
verrel meg-őli, a' kis gyermekimet
prædára adgya, és a' ſzűzeket fog-
ſágra.
* A' mindenhato Úr pedig meg- 7
verte őtet, és aſzſzony' állatnak kezé-
be adta őtet, és által-verte őtet.
* Mert az ő hatalmaſok nem az 8
ifiak-által eſett-el, ſem a' Titan fiai
őlték-meg őtet, ſem a' magas oriáſok
B nem állottak ellene, hanem Júdít a'
Mérari leánya az ő orczájának ſzép-
ſégével veſztette-el őtet.
9 * Mert ki-őltőzött az őzvegyſég
ruházattyából, és vígaſág ruhájába
őltőzött az Iſraël fiainak őrvendezé-
ſében.
10 * Meg-kente az orczáját kenettel,
és egybe-kőtötte fodorított haját
a' fő-kőtővel, új ruhát vőtt reá annak
meg-chaláſára.
11 * Az ő ſólyái el-ragadák az ő ſze-
meit, az ő ſzépſége rabbá tévé az ő
lelkét, el-vágá a' handžárral a' nyakát.
12 * A' Perſák el-iſzonyodának az ő
bátorſágán, és a' Méduſok az ő mé-
réſzſégén.
13 * Akkor ordítának az Aſsyriuſok
tábori, mikor meg-mutaták mago-
kat az én alázatoſim, az el-ſzáradtak
a' ſzomjúſágban.
14 * A' leányzók fiai verték őket által,
és mint a' fútó gyermekeket őlték-
meg őket: el-veſztek a' harczon az
én Uram Iſtenem ſzíne-előtt.
15 * Díchéretet énekellyünk az Úr-
nak, új díchéretet énekellyünk a' mi
Iſtenünknek.
16 * Adonai Uram nagy vagy te, és
C hatalmas a' te erődben, és a' kit ſenki
meg nem győzhet.
17 * Néked ſzolgállyon minden te-
remtett állatod: † mert mondottad,
és lőnek: el-bochátottad lelkedet, és
teremtetének, és ninch a' ki ellene-
állyon a' te ſzódnak.
18 * A' hegyek fondamentomokból
meg-indúlnak a' vizekkel: a' kő-ſzik-
lák mint a' viaſz, meg-olvadnak a' te
ſzíned-előtt.
19 * A' kik pedig félnek téged, na-
gyok léſznek nálad mindenekben.
20 * Jaj az én nemzetem-ellen fel-
támado nemzetſégnek: mert a' min-
denhato Úr boſzſzút áll rajtok, ítélet
napján meg-látogattya őket.
21 * Mert tűzet ád, és férgeket az ő
teſtekben, hogy égetteſsenek, és
érezzék mind őrökké.
22 * És lőn ezek-után, az egéſz nép
Jeruſalembe méne a' győzedelem-
után az Urat imádni: és mingyárt
hogy meg-tiſztúlának, minnyájan
bé-mutaták az ő éppen-égő áldozat-
tyokat, és az ő fogadáſokat, és igé-
reteket: * Júdit pedig Holoferneſnek

minden

Iudit. 16.

minden hadi ſzerſzámit, mellyeket
néki adott a' nép, és a' ſuporlátot, D
mellyet maga el-vőrt vala az ágyas-
házából, ajándékúl adá az el-feledéſ-
ért. * A'nép pedig víg vala a' Szent- 24
hely-előtt, és e' győzedelem vigaſá-
ga három hólnapig tartaték Júdit-
tal. * A'napok-után pedig ki-ki há- 25
zához viſzſza-méne, és Júdit nagy
lőn Betuliában, és egéſz Iſraël főldé-
ben főlőtte igen bőchűlletes. * A' jó- 26
ſzágos chelekedettel a' tiſztaſág-is
egybe vala foglalva, úgy hogy fér-
fiat nem iſmérne életének tellyes
napjaiban, minek-utánna meg-hala

27 Manaſſes az ő férje. * Innep-napo-
kon pedig elő-jő vala nagy dichő-
28 ſégben. * Marada pedig a' férje há-
zában ſzáz őt eſztendeig, és az ő ábrá-
ját fel-ſzabadítá, és meg-hala, és
el-temetteték az ő férjével Betuliá-
29 ban. * És ſiratá őtet az egéſz nép
30 hét napig. * Életének pedig tellyes
idejében nem vala a' ki háborgatná
Iſraëlt, és halála-után-is ſok eſzten-
31 deig. * E' győzedelemnek pedig in-
nep-napja, a' Żidóktól a' ſzent na-
pok ſzámába vétetik, és tiſzteltetik
a' Żidóktól, az időtől-fogva e' jelen-
valo napig.

ESTER KŐNYVE.

I. Rész.

Aſſvérus napjaiban, ki In- 1
diátol-fogva Szerechen- A
orſzágig orſzáglott, ſzáz
huſzon-hét tartomá-
nyon: * midőn orſzágá- 2
nak királyi-ſzékébe űle, Súſán váraſa
vala az ő orſzágának kezdete. * Az- 3
okáért birodalmának harmadik eſz-
tendejében, nagy lakodalmat ſzerze
minden fejedelminek és ſzolgainak,
a' Perſák erőſsinek, és a' Méduſok ne-
meſsinek, és a' tartományok tiſzt-
tartóinak maga-előtt, * hogy meg- 4
mutatná az ő orſzága dichőſégének
gazdagſágit, és hatalmáſſágának
nagy-vóltát, és fényeſſégét, ſok ideig,
tudn'illik ſzáz és nyólczvan napig.
* És mikor bé-tellyeſednének a' la- 5
kodalom napjai, el-hívá az egéſz né-
pet melly Súſánban találtaték, ki-
chintől-fogva nagyig: és lalkodal-
mot paranchola kéſziteni hét napra
a' kert tornáczában, és az erdő-előtt,
melly királyi ékeſſéggel és kézzel
vala űltetve. * És fűggenek vala min- 6
den-felől ég-ſzínű kárpitok, vereſſek
és kékek, mellyek bíborból és veres
ſelyemből-valo kőteleken fűggenek
vala, mellyeket elefant chontból- B
valo karikákon által-vontak vala, és
márvány-kő oſzlopokról fűggenek
vala. Arany és ezűſt ágyak-is valá-
nak el-rendelve, a' ſmaragd és már-
vány-kő padimontomon: mellyet
chodás kűlőmbſéggel ékesít vala a'
kép-írás. * Iſznak vala pedig a' hí- 7
vataloſok arany pohárokból, és kű-
lőmb-kűlőmb-féle edényekbē vitet-
nek vala bé az étkek. Bort-is, a' mint

a' királyi meltóſághoz illik vala, bév-
8 ſégeſt és jót adnak vala. * És nem
vala a' ki akarattya-ellē kénſzerítene
valakit, hanem a' mint a' király vé-
gezte vala, mindenik aſztalhoz
gond-viſelőt rendelvén az ő fejedel-
mi-kőzzűl, hogy ki-ki azt venné a'
9 mit akarna. * Vaſti királyné-is lako-
dalmat ſzerze az aſzſzonyoknak, a'
palotában, a' hol Aſſvérus király ſzo-
10 kott vala lakni. * Az-okáért hetedik
napon, mikor a' király vígabb vólna,
és a' ſok ital-után-meg-hevűlt vólna
C a' bortól, meg-parancholá Maumám-
nak, és Bazatának, és Harbonának, és
Bagatának, és Abgatának, és Zetár-
nak, és Karkaſnak, a' hét komornyik-
nak, kik ſzíne-előtt ſzolgálnak vala,
11 * hogy bé-hoznák Vaſti királynét
a' király-eleibe, koronát tévén a' fe-
jére, hogy meg-mutatná minden né-
peknek és fejedelmeknek az ő ſzép-
12 ſégét: mert igen ſzép vala. * Ki nem
akara, és a' király parancholattyára,
mellyet a' komornyikok-által paran-
cholt vala, nem méltóztaték el-men-
ni. Azért meg-haraguván a' király,
és nagy búſúláſſal fel-gerjedvén, *
13 meg-kérdé a' bőlcheket, kik királyi
mód-ſzerént mindenkor nála valá-
nak, és azok tanátſából chelekeſzik
vala mindeneket, kik tudgyák vala
a' tőrvényeket és a' régiek rendelé-
14 ſét (* elsők pedig és kőzelb-valók
valának, Karſena, és Setar, és Adma-
ta, és Tarſis, és Mares, és Marſana, és
Mamukan, a' Perſák és Méduſok hét
fejedelmi, kik láttyák vala a' király
orczáját, és elsők ſzoktak vala űlni
15 utánna;) * minémű bűntetéſ-alá kel-

letnék Vasti királynét vetni, ki Assvérus parancholattyát, mellyet a' komornyikok-által parácholt vala, nem akarta vólna meg-chelekedni? *És felele Mamukam, a' király 's a' fejedelmek hallattára: Nem chak a' királyt sértette-meg Vasti királyné, hanem mindé népeket-is, és a' fejedelmeket, kik Assvérus királynak minden tartományiban vannak. * Mert ki-hirheszik a' királyné chelekedete mindé aszszonyoknál, hogy meg-vessék az ő férjeket, és azt mongyák: Assvérus király meg-parácholá hogy Vasti királyné bé-menne hozzája, és ő nem akara. *És e' példával a' Perſák és Méduſok fejedelminek minden feleségi, kevésre bőchűllik a' férjek parácholatit: az-okáért mélto a' király boszszonkodása. * Ha néked tetszik, végezés mennyen ki tőled, és írattassék-bé a' Perſák és Méduſok tőrvénye-szerént, mellyet által-hágni nem szabad, hogy semmi-képpen többé Vasti bé ne menyen a' királyhoz, hanem az ő országát, más vegye-el, a' ki jobb nálánál. * És ez, a' te tartományidnak egész birodalmában (melly igen széles) ki-hirdettessék, és mind nagyoknak 's mind kichinyeknek feleségi, tiszteséget tegyenek a' férjeknek. * Tetszék az ő tanátsa a' királynak, és a' fejedelmeknek; és a' király a' Mamukam tanátsa-szerént chelekedék, * és leveleket küldé országának minden tartományiba, a' mint mindé nemzet halhattya és olvashattya vala, külömb-féle nyelveken és betűkkel, hogy a' férfiak vólnának fejedelmek és nagyobbak az ő házokban; és hogy ez minden népek-között ki-hirdetnék.

II. Rész.

EZek így meg-lévén, minekutánna az Assvérus király haragja le-chendeszedett vala, meg-emlekezék Vástiról, és a' mit chelekedett, vagy a' mit szenvedett vólna: * és mondának a' király szolgai, és az ő udvarlói: Keresstessenek a' királynak szűz és szép leányzók, * és küldetessenek-el a' kik megszemléllyék minden tartományokbá a' szép és szűz leányzókat: és hozzák őket Súsán váraszába, és adgyák azokat az aszszonyok házába Egeus komornyik keze-alá, ki gond-viselőjök és őrzőjök a' királyi aszszonyoknak: és vegyenek aszszonyi ékességet, és egyebet a' mi szükséges. * És valamelyik minnyájok-közzűl tetszeni-fog a' király szemeinek, az országollyon Vastiért. Tetszék a' királynak a' beszéd: és meg-hagyá, hogy úgy leſſe a' mint mondották vala. * Egy Mardokæus-nevű Zsido férfiu vala Súsán váraszában, ki Jájr fia, ki Semei fia, ki Czis fia, a' Jemini ágazattyából, * ki el-vitetett vala Jerusalemből az időben, melyben Jekoniást a' Júda királyát Nabukodonosor a' Bábylon királya el-vitte vala, * ki gond-viselője vala az ő attyafia leányának Edissának, ki más néven Estternek hívattatik vala: és mind a' két szűlejét elveszttette vala: igen szép, és ékes ábrázatu. És midőn meg-hólt vólna az attya 's az annya, Mardokæus őtet leányává fogadá. * És mikor kihirhedett vólna a' király parancholattya, és az ő hagyása-szerént sok szép szűzek hozattatnának Súsánba, és Egeus komornyik kezéhez adatnának; Ester-is a' többi leányzókközött kezéhez adaték, hogy az aszszonyok számában tartatnék. * Ki tetszék néki, és kedvet találá az ő szine-előtt. És parancholá egy komornyiknak, hogy sietne az aszszonyi ékességgel, és adná-ki néki az ő részeit, és hét igen szép leányzókat a' király házából, és mind őtet, 's mind az ő-utáña-járó leányzókat fel-ékesitené és chinyositaná. * Ki nem akará añak meg-jelenteni az ő népét és házáját: mert Mardokæus megparácholta vala néki, hogy e' dologról tellyességgel halgatna: * ki naponként sétál vala a' ház tornácza-előtt, melyben a' válogatott szűzek tártatnak vala, gondgyát viselvén az Ester egésségének, és tudni akarván mint lenne dolga. * Midőn pedig el-jőtt vólna mindenik leányzónak ideje rend-szerént, hogy bé-mennének a' királyhoz, el-végeződvén mindenek mellyek az aszszonyok ékességéhez tartoznak vala, a' tizen-kettődik hónap elő-forga: de úgy, hogy hat hónapig myrrha olajjal kenetnének, és más hatig neminémű festékekkel és fű-szerszámokkal élnének. * És bémenvén a' királyhoz, valamit kérnek vala az ékességhez tartozót, el-vészik vala; és a' mint nékik tetszik vala, felékesittetve, az aszszonyok szobájából

ból a'király kamarájába meńek vala.
14 * És a'ki eſtve bé-ment vala, reggel ki-jő vala,és onnét más házba vitetik vala, melly Suſagazi komornyik keze-alatt vala,ki a'király ágyaſinak gond-viſelőjök vala: és nem vala ſzabadſága a' királyhoz többé viſſzameńi,hanem-ha a'király akarta vólna, és őtet neve-ſzerént parancholta vólna el-jőni.
15 *El-forogván pedig az idő rend-ſzerént, kőzel vala a' nap, mellyen Eſternek, ki Abihailnak a' Mardokæus attyafiának leánya vala, kit ő leányává fogadott vala,bé kellene menni a'királyhoz. Ki nem kereſe aſſzonyi ékeſſéget, hanem valamiket akara Egeus komornyik a' ſzűzek őrzője,azokat adá néki ékeſſégre. Mert igen ékes vala,és hihetetlen ſzépſégű, mindenek ſzeme-előtt kedveſnek és ſzerelmeſnek láttatik vala.
16 *El-viteték azért az Aſſvérus király kamarájába a'tizedik hólnapban, melly Tebetnek hívattatik,országának hetedik eſztendejében,
17 * És inkább ſzereté őtet a'király mind a' több aſſzonyoknál, és kedvet 's irgalmaſſágot találá előtte minden aſſzonyok-fölőtt, és az ország koronáját fejére tévé, és Vaſti-helyett országoltatá őtet.
18 * És parancholá igen fő lakodalmat készíttetni minden fejedelminek, és ſzolgainak, az Eſter házaſſágáért, és menyegzőjeért.És nyugodalmat ada minden tartományoknak,és ajándékokat oſzta fejedelmi méltoſágához-képeſt.
19 * És mikor másodſzor kereſtetnének ſzűzek és egybe-gyűjtetnének,Mardokæus a' király ajtajánál űl vala:
20 * még ſem jelentette vala meg Eſter házáját,és népét,az ő parácholattya-ſzerént. Mert valamit ő parancholvala,meg-tartya vala Eſter: és mindeneket úgy chelekeſzik vala, a'mint az időben ſzokott vala,mellybe őtet kichin-korában táplállya vala.
21 * Az időben, azért, melyben Mardokæus a'király ajtajánál űl vala,megharaguvának Bagatan és Táres a'király két komornyiki, kik ajtón-állók valának,és a'palotának elſő kűſzőbén űlnek vala: és a'király-ellen akarának támadni, és meg-ölni őtet.
22 *Melly nem lőn titkon Mardokæuſnál, és mingyárt hírré tévé Eſter királynénak; és ő a'királynak Mardokæus nevével,ki a'dolgot néki
23 meg-mondotta vala. * Fel-kereſteték, és fel-találtaték: és fel-akaſztaték mind a'kettő az akaſztó-fára. És hiſtoriába foglaltaték, és kronikába tétetek a'király-előtt.

III. Rész.

1 A EZek-után Aſſvérus király felmagaſztalá Ámant az Amadati fiát,ki az Agag gyökeréből vala : és az ő ſzékét minden fejedelmek-főlibe tévé, kik nála valának.
2 *És a'királynak minden ſzolgai,kik a'palotának ajtainál forgódnak vala,térdet hajtnak 's imádgyák vala Ámant: mert úgy parancholta vala nékik a'fejedelem. egyedűl Mardokæus nem hajt vala térdet, ſe nem
3 imádgya vala őtet. * Kinek mondának a'király ſzolgai, kik a'palota ajtajánál űlnek vala: Miért te egyedűl nem tartod-meg a'király parancholattyát?
4 *És midőn ezt gyakrabban mondanák, és ő nem akarná hallani, hírré tévék Ámánnak,meg-akarván tudni ha meg-maradna-e az ő el-tekélléſében: mert magát nékik Żidónak mődotta vala lenni.
5 *Mellyet mikor hallott vólna Áman, és nyilván eſzébe vette vólna hogy Mardokæus nem hajtana néki térdet, ſem nem imádná őtet,igen meg-háraguvék,
6 *és ſemminek tartá az egy Mardokæuſra kezét vetni: mert hallotta vala hogy Żido nemzet vólna, és inkább el akará veſzteni a'Żidók egéſz nemzetſégét,kik Aſſvérus orſzágábā válának.
7 *Elſő hólnapban (melynek Niſan neve) Aſſvérus országának tizen-kettődik eſztendejében,ſors vetteték az edénybe,melly Żidóúl fűrnak mondatik, Áman-előtt, melly napon és melly hólnapban kelletnék meg-ölettetni a'Żidó nemzetſégnek: és a' tizen-kettődik hólnap jőve-ki,
8 melly Adarnak hívattatik.*És mőda Áman Aſſvérus királynak: Vagyon országodnak minden tartományába el-ſzélledett nép, és egy-máſtól el-oſzlott,új törvényekkel és czeremóniákkal élvén,annak-főlőtte a'király törvényit-is meg-vetvén. És jól tudod hogy nem haſznál országodnak, hogy fel-fualkodgyék a' ſzabadſág-által.
9 * ha néked tettſzik, végezd-el hogy veſzſzen-el,és tíz-ezer talentomot fizetek a'kinch-tartóidnak.*Kivévé azért a'király a'gyűrőt,mellyel él vala,kezeből,és adá azt Ámánnak

az Amadati fiának az Agag nemzetségéből, a' Zidók ellenségének, * és monda néki: Az ezüst, mellyet igérsz, tiéd légyen. a' néppel azt mivellyed a'mi tetszik. *És elő-hívatának a'király íro-deáki az első hólnapbã Nisánban, azon hónak tizen-harmadik napján: és írának, a'mint parancholta vala Áman, a'királynak minden fejedelmihez, és a'tartományok és külömb-külömb-féle nemzetségek bíráihoz, a'mint minden nemzetség olvashattya és halhattya vala a' nyelvek külömbsége-szerént, Assvérus király nevével: és az ő gyűrőjével bépechételtetett levelek * el-küldetének a'király postáitól minden tartományokba, hogy meg-ölnék és eltörlenék mind a Zidókat, a'gyermektől-fogva a'vénig, a' kichinyeket és aszszonyokat, egy napon, az-az, tizẽharmadik napján a' tizen-kettődik hónak, melly Adarnak hívattatik, és azoknak javait el-ragadoznák. *A'levelek sommája pedig ez vólt, hogy minden tartományok tudnák, és elkészűlnének a'meg-mondott napra. *Sietnek vala a'posták, kik el-küldettek vala, a'király parancholattyát bétellyesíteni. És mindgyárt fenn függe Súsánban a'parancholat, a' király és Áman lakodalmat tartván, és minnyájan a' Zidók kik a' várasban valának, sírván.

IV. Rész.

MEllyeket mikor meg-hallott vólna Mardokæus, meg-szaggatá ruháit, és zákba öltözék, hamut hintvén fejére: és az útzán a'váras közepett nagy szóval kiált vala, szívének keserűségét mutatván, *és azzal a'jajgatással mind a'palota ajtajáig menvén. Mert nem vala szabad, zákba öltözötnek a' király udvarába menni. *Minden tartományokban-is, városokbã, és helyeken, a'mellyekre a'király kegyetlẽ végezése el-jutott vala, nagy keservés vala a' Zidóknál, böjtölés, jajgatás, és sirás, sokã zakkal és hamuval élvén ágy-helyett. *Bémenének pedig az Ester leányzói és komornyiki, és hírré tévék ő-néki. Mellyet halván meg-rettene: és ruházatot külde, hogy el-vévén a' zákot, fel-öltöztetnék őtet: mellyet nem akara el-venni. * És szóllítván Atak komornyikot, kit a'király szolgáúl adott vala néki, meg-parãcholá néki hogy Mardokæushoz menne, és értené-meg tőle miért chelekedné azt. *És ki-mẽvén Atak, a'váras útzáján a' palota ajtaja-előtt-álló Markodæushoz méne: *ki meg-jelenté néki mind a'mik történtek vala, mi módõ igérte vólna Áman, hogy a'király kincheibe a' Zidók haláláért ezüstöt vinne. * a'parancholatnak massát-is, melly Súsánban függ vala, néki adá, hogy meg-mutatná a'királynénak, és intené őtet, hogy bé-menne a'királyhoz, és könyörgene néki az ő népeért. *Viszsza-menvén Atak, hírré tévé Esternek mind, a'miket Mardokæus mondott vala. *Ki meg-felele néki, és meg-hagyá hogy meg-mõdaná Mardokæusnak: *Miñyájan a'király szolgai, és az ő birodalma-alatt-valo mindẽ tartományok tudgyák, hogy akár férfiu, 's-ákar aszszony, ha hívatlan a' király belső pitvarába mégyen, mindẽ halladék-nélkül azonal megöletteték: hanem-ha né-talám a'király az arany veszszőt nyújtya reája a'kegyelemnek jeléjül, és úgy élhessen. En azért mi-képpen mehetek-bé a' királyhoz, ki már harminez nap nem hívattattam hozzája? *Mellyet midőn hallott vólna Mardokæus, *ismég üzene Esternek, mondván: Ne véllyed hogy chak a'lelkedet szabadítod-meg, mivelhogy a'király házában vagy mindẽ Zidók-fölött: *mert ha most halgatsz, más alkolmatossággal szabadíttatnak-meg a Zidók: és te, és az atyád háza, el-vesztők. És ki tudgya, ha nem azért jutottál a' birodalomhoz, hogy illy időre készíttetnél? * És ismég ez igéket üzené Ester Mardokæusnak: *Eredgy, és gyűjts-egybe mind a'Zidókat, kiket Súsánban találsz, és imádkozzatok érettem. Ne egyetek, se ne igyatok három nap, és három éjjel: én-is az én szolgálóimal hasonló-képpen böjtölök, és az-után hívatlan bé-megyek a' királyhoz, a' törvény-ellen chelekedvén, és magamat halálra és veszedelemre adván. *El-méne azért Mardokæus, és meg-chelekedé mind, a' miket Ester parancholt vala néki.

V. Rész.

HArmadik nap pedig Ester királyi ruhákba öltözék, és meg-álla a' királyi háznak pitvarában, melly belől a'király

rály palotája-ellenében vala: amaz pedig az ő királyi ſzékiben ül vala a' palotának gyülés-házában a'ház ajtaja-ellenében. *És mikor látta vólna 2
Eſtert a'királynét állani, tetſzék ſzemeinek, és reája nyújtá az arany veſzſzőt, mellyet kezében tart vala. Ki oda járúlván, meg-chókolá az ő
vészſzeje végét. *És monda néki a'ki- 3 A
rály: Mit akarſz Eſter királyné? michoda a'te kéréſed? ha ſzintén az orſzág fél réſzét kéred-is, meg-adatik 2
néked. *Amaz pedig felele: Ha tetſzik 4
a'királynak, kérlek, hogy jőj hozzám B
ma, és Áman veled, a' lakadolomba mellyet kéſzítettem. *És mingyárt 5
mőda a'király: Híjátok hamar Amãt, 3
hogy engedgyen az Eſter akarattyának. El-menének azért a' király és Áman a'lakodalomba, mellyet nékik a'királyné kéſzített vala. *Es monda 6
néki a'király, minek-utánna bort béven ivott vólna: Mit kérſz hogy adaſſék néked? és mi dologért kőnyőrgeſz? ha ſzintén orſzágomnak fél réſzét kéred-is, meg-nyered. *Kinek 7
felele Eſter: Az én kéréſem, és kőnyőrgőſim ezek: *Ha kedvet találtam a' 8
király ſzíne-előtt, és ha a'királynak tetſzik hogy meg-adgya nékem a' miért kőnyőrgők, és az én kéréſemet C
bé-tellyesíttſe: jőjőn-el a' király és Áman a'lakodalomba mellyet nékik kéſzítettem, és hólnap meg-jelentem akaratomat a'királynak. * Ki-méne 9
azért Áman a'napon vígan és jó kedvel. És midőn látta vólna Mardokæuſt a'palota ajtaja-előtt űlni, és hogy nem chak fel nem kőlt vólna előtte, de még chak meg ſem mozdúlt vólna
űlő helyéből, igen meg-haraguvék: *és nem tettetvén a'haragot, viſzſza- 10
térvén a'házába, hozzája hívá barátit, és a'feleſégét Záreſt: *és meg-beſzélé nékik gazdagſágának nagy-vóltát, 11
és fiainak ſeregét, és minémű dichőſséggel mindē fejedelmi és ſzolgai-főlőtt magaſztalta vólna őtet fel a'ki- 10
rály. *És ezek-után monda: Eſter ki- 12
rályné ſem hívott ſenkit egyebet a' lakodalomba a'királlyal, én-kivűlem: D
kinél hólnap-is a'királlyal ebédlem. 11
*És noha mind ezek meg-vannak, azt 13
alítom hogy ſemmim ninchen, valamíg látom a'Zidó Mardokæuſt a' király ajtaja-előtt űlni. * És felelének néki 14
Záres a'feleſége, és a'többb baráti: Chináltaſs egy magas gerēdát ötven kő-

nyőknyi magaſſat, és mond-meg reggel a'királynak hogy függeſzteſsék reája Mardokæus, és úgy vígan mégy a'királlyal a' lakodalomba. Tetſzék néki a'tanáts, és egy magas kereſztet hagya chináltatni.

VI. Rész.

AZon éjjel nem alhaték a'király, és elő hagyá hozni a' hiſtoriákat, és az előbbi idők kronikáit. Mellyek midőn 2
előtte olvaſtatnának, *jutának arra a' helyre a'hol meg vala írva, mi módő hírré tette vólna Mardokæus, Bagatan és Táres komornyikok inchelkedéſit, kik Aſſvérus királyt meg 3
akarták ölni. *Mellyet mikor hallott vólna a'király, mőda: Ezért a'hívſégért michoda tiſzteletet és jutalmat vőtt Mardokæus? Mondának néki a' ſzolgai és udvárlói: Tellyeſséggel 4
ſemmi jutalmat nem vőtt. *És mingyárt monda a'király: Ki vagyon a' pitvarbã? Áman pedig a'királyi házB
nak belſő pitvarába ment vala, hogy ſugallana a'királynak, és meg-parancholná, hogy Mardokæuſt fel-függeſztenék az akaſztó-fára melly néki kéſzíttetett vala. *Felelének a'ſzol- 5
gák: Áman áll a'pitvarban. És monda 6
a'király: Jőjőn-bé. * És mikor bément vólna, monda néki: Mit kell az emberrel chelekedni, kit a'király tiſztelni kíván? Áman pedig gondolván ſzívében, és alítván hogy ſenkit máſt a'király nem akarna tiſztelni hanem 7
chak őtet, * felele: Az embert, kit a' 8
király tiſztelni kíván, * fel kel őltőztetni királyi ruhába, és a'király nyerge-alá-valo lóra űltetni, és fejére eñi C
a'királyi koronát, és a'királyi fejedelmek * és a' fő emberek-kőzzűl az 9
első tartſa añak lovát, és a'várás útzáján járván kiáltſon, és mondgya: Így tiſztelteték, valakit a' király tiſztelni akar. *És monda néki a'király: Sieſs, 10
és vévén a' ruhát és a'lovat, chelekedgyél, a' mint ſzóllottál, a' Zido Mardokæuſſal, ki a'palota ajtajaelőtt űl. Meg-láſd hogy ſemmit azokban, a'miket ſzóllottál, el ne hadgy. 11
*Vévé azért Áman a'ruhát és a'lovat, és fel-őltőztetvén Mardokæuſt a'várás útzáján, és a' lóra űltetvén, előtte mégyen vala, és kiáltya vala: E' tiſzteletre mélto, valakit a'király tiſztelni akar. *És viſzſza-téré Mardokæus 12
D
a'palota ajtajához: és Áman ſiete há-

zába menni, keſeregve 's bé-burított
fővel: *és meg-mondá a'feleſégének 13
Záreſnek,és a'barátinak,mind a'mik 10
tőrténtek vólna rajta. Kinek feleié-
nek a'tanátſa-béli bőlchek,'ſ a'feleſé-
ge: Ha Mardokæus Żidó magból-va-
ló, a'ki-előtt el kezdettél eſni,nē ál- 1
hatſz ellene,hanē el-eſel előtte.*Még 14 A
azok ſzólván,el-jővének a'király ko-
mornyiki,és hamar kénſzeríték őtet
a'' királynétól kéſzíttetett lakoda-
lomba menni.

VII. Rész.

BÉ-méne azért a'király és Áman, 1
hogy innának a'királynéval. *És A 3
mőda néki a'király máſod nap-is, 2
minek-utánna a' bortól meg-hevűlt
vólna: Michoda kéréſed Eſter,hogy
meg-adaſsék néked? és mit akarſz
hogy légyē?ha ſzintén országomnak
felét kéred-is,meg-nyered. *Kinek ő 3 4
felele: Ha kedvet találtam előtted ô
király, és ha néked tetſzik, engedd-
meg életemet, a' mellyért kőnyőr-
gők, és népemet, a'kiért eſedezem.
*Mert el-adattúk én 's az én népem, 4
hogy meg-rontaſsúk, őlerteſsűnk, és
el-veſzſzűnk. És ám bár ſzolgáúl, és B
ſzolgálóúl adattatnánk-el; tűrhető
gonoſz vólna,és nyőgvén halgatnék:
moſt pedig mi ellēſégűnk az, a'kinek
kegyetlēſége a'királyra hárōlik. *És 5
felelvén Aſſvérus király,monda: Ki-
choda az, és michoda hatalmú, hogy 6
ezeket merje chelekedni? *És monda 7
Eſter: A'mí leg-gonoſzb ellenſégűnk 6
'ſ gyűlőlőnk ez az Áman. Mellyet ő
halván, mindgyárt el-réműle, a'ki-
rály 's a'királyné ábrázattyát nē ſzē-
vedhetvén. *A'király pedig meg-ha- 8
raguván fel-kele,és a'lakodalom he-
lyéről, a' fakkal bé-ültetett kertbe
méne. Ámán-is fel-kele hogy kőnyő-
rőgne Eſter királynénak a' lelkeért,
mert érté hogy a' királytól gonoſz
kéſzíttetett vólna néki. * Ki mikor 8 9
meg-tért vólna a' fákkal bé-ültetett
kertből, és a'lakodalom helyére mēt
vólna, találá Āmāt az ágyra borúlva,
mellyē Eſter fekſzik vala, és monda: D
A' királynét-is meg-akarja ſzeplőſi-
teni jelē-létembē házábā.Még ki ſem
ment vala az íge a'király ſzájából, és
azoñal bé-fődék orczáját.*És monda 9
Harbona eggyik a' komornyikok-
kőzzűl, kik a'király ſzolgálattyában
valának: Ihol a'fa,mellyet Mardokæ-
ūſnak chinált,ki a'királyért ſzóllott, 10

Āman házában áll,őtvē ſigni magas.
Kinek monda a'király: Akaſzſzátok
arra őtet.*Fel-akaſztaték azért Áman 10
a'Mardokæūſnak chinált akaſztó-fa-
ra: és a'király haragja meg-ſzűnék.

VIII. Rész.

AZon nap Aſſvérus király Eſter ki-
rálynénak adá Ámáñak a'Żidók
ellēſégének házát,és Mardokæus 1 A
a'király eleibe méne. Mert meg-vallá
néki Eſter, hogy az attyának bártya
vólna. * És vévé a'király a' gyűrőt, 2
mellyet Ámantól el-vétetett vala,és
Mardokæūſnak adá. Eſter pedig fővé
tévé Mardokæuſt a'házán. *Ezekkel 3
ſem elégedvén, a' király lábaihoz
eſék,és síra, és ſzólván néki kőnyőr-
ge, hogy az Ágági Āmā gonoſſágát,
és igē gonoſz találmányit,mellyeket
a'Żidók-ellē gondolt vala,ſeművé té-
tetné. * Amaz pedig a'ſzokás-ſzerént 4
az arány pálczát ki-nyújtá kezével,
melly a'kegyelē jelét mutattya vala,
és ő fel-kelvén eleibe álla,*és mōda: 5
Ha tetſzik a'királynak, és ha kedvet
találtā előtte, és kőnyőrgéſem nem
lattatik ellene lenni, kérem, hogy új B
levelekkel,Ámáñak a'Żidók inchel-
kedőjének és ellenſégének régi leve-
lei,mellyekkel őket parácholta vala
a'királynak minden tartományiban
el-veſzni,változtaſſanak-meg.*Mert 6
hogy tűrhetem a'népem halálát és ő- 7
léſét? * És felele Aſſvérus király Eſter
királynénak, és a Żidó Mardokæuſ-
nak: Az Ámán házát Eſternek enged-
tē,és őtet kereſztre akaſztattā,mivel
kezét merte vetni a'Żidókra. *Azért 8
írjatok a' Żidóknak, a' mint néktek
tetſzik,a'király nevével,meg-peché-
telvén a'leveleket gyűrőmmel. Mert
ſzokás vala,hogy a'leveleknek, mel-
lyek a' király nevével kűldettetnek
vala,és gyűrőjével valának pechétel-
ve, ſenki ne merne ellene-mondani.
* És elő-híván a' királynak levél 's 9
kőnyv-íróit, (vala pedig a' harmadik
hónak ideje,melly Sibáñak nevezte-
tetik)añak huſzon-harmadik napján,
levelek írattatának, a' mint Mardo-
kæus akarta, a'Żidókhoz 's a'fejedel- C
mekhez, és a'tiſzt-tartókhoz, és bí-
rákhoz,kik a'ſzáz huſzon-hét tarto-
máñak Indiától-fogva Szerechen-or-
ſzágig gōgyát viſelik vala; mindenik
tartomáñak és népnek nyelvén és bő-
tűje-ſzerént, és a' Żidóknak, a' mint
olvashattyák és halhattyák vala.*És 10

a'leve-

a' levelek, mellyek a' király nevével kűldetnek vala, az ő gyűrőjével pechételve valának, és el-kűldetének a' lovas-postáktól: kik, minden tartományba el-nyargalván, a' régi leveleknek új hírekkel veńek eleit. *Kiknek meg-parăcholá a' király, hogy a' Żidókhoz mennének mindē városba, és egybe-gyűlni parăcholnák, hogy óltalmaznák életeket, és mindē ellēségeket, feleségekkel és gyermekekkel és mindē házokkal meg-ölnék, és el-tőrlenék, és azok prédáit él-ragadoznák. *És egy nap rendelteték a' boszszu-állásra mindē tartományba, az-az, a' tizen-kettődik hónak Adarnak tizen-harmadik napja. *És sońája a' levélnek ez vólt, hogy minden földeken és népeknél, kik Asśvérus király birodalma-alatt valának, tudva leńe, hogy készek vólnának a' Żidók boszszút állani az ő ellenségeken. *És ki-menének gyors lovas-posták, elvívén a' kővetségeket, és a' király parancholattya fenn fűgge Súsánban. *Mardokæus pedig a' palotából, és a' király színe-elől ki-mēvén, a' királyi rukákbā fénlik vala, tudn' illik, kék, és ég-színűekben, arany koronát viselvén a' fején, és selyem 's bársony palástba őltőzve. És az egész város vígada, és őrűle. * A' Żidóknak pedig új világosságok láttaték támadni, őrőmők, tiszteletek, és vigasságok. *Minden népeknél, városokbā, és tartományokbā, valahová a' király parăcholati jutának, chodálatos vigaság, jó lakás és lakodalom, és iñep nap lőn: el-annyira hogy sokan az egyéb-féle nemzetség és vallás-béliek, az ő vallásokra és czeremoniájokra állanának. Mert a' Żidó névnek nagy félelme szállott vala mindenekre.

IX. Rész.

AZ-okáért a' tizē-kettődik hónak, mellyet már az-előtt Adarnak hívattatni módottűk, tizē-harmadik napján, mikor minden Żidóknak veszedelē készíttetik vala, és azok ellēségi vért szōjuhoznának, meg-fordúlván a' dolog, a' Żidók kezdének felsők lenni, és boszszújokat állani az ellēségekē. *És egybe-gyűlének mindē városokbā, falukbā, és helyekben, hogy ki-nyújtanák kezeket az ő ellēségek 's űldőzőjők-ellē. És senki nem mere ellenek állani, mivelhogy minden népeket az ő nagy-vóltoknak félelme által-hatott vala. *Mert a' tartományok birái-is, és fejedelmi, és tiszt-tartói, és mindē méltóság, melly mindē helyekē és dolgokbā elől-járo vala, fel-magasztallyák vala a' Żidókat Mardokæustól-valo féltekbe: *kit értettek vala a' palota fejedelmének és hatalmasnak leńi; és az ő nevének híre nevekedik vala naponként, és mindenek szájábā forog vala. *Megverék azért a' Żidók ellēségőket nagy chapással, és meg-ölék őket, meg-fizetvén azoknak a' mit nékik akartak vala mivelni: *el-ańyíra hogy Súsánban-is őt-száz férfiat ölnének-meg, az Agagita Ámánnak a' Żidók ellēségének tíz fiain-kivűl: kiknek ez nevek: *Farsándata, és Delfon, és Esfata, * és Forata, és Adália, és Arídata, * és Fermesta, és Arísai, és Aridai, és Jézata. * Kiket mikor meg-ölték vólna, a' marhájok prédáit nē akarák illetni. * És azok száma, kik meg-ölettettek vala Súsánban, mingyárt a királyhoz viteték. *Ki mōda a' királynénak: Súsán városában őt-száz férfiat ölték-meg a' Żidók, és Ámáñak tíz fiait: minémű öldőklést véled hogy chelekeszsznek mindē tartományba? Mit kivánsz tőbbet, és mit akarsz hogy chelekedtessem? *Kinek felele amaz: Ha tetszik a' királynak, adassék hatalō a' Żidóknak, hogy a' mint ma chelekedtek Súsánban, úgy chelekedgyenek hólnap-is, és Ámánnak tíz fiait függesszszék akasztó-fákra. *És meg-parancholá a' király hogy úgy lenne. És mingyárt Súsánbā feñ-függe a' parăcholat, és Ámánnak tíz fia fel-akasztaték. *Egybe-gyűlvén a' Żidók Adar havának tizē-negyedik napján, meg-ölletteték Súsánban három-száz férfi: és azok marhája el nem prédáltaték tőlők. *De minden tartományban-is, mellyek a' király birodalma-alatt valának, az ő életekért fel-támadának a' Żidók, meg-ölvén az ő ellenségeket és űldőzőjőket: el-annyíra, hogy hetven-őt ezerre telnének a' meg-ölettettek, és senki az ő márhájokba semmit nem illetne. *Adar hólnapnak pedig tizē-harmadik napja, mindeneknél az öldőkléstre első vólt, és a' tizen-negyedik napján szűnének-meg az öldőkléstől. Mellyet innepnek rendelének, hogy azon minden időben az-után jó-lakást, őrőmet, és lakodalmokat szerzenének. * Azok pedig kik Súsán városában az öldőklést chelekedték vala, azon hólnapnak tizen-harmadik, és tizen-negyedik napján chelekedék az öldőkléstől, tizen-

Esth. 9.

tizen-ötödik napján pedig meg-szűnének az öldökléstől. És azért azon napot rendelék jó-lakás és vígaság innepének.*Azok pedig a'Zsidók, kik 19 D
kerítés-nélkül-valo városokbã és falukban laknak vala, Adar havának tizen-negyedik napját rendelék lakodalom és öröm napjának, úgy hogy vígadgyanak azon, és küldgyenek egy-másnak a' lakodalomból és étkekből-valo részeket. *Meg-írá azért 20
Mardokæus mind ezeket, és irásba foglalván el-küldé a'Zsidóknak, kik a' 30
királynak mindẽ tartományibã laknak vala, mind a'közel 's mind a'távúl-valóknak, *hogy Adar havának 21
tizẽ-negyedik és tizen-ötödik napját innep-gyanánt vennék-bé, és az esz- E
tendõ forgásában-is mindenkor bõchülletes tisztelettel iñeplenék: *mert 22
azokon a'napokõ állottak boszszút a' Zsidók az õ ellenségekẽ, és a' siralom's a'bánat, vígaságra és örömre fordúltak; és hogy azok vigaság és jó lakás napjai lennének, és küldenének egymásnak étkekből-valo részeket, és a' szegényeknek ajándékotskákat adnának. *És bé-vévék a'Zsidók tisztele- 23 1
letes rend-tartásúl mind a' miket az A
időben kezdettek vala chelekedni, és a'miket Mardokæus parancholt vala 2
levelek-által hogy meg-lennének. *Mert Áman az Amadati fia az Agag 24
nemzetségéből, a' Zsidok ellensége és gyűlölője, gonoszt gondolt ellenek, 3
hogy meg-ölné őket, és el-törlené: és furt vete, melly a' mi nyelvünkön sorsnak magyaráztatik. * És az-után 25
bé-méne Eszter a' királyhoz, könyörögvén hogy az õ igyekezeti, a'király levelei-által semmivé lennének: és a' F B
gonosz, mellyet a'Zsidók-ellẽ gõdolt vala, fejére térne. Végezetre mind magát's mind a'fiait keresztre függesztéték, *és az időtől-fogva azok a'na- 26
pok neveztetnek furimnak, az-az, sorsnak: azért hogy a'fur, az-az a' sors, az edénybe vettetett vólt. És mind a' mik lõttek, e'levélbe, az-az, e'könyvbe foglaltattak-bé: *és a'miket szen- 27
vedtek, és a'mik az-után meg-változtak, magokra és magvokra vévék a' Zsidók, és mind azokra, kik az õ vallásokhoz akartak foglaltatni, hogy senkinek ne légyẽ szabad e'két napot innepléstelen el-mulatni: mellyeket az irás bizonyít, és bizonyos idõk kiváñak mindẽ esztẽdõknek forgásábã. 28 *Ezek a'napok, mellyeket soha semmi feledékenség el nem tõrõl: és minden nẽzetségek-szerént az egész világon- 4
valo tartományok mind meg-ûl- 5
lyenek: és ninch chak egy város-is, melyben a'furim, az-az, a'sors napjai, meg ne tartassanak a' Zsidóktól, és az õ nẽzetségektől, melly ezekre a'cze- 29
remoniákra kõteles. *És irának Eszter királyné az Abihail leánya, és a'Zsidó Mardokæus, más levelet-is, hogy ezután mindẽ szorgalmatossággal ez a' 30
nap iñepnek rẽdeltetnék. *és el-küldének mindẽ Zsidókhoz, kik Assvérus király száz huszon-hét tartományibã laknak vala, hogy békeségek leñe, 31
és bé-fogadnák az igasságot, *megtartván a'Sors-napjait: és bizonyos időben õrömmel meg-ûllenék: a' mint rẽdelték vala Mardokæus és Eszter, és fel-fogadák, hogy meg-tartanák, õk, és az õ magvok, a'bõjtõket, és kiáltásokat, és a' Sorsok napjait, *és mindeneket, mellyek e'könyvnek, melly Esternek hívattatik, historiájában foglaltatnak. 32

X. Rész.

Assvérus király pedig az egész föld et és a' tengernek mindẽ szigetit adózókká tévé: *kinek erõssége és birodalma, és méltosága 's dichõsége, mellyel fel-magasztalta Mardokæust, meg-írattanak a' Médusok és Persák könyveiben: * és mi módon a'Zsidó nẽzetségből-valo Mardokæus második vólt Assvérus király-után: és nagy a'Zsidóknál, és kedves az õ attyafiainak sokaságánál, javát keresvén az õ népének, és azokat szólván mellyek az õ magvának békeségéhez tartoznának.

A'mellyek a'Zsidóban vannak, hiven ki-írtam. Ezeket pedig, mellyek következnek, a'Vulgáta editióbá találtam írva, mellyek a'Görög nyelvbẽ és bétükbõ foglaltatnak: és azon-közben a'könyvégében vólt meg-irva ez a'rész: mellyet a' mi szokásunk-szerént obeliussal, az-az, nyárssal jegyeztünk-meg.

* És monda Mardokæus: Az Istentől lõttek ezek. *Emlekezém ugyan-ezeket-jegyzõ álmomról, mellyet látta vala: és azokbã semmi el nem múlt. *A' kichin kút, melly folyó-vízzé nevekedék, és világossággá, és nappá válozék, és igẽ sok vizekké árada; az Eszter, kit a'király feleségûl võn, és aka-

rá hogy királyné lenne. *A'két sár- 7
kány pedig; én vagyok, és Ámán.*A' 8
nemzetségek, kik egybe gyűltek va- C
la; azok, kik el igyekezték tőrleni a'
Żidók nevét. *Az én nemzetségem 9
pedig; az Israël, ki az Úrhoz kiálta, és
meg-szabadítá az Úr az ő népét: és
meg-mente minket minden gonosz- 11
tól, és nagy jegyeket és chodákat
tőn a'Pogányok-kőzőtt:*és meg-pa- 10
rācholá hogy két sors leñe, eggyik az
Isten Népeé, és a'másik mindē Pogá-
nyoké. *És elő-jőve mind a'két sors 11
attól az időtől-fogva el-rendeltetett D
napra az Isten-eleibe mindē nemzet-
ségeknek: *és meg-emlekezék az Úr 12
az ő népéről, és kőnyőrűle az ő őrők-
ségén.*És meg-tartatnak azok a'na- 13
pok Adar havában, azon hónak ti-
zen-negyedik és tizen-őtődik nap-
ján, minden szorgalmatossággal és
őrőmmel az egybe-gyűlt népnek
gyűlekőzetiben, az-után Israël népé-
nek minden nemzetségében.

XI. RÉSZ.

NEgyedik esztendőben, Pto- 1
lomæus és Kleópatra ország- A
olván, Dositæus, ki magát
Papnak és a'Levíta nemzet-
ségből-valónak mongya vala, és az ő
fia Ptolomæus, hozák e' furim leve-
lét, mellyet mondának hogy meg-
magyarázott vólna Lysímakus a'
Ptolomæus fia Jerusalemben.

*Ez a' kezdet-is a' Vulgáta editió-
bā vala, melly sem a'Żidóban, sem vala-
melly magyarázóban nem találtatik.*

* Második esztendőben, a'nagy Ar- 2
taxerxes országolván, Nisan havának
első napján, álmot láta Mardokæus B
a'Jaíri fia, ki Semei fia, ki Czis fia va-
la, Benjamin nemzetségéből: *Żidó 3
ember, ki Súsán várasában lakik va-
la, fő-ember, és a' királyi udvarnak
elsői-kőzőtt. * "Vala pedig a'fog- 4
lyok-kőzzűl, kiket el-vitt vala Na-
bukodonosor a' Bábylon királya Je-
rusalemből Jekoniással a' Júda kirá-
lyával: *és ez vólt az ő álma: Jelené- 5
nek szózatok és zőrgések, és meny- C
dőrgések, és főld-indúlások, és zúrza-
var a' főldőn: * és ímé két nagy sár- 6
kányok, és készek egy-más ellen a'
harczra. * Mellyeknek kiáltására 7
minden nemzetségek fel-indúlának,
hogy hadakoznának az igazak nem-
zetsége-ellen.*És az, a'setétségnek és 8
veszedelemnek, a' háborúságnak és

4 Reg. 4. d. 15. Sup. 2. 6.

szorongatásnak napja vala, és igen
nagy félelem a' főldőn. * És meg- 9
háboríttaték az ő veszedelmétől-fé-
lő, és a'halálra készíttetett igazaknak
nemzetsége. *És az Istenhez kiáltá- 10
nak: és azok kiáltozván, egy kis kút D
igen nagy folyó-vízzé nevekedék, és
igen sok vizekké árrada.*Világosság 11
és nap támada-fel, és az alázatosok
fel-magasztaltatának, és meg emész- 12
ték a' dichőségeseket. * Mellyet mi-
dőn látott vólna Mardokæus, és fel-
kőlt vólna az ágyból, gondolkodik
vala mit akarna az Isten mivelni: és
igen elméjében tartá, kívánván tudni
mit jelentene az álom.

XII. RÉSZ.

AZ időben pedig a'király pa- 1
lotájában lakik vala, Baga- A
tával és Tárával a' király
komornyikival, kik a' palo-
ta ajtón-állói valának.*És mikor ér- 2
tette vólna az ő gondolattyokat, és
igyekezeteket szorgalmatosbā által- B
látta vólna, eszébe vévé hogy Ar-
taxerxes királyra igyekeznének ke-
zeket vetni, és hírt tőn arról a' ki-
rálynak. * Ki mind a' kettőt meg- 3
kérdeztetvén, mikor meg-vallották
vólna, halálra viteté őket. *A'király 4
pedig a'mi tőrtént vala, bé-irá a'kro- C
nikába: de Mardokæus-is meg-írá e'
dolognak emlekezetit. *És meg-pa- 5
rancholá a'király néki, hogy az ud-
vari palotában laknék, ajándékokat
adván néki a' dolognak meg-jelen- 6
téseért. *Ámán pedig az Amadati fia
bugæus, igē dichőséges vala a'király-
előtt, és ártani akara Mardokæusnak
és az ő népének, a'király két komor- D
nyikjáért, kik meg-őlettettek vala.

Eddig az elől-járo beszéd.

*A' mellyek kővetkeznek, azon a' he-
lyen valának, a' hol írva vagyon a'
kőnyvben,*

Es el-ragadozák azoknak javait, vagy
marháit.

*Mellyeket chak a' Vulgáta editió-
ban találtunk.*

A' levél mássa pedig ez vólt.

XIII. RÉSZ.

ARtaxerxes a'nagy király In- 1
diától-fogva Szerechen-or- A
szágig, száz huszon-hét tar-
tományok fejedelminek és
hadnagyinak, kik az ő birodalma-
alatt vannak, kőszőnetit. *Midőn sok 2
nemzetségeknek parancholnék, és az

Sup. 2. d. 21. & 6. a. 2.

Esther 11. 12. 13.

egész

egéſz világot birodalmam-alá hajtottam vólna, ſemmi-képpen nem akartam a' hatalmaſſágnak nagy-vóltával gonoſzúl élni, hanē kegyelmeſſéggel és ſzelídſéggel bírni az alattam-valókat, hogy mindē rettegés-nélkūl életeket chendeſſégbē múlatván, mindē halando emberektől kívántatott békeſégben lennének. *Meg-kérdezvén pedig tanátſimtól, mi módon tellyeſedhetnék-bé az egy Áman-nevū, ki bőlcheſséggel és hívſséggel a' többit felyūl-halladgya vala, és a' király-után máſodik vala, *meg-jelenté nékem, hogy az egéſz föld kerekſégén egy nép vólna el-ſzélledve, melly új tőrvényekkel élne, és mindē nemzetſégeknek ſzokáſa-ellen chelekedvén, a' királyok hagyáſit meg-vetné, és mindē nēzeteknek eggyeſſégét viſzſza-vonyáſával fel-bōtaná. *Mellyet midőn meg-értettūnk vólna, látván hogy az egy pártos nemzetſég minden-némū emberek-ellē gonoſz tőrvényekkel élne, és a' mi hagyáſink-ellen járna, és háborgatná az alattunk-valo tartományoknak békeſégét és éggyeſſégét; *meg-hattuk, hogy valakiket Áman, ki mindē tartományoknak gond-viſelője, és máſodik a' király-után, és kit atyánk-helyett tiſztelūnk, meg-mutat, azok feleſégekkel-eggyūtt és gyermekekkel el-tőrőlteſſenek az ő ellēſégektől, és ſenki rajtok ne kőnyőrűllyőn, e' jelen-valo eſztendőnek tizen-kettődik havának Adarnak tizen-negyedik napján: *hogy a' gonoſz emberek egy napon poklokra alá-ſzálván, adgyák-meg birodalmunknak békeſégét, mellyet meg-háborítottak vala.

Eddig a' levél mássa.

A' mellyek következnek, az-után találtam írva, a hol ezt olvaſſuk,

És el-menvén Mardokæus, meg-chelekedé mind a' miket Eſter parancholt vala néki.

Mindazáltal a' Zidóban ninchenek, és egy magyarázónál ſem találtatnak.

*Mardokæus pedig kőnyőrge az Úrnak, meg-emlekezvén minden ő chelekedetiről, és mōda: *Uram Urā mindenhato Király, mert mindenek a' te birodalmodbā vannak helyheztetve, és ninch a' ki a' te akaratod-ellē álhaſſon, ha el-tekélled meg-ſzabadítani Iſraëlt. *Te teremtetted az eget és a' földet, és valami az ég kerekſégében foglaltatik. *Mindeneknek Ura vagy, és ninch a' ki ellene-állyon Fölſéged-nek. * Mindeneket iſmérſz, és tudod, hogy nem kevélyſégből 's boſzſzúſágból, ſem valami dichőſég kívánásból chelekedtem azt, hogy nem imádnám a' kevélyſéges Amāt (*mert az Iſraël ſzabadúláſaért őrőmeſt az ő lábai nyomdokit-is kész vólnék meg-chókolni,) *hanem féltem hogy az én Iſtenem tiſzteletit emberre ne hárítanám, és hogy ſenkit ne imádnék az én Iſtenem-kivūl. * És moſt Urā királyom Abrahám Iſtene, kőnyőrűlly a' te népeden, mert el akarnak minket az ellenſégink veſzteni, és őrőkſégedet el-tőrleni. *Ne útáld-meg a' te réſzedet, mellyet Egyiptuſból váltottál-meg magadnak. *Halgaſd-meg kőnyőrgéſemet, és légy-kegyelmes a' te ſorſodnak és kötelednek, és fordíts őrőmre ſiralmúnkat, hogy élvén dichérjük Uram a' te nevedet, és a' téged dichérők ſzáját bé ne dugjad. *Az egéſz Iſraël-is egyenlő elmével és kőnyőrgéſſel kiálta az Úrhoz, mivelhogy bizonyos halál követkőzendő vala reájok.

XIV. Rész.

ESter királyné-is az Úrhoz folyamodék, félvén a' veſzedelemtől, melly előtte vala. *És mikor le-tette vólna a' királyi ruhákat, ſiráshoz és keſergézhez-illendő őltőzeteket vőn magára, és a' kūlőmb-kūlőmb-féle kenetekért, hamuval és ſárral tőlté-bé a' fejét, és az ő teſtét bőjtőkkel alázá-meg: és minden helyeket, mellyeken az-előtt vígadni ſzokott vala, haja ſzaggatáſával meg-tőlte. *És kőnyőrőg vala az Iſraël Urának Iſtenének, mōdván: Én Urā, ki egyedūl vagy mi királyūk, ſegélly-meg engem egyedūl-lévőt, és kinek te-kivūled ſenki más ſegétője ninchē. *Az én veſzedelmem kezemben vagyō. *"Hallottā az atyámtól, hogy te Urā el-válaſztottad vólna Iſraëlt minden Pogányok-kőzzūl, és az atyáinkat minden ő elejek-kőzzūl, hogy őrők őrőkſégūl bírnád, és úgy chelekedtél vélek a' mint ſzóllottál. * Vétkeztūnk ſzíned-előtt, és azért adtál minket ellēſégink kezeibe: *mert tiſzteltūk azok iſtenit. Igaz vagy Uram: *és moſt nem elég nékik, hogy igen kemény ſzolgálattal nyomnak-el minket, hanem az ő kezek erejét,

a' bál-

a'bálványok hatalmának tulajdonít-
ván,*meg-akarják változtatni igére- 9
tidet, és el-tőrleni a' te őrőkſégedet,
és bé-dugni a'téged-díchérők ſzáját,
és el-óltani a'te templomod és óltá-
rod dichőſégét, *hogy fel-nyiſsák a' 10
Pogányok ſzáját,és díchérjék a' bál-
ványok erejét, és hirdeſſék a' teſti
királyt őrőkké. *Ne add Uram a'te 11
királyi pálczádat azoknak,a'kik nin-
chenek, hogy ne neveſſenek a' mí
romláſunkon: hanem fordíts reájok C
az ő tanátſokat; és azt, a'ki rajtunk
kezdett kegyetlenkedni, veſzeſd-
el. *Emlekezzél-meg Uram,és mu- 12
taſd-meg magadat nékűnk a'mí há-
boruſágunk idején, és adgy nékem
bátorſágot Uram,iſteneknek és min-
dē hatalmaſſágoknak királya:*adgy 13
ékes beſzédet az én ſzámba az oroſz-
lány ſzíne-előtt,fordíts az ő ſzívét a'
mí ellenſégünknek gyűlőlſégére,
hogy ő-is el-veſzſzen, és a' tőbbi-is
kik véle eggyeznek. *Minket pedig 14
ſzabadíts-meg a' te kezeddel,és ſze-
gély-meg engem, kinek ſemmi más
ſegétſége ninch,hanem chak te,Urā,
ki mindeneknek túdója vagy, * és 15
tudod hogy gyűlőlőm a' hamiſſak
dichőſégét,és útálom a'kőrnyűl-me-
téletleneknek, és minden idegennek
ágyas-házát.*Te tudod ſzűkſégemet, 16
hogy gyűlőlőm a' kevélyſégnek, és
az én dichőſégemnek jelét, melly a' D
fejemen vagyon az én mutagatáſom
napjain, és útálom azt mint a'havi-
vérben-valónak ruháját, és hogy nē
viſelem az én halgatáſom napjain,*és 17
hogy nem őttem az Áman aſztalánál,
ſem nem tetſzett nékem a'király la-
kodalma,és hogy nē ittam az áldoza-
tok borát: * és hogy ſoha nem víga- 18
dott a'te ſzolgálód,mi-óltától-fogva
ide hozattattam e' jelen-valo napig,
hanem chak te-benned Uram Abra-
hámnak Iſtene. *Mindenek-főlőtt 19
erős Iſten, halgaſd-meg azok ſzavát
kiknek ſemmi egyéb reménſégek
ninchen,és ſzabadíts-meg minket a'
hamiſſak kezéből,és ments-meg en-
gem az én félelmemből.

XV. RÉSZ.

*Ezeket-is a' Vulgáta editióban hoz-
zá-adva találtam.*

ES meg-parancholá néki (két- 1
ſég-nélkűl Mardokæus Eſ- A
ternek,)hogy bé-menne a'ki-
rályhoz,és kőnyőrgene az ő
népeért és hazájáért. *Emlekezzél-
meg (ugy-mond) a'te alázatoſſágod
napjairól,mi módon tápláltattál ke-
zem-kőzőtt.mert Áman, máſodik a'
király-után, halálra ſzóllott elle-
nűnk: *és te híjad ſegétſégűl az Urat,
és ſzólly a'királynak érettűnk,és ſza-
badíts-meg minket a'haláltól.

Ezeket-is a'mellyek kővetkeznek.

*Harmad napon pedig le-tevé az ő
őltőző ruháit, és dichőſégével kőr-
nyűl-véteték. *És midőn királyi ől-
tőzetbē fénylenék,és ſegétſégűl hít-
ta vólna a' mindenek-igazgató és
ſzabadító Iſtenét, melléje vőn két
ſzolgálót, *és az eggyikére támaſz-
kodék,mint-ha a'győnyőrűſég és fő-
lőtte nagy gyengeſég-miatt a teſtét
nem bírná: *a'máſik ſzolgálo pedig
az aſzſzonyt kőveti vala, a' főldőn-
folyó őltőzetit emelítvén. * Ő pe-
dig róża ſzínnel meg-híntett orczá-
val,és kedves és tűndőklő ſzemekkel,
a'ſzomoru és nagy félelemmel meg-
ſzorúlt ſzívét titkollya vala.*Bé-mē-
vén azért minden ajtókon rend-ſze-
rént, meg-álla a' király-előtt, a' hol
űl vala az ő orſzága királyi-ſzékin,
királyi ruhákba őltőzve,és arannyal
's drága kővekkel fényeſkedvén, és
rettenetes tekíntetű vala.*És midőn
fel-emelte vólna orczáját, és ſzi-
krázo ſzemeivel ſzívének haragját
meg-jelentette vólna, a'királyné le-
eſék,és a'ſzíne ſárgaſágra változván,
az el-fáradott fejét a'ſzolgálóra haj-
tá.*És az Iſten kegyeſſégre fordítá a'
király lelkét, és gyorſon 's félve ki-
ugrék a' királyi-ſzékből, és őleivel
tartván őtet,míg magához térne, ez
igékkel hízelkedik vala. *Mi lőlt Eſ-
ter, én vagyok az atyádfia, ne félly.
*Nem halſz-meg: mert nē te-éretted
rēdeltetett e' tőrvény,hanem mindē
egyebekért.*Járúlly ide azért,és illeſ-
ſed a'királyi-pálczát.*És mikor amaz
halgatna,vévé az arany veſzſzőt,és a'
nyakára tévé,és meg-chókolá őtet,
és monda:Miért nem ſzóllaſz nékem?
*Ki felele: Látálak Urā téged mint az
Iſten Angyalát,és meg-háborodék a'
ſzívem a' te dichőſégednek félelmé-
től. *Mert igen chodálatos vagy te
Uram,és az orczád tellyes kegyeſſég-
gel. *És midőn ſzóllana, iſmég le-
eſék,és chak nem el-hala. *A'király
pedig meg-háborodék, és minden
ſzolgai vigaſztallyák vala Eſtert.

XVI. Rész.

Az Artaxerxes király levelének mássa, mellyet a' Zsidókért országának minden tartományihoz küldött: és ezsinch a' Zsido könyvben.

Sup. 11. a, 2.

ARtaxerxes a'nagy király Indiától-fogva Szerechen-országig, a'száz huszon-hét tartományok hadnagyinak és fejedelminek, kik a'mi parancholatunknak engednek, kőszönetit mongya. *Sokã a'fejedelmek jó-vóltával, és a' tisztelettel melly nékik adatott, kevélységre gonoszúl éltek; * és nem chak a' királyok-alatt-valókat igyekezik el-nyomni, hanem a'nékik adatott dichőséget nem szenvedvén, azok ellen-is, a' kik adták, lesel-kednek. * És meg nem elégedvén azzal, hogy hálákat nem adnak a' jó-tételeményekért, és az emberség tőrvényét magokban meg-rontyák; hanem azt alíttyák, hogy a' mindeneket-láto Isten itéleti előtt-is elszaladhatnak. * És olly balgatagságba jutottak, hogy azokat, kik a' reájok bízattatott tiszteket szorgalmatoson viselik, és mindeneket úgy chelekeszsznek hogy mindenektől díchéretre méltók légyenek, hazugságok ál-vermeivel igyekezik fel-fordítani, * midőn a' fejedelmeknek egyűgyű fülőket, kik az ő természetekből itélnek egybeket, álnok chalárdsággal meg-challyák. *Melly dolog a' régi históriákból-is meg-bizonyúl, és azokból-is mellyek naponként történnek, mi-képpen a'fejedelmek igyekezeti némellyeknek gonosz sugalláſival meg-veszsznek. * Az-okáért gondot kell viselni minden tartományok békeségére. * És nem kell alítanotok, hogy, ha kűlőmbeket parancholunk, az szívűnknek álhatatlánságából származzék; hanem az idők mi-vóltához és szükségéhez-képest, a' mint a' kőzönséges jónak haszna kívánnya, tészűnk itéletet. * És hogy, a' mit mondunk, nyilvábban meg-értsétek; "Aman az Amadati fia, mind szívvel 's mind nemzetséggel Maczedóniai, és idegen a' Persák vérétől, és ki a' mi jó-vóltunkat kegyetlenségével meg-rútította, idegen lévén bé-fogadtatott tőlünk: *és őnnön-magán illyē nagy emberségünket ismérte, hogy atyánknak hívattatnék, és mindenektől imádtatnék a'király-után második lévén: * ki olly nagy kevélységnek fel-fualkodására viteték, hogy minket országunktól és életünktől igyekeznék meg-fosztani. *Mert Mardokæust, kinek hívsége és jó-tételeménye-által élünk, és Eszter a' mi országunknak társát, minden nemzetségével, neminémű új és halhatatlan találmányokkal halálra kívánta: * azt gondolván, hogy azokat meg-ölvén, a' mi eggyes-vóltunknak lest vetne, és a' Persák országát a' Maczedóniaiakra vinné. * Mi pedig, a' gonosz embertől a' halálra rendeltetett Zsidókat, tellyességgel semmi vétekben nem találályuk, hanem inkább hogy igaz tőrvényekkel élnek, *és a' fölséges és nagy és őrökké-élő Isten fiai, kinek jó-tételeménye-által adatott az ország az atyáinknak-is, nékünk-is, és e'mái napig meg-tartatik. *Az-okáért azokat a' leveleket, mellyeket nevünk-alatt ő ki-bochátott vala, értsétek erőtleneknek leni. *A' melly vétekért e'várasnak, az-az Súsánnak kapuja-előtt, mind ő a'ki inchelkedett, 's mind az ő egész rokősága az akasztó-fákó függ: nem mi, hanem az Istē fizetvén meg néki a' mit erdemlett. *Ez pedig a' parácholat, mellyet most küldünk, mindē várasokban ki-tételsék, hogy szabad légyē a' Zsidóknak az ő tőrvényekkel élni. *Kiknek segétségül kell lennetek, hogy azokat, kik az ő halálokra készűltek vólt, meg-ölhessék tizen-harmadik napján a' tizen-kettődik hónak, melly Adarnak hívattatik. * mert ezt a' keserűségnek és irásnak napját, a' mindenható Istē nékik őrömre fordította. * Az-okáért tí-is, a' több innep-napok-kőzött, tartsátok e' napot, és üllyétek-meg az-minden vígasággal, hogy ez-után-is meg-ismertessék, * hogy minnyájan, kik a' Persáknak hívē engednek, mélto jutalmat veszsznek a' hívségért: a' kik pedig lesel-kednek az ő országok-ellen, el-veszsznek a' vétekért. *Minden tartomány pedig és város, melly nem akarna ez innepbē részes lenni, fegyverrel és tűzzel el-veszszē; és úgy tőrölteſsék-el, hogy nem chak az embereknek, de még a' vadaknak-is járatlan légyen őrökké, a' meg-vetésnek és engedetlenségnek példájára.

"Sup. 3. a. 1.

JOB KÖNYVE.

I. Rész.

1 Vala egy Job-nevű em-
A ber Hus-földében, és az
az ember együgyű vala,
és igaz, és Isten-félő, és
2 a' gonosztól el-távozo: * és szűleté-
nek néki hét fiai, és három leányi.
3 * És az ő marhája hét-ezer juh vala,
és három-ezer teve, és öt-száz iga ba-
rom, és öt-száz szamár, és igen sok
chelédgye: és az az ember nagy vala
4 minden Nap-keletiek-között. * És
el-mennek vala a' fiai, és lakodalmat
szereznek vala házon-ként, ki-ki az
ő napján. És el-küldvén el-híják
vala az ő három húgokat, hogy en-
5 nének és innának ő-vélek. * Es mi-
kor el-kerültek vólna a' lakodalom
napjai, hozzájok küld vala Job, és
meg-szenteli vala őket, és fel-kelvén
reggel éppen-égő áldozatot tészen
vala mindenikért. Mert mondgya
vala: Ne-talám vétkeztek a' fiaim,
és az Istent meg-áldották az ő szí-
vőkben. Így chelekeszik vala Job
6 minden nap. * Némelly nap pedig,
B mikor elő-jöttek vólna az Isten fiai
hogy az Úr-előtt állanának, jelen
7 vala vélek a' Sátán-is. * Kinek mon-
da az Úr: Honnét jősz? Ki-felel-
vén, monda: Meg-kerültem a' föl-
8 det, és el-jártam azt. * És monda az
Úr néki: Nem szemléléd-e meg az
én szolgámat Jóbot, hogy ninch
hozzá hasonló a' földön, együgyű
ember, és igaz, és Isten-félő, és a'
9 gonosztól el-távozo? * Kinek felel-
vén a' Sátan, monda: Vallyon heá-
10 ba féli-e Job az Istent? * Nem kör-
nyűl-vetted-e te őtet, és az ő házát, és
körös-körűl minden marháját, az ő
kezei múnkáját meg-áldottad, és az
ő jószága nevekedett a' földön?
11 * De nyújts-ki egy kevessé a' te ke-
zedet, és verd-meg mind a'mie va-
gyon, ha szemtől-szembe meg nem
12 áldand téged. * Monda azért az Úr a'
C Sátánnak: Ímé valamie vagyon mind
kezedben vagyon: chak hogy ma-
gára ki ne nyújtsad a' te kezedet. És
ki-méne a' Sátan az Úr színe-elől.
13 * Mikor pedig némely nap a' fiai és
leányi ennének és bort innának az
ő első-szűlött báttyok házában,
14 * követ jöve Jobhoz, ki azt mondaná:
Az ökrök szántnak vala, és a' sza-
márok azok-mellett legeltetnek va-
15 la, * és reájok rohanának a' Sabæu-
sok, és el-hajtának mindeneket, és a'
szolgákat meg-ölék fegyverrel, és
én egyedűl menekedém-meg hogy
16 hírt-tenék néked. * És midőn az még
szóllana, más jöve, és monda: Az
Isten tűze esék az égből, és meg-
űtvén a' juhokat és a' szolgákat meg-
emészté, és én egyedűl szaladék-el
17 hogy hírt tennék néked. * De az-
is még szólván, más jöve, és monda:
A' Kaldæusok három sereget ren-
D delének, és reá űtének a' tevékre, és
el-hajták azokat, és a' szolgákat-is
meg-ölék fegyverrel, és én egyedűl
szaladék-el, hogy hírt tennék néked.
18 * Még az szól vala, és ímé más mé-
ne-bé, és monda: Midőn a' fiaid és
leányid észnek és bort ísznak vala
az ő első-szűlött báttyok házában,
19 * hirtelen sebes szél támada a' pusz-
tának tartománya-felől, és meg-rén-
díté a' háznak négy szégletit, melly
le-omolván meg-nyomá a' te mag-
zatidat, és meg-halának, és én egye-
dűl szaladék-el hogy hírt tennék
20 néked. * Akkor fel-kele Job, és
meg-szaggatá ruháit, és nyírt fővel
21 a' földre borúlván imáda, * és mon-
da: Mezítelen jöttem az anyám mé-
héből, és mezítelen térek oda: az
Úr adta, az Úr vette-el: a' mint az
Úrnak tetszett, úgy lött: légyen ál-
22 dott az Úr neve. * † Mind ezekben
sem vétkezék Job az ő ajakival,
se valami bolondságot Isten-ellen
nem szólla.

† Eccles. 5. c. 14. 1. Tim. 6. b. 7.

II. Rész.

1 Lőn pedig, midőn némelly
A nap el-jöttek vólna az Isten
fiai, és az Úr-előtt állanának,
és a' Sátán-is közikbe jött
vólna, és az ő színe-előtt állana,
2 * hogy az Úr mondana a' Sátán-
nak: Honnét jősz? Ki felelvén,
monda: Meg-kerültem a' földet, és
3 el-jártam azt. * És monda az Úr a'
Sátánnak: Nem szemléléd-e meg az
én szolgámat Jóbot, hogy ninch
hozzája hasonló a' földön, együgyű

és igaz ember, és Iſten-félő, és a' go-
noſztól el-távozo, és még-is meg-
tartója az ártatlanſágnak? Te pedig
fel-indítottál engem ellene, hogy
heába ſanyargatnám őtet. * Kinek 4
felelvén a' Sátan, monda: Bőrt bőr- B
ért, és mind a' mie vagyon az em-
bernek, életeért adgya: * de bo- 5
cháſd-reá kezedet, és verd-meg az
ő chontyát's a' húſát, és akkor meg-
látod hogy ſzemtől-ſzembe meg-
áld tégedet. * Monda azért az Ur 6
a' Sátánnak: Ímé kezedben vagyon,
mindazáltal az életét tarts-meg.
* Ki-menvén azért a' Sátan az Ur 7
ſzíne-elől, meg-veré Jóbot igen go-
noſz fekéllyel, talpától-fogva tete-
jéiglen: * ki cheréppel vakarja va- 8
la a' genyetſéget, a' ganejon ülvén.
* Monda pedig néki a' feleſége: Még- 9
is meg-maradſz-e a' te együgyüſé- C
gedben? áld-meg az Iſtent, és hally-
meg. * Ki monda néki: Mint egy 10
a' bolond aſzſzonyok-kőzzül ſzól-
lál. ha a' jókat el-vettük az Iſten
kezéből, a' gonoſzokat miért ne ve-
gyük-el? Mind ezekben ſem vét-
kezék Job az ő ajakival. * Az- 11
okáért halván a' Job három baráti
minden nyavalyát, melly rajta tőr-
tént vólna, el-jővének ki-ki az ő he-
lyéről, Temáni Elifaz, és Suhi Báldad,
és Naámati Sófár. Mert el-végezték
vala, hogy eggyütt el-jővén meg-lá-
togatnák őtet, és vígaztalnák. * És 12
midőn távúl fel-emelték vólna ſze- D
mőket, nem iſmérék-meg őtet, és
fel-kiáltván ſírának, és meg-ſzag-
gatván ruhájokat port híntének fe-
jekre az ég-felé. * És a' földőn ülé- 13
nek véle hét nap és hét éjjel, és ſen-
ki nem ſzóll vala néki egy ſzót-is:
mert láttyák vala a' fájdalmat igen
nagynak lenni.

III. Rész.

EZek-után meg-nyitá Job az 1
ő ſzáját, és meg-átkozá nap- A
ját, * és ſzólla: 2
† Ier. 20.d.14. * † Veſzſzen-el a' nap mel- 3
lyen ſzülettem, és az étſzaka mellyen
mondották: Ember fogantatott.
* Az a' nap ſetétſéggé változzék, 4
ne látogaſsa azt meg az Iſten onnét-
felyül, és meg ne fényeſedgyék a'
világoſsággal.
* Homályosíttſa-meg azt a' ſetét- 5
ſég, és a' halál árnyéka, foglallya-el
azt a' homály, és a' keſerűſégbe ke-
6 verteſsék.* Azt az éjet ſetétſéges fer-
B geteg bírja, ne ſzámláltaſsék az eſz-
tendő napjai-kőzzé, ſe ne ſzámláltaſ-
ſék a' hólnapok-kőzzé.
7 * Légyen az az éj egyedül, 's né
mélto díchéretre:
8 * Átkozzák-meg azt a' kik a' na-
pot átkozzák, a' kik kéſzek fel-kől-
teni a' Levíatant:
9 * Setétüllyenek-meg a' chillagok
az ő homályoſságától: várja a' vi-
lágoſságot és ne láſsa, ſem a' fel-kelő
hajnalnak fel-jővetelit:
10 * Mert nem zárta-bé a' méhnek
ajtait, melly engem hordozott, ſem
el nem vette a' nyomoruſágokat ſze-
11 meim-elől. * Miért nem hóltam-
meg a' méhbe, ki-jővén a' méhből
miért nem veſztem-el mingyárt?
12 * Miért vettek térdekre? miért
13 ſzoptattak emlőkkel? * Mert moſt
aluván halgatnék, és az én álmom-
ban nyugodnám:
14 * A' föld királyival és tanátſival,
C kik magoknak puſztaſágokat épít-
nek:
15 * A' vagy a' fejedelmekkel, kik
arannyal bírnak, és házokat meg-
tőltik ezüſtel:
16 * A' vagy mint az el-rejtetett idét-
len gyermek, nem vólnek; vagy mint
a' kik fogantatván nem láttak vilá-
goſságot.
17 * Ott az iſtentelenek meg-ſzűn-
tek a' háborgáſtól, és ott meg-nyu-
godtak a' kik el-fáradtak erejekben.
18 * És a' kik valaha eggyütt foglyok
vóltak bántás-nélkül, nem hallot-
ták a' ſarczoltato ſzavát.
19 * A' kichiny 's a' nagy-is ott van-
nak, és az urától ſzabados a' ſzolga.
20 * Miért adatott a' nyomorúltnak a'
D világoſság, és az élet azoknak, kik a'
21 lélek keſerűſégében vannak? * kik
várják a' halált, és el nem jő, mint a'
kinchnek áſói:
22 * És igen őrülnek ha a' koporſót
talállyák.
23 * A' férfinak kinek el-rejtetett az
úttya, és kőrnyül-vette őtet az Iſten
ſetétſéggel.
24 * Minek-előtte egyem foháſzko-
dom: és mint az árrado vizek, olly az
ordítáſom:
25 * Mert a' félelem, melytől félek
vala, rajtam tőrtént: és a' mitől tar-
tok vala, meg-eſett.

*Nem tőm-e látatlanná? nem hallgaték-e? nem nyugovám-e? és reám jöve a'harag.

IV. RÉSZ.

FElelvén pedig Temáni Elifaz, monda: * Ha szóllani kezdűnk néked, talám nehéz néven veszed, de ki tarthattya-meg az el-gondolt beszédet-e?

* Ímé sokakat tanítottál, és az el-fáradott kezeket meg-erősítetted:

* Az ingadozókat álhatatossá tőtték beszédid, és a' reszkető térdeket meg-vastagítottad:

* Most pedig reád jött a' chapás, és meg-fogyatkoztál: érentett téged, és fel-háborodtál:

* Hol vagyon a' te félelmed, az erősséged, a' békeséges tűrésed, és az útaid tekélletessége-e?

* Emlekezzél-meg kérlek téged, ki veszett valaha el ártatlan lévén-e? vagy mikor tőrőltettek-el az igazak?

* Sőt inkább azokat láttam, kik hamisságot chelekesznek, és fájdalmakat vetnek, és azokat arattyák,

* Hogy el-vesztek az Isten fúvására, és az ő haragja szelétől meg-emésztettek:

* Az oroszlány ordítása, és a' nőstény-oroszlány szava, és az oroszlány kölykök fogai meg-rontattak.

* A' tigris el-veszett, azért hogy nem vólna prédája, és az oroszlány kölykei el-szélledtek.

* Nékem pedig egy el-rejtetett íge mondatott, és úgy mint lopva vette-bé a'fülem annak súgása erét-e.

* Az éjjeli látásnak iszonyodásában, mikor az álom el-szokta érni az embereket,

* Félelem esék reám, és rettegés, és minden chontyaim meg-rémülének:

* És midőn a' lélek jelen-létemben által-menne, fel-borzadának a' testemnek haja-szálai.

* Meg-álla egy valaki, kinek nem ismérem vala ábrázattyát, egy kép szemeim-előtt, és mint egy gyenge szellő szavát hallám-e.

* † Vallyon az ember, az Istenhez hasonlíttatván meg-igazúlhat-e, vagy az ő teremtőjénél tisztább lészen-e a' férfiu?

* " Ímé a' kik néki szolgálnak, nem álhatatosok, az Angyalyiban-is gonoszságot talált:

* Menyivel inkább azok kik sár-házakban laknak, kiknek földi fondamentomok vagyon, meg-emésztetnek mint a'molytól? * Reggeltől-fogva estvéig ki-vágattatnak: és mivel senki nem érti, örökké el-vesznek. * A'kik pedig meg-maradnak, el-vétetnek közzűlök: meg-halnak, és nem a'bölcheségben.

V. RÉSZ.

HÍj azért, ha vagyon a'ki néked meg-felellyen-e, és a' szenteknek valamellyikéhez térj.

* Bizonyára a' bolondot meg-öli a' harag, és a' kisdedet meg-öli az irégység.

* Láttam én erős gyökerű bolondot, és meg-átkoztam mingyárt szépségét-e.

* Távúl-léssznek a' fiai a' szabadúlástól, és meg-rontatnak a'kapuban, és nem léssz a' ki meg-mentse-e.

* Kinek aratását az éhező észi-meg, és őtet el-ragadgya a'fegyveres, és a' szomjúhozók meg-iszszák az ő gazdagságit. * A'földön semmi nem léssz ok-nélkül, és a'földből nem támad fájdalom-e.

* Az ember a' munkára szűlettetik, és a' madár a'röpűlésre-e.

* Az-okáért én az Úrnak könyörgök, és az Istenhez fordítom beszédemet-e: * A' ki nagyokat és megvizsgálhatatlanokat-e, és chodálatos dolgokat chelekesszik szám-nélkül:

* Ki esőt ád a' föld színére, és mindeneket meg-öntöz vizekkel:

* Ki az alázatosokat fel-magasztallya, és a' szomorúakat fel-emeli egéséggel? * Ki a' gonoszok gondolatit el-hánnya, hogy bé ne tellyesíthessék azoknak kezei a' mit kezdettek:

* " Ki meg-fogja a' bölcheket az ő álnokságokban, és a' gonoszok tanátsát el-hánnya-e:

* Nappal a' setétségbe esnek, és mint éjjel úgy tapogatnak délben-e.

* A' szűkölködőt pedig meg-szabadíttya szájoknak fegyverétől, és a' szegényt a' kegyetlen kezéből.

* És reménsége léssz a' szűkölködőnek, a'hamisság pedig bé-fogja a' száját-e.

* Boldog az ember, ki az Istentől meg-dorgáltatik: azért az Úr feddését meg ne vesed.

† Inf. 15. a. 4.

" Inf. 5. b. 15. 2. Pet. 2. a. 4.

" 1. Cor. 3. d. 19.

Iob 4. 5.

* Mert ő febesít, és orvosol: megvér, és az ő kezei gyógyítnak-meg.
18
*Hat háboruságból szábadít-meg téged, és a' hetedikben nem illet téged a' gonosz.
19
* Az éhségben meg-ment téged a' haláltól, és a' hadban a' kard kezéből.
20
* A' nyelv ostora-elől el-rejtetel, és nem félsz a' nyomoruságtól mikor el-jővend.
21
D
* A' pusztítást és éhséget neveted, és a' föld fene-vadaitól nem félsz.
22
C
* Hanem a' tartományok kövei-vel lészen szövetséged, és a' föld vadai békeségesek lésznek veled.
23
*És meg-tudod hogy békesége vagyon hajlékodnak, és meg-látogatván szépségedet, nem vétkezel.
24
* Azt-is meg-tudod hogy sokaságos lészen a'te magod, és a'nemzetséged mint a' föld füve.
25
* Bévségben mégy a' koporsóba, a'mint a'búza asztag bé-vitetik az ő idejében.
26
* Ímé, ez, a'mint fel-kereſtük, úgy vagyon: a' mit hallottál, elmédben forgasd.
27

VI. Rész.

1
FElelvén pedig Job, monda:
* Vaj-ha fontba vettetnének az én bűneim, mellyekkel haragot érdemlettem; és a' nyomorúság, mellyet szenvedek:
A 2
* Ez mint a' tenger fövenye nehezbnek tetszenék: azért a' beszédim-is rakvák fájdalommal:
3
* Mert az Úr nyilai bennem vannak, mellyeknek haragja fel-iszsza lelkemet, és az Úr rettentési hadakoznak ellenem.
4
* Vallyon ordít-e a' vad-szamár mikor füve vagyon? a'vagy bőg-e az ökör mikor a'teli jászol-előtt áll?
5
* A'vagy meg-ehetni-e az ízetlent, melynek a' só ízt nem adott? a'vagy meg-kostólhattya-e azt valaki, melly meg-kóstoltatván halált hoz?
6
B
* A' miket nem akar vala az-előtt illetni a'lelkem, most a'nyomoruság-miatt én étkeim.
7
* Ki adgya hogy az én kérésem meg-légyen; és a'mit várok, meg-adgya nékem az Isten?
8
* És a'ki el-kezdette, az rontson-meg engem: óldgya-meg kezét, és vágjon-le engem?
9
* És e'légyen vigasztalásom, hogy
10
nyomorgatván engem a' fájdalommal, ne kedvezzen, és ellene ne mongyak a'Szent beszédinek.
11
* Mert michoda az én erősségem, hogy el-szenvedhessem? a'vagy michoda az én végem, hogy békességesen tűrjem?
12
* Nem a'kövek erőssége az én erősségem, sem rézből-valo az én testem.
13
* Ímé, ninch magamban segétségem, és barátim-is el-távoztak tőlé.
C 14
* A'ki meg-vonsza barátyától az irgalmasságot, az Úr félelmét el-hadgya.
15
* Az atyámfiai el-múltak mellőlem, mint a'patak melly sebelsen által-foly a' völgyekben.
16
* A' kik a' hó-harmattól félnek, hó esik azokra.
17
* Az időben, melyben ide's tova hányattatnak, el-veszsznek: és midőn méleg léend, el-olvadnak az ő helyekről.
18
* Az ő nyomdokok ösvényi egybe-kőteleztettek, heában járnak, és el-veszsznek.
19
* Szemléllyétek-meg Téma ösvényit, Sába útait, és várjatok egy keveset.
20
* Meg-szégyenűltek, mert bíztam: és el-is jöttek színtén hozzám, és szégyennel bé-buríttattak.
21
* Most jöttetek: és immár látván chapásomat féltek.
22
* Vallyon mondottam-e: Horzatok nékem, és marhátokból ajándekozzatok nékem?
23
* A'vagy, Szabadíttsatok-meg engem az ellenség kezéből, és az erősek kezéből mentsetek-ki engem?
D 24
* Taníttsatok engem, és én halgatok: és ha valamit nem tudtam, oktatsatok engem.
25
* Miért rágalmaztátok az igasság beszédit, holott kőzzűletek senki ninch a'ki engem meg-fedhessen.
B 26
* Chak a' feddésre szabjátok a'beszédeket, és heába szóllotok.
27
* Az árvára rohantok, és barátokat igyekezitek meg-ejteni.
28
* Mindazáltal a' mit kezdettetek, végezzétek-el: halgassatok-meg, és lássátok-meg ha hazudok.
29
* Kérlek felellyetek versengés nélkül: és igazat szólván, tegyetek
30
ítéletet. * És nem találtok az én nyelvemen hamisságot, sem a' torkomban bolondság nem zeng.

VII. Rész.

VItézkedés az ember élete a' földön: és az ő napjai mint a' béres napjai.	1	
* Mint a' szolga kívánnya az árnyékot, és mint a' béres várja munkájának végét:	A	2
* Igy nékem-is üres hólnapim voltak, és fáradságos éjeket számláltam magamnak.	2	3
* Ha le-fekszem, azt mondom: Mikor kelek-fel? és ismég az estvét várom, és el-telem fájdalmakkal mind a' setétségig.	3	4
* Fel-öltözött a' testem rothadásba, és a' por szennyébe, meg-száradott a' bőrőm, és egybe-vonódott.	4	5
* Az én napim hamarébb el-múltak hogy-sem a' takátstól a' vászon el-metszetik, és meg-emésztettettek minden reménség-nélkül.	5	6
* Emlekezzél-meg hogy szél az én életem, és meg nem tér az én szemem hogy jókat lásson.	6	7
* És nem lát engem az ember szeme: a' szemeid énrajtam, és meg nem maradok.	7	8
* A' mint meg-emésztetik a' felyhő, és el-múlik: úgy a' ki poklokra alá-szál, fel nem jő.	8	9
* És visza nem tér többé az ő házába, és meg nem ismériőtet többé az ő helye.	9	10
* Az-okáért én sem kedvezek a' számnak, szóllok a' lelkem gyötrelmében: beszélgetek a' lelkemnek keserűségével.	10	11
* Vallyon tenger vagyok-e én, vagy czet-hal, hogy környűl-vettél engem tömlöttzel?	11	12
*Ha mondom: Meg-vígasztal engem az ágyam, és meg-könnyebbedem szólván magamal az ágyamban:	12	13
* Meg-rettentesz engem álmokáltal, és látásokáltal, iszonyodással meg-reszkettetsz.	13	14
* Az-okáért akasztást választott a' lelkem, és halált az én chontyaim.	14	15
* Kétségbe estem, semmi-képpen immár tovább nem élek: engedgy-meg nékem, mert semmik az én napjaim.	15	16
* Michoda az ember, hogy fel-magasztalod őtet? a' vagy miért hajtod kozzája szívedet?	16	17
* Meg-látogatod őtet reggel, és mingyárt meg-próbálod őtet:	17	18
* Mig nem engedsz-meg nékem, sem el nem bochátasz engem hogy nyálamat el-nyellyem?	18	19
* Vétkeztem, mit chelekedgyem néked ô emberek őrizője? miért tettél engem ellenkeződdé, és nehézzé lőttem magamnak?	19	20
* Miért nem törlöd-el bűnömet, és miért nem vészed-el hamisságomat? ímé, most a' porban el-aluszom: és ha reggel keresz engem, nem lészek.	20	21

VIII. Rész.

FElelvén pedig Suhi Báldad, monda:	1	
* Meddig szóllasz efféléket, és sok-féle szél a' te szád beszédi?	A	2
* Az Isten meg-hamisíttya-e az itéletet? a' vagy a' Mindenhato elfordíttya-e az igazat?	2	3
* Mert ha a' fiaid vétkeztenek-is ellene, és az ő hamisságoknak kezébe bochátotta-el őket:	3	4
* Te mindazáltal ha reggel felkelsz az Istenhez, és a' Mindenhatónak könyörgesz:	4	5
* Ha tisztán és igazán jársz, azonnal fel-serken hozzád, és békeségessé tészi a' te igasságod lakó-helyét:	5	6
* El-annyira, hogy ha a' te előbbi dolgaid kichinyek voltak, a' te utólsóid-is igen meg-sokasodnak.	6	7
* Mert kérdezd-meg az előbbi nemzetséget, és szorgalmatoson értekezzél az atyák emlekezetiről:	7	8
(*" Mert tegnapiak vagyunk, és nem tudgyuk hogy mint az árnyék a' mi napjaink a' földön.)	8	9
*És ők meg-tanítnak téged: szólnak néked, és szívek-szerént beszélnek.	9	10
* A' káka zöldülhet-e nedvesség-nélkül? a' vagy a' sás nevekedhetik-e víz-nélkül?	10	11
* Még mikor virágjában vagyon-is, és nem szaggattatik kézzel, minde fűvek-előtt el-szárad:	11	12
* Igy vagyon mind azoknak az útok kik el-féléjtik az Istent, és a' képmutatónak reménsége el-vész:	12	13
* Nem fog néki tetszeni az ő balgatagsága, és mint a' pók-hálo az ő bizodalma.	13	14
* Az ő házára támaszkodik, és meg nem áll: meg-támasztya azt, és fel nem kél:	14	15
* Nedvesnek láttatik minek-előtte fel-jő a' Nap, és fel-támadásában annak új-jövése ki-jő.	15	16
* A' kövek rakásán meg-sűrűdnek a' gyökerei, és a' kövek-között lakik.	16	17
* Ha el-nyeli őtet helyéről, megtagadgya őtet, és azt mongya: Nem ismérek téged.	17	18
* Mert ez az ő útának öröme hogy földből ismég egyebek chirázzanak.	18	19

" Psal. 143. a. 4 Inf. 14. a. 2.

Iob 7. 8.

*Az Isten el nem veti az egyűgyűt, sem kezet nem nyújt a'gonoszoknak: 20

* Míg bé-tellyék nevetésel a'szád, és az ajakid vigasággal. 21

* A'kik téged gyűlőlnek, gyalázatba öltöznek: és az istentelenek hajléka állando nem lészen. 22

IX. Rész.

ES felelvén Job, monda: 1

* Bizony tudom hogy úgy vagyon, és hogy meg nem igazíttatik az Istenhez hasonlíttatott ember. A

* Ha vetekedni akar véle, nem felelhet néki ezerre eggyet. 2

* Bölch szívében, és hatalmas erejében: ki állott ellene, és békesége volt? * Ki el-vitte a'hegyeket, és nem tudták azok a' kiket fel-fordított haragjában. 3

* A' ki a' földet helyéből ki-mozdíttya, és annak oszlopi meg-rendűlnek. * A'ki paranchol a'Napnak, és fel nem kél: és a'chillagokat bé-rekeszti mint egy pechét-alatt: 4

* A' ki egyedűl terjesztette-ki az egeket, és a'tengernek habjain jár. 5

* A'ki a'Gönczöl-szekeret alkottya, és a'Kasza-húgyat, és a' Fias-tyúkot, és a'Délnek belsőit. * A'ki nagyokat, és meg-foghatatlanokat, és chodálatosokat chelekeszik, mellyeknek ninch száma. * Ha hozzám-jövend, nem látom őtet: ha el-menend, nem vészem eszembe. * Ha hirtelen meg-kérd, ki felel-meg néki? a'vagy ki módhattya, Miért chelekeszel így? 6

* Isten, a'kinek haragjának senki ellene nem álhat, és a'ki-alatt meghajolnak a'kik e' világot viselik. 7

* Az-okáért menyi vagyok én, hogy meg-felellyek néki, és igéimmel szóllyak véle? * Ki ha szintén valami igasságom lészen-is, meg nem felelek, hanē a'bírámnak könyörgök. 8

* És midőn engem, ha segétségűl hívom, meg-halgat, nem hiszem, hogy meg-halgatta szómat. 9

* Mert a'forgó-szélben meg-ront engem, és meg-sokasíttya sebeimet ok-nélkűl-is. * Nem engedi hogy meg-nyúgodgyék a'lelkem, és bétöltt engem kerserűségekkel. 10

* Ha az erősség keresztetik, legvastagb: ha az itélet igasága, senki érettem nē mér bizonyságot módani. 11

* Ha igazítani akarom magamat, a' szájam kárhoztat engem: ha ártatlannak mutatom magámat, hamisnak bizonyít engem. 12

* Ha szintén egyűgyű lészek-is, azt sem tudgya az én lelkem, és megúnom életemet. 13

* Egy a'mit szóllottam, mind az ártatlant 's mind az istentelent ő emészti-meg. * Ha ostoroz, öllyön-meg egyszer, és ne nevessen az ártatlanok bűntetésin. 14

* A' föld az istentelen kezeibe adatott, az ő bíráinak orczáját bé-fődözi. ha nem ő az, kichoda tahát? 15

* Az én napjaim gyorsabbak vóltak a'futónál: el-futottak, és jót nem láttak. * El-múltak mint a' gyümölch-hordó hajók, mint az ételre röpűllő sas. * Mikor azt mondom, Semmi-képpē így nem szóllok: meg-változtatom orczámat, és a' fájdalommal gyötrettetem. 16

* Féltem minden chelekedetimtől, tudván hogy nem engedsz-meg a'vétkezőnek. * Ha pedig így-is istentelen vagyok, miért munkálodtam heában? * Ha ugyan hóvízzel meg-mosattatom-is, és mint igen tisztták fénylenek-is a'kezeim: 17

* Mindazáltal szeméttel megmochkolsz engem, és meg-útálnak engem az én ruházatim. 18

* Mert nem hozzám-hasonló férfiúnak felelek: sem a'kit a'törvénybē velē egy-aránt meg-halgathasanak. 19

* Ninch a'ki mind a'kettőt megfedhesse, és kezét vethesse mind a' kettőre. * Vegye-el rólam veszszejét, és az ő félelme ne rettétsen engē. 20

* Szóllok, és nem félek tőle: mert félvén nem felelhetek. 21

X. Rész.

MEg-únta a' lelkem életemet, meg-ereszte ellenem beszédemet, szóllok a' lelkem keserűségében. 1

* Mondom az Istennek: Ne kárhoztass engem: jelents-meg nékem miért itélsz így engem. 2

* Jónak tetszik-e néked, ha meggyalázsz engem, és el-nyomsz engem kezeid alkotmányát, és az istentelenek tanátsát segéted? * Vallyon testi szemeid vañak-e néked: a'vagy mint az ember lát, te-is úgy látsz-e? 3

* Vallyon mint az ember napjai, ollyak-e a'te napjaid-is; és a'te esztendőid, mint az emberi idők: 4

* Hogy fel-keresed hamisságomat, 5

mat, és bűnömet meg-vizsgállyad?
* És tudod hogy semmi istentelenséget nem chelekedtem, holott ninchen senki a' ki kezedből megmentheſsen.
* A' te kezeid chináltak és alkottak engem mind kőrös-kőrnyűl: és illy hirtelen alá-taſzítaſz-e engem?
* Emlekezzél-meg kérlek hogy mint a'sárt úgy chináltál engem, és porrá téſzſz engem. * Nem úgy fejtél-e engem mint a'tejet, és nem úgy óltottál-e meg mint a'ſajtot?
* Bőrrel és húſsal ruháztál-meg engem: chontokkal és inakkal egybe-raggattál engem:
* Életet és irgalmaſságot adtál nékem, és a'te látogatáſod őrizte-meg a' lelkemet.
* Noha ezeket el-rejted ſzívedben, mindazáltal tudom hogy mindenekről meg-emlekezel.
*Ha vétkeztem, és egy óráig megengedtél nékem: miért nem ſzenveded hogy tiſzta légyek hamiſságomtól? * És ha istentelen léſzek, jaj nékem: és ha igaz, nem emelem-fel fejemet, el-telvén nyomoruſággal és nyavalyával.
* És a'kevélyſégért mint a'nőſtény-oroſzlánt meg-fogſz engem, és megtérvén chodálatos-képpen gyötreſz engem. * Meg-újítod tanubizonyſágidat ellenem, és meg-ſokaſítod haragodat ellenem, és a' büntetések hadakoznak ellenem.
* Miért hoztál-ki engem a' méhből? ki bár meg-emészttettettem vólna hogy ſzem ne látna engem.
* Ollyá lőttem vólna mint-ha nem vólnék, a'méhből a'koporſóba vitettetvén. * Vallyon az én napimnak kevéſsége nem hamar végeződik-e el? bochaſs-el azért engem, hogy ſiraſsam egy keveſsé fájdalmomat: * Minek előtte el-megyek és meg nem térek, a'ſetétſéges és a'halál homályával bé-fődőztetett földre: * A'nyomoruſág és ſetétſég földére, a'hol a' halál árnyéka, és ſemmi rend, hanem örök iſzonyúſag lakik.

XI. Rész.

Elelvén pedig Naámati Sófár, monda:
* Vallyon a' ki ſokat ſzóll, ne-is hallyon-e? a'vagy a' ſzós ember igazíttatik-e meg?
* Néked egyedül halgatnak-e az emberek? és holott egyebeket megchúfoltál, ſenkitől nem torkoltatol-e meg? * Mert azt mondád: Tiſzta az én beſzédem, és tiſzta vagyok ſzíned-előtt.
* Vaj-ha az Iſten ſzóllana veled, és meg-nyitná az ajakit néked.
* Hogy mutatná-meg néked a' bőlcheſség titkait, és hogy ſok-féle vólna az ő törvénye, és meg-értenéd hogy ſokkal kevesbet ſzenvedſz tőle hogy-ſém a'hamiſságod érdemli.
* Talám az Iſten nyomdokit megfogod, és tekélleteſen meg-találod a' Mindenhatót?
* Magasb az égnél, és mit chelekeſzel? mélyebb a'pokolnál, és honnét iſméred-meg? * Hoſzſzabb a'mértéke a'földnél, és ſzélesb a'tengernél.
* Ha mindeneket fel-fordít, vagy egybe-ſzorít-is, ki mond-ellene?
* Mert ő iſméri az emberek hiuſágát, és látván a'hamiſságot, nem véſzi-e eſzébe?
* A' hiuſágos férfi kevélyſégre emelkedik, és azt alíttya hogy mint a' vad-ſzamár vemhe ſzabaddá ſzűletett. * Te pedig meg-erősſítetted a'ſzívedet, és ki-terjeſztetted hozzája kezeidet. * Ha a'hamiſságot, melly kezedben vagyon, elveted magadtól, és nem marad a'hajlékodban hamiſság: * Akkor fel-emelheted orczádat makula-nélkűl, és álhatatos léſzſz, és nem félſz.
* A' nyomoruſágról-is el-feletkezel, és mint a' vizekről mellyek elmúltak úgy emlekezel.
* És mint a'déli fényeſség támad néked eſtve-felé: és midőn magadat meg-emészttettetnek alítod, fel-támadſz mint a'hajnal-chillag.
* És bizodalmad léſzen, az elődbe vettetett reménſégben, és el-temettetvén bátorſágoſon aluſzol.
* El-nyugſzol, és nem léſzen a'ki téged meg-rettentſen: és igen ſokan kőnyörögnek néked. * † Az istentelenek ſzemei pedig meg-fogyatkoznak, és a'meg-ſzabadúlás elvéſzt tőlök, és az ő reménſégek a'lélek útálatoſsága.

XII. Rész.

Felelvén pedig Job, monda:
* Tahát chak tí vattok-e emberek, és veletek hal-é meg a' bőlcheſség?

† *Lev. 26. a. 5.*

†*Inf.20. a.2.* * † Nékem-is vagyon ſzívem mint néktek, ſem alább-valo nem vagyok nálatoknál: mert azokat a' miket tudtok ki nem tudgya? 3

" Prov. 14. a.2. * " A' ki meg-chúfoltatik barátyától a' mint én, az Iſtent híja ſegétſégűl, és meg-halgattya őtet: mert meg-chúfoltatik az igaznak eggyűgyűſége. * A' meg-vettetett lámpás a' gazdagok gondolattyoknál, bizonyos időre kéſzíttetett. 4 5

* Bévelkődnek a' kóborlók hajléki, és vakmerő-képpen ingerlik az Iſtent, holott ő adott mindeneket kezekbe. 6

* Ottan kérd-meg a' barmokat, és meg-tanítnak téged: és az égi madarakat, és meg-jelentik néked. 7

* Szólly a' földnek, és meg-felel néked; és meg-beſzéllik a' tenger halai. * Ki nem tudgya hogy ezeket mind az Úr keze alkotta? 8 9

* A' kinek kezében minden élő-állatnak lelke, és minden ember teſtének lelke. 10

" Inf. 34. a.3. * " Nem a' fűl itéli-e meg az igéket, és az évő torka az ízt? 11

* A' régiekben vagyon a' bőlcheſég, és a' ſok időben az okoſság. 12

* Nála vagyon a' bőlcheſég és az erőſség, néki tanátſa vagyon és értelme. 13

" Iſai. 22.f.22. Apoc.3. b. 7. * " Ha él-ront, ſenki ninch a' ki meg-építtſe: ha bé-rekeſzti az embert, ſenki ninch a' ki fel-nyiſsa néki. 14

* Ha meg-tartóztattya a' vizeket, mindenek el-ſzáradnak: és ha ki-bocháttya azokat, el-buríttyák a' földet. 15

* Nála vagyon az erőſség és a' bőlcheſeg: ő iſméri mind a' meg-chalót 's mind azt a' ki meg-chalattatik. 16

* A' tanátſ-adókat bolond végre viſzi, és a' bírákat álmélkodáſra. 17

* A' királyok övét meg-óldgya, és kőtéllel köti-fel az ő ágyékokat. 18

* A' papokat dichőſségtelenekké téſzi, és a' fő embereket meg-ejti: 19

* El-változtatván az igaz-mondók ajakát, és a' vének tudományát el-vévén. * Ki-önti a' fejedelmekre a' meg-utáláſt; azokat, a' kik le-nyomattattak vólt, fel-emelvén. 20 21

* Ki a' ſetétſégből ki-jelenti a' mélyſéges dolgokat, és világoſságra hozza a' halál árnyékát. 22

* A' ki meg-ſokaſittya a' népeket és el-veſzti azokat, és helyekre állattya a' fel-fordúltakat. 23

* Ki el-változtattya a' föld népe fejedelminek ſzívét, és eſzeket-veſzti hogy heába járjanak a' járatlan úton: 24

* Tapogatnak mint a' ſetétben, és nem a' világoſságban, és el-tévelyíti őket mint a' réſzegeket. 25

XIII. Rész.

I Mé mind ezeket látta a' ſzemem, és hallotta a' fűlem, és mindeneket meg-értettem. 1 A

* A' tí tudományotok-ſzerént én-is túdós vagyok: és alább-valo nálatoknál nem vagyok. 2

* Mindazáltal ſzóllok a' Mindenhatónak, és vetekedni akarok az Iſtennel: * Meg-mutatván előbb hogy hazugſág-faragok vattok tí, és viſzſza-fordúlt tudományoknak kővetői. * És bár halgatnátok, hogy bőlcheknek alíttatnátok. 3 4 5

* Halgaſsátok azért feddéſemet, és az ajakim itéletire figyelmezzetek. 6 B

* Vallyon ſzűkölködik-e az Iſten hazugſágtok-nélkűl, hogy érette chalárdſágokat ſzóllyatok? 7

* Vallyon az ő orczáját tiſztelitek-e, és az Iſtenért igyekeztek-e ítéletet tenni? * A' vagy kedves léſzen-e néki, kinél ſemmi titkon nem lehet? a' vagy meg-chalatik-e mint az ember, álnokſágtokkal? 8 9

* Ő meg-fedd títeket, mert titkon válogattyátok az ő ſzemélyét. 10 C

* Mihelyen meg-mozdíttya magát, fel-háborít títeket, és rettentéſe reátok rohan. * A' felőletek-valo emlekezet a' hamuhoz haſonlíttatik, és a' tí nyakaitok ſárrá léſznek. 11 12

* Halgaſsatok egy kevéſé, hadd mongyam-meg valamit az elmém nékem ſugalland. * Miért ſzaggatom teſtemet fogaimmal, és lelkemet kezeimben hordozom? 13 14 C

* Ha ſzintén meg-ől-lend-is engem, ő-benne bízom: mindazáltal az én útaimat ſzíne-előtt meg-feddem. * És ő léſzen ſzabadítóm: mert nem mégyen ő-eleibe egy kép-mutató-is. 15 16

* Halgaſsátok az én beſzédemet, és a' homályos beſzédeket vegyétek fűleitekbe. * Ha meg-ítéltetem, tudom hogy igaznak találtatom. 17 18

* Kichoda itelteſsék meg velem? jöjön-elő: miért emészt ődöm-meg halgatván? * Chak két dolgot ne chelekedgyél velem, és akkor orczád-előtt el nem rejtezem: 19 20

* Kezedet távúl vigyed tőlem, és a'te félelmed ne rettentsen engem. 21
* Szóllíts engem, és én meg-felelek néked: vagy bizonyára szóllok, és te felelly nékem. 22
* Menyi hamiságim vannak és bűneim, gonoságimat és vétkeimet mutasd-meg nékem. 23 D
* Miért rejted-el orczádat, és engem ellenségednek alítasz? 24
* A' fa-levél-ellen, melly a'szélről el-ragadtatik, mutatod hatalmasságodat, és a'száraz pozdorját üldözöd: 25
* Mert keserűségeket írsz ellenem, és meg-akarsz engem emészteni ifiúságomnak vétkeivel. 26
* Békóba vetetted a' lábamat, és minden ösvényimre vigyáztál, és a' lábaim nyomdokira figyelmeztél: 27
* Ki mint a' rothadás meg fogok emésztetni, és mint a'ruha, melly a' molytól meg-étetik. 28

XIV. Rész.

AZ aszszonytól szűletett ember, rövid ideig élvén, sok nyavalyákkal el-telik. 1 A
* "Ki mint a' virág ki-nyílik és el-nyomattatik, és el-fút mint az árnyék, és soha azon állapatban meg nem marad. 2
* És méltónak alítod az illyenre fel-nyitni szemeidet, és tennen-magaddal törvénybe vinni? 3
* "Ki teheti tisztává a' tisztátalan magból fogantatottat? nem te-e a'ki egyedűl vagy? 4
* Rövidek az ember napjai, a' havainak száma nálad vagyon: el-rendelted a'határit, mellyeket által nem hághatni. 5
*Távozzál-el egy kevessé tőle, hadd nyugodgyék, míg el-jőjön mint a'béresnek az ő kivánatos napja. 6 B
* A' fának reménsége vagyon: ha el-vágatik, ismég meg-zőlődűl, és az ágai bimbóznak. 7
* Ha meg-avúl a' földben a'gyökere, és a'porban meg-hal-is a'tőkéje. 8
* A' víznek szagától meg-virágzik, és ki-ágazik mint mikor elsőben plantáltatott: 9
* Az ember pedig mikor meg-hal, és meg-mezítelenűl 's meg-emésztetik, kérlek hol vagyon? 10
* Mint mikor ki-mégyen a' víz a' tengerből, és mint a' meg-üresűlt folyó-víz el-szárad: 11

* Úgy az ember mikor el-aluszik, fel nem kél; míg nem az ég el-kopik, fel nem ébred, se fel nem kél az ő álmából. 12 C
* Ki chelekedgye azt velem, hogy pokolban meg-óltalmazz engem, és el-rejts engem, míg el-múllyék a'te haragod, és időt rendelly nékem, mellyen meg-emlekezzél rólam? 13
* Véled-e hogy a'meg-hólt ember ismég él? minden napokon, mellyekē most vitézkedem, várom míg el-jőjön az én változásom. 14
* Szóllítasz engem, és én meg-felelek néked: kezeid alkotmányának ki-nyújtod jobb kezedet. 15
* "Te ugyan lépésimet meg-számlaltad: de engedd-meg bűneimet. 16 "Prov. 5. d. 21.
* Bé-pechétletted mint egy zákban az én vétkeimet, de meg-gyógyítottad hamiságomat. 17 D
* A' hegy le-szakadván el-mosódik, és a'kő-szikla el-vitetik helyéről. 18
* A' köveket meg-lyikasztyák a' vizek, és az árradással apránként a' föld meg-emésztetik: az embert-is azért hasonló-képpen el-veszted. 19
*Meg-erősítetted őtet egy kevessé hogy örökké el-múlnék: el-változtatod színét, és ki-bochátod őtet. 20
* Akár nemesek légyenek a'fiai, 's-akár nemtelenek, nem érti. 21
* Mindazáltal a' teste míg él, fájni fog, és a'lelke önnön-magán keseregni. 22

XV. Rész.

ELelvén pedig Temáni Elifaz, monda: 1 A
*Nem-de úgy felel-e a'bölch mint a' heába-szóllo, és bétőlti-e hévséggel a'gyomrát? 2
* Meg-fedded azt szóval a'ki nem hasonló hozzád, és azt beszélled a' mi néked nem használ. 3
* A'menyi te-rajtad áll, ki-üresítetted a' félelmet, és el-vetted a'könyörgést az Isten-elől. 4
* Mert a'te hamiságod tanitotta a'szádat, és a'káromlók nyelvét követed. 5
* Kárkoztatni-fog téged a'szád, és nem én: és az ajakid meg-felelnek néked. 6
*Vallyon te születtél-e első ember, és a'halmok-előtt formáltattál-e? 7
* Vallyon hallottad-e az Isten tanátsát, és az ő bölchesége kisebb lészen-e náladnál? 8

Iob 14. 15. * Mit

* Mit tudſz a'mit nem tudnánk? 9
mit érteſz a'mit nem értenénk?
† Eccli. 18. b. 8. * † Mind vének 's mind régjek 10
vannak kőzőttűnk, ſokkal idősbek B
hogy-ſem az atyáid.
* Vallyon nagy dolog-e hogy meg- 11
vígaſztallyon téged az Iſten? de a'te
gonoſz beſzédid tíltyák azt.
* Miért emel-fel téged a'ſzíved, és 12
mint-ha nagyokat gondolnál, ki-
mereſztett ſzemeid vannak.
* Miért fuvalkodik-fel lelked az 13
Iſten-ellen, hogy illyen beſzédeket
ſzóllaſz a'te ſzáddal?
* Michoda az ember hogy maku- 14
la-nélkűl légyen, és hogy igaznak
láttaſsék az aſzſzonytól-ſzűletett?
* "Ímé az ő ſzentei-kőzzűl ſenki 15
" Sup. 4. d. 18. ninch változhatatlan, és az egek nem
tiſzták az ő ſzíne-előtt:
* Menyível inkább az útálatos és 16
haſzontalan ember, ki mint a' vizet
iſzſza a' hamiſságot?
* Meg-mutatom néked, halgaſs 17
engem; a'mit láttam meg-beſzéllem C
néked.
* A' bőlchek meg-vallyák, és el 18
nem titkollyák az attyokat.
* Kiknek egyedűl adatott a'főld, és 19
idegen nem ment-által rajtok.
* Minden napjaiban kevélykedik 20
az iſtentelen, és az ő kegyetlenſégé-
nek eſztendő-ſzáma bizonytalan.
* Rettegéſnek zúgáſa mindenkor 21
fűleiben: és noha békeſég vagyon,
ő mindenkor leſelkedéſről gyanako-
dik. * Nem hiſzi hogy a'ſetétſég- 22
ből világoſságra térheſsen, minde-
nűnnét fegyvert ſzemlél.
* Mikor kenyér-kereſéſre mozdúl, 23
tudgya hogy kéſzen vagyon az ő ke-
zében a' ſetétſég napja.
* Meg-rettenti őtet a'háborúſág, 24
és a'ſzorongatás meg-kőrnyékezi ő-
tet, mint a'királyt ki a'harczra kéſzűl.
* Mert kezét Iſten-ellen ki-nyúj- 25
totta, és a' Mindenható-ellen meg-
erőſsődőtt.
* Ellene-futott ki-nyújtott nyakkal, 26
és kővér nyakkal fegyverkezett-fel.
* Bé-fődőzte orczáját a'kővérſég, 27
és az ő óldaliról le-fűgg a' háj. D
* Az-el-puſztúlt váraſokban lakott, 28
és az el-hagyatott házakban, mel-
lyek rakáſokká lőttek.
* Meg nem gazdagúl, ſem meg nem 29
marad őrőkſége, ſem a' főldbe győ-
kerét nem ereſzti.

30 * El nem távozik a' ſetétſégtől: az
ő ágait meg-ſzáraztya a'lang, és el-
vétetik ſzájának lehelletivel.
31 * Nem hiſzi, heába-valo tévely-
géſsel meg-chalattatván, hogy vala-
mi fizetéſsel meg-váltaſsék.
32 * Minek-előtte az ő napjai bé-tel-
lyeſedgyenek, el-véſz: és az ő kezei
meg-ſzáradnak.
33 * Meg-ſértetik az ő gerezde mint a'
ſzőlő az első virágjában, és mint a'
virágát el-hányó olaj-fa.
34 * Mert a' kép-mutatónak gyűle-
kőzete magtalan, és a'tűz meg-eméſz-
ti azoknak hajlékit, kik ajándékokat
őrőmeſt véſznek.
35 * "Fájdalmat fogadott, és hamiſ-
ſágot ſzűlt, és a'méhe chalárdſágo-
kat kéſzít.

XVI. Rész.

1 FElelvén pedig Job, monda:
Gyakorta hallottam efféléket:
A terhelő vigaſztalók vattok ti
2 minnyájan.
3 * Nem léſzen-e vége a'heába-va-
lo igéknek? a'vagy valami nehéſsé-
4 ged vagyon-e ha ſzóllaſz? * En-
is ti-hozzátok haſonlókat ſzólhatok
vala: és bár a'tí lelketek vólna az én
lelkemért:
5 * Én-is vigaſztalnálak títeket be-
ſzédekkel, és mozgatnámreátok a'
fejemet:
6 * Meg-erőſsítenélek títeket a'ſzá-
jammal: és mozgatnám ajakimat
mint títeket kímélvén.
7 * De mit chelekedgyem? Ha ſzól-
B landok, meg nem ſzűnik fájdal-
mam: és ha halgatandok, el nem tá-
vozik tőlem.
8 * Moſt pedig meg-nyomott en-
gem az én fájdalmam, és ſemmivé
lőttek minden tagaim.
9 * Az én ſőmőrgim bizonyſágot
mondának ellenem, és a'hamiſsan-
ſzóllo az én orczámra támad ellenem
ſzólván.
10 * Őſzve-gyűjtőtte haragját elle-
nem, és fenyegetvén engem, fogait
chikorgatta ellenem: az én ellőſégem
rettenetes ſzemekkel tekíntett reám.
11 * Reám tátották ſzájokat, és gya-
C lázván orczámat verték, kínaimmal
meg-elégedtek.
12 * Bé-rekeſztett engem az Iſten a'
hamiſnál, és az iſtentelenek kezébe
adott engem.

* En ama' valaha gazdag, hirtelen meg-rontattam : nyakon ragada, meg-ronta engem, és mint jelűl tőn engem magának. 13 10

* Környűl-vőn engem dárdáival, meg-sebesíté ágyékimat, nem kedveze, és ki-ontá a' földre a' bélemet. 14 11

* Meg-vagdala engem egy seb a' másikat érvén, reám-rohana mint egy óriás. 15 12

* Zákot varrék a' bőrömre, és ha muval bé-hintém testemet. 16 13

* Az orczám meg-dagada a' sírástól, és szőmőldőkim meg-homályosodának. 17 D 14

* Ezeket kezem hamisága-nélkűl szenvedém, midőn tiszta könyörgésim vólnának az Istenhez. 18 15

* Föld bé ne fődőzzed véremet, és ne találljon benned el-rejtezni-valo helyet az én kiáltásom. 19 16

* Mert ímé az égben az én bizonyságom, és az én dolgaimnak túdója a' magasságban. 20 1

* Szósok az én barátim : az Istenhez chöpög az én szemem. 21 A 2

* És bátor úgy itéltetnék az ember az Istennel, a' mint itéltetik az ember fia az ő társával. 22 3

* Mert ímé a' rővid esztendők elmúlnak, és azon az ösvényen járok, mellyen viszsza nem térek. 23 4

XVII. Rész.

LElhelletem el-fogy, napjaim meg-rövidűlnek, és chak a' koporsóm vagyon hátra. 1 A 5

* Nem vétkeztem, és keserűségekben lakik a' szemem. 2 6

* Szabadíts-meg engem Uram, és helyheztess engem melléd, és akárki kezе hadakozzék ellenem. 3 B 7

* Az ő szívőket távúl-vetetted a' fégyelemtől, azért fel nem magasztaltatnak. 4 8

* Prædát ígér a' társainak, és a' fiainak szemei meg-fogyatkoznak. 5 B 9

* Tőn engem mint a' kősségnek példa-beszédévé, és példa vagyok előttők. 6 10

* Meg-homályosodott a' boszszonkodástól a' szemem, és a' tagaim chak nem semmivé lőttek. 7 11 C

* El-álmélkodnak az igazak ezen, és az ártatlan a' kép-mutató-ellen fel-támad. 8 12

* És meg-tartya az igaz az ő útát, és a' tiszta kezeknek több erőt ád. 9 C 13

* Az-okáért tí minnyájan megtérjetek, és jőjetek-elő, és nem találok köztetek egy bőlchet-is. 10

* Az én napjaim el-múltak, az én gondolatim el-hányattak, kínozván a' szívemet. 11

* Az étszakát nappá fordították, és ismég a' setétség-után világosságot reméllek. 12

* Ha várakozom, a' pokol az én házam, és a' setétségben vetettem-meg ágyamat. 13

* A' rothadásnak mondék : Atyám vagy ; a' férgeknek, anyám, és néném. 14

* Hol vagyon azért most az én várakodásom, és az én békeséges türésemet ki gondollya-meg ? 15

* Mindenem alá-száll a' mélységes pokolba : alítod-e hogy akár chak ott fog nyugodalmom lenni ? 16

XVIII. Rész.

FElelvén pedig Suhi Báldad, monda : 1 A

* Meddig hánnyátok a' szókat ? értsetek először, és úgy szóllyunk. 2

* Miért aláttatunk úgy mint barmoknak, és meg-büsződtűnk előttetek ? 3

* A' ki el-veszted lelkedet haragodban, el-hagyattatik-e te-éretted a' föld, és másuvá vitettetnek-e a' kősziklák az ő helyekről ? 4

* Az istentelennek világossága nem óltatik-e el, és nem fénylik-e az ő tűzének langja ? 5

* A' világosság meg-setétűl az ő hajlékában ; és a' szövétnek, melly fölötte vagyon, el-óltatik. 6 B

* Meg-szorúlnak az ő erejének lépési, és nyakra-főre veti őtet az ő tanátsa. 7

* Mert a' hálóba eresztette a' lábait, és annak kötési-között jár. 8

* Az ő sarka a' tőrbe akad, és felgyulad ellene a' szomjúság. 9

* El-rejtetett a' földbe az ő tőrje, és az ő kelepczéje az ösvényen. 10

* Mindenünnét rettentik őtet a' félelmek, és bé-tekerik a' lábait. 11 C

* Meg-vékonyodgyék az ő ereje az éhségtől, és koplalás támadgyon az óldala chontyaira. 12

* Meg-egye az ő bőrének szépségét, meg-emésszse az ő karjait az első-szűlött halál. 13

* El-szakasztassék hajlékától az ő bizodalma, és tapodgya-meg őtet a'veszedelem, mint a'király. 14

* Az ő hajlékában annak társai lakjanak, a'ki ninchen, kén-kő hintessék az ő hajlékába. 15

* Alól meg-száradgyanak a'gyökeri, felyűl pedig el-nyomattassék az ő aratása. 16 C D

«Prov. 2. d. 22. * "El-veszszen az ő emlekezete a' földről, és ne hirdetteſsék a' neve az útzákon. 17

* Ki-űzi őtet a' világosságról a' setétségbe, és e' világból ki-viszi őtet. 18

* Nem lészen az ő magva sem nemzetsége az ő népe-között, és semmi maradéka az ő tartományiban. 19

* Az ő napján el-álmélkodnak az utólsók, és az elsők meg-rettennek. 20

* Ezek azért a' hamisnak hajléki, és ez annak helye ki az Istent nem tudgya. 21

XIX. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: 1

* Meddig búsittyátok a' lelkemet, és gyötrőtők engem beszédekkel? A 2

* Ímé, tízszer gyaláztok engem, és nem szégyenlitek hogy engem el-nyomtok. 3

* Mert, ha szintén tudatlan vóltam-is, velem lészen tudatlanságom. 4

* De tí ellenem fel-emelkedtek, és feddetek engem gyalázatimmal. 5

* Ottan chak most értsétek, hogy az Isten nem mélto itélettel nyomorgatott engem, és ostorival környűlvőtt engem. 6

* Ime kiáltok erőszakot szenvedvén, és senki nem hallya: üvöltők, és ninch a' ki itéletet tégyen. 7

* Ösvényemet bé-sövényezte, és által nem mehetek, és az én nyomomra setétséget vetett. 8 B

* Meg-fosztott engem dichőségemtől, és fejemről el-vette a'koronát. 9

* Minden-felől el-rontott engem, és el-veszek, és mint a' ki-szakasztott fának el-vette remenségemet. 10

* Fel-gerjedett ellenem az ő haragja, és mint ellenségét úgy tartott engem. 11

* Eggyütt jövének-el az ő latrai, és útat chinálának magoknak rajtam, és meg-szállák körös-körül az. én hajlékomat. 12

* Az atyámfiait távúl állatta tőlem, és az ismérőim mint idegenek el-távoztak tőlem. 13

* El-hattak engem a' rokonim: és a' kik ismérnek vala engem, el-feledkezének rólam. 14

* Az én házam zellyéri, és a'szolgálóim, mint idegent úgy tartottak engem, és mint a' szárándok vóltam szemek-előtt. 15

* A' szolgámat híttam, és nem felelt, magam szájával könyörgöttem néki. 16

* Lehelléſemtől iszonyodotta'feleségem, és könyörgők vala a'testemből-valo fiaimnak. 17

* A'bolondok-is útálnak vala engem, és mikor tőlők el-távoztam vólna, rágalmaznak vala engem. 18

* Meg-útáltak engem a'kik valaha tanátsim vóltak: és a'kit leg-inkább szeretek vala, meg-gyűlőle engem. 19

* Meg-emésztetvén a'húsom, bőrömhöz ragadott a'chontom, és chak az ajakim maradtak a'fogaim-körül. 20

* Könyörűllyetek-rajtam, könyörűllyetek-rajtam, ottan chak tí barátim, mert az Úr keze illetett engem. 21

* Miért üldöztők engem mint az Isten, és az én húsommal töltőztők? 22

* Ki chelekeszi azt velem hogy meg-írattassanak beszédim? ki adgya azt nékem hogy könyvbe irattassanak * vas-pennával, és ón-táblára, vagy vésővel metszettesenek köre? 23 D 24

* Mert tudom hogy az én Megváltóm él, és az utólso napon a'földből fel-támadok: 25

* És ismég környűl-véterem bőrömmel, és az én testemben látom meg az én Istenemet. 26

* Kit én-magam látok-meg, és az én szemeim nézik, és nem más: ételetett e'reménség az én kebelembe. 27

* Miért mongyátok tahát mostan: Üldözzük őtet, és az igének gyökerét találjuk-fel ellene? 28

* Fussatok azért a' fegyver színe-előtt, mert a'fegyver a' hamisságok boszszu-állója: és tudgyátok hogy vagyon itélet. 29

XX. Rész.

FElelvén pedig Naámati Sófar, monda: 1

* Ezért külömb-felé gondolatim jönek egy-más-után, és elmém sok-felé ragadtatik. 2 A

* A' tudományt, mellyel engem dorgálsz, meg-hallom, és az értelmemnek lelke meg-felel nékem. 3
*Ezt tudom eleitől-fogva, mi-óltától-fogva az ember a'földre helyheztetett: 4
*Hogy az istentelenek díchéreti rövid, és a'kép-mutatók öröme egy szem-pillantásnyi. 5
* Ha fel-menend kevélysége az égig, és a'feje a'felyhőket érendi: 6
* Mint a' ganéj végtére el-vész: és a'kik őtet látták vala, mondanak: Hol vagyon? 7 B
*Mint az el-röpűlő álom meg nē találtatik, el-múlik mint az éjjeli látás. 8
*A'melly szem őtet látta, nem láttya, és többé nē nézi őtet az ő helye. 9
* A' fiai el-nyomattatnak a' szükségtől, és a' kezei meg-adgyák néki az ő fájdalmát. 10
* A' chontyai meg-telnek ifiuságának vétkeivel, és véle a'porban aluſznak. 11
*Mert midőn édes léſzen az ő szájában a'gonosz, a'nyelve-alá rejti azt. 12
*Kedvez annak, és el nem hadgya azt, és el-titkollya a'torkában. 13
*A'kenyere belől a' gyomrában, aſpiſok epéjévé változik. 14
* A'gazdagságokat, mellyeket elnyelt, ki-okádgya, és az ő hasából kivonnya azokat az Isten. 15
* Az aſpiſok fejét szopja, és megöli őtet a'vipera nyelve. * (Ne lássa a' folyó-víznek szakadásotskáit, a' méznek és vajnak patakit.) 16 17 C
* Meg-bűntettetik mindenekért a' miket chelekedett, de még sem emésztetik meg: az ő találmányinak sokasága-szerént szenved. 18 B
* Mert meg-rontván meg-foszto tta a'szegényeket: a'házat el-foglalta, és azt nem épitette. 19
* "És meg nem elégedett a' hasa: és mikor meg-léſznek a' miket kívánt vala, nem bírhattya. 20
* Nem maradott-meg az ő étkében, és azért semmi meg nem marad az ő javaiban. 21
*Midőn meg-elégedik, szorōgattatik, izzad, és mindē fájdalō reá-rohan: 22
*Vaj télnek-bé a'hasa, hogy reája bochássa az ő búsulásának haragját, és hadát töltse reája. 23
*A'vas fegyver-előtt szalad, és a' réz kéz-íjra akad. 24 D
*A'ki-vonatott, és hűvelyéből kijőtt, és az ő keserűségébē villámó; elmennek és reá űtnek a'retteneteſek. 25
* Minden ſetétſégek el-rejtettek az ő titkos helyein: meg-eméſzti őtet a' tűz, melly fel nem gyújtatik, nyomorgattatik el-hagyattatván az ő hajlékában. 26
* Ki nyilatkoztattyák az egek az ő hamiſſágát, és a'föld ellene-támad. 27
*Nyitva léſzen az ő házának gyökere, le-vonyattatik az Isten haragjának napján. 28
* Ez az istentelen ember réſze az Istentől, és az ő beſzédinek örökſége az Úrtól. 29

XXI. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: A
* Hallyátok kérlek beſzédimet, és tartſatok penitentziát. 1 2
*Várjatok engem, és én szóllok, és az ígém-után, ha tetszik, neveſſetek. 3
*Vallyon 's ember-ellen vagyon-e az én vetekedéſem, hogy méltán ne kelleſſék szomorkodnom? 4
*Figyelmezzetek reám, és álmélkodgyatok, és újotokat tegyétek a' szájatokra: 5
* És én mikor meg-emlekezem, meg-ijedek, és teſtemet meg-rázza a' reſzketés. 6
*"Miért élnek tahát az istentelenek, fel-emeltettek, és meg-erősödtek gazdagsággal? 7 "Jer. 12. a. 1. Abac. 1. a. 3.
* Az ő magvok meg-marad előttök, a' rokonok és unokák ſerege az ő szinek-előtt. 8
*Az ő házok bátorságoſok és békeſégeſek, és ninch az Isten veſzſzeje rajtok. 9 B
*Az ő tehenek meg-futott, és nem vetett-meg: az ūnő meg-ellett, és nem foſztatott-meg fajzásától. 10
* Ki-járnak az ő apródi mint a' nyájak, és az ő magzattyok ugrálnak a'játékokban. 11
*Dobot tartnak, és czitarát, és örűlnek az orgona zengéſén. 12
* Jókban múlattyák napjokat, és egy szem-pillátásban alá-mennek poklokra. 13
* Kik mondának az Istennek: Távozzál-el tőlünk, és útaidnak tudományát nem akarjuk: 14
* "Kichoda a'Mindenható hogy szolgállyunk néki? és mit haſznál nékünk ha imádkozunk néki? 15 "Mal. 3. d. 14.
* Mindazáltal mivelhogy az ő javok ninchenek az ő kezekben, az iſ- 16

Ecclef. c. 9.

Iob 20. 21.

tentelenek tanátſa távúl légyē tőlem.
* Menyíſzer óltatik-el az iſtentelenek ſzővétneke, és az árradás jő reájok, és el-oſztya haragjának fájdalmit?
* Úgy léſznek mint a' polyva a' ſzél-előtt, és mint a' ſzikra mellyet a' forgó-ſzél el-hány.
* Az Iſten meg-tartya a' fiaiban az attyok fájdalmát: és midőn fizet, akkor meg-tudgya.
* Meg-láttyák a' ſzemei az ő veſzedelmét, és a' Mindenhatónak haragjából iſzik.
* Mert mi gondgya vagyon néki az ő-utánna-valo házára? ha az ő hólnapi ſzámának fele el-vétetik-is?
* Vallyon az Iſtent taníttya-e valaki tudományra, a' ki a' magaſſakat meg-ítéli?
*Ez meg-hal vaſtag és egéſſéges, gazdag és bóldog lévén. * Az ő béle rakva kővérſéggel, és a' chontyai velőkkel nedvesíttetnek.
* Más pedig meg-hal az ő lelke keſerűſégében minden gazdagſág-nélkűl:
*És mindazáltal eggyűtt aluſznak a' porban, és a' férgek el-lepik őket.
*Bizonyára tudom a' tí gondolatitokat, és ellenem hamis itéletetőket.
* Mert azt mongyátok: Hol vagyon a' fejedelem háza? és hol az iſtentelenek hajléki?
* Kérgyetek akár-kit az úton-járók-kőzzűl, és meg-tudgyátok hogy ugyan ezeket tudgya ő-is.
* Mert a' veſzedelem napjára tartatik a' gonoſz, és a' harag napjára vitetik. * Ki feddi-meg ő-előtte az ő útát? és a' miket chelekedett, ki fizeti-meg néki?
*Ő a' koporſókba vitetik, és a' halottak rakáſában vígyáz.
* Édes vólt a' Koczytus fővenyinek, és utánna-vonſzon minden embert, és előtte ſzámtalanokat.
*Mi-képpen vígaſztaltok tahát engem heában, holott meg-mutattatott hogy feleletetek ellenkezik az igaſſággal?

XXII. Ré sz.

FElelvén pedig Temáni Elifaz, monda:
*Haſonlíttathatik-e az ember az Iſtenhez, ha ſzintén tekélletes tudománya léend-is?
*Mit haſznál az Iſtennek ha igaz léendeſz? vagy mit adſz néki ha makula-nélkűl-valo léend a' te útad?
* Vallyon félve dorgál-e meg téged, és tőrvénybe mégyen-e veled;
*És nem a' te ſok gonoſſágodért-e, és véghetetlen hamiſſágidért?
*Mert el-vetted zálagját az atyádfiainak ok-nélkűl, és a' mezítelenéket meg-foſztottad ruhájoktól.
*Vizet a' fáradotnak nem adtál, és az éhezőtől meg-vontad a' kenyeret.
*A' karodnak erejében bírod vala a' főldet, és leg-hatalmasb lévén megtartod vala azt. * Az özvegyeket űreſſen bochátottad, és az árvák karjait meg-rontottad.
* Az-okáért kőrnyűl-vétettél tőrőkkel, és meg-háborít téged a' hirtelen félelem.
*És azt véled vala hogy nem látnál ſetétſéget, és hogy a' meg-árradott vizek ſebeſſégétől el nem nyomattatnál?
*Nem gondolod-e hogy az Iſten magasb az égnél, és a' chillagok teteje-főlibe emeltetik?
*És mondod: Mit túd az Iſten? és mint egy homály-általi ítél.
* A' felyhő az ő rejteke, és a' mi dolgainkat nem ſzemléli, és az égnek ſarkai-kőrűl jár.
* Vallyon e' világ ősvényét akarod-e meg-őrzeni, mellyet a' hamis férfiak tapodtak?
*Kik el-vitettek idejek-előtt, és a' folyó-víz el-fordíttya az ő fondamentomokat: * A' kik mondanak vala az Iſtennek: Távozzál-el tőlűnk: és mint-ha ſemmit nem chelekedhetnék a' Mindenhato, úgy béchűllik vala őtet. * Holott ő töltötte-bé az ő házokat jókkal: kiknek itéletek távúl légyen tőlem.
*"Meg-láttyák az igazak, és vígadnak, és az ártatlan meg-chúfollya őket. * Nem vágattatott-e le az ő fel-emelkedéſek, és azok maradékit eméſztette-meg a' tűz?
*Engedgy azért néki, és légyen békeſéged: és ezek-általi igen jó gyűmőlchid léſznek.
*Vegyed a' tőrvényt az ő ſzájából, és az ő beſzédit ſzívedbe tegyed.
* Ha viſzſza-térſz a' Mindenhatóhoz, meg-épűlſz, és el-távoztatod a' hamiſſágot a' te hajlékodtól.
* A' főldért kővet ád, és a' kőért arany patakokat.

*Es

* Es a' Mindenhato a' te ellenségid-ellen léſzen, és ezűſt gyűjtetik néked.

* Akkor a' Mindenhatóban gyönyörűſégekkel bévelkedel, és felemeled az Iſtenhez az orczádat.

*Kérni fogod őtet, és meg-halgat téged, és fogadáſidat bé-tőltöd.

* El-gondolod a'dolgot, és megadatik néked, és útaidban fénylik a' világoſság.

*"Mert a'ki meg-aláztatik, dichőſégben léſzen; és a' ki le-hajtya ſzemeit, az meg-ſzabadúl. *Prov. 9.d.23.*

* Meg-ſzábadúl az ártatlan, megſzabadúl pedig kezeinek tiſztaſágában.

XXIII. Rész.

FElelvén pedig Job, monda:

* Moſt-is keſerűſégben vagyon az én beſzédem, és a'chapáſom keze fohászkodáſomfőlőtt meg-nehezedett.

*Ki adgya azt nékem hogy megiſmérjem és meg-találljam őtet, és ſzinte az ő királyi-ſzékihez juſſak?

* Eleibe-vetem az itéletet, és a' ſzámat meg-tőltöm dorgáláſokkal.

*Hadd tudgyam az igéket mellyeket nékem felel, és értſem mit ſzóll nékem. *Nem akarom hogy ſok erővel vetekedgyék velem, ſe hogy az ő nagy-vóltának terhével nyomjon engem.

*Adgya-elő az igaſságot ellenem, és juſſon győzedelére az én itéletem.

* Ha Nap-keletre megyek, nem látſzik: ha Nap-nyúgatra, meg nē értem őtet. * Ha balra, mit mivellyek? nem érem-el őtet: ha jobra fordúlok, nem látom-meg őtet.

* Ő pedig tudgya az én útamat, és meg-próbált engem mint az aranyat, mellyen által-mégyen a' tűzőn.

*Az ő nyomdokit kővette a' lábam, az ő útát meg-őriztem, és el nem tértem arról.

* Az ő ajakinak parancholatitól el nem távoztam, és kebelembe rejtettem az ő ſzája igéit.

*Mert ő egyedűl vagyon, és ſenki el nem fordíthattya az ő gondolatyát: és valamit a' lelke akart, azt chelekedte. *Mikor bé-tellyesíti bennem akarattyát, ſok egyéb haſonló dolgok-is jelen vannak nála. * És azért háborodtam meg az ő orczájától, és meg-gondolván őtet, a' félelemtől izgattatom.

* Az iſten meg-lágyította ſzívemet, és a' Mindenhato meg-háborított engem.

*Mert el nem veſztem a' kővetkező ſetétſégekért, ſem az orczámat el nem burította a' homály.

XXIV. Rész.

A' Mindenhato-előtt ninchenek el-titkolvá az idők: a' kik pedig iſmérik őtet, nem tudgyák az ő napjait.

*Némellyek a' határokat máſuvá vitték, el-ragadozták a' nyájakat, és legeltették azokat.

*Az árvák ſzamárát el-hajtották, és zálogúl vették az özvegy ökrét.

*El-fordították a' ſzegények útát, és el-nyomták eggyűtt a' főldnek ſzelídit: * Némellyek mint a' vad-ſzamárok a' puſztában ki-mennek dolgokra: vígyázván a' prædára, kenyeret készítnek magzattyoknak.

*A' más ſzánto-főldét le-arattyák: és annak ſzőlőjét, a' kit erővel elnyomtak, meg-ſzedik.

* Mezítelenűl bochátty ák-el az embereket, el-vonyván ruhájokat, kiknek ninch lepelek a' hidegben:

* Kiket a' hegyeknek zápor-eſői meg-őntöznek: és nem lévén lepelek, a' kőveket ölelik-által.

* Erőſzakot chelekedtek el-prædálván az árvákat, és a' ſzegény kőſſéget meg-foſztották.

*A' mezítelenektől és ruha-nélkűl járóktól, és az éhezőktől el-vették a' kévéket.

* Azoknak aſztagi-között délleltek, kik a' ſájtókat nyomván ſzomjuhoznak.

* A' váraſokban nyögtették a' férfiakat, és a' ſebeſek lelke kiáltott, és az Iſten torolatlan nem hadgya.

*Engedetlenek vóltak a' világoſſágnak, nem tudták az ő útait, ſem viſzſza nem tértek az ő öſvényin.

*Jó reggel fel-kél a' gyilkos, megöli a' ſzűkölködőt, és a' ſzegényt: éjjel pedig ollyan léſzen mint a' lopo.

* A' parázna ſzeme a' homályoſſágra vígyáz, mondván: Nem lát engem a' ſzem: és bé-födi az orczáját.

*Meg-áſſa a' ſetétben a' házakat, a' mint nappal el-végezték vólt magokban, és nē tudták a' világoſſágot.

* Ha hirtelen fel-tetſzik a' hajnal, a' halál árnyékának vélik: és a' ſetét-

Iob 23. 24.

ſégben úgy járnak mint a' világoſ-
ſágban. *Kűnyű, a' víznek ſzíne- 18
főlőtt: átkozott légyen az ő réſze a'
főldőn, és ne járjon a'ſzőlők útán.
* A' főlőttéb-valo melegre men- 19
nyen a'havas vizekről, és a'pokolig D
az ő bűne.
* El-feletkezzék róla az irgalmaſ- 20
ſág: az ő édeſſége a'férgek: ne légyen
emlekezetben, hanem el-rontaſſék
mint a'gyűmőlchtelen fa.
* Mert a' magtalant táplálta, a' ki 21
nem ſzűl, és az őzveggyel nē tőtt jól.
*Le-vonta az erőſſeket az ő erejé- 22
ben: és mikor áll, nem bízik életéhez.
" Apoc. 2. f. 21. * " Az Iſten helyt adott néki a' 23
penitentziára, és ő gonoſzúl él azzal
kevélyſégre: az ő ſzemei pedig az ő
útain vannak.
*Fel-emelkedtek egy keveſsé, és 24
állandók nem léſznek, és meg-aláz-
tatnak mint mindenek, és el-vétet-
nek, és mint a'kaláſzok hegyei meg-
tőrettetnek.
* Hogy ha úgy ninchen, ki fed- 25
het-meg engem hazugſágról, és ki
teheti beſzédemet az Iſten-eleibe.

XXV. RÉSZ.

FElelvén pedig Suhi Báldad, 1
monda: A
* A' hatalom és a' rettentés 2
nála vagyon, a'ki eggyeſſéget
ſzerez az ő magaſſágiban.
*Vallyon vagyon-e ſzáma az ő vi- 3
tézinek? és kire nem kél-fel az ő
világoſſága?
* Meg-igazúlhat-e az Iſtenhez ha- 4
ſonlíttatott ember, a' vagy tetſzhe-
tik-e tiſztának a'ki aſzſzonytól ſzű-
letett?
*Ímé a'hóld ſem fénylik, a' chil- 5
lagok ſem tiſzták az ő ſzíne-előtt:
* Menyível inkább az ember ki 6
rothadás, és az ember fia ki egy féreg.

XXVI. RÉSZ.

FElelvén pedig Jób, monda: 1
*Ki ſegétője vagy? vallyon A
az erőtlené-e? és annak tar- 2
tod-e karját, a'ki nem erős?
*Kinek ádtal tanátſot? talám an- 3
nak, a' kinek ninch bőlcheſége, és B
meg-mutattad a'te ſok okoſságodat.
*Kit akartál tanítani? nem azt-e, 4
a'ki a'lehelletet alkotta?
* Ímé az oriáſok nyőgnek a' vi- 5
zek-alatt, azok-is kik vélek laknak.
*Mezítelen a'pokol előtte, és ninch 6
ſemmi lepele a'veſzedelemnek.

7 * A' ki az éſzakot az űregen ki-
C terjeſzti, és a'főldet ſemire függeſzti.
8 * Ki meg-kőtőzi a' vizeket az ő
felyhőiben, hogy egyſzer's mind alá
ne ſzakadgyanak.
9 *Ki meg-tartoztattya az ő királyi-
ſzékinek ſzínét, és ki-terjeſzti arra
az ő kődét.
10 *Határt vetett a'vizeknek, míg el-
végezteſsék a'világoſság és a'ſetétſég.
11 *Az ég oſzlopi reſzketnek, és fél-
D nek az ő intéſére.
12 *Az ő erőſſége-által hirtelen őſz-
ve-gyűltek a'tengerek, és az ő okoſ-
ſága meg-verte a'kevélyt.
13 *Az ő lelke ékesítette az egeket,
és az ő keze bábálkodván hozatott-
ki a'tekergős kígyo.
14 * Ímé, ezek az ő útainak réſzéről
mondattak: és holott alig hallottunk
egy kis chőppőt az ő beſzédében, ki
nézheti az ő nagy-vóltának meny-
dőrgéſét?

XXVII. RÉSZ.

MÉg-is ſzólla Jób, elő-vévén 1
példa-beſzédét, és monda: A
* Él az Iſten, ki el-vette 2
az én tőrvényemet; és a'
Mindenhato, ki keſerűſégre hozta
lelkemet.
* Mert valamíg lélegzet vagyon 3
bennem, és az Iſten lehelleti az or-
romban;
* Nem ſzólnak az ajakim hamiſ- 4
ſágot, ſem a' nyelvem hazugſágot
nem forgat.
* Távúl légyen tőlem hogy tite- 5
ket igazaknak itéllyelek lenni: míg
el nem fogyok, el nem távozom ár-
tatlanſágomtól.
* Az én igaſságomat, mellyet kez- 6
dettem tartani, el nem hagyom: mert B
nem vádol engem az én ſzívem tel-
lyes életemben.
* Légyen az én ellenſégem mint 7
az iſtentelen: és az én ellenkőzőm
mint a' hamis.
*Mert michoda a'kép-mutató re- 8
ménſége ha telhetetlenűl ragadoz,
és az Iſten meg nem ſzabadíttya az
ő lelkét?
*Meg-hallya-e az ő kiáltáſát mi- 9
kor reája jő a'nyomorúſág?
* A'vagy győnyőrkődhetik-e a' 10
Mindenhatóban, és ſegétſégűl híhat-
tya-e az Iſtent minden időben?
*Meg-tanítlak títeket az Iſten ke- 11

ze-ál-

ze-által, mie légyen a' Mindenhatónak, és el nem rejtem.
*Ímé, tí minnyájan tudgyátok, és miért szóllotok ok-nélkül hiusságokat?
*Ez az istentelen embernek része az Istennél, és az erőszak-tévők örökssége, mellyet a' Mindenhatótól felvésznek?
*Ha meg-sokasodnak a' fiai, fegyverre adatnak, és az unokái nem elégednek-meg kenyérrel.
*A' kik meg-maradnak tőle, a' veszedelembe temettetnek, és azoknak özvegyi nem sírnak.
*Ha öszve-hordandgya az ezüstöt mint a' földet, és a' ruhákat úgy keszíti mint a' sárt:
*El-készíti ugyan, de az igaz ruháztatik-meg azokkal: és az ezüstöt az ártatlan osztya-el.
*Mint a' moly úgy épitette a' házát, és mint az őrző chinálta a' levél-szént.
*"A' gazdag mikor el-aluszik, semmit véle el nem viszen: fel-nyittya szemeit, és semmit nem talál.
* Meg-ragadgya őtet a' szükség mint a' víz, éjjel el-nyomja őtet a' szél-vész.
* Fel-vészi őtet a' fütő-szél, és el-viszi, és mint a' forgó-szél el-ragadgya őtet helyéről.
* És reája-küld, és meg nem kímélli, az ö kezéből futton-fút.
* Egybe chapja kezeit rajta, és süvöltt reája, nézvén az ö helyét.

XXVIII. Rész.

AZ ezüst ereknek kezdeti vagyon: és az aránynak helye vagyon, a' hol öszve-öntődik.
*A' vas a' földből vétetik: és a' melegtől meg-olvadott kő, rézzé változik.
*Időt vetett a' setétségnek, és mindeneknek végét meg-gondollya, a' homálynak kövét-is, és a' halál árnyékát.
* A' patak el-választya az útonjáro néptől, azokat a' kiket el-felejtett a' szükölködő ember lába, és az útatlanokat.
* A' föld, melyből kenyér terem vala az ö helyén, tűzzel veszett-el.
* A' sáfirnak helye az ö kövei, és az ö göröngye arany.
*Az ösvényt nem tudta a' madár, és nem nézte azt a' kesely ű szeme.
*Nem tapodták azt a' kereskedők fiai, sem a' nőstény oroszlány azon által nem ment.
*A' kő-sziklára ki-nyújtotta az ö kezét, tőből fel-fordította a' hegyeket.
*A' kő-sziklákon patakokat vágott, és mindén drágalátost látott a' szeme.
* A' folyó-vizeknek mélységit-is meg-vizgálta, és az el-rejtetteket világosságra hozta.
*A' bölcheség pedig hol találtatik? és melyik az értelem helye?
*Nem tudgya az ember annak az árrát, sem nem találtatik a' gyönyörüségesen-élők földén.
*A' mélység azt mondgya: Ninch én-bennem; és a' tenger szóll: Ninch én-velem.
* " Nem adatik a' finom arany érette, sem ezüstel nem fizethetnek az ö el-váltásában. "Sap. 7. a. 9.
*Nem hasonlíttatik Indiának festékivel meg-festettekhez, sem az igen drága sardonyxhoz, vagy a' sáfirhoz.
* Nem hasonlíttatik hozzája az arany vagy az üveg; sem cherébe nem adatnak érette arany edények:
*A' magas és fő dolgok nem léfznek emlekezetben a' hozzá-hasonlításban: a' bölcheség pedig titkos helyekről vétetik.
*Nem hasonlíttatik hozzája a' Szerechen-országi topázius, sem az igen tiszta festéssel egybe nem vettetik.
* Honnét jő tahát a' bölcheség? és melyik az értelem helye.
*El-rejtetett minden élőknek szemek-elől, az égi-madarak sem tudgyák.
*A' veszedelem 's a' halál azt mondották: Fűleinkel hallottuk hírét.
* Az Isten ismeri annak útát, és ö tudgya a' helyét.
* Mert ö láttya a' világ határit, és mindenekre néz mellyek az ég-alatt vannak.
*Ki a' szeleknek mértéket chinált, és a' vizeket fontba vetette.
* Mikor az esőknek törvényt ád vala, és útat a' chattago szél-vészeknek:
*Akkor látta azt, és meg-magyarázta, és el-készítette, és meg-vizgálta.
*És monda az embernek: Ímé az Úr félelme, az a' bölcheség; és a' gonosztól el-távozni, értelem.

Iob 28.

XXIX. Rész.

1 A MÉg-is szólla Jób, elő-vévén példa-beszédét, és monda:
2 * Ki adgya azt nékem, hogy a' régi hólnapok-szerént légyek, a' napok-szerént mellyekben az Isten őriz vala engem?
3 *Mikor fénlik vala az ő lámpása a' fejem-főlőtt, és az ő világosságánál járok vala a' setétben?
4 *A' mint ifiuságomnak napjaiban vóltam, mikor titkon az Isten vala hajlékomban?
5 *Mikor a' Mindenhato velem vala: és a' szolgaim kőrűlem?
6 *Mikor vajjal mosom vala a' lábaimat, és a' kő-szál olaj patakokat önt vala nékem?
7 B * Mikor a' váras kapujához megyek vala, és az útzán széket készítnek vala nékem?
8 *Látnak vala engem az ifiak, és el-rejteznek vala: és a' vének felkelvén állanak vala.
9 *A' fejedelmek meg-szűnnek vala szóllani, és újokat tészik vala a' szájokra.
10 * Az ő szavokat megtartoztattyák vala a' vezerek, és a' nyelvők az ő torkokhoz ragad vala.
11 * A' melly fűl hall vala, bóldogít vala engem; és a' melly szem lát vala, bizonyságot tészen vala felőlem.
12 * Azért hogy meg-szabadítottam vólna a' kiálto szegényt, és az árvát, kinek nem vala segétője.
13 C *Az el-veszendőnek áldása reámjő vala, és az özvegy szívét meg-vígasztaltam.
14 *Az igasságba öltöztem, és megruháztam magamat, mint az öltözettel és koronával, az én itéletemmel.
15 * Szeme vóltam a' vaknak, és lába a' sántának.
16 *Attyok valék a' szegényeknek: és a' pőrt, mellyet nem tudok vala, igen szorgalmatoson meg-vizsgálom vala.
17 *El-rontom vala a' hamisnak zápfogait, és a' fogai-közzűl ki-vészem vala a' prædát.
18 *És mondék: Az én fészkemben halok-meg, és mint a' palma-fa meg-sokasítom napjaimat.
19 * Az én gyökerem fel-nyílt a' vizek-mellett, és a' harmat meg-marad az én aratásomban.
20 D * Az én dicsőségem mindenkor meg-újúl, és a' kéz-íjam kezemben meg-erősödik.
21 *A' kik engem halgatnak vala, várják vala az itéletet, és figyelmezve halgatnak vala tanátsomra.
22 * Az én igéimhez semmit nem mernek vala tenni, és reájok chöpög vala az én beszédem.
23 *Várnak vala engem mint az esőt, és szájokat táttyák vala fel mint a' késő esőre.
24 * Ha mikor reájok nevetek vala, nem hiszik vala, és az orczám világosága nem esik vala a' földre.
25 * Ha hozzájok akartam vólna menni, első űlők vala; és mikor mint a' király űlnék, a' sereg kőrnyűlem álván, mindazáltal a' keservők vigasztalója vóltam.

XXX. Rész.

1 A MOst pedig chúfolnak engem a' kik ifiabbak idővel, kiknek attyokat nem méltóztatom vala az én nyájaim ebei-közzé tenni:
2 *Kiknek kezek ereje nékem semmi-gyanánt vala, és életre-is méltatlanoknak alittatnak vala.
3 * A' szükség és éhség-miatt magtalanok, kik a' pusztában rágogatnak vala, el-lankadván a' nyomorúság és nyavalya-miatt.
4 *És füveket észnek vala, és a' fák kérgeit, és a' gyalog-fenyűknek gyökere vólt az ő étkek.
5 * Kik a' völgyekből ezeket ragadozván, midőn eggyenként találták vólna, azokra kiáltással futnak vala.
6 *A' pusztak pataki-mellett laknak vala, és a' föld hasadékiban, vagy a fövenyen.
7 B * Kik az illyenek közőtt vígadnak vala, és a' tövisek alatt lenni gyönyörűségnek alittyák vala.
8 *A' bolondok és nemtelenek fiai, és a' földön tellyességgel ki nem tetszők.
9 *Most azok énekévé változtam, és példa-beszéddé lőttem nékik.
10 *Útálnak engem, és távúl futnak tőlem, és az orczámat nem szégyentelik pőkdősni.
11 *Mert az ő tegzét meg-nyitotta, és meg-nyomorított engē, és zabolát vetett a' számba.
12 * A' Nap-keletnek jobja-felől hamar fel-támadának nyomorúságim: lábaimat el-fordíták, és el-nyomákal. *El-hánták útaimat, lelkedtek utánnam, és meg-győztek, és nem vólt a' ki segétséggel lenne.

*Mint

*Mint az el-romlott kő-falon, és a'meg-nyitott ajtón, rohantak reám, és nyavalyáimra hengeredtek. 14 C

*Semmivé lőttem: el-vitted mint a'szél az én kívánságomat: és mint a'felyhő el-múlt az én szabadúlásom. 15

*Most pedig magamban meg-eped a'lelkem, és a'nyomorgatások napjai bírnak engem. 16

*Éjjel a'chontom meg-liggattatik a'fájdalmoktól: és a'kik engem éznek, nem alusznak. 17

*Azok sokaságától meg-emésztetik az én ruházatom, és mint a'köntösnek gallérával környűl-övedzettek engem. 18

*A'sárhoz hasonlíttattam, és hasonló lőttem a'szikrához és a'hamuhoz. 19

*Kiáltok hozzád, és meg nem halgatsz engem: állok, és nem tekintesz reám. 20

*Kegyetlenné változtál nékem, és kezednek keménységében ellenkezel velem. 21

*Fel-emeltél engem, és úgy mint a'szélre helyheztetvén, erőssen le-chaptál engem. 22

* Tudom hogy a'halálnak adsz engem, a'hol ház készíttetett minden élőnek. 23 D

* Mindazáltal nem az ő meg-emésztésekért bochátod-ki a'kezedet: és ha el-esnek, te-magad meg-szabadítod. 24

*Sírok vala valaha azon a'ki nyomorúlt vala, és szánakodik vala az én lelkem a'szegényen. 25

* Jókat várok vala, és gonoszok jövének-reám: világosságot várok vala, és setétség rohana-ki. 26

* A' belső részeim fel-forrottak minden nyugodalom-nélkül, előmet vették a'nyomorúságnak napjai. 27

* Keseregvén járok vala, harag-nélkül; fel-kelvén, a'sereg-között kiáltok vala. 28

*A'sárkányok attyok-fia vóltam, és a'strutzok társa. 29

*A'bőröm meg-feketűlt rajtam, és a'chontyaim meg-szárradtak a'hévség-miatt. 30

*Sírásra változott az én czitarám, és az én musika szerszámom a'sírók szózattyára. 31

XXXI. Rész.

SZövetséget tőttem szemeimmel, hogy ingyen se gondolkodnám a'szűzről. 1 A

*Mert michoda része vólna az Istennek bennem onnan-felyűl, és öröksége a' Mindenhatónak a' magasságból? 2

*Ninch-e veszedelme a'hamisnak, és el-idegenűlések a'hamisság chelekedőinek? 3 4

*Nem ő szemléli-e az én útaimat, és nem számállya-e meg minden lépésimet? 4

* Ha hiúságban jártam, és chalárdságra sietett a'lábam: 5

* Vessen engem igaz serpenyűbe, és tudgya-meg az Isten az én egyűgyűségemet: 6

*Ha el-tért az én lépésem az útról, és ha követte szemeimet a'szívem, és ha kezeimhez makula ragadott: 7

*Vessek, és más egye-meg: és az én maradékom gyökerestől ki-szággattassék. 8

* Ha meg-chalatkozott a'szívem az aszszony'állaton, és ha barátom ajtajánál leselkedtem: 9

*A'feleségem más kúrvája légyen, és egyebek hajollyanak-meg rajta. 10 B

*Mert az latorság, és főlötte nagy hamisság. 11

*Mind fottig meg-emésztő tűz, és minden fajzatnak ki-gyomlálója. 12

*Ha nem akartam törvényt állani a'szolgámnak, és szolgálómnak, midőn ellenem pőrlenének: 13

* Mert mit chelekedgyem mikor fel-kél az itéletre az Isten? és ha meg-kérd, mit felellyek néki? 14

*Nem az teremtett-e engem-is a'méhben, a'ki őtet alkotta: és nem azon egy formált-e engem a'méhbe? 15

* Ha meg-tagadtam a'szegényektől a'mit akartak, és az özvegy szemeit várakoztattam. 16

* Ha egyedűl öttem-meg falatomat, és nem ött az árva abból: 17

* (Mert gyermekségemtől-fogva velem nevekedett a'könyörűlés: és az anyám méhéből jött-ki velem? 18

* Ha meg-útáltam az el-veszendőt, azért hogy nem vólt öltözete, és a'lepel-nélkűl-valo szegényt: 19

*Ha nem áldottak engem az ő óldalai, és a'juhaim gyapjából meg nem melegedett: 20 C

* Ha fel-emeltem az árvára kezemet, még midőn főnek látnám-is magamat a'kapuban: 21

*A'vállam az ő öszve-foglalásától le-szakadgyon, és a'karom az ő chontyaival meg-romollyon. 22

*Mert mindenkor mint a'föllöttem dagadozo habokat féltem az Istent, és az ő terhét nem viselhettem. 23

*Ha az aranyat erősségemnek alítottam, és a'finom aranynak mondottam; Én bizodalmom. 24

*Ha örvendeztem sok gazdagsá- 25
gimon, és hogy igen sokakat talált
a' kezem.
*Ha láttam a'napot mikor fény- 26
lett, és a'világosón-járo hóldot:
*És vígadot rejtekben a' szívem, 27
és meg-chókoltam kezemet a'szám-
mal.
*Melly igen nagy hamisság, és a' 28
fölséges Istennek meg-tagadása.
*Ha örültem annak romlásán a'ki 29
engem gyülölt, és örvendeztem
hogy gonosz találta vólna ötet.
*Mert nem adtam vétekre a'tor- 30
komat, hogy átkozván az ö lelkét ki-
kérném.
*Ha nem mondották az én hajlé- 31
kom-béli férfiak: Ki ád nékünk az
ö húsából hogy meg-elégedgyünk?
*Nem maradott kinn a' szarán- 32
dok, az ajtóm nyitva állott az úton-
járónak. *Ha el-rejtettem mint 33
ember a' bünömet, és el-titkoltam
kebelemben hamiságomat.
*Ha meg-réműltem a'nagy soka- 34
ságtól, és ha felebarátimnak meg-
útálások meg-rettentett engem: és
nem halgattam inkább, és ki sem
mentem az ajtón.
*Ki ád nékem halgatót, hogy ki- 35
vánságomat meg-halgassa a' Min-
denhato: és könyvet írjon az a' ki
meg-ítél: *Hogy vállamon 36
hordozzam azt, és körülem tegyem
azt mint egy koronát?
*Minden lépésimre el-mondom 37
azt, és mint a' fejedelemnek bé-mu-
tatom azt.
*Ha ellenem-kiált az én földem, 38
és azzal az ö barázdái siratnak:
*Ha annak gyümölchit pénz-nél- 39
kül öttem, és az ö szántóinak lelkét
meg-keserítettem:
*A'gabonáért bojtorján teremjen 40
nékem, és az árpáért tövis.

El-végezödtek a' Iob beszédi.

XXXII. Rész.

MEg-szünének pedig e' há- 1
rom férfiak Jóbnak felel- A
ni, mivelhogy magának
igaznak láttatnék.
* És meg-haraguvék, és bosz- 2
szonkodék Búzi Eliu a' Bárakel fia,
a' Ram nemzetségéből: haraguvék
pedig Job-ellen, azért hogy igaznak
mondaná magát lenni az Isten-elött.
*Az ö baráti-ellen pedig bosszon- 3
kodék, hogy nem találtak vólna
okos feleletet, hanem chak kárhoz-
tatták vólna Jóbot.
*Eliu azért meg-várá Jóbot hogy 4
szóllana: mivelhogy vénebbek vól-
nának a' kik szóllanak vala.
* Mikor pedig látta vólna hogy 5
hárman meg nem felelhettek vólna, B
igen meg-haraguvék.
* És felelvén Búzi Eliu a' Barakel 6
fia, monda:
Ifiabb vagyok idővel, tí pedig ré-
giebbek, az-okáért le-hajtván fejem-
met, általlottam néktek meg-jelente-
ni az én értelmemet.
*Mert reméllem vala hogy a'ré- 7
giebb idő szóllana, és az esztendő-
nek sokasága tanítana bölchesége-
re:
* De, a'mint látom, Lélek vagyon 8
az emberekben, és a'Mindenhato ih-
lése adgya az értelmet.
* Az idősök nem bölchek, a'vé- 9
nek sem értik az itéletet.
* Az-okáért szóllok: Halgassa- 10
tok engem, meg-mutatom én-is C
néktek bölchességemet.
* Mert a' tí beszédeket vártam, 11
hallottam okosságtokat, a'míg be-
szédekkel vetekednétek:
* És a' míg alítám hogy valamit 12
mondotok, gondolkodom vala róla:
de, a'mint látom, ninch a'ki meg-
fedhesse Jóbot, és meg-felelhessen
közzületek az ö beszédire.
* Hogy valami-képpen ne mon- 13
gyátok: Bölchességet találtunk, Isten
vetette-el ötet, nem ember.
*Semmit nē szóllot nékem, és én nem 14
a'tí beszéditek-szerént felelek néki.
*Meg-ijedének, és nem felelének 15
többé, és el-hagyák beszélléseket.
* Az-okáért mivelhogy vártam, 16
és nem szóllottak: meg-állottak, és D
többé nem feleltek:
*Meg-felelek én-is az én részem- 17
ről, és meg-mutatō tudományomat.
*Mert rakva vagyok beszédekkel, 18
és az elmém lelke szorongat engem.
*Ímé a'hasam mint a'lélegzet-nél- 19
kül-valo must, melly az új palaszko-
kat el-szakasztya.
* Szóllok, és lehelletet vészek egy 20
kevesé: fel-nyitom az ajakimat, és
meg-felelek. *Nem válogatom 21
a' férfiu személyét, és az Istent em-
berhez nem hasonlítom.
*Mert nem tudom meddig lészek, 22
és ha egy kis vártatva el-vészen en-
gem az én Teremtöm.

XXXIII. Rész.

1 A HAlgaſd-meg azért Jób az én beſzédimet, és minden beſzédimre figyelmezz.

2 *Ímé fel-nyitottam a'ſzámat, ſzóllyon a' nyelvem az én torkomban.

3 * Az én beſzédim egyűgyű ſzívből, és az ajakim tiſzta tudományt ſzóllanak.

4 *Az Iſten Lelke alkotott engem, és a' Mindenhato lehelléſe elevenített-meg engem.

5 *Ha lehet, felelly-meg nékē, és álly ſzembe velē.

6 *Ímé, engem-is a'mint téged-is az Iſten teremtett, és azon ſárból formáltattam én-is.

7 * Mindazáltal az én chodám meg ne rettentſen téged, és az én ékes ſzólláſom ne légyen nehéz néked.

8 *Mondád azért az én füleimben, és a' te igéid ſzózattyát hallottam:

9 B * Tiſzta vagyok én, és bűntelen: makula-nélkűl, és ninch hamiſság bennem.

10 * Mivelhogy panaſzokat talált ellenem, azért alított engem ellenſégének.

11 * Békóba tőtte lábaimat, minden ösvényimet őrizte.

12 *Ez azért, a'miért meg nem igazúltál: meg-felelek néked, hogy nagyobb az Iſten az embernél.

13 * Ellene vetekedel-e, hogy nem minden ígéidre felelt-meg néked?

14 *Egyſzer ſzóll az Iſten, és másodſzor azont elő nem hozza.

15 * Álom-által az éjjeli látásban, mikor az álom az emberekre ſzáll, és aluſznak az ágyon:

16 C * Akkor fel-nyittya a' férfiak fülét, és oktatván őket tudományra taníttya.

17 * Hogy el-fordíttſa az embert azoktól a'miket chelekeſzik, és meg-ſzabadíttſa őtet a' kevélyſégtől:

18 *Meg-mentvén az ö lelkét a'rothadáſtól; és az ö életét, hogy a'fegyverre ne mennyen.

19 * Meg-is feddi fájdalommal az ágyban, és minden chontyait megfonnyaſztya.

20 *Útálatoſsá léſzen életében néki a' kenyér, és a' lelkének étele, melly az-előtt kívánatos vólt.

21 *El-ſzárad a'húſa; és a'chontyai, mellyek bé-fődőzve vóltak, meg-mezítelenűlnek.

22 *Az ö lelke a' rothadáshoz közelgetett, és az élete a'halálos betegſéghez.

23 *Ha léſzen érette-ſzóllo Angyal, ezer-közzűl egy, hogy hírré tegye az embernek igaſlágát.

24 * Könyörűl rajta, és ezt mongya: Szabadíts-meg őtet, hogy ne mennyen-alá a' rothadáſra: találtam a' miért néki meg-kegyelmezzek.

25 *Meg-emésztetett a'húſa a'kínok-miatt, térjē az ö ifiuſágának napjaira.

26 D * Könyörögni-fog az Iſtennek, és kegyelmes léſzen néki: és örömmel láttya az ö orczáját, és meg-fizeti embernek az ö igaſságát.

27 *Meg-tekínti az embereket, és ezt mongya: Bűnt tettem, és bizonyára vétkeztem, és a'mint mélto vóltam, nem bűnhődtem.

28 *Meg-ſzabadította lelkét hogy ne menne a'veſzedelemre, hanem élvén világoſságot látna.

29 * Ímé, mind ezeket chelekeſzi az Iſten három ízbe mindenikkel.

30 B *Hogy viſzſza-hozza az ö lelkeket a'rothadásból, és az élők világoſságával meg-világoſíttſa.

31 * Figyelmezz Jób, és halgaſs engem: és halgaſs midőn én ſzóllok.

32 *Ha pedig vagyon mit ſzóllanod, felelly-meg nékem, ſzólly: mert azt akarom, hogy igaznak láttaſsál.

33 *Hogy-ha ninch, halgaſs engē: halgaſs, és bőlcheſségre tanítlak téged.

XXXIV. Rész.

1 A BEſzélgetvén azért Eliu, ezeket-is mondá:

2 *Hallyátok-meg bőlchek az én igéimet, és túdóſſak figyelmezzetek reám:

3 *Mert a'fül próbállya-meg az igéket, és a'torok az ízléſsel itéli-meg az étkeket.

4 *Itéletet válaſzſzunk magunknak, és magunk-között láſſuk-meg mi légyen jobb.

5 *Mert azt mondotta Jób: Igaz vagyok, és az Iſten el-fordította az én törvényemet.

6 *Mert az én itéléſemben, hazugſág vagyon: erő-ſzakos az én nyilam minden bűn-nélkűl.

7 * Kichoda olly férfiu mint Jób, ki a'chúfoláſt mint a'vizet iſzſza:

8 *Ki a'hamiſſág-tévőkkel jár, és az iſtentelen férfiakkal mégyen?

9 * Mert azt mondá: Nem léſzen kedves Iſtennél az ember, ha ſzintén véle fút-is.

Sup. 12. b. 11.

10 *Az-okáért eſzes emberek halgaſſatok engem, távúl

Iob 33. 34.

légyen

légyen az Istentől az istentelenség, és a' Mindenhatótól a'hamisság.

*Mert az ember chelekedetit viszsza-téríti, és mindeneknek az ő útokszerént fizet. * Mert bizonyára az Isten nem kárhoztat ok-nélkűl, sem a'Mindenhato el nem fordíttya az itéletet. *Kit rendelt máſt a'földön? a'vagy kit rendelt a'világeleibe, mellyet alkotott?

*Ha hozzája igazíttya a' szívét, az ő lelkét és lehelléſét magához vőnza.

*Eggyűtt fogy-el minden teſt, és az ember hamuba tér.

* Az-okáért ha értelmed vagyon, hallyad a' mit mondanak, és halgaſd beſzédemnek szózattyát.

*Vallyon a' ki az itéletet nem szereti, meg-gyógyúlhat-e? és mi módő kárhoztatod te az igazat ennyire?

*A' ki azt mondgya a'királynak: Hite-szegett: a'ki a'fejedelmeket istenteleneknek híja:

*"A'ki nem válogattya a'fejedelmek személyét: se nem iſmérte a'kegyetlent, midőn a'szegény-ellen vetekednék: mert minnyájan az ő kezeinek alkotmányi.

*Hirtelen meg-halnak, és éjfél-kor meg-háborodnak a' népek, és el-múlnak, és el-viszik az erőszak-tévők kéz-nélkűl. *Mert az ő szemei az emberek útán, és minden ő lépéseket meg-szemléli.

*Ninch setétség, és ninch halál árnyéka, hogy ott el-rejtezzenek a'kik hamisságot chelekeszenek.

* Mert ninch többé az embernek hatalmában, hogy az Istenhez jőjön törvényre. * Meg-roat sokakat, és szám-lálhatatlanokat, és egyebeket állatt azok-helyébe.

* Mert tudgya az ő chelekedeteket: és azért hozza-el az étszakát, és meg-romolnak. *Mint az istenteleneket verte-meg őket a'látók helyén. *Kik úgy mint szántszándékkal távoztak-el tőle, és semmi útait nem akarták érteni:

*Hogy hozzája ereſztenék a' szűkölkődő kiáltáſát, és meg-hallaná a' szegények szavát. *Mert ha ő békeséget enged, kichoda a' ki kárhoztaſſon? ha orczáját el-rejti, kichoda a' ki reá-tekintsen és a' nemzetségekre és minden emberekre?

*A' ki országoltattya a' kép-mutató embert a'nép bűneiért.

*Azért mint-hogy én szóllottam az Istennek, téged sem tíltlak.

* Ha vétkeztem, te taníts engem: ha hamisságot szóllottam, többet né adok hozzája. *Vallyon tőled kéri-e azt elő az Isten hogyim nem tettszett néked? mert te kezdettél szóllani, és nem én: ha mit jobbat tudsz, szólly. * Az értelmes emberek szóllyanak nékem, és a' bölch férfiu halgaſſon engem.

*Jób pedig bolondúl szóllott, és az ő igéi bőlcheséget nem jelentnek.

* Atyám, próbáltaſſék Jób mind végig: ne szűnnyél-meg a' hamisság emberétől.

* Mert vétkeihez káromláſt téſzen, mi-közöttünk azonban szorongattaſſék-meg: és akkor idézze törvényre beſzédivel az Istent.

XXXV. Rész.

AZ-okáért Eliu ismég ezeket szóllá:

* Vallyon igaznak láttatik-e néked a' te gondolatod, hogy mondanád: Igazb vagyok az Istennél?

*Mert azt mondottad: Nem tetszik néked a' mi igaz: vagy mit haſznál néked ha én vétkezem?

*Az-okáért én meg-felelek beszédidnek, és veled a' barátidnak.

* Tekínts-fel az égre és nézzed, és szemléld az eget, hogy magasb náladnál. * Ha vétkezel: mit ártasz néki? és ha meg-sokaſodnak a' te hamisságid, mit chelekeszel ellene. * Ha pedig igazán chelekeszel, mit ajándékozsz néki, vagy mit vészen a' kezedből?

*A' hozzád hasonló embernek árt a' te istentelenséged: és az ember fiát segéti a' te igaſságod.

* A' patvarkodóknak sokaságamiatt kiáltnak: és jajgatnak a' kegyetlenek karja erőltetése-miatt.

*És nem mondotta: Hol vagyon az Isten, a'ki engem teremtett, a'ki éneket adott étszaka?

*Ki minket a' föld barmai-fölött tanít, és az égi madarak-fölött oktatt bennűnket.

*Ott fognak kiáltani, és meg nem halgattya, a' gonoszok kevélységéért. * Azért nem ok-nélkűl halgat-meg az Isten, és a' Mindenhato mindenek ügyeit meg-nézi.

* A' mikor mondod-is; Nem visel

gondot: itélteſſél-meg előtte, és várd-meg őtet. 15

* Mert moſt nem ontya-ki haragját, ſem a' bűnért nē áll igen boſzſzút. 16

*Azért Jób heába táttya-fel a' ſzáját, és tudatlanúl ſzót ſzaporít.

XXXVI. Rész.

ISmég ſzólván Eliu, ezeket mődá: 1

*Szenvedgy engem egy keveſſé, és meg-jelentem néked: Mert vagyon még a' mit az Iſtenért ſzóllyak. A 2

* Elő-véſzem tudományomat eleitől-fogva, és az én teremtőmet igaznak mutatom. 3

* Mert bizonyára hazugſág-nélkűl-valók az én beſzédim, és a' tekélletes tudomány tetſzeni-fog néked. 4

*Az Iſten a'hatalmaſokat el nem veti, holott ő-is hatalmas. 5

*De az iſtēteleneket meg nem tartya, és a' ſzegényeknek tőrvényt téſzen. 6

*El nem véſzi az igazról az ő ſzemeit, és a' királyokat királyi-ſzékbe helyhezteti őrőkké, és azok fel-emeltetnek. 7

* Ha lánczokon léendnek-is, és a' ſzegényſég kőteleivel meg-kőttetnek-is: B 8

*Meg-jelenti nékik az ő chelekedeteket, és az ő vétkeket, hogy erőſzakot chelekedtek. 9

* Meg-is nyilatkoztattya az ő fűlőket, hogy meg-dorgállya: és ſzóll, hogy meg-térjenek a' hamiſſágról. 10

*Ha meg-halgattyák és meg-tartyák, az ő napokat jóban végezik-el, és az ő eſztendejeket dichőſégben: 11

* Ha pedig meg nem halgattyák, által-mennek a' fegyveren, és megemészetnek a' bolondſágban. 12

* A' kép-mutatók és az álnokok fel-indíttyák az Iſtē haragját, és nem kiáltnak mikor kőtőzve léſznek. 13

*Meg-hal az ő lelkek a' ſzél-véſzben, és az ő életek a' paráznák-kőzőtt. 14

*Meg-ſzabadíttya nyomoruſágából a' ſzegényt, és a' fűlét meg-nyilatkoztattya a' háboruſágbā. 15

* Az-okáért ki-ſzabadít téged a' ſzéleſſégre a' ſzoros torokból, és a' melly-alatt ninch fenék: a' te aſztalod nyugodalma pedig tellyes léſzen kővérſséggel. 16

* A' te ügyed úgy itéltetett-meg mint az iſtentelené, itéletet és igaſſágot véſzſz a' helyében. 17

* Az-okáért ne győzzőn-meg téged a' harag, hogy valakit el-nyomj: ſe az ajándékok ſokaſága el ne hajtſon téged. 18

* Tedd-le hatalmaſſágodat háboruſág-nélkűl, és mind az erős vaſtagokat. 19

*Ne vóntaſſad az étſzakát, hogy fel-mennyenek azokért a' népek. 20

* Ódd magad hogy a' hamiſſágra ne hajolly: mert ezt kezdetted kővetni a' nyomoruſág-után. 21

*Ímé, magas az Iſten az ő erejében, és ſenki ninch hozzája haſonlo a' tőrvény-adók-kőzzűl. 22

*Ki vizgálhattya-meg az ő útait? a' vagy ki mondhattya néki: Hamiſſágot chelekedtél? 23

*Emlekezzél-meg hogy nem tudod az ő chelekedetét, melyről énekeltek a' férfiak. D 24

* Minden emberek látyák őtet, ki-ki meſzſziről nézi. 25

*Ímé, nagy az Iſten meg-győzvén tudományunkat: az ő eſztendeinek ſzáma meg-gondolhatatlan. 26

*Ki el-véſzi az eſső-nek chőppeit, és ki-ónti a' zápor-eſsőket őrvényekgyanánt. 27

*Mellyek a' felyhőkből folynak, mellyek onnan-felyűl mindeneket bé-fődnek. 28

* Ha ki akarja terjeſzteni a' felyhőket mint az ő ſátorát, 29

*És onnan-felyűl villámlani az ő világoſſágával, a' tenger ſzélit-is bé-fődi. 30

* Mert ezek-által itéli-meg a' népeket, és eledelt ád ſok halandóknak. 31

*A' kezei-kőzőtt el-rejti a' világoſſágot, és meg-parancholla néki hogy iſmég elő-jőjőn. 32

* Hírt téſzen arról az ő baráttyának, hogy az az ő őrőkſége, és a' hoz fel-meheſſen. 33

XXXVII. Rész.

EZen meg-réműlt a' ſzívem, és ki-mozdúlt helyéről. 1

*Hallyátok a' hallomáſt az ő ſzavának rettentéſével, és az ő ſzájából-ſzármazó ſzózatot. A 2

*Minden egek-alá el-lát ő, és az ő világoſſága a' föld határin. 3

* Ő-utánna ordít a' dőrgés, dőrög az ő nagy-vóltának ſzavával; és nem vizgáltatik-meg, mikor hallattatik az ő ſzava. 4

* Dőrög az Iſten az ő ſzavával chodálatos-képpen, ki nagyokat és meg-vizgálhatatlanokat chelekeſzik: 5

* A' ki a' hónak paranchol hogy a' földre eſſék, és a' téli eſsőknek, és az ő ereje záporának. 6 B 7

* Ki minden embereknek kezét meg-jegyzi, hogy tudgya ki-ki az ő dolgait:

*Bé-mégyen a'fene-vad a'rejtek-helyre, és az ô barlangjában lakik. 8
* A'belsô helyekből ki-jô a'szél-vész, és Északról a'hideg. 9
*Az Isten fuvására meg-fagy a'jég, és ismég bévséges vizek ôntetnek. 10
*A' gabona felyhőket kíván, és a' felyhők ki-terjesztik az ô világosságokat. 11
*Mellyek körös-körûl járnak, valahová őket az igazgatónak akarattya viszi, mindenre a' mit nékik a' föld-kereksége színén parancsol: 12
*Akár egy nemzetségben, 's akár az ô földében, akár az ô irgalmasságának valamelly helyén parancsollya hogy azok találtassanak. 13
* Figyelmezz ezekre Job: ály, és gondold-meg az Isten chodáit. 14
* Tudod-e mikor parancholta az Isten az esőknek, hogy meg-mutatnák az ô felyhőinek világosságát? 15
* Tudod-e a' felyhők nagy ôlvényit, és a'tekélletes tudományokat? 16
* Nem melegek-e a' te ruházatid, mikor a'földet meg-fújja a'déli-szél? 17
*Talám te eggyûtt alkottad véle az egeket, mellyek igen erősek úgy mint rézből ôntettek. 18
* Mutasd-meg nékünk mit mongyunk néki: mert mi a' setétségtől környûl-vétetünk. 19
* Ki beszélli-meg néki a' miket szóllok? ha szintén szólland-is az ember, meg-emésztetik. 20
* De most nem látnak világosságot: hirtelen bé-borúl az ég felyhőkkel, és az által-menô szél el-kergeti azokat. 21
*Északról jő az arany, és az Isten-hez a' félelmes díchéret. 22
* Méltán nem találhattyuk-meg őtet: nagy erejében, és itéletiben, és igasságábã, és ki nem módattathatik. 23
*Az-okáért félik őtet az emberek, és nem merik nézni mind azok a'kik ô magoknak bölcheknek láttatnak. 24

XXXVIII. Rész.

FElelvén pedig az Úr Jobnak a' forgó-szélből, monda: 1
* Kichoda ez a'ki beszédeket kever tudatlã módásokkal? 2
* Ovedzd-fel mint a'férfiu ágyékidat: meg-kérdezlek téged, és felelly-meg nékem. 3
* Hol vóltál mikor a'föld fondamentomit vetem vala? jelents-meg nékem ha vagyon értelmed. 4
* Ki rendelte-el annak mértékit, ha tudod? a'vagy ki-vont azon mérô sínórt? 5
*Annak talpai minn erősíttettek-meg? a'vagy ki vetette-fel annak szeglet-kövét, 6
*Midôn engem mind eggyûtt dichérnének a' reggeli chillagok, és örvendeznének minnyájan az Isten fiai? 7
* Ki rekesztette-bé a' tengert ajtókkal, mikor ki-ût vala mint a' méhből ki-jövô: 8
* Mikor a' felyhőt ruházatúl adnám néki, és azt homállyal mint a' gyermekség ruháival bé-takarnám? 9
*Környûl-vettem azt határimmal, és zárt vetettem, és ajtókat, 10
*És mondék: Eddig jöj, és tovább ne menny, és itt ronts-meg a'te feldagadott habjaidat. 11
* Vallyon születésed-után parancholtál-e a'reggelnek, és mutattad-e meg a'hajnalnak az ô helyét? 12
* És tartottad-e rázván a'föld határit, és verted-e ki abból az istenteleneket? 13
*Mint a' sár helyére tétetik a'pecsét, és meg-áll mint a'ruházat: 14
* El-vétetik az istentelenektől az ô világosságok, és a' fel-emelkedett kar meg-töretik. 15
*Mentél-e a'tenger fenekére, és a' mélységnek utólso részein jártál-e? 16
*Meg-nyittattanak-e néked a'halál kapui, és a'setét ajtókat láttad-e? 17
*Meg-szemlélted-e a'föld szélességét? jelents-meg nékem mindeneket, ha tudod, 18
* Melly úton lakjék a' világosság, és a'setétségnek michoda helye légyen: 19
* Hogy mindenikét az ô határára vigyed, és meg-tudgyad az ô házának ôsvényit. 20
*Tudtad-e akkor hogy szülerendô vólnál? és a'napid számát tudtad-e? 21
* Mentél-e a'hónak kincseibe, vagy a'kô-esőnek kincseit láttad-e? 22
* Mellyeket az ellenségnek idejére készítettem, a'harcznak és hadnak napjára? 23
* Mellyik úton terjed-ki a' világosság, el-oszol a'hévség a'földre? 24
* Ki adott folyást a' sebes séges záporesőnek: és útat a'zörgő menydörgésnek; 25

*Hogy

Iob 37.38.

*Hogy első-ének a'földre az emberetlen pusztában, a'holsenki a'hajlandók-közzûl nem lakik,
* Hogy bé-éltené az útatlant és a' pusztát, és zöldelő füveket termene.
* Kichoda az első atrya, vagy ki szülte a'harmat chöppeit?
* Ki méhéből jött-ki a'jég, és a' fagyot az égből ki szülte?
* A'kőnek hasonlatosságára kemeyednek-meg a'vizek, és a'mélységnek színe bé-fagy.
* Egybe-foghatod-e a' Fias-tyúk fénylő chillagit, vagy a' Kasza-húgy kerületit el-hányhatod-e?
* Vallyon elő-hozod-e a' Hajnal chillagot idejében, és az Estveli chillagot fel-támasztod-e a'föld fiaira?
* Tudod-e az ég rendit, és annak módgyát helyheztetted-e a'földön?
* Fel-emeled-e szódat a'kődbe, és a'vizek sebessége bé-burit-e téged?
* El-küldöd-e a'villámasokat, el-mennek-e, és meg-jövén mondgyák-e néked: Jelen-vagyunk?
* Ki adta az ember szívébe a' chesêget? vagy ki adta a'kakasnak értelmet?
* Ki magyarázza-meg az ég módgyát, és az ég zengését ki alutya-el?
* Mikor hintetett a'por a'földre, és egybe-ragasztattak a'hantok?
* Vallyon fogsz-e a'nőstény oroszlánnak prædát, és a'kölykei lelkét bé-tőltöd-e,
* Mikor a'barlangokban fekűsznek, és az üregekben lesselkednek?
Zsf. 146. v. 9. † Ki készíti-el a'hólló étkét midőn a'hai az Istenhez kiáltnak, bujdosván, azért hogy ninch eledelek.

XXXIX. Rész.

TUdod-e a'vad-kechkék elleset idejét a' kő-sziklákon, vagy a' fajzó szárvasokat vetted-e eszedbe?
* Számlálrad-e meg az ô fajzások hónapit, és tuttad-e az ô ellesek idejét?
* Meg-hajolnak a'fajzásra, és ellenek, és ordítnak.
* El-válnak a'fiok, és a'legelőre mennek: ki-mennek, és meg nem térnek hozzájok.
* Ki bochátta szabadon a'vad szamárt, és annak köteleit ki oldotta-el?

Iob 38. 39.

*Hogy eſső-eſnék a'főldre az em- 26
beretlen puſztában, a' hol ſenki a'ha-
landók-kőzzűl nem lakik,
* Hogy bé-tőltené az útatlant és 27
a' puſztát, és zőldellő fűveket ter-
mene.
* Kichoda az eſső attya, vagy ki 28
ſzűlte a' harmat chőppeit?
* Ki méhéből jőtt-ki a'jég, és a' 29
fagyot az égből ki ſzűlte?
* A'kőnek haſonlatoſságára ke- 30
ményednek-meg a' vizek, és a' mély- D
ſégnek ſzíne bé-fagy.
* Egybe-foghatod-e a' Fias-tyúk 31
fénylő chillagit, vagy a' Kaſza-húgy
kerűletit el-hányhatod-e?
* Vallyon elő-hozod-e a' Hajnal 32
chillagot idejében, és az Eſtveli chil-
lagot fel-támaſztod-e a'főld fiaira?
* Tudod-e az ég rendit, és annak 33
módgyát helyhezteted-e a'főldőn?
* Fel-emeled-e ſzódat a'kődben, 34
és a'vízek ſebeſsége bé-burít-e téged?
* El-kűldőd-e a' villámáſokat, és 35
el-mennek-e, és meg-jővén mond-
gyák-e néked: Jelen-vagyunk?
* Ki adta az ember ſzívébe a'ből- 36
cheſéget? vagy ki adta a'kakaſnak az
értelmet?
* Ki magyarázza-meg az egek 37
módgyát, és az ég zengéſét ki alut-
tya-el?
* Mikor híntetett a'por a' főldre, 38
és egybe-ragaſztattak a'hantok?
* Vallyon fogſz-e a'nőſtény oroſz- 39
lánnak prædát, és a'kőlykei lelkét
bé-tőltőd-e,
* Mikor a' barlangokban fekűſz- 40
nek, és az űregekben leſelkednek?
* † Ki kéſzíti-el a' hólló étkét mi- 41
dőn a'fiai az Iſtenhez kiáltnak, bújdoſván, azért hogy ninch eledelek.

XXXIX. Rész.

Tudod-e a'vad-kechkék el- 1
léſe idejét a' kő-ſziklákon, A
vagy a' fajzó ſzarvaſokat
vetted-e eſzedbe?
* Számláltad-e meg az ő fajzáſok 2
hólnapit, és tuttad-e az ő elléſek
idejét?
* Meg-hajolnak a'fajzáſra, és el- 3
lenek, és ordítnak.
* El-válnak a'fiok, és a' legelte- 4
téſre mennek: ki-mennek, és meg
nem térnek hozzájok.
* Ki bochátta ſzabadon a'vad ſza- 5
márt, és annak kőteleit ki óldotta-el?

6 * Kinek házat adtam a'puſztában,
és az ő hajléki a'ſovány főldőn.
7 *Meg-útállya a'váraſnak ſokaſágát,
B az őſztőnőző kiáltáſát nem hallya.
8 * El-nézi az ő legeltetéſe hegyeit,
és minden zőldellőt meg-keres.
9 * Vallyon akar-e néked a'rinó-
czeros ſzolgálni, vagy meg-marad-e
a'te jáſzolodnál?
10 * Meg-kőtőd-e gyeplőddel a'ri-
nóczeroſt a' ſzántáſra? a'vagy meg-
rontya-e a'vőlgyek gőrőngyit után-
nad?
11 * Léſzen-e bizodalmad az ő nagy
erejében, és reá hagyod-e a'te mun-
káidat?
12 * Hiſzſz-e néki hogy a'te mago-
dat meg-adgya, és a'te ſzérődbe bé-
gyűjtſe?
13 * A' ſtrucz tolla haſonlo a' gem
és az őlyv tollaihoz.
14 * Midőn a' főldőn hadgya tojáſit,
talám a' porban te melegíted-meg
15 azokat? *El-felejti hogy a'
láb meg-tapodgya azokat, vagy a'
mezei vad el-rontya.
16 *Meg-keményedik a'fiaihoz mint-
C ha nem ővé vólnának, heába mun-
kálkodott ſemmi félelemtől nem
kénſzeríttetvén.
17 * Mert meg-foſztotta őtet ből-
cheſégtől az Iſten, és nem adott néki
értelmet.
18 * Mikor ideje léſzen, magaſsan
fel-emeli a'ſzárnyait: meg-neveti a'
lovat és azon-űlőt.
19 * Adſz-e a'lónak erőſséget, vagy
meg-kőrnyékezed-e a' torkát nye-
rítéſsel?
20 * Fel-kőltőd-e azt mint a' ſáſká-
kat, az ő orrának dichőſége rettétés.
21 * A' főldet kapállya a'kőrmével,
méréſzſzen ugrál: eleikbe-mégyen
a' fegyvereſeknek.
22 * Chúfollya a' félelmet, és ki nem
áll a'kard-elől.
23 * Rajta zúg a' tegez, és fénlik a'
dárda és a'páiz.
24 * Hevűlvén és agyarkodván a'
főldet harabdállya, és nem gondol a'
trombita harſogáſnak zengéſével.
25 * A' hol hallya a' kűrtőt, azt mon-
gya: Vah, távúl meg-érzi a'hadat, a'
hadnagyok intéſét, és a' ſeregek or-
dítáſát.
26 * Vallyon a'te bőlcheſéged-által
tollaſúl-e meg az őlyv, ki-terjeſztvén
Délre a'ſzárnyai?

Iob 38. 39.

* Vallyon a' te parancholatodra emelkedik-e fel a' ſas, és a' magas helyeken rakja az ő féſzkét? 27 D

* A' kő-ſziklákban lakik, és a' meredek kő-ſzálakon mulatoz, és a' hozzá-járúlhatatlan kő-ſziklákon. 28

* Onnét ſzemléli az eledelt, és meſzſzire látnak a' ſzemei. 29

* A' fiai a' vért ſzíják, és valahol dög léend, mingyárt jelen vagyon. 30

* És iſmég-ſzólla az Úr, és monda Jóbnak: 31

* Vallyon a' ki az Iſtennel vetekedik, olly könnyen meg-ſzűnik-e? nyilván a' ki az Iſtent feddi, meg kell néki felelni. 32

* Felelvén pedig Jób az Úrnak, monda: 33

* Én a' ki gondolatlanúl ſzóllottam, mit felelhetek? a' ſzájamra téſzem a' kezemet. 34

* Eggyet ſzóllottam, mellyet bár ne mondottam vólna; és a' máſikat, mellyekhez többet nem téſzek. 35

XL. Réſz.

FElelvén pedig az Úr Jóbnak a' forgó-ſzélből, monda: 1 A

* Övedzd-fel mint férfiu az ágyékidat: kérdezlek téged, és jelents-meg nékem. 2

* Vallyon ſemmivé téſzed-e az én ítéletemet: és kárhoztatſz-e engem hogy te meg-igazúlly? 3

* Es olly karod vagyon-e mint az Iſteńek, és haſonló ſzóval dörgeſz-e? 4

* Vedd körűled az ékeſséget, és magaſsan emelkedgyél-fel, és légy dichőſéges, és ſzép ruhákba öltözzél. 5

* Händ-el a' kevélyeket haragodban, és tekíntvén minden fel-fuvalkodottat alázz-meg. 6

* Tekínts minden kevélyekre, és ſzégyeníts-meg őket, és ronts-meg az iſtenteleneket az ő helyekben. 7 B

* Rejts-el őket a' porba mind egyűtt, és az ő orczájokat a' verembe ſellyeſzſzed: 8

* Én-is meg-vallom hogy ki-ſzabadíthat téged a' te jobb kezed. 9

* Ímé, a' Behemot, mellyet veled teremtettem, ſzénát eſzik mint az ökör. 10

* Az ő ereje az ágyékiban, és az erőſsége a' haſa köldökében. 11

* Chavargattya a' farkát mint a' czédrus-fát, a' ſzemérme inai tekergőſsök. 12

* Az ő chontyai mint a' réz sípok, a' porczogója mint a' vas lannák. 13

* Ő az Iſten útainak kezdete, a' ki őtet teremtette, hozzá adgya az ő fegyverét. 14

* A' hegyek füveket teremnek ennek: minden mezei vadak ott játzodoznak. 15

* Az árnyékban aluſzik a' nádnak rejtekében, és a' nedves helyeken. 16

* Bé-fődik az árnyékok az ő árnyékát, környűl-véſzik őtet a' patakok fűz-fái. 17

* Ímé, el-nyeli a' folyó-vizet, és nem chodállya: és bizodalma vagyon, hogy a' Jordán az ő ſzájába foly. 18

* A' ſzemeiben mint a' horoggal meg-fogja azt, és ſzígonyokkal meg-fúrja az ő orra lyikát. 19

* Vallyon ki-vonyhatod-e a' Leviátant horoggal, és kötéllel meg-kötöd-e a' nyelvét? 20

* Vetſz-e karikát az orrába, vagy tőrökkel által-fúrod-e a' pofáját? 21 D

* Meg-ſokaſíttya-e előtted a' könyörgéſt, vagy lágyan ſzóll-e néked? 22

* Szerez-e veled ſzövetſéget, és véſzed-e őtet örök ſzolgáúl? 23

* Meg-játzottatod-e őtet mint a' madarat, vagy meg-kötöd-e őtet a' ſzolgálóidnak? 24

* Fel-vagdallyák-e őtet a' te barátid, fel-oſztyák-e őtet a' kereſkedők? 25

* Meg-tőltöde a' varſákat a' bőrével, és a' halak rekeſzét a' fejével? 26

* Tedd-reá a' kezedet: emlékezél-meg a' hadról, és többet ne ſzólly. 27

* Ímé, annak reménſége megchallya őtet, és mindenek láttára nyakra-főre vettetik. 28

XLI. Réſz.

NEm, úgy mint kegyetlen, költöm-fel őtet: mert ki álhat az én orczám-ellen? 1 A

* Ki adott nékem elsőben, hogy meg-fizeſsek néki? mindenek a' mik az ég-alatt vannak, enyímek. 2

* Nem kíméllem őtet, mind a' hatalmas 's mind a' könyörgésre rendelt beſzédért-is. 3

* Ki födi-fel az ő öltözetinek ſzínét? és a' ſzája közepin ki mégyé-be? 4

* Az orczája kapuit ki nyittya-meg? a' fogai kerűletiben félelem. 5

* A' teſte mint az öntött paizok, egy-máſt nyomó hal-heakból egybe-raggattatott. 6

* Eggyik a' máſikhoz foglaltatik, és chak lélegzet ſem mégyen azokon által? 7

* Eggyik a' máſikhoz ragaſzkodik, 8

és

és egy-máſt tartván ſemmi-képpen el nem válnak.

* Az ő ptrűſzſzentéſe a'tűznek fényeſsége, és az ő ſzemei mint a'virradás ſzőmőldöke. 9

* A'ſzájából ſzővétnekek jőnek-ki, mint a'tűznek meg-gyújtott fáklyái. 10

* Az orra-lyikaiból 11
füſt jő, mint a'meg-gyújtott és forró fazékból.

* A' lehelléſe meg-gyújtya a'ſzenet, és lang jő-ki a'ſzájából. 12

* Az ő nyakában lakik az erőſség, és az orczája-előtt mégyē a'nyavalya. 13

* A'teſte tagjai egy-máshoz ragadtak: meny-kőveket bochát ellene, és más helyre nem mozdúlnak. 14 C

* A'ſzíve meg-keményedik mint a'kő, és egybe-ſzorúl mint a'kovátſolo űlője. 15

* Mikor fel-emeltetik, félnek az angyalok, és meg-rettenvén megtiſztúlnak. 16

* Mikor meg-ragadgya őtet a' fegyver, nem álhat ellene, ſem a'darda, ſem a'fegyver-derék: 17

* Mert a'vaſat úgy tartya mint a' polyvát, és mint a'reves fát a'rezet. 18

* Meg nem futamtattya őtet a' nyilas ferfiu, a' parittyának kővei pozdorjákká váltak néki. 19

*Mint a'pozdorját úgy tartya a'verőt, és meg-neveti a'dárda-forgatót. 20 D

* Ő-alatta léſznek a'nap ſúgári, és álája-téríti az aranyat mint a'ſárt. 21

* Fel-forraltattya mint a'fazekat a'mély tengert, és ollyanná téſzi mint mikor a'kenetek forranak. 22

* Ő-utánna fénylik az ősvény, a' mélyſéget úgy mint meg-őszűltnek alíttya. 23

* Ninch a'földön hatalom, melly hozzája haſonló légyen, ki úgy teremtetett hogy ſenkitől ne félne. 24

*Minden magaſságot meg-néz, ő a' király a'kevélyſégnek minden fiain.

XLII. RÉSZ.

FElelvén pedig Jób az Úrnak, monda: 1 A

* Tudom hogy mindeneket meg-chelekedhetel, és ſemmi gondolat nálad titkon ninchen. 2

* Kichoda ez a'ki el-titkollya a' tanátſot tudatlanúl? az-okáért balgatagúl ſzóllottam, és a'mellyek fölőtte igen meg-halladgyák az én tudományomat. 3

* Hallyad, én-is ſzóllok: Kérdezlek téged, és felelly-meg nékem. 4

* Fűlem halláſával hallottam felőled, moſt pedig az én ſzemem lát téged. 5 6

*Az-okáért én magam feddem magamat, és porban és hamuban tartok penitentziát.

* Minek-utánna pedig ez igéket ſzóllá az Úr Jóbnak, monda Temáni Eliſáznak: Fel-gerjedett az én haragom ellened, és a'te két barátid-ellen, mert nem ſzóllottatok előttem igazat, a'mint az én ſzolgám Jób. 7 B

* Vegyetek azért magatoknak hét tulkot, és hét koſt, és mennyetek az én ſzolgámhoz Jóbhoz, és éppen-égő áldozatot tegyetek magatokért: Jób pedig az én ſzolgám imádkozik érettetek: az ő ſzemélyét bé-véſzem, hogy ne tulajdonítaſsék néktek a' bolondſág: mert nē ſzóllottatok igazat felőlem mint az én ſzolgám Jób. 8

* El-menének azért, Temáni Eliſaz, és Suhi Báldad, és Naámati Sófár, és úgy chelekedének a'mint ſzóllott vala az Úr nékik, és bé-vévé az Úr a'Jób ſzemélyét. 9

* Az Úr-is meg-téré a'Jób penitentziájára, midőn ő imádkoznék a' barátiért. És valamie vala Jóbnak, két annyit ada néki mindenekből az Úr. 10 C

* Hozzája jövének pedig minden attyafiai, és minden húgai, és minnyájan a'kik őtet az-előtt iſmérték vala, és kenyeret evének véle az ő házában: és hajtogaták a'fejőket rajta, és vígaſztalák őtet mindē nyomoruſágról mellyet az Úr reá-hozott vala: és ki-ki egy juhot ada néki, és egy arany fűlbe-függőt. 11

* Az Úr pedig inkább meg-áldá a'Jób élete végét, hogy ſem az eleit. És lőn tizen-négy-ezer juha, és hat-ezer tevéje, és ezer iga barma, és ezer ſzamára. 12 D

* És hét fia's három leánya vala. 13

* És az elsőnek nevét Napnak hívá, és a'máſiknak nevét Kaſsiának, és a' harmadiknak nevét Kornuſtibiumnak. 14

* Nem találtattak pedig olly ſzép aſzſzony'állatok mint a' Jób leányi az egéſz földön: és az attyok őrőkſéget ada nékik a'báttyok-közőtt. 15

* Élt pedig Jób ezek-után ſzáz-negyvén eſztendeig, és látá a'fiait, és a fiainak fiait negyed ízig, és meghala vén-korában és tellyes napokkal. 16

A' ŻOLTAROK KŐNYVE.

Żóltár. I.

1 A Bóldog ember, a' ki az istentelenek tanátsán nem járt, és a' bűnősők után nem állott, és a' dőgleletesség székiben nem űlt:

2 * "Hanem az Úr tőrvényében az ő akarattya, és az ő tőrvényében el-mélkedik éjjel és nappal.

3 * "És lészē mint a' fa, melly a' vizek-folyása-mellett plántáltatott, melly meg-adgya gyűmőlchét az ő idejébē: És a' levele el nē húll: és mind a' miket chelekeszik meg-szerēchésíttetnek.

4 * Nem így az istentelenek, nem így: hanem mint a' por, mellyet el-hány a' szél a' főld-szinéről.

5 * Az-okáért meg nem álhatnak az istentelenek az itéletben: sem a' bűnősők az igazak gyűlekőzetében.

6 * Mert ismeri az Ur az igazak útát: és az istentelenek úta el-vész.

Żóltár. II.

1 A Miért agyarkodtak a' Pogányok, 's a' népek hiuságokat gondoltak?

2 * Fel-állottak a' főld királyi, és a' fejedelmek egybe-gyűltek, az Úr-ellen, és az ő Kristusa-ellen.

3 * Szaggassuk-el az ő kőtelőket: és vessük-el rólunk igájokat.

4 B * A' ki mennyekbē lakik meg-neveti őket: és az Ur meg-chúfollya őket.

5 * Akkor szóll nékik haragjában, és búsúlásában meg-háboríttya őket.

6 * Én pedig királlyá rendeltettem tőle Síonon az ő szent hegyén, az ő parancholattyát hirdetvén.

7 * † Az Úr monda nékem: Én fiam vagy te, én ma szűltelek téged.

8 C * Kérjed tőlem, és néked adom a' Pogányokat őrőkségűl, és birodalomúl a' főld határit.

9 * Igazgatod őket vas veszszővel, és mint a' fazekas edényét el-rōtod őket

10 * "És most királyok értsetek: tanúllyatok kik a' főldet itélitek.

11 * Szolgállyatok az Úrnak félelemel: és őrvendezzetek néki rettegéssel.

12 * Vegyétek-bé a' fégyelmet, hogy valamikor meg ne haragudgyék az Úr, és el-veszszetek az igaz útról.

13 * Mikor hirtelen fel-gerjed az ő haragja, bóldogok minnyájan, a' kik ő-benne bíznak.

* Dávid Żóltára, midőn a' fiának Absalomnak-előtte futna. (2. Reg. 15. 14.) III.

2 A URam miért sokasodtak-meg a' kik engem háborgatnak? sokan támadnak ellenem.

3 * Sokan mongyák a' lelkemnek: Ninch néki szabadulása az ő Istenébē.

4 * Te pedig Uram én óltalmazóm vagy, én dichőségem, és fejemnek fel-magasztalója.

5 * Az én szómmal az Úrhoz kiáltottam: és meg-halgatott engem az ő szent hegyéről.

6 * Én aluttam, és mély álomban vóltam: és fel-kőltem, mert az Úr meg-tartott engem.

7 * Nem félek az engem kőrnyűl-vévő népnek ezeritől: kelly-fel Uram, szabadíts-meg engem én Istenem.

8 * Mert te verted-meg mind az oknélkűl-valo ellenkezőimet: a' bűnősők fogait őszve-rontottad.

9 * Az Úré a' szabadítás: és a' te népeden a' te áldásod.

* Végig éneklendő. Dávid Żóltára. IV.

2 A MIdőn segétségűl hínám meg-halgatott engem az én igasságom Istene: a' háborusságban meg-tágasítottál engem.

Kőnyőrűlly rajtam, és halgasd-meg imádságomat.

3 * Emberek fiai meddig nehéz szívvel? miért szeretitek a' hiuságot, és keresitek a' hazugságot?

4 * És tudgyátok-meg hogy chodálatossá tőtte az Úr az ő szentét: az Úr meg-halgat engem mikor hozzája kiáltandok.

5 * "Haragudgyatok, és ne vétkezzetek: a' miket szívetekben mondotok, ágyas-házatokban szánnyátok-meg.

6 * Áldozzátok az igasság áldozattyát, és bízzatok az Úrban. sokan mongyák: Ki muttattya-meg nékűnk a' jókat?

7 * Reánk jegyeztetett Uram az or-

czád

Psal. 1. 2. 3. 4.

"Ios. 1. b. 8.

"Ier. 17. b. 8.

Act. 4. c. 25.

† Act. 13. e. 33. Heb. 1. b. 5. & 5. b. 5.

"Apoc. 2. g. 27. & 19. c. 15.

"Eph. 4. 5.

czád világoſsága: vígaſágot adtál az ſzívembe. B 3

*Az ő gabonájok, borok, és olajok gyűmőlchével, meg-gazdagúltak. 8

* Békeſégben ő-velek-eggyűtt el-aluſzom, és meg-nyugſzom. 9 4

* Mert te Uram kivált-képpen reménſégben helyheztettél engem. 10 5 B

* Végig, azért, a'ki őrőkſéget véſzen: Dávid Žoltára. V. 1 6

IGéimet vedd fűleidbe Uram, értſ-meg kiáltáſomat. 2 A

* Figyelmezz az én imádſágom ſzavára, én királyom és én Iſtenem. 3

* Mert néked kőnyőrgők: Uram reggel meg-halgatod az én ſzómat. 4

* Reggel elődbe állok és nézek: mert nem hamiſság-akaro Iſten vagy te. 5

* Sem nem lakik melletted gonoſz-tévő: ſem meg nem maradnak a'hamiſsak ſzemeid-előtt. 6

* Gyűlőlőd mind, a'kik hamiſságot chelekeſznek: el-veſzted mind, a'kik hazugſágot ſzólnak. 7 B

A' vér-ſzopó és az álnok férfiat útállya az Úr: * én pedig a'te irgalmaſságod ſokaſágában; 8

Bé-megyek a' te házadba: imádkozom a'te ſzent templomodnál a' te félelmeddel.

* Uram vezérelly engem igaſságodban: az ellenſégimért igazgaſd útamat ſzíned-előtt. 9 C

* Mert ninch igaſság a'ſzájokban: hiuſágos az ő ſzívők. 10

† Inf. 13. a. 5. Rom. 3. b. 13.

* † Meg-nyílt koporſó az ő torkok, az ő nyelvekkel álnokúl chelekednek vala, itéld-meg őket Iſten. 11

Eſsenek-el gondolattyoktól, az ő iſtentelenſégek ſokaſága-ſzerént űzd-ki őket, mert boſzſzontottak Uram téged.

* És őrűllyenek minnyájan, a'kik benned bíznak, őrőkké vígadnak: és bennek lakol. 12

És dichekednek benned minnyájan, a'kik ſzeretik a'te nevedet, *mert te meg-áldod az igazat.

Uram, mint a'te jó akaratod paizával kőrnyékeztél-meg minket.

* Végig éneklendő, Dávid Žoltára, a' nyólczadra. VI. 1

URam, meg ne fedgy engem búſuláſodban, ſe haragodban meg ne dorgálly engem. 2 A

* Kőrnyőrűlly rajtam Uram mert erőtlen vagyok: gyógyítſ-meg engem Uram mert meg-háborodtak a' chontyaim.

*És a' lelkem igen meg-háborodott: de te Uram meddig? 4

* Térj-meg Uram, és mentſ-ki a' lelkemet: ſzabadítſ-meg engem a'te irgalmaſságodért. 5 B

* Mert ninch a'ki a'halálban megemlekezzék rólad: a' pokolban pedig ki ád néked hálát? 6

*El-fáradtam fohászkodáſomban, meg-moſom minden éjjel az ágyamat: meg-áztatom az ágyamat kőny-húllatáſimmal. 7

* Meg-háborodott a'búſúlás-miatt a' ſzemem: meg aggottam minden ellenſégim-kőzőtt. 8

* " Távozzatok-el tőlem minnyájan a' kik hamiſságot chelekeſztek: mert meg-halgatta az Úr az én ſiráſom ſzavát. 9

" Mat 7. d. 23. & 25. d. 41. Luc. 13. f. 27.

* Meg-halgatta az Úr kőnyőrgéſemet, az Úr bé-vette imádſágomat. 10

* Pírúllyanak-meg, és főlőtte igen meg-háboríttaſsanak minden ellenſégim: hátra térjenek és igen hamar meg-pirúllyanak. 11

* Dávid Žoltára, mellyet az Úrnak éneklett a' Jemini fiának Kúſinak igéiért. (2. Reg. 16.) VII. 1

URam én Iſtenem te-benned bíztam: ſzabadíts-meg engem minden űldőzőimtől, és ments-meg engem. 2 A

*Hogy valaha el ne ragadgya mint az oroſzlány a' lelkemet, midőn ninch a' ki meg-váltſon, ſem a'ki meg-ſzabadíttſon. 3

* Uram én Iſtenem ha ezt chelekedtem, ha hamiſság vagyon a' kezeimben: 4

* Ha haſonlóval-fizettem a'velem gonoſzúl chelekedőknek, méltán eleſsem ellenſégim-előtt űreſsen. 5

* Üldőzze az ellenſég a' lelkemet, és fogja-meg, és tapodgya-meg a' főldőn életemet, és dichőſégemet porrá tegye. 6

* Kelly-fel Uram haragodban: és magaſztaltaſsál-fel az ellenſégim határiban. 7

És kelly-fel Uram én Iſtenem a' parancholatban mellyet parancholtál: * és a'népek gyűlekőzete kőrnyűl-véſzen téged. 8

Es ezért térj a' magaſságra: * az Úr itéli a' népeket. 9 B 10

Itélly-meg engem Uram igáſságom-ſzerént, és a'bennem-valo ártatlanſágom-ſzerént. 1

* Meg-emésztetik a' bűnösök gonoſsága, és az igazat igazgatod, † ſzívek és veſék-vizgálo Isten. 10 A 2

† 1. Par. 28. b. 9. Ier. 11. d. 20. & 17. b. 10. & 20. c. 12.

* Az én igaz ſegétſégem az Úrtól, ki meg-ſzabadíttya az igaz ſzívűeket. 11 3

* Az Isten igaz bíro, erős, és tűrő; haragſzik-e mindennap? 12 4

* Ha meg nem tértek, fegyverét ki-vonnya: kéz-íját meg-vonta, és el-kéſzítette azt. 13 5

*És abban a'halál ſzerſzámit kéſzítette, a' nyilait égőkké chinálta. 14 6

"Iſa. 59. a. 4. Iob. 15. d. 35.

* " Ímé hamiſságot ſzűlt, fájdalmot fogadott, és chalárdſágot ſzűlt. 15

* Vermet nyitott, és meg-ásta azt: és a' verembe eſett, mellyet chinált. 16 7

* Fejére tér az ő fájdalma: és tetejére ſzáll az ő hamiſsága. 17 8

* Hálát adok az Úrnak az ő igaſſága-ſzerént: és éneklek a' Fölséges Úr nevének. 18 9 B

* Végig a'ſajtókért, Dávid Zóltára. VIII. 1

URam mí Urunk, melly chodálatos a' te neved az egéſz földön! 2 A 10

Mert fel-magaſztaltatott a'te dichőſeged az egek-fölött. 11

* A' kichinyek és chőchőmők ſzájok-által vitted-véghez a' díchéretet az ellenſégidért, hogy el-rontſad az ellenſéget és a'boſzſzú-állót. 3 12 13

* Mert meg-látom a' te egeidet, a'te újaid chinálmányit: a' hóldat és a' chillagokat, mellyeket te fondáltál. 4 C 14

* Michoda az ember, hogy megemlekezel róla? a' vagy az ember fia, hogy meg-látogatod őtet? 5 15

"Heb. 2. a. 7.

* " Kiſsebbé tetted őtet egy kevesé az Angyaloknál, dichőſéggel és tiſztelettel meg-koronáztad őtet: 6 16

* és a' kezeid alkotmányin rendelted őtet. 7 B

"Gen. 1. d. 28. 1. Cor. 15. d. 26.

* " Mindeneket lábai-alá vetettél, a'juhokat és minden őkröket: annak fölötte a' mezei vadakat-is. 8

* Az égi madarakat, és a' tenger halait, mellyek el-járják a' tenger ösvényit. 9 D 17 18

* Uram mí Urunk, melly chodálatos a'te neved az egéſz földön! 10

* Végig, a'fia titkaiért, Dávid Zóltára. IX.

HÁlát adok néked Uram tellyes ſzívemből: ki-hirdetem minden chodáidat. 1 2 A

* Vígadok és örvendezek te-benned: díchéretet mondok a'te nevednek ő Fölséges. 3

* Az ellenſégem hátra téritéſében: meg-erőtlenűlnek, és el-veſznek ſzíned-előll. 4

* Mert végbe vitted itéletemet és ügyemet: a' királyi-ſzéken ültél a'ki igaſságot itélſz. 5

* Meg-dorgáltad a'Pogányokat, és el-veſzett az istentelen: az ő nevőket el-törlőtted örökké, és örökkön örökké. 6

* Az ellenſég kardgyai végig elfogytak: és az ő váraſokat el-rontottad. 7

* Zörgéſſel veſzett-el az ő emlekezetek, és az Úr örökké meg-marad. 8

* El-kéſzítette itéletre az ő királyi ſzékét: és ő itéli-meg a'föld kerekſégét igazán, meg-itéli a' népeket igaſsággal. 9 B

*És az Úr óltalma lőn a' ſzegénynek: ſegétője az alkolmatoſságokbã, a' háboruſágban. 10

* És bízzanak benned a' kik iſmérik a'te nevedet: mert nem hattad-el a'te keresőidet Uram. 11

* Énekellyetek az Úrnak ki Sionban lakik: hirdeſsétek a'Pogányokkőzőtt az ő igyekezetit: 12

* Mert fel-kereſvén a'vért megemlekezett azokról: el nem felejtette a' ſzegények kiáltáſát. 13

* Kőnyörűlly rajtam Uram: láſſad ellenſégimtől-valo meg-alázáſomat. 14

* Ki fel-magaſztalſz engem a'halál kapuiból, hogy hirdeſsem minden díchéretidet a' Sion leányi kapuiban. 15

* Örvendezek a' te ſzabadítáſodon: meg-akadtak a' Pogányok a' veſzedelemben, mellyet kéſzítettek. 16

E' tőrben, mellyet el-rejtettek, fogattatott-meg az ő lábok.

* Meg-iſmértetik az Úr itéletet tévén: kezeinek chelekedetiben fogattatot-meg a' bűnős. 17

* Pokolba térjenek a' bűnőſök, 18

minden

minden Pogányok kik el-felejtik az Istent.

* Mert nem mind végig lészen el-felejtve a' szegény: a' szegények türése nem vész-el mind végig. 19

* Kelly-fel Uram, ne erősödgyék meg az ember: itéltessenek-meg a' Pogányok színed-előtt. 20

* Rendelly Uram törvény-adót reájok: hogy tudgyák-meg a' nemzetségek hogy ők emberek. 21

A' Tizedik Zóltár, a' Zidók szerént:

MIért távoztál-el Uram meszsze, meg-útálsz az alkomatosságokban, a' háboruságban? 1 A

* Midőn kevélykedik az istentelen, fel-gyúlad a' szegény: meg-fogattatnak az ő tanátsokban mellyeket gondolnak. 2

* Mert dichértetik a' bűnös az ő lelke kívánságiban: és a' hamis áldattatik. 3 A

*Meg-búsította az Urat a' bűnös, haragjának sokasága-szerént nem keresi. 4

* Ninch az Isten az ő színe-előtt: meg-ferteztettek az ő útai minden időben: 5 B

El-vétetnek a' te itéletid az ő orczája-elől: minden ellenségin uralkodik.

* Mert monda a' szívében: Meg-nem indíttatom nemzetségről nemzetségre, gonosz-nélkül. 6 B

* " Kinek szája rakva átokkal, és keserűséggel, és álnoksággal: a' nyelve-alatt munka és fájdalom. 7 6

* Lesben ül a' gazdagokkal rejtekben, hogy meg-öllye az ártatlant. 8 7

* A' szemei a' szegényre néznek: leselkedik a' rejtekben, mint az oroszlány az ő barlangjában. 9 C

Leselkedik hogy el-ragadgya a' szegényt: él-ragadgya a' szegényt mikor hozzája vonsza őtet.

* Az ő törében meg-alázza őtet, meg-hajol, és el-esik midőn uralkodni-fog a' szegényeken. 10 2 A

* Mert monda a' szívében: El-feletkezett az Isten, el-fordította orczáját hogy végig ne lásson. 11

* Kelly-fel Uram Isten, magasztaltassék-fel a' kezed: ne feletkezzél-el a' szegényekről. 12

* Miért ingerlette az istentelen az Istent? mert monda szívében: Nem keresi-fel. 13 D

14 * Látod, mert te nézed a' munkát és a' fájdalmat: hogy kezeidbe ejtsed őket.

Néked hagyatott a' szegény: te lészsz az árva segétője.

15 * Rontsd-meg az bűnösnek és a' gonosz-tévőnek karját: kereséstetik az ő bűne, és fel nem találtatik.

16 * Az Úr örökké országol, és örökkön örökké: el-veszt ők tí Pogányok az ő földéről.

17 * A' szegények kívánságát meghalgatta az Ur: az ő szívők készületit meg-hallotta a' tesüled.

18 * Hogy itéletet tégy az árvának és az alázatosnak, hogy többé ne magasztallya-fel magát az ember a' földön.

1 * Végig, Dávid Zóltára. X.

2 AZ Úrban bízom: mint mondgyátok a' lelkemnek: Költözzél a' hegyre mint a' veréb? A

3 * Mert ímé a' bűnösök meg-vonták a' kéz-íjat, el-készítették nyilokat a' tegezben, hogy lövöldözzék titkon az igaz-szívűeket.

4 * Mert a' miket el-végeztél, el-bontották: az igaz pedig mit chelekedett?

5 * " Az Úr az ő szent templomábá, Úr, az ő széke menyben. " *Hab. 2. d. 20.*

Az ő szemei a' szegényre néznek: az ő szőmöldöki meg-kérdezik az emberek fiait.

6 * Az Úr meg-kérdezi az igazat és az istentelent: a' ki pedig szereti a' hamisságot, gyülöli a' lelkét.

7 * A' bűnösökre törőket hínt: tűz, és kén-kő, és szél-vészek fuvása, az ő pohárok része.

8 * Mert igaz az Úr, és igasságokat szeretett: az igazat nézte az ő orczája.

1 * Végig a' nyólczadra, Dávidnak Zóltára. XI.

2 SZabadíts-meg engem Uram, mert el-fogyott a' szent: mert meg-kevesedtek az igaz-mondások az emberek fiainál. A

3 * Hiusságokat szóllott ki-ki az ő felebaráttyának: az álnok ajakok, kettős szívvel szóllottak.

4 * Vesszése-el Isten mind az álnak ajakokat, és a' kérdedő nyelvet.

5 * Kik mondanak: Nyelvünket fel-magasztallyuk, az ajakink velünk vannak, kichoda a' mí Urunk?

Inf. 3. a. 3. Rom. 3. b. 14.

Psal. 9. 10. 11.

* A' szűkölködők nyomorúságáért, és a' szegények fohászkodásáért, majd fel-kelek, úgy-mond az Úr. 6 B

Meg-szabadítom: bízvást chelekeszem véle.

† *Prov. 30. a. 5.* * † Az Úr beszédi, tiszta beszédek: tűzzel meg-próbáltatott ezüst, a' földtől el-választatott, hétszer meg-tisztíttatott. 7

* Te Uram meg-tartasz minket: és meg-őrizsz minket e' nemzetségtől örökké. 8

A' istentelenek kerengenek: a'te magasságod-szerént meg-sokasítottad az emberek fiait. 9

* Végig, Dávid Zóltára. XII. 1

URam míg felejtesz-el engem mind végig? míg fordítod-el orczádat tőlem? A

* Meddig tartok tanátsot lelkemben, fájdalmat szívembe naponként? 2

* Meddig magasztaltatik fel-főlöttem az ellenségem? * tekints-meg, és halgass-meg engem én Uram Istenem. 3 4

Világosíts-meg szemeimet hogy valaha el ne aludgyam a'halálban: * hogy valamikor ne mongya az ellenségem: Hatalmat vettem rajta. 5

A'kik háborgatnak engem, örvendeznek ha meg-mozdúlok: * én pedig irgalmasságodban bíztam. 6

Örvendez a'szívem a'te szabadításodban: éneklek az Úrnak a'ki jókat adott nékem: és dícséretet mondok a' főlséges Úr nevének.

* Végig, Dávid Zóltara. XIII. 1

MOnda az esztelen a' szívében: Ninch Isten. A

Meg-vesztek, és útálatosokká lőttek az ő igyekezetekben: ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is.

* Az Úr menyből nézett az emberek fiaira, hogy lássa ha vagyon-e értelmes, vagy Isten-keresö. 2

* Minnyájan el-hajlottak, mind eggyűtt haszontalanokká lőttek: ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is. 3

Meg-nyílt koporsó a'torkok: az ő nyelvekkel álnokúl chelekedtek, aspisok mérge az ő ajakok-alatt.

Kiknek szájok átokkal és keserűséggel rakva: gyorsak az ő lábok a' vér-ontásra. 4

Romlás és szerenchétlenség az ő útokon, és a'békesség útát nem ismérték: ninch az Isten félelme szemök-előtt.

* Nem ismérik-e meg minnyájan a'kik hamisságot chelekesznek, a'kik meg-észik az én népemet mint a'kenyér elességét? 4 B

* Az Urat segétségül nem hítták, ott rettegtek félelemmel, a'hol nem vólt félelem. 5

* Mert az Úr az igáz nemzetségközött vagyon, a' szűkölködő tanátsát meg-szégyenítettétek: mivel az Úr az ő reménsége. 6

* Ki ád Israëlnek Sionból szabadúlást? mikor meg-téríti az Úr az ő népe fogságát, örvendesz Jákob, és vígad Israël. 7

Dávid Zóltára. XIV. 1

URam ki lakik a'te hajlékodban? a'vagy ki nyugszik a' te szent helyeden? A

* A'ki makula-nélkül jár, és igasságot chelekesznek: 2

* A'ki igazat szóll az ő szívében, a' ki nem chelekedett álnokságot az ő nyelvével: 3

És felebaráttyának gonoszt nem chelekedett, és gyalázatot be nem vött felebaráti-ellen.

* Semmivé lőtt színe-előtt a' gonosz-tévő: az Isten-félőket pedig dichőíti: 4

A'ki felebaráttyának eskűszik, és meg nem challya, * ki pénzét uzorára nem adta, és ajándékokat az ártatlan-ellen nem vött. 5

A' ki ezeket chelekesszi, nem mozdúl-meg örökké.

* A' Jel-oszlopi irás ő-magának Dávidnak. XV. 1

TArts-meg engem Uram, mert benned bíztam. A

* Mondék az Úrnak: Én Istenem vagy te, mert javaim-nélkül nem vagyok. 2

* A'szentekben, kik az ő földén vannak, chodálatosá tette minden akaratimát. 2

* Meg-sokasodtak az ő nyavalyájok: az-után siettek. 3

Nem gyűjtöm-egybe az ő vérét gyűlekezéseket: sem meg nem em-

lekezem

lekezem az ő nevekről az ajakimmal.

* Az Úr az én örökségem és pohárom része : te vagy, a'ki meg-adod az én örökségemet nékem.

* A'kötelek nékem jeleſsekre eſtek: mert az én örökſégem jeles én-nékē.

*Áldom az Urat, ki értelmet adott nékem: annak-fölötte étſzakáig feddettek engem a'veſéim.

* "Nézem vala ſzemem-előtt az Urat mindenkor : mert jobbomra vágyon nékem, hogy meg ne mozdúllyak.

* Ezért örvendezett a'ſzívem, és vígadott a'nyelvem : annak-fölötte a'teſtem-is reménſégben nyugſzik.

* " Mert a' lelkemet pokolban nem hagyod: ſem nem engeded a'te ſzentedet rothadáſt látni.

Meg-iſmértetted velem az élet útait, örömmel bé-tőlteſz engem a'te orczáddal: a'te jobb kezedben mind végig gyönyörűſégek vannak.

* Dávid imádſága. XVI.

HAlgaſd-meg Uram igaſságomat: figyelmezz könyörgeſemre.

Vedd füleidbe imádſágomat, nem álnok ajakokból.

* Tőled jőjön-elő az én itéletem: a'te ſzemeid láſsák az igaſságokat.

*Meg-próbáltad ſzívemet, és meglátogattad éjjel : tűzzel próbáltál-meg engem, és nem találtatott bennem hamiſság.

* Hogy ne beſzéllye a'ſzájam az emberek chelekedetit: a'te ajakid beſzédiért én kemény útakat őriztem.

* Erősítſ-meg lépéſimet a'te öſvényiden, hogy ne mozdúllyanak-meg az én nyomdokim.

* En kiáltottam, mert meg-halgattál engem Iſten : hajts hozzám a' füledet, és halgaſd-meg beſzédemet.

* Chodáltaſd a' te irgalmaſságidat, ki meg-ſzabadítod a' benned-bízókat.

* A' jobb kezed-ellen állóktól őrizz-meg engem, mint a' ſzemed-fényét.

Szárnyaid árnyéka-alatt óltalmazz-meg engem: * az iſtentelenek orczájoktól kik engem nyomorgattak.

Az én ellenſégim lelkemet környűl-vették, *az ő kövérſégeket bérekeſztették : a' ſzájok kevélyſéget ſzóllott.

* Meg-vetvén engem, moſt környűl-vettek engem : el-végezték hogy az ő ſzemeket a' földre függeſzſzék.

* El-fogtak engem mint a' prédára kéſzűlt oroſzlány: és mint a' rejtekekben-lako oroſzlány kölyök.

* Kelly-fel Uram : vedd-elejt, és ejtſ-meg őtet : ragadd-ki lelkemet az iſtentelentől, a' kardodat * a' te kezed ellenſégitől.

Uram a' keveſektől a' földön válazd-el őket az ő életekben: a'te elrejtett dolgaiddal bé-tőlt a'haſok.

Bévelkődtek magzatokkal: és a' maradékokat az ő apródinak hatták.

* Én pedig igaſsággal jelenem-meg ſzíned-előtt : meg-elégeſzem mikor meg-jelenik a'te dichőſéged.

* Végig, az Úr ſzolgájának Dávidnak, ki az Úrnak ez ének igéit ſzóllotta, az napon, mellyen megmentette őtet az Úr minden ellenſégi kezéből, és Saul kezéből, és monda: (*2. Reg. 22. 2.*)

XVII.

SZeretlek téged Uram én erőſségem:

* Az Úr én erőſségem, óltalmam, és ſzabadítóm.

Én Iſtenem én ſegétőm, és ő-benne bízom.

Én őrizőm, és ſzabaduláſomnak ſzarva, és meg-óltalmazóm.

* Dichérvén ſegétſégül hívom az Urat: és ellenſégimtől meg-ſzabadúlok.

* Környűl-vettek engem a'halálfájdalmi: és a'hamiſság pataki megháborítottak engem.

* A' pokol fájdalmi meg-környékeztek engem: elől-vőttek engem a' halál tőrei.

* Háboruſágomban ſegétſégül híttam az Urat, és az én Iſtenemhez kiáltottam:

És meg-halgatta ſzómat az ő ſzent templomából : és ſzíne-előtt valo kiáltáſom, bé-ment az ő füleibe.

* Meg-indúlt, és meg-rendűlt a' föld: a'hegyek fondamentomi megháborodtak, és meg-indúltak, mert haragutt reájok.

* Füſt ment-fel az ő haragjában: és tűz gyuladott az ő orczájától: ſzenek gyuladtak-meg attól.

Pſal. 16. 17. *Meg-

* Meg-hajtotta az egeket, és alá-szállott: és homály a' lábai-alatt.
* És a' Kerubimok-főlibe ment, és röpült: röpült a'szelek szárnyain.
*Rejtek helyévé tette a'setétséget, ő-kőrüle az ő sátora: setétes víz az ég felyhőiben.
* A' fényeſség-miatt ſzíne-előtt el-ſzakadoztak a' felyhők, kő-eſső, és tüzes ſzenek.
*És dörge az Úr az égből, és a' Főlséges ſzózattyát adá: kő-eſső, és tüzes ſzenek.
* És ki-bochátá nyilait, és el-hányá őket: a'villámáſokat meg-ſokaſitá, és meg-háboritá őket.
*És meg-tetſzének a'vizek forráſi, és meg-nyilatkozának a' főld-kerekſége fondamentomi; a'te dorgálásodtól Uram, a' te haragod ſzelének fuvásától.
* El-küldе a'magaſságból, és fel-vőn engem: és fel-vőn engem a'ſok vizekből.
* Meg-mente engem az én igen erős ellenſégimtől, és azoktól kik engem gyülőltek: mert el-hatalmaztak rajtam.
* Előmet vették nyomoruſágomnak napján: és az Úr lőn óltalmom.
*És ki-vün engem a'tágaſra: meg-ſzabadita engē, mert kedvellett engē.
* És meg-fizet nékem az Úr az én igaſságom-ſzerént, és kezeim tiſztaſága-ſzerént fizet-meg nékem:
* Mert meg-őriztem az Úr útait, és iſtentelenül nem chelekedtem Iſtenem-ellen.
* Mert minden itéleti az én ſzínem-előtt: és az ő igaſságit el nem űztem tőlem.
* És makula-nélkül léſzek ő-vele: és meg-tartóztatom magamat hamiſságomtól.
* Es meg-fizet nékem az Úr igaſſágom-ſzerént; és kezeim tiſztaſága-ſzerént az ő ſzemei látáſára.
*A'ſzenttel ſzent léſzſz, és az ártatlan férfiúval ártatlan léſz:
*És a'válaſztottal válaſztott léſzſz, és az el-fordúltal el-fordúlſz.
* Mert te az alázatos népet meg-ſzabadítod: és a' kevélyek ſzemeit meg-alázod.
* Mert te világosítod-meg az én ſzővétnekemet Uram: én Iſtenem világosítſ-meg ſetétſégemet.
* Mert te-általad menekedem-meg a'kíſértettől, és az én Iſtenem-ben által-megyek a'kő-falon.
* Én Iſtenem, fertezetlen az ő útja: az Úr beſzédi tűzzel meg-próbáltak: minden ő-benne bizóknak óltalmazója.
* Mert kichoda Iſten az Úron-kivül? vagy kichoda Iſten a' mi Iſtenünkön-kivül?
* Az Iſten a' ki kőrnyül-vőtt engem erőſséggel: és makula-nélkülvalóvá tőtte útamat.
* Ki ollyanná tőtte a' lábaimat mint a'ſzarvaſokét, és a'magas helyre állatott engem.
* Ki harczra tanittya a'kezeimet: és a'karjaimat ollyá tőtted mint a' réz kéz-íjat.
* És nékem adtad a'te ſzabadításod óltalmát: és a'jobb kezed fel-emelt engem:
És a'te oktatáſod igazgatott engem mind végig: és a'te oktatáſod tanitmeg engem.
* Meg-tágasitottad a' lépéſimet alattam: és meg nem erőtelenültek a' nyomdokim.
* Meg-kergetem ellenſégimet, és meg-fogom őket: és meg nem térek míg nem el-fodgyanak.
* Meg-rontom őket, és fel nem kelhetnek: a'lábaim-alá eſnek.
* És fel-övedzettél engem erőſséggel a'hadra: és meg-ejtetted alattam az ellenem-támadókat.
* És az ellenſégimmel hátat adattál nékem, és a'gyülőlőimet el-veſztetted.
*Kiáltottak, és nem vólt a'ki megſzabadítaná: az Úrhoz, és meg nem halgatta őket.
* És meg-törőm őket, mint a'port a'ſzél-előtt: mint az útzák ſárát eltörlőm őket.
* Meg-menteſz engem a'nép ellen-mondáſitól: a'Pogányok fejévé rendelſz engem.
* A'nép, a'kit nem iſmértem, ſzolgált nékem: a'fül hallására engedett nékem.
* Az idegen fiak hazudtak nékem, az idegen fiak el-fogyatkoztak, és kiſántikáltak az ő ösvényekről.
* Él az Úr, és áldott az én Iſtenem, és fel-magaſztaltaſsék az én ſzabadúlásomnak Iſtene.
* Iſten a' ki boſzſzú-álláſt adſz nékem, a' népeket alám-veted, én ſzaba-

szabadítóm az én haragos ellenségimtől.

* És az én-ellenem támadók-ellen fel-magasztalsz engem: a'hamis férfiútól meg-menteſz engem. 49

†2. Reg. 22. d. 50. Rom. 15. b. 9. * † Azért hálát adok néked Uram a' népek-között: és a'te nevednek dícséretet mondok. 50

* Fel-magasztalván az ő királya szabadúlását, és irgalmasságot chelekedvén az ő kriſtusával Dáviddal, és az ő magvával örökké. 51

* Végig, Dávid Zóltára. XVIII.

AZ egek az Iſten dicsőségét beszéllik, és az ő kezei alkotmányát hirdeti az erősség. 1 A 2

* A' nap a'napnak meg-beszélli az igét, és az éj az éjnek meg-jelenti a' tudományt. 3

* Ninch szólláſok, sem beszédek, mellyeknek szavok ne hallattaſék. 4

" Rom. 10. d. 18. * " Minden földre ki-ment az ő zengések: és a'föld-kerekſége határira az ő igéjek. 5

* A' napba helyheztette a'sátorát: 6

" Luc. 24. g. 46 " és ő mint az ágyas házából ki-jövő vő-legény: B

Vígadott mint az Óriás az út futására, * az ő ki-jövetele a' leg-felsőbb égből: 7

És az ő elő-jövéſe a' máſik végéig: és ninch a'ki el-rejtſe magát az ő melegségétől.

* Az Úr törvénye makula-nélkűl valo, lelkeket térítvén: az Úr bizonyság-tétele hív, bölcheſéget ádván a' kisdedeknek. 8

* Az Úr igaſsági igyeneſsek, vígaſztalván a'szíveket: az Úr parancholattya világos, meg-világositván a'szemeket. 9

* Az Úr félelme szent, meg-maradván örökkön örökké: az Úr itéleti igazak, meg-igazúltak ő-magokban. 10

* Kivánatosbak az aranynál és sok drága kőnél: és édesbek a'szín-méznél és a'lépes-méznél. 11

* Mert a'te szolgád meg-őrizi azokat, azoknak meg-őrizéſében sok a' jutalom. 12 C

* A'vétkeket ki érti? az én titkon-valóimból tiſztíts-meg engem: * és az idegenektől szabadíts-meg a'te szolgádat. 13 14

Ha rajtam nem uralkodnak, akkor makula-nélkűl léſzek: és nagy vétekből tiſztúlok-meg. 15

* Es kedveſek léſznek az én szám beszédi: és a'szívem elmélkedéſe teelőtted mindenkor.

Uram én ſegétőm, 's én meg-váltóm.

* Végig, Dávid Zóltára. XIX.

HAlgaſson-meg téged az Úr a'háboruság napján: óltalmazzon-meg téged a' Jákob Iſtenének neve. 1 2 A

* Küldgyön néked ſegétſéget a' szent helyből: és Sionból óltalmazzon-meg téged. 3

* Emlekezzék-meg minden áldozatodról: és a'te éppen-égő áldozatod kővér légyen. 4

* Chelekedgyék veled szíved-szerént: és minden tanátſodat erősittſe-meg. 5

* Örvendezűnk a'te szabadítáſodban: és a'mi Iſtenünk nevében felmagaſztaltatunk. 6 B

* Tellyesíttſe-bé az Úr minden kéréſidet: most iſmértem-meg hogy meg-szabadította az Úr az ő KRISTUSÁT. 7

Meg-halgattya őtet az ő szent egéből: az ő jobb-keze szabadítáſa hatalmas.

* Ezek a' szekerekben, és amazok a' lovakban: mi pedig a'mi Urunk-Iſtenünk nevébe kérjűnk ſegétséget. 8

* Ők meg-kőtöztettek, és el-eſtek: mi pedig fel-kőltünk és fel-emeltettünk. 9

* Uram szabadítſ-meg a'királyt: és halgaſs-meg minket a'napon, mellyen ſegétſégűl hívunk téged. 10

* Végig, Dávid Zóltára. XX.

URam a'te erődben vígad a' király: és meg-szabadítáſodon fölőtte igen örvendez. 1 2 A

* Szíve kívánſágát meg-adtad néki: és az ő ajaki akarattyában nem chaltad-meg őtet. 3

* Mert elől-vetted őtet az édeſség áldomáſival: a' fejébe koronát tőttél drága kőből. 4

* Életet kért tőled: és a'napok hoszszaſággát adtad néki örökké, és örökkön örökké. 5

* Nagy az ő dicsőſége a'te meg-szabadítáſodban: dicsőſéget és nagy ékeſséget téſzeſz reája. 6 B

* Mert áldomáſt adſz néki örökkön örökké: meg-vígaſztalod őtet a'te színed örömével. 7

* Mert a'király az Úrban bízik: és a' Fölségesnek irgalmaſságában meg nem mozdúl. 8

* Találly-meg a' kezed minden ellenſégidet: a'te jobb kezed találly-meg mind, a'kik téged gyűlőlnek. 9

* A'te haragodnak idején mint a' tűzes kemenczét téſzed őket: az Úr az ő haragjában meg-háborittya őket, és meg-emészti őket a' tűz. 10 C

* Az ő gyümőlchöket a'főrdről el-veſzted: és az ő magvokat az emberek fiai-közzűl. 11

* Mert gonoſzt végeztek ellened; tanátſokat gondoltak, mellyeket véghez nem vihettek. 12

* Mert hát-megé veted őket: a' maradékiddal el-kéſzíted orczájokat. 13

* Magaſztaltaſsál-fel Uram a'te erőſségedben: énekellyük és dícherjük erőſségidet. 14

*Végig, a'reggeli fel-vételért, Dávid Zoltára XXI. 1 A

Matt. 27.c.46 Mar.15 d. 34. ISztenem én Iſtenem tekints reám: miért hattál-el engem? távúl az én ſzabadulásomtól a' vétkeim igéi. 2

* En Iſtenem nap-eſtig kiáltok, és meg nem halgatſz: és éjjel, és nem eſztelenſégemre. 3

* Te pedig a'ſzent helyen lakol, Iſraëlnek Dícherete: 4

* Te-benned bíztak az atyáink: bíztak, és meg-ſzabadítottad őket. 5

* Hozzád kiáltottak, és meg-ſzabadúltak: te-benned bíztak, és meg-nem ſzégyenűltek. 6

* Én pedig féreg vagyok, és nem ember: emberek gyalázattya, és a' nép meg-vetéſe. 7

" Mat. 27.d.29. Mar. 15. c.29. * "Minnyájan a'kik láttak engem meg-chúfoltak engem: ajakokkal ſzóllottak, és fejeket hajtogatták. 8 D

" Mat. 27.c.43. *" Az Úrban bízott, mentſe-meg őtet: ſzabadíttſa-meg őtet, mert kedvelli őtet. 9

* Mert te vagy, a'ki engem kivontál a'méhből: én reménſégem az anyám emlőitől-fogva. 10 B

* Reád vettettem a'méhtől-fogva: 11

én Iſtenem vagy te az anyám méhétől-fogva, * ne távozzál-el tőlem. 12

Mert a'háboruſág közel vagyon: mert ninch ki meg-ſegéttſen.

*Környűl-vettek engem a'ſok borjak: a'kövér bikák meg-környékeztek engem. 13

* Reám-tátották ſzájokat, mint a' ragadozó és ordító oroſzlány. 14

* Mint a'víz ki-öntettem: és minden chontyaim el-hányattattak.

Mint a' meg-olvadott viaſzſz lőtt a'ſzívem a' teſtemnek közepin. 15

* Meg-ſzáradott mint a'cherép az erőm, és a'nyelvem a'torkomhoz ragadott: és a'halál porába vittél engé. 16

* Mert környűl-vettek engem a' ſok ebek: a' gonoſzok gyüleközete meg-környékezett engem. 17 C

* "Meg-liggatták kezeimet és lábaimat: meg-ſzámlálták minden chontyaimat. 18

* Ők pedig néztek és ſzemléltek engem: * " el-oſztották magoknak ruházatimat, és a'ruhámra ſorſot vetettek. 19

* Te pedig Uram el ne távoztaſsad ſegétſégedet tőlem: az én óltalmamra vígyázz. 20

* Mentſ-meg Iſten lelkemet a' fegyvertől: és az eggyetlenemet az eb kezéből. 21

* Szabadítſ-meg engem az oroſzlány ſzájából: és az unikornisok ſzarvaitól alázatoſságomat. 22

" Zsidók 2.c.12. * " Hirdetem a' te nevedet az atyámfiainak: a' gyüleközet közepin dícherlek téged. 23

* A'kik félitek az Urat, dícherjétek őtet: Jákobnak minden magva dichőittſétek őtet: 24

* Féllye őtet Iſraëlnek minden magva: mert nem útálta-meg, ſem meg nem vetette a'ſzegénynek könyörgéſét:

Sem el nem fordította orczáját tőlem: és mikor kiáltanék hozzája, meg-halgatott engem. 25

* Nálad vagyon az én dícheretem a' nagy gyüleközetbe: fogadáſimat bétellyeſitem az őtet-félők ſzíne-előtt. 26

* Éſznek a'ſzegények, és meg-elégeſznek: és dícherik az Urat a' kik kereſik őtet: élnek az ő ſzívők örökkön örökké. 27

*Meg-emlekeznek és meg-térnek az Úrhoz a'földnek minden határi:

És imádkoznak az ő ſzíne-előtt a' Pogányoknak minden nemzetſégi. 28

* Mert az Úré az orſzág: és ő uralkodik a'Pogányokon. 29

* Őttek és imádkoztak a' földnek minden kövéri: az ő ſzíne-előtt leborúlnak minnyájan kik a' földbe mennek. 30

* Es

* Es az én lelkem néki él: és a' magvam néki ſzolgál.

* Az Úrnak hirdetteték a' következő nemzetſég: és az egek az ő igaſságát hirdetik a' népnek melly ſzületik, mellyet az Úr teremtett.

*Dávid Zoltára. XXII.

AZ Úr igazgat engem, és ſemmi hiánval nem leſzek: *a'legelteted helyére helyheztetett engem.

A' meg-elégítés vize-mellett nevelt engem: *a'lelkemet meg-térítette.

Az igaſság ösvényin hordozott engem, az ő nevéért.

* Mert, ha a'halál árnyéka közepett járok-is, nem félek gonoſzoktól: mert te velem vagy.

A'te veſsződ, és pálczád, azok vigaſztaltak engem.

* Aſztalt kéſzítettél én-előttem azok-ellen, kik engem háborgatnak.

Meg-zírositottad olajban a' fejemet: és az én részegitő poharom melly jeles!

* Es a'te irgalmaſságod követ engem életemnek tellyes napjaiban:

És hogy az Úr házában lakjam hoſszú ideig.

*A' Szombat első napján, Dávid Zoltára. XXIII.

AZ Úré a'föld, és annak tellyeſſége: a'föld kereksége, és minnyájan a'kik abban laknak.

* Mert ő a'tengereken fondálta azt: és a'folyó-vizeken kéſzítette azt.

* Ki megyen-fel az Úr hegyére? a'vagy ki áll az ő ſzent helyén?

* Az ártatlan-kezű és a'tiſzta-ſzivű, a'ki a'lelket heába nem vette, ſem álnokſággal nem elkütt felebarátyának.

*Az vészen áldomáſt az Úrtól: és irgalmaſságot az ő ſzabadító Iſtenétől.

*Ez az ő keresőinek nemzetſége, a'Jákob Iſtene orczája keresőinek.

* Emellyétek-fel fejedelmek a'ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel örökkévalo kapuk: és be-mégyen a dicheſſégnek királya.

* Kicheda ez a'dicheſſégnek királya? az erős és hatalmas Úr: a' hatalmas Úr a'harczon.

* Emellyétek-fel fejedelmek a'ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel

* Es az én lelkem néki él: és a' magvam néki szolgál. 31

* Az Úrnak hirdettetik a' követ-kőzendő nemzetség: és az egek az ő igasságát hirdetik a' népnek melly szűletik, mellyet az Úr teremtett. 32

* Dávid Zóltára. XXII. 1

AZ Úr igazgat engem, és semmi heával nem lészek: * a' legeltetés helyére helyheztetett engem. 2 A

A' meg-elégítés vize-mellett nevelt engem: * a' lelkemet meg-térítette. 3

Az igasság ősvényin hordozott engem, az ő nevéért. 4

* Mert, ha a' halál árnyéka közepett járok-is, nem félek gonoszoktól: mert te velem vagy. 4 B

A' te veszsződ, és pálczád, azok vígasztaltak engem.

* Asztalt készítettél én-előttem, azok-ellen, kik engem háborgatnak. 5

Meg-zírosítottad olajban a' fejemet: és az én részegítő pohárom, melly jeles!

* És a' te irgalmasságod követ engem életemnek tellyes napjaiban: 6

És hogy az Úr házában lakjam, hoszszu ideig.

* A' Szombat első napján, Dávid Zóltára. XXIII. 1

AZ Úré a' föld, és annak tellyessége: a' föld kereksége, és minnyájan a' kik abban laknak. A

* Mert ő a' tengereken fondálta azt: és a' folyó-vizeken készítette azt. 2

* Ki mégyen-fel az Úr hegyére? a' vagy ki áll az ő szent helyén? 3

* Az ártatlan-kezű és a' tiszta-szívű, a' ki a' lelkét heába nem vette, sem álnoksággal nem eskűtt felebaráttyának. 4

* Az vészen áldomást az Úrról: és irgalmasságot az ő szabadító Istenétől. 5 B

* Ez az ő keresőinek nemzetsége, a' Jákob Istene orczája keresőinek. 6

* Emellyétek-fel fejedelmek a' ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel örökké-valo kapuk: és bé-mégyen a' dichőségnek királya. 7

* Kichoda ez a' dichőségnek királya? az erős és hatalmas Úr: a' hatalmas Úr a' harczon. 8

* Emellyétek-fel fejedelmek a' ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel örökké-valo kapúk: és bé-mégyen a' dichőségnek királya. 9

* Kichoda ez a' dichőségnek királya? az erőknek Ura ő a' dichőségnek királya. 10

* Végig, Dávid Zóltára. XXIV. 1

TE-hozzád emeltem-fel Uram a' lelkemet: * én Istenem te-benned bízom, meg ne pirúllyak: 1 2 A

* Se meg ne nevessenek engem az én ellenségim: mert mindenek a' kik téged várnak, meg nem szégyenűlnek. 3

* Szégyenűllyenek-meg minnyájan a' kik hamisságokat chelekesznek ok-nélkűl. 4

A' te útaidat Uram mutasd-meg nékem: és a' te ősvényidre tanits-meg engem.

* Igazgass engem a' te igasságodban, és taníts engem: mert te vagy az én üdvözítő Istenem, és téged vártalak egész nap. 5

* Emlekezzél-meg Uram könyörűleteségidről, és irgalmasságidról, mellyek örőktűl-fogva vannak. 6

* Ifiuságom vétkeiről, és tudatlanságimról meg ne emlekezzél. 7

Irgalmasságod-szerént emlekezzél-meg te én-rólam: a' te jó-voltodért Uram. B

* Édes és igaz az Úr: azért ád törvént az útban-vétkezőknek. 8

* Igazgattya az engedelmeseket az itéletben: meg-taníttya a' szelídeket az ő útaira. 9

* Az Úrnak minden útai, irgalmasság és igasság, az ő testamentoma és bizonyság-tételi keresőinek. 10

* A' te nevedért Uram kegyelmezz-meg az én bűnömnek: mert sok. 11 C

* Kichoda az ember a' ki az Urat féli? törvént szabott annak az úton, a' mellyet választott. 12

* Annak lelke a' jókban meg-marad: és az ő magva örökségűl bírja a' földet. 13

* Az Úr az őtet-félőknek erőssége: és az ő testamentoma hogy megnyilatkoztassék nékik. 14

* Az én szemeim mindenkor az Úrra: mert ő vonsza-ki a' lábaimat a' tőrből. 15

* Tekints reám, és könyörűlly rajtam: mert én eggyes és szegény vagyok. 16

* A' szívem háborusági meg-soka- 17

ſodtak: az én ſzűkſégimből mentski engem. D
*Láſſad alázatoſságomat, és munkámat: és bocháſd-meg minden vétkeimet. 18
* Tekínts-még az ellenſégimet mert meg-ſokaſodtak, " és hamis gyűlőlſéggel gyűlőltek engem. 19
" Ioan. 15. d. 25.
* Őrizd-meg lelkemet, és mentski engem: meg nem pírúlok mert benned bíztam. 20
*Az ártatlanok és igazak hozzám ragaſzkodtak: mert téged vártalak. 21
* Szabadíts-meg Iſten az Iſraëlt, minden háboruſágiból. 22

* Végig, Dávid Żóltára. XXV. 1

ITélly-meg engem Uram, mert én az én ártatlanſágomban jártam: és az Úrban bízván meg nem erőtlenűlők. A
* Próbálly meg engem Uram, és kíſérts-meg engem: égeſd a' veſéimet, és a' ſzívemet. 2
* Mert a' te irgalmaſságod ſzemeim-előtt vagyon: és győnyőrkődtem a' te igaz-mondáſodban. 3
* Nem űltem a' hiuſág gyűlekőzetével: és a'hamiſság chelekedőkkel bé nem mégyek. 4 B
* Gyűlőltem a' gonoſz-tévők gyűlekőzetit: és az iſtentelenekkel nem űlők. 5
*Meg-moſom kezeimet az ártatlanok-kőzőtt: és kőrnyűl-véſzem Uram a' te óltarodat: 6
* Hogy hallyam a' díchéret ſzózattyát, és meg-beſzéllyem minden chodálatos dolgaidat. 7
*Urã ſzerettem a'te házad ékeſségét, és a'te dichőſéged lakó-helyét. 8
* Ne veſzeſd-el Iſten az én lelkemet az iſtentelenekkel, és a'vér-ſzopó ferfiakkal az életemet: 9 C
* A' kiknek kezekben hamiſságok vannak: az ő jobb kezek megtőlt ajándékokkal. 10
* En pedig az én ártatlanſágomban jártam: válts-meg engem, és irgalmazz nékem. 11
*Az én lábam az igyeneſsẽ állott: a' gyűlekőzetekbẽ áldlak Uram téged. 12

* Dávid Żóltára, minek-előtte megkenetnék. XXVI. 1

AZ Úr az én világoſitáſom, és ſzabadúláſom, kitől féllyek? A
Az Úr az én életemnek óltalmazója, kitől rettegjek? 2

*Midőn reám kőzelgetnek a' gonoſzok, hogy meg-egyék az én húſomat.
Az ellenſégim kik engem háborgatnak, azok meg-erőtelenűltek és el-eſtek.
*Ha tábor áll ellenem, nem fél a' ſzívem. 3 B
Ha harcz támad ellenem, én abban bízom.
* Eggyet kértem az Úrtól, iſmég azt kérem, hogy az Úr házában lakjam életemnek tellyes napjaiban: 4
Hogy láſſam az Úr győnyőrűſégét, és meg-látogaſſam az ő templomát.
* Mert el-rejtett engem az ő hajlékába: a'veſzedelemek napján meg-óltalmazott engem az ő hajléka rejtekében. 5
* A' kő-ſziklára emelt-fel engem: és moſt fel-magaſztalta fejemet ellenſégim-főlibe. 6 C
Kőrűl-jártam, és áldoztã az ő hajlékábã éneknek áldozattyát; ének-lek, és díchéretet mondok az Úrnak.
*Halgaſd-meg Uram ſzómat, mellyel hozzád kiáltottam: kőnyőrűlly rajtam, és halgaſs-meg engem: 7
*Néked ſzóllott a' ſzívem, az orczám téged kereſett: a' te orczádat kereſem Uram. 8
*Ne fordíts-el tőlem az orczádat: ne térj-el a' ſzolgádtól haragodban. 9
Légy ſegétőm: ne hadgy-el engem, ſe meg ne útálly engem én üdvőzítő Iſtenem.
*Mert az atyám és anyám el-hattak engem: az Ur pedig fel-vőtt engé. 10
* Tőrvényt adgy nékem Uram a' te útadban: és igazíts engem igaz őſvényre az én ellenſégimért. 11 D
*Ne adgy engem az én háborgatóim lelkeinek: mert hamis tanúk támadtak ellenem, és a' hamiſság meg-hazudta magát. 12
* Hiſzem hogy meg-látom az Úr javait az élők főldében. 13
* Várjad az Urat, emberkedgyél: és erőſsődgyék-meg a'ſzíved, és várakozzál az Úrra. 14

Ő-maga Dávid Żóltára. XXVII.

HOzzád kiáltok Uram, én Iſtenem ne vedd halgatáſra: mert né-talám ha halgatſz nékem, a'verembe alá-menőkhőz haſonlíttatom. 1 A
* Halgaſd-meg Uram kőnyőrgé- 2

ſem-

Pſal. 25. 26. 27.

ſem ſzavát mikor imádkozom tehozzád: mikor fel-emelem kezeimet a' te ſzent templomodra.

* Ne vonny engem eggyűtt a' bűnösökkel: és a' hamiſság-tévőkkel ne veſzeſs-el engem. 3

A' kik békeſéget ſzóllanak barátyokkal, gonoſz vagyon pedig az ő ſzívökben.

*Fizeſs-meg nékik chelekedetekſzerént, és az ő találmányok gonoſſága-ſzerént. 4

A'kezek chelekedeti-ſzerént fizeſs nékik: add-meg nékik jutalmokat.

* Mert nem értették az Úr chelekedetit, és az ő kezei téteményiben el-rontod őket, és meg nem épited őket. 5 B

* Áldott az Úr: mert meg-halgatta az én könyörgéſem ſzavát. 6

* Az Úr az én ſegétőm, és óltalmazóm: ő-benne bízott a'ſzívem, és meg-ſegéttettem. 7

Es újonnan meg-virágzott a' teſtem: és az én akaratomból hálát adok néki.

* Az Úr az ő népének erőſsége: 8
és óltalmazója az ő Kriſtuſa ſzabadúláſinak.

* Szabadíts-meg Uram a' te népedet, és áld-meg örökſégedet: és igazgaſd őket, és magaſztald-fel őket örökké. 9

* Dávid Zóltára, a' Hajlék el-végezéſében. XXVIII. 1

HOzzatok az Úrnak Iſten fiai: hozzatok az Úrnak kos fiakat. A

* Hozzatok az Úrnak dichőſéget és tiſzteletet, hozzatok az Úr nevének dichőſéget: imádgyátok az Urat az ő ſzent pitvarában. 2

* Az Úr ſzava a' vizeken, a'főlſégnek Iſtene dörgött: az Úr a' ſok vizeken. 3

* Az Úr ſzava erőben: az Úr ſzava dichőſégben. 4

* Az Ur ſzava a'czédruſok rontója: és el-rontya az Úr a'Libanus czédruſit: 5 B

* És meg-rontya azokat mint a' Libanus borját: és a' ſzerelmes mint az unikorniſok fia. 6

* Az Úr ſzava a' tűz lángjának elvágója: * az Úr ſzava a' puſztának meg-rendítője: és meg-mozdíttya az Ur a' Kádes puſztáját. 7 8

* Az Úr ſzava el-kéſzíti a' ſzarvaſokat, és ki-nyilatkoztattya a' ſűrűket: és az ő templomában minnyájan dichőſéget mondanak. 9 C

* Az Úr ſzerzi a' víz-özönt: és az Úr király örökké fog-űlni. 10

* Az Ur erőt ád az ő népének: az Úr meg-álgya az ő népét békeſégben. 11

* Ének Zóltára, a' Dávid háza meg-ſzenteléſében. XXIX. 1

MAgaſztallak téged Uram, mert fel-emeltél engem: és nem gyönyörködtetted az én ellenſégimet rajtam. 2 A

* Én Uram Iſtenem hozzád kiáltottam, és meg-gyógyítottál engem. 3

* Uram ki-hoztad pokolból a'lelkemet: ki-ſzabadítottál engem a'verembe-menők-közzűl. 4

* Dícséretet mondgyatok az Úrnak ő ſzentei: és hálát adgyatok az ő ſzentſége emlekezetiért. 5

* Mert harag az ő boſzſzonkodáſában: és élet az ő akarattyában. 6 B
Eſtvéig tart a'ſirás, és reggel örőm.

* Én pedig mondék az én bévelkedéſemben: Örökké meg nem mozdúlók. 7

* Uram a' te akaratod-ſzerént, erőt adtál az én ékeſſégemnek. 8 C
El-fordítottad az orczádat tőlem, és meg-háborodtam.

* Hozzád kiáltok Uram: és Iſtenemnek könyörgők. 9

* Mi haſzon az én véremben, ha alá-mégyek a' rothadásba? 10
Vallyon a' por áld-e téged, a' vagy hirdeti-e a' te igaſságodat?

* Hallotta az Úr, és könyörűlt rajtam: az Úr lőtt én ſegétőm. 11

* Siráſomat örőmre fordítottad nékem: el-ſzaggattad a' zákomat, és környűl-vettél engem vígaſsággal. 12

* Hogy énekellyen néked az én dichőſégem, és meg ne ſzomoríttaſſam: én Uram Iſtenem örökké hálát adok néked. 13

* Végig, Dávid Zóltára, az elme elragadtatáſáért. XXX. 1

TE-benned bíztam Uram, meg ne ſzégyenűllyek örökké: a'te igaſſágod-által ſzabadíts-meg engem. 2 A

* Hajts hozzám fűledet, ſieſs hogy ki-ſzabadíts engem. 3

Légy nékem segétő Istenem: és óltalom házúl, hogy meg-szabadíts engem.

* Mert erősségem, és óltalmam vagy te: és a' te nevedért vezérlesz engem, és táplálsz engem. 4 20

*Ki-viszsz engem e'tőrből, mellyet el-rejtettek nékem: mert te vagy óltalmazóm. 5

"Luc. 23. f. 46. * " Kezeidbe ajánlom lelkemet: meg-váltottál engem Uram igasságnak Istene. 6 21 B

* Gyűlőlted a' hiuságoknak heába-valo kővetőit. 7

* Én pedig az Úrban bíztam: örvendezek, és vígadok a' te irgalmasságodban. 8 22

Mert meg-tekintetted alázatosságomat, ki-szabadítottad lelkemet a' szűkségekből. 23

* És nem rekesztettél engem az ellenség kezeibe: tágas helyre helyheztetted a'lábaimat. 9

*Könyörülly rajtam Uram, mert háborgattatom: meg-háborodott a' haragban a'szemem, a' lelkem és a' hasam: 10 24

*Mert el-fogyatkozott életem a' fájdalomban, és az esztendőim a' fohászkodásokban. 11 25

Meg-erőtlenült a' szegénységben az erőm: és a' chontyaim meg-háborodtak.

* Minden ellenségim-főlőtt igen gyálázattyává lőttem a'szomszédimnak-is, és félelmévé az ismérőimnek. 12 1 C A

A' kik láttak engem, ki-futottak tőlem: *el-felejtve vóltam a'szívben mint a' meg-hólt. 2 13

Ollyanná lőttem mint a' romlott edény: *mert sok kőrűl-lakóknak szidalmazását hallottam. 14

Midőn egybe-gyűltek ellenem, tanátskoztak hogy lelkemet el-vennék. 4

* Én pedig te-benned bíztam Uram: mondék; Te vagy az én Istenem: * kezeidben az én sorsaim. 15 16 5 B

Ments-meg engem az ellenségim kezéből, és az én üldőzőimtől.

* Világosíts-meg az orczádat a'te szolgádon, szabadíts-meg engem a' te irgalmasságod-által: * Uram meg ne szégyenűllyek, mert segétségűl híttalak téged. 17 18 6

Szégyenűllyenek-meg az istentelenek, és vitessenek pokolba: * némúllyanak-meg a' chalárd ajakok. 19

Mellyek az igaz-ellen hamisságot szóllanak, kevélységgel, és meg-útálással.

* Melly nagy Uram a' te édességed sokasága, mellyet el-rejtettél a' téged-félőknek. 20 D

Meg-szerzetted azoknak, kik benned bíznak, az emberek fiainak színe-előtt.

* El-rejted őket az orczád rejtekében az emberek háborgatása-előtt. 21

Meg-óltalmazod őket, a'te hajlékodban a'nyelvek ellen-mondásától.

*Áldott az Úr: mert chodálatossá tette az ő irgalmasságát én-hozzám az erős várasban. 22

*Én pedig mondék elmémnek elragadtatásában: El-vettettem szemeid-elől.

Az-okáért meg-halgattad az én imádságom szavát, midőn hozzád kiáltanék.

*Szeressétek az Urat minden szentei: mert igasságot keres az Úr, és bévségessen meg-fizet a' kevélyen chelekedőknek. 23 24

* Emberkedgyetek, és erősödgyék-meg a'szívetek, minnyájan kik az Úrban bíztok. 25

Ő-magának Dávidnak értelme.

XXXI.

BÓldogok, a'kiknek meg-bochátattak az ő hamisságok: és a'kiknek bűnök bé-fődőztettek. 1 Rom. 4. 7 A

* Bóldog a'férfiu, kinek bűnt nem tulajdonított az Úr, és ninch a' lelkében chalárdság. 2

* Mivelhogy halgattam, megavúltak a' chontyaim, midőn egész nap kiáltanék. 3

* Mert nappal és éjjel meg-nehezedett rajtam a'kezed: meg-tértem az én nyomorúságomban, midőn a' tővis gyakdosna. 4

* Vétkemet meg-jelentettem néked: és hamisságomat el nem rejtettem. 5 B

" Mondék: Meg-vallom magam-ellen hamisságomat az Úrnak: és te meg-bocháttad bűnömnek istentelenségét. "Psal. 40. d. 14.

* Ezért imádkozik néked minden szent, alkolmatos időben. 6

Mindazáltal a'sok vizek árradásában, hozzája nem közelgetnek.

*Te vagy óltamam az háboruság-ellen,

ellen melly környűl-vőtt engem: én
őrvendezésem szabadíts-meg engem
az engem környűl-vévőktől.
*Értelmet adok néked, és meg-ta- 8
nítlak téged az úton, mellyen jársz:
meg-állatom rajtad a' szemeimet.
*Ne legyetek mint a'ló és az ősz- 9
vér, mellyeknek ninch értelmek.
Fékkel és zabolával szoríts-meg
az ő állokat, a' kik hozzád nem kő-
zelgetnek.
*Sok a'bűnös oſtora, de az Úrban- 10
bízót környűl-vészi az irgalmasság.
*Vígadgyatok az Úrban és őrven- 11
dezzetek igazak, és dichekedgye-
tek minnyájan igaz-szívűek.

*Dávid Zóltára. XXXII.

ŐRvendezzetek igazak az Úrban: 1
az igazakhoz illik a' díchéret. A
* Adgyatok hálát az Úrnak 2
czitarával: a'tíz-húru hárfákkal mon-
gyatok díchéretet néki.
* Énekellyetek néki új éneket: 3
jól énekellyetek néki kiáltással.
*Mert igaz az Úr beszéde: és min- 4
den ő chelekedeti hívek.
*Szereti az irgalmasságot és az ité- 5
letet: az Úr irgalmasságával teli a'föld. B
*Az Úr igéjével erősődtek-meg az 6
egek: és a'szájának lelke-által, azok-
nak minden ő erejek.
* Őszve-gyűjtvén a' tenger vizeit 7
mint egy tömlőben: kincheibe tészi
a' mélységeket.
* Féllye az Urat az egész föld: ő- 8
tőle pedig indíttassanak-meg e' vi-
lágnak minden lakói.
* "Mert ő mondotta, és lőttek: ő 9
parancholta, és teremtettek. "Judit. 16. c. 17.
* Az Úr el-hánnya a' nemzetsé- 10
gek tanátsit: meg-veti pedig a' né- B
pek gondolatit, és meg-veti a' feje-
delmek tanátsit.
* Az Úr tanátsa pedig őrökké 11
meg-marad: az ő szíve gondolati C
nemzetségről nemzetségre.
* Bóldog nemzetség, a' kinek az 12
Úr, az ő Istene; a' nép, a' kit magá-
nak őrökségűl választott.
* Menyből tekíntett az Úr: látta 13
mind az emberek fiait. C
* Az ő el-készíttetett lakó-helyé- 14
ből tekíntett mindenekre, kik a' föl-
det lakják.
* Ki eggyenként alkotta azok szí- 15
veit: a' ki érti minden ő chelekede-
teket.
*Nem szabadúl-meg a' király sok 16
erő-által: és az óriás meg nem sza-
badúl az ő erejének sokaságában.
* Chalárd a'ló a' szabadításra: az 17 D
ő erejének bévségében pedig meg
nem szabadúl.
* Ímé az Úr szemei az őtet-félő- 18
kön: és azokon, kik az ő irgalmas-
ságában bíznak.
*Hogy haláltól meg-mentse azok 19
lelkeit: és táplállya őket az éhségben.
*A'mí lelkünk az Urat várja: mert 20
mí segétőnk és óltalmazónk.
* Mert ő-benne vígad a' mí szí- 21
vűnk: és az ő szent nevében bíz-
tunk.
*Légyen rajtunk Uram a'te irgal- 22
masságod: a' mint te-benned bíz-
tunk.

* Dávidé, mikor meg-változtattá 1
orczáját Akimélek-előtt, és el-
bochátotta őtet 's el-ment.
(1. Reg. 21.) XXXIII.

ALdom az Urat minden időben: 2
az ő díchéreti mindenkor az én A
számban.
*Az Úrban dichekedik az én lel- 3
kem: hallyák-meg ezt a'szelídek, és
vígadgyanak.
*Magasztallyátok az Urat én-ve- 4
lem: és dichőíttsük az ő nevét egyen-
lő-képpen.
* Kereſtem az Urat, és meg-hal- 5
gatott engem: és minden háboru-
ságimból meg-mentett engem.
*Járúllyatok hozzája, és világo- 6
sodgyatok-meg: és a' tí orczáitok
meg nem szégyenűlnek.
*E'szegény kiáltott, és az Úr meg- 7 B
hallgatta őtet: és minden háboruſá-
giból ki-szabadította őtet.
* Az Úr Angyala az őtet-félők- 8
körűl lakozik: és meg-menti őket.
*Kóstollyátok, és lássátok hogy 9
édes az Úr: bóldog ember, a' ki ő-
benne bízik.
*Féllyétek az Urat minden szen- 10
tei: mert ninch fogyatkozások az
őtet-félőknek.
*† A' gazdagok szűkölködtek és † Luc. 1.
éheztek: az Úr-keresői pedig semmi f. 53.
jóban meg nem fogyatkoznak.
* Jőjetek-elő fiaim, hallgassatok
engem: az Úr félelmére tanítlak tí-
teket.
*"Kichoda az ember a' ki életet "1. Pet.
akar: jó napokat szeret látni? 3. b. 10.

* Tílts-el nyelvedet a' gonoſztól: és az ajakid ne ſzóllyanak chalárdſágot.
*Térj-el a'gonoſztól,és chelekedgyél jót: kereſd a' békeſéget, és kövesd azt.
*Az Úr ſzemei az igazakon: és az ő fülei azok könyörgéſin.
"Eccli. 15. d. 21. Heb. 4. c. 13. * "Az Úr tekíntete pedig a' gonoſz-tévőkön: hogy el-veſzeſſe a' földről azok emlekezetét.
* Kiáltottak az igazak, és az Úr meg-halgatta őket: és minden háboruſágokból ki-ſzabadította őket.
*Közel vagyon az Úr azokhoz, kik töredelmes ſzívvel vannak: és az alázatos lelkűeket meg-ſegéti.
* Sok az igazak háboruſága: és mind azokból ki-ſzabadíttya őket az Úr.
*Meg-őrizte az Úr minden ő chontyokat: egy azok-közzűl meg nem rontatik.
*A' bűnősök halála igen gonoſz: és a'kik gyűlőlik az igazat, vétkeznek.
* Meg-ſzabadíttya az Úr az ő ſzolgainak lelkeit: és minnyájan kik ő-benne bíznak, nem vétkeznek.

Ő-magáé Dávidé.
XXXIV.

ITéld-meg Uram a' nékem-ártókat, győzd-meg az ellenem-harczolókat.
* Ragadgy fegyvert és paízt: és kelly-fel ſegétſégemre.
* Vond-ki a' kardot, és rekezd-meg azokat, kik engem üldöznek: mondgyad a'lelkemnek: Én vagyok a' te ſzabadulásod.
*Meg-ſzégyenűllyenek és megpírúllyanak, az én lelkem-keresői.
Térjenek hátra, és ſzégyenűllyenek-meg kik nékem gonoſzokat gondolnak.
*Légyenek mint a'por a'ſzél-előtt: és az Úr Angyala ſzorongatván őket.
*Légyen ſetét és síkos az ő útok: és az Úr Angyala kergetvén őket.
* Mert ok-nélkül rejtették-el nékem az ő tőrök veſzedelmét: ok-nélkül pírongatták a' lelkemet.
* Jöjön reája a' tőr, mellyet nem túd: és a'hálo, mellyet el-rejtett, fogja-meg őtet: és azon tőrbe eſsék.
* Az én lelkem pedig örvendez az Úrban: és gyönyörködik az ő ſzabaditáſában.

14 10 * Minden tetemim mondgyák: Uram, kichoda haſonló hozzád?
Ki-ſzabadítván a'ſzegényt a'nálánál-erősbek kezéből: a'ſzűkölködőt és a'ſzegényt az őtet-kóborlóktól.
15 11 *Hamis tanúk támadván, a'miket nem tudok vala kérdezik vala tőlem.
16 12 *Gonoſzokkal fizetnek vala nékem a' jókért: a' lelkem gyümölchtelenſégével.
17 D 13 *Én pedig midőn engem bántanának, ſzőr-zákba öltözőm vala.
18 C Böjtel alázom vala meg a'lelkemet: és az imádſágom a'kebelembe tér.
19 14 * Mint felebarátunknak, és mint atyánkfiának, úgy kedveſkedem vala: mint a'gyáſzoló és a'meg-ſzomorodott úgy meg-alázom vala magamat.
20 15 * És ellenem vígadtak, és egybegyűltek: oſzve-gyűjtettek reám az oſtorok, és nem tudtam.
21 16 *El-ſzélledtek, és nem bánkodtak, kíſérgettek engem, chúfolálſſal chúfoltak engem: agyarkodtak reám az ő fogokkal.
22 17 *Uram mikor tekénteſz-meg? ſzabadíts-ki lelkemet az ő gonoſságokból, az oroſzlányok-közzűl az egyetlenemet.
1 18 * Hálát adok néked a' nagy gyülekezetben, a' ſok nép-között dichérlek téged.
A 19 * Ne örűllyenek rajtam a'kik hamiſſan ellenkednek velem: "a'kik ok-nélkűl gyűlőlnek engem, és hunyorgatnak ſzemekkel.
2 20 * Mert békeſégeſſen ſzólnak vala: és a' földnek haragjában ſzólván, álnokſágokat gondolnak vala.
3 21 * És reám tátották ſzájokat: mondának: Ehé, ehé, látták a' ſzemeink.
4 22 * Láttál Uram, ne halgaſs: Uram ne távozzál-el tőlem.
5 23 * Kelly-fel és figyelmezz itéletemre; én Iſtenem, és én Uram, az
D én ügyemre.
6 B 24 * Itélly-meg engem igaſságod-ſzerént én Uram Iſtenem, és ne örűllyenek rajtam.
7 25 * Ne mondgyák az ő ſzívökben: Örőm örőm a'mi lelkünknek; ſe ne mongyák: El-nyeltük őtet.
8 26 * Pírúllyanak, és ſzégyenűllyenek-meg egyſzer'ſmind a'kik az én gonoſzomon örvendeznek.
9 Gyalázattal, és ſzégyenſéggel öl-

tőztes-

tőztessenek-fel a'kik kevélyen ſzól-
nak ellenem.
* Örvendezzenek és vígadgyanak: a'kik az én igaſságomat akarják: és mongyák mindenkor: Magaſíttaſſ-
ſek az Úr, kik a' ő ſzolgája békeſéget akarjak.
*És az én nyelvem a'te igaſságodat hirdeti, egéſz nap a'te dichéreteded.
Végig, az Úr ſzolgájáé ő-magáé Dávidé. XXXV.

MOnda a'hamis hogy vétkezik ő-magában: Nincs az Iſtennek félelme az ő ſzemei-előtt.
* "Mert álnokúl chelekedett az ſzíne-előtt: hogy az ő hamiſſá-
gyűlöſségre fel-találtaſsék.
* Az ő ſzája igéi hamiſság és á-
nokſág: nem akart érteni, hogy j
chelekednék.
* Hamiſságot gondolt az ő ágy-
ban: meg-állott minden nem jó
ban, a'gonoſságot pedig nē gyűlö
* Uram menyben vagyon a'te
galmaſságod: és a'te igaz-mond
a' felyhőkig.
* A'te igaſságod mint az Iſten
gyei: a'te itéletid nagy mélyſég
Az embereket, és a'barmokat m
tartod Uram: *melly igen meg-ſok
ſzottad irgalmaſságodat Iſtenem
Az emberek fiai pedig, a'te ſzár
nyaid árnyékában bíznak.
*Meg-részegűlnek a'te házad bő-
ſségétől: és a'te gyönyörűſéged pa-
takából itatod őket.
* Mert nálad vagyon az életnek
kút-fője: és a'te világoſságoddal lát-
nyuk-meg a' világoſságot.
* Terjeszd-ki irgalmaſságodat a'te
iſmérőidre, és az igaſságodat azokra,
kik igaz ſzívvel vannak.
* Ne jöjön reám a'kevélyſég lába:
és a'bűnös keze ne mozdíttſon-meg
engem.
* Ott eſtek-el a'kik hamiſſágot
chelekeſznek: ki-üzettenek, és fel
nem állhattanak.

Ő-magának Dávidnak Zol-
tára. XXXVI.

NE boſzſzonkodgyál a' gonoſz-
tévőkre: ne irégykedgyél a'ha-
miſság chelekedőkre.
* Mert mint a'ſzéna hamar el-ſzá-
nnak: és mint a' fű-béli parej ha-
mar el-hullnak.
* Bízzál az Úrban, és chelekedgyél

tőzteſſenek-fel a' kik kevélyen ſzólnak ellenem.

*Örvendezzenek és vigadgyanak a' kik az én igaſságomat akarják: és mongyák mindenkor: Magaſztaltaſſék az Úr, kik a' ő ſzolgája békeſségét akarják.

*És az én nyelvem a'te igaſságodat hirdeti, egéſz nap a' te dícséretedet.

Végig, az Úr ſzolgájáé ő-magáé Dávidé. XXXV.

MOnda a' hamis hogy vétkezzék ő-nnön-magában: Ninch az Iſten félelme az ő ſzemei-előtt.

*"Mert álnokúl chelekedett az ő ſzíne-előtt: hogy az ő hamiſsága gyűlőlſégre fel-találtaſsék.

*Az ő ſzája igéi hamiſság és álnokſág: nem akart érteni, hogy jól chelekednék.

*Hamiſságot gondolt az ő ágyában: meg-állott minden nem jó útban, a' gonoſságot pedig nē gyűlőlte.

*Uram menyben vagyon a' te irgalmaſságod: és a'te igaz-mondáſod a' felyhőkig.

*A' te igaſságod mint az Iſten hegyei: a'te itéletid nagy mélyſég.

Az embereket, és a' barmokat megtartod Uram: *melly igen meg-ſokaſítottad irgalmaſságodat Iſtenem!

Az emberek fiai pedig, a' te ſzárnyaid árnyékában bíznak.

*Meg-réſzegűlnek a'te házad bévſégétől: és a' te gyönyörűſéged patakából itatod őket.

*Mert nálad vagyon az életnek kút-feje: és a'te világoſságoddal látyuk-meg a' világoſságot.

*Terjezd-ki irgalmaſságodat a' te iſmérőidre, és az igaſságodat azokra, kik igaz ſzívvel vannak.

*Ne jőjön reám a'kevélyſég lába: és a'bűnős keze ne mozdíttſon-meg engem.

*Ott eſtek-el a' kik hamiſságot chelekeſznek: ki-űzettenek, és fel nem álhattanak.

Ő-magának Dávidnak Zóltára. XXXVI.

NE boſzſzonkodgyál a' gonoſztévőkre: ne irégykedgyél a'hamiſság chelekedőkre.

*Mert mint a'ſzéna hamar el-ſzáradnak: és mint a' fű-béli paréj hamar el-húlnak.

*Bízzál az Úrban, és chelekedgyél jót: és lakjál a'földön, és annak gazdagſágiban legeltetel.

*Gyönyörködgyél az Úrban: és meg-adgya néked a' ſzíved kéréſit.

*Nyilatkoztaſd-meg az Úrnak a' te útadat, és bízzál ő-benne: és ő meg-chelekeſzi.

*És ki-hozza igaſságodat mint a' világoſságot, és a'te itéletedet mint a' délt: *engedgy az Úrnak, és könyörögj néki.

Ne boſzſzonkodgyál arra a'ki ſzerenchés az ő útában; a' hamiſságokchelekedő emberre.

*Szűnnyél-meg a' haragtól, és hadd-el a' búſúláſt: ne boſzſzonkodgyál hogy gonoſzt chelekedgyél.

*Mert a' kik gonoſzt chelekeſznek, ki-gyomláltatnak: a' kik pedig az Urat várják, azok bírják örökſégűl a' földet.

*És még egy kevés-múlva, és nem léſzen a' bűnős: és kereſed a' helyét, és fel nem találod.

*" A' ſzelídek pedig örökſégűl bírják a' földet, és gyönyörködnek a' békeſség ſokaſágában. "Matt. 5. a. 4.

*Az igazra vígyáz a' bűnős: és a' fogait chikorgattya reája.

*Az Úr pedig meg-neveti őtet: mert láttya hogy el-jő az ő napja.

*Fegyvert vontak a' bűnősök: meg-vonták az ő kéz-ijokat,

Hogy le-veſsék a' ſzegént és a' ſzűkölkődőt: hogy meg-öllyék az igaz-ſzívűeket.

*Az ő fegyverek mennyen az ő ſzívőkbe: és a'kéz-íjok el-törettesék.

*Jobb az igaznak a' kevés, a' bűnősök ſok gazdagſágánál.

*Mert a' bűnősök karjai megrontatnak: az igazakat pedig megerősíti az Úr.

*Iſméri az Úr az áttatlanok napjait: és az ő örökſégek örökké meg-marad.

*Meg nem ſzégyenűlnek a' gonoſz időben, és az éhſég napjain meg-elégíttetnek: *mert a' bűnősök el-veſznek.

Az Úr ellenſégi pedig mihelyen tiſzteltetnek; és fel-magaſztaltatnak; el-fogyván, mint a' füſt el-fogynak.

*Kőltsön véſzen a' bűnős, és meg nem fizeti: az igaz pedig könyörűl és adakozik.

*Mert az őtet-áldók a' földet bírják örökſégűl: az őtet-átkozók pedig el-veſznek.

Sup. a. 3.

*Az Urtól igazgattatnak az ember lépési: és annak útát kedvelli. 23
*Mikor el-esik, meg nem romol: mert az Úr alája tészi a' kezét. 24
*Ifiu vóltam, és meg-vénhedtem: és nem láttam hogy az igaz el-hagyatott vólna, sem hogy az ő magva kenyeret keresett vólna. 25
*Nap-estig kőnyörül és kőltsönad: és az ő magva áldásban lészen. 26
* Térj-el a' gonosztól, és chelekedgyél jót, és meg-maradsz örökkön örökké. 27
*Mert az Úr szereti az itéletet, és el nem hadgya az ő szenteit: örökké meg-tartatnak. 28
A' hamisak meg-büntettetnek, és az istentelenek magva el-vész.
*Az igazak pedig örökségül bírják a' földet: és azon laknak örökkön örökké. 29 B D
*"Az igaz szája bölcheséget beszél: és a' nyelve itéletet szóll. 30
*Az ő Istene törvénye az ő szívében: és az ő lépési meg nem chalattatnak. 31
* Szemléli a' bűnös az igazat: és öldökléstre keresi őtet. 32
*Az Úr pedig nem hadgya őtet annak kezében: se nem kárhoztattya őtet mikor amattól meg-itéltetik. 33
*Várjad az Urat, és őrizd-meg az ő útát: és fel-magasztal téged hogy örökségül vegyed a' földet: mikor elveszsznek a' bűnösök meg-látod. 34 C
*Láttam az istentelent hogy felmagasztaltatott, és fel-emeltetett mint a' Libanus czédrusi. 35
*És elő-menék, és ímé nem vala; és keresém őtet, és fel nem találtaték a' helye. 36
* Őrizd-meg az ártatlanságot, és nézd-meg az igasságot: mert maradéki vannak a' békeséges embernek. 37
*A' hamisak pedig mind eggyütt el-vesznek: az istentelenek maradéki semmivé lésznek. 38
* Az igazak segétségek pedig az Úrtól: és óltalmazója azoknak a' háborúságnak idején. 39
*És meg-segéti őket az Úr, és meg-szabadíttya őket: és meg-menti őket a' bűnösöktől, és meg-szabadíttya őket: mert ő-benné bíztak. 40

*Dávid Zóltára, a' szombatról-valo emlekezetre. XXXVII.

URam meg ne fedgy engem búsúlásodban, se haragodban meg ne dorgálly engem. 1 2 A
*Mert a' te nyilaid belém-szegeztettek: és meg-erősítetted rajtam a' te kezedet. 3
* Ninch egésség a' testemben a' te haragod színe-miatt: ninch békesége chontyaimnak a' bűneim színe-miatt. 4
* Mert az én hamisságim felyűl-halladtak a' fejemet: és mint egy nehéz terh meg-nehezültek rajtam. 5
*Meg-rothadtak és meg-senyvedtek a' sebeim helyei, az én balgatagságom színe-miatt. 6
* Nyomorúltá lőttem, és igen meg-horgattam: nap-estig szomorkodva járok vala. 7
* Mert az ágyékim meg-tőltek chúfolásokkal: és ninch egésség a' testemben. 8 B
* Meg-sanyargattattam, és igen meg-aláztattam: ordítok vala szívemnek fohászkodása-miatt. 9
* Uram, előtted minden kívánságom: és fohászkodásom előtted el nem rejtetett. 10
* A' szívem meg-háborodott, el-hagyott engem az erőm: és a' szemem világossága, az sinch velem. 11
* A' barátim, és felebáratim ellenembe közelgettek, és állottak. 12 C
És a' kik mellettem vóltak, távúl állának: * és erőszakot chelekesznek vala a' kik a' lelkemet keresik vala.
És a' kik gonoszt keresnek vala nékem, hiusságokat szóllottak: és álnokságokat gondolnak vala egész nap. 13
*Én pedig mint a' siket nem hallom vala: és mint a' néma ki fel nem nyittya a' szaját. 14
* És lők mint a' nem-halló ember: és a' kinek szájában ninchenek ellen-mondások. 15
* Mert Uram te-benned bíztam: te meg-halgatsz engem én Uram Istenem. 16
* Mert mondám: Ne örüllyenek valaha rajtam az én ellenségim: és midőn meg-tántorodnak vala a' lábaim, nagyokat szóllottak reám. 17
* Mert én ostorok-alá készítettem: és az én fájdalmam színem-előtt mindenkor. 18 D
* Mert az én hamiságomat hirdetem: és bűnömről gondolkodom. 19
*Az én ellenségim pedig élnek, és meg-erősödtek rajtam: és meg-so- 20

kasod-

"Prov. 31. d. 26. Psal. 51. 6. 7.

kasodtak a' kik hamissan gyülöltek engem.

* A' kik gonoszokkal fizetnek a' jókért, rágalmaznak vala engem: mivelhogy a' jót követem vala. 21

* Ne hadgy-el engem én Uram Istenem: ne menny-el tőlem. 22

* Figyelmezz az én segétségemre: üdvösségemnek Ura Istene. 23

* Végig, ő-magának Iditunnak, Dávid éneke. XXXVIII. 1

MOndék: Meg-őrizem útaimat; hogy ne vétkezzem a'nyelvemmel. 2 A

Őrizetet vetettem a'számnak, mikor a' bűnös ellenem állana.

* Meg-némúltam, és meg-alázttattam, és jókat sem szóllottam: és a' fájdalmam meg-újúlt. 3

* Meg-hevűlt én-bennem a' szívem, és az én elmélkedésemben felgyulad a' tűz. 4

* Szóllék a'nyelvemmel: add tudtomra nékem Uram az én végemet; 5

És a' napim száma menyi-légyen: hogy tudgyam mi heával vagyok. B

* Ímé mérhetővé tőtted a' napjaimat: és az én mi-vóltom mint a' semmi előtted. 6

Mindazáltal merő hiuság, minden élő ember.

* Mindazáltal mint az árnyék elmúlik az ember: de heába háborodik-is. 7

Kincheket gyűjt: és nem tudgya kinek gyűjti azokat.

* És most michoda az én várakodásom? nem az Úr-e? és az én mi-vóltom nálad vagyon. 8

* Minden hamisságimból mentski engem: a' balgatagnak gyalázatra adtál engem. 9

* Meg-némúltam, és fel nem nyitottam a' számat, mert te cheleked-ted: * vedd-el rólam a' te chapásidat. 10 11

* A' te kezed erősége-miatt én el-fogytam a' feddésekben: a' hamisságért meg-dorgáltad az embert. 12

És el-fonnyasztottad az ő lelkét mint a' pókot: mindazáltal heába háborodik-meg minden ember. C

* Halgasd-meg imádságomat Uram, és könyörgésemet: vedd fűleidbe könny-hullatásimat. 13

Ne halgass: mert jövevény vagyok én nálad, és szarándok, mint minden atyáim.

* Szűnnyél-meg tőlem, hadd pihennyem minek-előtte el-meñyek, és többé nem lészek. 14

* Végig, ő-magának Dávidnak Zóltára. XXXIX. 1

VÁrván vártam az Urat, és reám figyelmeze. 2 A

* És meg-halgatá könyörgésemet: * és ki-vűn engem a' nyomorúság verméből, és az úndokság sárából. 3

És kő-sziklára állatá a' lábaimat: és igazgatá lépésimet.

* És új éneket ada a' szájba, a' mi Istenünk dichéretit. 4

Meg-láttyák azt sokan és félni fognak: és az Úrban bíznak.

* Bóldog ember, kinek reménsége az Úr neve: és nem nézett hiuságokra és hamis balgatagságokra. 5

* Meg-sokasítottad én Uram Istenem a' te chodálatos dolgaidat: és gondolatidban ninch a' ki hasonló légyen hozzád. 6

Hirdettem és szóllottam: számlálhatatlanúl meg-sokasodtak.

* "Áldozatot és ajándékot nem akartál: a' fűleimet pedig el-készitetted nékem. 7 B "Heb. 10.b.5.

Egészszen-égő és bűnért-való áldozatot nem kívántál: * akkor mondék: Ihol jövők. 8

A' könyvnek sommájában írva vagyon felőlem * hogy a' te akaratodat chelekedném: én Istenem akartam, és a' te törvényed a' szívem közepett. 9

* Hirdettem igasságodat a' nagy gyüleközetben, ímé az ajakimat meg nem tiltom: Uram te tudod. 10

* Igasságodat el nem rejtettem szívemben: igaz-mondásodat és szabadításodat meg-mondottam. 11

El nem rejtettem irgalmasságodat, és igaz-mondásodat, a' nagy gyüleközettől. C

* Te pedig Uram távűl ne vidd irgalmasságidat tőlem: a' te irgalmasságod és igaz-mondásod mindenkor fel-vettek engem. 12

* Mert környűl vettek engem a' gonoszok, mellyeknek száma ninch: a' hamisságim meg-fogtak engem, és nem láthattam. 13

Meg-sokasodtak a' fejem haj-szálaj-fölött: és a' szívem el-hagyott engem. 14

"Inf. 69. a. 2. † Sup. 34. a. 4.

*Teſsék néked Uram hogy megments engem: "Uram tekints ſegétéſemre. 14

*†Gyaláztaſſanak-meg és ſzégyenüllyenek-meg mind-eggyütt, a'kik lelkemet keresik, hogy el-vegyék azt. 15

Térjenek hátra, és ſzégyenüllyenek-meg a'kik nékem gonoſzt akarnak. D

*Viſellyék mingyárt gyalázattyokat, kik azt mõdgyák nékẽ: Ehé, ehé. 16

*Örvendezzenek és vígadgyanak te-benned minden keresõid: és mondgyák mindenkor: Fel-magaſztaltaſsék az Úr: a'kik ſzeretik a' te meg-ſzabaditáſodat. 17

*Én pedig kóldús vagyok, és ſzegény: az Úr ſzorgalmatos felõlem. 18

Az én ſegétõm, és óltalmazóm te vagy: én Iſtenem ne késsél. 14

*Végig, õ-magának Dávidnak Zóltára. XL. 1

BÓldog a'ki eſzeſſen gondolkodik a' ſzũkölkõdõről, és a' ſzegényről: a' gonoſz napon meg-ſzabadíttya õtet az Úr. 2 A B

*Az Úr tartſa-meg õtet, és élteſſe õtet, és bóldoggá tegye õtet a' földõn: és ne adgya õtet az õ ellenſéginek kívánſágára. 3

*Az Úr ſegétſe-meg õtet az õ fájdalmának ágyán: az õ egéſz ágyát meg-forgattad betegſégében. 4

*Én mondék: Uram könyörülly rajtam: gyógyíts-meg lelkemet, mert vétkeztem néked. 5

*Az én ellenſégim gonoſzokat mondottak nékem: Mikor hal-meg 's vész-el a' neve? 6

*És ha bé-jõ vala hogy meg-látogatna, heába-valókat ſzóll vala, a' ſzíve hamiſságot gyűjtött magának. 7 B

Ki-mégyen vala, és *azont ſzóllya vala. 9 C

Ellenem ſuttognak vala minden ellenſégim: ellenem gonoſzokat gondolnak vala. 8

*Hamis dolgot végezének ellenem: Vallyon a'ki aluſzik nem kél-e fel többé? 9

*De még az ember-is kivel békeſségem vólt, a' kiben bíztam: a' ki kenyeremet éſzi vala, nagy chalárdſágot mivele rajtam. 10

*Te pedig Uram könyörülly rajtam, és kõlts-fel engem: és meg-fizetek nékik. 11 C 12

*"Ebből iſmértem hogy kedveltél engem: mert nem õrül az én ellenſégem rajtam. "Alib. c. 16. 12

*Engem pedig az ártatlanſágért fel-võttél: és meg-erõſítettél engem ſzíned-elõtt õrökké. 13

*Áldott az Iſraël Ura Iſtene õrök-tũl-fogva, és õrökké: úgy légyen, úgy légyen. 14

*Végig, a' Kóre fiainak értelem. XLI. 1

A' mint kívánkozik a' ſzarvas a' vizek kút-fejeihez: úgy kívánkozik a'lelkem te-hozzád Iſten. 2 A

*Szomjúhozott a' lelkem az erõs élõ Iſtenhez: mikor megyek-el 's jelenem-meg az Iſten orczája-elõtt? 3

*Az én könny-húllatáſim kenyereim vóltak nékem éjjel és nappal; midõn mondgyák naponként nékem: Hol vagyon a' te Iſtened? 4

*Ezekről meg-emlekeztem, és ki-õntõttem magamban a'lelkemet: mert által-megyek a' chodálatos hajlék helyéhez, mind az Iſten házáig: Az õrvendezés, és hálá-adás ſzavában: a'vígan-lakozó zengése. 5

*Miért vagy ſzomorù én lelkem? és miért haborgatſz engem? Bízzál az Iſtenben, mert még hálát adok néki: az én orczám ſzabadítója, *és én Iſtenem. 6 7

A' lelkem meg-háborodott bennem: azért meg-emlekezem rólad a' Jordán földéről és Hermoniimról a' kichin hegyről. 8

*A' mélyſég a' mélyſéget híja, a' te ég-ſzakadáſidnak zúgáſában. Minden magaſságid, és habjaid általmentek rajtam. 9

*Nappal parancholta az Úr az õ irgalmaſságát: és éjjel az õ énekét. Nálam az én imádſágom az én életemnek Iſtenéhez, *mondom az Iſtennek: En óltalmazóm vagy, 10

Miért feletkeztél-el rólam? és miért járok ſzomorúán, midõn engem az ellenſég ſanyargat? 11

*Midõn õſzve rontatnak a'chontyaim, ſzidalmaznak engem az én háborgato ellenſégim. 12

Midõn naponként mondgyák nékem: Hol vagyon a'te Iſtened? *miért vagy ſzomoru én lelkem? és miért háborgatſz engem? 12

Bízzál az Iſtenben, mert még hálát

lát adok néki: az én orczám ſzabadítója, és én Iſtenem. 1

*Dávid Zóltára. XLII.

Télj-meg engem Iſten, és ítéld meg ügyemet a' gonoſz nemzetség-ellen, a' hamis és álnok emberektől ments-meg engem. 1

*Mert te vagy Iſten az én erõſségem: miért vetettél-meg engem? és miért járok ſzomorúan, midõn engem az ellenſég ſanyargat? 2

*Bochátſd-ki világoſságodat és igazságodat: azok hordoznak engem, és a'te ſzent hegyedre hoznak, és a'te hajlékidba. 3

*És bé-mégyek az Iſten óltárához: az Iſtenhez, a' ki iſmſágomat vídámítya. 4

Hálát adok néked a' czitarán õ Iſten én Iſtenem: *miért vagy ſzomoru én lelkem? és miért háborgatſz engem? 5

Bízzál az Iſtenben, mert még hálát adok néki: az én orczám ſzabadítója, és én Iſtenem.

*Végig, A' Kóre fiainak értelmere. XLIII.

ISten, fũleinkel hallottuk, az atyáink tõtték hírré nékünk, A' chelekedetet, mellyet chelekedtél az õ napjokban: és a régi napokban. 1

*A'te kezed veſztette-el a' nemzetſégeket, és el-plántáltad õket: meg-ſanyargattad a' népeket, és kiárted õket. 2

*Mert nem az õ kardokkal bírták a földet, és nem az õ karjok ſzabadította-meg õket: Hanem a'te jobb kezed, és a'te karod, és a'te orczád világoſſága: mert kedvellették õket. 3

*Te-magad vagy az én királyom, és én Iſtenem: ki Jákobnak ſegétſéget küldeſz. 4

*Te-általad ellenſéginket ſzarvaljuk: és a'te nevedből hánnyuk, és a'te nevedből meg-útállyuk a'reánk-támadókat. 5

*Mert nem a'kézíjamban bízom, és nem az én kardom ſzabadít-meg engem. 6

*Mert meg-ſzabadítottál minket a'mi ſanyargatóinktol: és a'mi gyülölõinket meg-ſzégyenítetted. 7

*Az Iſtenben dichekedünk egész nap: és a'te nevednek hálát adunk örökké. 8

lát adok néki: az én orczám szabadítója, és én Istenem.

* Dávid Zóltára. XLII.

1 ITélly-meg engem Isten, és itéld-meg ügyemet a' gonosz nemzetség-ellen, a' hamis és álnok embertől ments-meg engem.

2 * Mert te vagy Isten az én erősségem: miért vetettél-meg engem? és miért járok szomorúan, midőn engem az ellenség sanyargat?

3 * Bochásd-ki világosságodat és igaz-mondásodat: azok hordoztak engem, és a' te szent hegyedre hoztak, és a' te hajlékidba.

4 * És bé-mégyek az Isten óltárához: az Istenhez, a' ki ifiuságomat vídámíttya.

Hálát adok néked a' czitarán ô Isten én Istenem: * miért vagy szomoru én lelkem? és miért háborgatsz engem?

5 Bízzál az Istenben, mert még hálát adok néki: az én orczám szabadítója, és én Istenem.

* Végig, A' Kóre fiainak értelmere. XLIII.

1 ISten, füleinkel hallottuk, az atyáink tötték hírré nékünk,

2 A' chelekedetet, mellyet chelekedtél az ô napjokban: és a' régi napokban.

3 * A' te kezed veztette-el a' nemzetségeket, és el-plántáltad őket: meg-sanyargattad a' népeket, és kiűzted őket.

4 * Mert nem az ô kardokkal bírták a' földet, és nem az ô karjok szabadította-meg őket:

Hanem a' te jobb kezed, és a' te karod, és a' te orczád világositása: mert kedvelletted őket.

5 * Te-magad vagy az én királyom és én Istenem: ki Jákobnak segétséget küldesz.

6 * Te-általad ellenséginket szarúval ide' stova háñyuk, és a' te neved-által meg-útállyuk a' reánk-támadókat.

7 * Mert nem a' kéz-íjamban bízom: és nem az én kardom szabadít-meg engem.

8 * Mert meg-szabadítottál minket a' mi sanyargatóinktól: és a' mi gyűlölőinket meg-szégyenítetted.

9 * Az Istenben dichekedünk egész nap: és a' te nevednek hálát adunk örökké.

10 * Most pedig meg-vetettél és meg-gyaláztál minket: és nem jösz-ki Isten a' mi ereinkel.

11 * Hátat-adattál velünk az ellenségink-előtt: és a' kik gyűlöltek minket, el-ragadozának magoknak.

12 * Mint az enni-valo juhokat odá ádtal minket: és a' nemzetségek-közzé hintettél minket.

13 * Semmin adtad-el a' te népedet: és nem vólt sokaság az ô el-váltásokban.

14 * Gyalázatra adtál minket a' szomszédinknak, chúfolásra és nevetségre azoknak, kik környülünk vannak.

15 * Példa-beszédül adtál minket a' Pogányok-közibe: fő-rázásra a' népek-közzé.

16 * Naponként előttem vagyon gyalázatom, és az orczám piruláſa el-burított engem.

17 * A' szidalmazó és ellen-mondó szaváért: az ellenség és üldöző orczájáért.

18 * Ezek mind reánk jöttek, és el nem feletkeztünk rólad: és hamissan nem chelekedtünk szövetséged-ellé.

19 * És hátra nem tért a' szívünk, és eltérítetted ösvényinket a' te útadról:

20 * Mert meg-aláztál minket a' nyomorgatás helyén, és bé-burított minket a' halál árnyéka.

21 * Ha el-feletkeztünk a' mi Istenünk nevéről, és ha ki-terjesztettük kezeinket idegen istenhez:

22 * Nem keresi-e ki az Isten ezeket? mert ô tudgya a' szívek titkait.

"Mert éretted öldöklettetünk naponként: és úgy tartattunk mint a' meg-ölni-valo juhok. "*Rom. 8. g. 36.*

23 * Kelly-fel, miért aluszol-el Uram? kelly-fel, és ne vess-el mind végig.

24 * Miért fordítod-el orczádat, el-feletkezel szegénységünkről és háboruságunkról?

25 * Mert meg-aláztatott a' mi lelkünk a' porban: és a' hasunk a' földhöz ragadott.

26 * Kelly-fel Uram, segéts-meg minket: és szabadíts-meg minket a' te nevedért.

* Végig, azokért a' kik el-változnak, a' Koré fiainak értelmekre, a' szerelmesért-valo ének. XLIV.

2 AZ én szívem jo beszédet öntött-ki: én meg-mondom az én chelekedetimet a' királynak.

Az én nyelvem az írónak pennája, a' ki gyorsan ír. A 1

*Ékes ábrázatu az emberek fiaifölött, a' nyájaság el-terjedett a' te ajakidban: azért áldott-meg téged az Isten örökké. 3 2

* Kösd-fel óldaladra a' kardodat, leg-hatalmasb. 4 3

* A' te ékességeddel és szépségeddel indúlly-meg, szerencséssen járj, és országolly, 5 4

Az igaz-mondásért és engedelmességért, és igasságért: és el-vezet téged chodálatos-képpen a'jobb kezed. B 5

* A'nyilaid élessek, el-esnek alattad a' népek, a' király ellenséginek szívökbe. 6 6

"Heb.1. b.8. * " A' te széked Isten örökkön-örökké: igazgato pálcza a'te országod pálczája. 7 7

* Szeretted az igasságot, és gyűlölted a'hamisságot: azért kent-meg téged az Isten a' te Istened a' vigaság olajával a'társaid-fölött. 8 8

* Myrrha, és áloës, és cassia a' te ruházatidból, az elefant-tetém házakból: mellyekkel gyönyörködtettek téged * a' királyok leányi a' te tiszteséségedben. 9 10

A' királyné jobb kezed-felől állott aranyas ruházatban: környűlvétetvén sok-színű ékességgel. C C

* Hallyad leányom, és lássad, és hajts ide füledet: és felejts-el a' népedet, és az atyád házát: 11 11

* És meg-kívánnya a' király a' te ékességedet: mert ö a' te Urad Istened, és imádgyák őtet. 12 12

* És a' Tyrus leányi ajándékokkal könyörögnek a'te orczádnak, a' kösségnek minden gazdagi. 13 2 D A

* Minden dichősége a'király leányának belől vagyon, * arany perémekkel sok-színű ékességekbe öltözött. 14 3 4

Szűzek vitetnek a' királynak ö-utánna: az ö társai hozzád vitetnek. 15 5

* Bé-vitetnek vigasággal és örvendezéssel: bé-hozattatnak a'király templomába. 16 6

* Az atyáidért fiak szűlettek néked: fejedelmekké rendeled azokat az egész földön. 17 7 B

* Meg-emlekeznek a' te nevedről minden nemzetségről nemzetségre. 18 8

Az-okáért a' népek hálát adnak néked örökké: és örökkön örökké. 9

* Végig, A'Kóre fiainak a'titkokért, Zóltár. XLV.

A' mi Istenünk óltalom, és erő, segétö a' háboruságokban, mellyek igen fel-találtak minket. 2 A

* Azért nem félünk midőn a'föld meg-háborodik: és a'hegyek a'tenger közepibe vitetnek. 3

* Zúgtak és fel-zavarodtak az ö vizei: meg-háborodtak a'hegyek az ö erősége-által. 4

* A' folyó-víz sebessége örvendezteti az Isten váraſát: meg-szentelte az ö hajlékát a'Fölséges. 5

* Az Isten, annak közepette, meg nem indúl: meg-ségéti őtet az Isten reggel hajnalkor. 6 B

* Fel-háborodtak a'nemzetségek, és meg-hanyatlottak az országok: szózattyát adá, és meg-indúla a'föld. 7

* Az erők Ura mi-velünk: a'mi óltalmazónk a'Jákob Istene. 8

* Jőjetek-elő, és lássátok az Úr chelekedetit, minémű chodákat tőtt a' földön: * le-szállítván a' hadakat a' föld végéig. 9 10

El-töri a' kéz-íjat, és el-rontya a' fegyvereket: és a'paizokat meg-égeti tűzzel. C

* Szűnnyetek-meg, és lássátok hogy én vagyok az Isten: fel-magasztaltatom a'nemzetségek-között, és fel-magasztaltatom a' földön. 11

* Az erők Ura mi-velünk: a' mi óltalmazónk a'Jákob Istene. 12

* Végig, a' Kóre fiaiért, Zóltár. XLVI.

Minden Pogányok tapsollyatok kezetekkel: örvendezzetek az Istennek vígasságnak szavával. 1 A

* Mert az Úr fölséges, rettenetes: nagy Király az egész földön. 2

* Alánk vetette a' népeket, és a' nemzetségeket lábaink-alá. 3

* Közöttünk választotta az ö örökségét, a' Jákob szépségét, mellyet szeretett. 4

* Fel-ment az Isten örvendezéssel: és az Úr trombita szóval. 2. Reg. 6.15. 5

* Énelkellyetek a'mi Istenünknek, énekellyetek: énekellyetek a'mi Királyunknak, énelkellyetek. 6 B

* Mert az egész földnek Királya az Isten: énelkellyetek bölchen. 7

* Országol az Isten a'Pogányokon, az Isten az ö szént székiben ül. 8 9

* A' né-

Psal. 44. 45. 46.

* A' Föld népeinek fejedelmi az Ábrahám Istenéhez gyűltek: mert a' Földnek erős Istené, igen fel-emelkedett.

Ének Zóltára a'Kóre fiainak, szombat második napjára. XLVII.

Nagy az Úr, és igen dicséretes a' mi Istenünknek városában, az ö szent hegyén. 1

* Az egész Földnek örvendezteti fel fondálatik a' Sion hegye: az Északnak oldalai, a'nagy király városa. 2

* Az Isten annak hazaiban meg-ismértetik, midőn azt meg-óltalmazza. 3

* Mert ime a'föld királyi ólyvegyűltek: eggyűvé-jöttek. 4

* Ókaztúgy látván el-chodálkoztak, meg-háborodnak, meg-indúlnak: * a'relzketés fogá-el őket. 5

Orra'fájdalmak mint a'szűlőké, * a' tsendes széllel el-rontod a'Tarsis hajóit. 6

* A' mint hallottuk, úgy láttuk az erők Ura városában, a'mi Istenünk városában: az Isten fondálta azt örökké. 7

* El-vöttük Isten a'te irgalmasságodat, a'te templomod-közepett. 8

* A'te neved-szerént Isten, úgy a' te dicséreted-is a'föld határáig: igasságal tellyes a'te jobb-kezed. 9

* Vígadgyon a'Sion hegye, és örvendezzenek a'Júda leányi, a'te ítéletidért Uram. 10

* Környékezzétek-meg Sionot, és járjátok-fogjátok azt: beszéllyetek az ö tornyairól. 11

* Adgyátok szívetket az ö erejére: és oszlátok-el az ö házait, hogy meg-beszéllyétek más nézetségnek. 12

* Mert ez az Isten, a'mi Istenünk örökké, és örökkön örökké: ö igazgat minket örökké. 13

Végig, a'Kóre fiai Zóltára. XLVIII.

Hallyátok ezeket minden Pogányok: vegyétek füleletekbe mindnyájan, kik a'föld kerekségen laktok. 1

* Minnyájan a'föld lakói, és az emberek fiai: mind-eggyűt a' gazdag, és a'szegény. 2

* Az én szám bölcheséget szóll: és szívem elmélkedése okosságot. 3

* A' fülemet példa-beszédre hajtom: meg-nyitom sötét mondásomat. 4

Psal. 47. 48. 49.

* A' föld népeinek fejedelmi az Abrahám Istenéhez gyűltek: mert a' földnek erős isteni, igen fel-emelkedtek.

Ének Zóltára a' Kóre fiainak, szombat második napjára.
XLVII.

NAgy az Úr, és igen dícséretes a' mi Istenünknek várasában, az ő szent hegyén.

* Az egész földnek örvendezésével fondáltatik a' Sion hegye; az Észak óldalai, a' nagy király várasa.

* Az Isten annak házaiban meg-ismértetik, midőn azt meg-óltalmazza.

* Mert ímé a' föld királyi oszvegyűltek: eggyűvé-jöttek.

* Ők aztígy látván el-chodálkozának, meg-háborodának, meg-indúlának: * a' reszketés fogá-el őket.

Ott a' fájdalmak mint a' izülőé, * a' sebes széllel el-rontod a' Tarsis hajóit.

* A' mint hallottuk, úgy láttuk az erők Úra várasában, a' mi Istenünk várasában: az Isten fondálta azt örökké.

* El-vöttük Isten a' te irgalmasságodat, a' te templomod-közepett.

* A' te neved szerént Isten, úgy a' te dícséreted-is a' föld határiig: igassággal tellyes a' te jobb-kezed.

* Vígadgyon a' Sion hegye, és örvendezzenek a' Júda leányi, a' te ítéletidért Uram.

* Környékezzétek-meg Siont, és által-fogjátok azt: beszéllyetek az ő tornyaiban.

* Adgyátok szíveteket az ő erejébe: és oszszátok-el az ő házait, hogy meg-beszéllyétek más nézetségnek.

* Mert ez az Isten, a' mi Istenünk örökké, és örökkön örökké: ő igazgat minket örökké.

Végig, a' Kóre fiai Zóltára.
XLVIII.

HAllyátok ezeket minden Pogányok: vegyétek fületekbe minnyájan, kik a' föld kerekségén laktok.

* Minnyájan a' föld lakói, és az emberek fiai: mind-eggyütt a' gazdag 's a' szegény.

* Az én szám bölchéséget szóll: és a' szívem elmélkedése okosságot.

* "A' fülemet példa-beszédre hajtom: meg-nyilatkoztatom az orgonán bölch mondásomat.

* Miért féljyek a' gonosz napon? az én sarkam hamisága környül-vészen engem.

* A' kik erejekben bíznak: és gazdagságok sokaságában dicheknek.

* Az atyafi meg nem váltya, meg nem váltya az ember: nem adgya meg az Istennek az ő váltságát.

* És az ő lelke váltságának árrát: és örökké munkálkodik, * és még-is végig él.

* Nem láttya a' halált, midőn láttya a' bölcheket meg-halni: eggyütt veszsnek-el az esztelen és a' bolond.

És idegeneknek hadgyák az ő gazdagságokat: * és az ő koporsójok az ő házok örökké.

Az ő hajlékok nemzetségről nemzetségre: az ő nevekről nevezték az ő földőket.

* És az ember, midőn tiszteletben vólna, nem értette: hasonlíttatott az esztelen barmokhoz, és hasonló lőtt azokhoz.

* Ez az ő útok botránkozás nékik: és az-után kérkednek a' szájokkal.

* Mint a' juhok pokolba helyheztettek: a' halál el-rágja őket.

És uralkodnak rajtok az igazak jó reggel: és az ő dichőségektől-valo segétségek el-fogy pokolban.

* Mindazáltal az Isten meg-szabadíttya lelkemet a' pokol kezéből, midőn el-vészen engem.

* Ne félly mikor gazdaggá lészen az ember: és mikor meg-sokasodik az ő házának dichősége.

* Mert mikor el-vész, semmit el nem viszen: sem alá nem szálll véle az ő dichősége.

* Mert az ő lelke éltében áldattatik: hálát ád néked mikor jól chelekeszel véle.

* Bé-mégyen az attyainak nemzetségéhez: és örökké nem lát világosságot.

* Az ember, midőn tiszteletben vólna, nem értette: hasonlíttatott az esztelen barmokhoz, és hasonló lőtt azokhoz.

Asaf Zóltára. XLIX.

AZ istenek Istene az Úr szólla: és szóllítá a' földet,

Nap-kelettől-fogva nap-nyugatig: * Sionból vagyon az ő szépségének ékessége.

* Az Úr nyilván el-jő: a'mi Istenünk és nem halgat.
Tűz gyűlad az ő színe-előtt: és környüle sebes szél-vész.
Elő-szóllíttya az eget onnan-felyűl, és a'földet az ő népét meg-ítélni.
*Gyűjtsétek-egybe néki az ő szenteit: a'kik szövetséget tésznek véle az áldozatok-által.
* És az egek hirdetik az ő igasságát: mert az Isten a'bíro.
* Hallyad én népem, és szóllok: Israël, és tudományt tészek néked: én vagyok az Isten a' te Istened.
* Nem fedlek-meg téged az áldozatokért: a' te éppen-égő áldozatid pedig színem-előtt vannak mindenkor.
* Nem vészek a'te házadból borjúkat: sem a'te nyájaidból bakokat.
*Mert enyimek az erdőknek minden vadai, a'barmok a'hegyeken és az ökrök.
* Ismérem mind az égi madarakat: és a'mező szépsége velem vagyon.
* Ha éhezem, nem mondom-meg néked: mert enyim a'föld kereksége, és annak tellyesége.
* Vallyon a'tulkok húsát észem-e? a'vagy a'bakok vérét iszom-e?
* Áldozd az Istennek a'dícséret áldozattyát: és add-meg fogadásidat a'Fölségesnek.
* És híj segétségűl engem a'háboruság napján: meg-mentlek téged, és tisztelsz engem.
* A'bűnősnek pedig monda az Isten: Miért hirdeted te az én igasságimat, és szádba vészed szövetségemet?
* Te pedig gyűlölted a'fégyelmet: és hátra vetetted beszédimet.
* Ha lopót láttál, véle futottál: és a'házasság-rontókkal volt részed.
* A' szád bévelkedett gonossággal: és a'nyelved álnokságokat készített.
* Le-ülvén az atyád-fia-ellen szóllottál, és az anyád fia-ellen botránkozást tettél: * ezeket chelekedted, és halgattam.
* Azt alítottad te hamis hogy hasonló lészek hozzád: meg-fedlek téged, és orczád-eleibe rakom.
* Értsétek ezeket kik el-felejtitek az Istent: hogy valamikor meg ne ragadgyon, és ne légyen a'ki megmentsen.
* A'dícséret áldozattya tisztel engem: és ott az út, mellyen meg-mutatom néki az Isten szabadítását.

Végig, Dávid Zóltára,
* Midőn hozzája jött Nátan Próféta, minek-utánna bé-ment vólna Bet-sabeéhez. (*2. Reg. 12.*) L.

KÖnyörűlly rajtam Isten, a'te nagy irgalmasságod-szerént.
Es a'te könyörűleteségid sokasága-szerént, töröld-el hamisságomat.
* Moss-meg inkább-is engem hamisságomból: és bűnömből tisztíts-meg engem.
* Mert ismérem hamisságomat: és a'bűnöm előttem vagyon mindenkor.
* Chak néked vétkeztem, és gonoszt chelekedtem előtted: " hogy igaznak találtassál beszédidben, és győzedelmes légy midőn ítéltetel.
* Mert ímé hamisságokban fogantattam: és bűnökben fogadott engem az anyám.
*Mert ímé az igasságot szeretted: a' te bölcheségednek titkos és el-rejtett dolgait ki-nyilatkoztattad nékem.
*"Öntözz-meg engem ísóppal, és meg-tisztúlok: moss-meg engem, és a'hónál feirb lészek.
* Hallomássomnak örömet és vigasságot adgy: és örvendeznek a'megaláztatott chontok.
*Fordítsd-el orczádat bűneimről: és minden hamisságimat töröld-el.
* Tiszta szívet teremts bennem Isten: és igaz lelket újíts belső részeimben.
* Ne vess-el engem orczád-elől: és szent lelkedet ne vedd-el tőlem.
* Add-meg nékem a'te üdvözítésed vigasságát: és a'fő lelekkel erősítsd-meg engem.
* Útaidra tanítom a'hamissakat: és az istentelenek hozzád térnek.
* Szabadítsd-meg engem a'vérektől Isten, én idvösségem Istene: és a' nyelvem fel-magasztallya a'te igasságodat.
* Uram, nyisd-meg az ajakimat: és a'szám a'te dícséretedet hirdeti.
* Mert ha akartad vólna áldozatot adtam vólna ugyan: az éppen-égő áldozatokban nem gyönyörködöl.

* Áldo-

Psal. 49. 50.

* Áldozat az Istennek a'keserves lélek: a'tőredelmes, és alázatos szívet Isten meg nem útálod. 19

* Chelekedgyél kegyessen Uram jó akaratodból Síonnal: hogy meg-épűllyenek a'Jerusalem kő-falai. 20

* Akkor kedvelled az igasság áldozattyát, az ajándékokat, és éppen-égő áldozatokat: akkor tésznek a'te óltarodra borjúkat. 21

Végig, Dávid értelme, 1
* Mikor el-ment Idumæai Dóeg, és hírt tőtt Saulnak: Dávid az Akimélek házához ment. 2
(1. Reg. 22. 9.) LI.

MIt dichekedel a'gonosságban, ki hatalmas vagy a' hamisságban? 3 A

* Nap-estig hamisságot gondolt a'nyelved: mint az éles borotva álnokságot chelekedtél. 4

* Szeretted a'gonosságot a' kegyesség-főlőtt: a'hamisságot inkább hogy-sem az igasságot szóllani. 5

* Szerettél minden veszedelmes igéket, álnok nyelv. 6

* Azért az Isten meg-ront téged mind végig, ki-gyomlál téged, és ki-kőltőztet téged hajlékodból; és győkeredet az élők főldéből. 7 B

* Láttyák az igazak, és meg-félemlenek, és nevetnek rajta, és mondnak: 8

* Ímé az ember, ki az Istent nem választotta segétőjének: 9

Hanem gazdagsága sokaságában bízott: és el-hatalmazott hiuságában.

* Én pedig, mint a'gyűmőlchőző olaj-fa az Isten házában, bíztam az Isten irgalmasságában őrőkké, és őrőkkőn őrőkké. 10

* Hálát adok néked őrőkké mert meg-chelekedted: és meg-várom a' te nevedet, mert jó a'te szenteid színe-előtt. 11

Végig, Maëletért Dávid értelme. LII. 1

MOnda az esztelen a'szívében: Ninch Isten. A

* Meg-vesztek, és útálatosokká lőttek a' hamisságokban: ninch a'ki jót chelekedgyék. 2

Psal. a. 1. * "Az Isten menyből nézett az emberek fiaira: hogy lássa ha vagyon-e értelmes, a'vagy az Isten-kereső. 3

4 * "Minnyájan el-hajlottak, mind eggűytt; haszontalanokká lőttek, ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is. " Rom. 3. b. 12.

5 B * Nem tudgyák-e meg minnyájan a'kik hamisságot chelekesznek, a'kik meg-észik az én népemet mint a'kenyér eleségét?

6 * Az Istent segétségűl nem hítták: ott rettegtek félelemmel, a'hol nem vólt félelem.

Mert az Isten el-hánta azok tetemit kik az embereknek tetszenek: meg-szégyelnűltek, mert az Isten meg-vetette őket.

7 * Ki ád Sionból Israëlnek szabadúlást? mikor meg-tériti az Isten az ő népe fogságát; őrvendez Jákob, és vígad Israël.

Végig, Az énekekben Dávid értelme, * Mikor el-mentek vólna a'Zifæusok, és mondották vólna Saulnak: Nem nálunk rejtezett-e el Dávid? (1. Reg. 23. 19. & 26. 1.) LIII. 1 2

3 A ISten a'te nevedben szabadíts-meg engem: és a'te erődben itélly-meg engem.

4 * Isten halgasd-meg imádságomat: vedd fűleidbe az én szám igéit.

5 * Mert az idegenek fel-támadtak ellenem, és az erősek keresték a'lelkemet: és nem vették az Istent szemek-eleibe. B

6 * Mert ímé az Isten segét engem: és az Úr az én lelkem óltalmazója.

7 * Fordítsd ellenségimre a'gonoszokat: és a'te igaz-mondásod-szerént veszesd-el őket.

8 * Szabad akaratomból áldozom néked, és hálát adok a'te nevednek Uram: mert jó.

9 * Mert minden háborusságból meg-mentettél engem: és ellenségimre alá-nezett az én szémem.

Végig, Dávid értelme éneke. LIV. 1

HAlgasd-meg Isten az én imádságomat, és ne útáld-meg kőnyőrgésemet: * figyelmezz reám, és halgass-meg engem. 2 A 3

El-szomorodtam az én munkámban: és meg-háborodtam * az ellenség szaváért, és a' bűnősnek háborgatásáért. 4

Mert hamisságokat kőltőttek re-

ám: és az ő haragokban bántáſom-
ra vóltak.
* A' ſzívem meg-háborodott én- 5
bennem : és a' halál félelme eſett
reám.
* Félelem és rettegés jőttek reám: 6
és a'ſetétſég bé-burított engem.
* És mondék: Ki ád nékem tolla- 7
kat mint a'galambnak, és rőpűlők, B
és meg-nyugſzom?
* Ímé el-futván el-távoztam: és a' 8
puſztában laktam.
* Azt várom vala, a'ki meg-ſzaba- 9
dított engem a'lélek félelmétől, és a'
ſzél-véſztől.
*Veſd nyakra-főre Uram, oſzlaſd- 10
el az ő nyelveket : mert hamiſságot
láttam, és ellen-mondáſt a' váraſ-
ban.
* Nappal és éjjel kőrnyűl-véſzi ő- 11
tet a' kő-falai-főlőtt a'hamiſság : és
munka * 's hamiſság ő-kőzepette. 12
És el nem fogyott az ő útzáiról az
uzora, és a'chalárdſág.
* Mert ha az én ellenſégem átko- 13
zott vólna engem, el-tűrtem vólna C
ugyan.
És ha az, a'ki gyűlőlt engem, reám
nagyokat ſzóllott vólna : talám el-
rejtettem vólna magamat előtte.
*Te pedig egyenlő akaratu ember, 14
én hadnagyom, és iſmérőm:
* Ki velem-eggyűtt édes étkeket 15
éſzel vala: az Iſten házában egy aka-
rattal jártunk.
* A' halál jőjőn reájok: és eleve- 16
nen ſzállyanak-alá a'pokolba:
Mert latorſágok vannak az ő la-
kó-helyekben, ő-kőzőttők.
* Én pedig az Iſtenhez kiáltottam: 17
és az Úr meg-ſzabadít engem.
* Eſtve, és réggel, és délbe beſzél- 18
lek és hírt téſzek: és meg-halgattya
az én ſzómat.
* Ki-ſzabadíttya békeſégre az én 19
lelkemet azoktól, kik hozzám kőzel-
getnek : mert ſokak-kőzőtt vóltak
velem.
* Meg-hallya az Iſten, és meg- 20
alázza őket , a' ki minden idő-előtt D
vagyon.
Mert ninch nékik változáſok, és
nem félték az Iſtent: * ki-nyújtotta 21
az ő kezét a'fizetéſre.
Meg-ferteztették az ő teſtamento- 22
mát, * el-oſzlottak az ő orczájának
haragjától : és el-kőzelgetett az ő
ſzíve.

Az ő beſzédi lágyabbak az olaj-
nál: és azok nyílak.
23 * " Veſd az Úrra gondodat, és ő
el-táplál téged: nem ád az igaznak
őrőkké habozáſt.
24 * Te pedig Iſten alá-viſzed őket,
a'veſzedelem vermébe.
A' vér-ſzopó és chalárd férfiak,
nem érik az ő napoknak felét: én pe-
dig te-benned bízom Uram.

1 * Végig, A' népért, ki a'Szentek-
től meſzſze távozott, Dávid a'jel-
oſzlopi iráſra, midőn őtet meg-tar-
toztatták az Allófyluſok Getben.
(1. Reg. 21. 12.)

LV.

2 KŐnyőrűlly rajtam Iſten, mert
A meg-tapodott engem az ember:
egéſz nap hadakozván háborga-
tott engem.
3 * Meg-tapodtak engem az én el-
lenſégim egéſz nap : mert ſok hada-
kozók vannak ellenem.
4 * A' nap magaſságától félek : én
pedig benned bízom.
5 * Az Iſtenben díchérem az én
beſzédimet, az Iſtenben bíztam: nem
félek mit mivellyen nékem a'teſt.
6 * Nap-eſtig káromlyák vala az én
beſzédimet : minden gondolattyok
gonoſzra vannak ellenem.
7 * Eggyűtt laknak és el-rejteznek:
B ők a'ſarkamra vígyáznak.
A' mint várták az én lelkemet,
8 * ſemmi-képpen meg ne ſzabadíts
őket: a'haragban meg-rontod a'né-
peket.
9 Iſten, * az én életemet meg-jelen-
tettem néked: az én kőny-húllatáſi-
mat ſzíned-eleibe tőtted,
10 A' mint a'te igéretedben-is: * ak-
kor hátra térnek az én ellenſégim.
Valamelly nap ſegétſégűl hílak té-
ged: ímé meg-iſmértem hogy én Iſ-
tenem vagy.
11 * Az Iſtenben díchérem az igét, az
Úrban díchérem a'beſzédet: az Iſten-
ben bíztam, nem félek mit mivel-
lyen nékem az ember.
12 * Bennem vannak Iſten a'néked
tőtt fogadáſim , mellyeket meg-
adok, a'te díchéretedre.
13 * Mert meg-mentetted lelkemet
a'halálból, és az én lábaimat az eſéſ-
től: hogy kedves légyek az Iſten-
előtt az élők világoſságában.

" Mat. 6. d. 15. Luc. 12. c. 22. 1. Pet. 5. b. 7.

Pſal. 54. 55.

* Végig,

* Végig, El ne veszes; Dávid a' jel-oszlopi irásra, midőn a' barlangba szaladna a' Saul színe-előtt. (*2. Reg. 22. 1. & 24. 4.*) LVI.

1 2 A Könyörűlly rajtam Isten, könyörűlly rajtam: mert a' lelkem benned bízik.

És a' szárnyaid árnyékában bízom, míg el-múlik a' hamisság.

3 * Kiáltok a' fölséges Istenhez: az Istenhez a' ki jól tőtt velem.

4 * El-küldött menyből, és megszabadított engem: gyalázatra adta az engem-tapodókat.

El-küldé az Isten az ő irgalmasságát, és az ő igasságát,

5 * és ki-szabadítá a' lelkemet az oroszlányok kölykei-közzűl: meg-háborodva aluttam.

Az emberek fiai, az ő fogok fegyverek és nyilak: és a' nyelvek éles kard.

6 B * Magasztaltassál az egek-fölibe Isten: és az egész földön a' te dicsőséged.

7 * Tőrt chináltak az én lábaimnak: és meg-görbítették az én lelkemet.

Vermet ástak az én orczám-előtt: és bé-estek abba.

8 * Kész az én szívem Isten, kész az én szívem: éneklek, és dicséretet mondok.

9 A * Serkenny-fel dicsőségem, serkenny-fel zöltárom és czitarám: fel-serkenek jó reggel.

10 * Hálát adok néked Uram a' népek-között: és dicséretet mondok néked a' nemzetségek-között:

11 * Mert fel-magasztaltatott az égig a' te irgalmasságod, és a' felyhőkig a' te igaz-mondásod.

12 * Magasztaltassál az egek-fölibe Isten: és az egész földön a' te dicsőséged.

1 * Végig, El ne veszes; Dávid a' jel-oszlopi irásra. LVII.

2 A Ha ugyan bizonnyal igasságot szóllotok: igazat itéllyetek emberek fiai.

3 * Mert szívetekben hamisságot chelekeztek: a' földön a' kezeitek hamisságokat szereznek.

4 * El-idegenültek a' bűnősök az anya-méhtől-fogva, el-tévelyedtek az anya-méhtől-fogva: hazugságokat szóllottak.

5 * Az ő dühősségek hasonló a' kígyóéhoz: mint a' siket és füleit bédugó aspisé.

6 B * Melly nem hallya a' bűvölők szavát, és a' bőlchen bűvölő varázlóét.

7 B * Az Isten öszve-rontya az ő fogokat a' szájokban: az oroszlányok zápfogait öszve-rontya az Úr.

8 A * Semmivé lésznek mint az alá-folyó víz: meg-vonta kéz-íját míg meg-erőtlenűllyenek.

9 * Mint az el-folyó viasz, el-vitetnek: reájok esett a' tűz, és nem látták a' Napot.

10 * Minek-előtte a' tí tőviseitek megismérnék a' galagonyát: mint az eleveneket, úgy el-nyeli őket a' haragban.

11 * Örvendez az igaz midőn láttya a' boszszú-állást: kezeit meg-mossa a' bűnősnek vérében.

12 * És mongya az ember: Ha ugyan gyűmölche vagyon az igaznak: vagyon ugyan őket meg-itélő Isten a' földön.

1 * Végig, El ne veszes, Dávid a' jel-oszlopi irásra, mikor el-küldött Saul, és őrizte az ő házát, hogy meg-ölné őtet. (*1. Reg. 19. 11.*) LVIII.

2 A Mentsd-meg engem ellen ségimtől én Istenem: és a' reám támadóktól szabadítsd-meg engem.

3 * Mentsd-meg engem a' hamisság-chelekedőktől: és a' vér-szopó férfiaktól szabadítsd-meg engem.

4 * Mert ímé meg-fogták a' lelkemet: reám rohantak az erősek.

5 * Nem az én hamisságom, sem az én bűnöm Uram; hamisság-nélkül futottam, és el-igazodtam.

6 * Kelly-fel elömbe, és lássad: és te Uram erők Istene, Israël Istene,

B Figyelmezz minden nemzetségek látogatására: ne könyörűly senkin, a' ki hamisságot chelekeszik.

7 * Meg-térnek estvére: és éhséget szenvednek mint az ebek, és a' várast kerűlik.

8 * Ímé az ő szájokkal szólnak, és kard az ő ajakokban: mert ki hallotta?

9 * És te Uram meg-neveted őket: semmivé tészesz minden nemzetségeket.

10 * Az én erősségemet meg-őrizem, mert én óltalmazó Istenem vagy:

11 * Én Istenem, az ő irgalmassága meg-előz engem.

* Az Isten meg-mutattya nékem az én ellenségimet, ne öld-meg őket: hogy valaha el ne feletkezzenek az én népeim. 12 C

Széllezd-el őket a' te erőddel: és vesd-le őket én óltalmazo Uram:

* Az ő szájok vétkeért, az ő ajakok beszédeért: és fogattassanak-meg az ő kevélységekben. 13

Es az átkozodásért, és a'hazugságért ki-hirdettetnek * a' meg-emésztéskor: és az el-fogyató harag-miatt nem lésznek. 14

És meg-tudgyák hogy az Isten uralkodik Jákobon, és a'föld határin.

* Meg-térnek estvére, és éhséget szenvednek mint az ebek: és meg-kerűlik a' váraſt. 15

* Ők el-széllednek az ételre: ha pedig meg nem elégesznek, morognak-is. 16

* Én pedig a'te erősségedet éneklem: és fel-magasztalom a'te irgalmaságodat reggel. 17 A

Mert én óltalmazóm lőttél, és meg-szabadítóm, az én háboruságom napján.

* Én segétőm néked éneklek, mert én óltalmazó Istenem vagy: én Istenem én irgalmaságom. 18

*Végig, Azokért kik el fognak változni, Dávid ő-maga a'jel-oszlopi irása tanuságára, * mikor fel-gyújtotta Syriának Mesopotamiáját, és Sobált, és meg-téritette Joábot, és meg-vert Idumæában a'Só-aknás völgyben tizen-két ezeret. (*2. Reg. 8. 1. & 10. 7. & 1. Paral. 18. 1.*) 1 2 B

LIX.

Isten el-vetettél minket, és meg-rontottál minket: meg-haragudtál, és könyörűltél rajtunk. 3 A

* Meg-indítottad a'földet, és meg-háborítottad azt: gyógyítsd-meg az ő romláſit, mert meg-indúlt. 4

* Kemény dolgokat mutattál a'te népednek: a'keserűség borával itattál minket. 5 B

* Jelt adtál a'téged-félőknek: hogy el-fusanak a'kéz-íj színe-elől: 6

Hogy meg-szabadúllyanak a' te szerelmesid: * szabadítsd-meg a' te jobb kezeddel, és halgass-meg engē. 7

* Az Isten szóllott az ő szent helyében: Vígadok, és el-osztom Sikimát: és a'hajlékok völgyét el-mérem. 8

* Enyim Gálaád, és enyim Manasses: és Efraim az én fejem erőssége. 9

Juda az én királyom: * Móab az én reménségem fazeka. 10

Idumæára ki-nyújtom a' sarumat: nékem az idegenek meg-hóldoltak. 11

*Ki viszen engem az erős várasba? ki viszen engem Idumæáig? 12

* Nem te-e Isten, ki el-űztél minket: és nem mégy-e ki Isten a' mi ereinkel? 13

* Adgy segétséget nékünk a'háboruságból: mert heába-valo az ember szabaditása. 14

*Az Isten-által erőt chelekeszünk: és ő semmivé tészi a'mi háborgatóinkat.

* Végig, A'Dávid éneki-kőzzül. 1

LX.

Halgasd-meg Isten az én könyörgésemet: figyelmezz az én imádságomra. 2 A

*A'föld határiról kiáltottam hozzád: midőn szorongattatnék a'szívem, a'kő-sziklán fel-magasztaltál engem. 3

Vezérlettél engem, * mert reménségemmé lőttél: erősséges toronnyá az ellenség-ellen. 4

*A'te hajlékodban lakom örökké: meg-óltalmaztatom a' te szárnyaid árnyéka-alatt. 5

* Mert te én Istenem meg-halgattad imádságomat: örökséget adtál a'te nevedet-félőknek. 6 B

* A'király napjaihoz napokat adsz: az ő esztendeit nemzetségről nemzetségre-valo napig. 7

* Meg-marad örökké az Istennek színe-előtt: az ő irgalmaságát és igaz-mondását ki keresi-fel? 8

* Igy díchéretet mondok a'te nevednek örökkön örökké: hogy bétellyesíttsem az én fogadásimat napról napra. 9

* Végig, Iditunért, Dávid Zóltára. LXI. 1

LXI.

Nem az Isten-alá vettetik-e az én lelkem? mert tőle vagyon az én szabadulásom. 2 A

* Mert ő én Istenem-is, és szabadítóm: én óltalmazóm, meg nem tántorodom föllöttébb. 3

*Meddig rohátok az emberre? megölitek ti minnyájan: mint egy meghajlott falra és el-dőlt sövényre. 4

* Mert azt gondolták hogy bőchűlletemet meg-vesék, szomjúsággal futottam: szájokkal áldottak, és szívőkkel átkoztak. 5 11

* Mindazáltal én lelkem engedgy az Istennek: mert ő-tőle vagyon az én békeséges türésem. 6

* Mert ő én Istenem, és én üdvőzítőm: én ségétőm el nem kőltőzőm. 7 1 B 2

* Az Istenben az én szabadulásom, és dichőségem: én segétségemnek Istene, és az én reménségem az Istenben vagyon. 8 A

* Bízzatok ő-benne a' népnek minden gyülekőzete, öntsétek-ki előtte szíveteket: az Isten a'mí segétőnk őrökké. 9 3

* Mindazáltal hiuságosok az emberek fiai, hazugok az emberek fiai a' mérő serpenyűkben: hogy megchallyanak ők vélek-eggyűtt a'hiuságban. 10 4 5

* Ne bízzatok a'hamisságban, és a' ragadományokat meg ne kívánnyátok: ha bévelkődtők gazdagsággal, szíveteket abba ne helyhezteséték. 11 6

* Egyszer szóllott az Isten, e'kettőt hallottam, hogy a'hatalom az Istené, * és tiéd Uram az irgalmasság: 12 7 8

"mert te meg-fizetsz kinek-kinek az ő chelekedeti-szerént. 13 8

Dávid Zóltára, * Midőn az Idumæai pusztában vólna. (*1. Reg. 22.5.*) 1

LXII.

ISTenem én Istenem te-hozzád vigyázok virrattakor. 2 A

Te-hozzád szomjúhozott az én lelkem, sok-képpé téged az én testem.

* A' puszta, és járatlan, és vizetlen főldőn: mint a'szent-helyen úgy jeleném-meg néked, hogy látnám a' te erődet, és dichőségedet. 3 1

*Mert jobb a'te irgalmasságod az életeknél: az én ajakim dichérnek téged. 4 2

* Így áldlak téged életemben: és a' te nevedben fel-emelem a'kezeimet. 5 B 3

* Mint a'zírral és kővérséggel tellyék-meg a'lelkem: és vigadásnak ajakival dichérni-fog az én szám. 6 4

* Ha rólad emlekeztem az ágyamon, reggel rólad elmélkedem: *mert én segétőm vóltál. 7 5 8

És a'te szárnyaid árnyéka-alatt vigadok; *az én lelkem hozzád ragaszkodott: a'jobb kezed fel-vőtt engem. 9 6

* Azok pedig heába keresték az én lelkemet, a'főld alsó részeire menek: * a'kard kezébe adatnak, a'rókák részei lésznek. 10 B 11

* A'király pedig vigadni fog az Istenben, dichértetnek minnyájan a' kik reá eskűsznek: mert bé-dugattatott a'hamisságot-szóllók szája. 12

* Végig, Dávid Zóltára. LXIII.

LXIII.

HAlgasd-meg Isten az én imádságomat mikor kőnyőrgők: az ellenség félelmétől mentsd-meg lelkemet. 1 A

* Meg-óltalmaztál engem a'gonosz-tévők gyülekőzetitől, a'hamisság-chelekedők sokaságától. 2 3

* Mert meg-élesítették mint a' kardot az ő nyelveket: meg-vonták a' kéz-íjat a'keserű dolgot, * hogy lővőldőzzék titkon az ártatlant. 3 4 5

* Hirtelen meg-lővik őtet, és nem félnek: meg-erősítették magoknak a'hamis beszédet. 4 6

Beszélték hogy a'tőrőket el-rejtenék: mondának: Ki láttya azokat? 5 7

*Hamisságokat vizgáltak: el-fogytak a'vizgálók a'vizgálásban. 6 B 8

Az ember a'mély szívhez járúl: * és fel-magasztaltatik az Isten. 7 8

A' kisdedek nyilai sebesítették meg-őket: * és meg-erőtlenűltek azok-ellen az ő nyelvek. 8 9

Meg-háborodtak minnyájan a'kik látták őket: * és minden ember félt. 9 10

És hirdették az Isten chelekedetit: és az ő tetteményit meg-értették. 10

* Örvendez az igaz az Úrban, és ő-benne bízik, és dichértetnek minden igaz-szívűek. 11

* Végig, Dávid Zóltára; Jeremías és Ezekiel éneke a'fogságba vitetett népről, midőn ki kezdének menni. LXIV.

LXIV.

ISten, dichéret illet téged Sionban: és néked tellyesítik-bé a'fogadást Jerusalemben. 2 A

* Halgasd-meg imádságomat: hozzád mégyen minden test. 3 B

* Az hamisak beszédi el-hatalmaztak rajtunk: és te kegyelmezz-meg istentelenségünknek. 4

* Bóldog, a'kit választottál, és hozzád fogadtál: a'te pitvaridban lakik. 5

El-telünk a'házad javaival: szent a'te templomod, * chodálatos az igasságban. 6 B

Halgass-meg minket szabadító Is-

tenünk, a' földnek minden határinak reménsége, és a' tengeren meszsze.

* El-készítvén a' hegyeket a' te erőddel, hatalmasággal fel-övedzve: *ki fel-háborítod a' tenger mélységét az ő habjai zúgását.

Meg-háborodnak a' nemzetségek, * és félnek a' te jeleidtől kik a' határokban laknak: a' reggelnek és estvének ki-menetelén gyönyörködteted.

*Meg-látogattad a' földet és meg-részegítetted azt: sok-képpen meg-gazdagítottad azt.

Az Isten folyó-vize meg-tőlt vizekkel, el-készítetted azoknak eleségeket: mert így vagyon az ő el-készítése.

* Az ő patakit részegítsd-meg, sokasítsd-meg az ő terméset: annak chöpögésitől örvendez a' termő.

* Áld-meg a' te kegyességed esztendejének koszorúját; és a' te mezeid meg-telnek bévséggel.

* Meg-kövérednek a' puszták szép helyei: és a' halmok környülvétetnek vígasággal.

* Fel-öltöztek a' juhok kosi, és a' völgyek bévelkődnek gabonával: kiáltnak, mert dícséretet mondnak.

* Végig, A' fel-támadás Zóltárának éneke. LXV.

ÖRvendezzetek minden föld az Istennek, *dícséretet mongyatok az ő nevének: adgyatok dicsőséget az ő dícséretinek.

* Mongyátok az Istennek melly rettenetesek a' te chelekedetid Uram! a' te erődnek nagy-voltáért hazudnak néked a' te ellenségid.

* Az egész föld imádgyon téged, és énekellyen néked: dícséretet mongyon a' te nevednek.

Jőjetek-elő, és lássátok az Isten chelekedetit: rettenetes az ő tanátsiban az emberek fiain.

* Ki a' tengert szárazzá változtattya, a' folyó-vízen lábbal mennek által: ott vígadunk ő-benne.

* A' ki uralkodik az ő ereje-által örökké, az ő szemei a' nemzetségekre néznek: a' kik búsítyák fel ne fualkodgyanak magokban.

* Áldgyátok Pogányok a' mi Istenünket: és hallattassátok az ő dícséretinek szavát,

* Ki az én lelkemet az életbe helyheztette: és nem ereszttette tántorodásra a' lábaimat.

* Mert meg-kísértettél minket Isten: tűzzel próbáltál-meg minket, a' mint az ezüst meg-próbáltatik.

* Törbe-vittél minket, háborúságokat tettél a' mi hátunkra: * embereket ültettél fejeinkre.

Által-mentünk a' tűzön és vízen: és ki-vittél minket a' híveste.

* Be-mégyek a' te házadba éppen-égő áldozatokkal: meg-adom néked fogadásimat, *mellyeket az ajakim ki-magyaráztak.

És szóllott a' szám, az én haborúságomban.

* Velős éppen-égő áldozatokat tészek néked a' kosok jó illattyával: áldozok néked ökröket bakokkal.

* Jőjetek-el, hallyátok-meg minnyájan kik félitek az Urat, és meg-beszéllem miné műveket chelekedett az én lelkemmel.

* Hozzája kiáltottam a' szájammal, és fel-magasztaltam a' nyelvemmel.

* Ha hamisságra tekintettem az én szívemben, nem halgat-meg az Úr.

* Azért halgatott-meg az Isten, és az én könyörgésem szavára figyelmezett.

* Áldott az Isten, ki el nem távoztatta imádságomat, és az ő irgalmasságát én-tőlem.

* Végig, A' dícséretekben, Dávid énekének Zóltára. LXVI.

KÖnyörűllyön rajtunk az Isten, és áldgyon-meg minket: világosíttsa-meg reánk az ő orczáját, és könyörűllyön rajtunk.

* Hogy ismérjük-meg a' földön a' te útadat, minden nemzetségek-között a' te szabadításodat.

* Hálát adgyanak néked Isten a' népek: hálát adgyanak néked minden népek.

* Örűllyenek és vígadgyanak a' nemzetségek: mert meg-ítéled a' népeket igasságban, és a' nemzetségeket igazgatod a' földön.

* Hálát adgyanak Isten néked a' népek: hálát adgyanak néked minden népek: * a' föld meg-adta az ő gyümölchét.

Áldgyon-meg minket az Isten, a' mi Istenünk, * áldgyon-meg minket az Isten: és féllyék őtet a' földnek minden határi.

* Végig, Ő-maga Dávid énekének Zóltára. LXVII.

1

KEllyen-fel az Isten, és szélledgyenek-el az ő ellenségi: és fussanak-el az ő orczája-elől a'kik őtet gyűlölik.

2 A

* Mint a'füst el-fogy, fodgyanak-el: a'mint el-olvad a' viasz a'tűz színe-előtt, úgy veszszenek-el a'bűnősök az Isten színe-elől.

3

* És az igazak vígan lakozzanak, és vígadgyanak az Isten színe-előtt: és gyönyörkődgyenek örömmel.

4

* Enekellyetek az Istennek, dícséretet mongyatok az ő nevének: útat szerezzetek annak, a'ki fel-mégyen a'Nap-nyúgatra: Úr az ő neve.

5

Örvendezzetek az ő színe-előtt, meg-háborodnak * az árvák attya és az özvegyek bírája orczájától.

6

Az Isten az ő szent helyén: * Isten a'ki eggyűtt laktattya a' házban az egyenlő erkőlchűeket:

7

A'ki a'foglyokat ki-viszi erősséggel, hasonló-képpen azokat a' kik boszszontyák, kik a' koporsókban laknak.

* Isten midőn a'te néped színe-előtt járnál, midőn által-mennél a' pusztán:

8

* A' föld meg-indúlt, mert az egek chöpögtek a'Sinai Istenének színe-előtt, az Izraël Istenének színe-előtt.

9

* Jó akaratodból-valo esőt adsz Isten a'te örökségednek: és meg-erőtelenűlt, te pedig meg-erősítetted őtet.

10

B

* A'te lelkes állatid laknak abban: el-készítetted Isten a'te édességedből a'szegénynek.

11

* Az Ur igét ád az evangéliom hirdetőknek, nagy hatalommal.

12

* A' leg-szerelmetesb sereginek királya: és a'ház ékességére a' ragadományokat osztani.

13

* Ha a' sorsok-között alusztok, a'galamb ezűstös tollai: és a'háta vége arany-színű sárga.

14

* Midőn a'mennyei a'királyokat osztogattya néki, hóval meg-feirittetnek Selmonon: * az Isten hegye, kövér hegy.

15

16

Zíros hegy, kövér hegy: * miért alítotok zíros hegyeket?

17

E'hegy, mellyen kedvellett lakni az Isten: mert az Úr örökké lakja.

* Az Isten szekeri tíz ezernél több-

18

bek, ezerek az örvendezők: az Úr ő-rajtok a'Sinai szent hegyén.

19

* Fel-mentél a'magasságba, meg-fogtad a'fogságot: ajándékokat vettél az emberekért.

C

Hogy a'nem-hívőkbe-is lakjék az Isten.

20

* Áldott az Úr naponként: jó szerenchés útat készít nékünk a'mi üdvősségünk Istene.

21

* A'mi Istenünk, a'meg-szabadító Isten: és az Úré az Úré a'halálból-valo ki-vitel.

22

* Mindazáltal az Isten meg-rontya az ő ellenségi fejeit: az ő vétkekben járók hajas tetejét.

23

* Monda az Úr: Básánból viszszatérítem, a'téger mélységébe térítem:

24

* Hogy vérbe mártassék a'lábad: az ebeid nyelve az ellenség véreben.

25

* Látták a'te járásidat Isten, az én Istenem járását; az én királyomét ki a' szent helyen vagyon.

26

* Elől-menének a' fejedelmek az éneklőkkel eggyűtt, a'doboló leányzok-között.

27

* A' gyülekezetekben áldgyátok az Úr-Istent, az Izraël kúttyaiból.

28

* Ott az ifiu Benjamin, elménck elragadtatásában.

D

A' Júda fejedelmi, azoknak hadnagyi: Zábulon fejedelmi, Neftali fejedelmi.

29

* Parancholy Isten a'te erődnek: erősítsd-meg azt Isten, a' mit közöttünk chelekedtél.

30

* A'te templomodtól Jerusalemben, a'királyok néked ajándékokat hoznak.

31

* Fedd-meg a'nádas vadait, a'bikák gyülekezeti a'népek teheni-között: hogy ki-rekesszszék azokat, kik meg-próbáltattak ezűstel.

Széllezd-el a'nemzetségeket, a'kik hadakat kívánnak: * követek jőnek Egyiptusból: Szerechen-ország megelőzi kezeit az Istenhez.

32

33

* Földnek országi, énekellyetek az Istennek: mongyatok dícséretet az Úrnak; mongyatok dícséretet az Istennek, * ki fel-ment az egeknek egére, Nap-keletre.

34

Imé az ő szavának erőt ád, * adgyatok dichőséget az Istennek Izraëlért, az ő dichősége, és ereje a'felyhőkben.

35

* Chodálatos az Isten az ő szentiben, az Izraël Istene ő ád hatalmat és erőt az ő népének. áldott az Isten.

36

Végig, azokért kik el fognak változni, Dávid. LXVIII. 1

SZabadíts-meg engem Isten: mert bé-hatottak a'vizek a'lelkemig. 2 A

* Bé-süllyedtem a' mélységes sárban: és ninch állandóság. 3

A' tenger mélységére jutottam: és a'szél-vész el-burított engem.

* El-fáradtam a'kiáltásban, bé-rekedett a'torkom: el-fogytak a'szemeim, míg az én Istenemben bízom. 4

* Meg-sokasodtak a'fejem haj-szálai-fölött, a'kik engem ok-nélkül gyűlöltek. 5

Meg-erősödtek az én ellenségim a'kik hamisan üldöztek engem: a' mit el nem ragadoztam, akkor meg-fizettem.

* Isten te tudod esztelenségemet: és vétkeim ninchenek előtted el-rejtve. 6

* Ne pirúllyanak-meg érettem a' kik téged várnak Uram, erőknek Ura.

Ne szégyenüllyenek-meg érettem a'kik téged keresnek, Izraëlnek Istene. 7

* Mert éretted szenvedtem a'gyalázatot: bé-födözte orczámat a'gyalázat. 8 B

* Idegenné löttem az atyám-fiainál: és jövevénnyé az anyám fiainál. 9

he Ioan. 2. d. 17. † Rom. 15. a. 3. *"Mert a'te házadhoz-valo buzgóság meg-emésztett engem: † és a'te szidalmazóid gyalázati estek reám. 10

* És bé-födtem lelkemet böjtölés-sel: és gyalázatomra lött nékem. 11

* És öltözetemet zákká töttem: és példa-beszéddé löttem nékik. 12

* Ellenem szólnak vala a'kik a'kapuban ültek: és rólam énekelnek vala a'kik bort ittak. 13

* Én pedig te-hozzád imádkoztam Uram: a'jó kedvnek ideje Istenem. 14

A' te irgalmasságod sokaságában halgass-meg engem, a'te meg-szabadításod igaz-voltában.

* Ments-ki engem a'sárból, hogy belé ne süllyedgyek: szabadíts-meg engem azoktól kik engem gyűlölnek, és a'vizek mélységéből. 15

* El ne búrittson engem a'víz habja, se el ne nyellyen engem a'mélység: se bé ne rekeszsze reám száját a'kút. 16

* Halgass-meg engem Uram, mert kegyes a' te irgalmasságod: a' te irgalmasságid sokasága-szerént tekints reám. 17

* És el ne fordítsd orczádat a'te szolgádtól: mert háborgattatom, hamarsággal halgass-meg engem. 18

* Figyelmezz a'lelkemre, és szabadítsd-meg azt: az én ellenségimért ments-meg engem. 19 C

* Te tudod szidalmamat, és megszégyenülésemet és pirulásomat. 20

* Színed-előtt vannak minnyájan a'kik engem háborgatnak; szidalmat és nyomorúságot várt a'szívem. 21

És vártam a'ki eggyütt bánkodnék, és nem vólt: és a'ki meg-vigasztalna, és nem találtam.

* "És epét adtak nékem éledelül: és szomjúságomban eczettel itattak engem. 22 "Mat. 27. f. 48.

* Légyen az ő asztalok törré előttök, és fizetésé, és botránkozásá. 23

* Setétüllyenek-meg az ő szemek hogy ne lássanak: és az ő hátokat mindenkor meg-görbíttsed. 24

* Öntsd-ki reájok haragodat: és a'haragod búsulása ragadgya-meg őket. 25

* "Légyen puszta az ő lakó-helyek: és ne légyen a'ki az ő hajlékokban lakjék. 26 "Act. 1. d. 20.

* Mert a'kit te meg-vertél, azt üldözték: és a'sebeim fájdalmát többítették. 27

* Rakj hamisságot az ő hamisságokra: és ne mennyenek a'te igasságodba. 28 D

* Törölteссenek-ki az élők Könyvéből: és az igazakkal bé ne írattassanak. 29

* Én szegény vagyok és fájdalmas: a'te szabadításod Isten fel-emelt engem. 30

* Dícsérem az Isten nevét énekkel: és fel-magasztalom őtet dícsérettel: 31

* És kedvesb lészen az Istennek a' gyermekéd borjúnál, melynek szarvai és körmei kelnek.

* Látsák a'szegények és vígadgyanak: keressétek az Istent, és él a'ti lelketek: 33

* Mert meg-halgatta a'szegényeket az Úr: és a'foglyait meg nem útálta. 34

* Dícsérjék őtet az egek és a'föld, a'tenger, és mindé mozgók azokban. 35

* Mert az Isten meg-szabadítya Sionot: és meg-építtetnek a' Júda városi. 36

És ott laknak, és örökségül vészik azt.

* És az ő szolgainak magva bírja azt; és a'kik szeretik az ő nevét, azok laknak abban. 37

Végig, Dávid Zóltára; Emlekezetre, hogy meg-szabadította őtet az Ur. LXIX.

1 ISten figyelmezz segétségemre: Uram sieſs segétésemre.

2 A *Szégyenüllyenek-meg, és gyaláztassanak-meg, a'kik lelkemet keresik:

3 C *Térjenek hátra, és pironkodgyanak el, a'kik gonoszt akarnak nékem.

4 Hátra térjenek mingyárt meg-pirúlván, a'kik azt mongyák nékem: Ehé, ehé.

5 * Örvendezzenek és vigadgyanak te-benned minnyájan a'kik téged keresnek, és mongyák mindenkor: Magasztaltassék-fel az Úr: a'kik szeretik a'te szabadításodat.

6 *Én pedig szükölködő, és szegény vagyok: Isten segély-meg engem. En segétőm, és szabadítóm vagy te: Uram ne késsél.

Dávid Zóltára, A'Jónadab fiainak, és az előbbi foglyoknak. LXX.

1 TE-benned bíztam Uram, soha meg ne szégyenüllyek: * a'te

2 A igasságod-által szabadíts-meg engem, és mentsd-meg engem.

Hajts hozzám fületedet, és szabadíts-meg engem,

3 * Légy nékem óltalmazo Istenem, és erős helyem: hogy meg-szabadíts engem.

Mert az én erősségem, és óltalmam te vagy.

4 * En Istenem mentsd-meg engem a' bűnös kezéből, és a'törvény-ellen chelekedő és a'hamis kezéből:

5 * Mert te vagy az én békeséges türésem Uram: Uram én reménségem ifiuságomtól-fogva.

6 B * Te-általad erősödtem-meg az anyám méhétől-fogva: az anyám méhétől-fogva vagy az én óltalmazóm.

Te-felőled vagyon az én enekléssem mindenkor: * úgy mint chodája lőttem sokaknak: és te erős segétő.

7 * Tellyék-meg az én szám dichérettel, hogy énekellyem dichőségedet; egész nap a'te nagy-vóltodat.

8 * Ne vess-el engem a'vénség idején: midőn meg-fogyatkozik az erőm, ne hadgy-el engem.

9 * Mert szóllottak nékem az én ellenségim: és a'kik őrizik vala a'lelkemet, eggyütt tartották tanátsot.

10 * Mondván: Az Isten el-hatta őtet, kergessétek, és fogjátok-meg őtet: mert ninch a'ki meg-mentse.

11 * Isten ne távozzál-el tőlem: én Istenem tekínts segétségemre.

12 * Szégyenüllyenek-meg, és fodgyanak-el az én lelkem rágalmazói: buríttassanak-bé gyalázattal és szégyenel a'kik gonoszt keresnek néké.

13 * Én pedig mindenkor bízom: és minden dichéretedet őregbítem.

14 * Az én szám hirdeti a'te igasságodat: egész nap a'te szabadításodat.

15 Mivelhogy irás-tudatlan vagyok, * bé-megyek az Ur hatalmasságiba: Uram egyedül a'te igasságodról emlekezem.

16 * Isten tanítottál engem ifiuságomtól-fogva: és mind ez-ideig beszéllem chodáidat:

17 * És vénségemig 's őszüléſemig: Isten ne hadgy-el engem,

18 Míg a'te karodat hirdessem minden következendő nemzetségnek;

19 D A'te hatalmasságodat, * és igasságodat Isten a'te leg-felsőbb nagy dolgaidig, mellyeket chelekedtél: Isten kichoda hasonló hozzád?

20 * Minémű sok és gonosz háborusságokat mutattál nékem: és meg-térvén meg-elevenítettél engem: és a' föld mélységiből ismég viszsza-hoztál engem.

21 * Meg-sokasítottad nagy-vóltodat: és meg-térvén meg-vigasztaltál engem.

22 * Mert én-is dichérem énekló szerszámokkal a'te igaz-mondásodat: Isten éneklek néked czitaráva, Israëlnek szente.

23 * Örvendeznek az ajakim midőn éneklek néked: és a'lelkem, mellyet meg-váltottál.

24 * De a'nyelvem-is egész nap beszélli a'te igasságodat: midőn megszégyenülnek és meg-pirúlnak a'kik gonoszt keresnek nékem.

Zóltár, Salomonról. LXXI.

1 ISten add a'királynak a'te itéletedet: és a'te igasságodat a'király

2 A fiának.

Hogy a'te népedet igasságban ítéllye, és a'te szegényidet itéletben.

3 * Vegyék-bé a'békeséget a'népnek a'hegyek, és a'halmok az igasságot.

4 * Meg-itéli a'népnek szegényit, és meg-szabadíttya a'szegények fiait: és meg-alázza a'patvarkodót.

* Es meg-marad a'Nappal, és a' Hóldal, nemzetſégről nemzetſégre.
* Le-ſzáll mint az eſső a'gyapjúba: és mint a'földre chöpögő chöppök.
* Az ő napjaiban ki-kél az igaſság, és a'békeſég bévelkődéſe: míg el-vétetik a'hóld.
* És a'tengertől-fogva a'tengerig uralkodik: és a'folyó-víztől-fogva a' föld kerekſége határiig.
* Le-borúlnak előtte a'Szerechenek: és az ő ellenſégi a'földet nyallyák.
* A' Tárſis és a'ſziget királyi ajándékokat mutatnak-bé: az Arabiaiak és a'Sába királyi ajándékokat hoznak:
* És imádgyák őtet a'földnek minden királyi: minden nemzetſégek ſzolgálnak néki:
* Mert meg-ſzabadíttya a'ſzegént a'hatalmaſtól: és a'ſzegént, kinek ſegétője nem vólt.
* Kedvez a'ſzegénnek és a'ſzűkölkődőnek: és a' ſzegények lelkeit meg-ſzabadíttya.
* Az uzorákból és hamiſságból ki-ſzabadíttya azok lelkeit: és azok neve tiſzteletes ő-előtte.
* És él, és Arabiai arany adatik néki, és imádgyák őtet mindenkor: egéſz nap álgyák őtet.
* És vaſtagſág léſzen a'földön a' hegyek tetején, magasb léſzen az ő gyümölche a'Libanuſnál: és virágoznak a'várasból mint a'föld füve.
* Légyen áldott az ő neve őrökké: a'Nap-előtt meg-marad az ő neve.
És meg-áldatnak ő-benne a'földnek minden nemzetſégi: minden népek magaſztallyák őtet.
* Áldott az Iſraël Úra Iſtene, ki egyedül chelekeſzik chodálatos dolgokat:
* És áldott az ő fölſégének neve őrökké: és bé-telik az ő dichőſégével az egéſz föld: Úgy légyen, úgy légyen.
* Dávidnak a' Jeſſe fiának dichéreti el-végeződtek.

Aſaf Zóltára. LXXII.

MÉlly jó az Iſraël Iſtene azoknak, kik igaz ſzívvel vannak!
* Az én lábaim pedig chak nem meg-tántorodtak: chak nem el-chuſzamodtak a'lépéſim.
* Mert boſzſzonkodtam a'hamiſsakra, látván az bűnősők békeſégét.
* Mert ninch tekíntet az ő halálokra; és állandóſág az ő chapáſokbã.
* Az emberek fáradſágában ninchenek, és az emberekkel nem oſtoroztatnak.
* Azért fogta-el őket a'kevélyſég, bé-burittattak az ő hamiſságokkal és iſtentelenſégekkel.
* Ki-ſzívárkozott mint a' kövérſégből az ő hamiſságok: a'ſzívnek indúlattyára mentek.
* Gondoltak, és ſzólłottak gonoſságot: hamiſságot ſzóllottak a' magaſságban.
* Az égre tátották a' ſzájokat: és az ő nyelvek el-járta a'földet.
* Az-okáért meg-tér ez az én népem: és tellyes napok találtatnak ő-bennek.
* És mondának: Hogy tudgya az Iſten; és vagyon-e tudomány a'magaſságban?
* ímé a'bűnősők, és bévelkedők a' világon, gazdagſágokat nyertek.
* Es mondék: Tahát ok-nélkül igazítottam-meg a'ſzívemet, és az ártatlanok-között moſtam a'kezeimet:
* És egéſz nap oſtoroztattam, és jó reggel az én verésségem.
* Ha mondom vala: Így beſzéllek: ímé a'te fiaid nemzetſégét megvetettem.
* Azt alítám hogy meg-érteném ezt, fáradſág én-előttem:
* Míg nem bé-megyek az Iſten Szent-helyére: és meg-értem az ő utólſo dolgokat.
* Mindazáltal a' chalatkozáſért adtad nékik: le-vetetted őket midőn fel-emelkednének.
* Mi módon puſztúltak-el, hirtelen el-fogytak: el-veſztek az ő hamiſságokért.
* Mint a'fel-kelők álmát Úram, ſemmivé téſzed a'te városodban az ő képőket.
* Mert meg-gyuladott a'ſzívem, és a' veſém meg-változtak: * és én ſemmivé lőttem, és nem tudtam.
* Mint a' barom ollyanná lőttem előtted: és én mindenkor veled.
* Tartottad a'jobb-kezemet: és a' te akaratod-által hordoztál engem, és dichőſséggel fogadtál-bé engem.
* Mert mim vagyon nékem az égben? és te-kivűled mit akartam a' földön?
* El-fogyatkozott a'teſtem, és a' ſzívem: én ſzívemnek Iſtene, és az én réſzem az Iſten őrökké.

*Mert ime, a' kik el-távoznak tőled, el-veſznek: el-veſztetted mind, a' kik paráználkodván el-távoznak tőled. 27 17

*Nékem pedig jó az Iſtenhez ragaſzkodnom: az Ur-Iſtenben helyheztetnem reménſégemet: 28

Hogy hirdeſſem minden dícséretidet, a' Sion leányi kapuiban. 18

*Emlekezzél-meg erről, az ellenség ſzidalmazta az Urat: és az eſztelen nép ingerlette a' te nevedet. 19

* Ne adgyad a' fene vadaknak a' téged-dícsérő lelkeket, és a' ſzegényid lelkeit ne felejts-el mind végig. D

*Tekints a' te ſzövetſégedre: mert a' kik homályoſok a' földön, el-töltek a' hamiſság házaival. 20

* Ne fordúllyon-el az alázatos meg-gyaláztatván: a' ſzegény és a' ſzűkölkodő dícsérik a' te nevedet. 21

* Kelly-fel Iſten, itéld-meg a' te ügyedet: emlekezzél-meg ſzidalmidról, mellyekkel az eſztelen illet téged egéſz nap. 22

* Ne feletkezzél-el a' te ellenségid ſzavairól: azoknak kevélyſége, kik téged gyűlöltek, mindenkor nevekedik. 23

Aſaf értelme. LXXIII.

MIért vetettél-meg Iſten mind végig: meg-haragutt búſulásod a' te legeltetéſed juhaira? 1 A

*Emlekezzél-meg a' te gyülekőzetedről, mellyet eleitől-fogva bírtál. 2

Meg-váltottad a' te örökſéged veſzſzejét: Sion hegye, a' mellyen laktál.

*Emeld-fel az ő kevélyſégére kezeidet mind végig: menyit gonoſzkodott az ellenség a' ſzent helyen! 3

*És dichekedtek a' kik gyűlőltek téged, a' te inneped-között. 4

Az ő jeleket jelűl tőtték: * és nem értették mint a' ki-menetelben a' magaſon. 5 1

Mint a' fák erdejében fejſzékkel * vágták-ki az ajtait mind-eggyűtt: fejſzével és bárdal ejtették-le azt. 6 2 A

*"Fel-gyújtották tűzzel a' te Szenthelyedet: a' földön meg-ferteztették a' te neved hajlékát. *4. Reg. 11. c. 9.* 7 3

*Mondának ſzívökben az ő nemzetſégek mind-eggyűtt: ſzűnetteſſük-meg az Iſtennek minden innep napjait a' földön. 8 4 B

* Jeleinket nem láttuk, már ninch próféta: és minket nem iſmér többé. 9

*Iſten, meddig ſzidalmaz az ellenség: boſzſzontya nevedet az ellenkező mind végig? 10 6

*Miért fordítod-el a' kezedet, és a' jobb-kezedet, a' te kebeledből mind végig? 11 7 B

* "A' mi Iſtenünk pedig király őröktűl-fogva: ſzabadúláſt ſzerzett a' föld-közepett. *Luc. 1. 70.* 12 8

* Te erősítetted-meg a' te erődel a' tengert: meg-háborítottad a' ſárkányok fejeit a' vizekben. 13 9 C

*Te rontottad-meg a' ſárkány fejeit: éledelűl adtad őtet a' Szerechenek népeinek. 14 10

* Te ſzakaſztottad-fel a' kútakat, és a' patakokat: te ſzáraztottad-meg az Étan folyó-vizeit. 15 11

* Tiéd a' nap, és tiéd az éj: te alkottad a' hajnalt és a' Napot. 16 A

* Te rendelted a' földnek minden határit: a' nyarat és a' tavaſzt te teremtetted. 17

*Emlekezzél-meg erről, az ellenség ſzidalmazta az Urat: és az eſztelen nép ingerlette a' te nevedet. 18

* Ne adgyad a' fene vadaknak a' téged-dícsérő lelkeket, és a' ſzegényid lelkeit ne felejts-el mind végig. 19 D

*Tekints a' te ſzövetſégedre: mert a' kik homályoſok a' földön, el-töltek a' hamiſság házaival. 20

* Ne fordúllyon-el az alázatos meg-gyaláztatván: a' ſzegény és a' ſzűkölkodő dícsérik a' te nevedet. 21

* Kelly-fel Iſten, itéld-meg a' te ügyedet: emlekezzél-meg ſzidalmidról, mellyekkel az eſztelen illet téged egéſz nap. 22

* Ne feletkezzél-el a' te ellenségid ſzavairól: azoknak kevélyſége, kik téged gyűlőltek, mindenkor nevekedik. 23

Végig, Meg ne veſztegeſd, Aſaf énekének Zóltára. LXXIV. 1

HÁlát adunk néked Iſten: hálát adunk, és ſegétſégűl híjuk a' te nevedet. 1 A

Hirdettyük a' te chodáidat: * midőn időt véſzek, én az igaſságokat meg-itélem. 2

* Meg-olvadott a' föld, és minnyájan kik azon laknak: én megerősítettem annak oſzlopit. 3 4

*Mondék a' hamiſſaknak: Ne chelekedgyetek hamiſſan: és a' vétkezőknek: Ne emellyétek-fel ſzarvatokat. 5

* Ne emellyétek-fel magaſſan a' tí ſzarvatokat: ne ſzóllyatok az Iſten-ellen hamiſságot. 6

* Mert ſem Nap-keletről, ſem Nap-nyugatról, ſem a' puſzta hegyekről: *mivelhogy az Iſten a' bíro: 7 B 8

Ezt meg-alázza, és amazt fel-magaſztallya: * mert pohár az Ur kezében ſzín borral tellyes elegyűléſſel. 9

És ki-töltötte egyből másba: mindazáltal a' ſőpreje el nē fogyott: iſzſzák a' földnek minden bűnősi. 10

*Én pedig örökké meg-hirdetem: éneklek a' Jákob Iſtenének. 11

* És a' bűnősöknek minden ſzarvokat le-rontom: és fel-magaſztaltatnak az igaznak ſzarvai. 12

Végig, Aſaf dícsérő Zóltára, Az Aſſyriuſokról-válo ének. LXXV. 1

JUdæában iſméretes az Iſten: Iſraëlben nagy az ő neve. 2
* És békeſégben vagyon az ő helye: és az ő lakó-helye Sionban. 3
*Ott rontotta-meg a'kéz-íjak hatalmaſságit, a' paízt, a' kardot, és a' hadat. 4
*Te chodálatos-képpen világoſítaſz az őrök hegyekről: *meg-háborodtak mind a'balgatag ſzívűek. 5 6
Az ő álmokot aludták: és ſemmit nem találtak minden gazdag férfiak az ő kezekben. B
* A' te feddéſed-miatt Jákóbnak Iſtene el-aludtak a'kik lovakra űltek. 7
*Te rettenetes vagy, és ki áll-ellened? attól-fogva a' te haragod. 8
* Menyből hallattad az itéletet: a' föld meg-rendűlt és meg-chendeſzedett, 9 C
*Midőn fel-kelne az itéletre az Iſten, hogy meg-ſzabadítaná a' földnek minden ſzelídit. 10 D
*Mert az ember gondolattya hálát ád néked: és a' gondolat maradéki innep-napot ſzereznek néked. 11
* Tegyetek fogadáſt, és adgyátok-meg a' tí Uratoknak Iſtenteknek, minnyájan kik körös-körűl ajándékokat hoztok, 12
A' rettenetéſnek * és annak a' ki el-véſzi a' fejedelmek lelkét; a' rettenéſnek a' föld királyinál. 13

Végig, Iditunért, Áſaf Zóltára. LXXVI. 1

SZómmal az Úrhoz kiáltottam: ſzómmal az Iſtenhez, és reám figyelmezett. 2 A
* Háboruſágom napján az Iſtent meg-kereſtem, kezeimmel éjjel őelőtte: és meg nem chalatkoztam. 3
Nem akart meg-vígaſztaltatni az én lelkem, * meg-emlekeztem az Iſtenről, és gyönyörködtem, és elmélkedtē: és meg-fogyatkozott a'lelkē. 4
* A' vígyázáſt meg-előzték a'ſzemeim: meg-háborodtam, és nem ſzóllottam. 5
* Gondolkodtam a' régi napokról: és az őrök eſztendők vóltak elmémben. 6
*És elmélkedtem éjjel ſzívemben, és gondolkodtam, és meg-ſöpröttem az én lelkemet. 7 B
* Vallyon örökké el-vét-e az Iſten: a'vagy nē léſzen-e még kegyesb? 8
*A'vagy végig el-mettſzi-e irgalmaſſágát, nemzetſégről nemzetſégre? 9
*A'vagy el-feletkezik-e könyörűlni az Iſten? a'vagy meg-tartóztattya-e haragjában az ő irgalmaſságit? 10
*És mondék, Moſt kezdettem: ez a' Főlſéges jobb-kezének meg-változtatáſa. 11
* Meg-emlekeztem az Úr chelekedetiről: mert meg-emlekezem kezdettől-fogva a'te choda-tételidről. 12
* És elmélkedem minden chelekedetidről: és a' te találmányidról gondolkodom. 13
* Iſten, ſzentſégben a' te útad: kichoda nagy Iſtē mint a'mí Iſtenünk? 14
*te vagy az Iſten a'ki chodálatoſokat chelekeſzel. 15
Meg-iſmértetted erődet a'népekkel: * meg-ſzabadítottad karoddal a' te népedet, a' Jákob és Jóſef fiait. 16
* Láttak téged Iſten a' vizek, láttak téged a'vizek: és féltek, és meghábórodtak a' mélyſégek. 17
* A' vizek zúgáſának ſokaſága: ſzózatot adtak a' felyhők. 18
Mert a'nyilaid által-mennek: *a' te meny-dörgéſed ſzava a'kereken. 19
Tűndöklének a' te villámáſid a' föld kerekſégén: meg-indúlt és meg-rendűlt a'föld. 20
* A' tengeren a'te útad, és a' te öſvényid a'ſok vizeken: és a'te nyomdokid meg nem iſmértetnek. 21
*"Hordoztad a'te népedet mint a' juhokat, Moyſes és Aaron keze-által. "Exod. 14. c. 19.

Aſaf értelme. LXXVII. 1

FIgyelmezzetek én népem az én tőrvényemre: hajtſátok fűleteket az én ſzám igéire. 1 A
*Meg-nyitom példa-beſzédekben a' ſzámat: kezdettől-fogva-valo titkos beſzédeket ſzóllok. 2
* A' miket hallottunk és értettűnk; és az atyáink beſzéllettek nékűnk. 3
* Ninchenek el-titkolva azoknak fiaitól, a'követkőzendő nézetſégben. Beſzélvén az Úrnak díchéretit, és az ő ereit, és az ő chodálatos dolgait mellyeket chelekedett. 4
* És bizonyſágot támaſztott Jákobban: és tőrvént adott Iſraëlben. Mellyeket parancholt az atyáinknak, hogy tudtokra adnák azokat a' fioknak: * hogy meg-tudgya a'követkőzendő nemzetſég. 5 6
A'fiak kik ſzűletnek, és fel-kelnek, és meg-beſzéllik a' fioknak, 7
*Hogy az Iſtenben helyhezteſsék

reménségeket, és el ne felejtsék az Isten chelekedetit: és keressék az ő parancholatit.

*Ne légyenek mint az ő attyok, gonosz és boszszontó nemzetség; Nemzetség, melly a' szívét meg nem igazította: és a' kinek lelke nem vólt hív az Istenhez.

* Az Efrem fiai a' kéz-íjat megvonván és meg-ereszttvén, viszszatértek a' harcz napján.

*Nem őrizték-meg az Isten szövetségét: és nem akartak az ő törvényében járni.

*És el-feletkeztek az ő jó tetteményiről, és a' choda-tételiről mellyeket mutatott nékik.

* Az attyok-előtt chodákat tőtt Egyiptus-földén, a' Táneos mezején.

*"Által-szakasztotta a' tengert, és által-vitte őket: és mint egy tömlőbe meg-állatta a' vizeket.

*És nappal a' felyhő-által hordozta őket: és egész étszaka a' tűz világosítása-által.

*"Által-szakasztotta a' kő-sziklát a' pusztában: és meg-itatta őket mint a' nagy mélységben.

* És vizet hozott-ki a' kő-sziklából: és mint a' folyó-vizeket úgy hozta-ki a' vizeket.

*És még-is vétkeztek ellene: haragra indíták a' Fölségest a' vizetlenen.

* És kísértették az Istent szívökben: hogy lelköknek ételt kérnének.

* És gonoszúl szóllottak az Istenről: mondának: Készíthet-e az Isten asztalt a' pusztában?

* Mert meg-üté a' kő-sziklát, és vizek folyának, és patakok árradának.

Vallyon adhat-é kenyeret-is, a' vagy készíthet-e asztalt az ő népének?

*"Az-okáért meg-hallá az Úr, és el-hallaszta: és tűz gerjede-fel Jákobra, és harag szálla Israëlre:

*Mert nem hittek az Istenben, és nem bíztak az ő szabadításában.

*És paranchola oňan-felyűl a' felyhőknek: és meg-nyitá az ég ajtait.

*"És esőül mannát ada nékik eledelre, és égi kenyeret ada nékik.

*†Az Angyalok kenyerét étte az ember: eledelt küldé nékik bévséggel.

*"El-vivé a' Nap-keleti szelet az égből: és el-hozá erejével a' Délit.

* És esőül mint a' port úgy bochátá húst reájok: és mint a' tenger fövenyét tollas madarakat.

* És az ő táborok közepire esének, az ő sátorok-körül.

*És evének és igen meg-elégedének, és kivánságokat bé-tőlté: *meg nem chalatkozának kivánságokban.

"Még az étkök a' szájokban vala: *és az Isten haragja reájok szálla.

És meg-ölé azoknak kövérit, és az Israëlnek választottit meg-kötelezé.

*Mind ezek-fölött még-is vétkezének: és nem hivének az ő chodáinak.

*És el-fogyának az ő napjok hiuságban, és az ő esztendejek sietséggel.

* Midőn ölné őket, keresik vala őtet: és meg-térnek vala, és jó reggel hozzája jőnek vala.

* És meg-emlekezének hogy az Isten az ő segétőjök: és a' Fölséges Isten az ő meg-váltójok.

* És szeretéк őtet szájokkal, és nyelvökkel hazudának néki.

* A' szívök pedig nem vala igaz ő-hozzája: és nem lőnek hívek az ő szövetségében.

* Ő pedig irgalmas, és meg-kegyelmez az ő bűnöknek: és el nem veszti őket.

És gyakran lőn azon hogy el-fordítaná haragját: és nem gerjeszté-fel minden ő haragját.

* És meg-emlekezett hogy test vólnának: el-ménő, és meg nemtérő lélek.

* Menyíszer búsították őtet a' pusztában, haragra indították őtet a' vizetlen helyen?

*És el-térének, és meg-kíserték az Istet: és az Israël Szentét boszszőták.

*Nem emlekezének-meg az ő kezéről, a' napról mellyen meg-szabadítá őket a' háborgató kezéből;

*Mint helyheztette Egyiptusbã az ő jeleit, és chodáit a' Táneos mezején.

*"És vérré változtatá azok folyóvizeit, és árjokat, hogy ne innának.

* †Minden-féle legyet bochátá reájok, és meg-emészté őket; és békát, és el-veszté őket.

* "És a' ragyának adá az ő gyümölchöket: és az ő munkájokat a' sáskának.

* †És el-veszté kő-esővel szőlőjöket: és a' szederjöket zúzmarázzal.

*És kő-esőnek adá az ő barmokat: és az ő őrökségeket a' tűznek.

* Reájok bochátá az ő boszszonkodása haragját: a' boszsz onkodást, és a'

Exod. 4. c. 21.

Exod. 7. b. 6. f. 104. 38.

Num. 11. a. 2.

Exod. 8. a. 4. Num. 16. b. 7. Joan. 6. 31. 1. Cor. 10. a. 3. Num. 11. g. 31.

" Num. 11. g. 33.

" Exod. 7. d. 20. † Exod. 8. a. 6. f. 24. " Exod. 10. c. 15. † Exod. 9. f. 25.

és a' haragot, és a' háboruſágot, chapáſokat a' gonoſz angyalok-által:

* Útat chinált az ô haragja ôſvényének, nem kímélette a' haláltól az ô lelkeket: és az ô barmokat a' halálba rekeſztette.

« *Exod. 12. d. 29.* *"És meg-ôle minden elsô-ſzülôttet Egyiptus földében, minden munkájoknak žengéit a' Kám hajlékiban.

* És el-vívé mint a' juhokat az ô népét: és hordozá ôket mint a' nyájat a' puſztában.

« *Exod. 14. v. 27.* * "És ki-hozá ôket reménſégben, és nem félének: és az ô ellenſégeket el-burítá a' tenger.

*És bé-vívé ôket az ô meg ſzentelésének hegyére; a' hegyre, mellyet az ô jobja ſzerzett.

« *Ioſ. 13. b. 8.* " És ki-ûzé ſzínek-elôl a' Pogányokat: és ſorſal oſztá-el nékik a' földet az oſztás kötelével.

*És laktatá azok hajlékiban az Iſraël nemzetſégit.

*És meg-kíſérték, és boſzſzonták a' fölſéges Iſtent: és az ô bizonyſágit meg nem ôrizék.

* És el-fordúlának, és nem tarták-meg a' kötéſt: mint az ô attyok, hitván kéz-íjjá válának.

* Haragra indíták ôtet az ô halmokkal: és az ô faragott képôkkel boſzſzú-állára ingerlék ôtet.

*Meg-hallá az Iſten, és meg-veté; és igen ſemmivé tévé Iſraëlt.

« *1. Reg. 4. a. 2. Ierem. 7. b. 12.* * " És meg-veté a' Sílo hajlékát, az ô hajlékát, a' hol az emberek-között lakott.

* És fogſágra adá azok erejét: és azok ſzépſégét az ellenſég kezeibe.

* És a' fegyver-alá rekeſzté az ô népét: és az ô ôrôkſégét meg-útálá.

* Az ifiait meg-emészté a' tûz: és a' ſzûzei nem ſirattattak.

*A' papjai fegyverrel húllottak-el: és az özvegyi nem ſirattattak.

*És fel-ſerkene mint egy álomból az Úr: mint a' bortól meg-részegûlt hatalmas.

*És meg-veré az ô ellenſégit hátúl: ôrôk gyalázatot ada reájok.

*És meg-veté a' Jóſef hajlékát: és az Efraim nemzetſégét nem válaſztá:

* Hanem a' Juda nemzetſégét válaſztá, a' Sion hegyét mellyet ſzeretett.

* És meg-építé az ô ſzent helyét mint az unikornis ſzarvát a' földön, mellyet ôrôkké fondált.

*És válaſztá az ô ſzolgáját Dávidot, és el-vévé ôtet a' juhok nyájaitól: a' ſzoptatóſok háta-megûl hozá el ôtet;

*Az ô ſzolgáját Jákobot legeltetni, és az ô ôrôkſégét Iſraëlt.

* És legelteté azokat az ô ſzívének ártatlanſágában: és az ô kezeinek értelmiben hordozá azokat.

Aſaf Žóltára. LXXVIII.

ISten, a' Pogányok a' te ôrôkſéged-be jöttek, meg-ferteztették ſzent templomodat: Jeruſalemet almaôrizetté tötték.

*A' ſzolgaidnak hólt teſteit, elsôlûl adták az égi madaraknak; a' ſzenteid húſát, a' földi vadaknak.

*Ki ontották mint a' vizet azoknak vérét Jeruſalem-kôrûl: és nem vólt ki el-temetné.

* Gyalázattá löttünk a' ſzomſzédinknak; nevetſég és chúfolás azoknak, kik mi-kôrûlünk vannak.

* Meddig haragſzol Uram mind végig: fel-gerjed-e mint a' tûz a' te búſulásod?

« *Ier. 10. d. 25.* * "Önts-ki a' te haragodat a' Pogányokra, kik téged nem iſmérnek; és az orſzágokra, mellyek a' te nevedet nem hítták ſegétſégûl:

* Mert meg-ôtték Jákobot: és az ô helyét el-puſztították.

« *Iſ. 64. c. 9.* * "Meg ne emlelekezzél régi hamiſságinkról: hamar vegyenek-elôl minket a' te irgalmaſságid: mert igen ſzegényekké löttünk.

* Segéts-meg minket mi ſzabadító Iſtenünk: és a' te neved dicsôſégeért Uram ſzabadíts-meg minket: és légy kegyelmes a' mi bûneinknek, a' te nevedért.

*Hogy valami-képpen ne mondgyák a' Pogányok-között: Hol vagyon az ô Iſtenek? és nyilván légyen a' nemzetſégek-között a' mi ſzemeink-elôtt,

A' te ſzolgaid ki-öntött vérekértvaló boſzſzú-állás: * mennyen ſzíned-eleibe a' foglyok fohászkodása.

A' te karodnak nagy-vólta-ſzerént, tarts-meg a' meg ölettetteknek fiait.

* És fizeſs-meg a' ſzomſzédinknak hétſzerte az ô kebelekbe: az ô ſzidalmokért, mellyel Uram téged ſzidalmaztak.

*Mí pedig te néped, és a' te legelteté-ſed juhai, hálát adunk néked ôrökké:

Nemzetſégről nemzetſégre hirdettyük a' te dícséretedet.

Végig, Azokért kik el-változnak, Aſaf bizonyſág-tétele.

Zóltár. LXXIX.

A' ki Iſraëlt legelteted, hallyad; a' ki Jóſefet vezeted mint a' juhot. Ki a' Kerubimokon ülſz, jelennyél-meg * Efraim Benjamin és Manaſſe-előtt.

Ébrezd-fel hatalmaſságodat, és jöj-el, hogy meg-ſzabadíts minket.

* Iſten téríts-meg minket: és mutaſd-meg a' te orczádat, és meg-ſzabadúlunk.

* Erőknek Ura Iſtene, meddig haragſzol a' ſzolgád imádſágára?

* A' kőny-húllatáſok kenyerével étetſz-e minket: és kőny-húllatáſokkal adſz-e nékünk italt mértékkel?

* Ellen-mondáſúl helyheztettél minket a' mí ſzomſzédinknak: és a' mí ellenſégink meg-chúfoltak minket.

*Erőknek Iſtene téríts-meg minket: és mutaſd-meg a' te orczádat: és meg-ſzabadúlunk.

*Az ſzőlőt ki-hozád Egyiptusból: ki-űzéd a' Pogányokat, és el-plántálád azt.

* Az út vezére vóltál az ő ſzíne-előtt: el-plántáltad az ő gyökereit, és bé-tőltötte a' földet.

*Bé-fődte a' hegyeket az árnyéka: és a' chemetéi az Iſten czédruſit.

*Ki-terjeſzté az ő veſzſzeit a' tengerig: és a' folyó-vízig az ő jövéſit.

*Miért bontottad-el a' ſövényét: és ſzaggattyák azt minnyájan, kik az úton elő-mennek?

*Ki-gyomlálta azt az erdei kan: és a' kivált-képpen-valo vad el-élte azt.

* Erőknek Iſtene térj-meg: tekínts-alá menyből, és láſſad, és látogaſd-meg e' ſzőlőt.

* És végezd-el azt, mellyet a' te jobb-kezed plántált: és az ember fián, kit meg-erősítettél magadnak.

*Tűzzel fel-gyújtatott, és meg-áſatott, orczád dorgáláſa-miatt veſznek.

* Légyen a' te kezed a' jobb-kezed férfián: és az ember fián, kit meg-erősítettél magadnak.

* És el nem távozunk tőled, megeleveníteſz minket: és a' te nevedet ſegétſégül híjuk.

* Erőknek Ura Iſtene téríts-meg minket: és mutaſd-meg a' te orczádat: és meg-ſzabadúlunk.

Végig, A' ſajtókért, Ő-maga Aſaf Zóltára. LXXX.

ÖRvendezzetek a' mí ſegétő Iſtenünknek: vígadgyatok a' Jákob Iſtenének.

*Vegyetek éneket elő, és hozzatok dobot; gyönyörűſéges orgonát czitarával.

*Fújjatok trombitát az új-hóldnapján, a' tí inneptek jeles napján.

*Mert parancholat ez Iſraëlben: és a' Jákob Iſtene törvénye.

*"Bizonyſágúl tőtte azt Jóſefben, midőn ki-jöne Egyiptus-földéből: nyelvet hallott mellyet nem tudott.

*El-fordítá a' hátát a' terhektől: az ő kezei koſárral ſzolgáltak.

*A' háborúſágban ſegétſégűl híttál engem, és meg-ſzabadítottalak téged: meg-halgattalak téged a' ſzélvész rejtekében: "meg-próbáltalak téged az ellen-mondás vizénél.

*† Hallyad én népem, és tudományt téſzek néked: Iſraël ha engem halgatſz, *nem léſzen te-benned új Iſten, ſe nem imádſz idegen Iſtent.

*Mert én vagyok a' te Urad Iſtened, ki téged ki-hoztalak Egyiptus-földéből: táts-fel a' ſzádat, és bé-tőltőm azt.

*És az én népem nē halgatá ſzómat: és nem figyelmeze reám Iſraël.

* "És az ő ſzívők kívánſági-ſzerént hagyám őket, az ő találmányokban járnak.

*"Ha az én népem engē halgatott vólna: ha útaimon járt vólna Iſraël:

*Talám mint a' ſemmit meg-alázta vólna az ő ellenſégit: és az ő háborgatóira vetettē vólna kezemet.

*Az Úr ellenſégi hazudtak néki: és az ő idejek őrökké léſzen.

*És a' gabona ízírjával táplálá őket: és a' kő-ſziklából, mézzel elégíté-meg őket.

Áſaf Zóltára. LXXXI.

AZ Iſten az iſtenek gyülekézetiben állott: itéli pedig közöttök az iſteneket.

* Meddig itéltek hamiſságot: és bé-vészitek a' bűnős ſzemélyét?

*Tegyetek itéletet a' ſzűkölködőnek, és az árvának: az alázatoſt, és a' ſzegényt igazíttſátok-meg.

* "Mentſétek-ki a' ſzegényt: és a' ſzűkölködőt a' bűnős kezéből ſzabadíttſátok-meg.

"Gen. 41. f. 29.

"Exod. 17. b. 5.

†Exod. 10. a. 2.

"Act. 14. c. 16.

"Baru. 3. b. 13.

"Prov. 24. a. 11.

*Nem tudtak, se nem értettek, se- 5
tétben járnak: meg-indúlnak a'főld- B
nek minden fondamentomi.

"Ioan. 10. g. 34. * "Én mondék: Istenek vattok, 6
és a' Fölséges fiai minnyájan.

*Tí pedig mint az emberek meg- 7
haltok: és mint egy a' fejedelmek-
kőzzűl el-estek.

*Kelly-fel Isten, itéld-meg a'fől- 8
det: mert te őrőkségűl bírod mind
a' Pogányokat.

Ásaf Żóltár éneke. LXXXII. 1

ISten, ki lészen hozzád hasonló? 2
ne halgass, és meg ne szűñyél Istē: A
* Mert ímé a' te ellenségid fel- 3
zendűltek: és a'kik gyűlőlnek téged,
fejet emeltek.

* A' te népedre gonosz tanátsot 4
tartottak: és a'te szenteid-ellen gon-
dolkodtak.

*Mondának: Jertek, és veszessűk- 5
ki őket a'nemzetségből: és ne légyen
többé emlekezetben az Israël neve.

* Mert egyenlő szívvel gondol- 6
kodtak, szővetséget tőttek eggyűtt B
ellened, *az Idumæusok hajléki és az 7
Ismaëlíták.

Móab, és az Agarénusok, * Gé- 8
bal, és Ammon, és Amalek: az idege-
nek a' Tyrus lakóival.

*Mert Assur-is el-jőtt vélek: se- 9
gétségűl lőttek a' Lot fiainak.

"Iudic. 7. f. 22. Iudic. 4. d. 15. † Iudic. 7. g. 25. * Chelekedgyél vélek mint Ma- 10
diánnal, "és Sisarával: mint Jábinnal
a' Czisson patakában.

* El-veszének Endorban: lőnek 11
mint a' főld ganeja.

*† Tegyed az ő fejedelmeket mint 12
Órebet, és Zebet, és Zebeét, és Sal- C
manát;

Minden ő fejedelmeket, *kik mon- 13
dának: Őrőkségűl bírjuk az Isten-
nek Szent-helyét.

*Én Istenem tegyed őket mint a' 14
kereket: és mint a' pozdorját a' szél
színe-előtt.

* Mint a' tűz, melly meg-égeti az 15
erdőt: és mint a'hegyeket meg-ége-
tő lang:

*Úgy űldőződ őket a'te szél-vé- 16
szed-által: és a' te haragod-által
eszeket veszted.

*Tőlts-bé az orczájokat gyalázat- 17
tal: és meg-keresik Urā a'te nevedet.

*Pírúllyanak-meg, és háboríttas- 18
sanak-meg őrőkkőn őrőkké: és szé-
gyenűllyenek-meg, és veszszenek-el.

19 * Es ismérjék-meg hogy Ur a' te
neved: te vagy egyedűl Fölséges az
egész földőn.

1 *Végig, A' sajtókért a' Kóre fiai-
nak, Żóltár. LXXXIII.

2 MElly szerelmesek a' te hajlékid
3 erőknek Ura: * kivánkozik, és
A el-ájúl az én lelkem az Úr pit-
vári-után.

A' szívem, és a' testem, őrvendez-
tek az élő Istenben.

4 * Mert a'veréb házat talált magá-
nak: és a' gerlicze fészket magának,
a' hová helyheztesse a' fiait.

B A'te óltáridat erőknek Ura: én ki-
rályom, és én Istenem.

5 * Bóldogok, a' kik a'te házadban
laknak Uram: őrőkkőn őrőkké dí-
chérnek téged.

6 * Bóldog a' férfiu, a' kinek tőled
vagyon segétsége: fel-meneteleket
7 rendelt az ő szívében, * a'kőny-húl-
latások vőlgyében a' helyen, a'mel-
lyet szerzett.

8 *Mert áldomást ád a'tőrvény-szer-
C ző, erősségről erősségre meñek: meg-
láttatik az istenek Istene Sionban.

9 *Erőknek Ura Istene halgasd-meg
imádságomat: vedd fűleidbe Jákob-
nak Istene.

10 *Mí óltalmazó Istenűnk tekínts;
és nézz a' te Kristusod orczájára:

11 *Mert jobb egy nap a'te pitvarid-
ban, ezerek-fölőtt.

D Inkább választottam el-vetett len-
ni az én Istenem házában, hogy-sem
a'bűnősők hajlékiban lakni.

12 *Mert az irgalmasságot, és az igas-
ságot szereti az Isten: kegyelmet, és
dichőséget ád az Úr.

13 *Nem fosztya-meg a' jóktól azo-
kat, kik az ártatlanságban járnak:
erőknek Ura, bóldog az ember, a'ki
benned bízik.

1 *Vegig, a'Kóre fiainak, Żóltár.
LXXXIV.

2 MEg-áldottad Uram a'te földedet:
A el-fordítottad a'Jákob fogságát.

3 *Meg-bochárttad a' te néped
hamisságát: bé-fődőzted minden ő
bűnőket.

4 * Meg-enyhítetted minden hara-
godat: el-fordúltál a' te búsulásod
haragjától.

5 *Térits-meg minket mí szabadíto
Istenűnk: és fordítsd-el rólunk a' te
haragodat.

Psal. 82. 83. 84.

*Vallyon

*Vallyon örökké haragſzol-e reánk? a'vagy ki-terjeſzted-e haragodat nemzetſégről nemzetſégre? 6 B

*Iſten te meg-térvén meg-elevenîteſz minket: és a' te néped örvendez benned. 7

* Mutaſd-meg Uram nékünk irgalmaſságodat: és ſzabadîtáſodat adgyad nékünk. 8

* Meg-hallom mit ſzóll bennem az Úr-Iſten: mert békeſéget ſzóll az ö népének: 9 D

És az ö ſzenteinek: és azoknak kik ſzívökhöz térnek. C

* Bizony az őtet-félőkhöz közel az ö ſzabadîtáſa: hogy dichőſég lakjék a' mi földünkön. 10

*Az irgalmaſság, és az igaz-mondás elől-találák egy-máſt: az igaſság és a'békeſég meg-chókolák egy-máſt. 11

*Az igaz-mondás a' földből nevekedék: és az igaſság menyből alátekinte. 12

* Mert az Úr jót ád: és a' mi földünk meg-adgya az ö gyümölchét. 13 D

*Az igaſság előtte-jár: és az útba helyhezteti az ö lépéſit. 14

Dávid imádſága. LXXXV.

HAjts-meg Uram a'füledet, és halgaſs-meg engem: mert nyomorúlt és ſzegény vagyok én. 1 A

* Őrizd-meg a' lelkemet, mert ſzent vagyok: ſzabadîts-meg a' tebenned-bízo ſzolgádat, én Iſtenem. 2

* Könyörűlly rajtam Uram, mert hozzád kiáltottam egéſz nap: * vidámîts-meg a'te ſzolgád lelkét, mert Uram te-hozzád emeltem lelkemet. 3 4

*"Mert te Uram gyönyörűſéges vagy és kegyes: és ſok irgalmaſságu mindeneknek kik téged ſegétſégül hînak. 5 Joel. 2. v. 23.

*Vedd fűleidbe Uram imádſágomat: és figyelmezz az én könyörgéſem ſzavára. 6 B

*Háboruſágom napján hozzád kiáltottam: mert meg-halgattál engē. 7

* Ninch Uram hozzád haſonló az iſtenek-között: és ninch a'te chelekedetid-ſzerént. 8

*Minden nemzetſégek a'kiket alkottál, el-jőnek, és imádkoznak előtted Uram: és dichőîtik a'te nevedet. 9

*Mert nagy vagy te, és chodákat chelekedő: te vagy Iſten egyedűl. 10 C

*Hordozz engem Urā a'te útadon, és a'te igaſságodbā járok: vígadgyon az én ſzívē hogy féllye a'te nevedet. 11

* Hálát adok néked én Uram Iſtenem tellyes ſzívemből, és dichőîtem a' te nevedet örökké: 12

* Mert nagy a' te irgalmaſságod én-rajtam: és ki-mentetted lelkemet az alſóbb pokolból. 13

*Iſten, a'hamiſſak fel-támadtak ellenem, és a' hatalmaſok gyüleközete kereſte az én lelkemet: és nem helyheztettek téged az ö ſzínek-eleibe. 14 D

* És te Uram Iſten könyörűlő vagy és irgalmas, tűrő, és ſok irgalmaſságu és igaz-mondó. 15 C

* Tekînts reám, és könyörűlly rajtam, adgyad birodalmadat a' te ſzolgádnak: és ſzabadîts-meg a' te ſzolgálód fiát. 16

* Adgy jelt nékem a' jóra, hogy láſsák a' kik gyülőlnek engem, és ſzégyenűllyenek-meg: mert Uram te ſegétettél engem, és meg-vígaſztaltál engem. 17

A' Kóre fiainak, Ének Zóltára. LXXXVI.

AZ ö fondamentomi a' ſzent hegyeken: * ſzereti az Úr a' Sion kapuit Jákoknak minden hajléki-fölőtt. 1 A 2

* Dichőſégés dolgok mondattak felőled, Iſten váraſa. 3

*' Meg-emlekezem az engem-iſmérő Rahábról, és Bábylonról. 4 B

Îmé az idegenek, és Tyrus, és a' Szerechenyek népe, ezek vóltak ott. 5

*Mondgya-e Sion: Ember, és ember ſzűletett ö-benne: és maga fondálta azt a' Fölſéges? 6

* Az Úr meg-beſzélli ezt a' népek és fejedelmek iráſiban: azokéban kik benne vóltak. 7

* Mint minden vígadók lakáſa vagyon te-benned.

Zóltár éneke, A' Kóre fiainak, végig, Maheletért a'feleletre, az Ezrahi Emán értelme. LXXXVII.

EN ſzabaduláſomnak Ura Iſtene, nappal kiáltottam, és éjjel teelőtted. 2 A

* Mennyen ſzíned-eleibe az én imádſágom: hajts-meg füledet az én könyörgéſemre: 3

* Mert meg-tőlt gonoſzokkal az én lelkem: és az életem a' pokolhoz közelgetett. 4

* Számláltattam a' verembe alámenőkhöz: ollyan lőttem mint a' ſegétſég-nélkül-való ember, *a'halottak-között ſzabados,
Mint a' meg-ſebesültek a' koporſókban aluván, kikről meg nem emlekezel többé: és ők a' te kezedből ki-vettettek.
* Az alſó verembe töttek engem: a' ſététſégbe, és a'halál árnyékába.
*Meg-erőſsödött rajtā a'te búſulásod: és mindē habjaidat reám hoztad.
*Távúl vitted tőlē iſmérőimet: útálatoſságúl töttek engem magoknak.
Kézbe-adattam, és ki nem megyek vala: *az én ſzemeim el-lankadtak a' fogyatkozás-miatt.
Kiáltottam Urā hozzád nap-eſtig: ki-terjeſztettem hozzád kezeimet.
*Vallyō a'halottakkal chelekeſzel-e chodákat: a'vagy az orvoſok támaſztyák-e fel 's hálát adnak néked?
* Beſzélli-e valaki a' koporſóban a' te irgalmaſságodat, és a' te igazmondáſodat a'veſzedelemben?
* Meg-tudatnak-e a' ſetétſégben a' te choda-tételid, és a' te igaſságod a' feledékenſég főldén?
*És én Urā hozzád kiáltottā: és reggel meg-előz téged az én imádſágom.
*Miért veted-meg Uram imádſágomat; el-fordítod orczádat tőlem?
*Szegény vagyok én, és munkákban ifiuſágomtól-fogva: fel-magaſztaltatván pedig, meg-aláztattam és meg-háborodtam.
* Által-mentek rajtam a' te haragid: és a' te rettentéſid meg-háborítottak engem.
*Környűl-vőttek engem mint a' víz egéſz nap: környűl-vőttek engem mind eggyűtt.
* El-távoztattad tőlem az én barátomat, és társomat: és az én iſmerőimet a' nyavalyáért.

Ezrahi Etan értelme. LXXXIIX.

AZ Úr irgalmaſságit örökké énekelem.
Nemzetſégről nemzetſégre hirdetem igaſságodat az én ſzámmal.
* Mert azt mondottad: Az irgalmaſság örökké meg-épittetik mennyekben: el-kéſzittetik a' te igazmondáſod azokban.
* Szövetſéget töttem a' válaſztottimal, "meg-eſküdtē a' ſzolgámnak Dávidnak:*el-kéſzítem a'te magodat.
És meg-épitem nemzetſégről nemzetſégre a' te ſzékedet.
* Meg-vallyák Uram az egek a' te choda-tételidet: és igaz-mondáſodat-is a' ſzentek gyűlekőzetiben.
* Mert ki haſonlíttatik a'felyhőkben az Úrhoz: ki léſzen haſonló az Iſten fiaiban az Iſtenhez?
*Az Iſten, a'ki a' ſzentek tanátſábā dichőíttetik: nagy és rettenetes mind azok-fölött kik kőrnyűle vannak.
*Erőknek Ura Iſtene, kichoda haſonló hozzád? hatalmas vagy Urā, és a' te igaz-mondáſod te-kőrnyűled.
*Te uralkodol a'tenger hatalmaſſágán: az ő habjainak indúlattyát pedig te chendeſzíted-le.
*Te meg-aláztad a'kevélt, mint a' meg-ſebesűltet: a' te erőd karjával ide'ſtova hántad az ellenſégidet.
*"Tiéid az egek, és tiéd a' főld, a' főld kerekſégét és annak tellyes-vóltát te fondáltad: * az éſzakot és a' tengert te teremtetted.
Tábor és Hermon a' te nevedben örvendeznek: *a' te karod hataloműal.
Erőſsődgyék-meg a'kezed, és magaſztaltaſſék-fel a' jobb-kezed: * az igaſság és itélet a' te ſzéked kéſzűlete.
Az irgalmaſság és az igaſság orczád-előtt járnak: *bóldog a' nép a' ki tudgya az vígadáſt.
Uram, a' te orczád világoſságában járnak, * és a' te nevedben örvendeznek egéſz nap: és a' te igaſságodban fel-magaſztaltatnak.
* Mert az ő erejek dichőſége te vagy: és a' te jó-akaratodból magaſztaltatik-fel a' mí ſzarvunk.
* Mert az Úré a'mí fel-vételünk, és az Iſraël ſzenteé a' mí királyunké.
* Akkor látásban ſzóllottál a' te ſzenteidnek, és mondottál: A'ſegétſéget a' hatalmaſon helyheztettem: és fel-magaſztaltam a' válaſztottat az én népem-közzűl.
*"Találtam Dávidot a'ſzolgámat: ſzent olajommal kentem-meg őtet.
* Mert az én kezem meg-ſegéti őtet, és az én karom meg-erőſíti őtet.
*Seműt nem fog rajta az ellenſég: és a' hamiſság fia nem árthat néki.
*És le-vágom orczája-előtt az ellenſégit: és a' gyűlőlőit meg-futátatom.
*És az én igaſságom, és irgalmaſságom ő-véle: és az én nevemben fel-magaſztaltatik a' ſzarva.
*És a'tengerre vetem az ő kezét: és a'folyó-vizekre az ő jobját.

"2. Reg. 7. c. 12.

"Gen. 1. 1. 2.

"1. Reg. 16. a. 1. e. 12. Act. 13. d. 22.

*Ő segétségűl hív engem: En atyám vagy te: én Istenem, és szabadúlásomnak óltalmazója. 27

*És én első-szűlőtté tészem őtet, felyebb-valóvá a' föld királyinál. 28

*Örökké meg-tartom néki irgalmaságomat: és az én szövetségem hív ő-néki. 29

*És az ő magvát örökké-válóvá tészem: és az ő királyi-székét mint az ég napjait. 30 E

*Ha pedig el-hadgyák a' fiai az én törvényemet: és nem járnak az én itéletimben; 31

*Ha az én igaságimat meg-ferteztetik, és parancholatimat meg nem őrizik: 32

*Meg-látogatom veszszővel az ő hamiságokat; és veréségekkel az ő bűnöket: 33

*Az én irgalmaságomat pedig el nem vészem tőle: és nem ártok az én igaz-mondásom-szerént. 34

*Sem meg nem hamisítom szövetségemet: és a' mellyek az én ajakimon ki-mennek, fel nem bontom. 35

*Egyszer meg-eskűdtem az én szentségemre, ha hazudok Dávidnak: 36

*az ő magva örökké meg-marad. 37

*És az ő királyi-széke mint a' Nap az 38
2. Reg. d. 16. én szinem-előtt; "és mint a' tellyes F
Hóld örökké: és hív tanú az égben.

*Te pedig meg-vetetted és meg-útáltad: el-hallasztottad a' te Krisztusodat. 39

*Fel-forgattad a' te szolgád szövetségét: meg-ferteztetted a' földön az ő Szent-helyét. 40

*El-rontottad minden tövényit: az ő erősségét félelemmé tőtted. 41

*El-ragadozták őtet minden útonjárók: gyalázattá lőtt az ő szomszédinak. 42

*Fel-magasztaltad az ő nyomorgatóinak jobját: meg-vidámítottad minden ő ellenségit. 43

*El-fordítottad az ő fegyverének segétségét: és nem segétetted őtet a' G
hadban.

*Meg-fosztottad őtet a' tisztúlástól: és az ő székét a' földhöz chaptad. 45

*Meg-rövidítetted idejének napjait: gyalázattal öntötted-meg őtet. 46

*Meddig fordúlsz-el Uram mind végig: meg-gyúlad-e mint a' tűz a' te haragod? 47

*Emlekezzél-meg michoda az én mi-vóltom: heába rendelted-e mind az emberek fiait? 48

*Kichoda az ember, a' ki él, és halált nem lát: meg-menti-e a' lelkét a' pokol kezéből? 49

*Hol vannak a' te régi irgalmasságid Uram, "a' mint meg-eskűdtél Dávidnak a' te igaz-mondásodra? 50 "2. Reg. 7. 6. 12.

*Emlekezzél-meg Uram a' te szolgaidnak sok nemzetségtől-valo gyalázattyáról, (mellyet a' kebelemben tartottam.) 51

*Mellyel boszszontottak Uram a' te ellenségid, mellyel boszszontották a' te Krisztusod el-változását. 52

*Áldott az Úr örökké: úgy légyen, úgy légyen. 53

*Moyses az Isten embere imádsága. LXXXIX.

1 *Moyses az Isten embere imádsága. LXXXIX.

A URam, óltalmunk lőttél nékünk: nemzetségről nemzetségre.

2 *Minek-előtte a' hegyek leőnének, vagy a' föld formáltatnék, és a' világ: öröktől-fogva és örökké Istē vagy te.

3 *Ne fordítsd az embert meg-alázásra: és mondál: Térjetek-meg emberek fiai.

4 *Mert ezer esztendő a' te szemeid-előtt, mint a' tegnapi nap, melly elmúlt,

5 És az éjeli őrizet; *mellyek semminek tartatnak, ollyanok lésznek az ő esztendejek.

6 *Reggel mint a' fű el-múllyék, B
reggel virágozzék, és el-múllyék: estve le-húllyon, meg-keményedgyék, és el-száradgyon.

7 *Mert el-fogytúk haragod-miatt, és búsúlásod-miatt fel-háborodtunk.

8 *Hamiságinkat előtted raktad: idejűnket orczád világossága-eleibe.

9 *Mert minden napink el-fogytak: és a' te haragodban el-fogytunk.

10 *A' mi esztendeink alíttatnak mint a' pók: "a' mi esztendeink napjai hetven esztendő. "Eccli. 18. a. 2.
Ha pedig erősek, nyólczvā esztendő: és azok-fölött, műka és fájdalom.
Mert el-érkezett a' kegyesség: és meg-dorgáltatunk.

11 *Ki ismeri a' te haragod hatalmasságát: és a' te félelmed-miatt: 12 *meg-számlálhattya-e haragodat?
A' te jobb-kezedet így ismértesd-meg, és tégy túdós szívűekké a' bölcheségben.

13 *Meg-térsz-e Uram valaha? és légy könyörűletes a' te szolgaidhoz.

* Bé-tőltűnk reggel irgalmaſsá- 14
goddal: és ðrvendeztűnk, és gyð- D
nyðrkðdtűnk minden napjainkban.
* Vígadtunk a'napokért mellyek- 15
ben minket meg-aláztál: az eſztendőkért, mellyekben nyomoruſágokat láttunk.
*Tekínts a'te ſzolgaidra, és alkot- 16
mányidra: és igazgaſd azoknak fiait.
* És légyen rajtunk a' mí Urunk 17
Iſtenűnk fényeſsége, és a' kezeink chelekedetit igazgaſd rajtunk: és a' kezeink munkáját igazgaſd.

Dávid énekének díchéreti. XC.

A'ki a' Fðlſéges ſegétſégében la- 1
kik, a'menynek Iſtenének óltal- A
mában marad.
* Mond az Úrnak: Én óltalmazóm 2
vagy te, és én ſegétſégem: én Iſtenem ð-benne bízom.
*Mert ð ſzabadított-meg engem a' 3
vadáſzok tőréből, és a'kemény igétől.
* Vállaival meg-árnyékoz téged: 4
és az ð tollai-alatt bízol.
* Paíżżal véſzen téged kðrnyűl az 5
ð igaz-mondáſa: nem félſz az éjeli B
félelemtől,
* A'nappal-rðpűllð nyíltól, a' ſe- 6
tétben-járo dologtól: a'támadáſtól, és a' déli ðrdðgtől.
*Ezeren húllanak el óldalad-mel- 7
lől, és tíz-ezeren jobb-kezed-felől: te-hozzád pedig nem kðzelget.
* Mindazáltal ſzemeiddel nézed: 8
és a' bűnðsðk fizetéſét meg-látod.
*Mert te vagy Uram én reménſé- 9
gem: a' Fðlſégeſt válaſztottad ma- C
gadnak ſegétſégűl.
*Nem járúl hozzád veſzedelem: és 10
oſtor nem kðzelget a'te hajlékodhoz.
"Matt. 4. a. 6. Luc. 4. b. 10. *"Mert az Angyalinak parancholt 11
felőled: hogy meg-őrizzenek téged minden útaidban.
*Kezekben hordoznak téged: hogy 12
ne-talám kőbe ne űſſed a' lábadat.
*Az aſpiſon és a'baſiliſkuſon járſz: 13
és az oroſzlánt's a'ſárkánt tapodod. D
* Mivelhogy bennem bízott, meg- 14
ſzabadítom őtet: óltalmazom őtet, mert meg-iſmérte az én nevemet.
* Hozzám kiált, és én meg-hal- 15
gatom őtet: véle vagyok a' háboruſágban: meg-mentem őtet és meg-dichőítem őtet.
* Hoſzſzu napokkal bé-tőltðm 16
őtet: és meg-mutatom néki az én ſzabaditáſomat.

Ének Żóltára,
Szombat napon. XCI.

1 JÓ az Urat díchérni: és éneket
2 mōdani a'te nevednek ô Fðlſéges.
A
3 *Hogy reggel hirdetteſſék irgal-
maſságod: és igaz-mondáſod éjjel:
4 * A' tíz-húrú lantal, orgonával:
énekkel, czitarával.
5 * Mert gyðnyðrkðdtettél engem
Uram a'te alkotmányodban: és a'kezeid chelekedetiben ðrvendezek.
6 *Melly nagyok Uram a' te chele-
B kedetid! a' te gondolatid igen mélyſégeſekké lőttek.
7 *Az eſztelen ember nem véſzi eſzé-
be: és a' bolond nem érti ezeket.
8 *Midőn ki-kelnek a'bűnðsðk mint
a' fű, és meg-jelennek minnyájan, a' kik hamiſſat chelekeſznek.
Hogy el-veſzſzenek ðrðkkðn
9 ðrðkké: * te pedig Uram fðlſéges
vagy ðrðkké.
10 * Mert ímé Uram a' te ellenſégid,
mert ímé a'te ellenſégid el-veſznek: és el-hányattatnak minnyájan, a'kik hamiſságot chelekeſznek.
11 * És fel-magaſztaltatik az én ſzar-
C vam mint az unikorniſé: és az én vénſégem bévſéges irgalmaſságban.
12 *És meg-útálta a' ſzemem az én
ellenſégimet: és a'reám-támado gonoſz-tévőkről hallani fog a'fűlem.
13 * Az igaz, mint a' palma-fa virág-
zik: mint a' Libanus czédruſa meg-ſokaſodik.
14 * Az Úr házában el-plántáltattak,
a' mí Iſtenűnk háza pitvariban virágoznak.
15 * Meg-ſokaſodnak az erős vén-
ſégben-is: és jó állapatúak léſznek,
16 * hogy hirdeſsék:
Hogy igaz a' mí Urunk Iſtenűnk: és ninch hamiſság ð-benne.

Dávid énekének díchérete, ſzombat-előtt-valo napon, midőn a' főld fondáltatott. XCII.

1 AZ Úr orſzáglott, ékeſségbe őltőzőtt: erőſségbe ðltőzőtt az
A Úr, és fel-ðvedzette magát.
Mert meg-erőſsítette a' főld kerekſégét, melly meg nem mozdúl.
2 *El-kéſzíttetett a'te ſzéked attól-
fogva: ðrðktől-fogva vagy te.
3 *Fel-emelék Uram a'folyó-vizek:
fel-emelék a' folyó-vizek ſzavokat.
4 * Fel-emelék a' folyó-vizek az ð
habjokat, a' ſok vizek zúgáſitól.

Chodálatosok a' tenger dagadási: B
chodálatos az Úr a' magaságban.
* A' te bizonság-tételid igen hi- 5
hetőkké lőttek: a' te házadat szent-
ség illeti Uram hosszu napokig.

Ő-maga Dávid Zóltára,
Szombat negyedik napján. XCIII.

ISten, boszszu-állásnak Ura: a' bosz- 1
szu-állás Istene szabadon chele- A
kedett.
* Magasztaltassál-fel ki a' földet 2
itéled: fizesd-meg fizetéseket a' kevé-
lyeknek.
* Meddig Uram a' bűnősök, med- 3
dig dichekednek a' bűnősök;
* Beszélnek és hamisságot szól- 4
nak; minnyájan szólnak, a' kik ha-
misságot chelekesznek?
*A' te népedet Uram meg-alázták: 5
és a' te örökségedet nyomorgatták.
*Az özvegyet és a' jövevént meg- 6
ölték: az árvákat-is meg-ölték.
* És mondának: Nem láttya az 7
Úr, és nem érti a' Jákob Istene. B
* Értsétek esztelenek a' nép-kö- 8
zött: és bolondok valaha eszesszül-
lyetek-meg.
* A' ki a' fület plántálta, nem 9
hall-e? a' vagy a' ki a' szemet alkot-
ta, nem lát-e?
* A' ki meg-dorgállya a' nemzet- 10
ségeket, nem fedd-e meg; a' ki tudo-
mányra tanittya az embert?
*Az Úr tudgya az emberek gon- 11
dolatit, hogy heába-valók.
* Bóldog az ember, a' kit Uram 12
te oktatsz, és a' te törvényedre meg-
tanitod őtet.
*Hogy meg-nyúgottasd őtet a' go- 13
noszok napokon: míg a' bűnősnek ve- C
rem ásattasék.
*Mert nem veti-meg az Úr az ö né- 14
pét: és az ö örökségét el nem hadgya.
*Míg nem az igaság itéletté vál- 15
tozzék: és a' kik mellette, mind a'
kik igaz szívűek.
* Ki támad-fel érettem a' gonosz- 16
tévők-ellen? a' vagy ki áll mellém
a' hamisság-tévők-ellen?
*Ha az Úr nem segétett vólna en- 17
gem: kevés hea hogy pokolban nem
lakott vólna a' lelkem.
* Ha mondom vala: Meg-moz- 18
dúlt a' lábam: a' te irgalmasságod D
Uram meg-segét vala engem.
*A' szivemben-valo fájdalmim so- 19
kasága-szerént, a' te vigasztalásid ör-
vendeztették az én lelkemet.
20 *Hozzád ragad-e a' hamisság szé-
ke: a' ki munkát szerzesz a' paranchо-
latban?
21 * Kapdosnak az igaznak lelkén:
és az ártatlan vért kárhoztattyák.
22 *És óltalmom lőn az Úr nékem:
és az én Istenem az én reménségem
segétsége.
23 *És meg-fizeti nékik az ö hamis-
ságokat: és az ö gonoságokban el-
veszti őket: el-veszti őket a' mi
Urunk Istenünk.

Dávid énekének dícséreti.
XCIV.

1 JErtek, örvendezzünk az Úrnak:
A vígadgyunk a' mi szabadító Iste-
nünknek.
2 *Vegyük-elől az ö orczáját hálá-
adással: és dícséretekkel vígadgyunk
néki.
3 * Mert az Isten nagy Úr: és nagy
király minden istenek-fölött.
4 * Mert kezében vannak a' föld-
nek minden határi: és a' hegyek ma-
gasági övé.
5 *Mert övé a' tenger, és ö alkotta
azt: és a' szárazt az ö kezei formálták.
6 * Jöjetek-el imádkozzunk, és bu-
rúllyunk-le: és sírjunk az Úr-előtt,
a' ki minket alkotott.
7 *Mert ö a' mi Urunk Istenünk: és
B mi az ö legeltetésének népe, és az ö
kezeinek juhai.
8 * "Ma ha az ö szavát hallyátok, "*Heb.*
meg ne keményíttsétek szíveteket; *3. b. 7.*
9 * Mint a' bosszontással a' kísértés
napja-szerént a' pusztában: a' hol
meg-kísértettek engem az atyáitok,
meg-próbáltak engem, és látták che-
lekedetimet.
10 * "Negyven esztendeig haragud- "*Num.*
tam e' nemzetségre, és mondék: Ezek *14 f. 34.*
mindenkor tévelyegnek szívökkel:
11 * És ezek nem ismérték-meg az "*Heb.*
én útaimat: "a' mint meg-eskűd- *4. a. 3.*
tem haragomban: Ha bémennek az
én nyugodalmomba.

1 Dávidnak ö-magának éneke,
Midőn a' ház építtetik vala a' fogság-
után. (*1. Paral. 15.*) XCV.

A FNekellyetek az Úrnak új éne-
ket: énekellyetek az Úrnak min-
den föld.
2 *Énekellyetek az Úrnak, és áld-
gyátok az ö nevét: hirdessétek nap-
ról napra az ö meg-szabadítását.

*Hirdeſsétek a'Pogányok-kőzőtt az ő dichőſégét, minden népek-kőzőtt az ő chodáit. 3 9

*Mert nagy az Úr, és igē díchéretes: rettenetes minden iſtenek-fölőtt. 4

* Mert a' Pogányoknak minden iſteni őrdőgők: az Ur teremtette pedig az egeket. 5 10

*Hálá-adás és ſzépſég az ő ſzíne-előtt: ſzentſég és méltóſág az ő ſzenteléſében. 6 B 11

* Adgyatok az Úrnak nemzetſégek hazái: adgyatok az Úrnak dichőſéget és tiſzteletet: *adgyatok az Úr nevének dichőſéget. 7 12

Vigyetek áldozatokat, és mennyetek az ő pitvariba: *imádgyátok az Urat az ő ſzent pitvarában. 8 1 9 A

Mozdúllyon-meg orczája-előtt az egéſz föld: *mōgyátok a'Pogányokkőzőtt, hogy az Úr orſzáglott. 10 2

Mert meg-igazította a' föld kerekſégét melly meg nem mozdúl; igaſságban itéli-meg a' népeket.

*Vígadgyanak az egek, és őrvendezzen a'föld; indúllyon-meg a'tenger, és annak tellyes-vólta: *őrűlnek a'mezők, és mind a'benne-valók. 11 12 3

Akkor őrvendeznek az erdőknek minden fái *az Úr ſzíne-előtt, mert el-jőtt: mert el-jőtt a'földet itélni. 13 4 B

Meg-itéli a' föld kerekſégét igaſſágbā, és a'népeket igáz-mondáſábā.

Dávidé, Midőn az ő földe viſzſza-adatott. XCVI. 1 6

AZ Úr orſzáglott, őrvendezzen a' föld: vígadgyanak a'ſok ſzigetek. A 7

* Felyhő, és homály ő-kőrnyűle: igaſság, és itélet az ő ſzékinek igazgatáſa. 2 8

* Tűz jár előtte, és meg-égeti kőrnyűl az ő ellenſégit. 3 9

* Fénylettek az ő villámáſi a' föld-kerekſégén: látta, és meg-indúlt a' föld. 4

*A' hegyek, mint a' viaſz meg-olvadtak az Úr ſzíne-előtt; az Úr ſzíne-előtt az egéſz föld. 5 1

* Hirdették az egek az ő igaſságát: és látták minden népek az ő dichőſégét. 6 A 2

"Exod. 20. a. 4. Lev. 26. a. 1. Deut. 5. a. 8.

* " Szégyenűllyenek-meg minnyájan, a'kik faragott képeket imádnak: és a'kik dichekednek az ő bálványokban. 7 3 B 4

† Hebr. 1. b. 6.

† Imádgyátok őtet minden ő Angyali: *hallotta, és vígadott Sion. 8

Es őrvendeztek a' Júda leányi: a'te itéletidért Uram:

* Mert te Fölſéges Úr vagy az egéſz földőn: igen fel-magaſztaltattál minden iſtenek-fölőtt.

*"A' kik ſzeretitek az Urat, gyűlőllyétek a'gonoſzt: meg-őrizi az Úr az ő ſzenteinek lelkeit, a' bűnős kezéből meg-ſzabadíttya őket. "Amos 5. d. 15. Rom. 12. b. 9.

*Világoſság támadott az igaznak, és az igaz-ſzívűeknek vígaſág.

* Vígadgyatok igazak az Úrban: és dícherjétek az ő ſzentſégének emlekezetit.

Dávid Zóltára. XCVII.

ENekellyetek az Úrnak új éneket: mert choda dolgokat chelekedett.

Szabadítáſt adott néki az ő jobja, és az ő ſzent karja.

*"Meg-jelentette az Úr az ő megſzabadítáſát: a' nemzetſégek ſzíne-előtt ki-nyilatkoztatta az ő igaſságát. "Iſa. 52. c. 10. & 63. b. 1.

* Meg-emlekezett az ő irgalmaſſágáról, és az ő igaz-mondáſáról az Iſraël házához.

Látták a' földnek minden határi, a' mi Iſtenűnknek meg-ſzabadítáſát.

* Őrvendezz az Iſtennek minden föld: énekellyetek, és vígadgyatok, és dícheretet mongyatok.

* Dícheretet mongyatok az Úrnak czitarával, czitarával és zóltár ſzavával: * vert-trombitákkal, és ſzarúkűrt ſzavával.

Őrvendezzetek az Úr király ſzíne-előtt: *indúllyon-meg a' tenger, és az ő tellyes-vólta; a' föld kerekſége, és a' kik azon laknak.

*A' folyó-vizek kézzel tapſollyanak, egyetemben őrvendezzenek *a' hegyek az Úr ſzíne-előtt: mert eljőtt a' földet még-itélni.

Meg-itéli a' föld kerekſégét igaſſágban, és a'népeket tekélleteſſégbé.

Dávid Zóltára. XCVIII.

AZ Úr orſzáglott, haragudgyanak a' népek: a' ki a' Kerubimokon ül, indúllyon-meg a' föld.

* Nagy az Úr Sionban: és fölſéges minden népek-fölőtt.

* Adgyanak hálát a' te nagy nevednek: mert rettenetes, és ſzent: *és a' király tiſzteſsége itéletet ſzeret.

Te ſzerzettél igazításokat: itéletet és igaſságot Jákobban te rendeltél.

* Magaſztallyátok a'mí Urunkat Iſtenünket, és imádgyátok az ő lábainak ſámolyát: mert ſzent az. 5 7

*Moyſes és Aaron az ő papjai-között: és Samuel azok-között, kik ſegétſégül híják az ő nevét. 6 B 8

Segétſégül hívák az Urat, és ő meg-halgatá őket: * a'felyhő-oſzlopban ſzólla nékik. 7

Meg-őrizék az ő bizonyſágit, és a'parancholatot mellyet nékik adott. 1

* Uram mí Iſtenünk, te meg-halgatád őket: Iſten te kegyelmes vóltal nékik, és boſzſzút állottál minden ő találmányokért. 8 2 A

* Magaſztallyátok a' mí Urunkat Iſtenünket, és imádgyátok az ő ſzent hegyén: mert ſzent a'mí Urunk Iſtenünk. 9 3

* Hálá-adó Zóltár. XCIX.

ÖRvendezzetek az Iſtennek minden föld: ſzolgállyatok az Úrnak vigaſsággal. 1 2 A

Mennyetek az ő ſzíne-eleibe, örvendezéſsel.

*Tudgyátok hogy az Úr ő az Iſten: ő alkotott minket, és nem mí magunkat. 3

Ő népe, és az ő legeltetéſe juhai: * mennyetek-bé az ő kapuin hálá-adáſsal, az ő pitvariba dícshéretekkel: adgyatok hálát néki. 4

Dícshérjétek az ő nevét: * mert édes az Úr, örökké az ő irgalmaſsága, és nemzetſégről nemzetſégre az ő igaz-mondáſa. 5

Dávid Zóltára. C.

IRgalmaſságot, és ítéletet éneklek néked Uram: 1 A

Éneklek, * és értek a'makula-nélkül-való útő, mikor hozzám jőſz. 2

Szívemnek ártatlanſágában járok vala, az én házamnak közepette.

* Nem téſzek vala ſzemeim-eleibe hamis dolgot: a' törvénytelenſégek chelekedőit gyűlöltem. 3

Nem ragaſzkodott hozzám * a' hamis ſzív: a'tőlem el-hajló gonoſztévőt nem iſmérem vala. 4

* Az ő felebaráttyának titkon-való rágalmazóját, azt üldöztem. 5 B

A' kevély ſzemmel, és a'telhetetlen ſzívvel, azzal nem öttem.

* A' ſzemeim a'föld híveire hogy velem üllyenek: a' makula-nélkül-való úton-járo, az ſzolgál vala nékő. 6

* Nem lakik az én házam-közepett a'ki kevélyſéget chelekeſzik: a' hamiſságokat-ſzóllónak, ſzemeim-előtt elő-menetele nem vólt. 7

* Jó idején meg-öltm vala a'földnek minden bűnöſit: hogy el-veſzteném az Úr váraſából mind a'hamiſſág chelekedőket. 8

A'ſzegény imádſága, Midőn ſzorongattatik, és az Úr ſzíne-előtt ki-önti könyörgéſét. CI.

URam halgaſd-meg az én imádſágomat; és az én kiáltáſom juſson hozzád. 1 2 A

* Ne fordítſd-el rólam a'te orczádat: valamelly nap háborgattatom, hajts hozzám füledet. 3

Valamelly nap ſegétſégül hílak téged, hamar halgaſs-meg engem.

* Mert el-fogytak mint a'füſt az én napjaim: és az én tetemim mint a' tőpörtő el-ſzáradtak. 4

* Meg-verettettem mint a'ſzéna, és meg-ſzáradott a' ſzívem: mert el-felejtettem kenyeremet meg-enni. 5

* A'fohászkodáſom ſzava-miatt, a' húſomhoz ragadott a'chontom. 6

* Haſonlo lőttem a' kietlen pelikánnyához: lőttem mint az éjeli-varju a'lakó-helyben. 7

* Vígyáztam, és lőttem mint az eggyes veréb a'heazaton. 8

* Nap-eſtig pirongatnak vala engem az én ellenſégim: és a' kik díchérnek vala engem, ellenem eſkűſznek vala. 9

* Mert a'hamvat mint a'kenyeret éſzem vala, és az italomat ſiráſsal egyelítem vala. 10

* A'te haragod és boſzſzonkodáſod ſzíne-előtt: mert fel-emelvén le-chaptál engem. 11

* Az én napjaim mint az árnyék el-hajlottak: és én mint a'ſzéna meg-ſzáradtam. 12

* Te pedig Uram örökké megmaradſz: és a'te emlekezeted nemzetſégről nemzetſégre. 13

* Te fel-kelvén könyörűlſz Sionon: mert ideje hogy rajta könyörűlly, mert el-jőtt az idő. 14 C

* Mert tetſzettek a'ſzolgaidnak az ő kővei: és az ő földén könyörűlnek. 15

* És félik a'Pogányok a' te nevedet Uram: és a'földnek minden királyi a'te dichőſégedet. 16

* Mert meg-épitette az Úr Siont: és meg-láttatik az ő dichőségében. 17
* Az alázatosok imádságára nézett: és meg nem utálta azok könyörgését. 18
* Irattassanak-meg ezek a' más nemzetségért: és a'nép, a'ki teremtetik, dicséri az Urat. 19
* Mert ki-tekintett az ő szent magasságából: az Úr menyből a' földre tekintett. 20
* Hogy meg-hallaná a' foglyok ohajtását: hogy meg-óldozná az meg-ölettetteknek fiait: 21
*Hogy hirdessék az Úr nevét Sionban: és az ő dicséretit Jerusalemben. 22
* A'népek és a'királyok gyűlésében, hogy szolgállyanak az Urnak. 23
* Felele néki az ő erejének útában: Az én napjaimnak kevés-voltát jelentsd-meg nékem. 24
* Ne híj-viszsza engem az én napjaimnak felén: a'te esztendeid nemzetségről-nemzetségre. 25
*Uram, te kezdetbe fondáltad a'földet: és a'kezeid alkotmányi az egek. 26
* Azok el-vesznek, te pedig megmaradsz: és mind meg-avúlnak mint a' ruha. 27
És mint az öltözetet el-változtatod őket, és el-változnak: * te pedig ugyan azon vagy, és a'te esztendeid el nem fogynak. 28
* A'te szolgaid fiai lakják: és az ő magvok őrökké igazgattatik. 29

Dávidé. CII.

A Lgyad lelkem az Urat: és mindenek a'mik bennem vannak, az ő szent nevét. 1 A
* Álgyad lelkem az Urat: és el ne felejtsed semmi adományit. 2
* Ki meg-kegyelmez minden hamiságidnak: ki meg-gyógyíttya minden betegségidet. 3
* Ki meg-szabadíttya veszedelemből életedet: ki téged irgalmassággal és könyörületességekkel koronáz. 4
* Ki bé-tölti jókkal kívánságodat: meg-újúl a'te ifiuságod mint a'sasé. 5
* Irgalmasságot chelekedvén az Úr, és ítéletet minden boszszúságszenvedőknek. 6 B
* Meg-jelentette Moysesnek az ő útait, az Israël fiainak az ő akaratit. 7
* " Könyörűlő, és irgalmas az Úr: nagy tűrhető, és igen irgalmas. 8
* Nem haragszik örökké: se örökké nem fenyeget. 9
* Nem a'mi bűneink-szerént chelekedett velünk: se a'mi hamiságinkszerént nem fizetett nékünk. 10
* Mert az égnek a' földtől-való magasága-szerént, meg-erősítette az ő irgalmasságát az őtet-félőkön. 11
* Melly távúl vagyon a'Nap-kelet a' Nap-nyúgattól: olly messze vetette tőlünk a'mi hamiságinkat. 12 C
* Mint az atya a'fiakon könyörül, úgy könyörűlt az Úr az őtet-félőkön: 13
* mert ő ismeri a'mi alkotmányúkat. 14
Meg-emlekezett róla hogy por vagyunk: * az ember napjai mint a' széna, úgy virágzik mint a' mezei virág. 15
* Mert a'szél által-mégyen rajta, és meg nem áll: és meg nem ismeri többé az ő helyét. 16
* Az Úr irgalmassága pedig örök-től-fogva, és örökké az őtet-félőkön. 17
És az ő igasága a' fiaknak fiain, 18
* azokon kik meg-tartyák az ő szövetségét:
És meg-emlekeznek az ő parancholatiról, hogy azokat meg-chelekedgyék. D
* Az Úr menyben el-készítette az ő székét: és az ő országa mindeneken uralkodik. 19
*Álgyátok az Urat minden ő Angyali: erővel hatalmasok, az ő igéinek chelekedői, az ő beszéde szavának halgatására. 20
* Álgyátok az Urat minden ő erei: ő szolgai kik az ő akarattyát chelekeszitek. 21
* Álgyátok az Urat minden ő alkotmányi: az ő uralkodásának mindé helyén, álgyad lelkem az Urat. 22

Dávidé. CIII.

A Lgyad lelkem az Urat: én Uram Istenem fölötte fel-magasztaltattál. 1 A
Dícséretbe és ékességbe öltöztél: * meg-környékeztettél a' világossággal mint egy öltözettel: 2
Ki-terjesztvén az eget mint a' bőrt: * ki bé-födöd vizekkel a'felső részeit. 3 B
Ki a' felyhőt rendeled fel-menetelednek: ki a'szelek szárnyain jársz. 4
* " Ki az angyalidat lélekké tészed: és a'szolgaidat, égető-tűzzé. " Heb. 1. 7.
* Ki a'földet az ő állandóságán fondáltad: meg nem hajol örökkön örökké. 5

"Num. 14. c. 18.

+ Sebessen, serényen járókkal

* A'mélyſég, mint a'ruházat, annak	6	D	tőled várnak hogy eledelt adgy nékik idejekor.	
őltőzete: a'hegyeken álnak a'vizek.				
* Feddéſed-előtt el-fútnak: a'te	7	28	* Te adván nékik, fel-ſzedik: fel-	
meny-dörgéſed ſzavától meg-ijed-			nyitván a'kezedet, mindenek bé-tel-	
nek.			nek jóval.	
* Fel-mennek a' hegyek: és alá-	8	29	* El-fordítván pedig orczádat,	
ſzálnak a'mezők, a'helyre mellyet			meg-háborodnak: el-veſzed az ő lel-	
nékik fondáltál.			keket, és el-fogynak, és az ő porok-	
* Határt vetettél, mellyet által	9		ba viſzſza-térnek.	
nem hágnak: ſem viſzſza nem térnek	B	30	* Ki-bocsátod lelkedet, és terem-	
a' földet bé-burítani.			tetnek: és meg-újítod a'föld ſzínét.	
* Ki kútakat bochátaſz a'völgyek-	10	31	* Légyen az Úré a dicsőſség örök-	
be: a'hegyek-között folynak a'vizek.			ké: vígad az Úr az ő alkotmányiban:	
* Iſznak minden mezei vadak: vá-	11	32	* Ki meg-tekinti a'földet, és meg-	
rakoznak a'vad-ſzamárok az ő ſzom-			reſzketteti azt: ki a'hegyeket illeti,	
júſágokban.			és fűſtölögnek.	
* Azokon-felyűl az égi madarak	12	33	* †Éneklek az Úrnak életemben:	† *Inf.*
laknak: a'kő-ſziklák-közzűl ſzózá-			dicséretet mondok az én Iſtenem-	*145. a. 2.*
tot adnak.			nek valamíg léſzek.	
* Ki meg-öntözi a'hegyeket az ő	13	34	* Légyen gyönyörűſéges néki az	
magas helyéről: a' te munkád gyű-			én beſzédem: én pedig az Úrban gyö-	
mölchével meg-elégíttetik a'föld:			nyörködöm.	
* Ki ſzénát teremt a'barmoknak:	14	35	* Fogyanak-el a' bűnősök a'	
és fűvet az emberek ſzolgálattyára:			földről, és a'hamiſsak úgy hogy ne	
Hogy kenyeret hozz a' földből:			légyenek: álgyad lelkem az Urat.	
*és a'bor vídámíttſa az ember ſzívét:	15			
Hogy gyönyörködtеſſe orczáját		1	Alleluja. (*1. Paral. 16. 8.*) CIV.	
az olajban: és a'kenyér az ember ſzí-		A		
vét meg-erősíttſe.			ADgyatok hálát az Úrnak, és hí-	
* Meg-elégíttetnek a'mező fái, és a'	16		játok ſegétſégül az ő nevét: hir-	*1. Par.*
Líbanus czédruſi, mellyeket plántált:			deſsétek a'Pogányok-között az	*16. a. 8.*
* ott chinálnak féſzket a'verebek.	17	2	ő chelekedetit.	*Iſa. 12.*
Az éſzterag háza fő azok-között:			* Énekellyetek néki, és dícséretet	*a. 4.*
* a' magas hegyek a ſzarvaſoknak; a'	18		mongyatok néki: hirdeſsétek min-	
kő-ſzikla a'föl-diſznóknak óltalma.		3	den chodálatoſságit.	
A'holdat az időkért teremtette: a'	19		*Dichekedgyetek az ő ſzẽt nevébẽ:	
nap tudta az ő el-nyugováſát.	C	4	vígadgyon az Urat-keresők ſzíve.	
* Setétſéget ſzerzettél, és étſzaka	20		* Kereſsétek az Urat, és erősöd-	
lőtt: azon mind ki-mennek az erdei			gyetek-meg: kereſsétek az ő ſzínét	
vadak.			mindenkor.	
		5	* Emlekezzetek-meg az ő chodá-	
* Az oroſzlánnak ordító kölykei,	21		latoſságiról mellyeket chelekedett:	
hogy ragadozzanak, és az Iſtentől			az ő jeleiről, és ſzájának ítéletiről.	
eledelt kereſsenek magoknak.		6	*Az Abrahám magva, az ő ſzolgai:	
* Fel-támadott a' nap, és őſzve	22		a'Jákob fiai, az ő válaſztotti.	
gyűltek: és az ő hajlékokba helyhez-		7	*Ő a'mi Urunk Iſtenünk: az egéſz	
tetnek.			földön az ő ítéleti.	
* Ki-mégyen az ember az ő dolgá-	23	8	* Meg-emlekezett örökké az ő	
ra: és az ő munkájára eſtvéig.			ſzövetſégéről: az igéről, mellyet pa-	
* Mellyigen fel-magaſztaltattak	24		rancholt ezer nemzetſégig.	
a'te chelekedetid Uram! mindeneket		9	*"Mellyet rendelt Ábrahámmal: és	*cc Gen.*
bőlcheſséggel chelekedtél: bé-tőlt a'			az ő eſküvéſéről Iſaákkal:	*22. 6. 16.*
föld a'te jóſzágoddal.		10	*És rendelé azt Jákobnak parácho-	
*Ez a'nagy és tágaſ-öblű tenger: ott	25		latúl: és Iſraëlnek örök ſzövetſégűl:	
úſzók, mellyeknek ninch ſzáma.		11	* Mondván: Néked adom Kána-	
A'kichiny állatok a' nagyokkal:			án-földét, a'ti örökſégtek kötelét.	
* azon járnak a'hajók.	26	12	*Midőn kevés-ſzámúak volnának,	
Ez a'czet-hal mellyet te formáltál			és igen keveſen az ő lakói:	
hogy meg-játzodtaſsad: *mindenek	27	22	* Es által-menének nemzetſégről	

nemzetségre, és egy országból más néphez. B 38

* Nem engedé hogy ember ártana nékik: és meg-dorgálá érettek a'királyokat. 14

*" 1. Par. 16. d. 22. 2. Reg. 1. c. 14. "Ne illessétek az én Krisztusimat: és az én prófétáim-ellen ne gonoszkodgyatok. 15 39

*És éhséget hívá a'földre: és a'kenyérnek minde erősítését el-rontá. 16 40

*" "Gen. 37. f. 36. Férfiat küldé előttök: szolgául adaték-el Jósef. 17

† Gen. 39. d. 20. * † Meg-alázák békókban a'lábait, a'vas által-hatá a'lelkét, míg bételnék az ő mondása. 18 41

Az Úr beszéde fel-gerjeszté őtet: 19

" Gen. 41. c. 14. * "el-küldé a'király, és meg-óldá őtet; a'népek fejedelme, és el-bochátá őtet. 20 42

* Úrrá rendelé őtet az ő házán: és fejedelemmé minden jószágán. 21 43

* Hogy oktatná az ő fejedelmit mint önnön-magát: és a'véneit okosságra tanítaná. 22 44

† Gen. 46. a. 6. * † És bé-méne Izraël Egyiptusba: és Jákob lakos lőn Kam-földében. 23 45

"Exod. 1. b. 7. * "És igen meg-szaporítá az ő népét: és erősbé tévé az ő ellenséginél. 24 1 A

Act: 7. b. 17. * El-fordítá azok szívét hogy gyűlölnék az ő népét: és álnokságot chelekedének a' szolgain. 25 C 2

†Exod. 3. b. 10. & 4. d. 29. * † El-küldé Moysest az ő szolgáját; Aaront, a'kit választa. 26 3

"Exod. 7. a. 10. * " Beléjek tévé az ő jeleinek igéit, és a'chodáinak Kam-földében. 27 4

† Exod. 10. f. 21. * † Setétséget bochátá, és homályosságot: és né hagyá heába beszédit 28 5

"Exod. 7. d. 20. * " Vérré változtatá azok vizeit: és meg-ölé azok halait. 29 6

† Exod. 8. b. 6. * † Békákat terme az ő földök, az ő királyoknak belső házaiban. 30 7

"Exod. 8. d. 17. * " Mondá, és minden-féle légy jöve: és szúnyogok minde ő határokbá. 31 B

* Eső jök-helyett kő-esőt ada: égető tüzet az ő földökre. 32

* És el-veré szőlőjöket, és füge-fájokat: és el-töré az ő határok fáját. 33 8

† Exod. 10. c. 12. * † Mondá, és sáska jöve, és cserebogár, melynek nem vala száma. 34 D

* És meg-emészte minden füet az ő földökön: és meg-évé az ő földöknek minden gyümölchét. 35 9

"Exod. 12. d. 19. * " És meg-vere minde első-szülöttet az ő földökön: minden munkájoknak zengéjét. 36 10

† Exod. 13. d. 21. * † És ki-vivé őket ezüstel és arannyal: és nem vala az ő nemzetökben beteg. 37 11

* Vígada Egyiptus az ő el-menéseken: mert reájok szállott vala azoknak félelme. 38

† Ps. 77. b. 14. 1. Cor. 10. a. 1. "Exod. 16. c. 13. † Num. 20. c. 1. " Gen. 17. a. 7. * † Ki-terjeszté a'felyhőt az ő oltalmokra, és a' tüzet hogy világoskodnék nékik éjjel. 39

*" Könyörgének, és fürj jöve: és menyei kenyérrel elégíté-meg őket. 40

* † Meg-szakaszta a'kő-sziklát, és vizek folyának: a'szárazon folyó-vizek folyának. 41

* " Mert meg-emlekezett az ő szent igéjéről, mellyet mondott az ő szolgájának Abrahámnak. 42

* És ki-vivé az ő népét örvendezéssel, és az ő választottit vígasággal. 43

* És nékik adá a'Pogányok tartományit: és a'népek munkáit bírák. 44

* Hogy meg-őriznék az ő igasságit, és az ő törvényét keresnék. 45

Allelúja. (*Iudit 13. 21.*) CV.

HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő irgalmassága. 1

* "Ki beszélli-meg az Úr hatalmasságit, ki jelenti minden ő dícséretit? 2

* Bóldogok a' kik meg-őrizik az ítéletet, és igasságot chelekesznek minden időben. 3

* Emlekezzél-meg Úram rólunk a'te népedhez-valo jó kedvedből: látogass-meg minket a'te szabadításoddal. 4

* Hogy lássuk a'te választottid javait, hogy vígadgyunk a'te néped vigasságában: hogy dícséretsél a'te örökségeddel. 5

* "Vétkeztünk az atyáinkal: hamissá chelekedtünk, hamisságot tettünk. 6

* Az atyáink Egyiptusban nem értették a'te chodáidat: nem emlekeztek-meg a'te irgalmasságodnak sokaságáról.

És boszszontották a'tengerre menvén, a'Veres tengerre: 7

* És meg-szabadítá őket az ő nevéért: hogy meg-jelentené az ő hatalmasságát. 8

* "És meg-dorgálá a'Veres tengert, és el-szárada: és által-vivé őket a'mélységeken mint a'pusztán. 9

* És meg-szabadítá őket a'gyűlölők kezéből: és meg-menté őket az ellenség kezéből. 10

* " Es el-burítá a'víz az ő háborgatójokat: egy sem marada-meg azok-közzűl. 11

* És hívének az ő igéinek: és éneklék az ő díchéretit. 12
* De hamar el-feletkezének az ő chelekedetiről: és nem várák az ő tanátsát. 13
"Exod. 17. a. 2. * "És kívánságot kívánának a' pusztában: és meg-kísérték az Istent a' vizetlen helyen. 14 C
†Num. 1. g. 31. * †És meg-adá nékik az ő kéréseket: és meg-elégíte az ő lelkeket. 15
*És boszszonták Moysest a' táborban: Aaront az Úr szentét. 16
"Num. 6. e. 32. * "Meg-nyílék a' föld, és el-nyelé Dátant: és el-lepé az Abíron gyűlekőzetit. 17
*És tűz gyűlada az ő gyűlekőzetekben: a' lang meg-égeté a' bűnősőket. 18
"Exod. 12. a. 4. * "És borjút chinálának Hóreben, és bálvánt imádának. 19
* És el-változtaták az ő dichőségeket a' széna-évő borju hasonlatosságára. 20
* El-felejték az Istent, a' ki meg-szabadította őket, a' ki nagy dolgokat chelekedett Egyiptusban, * chodálatosokat Kám-földében: rettenetéseket a' Veres tengeren. 21 22
"Num. 12. c. 10. * "És meg-mondá hogy el-vesztené őket: ha Moyses az ő választotta a' romláskor színe-eleibe nem állott vólna. 23 D
Hogy el-fordítaná az ő haragját hogy el ne vesztené őket: * és semminek tarták a' kívánatos földet. 24
Nem hívének az ő beszédének, * és morgolódának az ő sátorokban: nem halgaták-meg az Úr szavát. 25
"Num. 14. c. 32. * "És fel-emelé kezét ő-ellenek: hogy le-verné őket a' pusztában. 26
* És hogy az ő magvokat a' nemzetségek-közibe vetné: és el-híntené őket a' tartományokba. 27
* És a' Béelfegor szolgálattyára állának: és a' halottak áldozattyát évék. 28
* És boszszonták őtet az ő találmányokban: és meg-sokasodék rajtok a' romlás. 29 E
"Num. 25. b. 7. * "És elő-álla Fínees, és engesztelést szerze: és meg-szűnék a' chapás. 30
* És igasságúl tulajdoníttaték néki, nemzetségről nézetségre őrőkké. 31
"Num. 20. a. 10. * "És boszszonták őtet az Ellē-mōdás vizeinél: és búsúla Moyses érettek: * mert meg-keseríték a' lelkét. 32 33
És magyarán szólla az ő ajakival: * nem veszték-el a' nemzetségeket, kiket az Úr mondott nékik. 34
* És a' nemzetek-kőzzé egyeledének, és meg-tanúlák azoknak chelekedetit: * és szolgálának azok bálványinak: és botránkozásra lőn nékik. 35 36
* És áldozák az ő fiokat, és leányokat az őrdőgőknek. 37
* És ki-onták az ártatlan vért: az ő fiok és leányok vérét, kiket a' Kánaán bálványinak áldozának. 38 F
És meg-ferteződék a' föld vérrel, * és meg-úndokíttaték az ő chelekedetekkel: és paráználkodának az ő találmányokkal. 39
* És az Úr haragra gerjede az ő népére: és meg-útálá az ő őrőkségét. 40
* És a' nemzetségek kezébe adá őket: és azok uralkodának rajtok a' kik gyűlőlték őket. 41
* Es háborgaták őket az ő ellenségek, és meg-aláztatának azoknak kezek-alatt: * gyakorta meg-szabadítá őket. 42 43
Ők pedig boszszonták őtet az ő tanátsokban: és meg-aláztatának az ő hamisságokban. 44
*És látá midőn háborgattatnának: és meg-halgatá az ő imádságokat. 45
* "És meg-emlekezék az ő szővetségéről: és meg-báná az ő irgalmasságának sokasága-szerént. 46 G "Deut. 30. a. 1.
* És irgalmasságot chelekedék vélek, mind azoknak színek-előtt kik el-fogták vala őket. 47
*Szabadíts-meg minket mí Urunk Istenűnk: és gyűjts egybe minket a' Nemzetek-kőzzűl.
Hogy hálát adgyunk a' te szent nevednek: és dichekedgyűnk a' te díchéretedben. 48
* Áldott az Israël Ura Istene őrőktől-fogva és őrőkké: és minden nép mondgya: Úgy légyen, úgy légyen.

Alleluja. (*Iúdit 13. 21.*) CVI.

1 HÁlát adgyatok az Úrnak mert jó: mert őrőkké az ő irgalmassága. A
2 * Mongyák-meg a' kik meg-szabadíttattak az Úrtól, kiket meg-szabadított az ellēség kezéből: és a' tartományokból egybe-gyűjtőtte őket.
3 * Nap-keletről, és nap-nyúgatról; északrol, és a' tenger-felől.
4 * El-tévelyedtek a' pusztában a' vizetlen helyen: a' lakásra-valo váras útát fel nem találták.
5 *Éhezvén, és szomjuhozván: az ő lelkek el-fogyatkozott bennek.
6 *És az Úrhoz kiáltának midőn há-

borgattatnának: és meg-menté őket
az ő szűkségőkből.
* És igyenes útra vívé őket: hogy 7
a'lakásra-valo várasba mennének.
* Hálát adgyanak az Úrnak az ő 8
irgalmassági: és az ő choda-tételi az
emberek fiai-előtt.
* Mert meg-elégítette az űres lel- 9
ket: és az éhező lelket meg-elégítet-
te jókkal.
* A'setétségben és a'halál árnyé- 10
kában-űlőket; a'kóldússággal és vas-
sal meg-kőtőztetteket.
* Mert boszszonták az Isten beszé- 11
dit: és a'Fölséges tanátsát meg-veték.
* És meg-aláztaték a' munkák- 12
alatt az ő szívők: meg-erőtelenűlé-
nek, 's nem vala a'ki meg-segétené.
*És az Úrhoz kiáltának midőn há- 13
borgattatnának: és meg-szabadítá ő- B
ket az ő szűkségőkből.
* És ki-hozá őket a'setétségből, és 14
a'halál árnyékából: és az ő kőtelőket
el-szakasztá.
*Hálát adgyanak az Úrnak az ő ir- 15
galmassági: és az ő choda-tételi az
emberek fiai-előtt.
* Mert el-rontotta a'réz kapukat: 16
és a'vas zárokat el-tőrte.
* Fel-emelé őket az ő hamisságok 17
útából: mert az ő hamisságokért
aláztattak-meg.
*Mindē eledelt meg-útált az ő lel- 18
kek: és a'halál kapuihoz kőzelgettek.
*És az Úrhoz kiáltának midőn há- 19
borgattatnának: és meg-szabadítá
őket az ő szűkségőkből.
* El-bochátá az ő igéjét, és meg- 20
gyógyítá őket: és meg-menté őket
az ő veszedelmekből.
* Hálát adgyanak az Úrnak az ő 21
irgalmassági: és az ő choda-tételi az C
emberek fiai-előtt.
*És áldozzanak díchéretnek áldo- 22
zattyával: és hirdessék az ő chelekedetit őrvendezéssel.
*A'kik hajókon járnak a'tengeren, 23
kereskedvén a'sok vizeken;
* Azok látták az Úr chelekedetit, 24
és az ő choda-tételit a'mélységben.
* Mondá, és szél-vész lőn: és fel- 25
emelkedének az ő habjai.
* Fel-mennek az égig, és alá-szál- 26
nak a'mélységig: az ő lelkek meg-
eped vala a'nyavalyákban.
* Meg-háborodának, és tántorgá- 27
nak mint a'részeg: és minden ből-
cheségek meg-emésztеték.

28 *És az Úrhoz kiáltának midőn há-
borgattatnának, és ki-vívé őket
az ő szűkségőkből.
29 * És az ő szél-vészét gyége szellővé
tévé: és le-chēdeszedének az ő habjai.
30 * Es vígadának hogy le-chende-
szedtek: és el-vívé őket az ő akarat-
tyok partyára.
31 * Hálát adgyanak az Úrnak az ő
irgalmassági, és az ő choda-tételi az
emberek fiai-előtt.
32 * És magasztallyák őtet a'kősség
gyűlekőzetiben: és a'vének székiben
díchérjék őtet.
33 * A'folyó-vizeket pusztává tőtte;
és a'vizek folyásit szomjúságra;
34 * A'gyűmőlchőző földet sován-
D nyá, a'benne-lakók gonosságáért.
35 * A'pusztát álló-tókká tőtte: és a'
víz-nélkűl-valò földet víz-folyásivá.
36 *És oda helyheztette az éhezőket
és lakásra-valo várast rendelének.
37 * És bé-veték a'szántó-földeket,
és szőlőket plántálának: és a'terméſ-
nek gyűmőlchét hozák.
38 * Es meg-áldá őket, és igen meg-
sokasodának: és az ő barmokat meg
nem kevesíté.
39 * És meg-kevesedének: és nyo-
morgattatának a'gonoszok háborga-
tásától, és a'fájdalomtól.
40 * Gyalázat ontaték a'fejedelmek-
re: és el-tévelyíté őket a'járatlan és
út-nélkűl-valo helyen.
41 * És ki-segété a'szegént a'nyomo-
russágból: és a'chelédeket ollyanná
tévé mint a'juhokat.
42 "*Meg-láttyák az igazak, és vígad- "Iob.
nak: és minden hamisság bé-dugja 22.c.19.
a'száját.
43 * Kichoda bőlch és meg-őrizi eze-
ket; és meg-érti az Úr irgalmasságit?

Dávid Żóltárának éneke.

1 (*Sup.56.8.*) CVII.

2 KÉsz az én szívem Isten, kész az én
A szívem: éneklek, és díchéretet
mondok az én dichőségemben.
3 * Serkenny-fel dichőségem, ser-
kenny-fel orgonám és czitarám:
fel-serkenek jó reggel.
4 * Hálát adok néked Uram a'né-
pek-kőzőtt: és díchéretet mondok
néked a'nemzetségek-kőzőtt.
5 * Mert nagy az egek-fölőtt a'te ir-
galmasságod: és a'felyhőkig a'te
igaz-mondásod.
6 * Magasztaltassál az egek-fölibe
Isten: és az egész földőn a'te dichő-

ſéged: * hogy meg-ſzabadúllyanak a'te ſzerelmeſid.
Szabadítſ-meg a'jobb-kezeddel, és halgaſs-meg engem: * az Iſten ſzólott az ő ſzent helyén:
Örvendezek, és el-oſztom Sikimát, és a'hajlékok völgyét el-mérem.
* Enyim Gálaád, és enyim Manaſſes: és Efraim a'fejem óltalma.
Júda az én királyom: * Móab az én reménſégem fazeka.
Idumæára ki-nyújtom az én ſarumat: nékem az idegenek barátimmá lőttek.
* Ki viſzen engem az erős várasba? ki viſzen engem Idumæáig?
*Nem te-é Iſten, ki el-űztél minket; és nem mégy-e ki Iſtē a'mi ereinkel?
* Adgy ſegétſéget nékünk a'háboruſágból: mert heába-való az ember ſzabadítáſa.
* Az Iſten-által erőt chelekeſzünk: és ő ſemmivé téſzi a'mi ellēſéginket.

Végig, Dávid Zóltára. CVIII.

ISten, az én díchéretemet el ne halgaſd: mert a'bűnös ſzája, és az álnok ſzája reám nyílt.
* Álnok nyelvel ſzóllottak ellenem, és gyűlőlſéges beſzédekkel környűl-vőttek engem: és ok-nélkűl oſtromlottak engem.
* A'helyett hogy ſzeretnének engem, rágalmaznak vala engem: én pedig imádkozom vala.
*És gonoſzt tőnek ellenē a'jókért: és gyűlőlſéget az én ſzeretetemért.
* Rendeld a'bűnöſt eleibe: és az ördög állyon jobja-felől.
* Mikor itéltetik, kárhoztatva jőjön-ki: és az imádſága bűnné légyen.
* Keveſedgyenek-meg az ő napjai: és az ő püſpökſégét más vegye-el.
* Árvákká légyenek a'fiai: és a'feleſége özveggyé.
* Bújdoſván viteſsenek máſuvá a'fiai, és kóldúllyanak: és ki-vetteſsenek az ő lakó-helyekből.
* Fel-kereſse az űzörás minden marháját: és az idegenek ragadozzák-el az ő munkáit.
*Ne légyen néki ſegétője: ſe ne légyen a'ki könyörűllyön az ő árváin.
* El-veſzſzenek a'fiai: egy nemzésben törölteſsék-el a'neve.
*Emlekezetben légyen az attyainak hamiſsága az Úr ſzíne-előtt: és az annya bűne el ne törölteſsék.

7 15 * Légyenek az Úr-előtt mindenkor, és veſzſzen-el a'földről az ő emlekezetek: 16 *azért hogy meg nem emlekezett irgalmaſságot chelekedni.
8 B 17 * És űldőzte a'ſzegény embert, és a'kóldúſt, és hogy a'keſerves-ſzívűt öldőklené.
9 18 * És ſzerette az átkot, és reá-jő: és nē akarta az áldáſt, és el-távozik tőle.
C
10 És átokba öltőzék mint a'ruházatba, és bé-méne mint a'víz az ő belsőibe, és mint az olaj az ő chontyaiba.
19 * Légyen néki mint a' ruházat, mellyel bé-fődetik; és mint az öv, mellyel mindenkor bé-övedzik.
20 * Ez jutalmok az Úrnál, a'kik engem rágalmaznak: és a'kik gonoſzt ſzóllanak a'lelkem-ellen.
11 21 * És te Uram, Uram, chelekedgyél velem a'te nevedért: mert gyönyörűſéges a'te irgalmaſságod.
12 22 Szabadítſ-meg engem, *mert nyomorúlt és ſzegény vagyok én: és a'ſzívem meg-háborodott bennem.
13 23 * Mint az árnyék mikor el-hanyatlik, el-vitettem: és ki-rázattattam mint a'ſáſkák.
A 24 * A'térdeim meg-erőtelenűltek a'böjttől: és a'húſom meg-változott az olaj-miatt.
3 25 * És én gyalázattá lőttem nékik: D láttak engē, és a'fejőket tekergették.
4 26 * Segélly engem én Uram Iſtenem: ſzabadítſ-meg engem a'te irgalmaſságod-ſzerént.
5 27 * És tudgyák-meg hogy a'te kezed ez: és te chelekedted ezt Uram.
6 28 * Átkoznak ők, és te meg-áldaſz: a'kik ellenem támadnak, ſzégyenűllyenek-meg: a'te ſzolgád pedig vígad.
7 29 * Öltőzzenek ſzégyenſégbe a'kik engem rágalmaznak: és bé-födőzteſſenek mint egy paláſtal az ő gyalázattyokkal.
8 30 *Hálát adok igē az Úrnak az én ſzájámal: és ſokak-között díchérem őtet.
31 * Mert a'ſzegénnek jobja-felől állott, hogy meg-ſzabadítaná az űldözőktől az én lelkemet.

Dávid Zóltára. CIX.

MOnda az Úr az én Uramnak: Űlly az én jobbomra:
9 1 " Míg az ellenſégidet ſámollyá téſzem a'te lábaidnak.
A * A'te erőd pálczáját ki-bochátja az Úr Sionból: uralkodgyál a'te ellenſégidnek-közepette.

Matt. 22. d. 42 "1. Cor. 15. d. 25. Heb. 1. d. 13. & 10. c. 13

* Te-veled az elsőség a'te erődnek napján a'szentek fényességiben: méhemből a' hajnali chillag-előtt szűltelek téged. 3

Heb. 5. b. 6. & 7. c. 17. Io. 12. e. 34.

* Meg-eskűtt az Úr, és meg nem bánnya: Te pap vagy őrökké a'Melkísedek rendi-szerént. 4 B

* Az Úr a'te jobb-kezed-felől, meg-rontotta az ő haragja napján a'királyokat. 5

* Itéletet tészen a'nemzetek-kőzőtt, meg-tőlti a'romlásokat: sokaknak egybe-rontya fejeket a'földőn. 6

* A'patakból iszik az úton: azért magasztallya-fel a'fejét. 7

Alleluja. CX.

HÁlát adok néked Uram tellyes szívemből: az igazak tanátsában és gyűlekőzetiben. 1 A

* Nagyok az Úr chelekedeti: tekélletesek minden ő akarattya-szerént. 2

* Díchéret és dichőség az ő chelekedete: és az ő igassága meg-marad őrökkőn őrökké. 3

* Emlekezetet szerzett az ő chodatételinek, az irgalmas és kőnyőrűlő Úr: * eledelt adott az őtet-félőknek. 4 5

Meg-emlekezik őrökké az ő szővetségéről: * chelekedetinek erősségét hirdeti az ő népének. 6

* Hogy nékik adgya a'nemzetségek őrökségét: az ő kezeinek chelekedeti, igaz-mondás és itélet. 7 B

* Bizonyosok minden parancholati: meg-erősíttettek őrökkőn őrökké, valóságban és igasságban lőttek. 8

* Váltságot kűldőtt az ő népének: meg-parancholta őrökké az ő szővetségét. 9

* Szent, és rettenetes az ő neve: "a'bőlcheség kezdeti az Úr félelme. 10

"Prov. 1. a. 7. & 9. c. 17. Eccli. 1. b. 16.

Jó értelem mindeneknek a'kik azt meg-chelekeszik: az ő díchéreti meg-marad őrökkőn őrökké.

Alleluja, Aggæus és Zakarías megjőveteliről. CXI.

BÓldog férfiu, a'ki az Urat féli: az ő parancholatit igen kedvelli. 1 A

* Hatalmas lészen a'magva a'földőn: az igazak nemzetsége megáldatik. 2

* Dichőség, és gazdagság az ő házában: és az ő igassága meg-marad őrökkőn őrökké. 3

* Világosság támadott az igazaknak a'setétségben: irgalmas, és kőnyőrűlő, és igaz. 4

5 B * Kedves az ember a'ki kőnyőrűl és kőltsőn ád, az ő beszédit eszessen rendeli: * mert őrökké meg nem mozdúl. 6

7 * Őrök emlekezetben lészen az igaz: nem fél gonosz hír-hallástól.

8 Kész a'szíve az Úrban bízni, * meg-erősődőtt a'szíve: meg nem mozdúl míg nem felyűl nézi az ellenségit.

9 * Osztogatott, a' szegényeknek adott: az ő igassága meg-marad őrökkőn őrökké, az ő szarva fel-magasztaltatik dichőséggel.

10 A'bűnős meg-láttya, és haragszik, fogaival agyarkodik és meg-éped: el-vész a'bűnősők kivánsága.

Alleluja. CXII.

1 A DÍchérjétek szolgák az Urat: díchérjétek az Úr nevét.

2 * Légyen áldott az Úr neve, mostantól-fogva és mind őrökké.

3 * Nap-kelettől-fogva nap-nyúgatig, díchéretes az Úr neve.

4 * "Fel-magasztaltatott minden népek-fölőtt az Úr: és az egek-fölőtt az ő dichősége. "Mal. 1. c. 11.

5 6 * Kichoda mint a'mí Urűk Istenűnk, ki a'magasságban lakik, * és az alázatosokat nézi menyben és a'földőn?

7 B * Fel-emelvén a' földről a' nyomorúltat, és a'ganéjból fel-állatván a'szegényt:

8 * Hogy a'fejedelmekkel helyheztesse őtet, az ő népének fejedelmivel.

9 * Ki a'magtalant a'házban laktattya, a'fiakon őrvendező anyává.

Alleluja. CXIII.

1 A ISraël ki-jővén Egyiptusból, a'Jákob háza az idegen-nyelvű népkőzzűl. Exod. 13. a. 3.

2 * Lőn Judæa az ő meg-szentelése, Israël az ő birodalma.

3 * Látá a'tenger és el-futa: a'Jordán hátra-tére.

4 * A'hegyek ugráltak mint a' kosok: és a'halmok mint a' juhok bárányi.

5 * Mi lelt téged tēger, hogy el-futottál: és te Jordán, hogy hátra-tértél?

6 * Hegyek ugráltatok mint a'kosok, és halmok mint a' juhok bárányi.

7 * Az Úr színe-előtt meg indúla a' föld, a'Jákob Istene színe-előtt.

*Ki a' kő-sziklát állo-tóvá változtatta, és a' kő-szálat vizek forrásivá.

*NEM NÉKÜNK URAM, NEM NÉKÜNK: hanem a' te nevednek adgy dicsőséget. 1 B

* A' te irgalmaságodért, és igazmondásodért: hogy ne mongyák valaha a' Pogányok: Hol vagyon az ő Istenek? 2 B

* A' mi Istenünk pedig menyben: mindeneket a' miket akart, megchelekedett. 3

* " A' Pogányok bálványi ezüst és arany, az emberek kezeinek alkotmányi. 4 *Inf. 4. c. 15.

* " Szájok vagyon, és nem szólnak: szemök vagyon, és nem látnak. 5 *Sap. 1. d. 15.

* Fülök vagyon, és nem hallanak: orrok vagyon, és nem szagolnak. 6

* Kezek vagyon, és nem tapasztalnak: lábok vagyon, és nem járnak: nem kiáltanak az ő torkokkal. 7 A

* Hasonlók légyenek hozzájok a' kik azokat chinállyák: és mind a' kik azokban bíznak. 8

* Az Izraël háza az Úrban bízott: ő segétőjök és óltalmazójok. 9 C

* Az Aaron háza az Úrban bízott: ő segétőjök és óltalmazójok. 10

* A' kik félik az Urat, az Urban bíztak: ő segétőjök és óltalmazójok. 11

* Az Úr meg-emlekezett rólunk: és meg-áldott minket. 12

Meg-áldotta az Izraël házát: meg-áldotta az Aaron házát.

* Meg-áldotta mind, a' kik félik az Urat, a' kichinyeket a' nagyokkal. 13

* Öregbíttsen-meg az Úr titeket; titeket, és a' ti fiaitokat. 14

* Áldottak vattok ti az Úrtól, ki a' mennyet és a' földet teremtette. 15 D

* Az egek ege az Úré: a' földet pedig az emberek fiainak adta. 16

* " Nem a' halottak dicsérnek téged Uram: sem minnyájan a' kik pokolra szálnak. 17 1 A *Bar. d. 17.

*Hanem mi a' kik élünk, álgyuk az Urat, mostantól-fogva és örökké. 18 2

Alleluja. CXIV.

1

SZerettem, mert meg-halgattya az Úr az én imádságom szavát. 1 A

* Mert hozzám-hajtotta a' fülét: és az én napjaimban segétségül hívom. 2 A

* Környül-vöttek engem a' halál-fájdalmi: és a' pokol veszedelmi reám-találtak. 3

Háborúságot és fájdalmat találtam: *és az Úr nevét segétségül hittam. 4

Oh Uram szabadits-meg a' lelkemet: * irgalmas az Úr, és igaz, és a' mi Istenünk könyörül. 5

* A' kisdedeknek meg-őrizője az Úr: meg-aláztattam, és meg-szabadított engem. 6

* Téry nyugodalmodba: mert az Úr jól tött veled. 7

* Mert meg-mentette lelkemet a' haláltól: a' szemeimet a' könny-húllatásokról, a' lábaimat az esettől. 8

* Kedves lészek az Úrnál az élők tartományában. 9

Alleluja. CXV.

HIttem, 's azért szóllottam: én pedig igen meg-aláztattam. 10 *2. Cor. 4. c. 13.

* Én mondék az én el-ragadtatásomban: * " Minden ember hazug. 11 " *Rom. 3. a. 4.

* Mit adgyak az Úrnak, mind azokért, a' miket nékem adott? 12

* Az üdvösség pohárát vészem: és az Úr nevét segétségül hívom. 13

* Fogadásimat meg-adom az Úrnak az ő egész népe-előtt: * drágalátos az Úr színe-előtt az ő Szentinek halála. 14 15

* Oh Uram mert én te szolgád: én te szolgád, és a' te szolgálód fia. 16 B

El-szakasztottad az én köteleimet: * néked áldozom dicséretnek áldozattyával, és az Úr nevét segétségül hívom. 17

* Fogadásimat meg-adom az Úrnak az ő egész népének színe-előtt: * az Úr háza pitvariban, te-közepetted Jerusalem. 18 19

Alleluja. CXVI.

DIcsérjétek az Urat minden Pogányok: dicsérjétek őtet minden népek. 1 A *Rom. 15. c. 11.

* Mert meg-erősödött rajtunk az ő irgalmassága: * és az Úr igaz-volta örökké meg-marad. 2 *Jo. 12. c. 34.

Alleluja. CXVII.

HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő igalmassága. 1

* Mongya most Izraël, mert jó: mert örökké az ő irgalmassága. 2

* Mongya most az Aáron háza: mert örökké az ő irgalmassága. 3

* Mongyák most a' kik az Urat félik: mert örökké az ő irgalmassága. 4 28

* A' háborusságban segétségül hívám az Urat: és meg-halgata engem az Úr tágasságban. 5

* Az Úr az én segétőm: nem félek mit mivellyen nékem az ember. 6 29

" *Heb. 13. a. 6.* * "Az Úr az én segétőm: és én felyűl-nézem ellenségimet. 7

* Jobb az Úrban bízni, hogy-sem az emberben bízni. 8

* Jobb az Úrban bízni, hogy-sem a' fejedelmekben bízni. B 1

* Minden nemzetségek környülem jártak: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok. 9 A

* Környül-vévén környül-vöttek engem: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok. 10 2

* Környül-vöttek engem mint a' méhek, és fel-gerjedtek mint a tűz a tövisben: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok. 11 3

* Taszigáltatván el-hanyatlottam hogy el-esném: és az Úr fel-vött engem. 4

" *Exod. 15. a. 2.* * "Az én erősségem és dícséretem az Úr: és ő lőtt nékem szabadulásom. 12 5

* Vígasságnak és szabadúlásnak szava, az igazak hajlékiban. C 6

* Az Ur jobja erőt chelekedett: az Úr jobja fel-magasztalt engem, az Úr jobja erőt chelekedett. 15 7

* Nem halok-meg, hanem élek: és hirdetem az Úr chelekedetit. 16 8

* Ostorozván meg-ostorozott engem az Úr: de nem adott engem a' halálnak. 17 9

* Nyissátok-meg nékem az igasság kapuit, bé-menvén azokon hálát adok az Urnak: * ez az Úr kapuja, az igazak mennek-bé azon. 18 10

* Hálát adok néked mert meg-halgattál engé: és szabadúlásomra lőttél. 19 11

" *Mat. 21. d. 42. Luc. 20. c. 17. Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 6. Isa. 28. d. 16.* * " A' kő, mellyet meg-vetettek az épitők: az lőtt a' szegelet-fejévé. 20 12

* Az Úrtól lőtt ez: és chodálatos a' mi szemeink-előtt. 21 13

* Ez a' nap, mellyet az Úr szerzett: örvendezzünk és vigadgyunk azon. 22 14

* Oh Uram szabadíts-meg engem, ó Uram adgy jó elő-menetelt: * áldott a' ki az Ur nevében jő. 23 15

Meg-áldottunk titeket az Úr házából: * az Isten az Ur, és meg-világosított minket. 24 16

Rendellyetek innep napot sűrű ágakkal, mind az oltar szarváig. D 17

* Én Istenem vagy te, és hálát adok néked: Én Istenem vagy te, és fel-magasztallak téged. 25 18

Hálát adok néked, mert meg-halgattál engé: és szabadúlásomra lőttél. 26 19

* Hálát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő irgalmassága. 27 20

Alleluja. CXVIII.

Aleph.

BÓldogok a' makula-nélkül-valók az úton: kik az Úr törvényében járnak. 28 *Aleph.*

* Bóldogok, a' kik az ő bizonságit vizgállyák: tellyes szívökből keresik őtet. 2

* Mert a' kik hamisságot chelekesznek, nem jártak az ő útaiban. 3

* Te parancholtad a' te parancholatidat igen meg-őrizni. 4

* Vaj-ha igazgattatnának az én útaim, a' te igasságidnak meg-őrizésére. 5

* Akkor meg nem szégyenülök, midőn által-látom minden parancholatidat. 6

* Hálát adok néked egyenes szívvel: azért hogy meg-tanúltam a' te igasságod itéletit. 7

* A' te igasságidat meg-őrizem: el ne hadgy engem tellyességgel. 8

Beth. * Mivel jobbittya-meg az ifiu az ő útát? a' te beszédid meg-őrizésével. 9

* Tellyes szívemből kerestelek téged: ne üzz-el engé parácholatidról. 10

* Szívembe el-rejtettem a' te beszédidet: hogy ne vétsek néked. 11

* Áldott vagy te Uram: tanits-meg engem a' te igasságidra. 12

* Az én ajakimmal, hirdettem a' te szádnak minden itéletit. 13

* A' te bizonságid útában gyönyörködtem, mint minden gazdagságokban. 14

* A' te parácholatidban gyakorlom magamat: és a' te útaidra vígyázok. 15

* A' te igasságidban elmélkedem: el nem felejtem a' te beszédidet. 16

Gimel. * Fizess-meg a' te szolgádnak, eleveníts engem: és meg-őrizem a' te beszédidet. 17

* Nyilatkoztasd-meg szemeimet: és szemlélem a' choda-tételeket a' te törvényedben. 18

* Jövevény vagyok én a' földön: ne rejtsd-el tőlem a' te parancholatidat. 19

* Kívánva kívánta a' lelkem a' te igasságidat, minden időben. 20

* Meg-feddetted a' kevélyeket : átkozottak a'kik el-hajolnak a'te parancholatidtól. 21
* Vedd-el rólam a'szidalmat, és a' gyalázatott: mert a'te bizonságidat kereſtem. 22
* Mert le-ûltek a'fejedelmek, és ellenem-szóllottak: a'te szolgád pedig a'te igaſságidban gyakorlya vala magát. 23
* Mert a'te bizonſágid az én elmélkedéſem: és tanátſom a'te igaſságid. 24
Daleth. *A' pádimontomhoz ragadott a'lelkem: elevenítſ-meg engem a'te igéd-ſzerént. 25 D
* Az én útaimat meg-beſzéllettem, és meg-halgattál engem: tanítſ-meg engem a'te igaſságidra. 26
* A'te igaſságid útára oktaſs engem: és gyakorlom magamat a'te choda-tételidben. 27
* Szunnyadott a'lelkem az únakodáſtól: erősítſ-meg engem igéidben. 28
* A' hamiſság útát távoztaſd-el tőlem: és a'te tőrvényédből kőnyőrűlly rajtam. 29
* Az igaſság útát válaſztottam, a' te itéletidet el nem felejtettem. 30
*A'te bizonſágidhoz ragaſzkodtam Uram: meg ne ſzégyenits engem. 31
*A'te parancholatid útán futottam: midőn a'ſzívemet meg-tágaſitottad. 32
He. * Add tőrvényűl nékem Uram a'te igaſságid útát: és mindenkor azt kereſem. 33 E
* Adgy értelmet nékem, és vizsgálom tőrvényedet: és meg-őrizem azt tellyes ſzívemből. 34
* Vígy engem a'te parancholatid ösvényére: mert azt kedvellettem. 35
* Hajtſ-meg a'ſzívemet a'te bizonſágidra, és nem a'főſvényſégre. 36
* Fordítſd-el ſzemeimet hogy ne láſsanak hiuſágot: a'te útadban elevenítſ-meg engem. 37
* Erősítſ-meg beſzédedet a'te ſzolgádnak, a'te félelmedben. 38
* Vágd-el gyalázatomat melyről gyanakodtam: mert a'te itéletid gyönyőrűſégeſek. 39
*Imé kívántam a'te parancholatidat: igaſságodban elevenítſ-meg engem. 40
Van. * Es jőjőn reám Uram a'te irgalmaſságod: a'te ſzabadítáſod a'te beſzéded-ſzerént. 41 F
* És meg-felelek ſzóval ſzidalmazóimnak: mert beſzédidben bíztam. 42
* És el ne vedd a' ſzámból az igaſſág igéjét mindeneſtől: mert a'te itéletidben igen bíztam. 43
* És meg-őrizem tőrvényedet mindenkor: őrőkké és őrőkkőn őrőkké. 44
* És tágaſsagban járok vala: mert a'te parancholatidat kereſtem. 45
* És ſzóllék a'te bizőſágidről a'királyok-előtt: és meg nem ſzégyenűlék. 46
* És emélkedém a'te parancholatidban, mellyeket ſzerettem. 47
*És fel-emelém kezeimet parácholatidra, mellyeket ſzerettem: és gyakorlom vala magamat igaſságidban. 48
Zain. * Emlekezzél-meg igédről a'te ſzolgádnak: melyben nékem reménſéget adtál. 49 G
* Ez vígaſztalt-meg engem az én alázatoſságomban: mert a'te beſzéded elevenített-meg engem. 50
* A'kevélyek hamiſsan chelekeſznek vala minden-képpen: a'te tőrvényedtől pedig el nem hajlottam. 51
*Még-emlekeztem Uram a'te őrők itéletidről: és meg-vígaſztaltattam. 52
*A'bádgyadás eſék-reám, a'te tőrvényed el-hagyó bűnőſők-miatt. 53
* Énekűl lőnek nékem a'te igaſságid, az én ſzarándokſágom helyén. 54
* Emlekezém éjjél a'te nevedről Uram: és meg-őrizém tőrvényedet. 55
* Ez meg-lőn nékem: mert a'te igaſságidat kereſtem. 56
Heth. *Módék, az én réſzem Uram, hogy tőrvényedet meg-őrizzem. 57 H
*Könyörgék az orczádnak tellyes ſzívemből: könyörűlly rajtam a'te beſzéded-ſzerént. 58
* Gondolkodám útaimról: és lábaimat a'te bizonſágidra térítém. 59
* Kéſz vagyok, és meg nem háborodtam: hogy meg-őrizzem parancholatidat. 60
* A' bűnőſők kőtelei környűlfogtak engem: és a'te tőrvényedet el nem felejtettem. 61
*Ej-félkör kelek vala fel néked hálát adni, a'te igaſságod itéletiért. 62
*Réſzes vagyok én minden tégedfélők-közőtt: és a'te parancholatid meg-őrizők-közőtt. 63
*A'te irgalmaſságoddal Uram tellyes a'föld: tánits engem igaſságidra. 64
Teth. * Jót chelekedtél a'te ſzolgáddal Uram, a'te igéd-ſzerént. 65 I
* A' jóra, és a'fégyelemre, és a'tudományra taníts engem: mert hittem a'te parancholatidnak. 66
* Minek-előtte meg-aláztatnám

én vétkeztem: az-okáért meg-őriztem beſzédedet.

*Jó vagy te: és jó-vóltodból taníts engem a'te igaſságidra.

* Meg-ſokaſodott rajtam a'kevélyek hamiſsága: én pedig tellyes ſzívemből viżgálom parancholatidat.

*Meg-alutt mint a'téj a'ſzívők: én pedig a'te tőrvényedbē elmélkedtem.

*Jó nékem hogy meg-aláztál engē: hogy meg-tanúllyam igaſságidat.

* Jobb nékem a'te ſzád tőrvénye, ſok ézer aranynál és ezűſtnél.

Jod. *A'kezeid teremtettek engem, és alkottak engem: adgy értelmet nékē, és meg-tanulom parācholatidat.

* A'kik félnek téged, meg-látnak engem, és vígadnak: mert a'te igéidben igen bíztam.

* Meg-iſmértem Uram hogy igaſſág a'te itéletid: és a'te igaz-vóltodban aláztál-meg engem.

* Légyen a'te irgalmaſságod hogy vígaſztallyon engem, a'te ſzolgádhoz-valo igéd-ſzerént.

*Jőjenek-reám a'te kőnyőrűleteſſēgid, és élek: mert a'te tőrvényed az én emélkedéſem.

* Szégyenűllyenek-meg a' kevélyek, mert hamiſsan álnokſágot chelekedtek rajtam: én pedig parancholatidban gyakorlom magamat.

* Térjenek hozzám a'tégedet-félők: és a'kik tudgyák bizonſágidat.

* Légyen makula-nélkűl a'ſzívem a'te igaſságidban, hogy meg ne ſzégyenűllyek.

Kaph. * El-fogyatkozott a'te ſzabadítáſodért a'lelkem: és a'te igédben igen bíztam.

* El-fogyatkoztak a' ſzemeim a'te beſzédedért, mondván: Mikor vígaſztalſz-meg engem?

* Mert ollyanná lőttem mint a' tőmlő a' zúzmarázon: a'te igaſságidat el nem felejtettem.

*Menyi napjai vannak a'te ſzolgádnak: mikor itéled-meg űldőzőimet?

*Hiuſágokat beſzéllettek nékem a' hamiſsak: de nē mint a'te tőrvényed.

* Mindē parancholatid igaſság: hamiſsan űldőztek engem, ſegélly engē.

* Chak nem meg-emésztének engem a'földőn: én pedig el nem hattam a'te parancholatidat.

* Irgalmaſságod-ſzerént elevenítſ-meg engem: és meg-őrizem a'te ſzádnak bizonſágit.

89 M *Lamed.* * Uram, a'te igéd őrőkké meg-marad menyben.

90 * Nemzetſégről nemzetſégre a'te igaz-mondáſod: fondáltad a'földet, és meg-marad.

91 * Rendeléſedből meg-marad a'nap: mert mindenek néked ſzolgálnak.

92 *Ha a'te tőrvényed nem lőtt vólna én elmélkedéſem: talám már elveſztem vólna alázatoſságomban.

93 * Őrőkké el nem felejtem a'te igaſságidat: mert azokban elevenítettél-meg engem.

94 * Tiéd vagyok én, ſzabadítſ-meg engē: mert a'te igaſságidat kereſtem.

95 * Vártak engem a' bűnőſők hogy el-veſztenének engem: a'te bizonſágidat meg-értettem.

96 * Minden tellyesítéſnek végét láttam: igen ſzéles a'te parancholatod.

97 N *Mem.* * Melly igen ſzerettem a'te tőrvényedet Uram! egéſz nap én elmélkedéſem.

98 * Ellenſégim-fölőtt okoſsá tőttél engem a'te parancholatoddal: mert őrőkké velem vagyon.

99 * Minden tanítóim-fölőtt értettem: mert a'te bizonſágid az én elmélkedéſem.

100 * A'vének-fölőtt értettem: mert a'te parancholatidat kereſtem.

101 * Mindē gonoſz útról el-tíltottam lábaimat: hogy meg-őrizzem igéidet.

102 * Itéletidtől el nem hajlottam: mert te tőrvént adtál nékem.

103 * Melly édeſek a' torkomnak a'te beſzédid, a'méz-fölőtt a'ſzámnak!

104 L * A'te parancholatidból értelmet vőttem, azért gyűlőltem a'hamiſságnak minden útát.

105 O *Nun.* * Szővétnek a'lábaimnak a'te igéd: és világoſság az ősvényimnek.

106 *Meg-eſküdtem, és el-tekéllettem hogy meg-őrizem igaſságod itéletit.

107 *Éppen meg-aláztattam Uram: elevenítſ-meg engem a'te igéd-ſzerént.

108 * Az én ſzámnak ſzabad-akaratya-ſzerént-valo dolgait tedd kedveſekké Uram: és a'te itéletidre tanítſ-meg engem.

109 * A' lelkem mindenkor kezeimbē: és a'te tőrvényedet el nē felejtettem.

110 * A' bűnőſők tőrt vetettek nékem: és a'te parancholatidról el nem tévelyedtem.

111 * Őrőkſégűl bírom a'te bizonſágidat őrőkké: mert az én ſzívemnek vigaſági.

* Meg-hajtottam a'szívemet a'te igaſságidnak meg-chelekedéſére örökké, a'jutalomért. 112

Samech. * A' hamiſsakat gyűlöltem: és a'te törvényedet ſzerettem. 113 P

*Én ſegétőm, és óltalmazóm vagy te: és a'te igédben igen bíztam. 114

* Távozzatok-el tőlem gonoſztévők: és az én Iſtenem parancholatit vizgálom. 115

* Végy-fel engem beſzéded-ſzerént, és élek: és ne ſzégyenítſ-meg engem az én várakozáſomban. 116

* Segélly engem, és meg-ſzabadúlok: és a'te igaſságidban elmélkedem mindenkor. 117

* Meg-útáltad mind a'kik el-távoztak a'te itéletidtől: mert hamis az ő gondolattyok. 118

*Törvény-ſzegőknek alítottam a' földnek minden bűnöſit: azért ſzerettem a'te bizonſágidat. 119

* Szegezd-által félelmeddel az én teſtemet, mert a'te itéletidtől féltem. 120

Ain. * Itéletet és igaſságot chelekedtem: ne adgy engem az én ſzidalmazóimnak. 121 Q

*Vedd-hozzád a'te ſzolgádat jóra: ne ſzidalmazzanak engē a'kevélyek. 122

* A'ſzemeim el-fogyatkoztak a'te ſzabadítáſodért: és a'te igaſságodnak beſzédeért. 123

* Chelekedgyél a'te ſzolgáddal a' te irgalmaſságod-ſzerént: és a'te igaſſágidra tanítſ-meg engem. 124

* Te ſzolgád vágyok én: adgy értelmet nékem, hogy tudgyam a'te bizonſágidat. 125

*Ideje a'chelekedetnek Uram: elhánták a'te törvényedet. 126

* Az-okáért inkább ſzerettem a' te parancholatidat, az aranynál és a' topáziuſnál. 127

* Az-okáért minden parancholatidra igazgattatom vala: minden hamis útat gyűlöltem. 128

Phe. *Chodálatoſok a'te bizonſágid: azért vizgálta azokat a' lelkem. 129 R

* A' te beſzédid magyarázattya meg-világoſit: és értelmet ád a'kiſdedeknek. 130

* Meg-nyitottam a'ſzámat, és lélegzetet vőttem: mert a'te parancholatidat kívántam. 131

* Tekintſ-reám, és könyörűlly rajtam: a'te neved ſzeretőinek itélete-ſzerént. 132

* Lépéſimet igazgaſd a'te beſzéded-ſzerént: és ne uralkodgyék rajtam ſemmi hamiſság. 133

* Mentſ-meg engem az emberek rágalmazáſitól: hogy őrizzem-meg a'te parancholatidat. 134

* A'te orczádat világoſitſd-meg a'te ſzolgádon: és tanítſ-meg engem a'te igaſságidra. 135

* Vizek folyáſit öntöttek-ki a'ſzemeim: mert nem őrizték-meg a'te törvényedet. 136

Sade. * Igaz vagy Uram: és igaz a'te itéleted. 137 S

* Meg-parancholtad az igaſságot a'te bizonſágidat: és igen a'te igaz-mondáſodat. 138

* Meg-emésztett engem az én hozzád-valo buzgo ſzerelmem: mert el-felejtették igéidet az én ellenſégim. 139

* Főlőtte igen tűzes a'te beſzéded: és a'te ſzolgád ſzerette azt. 140

* Iſiatska vagyok én, és meg-útáltatott: igaſságidat el nem felejtettem. 141

* A'te igaſságod, örökké igaſság: és a'te törvényed igaz-mondás. 142

* Háboruſág és nyavalya találtenge: a'te parancholatid én elmélkedéſem. 143

* A' te bizonſágid igaſság örökké: értelmet adgy nékem, és élek. 144

Coph. * Kiáltottam tellyes ſzívemből, halgaſs-meg engem Uram: a'te igaſságidat kereſem. 145 T

* Hozzád kiáltottam, ſzabadítſ-meg engem: hogy őrizzem-meg parancholatidat. 146

* Az időt elől-vettem, és kiáltottam: mert a'te igéidben igen bíztam. 147

*A'ſzemeim elő-ſiettek reggel hozzád: hogy elmélkedném beſzédidről. 148

* Halgaſd-meg ſzómat Úram irgalmaſságod-ſzerént: és itéleted-ſzerént elevenítſ-meg engem. 149

* Az én üldözőim a'hamiſsághoz közelgettek: a'te törvényidtől pedig meſsze távoztak. 150

* Közel vagy te Uram: és minden útaid igaz-mondás. 151

*Eleitől-fogva értettem bizőſágidfelől: hogy örökké fondáltad azokat. 152

Res. * Láſd-meg alázatoſságomat, és ſzabadítſ-meg engem: mert törvényedet el nem felejtettem. 153 V

* Itéld-meg itéletemet, és ſzabadítſ-meg engem: a'te beſzédedért elevenítſ-meg engem. 154

* Távúl vagyon az iſtentelenektől a'ſzabadúlás: mert a'te igaſságidat nem kereſték. 155

*Sok a'te irgalmaſságod Uram: itéleted-ſzeránt elevenítſ-meg engẽ. 156 2

*Sokan vañak a'kik engem üldöznek, és engem háborgatnak: a'te bizonſágidtól el nem hajlottam. 157 3

* Láttam a'törvény-ſzegőket, és meg-epedék: mert meg nem tartották a'te beſzédidet. 158 4

*Láſsad Uram mert a'te parancholatidat ſzerettem: irgalmaſságod-ſzerént elevenítſ-meg engem. 159 5

*A'te igéid kezdete igaz-mondás: örökké-való a'te igaſságodnak minden itéleti. 160 6

Sin. * A'fejedelmek ok-nélkül üldöztek engem: és a'te beſzédidtől félt a' ſzívem. 161 B

* Örülök én a'te beſzédiden: mint a'ki ſok zákmánt talált. 162 X 1

*A'hamiſságot gyülöltem, és útáltam: törvényedet pedig ſzerettem. 163 A 2

* Hétſzer mödottam napjábã dícheretet néked, a'te igaſságod itéletiről. 164 3

* Sok békeſég a'te törvényed-ſzeretőinek: és ninch botránkozáſok. 165 4

* Várám Uram a'te meg-ſzabaditáſodat: és parancholatidat ſzerettem. 166 5

*Meg-őrizte a'lelkem a'te bizonſágidat: és azokat igen ſzerette. 167 B

*Meg-tartottam parancholatidat, és bizonyſágidat: mert minden útaim ſzíned-előtt vannak. 168 6

Tau. * Közelgeſſen ſzíned-eleibe az én könyörgéſem Uram: a'te beſzéded-ſzerént adgy értelmet nékem. 169 Y 7

*Mennyen ſzíned-eleibe az én kéréſem: a'te beſzéded-ſzerént ments-meg engem. 170 A 1

* Az ajakim dícheretet öntenek-ki, mikor engem igaſságidra tanítaſz. 171 2

*A'nyelvem a'te beſzédedet mögya: mert minden te parácholatid igaſság. 172 3

* Azon légyen a'kezed hogy meg-ſzabadíttſon engem: mert a'te parancholatidat válaſztottam. 173 4

*Kívántam Uram a'te meg-ſzabadítáſodat: és a'te törvényed az én elmélkedéſem. 174 5

* Él az én lelkem, és díchér téged: és a'te itéletid meg-ſegétnek engem. 175 6

* El-tévelyedtem, mint az el-veſzett juh: kereſd-meg a'te ſzolgádat, mert parácholatidat el nẽ felejtettẽ. 176 B 7

Garáditſok éneke. CXIX.

AZ Úrhoz kiálték midőn háborgattatnám: és meg-halgata engem. 1 A 8

*Urã ſzabadítſd-meg lelkemet a'hamis ajakoktól, és az álnok nyelvtől. 2

*Mi adattaſsék néked, vagy mi téteſsék néked az álnok nyelvhez? 3

* A' hatalmaſnak éles nyilai, a' puſztító ſzénnel eggyütt. 4

* Ah nékem, mert az én ſzarándokſágom meg-hoſzſzabbíttatott: a' Czédar lakóival laktam: * ſokkáig vólt ſzarándok az én lelkem. 5 B

*A'békeſég-gyülölőkkel békeſéges vóltam: midőn ſzóllok vala nékik, ok-nélkül oſtromolnak vala engem. 6 7

Garáditſok éneke. CXX.

A' hegyekre emeltem ſzemeimet, onnét jő nékem ſegétſég. 1 A 2. Par. 20. c. 17.

* Az én ſegétſégem az Úrtól, ki a'mennyet és földet teremtette. 2

* Ne chuſzamodtaſsa-meg a'lábadat: ſe ne ſzunnyadozzon a'ki téged őriz. 3

* Ímé nem ſzunnyadoz ſem nem aluſzik, a'ki Iſraélt őrizi. 4

* Az Úr őriz téged, az Úr a'te óltalmad, a'te jobb-kezednél. 5

* Nappal a'nap nem süt téged, ſem a'hóld éjjel. 6

* Az Úr meg-őriz téged minden gonoſztól: őrizze-meg az Úr a'te lelkedet. 7

* Az Úr őrizze-meg bé-menetelédet, és ki-jövételedet: moſtantólfogva és örökké. 8

Garáditſok éneke. CXXI.

VÍgadtam azokban a'mellyek nékem mondattak: Az Úr házába megyünk. 1

* Fenn-álva vóltak a' mí lábaink, a'te pitvaridban Jeruſalem. 2

* Jeruſalem, melly mint egy város épittetik: melynek gyülekőzete egyenlő-képpen vagyon. 3

* Mert oda-fel mentek a'nemzetek, az Úr nemzeti: az Iſraël bizonſága, az Úr nevének hálát adni. 4

*Mert oda tétettek a'ſzékek az itéletre, a'Dávid házába-valo ſzékek. 5

* Kérjétek a'mik Jeruſalem békeſégére vannak: és bévſég a'te ſzeretőidnek. 6

* Légyen békeſég a'te erődben: és bévſég a'te tornyaidban. 7

* Az atyám-fiaiért, és barátimért, békeſéget ſzóllottam felőled. 8

* A'mí Urunk Iſtenünk házáért, jókat kereſtem néked. 9

VI - Valahol

Garáditsok éneke. CXXII.

HOzzád emeltem az én szemeimet, ki a'mennyekben lakol.

* Ímé mint a'szolgák szemei,
az ő Urok kezeiben;

Mint a' szolgálók szemei, az ő aszszonyok kezeibe, úgy a'mí szemeink a'mí Urunkra Istenünkre, míg rajtunk könyörüljön.

* Könyörüljj rajtunk Uram, könyörüljj rajtunk: mert igen el-töltünk gyalázattal.

* Mert igen meg-tölt a'mí lelkünk: gyalázat a'bévelkődőknek, és megútálás a'kevélyeknek.

Garáditsok éneke. CXXIII.

HA az Úr közöttünk nem lött vólna, mongya-meg most Israël:

* ha az Úr közöttünk nem lött volna,

Midőn reánk-támadnának az emberek: * talám elevenen el-nyeltek vólna minket:

Midőn az ő haragja reánk búsúlna, * talám a' víz el-nyelt vólna minket.

* Patakon ment-által a'mí lelkünk: talám szenvedhetetlen vízen ment vólna által a'mí lelkünk.

* Áldott az Úr, a'ki minket nem adott az ő fogok fogságába.

* A'mí lelkünk ki-ragadtatott mint a' veréb a'vadászok tőréből: a'tőr el-rontatott, és mí meg-szabadúltunk.

* A'mí segétségünk az Úr nevében, ki a'mennyet és földet teremtette.

Garáditsok éneke. CXXIV.

A'kik az Úrban bíznak, mint a'Sion hegye: nem mozdúl-meg örökké, * a' ki Jerusalemben lakik.

A' hegyek ő-körüle: és az Úr az ő népe-körül, mostantól-fogva és örökké.

* Mert nem hadgya az Úr a'bűnősök veszszejét az igazak sorsán: hogy hamisságra ne nyújtsák az igazak az ő kezeket.

* Tégy jól Uram a'jókkal, és az igaz szívűekkel.

* A' kötelezésekre-hajlókat pedig, elő-hozza az Úr az hamisság-chelekedőivel: békeség Israëlen.

Garáditsok éneke. CXXV.

MEg-térítvén az Úr a'Sion fogságát: lőttünk mint a'meg-vígasztaltattak.

* Akkor meg-telék örömmel a' szánk: és a'nyelvünk vígasággal.

Akkor mongyák a' nemzetségek-között: hatalmason chelekedett az Úr azokkal.

* Hatalmason chelekedett az Úr mí-velünk: vígadókká lőttünk.

* Térítsd-meg Úram a'mí fogságunkat, mint a'patak a'Déli tartományban.

* A'kik könny-húllatással vetnek, örvendezéssel aratnak.

* Menvén mennek és sírnak vala, el-vetvén az ő magvokat.

Meg-jővén pedig örvendezéssel jőnek, hozván az ő kévéjeket.

A'Salomon garáditsinak éneke. CXXVI.

HA az Úr nem építi a'házat, heába munkálkodtak a'kik azt építik.

Ha az Úr nem őrizi a' várast, heába vígyáz a'ki azt őrizi.

* Heába néktek virradta-előtt felkelnetek: kellyetek-fel minek-utánna le-ültök, kik a' fájdalom kenyerét észitek.

Midőn az szerelmesinek álmot ád;

* ímé az Úr öröksége, a' fiak; jutalom, a'méhnek gyümölche.

* Mint a'nyilak a'hatalmas kezében: úgy a'serény fiak.

* Bóldog a'férfiu, a'ki bé-töltötte kívánságát azokból: meg nem szégyenül midőn az ő ellensségivel szóll a'kapuban.

Garáditsok éneke. CXXVII.

BÓldogok minnyájan, a'kik az Urat félik: kik az ő útain járnak.

* Mivelhogy a'kezeid munkáját észed: bóldog vagy, és jól lészesz.

* A'feleséged mint a' béven-termő szőlő-tő, a'házad falai-között.

A' fiaid mint az olaj-fa fiatali, az asztalod-körül.

* Ímé így áldatik-meg az ember, a'ki az Urat féli.

* Álgyon-meg téged az Úr Sionból: és lássad Jerusalemnek javait életednek minden napjaiban.

*És láſsad fiaidnak fiait, a'békeſé- 6
get Iſraëlen.

Garáditſok éneke. CXXVIII. 1 A

GYakorta oſtromlottak engem
ifiuſágomtól-fogva, mongya-
meg moſt Iſraël.
* Gyakorta oſtromlottak engem 2
ifiuſágomtól-fogva: de ſemmit nem
tehettek nékem.
* A'hátamon kovátſoltak a'bűnő- 3
ſők: az ő hamiſságokat meg-hoſz-
ſzabbították.
* Az igaz Úr el-vágta a'bűnőſők 4
nyakait. * ſzégyenűllyenek-meg, és 5
térjenek hátra minnyájan, a'kik Si-
ont gyűlőlik.
* Légyenek mint a'hejazatok fűve: 6
melly minek-előtte ki-ſzaggattatik, B
el-ſzáradott:
* Mellyel az a'ki arat meg nem től- 7
ti a'kezét, ſem az ölét a'ki kévét kőt.
* És nem mondák a'kik elő-men- 8
nek vala: Az Úr áldáſa légyen rajta-
tok: meg-áldottunk títeket az Úr
nevében.

Garáditſok éneke. CXXIX. 1 A

A'Mélyſégekből kiáltottam Uram
hozzád: * Uram halgaſd-meg 2
az én ſzómat.
Légyenek a'te fűleid figyelmete-
ſek, az én kőnyőrgéſem ſzavára.
* Ha a'hamiſságokat meg-tartod 3
Uram: Uram ki állya-meg?
*Mert nálad vagyon a'kegyelem: és 4
a'te tőrvényedért vártalak téged Urá.
Várakozott az én lelkem az ő igé-
jeért: *az én lelkem az Úrban bízott. 5
* A'reggeli vígyázattól-fogva éj- 6
jelig, bízzék Iſraël az Úrban.
* Mert az Úrnál az irgalmaſság: és 7
bévſéges ő-nála a'meg-váltás.
* És ő ſzabadíttya-meg Iſraëlt 8
minden ő hamiſságiból.

A'Dávid garáditſinak éneke.
CXXX. 1 A

URam, nem fuvalkodott-fel az
én ſzívem: ſem a'ſzemeim fel
nem emelkedtek.
Se nem jártam nagyokban, ſe fő-
lőttem-valo chodálatos dolgokban.
* Ha alázatoſon nem gondolkod- 2
tam: hanem fel-magaſztaltam lel-
kemet:
Mint a'ki az annyától el-válaſz-
tatott, úgy az én lelkemnek fizetéſe.

3 *Bízzék Iſraël az Úrban, moſtan-
tól-fogva és őrőkké.

Garáditſok éneke. CXXXI. 1 A

EMlekezzél-meg Uram Dávidról, 2. Reg. 7.
és minden ſzelídſégéről:
2 * A'mint meg-eſkűtt az Úrnak,
fogadáſt fogadott a'Jákob Iſtenének:
3 * Ha bé-menendek a'házam hajlé-
kába, ha fel-hágok a' nyoſzolyám
ágyára:
4 * Ha álmot adok a'ſzemeimnek, és
a'ſzőmőldőkimnek ſzunnyadáſt;
5 * És nyugováſt a'vak ſzemeimnek:
míg nem helyt találok az Úrnak, haj-
lékot a'Jákob Iſtenének.
6 * Ímé hallottuk azt Efratában: fel-
találtuk azt az erdő mezein.
7 * Bé-megyűnk az ő hajlékába:
B imádkozunk a'helyen, a'hol az ő lá-
bai állottak.
8 * "Kelly-fel Uram a'te nyugodal- "2. Par.
modra, te és a'te ſzēteléſed ſzekrénye. 6. g. 41.
9 * A'te papjaid őltőzzenek igaſság-
ba: és a'te ſzenteid őrvendezzenek.
10 * Dávidért a'te ſzolgádért, ne for-
C dítſd-el a'te Kriſtuſod orczáját.
11 * Igazat eſkűtt az Úr Dávidnak, és
azt meg nem máſollya: "a'te méhed
gyűmőlchéből téſzek a'te ſzékedre. "2. Re
12 * Ha meg-őrizik a'fiaid az én ſző- 7. c. 11
vetſégemet, és ez én bizonyſágimat, Luc.
mellyekre meg-tanítom őket: f. 55.
Azoknak fiai-is őrőkké, a'te ſzé- Act.
keden űlnek. c. 30.
13 * Mert az Úr válaſztotta Síont: la-
D kó-helyűl válaſztotta azt magának.
14 * Ez az én nyugodalmom őrők-
kőn őrőkké: itt lakom, mert ezt vá-
laſztottam.
15 * Az ő ſzvegyét meg-áldván meg-
áldom: az ő ſzegényit meg-elégítem
kenyerekkel.
16 * Az ő papjait fel-őltőztetem ſza-
badúlásba: és az ő ſzentei őrvende-
zéſsel őrvendeznek.
17 * "Ott hozom-elő a' Dávid ſzar- "Luc.
vát, ſzővétneket ſzerzettem az én 1. g. 6.
Kriſtuſomnak. Mala.
18 * Az ő ellenſégit gyalázatba őltőz- 3. a. 1.
tetem: ő-rajta pedig meg-virágzik
az én meg-ſzenteléſem.

A'Dávid garáditſinak éneke.
CXXXII. 1 A

IMé melly jó, és melly győnyőrű-
ſéges, az attyafiaknak eggyűtt
lakni:

* Mint a'fön a'kenet, melly le-foly a'szakálra, az Aaron szakállára:
Melly le-foly a' ruhája szélire:
* mint a'Hermon harmattya, melly alá-szálla a'Sion hegyére.
Mert ott parancholt az Úr áldomást, és életet örökké.

Gáráditsok éneke. CXXXIII.

IMé mostan álgyátok az Urat, az Úrnak minden szolgai:
Kik az Úr házában állottok, a' mí Istenünk háza pitvariban,
* Éjjel fel-emellyétek kezeiteket a' szent helyre, és álgyátok az Urat.
*Álgyon-meg tégéd az Úr Sionból, ki a'menyet teremtette és a'földet.

Alleluja. CXXXIV.

DÍchérjétek az Úr nevét, dícsérjétek szolgák az Urat.
* Kik az Úr házában állotok, a'mí Istenünk háza pitvariban.
* Dícsérjétek az Urat, mert jó az Úr: dícséretet énekellyetek az ö nevének, mert gyönyörüséges.
* Mert Jákobot magának választotta az Úr: Israëlt ö örökségévé.
* Mert én meg-ismértem hogy nagy az Úr, és a'mí Istenünk minden istenek-fölött.
*Mind a'miket akart, az Úr meg-chelekedett menyben, a'földön, a' tengerben, és minden mélységekben.
* "Ki-hozván a' felyhőket a'föld széliről: ki a' villámásokat esőre szerzi. *Jer. 10. c. 13. Exod. 9. d. 29.*
* Ki szeleket hoz az ö kincheiből:
† ki meg-ölte Egyiptusnak első-szülöttit az embertől-fogva a'baromig.
*És jeleket és chodákat bochátott te-reád Egyiptus: Faraóra, és minden ö szolgaira.
* "Ki meg-vert sok nemzetségeket: és meg-ölt erös királyokat, *Jos. 12. 1. c. 7. Num. 21. c. 24. 7. 33.*
* † Sehont az Amorræusok királyát, és Ogot a'Básán királyát, és Kánaánnak minden országit.
* És adá azok földét örökségül, örökségül Israëlnek az ö népének.
* Uram a'te neved örökké: Uram a'te emlekezeted nemzetségről nemzetségre.
*Mert meg-ítéli az Úr az ö népét: és az ö szolgainak meg-kegyelmez.
* " A'Pogányok bálványi ezüst és arany, az emberek kezeinek chinálmányi. *Sup. 3. a. 4.*

2 16 * "Szájok vagyon, és nem szólnak; szemek vagyon, és nem látnak. *" Sap. 15. d. 15.*
17 * Fülök vagyon, és nem hallanak: mert ninch-is lehellet a'szájokban.
3 D 18 * Hasonlók légyenek azokhoz kik azokat chinállyák: és minnyájan, kik azokban bíznak.
19 * Israël háza álgyátok az Urat: Aaron háza álgyatok az Urat.
20 * Lévi háza álgyátok az Urat: kik félitek az Urat, álgyátok az Urat.
21 * Áldott az Úr Sionból, ki Jerusalemben lakik.

Alleluja. CXXXV.

1 1
A HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ö irgalmassága.
1 2 *Hálát adgyatok az istenek Istenének: mert örökké az ö irgalmassága.
A 3 * Hálát adgyatok az urak Urának: mert örökké az ö irgalmassága.
2 4 * Ki nagy chodákat chelekeszik egyedül: mert örökkè az ö irgalmassága.
5 * "Ki az egeket bölchen teremtette: mert örökké az ö irgalmassága. *"Gen. 1. a. 1.*
4 6 * Ki meg-erösítette a'földet a'vizek-fölött: mert örökké az ö irgalmassága.
7 * Ki nagy világositókat teremtett: mert örökké az ö irgalmassága.
6 8 * A'Napot hogy nappal uralkodnék: mert örökké az ö irgalmassága.
B B
7 9 * A'Holdat és a'chillagokat hogy étszaka uralkodnának: mert örökké az ö irgalmassága.
8 10 *"Ki meg-verte Egyiptust az ö első-szülöttivel: mert örökké az ö irgalmassága. *"Exod. 12. d. 29.*
9 11 *† Ki Israëlt ki-hozta közzülök: mert örökké az ö irgalmassága. *† Exod. 13. d. 17.*
12 * Hatalmas kézzel, és ki-nyújtott karral: mert örökké az ö irgalmassága.
10 13 * Ki a'Veres tengert oszlásokra osztotta: mert örökké az ö irgalmassága.
14 * És által-hozta Israëlt annak közepin: mert örökké az ö irgalmassága.
12 15 *"És bé-vetette Faraót, és az ö erejét a'Veres tengerbe: mert örökké az ö irgalmassága. *"Exod. 14. g. 28.*
C C
13 16 * Ki által-vitte az ö népét a'pusztán: mert örökké az ö irgalmassága.
14 17 *Ki meg-verte a'nagy királyokat: mert örökké az ö irgalmassága.
15 18 * "És meg-ölte az erös királyokat: mert örökké az ö irgalmassága. *"Num. 21. c. 24.*

* Sehont az Amorræuſok királyát: 19
mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.
*" És Ogot a'Báſan királyát: mert 20
ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.
*† És adá azok fŏldét ŏrŏkſégűl: 21
mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.
*Ŏrŏkſégűl Iſraëlnek az ŏ ſzolgá- 22
jának: mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſſága. D
* Mert a' mí alázatoſságunkban 23
meg-emlekezett rólunk: mert ŏrŏk-
ké az ŏ irgalmaſsága.
* És meg-ſzabadított minket a'mí 24
ellenſéginktŏl: mert ŏrŏkké az ŏ ir-
galmaſsága.
* Ki éledelt ád minden teſtnek: 25
mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.
* Hálát adgyatok az ég Iſtenének: 26
mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.
Hálát adgyatok az urak Urának:
mert ŏrŏkké az ŏ irgalmaſsága.

Dávid Żóltára, Jeremiáſnak.

CXXXVI.

A' Bábylon folyó-vizei-mellett 1
ültűnk és sírtunk: midŏn Sion- A
ról emlekeznénk.
* A'fűz-fák kŏzepett fel-fűggeſz- 2
tettűk a'mí muſika-ſzerſzáminkat.
*Mert ott a'kik fogva-vittek min- 3
ket, ének ſzót kérdeztek tőlűnk.
És a'kik el-vittek bennűnket: Dí-
chéretet énekellyetek nékűnk a'Si-
on éneki-kŏzzűl.
* Hogy énekellyűk az Úr énekét 4
idegen fŏldŏn?
* Ha el-feletkezem rólad Jeruſa- 5
lem, el-felejtve légyē a'jobb-kezem.
* Torkomhoz ragadgyon a'nyel- 6
vem, ha meg nem emlekezem rólad: B
Ha nem téſzem Jeruſalemet, az
én fő vigaſágomnak.
*Emlekezzél-meg Uram az Edom 7
fiairól, Jeruſalemnek napján.
Kik mongyák: Puſztíttſátok-el,
puſztíttſátok-el ŏtet fondamētomig.
* Bábylonnak nyomorúlt leánya: 8
bóldog, a'ki meg-fizeti néked a'te fi-
zetéſedet, mellyel nékűnk fizettél.
* Bóldog, a'ki fogja, és a'kő-ſzik- 9
jához chapja a'te kiſdedidet.

Ŏ-magának Dávidnak. CXXXVII. 1

HÁlát adok néked Uram tellyes A
ſzívemből: mert meg-halgat-
tad az én ſzám igéit.
Az Angyalok ſzíne-elŏtt éneklek
néked: * imádkozom a'te ſzent tem- 2
plomodban, és hálát adok a'te ne-
vednek.

A'te irgalmaſságodért, és igaſsá-
godért: mert fel-magaſztaltad min-
denek-fŏlŏtt, a'te ſzent nevedet.
3 * Valamelly napon ſegétſégűl hí-
lak téged, halgaſs-meg engem: meg-
tŏbbíted az erŏt az én lelkemben.
4 * Hálát adgyanak néked Uram a'
fŏldnek minden királyi: mert a'ſzád-
nak minden beſzédit hallották.
5 * És énekellyenek az Úr útaiban:
B mert nagy az Úr dichŏſége.
6 * Mert fŏlſéges az Úr, és az aláza-
toſokat nézi: és a'magaſsakat távúl
meg-iſméri.
7 *Ha a'háboruſág kŏzepett járan-
dok, meg-elevenítesz engem: és az el-
lenſégim haragja-ellen ki-nyújtottad
kezedet, és meg-ſzabadított engem
a' jobb-kezed.
8 * Az Úr meg-fizet érettem: Uram
a'te irgalmaſságod ŏrŏkké: a'te ke-
zeid alkotmányit meg ne útállyad.

Végig, Dávid Żoltára.

CXXXVIII.

URam meg-kíſértettél engem, és
2 meg-iſmértél engem: * te meg-
iſmérted az én le-űléſemet, és
fel-keléſemet.
3 * Meg-értetted távúl az én gondo-
latimat: az én ŏſvényemet, és kŏte-
lemet meg-vizgáltad.
4 * És minden útaimat eléve meg-
láttad: mert ninch beſzéd a' nyel-
vemen.
5 * Ímé Uram te tudtál mindeneket,
utólſo dolgokat és régieket: te for-
máltál engem, és reám-tŏtted a'te
kezedet.
6 * Chodálatoſsá lŏtt nálam a'te tu-
dományod: meg-erŏſsŏdŏtt, és nem
juthatok a'hoz.
7 *Hová mennyek a'te lelked-elŏtt?
és hová fuſsak a'te ſzíned-elŏl?
8 * "Ha fel-menendek az égbe, te
B ott vagy: ha alá-ſzállok pokolba, je-
len vagy.
9 * Ha ſzárnyaimat fel-véſzem-is jó
reggel, és lakom a'tengernek végſŏ
határin.
10 * Oda-is a'te kezed viſzen engem:
és a'jobb-kezed tart-meg engem.
11 * És mondék: Talám a'ſetétſég el-
lep engem: és az éj az én világoſitá-
ſom az én gyŏnyŏrűſégimben.
12 * Mert a'ſetétſég meg nem homá-
lyoſodik nálad, és az éj mint a' nap
meg-világoſíttatik: mint a'ſetétſége,
úgy a'világoſsága-is.

"Num. 21. g. 33.
† Ioſ. 13. a. 7.

" Am. 9. a. 2.

*Mert

* Mert te bírtál a'veséimmel: az anyám méhétől-fogva te óltalmaztál-meg engem. 13 C

* Hálát adok néked, mert rettenetes-képpen fel-magasztaltattál: chodálatosok a'te chelekedetid, és az én lelkem igen érti. 14 B

* Nem titkoltatott-el a'chontom előtted, mellyet rejtekbe alkottál: az én mi-vóltom-is a'földnek alsó részeiben. 15

* Az én fogyatkozásomat látták a' szemeid, és a'te könyvedbe minnyájan bé-irattatnak: a' napok formáltatnak, és senki közzülök. 16

*Nékem pedig igen tiszteletesek a' te barátid, Isten: igen meg-erősödött az ő fejedelemségek. 17

* Meg-számlálom őket, és többen lésznek a' fövennél: fel-költem, és még-is veled vagyok. 18

*Ha meg-ölöd Isten a' bűnösöket: vér-szopó férfiak távozzatok-el tőlé. 19 D

* Mert azt mongyátok a'tí gondolatotokban: Heába foglallyák-el a' te váraſidat. 20

* Nem gyűlöltem-e Uram a' kik téged gyűlöltek: és nem epedek vala-e meg a'te ellenségiden? 21

* Tekélletes gyűlöléggel gyűlöltem őket: és nékem ellenségimmé lőttek. 22

* Próbálly-meg engem Isten, és tudgyad a' szívemet: kérdezz-meg engem, és ismérjed ösvényimet. 23

* És lásſad, ha a'hamisságnak úta vagyon bennem: és hordozz engem az örök úton. 24

Végig, Dávid Zoltára. CXXXIX.

MEntsſ-meg engem Uram a' gonosz embertől: a'hamis férfiútól mentsſ-meg engem. 1 2 A

*Kik hamisságokat gondoltak szívökben: egész nap harczokat rendelnek vala. 3

* " Meg-élesítették a'nyelvöket mint a' kígyóét: áspisok mérge az ő ajakok-alatt. 4

*Őrizz-meg engem Uram a' bűnös kezétől: és a'hamis emberektől mentsſ-meg engem. 5

Kik meg-ejteni gondolták lépéſimet: * tört rejtettek-el nékem a' kevélyek. 6

És kötéleket vontak-fel törnek: az út-mellett botránkozást töttek nékē. 7

* Mondék az Úrnak: Én Istenem vagy te: halgasſd-meg Uram könyörgésem szavát. 8

* Uram, Uram én meg-szabadulásomnak ereje: bé-arnyékoztad a'fejemet a'harcz napján: 9

* Ne adgy engem Uram kivánságom-ellen a'bűnösnek: ellenem gondolkodtak, ne hadgy-el engem, hogy valami-képpen fel ne magasztaltatsſanak. 10

*Az ő környül-járások feje: az ő ajakok munkája el-burittya őket. 11

*Szén húll reájok, tűzbe veted őket: a'nyomorusságokbā helyt nem álnak. 12

*A'nyelves férfiu nem igazgattatik a'földön: a'hamis férfiat a'nyomorusságok veszedelembe ragadgyák. 13

* Meg-ismértem hogy az Úr a' szűkölködőnek itéletet tészen; és a' szegényekért boszszút-áll. 14

* Mindazáltal az igazak hálát adnak a'te nevednek: és az igazak színed-előtt laknak.

Dávid Zóltára. CXL.

URam te-hozzád kiáltottam, halgasſ-meg engem: figyelmezz az én szomra, mikor te-hozzád kiáltok. 1 A

* Igazíttasſék az én imádságom mint a'jó illat a'te színed-eleibe; a'kezeimnek fel-emeléſe mint az estveli áldozat. 2

*Tégy Uram őrizetet a'számnak: és környül-vévő ajtót az ajakimnak. 3

*Ne hajts a'szívemet gonosz igékre, a'bűnökben-valo mentségek mentségére. 4

A' hamisság-chelekedő emberekkel, és nem részesülök azoknak válaſztottival.

* Az igaz meg-fedd engem irgalmaſságban, és meg-dorgál engem: a' bűnös olaja pedig ne zirosittsa az én fejemet. 5 B

Mert még az imádságom-is az ő kivánságokra: * el-nyelettettek a'kősziklához foglaltatván azok bírái. 6

Meg-hallyák az én igéimet mert hathatók vóltak: * mint a'föld temérdekſége el-töretett a'földön. 7

Él-hányattanak a' mi chontyaink a'pokol-mellett: * mivelhogy te-rajtad Uram, Uram az én szemeim: tebenned bíztam, el ne vedd lelkemet. 8

* Őrizz-meg engem a'törtől, mellyet nékem vetettek: és a'hamisság chelekedők botránkozásitól. 9

* Sup. 3. c. 11. Rom. 3. b. 13.

* Az ő hálójába esnek a' bűnösök: magam vagyok én míg el-megyek. 10

Dávid oktato imádsága, Midőn a' barlangban vólna. (*1. Reg. 24.*) 1

CXLI.

SZómmal az Úrhoz kiáltottam: A
*szóval az Úrnak könyörgöttem. 2
* Ki-ontom az ő szine-előtt 3
az én imádságomat, és az én háborúságomat meg-beszéllem előtte.
* Mikor meg-fogyatkozik bennem az én lelkem, és te ismérted-meg 4 9
az én ösvényimet.
Ez úton, mellyen járok vala, tört rejtének-el nékem.
* Szemlélek vala jobb kézre, 5
és nézek vala; és nem vala a'ki engem ismérne. B
Oda veszett tőlem a'szaladás, és ninch a'ki a'lelkemet meg-keresse.
* Hozzád kiáltottam Uram, mondék: Te vagy az én reménségem, az 6
én részem az élők földén.
* Figyelmezz az én könyörgésemre: mert igen meg-aláztattam. 7
Szabadíts-meg engem az én üldözőimtől: mert el-hatalmaztak rajtam.
* Vidd-ki a'tömlöczből az én lelkemet a' te nevednek dicséretére: 8 A
várnak engem az igazak, míg meg-fizetsz nékem.

Dávid Zoltára, 1
Midőn üldözné őtet a'fia Absolom.
(*2. Reg. 17.*) CXLII.

URam halgasd-meg imádságomat: vedd fűleidbe esedezésemet a' te igaz-mondásod-szerént: halgass-meg engem a'te igasságod-szerént. A 3 B
* És ne menny itéletbe a'te szolgáddal: mert egy élő sem igazúl-meg 2
a'te színed-előtt.
* Mert az ellenség az én lelkemet üldözte: meg-alázta a'földön az én 3
életemet.
A' setétségbe helyheztetett engem mint a'régi halottakat: * és szorongattatott bennem a'lelkem, meg-háborodott bennem a'szivem. 4 7
* Meg-emlekeztem a'régi napokról, elmélkedtem minden cheleke- 5
detidről: elmélkedem vala a'kezeid alkotmányiról. B 8 C
* Ki-terjesztém hozzád kezeimet: az én lelkem néked mint a'föld víz- 6 9
nélkül.
* Hamar halgass-meg engem Úram: el-fogyatkozott a'lelkem. 10 7
Ne fordítsd-el a'te orczádat rólam: és hasonló lészek a'verembe menőkhöz.
* Adgyad hogy hallyam reggel a' 8 C
te irgalmasságodat: mert te-benned bíztam.
Jelentsd-meg nékem az útat, mellyen járjak: mert hozzád emeltem az én lelkemet.
* Mentsd-meg engem ellenségimtől Uram, te-hozzád folyamodtam: 9
* tanits-meg engem a'te akaratodat 10
chelekednē, mert énIstenem vagy te.
A'te jó lelked el-viszen engem az 11
igaz földre: * a' te nevedért elevenitesz-meg engem Uram, a'te igasságod-szerént.
Ki-viszed lelkemet a'háborúságból: 12
* és a'te irgalmasságodért el-veszted ellenségimet.
És el-veszted mind a'kik háborgattyák az én lelkemet: mert én te szolgád vagyok.

Dávid Zoltára. 1
Góliat-ellen. CXLIII.

ALdott az én Uram Istenem, ki a' A
kezeimet a'harczra tanittya, és az újaimat a'hadra.
* Én irgalmasságom, és én óltal- 2
mom: én gyámolom, és én szabadítóm:
Én óltalmazóm, és ő-benne bíztam: ki alám-veti az én népemet.
* Uram, micsoda az ember, hogy 3
meg-ismértettél tőle? a'vagy az ember fia, hogy bőchüllöd őtet?
* Az ember hasonlóvá lőtt az hiu- 4
sághoz: "az ő napjai mint az árnyék el-múlnak. "Iob. 8. 9. 14. a.
* Uram hajtsd-le a'te egeidet, és 5
szálly-alá: illesd-meg a'hegyeket, és füstölögnek.
* Tündöklöttesd a' villámást, és 6
ide'stova hányod őket: bochásd-ki nyilaidat, és meg-háborítod őket.
* Nyújtsd-ki a' kezedet a' magas- 7
ságból, mentsd-meg engem, és szabadíts-ki engem a'sok vizekből, az idegen fiak kezéből.
* Kiknek szájok hiuságot szóllott: 8
és az ő jobb-kezek, hamisságnak jobb-keze.
* Isten, új éneket éneklek néked: 9
a'tíz-húru harfával éneklek néked.
* Ki meg-szabadítod a'királyokat: 10

ki

ki meg-mentetted Dávídot a'te ſzolgádat a'gonoſz ſzablyától: * mentſ- 11
meg engem.
És ragadgy-ki engem az idegen fiak kezéből, kiknek ſzájok hiuſágot ſzóllott: és az ő jobb-kezek hamiſságnak jobb-keze.
*Kiknek a'fiok, mint az új plantálások az ő ifiuſágokban. 12
Az ő leányok fel-ékesíttettek: felchinyosíttattak kőrös-kőrűl a'templom haſonſatoſságára.
* Az ő tár-házok rakvák, ebből 13
amabba folyók. D
Az ő juhok tenyészők, bévelkődők az ő ki-menetelekben: * az ő te- 14
henek kövérek.
Ninch a'fövényen romlás, ſem által-járás: ſem kiáltás az ő útzájokon.
* Bóldognak mondották a'népet, 15
melynél ezek vannak: bóldog a'nép, kinek az Úr az ő Iſtene.

Dávid díchérete. CXLIV. 1

FEl-magaſztallak téged én Iſtenem király om: és áldó a'te nevedet örökké, és örökkön örökké. A
* Minden napon áldlak téged: és 2
díchérem a'te nevedet örökké, és örökkön örökké.
* Nagy az Úr és igen díchéretes: 3
és az ő nagy-vóltának ninch vége. A
* A'nemzetség 's a'nemzetség dí- 4
chéri a'te chelekedetidet: és a'te hatalmaſságodat ki-mongyák.
* A'te ſzentſéged dichőſégének 5
nagy-vóltát beſzéllik: és a'te chodáidat hirdetik.
* És a'te rettenetes dolgaidnak 6
erejét mongyák: és a'te nagy-vóltodat hirdetik. B
*A'te gyönyörűſéged bévſégének 7
emlekezetit beſzéllik: és a'te igaſságodért örvendeznek.
* Könyörűlő és irgalmas az Úr: 8
tűrő és igen irgalmas.
* Édes az Úr mindeneknek: és az ő 9
könyörűleteſségi minden chelekedeti-fölött. B
* Hálát adgyanak néked Uram 10
minden alkotmányid; és a'te ſzenteid álgyanak téged.
* A'te országodnak dichőſégét 11
mongyák: és a'te hatalmaſságodat beſzéllik:
*Hogy tudtokra adgyák az emberek 12
fiainak a'te hatalmaſságodat: és a'te országod nagy-vóltának dichőſégét. C
* A'te országod örökké-valo or- 13
ſzág: és a'te uralkodáſod mindē nemzetſégről nemzetſégre.
Hív az Úr minden ő igéiben: és 14
ſzent minden ő chelekedetiben.
* Fel-emeli az Úr mind, a'kik el-eſnek: és fel-támaſzt minden le-verettetteket. 15
* Mindeneknek ſzemei te-benned bíznak Uram: és te adſz éledelt azoknak alkolmatos időben. 16
*Fel-nyitod a'kezedet: és bé-tőlteſz 17
minden élő-állatot áldomáſsal.
* Igaz az Úr minden útaiban: és 18
ſzent minden chelekedetiben.
* Közel vagyon az Úr mindenekhez kik őtet ſegétſégűl híják: mindenekhez kik őtet ſegétſégűl híják igaſságban. 19
*Az őtet-félők akarattyát meg-chelekeſzi, és az ő könyörgéſeket meghalgattya, és meg-ſzabadíttya őket. 20
* Meg-őrizi az Úr minden ő ſzeretőit: és minden bűnőſöket el-veſzt.
* Az Úr díchéretit ſzóllya az én 21
ſzám: és álgya minden teſt az ő ſzent nevét örökké, és örökkön örökké.

Alleluja, Aggæuſ é és Zakariáſ é. 1
CXLV.

DÍchérd én lelkem az Urat, dí- 2 *Pſa. 118.*
chérem az Urat életemben: dí- A *& 144.*
chéretet mondok az én Iſtenemnek valamíg léſzek.
Ne bízzatok a'fejedelmekben; * az 3
emberek fiaiban, kikben ninch ſzabadúlás.
* Ki-mégyen a'lelke, és az ő föld- 4
débe tér: azon nap el-veſznek mindē ő gondolattyok.
*Bóldog, a'kinek ſegétője a'Jákob 5
Iſtene, az ő reménſége az ő Urában
Iſtenében: * "ki az eget és a'földet 6 *" Act.*
teremtette, a'tengert, és mind a'mik *14. c. 15.*
azokban vannak. *Apoc.*
*Ki az igaz-mondáſt örökké meg- 7 *14. b. 7.*
őrzi, itéletet téſzen a'boſzſzúſágſzenvedőknek: eledelt ád az éhezőknek.
Az Úr meg-óldgya a'foglyokat:
* az Úr meg-világoſíttya a'vakokat. 8
Az Úr fel-támaſztya a'le-verettetteket: ſzereti az Úr az igazakat.
* Az Úr meg-őrizi a'jövevényeket, 9
az árvát és az özvegyet bé-fogadgya: és az bűnőſök útait el-veſzti.
* Az Úr örökké országol, a'te Iſte- 10
ned Sion nemzetſégről nemzetſégre.

Alleluja. CXLVI.

1 A Dícsérjétek az Urat, mert jó a' dícséret: a' mí Istenünknek gyönyörűséges és ékes dícsérete légyen.

2 * Meg-épitvén Jerusalemet az Úr: Israëlnek el-szélledésit egybe-gyűjti.

3 *Ki meg-gyógyíttya a' töredelmes szívűeket: és bé-kötözi azok töréset.

4 * Ki meg-számlállya a' chillagok sokaságát: és mindenikét nevén hívja.

5 * Nagy a' mí Urunk, és nagy az ő ereje: és az ő bölcheségének ninch száma.

6 *Bé-fogadván a' szelídeket az Úr: földig meg-alázván pedig a' bűnösöket.

7 B * Énekellyetek az Úrnak hálá-adással: dícséretet mongyatok a' mí Istenünknek a' czitarán.

8 * Ki bé-burítty az eget felyhőkkel: és a' földnek elsőt készít.

* Ki a' hegyeken szénát teremt, és füvet az emberek szolgálattyára.

9 *Ki meg-adgya a' barmoknak az ő eledeleket; és az őtet segétségül-hívo holló-fiaknak.

10 * Nem a' ló erősségében lészen kedve: sem a' férfiu száraiban az ő gyönyörködése.

11 * Gyönyörködik az Úr az őtet-félőkben: és azokban, kik az ő irgalmasságában bíznak.

Alleluja. CXLVII.

12 A Dícsérd Jerusalem az Urat: dícsérd Sion a' te Istenedet.

13 * Mert meg-erősítette a' te kapuid zárjait: meg-áldotta a' fiaidat te-benned.

14 A * Ki békeségesé tötte a' te határidat: és a' gabona zírjával meg-elégít téged.

15 2 * Ki el-bocháttya az ő szóllását a' földre: gyorson fút az ő beszéde.

16 * Ki a' havat mint a' gyapjat adgya: a' ködöt mint a' hamvat hinti.

17 B 3 * Az ő kristallyát darabonként ereszti: ki tűrheti-el annak hidegségét?

18 4 * Ki-bocháttya az ő igéjét, és meg-olvasztya azokat: az ő szele fúj, és vizek folynak.

19 5 * Ki az ő igéjét Jákobnak hirdeti: az ő igasságit és itéletit Israëlnek.

20 6 B *Nem chelekedett így semmi nemzetséggel: és az ő itéletit nem jelentette-meg azoknak. Alleluja.

Alleluja. CXLVIII.

1 A Dícsérjétek az Urat mennyekben: dícsérjétek őtet a' magasságban.

2 *Dícsérjétek őtet minden ő Angyali: dícsérjétek őtet minden ő erei.

3 *Dícsérjétek őtet nap és hóld: dícsérjétek őtet minden chillagok és a' világosság.

4 *"Dícsérjétek őtet egeknek egei: és minden vizek, mellyek az egeken-felyűl vannak, * dícsérjék az Úr nevét: " Dan. 3. e. 59. 60.

Mert ő mondotta, és lőttek; ő parancholta, és teremtettek.

6 * El-rendelte azokat örökké, és örökkön örökké: parancholatot adott, és el nem múlik.

7 B * Dícsérjétek az Urat a' földön, sárkányok, és minden mélységek.

8 * Tűz, kő-esső, hó, jég, forgó-szelek: mellyek az ő igéjét chelekeszik.

9 *Hegyek, és minden halmok; gyümölchös-fák, és minden czédrusok.

10 * Fene vadak, és minden barmok: kígyók, és tollas madarak.

11 * A' föld királyi, és minden népek: fejedelmek, és a' földnek mindé bírái.

12 *Ifiak, és szűzek: a' vének az ifiakkal dícsérjék az Úr nevét: * mert chak az ő neve magasztaltatott-fel.

14 * Az ő dícsérete az égen és a' földön: és fel-magasztalta az ő népe szarvát.

Dícséret minden ő szenteinek: az Israël fiainak, az ő-hozzá közelgető népének. Alleluja.

Alleluja. CXLIX.

1 E Nekellyetek az Úrnak új éneket: az ő dícsérete a' szentek gyülekezetiben.

2 * Vígadgyon Israël abban, a' ki őtet teremtette: és a' Sion fiai vígadgyanak az ő királyokban.

3 * Dícsérjék az ő nevét az éneklő karban: dobbal és orgonával énekellyenek néki:

4 *Mert gyönyörködik az Úr az ő népében: és fel-magasztallya a' szelídeket a' szabadúlásra.

5 *Örvendeznek a' szentek a' dicsőségben: vígadnak az ő ágyas-házokban.

6 B * Az Istennek fel-magasztalási az ő torkokban: és két-élű kardok az ő kezekben.

*Hogy boſzſzút állyanak a'nemzetſégeken: meg-fedgyék a'népeket. 7
* Hogy azok királyit békókba verjék: és a'nemeſsit vas belínchekbe. 8
* Hogy a'meg-írt itéletet tegyék ő-felőlők: dichőſége ez minden ő ſzenteinek. Alleluja. 9

Alleluja. CL.

DÍchérjétek az Urat az ő ſzentiben: díchérjétek őtet az ő erejének vaſtagſágában. 1 A
* Díchérjétek őtet az ő ereiben: díchérjétek őtet az ő nagy-vóltának ſokaſága-ſzerént. 2
* Díchérjétek őtet trombita-ſzóval: díchérjétek őtet orgonával és czitarával. 3 B
* Díchérjétek őtet dobbal, és az éneklő-karban: díchérjétek őtet húrokkal és muſika ſzerſzámmal. 4
* Díchérjétek őtet hangas-ſzavú czimbalomokkal: díchérjétek őtet vígaſágos czimbalomokkal: * minden lélek díchérje az Urat. Alleluja. 5 A 6

LIBER PROVERBIORVM.

PELDA-BESZEDEK KÖNYVE.

I. Rész.

Alomonnak a'Dávid fiának az Iſraël királyának példa-beſzédi. * A'bőlcheſégnek és tudománnak tudáſára: * az okos igéknek értelmére, és a'tudomány oktatáſának, az igaſságnak, és az itéletnek, és az igyeneſségnek eſzébe-vételére: * hogy a'kiſdedeknek okoſság adattaſsék, az ifiúnak tudomány, és értelem. * A'bőlch halgató, bőlchebb léſzen: és az értelmes, birodalmokat bír. * Eſzébe vészi a'példa-beſzédet, és a'magyarázatot, a' bőlchek igéit, és azoknak homályos mondáſit. * "Az Úr félelme, a'bőlcheſégnek kezdeti. A' bőlcheſéget, és a'tudománt a'bolondok útállyák. * Halgaſd, fiam, az atyád oktatáſát, és el ne hadgyad az anyád tőrvényét: * hogy kedveſség adaſsék a' fejednek, és arany láncz a'nyakadba. * Fiam, ha hitegetnek téged a'bűnősők, ne engedgy nékik. * Ha mongyák; Jere velünk, leſelkedgyünk a'vér-után, rejtſünk kelepczéket az ártatlan-ellē oknélkől: * nyellyük-el őtet elevenen mint a'pokol, és egéſzſzen mint a'verembe-ſzállót. * Minden drága marhát találunk, meg-tőltyük házainkat ragadományokkal. * Sorſot veſs velünk, egy erſzényünk légyē minnyájunknak. * Fiam, ne járj vélek, tartoztaſd-meg lábadat az ő ősvényektől. * "Mert az ő lábok gonoſzra futnak, és ſietnek hogy vért ontſanak. * Heába vettetik pedig a'hálo a'madarak ſzemei-előtt. * Ezek-is az ő vérek-ellē leſelkednek, és chalárdſágokat forralnak az ő lelkek-ellen. * Így minden főſvénynek ősvényi, a'marha-bírók lelkét el-ragadgyák. * A'bőlcheség kinn prædikál, az útzákon adgya ſzózattyát: * a'népeknek fő helyén kiáltoz, a'váras kapui ajtaiban ſzóllya az ő igéit, mondván: * Meddig ſzeretitek kiſdedek a'gyermekſéget; és a'bolondok azokat kívánnyák a'mik ártalmaſok nékik; és az eſztelenek gyűlőlik a' tudományt? * "Térjenek-meg az én dorgáláſomra: ímé ki-mondom néktek lelkemet, és meg-mutatom néktek igéimet. * Mert hittalak, és nem akartátok: ki-terjeſztettem kezemet, és nem vólt a'ki nézné. * Meg-útáltátok minden tanátſomat, és dorgáláſimāt el-henyéltétek. * Én-is nevetek a'tí veſzedelmeteken, és meg-chúfollak, midőn rajtatok történik a'mitől féltetek. * Midőn reátok rohan a'hirtelen nyomorúſág, és a'veſzedelem mint a'ſzél-vész érkezik: midőn reátok jő a'háborúſág, és a'ſzorongatás: * Akkor ſegétſégűl hínak engem, és meg nem halgatom; reggel fel-kelnek, és nem találnak-meg engem: azért hogy gyűlőlték az oktatáſt, és az Úr félelmét bé nem vőtték, * és nem engedtek tanátſomnak, és rágalmazták mindē feddéſemet. * Az-okáért az ő útok gyűmőlchit fogják-enni, és az ő tanátſokkal meg-elégíttetnek. * A' kiſdedek el-tévelyedéſe őli-meg őket, és a'bolondok jó ſzerenchéje veſztiel őket. * A'ki pedig engē halgat, rettegéſ-nélkűl nyugſzik, és bévelkődik, a'gonoſzok félelme el-vétetvén.

"Pſal. 110. b. 10. Eccli. 1. b. 16.

"Iſa. 59. b. 7.

"Iſa. 65. b. 11. & 66. a. 4. Ier. 7. c. 13.

II. Rész.

Fiam, ha bé-vészed az én beszédimet, és el-rejted nálad az én parancholatimat, * hogy a'te fűled a'bölcheséget halgassa: hajtsd-meg a'szívedet az okosság ismeretire. * Mert, ha a'bölcheségért könyörgesz, és meg-hajtod a'szívedet az okosságnak; * ha úgy keresed azt mint a'pénzt, és ki-ásod azt mint a'kincheket: * akkor érted-meg az Úr félelmét, és az Istennek tudományát meg-találod: * mert az Úr adgya a'bölcheséget, és az ő szájából az okosság, és a'tudomány. * Meg-őrizi az igazak üdvösségét, és meg-óltalmazza az egyűgyűen-járókat, * megtartván az igasság ösvényit, és a'szentek útait meg-őrizvén. * Akkor érted-meg az igasságot, és az itéletet, és a'mi méltó, és minden jó ösvént. * Ha a'szívedbe menend a'bölcheség, és a'tudomány a'lelkednek tetszeni-fog: * a'tanáts meg-őriz téged, és az okosság meg-tart téged, * hogy meg-menekedgyél a'gonosz úttól, és az embertől a'ki viszsza-fordúltakat szóll: * kik el-hadgyák az igaz útat, és setét útakon járnak: * kik vígadnak midőn gonoszúl chelekesznek, és az igen gonosz dolgokban örvendeznek: * kiknek útok el-fordúltak, és gyalázatosok az ő lépések. * Hogy meg-menekedgyél az idegen aszszony állattól, és a'kivűl-valótól, ki az ő beszédit meg-lágyíttya; * és el-hadgya ifiuságának vezérét, * és Istenének szövetségéről el-feletkezett. mert az ő háza halálra hanyatlott, és az ő ösvényi a'pokolra. * Minnyájan, a'kik bé-mennek hozzája, viszsza nem térnek, se az életnek ösvényit meg nem fogják. * Hogy jó úton járj: és az igazak nyomdokit meg-őrizd. * Mert a'kik igazak, a'földet fogják-lakni, és az egyűgyűek maradnak-meg azon.

" Iob 18. d. 17. * " Az istentelenek pedig a'földről el-töröltetnek: és a'kik hamisan chelekesznek, el-vétetnek arról.

III. Rész.

Fiam, el ne feletkezzél az én törvényemről, és a'parancholatimat őrizze-meg a'szíved. * Mert a'napoknak hoszszaságát, és az életnek esztendeit, és a'békeséget hozzák néked. * Az irgalmasság és az igaz-mondás el ne hadgyanak téged, tedd a'nyakad-körűl azokat, és írd a'szíved tábláira: * és kedvet találsz, és jó oktatást, az Isten's az emberek-előtt. * Légyen bizodalmad az Úrban tellyes szívedből, és ne támaszkodgyál okosságodhoz. * Minden útaidban őret gondollyad, és ő igazgattya a'te lépésidet. * " Ne légy bölch te-magadnál: féllyed az Istent, és távozzál-el a'gonosztól: * mert egéssége lészen a'te köldöködnek, és nedvesitése a'chontyaidnak. * " Tisztellyed az Urat a'te marhádból, és minden gyümölchidnek zsengéiből adgy néki: * és meg-tőltetnek a'chűreid elégséggel, és a'sajtóid borral bévelkődnek. * † Az Úr oktatását, fiam, meg ne vesd: se el ne hadd magad midőn tőle dorgáltatol: * mert a'kit szeret az Úr, meg-dorgállya: és úgy kedvelli mint az atya a'fiát. * Boldog az ember, a'ki meg-találllya a'bölcheséget, és a'ki bévelkődik okossággal: * jobb annak meg-nyerése az ezűst kereskedésénél, és az ő gyümölche a'fő és igen tiszta aranynál: * drágább minden gazdagságoknál: és semmi kivánatos dolgok nem hasonlíttathatnak hozzája. * Napoknak hoszszasága az ő jobjában, és a'bal-kezében gazdagság és dicsőség. * Az ő útai szép útak, és minden ösvényi békeségesek. * Életnek fája azoknak, kik meg-fogják azt: és a'ki megtartya azt, bóldog. * Az Úr bölcheséggel fondálta a'földet, az egeket okossággal erősítette-meg. * Az ő bölchesége-által fakadtak-ki a'mélységek, és a'felyhők harmattá lésznek. * Fiam, el ne távozzanak ezek a'szemeid elől: Őrizd-meg a'törvént és a'tanátsot: * és élete lészen a'te lelkednek, és kedvesége a'te torkodnak. * Akkor bizvást jársz a'te útadon, és a'lábad meg nem ütközik: * ha aluszol, nem félsz; meg-nyugszol, és gyönyörűséges lészen az álmod. * Ne félly a'hirtelen rettegéstől, és az istételenekneк reád-rohanó hatalmaságitól. * Mert az Úr óldalad-mellett lészen, és meg-óltalmazza a'lábadat hogy meg ne fogattasál. * Ne tiltsad azt jól chelekedni, a'kitől lehet: ha erőd vagyon, te-is jól chelekedgyél. * Ne mógyad a'te barátodnak: Menny el, és jöj-viszsza: hólnapadok néked: holott mingyárt adhatsz. * Ne igyekezzél gonoszára a'te barátodnak, holott benned vagyon az ő bizodal-

" Rom. 12. d. 16.

" Tob. 4. b. 7. Luc. 14. c. 13.

† Hebr. 12. b. 5. Apoc. 3. d. 19.

ma. * Ne háborogj ember-ellen ok-
nélkül, holott néked semmi gonoszt
nem tett. * " Ne irégykedgyél
a' hamis emberre, se ne kövesd az
ő útait: * mert az Úrnál útálatos-
ság mindé chúfoló, és az együgyűek-
kel az ő beszélgetése. * Szükölködés
az Úrtól az istentelé házában: az iga-
zak lakó-helyei pedig meg-áldatnak.
* Ő meg-chúfollya a' chúfolókat, és
a' szelídeknek malasztot ád. * A' böl-
chek dichőséget bírnak: a' bolondok
fel-magasztalása, gyalázat.

IV. Rész.

HAllyátok fiaim az atyátok
oktatását, és figyelmezzetek
hogy okosságot tudgyatok.
* Jó ajándékot adok nék-
tek, törvényemet el ne hadgyátok.
* Mert én-is az atyámnak gyenge fia
vóltam, és eggyetlen-egy az anyám-
elött: * és tanít vala engem, és mód va-
la: Vegye-bé az én igéimet a' szíved,
őrizd-meg parancholatimat, és élsz.
* Bírjad a' bölcheséget, bírjad az okos-
ságot: és el ne feletkezzél, se el ne ha-
jolly az én szám igéitől. * El ne hadd
azt, és meg-őriz téged: szeresed azt,
és meg-tart téged. * A' bölcheség kez-
deti, bírjad a' bölcheséget, és minden
jószágod-fölött okosságot szerezz.
* ragadd-meg azt, és fel-magasztal té-
ged: meg-dichőíttetel tőle, midőn azt
hozzád öleled: * a' fejednek a' kedves-
ségek öregbülésit adgya, és dichőség-
es koronával bé-fődd téged. * Hall-
jad fiam, és fogadd-bé az én igéimet,
hogy meg-sokasodgyanak életednek
esztendei. A' bölcheség útát meg-mu-
tatom néked, az igasság ösvényin
hordozlak téged: * mellyeken ha já-
randasz, meg nem szoríttatnak a' lé-
pésid, és futván meg nem ütközöl.
* Tartsd-meg a' fegyelmet, el ne erezd
azt: őrizd-meg azt, mert az a' te életed.
* Ne gyönyörködgyél az istentelenek
ösvényiben, se ne kedvellyed a' go-
noszok útát. * Fuss attól, se által ne
menny azon: térj-el, és hadd-el azt.
* mert nē alusznak, míg gonoszt nem
chelekeszsznek: és el-vétetik tőlök az
álom míg meg nē ejtnek. * az istente-
lenség kenyerét észik, és a' hamisság
borát iszszák. * Az igazak ösvénye pe-
dig, mint a' fénylő világosság elébb-
elébb mégyen, és nevekedik mind a'
tellyes napig. * Az istentelenek úta
setétes: nem tudgyák hol esnek-el.

* Fiam, halgasd beszédimet, és az
én szólásimra hajts a' fűledet. * el ne
távozzanak a' te szemeidtől, őrizd-
meg azokat a' szíved közepett: * mert
élet azok meg-találóinak, és egésség
az egész testnek. * Minden őrizettel
tartsd-meg a' szívedet, mert abból szár-
mazik az élet. * Távoztasd-el tőled a'
gonosz szájat, és a' rágalmazo ajakok
távúl légyenek tőled. * A' te szemeid
igeneset lássanak, és a' te szömöld-
kid a' lépésid-elött járjanak. * Igaz-
gasd a' lábaid ösvényét, és minden
útaid meg-erősödnek. * Ne hajolly
jobra, se balra: fordítsd-el a' lábadat
a' gonosztól. Mert, a' jobb-felől-valo
útakat, ismeri az Úr: a' mellyek pedig
balra vannak, gonoszok. Ő pedig
meg-igazíttya a' te futásidat, az úta-
idat pedig békeségben elő-viszi.

V. Rész.

FIam, figyelmezz az én bölche-
ségemre, és az okosságomra
hajtsd-meg a' te fűledet, * hogy
meg-őrizzed a' gondolatokat,
és az ajakid meg-tartsák az oktatást.
Ne figyelmezz az aszszony' állat ál-
nokságára. * mert a' kurva ajaki chö-
pögő lépes-méz, és fényesb az olaj-
nál az ő torka: * az ő utólsói pedig
keserűk mint az üröm, és élesek mint
a' két-élű kard. * Az ő lábai alá-szál-
nak a' halálra, és a' lépési a' pokolba
hatnak. * Az élet ösvényén nem jár-
nak, bújdosók a' lépési, és vizgálhatat-
lanok. * Most azért, fiam, halgass en-
gem, és el ne távozzál a' szám igéitől.
* Messze távoztasd tőle a' te útadat,
és ne közelgess a' háza ajtajához. * Ne
add idegeneknek a' te tisztességedet,
és a' te esztendőidet a' kegyetlennek.
* hogy valami-képpen ne töltözzé-
nek a' kivül-valók a' te erőddel, és
a' te munkáid idegen házban légye-
nek, * és végtére nyögj midőn meg-
emészted a' húsodat és testedet, és
mondgyad: * Miért útáltam-meg az
oktatást, és a' dorgálásoknak nem en-
gedett a' szívem, * és nem halgattam
a' tanitóim szavát, és a' tanitókhoz
nem hajtottam fülemet? * Chak nem
minden gonoszba jutottam, a' gyüle-
közet és a' synagóga-közepett. * Igyál
vizet a' te chatorna-kútadból, és a' kút-
tad folyásiból: * Follyanak-ki a' kút-
aid, és az útzákon osztogasd vizei-
det. * Egyedül tiéid légyenek azok,
és ne légyenek az idegenek veled ré-

" Psal. 36. a. 1.

Proverb. 4. 5.

szesek. * Légyen áldott a'te forrásod, és vígadgy a'te ifiuságod feleségével: * igen szerelmes nőstény szarvás, és igẽ kedves szarvas fiokája. az emlői meg-részegíttsenek téged mindẽ időbẽ: az ő szerelmébẽ gyönyörködgyél szüntelen. * Miért tévelyíttetel-el fiam idegentől, és más kebelébe tápláltatol? * "Nézi az Úr az ember útait, és minden lépésit meg-szemléli. * †A'maga hamisságai fogják-meg az istẽtelent, és bűneinek kőteleivel kőtöztetik-meg. * Ő meg-hal, mert nem vólt oktatása, és bolondságának sokasága-miatt meg-chalatkozik.

" Iob. 31. 4. † Iob. 34. 6. 21.

VI. Rész.

Fiam, ha kezes lészsz barátodért, meg-szegezted a'kivől-valónál a'te kezedet. * Meg-kőteleztettél a'szád igéivel, és meg-fogattattál tulajdon beszédiddel. * Chelekedd-meg azért a' mit mondok, fiam, és szabadítsd-ki magadat: mert felebarátod kezébe akadtál. Ide's tova futoss, siess, kőlts-fel barátodat: * ne adgy álmot a'szemeidnek, se ne szunyadgyanak a'te szemöldökid. * Menekedgyél-ki mint az őzetske a'kézből, és mint a'madár a'madarász kezéből. * Eredgy a'hangyához ô rest, és szemléld az ő útait, és tanúlly bőlcheséget. * Kinek holott vezére ninchen, se tanitója, se fejedelme, *nyárba eledelt készít magának, és aratáskor gyűjti-bé a' mit egyék. * "Meddig aluszol ô rest? mikor kelsz-fel álmodból? * Egy keveset aluszol, egy keveset szunnyadozsz, egy keveset egybe-kúcholod kezeidet, hogy aludgyál: * és reád jő mint egy úton-járo a'szükölködés, és a'szegénység mint egy fegyveres férfi. Ha pedig gyors lészsz, el-jő mint egy kút a'te aratásod, és a'szükölködés meszsze fút tőled. * A'hite-szegett ember, haszontalan férfiu, hamis szájjal jár, * hunyorgat szemeivel, lábával tapod, újával szóll, *álnok szívvel gonoszt forral, és mindẽ időben versengéseket hint. * ennek veszedelme hirtelen el-jő, és gyorsan el-tapodtatik, és nem lészen többé orvossága. * Hat, a'miket gyűlől az Úr, és a'hetediket útállya a'lelke: * A'kevély szemeket, a'hazug nyelvet, az ártatlá vér-ontó kezeket, * a'gonosz gondolatokat-forralo szívet, a'gonoszra fietséggel-fútó lábakat, *a'hazugságokat-beszéllő hamis tanút, és azt a' ki az atyafiak-közőtt viszsza-vonyásokat hint. *Tarts-meg fiam az atyád parancholatit, és el ne hadd az anyád törvényét. * Kösd azokat szüntelen a'szivedbe, és tedd a'nyakad-körül. * Mikor jársz, veled járjanak: mikor aluszol, őrizzenek téged: és fel-ébredvén azokkal szólly. * mert a'parancholat szövétnek, és a'törvény világosság, és az oktató dorgálás az élet úta: * hogy meg-őrizzenek téged a'gonosz aszszonytól, és a'kivűlvalónak hízelkedő nyelvétől. * Meg ne kívánnya annak szépségét a'szived, se meg ne fogattassál az ő hunyorgatásival: * mert a'kurva jutalma alig ér egy kenyeret: az aszszony'állat pedig a' férfiúnak drága lélket fogja-meg. * El rejtheti-e ember a'tüzet a'kebelében, hogy a'ruhái ne égjenek? * a'vagy járhat-e az eleven szénẽ, hogy meg ne égjenek a'talpai? * így a'ki bé-mégyen a'felebaráttya feleségéhez, nem lészen tiszta midőn azt illeti. * Nem nagy vétek midőn valaki lop: mert azért lop hogy bétöltse éhező lelkét; * és ha rajta kapják, hét annyit fizet, és házának mindẽ marháját oda adgya. * A'ki pedig házasság-rontó, a'szívnek fogyatkozása-miatt el-veszti lelkét. * szégyenséget és gyalázatot gyűjt magának, és az ő gyalázattya el nem törölletik: * mert a' férfiu búsulása és haragja meg nem enged a'boszszu-állásnak napján, *se nem enged senki könyörgésinek, még igen sok ajándékokat sem vészen a'váltságért.

" Infr. 24. d. 33

VII. Rész.

Fiam, őrizd-meg az én beszédimet, és parancholatimat rejtsd-el magadnak. * Fiam tartsd-meg az én parancholatimat, és élsz: és a'törvényemet mint a'szemed fényét: * kösd azt az újaidra, írd azt a' szíved tábláira. * Mondgyad a'bölcheségnek, néném vagy; és az okosságot barátodnak híjad, *hogy megőtizzen téged a'kivűl-valo aszszonytól, és az idegentől, ki az ő igéit édesíti. * Mert a'házam ablakáról a'rostélyon által-néztem, * és látok kisdeket, szemlélem a'balgatag ifiat, * ki által-mégyen az útzán a'szegletnél, és annak háza úta-mellett, *setetben jár, a'nap el-estveledvén, az éj setétségében, és homályában. * És ímé eleibe

Proverb. 6. 7.

be-méne egy aſzſzony kurvai ékeſſégben, ki kéſz a'lelkek meg-fogáſára: chachogo és bújdoſó, * nyughatatlan, és nem álhat a'lábain a'házban, *moſt ott-kin, moſt az útzákon, moſt a'ſzegleteknél leſelkedvén. * És meg-ragadván az iſiat meg-chókollya, és ſzemtelẽ orczával hízelkedik, mondván: * Áldozatokat fogadtam egéſségemért, ma fizettem-meg fogadáſimat. * azért jöttem-ki elődbe, kívánván téged látni, és reád találtam. * Által-vontam az ágyamat ſinórokkal, bé-födtem Egyiptuſi íratos ſzőnyegekkel. * meg-híntettem ágyas-házamat myrrával, és aloëſsel, és czinnamómommal. * Jere, réſzegüllyünk-meg emlőkkel, és gyönyörködgyünk a'kívánatos ölelgetéſekbẽ, míglen meg-világoſodgyék a' nap. *mert ninch a'férjem az ő házánál, igẽ meſsze útra ment. * egy żatſkó pénzt vitt véle: hóld-tőlte napjára tér-meg házához. * Bé-hálólá őtet ſok beſzédekkel, és ajakinak hízelkedéſivel el-voná őtet. *Mingyárt követi őtet mint az öléſre vitetett ökör, és mint az ugrándozo bárány, és nem érti a' bolond hogy kötelekre vonattatik, * míg nem által-járja a' nyíl a' máját: mint ha a'madár ſietne a'tőrbe, és nem tudgya hogy lelkének veſzedelmében jár. * Moſt azért, fiam, halgaſs engẽ, és figyelmezz a'ſzám igéire. * Ne hajollyon annak útaira az elméd: ſe meg ne chalattaſſál annak ösvényi-által. * mert ſok ſebeſeket meg-ejtett, és az igen erőſſek-is meg-ölettek ö-tőle. * A'pokol útai az ö háza, által-hatván a'halálnak belső helyeire.

VIII. Rész.

NEm kiáltoz-e a'bőlcheſég, és az okoſság nem adgya-e ſzavát? * A'nagy és magas helyek tetején az úton, az ösvények közepin álván, * a' váras kapui-mellett ugyan az ajtóbã ſzóll, mondván: * Oh férfiak, reátok kiáltok, és az én ſzóm az emberek fiaihoz. * Értſétek kiſdedek az okoſságot, és eſztelenek vegyétek eſzetekbe. *Hallyátok-meg, mert nagy dolgokról ſzóllok: és meg-nyittatnak az ajakim, hogy igazat hirdeſsenek. * Igaſſágról elmélkedik az én torkom, és az ajakim útállyák az iſtẽtelent. *Igazak minden beſzédim, ninch azokban

9 valami hamis, ſe viſzſza-fordúlt. *Igazak az értelmeſeknek, és igyeneſek a'
10 tudománt meg-találóknak. *Vegyétek oktatáſomat, és nem a'pénzt: a'
B tudománt válaſzſzátok inkább hogy
11 ſem az aranyat. *Mert jobb a'bőlcheſég minden drága dolgoknál: és ſemmi kívánatos dolog a'hoz nem haſonlíttathatik. * Én bőlcheſég a'tanátsbã lakom, és jelẽ vagyok az eſzes
13 gondolatokban. *Az Úr félelme gyűlöli a'gonoſzt: a'fel-fualkodáſt, és a'
C kevélſéget, és a'gonoſz útat, és a'két-
14 nyelvű ſzájat útálom. * Enyím a'tanáts, és az igaſság, énnyím az okoſság,
15 enyím az erőſség. * Én-általam orſzágolnak a' királyok, és igazat végeznek a'törvény-ſzerzők. *Én-általam parancholnak a'fejedelmek, és
16 igaſságot végeznek a' hatalmaſok.
17 * Én az engem-ſzeretőket ſzeretem: és a'kik reggel vígyáznak reám, meg-
18 találnak engẽ. *Nálam vagyon a'gazdagſág, és a'dichőſég, a'tettetes kin-
19 chek, és az igaſság. * Mert jobb az én
C gyümölchöm az arannál, és a'drága-
D kőnél, és az én terméſim a'válaſztott
20 ezüſtnél. * Az igaſság útain járok, az
21 ítélet ösvényinek-közepette, *hogy meg-gazdagíttſam az engẽ-ſzeretőket, és azoknak kincheket meg-töl-
22 tſem. *Az Úr bírt engẽm az ö útainak kezdetiben, minek-előtte valamit teremtene kezdettől-fogva. *Öröktől-
23 fogva el-rendeltettem, és régtől-fogva minek-előtte a'föld lenne. * Még
24 nem vóltak a'mélyſégek, és én már fogantattam vala: még a'vizek kútai
25 ki nẽ fakadtak vala; * még a'hegyek meg nem állapodtak vala nehezſséggel; a'halmoknak-előtte ſzülettetem vala én: * még a'földet nẽtetẽtette vala, és a'folyó-vizeket, és a'föld
26 kerekſége ſarkait. * Mikor az egeket
27 D kéſzíti vala, jelen vóltam: mikor bizonyos móddal és kerítéſsel körülvéſzi vala a'mélyſégeket; * mikor az
28 egeket ott-fen meg-erőſsíti vala, és
29 meg-méri vala a'vizek kútait; * midőn környül fel-veti vala a'tenger határát, és törvényt ád vala a'vizeknek, hogy által ne mennének az ö határokon: mikor a' földnek fondamentomit veti vala. * Ö-véle vóltam
30 mindeneket el-rendelvén; és gyönyörködöm vala naponként, játzodozván előtte minden időben; * já-
31 tzodozván a'föld kerekſégén: és az

én győnyőrűſégem az emberek fiai-
val lenni. * Moſt azért fiaim, halgaſ- 32
ſatok engem : Bóldogok, a' kik
őrizik az én útaimat. * Halgaſsátok az 33
oktatáſt, és legyetek bőlchek, és ne
veſsétek-el azt. * Bóldog ember a' ki 34
engem halgat, és a'ki vígyáz az ajtó-
imnál naponként, és várakozik az aj-
tómnak mellyékinél. * A'ki engem 35
meg-talál, életet talál, és űdvőſséget
merít az Úrtól : * a'ki pedig ellenem 36
vét, lelkét ſérti-meg. Minnyájan a'
kik engem gyűlőlnek, ſzeretik a'
halált.

IX. Rész.

A' Bőlcheſég házat épített 1
magának, hét oſzlopot vá- A
gott-ki. * Meg-áldozta az 2
ő áldozatit, bort egyelített,
és el-kéſzítette aſztalat. * El-kűldőt- 3
te a' ſzolgálóit hogy a'várba hínák,
és a'váras kő-falaira : * Ha valaki kiſ- 4
ded, jőjön hozzám. És az eſztelenek-
nek ſzólla : * Jőjetek-el, egyétek az én 5
kenyeremet, és igyátok a'bort mel-
lyet néktek egyelítettem. * Hadgyá- 6
tok-el a' gyermekſéget, és éllyetek, és
járjatok az okoſság útain. * A'ki a' 7
chúfolót taníttya, magán téſzen
boſzſzúſágot : és a'ki az iſtentelent
feddi, magának ſzerez gyalázatot.
* Ne fedgyed a' chúfolót, hogy ne 8
gyűlőllyon téged. Fedd-meg a'ből-
chet, és ſzeret téged. * Adgy alkol- 9
matoſságot a'bőlchnek, és tőbbűl a'
bőlcheſége. Taníts az igazat, és el-vē-
ni ſieti. * "A'bőlcheſégnek kezdeti, 10
az Úr félelme : és a' ſzētek tudománya,
okoſság. * Mert én-általam ſokaſúl- 11
nak-meg a' napjaid, és tőbbűlnek a'te
életednek eſztēdei. * Ha bőlch léſzſz, 12
magadnak léſzſz : ha pedig chúfoló,
egyedűl viſeled a'gonoſzt * A'bolōd 13
és kiáltozo aſzſzony, és teli hízelke-
déſsel, és tellyeſséggel tudatlā, * a há- 14
za ajtaja-előtt ſzékre űlt a'váraſnak
magas helyén, * hogy az úton-járó- 15
kat híná, és az ő útokō menőket. * A' 16
ki kiſded, térjen hozzám. És az eſzte-
lennek ſzólla : * A'lopott vizek édeſ- 17
bek, és az el-rejtett kenyér győnyő-
rűſégesb. * És nem tudta hogy ott 18
óriáſok vannak, és a'pokol mélyſégi-
ben az ő vendégi.

" Sup. 1. a. 7. Pſa 110. d. 10. Eccli. 1. b. 16.

SALOMON PELDA-BESZÉDI.

X. Rész.

A' bőlch fiu őrvendezteti az 1
attyát : a' bolond fiu pedig A
ſzomoruſága az annyának.
* Semmit nem haſználnak 2
az iſtentelenſégnek kinchei : az igaz-
ſág pedig meg-ſzabadít a'haláltól.
* Nem ſanyargattya az Úr éhſég- 3
gel az igaz lelkét, és az iſtentelenek
leſelkedéſeket fel-forgattya. * Sze- 4
gényſéget ſzerzett a'laſsù kéz : az erőſ-
ſek keze pedig gazdagſágot kéſzít.
A' ki hazugſágokra támaſzkodik,
a'ſzeleket táplállya az : ugyan azon
pedig a'rőpűllő madarakat kőveti.
* A'ki aratáſkor gyűjt, bőlch fiu 5
az : a'ki pedig nyárban hortyog, ſzé-
gyen-vallásnak fia.
* Az Úr áldáſa az igaz fején : az iſtēte- 6
lenek ſzáját pedig hamiſság fődi-bé.
* Az igaz emlekezete dicheretek- 7
kel : és az iſtentelenek neve meg-rot-
had. * A' bőlch-ſzívű bé-véſzi 8
a' parancholatokat : a'bolond az aja-
kival verettetik. * A'ki egyűgyűen 9
jár, bátorſággal jár : a'ki pedig meg-
veſztegeti útait, ki-túdódik.
* " A'ki ſzemmel hunyorgat, fáj- 10
dalmat ſzerez : és a'bolond az ajaki- 11
val verettetik. * Életnek ere,
az igaznak ſzája : és az iſtentelenek
ſzája bé-fődi a'hamiſságot.
* A'gyűlőlſég verſengéſt támaſzt : 12
" és minden vétkeket bé-fődőz a'ſze- 13
retet. * A'bőlch ajakiban ta-
láltatik a'bőlcheſég : és veſzſző añak
hátán a'ki ſzív-nélkűl ſzűkőlkődik.
* A'bőlchek el-rejtik a'tudománt : 14
a'bolond ſzája pedig kőzel a'ſzégyen-
vallashoz. * A' gazdag mar- 15
haja, az ő erőſségének váraſa ; a'ſze- C
genyek félelme, az ő ſzűkőlkődéſek.
* Az igaznak munkája, életre : az 16
iſtēteleñek gyűmőlche pedig, bűnre.
* Életnek úta, az oktatáſt meg-őri- 17
zőnek : a'ki pedig a' dorgáláſokat
el-hadgya, tévelyeg.
* El-rejtik a'gyűlőlſéget a'hazug 18
ajakak : a'ki gyalázatot ſzóll, eſztelē.
* A' ſok ſzóllás bűn-nélkűl nem 19
léſzen : a'ki pedig meg-mértékli aja-
kit, igen okos. * Válaſztott 20
ezűſt, az igaznak nyelve : az iſtentele-
nek ſzíve pedig ſemmire-kellő.
* Az igaznak ajaki ſokakat tanít- 21
nak : a'kik pedig tudatlanok, ſzívők-
nek fogyatkozáſában halnak-meg.

" Eccli. 27. e. 25.

" 1. Pet. 4. b. 8. 1. Cor. 13. b. 4.

Proverb. 9. 10.

* Az

*Az Úr áldása meg-gazdagít, és nẽ társalkodik azokkal a'nyomorúság. 22

*A'bolond mint egy nevetéssel chelekeszi a' bűnt : a' bölcheség pedig okosság a'férfiúnak. 23 D 12

*A'mitől az istentelẽ fél, az jő reája : az igazak kívánsága meg-adatik. 24 13

*Mint az el-múlo szélvész úgy nem lészen az istentelẽ, az igaz pedig mint az örök fondamentom. 25 14

*Mint az eczet a'fogaknak, és a'füst a'szemeknek, úgy a'rest azoknak a' kik őtet küldötték. 26 15

*Az Úr félelme meg-többíti a'napokat : és az istentelenek esztendei meg-rövidíttetnek. 27 16

*Az igazak várakozása vígasság : az istentelenek reménsége pedig el-vész. 28 17 C

*Az együgyűnek erőssége az Úr útai : és félelem azoknak, kik gonoszt chelekésznek. 29 18

*Az igaz örökké meg nem mozdúl : az istentelenek pedig nem fognak a' földön lakni. 30 19

*Az igaznak szája bölcheséget szűl : a'gonoszok nyelve el-vész. 31 20

*Az igaznak ajaki kedveseket gondolnak : és az istentelenek szája gonoszokat. 32 21

XI. Rész.

AZ álnok font, útálatosság az Úrnál : és az igaz mértek, ő akarattya. 1 A

*A'hol kevélység lészen, ott lészen a'gyalázat-is : a'hol pedig alázatosság vagyon, ott a' bölcheség- 2

*Az igazak együgyűsége igazgattya őket : és a'gonoszok chalárdsága el-pusztíttya őket. 3 25

*Nem használnak a'gazdagságok a'boszszú-állás napján : az igasság pedig meg-szabadít a'haláltól. 4 26 D

*Az együgyűnek igasága igazgattya az ő útát : és az ő istentelenségében meg-esik az istentelen. 5 27

*Az igazak igasága meg-szabadíttya őket : és a'hámisak az ő leselkedésekben fogattatnak-meg. 6 28

*A' meg-hólt istentelen embernek, semmi reménsége többé nem lészen : és a'szorgalmatosok várakozása el-vész. 7 29

*Az igaz meg-szabadúlt a'nyomorúságból : és az istentelen kézbe adatik helyette. 8 30

*A'kép-mutató meg-challya szájával barátttyát : az igazak pedig meg-szabadúlnak a' tudomány-által. 9 31

*Az igazak javain örvendez a'város : és az istentelenek veszedelmén dicshéret lészen. 10 B 1 A

*Az igazak-nak áldomásával fel-magasztaltatik a' város : és az istentelenek szájával fel-fordúl. 11 2

*A'ki meg-útálja barátttyát, esz-nélkűl szűkös : az okos férfiu pedig halgat. 12

*A'ki chalárdúl jár, ki-nyilatkoztattya a'titkokat : a'ki pedig hív-szívű, el-titkollya a'barátttya titkát. 13

*A'hol nincs vezér, a'nép el-vész : a' meg-maradás pedig, a'hol sok tanács. 14

*Gonoszszal gyötretik a'ki kezes lészen az idegenért : a'ki pedig magát ója a'töröktől, bátorságos lészen. 15

*A'kedves aszszony dicsőséget talál : és az erősseknek gazdagságok lészen. 16

*Jól chelekeszik a'maga lelkével az irgalmas férfiu : a'ki pedig kegyetlen, az attyafiait-is meg-veti. 17 C

*Az istentelẽ álhatatlan műkát tészen : az igasság-hintőjének pedig hív jutalo. 18

*A'kegyelmesség életet szerez : és a'gonoszok követése halált. 19

*Utálatos az Úrnál az álnok szív : és az ő akarattya azokhoz, a'kik együgyűen járnak. 20

*Sok kézben sem lészen bűntetetlen a'gonosz : az igazak magva pedig meg-szabadúl. 21

*Arany perecz a'diszno orrában, a'szép és bolond aszszony'állat. 22

*Az igazaknak minden kívánságok jó : az istentelenek várakozása harag. 23

*Némellyek az ő tulajdonokat osztyák-el, és gazdagbakká lésznek : némellyek el-ragadgyák a' máset-is, és mindenkor szűkölködésben vannak. 24

*A' melly lélek áld, meg-hízik : és a'ki részegít, ő-is meg-részegíttetik. 25

*A'ki el-rejti a' gabonát, átkoztatik a'népektől : áldomás pedig az eladók fején. 26 D

*Jól kél-fel reggel a'ki jót keres : a'gonoszok vizgálója pedig el-nyomattatik azoktól. 27

*A'ki gazdagságiban bízik, megesik : az igazak pedig mint a' zőld levél ki-chiráznak. 28

*A'ki meg-háborittya a'maga házát, szelei lésznek : és a'ki bolond, a'bölchnek szolgál. 29

*Az igaznak gyümölche az élet fája : és a' ki meg-segéti a' lelkeket, bölch az. 30

*"Ha az igaz jutalmát vészi a'földön, menyivel inkább az istentelen és a'bűnös. 31 "1. Pet. 4. d. 18.

XII. Rész.

A'Ki szereti az oktatást, szereti a' tudománt : a'ki pedig gyülöli a' dorgálásokat, esztelen. 1

*A'ki jó, malasztot vészen az Úr-

tól: a'ki pedig a'maga gondolatiban bízik, istentelenűl chelekeszik. 22 D

*Nem erősödik-meg az ember az istételenséggel: és az igazak gyökere meg nem mozdúl. 3 23

* A' szorgalmatos aszszony, koronája a' férjének: és rothadás annak chontyaiban, a'ki gyalázatra-mélto dolgokat chelekeszik. 4 24

* Az igazak gondolati itéletek: és az istentelenek tanátsi chalárdok. 5 25

* Az istentelenek igéi a' vér-után leselkednek: az igazak szája meg-szabadíttya őket. 6 26

* Dőjtsd-ki az istételeneket, és nem lésznek: az igazak háza pedig meg-marad. 7 27

* Tudományáról meg-ismértetik a'férfiu: a'ki pedig heába-valo és esztelen, meg-gyaláztatik. 8 B 28

"Eccli. 10. d. 30. * "Jobb a'szegény és a'ki magának elégséges, hogy-sem a' dichekedő és kenyér-nélkűl szűkölködő. 9 1

* Ismeri az igaz a'ő barmainak lelkét: az istentelenek szívők pedig kegyetlenek. 10 A

† Eccli. 20. d. 30. *†A'ki a'maga földét miveli, meg-elégedik kenyérrel: a'ki pedig a'hívolkodást követi, igen bolond. 11 2

A'ki gyönyörködik a'borban-valo mulatozásban, az ő épűletibe gyalázatot hágy. 12 3

* Az istentelen kívánsága a'gonoszok erősége: az igazak gyökere pedig elő-megyen. 13 4

* Az ajakak bűneiért romlás közelget a'gonoszra: ki-menekedik pedig az igaz a'nyomoruságból. 14 5

* Az ő szája gyümölchéből ki-ki bé-telik jókkal, és az ő kezeinek chelekedeti-szerént fizettetik néki. 15 6

* A'bolond úta igaz az ő szemei-elől: a'ki pedig bőlch, enged a' tanátsnak. 16 7

* A'bolond mingyárt meg-jelenti haragját: a'ki pedig el-titkollya a' boszszúságot, okos. 17 8

* A' ki azt szóllya a' mit túd, igasságnak mutatója: a'ki pedig hazud, chalárd tanú. 18 9

*Vagyon a'ki igér, és úgy mint lelki ismeretinek kargyával gyakdostatik: a'bőlchek nyelve pedig egéség. 19 10

* Az igaz-mondás ajaka erős lészen örökké: a'ki pedig hirtelen tanú, hazug nyelvet készít. 20 11

* Álnokság vagyon a'gonosz gondolók szívében: a'kik pedig a'békességről tanátskoznak, azokat öröm követi. 21 12

*Nem szomoríttya meg az igazat, akár-mi történnyék rajta: az istenteleneket pedig meg-telnek gonoszszal. 22 13

*Utálatosok az Urnál a'hazug ajakak: a'kik pedig híven chelekeszenek, tetszenek néki. 23 C

* Az okos ember el-födözi a'tudománt: és az esztelenek szíve bolondságot beszél. 24 1

* Az erősek keze uralkodik, a'rest pedig adó-fizetésel szolgál. 25 2

* A' férfiu szívében a'bánat meg-alázza őtet, és a'jó beszéddel meg-vigasztaltatik. 26 3

* A'ki nem gondol kárával barátyáert, igaz: az istételenek úta pedig meg-challya őket. 27 4

* A'chalárd nem talál nyereséget, és az ember jószága drága arany lészen. 28 5

* Az igasság ösvényében, az élet: a'chavargó út pedig halálra viszen. 6

XIII. Rész.

A'Bőlch fiu, az attya tanítása: a'chúfolo pedig, nem hallgattya mikor dorgáltatik. 1 7

*Az ember a'szájának gyümölchével meg-elégíttetik jókkal: a' törvény-szegők lelke pedig hamis. 2 8

* A'ki meg-őrizi a'szaját, meg-őrizi a'lelkét: a'ki pedig maga-gondolatlan a'szóllásra, gonoszt fog-érezni. 3 9

* Akar's nem akar a' rest: a'munkálkodók lelke pedig meg-hízik. 4 10

* A'hazug igét útállya az igaz: az istételē pedig meg-szégyenít, és meg-szégyeníttetik. 5 11

*Az igasság meg-őrizi az ártatlannak útát: az istentelenség pedig meg-ejti a'bűnöst. 6 12

*Vagyon olly mint gazdag, holott semmie ninch: és vagyon olly mint szegény, holott sok gazdagságban légyen. 7 13

*A' férfiu lelkének váltsága, az ő gazdagsága: a'szegény pedig, nem szenvedi a' dorgáltatást. 8 14

* Az igazak világossága örvendeztet: az istentelenek szövétneke pedig el-aluszik. 9 15

* A'kevélyek-között mindenkor versengések vannak: a' kik pedig mindeneket tanátsal chelekeszenek, a'bőlcheségtől vezérlettetnek. 10 16

* A' sietséggel gyűjtött marha meg-kevesedik: a' melly pedig apránként gyűjtetik kézzel, meg-sokasodik. 11 17

* A' melly reménség el-hallad, gyötri a' lelket: az élet fája, az el-jövő kívánság. 12 18

*A'ki valami dolgot gyaláz, ő-magát kötelezi jövendőre: a'ki pedig féli a'parancholatot, békességben lészen. 13 19

Az álnok lelkek a' bűnökben tévelyegnek: az igazak pedig irgalmasok, és könyörűlnek. 14 20

* A' bőlch törvénye az életnek forrása,

hogy el-távozzék a'halálnak romlásától. * A'jó tudomány kedvesé téſzen; a'meg-útálóknak útában, verem. 15

*Az okos mindent tanáttſal chelekeſzik: a'balgatag pedig, ki nyilatkoztattya bolondſágát. 16

* Az iſtentelen követe, gonoſzba eſik: a'hív követe pedig, egéſség. 17

*Szűlkölködés és gyalázat annak, a'ki el-hadgya a'fégyelmet: a'ki pedig enged a' dorgálónak, meg-dicsőittetik. * Ha a'kivánſág bé-tellyeſedik, gyönyörködteti a' lelket: útállyák a'bolondok azokat, a'kik a'gonoſztól futnak. 18 19

*A'ki bölchekkel jár, bölch léſzen: a'bolondok baráttya, haſonlóvá léſzen. * A' bűnöſöket gonoſz követi: és az igazaknak jókkal fizetnek. * A'jó, örökös fiakat és unokákat hágy: és a'bűnös marhája az igaznak tartatik. 20 21 22

*Sok étkek az atyák ugaribán: és egyebeknek gyüjtetnek itélet-nélkül. 23

*A'ki a'veſzſzőt kiméli, gyűlöli a' fiát: a'ki pedig ſzereti azt, ſzűntelen oktattya. * Az igaz éſzik, és bé-tőlti a'lelkét: az iſtentelenek haſa pedig telhetetlen. 24 25

XIV. Rész.

Iob. 12. v. 4.

A'Bölch aſzſzony épiti az ö házát: az eſztelen pedig a' fel-épűltet-is el-rontya kezeivel. 1

*Az igaz úton-járo, és az Iſten-féllő, meg-útáltatik attól, a'ki gyalázatos úton jár. 2

* A'bolond ſzájában a'kevélyſég veſzſzeje: a'bölchek ajaki pedig megőrizik őket. 3

* A'hol ökrök ninchenek, üres a' jáſzol: a'hol pedig igen ſok a'vetés, ott nyilván vagyon az ökör erőſsége. 4

* A'hív tanú nem hazud: az álnok tanú pedig hazugſágot mond. 5

* A'chúfolo bölcheſéget keres, és meg nem találja: az okoſok tudománya künyü. 6

*Járj-ellene a'bolond férfiúnak, és nem tudgya az okoſság ajakit. 7

* Az okoſnak bölcheſége, hogy értſe az ö útát: és a'bolondok eſztelenſége, tévelygő. 8

* A'bolond chúfolódik a'bűnnel, és az igazak-között meg-marad a'jó akarat. 9

* A'mely ſzív tudgya lelkének keſerűſéget, annak örömében nem egyeledik az idegen. 10 11

* Az iſtentelenek háza el-tőröltetik: az igazak hajléki pedig ki-chiráznak. 12

*Vagyon olly út, melly az embernek igaznak láttatik: annak vége pedig a'halálra viſzen. 13

* A'nevetés fájdalommal egyelíttetik, és az örőm végét ſiralom foglallya-el. 14

* Az ö útaival el-telik a'bolond, és azt felyül-halladgya a'jó férfiu. 15

* Az együgyü minden igének hiſzen: az okos pedig az ö lépéſire vigyáz. *Az álnok fiúnak ſemmi java nem léſzen: a' bölch ſzolgachelekedeti pedig ſzerenchéſek léſznek, és igazgattatik az ö úta. 16

*A'bölch fél, és el-tér a'gonoſztól: a'bolond által-ugordgya, és bizakodik. *A'ki nem tűr, bolondſágot chelekeſzik: és a' ravaſz ember gyülölſéges. 17

* A'kiſdedek bírják a'bolondſágot, és az okoſok várják a' tudománt. 18

* A'gonoſzok a'jók-előtt le-borúlnak: és az iſtentelenek az igazak kapui-előtt. 19

* Még felebaráttyának-is gyülölſéges léſzen a' ſzegény: a'gazdagok baráti pedig ſokan vannak. 20

* A'ki meg-útállya felebaráttyát, vétkezik: a'ki pedig könyörül a'ſzegényen, bóldog léſzen. 21

A'ki hiſzen az Úrban, ſzereti az irgalmaſságot. 22

* Tévelygnek a'kik gonoſzt chelekeſznek: az irgalmaſság és az igaſſág jókat kéſzítnek. 22

* Minden munkában bévelködés léſzen, a'hol pedig ſok ſzó, ott gyakorta ſzűkölködés. 23

* A' bölchek koronája, az ö gazdagſágok: a'bolondok balgatagſága, eſztelenſég. 24

*Meg-ſzabadíttya a'lelkeket a'hív tanú: és hazugſágokat ſzóll a'ravaſz. 25

* Az Úr félelmében vagyon az erőſség bizodalma, és a' fiainak reménſégek léſzen. 26

* Az Úr félelme az élet forráſa, hogy el-hajollyanak a'halálnak romlaſától. * A'nép ſokaſágában a'király méltoſága: és a' kőſség kevés-vóltában a' fejedelem gyalázattya. * A'ki tűr, ſok okoſſággal vezéreltetik: a'ki pedig nem tűr, fel-magaſztallya bolondſágát. 27 28 29

Proverb. 13. 14.

* A'teſtnek élete, a'ſzív egéſsége: 30
a' tetemek rothadáſa, az irégyſég.
* " A' ki ſzidalmazza a' ſzegént, 31
"Inf. 17. a. 5. gyalázza annak teremtőjét: tiſzteli
pedig azt, a'ki kőnyőrűl a' ſzegényen.
* Az ő gonoſságában ki-űzettetik 32
az iſtentelen: bízik pedig az igaz az ő
halálakor. * Az okoſnak 33
ſzívében nyugſzik a' bőlcheſég, és
akár-melly tudatlanokat-is oktat.
* Az igaſság fel-emeli a'nemzetſé- 34
get: ſzegényekké téſzi pedig a'népe-
ket a'bűn. * Kedves a'király- 35
nál az értelmes ſzolga: annak harag-
ját ſzenvedi a'haſzontalan.

XV. RÉSZ.

A' Lágy felelet meg-rontya a' 1
Infr. 25. 6. 15. haragot: a'kemény beſzéd Á
haragot támaſzt.
* A'bőlchek nyelve éke- 2
ſíti a'tudománt: a'bolondok ſzájok-
ból bolondſág forr-ki.
* Minden helyen ſzemlélik az Úr 3
ſzemei a'jókat, és a'gonoſzokat.
* Az engeſztelő nyelv, az élet fája: 4
a' melly pedig mértékletlen, meg-
rontya a'lelket. * A'bolond 5
meg-neveti az attya oktatáſát: a'ki
pedig meg-őrizi a' dorgáláſokat,
okosb léſzen. A' bévſéges
igaſságban igen nagy erő vagyon:
az iſtentelenek gondolati pedig ki-
gyomláltatnak.
* Az igaz háza, nagy ſok erőſség: 6
és az iſtentelen gyűmőlchiben, há-
borúſág. * A'bőlchek ajaki 7
tudománt híntegetnek: a'bolondok B
ſzíve kűlőmbőző léſzen.
† Eccli. 34. c. 21. * † Az iſtentelenek áldozati útála- 8
toſok az Úrnál: az igazak fogadáſi
engeſztelők. * Utálatoſság 9
az Úrnál az iſtentelen úta: a'ki az igaſ-
ſágot kőveti, ſzerettetik ő-tőle.
* Gonoſz a'tudomány az élet úta 10
el-hagyójának: a'ki gyűlőli a'dorgá-
láſokat, meg-hal. * A'pokol 11
és a'veſzedelem az Úr-előtt: menyí-
vel inkáb az emberek fiainak ſzívők.
* Nem ſzereti a'dőgleletes azt, a'ki 12
őtet meg-dorgállya, ſem a'bőlchek-
hez nem járúl.
"Inf. 17. d. 22. * " Az őrvendező ſzív meg-vídá- 13
míttya az orczát: a' ſzívnek bánat-
tyában meg-eſik a'lélek.
* A'bőlchnek ſzíve tudománt keres: 14
és a'bolondok ſzája tudatlanſággal
legeltetik. * A' ſzegénnek 15
minden napjai gonoſzok: a'bátorſá-
gos elme mint a'ſzűnetlé lakodalom.
16 * Jobb a'kevés az Úr félelmével,
hogy-ſem nagy 's telhetetlé kinchek.
17 * Jobb a'paréjra ſzeretettel hívattat-
C ni, hogy-ſem a'hizlalt borjúra gyű-
18 lőlſéggel. * A'haragos férfiu
verſengéſeket indít: a'ki tűr, le-chen-
deſzíti a'fel-gerjedteket-is.
19 * A'reſtek úta mint a' tőviſes ſő-
vény: az igazak úta botránkozáſ-
20 nélkűl. * A' bőlch fiu őr-
vendezteti az attyát, és a'bolond em-
ber meg-útállya az annyát.
21 * A'bolondſág, őrőme a'bolondnak:
és az okos férfiu igazgattya a'maga
22 lépéſit. * Semmivé léſznek a'
gondolatok a'hol ninch tanáts: a'hol
pedig ſok tanátſ-adók vannak, meg-
23 erőſsíttetnek. * Vígad az em-
ber a' ſzájának mondáſában: és az
alkolmatos beſzéd igen jó.
24 * Az élet ősvénye az értelmeſen,
hogy el-térjen a'leg-alſó pokoltól.
25 * A' kevélyek házát el-rontya az
D Úr: és meg-erőſsíti az őz vegy határit.
26 * Útálatoſok az Úrnál a' gonoſz
gondolatok, és az igen ſzép tiſzta be-
ſzéd meg-erőſsíttetik ő-tőle.
27 * Meg-háboríttya az ő házát, a'ki
fősvénſéget kővet: a'ki pedig gyűlőli
az ajándékokat, él. " Az ir- "Inf. 16. a. 6.
galmaſság és a'hit-által ki-tiſztíttat-
nak a'bűnők: az Úr félelme-által pe-
dig el-tér minden a'gonoſztól.
28 * Az igaznak elméje az engedel-
meſségről elmélkedik: az iſtentele-
nek ſzája gonoſzokkal bévelkődik.
29 * Távúl vagyon az Úr az iſtentele-
nektől: és az igazak imádſágit meg-
30 halgattya. * A' ſzemek vi-
lágoſsága meg-vídámíttya a'lelket:
a'jó hír-név a'chontokat hizlallya.
31 * A' melly fűl az élet dorgáláſit
halgattya, a'bőlchek-kőzőtt lakik.
32 * A'ki meg-veti az oktatáſt, útállya
a'lelkét: a'ki pedig enged a'dorgálá-
33 ſoknak, bírja a'ſzívét. * Az
Úr félelme, a'bőlcheſégnek oktatáſa:
és a'dichőſég-előtt jár az alázatoſság.

XVI. RÉSZ.

1 EMberé a'lélek el-kéſzítéſe: és
A az Úré a'nyelv igazgatáſa.
2 * Az embernek minden útai
nyilván vannak az ő ſzemei
előtt: az Úr a'lelkek fontolója.
3 * Nyilatkoztaſd-meg az Urnak a'
te chelekedetidet, és el-igazíttatnak
a'te gondolatid.

Proverb. 15. 16.

* Min-

*Mindeneket ő-magáért teremtett az Úr: az istételent-is a'gonosz napra. 4
*Utálatosság az Úrnál minden kevély: ha szintén kéz kéz-mellett lésend-is, nem lészen bűntetetlen. 5
A'jó útnak kezdeti, az igasságnak chelekedése: kedvesb pedig az istennél, hogy-sem áldozatokat tenni.
"Supr. 15. d. 27. *"Az irgalmassággal és igassággal fel-váltatik a'hamisság: és az Úr félelmével térnek-el a'gonosztól. 6
*Mikor tetszenek az Úrnak az ember útai, az ő ellénségit-is békeségre téríti. 7
*Jobb a'kevés igasággal, hogy-sem sok gyümölchök hamisággal. 8
* Az ember szíve el-rendeli az ő útát: de az Úr igazgattya a'lépésit. B 9
* Jövendölés a'király ajakiban; az itéletben nem vétkezik a'szája. 10
*Mérték és serpenyű, az Úr itéleti: és az ő chelekedeti a' zachkónak minden kövei. 11
* Útálatosok a'királynál a'kik istentelenül chelekesznek: mert igasággal erősödik-meg a'királyi-szék. 12
* Kedvesek a'királyoknál az igaz ajakak: a'ki igazakat szóll, szerettetik. 13
* A'király boszszonkodása, a'halálnak követi; és a'bölch férfiu megengeszteli azt. * A'király orczájának vídámságában, élet: és az ő kegyelmessége mint a'késő esső. 14 15
* Bírjad a' bölcheséget, mert az arannál jobb: és szerezz okosságot, mert drágalátosb az ezüstnél. C 16
* Az igazak ösvénye el-tér a'gonosztól: az ő lelkének őrizője megtartya az ő útát. 17
A'romlás-előtt kevélység jár: és az eset-előtt fel-fuvalkodik a'lélek. 18
* Jobb meg-aláztatni a'szelídekkel, hogy-sem ragadományokat osztogatni a'kevélyekkel. B 19
* A'ki értelmes a'szóban, jót talál; és a'ki az Úrban bízik, bóldog. 20
* A'ki bölch a'szívében, okosnak neveztetik; és az édes-beszédű, nagyobbakat nyér. 21
*Életnek kút-feje a'tudomány annak a'ki azzal bír: a'bolondok tudománya, balgatagság. 22
* A'bölchnek szíve meg-tanittya az ő szaját: és az ő ajakinak kedvét többíti. * Az el-rendelt igék, lépes-méz: a'lélek édessége, a' tetemek egéssége. 23 24
*Vagyon út melly az embernek igaznak láttatik: és a'vége halálra viszen. D 25
* A'munkálkodónak lelke magának munkálkodik: mert a' szája kénszerítette őtet. 26
* Az istentelen férfiu gonoszt ás: 27
és az ő ajakiban tűz ég. *Az elfordúlt ember versengéseket támaszt: és a' szó el-választya a'fejedelmeket. 28
* A'hamis férfiu édesgeti a'barátyát: és nem jó úton hordozza őtet. 29
* A'ki ki-meresztett szemmel hamiságot gondol, harapdálván az ajakit végbe-viszi a'gonoszt. 30
*A'méltosságnak koronája a'vénség, melly az igasság útaiban találtatik. 31
* Jobb a'ki tűr az erős férfiúnál: és a'ki lelkén uralkodik, a'várasok megvévőjénél. 32
*A'sorsok kebelbe vettetnek; de az Úrtól igazgattatnak. 33

XVII. Rész.

JObb egy száraz falat örömmel, hogy-sem vágott barmokkal egy teli ház feddődéssel. 1 A
*"A'bölch szolga uralkodik a'bolond fiakon, és az atyafiak-között elosztya az örökséget. 2 "Eccli. 10. d. 28.
* Mint a'tűzzel meg-próbáltatik az ezüst, és a'kemenczében az arany: úgy a szíveket meg-próbállya az Úr. 3
* A'gonosz enged a'hamis nyelvnek, és a'chalárd enged a'hazug ajakoknak. 4
*"A'ki meg-útállya a'szegént, gyalázza annak teremtőjét: és a'ki más romlásán örül, nem lészen bűntetetlen. 5 "Sup. 14. d. 31.
*A'vének koronája a'fioknak fiai: és a'fiak dicsősége az ő attyok. 6
* Nem illenek a' bolondhoz az ékes beszédek; sem a'fejedelemhez a' hazudó ajak. * Igen kedves drága-kő, a'várakozónak kívánsága: valahová fordúl, okosan ért. 7 8
* A'ki el-ri kollya a'vétket, barátságot keres: a'ki meg más beszéddel elő-hozza, el-választya a' barátságosokat. * Többet használ a' dorgálás az okosnál, hogy-sem száz vereség a'bolondnál. 9 10
* Mindenkor feddődést keres a' gonosz: de kegyetlen követ küldetik ellene. * Jobb a'fiaitól meg-foszlatott medvére találni, hogy-sem a' bolondságában-bízó balgatagra. *"A' ki gonoszokkal fizet a'jókért, nem távozik-el a'gonosz annak házától. 11 12 13 "Rom. 12 d. 17. 1. Pet. 3. b. 9.
* A'ki el-ereszti a'vizet, feje a' háborgásnak: és minek-előtte el- 14 1. Thes. 5. d. 15.

Proverb. 16. 17.

szen-

szenvedgye a'gyalázatot, el-hadgya az itéletet.

" Isa. 5. c. 25.

* " A'ki az istentelent meg-igazíttya, és a'ki kárhoztattya az igazat, útálatos mind a'kettő az Istennél.

* Mit használ a'bolondnak hogy gazdagsága vagyon, holott bölcheséget nem vehet?

A'ki magasan chinállya az ő házát, romlást keres: és a' ki nem akar tanúlni, nyavalyákba esik.

* Minden időben szeret a'ki barátod: és az atyafiu a' nyomoruságban próbáltatik-meg.

*A'bolond ember tapsol a'kezeivel, midőn kezes lészen baráttyáért.

* A'ki háboruságokról elmélkedik, szereti a'versengéseket: és a'ki magasan chinállya az ajtót, romlást keres.

*A'ki el-fordúlt-szívű, nem talál jót: és a'ki a'nyelvét el-fordíttya, beesik a'gonoszba. * A'bolond a'maga gyalázattyára szűletett: de az atya sem őrvendez a'bolondnak.

" Sup. 15. b. 13.

*" A' vig szív virágzó életet szerez: a' szomorú lélek meg-száraztya a' chontokat. * A'kebelből az ajándékokat el-vészi az istentelen, hogy el-fordíttsa a'törvény ösvényit.

" Eccli. 2. c. 14. & 8. a. 1.

*" Az okos orczáján fénlik a'bölcheség: a'bolődok szemei a'föld végin.

* Az atyának haragja, a'bolond fiu: és az anyának fájdalma a'ki őtet szűlte.

* Nem jó kárt tenni az igaznak: sem meg-verni a'fejedelmet, a'ki igazakat ítél. * " A'ki megmértékli beszédit, túdós és okos: és drága-lelkű az értelmes férfiu.

" Iac. 1. c. 19.

* A'bolond-is ha halgat, bölchnek alíttatik: és ha egybe-szoríttya az ajakit, értelmesnek.

XVIII. Rész.

OKokat keres a'ki el akar távozni baráttyától: minden időben gyaláztathato lészē.

*Nem vészi-bé a'bolond az okosság igéit; hanem-ha azokat mondod a'mik a'szívében forognak.

*Az istentelē, mikor a'bűnök mélységére jút, nem gondol semmivel: de gyalázat, és szidalom követi őtet.

* Mély víz a'férfiu szájából az igék; és ki-árado patak a'bölcheség kúttya.

* Az istentelen személyét válogatni nē jó, hogy el-hajoly az itéletnek igasságától. *A'bolondnak ajaki versengésekbe egyelednek: és a'szája feddődéseket serez.

* A'bolondnak szája az ő romlása: és az ajaki az ő lelkének veszedelme.

*A'két-nyelvűnek igéi, úgy-mint egyűgyűek; és azok bé-hatnak a' hasnak belső részeire.

A' reszet meg-ejti a'félelem: a'puhák lelkei pedig éheznek.

* A'ki lágy és túnya az ő dolgában, attyafia a'tékozlónak.

*Igen erős torony az Úr neve: a'hoz fút az igaz, és fel-magasztaltatik.

* A'gazdag marhája az ő erejének varasa, és ugy-mint őtet környűl vévő erős kő-fal. *Minek előtte meg-romollyon, fel-fuvalkodik az ember szíve: és minek-előtte megdichőítteses, meg-aláztatik.

" Eccli. 11. a. 1.

* " A'ki előbb felel hogy-sem hall, bolondnak mutattya magát, és szégyen-vallásra méltónak.

* A' férfiu lelke meg-támasztya az ő erőtlenségét: a'hamar-haragu lelket pedig ki szenvedheti?

* Az okos szív bírja a' tudománt: és a'bölchek füle keresi a'tanítást.

* Az ember ajándéka meg-tágíttya az ő útát, és a'fejedelmek-előtt tágasságot szerez néki.

*Az igaz elsőben maga vádolója: eljő a'baráttya, és meg vizgállya őtet.

* A'versengéseket el-nyomja a'sors, és a' hatalmasok-közőtt-is ítéletet tészen. * Az atyafi, ki megsegéttetik az attyafiától, mint egy erős varas: és a'törvények mint a'varasok zárjai.

* A' férfiu szájának gyümölchivel meg-telik az ő hasa: és az ő ajakinak gyümölchi elégítik-meg őtet.

*A'halál, és az élet a'nyelvnek kezében: a'kik szeretik azt, annak gyümölchit észik.

* A'ki jó feleséget talál, jó dolgot talál, és vigasságot vészen az Úrtól.

A'ki a'jó feleséget ki-űzi, jó dolgot űz-ki: a' ki pedig a' házasság-rontót meg-tartya, bolond és istentelen.

*Könyörgésekkel szóll a'szegény: és a'gazdag keményen felel.

*A'társaságra kedves ember, inkább lészen barátod, hogy-sem az atyafi.

XIX. Rész.

JObb a'szegény, a'ki egyűgyűségében jár, hogy-sem az ajakit-tekerős és esztelen gazdag.

* A'hol ninch a'léleknek tudománya, ninch a'jó: és a'ki gyors a'lábaival, meg-űtközik.

Proverb. 17. 18. 19.

*Az

* Az ember bolondſága el-fordíttya az ő lépéſit: és az Iſten-ellen zúgolódik elméjében.

* A'gazdagſág ſok barátokat ſzerez: a'ſzegénytől pedig azok-is, a'kik vóltak, el-válnak.

*" A'hamis tanù nem léſzen bűntetetlen: és a'ki hazugſágokat ſzóll, el nem ſzalad.

* Sokan tiſztelik a'hatalmas ſzemélyét, és baráti az ajándék-adónak.

* A'ſzegény ember attyafiai gyűlölik őtet: ánnak-főlőtte a'baráti-is meſzſze távoztak tőle. A'ki chak ſzók-után jár, ſemmie nem léſzen:

*a'ki pedig elméjével bír, ſzereti lelkét, és az okoſság őrizője jókat talál.

* A'hamis tanù nem léſzen bűntetetlen: és a'ki hazugſágokat ſzóll, el-vész.

*Nem illenek a'bolondhoz a'gyönyörűſégek, ſem a'ſzolgához hogy uralkodgyék a'fejedelmeken.

* A'férfiu tudománya a' tűrés-által iſmértetetik-meg: és az ő dichőſége, a'hamiſságok-mellett elmenni.

* Mint az oroſzlány ordítáſa, úgy a'király haragja-is; és mint a' harmat a'fűvön, úgy az ő víg kedve-is.

* Az atyának fájdalma, a' bolond fiu: és ſzűntelen chöpögő hejazatok, a'verſengő aſzſzony.

* A' ház, és a'gazdagſág az atyáktól adatnak: az Úrtól pedig tulajdonképpen az okos feleſég.

* A'reſtſég álmot hoz, és a' túnya lélek meg-éhezik.

* A'ki meg-őrizi a'parancholatot, meg-őrizi a'lelkét: a'ki pedig el-henyéli az ő útát, meg-hal.

* Az Úrnak ád kőltſön a'ki a'ſzegényen könyörűl, és az ő jutalmát meg-fizeti néki.

* Oktaſd a'fiadat, kétſégbe ne eſſél: meg-őléſére pedig ne igyekezzél.

* A'ki nem tűr, kárt ſzenved: és mikor kap, máſt ád helyébe.

* Halgaſd-meg a' tanátſot, és fogadd-meg az oktatáſt, hogy bőlch légy végtére.

* Sok gondolkodáſok a'férfiu ſzívében: az Úr akarattya pedig meg-marad.

* A'ſzűkölkődő ember irgalmas: és jobb a'ſzegény, hogy-ſem mint a' hazug férfiu.

* Az Úr félelme életre viſzen: és bévelkődésben marad, gonoſz látogátáſ-nélkől.

*" El-rejti a' reſt a'kezét hónallyaalá, és ſzájához ſem viſzi azt.

*† A' dőgleletes meg-oſtoroztatván, a'bolond bőlchebb léſzen: ha pedig meg-dorgálod a'bőlchet, megérti az oktatáſt.

*A'ki az attyát nyomorgattya, és az annyát el-űzi, gyalázatos az és bóldogtalan.

*Meg ne ſzűnnyél fiam a' tanítáſt halgatni, és ne légy tudatlan a'tudomány beſzédibe.

* A'hamis tanù chúfollya az itéletet: és az iſtentelenek ſzája el-nyeli a' hamiſságot.

*A'chúfolóknak itéletek kéſzíttettek: és verő pőrőlyők a'bolondok teſteinek.

XX. Rész.

BUjalkodó dolog a'bor, és haborgó a' réſzegſég: valaki ezekbe gyönyörkődik, bőlch nem léſzen.

* Mint az oroſzlány ordítáſa, úgy a'király rettentéſe-is: a'ki azt ingerli, önnön lelke-ellen vétkezik.

* Tiſztelet az embernek, a'ki megvonſza magát a'verſengéſektől: minden bolondok pedig veſzekedéſekbe egyelednek.

* A'hidegért ſzántani nem akart a' reſt: kúldúl azért nyárban, és nem adatik néki.

* Mint a'mély víz, úgy a'tanáts a' férfiu ſzívében: de a'bőlch ember ki-meríti azt.

*Sok emberek hívattatnak irgalmaſoknak: ki talál pedig hív férfiat?

*Az igaz a'ki az ő egyűgyűſégében jár, bóldog fiakat hágy maga-után.

* A'király, ki az itélő-ſzéken űl, tekíntetivel minden gonoſzt el-kerget.

* "Ki mondhattya: Tiſzta az én ſzívem, tiſzta vagyok a'bűntől?

*† Font és font, mérték és mérték: mind a'kettő útálatos az Iſtennél.

*Az ő foglalatoſsági ból iſmértetik-meg a'gyermek, ha tiſzták és igazak az ő chelekedeti.

* A'halló fűlet, és a'láto ſzemet, az Úr teremtette mind a'kettőt.

* Ne ſzereſd az álmot, hogy a'ſzegényſég el ne nyomjon téged: nyiſdfel a'ſzemeidet, és elégedgyél-meg kenyerekkel.

*Roſzſz, roſzſz, azt mondgya minden váſárlo: és mikor el-menend, akkor dichekedik.

* Arany, és drága kőveknek ſokaſága: és drágalátos edény a'tudománnak ajaki.

* † Vedd-el a' ruháját, a'ki kezes lőtt az idegenért, és a'kivől-valókért végy zálogot tőle.

" Dan. 13. g. 61.

" Inf. 26. c. 15. † Inf. 21. b. 11.

" Io. 1. a. 8. 3. Reg. 8. c. 46. 2. Par. 6. g. 36. Eccli. 7. 6. 21. † Sup. 11. a. 1. Inf. 20. d. 23.

† Inf. 27 c. 13.

*Édes az embernek a'hazugſág kenyere: és az-után bé-telik a'ſzája kővettſel. 17 8

*A'gondolatok tanátſokkal erőſſődnek-meg: és gond-viſeléſekkel kell a'hadakat viſelni. 18 B

*Azzal, a'ki a'titkokat ki-nyilatkoztattya, és chalárdúl jár, és ki-terjeſzti az ajakit, ne egyeledgyél. 19

*"A'ki attyát és annyát meg-átkozza, annak ſzövétneke el-óltatik a' ſetétſégnek közepette. "Exod. 21. c. 16. Lev. 20. b. 9. Mat. 15 a. 4. 20

*Az örökſégnek, melyre előſzőr ſietnek, utóllyára nem léſzen áldáſa. 21

*† Ne mond; Gonoſzſzal fizetek: várd az Urat, és meg-ſzabadít téged. † Rom. 12. d. 17. 1. Pet. 3. b. 9. 1. Theſ. 5. d. 15. 22

*Útálatoſság az Úrnál a'font és font: az álnok mérő-ſerpenyűnē jó. 23 D

*Az Úrtól igazgattatnak a' férfi lépéſi: ki értheti pedig az emberek-közzűl a' maga útát? 24

*Romlás az embernek meg-enni a'ſzenteltet, és a'fogadás-után viſzſza-vonni. 25

*El-háñya az iſtēteleneket a'bőlch király, és reájok hajtya a'kereket. 26

*Az Úr ſzövétneke az ember lelke, melly meg-vizgállya a' haſnak minden titkait. 27

*Az irgalmaſság és az igaſság őrzik a'királt, és kegyelmeſséggel erőſsődik-meg az ő királyi-ſzéke. 28

*Az iſiak vígaſága, az ő erejek: és a'vének méltoſága, az őſz-haj. 29

*A'ſebnek kéke el-tőrli a'gonoſzt; és a'haſnak belső chapáſi. 30

XXI. Rész.

MInt a'vizek oſzláſi, úgy a' király ſzíve az Úr kezébē: valahóvá akarja, oda hajtya azt. 1 A

*A'férfiúnak mindē úta igaznak látſzatik néki: az Úr pedig a'ſzíveket méri. 2

*Irgalmaſságot és itéletet chelekedni, inkább tetſzik az Úrnak, hogy-ſem az áldozatok. 3

*A'ſzemeknek fel-emeléſe a' ſzívnek fel-fuvalkodáſa: az iſtentelenek ſzövétneke a' bűn. 4

*A'vaſtagnak gondolati mindenkor bévelkődésben: minden reſt pedig ſzűkölkődésbē vagyō mindēkor. 5

*A'ki kincheket gyűjt a'hazugſág nyelvével, heába-valo és eſztelen, és a'halál tőribe akad. 6

*Az iſtentelenek ragadományi levonnyák őket, mert nem akartak itéletet tenni. 7

*A'férfiúnak el-fordúlt úta, idegē: a' ki pedig tiſzta, igaz añak chelekedeti. 8

*"Jobb a'padlás ſzegletén űlni, hogy-ſem a'verſengő aſzſzony'állattal, és a'köz-házban. 9 B "Inf. 25. d. 24.

*Az iſtentelen lelke gonoſzt kiván, nē könyörűl az ő felebaráttyán. 10

*Meg-bűntettetvén a'dőgleletes, bőlcheb léſzen a'kiſded: és ha a'bőlchet követi, tudománt véſzen. 11

*Gondolkodik az igaz az iſtentelen házáról, hogy el-vonnya az iſtenteleneket a'gonoſzról. 12

*A'ki bé-dugja a'fűlét a'ſzegény kiáltáſára; ő-is kiált, és meg nem hallgattatik. 13

*Az el-rejtetett ajándék meg-óltya a'haragot: és a' kebélben-valo ajándék a'nagy boſzſzonkodáſt. 14

*Az igaznak örőm, itéletet tenni; és félelem a' hamiſság-tévőknek. 15 C

*A' melly férfiu el-tévelyedik a' tudomány útáról, az óriáſok gyűlekőzetiben lakik. 16

*A'ki ſzereti a'friſs lakáſt, ſzűkölkődésben léſzen: a' ki a'bort ſzereti, és a'kövéreket, meg nem gazdagúl. 17

*Az igazért adatik az iſtentelen: és a' jámborokért a'hamis. 18

*"Jobb a'puſzta földőn lakni, hogy-ſem a' verſengő és haragos aſzſzonnyal. "Eccli. 25. c. 22. Inf. 25. d. 24. 19

*Kívánatos kinch, és olaj az igaznak házában: és az eſztelen ember azt el-tékozollya. 20

*A'ki igaſságot és irgalmaſságot, követ, életet talál; igaſságot, és dicsőſéget. 21

*Az erőſsek váraſába fel-mēt àbőlch, és el-rontotta bizodalmának erejét. 22

*A'ki meg-őrizi ſzáját, és nyelvét, meg-őrizi nyavalyáktól a'lelkét. 23 D

*A'kevély és fel-fuvalkodott, tudatlannak hívattatik, a'ki haragból chelekeſzik kevélyſéget. 24

*A'kívánſágok meg-ölik a'reſtet: mert nem akartak a'kezei ſemmit munkálódni: *egéſz nap kívánva kíván: a'ki pedig igaz, adakozik, és meg nem ſzűnik. 25 26

*Az iſtentelenek áldozati útálatoſok, mert bűnből áldoztatnak. 27

*A'hazug tanú el-vész: az engedelmes férfiu győzedelmet ſzóll. 28

*Az iſtentelen férfiu ſzemtelenűl meg-keményíti az ő orczáját: a'ki pedig igaz, meg-jobbíttya az ő útát. 29

*Ninch bőlcheſség, ninch okoſság, ninch tanáts az Úr-ellen. 30

* A'ló el-kéſzíttetik a' harcz napjára: de az Úr adgya a'ſzabadúláſt. 31

XXII. Rész.

Eccli. 7. a. 2. JObb a'jó név, ſok gazdagſágoknál: az ezűſtnél és az arannál a'jó kedveſség. 1 A

* A'gazdag és a'ſzegény elő-találták egy-máſt: mind a'kettőnek alkotója az Úr. 2

* Az okos látta a'gonoſzt, és el-rejtezett: az ártatlan által-ment rajta, és kárt-vallott. 3

* Az chendeſségnek vége az Úr félelme, gazdagſág és dichőſég és élet. 4

* Fegyverek és kardok az el-fordúltnak útában: az ő lelkének őrizője pedig meſzſze távozik-el azoktól. 5

*Példa-beſzéd ez: Az ifiu az ő útaſzerént, midőn meg-vénhedik ſem távozik-el attól. 6

* A' gazdag a' ſzegényeknek paranchol: és a'ki kőltſőnt vészen, ſzolgája a'kőlchőn-adónak. 7

* A'ki hamiſságot vét, gonoſztarat, és az ő haragja veſzſzejével emészteti-meg. 8

* "A'ki hajlando az irgalmaſságra, meg-áldatik: mert az ő kenyeriből adott a' ſzegénnek. 9 B

Győzedelmet és tiſzteletet nyér a' ki ajándékokat ád: el-foglallya pedig az el-vévők lelkét.

*Veſd-ki a'chúfolót, és ki-mégyen véle a'verſengés, és meg-ſzűnnek a' pőrlődéſek és ſzidalmazáſok. 10

* A'ki ſzereti a'ſzívnek tiſztaſágát, az ő ajakinak kedves-vóltáért barátttya léſzen annak a'király. 11

* Az Úr ſzemei meg őrizik a'tudománt: és el-nyomattatnak a'hamiſnak igéi. 12 A

* Azt mongya a' reſt: Oroſzlány vagyon ott-kinn, az útzák-kőzepett meg-őlettetem. 13

* Mély verem az idegen aſzſzony'-állatnak ſzája: a'kire meg-haragutt az Úr, bé-eſik abba. 14

* Bolondſág kőttetett a'gyermek ſzívéhez, és a' fégyelemnek veſzſzeje el-kergeti azt. 15 C

* A' ki hamiſsan el-nyomja a' ſzegént, hogy meg-ſokaſittſa az ő gazdagſágit, gazdagbnak ád ő-is, és ſzűkőlkődni-fog. 16

* Hajtſ-meg a'fűledet, és halgaſd-meg a'bőlchek igéit: a'te ſzívedet pedig az én tudományomra adgyad: 17 6

* melly ſzép léſzen néked, midőn azt meg-tartod a'te haſadban, és ki-árrad az ajakidra: 18

* Hogy az Úrban légyen a'te bizodalmad, azért meg-is mutattam azt ma néked. 19

* Imé le-írtam azt néked háromképpen, gondolkodáſokkal és tudománnyal: * hogy meg-mutatnám néked az igaſság erőſségét és beſzédit, hogy azokból meg-felelly azoknak kik téged kűldőttek. 20 21

* Ne tégy erőſzakot a'ſzegényen, mert ſzegény: ſe meg ne rontſad a' ſzűkőlkődőt a' kapuban: * mert meg-itéli az Úr az ő űgyét, és által-veri azokat, kik annak lelkét által-verték. 22 D 23

* Ne légy baráttya a' haragos embernek, ſe ne járj a' dűhős férfiúval: * hogy valami-képpen meg ne tanúllyad az ő őſvényit, és botránkozáſt végy-a'te lelkednek. 24 25

* Ne légy azokkal, kik bé-adgyák kezeket, és a' kik kezeſségre ajánlyák magokat az adóſságokért: * mert ha ninch honnét megfizetned, mi oka vagyon hogy el-vegye a'leplet az ágyadról? 26 27

* Ne hágd-által a' régi határokat, mellyeket az atyáid vetettek. 28

* Láttál-e gyors férfiat az ő dolgában? a' királyok-előtt fog-állani, és nem léſzen a' nemtelenek-előtt. 29

Eccli. 31. c. 28.

XXIII. Rész.

MIkor le-űlſz hogy a' fejedelemmel egyél, ſzorgalmatoſon reá vígyázz a' mik előtted tétettek: 1

* és a'kéſt a' torkodra helyhezteſd, de úgy ha a' lelked hatalmodban vagyon, * ne kívánd az ő étkeit, a' kinél a' hazugſág kenyere vagyon. 2 3

* Ne munkálkodgyál hogy meggazdagúlly: hanem határt veſs okoſſágodnak. 4

* Ne emeld ſzemeidet a' gazdagſágokra, mellyek tiéid nem lehetnek: mert tollakat ſzereznek magoknak mint a'ſaſok, és az égbe rőpűlnek. 5

* Ne egyél az irégy emberrel, és

ne kívánnyad az ő étkeit: * mert a' varázlónak és a' jövendőlőnek hasonlatossága-szerént, meg-itéli a' mit nem túd.

Egyél és igyál, azt mondgya néked: és ninch az elméje te-veled.

* A'melly étkeket meg-őttél vala, ki-okádod: és el-veszted a'te szép beszédidet.

* Az esztelenek fűleibe ne szólly: mert meg-útállyák a'te beszéded tudományát.

* Ne illessed a'kisdedek határit; és az árvák mezőjébe bé ne menny:

* Mert az ő szomszédgyok erős: és az meg-itéli ellened azoknak ügyét.

* Mennyen-bé a' tudományhoz a'szíved, és a' fűleid a' tudomány igéihez.

* †Meg ne vond a'gyermektől a' fegyelmet: mert ha meg-vered őtet veszszővel, meg nem hal.

* Te veszszővel vered-meg őtet: és a' lelkét meg-szabadítod a' pokoltól.

* Fiam, ha bőlch lészen a' lelked, őrvendez veled a' szívem: * és vígadnak az én veséim, midőn az ajakid igazat szólnak.

* "Ne irégykedgyék a'te szíved a' bűnősökre: hanem az Úr félelmében légy nap-estig. * mert reménséged lészen utóllyára, és a'te várakozásod el nem vétetik.

* Hallyad fiam, és bőlch légy, és az úton igazgasd a'te szívedet.

* Ne légy a' dőzősök lakodalmiban, se azok tobzódásiban kik húst hordanak egybe éledelre: * mert a' dőzősök, és a'kik az étkeket egybe-horgyák meg-emésztetnek, és rongyokkal ruháztatik a' szunnyadozás.

* Halgasd az atyádat, a'ki téged nemzett: és meg ne útáld mikor meg-vénhedik az anyád.

* Vedd-meg az igasságot, és el ne add a' bőlcheséget, és a'tudománt, és az értelmet.

* Őrőmmel őrvendez az igaznak attya: a' ki bőlchet nemzett, vígad abban.

* Örüllyön az atyád, és az anyád, és örvendezzen a'ki téged szült.

* Add nékem fiam a'te szívedet: és a'te szemeid az én útaimat őrizzék-meg.

7 27 * Mert mély verem a'kurva; és szoros kút, az idegen aszszony.

28 * Leselkedik az úton mint a'tolvaj, és a'kiket vígyázatlanoknak lát, meg-őli.

29 * Kinek jaj? ki attyának jaj? kinek háborgások? kinek vermek? kinek ok-nélkül-valo sebek? kichoda szemeinek vereség?

30 * Nem-de nem azoknak-e, a'kik a' borban mulatoznak, és a'pohárok kivását tanúllyák?

31 * Ne nézd a'bort mikor sargodik, midőn fénlik az üvegben annak színe: édesdeden mégyen-bé, * de utóllyára meg-mar mint a'kígyo, és mint a' basiliskus mérgeket ontki.

32 * A'te szemeid meg-láttyák a'kivül-valo aszszonyokat, és a' szíved el-fordúltakat szóll.

34 * És lészsz mint a'tenger közepin-aluvó, és mint az el-szunnyadott kormányos, ki el-veszttette a' kormányt: * és azt mondod: Meg-vertek engem, de nem fájt: vontak engem, és én nem érzettem: mikor ebredek-fel, és ismég borokat találok?

XXIV. Rész.

NE irégykedgyél a' gonosz férfiakra, se ne kivány azokkal lenni: * mert ragadományokról elmélkedik az ő elméjek, és álnokságokat szólnak az ő ajakok.

* A'bőlcheséggel meg-épül a'ház, és az okosággal meg-erősödik.

* A' tudomány-által meg-telnek a' tár-házak, minden drága és szép marhával.

* A' bőlch férfiu, erős: és a'tudós férfiu, vastag és hatalmas.

* Mert rendeléssel viseltetik a' had: és szabadúlás lészen a' hol sok a' tanács.

* Magas a' bolondnak a' bőlcheség, a'kapuban meg nem nyittya a' száját.

* A'ki gonoszt gondol cheleked-ni, bolondnak hívattatik.

* A' bolond gondolattya bűn: és az emberek útálatossága a' rágalmazo.

* Ha kétségbe esel meg-fáradván a' nyomoruság napján: meg-kisebbül az te erősséged.

† *Sup. 13. d. 24. Eccli. 30. a. 1.*

" *Inf. 24. a. 1.*

Sup. 23. d. 17.

* "Mentsd-meg azokat, a'kik halálra vitetnek: és a' kik veszedelemre vonyattatnak, ne szűnnyél meg-szabadítani. 11

* Ha azt mondod: Ninch erőm: a'ki a'szívek látója, érti, és a'lelkednek szabadítóját semmi meg nem challya, és meg-fizet az embernek az ő chelekedeti-szerént. 12

* Egyél, fiam, mézet, mert jó, és igen édes lépes-mézet a'torkodnak. 13

* Igy a'bőlcheség tudománya-is a'te lelkednek: mellyet mikor meg-találsz, reménséged lészen utóllyára, és a'te reménséged el nem vész. 14

* Ne leselkedgyél, és ne keress istentelenséget az igaznak házában, se el ne bontsad az ő nyugodalmát. 15

* Mert hétszer esik-el az igaz, és fel-kél: az istentelenek pedig el-vesznek a'gonoszban. 16

* Mikor el-esik a'te ellenséged, ne örvendezz, és az ő romlásán ne vígadgyon a'szíved: * hogy valami-képpen ne lássa az Úr, és kedve-ellen légyen, és el-vegye arról az ő haragját. 17 18

* Ne vetekedgyél a' gonoszokkal, se ne irégykedgyél az istentelenekre: * mert ninch a' kövétkezendőkről-valo reménségek a' gonoszoknak, és az istentelenek szövétneke el-óltatik. 19 20

* Féllyed az Urat, fiam, és a'királyt: és a'rágalmazókkal ne egyeledgyél: * mert hirtelen támad az ő veszedelmek: és ki-tudgya mind a' kettőnek romlását? 21 22

* Ezeket-is a'bőlchekhez: † Nem jó az itéletben a'személyre tekínteni. 23

* A'kik az istentelennek azt mongyák; Igaz vagy: meg-átkozzák azokat a' népek, és meg-útállyák azokat a'nemzetek. 24

* A'kik feddik őtet, meg-díchértetnek; és áldomás jő reájok. 25

* Az ajakokat chókolgattya, a'ki igaz igéket felel. 26

* Készítsd-el kivűl a'te dolgodat, és szorgalmatoson miveld a'te szántó-földedet: hogy az-után meg-épittsed a'te házadat. 27

* Ne légy tanú ok-nélkűl felebarátod-ellen: és ne hitegess senkit a'te ajakiddal. 28

* "Ne mongyad: A'mint velem chelekedett, úgy chelekeszem vele: kinek-kinek az ő chelekedete-szerént fizetek-meg. 29 "Supr. 20. d. 23.

* Által-mentem a' rest ember mezején, és a'bolond férfiu szőlején: * és ímé mind éppen el-fogták vala a'challyánok, és el-lepték vala az ő színét a'tőviseK, és a'kő-gyepe el-romlott vala. 30 31

* Mellyet midőn láttam vólna, szívembe tévém, és példából tanúságot vévék. 32

* Mondék, "Egy keveset alu-szol, egy keveset szunnyadozsz, egy keveset kezeidet egybe-kúcholod, hogy nyugodgyál: * és reád jő, mint a' posta, a' szűkölkődés; és a' kóldúság mint a' fegyveres férfiu. 33 34 "Supr. c. 6. v. 10

XXV. Rész.

E' Példa-beszédek-is Salomoné, mellyeket őszve szedegettek Ezekiásnak a' Juda királyának emberi. 1

* Az Isten dichősége el-titkolni az igét, és a'királyok dichősége meg-vizgálni a'beszédet. 2

* Az ég oda-fel, és a' föld ide-alá, és a' királyok szíve vizgálhatatlan. 3

* Vedd-el a'rozdát az ezűstről, és igen tiszta edény jő-ki. 4

* Vedd-el az istentelenséget a' király színe-elől, és meg-erősődik az igasággal az ő királyi-széke. 5

* Ne láttasál dichekedőnek a' király-előtt, és a'fő emberek helyén ne álly. 6

* Mert jobb hogy azt mongyák néked: Jőj ide-fel; hogy-sem mint meg-aláztasál a' fejedelem-előtt. 7

* A' miket láttak a'te szemeid, ne mond-ki hirtelen a' versengésben: mert talám az-után meg nem orvosolhatod, mikor meg-szégyeníted felebarátodat. 8

* A' te ügyedet a' te barátoddal kőzőllyed, és a'titkot a'kivűl-valónak ki ne nyilatkoztasad: * hogy valami-képpen ne boszszontson tégedet mikor meg-hallya, és meg ne szűnnyék szemedre hánni. 9 10

A' jó kedv és a' barátság meg-szabadítnak: mellyeket magadnak meg-tarts, hogy gyaláztathato ne légy.

† Lev. 19. d. 15. Deut. 1. v. 17. & 16. d. 19. Eccli. 42. a. 1.

* Arany almák az ezüſt ágyakon, a' ki az igét az ô idejekor mongya. 11

* Arany fül-függő, és tündöklő gyöngy, a'ki feddi a'bölchet, és az engedelmes fület. 12

* Mint a' hó hidege aratáſnak napján, úgy a' hív követ annak, a' ki őtet küldötte, az ô lelkét megnyugottya. 13

* Felyhő, és ſzél, és nem következő eſők, a' dichekedő férfiu, és az igéretit bé nem tellyesítő. 14

" *Sup. 15. a. 1.* * " A' tűrés-által meg-engeſzteltetik a' fejedelem, és a'lágy nyelv meg-töri a'keményſéget. 15 C

* Mézet találtál, egyél a' menyi néked elég, hogy el-telvén valami-képpen ki ne okádgyad azt. 16

* Meg-tartoztaſd a' lábadat a' te felebarátod házától, hogy valaha meg-elégedvén ne gyűlöllyon téged. 17

* Dárda, és kard, és hegyes nyíl, az ember a'ki felebaráttya-ellen hamis bizonſágot ſzóll. 18 B

* Rothatt fog, és fáratt láb, a' ki hitetlenben bízik a' nyomoruſág napján, * és el-veſzti paláſtyát a' hideg napon. 19 20

Eczet a'ſalétromba, a'ki énekeket énekel a'bánatos ſzívnek.

Mint a'moly a'ruhának, és a'féreg a'fának; úgy árt az embernek bánattya a' ſzívnek.

" *Rom. 12. b. 20.* * " Ha éhezik a' te ellenſéged, adgy enni néki: ha ſzomjuhozik, adgy néki vizet innya: * mert eleven ſzenet rakſz a' fejére, és az Úr megfizeti néked. 21 22 D

* Az éſzaki ſzél el-ſzélleſzti az eſőt, és a' ſzomorú ábrázat a' rágalmazo nyelvet. 23

" *Sup. 21. b. 9.* *" Jobb a'padlás ſzegletiben űlni, hogy-ſem mint a'verſengő aſzſzony' állattal, és a'köz-házban. 24

* Hideg víz a'ſzomjuhozó lélekneк, és meſzſze-földről-valo jó követ. 25

* Lábbal fel-zavart forrás, és megveſzett ér, az iſtentelen-előtt el-eſő igaz. 26 C

† *Eccli. 3. c. 22.* * Mint a'ki ſok mézet éſzik, nem jó néki: † úgy a' ki a' fölliegnek vizgálója, le-nyomattatik a' dichőſégtől. 27

* Mint a' meg-nyílt és kerítetlen váras, úgy a' férfiu a'ki a'ſzóllásban meg nem tartóztathattya lelkét. 28

XXVI. Rész.

1 A MInt a'hó a'nyárhoz, és az eſső az aratáshoz: úgy illetlen a'bolondhoz a' dichőſég.

2 * Mint a'máſuvá-röpűllő madár, és az akár-hová ménő veréb: úgy az ok-nélkül mondatott átok ſenkire nem ſzáll.

3 * Oſtor a' lónak, és kötő-fék a' ſzamárnak, és veſzſző az eſztelenek hátára.

4 * Ne felelly a'bolondnak az ô bolondſága-ſzerént, hogy nelégy hozzája haſonlo.

5 * Felelly a' bolondnak az ô bolondſága-ſzerént, hogy ne láttaſsék ô-magának bőlchnek lenni.

6 * Sánta lábu, és hamiſság-ivó, a' ki bolond követ-által űzeni az igéket.

7 B * Mint a' ſántának heába vannak ſzép ſzárai: úgy illetlen a'bolondok ſzájába a'példa-beſzéd.

8 * Mint a'ki követ vét a'Merkurius rakáſára: úgy a'ki tiſzteſséget téſzen az eſztelennek.

9 * Mint ha tövis nőne a'réſzeg kezében: úgy a' példa-beſzéd a' bolondok ſzájában.

10 * A'törvény véget vét a'pörökben: és a' ki a' bolondot halgatáſra hozza, haragokat enyhít.

" *1 Pet. 2. d. 22.* 11 * " Mint az eb, melly viſzſza-tér az ô okádáſára; úgy az eſztelen, a'ki az ô bolondſágát meg-újíttya.

12 * Láttál-e embert ki magának bőlchnek láttatik? nagyobb reménſége léſzen a' bolondnak annál.

" *Supr. 19. d. 24.* 13 * Azt mongya a' reſt: Oroſzlány vagyon az úton, és nőſtény oroſzlány az útakon: * mint az ajto az ô ſarkában forog, úgy a'reſt az ô ágyában. 14

15 * "Hólna-alá dugja a'reſt a'kezét, és el-fárad ha azt a'ſzájához viſzi.

16 * Bőlchebnek láttatik ô-magának a'reſt, bőlch mondáſokat-ſzóllo hét férfiúnál.

17 * Mint a' ki fűleinel-fogva ragadgya-meg az ebet, úgy a'ki elő-megyen nem tűrvén, és más verſengéſébe egyeledik.

* A' mint vétkes a'ki nyilakat és dárdákat bochát-ki meg-öléſre: 18 B
* úgy az ember, a'ki álnokúl árt felebarátyának: és mikor rajta kapják, azt mondgya: Tréfában chelekedtem. 19 9
* Mikor el-fogynak a'fák, el-aluſzik a'tűz: és a'fondorlót el-vonyván, meg-ſzűnnek a'háborgáſok. 20 10
* Mint a'hólt ſzén az eleven ſzénre, és a'fák a'tűzre, " úgy a'haragos ember háborgáſokat indit. 21
* A' fondorló ígéi ollyak mint egy ügyűek, és azok bé-hatnak a'haſnak belső réſzéig. " *Sup. 15. c. 18.* 22 11 D
* Mint-ha mochkos ezűſtel akarnád ékesíteni a'föld edént, úgy ha a' fel-fualkodott ajakok az igen gonoſz ſzívhez ſzerkeztetnek. 23 12 C
*Az ő ajakiról iſmértetik-meg az ellenſég, midőn ſzívében álnokſágokat forral. 24 13
* Mikor meg-alázza ſzavát, ne hidgy néki: mert hét gonoſság vagyon a'ſzívében. 25 14
* A'ki bé-födözi a' gyűlölſéget álnokúl, ki-nyilatkoztatik az ő gonoſsága a'gyűlekezetben. 26 15
* A'ki vermet ás, beléje eſik: és a' ki követ hengerget, viſzſza-tér reája. 27 16
* Az álnok nyelv nem ſzereti az igaſságot: és a' ſik ſzáj romláſokat ſzerez. 28 17

XXVII. Rész.

NE dichekedgyél hólnapra, nem tudván mit ſzűl a' jövendő nap. 1 A
* Dichérjen téged az idegen, és nem a'te ſzád: a' kivűl-való, és nem a'te ajakid. 2
* " Nehéz a' kő, és terhes a'föveny: de a'bolond haragja mind a' kettőnél nehezb. " *Eccli. 22. b. 17.* 3
* A' haragnak ninch irgalmaſsága, ſem a' ki-fakadó dühöſségnek: és a' fel-indittatotnak ſebeſségét ki álhattya-meg? 4 D
* Jobb a' nyilván-való dorgálás, hogy-ſem az el-rejtetett ſzeretet. 5
* Jobbak a'ſzeretőnek ſebei, hogy-ſem a' gyűlölőnek álnok chókjai. 6
* "A' meg-elégedett lélek meg-tápodgya a' lépes-mézet: és az éhező lélek a' keſerűt-is édes-gyanánt véſzi. " *Job. 6. b. 7.* 7
* Mint a'féſzkéből el-költöző madár, úgy a'maga helyét el-hagyó férfiu. 8 B
* Kenettel és külömb-féle illatokkal gyönyörködik a'ſzív: és barátyának jó tanátſival édesíttetik a' lélek. 9
* Barátodat és az atyád baráttyát el ne hadgyad: az atyád-fia házába bé ne menny nyomoruſágodnak napján. 10
Jobb a'ſzomſzéd közel, hogy-ſem az atyafiu távúl.
* Tanúlly bölcheſéget fiam, és vídámítſ-meg az én ſzívemet, hogy felelheſs-meg beſzéddel a' rágalmazónak. 11
* A' ravaſz látván a' gonoſzt, el-rejtezett: a' kiſdedek arra ménvén, károkat vallotak. 12 C
* " Vedd-el annak ruháját, a' ki kezes lőtt a'kivűl-valóért: és az idegenekért, vedd-el zálagját. " *Sup. 20. c. 16.* 13
* A' ki felebaráttyát nagy ſzóval álgya, éjjel fel-kelvén, haſonló léſzen az átkozóhoz. 14
* " A'chöpögő hejazatok a' hidegnek napján, és a' verſengő aſzſzony egy-máshoz haſonlíttatnak, * a'ki azt meg-tartya, mint a'ki a'ſzelet tartya, és a' jobb-keze olajának fogja híni. " *Sup. 19. b. 13.* 15 16
* A'vas vaſsal élesíttetik-meg, és az ember meg-élesíti az ő baráttyának orczáját. 17
* A'ki füge-fát tart, éſzik annak gyümölchében: és a'ki az ő urának őrizője meg-dichőíttetik. 18
*Mint a'vizekben meg-jelennek a' belé-nézőknek orczájok, úgy az emberek ſzívei nyilván vannak az okoſoknál. 19
* " A' pokol és a'veſzedelem ſoha bé nem telnek; haſonló-képpen az emberek ſzemei-is telhetetlenek. " *Eccli. 14. b. 10.* 20
* " A' mint meg-próbáltatik a' tégelben az ezűſt, és a'kemenczében az arany: úgy meg-próbáltatik az ember a' dícherő ſzája-által. 21 D
A' hamiſnak ſzíve gonoſzt keres: az igaz ſzív pedig tudománt keres.
*Ha a' tőrővel felyűl vervén mozárban tördöd-is a'bolondot mint az árpa-darát, nem vétetik-él tőle az ő bolondſága. 22
* Szorgalmatoſon meg-iſmérd a' te barmod ſzínét, és a'nyájaidat meg-ſzemlélleyed: 23
* Mert nem léſzen mindenkor hatalmad: 24

talmad: hanem a' korona nemzetſégről nemzetſégre adatik.

25 * Ki-nyíltak a'rétek, és ki-tetſzettek a'zöldellő fűvek, és bé-ſzedettenek a'ſzénák a'hegyekről.

26 * " A'bárányok a'te ruházatodra: és a'gődölyék, a'mezőnek árrára.

" 1. Tim. 6. b. 8.

27 * Elég légyen a'kechkék teje eledeledre, és házadnak ſzűkſégire: és a'te ſzolgálóidnak éledelére.

XXVIII. Rész.

1 A Szalad az iſtentelen, ſenkitől nem kergettetvén: az igaz pedig mint a' bizakodó oroſzlány, rettegéſ-nélkűl léſzen.

2 * A'főld bűneért ſok az ő fejedelme: és az ember bőlcheſégeért, és azok tudáſáért a' mik mondatnak, hoſzſzabb léſzen a'fejedelem élete.

3 * A'ſzegények-ellen patvarkodo ſzegény ember, haſonló a'ſebes eſsőhőz, melyben éhſég kéſzíttetik.

4 * A'kik el-hadgyák a'tőrvént, díchérik az iſtentelent: a'kik meg-őrizik, fel-gerjednek ő-ellene.

5 * A'gonoſz férfiak nem gondollyák-meg az itéletet: a'kik pedig kereſik az Urat, mindeneket eſzekbe véſznek.

6 * " Jobb az ő egyűgyűſégében-járo ſzegény, hogy-ſem a'gazdag a' gonoſz útakon.

" Sap. 19. a. 1.

7 B * A'ki meg-őrizi a'tőrvént, bőlch fiu az: a'ki pedig a'tobzódókat vendégli, meg-ſzégyeníti az attyát.

8 * A'ki gazdagſágot gyűjt uzorákkal és záloggal, a'ſzegényekhez bévkezűnek gyűjti azt.

9 * A'ki fűleit el-fordíttya hogy ne hallya a'tőrvént, annak imádſága útálatos léſzen.

10 * A'ki meg-challya az igazakat a' gonoſz úton, az ő veſzedelmében el-véſz: és az egyűgyűek bírják az ő javait.

11 * Bőlchnek láttatik magának a' gazdag: az okos ſzegény pedig meg-vizgállya őtet.

12 * Az igazak őrvendezéſében ſok dichőſég vagyon: az iſtenteleneknek uralkodáſa, az emberek romláſa.

13 * A'ki bűneit el-rejti, nem igazgattatik: a'ki pedig meg-vallya, és el-hadgya azokat, irgalmaſságot nyér.

14 * Bóldog ember, a'ki mindenkor fél: a'ki pedig kemény elmejű, bé-eſik a'gonoſzba.

15 * Ordíto oroſzlány, és éhező medve, az iſtentelen fejedelem a' ſzegény népen.

16 C * Az okoſság-nélkűl ſzűkölkődő fejedelem, ſokakat el-nyom patvarkodáſsal: a'ki pedig gyűlöli a'főſvénſéget, annak napjai meg-hoſzſzabbúlnak.

17 * Az ember, a'ki a'lélek vére-ellen patvarkodik, ha ſzintén a'veremig fút-is, ſenki meg nem tartya.

18 * A'ki egyűgyűen jár, meg-ſzabadúl: a'ki el-fordúlt útakon jár, meg-eſik egyſzer.

19 * † A'ki a'maga főldét miveli, meg-elégedik kenyérrel: a'ki pedig hívolkodaſt kővet, bé-telik ſzegényſéggel.

† Sup. 12. b. 11. Eccli. 20. d. 30.

20 * A' hív férfiu igen díchértetik: " a' ki pedig ſiet meg-gazdagúlni, nem léſzen ártatlan.

" Supr. 13. b. 11. & 20. c. 21.

21 * A'ki a'ſzemélyt tekínti az itéletben, nem jól chelekeſzik: ez egy falat kenyérért-is el-hadgya az igaſságot.

22 D * A'férfiu, a'ki ſiet meg-gazdagúlni, és egyebekre irégykedik, nem tudgya hogy reája jő a'ſzegényſég.

23 * A'ki meg-feddi az embert, kedvet talál az-után nála, inkább hogy-ſem az, a' ki nyelvének hízelkedéſével meg-challya.

24 * A'ki el-vonſzon valamit az attyától, és anyától; és azt mongya hogy az nem bűn, réſzeſe a'gyilkoſnak.

25 * A'ki magát hánnya-veti, és felfualkodik, háborgáſokat indít: a'ki pedig az Úrban bízik, meg-gyógyúl.

26 * A' ki ſzívében bízik, bolond az: a'ki pedig bőlchen jár, meg-ſzabadúl.

27 * A'ki a'ſzegénnek ád, nem ſzűkölkődik: a' ki meg-útállya a'kőnyőrgőt, ſzűkſéget ſzenved.

28 * Mikor fel-emelkednek az iſtentelenek, el-bújnak az emberek: midőn azok el-veſznek, meg-ſokaſúlnak az igazak.

XXIX. Rész.

1 A Az emberre, a' ki a' dorgálót kemény nyakkal meg-veti, hirtelen veſzedelem jő: és őtet nem kőveti az egéſség.

2 * Az igazak ſokaſuláſában vigad a' kőſség: mikor az iſtentelenek felvéſzik a'fejedelemſéget, ſuhajt a'nép.

3 * A'férfiu, a'ki a'bőlcheſéget ſzereti, őrvendezteti az attyát; " a'ki pedig kurvákat nevel, el-veſzti jóſzágát.

" Luc. 15. c. 13.

4 * Az igaz király fel-emeli a'főldet,

a' fösvény férfiu el-rontya azt.

* Az ember, a'ki hízelkedő és tettetett beszédekkel szóll barátyának, hálót vét az ő lépésinek.

*A' bűnt-tévő hamis férfiat bé-kerí-
ti a'tőr: és az igaz díchér és örül.

*Tudgya az igaz a'szegények ügyét: az istentelē nem tudgya a'tudománt.

* A'dőgleletes emberek el-szélleszti a'váraſt: a'bőlchek pedig el-térítik a'haragot.

* A'bőlch férfiu, ha a'bolondal vetekedik, akár haragudgyék, 's akár neveſsen, nem talál nyugodalmat.

* A'vér-szopó férfiak gyűlőlik az egyűgyűt: az igazak pedig, fel-keresik annak lelkét.

* Egész indúlattyát elő-mutattya a'bolond: a'bőlch el-hallaſztya, és továbra tartya.

* A'fejedelem, a'ki örömeſt hallgattya a' hazugság igéit, minden szolgai istentelenek.

* A' szegény és a'kőlchőn-adó egybe-találkoztak: mind a'kettőnek meg-világosítója az Úr.

*A'király, a'ki a'szegényeket igaſságbā itéli, annak királyi-széke megerősődik örökké.

* A' veszsző és a'dorgálás bőlcheséget ád: a'melly gyermek pedig maga akarattyára hagyatik, meg-szégyeníti az annyát.

* Az istentelenek meg-sokaſulásában meg-sokaſúlnak a'vétkek: és az igazak meg-láttyák azoknak romlásat.

* Oktaſd a'fiadat, és meg-vígaſztal téged, és gyönyörűſéget ád a'te lelkednek.

* Mikor a'profetálás el-fogy, elszélled a'nép: a'ki pedig meg-őrizi a' törvént, bóldog az.

* A'szolgát szókkal nem tanithatni: mert a' mit mondaſz, érti; és nem akar felelni.

* Láttál-e gyors embert a'szólláſra? inkább reménlyed a' bolondnak hogy-sem annak jobbúlását.

* A'ki gyengén neveli gyermekségétől-fogva szolgáját, az-után engedetlennek érzi őtet.

* A'haragos férfiu háborgáſt indít: és a'ki kűnnyen meg-haragszik, hajlandóbb léſzen a'vétekre.

* " A'kevélt a'meg-alázás követi: és az alázatos lelkűt fel-emeli a'dichőség.

* A'ki a'lopóval részes, gyűlőli a' maga lelkét: hallya a' meg-eskűdtetőt, és meg nem jelenti.

* A'ki embertől fél, hamar megesik: a'ki az Úrban bízik, fel-emeltetik.

* Sokan keresik a'fejedelem orczáját: és kinek-kinek itéleti ki-jő az Úrtól.

* Útállyák az igazak az istentelen férfiat: és gyűlőlik az istenteleknek azokat, a'kik az igaz útban vannak.

Az igét meg-őrizö fiu, veszedelemkivűl léſzen.

XXX. Rész.

AZ Egybe-gyűjtőnek a' Kibeszéllő fiának igéi.

A' látás, mellyet szóllott a'férfiu, a' kivel az Isten vagyon, és a'ki az ő-véle-lakó Istentől meg-erősíttetvén, monda:

* A'férfiaknak leg-bolondabja vagyok, és az emberek bőlcheſége ninch velem.

* Nem tanúltam a'bőlcheſéget, és nem tudtam a'szentek tudományát.

*Ki ment-fel az égbe 's le-szállott? ki tartóztatta-meg a'szelet az ő kezeibē? ki kőtőzte egybe a'vizeket mint egy ruházatba? ki állatta-fel a'földnek minden határit? ki neve annak, és ki neve a'fiának, ha tudod?

* " Az Istennek minden beszéde tűzes, paiza az ő-benné bízóknak:

* † ne tégy semmit az ő igéihez, és meg-dorgáltaſsál, 's hazugnak találtaſsál.

* Kettőt kértem tőled, ne tagaddmeg tőlem minek-előtte meg-hallyak.

* A' hiuſságot, és a' hazug igéket meszsze távoztaſd-el tőlem.

Kúldúſságot, és gazdagſágot ne adgy nékem: chak adgyad eledelemre-valo szűkſégimet: * hogy ne-talám meg-elégedvén, a' megtagadáſra ingerlettesem, és mondgyam: Kichoda az Úr: vagy a'szűkſégtől kénszerittetvén lopjak, és hamiſsan eskűdgyem az én Istenem nevére.

* Ne vádold a'szolgát az ő uránál, hogy valami-képpen meg ne átkozzon téged, és meg-essél.

*Nemzetség, melly az attyát megátkozza, és az annyát nem álgya.

" *Iob.* 22. d. 29.

" *Pſal.* 18. b. 7.
† *Deut.* 4. a. 2. & 12. d. 32.

* Nemzetség, melly ő-magának tiſztának láttatik, és mindazáltal meg nem moſatott az ő rútſágiból.	12	31	ijed: * a'fel-övedzett ágyéku kakas: és a'kos: ninch-is király, a'ki ellene állyon.
* Nemzetség, melynek magas ſzemei vannak, és kinek ſzemöldöki magaſsakra emelkedtek.	13	32	* Vagyon a'kibolondnak láttatott minek-utánna magaſra fel-emeltetett: mert ha értelmes lőtt vólna, ſzájára tőtte vólna a'kezét.
* Nemzetség, melynek fogai-helyett kargyai vannak, és a'záp-fogaival rág, hogy fel-egye a'ſzűkölködőket a'földről, és a'ſzegényeket az emberek-közzűl.	14	33	* A'ki pedig erőſsen nyomja az emlőt a'tejnek ki-fejéſére, vajat nyomki: és a'ki fölőttébb fújja az orrát, vért hoz-ki: és a'ki a'haragra ingerel, verſengéſt indít.
* A'nadálynak két leányi vannak, kik azt mondgyák: Hozz, Hozz.	15		
Három a'mi telhetetlen, és a' negyedik, melly ſoha nem mondgya; Elég.		1 A	XXXI. Rész.
* A'pokol, és az anya-méhnek torka, és a'föld, melly meg nem elégedik vízzel: a' tűz pedig ſoha nem mongya; Elég.	16	2	LÁmuel király igéi: Látás, mellyel őtet oktatta az annya. * Michoda én ſzerelmeſem, michoda én méhemnek ſzerelmeſe, michoda én fogadáſimnak ſzerelmeſe?
* A'ſzemet, melly meg-chúfollya az attyát, és a'melly meg-útállya az ő annyának ſzűléſét, vájják-ki azt a' patakok hollói, és egyék-meg azt a' ſaſok fiai.	17	3	* Ne add marhádat az aſzſzony'-állatoknak, és a'te gazdagſágodat a' királyok el-törléſére.
* Három dolog nehéz nékem, és a' negyediket tellyeſséggel nem tudom:	18	4 5	* A'királyoknak ne adgy, ô Lámuel, a' királyoknak bort ne adgy: mert ſemmi titok ninch a'hol a'réſzegſég uralkodik. * és ne-talám igyanak, és elfeletkezzenek az itéletekről, és elváltoztaſsák ügyét a'ſzegény fiainak.
* A'ſas útát az égen, a'kígyó útát a' kő-ſziklán, a'hajó útát a'tenger közepin, és a'férfiu útát ifiuſágában.	19	6	* Adgyatok réſzegíthetőt a'ſzomorúaknak, és bort azoknak kik keſerves ſzívvel vannak. * igyanak, és feletkezzenek-el ſzegényſegekről, és az ő fájdalmokról meg ne emlekezzenek többé.
* Ollyan az házaſság-rontó aſzſzonynak úta-is a'ki éſzik, és meg-törölvén a'ſzáját, azt mongya: Nem chelekedtem gonoſzt.	20	7	* Nyiſd-meg a'ſzádat a'némának, és minden által-menő fiak ügyeinek. * nyiſd meg a'ſzádat, igazat végezz, és tégy itéletet a'ſzűkölködőnek és a' ſzegénnek.
* Három-által indúl-meg a'föld, és a'negyediket el nem ſzenvedheti:	21	8	* Erős aſzſzony'állatot ki-talál? meſzſziről, és az utólſó határokról annak az árra.
* A'ſzolga-által midőn uralkodik: a' bolond-által mikor eleget éſzik: * a' gyűlölléges aſzſzony-által mikor házaſságra vétetik: és a'ſzolgálo-által mikor őrököſévé léſzen az ő aſzſzonyának.	22	9 10 B	* Bízik a'hoz a'férjének ſzíve, és ragadományok-nélkül nem ſzűkölködik.
* Négy igen apró vagyon a'földön, és azok bölchebbek a bölcheknél.	23	11	* Jót ád néki, és nem gonoſzt, életének tellyes napjaiban.
* A'hangyák, erőtlen nép, melly aratásban kéſzít magának éledelt: * a' nyúlatſka, erőtlen köſség, melly a' kő-ſziklára helyhezteti fekűvő-helyét: * királya ninch a'ſáskának, és egéſzſzen ki-mégyen az ő ſeregiſzerént: * a' tarka-gyík kezeivel kapaſzkodik, és a'király házaibã lakik.	24 25 26 27 28	12 13 14 15	* Gyapjat és lent kereſett, és munkálkodott az ő kezeinek tanátſával. * Lőtt mint a'kereſkedő hajója, meſzſziről hozván az ő kenyerét. * És éjjel fel-kőlt, és éléſt adott a' háza népének, és eledeleket az ő leányzóinak.
* Három, a'mi jól lépik; és a' negyedik melly ſzerenchéſsen jár.	29	16	* Meg-ſzemlélte a'mezőt, és megvette azt: kezei munkájából ſzőlőt plántált.
* Az oroſzlány, a'vadak-közőtt legerősb, ſenki ſzíne-előtt meg nem	30		

* Fel-övedzette erősséggel az ő ágyékit, és meg-vastagította a'karját. 17
* Meg-kóstolta, és látta hogy jó az ő kereskedése: el nem aluszik éjjel az ő világa. 18
* A'kezét erős dolgokra vetette, és az ő újai az orsót fogták. 19 C
* A'kezét meg-nyitotta a'szűkölködőnek, és az ő tenyereit ki-nyújtotta a'szegényre. 20 D
* Nem félti az ő házát a'hó hidegétől: mert minden háza-népe kétszeresbe öltözött. 21
* Drága czifrás ruhát chinált magának: bíbor és veres selyem az ő öltözete. 22
* Nemes a'kapukban a'férje, midőn a'föld tanátsival ül. 23
* Gyólchot chinált, és el-adta, és övet adott a'Kananæusnak. 24
* Erősség és ékesség az ő öltözete, és nevetni-fog az utólsó napón. 25
* A'száját meg-nyitotta a'bölcheségnek, és a' kegyelmeségnek törvénye az ő nyelvén. 26
* Meg-szemlélte a'háza ösvényit, és kenyeret hívolkodva nem ett. 27 C
* Fel-költek a'fiai, és igē bóldognak hirdették: a'férje, és dícsérte őtet. 28 D
* Sok leányok gyűjtöttek gazdagságokat; te felyűl-halladtad minnyájokat. 29
* Chalárd a'kedvesség, és hiuságos a'szépség: az Urat-félő aszszony'-állat, az dícsértetik. 30
* Adgyatok néki az ő kezeinek gyümölchéből: és dícsérjék őtet a' kapukban az ő chelekedeti. 31

ECCLESIASTES, AZ-AZ, A'PREDIKATOR.

I. Rész.

A' Predikátornak a'Dávid fiának a' Jerusalemi királynak igéi. 1 A
* Hiuságoknak hiusága, monda a Predikátor; hiuságoknak hiusága, és mindenek hiuság. 2
*Mie vagyon több az embernek minden ő munkájából, mellyel munkálkodik a'nap-alatt? 3
* Nemzetség elmúlik, és nemzetség jő: a'föld pedig örökké meg-marad. 4 D
* Fel-támad a' nap, és el-nyugszik, és helyére tér: és 5 B
ott újonnan fel-támadván, 6
* Délfelé kerül, és Északra hajol: mindeneket el-járván kerengve mégyen a' szél, és az ő kerületire viszsza-tér.
*Minden folyó-vizek a'tengerbe szakadnak, és a'tenger meg nem árad: a' 7
helyre, a'melyről ki-jőnek a'folyó-vizek, viszsza-mennek hogy ismég follyanak.
* Minden dolgok nehezek: 8
meg nem magyarázhattya ember azokat beszéddel: nem elégedik-meg a'szem látással, sem a'fül hallással bé nem telik.
* Michoda a' mi volt? 9
ugyan az a'mi következendő. michoda a'mi lőtt? ugyan az a'mi léendő.
*Semmi újság nincs a' nap-alatt, se 10 C
nem mondhattya senki: Imé ez új: mert immár volt az előbbi időkben, 1 A
mellyek előttünk voltak.
*Nincs az 11
előbbiekről emlekezet: de még azokról-is, a'mellyekez-után jövendők, 12
nem lészen emlekezet azoknál, a'kik következendők utóllyára.
* Én Predikátor, Israël királya voltam Jerusalemben,
*és el-végeztem szívemben, 13
hogy kérdezkedném és értekezném mindenekről, mellyek a' nap-alatt lésznek. E' gonosz foglalatosságot adta az Isten az emberek fiainak, hogy abban foglalnák magokat.
* Láttam mindeneket, mellyek a' 14 D
nap-alatt lésznek, és ímé mindenek hiuság, és léleknek gyötrelme.
* Az el-fordúltak nehezen jobbíttatnak-meg, és a'bolondok-száma véghetetlen. 15 16
*Szóllék szívemben, mondván: Imé naggyá lőttem, és meg-halladtam mideneket bölcheséggel, kik előttem voltak Jerusalemben: és az elmém sokakról elmélkedett bölchen, és tanúltam. 17
* És arra adtam szívemet, hogy érteném az okosságot és a'tudománt, és a'tévelygéseket és a'bolondságot: és meg-ismértem hogy ezekben-is munka volna, és lélek gyötrelme: 18
* azért hogy a'sok bölcheségben sok búsúlás vagyon: és a'ki öregbíti a'tudománt, öregbíti a' munkát-is.

II. Rész.

MOndék én a'szívemben: El-megyek, és bévelkődöm gyönyörűségekkel, és élek a'jókkal.
* És látám hogy

az-is hiuſág vólna. * A' nevetéſt tévelygéſnek alítottam: és az örömnek mondék: Miért chalattatol-meg heában? * Gondolám ſzívemben hogy el-fognám a' bortól teſtemet, hogy elmémet a'bölcheſégre adnám, és eltávoztatnám a' bolondſágot, míg meg-látnám mi vólna haſznos az emberek fiainak: mit kellyen chelekedni a'nap-alatt az ő élete napjainak ſzámában. * Fel-magaſztaltam chelekedetimet, házakat épitettem magamnak, és ſzőlőket plantáltam, * kerteket chináltam, és gyümölchös kerteket, és bé-ültettem azokat minden-féle fákkal, * és halas-tókat chináltam magamnak, hogy meg-öntözném a' gyümölchöző fák erdejét, * ſzolgákat és ſzolgálókat bírtam, és ſok chelédem vólt: és chordáim, és ſok juh nyájaim, mind azok-felőtt kik előttem Jeruſalemben vóltak: * gyűjtöttem magamnak ezüſtöt, és aranyat, és a'királyoknak 's a' tartományoknak gazdagſágit: ſzerzettem magamnak énekes férfiakat és aſzſzony'állatokat, és az emberek fiainak gyönyörűſégit, pohárokat és korſókat a'bor-töltés ſzolgálattyára: * és mind felyűl-halladtam azokat gazdagſággal, a'kik előttē vóltak Jeruſalembē: a'bölcheſég-is meg-maradott velem. * És mindeneket a'miket kivántak a'ſzemeim, meg nem tagadtam nékik: ſe meg nem tíltottam a'ſzívemnek hogy ne élne mindē gyönyörűſéggel, és gyönyörködtetné magát azokban, a'miket kéſzítettem vala: és ezt alítottam én réſzemnek lenni, ha élnék a'munkámmal. * És midőn minden alkotmányimra fordúltam vólna, a'miket chináltak vala a'kezeim, és a'munkákra mellyekben heában izzadtam vala, láték mindenekben hiuſágot és lélek gyötrelmét, és hogy ſemmi meg nem maradna a' nap-alatt. * Térűlék a' bölcheſégnek, és a'tévelygéſeknek, és a' bolondſágnak elmélkedéſére (michoda, mondám, az ember, hogy követheſse az ő alkotó királyát?)* és látám hogy annyival meg-előzné a' bölcheſég a'bolondſágot, a'menyívvel külömböz a' világoſság a' ſetétſégtől. * † A'bölch ſzemei az ő fejében; a' bolond ſetétſégben jár: és meg-értettem hogy mind a' kettőnek azon egy halála vólna. * És mondék az én ſzívemben: Ha azon egy halála léſzen a'bolondnak és nékem, mit haſznál nékem hogy nagyobb munkát vőttem-fel a'bölcheſégért? és ſzólván az elmémmel, eſzembe vőm, hogy az-is hiuſág vólna. *Mert nem léſzen a'bölchnek örökké-valo emlekezete, mint ſzintén a'bolondnak, és a'következendő idők mindeneket egy-aránt el-fődnek feledékenſéggel: meg-hal a'túdos haſonló-képpen mint a'tudatlan. * És az-okáért meg-únám életemet, látván hogy minden valami a'nap-alatt vagyon, gonoſz; és hogy mindenek hiuſág, és lélek gyötrelme. * Meg-útáltam iſmég mindē ſzorgalmatoſságomat, mellyel a' nap-alatt igen ſzorgalmatoſon munkálkodtam, örökölőm lévén utánnam, * kit nem tudok, ha bölch léſzen-e vagy bolond, és fog-e uralkodni az én munkáimban, mellyekben izzadtam és ſzorgalmatos vóltam. és vagyon-e ennél hiuſágosb dolog? *Az-okáért megſzűném, és nē akara a'ſzívem többē munkálódni a'nap-alatt. * Mert holott más bölcheſséggel munkálkodik, és tudománnyal, és ſzolgalmatoſsággal, hívolkodo embernek hadgya az ő kereſményit: ez-is azért hiuſág, és nagy gonoſz. *Mert mi haſzna léſzen az embernek minden munkájából, és lelkének gyötrelméből, mellyel a' nap-alatt kínlódott? * minden napjai fájdalmokkal és nyavalyákkal tellyeſek, és éjjel ſem nyugſzik elméjével: és ez nem hiuſág-e? * Nem jobb-e enni és innya, és jól-tartani a' maga lelkét tulajdon munkáiból? ez-is az Iſten kezéből vagyon. * Ki fog úgy enni, és gyönyörűſégekkel bévelkődni, mint én? *Az Iſten az ő ſzíne-előtt-valo jó emberének, bölcheſéget, és tudománt, és vigaſágot adott: a'bűnősnek pedig gyötrelmet, és heába-valo gondot adott, hogy kereſsen, és gyűjtsön, és annak adgya a'ki kedves az Iſtennél: de ez-is hiuſág, és elmének heába-valo ſzorgalmatoſsága.

† *Inf. 8. a. 1. Prov. 17 d. 24.*

III. RÉSZ.

MIndeneknek ideje vagyon, és idejek-ſzerént múlnak-el mindenek az ég-alatt. *Ideje a'ſzületéſnek, és ideje a' meg-halásnak.

Ideje a'plántáláſnak, és ideje a' ki-ſzaggatáſnak a'mi plántáltatott.
* Ideje a' meg-ölésnek, és ideje a' meg-gyógyításnak.
Ideje a'rontáſnak, és ideje az építésnek.
* Ideje a'síráſnak, és ideje a'nevetésnek.
Ideje a'jajgatáſnak, és ideje a' tánczoláſnak.
* Ideje a'kövek el-hányáſának, és ideje a'fel-ſzedéſének.
Ideje az ölelgetésnek, és ideje az ölelgetéstől-valo el-távozáſnak.
* Ideje a'kereſésnek, és ideje az el-veſztésnek.
Ideje a'meg-őrizésnek, és ideje az el-vetésnek.
* Ideje az el-mettſzésnek, és ideje az egybe-varráſnak.
Ideje a'halgatáſnak, és ideje a'ſzólláſnak.
* Ideje a' ſzeretésnek, és ideje a' gyűlöléſnek.
Ideje a' hadnak, és ideje a' békeſségnek.
* Mie vagyon több az embernek az ő munkájából?
* Láttam a'gyötrelmet, mellyet Iſten az emberek fiainak adott, hogy foglalatoſok légyenek abban. *Mindent jól chelekedett az ő idejében, és e' világot az ő vetekedéſek-alá adta, hog' meg ne találllya ember az alkotmánt, mellyet Iſten alkotott kezdettől-fogva végig. *És meg-iſmértem hogy ninch jobb mint vígadni, és jól chelekedni éltében. * Mert minden ember, a'ki éſzik és iſzik, és láttya az ő munkájá haſznát, Iſten ajándéka az. * Meg-tanúltam hogy minden dolgok, mellyeket az Iſten chelekedett, meg-maradnak örökké: nem adhatunk azokhoz ſemmit, ſe el nem vehetünk azokból, a' miket az Iſten chelekedett, hogy féllyék őtet. *A'mi lőtt, az meg-marad; a'mellyek következendők, már vóltak: és az Iſten meg-újíttya a'mi el-múlt. * Láttam a' nap-alatt az itélet helyén iſtentelenſéget, és az igaſság helyén hamiſſágot. * És mondék ſzívemben: Az igazat és az iſtentelent meg-ítéli az Iſten; és min den dolognak akkor léſzen ideje. * Mondék ſzíve mben az emberek fiairól, hogy meg-pró bálna őket az Iſten, és meg-mutatná ho gy haſonlók a'barmo khoz. * Az-okáért egy az ember 's a'barmok halála, és mind a'kettőnek egyenlő az állapattya: a' mint meg-hal az ember, úgy halnak-meg azok-is: haſonló-képpen lehellenek mindenek, és ſemmie az embernek több ninch mint a'baromnak: mindenek hiuſág-alá vannak vetve, * és mindenek egy helyre mennek: a'földből lőttek, egyenlőképpen viſzſza-is térnek a'földbe. *Ki tudgya ha az Adam fiai lelke fel-mégyé, és ha a'barmok lelke alá-mégyé?
* És fel-találtam, hogy ſemmi jobb ninch, mint vígadni embernek az ő chelekedetébé, és hogy ez az ő réſze. Mert ki hozza-őtet elő, hogy az utánna-következendőket meg-tudgya?

IV. Réſz.

EGyebekre fordúlék, és látám a'nyomorgatáſokat, mellyek a'nap-alatt történnek, és az ártatlanok könny-húllatáſit, és ſenkit vígaſztalót: és hogy nem álhatnak azoknak hatalmaſsága-ellen, mindenek ſegétſégétől el-hagyattatván. * És inkább díchértem a'hóltakat, hogy-ſem az eleveneket: * és mind a'kettőnél bóldogbnak itéltem a'ki még nem-is ſzületett, és nem látta a'gonoſzokat mellyek a'nap-alatt léſznek. * Iſmég el-nézém az embereknek mindé műkájokat, és eſzembe vőm hogy a'ſerénſégek okot adnának felebarátűk irégyſégére: ebbé-is hiuſág azért, és heába-valo gond vagyon. * A'bolond egybe-kúchollya a'kezeit, és a'maga húſát éſzi, mondván: * Jobb egy maroknyi nyugodalommal, hogy-ſem mind a'két kéz teli munkával, és lélek gyötrelmével.
* Gondolkodván találék más hiuſágot-is a'nap-alatt: *egyedűl vagyon, és ninch más véle, ſem fia, ſem attya-fia, és mindazáltal meg nem ſzűnik munkálkodni, és nem elégednek-meg a'ſzemei a'gazdagſággal: és nem gondolkodik, mondván: Kinek munkálkodom, és meg-foſztom lelkemet a'jóktól? Ebben-is hiuſág vagyon, és igen gonoſz gyötrelem. * Jobb azért kettőnek eggyűtt lenni, hogy-ſem egynek: mert haſznok vagyon az ő társaſágokban: * ha eggyik el-eſik, a' máſiktól meg-támogattatik. jaj az egyedűl-valónak: mert ha el-eſik, ninch fel-emelője. * És ha ketten eggyűtt hálnak, egy-máſt meg-melegí-

Eccles. 3. 4.

tik:

tik: az eggyes mi módon melegűl-meg? *És ha valaki meg-győzi az 12
eggyikét, kettẽ ellene-állanak: a'hármas kötél nehezen szakad-el. * Jobb 13
a'szegény és bölcs gyermek, a'vén és bolond királynál, a'ki nem túd továbra gondolkodni. * Hogy néha a' 14 11
tömlöczből, és a'lánczokból-is kimégyen némelly az országlásra: és más ki a'fejedelemségben szűletett, a' 12
szűkölködés-miatt meg-emésztetik. * Láttam minden élőket, kik a'nap- 15
alatt járnak a'második ifiúval, ki feltámad ő helyette. *Véghetetlen min- D
den népnek a'száma, a'kik előtte voltak: és a'kik az-után következendők, 16 13
nem örvendeznek ő-benne. de ez-is hiuság és lélek gyötrelme. * Őrizd- 17
meg a' lábadat az Isten házába menvén, és járúly közel hogy meg-hallyad. "Mert sokkal jobb az engedel- 15
meség, hogy-sem a'bolondok áldozati, kik nem tudgyák minémű gonoszt chelekeszenek. D

"1. Reg. 15. e. 22. Ose. 6. c. 6.

V. Rész.

VAkmerő-képpen valamit ne szólly, se a'szíved gyors ne 1
légyen a' szóllásra az Isten- A
előtt. Mert az Isten menyben, és te a'földön: azért kevés bészédid légyenek. *A'sok gödokat álmok követik, és a'sok beszédben bolondság találtatik. * Ha mit fogadtál 2 18
az Istennek, ne késsél meg-adni: mert 3
nem tetszik néki a'hamis és bolond igéret. hanem, valamit fogadsz, 19
add-meg: * és sokkal jobb fogadást 4
nem tenni, hogy-sem a'fogadás-után B
az igéreteket meg nem adni. *Ne add 5
arra a'szádat hogy vétkeztesd a'testedet: és ne mond az angyal-előtt: 1
Ninch gond-viselés: hogy ne-talám A
meg haraguván az Isten a'te beszédid-ellen, el ne szélleszsze kezeidnek minden munkáit. *A'hol sok álmok vannak, igen sok hiuságok-is vannak, és 6 2
számlálhatatlan beszédek: te pedig az Istent féllyed. * Ha látod a'szegé- 7
nyek meg-nyomoritását, és erőszakos törvényeket, és hogy el-fordíttatik az igasság a'tartományba, ne chodálkozzál azon a'dolgon: mert a' 3
nagynál más nagyobb vagyon, és B
ezek-fölött-is nagyobbak vannak egyebek, * és ennek-fölötte az egész 8
földnek Királya paranchol a'szolgának. *A'fösvény nem telik-bé a'pén- 9

C zel: és a'ki a'gazdagságot szereti, nem vészi annak gyümölchét: hiuság az- 10
ért ez-is. * A'hol sok gazdagság vagyon, sokan a'kik azt meg-emésztik-is. És mit használ annak a'ki azzal bír, hanem hogy láttya szemeivel a' 11
gazdagságot? * Édes az álom a'munkásnak, akár keveset, 's akár sokat egyék: a'gazdagnak pedig meg-elégedése nem hadgya ötet aluni. *"Va- 12 "Iob. 20. c. 20.
gyon más igen gonosz nyavalya-is, mellyet a'nap-alatt láttam: az ő Urának veszedelmére tartatott gazdagság. * Mert igen gonosz gyötrelem- 13
ben el-vesznek: fiat szűlt, a'ki főlötte nagy szűkölködésben lészen. *†A' 14 †Iob. 1. d. 21. 1. Tim. 6. b. 7.
mint mezítelen jött-ki az anya-méhéből, úgy tér-viszsza, és semmit el nem viszen magával az ő munkájá- 15
ból. * Tellyességel nyomorúlt nya- D
valya: a' mint jött, úgy tér-viszsza. Mit használ azért néki hogy heába 16
munkálkodott? * Az ő életének tellyes napjaiban setétségben ött, és sok gondban, és nyomoruságban és bánatban. * Az-okáért az láttatot né- 17
kem jónak, hogy ki-ki egyék, és igyék, és örömmel éllyen munkájából, mellyel ő munkálodott a' nap-alatt, az ő élete napjainak száma-szerént, a'mellyeket az isten adott néki; és ez az ő része. * És minden ember- 18
nek, a' kinek az Isten gazdagságot adott, és marhát, és meg-engedte néki hogy egyék azokból, és éllyen az ő részével, és örűllyön munkájának: 19
Isten ajándéka ez. * Mert nem igen emlekezik-meg életének napjairól, mivelhogy Isten gyönyörűségekben foglallya annak szívét.

VI. Rész.

VAgyon más gonosz-is, mel- 1
lyet láttam a' nap-alatt, és A
ugyan gyakor az emberek-nél: * A'melly embernek Isten gazdagságot adott, és marhát, és 6 2
tiszteletet, és semmi heával ninch a'lelke, mind azok-közzűl mellyeket kí- 7
ván: és nem engedi néki az Isten hogy abból egyék, hanẽ kivűl-valo ember emészti-meg azt. ez hiuság, és nagy 3
nyavalya. *Ha valaki száz magzatot B
szűl, és sok esztendeig él, és életének sok napjai lésznek, és a'lelke nem él marhájának javaival, és nem lészen temetése: erről én azt mondom, hogy 8
jobb nálánál az idétlen gyermek. 9

* Mert

Eccles. 5. 6.

* Mert heába jőtt, és a'ſetétſégre mé- 4
gyen, és el-felejtéſsel tőrőltetik-el
a' neve. * Nem látta a'Napot, ſe nem 5
tudta a' jónak 's a' gonoſznak kű- C
lőmbſégét: * ha ſzintén két-ezer eſz- 6
tendeig él-is, és nem élt a' jókkal;
nem-de nem egy helyre ſietnek-e
mindenek? * Minden munkája az 7
embernek az ő ſzájában: de az ő lelke
bé nem telik. * Mivel vagyon tőbb az 8
eſzeſnek a' bolondnál? és a' ſzegén-
nek, hanem hogy oda mennyẽ, a'hol
az élet vagyon? * Jobb azt látni a' 9
mit kívánſz, hogy-ſem azt kívánni D
a'mit nem tudſz. de ez-is hiuſág, és a'
lélek vakmerőſége. * A' ki kővetke- 10
zendő, már a'neve el-neveztetett, és
tudva vagyon hogy ember légyen,
nem vetekedhetik erősbel magánál
a'tőrvénybẽ. *Igen ſok ſzók vannak, 11
és a'vetekedésben igen hiuſágoſok.

VII. Rész.

MI ſzűkſég az embernek ma- 1
gánál nagyobb dolgokat A
kereſni, holott nem tudgya
mi haſznállyon néki életé-
ben, az ő ſzarándokſága napjainak
ſzámában, és az időbẽ melly mint az
árnyék el-múlik? A'vagy ki jelent-
heti-meg néki, mi kővetkezik ő-u-
tánna a'nap-alatt? * " Jobb a'jó hír- 2
név, hogy-ſem a'drága kenetek; és a'
halál napja, a'ſzűletés napjánál. *Jobb 3
a' ſiralom házához menni, hogy-ſem
a'lakodalom házához: mert amab-
ban minden ember az ő vége-felől tú-
dósíttatik, és az élő meg-gondollya
a'mi kővetkezik. * Jobb a'harag a' 4
nevetéſnél: mert az orczának ſzomo-
ruſága-által meg-jobbúl a' vétkező-
nek lelke. * A'bőlchek ſzíve, a'hol a' 5
ſzomoruſág; és a' bolondok ſzíve, a'
hol a' vígaſág. *Jobb a'bőlchtől meg- 6
dorgáltatni, hogy-ſem a'bolõdok hí-
zelkedéſével meg-chalattatni. *mert 7
mint az égő tővíſek ropogáſa a'fazék-
alatt, úgy a'bolond nevetéſe: de ez-
is hiuſág. * A' hamis vádolás meg- 8
háboríttya a'bőlchet, és el-veſzti az
ő ſzívének erejét. *Jobb az imádſág- 9
nak a'vége, hogy-ſem a'kezdeti. Jobb
a' tűrő a'kevélynél. * Ne légy hirte- 10
len a'haragra: mert a'harag a' bolond
kebelében nyugſzik. * Ne mongyad: 11
Mi okát véled hogy az előbbi idők B
jobbak vóltak hogy-ſem mint moſt
vannak? mert bolond efféle kérdez-
kedés. * Haſznosb a'bőlcheſég a'gaz- 12
dagſággal, és inkább haſznál a'napot-
13 látóknál. * Mert mint a'bőlcheſég
meg-óltalmaz, úgy meg-óltalmaz a'
pénz. ezzel pedig jobb a' tudomány
és a'bőlcheſég, hogy annak életet ad-
14 nak, a'ki birtokaban vannak. * Gon-
dold-meg az Iſten chelekedetit, hogy
ſenki meg nem jobbíthattya a' kit ő
15 meg-útál. * A' jó napon élly a' jók-
kal, és a'gonoſz naptól ódd magad.
mert mint ezt, úgy amazt-is az Iſten
alkotta, hogy ne talállyon ember ő-
16 ellene igaz panaſzolkodáſokat. *Eze-
ket-is láttam az én hiuſágomnak
napjaiban: az igaz el-véſz az ő igaſ-
ſágában, és az iſtentelen ſok ideig
él az ő gonoſságában.
17 * Ne légy főlőttébb igaz: ſe tőb-
bet ne érts hogy-ſem ſzűkſéges, hogy
meg ne oſtobúlly.
18 * Ne chelekedgyél igen iſtentele-
C nűl: és ne légy bolond, hogy meg ne
hally a' nem te idődben.
19 * Jó néked az igazat támogat-
nod, de amattól ſe vond-meg a'keze-
det: mert a'ki az Iſtent féli, ſemmit
20 el nem mulat. * A' bőlcheſég meg-
erőſsítette a' bőlchet a'váraſnak tíz
21 fejedelmi-főlőtt. * † Mert ninch igaz
ember a' főldőn, a' ki jót chelekedgyék, és ne vétkezzék. * De minden
beſzédeknek, mellyek mondatnak, ſe
adgyad ſzívedet: hogy valami-képpẽ
ne hallyad hogy téged ſzidalmaz a'
23 ſzolgád. *mert tudgya a'lelki iſmére-
ted, hogy te-is gyakorta ſzidalmaztál
24 egyebeket. * Mindent meg-próbál-
tam a'bőlcheſégbẽ. Mondék: Bőlché
léſzek: és az ſokkal meſzſzebb távo-
25 zott tőlem, *hogy-ſem az előtt vólt;
és nagy a'mélyſége, ki talállya-fel
26 azt? *Mindeneket meg-vizgáltam el-
D mémel, hogy tudnám, és meg-ſzem-
lélném, és meg-kereſném a'bőlche-
ſéget, és az okoſságot: és hogy meg-
iſmérném a'bolõdnak iſtẽtelenſégét,
27 és az eſztelenek tévelygéſét: * és ke-
ſerűbnek találtam a'halálnál az aſz-
ſzony'állatot, ki a' vadáſzok tőre,
és varſa a'ſzíve, a'kezei kőtelek. a' ki
kedves az Iſtennél, el-ſzalad előt-
te: a'ki pedig bűnős, meg-fogattatik
28 attól. * Imé ezt találtam, monda a'
Predikátor, eggyet-is máſt-is, hogy
29 fel-találnám az okát, * mellyet
még-is keres a'lelkem, és fel nem ta-
láltam. Férfiat ezer-kőzzűl talál-
tam eggyet; aſzſzony'állatot min-

" Prov. 22. a. 1.

† 3. Reg. 8. e. 46. 2. Par. 6. g. 36. Prov. 20. b. 9. 1. Io. 1. c. 8.

nyájok-közzül sem találtam. * Chak azt találtam-fel, hogy az Isten az embert igazzá teremtette, és ő véghetetlen kérdezkedésekbe egyelítette magát. Kichoda ollyan mint a' bölch? és ki tudgya az igének meg-fejtését?

VIII. Rész.

Sup. 2. 6. 14. AZ embernek bölcheſége fénlik az ő orczáján, és a' leghatalmasb annak orczáját el-változtattya. * Én a' király ſzájára vigyázok, és az Isten eſküvéſének parancholatira. * Ne ſieſs el-távozni az ő orczája-elől, ſe meg ne maradgy a' gonoſz chelekedetben: mert mindent, a' mit akar, meg-chelekeſzik: * és az ő beſzéde hatalommal tellyes: és ſenki nem mondhattya néki: Miért chelekeſzel így? * A' ki meg-őrizi a' parancholatot, nem ſzenved ſemmi gonoſzt. Az időt és a' feleletet érti a' bölchnek ſzíve. * Minden dolognak ideje vagyon, és alkolmatoſsága, és ſok az ember gyötrelme: * mert nem tudgya az el-múlt dolgokat, és a' következendőket ſemmi követ-által nē tudhattya. * Ninch az ember hatalmában hogy meg-tartóztaſsa lelkét, és ninch hatalma a' halál napján, ſem nyugodni nem hadgyák el-közelgetvén a' harcz, és meg nem ſzabadittya az iſtentelenſeg az iſtentelent. * Mind ezeket meg-gondoltam, és a' ſzívemet minden chelekedetekben foglaltam, mellyek a' nap-alatt léſznek. Néha az ember uralkodik az emberen az ő gonoſzára. * Láttam el-temettetett iſtenteleneket: kik még midőn élnének-is, a' ſzent helyen vóltak, és dichértettenek a' várasban mint igaz chelekedetűek: de ez-is hiuſág. * Mert mivelhogy hamar ſententzia nem mődatik a' gonoſzok-ellen, a' gonoſzt minden félelem-nélkül chelekeſzik az emberek fiai. * Mindazáltal abból, hogy a' bűnös ſzázſzor chelekeſzik gonoſzt, és a' türés-által el-ſzenvedtetik, én meg-iſmértem hogy jól léſznek az Isten-félők, kik az ő orczáját félik. * Ne légyen jól az iſtentelen, ſe az ő napjai meg ne hoſzſzabbodgyanak, hanem mint az árnyék el-múllyanak, a' kik az Úr orczáját nem félik. * Vagyon más hiuſág-is, melly a' földön történik. vannak igazak, kiken gonoſzok történek, mint-ha az iſtentelenek chelekedetit chelekedték vólna: és vannak iſtentelenek, kik olly bátorſágoſok, mint-ha az igazak chelekedeti volnának nálok. de ezt-is igen hiuſágoſnak itélem. * Dichértem azért a' vigaſságot, hogy nem vólna jobb embernek a' nap-alatt, hanem chak hogy ennék, és innék, és vígadna: és chak ezt vinné-el magával az ő munkájából életének napjaiban, mellyeket az Isten adott néki a' nap-alatt. * És arra adám a' ſzívemet hogy tudnám a' bölcheſéget, és meg-érteném a' foglalatoſságot melly a' földön vagyon: vagyon ember, ki ſe nappal ſe éjjel álmot nem lát ſzemeivel. * És eſzembe-vőm, hogy az Iſtennek ſemmi-némű chelekedetinek okát ember nem találhattya, azoknak mellyek a' nap-alatt történnek: és mennél többet munkálkodik a' kereſésben, annyival inkább nem találhattya: ha ſzíntén mongya-is a' bölch hogy tudgya, fel nem találhattya.

IX. Rész.

MInd ezeket forgattam a' ſzívemben, hogy ſzorgalmatoſon meg-érteném: Vannak igazak és bölchek, és azok chelekedeti az iſten kezében: és mindazáltal nem tudgya ember, ha ſzeretetre légyen-e mélto vagy gyűlölſégre: * hanem mindenek jövendőre tartatnak bizontalanok, azért hogy mindenek egy-aránt történnek az igazon 's az iſtentelenen, a' jón 's a' gonoſzon, a' tiſztán 's a' tiſztátalanon az áldozatokat-tévőn és az áldozatokat meg-útálón. a' mint a' jó, úgy a' bűnös-is: a' mint a' hamiſsan-eſkövő, úgy az-is a' ki igazat eſkűſzik. * Ez leggonoſzb mindē dolgok-között, mellyek a' nap-alatt eſnek, hogy mindeneken azonok történnek. onnét telnek-meg az emberek fiainak ſzívők-is gonoſsággal, és gond-viſeletlenſéggel az ő életekbē, és ezek-után pokolra vitetnek. * Senki ninch a' ki mindēkor éllyen, és a' kinek e' dologban bizodalma légyen: jobb az eleven eb a' meg-hólt oroſzlánnál. * Mert az elevenek tudgyák hogy meg-halnak, a' halottak pedig ſemmit többé nem tudnak, ſe jutalmok ninch többé: mert el-felejtetett az ő emlekezetek. * A' ſzeretet-is, 's a' gyűlölség, és az irégyſégek eggyőtt veſztek-el, és ninch réſzek e' világban, és

Eccles. 8. 9.

és a'dologban, melly a' nap-alatt léſzen. *Menny-el azért és egyed vigaſágban kenyeredet, és igyad örömmel borodat: mert kedvelli Iſten a' te chelekedetidet. * Minden időben feírek légyenek a'ruháid, és az olaj el ne fodgyon a'te fejedről. * Gyönyörködgyél életedben a' feleſégeddel, a'kit ſzeretſz, a'te életed álhatatlanſágának tellyes napjaiban, mellyek adattak néked a' nap-alatt, a'te hiuſágodnak tellyes napjaiban: mert ez a' réſz az életben, és a'te munkádban, mellyel a' nap-alatt munkálódol. * Valamit a'kezed chelekedhetik, ſzorgalmatoſon chelekedd: mert ſe chelekedet, ſe okoſság, ſe bölcheſég, ſe tudomány nem léſzen pokolban, a'hová te ſietſz. *Máſra fordítám magamat, és látám a'nap-alatt, hogy ſem a'gyorſaké a' fútás, ſem az erőſeké a'had, ſem a'bölcheké a'kenyér, ſem a' túdóſoké a' gazdagſág, ſem a'meſtereké a'kedveſség; hanem az idő, és a' történet mindenekben. * Nem tudgya ember az ő végét: hanem mint a' halak horoggal fogattatnak, és mint a'madarak tőrrel fogattatnak, úgy fogattatnak-meg az emberek a'gonoſz időben, midőn az hirtelen reájok jő. * Láttam a'nap-alatt e'bölcheſéget-is, és igen-nagynak ítéltem: *Egy kis váras, és abban kevés férfiak: nagy király jőtt ellene, és környűl vőtte azt, és erőſségeket épített, körőſ-körűl, és véghez mente a'meg-ſzállás. *És találtaték abban egy ſzegény és bölch férfiu, és meg-ſzabadította a' váraſt az ő bölcheſége-által, és ſenki az-után meg nem emlekezett arról a' ſzegény emberről. *És én jobnak mondom vala lenni a'bölcheſéget az erőſſégnél: mint útáltatott-meg tahát a'ſzegénnek bölcheſége, és az ő igéi meg nem halgattattak? * A'bölchek igéi chendeſségben halgattatnak, inkább hogy-ſem a'fejedelem kiáltáſa a'bolondok-között. * Jobb a'bölcheſség, hogy-ſem a'hadi fegyverek: és a' ki egyben vétkezik, ſok jókat veſzt-el.

X. Rész.

A' Hólt legyek el-veſztik a' kenet gyönyörűſégét. Drágább a'bölcheſégnél és dicheſségnél, a' kichiny és ideig-valo bolondſág. *A'bölchnek-ſzíve az ő jobb kezében, és a'bolondnak ſzíve az ő bal kezében. * De az úton járván-is a' bolond, holott ő eſztelen, mindeneket bolondoknak alít. * Ha a' hatalmaſnak lelke fel-indúl ellened, el ne hadgyad a'te helyedet: mert az orvoſlás igen nagy bűnöket hagyat-el. * Vagyon gonoſz, mellyet láttam a' nap-alatt, úgy mint tíbolyodásból ſzármazván a' fejedelem ſzíne-elől; * hogy a' bolond nagy méltoſágban helyheztetett, és a'gazdagok alól ülnek. * Lovakon láttam a' ſzolgákat, és a' fejedelmeket a' földön járni mint a' ſzolgákat. * " A' ki vermet ás, belé eſik: és a'ki el-hánnya a'ſövént, megmarja azt a'kígyo. * A'ki máſuvá viſzi a'köveket, meg-ſertetik azoktól: és a' ki fát vág, meg-ſebesíttetik attól. * Ha meg-tompúl a' vás, és az nem mint az-előtt, hanem meg-életlenűl, ſok munkával élesíttetik-meg, és a' ſerényſég-után bölcheſég következik. * Mint-ha titkon marna meg a' kígyo, ſemmivel annál nem kiſsebb, a' ki titkon rágalmaz. * A' bölch ſzájának igéi, kedveſek: és az eſzteleñek ajaki meg-ejtik őtet: *Az ő igéinek kezdeti bolondſág, és a'ſzájának vége igē gonoſz tévelygés. *A' bolond, ſzót ſzáporít. Nem tudgya az ember, mi vólt előtte: és mi léſzen utánna, ki jelentheti-meg néki? *A' bolondok munkája gyötri őket, a' kik a' várasba nem tudnak menni. * Jaj néked föld, melynek a' királya gyermek, és a'melynek fejedelmi reggel éſznek. * Bóldog a'föld, melynek a'királya nemes, és melynek a' fejedelmi idejekor éſznek, táplálásra, és nem tobzódásra. * A' reſtſégmiatt meg-hajol a' padlás, és a'kezek erőtelenſége-miatt chöpögni-fog a' ház. * Nevetéſre ſzerzik a' kenyeret, és a' bort hogy lakozzanak az elevenek: és a' pénznek mindenek engednek. *Gondolatodban ne rágalmazd a' királyt, és titkos kamarádban ne átkozd a'gazdagot: mert az égi madarak-is el-viſzik a' te ſzódat, és a'ſzárnyas hírré téſzi a'beſzédet.

XI. Rész.

TEdd a'te kenyeredet a'folyóvizekre: mert ſok idők-után meg-találod azt. *Adgy réſzt hétnek 's nyólcznak-is: mert nem tudod michoda gonoſz következik

Prov. 26. d. 27. Eccli. 27. d. 29.

Eccles. 9. 10. 11.

kezik a' földre. * Ha meg-telnek a' 3 B
felyhők, essőt öntnek a' földre. Ha a'
fa Délre esik, vagy Északra, valamelly
helyre esik, ott marad. * A' ki a' szélre 4
vigyáz, nem vét: és a' ki a' felyhőket 4
nézi, soha nem arat. * A' mint nem 5
tudod mellyik légyẽ a' lélek úttya, és B
mi módon szerkeztetnek öszve a'
chontok a' nehézkesnek méhében;
úgy nẽ tudod az Istennek chelekede-
tit, a' ki mindeneknek alkotója. * Reg- 6
gel vesd-el a' magodat, és estve meg
ne szűnnyék a' kezed: mert nem tu-
dod mellyik kél inkább ki, ez-é vagy
amaz: és ha mind a' kettő eggyütt,
jobb lészen. * Kedves a' világos- 7
ság, és gyönyörűséges a' szemeknek a'
napot látni. * Ha sok esztendeig él az 8
ember, és mind azokbã vigad-is, meg
kell emlékezni a' setétes időről, és a' C C
sok napokról: mellyek midőn el-jőnek, 8
hiuságosoknak itéltetnek az el-
múlt dolgok. * Vigadgy azért ifiu a' te 9 9
ifiuságodban, és jóban légyen a' szí-
ved ifiuságodnak napjaiban, és járj
a' te szívednek útain, és a' te szemeid- D
nek tekintetiben: és tudgyad hogy 10
mind ezekért az ítéletre hoz téged az D
Isten. * Vedd-el a' haragot szívedről, 10 11
és vesd-el a' gonoságot testedről:
Mert az ifiuság és a' gyönyörűség,
hiuságok.

XII. Rész.

EMlekezzél-meg a' te Terem- 1
tődről ifiuságodnak napjai- A
ban, minek-előtte el-jőjön a'
gyötrelemnek ideje, és el-kö- 13
zelgessenek az esztendők, mellyekről
azt mongyad: Nem tetszenek nékem:
* minek-előtte meg-setétüllyön a' 2
nap, és a' világoság, és a' hóld, és a'
chillagok, és viszsza-térjenek a' fely-
hők az esső-után: * midőn meg-moz- 3
dúlnak a' ház őrzői, és dőlöngenek
az igen erős férfiak, és hívolkodókká
lészsnek a' kevés-számu őrlők, és meg-
homályosodnak a' lyikakõ ki-nézők: 4
* és bé-zárják az ajtókat az útzán, az
őrlő szavának meg-kisebbedéséért,
és fel-kelnek a' madár szavára, és meg-
siketűlnek mind az éneknek leányi. 5
* A' magasaktól-is félnek, és retteg-
nek az úton, meg-virágzik a' mondo-
la-fa, meg-hízik a' sáska, és a' kaporna
el-múlik: mert el-mégyen az ember
az ő örökké-valo házába, és a' sírók 6
az útzán kerengenek. * Minek-előtte
el-szakadgyon az ezüst sinór, és egy-
be-sugorodgyék az arany fő-kötő, és
el-törjék a' veder a' kúton, és el-ro-
mollyon a' kerék a' chatorna-kúton, 7
* és viszsza-térjen a' por az ő földébe
a' honnét vólt, és a' lélek viszsza-tér- C C
jen az Istenhez a' ki őtet adta. * Hiu- 8
ságoknak hiusága, monda a' Predikátor, és mindenek hiuság. * És holott 9
leg-bölchebb vólna a' Predikátor,
tanitá a' népet, és meg-beszélé a' mi-
ket chelekedett vala: és értekezvén,
sok példa-beszédeket szerze. * Hasz- 10
nos igéket keresett, és igen igaz és va- D
losággal tellyes beszédeket irt. * A' 11
bölchek igéi mint az ösztönök, és
mint a' mélyen bé-ütött szegek, mel-
lyek a' tanítók tanátsi-által adattak az
egy pásztortól. * Ezeknél többet, fi- 12
am, ne keress. A' sok könyvek chiná-
lásának semmi vége ninch: és a' gya-
kor elmélkedés, a' testnek gyötrelme.
* A' szóllásnak végét minnyájan 13
egyenlő-képpen hallyuk-meg: Az
Istent féllyed, és az ő parancholatit
meg-tartsad: mert ez az egész ember: 14
* és mindeneket, a' mik történnek,
elő-hoz Isten az ítéletre minden tu-
datlanságért, akár az jó, 's akar go-
nosz légyen.

CANTICVM CANTICORVM, AZ-AZ, SALOMON ENEKINEK ENEKE.

I. Rész.

HÓkollyon-meg engem, 1
az ő szája chókjával: mert A
jobbak a' te emlői a' bor- B
nál, * jeles jó kenetekkel
illatozók. Ki-öntetett 2
olaj a' te neved: az-okáért szeret-
tek téged a' leánzótskák. * Vonny 3
engem: utánnad futunk a' te kene-
tid illattyára. Bé-vitt engem a' ki-
rály az ő tár-háziba: örvendezünk és
vigadunk te-benned, meg-emlekez-
vén a' te emlőidről inkább hogy-sem
a' borról: az igazak szeretnek téged.

* Fekete vagyok, de szép, Jerusalem leányi, mint a' Czédar sátori, mint a' Salomon bőrei. *Ne nézzetek engem hogy feketés vagyok, mert a' nap színtelenített-meg engem: az anyám fiai harczoltak ellenem, a' szőlőkben őrzővé tőttek engē: a' szőlőmet meg né őriztem. *Jelents-meg nékem te, a' kit az én lelkē szeret, hol legeltetsz, hol nyugszol délben, hogy ne kezgyek bújdosni a' társaid nyájai-után. * Ha magadat nem isméred, ô te legszebb az aszszonyok-közőtt, mennyki, és eredgy a' nyájak nyomdoki-után, és legelteſd gődölyéidet a' pásztorok sátori-mellett. * A' Farao szekereiben-valo lovaimhoz hasonlítottalak téged én szeretőm. * Szépek az orczáid mint a' gerliczének; a' nyakad mint a' nyakba-vetők. * Ezűstel czifrázott arany-függőket chinálunk néked. *Mikor a' király az ô letelepedésében vólna, illattyát adá az én nárduſom. *Kőtés myrra nékem az én szerelmeſem, az emlőim-közőtt fog-mulatni. *Cziprus fürti nékem az én szerelmeſem, az Engaddi szőlőibē. * Ímé te szép vagy én szeretőm, ímé te szép vagy, a' te szemeid mint a' galamboké. *Imé te szép vagy én szerelmeſem, és ékes. A' mi ágyunk virágos. * a' mi házaink gerendái czédrusból, a' mi menyezetink cziprusból.

II. Rész.

EN a' mező virágja vagyok, és győngy-virág. * Mint a' líliom a' tőviſek-közőtt, úgy az én szeretőm a' leányok-közőtt. *Mint az alma-fa az erdők fái-közőtt, úgy az én szerelmeſem a' fiak-közőtt. Annak árnyékában, a' kit kívántam, ültem: és az ô gyűmőlcse édes a' torkomnak. * Bé vitt engem a' boros pinczébe, el-rendelte bennem a' szeretetet. *Támogaſsatok engem virágokkal, vegyetek-környűl engem almákkal, mert lankadok a' szerelem-miá. * A' bal-keze a' fejem-alatt, és a' jobb-keze meg-ôlel engem. *Kénszerítlek titeket Jerusalem leányi a' vad-kechkékre, és a' mezei szarvaſokra, hogy fel ne költſétek, se fel ne serkentsétek az én szeretőmet, valamíg maga nem akarja. *Az én szerelmeſem szava, ímé ô jő ugrálván a' hegyeken, által-ugordván a' halmokat: * hasonlo az én szerelmeſem a' vad-kechkéhez, és a' szarvaſok fiához. ímé ô a' mi falunk-megett áll, nézvén az ablakok-által, nézdegelvén a' rostélyok-által. *Imé az én szerelmeſem szóll nékem: Kelly-fel, sieſs én szeretőm, én galambom, én szépem, és jőj-el. * Mert már a' tél el-múlt, a' zápor-esső el-ment, és el-távozott. * Virágok láttattanak a' mi földünkön, a' szőlő-metszésnek ideje el-jőtt: a' gerlicze szava hallattatott a' mi földünkön: * a' füge-fa el-hozta első gyűmőlcsit: a' virágozó szőlők ki-ereſztették illattyokat. Kelly-fel, én szeretőm, én szépem, és jőj-el: *én galambom a' kő-szikla lyikaiban, a' gyep hasadékjában, mutaſd-meg nékem az orczádat, zengjen a' te szózatod a' fűleimben: mert a' te szózatod édes, és az orczád ékes. *Fogjatok-meg nékűnk a' kiſded rókákat, mellyek el-puſztíttyák a' szőlőket: mert a' mi szőlőnk meg-virágzot. *Az én szerelmeſem enyim, és én övé, ki a' líliomok-közőtt legeltetik, * míg fel-teſsék a' nap, és el-múllyanak az árnyékok. Térj-meg: hasonlo légy, én szerelmeſem, a' vad-kechkéhez, és a' szarvaſok fiához a' Béter hegyein.

III. Rész.

AZ én ágyambā éjenként kereſtem a' kit szeret az én lelkem: kereſtem őtet, és nem találtam. * Fel-kelek, és meg-kerűlőm a' váraſt: a' szoroſsakon és útzákon kereſem a' kit szeret az én lelkem: kereſtem őtet, és nem találtam. * Reám találának az őrizők, kik a' váraſt őrizik: Láttátok-e a' kit szeret az én lelkem? * Egy keveſsé midőn meg-halladtam vólna őket, meg-találám a' kit szeret az én lelkem: meg-fogám őtet: el sem bochátom, míg nem béviszem őtet az anyám házába, és a' szűlém kamarájába. * Kénszerítlek titeket Jerusalem leányi, a' vad-kechkékre és a' mezei szarvaſokra, hogy fel ne költſétek, se fel ne serkentsétek az én szeretőmet, míg maga nem akarja. * Kichoda ez, a' ki fel-jő a' puſztából, mint a' myrra, és temián, és a' patikáros minden fű-szerszámi pora fűstinek veszszőtskéje? * Imé a' Salomon ágyát hatvan erős-

sek állyák-kőrnyűl, Israëlnek legerősbi-kőzzűl: * minnyájan kardokat tartván, és igen túdósok a' harczra: kinek-kinek szablyája óldalán az éjjeli félelmekért. * Hordozo széket chinált magának Salomon király a' Libanus fáiból: * annak oszlopit ezűstből chinálta, a' támaszát aranyból, űlő-helyét bársonyból: a' kőzit szeretettel padimontomozta-meg Jerusalem leányiért. * Mennyetek-ki, és lássátok Sion leányi Salomon királt a' koronában, mellyel meg-koronázta őtet az annya az ő el-jegyzése napján, és az ő szívének őrőme napján.

IV. Rész.

MElly szép vagy én szerettőm, melly szép vagy! A' szemeid a' galamboké, azon-kivűl a' mi belől nem látszik. A' hajad mint a' kechkék nyájai, mellyek a' Gálaád hegyéről jőttek-fel. * A' te fogaid mint a' meg-nyíretett nyájak, mellyek fel-jőttek a' főrdőből, mindenik kettős fajzattal, és ninch meddő kőzőttők. * Mint a' karmazin-szinű fő-kőtő az ajakid: és a' beszéded, édes. Mint a' poma-gránátnak darabja, úgy az orczáid, azonkivűl a' mi belől nem látszik. * Mint a' Dávid tornya a' te nyakad, melly bástyákkal épittetett: ezer paizok függenek arról: az erősseknek minden fegyverek. * A' két emlőd, mint a' vad-kechkének kettős fiatskái, mellyek a' líliomok-kőzőtt legeltetnek, * míg fel-tesék a' nap, és el-múllyanak az árnyékok. El-megyek a' myrra hegyére, és a' temién halmára. * Mindeneștől szép vagy én szerettőm, és makula ninch benned. * Jőj-elő a' Libanusból én jegyesem, jőj elő a' Libanusból, jőj-elő: meg-koronáztatol Amana hegyéről, Sanir és Hermon tetejéről, az oroszlányok barlágiból, a' párduczok hegyeiről. * Meg-sebesítetted a' szívemet én húgom jegyesem, meg-sebesítetted a' szívemet eggyik szemeddel, és a' nyakadnak eggyik haj-szálával. * Melly szépek a' te emlőid én húgom jegyesem! szebbek a' te emlőid a' bornál, és a' kenetid illattya minden fű-szerszámok-főlőtt. * Chőpőgő lépes-méz a' te ajakid jegyesem, méz és téj a' nyelved-alatt: és a' ruháid illattya mint a' temién illattya. * Bé-rekesztetett kert az én húgom jegyesem, bé-rekesztetett kert, bé-pechételtetett kút. * A' te chemetéid a' poma-gránátok paradichoma az alma-gyűmőlchőkkel. Czípruſok nárduſsal, * nárdus és sáfrány, fa-hej és cinnamómum a' Libanusnak minden fáival, myrra és aloës minden fő kenetekkel. * Kertek kúttya: élő-vizek kúttya, mellyek sebességgel folynak a' Libanusról. * Kelly-fel Északi-szél, és jőj-elő Déli-szél, járd-által a' kertemet, és follyanak annak fű-szerszámi.

V. Rész.

JŐjőn az én szerelmesem az ő kertébe, és egyék az ő almái gyűmőlchében. Az én kertembe jőttem én húgom jegyesem, le-arattam myrrámat az én fű-szerszámimmal-eggyűtt. lépes-mézet őttem az én mézemmel, boromat ittam az én tejemmel: egyetek barátim, és igyatok, és részegűllyetek-meg szerelmesim. * Én aluszom, és az én szívem vígyáz: az én szerelmes zőrgetőmnek szava: Nyisd-meg nékem én húgom, én szerettőm, én galambom, én szeplőtelenem: mert rakva a' fejem harmattal, és a' fodorított hajam az éjeli chőppokkel. * Le-vetettem kőntősömet, mint őltőzzem abba? meg-moſtam a' lábaimat, mint mochkollyam-meg azokat? * Az én szerelmesem bé-nyújtá kezét a' hasadékon, és a' hasam reszkete az ő illetésére. * Fel-kelék, hogy meg-nyitnám az én szerelmesemnek: a' kezeimről myrra chőpőge, és az újaim rakvák válaſztott myrrával. * Az ajtóm zárját meg-nyitám az én szerelmesemnek: ő pedig el-tért vala, és elébb ment vala. Az én lelkem meg-olvadott, hogy szólla: keresém, és nem találám őtet: hívám, és nem felele nékem. * Reám találának az őrizők, kik a' váraſt kerűlik: meg-verének engem, és meg-sebesítének engem: el-vévék a' palástomat tőlem a' kő-fal őrizői. * Kénszerítlek titeket Jerusalem leányi, ha meg-találljátok az én szerelmesemet, hogy tegyétek hírré néki hogy a' szerelem-miá el-lankadok. * Minémű a' te szerelmesed a' szerelmesek-főlőtt, ô te leg-szebb az aſzszonyok-kőzőtt? Minémű a' te szerelmesed a' szerelmesek-főlőtt, hogy így kénszerítél minket? * Az én szerelmesem

feír és piros, ezerekből válaſztatott.
*A' feje leg-főbb arany: a'haja mint a' pálma-fa levelei, fekete mint a'hollo.
*Az ő ſzemei mint a' víz-folyáſ-mellett-valo galamboké, mellyek téjjel moſattattak-meg, és a'tellyes folyáſok-mellett űlnek. * Az orczái mint a'patikároſoktól űltettetett fű-ſzerſzámok táblái. Az ő ajaki, leg-főbb myrrát chöpögő líliomok. * Az ő kezei gömbölyegek aranyból, rakvák hyaczintuſokkal. A' haſa ſafirokkal ékeſíttetett elefánt tetém. * A'ſzárai márvány oſzlopok, mellyek arany talpakra fondáltattak. Az ő ábrázattya mint a'Libanuſé, válaſztott mint a'czédruſok. * Az ő torka igen édes, és mindeneſtől kívánatos: illyen az én ſzerelmeſem, és ez az én barátom, Jeruſalem leányi. *Hová ment a'te ſzerelmeſed, ô leg-ſzebb az aſſzonyok-között? hová tért a'te ſzerelmeſed? és kereſsük-meg őtet veledeggyütt.

VI. Rész.

AZ én ſzerelmeſem alá-ment az ő kertébe a' fű-ſzerſzámok táblajához, hogy a' kertekben legellyen, és líliumokat ſzedgyen. *En az én ſzerelmeſemé, és az én ſzerelmeſem enyím, ki a'líliomok-között legel. * Szép vagy én ſzeretőm, gyönyörűſéges, és ékes mint Jeruſalem: rettenetes mint a'táboroknak el-rendeltetett ſerege. *Fordítſd-el a'ſzemeidet rólam, mert azok rőpítettek-el engem. A' hajad mint a'kecskék nyája, mellyek Gálaádból fel-jelentek. * A' fogaid mint a'juhok nyája, mellyek fel-jőttek a'fürdőből, mindenik kettős fajzattal, és ninch meddő közöttök. * Mint a'poma-gránát héja, úgy a'te orczáid a'te el-rejtett dolgaid-kivűl. *Hatvanan vannak a' királynék, és nyólczvanan az ágyaſok, és a'leány-zótſkáknak ninch ſzámok. * Egy az én galambom, az en tekélleteſem, az ő annyának eggye, az ő ſzűléjének válaſztotta. Láttak őtet a' leányok, és igen bóldognakmondották; a'királynék és az ágyaſok, és dícsérték őtet. * Kichoda ez a'ki elő-jő mint a' fel-kelő hájnal, ſzép mint a'hóld, válaſztatott mint a'nap, rettenetes mint a'táboroknak el-rendelt ſerege? *Alá-menék a'diós kertbe, hogy meg-látnám a'völgyek almáit, és meg-tekínteném ha meg-virágzott volna a'ſzőlő, és ha ki-bimbóztak volna a'poma-gránátok. * Nem tudtam: a'lelkem meg-háborított engem az Aminadab ſzekerei-miá. *Terj-meg, térj-meg Sulamítis: térj-meg, hogy nézzűnk téged.

VII. Rész.

MIt látſz a'Sulamítisben, hanem chak a'táborok rendit? Melly ſzépek a'te lépéſid a' ſarukban, fejedelem leánya! A'te tomporáid öſzve-foglaláſi, mint a'meſter ember kezétől chináltatott köſöntyűk. * A' te köldököd keregdéd chéſze, ſoha nem ſzűkölködvén pohárok-nélkűl. A' te haſad mint a'líliomokkal meg-kerítetett búza aſztag. * A' két emlőd, mint a'vad kechkének kettős fiatſkái. * A'te nyakad, mint az elefant tetémből-valo torony. A'te ſzemeid, mint a' Heſeboni halaſ-tók, mellyek a'ſokaſágnak leánya kapujában vannak. Az orrod, mint a'Libanus tornya, melly Damaſkus-felé néz. * A' fejed, mint a'Karmélus: és a'fejed haja, mint a' királynak chatornákhoz kötöztetett bárſonya. * Melly ſzép vagy, és melly ékes én ſzerelmeſem, a'gyönyörűſégekben! * A' termeted a'pálma-fához haſonlíttatott, és az emlőid a'ſzőlő gerezdekhez. * Mondék: Fel-hágok a'pálma-fára, és megfogom annak gyümölchit: és ollyanok léſznek az emlőid mint a'ſzőlőbéli gerezdek: és a'ſzád illattya, mint az álmáké. *A' te torkod, mint az igen jó bor, mélto az én ſzerelmeſem italára, és az ő ajaki's fogai rágódáſára. *Én az én ſzerelmeſemé, és az ő fordúlása én-hozzám. * Jere ſzerelmeſem, menny ünk-ki a'mezőre, mulaſsunk a'majorokban. * Reggel kellyűnk-fel a'ſzőlőkbe, láſsuk ha megvirágzott a'ſzőlő, ha a'virágok gyümölchöt termenek, ha meg-virágzottak a' poma-gránátok: ott adom néked az én emlőimet. * A' natragulyák illatot adták. A'mi kapuinkban minden-féle almák: az újakat és az ókat, én ſzerelmeſem néked tartottam.

VIII. Rész.

KI adgya nékem, hogy te én atyám-fia légy az anyám emlőit ſzopván, hogy kinn találllyalak téged, és meg-

chókollyalak téged, és már engem
ſenki meg ne útállyon? * Meg-fog-
lak téged, és az anyám házába viſz-
lek: ott tanítaſz engem, és fűves bor-
ral-valo pohárt adok néked, és az én
poma-gránátim muſtyát. * Az ő bal-
kezе a' fejem-alatt, és a' jobb-kezе
meg-ölel engem. *Kénſzerítlek títe-
ket Jeruſalem leányi, hogy fel ne kől-
tſétek, ſe fel ne ſerkentſétek az én ſze-
retőmet, míg maga nem akarja. * Ki-
choda ez, a'ki fel-jő a' puſztából, gyö-
nyörűſégekkel bévelkődvén, az ő ſze-
relmeſére támaſzkodván? Az alma-
fa-alatt költöttelek-fel téged: ott fer-
tezтetett-meg az anyád, ott ſzeplő-
ſíttetett-meg a' te ſzűléd. * Tégy engē
mint pechétet a' ſzívedre, mint peché-
tet a' karodra: mert erős mint a' ha-
lál a' ſzeretet, kemény mint a' pokol a'
buzgó ſzerelem: annak lámpáſi, tüzes
és langos lámpáſok. * A' ſok vizek
nem ólthatták-meg a' ſzeretetet, ſem
a' folyó-vizek el nem burittyák azt:

C ha ember az ő házának mindē mar-
2 háját adná-is a' ſzeretetért, mint a'
8 ſemmit úgy meg-útállya azt. * A' mi
húgunk kichiny, és ninchenek emlői:
mit chelekedgyünk a' mi húgunkal
3 azon a' napon mellyen hozzája kell
9 ſzólłani? * Ha kő-fal, építtſünk ezüſt
4 báſtyákat rajta: ha ajtó, béllyük-meg
10 azt czédrus deſzkákkal. * Én kő-fal
D vagyok: és az emlőim mint a' torony,
5 minek-utánna ollyanná lőttem előt-
11 te mint a' békeſéget-találó. * Szőlő-
je vólt a' békeſégeſnek abban, mely-
nek népei vannak: őrizőknek adta
azt, a' férfiu annak gyümölcheért
12 ezer ezüſt pénzt hoz. * Az én ſzőlőm
6 előttem vagyon. Ezer, a' te békeſége-
ſedé; és két-ſzáz azoké, a' kik őrizik
13 annak gyümölchit. * A' ki a' kertek-
ben lakol, a' barátid halgatnak téged:
14 hagy hallyam a' te ſzódat. * Fuſs-el
7 én ſzerelmeſem, és légy haſonlo a'
vad-kechkéhez és a' ſzarvaſok fiához,
a' fű-ſzerſzámok hegyein.

SAPIENTIA.

BÖLCHESEG KÖNYVE.

I. Rész.

3. Reg. 3. a. 9. " Iſ. 56. a. 1. "2. Par. 15. a. 2.

Zereſsétek az igaſságot, kik a' földet itélitek. "Jó
1 A itéletbē legyetek az Úr-
felől, és ſzívetek egyű-
gyűſégében kereſsétek őtet: * mert
2 meg-találtatik azoktól, a' kik nem ki-
ſértik őtet: meg-jelenik pedig azok-
nak, a' kik ő-benne hiſznek. * mert
3 C az el-fordúlt gondolatok el-válaſzt-
11 nak az Iſtentől: a' meg-próbáltatott
erő pedig meg-dorgállya az eſztele-
neket. * mert a' gonoſz-akaró lélek-
4 be a' bölcheſég bé nem mégyen, ſe
B nem lakik a' bűnök-alá vettetett teſt-
ben. * Mert a' fégyelemnek Szent
5 lelke futtya a' tettetőt, és meg-von-
12 ſza magát az értelem-nélkül-valo
gondolatoktól, és meg-dorgáltatik
" Gal. 5. c. 22. †Ier. 17. d. 10. a' reája-érkező hamiſságtól. *" Mert
6 kegyes a' bölcheſég lelke, és meg nem
ſzabadíttya a' káromlót az ő ajakitól:
† mert az ő veſéinek tanúja az Iſten,
és a' ſzívének igaz vizgálója, és az ő
" Iſa. 6. a. 3. nyelvének hallója. * " Mert az Úr
7 lelke bé-töltötte a' föld kerekſégét:
15 és a' ki mindeneket bé-foglal, annál
8 vagyon a' ſzó értelme. * Az okáért
a' ki hamiſsat ſzóll, el nem titkoltat-
hatik, és el nem múlik mellőle a' bűn-
9 tető itélet. * Mert az iſtentelen gon-
dolatiról kérdés léſzen: az ő beſzédi
hallomáſa pedig az Iſtenhez érkezik,
az ő hamiſságinak meg-bűntetéſére.
10 *Mert a' boſzſzú-álló fül mindeneket
hall, és a' morgolodáſok zendüléſe el
11 nem titkoltatik. * Őrizzétek azért
magatokat a' morgolódáſtól, melly
ſemmit nem haſznál, és a' rágalma-
záſtól ójátok a' nyelveteket. mert a'
homályos beſzéd nem léſzen bűntе-
tetlen: a' melly ſzáj pedig hazud, meg-
12 öli a' lelket. * Ne ſzereſsétek a' halált
a' tí életetek tévelygéſével, ſe veſze-
delmet ne ſzerezzetek a' tí kezeitek
" Ezech. 18. g. 32. & 33. d. 11. 13 chelekedetivel. * " Mert az Iſten a'
halált nem ſzerzette, ſe nem vígad az
14 élők veſzedelmén. * Mert teremtett,
D hogy mindenek lennének: és gyó-
gyúlhatókká tőtte a' föld kerekſégé-
nek nemzetſégit: és ninch azokban
veſzedelemre-valo orvoſság, ſem a'
15 pokol orſzága a' földön. * Mert az
igaſság őrökké-valo, és meg-halha-

tatlan. * Az iſtentelenek pedig kezekkel és beſzédekkel hítták azt: és azt baráttyoknak alítván, el-olvadának, és ſzövetſéget tőnek véle: mert méltók hogy az ő réſzére légyenek.

II. Rész.

MErt mondának magokban nem igazán gondolkodván: "Rövid, és únakodáſſal vagyon a' mi életünknek ideje, és ninch künnyebſég az embernek végén, és ninch a'kit tudnánk hogy meg-tért vólna pokolból: * mert ſemmiből ſzülettünk, és ez-után úgy léſzünk mint-ha nem lőttünk vólna: mert a' ſzél füſti vagyon az orrunkban: és a' beſzéd, ſzikra a' mi ſzívünk meg-mozdítáſára: * melly meg-óltatván, hamuvá léſzen a' mi teſtünk, és a' lélek el-ſzélled mint a' gyenge levegő-ég, és el-múlik életünk mint a' felyhő nyomdoka, és el-oſzol mint a' köd, melly elűzettetett a' nap ſúgáritól, és annak melegſégétől meg-nehezíttetett: * és a' mi nevünk el-felejtve léſzen idő-jártában, és ſenki meg nem emlekezik a' mi chelekedetinkről. * " Mert az árnyéknak el-múlása a' mi időnk, és ninch meg-téréſe a' mi végünknek: mert bé-pechételtetett, és ſenki viſzſza nem tér. * " Jertek azért, és éllyünk a' jelen-valo jókkal, és éllyünk hamarſággal a' teremtett állattal mint ifiuſágban. * Drága borral és kenetekkel tőltőzzünk: és el ne múllyék tőlünk az időnek virága. * Koronázzuk-meg magunkat rózákkal mineköltte meg-hervadgyanak: egy mező ſe légyen, mellyet el ne járjon a' mi bujaſágunk. * Senki közzülünk réſzetlen ne légyen a' mi bujaſágunkban: mindenütt jeleit hadgyuk vigaſágunknak: mert ez a' mi réſzünk, és ez a' ſorſunk. * Nyomjuk-el a' ſzegény igazat, és ne kedvezzünk az özvegynek, ſe ne böchüllyük a' ſok idejű vénnek őſz-haját. * A' mi erőſségünk légyen pedig az igaſság törvénye: mert a' mi erőtlen, haſzontalannak találtatik. * Az-okáért fogjuk-körül az igazat, mert haſzontalan nékünk, és chelekedetinkel ellenkező, és ſzemünkre hánnya a' törvény bűneit, és ki-hirdeti ellenünk a' mi feſſletſégünknek vétkeit. *† Azt hánnya hogy nála vagyon az Iſteni tudomány, és

" Iob 7. a. 1. & 14. a. 1. 1. Cor. 15. d. 32.

" 1. Par. 29. d. 15.

" Iſ. 22. b. 13. & 56. d. 12.

† Mat. 27. e. 47.

16 14 Iſtẽ fiának nevezi magát * A' mi gondolatinknak ki-nyilatkoztatáſára lőtt nékünk. * Nehéz nékünk chak tekintetre-is, mert külömböz az ő élete egyebektől, és el-változtanak az ő útai. * Ugy mint chélchapók alíttattunk tőle, és meg-tartóztattya mágát a' mí útainktól, mint a' tiſztátalanſágoktól, és dichéri az igazak végét, és azzal dichekedik hogy az Iſten az ő attya. * Láſsuk azért ha az ő beſzédi igazak, és próbállyuk-meg mik következnek reája, és meg-tudgyuk mi léſzen az ő vége. * " Mert ha az Iſtennek igaz fia, meg-óltalmazza őtet, és meg-ſzabadíttya őtet az ellenkezőknek kezekből. * Boſzſzontáſsal és kínzáſsal kérdezzük őtet, hogy meg-tudgyuk az ő ſzelídſégét, és meg-próbállyuk az ő türéſét. * Ig ẽ rút halálra kárhoztaſsuk őtet: mert tekíntet léſzen reája az ő beſzédi-ſzerént. * Ezeket gondolták, és tévelygettek: mert meg-vakította őket az ő gonoſságok. * És nem tudták az Iſten titkait, ſe jutalmát nem reméllették az igaſságnak, és nẽ ítélték-meg a' ſzent lelkeknek tiſzteletit. * † Mert az Iſten halhatatlanná teremtette az embert, és haſonlatoſságának képére alkotta őtet. * † Az ördög irígyſégéből jött pedig bé a' halál a' föld kerekſégébe: * követik pedig azt a' kik az ő réſzére vannak.

15 Iſtẽ fiának nevezi magát * A' mi gondolatinknak ki-nyilatkoztatáſára lőtt nékünk. * Nehéz nékünk chak tekíntetre-is, mert külömböz az ő élete egyebektől, és el-változtanak
16 az ő útai. * Ugy mint chélchapók alíttattunk tőle, és meg-tartóztattya mágát a' mí útainktól, mint a' tiſztátalanſágoktól, és dichéri az igazak
17 végét, és azzal dichekedik hogy az Iſten az ő attya. * Láſsuk azért ha az ő
D beſzédi igazak, és próbállyuk-meg mik következnek reája, és meg-tud-
18 gyuk mi léſzen az ő vége. * " Mert ha
2 az Iſtennek igaz fia, meg-óltalmazza
19 őtet, és meg-ſzabadíttya őtet az ellenkezőknek kezekből. * Boſzſzontáſsal és kínzáſsal kérdezzük őtet,
3 20 hogy meg-tudgyuk az ő ſzelídſégét, és meg-próbállyuk az ő türéſét. * Ig ẽ
21 rút halálra kárhoztaſsuk őtet: mert tekíntet léſzen reája az ő beſzédi-ſzerént. * Ezeket gondolták, és tévelygettek: mert meg-vakította őket az
22 ő gonoſságok. * És nem tudták az Iſten titkait, ſe jutalmát nem reméllették az igaſságnak, és nẽ ítélték-meg
4 23 a' ſzent lelkeknek tiſzteletit. * † Mert
5 az Iſten halhatatlanná teremtette az
B 24 embert, és haſonlatoſságának képére alkotta őtet. * † Az ördög irígyſégéből jött pedig bé a' halál a' föld kerekſégébe: * követik pedig azt a' kik
6 25 az ő réſzére vannak.

" Mat. 13. f. 43.

III. Rész.

7 1 AZ igazak lelkei pedig az Iſten kezében vannak, és nem
8 A illeti azokat a' halál gyötrelme. * Láttattak az eſztelenek ſzemöknek meg-halni: és gyötrelemnek alíttatott az ő ki-múlá-
2 ſok; * és a' tőlünk-valo el-menetelek veſzedelemnek: azok pedig békeſégben vannak. * És ha az emberek-előtt
9 3 kínokat ſzenvedtek-is, az ő reménſégek halhatatlanſággal tellyes. * Kevésben gyötrettek, ſokban jól helyheztetnek: mert az Iſten meg-kíſértette őket, és magához méltóknak ta-
10 4 lálta őket. * Mint az aranyat a' kemenczében meg-próbálta őket, és
5 mint az éppen-égő áldozatot vőttebé őket, és idő-jártában tekíntet léſzen reájok. * Fénleni fognak az iga-
11 7 zak, és mint a' ſzikrák a' nádasban
B 8 ide'ſtova futoſnak. * " Meg-ítélik a'
6 nemzeteket, és uralkodnak a' népe-

Ioan. 7. a. 7.

" Pſ. 21. a. 9. Ier. 11. d. 19.

† Gen. 1. d. 27. 2. b. 7. 5. a. 1. † Eccli. 17. a. 1. Gen. 3. a. 1.

Deut. 33. a. 3. Inſ. 5. a. 4.

" Mat. 13. f. 43. 1. Cor. 6. a. 2.

ken, és az ő Urok őrökké országol.
* A'kik ő-benne bíznak, meg-értik az igasságot: és a' hívek a' szeretetben engednek néki: mert ajándék és békeség vagyon az ő válaſztottinál.
* Az istenteleneknek pedig, a'szerént a'miket gondoltak, léſzē bűntetések: a'kik el-hatták az igazat, és el-távoztak az Úrtól. * Mert a' bölcheséget, és az fégyelmet a'ki meg-veti, bóldogtalan az: és heába-valo az ő reménſégek, és az ő munkájok gyümölchtelen, és haſzontalanok az ő chelekedetek. * Az ő feleſégek eſztelenek, és a'fiok igen gonoſzok. * Átkozott az ő nemzéſek, mert bóldóg a'magtalan: és a'fertezetlen, a'ki nem iſmérte az ágyát bűnben, gyümölche léſzen a' szent lelkekre-valo tekíntetkör: *"és a'férfiſágtalan, a'ki nem chelekedett az ő kezei-által hamiſságot, ſe gonoſzokat nem gondolt az Iſten-ellen: mert annak adatik a'hitnek válaſztott ajándéka, és az Iſten templomában igē kedves réſz. * Mert a' jó munkáknak dichőſéges a' gyümölche, és a'bölcheſégnek gyökere, melly el nem vész. * A' házaſság-törők fiai pedig meg-emésztetnek, és a' hamis ágyból-valo mag ki-gyomláltatik. * És ha hoſzſzú életűek léſznek-is, ſemminek itéltetnek, és tiſztelet-nélkül léſzē az ő utólſo vénſégek.
* És ha hamarább meg-halnak, nem léſzen reménſégek, ſe vigaſztalások a' vizgálás napján. * Mert a'hamis nemzetnek iſzonyu végei vannak.

IV. RÉSZ.

OH melly szép a' tiſzta nemzetség a'fényeſséggel: mert meg-halhatatlan annak emlezezete: mert mind az Iſtennél, 's mind az embereknél iſmeretes. * Mikor jelen vagyon, követik őtet; és kívánnyák őtet mikor eltávozik, és őrökké meg-koronáztatván diadalmat vészen, a' fertezetlen viadalok jutalmát meg-nyervén. * Az iſtenteleneknek pedig ſok-féle ſokaſága haſznos nem léſzen, és a'fattyu chemeték nem vernek mély gyökeret, ſem állando fondamentomot nem vetnek. *"És ha az ágakbā ideig meg-bimbóznak, erőtelenűl helyhez-tetvén, a'ſzéltől meg-indíttatnak, és a' ſzeleknek földtéb-valóſága-miatt gyökereſtől ki-ſzaggattatnak. * Mert el-törnek a' meg nem vaſtagodott ágak, és azoknak gyümölchi haſzontalanok, és fojtóſok a'meg-ételre, és ſemmire-kellők. * Mert a'fiak, kik a' hamis hálásból ſzűletnek, tanúk az ő ſzűléjek-ellen-valo gonoſságnak, mikor meg kérdezik őket. * Az igaz pedig, ha a'haláltól hirtelē meg-előztetik-is, nyugodalombā léſzen. * Mert nem a'hoſzſzu ideig-valo, ſem az eſztendők ſzámával meg-mérettetett vénség bőchülletes: hanem az ember értelme, az őſz-haj; * és a'vénség ideje, a'makula-nélkül-valo élet. * A' ki az Iſtennél kedves, ſzerelmeteſsé lőtt, és a' bűnőſők-közőtt élvén el-vitetett. * el-ragadtatott hogy a'gonoſság el ne változtatná az ő értelmét, vagy hogy a' tettetés meg ne chalná az ő lelkét. * Mert a' házudozás ſzemfény-veſztéſe meg-homályoſíttya a' jókat, és a'kívánſágnak álhatatlanſága el-fordíttya a' gonoſság-nélkülvalo elmét. * Rővid időben vége lévén, ſok időket töltött-be: * mert kedves vólt az Iſtennek az ő lelke: azért ſietett őtet ki-vinni a' hamiſságok-közzűl. A' népek pedig látták, és nem értették, és ſzívőkbe bé nem vőtték az illyeneket: * hogy az Iſten kegyelme és irgalmaſsága vagyon az ő ſzenteire, és tekínteti az ő válaſztottira. * Kárhoztattya pedig a'meghólt igaz az élő iſtententeleneket, és a'hamarább el-végeztetett iſtuſág, a' hamiſnak hoſzſzú életét. * Mert látyák a'bölchnek végét, és nem értik mit gondolt felőle az Iſten, és miért erősíſtette-meg őtet ez Úr. * Láttyák és meg-útállyák őtet: az Úr pedig meg-neveti őket. * és ezek-után tiſztelet-nélkül halnak-meg, és gyalázatban léſznek a'halottak-közőtt őrökké: mert meg-rőtya azokat a'kik fel-fuvalkodtak ſzó-nélkül, és megindíttya őket fondamētomokból: és tellyeſséggel el-puſztúlnak: és nyőgni fognak, és az ő emlekezetek elvész. * Gondolkodnak az ő bűnőkről félvén, és ellenkezvén ellenek megfeddik őket az ő hamiſságok.

V. RÉSZ.

AKkor fognak az igazak nagy álhatatoſsággal állani azokellen kik őket nyomorgatták, és a'kik el-vőtték az ő munkájokat. * Azt látván, meg-há-

† Hebr. 11. a. 5.

" Isa. 56. a. 4.

" Iere. 17. b. 4. Mat. 7. c. 27.

borod-

Sap. 3. 4. 5.

borodnak iszonyu félelemmel, és
chodálkoznak a' véletlen szabadúlás-
nak hirtelenségén, *módván magok-
ban, bánkodván, és a' lélek szoronga-
tása-miatt fohászkodván: Ezek a' ki-
ket valaha chúfnak tartottunk, és szi-
dalom hasonlatosságának. * " Mi
balgatagok, az ő életeket bolondság-
nak alíttyuk vala, és az ő végeket
tisztelet-nélkül: * ímé mint számál-
tattak az Isten fiai-közzé, és a' szen-
tek-között az ő sorsok. * Azért té-
velyedtünk-el az igaság útáról, és az
igaság világossága nem fénlett né-
künk, és az értelem Napja fel nem tá-
madott nékünk. * El-fáradtunk a'
hamisságnak és veszedelemnek útán,
és nehéz útakat jártunk, az Úrnak ú-
tát pedig nem tudtuk. * Mit használt
nékünk a' kevélység? vagy a' gazdag-
ságokkal-valo kérkedékenség mit
hozott nékünk? * " El-múltak mind
azok mint az árnyék, *és mint a' siet-
ve-fúto kővet, †és mint a' hajo, melly
a' habozó vízen által-mégyen: mely-
nek, mikor által-ment, nem találhat-
ni nyomát, sem az ő allyának ősvé-
nyét a' habokban: * vagy mint a' ma-
dár, melly által-röpűl a' levegő égen,
melly útának semmi jelessége nem ta-
láltatik, hanem chak a' gyenge sze-
let-verő szárnyai chattagása, és haso-
gatván ereje-által az útnak levegő-
egét: mozgatván szárnyait el-röpűlt,
és az-után semmi jele nem találtatik
az ő útának: * vagy a' mint az el-ren-
deltetett helyre lőttetett nyíl-után,
az el-oszlott levegő-ég azonnal összve
ment, hogy ne tudhassák annak által-
menését: *így mi-is szűlettetvén min-
gyárt meg-szűntünk lenni: és a' jó-
szágnak semmi jelét ugyan nem mu-
tathattuk; a' mi gonoságunkban pe-
dig meg-emésztettünk. * Efféléket
mondottak pokolbã azok, a' kik vét-
keztek: " * mert az istentelennek re-
ménsége mint a' pih, melly a' széltől
el-vitetik; és mint a' vékony tajték,
melly a' szél-vésztől el-hányattatik: és
mint a' füst, melly a' széltől el-oszlat-
tatott: és az egy napi által-ménő
vendég emlekezete. * Az igazak pedig
örökké élnek, és az Úrnál az ő jutal-
mok, és az ő gondolattyok a' Fölsé-
gesnél. * Az-okáért az ékességnek
országát vészik, és a' szépségnek
koronáját az Úr kezéből: mert az ő
jobb-kezével bé-födözi őket, és az ő
szent karjával meg-óltalmazza őket.
*† Fegyvert fog az ő buzgósága, és fel-
fegyverkezteti a' teremtett állatot az
ellenségeken-valo boszszu-állásra.
* Fegyver-derék-helyett igasságba
öltözik; és a' bizonyos itéletet tészi-
fel sisak-helyett; *győzhetetlen pai-
zsul vészi az igasságot; * a' kemény
haragot pedig dárdává élesíti, és ha-
dakozik véle a' föld kereksége az esz-
telenek-ellen. * Ki-mennek igyenes-
sen a' villámások nyilai, és mint a'
felyhőknek jól meg-vont kéz-ijából
bocháttatnak-ki, és bizonyos helyre
vettetnek. *És a' köves haragtól bév-
séges kő-esők bocháttatnak, fel-ger-
jed ellenek a' tenger vize, és a' folyó-
vizek keményen meg-áradnak. * El-
lenek áll a' sebes szél, és mint a' forgó-
szél el-hánnya őket: és el-pusztíttya
az egész földet az ő hamisságok, és a'
gonoság fel-fordíttya a' hatalmasok
székeit.

VI. Rész.

JObb a' bölcheség az erőnél: és az
okos férfi az erősnél. * Hallyá-
tok-meg azért királyok, és értsé-
tek-meg, tanúllyatok föld határinak
bírái. * Hajtsátok ide füleiteket, ti kik
a' sokaságokkal bírtok, és tetszetek
magatoknak a' nézetségek seregiben:
* " mert a' hatalom az Úrtól adatott
néktek, és az erő a' Fölségestől, ki
meg-kérdezi a' ti chelekedeteteket,
és gondolatotokat meg-vizsgállya:
* mert midőn az ő országa szolgai
vólnátok, nem igazán itéltetek, se
meg nem őriztétek az igaság törvé-
nyét, se az Isten akarattya-szerént
nem jártatok. * Retteneteſen és ha-
mar meg-jelenik néktek: hogy igen
kemény itéletek lészen azoknak, a'
kik uralkodnak. * Mért a' kichinnek
irgalmaság engedtetik: a' hatalma-
sok pedig hatalmason szenvednek ki-
nokat. *† Mert az Isten senki szemé-
lyét nem válogattya, se nem fél sen-
kinek nagy-vóltától. Mert a' kichint
és a' nagyot ő teremtette, és egyen-
lő-képpen gongya vagyon néki min-
denekre. * Az erősebbekre pedig
erősebb kínzás következik. * Az-
okáért ő királyok, reátok néznek az
én beszédim, hogy bölcheséget ta-
núllyatok, és ki ne essetek. * Mert a'
kik igazán meg-őrizik az igasságo-
kat, meg-igazíttatnak: és a' kik meg

" Sup. 3. a. 2.

" 1. Par. 29. c. 15. Sup. 2. a. 5. † Prov. 30. c. 10.

" Psal. 1. b. 5. Prov. 10. d. 28. & 11. a. 7.

† Psal. 17. v. 9. Eph. 6. b. 13.

Eccles. 9. d. 18.

" Rom. 13. a. 1.

† Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. b. 7. Eccli. 35 b. 16. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Coloss. 3. d. 25. Act. 10. v. 34. 1. Pet. 1. v. 17.

tanúllyák ezeket, találnak mit felelni. * Kivánnyátok-meg azért az én beszédimet, szeressétek azokat, és tudományotok lészen. * Fényes, és soha meg nem hervad a' bölcheség, és könnyen meg-láttatik azoktól a' kik azt szeretik, és meg-találtatik azoktól a' kik azt keresik. * Meg-előzi azokat kik azt kívánnyák, hogy azoknak előbb mutassa-meg magát. * A' ki reggel reá vígyáz, nem fárad meg: mert az ajtajánál találja azt ülni. * Az-okáért arról gondolkodni, tekélletes értelem: és a' ki érette vígyáz, hamar bátorságos lészē. * Mert a' hozzája-méltókat keresvén környül-jár, és az útakon vígan mutattya magát azoknak, és minden gondviseléssel mégyen eleikbe. * Mert annak kezdeti, a' tudománnak igaz kívánsága. * Az-okáért, a' tudományra-valo gond, a' szeretet; és a' szeretet, az ő törvényinek meg-őrizése; a' törvényeknek meg-őrizése pedig, a' fegyhetetlenségnek tekélletessége; * a' fegyhetetlenség pedig közel-valóvá tészen az Istenhez. * Az-okáért a' bölcheségnek kívánsága az örökké-valo országra viszen. * Ha azért gyönyörködtök a' királyi-székekben és pálczákban, ô népeknek királyi, szeressétek a' bölcheséget, hogy örökké országollyatok. * Szeressétek a' bölcheségnek világosságát minnyájan kik a' népeken uralkodtok. * Mi légyen pedig a' bölcheség, és mi módon lött, meg-beszéllem: és el nem rejtem előttetek az Isten titkait, hanem a' születésnek kezdetitől-fogva meg-vizgálom, és a' világosságra hozom annak tudományát, és el nem halgatom az igasságot: * sem a' meg-emésztő irégységgel nem járok: mert az ollyan ember nem lészen részes a' bölcheségben. * A' bölcsek sokasága pedig a' föld kerekségének egésége: és a' bölcs király a' nép támasza. * Az-okáért vegyétek a' tudománt az én beszédim-által, és használ néktek.

VII. Rész.

EN-is halandó ember vagyok ugyan, hasonló mindenekhez, és annak a' földinek nemzetségéből, a' ki először teremtetett, és az anyám méhében formáltattam testé, * tíz hólnap idejében "szerkeztettem őszve a' vérbē, az ember magvából, és az álomnak együtt-való gyönyörűségével. * És én is születtetvén, a' közönséges levegőeget vőttem, és a' hasonló-képpen alkottatott földre estem, és a' mindenekhez-hasonló első szózatot sírván bochátam-ki. * Pólákban neveltettem, és nagy gondokkal. * Mert senkinek a' királyok-közzül születésének más kezdete nem vólt. * "Mindeneknek azért egy az életre-valo bé-jövetelek, és hasonló a' ki-menetelek. * Az-okáért kívántam, és értelem adatott nékem; és kértem, és énbelém jött a' bölcheség lelke. * és felyebb bőchűllém azt az országoknál és királyi-székeknél, és a' gazdagságot semminek alítottam a' hoz-képest. * †nem-is hasonlítottam hozzája a' drága követ; mert minden arany a' hoz-képest egy kevés föveny, és úgy mint sárnak ítéltetik az ezüst a' hoz hasonlíttatván. * Az egéség és szépség-fölött szerettem azt, és el-végeztem hogy világosság-gyanánt tartanám azt: mert el-ólthatatlan az ő világa. * "Jövének pedig nékem minden jókazzal egyetemben, és számlálhatatlan tiszteség az ő kezei-által, * és örvendezék mindenekben. mert előttem mégyen vala ez a' bölcheség, és nē tudom vala hogy ő vólna mind ezeknek az annya. * Mellyet tettetés-nélkül tanúltam, és irégységnélkül közlök, és az ő tiszteségét el nem rejtem. * Mert véghetetlen kinch az embereknek: mellyel a' kik éltek, részesek lőttek az Isten barátságában, a' tudománnak ajándékiért dícsértetvén. * Nékem pedig az Isten azt engedte, hogy akarattya-szerént szóllyak, és gondollyak mélto dolgokat azokhoz mellyek nékem adatnak: mert ő a' bölcheségnek vezére, és a' bölcsek igazgatója: * mert az ő kezében vagyunk mind mi, 's mind beszédink, és mindē bölcheség, és az alkotmányoknak tudománya és értelme. * Mert ő adta nékem azoknak, a' mik vannak, igaz értelmét: hogy tudgyam a' föld kereksége rendit, és az éltető állatok erejét, * az idők kezdetit, és végét, és közepit, a' külömbözéseknek változásit, és az idők változásit, * az esztendő forgásit, és a' chillagok rendit, * a' lelkes állatok természetit, és a' fene vadak

"Iob. 10. a. 10.

"Iob. 1. c. 21. 1. Tim. 6. b. 7.

† Iob. 28. c. 16. Prov. 8. b. 11.

"3. Reg. 3. b. 13. Matt. 6. d. 33

haragit, a'fzelek erejét, és az emberek gondolatit, a'fa-fiatalok külömbségit, és a' gyökerek ereit,
* és valamik el vannak rejtve és véletlenek, meg-tanúltam: mert a'
mindeneknek meftere a' bölcheſég
tanitott engem. * mert abban értelmes lélek vagyon, ſzent, eggyetlen
egy, ſok-féle, hathato, ékeſſen-ſzóló, mozgó, fertelmeſség-nelkül-való,
bizonyos, édes, jónak ſzeretője, éles
elméjü, kit ſenki meg nem tilt, jól-tévő, * emberſéges, kegyes, állandó,
álhatatos, bátorſágos, mindenható,
mindeneknek gond-viſelője, és a' ki
minden lelkeket bé-foglal: értelmes, tiſzta, hathato. * Mert minden
gyorſaknál gyorſabb a' bölcheſég:
el-hat pedig mindenüvé az ő tiſztaſágáért. * Mert az Iſten erejének pára, és a' mindenható Iſten fényeſégének tiſzta folyáſa: és azért ſemmi
fertelmes hozzája nem tér. * "mert
az örökké-valo világoſságnak fényeſége, és az Iſten dichőſégének
makula-nélkül-valo tükőre, és az ő
jó-voltának ábrázattya. * És hollott egy, mindent tehet; és ő-magában maradván, mindeneket meg újit,
és a' nemzetſégek-által a' ſzent lelkekre száll; Iſtennek barátivá, és
profétákká téſzen. * Mert ſenkit
nem ſzeret az Iſten, hanem chak azt,
a' ki a' bölcheſséggel lakik. * Mert ez
ſzebb a' napnál, és a' chillagoknak
minden rendinél, a' világoſsághoz
haſonlíttatván elsőbnek találtatik.
* Mert amaz-után az étſzaka következik; a' bölcheſséget pedig meg nem
győzi a' gonoſság.

VIII. Rész.

AZért el-ér végről végig erőſſen, és mindeneket gyönyörűſségeſsen el-rendel. * Ezt
ſzerettem, és kereſtem ifiuſágomtól-fogva, és kereſtem őtet
magamnak jegyeſül vennem, és ſzeretője lőttem az ő ſzépſségének. * Az
ő nemeſségét dichőíti, az Iſtennel
eggyütt lakván: de a' mindenek Ura is ſzerette őtet, * mert az Iſteni tudománnak tanitója, és az ő chelekedetinek válaſztója. * És ha a' gazdagſág
kivántatik az életbe, michoda a' bölcheſségnél gazdagb, melly mindeneket meg-chelekeſzik? * Ha pedig az
értelem műkálkodik; kichoda azokközzül, a' mik vannak, inkább mes-

7 tere annál? *És ha ki az igaſságot ſze-
B reti; ennek munkáinak nagy erei vánnak: mert józanſágot, és okoſságot
tanit, és igaſságot, és erőſséget, mellyeknél ſemmi haſznosb ninch az
8 emberek életében. * És ha ki a' tudománnak ſokaſágát kivánnya, tudgya
az el-múlt dolgokat, és a' következendőkről itéletet téſzen: tudgya a'
beſzédek okoſságit, és a' bölch példabeſzédek meg-fejtéſit: a' jeleket és
chodákat tudgya minek-előtte meglégyenek, és minden időknek 's eſz-
9 tendőknek történetit. * El-tekéllettem azért azt hozzám vennem, hogy
véle eggyütt éllyek: tudván hogy a'
jókat velem közli, és vigaſztaláſa léſzē gondolatimnak és únakodáſomnak. * Ez-által dichőſégem léſzen a'
C kőſségnél; és ifiu lévén, tiſzteletem a'
D 11 véneknél: * és elméſnek találtatom
az itéletben, és a' hatalmaſoknak ſzíne-előtt chodálatos léſzek, és a' fejedelmek arczúlati chodálkoznak rajtam: * ha halgatok, reám várnak; és
12 ha ſzóllok, reám néznek; és ha többet
beſzéllek, a' ſzájokra téſzik kezeket.
13 * Ennek-főlőtte, ez-által halhatatlanſágom léſzen: és örők emlekezetet hagyok az utánnam-valóknak.
14 * Igazgatom a' népeket: és a' nem-
15 zetſégek birodalmom-alatt léſznek.
* Félnek a' rettenetes királyok hallván engem: a' ſokaſág-közőtt jónak
16 láttatom, és a' hadban erőſnek. * Bémenvén házamba, meg-nyugſzom
véle: mert ninch keſerűſség az ő nyájaſságában, ſem únakodás a' véle-valo lakásban, hanem vigaſság és örőm.
17 * Ezeket gondolván magamban, és
D forgatván ſzívemben: hogy halhatatlanſág vagyon a' bölcheſség tárſa-
A 18 ſágában, * és az ő barátſágában jó
gyönyörűſség, és az ő kezeinek chelekedetiben fogyhatatlan tiſzteſség,
és az ő ſzóllāſával-való tuſakodáſban bölcheſség, és az ő beſzédében-
3 valo réſzeſülésben dichőſség: ſzéllel járok vala kereſvén, hogy hozzám fogadnám őtet. * Jó elméjü
19 gyermek valék pedig, és jó lelket
4 nyertem vala. * És midőn jobb vólnék, fertelmeſség-nélkül-valo teſt-
5 20 hez juték. * És hogy meg-tudám
21 hogy külömben magamat meg nem tartóztathatnám, hanem-ha az Iſten adgya, és ez-is bölcheſség vala, tudni ki ajándéka vólna az: az Úrhoz
6

járúlék, és kőnyőrgék néki, és tellyes szívemből mondék:

IX. Rész.

1. Reg. 3. b. 9. EN atyáimnak Istene, és irgalmasságnak Ura, ki mindeneket a' te igéddel teremtettél, * és a'te bőlcheségeddel rendelted az embert, hogy uralkodnék a' teremtett-állaton, melly tőled alkottatott, *hogy el-rendellye a' főld kerekségét a' mint képes és igaz, és igyenes szívvel itéllye az itéletet: *add nékem a' te székidnél-állo bőlcheséget, és ne vess-ki engē a'te szolgaid-kőzzűl: * " mert én te szolgád vagyok, és a'te szolgálód fia, erőtlen ember, és kevés idejű, és kissebb az itélet és tőrvények értelmére. * Mert ha valaki tekélletes léend-is az emberek fiai-kőzőtt; ha távúl léend tőle a'te bőlcheséged, semminek bőchűltetik. * " Te választottál engem a' te néped királyává, és a'te fiaid és leányid birájavá: * és azt mondád, hogy templomot építenék a' te szent hegyeden, és a'te lakó-helyed várasában óltárt, a'te szent hajlékod hasonlatosságára, mellyet régē el-készítettél: * " és veled vagyon a'te bőlcheséged, melly a'te chelekedetidet tudgya, melly akkor-is jelen vólt midőn a' főld kerekségét teremtenéd, és tudgya vala mi vólna kedves szemeid-előtt, és michoda igaz a'te parancholatidban. * Kűld-el azt a' te szent egeidből, és a'te nagy-vóltodnak széketől, hogy velem légyen, és velem munkálkodgyék, hogy tudgyam mi légyen kedves nálad: *mert az mindeneket túd, és ért, és józanúl hordoz engem az én chelekedetimben, és meg-őriz engem az ő hatalmasságában. *És kedvesek lésznek az én chelekedetim, és a'te népedet igazán vezérlem, és mélto lészek az atyám székeire. * " Mert ki tudhattya az emberek-kőzzűl az Isten tanátsát? a'vagy ki gondolhattya-meg mit akar az Isten? * Mert a' halando emberek gondolati félelmesek, és bizonytalanok a'mí gond-viselésink. * Mert a'test, melly meg-rothad, el-nehézíti a'lelket, és a'földi lakás lenyomja a' sokakat-gondoló elmét. *És nehezen arányozzuk-meg a'mik a'földőn vannak; és a'mik előttűnk vannak, munkával talállyuk-fel. A' mellyek pedig mennyekben vannak

" Psal. 115. b. 6.

" 1. Par. 28. b. 4. 5. 2. Par. 1. b. 9.

" Prov. 8. c. 22. d. 27. & Io. 1. a. 1.

" Is. 40. d. 13. Rom. 11. d. 14. 1. Cor. 2. d. 16.

17 ki vizgállya-meg? * A'te gondolatodat pedig ki tudgya, hanem-ha te adsz bőlcheséget, és el-kűldőd a'te szent lelkedet a' magasságból: * és így lésznek igazak azoknak ősvényi kik a' főldőn vañak, és a'mellyek néked tetszenek meg-tanúllyák az emberek? * Mert a' bőlcheség-által tartattak-meg, valakik kedvesek vóltak néked Uram kezdettől-fogva.

X. Rész.

1 A EZ őrizte-meg azt, ki a'főld kerekségének első attyává formáltatott az Istentől, holott egyedűl teremtetett vólna. * † És ki-hozta őtet az ő vétkéből, és erőt adott néki hogy mindenekkel bírna. * " Ettől mikor el-távozott a' hamis az ő haragjábā, az attyafia gyilkosságának haragja-által veszett-el. * † Kiért, mikor a' víz el-tőrlené a' főldet; ismég meg-gyógyítá a' bőlcheség, az alá-valo fa-által vezérelvén az igazat. * " Ez a' gonosság eggyesűlesében-is, midőn a'nemzetségek egybe-gyűltek vólna, tudta az igazat, és meg-tartotta panasz-nélkűl az Istennek, és a'fiához-valo irgalmasságban meg-őrizte az erősset. * † Ez az el-veszendő istentelenektől fúto igazat meg-szabadítá, le-szálván a'tűz az őt várasra: *kiknek gonosságok bizősságára meg-marad a' fűstölgő puszta főld, és a'bizontalan időben gyűmölchőző fák, és a'kételkedő lélek emlekezeti a'fenn-állo só oszlop. *Mert a' bőlcheséggel nem gondolók, nē chak abban estek-meg hogy nem tudták a' jókat, de az ő esztelenségeknek emlékezetit-is hatták az embereknek, hogy azokban, a'mellyekben vétkeztek, nem-is rejtezhetnének-el. * A' bőlcheség pedig azokat, a' kik őtet tisztelik, a'fájdalmaktól meg-szabadította. * " Ez a'báttya haragjától-futó igazat igaz útakon hordozta, és meg-mutatta néki az Isten országát, és a'szentek tudományát adta néki: fel-tisztelte őtet a' munkákban, és bé-tellyesítette az ő munkáit. * Az őtet meg-chalók álnokságában mellette vólt, és tiszteletessé tőtte őtet. *Meg-őrizte őtet az ellenségektől, és az el-tévelyítőktől meg-óltalmazta őtet, és erős viadalt adott néki hogy győzedelmes lenne, és tudná hogy mindeneknél hatalmasb

Gen. 1. d. 27.

† Gen. 2. b. 7.

" Gen. 4. b. 8.

† Gen. 7. b. 6.

" Gen. 11. a. 2.

† Gen. 19. d. 17.

" Gen. 28. a. 5. b. 10.

a'ből-

† Gen. 37. f. 26. a' bölcheſég. *† Ez az el-adatott igazat el nem hatta, hané a'bűnöſöktől meg-ſzabadította őtet: és alá-ment véle a'verembe, * " és a'fogſágban el nem hatta őtet, míg nem az országpálczáját adná néki, és a' hatalmat azok-ellen, kik őtet el-nyomják vala: és hazugoknak mutatta, a'kik őtet gyalázták, és örök dichőſéget adott néki. *†Ez az igaz népet, és a'panaſznélkűl-valo magot, meg-ſzabadította a'nemzetſégektől, mellyek őtet el-nyomják vala. * Bé-ment az Iſten ſzolgájának lelkébe, és a'rettenetes királyok-ellen állott, a'chodák és jelek-által. * És az igazak munkáinak meg-adta jutalmát, és chodálatos úton hordozta őket: és nékik árnyékozójok vólt nappal, és étſzaka a'chillagok világoſsága-gyanánt: * " által-vitte őket a'Veres tengeren, és által-költöztette a' ſok vizeken. * Azoknak ellenſégit pedig a' tengerbe merítette, és őket ki-hozta a' poklok mélyſégéből. † Az-okáért az igazak el-vitték az iſtentelenek prédáit, *† és éneklették Uram a'te ſzent nevedet, és a' te győzedelmes kezedet egyenlő-képpen díchérték: * mert a' bölcheſég meg-nyitotta a' némák ſzáját, és a'gyermekek nyelveit ékeſsen-ſzóllókká tőtte.

† Gen. 37. f. 26. " Act. 7. b. 9. Gen. 41. f. 40. †Exod. 1. b. 11. "Exod. 14. c. 22. Pſal. 77. b. 14. † Exod. 12. e. 35. † Exod. 15. a. 1.

XI. RÉSZ.

Exod. 16. a. 1. "Exod. 17. c. 12. "Num. 20. b. 11.

IGazgatta az ő chelekedeteket a' ſzent profétának kezei-által. * A' puſztákban jártak, mellyekben nem laknak vala: és a'puſzta helyeken chinálának kalibákat. * " Ellene-állottak az ellenſégnek, és az ő ellenſégeken boſzſzút-állottak. * " Szomjuhoztak, és ſegétſégűl híttak téged, és víz adatott nékik a' magaſságos kő-ſziklából, és a' ſzomjúſágnak meg-enyhítéſe a' kemény kőből. * Mert a' mellyek-által bűntetéſeket ſzévedtek az ő ellenſégek, az ő italok fogyatkozáſa-miatt, és azokban, mikor bévelkődnének az Iſraël fiai, örvendeztek: * ezek-által, midőn el-fogytak vólna nékik, jó tétetett vélek. * Mert a' ſzűntelen-folyó kút-helyett, ember vért adtál a' hamiſsaknak. * Kik mikor meg-kevesűlnének a' megőletett gyermekeknek ki-hordáſa-miatt, ezeknek bévſéges vizet adtál reménteleníl, * meg-mutatván a' ſzomjúſág-által, melly akkor vala,

1 2 A 3 4 5 D 6 7 8 9

mint magaſztalnád-fel a' tiéidet, és 10 azoknak ellenſégit meg-őlnéd. *Mert B mikor meg-kíſértettenek, és az irgalmaſsággal-valo oktatáſt bé-vőtték, meg-tudták mi módon ſzenvednének kínokat a'haraggal itéltetett iſtentelenek. *Ezeket ugyan mint atya íntvén, meg-próbáltad: amazokat pedig, mint kemény király meg-kérdezvén, kárhoztattad. *Mert mind a' távúl's mind a' jelen-valók egyenlőképpen kínoztattanak. * Mert kettős bánat fogta vala el-őket, és foházkodás az el-múlt dolgok emlekezetivel. *Mert midőn hallanák hogy az ő kínok-által amazoknak jól vólna dolgok, meg-emlekeztek az Úrról, chodálkozván a' dolognak végén. * Mert a'kit hamis ki-vetéſ-által elhagyítván meg-chúfoltak, végtére chodálták, mikor nem haſonló-képpé ſzomjuhoztak az igazakkal. *Az ő hamiſſágoknak pedig eſztelé gondolatiért, " hogy némellyek tévelygvén néma kígyókat tiſztelnek vala, és az alá-valo fene vadakat, a'néma állatok ſokaſágát bocháttad reájok boſzſzú-állaſért: *hogy tudnák, hogy a' mellyek-által ki vétkezik, azok-által kínzattatik-is. * " Mert nē vólt erőtlen a'te mindēható kezed, melly a'föld kerekſégét láthatatlan állatból teremtette, hogy reájok medvék ſokaſágát bochátaná, vagy a' méréſz oroſzlányokat, * vagy haraggal tellyes iſméretlē és ſzokatlan fene vadakat, vagy tűzes párával lehellőket, vagy ſzagos füſtöt-ſzerzőket, vagy a' ſzemekből rettenetes ſzikrákat bochátókat: * mellyeknek nem chak ſértéſek ki-veſzthette vólna őket, de a' tekíntetek-is meg-őlhette vólna félelemmel. * De ezek-nélkűl-is egy ſzellővel meg-őlettethettek vólna, űldöztetvén az őnnön chelekedetektől, és el-hányattatván a' te erőd ſzelével: de mindeneket móddal, és ſzám-ſzerént, és mértékkel rendeltél. * Mert hogy nagy tehetſéged vólna, nálad egyedűl meg-vólt mindenkor: és a' te karod erejének ki áll ellene? * Mert mint a' mérték nyelvének pőtya, úgy a'föld kerekſége te-előtted, és mint a' hajnali harmat chöppe, melly a'földre eſik. *De mindeneken könyörűlſz, mert mindeneket tehetſz, és látatlanná téſzed az emberek bűneit, a'penitentziáért.

* Mert mindeneket ſzeretſz a' mik 25
vannak, és ſemmit nem útálſz azok-
kőzzűl a'miket alkottál : mert ſem-
mit gyűlőlve nem rendeltél, vagy al-
kottál. * Mi módon maradhatna- 26
meg pedig valami, ha te nem akartad
vólna? a'vagy a'mit te nem ſzóllítot-
tál vólna, meg-maradhatna-e? * Meg- 27
engedſz pedig mindeneknek : mert
tiéid Uram, ki a'lelkeket ſzereted.

XII. Rész.

OH melly jó és győnyőrűſé- 1
ges Uram a'te lelked minde- A
nekben! * És azért azokat, 2
kik el-tévelyednek, réſzen-
ként meg-dorgálod: és a'mellyekbē
vétkeznek, azokról meg-ínted és
meg-ſzóllítod: hogy el-hagyván a'
gonoſságot, te-benned hidgyenek U-
ram. * Mert a'te ſzent főldednek ama' 3
régi lakóit, a'kiktől iſzonyodtál, * mi- 4
velhogy előtted gyűlőlſéges dolgo-
kat chelekeſznek vala varáżláſokkal,
és hamis áldozatokkal, * és az ő fio- 5
kat kegyetlenűl meg-őlőket, és az
emberek bélit meg-évőket, és a' vért
fel-zabállókat a'te ſzővetſéged-által,
* és a' ſegétſég-nélkűl-valo lelkek- 6
nek őldőklő ſzűléit, el akartad veſz-
teni a'mí atyáink kezei-által, * hogy 7
az Iſten ſzolgainak ſzarándokſágát
méltónak értenék lenni a' főldőn,
melly néked mindeneknél kedvesb.
* De ezeknek-is mint embereknek, 8
meg-engedtél, és el-kűldőtted a' te
ſeregednek elől-járóit a' darážokat,
hogy azokat laſsan-laſsan ki-veſz-
tenék. * Nem hogy erőtlen lőttél 9
vólna, haddal az igazak-alá vetni B
az iſtenteleneket, vagy a' kegyet-
len vadakkal, vagy kemény igével
mind-eggyűtt ki nem veſzthetted
vólna: * "de réſzen-ként itélvén ő- 10
ket helyt adſz vala a'penitentziára,
tudván, hogy gonoſz az ő nemzet-
ſégek, és vélek ſzűletett az ő go-
noſságok, és hogy meg nem vál-
tozhatnék az ő gondolattyok őrők-
ké. * Mert átkozott mag vólt elei- 11
től-fogva; és ſenkitől nem félvén,
meg-engedſz vala az ő bűnőknek.
* Mert ki mongya néked: Mit che- 12
lekedtél? vagy ki áll ellene a'te itéletednek? vagy ki jő ſzíned-eleibe hogy a' hamis emberekért boſzſzút állyon? vagy ki vét reád, ha el-veſznek a'nemzetſégek, mellyeket te te-

† Deut. 9. a 3. 12. d. 29. 18. b. 12.

"Exod. 23. d. 30. Deut. 7. d. 22.

13 remtettél? * Mert ninch te-kivűled
más Iſtē, "kinek gongya vagyon min-
denekre, hogy meg-mutaſsad hogy
14 hamiſsā itéletet nem itélſz. * Se király,
ſe fejedelem nē kérdezkednek ſzíned-
előtt azokról a' kiket el-veſztettél.
15 * Azért holott igaz vagy, mindene-
ket igazán rendelſz: és idegen dolog-
nak itéled a'te erődtől, azt-is kárhoz-
tatni, a'kinek nem kell bűntetődni.
16 * Mert a'te erőd az igaſságnak kez-
C deti : és mivelhogy mindenek Ura
vagy, mindeneknek meg-engédſz.
17 * Mert te meg-mutatod erődet, a'kit
nem hiſznek tekélleteſnek lenni az
erőben; és azoknak, kik téged nem
tudnak, vakmerőſégeket meg-bűn-
18 teted. * Te pedig erős uralkodo,
chendeſséggel itélſz, és nagy bőchűl-
lettel vezérleſz bennűnket: mert te-
nálad vagyon a' tehetſég, a'mikor
19 akarod. * Meg-tanítottad pedig a'
te népedet illyen chelekedetekkel,
hogy igaznak és emberſégeſnek kell
lenni, és a'te fiaidat jó reménſégűvé
tőtted: mert it élvén, helyt adſz a'bű-
20 nőkben a' penitentziára. * Mert ha
a' te ſzolgaid ellenſégit, és a'halálra
méltókat, illy nagy figyelmeteſséggel
kínzottad, dőt és helyt adván, mel-
lyekkel el-távozhatnának a' gonoſ-
21 ſágtól; * minémű ſzorgalmatoſság-
gal itéled a' fiaidat, a' kik attyai-
nak a' jó igéretek eſkűvéſit és ſző-
22 vetſégit adtad? * Az-okáért mikor
minket meg-bűntetſz, a' mí ellenſé-
D ginket ſok-képpen oſtorozod, hogy
itéletet tévén meg-gondollyuk a' te
jó-vóltodat: és mikor itéltetűnk,
reméllyűk a' te irgalmaſságodat.
23 * Az-okáért azoknak-is, kik életek-
ben eſztelenűl és hamiſsan éltek,
azok-által, a' miket tiſzteltek, igen
24 nagy győtrelmeket adtál. * "Mert
a' tévelygés útán többig tévelyget-
tek, iſteneknek alítván azokat, mel-
lyek az oktalan állatok-kőzött
heába-valók, az eſztelen gyerme-
25 kek módgya-ſzerént élvén. * Az-
okáért mint eſztelen gyermekeket
26 chúfoláſsal bűntetted-meg. * A'ki
pedig chúfoláſokkal és feddéſek-
kel meg nem jobbúltak, az Iſten-
27 nek méltó itéletit érzették. * Mert
a' mellyeknek ſzenvedéſében boſz-
ſzonkodnak vala, azok-által, a'kiket
iſteneknek alítnak vala, azokban,
midőn ki-gyomláltatnának, látván

"1. Pet. 5. b. 7.

"Sap. 11. c. 24. Rom. 1. c. 23.

azt, a' kit régenten meg-tagadtak vala hogy ismérnék, igaz Istennek ismérték: az-okáért az ő kárhoztatásoknak vége-is reájok szállott.

XIII. Rész.

Rom. 1. b. 18.

HIuságosok pedig mind az emberek, kikben az Isten tudománya ninchen: és azokból a'jókból, méllyek láttatnak, nem ismérhették-meg azt a'ki vagyő, sem a' chelekedetekre figyelmezvén meg nem ismérték ki vólna az alkoto: *† hanem vagy a'tűzet, vagy a'szelet, vagy a'gyors levegő-eget, vagy a' chillagok kerekségét, vagy a'sebes vizet, vagy a'napot és a'hóldat alitották a'föld-kerekségének igazgato isteninek. *Mellyeknek szépségében ha gyönyörködvén, isteneknek alitották: tudgyák-meg menyivel szebb azoknak az ura. mert a'szépség alkotója rendelte mind ezeket. *A' vagy ha azok erejét és chelekedetit chodálták, értsék-meg azokból, hogy a' ki ezeket alkotta, erősb azoknál: *mert a'szépségnek és a'teremtett-állatnak nagy-vóltából, elég nyilván meg-ismértethetik azok teremtője. * " de mindazáltal még ezekben kevesebb panasz vagyon. Mert talám ezek-is tévelyegnek, az Istent keresvén, és akarván meg-találni. * " Mert holott az ő chelekedetiben forgolódnak, értekeznek róla: és el-hitték hogy jók a' mik láttatnak. * De ismég ezeknek sem kell meg-engedni. * Mert ha annyit tudhattak, hogy meg-ismérhetnék a'világot: mi-képpen nem találhatták-meg künnyebben annak Urát? * Bóldogtalanok pedig, és a'meg-hóltak-között az ő reménségek, kik isteneknek nevezték az emberek kezeinek munkáit, az aranyat és ezüstöt, a' mesterség találmányát, és az oktalan állatok hasonlatosságit, vagy a'haszontalan követ a'régi kéz alkotmányát. *"Vagy ha valamelly áts-mester az erdőből igyenes fát vágand, és annak minden hejját mesterségesen le-hámtya, és mesterségével élvén, szorgalmatosan hasznos edént farag az élet szükségére, * és annak az alkotmánnak húlladékival, az éteknek el-készítésére éllyen: * és ezeknek maradékját, melly semmire nem alkolmatos, a'horgas és gör-

† Dent. 4. c. 13. 17. a. 3.

" Rom. 1. c. 21.

" Is. 44. b. 9. Jer. 10. a. 3.

chökkel tellyes fát, szorgalmatosan meg-faragja midőn üresége vagyon, és mesterségének tudományával azt ki-formállya, és azt az ember ábrázattyához hasonlíttya, * vagy valamelyhez az oktalan állatok-közzül hasonlíttya azt, veres festékkel meg-kenvén, és meg-veresítvén annak színét festékkel; és minden mochkot, melly azon vagyon, bé-kenvén: * és annak illendő lakó-helyt chinállyon, és a' falra helyheztetvén azt, és vasal meg-erősítvén, * hogy valamiképpen le ne esék, gondot viselvén arra, tudván hogy nem fegétheti magát: mert kép, és szükölködik segétség-nélkül. * És a'marhája, és a' fiai, és a' menyegzője-felől fogadást tévén kérdezkedik. Nem szégyenli azzal szóllani, a'ki lélek-nélkül vagyon: * és az egésségért az erőtlennek könyörög, és az életért a' meg-hóltat kéri, és segétségére hija a' haszontalant: * és az útért annak könyörög, a'ki nem járhat: és a'nyereségről, és a' munkáról, és minden dolognak elő-meneteléről annak könyörög, a' ki mindenekre haszontalan.

XIV. Rész.

MÁs ismég hajózni igyekezvén, és a' kegyetlen habokon által kezdvén meni, az őtet-hordozó fánál, romlódobb fát hí segétségül. *Mert azt a' nyereség kívánsága gondolta-ki, és a' mester ember az ő bölchességével chinálta. * A' te gond-viselésed pedig, Atyám, igazgattya: † mert a'tengeren-is útat szerzettél, és a'habok-között igen erős ösvént, * meg-mutatván hogy hatalmas vagy mindenekből meg-szabadítani, ha szintén valaki mesterség-nélkül mégyen-is a' tengerre. * De hogy ne lennének heába-valók a'te bölcheséged alkotmányi: az-okáért egy kichiny fára-is reá bízzák az emberek lelkeket, és a'tengeren hajón által-menvén megszabadúltak: * " de régenten-is mikor el-veszénének a'kevély óriások, a' föld kerekségének reménsége egy hajóhoz folyamodván, e'világ szűletésére magot hagyott, melly a'te kezed-által igazgattatott. * Mert áldott fa, a' melly-által az igasság lészen. * † A' kézzel chináltatott bál-

† Exod. 14. d. 22.

" Gen. 6. b. 4. & 7. b. 7. † Psal. 113. Baruc. 6. a. 1.

Sap. 13. 14.

vány pedig, maga-is átkozott, és a' ki azt chinálta-is: ez, mivelhogy chinálta; amaz pedig, mert romlandó lévén, istennek neveztetett. * Hasonló-képpen gyűlöli pedig az Isten az istentelent, és annak istentelenségét. * Mert a'chinálmány, a'chinálójával szenved kínokat. * Az-okáért a' pogányok bálványira sem lészen tekíntet. mert az Isten teremtett-állati gyűlölséggé lőttek, és az emberek lelkeinek kísértetivé, és az esztelenek lábainak törivé. * Mert a'parázsnaságnak kezdete, a' bálványoknak ki-gondolása: és azoknak találása, az életnek romlása. * mert eleitől-fogva nem vóltak, se örökké nem lésznek. * Mert az emberek heába-valóságok-által jött ez a' föld kerekségére: és az-okáért hamar vége találtaték azoknak. * Mert keserves sírással bánkodván az atya, a'hirtelen el-ragadtatott fia képét chinálta magának: és azt, a'ki akkor mint egy hólt ember vólt, most mint istent kezdette tisztelni, és a'szolgai-kőzött titkos szolgálatokat és áldozatokat rendelt. * Az-után idő-jártában, erőt vévén a' hamis szokás, e' tévelygés törvény-gyanánt meg-tartatott, és a'fejedelmek parancholattyából tiszteltettek a'faragmányok. * és azokat, kiket jelen-létekkel az emberek nem tisztelhetnek vala, azért hogy távúl vólnának, azok ábrázattya messzűnnē elhozattatván, a'királynak, kit tisztelni akarnak vala, nyilván-valo képét chinálták; hogy azt, a'ki távúl vala, úgy tisztelnék mint a' jelen-valót az ő szorgalmatosságokkal. * Ezeknek tiszteletire pedig a' tudatlanokat, a' mester-embernek fölötte nagy szorgalmatossága-is vitte. * Mert ez kedveskedni akarván amannak, a'ki őtet meg-fogadta, azon munkálkodott mesterségével, hogy a' hasonlatosságot jobban ki-formálná. * Az emberek sokasága pedig el-ragadtatván az alkotmány szépsége-által, azt, a' ki az-előtt úgy tisztelteteti mint embert, most istennek alították. * És ez vólt az emberek életének chalatsága: mert vagy az indúlatnak, vagy a' királyoknak szolgálván az emberek, a' közölhetetlen nevet a' köveknek és fáknak adták. * És nem vólt elég hogy az Isten-felől-valo tudományban tévelygettek, hanem a'tudatlanságnak nagy tusakodásában élvén-is, illyen sok és nagy nyavalyákat békeségnek neveznek. * " Mert vagy tulajdon fiokat áldozván, vagy titkon-valo áldozatokat tévén, vagy balgatagsággal tellyes vígyázásokat szerezvén, * már sem életeket, se menyegzőjöket tisztán nem tartyák, hanem eggyik a'másikát irégységből meg-öli, vagy házasság-rontással meg-szomorittya: * és mindenek öszve-egyeledtek, a'vér, a'gyilkosság, a'lopás, és a'chalárdság, romlás, és hitetlenség, haborgás és hamis eskűvés, a'jámborok meg-háboritása, * az Istenről-valo el-feletkezés, a' lelkek meg-ferteztetése, a'nézésnek el-változtatása, a'menyekzők álhatatlansága, a' paráznaság és szemtelenség rendetlensége. * Mert az útálatos bálványok tisztelete, minden gonoszoknak oka, és kezdeti, és vége. * Mert a' vagy, midőn vígadnak, bolondoskodnak; vagy bizonyára hamisakat jövendölnek, vagy hamisan élnek, vagy hamar hamisan eskűsznek. * Mert midőn a'bálványokbā bíznak, mellyek lélektelenek, gonoszúl eskűdvén sem alittyák hogy ártson nékik. * Az-okáért mind a'kettő méltán fog rajtok történni, mert gonoszúl vélekedtek az Isten-felől, a' bálványokra figyelmezvén, és hamisan eskűdtek, chalárdsággal megútálván az igaságot. * Mert nē azok ereje, a' kikre eskűsznek, hanem a' vétkezők bűntetése járja-által mind úntalā a' hamisak törvény-szegését.

XV. Rész.

TE pedig mi Istenünk, kegyes és igaz vagy, türő, és mindeneket irgalmasságban rendelsz. * Mert ha vétkezünk, tiéid vagyunk, tudván a'te nagy-vóltodat: és ha nem vétkezünk, tudgyuk hogy nálad számlálva vagyunk. * Mert téged ismérni, tekélletes igasság; és tudni igasságodat és erődet, a' halhatatlanságnak gyökere. * Mert nem tévelyített-el minket az emberek gonosz mesterségének ki-gondolása, sem a' kép-irás árnyéka, a'haszontalan munka, a' sok-színű faragott ábrázat, * melynek nézése az esztelenben kívánságot indít, és szereti a' meg-hólt képnek lelektelen ábrázattyát. * A'gonoszok szeretői,

"Deut. 18 b. 10. Ier. 7. a. 6.

méltók hogy illyenekben légyen re-
ménségek, és a'kik azokat chinál-
lyák, és a'kik szeretik, és a'kik tiszte-
lik. * "De a'fazekas-is a'lágy földet 7
nyomdozván, szorgalmatoson chi- B
nál minden edént a'mi szükségünk-
re, és ugyan azon sárból chinállya a'
szükséges tiszta edényeket, és hason-
ló-képpen a'mellyek ezekkel ellen-
kezők: ezeknek pedig az edényeknek
mi haszna légyen, itélője a'fazekas.
* És midőn heába-valo munkával 8
istent chinál azon sárból, az a'ki egy-
kevessé az-előtt a'földből teremtetett
vala, és egy kevés vártatva oda tér
a'honnan vétetett, mikor meg-kérik
tőle a'nála-való lélek adósságát. *De 9
gondgya vagyon néki, nem arra,
hogy munkálkodni-fog, sem hogy
rővid élete vagyon, hanem az arany
és az ezüst mívesekkel vetekedik: de
a'réz míveseket-is kőveti, és dichő-
ségnek tartya, hogy heába-valo dol-
gokat chinál. * Mert hamu annak a' 10
szíve, és heába-valo föld annak a're- C
ménsége, és a'sárnál alább-valo az ő
élete: * mert nem ismérte a'ki őtet 11
alkotta, és a'ki a'lelket, a'melly mun-
kálkodik, belé lehellette, és a'ki az
éltető-lelket belé fújta: *De játéknak 12
alították életünket-is, és hogy az élet
nyájaskodása nyereségre rendelte-
tett, és hogy akár-honnét-is, még a'
gonoszból-is kellyē hasznot keresni.
*Mert ez tudgya, hogy mindenek- 13
fölött vétkezik, ki a'földi állatból
romlandó edényeket és bálványo-
kat chinál. * Mert minnyájan eszte- 14
lenek, és bóldogtalanok a'lelkek
erejek-fölött-való kevélyek, a'te né-
ped ellenségi, és a'kik annak paran-
cholnak: * mert a'pogányoknak 15
minden bálványit isteneknek alítot-
ták, kik se szemekkel nem élnek a'
látásra, se orrokkal az éltető égnek
bé-vételére, se fülőkkel a'hallásra, D
se kezek újaival a'tapasztalásra, de
a'lábok-is restek a'járásra. *mert em- 16
ber chinálta azokat: és a'ki mástól
vőtte a'lelket, az alkotta azokat. Mert
egy ember sem alkothat magához
hasonló Istent. * Mert mivelhogy 17
halādo, hólt állatot chinál az ő hamis
kezeivel. Mert jobb ő azoknál a'ki-
ket tisztel, mivelhogy ő ugyā élt, no-
ha halandó vólt, azok pedig soha nē. 18
* De az igen nyomorúlt állatokat-is
tisztelik: mert az oktalā állatok ezek-

hez hasonlíttatván, azoknál alább-
19 valók. *De ez oktalan állatoknak te-
kíntetiben sem láthatni valami jót.
El-távoztak pedig az Isten díchéreti-
től, és áldásától.

XVI. Rész.

1 EZekért, ezekhez hasonló kí-
A nokat-is méltán szenvedtek,
és a'fene vadak sokasága-ál-
2 tal ki-gyomláltattak. * A'
melly kínok-helyett jól tőttél a'te
népeddel, "kiknek győnyőrűségek
kivánsága-szerént új-ízű állatot ad- "Num.
tál, fűrjet készítvén nékik eleségül: 11. g. 31.
3 * hogy amazok az eleséget kívánván
azokért, a'mik nékik mutattattak
és küldettettek, a'szükséges kiván-
ságtól-is irtóznának. Ezek pedig
egy-kevés ideig meg szűkölkődvén,
4 új eledelt kóstoltak. * Mert szükség
vólt hogy amazokra, kik kegyetlen-
kedtek vala, el-távoztathatatlan ve-
szedelem jőne: ezeknek pedig chak
meg-mutattatnék mi módon gyom-
5 láltatnának-ki az ő ellēségek. *†Mert †Num.
mikor reájok jőtt a'fene vadak ke- 21. b. 6.
gyetlen haragja, az ártalmas kígyók
mardosásival ki-gyomláltatnak vala.
6 * De nem őrőkké maradott rajtok
a'te haragod, hanē intésre egy keves-
sé meg-háboríttattak, jelek lévén a'te
törvényed parancholattyának emle-
7 kezetire. *Mert a'ki arra fordúlt, nem
B az-által, a'mit lát vala, hanem te-ál-
talad, ki mindenek szabaditója vagy,
8 gyógyúl vala meg: * ebben pedig
meg-mutattad ellenséginknek, hogy
te vagy, a'ki meg-szabadítasz min-
9 den gonosztól. * "Mert azokat, a' "Exod.
sáskák, és legyek mardosási ölték- 10. a. 4.
meg, és nem találtatott gyógyúlás az & 8.
ő lelkeknek: mert méltók valának f. 24.
10 illyenektől ki-gyomláltatni. * A'te Apoc.
fiaidat pedig, még a'mérges sárká- 9. b. 7.
nyok fogai sem győzték-meg: mert
a'te irgalmasságod el-érkezvén, meg-
11 gyógyíttya vala őket. * Mert a'te be-
szédid emlekezetire meg-próbáltat-
nak vala, és hamarsággal meg-gyó-
gyíttatnak vala, hogy mélységes fe-
ledékenségbe esvén, ne élhetnének
12 segétségeddel. *Mert nem fű, se nem "Deut.
lágyító ír gyógyította-meg őket, 32. f 39.
hanem a'te beszéded Uram, melly 1. Reg.
13 mindeneket meg-gyógyít. * "Mert 5. a. 6.
Uram te vagy, kinek az életen és a' Tob. 13.
halálon hatalma vagyon, és el-viszsz a. 2.

"Rom. 9. d. 21.

"Psal. 113. b. 4. & 134. c. 13.

Sap. 15. 16.

a' halál kapujáig, és viſzſza-hozſz:
* az ember pedig noha meg-ől a' gonoſság-által, de mikor ki-menend a' lélek, viſzſza nẽ tér, ſe viſzſza nem hívja a' ki-vitetett lelket: * de a' te kezed-
"Exod. 9. c. 23. elől el-ſzaladni lehetetlen. * "Mert tagadván az iſtentelenek hogy iſmérnek téged, a' te karod erőſsége-által meg-oſtoroztattak: új vizekkel, és kő-eſsőkkel, és eſsőkkel űldöztetvén, és a' tűzzel meg-eméſztetvén.
* Mert a' mi chodálatos vólt, a' vízben, melly mindeneket el-ólt, nagyobb ereje vólt a' tűznek: mert boſzſzu-állója e' világ az igazaknak.
* Mert némelly időben, meg-ſzelídűl vala a' tűz, hogy meg ne égnének az oktalan-állatok, mellyek az iſtentelenekhez kűldettek vala: hanem hogy ők látván, tudnák, hogy az Iſtennek itéletiből ſzenvedik az űldözéſt. * És némelly időben a' vízben a' tűz ereje-fölött, kőrös-kőrűl meggyulad vala, hogy a' hamis főld nem-
"Exod. 16. c. 14. Num. 11. d. 7. Pſal. 77. c. 25. Iob. 6. d. 31. zetſégét ki-gyomlálná. * "Mellyek-helyett angyalok eleſégével táplálád a' te népedet, és munka-nélkűl kéſzíttetett kenyeret adtál menyből nékik, minden győnyőrűſség és minden íznek édeſsége lévén abban.
* Mert a' te táplálo állatod a' fiaidhoz-valo édeſségedet meg-mutattya vala: és ſzolgálván mindenik akarattyának, valamivé ki-ki akarja
"Exod. 9. c. 13. vala, azzá változik vala. * "A' hó pedig és a' jég, a' tűz erejét meg-állyák vala, és meg nem olvadnak vala: hogy meg-tudnák, hogy az ellenſégnek gyűmőlcsit ki-veſzti vala a' kő-eſsőben-égő és az eſsőben-villámo tűz.
* Viſzontag pedig ez, hogy tápláltatnának az igazak, még a' maga erejéről-is el-feletkezett. * Mert a' teremtett-állat néked Teremtőnek ſzolgálván, fel-gerjed győtrelemre a' hamiſsak-ellen, és meg-laſsúdik azok jó tételeményire, a' kik benned bíznak.
* Az-okáért akkor-is mindenné elváltozván a' te mindeneket-táplálo jó kedvednek ſzolgál vala, azok akarattya-ſzerént, a' kik kívánnyák vala tőled: * hogy tudnák a' te fiaid, ki-
"Deut. 8. a. 3. Mat. 4. a. 4. ket ſzerettél Úram, " hogy nem a' termő gyűmőlcsök táplállyák az embereket, hanem a' te beſzéded tartya-meg azokat, kik te-benned hiſznek. * Mert a' mit a' tűz meg nem eméſzthet vala, a' napnak kichiny fénnyétől meg-melegedvén, el-olvad vala azonnal: * hogy mindeneknél tudva lenne, hogy a' nap fel-keléſét meg kellene előzni a' te áldáſodra, és a' világoſságnak fel-támadáſakor kellene téged imádni. * Mert a' háládatlannak reménſége, mint a' téli jég, el-olvad, és el-vész mint a' heában-valo víz.

XVII. Rész.

MErt nagyok Uram a' te ítéletid, és ki-mondhatatlanok a' te igéid: azért tévelygettek a' tudatlan lelkek. * "Mert midőn el-hitették magokkal a' hamiſsak hogy uralkodhatnának a' ſzent nemzetſégen: a' ſetétſégnek és hoſzſzu étzakának kőtéleivel meg-kőtőztetvén, házokban rekeſztetve, meg-foſztatva az őrök gond-viſeléſtől hevertek. * És midőn azt alíttyák hogy el-rejteztek a' homályos bűnőkbe, a' feledékenſég homályos fedele-alatt el-ſzélledtek, rettenetesen félvén, és nagy chodálkozáſsal fel-háboríttatván. * Mert a' barlang-is, a' melyben valának, félelem-nélkűl nem őrizi vala meg őket: mert a' reájok-ſzállo zőrgés meghaboríttya vala őket, és ſzomoru ábrázatok jelenvén nékik, felelmet ſzereznek vala nékik. * És a' tűznek ſemmi ereje világoſságot nékik nem adhat vala, ſem a' chillagoknak fénlő langjai meg nem világoſíthattyák vala azt az iſzonyú étzakát. * "Jelenik vala pedig ő-nékik hirtelenſéges tűz, félelemmel tellyes: és annak az ábrázatnak, melly nem látſzik vala, félelmétől meg-rettenvén, gonoſzbaknak alíttyák vala a' mik láttatnak vala. * és az őrdőngős meſterſéghez ragaſzkodók chúfokká lőttek, és a' dicheked bőlcheſég dorgáláſa gyalázattal vala. * Mert a' kik azt igérik vala, hogy a' félelmeket és háboruſágokat el-távoztatnák az el-bádgyadott lélektől; azok tellyeſek lévén chúfoláſsal a' félelem-miatt el-bádgyadnak vala. * Mert noha ſemmi őket a' choda-állatok-kőzzűl nem háborgatná: mindazáltal az oktalan állatoknak mellőlők-valo el-menéſével, és a' kígyók ſűvőltéſével meghaboríttatván, rettegve veſznek vala el. és tagadván hogy látnák az levegő egetet-is, mellyet ſemmi okon ſenki el nem kerűlhet. * Mert mivelhogy

"Exod. 10. ſ. 23.

"Exod. 7. d. 22. & 8. b. 7.

félékeny a'gonoſság, bizonſágot téſzen a'kárhoztatáſról: mert mindenkor kegyetlen dolgokat vár fejére a' meg-háborodott lelki iſméret. *Mert ſemmi nem egyéb a'félelem, hanem a'ſegétſégek-felől-valo gondolatnak el-fogyáſa. * És midőn belől kiſebb a' reménſég, nagyobnak itéli annak az oknak nem-tudáſát, a' melyből győtrelmet véſzen. * Azok pedig, a' kik bizonnyal az el-ſzenvedhetetlen, és az alſo's a'leg-mélyebb pokolból-származo étzakát, ugyan azon egy álmot aluván, *néha a'chodáktól-valo félelemmel győtrettetnek vala, néha lelkek ájulásával el-halnak vala: mert hirtelen és reméntelen félelem ſzállott vala reájok. * Továbbá, ha valaki kőzzűlők el-eſett vólna, őrizztetik vala tőmlőczbe rekeſztetvén vaſ-nélkűl. * Mert ha valamelly paraſzt ember, vagy páſztor, vagy mezei dolgok munkáſa véletlẽ kinn tapaſztaltatot vólna, el-távoztathatatlan ſzűkſéget ſzẽved vala. *Mert minnyájan a' ſetétſégnek azon-egy lánczával valának meg-kőtőzve. Vagy a' zúgo ſzél, vagy a'fák ſűrű ágai-kőzőtt-valo madaraknak győnyőrűſéges ſzózattya, vagy a'ſebeſséggel folyó-víz ereje, *vagy a'le-romlott kőſziklák nagy zőrdűléſe, vagy a' játzodozo oktalã állatoknak egyébha láttatlan futáſok, vagy az ordító vadak hangas ſzava, vagy a'magas hegyekben formáltatott zendűléſsel viſzſza-felelő ſzózat; el-fogyatkoztattyák vala azokat féleleḿel. * Mert a'főldnek minden kerekſége, tűndőklő fényeſséggel világoſíttatik vala meg, és az ő dolgaiban meg nem bántatik vala. * Chak azokra vettetett vala pedig a'nehéz étzaka, a'ſetétſég ábrázattya, melly reájok kővetkezendő vala. Az-okáért ők magoknak nehézbek valának a'ſetétſégnél.

XVIII. Rész.

A'te ſzenteidnek pedig nagy világoſságok vala, és azoknak ſzavokat hallyák vala ugyan, de ábrázattyokat nem láttyák vala. És mivelhogy ők ſem ſzenvedték vala azonokat, magaſztalnak vala téged: * és a'kik azelőtt meg-bántattak vala, mivelhogy akkor nem bántatnak vala, hálákat adnak vala: és hogy kűlőmbſégek lenne, azt kérik vala ajándékúl.

* "Az-okáért a'tűznek égő oſzlopa vólt vezérek a'nem tudatott úton, és a' napot adtad jó ſzállás-gyanánt ſérelem-nélkűl. * Bizonyára méltók vóltak amazok a'világoſságtól megfoſztatni, és a'ſetétſégnek tőmlőczét ſzenvedni, kik bé-rekeſztve tartották vala a'te fiaidat, kik-által kezdetett a'fertezetlẽ tőrvénynek világoſſága e'világnak ki-adatni. *"Mikor gondolnák az igazaknak gyermekit meg-ölni: és egy ki-vettetett, és megſzabadíttatott fiú-által, az ő bűntetéſekre, a'fioknak ſokaſágát el-vőtted, " és mind eggyűtt veſztetted-el őket a'hatalmas vízben. * Mert az az éj annak előtte meg-iſmértetett vólt az atyáinktól, hogy bizonnyal tudván michoda eskűvéſeknek hittek vólna, chendesb ſzívvel lennének. * Jó neven vévetett pedig a'te népedtől az igazaknak ſzabaduláſa ugyan, a' hamiſsaknak pedig veſzedelme. * Mert a'mint meg-ſértetted az ellenſégeket; úgy minket-is ſzóllítván fel-magaſztaltál. * Mert titkon áldoztak vala a' jóknak igaz fiai, és az igaſságnak tőrvényét egyenlő akaratból el-rendelték vala: hogy haſonló-képpen az igazak mind a'jókat 's mind a'gonoſzokat fel-vennék, immár az atyák dicséretit énekelvén. *Zeng vala pedig az ellenſégek ſzőrnyű ſzavok, és a'gyermekek ſiratóinak ſiralmas jajgatáſok hallattatik vala. * †Haſonlo bűntetéſsel győtretteték pedig a' ſzolga az urával, és a'kőz ember haſonlókat ſzenvede a'királlyal. * Azokáért haſonló-képpen minnyájoknak egy-féle halállal-valo ſzámtalan halottai valának. Mert a'temetéſre az elevenek nem valának elégſégeſek: mivelhogy egy ſzem-pillantásban, az ő főbb nemzetſégek ki-gyomlálták. *Mert ſeḿinek nem hittek vala a' varáźláſok-miatt, hanẽ chak akkor, midőn az első-ſzűlőtteknek veſzedelmek lőn, meg-vallák hogy a'nép az Iſtené vólna. *Mert mikor a'chendeſz halgatás mindeneket el-foglalt vólna, és az éj az ő járaſábã fél útban vólna, *a'te mindẽhato beſzéded menyből a'királyi-ſzékekből, kemény hadakozó a'veſzedelem főldének kőzepire ki-ugrék, * éles kard hordozván a'te bizonyos parancholatodat, és feñ álván mindeneket meg-tőlte halállal, és a'főldőn álván mind az

Exod. 14. c. 24. Pſal. 77. b. 14. & 104. d. 39.

"Exod. 1. c. 16. & 2. a. 3.

"Exod. 14. f. 27.

†*Exod. 12. d. 30.*

Exod. 10. f. 23.

Sap. 17. 18.

ségig

égig fel-ér vala. * Akkor hirtelen a' gonosz álmok látási fel-háborították őket, és véletlen félelmek szállának reájok. *És némelly másutt el-vettetvén hólt elevenen, miért halna-meg, meg-jelenti vala a' halálnak okát. * Mert a'látások, mellyek őket meg-háborították, ezeket jelentik vala, hogy ne vesznének-el, nem tudván miért szenvednék a' nyomoruságokat. * Illeté pedig akkor az igazakat-is a'halálnak kísértete, és a'sokaságnak háborodása lőn a'pusztában: de nem sokkáig tartott a' te haragod.
"Num. 16.g.46. * " Mert sietvén a' panasz-nélkűl-valo ember a' népekért könyörgeni, elő-hozván az ő szolgálattyának paizát, az imádságot és a'jo illat-által-valo könyörgést el-küldvén, ellene-állott a'haragnak, és véget vetett a' veszedelemnek, meg-mutatván hogy ő te szolgád vólna. * Meg-győzé pedig a'háboruságot, nem a'testnek erejével, sem a' fegyvernek hatalmával; hanem azt, a'ki őtet bántya vala, az igével hajtá-meg, az atyáknak tőtt eskűvéseket és a'szövetséget emlegetvén. * Mert midőn immár rakásonként egy-másra estek vólna a'hóltak, közikbe-álla, és el-vágá a' haragot, és el-választa az élőkhöz-vivő útat. * " Mert a'bokáig-valo kőntősön, melly rajta vala, az egész föld kereksége vala: és az atyáknak nagy dolgai a'négy rendekben-valo köveken fel valának metszve, és a'te dicsőséged a' feje koronájában fel vala metszve. * Ezeknek pedig engede a' pusztító, és ezektől meg-félemlék: mert a' haragnak chak a' kísértése-is elégséges vala.

"Exod. 28. b. 6.

XIX. Rész.

AZ istentelenekre pedig végig irgalmasság-nélkűl jöve a'harag. Mert eléve megtudta az ő következendő dolgokat-is: * mert midőn ők megengedték vólna hogy azok ki-mennének, és nagy szolgalmatossággal elől bochátták vólna azokat, megbánván utánnok indúlának. * " Mert
"Exod. 14.a.5. még kezek-közőtt lévén a' kesergés, és sirván a'halottak koporsóinál, más esztelen gondolatot vőnek-elő: és a' kiket könyörgésel ki-űztek vala, azokat mint el-szökötteket kergeték: * mert e'végre visi vala őket a'mélto bűntetésnek szűksége: és azokról, a' mellyek történtek vala, meg nem emlekeznek vala, hogy a'mi hea vólna a'kínoknak, bé-tellyesítené a'bűntetés: * és a'te néped ugyan chodálatos-képpen által menne, azok pedig szokatlan halált találnának. * Mert minden teremtett-állat az ő nemeszerént újonnan formáltatik vala, szolgálván a' te parancholatidnak, hogy a'te szolgaid sérelem-nélkűl meg-őriztetnének. * Mert felyhő árnyékkozza vala bé az ő táborokat, és a'vízben, melly annak-előtte vala, száraz föld láttatott, és a' Veres tengeren akadály-nélkűl-valo út, és a' nagy mélységből zöldellő mező: * mellyen az egész nemzetség által-ment, melly a'te kezeddel bé-födöztetik vala, látván a'te jeleidet és chodáidat. *Mert mint a'lovak úgy megőtték az eleséget, és mint a'bárányok ugráltak, fel-magasztalván téged Uram, ki meg-szabadítottad őket.. * Mert meg-emlekeznek vala még azokról, mellyek az ő szarándokságokban lőttek vala, mi módon az oktalan állatok nemzési-helyett legyeket termett a'föld, és a'halak-helyett a'folyó-víz békáknak sokaságát öntötte-ki. * " Végezetre pedig láttak
"Exod 16.c.13. Num. 11. g. 31. Sap. 16. 2. új-nemű madarakat, midőn a'kívánságtól hordoztatván gyönyörűséges eleségeket kívántak. * Mert a'kívánság szavára, a'tengerről fűrj jöve-fel nékik: és a' bűnősökre győtrelmek szállának, nem azok a'bizonyitások-nélkűl, mellyek az-előtt lőttek vala a' villámások erejével: mert méltán szenvednek vala az ő gonoságok-szerént. * Mert útálatos bgazdálkodatlanságot szerzének: némellyek az ismeretlen jövevényeket bé nem fogadgyák vala, némellyek pedig a'jó vendégeket szolgálat-alá vetik vala. * És nem chak ezeket mivelik vala, hanem más módgyok-is vala nékik, mert kedvetlenűl fogadgyák vala bé a'kivűl-valókat. * A'kik pedig őrömmel bé-fogadták azokat, kik azon törvényekkel éltek, kegyetlen fájdalmokkal győtrőtték. *Meg-verettetének pedig vaksággal; mint amazok az igaznak ajtajánál, kik midőn hirtelē setétséggel bé-födöztettek vólna, ki-ki a'maga ajtaján-valo bé-menetelt keres vala. *Mert midőn az éltető-állatok magokban el-vál-

toznak, úgy történik mint mikor az orgonában a'zengésnek minéműsége el-változik, és mindenek meg-tartyák az ő zĕgéseket: a'mint bizonyoſon a' látott dolgokból-is meg itélhetni. *Mert a'mezei állatok, vízi-állatokká változnak vala: és valamenyi úszó-állatok vóltak, a'földön járnak vala. * A'tűz az ő ereje-fölött a' vízben hatalmaſkodik vala, és a'víz a meg-ólto természetről el-feletkezik vala. * A'lángok az-ellĕ viſzontag, az ő beńe-járo romlando állatok teſteit nem gyötrik vala, ſe meg nem olvaſztyák vala azt a'jó eleſéget, melly könnyen meg-olvad vala mint a'jég. * Mert mindenekben fel-magaſztaltad a'te népedet Uram, és tiſztelted, és meg nem útáltad, minden időben, és minden helyen vélek lévén.

18 19 20 21

AZ ECCLESIASTICVSRÓL, AZ-AZ,

A' JESVS SIRAK FIA PREDIKATZIOS KÖNYVERE,

ELŐL-JÁRO BESZÉD.

Sok és nagy dolgokról-valo bőlcheſég mutattatott-meg nékünk, a' törvény és a' próféták-által, és egyebek-által, kik azokat követték: mellyekben díchérni kell Iſraëlt a' tudományért, és a'bőlcheſégért: mert nem chak a' ſzóllóknak ſzűkſég túdóſoknak lenni, hanem hogy az idegenek-is mind ſzólván 's mind írván igen túdóſok leheſſenek. Az én nagy atyám a' Jéſus, minek-utánna ſzorgalmatosban adta magát a'törvény és a' próféták, és az egyéb könyvek olvaſáſára, mellyek nékünk a'mi atyáinktól hagyattak: ő-is akart valamit ollyat írni, melly a'tudományhoz, és bőlcheſéghez tartoznék: hogy a'kik tanúlni kivánnak, és a'kik ezekben túdóſok, annál-is inkább figyelmezzenek ſzívekkel, és meg-erőſsödgyenek a' törvény-ſzerént-valo életre. Intlek azért titeket, hogy jó akarattal jőjetek, és figyelmetesb ſzorgalmatoſsággal olvaſsátok ezeket, és bochánatot adgyatok azokban, a'mellyekben követvén a' bőlcheſégnek példáját, láttatunk meg-fogyatkozni az igék ékeſitéſében. Mert a'Zsidó igék meg-fogyatkoznak, midőn más nyelvre fordíttatnak. Nem chak ezek pedig, de ő-maga-is a'törvény, és a' próféták, és egyéb-féle könyvek, nem kichinben külömbőznek, mikor az ő-magok nyelveken mondatnak. Mert Ptolomæus Evergétes király idejének harmincz-nyólczadik eſztendejében, minek-utánna Egyiptusba jutottam; és mikor ſok ideig ott lőttem vólna, találtam ott hagyatott nem kichiny, ſe meg-vethető tudományu könyveket. Az-okáért jónak és ſzűkſégeſnek alítottam, hogy én-is valami ſzorgalmatoſságot és munkát vennék-fel e'könyvnek magyarázáſában: és ſok vigyázáſsal az idő-alatt tudománt ſzerzettem azokról, a' mellyék-által véghez vinetném, és adnám e'könyvet azoknak, kik ſzívek-ſzerént akarják meg-érteni és tanúlni, mi módon kelleſsék erkölchöket rendelni, a' kik az Úrnak törvénye-ſzerént igyekeznek élni.

ECCLESIASTICVS, AZ-AZ,

JESUS SIRAK.

I. Rész.

1 Minden bőlcheſég az Úr-Iſtentől vagyon, és ő-vele vólt mindenkor, és az idő-előtt valo. * A'tĕger fövenyét, és az eſső chöppit, és az idő napjait ki ſzámlálta-meg? Az ég magaſságát, és a'föld ſzéleſségét, és a'víz mélyſégét ki mérte-meg? * Az Iſtennek mindenek előtt-valo bőlcheſégét ki vizgálta-meg? * Mindeneknél előbb teremtetett a'bőlcheſég, és az okoſság értelme őröktűl-fogva. * A'bőlcheſégnek kút-feje az Iſten igéje a'magaſságbā, és annak útai az örökké-valo parancholatok. * A' bőlcheſégnek gyökere kinek jelentetett-meg, és annak okoſságit ki iſmérte-meg? * A'bőlcheſég tudomá-

3. Reg. 3. b. 9. & 4. c. 29.

mánya kinek nyilatkoztatott és jelē-
tetett meg? és az ő útának sokaságát
ki értette? *Egy a' fölséges mindēható 8
Teremtő, és a' hatalmas Király, és az
igen rettenetes, az ő királyi székiben
ülő és uralkodo Isten. *Ő teremtette 9
azt a' Szent Lélek-által, és látta, és B
meg-számlálta, és meg-mérte. *És ki- 10
öntötte azt minden chelekedetire, és
mindē testre az ő adománya-szerént,
és adta azt az őtet-szeretőknek. * Az 11
Úrnak félelme, dichőség, és dichekedés, és vigaság, és örvendezésnek koronája. * Az Úr félelme gyönyörködteti a' szívet, és vigaságot szerez, 12
és örömet, és a' napok hoszszaságát.
*A z Urat-félő jól lészen utóllyára, és 13
halála napján meg-áldatik.* Az Isten 14
szereteti, tiszteletes bölcheség. * A' 15
kiknek pedig meg-jelenik látás-által, szeretik azt a' látásban, és az
ő nagy dolgainak ismēretiben. *"A' 16
bölcheségnek kezdete, az Úr félelme, C
és a' hívekkel az anya-méhben eggyűtt teremtetett, a' választott asz- 1
szonyokkal jár, és az igazaknál és hí- A
veknél ismértetik-meg. * Az Úrnak 17
félelme, az Isteni tiszteletnek tudo- 2
mánya. * Az Isteni tiszteletet meg-őrizi 18
és meg-igazíttya a' szívet, vigaságot és örömőt szerez. * Az Urat-félő 19 3
jól lészen, és az ő bé-tellyesedése nap-
jain meg-áldatik. * A' bölcheségnek 20
tellyes-vólta az Istent félni, és el-te- 4
lés az ő gyümölchitől. * Minden ő 21
házát meg-tölti gyümölchökkel, és
hajlékit az ő kincheivel. * A' bölche- 22 5
ségnek koronája, az Úr félelme, bé-
tőltvén a' békeséget, és az üdyősség
gyümölchét: * és látta, és meg-szám- 23 6
lálta azt: mind a' kettő pedig az Isten B
ajándéka. * Tudománt, és értelmes 24
okosságot osztogat a' bölcheség: és
az őtet meg-tartóinak dichőségét
fel-magasztallya. *A' bölcheség gyö- 25 7
kere, az Urat félni: és az ő ágai
hoszszú életűek. * A' bölcheség kin- 26 8
cheiben értelem, és az Isteni tisz-
teletnek tudománya: útálatosság pedig a' bűnősöknek a' bölcheség. * Az 27
Úr félelme ki-űzi a' bűnt. * mert a' ki 28
félelem-nélkűl vagyō, meg nem igazúlhat: mert az ő merésségének haragja, az ő romlása. *Egy-ideig szen- 29
vedi a' tűrő, és az-után vigaság a' fizetése. * A' jó értelem egy-ideig el-tit- 30
kollya annak igéit, és sokaknak ajaki D
beszéllik annak értelmét. *A' bölche- 31 12
ségnek kincheiben a' tudománnak
ki-jelentése: * útálatosság pedig a' 32
bűnősnek, az Isteni tisztelet. * Fiam, 33
bölcheséget kívánván, tartsd-meg
az igasságot, és az Isten meg-adgya
azt néked. * Mert a' bölcheség és a' 34
tudomány az Úr félelme: és a' mi 35
kedves néki, * a' hit, és a' szelídség, és 36
meg-tölti annak kincheit. * Ne légy
engedetlen az Úr félelmének: és ne
járúly hozzája kettős szívvel. * Ne 37
légy kép-mutato az emberek szine-
előtt, és meg ne botránkozzál ajakidban. * Figyelmezz azokra, hogy né- 38
talám el ne essél, és a' te lelkedre tisz-
teletlenséget hozz. * És meg ne jelen- 39
tse az Isten a' te titkaidat, és a' gyülekőzetnek kőzepin le ne verjen téged:
* mivel-hogy gonoszúl járúltál az
Úrhoz, és a' szíved rakva álnoksággal és chalárdsággal.

II. Rész.

FIam, az Isten szolgálattyára já- 1
rúlván, légy álhatatos az igas- A
ságban, és félelemben, és ké-
szítsd-el lelkedet a' kísértetre:
* Alázd-meg szívedet, és tűrj: hajtsd- 2
meg füledet, és fogadd-bé az értelem
igéit, és ne hirtelenkedgyél a' háborúság idején. * Tűrd-el az Isten láto- 3
gatását: ragaszkodgyál az Istenhez, és
tűrj, hogy növekedgyék utóllyára a'
te életed. * Mindent, a' mi reád bo- 4
cháttatik, végy-fel: és a' fájdalomban
tűrj, és a' te meg-alázásodban békével szenvedgy: * "mert a' tűzben 5
próbáltatik-meg az arany és az
ezűst, a' kedves emberek pedig a' meg-
alázásnak kemenczéjében. * Hidgy 6
az Istennek, és fel-vészen téged: és B
igazítsd-meg a' te útadat, és bizzál ő-
benne. Tartsd-meg az ő félelmét, és
ő-benne vénhedgyél-meg. * A' kik 7
az Urat félitek, várjátok az ő irgal-
maságát; és el ne hajollyatok tőle,
hogy el ne essetek. * A' kik az Urat 8
félitek, hidgyetek néki: és meg nem
üresűl a' ti jutalmatok. * A' kik az 9
Urat félitek, bízzatok ő-benne: és
gyönyörűségtekre lészen néktek az
irgalmaság. * A' kik az Urat félitek, 10
szeressétek őtet, és meg világosíttatnak a' ti szíveitek. * Tekintsétek-meg 11
fiak az emberek nemzetségit: és tud-
gyátok-meg, hogy senki a' ki az Úr-
ban bízott, meg-nem szégyenült.
* "Mert ki maradott-meg az ő paran- 12

"Prov. 1. a. 7. Psal. 110 d. 10.

Mát. 4. a. 1. 2. Tim. 3. c. 22.

"Psal. 30. a. 6.

cholatiban, és el-hagyattatott-é? vagy kichoda hítta őtet segétségül, és meg-útálta azt? * Mert kegyes és irgalmas az Isten, és meg-bocháttya a' háboruságnak napján a' bűnöket: és óltalmazója mind azoknak a' kik őtet igasságban keresik. * Jaj a' kettős szívűnek, és a' vétkes ajakoknak, és a' gonosz-tévő kezeknek, † és a' földön két-úton-járo bűnösnek. * Jaj a' fellett szívűeknek, kik nem hisznek az Istennek: és azért nem óltalmaztatnak meg tőle. * Jaj azoknak, a' kik el-vesztették a' békeséges tűrést, és a' kik el-hatták az igaz útakat, és a' horgas útakra tértek. * 'S mit fognak chelekedni, midőn látogatni kezd az Úr? * A' kik az Urat félik, nem kételkednek az ő igéjéről: "és a' kik őtet szeretik, megtartyák az ő útát. * A' kik az Urat félik, azokat keresik a' mik kedvesek néki: és a' kik őtet szeretik, el-telnek az ő törvényével. * A' kik az Urat félik, el-készítik az ő szívőket, és az ő színe előtt meg-szentelik lelkőket. * A' kik az Urat félik, meg-őrizik az ő parancholatit, és békeséges türések lészen míg nem reájok tekint, * mondván: Ha penitentziát nem tartunk, az Úr kezeibe akadunk, és nem az emberek kezeibe. * Mert az ő nagy-vólta-szerént, úgy az ő irgalmasága-is vele vagyon.

13. Reg. 18.

"Jo. 14. c. 23.

III. Rész.

A' Bölcheségnek fiai, az igazak gyülekőzete: és azoknak nemzetsége, engedelmesség és szerelem. Az atyátok itéletit halgassátok fiaim, és úgy chelekedgyetek hogy üdvőzűllyetek. * Mert az Isten tiszteli az atyát a' fiakban: és az anyának itéletit ki-keresvén, meg-erősítette a' fiakon. * A' ki az Istent szereti, imádkozik a' bűnőkért, és meg-tartóztattya magát azoktól, és mindennapi imádságában meg-halgattatik. * Es a' mint a' ki kinchet gyűjt, úgy a' ki tiszteli-is az annyát. * A' ki az attyát tiszteli, őrvendez a' fiakban, és az ő imádságának napján meghalgattatik. * A' ki az attyát tiszteli, hoszszú életű lészen: és a' ki enged az attyának, vigasztallya az annyát. * A' ki az Urat féli, tiszteli a' szűléit, és mint urainak úgy szolgál azoknak, a' kik őtet nemzették. * "Chelekedettel és beszéddel, és minden türésel tiszteltessed az atyádat, * hogy áldomás szállyon tőle reád, és az ő áldása végig meg-maradgyon. * Az atya áldása meg-erősíti a' fiak házait: az anya átka pedig ki-rontya a' fondamentomokat. * Ne dichekedgyél az atyád gyalázattyában: mert ninch dichőségedre, az ő gyalázattya: * mert az ember dichősége az attyának tiszteletiből áll, és a' fiúnak gyalázattya a' tiszteletlen atya. * Fiam, tápláld az atyád vénségét, és meg ne szomoríttsad őtet életében: * és ha meg-fogyatkozik értelmében, bochásd-meg néki, és meg ne útáld őtet a' te erődben: mert az atyának adatott alamisna nem lészen el-felejtve. * Mert az anyád bűneért jó adatik néked, * és az igasságban épűleted lészen néked, és a' háborúságnak napján emlekezet lészen rólad: és mint a' fényes időben a' jég, el-olvadnak a' te bűneid. * Melly gonosz híre neve vagyon a' ki el-hadgya az attyát! és meg-átkoztatott az Istentől, a' ki megkeseríti az annyát. * Fiam, szelídségben végezd-el dolgaidat, és az emberek dichőítése-fölőtt szerettetel. * "Mentől nagyobb vagy, meg-alázd magadat mindenekben, és az Isten-előtt kedvet találsz: * mert egyedül az Isten hatalma nagy, és az alázatosoktól tiszteltetik. * † Magasb dolgokat magadnál ne keress, és erősbeket magadnál ne vizgálly: hanem a' miket néked parancholt az Isten, azokról gondolkodgyál mindenkor, és sok dolgaiban ne légy nyughatatlan. * Mert nem szükség néked azokat, a' mellyek el-rejtve vannak, szemeiddel látnod. * A' heába-valo dolgokat ne vizgáld sok-képpen, és sok dolgaiban ne légy nyughatatlan. * Mert sok dolgok mutattattak-meg néked az emberek értelmefölőtt. * Sokakat meg-is chalt az ő vélekedések, és a' hiusságban tartóztatta az ő elméjeket. * A' kemény szív gonoszúl lészen utóllyára: és a' ki a' veszedelmet szereti, abban vészel. * A' két úton-járo szívnek, nem lészen elő-menetele; és a' hamis-szívű meg-botránkozik azokban. * A' gonosz szív meg-nehezedik fájdalmokkal, és a' bűnös többíti a' bűnt. * A'

"Exod. 20. c. 12. Deut. 5. b. 16. Mat. 15 a. 4. Mar. 7. b. 10. Eph. 6. a. 2. Gen. 27. d. 17. & 49. a. 2.

"Phil. 2. a. 3.

† Prov. 25. d. 27.

Eccli. 2. 3.

kevélyek gyüleközetinek nem lészen gyógyulása : mert a'bűnnek chemetéje meg-gyökerezik bennek, és meg nem ismértetik. * A' bölchnek szíve meg-ismértetik a' bölcheség-által, és a'jó fül minden kívánsággal halgattya a'bölcheséget. * A'bölch és értelmes szív meg-tartóztattya magát a'bűnöktől, és az igasságnak chelekedetiben elő-menetele lészen.

" Dan. 4. c. 24. * " Az égő tüzet meg-óltya a' víz, és az alamisna ellene-áll a'bűnöknek : * és az Isten arra tekint a' ki kegyelmet chelekeszik : az-után-is meg-emlekezik arról, és el-esésének idején támaszt talál.

IV. Rész.

Tob. 4. b. 7. FIam, a'szegénytől az alamisnát meg ne vond, és szemeidet el ne fordíttsad a'szegénytől. * Az éhező lelket meg ne útállyad : és ne keseríttsed a'szegényt szükségében. * A'szükölködőnek szívét ne nyomorgasd, és ne hallogasd az adományt a' meg-nyomorodotnak. * A' nyomorúltnak kérését meg ne vesd : és el ne fordíttsad orczádat a'szegénytől. * A'szükölködőtől el ne fordíttsad szemeidet a'harag-miatt : és okot ne adgy, hogy a'könyörgők utánnad gonoszt mongyanak. * Mert a' ki szívének keserüségében téged meg-átkoz, annak könyörgése meghalgattatik : meg-halgattya pedig őtet az, a'ki őtet teremtette. * A'szegények gyüleközetihez nyájas légy, és a' vén-előtt alázd-meg lelkedet, és a'fő ember-előtt alázd-meg fejedet. * Hajtsd-meg füledet a'szegényhez szomorúság-nélkül, és fizesd-meg adosságodat, és felelly néki szelídséggel békeséges igéket. * Szabadítsd-meg azt, a'ki bosszúságot szenved, a'kevélynek kezéből : és ne légy kedvetlen a' te szívedben. * Az itéletben irgalmas légy az árvákhoz mint atya, és az annyoknak férje-helyett : * és te lészsz mint a' Fölségesnek engedelmes fia, és inkább könyörül rajtad hogy-sem az anya. * A' bölcheség a' fiainak életet szerez, és bé-fogadgya az ő keresőit, és elől-mégyen az igasságnak útában. * és a'ki azt szereti, életet szeret : és a' kik arra vígyáznak, meg-tapasztallyák az ő kegyelmességét. * A'kik megtartyák azt, életet vésznek örökségül : és a' hová bé-mégyen, megáldgya az Isten. * A'kik néki szolgálnak, engedelmesek lésznek a'szentnek : és azokat, a' kik azt szeretik, szereti az Isten. * A'ki azt halgattya, a'népeket itéli : és a' ki arra figyelmez, bátorságoson meg-marad. * Ha hiend néki, örökségül vészi őtet, és meg-maradnak a'maradéki. * mert a' kísértetben ő-vele jár, és leg-elsőben választya őtet. * Félelmet, és rettegést, és próbálást hoz reája : és megkínozza őtet az ő tanitásának háboruságába, míg nem meg-kísérti őtet az ő gondolatiban, és hiszen a'lelkének. * És meg-erősíti őtet, és igyenes útat chinál hozzája, és meg-vigasztallya őtet. * és meg-jelenti néki titkait, és meg-gazdagíttya őtet tudománnyal, és az igasságnak értelmével. * Ha pedig el-tévelyedik, elhadgya őtet, és az ő ellensége kezeibe adgya őtet. * Fiam, meg-tartsad az időt, és távozzál-el a' gonosztól. * Lelkedért ne szégyenlyed az igazat meg-mondani. * Mert vagyon bűnt-hozó szemérmetesség, és vagyon dicsőséget és kegyelmet-hozó szemérmetesség-is. * Személyt ne válogass személyed-ellen, se lelked-ellé hazugságot bé ne végy. * Ne félly felebarátodtól az ő esetiben : * se ne tartóztasd-meg az igét az üdvösségnek idején. Ne titkold-el bölcheségedet az ő ékességében. * Mert a' nyelv-által ismértetik-meg a'bölcheség : és az okosság, és a' tudomány, és az értelem az eszesnek igéjéből, és az erősség az igasságnak chelekedetiből. * Ne szólly az igaz ige-ellen semmi-képpen, és tudatlanságodnak hazugságát szégyenlyed. * Ne szégyenlyed meg-vallani bűneidet, és egy ember-alá se vesd magadat a' bűnért. * Ne álly a' hatalmasnak orczája-ellen, se ne erőlködgyél a'víznek folyása-ellen. * Az igasságért tusakodgyál a' lelked javára, és halálig harczolly az igasságért, és az Isten meg-győzi éretted a' te ellenségidet. * Ne légy hirtelen a' nyelveddel ; se lassú, és rest chelekedetidben. * Ne légy mint az orosztán lány a'házadban, fel-forgatván házad-népét, és el-nyomván az alattad-valókat. * Ne légyen ki-nyújtva a' kezed az el-vételre, és az adásra bé-szorítva.

V. Rész.

NE támaszkodgyál a' hamis gazdagságra, se ne mögyad: Elég vagyon életemre: mert semmit nem használ a' boszszú-állásnak és bűntetésnek idején. *Ne kövesed erősségedben a' te szíved kívánságát: * és ne mongyad: Mi módon tehettem? vagy ki vét engem alája az én chelekedetimért? Mert az Istē boszszút-álván boszszút-áll. * Ne mongyad: Vétkeztem, és mi szomoruságom történt? mert a' Fölséges türő fizető. * A' meg-bochátatott bűnről ne légy félelem-nélkül, és ne adgy vétket a' vétekhez. * És ne mongyad: Az Úr könyörületessége nagy, az én bűneim sokaságának meg-kegyelmez.* "Mert az irgalmasság és a' harag hamar el-közelgetnek tőle, és a' bűnősökre néz az ő haragja. *Ne késsél meg-térni az Úrhoz, és ne hallogasd napról napra. * mert hirtelen el-jő az ő haragja, és a' boszszú-állásnak idején el-veszt téged. * †Ne légy szorgalmatos a' hamis gazdagságokban: mert nem használnak néked a' bűntetés és boszszú-állás napján. * Ne ingadozz minden szélre, és ne indúlly mindē útra. mert így próbáltatik-meg minden bűnős a' kettős nyelven. *Légy álhatatos az Úr útában, és a' te igaz értelmedben és tudományodban, és kövessen téged a' békeségnek és igasságnak igéje. *Légy szelíd az ige halgatásra, hogy érts: és bölcheséggel igaz feleletet adgy. *Ha értelmed vagyon, felelly-meg felebarátodnak: ha pedig ninch, a' szádon légyen a' kezed, hogy meg ne fogattassál az esztelen ige-által, és meg-ne szégyenűlly. * Tisztelet és dichőség az értelmesnek beszédében, az esztelennek nyelve pedig az ő romlása. * Ne hívattassál fondorlónak, és nyelveddel meg ne fogattassál, és meg ne szégyenűlly. * Mert a' lopóra gyalázat jő és bánat, és igen gonosz szidalom a' két nyelvűre: a' fondorlóra pedig gyűlölség, és ellenkezés, és gyalázat. * Igazán itéld a' kichint, és hasonló-képpen a' nagyot.

VI. Rész.

BArátodért ellenségé ne légy felebarátodnak: mert gyalázatot és szidalmat vészen ő-rőkségűl a' gonosz, és minden bűnős irégy és két-nyelvű. * "Fel ne fualkodgyál lelkednek gondolatyában mint a' bika: hogy valamiképpē le ne törjék az erőd a' bolondság-által; * és meg ne egye a' te leveleidet, és gyümölchidet el-veszese, és el-hagyattassál mint az aszszú fa a' pusztában. * Mert a' gonosz lélek elveszti azt a' kié, és ellenséginek őrőmére adgya őtet, és az istentelenek sorsára viszi. * Az édes ige barátokat sokasít, és meg-enyhíti az ellenségeket: és a' kedves nyelv a' jó emberben bévelkődik. * Sok jó akaróid légyenek, de tanátsod egy légyen ezerközzűl. * Ha barátot szerzesz, kísértettel szerezd őtet, és ne hidgy künnyen néki. * Mert vagyon ideje-szerént-valo barátod, és meg nem marad a' háboruság napján. * És vagyon barátod, ki ellenséggé változik; és vagyon barátod ki a' gyűlölséget és a' versengést és a' szidalmakat fel-födözi. * Vagyon pedig asztali társ barátod, és meg nem marad a' szükségnek napján. * A' barátod, ha álhatatoson meg-marad, légyen néked mint hozzád-hasonló, és a' házad népe-között bízvást chelekedgyék: *ha meg-alázza magát előtted, és orczád-előtt el-rejtezik, egyenlő szívvel tartsad-meg a' jó barátságot. *Ellenségidtől távozzál-el, és barátidtól meg-ójad magadat. * A' hív barátod, erős óltalom: a' ki pedig azt meg-találllya, kinchet talál. * A' hív barátodhoz semmi hasonlítás ninch; és nem mélto az arany és ezüst mérése az ő hívségének jóvóltához. * A' hív barátod, az életnek és halhatatlanságnak orvossága: és a' kik félik az Urat, meg-találllyák azt. * A' ki az Istent féli, egyenlő-képpen jó barátsága lészen: mert mint ő-maga úgy lészen a' baráttya. * Fiam, ifiuságodtól-fogva vedd-bé a' tudománt, és megőszűlésig bölcheséget találsz. * Mint a' ki szánt, és vét, úgy járúlly a' hoz, és várjad az ő jó gyümölchit. * mert annak dolgában keveset munkálódol, és hamar észel annak gyümölchiben. * Melly igen kemény a' bölcheség a' tudatlan embereknek, és meg nem marad abban az esztelen. * Mint a' kőnek ereje, próbálásúl lészen ő-benek, és nem késnek azt elvetni. *Mert a' tudománynak bölche-

" Prov. 10. a. 4.

† Prov. 11. d. 28.

" Rom. 12. c. 16. Phil. 2. d. 13.

Eccli. 5. 6.

ſége az ő neve-ſzerént vagyon, és nem ſokaktól iſmértetik; a' kiktől pedig iſmértetett, meg-marad az Iſten látáſáig. * Halgaſd fiam, és vegyed az értelem tanátſát, és meg ne veſſed az én tanátſomat. * Veſd annak békóiba a'lábadat, és az ő nyakba-vetőibe a' nyakadat: * hajtſ-meg a' válladat, és hordozd azt, és ne reſtelkedgyél az ő köteleiben. * Tellyes ſzívedből járúlly hozzája, és minden erődből tartſ-meg az ő útait. * Vizgáld azt, és ki-nyilatkoztatik néked, és ſzerét tévén el ne hadd azt: * mert utóllyára nyugodalmat találſz benne; és gyönyörűſégeddé változik. * És az ő békói erős óltalmaddá léſznek, és a' jóſzágnak tamaſzſzá, és a' nyakba-vetői dicső-ſéges ruhává: * mert az életnek é-keſsége vagyon abban, és annak kötelei üdvöſséges kötözés. * Dicső-ſéges ruhájúl öltözöl abba, és örvendetes koronájúl téſzed magadra. * Fiam, ha ſzómat fogadod, tanúlni-fogſz: és ha a'te akaratodat arra alkolmaztatod, bölcs léſzeſz. * Ha meg-hajtod a' te fűledet, tudománt véſzeſz-bé: és hogy-ha ſzeretſz halgatni, bölcs léſzeſz. * " Az okos vének ſokaſágában álly, és azok bölcheſégéhez ſzívből ragaſzkodgyál, hogy az Iſtennek minden beſzélléſét halgathaſd, és a' dicséretes példa-beſzédek el ne távozzanak tőled. * És ha értelmeſt látſz, ſerkeny-fel hozzája, és az ő ajtai garáditſit koptaſsa a'te lábad. * " Gondolkodáſod az Iſten parancholatiban légyen, és az ő hagyáſiban fölötte ſzorgalmatos légy: és ő néked ſzívet ád, és a' bölcheſégnek kívánſága adatik néked.

VII. RÉSZ.

NE chelekedgyél gonoſságokat, és azok meg nem-fognak téged. * Távozzál-el a' hamiſtól, és el-fogynak tőled a' gonoſságok. * Fiam, ne veſs gonoſzt a' hamiſság barázdáiba, és nem aratod azt hét-ſzerte. * Ne kérj az Úrtól fejedelemſéget, ſe a' királytól tiſzteletes ſzéket. * " Ne tarts igaznak magadat az Iſten-előtt, mert ő a' ſzívnek iſmérője, és a' király-mellett ne akarj bölchnek látatni. * Ne igyekezzél bíróvá lenni, hanem-ha a' hamiſságokat erővel meg-ronthatod: hogy valami-képpen meg ne ijedgy a' hatalmaſnak orczájától, és botránkozáſt ſzerezz a' te igaſságodban. * Ne vétkezzél a' város ſokaſága-ellen, ſe a' nép-közé magadat ne erezd, *† ſe kettős bűnöket ősſze ne kötözz: mert az egyikért ſem léſzſz bűntetetlen. * Ne légy félénk a'te ſzívedben: * könyörgeni, és álamiżnát adni ne útálly. * Ne mongyad: Ajándékimnak ſokaſágára tekint az Iſten, és én áldozván a' Főlſéges Iſtennek, ajándekimat bévészi. * Ne neveſd-meg az embert lelkének keſerűſégében: " mert vagyon a' ki meg-aláz és fel-magaſztal, a' környűl-nézö Iſten. * Ne ſzánts hazugſágot az atyádfia-ellen: ſe barátod-ellen haſonló-képpen ne chelekedgyél. * Ne akarj ſemmi hazugſággal hazudni: mert annak gyakorlása nem jó. * Ne légy ſok-beſzédű a' vének ſokaſágában, és ne kettőzteſd az igét imádſágodban. * Ne gyülöld a' fáradſágos dolgokat, és a' Főlſégeſtől teremtetett mezei munkát. * Ne ſzámláld magadat a' fégyelmetlenek ſokaſága-közibe. * Emlekezzél-meg a' haragról, mert nem késik. * Igen meg-alázzad a' lelkedet: mert az iſtételenek teſtén-valo boſzszú-állás, tűz és féreg. * Ne vétkezzél a' pénzt el-hallaſztó barátod-ellé, ſe a' ſzerelmes atyád-fiát az aranyért meg ne útáld. * El ne távozzál az értelmes és jó aſzſzony-állattól, a' kire az Iſten félelmében találtál: mert az ő ſzemérmeteſségének kedves-vólta az arany-főlött vagyon. * " Meg ne ſértſed az igazán munkálkodo ſzolgát, ſe a' lelkét oda-ado béreſt. * Az értelmes ſzolga kedvedben légyen mint a' lelked, ne fozd-meg őtet a' ſzabadſágtól, ſe ſzegénységben ne hadgyad őtet. * Vannak-e barmaid? figyelmezz azokra: és ha haſznoſok, meg-maradgyanak nálad. * Vannak-e fiaid? oktaſd őket, és hajtſ-meg őket gyermekſégektől-fogva. * Vannak-e leányid? őrizd azok teſtét, és ne mutaſd víg orczádat hozzájok. * Add-ki leányodat, és nagy dolgot végezſz-el, és értelmes embernek adgyad őtet. * Ha kedved-ſzerént-valo feleſéged vagyon, meg ne veſd azt: és a' gyülöl-ſégeſnek ne hidd magadat. * Tellyes ſzívedből " tiſztellyed az atyádat; és

az

Eccli. 6. 7.

" Inf. 8. a. 9.

" Pſal. 1. a. 2.

" Pſal. 142. a. 2. Eccl. 7. c. 17. Iob. 9. a. 1. c. 20

Luc. 18. b. 11.

† Inf. 12. d. 3.

" 1. Reg. 2. b. 7.

" Tob. 4. a. 5.

az anyád fájdalmiról el ne feletkezzél: *emlekezzél-meg hogy nem születtél vólna hanē azok-által: és légy jóval nékik, a'mint ők-is néked. *Tellyes lelkedből féllyed az Urat, és az ő papjait szentellyed. * Minden erődből szereſsed azt a'ki téged teremtett; és az ő szolgait el ne hadgyad. * "Tiſztellyed az Iſtent tellyes lelkedből, és tiſzeſségben tartſad a' papokat, és tiſztítſd-meg magadat lapoczkák adományával. *Adgy réſzt nékik, † a'mint meg-parancholtatott néked, żengékből, és a' tiſztúlásért-valo áldozatból: és a' te reſtségedből tiſztítſd-meg magadat a' keveſekkel eggyűtt. * A' lapoczkáidnak adományát, és a' meg-ſzentelés áldozattyát az Úrnak fel-vigyed, és a'ſzent żengéket: * és a' ſzegénynek nyújtſ-ki kezedet, hogy tekéllettes légyen a'te engeſzteléſed és áldomáſod. *Az adomány kedves mindē élőnek ſzíne-előtt, és a'meg-hóltúl meg ne fogd jó kedvedet. * Meg ne vond magadat a' ſíróktól a'vigaſztalással, és a' gyáſzolókkal járj. * "Ne reſteld a' beteget meg-látogatni: mert ezek-által erősődől-meg a' ſzeretetben. * Minden chelekedetidben meg-emlekezzél utólſo dolgaidról, és őrökké nem vétkezel.

"Deut. 12. c. 18.
† Lev. 2. a. 1. Num. 18. b. 15.
"Num. 12. c. 15. Matt. 25. d. 36.

VIII. Rész.

NE feddődgyél a' hatalmas emberrel, hogy valami-képpē kezeibe ne akadgy. *"Ne verſengj a' gazdag emberrel, hogy valami-képpen ellened pőrt ne indittſon: *" mert ſokakat el-veſztett az arany 's az ezűſt, és ſzintén a' királyok ſzívéig el-terjed, és el-fordíttya. * Ne feddődgyél a' nyelves emberrel, és ne rakj az ő tűzére fát. *Ne társolkodgyál a' tudatlā emberrel, hogy gonoſzúl ne ſzóllyon nemzetſégedről. * Ne útáld-meg a' bűnből meg-térő embert, " ſe ſzemére ne veſd néki. emlekezzél-meg hogy minnyájan méltók vagyunk a' megfeddéſre. *†Ne útáld-meg az embert az ő vénſégében: mert kőzzűlünk vénhednek-meg. * Ne örűlly a' meghólt ellenſégeden: tudván hogy minnyájan meg-halunk, és nem akarunk örőműl leni. *"Ne utáld-meg a' bőlcs vének beſzélléſét, és az ő példa-beſzédekben nyájaskodgyál. * mert tőlök tanúlſz bőlcheſséget, és értelmes tudománt, és panaſz-nélkűl ſzolgálni a' fő embereknek. * El ne múllyon mellőled a' vének beſzélléſe; mert ők az attyoktól tanúlták: *mert tőlök tanúlſz értelmet, és a' ſzűkſégnek idején feleletet adni. * Ne gyújtſfel a' bűnősők hólt ſzenét meg-fedvén őket, és fel ne gyúladgy az ő bűnők tűzének langjától. * Ne álly ſzembe a' boſzſzúság-tévővel, hogy ne őllyön mint a' leſelkedő ellened. * " Ne adgy kőltſőn erősb embernek náladnál: ha kőltſőn adandaſz, mint el-veſzetnek tartſad. * Ne légy kezes erőd-főlőtt: hogy-ha kezes léſzeſz, úgy gondolkodgyál mint fizető. * Ne törvénykedgyél a' bíro ellen, mert a' mi igaz, a' ſzerént ítél. * " A' méréſzſzel úton ne járj, hogy valami-képpen meg ne terhellyen gonoſságival: mert ő a' maga akarattya-ſzerént jár, és az ő bolondſágával eggyűtt el-veſzſz. * " A' haragoſsal ne verſengj, és a' méréſzſzel ne menny a' puſztába: mert mint a' ſemmi olly előtte a' vér, és a' hol ninch ſegétſéged, meg-ől téged. * A' balgatagokkal tanátſot ne tarts: mert egyebet nem ſzerethetnek hanem chak a' mik nékik tetſzenek. *Az idegen-előtt ne tarts tanátſot: mert nem tudod mit fog-ſzűlni. *Ne minden embernek nyilatkoztaſd-meg ſzívedet; hogy valami-képpen hamis barátſágot ne chelekedgyék veled, és ſzidalmazzon téged.

"Inf. 31. a. 6.
"Mat. 5. d. 25.
"Gal. 6. a. 1. 2. Cor. 2. b. 6. † Lev. 9. g. 36.
" Sup. 6. d. 34.
"Inf. 29 a. 4.
"Gen. 4. b. 8.
"Prov. 22. d. 24

IX. Rész.

NE kételkedgyél a' kebeledbéli aſzſzonyról, hogy meg ne mutaſsa ellened az álnok tudománnak gonoſságát. *Ne adgy hatalmat lelkeden az aſzſzonnak, hogy erőt ne vegyen rajtad, és meg-ſzégyenűlly. *Ne nézd a' ſokakat-kíváno aſzſzonyt, hogy valami-képpen ne akadgy tőribe. * A' tánczoló aſzſzonnyal ne légy gyakorta: ſe ne halgaſd őtet, hogy valami-képpen el ne veſzſz az ő hathatóſságában. * " A' ſzűzet ne nézd, hogy valami-képpen meg ne botránkozzál ſzépſégében. * " Ne add lelkedet ſemmi okon a' kurváknak, hogy el ne veſzeſd magadat, és örőkſégedet. *Ne nézegeſs ide 's tova a' váras ſzoroſsin, ſe ne bújdoſsál annak útzáin.

"Gen. 6. a. 2.
" Prov. 5. a. 2.

" Mat. 6. 28. Gen. 34. a. 2. 2. Reg. 11. a. 4. & 13. a. 1.

* " Fordítsd-el orczádat a'fel-ékesít-
tetett aszszonyról, és az idegen szép-
ségét ne nézegesd. * Az aszszonyok
szépségeért sokan vesztek-el: és attól
a' kívánság' mint a'tűz fel-gyulad.
* Minden parázna aszszony, mint a'
ganej tapodtatik-el az úton. * Az ide-
gen aszszonynak szépségét sokan
chodálván gonoszokká lőttek. mert
az ő beszéde mint a' tűz fel-gyulad.
* Más feleségével tellyességgel ne
űlly: és le ne telepedgyél véle kőnyő-
kődre támaszkodván: * és ne tusa-
kodgyál véle a'boron, hogy valami-
képpen a'szíved hozzája ne hajol-
lyon, és véred-által veszedelembe es-
sél. * Ne hadd-el a' régi barátodat:
mert az új nem lészē ama'hoz hason-
lo. * Új bor, az új barátod: meg-avúl,
és győnyőrűséggel iszod-meg azt.
* Ne irégyellyed a'bűnősnek dichős-
ségét és gazdagságát: mert nem tu-
dod minémű romlás kőveti őtet. * Ne
tessék néked a' hamissak tőrvényte-
lensége, tudván hogy mind pokolig
sem fog-tetszeni az istentelen. * Távúl
légy a'meg-őlésre hatalma-lévő em-
bertől, és nem vélekedel a'halál fé-
lelméről. * és ha hozzája járúlsz, ne
vétkezzél valamit, hogy ne-talám el
ne vegye életedet. * A'halál kőz-vól-
tát tudgyad: mert tőrők-kőzőtt jársz,
és a' fájdalmasok fegyverin mégy.
* Erőd-szerént ódd magadat feleba-
rátodtól, és a'bőlchekkel 's okosok-
kal tanátskozzál. * Igaz férfiak légye-
nek te vendégid, és az Úr félel-
mében légyen a'te dichekedésed, * és
élmédben Istenről-valo gondolatod
légyen, és minden beszélgetésed a'
Főlségesnek parancholatiról. * A'
mester-embereknek keze-munkái-
ról díchértetnek a' mívek; és a'nép-
nek fejedelme, az ő beszédének ből-
cheségéről; a'vének igéje pedig, az
eszességről. * Rettenetes az ő várasá-
ban a'nyelves ember; és a'vakmerő
az ő beszédében, gyűlőlséges lészen.

Judic. 9. a. 4. 2. Reg. 15. a. 10.

X. Rész.

A'Bőlch bíro meg-itéli az ő
népét, és az értelmesnek fe-
jedelemsége állando lészen.
* " A' népnek birája-sze-
rént, úgy az ő szolgai-is: és a'minémű
a'váras vezére, ollyanok a'benne-la-
kók-is. * " Az esztelen király el-
veszti népét; és a'váras lakosi gyara-
podnak a' hatalmasok értelmével.
* Az Isten kezében a' főld hatalma:
és hasznos vezért támaszt arra ideje-
kor. * Az Isten kezében az ember
elő-menetele, és az irás-túdó szemé-
lyének meg-adgya az ő tisztességét.
* Meg ne emlekezzél felebarátodnak
semmi boszszúságáról, † és semmit
ne chelekedgyél boszszúság-tétel-
ből. * Isten's emberek-előtt gyűlől-
séges a' kevélység: és útálatos a'po-
gányoknak minden hamissága. * " Az
ország egy nemzetről más nemzetre
vitetik a'hamisságokért, és boszszu-
ság-tételekért, és gyalázatokért, és
kűlőmb-kűlőmb-féle chalárdságok-
ért. * A'fősvénynél pedig semmi go-
noszb ninch. Mit kevélykedik a'főld
és a'hamu? * Ninch semmi hamisb
mint a'pénzt szeretni. mert ez az ő
lelkét-is árúba bocháttya: mert élté-
ben vétette-el az ő belső részeit.
* Minden fejedelemségnek rővid az
ideje. A' hoszszu betegség, nehézsé-
get szerez az orvosnak. * A' rővid
betegséget el-metszi az orvos: úgy a'
király-is ma vagyon, és hólnap meg-
hal. * Mert midőn meg-hal az ember,
kígyókat, és oktalan állatokat, és
férgeket vészen őrőkségűl. * Az em-
ber kevélységének kezdeti, az Isten-
től-valo el-szakadás: * mert attól, a'
ki őtet teremtette, el-távozott az ő
szíve. mert minden bűnnek kezdeti
a'kevélység: a'kiben az léend, meg-
telik átkokkal, és el-veszti őtet vég-
tére. * Az-okáért meg-gyalázta az
Úr a'gonoszok gyűlekőzetit, és végig
el-rontotta őket. * A'kevély fejedel-
mek székeit el-rontotta az Isten, és a'
szelídeket űltette azok-helyett. * A'
kevély nemzetségek győkereit ki-
száraztotta az Isten, és el-plántálta
az alázatosokat azon nemzetségek-
ből. * A'pogányok főldeit fel-fordí-
totta az Ur, és el-vesztette azokat
mind fondamentomig. * meg száraz-
tott kőzzűlők, és el-vesztette őket, és
el-fogyatta emlekezeteket a'főldről.
* A' kevélyek emlekezetét el-vesz-
tette az Isten, és meg-hatta az aláza-
zatos emléjűek emlekezetét. * Nem
az embereknek teremtetett a'kevély-
ség: sem a'harag az aszszony'állatok
nemzetségének. * Az Isten-félő em-
berek magva tiszteltetik, a' melly
mag pedig el-hadgya az Úr paran-
cholatit, meg-gyaláztatik. * Az atya-

" Prov. 29. b. 12. " 3. Reg. 12. b. 13.

† Lev. 19. c. 17. " Dan. 4. c. 14.

Eccli 9. 10.

fiak-

fiak-kőzőtt tiſzteletes az ő vezérek: és a'kik félik az Urat, az ő ſzemei-előtt léſznek. * A' gazdagok dicső-ſége, a'bőchűlleteſeké, és a'ſzegényeké, az Iſteni félelem: * meg ne útáld a'ſzegény igaz embert, és ne magaſztald a'gazdag bűnős férfiat. * A'nagy, és a'biro, és a' hatalmas, tiſzteletben vagyon: és ninch nagyobb annál, a'ki az Iſtent féli. * " Az értelmes ſzolgának ſzolgálnak a'fiak: † és az okos és túdós férfiu nem morog meg-dorgáltatván, és a'tudatlan nem tiſzteltetik. * Fel ne magaſztald magad a'te munkádnak meg-miveléſében; és ne reſtelkedgyél a' ſzorongatás idején. * " Jobb a'ki munkálkodik, és bévelkődik mindenekben, hogy-ſem a'ki dichekedik, és ſzűkölkődik kenyér-nélkűl. * Fiam, ſzelídſégben tarts lelkedet, és tiſzteſségett egy néki érdeme-ſzerént. * A' maga lelke-ellen vétkezőt, ki igazíttya-meg? és ki tiſzteli a' maga lelke gyalázóját? * A' ſzegény tiſzteltetik az ő tudo-mányáért és félelmeért: és vagyon olly ember a'ki tiſzteltetik marhájá-ért. * A'ki pedig a'ſzegényſégben tiſz-teltetik, menyível inkább a' gazdag-ſágban? és a'ki a' gazdagſágban tiſz-teltetik, féllyen a'ſzegényſégtől.

XI. Rész.

AZ alázatoſnak bőlcheſége, fel-magaſztal lyaannak fejét, és a'fő emberek-kőzibe űlteti őtet. * Ne díchérd a' férfiat ſzépſégeért, ſe meg ne útáld a' férfiat ábrázattyáért. * Kichíny a' rőpűllő-állatok-kőzőtt a'méh, és leg-főbb édeſsége vagyon az ő gyűmől-chének. * " A' ruházatban ſoha ne dichekedgyél, ſe tiſzteſségednek nap-ján fel ne fualkodgyál: mert egyedűl chak a' Főlſégeſnek chelekedeti cho-dálatoſok, és dichőſégeſek, és titko-ſok, és láthatatlanok a' chelekedeti. * Sok kegyetlen fejedelmek űltek ki-rályi-ſzéken, és a'kit nẽ véltek koro-nát viſelt. * " Sok hatalmaſok meg-nyomattak erőſsen, és a'dichőſége-ſek más kezeibe adattak. * Minek-előtte nem kérdezkedel, ne ſzidal-mazz ſenkit: és midőn meg-kérdet-ted, dorgáld-meg igaſság-ſzerént. * † Minek-előtte meg nem halgatod, ne felelly egy igét-is: és a'beſzéd-kő-zőtt ſemmit ne ſzólly. * A' dologért, B melly téged nem bánt, ne viaſkod-gyál: és a'bűnőſők itéletiben meg ne álly. * Fiam, ne foglald ſok dolgok-ban magadat: és " ha gazdag léſzſz, nem léſzſz vétek-nélkűl. mert ha utánna járſz, meg nem fogod; és el nem ſzaladſz, ha el-halladod-is. * " Vagyon iſtentelen ember, mun-kálkodván, és ſietvén, és bánkod-ván, és annál inkább nem bévelkő-dik. * Vagyon erőtlen ember, ſegét-ſég-nélkűl ſzűkölkődő, főlőtte meg-fogyatkozott erejében, és bévelkőd-vén ſzegényſéggel: * és az Iſten ſzeme reá tekíntett jó végre, és fel-emelte őtet az ő alázatoſságából, és fel-ma-gaſztalta az ő fejét: és ſokan chodál-koztak rajta, és tiſzteltéték az Iſtent. * A' jók és gonoſzok, az élet és halál, a' ſzegényſég és tiſzteſség az Iſten-től vannak. * A'bőlcheſég és tudo-mány, és a'tőrvény értelme, az Iſten-nél. A'ſzeretet, és a'jóknak útai ő-nála. * A'tévelygés és ſetétſég a'bűnő-ſőkkel-eggyűtt teremtettenek: a'kik pedig a'gonoſzokban őrvendeznek, meg-vénhednek a'gonoſzban. * Az Iſten adománya, meg-marad az iga-zaknál, és az ő ſzaporodáſának elő-menetele léſzen őrőkké. * Vagyon a'ki meg-gazdagodik, főſvényen él-vén, és ez az ő jutalmának réſze, * hogy azt mongya: † Nyugodalmat találtam magamnak, és immár egye-dűl éſzem javaimból: * és nem tud-gya hogy el-múlik az idő, és a'halál el-közelget, és egyebeknek hágy mindeneket, és meg-hal. * Maradgy-meg a'te ſzővetſégedben, és arról ſzólly, és parancholatidnak chelekede-detiben vénhedgyél-meg. * Ne ma-radgy a' bűnőſők chelekedetiben. Bízzál pedig az Iſtenben, és maradgy helyeden. * Mert kűnyű az Iſten ſze-mei-előtt hamar fel-tiſztelni a' ſze-gént. * Az Iſten áldáſa az igaznak jutalmára ſiet, és hamar-való órában gyűmőlchőz az ő elő-menetele. * Ne mongyad: Mi ſzűkſégem vagyon, és mi javaim léſznek nékem ebből? * Ne mondgyad: Elégſéges vagyok magamnak; és ez-után mivel léſzek alább-valo? * " A'jók napján el ne feletkezzél a'gonoſzokról: és a'go-noſzok napján el ne feletkezzél a' jókról: * mert kűnyű Iſten-előtt ki-nek-kinek halála napján meg-fizetni az ő útai-ſzerént. * Egy oráig-valo

Gen. 41. v. 4. Dan. 4. v. 3. Iob. 7. c. 18. " Act. 12. d. 21. "1. Reg. 15. f. 28. Eſth. 6. b. 7. † Prov. 18. c. 13. " Prov. 17. d. 2. †2. Reg. 12. c. 13. " Prov. 12. b. 9. "1. Tim. 6. b. 9 " Prov. 10. c. 23. Iob. 42. c. 10. † Luc. 12. c. 19. " Inf. 18. d. 25.

nyomorúság el-felejteti a' nagy gyö-
nyörűséget, és az embernek halálakor az ő chelekedetinek ki-nyilatkoztatása. * Halála-előtt ne dichérj egy embert-is, mert a'fiairól ismértetik-meg az férfiu. *Ne vígy-bé mindē embert a'házadba: mert a'chalárdnak sok inchelkedési vannak. * Mert a'mint a'meg-veszett-bélű emberek bűdősset kérődnek: és a' mint a'fogoly-madár bé-chalatik a'kalitkába, és mint a'vad-kechke a'tőrbe: úgy a'kevélyek szíve-is, és mint a'vígyázo látván az ő felebaráttya esetit. * Mert a'jókat gonoszokra fordítván leselkedik, és a' választottakra-is mochkot hány. *Egy szikrából nevekedik a'tűz, és egy álnoktól nevekedik a' vér-ontás: a' bűnös ember pedig a' vér-után leselkedik. * Ódd magad a' dögleletestől, mert gonoszt forral: hogy valami-képpen örök gyalázatot ne hozzon reád. * Erezd hozzád az idegent, és fel-fordít téged mint a'forgó-szél, és meg-foszt téged a'te tulajdanodtól.

D
30
31
32
33
34
35
36

XII. Rész.

HA jól chelekeszel, tudgyad kivel chelekeszed, és igē kedveses léfznek jó-téteményid. * Jól tégy az igazzal, és nagy jutalmat találsz: hogy-ha nem ő-tőle-is, de bizonnyal az Úrtól. * Mert nem léfzen jól annak a' ki a' gonoszt gyakorlya, és a' ki alamisnát nem ád: mert a'Fölségesis gyűlöli a' bűnősöket, és kőnyörűlt a'penitentziatartókon. *† Adgy az irgalmasnak, és ne segéllyed a'bűnőst: és az istentelenekēn's bűnősökön-is boszszút áll, meg-tartván őket a' boszszú-állás napjára. * Adgy a'jónak, és bé ne fogadd a'bűnőst. * Jól tégy az alázatossal, és ne adgy az istentelennek: tíltsd-meg hogy kenyeret néki ne adgyanak, hogy az-által hatalmasb ne légyen náladnál: * mert két-féle gonoszt találsz minden jókért, valamiket véle chelekeszel: mert a'Fölségesis gyűlöli a'bűnősöket, és az istenteleneken boszszút áll. * Nem ismértetik-meg a'jó állapatban a'barátod, és el nem titkoltatik a' gonosz állapatbā az ellēségűnk. *Az embernek jó állapattyában bánkodnak az ő ellenségi, és az ő nyomorúságában meg-ismértetett az ő baráttya. * Ne hidgy

1
A
2
A
3
2
4
4'
5
5
6
6
7
7
B
8
8
9
9
10
10

† *Gala. 6. b. 10.*

soha ellenségednek: mert mint a'rézmív meg-roždásúl az ő gonoszsága. * És ha meg-alázván magát horgadva jár; vedd eszedbe magadat, és őrizd magadat tőle. *Ne állasd őtet melléd, se ne üllyön jobbod-felől; hogy valami-képpen helyedre fordúlván, ne keresse a' te székedet: és végezetre vedd eszedbe az én igéimet, és az én beszédimért gyötrődgyél. * Ki kőnyörűl a' kígyótól meg-mardosztatott bűbájoson, és mind azokon kik a'fene vadakhoz közelgetnek? úgy a'ki a'hamis férfiat követi-is, 's annak bűneibe keveredett. * Egy óráig meg-marad veled: ha pedig el-hanyatlandasz, meg nem segét. * "Ajakival édesget az ellenség: és szívében inchelkedik, hogy verembe ejtsen téged. *Szemeivel könyvez az ellenség; és ha időt talál, a'vérrel meg nem elégedik. * És ha nyomorúságok jőnek reád, elsőnek találod ott őtet. * Szemeivel könyvez az ellenség, és mintha segétő vólna, a'talpaid allyát megásza. * Fejét mozgattya, és kezével tapsol, és sokat suttogván el-változtattya ábrázattyát.

11
12
13
14
15
D
16
17
18
19

" *Jer. 41. b. 7.*

XIII. Rész.

A'Ki a' szurkot illeti, megmochkoltatik áttól: † és a' ki a'kevéllyel társolkodik, kevélységbe öltözik. *Terhet vészen magára, a'ki magánál bőchűlletesbel társolkodik. És náladnál gazdagbnak ne légy társa. * Mit társolkodik a'réz fazék a'föld fazékkal? mert mikor egy-másba ütközsznek, el-romol. * A' gazdag hamisan chelekedett, és agyarkodik: a' szegény pedig meg-sértetvén, halgat. * Ha adsz néki, hozzája fogad téged: és ha ninch, el-hágy téged. * Ha vagyon néked, eggyűtt él veled, és kiűresít téged, és ő nem bánkodik rajtad. * Ha szűkséges léfzsz néki, megchal téged, és mosolyogván reménséget ád, jót beszélvén néked, és ezt mondgya: Mi szűkséged vagyon? * És meg-szégyenít téged étkeivel, míg meg-üresíttsen téged kétszer 's háromszor: és végezetre meg-chúfol téged: és az-után látván téged elhágy, és fejét mozgattya reád. *Alázd-meg magadat az Isten-előtt, és várjad az ő kezeit. * Vígyázz, hogy meg-chalattatván a'bolődság-miatt

A

† *Deut. 7. b. 2.*

meg ne aláztaſsál. * Ne légy alázatos bölcheſségedben, hogy meg-aláztatván a'bolondſág-áltál meg ne chalattaſsál. * A'hatalmasbtól hívattatván, távozzál-el: mert annál inkább hozzája hívat. * Ne kőſsed máſra magadat, hogy ki ne űzetteſsél: ſe távúl ne légy tőle, hogy el ne felejtſen. *Ne ſzólly mint társoddal ő-véle: ſe ne hidgy az ő ſok ſzavainak. mert a'ſok beſzéddel kíſért téged, és moſolyogván kérdezkedik tőled titkaidról. * Az ő kemény ſzíve megtartya beſzédidet; és nem kedvez a' nyomoruſágig és fogſágig. * Ódd magad, és ſzorgalmatoſsan figyelmezz a'te hallomáſodra: mert romlásodra járſz. * Halván pedig azokat ugy mint álmodban nézz, és vígyázz. * Tellyes életedben ſzereſsed az Iſtent, és ſegétſégűl híjad őtet üdvőſségedre. * Minden élő-állat magához haſonlót ſzeret: úgy minden ember-is az ő felebarátyát. * Minden teſt hozzája haſonlóhoz ragaſzkodik, és minden ember hozzája haſonlóval társolkodik. * " Ha valaha társolkodik a'farkas a'báránnyal, úgy a' bűnős az igazzal. * Mi közi a'ſzent embernek az ebbel? vagy mi réſze a' gazdagnak a'ſzegénnyel? *Az oroſzlán vadáſzáſa, a'vad-ſzamár a' puſztában: úgy a'gazdagoknak-is eledeli a' ſzegények. * És a'mint útálatoſság a' kevélynek az alázatoſság: úgy gyűlőlſéges a'gazdagnak-is a' ſzegény. * A' fel-háborodott gazdag, megerőſsíttetik az ő barátitól: az alázatos pedig mikor el-eſik, az iſmérőitől-is ki-űzettetik. *A'meg-chalatott gazdagnak, ſok ſegétői vannak: kevély dolgokat ſzóllott, és igaznak mondották őtet. * az alázatos megchalatott, és annak-főlőtte vádoltatik-is: eſzeſsen ſzóllott, és nem adtak helyt néki. * A'gazdag ſzóllott, és minnyájan halgattak, és az ő igéjét a' felyhőkig emelik. * A' ſzegény ſzóllott, és azt mongyák: Kichoda ez? és ha meg-botlik, meg-ejtik őtet. * Jó a'gazdagſág, mellyel a'lelki iſméretben bűn ninché: és gonoſznál gonoſzb a'ſzegényſég az iſtentelenek ſzájában. * Az ember ſzíve el-változtattya az ő ſzínét, vagy jóra, vagy gonoſzra. * A'jó ſzívnek nyomdokát, és a'jó ſzínt, nehezen találod-fel, és munkával.

11 B 1 A
12 2
13 3
14 4
15 5
16 6
17 7
18 8
19 B 9
20
21 10
22 11
23 12
24
25 13 14
26 15
27 C 16 17
28 18
29 19
30
31 20
32 21

"1. Cor. 6. 5. 14.

XIV. RÉSZ.

BÓldog a'férfiu, a' ki a' ſzája igéjével meg nem eſett, és nem furdaltatott a'véteknek ſzomoruſágától. * Bóldog, a' kinek lelke nem vólt ſzomoruſágbã, és ki nem eſett az ő reménſégéből. * A'telhetetlen és főlvény férfiúnál ok-nélkűl vagyon a'gazdagſág, és az irégy embernek mire-valo az arany? * A'ki ſzíve-ſzerént hamiſsan gyűjt, egyebeknek gyűjt; és az ő javaiban más gyönyörködik. * A'ki magának roſzſz, máſsnak kinek léſzen jó? és nem örvendez az ő javaiban. * A' ki magára irégykedik, ninch annál ſemmi gonoſzb, és ez az ő gonoſságának fizetéſe. * és ha jól chelekeſzik, nem tudva, és nem akarva chelekeſzi: és végtére ki-nyilatkoztattya a' maga gonoſságát. * Gonoſz az irégynek ſzeme; és el-fordíttya az orczáját, és meg-útállya a'maga lelkét. * A' főlvénynek ſzeme telhetetlen a'hamiſságnak réſzében: nem elégedik-meg míg nẽ meg-eméſzſze el-ſzáraztván lelkét. * A' gonoſz ſzem gonoſzra-valo: és bé nem telik kenyérrel, hanem ſzűkölködik és bánkodik a'maga aſztala-főlőtt. * Fiam, ha értéked vagyon, jól tégy magaddal, és az Iſtennek mélto áldozatokat tégy. * Meg-emlekezzél hogy a' halál nem kéſik, és hogy a'poklokkal-valo végezés meg-mutattatott néked: mert e'világ végezéſe, hogy halállal-meghal. * " Halálod-előtt tégy jól baráttoddal, és erőd-ſzerént ki-nyújtott kézzel adgy a' ſzegénnek. * Ne légyen néked haſzontalan a' jó nap, és a'jó-ajándéknak réſze el ne múllyék tőled. * Nem egyebeknek hagyod-e fájdalmidat és munkáidat az örökſég el-oſztáſában? * Adgy, és végy, és igazítſ-meg a'te lelkedet. * Halálod-előtt chelekedgyél igaſságot: mert a'poklokbã nem találhatni éledelt. * " Minden teſt mint a' ſzéna meg-avúl, és mint a' gyümölchöző levél a' zöldellő fán. * Némellyek újonnan jőnek-ki, és némellyek elhúlnak; úgy a'teſtnek és vérnek nemzéſe, eggyik véget ér, és a' máſik ſzűletik. *Minden meg-veſzhető alkotmány el-fogy végre: és a' ki azt alkottya, azzal mégyen-el. * És minden válaſztatott alkotmány igaznak mutattatik; és a' ki azt alkottya,

Inf. 19. c. 17.

" Sup. 4. a. 1. Tob. 4. b. 7. Luc. 16. b. 9.

" Iſ. 40. b. 7. Iac. 1. b. 10. 1. Pet. 1. d. 24.

tiszteltetik az-által.* "Bóldog férfiu, a'ki a'bölcheségben marad, és a'ki a' maga igasságáról elmélkedik, és értelemel gondolkodik hogy az Istē minden-felé néz. * A'ki meg-gondollya szívében az ô útait, és annak titkairól értekezik, utánna járván mint egy vizsgálo, és annak útain meg-álván: * a'ki annak ablakin ki-néz, és annak ajtainál halgat: * a' ki annak házamellett nyugszik, és annak falai-mellé karót ütvén, fel-állattya kalibáját annak kezeinél, és meg-nyugoszznak ennek kalibájában a'jók örökké: * az ô fiait annak fedele-alá helyhezteti, és annak ágai-alatt lakik. * mególtalmaztatik annak fedele-alatt a' hévségtől, és annak dichőségében meg-nyugszik.

" *Psal. 1. a. 2.*

XV. Rész.

A'Ki az Istent féli, jókat chelekeszik: és a'ki az igasságnak meg-tartója, meg-fogja azt, * és eleibe mégyen mint egy tiszteletes anya, és mint egy szűz aszszony'állat fogadgya-bé őtet. * Éteti őtet az életnek és értelemnek kenyerével, † és üdvősséges bölcheségének vizével itattya őtet: és meg-erősődik benne, és el nem hajol: * és meg-tartya őtet, és meg nē szégyenül: és fel-magasztallya őtet felebarátinál, * és a'Gyülekőzetnek közepette meg-nyittya a'száját, és bölcheségnek 's értelemnek lelkével tőlti-bé őtet, és a'dichősségnek ruhájával ruházza-meg őtet. * Vigasságot és örvendezést gyűjt reája, és örökké-valo névvel örökősíti őtet. * A' bolond emberek meg nem fogják azt, és az értelmes emberek eleibemennek, a'bolond emberek nem láttyák azt; mert távúl vagyon a'kevélységtől és álnokságtól, * a' hazug férfiak meg nem emlekeznek róla: és az igaz-mondo férfiak találtatnak abban, és elő-menetelek lészen mind az Isten látásáig. * Nem szép a'dicséret a'bűnősnek szájában: * mert az Istentől származott a'bölcheség. mert az Isten bölchesége-mellé áll a' dicséret, és az igaz-mondó szájban bévelkődik, és az uralkodo néki adgya azt. * Ne mongyad: Az Isten-által vagyon távúl: mert a'miket gyűlől ne chelekedd. * Ne mongyad: Ő tévelyített-el engem: mert nem szükségesek néki az istentelen emberek. * A'tévelygésnek minden útálatosságát gyűlöli az Úr, és nem lészen kedves az őtet-félőknél. * Az Isten eleitől-fogva teremtette az embert, és az ô tanátsának kezében hatta őtet. * Eleibe adta az ô parancholatit és hagyáſit: * "ha a'parāncholatokat meg akarod tartani, és örökké kedves hívséget szerzeni, meg-tartnak téged. * Elődbe tőtte a'vizet, és a'tűzet: a'melyre akarod, nyújtsd-ki kezedet. * " Az ember-előtt az élet és a'halál, a'jó és a'gonosz: a'mellyik néki tetszik, az adatik néki: * mert sok az Isten bölcheséghe, és erős a'hatalomban, mindeneket szűnetlen látván.* "Az Úr szemei az őtet-félőkön, és ô ismériaz embernek minden chelekedetit. * Senkinek nem parancholta hogy istentelenül chelekedgyék: és senkinek nem adott időt a' bűnre: * mert nem kívánnya a'hitetlen és haszontalan fiak sokaságát.

† *Io. 4. b. 10.*

" *Mat. 19. v. 17.*

" *Ier. 21. b. 7.*

" *Psal. 33. c. 18. Heb. 4. c. 12.*

XVI. Rész.

NE gyönyörködgyél az istentelen fiakban, ha meg-sokasodnak: és ne örülly azokon, ha az Istennek félelme ninch bennek. * Ne hidgy az ô életeknek, és ne nézz az ô munkájokra. * Mert jobb egy Isten-félő ezer istentelen fiaknál. * És hasznosb fiak-nélkül meg-halni, hogy-sem istentelen fiakat hagyni. * Egy értelmettől meg-tartatik az ô hazája, az istentelenek nemzetsége el-hagyattatik. * Sok effélēket látott a'szemem, és ezeknél nagyobbakat hallott a' fülem. * " A' bűnősők gyülekőzetiben tűz gyúlad-fel, és a'hitetlen nemzetségre harag gerjed. * † Nem imádkoztak az ô bűnőkért a'régi óriások, kik erejekhez bízván meg-rontattak: * és nem kedvezett a'Lot szarándokságának, és meg-útálta azokat az ô igéjek kevélységeért. * Nem könyörült rajtok, el-vesztvén az egész nemzetséget, és azt a'ki magát felmagasztalta az ô bűneiben. * " És mint a'hat-száz-ezer gyalogot, a'kik egybe-gyűltek az ô szívek keménységében: és ha chak egy nyakas lőtt vólna-is, choda, ha bűntetetlē maradott vólna. * mert irgalmasság és harag vagyon nála. Meg-engeszteltethetik, ki-is önti haragját: * az ô irgalmas-

" *Inf. 21. b. 16. † Gen. 6. a. 4.*

" *Num. 14. c. 20. & 26. f. 31.*

galmasága-szerént, úgy az ő bűntetése az embert az ő chelekedeti-szerént itéli. * Nem szalad-el a' prédával a' bűnös, és el nem hallad az irgalmasság-tévő tűrése. * Minden irgalmassághelyt szerez " kinek-kinek az ő chelekedetinek érdeme-szerént, és szarándokságának értelmes-voltaszerént. * Ne mondgyad: Az Istenelőtt el-rejtezem, és a' magaságból ki emlekezik-meg rólam? * A' nagy nép-között meg nem ismértetem: mert michoda az én lelkem illyen sok teremtett-állat-között? * Ímé az ég, és az egeknek egei, a' tenger, és az egész föld, és a' mellyek azokban vannak, az ő színe-előtt meg-indúlnak, * a' hegyek's a' halmok eggyütt, és a' föld fondamentomi: midőn megtekinti azokat az Isten, rettegéssel meg-rendűlnek. * És mind ezekben értelem-nélkül a' szív: és minden szív ismértetik ő-tőle: * és ki érti az ő útait, és a' fergeteget, mellyet az ember szeme sem lát? * Mert néki sok chelekedeti vannak rejtekben: de az ő igasságának chelekedetit ki hirdeti-ki? vagy ki álhattya-meg? Mert távúl vagyon a' szövetség némellyektől, és mindeneknek meg-kérdezése a' végén vagyon. * A' ki meg-kisebbűl szívében, heába-valókat gondol; és az esztelen és tévelygő férfiu, bolondságokat gondol. * Halgass engem fiam, és tanúld-meg az értelem tudományát, és az én igéimre figyelmezz a' te szíveddel, * és igazán megmődom a' tudományt, és szorgalmatoson ki-beszéllem a' bőlcheséget: és az én igéimre figyelmezz a' te szíveddel, és meg-módom igazán a' lélek ereit, mellyeket az Isten az ő chelekedetibe helyheztetett eleitől-fogva, és igazán hirdetem az ő tudományát. * Az Istē itéletibe az ő chelekedeti kezdettől-fogva, és az ő teremtésektől-fogva el-rendelte azoknak részeit, és azok kezdetit az ő nemekben. * Meg-ékesítette örökké azok alkotmányit, se nem éheznek, se nem munkálkodtak, és meg nem szűntek az ő dolgoktól. * Soha eggyik sem szorongattya a' másikát. * Ne kérelkedgyél az ő beszédiben. * Ezek-után az Isten a' földre tekíntett, és bé-töltötte azt javaival. * Mindē élő-állatnak lelke megjelent annak színe-előtt, és ismég abba azoknak viszsza-térése.

" *Rom. 2. a. 6.*

XVII. Rész.

A' Földből teremtette Istē az embert, és a' maga ábrázattyára alkotta őtet. * És ismég abba viszsza-térítette őtet, 's a' maga állapattya-szerént ruházta-fel őtet erővel. * Számlált napokat és időt adott néki, és hatalmat adott néki a' földön-valókon. * " Az ő félelmét minden testbe bé-óltotta, és a' vadakon, és madarakon uralkodott. * † Hozzája hasonló segétséget teremtett belőle: tanátsot, és nyelvet, és szemeket, és füleket, és szívet adott nékik az el-gondolásra, és az értelemnek tudományával bétöltötte őket. * Lelki tudománt teremte nékik, értelemmel bé-tőlté azoknak szívét, és mind a' gonoszokat, 's mind a' jókat meg-mutatá nékik. * Az ő szívőkre veté szemét, hogy meg-mutatná nékik chelekedetinek nagy-voltát, * hogy a' szentséges nevet díchérjék; és dicheked-gyenek az ő chodáiban, hogy beszéllyék az ő chelekedetinek nagy-voltát! * Tudománt adott nékik, és az élet törvényét adta nékik örökségűl. * Örök szövetséget szerzett vélek, és az igasságot's az ő ítéletit meg-mutatta nékik. * És az ő böchűlletének nagy-voltát látta az ő szemek, és a' szózatnak böchűlletit hallották az ő fülők: és monda nékik: Ójátok magatokat minden hamisságtól. * És parancholatot ada kinek-kinek az ő felebaráttya-felől. * Az ő útok előtte vannak mindenkor, ninchenek elrejtve az ő szemei-előtt. * " Minden nemzetségnek vezért rendelt: * és az Istennek nyilván-valo része lőn Israël. * És minden ő chelekedetek mint a' Nap az Isten színe-előtt: és az ő szemei szűntelen nézik azok útait. * Nem rejtettek-el a' szövetségek az ő hamisságok-által, és minden ő hamisságok az Isten színe-előtt. * " A' férfiu alamisnája mint egy pechét ő-véle, és az ember kegyelmét mint a' szemnek fenyét meg-tartya: * † és azután fel-kél, és meg-fizeti azok jutalmát, kinek-kinek az ő fejére, és a' földnek belső részeire téríti. * A' penitentzia-tartóknak pedig az igasság útát adta, és meg-erősítette az el-fogyatkozottakat a' szenvedésbē, és nékik rendelte az igasság sorsát. * Térj

Gen. 1. d. 27.

" *Gen. 9. a. 2.*

† *Gen. 2. b. 7. & 5. a. 1.*

" *Rom. 13. a. 2.*

" *Inf. 29. b. 16.*

† *Mat. 25. c. 35.*

az Úrhoz, és hadd-el a'te bűneidet:
* könyörögj az Úr színe-előtt, és kevesítsd-meg a' vétkeket. * Térj az Úrhoz, és fordúlly-el a'te hamisságodtól, és igen gyűlöllyed az útálatosságot: * és ismérd-meg az Isten igaságit, és itéletit, és állý a' hívatalod rendiben, és a'Fölséges Isten imádásában. * Menny a'szent világ részeire, " az elevenekkel és az Istent dichérőkkel. *Ne mulatozz az istentelenek tévelygésében, halálod-előtt tégy valláſt. A' meg-hóltól, mint a' semmi, el-vész a'vallás-tétel. * Élvén tégy valláſt, élvén és egésséges lévén tégy valláſt, és dichérd az Istent, és dichekedgyél az ő irgalmasságiban. * Melly nagy az Úr irgalmasága, és az ő kegyelmessége a' hozzája térőkhöz! * Mert nem lehetnek mindenek az emberekben, mert nem halhatatlan az ember fia, és a' gonosságnak hiusságában gyönyörködtek. *Michoda világosb a' napnál? 's az-is meg-fogyatkozik. A' vagy michoda gonoszb annál a'mit a' test's a'vér ki-gondolt? 's az-is megdorgáltatik. * Az ég magasságának erejét ő láttya: és minden emberek föld és hamu.

" Psal. 6. a. 6. Isa. 38. d. 19.

XVIII. Rész.

Gen. 1. a. 1.

AKi örökké él, ő teremtett mindeneket egyenlő-képpen. Egyedül az Isten találtatik igaznak, és győzhetetlen király marad örökké. * Kichoda elégséges meg-beszélleni az ő chelekedetit? * mert ki vízgállya-meg az ő nagy dolgait? * Az ő nagyvóltának erejét pedig ki hirdeti-ki? a' vagy ki-méréſzli meg-beszélleni az ő irgalmasságát? *Meg nem kisebbíthetni, se meg nem nagyobbíthatni, se fel nem találhatni az Istennek nagy dolgait. * Mikor el-végezi az ember, akkor kezdi-el: és mikor meg-nyugszik, bizonytalan léſzen. * Michoda az ember, és michoda az ő kedves-vólta? és michoda annak java, vagy michoda annak gonoszsza? * " Az emberek napjainak száma hasok, száz esztendő: hasonlíttattak mint a'chöpp a' tenger vizéhez: és mint a'fövény követskéje, olly kichinyek az esztendők az örök időhözképeſt. * Az-okáért tűrő az Isten ő-hozzájok, és ki-önti reájok az ő irgalmasságát. * Látta az ő szívők vakmerőségét hogy gonosz, és meg-ismérte romlásokat hogy ártalmas. * Az-okáért bé-tellyesítette irgalmasságát ő-hozzájók, és meg-mutatta nékik az igaság útát. * Az ember könyörületessége az ő felebarátyához vagyon: az Úr irgalmasága pedig minden testhez. * A'kinek irgalmasága vagyon, tanít, és oktat mint a'pásztor az ő nyáját. * Könyörül a'könyörületességnek tudományát bé-fogadón, és a'ki siet az ő itéletiben. * Fiam, a'jókban ne panaszolkodgyál, és semmi adományban ne szólly meg-szomoríto gonosz ígét... * Nem-de a'harmat nem hívesíti-e meg a' hévséget? úgy a'jó íge-is inkább hogy-sem az adomány. * Nem-de ímé az íge a'jó adományt nem halladgya-e meg? de mind a'kettő a' meg-igazúlt emberrel. * A'bolond keményen szemedre hánnya: és az embertelennek adománya el-fonnyasztya a' szemeket. *Az itélet-előtt készítsd-el igaságodat; és minek-előtte szólly, tanúlly. * A' betegség-előtt készíts orvoságot, és " az itélet-előtt kérdezd-meg magadat, és az Isten színe-előtt engeszteléſt találſz. * A' nyavalya-előtt alázd-meg magadat, és a'betegségnek idején mutasd-meg magadviseléſét. * " Ne szűnnyél-meg mindenkor imádkozni, és ne általlyad mind halálig az igazúláſt: mert az Istének jutalma örökké meg-marad. *Az imádság-előtt készítsd-el lelkedet: és ne légy mint az Istent-kiséſtő ember. * " Emlekezzél-meg a'haragról a' végső napon, és a'fizetés idejéről az orczának el-változása-kor... * " Emlekezzél-meg a' szegénységről a'bévelkődésnek idején, és a'szegénység szűkségiről a' gazdagság napján. * Reggeltől-fogva eltvé-ig meg-változik az idő, és ezek mind hamarságosok az Isten szemei-előtt. * A' bölch ember mindenekben fél, és a'bűnök napjain meg-ója magát a' reſtſégtől. * Minden okos meg-iſméri a'bölcheséget, és annak megtalálójának dichéretet ád. *Az értelmes beszédűek, ők-is bölchen chelekedtek: és értették az igaz-mondáſt és az igaságot, és bévségesen szólottak példa-beszédeket és itéleteket. * " Kívánságid-után ne indúlly, és el-térj a'te akaratodtól. * Ha megen-

" 1. Cor. 11. d. 28.
" Luc. 18. a. 1. 1. Thes. 5. d. 17.
" Sap. 7. b. 18.
" Sap. 11. c. 23.
" Rom. 6. b. 6. & 13. 14.

Eccli. 17. 18.

engeded a'te lelkednek az ő kivánſágit, őrőmre ád téged ellenſégidnek.
* Ne győnyőrködgyél a'ſokaſágban, ſe a'keveſekben: mert gyakorlatos azoknak vétke. * Ne légy laſsú az uzorából-valo ki-menekedésben, ſemmid nem-is lévén a' zachkódban: mert irégye léſzſz életednek.

XIX. Rész.

A'Réſzeges munkás meg nem gazdagúl: és a'ki a' kichinyeket meg-veti, laſsan-laſsan el-eſik. * " A'bor és az aſzſzonyok az Iſtentől el-ſzakaſztyák a'bőlcheket, és meg-feddik az értelmeſeket: * és a'ki a'paráznákhoz adgya magát, latorrá léſzen: a'rothadás és a' férgek őrőkſégűl bírják azt, és nagyobb példáért fel-vettetik, és el-vétetik az élők ſzámából a'lelke. * A'ki hamar hiſzen, álhatatlan ſzívű, és meg-kiſsebbíttetik: és a'ki az őnnőn lelke-ellen vétkezik, annál-is roſzſzabnak tartatik. * A'ki őrűl a' hamiſságon, ſzidalmaztatik: és a' ki a' dorgáláſt gyűlőli, meg-rővidíttetik életében: és a'ki a' cháchogáſt gyűlőli, el-óltya a'gonoſságot. * A'ki lelke-ellen vétkezik, meg-bánnya: és a'ki győnyőrködik a'gonoſſágban, ſzidalmaztatik. * Ne beſzéld ujollag a'gonoſz és a'kemény beſzédet, és meg nem kiſsebbíttetel. * Se barátodnak ſe ellenſégednek meg ne beſzéld a' te itéletedet: és ha vétked vagyon, fel ne fődőzzed. * mert meg-halgat téged, és reád figyelmez, és mint-ha mentené a'bűnt, meg-gyűlől téged, és igy léſzen veled mindenkor. * Hallottál-e ſzót felebarátod-ellen? hallyon-meg benned, el-hívén hogy meg nem fakaſzt téged. * Az igét ſzűlni kiványa a'balgatag, mint a'gyermek-ſzűlésben fohaſzkodo. * A'tompora húſában akadott nyíl, úgy a'ſzó a'bolondnak ſzívében. * " Fedd-meg barátodat, mert talám nem értette, és azt mongya: Nem chelekedtem: a'vagy ha chelekedte, hogy többé ne chelekedgye. * Fedd-meg felebarátodat, mert talám nem mondotta: és ha mondotta, hogy valami-képpen iſmég ne mongya. * Fedd-meg barátodat: mert gyakorta vétek eſik. * És ne hidgy mindē igének. vagyon a'ki meg-eſik nyelvével, de nē ſzíve-ſzerént. * † Mert kichoda a'ki nem vétkezett nyelvével? Fedd-meg felebarátodat minek-előtte meg-fenyegeſsed. * És adgy helyt a' Főlſéges félelmének: mert minden bőlcheſség az Iſten félelme, és abban vagyon az Iſten félelme, és a'tellyes bőlcheſségben a' törvény rendeléſe. * És nem bőlcheſség a'gonoſság tudománya; és nem okoſság a' bűnőſők gondolattya. * Vagyon gonoſſág, és abban útálatoſság: és vagyon eſztelen a'ki meg-kiſsébbűl a'bőlcheſségben. * Jobb az ember, a'ki meg kiſsebbűl a' bőlcheſségben, és meg-fogyatkozik értelemmel a'félelemben; hogy-ſem a'ki bévelkődik értelemmel, és által-hágja a' Főlséges törvényét. * Vagyon bizonyos ſzorgalmatoſság, és az hamis. * És vagyon a'ki bizonyos igét ſzóll igaſságot beſzélvén. Vagyon a'ki álnokúl megalázza magát, és az ő belső réſzei rakvák chalárdſággal: * és vagyon a' ki magát igen meg-hajtya nagy alázatoſságból: és vagyon a'ki leſőggeſzti orczáját, és azt tetteti hogy nem láttya a'mi tudva ninchen. * És hogy-ha az erőnek erőtlenſégétől tíltatik vétkezni; ha időt talál a' gonoſz chelekedetre, gonoſzúl chelekeſzik. * Tekíntetiből iſmértetik-meg az ember, és az ábrázatnak űtközetiről iſmértetik-meg az értelmes. * A' teſt őltőzeti, és a' fogak nevetéſe, és az ember járáſa, bizonſágot téſznek felőle. * A'ſzidalmazónak haragjában éktelen dorgálás vagyon: és vagyon itélet, melly nem itéltetik jónak lenni: és vagyon halgato, és ez okos.

XX. Rész.

MEnyivel jobb meg-feddeni, hogy-ſem haragudni, és a'valláſ-tévőt a'kőnyőrgésben meg nem tíltani!
* A' férfitalannak kivánſága megſzeplőſíti a'leánzót: * úgy a'ki erőſzakkal hamis itéletet téſzen. * Melly jo a' meg-dorgáltatotnak ki-nyilatkoztatni a' penitentziát! mert igy el-távoztatod a' ſzabad akaratból-valo bűnt. * Vagyon halgató, a'ki bőlchnek találtatik: és gyűlőlſéges, a'ki ſzemtelen a'ſzólláſra. * Vagyon halgató, nem lévén beſzédének értelme: és vagyon halgató, tudván az alkolmatos időt. * A'bőlch ember halgat egy-ideig: a'ſzemtelen

" Gen. 19. g. 33. 3. Reg. 11. a. 1.

" Joſ. 22. c. 11.

" Lev. 19. c. 17. Mat. 18 b. 15. Luc 17. a. 3.

† Iac. 3. a. 3.

pedig, és az eſztelen, nem tartyák-
meg az időt. * A'ki ſok ſzót ſzaporít, 8
meg-ſérti lelkét: és a' ki hamiſsan B
tulajdonít magának hatalmat, gyű-
lőltetik. * A' fégyelmetlen embernek 9
elő-menetele vagyon a' gonoſzban,
és vagyon kárára-valo találmánya.
* Vagyon adomány, melly nem haſz- 10
nos: és vagyon adomány, melynek
kettős a'jutalma. * Vagyon a'dichőſé- 11
gért-valo meg-kiſsebbűlés; és vagyõ
a'ki alázatoſság-által emeli-fel fejét.
* Vagyon a'ki ſokat véſzen kevés 12
áron, és hét-ſzerte meg-fizeti azo-
kat. * A'bőlch a'ſzóban kedveſsé té- 13
ſzi magát: a'bolondok kedves-vól-
ta pedig ki-őntetik. * Az eſztelennek 14
adománya nem léſzen néked haſz-
nos: mert az ő ſzemei hét-ſzereſek.
* keveſet ád, és ſokat hány ſzemed- 15
re: és a'ſzájának meg-nyitáſa fel-lob-
banás. * Ma kőltſőn ád valaki, és 16
hólnap meg-kéri: * gyűlőlſéges az 17
ollyan ember. A'bolondnak nem lé-
ſzen baráttya, és nem léſznek ked-
veſek az ő jó-téteményi. * mert a'kik 18
az ő kenyerét éſzik, hamis nyelvűek. C
Menyíſzer, és melly ſokan meg-ne-
vetik őtet? * Mert a'mi néki kellett 19
vólna, ſem igaz értelemmel oſztotta-
el: haſonló-képpen a'mi nem kellett
vólna-is. * A'hamis nyelvnek eſeti, 20
mint a' ki a' pádimontomon eſik-
el: úgy a'gonoſzok eſeti hirtelen el-
érkezik. * A' kedvetlen ember mint 21
a'heában-valo meſe, a' tudatlanok
ſzájában ſzűntelen forog. * A' bo- 22
lődnak ſzájából a'példa-beſzéd meg-
vettetik: mert nem mongya azt az ő
idejében. * Vagyon a'ki tíltatik vét- 23
kezni a'fogyatkozás-miatt, és az ő
nyugodalmában őſztőnőztetik. * Va- 24
gyon a'ki el-veſzti lelkét ſzégyenle-
tiben, és eſztelen ſzemély-miatt veſz-
ti-el azt: a'ſzemély-válogatáſért pe-
dig magát veſzti-el. * Vagyon a'ki 25
ſzégyenletiben ígér valamit barát-
tyának, és azt ingyen téſzi ellenſé-
gévé. * Gonoſz gyalázat emberben 26
a'hazugſág, és a' tudatlanok ſzájá-
ban ſzűntelen forog. * Tűrhetőbb 27
a'lopó a'ſzűntelen hazug férfiúnál: D
de mind ketten veſzedelmet ta-
lálnak őrőkſégűl. * A'hazug embe- 28
rek erkőlchi tiſzteſség-nélkűl-va-
lók: és az ő gyalázatok ſzűntelen
vélek vagyon. * A' bőlch elő-viſzi 29
magát beſzédivel, és az okos ember a'

30 fő embereknél kedves léſzen. * A'ki
az ő főldét miveli, magas gabona aſz-
tagot rak: és a'ki igaſságot chelekе-
ſzik, fel-magaſztaltatik: a'ki pedig
kedves a' fő embereknél, meg-me- "Exod.
31 nekedik a' hamiſságtól. * "Az ado- 23. a. 8.
mányok's az ajándékok meg-vakít- Deut.
tyák a'bírák ſzemeit, és mint a'néma- 16. d. 19.
32 ſzájú el-téríti azok feddéſit. * Az Inf. 42.
el-rejtetett bőlcheſégben, és az el- c. 18.
titkolt kinchben, mi haſzon vagyon
33 mind a'kettőben? * Jobb a'ki el-tit-
kollya eſztelenſégét, hogy-ſem az
ember a'ki el-rejti bőlcheſégét.

XXI. RÉSZ.

1 FIam, vétkeztél-e? ne chele-
A kedd tőbbé; hanem az előb-
biekért-is kőnyőrőgj hogy
meg-bocháttaſsanak néked.
2 * Mint a'kígyó ſzínétől fuſs a'bű-
nőktől: és ha azokhoz járúlſz, el-fog-
3 nak téged. * Oroſzlány fogak, az ő
fogai, meg-ölvén az emberek lelkét.
4 * Mint a'két-élű pallos minden ha-
miſság; ninch az ő chapáſának gyó-
5 gyuláſa. * A'feddődés és a'boſzſzú-
ſág-tételek ſemmivé téſzik a'gazdag-
ſágot: és az igen gazdag ház, ſemmivé
léſzen a'kevélyſég-miatt: így gyom-
láltatik-ki a' kevélynek gazdagſá-
6 ga. * A'ſzegénynek kőnyőrgéſe a'ſzá-
jából az ő fűleihez érkezik, és az ité-
7 let ſietſéggel reája jő. * A'ki gyűlőli
a'dorgáláſt, a'bűnőſnek nyomában
vagyon: és a'ki féli az Iſtent, ſzívé-
8 hez tér. * Távúl meg-iſmértetik a'
méréſz nyelvről a'hatalmas, és az
értelmes meg-tudgya magát attól
9 vonni. * A'ki más kőltſégével építi
B a'maga házát, mint a'ki az ő kőveit
10 télben ſzedi. * "Őſzve-kőttetett chő- "Sup.
pű a'bűnőſők gyűlekőzeti, és az ő vé- 16. a. 7.
11 gek a'tűz lángja. * A'bűnőſők úta kő-
vekkel egyenesíttetett-meg; de azok
végén, a'pokol, és a'ſetétſég, és a'bűn-
12 tetéſek. * A'ki meg-őrizi az igaſsá-
got, meg-tartóztattya az ő értelmét.
13 * Az Iſten félelmének tekélleteſsé-
14 ge, bőlcheſég és értelem. * Nem
taníttatik, a' ki a' jóban nem bőlch.
15 * Vagyon pedig bőlcheſég, melly
a'gonoſzban bévelkődik: és ninch
16 értelem a'hol keſerűſég vagyon. * A'
bőlchnek tudománya mint az ara-
tás bévelkődik, és az ő tanátſa mint
17 az életnek kút-feje meg-marad. * A'
bolődnak ſzíve mint a'tőrőtt edény,
és ſemmi bőlcheſéget meg nem tart.

* Vala-

* Valamelly bölch igét hall a'túdós, díchéri azt, és magához kapchollya: hallotta azt a' fellett, és nem tetszik néki, és háta-megé veti.* A' bolondnak beszéde, mint az úton a' terh: mert az értelmesnek ajakin találtatik a'kedvesség.*Az okosnak szájától kérdezkednek a'gyülekezetbé, és annak igéiről gondolkodnak az ő szívökben. * Mint a' romlott ház, úgy a'bolondnak a'bölcheség: és az esztelenek tudománya, ki-beszélhetetlen igék. * Béko a'lábakon, a'bolondnak a'tudomány, és mint a'kezek kötelei az ő jobján. * A'bolond a'nevetésben fel-emeli szavát: a'bölch férfiu pedig halkal-is alig nevet. * Arany ékesség az okosnak a' tudomány, és mint egy kar-ékesítő a'jobb karon.*A'bolondnak lába gyors a'felebaráttya házához: és a' túdós ember szemérmeskedik, a' hatalmasnak személye-előtt. * A'bolond az ablakon néz-bé a'házba: a'túdós ember pedig kivül áll. * Bolondság embernek az ajtón halgatni: és az eszes nehézli a' gyalázatot. * Az esztelenek ajaki bolondságokat beszélnek: az eszesek igéi pedig, fontal mérettetnek-meg. * A' bolondok szájában az ő szívök: és a'bölchek szívében az ő szájok. * Mikor az istentelen az ördögöt átkozza, az önnön-maga lelkét átkozza. * A' rágalmazo megfertezteti az ő lelkét, és mindenekbé gyülöltetik: és a'ki véle lakik, gyülölséges lészen: a'halgato és értelmes tiszteltetik.

XXII. Rész.

SÁros kővel kőveztetett-meg a' reszt, és minnyájan az ő gyalázattyáról szólnak. * Tehén ganéjjal kőveztetett-meg a' reszt: és minden a'ki azt illeti, meg-rázza a' kezeit. * Gyalázat az attyának a' fegyelmetlen fiú: a'leányzo pedig kisebséges lészen. * Az okos leány, öröksége a'férjének: a'ki pedig megszégyenít, gyalázattyára lészen az attyának. *Az attyát 's a'férjét megszégyeníti a'méretz aszszony'állat, és az istentelenektől nem kisebbíttetik: mind a'kettőtől pedig megyaláztatik. * A'siralomban az énekles, alkolmatlan beszéd: az ostorozás és a'tanítás minden időben bölcheség. * A' ki a' bolondot tanítya, mint a'ki a'cherepet öszve-enyvezi. * A' ki a'nem-hálgatónak beszél, mint a'ki az aluvót fel-serkenti a' mély álomból. *Aluvóval szóll a' ki a'bolondnak bölcheséget beszél: és a'beszédnek végén, azt mongya: Kichoda ez? * "Siraſd a'halottat, mert el-fogyott az ő világosága: és a'bolondot siraſd, mert el-fogyott az értelme. *Keveſsé siraſd a'halottat, mert el-nyugott. * Mert a' gonoſságos bolondnak élete, gonozb az ő halálánál. * "A'halotnak siratása, hét napig: a'bolondnak pedig és az istentelennek, életének tellyes napjain.*A'bolondal ne szólly sokat, és az esztelennel ne járj. * Ódd magad tőle, hogy bántásod ne légyen, és meg nem ferteztetel az ő bűnével. * Távozzál-el tőle, és nyugodalmat találsz, és nem búsúlsz az ő bolondságán. * Michoda nehézb az ónnál? és michoda egyéb neve vagyon, hanem, bolond? *"A'fövenyet és a' sót, és a'darab vasat künnyebb hordozni, hogy sem az esztelen és bolond és istelen embert. * Az öszve-kötött fa-kötés az épület fondamentomában el nem bomol: úgy a' meg-erősíttetett szív a' tanátsnak gondolattyában. * Az értelmesnek gondolattya semmi időben meg nem vész a' félelemtől. * Mint a' karók a' magas helyeken, és a' mesterség nélkül chináltatott falak a' szél ellen meg nem maradnak: * úgy a' félénk szív a'bolondnak gondolattyában a'félelemnek rohanása-ellen meg nem áll. *A'mint-hogy a'rettegő szív a'bolondnak gondolattyábā, minden időben nem fél, úgy az-is a' ki az Isten parancholatiban mindenkor meg-marad. *A'ki a'szemét dörgöli, könyvezést hoz-ki: és a'ki szívét öszszökelli, értelmet hoz-ki. * A' ki a'rőpüllőkre kővet hagyít, el-üzi azokat: úgy a'ki baráttyát szidalmazza, fel-bontya a'barátságot.* A' barátodra noha kardot vonszasz, ne essél kétségben: mert vagyon visszatérés. Barátodra* ha szomoru szádat nyitod-fel, ne félly: mert vagyon meg-eggyezés; ki-vévén a'szidalmat, és gyalázatot, és a' kevélységet, és a' titoknak ki-nyilatkoztatását, és az álnokságos chapást: mind ezekért el-távozik a' barátod. *Meg-tartsad barátoddal a'hívséget az ő szegénységében, hogy az ő javaiban-is ör-

"Inf. 38. b. 16.

"Gen. 50. b. 10.

"Prov. 7. a. 23.

Eccli. 21. 22.

vendezz. *Az ő háboruſágának idején híven maradgy-meg véle, hogy
ő örökſégében-is örökös társ légy. * A' 30
tűz-előtt a'kemenczének párája, és
a' tűznek füſti emelkedik-fel: úgy a'
vér-ontás-előtt-is átkok, és ſzidalmak, és fenyegetéſek. * Barátomat 31
kőſzönteni nem ſzégyenlem, ſzíne-
előtt el nem rejtezem: és ha ő-általa
nyavalyáim történnek, el-ſzenvedem. * Minden a'ki hallya, meg-ója 32
magát attól. *" Ki téſzen az én ſzám- 33
" Pſal. 140. a. 3. ra őrizetet, és az ajakimra erős pechétet, hogy el ne eſem azok-miatt,
és a'nyelvem el ne veſzeſsen engem?

XXIII. Rész.

URam atyám, és életemnek Ura, 1
ne hadgy engem az ő tanátſok- A
ban: ſe ne hadgy engem ezek-
kőzött el-eſnem. *Ki téſzi az én gon- 2
dolatomba az oſtorokat, és a' ſzí- C
vembe a'bőlcheſégnek tudományát,
hogy azoknak tudatlanſági ne kí-
méllyenek engem, és ne láttaſsanak
az ő vétkek, * és ne nevekedgyenek 3
az én tudatlanſágim, és a' vétkeim ne
ſokaſodgyanak, és a'bűneim ne bé-
velkődgyenek, és el ne eſsem az én
ellenſégim ſzíne-előtt, és ne örűl-
lyön rajtam az én ellenſégem?*Uram
atyám, és életemnek Iſtene, ne hadgy 4
engem az ő gondolattyokban. * A' 5
ſzemeimnek ne adgy kevélyſéget, és
minden kivánſágot távoztaſs-el tőlem. * Vedd-el tőlem a' haſnak ki- 6
vánſágit, és a' fajtalanſág kivánſági
meg ne fogjanak engem, és a' tiſz-
tátalan és ſzemtelen léleknek ne
adgy engem. * A' ſzáj-felől-valo ta- 7
nítáſt halgaſsátok fiaim: és a'ki azt
meg-őrizi, ajaki-miatt el nem véſz, ſe
meg nem botránkozik a'gonoſz che-
lekedetekben. * Az ő hiuſágában 8
meg-fogattatik a'bűnős, és a'kevély's
az átkozódo meg-botránkozik azok-
" Exod. 20. b. 7. Mat. 5. d. 33. ban. * " Az eſkűvéſre ne ſzokjék a' 9
ſzád, mert ſok eſetek vannak abban.
* Az Iſten nevezéſe pedig ne légyen 10
ſzűntelen a'ſzádban, és a'ſzentek ne- B
vezéſébe ne egyeledgyél; mert nem
léſzſz bűntetetlē ő-tőlők. *Mert mint 11
a'ſzűntelen kérdeztetett ſzolga, meg
nem menekedik a' kékſégtől: úgy
minden eſkűvő, és Iſtent-nevező, a'
bűntől éppen meg nem tiſztúl. *A'ſo- 12
kat-eſkűvő férfiu, hamiſsággal rako-
dik-meg, és el nem távozik annak há-

13 zától a'chapás. * És ha meg-chal, az ő
vétke léſzē rajta: és ha el-fődözi, két-
14 képpen vétkezik: * és ha heában eſ-
kűſzik, meg nem igazíttatik: mert
15 meg-telik bűntetéſsel az ő háza. *Va-
gyon más ellenkedő halálos ſzól-
láſ-is, ne találtaſsék a' Jákob örökſé-
16 gében. * Mert az irgalmaſoktól ezek
mind el-vétetnek, és nem fognak a'
17 vétkekben heverni. * Az eſztelen be-
ſzédre ne ſzokjék a' ſzád: mert a'
18 bűnnek igéje vagyon abban. *Emle-
kezzél-meg atyádról és anyádról,
mert a' fő-emberek-kőzőtt állaſz:
19 * hogy valami-képpen el ne felejtſen
téged az Iſten az ő ſzínek-előtt, és
a'te ſzokáſoddal meg-bolondúlván,
gyalázatot ſzenvedgy, és inkább
akarnád ha nem ſzűlettettél vólna,
és ſzűletéſed napját meg-átkozod.
20 * " A' ſzidalmazo igékre-ſzokott " 2. Reg. 16. b. 7.
C ember, tellyes ő napjaiban meg nem
21 taníttatik. * Két rend-béliek bé-
velkődnek bűnökkel, és a'harma-
dik haragot hoz, és veſzedelmet.
22 * A' forró lélek mint az égő tűz, meg
nem aluſzik míg nem valamit el-
23 nyel: * és a'gonoſz ember az ő teſte
ſzájával, meg nem ſzűnik, míg nem
24 tűzet gerjeſzt. * A'parázna ember-
nek minden kenyér édes, el nem fá-
rad által-hágván mind végiglen.
25 * " Minden ember a'ki által-hágja az " Iſ. 24. c. 17.
ő ágyát, meg-vetvén a'maga lelkét, és
26 mondván: Ki lát engem? * környűl-
vőtt engē a'ſetétſég, és a'falok bé-fő-
dőznek engem, és ſenki nem néz re-
ám: kitől félek? vétkeimről meg nem
27 emlekezik a'Főlséges. * És nem érti
hogy mindeneket lát az ő ſzeme.
mert ki-űzi magától az Iſtennek fé-
lelmét az illyen ember félelme, és az
28 emberek ſzemei félik őtet: * és nem
értette hogy az Úr ſzemei ſokkal fé-
nyesbek a'Napnál, nézvén az embe-
reknek mindē útait, és a'tenger mély-
ſégét, és az emberek ſzíveit látván az
29 el-rejtetett réſzekig. * Mert az Úr-
D Iſtennél minek-előtte teremtetné-
B nek, mindenek tudva vannak: úgy
az el-végezés-után-is mindeneket
30 lát. * Ez illyen a'váras útzáin meg-
bűntettetik, és mint a'lónak chitkója
el-kergettetik: és a'hol nem reméllet-
31 te, meg-fogattatik. *És gyalázatos lé-
ſzen mindeneknél, mivelhogy nem
32 értette az Úr félelmét. * " Igy min- " Lev. 20. b. 10.
den aſzſzony-is el-hagyván a'maga

Deut. 22.6.22.

férjét, és örökséget állatván idegen házasságból: * mert elöször a' Fölséges törvényének engedetlen vólt: másodszor, a' férje-ellen vétkezett: harmádszor, házasságtörésel paráználkodott, és más férfiútól kapott fiakat magának. * Ez a'gyüleközetbe hozattatik, és a'fiai meg-nézettetnek. * Nem vernek gyökeret az ö fiai, és az ágai nem adnak gyümölchöt. * átokra hadgya emlekezetit, és az ö gyalázattya el nem töröltetik. * És meg-ismérik a' kik meg-hagyattanak, hogy ninch semmi jobb az Isten félelménél, és semmi gyönyörüségesb, mint az Úr parancholatira figyelmezni. * Nagy dichöség az Urat követni: mert napoknak hoszszasága vétetik ö-töle.

XXIV. Rész.

A'Bölcheség meg-dícséri a' maga lelkét, és az Urbã tiszteltetik, és az ö népe-között dichekedik, *és a'Fölségesnek gyüleközetiben meg-nyittya a' száját, és az ö erejének színe-elött dichekedik, *és az ö népe-között felmagasztaltatik, és a' szent sokaságban chodáltatik, * és a'választottak sokaságában lészen díchérete, és az áldottak-között meg-áldattatik, mondván: * Én a'Fölségesnek szájából származtam, elsö-szülött vagyok minden teremtett-állat-elött: * Én chelekedtem, hogy az egeken fel-támadna a' fogyhatatlan világosság, és mint a'köd bé-födöztem az egész földet. * Én a' magasságban laktam, és a' királyi-székem a' felyhö oszlopán. * Az ég kerekségét egyedül kerültem-meg, és a'tenger mélységét által-hatottam, a'tenger habjain jártam, * és minden földön állottam; és minden nép-között, * és minden nemzetség-között fejedelemségem vólt: * és minden nagyoknak és alázatosoknak szívöket le-tapodtam erömmel: és mind ezekben nyugodalmat kerestem, és az Úr örökségében lakom. * Akkor parancholá, és monda nékem a'Mindeneknek-teremtöje: és a' ki engem teremtett, meg-nyugovék hajlékomban, * és monda nékem: Jákobban lakjál, és Israëlben birj örökséget, és az én választottim-között verj gyökeret. *†Kezdettöl-fogva, és az idök-elött teremtettem, és mind a' jövendö világig meg nem szünöm, és a'szent lakó-helyben elötte szolgáltam. * És így Sionban meg-erösítettem, és a' meg-szentelt városban hasonló-képpen meg-nyugodtam, és Jerusalemben az én hatalmom. * Es meg-gyökereztem a'böchülletes nép-között, és az én Istenem részében az ö öröksége, és a' szenteknek tellyes-vóltában az én lakásom. * Mint a' czédrus a' Libanuson felmagasztaltattam, és mint a'czipros a' Sion hegyén: * Mint a' pálma felmagasztaltattam Kádesben, és mint a' rósa plantálása Jerikóban: * Mint a' szép olaj-fa a'mezökön, és mint a'platanus-fa fel-magasztaltattam a' vízmellett az útzákon. * Mint a'fa-hej's a' szépen illatozo balsamum illatoztam; mint a' válogatott myrra adtam a'jó illatnak gyönyörüségét: * és mint a'storax, és galbanus, és onyx, és myrra zengéje, és mint a' meg nem mettszett Libanus illattal bé-töltöttem lakó-helyemet, és mint a'meg nem egyelíttetett balsamum az én illatom. * Én mint a' terpentina-fa ki-terjesztettem ágaimat, és az én ágaim tiszteséges és kedvesek. * Én mint a' szölö-tö az illatnak gyönyörüségét ereztettem: és az én virágim tiszteséges és tisztelteletes gyümölchök. * Én a' szép szeretetnek annya, és a' felelemnek, és az isméretnek, és a'szent reménségnek. * Én-bennem az útnak és az igasságnak minden kedvessége, én-beném az életnek és az erönek minden reménsége. * Jöjetek-által hozzám minnyájan a kik engem kívántok, és az én gyümölchimmel töltözzetek. * Mert édesb a'méznél az én lelkem, és az én örökségem a' színméznél és a' lépes-méznél: * az én emlekezetem minden idök nemzetségi-között. * A kik engem észnek, még-is éheznek; és a'kik engem isznak, még-is szomjuhoznak. * A'ki engem halgat, meg nem szégyenül; és a' kik én-általam munkálkodnak, nem vétkeznek. * A'kik engem magyaráznak, örök életek lészen. * Mind ezek az élet könyve, és a'Fölséges testamentoma, és az igasság ismérete. * Törvént parancholt Moyses az igasságok parancholatiban, és örökséget a'Jákob házának, és igéreteket Israelnek. * El-végezte Dáviddal az ö szolgájával,

† Prov. 8.c.23.

val, hogy a'leg-erősb királyt támaszta-
taná ő-belőle, és a' ki a'tiszteletnek
királyi-székiben ülne őrökké. *" Ki 35
" Gen. 21. b. 11. bé-tőlti a' bölcheséget mint a'Fison, 10
és mint a' Tigris az új vetemények
napjain. * Ki bé-tőlti az értelmet 36
† Ioſ. 3. d. 15. mint az Eufrátes: † ki meg-sokasít- 11
tya mint a'Jordán az aratás idején.
*Ki a'tudománt el-küldi mint a'vi- 37
lágosságot, és jelen vagyon mint a' 12
Géhon a'szüret napján. * A'ki első 38 13
ismérteti azt, és az erőtlenb nem vi-
gállya azt. * Mert a'téngernél bévsé- 39
gesb az ő gondolattya, és az ő tanátsa D
a'nagy mélységnél. * Én bölcheség 40 14
öntöttem-ki a' folyó-vizeket. * Én 41 15
mint a' nagy folyó-víz ősvénye, én
mint a'folyó-víz árka, és mint a'víz
folyamása jöttem-ki a'paradichom-
ból. * mondék: Meg-öntözöm az én 42
plántás kertemet, és meg-részegítem
az én rétem gyümölcsét. *És ímé 43 17
bévséges víz-ősvényem lőn, és az én
folyó-vizem a'tengerhez közelgete: 18
* mert a' tudománt mint a' reggeli 44 C
időt meg-világosítom mindenek- 19
nek, és meg-beszéllem azt nagy mesz- 20
szire.* Által-hatom a'földnek mindē 45
alsó részeit, és meg-nézem mind az 21
aluvókat, és meg-világosítom mind
az Úrban-bízókat. * Ennek-fölötte 46 22
a' tudománt mint a' prophétáláſt ki- 23
öntöm, és a' bölcheség-keresőknek
hagyom azt, és nem szűnöm-meg az
ő nemzetségekbē a'szent őrök ideig.
* Láſsátok, hogy nem chak magam- 47 24
nak munkálkodtam, hanem az igaſ-
ságnak minden keresőinek.

XXV. Rész.

HÁrom dologban tőlt kedve 1
lelkemnek, mellyek kedve- A 26
sek az Isten 's az emberek-
előtt:* Az atyafiak eggyesége, 2
és a'felebarátok szeretete, és egy-
mással jól alkodo férfiu és aſzszony-
állat. * Három-félét gyűlölt a' lel- 3
kem, és igē neheztelek azok lelkére:
* A'kevély szegént; a' hazug gazda- 4
got; a'balgatag és esztelen vént. * A' 5 29
miket ifiuságodban nem gyűjtöttél,
mi módon találod-meg vénséged- 30
ben?*Melly szép az ősz főnek az ité- 6 31
let, és a' véneknek a' tanáts tudása!
* Melly szép a'véneknek a' bölche- 7 32
ség, és a'dicsőségeseknek az értelem,
és a' tanáts! * A' vének koronája a' 8 33
sok tudomány, és az ő dicsőségek az
Istenі félelem. * Szívemben kilencz 9
B
gyanakodhatatlan dolgot tartottam
nagynak, és a'tizediket nyelvel mon-
dom-meg az embereknek: * Az ő
gyermekin őrvendező ember, élvén
és látván ellenséginek romlását.
*" Bóldog a'ki értelmes aszszonnyal " Inſ. 26. a. 1.
lakik, † és a'ki nyelvével meg nem Supra, 14. a. 2. 19. c. 16.
esett, és a'ki nem szolgált hozzája † Iac. 3. a. 2.
nem meltóknak. * Bóldog, a'ki igaz
barátot talál, és a' ki az igaſságot a'
halgato fülnek beszélli.*Melly nagy,
a'ki bölcheséget talál, és tudománt!
de nem halladgya-meg az Isten-fé-
lőt. * az Isteni félelem mindenek-fö-
lőtt helyheztette magát:* bóldog
ember, a'kinek ajándékoztatott hogy
Isteni félelme légyen: a'ki azt tartya,
kihez hasonlíttatik? * Az Istennek
félelme, kezdeti az ő szeretetinek: a'
hitnek kezdetit pedig a'hoz kell fog-
lalni. * Minden seb, bánattya a'szív-
nek; és minden gonoság, az aszszony'állat álnoksága. * Es minden
sebet, 's nem a'szívnek sebét láttya:
* és minden álnokságot, 's nem az
aszszony'állat álnokságát: * és min-
den győtrelmet, 's nem a'gyűlölők
győtrelmét: *és minden boszszú-ál-
láſt, 's nem az ellenségnek boszszú-
állását. * Ninch gonozb fő a'kigyo
fejénél; *és ninch harag az aszszony'-
állat haragja-fölőtt. " Jobb az orosz-
lánnyal és sárkánnyal eggyütt lakni, " Prou. 21. c. 19.
hogy-sem a'gonosz aszszonyal lakni.
* Az aszszony'állat álnoksága meg-
változtattya az ő orczáját: és meg-
komorittya az ő arczúlattyát mint
a' medve: és hasonlónak mutattya a'
zákhoz. * Felebaráti-között fohász-
kodott a'férje, és halgatván egy ke-
veſsé suhajtott. *Mindē gonoság ki-
chiny az aszszony'állatnak gonosá-
gához-képest. a'bűnősok sorsa esék
reája. * Mint a'fövenyes hágo a'vén-
nek lábainak, úgy a' nyelves asz-
szony'állat a' chendesz embernek.
* " Ne nézd az aszszony'állat szépsé- " Inſ. 42. b. 6.
gét, és ne kívánd az aszszony'állatot
a'szépségért. * Az aszszony'állat ha-
ragja, tisztelетlenség 's nagy gyalá-
zat-is. * Ha az aszszony a'fő, ellenke-
zője a'férjének. * Meg-álazott szív,
és szomoru orcza, és a'szívnek sebe, a'
gonosz aszszony. * Erőtlen kezek és
el-lankatt térdek, az aszszony a'ki
nē bóldogíttya az ő férjét: *† Az asz- † Gen. 3. b. 6.
szony'állattól lőtt kezdete a' bűnek,
és

Eccli. 24. 25.

és ô-általa halunk-meg minnyájan.
* A' te vizednek chak kis folyáſt ſe adgy; ſe a'gonoſz aſzſzonnak ſzabadſágot a'ki-menéſre. * Ha kezed-ſzerént nem jár, meg-ſzégyenít téged az ellenſégek ſzíne-elôtt. * Szakazd-el ôtet teſtedtôl, hogy ne bánnyék mindenkor gonoſzúl veled.

XXVI. Rész.

A' Jó aſzſzonynak bóldog a' férje: mert az ô eſztendejének ſzáma kettôs. *Az erôs aſzſzony gyônyörködteti a'férjét, és az ô életének eſztendeit békeſégben tôlti-bé. * Jó réſz, a' jó aſzſzony, az Iſten-félôk réſzére adatik a' férfiúnak a' jó-tételeményekért: * a'gazdagnak pedig és a'ſzegénynek jó ſzíve, minden idôben víg az ô arczúlattyok. * Három dologtól félt a' ſzívem, és a' negyediktôl rettegett az orczám: * A' váraſnak árúltatáſától, és a'népnek egybe-gyûléſétôl, * a' hazug vádoláſtól, mind nehézbek a'halálnál: * a'ſzívnek fájdalma és ſiralma, a' gyanakodo aſzſzony. *A'gyanakodó aſzſzonyban a'nyelvnek oſtora, mindenekkel kôzôlvén azt. * Mint az ôkrôk igája, a' melly ingadoz, úgy a' gonoſz aſzſzony: a' ki azt tartya, mint a' ki a' ſkorpiót fogja-meg. * A' réſzeges aſzſzony, nagy harag: és az ô gyalázattya és rútſága bé nem fôdôztetik. * Az aſzſzonynak paráznaſága ſzemeinek kevélyſégérôl, és ſzeme-hejáról iſmértetik-meg. *" Szemérmetlẽ leányodat, erôſsen meg-ôrizd; hogy alkolmatoſságot találván, ne éllyen kedve-ſzerént. * Az ô ſzemeinek minden ſzemtelenſégétôl ódd magadat, és ne chodállyad ha téged meg-vét. * mint a' ſzomjuhozo úton-járo, a' kútnál meg-nyittya a'ſzáját, és minden kôzelb-valo vízbôl iſzik, és minden karò-ellenében le-ûl, és minden nyíl-ellenében meg-nyittya a'tegzet, míg nem el-fárad. * A'ſzorgalmatos aſzſzonnak kedves-vólta, gyônyörködteti a'férjét, és annak chontyait megkôvéríti. * Annak tudománya, az Iſtẽ adománya. * Az értelmes és halgato aſzſzony, el nem cherélhetô a'túdós léleknek. * Kedveſség-fôlôtt-valo kedveſség, a'ſzent és ſzemérmetes aſzſzony. * Semmi bôchûllés pedig nem mélto a' maga meg-tartóztato lélek-

" Inf. 42. b. 11.

21 hez. * Mint az Iſtennek magaſságiban fel-kelô Nap e'világnak, úgy a' jó aſzſzonynak ſzépſége az ô házának ékeſségére. * fényló ſzôvétnek a'ſzent gyertya-tartóban, és az ô orczája ſzépſége a' meg-állapodott idôben.
23 * Arany oſzlopok az ezûſt talpakon, és erôs lábak az álhatatos aſzſzony
24 talpain. * Az erôs kô-ſziklán az ôrôk fondamentomok, és az Iſten parancholati a'ſzent aſzſzonynak ſzívében.
25 * Két dolgon ſzomorodott-meg a' ſzívem, és a' harmadikon meg-haragudtam: * A' hadakozo férfiún, ki el-fogyatkozik a'ſzûkſég-miatt; és
26 a' meg-útáltatott értelmes emberen:
27 * és a' ki az igaſságról a'bûnre tér,
28 azt az Iſten a'kardra kéſzítette. * Két dolog tetſzett nékem nehéznek és veſzedelmeſnek: nehezen ôltôzik-ki a'kalmár a'reſtſégbôl; és nem igazúlmeg a'korchomáros az ajakinak bûneiből.

XXVII. Rész.

A' Szegénység-miatt ſokan vétkeztek: és a'ki meg akar gazdagúlni, el-fordíttya a' ſzemét. *Mint a'kôvek foglaláſa kôzepire karo veretik, úgy az el-adás és a'vétel-kôzibe ſzorúl a' bûn. * Meg-rontatik a' vétkezôvel eggyûtt a'vétek. * Ha az Úr félelmében magadat ſzûntelen nem tartod, hamar fel-fordúl a'házad. * Mint a' roſta rázaſábã a'gaz meg-marad, úgy az ember kételkedéſe az ô gondolattyában. * A'fazekaſnak edényit a'kemencze próbállya-meg, és az igaz embereket a'háboruſágnak kíſértete. * Mint a'fával-valo bajlódás megmutattya annak gyûmôlcsét, úgy az íge az ember ſzíve gondolattyából.
8 * Ne díchérd az férfiat az ô beſzédeelôtt: mert ez az emberek kíſértéſe.
9 * Ha az igaſságot kôveted, meg-fogod azt: és abba ôltôzôl mint a'tiſzteletnek kôntôſébe; és véle lakol, és meg-óltalmaz téged ôrôkké, és a' vizgálâſnak napján erôſséget találſz.
10 * A' rôpûllô-állatok, hozzájok haſonlókhoz gyûlnek: és az igaſság azokhoz tér, a' kik azt chelekeſzik.
11 * Az oroſzlány a'vadáſzáſra leſelkedik mindenkor; úgy a' bûnôk a'hamiſság chelekedôire. *A' ſzent ember a' bôlcheſégben marad mint a' Nap: mert a'bolond mint a'hóld vál-

Eccli. 26. 27.

tozik. * Az esztelenek-között, tartsad az ő idejére az igét: az eszesekközött pedig szűntelē forogj. * A'bűnősök beszéde gyűlölséges, és az ő nevetések a'bűnnek gyönyörűségiben. * A' sokat-eskűvő beszéd, a'főnek haj-szálait fel-borzasztya: és annak böchűlletlensége a'fülek bé-dugása. * Vér-ontás a' kevélyek versengésébē; és az ő átkok nehéz a'halgatásra. * A'ki baráttya titkait ki-jelenti, elveszti hitelét, és nem talál szíve-szerént-valo barátot. * Szeresed felebarátodat, és hívséggel kötelezd hozzája magadat. *Hogy-ha ki-jelēted titkait, ne járj bár utánna. *Mert mint az ember, a'ki el-veszti barátttyát, úgy a' ki el-veszti-is felebaráttya barátságát. * És mint a'ki el-bochátttya a'madarat kezéből, úgy hattad-el felebarátodat, és meg nem fogod őtet. * ne járj bár utánna, mert távúl vagyon: mert el-szaladott mint a'vad-kechke a'tőrből: mert megsebesíttetett a' lelke. * nem kötheted többé meg őtet. És a'szitok-után-is vagyon meg-békélés: * meg-jeléteni pedig a'baráttya titkait, a'boldogtalan léleknek kétségbe-esése. * A'szemmel hunyorgato, hamisat forral, és senki őtet attól el nem fogja: * a'szemeid-előtt meg-édesíti a' szádat, és a'te beszédiden chodálkozik: végtére pedig meg-változtattya a'szádat, és a'te igéidben botránkozást szerez. * Sok dolgokat gyűlöltem, de e'hez nem hasonlítottam, az Úr-is gyűlöli ezt. * A' ki fel-veti a' követ, a'maga fejére esik: és az álnok seb, az álnoknak chinál sebeket. *És a'ki vermet ás, beléje esik: és a'ki követ tészen felebaráttya-eleibe, maga ütközik abba: és a'ki másnak tört vét, el-vész abban. * Aki álnokságos tanátsot ád, azonra háromlik, és nem tudgya honnét jőjön reája. * A'chúfolás, és a'gyalázat a'kevélyeké, és a' boszszú-állás mint az oroszlány lesselkedik utánna. * Törrel veznek-el a'kik az igazak esetin gyönyörkődnek: a' fájdalom pedig meg-emészti őket minek-előtte meghallyanak. * A'harag és a'dühősség, mind a'kettő útálatos dolog, és a' bűnős férfiu birattatik azoktól.

13 1 14 A 2 15 3 16 4 17 C 5 18 6 19 20 7 21 8 9 22 10 23 11 B 24 12 25 26 D 13 27 14 28 15 29 16 30 17 C 18 31 19 32 20 33 21 22 23

XXVIII. Rész.

Dent. 32. e. 35. Mat. 6. d. 14. Mar. 11. c. 25. Rom. 12. d. 19.

A'Ki boszszút akar állani, az Úrtól boszszú-álláſt talál, és annak bűneit meg-tartván meg-tartya. *Bochássmeg az ellened-vétő felebarátodnak: és akkor néked midőn könyörgesz, meg-óldoztatnak a'bűneid. *Ember emberre haragot tart, és az Istentől keres orvoſságot? *Magához hasonló emberhez ninch irgalmaſsága, 's a' maga bűneiért könyörög? *Ő testén, haragot tart, és engeszteléſt kér az Istentől? ki imádkozik annak vétkeiért? * Emlekezzél-meg az utólso dolgokról, és szűnnyél-meg gyűlölködni: * mert rothadás és halál következik annak parancholátiból. * Emlekezzél-meg az Isteni félelemről, és ne haragudgyál felebarátodra. * Emlekezzél-meg a'Fölséges szövetségéről, és ne gondolly a'felebarátod tudatlanságával. * Tartóztaſd-meg magadat a' versengéſtől, és meg-kevesired a'bűnöket: * mert a'haragos ember versengéſt gyúllaſzt, és a' bűnős férfiu meg-háborittya barátit, és a'békeségben-lévők-közibe ellenkezéſt ereſzt. *Mert az érdő fái-szerént úgy gyúllad a'tűz: és az ember ereje-szerént, úgy léſzen az ő haragja, és az ő gazdagsága-szerént neveli haragját. * A'hirtelen vetekedés tűzet gyújt: és a' hirtelen versengés vért ont: és a'bizonyító nyelv halált hoz. * Ha a'szikrába fújsz, fel-gerjed mint a'tűz: és ha reá pőkſz, el-aluſzik: mind a'kettő a' szájból mégyen-ki. * A'födorló és két-nyelvű, átkozott: mert sok békeségben-lévőket megháborít. * A' harmadik nyelv sokakat fel-háborított, és el-szélleſztette őket nemzetségről nemzetségre: * a' gazdagoknak kővel-kerített várasit el-rontotta, és a'fő emberek házait ki-ásta. * A' népek ereit el-vagdalta, és az erős nemzetségeket felbontotta. *A'harmadik nyelv az erős aſszonyokat ki-űzte, és meg-foszotta azokat munkájoktól. * a'ki azt nézi, nem léſzen nyugodalma, se baráttya nem léſzen, a'kiben meg-nyúgodgyék. *Az ostor chapáſa kékséget szerez; a' nyelv chapáſa pedig chontokat ront. * Sokan húllottakel a'fegyver élivel: de nem mint a'kik el-veſztek az ő nyelvek-miá. *Boldog a'ki a'gonosz nyelv-előtt bé-fő-

döztetett, és a' ki annak haragjába nem ment, és a'ki annak igáját magára nem vonta, és annak köteleivel meg nem köttöztetett: * mert annak igája, vas iga; és annak kötele, réz kötél. * Az ő halála, igen gonosz halál: és hasznosb annál a'pokol. * Az ő állandósága meg nem marad, hanem a' hamisak útát bírja: és az ő langjával meg nem égeti az igazakat. *A'kik el-hadgyák az Istent, abba esnek, és fel-gyulad bennek, és meg nem alusik, és reájok bocháttatik mint az orosz lány, és mint a'párducz meg-sérti őket. * Sövényezd-bé fűleidet tövisekkel, ne hallgasd a' gonosz nyelvet, és a' szádnak ajtókat és lakatokat chinálly. * Aranyadat, és ezüstödet olvazd-meg, és beszédidnek mértéket chinálly, és a' szádnak igazgato zabolát: * és figyelmezz reá hogy ne-talám meg ne elsél nyelveddel, és el ne elsél a' reád-lesselkedő ellenségek színe-előtt, és a'te eseted halálig gyógyúlhatatlan légyen.

XXIX. Rész.

A'Ki irgalmasságot chelekeszik, költs ön ád felebarátyának: és a'ki erős a'kezével, meg-tartya a' parancholatokat. *Adgy költsön felebarátodnak szükségének idején, és ismég meg-fizess felebarátodnak ideje-kor. *Erősítsd-meg igédet, és hivé chelekedgyél véle; és minden időben megtalálod a' mi néked szükséges. * Sokan úgy mint találásnak alították a' költsönt, és nehézséget szerzettek azoknak a'kik őket meg-segétették. *A' míg el-vészik, chókolgattyák az adónak kezeit, és igéretek-által megalázzák szavokat: *és a'viszsza-adásnak idején időt kér, és kedvetlen 's zúgolódo igéket szóll, és az időre vét: * ha pedig meg-adhatná, viszszát vonszon, a' sommának alig adgya-meg felét, és azt úgy mint a' találást tartya: * ha pedig nem; megfosztya őtet pénzétől, és ok-nélkül ellenségévé tészi őtet: *és szidalmakkal és átkokkal fizet néki, és a'tisztesség és jó-tétemény-helyébe gyalázattal fizet néki. *Sokan nem gonoságból nem adtak költsön, hanem féltek hogy ok-nélkül meg ne chalattatnának. * Mindazáltal az alázatoshoz erős szívvel légy, és az alamisnáért ne

12 vontasd őtet. * A' parancholatért vedd hozzád a'szegényt: és az ő szegénységéért ne erezd őtet üresen.
13 * Veszesd-el a'pénzt az atyád-fiáért
14 és barátodért: és ne rejtsed azt kő-alá veszedelemre. * " Helyhezteső a'te kinchedet a' Fölségesnek parancholatiban, és inkább használ néked az
15 aranynál. * " Rekezd az alamisnát a' szegénynek szívébe, és az meg-szabadít téged imádságával minden gonosztól. * A' hatalmasnak paizánál,
16 17 * és a'dárdánál inkább harczol az ellenséged-ellen. * A' jó férfiu kezes léssz felebaráttyáért: *a'ki el-veszti a' szemérmetességet, benne hadgya azt.
18 19 *A'kezesnek jó-téteményét el ne felejtsed: mert lelkét adta éretted. * A' kezestől el-fút a'bűnös's a'tisztátalan.
20 21 * A' kezesnek javait magának tulajdonittya a'bűnös: és a'háládatlan elméjű el-hadgya az ő meg-szabadítóját. * A'férfiu kezes léssen felebaráttyáért: és midőn el-veszti a' szemérmetességet, el-hagyattatik tőle.
22 23 *A'gonosz kezesség sok szerenchéseket veszttett-el, és fel-indította azokat
24 mint a'tenger habjait. * A' hatalmas férfiakat fel-forgatván el-költöztette, és idegen nemzetségek-között
25 26 bújdosnak. * A' bűnös által-hagván az Úr parancholattyát, gonosz kezességbe esik: és a'ki sokat igyekezik
27 chelekedni, itéletbe esik. *Segétsd-meg felebarátodat erőd-szerént, és figyelmezz magadra hogy meg ne essél. * † Az ember életének kezdete
28 29 a' víz 's a' kenyér, és a' ruházat, és a'rútságot bé-födöző ház. * Jobb
30 a' szegénynek elesége a' deszkás fedél-alatt, hogy-sem távúl a' friss étkek ház-nélkül. * A'kichint nagy-
31 helyett kedvellyed, és a' bújdosásnak szidalmát nem hallod. * Rosz élet házból házba szállani: és a'hol szállása léssen, nem chelekesik bízváss,
32 se fel nem nyittya a'szaját. * A'szállásra bé-fogadtatik, és háládatlanokat étet 's itat, és ezek-fölött keserű
33 szókat hall. * Eredgy zellyér, és vess asztalt: és a'mi kezed-között vagyon,
34 azzal a'többit étesed. *Menny-ki az én tisztes séges barátim orczája-előtt: az én házam szükséges nékem szállásúl az én atyám-fiáért. * Nehezek
35 ezek az értelmes embernek: a'házértvalo dorgálás, és a' költsönzőnek gyalázása.

" *Tób. 4. b. 10.*

" *Sup. 17. 6. 18.*

† *Infr. 39. 6. 31.*

XXX. Rész.

Pro. 13. d. 24. & 23. b. 13.

A' Ki a'fiát ſzereti, gyakor- 1
ta oſtorozza azt, hogy ŏr- A
vendezzen végtére, és ne
tapogaſsa a'felebaráti ajta-
it. * A'ki a'fiát taníttya, díchértetik 2
ŏ-általa, és az ŏ háza-népe-kŏzŏtt
dichekedik benne. *† A'ki a' fiát ta- 3
níttya, irégykedteti ellenſégét, és
baráti-kŏzŏtt dichekedik benne.
* Meg-hólt az attya, és mint-ha meg 4
nem hólt vólna: mert hozzája haſon-
lót hagyott utánna. *Látta életében, 5
és ŏrvendezett benne: halála-kor
nem bánkodott, ſe meg nem ſzé-
gyenűlt ellenſégi-elŏtt. * Mert házá- 6
nak óltalmazót hagyott az ellenſé-
gek-ellen, és a'barátinak jóval-fize-
tőt. * A'fiainak lelkekért, bé-kŏtŏzi 7
ſebeit, és minden ſzón fel-háborodik B
a'gyomra. * A'délczeg ló keménnyé 8
válik, és a' magának hagyatott fiù
vakmerővé válik. *Chŏchŏgeſd a'fia- 9
dat, és meg-rettent téged: jádzál véle,
és meg-ſzomorít téged. * Ne moſo- 10
lyogj véle, hogy meg ne bánnyad, és
végre meg-váſsanak a'fogaid. * Ne 11
adgy hatalmat néki ifiuſágábã, és meg
ne útáld az ŏ gondolatit. * "Hajtſd- 12
meg a' nyakát ifiuſágában, és verd
az óldalait a'míg gyermek, hogy ne-
talám meg ne keményedgyék, és ne
hidgyen néked, és lelkednek fájdal-
mára léſzen. * Taníttſad a' fiadat, és 13
mũkálódgyál rajta, hogy undokſágá-
ban meg ne ũtkŏzzél. * Jobb az egéſ- 14
ſéges és vaſtag-erejű ſzegény, hogy-
ſem az erőtlen és gonoſsággal meg-
oſtoroztatott gazdag. * A' lélek ũd- 15
vŏſsége az igaſsságnak ſzentſégé- C
ben, jobb minden aranynál és ezűſt-
nél; és az egéſséges teſt, a' nagy gaz-
dagſágnál. * Ninch gazdagſág a' 16
teſti egéſségnek gazdagſága-fŏlŏtt:
és ninch gyŏnyŏrűſég a' ſzívnek ŏ-
rŏme-fŏlŏtt. *Jobb a'halál a'keſerves 17
életnél: és az ŏrŏk nyugodalom a'
hoſzſzù betegſégnél. * A' bé-rekeſz- 18
tett ſzájban el-rejtett jók, mint a'ko-
porſó-kŏrűl helyheztetett étkek.
* "Mit haſznál az áldozat a'bálvány- 19
nak? mert ſe meg nem éſzi, ſe nem
ſzagollya: * úgy a'ki el-űzettetik az 20
Úrtól, a'hamiſságnak béreit hordoz-
ván: * a' ſzemeivel látván, és fohász- 21
kodván, mint a'ſzűzet-ŏlelgetŏ és ſu-
hajto férfítalan. * "Ne engedgy bá- 22

Eccli. 30. 31.

D natot a'lelkednek, és ne gyŏtŏrd ma- & 15. & 13. & 17. d. 22.
23 gadat tanátſoddal. * A'ſzívnek viga-
ſága ez az ember élete, és a'fogyatko-
záſ-nélkűl valo ſzentſégnek kinche:
és a'férfiúnak ŏrvendezéſe a'hoſzſzù
24 élet. *Kŏnyŏrűlly lelkeden Iſtennek
tetſzvén, és tartoztaſd-meg magadat:
gyűjtſd ŏſzve ſzívedet az ŏ ſzẽtſégé-
ben, és a'bánatot meſzſze el-kergeſd "2. Cor. 7. c. 10.
25 tőled. * "Mert ſokakat meg-ŏlt a'
26 bánat, és ninch abban haſzon. * Az
irégyſég és a'harag meg-kevesítik a'
napokat, és idő-elŏtt vénſéget hoz a'
27 gondolkodás. * A'víg ſzív, az étkek-
kŏzŏtt-is jó: mert annak étkei ſzor-
galmatoſon kéſzíttetnek.

XXXI. Rész.

1 A' Tiſzteſségért-valo vígyá-
A zás meg-epeſzti a'teſtet, és
arról-valo gõdolkodás el-
2 véſzi az álmot. * A'jŏven-
dŏ dolgokról-valo gondolkodás el-
fordíttya az elmét, és a'nehéz beteg-
3 ſég józanná téſzi a'lelket. * Fáradott
a' gazdag a' marhának gyűjtéſében,
és az ŏ nyugodalmában bé-telik ja-
4 vaival. * Fáradott a'ſzegény eledelé-
nek meg-keveſitéſével, és végre-is
5 meg-ſzűkűl. *A'ki az aranyat ſzere-
ti, meg nem igazúl: és a'ki kŏveti a'
6 veſzedelmet, meg-telik azzal. *"So- "Sup. 8. a. 3.
kan eſtek-meg az arany-miá, és añak
ſzíne-által lŏtt azok veſzedelme.
7 * Botránkozáſnak fája az arany az
áldozóknak: jaj azoknak a' kik azt
kŏvetik, és minden eſztelen el-véſz
8 abban. *Bóldog a'gazdag, a'ki maku-
la-nélkűl találtatott: és a'ki az arany-
után nem járt, ſe nem bízott a'pénz-
9 ben és a'kinchekben. * Kichoda ez,
és díchérjűk őtet? mert choda dol-
10 gokat chelekedett életében. * A'ki
meg-próbáltatott abban, és tekélle-
tes, ŏrŏk dichőſége léſzen annak: a'
ki vétkezhetett, és nem vétkezett;
B gonoſzt chelekedhetett, és nem che-
11 lekedett: * az-okáért meg erőſsíttet-
tek az ŏ javai az Úrban, és az ŏ alá-
miżnáit beſzélli a' Szenteknek egéſz
12 Gyűlekŏzete. * Nagy aſztalhoz űl-
tél-e? ne nyiſd-meg annál a'torkodat
13 elsőben. * Ne ſzólly így: Sok a'
14 mi ezen vagyon. * emlekezzél-meg,
15 hogy gonoſz az álnok ſzem. * Mi-
choda teremtetett álnokb a'ſzemnél?
az-okáért minden tekintéſére kŏny-
16 vez. midőn láttya, *ne nyújtſd-ki ke-
zedet elsőben, és az irégyſég-által

meg-

meg-rútíttatván meg ne pírúlly.
* Meg ne terheld magadat a'lakoda- 17
lomban. * Magadról értsed-meg a' 18
felebarátod dolgait : * úgy élly mint 19
mértékletes ember azokkal, a' mel-
lyek elődbe tétetnek : hogy meg ne
gyűlőltessél midőn sokat észel. * Te 20
szűnnyél-meg elsőbē emberségnek-
okáért: és ne légy telhetetlen, hogy
talám bantásúl ne légy. *És ha sokak- 21
kőzibe ültél, azoknál előbb ki ne C
nyújtsad kezedet, se elsőbē innod ne
kérj.*Melly elégséges a'túdós ember- 22
nek a'kevés bor, és aluvásodban meg
nem bántatol attól, és nem érzesz fáj-
dalmat. *Vígyázás, sár, és győtrelem 23
a'telhetetlen férfiúnak: * egésséges 24
álma vagyon a'józan embernek. reg-
gelig alusznik, és az ő lelke győnyőr-
kődik véle. * És ha meg-terheltetel 25
a' sok ételtől, kelly-fel kőzzűlők,
okádd-ki: és meg kűnyebbít téged, és
nem hoz testednek betegséget.*Hal- 26
gass engem fiam, és meg ne vess en-
gem: és végezetre meg-találod az én
igéimet. * Minden chelekedetidben 27
gyors légy, és semmi betegség nem
talál reád. * A' bév-kezőt a'kenyér- 28
bē sokaknak ajaki álgyák, és hív az ő
igaz vóltáról-valo bizonyság.*A'ke- 29
nyérből-valo fősvényre, zúgolódik
a'váras, és igaz az ő gonosságáról-
valo bizonyság. * "Ne ingerlyed a' 30
bor-szeretőket : mert sokakat el-
vesztett a'bor. * A' tűz meg-próbál- 31
lya a'kemény vasat: úgy a'részegség- D
ben ivott bor meg-feddi a'kevélyek
szíveit. * Jó élet az embereknek, a' 32
bor a'józanságban: ha azt mértékle-
tesen iszod, józan lészsz.*Michoda an- 33
nak élete, a'ki a'bor-miá el-fogy?*Mi- 34
choda fosztya-meg az életet ? A'ha- 35
lál. *"A'bor a'vígaságra teremtetett,
és nem a'részegségre, eleitől-fogva. 36
* A' léleknek's a'szívnek vígasága, a'
mértékletessē ivott bor. *A'léleknek 37
's a'testnek egéssége, a'józan ital. *A' 38
sok bor-ital, versengést, és haragot,
és sok romlásokat szerez. * A' lélek- 39
nek keserűsége, a'sok bor ital. * A'ré- 40
szegségnek bátorsága, a'balgatagnak
meg-űtkőzése, meg-kissebbítvén az
erőt, és sebeket szerezvén. * A'boros 41
lakodalomban meg ne fedgyed fele-
barátodat: és meg ne útáld őtet az ő
vigaságában: * ne szólly néki gyalá- 42
zatos szókat : és ne szorongasd őtet
viszsza-kéréssel.

"Iudit 3.

"Prov. 103.b.15. Prov. 31.a.4.

XXXII. Rész.

1 VEzérré tőttek-e téged? fel ne
A fualkodgyál : légy olly kő-
zőttők mint egy kőzzűlők.
2 *Gōdot viselly reájok, és úgy
űlly-le, és mindē gondodat el-végez-
3 vén telepedgyél-le: * hogy vígadgy
ő-érettek, és ékességűl vegyed a'
kedvesség koronáját, és tisztességet
4 nyerj fáradságodért.*Szólly te idősb:
5 mert téged illet * az első ige szorgal-
matos tudománnyal, és ne tégy aka-
6 dályt a' musikának. * A'hol hallo-
más ninch, ki ne őntsed a' beszédet,
és alkolmatlanúl fel ne fualkodgyál
7 bőlcheségedben. * A'karbunkulus-
nak drága kőve az arannak ékességé-
ben, és az énekeseknek eggyezése a'
8 boros lakodalombā. *Mint az arany-
B ban foglalt pechétes smaragd, úgy az
énekeseknek számos-vólta a' víg és
9 mértékletes bornál. * Hally halgat-
ván, és a'bőchűllésért jó kedvet ta-
10 lálsz. * Ifiù, a'te űgyődben-is chak
11 alig szólly. * Ha kétszer kérdetel, feje
12 légyen feleletednek. *Sokakban olly
légy mint a'tudatlan, és hally halgat-
13 ván's kérdezkedvén-is. * A' fő em-
berek-kőzőtt el ne bízzad magad: és
a'hol vének vannak, sokat ne szólly.
14 *A'kő-esső előtt jár a'villámás: és a'
szemérmetesség-előtt jár a' kedves-
ség, és a' bőchűllésért jó kedvet ta-
15 lálsz.*És a'fel-kelésnek idején ne aka-
C dozz: elsőben pedig házadhoz siess,
és ott légy magadnak, és ott mula-
16 tozz, * és járj-el gondolatidban, és
nem a'vétkekben's a'kevély igében.
17 * És mind ezekért álgyad az Urat, a'
ki téged teremtett, és meg-részegített
18 téged mindē javaival.*A'ki az Urat fé-
li, az ő tudományát bé-vészi: és a'kik
reája vígyáznak, áldomást találnak.
19 * A'ki a'törvént keresi, bé-tőltetik
attól : és a'ki álnokúl chelekeszik,
20 meg-botránkozik abban. * A'kik az
Urat félik, igaz itéletet találnak, és az
igasságot mint a' világot meg-gyúj-
21 tyák. * A' bűnős ember el-távoztat-
D tya a'dorgálást, és akarattya-szerént
22 talál hasonló példát. * A'tanátsos fér-
fiu nem veszti-el az értelmet; az ide-
gen, és a'kevély nem retten-meg fé-
23 lelemmel: * ha tanátsnélkűl chele-
kedett-is magával, találmányitó-s
24 meg-feddetik. * Fiam, tanátsnélkűl
semmit ne chelekedgyél, és a'chele-

Eccli. 31.32.

kedet-

kedet-után meg nem bánod. *Veſze- 25
delmes úton ne járj, és nem ůtkőzől-
meg a'kővekben : ſe nehéz útra ne
indúlly, hogy botránkozáſt ne tégy
lelkednek : * és a'fiaidtól meg-ódd 26
magadat, és a'házad népétől őriz-
kedgyél. * Minden chelekedetedben 27
hidgy a' te lelkednek hívſégével:
mert ez a'parācholatok meg-tartáſa.
*A'ki az Iſtennek hiſzen, a'parancho- 28
latokra figyelmez : és a' ki ő-benne
bízik, meg nem kiſsebbűl.

XXXIII. RÉSZ.

AZ Iſten-félőt gonoſz nem 1
talállya, hanem a' kíſértet- A
ben az Iſten meg-tartya ő-
tet, és meg-ſzabadíttya a'
gonoſzoktól. *A'bőlch nem gyűlőli 2
a'parācholatokat és az igaſságokat,
és nem ůtkőzik-meg mint a' hajo a'
ſzél-véſzben.* Az értelmes ember hi- 3
ſzen az Iſtē tőrvényének, és a'tőrvény
hív ő-néki. * A' ki a' kérdéſt meg- 4
magyarázza, ígét kéſzít, és így kő-
nyőrőgvén meg-halgattatik, és meg-
tartya a'tudománt, és akkor meg-fe-
lel. * "A'bolondnak ſzíve mint a'ſze- 5
kér kereke: és mint a'forgādo tēgely
az ő gōdolattya. *Az embernek chú- 6
folo baráttya, olly mint a'mén-lo,
minden rajta ůlő-alatt nyerít.*Miért 7
halladgya-felyűl eggyik nap a'máſik
napot, és iſmég a'világoſság a'vilá-
goſságot, és az eſztendő az eſztendőt,
a' Naptól-e ? * Az Úr tudománya- 8
által válaſztattak-el, a'Nap terem-
tetvén, és a'parancholatot meg-tart-
ván. * És meg-változtatta az időket, 9
és azoknak innep-napjait, és azok- B
ban az innep napokat meg-ſzentel-
ték bizonyos órában. * Azok-kőz- 10
zűl fel-magaſztalt és naggyá tőtt az
Iſtē; és azok-kőzzűl a' napok ſzáma-
kőzibe helyheztetett. És minnyájan
az emberek ſárból, "és földből, mely-
ből Adam teremtetett. * A' tudo- 11
mánynak ſokaſága-által el-válaſz-
totta azokat az Úr, és meg-változtat-
ta az ő útokat. * Azok-kőzzűl meg- 12
áldott, és fel-magaſztalt : és azok-
kőzzűl meg-ſzentelt, és magához
foglalt: és azok-kőzzűl meg-átko-
zott, és meg-alázott, és el-fordította
azokat az ő el-váláſok-után.* "Mint 13
a'fazekas ſárja az ő kezében, hogy ab-
ból valamit chinállyon és rendellyē.
*Minden ő útai az ő rendeléſe-ſze- 14

" Sup. 21. b. 17.

" Gen. 2.

" Rom. 9. c. 11.

rént: úgy az ember annak kezében
a'ki őtet teremtette, és meg-fizet né-
ki az ő itélete-ſzerént. * A' gonoſz- 15
ellen a' jó vagyon; és a'halál-ellen, az
élet: úgy az igaz ember-ellen-is a'bű-
nős. Es így nézzed a' Főlſégeſnek
minden chelekedetit. Kettő's kettő,
és eggyik egy-ellen. * És én leg-utól 16
ſerkenék-fel, és mint a'ki a'ſzőlő-
ſzedők-után ſzedegeti a' ſzőlő-ſze-
meket. * Az Iſten áldáſában bíztam 17
C én-is; és mint a'ki ſzőlőt ſzéd, meg-
tőltőttem a'ſajtót. * "Nézzétek hogy 18
nem chak magamnak munkálkod-
tam, hanem a'tudománynak minden
keresőinek. * Halgaſsatok engem fő 19
emberek, és minden népek, és a'gyű-
lekőzetnek vezéri vegyétek fűleitek-
be. * Fiadnak és feleſégednek, az 20
atyád-fiának és barátodnak, ne adgy
hatalmat rajtad életedben: és ne add
máſnak őrőkſégedet: hogy ne-tálam
meg ne bánnyad, és kőnyőrőgj azok-
ért. * A'míg élſz és lehelleſz, ſenki el 21
ne változtaſson téged. * Mert jobb 22
hogy a'fiaid kérjenek téged, hogy-
ſem te nézz a'fiaid kezeire. * Minden 23
dolgaidban jeles légy. * Meg ne 24
rútíttſad dichőſégedet. Életed nap-
jainak bé-tellyeſedéſének napján,
és ki-meneteledneк idején ozd-el a'te
őrőkſégedet. * Abrak, és veſzſző, és 25
terh a' ſzamárnak : kenyér, és fé-
gyelem, és munka a'ſzolgának. * Fe- 26
D nyítékben munkálkodik, és nyugod-
ni kíván: tágítſd-meg a'kezeit, és ſza-
badſágot kíván. * Az iga's a'gyeplő 27
meg-hajtyák a'kemény nyakat, és a'
ſzolgát a' ſzűntelen-valo munkák
hajtyák-meg.*A'gonoſz-akaro ſzol- 28
gának, győtrés és békók; kűld a'
munkára őtet, hogy ne hívolkod-
gyék. * mert ſok gonoſságra tanított 29
a' hívolkodás. * Dolgokra rendeld 30
őtet: mert az illik hozzája. Hogy-ha
nem enged, meg-hajtſad őtet békók-
kal, és ſenkinek teſtét főlőttebb ne
terheld : de itélet-nélkűl ſemmi ne-
hezet ne chelekedgyél. * " Ha hív 31
ſzolgád vagyon, légyen néked mint
a'lelked: mint atyád-fiával úgy bán-
nyál véle : mert lelkednek vérével
vőtted őtet. * Ha hamiſsan meg-ſér- 32
ted őtet, el-ſzőkik : * és ha fel-ſzed- 33
vén magát el-menend, nem tudod
kit kereſsz, és mellyik ú-
ton kereſsed
őtet,

" Sup. 24. d. 47

XXXIV. Rész.

1	A	Héába-valo reménsége és hazugsága vagyon az esztelen embernek: és az álmok felfualkodtattyák a' balgatagokat. * Mint a' ki az árnyékot ragadgya, és a'szelet űzi: úgy a'ki a'
2		hazug látásokra figyelmez. * e' szerént ez az álom látása: az embernek
3		orczája-előtt az ember hasonlatossága. * A'tisztátalantól mi tisztíttatik-
4		meg? és a' hazugtól michoda igaz
5		mondatik? * A'tévelygő jövendölés és a'madár-szóból-valo hazug jövendölések, és a' gonosz-tévők álmai,
6		hiuság. *És mint a'gyermek-szűlőé, úgy a'te szíved látásokat szenved. ha-
		nem ha a'Fölségestől bocháttatik a'
		látogatás, ne add azokra szívedet:
7		* mert sokakat el-tévelyítettek az álmok, és meg-estek a' kik azokban
8		bíztak. * Hazugság-nélkül tellyesedik-bé a'törvény igéje, és a'bölcheség a' hívnek szája-által magyaráztatik-meg. * A'ki meg nem kísértetett,
9		mit túd? A' melly férfiu sokakat
10	B A	próbált, sokat gondolkodik: és a'ki sokat tanúlt, értelmest beszél. * A'ki nem próbált, keveset túd: a'ki pedig sokakban forgott, meg-sokasíttya a'
11		gonosságot. * A'ki meg nem kísértetett, miket túd? a'ki meg-chalattatott, bévelkődik ravasággal. * Sokákat láttam bújdosásomkor, és az igéknek sok szokásit. * Egy-nehányszor
12		halálig veszedelemben vóltam ezekért, és ki-szabadúltam az Isten malasztya-által. * Az Isten-félők lelke keresi
13			
14			
15			
16	C		
17			
18			
19	B		
20			
21			
22			

" Pſ. 33. d. 18.

" Prov. 21. d. 27.

23		tetik, és annak tekíntetiért meg-áldatik. * Mert az ő reménségek az ő szabadítójokban, és az Isten szemei az ő-
24	D	tet-szeretőkön. * A'ki az Urat féli,
25		semitől nem retteg, és nem fél: mert
26		az az ő reménsége. * Az Urat-félőnek
27		lelke bóldog. * Kire tekint, és kicho-
28		da annak erőssége? * " Az Úr szemei
29		az őtet-félőkön, hatalmas óltalmazo, erős oszlop, a'hévségbe levél-szén, és
30		a'délnek árnyékozója, * kegyelmezés
31		a'bántásban, és segétség az esetben, a'léleknek fel-magasztalója, és a'sze-
		meknek meg-világosítója, egéséggnek és életnek és áldásnak adója. * A'
		hamisból-áldozónak áldozása fertelmes, és nem kedvesek a' hamisak
		chúfolási. * Az Úr egyedűl vagyon
		az őtet-várókkal az igaz-mondásnak

" Prov. 15. b. 8.

† Deut. 24. c. 14. Sup. 7. c. 22.

" 2. Pet. 2. d. 21.

XXXV. Rész.

1	A	?Ki meg-tartya a' törvént, áldozatot sokasít. * " Üdvőséges áldozat a' parancholatokra figyelmezni, és
2		el-távozni mindé hamisságtól. *És a'
3		hamisságokért-valo engesztelő áldozatot áldozni, és a'bűnőkért-valo kőnyörgés, el-távozni a' hamisságtól.
4		* Hálát ád, a'ki szemlye lisztet áldozik: és a'ki irgalmasságot chelekesik,
5		áldozatot tészen. * Kedves az Úrnál, el-távozni a' hamisságtól: és a' bűnért-valo kőnyörgés, el-távozni a'
6		hamisságtól. * † Ne jelennyél az Úr
7		színe-előtt üresen. * Mert mind
8		ezek az Úr parancholattyáért lésznek. * Az igaznak áldozattya meg-
		kövériti az óltárt, és gyönyörűséges illat a' Fölségesnek színe-előtt.
9		* Az igaznak áldozattya kedves, és
10	B	annak emlékezetit el nem felejti az Úr. * Jó szívvel add-meg az Istennek a' dichőséget: és meg ne kevesíttsed
11		a' kezeid szengéit. * " Minden ado-
		mányban víg légyen az orczád, és ör-
		vendezéssel szenteld a'te dézmáidat.
12		*† Adgy a'Fölségesnek az ő adomá-
13		nya-szerént, és jó szemmel adgyad kezeidnek találmányát: * mert az Úr
14		meg-fizeti, és hét-szerte annyit ád néked. * " Ne adgy hamis ajándékokat,
15		mert nem vészi-bé azokat. *És ne nézz

† Exod. 23. b. 15. & 34. c. 22. Deut. 16. d. 16.

" 2. Cor. 9. b. 7. Tob. 4. b. 9. † Lev. 22. c. 28. Deut. 15. d. 14.

" Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. c. 17. Iob. 34. b. 19. Sap. 6. b. 8. Rom. 2. b. 11.

a' hamis áldozatra, mert az Úr bíro,
†Gal. 2. b. 6. † és ninch ő-nála a'személynek di-
Coloſ. 3. d. 25. chőſége. *Nem véſzi az Úr a'ſzemélyt
Act. 3. e. 34. a'ſzegény-ellen, és a'meg-ſérűltnek
1. Pet. 1. c. 13. könyörgéſét meg-halgattya. * Nem
útállya-meg az árvának könyörgé-
ſit: ſem az özvegyet, ha a'fohászko-
dáſnak ſzózattyát ki-önti. *Vallyō az
özvegy könyhúllatáſi nem az orczá-
ján folynak-e alá, és annak kiáltáſa
nem azoknak indítója-ellē vagyō-e?
* Mert az orczáról az égig fel-men-
nek, és a'meg-halgato Úr nem gyō-
nyörködik azokban. * A'ki gyō-
nyörködve imádgya az Iſtent, bé-fo-
gadtatik, és annak könyörgéſe a'fely-
hőkig közelget. * A'maga meg-alá-
zónak imádſága, által-hattya a' fely-
hőket: és meg nem vígaſztaltatik míg
nem el-közelget: és el nem távozik
míg nem a' Fölſéges reá tekint. *És az
Úr nem hallaſztya; hanē meg-itéli az
igazakat, és itéletet téſzē: és az Erős-
ſéges nem léſzen tűrő azokban, hogy
meg-rontſa az ő hátokat: *és a'Poga-
nyokō boſzſzút áll, míg nem el-veſz-
ti a'kevélyek ſokaſágát, és a'hamiſsak
királyi-iſtápjokat meg-rontya: *míg
nem meg-fizet az embereknek téte-
ményök-ſzerént, és az Adam chele-
kedeti-ſzerént, és az ő vakmerőſége-
ſzerént: * míg nem véghez viſzi az ő
népe itéletit, és gyönyörködteti az
igazakat az ő irgalmaſságával. *Szép-
ſéges az Iſten irgalmaſsága, a' hábo-
ruſágnak idején, mint az eſős fely-
hők a'ſzáraſságnak idején.

XXXVI. Rész.

KÖnyörűlly rajtunk minde-
neknek Iſtene, és tekints re-
ánk, és mutaſd-meg nékünk
irgalmaſságidnak világoſsá-
gát: * és bochaſd a'te félelmedet a'
Pogányokra, kik téged nem kereſtek,
hogy iſmérjék-meg hogy ninch Iſten
hanem chak te, és beſzéllyék a' te
nagy dolgaidat. * Emeld-fel kezedet
az idegen Pogányokra, hogy láſsák
hatalmaſságodat. * Mert a' mint az ő
ſzínek-előtt meg-ſzēteltettél mí-bēnünk, úgy a' mi ſzínünk-előtt fel-
magaſztaltatol ő-bennek, * hogy iſ-
mérjenek-meg téged, a' mint mí-is
meg-iſmértük hogy ninch Iſten te-
kivűled Uram. *Újítſd-meg a'jeleket,
és változtaſd-el a' chodákat. * Di-
chőítſd-meg a'kezedet, és a'jobb karo-
dat. *Indítſd-fel búſulāſodat, és ön-

tſed-ki haragodat. *Vedd-el az ellēke-
zőt, és nyomorítſd-meg az ellēſeget.
* Sietteſd az időt, és emlekezzél-meg
a'végről, hogy hirdeſsék a'te chodái-
dat. *A'harag langjától eméſzteſsék-
meg a'ki meg-ſzabadúl: és a'kik go-
noſzúl bánnak a'te népeddel, veſze-
delmet talállyanak. * Rontſd-meg
fejeket az ellenſégek fejedelminek,
kik azt mongyák: Ninch más mi-ki-
vűlűnk. * Gyűjtſed-őſzve Jákobnak
minden nemzetit: hogy iſmérjék-
meg hogy ninch Iſtē hanem chak te,
és beſzéllyék a'te nagy dolgaidat: és
bírjad örökſégűl őket, mint eleitől-
fogva. * Könyörűlly a'te népeden,
melyre ſegétſégűl hívattatott a'te ne-
ved: és Iſraëlen, "a'kit haſōlóvá tőr-
tél a'te első-ſzülőttedhez. * Könyö-
rűlly a'te meg-ſzenteléſed váraſán Je-
ruſalemen, a'te nyugodalmad vára-
ſán. * Töltſd-meg Siont a' te ki-
mondhatatlan igéiddel, és a'te di-
chőſégeddel a' te népedet. * Tégy
bizonyſágot azokról, kik eleitől-
fogva a'te teremtett állatid; és tá-
mazd-fel a' hirdetéſeket, mellye-
ket mondottak a' te nevedben az
előbbi próféták. * Adgy jutalma-
a'téged-váróknak, hogy a'te profe-
táid igaz-mondóknak találtaſsanak:
és halgaſd-meg a'te ſzolgaid imád-
ſágit, * "az Aaron áldáſa-ſzerént
a' te néped-felől, és vezérelly min-
ket az igaſságnak útára, és tudgyák-
meg minnyájan a' kik a'földet lak-
ják, hogy te vagy az időknek által-
láto Iſtene. * Minden-némű étket
meg-éſzik a'has, és jobb eggyik étek
a' máſiknál. * A' torok meg-ízeliti
a' vad-hús ételt, és az értelmes
ſzív a' hazug igéket. * A'gonoſz ſzív
ſzomoruſágot hoz, és a'túdós ember
ellene-áll annak. *Minden férfiat bé-
fogad az aſszony'állat; és eggyik
leány-magzat jobb a'máſiknál. * Az
aſszonynak ſzépſége vídámíttya a'
maga férje orczáját, és az embernek
mindē kivánſága-fölött kívántattya
magát. * Ha gyógyító és engeſz-
telő, és irgalmas nyelve vagyon; an-
nak a' férje nem az emberek fiai-
ſzerént-valo. * A'ki jó aſszonnyal
bír, örökſéget kezd bírni: hozzája ha-
ſonló ſegétſége vagyon, és nyugoda-
lom oſzlopa. * A'hol ſővény ninch,
él-tékozoltatik az örökſég: és a'
hol aſszony ninch, fohászkodik a'

ſzű-

szőkőlkődő. * Ki hiſzen annak, a' 28
kinek féſzke ninchen, és bé-térvén
valahol bé-eſtveledik, mint a'fel-
övedzett tolvaj várasból várasba
szőkvén.

XXXVII. Rész.

MInden barátunk azt mond- 1
gya: Én-is barátſágot ſzer- A
zettem. de vagyon olly ba-
rátunk, ki chak névvel ba-
rátunk. Nem-de halálig-valo ſzomo-
rúſág vagyon-e ebben? *A' társod 2
pedig és barátod ellenſégiddé vál-
nak. * Oh gonoſz vakmerőſég, hon- 3
nét ſzármaztál hogy bé-födözzed
a'földet az ő gonoſságával és álnok-
ſágával? * A' társ baráttyával eg- 4
gyűtt-vígad a'gyönyörűſégekben, és
a'háboruſágnak idején ellenkezővé
léſzen. *A' társ baráttyán ſzánakodik 5
a'haſa kedveért, és az ellenſég-ellen
paizt vészen-fel. * El ne feletkezzél 6
barátodról ſzívedbe, és el ne felejtſed
őtet gazdagſágodban. * Ne tanátſ- 7
kozzál azzal a' ki utánnad ólálko-
dik, és a'te irégyidtől titkold-el
tanátſodat. * Minden tanátſ-ado 8
ki-mongya tanátſát, de vagyon ő-
magáért tanátſ-ado. * A' tanátſ- 9
adótól őrizd-meg lelkedet. tudd-
meg előbb mi ſzűkſége vagyon an-
nak: mert ő-is magáról gondolko-
dik: *hogy valami-képpen karót ne 10
tégyen a'főldbe, és azt ne mongya
néked: *Jó a'te útad; és ellenedbe ál- 11
lyon hogy nézze mi történik rajtad.
* A' ſzentſégtelen emberrel tanátſ- 12
kozzál a'ſzentſégről, és a' hamiſsal
az igaſságról, és az aſzſzonnyal arról
a'ki irégykedik: a' félénkel a' had-
ról, a' kalmárral az el-váltáſról, a'
vévővel az el-adáſról; az irégy fér-
fiúval a' hálá-adáſról, * az iſtente- 13
lennel az iſteneſségről, a' tiſzteſség-
telennel a' tiſzteſségről, a' mezei
munkáſsal minden munkáról, * az 14
eſztendei munkáſsal az eſztendő-
nek el-végezéſéről, a' reſt ſzolgá-
val a' ſok dolgozáſról: ne figyel-
mezz ezekre ſemmi tanátſokban.
* Hanem a'ſzent férfiúval légy ſzűn- 15
telen, valakit iſmérſz az Iſten félel-
me meg-tartójának, * a'kinek lelke 16
lelked-ſzerént vagyon: és a'ki, mi- C
kor tántorgaſz a'ſetétben, ſzánako-
dik rajtad. * Jó tanátſu ſzívet állaſs 17
melléd: mert ſemmi ninch néked
haſznosb annál. * A'ſzent férfiu lel- 18
ke néha inkább meg-jelenti az iga-
zat, hogy-ſem hét őr-állók, kik ma-
gas helyen ülnek az őr-álláſra. * És 19
mind ezekért könyörögj a' Főlſégeſ-
nek, hogy az igaſságban igazgaſsa a'
te útadat. * Minden chelekedet- 20
előtt az igaz íge járjon előtted, és
minden dolog-előtt az állhatatos ta-
náts. * Az álnok íge meg-változ- 21
tattya a' ſzívet: melyből négy réſz
ſzármazik, a' jó és a'gonoſz, az élet
és a'halál: és ezeken ſzűntelen ural-
kodik a'nyelv. Vagyon ravaſz férfiu,
ſokaknak tanitója, és a' maga lelké-
nek haſzontalan. *A'túdós férfiu ſo- 22
kakat tanított, és a'maga lelkének
gyönyörűſéges. *A'ki álnokúl ſzóll, 23
gyűlőlſéges: minden dologban meg-
chalattatik. * nem adatott néki az 24
Úrtól kedveſség: mert minden böl-
cheſégtől meg-foſztatott. * Vagyon 25
bölch, ki a'maga lelkének bölch: és D
az ő értelmének gyümölche dícheretes. * A'bölch férfiu az ő népét 26
taníttya, és az ő értelmének gyümöl-
chi állandók. * A' bölch férfiu bé- 27
tellyeſedik áldáſokkal, és a' kik lát-
tyák őtet, díchérik. * A' férfiu éle- 28
te, a'napok ſzámában: az Iſraël nap-
jai pedig ſzámálhatatlanok. * A' 29
bölch a' nép-között tiſzteletet vé-
ſzen örökſégül, és az ő neve élő lé-
ſzen örökké. * Fiam, életedben 30
próbáld-meg a'lelkedet: és ha gonoſz
léend, ne adgy hatalmat néki: * mert 31
nem mindenek haſználnak mindenek-
nek, és nem minden léleknek tetſzik
minden dolog. *Semmi-néműlako- 32
zásban mohon-évő ne légy, és ſem-
mi étekre ki ne öntſd magadat: 33
* mert a'ſok étkekből betegség léſzen,
és a'mohon-valo étel a'ſár betegſég-
hez közelget. * A' tobzódás-miatt 34
ſokan hóltak-meg: a' ki pedig ma-
gát meg-tartóztattya, meg-hoſz-
ſzabbíttya életét.

XXXVIII. Rész.

TIſztellyed az orvoſt a'ſzük- 1
ſégért: mert a'Főlséges terem- A
tette őtet. * Mert az Iſtentől 2
vagyon minden orvoſság, és
a'királytól ajándékot vészen. *Az or- 3
vos tudománya fel-magaſztallya az
ő fejét, és a'fő-emberek ſzíne-előtt
dícheértetik. * A' Főlséges a' föld- 4
ből teremtette az orvoſságokat,
és az okos férfiu nem iſzonyodik

"Exod. 15.d.25. azoktól. * " Nem a' fától édese- 5
dett-e meg a'keserű víz? * Az emberek 6
ismeretiben vagyon azok ereje, és tu-
dománt adott az embereknek a' Fől-
séges, hogy tiszteltessék az ő chodá-
latos dolgaiban. * Azokkal gyógyít- 7
ván meg-enyhíti a' fájdalmat, és a'
patikáros győnyőrűséges íreket chi-
nál, és egésséges keneteket készít,
és az ő munkái el nem végeztetnek.
* Mert az Isten békesége vagyon a' 8
"Isa.38. a.3. főld színén. * " Fiam, betegséged- 9
ben meg ne útáld magadat, hanem
kőnyőrőgj az Úrnak, és ő meg-gyó-
gyít téged. * Térj-el a' vétektől, és 10
igazítsd-meg kezeidet, és minden vé-
tektől ki-tisztíttsad szívedet. * Adgy 11
jó illatot és zemlye-lisztnek emle-
kezetit, és kővérítsd-meg az áldo-
zatot, és adgy helyt az orvosnak:
* mert az Úr teremtette őtet. és el 12
ne távozzék tőled, mert az ő chele- B
kedeti szűkségesek. * Mert vagyon 13
olly idő, mikor az ő kezekbe akadsz:
* ők pedig az Úrnak kőnyőrőgnek, 14
hogy igazgassa azoknak nyugodal-
mát, és egésségét, az ő nyájasságások-
ért. * A'ki az ő teremtője színe-előtt 15
vétkezik, az orvos kezeibe akad.
* Fiam, a' halotton kőnyvezz, és 16
mint-ha nehéz dolgokat szenvedtél
vólna sírni kezdgy, és az itélet-sze-
rént fődőzd-bé testét, és meg ne útál-
lyad az ő temetését. * A'szidalomért 17
pedig keservessen sirasd őtet egy
nap, és vígasztaltassál-meg a'bánat-
helyében: * és siránkozzál érdeme- 18
szerént egy nap, vagy két nap a'ragal-
"Prov. 15.b.19. & 17.d. 22. mazásért. * " Mert a' szomoruság- 19
ért el-siet a'halál, és el-fődőzi az erőt,
és a' szívnek szomorusága meg-haj-
tya a' nyakat. * A' nyomoruságban 20
meg-marad a'szomoruság; és a'nyo-
morúltnak élete az ő szívében va-
gyon. * Ne add szomoruságnak a'szí- 21
vedet, hanem űzd-el azt tőled: és em-
lekezzél-meg az utólso dolgokról,
* el ne feletkezzél: mert ninch visz- 22
sza-térés, és annak semmit nem hasz-
nálsz, és magadnak ártasz. * Meg- 23
emlekezzél az én itéletemről: mert
így lészen a' tiéd-is: tegnap nékem,
"2.Reg. 12.c.21. és ma néked. * " A' halotnak nyu- 24
godalmában nyúgottasd-meg az ő C
emlekezetit, és vígasztald őtet az ő
lelkének ki-menetelekor. * Az irás- 25
túdónak bőlchesége az űrességnek
idejében; és a'ki meg-kevesíti dol-

gait, bőlcheséget talál: michoda ből-
26 cheséggel telik-meg * a' ki az ekét
tartya, és a'ki az ősztőnnel dicheke-
dik, az ősztőnnel hajtya az őkrőket,
és azoknak dolgaiban forgolódik,
és az ő beszélgetése a' bikák fiai-fe-
27 lől vagyon. * A' szívét a' barázdák
forgatására adgya, és az ő vígyázása
28 a' tehenek hizlalásában. * Így minden
kováts és átsmester, a' ki az étszakát
úgy mulattya-el mint a' napot, a'
ki pechéteket metszen, és az ő szor-
galmatossága a' képeket változtat-
tya: a' szívét a' képnek hasonlatos-
ságában foglallya, és vígyázasával
29 végezi-el dolgát. * Így a'kováts az
űlő-mellett űlvén, és a' vas mívet
szemlélvén: A' tűznek párája sűti
az ő testét, és a'kemenczének meleg-
30 ségével tusakodik: * A' pőrőly zőr-
gése szűntelen zeng a' fűlében, és
D az edény hasonlatosságán a' szeme:
31 * Az alkotmányoknak el-végezé-
sében foglallya az ő szívét, és vígyá-
zasával tekélletessen meg-ékesíti.
32 * Így a'fazekas űlvén a'mívénél, for-
gatván lábaival a'kereket, ki szorgal-
matosságban vagyon mindékor az ő
míveért, és szám-szerént vagyon
33 minden ő munkája. * Kezével meg-
formállya a'sárt, és a'lábai-előtt haj-
34 tya-meg az ő erejét. * A' szívét ab-
ban foglallya hogy el-végezze a'si-
mítást, és vígyázasával a'kémenczét
35 meg-tisztíttya. * Miñyájan ezek az ő
kezekbē bíztak, és ki-ki az ő mester-
36 ségében bőlch. * mind ezek-nélkűl
37 nem épűl a'váras. * És nem laknak
abban, se nem járnak, se a'gyűlekő-
38 zetbe nem mennek. * A'bíro székibe
nem űlnek, és a' tőrvény végezését
nem értik, se meg nem magyarázzák
a'tudománt és az itéletet, és a'példa-
39 beszédekben nem találtatnak: * ha-
nem e' világnak teremtett állatyát
erőssítik, és az ő kőnyőrgések a'mes-
terségnek míveért vagyon, a'hoz al-
kolmaztatván az ő lelkőket, és érte-
kezvén a'Főlséges tőrvényéről.

XXXIX. Rész.

1 MInden régiek bőlcheségét
A fel-keresi a'bőlch, és a'pro-
fétákban foglallya magát.
2 * A' nevezetes férfiak be-
szédét eszébe tartya, és a'példa-beszé-
3 deknek okosságára bé-hat. * A'bőlch
mondásoknak titkait ki-keresi, és a'

példa-beſzédeknek titkaiban forgo-
lódik. *A'fő emberek-kőzőtt ſzol- 4
gál, és a' tiſzt-tartónak ſzíne-előtt
forog. * Az idegen nemzeteknek fől- 5
dére mégyen: mert a'jókat 's a' go-
noſzokat meg-próbállya az emberek-
kőzőtt. * A' ſzívét reggel az Úrra- 6
valo vigyázáſra adgya, a'ki őtet te-
remtette, és a'Főlſégeſnek ſzíne-előtt
kőnyőrőg. * Meg-nyittya ſzáját az 7
imádſágban, és az ő vétkeért kőnyő-
rőg. * Mert ha a'nagy Úr akarja, az 8
értelemnek lelkével bé-tőlti őtet: * és 9
ő mint a'zápor-eſsőt úgy ereſzti-ki
az ő bőlcheſégének beſzédit, és az
imádſágban hálát ád az Úrnak: * és 10
ő igazgattya az ő tanátſát, és tudo- B
mányát, és a'titkos dolgairól tanátſ-
kozik. * Ő ki-nyilatkoztattya az ő 11
tudományának oktatáſát, és az Úr
ſzővetſégének tőrvényében dicheke-
dik. * Sokan díchérik annak ből- 12
cheſégét, és ſoha el nem tőrőlte-
tik. * Nem távozik-el az ő emleke- 13
zete, és a'neve meg-kérdeztetik nem-
zetſégről nemzetſégre. * Az ő bőlche- 14
ſégét ki-hirdetik a' nemzetek, és az ő
díchéretit meg-beſzélli a' gyűlekő-
zet. * Ha meg-marad, nagyobb nevét 15
hadgya ezernél: és ha el-nyúgoſzik,
haſznál néki. * Még-is tanátſot adok, 16
hogy beſzéllyek: mert teli vagyok
belső indúlattal. * Szólván ezt mon- 17
gya: Halgaſsatok engem ſzent gyű-
mőlchők, és mint a' vizek folyáſi-
mellett plantáltatott róża gyűmől-
chőzzetek. * Mint a'Libanuſnak, győ- 18
nyőrűſéges illatotok légyen. * Vi- 19
rágozzatok virágok, mint a'líliom;
és illatozzatok, és ágazzatok ked-
veſsen, és díchérjétek énekkel, és
álgyátok az Urat az ő chelekede-
tiben. * Magaſztallyátok az ő ne- 20
vét, és adgyatok hálát néki ajaki-
tok ſzózattyával, és az ajakitok éne-
kivel, és czitarákkal, és így ſzóllya-
tok a' hálá-adásban: * " Az Úrnak 21
minden chelekedeti igen jók. * Az 22
ő igéjére úgy meg-állott a'víz mint C
egy rakás: és az ő ſzájának beſzé-
dére, mint a'vizek-tartó edényekben:
* mert az ő parancholattya-által 23
kedveſség léſzen, és ninch fogyat-
kozás az ő ſzabaditáſában. * Minden 24
teſtnek chelekedeti ő-előtte, és ninch
ſemmi el-rejtve az ő ſzemei-előtt.
* Kezdettől-fogva végig néz, és 25
ninch ſemmi chodálatosa ző ſzíne-

" Gen. 1. d. 31.
† Mar. 7. d. 27.
Gen. 8. a. 3.

26 előtt. * Nem kell mondani: Micho-
da ez, michoda amaz? mert ideje-kor
27 mindenek fel-kereſtetnek. * Az ő
áldáſa meg-áradott mint a'folyó-víz.
28 * " a'mint az őzőn-víz a'ſzáraz főldet
meg-réſzegítette; úgy az ő haragja a'
nemzetſégeket, a'mellyek őtet nem
29 kereſték, őrőkſégűl bírja. * " Mi-kép-
pen a'vizeket ſzáraſsággá változtatta,
és meg-ſzáradott a'főld; és az ő útai
amazok útaihoz igazíttattak: úgy
a'bűnőſők botránkozáſi az ő haragjá-
30 ban. * A'jók a'jóknak teremtettek e-
leitől-fogva, úgy az igē gonoſzoknak
31 a'jók's a'gonoſzok. * † Az emberek é-
letéhez-valo ſzűkſéges dolog-kőzőtt
fő a'víz, a'tűz, és a'vas, a' ſó, a' téj,
és a'żemlye-kenyér, és a'méz, és a'
ſzőlő-gerezd, és az olaj, és a'ruhá-
32 zat. * Ezek mind a'ſzentek javára; úgy
D az iſtenteleneknek és a'bűnőſőknek
33 gonoſzſzára válnak. * Vannak lelkek,
kik boſzſzù-álláſra teremtettenek, és
az ő dűhőſségekbē meg-keményítet-
34 ték az ő kínokat: * a'bé-tellyeſedés
idején ki-őntik az ő erejeket: és añak
haragját, a'ki őket teremtette, meg-
35 engeſztelik. * A' tűz, a' kő-eſső, az
éhſég, 's a'halál, ezek mind boſzſzú-
36 álláſra teremtettek; * a' fene vadak
fogai, és a'ſkorpiók, és a'kígyók, és
a' boſzſzù-allo kard, az iſtentelenek
37 veſzedelmére. * Az ő parancholati-
ban vígadnak, és a' főldőn a'ſzűk-
ſégre el-kéſzíttetnek, és az ő ide-
jekben el nem múlattyák az ígét.
38 * Az-okáért eleitől-fogva meg-erőſ-
ſődtem, és tanátſkoztam, és gondol-
39 kodtam, és írva hattam ezeket. * " Az
Úrnak minden chelekedeti jók, és
minden dolgot az ő orájában ſzolgál-
40 tat-bé. * Nem kell mondani: Ez aman-
nál gonozb: mert mindenek az ő ide-
41 jekben jóknak találtatnak. * És moſt
tellyes ſzívvel és ſzájjal díchérjétek
és álgyátok az Úr nevét.

" Gen. 7. d. 27.
" Exod. 14. c. 21.
† Sup. 29. d. 28.
" Gen. 1. d. 31.

XL. RÉSZ.

1 NAgy foglalatoſság teremte-
A tett minden embereknek, és
nehéz iga az Adám fiaira az ő
añyok mehéből ki-jővéſek-
nek napjától-fogva, a'mindeneknek
annyába-valo temetéſnek napjáig.
2 * Az ő gondolattyok, és ſzíveknek
félelmi, a' várando dolgoknak ki-
gondoláſa, és az el-végezéſnek nap-
3 ja: * a' dichőſéges ſzéken űlőtől-

Eccli. 39. 40.

fogva, mind a'földig és hamuig meg-
aláztatottig: * a'kék selyem ruhát, és 4
koronát-viselőtől-fogva mind addig
a'ki goromba lenbe öltözik: búsúlás,
iregység, fel-háborodás, habozás, és
a'halál félelme, állando harag, és ve-
tekedés, * és a'nyugodalomnak ide- 5
jén az ágyban az éjjeli álom el-vál-
toztattya az ô tudományát. * Kevés 6
mint a'semmi a'nyugodalma, és ô-
tőle az álomban, úgy mint nappal a'
vígyázás. * Fel-háborodott szívének 7
látásában, mint a'ki a'harcz napján B
el-szaladott. Az ô ki-szabadúlásának
idején fel-kőlt, és chodálkozik a'
semmiért-valo félelmen: * minden 8
testen, az embertől-fogva a'baromig,
és a' bűnősökön hét-szerte. *" Ezek- 9
fölött, a'halál, a'vér, a'vetekedés,
és a'fegyver, a' nyomoruságok, az
éhség, és a'romlás, és az ostorok: * a' 10
hamisak-ellen teremtettek mind
ezek, † és ô-érettek lőtt a'víz-özön.
* Mindenek, a'mik a'földből vannak, 11
a'földbe térnek, " és minden vizek
viszsza-térnek a'tengerbe. * Minden 12 A
ajándék, és hamisság el-töröltetik, és
a'hit örökké meg-áll. * A' hamisak 13 2
gazdagsági mint a'folyó-víz el-szá-
radnak, és mint a'nagy meny-dörgés
az esőbe úgy chattognak. * A'kezei- 14 3
nek fel-nyitásában örvendez: úgy a'
gonosz-tévők a' meg-emésztéskor 4
meg-epednek. * Az istenteleneknek 15
unokái nem sokasítnak ágakat, és a' C
tisztátalan gyökerek a'kő-szikla te-
tején chörögnek. * Minden víznél- 16 5
valo zöldségnél, és a' folyó-víz par-
tyán-valo minden fűnél hamarébb
ki-gyomláltatik. * A' kegyelmesség 17
ollyan mint a'paradichomi áldások,
és az irgalmasság örökké meg-ma- 6
rad. * A'magának elégséges munkás- 18 7
nak élete meg-édesedik, és abban 8
kinchet találsz. * A' fiak, és a' város 19 B
épitése meg-erősíti a'nevet, és ezek-
nél fellyebb böchűltetik a' makula-
nélkűl-valo aszszony'állat. * A' bor, és 20
az éneklés vídámíttyák a'szívet: és 10
mind a'kettő-fölött a' bőlcheségnek
szeretети. * A'síp és a'zöltár gyönyö- 21 11
rűséges zengést szereznek, és mind a'
kettő-fölött az édes nyelv. * A' ked- 22 12
veséget és a' szépséget kívánnya a'
szemed, és ezek-fölött a' zöld vetése-
ket. * A' barátos és a'társ, ideje-kor 23 13
eggyezvén, és mind a'kettő-fölött D
az aszszony a'férjével. * Az atyafiak 24

" *Sup.* 39. d. 34.

†*Gen.* 7. b. 10.

"*Eccle.* 1. b. 7.

segétségűl vannak a' háboruságnak
idején, és azoknál inkább meg-szaba-
dít az irgalmasság. * Az arany 's az 25
ezűst a'lábak erősítése; és mind a'
kettő-fölött a' kedves tanáts. * A' 26
gazdagság és az erők fel-magasztal-
ják a' szívet, és ezek-fölött az
Ur félelme. * Ninch az Úr félelmé- 27
ben szűkölködés, és nem szűkség ab-
ban segétséget keresni. * Az Úr félel- 28
me mint a'meg-áldott paradichom,
és minden dichőség-fölött bé-fő-
dőzték azt. * Fiam, életednek idejé- 29
ben ne szűkölködgyél: mert jobb
meg-halni, hogy-sem szűkölködni.
* A' más asztalára-nézö férfiu élete 30
nem tartatik életnek: mert az ô lel-
két idegen étkekkel táplállya. * Az
eszes és túdós férfiu pedig meg- 31
őrizi magát. * Az esztelennek szá-
jában édesnek tettszik a' szűkölkö- 32
dés, és az ô hasában tűz ég.

XLI. Rész.

OH halál, melly keserves a'te
emlekezeted, az ô javaiban
békesége-lévő embernek;
* a'nyugodalmas férfiúnak, 1
és a'kinek útai mindenekben szeren-
chések, és a'ki még bé-veheti az ele- A
delt! * Oh halál, jó a'te itéleted a' 2
szűkölködő embernek, és a'ki meg- 3
fogyatkozik erejében, * meg-vénhe- 4
dett állapattyában, és a'kinek min-
denre gongya vagyon, és a'ki nem
hiszen, a'ki el-veszti a' békeséges tű- 5
réstl! * Ne félly a' halálnak itéletitől.
Emlekezzél-meg azokról a'mik előt-
ted voltak, és a'mik reád jövendők:
ez az Úrnak itélete minden testről. 6
* és mi jóhet reád a'Fölségesnek aka-
rattya-fölött? akár tíz, akár száz, akár 7
ezer esztendők. * Mert ninch pokol- 8
bã az élet-ellen panaszolkodás. * Út-
latos fiak lésznek a'bűnősök fiai, és a' B
kik az istentelenek házai-mellett for-
golódnak. * A'bűnös fiaknak el-vész 9
az ô örökségek, és azoknak magával
a'szűntelen gyalázat. * Az istentelen 10
atyáról panaszolkodnak a'fiak, mert
ô-miatta vannak gyalázatban. * Jaj 11
néktek istentelen férfiak, kik el-hat-
tátok a'Fölséges Úr törvényét. * És 12
ha szűlettettők-is, átokban szűlettet-
tők; és ha meg-haltok-is, átokban
lészen a'tí részetek. * " Valamik a' 13
földből-valók, a'földbe térnek: úgy
az istentelenek az átokról a'veszede-

" *Sup.* 40. b. 12.

lemre.

Eccli. 40. 41.

lemre. *Az emberek ſiralma az ő teſtekért, az iſtentelenek neve pedig eltöröltetik. * Gondod légyen a' jó névre: mert az néked inkább megmarad, hogy-ſem ezer drága és nagy kinchek. * A' jó élet napjainak ſzáma vagyon: a' jó név pedig örökké megmarad. * A' fégyelmet békeſéggel meg-tartſátok fiaim: " mert az eltitkoltatott bölcheſégben, és az elrejtett kincſben, mi haſzon mind a' kettőben? * Jobb az ember a' ki elrejti az ő bolondſágát, hogy-ſem az ember a' ki el-rejti az ő bölcheſégét. *Mindazáltal ſzégyenlyétek azokat, mellyek az én ſzámból ſzármaznak. *Mert nem jó minden ſzemérmeteſſéget meg-tartani: és nem minden embernek tetſzenek mindenek a' mik hívſegeſsen lőttek. * Szégyenlyétek az atyátok, és anyátok-előtt a' parázznaſágot: és a' tiſzt-tárto és a' hatalmas-előtt a' hazugſágot: *a' fejedelem és a' bíró-előtt a' vétket: *a' gyülekezet's a' kőſség-előtt a' törvénytelenſéget: a' társod és barátod-előtt a' hamiſságot: és a' helyen a' mellyen lakol, *a' lopáſt, az Iſtennek igaſságáért, és ſzövetſégeért: az aſztalnál a' kenyérre-valo dőléſt, és a' ſzám-adáſban és ſzám-vételben-valo chalárdſágot: * a' kőſzőnők-előtt a' halgatáſt: a' parázna aſzſzonyra-valo tekintéſt: és az atyád-fiáról orczád elfordítáſát. * Ne fordítſd-el orczádat felebarátodtól, és ne vedd-el valaki réſzét hogy meg ne adnád. * " Ne nézd a' más ember feleſégét, és ne ſzorgalmaztaſd a' ſzolgálóját, ſe ne álly annak ágyánál. * Barátid-előtt a' boſzſzú beſzédet: és ha adandaſz, ne hánd ſzemére.

" Sup. 20. d. 32.

" Mat. 5. c. 28.

XLII. Rész.

NE mond-meg másnak a' hallott beſzédet a' titkos beſzédnek ki-nyilatkoztatáſára; és bizonnyal gyalázat-nélkül léſzſz, és kedvet találſz minden emberek ſzíne-előtt: mind ezekben meg ne ſzégyenülly, " és ſzemélyt ne válogaſs hogy vétkezzél. * A' Főlſégesnek törvényében, és ſzövetſégében, és az itéletben hogy igaznak itélnéd az iſtentelent, * a' társaid és út-on-járók igéjében, és a' barátſágoſok örökſége ki-oſztáſában, * a' mérték és a' ſontok egyenlő-vóltában, a'

" Lev. 19. c. 15. Deut. 1. c. 17. & 16. d. 19. Prov. 24. c. 23. Luc. 2. d. 2.

ſok és kevés nyereſégben, * a' vétel és kereſkedők meg-hamiſítáſában, és a' fiaknak ſok oktatáſában, és az igen gonoſz ſzolgának öldala meg-véreſítéſében. *A' gonoſz aſzſzonyon jó a' jel. *A' hol ſok kezek vannak, zárdbé: és valamit kézbe adſz, olvaſd-meg, és mérd-meg: a' mit pedig kiadſz és bé-véſzſz, mind bé-írjad. * Az eſztelennek és bolondnak tanitáſán, és a' véneken, kik az ifiaktól meg-itéltetnek: és mindenekbē túdós léſzſz, és bőchűlletes mindē élőknek ſzíne-előtt. *A' leányzo az attyának titkos vígyázáſa, és arról-valo ſzorgalmatoſsága el-véſzi az álmot, hogy valami-képpen ifiuſágában meg ne idősűllyön, és férjével lakván gyűlőlſéges ne légyen: *hogy valamikor meg ne ſzeplősítteſsék ſzűzeſségébē, és az attya házában nehézkeſnek ne találtaſsék: hogy valami-képpen férjével lakván ki ne hágjon, vagy bizonyára magtalan ne légyen. * A' ſzilaj leánynyodra erősen vígyázz: hogy valaha téged gyalázatra ne juttaſson ellenſégidnél, a' váras rágalmazáſa, és a' kőſség vádoláſa-miatt, és meg ne ſzégyenittſen téged a' népnek ſokaſága-előtt. * Ne nézz minden emberre a' ſzépſégért: és az aſzſzony' állatokkőzőtt ne mulatozz. * mert a' ruhából ſzármazik a' moly, és az aſzſzony' állattól a' férfiúnak hamiſsága. *Mert jobb a' férfiúnak hamiſsága, hogy-ſem a' jól-tévő aſzſzony' állat, és a' gyalázatra meg-ſzégyenítő aſzſzony. * Meg-emlekezem azért az Úr chelekedetiről, és a' miket láttam kihirdetem. Az Úrnak beſzédiben az ő chelekedeti. *A' világosito Nap mindenűvé el-nézett, és az Úrnak dichőſségével tellyes annak chelekedete. * Az Úr nem hirdettette-e ki a' ſzentekkel minden ő choda-tételit, mellyeket meg-erősitett a' mindenhato Úr, hogy álhatatoſok lennének az ő dichőſségében. * A' mélyſéget, és az emberek ſzívét meg-vizgálta: és az ő álnokſágokat által-értette. * Mert tudott az Úr mindē tudománt, és által-látta a' világ jelét, meg-jelentvén az el-múlt és a' jövendő dolgokat, ki-nyilatkoztatván a' titkos dolgok nyomdokit. * Nem felejt-el ő ſemmi gondolatot, és nē rejtezik-el ő-előtte ſemmi beſzéd. * Az ő bölcheſségének nagy dolgait meg-ékesitette: ki min-

Eccli. 41. 42.

den idő-előtt és örökké vagyon, se meg nem öregbűlt, *se meg nem kisebbűl, és nem szűkölködik senki tanátsa-nélkűl. * Melly kívánatosok mindé ő chelekedeti, és mint a' szikra, a'miket láthatnak! * Mind ezek élnek, és örökké meg-maradnak, és minden szűkségben mindenek engednek néki. * Mindenek kettősök, eggyik a'másik-ellen, és semmit fogyatkozásal nem teremtett. * Kinek-kinek javait meg-erősítette. És ki elégodik-meg látván az ő dicsőségét?

XLIII. Rész.

A ²Magas ég az ő ékessége, az égnek ékessége dicsőségesnek láttatik. * A' hirdető Nap midőn meg-jelenik az ő elő-jövetelében, chodálatos alkotmányu eszköze a' Fölségesnek. * Délben meg-sűti a'földet, és annak hévségét ki szenvedheti-el? Vagyon olly a'ki a' kemenczét őrizi az ő munkájának meg-égetésére: *három-szerte inkább meg-sűti a'Nap a' hegyeket, tűzes súgárit ki-ereszt vén, és tündöklölvén az ő súgárival megvakíttya a'szemeket. * Nagy az Úr a' ki azt teremtette, és annak beszédi által sietett az úton. * És a'hóld az ő idejébé, mindeneknek meg-mutattya idejét, és az időnek jele. * A' hóldtól az innep-napnak a'jele, melly világosító el-fogy tellyes-vólta-után. * A' hólnap annak neve-szerént vagyon' chodálatos-képpen nevekedik megteléséig. *A' táborok edénye a' magasságbã, az égnek erősségében tündöklik dicsőségesen. * Az égnek szépsége a'chillagok dicsősége, e'világot meg-világosíttya a' magasságból az Ur. *A' szentnek igéire meg-állanak az itéletre, és meg nem fogyatkoznak az ő vígyázásokban. * Tekintsd meg a'szivárvánt, "és álgyad azt a'ki azt teremtette: igen szép az ő fényessségében. * Környűl-vőtte az eget dicsőségének kerekségével, a' Fölségesnek kezei ki-terjesztették azt. *Az ő parancholattyával siettette a'havat, és sieti ki-bochátani az ő itéletinek villámáit. *Az-okáért meg nyittattak a'kinchek, és ki-röpűltek a' kődök mint a'madarak. *Nagy-vóltával el-helyheztette a'felyhőket, és meg-törettek a' kő-essőnek kövei. * Az ő színe-előtt meg-mozdúlnak a' hegyek, és az ő akarattya-általfúj a' Déli-szél. * Az ő meny-dörgése szava meg-rettenti a'földet, az Északi szél fuvatagja, és a' szélnek őszvegyűlése: * és mint az űlésre le-szálló madarat, úgy hínti a'havat, és mint az el-lepő sáska az ő alá-jövetele. *Az ő feirségének szépségét chodállya a' szem, és az ő záporától meg-félemlik a'szív. *A' zúz-marázt mint a'sót kiönti a' földre: és mikor meg-fagy, lészen mint a'bojtorjánnak hegyei. * A'hideg Északi-szél fújt, és a' vízből jég fagyott, minden vizek gyűlésén meg-nyugszik, és mint egy pánczélba öltözteti a'vizeket. * Es megemészti a' hegyeket, és meg-sűti a' puszt át, és el-óltya a'zöldséget, mint a'tűz. * Mindeneknek orvossága a' kődnek sietségében vagyon: és az elő-jövő harmat a'hévséggel egyűtt meg-enyhíti azt. *Az ő beszéde-által meg-szűnt a'szél, és az ő gondolattyával meg-chendeszítette a'mélységet, és abban szigeteket plantált az Úr. * A'kik a'tengeren eveznek, beszéllyék annak veszedelmit, és halván fűleinkel el-chodálkozunk. *Abban jeles és choda dolgok vannak: a'vadak és mindé-féle barmoknak külömbözö nemei, és a'czet-halak tenyészése. *Ő-általa erősíttetett-meg az útnak vége, és az ő beszéde-által chendeszíttettek-el mindenek. * Sokakat szóllunk, és meg-fogyatkozunk az igékben: a'beszédeknek sommája pedig, ő mindenekben. * Dicsőírvén, mit tehetűnk? mert ő mindenhato minden ő chelekedeti-fölött. * Rettenetes az Úr, és igen nagy, és chodálatos az ő hatalmasága. * Dicsőittsétek az Urat a'menyire lehet tőletek, mert még-is felyűl-hallad, és chodálatos az ő nagy-vólta. * Áldván az Urat, magasztallyátok őtet a' menyire lehet tőletek: mert nagyobb minden dícséretnél. * Fel-magasztalván őtet, tellyesedgyetek-meg erővel. el ne fáradgyatok: mert meg nem fogjátok. *"Ki láttya őtet, és meg-beszélli? és ki magasztallya-fel őtet a' mint eleitől-fogva vagyon? * Sok dolgok el vannak rejtve ezeknél nagyobbak: mert kevesét láttunk az ő chelekedeti-közzűl. * Az Úr teremtett pedig mindeneket, és az istenesen-chelekedőknek bölcseséget adott.

" Gen. 9. b. 13.

" Psalm. 105. a.

XLIV. Rész.

Dícsérjük a' dícsőséges férfiakat; és az atyáinkat az ő nemzetségekben. * Sok dicsőséget chelekedett az Úr az ő nagy-vóltával kezdettől-fogva. * A'kik az ő birodalmokban uralkodtak, nagy erejű emberek, és az ő okosságokkal fel-ékesíttettek, kik profétálásal a' próféták méltóságát hirdették, * és parancholtak a'jelenvalo népnek, és az okosság erejével szent igéket a'népeknek. * Az ő tudományok-által fel-keresvén az énekléſnek módgyait, és magyarázván az iráſoknak énekit. * Hatalomal gazdag emberek, gödot viſelvén a'ſzépſégre: békeſégeſek az ő házokban. * Ezek minnyájan dicsőséget nyertek az ő népek nemzetségi-kőzőtt, és az ő napokon dícsértetnek. * A'kik tőlök születtenek, okot hattak az ő dícséretek beſzélléſére: * és vannak kiknek ninch emlekezetek: el-veſztek, mint-ha nem lőttek vólna: és szűlettek, mint-ha nem szűlettek vólna, 's a'fiok-is ő-vélek. * De amazok irgalmas férfiak vóltak, kiknek iſteneſſégek meg nem fogyatkozott: * azoknak magvával meg-maradnak a'jók, * szent őrőkség ezeknek unokái, és a' szővetſégekben meg-állott az ő magvok: * és ezeknek fiai ő-érettek őrőkké meg-maradnak: az ő magvok és az ő dicsőségek el-nem hagyattatik. * Az ő teſtők békeſégben temettettek-el, és az ő nevők nemzetſégről nemzetſégre él. * Az ő bőlcheſégeket beſzéllyék a'népek, és az ő dícséreteket hirdeſſe a' gyűlekőzet. * " Hénok tetszett az Iſtennek, és a' paradichomba vitetett, hogy a' nemzetſégeknek penitentziát hirdeſſen. * Nóë tekélleteſnek találtatott, igaznak, és a'haragnak idején békéltetésé lőtt. * Az-okáért hagyattatott-meg a'főld maradékja, mikor a'vízözön lőtt. * † Őrők szővetſéget tőtt véle, hogy el-ne tőrőltetnék a'vízözönnel minden teſt. * " Abrahám sok nemzetſégeknek nagy attyok, és nem találtatott hasonló hozzája a' dicsőſégben: ki meg-tartotta a'Főlſégeſnek tőrvényét, és szővetſégben vólt véle. * † Annak teſtében helyheztette a'szővetſéget, " és a'kíſértetben hívnek találtatott. * Az-okáért eskűvéſsel adott néki dicsőſéget az ő nemzetſégében, hogy meg-sokasítaná őtet mint a'főld rakáſát, * és mint a'chillagokat fel-magaſztalná az ő magvát, és őrőkſéget bírna a'tengertől-fogva a'tengerig, és a'folyó-víztől-fogva a'főld határi-ig. * És Iſaákkal azon módon chelekedett az atyáért Abrahámért. * Mindē nemzetſégek áldáſát néki adta az Úr, és az ő szővetſégét meg-erősítette a' Jákob fején. * Meg-iſmérte őtet az ő áldáſiban, és őrőkſéget adott néki, és részt osztott néki a' tizen-két nemzetſégkőzőtt. * És meg-tartotta néki az irgalmaſságnak emberit, kik kedvet találtak minden teſtnek szemei-előtt.

XLV. Rész.

Szerelmes vólt az Iſtennél és az embereknél Moyſes; kinek emlekezete áldásban vagyon. * Hasonlóvá tőtte őtet a'szentekhez a'dicsőſégben, és fel-magaſztalta őtet az ellenſégek félelmével, és az ő igéivel meg-enyhítette a' chodákat. * " Meg-dicsőítette őtet a'királyok színe-előtt, és parancholt néki az ő népe-előtt, és meg-mutatta néki a'maga dicsőſégét. * Az ő hívſégébē és szelídſégébē szenté tőtte őtet, és ki-válaſztotta őtet mindē teſtkőzzűl. * Mert meg-halgatta őtet, és az ő szavát, és bé-vőtte őtet a'felyhőbe. * És szemtől-szembe parancholatokat adott néki, és az életnek és tudománnak tőrvényét; hogy meg-tanítaná Jákobot az ő szővetſégére, és Iſraëlt az ő itéletire. * " Fel-magaſztalta Aaront az ő báttyát, és magához hasonlóvá tőtte a' Lévi nemzetſégéből: * őrők szővetſéget szerzett véle, és néki adta a'népnek papſágát: és meg-bóldogította őtet dicsőſéggel, * és kőrnyűl-övedzette őtet a'dicsőſégnek övével, és a'dicsőſégnek kőntőſébe öltőztette őtet, és megkoronázta őtet az erősségnek eſzkőzivel. * " Bokáig-valo ruhát, és gatyát, és válra-valót ada néki, és megkőrnyékezé őtet sok arany chengettyűkkel kőrős-kőrűl, * hogy chēgenének az ő járaſában, hogy hallatnék a'chengés a'templomban, az ő nemzetſége fiainak emlekezetire. * Aranyból, és kék selyemből, és veres selyemből szőtt mívet, bőlch férfiu-által szővéſsel-chinált szent hoſszú-

" Gen. 5. v. 22. Heb. 11. b. 5.
† Gen. 6. b. 9. & 7. a. 1.
" Gen. 9. b. 9.
† Gen. 12. a. 2. & 15. a. 5.
Gen 17. v. 10.
" Gen. 22. a. 1.
Gala. 3. 3. b. 6.
Exod. 11. a. 3.
" Exod. 6. 7. 8.
" Num. 12. a. 3. 7
" Exod. 28. f. 35.

ruhát,

ruhát, melly itélettel és igassággal fel-ékesíttetett: * fodorított karmazin selyemből mesterséges mívvel, drágakövekkel arany kötésben fel-ékesítettet, és kő-metszö mesterséggel ki-mettszettet, emlekezetre az Israël nemzetséginek száma-szerént. * Arany korona az ö süvegén felyül, melyre a' szentségnek jele ki-mettszetett, és a'tiszteſségnek dichöſége: mesterséges mív, és a'szemeknek kivánatos ékeſségi. * Illyen szép dolgok nem vóltak ö-elötte kezdettöl-fogva. * Nem öltözött abba senki idegen, hanem chak egyedül az ö fiai, és az ö unokái minden időben. * Az ö áldozati tüzzel emésztettek-meg minden nap. *"Meg-szentelte Moyses annak kezeit, és szent olajjal kente-meg ötet. * Lön ö-néki és a'magvának örök szövetségül mint az ég napjai, hogy a'papságot viselnék, és dicséretet mödanának, és meg-áldanák az ö népét az ö nevében. *Ötet választotta mindé élök-közzül, hogy az Istennek áldozatot tenne, és füstöléſt, és jó illatot, emlekezetre hogy meg-engeszteltetnék az ö népének: *és hatalmat ada néki az ö parancholatin, az itéletek szövetségin, hogy meg-tanitaná Jákobot a' parancholatokra, és az ö törvényével világoſságot adna Israëlnek. *"Mert ellene-állottak az idegenek, és irégységből környül-vötték ötet az emberek a' puſztában, kik Datánnal és Abironnal vóltak, és a'Kóre gyüleközete haragból. * Látta az Úr-Isten, és nem javallotta: és meg-emésztettenek a' harag sebeſségében. * Chodákat tön rajtok, és meg-emészté öket a'tüznek langjával. * És meg-öregbité az Aaron dichöſségét, és örökſéget ada néki, és a'föld gyümölchinek zengéit szakaszta néki. * Elsöben kenyeret készite nékik elégségesen: mert az Úr áldozatit-is észik, mellyeket néki adott és az ö magvának. * De a'nemzetségek földében örökſéget nem vészen, és része ninch néki a'nemzetségben: mert ö-maga az ö-része, és örökſége. *" Fínees az Eleazar fia harmadik a'dichöſégbé, követvén ötet az Úrnak félelmébé: *és álván a'nemzetségnek tiszteſségeért: az ö lelkének jó-vóltában és serénſégében tetszett az Istennek az Israëlért. * Az-okáért a'békeség szövetségét szerzé véle, a' szent dolgoknak és az ö nemzetségének fejedelmévé tévén, hogy nála, és az ö magvánál légyen a'papság méltóſága örökké. * Mint Dávid királynak a'Júda nemzetségéből-valo Jeſse fiának szövetségét, hogy ö-néki és az ö magvának örökſége lenne, hogy bölcheſéget adna szívünkbe a'maga nézetségének igasságal-valo itéléſére, hogy el ne töröltetnének azoknak javai, és az ö dichöſségeket az ö nemzetségek-között örökké-valóvá tötte.

	13		
			31
	14		
	15		
	16		
	C	1	
	17	A	
"Lev. 8. b. 2.	18		
			2
	19		
			3
	20		
			4
			5
	21		6
"Num. 16. a. 1.	22		
			7
			8
		B	
	23		
	24		9
	25		
	26		10
	D		
	27		
			11
"Num. 25. b. 7. Mat. 2. f. 54.	28		
	29		12
			13
	30	C	
			14

XLVI. Rész.

ERös a' hadakozásban Jésus a' Náve fia, ki Moyseſt követte a' prophétak-között, ki nagy vólt az ö neve-szerént, * igen nagy az Isten válaſztottinak szabadúlására, meg-győzvén az ellene-támado ellenségeket, hogy örökséget venne Israël. * Minémü dichöſséget vött kezeit fel-emelvén, és a' várasok-ellen ki-nyújtván kardgyait? *Ö-elötte ki-állott így helyt? Mert az ellenségeket az Úr ö-maga vitte kezébe. * "Nem az ö haragjában tartóztatott-e meg a'Nap, és egy nap nem olly lött-e mint kettö? *Segétségül hítta a' hatalmas Fölségeſt, hadakozván az ellenségekkel minden-felé, és meg-halgatta ötet a'nagy és szent Isten igen nagy erös kö-eſö köveiben. * Reá rohant az ellenséges nemzetségre, és a'lejtönél el-veszté az ellenkezöket, * hogy meg-ismérnék a'Pogányok az ö hatalmát, hogy nem künyü az Isten-ellen harczolni. És meg-üzte hátúl a' hatalmaſt: *†és a'Moyses napjaiban irgalmaſságot chelekedett ö, és Káleb a'Jéfone fia, ellene-álván az ellenségnek, és meg-tartóztatván a'nézetséget a'bünöktöl, és le-szállítván a'gonoſságnak zúgolódáſát. * És ök ketté vóltak kik meg-szabadíttattak a'veszedeléböl a'hat-száz-ezer gyalog-közzül, hogy bé-viném öket az örökſégbe, a'téjjel és mézzel-folyó földre. *És az Úr Kálebnek erött ada, és mind vénſégéig meg-marada az ereje, hogy fel-menne az földnek magas helyére, és az ö magva örökſéget nyert: * hogy látnák minnyájan az Israël fiai, hogy jó a'szent Istennek engedni. * És a'bírák ki-ki az ö neve szerént, kiknek szívök meg nem veszett: kik el nem fordúltak az Úrtól: * hogy

"Iosu. 6. 14.	5		
	6		
	7		
	8		
	B		
†Num. 14. a. 6.	9		
	10		
			1
	11		
			2
	12		
			13
		C	
			14

Eccli. 45. 46.

az ö

az ő emlekezetek áldásban légyen, és
az ő chontyok meg-újúllyanak az ő
helyekről, * és az ő nevők őrőkké 15
meg-maradgyon, meg-maradván
azok a' ſzent férfiak dichőſége az ő
fiokon. * Szerelmes vólt az ő Uránál 16
Iſtenénél Sámuel az Úr profétája, új
birodalmat rendelt, és fejedelmeket
kent az ő nemzetſégében. * Az Úr- 17
nak tőrvényéből itélte a' gyűlekőze-
tet, és meg-tekintette Jákobot az Iſ-
ten, és az ő hívſégében meg-próbál-
tatott proféta vólt. * És az ő igéiben 18
hívnek találtatott, mert látta a' vilá-
goſságnak Iſtenét: * és ſegétſégűl 19
hítta a' mindenhato Urat, hadakoz- D
ván minden-felől a' kőrnyűl-valo el-
lenſégekkel, a' ſzeplő-nélkűl-valo bá-
ránynak áldozattyával. * És dőrge az 20
égből az Úr, és a' nagy dőrgésbē meg-
hallatá a' ſzavát, * és meg-rontá a' 21
Tyriuſok fejedelmit, és a' Filiſtæuſok-
nak minden hadnagyit: * és az ő élete 22
végének ideje-előtt, bizonſágot tőtt
az Ur 's a' Kriſtus ſzíne-előtt; pénzt,
és a' ſaruig ſenkitől el nem vőtt,
és egy ember ſem vádolta őtet. * És 23
ez-után el-aluvék, és tudtára adá a'
királynak, és meg-mutatá néki az ő
életének végét, és fel-emelé az ő ſza-
vát a' főldből profétalás-által, hogy
el-tőrlené a' nemzetſégnek iſtente-
lenſégét.

XLVII. RÉSZ.

EZek-után Nátan proféta tá- 1
mada a' Dávid napjaiban. * És A
mint az el-válaſztatott kő- 2
vérſég a' húſtól, úgy Dávid az
Iſraël fiaitól. * "Az oroſzlányokkal 3
mint a' barányokkal jádzott: és a'
medvékkel haſonló-képpen bánt
mint a' juhok bárányival, az ő ifiu-
ſágában. * † Nem őlte-e meg az óri- 4
áſt, és nem vőtte-e el nemzetſégéről
a' gyalázatot? * Kezét fel-emelvén, 5
a' parittya kővével le-űté a' Góliat őr-
vendezéſét: * mert ſegétſégűl hívá a' 6
mindēhato Urat, és az ő jobjának adá
hogy meg-őlné a' hadakozo erős fér-
fiat, és fel-magaſztalná az ő nemzet-
ſégének ſzarvát. * "Így tíz-ezerben 7
dichőíté-meg őtet, és díchéré őtet az
Úrnak áldáſiban, a' dichőſég koro-
náját adván néki: * mert meg-rontá
az ellenſégeket minden-felől, és ki- 8
gyomlálá az ellenkező Filiſtæuſokat
mind e' mái napig: meg-rontá azok
ſzarvát őrőkké. * Minden dologban 9

B díchéretet ada a' Szentnek, és a' Főlſé-
10 geſnek a' dichőſégnek igéjével. * Tel-
lyes ſzívéből díchéré az Urat, és ſze-
reté az Iſtent, a' ki őtet teremtette: és
hatalmat ada néki az ellenſégek-el-
11 len: * és az énekeſeket az óltár-elei-
be állatá, és azoknak ſzavára győnyő-
12 rűſéges énekeket ſzerze. * Es meg-
ékesíté az innepeket, és meg-ékeſité
az időket életének végéig, hogy dí-
chérnék az Úrnak ſzent nevét, és ma-
gaſztalnák reggel az Iſten ſzentſégét.
13 * "Az Úr meg-tiſztítá az ő bűneit, "2. Reg. 12. d. 13.
és fel-magaſztalá őrőkké az ő ſzar-
vát: és néki adá az orſzágnak ſzővet-
ſégét, és a' dichőſégnek ſzékét Iſraël-
14 ben. * Ő-utánna értelmes fia tá-
mada, és amazért le-veré az ellenſé-
15 geknek minden hatalmát. * "Salo- "3. Reg. 3. a. 1.
mon paranchola békeſéges napok-
ban, kinek alája-vete az Iſten minden
ellenſégeket, hogy házat építene az
ő nevének, és őrőkké-valo ſzent he-
lyet kéſzítene: a' mint meg-taníttat-
16 tál ifiuſágodban, * "és el-teltél, "3. Reg. 4. d. 31.
mint a' folyó-víz, bőlcheſéggel, és a'
17 főldet el-lepte a' te lelked. * És bé-
C tőltőtted haſonlatoſságokkal a' pél-
da-beſzédeket: a' ſzigetekre meſzſze
el-hirhedett a' te neved, és ſzerettettél
18 a' te békeſégedért. * Az énekeken,
és példa-beſzédekē, és haſonlatoſſá-
gokon, és magyarázáſokon chodál-
19 koztak a' tartományok, * és az Úr-Iſ-
tennek nevén, kinek vezeték-neve,
20 Iſraël Iſtene. * "Ugy gyűjtőtted az "3. Reg. 10. c. 27.
aranyat mint a' ſárga rezet, és mint az
21 ónat meg-ſokaſítottad az ezűſtőt: * és
meg-hajtottad ágyékidat az aſz-
ſzony' állatoknak: ſzabadgyábā éltél
22 teſteddel, * meg-rútítottad dichőſé-
gedet, és meg-undokítottad a' te ma-
godat haragot hozván magzatidra, és
fel-indítván a' te bolondſágodat,
23 * hogy a' birodalmat két réſzre ſza-
kaſztanád, † és Efraimból kemény †3. Reg. 12. c. 16.
24 birodalom parancholna. * Az Iſten
pedig el nem hadgya az ő irgalmaſſá-
D gát, és el nem rontya ſe el nem tőrli
az ő álkotmányit, ſe el nem veſzti
győkereſtől az ő válaſztottának uno-
káit: és annak magvát, a' ki az Urat
25 ſzereti, el nem rontya. * Maradékot
hagya pedig Jákobnak, és Dávidnak
26 ugyan azon győkérből. * És vége lőn
27 Salomonnak az ő attyaival. * Es ha-
gyá utánna az ő magvából, a' nemzet- "3. Reg. 12. d. 28.
28 ſégnek bolondſágát, * "és az okoſ-

"2. Reg. 12. a. 1.
"1. Reg. 17. d. 34.
†1. Reg. 17. f. 49.
"1. Reg. 18. b. 7.

Eccli. 46. 47.

ſágá-

ságában meg-fogyatkozott Roboámot, ki el-idegenité a' nemzetséget az ő tanátsával : * és Jeroboámot a' Nábat fiát, ki Israëlt vétkeztette, és útat adott Efraimnak a'bűnre, és az ő sok bűnök el-áradának. *Igen el-téríték őket az ő földökből. * És fel-kereſe minden gonoſságokat, míg nem reájok jöve a' boſzſzú-állás, és minden bűnöktől meg-menté őket.

17 és el-oſzlának minden földre : * és igē kevés nemzetség hagyaték-meg,
18 és a' fejedelem a' Dávid házában. *Némellyek közzülök azt chelekedék a' mi kedves vólna az Istennél: a' többi pedig ſok bűnöket tőnek. * Ezekiás meg-erősíté az ő váraſát, és annak közepire vívé a' vizet, és vaſsal megáſá a' kő-ſziklát, és a' víz-mellett kútat építe. * " Az ő napjaiban fel-méne Seňakerib, és el-küldé Rabſacest; és fel-emelé kezét azok-ellen, és veté
19 az ő kezét Sionra, és kevéllyé lőn az ő
20 hatalmával. * Akkor meg-rémülének azoknak ſzívök, és kezök: és fájdalmat érzének mint a' ſzülő-aſzſzonyok. * És ſegétségül hívák az irgalmas Urat, és ki-terjeſztvén kezöket,
21 fel-emelék az égre: és a' ſzent Ur-Isten hamar meg-halgatá az ő ſzavokat. *Nem emlekezék-meg az ő bűnökről, ſe nem adá őket az ő ellenségeknek, hanem meg-ſzabadítá őket
22 ſzent Isaías próféta keze-által. *"Leveré az Aſsyriuſok táborát, és megrontá azokat az Úr Angyala. * mert
23 azt chelekedé Ezekías, a' mi az Istennek tetſzett, és erősen jára Dávidnak az ő attyának útában, mellyet parancholt néki Isaías a' nagy és az Istē ſzíne-előtt hív próféta. *† Az ő napjaiban hátra tért a' Nap, és meg-hoſzſzábbítá a' király életét. * Nagy Lélekkel meg-látta az utólſo dolgokat, és vígaſztalta Sionban a' ſiránkozókat. Őrőkké * meg-mutatta a' kővetkezendőket, és a' titkokat minek-előtte meg-lennének.

XLVIII. Rész.

ÉS Illyés Próféta támada, mint a' tűz, és az ő igéje mint a' fáklya ég vala. * Ki éhſéget hoza reájok, és a' kik boſzſzonták őtet az ő irégyſégekkel, meg-keveſedének. mert nem ſzenvedhetik vala az Úr parancholatit. * " Az Úrnak igéjével meg-tartóztatá az eget, és tűzet hoza-le az égből háromſzor. * így magaſztaltaték-fel Illyés az ő choda-tételi-által. És így ki dichekedhetik haſonló-képpen te-hozzád? *† Ki fel-támaſztottad a' halottat pokolból a' halálnak réſzéből az Úr-Isten igéje-által. *Ki a' királyokat veſzedelemre vetetted, és könnyē megrontottad azoknak hatalmaſságát, és a' dichőſségeſeket az ő ágyokból kivetetted. * Ki a' Syna hegyén hallod az itéletet, és Hóreben a' boſzſzu-állás itéletit. * Ki meg-kented a' királyokat a' bűntetéſre, és helyedbe-valo profétákat ſzérzettél utánnad. * " Ki fel-vitettél a' tűznek forgó-ſzelében, a' tűzes-lovù ſzekérben. * Ki bé-írattattál az el-rendeltetett időkre, hogy meg-enyhíttſed az Ur haragját : hogy meg-engeſzteld az atya ſzívet a' fiához, és helyére állaſsad a' Jákob nemzetſégit. *Bóldogok a' kik téged láttak, és a' te barátſágoddal fel-tiſzteltettek. * mert mi chak éltünkben élünk, a' halál-után pedig nem léſzen ollyan a' mi nevünk. * Illyés a' forgó-ſzéltől bé-fődőztetett ugyan, és Eliſeuſon megtellyeſedett az ő lelke: az ő napjaiban nem félt a' fejedelemtől, és hatalommal ſenki őtet meg nem győzte. * ſe meg nem győzte őtet valami íge, és
15 profétált az ő hólt teſte. * Életében chodákat tőtt, † és halálában choda
16 dolgokat ckelekedett. *Mind ezekre ſem tarta penitentziát a' nép, és el nem távozának az ő bűnöktől, míg nem ki-vettetének az ő földökből,

XLIX. Rész.

A' Josias emlekezete mint a' patikáros-által készíttetett jó illatnak chinálmánya.
1 * Minden ſzájban mint
A a' méz meg-édesül az ő emlekezete,
2 és mint az éneklés a' boros lakodalomban. * Ez küldetett az Istentől
3 a' nemzetségnek penitentziájára, és el-tőrlötte az iſtentelenségnek
4 utálatoſságit. * És az Úrhoz igazítá az ő ſzívét, és a' bűnöſök napjaiban meg-erősíté az Isteni tiſzteletet.
5 * Dávidon, és Ezekiáſon, és Joſiáſonkivűl, minnyájan bűnt tőttek: * mert
6 el-hatták a' Főlſégeſnek törvényét a' Júda királyi, és meg-vetették az Isteni félelmet. *Mert egyebeknek adák
7 az ő orſzágokat, és az ő dichőſégeB
8 ket idegen nemzetségnek. * † Fel-

gyújták a'ſzentſégnek válaſztott vá-
raſát, és el-puſztíták annak útait a'Je-
remías beſzéde-ſzerént. *Mert gono- 9
ſzúl bántak azzal, ki az annya-mé-
hétől-fogva ſzenteltetett proféta, a'
fel-forgatáſra, és ki-ſzakaſztáſra, és
el-veſztéſre, és iſmég meg-építéſre,
"Ezec. 1. a. 4. és meg-újítáſra. * "Ezekiel a'ki a'di- 10
chőſégnek ſzínét látta, mellyet a'Ke-
rubimok ſzekerén mutatott néki.
* Mert meg-emlekezett az ellenſé- 11
gekrűl a'záporban, hogy jól tégyen C
az igaz útakat meg-mutatókkal. * És 12
a'tizen-két proféták chontyai meg-
újúllyanak az ő helyekben: mert
meg-erőſsítették Jákobot, és meg-
váltották magokat a'jámborſágnak
"1. Eſd. 3. a. 2. hívſégével. * "Mint magaſztallyuk 13
Zoróbabelt? mert ő-is mint egy jel
Agg. 1. & 2. a'jobb-kézben; * úgy Jéſuſt-is a' Jó- 14
ſedek fiát? kik az ő napjokban meg-
építették a'házat, és fel-magaſztal-
ták az Úr ſzent templomát, melly ő-
"Zach. 3. a. 1. rők dichőſégre készíttetett. * "És a' 15
hoſzſzù emlekezetű Nehemías, ki fel- D
építette nékűnk a'romlott kő-fala-
inkat, és fel-állatta a'kapukat's a'zá-
rokat, ki fel-támaſztotta házainkat.
* Senki olly nem ſzűletett a'földőn 16
mint Hénok: mert ő-is el-vitetett a'
"Gen. 41. f. 40. 42. a. 3. 45. a. 5. 51. d. 20. földről. * "Sem olly ember nem ſzű- 17
letett mint Jóſef, ki a'báttyai fejedel-
me vólt, a'nemzetſégnek erőſsége, az
attyafiainak vezére, a' népnek tá-
maſza: * és a'chontyai meg-látogat- 18
tattak, és halála-után profétáltak.
"Gen. 5. d. 32. * "Set és Sem, az embereknél dichő- 19
ſéget találtak; és minden lélek-fölött
az Adam eredetiben.

L. RÉSZ.

1. Mac. 12. a. 6. 2. Mac. 3. & 4. SImon az Onías fia, a'Fő-pap, ki 1
életében támogatta a'házat, és A
az ő napjaibã meg-erőſsítette a'
templomot. * A'templom ma- 2
gaſsága-is tőle fondáltatott, a'kettős
építés, és a'templom magas kő-falai.
* Az ő napjaiban folytak-ki a'víz kú- 3
tak, és mint a'tenger fölötte igẽ meg-
töltek. * Ki gõdot viſelt nézetſégére, 4
és meg-ſzabadította azt a'veſzedelẽ-
től. * Ki meg-erőſsődék, hogy meg- 5
őregbítené a' váraſt, ki dichőſéget ta-
lált nemzetſége-kőzött-valo forgo-
lódáſával: és mind a'ház 's mind a'
pitvar bé-menetelit meg-őregbítet-
te. * Mint a'hajnali chillag a' kőd- 6
kőzött, és mint a'teli hóld az ő napja-
iban világoſkodik. * És mint a'fényes 7

Nap, úgy tűndőklött ő az Iſten tem-
8 plomában. * Mint a' fénylő ſzivár-
vány a'dichőſégnek kődiben, és mint
a'róſák virága a' tavaſzi napokban, és
mint a'víz folyáſnál-valo liliomok, és
mint a' jó illatu temién a' nyári na-
9 pokban. * Mint a' tűndőklő tűz, és a'
10 tűzben-égő temién. * Mint a' merő
B arany edény, melly fel-ékesíttetett
11 minden drága kővel. * Mint a' virágo-
zo olaj-fa, és a'magaſsan fel-emelke-
dő cziprоs-fa, a'dichőſég kőntőſének
fel-vételében, és fel-öltőzvén a'te-
12 kélletes ſzépſégben. * A'ſzent óltárra-
valo fel-menésben, meg-dichőítette
13 a'ſzentſég öltőzetit. * A'réſzeket pe-
dig mikor el-venné a'papok kezéből,
ő-is az óltarnál álván. És kőrűle az
atyafiak ſerege: mint a'czédrus plan-
14 táláſa a'Libanus hegyén, * úgy állot-
tak kőrűle mint a'pálma ágai, Aaron-
nak-is mindẽ fiai az ő dichőſégekben.
15 * Az Úr áldozattya pedig azok kezé-
ben vólt Iſraëlnek minden gyűlekő-
zete-előtt: és tekélleteſsen el-járván
tiſztiben az óltáron, őregbítette a'
16 Fölſéges királynak áldozattyát, * ki-
nyújtá kezét az itali áldozatra, és ál-
17 dozék a'ſzőlő véréből. * Ki-őnté az
óltár fondamentomára a'ſzentelt
18 illatot a'Fölſéges fejedelemnek. * Ak-
C kor fel-kiáltának az Aaron fiai, a'
vont trombitákkal zengettek, és nagy
ſzózatot hallattattak emlekezetre az
19 Iſten-előtt. * Akkor az egéſz nép
egyſzer s'mind el-ſiete, és orczájokra
eſének a'földre, hogy imádnák az ő
Urokat Iſteneket, és kőnyőrgenének
20 a'Fölſéges mindenhato Iſtennek. * Es
többet éneklének az ő ſzavokkal, és
a'nagy házban meg őregbűle a'győ-
21 nyőrűſégnek tellyes zengéſe. * Es kő-
nyőrge a'nép a'Fölſéges Urnak imád-
ſággal, míg el-vegeződék az Úr tiſz-
telete, és az ő tiſzteket véghez vívék.
22 * Akkor le-ſzálván, kezeit ki-nyújtá
az Iſraël fiainak mindẽ gyűlekőzeti-
re, hogy dichőítenék az Iſtẽt az ő aja-
kokkal, és annak nevében dicheked-
23 nének: * és meg el-kezdé imádſágát,
24 meg-akarván mutatni az Iſtẽnek ere-
D jét. * És moſt kérjétek a'mindeneknek
Iſtenét, ki nagy dolgokat chelekedett az egéſz földőn, ki meg-őregbítette napjainkat az anyánk méhétől-fogva, és irgalmaſsága-ſzerént chele-
25 kedett velűnk: * adgyon a' mí ſzí-
vűnknek vígaſágot, és hogy békeſég

légyen a' mi napjainkban Iſraëlben
örök napokig: * hogy el-hidgye Iſ- 26
raël hogy velünk vagyon az Iſten ir-
galmaſsága, hogy meg-ſzabadíttſon
minket az ő napjaiban. * Két nem- 27
zetſéget gyűlől a' lelkem: harmadik
nemzetſég pedig ninchen, a' mellyet
gyűlölnék: * a' kik a' Séir hegyén ül- 28
nek, és a' Filiſtæusok, és a' Sikemben
lakó bolód nép. * Bölcheſégnek és ér-
telemnek tudományát írta e' könyv- 29 C
be a' Jeruſalemi Jéſus a' Sirak fia,
ki meg-újította a' bölcheſéget az ő
ſzívéből. * Bóldog, a' ki e' jókban fo- 30
rog: a' ki azokat ſzívébe helyhezte-
ti, mindenkor bölch léſzen. * Mert 31
ha ezeket chelekeſzi, mindenekre jó
léſzen: mert az Iſtennek világoſsá-
ga, az ő nyomdoka.

LI. Rész.

JÉſusnak a' Sirák fiának imádſá- 1
ga: Hálát adok néked Uram kirá- A
lyom, és dícsérlek téged én meg-
ſzabadító Iſtenemet. * Hálát adok a' 2
te nevednek: mert ſegétőm és óltal-
mazóm lőttél nékem, * és meg-ſzaba- 3
dítottad teſtemet a' veſzedelemtől, a'
hamis nyelvnek tőrétől, és a' hazug-
ſág-ſzerzők ajakitól, és az ellenem-
állók ſzíne-előtt ſegétőm lőttél né-
kem. * És meg-ſzabadítottál engem 4
a' te neved irgalmaſságának ſokaſá-
ga-ſzerént az ételre kéſzült ordítók-
tól, *az én lelkem-keresők kezeiből, 5
és a' háboruſág kapuiból mellyek
környűl-vőttek engem: * a' láng ſzo- 6
rongatáſából melly környűl-vőtt
engem, és a' tűz-közepett meg nem
égtem: * a' pokol haſának mélyſégé- 7
ből, és a' meg-ferteztetett nyelvtől, és
a' hazug igétől, a' hamis királytól, és
az álnok nyelvtől: * mind halálig 8
dícséri a' lelkem az Urat, * és az éle- 9
tem alá-közelgető vala a' pokolhoz.
*, Környűl-vőttek engem minden- 10
felől, és nem vala a' ki meg-ſegétene. B
Nézek vala az emberek ſegétſégére,
és nem vala. *Meg-emlekeztem a' te 11
irgalmaſságodról Uram, és az ő-
röktől-fogva-való chelekedetedről:
*mert ki-mented Uram a' te-reád vá- 12
rakozókat, és ki-ſzabadítod őket a'
nemzetſégek kezeiből. * Fel-ma- 13
gaſztaltad a' földön lakó-helyemet,
és az el-folyó halálért könyörgőt-
tem. * Segétſégül híttam az Urat az 14
én Uram attyát, hogy el ne hadgyon
engem háboruſágomnak napján, és
a' kevélyeknek idejében ſegétſég- 15
nélkül. *Dícsérem a' te nevedet ſzün-
telen, és dícsérem azt hálá-adáſsal,
és meg-halgattatott az én imádſa-
gom. * És ki-ſzabadítottál engem a' 16
veſzedelemből, és meg-mentettél en-
gem a' hamis időtől. * Az-okáért há- 17
lát adok, és dícséretet mondok né-
ked, és áldom az Úr nevét. *Még mi- 18
dőn ifiabb vólnék, mínek-előtte ié-
velygenék, nyilván kereſtem a' böl-
cheſéget imádſágomban. * A' tem- 19
plom-előtt kérem vala azt, és mind
végig kereſem azt. És meg-virág- 20
zott mint az elő-érő ſzőlő, *vígadott
a' ſzívem ő-benne. Igaz úton járt a' 21
lábam, ifiuſágomtól-fogva vizgál-
tam azt. *Meg-hajtottam egy-kevef- 22
ſé a' fülemet, és bé-vőttem azt. *Sok
bölcheſéget találtam magamban, és 23
igen elő-mentem abban. * Annak a' A
ki bölcheſéget adott nékem, dichő-
ſéget adok. * Mert el-tekéllettem 24
hogy azt chelekedgyem: buzgóſság-
gal követtem a' jót, és meg nem ſzé-
gyenűlök. *Tuſakodott a' lelkem ab- 25
ban, és azt chelekedvén meg-erőſödd-
tem. * Kezeimet ki-terjeſztőttem 26
oda-fel, és annak balgatagſágát ſi-
rattam. * Lelkemet a' hoz igazítot- 27
tam, és meg-iſmérvén fel-találtam
azt. *Bátorſágos vóltam véle eleitől- 28
fogva: az-okáért el nem hagyattat-
tom. *A' haſam meg-háborodott an- 29
nak kereſéſében: azért jó örökſéget D
fogok bírni. * Az Úr nyelvet adott 30
nékem jutalomúl: és azzal dícsérem
őtet. * Közelgeſsetek hozzám tudat- 31
lanok, és gyűllyetek-egybe a' tudo-
mány házába. *de mit késtök meg-is? 32
és mit módotok ezekre? a' tí lelkeitek
igen ſzomjuhoznak. * Fel-nyitottam 33
a' ſzámat, és ſzóllottam: Szerezzétek-
meg azt magatoknak ezüſt-nélkül,
*és a' nyakatokat veſsétek az iga-alá, 34
és vegye-bé a' lelketek a' fégyelmet:
mert közel találhatni azt. * Láſsátok 35
ſzemeitekkel, hogy keveſet munkál-
kodtam, és nagy nyúgodalmat ta-
láltam magamnak. * Vegyétek a' fé- 36
gyelmet ſok-ſzámú ezüſt-gyanánt, és
bévſéges aranyat bírjatok azzal. *Ör- 37
vendezzen a' lelketek annak irgal-
maſságában, és meg nem ſzégyenül-
tők az ő dícséretiben. * Cheleked- 38
gyétek-meg dolgotokat az idő-előtt,
és meg-adgya jutalmatokat
az ő idejében.

ISAIAS PROFETALASA.

I. Rész.

ISaiásnak az Amos fiának látása, mellyet Júda és Jerusalem-felől látott, a' Júda királyinak Oziásnak, Joatánnak, Akásnak, és Ezekiásnak napjaiban. * Hallyátok-meg egek, és vedd füleidbe föld, mert az Úr szóllott. Fiakat neveltem, és fel-magasztaltam: ők pedig meg-útáltak engem. * Meg-ismérte az ökör az ő urát, és a'szamár az ő ura jászolát: Israël pedig meg nem ismért engem, és az én népem nem értett. * Jaj a'vétkes nemzetségnek, a'hamissággal terhes népnek, a' gonosz magnak, a'bűnös fiaknak: elhatták az Urat, káromlották az Israël szentét, hátra térvén el-idegenedtek. * Miért verjelek titeket többé, kik a'vétket többítitek? minden fő ellankatt, és minden szív kesereg. * A' lába talpától-fogva tetejéig, ninch ő-benne egésség: seb, és kékség, és meg-dagadozott kelevény, bé nem kötöztetett, se orvossággal nem gyógyíttatott, se olajjal nem lágyíttatott. * † A'tí földetek puszta, a'tí várositok tűzzel égettettek-meg: a' tí tartományotokat szemetek-előtt idegenek emésztik-meg, és el-pusztúl mint az ellenségi pusztításban. * És el-hagyattatik a' Sion leánya mint a' levél-szén a' szőlőben, és mint a' kaliba az ugorkás kertben, és mint az el-pusztúlt város. * " Ha a' seregek Ura magot nem hagyott vólna nékünk, † mint Sodoma lőttünk vólna, és hasonlók vólnánk Gomorrához. * Hallyátok az Úr igéjét Sodoma fejedelmi, vegyétek fületekbe a'mí Istenünk törvényét Gomorra népe. * "Mire nékem a'tí áldozatotoknak sokasága, úgy-mond az Úr? Teli vagyok. a'kosok éppen-égő áldozatit, és a'kövér állatok zsírját, és a'borjúk, és bárányok, és bakok vérét nem akartam. * Mikor színem-eleibe jöttetek, ki kívánta ezeket kezeitekből, hogy az én pitvarimban járnátok? * ne tegyetek többé áldozatokat hiában: a'jó illat-tétel útálatosság énelőttem. Az új-hóld innepét, és a' szombatot, és az egyéb ünepeket nem szenvedem, hamisak a'tí gyülekezetitek: * a'tí új-hóldotokat, és a'tí innepiteket gyűlöli a'lelkem: meg-úntam, meg-fáradtam azoknak el-tűrésében. * És mikor ki-terjesztitek kezeiteket, el-fordítom szemeimet rólatok: és mikor meg-sokasíttyátok az imádságot, meg nem halgatlak: " mert a'tí kezeitek rakvák vérrel. * † Mosdgyatok-meg, tiszták legyetek, vegyétek-el gondolatitoknak gonoszságát szemeim-elől: szűnnyetek-meg gonoszúl chelekedni, * tanúllyatok jól chelekedni: keressétek az itéletet, segéttsétek-meg az el-nyomattattat, tegyetek itéletet az árvának, óltalmazzátok az özvegyet. * És jőjetek-elő, és fedgyetek-meg engem, úgymond az Úr: ha a'tí bűneitek léendnek mint a' veres festék, mint a' hó meg-feirűlnek: és ha piroſsak léendnek-is mint a'piros szín, mint a'feir gyapjú lésznek. * Ha akarjátok, és engem halgattok, a'föld javait észitek. * Hogy-ha nem akarjátok, és engem haragra ingerletek: fegyver emészt-meg titeket, mert az Úr szája szóllott. * Mi-módon lőtt kurvává a' hív város, melly tellyes vólt itélettel? igasság lakott abban, most pedig gyilkosok. * Az ezüstöd szalakká változott: a'borod vízzel egyelíttetett. * A' te fejedelmid hitetlenek, a'lopók társai: minnyájan szeretik az ajándékokat, az adományokat követik. "Az árvának nem itélnek: és az özvegy ügye bé nem mégyen hozzájok. * Azért mongya a'seregek Ura Istene az Israël erőse: Jaj, vígasztaláſt vészek az én ellenségimből, és boszszút állok az én ellenségimen. * És reád fordítom kezemet, és ki-főzöm tellyességgel a' te szalakodat, és elvészem mindé feir-ónodat. * És helybe-állatom bíráidat a'mint az-előtt vóltak, és a' te tanátsidat mint régenten: ezek-után az igaz városnak, hív városnak hívattatol. * Sion az itélet-által meg-váltatik, és viszszahozzák őtet az igasságba: * és megrontya a'gonoszokat és a' bűnösöket egyszer s'mind: és a'kik el-hatták az

" Isa. 1. 15. † Isa. 1. 10. " Rom. 9. f. 29. † Gen. 19. c. 24. " Ier. 6. c. 29. Amos 5. f. 22. † Isa. 5. b. 6. " Isa. 59. a. 1. † 1. Pet. 3. d. 11. " Ier. 5. g. 28.

Urat, meg-eméſztetnek. *Mert meg- 29
ſzégyeníttetnek a' bálványoktól, a'
kiknek áldoztak: és meg-pírúltok a'
kertek-miatt, mellyeket válaſztotta-
tok vólt, * midőn ollyak léſztek 30
mint az el-húllott-levelű cher-fa, és
mint a'vizetlen kert. * És léſzen a'tí 31
erőſségtek, mint a'chőpű pozdorjája,
és a'tí alkotmányotok mint a'ſzikra:
és fel-gyulad mind a'kettő eggyűtt,
és nem léſzen a'ki el-óltſa.

II. Rész.

Mich. 4. a. 1. AZ íge, mellyet az Amos fia 1
Iſaías látott Júda és Jeruſa- A
lem-felől. *Es az utólſo na- 2
pokban el-kéſzíttetik az Úr
háza hegye a'hegyek tetején, és fel-
emeltetik a'halmok-főlibe, és a'hoz
folyamnak minden nemzetſégek. *És 3
el-meñek ſok népek, és ezt mongyák:
Jertek-el, és mennyűnk-fel az Ur he-
gyére, és a'Jákob Iſtene házához, és
meg-tanít minket az ő útaira, és az
ő őſvényin járunk: mert Sionból
mégyen-ki a'tőrvény, és az Úr igéje
Jeruſalemből. *És meg-itéli a'Pogá- 4
nyokat, és meg-fedd ſok népeket: és
az ő ſzablyájokból ſzánto-vaſakat, és
dárdájokból ſarlókat chinálnak: nem
emel egy nemzet más nemzet-ellen B
kardot, és nem taníttatnak tőbbé ha-
dakozáſra. *Jákob háza jertek-el, és 5
járjunk az Úr világoſságában. *Mert 6
el-vetetted a' te népedet, a' Jákob
házát: mert bé-tőltek mint régenten,
és jövendő-mondójok vólt mint a'
Filiſtæuſoknak, és idegen fiakhoz ra-
gaſzkodtak. * El-tőlt a' főld ezűſtel 7
és arannyal: és ninch vége az ő kin-
cheinek: * és el-tőlt az ő főlde lovak- 8
kal: és ſzámlálhatatlanok az ő ſze-
kerei. És bé-tőlt az ő főlde bálvá-
nyokkal: az ő kezők chinálmányát
imádták, mellyet az ő újai chináltak.
* És meg-hajlott az ember, és meg- 9
aláztatott a'férfiu: azért meg ne bo-
cháſd nékik. * Menny-bé a'kő-ſzik- 10
lába, és rejtezzél-el a' ki-áſott főld- C
be az Úr félelmének ſzíne-előtt, és az
ő főlſégének dichőſége-előtt. * Az 11
embernek kevély ſzemei meg-aláz-
tattak, és meg-hajtatik a'férfiak ma-
gaſsága; az Ur pedig egyedűl ma-
gaſztaltatik-fel azon a'napon. *Mert 12
a'ſeregek Urának napja minden ke-
vély és magas-ellen, és minden fel-
fualkodott-ellen: és meg-aláztatik.

13 * Es a' Libanuſnak minden magas
és fel-emelkedett czédruſi-ellen, és
14 Báſánnak minden cher-fái-ellen. *És
minden magas hegyek-ellen, és min-
den fel-emelkedett halmok-ellen.
15 * És minden magas torony-ellen, és
16 minden erős kő-fal-ellen, *és Tárſiſ-
D nak minden hajói-ellen, és mind az-
17 ellen a'mi ſzép látáſra. * És meg-gőr-
bíttetik az emberek magaſsága, és
meg-aláztatik a' férfiaknak magas-
vólta, és az Úr egyedűl magaſztalta-
18 tik-fel az napon: * és a' bálványok
19 tellyeſséggel el-rontatnak: * † és bé- † Oſe. 10. b. 1.
mennek a'kő-ſzikláknak barlangiba, Luc. 23. d. 30.
és a' főldnek haſadékiba, az Úr félel- Apoc. 9. d. 17.
mének ſzíne-előtt, és az ő főlſégének
dichőſége-előtt, mikor fel-kél a'föl-
20 det meg-verni. * Az napon el-veti az
ember az ő ezűſt bálványit, és az ő
arany képeit, mellyeket chinált vólt
magának hogy imádná, a' vakon-
21 dakokat 's a' denevéreket. * És bé-
mégyen a'kő-ſziklák haſadékiba, és
a'kő-ſzálak lyukaiba, az Ur félelmé-
nek ſzíne-előtt, és az ő főlſégének
dichőſége-előtt, mikor fel-kél a'föl-
22 det meg-verni. * Szűnnyetek-meg
azért az embertől, a' kinek lehellete
az ő orrában vagyon, mivelhogy ő
nagyra bőchűltetett.

III. Rész.

1 MErt ímé a'ſeregeknek ural-
A kodo Ura el-véſzi Jeruſa-
lemből, és Judából a'vaſta-
got 's az erőſset, a'kenyér-
nek minden erejét, és a'víznek mindē
2 erejét; *az erőſset, és a'hadakozo fér-
fiat, a'bírót, és a'profétát, és a'jöven-
3 dő-mondót, és a'vénet; *az Ötvene-
des hadnagyot, és a'bőchűlletes ábrá-
zatút, és a'tánátſ-adót, és a'meſter-
emberek-kőzzűl a'bőlchet, és a'tit-
4 kos dolgokról okoſsan-beſzéllőt. *És
gyermek fejedelmeket adok nékik, és
aſzſzony-terméſzetűek uralkodnak
5 rajtok. *És fel-támad a'nép, a'férfiu
a'férfiù-ellen, és ki-ki az ő felebarát-
tya-ellen; fel-támad a'gyermek a'
vén-ellē, és a'nemtelē a'nemeſ-ellen.
6 *Mert a'férfiu az attya házából-valo
B attyafiát ragadgya: Ruhád vagyon,
légy mí fejedelműnk, e'romlás pedig
7 a' te kezed-által. * Meg-felel az na-
pon, mondván: Nem vagyok orvos,
és a'házamban ninch kenyér, ſem ru-
házat: ne tegyetek engē a'nép fejedel-
8 mévé. * Mert el-romlott Jeruſalem,

és Júda el-esett : mert az ő nyelvők, és az ő találmányok az Úr-ellen vannak, hogy fel-ingerlenék az ő dicsőségének szemeit. * Az ő ábrázattyoknak meg-ismérése meg-felelt nékik : és az ő bűnöket mint Sodoma úgy hirdették, és el nem titkolták : jaj az ő lelkőknek, mert gonoszszal fizettek-meg nékik. *Mongyátok az igaznak hogy jól vagyon, mert az ő találmányinak gyümölchét észi. * Jaj az istentelennek a' gonoszért : mert az ő kezeinek fizetését vészi. * Az én népemet az ő sattzoltatói meg-foszto-tták, és az aszszonyok uralkodtak rajtok. Én népem, a'kik téged bóldognak mondanak, azok chalnak-meg téged, és a'te lépésidnek útát el-hánnyák. * Áll az Úr az itélésre, és áll a' népek itélésére. * Az Úr az itéletre jő az ő népének véneivel, és annak fejedelmivel : mert tí meg-őttétek a'szőlőt, és a'szegénnek ragadománya a'tí házatokban. * Miért tapodgyátok az én népemet, és a' szegények orczáit összve-rőtyátok, úgy-monda'seregek Ura Istene ? * Es monda az Úr : Azért hogy fel-fualkodtak a' Sion leányi, és ki-nyújtott nyakkal jártak, és szemőknek integetésével mētek, és tánczoltak, az ő lábokon járdogaltak, és pompás lépésel léptek : *Meg-kopaszíttya az Ur a' Siō leányinak tetejét, és az Úr fel-fődőzi az ő szőrőket. *Az napon el-vészi az Úr a'saruk ékességét, és az islógokat, *és arany lánczokat, és kősönty űket, és kar-perecz-eket, és fő-kőtőket, * és haj-választ-ókat, és térd-kőtőket, és nyakba-vetőket, és pézma-almákat, és fülbe-függőket, * és gyűrőket, és homlokon függő násfákat, *és inneplő ruhákat, és palástotskákat, és lepedőket, és gőbos-tőket, * és tükőrőket, és fátyolokat, és fédeleket, és keczeléket. *És lészen a'gyönyörűséges illatért bűdősség, és a'párta-övért kőteletske, és a' fodorított hajért kopaság, és a' mellyē-valo gyólchért szőr-zák. *A' te szép férfiaid-is fegyverrel húlnak-el, és a'te erősid a'harczon. *És bánkodnak, és sírnak annak kapui, és el-puszttíttatván a'földön ül.

IV. Rész.

ÉS meg-ragadnak hét aszszony'állatok egy férfiat az napō, mondván : A'mí kenyerünket észszük, és a'mí ruháinkal ruháztatunk, chak hogy neveztessünk a'te nevedről, vedd-el gyalázatunkat. 2 * Az napon az Úr chemetéje méltóságban és dichőségben lészen, és a' föld gyümölche magasságos, és vigasságok lészen azoknak a'kik Israëlből meg-szabadúlnak. 3 * És lészen : Minden a'ki Sionban meg-hagyatik, és meg-marad Jerusalembē, szentnek hívattatik, minden a'ki bé-irattatott Jerusalemben az életre. 4 * Midőn el-mossa az Úr a' Sion leányinak undokságit, és Jerusalemnek vérét ki-mossa belőle, az itéletnek lelke-által, és az égő lélek-által. 5 *És teremt az Úr a'Sion-hegyének mindē helyén, és a'hol segétségűl hívattatott, nappal felyhőt, és füstöt és a'langolo tűz fényességét éjjel : mert minden dichőségföllőtt az óltalom. *És a'hajlék árnyékozó-gyanánt lészen nappal a' hévség-ellen, és bátorság és rejtek a'szélvész's az esső-ellen.

V. Rész.

ENeklem az én szerelmesemnek, az én rokonom szőlője énekét. Az én szerelmesem szőlője magas kővér halmon vagyon. *És bé-sövényezte azt, és a'köveket fel-szedte arról, és válogatva plántálta-bé azt, és tornyot épített a' közepin, és sajtót chinált abbā : és azt várta hogy szőlőt teremne, és vad-szőlőt termett. 3 * Most azért Jerusalemnek lakói, és Judának férfiai, tegyetek itéletet közöttem, és a'szőlőm-között. 4 * Mit kellett többé chelekednem az én szőlőmmel, és nem chelekedtē véle ? talám hogy vártam hogy szőlőt teremne, és vad-szőlőt termett ? 5 * És most meg-mutatom néktek mit chelekeszem én a'szőlőmmel : el-vonszom a'sövényét, és el-kóborollyák : el-rontom az ő gyepét, és el-tapodgyák. 6 * És parlaggá tészem azt : meg nem mettszetik, és meg nem kapáltatik : és fel-nőnek a'burjánok és a'töviscsek : és a' felyhőknek megparācholom hogy esőt ne adgyanak reája. 7 *Mert a'seregek Urának szőlője, az Israël háza : és a'Júdának férfia, ańak gyönyörűséges fiatallya : és vártam hogy itéletet chelekednék, de ímé hamiság ; és igasságot, de ímé kiáltás. 8 * Jaj a'kik a'házhoz házat ragasztotok, és a'mezőhöz mezőt foglaltok a' helynek határáig : vallyon tí egyedűl fogtok-e lakni a'föld-kőzepett ?

zepett? *Az én fűleimbe vañak ezek, úgy-mond a'seregeknek Ura: Ha sok, nagy és szép házak el nem pusztúlnak, lakó-nélkűl lévén. * Mert tíz hóld szőlő, egy palaszkotskát ád; és harmincz véka vetés, három vékát ád. * Jaj a'kik reggel fel-keltek a' részegség űzésére, és az estvéigvalo italra, hogy a'bortól el-hevűllyetek. *Czitara, és hegedű, és dob, és síp, és bor vagyon a'ti lakodalmotokban: és az Ur dolgát meg nem tekíntitek, se az ő kezei alkotmányit meg nem gondollyátok. * Az-okáért vitetett fogva az én népem, mert nem vólt tudománya, és az ő nemessi éhség-miá hóltak-meg, és az ő sokasága a' szomjuság-miatt el-száradott. * Az-okáért fel-tátotta a'pokol az ő lelkét, és vég-nélkűl fel-nyitotta a'száját: és a'hoz alá-mennek az ő erősi, és az ő népe, és a'nagyságosok, és az ő dichőségesi. *És meggörbűl az ember, és meg-aláztatik a' férfiu, és a'nagyságosoknak szemei le-nyomattatnak. * És fel-magasztaltatik a'seregek Ura az itéletben, és a'szent Isten meg-szenteltetik az igasságban. * És legeltetnek a'bárányok az ő rendek-szerént, és a' bévséggévált pusztákat a'jövevények élik. *Jaj a'kik a'hamisságot a'híusságnak kőteleivel vonszátok, és mint a'szekér kőtéllel a'bűnt. * Kik azt mongyátok: Siessen, és jőjön-el hamar az ő chelekedete, hadd lássuk: és közelgessen-el, és jőjön-el az Israël szentének tanátsa, és meg-értyük azt. *Jaj a'kik a'gonoszt jónak mongyátok, és a'jót gonosznak; a'setétséget világossággá tévén, és a'világosságot setétséggé; a'keserűt édéssé tévén, és az édesset keserűvé. * " Jáj a' kik bőlchek vattok a'ti szemeitek-előtt, és ti-magatok-előtt okosok. *Jaj a'kik hatalmasok vattok a' bor-italra, és erős férfiak a'részegeskedésre. *Kik megigazíttyátok az istentelent ajándékokért, és az igaznak igasságát el-vészitek tőle. *Az-okáért, a'mint megemészti a'pozdorját a'tűznek nyelve, és a'lángnak melegsége meg-égeti: úgy az ő gyökerők mint a'hamu lészen, és az ő chemetéjek fel-mégyen mint a' por. Mert el-vetették a'seregek Urának törvényét, és az Israël szentének beszédét káromlották. *Az-okáért meg-búsúlt az Ur haragja az ő népére, és ki-nyújtotta az ő kezét ő-reája, és meg-verte azt: és meg-háborodtak a'hegyek, és lőttek azoknak hólt testek, mint a' ganéj az útzák közepin. Mind ezekkel sem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva vagyon az ő keze; * És jelt emel a'távúl-valo nemzetségekre, és reája süvőlt a'földnek határiról: és ímé sietvén hamarsággal eljő. * Ninch meg-fogyatkozott, sem el-faradott ő-közte: nem szunnyadoz, se nem aluszik, se le nem óldoztatik az ő veséinek öve, se el nem szakad az ő saruja kötele. * Annak nyilai élesek, és minden ő kéz-ijai felvonyva vannak. Az ő lovainak körmei mint a'tűz-ütő-kő, és az ő kerekei mint a' szél-vésznek sebessége. * Az ő ordítása mint az oroszlányé, ordít mint az oroszlányok kölykei: és agyarkodik, és meg-fogja a' prædát: és által-fog, és nem leszen a'ki ki-mentsen. *És zúg ő-fölőtte az napon mint a'tenger zúgása: a'földre nézűnk, és ímé a' háborusságnak setétsége, és a'világosság meg-setetedett annak homályában.

VI. Rész.

AZ esztendőben melybe meghólt Ozíás király, láttam az Urat űlni egy magas és felemelt királyi-széken: és a' mellyek alatta valának, bé-töltik vala a' templomot. * Serafimok álnak vala azon: hat szárnya eggyiknek, és hat szárnya a'másiknak: ketteivel befődőzik vala az ő orczáját, és ketteivel-bé fődőzik vala az ő lábait, és ketteivel repűlnek vala. *És kiáltnak vala eggyik a' másikra, és mondanak vala: † Szent, szent, szent, a' seregek Ura Istene, tellyes az egész föld az ő dichősségével. * És meg-rendűlének az ajtó sarkaknak küszöbi a'kiáltónak szavától, és a'ház bé-telék füstel. * És mondék: Jaj nékem, mert halgattam, mert én ferteztetett-ajakú férfiu vagyok, és fertelmes-ajakú nép-között lakom, és a'királyt a'seregek Urát szemeimmel láttam. * És hozzám repűle egy a' Serafimok közzűl, és a'kezében eleven szén vala, mellyet fogóval vőtt vala az oltárról. *És illeté az én számat, és monda: Ímé ez illetté az ajakidat, és elvétetik a'te hamisságod, és a'te bűnöd

-meg-

" Prov. 3. a. 7. Roma. 12. d. 16.

† Apoc. 4. b. 8.

meg-tisztúltatik. * És hallám az Ur szavát, ki azt mondá: Kit küldjek-el? és ki megyen-el nékünk? * És mondék: Ihol én, küldj-el engem. És mondá: Eredj-el, és mondjad e' népnek: "Hallván hallyátok, és meg ne értsétek: és látván lássátok, és meg ne ismérjétek. * Vakítsd-meg e' népnek szívét, és az ő fülleit nehezítsd-meg: és az ő szemeit födjed-bé: hogy ne lássanak időon szemeivel, és halyon ő fülleivel, és értsen szívével, és meg-térjen, és meg-gyógyíttassék. * És mondék: Meddig Uram? * És mondá: Mig nem a'városok pusztán hagyattatnak lakó-nélkül, és a' ember-nélkül, és a'föld pusztán hagyattatik. * És messzire el-vesz az Ur az embereket, és meg-sokasúlnak a' mellyel-hagyatott vólt a'föld közepin. *És meg-marad a'tized ő-benne, és meg-tér, és jesülllésben mint a' terpentina-fa, és mint a' cher-fa, melly ki-terjesztí az ő ágait: [illegible] meg lészen az, a'mi meg-marad abbúl.

VII. Rész.

ES lőn az Akáz napjaiban, ki Joatánnak, az Oziás Juda királyának fiának fia vala, fel-méne Rásin a'Syriai király, és Fakcree a'Romélia fia az Israel királya Jerusalembe, hogy az-ellen hadakozznának: és nem rehették azt meg. * És hírré tévék a'Dávid házának, mondván: Meg-nyúgott Syria Ephraimon: és meg-indúlt az ő szíve, és az ő népének szíve, mint meg-indúlnak az erdőn fák a' szél-előtt. * És monda az Ur Izaiásnak: Menny-ki Akáz-elébe, te, és Jasub a'te meg-maradott fiad, a'felső tónak csatornája végében a' Fellő-mezőnek útán. * És mongyad néki: Meglássd hogy vészteg légy-nélkűl, és a' szíved meg ne rettenyen el ket füstölgő ősdőgök farkaitól, Rásinnak a' Syriai királynak, és a' Romélia fiának búsúlt haragjától: * mivelhogy gonoszúl tartott ellened Syria Ephraimmal gonoszszára, és a' Romélia fia mondván: * Menny ünk-fel Judára, és nyíllasszuk-fel őket, és vonnyuk meg őket, és tegyük királlyá közöttök a' Tabeel fiát. *Ezeket mondgya az Ur Istén: Nem áll-meg, és nem lészen: * hanem Syriának a' feje Damascusnak a' feje Rásin: és meg-harmad-ostezten dő, és Ephra-

meg-tiſztíttatik. * És hallám az Úr ſzavát, ki azt monda: Kit kűlgyek-el? és ki mégyen-el nékűnk? * És mondék: Ihol én, kűlgy-el engem. És mõda: Eredgy-el, és mongyad e' népnek: "Halván hallyátok, és ne értſétek: és láſsátok a'látáſt, és meg ne iſmérjétek. * Vakítſd-meg e' népnek ſzívét, és az ő fűleit nehezítſd-meg: és az ő ſzemeit fődőzd-bé: hogy nétalám láſson ſzemeivel, és hallyon az ő fűleivel, és értſen ſzívével, és meg-térjen, és meg-gyógyíttſam őtet. * És mondék: Meddig Uram? És monda: Míg nem a'váraſok puſztán hagyattatnak lakó-nélkűl, és a' ház ember-nélkűl, és a'főld puſztán hagyattatik. * És meſzſze el-veti az Úr az embereket, és meg-ſokaſodik a'melly el-hagyatott vólt a'főld kőzepin. * És meg-marad a'tized ő-benne, és meg-tér, és jelűl léſzen mint a' terpentína-fa, és mint a' cher-fa, melly ki-terjeſzti az ő ágait: ſzent mag léſzen az, a'mi meg-marad abbã.

Mat. 9. b. 14. Marc. 4. b. 12. Luc. 8. b. 10. Joan. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8.

VII. Rész.

És lőn az Akáz napjaiban, ki Joatánnak, az Ozías Juda királya fiának fia vala, fel-méne Ráſin a'Syriai király, és Fáczee a' Romélia fia az Iſraël királya Jeruſalembe, hogy az-ellen hadakoznék: és nem veheték azt meg. * És hírré tévék a'Dávid házának, mondván: Meg-nyúgott Syria Efraimon: és meg-indúlt az ő ſzíve, és az ő népe ſzíve, mint meg-indúlnak az erdők fái a'ſzél-előtt. * És monda az Úr Iſaiáſnak: Menny-ki Akáz-eleibe, te, és Jaſub a'te meg-maradott fiad, a'felső tó chatornája végéhez a' Feſtő-mezejének útán. * És mongyad néki: Megláſd hogy veſzteg légy: ne félly, és a' ſzíved meg ne rettennyen e' két fűſtőlgő űſzőgők farkaitól, Ráſinnak a' Syriai királynak, és a' Romélia fiának búſúlt haragjától: * mivelhogy tanátſot tartott ellened Syria Efraimnak gonoſzſzára, és a' Romélia fia, mondván: * Mennyűnk-fel Judára, és kőltſűk-fel őtet, és vonnyuk mellénk őtet, és tegyűk királlyá kőzőtte a'Tábeel fiát. * Ezeket mondgya az Úr-Iſten: Nem áll-meg, és nem léſzen ez: * hanem Syriának a' feje Damaſkus, és Damaſkuſnak a'feje Ráſin: és még hatvan-őt eſztendő, és Efraim nem léſzen nép: * és Efraimnak a'feje Samária, és Samariának a'feje a'Romélia fia. Ha nem hiſztek, meg nem maradtok. * És iſmég ſzólla az Úr Akáznak, mondván: * Kérj jelt magadnak a'te Uradtól Iſtenedtől a' pokol mélyſégében, vagy fenn a'magaſságban. * És monda Akáz: Nem kérek, és nem kíſértem az Urat. * És monda: Hallyátok-meg azért Dávidnak háza: Kevéſ-e néktek, hogy az embereknek bántáſára vattok, hanem az én Iſtenemnek-is bántáſára vattok. * Az-okáért az Úr ő-maga ád jelt néktek. * "Ímé egy ſzűz méhében fogad, és fiat ſzűl, és a' neve Emmánuelnek hívattatik. * Vajat, és mézet éſzik, hogy tudgya a'gonoſzt megvetni, és a'jót válaſztani. * Mert mínek-előtte a' gyermek a' gonoſzt meg-tudgya vetni, és a'jót válaſztani, el-hagyattatik a' főld, mellyet te gyűlőlſz, az ő két királyáért. * El-hozza az Úr te-reád, és a'népedre, és az atyád házára, a' napokat, a' minéműek nem vóltak az Efraim el-válása napjaitól-fogva Judától az Aſsyriuſok királyával. * És az napon léſzen: fűvőlt az Úr a'légynek, melly az Egyiptus folyó-vizei végén vagyon; és a'méhnek, melly az Aſsur főldén vagyon; * és el-jőnek, és meg-ſzállanak minnyájan a' vőlgyek patakinál, és a'kő-ſziklák barlangiban, és minden bokrosban, és minden lyikakban. * Az napon meg-borotválja az Úr a'bérbe-fogadott borotvával, azok-által kik a'folyó-vízen túl vannak, az Aſsyriuſok királya-által, a'fejet és a'lábak ſzőrét, és minden ſzakált. * És léſzen az napon: Az ember egy fejős tehenet, és két juhot tart, * és a'tejnek bévſége-miatt vajat éſzik: mert vajat és mézet éſzik minden a'ki meg-hagyatik a'főld kőzepin. * És léſzen az napon: Minden hely a'mellyen ezer ezűſt pénzt-érő ezer ſzőlő-tő léſzen, töviſsé és burjánná léſzen. * Nyilakkal és kézíjal mennek oda-bé: mert burjánok, és töviſsek léſznek az egéſz főldőn. * És ſemmi hegyekre, mellyek kapával kapáltatnak, nem mégyen a' töviſsek és burjánok félelme, és az őkőrnek legeltetéſére léſzen, és a'báromnak tapodáſára.

" Mat. 1. d. 23. Luc. 1. c. 31.

4. Reg. 16. a. 5.

Iſai. 6. 7.

VIII. Rész.

1 ES monda az Úr nékem: Végy
A magadnak egy nagy kőnyvet,
és írd abba ember irásával:
Sietséggel foszszad a' ragado-
mányokat, hamar prædálly. * Es hív
2 tanúkat vők mellém, Urías papot, és
Zakariást a' Barakías fiát: * és járúlék
3 a' proféta-aszszonyhoz, és méhébe
fogada, és fiat szűle. És monda az Úr
nékem: Híjad ennek nevét, Siess ra-
gadományokat fosztani; Siess præ-
dálni. * Mert minek-előtte tudgya a'
4 gyermek az attyát's az anyát nevez-
ni, el-vétetik Damaskusnak erősség-
e, és Samariának ragadományi az
Assyriusok királya-előtt. * És még-
5 is szólla az Úr nékem, mōdván: * Mi-
6 velhogy meg-vetette ez a'nép a' Siloë
B vizeit, mellyek halkan folynak, és in-
kább fogadta Rásint, és a' Romélia fi-
át: * ezért ímé az Úr reájok hozza a'
7 folyó-vizeknek sebes és sok vizeit, az
Assyriusok királyát, és annak min-
den dichőségét: és felyűl-halladgya
minden ő patakit, és felyűl-foly min-
8 den partyain, * és Judán által-mé-
gyen meg-áradván, és által-menvén
mind torkig ér. És az ő szárnyainak
el-terjesztése el-lepi a' te földednek
szélességét ô Emmánuel. * Gyűllye-
9 tek-egybe népek, és győzettessetek-
meg, és hallyátok-meg minden tá-
vúl-valo földek: erőssődgyetek-meg
és győzettessetek-meg, ővedzétek-
fel magatokat, és győzettessetek-
10 meg: * tanátsot tartsatok, és fel-bo-
mol; szóllyatok ígét, és meg nem
11 lészen: mert velűnk az Isten. * Mert
C ezeket mongya az Úr nékem: Mint
egy erős kézzel tanított engem, hogy
12 ne járnék e'nép útán, mondván: * Ne
mongyátok, pártolkodás: mert va-
lamit ez a'nép szóll, mind pártolko-
dás: és az ő félelme-szerént ne fél-
13 lyetek, se ne rettegjetek. * A' seregek
Urát őtet szentellyétek; ő a'tí félel-
14 metek, és ő a'tí rettegéstek. * És ő
néktek szenteléstekre lészen. " Meg-
botlásnak kőve pedig, és botránko-
zásnak kő-sziklája-gyanánt, az Israël
két házának; tőr és romlás-gyanánt
15 a' Jerusalem lakóinak. * És meg-űt-
kőznek kőzzűlők nagy sokan, és el-
esnek, és meg-romolnak, és bé-kőte-
16 lődzenek, és meg-fogattatnak. * Kősd-
bé a' bizonságot, pechételd-bé a' tőr-

" Luc. 2. c. 34. Rom. 9. g. 32. 1. Pet. 2. b. 6.

17 vént az én tanítványim-kőzőtt. * Es
D meg-várom az Urat, a' ki orczáját
el-rejtette a' Jákob házától, és ő-reá
18 várakozom. * Ímé én és az én szol-
gaim, kiket nékem az Úr jelűl adott,
és chudáúl Israëlben a' seregek Urá-
19 tól, ki a' Sion-hegyén lakik. * És mi-
dőn azt mongyák néktek: Kérdez-
kedgyetek a' nézőktől, és a' jővendő-
lőktől, a' kik chikorganak az ő varáz-
lásokban: Nem-de a' nép nem az ő
Istenétől kérdezkedik-e, az elevenek-
20 ért a' hóltaktól? * A' tőrvényhez in-
kább, és a' bizonysághoz. Hogy-ha ez
íge-szerént nem szóllanak, nem lé-
21 szen nékik reggeli világosságok. * És
által-mégyen azon, el-esik, és éhe-
zik: és mikor éhezik, meg-haragszik,
és átkozza az ő királyát, és az ő Iste-
22 nét, és fel-tekínt. * És a' földre néz,
és ímé háboruság és setétség, el-sza-
kadozás és szorongatás, és űldőző ho-
mályosság, és el nem ropűlhet az ő
szorongatásától.

IX. Rész.

1 ELső időben meg-kűnnyeb-
A bítteték a' Zábulon-Földe, és
a' Neftali-Földe: és utólszor
meg-nehézítteték a' tenger út-
tya a' Jordánon-túl a' Pogányok Ga-
2 lilæájánál. * A' nép, melly a' setétség-
ben jár vala, nagy világosságot láta:
a' halál árnyékának tartományában-
3 lakóknak, világosság támada. * Meg-
sokásítottad a' népet, nem őregbítet-
ted-meg az őrőmet. Vígadnak előt-
ted, mint a' kik vígadnak az aratás-
kor, a' mint őrvendeznek a' győze-
delmesek a' fogott prédának, midőn
4 a' ragadományokat osztyák. * Mert
az ő terhének igáját, és a' vállának
veszszejét, és a' kénszerítőjének pál-
czáját meg-győzted, † mint a' Mádián
5 napján. * Mert minden erőszakkal-
valo prædálás zenebonával, és a' vér-
be kevertetett ruházat, égetésre-va-
6 lo lészen, és a' tűznek elesége. * Mert
B KISDED SZŰLETETT nékűnk, és
Fiù ádatott nékűnk, és annak fejede-
lemsége az ő vállán vagyon: és hívat-
tatik az ő neve Chodálatosnak, ta-
nátsadónak, Istennek, erősnek, a'
kővetkezēdő idő-attyának, békeség-
7 fejedelmének. * Meg-őregbűl annak
birodalma, és a' békeségnek nem lé-
szen vége: a' Dávid királyi-székibe,
és az ő országába űl: hogy meg-erős-
sittse azt, és meg-vastagittsa az itélet-

† Judic. 7. f. 22.

ben és igasságban, mostantól-fogva
és mind örökké: a' seregek Urának
buzgósága miveli ezt. * Igét küldött 8
az Ur Jákobba, és Israëlbe esett. * És 9
meg-tudgya Efraimnak minden né-
pe, és a' Samária lakói, kevély-
ségből és a' szívnek fel-fualkodásá-
ból mondván: * A'téglák el-húllot-
tak, de négy-szegű kövekből építünk:
a' vad-füge fákat le-vágták, de czé-
drus-fákká változtattyuk. * És fel- 11
emeli az Úr a' Rásin ellenségit ő-el-
lene, és az ő ellenségit zenebonára in-
dittya: * Syriát Nap-keletről, és a' 12 B
Filistæusokat Nap-nyúgatról: és el- C
nyelik Israëlt teli torokkal. Mind
ezekben sem fordúlt-el az ő haragja,
hanem még-is ki-nyújtva a'keze: * és 13
a'nép nem tért az ő meg-verőjéhez,
és a'seregek Urát nem keresték-meg.
* És ki-veszti az Úr Israëlből a'fejet és 14
a'farkat, a'meg-hajtót és a' meg-za-
bolázót, egy napon. * Az idős és a' 15
tiszteletes, az a'fő; és a' hazugságot-
tanító próféta, az a' fark. * Es a'kik 16
bóldogíttyák e' népet, el-tévelyítik
azt: és a'kik bóldogíttatnak, le-vet-
tetnek. * az-okáért az ő ifiatskáin 17
nem örvendez az Úr: és az ő árváin, D
és özvegyin nem könyörül: mert
miŋyájan kép-mutatók és álnokok,
és minden száj bolondságot szóllott.
Mind ezekben sem fordúlt-el az ő ha-
ragja, hanē még-is ki-nyújtva a'keze.
* Mert meg-gyuladott mint a'tűz az 18
istentelenség, a'burjánt és a'tövis-
set meg-emészti; és meg-gyulad az
erdőnek sűrűségébē, és egybe-teker-
tetik a'füstnek kevélysége. * A'sere- 19
gek Urának haragja-miatt meg-há-
borodott a'föld, és ollyan lészen a'
nép mint a'tűz elesége: a' férfiu nem
kedvez az attyafiának. * És jobb-kézre 20
re tér, és éhezik: és bal-kézre észik,
és meg nem elégedik: ki-ki az ő kar-
jának húsát észi: Manasses Efraimot,
és Efraim Manasseset, ezek eggyűtt
Júda-ellen. * Mind ezekben sem for- 21
dúlt-el az ő haragja, hanem még-is
ki-nyújtva a'keze.

X. Rész.

JAj a'kik hamis törvényeket sze- 1
reznek: és írván, hamiságot írtak: A
* hogy el-nyomnák az itéletben 2
a'szegényeket, és erőszakot tennének az én népem alázatosi ügyének:
hogy az özvegyek ő prædájok lennének, és az árvákat fel-dúlnák. * Mit 3
chelekeszték a' látogatásnak és a'
meszszűnnen-jövő nyomorúságnak
napján? ki segétségéhez folyamod-
tok? és hová hadgyátok a'ti dichő-
ségteket, * hogy meg ne görbedgye- 4
tek a'kötözés-alatt, és a'meg-ölette-
tekkel el ne húllyatok? Mind ezek-
bē sem fordúlt-el az ő haragja, hanem
még-is ki-nyújtva a'keze. * Jaj Assur- 5
nak, ő az én haragom veszszeje és pál-
czája, az ő kezökben az én búsulá-
som. * A'chalárd nemzetséghez kül- 6
dőm őtet, és az én haragomnak né-
pe-ellen parancholok néki, hogy el-
vegye a'ragadományokat, és el-ra-
gadgya a' prædát, és meg-tapodgya
azt mint az útzáknak sárát. * Ő pedig 7
nem így vélekedik, és a'szíve nem
így ítél: hanem rontásra igyekezik a'
szíve, és nem kevés nemzetségek ve-
szedelmére. * Mert ezt mondgya: 8
* Nem-de az én fejedelmim nem egy-
szer 's mind királyok-e? nem úgy-e 9
Kalano, mint Karkamis; és Emat
mint Arfad? nem-de nem úgy-e Sa-
mária, mint Damaskus? * A'mint fel- 10
találta az én kezem a'bálvány országit, úgy azoknak képeit-is Jerusa-
lemből, és Samariából. * Nem úgy 11
chelekeszem-e Jerusalemmel, és az ő C
képeivel, a'mint Samariával és az ő
bálványival chelekedtem? * És lé- 12
szen; midőn el-végezi az Úr minden
dolgait a'Sion-hegyén, és Jerusalem-
ben, meg-látogatom "az Assur ki- "4. Reg
rályának nagy-akaro szíve gyűmől- 19.g.35.
chét, és az ő fel-emelt szemei dichő- Inf. 37.
ségét. * Mert ezt mondotta: Az én 13 g.36.
kezemnek erőssége-által cheleked-
tem, és az én bölcheségem-által ér-
tettem-meg: és el-vöttem a'népek ha-
tárit, és azok fejedelmit fel-dúltam,
és le-vontam mint hatalmas a' ma-
gásan-ülőket. * És mint a' fészket 14
úgy találta a'kezem a'népek erőssé- D
gét: és a'mint el-szedetnek az el-ha-
gyott tojások, úgy egybe-gyűjtöttē
én az egész földet: és nem volt a'ki
tollát mozdítaná, és fel-nyitná szá-
ját, és meg-mottszanna. * Nem-de di- 15
chekedik-e a' fejsze az-ellen, a'ki az-
zal vág? a'vagy fel-emelkedik-e a'fű-
rész az-ellen, a' kitől vonattatik?
mint ha a'veszszők emelkednék-fel az
őtet fel-emelő-ellen, és fel-emelked-
nék a'pálcza, melly ugyan chak fa.
* Ez-okáért az uralkodo a' seregek 16

Ura az ô kôvérire ôsztôvérséget bochát : és az ô dichősége-alatt felgyújtatván úgy ég mint a'tűz égése.
17 * És az Israël világossága a'tűzben lészē, és az ô Szente a'langban : és meggyújtatik, és meg-emésztetik az ô tôvisse, és a' burjánnya egy napon.
18 * És az ô erdejének, és Karmélusának dichősége, a'lelkétől-fogva a'húsáig meg-emésztetik, és a' félelem-miatt bújdoso lészen.
19 * És az ô erdeje fájának maradéki, kevés-vóltok-miatt meg-számláltatnak, és egy gyermek írja-meg azokat.
20 * És lészen az napon : hogy az Israël maradékja, és azok kik el-szaladnak a'Jákob házából, nem támaszkodnak tôbbé a'hoz a'ki őket veri : hanem az Úrhoz az Israël szentéhez támaszkodik igazán.
21 * A' maradékok meg-térnek, a'Jákob maradéki, mondom, az erős Istenhez.
22 * " Mert ha annyi léend a'te néped Israël mint a'tenger fôvenye, a'maradékok meg-térnek abból : a'megrôvidíttetett el-végezés bévelkôdik igassággal.
23 * Mert véget és rôvidítést szerez a'seregek Ura Istene az egész főldnek kôzepette.
24 * Az-okáért, ezeket mongya a'seregek Ura Istene : Ne félly én népem Sionnak lakója, Assurtól : veszszővel vér-meg téged, és az ô pálczáját fel-emeli ellened az Egyiptus útán.
25 * Mert még egy kichinnyé 's egy-kevessé, és végbe mégyen az én boszszonkodásom és haragom azok vétkén.
26 * " És a'seregek Ura ostort támaszt ellene, † a'Mádiánnak chapása-szerént az Óreb kőszikláján; és a'tēger-ellē az ô veszszejét, és fel-emeli azt az Epyiptus útán.
27 * És lészen az napon : El-vétetik az ô terhe a'válladról, és az ô igája a' nyakadról, és meg-rothad az iga az olaj színe-elôtt.
28 * Ajatba jő, Magronra mégyen : Makmásnál hadgya az ô edényit.
29 * Futva mentek-által, Gába a' mí székűnk : el-álmélkodék Ráma, a' Saul Gábaáttya el-futa.
30 * Nyeríts a'te szóddal Gallim leánya, figyelmezz Laisa, Ánatot szegényke.
31 * El-kőltôzôtt Medemena : Gabimnak lakói erőssôdgyetek-meg.
32 * Még nap vagyon, hogy meg-állyunk Nóbéban : hánnya az ô kezét a'Sion leánya hegyén, a' Jerusalem halmán.
33 * Imé az uralkodo a' seregek Ura meg-rontya rettegéssel a' palaszkotskát, és a'magas állapatúak kivágattatnak, és a'nagyságosok megaláztatnak.
34 * És az erdőnek sűrűségi vassal meg-ejtetnek : és a'Libanus elesik a' magassakkal.

" Rom. 9. f. 27. Inf. 11. c. 11.

" Inf. 37. g. 36. † Iudic. 7. g. 25.

XI. Rész.

1 ES veszsző jő-ki a' Jesse gyôkeréből, és virág nevekedik az ô
2 gyôkeréből. * És meg-nyugszik azon az Úr lelke : a' bölcheségnek, és értelemnek lelke, a' tanátsnak, és erősségnek lelke, a'tudománnak, és Isteni tiszteletnek lelke,
3 * és bé-tőlti őtet az Úr félelmének lelke. Nem a'szemek látása-szerént itél, se a'fűlek hallása-szerént nem
4 dorgál : * hanē igasságban itéli a'szegényeket, és igasság-szerént dorgál a' főldnek szelídiért : " és meg-veri a' főldet az ô szájának veszszejével, és az ajakinak lelkével meg-ôli az istentelent.
5 * És az igasság lészen az ô ágyékinak ôve : és a'hit a'veséinek ôvedzője.
6 * † A'farkas a'báránnyal lakik :
B és a' párducz a'gôdôlyével eggyűtt fekszik : a'borjù és az oroszlány és a' juh eggyűtt-laknak, és egy kis gyermechke hajtya azokat.
7 * A'borjù és a'medve legeltetnek ; az ô kôlykôk eggyűtt fekűsznek : és az oroszlány
8 mint az ôkôr polyvát észik. * És gyônyôrkôdik a'chőchômô gyermek az aspis lyikán : és a'basiliskus barlangjába bocháttya kezét, a'ki a'chôchtől
9 el-választatik. * Nem ártanak, és nem ôldôkôlnek az én egész szent hegyemen : mert bé-tőlt a'főld az Úr tudományával, mint a'tengernek bé-
10 buríto vizei. * " Az napon, lészē a'Jes-
C se gyôkere, ki a'népeknek jelűl áll, néki kônyôrôgnek a'nemzetségek, és
11 az ô koporsója dichőséges lészen. * És lészen az napon : Az Ur másodszor veti kezét az ô népe maradékjának bírasára, a' melly meg-hagyattatik az Assyriusoktól, és Egyiptustól, és Fetrostól, és Szerechen-országtól, és Elamtól, és Sennaártól, és Emattól,
12 és a'tengernek szigetitől. * És zászlót emel a'nemzetek-kôzôtt, és egybegyűjti az Israëlnek el-futottit, és Júdának el-szélleztôttit a'főldnek négy
13 szegeletiről. * És el-vétetik az Efraim
D irégysége, és a' Júda ellenségi elvesznek : Efraim nem irégykedik Júdára, és Júda nem hadakozik Efraimellen.
14 * És a'Filistæusok vállaira rôpűlnek a' tengeren-által, eggyűtt

Act. 13. d. 23.

" Thes. 2. c. 8.

† Inf. 65. d. 25.

" Rom. 15. c. 12.

dúllyák-el a'Nap-kelet fiait. Iduméa
és Móab az ő kezők parancholattya,
és az Ammon fiai engedelmeſsek léſz-
nek. * És el-puſztíttya az Úr az E- 15
gyiptus tengere nyelvét, és a'kezét a'
folyó-vízre emeli, az ő ſzelének erőſ-
ſégével: és hét patakiban veri-meg
azt, úgy hogy a'ſaruſok által-men-
nyenek azon. * És úttya léſzen az én 16
maradék népemnek, melly meg-ha-
gyattatik az Aſsyriuſoktól: a'mint
Iſraelnek vólt az napon, mellyen fel-
jőtt Egyiptus földeből.

XII. Rész.

ES mondod az napon: Hálát 1
adok néked Úram, mert meg- A
haragudtál reám: el-fordúlt a'
te haragod, és meg-vígaſztal-
tál engem. * Ímé az Iſten az én ſzaba- 2
dítóm, bátorſágoſon chelekeſzem, és
nem félek: " mert az én erőſségem,
és az én dícheretem az Úr, és ſzabadú-
láſommá lőtt nékem. * Őrőmmel 3
merítetek vizeket az üdvőzítő kút-
tyaiból: és azt mongyátok az napon:
* Adgyatok hálát az Úrnak, és híjá- 4
tok ſegétſégűl az ő nevét: nyilatkoz- B
taſsátok-ki a'népek-kőzőtt az ő ta-
lálmányit: meg-emlekezzetek hogy
főlſéges az ő neve. * Énekellyetek az 5
Úrnak mert nagy dolgokat chelekedett:
hirdeſsétek ezt az egéſz földőn.
* Őrvendezz, és dichérd Sionnak la- 6
káſa: mert nagy te-kőzőtted az Iſraël
Szente.

XIII. Rész.

A'Bábylon terhe, mellyet 1
Iſaías az Amos-fia látott. A
* A'homályos hegyē emel- 2
lyetek jelt, emellyétek-fel
ſzavatokat, emellyétek-fel kezete-
ket, és meñyenek-bé a'kapukō a'feje-
delmek. * Én parancholtam az én 3
meg-ſzenteltimnek, és elő-híttam az
én erőſsimet haragomban, kik őrven-
deznek az én dichőſégemben. * So- 4
kaſágnak ſzava a'hegyeken, mint a'
ſokaſágos népeké: királyok zengéſé-
nek, őſzve-gyűlt nemzetſégeknek
ſzava: a'ſeregek Úra parancholt a'
hadi vitézeknek, * kik meſzſze föld- 5
ről jőnek, az égnek magaſságából:
az Úr, és az ő haragjának eſzkőzi,
hogy el-veſzeſse az egéſz földet. * Or- 6
dittſatok, mert kőzel vagyon az Úr
napja: mint a'puſztítás úgy jő-ki az

7 Úrtól. * Ezért, minden kezek el-lan-
kadnak, és minden ember ſzíve meg-
8 eped, * és meg-romol. Kínzáſok és
B fájdalmak fogják-el; mint a' ſzűlő,
úgy ſzenvednek fájdalmat: ki-ki ál-
mélkodik az ő felebaráttyán, égett
9 orczák az ő ábrázattyok. * Ímé az Úr
napja el-jő, kegyetlē, és tellyes boſz-
ſzonkodáſsal, és haraggal 's búſúláſ-
ſal, hogy a'földet-el puſztíttſa, és a'
10 bűnőſőket arról el-tapodgya. * † Mert
az ég chillagi, és azok fényeſsége,
nem terjeſztik-ki az ő világoſságo-
kat: meg-ſetétűlt a'Nap az ő fel-jővé-
ſében, és a'hóld nem fénlik az ő vi-
11 lágoſságával. * És meg-látogatom a'
világ gonoſságit, és az iſtentelenek-
ellen azok hamiſságát, és meg-ſzűn-
tetem a' hitetlenek kevélyſégét, és az
erőſsek fel-fualkodáſát meg-alázom.
12 * Drágább léſzen a'férfiu az aranynál,
és az ember a'tiſzta finom aranynál.
13 * Ennek-fölőtte az eget meg-háborí-
C tom: és meg-indúl a'föld az ő helyé-
ből, a'ſeregek Úrának boſzſzonko-
dáſaért, és az ő búſúlt haragja napjá-
14 ért. * És léſzen mint a'futó őzetſke,
és mint a'juh: és nem léſzen a'ki egy-
be-gyűjtſe: ki-ki az ő népéhez tér, és
15 mindenik az ő földére fút. * Valaki
fel-találtatik, meg-őlettetik: és min-
dē a'ki oda találkozik, el-eſik a'fegy-
16 ver-miatt. * " Az ő gyermekek a'
földhőz verettetnek az ő ſzemők-
előtt: el-dúlatnak az ő házok, és az
ő feleſégők meg-ſzeplőſsíttetnek.
17 * Ímé én reájok támaſztom a'Médu-
ſokat, kik nem kereſik az ezűſtőt, ſem
18 az aranyat nem akarják; * hanem
D nyilakkal őlik-meg a'kiſdedeket, és
a'ſzoptato méheken nem kőnyőrűl-
nek, és a'fiaknak nem kedvez az ő
19 ſzemők. * És ama' dichőſéges Bábylon
az orſzágok-kőzőtt, a'Kaldæu-
ſoknak nagy kevélyſége, úgy léſzen,
† a'mint fel-fordította az Úr Sodo-
20 mát és Gomorrát. * Nem láknak ab-
ben ſoha, és meg nem épűl nemzet-
ſégről nemzetſégig: és nem vonſzon
ott ſátorokat az Arábiai, ſem a'páſz-
21 torok ott nem nyugoſznak. * Hanem
a'vadak nyugoſznak ott, és az ő há-
zok bé-telnek ſárkányokkal: és
ſtrucz-madarak laknak ott, és a'ſző-
22 rőſők ugrálnak ott: * és ott meg-fe-
lelnek a'fűles-baglyok az ő házaiban:
és a'ſárkányok a'győnyőrűſé-
ges palotákban.

*Exod. 5. a. 2. Pſal. 117 c. 14.

† Ezec. 32. b. 7. Ioel. 3. c. 15. Matth. 24. c. 25 Mar. 13 c. 24. Luc. 21. c. 25.

" Pſal. 136. b. 9.

† Gen. 19. c. 24.

Iſai. 12. 13.

XIV. Rész.

XIV. Rész.

Kőzel vagyon hogy el-jőjőn 1
az ő ideje, és az ő napjai meſz- A
ſzire nem halladnak. Mert
kőnyőrűl az Úr Jákobon, és
ki-válaſzt még Iſraëlből, és meg-nyu-
godtattya őket az ő földőkőn: hozzá-
jok adgya magát a'jővevény, és a'Já-
kob házához ragaſzkodik. *És kővе- 2
tik őket a'népek, és el-viſzik őket az
ő helyekre: és bírja azokat az Iſraël
háza az Úr földén, ſzolgák és ſzolgá-
lók-gyanánt; és azokat meg-fogják a'
kik őket meg-fogták vólt, és meg-
hóldoltattyák az ő ſattſzoltatójokat.
* És léſzen az napon: mikor nyugo- 3
dalmat ád néked az Iſten a'te mun-
kádtól, és tőrődéſedtől, és a'kemény
ſzolgálattól, mellyel az-előtt ſzol-
gáltál: * vedd-elő e' példa-beſzédet 4
a' Babylon királya-ellen, és mon-
gyad: Mi módon ſzűnt-meg a' ſat-
tſzoltato, meg-nyúgott az ádó-fize-
tés? *Meg-rontotta az Úr az iſtente- 5
lenek pálczáját, az uralkodók veſz-
ſzejét, * ki a' népet boſzſzonkodáſ- 6
ból gyógyíthatatlan chapáſsal veri B
vala, ki meg-hóldoltattya vala ha-
ragban a'nemzeteket, és kegyetlenűl
kergeti vala. * Meg-nyúgott és meg- 7
chendeſedett az egéſz főld, őrűlt és
vígadott: * a'jegenye-fák-is őrven- 8
deztek rajtad, és a'Libanus czédruſi:
miólta el-aludtál, nem jő-fel a' ki
minket ki-vágjon. * A' pokol meg- 9
háborodott alól a'te el-jőveteledben
elődbe menvén, fel-kőltőtte néked
az oriáſokat. A'főldnek minden feje-
delmi fel-kőltek az ő királyi-ſzékek-
ből, a'nemzetſégeknek minden feje-
delmi. *Miñyájan felelnek, és mond- 10
nak néked: Te-is meg-ſebesűltél
mint mí-is, haſonló lőttél hozzánk.
* Le-vonyattatott pokolba a'te ke- 11
vélyſéged, le-eſett a'te hólt teſted: C
moly teríttetik alád; és a'te lepled
férgek léſznek. *Mi módon eſtél-alá 12
az égből hajnali chillag, ki reggel fel-
kélſz vala? a' főldre le-rohantál, ki
meg-ſebesíted vala a' nemzeteket?
* Ki azt mondod vala ſzívedben: Fel- 13
megyek az égbe, az Iſten chillagi-fő-
libe fel-magaſztalom az én királyi-
ſzékemet, a'ſzővetſég hegyén űlők,
az Éſzak óldalain. * A' felyhők ma- 14
gaſsága-főlibe hágok, haſonló léſzek
a'Főlſégeshez. * De mindazáltal alá- 15

vonattatol pokolra a'verem mélyſé-
16 gére: *a'kik téged látnak, hozzád le-
D hajolnak, és néznek téged. Nem ez-e
a'férfiu, a'ki fel-háborította a'főldet,
17 a'ki meg-rontotta az orſzágokat, * a'
ki a'világot puſztává tőtte, és annak
váraſit el-rontotta, és a' foglyainak
18 nem nyitotta-meg a' tőmlőczőt? *A'
pogányoknak minden királyi di-
chőſégben aludtak-el, a' férfiu az ő
19 házában. * Te pedig ki-vettettél a'te
koporſódból, mint egy fértelmes ha-
ſzontalan chemete, és azok-kőzibe
takartattál a'kik fegyverrel meg-ő-
lettettek, és alá-mentek a'verem fe-
nekére, mint a'meg-rothadott hólt
20 teſt. *Nem léſzen tárſaſágod ő-vélek
E a' temetésben-is: mert a'te főldedet
el-veſztetted, te a'népedet meg-őlted:
nem léſzen emlekezetben ſoha a'go-
21 noſzok magva. *Kéſzíttſétek-el az ő
fiait a'meg-őléſre az ő attyok hamiſ-
ſágáért: nem támadnak-fel, ſe őrők-
ſégűl nem bírják a'főldet, ſe bé nem
22 tőltik a'főld ſzínét váraſokkal. * És
fel-kelek ő-ellenek, úgy-mond a'ſe-
regek Ura: és el-veſztem a'Bábylon
nevét, és a'maradékit, és a' fiatallyát,
és a' nemzetſégét, úgy-mond az Úr.
23 *És adom azt őrőkſégűl az ſűl-diſz-
F nónak, és állo vizekké téſzem, és
meg-ſőprőm azt meg-rontván a'
ſőprővel, úgy-mond a' ſeregek
24 Ura. * Meg-eſkűtt a' ſeregek Ura,
mondván: Ha úgy nem léſzen, a'mint
25 gondoltam; *és úgy nem tőrtenik, a'
mint el-végeztem: Hogy meg-ron-
tſam az Aſsyriuſt az én főldemen, és
az én hegyeimen meg-tapodgyam
őtet: és el-vétetik tőlők az ő igája, és
az ő terhe azoknak vállairól le-véte-
26 tik. *Ez a'tanáts, mellyet gondoltam
az egéſz főld-felől, és ez a'ki-nyújtott
27 kéz mindē nemzetſégek-ellen. *Mert
a'ſeregek Ura végezte; és ki erőtele-
nítheti-meg? és az ő keze ki-nyújta-
28 tott; és ki fordíttya-el azt? *A'melly
eſztēdőbē meg-hólt Akáz király, lőtt
29 ez a'terh. * ne őrvendezz te egéſz Fi-
G liſtæa, hogy meg-tőrettetett a'téged-
verőnek veſzſzeje: mert a'kigyónak
győkeréből baſiliſkus ſzármazik, és a'
30 magva a'madárnak el-nyelője. *És le-
geltetnek a' ſzegényeknek első-ſzű-
lőttei, és a'ſzegények bátorſágoſon
nyugoſznak: és meg-őletem éhſéggel
a'te győkeredet, és a' maradékidat
31 meg-őlőm. * Ordíts kapu, kiálts

város: el-rontatott az egész Filistæa: mert Észak-felől jő a' füst, és senki el nem futhat annak serege-előtt. * És mit felelnek a' nemzetség követinek? mert az Úr fondálta Siont, és ő-benne bíznak az ő népének szegényi.

XV. Rész.

MÓab terhe. Mivelhogy éjjel pusztúlt-el Ar Moábban, meg-chendeszedett: mivelhog' éjjel pusztúlt-el a' Móab kő-fala, meg-chendeszedett. *Felment a' házakba, és Dibonba a' magas helyekre, hogy sirjon Nábón, és Medabán, ordított Móab: " minden ő fejein kopaság, és minden szakál el-borotváltatik. * Az ő útzáin zsákba öltöztek; az ő hejazatin, és az ő piatzin mindé ordítás siralomra fordúl. *Felkiált Hésebon, és Eléale, azok szava Jasáig hallatott. ezért ordítnak a' Móab erős vitézi, az ő lelke ordít magának. * Az én szívem Moábra kiált, az ő retezi Ségorig a' három esztendős üszőig: mert a' Luit hágóján sírva mégyen-fel, és az Oronáim útán a' romlásért nagy kiáltást tésznek. * Mert a' Nemrim vizei el-fogynak, mert el-száradott a' fű, el-fogyott az új jövés, minden zöldség el-veszett. * A' chelekedetnek nagy-vólta-szerént az ő látogatások-is: a' fűz-fák patakához viszik őket. *Mert körűl-járta a' kiáltás a' Móab határát: Gallimig az ő ordítása, és az Elim-kútáig az ő kiáltása. * Mert a' Dibon vizei megtőltek vérrel: mert Dibon-ellen többeket hozok; azokra a' kik el-szaladnak Móab-közzűl oroszlánt, és a' földnek maradékira.

XVI. Rész.

KÜld-el Uram a' bárányt a' föld urát, a' pusztának Kő-sziklájából a' Sion leánya hegyére. * És lészen: Mint a' bújdosó madár, és a' fészekből el-röpűlő madárfiak, úgy lésznek a' Móab leányi az Arnon által-kelésén. * Tarts tanátsot, gyűjts gyülekezetet: tegyed az árnyékodat délben mint az éjszakát: rejtsd-el a' szaladókat, és a' bújdosókat el ne árúllyad. * Náladnak laknak az én futottaim: Móab légy azoknak rejtek-helyek a' pusztító-ellen: mert vége vagyon a' pornak, meg-emésztetett a' nyomorúlt: el-fogyott a' ki a' földet tapodgya vala. *És el-készíttetik irgalmasságából a' királyi-szék, és azon ül igasággal a' Dávid hájlékában, itélvén és itéletet keresvén, és hamar meg-fizetvén a' mi igaz. * "Hallottuk a' Móab kevélységét, igen kevély: az ő kevélysége és fel-fualkodása, és boszszonkodása, nagyobb az ő erősségénél. *Az-okáért ordít Móab Moábra, miñyájan ordítnak: azoknak, a' kik az égetett téglának falain őrvendeznek, beszéllyétek az ő chapásit. * Mert a' Hésebon hóstáti el-pusztúltak, és a' Sábama szőlőjét ki-vágták a' Pogányok urai; annak szőlő-veszszei el-értek Józerig: bújdostak a' pusztában, annak szőlő-veszszei el-hagyattak, által-mentek a' tengeren. *Ezért a' Józer siratásával siratom a' Sabama szőlőjét: meg-részegítlek téged Hésebő, és Eléale, könyhúllatásomal: mert a' szűretedre, és az aratásodra a' nyomók szava rohant. *És el-vétetik a' vígaság 's az őrvendezés Karmélusból, és a' szőlőkbe nem vígad se nem énekel. a' bort a' sajtóba nem nyomja a' ki nyomni szokta vala: a' nyomók szavát el-vőttem. *Ezért az én hasam Moábért zeng mint a' czitara, és a' belem az égetett téglából-valo falért. *És lészen: mikor megtetszik hogy munkálkodott Móab az ő magas helyein, bé-mégyen az ő szent helyeire hogy könyörögjön, és nem fog-használni. *Ez az ige, mellyet az Úr régen szóllott Moábnak: * most-is szóllott az Úr, mondván: Három esztendő-alatt, mint a' béres esztendei, el-vétetik a' Móab dichősége mind a' sok néppel, és kichiny, és kevés, 's nem sok hagyatik-meg.

XVII. Rész.

A' Damaskus terhe. Ímé Damaskus nem lészen többé város, és ollyan lészen mint a' romlásból-valo rakás kő. * Aroërnek el-hagyatott városi a' nyájak élésznek, és ott nyugosznak, és nem lészen a' ki meg-rettentse. * És meg-szűnik Efraimból a' segétség, és Damaskusból az ország: és a' Syria maradéki ollyak lésznek mint az Israël fiainak dichősége; úgy-mond a' seregek Ura. * És lészen az napon: meg-vékonyúl a' Jákob dichősége, és az ő húsa kövére meg-ősztövéredik. *És úgy lészen mint a' ki azt szedegeti a' mi el-maradott az aratáskor, és az ő keze kalászokat széd: és ollyan lészen mint a' ki kalászokat

" Jer. 48. c. 29.

" Jer. 48. f. 37. Ezech. 7. c. 18.

keres a' Rafaim völgyén. * Es hagyattatik ő-benne mint egy szőlő gerezd, és mint a'meg-rázott olaj-fán két vagy háró olaj-mag az ág tetején, a'vagy négy vagy ő tannak gyümölche az ő tetein: úgymód az Iſraël Ura Iſtene.*Az napon az ember az ő Terẽtőjéhez hajol, és a' ſzemei az Iſraël ſzentére néznek: *és nem hajol az óltárokhoz, mellyeket az ő kezei chináltak: és az újai alkotmányit nẽ nézi, a'berkeket és a'balványokat. * Az napon, az ő erős váraſi el-hagyattatnak mint az ekék, és az Iſraël fiaitól el-hagyatott vetéſek, és puſzta léſzſz. * Mert el-feletkeztél a'te üdvözítő Iſtenedről, és az erős ſegétődről meg nem emlekeztél: az-okáért hív plantáláſt plántálſz, idegen magot vetſz. *A'te plántáláſod napján a' vad-szőlő, és reggel a' te magod fog-virágozni: el-vétetett az aratás az őrökség napján, és igen fog-bánkodni. * Jaj a'ſok népek ſokaſágának, mint a'zúgo tenger ſokaſága: és a'ſeregek tolyongáſa, mint a'ſok vizek zúgáſa. * Zúgnak a' népek mint az árado vizek zúgáſa, és meg-feddi azt, és meſzſze fút: és el-ragadtatik mint a'hegyek pora a'ſzél-elől, és mint a' forgó-ſzél a' vész-elől. * Az eſtveli időben, és ímé háboruſág: a'reggelibẽ, és meg nem áll. ez azok réſze a'kik minket el-puſztítottak, és a'mi dúlóinknak ſorſa.

XVIII. Rész.

JAj a' ſzárnyas-hajóju földnek, melly a'Szerenchen-orſzág folyó-vizein túl vagyon, * melly a'tengeren követeket küld, és a'kákából-valo hajókban a'vizeken. Eredgyetek gyors angyalok, a'meg-romlott, és meg-ſzaggattatott nemzetséghez: a' rettenetes néphez, melly-után ninch más; a'várakozo és el-tapodtatott nemzetséghez, melynek földét el-ragadozták az ő folyó-vizei. * A'föld kerekſégének minden lakói, kik a'földön laktok, mikor fel-emeltetik a'jel a'hegyeken, meg-láttyátok, és a'trombita zengéſt meghallyátok: *mert ezeket mongya az Ur nékem: Meg-nyugſzom, és megnézem az én helyemből, mint a'déli világoſság fényes, és mint a' harmat felyhője az aratáſnak napján. * Mert az aratás-előtt éppen ki-virágzott, és az éretlen nevekedés ki-chirázik, és el-mettſzetnek annak ágatſkái ſarlókkal; és a'mellyek meg-hagyattatnak, el-vágattatnak, és ki-veretternek. * És mind eggyütt hagyattatnak a'hegyen-lakó madaraknak, és a' földi vadaknak: és egéſz nyaratſzaka rajta léſznek a'madarak, és mindẽ földi vadak rajta telelnek. * Az időben ajándék vitetik a'ſeregek Urának, a' meg-romlott és meg-ſzaggattatott néptől; a'rettenetes néptől, melly-után nem vólt más; a'várakozo, a'várakozo 's el-tapodtatott nemzetségtől, melynek földét a'folyó-vizek el-ragadozták; a'ſeregek Ura nevének helyére, a'Sion hegyére.

XIX. Rész.

AZ Egyiptus terhe. Ímé az Ur fel-jő a'kúnyú felyhőben, és Egyiptusba mégyẽ, és meg-háborodnak az Egyiptus bálványi az ő ſzíne-előtt, és az Egyiptus ſzíve meg-eped ő-benne. *És ő-lzve veſztem az Egyiptziuſokat az Egyiptziuſokkal: és hadakozik a'férfiu az attyafia-ellẽ, és a'férfiu a'baráttya-ellen, a'váras a'váras-ellen, az orſzág az orſzág-ellẽ. *És meg-fakad az Egyiptus lelke ő-benne, és az ő tanátſát felfordítom: és kérdezkednek az ő bálványoktól, és az ő jövendőlőktől, és a'nézőktől, és a'bűbájoſoktól. *És Egyiptuſt kegyetlen urak kezébe adom, és erős király uralkodik rajtok, úgy-mond a'ſeregek Ura Iſtene. *És ki-ſzárad a'víz a'tengerből, és a'folyó-víz el-apad, és el-ſzárad. * És el-fogynak a' folyó-vizek: meg-apadnak, és el-ſzáradnak a'töltéſek pátaki. A'nád és a'ſás meg-fonnyad: * meg-foſztatik a'patak árokja az ő forráſától, és minden veteménynek öntöző vize ki-ſzárad, el-ſzikkad, és nem léſzẽ. *És bánkodnak a'halászok, és ſírnak minnyáján a'kik horgot háñnak a' folyó-vízbe; és a'kik a' hálót kiterjeſztik a'vizek ſzínén, meg-epednek. * Meg-ſzégyenűlnek a'kik lenből munkálkodnak vala, fonyván és ſzővén vékony ruhákat. * És annak nedves helyei meg-hervadnak: minnyájan a'kik tótſákat chinálnak vala a'halak fogáſára. *Bolondok a'Tánis fejedelmi, a'Farao bőlch tanátſi, eſztelẽ tánátſot adtak. Hogy mögyátok Faraónak: Bőlchek fia vagyok én, régi királyok fia? *Hol vañak moſt a'te bőlcheid? tegyék hírré néked, és jelétſek-meg mit gondolt a'ſeregek Ura

Egyiptus-felől. *Bolondokká lőttek 13
a' Tánis fejedelmi, meg-epedtek a'
Memfis fejedelmi, meg-chalták E-
gyiptust, az ő népeinek szegletét. *Az 14
Úr szédelgő lelket egyelített ő-kő- C
zibe: és el-tántorították Egyiptust
mindē dolgaiban, a' mint tántorog a'
részeg 's az okádo. *És nem lészen E- 15
gyiptusban olly dolog, melly a' fejét
és a' farkát meg-hajtsa és meg-zabo-
lázza. * Az napon lészen Egyiptus 16
mint az aszszony'állatok, és álmél-
kodnak, és félnek a' seregek Ura kezé-
nek emelésétől, mellyet ő fel-emel el-
lene. * És a' Júda főlde félelmére lészē 17
Egyiptusnak: valaki arról meg-emle-
kezik, meg-retten a' seregek Urának
tanátsától, mellyet ő gondolt felőle.
* Az napon őt váras lészen Egyiptus 18
földében, Kánaán nyelven szólván,
és a' seregek Urára eskűvén: eggyik
a' Nap várasának hívattatik. *Az na- 19
pon az Úr óltára Egyiptus földének
közepin lészen, és az Úr jel-oszlopa
annak határa mellett *jegyűl lészen,
és bizonyságúl a' seregek Urának 20 A
Egyiptus földébē. Mert az Úrhoz ki- D
áltanak a' háborgatónak színe-előtt,
és szabadítót kűld nékik és óltalma-
zót, a' ki őket meg-szabadíttsa. * És 21
meg-ismértetik az Úr Egyiptustól, és
meg-ismérik az Egyiptziusok az Urat
az napon, és tisztelik őtet áldozatok-
kal és ajándékokkal: és fogadásokat
fogadnak az Úrnak, és meg-adgyák.
*Es meg-veri az Úr Egyiptust chapás- 22
sal, és meg-gyógyíttya azt, és meg-
térnek az Úrhoz, és meg-kegyelmez
nékik, és meg-gyógyíttya őket. *Az 23 B
napon út lészen Egyiptusból az Assy-
riusokhoz, és az Assyrius Egyiptusba
mégyen, és az Egyiptzius az Assyriu-
sokhoz, és szolgálnak az Egyiptziu-
sok Assurnak. * Az napon Israël har- 24
madik lészen az Egyiptziushoz és az
Assyriushoz: áldás lészen a' főld-kő-
zepett, *mellyet meg-áldott a' sere- 25
gek Ura, mondván: Aldott az én E-
gyiptusi népem; és az én kezem al-
kotmánya, az Assyriusnak: az én ő-
rőkségem pedig Israël.

XX. Rész.

A' Melly esztendőbē bé-ment 1
Tartan Azótusba, mikor el- A
kűldőtte vólna őtet Sárgon
az Assyriusok királya, és
hadakozott vólna Azótus-ellē, és azt
meg-vőtte vólna: * az időben szólla 2
az Úr Isaias-által az Amos fia-által,
mōdván: Eredgy-el, és óld-le a' żákot
ágyékidról, és a' saruïdat vond-le lá-
baidról. És úgy chelekedék, mezítelē,
és sarutlan járván. * És monda az Úr: 3
A' mint mezítelen, és sarutlan járt az B
én szolgám Isaías, három esztendeig-
valo jel és choda lészen Egyiptuson,
és Szerechen-országon: *úgy viszi az 4
Assyriusok királya az Egyiptus fog-
lyait, és a' Szerechen-ország rabjait,
az ifiakat 's a' véneket, mezítelē és sa-
rutlan, fel-fődőzőtt al-felekkel, E-
gyiptusnak gyalázattyára. *És meg- 5
ijednek, és meg-szégyeníttetnek re-
ménségőkben Szerechen-országból,
és az ő dichőségekben Egyiptusból.
*És ezt mongya e' szigetnek lakója az 6
napon: Ímé ez vala a' mí reménsé-
gűnk, a' kikhez folyamodtunk segét-
ségért, hogy meg-szabadítanának
minket az Assyriusok királyától: és
mí hogy szaladhatunk-el?

XXI. Rész.

A' Tenger pusztájának terhe. 1
Mint a' forgó-szelek Dél- A
felől jőnek, a' pusztáról jő,
a' rettenetes földről. * Ke- 2
mény látás jelentetett nékem: a' ki
hitetlen, hitetlenűl chelekeszik; és a'
ki kóborlo, pusztít. Menny-fel Élam,
száld-meg Médiai: minden fohász-
kodását meg-szűnettem. *Az-okáért 3
meg-töltek az ágyékim fájdalomal,
a' szorongatás kőrnyűl-vőtt engem
mint a' szűlőnek szorongatása: le-es-
tem mikor hallottam, meg-hábo-
rodtam mikor láttam. *Meg-epedett 4
a' szívem, a' setétség el-álmított en- B
gem: Bábylon az én szerelmesem
chodáúl tétetett nékem. *Készíts asz- 5
talt, vígyázz az istrážáról az évőkre
és ivókra: kellyetek-fel fejedelmek,
ragadgyatok paizt. * Mert ezeket 6
mondotta nékem az Úr: Menny-el,
és szerezz őr-állót; és valamit lát,
tegye hírré. * És két lovagosnak sze- 7
kerét látá, szamáron-űlőt, és tévén-
űlőt: és meg-szemlélé szorgalma-
tossan sok nézéssel. * És kiálta mint 8
az oroszlány: Az Úr istrážáján va-
gyok én, álván szűntelen nap-estig:
" és az én vártámon vagyok, ál- " Hab.
ván egész étzakákig. * Ihol jő e' fér- 9 2. a. 1.
fiu fenn űlvén a' lovagok szekerén, C †Ier. 51.
és felele, és monda: † El-esett, el- a. 1.
esett Bábylon, és az ő isteninek min- Apoc.
den bálványi a' földhőz rontatta- 14. b. 8.

Isai. 19. 20. 21.

nak. *En chépléſem, és az én ſzérőm fiai, a'miket hallottam a ſeregek Urától az Iſraël Iſtenétől, hírré tőttem néktek. *A' Duma terhe kiált hozzám Séirből: Őrző, michoda az éjről? Őrző, michoda az éjről? *Monda az őrző: El-jőtt a'reggel és az éj: ha kérdezitek, kérdezzétek: térjetők-meg, jőjetek-el. *Az Arábia terhe. Az erdőbé aluſztok eſtve-felé, Dédanimnak őſvényin. *Eleibe-menvén vigyetek vizet a'ſzomjuhozónak, kik a'Déli földet lakjátok, kenyerekkel meńyetek a'fúto-eleibe. *Mert a' kardok ſzíne-elől futottak, az utánnok-valo kard ſzíne-elől, a'meg-vőt kéz-íjnak ſzíne-elől, a'kemény harcznak-ſzíne-elől: *mert ezeket mongya az Úr nékem: Még egy eſztendő, mint a'béres eſztendeje, és el-vétetik mindé dichőſége Czédarnak. *És az erős nyilaſok ſzámának maradéki a' Czédar fiai-kőzzűl meg-kevesednek: mert az Úr az Iſraël Iſtene ſzóllott.

XXII. Rész.

A ²Látás völgyének terhe. De mi lőlt téged-is, hogy te-is mindeneſtől fel-mentél a' hejazatokra? *teli kiáltáſſal, tőmőtt váras, víg váras: a'te megőlettetteid, nem kardal őlettettekmeg, ſem harczon nem hóltak meg. *Minden fejedelmid egyſzer'ſmind el-futottak, és keményen meg-kőtőztettek: mińyájan a'kik meg-találtattak, meg-kőtőztettek egyelő-képpen, meſzſze futottak. *Az-okáért mondottam: Távozzatok-el tőlem, keſerveſsen ſírok: ne igyekezzetek azon hogy meg-vígaſztallyatok engem az én népem leányának el-puſztúláſáról. *Mert meg-őléſnek, és eltapodáſnak, és ſiráſoknak napja, a'ſeregek Urától Iſtenétől a'Látás völgyében, meg-vizgálván a'kő-falt, és dichőſéges a'hegyé. *És Élam fel-vőtte a'tegzet, a'lovas ember ſzekerét, és a'kő-falt meg-mezítelenítette a' paíz. *És a'te válaſztott völgyeid rakvák léſznek ſzekerekkel, és a'lovaſok az ő táborokat a'kapuba helyheztetik. *És fel-fődőztetik a'Júda fedele, és meg-látod azon a'napon az erdőbéli palotának fegyver-házát. *És a' Dávid váraſának haſadékit meg-láttyátok, mert meg-ſokaſodtak: és egybe-gyűjtőttétek az alſó halaſ-tó vizeit, * és a'Jeruſalem házait megſzámláltátok, és el-rontottátok a'házakat a'kő-fal építéſére. *És árkot chináltatok a'két kő-fal-kőzőtt a'régi halaſ-tó vizénél: és nem tekintettetek-fel arra, a'ki azt chinálta vala, és annak alkotóját távúlról nem néztétek. * És az napon a'ſeregek Ura Iſtene a'ſiráſra hí és az ólhajtáſra, és a' kopaſzítáſra, és a'ſákból-valo övre: *és ímé őrőm és vígaſág, borjakat őlni és koſokat mettſzeni, húſt enni, és bort ińya. "Egyűnk, és igyunk: mert holnap meg-halunk. * És meg-jelenék az én fűleimbé a'ſeregek Urának ſzava: Ha meg-bocháttatik néktek e' hamiſság míg nem meg-haltok, úgy-mond a'ſeregek Ura Iſtene. *Ezeket mőgya a'ſeregek Ura Iſtene: Eredgy, meń-bé a'hoz a'ki a'hajlékbā lakik, a'templom gond-viſelőjéhez Sobnához; és mond-meg néki: *Mit mivelſz itt; a'vagy ki vagy itt? hogy koporſót vágtál itt magadnak, ſzorgalmatoſsággal vágtál emlekezetet a' magás helyen, a'kő-ſziklán hajlékot magadnak. *Ímé az Úr el-vitet téged, a'mint el-vitetik a'kakas; és mint a rúházatot, úgy el-emel téged. *Kőrnyékezvén meg-kőrnyékez téged háboruſsággal, mint egy laptát el-vét téged a'ſzéles és tágas földre: ott halſz-meg, és ott léſzen a'te dichőſégednek ſzekere, a'te Urad házának gyalázattya. *És ki-űzlek állapatodból téged, és a'te tiſztedből letéſzlek téged. * És léſzen az napon: Szóllítom az én ſzolgámat Eliaczimot a'Helczias fiát, * és fel-őltőztetem őtet a'te kőntőſődbe, és az öveddel meg-erősítem őtet, és a'te hatalmadat az ő kezébe adom: és atya-gyanánt léſzen a'Jeruſalemben-lakóknak, és a' Júda házának. *†És a'Dávid háza kúlchát a'vállára adom, és meg-nyittya, és nem léſzen a'ki bé-zárja: és bézárja, és nem léſzē a'ki fel-nyiſsa. *És ſzegűl űtőm-bé őtet erős helyre, és dichőſégnek királyi-ſzékűl léſzen az attya házának. *És reá-függeſztik az attya házának minden dichőſégét, kűlőmb-féle edényeket, minden-né mű kichiny édént, a'chéſzék edényitől-fogva az énekeſeknek mindē ſzerſzámáig. *Az napon, úgy-mond a'ſeregek Ura: El-vétetik a'ſzeg, melly az erős helyre űttetett vala: és el-törik, és le-eſik, és el-vész a'mi azon főgg vala, mert az Úr ſzóllott.

" Sap. 2. b. 6. 1. Cor. 15. d. 32.

† Apoc. 3. b. 7. Job 12. 6. 14.

XXIII. Rész.

A' Tyrus terhe. Ordíttſatok tengernek hajói: mert el-rontatott a'ház, a' honnét ſzoktak vala jőni: a' Czétim Földéről meg-jelentetett azoknak. * Halgaſsatok a'kik a'ſzigetben laktok: Sidonnak a'tengeren által-menő kereſkedői, meg-raktak téged. * A' ſok vizekben a'Nílus magva, a'folyóvíznek aratáſa az ő veteményi: és a' Pogányok kereskedéſévé lőtt. * Pironkodgyál Sídon: mert a' tenger ſzóll, a'tenger erőſsége, mondván: Nem vóltam nehézkes, és nem ſzűltem, és nem tápláltam ifiakat, ſe fzűzeket fel nem neveltem. * Midőn meg-hallattatik Egyiptusbá, bánkodnak mikor meg-hallyák Tyrus-felől: * Mennyetek-által a'tengereken, ordíttſatok a'kik a'ſzigetekben laktok: * Nem tiétek-e ez, melly régtől-fogva dichekedik vala az ő régiſégével? meſsze viſzik őtet a'lábai bújdoſásra. * Ki gondolta eztama' hajdan koronás Tyruſról, kinek a'kereſkedői fejedelmek, a'kalmári a'földnek nemeſi? * A'ſeregek Ura gondolta ezt, hogy le-vonná minden dichőſégének kevélyſégét, 's gyalázatba hozná a'földnek minden nemeſit. * Menny-által tenger leánya a'te földeden mint a' folyó-víz, ninch már őved. * A'kezét ki-nyújtotta a'tengerre, meg-háborította az orſzágokat: az Úr parancsola Kánaán-ellen, hogy meg-rontaná annak erőſsit, * és monda: Nem dichekedel többé, Sidonnak ſzűz leánya gyalázatot ſzenvedvén: fel-kelvén evezz-által Czétimbe, ott ſem léſzen nyugodalmad. * Ímé a'Kaldæusok földe nem vólt illyen nép, az Aſſur fondálta azt: fogſágra vitték annak erőſsit, meg-áſták annak házait, el-rontották azt. * Ordíttſatok tengernek hajói; mert el-puſztúlt a'tí erőſségtek. * És léſzen az napon: El-felejtve léſzeſz ô Tyrus hetven eſztendeig, mint egy királynak napja: hetven eſztendő-után pedig, a' Tyrus éneke olly léſzen mint a'kurváé. * Vedd-elő a'czitarát, kerűld-meg a' váraſt teel-felejtetett kurva: jól énekelly, gyakorlyad az éneket, hogy emlekezetben légy. * És léſzen hetven eſztendő-után: Meg-látogattya az Úr Tyruſt, és viſzſza-téríti azt az ő árúira: és iſmég paráználkodik a'földnek

mindé orſzágival a'föld ſzínén. * Es az ő kereſkedéſi, és árúi, az Úrnak léſznek ſzentelve: el nem rejtetnek, ſe el nem titkoltatnak; mert azoké léſzen az ő kereſkedéſe a' kik az Úr-előtt laknak, hogy eleget egyenek, és megruházkodjanak mind a'vénſégig.

XXIV. Rész.

Ímé az Úr el-puſztíttya a'földet, és meg-üreſíti azt, és meg-ſanyargattya annak ſzínét, és el-ſzéllezti annak lakóit. * "És mint a'nép, úgy léſzen a'pap; és mint a'ſzolga, úgy az ő ura; mint a'ſzolgáló, úgy az ő aſszonya; mint a'vévő, úgy az el-adó; mint az uzorás, úgy a'ki kőltſőnt vészé; mint a'viſzſza-kérő, úgy az adós. * Puſztúláſsal el-puſztíttatik a'föld, és dúláſsal el-dúlattatik. * Mert az Úr ſzóllotta ezt igét. * Sírt, és le-omlott a'föld, és meg-erőtelenűlt: le-omlott a'föld kerekſége, meg-erőtelenűlt a' föld népének magaſsága. * És a'föld meg-fertéztetett az ő lakóitól: mert által-hágták a'törvényeket, el-változtatták az igaſságot, meg-vetették az örök ſzövetſéget. * Ez-okáért az átok emészti-meg a'földet, és vétkeznek annak lakói: és az-okáért eſztelenkednek annak lakoſi, és kevés emberek hagyattatnak-meg. * Sírt a' ſzűret, meg-erőtelenűlt a' ſzőlő-tő, fel-fohászkodtak minnyájan a' kik ſzívőkben örűlnek vala. * Meg-ſzűnt a'dobok öröme, le-chendeſzedett a' vígadók zengéſe, meg-némúlt a' czitarának gyönyörűſége. * Nem iſzszák a'bort énekkel: keserű léſzen az ital az ő ivóinak. * Meg-romlott a' hiuſágnak váraſa, bé-záratott mindé ház ſenki bé nem menvén. * Kiáltás léſzé a'bor-felől az útzákon: el-hagyatott mindé vígaſág; el-kőltözött a'földnek minden öröme. * Puſztaſág maradott a'várasbá, és a'nyomoruſág el-nyomja a'kapukat. * Mert ezek léſznek a'föld közepin, a'népek-között: mint ha a'kevés olaj-magok, mellyek meg-maradtak, le-veretnének az olaj-fáról: és mint a'ſzőlő-gerezdek, midőn a'ſzűret el-végeztetett. * Ezek fel-emelik ſzavokat, és dícséretet mondanak: mikor meg-dicsőíttetik az Úr, nyerítnek a' tenger-felől. * Ezért dicsőíttſétek az Urat a'tudományok-által; a' tenger ſzigetiben az Iſraël Ura Iſtene nevét. * A' földnek határiról hal-

"Oſe. 4. b. 8.

lottunk díchéreteket, az igaznak dichőségét. És mondék: Az én titkom nékem, az én titkom nékem, jaj nékem: a'gonosz-tévők gonoszúl chelekedtek, és a'törvény-szegőknek gonoszságával chelekedtek gonoszúl. 17
*Félelem, és verem, és tőr te-rajtad, ki a'föld lakója vagy. *És lészen: " A'ki 18
" Ier. 48. g. 44. el-szalad a'félelem szózattyától, a'verembe esik: és a'ki a'veremből ki-fesel, a'tőrbe akad: mert szakadások nyíltak a'magaságokban, és a'földnek fondamentomi meg-rendűlnek. 10 D
*Tőréssel meg-tőretik a'föld, rőtással 19 D
meg-rontatik a'föld, indúlással meg-indittatik a'föld, *rázással meg-rázattatik a'föld mint a'részeg, és el-vétetik mint egy éjjeli hajlék. és meg-nehézíti őtet az ő hamisága, és el-esik, és többé fel nem kél. *És lészen: 20 11
Az napon meg-látogattya az Úr az ég seregét a'magaságban; és a'földnek királyit, kik a'földön vannak. *És egybe-gyűjtetnek egy kéve kötésben a' 22
verembe, és ott tömlöczbe rekesztetnek: és sok napok-után meg-látogattatnak. * És meg-pírúl a' hóld, és 23
meg-szégyenűl a'Nap, mikor a'seregek Ura országol a'Sion hegyén, és Jerusalemben, és az ő vénei színe-előtt meg-dichőíttetik. 12

XXV. Rész.

URam, én Istenem vagy te, fel-magasztallak téged, és hálát adok a' 1 A
te nevednek: mert chodákat chelekedtél, a' régi hív gondolatokat, amen. * Mert a'váraſt rakásá 2
tőtted, az erős váraſt romlássá, idegenek házává: hogy ne légyen város, és örökké meg ne épűllyön. * Ezért dí- 3
chér téged az erős nép, a'vaſtag nemzetségek váraſa fél téged. *Mert erősségére lőttél a'szegénnek, erősségére a' szűkölködőnek az ő háborúságában: reménység a'forgó-szél-ellen, árnyékozo a' hévség-ellen. mert a' 4
vaſtagok lelke mint a'kő-falt meg-indító forgó-szél. * Mint a'hévség 5 B 8
a' szomjuságban, úgy meg-alázod az idegenek háborgását: és mint a' felyhő-alatt-valo sű.ő meleggel, 9
meg-száraztod az erősek fiatallyát. * Es a'seregek Ura minden népeknek 6
e'hegyen kövérekből-valo lakodalmat szerez; a'szűretnek, a'velős kövéreknek, sőprő-nélkül-valo szűretnek lakodalmát. * És le-taszíttya e' he- 7 10
gyen minden népekre az egybe-szorított kötésnek színét, és a' szövést mellyet minden nemzetségre kezdett. * Le-taszíttya a'halált örökké: 8
† és el-vészi az Ur-Isten a'könny-hullatást minden orczáról, és az ő népe gyalázattyát el-vészi az egész földről: mert az Úr szóllott. *És mond az 9
napon: Ímé a'mi Istenünk ez, várttuk őtet, és meg-szabadít minket: ez az Úr, várakoztúk reá, örvendezünk, és vígadunk az ő szabaditásában. *Mert 10 D
meg-nyugszik az Úr keze e'hegyen: és meg-chépeltetik Móab ő-alatta, mint a' polyvák meg-rőratnak a'szekérrel. *És ki-terjeszti az ő kezeit alatta, a'mint ki-terjeszti az úszo az úszásra: és meg-alázza az ő dichőségét kezeinek egybe-chapásával. * És a'te 11 12
magas kő-falaidnak erősségi leomolnak, és meg-aláztatnak, és levonyattatnak a' földre mind a'porig.

† Apoc. 7. d. 17. & 21. b. 4.

XXVI. Rész.

AZ napon énekeltetik ez 1
ének a'Júda földén: A
A'mi erősségünknek vára- 1 A
sa Sion a' szabadító, kő-fal helyheztetik abban és bástya.
* Nyissátok-meg a' kapukat, és 2
mennyen-bé az igaz nemzetség, az igasságnak meg-őrizője.
* A' régi tévelygés el-múlt: meg- 3
tartod a'békeséget; a'békeséget, mert te-benned bíztunk.
* Bíztatok az Úrban örökkön ör- 4
rökké, az erős Úr-Istenben mind örökké.
* Mert meg-horgasztya a' maga- 5
ságban-lakókat, a'magas váraſt meg-alázza.
Meg-alázza azt a'földig, le-vonsza azt a'porig.
* Meg-tapodgya azt a'láb, a'sze- 6
génynek lábai, a' szűkölködőknek lépési.
* Az igaznak ösvénye igyenes, 7
igyenes az igaznak útja a'járásra. B
* És a'te itéletidnek ösvényén vár- 8
tunk téged Uram: a'te neved, és a'te emlekezeted a'lélek kívánságában.
* Az én lelkem kívánt téged éjjel: 9
de a'lelkemmel-is az én belső részeimben reggel hozzád vígyázok.
Midőn véghez viszed a'te itéletidet a'földön, igasságot tanúlnak a' föld-kerekségének lakói.
* Könyörűllyűnk az istentelenen, 10
és

és nem tanúl igasságot : a' szentek földén hamis dolgokat chelekedett, és nem láttya az Úrnak dichőségét.

* Uram, magasztaltassék-fel a' te kezed, és ne lássák : lássák, és szégyenűllyenek-meg a'népnek irégyi: és a' tűz emésszze-meg a'te ellenségidet.

* Uram, békeséget adgy nekünk: mert minden dolgainkat te chelekedted nekünk.

*Mi Urunk Istenünk, urak birtak minket te-kivűled, chak te-benned emlekezzünk a'te nevedről.

* Meg-halván ne éllyenek, az óriások fel ne támadgyanak : azokáért meg-látogattad és meg-rontottad őket, és el-veszteted minden ő emlekezeteket.

* Kedveztél a' nemzetségnek Uram, kedveztél a'nemzetségnek : vallyon meg-dichőíttettél-e ? ki-terjesztetted a' földnek minden határit.

* Uram, az ínségben kerestek téged, a'zúgolódásnak nyomoruságában, a' te tanításod ő-nálok.

*Mint a'ki méhébe fogad, mikor elközelget a'szűléshez, fájdalmat szenvedvén kiált az ő fájdalmibā : ollyanok lőttünk Uram a'te színed-előtt.

* Méhbe-fogadtunk, és úgy mint szűlni akartunk, és lelket szűltünk : szabadulásokat nem szerzettünk a' földön, az-okáért nem húllottak-el a'föld lakói.

* Meg-elevenednek a' te halottaid, az én meg-őletteim fel-támadnak : serkennyetek-fel, és dichéretet mongyatok kik a'porban laktok: mert a' világosságnak harmattya a'te harmatod, és az óriások földét le-vonszod romlásra.

*Eredgy én népem, menny-bé a' te kamaráidba, zárd-bé reád ajtaidat, rejtezzél-el egy-kevessé egy-szempillantásig, míg el-múllyék a'harag.

* "Mert ímé az Úr ki-jő helyéből, hogy meg-látogassa a'föld lakójának hamisságát ő-ellene : és megjelenti a'föld az ő vérét, és el nem fődözi többé az ő meg-őletteit.

XXVII. Rész.

AZ napon meg-látogattya az Úr, az ő kemény, és nagy, és erős kardgyával, a' rúdhoz hasonlo Leviatan kígyót, és a' tekergős Leviatan kígyót, és megöli a' czet-halat, melly a' tengerben vagyon. *Az napon a'szín-bor szőlője énekel néki. *Én az Úr, a'ki azt tartom, hirtelen reá kőszönöm: hogy valami-képpen ellenkezőűl meg ne látogassák, éjjel és nappal tartom azt. * Ninch-e nékem haragom : ki tészen engem tőviső és burjánná a'harczon : azon járok, fel-gyújtom azt egyetemben ? *A'vagy inkább megtartóztattya-e az én erősségemet, békeséget szerez-e velem, szerez-e velem békeséget ? *Kik sebességgel mennek-bé Jákobhoz, meg-virágzik és ki-chirázik Israël, és a' föld kereksége színét bé-töltik maggal. *Vallyon az őtet meg-verőnek chapása-szerént verte-e meg őtet? a'vagy a' mint meg-ölte az ő meg-öletteit, úgy öletteteti-e meg ? * Mértékkel a' mértek-szerént, mikor el-vettetik, meg-itéled őtet : elmélkedett az ő kemény lelkébē a'hévségnek napján. * Az-okáért ez-által bochátattik-meg a' Jákob házának hamisága : és ez lészen minden gyűmőlche, hogy el-vétesék az ő bűne, midőn az óltárnak minden kőveit ollyánná tészi mint a' hamuvá rontott köveket, meg nem maradnak a'berkek 's a' bálványok templomi. * Mert az erős váras el-pusztíttatik, a'szép el-hagyattatik, és el-hagyattatik mint a' puszta : ott legeltetik a'borju, és ott fekszik, és meg-emészti annak ágait. * A' szárasság-miatt annak aratási el-rontatnak, az aszszony'állatok eljőnek, és tanittyák őtet : mert nem bőlch a'nép, az-okáért nem könyörűl rajta, a'ki őtet alkotta ; és a'ki őtet formálta, nem kedvez néki. * És lészen : Az napon meg-vér az Úr a'folyó-víz árkától-fogva az Egyiptus patakáig, és tí Israël fiai egybe-gyűltök eggyenként. * És lészen : Az napon meg-fuvallyák a'nagy trombitát, és meg-jőnek a'kik el-veszték vala az Asyriusok-földéről, és a'kik Egyiptus-földére ki-vettettek vala, és imádni fogják az Urat a' szent hegyen Jerusalemben.

XXVIII. Rész.

JAj a' kevélység koronájának, az Efraim részeginek, és az el-húllo virágnak, az ő örvendetes dichőségének, kik az igen kövérséges völgy tetején valának, tántorogván a'bortól. *Ímé vastag és erős az Úr, mint a'kő-esső sebessége ; a'rontó forgó-

Mich 1. a. 3.

Isai. 26. 27. 28.

szél, mint a' meg-áradott, és a' széles földre ki-öntetett sok vizeknek sebessége. * Lábakkal tapodtatik-meg az Efraim részegi kevélységének koronája. * És le-hull az ő örvendetes dicsőségének virágja, melly a' kövér völgy tetején vagyon, mint az előérő az őszi értség-előtt: mellyet ha meg-lát a' reá tekintő, mingyárt hogy kezébe fogja, fel-fallya azt. * Az napon a' seregek Ura a' dicsőségnek koronája lészen, és a' vigasságnak koszorúja az ő népe maradékjának: * és az itéletnek lelke az itéletben-ülőnek, és erőssége a' hadból meg-térőknek a' kapuban. * De még ezek sem tudtak a' bortól semmit, és a' részegségtől tántorgottak: a' pap és a' próféta semmit nem tudtak a' részegségtől, a' borba merültek, tántorgottak a' részegségtől, nem ismérték a' látót, nem tudták az itéletet. * Mert minden asztalok meg-teltek okádással és undoksággal, úgy hogy nem vólna több hely. * Kit tanít a' tudományra? és kivel értetteti-meg a' hallott dolgot? a' téjtől el-választattakkal, a' chechtől el-szakasztattakkal. * Mert parancholly ismég parancholly, parancholly ismég parancholly, várj ismég várj, várj ismég várj, egy-kevessé ott, egy-kevessé amott. * " Mert ajakának szólláſával, és idegen nyelvel szóll e' népnek. * Kinek ezt mondotta: Ez az én nyugodalmam, nyúgoſsátok-meg az el-fáradtat, és ez az én meg-hívesedésem, és nem akarták hallani. * És lészen az Úr igéje nékik: Parancholly ismég parancholly, parancholly ismég parancholly, várj ismég várj, várj ismég várj, egy-kevessé ott, egy-kevessé amott: hogy elmennyenek, és hátra-essenek, és meg-romollyanak, és tőrbe akadgyanak, és meg-fogattassanak. * Ez-okáért hallyátok az Úr igéjét chúfolo férfiak, kik az én népemen uralkodtok, melly Jerusalemben vagyon. * Mert ezt mondottátok: Szövetséget szerzettünk a' halállal, és a' pokollal kötést tőttünk. Az el-áradott ostor midőn által-menend, nem érkezik reánk: mert a' hazugságot reménségünké tőttük, és a' hazugsággal be-födöztettünk. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: † Ímé én követ eresztek a' Sion fondamentomába, probált, szeglet, drága, fondamentomban fondáltatott követ. a' ki hiszen, ne siessen. * És mértékbe vetem az itéletet, és az igasságot fonrba, és fel-fordíttya a' kő-essö a' hazugságnak reménségét; és az óltalmat a' vizek el-burittyák. * És el-tőröltetik a' tí szövetségtek a' halállal, és a' tí kötéstek a' pokollal meg nem marad: az el-áradó ostor midőn által-menend, el-tapod titeket. * Valamikor által-menend, el-ragad titeket: mert reggel hajnalban mégyen-által nappal és éjjel, és chak egyedül a' háborúság ád értelmet a' hallomásnak. * Mert meg-szorúlt az ágy, úgy hogy a' kettőnek eggyike le-essék; és a' rövid paláſt mind a' kettőt be nem födözheti. * " Mert mint az el-választások hegyén úgy fog az Úr állani; † mint a' Gábaoni völgybe, meg-haragszik: hogy az ő dolgát tegye, az ő idegen dolgát: hogy az ő dolgát cheleked-gye, idegen az ő dolga ő-tőle. * És most ne chúfolkodgyatok, hogy ne talám meg ne szorittassanak a' ti kőteleitek. mert meg-emésztést, és meg-rövidítést hallottam a' seregek Urától Istenétől az egész föld-ellen. * Vegyétek füleitekbe, és hallyátok-meg az én szómat, figyelmezzetek reá, és hallyátok-meg beszédemet. * Vallyon egész nap szánt-e a' szánto hogy vesse, hasogattya 's boronállya-e az ő földét? * nem-de mikor annak színét meg-egyenesíti, nem veti-e el a' feketekoriandert, és el-hínti a' kömént, és a' búzát rend-szerént helyhezteti, és az árpát, és a' kölest, és a' ledneket az ő határiban? * És okosságra tanittya őtet: az ő Istene meg-tanittya őtet. * Mert nem chépekkel chépeltetik a' fekete koriander, sem a' szekér kerekével nem nyomáttatik a' kömény: hanem veszszővel verik-ki a' fekete koriandert, és a' kömént pálczával. * A' kenyérnek-valo pedig meg-rontatik: de a' chéplő nem mind örökké chépli azt, sem a' szekér kerekével nem nyomja azt, se körmeivel nem rontya azt. * És ez a' seregek Urától Istenétől származott, hogy chodálatosnak mutatná a' tanátsot, és felmagasztalná az igasságot.

XXIX. Rész.

JAj Áriel, Ariel város, mellyet meg-vött Dávid: esztendőhöz esztendő adatott: az innepek el-forgottak. * És környűl sánczolom Áriel-t, és szo-

morú

morú 's bánkodo léſzen, és olly léſzen nékem mint Áriel. *És kőrnyűlvészlek mint a'golyóbiſt kő ős-kőrűl, és tőltéſt hányok ellened, és erőſſégeket helyheztetek a'te meg-ſzállásodra. *Meg-aláztatol, a'földről ſzóllaſz, és a'földről hallatratik a'beſzéded: és léſzen a'földről a'ſzózatod mint a'nézőé, és a'földről ſuttog a'te beſzéded. * És léſzen mint az aprò por a'teged-ſzóróknak ſokaſága: és mint az által-ménő ſzikra azoknak ſokaſága, a'kik ellened erőt vőttek: *és hirtelé hamar meg-léſzen. A'ſeregek Urától meg-látogattattik menydőrgéſsel, és föld-indúláſsal, és a'forgó-ſzélnek és ſzél-vésznek nagy zúgáſával, és az emésztő tűznek langjával. * És léſzen mint az éjeli látáſnak álma minden Pogányok ſokaſága, kik Áriel-ellen hadakoztak, és mind a'kik vitézkedtek, és meg-ſzállották, és erőt vőttek rajta. *És a'mint álmodozik az éhező, és éſzik; mikor pedig fel-ſerken, űres a'lelke: és a'mint álmodozik a'ſzomjuhozo, és iſzik; és minek-utánna fel-ébred, még-is fáradva ſzomjuhozik, és űres a'lelke: úgy léſzen minden Pogányok ſokaſága, kik a' Sion hegye-ellen hadakoztak. * Álmélkodgyatok, és chodálkozzatok, habozzatok, és tántorogjatok: réſzegűllyetek-meg, de nem a'bortól: tántorogjatok, de nem a'réſzegſégtől. * Mert az Úr néktek álmos lelket egyelített, bé-téſzi a' ſzemeiteket, a'prophétáitokat és a'fejedelmiteket, a'kik látáſokat látnak, bé-fődözi. * És ollyan léſzen néktek mind ezeknek látáſa mint a'bé-pecsételt könyvnek igéi, mellyet midőn az írás-túdónak adnak, azt mongyák: Olvaſd ezt: és felelni fog: Nem lehet, mert bé-pecsételtetett. * És az íráſt-nē-túdónak adatik a'könyv, és mondatik néki: Olvaſd: és felelni fog: Nem tudok íráſt. * És monda az Úr: " Mivelhogy hozzám közelget ez a'nép a'ſzájával, és ajakival dichőít engem, a'ſzíve pedig távúl vagyon tőlem, és féltek engemet emberek parancholattyával és tudományival: * Ez-okáért ímé én azt chelekeſzem, hogy chodálkozáſt ſzerezzek e'népnek nagy és álmító chodával: † mert el-vész a'bőlcheſég az ő bőlcheitől, és az ő okoſinak értelme el-rejtetik. *"Jaj a'kik mély ſzívvel vattok, hogy az Úr-előtt el-rejtſétek a' tanátſot: kiknek chelekedetek ſetétben vannak, és mongyák: Ki lát minket, és ki iſmér minket? * Gonoſz ez a'ti gondolatotok: mint-ha a'ſár a'fazekas-ellen gondolna, és mondaná a'chinálmány aző chinálójának: Nem chináltál engem; és az alkotmány mondaná az ő alkotójának: Nem érteſz. * Nem-de még egy-keveſsé, és rővid idő-múlva a'Libanus nem Karméluſſá változik-e, és a'Karmélus nem erdőnek alíttatik-e? * És az napon meg-hallyák a' ſiketek a' könyvnek igéit, és a'ſetétſégből és homályból a' vakok ſzemei látni fognak. * És a'ſzelídeknek örőmők léſzen az Úrban, és a'ſzegény emberek az Iſraël ſzentében vígadnak: * mert meg-fogyatkozott a'ki erősb vólt, meg-emésztetett a'chúfolo, és le-vágattattak minnyájan a'kik a'hamiſságra vígyáztak: * kik vétkeztetik vala az embereket az igébē, és a'feddőt a'kapuban megejtik vála, és el-hajlottak az igazról ok-nélkűl. * Az-okáért, ezeket mongya az Úr a'Jákob házának, a'ki megſzabadította Abrahámot: Nem moſt ſzégyenűl-meg Jákob, ſe nem moſt pírúl-meg az orczája: *hanem mikor láttya a'fiait, az én kezem alkotmányit, hogy ő-kőzőtte az én nevemet ſzentelik, és ſzentelik a'Jákob ſzentét, és az Iſraël Iſtenét hirdetik: * és a'lélekben tévelygők meg-tudgyák az értelmet, és a'ſuttogók meg-tanúlyák a'tőrvént.

XXX. Rész.

JAj pártos fiak, úgy-mond az Úr, hogy tanátſot tartanátok, és nem én-általam; és ſzővétſt kezdenétek, és nem az én lelkem-által, hogy bűnt adnátok a'bűnhoz: * kik azon jártok hogy alá-mennyetek Egyiptusba, és az én ſzámat meg nem kérdettétek, ſegétſéget remélvén a'Farao erőſſégétől, és reménſégteket az Egyiptus árnyékában vetvén. * És gyalázatra léſzen néktek a' Farao erőſſége, és az Egyiptus árnyékában-való bizakodás ſzégyenſégre. * Mert Tanisba vóltak a'te fejedelmid, és a' te követid Hánesig jutottak. * Minnyájan meg-ſzégyenűltek a' népmiatt, melly nékik nem haſználhatott: nem vóltak ſegétſégre és valami haſzonra, hanem ſzégyenſégre és

Mat. c. 4. 8. Mar. 7. b. 6.

1. Cor. c. 19. Abd. c. 8.

gyalázatra. * A' Déli barmok terhe. 6
A'háborúságnak és ínségnek földén B
nőstény oroszlány, és hím oroszlány
azokból, vípera, és rőpűllő basiliskus,
a'barmoknak hátokon hordozván az
ő gazdagságokat, és a'tevéknek gőr-
be hátokon az ő kincheket, a'néphez
melly nékik nem használhat. * Mert 7
Egyiptus haszontalanúl és heába se-
gét: az-okáért kiáltottam e'felől:
Chak kevélység, szűnnyél-meg.
* Most azért bé-menvén írd-fel ezt 8
néki puszpángra, és szorgalmatosan
jegyezd-fel azt kőnyvbe, és az utólso
napō bizonságúl lészē mind őrőkké.
* mert haragra ingerlő nép, és hazug 9
fiak, az Isten tőrvényét halgatni nem
akaro fiak. * A' kik a'látóknak azt 10
mongyák: Ne lássatok; és a'nézők-
nek: Ne nézzétek nékűnk azokat, a'
mik igazak: szóllyatok nékűnk ked-
ves dolgokat, lássatok nékűnk té-
velygéseket. * Vegyétek-el tőlem 11
az útat, térittsétek-el tőlem az ős- C
vént, szűnnyék-meg a'mí orczánk-
előtt az Israël szente. * Az-okáért 12
ezeket mōgya az Israël szente: Mivel-
hogy meg-vetettétek ez ígét, és bíz-
tatok a'patvarkodásban, és hábor-
gásban, és arra támaszkodtatok: * az- 13
ért lészen néktek e'hamisság mint
a'magas kő-falba kerestetett le-dő-
lendő hasadék. mert hirtelen, midőn
nem reméllik, el-jő annak romlása.
* És el-tőrettetik, mint a'fazekas pa- 14
laszkja meg-romol igen erős tőrés-
sel: és nem találtatik annak tőredé-
kiből olly cherép, melyben tűzetske
vitettessék-el az égésből, a'vagy egy
kevés víz meríttettessék a'veremből.
* Mert ezeket mongya az Úr-Isten 15
az Israël szente: Ha meg-tértek és
meg-szűntők, meg-szabadúltok: hal-
gatásban és reménségben lészen a'tí
erősségtek. És nem akartátok: * és 16
mondottatok: Nem, hanem a'lovak- D
hoz futunk: az-okáért el-futtok. És
a'gyorsakra űlűnk: az-okáért gyor-
sabbak lésznek, a'kik títeket kerget-
nek. * Egynek rettentése-előtt ezer 17
ember, és őtnek rettentése-előtt el-
futtok, míg nē úgy maradtok mint a'
hajónak árbocz-fája a'hegy tetején,
és mint a'zászlo a'halmon. * Az-oká- 18
ért várakozik az Úr hogy kőnyő-
rűllyőn rajtatok: és azért magasz-
taltatik-fel a'néktek-kedvező: mert
az Isten az itéletnek Ura: bóldogok

19 mind a'kik őtet várják. * Mert a'Sion
népe Jerusalemben lakik: sírván nem
sírsz semmi-képpen, kőnyőrűlvén
kőnyőrűl rajtad: a'te kiáltásod sza-
vára, mingyárt mihelen meg-hallya
20 azt, meg-felel néked. * És az Úr ke-
E mény kenyeret ád néktek, és kevés
vizet: és el nem rőpíti többé tőled a'
te tanítódat: és a'szemeid látni fog-
21 ják a'te oktatódat. * És a'fűleid meg-
hallyák a'hátad-megett íntőnek sza-
vát: Ez az út; ezen járjatok: és ne ha-
22 jollyatok se jobra, se balra. * És meg-
fertezteted az ezűst bálványid lan-
náit, és az arany bálványid ruházat-
tyát, és el-hányod azokat mint a'ha-
vi-folyásos tisztátalanságát. Eredgy-
23 ki, azt mondod annak: * És esső ada-
tik a'te magodra, valahol földbe ve-
ted: és a'földi vetemények kenyere
igen bévséges lészen, és źiros. a'te ő-
rőkségedben az napon a'bárány tá-
24 gassan legeltetik: * és a'te tulkaid, és
szamárid vemhei, mellyek a'földet
szántyák, kevert abrakot észnek, a'
25 mint a' szérőn meg-szóratott. * És
F lésznek minden magas hegyen, és
minden fel-emelkedett halmon, fo-
lyó-vizek pataki, a'sokaknak meg-
őlése napján mikor le-omolnak a'
26 tornyok. * És lészen a'hóld világos-
sága mint a' Nap világossága, és a'
Nap világossága hét-szerte lészen
mint hét-napi világosság, az napon
mellyen bé-kőtőzi az Úr az ő népe
sebét, és az ő chapása sérelmét meg-
27 gyógyíttya. * Ímé az Úr neve mesz-
szűnnen jő, égő az ő haragja, és nehéz
el-viselésre: az ajaki bé-tőltek bosz-
szonkodással, és az ő nyelve mint az
28 emésztő tűz. * Az ő lehellete mint a'
nyak kőzepi-ig meg-áradott patak,
hogy a'Pogányokat semmivé tegye;
és mint a' tévelygésnek zabolája,
29 melly a'népek állain vólt. * Énektek
G lészen néktek mint a'szent innepnek
étzakája, és a'szívetek őrőme lészen
mint a'ki síppal jár, hogy bé-mennyē
az Úr hegyébe az Israël erősséhez.
30 * És meg-hallattattya az Úr az ő sza-
vának dichőségét, és az ő karjának
rettenetességét meg-mutattya a'bú-
sulásnak fenyegetésében, és a'meg-
emésztő tűznek langjában: le-vér
31 forgó-széllel, és kő-essővel. * Mert
az Úr szavától-meg-félemlik a'vesz-
32 szővel meg-verettetett Assur. * És a'
veszszőnek által-menetele állandó

lészen,

léſzen, mellyet meg-nyúgottat az Ur ő-rajta dobokkal és czitarákkal: és fő hadakkal győzi-meg őket. * Mert el-kéſzítteteti régtől-fogva a' Tófet, a' királytól kéſzítteteti, mély, és ſzéles. Annak táplaláſi tűz és ſok fa: az Úr fuvalláſa meg-gyújtván azt mint egy kén-kő patak.

XXXI. Rész.

JAj a'kik alá-mennek Egyiptusba ſegétſégért, a' lovakban bizakodván, és reménſégek a' ſzekerekben lévén, mivelhogy ſokak: és a' lovagokbā, mivelhogy igen erőſek: és nem bíztak az Iſraelnek ſzentében, és az Urat nem kereſték. * Ő pedig bőlch lévén veſzedelmet hozott, és az ő igéit meg nem változtatta, és fel-támad a' gonoſzok háza-ellen, és a' hamiſság-chelekedők ſegétſége-ellen. * Az Egyiptus, ember, és nem Iſten; és azok lovai, teſt, és nem lélek: és az Ur meg-hajtya kezét, és el-romol a' ſegétő, és el-eſik a' kinek ſegétſég adatik, és minnyájan egyſzerſmind meg-emésztetnek. * Mert ezeket mongya az Úr nékem: Mint ha az oroſzlány ordítana, és az oroſzlány kőlyke az ő prédáján; és mikor előtalállya őtet a' páſztorok ſokaſága, azok ſzavától nem fél, és azoknak ſokaſágától meg nem ijed: úgy megyen alá a' ſeregek Ura hogy harczollyon a' Sion hegyén, és annak halmán. * Mint rőpülő madarak, úgy óltalmazza a' ſeregek Ura Jeruſalemet, meg-óltalmazván, és meg-ſzabadítván, kőzöttők járván és meg-tartván. * Térjetek-meg a' mint a' mélyſégbe mētetek vólt Iſraël fiai. * Mert az napon el-veti a' férfiu az ő ezűſt bálványit, és az ő arany bálványit, mellyeket a' tí kezeitek néktek bűnre chináltak. * És el-eſik Aſsur, nem férfiúnak kardgyával, és nem ember kardgya emészti-meg őtet, és fút nem a' kard-előtt: és az ő ifiai adó-fizetők léſznek: * és az ő erőſsége a' félelem-miatt el-fogy, és félvén futnak az ő fejedelmi; úgy-mond az Úr: kinek tűze Sionban, és kemenczéje Jeruſalemben vagyon.

XXXII. Rész.

IMé igaſságban orſzágol a' király, és a' fejedelmek elől léſznek az ítéletben. * És olly léſzen a' férfiu, mint a' ki a' ſzél-előtt el-rejtezik, és el-bújik a' ſzél-vész-előtt, mint a' vizek folyáſi a' ſzomjuſágban, és a' ki-állo kő-ſziklának árnyéka a' puſzta földön. * Nem homályoſodnak-meg a' látók ſzemei, és a' hallók fülei ſzorgalmatoſon figyelmeznek. * És a' bolondok ſzíve meg-érti a' tudománt, és a' pelypek nyelve gyorſan és magyarán ſzóll. * Nem hívattatik többé fejedelemnek az a' ki eſztelen: ſem a' chalárd nem hívattatik nagyobnak: * mert a' bolond balgatagſágokat ſzóll, és az ő ſzíve hamiſságot forral, hogy el-végezze a' kép-mutatáſt, és az Urnak chalárdúl ſzóllyon, és meg-üreſittſe az éhezőnek lelkét, és a' ſzomjuhozónak italát el-vegye. * A' chalárdnak igen gonoſz eſzközei vannak: mert ő gondolatokat formált a' ſzelídek el-veſztéſére a' hazug beſzéddel, mikor a' ſzegény igazat ſzóllana. * A' fejedelem pedig azokról gődolkodik, mellyek méltók a' fejedelemhez, és ő a' hadnagyok-fölőtt léſzen. * Gazdag aſszonyok kellyetek-fel, és hallyátok az én ſzómat: bátorſágos leányzók vegyétek fülei-tekbe beſzédemet. * Mert napok és eſztendő-után, meg-háborodtok tí bátorſágoſok: mert vége vagyon a' ſzűretnek, a' ſzedés többé el nem jő. * Álmélkodgyatok gazdag aſszonyok, háborodgyatok-meg bátorſágoſok: vetkezzetek-le, és ſzégyenűllyetek-meg, övedzétek-fel ágyékitokat. * Sírjátok a' chechekért, a' kívánatos tartományért, a' termő ſzőlőért. * Az én népem földén töviſek és burjánok nevekednek: menyível inkább az örvendező váraſnak minden örőm házaiban? * Mert a' ház el-hagyatott, a' váras ſokaſága el-fogyott, ſetétſég és tapogatás jött a' barlangokra örőkké. A' vad-ſzamárok örőme a' nyájaknak legeltetéſi, * míg nem a' lélek ki-öntetik reánk a' magaſságból: és a' puſzta, Karmélusá léſzen; és a' Karmélus, erdőnek alíttatik. * És a' puſztában ítélet lakik, és az igaſság a' Karméluſon űl. * És az igaſságnak chelekedete békeſég léſzen, és az igaſságnak ékeſſége chendeſség, és bátorſág örőkké. * És az én népem a' békeſégnek ſzépſégében űl, és a' bátorſágnak hajlékiban, és a' gazdag nyugodalomban. * A' kő-eſső pedig az erdőre ſzáll, és alázáſsal meg-aláztatik a' vá-

ras. * Bóldogok vattok, kik minden 20
vizekre vettők, belé-bochátván az
ökörnek 's a' szamárnak lábát,

XXXIII. Rész.

JAj a'ki prædálsz, nem el-prædálta- 1
tol-e te-is ? és a'ki meg-útálsz, A
nem meg-útáltatol-e te-is ? mikor
el-végezed a'prædáláſt, el-prædálta-
tol: mikor el-fáradván meg-szűnől
meg-útálni, meg-útáltatol. * Urã kő- 2
nyőrűlly rajtunk: mert téged vártűk.
légy mí karunk reggel, és mí szaba-
dúlásunk a'háborusságnak idején. * Az 3
angyal szava-előtt futottak a'népek,
és a'te dichőséged-előtt el-szélledtek
a'nemzetségek. * És egybe-gyűjtet- 4
nek a'tí ragadományitok, a'mint ősz-
ve-szedetik a' chere-bogár, mint mi-
dőn el-telnek a'vermek azzal. * Fel- 5
magasztaltatott az Úr, mert a'magas-
ságban lakott: bé-tőltőtte Siont ité-
lettel és igassággal. * És hit lészen a' 6
te ideidben: az űdvősségnek gazdag-
sági, a'bőlcheség's a'tudomány: az Úr
félelme az az ő kinche. * Ímé a'látók 7
kiáltnak ott-kinn, a'békeség angyali B
keservesen sírnak. * El-hányattak az 8
útak, meg-szűnt az által-ménő az ős-
vényen, fel-bontatott a' szővetség,
meg-vetette a'várasokat, semminek
alította az embereket. * Sírt, és el- 9
hervadott a'főld: meg-szégyenűlt a'
Libanus, és meg-rútúlt, és Sáron olly
lőtt mint a'puszta: és őszve-rontatott
Básan, és Karmélus. * Majd fel-kelek, 10
úgy-mond az Úr: majd meg-dichőít-
tetem, majd fel-magasztaltatom.
* Hévséget fogadtok, pozdorját szűl- 11
tők: a'tí lelketek mint a' tűz meg-
emészt títeket. * És lésznek a'népek 12
mint az égésből-valo hamu, az őszve-
gyűjtőtt tővissek tűzzel égettetnek-
meg. * Hallyátok a'kik távúl vattok, 13
a'miket chelekedtem, és ismérjétek-
meg szomszédok az én erősségemet.
* Meg-rettentek Sionban a'bűnősők, 14
el-fogta a'reszketés a'kép-mutató-
kat. ki lakhatik kőzzűletek az emész-
tő tűzzel? ki lakik kőzzűletek az ő-
rők hévségekkel? * "A'ki igasságok- 15
ban jár, és igazat szóll, a'ki el-veti a' C
patvarkodásból-valo fősvénységet,
és ki-ráz kezeiből minden ajándékot,
a'ki bé-dugja fűleit hogy vért ne hal-
lyon, és bé-húnnya szemeit hogy
gonoszt ne lásson. * Ez a'magasság- 16
ban fog-lakni, a'kő-szikláknak erős-

" Psal. 14. a. 2.

ſége ennek magassága: kenyér ada-
17 tott néki, az ő vizei igazak. * A'királt
az ő ékességében láttyák annak sze-
mei, láttyák a'főldet meszszűnnen.
18 * A' te szíved a'félelemről elmélke-
dik: † hol vagyon az írás-túdo? hol a'
tőrvény igéinek meg-fontolója? hol † 1. Cor. 1. c. 19.
19 a'kisdedek tanitója? * Szemtelen né-
pet nem látsz, mély beszédű népet:
úgy hogy meg ne érthessed az ő
nyelvének ékessen-szóllását, a'mely-
20 ben semmi bőlcheség ninch. * Te-
D kíntsd-meg Siont a'mí űnnepűnk-
nek várasát: a'te szemeid meg-lát-
tyák Jerusalemet, a' gazdag lakó-
helyt, a'hajlékot melly semmi-kép-
pen másuvá nem vitethetik: sem an-
nak szegei el nem vitetnek őrökké,
se semmi kőtelei el nem szakadnak:
21 * mert chak ott magasztaltatott-fel
a'mí Urunk: a'folyó-vizek helye, igen
széles és ki-terjedett patakok: nem
mégyen azon által az evezők hajója,
sem a'nagy gállya által nem mégyen
22 azon. * Mert az Úr a'mí bíránk, az Úr
a'mí tőrvény-adónk, az Úr a'mí ki-
rályunk: ő szabadít-meg minket.
23 * Meg-tágúltak a'te kőteleid, és erős-
sek nem lésznek: úgy lészen a'te ár-
bocz-fád, hogy ki ne terjeszthesd a'vi-
torlát. Akkor a'sok prædáknak raga-
dományi el-osztatnak: a'sánták kap-
24 ják-el a'prædát. * És nem mongya a'
szomszéd: El-bádgyadtam: a'melly
nép abban lakik, el-vétetik attól a'
hamisság.

XXXIV. Rész.

1 JÁrúllyatok ide Pogányok, és hal-
A lyátok, és népek figyelmezzetek:
hallya-meg a'főld, és annak tel-
lyessége; a'világ kerekſége, és annak
2 mindẽ termése. * Mert az Úr boszsző-
kodása minden Pogányokra, és az ő
haragja azoknak minden seregire:
meg-ölte őket, és meg-ölésre adta
3 őket. * Azoknak meg-ölettetti el-há-
nyatnak, és az ő hólt testekből bűz
mégyẽ-fel: meg-senyvednek a'he-
4 gyek az ő vérektől. * És meg-senyved
azegeknek minden serege, és egy be-
tűtetnek az egek mint egy könyv: és
azoknak mindẽ serege le-húll, a'mint
le-húll a'levél a'szőlőről és a'fűge-fá-
5 ról. * Mert meg-részegűlt az égben az
én kardom: ímé Idumæára le-száll,
és az én meg-ölésemnek népére, az
6 itéletre. * Az Úr kardgya el-tőlt vér-

Isai. 33. 34.

Fel,

rel, meg-hízott kövérséggel, a' bárányok és bakok vérével, a' velős kosok vérével: mert az Úr áldozattya Boszrában, és nagy öldöklés Edom földén. * És alá-mennek vélek az unikornísok, és a' bikák a' hatalmasokkal: meg-részegűl azok földe vérrel, és az ő porok a' kövéreknek zsírjával: * mert az Úr boszszú-állásának napja, a' Sion itélete fizetésinek esztendeje. * És annak pataki szurokká változnak, és az ő pora kén-kővé: és az ő földe égő szurokká lészen. * Se éjjel se nappal el nem óltatik, örökké fel-mégyen annak füsti: nemzetségről nemzetségre el-pusztúl, által-ménő nem lészen azon örökkön örökké. * És örökségűl bírják azt a' gödény, és a' földisznó: az Egyiptziai gólya, és a' hollo laknak abban: és el-vonattatik azon az igazgato sinór, hogy semmivé légyen, és a' fal igazgato mérték az el-pusztúlásra * Az ő nemesi nem lésznek ott: a' királyt híják inkább segétségűl, és minden fejedelmi semmivé lésznek. * És az ő házokbã tövis terem, és challyán, és tövises-kóro az ő erős helyein: és sárkányok hajléka lészen, és a' strucz-madarak legeltetése. * És elő-találllyák az ördögök az onocentaurusokat, és eggyik szőrös a' másikra kiált: ott fekütt a' boszorkány, és nyugodalmat talált magának. * Ott volt verme a' fül-disznónak, és fel-nevelte a' malaczit, és vermet ásott környűlök, és annak árnyékában táplálta: oda gyűltek a' kányák, eggyik a' másikhoz. * Keressétek-fel szorgalmatoson az Úr könyvében, és olvassátok-meg. azoknak egy hea sem volt, eggyik a' másikát nem kereste: mert a' mi az én számból származik, ő parancholta, és az ő lelke ő gyűjtötte azokat ő szve. * És ő vetett nékik sorsot, és az ő keze osztotta el azt nékik mérték-szerént: mind ő örökké bírják azt, nemzetségről nemzetségre laknak abban.

XXXV. Rész.

VIgadni-fog a' puszta 's az útatlan hely, és örvendez a' kietlen, és virágzik mint a' liliõ. * Virágozván virágzik, és örvendez vígadván és dicséretet módván: a' Libanus dicsősége adatott néki: a' Karmélus 's a' Sáron ékessége, azok fogják látni az Úr dicsőségét, és a' mi Istenünk ékességét. * Erősíttsétek-meg a' lankatt kezeket, és az erőtlen térdeket vastagíttsátok-meg. * Mongyátok a' félelmes szívűeknek: Erősödgyetek-meg, és ne féllyetek: ímé a' ti Istentek el-hozza a' boszszú-állo fizetést: az Isten ő-maga jő-el, és meg-szabadít titeket. * Akkor meg-nyílnak a' vakok szemei, és a' siketek fülei nyitva lésznek. * Akkor ugrál a' sánta mint a' szarvas, és nyitva lészen a' némák nyelve: mert vizek fakadtak a' pusztában, és patakok a' kietlenben. * És a' melly száraz hely volt, tóvá lészen; és a' szomjuhozo föld, vizek forrásivá. A' melly hajlékokbã az-előtt sárkányok laktak, nádnak és kákának zőldsége terem. * És ott ösvény's út lészen, és szét útnak hivattatik: fertelmes nem mégyen azon által, és ez lészen néktek igyenes útatok, úgy hogy a' bolõdok ne tévelyedgyenek-el azon. * Nem lészen ott oroszlány, se gonosz vad nem jár azon, se nem találtatik ott: és járnak azon a' kik meg-szabadíttatnak. * És meg-térnek az Urtól meg-váltattak, és Sionba mennek dícséretel: és örök vigasság lészen az ő fejeken: örömet és vigasságot nyernek, és el-távozik a' fájdalom és a' sirás.

XXXVI. Rész.

ESlõn Ezekías királynak tizennegyedik esztendejében, felméne Sennakerib az Assyriusok királya Júdának minden erős városira, és meg-vévé azokat. * És el-küldé az Assyriusok királya Rabsaczest Lakisból Jerusalembe, Ezekías királyhoz nehéz kézzel, és meg-álla a felső halasz-tó chatornájánál a' Feslő mezejének útán. * És ki-méne hozzaja Eliaczim a' Helczias fia az udvarbíro, és Sobna az iró-deák, és Joahe az Asaf fia a' Kanczellárius. * És monda nékik Rabsaczes: Mongyátok-meg Ezekiásnak: Ezeket mongya a' nagy király, az Assyriusok királya: Michoda bizodalom ez, a' melyben bízol? * a' vagy michoda tanáttsal a' vagy erővel igyekezel tőlem el-pártolni? kiben vagyon bizodalmad, hogy el-távoztál tőlem? * Í né e' meg-tört nád bothoz bízol, Egyiptushoz: kire ha ember támaszkodik, bé-mégyen a' kezébe, és által-lyukasztya azt: illyẽ az Egyiptziai király Farao mindeneknek a' kik ő-benne bíznak. * Hogy-ha azt feleled nékem: A' mi Urunkban

4. Reg. 18. c. 13. 2. Par. 32. a. l.

Iſtenünkben bízunk : nem ő-e az, a'
kinek el-vőtte Ezekías magas helyeit,
és óltárit, és azt mondotta Judának
és Jeruſalemnek: Ez óltár-előtt imád-
kozzatok? *És moſt add-meg maga- 8
dat az én uramnak az Aſsyriuſok ki-
rályának, és két ezer lovat adok né-
ked, 's nem-is adhatſz te-magadtól
azokra ülőket. *És mi-képpen ſzen- 9
vedheted-el egy hely-béli birájának-
ſzínét az én uramnak kiſsebb ſzol-
gai-kőzzűl? Hogy-ha Egyiptusban
bízol, a'ſzekerekbē, és a'lovagokban:
* és moſt vallyon az Úr-nélkűl jőt- 10
tem-e fel e'főldre, hogy azt el-veſz- C
teném? Az Úr mondotta nékem:
Menny-fel erre a'főldre, és veſzeſd-
el azt. *És monda Eliaczim, és Sobna, 11
és Joahe Rabſaczeſnek: Szólly a'te
ſzolgaidnak Syriai nyelven: mert ér-
tyűk: ne ſzólly nékűnk Żidóúl a'nép
hallására, ki a'kerítéſen vagyon. * Es 12
monda nékik Rabſaczes: Vallyon az
uradhoz és hozzád kűldőtt-e engem
az én uram, hogy ſzóllanám mind ez
igéket: és nē inkább a'férfiakhoz, kik
a'kerítéſen űlnek, hogy meg-egyék a'
magok ganeját, és meg-igyák a'lábok
vizelletit tí-veletek. *Es fel-álla Rab- 13
ſaczes, és kiálta nagy ſzóval Żidóúl, és
mōda: Hallyátok a'nagy királynak az
Aſsyriuſok királyának ſzavait. *Eze- 14
ket mōgya a'király: Meg ne challyon
títeket Ezekías, mert meg nem ment-
het títeket. *És ne biztaſson títeket az 15
Úrral Ezekías, mondván: Meg-ment-
vén meg-ſzabadít minket az Úr, nem
adatik e'váras az Aſsyriuſok királya
kezébe. * Ne halgaſsátok Ezekíáſt: 16
mert ezeket mongya az Aſsyriuſok D
királya: Szerezzetek békeſéget velem,
és jőjetek-ki hozzám, és ki-ki az ő
ſzőlőjéből egyék, és ki-ki az ő fűge-
fájáról: és ki-ki az ő kúttya vizét
igya, * míglen el-jővők, és el-viſzlek 17
títeket a'főldre, melly mint a'tí fől-
detek, gabonás és boros főldre, ke-
nyeres és ſzőlős főldre. * És meg ne 18
háboríttſon títeket Ezekías, mond-
ván: Az Úr meg-ſzabadít minket.
Meg-ſzabadították-e a'Pogányok iſ-
teni ki-ki az ő főldét az Aſsyriuſok ki-
rálya kezéből? * Hol vagyon az E- 19
mati, és Arfádi iſten? hol vagyon a'
Sefarvaimi iſten? vallyon meg-ſza-
badították-e Samariát az én kezem-
ből? * Kichoda e'főldnek minden iſ- 20
teni-kőzzűl, a'ki meg-ſzabadította az
ő főldét az én kezemből, hogy meg-
ſzabadíttſa az Úr Jeruſalemet az én
21 kezemből? * És halgatának, és egy
ſzót ſem felelének néki. Mert meg-pa-
rancholta vala a'király, mondván: Ne
22 felellyetek néki. * És bé-méne Elia-
czim a'Helczías fia az udvar-bíro, és
Sobna az iró-deák, és Joahe a'Aſaf fia
a'Kanczellárius, Ezekiáshoz meg-
ſzaggattatott ruhákkal, és hírré té-
vék néki a'Rabſaczes igéit.

XXXVII. RÉSZ.

1 ES lőn, midőn hallotta vólna E-
A zekías király, meg ſzaggatá 4. Reg. 19. a. 1.
ruháit, és żakba őltőzék, és
2 bé-méne az Úr házába. *És el-
kűldé Eliaczimot az udvar-bírót, és
Sobnát az iró-deákot, és a'véneket a'
papok-kőzzűl, żákokba őltőzve, Iſaías
3 profétához az Amos fiához, *és mon-
dának néki: Ezeket mongya Ezekías:
Háboruſágnak, és dorgáláſnak, és ká-
romláſnak napja, ez a'nap: mert a'fiak
a'ſzűléſig jutottak, és ninchen erő a'
4 ſzűléſre. *Ha valami-módō meg-hal-
lya a'te Urad Iſtened a'Rabſaczes be-
ſzédit, kit az ő ura az Aſsyriuſok ki-
rálya kűldőtt az élő Iſtent káromlani,
és ſzidalmazni a'beſzédekkel, a'mel-
lyet hallott a'te Urad Iſtened: emeld-
B fel azért imádſágodat a'maradékok-
5 ért, mellyek találtattak. *És el-mené-
nek az Ezekías király ſzolgai Iſaiáſ-
6 hoz: * és monda nékik Iſaías: Ezeket
mongyátok a'tí uratoknak: Ezeket
mōgya az Úr: Ne félly a'beſzédektől,
mellyeket hallottál, mellyekkel engē
káromlottak az Aſsyriuſok királyá-
7 nak ſzolgai. *Ímé én lelket adok néki,
és hírt hall, és viſzſza-tér főldébe, és
meg-ejtem őtet fegyverrel a'maga
8 főldében. *Viſzſza-tére pedig Rabſa-
czes, és találá az Aſsyriuſok királyát
Lobna-ellen hadakozni. Mert hallot-
ta vala hogy el-ment vólna Lakisból,
9 *és hallá a'Szerechē Taraka király-fe-
lől, hogy mōdanák: Ki-jőtt hogy ha-
dakozzék ellened. Mellyet midőn hal-
lott vólna, kőveteket kűlde Ezekiáſ-
10 hoz, mondván: *Ezeket mongyátok
Ezekiáſnak a'Júda királyának, ſzól-
ván: Meg ne challyon téged a'te Iſte-
ned, a'kiben bízol, mōdván: Nem ada-
tik Jeruſalē az Aſsyriuſok királya ke-
11 zébe. *Ímé te hallottad mind azokat,
C a'miket chelekedtek az Aſsyriuſok ki-
rályi mindē főldeknek, mellyeket el-
rōtottak, és te meg-ſzabadúlhatſz-e?

* Val-

*Vallyon szabadították-e meg őket 12
a'Pogányok isteni, kiket el-rontottak az atyáim, Gózámot, és Hárámot, 27
és Réfefet, és az Eden fiait kik Talassárbã valának? *Hol vagyon az Émati 13
király, és az Arfádi király, és a Sefarváim városa királya, Ana, és Ava? *És 14 28
el-vévé Ezekías a' leveleket a' követek kezéből, és meg-olvasá azokat, és F
fel-méne az Úr házába, és ki-terjeszté Ezekías azokat az Úr-előtt. * És 15
imádkozék Ezekías az Úrnak, mondván: * Seregek Ura, Izraëlnek Istene, 16
ki a'Kerubimokon ülsz: te vagy egyedül a'földnek minden 30
országinak Istene, te alkottad az eget és a'földet.
*Hajtsd-meg Urã füleidet, és hallyad: 17
nyisd-meg Uram szemeidet, és lássad, D
és hallyad Sennakeribnek mindẽ beszédit, mellyeket az élő Istennek káromlására üzent. * Mert bizony, Uram pusztákká tötték az Assyriai királyok a'földeket, és azoknak tartományit. * És azoknak istenit a'tűzbe vetették; mert nem vóltak istenek, hanẽ emberi kéz chinálmányi, fa és kő: és el-rontották azokat. * És most Úram 20
mi Istenünk, szabadíts-meg minket az ő kezéből: és ismérjék-meg a'földnek minden országi, hogy te vagy egyedül az Úr. * És el-küldé Isaías az 21
Amos fia Ezekiáshoz, mondván: Ezeket mongya az Izraël Ura Istene: A' mire engem kértél az Assyriai Sennakerib király-felől: * ez az ige mellyet 22
az Úr ő-felőle szóllott: Meg-vetett téged, és meg-chúfolt téged, Sionnak szűz leánya: utánnad a'fejét hajtogatta, Jerusalem leánya. * Kit szi- 23
dalmaztál, és kit káromlottál, és kire magasztaltad-fel szódat, és emeltedfel a'te szemeidnek magasságát? Az Izraël szentére. * A'te szolgaid-által 24
szidalmaztad az Urat: és ezt mondottad: Az én szekereim sokaságával fel-mentem a' hegyek magasságára, a' Libanus teteire: és le-vágom annak magas czédrus-fáit, és annak válogatott jegenye-fáit, és bémegyek annak tetejének magasságába, az ő Karmélusának erdejébe.
*Én áftam, és vizet ittam, és ki-szá- 25
raztottam a'lábamnak nyomdokával az árkoknak minden patakit. * Nem 26
hallottad-e, miket chelekedtem légyen régen azzal? régi napoktól-fogva én alkottam azt: és most elő-hoztam: és ki-gyomlálásokra lőtt az el-
lenem-hadakozo halmoknak, és az erős városoknak. * Azok lakói megrővidíttetett kézzel meg-rettentek, és meg-szégyenűltek: lőttek mint a' mező szénája, és a'legeltetésnek füve, és a'hejazatok pázittya, melly ki-száradott minek-előtte meg-érnék. *Lakó-helyedet, és ki-meneteledet, és bé-jöveteledet meg-ismértem, és ellenem-valo dühösségedet. * Mikor ellenem dühösködnél, kevélységed fel-jött füleimbe: az-okáért karikát vetek orrodba, és zabolát ajakidra, és viszsza-viszlek téged az útra, a' mellyen jöttél. * Néked pedig ez légyen jeled: Azokat egyed ez esztendőben, a'mellyek magoktól termenek, és a' második esztendőben gyümölchökkel élly: a'harmadik esztendőben pedig vessetek, és aratsatok, és szőlőket plantállyatok, és egyétek azoknak gyümölchét. *És, a'mi meg-szabadúl a'Júda házából, és a'mi meg-maradott, gyökeret vér alól, és gyümölchöt terem felyűl: * mert Jerusalemből ki-jőnek a'maradékok, és a'megszabadúlás a'Sion hegyéről: a'seregek Urának buzgósága chelekeszi ezt.
* Az-okáért ezeket mongya az Úr az Assyriusok királyáról: Nem jő-bé e'várasba, és nyilat nem lő belé, és a' paizs el nẽ foglallya azt, és nem chinál töltést környűle. *Az úton a'mellyen jött, azon tér-viszsza, és bé nem jő e' várasba, úgy-mond az Úr: * és meg-óltalmazom e'várast; hogy meg-szabadíttsam azt érettem, és a'szolgámért Dávidért. * "Ki-méne pedig az "4. Reg.
Úr Angyala, és meg-ölé az Assyriusok 19. g. 35.
táborában száz nyólczvan-öt ezeret. Tob. 1.
És fel-kelének reggel, és ímé minnyá- d. 21.
jan, hóltaknak testei. * És ki-indúla, Eccli.
és el-méne, és viszsza-tére Sennake- 48. d. 24
rib az Assyriusok királya, és Ninivébẽ 1. Mach
lakék. *Es lőn, mikor a'templomban 7 f. 41.
imádná az ő istenét Nesrokot, az ő 2. Mac.
fiai Adramélek és Saraszar meg-ölék 8. c. 19.
őtet fegyverrel: és az Ararat földére szaladának, és a'fia Asarhaddon országlá helyette.

XXXVIII. Rész.

1 A Z napokban halálra betegedék Ezekías: és bé-méne A
hozzája az Amos fia Isaías Próféta, és monda néki: Ezeket mongya az Úr: Rendeld-el a'te házadat, mert meg-hallsz te, és 2
nem fogsz-élni. * És Ezekías a' 4. Reg. 20. a. 1. 2. Par. 32. f. 49.

falhoz fordítá orczáját, és imádkozék az Úrnak, * és monda: Kérlek Uram, emlekezzél-meg kérlek mi módon jártam előtted igasságban, és tekélletes szívvel, és a'mi jó a'szemeid-előtt meg-chelekedtem. És síra Ezekiás nagy sirással. * És lőn az Úr igéje Isaiáshoz, mondván: * Eredgy, és mond-meg Ezekiásnak: Ezeket mongya a' Dávid atyád Ura Istene: Meg-halgattam imádságodat, és láttam kőny-húllatásidat: ímé én a'te napjaidhoz tizẽ-őt esztẽdőt adok: *és az Assyriusok királya kezéből megszabadítlak téged, és ezt a' várast, és meg-óltalmazom azt. *Ez lészen pedig jeled az Úrtól, hogy meg-chelekeszi az Úr ez igét mellyet szóllott. *Ímé én viszsza-térítem a'lineák árnyékát, a'mellyeken alá-ment vala az Aház oráján a' Napon, tíz lineával hátrább. És viszsza-téré a'Nap tíz lineával a'garáditsokon, a'mellyeken alá-ment vala. * Ezekiásnak a'Júda királyának irása, mikor meg-betegült vólna, és meg-gyógyúlt vólna betegségéből.

*En mondék: Az én napjaimnak kőzepin a'pokol kapuihoz megyek.

Kereštem esztendőimnek maradékját. *mondék: Nem látom az Úr-Istent az élők főldén.

Nem látok többé embert, és nyugodalomban-lakót.

* Az én életem el-vétetett, és egybe-takartatott tőlem, mint a' pásztorok sátora.

El-mettszetett mint a'szővőtől az én életem: még midőn el-kezdeném, el-mettszett engem: reggeltől-fogva estvéig el-végezsz engem.

* Bízom vala reggelig, mint az oroszlány úgy őszve-rontotta minden chontyaimat:

Reggeltől-fogva estvéig el-végezsz engem: * mint a'fechke fiu úgy kiáltok, nyögők mint a'galamb.

Meg-vékonyodtak az én szemeim, a' magasságra nézvén.

Uram, erőszakot szenvedek, felelly-meg érettem.

*Mit mõgyak, a'vagy mit felel nékem, holott ő-maga chelekedte?

Gondolkodom előtted mindẽ esztendeimről lelkemnek keserűségébẽ.

*Uram, ha így kell élni, és illyenekben az én lelkem élete, meg-feddesz engem, és meg-elevenítesz engem.

*Ímé a'békeségben leg-keservesb az én keserűségem:

Te pedig meg-szabadítottad az én lelkemet hogy el ne veszne, hátad-megé vetetted minden bűneimet.

* Mert nem a'pokol tészen rólad valláſt, se a'halál nem dícsér téged: nem várják a'kik a'verembe alá-szállnak, a'te igasságodat.

*Az élő az élő tészen rólad valláſt, mint én-is ma: az atya a'fiaknak tudtokra adgya a'te igasságodat.

* Uram, szabadíts-meg engem, és a'mi énekinket énekellyük életünknek tellyes napjaiban az Úr házában.

* És meg-hagyá Isaias hogy egy chomó-fügét veńenek, és falastromúl a'sebre tennék, és meg-gyógyúlna.

*És monda Ezekias: Mi lészen a'jele hogy fel-megyek az Úr házába?

XXXIX. Rész.

AZ időben a'Baladán fia Merodak Baladán a'Babylóniai király, leveleket és ajándékokat küldе Ezekiáshoz, mert hallotta vala hogy beteg vólt vólna, és meg-gyógyúlt vólna. * Őrvédeze pedig azokon Ezekias, és megmutatá nékik a'fű-szerszámoknak, és az ezűstnek's az aranynak, 's az illatozo szerszámoknak, és a'jeles kenetnek tár-házát, és az ő háza eszközinek mindẽ kamaráit, és mind a'mik találtattak az ő kincheiben. Nem vólt olly dolog, mellyet meg nem mutatott vólna nékik Ezekias az ő házában, és minden birodalmában. *Bé-méne pedig Isaias Próféta Ezekias királyhoz, és monda néki: Mit mondának e'férfiak, és honnét jőttek hozzád? És monda Ezekias: Messze földről jőttek hozzám, Babylonból. *És monda: Mit láttak a'házadban? És mõda Ezekias: Mindent láttak, a'mi a'házambã vagyon: nem vólt olly dolog, mellyet meg nem mutattam vólna nékik az én kincheimben. * És monda Isaias Ezekiásnak: Hallyad a' seregek Urának igéjét. * Ímé el-jőnek a'napok, és elvitetnek mind Babylonba, a'mik a' házadban vannak, és valami kinchet gyűjtöttek az atyáid mind e'napiglan: semmi meg nem hagyattatik, úgy-mond az Úr. * A'fiaid közzűl-is, kik tőled származnak, kiket nemzesz, kik tőled származnak, kiket nemzesz, el-visznek, és komornyikok lésznek a' Babylóniai király palotájában. * És

4. Reg. 20. 6. &c.

monda Ezekías Isaiásnak: Jó az Ur igéje a'mellyet szóllott. És monda: Légyen chak békeség és igasság az én napjaimban.

XL. Rész.

		VEgyetek vígasztaláſt, vegyetek vigasztaláſt én népem, úgy-mond a'tí Istétek. * Szóllyatok szíve-szerént-valókat Jerusalemnek, és szóllíttsátok-elő őtet: mert el-tőlt az ő gonoſsága, meg-bochátratott az ő hamiſsága: két-képpen-valót vőtt az Úr kezéből minden ő bűneiért. * " A'kiáltónak szava a'puſztában, kéſzíttſétek-el az Úr útát, egyeneſekké chinállyátok a'puſztában a'mí Istenünk ősvényit. * Minden völgy fel-magaſztaltatik, és minden hegy és halom meg-alázztatik, és a' horgaſok egyeneſekké léſznek, és a' daraboſok ſima útakká. * És ki-nyilatkoztatik az Úr dichőſége, és meg-láttya minden teſt egyenlő-képpen hogy az Úr ſzája ſzóllott. * A' ſzóllónak ſzava: Kiálts. És mondék: Mit kiáltſak? "Minden teſt ſzéna, és minden ő dichőſége mint a' mezei virág. * Megſzáradott a'ſzéna, és el-húllott a'virág, mert az Úr ſzele fuallott reá. Bizonyára ſzéna a'nép: *meg-ſzáradott a'ſzéna, és el-húllott a' virág: a'mí Urunk igéje pedig őrőkké meg-marad. * Magas hegyre menny-fel te, a' ki őrőmet hirdetſz Sionnak: emeld-fel erőſsen a'te ſzódat, ki őrőmet hirdetſz Jeruſalemnek: emeld-fel, ne félly. Mongyad a' Júda váraſinak: Imé a'tí Istentek: * ímé az Úr-Isten el-jő erőſséggel, és az ő karja uralkodik: ímé az ő jutalma ő-véle, és az ő chelekedete ő-előtte. * "Mint a'pásztor úgy legelteti az ő nyáját: az ő karjára gyűjti a'bárányokat, és az ő ölébe fel-emeli, az ellőket ő-maga hordozza. * Ki mérte-meg marokkal a'vizeket, és ki mérte-meg az egeket araſzſzal? ki függeſztette-fel három újjal a'föld nehéſségét, és ki mértemeg fontban a'hegyeket, és a'halmokat mérő-ſerpenyűben? * " Ki ſegétette az Úr lelkét? vagy ki vólt az ő tanátſa és oktatta őtet? * Kivel tartott tanátſot, és ki igazgatta őtet, és tanította őtet az igaſságnak ősvényére, és oktatta őtet a'tudományra, és az okoſságnak útát ki mutatta-meg néki? * Ímé a'Pogányok mint a'vedernek chöppe, és mint a'mérték nyelvének pontya alíttattak: ímé a' ſzigetek mint egy kevés por. * És a' Libanus nem léſzen elég a meg-gyújtáſra, és annak oktalan állati nem léſznek elegek az éppé-égő áldozatra. * Minden nemzetſégek mint-ha nem vólnának, úgy vannak előtte, és mint ſemminek és heába-valónak alíttya azokat. * " Az-okáért kihez tőttétek haſonlóvá az Iſtent? a'vagy mi choda képet állattok ő-néki? * Vallyon nem meſter-ember chinálta-e a'bálvánt? a'vagy nem az ötvös formálta-e azt aranyból, és ezűſt lannákból az ezűſt-míves? * Erős és rothadatlan fát válaſztott: a'bőlch meſter-ember módot keres mint állaſſa-fel a'bálvánt, melly meg ne mozdíttaſsék. * Nem tudgyátok-e? nem hallottátok-e? nem tétetett-e hírré néktek eleitől-fogva? nem értettéek-e a'föld fondamentomit? * A'ki a' föld kerekſégén ül, és annak lakói mint a'ſáſkák: ki az egeket ki-terjeſzti mint a' ſemmit, és ki-teríti azokat mint a'ſátort a'lakáſra. * Ki a'titkok vizgálóit téſzi mint-ha nem vólnának, a'föld bíráit tőtte mint a' heába-valóſágot: * és ugyan ſe nem plantáltatott, ſe nem ültettetett, ſe nem győkerezett a'földben az ő törzsökök: hirtelen reájok fuvallott, és meg-ſzáradtak, és a'forgó-ſzél mint a'pozdorját el-viſzi őket. * És kihez haſonlítottatok engem, és egyenlővé tőttetek, úgy-mond a'Szent? * Emellyétek a'magaſságra a'tí ſzemeiteket, és láſsátok ki teremtette ezeket: a' ki elő-hozza ſzám-ſzerént azoknak hadát, és minnyájokat nevén ſzóllíttya, az ő erőſségének és vaſtagſágának és hatalmaſságának ſokaſága-miatt, chak egy ſem maradott-el. * Miért mondod Jákob, és ſzóllaſz Iſraël: El-rejtetett az én útam az Úrtól, és az én Istenem-előll el-múlt az én itéletem? * Nem tudod-e, a'vagy nem hallottad-e? Az Iſten őrőkké-valo Úr, ki a'föld határit teremtette: meg nem fogyatkozik, ſe meg nem fárad, és ninch meg-vizgálása az ő bőlcheſségének. * Ki a'megfáradotnak erőt ád; és azoknak, a'kiknek ninch, erőſségeket és vaſtagſágokat meg-ſokaſíttya. * El-fogyatkoznak a'gyermekek, és meg-fáradnak,

	1	
	A	
	2	
	3	
	E	
	4	
	B	
	5	
	6	
	7	
	8	
	F	
	9	
	10	
	C	
	11	
	12	
	G	
	13	
	14	
	29	
	15	
	D	
	16	
	17	
	18	
	19	
	20	
	21	
	22	
	23	
	24	
	F	
	25	
	26	
	27	
	28	
	30	

* Mat. 3. a. 3. Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4. Ioan. 1. c. 23.

* Eccli. 14. c. 18. Iac. 1. b. 10. 1. Pet. 1. d. 24.

* Ioa. 10. b. 11. Ezech. 34. f. 25. & 37. f. 24.

* Rom. 11. d. 34. 1. Cor. 2. d. 16. Sap. 9. 9. c. 13.

" Act. 17. f. 29.

az ifiak az erőtlenſég-miatt el-eſnek.
* A'kik pedig az Úrban bíznak, meg-változtattyák erejeket; ſzárnyok kél mint a'ſaſoknak, futnak és el nem fáradnak, járnak és el nem fogyatkoznak. 31

XLI. Rész.

HAlgaſsanak engem a' ſzigetek, és a' Pogányok változtaſſák erejeket: járullyanak-elő, és akkor ſzóllyanak, eggyűtt közelgeſsünk az itéletre. * Ki kőltötte-fel Nap-keletről az igazat, ſzóllította azt hogy őtet követné? annak ſzíne-eleibe adgya a' Pogányokat, és a' királyokat birni fogja: mint a' port úgy adgya az ő fegyvere-alá, mint a' ſzéltől el-ragadtatott pozdorját az ő kéz-íja-alá. * Meg-kergeti azokat, által-mégyen békeſégben, a' lábainak ősvénye meg nem tetſzik. * Ki mivelte 's chelekedte ezeket, ſzóllítván a' nemzetſégeket kezdettől-fogva? Én az Úr, † első és utólſo én vagyok. * Látták a' ſzigetek, és féltek; a' földnek utólſo határi el-álmélkodtak, el-közelgettek, és elő-járúltak. * Ki-ki ſegéti az ő felebarattyát, és az attyafiának azt mondgya: Erőſſödgyél-meg. * Meg-erősítette a' pőröllyel-verő réz-míves azt, a' ki azon időben ſimít vala, mondván: Forraztáſsal jó: és meg-erősítette azt ſzegekkel, hogy meg ne mozdúlna. * Es te Iſraël én ſzolgám, Jákob a' kit válaſztottam, Abrahámnak az én barátomnak magva: * kiben magamhoz vőttelek téged a' földnek utólſo réſzeiről, és annak távúl-valo réſzeiről híttalak téged, és ezt mondottam néked: Én ſzolgám vagy te, téged válaſztottalak, és meg nem vetettelek téged. * Ne félly, mert én veled vagyok: el ne hajolly, mert én a' te Iſtened: meg-erősítettelek téged, és meg-ſegétettelek téged, és fel-vőtt téged az én igazomnak jobja. * Ímé meg-gyaláztatnak és meg-ſzégyenűlnek minnyájan, a' kik re-ellened hadakoznak: léſznek mint ha nem vólnának, és el-veſznek a' férfiak, a' kik ellened ſzólnak. * Kereſed őket, és nem találod, a' tőled el-pártolo férfiakat: léſznek mint-ha nem vólnának: és mint a' meg-emésztés az ellened-hadakozo emberek. * Mert én vagyok a' te Urad Iſtened kezedet fogván, és mondván néked: Ne félly, 1 A 2 3 E 4 5 B 6 7 8 F 9 10 C 11 12 13 14 én meg-ſegétettelek téged. * Ne félly D Jákob férge, kik meg-hóltatok Iſraëlből; én meg-ſegétettelek téged, úgy-mond az Úr: és a' te meg-váltód 15 az Iſraël ſzente. * Én tőttelek téged mint az új nyomtato ſzekeret, melynek metſző fogai vannak: meg-nyomtatod a' hegyeket, és meg-rontod: és téſzed a' halmokat mint a' port. * Meg-ſzórod őket, és a' ſzél 16 el-viſzi, és a' forgó-ſzél el-hánnya őket: és te az Úrban örvendezſz, az Iſraël ſzentében vígadſz. * A' ſzűk-ölkődők és ſzegények vizeket keresnek, és ninchenek: az ő nyelvek a' ſzomjúſág-miatt el-ſzáradott. Én az Úr meg-halgatom őket, az Iſraël Iſtene nem hagyom-el őket. * A' ma- 17 18 gas halmokon folyó-vizeket fakaſztok, és a' mező-közepett kútakat: a' puſztát vizek tavaivá téſzem, és az út-nélkűl-valo földet vizek patakivá. * A' puſztában czédruſt, és feír-tőviſet, és myrtuſt, és olaj-fát nevelek: a' kietlenben jegenye-fát, ſzil-fát, és puſzpángot mind eggyűtt helyheztetek: * Hogy láſsák, és tudgyák, és meg-gondollyák, és értſék egyenlőképpen, hogy az Úr keze chelekedte azt, és az Iſraël ſzente teremtette azt. * Hozzátok közelre a' tí tőrvényeteket, úgy-mond az Úr: hozzátok-elő, ha valami erőſségetek vagyon, úgy-mond a' Jákob királya. * Járúllyanak ide, és jelentſék-meg nékűnk mind a' mik jövendők: a' mellyek az-előtt vóltak, tegyétek hírré: és tedadgyuk ſzívűnket, és meg-tudgyuk azoknak utólſo dolgait; és a' mellyek következnek, jelentſétek-meg mi-nékűnk. * Tegyétek hírré a' mellyek jövendők ez-után, és meg-tudgyuk hogy tí iſtenek vattok. és chelekedgyetek jól, vagy gonoſzúl, ha lehet: és beſzél-lyünk és láſsunk mind eggyűtt. * Ímé, tí ſemiből vattok, és a' tí alkotmánytok abból a' mi ninch: útálatoſság a' ki títeket válaſztott. * Észak-felől tá- 25 maſztottam-fel, és el-jő Nap-keletről: ſegétſégűl híja az én nevemet, és ollyanná téſzi a' fejedelmeket mint a' ſárt, és mint az agyag-tapodó fazekat. 26 * Kichoda hirdette kezdettől-fogva, G hogy tudgyuk; és eleitől-fogva, hogy mongyuk: Igaz vagy? ninch ſe hirdető, ſe beſzéllő, ſe a' tí beſzédeteket hallgato. * Az első ezt mondgya Sionnak: Ihol vannak, és Jeruſalemnek örőm- 27

ðrðm-hirdetőt adok. * És látám, és 28
nem vala ſenki ezek-kőzzűl-is a' ki
tanátſkoznék, és kérdettetvén egy
ígét felelne. * Imé minnyájan ha- 29
miſsak, és heába-valók az ð chelekedetek: ſzél és hiuſág az ð bálványok.

XLII. Rész.

Matt. 12.b. 18. IMé az én ſzolgám, fel-véſzem ő- 1
tet: az én válaſztottam, kedve-tőlt A
lelkemnek ð-beñe: az én lelkemet
beléje adtam, itéletet ſzóll a'Pogá-
nyoknak. * Nem kiált, ſe ſzemélyt nē 2
válogat, ſe nem hallattatik oda-ki az
ð ſzava. * A' meg-repedezett nádat 3
el nem rontya, és a'fűſtőlgő gyer-
tya-belet meg nem óltya, igaſságban
ſzolgáltat itéletet. * Nem léſzen ſzo- 4
morù, ſem háborgo, míg nem itéletet
téſzen a' főldőn: és az ð tőrvényét
várják a'ſzigetek. * Ezeket mongya az 5
Úr-Iſten, az egek teremtője, és azok-
nak ki-terjeſztője: a'főldnek, és a'mik
abból teremnek meg-erőſsítője: a' ki
lehelletet ád a'népnek, melly azon
vagyon, és lélegzetet annak tapodói-
nak. * Én az Úr híttalak téged igaſ- 6
ſágban, és meg-fogtam a'kezedet, és B
meg-tartottalak téged. " És ſzővet-
ſégűl adtalak téged a'népnek, a'Pogá-
nyoknak világoſságúl: * Hogy meg- 7
nyitnád a'vakok ſzemeit, és ki-hoz-
nád a'foglyot a'fogſágból, a'tőm-
lőczből a'ſetétſégben-űlőket. * " Én 8
az Úr, ez az én nevem: dichőſégemet
máſnak nem adom, ſe díchéretemet a'
bálványoknak. * A'mik előbbiek vól- 9
tak, ímé el-jőttek: én új dolgokat-is
hirdetek: minek-előtte meg-légye-
nek, meg-hallattatom veletek. * Ene- 10
kellyetek az Úrnak új éneket, az ð dí-
chérete a' főldnek utólſo határiról:
kik a'tengeren jártok, és annak tel-
lyeſsége; a' ſzigetek, és azok lakói.
* Emelteſsék-fel a'puſzta, és annak 11
váraſi: a'Czédar a'házakban lakik:
díchéretet mongyatok a'Kő-ſziklán-
lakók, a'hegyek tetejéről kiáltſanak.
* Dichőſéget adnak az Úrnak, és az ð 12
díchéretit a'ſzigetekben hirdetik. * Az 13
Úr mint az erős ki-mégyen, mint a'
hadakozo férfiu fel-indíttya haragját: űvőlt, és kiált: az ð ellenſégin
erőt véſzen. * Mindenkor halgattam, 14
veſzteglettem, tűrtem, ſzóllok mint C
a'ſzűlő: el-puſztítom, és el-nye-
lem mindeneſtől. * El-puſztítom a' 15
hegyeket, és a'halmokat, és azoknak
minden fűvét meg-ſzáraztom: és a'

folyó-vizeket ſzigetekké téſzem, és a'
16 tókat ki-ſzáraztom. * És a'vakokat
az útra viſzem, mellyet nem tudnak;
és az ðſvényeken jártatom őket, mel-
lyeket nem tudtak: a'ſetétſéget előt-
tők világoſsággá téſzem, és a'horga-
ſakat egyeneſekké: e' dolgokat che-
lekedtem vélek, és el nem hattam ő-
17 ket. * Hátra fordúltak: ſzégyenſég-
gel ſzégyenűllyenek-meg a'kik a'
bálványban bíznak, a'kik az ðntőtt
képnek mongyák: Ti vattok a'mí iſ-
18 tenink. * Siketek hallyatok, és vakok
19 nézzetek hogy láſsatok. * Kichoda
vak, hanem az én ſzolgám? és ſiket,
hanem a'kikhez az én kővetimet kűl-
dőttem? kichoda vak, hanem a'ki el-
adatott? és kichoda vak, hanem az Úr
20 ſzolgája? * A'ki ſokakat látſz, nem
tartod-e meg? A'kinek fűlei nyitva
21 vannak, nem hallaſz-e? * És az Úr
azt akarta hogy meg-ſzentelné őtet,
és naggyá teñé a'tőrvényt, és fel-ma-
22 gaſztalná. * A'nép pedig el-kapdoſ-
D tatott, és el-puſztíttatott: minnyá-
jan tőre az ifiaknak, és a'tőmlőcz há-
zaiba rejtettek; prédává lőttek, és
ninch a'ki ki-ſzabadíttſa; ragado-
mánnyá, és ninch a'ki mongya: Add-
23 viſzſza. * Kichoda kőzőttetek a'ki ezt
halgaſsa, gondolkodgyék, és figyel-
24 mezzen a'kővetkezendőkre? * Ki ad-
ta ragadományra Jákobot, és Iſraëlt
a'puſztítóknak? nem az Úr-e ð-ma-
ga, a'kinek vétkeztűnk? És nem
akartak az ð útain járni, és nem hal-
25 gatták az ð tőrvényét. * És reája ðn-
tőtte búſúlaſának haragját, és a'had
erejét, és meg-égette őtet kőrős-kő-
rűl, és nem vőtte eſzébe: és fel-gyúj-
totta őtet, és nem értette.

XLIII. Rész.

1 ES moſt ezeket mongya az Úr,
A Jákob a'te teremtőd, és Iſraël
a'te formálód: Ne félly, mert
meg-váltottalak téged, és ne-
veden híttalak téged: enyím vagy te.
2 * Mikor által-mégy a'vizeken, veled
léſzek, és a'folyó-vizek el nem bu-
rítnak téged: mikor a' tűzben járſz,
meg nem égſz, és a'lang nem pőrzől-
3 meg téged. * Mert én a'te Urad Iſ-
tened az Iſraël ſzente a'te űdvőzítőd,
váltſágodért adtam Egyiptuſt, Sere-
4 chen-orſzágot és Sábát éretted. * Mi-
ólta tiſzteletes lőttél az én ſzemeim-
előtt, és dichőſéges; én ſzerettelek té-

Iſai. 42. 43.

ged, és embereket adok éretted, és népeket a'lelkedért. * Ne félly, mert én veled vagyok: Nap-keletről elő-hozom a'te magodat, és Nap-nyugatról egybe-gyűjtlek tégedet. * Megmondom az Északnak: Add-meg; és a'Délnek: Meg ne tílts; hozd-meg a' fiaimat messzűnnen, és a'leányimat a'földnek utólsó határiról. * És mindent, a'ki segétségül híja az én nevemet, az én dichőségemre teremtettem őtet, formáltam őtet, és alkottam őtet. * Hozd-ki a' vak népet, és a'kinek szemei vannak: a' siketet, és a'kinek fülei vannak. * Minden Pogányok egybe-gyűltek, és egybe-choportoztak a'nemzetségek: ki tészi ezt hírré közzűletek, és az előbbieket ki hallattattya-meg velűnk? adgyák-elő az ő tanújokat, igazúllyanak-meg, és hallyák, és ezt mongyák: Igazán. * Tí vattok az én tanúim, úgy-mond az Úr, és az én szolgám, a'kit választottam: hogy meg-tudgyátok, és hidgyetek nékem, és meg-értsétek hogy ennenmagam vagyok. * Én-előttem nem formáltatott Isten, én-utánnam sem lészen. * "Én vagyok, én vagyok az Úr; és én-kivűlem ninch üdvözítő. * Én hirdettem-meg, és én szabadítottam-meg: meg-hallattattam, és nem vólt közöttetek idegen: tí vattok az én tanúim, úgy-mond az Úr: és én az Isten. * Es kezdettől-fogva én-magam, és ninch a'ki az én kezemből ki-mentsen: chelekeszem, 's ki fordíttya-el azt? * Ezeket mongya a'tí meg-válto Uratok, az Israël szente. Tí-érettetek küldöttem Bábylonba, és le-vontam minden zárokat, az ő hajójokban dichekedő Kaldæusokat-is. * Én a'ti szent Uratok, az Israël teremtője a'tí királyotok. * Ezeket mongya az Úr, a'ki útat chinált a'tengeren, és a'sebes vizeken ösvényt. * A'ki a'négy-lovú szekeret és a'lovat ki-hozta, a'sereget és a'vasztagot; mind eggyűtt aluttak-el, és fel nem kelnek: meg-tőrettek mint a'len, és el-óltatták. * Ne emlekezzetek-meg az előbbiekről, és a'régieket ne nézzétek. * "Ímé én új dolgokat chelekeszem, és ezennel meglésznek, bizonyára meg-ismériték azokat: a'pusztában útat szerzek, és az útatlan helyen folyó-vizeket. * Dichőít engem a'mezei fene vad, a'sárkányok, és strucz-madarak: mert a'pusztában vizeket adtam, folyó-vizeket az útatlan helyen, hogy italt adnék az én népemnek, az én választottamnak. * E'népet magamnak formáltam, az én dichéretemet beszélli. * Nem híttál engem segétségül Jákob, és nem fáradtál én-bennem Israël. * Nem áldoztad nékem a'te éppen-égő áldozatod kosát, és a'te áldozatiddal nem dichőítettél engem: nem szolgáltattalak téged az eledeli áldozattal, se munkát nem szerzettem néked a'tőmiénnyel. * Nem vőttél nékem ezűstön jo illatu kalamust, és a' te áldozatidnak kövérségével nem részegítettél-meg engem. Mindazáltal szolgáltattál engem a'te bűneidért, munkát szerzettél nékem a' te hamisságidért. * Én vagyok, énmagam vagyok, ki el-törlöm a'te hamisságidat magamért, és bűneidről meg nem emlekezem. * Jusak eszedbe, és törvénykezzünk eggyűtt: beszéld-meg ha mid vagyon, hogy meg-igazúlly. * Az első atyád vétkezett, és a'te magyarázóid vétkeztek ellenem. * És a' szent fejedelmeket meg-ferteztettem, Jákobot veszedelemre adtam, és Israëlt káromlásra.

XLIV. Rész.

ES most halgasd-meg Jákob én szolgám, és Israël a'kit választottam. * Ezeket mongya az Úr a'te teremtőd és formálód, a'te segétőd az anyád méhétől-fogva: ne félly én szolgám Jákob, és te leg-igazabb, a'kit választottam. * Mert vizeket töltök-ki a'szomjúhozóra, és folyásokat a'szárazra: ki-öntöm az én lelkemet a'te magodra, és az én áldásomat a'te gyökeredre. * És ki-chiráznak a' fűvek-között, mint a'fűzfák a' folyó-vizek-mellett. * Ez azt mongya: Én az Úré vagyok: és amaz a'Jákob nevéről nevezi magát, és ez a'kezével írja: Az Úrnak: és az Israël nevéről neveztetik. * "Ezeket mongya az Úr az Israël királya, és az ő meg-váltója a'seregek Ura: Én vagyok az elsső, és én az utólsó, és énkivűlem ninch Isten. * Kichoda hasonló hozzám? szóllyon, és tegye hírré: és a'rendét beszéllye-meg nékem, mi-óltától-fogva rendeltem-el a'régi népet: a' jövendőket, és következendőket hirdessék-meg nékik.

*Ne féllyetek, ſe meg ne háborodgyatok: attól-fogva hallattattam veled, és meg-hirdettem: tí vattok az én tanúim. nem-de vagyon-e Iſtē én-kivűlem, és alkoto a'kit én nem iſmérnék? * A' bálványok chinálói minnyájan ſemmik, és az ő leg-ſzerelmetesbi nem haſználnak nékik. ő-magok tanúk azokról, hogy nem látnak, ſe nem értnek, hogy meg-ſzégyenűljenek. * Ki formált Iſtent, és ki öntött ſemmire-kellő bálványt? * Ímé annak minden ő réſzeſi meg-ſzégyenűlnek: mert emberek-kőzzűl-valók az alkotók: egybe-gyűlnek minnyájan, meg-állanak és félnek, és meg-ſzégyenűlnek mind-eggyűtt. * " A' kováts a'reſzelővel chinálta: ſzénnel, és verőkkel formálta azt, és az ő erős karjával chinálta: éhezik, és meg-fogyatkozik, nem iſzik vizet, és el-lankad. * Az átſ-meſter ki-nyújtotta a' mérő-ſinórt, a' gyaluval formálta azt: ſzegleteſen chinálta azt, és czirkolommal kerekítette azt: és férfiúnak képére chinálta, mint a'házbā-lakò ſzép embert. * Czédrus-fákat vagott, tőlgy és cher-fát hozott, melly az erdőnek fái-kőzőtt állott; fenyűfát plántált, mellyet az eső nevelt. * És az embereknek tűzévé lőtt: vőtt azokból, és meg-melegedett: és meg-gyújtotta, és kenyereket ſűtőtt: a' maradékjából pedig Iſtent chinált, és imádta: bálványt chinált, és meg-hajlott előtte. * A'felét a'tűzzel égette-meg, és a'felével húſt őtt: étket főzőtt, és meg-elégedett, és meg-melegedett, és mondott: Vah, meg-melegedtem, tűzet láttam. * A' maradékjából pedig Iſtent chinált, és bálvánt magának: meg-hajol előtte, és imádgya azt, és kéri, mondván: Szabaditſ-meg engem, mert én Iſtenem vagy te. * Nem tudtak, és nem értettek: mert bé-kenettek, hogy ne láſsanak az ő ſzemők, és ne értſenek az ő ſzívőkkel. * Nem gōdollyák-meg elméjekbē, ſe nē vészik eſzekbe, ſe nem értnek, hogy mōdanák: Felét annak tűzzel égettem-meg, és annak ſzenével kenyereket ſűtőttem: húſt főztem és meg-őttem, és a' maradékjából bálványt chinállyak-e? a'fának tőrzőke-előtt borúllyak-e le? * Az egy réſze hamu. a'bolond ſzív imádta azt, és meg nem ſzabadíttya az ő lelkét, ſe nem mongya: Talám hazugſág vagyon a'jobb-kezemben. * Emlekezzél-meg ezekről Jákob, és Iſraël, mert én ſzolgám vagy te. én formáltalak téged, én ſzolgám vagy te Iſraël, el ne feletkezzél rólam. * El-tőrlőttem mint a'felyhőt a'te hamiſságidat, és mint a'kődőt a'te bűneidet: térj hozzám, mert meg-váltottalak téged. * Dichéretet mongyatok egek, mert irgalmaſságot chelekedett az Úr: őrvendezzetek a'földnek utólſó határi, hegyek dichéretet énekellyetek, érdő és annak minden fája: mert meg-váltotta az Úr Jákobot, és Iſraël dichekedik. * Ezeket mongya az Úr a'te meg-váltód, és anyád méhétől-fogva-valo formálód: Én vagyok az Úr, mindeneket chelekedvén, az egeket egyedűl ki-terjeſztvén, a'földet meg-erőſsítvén, és ſenki ninch velem. * Semmivé tévén a'jővendőlők jegyeit, és a'jővendő-mondókat megdűhősítvén. Hátra térítvén a'bőlcheket; és azok tudományát meg-bolondítván. * Bé-tellyesítvén az ő ſzolgájának igéjét, és a'kővetinek tanátſát bé-tőltvén. Ki azt mondom Jeruſalemnek: Laknak te-benned; és Júda váraſinak: Meg-epűltők, és az ő puſztáit fel-állatom. * Ki azt mondom a' melyſégnek: Puſztúlly-el, és a'te folyó-vizeidet ki-ſzáraztom. * Ki azt mondom Czyruſnak: Én páſztorom vagy, és minden akaratomat véghez viſzed. Ki azt mondom Jeruſalemnek: Meg-épűlſz; és a'templomnak: Meg-fondáltatol.

« Sap. 13. c. 11.

XLV. Rész.

EZeket mongya az Úr Czyruſnak az én kriſtuſomnak, kinek job-kezét fogtam, hogy meghóldoltaſsam az ő ſzíne-előtt a'Pogányokat, és a'királyokkal hátat adaſsak, és meg-nyitom ő-előtte az ajtókat, és a'kapuk bé nem tétetnek. * Én előtted megyek; és a'földnek dichőſségeſit meg-alázom: a'réz kapukat el-rontom, és a'vas rudakat eltőrőm. * És néked adom az el-rejtett kincheket, és az el-rejtetteknek titkait: hogy tudgyad hogy én vagyok az Úr, a'ki neveden nevezlek, az Iſraël Iſtene. * Az én ſzolgámért Jákobért, és az én válaſztottamért Iſraëlért, és neveden neveztelek téged: haſonlítottalak téged, és meg nem iſmértél engem. * Én vagyok az Úr, és ninch

több: én-kivűlem ninch Isten: felövedzettelek téged, és meg nem ismértél engem: *Hogy meg-tudgyák mind a'Nap-keletiek, és mind a'Napnyúgatiak, hogy én-kivűlem ninch más. Én az Úr, és ninch más, * formálván a'világoſságot, és a'ſetétſéget teremtvén, békeſéget ſzerezvén, és gonoſzt teremtvén: én az Úr mind ezeket chelekedvén. * Egek harmatozzatok onnan-felyűl, és a'fellegek chöpögjék az igazat: nyilatkozzék-meg a'föld, és teremje az üdvözítőt: és az igaſság eggyütt-ſzármazzék: én az Úr teremtettem őtet. * Jaj a'ki ellene-mond az ö alkotójának, a'Sámuſi földnek cherepe: " vallyó mögya-e a'ſár az ö fazekaſának: Mit mivelſz; és a' míved kéz-nélkül vagyon-e? * Jaj a'ki az attyának mongya: Mit nemzeſz? és az aſzſzonynak: Mit ſzűlſz? * Ezeket mongya az Úr az Iſraël ſzente, az ö teremtője: Jövendő dolgokat kérgyetek tőlem, a' fiaim-felől, és a'kezeim alkotmánya-felől parancholljatok nékem. * Én alkottam a'földet, és én teremtöttem azon az embert: az én kezeim terjeſztették-ki az egeket, és annak minden ſereginek parancholtam. * Én támaſztottam-fel őtet az igaſságra, és minden útait igazgatom: ö építi-meg az én váraſomat, és az én foglyaimat elbochátty a, nē jutalomért, ſem ajándékokért, úgy-mond a' ſeregek Ura Iſtene. * Ezeket mongya az Ur: Az Egyiptus munkája, és a' Szerechē-országkereſkedéſe, és a'Sabaimi fő férfiak hozzád mennek, és tiéid léſznek: Utánnad járnak, bilinchel kötözve mennek: és téged imádnak, és néked könyörögnek: Chak te-benned vagyon az Iſten, és ninch Iſten te-kivűled. * Bizonyára te el-rejtett Iſten vagy, Iſraëlnek üdvözítő Iſtene. *Meg-ſzégyenűltek, és meg-pírúltak minnyájan: gyalázatra jutottak egyſzer'ſmind a'tévelygéſeknek alkotói: *Iſraël meg-ſzabadúlt az Úrban örök ſzabadúlásſal: meg nē ſzégyenűltök, és meg nē pírúltok örökkön örökké. * Mert ezeket mongya az Úr az egek teremtője, ö-maga a'földnek formálo Iſtene, és annak alkotója, ö-maga annak teremtője: nem heába teremtötte azt: hogy azon laknának, formálta azt. én az Úr, és ninch más. *Nem ſzóllottam rejtekben a'földnek ſetétes helyén: nem mondottam a' Jákob magvának: Heába kereſsetek engem. én az Úr, igaſságot ſzólván, igazakat hirdetvén. * Gyűllyetek egybe, és jöjetek-el, és járúllyatok elő mind eggyütt kik meg-ſzabadúltatok a'Pogányok-közzűl: nem tudtak a'kik fel-emelik az ö faragáſok fáját, és könyörögnek a' meg nem ſzabadíto Iſtennek. * Hirdeſſétek-meg, és jöjetek-elö, és eggyütt tanátſkozzatok: ki hallattatta-meg ezt eleitől-fogva, régtől-fogva ki jelentette-meg ezt? Nem-de nem én-e az Úr, és ninch több Iſten én-nálamnál? igaz és ſzabadíto Iſten ninch én-kivűlem. *Térjetek hozzám, és meg-ſzabadúltok a'földnek minden határi: mert én vagyok az Iſten, és ninch más. *Én magamra eſküdtem, ki-mégyen az én ſzámból az igaſság igéje, és viſſza nem tér: * " mert nékem hajol-meg minden térd, és eſküſzik minden nyelv. *Az-okáért, mondani fogja, az Úrban vannak az én igaſságim és a' birodalmam: hozzája fognak jöni, és meg-ſzégyenűlnek minnyájan a'kik ellene tuſakodnak. *Az Úrban igazíttatik-meg, és dichértetik Iſraëlnek minden magva.

" *Rom. 9. d. 20. Ier. 18. a. 6.*

" *Rom. 16. b. m. Phil. 2. b. m.*

XLVI. Rész.

EL-tőretett Bél, el-rontatott Nábo: az ö bálványok az oktalan-állatoknak és a'barmoknak alkottattak, a'ti fáradſág-igvalo nehéz-terhű terhetek. * Elroshadtak, és meg-romlottak egyſzer'ſmind: nem ſzabadíthatták-meg a'hordozót, és az ö lelkek fogſágra mégyen. * Halgaſsatok engem Jákobnak háza, és az Iſraël házának minden maradékja, kik az én méhemtől hordoztattok, kik az én méhemtől viſeltettök. *Mind a'vénſégig ennen-magam, és mind az őſzűléſig én hordozlak: én teremtettelek, és én viſellek: én hordozlak, és meg-ſzabadítlak. * Mihez haſonlítottátok engem, és mihez tőttetek egyenlővé, és mivel vetettetek-egybe, és mihez tőttetek haſonlóvá? * Kik aranyat adtok az ẓachkóból, és az ezűſtöt ſerpenyűvel méritek: ötvöſt fogadván, hogy iſtent chinállyon: és le-borúlnak, és imádgyák. *" Hordozzák azt a'vállokon viſelvén, és le-tévén az ö helyére: és veſztég áll, és helyéből ki nem

" *Bar. 6. b. m.*

nem mozdúl. de mikor hozzája kiáltnak sem hallya: meg nem szabadíttya őket a' háboruságból. * Emlekezzetek-meg erről, és szégyenüllyetek-meg: térjetek szívetekhez bűnősök. * Emlekezzetek-meg az előbbi időről, mert én vagyok az Isten, és ninch több Isten, és ninch hozzám hasonló: *Eleitől-fogva meg-jelentvén a' végső dolgot, és kezdettől-fogva azokat a' mellyek még nem lőttek, mondván: Az én tanátsom meg-áll, és minden én akaratom meg-lészen: *Ki-el-hívom Nap-keletről a' madarat, és meszsze-földről az én akaratom-szerént-valo férfiat. és szóllottam, és elő-hozom azt: el-rendeltem, és meg-mivelem azt. * Halgassatok engé kemény szívűek, kik távúl vattok az igasságtól. * Közel hoztam az én igasságomat, nem távozik-el, és az én szabadításom nem késik. Sionban szabadúlást adok, és Israëlben az én dichőségemet.

8 9 10 D 11 12 13

XLVII. Rész.

SZálly-le, úlly a' porban Bábylonnak szűz leánya, úlly az őldre: ninch királyi-széke a' Kaldæusok leányának, mert többé nem hívattatol puhának és gyengének. * Fogd a' malom követ, és őrőlly lisztet: mezítelenítsd-meg rútságodat, född-fel a' válladat, foszd-fel a' száraidat, menny-által a' folyóvizeken. * "Ki-nyilatkoztatik a' te gyalázatod, és meg-láttatik a' te szégyenséged: boszszút állok, és ember nem áll ellenem. * A' mi meg-váltónk, seregek Ura az ő neve, az Israël szente. * Úlly-le halgatván, és menybé a' setétségbe Kaldæusok leánya. mert nem hívattatol többé országok aszszonyának. *Meg-haragudtam az én népemre, meg-ferteztettem az én őrőkségemet, és kezedbe adtam őket: nem chelekedtél azokkal irgalmasságokat: a' vénen igen meg-nehezítetted igádat. * És ezt mondottad: Őrőkké aszszony lészek. nem gondoltad-meg ezeket, és meg nem emlekeztél a' te utólso dolgodról. *És most hallyad ezeket te gyenge, és bátorságoson-lakó, ki ezt mondod szívedben: "Én vagyok, és ninch több én kivűlem: nem úlök özvegyül, és nem tudom a' magtalanságot. * † Mind e' kettő hirtelen reád jő egy

1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 C

" Nah. 3. b. s.

" Apoc. 18 b. 7.

† Inf. 51. f. 29.

nap, a' magtalanság 's az özvegység. mindenek reád jőttek, a' te varázlásidnak sokasságáért, és a' te bűbájosidnak nagy keménységéért. *És a' te gonosságodban bíztál, és mondottad: Ninch a ki engem láson. ez a' te bölcheséged és tudományod meg-chalt téged. És mondottad szívedben: Én vagyok, és én-kivűlem ninch más. * Reád jő a' veszedelem, és nem tudod annak eredetit: és reád rohan a' nyomoruság, mellyet el nem távoztathatsz: hirtelen reád jő a' nyavalya, mellyet nem tudsz. * Álly-elő a' te bűbájosiddal, és a' te varázlásidnak sokasságával, mellyekben ifiuságodtól-fogva fáradtál, ha valami-képpen valamit használ néked, a' vagy ha erősseb lehetsz. * Meg-fogyatkoztál a' te tanátsidnak sokasságában: állyanak-elő, és szabadíttsanak-meg téged az égbe-nézők, kik a' chillagokat szemlélik vala, és a' hólnapokat számlállyák vala, hogy azokból hírdetnének néked jövendőket. * Ímé lőttek mint a' pozdorja, a' tűz égette-meg azokat: nem szabadíttyák-meg lelkőket a' langból: ninch szén, mellyel meg-melegűllyenek; sem tűz, hogy a' hoz űllyenek. * Igy lőtt néked dolgod azokkal valamikben munkálkodtál: a' te ifiuságodtól-fogva-valo kereskedőid, ki-ki el-tévelyedett az ő útán: ninch a' ki téged meg-szabadíttson.

10 11 D 12 13 14 15

XLVIII. Rész.

HAllyátok-meg ezeket Jákobnak háza, kik az Israël nevéről neveztettők, és a' Júda vizeiből származtatok, kik az Ur nevére eskűsztők, és az Israël Istenéről emlekezetet tésztek nem bizonnyal, sem igazán. * Mert a' szent városról neveztettek, és az Israël Istenében erősködtek-meg. Seregek Ura az ő neve. * A' régi dolgokat eleitől-fogva hírré tőttem, és az én számból származtak, és meg-hallattattam azokat: hirtelen meg-chelekedtem, és meg-lőttek. * Mert tudtam hogy kemény vagy te, és vas-ín a' te nyakad, és réz a' te homlokod. * Meg-jelentőttem néked eleitől-fogva: minek-előtte el-érkeznének tudtodra adtam néked, hogy valami-képpen ne mondanád: Az én bálványim chelekedték ezeket, és az én faragott 's ön-

1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 C

tőtt bálványim parancholták ezeket.
* A'miket hallottál, láſd-meg mind: 6
tí pedig, ki-hirdettétek-e? Meg-hal- B
lattattam veled az új dolgokat régtől-fogva, és meg-tartattanak a'mi-
ket nem tudſz: * moſt teremtettenek, 7
és nem régtől-fogva: és a'nap-előtt,
és nem hallottad azokat, hogy vala-
mi-képpen ne mongyad: Ímé tud-
tam én azokat. * Se nem hallottad, 8
ſe nem tudtad, ſe meg nem nyílt at-
tól-fogva a'fűled: mert tudom hogy
vétkezvén vétkezel, és törvény-ſze-
gőnek híttalak téged az anyád méhé-
től-fogva. * Az én nevemért hallaſz- 9
tom-el az én haragomat: és az én di-
chéreteméel zabolázlak-meg téged,
hogy el ne veſſz. * Ímé ki-főztelek 10
téged, de nem mint az ezűſtöt; ki-vá-
laſztottalak téged a' ſzegényſégnek
kemenczéjében. *Én-magamért, én- 11
magamért mivelem, hogy ne károm-
" Sup. 42.b. 8. lattaſsam: " és az én dichőſségemet
másnak nem adom. * Halgaſs enge- 12
met Jákob, és Iſraël a'kit én neve-
zek: † én-magam, én az első, és én
† Sup. 41.b. 4. & 44. a. 6. az utólſó. * Az én kezem fondálta a' 13
földet-is, és az én jobb-kezem mérte-
meg az egeket: én ſzóllítom azokat, C
és egyſzer'ſmind meg-állanak. * Gyűl- 14
lyetek-egybe tí minnyájan, és hal-
lyátok-meg: ki jelentette-meg ők-
kőzzűlők ezeket? Az Úr ſzerette őtet,
az ő akarattyát téſzi Bábylon-
ban, és az ő karja a'Kaldæuſokon.
* Én, én ſzóllottam, és híttam őtet: 15 6
el-hoztam őtet, és meg-igyenesíttetett az ő úta. * Járúllyatok hozzám, 16
és hallyátok-meg ezt: nem ſzóllot-
tam eleitől-fogva rejtekben: az idő-
től-fogva minek-előtte meg-lenne,
ott vóltam: és moſt az Úr-Iſten kül-
dőtt engem, és az ő lelke. * Ezeket 17
mongya az Úr a'te meg-váltód az Iſ-
raël ſzente: Én vagyok a'te Úrad Iſte-
ned, téged haſznos dolgokra tanít-
ván, vezérelvén téged az úton, a'mel-
lyen járſz. * Vaj-ha az én paran- 18
cholatimra figyelmeztél vólna: a'te bé- D
keſséged mint a'folyó-víz lőtt vólna,
és a'te igaſságod mint a'tenger őrvé- 8
nyi. * és a'te magod mint a'főveny C
lőtt vólna, és a'te méhednek jövéſe
mint annak követskéi: el nem veſzett 19
vólna, és el nem kopott vólna az ő
" Ier. 32. a. 6. neve az én ſzínem-elől. * " Mennye- 20
tek-ki Bábylonból, fuſsatok-el a'
Kaldæuſoktól, örvendező ſzózattal 9
hirdeſsétek; hallaſsátok-meg azt, és
vigyétek-ki azt a'földnek utólſó ha-
tári-ig. Mongyátok: " Meg-ſzabadí-
totta az Úr az ő ſzolgáját Jákobot. " Ezéd. 17. b. 6.
* Nem ſzomjúhoztak a' puſztában, 21
midőn ki-hozná őket: † vizet ho- † Num. 20. b. 12.
zott-ki nékik a'kő-ſziklából, és meg-
hasította a'kő-ſziklát, és vizek foly- 22
tak. * " " Ninch békeſségek az iſtente- " Inf. 57. d. 21.
leneknek, úgy-mond az Úr.

XLIX. Rész.

HAllyátok ſzigetek, és figyel- A
mezzetek távúl-valo népek:
Az Úr az anyám méhéről-
fogva hívott engem, mikor
az anyám méhében vólnék meg-em-
lekezett nevemről. * " És tőtte az én 2 Inf.
ſzámat mint az éles kardot: az ő keze 51. c. 16.
árnyékával fődőzött-bé engem, és
tőtt engem mint a'válaſztott nyilat:
az ő tegzébe rejtett-el engem. * És 3
monda nékem: Én ſzolgám vagy te
Iſraël, mert benned dichekedem. * És 4
mondék én: Heában munkálkodtam,
ok-nélkűl, és hiuſágoſon emésztőt-
tem-meg erőmet: az-okáért az én
ítéletem az Úrral, és az én munkám
az én Iſtenemmel. * És moſt azt mon- 5 B
gya az Úr, az anyám méhétől-fogva
ſzolgáúl magának formályán en-
gem, hogy viſzſza-hozzam Jákobot
ő-hozzája, és Iſraël egybe nem
gyűjtetik: és meg-dichőíttettem az
Úr ſzemei-előtt, és az én Iſtenem lőtt
én erőſségem. * És monda: Kevés né- 6
kem hogy ſzolgám légy a' Jákob
nemzetſégének fel-állatáſára, és az Iſ-
raël ſőprejének meg-térítéſére: Ímé
világoſságúl adtalak téged a'Pogá- " Sup. 42.b. 6. Act. 13. g. 47.
nyoknak, hogy üdvőzítőm légy a'
földnek végső határáig. * Ezeket 7
mongya az Úr az Iſraël meg-váltó-
ja, az ő ſzente, a' meg-vetett léleknek,
a' meg-útáltatott nemzetſégnek, az
urak ſzolgájának: Meg-látnak a'ki-
rályok, és fel-kelnek a'fejedelmek, és
imádnak az Úrért, mert hív; és az Iſ-
raël ſzentéért, a'ki téged válaſzto-
tt. * " Ezeket mongya az Úr: Kellemetes 8 " 2 Cor. 6. a. 2.
időben meg-halgattalak téged, és a'
meg-ſzabadítáſnak napján meg-ſe-
gétettelek téged: és meg-tartottalak
téged, és a' népnek ſzővetſégűl adta-
lak téged, hogy fel-állatnád a'földet,
és az el-puſztúlt örőkſégeket bírnád:
* hogy azoknak, a'kik fogva vannak, 9
mondanád: Mennyetek-ki; és azok-

nak, a'kik a'ſetétſegbẽ vannak: Jelennyetek-meg. Az útakon legeltetnek, és minden igyenes helyeken az ő legeltetéſek. *"Nem éheznek, ſe nem ſzomjuhoznak, és nem ſſti őket a' hévſég és a'Nap: mert a'rajtok-könyörűlő igazgattya őket, és a'vizek forráſinál itattya őket. * És minden hegyeimet úttá téſzem, és az ő ſvényim fel-magaſztaltatnak. * Ímé ezek meſzſzűnnen jőnek, és ímé amazok Éſzakról és a'tenger-felől, és ezek a'Déli földről. * Dichéretet mongyatok egek, és vígadgy föld, énekellyetek dichéretet hegyek: mert meg-vígaſztalta az Úr az ő népét, és az ő ſzegényin könyörűl. *Es monda Sion: El-hagyott engemet az Úr, és az Úr el-feletkezett rólam. * Vallyon el-feletkezhetik-e az aſzſzony az ő magzattyáról, hogy ne könyörűllyön az ő méhe fián? és hogy-ha az el-feletkeznék-is, de én el nem feletkezem rólad. * Ímé az én kezeimre fel-írtalak téged: a'te kő-falaid mindenkor az én ſzemeim-előtt. * El-jőttek a'te építőid: a'te rontóid és puſztítóid, ki-mennek belőled. *"Emeld-fel körös-körűl a'ſzemeidet, és láſsad, mind ezek egybegyűltek, hozzád jőttek: élek én, úgy-mond az Úr, hogy mind ezekbe mint egy ékeſségbe öltözöl-fel, és környűled véſzed őket mint egy meny-aſzſzony. * Mert a'te puſztáid, és a'te kietlenid, és a'te romláſodnak földe, majd ſzoroſsak léſznek a'lakoſok-miatt, és meſzſzire űzettetnek a'kik téged el-nyelnek vala. *Még azt mögyák fűleidbe a'te magtalanſágodnak fiai: Szoros nékem a' hely; ſzerezz helyt nékem hogy lakhaſsam. *És azt mondod ſzívedben: Ki ſzűlte nékem ezeket? én magtalan, és nẽ-ſzűlő, el-vitettetett, és fogoly, és ezeket ki nevelte-fel? én el-hagyatattott és egyedűl: és ezek hol vóltak? * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé a' Pogányokra emelem a'kezemet, és a' népek-között fel-téſzem a'jelemet. És el-hozzák a'te fiaidat ölökbẽ, és a'leánydat a'vállokon hordozzák. * És a'királyok léſznek a'te táplálóid, és a'királynék a'te dajkáid: a' földre le-borúlt orczával imádnak téged, és a'te lábaid porát nyallyák. És meg-tudod hogy én vagyok az Úr, a'kiben meg nem ſzégyenűlnek a'kik őtet várják. * Vallyon el-vétetik-e az erőſtől a'préda? a'vagy a'mi meg-fogatratik a'vaſtagtól, meg-ſzabadúlhat-e? * Mert ezeket mongya az Úr: Nyilván, az erőſtől-is el-vétetik a'fogoly: és a'mi el-vitetik-is a' vaſtagtól, meg-ſzabadúl. Azokat pedig, a'kik téged itéltek, én meg-itélẽ, és a'te fiaidat én meg-ſzabadítom. * És a'te ellenſégiddel meg-étetem a'magok húſát: és mint a'muſtól, meg-részegűlnek a'magok vérétől: és meg-tudgya minden teſt, hogy én vagyok a'te meg-ſzabadító Urad, és a'te meg-váltód a'Jákob erőſse.

L. RÉSZ.

EZeket mongya az Úr: Michoda el-válo levele ez a'tí anyátoknak, mellyel el-ereſztettem őtet? a'vagy kichoda az én ároſom, a'kinek el-adtalak títeket? ímé a'tí hamiſságtokért adattattatok-el, és a'tí bűneitekért ereſztettem-el a'tí anyátokat. * Mert eljőttem, és nem vala férfiu: híttalak, és nem vala a'ki hallana. "vallyon meg-rövidűlt-e, és kichinyé lőtt-e a'kezem, hogy meg nem váltháſsalak? a'vagy ninch-e ſzabadítáſra-valo erő én-bennem? Ímé az én dorgáláſommal el-puſztítom a' tengert, a'folyó-vizeket meg-ſzáraztom, meg-rothadnak a'halak a'víznélkűl, és meg hálnak a'ſzomjuſágmiatt. * Setétſégbe öltöztetem az egeket, és zákkal födözöm-bé azokat. * Az Úr-Iſtẽ meg-nyitotta a'fűlemet, én pedig ellene nem mondok: hátra nem tértem. *" Az én teſtemet a'verőknek adtam, és az én orczáimat a' tépőknek: az én orczámat el nem fordítottam a'ſzidalmazóktól, és a' reám pökdöſőktől. * Az Úr-Iſten az én ſegétőm, azért nem ſzégyenűltem-meg: az-okáért ollyanná tettem az én orczámat, mint az igen kemény kő-ſziklát, és tudom hogy meg nem ſzégyenűlök. * " Közel vagyon a'ki engem meg-igazít, ki ſzóll ellenem? Állyunk eggyütt, kichoda az ellenkezőm? járúllyon hozzám. *Ímé az Úr-Iſten az én ſegétőm: kichoda a'ki engem kárhoztat? Ímé

" Apoc. 7. d. 16.

" Inf. 60. a. 4.

" Inf. 59. a. 1.

" Mat. 26. g. 67.

" Rom. 8. f. 33.

minnyájan mint a'ruházat el-kopnak, a'moly észi-meg őket.* Kichoda kőzzűletek az Urat-félő, halgatván az ő szolgája szavát? a'ki a'sertétségben járt, és ninch világossága, bízzék az Úr nevében, és támaszkogyék az ő Istenére. *Ímé ti minnyájan tűz-gyújtók, langokkal meg-kőrnyékeztetvén, járjatok a'tí tűzetek világosságában, és a' langokban mellyeket gyújtottatok: az én kezemből lőtt ez rajtatok, fájdalmokban fogtok alunni.

9 * Kelly-fel, kelly-fel, őltőzzél erősségben Úrnak karja: kelly-fel mint a' régi napokban, az eleiről fogva-valo időkben. Nem te vertéd-e meg a'kevélyt, meg sebesítetted a'sárkánt?

10 D *" Nem te szárasztottad-e meg a' tengert, a'sebes mélységnek vizét: ki a'tenger mélységét útta tőtted, hogy által-mennének a'meg-szabadúltak?

11 * És most a'kik meg-váltattak az Úrtól, meg-térnek, és Sionba jőnek dícséretet mondván, és őrökké-valo őröm lészen az ő fejeken, őrőmök és vígasságok lészen, el-fút a'fájdalom és a'siralom. * Én, én-magam vígasztallak-meg titeket: ki vagy te hogy a'halandó embertől félnél, és az ember fiától, a'ki mint a'széna úgy megszárad? *És el-feletkeztél a'te teremtő Uradról, a'ki az egeket ki-terjesztette, és a'földet fondálta: és féltél szűntelen egész nap annak haragos orczájától a'ki téged háborgat vala, és veszedelmet készített vala: hol vagyon most a'háborgatónak dűhősége? * Hamar járván el-jő a' fel-nyitásra, és nem ől meg mind fortig, se el nem fogy az ő kenyere. * Én pedig a'te Urad Istened vagyok, ki felháborítom a'tengert, és meg-dagadnak az ő habjai: Seregek Ura az én nevem. * " Az én igéimet a'te szádba helyheztettem, és a'kezem árnyékával meg-óltalmaztalak téged, hogy az egeket plántállyad, és a'földet fondállyad; és mongyad Sionnak: Én népem vagy te. *Serkenny-fel, serkenny-fel, kelly-fel Jerusálem, ki meg-ittad az Úr kezéből az ő haragja pohárát: a'mély álom pohárát fenekig ki-ittad, és a'seprőig meg-ittad. *Ninch a'ki támogassa őtet minden fiai-közzűl, a' kiket szűlt: és ninch a'ki kezét fogja minden fiai-közzűl, a'kiket fel-tartott. *" Két dolog történt rajtad; ki szomorkodik rajtad? pusztaság, és romlás, és éhség, és kard; ki vígasztal-meg téged? *A te fiaid el-vettettek, minden útnak fejénél aludtak, mint a' tőrbe-akadott oryx: tellyesek az Úr búsúlásával, a'te Istened dorgálásával. * Azokáért hallyad ezt szegényke, és nem a' bortól részeg. * Ezeket mongya a' te uralkodó Urad, és a'te Istened, a'ki az ő népéért hadakozik: Ímé el-vettem kezedből a'mély álom pohárát,

" Exod. 14. c. 21.

" Sap. 49. a. 16.

" Sap. 47. a. 8.

LI. Rész.

1 A HAlgassatok engem a'kik igazat kővettők, és az Urat keresitek: figyelmezzetek a'kősziklára a'melyből ki-vágattattatok; és a'tó vermére, melyből ki vattok metszve. * Figyelmezzetek- 2 E Abrahámra az atyátokra, és Sárára a' ki titeket szűlt: mert chak őtet egyedűl hittam, és meg-áldottam őtet, és meg-sokasítottam őtet. * Meg-vígasztallya azért az Úr Siont, és meg- 3 B vígasztallya annak minden romláſit: és tészi annak pusztáját, mint a'győnyörűséges helyt; és annak kertelenét, mint az Úr kertét. Őröm és vígasság találtatik abban, hálá-adás és dícséretnek szava. * Figyelmezzetek reám én népem, és én nemzetségem engem halgassatok: mert a'törvény tőlem mégyen-ki, és az én ítéletem a'népek világosságában nyugszik. *Közel vagyon az én igazam, ki- 5 ment az én üdvözítőm, és az én karjaim a'népeket ítélik: engem várnak a'szigetek, és az én karomra várakoznak. *Emellyétek-fel az égre a'tí szemeiteket, és nézzetek alá a'földre: mert az egek meg-olvadnak mint a' füst, és a'föld meg-rosshad mint a'ruházat, és annak lakói el-vesznek mint ezek: " Az én szabadításom pedig őrökké lészen, és az én igasságom el nem fogy. *Halgassatok engem a kik 7 az igazat tudgyátok, én népem az én törvényem az ő szívökben: ne féllyetek az emberek gyalázattyától, és az ő káromlásoktól meg ne ijedgyetek. * Mert mint a' ruházatot, úgy 8 észi-meg őket a'féreg: és mint a' gyapjat, úgy emészti-meg őket a'moly: az én szabadításom pedig őrökké lészen, és az én igasságom nemzetségről nemzetségre.

" Psal. 36. c. 19.

az én búsúlásom pohárának fenekét, nem iszod-meg azt többé. * És azt azok kezébe adom, a'kik téged meg-áláztak, és azt mondották a'te lelkednek: Hajolly-meg, hogy által-menjünk: és tötted a'testedet mint a' földet, és mint az útat az által-menőknek.

LII. Rész.

KElly-fel, kelly-fel, öltözzél erősségedbe Sion, öltözzél dichőséged ruházatiba Jerusálem, a' Szentnek városa: mert nem mégyen többé rajtad által a' környül-metéletlen és a' tisztátalan. * Rázódgyál-ki a' porból, kelly-fel; űlly-le Jerusálem: óld-meg a' nyakad köteleit Sionnak fogoly leánya. * Mert ezeket mongya az Úr: Ingyen adattattatok-el, és pénz-nélkül váltattok-meg. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: " Egyiptusba alá-ment eleinten az én népem, hogy ott jövevény lenne: és Assur minden oknélkül nyomorgatta őtet. * És most mit használ az nékem, úgy-mond az Úr, hogy el-vitetett az én népem oknélkül? A' rajta-uralkodók hamissan chelekesznek, úgy-mond az Úr, " és szüntelen nap-estig káromlattatik az én nevem. * Az-okáért meg-ismériaz én népem az én nevemet azon a' napon: mert én-magam a'ki szóllok vala, ímé jelen vagyok. * " Melly szépek a' hegyeken a' békesség-hirdetőnek és predikállónak lábai; a'ki jót hirdet, a'ki üdvösséget predikáll, a'ki Sionnak mongya: Országol a'te Istened! * A'te őr-állóidnak szava: fel-emelték szavokat, egyelő-képpen dichérnek: mert szemtől szembe meg-láttyák mikor meg-tériti az Úr Siont. * Örüllyetek, és dichéretet mongyatok eggyütt Jerusalem pusztái: mert meg-vígasztalta az Úr az ő népét, meg-váltotta Jerusalemet. * El-készítette az Úr az ő szent karját minden Pogányok szemei-előtt: " és meg-láttyák a' földnek minden határi a' mi Istenünk szabadítását. * Távozzatok-el, távozzatok-el, mennyetek-ki innét, † a' fertelmest ne illessétek: mennyetek-ki közzüle, tisztúllyatok-meg a'kik az Úr edényit hordozzátok. * Mert nem zúrzavarral mentök-ki, se a' futásban nem siettök: mert előttetek mégyen az Úr, és egybe-gyüjt titeket az Izraël Istene. * Ímé értelmes lészen az én szolgám, fel-magasztaltatik, és fel-emeltetik, és igen nagy lészen. * A' mint sokan álmélkodtak rajtad, úgy dichőségtelen lészen a' férfiak-között az ő tekintete, és az ő ábrázattya az emberek fiai-között. * Ez meg-hínt sok nemzetségeket, ő-rajta a' királyok bé-fogják szájokat: " mert a' kiknek nem beszéllettek felőle, látták; és a'kik nem hallották, elmélkedtek róla.

" Gen. 46. a. 6.

" Rom. 2. d. 24. Jer. 36. d. 20.

" Rom. 10. c. 15. Nah. 1. d. 15.

" Psal. 97. a. 3.

† 2. Cor. 6. d. 17.

" Rom. 15. c. 21.

LIII. Rész.

KI hitt a' mi hallásunknak? és az Úr karja kinek jelentetett-meg? * És fel-nevekedik mint a' veszszö-szál ő-előtte, és mint a' gyökér a' szomjuhozo földből: ninch néki színe, sem ékessége: és néztük őtet, és nem vala tekintete, és kívántuk őtet: * " A' meg-útáltatottat, és utólsóbbat a' férfiak-között, a' fájdalmas férfiat, és a' nyomoruságtúdót: és mint-ha el-rejtetett az ő orczája, és meg-útáltatott, azért nem-is böchülük őtet. * " Bizonyára a' mi betegséginket ő viselte, és fájdalminkat ő hordozta: és mi őtet mint egy poklosnak alítottuk, és az Istentől meg-oztoroztatotnak, és meg-áláztatotnak. * " Ő pedig meg-sebesíttetett a' mi hamiságinkért, megrontatott a' mi bűneinkért: a' mi békességünk fégyelme vagyon rajta, és az ő kékségével gyógyúltunk-meg. * Mi minnyájan mint a' juhok el-tévelyedtünk, ki-ki az ő útára térült, és ő-reá tötte az Úr minnyájunknak hamiságát. * Meg-áldoztatott mert ő akarta, és meg nem nyitotta a' száját. mint a' juh vitetik a' halálra, és megnémúl mint a' bárány az őtet-nyírő-előtt, " és meg nem nyittya a' száját. * A' nyomoruságból, és az itéletből ki-vétetett: az ő nemzését ki beszélli-meg? mert ki-vágattatott az élők földéből: az én népem bűnéért vertem-meg őtet. * És istenteleneket ád az ő el-temetéséért, és gazdagot az ő haláláért: " mivelhogy hamiságot nem chelekedett, se álnokság nem vólt a' szájában. * És az Úr meg akarta őtet rontani betegség-által: ha lelkét a' bűnért adgya, hoszszú életű magot lát, és az Úr akarattya az ő keze-által szerenchés lészen. * Mivelhogy munkálkodott az ő lelke, meg-láttya és meg-elégedik: az ő tudományával ő az én igaz szolgám meg-igazít

" Rom. 15. c. 21.

Ioan. 12. f. 38. Rom. 16 d. 16.

" Mar. 9. b. 12.

" Mat. 8. c. 17.

" 1. Cor. 15. a. 3.

" Mat. 26. f. 63. Act. 8. f. 32.

" 1. Pet. 2. d. 22. 1. Ioan. 3. a. 5.

ſokakat, és azok hamiſságit ô hordoz-
za. * Az-okáért ſokakat oſztok néki, 12
és az erőſsek ragadományit el-oſz-
tya, azért hogy halálra adta lelkét,
" és a'bűnôsôk-kôzzé ſzámláltatott:
és ô ſokaknak bűnôkôt viſelte, † és
a'bűnôſôkért kônyôrgôtt.

" Mar. 15. c. 28.
† Luc. 23. c. 34.

LIV. Rész.

Mongy díchéretet magtalan 1
a'ki nem ſzűlſz: énekelly A
díchéretet, és ôrvēdezz a'ki
nem ſzűlſz vala: mert tôbb
fiai vañak az el-hagyattatotnak, hogy
ſem annak a'kinek férje vagyon, úgy-
mond az Úr. * Szélesítſd-ki a' ſáto-
rod helyét, és a'ſátorid kárpitit ter- 2
jeſzd-ki: ne kíméld: hoſzſzabbítſd-
meg a'kôteleidet, és a'ſzegeidet erőſ-
ſítſd-meg. * Mert jobra és bálra el- 3
hatſz: és a'te magod a'Pogányokat ô- B
rôkſégűl fogja-bírni, és az el-puſztúlt
váraſokat lakni. * Ne félly, mert meg 4
nem ſzégyenűlſz, ſe meg nem pírúlſz:
mert nem ſzégyenkedel, mivel ifiu-
ſágodnak gyalázattyárol el-feletke-
zel, és ôzvegyſégednek ſzidalmá-
ról meg nem emlekezel tôbbé. * Mert 5
az uralkodik rajtad a'ki téged te- C
remtett, " Seregek Ura az ô neve:
és a'te meg-váltód az Iſraël Szente,
az egéſz főld Iſtenének hívatta-
tik. * Mert mint egy el-hagyatott és 6
keſerves-lelkű aſzſzonyt hívott téged
az Úr, és mint az ifiuſágátol-fogva
meg-vetett feleſéget, monda a'te Iſ-
tened. * Egy ſzem-pillantáſig egy- 7
keveſsé hattalak-el téged, és nagy kô-
nyôrűleteſségekben gyűjtlek-egybe
téged. * A' haragnak egy ſzem-pil- 8
lantáſáig rejtettem-el orczámat egy- D
keveſsé elôtted, és ôrôk irgalmaſ-
ſággal kônyôrűltem rajtad: monda
a'te meg-válto Urad. * " Úgy va- 9
gyon ez nékem a'mint Nóe napjai-
ban, kinek meg-eſkűdtem hogy nem
hoznám a'Nóe vizeit tôbbé a'főldre:
úgy eſkűdtem-meg hogy nem harag-
ſzom reád, és meg nem fedlek téged.
* Mert a'hegyek meg-indúlnak, és a' 10
halmok meg-rendűlnek: az én ir- E
galmaſságom pedig el nem távozik
tőled, és az én békeſégem ſzôvetſége
meg nem mozdúl: monda a'te kônyô-
rűlô Urad. * Szegényke, a' ſzél- 11
véſztől el-ſzaggattatott, minden vi-
gaſztaláſ-nélkűl lévén. Ímé én-el ra-
kom rend-ſzerént a'te kôveidet, és ſá-

Luc. 23. d. 29. Gal. 4. d. 27.

" Luc. 1. c. 32.

" Gen. 9. b. 15.

12 firokon fondállak téged, * és jaſpiſ-
F ból chinálom báſtyáidat: és a'kapui-
dat faragott kôvekből, és minden
13 határidat kívánatos kôvekből: * Min-
den fiaidat az Úrtól tanittattakat, és
a'békeſégnek ſokaſágát a'te fiaidnak.
14 * És az igaſságon fondáltatol: tá-
vozzál meſzſze a'hamis vádolaſtól,
mert nem félſz; és a'rettegéſtől, mert
15 nem kôzelget hozzád. * Ímé új lakos
jő, a'ki én-velem nem vólt, a'te néhai
jővevényed hozzád adgya magát.
16 * Ímé én teremtettem a'kovátſot a'ki
G fel-fújja a'tűzben a'ſzenet, és a'ki
elő-hozza a'ſzerſzámot az ô mívé-
hez, és én teremtettem az ôldôklőt
17 az el-veſztéſre. * Semmi ſzerſzám-
nak nem léſzen elő-menetele, a'melly
ellened chináltatott: és minden nyel-
vet, melly a'tôrvényben ellened-áll,
meg-itélſz. Ez az Ur ſzolgainak ô-
rôkſége, és az ô igaſságok én-nálam,
úgy-mond az Úr.

Ioan. 6. c. 45.

LV. Rész.

1 Minden ſzomjúhozók jője-
A tek a'vizekre: és a'kiknek
ninch ezűſtôtôk, ſieſsetek,
vegyetek, és egyetek: jője-
tek-el, vegyetek ezűſt-nélkűl, és min-
den cheréléſ-nélkűl bort és tejet.
2 * Miért kőltitek az ezűſtôt nem a'ke-
nyerekre, és munkátokat nem a'meg-
elégedéſre? Halgatván halgaſsatok
engem, és egyétek a'jót, és gyônyôr-
3 kôdik lelketek a'kôvérſégben. * Haj-
B tſátok-meg fűleteket, és jőjetek hoz-
zám: hallyátok-meg, és él a'tí lelke-
tek, és ôrôk ſzôvetſéget ſzerzek vele-
tek, " Dávidnak hívſéges irgalmaſsá-
4 git. * Ímé bizonyſágúl adtam őtet
a'népeknek, vezérűl és tanítóúl a'
5 Pogányoknak. * Ímé a' nemzetſé-
get, mellyet nem tudſz vala, azt hí-
vod; és a'Pogányok, kik téged nem
iſmértek, hozzád futnak, a'te Urad-
ért Iſtenedért, és az Iſraël ſzente-
6 ért, mert meg-dichőített téged. * Ke-
reſsétek az Urat, míg meg-találtat-
hatik; híjátok ſegétſégűl őtet, míg
7 kôzel vagyon. * Hadgya-el az iſ-
C tentelen az ô útát, és a'hamis férfiu
az ô gondolatit, és térjen az Úrhoz,
és kônyôrűl rajta: és a'mí Iſtenűnk-
hôz, mert igen kéſz a'meg-bochá-
8 táſra. * Mert az én gondolatim, nem
a'tí gondolatitok; ſem a'tí útaitok, az
9 én útaim, úgy-mond az Úr. * Mert

Eccl. 51. d. 33.

" Act. 13. c. 34.

a' mint felyűl-halladgyák az egek a'
földet : úgy felyűl-halladgyák az én
útaim a'tí útaitokat, és az én gondo-
latim a'tí gondolatitokat. * És a' 10
mint le-száll az esső, és a' hó az égből, D 8
és oda többé viszsza nem tér, hanem
meg-részegíti a'földet, és meg-öntö-
zi azt, és termővé tészi azt, és magot
ád a'vetőnek, és kenyeret az évőnek :
* Úgy lészen az én igém, melly a' 11
számból ki-mégyē : nem tér én-hoz-
zám üressen, hanem meg-chelekeszi
valamiket akartam, és szerenchés lé-
szen azokban, a'mikre azt küldöttem.
*Mert örömmel jőtök-ki, és békeség- 12
ben hordoztattok : a'hegyek és a'hal-
mok tí-előttetek díchéretet énekel-
nek, és a'tartománynak minden fái
kézzel tapsolnak. * A bojtorján-he- 13
lyébe jegenye-fa terem, és a'chal-
lyán-helyébe myrtus nevekedik : és
az Úr nevezetes lészen örök jelűl,
melly el nem vétetik.

LVI. Rész.

Sup. i. a. 1.

EZeket mongya az Úr : Őriz- 1 A
zétek-meg az itéletet, és che-
lekedgyetek igasságot : mert
közel vagyon az én szabadí-
tásom, hogy el-jőjön ; és az én igasság-
om, hogy meg jelennyék. *Boldog 2
férfiu, a'ki azt chelekeszi ; és az ember
fia, a'ki azt meg-fogja : meg-őrizvén
a'szombatot hogy meg ne fertezteſse
azt, meg-őrizvén a'kezeit hogy sem-
mi gonoszt ne chelekedgyék. * És ne 3 B
mongya a'jövevénynek fia, a'ki az
Úrhoz ragaszkodik, mondván : El-vá-
lasztásal szakaszt-el engem az Úr az ő
népétől : És ne mongya a'Herélt : Imé
én száraz fa vagyok. *Mert ezeket mō- 4
gya az Úr a'Herélteknek : A'kik meg-
őrizik az én szombatimat, és válasz-
tyák a'miket én akartam, és meg-
tartyák szövetségemet : * Az én há- 5
zamban és kő-falaimon helyt adok
azoknak, és jobb nevet a'fiaknál és
leányoknál : örök nevet adok nékik,
melly el nem vész. *És a'jövevénynek 6
fiait, kik az Úrhoz ragaszkodnak,
hogy őtet tisztellyék, és szeressék az
ő nevét, hogy ő szolgaivá légyenek,
a'szombatnak minden meg-őrizőjét
hogy azt meg ne fertezteſsék, és a' C
szövetségemnek meg-tartóját : * El- 7
viszem azokat az én szent hegyem-
re, és meg-vídámítom őket az én
imádságomnak házában : az ő éppen-
égő és békeségés áldozattyok, kedve-
sek lésznek nékem az én óltáromon :
" mert az én házam minden népek- " Mat.
nek imádság házának hívattatik. 21. b. 13.
* Ezt mongya az Úr Isten, ki egybe- Mar. 11.
gyűjti az Israëlnek el-szélledtit : c. 17.
Még egybe-gyűjtöm hozzája az ő Luc. 19.
egybe-gyűjtötteit. * Minden mezei g. 46.
vadak jőjetek-elő a'zabállásra, min-
den erdei vadak. * Az ő őr-állói mind 10
vakok, minnyájan tudatlanok : nem- D
ugathato néma ebek : hiuságoknak
látói, aluszékonyok, és álmoknak
szeretői. * És igen szemtelen ebek, 11
nem tudtak meg-elégedni : ő-magok
a'pásztorok nem tudták az értelmet ;
minnyájan a'magok útára tértek, ki-
ki az ő fősvénységére, a'leg-felsőb-
ről-fogva a'leg-utólsóbbig. * Jértek, 12
vegyünk bort, és részegűllyünk-meg,
és lészen a'mint ma, úgy hólnap-is,
és sokkal inkább.

LVII. Rész.

AZ igaz el-vész, és ninch a'ki 1 A
meg-gondollya szívében : és
az irgalmasságos férfiak el-
szedetnek, mert ninch a'ki
értsen : mert a'gonosságnak színe-
előtt vétetett-el az igaz. * Jőjön-el a' 2
békeség, nyugodgyék az ő ágyában a'
ki a'maga igazgatása-szerént járt. * Tí 3
pedig járúllyatok ide a'jövendőlő-
nek fiai : a házasság törőnek, és a'pa-
ráznának magva. *Kit chúfoltatok? 4
kire tátottatok-fel a'szátokat, és ki-
vetettétek nyelveteket? nem tí vat-
tok-e a'bűnös fiak, a'hazug mag? *Kik 5
gyönyörkődtök az istenekben min-
den zöldellő fa-alatt, meg-ölvén a'
gyermekeket a'patakokban, a'ma-
gas kő-sziklák-alatt ? * A'patak ré- 6
szeiben a'te részed, ez a'te sorsod : és
azoknak itali áldozatot öntöttél-ki,
eledeli áldozatot töttél. vallyon
ezekért nem haragszom-e meg ?
* A'magas és tettetes hegyre hely- 7 B
heztetted az ágyadat, és oda fel-men-
tél hogy áldozatokat tennél. * És 8
az ajtó-megé, és az ajtó-mellyékére
tötted emlekezetedet : mert előt-
tem fel-fosztozódtál, és bé-fogadtad
a'házasság-rontót : meg-szélesitet-
ted az ágyadat, és szövetséget szer-
zettél azokkal : szeretted az ő ágyo-
kat ki-nyílt kézzel. * És fel-ékesitet- 9
ted magadat kenettel a'királynak,
és meg-sokasítottad kenőchőidet.

Követidet meſzſze küldötted, és a' poklokig meg-aláztattál.* A' te útadnak ſokaſágában fáradoztál: nem mondottad; Meg-nyugſzom: a'kezednek életet találtál, azért nem könyörgöttél. * Miért féltél ſzorgalmatoſkodván, hogy hazudtál, és rólam meg nem emlekeztél, ſe nem gondolkodtál ſzívedben? mivelhogy halgatok, és mint-ha nem látnék, és el-feletkeztél rólam. * Én ki-hirdetem a' te igaſságodat, és a' te chelekedetid nem haſználnak néked. *Mikor kiáltaſz, ſzabadíttſanak-meg téged a' te egybe-gyűjtöttid, és azokat mind el-viſzi a'ſzél, el-ragadgya a'ſzellő: A'kinek pedig bizodalma vagyon énbennem, örökſégül bírja a'földet, és bírja az én ſzent hegyemet. *És megmondom: "Útat chinállyatok, útat adgyatok, térjetek-ki az ösvényről, vegyétek-el az akadékokat az én népem útáról. * Mert ezeket mongya a' Magaſságos, és a'fölſéges az örökké-valóſágban-lakó: és ſzent az ő neve, a'magaſságban és a'ſzent helyben lakván, és a'töredelmes 's az alázatos lélekkel: hogy meg-elevenittſe az alázatoſok lelkét, és meg-elevenittſe a' töredelmeſek ſzívét. * Mert nem örökké pörlök, ſe végig nem haragſzom: mert a' lélek az orczám-elől ki-mégyen, és a' lehelleteket én teremtem. * Az ő fösvényſégének hamiſságáért haragudtam-meg, és meg-vertem őtet: el-rejtettem előtted az én orczámat, és boſzſzonkodtam: és el-ment búsdoſván az ő ſzívének után. * Az ő útait láttam, és meg-gyógyítottam őtet, és viſzſzahoztam őtet, és meg-ádtam néki a' vígaſztaláſokat, és a'kik őtet ſiratták. * Az ajakok gyümölchét teremtettem a'békeſéget, békeſéget annak, a' ki távúl vagyon, és a'ki közel, monda az Úr, és meg-gyógyítottam őtet. * Az iſtentelenek pedig mint a'forró tenger, melly nem nyughatik, és annak habjai ki-vettetnek meg-tapodáſra és ſárra. * " Ninch békeſégek az iſtenteleneknek, úgy-mond az Úr-Iſten.

LVIII. Rész.

Kiálts, meg ne ſzűnnyél, mint a' trombita emeld-fel ſzódat, és hirdeſd az én népemnek az ő vétkeit, és a' Jákob házának az ő bűneit. * Mert engem napról-napra kereſnek, és az én útaimat tudni akarják: mint a' nemzetség, a' melly igaſságot chelekedett vólna, és az ő Iſtenének itéletét el nem hatta vólna: kérdezik tőlem az igaſság itéletit: az Iſtenhez akarnak közelgetni. * Miért bőjtöltünk, és meg nē tekintetted? meg-aláztuk lelkeinket, és nem tudtad? Ímé a' ti bőjtötöknek napján a' ti akaratotok találtatik, és mindē adóſitokat úntattyátok. * Ímé pörlödéſre és verſengéſre bőjtöltök, és ököllel iſtentelenül verekedtök. Ne bőjtöllyetek mint e'napiglā, hogy hallattaſsék a' magaſságban a' ti kiáltáſtok. * "Vallyon illyen-e a' bőjt a' mellyet válaſztottam, hogy nap-eſtig gyötörje ember a' lelkét? a' vagy egybe-hajtſa mint a' karikát a' fejét, és zákót és hamvat hintſen alája? vallyon ezt hivod-e bőjtnek, és az Úr kedves napjának? * Nem ez-e inkább a' bőjt, a' mellyet válaſztottam? óld-meg az iſtentelenſégnek kötéleit, óld-le a' le nyomó kötőlékeket; bochāſd-el azokat ſzabadſágra a' kik meg-romlottak, és minden terhet el-ſzaggaſs. * "Szegd-meg kenyeredet az éhezőnek, és a' ſzegényeket és bújdoſókat vidd a' házadba: midőn mezitelent látſz, föd-bé őtet, és a' te teſtedet meg ne utállyad. * Akkor támad-fel mint a' hajnal a' te világoſságod, és a' te egéſséged hamarább fel-kél, és orczád-előtt mégyen a' te igaſságod, és az Úr dichőſége hozzá fogad téged. * Akkor könyörgeſz, és az Ur meghalgat; kiáltaſz, és mond: Ihol jelen vagyok, ha el-vészed belőled a' lánczot, és meg-ſzűnől az újodat kinyújtani, és haſzontalant ſzóllani. * Midőn ki-öntöd az éhezőnek a' lelkedet, és a' nyomorúlt lelket bé-töltöd, fel-támad a' ſetétſégben a' te világoſſágod, és a' ſetétſéged ollyan léſzen mint a' dél. * És nyugodalmat ád néked mindēkor az Úr, és bé-töltí a' lelkedet fényeſſégekkel, és a' chontyaidat meg-ſzabadíttya, és léſzſz mint a' nedves kert, és mint a' vizek kúttya, melynek vizei el nem fogynak. * "És meg-épittetnek te-benned a' régi puſztaſágok: a' ſok régi nemzetſégektől-fogva-valo fondamentomokat fel-állatod; és ſövények épitőjének hivattatol, az ösvényeket nyugodalomra fordítván. * Ha el-fordítod a' lábadat a' ſzombatról, hogy az én

ſzent

szent napomon akaratodat ne chelekedgyed, és gyönyörűséges szombatnak nevezed, és az Úr dichőséges szét napjának, és azt dichőited, midőn nem chelekeszed a'te útaidat, és nem találratik a'te akaratod, hogy beszédet szólly: * Akkor gyönyörkődől az Úrban, és fel-emellek téged a'föld magasíga-fölibe, és étetlek téged a' Jákobatyád örökségéből, mert az Úr szája szóllott.

LIX. Rész.

Num. 11. c. 23. Sup. 50. a. 2.

IMé nem rövidűlt-meg az Úr kezе hogy meg nem szabadíthatna, se meg nem nehezűlt a'füle hogy meg nem halgatna: * De a'tí hamisságtok szerzettek el-váláſt tí-közöttetek és a'ti Istentek-között, és a'tí bűneitek rejtették-el az ő orczáját előttetek hogy meg ne halgatna.

" Sup. 1. d. 15.

* " Mert a'kezeitek meg-fertéztetett vérrel, és az újaitok hamissággal: az ajakitok hazugságot szóllottak, és a' nyelvetők hamisságot beszél. * Ninch a'ki igasságot szóllyon, sem a'ki igazán itéllyen: hanem a'semmiben bíznak, és hiuságokat szólnak; " munkát fogadtak, és hamisságot szűltek.

" Iob. 15. d. 35.

* Az aspis-kígyók tojáſit meg-törték, és pók-hálókat szőttek. valaki azok tojáſiban észik, meg-hal: és a'mi kikőlt, basiliskussá lészen. * Az ő pók-hálójokból nem lészen ruházat, se bé nem födözternek az ő munkájokkal: az ő munkájok haszontalan munkák, és a'hamisságnak chelekedete az ő kezekben. * " Az ő lábok a' gonoszra futnak, és sietnek hogy ártatlan vért ontsanak: az ő gondolattyok haszontalan gondolatok: pusztítás és romlás az ő útokon. * A' békeség útyát nem tudták, és ninch itélet az ő lépésekben. az ő ösvények meghorgasúltak nékik: valaki azokon jár, nem tudgya a'békeséget. * Az-okáért meszsze távozott tőlünk az itélet, és az igasság nem vészen környűl minket: világosságot vártunk, és ímé setétség; fényeſséget, és a'setétségben jártunk. * Tapogattuk mint a'vakok a'falt, és úgy mint szemek-nélkül tapogattunk: meg-botlottunk délben mint a'setétben, a'homályos helyeken mint a'hóltak. * Minnyájan mint a'medvék ordítunk, és mint a' galambok elmélkedvén nyögünk. vártuk az itéletet, és ninch; a'szabadúlást, és meszsze távozott tőlünk.

Prov. 1. b. 16. Rom. 3. v. 15.

* Mert meg-sokasodtak a'mi hamisságink előtted, és a'mi bűneink megfeleltek nékünk. mert a'mi bűneink velünk vannak, és a'mi hamisságinkat meg-ismértük, * hogy vétkeztünk és hazudtunk az Úr-ellen: és el-fordúltunk hogy ne mennénk a'mi Istenünk-után, hogy patvarkodást és törvény-szegést szóllanánk: gondoltuk, és szívünkből szóllottuk a'hazugság igéit. * És hátra tért az itélet, és az igasság távúl állott: mert lerohant az útzán az igaz-mondás, és az igasság nem mehetett-elő. * És az igasság el-felejtetett: és a'ki el-távozott a'gonosztól, prédává lőtt: és látta az Úr, és gonosznak látszott az ő szemei-előtt, mert ninch itélet. * és látta hogy ninch férfiu: és el-almelkodék, mert ninch a'ki eleit vegye: és megszabadítá azt az ő karjával, és igasságával meg-erősíté azt. * " Fel-öltözött az igasságba mint a'pánczélba, és a'izabadulásnak sisakja az ő fején: fel-öltözött a'boszszú-állásnak ruházatiba, és környűl-véretett mint a'buzgó haragnak palástyával. * Mint a' boszszú-állásra mint az ő haragjának meg-fizetésére az ő ellenségeinek, és hasonlatos fizetésre az ő ellenkezőinek: a'szigeteknek hasonlóval fizet. * És félik a'Nap-nyugatiak, az Úr nevét; és a'Nap-keletiek, az ő dichőségét: mikor el-jő mint a sebes folyó-víz, mellyet az Úr lelke indít: * " és el-jő Sionnak a'meg-váltó, és azoknak kik meg-térnek a'hamisságból Jákobban, úgy-mond az Úr. * Ez az én szövetségem vélek, úgy-mond az Úr: Az én lelkem, melly benned vagyon, és az én igéim, mellyeket a' te szádba helyheztettem, el nem távoznak a'te szádtól, és a'te magod szájától, és a'te magod magva szájától, úgy-mond az Úr, mostantól-fogva és örökké.

" Eph. 6. c. 17. 1. Thes. 5. b. 8.

" Rom. 11. d. 26.

LX. Rész.

KElly-fel, világosúlly-meg Jerusálem: mert el-jött a'te világosságod, és az Úr dichőssége fel-támadott te-rajtad. * Mert ímé a'setétség bé-burittya a' földet, és a'homály a'népeket: te-rajtad pedig fel-támad az Úr, és az ő dichőssége meg-láttatik te-rajtad. * És a' Pogányok a'te világosságodban já-

Isai. 59. 60.

járnak, és a'királyok a'te elő-jövetelednek fényességében. * " Emeld-fel kőrös-kőrűl a'te szemeidet, és lássad: mind ezek egybe-gyűltek, hozzád jöttek: a'te fiaid messzűnnen jőnek, és a'te leányid óldalad-mellől kelnek-fel. * Akkor meg-látod, és bévelkődől, és chodálkozik és ki-terjed a'szíved, mikor hozzád tér a'tengernek sokasága, és a'Pogányok ereje hozzád jő. * A'tevék sokasága el-burít téged, Mádiánnak és Éfának gyors tevéi: minnyájan el-jőnek Sábából, aranyat és temiént hozván, és az Úrnak dícséretet hirdetvén. * Czédarnak minden barma egybe-gyűjtetik néked, a'Nábajot kosai szolgálnak néked: meg-áldoztatnak az én engesztelő óltáromon, és az én dichőségemnek házát meg-dichőítem. * Kichodák ezek, a'kik mint a'felyhők röpűlnek, és mint a'galambok az ő ablakokra? * Mert engem várnak a'szigetek, és a'tenger hajói eleitől-fogva, hogy el-hozzam a'fiaidat messziről; az ő ezűstöket, és aranyokat ő-vélek, a'te Urad Istened nevének, és az Israël szentének, mert meg-dichőített téged. * És meg-épitik a'jövevények fiai a'te kő-falaidat, és azoknak királyi szolgálnak néked: mert az én haragomban vertelek-meg téged: és az én meg-békélésemben könyörűltem rajtad. * " És meg-nyittatnak a'te kapuid szűntelen: nappal és éjjel bé nem tétetnek, hogy hozzád hozattassék a' Pogányok erőssége, és azok királyi hozzád vitettessenek. * Mert a'nemzetség és az ország, melly néked nem szolgál, el-vész: és a'Pogányok pusztasággal pusztíttatnak-el. * A'Libanus dichősége hozzád jő, a'jegenye-fa és a'puszpáng, és a'fenyű-fa mind-eggyűtt, az én szent helyemnek fel-ékesítésére, és az én lábaimnak helyét meg-dichőítem. * És meg-görbűlve jőnek hozzád azoknak fiai kik téged meg-aláztak, és a'lábaid nyomdokit imádgyák minnyájan a' kik téged gyaláznak vala, és az Úr Várasának neveznek téged, az Israël szente Sionának. * Azért hogy el-hagyattattál vólt, és meg-gyűlöltettél, és nem vólt a'ki benned által-menne, örök dichőséget adok néked, örömet nemzetségről nemzetségre: * és a'Pogányok tejét szopod, és a'királyok emlőjével tápláltatol: és meg-tudod hogy én vagyok a'te meg-szabadító Urad, és a'te meg-váltód Jákobnak erőse. * A'rézért aranyat hozok, és a'vasért ezűstöt hozok: és a'fákért rezet, és a'kövekért vasat: és a'te látogatásodat békeséggé tészem, és a'te gond-viselőidet igasággá. * Nem hallattatik többé hamisság a'te földedben, pusztítás és rontás a'te határidban, és el-foglallya a'szabadúlás a'te kő-falaidat, és a'te kapuidat a'dícséret. * " Nem lészen néked többé a' Nap nappali világosításra, sem a hóld fenyessége meg nem világosít téged: hanem az Úr lészen néked örök világosságodra, és a'te Istened a'te dichőségedre. * Nem enyészik-el többé a'te Napod, és a'te hóldod meg nem fogyatkozik: mert az Úr lészen néked örök világosságodra, és a'te siralmadnak napjai el-végeződnek. * A'te néped pedig mind igazak, örökké örökségűl bírják a'földet, az én plantálásomnak chemetéje, az én kezemnek munkája a'dichőítésre. * A'leg-kisebbik ezerré lészen, és a'kisded igen erős nemzetséggé: én az Úr az ő idejében hirtelen meg-chelekeszem ezt.

LXI. Rész.

AZ Úr lelke én-rajtam, azért hogy meg-kent engemet az Úr: a'szelídeknek hirdetni küldött engemet, hogy meg-orvosolnám a'töredelmes szívűeket, és a'foglyoknak az engedelmet predikállanám, és a'bé-zárkesztetteknek a'meg-nyitást: * hogy az Úrnak engesztelő esztendejét predikállanám, és a'mi Istenünk bosszúvű-állásának napját: " hogy a'sírókat mind meg-vígasztalnám, * hogy a'Sion síróinak szerezném, és adnék azoknak koronát a'hamuért, örömnek olajat a'siráskért, dícséretnek palástyát a'kesergésnek lélkeért: és hívattatnak abban az igasság erősinek, az Úr plantálásának a'dichőítésre. * " És meg-épitik a'régi pusztákat, és a'régi romlásokat fel-állattyák, és meg-újittyák az el-pusztúlt városokat, az elhányattattakat nemzetségről nemzetségre. * És elő-állanak az idegenek, és a'tí barmaitokat legeltetik; és a'jövevények fiai, tí szántóitok és szőlő-mívesitek lésznek. * Tí pedig az Úr Papjainak hívattattok: a'mi Istenünk Szolgái, mondatik nektek: a'Pogányok erőssége ételnek meg, és az ő dicsőségében dícsekedtetek. * A'ti kettős gyalázatotokért és pirulásoktért, dícsérik a'ő részeket: ezokért kétszeresét bírnák az ő földökben, örök vígasságok lészen nékik. * Mert én az Úr szeretem az ítéletet, és gyűlölöm a'rablásnak áldozatját az éppen-egésben: és az ő munkájokat igazságosan adom, és örök szövetséget szerzek-meg-adom, és örök szövetséget szerzek-vélek. * És rud va lélszen a Pogányok-között az ő magvok, és az ő gyermekeik a'népek-között: mindenek-is a'kik látiyák őket, meg-ismerjék, hogy ezek az a'magvok, melyeket meg-áldott az Úr. * Örűlvén örűlök az Úrban, és örvendez az én lelkem az én Istenemben: mert az üdvösségnek ruházatiba öltöztetett engem: és az igasságnak öltözetével környékezett-meg engem, mint egy koronával fel-ékesítetett vőlegényt, és mint az ő függővel fel-chinyozott menyasszonyt. * Mert a'mint a'föld meg-termi az ő chemetéjét, és mint a'kert ki-chirázattya az ő magvát: úgy az Úr-Isten ki-chirázattya az igasságot, és a'dícséretet minden Pogányok-előtt.

LXII. Rész.

SIonért nem halgarok, és Jerusalemért meg nem nyugszom, míg né el-jőjön mint a'fényesség az ő igasa, és az ő üdvözítő-je mint a'lámpás égjen. * És meg-látyák a'Pogányok a'te igazadat, és minden királyok a'te dicsőségedet: és új nevvel hívattatol, melliyet az Úr szája fog-nevezni. * És a'dicsőségnek koronája leszel az Úr kezében, és az ország-koronája a'te Istened kezében. * Nem hívattatol-többé El-hagyattatot-nak: és a'te földed nem hívattatik többé Puszta-nak-hanem hívattatol, az én akaratom benne, és a'te földed Lakoztatot-nak: mert az Úrnak kedve-tőlt te-benned: és a'te földeded lakni-fogják. * Mert miként a'fiu a'szűzzel, és benned lakik az ifiu a'szűzzel, és benned lakik a'te fiaid. És örűl a'vő-legény a'menyasszonyban, és örűl rajtad Istened. * A'te kő-falaidra, Jerusalem, őrizőket rendeltem, egész nap-is egész éjjel soha nem halgatnak. A'kik meg-emlékeztek az Úrról, ne halgassatok, és meg ne szűnnyetek tőle,

" Supr. 49. c. 18.

" Apoc. 21. g. 25.

Luc. 2. c. 11.

" Matth. 5. v. 3.

" Supr. 58. c.

Jac. 5. 12. 13.

Istenünk Szolgai, mondanak néktek:
A' Pogányok erősségét észitek-meg,
és az ő dichőségekben dichekedtek.
7 *A'tí kettős gyalázatotokért és píru-
C lástokért, díchérik az ő részeket: ez-
okért két részt bírnak az ő földőkben,
8 őrők vígaságok lészen nékik. * Mert
én az Úr szeretvén az itéletet, és gyű-
lőlvén a' ragadománt az éppen-égő
áldozatban: és az ő munkájokat iga-
zán-meg adom, és őrők szövetséget
9 szerzek vélek. * És tudva lészen a' Po-
gányok-kőzőtt az ő magvok, és az ő
chemetéjek a' népek-kőzőtt: min-
nyájan a'kik láttyák őket, meg-ismé-
rik őket, hogy ezek az a'mag, mel-
10 lyet meg-áldott az Úr. * Őrűlvén
D őrűlők az Úrban, és őrvendez az én
lelkem az én Istenemben: mert az űd-
vőssségnek ruháza tiba őltőztetett en-
gem: és az igasságnak őltőzetével
kőrnyékezett-meg engem, mint egy
koronával fel-ékesíttetett vő-legént,
és mint az ő fűggőivel fel-chinyosí-
11 tott meny-aszszont. *Mert a'mint a'
föld meg-termi az ő chemetéjét, és
mint a'kert ki-chiráztattya az ő mag-
vát: úgy az Úr-Isten ki-chiráztattya
az igasságot, és a'díchéretet minden
Pogányok-előtt.

LXII. Rész.

1 SIonért nem halgatok, és Jerusa-
A lemért meg nem nyugszom,
míg nē el-jőjőn mint a'fényes-
ség az ő igaza, és az ő űdvőzitő-
je mint a'lámpás égjen. * És meg-lát-
2 tyák a'Pogányok a' te igazadat, és
minden királyok a' te dichőségese-
det: és új névvel hívattatol, mellyet
3 az Úr szája fog-nevezni. *És a'dichő-
ségnek koronája lészesz az Úr kezé-
ben, és az országnak koronája a'te Is-
4 tened kezében. *Nem hívattatol tőb-
B bé El-hagyattatot-nak; és a'te földed
nem hívattatik többé Pusztá-nak: ha-
nem hívattatol, Az én akaratom ő-
benne, és a'te földed Lakottatot-nak.
mert az Úrnak kedve-tőlt te-benned:
5 és a'te földedet lakni-fogják. * Mert
beñed lakik az ifiu a'szűzzel, és beñed
laknak a'te fiaid. És őrűl a'vő-legény
a'meny-aszszonyban, és őrűl rajtad
6 a'te Istened. * A'te kő-falaidra, Jeru-
C salem, őrizőket rendeltem, egész nap
és egész éjjel soha nem halgatnak. A'
kik meg-emlekeztek az Úrról, ne hal-
7 gassatok, *és meg ne szűnnyetek tőle,
míg nem meg-erősíti, és míg nem
dichéretessé tészi Jerusalemet a'föl-
8 dőn. *Meg-eskűtt az Úr az ő jobjára,
és az ő erősségének karjára: Ha a'te
búzádat többé eleségűl adom az ellē-
ségidnek: és ha iszszák az idegen fiak
a'te borodat, a' mellyért munkál-
9 kodtál. * Mert a'kik azt bé-gyűjtik,
azok észik-meg, és díchérik az Urat;
és a'kik azt bé-hordgyák, azok isz-
szák-meg az én szent pitvarimban.
10 *Mennyetek-által, mennyetek-által
D a'kapukon, "készíttsetek útat a'nép-
nek, egyenesíttsétek-meg az útat,
szedgyétek-fel a'kőveket, és emellye-
11 tek jelt a'Népekre. * Ímé az Úr meg-
hallattatta ezt a'földnek utólso ha-
táriban, mongyátok-meg a'Sion leá-
nyának: † Ímé a'te űdvőzítőd el-jő:
ímé az ő jutalma ő-véle, és az ő che-
12 lekedete ő-előtte. * És nevezik őket,
Szent Nép-nek, az Úrtól meg-váltot-
tattaknak. Te pedig hívattatol, Meg-
kerestetett váras-nak, és nem El-ha-
gyattatot-nak.

" Sup. 57. d. 15.

† Mat. 21. a. 5. Zach. 9. b. 9.

LXIII. Rész.

1 KIchoda ez, a'ki Edomból jő,
A meg-festett ruhákban Bosrá-
ból? ez az ékes az ő hoszszú-
ruhájában, járván az ő erejé-
nek sokaságában. Én, a'ki igasságot
szóllok, és óltalmazo vagyok a'meg-
2 szabadításra. *" Miért veres tahát a'te
őltőzeted, és a'te ruháid mint a'saj-
3 tóban nyomóké? * A'sájtót egyedűl
nyomtam, és a'Nemzetségek-kőzzűl
ninch férfiu velem: meg-tapodtam
őket búsúlásomban, és meg-tiprot-
tam őket haragomban: és az ő vérek
a'ruházatimra fechkendezett, és min-
den őltőzetimet meg-rútítottam.
4 *" Mert a'boszszú-állásnak napja az
én szívemben, az én meg-szabaditá-
5 somnak esztendeje el-jőtt. * Kőrős-
kőrűl tekínték, és nem vala segétő;
kerestem, és nem vólt a'ki meg-segé-
tene: és meg-szabadított engem az
én karom, és az én haragom meg-
6 segétett engem. * És meg-tapodtam
B a'népeket búsúlásomban, és meg-ré-
szegítettem őket haragomban, és a'
7 földre vontam az ő erejeket. * Az Úr
irgalmasságiról meg-emlekezem, az
Úrnak díchéretet módok mindenek-
ért, a'miket nékünk adott az Úr, és
az Israël házával tőtt jóknak sokaság-
áért, mellyeket ő-vélek az ő kegyel-
messége-szerént chelekedett, és az ő

" Apoc. 19. c. 13.

" Sup. 34. b. 8.

Isai. 61. 62. 63.

irgal-

irgalmaſságinak ſokaſága-ſzerént.
* Es monda: Bizonyára én népem ez, 8
nem meg-tagadò fiak: és ſzabadítójok lőtt nékik. * Minden ő háboruſágokban meg nem háborodott, és az 9 C
orczájának angyala meg-ſzabadította őket: az ő ſzerelméből, és kegyelmeſségéből ő váltotta-meg őket, és 4 B
hordozta őket, és fel-emelte őket minden időben. * Ők pedig haragra 10 5
ingerlették, és meg-háborították az ő ſzentének lelkét: és ellenſégekké változott nékik, és ő meg-győzte őket. * És meg-emlekezett a' Moyſes 11
idejének napjairól, és az ő népéről: "Exod. 14. d. 20. "Hol vagyon a'ki ezeket ki-hozta a' tengerből az ő nyája pásztorival? hol vagyon a'ki beléje helyheztette az ő ſzentének lelkét? * A'ki Moyſeſt jobjánál-fogva ki-hozá az ő fölſéges karjával, a'ki el-válaſztá előttők a' vizeket, hogy magának örők nevet ſzerezne: * A'ki által-hozá őket a' mélyſéges örvényeken, mint a' nem-botlò lovat a' puſztában. * Mint a' mezőn alá-mén ő barmot, az Úr lelke vólt az ő vezérlője: így hordoztad a' te népedet, hogy magadnak dichőſéges nevet ſzereznél. * "Tekintſ-alá menyből, és nézz-alá a' te ſzent és dichőſéges lakó-helyedből: hol a' te buzgó ſzerelmed, és a' te erőſséged, a' te irgalmaſságidnak és könyörületeſségidnek ſokaſága? meg-tartoztatták tőlem magokat. * Mert te vagy a' mi atyánk, és Abrahám nem tudott minket, és Iſraël nem iſmért minket: te vagy Uram a' mi atyánk, a' mi meg-váltónk, öröktől-fogva a' te neved. * Miért hattál Uram minket el-tévelyednünk a' te útaidról; megkeményítetted ſzívünket hogy ne félnénk téged? térj-meg a' te ſzolgaidért, a' te örökſégednek nemzetſségiért. * Mint a' ſemmit bírták a' te ſzent népedet: a' mi ellenſéginк megtapodták a' te ſzent helyedet. * Lőttünk mint eleinten, mikor rajtunk nem uralkodnál, és a' te neved reánk nem hívattatnék.

Deut. 26. d. 15. Bar. 2. d. 16.

LXIV. Rész.

OH ſzakaſztanád-meg az egeket, és ſzállanál-le: olvadnának-el az orczád-előtt a' hegyek. * Mint a' tűznek égetéſe meg-emésztetnének, a' vizek tűzzel égnének-meg, hogy meg-iſmértetnék a' te ellenſégidtől a' te neved: a' te ſzíned-előtt meg-háborodnának a' Pogányok. * Mikor chodákat chelekeſzel, el nem türhettyük: alá-ſzállottál, és az orczád-előtt a' hegyek el-olvadtak. * "Világ kezdetitől-fogva nem hallották, ſe főlőkbe nem vőtték, a' ſzem nem látta Iſten te-kivüled, a' miket kéſzítettél a' tégedet-váróknak. * Eleibe-mentél a' vigadónak, és az igaſság-chelekedőnek: a' te útaidon meg-emlekeznek rólad: ímé te meg-haragudtál, mert vétkeztünk: azokban vóltunk mindenkor, és meg-ſzabadúlunk. * És lőttünk mí minnyájan mint a' tiſztátalan, és mint a' havi-folyáſoſnak ruhája minden mí igaſságink: és el-húllottunk minnyájan mint a' fa-levél, és a' mi hamiſságink mint a' ſzél vittek-el minket. * Ninch a' ki ſegétſégül hijja a' te nevedet; a' ki fel-kellyen, és tartoztaſſon téged: el-rejtetted az orczádát előttünk, és meg-rontottál minket a' mi hamiſságunkért. * És moſt Uram, mí atyánk vagy te, mí pedig ſár: és te mí teremtőnk, és mí minnyájan a' te kezeid alkotmányi. * "Ne haragudgyál Uram illy igen, és meg ne emlekezzél tőbbé a' mi hamiſságunkról: ímé tekintſ-meg, mí minnyájan te néped. * A' te ſzentſégednek váraſa puſztává lőtt, Sion puſztává lőtt, Jeruſalem el-puſztúlt. * A' mi ſzenteléſünknek, és a' mi dichőſégünknek háza, a' hol téged az atyáink dichértek, meg-égettetett tűzzel, és minden kivánatos dolgaink romlásra fordúltak. * Vallyon ezekért meg-tartóztatod-e Uram magadat, halgatſz-e, és főlőttebb nyomorgatſz-e minket?

Psal. 78. d. 8.

LXV. Rész.

KEreſtek engem a'kik az-előtt nem kérdeztek, meg-találtak a'kik engem nem kereſtek. mondék: Ihol én, ihol én a' Nemzetnek, melly nem hítta ſegétſégül az én nevemet. * Ki-terjeſztettem kezeimet egéſz nap a' hitetlen néphez, a' ki nem jó úton jár az ő gődolati-után. * A' nép melly engem haragra ingerel ſzemtől-ſzembe mindenkor: a' kik a' kertekben téſznek áldozatot, és téglákon áldoznak: * kik a' koporſókban laknak, és a' bálványok barlangibã hálnak: a' kik diſznò húſt éſznek, és fertelmes lév az ő fazekokban.

Rom. 10. d. 20.

Iſai. 63. 64. 65.

ban. * Kik azt mongyák; Távozzál el tőlem, ne közelgess hozzám, mert tisztátalan vagy: ezek füsté lésznek az én haragomban, egész nap égő tűzzé. * Ímé írva vagyon előttem: el nem halgatom, hanem meg-adom 's meg-fizetem az ő kebelekbe * a' ti hamisságtokat, és az atyáitok hamisságit egyetemben, úgy-mond az Úr, a'kik áldoztak a'hegyeken, és a'halmokon bosszontottak engem, és viszsza-mérem az ő előbbi cselekedeteket az ő kebelekben. * Ezeket mongya az Úr: Mint-ha szőlő szemet találnának a'gerezden, és mondanák: Ne vesd-el azt, mert áldás az: úgy chelekeszem az én szolgaimért, hogy mindenestől el ne veszessem. * És Jákobból magot hozok-ki, és Judából az én hegyeimnek örökösét: és örökségül bírják azt az én választottaim, és az én szolgaim laknak ott. * És a' mező égek a'nyájak aklai lésznek, és az Akor völgye a'chordák fekűvőhelye, az én népemnek a'kik engem keresték. * És ti, a'kik el-hadtátok az Urat, kik el-feletkeztetek az én szent hegyemről, kik a'szerencsének asztalt készítetek, és itali áldozatot tésztek azon: * Fegyver-alá számlállak titeket, és minnyájan le-vágásal hullotok-el: " azért hogy hítalak, és nem feleltetek; szóllottam, és nem hallottátok: és gonoszt cselekedtetek szemeim-előtt, és választottátok a' miket nem akartam. * Azért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé az én szolgaim észnek, és ti éhesztek: Ímé az én szolgaim isznak, és ti szomjúhoztok: Ímé az én szolgaim vígadnak, és ti meg-szégyenűltek: * Ímé az én szolgaim dicséretet mondanak a'szívnek örvendezése-miatt, és ti kiáltotok a'szívetek fájdalma-miatt, és a'léleknek töredelmessége-miatt ordítotok. * És a'ti neveteket eskűvésre hadgyátok az én választottimnak: és meg-ől téged az Úr-Isté, és az ő szolgait más néven nevezi. * Melyben a' ki meg-áldatott a'földön, meg-áldattatik az igaz Istenben: és a'ki a'földön eskűszik, az igaz Istenre eskűszik: mert el-felejtve vannak az előbbi nyomorúságok, és el-rejtve az én szemeim-elől. * " Mert ímé én új egeket, és új földet teremtek; és nem lésznek emlekezetben az előbbiek, és nem lésznek gondolatban. * Hanem örűltök és örvendeztek örökké, azokban a' miket én teremtek: mert ímé én Jerusalemnek örvendezést teremtek, és az ő népének örömet. * És örvendezek Jerusalemen, és örűlök az én népemen: és nem hallattatik többé benne a'síralomnak szava, és a'kiáltásnak szava. * Nem lészen ott többé kichin idejű gyermek, se vén ki el ne tőltse az ő napjait: mert a'száz esztendős gyermek meg-hal, és a' száz esztendős bűnös meg-átkoztatik. * És házakat építnek, és lakják; és szőlőket plantálnak, és azoknak gyümőlcsit észik. * Nem építnek, hogy más lakja: nem plántálnak, hogy más egye-meg: mert a'fának napjai-szerént, lésznek az én népemnek napjai, és az ő kezek munkái meg-aggnak: * az én választottaim nem munkálkodnak heában, se nem nemzenek háborúságban: mert az Úr áldottainak magva az, és az ő unokájok ő vélek. * És lészen, " mint-előtte kiáltsának, én meg-halgatom: még mikor ők szólnak, meg hallom. * " A'farkas és a' bárány eggyűtt legeltetnek, az oroszlány és az ökör polyvát észnek: és a'kígyónak az ő kenyere por: nem ártanak, se nem ölnek az én egész szent hegyemen, úgy-mond az Úr.

LXVI. Rész.

EZeket mongya az Úr: Az ég az én székem, a'föld pedig az én lábaimnak zsámolya: michoda ház az, mellyet nékem építetek? és michoda helye ez az én nyugodalmomnak? * Mind ezeket az én kezem chinálta, és lőttek mind ezek, úgy-mond az Úr. Kire tekintsek pedig hanem a'szegénykére, és a'töredelmes szívűre, és az én beszédemet rettegőre? * A'ki ökröt áldozik, mint a'ki férfiat ől: a'ki juhot áldozik, mint a'ki az eb-agya velejét kivágja: a'ki eledeli áldozatot tészen, mint a'ki disznó vérrel áldozik: a'ki a'tem éntől emlekezik, mint a'ki a' bálványt álgya. Mind ezeket választották az ő útokban, és az ő úrálatosságokban gyönyörködött az ő lelkek. * Az-okáért én-is az ő meg-csúfolásokat választom: és a'mitől félnek vala, reájok hozom: " mert hittam, és nem vólt a'ki meg-felelne; szóllottam, és nem hallották: és gonoszt

" Prov. 1. c. 24. Ier. 7. c. 23. Inf. 66. b. 4.

" Inf. 66 g. 22. Apoc. 21. a. 1.

" Act. 7. f. 49.

" Prov. 1. c. 24. Ier. 7. c. 13. Sup. 65. b. 12.

" Psal. 31. b. 5.

" Sup. 11. b. 6.

noſzt chelekedtek az én ſzemeimnek-előtte, és a'miket nem akartam azokat válaſztották.*Hallyátok az Úr igéjét, a'kik az ő igéjére rettegtek: mondának a'títeket gyűlőlő atyátok-fiai, és a'kik meg-vetettek títeket az én nevemért: Dicsőítteſsék az Úr, és látni fogunk a'ti világoſságtokban: ők pedig meg-ſzégyenűlnek. *A'népnek ſzava a'városból, ſzózat a'templomból, az Úrnak ſzava a'ki meg-fizet az ő ellenſéginek. *Minek-előtte ſzűlendő vólna, ſzűlt: minek-előtte el-jőne az ő ſzűléſe, fiú magzatot ſzűlt. * Ki hallott valaha illyen dolgot? és ki látott e'hez haſonlót? nem-de a'föld ſzűl-e egy nap? a'vagy ſzülettetik-e egyſzer 'ſmind egy nemzetség, mert Sion ſzűlendő vólt és ſzűlte az ő fiait. * Nem-de én, a'ki egyebeket ſzűlőkké téſzek, magam nem ſzűlők-e, úgy-mond az Úr? nem-de én, a'ki egyebeknek nemzéſt adok, magtalan léſzek-e, úgy-mond a'te Urad Iſtened? * Vígadgyatok Jeruſalemmel, és örvendezzetek abban minnyájan a'kik őtet ſzeretitek: örűllyetek véle örömmel minnyájan, a'kik rajta bánkodtok; * hogy ſzopjatok, és bé-tellyetek az ő vigaſztaláſának emlőjétől: hogy fejjetek, és gyönyörűſégekkel bévelkődgyetek az ő minden-némű dicsőſégével. * Mert ezeket mongya az Úr: Ímé én reája térítem a'békeſséget mint a'folyó-vizet, és mint a'meg-áradott patakot a'Pogányok dicsőſégét, a'mellyet ſzopni fogtok: az emlőkhöz fogtok-vitetni, és térdeken hízelkednek néktek. *Mint-ha az anya hízelkednék valakinek, úgy vígaſztallak én títeket, és Jeruſalemben meg-vígaſztaltattok. * Meg-látttyátok, és örűlni-fog a'ti ſzívetek, és a'chötyaitok mint a'fű ki-chiráznak: és meg-iſmértetik az Úr keze az ő ſzolgaitól, és meg-haragſzik az ő ellenſégire. * Mert ímé az Úr tűzben jő-el, és mint a'forgó-ſzél az ő ſzekerei: hogy meg-fizeſsen az ő haragjának búſulláſában, és meg-dorgálliyon a' tűznek langjában: * mert az Úr tűz-által fog-itélni, és az ő fegyverével minden teſtet, és meg-ſokaſodnak az Úrtól meg-ölettettek, * a'kik ſzenteknek és tiſztáknak alították magokat a' kertekben az ajtó-megett

belől, kik diſznó húſt éſznek vala, és útálatoſságot, és egeret: mind eggyűtt meg-emléſztetnek, úgy-mód az Úr. * Én pedig jövők, hogy az ő chelekedeteket, és gondolattyokat egybe-gyűjtſem minden nemzetſégekkel és nyelvekkel: és el-jőnek, és meg-láttyák az én dicsőſégemet. * És jelt vetek reájok, és a'kik közzűlők meg ſzabadúlnak, elküldőm a'Pogányokhoz a'tengerre, Afrikába, és Lydiába a' nyíllal-lövőkhöz; Olaſz-orſzágba és Görög-orſzágba, a'méſzſze-valo ſzigetekbe, azokhoz a'kik nem hallottak felőlem, és nem látták az én dicsőſégemet. És ki-hirdetik az én dicsőſégemet a' Pogányoknak, * és el-hozzák mind a'ti atyátok-fiait minden Pogányok közzűl ajándékúl az Úrnak, lovakon, és ſzekereken, és hordozó hintókon, és öſzvéreken, és kochikon, az én ſzent hegyemre Jeruſalembe, úgymond az Úr, ſzínte mint-ha az Iſraël fiai ajándékot vinnének tiſzta édényben az Úr házába. * És azok-közzűl papokat válaſztok, és levitákat, úgy-mond az Úr. * "Mert a'mint az új egek, és az új föld, mellyeket én meg-állatok én-előttem, úgy-mond az Úr: úgy meg-áll a'ti magotok, és a'tí nevetek. * És léſzen egy hólnap-után más hólnap, és egy ſzombat-után más ſzombat: minden teſt el-jő hogy imádkozzék az én orczám-előtt, úgy-mond az Úr. *És ki-mennek, és meg-láttyák a' férfiaknak hólt teſteket, kik ellenem vétkeztek: " az ő férgek meg nem halnak, és az ő tűzök meg nem oltatik: és léſznek a'látáſnak megúnáſáig minden teſtnek.

JEREMIAS PROFETALASA.

I. Rész.

1		Eremiásnak a' Helczías fiának igéi, a' Papok közzűl kik Anatotban vóltak, a' Benjamin-földében. * Melly igéje az
2		Úrnak lőtt hozzája, Jósiásnak az Amon fiának a' Júda királyának napjaiban, az ő országának tizen-harmadik esztendejében. * És lőtt Joa-
3		kimnak a' Josías fiának a' Júda királyának napjaiban, Sedecziásnak a' Josías fiának a' Júda királyának tizen-
		eggyedik esztendejének el-teléséig, Jerusalemnek el-kőltözéséig, az ötödik hólnapban. * És lőn az Úr igéje
4		én-hozzám, mondván: *Minek-előtte
5	B	formálnálak téged az anyád-méhében, ismértelek tégedet, és minek-
		előtte ki-jőnél az anyád-méhéből, meg-szenteltelek téged, és profétának rendeltelek téged a' Pogányok-
		kőzőtt. * És mondék, A, a, a, Uram
6		Isten: íme nem tudok szóllani, mert
7		én gyermek vagyok. * És monda az Úr nékem: Ne mond; Gyermek vagyok: mert mindenekre, a' mellyekre
		küldlek téged, el-mégy; és mind, a' miket parancholok néked, meg-mon-
8		dod. *Ne félly az ő orczájoktól: mert
		én veled vagyok, hogy ki-mentselek téged, úgy-mond az Úr. * És
9		ki-nyújtá az Úr az ő kezét, és illeté a'
		számat: és monda az Úr nékem: *Ímé
10	C	az én igéimet a' te szádba adtam: ímé
		ma téged a' Pogányokon rendeltelek,
		és az országokon, "hogy gyomlálly,
		és ronts, és veszes, és el-hánny, és
		épits, és plantálly. *És lőn az Úr igé-
11		je én-hozzám, mondván: Mit látsz te
		Jeremias? * És mondék: Vígyázó
12		veszszőt látok én. És monda az Úr
		nékem: Jól láttad, mert vígyázok én
		az én igémre hogy meg-cheleked-
		gyem azt. *És az Úr igéje másodszor
13		lőn hozzám, mondván: Mit látsz te?
		És mondék: Meg-gyúlladott fazekat
		látok én, és annak szaját Észak-felől.
		* És monda az Úr nékem: " Észak-
14		felől nyilatkozik-ki a' gonosz a' föld-
		nek minden lakóira. * mert ímé én
15		egybe-hívom az Északi országoknak
		minden nemzetségit, úgy-mond az

" Infr. 4. b. 6.

		Úr: és el-jőnek, és ki-ki az ő királyi-
	D	székét a' Jerusalem kapuinak bé-me-
		netelibe teszi, és minden kő-falaira
16		kőrős-kőrűl, és Judának minden vá-
		rasira. *És meg-beszéllem az én ité-
		letimet nékik, azoknak minden go-
		noságokért a' kik engem el-hadtak,
		és idegen isteneknek áldoztak, és az
17		ő kezők alkotmányát imádták. * Te
		azért övedzd-fel ágyékidat, és kelly-
		fel, és mond-meg nékik mind a' miket
		én néked parancholok. Ne félly az ő
		színektől: mert nem rettegtetlek té-
18		ged az ő orczájoktól. *" Mert én tőt-
		telek ma téged erős várasá, és vas
		oszloppá, és réz fallá, az egész földön,
		a' Júda királyinak, az ő fejedelminek,
19	B	és a' papjainak, és a' föld népének. * És
		ellened hadakoznak, de meg nem
		győznek: mert én te-veled vagyok,
		úgy-mond az Úr, hogy meg-szaba-
		dittsalak téged.

" Inf. 6. g. 27.

II. Rész.

1		ÉS lőn az Úr igéje hozzám,
2		mondván: * Eredgy, és kiáltsd
	A	a' Jerusalem fűleibe, mond-
		ván: Ezeket mongya az Úr:
		Meg-emlekeztem rólad, szánakod-
		ván ifiuságodon, és a' te el-jegyzésed-
		nek szeretetin, mikor engem követtél
		a' puszta-ban, a' földön melly bé nem
3		vettetik. * Meg-szenteltetett Israël
		az Úrnak, az ő gyümölcsinek első
		zsengéje: minnyájan, a' kik meg-észik
		őtet, vétkeznek: veszedelmek jőnek
4		azokra, úgy-mond az Úr. * Halgas-
		sátok az Úr igéjét Jákobnak háza, és
		Israël házának minden rokonsági:
5		* ezeket mongya az Ur: " Micsoda
		hamisságot találtak az atyáitok én-
		bennem, hogy el-távoztak tőlem,
		és a' hiuság-után jártak, és hiusá-go-
6		sokká lőttek? * És nem mondották:
	B	Hol vagyon az Úr, a' ki fel-hozatta-
		tott minket Egyiptus-földéről: a' ki
		által-hozott minket a' puszta-n, a' lak-
		hatatlan és útatlan földön, a' szom-
		júság földén, és a' halál ábrázattyán,
		olly földön, mellyen férfiu nem járt,
7		és ember sem lakott? * És bé-vittelek
		titeket a' Karmélus földébe, hogy
		annak gyümölcsit ennétek, és annak
		leg-nagyobb javait: és bé-menvén

" Mich. 6. a. 3.

meg-ferteztettétek az én földemet,
és az én ôrôkségemet útálatosság-
gá tôttétek. *A'papok nem mondot- 8
ták: Hol vagyon az Úr? és a'tôrvény
forgatói nem tudtak engem, és a'
pásztorok vétkeztek ellenem: és a'
proféták a'Báal-által profétáltak, és
a'bálványokat kôvették. * Az-oká- 9
ért még-is tôrvéñyel pôrlôk veletek,
úgy-mond az Úr, és a'tí fiaitokkal ve-
tekedem. * Mennyetek-által a' Czé- 10
tim szigetibe, és lássátok-meg: és C
Czédarba kűlgyetek, és igen meg
szemléllyétek: és lássátok-meg ha
lôtt-e efféle dolog. * Ha meg-változ- 11
tatta a'nemzetség az ô istenit, és bi-
zonyára azok nem istenek: az én né-
pem pedig az ô dichőségét bálvánra
változtatta. *Réműllyetek-meg egek 12
ezen, és annak kapui igen el-pusztúl-
lyatok, úgy-mond az Úr. * Mert két 13
gonosságot chelekedett az én né-
pem: Engem el-hadtak az élô víznek
kút-fejét, és magoknak kútakat ás-
tak; bé-omlott kútakat, mellyek meg
nem tarthattyák a' vizet. * Vallyon 14
szolga-e Israël, a'vagy honn-szűletett
szolga-e? miért lôtt tahát prédává? 15
Az oroszlányok ordítottak reája, és
a'szavokat ki-bochátták, az ô földét
pusztává tôtték: az ô várasi meg-
égettettek, és ninch a'ki azokban lak-
jék. *A'Memfis's a'Tafne fiai-is meg- 16
ferteztettek téged a'fejednek tetejéig. D
* Vallyon nem azért lôtt-e ez rajtad, 17
hogy el-hadtad a'te Uradat Istenedet
abban az időben, a'mellyen téged az
úton hordoz vala? * Mostan-is mi 18
dolgod vagyon néked az Egyiptus
után, hogy za varos vizet igyál? és mi
dolgod vagyon néked az Assyriusok
útával, hogy a'folyó vizet igyad?
* Meg-fedd téged a'te gonosságod, és 19
a'te el-fordúlásod meg-dorgál téged.
Tudgyad, és lássad, hogy gonosz és
keserű hogy el-hadtad a'te Uradat Is-
tenedet, és hogy ninch nálad az én fé-
lelmem, úgy-mond a'seregek Ura Is-
tene. *Eleitől-fogva el-tôrted az én 20
igámat, el-szakasztottad az én kôtele-
imet, és mondottad: Nem szolgálok.
"Mert mindē magas halmon, és min-
dē zőldellô fa-alatt le-heveredel vala
te kurva. *† Én pedig téged választott 21
szőlőnek plántáltalak, mindenestől E
igaz magnak: hogy változtál tahát
nékem gonosz idegen szőlővé. * Ha 22
magadat saletromal meg-mosod-is,

" Inf. 3. b. 6. Isa. 5. a. 1. † Mat. 21. d. 33.

és meg-sokasítod-is magadnak a'bó-
rit fűvét, mochkos vagy a'te hamissá-
godban én-elôttem, úgy-mond az
23 Ur-Isten. *Mi-képpen mondod: Nem
vagyok meg-ferteztetett, nem jártam
Báalim-után? nézd-meg a'te útaidat
a'vőlgyben, tudd-meg mit cheleked-
tél: mint a'kűnnyen-fútò ki-terjeszt-
24 vén az ô útait. * A'pusztához-szokott
vad-szamár, az ô lelkének kívánságá-
ban hozzája vonta az ô szerelmének
szelét: senki el nem téríti azt: miñyá-
jan, a'kik azt keresik, el nem fogyat-
koznak: az ô havi-folyásábā talállyák
25 azt. *Ójad a'lábadat a'mezítelenség-
től, és a'torkodat a'szomjúságtól. Es
azt mondottad: Kétségbe estem,
nem chelekeszem: mert meg-szeret-
tem az idegeneket, és azok-után já-
26 rok. * A'mint meg-szégyenűl a'lopò
F mikor rajta kapják, úgy meg-szégye-
nűlt az Israël háza, ô, és az ô királyi,
a'fejedelmi, és a'papjai, és a'profétái,
27 * kik a'fának mongyák: Én atyám
vagy te; és a'kőnek: Te szűltél engem.
"háttal fordúltak hozzám, és nem ar-
czal, és az ô nyomoruságoknak ide-
jén fognak mondani: Kelly-fel, és sza-
28 badítsi-meg minket. * Hol vannak a'
te Istenid, a'kiket magadnak chináltál?
kellyenek-fel, és szabadíttsanak-meg
téged a'te nyomoruságodnak idején:
"mert a'te várasidnak száma-szerént,
29 valának Júda a'te istenid. * Mit akar-
tok velem tôrvéñyel vetekedni? min-
nyájan el-hadtatok engem, úgy-mōd
30 az Úr. * Heába vertem-meg a'fiaito-
kat, a'fegyelmet bé nem vôtték: meg-
emésztette a'tí kardotok a'tí profétái-
tokat, mint a'pusztíto oroszlány * a'
31 tí nemzetségtek. *Nézzétek az Úr igé-
jét: Vallyon pusztává lôttem-e Israël-
nek, a'vagy későn-térmô földé? miért
mondotta tahát az én népem: El-tá-
voztunk, nem jôvűnk tôbbé hozzád?
32 * Vallyon el-feletkezik-e a'szűz az ô
G ékességéről, vagy a'meny-asszony
az ô mellyének fátyoláról? az én né-
pem pedig el-feletkezett rólam szám-
33 talan napokon. * Mit igyekezed jó-
nak mutatni a'te útadat a'szeretet-
nek keresésére, a'ki annak-fölôtte
a'te gonosságidra-is tanitottad a'te
34 útaidat, * és a'te szárnyaidon ta-
láltatott a'szegényeknek 's az ártat-
lanoknak lelkek vére? nem az ver-
mekben találtam ôket, hanem mind
azokban, mellyeket oda-fel elő-szám-

" Inf. 31. f. 33.

" Inf. 11. c. 13.

láltam. * És mondottad: Bűn-nélkül
és ártatlan vagyok én: és azért for-
dúllyon-el rólam a'te haragod. Ímé
én tőrvénnyel vetekedem veled, azért
hogy azt mondottad: Nem vétkez-
tem. * Melly igen alá-valóvá lőt-
tél, gyakorolván a'te útaidat! és E-
gyiptus-miatt meg-szégyenűlsz, a'
mint meg-szégyenűltél Aſsur-miatt.
* Mert ettől-is el-szakadsz, és a'te ke-
zeidet a'fejedre kúlcholod; mert meg-
rontotta az Úr a'te bizodalmadat, és
semmi szerenchéd nem léſzen abban.

III. Rész.

KŐzönſégeſsen mongyák: Ha
el-bochátttya a'férfiu az ő fe-
leſségét, és el-válván tőle, más
férfiúhoz mégyen: vallyon
viſszatér-e ama'hoz többé? vallyon
nem meg-ferteztetett és meg-szeplő-
sittetett léſzen-e az az aſszony? te
pedig ſok szeretőkkel paráználkod-
tál: mindazáltal térj viſszá én-hoz-
zám, úgy-mond az Úr, és én viſszá-
fogadlak téged. * Emeld-fel szemei-
det igyeneſsen, és láſsad hol nem he-
veredtél-le: az útakon űlsz vala, vár-
ván őket mint a'tolvaj a'kietlenben:
és meg-ferteztetted a főldet a'te pa-
ráznaſságiddal, és a'te gonoſságiddal.
* Az-okáért meg-tíltattak az eſső-
chöppök, és nem lőtt kéſő-eſső: pa-
rázna aſszony homlokúvá lőttél,
nem akartál meg-pírúlni. * Az-okáért
ottan chak moſt mongyad né-
kem: Én atyám vagy te, az én szű-
zeſségemnek vezére: * Vallyon örökké
haragſzol-e, a'vagy mind végig meg-
maradſz-e? Ímé ſzóllottál, és gono-
ſzokat chelekedtél, és meg-lehetett
tőled. * És móda az Úr nékem a'Josias
király napjaiban: "Láttad-e miket
chelekedett a'pártolo Iſraël? el-ment
magán mindé magas hegyre, és min-
den zöldellő fa-alá, és ott paráználko-
dott. * És mondék, midőn mind eze-
ket meg-chelekedte vólna: Térj hoz-
zám: és meg nem tért. És látta az ő
tőrvény-ſzegő őttſe a'Júda, * hogy
azért, hogy paráználkodott a' pár-
tolò Iſraël, el-bocháttam vólna őtet,
és el-válo levelet adtam vólna
néki: és nem félt a' tőrvény-ſzegő
Júda az ő őttſe; hanē el-ment, és ő-is
paráználkodott. * És az ő parázna-
ſságának kéſz-vóltával meg-ferte-
tette a'főldet, és paráználkodott a'
kővel's a'fával. * Es mind ezek-után-
is nem tért hozzám az ő tőrvény-ſze-
gő őttſe a'Júda tellyes ſzívéből, ha-
nem hazugſsággal, úgy-mond az Úr.
* És monda az Úr én-nékem: Meg-
igazította a'z ő lelkét a'pártolo Iſra-
ël, a'tőrvény-ſzegő Júdához-képeſt.
* Meñy-el, és kiáltſad e'beſzédeket az
Éſzak-ellen, és mongyad: Térj-meg
pártolo Iſraël, úgy-mond az Úr, és el
nem fordítom az orczámat tőletek:
mert ſzent vagyok én, úgy-mond
az Úr, és nem haragſzom mind örök-
ké. * Mindazáltal tudgyad a'te ha-
miſſágodat, mert a'te Urad Iſtened-ellen
vétkeztél: és el-ſzélleſztetted a'te út-
aidat az idegeneknek minden zöl-
dellő fa-alatt, és az én ſzómat nem
halgattad, úgy-mond az Úr. * Térje-
tek-meg el-térő fiak, úgy-mōd az Úr:
mert én vagyok a'ti férjetek: és hoz-
zám véſzlek titeket ēggyet a'váraſ-
ból, és kettőt a'nemzetſégből, és bé-
viſzlek titeket Siōba. * Es ſzívem-ſze-
rént-valo páſztorokat adok néktek,
és legeltetnek titeket bőlcheſséggel,
és tudománnyal. * És midőn meg-ſo-
kaſodtok, és nevekedtők a' földn
azokban a' napokban, úgy-mond az
Úr; nem mondgyák többé: Az Úr ſző-
vetſégének ſzekrénye: ſe ſzívőkbe nē
őtlik, ſe meg nem emlekeznek arról:
meg ſem látogattatik, ſe többé nem
léſzen. * Az időben Jeruſalemet az
Úr királyi-ſzékének híják: és egybe-
gyűlnek a'hoz minden Pogányok az
Úr nevében Jeruſalembe, és nem já-
rnak az ő gonoſságos ſzívők hamiſ-
ſága-után. * Az napokban el-mégyē
a'Júda háza az Iſraël házához, és el-
jőnek eggyütt az Éſzaki-főldről, a'
főldre mellyet az atyáitoknak ad-
tam. * Én pedig mondék: Hogy tegye-
lek téged a'fiak-közzé, és néked ad-
gyam a'kívánatos főldet, a'Pogányok
ſereginek jeles örökſégét? És mōdék:
Atyádnak híj engem, és meg ne ſzűn-
nyél utánnam járni. * De a'mint
meg-útállya az ő ſzeretőjét az aſz-
ſzony, úgy meg-útalt engem az Iſra-
ël háza, úgy-mond az Ur. * Szózat
hallatott az útakon, az Iſraël fiainak
ſiráſa és ordítáſa: mert meg-hamiſ-
sították az ő útokat, el-feletkeztek az
ő Urokról Iſtenekről. * Térjetek-meg
el-térő fiak, és meg-gyógyítom a'tí
el-fordúláſtokat. Imé mi te-hozzád
megyünk: mert te vagy a'mi Urunk

Iſtenűnk. * Bizony hazugok vóltak 23
a'halmok, és a'hegyeknek ſokaſága: G
bizony a'mí Urunkban Iſtenűnkben
az Iſraël ſzabadúláſa. * A' gyalázat 24
meg-eméſztette az atyáink munká-
ját ifiuſágunktól-fogva, az ő nyájo-
kat, és az ő chordájokat, az ő fiokat,
és az ő leányokat. * El-aluſzunk a'mí 25
gyalázatunkban, és bé-fődőz min-
ket a'mí ſzégyenſégűnk: mert a'mí
Urunknak Iſtenűnknek vétkeztűnk
mí, és az atyáink, ifiuſágunktól-fog-
va mind e'napiglan: és nem halgattuk
a'mí Urunk Iſtenűnk ſzavát.

IV. Rész.

HA meg-térſz Iſraël, úgy-mőd 1
az Úr, én-hozzám térj: ha el- A
veted orczám-elől a'te bo-
tránkozáſidat, meg nem há-
boríttatol. * És így eſkűdgyél: Él az 2
Úr, bizonyoſságban, és itéletben, és
igaſságban: és álgyák őtet a'Pogá-
nyok, és díchérik őtet. * Mert ezeket 3
mongya az Úr a'Júda 's a'Jeruſalem
férfiának: "Újittſatok ugarat maga-
toknak, és ne veſsétek a' tővíſsek-
kőzzé: * kőrnyűl-metélteſsetek az 4
Úrnak, és veſsétek-el a'tí ſzíveitek-
nek élső bőreit Judának férfiai és
Jeruſalemnek lakói: hogy valami-
képpen ki ne meñyen mint a'tűz az én
haragom, és meg ne gyuladgyon, és
ne légyen a'ki meg-óltſa, a'tí gondo-
latitoknak gonoſsága-miatt. * Hir- 5
deſsétek Júdában, és Jeruſalemben B
hallattaſsátok-meg: ſzóllyatok, és
fújjatok trombitát a'földőn: kiáltſa-
tok erőſsen, és mongyátok: Gyűl-
lyetek-egybe, és mennyűnk erős vá-
raſokba. * emellyetek jelt Sion- 6
ban. Erőſsődgyetek-meg, ne állya-
tok, " mert veſzedelmet hozok én
Éſzakról, és nagy romláſt. * Fel-jőtt 7
az oroſzlány az ő fekűvő helyéből, és
a' Nemzetſégek rablója fel-emelke-
dett: ki-jőtt helyéből, hogy puſztá-
vá tegye a'te földedet: a'te váraſid
el-rontatnak, lakó-nélkűl marad-
ván. * Ezért ővedzétek-fel magato- 8
kat ſzőr-żákokkal, ſírjatok és ordít- C
tſatok: mert nem fordúlt-el rólunk az
Úr búſuláſának haragja. * És léſzen 9
az napon, úgy-mond az Úr: El-véſz
a'király ſzíve, és a'fejedelmek ſzíve:
és el-álmélkodnak a' papok, és a'
proféták meg-réműlnek. * És mon- 10
dék: Ah, ah, ah Uram Iſten, meg-

"Oſe. 10. d. 12.

"Sup. 1. c. 14.

chaltad-e tahát e'népet és Jeruſale-
met, mondván: Békeſégtek léſzen; és
ímé lelkűnkig érkezett a' fegyver?
* Az időben mondatik e'népnek és 11
Jeruſalemnek: Sűtő ſzél az útakon,
mellyek az én népem leánya úrának
puſztájában vannak, nem ſzóráſra és
tiſztításra. * Tellyes ſzél jő ezekből 12
nékem: és moſt én meg-beſzéllem az
én itéletimet nékik. * Ímé mint a'fely- 13
hő úgy jő-fél, és mint a'ſzél-véſz az D
ő ſzekere: gyorſabbak a'ſaſoknál az
ő lovai: jaj nékűnk mert el-puſztít-
tattunk. * Moſd-meg ſzívedet a' go- 14
noſságtól Jeruſalem, hogy meg-ſza-
badúlly: meddig kéſnek benned az ár-
talmas gondolatok? * Mert a'hirde- 15
tőnek ſzózattya Dan-felől; és a' bál-
ványt meg-jelentőnek az Efraim
hegyéről. * Mongyátok-meg a' 16
nemzetſégeknek: Ímé hallattatott
Jeruſalemben, hogy őrizők jőnek
meſzſze földről, és a'Júda váraſi-el-
len kiáltnak. * Mint a'mezőnek őri- 17
zői lőttek ő-ellene, kőrős-kőrűl:
mert engem haragra ingerlett, úgy-
mond az Ur. * A'te útaid, és a'te gon- 18
dolatid chelekedték ezeket néked: ez
a'te gonoſságod, mert keſerű, mert
a'ſzívedet illette. * A'haſam, a'haſam 19
fáj, az én ſzívemnek érzékenſégi meg- E
háborodtak én-bennem: nem halga-
tom-el, mert a'kűrt ſzavát hallotta
az én lelkem, a' harcz kiáltáſát. * A' 20
romlás romláſra hívattatott, és el-
puſztíttatott az egéſz föld: hirte-
len el-puſztíttattak az én hajlékim,
hirtelen az én bőreim. * 'S med- 21
dig látom a'ſzaladót, hallom a'kűrt
ſzavát? * Mert az én bolond népem 22
nem iſmért engem: eſztelen fiak, és
balgatagok: bőlchek hogy gonoſzt
chelekedgyenek, jól chelekedni pe-
dig nem tudtak. * Meg-tekíntém a' 23
földet, és ímé puſzta vala, és heába-
valo; és az egeket, és nem vala vilá-
goſság azokban. * Látám a'hegye- 24
ket, és ímé mozognak vala: és minden
halmok meg-háborodtak. * Nézé- 25
lék, és nem vala ember: és mindé égi
madár el-távozott. * Tekínték, és ímé 26
puſzta a'Karmélus, és minden váraſi F
el-rontattak az Úr ſzíne-előtt, és az ő
búſúlt haragjának ſzíne-előtt. * Mert 27
ezeket mongya az Úr: El-puſztítta-
tik az egéſz föld, de mindazáltal el
nem fogyatom. * Gyáſzol a'föld, és 28
keſeregnek ott-fenn az egek: azért

Sup. 14. 3. b. 5.

hogy szóllottam, gondoltam, és meg nem bántam, sem el nem tértem attól. *A'lovasnak, és a'nyíllal-lövőnek szava-előtt, el-futott minden város: bé-mentenek a'kemény helyekre, és fel-hágtak a' kő-sziklákra: minden városok el-hagyattattak, és nem lakik azokban ember. *Te pedig el-pusztíttatván mit fogsz-chelekedni? midőn karmazin-színűbe öltözöl, midőn felchinyosíttatol arany-függővel, és meg-fested kendőzővel a'szemeidet, héába ékesíted magadat: meg-útáltak téged a'te szeretőid, a'lelkedet keresik. * Mert mint a'szűlő szózatyát hallottam, kínlódásokat mint a'gyermek-szűlőét: A' Sion leányának szava mint a' meg-halónak és a'kezeit ki-terjesztőnek: jaj nékem, mert el-fogyatkozott a' lelkem a'meg-ölettekért.

9 C
29 G
10
30 11
31
12
13
14
15 D

V. Rész.

KErüllyétek-meg a'Jerusalem útait, és nézzétek, és szemléllyétek-meg, és kérdezkedgyetek az ő útzáin, ha találtok-e törvént-chelekedő és hívséget-kereső férfiat: és meg-kegyelmezek néki. *Hogy-ha mongyák-is, Él az Úr: azt-is hamisan eskűszik. *Uram a'te szemeid a'hívséget nézik: verted őket, és nem fájlalták: megrontottad őket, és nem akarták felvenni a'fegyelmet: keményebbekké tőtték az ő orczájokat a'kőnél, és nem akartak meg-térni. * Én pedig mondék: Talám szegények és bolondok, nem tudván az Úr útát, az ő Istenők ítéletét. * El-megyek azért a'fő emberekhez, és szóllok nékik: mert ők tudgyák az Úr útát, az ő Istenők ítéletét. és ímé azok inkább mindeggyütt törték-el az igát, el-szakasztották a'kőteleket. *Az-okáért megsértette őket az erdei oroszlány, a' farkas estve-felé el-pusztította őket, a'párducz vígyáz az ő városokra: minden a'ki ki-menend kőzzűlők, megfogattatik: mert meg-sokasodtak az ő vétkek, el-hatalmaztak az ő pártolkodások. *Hogy kegyelmezhetek-meg néked? a' fiaid el-hattak engem, és azokra eskűsznek a'kik nem istenek: meg-elégítettem őket, és paráználkodtak, és a'kurvának házában bujalkodtak. * Kaczér és ménlovakká lőttek: "ki-ki az ő felebaráttya feleségére nyerít vala. *Vallyon ezekért nem látogatom-e meg, úgy-mond az Úr? és ez illyen nemzetségen nem áll-e boszszút az én lelkem? *Mennyetek-fel az ő kő-falaira, és hánnyátok-el, de el ne fogyasszátok: tőrjétek-el az ő jövéseit, mert nem az Úré. * Mert vétekkel vétkezett ellenem az Israël háza, és a'Júda háza, úgymond az Úr. * Megtagadták az Urat, és mondották: Nem ő az; se nem jő reánk a'veszedelem: a'fegyvert, és az éhséget nem láttyuk. * A'próféták héában szóllottak, és nem vólt felelet bennek: azért ezek történnek rajtok. * Ezeket mongya a'seregek Ura Istene: Mivelhogy ez igét szóllották: ímé én tűzzé tészem az én igéimet a'te szádban, és e'népet fákká, és meg-emészti őket. * Ímé én meszszűnnen hozok nemzetséget reátok Israël háza, úgymond az Úr; erős nemzetséget, régi nemzetséget: olly nemzetséget, a'kinek nyelvét nem tudod, se nem érted mit szóll. *Az ő tegze mint a'fel-nyílt koporsó, minnyájan erősek. * És meg-észi a'te veteményidet, és a'kenyeredet: meg-emészti a'te fiaidat, és a'leányidat: meg-észi a'te nyájadat, és a'chordáidat: meg-észi a'te szőlődet, és a'fügédet: és el-rontya fegyverrel a'te erős városidat, mellyekben néked bizodalmad vagyon: * Mindazáltal az napokban, úgymond az Úr, el nem fogyatlak titeket. * "Hogy-ha mongyátok: Miért chelekedte velünk a'mi Urunk Istenünk mind ezeket? mongyad nékik: A'mint el-hadtatok engem, és idegen istennek szolgáltatok a'ti földetekben, úgy szolgáltok az ideigeneknek a'nem ti földötökön. * Hirdessétek-meg ezt a'Jákob házának, és hallattassátok Judában, mondván: * Hallyad bolond nép, a'kinek ninch szíved: a'kik, szemeitek lévén, nem láttok; és fületek, és nem hallotok. * Nem féltek-e tahát engem, úgy-mond az Úr; és az én orczám-előtt nem bánkodtok-e? A'ki a'fövent határúl töttem a'tengernek, örök parancholattal, mellyet által nem hág: és meg-indúlnak, és erőt nem vehetnek; és megdagadnak az ő habjai, és azon által nem mennek: * e'népnek pedig, hitetlen és boszszontó szíve vagyon, el-távoztak és el-mentek. * És nem

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19 E
20
21
22
23
24

*Ezec. 22. c. 11.

*Inf. 16. b. 10.

mondották az ő ſzívőkben : Féllyűk
a'mí Urunkat Iſtenűnket, a'ki nékűnk
idején és későn-valo eſsőt ád az ő ide-
jében ; ki az eſztendei aratáſnak tel-
lyes-vóltát meg-őrizi nékűnk. * A' 25
tí hamiſságitok térítették-el ezeket :
és a'bűneitek tíltották-el a'jót tőle-
tek. * Mert iſtentelenek találtattak az 26
én népem-kőzőtt leſelkedvén mint a'
madaráſzok, tőrt hányván és kelep-
czéket a'férfiak fogáſára. * Mint a'tőr 27
teli madarakkal, úgy az ő házok rak-
vák álnokſággal : azért lőttek naggyá
és meg-gazdagúltak. * Meg-kővéred- 28
tek és meg-híztak : és igen gonoſzúl G
hágtak-által az én beſzédimet. " Az
őzvegy űgyét meg nem itélték, az ár-
va űgyét nem igazgatták, és a'ſzegé-
nyek tőrvényét meg nem itélték.
* Vallyon ezekért nem látogatom-e 29
meg, úgy-mond az Úr ? a'vagy ez il-
lyen nemzetſégen nem áll-e boſzſzút
az én lelkem ? * Álmélkodás és cho- 30
dák lőttek a'főldőn : * a'proféták ha- 31
zugſágot profétáltak, és a'papok e'
hez kezőkkel tapſoltak : és az én né-
pem ſzerette ez illyeneket : azért mi
léſzen az ő utóllyára.

"Iſa. 1. f. 23. Zach. 7. 10.

VI. Rész.

E Rőſsődgyetek-meg Ben-ja- 1
minnak fiai Jeruſalem-kőze- A
pett, és Tekuában trombitát
fújjatok, és Betakaremben
emellyetek záſzlót : mert veſzedelem
láttatik Eſzakról jőni, és nagy rom-
lás. * A' ſzép és gyenge aſzſzony'ál- 2
lathoz haſonlítottam a'Sion leányát.
* Ő-hozzája jőnek a' páſztorok, és 3
azok nyájai : ſátorokat vontak-fel
beñe kőrős-kőrűl : ki-ki azokat legel-
teti, a'mellyek az ő keze-alatt vannak.
* Kéſzíttſetek hadat ellene : kellye- 4
tek-fel, és meñyűnk-fel délben : jáj né-
kűnk, mert el-hanyatlott a'nap, mert
meg-hoſzſzabbúltak az arnyékok
eſtve. * Kellyetek-fel, és mennyűnk- 5
fel éjjel, és rontſuk-el az ő házait.
* Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura : 6
Vágjátok az ő fáját, és tőltſetek től- B
téſt Jeruſalem-kőrűl : ez a'meg-láto-
gatáſnak váraſa, minden patvarko-
dás ő-benne. * A'mint meg-hidegí- 7
tette a'kút az ő vizét, úgy hidegítet-
te-meg az ő gonoſságát : hamiſság és
puſztítás hallattatik ő-benne, én-
előttem mindenkor betegſég és vere-
ſég. * Tanúlly Jeruſalem, hogy vala- 8

mi-képpen el ne távozzék a'lelkem
tőled, hogy valami-képpen ne tegye-
lek téged puſztává, lakhatatlan főldé.
9 * Ezeket mongya az ſeregek Ura :
Mind egy gerezdig meg-ſzedik mint
a'ſzőlőben az Iſraël maradékit : for-
dítſd a'kezedet mint a'ſzőlő-ſzedő a'
10 koſárra. * Kinek ſzóllyak ? és kit hí-
C jak bizonyſágúl hogy hallya ? ímé
kőrnyűl-metéletlenek az ő fűlők, és
nem halhatnak : ímé az Úr igéje gya-
lázattá lőtt nékik, és bé nem véſzik
11 azt. * Az-okáért az Úr haragjával
tellyes vagyok, el-fáradtam ſzenved-
vén : őntſd-ki a'kichiny gyermekre az
útzákon, és az ifiak gyűlekőzetire
mind-eggyűtt : mert a'férfiu az aſz-
ſzony'állattal el-fogattatik, a'vén a'
12 tellyes-idejűvel. * Es az ő házok ide-
genekre ſzállanak, a'mezőjők's a'fele-
ſégek egyenlő-képpē : mert ki-nyúj-
tom kezemet a'főld lakóira, úgy-
13 mond az Úr. * " Mert kichintől-fog- "Iſa. 56. d. 11.
va nagyig minnyájan főſvényſéget Inf. 8. d. 10.
kővetnek : és a' profétától-fogva a'
papig minnyájan álnokſágot chele-
14 keſznek. * Es gyógyíttyák vala az én
D népem leányának romláſát gyalázat-
tal, mondván : Békeſég, békeſég : és
15 nem vala békeſég. * Szégyenlették,
hogy útálatoſságot chelekedtek : sőt
inkább ſzégyenſéggel nem ſzégyen-
lették, és nem tudtak meg-pírúlni.
az-okáért el-eſnek az el-eſtek-kőzőtt :
az ő meg látogatáſoknak idején le-
16 omolnak. úgy-mond az Úr. * Ezeket
mondgya az Úr : Állyatok az útakon,
és láſsátok-meg, és kérdezkedgyetek
a'régi őſvényekről, mellyik légyen a'
jó út, és azon járjatok : " és nyugo- "Mat. 11. d. 29.
dalmat találtok a'tí lelkeiteknek. És
17 mondának : Nem járunk. * És őr-ál-
lókat rendelék néktek. Halgaſsátok a'
trombita ſzót. És mōdának : Nem hal-
18 gattyuk. * Az-okáért kalgaſsátok-meg
E Pogányok, és értſd-meg gyűlekőzet,
melly nagy dolgokat chelekeſzem én
19 rajtok. * Hallyad főld : Ímé én e'nép-
re veſzedelmeket hozok, az ő gondo-
latinak gyűmőlchét : mert az én igéi-
met nem halgatták, és a'tőrvényemet
20 meg-vetették. * " Miért hoztok né- "Iſa. 1. d. 11.
kē Sábából temiént, és győnyőrűſé-
ges illatu kalamuſt meſzſze-főldről ?
a'tí éppen-égő áldozatitok nem ked-
veſek, és a'tí egyéb áldozatitok nem
21 tetſzettek nékem. * Az-okáért ezeket
mongya az Úr : Ímé én e'nép-kőzibe

romlásokat hozok, és el-esnek azokáltal az atyák és a'fiak egyetemben, a'szomszéd és az atyafiu el-vesznek. *Ezeket mongya az Úr: Ímé nép jő Észak-földéről, és nagy nemzetség támad-fel a'föld végéről. *Nyilat és pajzot ragad: kegyetlen, és nem könyörül. az ő szava mint a'tenger fogzúgni: és lovakra ülnek, készek mint a'terfiu a'harczra, te-ellened Sion leánya. *Hallottuk annak hírét, el-lankadtak a'mi kezeink: a'háboruság környűl-fogott minket; a' fájdalmak, mint a'szülőt. * Ne mennyetek-ki a' mezőkre, és az úton ne járjatok: mert az ellenségnek kardgya, körös-körűl réműlés. *Én népemnek leánya ő vedzél-fel szőr-zsákba, és hánts hamvat reád: az eggyetlennek siratását szerezd magadnak, keserves síráft, mert hirtelen reánk jő a'pusztító. *Erős próbálóvá tettelek téged az én népemközött: és meg-tudod, és meg-próbálod az ő útokat. * E' fejedelmek minnyájan párt-ütők, álnokúl-járók, réz és vas: minnyájan meg-vesztek. * A'fúvó semmivé lőtt, a'tűzben meg-emésztetett az ón: az olvasztó hiába olvasztott: mert az ő gonoságok meg nem emésztetett. * Megvetettett ezűstnek hijátok őket, mert az Úr el-vetette őket.

F 9 22 23 10 24 11 25 12 26 G 13 27 C 28 14 29 b. 11. 30 15 16 1 A 2 17 D 18 3 4 19 5 20 6 B 21 7 E 8

VII. Rész.

AZ ige, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, mondván: *Ály az Úr háza kapujában, és hirdesd ott ez igét, és mongyad: Halgassátok az Úr igéjét egész Júda, kik bé-mentők e'kapukon hogy imádgyátok az Urat. * Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: "Jobbíttsátok-meg a'ti útaitokat, és a'ti chelekedetiteket: és veletek lakom e'helyen. *Ne bízzatok a'hazugság igéiben, mondván: Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez. *Mert ha jól igazgattyátok az útaitokat, és chelekedetiteket; ha itéletet tésztek a'férfiu 's az ő attyafia-között, * a'jövevényen, és az árván, és az özvegyen nem chelekesztek törvénytelenséget, sem ártatlan vért nem ontotok e'helyen, és az idegen istenek-után nem jártok magatok veszedelmére: * veletek lakom e' helyen; a'földön, mellyet az atyáitoknak adtam őrökkön-őrökké. *Ímé tí a'hazugság beszédiben bizakodtok, mellyek nem használnak néktek: *loptok, öltök, paráználkodtok, hamisan eskűsztök, Báalimnak áldoztok, és idegen istenek-után jártok, a' kiket nem ismértök. * És el-jöttetek, és meg-állottatok előttem e'házban, melyben segétségűl hívattatott az én nevem, és ezt mondottátok: Megszabadúltunk, azért hogy mind ez útálatosságokat chelekedtük. *"Vallyon tahát latrok barlangjává lőtt-e e'ház, melyben segétségűl hívattatott az én nevem a'ti szemeitek-előtt? én, én vagyok: én láttam, úgy-mond az Úr. * Mennyetek az én helyemre Sílóba, a'hol az én nevem lakott eleinten, és lássátok-meg miket chelekedtem azzal az én népemnek Israëlnek gonoságáért: * és most, mivelhogy mind e' dolgokat chelekedtétek, úgy-mond az Úr; és szóllottam néktek reggel fel-kelvén, és szólván, és nem halgattátok; " és híttalak titeket, és nem feleltetek. * † Úgy chelekeszem e'házzal, melyben segétségűl hívattatott az én nevem, és a'melyben néktek reménségtek vagyon; és a'hellyel, mellyet néktek és a'ti atyáitoknak adtam, a' mint Sílóval chelekedtem. * És elvetlek titeket orczám-elől, a'mint el-vetettem minden atyátok-fiait, Efraimnak minden magvát. *"Te azért ne imádkozzál e'népért, se ne tégy érettek dícséretet és imádságot, és ne ály ellenem: mert nem halgatlak meg téged. * Nem látod-e mit chelekesznek ezek a'Júda városiban, és a' Jerusalē útzáin? * A'fiak fát szednek, és az atyák tűzet gyújtnak, és az aszszonyok zsírral dagasztnak, hogy lepényeket chinállyanak az ég királynéjának, és az idegen isteneknek áldozzanak, és engem haragra ingerellyenek. * Vallyon engem ingerelnek-e haragra, úgy-mond az Úr? nem önnön-magokat-e az ő orczájok szégyenségére? *Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé az én haragom, és az én búsúlásom fel-gerjed e'helyellen, az emberekre, és a'barmokra, és a'tartomány fájára, és a'földnek gyümölchire, és fel-gyújtatik, és meg nem óltatik. * Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: A'ti éppen-égő áldozatitokat tegyétek a' ti egyéb áldozatitokhoz, és egyétek-

" Inf. 22. d. 15.

" Mat. 21. b. 13. Mar. 11. c. 17. Luc. 10. g. 46.

" Prov. 1. c. 24. Isa. 61. b. 11. † 1. Reg. 4. a. 2. b. 10.

" Inf. 14. b. 11.

meg a'húsát. * Mert nem szóllottam 22
a'tí atyáitokkal, és nem parancholtam nékik, az napon mellyen ki-hoztam őket Egyiptus-földéből, az éppen-égő és egyéb áldozatok igéjéről: * Hanem ez igét parancholtam 23 A
nékik, mondván: Halgassátok az én szómat, és a'tí Istentek lészek, és tí az én népem lésztek: és járjatok minden úton, mellyet néktek parancholtam, hogy jól legyetek. * És nē halgattak, 24
se meg nem hajtották fűlőket: hanem az ő akarattyokban jártak, és az ő gonosz szívőknek hamisságában: és hátra mentenek, és nem-elő, * a'napság- 25 F
tól-fogva, mellyen ki-jőttek az ő attyok Egyiptus-földéből, mind e'mái napiglan. Es el-küldőttem hozzátok minden én szolgaimat, a'profétákat, naponként fel-kelven reggel, és el-küldvén. * És nem halgattak engem, 26
se meg nem hajtották fűlőket: hanem meg-keményítették az ő nyakokat: "és gonoszbúl chelekedtek, hogy-
" Inf. 16. c. 12. sem az ő attyok. * És meg-beszélled 27
nékik mind ez igéket, és meg nē halgatnak téged; és hívod őket, és meg nem felelnek néked. * És mongyad 28
nékik: Ez a'nemzetség, melly nem halgatta az ő Ura Istene szavát, se fel nem vőtte a'fégyelmet: el-veszett a'hit, és el-vétetett az ő szájokból. * Nyírd-el a'hajadat, és vesd-el, és 29
sírj fel-szóval: mert el-vetette az Úr, és el-hatta az ő haragjának nemzetségét, * mert gonoszt chelekedtek a' 30
Júda fiai az én szemeim-előtt, úgymond az Úr. Az ő botránkozásokat a'házba helyheztették, a'melyben segétségűl hívattatott az én nevem, hogy meg-ferteztetnék azt: * és 31 G
meg-építették a'Tófet magas helyeit, melly az Ennom fia vőlgyében vagyon: hogy meg-égetnék az ő fiokat 's az ő leányokat tűzzel: a'miket nem parancholtam, se szívemben nem gondoltam. * Az-okáért ímé el-jőnek a'napok, úgy-mond az Úr, és 32
nem mondatik tőbbé Tófetnek, sem az Ennom fia vőlgyének: hanem Ölés-vőlgyének: és Tófetben temetkeznek, azért hogy ninch hely. * És 33
lészen e'népnek hólt testek az égi madaraknak, és a'földi vadaknak eledelűl, és nem lészen a'ki-el-űzze. * "És 34
" Ezec. 26. c. 13. meg-szűnetem a'Júda várasiban, és a'Jerusalem útzáiban az őrőmnek szavát, és a'vigaságnak szavát, a'vő-le-

génynek szavát, és a'meny-aszszonynak szavát: mert el-pusztúl a'föld.

VIII. Rész.

1 A Az időben, úgy-mond az Úr: Ki-hánnyák a'Júda királyinak chontyait, és az ő fejedelminek chontyait, és a'papok chontyait, és a'proféták chontyait, és azok chontyait a'kik Jerusalemben laktak, az ő koporsójokból: 2 * és ki-terítik azokat a'napra és a'hóldra, és az égnek minden seregeeleibe, a'mellyeket szerettek, és a'mellyeknek szolgáltak, és a'mellyek-után jártak, és a'mellyeket kerestek, és imádtak: fel nem szedetnek, és el nem temettetnek: ganéjjá lésznek a' 3 föld színén. * És inkább választyák a'halált hogy-sem az életet minnyájan a'kik meg-maradnak ez igen gonosz nemzetségből minden helyeken, mellyek meg-maradtak, a'mellyekre ki-vetettem őket, úgy-mond 4 B a'seregek Ura. * És mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr: Vallyon a'ki el-esik, nem kél-e fel? és a'ki el-fordúlt, nem tér-e meg? * Miért fordúlt 5 tahát el ez a'nép Jerusalemben megáltalkodott el-fordúlással? A'hazugságot ragadták, és nem akartak meg- 6 térni. * Reá figyelmeztem, és reá halgattam: senki jót nem szóll, senki penitentziát nem tart az ő bűnéről, C mondván: Mit chelekedtem? minnyájan az ő futásokra tértek, mint a' 7 harczra sebessen-ménő ló. * A'kánya az égben meg-ismérte az ő idejét, a'gerlicze, és a'fechke, és az esterag, meg-tartották az ő el-jővetelek idejét: az én népem pedig nem ismérte-meg 8 az Úr itéletit. * Mi-képpē mongyátok: Bőlchek vagyunk mi, és az Ur tőrvénye nálunk vagyon? bizony hazugságot szerzett az írók hazug pen- 9 nája. * Meg-szégyenűltek a'bőlchek, meg-réműltek, és meg-fogattattak: mert az Úr igéjét el-vetették, és sem- 10 D mi bőlcheség ninch bennek. * "Az-okáért az ő feleségeket idegeneknek adom, az ő mezejeket őrőkősőknek: mert kichintől-fogva nagyig minnyájan a' fősvénységet kővetik: a' profétától-fogva a'papig minnyájan 11 hazugok. * És gyógyíttyák vala az én népem leányának romlását gyalázattyokra, mondván: Békeség, békeség; 12 holott nem vólna békeség. * Szégyen-

" Isa. 56. d. 11. Sup. 6. c. 13.

lették, hogy útálatoſságot chelekedtek: sőt inkább ſzégyenſéggel nem ſzégyenlették, és nem tudtak megpírúlni: az-okáért el-eſnek az el-eſtek-kőzőtt; az ő meg-látogatáſoknak idején le-omolnak, úgy-mond az Úr.
13 *Egybe-gyűjtvén egybe-gyűjtőm őket, úgy-mond az Ur: ninch ſzőlő a' ſzőlő-tőveken, és ninchenek fűgék a' fűge-fán, a'levél le-húllott: és a'miket nékik adtam, azokat el-hadták.
14 *Mit űlűnk? gyűllyetek-egybe, és mennyűnk-bé az erős várasba, és halgaſsunk ott: mert a'mí Urunk Iſtenűnk halgatáſra juttatott minket, és epe-vízzel itatott bennűnket: mert
15 vétkeztűnk az Úrnak. * "Békeſéget vártunk, és nem lőn a'jó: meg-gyógyitáſnak idejét, és ímé félelem.
16 *Dántól-fogva hallattatott az ő lovoknak hortyogáſa, az ő hadakozói nyeritéſének ſzavától meg-rendűlt az egéſz főld. és el-jőttek, és meg-emélztették a'főldet, és annak tellyes-vóltát; a'váraſt, és annak lakóit.
17 *Mert ímé én baſiliſkus kígyókat kűldők reátok, kik-ellen ninch varázlás: és meg-marnak títeket, úgy-mond az Úr.
18 *az én fájdalmam a'fájdalom-főlőtt, a'ſzívem ſzomoru énbennem.
19 *Ímé az én népem leánya kiáltáſának ſzava meſzſze főldről: Vallyon ninch-e Sionban az Úr, a'vagy annak királya ninch-e ő-benne? Miért ingerlettek tahát engem haragra az ő faragott-képőkkel, és az idegen hiuſágokkal?
20 *El-múlt az aratás, él végeződőtt a'nyár, és mí meg nem ſzabadúltunk.
21 *Az én népem leányának romláſa-miatt meg-romlottam, és meg-ſzomorodtam, az álmélkodás kőrnyűl-fogott engem.
22 *Ninch-e fenyű-viaſz Gálaádban? a'vagy orvos ninch-e ott? miért nem gyógyúlt-bé tahát az én népem leányának ſeb-helye?

IX. Rész.

1 KI ád az én fejemnek vizet, és a'ſzemeimnek kőny-húllatáſoknak forráſát? és ſiratom éjjel és nappal az én népem leányának meg-őletteit.
2 *Ki viſzen engem a'puſztába az úton-járók ſzálláſára, és el-hagyom az én népemet, és el-távozom tőlők? mert minnyájan paráznák, gonoſz-tévőknek gyűlekőzete.
3 *Es az ő nyelvőket, mint a' hazugſágnak, és nem az igaz-mondáſnak kéz-íját, ki-nyújtották: meg-erőſsődtek a'főldőn, mert gonoſzról gonoſzra mentek, és engem nem tud-
4 tak, úgy-mond az Úr. * Ki-ki meg-
B őrizze magát felebaráttyától, és ſemmi attyafiában bizodalma ne légyen: mert minden atyafi meg-ejtvén meg-ejt, és minden barátod chalárdúl jár.
5 *És a'férfiu az attyafiát meg-chúfollya, és igaſságot nem ſzólnak: mert a'nyelvőket a'hazugſágnak ſzólláſára tanitották: hogy hamiſsan chelekednének azon fáradtak.
6 * A'te lakáſod az álnokſágnak kőzepette vagyon: az álnokſág-miatt nem akartak engem tudni, úgy-mond az Úr.
7 * Az-okáért ezeket mongya a'ſeregek Ura: Ímé én meg-olvaſztom, és meg-próbálom őket: mert mit chelekedgyem egyebet az én népemnek leányával?
8 * Meg-ſebesítő nyíl az ő nyelvők, *Pſal. 27. a. 3.*
C álnokſágot ſzóllott: a'ſzájával békeſéget ſzóll baráttyával, és titkon leſt vét néki.
9 * Vallyon ezekért nem látogatom-e meg, úgy-mond az Úr? a'vagy az illyen nemzetſégen nem áll-e bóſzſzút az én lelkem?
10 * A'hegyekért el-kezdem a'ſiratáſt és a'panaſzolkodáſt, és a'puſztának ékeſségiért a'jajgatáſt: mert meg-gyújtatnak, úgy hogy ne légyen által-ménő ember: és nem hallották az ott-lakónak ſzavát: az égi madártól-fogva a' barmokig, el-kőltőztek, és el-távoztak.
11 * És Jeruſalemet főveny rakáſokká téſzem, és ſárkányok fekűvőhelyévé: és a'Júda váraſit puſztaſágra adom, úgy hogy ne légyen lakója.
12 * Kichoda a'bőlch férfiu, a'ki ezt ér-
D tſe, és kihez légyen az Úr ſzája igéje hogy azt hirdeſse, miért veſzett-légyen el a'főld, és meg-égett légyen mint a'puſzta, úgy hogy ne légyen a'
13 ki által-mennyen rajta? * És monda az Úr: Mert el-hadták az én tőrvényemet, mellyet nékik adtam, és nem hallották az én ſzómat, és
14 nem jártak abban: * és el-mentenek az ő ſzívők álnokſága-után, és Báalim-után: mellyet az attyoktól
15 tanúltak. * Az-okáért ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: "Ímé én e'népet űrőmmel étetem, és
16 epe-vízzel itatom őket. * És el-ſzélleztem őket a'Pogányok-kőzibe, kiket nem iſmértek ők, ſem az ő attyok: és fegyvert bochátok utánnok, míg

Inf. 4. d. 19.

Inf. 23. c. 15.

Ierem. 8. 9.

nem

nem meg-emészteſsenek. * Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Elmélkedgyetek, és híjátok-elő a'ſirató aſszonyokat, és jőjenek-elő: és a'bőlch aſszonyokhoz kűlgyetek-el, és hamar járjanak: * ſieſſenek, és vegyék-elő mi-érettűnk a'ſiratáſt: ereſzſzenek a'mi ſzemeink kőny-húllatáſokat, és a'mi ſzeműnkhejai vizekkel follyanak. * Mert ſiráſnak ſzava hallattatott Sionból: Miképpen puſztíttattunk-el, és főlőtte igen meg-ſzégyeníttettűnk? mert el-hadtuk a'főldet, mert le-hányattattak a'mi ſátorink. * Halgaſsátok azért aſszonyok az Úr igéjét: és vegyék-bé a'fűleitek az ő ſzája beſzédét: és tanittſátok ſiráſra a'tí leányitokat, és ki-ki az ő felebaráttyát a'jajgatáſra. * mert fel-jőtt a'halál a'mi ablakinkon, bé-jőtt a'mi házainkba, elveſzteni kívűl a'kiſdedeket, az ifiakat az útzákról. * Szólly: Ezeket mongya az Úr: És el-eſik az embernek hólt teſte mint a'gancj a'mezőn, és mint a'ſzéna a'kaſzálo háta-megett, és ninch a'ki fel-ſzedgye. * Ezeket mongya az Úr: " Ne dichekedgyék a'bőlch az ő bőlcheſégében, és ne dichekedgyék az erős az ő erőſségében, és ne dichekedgyék a'gazdag az ő gazdagſágiban: * hanem ebben dichekedgyék, a'ki dichekedik, hogy túd és iſmér engem, hogy én vagyok az Úr, ki irgalmaſságot chelekeſzem, és itéletet, és igaſságot a'főldőn: mert ezek tetſzenek nékem, úgy-mond az Úr. * Ímé el-jőnek a'napok, úgymond az Úr: és meg-látogatom minnyájokat, a'kiknek környűl-metélt elő-bőrők vagyon, * Egyiptuſt, és Júdát, és Édomot, és az Ammon fiait, és Moábot, és mind azokat a'kiknek fel-nyírt őſtőkők vagyon, a'puſztában lakókat: mert minden nemzetek környűl-metéletlenek, Iſraëlnek pedig minden háza környűl-metéletlen ſzivűek.

" 1. Cor. 1. d. 31. 2. Cor. 10. d. 17.

X. Rész.

HAllyátok-meg az igét, mellyet az Úr ſzóllott felőletek Iſraëlnek háza. *Ezeket mongya az Úr: A'Pogányok útait meg ne tanúllyátok: és az égnek jeleitől ne féllyetek, mellyektől a'Pogányok félnek: * mert a'népek törvényi heába-valók: mert fát vág az erdőből a'meſter-ember keze munkája a'ſzínlő-bárdal. *†Ezűſtel és arannyal meg-ékeſítette azt: ſzegekkel és verőkkel őſzve-foglalta, hogy el ne rohollyon. * A'pálma-fa haſonlatoſságára chinált attak, és nem ſzólnak; hordoztatván el-vitetnek, mert nem járhatnak. Ne féllyetek azért azoktól, mert ſem gonoſzúl ſem jól nem chelekedhetnek. * " Ninch haſonló hozzád, Uram: te nagy vagy, és nagy a'te neved az erőſségért. *† Ki nem fél téged, ő Pogányok királya? mert tiéd a' tiſzteſség: a' Pogányoknak minden bőlchei-közőtt, és azoknak mindé országokban ſenki ninch hozzád haſonló. * Egyenlő-képpen eſzteleneknek és balgatagoknak mutattatnak: az ő hiuſágoknak bizonyſága a fa. * Bé-takartatott ezűſt hozzatratik Tarſisból, és arany Ofázból: a'meſter-ember alkotmánya, és a'réz-míves keze: kék ſelyem és veres bárſony azok őltőzeti. meſter-emberek alkotmánya mind ezek. *Az Úr pedig igaz Iſten: ő az élő Iſten, és őrőktől-fogva-valo király. az ő haragja-előtt meg-indúl a'főld: és el nem ſzenvedhetik a'Pogányok az ő fenyegetéſét. * Igy ſzóllyatok azért nékik: Az iſtenek, kik az egeket és a'főldet nem alkották, veſzſzenek-el a'főldről, és az ég-alatt-valók-közűl. * " A'ki a'főldet az ő erőſségével alkottya, el-kéſziti a'főld kerekſégét az ő bőlcheſégével, és az ő okoſságával ki-terjeſzti az egeket. * Az ő ſzavára a'vizeknek ſokaſágát adgya az égben, és fel-emeli a'kődőket a'főld határiról: " a' villámáſokat eſősvé téſzi, és ki-hozza a'ſzelet az ő kincheiből. * Bolondá lőtt minden ember a' tudománytól, meg-ſzégyenűlt minden meſter-ember a'faragott képben: mert hamiſság a'mit öntőtt, és ninch azokban lélek. *Heába-valók, és nevetſégre-mélto alkotmány: az ő meg-látogatáſok idején el-veſznek. *Nem haſonló ezekhez a'Jákob réſze: mert ő az, a'ki mindeneket formált; és Iſraël az ő örőkſégének veſſzője: Seregek Ura az ő neve. * Gyűjtſed-őſzve a'főldről a'te ſzégyenfégedet, ki a'meg-ſzállott helyben lakol. * mert ezeket mongya az Úr: Ímé én meſſze vetem a'főld lakóit ez úttal: és meg-háborgatom őket, úgy hogy meg-találtaſsanak. *Jaj nékem az én

† Sap. 13. c. 11. & 14. d. 2.

" Mich. 7. d. 18.

† Apoc. 15. b. 4.

" Gen. 1. a. 1. Inf. 51. b. 15.

" Pſal. 134. b. 7. Inf. 51. b. 16.

romlásomon, fölötte igen gonosz
chapásomon. Én pedig mondék: Szin-
tén ez az én betegségem, és el-visе-
lem azt. *Az én sátorom el-pusztítta- 20 8
tott, minden köteleim el-szakadoz- D
tak, az én fiaim el-mentek tőlem, és
ninchenek: ninch a' ki fel-vonnya
többé az én sátoromat, és fel-támasz-
sza az én bőreimet. * Mert bolondúl 21
chelekedtek a' pásztorok, és az Urat
nemkeresték: azért nem értették, és
minden ő nyájok el-szélledett. * Az 22
hírnek szózattya ihol jő, és a' nagy in-
dúlat Észak-földéről: hogy a' Júda
városit pusztává tegye, és a' sárká-
nyoknak lakó-helyévé. *Tudom U- 23
ram hogy nem az emberé az ő úttya:
sem a' férfiúé hogy járjon, és igazgassa
az ő lépéssit. *"Dorgálly-meg engem 24
Uram, de itéletben; és nem a' te hara-
godban, hogy valami-képpen sem-
mivé ne tégy engem. *†Öntsd-ki a' te 25
búsulásodat a' Pogányokra, a' kik nem
ismértek téged; és a' tartományokra,
a' mellyek a' te nevedet segétségül
nem hítták: mert meg-ették Jákó-
bot, és el-nyelték őtet, és meg-
emésztették őtet, és az ő ékességét
el-hánták.

XI. Rész.

AZ ige, melly az Úrtól Jere- 1
miáshoz lőtt, mondván: A
*Hallyátok-meg e' szövet- 2 14
ségnek igéit, és szóllyatok a'
Júda férfiainak, és a' Jerusalem lakói-
nak, és mongyad nékik: * Ezeket 3
mongya az Isaël Ura Istene: Átko-
zott férfiu, a' ki e' szövetségnek igéit 15
nem halgattya, * mellyet a' tí atyái- 4
toknak parancholtam, az napon mel-
lyen ki-hoztam őket Egyiptus-földé-
ből, a' vaskemenczéből, mondván: 16
Halgassátok az én szómat, és chele-
kedgyétek-meg mind a' miket néktek
parácholok, és én népemmé lésztek,
és én tí Istentek lészek: * hogy meg- 5
erősíttsem az eskűvést, mellyel meg-
eskűdtem az atyáitoknak, hogy né- 17
kik téjjel és mézzel-folyó földet ad-
nék, a' mint ezen nap. Es felelék, és
mondék: Ámen Uram. * És monda 6
az Ur nékem: Kiáltsad mind ez igéket 18
a' Júda városiban, és Jerusalemen-ki- D
vül, mondván: Halgassátok e' szövet-
ség igéit, és chelekedgyétek azokat: 19
* mert igen kérvén kértem az atyáito- 7
kat, az napon mellyen ki-hoztam B
őket Egyiptus földéből, mind e' nap-
ig: idein fel-kelvén igen kértem, és
mondottam: Halgassátok az én szó-
mat: * és nem hallották, se meg nem
hajtották fülőket: hanem el-mentek
ki-ki az ő gonosz szívének hamissá-
ga-után: és reájok hoztã e' szövetség-
nek minden igéit, mellyet parancholt-
am hogy chelekednének, és nem
chelekedték. * És monda az Úr né-
kem: Pártolás találtatott a' Júda fér-
fiai-között, és a' Jerusalem lakói-kö-
zött. * Viszsza-tértek az attyoknak
előbbi hamiságokra, a' kik az én igéi-
met hallani nem akarták: ezek-is az-
ért idegẽ istenek-után indúltak, hogy
azoknak szolgálnának: fel-bontották
az Isaël háza, és a' Júda háza az én
szövetségemet, mellyet szerzettem
az ő attyokkal. * Az-okáért ezeket
mongya az Úr: Ímé én reájok hozom
a' veszedelmeket, mellyekből ki nem
mehetnek: és kiáltanak én-hozzám,
és meg nem halgatom őket. * És el
mennek a Júda városi, és a' Jerusalem
lakói, és kiáltanak az istenekhez, a'
kiknek áldoznak, és meg nem szaba-
dittyák őket az ő nyomorúságoknak
idején. * "Mert a' te városinnak szá- 13 C "Sup.
ma-szerént, valának a' te istenid Júda; 2. f. 28.
és a' Jerusalem útainak száma-szerént,
raktad a' szégyenségnek óltárit, a'
Báalim áldozására-valo óltárokat.
* " Te azért ne imádkozzál e' nép- 14 "Sup.
ért, és ne tégy érettek dícséretet, 7. c. 16.
és imádságot: mert meg nem halga- Inf. 14.
tom az ő én-hozzám-valo kiáltásoknak idején, az ő nyomorúságoknak b. 11.
idején. *Mi dolog, hogy az én szerel-
mesem az én házamban sok vétkeket
chelekedett? vallyon a' szentelt hú-
sok el-vészik-e rólad a' te gonosságid-
dat, a' mellyekben dichekedtél? *Ter-
mő, szép, gyümölchöző, ékes olaj-fá-
nak hítta az Úr a' te nevedet: a' kiál-
tásnak szavára, nagy tűz gyuladott-
fel abban, és meg-égtek az ő chemeté-
téi. *És a' seregek Ura, a' ki téged plan-
tált, veszedelmet szóllott ellened, az
Isaël házának és a' Júda házának go-
nosságiért, mellyeket ő-magoknak
chelekedtek az én ingerlésemre, ál-
dozván Báalimnak. * Te pedig Uram
meg-mutattad nékem, és meg-tud-
tam: akkor mutattad-meg nékem az
ő igyekezeteket. * És én mint a' sze-
líd bárány, melly a' meg-ölésre vite-
tik: és nem tudtam hogy tanátsokat

gon-

gondoltak ellenem, mondván: Te-
gyünk fát az ô kenyerébe, és gyomlál-
lyuk-ki őtet az élők földéről, és az ô
neve ne légyen többé emlekezetben.
" Infr. 17. b. 10. & 20. c. 12. *" Te pedig seregek Ura, a'ki igazán 20
ítélsz, és meg-próbálod a'veséket és
a'szíveket, lássam boszszú-állasodat
rajtok: mert néked jelentettem-meg
ügyemet. * Az-okáért ezeket mon- 21
gya az Úr az Anatóti férfiaknak, kik a'
lelkedet keresik, és azt mongyák: Ne
profétálly az Úr nevében, és nem
halsz-meg kezeink-miatt. * Az-oká- 22
ért ezeket mongya a'seregek Ura:
Ímé én meg-látogatom őket: az ifiak
meg-halnak a'fegyver-miatt, az ô fiok
és leányok éhhel halnak-meg. * És 23
nem lésznek maradékok kőzzűlők:
mert veszedelmet hozok az Anatóti
férfiakra, az ô látogatásoknak esztendejét.

XII. Rész.

IGaz vagy te ugyan, Uram, ha ve- 1 A
led vetekedem: mindazáltal iga-
zat szóllok néked: " Miért szeren-
" Iob. 21. a. 7. Hab. 1. d. 13. chésittetik az istentelenek úta: jól
vannak minnyájan, a'kik vétkeznek
és hamissan chelekesznek? * El-plan- 2
táltad őket, és meg-gyökereztek:
fel-nevekednek, és gyümölchöznek:
kőzel vagy a'szájokhoz, és távúl a'
veséjektől. * És te Uram ismértél en- 3
gem, láttál engem, és meg-próbáltad
a'szívemet te-hozzád: gyűjtsd-ôszve
őket mint az áldozatra-valo nyájat,
és készíts-el őket a'meg-ôlés napjára.
* Meddig gyászol a'föld, és minden 4
tartomány fűve meg-szárad, a'benne-
lakók gonosságáért? meg-emésztetett a'barom, és a'madár, mert azt
mondották: Nem láttya a'mi utólso
dolgainkat. * Hogy-ha a'gyalogok- 5
kal futván el-fáradtál, hogy vete-
kedhetel a'lovakkal? holott pedig a'
békeséges földön bátorságos vóltál,
mit chelekeszel a'Jordán kevélységé-
ben? * Mert az attyád-fiai-is, és az 6 B
atyád háza, azok-is ellened hadakoz-
tak, és kiáltottak utánnad tellyes szó-
val: ne hidgy nékik mikor jókat szól-
lanak néked. * El-hadtam az én háza- 7
mat, el-eresztettem az örökségemet:
az én szerelmes lelkemet az ô ellen-
ségi kezébe adtam. * Lött nékem az 8
én örökségem mint az oroszlány az
erdőben: ellenem szóllott, azért gyű-
lőltem őtet. * Vallyon külömb-színű 9
madár-e nékem az én örökségem? val-
lyon mindenestől-fogva festett ma-
dár-e? jőjetek-elő, gyűllyetek-egybe
a'földnek mindé vadai, siessetek az el-
10 nyelésre. * A'sok pásztorok el-ron-
C tották az én szőlőmet, meg-tapod-
ták az én részemet: az én kivánatos
örökségemet kietlen pusztasággá tőt-
11 ték. * El-hánták azt, és sírt én-elle-
nem: pusztasággal el-pusztúlt az
egész föld: mert senki ninch a'ki szív-
12 ből meg-gondollya. * A'pusztának
minden útain jöttek pusztítók, mert
az Úr fegyvere meg-emészti a'földet
végtől-fogva végig: ninch békesége
13 semmi testnek. * Búzát vetettek, és
D tövisset arattak: az örökséget el-vőt-
ték, és nem használ nékik: meg-szé-
gyenűltök a'tí gyümölchötökért,
az Úr búsulásának haragja-miatt.
14 * Ezeket mongya az Úr mind az én
gonosz szomszédim-ellé, kik az örök-
séghez nyúlnak, mellyet el-osztottam
az én népemnek Israëlnek: Ímé én ki-
gyomlálom őket az ô földökből, és
a'Júda házát ki-gyomlálom kőzzű-
15 lök. * És mikor ki-gyomlálandom
őket, meg-térek, és könyörűlök raj-
tok: és viszsza-hozom őket, a'fér-
16 fiat az ô örökségére, és a'férfiat
az ô földébe. * És lészen: ha oktat-
tatván meg-tanúllyák az én népem-
nek útait, hogy az én nevemben es-
küdgyenek; Él az Úr, a'mint az én
népemet Báalra tanították eskűdni:
17 fel-építtetnek az én népem-kőzött.
* Hogy ha meg nem halgatnak,
gyomlálással ki-gyomlálom azt a'
nemzetséget, és el-vesztésel, úgy-
mond az Úr.

XIII. Rész.

1 EZeket mongya az Úr én-né-
A kem: Eredgy, és szerezz ma-
gadnak len-övet, és övedzd
azt ágyékidra, és ne vidd azt a'
2 vízbe. * És övet szerzék az Úr igéje-
szerént, és az én ágyékim-körűl
3 övedzém. * És lőn az Úr beszéde hoz-
4 zám, másodszor, mondván: * Vedd-
elő az övet, mellyet szerzettél, melly
az ágyékid-körűl vagyon, és fel-kel-
vén menny az Eufráteshez, és rejtsd-
5 el azt ott a'kő-szikla hasadékjába. * És
el-menék, és el-rejtém azt az Eufrá-
tesnél, a'mint meg-parancholta vala
6 nékem az Úr. * És lőn sok napok
után, monda az Úr nékem: Kelly-fel,
menny az Eufráteshez: és vedd-fel
onnét az övet, a'melyről parancholtam

tam néked hogy ott azt el-rejtenéd. *És el-menék az Eufráteshez, és ki-áſám, és ki-vévém az ővet a'helyből, a'hol azt el-rejtettem vala; és ímé meg-rothadott vala az őv, úgy hogy ſemmire-valo vólna. *És lőn az Úr igéje hozzám, mondván: *Ezeket mongya az Úr: Igy rothaſztom-meg a'Júda kevélyſégét, és a'Jeruſalem nagy kevélyſégét: *Ezt az igen gonoſz népet, kik nem akarják hallani az én igéimet, és az ő ſzívőknek gonoſſágában járnak: és idegen iſtenek után indúltak hogy azoknak ſzolgálnának, és imádnák azokat: és léſznek mint ez az őv, melly ſemmire-valo. *Mert a'mint az ember ágyékához foglaltatik az őv, úgy hozzám foglaltam Iſraëlnek minden házát, és Júdának minden házát, úgy-mond az Úr: hogy én népemmé lennének, és az én nevemre, és dichéretemre, és dichőſégemre: és meg nem halgattták. *Mongyad azért nékik e'beſzédet: Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene: Minden palaſzkotſka borral tőltetik-meg. És mondanak néked: Nem tudgyuk-e hogy mindē palaſzkotſka borral tőltetik-meg? * És mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr: Ímé én bé-tőltőm e'földnek minden lakóit, és a'királyokat a'kik Dávid nemzetſégéből az ő királyi-ſzékén ülnek, és a'papokat, és a'prophétákat, és Jeruſalemnek minden lakóit, réſzegſéggel: * és el-ſzélleſztem őket a'férfiat az attyafiától, és az atyákat 's a'fiakat egyenlő-képpen, úgy-mond az Úr: el nem ſzenvedem, és meg nem engedem: ſe nem könyörűlők hogy el ne veſzeſſem őket. * Hallyátok, és vegyétek fűleitekbe. Fel ne emelkedgyetek, mert az Úr ſzóllott. *Adgyatok a'tí Uratoknak Iſtenteknek dichőſéget minek-előtte bé-ſetétűllyön, és minek-előtte meg-ütközzenek a'tí lábaitok a'homályos hegyekben: várni fogjátok a' világoſságot, és azt halálnak árnyékává, és homályoſsággá téſzi. * Hogy-ha ezt nem halgattyátok, a' rejtekben ſírni-fog az én lelkem a'kevélyſégért: " ſírván ſír, és a'ſzemem könyvez, mert el-fogattatott az Úr nyája. * Mondmeg a'királynak, és az uralkodo aſzſzonnak: Alázzátok-meg magatokat, üllyetek-le: mert le-eſett a'fejetekről a'tí dichőſégtek koronája. * A' Dél-félől-valo váraſok bé-tétettek, és ninch a'ki meg-nyiſsa: el-viteteti az egéſz Júda éppen-valo el-kőltözéſſel. *Emellyétek-fel ſzemeiteket, és láſsátok a'kik Éſzakról jőtök: hol vagyon a'nyáj, a' melly néked adatott, a'te jeles barmod? *Mit mondaſz mikor meg-látogat téged? mert te tanítottad őket te-ellened, és a'te fejedre oktattad: vallyon nem környékeznek-e meg téged a'fájdalmak, mint a'ſzűlő aſzſzonyt? * "Hogy-ha azt mondod ſzívedben: Miért jőttek én-reám ezek? A'te hamiſságodnak ſokaſágáért fel-fődőztettek a'te ſzemérmid, meg-ferteztettek a'te talpaid. * Ha el-változtathattya a'bőrét a' Szerechen, vagy az ő tarkaſágát a' párducz: ti-is jól chelekedhettők, holott gonoſzt tanúltatok. * És elhányom őket mint a'pozdorját, melly a'ſzéltől ide'ſtova hányattatik a' puſztában. *Ez a'te ſorſod, és a'te mértékednek réſze én-tőlem, úgy-mond az Úr, mert el-feletkeztél rólam, és a'hazugſágban bíztál. * azért én-is meg-mezítelenítettem a' te ágyékidat a'te orczád-előtt, és ki-láttſzot a'te gyalázatod, *a'te házaſság-rontáſid, és a'te nyerítéſed, a'te paráznaſágodnak bűne: a'halmokon a'mezőben láttam a'te útálatoſságidat. Jaj néked Jeruſalem, nem tiſztúlſz-meg én-utánnam: de meddig még?

XIV. Rész.

AZ Úr igéje, melly Jeremiáſhoz lőtt a'ſzáraſság dolgairól. * Sírt Judæa, és a'kapui el-romlottak, és meg-homályoſodtak a'földön, és a'Jeruſalem kiáltáſa fel-ment. *A'nagyok elküldőtték az ő kichiny őket a'vízre: el-mentek meríteni, nem találtak vizet, viſzſza-hozták üreſsen az ő edényőket: meg-ſzégyenűltek, és meg-nyomorodtak, és bé-fődték az ő fejőket. * A' földnek puſztaſágáért, mivelhogy nem jőtt eſső a'földre, meg-ſzégyenűltek a' ſzánto-emberek, bé-fődték az ő fejőket. *Mert a'ſzarvas-is meg-ellett a'mezőn, és el-hatta: mert nem vala fű. *És a'vad-ſzamárok a' kő-ſziklákra állottak, a'ſzelet ſzítták mint a'ſárkányok, meg-fogyatkoztak az ő ſzemők, mert nem vala fű. * Ha a'mí hamiſságink

" *Inf.* 30. c. 14.

Ierem. 13. 14.

meg-felelnek nékünk : Uram chelekedgyél a'te nevedért, mert ſok a'mi el-pártoláſunk, néked vétkeztünk.
* Iſraëlnek reménſége, az ô ſzabadítója a' háboruſágnak idején : miért léſzeſz mint a' jövevény a' földön, és mint az úton-járó a'ki el-tér a' ſzálláſra? *Miért léſzeſz mint a'bújdoſo férfiu, mint az erős a'ki meg nem ſzabadíthat? te pedig Uram közöttünk vagy, és a'te neved ſegétſégül hívattatott mí-reánk, ne hadgy-el minket. * Ezeket mongya az Úr e'népnek, a'ki ſzerette az ô lábait mozdítani, és meg nem nyugott, és az Úrnak nem tetſzett : Moſt megemlekezik az ô hamiſságokról, és meg-látogattya az ô bűnöket. * És
« *Sup. 7. c. 16.* monda az Úr nékem : « Ne imádkozzál e'népért az ô javára. * Mikor böjtölnek, meg nem halgatom könyörgéſöket : és ha áldoznak éppen-égő és egyéb áldozatokat, nem véſzem-bé azokat : mert fegyverrel, és éhſéggel, és dög-halállal emészt-em-meg őket.
*És mondék : A a a, Uram Iſten : A'
« *Inf. 23. d. 17.* próféták azt mongyák nékik : « Nem láttok fegyvert, és éhség nem léſzen közöttetek ; hanem igaz békeſéget ád néktek e'helyen. * És monda az Úr nékem : * Hamiſsan jövendölnek a' próféták az én nevemben : nem küldöttem őket, és nem parancholtam nékik, ſe nem ſzólottam vélek : hamis látáſt, és az ô ſzívök jövendöléſét, és álnokſágát, és chalárdſágat profétálják néktek. * Az-okáért ezeket mongya az Úr a'próféták ról, a'kik az én nevemben profétálnak, kiket én nem küldöttem, kik ezt mongyák : Fegyver és éhség nem léſzen ezen a'földön : Fegyverrel és éhséggel emészt-etnek-meg azok a'próféták. * És a' népek, a' kiknek profétálnak, el-hányatnak a' Jeruſalem útain az éhség 's a'fegyver-miatt, és nem léſzen a'ki el-temeſse őket ; ők 's az ô feleſégök, az ô fiok 's a'leányok : és reájok öntöm az ô gonoſságokat. * És mond-
« *Thren 1. f. 16. & 2. f. 18.* meg nékik ez ígét : « Könyvezzenek a' ſzemeim éjjel és nappal, és ne halgaſſanak : mert nagy romláſsal romlott-meg az én népemnek ſzűz leánya, föltötte igē gonoſz chapáſsal. *Ha kimegyek a' mezőkre, ímé a'kik a'fegyverrel meg-ölettettek : és ha a'városba megyek, ímé a'kik az éhségmiatt meg-hitvánkoztak. A'próféta 's a'pap-is a' földre mentek, a'mellyet nem tudtak. * Vallyon el-hagyítván meg-vetetted-e Júdát? a'vagy Sionot meg-útálra-e a'te lelked? mire vertél azért meg minket, úgy hogy ſemmi gyógyulás ne légyen? « békeſéget vártunk, és ninch jó ; és a'gyógyulásnak idejét, és ímé zúrzavar. *Megiſmértük Uram a'mí iſtentelenſéginket, a'mí atyáink hamiſságit, mert vétkeztünk néked. * Ne adgy minket gyalázatra a'te nevedért, és a'te dichőſéges királyi-ſzékeden ne tégy gyalázatot : emlekezzél-meg, fel ne bontſad a'te ſzövetſégedet velünk. * Vallyon vannak-e a'Pogányok bálványi-között a'kik eſsőt adgyanak? a'vagy az egek adhatnak-e záport-eſsőket? nem te vagy-e a'mí Urunk Iſtenünk, a'kit vártunk? mert te chelekedted mind ezeket.

« *Supr. 8. c. 15.*

XV. Rész.

ÉS monda az Úr nékem : Ha Moyſes és Sámuel előmbe állana-is, ninch az én lelkem e' néphez : űzd-ki őket orczámelől, és mennyenek-ki. * Hogy-ha azt mongyák néked : Hová mennyünkki? mondgyad nékik : Ezeket mongya az Úr : « A'ki halálra, halálra : és
« *Zach. 11. b. 9.* a'ki fegyverre, fegyverre : és a'ki éhségre, éhségre : és a'ki fogſágra, fogſágra.
* És meg-látogatom őket négy-féle-vel, úgy-mond az Úr : Fegyverrel, a' meg-ölésre ; és ebekkel, az el-ſzaggatásra ; és égi madarakkal, és földi vadakkal, a'meg-emésztésre 's az el-hányásra. * és a'földnek minden orſzáginak haragjába ejtem őket : †Manaſſeſért Ezekiáſnak a'Júda királyának fiáért, mind azokért a'miket Jeruſalemben chelekedett. * Mert ki könyörül rajtad Jeruſalem? a'vagy ki bánkodik éretted? a'vagy ki mégyen könyörögni a'te békeſégedért? * Te elhadtál engem, úgy-mond az Úr, hátra tértél : és ki-nyújtom reád az én kezemet, és meg-öllek téged : el-fáradtam könyörögvén. * És el-hányom őket ſzóro-lapáttal a'föld kapuiban : meg-öltem és el-veſztettē az én népemet, és mindazáltal meg nem tértek az ô útokról. * Meg-halladták ſokáſsággal az ô özvegyi a'tēger fövenyét : reájok vittem az ifiúnak annya-ellen a'puſztítót délben : a'városokra hirtelen réműléſt bochátottam. *« Meg-
« *Jer. 19. 11.* « *Ezech. 14. 21.* † *4. Reg. 21. 11.* « *1. Reg. 2. b. 3.*

erőt-

erőtlenűlt a'ki hetet szűlt, meg-fogyatkozott az ő lelke: " el-enyészett néki a'Nap, mikor még nappal vólna: meg-szégyenűlt, és meg-pirúlt: és az ő maradékit fegyverre vetem az ő ellenségek színe-előtt, úgy-mond az Úr. *Jaj nékem anyám: miért szűltél engem, versengésnek férfiát, viszszavonyásnak férfiát az egész földön? kőltsönt nem adtam, nékem sem adott senki kőltsönt: minnyájan szidalmaznak engem. * Az Úr azt mondgya: Ha a'te maradékid jól nem lésznek, ha elődbe nem mentem a'gyötrelemnek idején, és a'háborusságnak idején az ellenség-ellen. * Vallyon szövetséget vét-e a'vas az Északi vassal, és a'réz? * A'te gazdagságidat és a'te kincheidet prédára vetem ingyen, minden bűneidért, és mindé határidban. *És el-hozom a'te ellenségidet a'földről, mellyet nem tudsz: mert a'tűz meg-gyuladott az én haragomban, rajtatok fog-égni. * Te tudod Uram, emlekezzél-meg rólam, és látogass-meg engem, és óltalmazz-meg engem azoktól a'kik engem üldőznek, a'te türésedben ne végy-ki engem: tudgyad hogy gyalázatot szenvedtem éretted. * Megtaláltattak a'te beszédid, és meg-őtem azokat, és a'te igéd örömömre lőtt nékem és a'szívemnek vigasságára: mert segétségűl hivattatott a'te neved reám, seregeknek Ura Istene. *"Nem űltem a'chúfolók gyülekőzetibé, és nē dichekedtem a'te kezednek színe-előtt: egyedűl űltem, mert fenyegetésel bé-tőltöttél engem. *"Miért lőtt az én fájdalmam örökké-valo, és az én kétségbe-esethető chapásom nē akart meg-gyógyúlni? lőtt nékem mint a'hitetlen vizeknek hazugsága. *Az-okáért ezeket mōgya az Úr: Ha meg-térsz, meg-térítlek téged, és színem-előtt állasz: és ha elválasztod a'bőchűlleteſt az alá-valótól, mint az én szám ollyan lésznek te-hozzád, és nem te térsz ő-hozzájok. * És adlak téged e'népnek erős réz-falúl: és hadakoznak elleded, és meg nem győznek: mert én veled vagyok hogy meg-szabadíttsalak téged, és ki-mentselek téged, úgy-mond az Úr. * És meg-szabadítlak téged az igen gonoszok kezéből, és ki-mentlek téged az erősek kezéből.

XVI. Rész.

1 ÉS lőn az Úr igéje hozzám, 2 mondván: * Ne végy feleséget, és ne legyenek néked A fiaid és leányid e' helyen. 3 *Mert ezeket mongya az Úr a'fiakról 's a'leányokról, a'kik e'helyben nemzettetnek, és az ő annyokról, a'kik szűlték őket: és az ő attyokról, a'kiknek gyökeréből szűlettek e'földön. 4 * Halálos betegségekben halnak-meg: nem sirattatnak, és el nem temettetnek, ganéjjá lésznek a'föld színén: és fegyverrel 's éhséggel emésztetnek-meg: és az ő hólt testek az égi madaraknak és a'földi vadaknak eleségűl lészē. * Mert ezeket mongya az Úr: Ne menny a'lakodalom házába, se ne menny a'siráshra, se ne vigasztald őket: mert el-vőttem az én békeségemet e'néptől, úgy-mond az Úr, az irgalmasságot és a'könyörűléseket. * És meg-halnak a'nagyok és a'kichinyek e'földön: el nem temettetnek se nem sirattatnak, és nem metélik magokat, se kopaszítás nem 7 lészen érettek. * És nem szegnek ő-B kőzőttök a'sirónak kenyeret a'halottért-valo vigasztalásra: és nem adnak nékik pohárból italt az ő attyokért és annyokért-valo vigasztalásra. 8 *És a'lakodalom házába bé ne menny, D hogy le űlly vélek, és egyél 's igyál: 9 * mert ezeket mongya a seregek Ura az Izraël Istene: Ímé én el-vészem e' helyről a'tí szemetek-előtt, és a'tí napotokban, az örömnek szavát, és a'vigasságnak szavát, a'vő-legénynek szavát, és a'meny-aszszonynak szavát. 10 *És mikor meg-hirdeted e'népnek mind ezt igéket, és mongyák néked: †Miért mondotta az Úr felőlünk mind e'nagy gonoszt? michoda a'mi hamiságunk? és michoda a'mi vétkűnk, mellyel vétkeztünk a'mi Urunk Istenünknek? *Mongyad nékik: Mert el-hadtak engē az atyáitok, úgy-mōd az Úr: és idegen istenek-után indúltak, és szolgáltak azoknak, és imádták őket: és engem el-hadtak, és az én 12 törvényemet meg nem őrizték. * De tí gonoszbúl-is chelekedtetek, hogysem az atyáitok: mert ímé ki-ki az ő gonosz szíve hamiság-után jár, hogy engē ne halgasson. *És ki-vetlek titeket e'földről, a'földre, mellyet tí nem tudtok, sem az atyáitok: és szolgáltok ott idegen isteneknek

†Sup. 7. f. 26.

éjjel és nappal, a'kik néktek nem ad-
nak nyugodalmat. * Az-okáért ímé 14
el-jőnek a'napok, úgy-mond az Úr, és
nem mongyák többé: Él az Úr, a'ki
az Iſraël fiait ki-hozta Egyiptus-föl-
déből: *hanem, Él az Úr, a'ki az Iſraël 15
fiait ki-hozta az Éſzaki-földről, és
minden egyéb földekről, mellyekre
ki-vetettem őket: és viſzſza-hozom
őket az ő földőkre, mellyet az ő at-
tyoknak adtam. * Ímé én ſok halá- 16
ſzokat küldők, úgy-mond az Úr, és D
ki-haláſzſzák őket: és ezek-után né-
kik ſok vadáſzokat küldők, és ki-va-
dáſzſzák őket mindé hegyről, és min-
den halomról, és a'kő ſziklák barlan-
giból. * Mert az én ſzemeim minden 17
ő útokon: ninchenek el-rejtve az én
orczám-előtt, és nem vólt el-titkol-
va az ő hamiſságok az én ſzemeim-
előtt. * És meg-fizetek előſzőr az ő 18
két-féle hamiſságokért 's a'bűnőkért:
mert meg-ferteztették az én földemet
az ő bálványoknak áldoztatott hólt
teſtekkel, és az ő útálatoſságokkal bé-
töltötték az én őrökſégemet. * Uram 19
én erőſségem, és én vaſtagſágom, és
én óltalmam a'háboruſág napján:
te-hozzád jőnek a'Pogányok a'föld-
nek utólſo határiról, és mondanak:
Bizonyára hazugſágot bírtak a'mí
atyáink, hiuſágot, melly nékik nem
haſznált. * Vallyon chinál-e magá- 20
nak az ember iſteneket, és azok nem
iſtenek? *Az-okáért ímé én meg-mu- 21
tatom nékik ez úttal, meg-mutatō né-
kik az én kezemet, és az én erőmet: és
meg-tudgyák hogy Úr az én nevem.

XVII. RÉSZ.

A'Júda bűne fel-íratott vas 1
peñával gyémánt kőrmőn, A
az ő ſzívőknek ſzéleſségére
íratott, és az ő óltároknak
ſzarvaira. * Mikor meg-emlekeznek 2
a'fiok az ő óltárokról, és az ő berkek-
ről, és a'zöldellő fákról, a'magas he-
gyeken, * áldozván a'mezőben: a'te 3
erőſségedet, és minden kincheidet
prédára vetem, a'te magas helyeidet
a'bűnőkért minden határidban. * És 4
egyedűl hagyatol a'te őrökſéged-nél-
kűl, mellyet néked adtam: és ſzol-
gáltatok veled a'te ellenſégidnek a'
földőn, mellyet nem tudſz: mert
meg-gyújtottad a'tűzet az én hara-
gomban, őrökké fog-égni. * Ezeket 5
mongya az Úr: "Átkozott ember, a'
ki emberben bízik, és a'teſtet téſzi az ő

karjává, és az Urtól el-távozik a'ſzíve.
6 * "Mert léſzen, mint a'tamarik-che- "Iſa. 31. a. 1.
meték a'puſztában, és nem láttya
mikor el-jő a'jó: hanem ſzáraſság-
ban lakik a'puſztában, a'ſovány és a'
7 lakhatatlan földőn. * Áldott férfiu,
a'ki az Úrban bízik, és az Úr léſzen az
8 ő bizodalma. * "És léſzen mint a'
B vizek-mellett plantáltatott fa, melly "Pſal. 1. a. 5.
a'nedveſségre ereſzti az ő gyöke-
reit: és nem fél midőn el-jő a'hév-
ſég. És az ő levele zöld léſzen, és a'
ſzáraſságnak idején nem léſzen ſzor-
galmatos, és ſoha meg nem ſzűnik
9 gyűmőlchőt termeni. * Chalárd
mindenek-fölött a'ſzív, és vizgállha-
10 tatlan: ki iſméri-meg azt? * "En va- "Apoc. 2. f. 23.
gyok az Úr a'ki a'ſzívet meg-vizgá-
lom, és a'veſéket meg-próbálom: ki Pſal. 7. c. 10.
meg-fizetek kinek-kinek az ő úttya-
ſzerént, és az ő találmányinak gyű- 1. Reg. 16. b. 7.
11 mőlche-ſzerént. * A'fogoly-madár
melegen-tartotta a'miket nem tojott:
gazgagſágokat ſzerzett, de nem itél-
lettel: az ő napjainak fél réſzében el-
hadgya azokat, és az ő utóllyán eſz-
12 telen léſzen. * A'magaſságnak di-
chőſéges királyi-ſzéke eleitől-fogva,
13 a'mí Szent-helyűnknek helye. * U-
ram Iſraëlnek remenſége: minnyá-
jan, a'kik téged el-hagynak, meg-ſzé-
gyenűlnek: a'tőled el-távozók, a'
földre írattatnak: mert el-had ák az
14 élő vizeknek erét az Urat. * Gyó-
C gyítſ-meg engem Uram, és meg-
gyógyúlok: ſzabadítſ-meg engem,
és meg-ſzabadúlok: mert te vagy az
15 én díchéretem. *Ímé ők mongyák né-
16 kem: Hol az Úr igéje? jőjőn-el. * És
én meg nem háborodtam, téged páſz-
toromat kővetvén: és az ember nap-
ját nem kívántam, te tudod. A'mi ki-
jőtt ajakimból, igaz vólt a'te ſzíned-
17 előtt. *Ne légy te nékem félelmem-
re, én reménſégem te a'nyomoruſág-
18 nak napján. * Szégyenűllyenek-
meg a'kik engem üldőznek, és ne
ſzégyenűllyek-meg én: féllyenek ők,
és ne féllyek én: hozd reájok a'nyo-
moruſágnak napját, és két-féle
19 romláſſal rontſd-meg őket. * Eze-
ket mongya az Úr nékem: Menny-el,
és ály-meg a'nép fiainak kapujában,
mellyen bé-mennek a'Júda királyi, és
ki-jőnek, és Jeruſalemnek minden
20 kapuiban; *és mongyad nékik: Hal-
gaſsátok az Úr igéjét Júda királyi, és
egéſz Júda, és Jeruſalemnek min-

den

"Iſa. 30. a. 2.

den lakói, kik e'kapukon bé-jártok. * Ezeket mongya az Úr: Őrizzétek a' 21
tí lelketeket, és szombat napon ne
hordozzatok terheket: se bé ne vigyetek a'Jerusalem kapuin. * És ne vigye- 22
tek ki terheket házatokból szombat- D
napon, és semmi múnkát ne tegyetek: szentellyétek-meg a' szombat-napot, a'mint meg-parancholtam az atyáitoknak. * És nem halgatták, se 23
meg nem hajtották az ő fűlőket: ha- B
nem meg-keményítették az ő nyakokat, hogy ne hallanának engem, és ne vennének fegyelmet. * És lészen: 24
Ha engem halgattok, úgy-mond az Úr, hogy terheket bé ne vigyetek e' város kapuin szombat-napon; és ha meg-szentelitek a' szombat-napot, hogy ne tegyetek azon semmi munkát: * E'város kapuin királyok és feje- 25
delmek mennek-bé, a'Dávid királyi-székében ülvén, és szekerekre, és lovakra ülven, ők és az ő fejedelmek, a'Júda, férfiai, és a'Jerusalem lakói: és e'várást lakni-fogják örökké. * És el-jőnek a'Júda várasi- 26
ból, és a'Jerusalem környékéből, és a' Benjamin-földéből, és a'mezőségekről, és a'hegyes helyekről, és Dél-felől, hozván éppen-égő, és véres, és ételi áldozatot, és temiént: és áldozatot 27
viszsznek az Úr házába. * Ha pedig nem halgattok engem hogy meg-szentellyétek a'szombat-napot, és hogy ne hordgyatok terhet, és hogy bé ne vigyetek a'Jerusalem kapuin szombat-napon: tűzet gyújtok az ő kapuiban, és meg-emésztí a'Jerusalem házait, és meg nem óltatik.

XVIII. Rész.

AZ íge, melly Jeremiáshoz 1
lőtt az Úrtól, mondván: A
* Kelly-fel, és menny-alá a' 2
fazekas házába, és ott meg-
hallod az én igéimet. * És alá-menék a' 3
fazekas házába, és ímé ő alkotmányt chinál vala a'kereken. * És el-romla 4
az edény, mellyet sárból chinál vala az ő kezeivel: és fordúlván más edént chinála abból, a'mint tetszett vala az ő szemeinek hogy chinálná. * És lőn 5
az Úr igéje hozzám, mondván: * † Val- 6
lyon nem mint e'fazekas chelekedhetem-e veletek, Israël háza, úgy-mond az Úr? ímé mint a'sár a'fazekas kezében, úgy tí az én kezemben, Israël háza. * Hirtelen fogok-szóllani a' 7
nemzetség 's az ország-ellen, "hogy "Sup. 1. b. 10.
ki-gyomlállyam, és el-rontsam, és el- 8
veszesem azt. * Ha penitentziát tart az a'nemzetség az ő gonoszságáról, mellyért ő-ellene szóllottam: én-is meg-bánom a'gonoszt, mellyet gondoltam vólt hogy véle chelekedném. * És hirtelen szóllok a'nemzet- 9
ségről 's az országról, hogy meg-épít-
tsem és el-plántállyam azt. * Ha go- 10
noszt chelekesznek az én szemeim- B
előtt, hogy ne halgassa az én szómat: meg-bánom a'jót, mellyet mondottam hogy chelekedném véle. * Most 11
azért szólly a'Júda férfiának, és a'Jerusalem lakóinak, mondván: Ezeket mongya az Úr: "Ímé én gonoszt ké- "Inf. 25. b. 5.
szítek tí-ellenetek, és gondolatot & 35.
gondolok ellenetek: † térjen-meg ki- c. 12.
ki az ő gonosz útáról, és igazíttsátok-meg a'tí útaitokat, és igyekeze- † Ion. 3.
titeket. * Kik mondának: Kétségbe 12 d. 8.
estünk: mert a'mi gondolatink-után indúlunk, és ki-ki a'mi gonosz szívünknek hamisságát chelekedgyük. * Az-okáért ezeket mongya az Úr: 13
Kérdgyétek-meg a' Pogányokat: ki hallott olly iszonyuságokat, mellyeket fölöttébb chelekedett a' szűz 14
Israël? * Vallyon el-fogy-e a'mezőnek kő-sziklájáról a'Libanus hava? C
a'vagy el-fogyathatni-e a' ki-fakado hideg és alá-folyó vizeket? 15
* Mert el-feletkezett rólam az én népem, heában áldozván, és meg-útkőzvén az ő útokban, a'régi ősvényekben, hogy azokban járnának a' 16
járatlan úton: * "hogy az ő földök "Inf. 29. c. 8.
pusztasággá, és örök sűvöltésé lenne: minden a'ki által-mégyen azon & 49.
el-álmélkodik, és hajtogattya a'fejét. c. 13.
* Mint a'sűtő szél el-széllyesztem ő- 17 & 50.
ket az ellenség-előtt: hátamat, és nem c. 13.
orczámat mutatom nékik az ő veszedelmek napján. * És mondának: Jer- 18
tek, és gondollyunk Jeremías-ellen gondolatokat: mert el nem vész a' törvény a' paptól, sem a' tanáts a' bölchtől, sem a'beszéd a'profétától: jertek, és verjük-meg őtet nyelvel, és ne figyelmezzünk semmi beszédire. * Figyelmezz reám Uram, és hallyad 19
az én ellenkezőim szavát. * Vallyon 20
a'jóért gonoszszal fizetnek-e, hogy D
vermet ástak az én lelkemnek? Emlekezzél-meg hogy színed-előtt állottam, hogy jót szóllanék ő-érettek, és el-fordítanám a'te haragodat

Isa. v. b. 9. um. 9. d. 20.

rólok. * Az-okáért az ő fiokat éhségre juttaſd, és vidd őket a fegyver kezébe: légyenek az ő feleſégek magzatok-nélkül, és özvegyek: és azok férjei halállal öletteſsenek-meg: az ő ifiok veretteſsenek-által fegyverrel a' harczon. * Kiáltás hallattaſsék az ő házokból: mert hirtelen reájok hozod a'tolvajt: mert vermet áſtak hogy meg-fognának engem, és tőröket rejtettek-el az én lábaimnak. * Te pedig Uram tudod minden ellenem-valo tanátſokat halálomra: ne kegyelmezz-meg az ő hamiſságoknak, és az ő bűnök ſzíned-elől el ne törölteſsék: le-omollyanak ſzíned-előtt, a' te haragodnak idején gonoſzúl bánnyál vélek.

21 9 ſúvőlt minden ő chapáſán. * És éretem őket az ő fiok húſával, és az ő
C leányok húſával: és ki-ki az ő baty a húſát éſzi a' meg-ſzálláſkor, és a'
nyomoruſágban, melybe rekeſztik
őket az ő ellenſégök, és a kik az ő lel-
22 10 kőket keresik. * És rontſd-el a'kor-
ſótskát a'férfiak ſzeme-előtt, a'kik ve-
11 led el-mennek. * És mongyad nékik:
Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Így
23 rontom-meg e'népet, és e'váraſt, a'
mint el-rontatik a'fazekas edénye,
melly többé meg nem chináltatik: és Tófetben temetkeznek, mivel-
hogy ninch más hely a'temetéſre.
12 * Igy chelekeſzem e' hellyel, úgy-
mond az Úr, és az ő lakóival: és té-
13 ſzem e'váraſt mint Tófetet. * És leſz-
D nek a'Jeruſalem házai, és a Júda kirá-
lyinak házai, mint a Tófet helye, tiſz-
tátalanok; mind a'házak, a'mellyek-
nek padláſin áldoztak az égnek min-
den ſeregének, és itali áldozatokat ál-
14 doztak az idegen iſteneknek. *Meg-
2 jőve pedig Jeremiás Tófetből, a'hová
küldötte vala őtet az Úr prophétálni,
és meg-álla az Úr háza pitvarában,
3 15 és monda az egéſz népnek: * Ezeket
mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſte-
ne: Imé én el-hozom e'váras-ellen,
és minden ő váraſi-ellen, mind a've-
ſzedelmeket, mellyekről ſzóllottam
ő-ellene: mert meg-keményítették
az ő nyakokat, hogy ne hallanák az
én beſzédimet.

XIX. Rész.

EZeket mongya az Úr: Eredgy, 1
és végy ſárból chinált korſót- A
ſkát a'fazekaſtól a'nép vénei
kőzzűl, és a'papok vénei-kőz-
zűl: *És menj-ki az Eñom fia völgyére, 2
melly a'cherepes kapu bé-menetele-mellett vagyon: és hirdeſd ott az
igéket, mellyeket én néked ſzóllok.
*És mongyad: Hallyátok az Úr igéjét 3
Júda királyi, és Jeruſalẽ lakói: ezeket
mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Imé én nyomoruſágot hozok e'
helyre, úgy hogy valaki azt meg-hallya, meg-chendűllyenek a' fülei:
*Azért hogy el-hadtak engem, és el- 4
idegenítették e'helyt: és idegen iſteneknek áldoztak benne, kiket nem
iſmértek ők, ſem az ő attyok, ſem a'
Júda királyi: és bé-töltötték e'helyt
az ártatlanok vérével. * És magas 5
helyeket építettek Báalimnak, hogy az
B 2
ő fiokat tűzzel égetnék-meg éppen-
égő áldozatúl Báalimnak: mellyeket
nem parancholtam, ſe nem ſzóllottam, ſe ſzívembe nem ötlöttek. *Az- 6
okáért ímé el-jőnek a'napok, úgy-
mond az Úr: és nem hivattatik többé
e'hely, Tófetnek, és az Ennom fia
völgyének; hanem Ölés-völgyének.
4
* És fel-bontom a' Júda és a'Jeruſa- 7
lem tanátſát e'helyen: és el-veſztem
őket fegyverrel az ő ellenſégek ſzíne-
előtt, és az ő lelkek keresőinek kezek-
által: és adom az ő hólt teſteket, ele- 8
delűl az égi madaraknak, és a'földi
vádaknak. * "És tészem e'váraſt ál-
mélkodáſra, és ſúvőltésre: valaki ál- 5
tal-menend rajta, el-álmélkodik, és

" *Sup. 18. c. 16. Inf. 49. c. 13. & 50. c. 13.*

és

és minden dicsőítőſit, és a'Júda ki-
rályinak minden kincheit az ő ellen-
ſégőknek kezébe adom: és el-ſzállyák azo-
kat, és el-viſzik, és Bábylonba viſzik.
* Te pedig Faſsur, és a'te házadnak
minden lakói, foglyságra mennek: és Bá-
bylonba mégy, és ott halſz-meg, és ott
temettetsz-el, te, és minden barátid, a'
kiknek hazugſágot prophétáltál. * Meg-
halott Uram engem, és meg-chala-
dott Uram engem, és meg-chalad-
tam: erősebb vóltál nálamnál, és meg-
győzted: nevetség-ſé lettem egéſz nap,
mindenki chúfolnak engem. * Mert
már régen ſzóllok, kiáltozván a
hamiſság-ellen, és a'puſztaſágot ki-
áltva hirdetem: és az Úr beſzéde
lett nékem gyalázatomra lőtt, és chúfo-
lásomra egéſz nap. * És mondá-
Nem emlekezem ő-róla, ſe nem ſzól-
lok többé az ő nevében: és lőn az én
ſzívemben mint az égő's a'chontya-
im-közé rekeſztetett tűz: és el-lan-
kadék, el nem türhettem. *Mert hal-
lottam ſokaknak ſúgdalmaráſokat, é
kőrös-kőrűl a'rettentéſeket: Kerge-
ſetek, és kergeſsük őtet: minden fe
fiaktól, a'kik barátim vóltak, és az é
oldalam őrzői: ha valami mód
meg-chalarkozik, és meg-győzzü
őtet, és boſszúját állyunk rajta. * A
Úr pedig velem vagyon mint az erős
hadakozó: az-okáért a'kik üldőznek
engem, el-esnek, és erőt-elenek leſz-
nek: igen meg-ſzégyenülnek, "mert
nem értették az örök gyalázatot,
melly ſoha el nem töröltetik. * És te
ſeregek Ura, "az igaznak meg-pró-
bálója, a'ki a'veſzőket és a'ſzívet látod,
láſſam kérlek a'te boſszú-állásodat
rajtok: mert néked nyilatkoztattam
meg az én ügyemet. * Énekellyetek
az Úrnak, dicsérjétek az Urat, mert
meg-ſzabadította a'ſzegénynek lel-
ket a'gonoſzok kezéből. * "Átkozott
a'nap, a'mellyen ſzülettem: a'nap, a'
mellyen engem az anyám ſzült, ne
légyen áldott. * Átkozott a'férfiu, a'
ki hírt tőt az atyámnak, mondván:
Férfiu magzatod ſzületett néked: és
mint egy örömmel meg-örvendez-
tette őtet. * Légyen az az ember mint
a'városok, mellyeket fel-fordított az
Úr, és meg nem bánta: hallyon kiál-
tást reggel, és ordítást a'délidőben.
* Ki engem meg nem ölt az anyám őlőtt vólna
méhében, hogy az anyám ſírom
legyen-ſzólom. * Miért jöttem-ki az

Jerem. 20. 21.

és minden drágalátoſát, és a'Júda ki- B
rályinak minden kincheit az ő ellen-
ſégők kezébe adom: és el-dúllyák azo-
kat, és el-véſzik, és Bábylonba viſzik.
* Te pedig Faſsur, és a'te házadnak 6
mindē lakói, fogſágra mentők: és Bá-
bylōba mégy, és ott halſz-meg, és ott
temettetel-el te, és minden barátid, a'
kiknek hazugſágot profétáltál. * Meg- 7
chaltál Uram engem, és meg-chalat-
tam: erősb vóltál nálamnál, és meg-
győztél: nevetſéggé lőttem egéſz nap,
minnyájan chúfolnak engem. * Mert 8
már régen ſzóllok, kiáltozván a'
hamiſság-ellen, és a'puſztaſágot ki-
áltva hirdetem: és az Úr beſzéde
nékem gyalázatomra lőtt, és chúfo-
láſomra egéſz nap. * És mondék: 9
Nem emlekezem ő-róla, ſe nem ſzól-
lok többé az ő nevében: és lőn az én
ſzívemben mint az égő 's a'chontya-
im-kőzzé rekeſztetett tűz: és el-lan-
kadék, el nem tűrhetvén. * Mert hal- 10
lottam ſokaknak ſzidalmazáſokat, és C
kőrős-kőrűl a'rettentéſeket: Kergeſ-
ſétek, és kergeſsűk őtet: minden fér-
fiaktól, a'kik barátim vóltak, és az én
óldalam őrizői: ha valami módon
meg-chalatkozik, és meg-győzzűk
őtet, és boſzſzút állyunk rajta. * Az 11
Úr pedig velem vagyon mint az erős
hadakozo: az-okáért a'kik űldőznek
engem, el-eſnek, és erőtelenek leſz-
nek: igen meg-ſzégyenűlnek; " mert
nem értették az őrők gyalázatot,
melly ſoha el nem tőrőltetik. * És te 12
ſeregek Ura, " az igaznak meg-pró-
bálója, a'ki a'veſéket és a'ſzívet látod;
láſsam kérlek a'te boſzſzú-álláſodat
rajtok: mert néked nyilatkoztattam-
meg az én űgyemet. * Énekellyetek 13
az Urnak, díchérjétek az Urat; mert
meg-ſzabadította a'ſzegénynek lel-
két a'gonoſzok kezéből. * " Átkozott 14
a'nap, a'mellyen ſzűlettem: a'nap, a' D
mellyen engem az anyám ſzűlt, ne
légyen áldott. * Átkozott a'férfiu, a' 15
ki hírt tőtt az atyámnak, mondván:
Férfiu magzatod ſzűletett néked: és
mint egy őrőmmel meg-őrvendez-
tette őtet. * Légyen az az ember mint 16
a'váraſok, mellyeket fel-fordított az
Úr, és meg nem bánta: hallyon kiál-
táſt reggel, és ordítáſt a'déli időben:
* a'ki engem meg nem ölt az anyám 17
méhében, hogy az anyám lőtt vólna
nékem koporsóm, és az ő méhe őrők
fogantatáſom. * Miért jőttem-ki az 81

anyám-méhéből, hogy munkát 's fáj-
dalmat látnék, és gyalázatban végez-
tetnének-el az én napjaim?

XXI. Rész.

1 A Az íge, melly Jeremíaſhoz
lőtt az Úrtól, mikor hozzá-
ja kűldé Sedeczías király
Faſsurt a'Melkias fiát, és So-
fonías papot a'Maáſia fiát, mondván:
2 * Kérdezd-meg érettűnk az Urat,
mert Nabukodonoſor a'Bábylon ki-
rálya hadakozik ellenűnk: ha valami-
képpen az Úr velűnk minden choda-
tételi-ſzerént chelekeſzik, 's el-távo-
3 zik tőlűnk. * És monda Jeremías né-
kik: Igy ſzóllyatok Sedecziáſnak:
4 * Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſte-
ne: Ímé én el-fordítom a'had ſzer-
ſzámokat, mellyek kezetekben van-
nak, és a'mellyekkel hadakoztok a'
Bábylon királya-ellen, és a'Káldæu-
ſok-ellen, kik meg ſzállottak títeket
a'kő-falok-kőrűl: és őſzve-gyűjtőm
5 azokat e'váras-kőzepett. * És én har-
B czolok ellenetek ki-nyújtott kézzel,
és erős karral, és búſuláſsal, és boſz-
6 ſzonkodáſsal, és nagy haraggal. * És
meg-verem e'váras lakóit, az embe-
rek 's a'barmok nagy dőg-halállal
7 halnak-meg. * És ezek-után, úgy-
mond az Úr: adom Sedecziáſt a'Júda
királyát, és az ő ſzolgait, és az ő né-
pét, és a'kik meg-maradtak e'váraſ-
ban a'dőg-haláltól, és a'fegyvertől,
és az éhſégtől, Nabukodonoſornak
a'Bábylon királyának kezébe, és az ő
ellenſégők kezébe, és az ő lelkek ke-
reſőinek kezébe; és meg-öli őket
fegyver élivel, és nem kedvez, ſe nem
8 enged, ſe nem kőnyőrűl. * És mon-
C gyad e'népnek: Ezeket mongya az
Úr: Ímé én előtőkbe adom az élet
9 útát, és a'halál útát. * " A'ki e'váraſ- " Inf.
ban lakik, meg-hal fegyverrel, és éh- 38. a. 2.
ſéggel, és dőg-halállal: a'ki pedig ki-
mégyen, és a'Kaldæuſokhoz ſzalad, a'
kik meg-ſzállottak títeket, él, és léſzen
10 annak lelke, mint a'préda. * Mert az
orczámat e'váras veſzedelmére, és
nem javára fordítottam, úgy-mond
az Úr: a'Bábylon királyának kezébe
11 adatik, és meg-égeti azt tűzzel. * És
a'Júda királya házának; Halgaſsátok
12 az Úr igéjét, * Dávidnak háza, ezeket
D mongya az Úr: Reggel tegyetek ité-
letet, és mentſétek-meg az erővel el-
nyomatottat a'nyomorgato kezé-

Inf. 1. g. 40.
Sup. d. 20. 17. b. 10.
Iob. 3. a. 2.

Ierem. 20. 21.

ből: hogy valami-képpen ki ne mennyen mint a'tűz az én haragom, és fel ne gerjedgyen, és ne légyen a'ki meg-óltsa, a'tí igyekezetetők gonoſságáért. * Imé én reád, erős és mezős-séges völgynek-lakója, úgy-mond az Úr: kik mongyátok: Ki vér-meg minket? és ki jő a'mí házainkba? * És meg-látogatlak títeket a'tí igyekezeteteknek gyümölche-ſzerént, úgy-mond az Úr: és tűzet gyújtok az ő berkében: és meg-éméſzt mindeneket kőrös-kőrűl.

XXII. Rész.

EZeket mongya az Úr: Menny-alá a'Júda királya házába, és beſzéld-meg ott ez ígét, * és mongyad: Hallyad az Úr igéjét Júda királya, ki a' Dávid királyi-ſzékén űlſz; te, és a'te ſzolgaid, és a'te néped, kik bé-jártok e' kapukon. * Ezeket mongya az Úr: " Tegyetek itéletet és igaſságot, és ſzabadíttſátok-meg az erővel el-nyomatottat a' nyomorgato kezéből: és a'jövevént, és az árvát, és az özvegyet meg ne ſzomoríttſátok, ſe hamiſsan el ne nyomjátok: és ártatlan vért ne ontſatok e'helyen. * Mert ha chelekedvén meg-chelekeſzitek e'dolgot: bé-járnak e'ház kapuin, királyok a'Dávid nemzetſégéből az ő királyi-ſzékében űlvén, és ſzekerekre's lovakra űlvén, ők 's a'ſzolgájok, és az ő népők. * Hogy-ha nem halgattyátok ez igéket: magamra eſkűdtem, úgy-mond az Úr, hogy puſztává léſzen e'ház. * Mert ezeket mongya az Úr a'Júda királyának háza-felől: Gálaád te vagy nékem a'Libanus feje: ha puſztává nem téſzlek téged, lakhatatlan váraſokká. * És fel-kéſzítem ellened, a'meg-ölő férfiat, és az ő fegyverit: és le-vágják a'te válogatott czédruſidat, és a'tűzbe vetik. * És által-mennek ſok nemzetſégek e'váraſon: és mond ki-ki az ő felebaráttyának: † Miért chelekedett így az Ur e'nagy váraſsal? * És felelnek: Azért hogy el-hadták az ő Urok Iſtenek ſzövetſégét, és idegen iſteneket imádtak, és ſzolgáltak azoknak. * Ne ſiraſsátok a'halottat, ſe ne keſeregjetek ſiráſsal rajta: ſiraſsátok azt, a'ki ki-mégyen: mert nem tér többé viſzſza, ſe nem láttya az ő ſzűletéſe földét. * Mert ezeket mongya az Úr Sellumnak a'Josías fiának a'Júda királyának, ki az attyáért Josiaſért orſzáglott, a'ki e'helyből ki-ment: Nem tér ide többé: * hanem a'helyen, a'melyre őtet vittem, ott halmeg, és e'földet nem láttya többé. * Jaj a'ki az ő házát hamiſsággal építi, és az ő vachorálo-helyeit nem itélettel: az ő baráttyát el-nyomja oknélkűl, és az ő bérét meg nem adgya néki. * A'ki azt mongya: Széles házat építek magamnak, és tágas vachorálo-helyeket: a'ki ablakokat nyit magának, és czédrus-fából chinál padláſokat, és meg-feſti veres feſtékkel. * Vallyő orſzáglaſz-e, hogy-ím a'czédrus-fához haſonlítod magadat? az atyád nem őtt's ivort-e, és itéletet's igaſságot nem chelekedett-e akkor mikor jól vólt dolga? * Meg-ítélte a'ſzegénynek's a'nyomorúltnak ügyét az ő javára: vallyon nem azért-e hogy iſmért engem, úgy-mond az Úr? * A'te ſzemeid pedig's a'ſzíved a'főlvénységre, és az ártatlan vér-ontáſára, és a'nyomorgatáſra, és a' gonoſz chelekedetre-való futáſra vagyon. * Az-okáért ezeket mongya az Ur Joakimnak a'Josías fiának a'Júda királyának: Nem ſirattyák őtet: Jaj bátyám's jaj néném: nem ſiránkoznak rajta: Jaj Uram, és jaj nemeſem. * Szamár temetéſsel temettetik-el, meg-rothad, és ki-vettetik a'Jeruſalem kapuin-kivűl. * Menny-fel a' Libanuſra, és kiálts: és Báſánban emeld-fel a'te ſzódat: és kiálts az által-menőkre, mert meg-rontattak minden ſzeretőid. * Szóllotam néked a' te bévelkődéſedben; és azt mondottad: Nem halgatlak: ez a'te útad ifiuſágodtól-fogva, hogy nem halgattad az én ſzómat. * Minden páſztoridat a'ſzél legelteti, és a'te ſzeretőid fogſágra mennek: és akkor ſzégyenűlſz-meg, és meg-pirúlſz minden gonoſságodért. * A'ki a'Libanuſon űlſz, és féſzket rakſz a'czédruſokon, hogy jajdúltál-meg, mikor reád jöttek vólna a'fájdalmak, mint a' ſzűlőnek fájdalmi? * Élek én, úgy-mond az Úr: hogy ha Jekonías Joakimnak a'Júda királyának fia, gyűrő léend-is az én jobb kezemben, onnét-is ki-vonſzom őtet. * És téged a'lelked-keresői kezébe adlak, és azok kezébe, a'kiknek orczájától félſz, Nabukodonoſornak a'Bábylon királyának kezébe, és a Kaldæuſok kezébe.

*Es

" Sup. 21. d. 12.

† Deut. 29. d. 24. 3. Reg. 9. b. 8.

*És el-küldlek téged, és az anyádat a' ki téged szűlt, idegen földre, melyben nem szűlettetek, és ort haltok-meg: *és a' földre, a' melyre ők fel-emelik az ő lelkőket hogy oda viszsza-térjenek, viszsza nem térnek: *Vallyon föld és meg-romlott edény-e ez a' férfiu a' Jekonias? vallyon mindé gyönyörűség-nélkül-valo edény-e? miért vettettek-el ő és az ő magva, és a' földre vettettek, mellyet nem tudtak? *Föld, föld, föld, hallyad az Úr beszédét. * Ezeket mongya az Úr: Írd magtalannak e' férfiat, a' férfiat ki az ő napjaiban szerencsés nem lészen: mert nem lészen az ő magvából férfiu, a' ki a' Dávid királyi-székén üllyön, és többé hatalma légyen Judában.

26 G
27
28
29
30

XXIII. Rész.

JAj a' pásztoroknak, kik el-veszitik és el-szaggattyák az én legeltetésemnek nyáját, úgy-mond az Úr. * Az-okáért ezeket mongya az Iſraël Ura Istene a' pásztoroknak, kik az én népemet legeltetik: Ti széllyeszttettétek-el az én nyájamat, és ki-űztétek őket, és meg nem látogattátok őket: ímé én meg-látogatom rajtatok a' ti igyekezetitek gonoszságát, úgy-mond az Úr. * És én össze-gyűjtöm az én nyájam maradékit minden földekről, a' mellyekre ki-űzöm őket: és viszsza-térítem őket az ő mezejekre: és nevekednek és meg-sokasodnak. * És pásztorokat támasztok nékik, és legeltetik őket: nem félnek többé, és nem retteguek: és egy hea sem lészen az ő számának, úgy-mond az Úr. * "Ímé el-jőnek a' napok, úgy-mond az Úr: és fel-támasztom a' Dávid igaz chemetéjét: és országol a' király, és bölcsen lészen: és itéletet 's igasságot chelekeszik a' földön. * Az napokban meg-szabadúl Júda, és Iſraël bátorságoson lakik: és ez a' név, mellyel nevezik őtet: Az Úr a' mi igazunk. * Azért ímé el-jőnek a' napok, úgy-mond az Úr, és nem mondgyák többé: Él az Úr, a' ki az Iſraël fiait ki-hozta Egyiptus-földéből: * hanem, † Él az Úr, a' ki ki-hozta 's el-hozta az Iſraël háza magvát az Északi földről, és minden földekről, mellyekre ki-vetettem vala őket; és az ő földökön laknak. * A' prophétákhoz: Meg-keseredett bennem a' szívem, minden chontyaim reszkettek: lőttem mint

1 A
2
15 D
16
3
17
4
18
5
19
6
20 E
7 B
21
8
22
9

Gen. 23. 3. 34. 2.
Inf. 33. 14. 4. 2. & 6. 11. 45. 8. Ezech. 6. 11. Am. 9. 24. Am. 1. 45. Sup. c. 14. est. d. 28.

a' részeg férfiu, és mint a' bortól meg-ázott ember, az Úrért, és az ő szent igéiért. * Mert el-tőlt paráznákkal a' föld, mert az átkozódásért gyászolt a' föld, el-száradtak a' puszták mezei, az ő futások gonoszszá lőtt, és az ő erősségek küllömbözö. * Mert a' próféta, és a' pap meg-fertéztettek: és az én házamban fel-találtam az ő gonoságokat, úgy-mond az Úr. * Azokáért az ő útok lészen mint a' sík a' sérétben: mert taszigáltatnak, és el-esnek azon: mert veszedelmeket hozok reájok, az ő látogatások esztendejét, úgy-mond az Úr. * És a' Samáriának prophétáiban balgatagságot láttam: Báal-által prophétálnak vala, és meg-challyák vala az én népemet Iſraëlt. * És a' Jerusalé prophétáiban a' paráználkodók hasonlatosságát láttam, és a' hazugság úttyát: és meg-erősítették az igé gonoszoknak kezőket, hogy senki meg ne térne az ő gonoszságából: lőttek én-előttem minnyájan mint Sodoma, és az ő lakói mint Gomorra. * Az-okáért ezeket mongya a' seregek Ura a' prophétáknak: " Ímé én üröммel étetem őket, és epével itatom őket: mert a' Jerusalem prophétáitól ment-ki a' fertelmesség az egész földre. * Ezeket mongya a' seregek Ura: Ne halgassátok a' prophéták igéit, a' kik néktek prophétálnak, és meg-chalnak titeket: az ő szívök látását szóllyák, nem az Úr szajából. * Azt mongyák azoknak, a' kik engem káromlanak: Az Úr mondotta: " Békességtek lészen. és mindennek a' ki az ő szívének gonoságában jár, azt mondották: Nem jő veszedelem reátok. * Mert ki vólt jelen az Úr tanátsában, és látta 's hallotta az ő beszédét? ki figyelmezett az ő igéjére, és hallotta? * " Ímé az Úr haragjának forgó-szele ki-mégyen, és sebes szél-vész jő az istentelenek fejére. * Nem tér-viszsza az Úr haragja, míg nem meg-chelekeszi, és míg nem bé-tellyesíti az ő szíve gondolattyát: az utólso napokban meg-értitek az ő tanátsát. * Nem küldöm vala a' prophétákat, és ők futnak vala: nem szóllok vala nékik, és ők prophétálnak vala. * Ha az én tanátsomon meg-állottak vólna, és tudtára adták vólna az én népemnek az én igéimet: el-téritettem vólna ugyan őket az ő gonosz útokról, és az ő igen gonosz gondo-

" Sup. 9. c. 15.
" Inf. 27. b. 9. & 29. b. 8.
" Sup. 5. c. 12. & 14. b. 13.
" Inf. 30. c. 14.

lattyokról. * Véled-e hogy kőzelről vagyok én Isten, úgy-mond az Úr? és nem vagyok-e Isten meſzſzitől? * El-rejtezhetik-e a'férfiu a'titkos helyeken; és én nem látom-e őtet, úgy-mond az Úr? Vallyon az eget és a' főldet nem tőltőm-e én bé, úgy-mond az Úr? * Hallottam a' miket mondottak a' profétàk, hazugſágot proferálván az én nevemben, és mondván: Álmot láttam, álmot láttam. * Meddig vagyon ez a'hazugſág-jővendőlő profétàk ſzívébē, és a' kik az ő ſzívők chalárdſágit profétállyák? * Kik azt akarják chelekedni hogy el-feletkezzék az én népem az én nevemről az ő álmokért, mellyeket ki-ki az ő felebaráttyának beſzél: a'mint el-feletkeztek az ő attyok az én nevemről Báalért. * A' proféta, a'ki álmot lát, álmot beſzéllyen: és a'kinél az én beſzédem vagyon, beſzéllye az én beſzédemet igazán: mi kőzi a' polyvának a'búzához, úgy-mond az Úr? * Vallyon az én igéim nē ollyak-e mint a'tűz, úgy-mond az Úr, és mint a'kő-ſzikla-rontò pőrőly? * Az-okáért ímé én a'profétákra, úgy-mond az Úr, kik el-lopják az én igéimet ki-ki az ő felebaráttyától. * Ímé én a' profétákra, úgy-mond az Úr, kik elővéſzik az ő nyelveket, és azt mongyák: Az Úr mongya. * Ímé én a'hazugſágot-álmodozo profétákra, úgy-mond az Úr: kik azokat beſzéllették, és el-hitették az én népemet az ő hazugſágokkal, és az ő choda-tételekkel: holott én nem küldőttem őket, ſe nem parancholtam nékik, kik ſemmit nem haſználtak e'népnek, úgy-mond az Úr. * Ha azért meg-kérd téged ez a'nép, vagy a'proféta, vagy a' pap, mondván: Michoda az Úr terhe? mondgyad nékik: Tí vattok a' terh. mert el-vetlek titeket, úgy-mond az Úr. * És a'proféta, és a'pap, és a'nép, melly azt mōgya: Az Úr terhe: meg-látogatom azt a'férfiat, és az ő házát. * Ezeket mongyátok ki-ki az ő felebaráttyának, és az ő attyafiának: Mit felelt az Úr? és mit ſzóllott az Úr? * és az Úr terhe többé nem említtetik. mert terh léſzen kinek-kinek az ő beſzéde: és el-fordítottátok az élő Istennek, a'ſeregek Urának, a' mi Istenünknek igéit. * Ezeket mongyad a'profétának: Mit felelt néked az Úr? és mit ſzóllott az Úr? * Hapedig ezt az Úr terhének mongyátok: az-okáért ezeket mongya az Úr: Mivelhogy e'beſzédet mondottátok, Az Úr terhe; és el-küldőttem hozzátok, mondván: Ne mongyátok, Az Úr terhe: * Az-okáért ímé én fel-véſzlek titeket el-vívén, és el-hadlak titeket, és a'váraſt mellyet néktek adtam és az atyáitoknak, az én ſzínemelől. * "És titeket őrők gyalázatra vetlek, és őrők ſzégyenſégre, melly ſoha feledékenyſéggel el nem tőrőltetik.

XXIV. Rész.

MUtata nékem az Úr: és ímé két koſár teli fügékkel, letétetve az Úr temploma előtt, minek-utánna Nabukodonoſor a'Babylóniai király elvitte Jekoniáſt a'Joakim fiát a'Júda királyát, és annak fejedelmit, és a'míves embert, és a'bé-foglalót Jeruſalemből, és el-vitte azokat Bábylonba. * Az eggyik koſárban igen jó fügék valának, a'mint ſzoktak lenni az első idő-béli fügék: és a'másik koſárban igen roſz fügék valának, mellyeket meg nem ehetnek vala, azért hogy roſzſzak vólnának. * És monda nékem az Úr: Mit látſz te Jeremiás? És mondék: Fügéket, jó fügéket, igen jókat; és roſzſzakat, igen roſzſzakat, mellyeket meg nem ehetni, azért hogy roſzſzak. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ezeket mongya az Iſraël Ura Istene: A' mint e'fügék jók: úgy meg-iſmérem Júdának el-kőltőzéſét, ki el-küldőttem e'helyről a'Kaldæuſok-földére, jó végre. * És reájok vetem az én ſzemeimet hogy meg-kegyelmezzek nékik, és viſzſza-hozom őket e'főldre: és fel-építem őket, és el nem rontom: és el-plántálom őket, és ki nem gyomlálom. * És ſzívet adok nékik hogy meg iſmérjenek engem, hogy én vagyok az Úr: "és én népem léſznek, és én nékik Istenők léſzek. mert hozzám térnek tellyes ſzívőkből. * És a'mint a'fügék igen roſzſzak, mellyeket meg nem ehetni, azért hogy roſzſzak: ezeket mongya az Úr, úgy téſzem Sedecziáſt a'Júda királyát, és az ő fejedelmit, és a'többit Jeruſalemből, a'kik meg-maradtak e'várasban, és a'kik Egyiptus földében laknak. * És háboruſágra adom őket, és nyomorgatáſra a'főldnek minden orſzágban;

"Sup. 20. c. d.

"Sup. 21. d. Inf. 29. d. 17.

gyban; gyalázatra, és példa-beszédre, és mesére, és átokra minden helyeken, a' mellyekre ki-vetettem őket. *És fegyvert bochátok reájok, és éhséget, és dög-halált; míg nem meg-emésztetnek a'földről, a'mellyet nékik adtam, és az ő attyoknak.

XXV. Rész.

AZ ige, melly Jeremiáshoz lőtt Judának minden népe felől, Joakimnak a' Josias fiának a' Júda királyának negyedik esztendejében, (ez első esztendeje Nabukodonosornak a' Bábylon királyának.) *Mellyet szóllott Jeremías próféta Júdának minden népének, és Jerusalemnek mindé lakóinak, mondván: *Josiásnak az Amon fiának a' Júda királyának tizé-harmadik esztendejétől-fogva mind e' napiglan; ez a' huszon-harmadik esztendeje; lőn az Úr igéje én-hozzám, és szóllottam néktek éjjel fel-kelvén, és szólván: és meg nem halgattátok. *És el-küldötte az Úr hozzátok mind az ő szolgáit a' prophétákat, fel-kelvén virradtakor, és el-küldvén: és meg nem halgattátok, se megné hajtottátok a' tí füleiteket hogy hallanátok, *midőn azt mondaná: †Térjetek-meg ki-ki az ő gonosz útáról, és a' tí igen gonosz gondolatitokról: és a' földön fogtok lakni, mellyet az Úr néktek adott, és az atyáitoknak, örökkön örökké. *És ne menyetek az idegen istenek-után, hogy azoknak szolgállyatok 's imádgyátok őket: se engem haragrá ne ingerellyetek a' tí kezeitek munkáival, és nem nyomorgatlak titeket. * És nem halgattatok engem, úgy-mond az Úr, hogy engem haragra ingerlenétek a' tí kezeitek munkáival, a' tí veszedelmetekre. * Az-okáért ezeket mongya a' seregek Ura: Azért hogy nem halgattátok az én igéimet: *ímé el-küldöm, és fel-vészem az Északnak minden nemzetségit, úgy-mond az Úr: és Nabukodonosort a' Bábylon királyát az én szolgámat; és bé-hozom őket e' földre, és az ő lakóira, és mind a' környüle-valo nemzetekre: és meg-ölöm őket, és álmélkodássá tészem őket, és süvöltésé, és örökké-valo pusztasággá. * És el-veszetem közzülök az örömnek szavát, és a' vigasságnak szavát, a' vő-legénynek szavát, és a' meny-aszszonynak szavát, a' malom zörgését, és a' gyertya világosságát. *"És ez az egész föld pusztává, és álmélkodássá lészen: és mind ezek a' nemzetségek a' Bábylon királyának szolgálnak hetven esztendeig. * És mikor a' hetven esztendők el-telnek, meg-látogatom a' Bábylon királyát, és azt a' nemzetet, úgy-mond az Úr, az ő hamisságokat, és a' Kaldæusok földét: és azt örökké-valo pusztákká tészem. * És bé-töltöm azon a' földön minden igéimet, mellyeket ő ellene szóllottam, mindent a' mi meg vagyon írva e' könyvbé, valamit prophétált Jeremías minden nemzetek-ellen: * Mert szolgáltak azoknak, holott sok nemzetségek, és nagy királyok vólnának: és meg-fizetek nékik az ő chelekedetek-szerént, és az ő kezeknek munkájok szerént. *Mert így szóll a' seregek Ura az Israël Istene: Vedd el e' harag borának pohárát az én kezemből: és kőszönd azt minden nemzetségekre, a' kikhez én el-küldlek téged. * És isznak, és meg-háborodnak, és meg-bódúlnak a' fegyver színétől, a' mellyet én ő-közikbe bochátok. *És el-vévém a' pohárt az Úr kezéből, és el-kőszöném minden nemzetségekre, a' mellyekhez engem az Úr küldött: * Jerusalemre, és a' Júda városira, és az ő királyira, és az ő fejedelmire: hogy pusztaságra adnám őket, és álmélkodásra, és süvöltésre és átokra, mint e' mái nap. * Farához az Egyiptus királyára, és az ő szolgáira, és az ő fejedelmire, és minden ő népére, * és mindenekre közönségesképpen: az Ausitis-földnek minden királyira, és a' Filistæusoknak minden királyira, és Askalonra, és Gázára, és Akkaronra, és Azótusnak a' maradékira, * és Idumæára, és Moábra, és az Ammon fiaira: * És Tyrusnak minden királyira, és Sidonnak minden királyira, és a' szigetek földének királyira, kik a' tengeren-túl vannak: * És Dedánra, és Temánra, és Buzra, és mind azokra a' kiknek fel-nyírt üstökök vagyon. * És Arabiának minden királyira, és a' Nap-nyúgatnak minden királyira, a' kik a' pusztában laknak: *És Zambrinak minden királyira, és Elámnak minden királyira, és a' Médusoknak minden királyira: * az Északnak minden királyira is a' közel-valókra és a' távúl-valókra, mindenikre az ő attyafia-ellen: és

" Dan. 9. a. 2. Inf. 26. b. 6. 2. Par. 36. d. 22. 2. Esd. 1. a. 1.

a'földnek minden országira, mellyek az ő színén vannak: és a' Sésak királya iszik ezek-után. * és ezt mongyad nékik: Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: Igyatok, és részegűllyetek-meg, és okádgyatok: és essetek-el, és fel ne kellyetek a'fegyver színe-előtt, mellyet én közitekbe küldők. *És mikor nem akarják el-venni a'pohárt a'te kezedből hogy igyanak, mongyad nékik: Ezeket mongya a'seregek Ura: Meg-iván meg-iszszátok: * " mert ímé a'városon, melyben segétségűl hivattatott az én nevem, kezdem-el a'sanyargatást, és ti mint az ártatlanok és bűntetetlenek lésztek-e? nem lésztek bűntetetlenek: mert fegyvert hívok a'földnek minden lakóira, úgy-mond a'seregek Ura. *És te meg-prófétálod nékik mind ez igéket, és meg-mondod nékik: † Az Úr a magasságból ordít, és az ő szent lakó-helyéből adgya szózattyát: ordítván ordít az ő ékessége-ellen: mint a'szőlő-nyomók éneke énekeltetik a'földnek minden lakói-ellen. * El-hatott a'zengés a'föld végére, mert törvénye vagyon az Úrnak a'Pogányokkal: meg-ítéltetik ő minden testtel, az istenteleneket a'fegyvernek adtam, úgy-mond az Úr. *Ezeket mongya a'seregek Ura: Ímé a'nyomorúság kimégyen nemzetségről nemzetségre: és nagy forgó-szél jő-ki a'földnek utólso határiról. *És az Úrtól megölettetnek azon a'napon, a'földnek eggyik végétől-fogva a'másik végéig: nem sirattatnak, és fel nem szedettetnek, se el nem temettetnek: a'föld színén ganéjúl hevernek. * Ordíttsatok pásztorok, és kiáltsatok: és hintsetek hamvat magatokra a'nyájnak fő-emberi: mert bé-tőltek a'ti napitok, hogy meg-ölettessetek; és a'ti ide'stova el-hányástok, és el-estők mint a'drága edények. * És el-vész a'fútás a'pásztoroktól, és a'szabadúlás a'nyájnak fő-emberitől. * A' pásztorok kiáltásának szava, és a'nyáj fő-emberinek ordítása: mert el-puszttította az Úr az ő legelterő helyőket. * És meg-szűntek a'békeséges mezők az Úr búsúlásának haragja-miatt. * Elhadta mint az oroszlány az ő hajlékát, mert el-pusztúlt az ő földők a'galamb haragjának színe-előtt, és az Úr búsúlásának haragja-előtt.

XXVI. Rész.

A'Joakim országának kezdetiben, ki Josiásnak a'Júda királyának fia vólt, lőn ez ige az Úrtól, mondván: * Ezeket mongya az Úr: Állj az Úr háza pitvarában, és mond-meg Júdának minden városinak, a'mellyekből jőnek hogy imádkozzanak az Úr házában, mind a'beszédeket, mellyeket én parancholtam néked hogy mongyad nékik: ne vond-meg az igét, * ha valami-képpen meg-halgattyák és meg-térnek ki-ki-mind az ő gonosz útáról: és meg-bánom a'gonoszt, mellyet gondolok chelekedni nékik az ő igyekezetőknek gonoságáért. * És mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr: Ha nem halgatandotok engem, hogy az én törvényembe járjatok, a'mellyet néktek adtam, * hogy halgassátok a'Prófétáknak az én szolgaimnak beszédit, kiket én hozzátok küldöttem éjjel fel-kelvén, és el-igazítván, és nem halgattátok: * E' házzal úgy chelekeszem mint Sílóval, és e'várast a'földnek minden nemzetseginek átka-alá adom. * És meg-hallák a'papok, és a'próféták, és az egész nép, hogy Jeremiás ezt igéket szóllana az Úr házában. * És mikor el-végezte vólna beszélleni Jeremiás mind azokat, a'mellyeket parancholt vala néki az Úr hogy meg-mondana az egész népnek, meg-ragadák őtet a'papok, és a'próféták, és ez egész nép, mondván: Halállal hallyon-meg. * Miért prófétált az Úr nevében, mondván: Mint a'Síló lészen ez a'ház; és e'város el-pusztúl, úgy hogy ne légyen lakója? És egybe-gyűle az egész nép Jeremiás-ellen az Úr házában. * Es meg-hallák a'Júda fejedelmi ez igéket: és fel-menének a'király házából az Úr házába, és le-ülének az Úr háza új kapujának bé-menetelénél. * És szóllának a'papok's a'próféták a' fejedelmeknek, és az egész népnek, mondván: Halállra mélto ez ember: mert e'város-ellen prófétált, a'mint fülleitekkel hallottátok. * És mond Jeremiás mind a'fejedelmeknek, és az egész népnek, mondván: † Az Úr küldött engem, hogy meg-prófétálnám e'háznak, és e'városnak, mind az igéket, a'mellyeket hallottatok. *" Most azért jobbittsátok-meg a'ti útái-

útaitokat, és igyekezetiteket, és hal-
gaſsátok a'tí Uratok Iſtentek ſzavát:
és meg-bánnya az Úr a' gonoſzt,
a'mellyet ellenetek ſzóllott. *Én pe- 14
dig ímé kezeitekben vagyok: che-
lekedgyétek velem a'mi jó és igaz a'
tí ſzemeitek-előtt: * Mindazáltal 15
tudgyátok és értſétek, hogy ha meg-
öltők engem, ártatlan vért hoztok E
magatok-ellen, és e'váras-ellen, és
az ő lakói-ellen. mert bizonyára az
Úr küldött engem hozzátok, hogy
meg-beſzélleném mind ez igéket a'tí
füleitek hallattára. * És mondának 16
a'fejedelmek, és az egéſz nép, a'pa-
poknak 's a'profétáknak: Nem mél-
to e'férfiu halálra: mert a'mí Urunk
Iſtenünk nevében ſzóllott nékünk.
* Fel-kelének azért némelly férfiak 17
a'földnek vénei-közzül: és ſzóllá-
nak a'népnek minden gyülekőzeté-
nek, mondván: * A'Moraſti Mikéas 18
Proféta vólt Ezekiáſnak a'Júda kirá- F
lyának napjaiban, és ſzólla az egéſz
Júda népének, mondván: Ezeket
mongya a'ſeregek Ura: " Sion mint
a'mező meg-ſzántatik: és Jeruſalem
kő-rakáſsá léſzen: és a'háznak hegye
magas erdőkké. * Vallyon halálra 19
kárhoztatta-e őtet Ezekías a'Júda ki-
rálya, és az egéſz Júda? vallyon nem
félték-e az Urat, és nem könyörgöt-
tek-e az Úr orczája-előtt: és meg-
bánta az Úr a'gonoſzt, mellyet ſzól-
lott vólt ő-ellenek? Az-okáért mí
nagy gonoſzt chelekeſzünk lelkünk-
ellen. * Vólt egy férfiú-is az Úr ne- 20
vében profétálván, Urías a'Semei fia
Kariat-iarimból: és profétált e'váras-
ellen, és e'föld-ellen, Jeremiáſnak
minden igéi-ſzerént. * Es meg-hal- 21
lotta Joakim király, és mind a'hatal- G
maſok, és az ő fejedelmi ez igéket: és
a' király meg akará ölni őtet. És
meg-hallá Urías, és meg-félemlék, és
el-ſzalada 's bé-méne Egyiptusba.
* És Joakim király férfiakat külde 22
Egyiptusba, Elnátant az Akobor
fiát, és férfiakat ő-véle Egyiptus-
ba. * És ki-hozák Uriáſt Egyip- 23
tusból: és el-hozák őtet Joakim ki-
rályhoz, és meg-ölé őtet fegyverrel:
és a'hólt teſtét a'paraſzt kőſség ko-
porſóiba veté. * Ahikámnak azért 24
a'Sáfan fiának keze Jeremiáſsal vólt,
hogy ne adatnék a'nép kezei-
be, és meg ne ölnék
őtet.

" Mich. 3. d. 18.

XXVII. Rész.

1 A A'Joakim orſzágának kezde-
tiben, ki Joſiáſnak a'Júda
királyának fia vólt, lőn ez
íge Jeremiáshoz az Úrtól,
2 mondván: * Ezeket mongya az Úr
nékem: Chinálly magadnak kőtele-
ket, és lánczokat: és tedd azokat a'
3 nyakadra. * És küld azokat az Edom
királyának, és a'Móab királyának, és
az Ammon fiai királyának, és a'Tí-
rus királyának, és a'Sídon királyá-
nak; a'követek-által, kik Jeruſalem-
be jöttek Sedecziáshoz a'Júda ki-
4 rályához. * És paranchold-meg né-
kik, hogy az ő uroknak ſzóllyanak:
Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſ-
raël Iſtene: Ezeket mongyátok a'tí
5 uraitoknak: * Én teremtettem a'föl-
det, és az embereket, és a'barmokat,
mellyek a'föld-ſzínén vannak, az én
nagy erőmmel, és az én ki-nyújtott
karommal: és azt annak adtam, a'ki
6 ſzemeimnek tettſzett. * Moſtan-is
B azért én mind e'földeket Nabukodo-
noſornak a'Bábylon királyának az
én ſzolgámnak kezébe adtam: annak-
fölötte a'mezei vadakat-is néki ad-
7 tam hogy ſzolgállyanak néki. * És
ſzolgálnak néki mindé nemzetſégek,
és a'fiának, és az ő fia fiának: míglen
el-jőjön az ő földének ideje, és az ő-
vé: és ſzolgálnak néki ſok nemzetſé-
8 gek, és nagy királyok. * A'nemzetſég
pedig és az orſzág, melly Nabukodo-
noſornak a'Bábylon királyának nem
ſzolgál, és valaki az ő nyakát meg nem
hajtya a'Bábylon királyának igája-
alá: fegyverrel, és éhſéggel, és dög-
halállal látogatom-meg azt a'nem-
zetſéget, úgy-mond az Úr, míg meg-
9 eméſztem őket az ő keze-által. * " Tí
azért ne halgaſsátok a'tí profétáito-
kat, és a'varázlókat, és az álmodozó-
kat, és a'jövendő-mondókat, és a'bű-
bájoſokat, kik azt mongyák néktek:
Nem ſzolgáltok a'Bábylon királyá-
10 nak. * Mert hazugſágot profétálnak
néktek: hogy meſzſze iktaſsanak tí-
teket a'tí földetekről, és ki-veſsenek
11 títeket, és el-veſzſzetek. * A'nemzet-
ſég pedig, a'melly az ő nyakát a'Báby-
lon királyának igája-alá veti, és ſzol-
gál néki: az ő földében hagyom
azt, úgy-mond az Úr: és miveli azt,
12 és benne lakik. * Sedecziáſnak-is a'Jú-
C da királyának, mind ez igék-ſzerént

" Sup. 23. d. 16. Inf. 29. b. 8.

szóllottam, mondván: Vessétek nyakaitokat a'Bábylon királyának igájaalá, és szolgállyatok néki, és az ő népének, és éltek. *Miért halsz-meg te 's a'te néped fegyverrel, és éhséggel, és dög-halállal, a' mint szóllott az Úr a'nemzetségnek, melly nem akar szolgálni a'Bábylon királyának? *Ne halgassátok a'próféták igéit, kik azt mongyák néktek: Nem szolgáltok a'Bábylon királyának: mert hazugságot szólnak ők tí-néktek. *"Mert nem küldöttem őket, úgy-mond az Úr: és ők hamissan prófétálnak az én nevemben: hogy ki-űzzenek titeket, és el-veszszetek mind tí, 's mind a'próféták, a'kik néktek jövendölnek. *És a'papoknak, és e'népnek szóllottam, mondván: Ezeket mongya az Úr: Ne halgassátok a'tí próféátitok igéit, a'kik prófétálnak néktek, mödván: Ímé az Úr edényi ezenél viszszahozattatnak Bábylonból, mert hazugságot prófétálnak néktek. * Ne halgassátok azért őket, hanē szolgállyatok a'Bábylon királyának, hogy éllyetek. miért adatik e'város puszta ságra? * És ha ők próféták, és az Úr igéje nálok vagyon: vegyék eleit a' seregek Urának, hogy ne viteſsenek Bábylonba az edények, mellyek az Úr házában meg-maradtak vala, és a' Júda királyának házában, és Jerusalemben. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura " az oszlopok-felől, és a' tenger-felől, és a'talpak-felől, és a' több edények-felől, mellyek megmaradtak e'várasban: * mellyeket el nem vitt Nabukodonosor a'Bábylon királya, mikor el-vitte Jekoniást a'Joakim fiát a'Júda királyát Jerusalemből Bábylonba, és minden főemberit Júdának és Jerusalemnek. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene az edények-felől, mellyek meg-maradtak az Úr házában, és a'Júda királyának házában 's Jerusalemben: * Bábylonba vitetnek, és ott léſznek az ő látogatások napjáig, úgy-mond az Úr, és meg-hozatom azokat, és viszsza-adatom e'helyben.

" *Sup. 14. c. 14. & 23. d. 21.*

Inf. 29. b. 9.

XXVIII. Rész.

ES lőn abban az esztendőben, Sedeczias a'Júda királya országának kezdetiben, a'negyedik esztendőben, az ötödik hólnapban, monda nékem Hananias az Azur fia, a'Gábaoni próféta, az Úr házában a'papok 's az egész nép előtt, mondván: * Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: Megrontottam a'Bábylon királyának igáját. * Még két esztendő-béli napok, és én viszsza-hozatom erre e'helyre az Úr házának minden edényit, mellyeket el-vitt Nabukodonosor a'Bábylon királya e'helyről, és azokat Bábylonba vitte. * És Jekoniást a' Joakim fiát a'Júda királyát, és Júdának minden el-költözését, a'kik bémentek Bábylonba, én viszsza-téritem e'helyre, úgy-mond az Úr: mert meg-rontom a' Bábylon királyának igáját. * És monda Jeremias próféta Hananias prófétának, a'papok szemei-előtt, és az egész nép szemei-előtt, melly az Úr házábā áll vala. *és monda Jeremias próféta: Amen, úgy chelekedgyék az Úr: tellyesittse-hé az Úr a'te igéidet, mellyeket prófétáltál: hogy viszsza-hozattassanak az edények az Úr házába, és az egész el-költözés Bábylonból e'helyre. * Mindazáltal halgasd-meg ez igét, mellyet én a'te füleidbe szóllok, és az egész népnek füleibe: * A'próféták, kik én-előttem és te-előtted voltak eleitől-fogva, és prófétáltak sok földek-ellen, és nagy országok-ellen, a'had-felől, és a'nyomorúság-felől, és az éhség-felől. *A'melly próféta békeséget jövendölt: midőn bétellyesedik az ő igéje, olly prófétának ismértetik, kit bizoňal az Úr küldött. * És le-vévé Hananias próféta a'lánczot a'Jeremias próféta nyakáról, és el-rontá azt. * Es szólla Hananias az egész nép szine-előtt, mondván: Ezeket mongya az Úr: Igy rontom-el Nabukodonosornak a Bábylon királyának igáját két esztendő-béli napok-után mindē nézetségeknek nyakáról. *És el-méne Jeremias próféta az ő útára. És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, minek-utánna elrontá Hananias próféta a'lánczot a' Jeremias próféta nyakáról, mondván: * Menny-el, és mond-meg Hananiásnak: Ezeket mongya az Úr: Fa lánczokat tőrtél-el: és azokért vas lánczokat chinálsz. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: Vas igát tőttem mind e'nemzetségek nyakára, hogy szolgállyanak Nabukodonosornak a' Bábylon királyának, és szolgálnak néki: añak-fölötte

" *4. Reg 25. c. 13.*

a'föld vadait-is néki adtam. *Es mon- 15
da Jeremías profé a Hananías profé-
tának: Hallyad Hananía: nem kűl-
dött téged az Úr, és te hazugsággal
biztattad e'népet. * Az-okáért eze- 16
ket mongya az Úr: Ímé én tégedet
el-kűldlek a' föld szinéről: ez esz-
tendőben meg-halsz: mert az Úr-el-
len szóllottál. * És meg-hala Hana- 17
nías proféta azon esztendőben, a'he-
tedik hólnapban.

XXIX. Rész.

ES ezek a'levélnek igéi, mel- 1
lyet Jeremías proféta kűldött A
Jerusalemből az el-vitettetett
vének maradékinak, és a'pa-
poknak, és a'profétáknak, és az egész
népnek, mellyet el-vitt vólt Nabu-
kodonosor Jerusalemből Bábylon-
ba: * minek-utánna ki ment Jeko- 2
nías király, és az asszony, és a' ko-
mornyikok, és Júdának 's Jerusalem-
nek fejedelmi, és a'kovátsmester, és
a'bé-foglaló Jeursalemből: * Elasá- 3
nak a'Sáfan fiának, és Gamariásnak
a'Helczías fiának keze-által, kiket
Sedeczías a'Júda királya kűldött
Nabukodonosorhoz a'Bábylon kirá-
lyához Bábylonba, mondván: * Eze- 4
ket mongya a'seregek Ura az Israël
Istene minden el-vitetteknek, a'kiket
Jerusalemből Bábylonba vittem:
* Építtsetek házakat, és lakjátok: 5
és plantállyatok kerteket, és egyé-
tek annak gyűmőlchit. * Vegyetek 6
feleségeket, és nemzjetek fiakat és B
leányokat: és adgyatok a' fiaitok-
nak feleségeket, és a'leányitokat ad-
gyátok férjeknek, és szűllyenek fia-
kat és leányokat; és sokasodgya-
tok-meg ott, és ne legyetek kevés-
számúak. * És keressétek békesé- 7
gét a'Várasnak, a'melybe títeket
kőltöztettelek: és imádkozzatok az
Úrnak érette: mert annak békeségé-
ben lészen néktek békeségtek. * Mert 8
ezeket mongya a'seregek Ura az Is-
raël Istene: "El ne tévelyíttsenek
títeket a'tí profétáitok, a'kik kö-
zöttetek vannak, és a'tí jövendő-
lőitek: és ne figyelmezzetek a'tí ál-
maitokra, a'mellyeket álmodoztok:
*mert hamissan profétálnak ők nék- 9
tek az én nevemben: és nem kűldöt-
tem őket, úgy-mond az Úr.* "Mert 10
ezeket mongya az Úr: Mikor bé C
kezdenek telni Bábylonba a'hetven

Sup. c. 13. r. 23. l. 16.
Sup. c. 12. Par.

esztendők, meg-látogatlak títeket: és
bé-töltöm rajtatok az én jó igémet, 36 d 21. 1 Esd. 1 a 1.
hogy visszsza-hozzalak títeket e'hely-
re. * Mert én tudom a'gondolatokat, Dan. 9. a. 2.
a' mellyeket én gondolok felőletek,
úgy-mond az Úr, békeségnek és nem
nyomorgatásnak gondolatit, hogy
néktek véget 's tűrést adgyak. * És se-
gétségűl híttok engem, és el-mentők:
és könyörögtök nékē, és én meg-hal-
gatlak títeket. * Kerestők engem, és
meg-találtok: midőn tellyes szíve-
tekből kerestők engem. * Es meg-ta-
láltatom tőletek, úgy-mond az Úr:
és visszsza-hozom a'tí foglyaitokat, és
egybe-gyűjtlek títeket minden nem-
zetségek-közzűl, és minden helyek-
ről, a'mellyekre ki-űztelek títeket,
úgy-mond az Úr: és visszsza-térítlek
títeket a'helyről, a'melyre el-kől-
töztettelek títeket. * Mert azt mon-
dottátok: Támasztott nékűnk az Úr
profétákat Bábylonban. * Mert eze-
ket mongya az Ur a'királynak, a'ki
a'Dávid királyi-székiben űl, és az
egész népnek melly e' várasban la-
kik, a'tí atyátok fiainak, kik a'fogság-
ra ki nem mentek veletek. * Ezeket
mongya a'seregek Ura: "Ímé fegy- "Sup. 24. c. 10.
vert kűldők közikbe, és éhséget, és
dög-halált: és tészem őket mint a
rosszsz fűgéket, mellyeket meg nem
ehetni, azért hogy igen rosszsak. * És
fegyverrel űldözöm őket, és éhség-
gel, és dög-halállal: és gyötrelemre
adom őket a'földnek minden országi-
nak; átokra, és álmélkodásra, és sű-
völtésre, és gyalázatra minden Po-
gányoknak, a'kikhez ki-űztem őket:
* azért hogy nem halgatták az én
igéimet, úgy-mond az Ur: mellyeket
űzentem nékik az én szolgaimtól a'
profétáktól, éjjel fel-kelvén, és el-
kűldvén: és nem halgattátok, úgy-
mond az Úr. * Tí azért halgassátok
az Úr igéjét minnyájan a'foglyok,
a'kiket ki-kűldöttem Jerusalemből
Bábylonba. * Ezeket mongya a'se-
regek Ura az Israël Istene Akábnak
a'Kolías fiának, és Sedecziásnak a'
Maásia fiának, a'kik hazugúl profé-
tálnak néktek az én nevemben: Ímé
én Nabukodonosornak a'Bábylon ki-
rályának kezeibe adom őket: és meg-
öli őket szemeitek-előtt. * És átok
formája vétetik azoktól minnyájokra
a' Júdából-valo foglyokra, a'kik Bá-
bylonban vannak, mondván: Tégyen

téged az Úr mint Sedecziást, és mint Akábot, kiket tűzzel pörgölt-meg a' Bábylon királya: * azért hogy bolondságot chelekedtek Isráelben, és paráználkodtak az ő baráttyok feleségivel, és az ígét az én nevemben hamisan szóllották, a'mellyet nem parancholtam nékik: én vagyok a'bíró 's a'tanú, úgy-mond az Ur. * És a'Nehelai Semeiásnak mondmeg: * Ezeket mongya a' seregek Ura, az Isráël Istene: Mivelhogy leveleket küldöttél a'te nevedben az egész népnek, melly Jerusálemben vagyon, és Sofonías papnak a'Maásias fiának, és minden papoknak, mondván: * Az Úr tött téged pappá Jójada papért, hogy fejedelem légy az Úrnak házában minden el-ragadtatott és profétálo férfiún, hogy azt a' kalodába és a' tömlöczbe vesed. * És most miért nem feddetted-meg az Anatóti Jeremiást, a'ki néktek profétál? * Mert e' fölött mi-hozzánk küldött Bábylonba, mondván: Hoszszú dolog: építtsetek házakat, és lakjátok: és plántállyatok kerteket, és egyétek annak gyümölchét. * Megolvasá azért Sofonías pap e'levelet a'Jeremías próféta fületben. * És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: * Küldgy minden el-vitettekhez, mondván: Ezeket mongya az Úr a' Nehelai Semeiásnak: Azért hogy profétált néktek Semeías, és én nem küldöttem őtet; és hazugsággal biztatott titeket: * az-okáért ezeket mongya az Úr: Ímé én meg-látogatom a'Nehelai Semeiást, és az ő magvát: nem lészen néki e'nép-közöttlakó embere, és nem láttya a'jót, mellyet én az én népemnek chelekeszem, úgy-mond az Úr: mert hamisságot szóllott az Úr-ellen.

XXX. Rész.

EZ az íge, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, mondván: * Ezeket mongya az Isráël Ura Istene, mondván: Írd-meg magadnak könyvbe, mind az ígéket, mellyeket néked szóllottam. * Mert ímé eljőnek a'napok, úgy-mond az Ur: és meg-térítem az én népemnek Isráelnek és Júdának foglyait, úgy-mond az Úr: és meg-térítem őket a'földre, mellyet az ő attyoknak adtam: és bírják azt. * És ezek az ígék, a'mellyeket az Úr Isráelnek és Júdának szóllott: * Mert ezeket mongya az Úr: A'rettegésnek szavát hallottuk: félelem, és ninch békeség. * Kérdezkedgyetek, és lássátok ha szül-e a'férfiu: miért láttam tahát minden férfiúnak kezét az ő ágyékán, mint egy szülőnek, és minden orczák sargává változtak? * "Jaj, mert nagy az a'nap, és ninch hasonló a'hoz: és a'Jákob háborusságának ideje ez, és abból meg-szabadúl. * És lészen azon a'napon, úgymond a'seregek Ura: el-rontom az ő igáját a'te nyakadról, és az ő köteleit el-szaggatom, és nem uralkodnak rajta többé az idegenek: * hanem szolgálnak az ő Uroknak Isteneknek, és Dávidnak az ő királyoknak, a'kit nékik támasztok. * "Te azért ne félly Jákob én szolgám, úgy-mond az Úr, se ne rettegj Isráel: mert ímé én meg-szabadítlak téged a' messze-földről, és a'te magodat az ő fogságok földéről: és visszatér Jákob, és meg-nyugszik, és minden jókkal bévelkődik, és nem lészen a'kitől féllyen: * mert én veled vagyok, úgy-mond az Úr, hogy ki-szabadíttsalak téged: mert el-fogyatok minden Nemzetségeket, a'mellyek-közibe el-hintettelek téged: téged pedig el nem fogyatlak: hanem meg-ostorozlak téged itéletben, hogy ne láttassál magadnak bűntelennek. * Mert ezeket mongya az Úr: Gyógyíthatatlan a'te törésed, igen gonosz a'te chapásod. * Ninch a'ki meg-itéllye a'te törvényedet a'bé-kötésre: a'gyógyításoknak ninch haszna te-benned. * Minden szeretőid el-feletkeztek rólad, és téged nem keresnek: † mert ellenségi chapással vertelek-meg tégedet kegyetlen ostorozással: a'te hamisságodnak sokaságáért kéményekké lőttek a'te bűneid. * Mit kiáltasz a'te romlásodon? gyógyíthatatlan a'te fájdalmat: a'te hamisságodnak sokaságáért, és a'te kemény bűneidért chelekedtem ezeket veled. * Az-okáért minnyájan, a'kik téged észnek, el-nyeletternek: és minden ellenségid a'fogságba vitetnek: és a' kik téged pusztítnak, el-pusztíttatnak, és minden prédálóidat prédára adom. * Mert bé-gyógyítom a'sebhelyedet, és a'te sebeidből meg-gyógyítlak téged, úgy-mond az Úr. Mert számki-vettetnek híttak téged Sion:

Jeremi. 29. 30.

Es

"Joel. 2. a. 2. c. 11. Amos 5. v. 18. Sophon. 1. v. 15.

"Isa. 43. a. 1. & 44. a. 2. Luc. 1. g. 70.

† Sup. 23. a. 39.

Ez az, a'kinek nem vala keresője.
* Ezeket mongya az Úr : Ímé én
18 B meg-térítem a' Jákob sátorinak fog-
D lyait, és az ő házain könyörűlök, és
váras építtetik az ő magas helyén, és
templom fondáltatik az ő rendi-szerént. *És dícséret jő-ki azokból, és
19 a'vígadozóknak szava: és meg-sokasítom őket, és meg nem kevésednek:
és meg-dicsőítem őket, és meg nem
20 aláztatnak. * És lésznek az ő fiai
mint eleitől-fogva, és az ő gyülekezetök meg-marad én-előttem: és meg-
látogatom mind azokat a'kik őtet
21 háborgattyák. * És az ő vezére ő-belőle lészen: és fejedelem hozattatik-ki ő-belőle: és hozzám foglalom őtet, és hozzám járúl. mert kichoda ez,
a'ki arra hajtsa szívét hogy hozzám
22 közelgessen, úgy-mond az Úr ? *És
12 én népem lésztek, és én ti Istentek lészek. *Ímé az Úr forgó-szele, ki-mén-
23 ő haragja, sebes szél-vész, az istentelenek fején nyugszik-meg. * Nem
24 téríti-el az Úr az ő bosszonkodásának haragját, míg nem meg-chelekedgye
és bé-tellyesíttse az ő szíve gondolattyát: az utólso napokon meg-értitek azokat.

XXXI. Rész.

AZ időben, úgy-mond az Úr:
1 A Istene lészek Izraëlnek min-
den nemzetségeinek, és ők
én népem lésznek. * Ezeket mongya az Úr: Kedvet talált a'
2 pusztában a'nép, a'ki meg-maradott vala a'fegyvertől: Izraël az ő nyugodalmába mégyen. * Távúl jelent-
3 meg nékem az Úr. És őrők szeretettel szerettelek téged : azért vontalak téged magamhoz, könyörűlvén. * És ismég meg-építlek téged,
4 és meg-építtetel szűz Izraël: még felékesíttetel a'te dobjaiddal, és a'vígadozóknak seregével mégy-ki. * Még
5 szőlőket plantálsz a' Samária hegyein : plántálván plantálnak, és
míg el nem jő az idő, meg nem szedik:
6 * mert meg-lészen a'nap, a'mellyen kiáltanak az őrizők az Efraim hegyén:
" Kellyetek-fel, és mennyünk-fel Sionba a' mi Urunkhoz Istenünkhöz. * Mert ezeket mongya az Úr:
7 D Örvendezzetek vígasággal Jákob, és szövöltsetek a' Pogányok feje-ellen: zengjetek, és énekellyetek, és
mongyátok: Szabadítsd-meg Uram a'
8 te népedet, az Izraël maradékit. * Ímé
18 B én el-hozom őket az Észak földéről,
D és egybe-gyűjtöm őket a'föld határiról: kik-között lésznek vak és sánta, nehézkes és szűlő egyetemben,
9 az ide terőknek nagy serege. * Sírással jőnek, és irgalmasságban hozom-meg őket : és a'vizek patakiáltal hordozom őket az igaz úton, és
meg nem ütköznek azon: mert Izraëlnek attyává lőttem, és Efraim az
10 én első-szűlöttem. * Halgassátok az Úr igéjét Pogányok, és hirdessétek a'messze-valo szigetekben, és mondgyátok : A' ki el-szélleszti Izraëlt, egybe-gyűjti őtet: és meg-őrizi
őtet mint a' pásztor az ő nyáját.
11 * Mert meg-váltotta az Úr Jákobot, és meg-szabadította őtet a' hatalmasbnak kezéből. * És el-jőnek, és
12 dícséretet mondanak a'Sion hegyén: és egybe-gyűlnek az Úr javaira, a' gabonára, és borra, és olajra, és a'barmoknak és chordáknak fajzására : és
lészen az ő lelkek mint a'meg-öntözött kert, és többé nem éheznek.
13 * Akkor örvendezni-fog a'szűz a'seregben, az ifiak, és a'vének egyetemben: és az ő siralmokat örömre fordítom, és meg-vígasztalom őket, és
meg-vidámítom az ő fájdalmokból.
14 * És meg-részegítem a'papok lelkét
A kövérséggel: és az én népem bé-telik az én javaimmal, úgy-mond az Úr.
2 15 * Ezeket mongya az Úr: " A' magas *a Mat.
helyen panaszolkodásnak szava hal- 2. d. 18.
lattatott, jajgatása, és siráza a'fiait-sirató Rákelnek, és a'ki nem akar
3 meg-vígasztaltatni azokról, mert
16 ninchenek. * Ezeket mongya az Úr: Szűnnyék-meg a'te szózatod a'sírástól, és a'te szemeid a'könny-húllatástól: mert jutalma vagyon a'te chelekedetednek, úgy-mond az Úr: és meg-
4 17 térnek az ellenség földéről. * És re-
5 ménsége vagyon a'te utólsóidnak, úgy-mond az Úr: és meg-térnek a'
18 fiak az ő határokra. *Halván hallottam az el-költözö Efraimot: Megostoroztál engem, és tanúltam, mint
6 a'vad tulkotska: térits-meg engem, és meg-térek : mert te vagy az én Uram
19 Istenem. * Mert minek-utánna meg-
7 D téritettél engem, penitenziát tartottam: és minek-utánna meg-mutattad nékem, meg-ütöttem a'tomorámat.
Meg-szégyenültem, és meg-pirúltam,
mert az én ifiuságomnak gyalázattyát

viſeltem. * Ha bőchűlletes fiam né- 20
ké az Efraim, ha gyenge gyermekem:
mert mi-óltától-fogva ſzóllottam fe-
lőle, még meg-emlekezem róla. Az-
okáért meg-háborodott az én ſzívem
ő-érette : kőnyőrűlvén kőnyőrűlők
rajta, úgy-mőd az Úr. * Rendelly ma- 21
gadnak őr-állo helyt, ſzerezz magad-
nak keſerűſégeket : igazítſd a'ſzíve-
det az igaz útra, a'mellyen jártál : térj
viſzſza ſzűz Iſraël, térj-viſzſza ezek-
be a'te váraſidba. * Meddig olvadſz- 22
el a'győnyőrűſégekben bújdoſo leá-
nyom? mert az Ur új dolgot chelekedett a' főldőn : Az Aszszony'vllat Férfiat vészen-kőrnyűl.
* Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſ- 23
raël Iſtene: Még ez ígét fogják-mon- E
dani a'Júda főldében, és az ő vára-
ſiban, mikor meg-térítem az ő fog-
lyait: Álgyon-meg téged az Úr, igaſ-
ſágnak ſzépſége, ſzent hegy: * és azon 24
laknak Júdás, és minden ő váraſi
egyetemben: a'ſzántó emberek és a'
nyájak hajtói. * Mert meg-réſzegítet- 25
tem a'fáratt lelket, és minden éhező
lelket meg-elégítettem. * Az-okáért 26
úgy-mint az álomból ſerkentem-fel:
és láttam, és az én álmom édes en-
nékem. * Ímé a'napok el-jőnek, úgy- 27
mond az Úr : és bé-vetem az Iſraël
házát és a'Júda házát emberek mag-
vával, és barmok magvával. * És a' 28
mint vígyáztam ő-reájok hogy ki-
gyomlálnám, és el-rontanám, és el-
bánnám, és el-veſzteném, és meg-
nyomorgatnám : úgy vígyázok reá-
jok hogy meg-építtſem, és el-plantál-
lyam, úgy-mond az Úr. * Az napok-
ban nem mongyák tőbbé : " Az 29
atyák őtték-meg a'ſavanyù ſzőlőt, és
a' fiak fogai váſtak-meg. * Hanem 30
ki-ki a'maga hamiſságában hal-meg: F
minden ember, a'ki ſavanyù ſzőlőt
éſzik, meg-váſnak az ő fogai. * † Ímé 31
el-jőnek a'napok, úgy-mond az Úr:
és új ſzővetſéget ſzerzek az Iſraël há-
zával és a'Júda házával : * nem a' 32
ſzővetſég-ſzerént, mellyet az ő
attyokkal ſzerzettem, az napon a'
mellyen az ő kezőket fogtam, hogy
ki-hoznám őket Egyiptus-főldéből;
a'ſzővetſég-ſzerént, mellyet fel-bon-
tottak, és én uralkodtam rajtok, úgy-
mond az Úr. * De ez léſzen a'ſzővet- 33
ſég, mellyet az Iſraël házával ſzerzek
azok a'napok-után, úgy-mond az Úr:
" Az én tőrvényemet az ő belső-ré-

" Ezec. 18. a. 2.

† Heb. 8. c. 8.

" Heb. 10. c. 16.

ſzekbe adom, és az ő ſzívőkbe írom
azt : és nékik Iſtenők léſzek, és ők
nékem népem léſznek. * És nem ta- 34
níttya tőbbé a'férfiu az ő felebarát-
tyát, és a'férfiu az attyafiát, mond-
ván : Iſmérd-meg az Urat : mert min-
nyájan meg-iſmérnek engem ő-kőz-
zűlők kichintől-fogva nagyig, úgy-
mond az Úr: " mert meg-kegyel- " Act. 10. g. 43.
mezek az ő hamiſságoknak, és az ő
bűnőkről tőbbé meg nem emleke-
zem. * Ezeket mongya az Úr, a'ki a' 35
Napot a'napnak világoſságúl adgya, G
a'hóld's a'chillagok rendit az étſza-
kának világoſságúl : ki fel-háborít-
tya a'tengert, és zúgnak annak hab-
jai, Seregek Ura az ő neve. * Ha el- 36
fogynak e' tőrvények én-előlem,
úgy-mond az Úr: akkor el-fogy az
Iſraël magva-is, hogy ſoha én-előt-
tem nemzetſég ne légyen. * Ezeket 37
mongya az Úr : Ha meg-mérhetik az
egeket oda-fel, és meg-vizgálhattyák
a'főld fondamentomit ide-alá : én-is
el-vetem Iſraëlnek minden magvát,
mind azokért, a'miket chelekedtek,
úgy-mond az Úr : * Ímé a'napok el- 38
jőnek, úgy-mond az Úr: és váras épít-
tetik az Urnak a'Hanáneel tornyá-
tól-fogva a'ſzegletnek kapujáig. * És 39
killyebb mégyen a'mértéknek for-
mája az ő ſzíne-előtt a'Gáreb halmá-
ra : és meg-kerűli Góatát, * és a' 40
hólt teſteknek egéſz vőlgyét, és a'
hamunak, és a'halálnak egéſz tarto-
mányát, a'Czédron patakáig, és a'lo-
vak Nap-keleti kapujának ſzegleté-ig,
az Úr Szent-helye : ki nem gyomlál-
tatik, és el nem rontatik ſoha tőbbé.

XXXII. Rész.

Az íge, melly Jeremiáſhoz 1
lőtt az Úrtól Sedecziáſnak A
a'Júda királyának tizedik
eſztendejében : ez a' tizen-
nyólczadik eſztendeje Nabukodono-
ſornak. * Akkor a'Bábylon királyá- 2
nak ſerege meg-ſzállotta vala Jeruſa-
lemet : és Jeremías proféta bé-re-
keſztve vala a' tőmlőcz pitvarában,
melly a'Júda királyának házában va-
la. * Mert bé-rekeſztette vala őtet 3
Sedeczías a'Júda királya, mondván:
Miért jővendőlſz, mondván : Ezeket
mongya az Úr : Ímé én e'váraſt a'Bá-
bylon királyának kezeibe adom, és
meg-véſzi azt? * És Sedeczías a'Júda 4
királya meg nem menekedik a'Kal-
dæuſok kezeből : hanem a'Bábylon

királya kezeibe adatik: és ennek szája amannak szájával szóll, és ennek szemei meg-láttyák amannak szemeit.
* És Bábylonba viszi Sedecziást: és ottlészen míg nem meg-látogatom őtet, úgy-mond az Úr. ha pedig harczoltok a' Kaldæusok-ellen, semmi-szerenchétek nem lészen. *És monda Jeremías: Lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: *Ímé Hanámeel Sellumnak a'te atyád báttyának fia jő te-hozzád, mondván: Vedd-meg magadnak az én mezőmet, mely Anatotban vagyon: mert téged illet a'rokonság-szerént hogy meg-vegyed.
* És hozzám jöve Hanámeel az én atyám báttyának fia az Úr beszédeszerént a'tőmlőcz pitvarába, és monda nékem: Bírjad az én mezőmet, melly Anatotban vagyon a'Benjamin földében: mert téged illet az örökség, és te vagy a'kőzelb-valo hogy bírjad. Meg-értém pedig hogy az Úr igéje vólna. * És meg-vévém a' mezőt Hanámeeltől az én atyám báttyának fiától, melly Anatotban vagyon: és meg-fizetém néki a' hét ezüst státert, és a'tíz ezüst pénzt. *És bé-írám a'levélbe, és bé-pechétlém, és bizonyságokat fogadék: és meg-mérém a'pénzt mértékben. *És vőm az el-foglalásról-valo bé-pechételtetett levelet, és a'szerződés módgyait, és meg-erősítésit, és a'kilsö pechéreket. * És adám az el-foglalásról-valo levelet Báruknak a'Néri fiának a'ki Maásias fia vala, Hanámeelnek az én atyám báttya fiának szemei-előtt, a'bizonyságoknak szemök-előtt, kik bé-írva valának a'vétel-felől-valo levélbe, és mind a'Zidóknak szemök-előtt, kik a'tőmlőcz pitvarában ülnek vala. *És parancholék Báruknak ő-előttök mondván: * Ezeket mongya a' seregek Ura az Iſraël Istene: Vedd-el e'leveleket, e'vételnek bé-pechételtetett levelét, és e'felnyitott levelet: és tedd azokat egy föld edénybe, hogy meg-maradhassanak sok napok-ig. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura az Iſraël Istene: Még bírni-fognak házakat, és mezőket, és szőlőket e'földön. * És imádkozám az Úrnak, minek-utánna az el-foglalás-felől-valo levelet Báruknak a'Néri fiának adám, mondván: * Ah, ah, ah, Uram Isten: ímé te teremtetted az eget és a'földet a'te nagy erőddel, és a'te ki-nyújtott karoddal: * nem lészen néked nehéz semmi dolog! "Ki irgalmasságot chelekeszel ezer-ig, és az atyák hamisságit az ő fiok kebelébe fizeted-meg ő-utánnok: Leg-erősb, nagy, és hatalmas, Seregek Ura a'te neved. * Nagy tanátsu, és meg-foghatatlan gondolatu: kinek szemei nyitva vannak az Adám fiainak minden útokra, hogy meg-fizess kinekkinek az ő útai-szerént, és az ő találmányinak gyümőlche-szerént. * Ki jeleket chelekedtél és chodákat Egyiptus-földébe mind e'napig; és Iſraëlbe, és az emberekben, és szerzettél magadnak nevet mint ez napon.
* És ki-hoztad a'te népedet Iſraëlt Egyiptus-Földéből, jelekkel, és chodákkal, és vastag kézzel, és ki-nyújtott karral, és nagy réműléssel. * És nékik adtad e'földet, mellyért megesküdtél az ő attyoknak hogy adnál nékik téjjel és mézzel-folyó földet.
*És bé-mentek, és bírták azt: és nem engedtek a'te szódnak, és nem jártak a'te törvényedben: mind a'miket parancholtál nékik hogy meg-chelekednék, meg nem chelekedték: és történtek rajtok mind e'gonoszok. * Ímé sánczok chináltattanak a'város-ellen, hogy meg-vétessék: és a'város a'Kaldæusok kezeibe adatott, a'kik hadakoznak az-ellen fegyverrel, és éhséggel, és dög-halállal: és valamiket szóllottál, meg-történtek, a'mint magad látod. *És te Uram Isten azt mondod nékem: Végy mezőt pénzen, és fogadgy tanúkat: holott a'város a'Kaldæusok kezeibe adatott? * És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: * Ímé én minden testnek Ura Istene: vallyon nékem nehéz lészen-e valami dolog? * Az-okáért ezeket mongya az Úr: Ímé én e'várast a'Kaldæusok kezeibe adom, és a'Bábylon királya kezeibe, és meg-vészik azt.
* És el-jőnek a'Kaldæusok hadakozván e'város-ellen, és fel-gyújtyák azt tűzzel, és meg-égetik azt, és a'házakat, mellyeknek padlásin Baálnak áldoztak, és itali áldozatokat áldoztak az idegen isteneknek az én ingerlésemre. * Mert az Iſraël fiai, és a'Júda fiai, szűntelen gonoszt chelekesznek vala az én szemeim-előtt ifiuságoktól-fogva: az Iſraël fiai, kik mind mostan-ig boszszontnak engem az ő

"Exod. 34. a. 7.

kezők chelekedetivel, úgy-mond az Úr. * Mert haragomra és boszszonkodásomra lőtt nékem e' város, a' naptól-fogva a' mellyen azt építették, mind ez napig, mellyen el-vétetik az én színem-elől. * Az Israël fiainak, és a' Júda fiainak gonoszságáért, mellyet chelekedtek haragra ingerelvén engem, ők 's az ő királyok, az ő fejedelmők, és az ő papjok, és az ő prófétájok, a' Júda férfiai, és a' Jerusalem lakói. *És háttal fordúltak hozzám és nem arczal: mikor tanítanám őket jó reggel, és oktatnám, és nem akarnák hallani hogy bé-vennék a' fegyelmet. * "És az ő bálványokat helyheztették a' házban, melyben segétségűl hívattatott az én nevem, hogy meg-ferteztetnék azt. * És Baálnak magas helyeket építettek, mellyek az Ennom fiának völgyében vannak, hogy az ő fiokat 's az ő leányokat Móloknak áldoznák: mellyet nem parancholtam nékik, se szívembe nem ötlött hogy ez útálatosságot chelekednék, és Júdát bűnre vinnék. * És most ezekért, ezeket mongya az Israëlnek Ura Istene e' városnak, melyről tí azt mongyátok hogy a' Bábylon királyának kezeibe adatik, fegyver, és éhség, és dög-halál-által. * Ímé én egybe-gyűjtöm őket minden földekről, a' mellyekre ki-vetettem őket az én búsulásomban, és az én haragomban, és nagy boszszonkodásban: és visszza-hozom őket e' helyre, és bízvást laktatom őket. *És én népem lésznek, és én nékik Istenek lészek. *És egy szívet adok nékik, és egy útat, hogy féllyenek engem minden időben: és jól légyenek, és az ő fiok ő-utánnok. *És örök szövetséget szerzek vélek, és meg nem szűnöm vélek jól chelekedni: és az én félelmemet adom az ő szívökbe hogy el ne távozzanak tőlem. * És örvendezek ő-rajtok, midőn jól chelekeszem vélek: és el-plantálom őket e' földön igasságban, tellyes szívemből, és tellyes lelkemből. * Mert ezeket mongya az Úr: A' mint el-hoztam e' népre mind ezt a' nagy gonoszt: úgy hozok reájok minden jót, mellyet én nékik mondok. *És örökségűl bírattatnak a' mezők ezen a' földön: melyről tí azt mongyátok hogy elpusztúlt, azért hogy nem maradott ember és barom, és a' Kaldæusok kezeibe adatott. * A' mezők pénzen meg-vétetnek, és bé-írattatnak a' levélbe, és meg-pechételtetik, és tanút fogadnak hozzája: Benjamin-földén, és Jerusalem-környűl, a' Júda városiban, és a' hegyen-valo városokban, és a' mezei városokban, és a' Dél-felől-valo városokban: mert megtérítem az ő foglyokat, úgy-mond az Úr.

XXXIII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje Jeremiáshoz másodszor, midőn még bé-rekesztve vólna a' tömlöcz pitvarában, mondván: * Ezeket mongya az Úr a' ki meg-chelekeszi, és meg-szerzi azt, és el-készíti, Úr az ő neve. * Kiálts én-hozzám, és meg-halgatlak téged: és hirdetek néked nagy és erős dolgokat, mellyeket nem tudsz. * Mert ezeket mongya az Israël Ura Istene e' városnak házai-felől, és a' Júda királyának házai-felől, mellyek el-rontattak, és az erősségek-felől, és azoknak kardgyok-felől, * a' kik jőnek hogy hadakozzanak a' Kaldæusokkal, és bé-töltsék azokat embereknek hólt testeivel, kiket meg-öltem az én haragomban, és az én boszszonkodásomban, el-rejtvén az én orczámat e' váratól minden ő gonoszságokért. * Ímé én bégyógyítom az ő sebek helyeit 's segélséget adok, és meg-gyógyítom őket: és ki-nyilatkoztatom nékik a' békeségért 's az igasságért-valo könyörgést. * És visszza-hozom Júdát és Jerusalemet a' fogságból: és meg-építem őket mint eleitől-fogva. * És ki-tisztítom őket minden ő hamisságokból, mellyel ellenem vétkeztek: és meg-kegyelmezek minden ő hamisságoknak, mellyekkel ellenem vétkeztek, és meg-vetettek engem. * És nékem híremre-nevemre lészen, és örömömre, és dícséretemre, és örvendezésemre a' földnek mindé nemzetséginél, a' mellyek meg-hallyák mind a' jókat, mellyeket én chelekeszem ő-vélek: és meg-félemlenek, és meg-háborodnak mind a' jókért, és minden békeségért, mellyet én nékik szerzek. * Ezeket mongya az Úr: Meg-hallattatik még e' helyen (mellyet tí pusztának mondotok, azért hogy ninch ember sem barom: a' Júda városiban, és Jerusalemen-kívűl, mellyek el-pusztúltak ember-nélkűl, és

és lakó-nélkül, és barom-nélkül,)
* az örömnek szava 's a' vígasságnak
szava, a' vő-legénynek szava 's a'
meny-aszszonynak szava, azoknak
szava a'kik azt mőgyák: Hálát adgyatok a' seregek Urának, mert jó az
Úr, mert örökké az ő irgalmassága:
és azokékik az Úr házába fogadásokat viszsznek: mert viszsza-hozom a'
föld foglyait mint eleitől-fogva,
úgy-mond az Úr. * Ezeket mongya
a'seregek Ura: Még ez ember-nélkül,
és barom-nélkül-valo puszta helyen,
és minden ő városiban, a'nyájak-őrizŏ pásztoroknak lakó-helyek lészen.
* A'hegyen-valo városokban, és a'
mezei városokban, és a'Dél-felől-valo városokban; és a'Benjamin földében, és Jerusalem-kőrűl, és a'Júda városiban, még által-mennek a'nyájak
a'számlálónak keze-által, úgy-mond
az Úr. * Ímé a'napok el-jőnek, úgymond az Úr: és fel-támasztom a'jó
igét, mellyet szóllottam az Izraël házának és a'Júda házának. * Az napokban, és az időben, meg-bimbóztatom
Dávidnak az igasságnak bimbóját:
és itéletet 's igasságot chelekeszik a'
földön. * Az napokban meg-szabadúl Júda, és Jerusalem bízvást lakik:
és ez a'név, a'mellyel híják őtet, Az
Úr a'mi igazunk. * Mert ezeket mongya az Úr: Nem vész-el Dávidból a'
férfiu, a'ki az Izraël házának királyi-
székében üllyön. * És a'papokból és
Levitákból nem vész-el a'férfiu az én
orczám-elől, a'ki éppen-égŏ áldozatokat tégyen, és áldozatot gyújtson,
és áldozatokra-valót vágjon minden
napokban. * És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: * Ezeket mongya az Úr: Ha fel-bomolhat az én
szŏvetségem a'nappal, és az én szŏvetségem az étzakával, hogy ne légyen nap és étzaka az ő idejében:
* Az én szŏvetségem-is fel-bomolhat
Dáviddal az én szolgámmal, hogy ne
légyen ő-tőle fiú a'ki országollyon
az ő királyi-székében, és Leviták, és
papok az én szolgaim. * A'mint meg
nem számláltathatnak az égnek chillagi, és meg nem mérettethetik a'tenger fövenye: úgy sokasítom-meg Dávidnak az én szolgámnak magvát, és
a' Levitákat az én szolgaimat. * És
lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: * Vallyon nem láttad-e a'mit
e'nép szóllott, mondván: A'két nemzetségek, mellyeket az Úr választott
vala, el-vettettek: és az én népemet
meg-útálták, azért hogy nem nemzetség többé ő-előttők? * Ezeket
mongya az Úr: Ha az én szŏvetségemet a'nappal 's az étzakával, és törvényeket az égnek 's a'földnek nem
szerzettem: * bizonyára Jákobnak 's
Dávidnak az én szolgámnak magvát-is el-vetem, hogy ne vegyek az ő
magvából fejedelmeket az Abrahám
Isaák és Jákob magvának: mert viszsza-hozom az ő foglyokat, és kőnyörűlők rajtok.

XXXIV. Rész.

AZ ige melly Jeremiáshoz lőtt
az Úrtól, mikor Nabukodonosor a'Bábylon királya, és
minden ő hada, és a'földnek minden országi, mellyek az ő kezének hatalma-alatt valának, és minden népek hadakoznak vala Jerusalem-ellen, és minden ő városi-ellen,
mondván: * Ezeket mongya az Izraël Ura Istene: Menny-el, és szólly Sedecziásnak a' Júda királyának; és
mongyad néki: Ezeket mongya az
Úr: Ímé én e'várast a'Bábylon királyának kezeibe adom, és fel-gyújtyá
azt tűzzel. * És te meg nem menekedel az ő kezéből: hanem megfogattatván meg-fogattatol, és az
ő kezébe adatol: és a'te szemeid
meg-láttyák a' Bábylon királya szemeit, és az ő szája a'te szájaddal
szóll, és bé-mégy Bábylonba. * Mindazáltal hallyad az Úr igéjét Sedeczia
Júdának királya: Ezeket mongya az
Úr néked: Nem halsz-meg fegyverrel, * hanem békeségben halsz-meg, és
az atyáidnak az előbbi királyoknak
a'kik te-előtted vóltak, meg-fűstölések-szerént, úgy fűstölnek-meg téged: és jaj Uram, siratnak téged: mert
az ígét én szóllottam, úgy-mond az
Úr. * És meg-mondá Jeremias próféta
Sedecziásnak a'Júda királyának mind
ez ígéket Jerusalemben. * És a'Bábylon királyának serege hadakozik vala
Jerusalem-ellen, és Júdának minden
városi-ellen, mellyek meg-maradtak
vala, Lákis-ellé, és Azéka-ellen: mert
ezek maradtak vala meg a'Júda városiból, erős városok. * Az ige, melly
Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, minekutánna Sedeczias király szŏvetséget
szerzett az egész néppel Jerusalemben, meg-hirdetvén: * Hogy szaba-

don bochátaná ki-ki az ő szolgáját, és ki-ki az ő szolgálóját, a'Zidó férfiat's a'Zidó aszszonyt. és ne uralkodnának rajtok, az-az, a'Zidón's a'maga attyafián. * Meg-hallák azért minden fejedelmek's az egész nép, a'kik a'szövetséget szerzették vala hogy szabadon bochátaná ki-ki az ő szolgáját, és ki-ki az ő szolgálóját, és többé ne uralkodnának rajtok: meg-hallák azért, és el-bochátták. * És az-után meg-változának: és viszszavonyák az ő szolgájokat és szolgálójokat, kiket szabadon bocháttak vala, és iga-alá hajták szolgákká és szolgálókká. * És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz az Úrtól, mondván: * Ezeket mongya az Izraël Ura Istene: Én szövetséget szerzettem az atyáitokkal, az napon a'mellyen kihoztam őket Egyiptus-földéből, a' szolgálat házából, mondván: * "Mikor bé-telnek a'hét esztendők, bochásza-el ki-ki az ő Zidó attyafiát, a' ki néki el-adatott, és szolgállyon néked hat esztendeig: és szabadságra bochásd-el őtet tőled: és nem halgattak az atyáitok engem, se meg nem hajtották a'fülőket. * És ti meg-tértetek ma, és a'mi igaz azt chelekedtétek az én szemeim-előtt, hogy ki-ki szabadságot hirdetne az ő barátyának: és szövetséget szerzettetek az én színem-előtt, a'házban, a'melybe segétségül hívattatott az én nevem ő-reája. * És hátra tértetek, és meg-rútítottátok az én nevemet: és viszszahoztátok ki-ki az ő szolgáját, és ki-ki az ő szolgálóját, a'kiket el-bochátottatok vala hogy szabadok és magok birtokában lennének: és iga-alá hajtottátok őket hogy néktek szolgáitok és szolgálóitok légyenek. * Azokáért ezeket mongya az Úr: Ti nem halgattatok engem, hogy szabadságot hirdetnétek ki-ki az ő attyafiának, és ki-ki az ő barátyának: ímé én hirdetek néktek szabadságot, úgymond az Úr, fegyverre, dög-halálra, és éhségre: és adlak titeket a'földnek minden országinak meg-indúlására. * És adom a'férfiakat, a'kik által-hágják az én szövetségemet, és nem tartották-meg a'kötés igéit, mellyekre hajlottak vala az én színem-előtt, a' borjút mellyet két-felé vágtak, és által-mentek annak részei-közőtt: * A' Júda fejedelmi, és a'Jerusalem fejedelmi, a'komornyikok's a'papok, és a'földnek minden népe, a'kik által-mentek a' borjúnak részei-közőtt: * És adom őket az ő ellenségeknek kezőkbe, és az ő lelkők keresőinek kezőkbe: és lészen az ő hólt-testek az égi madaraknak, és a'földi vadaknak eledelül. * És Sedeziást a'Júda királyát, és az ő fejedelmit, az ő ellenségeknek kezőkbe adom, és az ő lelkek keresőinek kezőkbe, és a'Bábylon királya seregének kezeibe, kik el-távoztak tőletek. * Ímé én parancholok, úgy-mond az Úr, és viszszahozom őket e'várasra, és hadakoznak ellene, és meg-vészik azt, és fel-gyújtyák tűzzel; és a'Júda városit pusztává tészem, úgy hogy ne légyen lakója.

XXXV. Rész.

AZ ige, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, Joakimnak a' Josias fiának a'Júda királyának napjaiban, mondván: * Eredgy a' Rekabíták házához: és szólly nékik, és vidd-bé őket az Úr házába, az eggyik kinch-tartó kamarába, és adgy bort innyok. * És mellém vőm Jezoniást Jeremiásnak a' Habsanias fiának fiát, és az ő attyafiait, és minden ő fiait, és a'Rekabítáknak minden házát: * És bé-vivém őket az Úr házába a'Hánan fiainak tár-házához, ki Jegedeliának az Isten emberének fia vala, melly a'fejedelmek tár-háza-mellett vala, Maásiásnak a'Sellum fiának kinche-fölőtt, a' ki a'tornácz őrizője vala. * És a'Rekabíták háza fiainak eleibe tévém a' borral teli kupákat, és a'pohárokat: és mondék nékik: Igyatok bort. * Kik felelének: Nem iszunk bort: mert Jónadáb a'Rekab fia, a'mi atyánk, parancholta mí-nékünk, mondván: Ne igyatok bort tí, se a'tí fiaitok, soha őrökké: * és házat ne épittsetek, és vetést ne vessetek, és szőlőket ne plantállyatok, se ne bírjatok: hanem sátorokbā lakjatok tellyes napjaitokban, hogy sok napokig éllyetek a' föld szinén, mellyen tí szarándokok vattok. * Engedtünk azért Jonadábnak a'Rekab fiának, az atyánk szavának, mindenekben a'miket nékünk parancholt, úgy hogy tellyes napjainkban ne innánk bort mí, és a'mi feleségink, a'mi fiaink, és leányink: * és ne épitenénk házakat lakásra: és szőlőnk,

"Exod. 21. a. 2. Deut. 15. c. 12.

Ierem. 34. 35.

lőnk, és szánto-földünk, és vetésünk
nem volt: * hanem sátorokban lak- 10
tunk, és engedelmesek voltunk, mind
azok-szerént, a' miket parancholt
nékünk az atyánk Jónadab. * Mikor 11 1
pedig fel-jött volna Nabukodonosor A
a' Bábylon királya a' mi földünkre,
mondánk: Jertek, és mennyünk-bé
Jerusálembe a' Kaldæusok seregének
színe-előtt, és a' Syria seregének szí- 2
ne-előtt: és Jerusálemben laktunk.
* És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, 12
mondván: * Ezeket mongya a' sere- 13
gek Ura az Israël Istene: Menny-el, és C
mongyad a' Júda férfiainak, és a' Jeru-
salém lakóinak: Vallyon nem vészitek-e
fel a' fégyelmet hogy az én igéim-
nek engedgyetek, úgy-mond az Úr?
* Erősbek voltak Jónadábnak a' Ré- 14
kab fiának beszédi, mellyeket az ő
fiainak parancholt hogy bort ne in-
nának; és nem ittak mind e' napiglan,
mert engedtek az ő attyok paranco-
lattyának: én pedig szóllottam nék-
tek, reggel fel-kelvén és szólván, és
nem engedtetek nékem. * És el-küld- 15
őttem hozzátok minden szolgai-
mat a' prophétákat, virratta-kor fel-
kelvén, és el-küldvén és mondván:
"Térjetek-meg ki-ki az ő igen gonosz
útáról, és jóvá tegyétek a' ti igyeke-
zetiteket: és ne kövessétek az idegen
isteneket, se ne tisztellyétek őket: és
a' földön laktok, mellyet néktek és az
atyáitoknak adtam; és nem hajtot-
tátok-meg fületeket, se nem halgat-
tatok engem. * Az-okáért erősen 16
meg-tartották Jonadábnak a' Rekab D
fiának fiai az attyok parancholattyát,
mellyet nékik parancholt vala: e' nép
pedig nem engedett nékem. * Az- 17
okáért ezeket mongya a' seregek Ura
az Israël Istene: Ímé én el-hozom Júdára, és Jerusalemnek minden lakói-
ra, mind a' nyomorúságot, mellyet
ellenek szóllottam: azért hogy szól-
lottam nékik, és nem halgatták: hít-
tam őket, és nem feleltek nékem. * A' 18
Rekabiták házának pedig monda Je-
remías: Ezeket mongya a' seregek 10
Ura az Israël Istene: Azért hogy en- C
gedtetek Jónadábnak az atyátok pa-
rancholattyának, és meg-őriztétek
minden parancholatit, és meg-che-
lekedtétek mind a' miket néktek pa-
rancholt: * Az-okáért ezeket mon- 19 11
gya a' seregek Ura az Israël Istene:
Nem fogy-el a' férfiu Jónadábnak a'
Rekab fiának gyökeréből, ki az én
színem-előtt álljon minden időben.

XXXVI. Rész.

ÉS lőn Joakimnak a' Josías fiá- 1
nak a' Júda királyának negye- A
dik esztendejében: lőn ez ige
Jeremiáshoz az Úrtól, mond-
ván: * Végy bé-takarhato könyv- 2
vet, és írd belé mind az igéket, mel-
lyeket néked szóllottam Israël és Jú-
da-ellen, és minden nemzetségek-
ellen; a' naptól-fogva, mellyen néked
a' Josías napjaitól-fogva szóllottam
e' napiglan: * Ha valami-képpen hal- 3
ván a' Júda háza minden gonoszokat,
mellyeket gondolok rajtok chele-
kedni, meg-térne ki-ki az ő igen go-
nosz útáról: és meg-kegyelmezek az
ő hamiságoknak és bűnöknek. * Hívá 4
azért Jeremías Bárukot a' Néria fiát;
és bé-írá Báruk a' Jeremías szájából
az Úrnak minden beszédit, mellyeket
néki szóllott, a' bé-takarhato könyv-
be: * és paranchola Jeremías Báruk- 5
nak, mondván: Én bé-rekesztve va-
gyok, és bé nem mehetek az Úr há-
zába. * Menny-bé azért te, és olvasd 6
a' könyvből, a' melybe bé-írtad az én
számból, az Úr igéjét, a' nép hallattára
az Úr házában, a' böjtnek napján: an-
nak-fölötte az egész Júda hallattára,
kik az ő városokból jőnek, olvasd-el
nékik: * Ha valami-képpen az ő 7
imádságok az Úr színe-eleibe jutna,
és ki-ki meg-térne az ő igen gonosz
útáról: mert nagy a' harag és a' bosz-
szonkodás, mellyet az Úr e' nép-el-
len szóllott. * És chelekedék Báruk a' 8
Néria fia, mind azok-szerént, a' miket
parancholt vala néki Jeremías profé-
ta, olvasván a' könyvből az Úr beszé-
dit az Úr házában. * Lőn pedig Joa- 9
kimnak a' Josías fiának a' Júda kirá-
lyának ötödik esztendejében, a' kilen-
czedik hólnapban: böjtöt hirdetének
az Úr színe-előtt az egész népnek Je-
rusalemben, és az egész sokaságnak,
melly egybe-gyűlt vala a' Júda vára-
siból Jerusalemben. * És olvasá Bá- 10
ruk a' könyvből a' Jeremías beszédit
az Úr házában, Gamarías író-deák-
nak a' Sáfan fiának tár-házában, a' fel-
ső tornáczban, az Úr háza új kapujá-
nak bé-menetelében, az egész nép
hallattára. * És mikor hallotta vólna 11
Mikæas Gamariásnak a' Sáfan fiának
fia az Úrnak mindé beszédit a' könyv-

ből: * alá-méne a' király házába az 12
íro-deák tár-házához: és ímé min-
nyájan ott ûlnek vala a'fejedelmek:
Elíſama iró-deák, és Dalaïas a'Seme-
ïas fia, és Elnátan az Akobor fia, és
Gamarías a'Sáfan fia, és Sedeczías a'
Hananías fia, és minnyájan a'feje-
delmek. * És hírré tévé nékik Mikæás 13
mind az igéket, a'mellyeket hallott
hogy Báruk olvaſa a' könyvből a'
népnek fûle hallattára. * El-kűl- 14
dék azért minnyájan a' fejedelmek
Bárukhoz, Júdit a'Natanías fiát, ki Se-
meliáſnak a' Kúſi fiának fia vala,
mondván: A'könyvet, melyből a'
nép hallattára olvaſtál, vedd kezedbe,
és jőj ide. Kezébe vévé azért Báruk
a'Néria fia a'könyvet, és hozzájok
méne. * És mondának néki: Ûlly-le, 15
és olvaſd azokat a'mi fûleink hallat- D
tára. És olvaſá Báruk az ô fûlök hal-
lattára. * Midőn azért hallották vól- 16
na mind az igéket, el-álmélkodának
ki-ki az ô felebaráttyára, és mondá-
nak Báruknak: Hírré kell tennünk a'
királynak mind ez igéket. * És meg- 17 30
kérdék őtet, mondván: Jelentſd-meg G
nékünk mi módon írtad mind e'be-
ſzédeket az ô ſzájából. * Monda pe- 18
dig nékik Báruk: A' maga ſzájából
mongya vala nékem mint-ha olvaſná 31
mind e'beſzédeket; és én bé-írom va-
la a'könyvbe téntával. * És mondá- 19
nak a fejedelmek Báruknak: Eredgy,
és rejtezzél-el te és Jeremías, és ſenki
ne tudgya hol vattok. * És bé-menén- 20
nek a'királyhoz a'pitvarba: a'könyv-
vet pedig ajánlák a'tár-házbã Elíſama
iró-deáknak: és meg-mondák a'ki-
rály hallattára mind a'beſzédeket.
* Es el-küldé a'király Júdit hogy el- 21
hozná a'könyvet: ki el-vévén azt az E
Elíſama iro-deák tár-házából, olvaſá
a'király hallattára, és mind a'fejedel-
mek hallattára a'kik a'király-körűl
állanak vala. * A'király pedig a'téli 22
házban ûl vala a'kilenczedik hólnap-
ban; és tétetett vala ô-eleibe egy 1
tűz-tartó teli ſzénnel. * És midőn Júdi 23 A
el-olvaſott vólna három vagy négy
leveletſkét, el-metſzé azt az iro-deák-
nak kéſetſkéjével, és a'tűzbe veté,
melly a'tűz-tartón vala, míg meg- 2
emésztetnék az egéſz könyv a'tűztől,
melly a'tűz-tartóban vala. * És nem 24 3
félének, ſe meg nem ſzaggatták az ô
ruhájokat, a'király és minden ô ſzol-
gai, a'kik hallották mind e'beſzéde-

25 ket. * Mindazáltal Elnátan, és Da-
laïas, és Gamarías, ellene-mondának
a'királynak hogy el ne égetné a'kön-
vet: és nem halgatá-meg őket. * És 26
meg-parancholá a'király Jeremiel-
nek az Amalek fiának, és Saraïáſnak F
az Ezriel fiának, és Selemiáſnak az
Abdeel fiának, hogy meg-fognák Bá-
ruk iró-deákot, és Jeremías prófétát:
el-rejté pedig őket az Úr. * És lőn az 27
Úr igéje Jeremías prófétához, mine-
utánna el-égette vólna a'király a'
könyvet, és a' beſzédeket mellyeket
írt vala Báruk a'Jeremías ſzájából, 29
mondván: * Ismég más könyvet
végy: és mind belé írd az előbbi be-
ſzédeket, mellyek az elsô könyvben
valának, mellyet meg-égetett Joakim
a'Júda királya. * És Joakimnak a'Jú- 29
da királyának, mond-meg: Ezeket
mongya az Úr: Te el-égetted azt a'
könyvet, mondván: Miért írtad ezt
abba hirdetvén: Hamar el-jő a'Bábylon
királya, és el-puſztíttya e'földet,
és el-fogyattya arról az embert, és a'
barmot? * Az-okáért ezeket mongya 30
az Úr Joakim-ellen a'Júda királya-el-
len: Nem léſzẽ ô-tőle a'ki a'Dávid ki-
rályi-ſzékében ûllyőn: és az ô hólt
teſte nappal a'hévſégre vettetik, és
éjjel a'dérre. * És meg-látogatom ô- 31
ellene, és az ô magvá-ellen, és az ô
ſzolgai-ellen az ô hamiſságit; és reá-
jok, és a'Jeruſalem lakóira, és a'Júda
férfiaira hozom mind a'gonoſzt, mel-
lyet nékik ſzóllottam, és nem halgat-
ták. * Jeremías pedig más könyvet 32
vőn, és adá azt Báruk iró-deáknak a'
Néria fiának: ki bé-írá abba a'Jere-
mías ſzájából a'könyvnek minden
beſzédit, mellyet el-égetett vala Joa-
kim a'Júda királya tűzzel: és annak-
fölô te sokkal több beſzédek adatá-
nak hozzája, hogy-ſem az-előtt
valának.

XXXVII. Rész

ES Sedeczías király a'Josías fia
orſtágla Jekonías-helyett a'
Joakim fia-helyett: kit király-
lyá rendele Nabukodonoſor
a'Bábylon királya a'Júda földében.
* És ô nem engede, ſem a'ſzolgai, ſem
a'föld népe az Úr igéinek, mellyeket
Jeremías próféta-által ſzóllott. * És
el-küldé Sedeczías király Jukált a
Selemías fiát, és Sofonías papot a'
Maáſias fiát, Jeremías prófétához,

mond-

mondván: Imádkozzál érettünk a' mi Urunknak Istenünknek. *Jeremiás pedig szabadon jár vala a'nép-között: mert nem küldötték vala őtet a'tömlöcz őrizetibe. Az-okáért a'Farao hada ki-jöve Egyiptusból: és halván az illyen hírt a' Kaldæusok, kik meg-szállották vala Jerusalemet, el-távozának Jerusalemtől. * És lőn az Úr igéje Jeremiás prophétához, mondván: * Ezeket mongya az Isräel Ura Istene: Igy szóllyatok a' Júda királyának, a'ki titeket hozzám küldött kérdeni: Ímé a'Farao hada, a'ki néktek segétségtekre jött-ki, viszsza-tér az ő földébe Egyiptusba. * és meg-térnek a' Kaldæusok, és e'várasellen hadakoznak: és meg-vészik azt, és fel-gyújtyák azt tűzzel. *Ezeket mongya az Úr: Meg ne challyátok a'ti lelkeiteket, mondván: El-menvén el-mennek, és el-távoznak tőlünk a'Kaldæusok; mert el nem mennek. *De ha meg-veritek-is minden hadát a'Kaldæusoknak, a'kik ellenetek harczolnak, és meg-maradnak közzülök egy-nehány sebesek: mindenik fel-kél az ő sátorából, és felgyújtyák e'várast tűzzel. * Midőn azért el-távozott vólna a' Kaldæusok serege Jerusalemtől a' Farao hada-miatt, *ki-indúla Jeremiás Jerusalemből hogy a' Benjamin földébe menne, és el-osztaná ott az örökséget a'polgárok színe-előtt. * És midőn a'Benjamin kapujára jutott vólna, ott vala rendi-szerént a'kapu őrizö, kinek Jerias vala neve, ki Selemiásnak a'Hananias fiának fia vala, és meg-ragadá Jeremias prophétát, mondván: A'Kaldæusokhoz szökől. * És felele Jeremias: Nem igaz, nem szököm a'Kaldæusokhoz. És nem hallá-megőtet: hanem meg-fogá Jerias Jeremiást, és a'fejedelmekhez vivé őtet. * Melly dologért meg-haragudván a'fejedelmek Jeremias-ellen, megvervén őtet a' tömlöczbe küldék, melly a'Jónatan író-deák házában vala: mert ő vala a'tömlöcz-tartó. * Az-okáért bé-méne Jeremias a'háznak vermébe, és a'fogságba: és Jeremias sok napok-ig üle ott. * El-küldvén pedig Sedeczias király, ki-hozatá őtet: és meg-kérdé őtet az ő házában titkon, és monda: Alítod-e, hogy a' beszéd az Úrtól vagyon? És monda Jeremias: Tőle vagyon. És monda:

A'Bábylon királya kezeibe adatol. * És monda Jeremias Sedeczias királynak: Mit vétettem néked, és a'te szolgaidnak, és a'te népednek, hogy a' tömlöczbe küldöttél engem? * Hol vannak a'tí prophétáitok, a'kik prophétálnak vala néktek, és mongyák vala: Nem jő a'Bábylon királya reátok, és erre a'földre? * Most azért hallyad kérlek én Uram királyom: Légyen foganattya könyörgésemnek színed-előtt: és ne küldgy-viszsza engem a'Jónatan író-deák házába, hogy meg ne hallyak ott. *Meg-parancsolá azért Sedeczias király hogy Jeremiást a'tömlöcz tornáczába vinnék: és adnának néki egy pogácha kenyeret minden napra, az étek-kivűl, míg nem el-fogyna minden kenyér a'városból: és Jeremias a' tömlöcznek tornáczában marada.

XXXVIII. Rész.

MEg-hallá pedig Safatias a' Mátan fia, és Gedelias a' Fasur fia, és Júkal a'Selemias fia, és Fasur a'Melkias fia, a'beszédeket, mellyeket Jeremias szóll vala az egész népnek, mondván: * Ezeket mongya az Úr: †Valaki e'várasban meg-marad, fegyverrel hal-meg, és éhséggel, és dögvhalállal: a'ki pedig a Kaldæusokhoz szalad, él, és az ő lelke egésséges és eleven lészen. * Ezeket mongya az Úr: Bizonyossan a'Bábylon királyának hada kezébe adatik ez a'város, és meg-vészi azt. * És mondának a'fejedelmek a'királynak: Kérjük, hogy öletessék-meg ez az ember: mert szánt-szándékkal meg-erőtelen'ti a'hadakozó férfiak kezeit, kik meg-maradtak e' várasban, és az egész nép kezeit, ez igék-szerént szólván nékik: mert ez ember nem keresi e' népnek békességét, hanem veszedelmét. *És monda Sedeczias király: Ihol ő a'ti kezeitekben vagyon: mert nem-is mélto hogy a' király valamit meg-tagadgyon tőletek. *Elvivék azért Jeremiást, és veték őtet Melkiásnak az Amelek fiának vermébe, melly a'tömlöcz tornáczában vala, és alá-bocsátják Jeremiást kötéleken a'verembe, melyben nem vala víz, hanem sár: alá-sillyede azért Jeremias a'sárba. * Meg-hallá pedig egy Szerechen férfiu Abdemélek a'

† Sup. 21. a. 9.

komornyik, ki a'király házában vala, hogy Jeremiáſt a' verembe bochátották vólna : a'király pedig a'Benjamin kapujában ůl vala. * Es ki-méne Abdemélek a'király házából, és ſzólla a'királynak, mondván : * Én uram királyom, gonoſzúl chelekedték e'férfiak mind a' miket Jeremías proféta-ellen miveltek, a' verembe bochátván őtet hogy meg-hallyon ott éhel, mert ninchenek már kenyerek a'várásban. * Parancholá azért a'király a'Szerechen Abdemélnek, mondván : Vígy innét magaddal harmincz férfiat, és vond-fel Jeremías profétát a'veremből, minek-előtte meg-hallyon. * El-vívén azért Abdemélek magával a'férfiakat, bé-méne a'király házába, melly a'tár-ház-alatt vala : és onnét régi poſztókat vőn, és ó ruhákat mellyek meg-rothadtak vala, és alá-ereſzté azokat Jeremiáſnak a'verembe kőteleken. * És monda a'Szerechen Abdemélek Jeremiáſnak : Tedd a' régi poſztókat, és ez el-metélt és meg-rothadott ruhákat a'kezeid kőnyőkealá, és a'kőtelekre. úgy chelekedék azért Jeremías. *És ki-vonyák Jeremiáſt kőteleken, és ki-hozák őtet a' veremből: Jeremías pedig a'tőmlőcztornáczában marada. *És el-kűlde Sedeczías király, és magához hozatá Jeremías profétát a'harmadik ajtóhoz, melly az Úr házában vala : és monda a' király Jeremiáſnak : Egy dolgot kérdek én tőled, ſemmit el ne titkolly tőlem. * Monda pedig Jeremías Sedecziáſnak : Ha meg-jelentem néked, vallyon nem őlſz-e meg engem? és ha tanátſot adok néked, meg nem halgatſz engem. * Meg-eſkűvék azért Sedeczías király Jeremiáſnak titkon, mondván : Él az Úr, a'ki nékűnk ezt a'lelket alkotta, ha megőllek téged, és ha téged e'férfiak kezeibe adlák, a'kik a'te lelkedet kereſik. * És monda Jeremías Sedecziáſnak : Ezeket mongya a'ſeregek Ura, az Iſraël Iſtene : Ha el-indúlván kimégy a' Bábylon királyának fejedelmihez, élni-fog a'te lelked ; és e' város fel nem gyújtatik tűzzel : és meg-ſzabadúlſz te, és a'te házad. *Ha pedig ki nem mégy a'Bábylon királyának fejedelmihez, e'város a'Kaldæuſok kezeibe adatik, és fel-gyújtyák azt tűzzel : és te meg nem menekedel az ő kezekből. * Es monda Sedeczías király Jeremiáſnak : Tartok a' Zidóktól a'kik a' Kaldæuſokhoz ſzőktek : hogy valami-képpen azok kezeibe ne adattaſsam, és meg ne chúfollyanak engem. * Felele pedig Jeremías : Nem adnak kezekbe téged. hallyad kérlek az Úr ſzavát, mellyet én néked ſzóllok, és jól léſzen dolgod, és élni-fog a'te lelked. * Hogy ha ki nem akarſz menni : ez a' beſzéd, mellyet az Úr jelentett nékem : * Ímé minden aſzſzony'állatok, kik meg-maradtak a'Júda királyának házában, ki-vitetnek a'Bábylon királyának fejedelmihez : és azok azt mongyák : El-tévelyítettek téged, és erőt vőttek rajtad a'te barátid, a' ſárba ſillyeſztették és a' ſikoſon a'te lábaidat, és el-távoztak tőled. * És minden feleſégid, és fiaid ki-vitetnek a' Kaldæuſokhoz : és meg nem menekedel az ő kezekből, hanem a' Bábylon királyának kezével fogattatol-meg : és e' váraſt meg-égeti tűzzel. * Monda azért Sedeczías Jeremiáſnak : Senki ne tudgya ez igéket, és meg nem halſz. * Ha pedig meg-hallyák a'fejedelmek hogy veled ſzóllottam, és hozzád jőnek, és mongyák néked : Jelentſd-meg nékűnk mit ſzóllottál a'királlyal, el ne titkold tőlűnk, és meg nem őlűnk téged ; és mit ſzóllott veled a'király : * Mongyad nékik : Le-borúlva kőnyőrgőttem a'király-előtt, hogy viſzſza ne vitetne engem a'Jónatan házába, és ott meg ne halnék. * El-jővének azért mind a' fejedelmek Jeremiáshoz, és meg-kérdezék őtet : és ſzólla nékik, mind az igék-ſzerént; mellyeket parancholt vala néki a' király, és meg-ſzűnének tőle : mert ſemmi nem hallatott vala. * Jeremías pedig a'tőmlőcz tornáczában marada mind az napig, mellyen megvétetett Jeruſalem : és lőn, hogy megvétetnék Jeruſalem.

XXXIX. Rész.

SEdecziáſnak a'Júda királyának kilenczedik eſztendejében, a' tizedik hólnapban, el-jőve Nabukodonoſor a'Bábylon királya, és minden ő ſerege Jeruſalemre, és meg-ſzállák azt. * Sedecziáſnak pedig tizen-eggyedik eſztendejében, a' negyedik hólnapban, a'

hónak

hónak ötödikén, meg-nyittaték a' | | D
város. * És bé-menének a'Bábylon | 3 | 16
királyának minden fejedelmi, és le-
ülének a'közép kapuban: Neregel, Se-
reſer, Semegarnabu, Sarſakim, Rab-
ſares, Neregel, Sereſer, Rebmag, és
mind a'több fejedelmi a'Bábylon ki-
rályának. *És midőn látta vólna ő- | 4 | 17
ket Sedeczías a'Júda királya, és min-
den hadakozo férfiak, el-futának:
és ki-menének éjjel a'várasból a'ki-
rály kerte útán, és a'kapun, melly a'
két kő-fal-között vala, és ki-menén-
nek a'puſztának útára. *Meg-űzé pe- | 5
digőket a'Kaldæuſok hada: és meg- | B
fogák Sedecziást a' Jériko puſztája
mezején, és fogva vivék Nabukodo-
noſorhoz a'Bábylon királyához Reb-
latába, melly az Émat földében va-
gyon: és törvént monda reája. * És | 6
meg-öle a'Bábylon királya a'Sede-
czías fiait Reblatában, az ő ſzemei-
előtt: és Júdának minden nemeſsit
meg-öle a'Bábylon királya. *A'Sede- | 7
czías ſzemeit-is ki-vájá: és békókba
veré őtet hogy Bábylonba vitettet-
nék. *A'király házát 's a'kőſség há-
zát-is fel-gyújták a'Kaldæuſok tűz- | 8
zel, és a'Jeruſalem kő-falát le-ronták.
* És a'népnek maradékit, mellyek | 9
meg-maradtak vala a'várasban, és az
el-ſzökötteket, a'kik hozzája ſzöktek
vala, és a'kőſség maradékit, a'kik
meg-maradtak vala, el-vivé Nabu-
zárdán a'vitézek hadnagya Bábylon-
ba. *És a'ſzegény kőſség-közzűl, kik- | 10
nek tellyeſséggel ſemmiek nem va- | C
la, meg-hagya Nabuzárdán a'vitézek
hadnagya Júda-földében: és ſzőlő-
ket és kútakat ada nékik az napon.
* Parancholt vala pedig Nabukodo- | 11
noſor a'Bábylon királya Jeremiás-
felől Nabuzárdánnak a'vitézek had-
nagyának, mondván: *Vidd-el őtet, | 12 | B
és veſd ő-reája ſzemeidet, és ſem-
mi gonoſzt néki ne mivelly: hanem,
a'mint akarja, úgy chelekedgyél né-
ki. * El-küldé azért Nabuzárdán a' | 13
had fejedelme, és Nabuſezban, és
Rabſares, és Neregel, és Sereſer, és
Rebmag, és minden fő-emberi a'Bá-
bylon királyának, * el-küldének, és | 14 | 6
ki-hozák Jeremiást a'tömlöcz torná-
czából, és adák őtet Godoliáſnak az
Ahikám fiának ki a' Sáfan fia vala,
hogy házba menne, és a'nép-között
laknék. * Jeremiáshoz pedig az Úr | 15
beſzéde lőtt vala, midőn bé-re-

keſztve vólna a'tömlöcz tornáczá-
ban, mondván: *Menny-el, és ſzólly
a'Szerechen Abdemeleknek, mond-
ván: Ezeket mongya a'ſeregek Ura az
Iſraël Iſtene: Imé én el-hozom az én
beſzédimet e' várasnak veſzedelmé-
re, és nem javára: és a'te ſzíned-előtt
léſznek az napon. * És meg-ſzaba-
dítlak téged az napon, úgy-mond az
Úr: és nem adatol a'férfiak kezeibe, a'
kiktől te félſz: * Hanem ki-mentvén
meg-ſzabadítlak téged, és fegyver-
miatt el nem eſel: hanem a'te lelked
meg-ſzabadúl, mert én-bennem vólt
bizodalmad, úgy-mond az Úr.

XL. Rész.

| | 1
A'Beſzéd, melly Jeremiáſ- | A
hoz lőtt az Úrtól, minek-
utánna el-bocháttatott
Nabuzárdántól a' had fe-
jedelmétől Rámából, mikor el-vit-
te őtet lánczokkal kötözve mind
azok-között, a'kik el-költöznek va-
la Jerufalemből és Júdából, és Báby-
lonba vitetnek vala. *Elő-hozván az- | 2
ért a'had fejedelme Jeremiást, mon-
da néki: A'te Urad Iſtened ſzóllot-
ta e' veſzedelmet e' hely-ellen, * és | 3
reája hozta: és meg-chelekedte az
Úr a'mint ſzóllott, mert vétkeztet-
tek az Úr-ellen, és nem halgattátok
az ő ſzavát, és rajtatok történt e'
beſzéd. * Most azért imé meg-öldoz- | 4
talak téged ma a'lánczokból, mel-
lyek a'kezeiden vannak: ha tetſzik
néked hogy el-jőj velem Bábylonba,
jőj-el; és reád vetem ſzemeimet: ha
pedig nem tetſzik néked hogy el-jőj
velem Bábylonba, maradgy-meg:
ímé az egész föld a'te ſzíned-előtt va-
gyon: a'mit válaſztaſz, és a'hová tet- | 5
ſzik hogy menny, oda menny. *És ne
jőj-el velem: hanem lakjál Godoliáſ-
nál Ahikámnak a'Sáfan fiának fiánál,
kit a'Bábylon királya a'Júda váraſi-
nak fejévé tött. véle lakjál azért a'
nép-között: vagy valahová tetſzik
hogy menny, menny-el. Eleſéget-
is ada néki a'vitézek hadnagya, és
ajándékotſkákat, és el-bocsátá őtet.
* Jeremias pedig Godoliáshoz az | 6
Ahikám fiához méne Maſsátba, és
véle lakék a'nép-között, melly meg-
hagyattatott vala a' földön. * És | 7
mikor meg-hallották vólna minnyá-
jan a'ſereg fejedelmi, a'kik el-ſzél-
lyedtek vala a'tartományokban, ők

és az ő társok, hogy a'Bábylon királya Godoliáſt az Ahikám fiát tőtte vólna a'földnek fejévé, és hogy néki ajánlotta vólna a'férfiakat, és az aſzſzony'állatokat, és a' kiſdedeket és a'föld ſzegényi-közzűl, a'kik el nem vitettek vala Bábylonba: * Godoliáshoz jövének Masfátba: Iſmaël-is a' Natanías fia, és Jóhanan és Jónatan a'Káree fiai, és Sáreas a'Tanehumet fia, és az Ofi fiai, a'kik Netofatiak valának, és Jezonías a'Maakári fia, ők és azok férfiai. *"És megeſkűvék nékik Godolías Ahikámnak a'Sáfan fiának fia, és azok társainak, mondván: Ne féllyetek a' Kaldæuſoknak ſzolgálni, lakjatok a'földön, és ſzolgállyatok a'Bábylon királyának, és jól léſztek. * Ímé én Masfátban lakom, hogy meg-felellyek a' Kaldæuſok parancholattyának, a' kik mí-hozzánk küldetnek: tí pedig ſzedgyétek-bé a'ſzőlőt, és az aratáſt, és az olajt, és tegyétek-el a' tí edényitekbe, és maradgyatok a'tí váraſitokban, a'mellyeket bírtok. * De minnyájan a'Żidók-is, kik Moábban valának, és az Ammon fiaikőzőtt, és Idumæában, és mindē tartományokban, halván hogy maradékokat hagyott vólna a'Bábylon királya Júdæában, és hogy azok fejévé tőtte vólna Godoliáſt Ahikámnak a' Sáfan fiának fiát; * meg-térének, mondám, miñyájan a'Żidók minden helyekről, a'mellyekre el-futottak vala, és a'Júda földébe jövének Godoliáshoz Masfátba: és bé-gyűjték a'bort, és az igen ſok aratáſt. * Jóhanan pedig a'Ķáree fia, és a'ſeregeknek minden fejedelmi, a'kik el-ſzellyedtek vala a' tartományokba, el-jövének Godoliáſhoz Masfátba. * És mondának néki: Tudgyad hogy Baális az Ammon fiainak királya elkűldőtte Iſmahelt a' Natanías fiát, hogy meg-őllye a'te lelkedet. És nem hűn nékik Godolías az Ahikám fia. * Jóhanā pedig a'Káree fia ſzólla Godoliáſnak titkon Masfátban, mondván: El-megyek, és meg-őlőm Iſmahelt a'Natanías fiát ſenki nem tudván, hogy meg ne őllye a'te lelkedet, és el ne ſzéllyedgyenek minnyájan a' Żidók, a'kik egybe-gyűltek te-hozzád, és el ne veſzſzenek a'Júda maradéki. * És monda Godolías az Ahikám fia Johanánnak a'Káree fiának:

Ne chelekedd e'dolgot: mert hamiſſat ſzóllaſz te Iſmahél-felől.

XLI. Rész.

1 A ÉS lőn a' hetedik hólnapban, el-jöve Iſmahel Nataniáſnak az Elíſama fiának fia királyi nemből-valo, és a'király fő-emberi, és tíz férfiak ő-véle, Godoliáshoz az Ahikám fiához Masfátba: és kenyeret évének ott 2 eggyűtt Masfátban. * Fel-kele pedig Iſmahel a'Natanías fia, és a'tíz férfiak a'kik ő-véle valának, és megőlék Godoliáſt Ahikámnak a'Sáfan fiának fiát fegyverrel, és meg-őlék azt, a'kit a' Bábylon királya ſejévé 3 tőtt vala a'földnek. * Mind a'Żidókat-is, a'kik Godoliáſsal valának Masfátban, és a'Kaldæuſokat, a'kik ott találtattak, a' hadakozo férfiakat-is 4 meg-ölé Iſmahel. *Másod nap pedig, minek-utánna meg-őlte vala Godoliáſt, még ſenki nē tudván, * jövének 5 férfiak Sikemből, és Silóból, és Samariából nyólczvan férfiak: meg-borotvált ſzakállal, és meg-ſzaggattatott ruhákkal, és ſzennyeſen; és ajándékok's temién vala kezőkben, hogy 6 bé-mutatnák az Úr házában. * Kimenvén azért Iſmahel a'Natanías fia eleikbe Masfátból, járdogalva, és ſirva mégyen vala: mikor pedig eleikbe ment vólna, monda nékik: Jőjetek Godoliáshoz az Ahikám fiához. 7 * Kik midőn a'város közepire jutottak vólna, meg-őlé őket Iſmahel a'Natanías fia az árok közepi-táján, 8 ő és a'férfiak a'kik véle valának. *Tíz férfiak találtatának pedig közőttők, kik mondának Iſmahelnek: Ne őllymeg minket: mert kinchűnk vagyon a'mezőn, gabona, és árpa, és olaj, és méz. És meg-ſzűnek, és nem őlé-meg 9 őket az attyok-fiaival. * A' verem pedig, a'melybe vetette vala Iſmahel minden hólt teſtőket a'férfiaknak, a'kiket meg-őlt vala Godoliáſért, az, a'mellyet Áſa király chinált Báaſáért az Iſraël királyáért: azt meg-tőlté Iſmahel a' Natanías fia 10 a' meg-őlettettekkel. * És fogva vivé Iſmahel a'népnek minden maradékit, a'kik Masfátban valának; a' király leányit, és az egéſz népet, a' melly meg-maradott vala Masfátban: kiket Nabuzárdán a'had fejedelme Godoliáſnak az Akikám fiának

ajánlott vala. Es meg-fogá őket Iſmahel a'Natanías fia, és el-indúla hogy az Ammon fiaihoz menne. * Meghallá pedig Jóhanan a'Káree fia, és a' hadakozóknak minden fejedelmi, a' kik véle valának, mind a'gonoſzt, mellyet chelekedett vala Iſmahel a'Natanías fia. *És melléjek vévén mind a' férfiakat, el-menének hogy meg-harczolnának Iſmahellel a'Natanías fiával, és találák őtet a'ſok vizeknél, mellyek Gabaonban vannak. * És mikor látta vólna az egéſz nép, melly Iſmahellel vala, Johanánt a' Káree fiát, és a'hadakozóknak minden fejedelmit, kik véle valának, meg-örűlének. * És viſzſza-tére az egéſz nép, mellyet meg-fogott vala Iſmahel, Masfátba: és meg-térvén Johanánhoz a'Káree fiához méne. * Iſmahel pedig a'Natanías fia, el-ſzalada nyólcz férfiákkal a' Jóhanan ſzíne-elől, és az Ammon fiaihoz méne. * Meg-hozá azért Jóhanan a'Káree fia, és a'hadakozóknak minden fejedelmi, kik ő-véle valának, a'kőſségnek minden maradékit, kiket viſzſza-hozott vala Iſmaheltől a'Natanías fiától, Masfátból, minek-utánna meg-ölte Godoliáſt az Ahikám fiát; az erős hadakozo férfiakat, és az aſzſzony állatokat, és a'gyermekeket, és a'komornyikokat, a'kiket viſzſza-hozott vala Gábaonból. * És el-menének, és le-ülének bújdoſván Kámaámban, melly Betlehem-mellett vagyon, hogy el-indúlnának, és bémennének Egyíptusba * a'Kaldæuſok ſzíne-előtt: mert félnek vala tőlök, mert meg-ölte vala Iſmahel a' Natanías fia Godoliáſt az Ahikám fiát, kit fővé tött vala a'Bábylon királya a'Júda Földén.

XLII. Rész.

ES el-menének minnyájan a' hadakozók fejedelmi, és Jóhanan a'Káree fia, és Jezoniás az Oſaías fia, és a'többb kőſség kichintől-fogva nagyig. * És mondának Jeremías prophétának: Eſsék a'mi imádſágunk a'te ſzíned-eleibe: és imádkozzál érettünk a'te Uradnak Iſtenednek, mind ezekért a'maradékokért; mert keveſsen maradtunk meg a'ſokaſágból, a' mint a'te ſzemeid jól látnak minket: * És jelentſe-meg nékünk a'te Urad Iſtened az útat, a'mellyé el-meñyünk, és a'dolgot, a'mellyet chelekedgyünk. * Monda pedig nékik Jeremías próféta: Meg-hallottam: imé én imádkozom a'ti Uratoknak Iſtenteknek a' ti igéitek-ſzerént. minden ígét, valamellyet nékem felel, meg-jelentem néktek; és ſemmit el nem titkolok tőletek. * És ők mondának Jeremiáſnak: Légyen az Úr mi-köztünk az igaſságnak és hívſégnek tanúja, ha minden íge-ſzerént, a'melyben elküld téged a'te Urad Iſtened mi-hozzánk, úgy nem chelekeſzünk. * Akár jó légyen, 's akar gonoſz, a'mi Urunk Iſtenünk ſzavának, a'kihez téged küldünk, engedünk: hogy jól legyünk midőn a'mi Urunk Iſtenünk ſzavát halgattyuk. * Mikor pedig el-telt vólna tíz nap, lőn az Úr igéje Jeremiáshoz. * És Johanánt a'Káree fiát hívá, és a'hadakozóknak minden fejedelmit, a'kik véle valának, és az egéſz népet kichintől-fogva nagyig. * És monda nékik: Ezeket mőgya az Iſraël Ura Iſtene, a'kihez engem küldöttetek, hogy a'ti könyörgéſteket az ő ſzíne-eleibe terjeſzteném: *Ha nyúgodván meg-maradtok e'földön, felépítlek titeket, és el nem rontlak; elplantállak, és ki nem gyomlállak: mert már meg-ēgeſzteltettem a'nyomoruſággal mellyet rajtatok chelekedtem. * Ne féllyetek a'Bábylon királyának orczájától, a'kitől ti rettegve féltek: ne féllyetek tőle, úgymond az Úr: mert veletek vagyok én, hogy meg-ſzabadíttſalak titeket, és ki-mentſelek az ő kezéből. * És irgalmaſságokat chelekeſzem veletek, és könyörűlök rajtatok, és titeket a'ti földetekben lakratlak. * Ha pedig ti azt mongyátok: Nem lakunk e' földön, ſe nem halgattyuk a'mi Urunk Iſtenünk ſzavát, * mondván: Nem, hanem az Egyíptus Földére megyünk: a'hol nem látunk hadat, és nem hallunk trombita harſogáſt, és éhſéget nem ſzenvedünk; és ott lakunk. * Most azért halgaſsátok az Úr igéjét Júdának maradéki: Ezeket mongya a'ſeregek Ura, az Iſraël Iſtene: Ha el-tekéllitek magatokban hogy bé-mennyetek Egyíptusba, és bé-mentők hogy ott lakjatok: *a'fegyver, a'melytől ti féltők, ott ragad-meg titeket Egyíptus-földében: és az éhſég, a'melyről

ſzorgalmatoſok vattok, hozzátok ragad Egyiptusban, és ott haltok-meg.
17 * És minnyájan a'férfiak, a' kik el-tekéllették magokban hogy bé-mennyenek Egyiptusba, hogy ott lakjanak, meg-halnak a'fegyver 's az éhſég's a'dőg-halál miatt: ſenki azokkőzzűl meg nem marad, meg ſem menekedik a'veſzedelemnek ſzíne-előtt,
18 mellyet én reájok-hozok. *Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura, az Iſraël Iſtene. A' mint ki-őntődőtt az én haragom, és az én búſuláſom a'
D Jeruſalem lakóira: úgy ki-őntődik az én búſuláſom tí-reátok, midőn bémentők Egyiptusba; és átokká, és álmélkodáſsá, és ſzidalommá, és gyalázattá léſztek: és ſemmi-képpen tőbbé e'helyt nem láttyátok.
19 *Az Úr igéje tí-felőletek Júdának maradéki: Ne mennyetek-bé Egyiptusba: tudván tudgyátok hogy tudománt tőttem
20 ma ellenetek, * hogy meg-chaltátok a'tí lelkeiteket. mert tí kűldőttetek engem a'mí Urunkhoz Iſtenűnkhőz, mondván: Imádkozzál érettűnk a' mí Urunknak Iſtenűnknek, és mind a'ſzerént, a'miket néked a'mí Urunk Iſtenűnk mond, úgy jelentſd-meg
21 nékűnk, és meg-chelekedgyűk. * És meg-jelentettem ma néktek, és nem halgattátok-meg a'tí Uratok Iſtentők ſzavát, mind azok-felől a'miért en-
22 gem tí-hozzátok kűldőtt. * Moſt azért tudván tudgyátok, hogy fegyverrel, és éhſéggel, és dőg-halállal haltok-meg a'helyen, a'melyre bé akartatok menni hogy ott laknátok.

XLIII. Rész.

1 LŐn pedig, midőn Jeremías a'
A népnek ſzólván el-végezte vólna az ő Uroknak Iſtenőknek minden beſzédit, a'mellyekért kűldőtte vala őtet az ő Urok Iſtenők
2 ő-hozzájok, mind ez igéket: * ſzólla Azarías az Oſaías fia, és Jóhanan a' Káree fia, és minden kevély férfiak, mondván Jeremiáſnak: Hazugſágot ſzóllaſz te: nem kűldőtt téged a'mí Urunk Iſtenűnk, mondván: Ne mennyetek-bé Egyiptusba hogy ott lak-
3 jatok. * Hanem Báruk a' Néria fia
B izgat téged ellenűnk, hogy a'Kaldæuſok kezeibe adgyon minket, hogy meg-őllyőn minket, és el-viteſsen
4 Bábylonba. * És meg nem halgatá Jóhanan a'Káree fia, és minnyájan a' hadakozók fejedelmi, és az egéſz nép, az Úr ſzavát, hogy meg-maradnának
5 a'Júda főldében. * Hanem fel-vévén Jóhanan a'Káree fia, és minnyájan a' hadakozók fejedelmi, Júdának minden maradékit, a'kik meg-tértek vala minden Nemzetſégek-kőzzűl, a'mellyek-kőzőtt az-előtt el-ſzélledve valának, hogy Júda-főldében laknának;
6 * a'férfiakat, és az aſzſzony'állatokat, és a'kiſdedeket, és a'király leányit, és minden lelket, mellyet meg-hagyott vala Nabuzárdan a'had fejedelme Godoliáſsal Ahikámnak a'Sáfan fiának fiával, és Jeremías profétát, és
7 Bárukot a' Néria fiát. * Es bé-mené-
C nek Egyiptus-főldébe, mert nem engedének az Úr ſzavának: és Tafniſsig
8 jutának. * És lőn az Úr beſzéde Jere-
9 miáshoz Tafnisbã, mondván: *Végy nagy kőveket a'kezedbe, és rejtſd-el azokat a'verembe, melly a'tégla fal-alatt vagyon a'Farao házának kapujában Tafnisban, a'Zido férfiak láttá-
10 ra: *És mongyad nékik: Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Imé én el-kűldőm, és fel-véſzem Nabukodonoſort a'Bábylon királyát az én ſzolgámat; és az ő királyi ſzékét e' kővekre téſzem, a'mellyeket el-rejtettem, és az ő királyi-ſzékét azokra
11 helyhezteti. * És el-jővén meg-veri
D Egyiptus-főldét; a'kiket halállal, ha-
12 lállal; és a'kiket fogſággal, fogſággal; és a'kiket fegyverrel, fegyverrel. * És tűzet gyújt az Egyiptus iſteninek templomibã, és meg-égeti azokat, és fogva viſzi azokat: és fel-őltőzik Egyiptus-főldébe, a'mint fel-őltőzik a'páſztor az ő paláſtyába: és békével
13 mégyen-ki onnét. * És el-rontya a' Nap-házának állò-képeit, mellyek Egyiptus-főldében vannak: és az Egyiptus iſteninek templomit meg-égeti tűzzel.

XLIV. Rész.

1 AZ íge, melly Jeremías-által
A lőtt minden Zidókhoz, kik Egyiptus-főldében laknak vala, a' Magdalumban-lakóknak, és Tafnisban, és Memfisben, és a' Fátures főldében, mondván:
2 * Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Tí láttátok mind e'gonoſzt, mellyet Jeruſalemre hoztam, és Júdának minden váraſira: és ímé puſzták ma, és ninch lakò azokban.

* A'go-

* A'gonoſságért, mellyet chelekedtek, hogy engem haragra ingerlenének, és el-mennének hogy áldozatot és tiſzteletet tennének az idegen iſteneknek, kiket nem tudtak ſem ők, ſem tí, ſem az atyáitok. * És el-küldöttem hozzátok minden ſzolgáimat a' prophétákat, éjjel fel-kelvén, és el-küldvén 's módván: Ne chelekedgyétek ez illyen útálatos dolgot, a'mellyet gyűlöltem. * És meg nem hallgatták, ſe meg nem hajtották a'fülöket, hogy meg-térnének az ő gonoſságokból, és ne áldoznának az idegen iſteneknek. * És ki-öntetett az én búſulásom és haragom, és fel-gyuladott a' Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban: és kietlenné és puſztaſággá változtak e'mái nap-ſzerént. * És moſt ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Miért chelekeſzitek tí e'nagy gonoſzt a tí lelketek-ellen, hogy el-veſzſzen közzűletek a' férfiu és az aſzſzony'állat, a'kiſded és a' chöchömö Júda-közzűl, és ſemmi maradéktok ne hagyattaſsék: * Ingerelvén engem a tí kezeitek chelekedetivel, áldozván az idegen iſtenek-nek Egyiptus-földében, melybe bémentetek hogy ott lakjatok: és el-veſzſzetek, és átokká, és gyalázattá legyetek a' földnek minden nemzetſéginél? * Vallyon el-felejtettétek-e az atyáitok gonoſságit, és a' Júda királyi gonoſságit, és az ő feleſégek gonoſságit, és a' tí gonoſságtokat, és a' tí feleſégtek gonoſságit, mellyeket chelekedtek Júda-földében, és a' Jeruſalem tartományiban? * Mind e' napig ſem tiſztúlrak-meg: és nem féltek, és nem jártak az Úr törvényében, és az én parancholatimban, mellyeket előtökbe adtam és az atyáitok-eleibe. * Az-okáért ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: "Ímé én reátok vetem az én orczámat gonoſz végre: és el-veſztem az egéſz Júdát. * És fel-véſzem a' Júda maradékit, a' kik el-tekéllették magokban hogy bé-mennének Egyiptus-földébe, és ott laknának; és meg-emésztetnek minnyájan Egyiptus-földében: el-esnek fegyverrel és éhſséggel: és meg-emésztetnek kichintől-fogva nagyig, fegyverrel és éhſséggel halnak-meg: és átokká, és chodává, és ſzidalommá, és gyalázattá léſznek. * És meg-látogatom az Egyiptus-földének la-

"Amos 9. b. 4.

kóit, a'mint meg-látogattam Jeruſalemet, fegyverrel, és éhſséggel, és dögh-halállal. * És nem léſzen a'ki meg-menekedgyék, és meg-maradgyon a' Zidók maradéki-közzűl, a'kik el-indúlnak hogy Egyiptus-földében bújdoſsanak: és meg-térjenek Júda-földébe, melyre ők fel-emelik az ő lelköket hogy viſzſza-térjenek, és ott lakjanak: meg nem térnek, hanem chak a'kik el-ſzaladnak. * Felelének pedig Jeremiáſnak minnyájan a' férfiak, a'kik tudgyák vala hogy az ő feleſégek idegen iſteneknek áldoznának: és minnyájan az aſzſzony'állatok, kiknek ott nagy ſokaſága áll vala, és Egyiptus-földébe a' Faturesbe-lakó egéſz nép, mondván: * A' beſzédet, mellyet nékünk ſzóllottál az Úr nevében, nem halgattyuk tőled: * hanem chelekedvén meg-chelekeſzünk minden ígét melly ki-mégyen a' mí ſzánkból, hogy az ég királynéjának áldozzunk, és itali-áldozatokat tegyünk néki, a'mint mí chelekedtünk, és a' mí atyáink, a' mí királyink, és a' mí fejedelmink, a Júda váraſiban, és a Jeruſalem útzáiban: és meg-elégedtünk kenyerekkel, és jól voltunk, és gonoſzt nem láttunk. * Az időtől-fogva pedig, hogy meg-ſzűntünk áldozni az ég királynéjának, és itali-áldozatokat tenni néki, minden-nélkül ſzűkölködünk, és fegyverrel 's éhſséggel emésztettünk-meg. * Hogyha mi az ég királynéjának áldozunk, és itali áldozatokat téſzünk néki: vallyon a' mí férjeink-nélkül chináltunk-e néki béleſeket hogy őtet tiſztelnők, és itali-áldozatokat tennénk néki? * És monda Jeremiás az egéſz népnek, a' férfiak-ellen, és az aſzſzony állatok-ellen, és az egéſz köſſég-ellen, kik ez ígét feleltek vala néki, mondván: * Vallyon az áldozatról, mellyet a' Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban áldoztatok tí, és az atyáitok, a' tí királyitok, és a' tí fejedelmitek, és a' föld népe, nem emlékezett-e meg az Úr, és nem ötlött-e ſzívébe? * És nem tűrheté többé az Úr a' tí igyekezetiteknek gonoſságát, és az útálatoſságokat, a' mellyeket chelekedtetek: és a' tí földetek puſztaſággá lőtt, és álmélkodáſsá, és átokká, úgy hogy ne légyen lakója, a'mint e'mái napon. * Azért hogy áldoztatok a bálványoknak, és vétkeztetek

az Úr-ellen, és nem halgattátok az Úr szavát, és az ő törvényében, és parancholatiban, és bizonyság-tételibe nem jártatok: azért történtek rajtatok e' gonoszok, a'mint e'mái napon.
*Monda pedig Jeremiás az egész népnek, és mind az aszszony'állatoknak: Hallyátok az Úr igéjét egész Júda, kik Egyiptus-földében vattok: * Ezeket mongya a'seregek Ura az Izraël Istene, mondván: Tí, és a'tí feleségtek, szóllottatok a'tí szájatokkal, és kezeitekkel bé-tellyesítettétek, mondván: Tellyesíttsük-bé fogadásinkat, a'mellyeket fogadtunk, hogy az ég királynéjának áldozzunk, és itali-áldozatokat tegyünk néki. bé-tellyesítettétek a'tí fogadástokat, és chelekedettel meg-miveltétek azokat.
* Az-okáért hallyátok az Úr igéjét egész Júda, a'kik Egyiptus-földében laktok: Ímé én meg-eskűdtem az én nagy nevemre, úgy-mond az Úr: hogy semmi-képpen többé nem neveztetik az én nevem minden Zidó férfiu szája-által, mondván: Él az Úr-Isten Egyiptusnak minden Földében. * Ímé én vígyázok reájok, gonosz és nem jó végre: és meg-emésztetnek Júdának minden férfiai, a'kik Egyiptus-földében vannak, fegyverrel és éhséggel, míg nem tellyességgel meg-emésztetsenek. *És a' kik el-szaladnak a'fegyver-előtt, viszsza-térnek Egyiptus-földéből Júda-földébe, kevés férfiak: és meg-tudgyák Júdának mindé maradéki a'kik Egyiptus-földébe mének, hogy ott lakjanak, ki beszéde tellyesedgyék-bé, az enyim-e, vagy az övék. * És ez néktek a'jel, úgy-mond az Úr, hogy én meg-látogatlak titeket e'helyben: hogy megtudgyátok hogy bizonnyal bé-tellyesednek az én beszédim ti-ellenetek gonosz végre. *Ezeket mongya az Úr: Imé én, Farao Efreét az Egyiptus királyát az ő ellenségi kezébe adom, és az ő lelkének keresői kezébe: a' mint Sedecziást a'Júda királyát adtam Nabukodonosornak a'Bábylon királyának az ő ellenségének, és az ő lelke keresőjének kezébe.

XLV. Rész.

AZ ige, mellyet Jeremías próféta szóllott Báruknak a'Néria fiának, midőn bé-írta vólna a'könyvbe ezeket az igéket a'Jeremías szájából, Joakimnak a'Josías fiának a'Júda királyának negyedik esztendejében, mondván:
* Ezeket mongya az Izraël Ura Istene néked Báruk: * Azt mondottad: Jaj nékem nyomorúltnak, mert az Úr fájdalmat tött az én fájdalmamhoz: el-fáradtam az én foházkodásomban, és nyugodalmat nem találtam. *Ezeket mongya az Úr: Igy szólly néki: Ímé a'kiket fel-építettem, én el-bontom: és a'kiket el-plantáltam, én kiszaggatom, és ez egész földet-is. * És te nagy dolgokat keresz-e magadnak? ne keress. mert ímé én gonoszt hozok minden testre, úgy-mond az Ur: és a'te lelkedet meg-szabadítom, minden helyeken, valamellyekre mégy.

XLVI. Rész.

EZ az Úr igéje melly Jeremías profétához lőtt a'Pogányok-ellen, *Egyiptushoz, a'Farao Nekaónak az Egyiptus királyának serege-ellen, melly az Eufrátes folyó-vize-mellett vala Karkamisban, mellyet meg-vere Nabukodonosor a'Bábylon királya, Joakimnak a'Josías fiának a'Júda királyának negyedik esztendejében. * Készíttsetek kerekdéd és hoszszú paizt, és indúllyatok a'hadba. *Fogjátok-bé a'lovakat, és üllyetek-fel lovasok: állyatok sisakokban, tiszttíttsátok-meg a'dárdákat, öltözzetek pánczélokba. *Michoda azért? látám őket hogy félelmesek, és hogy hátat adnak, az ő erősit meg-ölettetve: sietve szaladtak, hátra sem tekíntettek: rettegés minden-felől, úgy-mond az Úr. *Ne fusson a'gyors, se ne alíttsa az erős hogy meg-szabadúl. Észak-felől az Eufrátes folyó-vize-mellett győzettettek-meg, és el-estek. * Kichoda ez, a'ki nevekedik mint a'folyó-víz: és mint a'folyó-vizeknek, úgy dagadoznak az ő örvényi? * Egyiptus, folyó-víz módgyára nevekedik, és mint a'folyó-vizek úgy indúlnak-meg az ő habjai, és azt mongya: Felmenvén el-burítom a'földet: el-veszítem a'várast, és az ő lakóit. * Üllyetek lovakra, és szágúldgyatok a'szekereken, és jőjenek-elő az erősek, Szerechen-ország és a'paiz-viselő Líbiaiak, és a'nyilakat-ragadozo és ő-vőldőző Lídiaiak. * Az pedig a'nap a'seregek Ura Istene boszszú-állásának napja, hogy boszszút állyon az ő ellen-

ellenségin : meg-emészti a'fegyver, C
és meg-elégedik, és az ő vérektől
meg-részegűl : mert a'seregek Urá-
nak Istenének áldozattya vagyon az
Észak Földén az Eufrátes folyó-vize-
mellett. * Menny-fel Gálaádba, és 11
végy fenyű-viaszszat, Egyiptusnak
szűz leánya: heába sokasítod az or-
vosságokat, nem lészen egészséged.
* Meg-hallották a'nemzetségek a'te 12
gyalázatodat, és a'te ordításod bé-
töltötte a'földet : mert az erős az
erősben ütközött, és egyszer'smind
el-estek mind ketten. * Az ige, mel- 13
lyet az Úr Jeremías prófétának szól-
lott, arról hogy el-jőne Nabukodo-
nosor a'Bábylon királya, és meg-ver-
né Egyiptus-földét. * Tegyétek hír- 14
ré Egyiptusnak, és hallattassátok- D
meg. Magdalumban, és zengjen Mem-
fisben, és Tafnisban, mongyátok-
meg: Álly-fel, és készűlly: mert meg-
emészti a'fegyver azokat, a'mik te-
környűled vannak. * Miért rotha- 15
dott-meg a'te erősséd? nem állott-
meg, mert az Úr fordította-fel őtet.
* Meg-sokasította az el-esőket, és a' 16
férfiu az ő felebarattyára esett : és
mondának: Kelly-fel, és térjünk-visz-
sza a'mi népünkhöz, és a'mi születe-
sünknek földére, a'galamb fegyveré-
nek színe-előtt. * Nevezzétek Faraó- 17
nak az Egyiptus királyának nevét,
zúrzavart hozott az idő. * Élek én 18
(úgy-mond a'király, Seregek Ura az ő E
neve) mert mint a' Tábor a'hegyeken, és mint a' Karmélus a' tengeren,
úgy jő-el. * El-költözésnek edényit 19
chinálly magadnak Egyiptusnak la-
kos leánya : mert Memfis pusztává
lészen, és el-hagyattatik, és lakhatat-
lanná lészen. * Ékes és szép üszű-borjú 20
Egyiptus: ostorozője jő néki Észak-
ról. * Az ő fogadott vitézi-is, a'kik 21
benne forgolódnak vala, mint a'hiz-
lalt borjúk hátra fordúltak, és el-fu-
tottak egyenlő-képpen, meg sem ál-
hattak : mert az ő meg-látogatások-
nak napja érkezett reájok, az ő láto-
gatásoknak ideje. * Az ő szava mint a'réz 22
fog-zengeni : mert a'haddal sietni F
fognak, és fejszékkel jőnek reája, mint
a'fa-vágók. * Le-vágták az ő erdejét, 23
úgy-mond az Úr, melly meg nem
számláltathatik : meg-sokasodtak a'
sáskák-fölött, és ninchen számok.
* Meg-szégyenyűlt az Egyiptus leá- 24
nya, és az Északi nép kezébe adatott.

25 * Monda a'seregek Ura az Izraël Isten-
e: Ímé én meg-látogatom Alexan-
driának háborgato sokaságát, és Fa-
raót, és Egyiptust, és az ő istenit, és az
ő királyit, és Faraót, és azokat a'kik
26 ő-benne bíznak. * És adom őket az
G ő lelkek keresőinek kezőkbe, és Na-
bukodonosornak a'Bábylon királyá-
nak kezeibe, és az ő szolgai kezeibe:
és ezek-után úgy lakják, mint a'régi
27 napokban, úgy-mond az Úr. * " Es "Isa.
ne félly te Jákob én szolgám, és ne 43. a. 1.
rettegj Izraël: mert ímé én meg-sza- & 44.
badítlak téged messzűnnen, és a'te a. 2.
magodat a'te fogságodnak földéből:
és visszza-tér Jákob, és meg-nyug-
szik, és szerenchés lészen: és nem lé-
28 szen a'ki meg-ijeszsze őtet. * És ne
félly te Jákob én szolgám, úgy-mond
az Ur: mert én véled vagyok, mert
én meg-emésztem mind a'nemzetsé-
geket, a'kikhez téged ki-vetettelek:
téged pedig nem emésztlek-meg, ha-
nem meg-dorgállak téged itéletben,
és nem kedvezek néked mint ártat-
lannak.

XLVII. Rész.

1 Ez az Úr igéje melly Jeremías
A prófétához lőtt a'Palæstínu-
sok-ellen, minek-előtte meg-
verné Farao Gázát : * Ezeket
2 mongya az Úr : Ímé vizek jőnek-fel
Északról, és lésznek mint a'meg-ára-
dott patak, és el-burittyák a'földet
és annak tellyes-voltát, a'várast és annak
lakóit; kiáltnak az emberek, és ordít-
nak a'földnek minden lakói, * a'fegy-
3 verek pompájának, és az ő hadako-
B zóinak chattogása-miatt, az ő szeke-
reinek zörgése-miatt, és az ő kere-
keinek sokasága-miatt. Nem tekín-
tettek az atyák a'fiakra el-lankad-
4 ván a'kezők * a'napnak el-jövetele-
C miatt, melyben el-pusztíttatnak min-
nyájá a'Filistæusok, és el-hányattatik
Tyrus, és Sidon minden ő meg-ma-
radott segétségivel. mert el-puszti-
totta az Ur a'Palæstínusokat, a'Kap-
padócziai szigetnek maradékit. * A'
5 kopaság Gázára jött: meg-némúlt
Askálon, és az ő völgyőknek mara-
déki : vallyon meddig vágattatol ?
6 * Oh Úrnak szablyája meddig nem
D nyugszol-meg ? menny-bé a'te hü-
velyedbe, hívesedgyél-meg, és hal-
7 gass. * Mi-képpen nyugszik-meg,
holott az Úr parancholt néki Aska-

lon-ellen, és az ő tengeri-tartományi-ellen, és oda rendelte őtet?

XLVIII. Rész.

		1	MOáb-felől ezeket mongya a'seregek Ura az Iſraël Iſtene: Jaj Nábónak, mert el-puſztíttatott, és meg-ſzégyenítteteti: meg-vétetett Kariatáim: meg-ſzégyenűlt az erős, és reſzkerett. * Ninch többé örvendezés Moábban Heſebon-ellē: gonoſzt gondoltak: Jertek-el, és veſzeſsük-el őtet a'nemzetſég-közzűl. az-okáért halgatván veſzteg léſzeſz, és fegyver fog téged követni. * Kiáltáſnak ſzava Oronaimból: puſztaſág, és nagy romlás. * Meg-romlott Móab: tegyétek hírré a kiáltáſt az ő kiſdedinek. * Mert a'Lúit hágóján ſírva mégyen-fel jajgatáſsal: mert az Oronaim lejtőjén hallották az ellenſégek a' romláſnak orditáſát: * Fuſsatok-el, ſzabadíttſátok-meg a'tí lelkeiteket: és léſztek mint a'tamarik chemeték a'
		2	
		3	
		4	
		5	
		6	
« Sup. 17. a. 6.		7	puſztában. * " Mert azért hogy reménſéged vólt a'te erőſségidben, és a'te kincheidben, te-is meg-fogattatol: és Kámos fogſágra mégyen, az ő papjai, és az ő fejedelmi egyetemben.
		8	* És el-jő a'kóborlo minden várasra,
	B		és egy váras ſem ſzabadúl-meg: és el-veſznek a'völgyek, és el-hányattatnak a'mezőſégek: mert az Úr mondotta: * Adgyatok virágot Moábnak, mert virágozván mégyen-ki: és az ő váraſi puſztákléſznek, és lakhatatlanok. * Átkozott, a'ki az Úr dolgát álnokúl chelekeſzi: és átkozott, a'ki meg-tíltya az ő fegyverét a'vértől. *Termő vólt Móab ifiuſágától-fogva, és meg-nyúgott az ő sőprején: és nem töltetett egy edényből más edénybe, és fogſágba nem ment: az-okáért benne maradott az ő ízi, és az ő ſzaga el nem változott. * Az-okáért ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr: és rendelőket küldők néki, és a'palaſzkoknak ki-öntőit, és le-dőjtik őtet, és az ő edényit meg üresítik, és az ő palaſzkait öſzve-rontyák. * És meg-ſzégyenítteti Móab Kámostól, † a'mint meg-ſzégyenítteteti az Iſraël háza Bételtől, melyben reménſége vala. * Mi-módon mongyátok: " Erőſsek vagyunk, és vaſtag férfiak a'harczra? * El-puſztíttatott Móab, és az ő váraſi le-omlottak: és az ő vá-
		9	
		10	
		11	
† 4. Reg 12. g. 16.		12	
		13	
« Iſa. 16. b. 6.		14	
		15	
	C		

logatott ifiai alá-mentek a'meg-ölertetéſre: úgy-mond a'király, Seregek Ura az ő neve. * Közel vagyon a'Móab veſzedelme hogy el-jőjön: és az ő veſzedelme igen hamar el-érkezik. * Vígaſztallyátok őtet minnyájan, a' kik ő-környűle vattok; és minnyájan, a'kik tudgyátok az ő nevét, mongyátok: Mi-képpen tőrettetett-el az erős veſzſző, a'dichőſéges pálcza? * Szállyalá a'dichőſégből, és űlly a'ſzomjúſágban, Díbon leányának lakáſa: mert a' Móab puſztítója fel-ment hozzád, el-hánta a'te erőſségidet. * Állyaz úton, és nézz Aroërnek lakáſa: kérdgyed a'futót: és annak a' ki el-ſzaladott, mongyad: Mi tőrtént? * Meg-ſzégyenűlt Móab, mert meg-győzettetett: ordíttſatok, és kiáltſatok, tegyétek hírré Arnonban, hogy el-puſztíttatott Móab. * És ítélet jőtt a'mezőſéges főldre: Hólonra, és Jására, és Mefaátra, * és Díbonra, és Nábóra, és a'Deblatáim házára, * és Kariataimra, és Betgámúlra, és Betmáonra, * és Kárioira, és Boſrára; és Móab főldének minden váraſira, a' távúl és a'közel-valókra. * El-vágattatott a'Móab ſzarva, és az ő karja meg-rontatott, úgy-mond az Úr. * Réſzegíttſétek-meg őtet, mert az Úr-ellen fel-emelkedett: és öſzve-chapja kezét Móab az ő okádáſában, és ő-is chúfſágúl léſzen. * mert néked nevetſégűl vólt Iſraël, mint-ha a' lopók-közőtt találtad vólna őtet: az-okáért a'te beſzédidért, mellyeket ő-ellene ſzóllottál, fogvá vitetel. * Hadgyátok-el a'váraſokat, és lakjarok a' kő-ſziklában, Moábnak lakói: és legyetek mint a'galamb, melly a'haſadéknak felső réſzen rak fészket. * Hallottuk a'Móab kevélyſégét, igen kevély: az ő dőlyfőſégét, és fel-fualkodáſát, és kevélyſéget, és az ő ſzívének fel-magaſztaláſát. * Én tudom, úgy-mond az Úr, az ő kérkedékenyſégét; és hogy ninch a'ſzerént-valo ereje, ſe tehetſége-ſzerént nē igyekezett chelekedni. * Az-okáért Moábért jajgatok, és az egéſz Moábra kiáltok, a'főld-falnak panaſzolkodo férfiaira. * A' Jázer ſíraſával ſiratlak téged Sabama ſzőlője: a'te ſzőlő-veſzſződ által-mentek a'tengeren, a'Jázer tengeréig jutottak, a'te aratáſodra, és a'te ſzőlő-ſzedéſedre rohant a'kóborlo. * " El-vétetett a'vígaſág 's az örven- |
		16	
		17	
		18	
		19	
		20	
		21	
		22	
		23	
		24	
	D		
		25	
		26	
		27	
		28	
		29	
		30	
	E		
		31	
		32	
« Iſai. 16. c. 10.		33	

dezés

Karmelusból, és Moáb-földéből, és a'bort a'lajtókból el-őtem: ſzőlő-nyomó nem énekli a'lakodt ezeket. * Heſebontól-fogva kiáltván Eleálé-ig, és Jáhá-ig, ki-hochátták az ő ſzavokat: Ségortól-fogva a'három eſztendős üsző-borjútól Oronáimig: a'Nemrim vizei-is igen roſzſzak lésznek. * És el-réſzlem Moábból-úgy-mond az Úr, a'magas helyeken-való áldozót, és azok iſtenének tömjénét. * Az-okáért az én ſzívem Moábért mint a'ſíp úgy zeng, és az én ſzívem a'Kíſſ-falnak férfiaira a'ſípok zengéſét adgya: mert ereje-fölőtt chelekedett, az-okáért veſztek-el. * Mert minden fő meg-kopaſzúl, a'minden ſzakál el-borotváltatik: minden kezeken ősző-kötözés, és minden háton ſző-zák. * Moábnak minden hejazatin, és az ő úttáin, mindenütt ſírás: mert meg-rontottam Moábot mint a'haſzontalan edényt, úgy-mond az Úr. * Mi-képpen győzettetett-meg, és ordíttottanak? mi-képpen hajtotta-meg Móab a'nyakát, és meg-ſzégyenűlt? És Móab nevetſégre léſzen, és példává mindennek a' körűlle. * Ezeket mongya az Úr: ímé mint a'ſas fog-röpülni, és ki-terjeſztí ſzárnyait Moábra. * Meg-vétetett Káriot, és az erőſségek meg-rettettek: és léſzen a'Móab erőſsnek ſzíve az napon, mint a'ſzűlő aſſzonynak ſzíve. * És meg-ſzűnik Móab néppé lenni: mert az Úr-ellen dicſekedett. * Réműlés, és verem, és tőr-te-rajtad ő Moábnak lakója, úgy-mond az Úr. * " A'ki el-ſzalad a'réműlés-előtt, a'verembe eſik: és a' ki fel-jő a'veremből, a'tőrbe akad: mert el-hozom Moábra az ő látogatáſoknak eſztendejét, úgy-mond az Úr. * Heſebonnak árnyékában állottak-meg a' törből el-fualadók: mert tűz jőtt-ki Heſebonból, és lang Seonnak közepiből, és meg-emészti Móab réſzét, és a'háborgás fiainak tetejét. * Jaj néked Móab, el-veſztél Kámosnak népe: mert meg-fogattatnak a'te fiaid, és a'te leányid a'rabláſra. * " És viſſza-térítem a'Móab rabláſát az utólſó napokban, úgy-mond az Úr. Eddig a'Móab ítéleti.

dezés Karmélusból, és Móab-főldé-
ből, és a'bort a'sajtókból el-vőttem:
a'szőlő-nyomò nem énekli a'szokott
éneket. * Hesebontól-fogva kiáltván 34 A
Elealé-ig, és Jásá-ig, ki-bocháttak az
ő szavokat; Ségortól-fogva a'három
esztendős űsző-borjútól Oronáim-
ig: a'Nemrim vizei-is igen rosz-
szak lésznek. * És el-vészem Moáb- 5 2
ból, úgy-mond az Úr, a'magas helye- 3 F
ken-valo áldozót, és azok isteninek
áldozóját. * Az-okáért az én szívem 36
Moábért mint a'síp úgy zeng, és az én
szívem a'főld-falnak férfiaira a'sípok
zengését adgya: mert ereje-főlőtt
chelekedett, az-okáért vesztek-el.
* "Mert minden fő meg-kopaszúl, 37
és minden szakál el-borotváltatik:
minden kezeken őszve-kőtőzés, és
minden háton szőr-żák. * Moábnak 38
minden hejazatin, és az ő útzáin, min-
den sírás: mert meg-rontottam Moá-
bot mint a'haszontalan edényt, úgy-
mond az Úr. * Mi-képpen győzette- 39
tett-meg, és ordítottanak? mi-kép-
pen hajtotta-meg Móab a'nyakát, és
meg-szégyenűlt? És Móab nevetség-
gé lészen, és példává mindennek ő-
kőrnyűle. * Ezeket mongya az Úr: 40
Ímé mint a'sas fog-rőpűlni, és ki-ter-
jeszti szárnyait Moábra. * Meg-véte- 41 G
tett Káriot, és az erősségek meg-vé-
tettek: és lészen a'Móab erősinek
szíve az napon, mint a'szűlő asz-
szonynak szíve. * És meg-szűnik 42
Móab néppé lenni: mert az Ur-ellen
dichekedett. * Réműlés, és verem, és 43
tőr te-rajtad ô Moábnak lakója, úgy-
mond az Úr. * "A'ki el-szalad a'ré- 44
műlés-előtt, a'verembe esik: és a'
ki fel-jő a'veremből, a'tőrbe akad:
mert el-hozom Moábra az ő láto-
gatásoknak esztendejét, úgy-mond
az Úr. * Hesebonnak árnyékában ál- 45
lottak-meg a'tőrből el-szaladók:
mert tűz jőtt-ki Hesebonból, és lang
Seonnak kőzepiből, és meg-emészti
a'Móab részét, és a'háborgás fiainak
tetejét. * Jaj néked Móab, el-vesztél 46
Kámosnak népe: mert meg-fogattat-
tak a'te fiaid, és a'te leányid a'rabság-
ra. * És viszsza-térítem a'Móab rab- 47
ságát az utólso napokban, úgy-mond
az Úr. Eddig a'Móab
itéleti.

XLIX. Rész.

AZ Ammon fiai-felől. Ezeket 1 A
mongya az Úr: Vallyon
ninchenek-e Israëlnek fiai?
vagy őrőkőse ninch-e néki?
Miért bírta tahát őrőkségűl Melkom,
Gádot; és az ő népe annak várasiban
lakott? * Az-okáért ímé el-jőnek a' 2
napok, úgy-mond az Úr: és meg-hal-
lattatom Rabbatban az Ammon fiai
harczának chattagását, és rakásra há-
nyattatik, és az ő leányi tűzzel éget-
tetnek-meg, és bírni fogja Israël az
őtet-bírókat, úgy-mond az Úr. * Or- 3
díts Hesebon, mert el-pusztíttatott
Hái. Kiáltsatok Rabbatnak fiai, őved-
zetek szőr-żakokat magatokra: sír-
jatok, és kerengjetek a'sővények-kő-
rűl: mert Melkom fogságra vitetik,
az ő papjai 's az ő fejedelmi egyetem-
ben. * Mit dichekedel a'vőlgyekben? 4
el-pusztúlt a'te vőlgyed, gyenge leá-
nyom, ki a'te kincheidben bízol vala,
és mondod vala: Ki jő én-hozzám?
* Ímé én rettegést hozok reád, úgy- 5 B
mond a'seregek Ura Istene, minde-
nektől a'kik te-kőrnyűled vannak: és
el-széllyedtők minnyájan egy-más-
tól, és nem lészen a'ki egybe-gyűjtse
a'futókat. * És ezek-után meg-térí- 6
tem az Ammon fiainak rabjait, úgy-
mond az Úr. * Idumæa-felől. Ezeket 7
mongya a'seregek Ura: Vallyon
ninch-e többé bőlcheség Temán-
ban? El-veszett a'tanáts a'fiaktól, ha-
szontalanná lőtt az ő bőlcheségek.
* Fussatok és hátat adgyatok, men- 8
nyetek-alá a'mély verembe Dédán-
nak lakói: mert az Esau veszedelmét
hoztam reája, az ő látogatásának ide-
jét. * Ha a'szőlő-szedők jőttek vólna 9
reád, nem hadtak vólna gerezdet: ha
a'lopók étzaka, ragadtak vólna a'mi
elég vólna nékik. * Én pedig meg- 10
mezítelenítettem Esaut, ki-nyilat-
koztattam az ő titkait, és el nem tit-
koltathatik: el-pusztíttatott az ő
magva, és az ő attyafiai, és az ő szom-
szédi, és nem lészen. * Hadd-el az ár- 11 C
váidat: én éltetem őket; és a'te őz-
vegyid én-bennem bíznak. * Mert 12
ezeket mongya az Úr: Ímé a'kikre
tőrvény nem lőtt hogy meg-innák a'
pohárt, bizonyára meg-iszszák: és te
mint ártatlan úgy maradsz-e? nem
lészsz bűntetetlen, hanem meg-iván
meg-iszod. * Mert magamra esküd- 13

tem, úgy-mond az Úr, hogy kietlenné, és gyalázattá, és puſztaſággá, és átokká léſzen Boſra: és minden ő városi őrökké-valo puſztaſágokká léſznek. * " Hallomáſt hallottam az Úrtól, és követ küldetett a' Pogányokhoz: Gyűllyetek-öſzve, és jőjetek ellene, és kellyünk-fel a' harczra. * Mert ímé kiſdeddé tőttelek téged a' Pogányoknál, útálatoſsá az emberek-között. * A' te fel-fualkodáſod chalt-meg téged, és a' te ſzívednek kevélyſége: ki a' kő-ſzikla haſadékiban lakol, és el-foglalni igyekezed a' halom magaſságát. " ha magaſra rakod mint a' ſas a' te féſzkedet, onnét le-vonſzlak téged, úgy-mond az Úr. * És el-puſztúl Idumæa: minden a' kiáltal-mégyen azon, el-álmélkodik, és sűvőlt minden ő chapáſin. * " A' mint fel-fordíttatott Sodoma, és Gomorra, és annak ſzomſzédſági, úgy-mond az Úr: nem lakik ott férfiu, és nem lakja azt ember fia. * Ímé mint az oroſzlány jő-fel a' Jordán kevélyſégéről az erős ſzépſég-ellen: mert hirtelen hozzája futtatom őtet: és ki léſzen a' válaſztott, a' kit eleibe rendellyek: mert kichoda haſonlò énhozzám? és ki ſzenved-el engem? " és kichoda ez a' páſztor, a' ki ellene-állyon az én ſzínemnek? * Az-okáért halgaſsátok az Úr tanátſát, mellyet Edom-felől tartott: és az ő gondolatit, mellyeket a' Téman lakói-felől gondolt: Ha le nem vetik őket a' nyájnak kiſdedi, ha el nem hánnyák ő-vélek egyetemben az ő lakó-helyeket. * Az ő romláſoknak ſzavától meg-rendűlt a' főld: az ő kiáltáſának ſzava meg-hallattatott a' Veres tengeren. * Ímé mint a' ſas mégyen-fel, él el-rőpűl: és ki-terjeſzti a' ſzárnyait Boſrára: és léſzen az Idumæai erőſſek ſzíve az napon, mint a' ſzűlő-aſszonynak ſzíve. * Damaſkus-felől. Meg-ſzégyenittetett Emat, és Arfad: mert igen gonoſz hallomáſt hallottak, meg-háborodtak a' tengeren: a' félelem-miatt nem nyughatott. * Elerőtlenűlt Damaſkus, futáſra fordúlt, a' reſzketés fogta őtet környűl: ſzorongatás és fájdalmak környékezték-meg őtet mint a' ſzűlőt. * Mi-képpen hadták-el a' díchéretes váraſt, az ő-röm váraſát! * Azért el-eſnek az ő ifiai az ő útzáiban: és minden harczolò férfiak halgatnak az napon,

" Abd. 1. a. 1.

" Abd. 1. a. 4.

" Gen. 19. c. 20.

" Iób. 41. a. 1.

úgy-mond a' ſeregek Ura. * És tűrettgyújtok a' Damaſkus kő-falán, és meg-emészti Benadadnak kő-falait.

Czédar-felől, és az Aſor orſzágifelől, mellyeket meg-vert Nabukodonoſor a' Bábylon királya. Ezeket mongya az Úr: Kellyetek-fel, és mennyetek-fel Czédárba, és puſzítſátok-el a' Nap-kelet fiait. * Azoknak ſátorit, és nyájait el-fogják: azoknak bőreit, és minden edényit, és tevéit magoknak vészik: és reájok híják a' félelmet kőrös-kőrűl. * Fuſsatok, mennyetek-el igen ſietve, a' mély vermekben űllyetek, a' kik Aſorban laktok, úgy-mond az Úr: mert tanátſot tartott ellenetek Nabukodonoſor a' Bábylon királya, és gondolatokat gondolt ellenetek. * Kellyetek-fel, és mennyetek-fel a' nyugodalmas, és bátorſágoſon-lakò nemzetſéghez, úgy-mond az Úr, ſem ajtai, ſem zárjai ő-nékik: egyedűl laknak. * És ragadománnyá léſznek az ő tevéjők, és a' barmoknak ſokaſága prédává: és el-ſzélleſztem őket minden ſzélre, a' kiknek fel-nyírt ősltőkők vagyon: és minden ſzomſzéd határokból reájok hozom a' veſzedelmet, úgy-mond az Úr. * És Aſor a' ſárkányok lakó-helye léſzen, mind örökké puſztává: nem marad ott férfiu, ſenè lakja azt ember fia. * Ez az Úr igéje, melly Jeremías prófétához lőtt Elám-ellen, Sedeczías a' Júda királya orſzágának kezdetiben, mondván: * Ezeket mongya a' ſeregek Ura: Ímé én el-törőm Elámnak kéz-íját, és el-vészem az ő erősségeket. * És Elámra négy ſzelet hozok az égnek négy réſzéről: és el-ſzélleſztem őket mind ezekre a' ſzelekre: és nem léſzen nemzetség, a' melyhez ne jusſanak Elámnak el-futotti. * És meg-ijeſztem Elámot az ő ellenſégi-előtt, és az ő lelkek keresőinek ſzíne-előtt: és reájok hozom a' veſzedelmet, az én búſulásomnak haragját, úgy-mond az Úr: és fegyvert bochátok utánnok, míg nem meg-emészſzem őket. * És helyheztetem az én királyiſzékemet Elámba, el-veſztem onnét a' királyokat 's a' fejedelmeket, úgy-mond az Úr. * Az utólſo napokban pedig meg-térítem az Elám foglyait, úgy-mond az Úr.

L. Rész.

AZ ige, mellyet az Úr Bábylon-felől szóllott, és a' Kaldæusok földe-felől Jeremías profétának keze-által.
* Hirdessétek a' Pogányok-között, és hallattassátok: emellyetek zászlót, hirdessétek, és el ne titkollyátok: mongyátok: Meg-vétetett Bábylon, meg-szégyenült Bél, meggyőzetett Merodák, meg-szégyenültek az ő faragott képei, meg-győzettettek az ő bálványi. *Mert nézetség ment-fel ellene Északról, ki el-pusztíttya az ő földét: és nem lészen a'ki abban lakjék az embertől-fogva a' baromig: és meg-indúlának, és elmenének. * Az napokban, és az időben, úgy-mond az Úr: el-jőnek az Israël fiai, ők és a' Júda fiai egyetemben: járván és sirván sietnek, és az ő Urokat Isténeket meg-keresik. * Sionnak útát meg-kérdik, erre vagyon az ő orczájok. El-jőnek, és az Urhoz ragaszkodnak örök szövetséggel, melly semmi feledékenységgel el nem töröltetik. * El-veszett nyájjá lött az én népem: az ő pásztori el-tévelyítették őket, és a'hegyeken bújdostatták: a'hegyről a' halomra mentek, el-feletkeztek az ő hajlékokról. * Minnyájan, a'kik reája találtak, megették őket: és az ő ellenségi azt mondották: Nem vétkeztünk: azért hogy-ím vétkeztek az Úrnak az igasság szépségének, és az ő attyok reménségének az Úrnak. * Távozzatok-el Bábylonnak közepiről, és a' Kaldæusok földéből mennyetek-ki: és legyetek mint a' gödölyék a'nyáj előtt. * Mert ímé én fel-támasztom, és el-hozom Bábylonba a'nagy nemzetségek gyülekezetét az Észak földéről: és fel-készülnek ellene, és az-után meg-vétetik: az ő nyila, mint az erős öldöklő férfiúé, nem tér-viszsza heában. * És Kaldæa prédává lészen: minnyájan meg-rakodnak az ő pusztítói, úgy-mond az Úr. *Mert örvendeztök, és nagyokat szóllotok, el-kóborolván az én örökségemet: mert ki-omlottatok mint a'borjúk a'fűre, és bőgtetek mint a' tulkok. * Igen meg-szégyenült az anyátok, és a' porhoz hasonlíttatott a'ki títeket szűlt: ímé leg-utólso lészen a' Pogányok-között, puszta, útatlan, és száraz. * Az Úr haragja-miatt nem lakják, hanem mindeneströl pusztasággá tétetik: minden, a'ki által-mégyen Bábylonon, el-álmélkodik, és süvöltminden ő chapásin. * Készüllyetek Bábylon-ellen körös-körül minnyájan a'kik kéz-íjat vonytok; harczollyatok ellene, ne kíméllyétek a'nyilakat: mert az Úrnak vétkezett. * Kiáltsatok ellene, mindenüvé kezet nyújtott, el-omlottak az ő fondamentomi, le-rontattak az ő kő-falai, mert az Úr boszszú-álllása: boszszút állyatok rajta; a'mint chelekedett, chelekedgyetek néki. * Veszessétek-ki a' mag-vetőt Bábylonból, és a' sarló-viselőt az aratásnak idején: a'galamb fegyverének színe-előtt kiki az ő népéhez tér, és ki-ki a'maga földére fút. * El-széledett nyáj az Israël, az oroszlányok kergették-ki őtet; első az Assur királya őtte-meg őtet: ez az utólso, Nabukodonosor a'Bábylon királya, ki-szedte az chontyait. * Az-okáért ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: Imé én meg-látogatom a'Bábylon királyát, és az ő földét, a'mint meg-látogattam az Assur királyát: * és viszsza-hozom Israëlt az ő lakó-helyére: és legeltetik Karmélusban és Basánban, és az Efraim hegyén és Gálaádban meg-elégszik az ő lelke.
* Az napokban, és az időben, úgy-mond az Úr, kereséstetik az Israël hamisága, és nem lészen; és a'Júda bűne, és fel nem találtatik: mert meg-kegyelmezek azoknak, a'kiket meg-hagyok. * Menny-fel az uralkodók földére, és az ő lakóit látogasd-meg, hányd-el, és öld-meg a'mik utánnok vannak, úgy-mond az Úr: és mind azok-szerént chelekedgyél a' miket parancholtam néked. * Hadnak szózattya a'földön, és nagy romlás. *Miképpen törött-el, és romlott-el az egész földnek pőrölye? mi-képpen változott pusztává Bábylon a' Pogányok-között? * Tőrbe ejtettelek téged, és meg-fogattattál Bábylon, és nem tudtad: meg-találtattál, és meg-ragadtattál: mert ingerletted az Urat. * Meg-nyitotta az Úr az ő kinchét, és elő-hozta az ő haragjának edényit; mert ez a' seregek Urának Istenének chelekedete a'Kaldæusok földén. * Jertek reája az utólsó határokból, nyissátok-meg, hadd mennyenek-ki a'kik meg-ta-

podgyák őtet: szedgyétek-el az útról a'kőveket, és rakjátok rakásokba, és öllyétek-meg őtet: ne-is légyen semmi maradéka. *Hánnyátok ide's. 27
tova minden ő erősit, mennyenek-alá a'meg-öléstre: jaj nékik, mert el-jött az ő napjok, az ő látogatásoknak
ideje. *A'futók szava, és azoké a'kik 28
el-szaladtak a' Bábylon földéről, hogy hirdessék Sionban a'mi Urunknak Istenünknek bosszú-állását, az ő templomának bosszú-állását.
*Hirdessetek sokakat Bábylon-ellen, 29
minnyájokat a'kik kéz-íjat vonsznak: állyatok ellene körös-körül, és senki el ne szaladgyon: fizessetek néki az ő chelekedete-szerént: mind azok-szerént a'miket chelekedett, chelekedgyetek néki: mert az Úr-ellen fel-emelkedett, az Israël szente-ellen. * Az-okáért el-esnek az ő ifiai 30
az ő útzáiban: és minden hadakozó férfiai meg-némúlnak az napon, úgy-mond az Úr. * Ímé én te-reád ő kevély, úgy-mond a'seregek Ura Istene: 31
mert el-jött a'te napod, a'te látogatásodnak ideje. * És el-esik a'kevély, 32
és le-dől, és nem lészen a'ki fel-emellye őtet: és tűzet gyújtok az ő váraiban, és meg-emészt mindeneket ő-környűle. * Ezeket mongya a' se- 33 F
regek Ura: Nyomorgatást szenvednek az Israël fiai, és a' Júda fiai egyetemben: minnyájan, a'kik meg-fogták őket, tartóztattyák, nem akarják el-bochátani őket. * Az ő meg-vál- 34 A
tójok erős, Seregek Ura az ő neve, törvénnyel meg-óltalmazza az ő ügyőket, hogy meg-rettentse a'földet, és meg-indíttsa a'Bábylon lakóit.
*Fegyver a'Kaldæusokon, úgy-mond 35
az Úr, és a'Bábylon lakóin, és az ő fejedelmin, és az ő bölchein. *Fegyver 36
az ő jövendőlőin, kik bolondokká lésznek: fegyver az ő erősin, kik félni-fognak. * Fegyver az ő lovain, és 37
szekerein, és minden kősségen, melly ő-benne vagyon: és lésznek mint az aszszony'emberek: fegyver az ő kinchein, mellyek el-prédáltatnak.
* Szárazság lészen az ő vizein, és ki- 38
száradnak: mert faragott-képeknek földe, és a'szörnyűségekbe dichekednek. * Az-okáért lakják a'sárkányok 39
a'tátos vad-emberekkel: és struczmadarak fognak abban lakni: és nem lakják azt többé örökké, se meg nem építtetik nemzetségről nemzetségig.

40 * "A'mint fel-fordította az Úr So- " Gen.
domát és Gomorrát, és az ő szom- 19. c. 24.
szédságit, úgy-mond az Úr: nem lakik ott férfiu, és nem lakja azt az em-
41 ber fia. *Ímé nép jő Északról, és nagy
G nemzetség, és sok királyok kelnek-fel
42 a'föld határiról. * Kéz-íjját és paizt ragadnak: kegyetlenek azok 's irgalmatlanok: az ő szavok mint a'tenger fog-zúgni: és lovakra ülnek, mint a' harczra-készűlt férfiu te-ellened Bábylon leánya. * Hallotta a'Bábylon
43 király a azoknak hírét, és el-lankadtak a'kezei: szorongatás fogta-körül őtet,
44 fájdalom mint a'szűlőt. * Ímé mint az oroszlány jő-fel a'Jordán kevélységéről az erős szépség-ellen: mert hirtelen hozzája futtatom őtet: és ki lészen a' válaszott, a'kit eleibe rendellyek? mert kichoda hasonló én-hozzám? és ki szenved-el engem? " és kichoda ez a'pásztor, a'ki ellene-
45 állyon az én színemnek? * Az-okáért halgassátok az Úr tanátsát, mellyet el-végezett elméjében Bábylon-ellen; és az ő gondolatit, mellyeket a' Kaldæusok földe-ellen gondolt: Ha le nem vonnyák őket a'nyájaknak kisdedi, ha el nem hányattatik ő-
46 vélek az ő lakó-helyek. * A Bábylon fogságának szavától meg-rendűlt a' föld, és a'Pogányok-közőtt kiáltás hallattatott.

" Jób. 41. a. b.

LI. RÉSZ.

1 EZeket mongya az Úr: Ímé én támasztok Bábylonra, és az
A ő lakóira, kik az ő szívökben fel-fuvalkodtak ellenem,
2 mint egy dögleletes szelet. * És szórókat küldök Bábylonba, és megszórják azt, és el-pusztíttyák az ő földét: mert reája jöttek mindenünnét az ő nyomorusságának napján.
3 * Meg ne vonnya a'ki vonsza az ő kéz-íját, és ne mennyen-fel a'páncélyos, ne kedvezzetek az ő ifiainak, öl-
4 lyétek-meg minden vitézit. * És el-húllanak a'meg-ölettettek a'Kaldæusok földén, és a'meg-sebesültek az ő
5 tartományiban. * Mert nem hagyatatott özvegyen Israël és Júda az ő Istenétől a'seregek Urától: az ő földök pedig el-telt vétekkel az Israël
6 szente-ellen. * Fussatok-el Bábylonból, és szabadíttsa-meg ki-ki a' maga lelkét: ne halgassatok az ő hamisságáért: mert boszszú-állásnak ideje az Úrtól, hasonlóval fizet-

meg

meg néki. * Arany pohár Bábylon 7
az Úr kezében, meg-részegítvén az
egész földet: a'Pogányok ittak az ô
borából, és azért háborodtak-meg.
*†Hirtelen el-esett Bábylon, és meg- 8
romlott: ordíttsátok rajta, vegye-
tek fenyű-viaszszat az ô fájdalmára,
ha valami-képpen meg-gyógyúlna.
* Gyógyítottúk Bábylont, és meg 9
nem gyógyúlt: hadgyuk-el őtet, és
meñyűnk-el ki-ki az ô földébe: mert
az égig hatott az ô ítélete, és fel-emel-
kedett a'felyhőkig. * Elő-hozta az 10
Úr a'mí igasságinkat: jertek-el, és B
beszéllyűk-meg Sionba a'mí Urunk
Istenűnk chelekedetét. * Hegyesít- 11
tsétek-meg a'nyilakat, rakjátok-meg
a'tegzeket: fel-indította az Úr a'Mé-
dusok királyinak lelkét: és Bábylon-ellen vágyon az ô gondolattya
hogy el-veszesse azt, mert az Úr
boszszú-állása, az ô temploma bosz-
szú-állása. * A' Bábylon kő-falain 12
emellyetek zászlót, ôregbittsétek az
őrizetet; rendellyetek őrzőket, sze-
rezzetek leseket: mert meg-gondol-
ta az Úr, és meg-chelekedte valami-
ket szóllott a' Bábylon lakói-ellen.
* A'ki a'sok vizek-mellett lakol, gaz- 13
dag lévén kinchekkel, el-jött a'te
véged a'te lábnyi ki-vágattatásod-
nak. * "Meg-eskűtt a'seregek Ura az 14
ô lelkére: Hogy bé-töltlek téged em-
berekkel mint a'chere-bogárral, és
te-felőled diadalmas ének énekelte-
tik. * † A'ki a'földet az ô erőssé- 15
gével alkotta, el-készítette e'világ-
nak kerekségét az ô bőlcheségével,
és okosságával ki-terjesztette az ege-
ket. * Ô szózatot adván, meg-so- 16
kasodnak a'vizek az égben: "a'ki fel-
emeli a'felyhőket a' földnek végsô
határától, a'villámásokat essőre szer-
zi: és ki-hozta a' szelet az ô kin-
cheiből. * Bolondá lött minden em- 17
ber a'tudománytól: meg-szégyenűlt
minden olvasztó a'faragott képben.
mert hazug az ô öntések, és ninch
azokban lélek. * Heába-valo dolgok, 18
és nevetségre méltók: az ô meg-láto-
gatásoknak idején el-vesznek. * Nem 19
ollyak mint ezek a'Jákob része: mert C
a'ki mindeneket alkotott ô az, és Is-
raël az ô örökségének királyi pál-
czája; Seregek Ura az ô neve. * El- 20
rontod te nékem a'hadi szerszámo-
kat, és én el-rontom te-általad a'Po-
gányokat, és el-vesztem te-benned az

21 országokat: * és el-rontom te-ben-
ned a'lovat és az ô lovasát: és el-ron-
tom te-benned a' szekeret és a'ki
22 azon űl: * és el-rontom te-benned a'
férfiat és az aszszony'állatot: és el-
rontom te-benned a'vént és a'gyer-
meket: és el-rontom te-beñed az ifiat
23 és a'szűzet: * és el-rontom te-benned
a'pásztort és az ô nyáját: és el-ron-
tom te-beñed a'szánto-embert és az
ô igás-barmait: és el-rontom te-ben-
24 ned a'fejedelmeket és a'bírákat. * És
meg-fizetem Bábylonnak, és Kaldæá-
nak minden lakóinak, minden ô go-
nosságát, mellyet Sionban cheleked-
tek, a'ti szemeitek-előtt, úgy-mond az
25 Úr. * Ímé én te-reád dögleletes hegy,
úgy-mond az Úr, ki meg-veszted az
egész földet: és reád nyújtom keze-
met, és ki-hengerítlek téged a'kő-
sziklák-közzűl, és meg-égô heggyé
26 tészlek téged. * És nem vésznek be-
lőled kővet a'szegletre, és kővet a'
fondamentomokra, hanem el-veszett
27 lészsz örökké, úgy-mód az Úr. * Emel-
lyetek zászlót a' földön: fújjatok
trombitát a'Pogányok-között, készít-
tsétek ô-ellene a'Pogányokat: hirdes-
sétek ellene az Ararat, Menni, és As-
czenes királyit: számlállyátok elle-
ne Tafsárt, hozzátok-elô a' lovat
28 mint a'fúlákos chere-bogarat. * Ké-
szíttsétek ellene a' Pogányokat, a'
Média királyit, az ô hadnagyit, és
minden ô bíráit, és az ô birodalmá-
29 nak minden földét. * És meg-indúl
D a'föld, és meg-háborodik: mert fel-
serken Bábylon-ellen az Úr gondo-
lattya, hogy a'Bábylon Földét pusz-
30 tává tegye és lakhatatlanná. * Meg-
szűntek a'Bábylon erőssi a'harcztól,
az erősségekben laktak: meg-emész-
tetett az ô erejek, és lőttek mint az
aszszony-emberek: fel-gyújtattak az
ô hajléki, el-rontattak az ô zárjai.
31 * A'posta a'postát elől-talállya; és a'
hír-mondo a' hír-mondót: hogy hír-
ré tegye a'Bábylon királyának, hogy
meg-vétetett az ô várasa végűl vég-
32 ig: * és a' rév-helyek el-foglaltat-
tak, és az álló-tavak tűzzel gyújtat-
tak-meg, és a'hadakozó férfiak meg-
33 háborodtak. * Mert ezeket mongya a'
seregek Ura, az Israël Istene: A'Bábylon leánya mint egy szérô, ideje az ô
chépléséneк: még egy-kevessé, és el-
34 jő az ô le-aratásának ideje. * Meg-ôtt
engem, meg-emésztett engem Nabu-

Isa. 21. c. 9. Apoc. 14. b. 5.

Amos c. 7.

Gen. 1. a. 1.

Psal. 4. b. 7. Ier. 10. c. 13.

kodonosor a'Bábylon királya: mint egy üres edénnyé tött engem, elnyelt engem mint a'sárkány, megtöltötte az ő hasát az én gyengeségemmel, és ki-vetett engem. * Hamisság én-ellenem, és az én testem Bábylon-ellen, azt mongya a'Sion lakása: és az én vérem Kaldæának lakosi-ellen, úgy-mond Jerusalem. * Azokáért ezeket mongya az Úr: Ímé én meg-ítélem a'te ügyedet, és boszszúdat állom, és el-puszlítom az ő tengerét, és ki-száraztom az ő erét. *És Bábylon rakásokká lészen, sárkányok lakó-helye, álmélkodás, és süvöltés, azért hogy ninch lakója. * Egyszer'smind ordítanak mint az oroszlányok, fel-borzasztyák üstökét mint az oroszlányok kölykei. * Az ő melegségekbe meg-itatom őket, és meg-részegítem őket, hogy elszunnyadgyanak, és örök álmot aludgyanak, és fel ne kellyenek, úgy-mód az Úr. * El-viszem őket mint a'bárányokat a'meg-öléshe, és mint a'kosokat a'gödölyékkel. * Mi-képpen vétetett-meg Sésak, és meg-fogattatott az egész földnek dicsősége se? mi-képpe lőtt álmélkodássá Bábylon a'Pogányok-között? * Fel-ment Bábylonra a'tenger, az ő habjainak sokasága-miatt el-buríttatott. * Az ő városi álmélkodássá lőttek, lakhatatlan és puszta földé, olly földé mellyen senki ne lakjék, se által ne mennyen azon az embernek fia. *És meg-látogatom Bélt Bábylonban, és ki-vetem a'szájából a'mit el-nyelt vala, és nem gyűlnek hozzája többé a'Pogányok, mivelhogy a'Bábylon kő-fala-is leomol. * Mennyetek-ki belőle én népem: hogy meg-szabadíttsa ki-ki az ő lelkét az Úr búsulásának haragjától. * És hogy valami-képpen meg ne lágyúllyon a'ti szívetek, és féllyetek a'hallomástól, melly hallattatni-fog a'földön: és el-jő az esztendőben a'hallomás, és ez esztendő után a'hallomás, és a'hamisság a'földön, és az uralkodó az uralkodón. * Az-okáért ímé el-jőnek a'napok, és meg-látogatom a'Bábylon faragott-képeit: és minden ő földe meg-szégyenűl, és minden ő meg-ölettetti el-húllanak ő-közepette. * Es dícséretet mondanak Bábylonért az egek 's a'föld, és mind a'mik azokban vannak: mert Északról jőnek reája a'kóborlók, úgy-mond az Úr. *Es a'mint chelekedett Bábylon hogy el-húllanának az Israëlnek meg-ölettetti: úgy Bábylonból a'meg-ölettettek el-húllanak az egész földön. * A'kik el-szaladtatok a'fegyver-előtt, jőjetek-el, ne állyatok: emlekezzetek meg távúl az Úrról, és Jerusalem jusson eszetekbe. *Meg-szégyenyittettünk, mert hallottuk a'gyalázatot: bé-födte a'gyalázat az orczáinkat: mert idegenek jöttek az Úr házának szentségére. * Az-okáért ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr: és meg-látogatom az ő faragott-képeit, és az ő egész földén bőgni-fog a'sebes. * Ha fel-mégyen Bábylon az égbe, és meg-erősíti a'magasságban az ő vastagságát: én-tőlem el-jőnek az ő pusztítói, úgy-mond az Úr. * Kiáltásnak szava Bábylonból, és nagy romlás a'Kaldæusok földéről: * mert el-pusztította az Úr Bábylont, és el-veszte abból a'nagy szózatot: és zúgni-fognak az ő habjai mint a'sok vizek: zeng az ő szávok. * Mert el-jött reája, az-az Bábylonra, a'kóborló, és meg-fogattatnak az ő erősi, és meg-erőtlenült az ő kézijok, mert az erős boszszú-álló Úr meg-fizetvén meg-fizet. * És meg-részegítem az ő fejedelmit, és az ő bőlcheit, és az ő hadnagyit, és az ő bíráit, és az ő erősit: és örök álmot aluszszanak, és fel nem ébrednek, úgy-mond a'király, Seregek Ura az ő neve. * Ezeket mongya a'seregek Úra: Bábylonnak amaz igen széles kő-fala, áásással meg-ásattatik, és az ő magas kapui tűzzel égettetnek-meg, és a'népek munkái semmivé, és a'Pogányoké a'tűzre-valók lészenek, és el-veszenek. * Az ige, mellyet Jeremias próféta parancholt, Saraiásnak a'Néria fiának, ki a'Maásias fia vólt, mikor Sedeczias királlyal Bábylonba menne, az ő országának negyedik esztendejében: Saraias pedig a'próféválásnak fejedelme vala. * És meg-írá Jeremias mind a'veszedelmet, melly jövendő vala Bábylonra, egy könyvbe: mind ez igéket, mellyek írva vannak Bábylon-ellen. * És monda Jeremias Saraiásnak: Mikor Bábylonba jútsz, és látod, és el-olvasod mind ez igéket, * mongyad: Uram te szóllottál e'hely-ellen hogy el-veszteném azt: hogy ne légyen a'ki benne lakjék, az ember-

embertől-fogva a'báromig, és hogy
őrök puſztaſág légyen. *Es mikor el-
végezed olvaſni e'könyvet, kőſs egy
követ reája, és veſd az Eufrátes közé-
pibe: *és mongyad: Igy ſillyed-el 64
Bábylon, és fel nem kél a'nyomoru-
ſágból, mellyet én reája hozok, és el-
romol. Eddig a'Jeremías igéje.

LII. Rész.

HUſzon-egy eſztendős fiú vala 1
Sedeczías mikor országlani A
kezdett vólna; és tizen-egy
eſztendeig országla Jeru-
ſalemben, és az ő annya neve Ami-
tal, Jeremías leánya Lobnából. * És 2
gonoſzt chelekedett az Úr ſzemei-
előtt, mind azok-ſzerént a' miket
chelekedett vala Joakim. * Mert az 3
Úr haragja vala Jeruſalemen és Jú-
dán, míg nem el-vetné őket ſzíne-
elől: és el-távozék Sedeczías a'Bá-
bylon királyától. * " Lőn pedig az ő 4
országának kilenczedik eſztendejében,
a'tizedik hólnapban, a'hónak tizedi-
kén: El jöve Nabukodonoſor a'
Bábylon királya, ő és minden ő ſere-
ge, Jeruſalem-ellen, és meg-ſzálla-
ák azt, és ſánczokat építének elle-
ne körös-körűl. *És a'város meg vá- 5 18
la ſzálva Sedeczías királynak tizen- D
eggyedik eſztendejéig. *A'negyedik 6
hólnapban pedig, a'hónak kilencze- B
dikén, el-fogá az éhſég a'várast: 19
és nem vala éléſe a'föld népének. * És 7
meg-rontaték a'város, és minden ő
hadakozo férfiai el-futának, és ki-
menének a'városból éjjel, a'kapunak
útán, melly a'két kő-fal-között va-
gyon, és a'király kertére viſzen (a'
Kaldæuſok ſzálva tartván a' várast
körös-körűl,) és el-indúlának az
úton, melly a'puſztára viſzen. *Meg- 8
űzé pedig a'Kaldæuſok hada a'ki-
rályt: és meg-fogák Sedeczíást a'
puſztában, melly Jériko-mellett va-
gyon: és minden társaſága el-futa
tőle. * És mikor meg-fogták vólna 9
a'királyt, a'Bábylon királyához ví-
vék őtet Reblatába, melly Emat-föl-
dében vagyon: és törvényt monda
reája. * És meg-ölé a'Bábylon kirá- 10 E
lya a'Sedeczías fiait az ő ſzemei-előtt:
de Júdának minden fejedelmit is
meg-ölé Reblatában. *És Sedecziás- 11
nak ſzemeit ki-vájá, és békókba ve- C
eté őtet, és el-vivé őtet a'Bábylon
királya Bábylonba, és a' tömlőcz-
be tevé őtet halála napjáig. * Az ő- 12

4. Reg. 24. á. 18. 2. Par. 36. b. 13.

Sup. 9. a. 1. 4. Reg. 25. a. 1.

dik hólnapban pedig, a'hónak tize-
dikén, ez a'tizen-kilenczedik eſz-
tendeje Nabukodonoſornak a' Bá-
bylon királyának: el-jöve Nabu-
zárdan a'had fejedelme, ki a'Bábylon
királya-előtt áll vala Jeruſalemben.
* És fel-gyújtá az Úr házát, és a' ki- 13
rály házát, és Jeruſalemnek min-
den házait, és minden nagy házat
tűzzel égete-meg. * És Jeruſalemnek 14
minden kő-falát el-rontá körös-kö-
rűl, a' Kaldæuſoknak egéſz ſerege,
melly a'vitézek hadnagyával vala.
* A'népnek ſzegényi-közzűl pedig, 15
és a'több kőſség-közzűl, melly meg-
maradott vala a'városban, és az el-
ſzökőttek-közzűl, kik a'Bábylon ki-
rályához ſzöktek vala, és a'többit a'
ſokaſág-közzűl, el-vivé Nabuzár-
dan a'had fejedelme. * A'földnek ſze- 16
gényi-közzűl pedig meg-hagya Na-
buzárdan a'had fejedelme ſzőlő-mí-
veſeket, és ſzántó-embereket. * A' 17
réz oſzlopokat-is, mellyek az Úr há-
zában valának, és a'talpakat, és a'réz
tengert, melly az Úr házában vala,
el-ronták a' Kaldæuſok, és el-ví-
vék azoknak minden rezét Báby-
lonba. *És az üſtöket, és a'villátſkákat 18
és az éneklő-ſzerſzámokat, és a'ché- D
ſzéket, és a'mozárotſkákat, és minden
réz edényeket, mellyek a'ſzolgálat-
ban valának, el-vivék: *és a'vedreket, 19
és a'temiényezőket, és a'korſókat, és
a'medenczéket, és a' gyertya-tartó-
kat, és a'mozárokat, és a'pohárokat:
valamenyi arany, és valamenyi ezüſt
edény vala, el-vivé a' vitézek had-
nagya: * és a'két oſzlopot, és az egy 20
tengert, és a' tizen-két réz-borjút,
mellyek a'talpak-alatt valának, mel-
lyeket Salomon király chinált vala
az Úr házában: nem vala mértéke
mind ez edények rezének. * Az oſz- 21
lopok-közzűl pedig, eggyik oſzlop-
nak tizen-nyólcz könyöknyi vala a'
magaſsága, és tizen-két könyöknyi
ſinór éri vala által körös-körűl: a'te-
mérdekſége pedig négy újnyi vala, 22
és belől üres vala. * És réz gombok
valának mind a'kettőn: az eggyik
gombnak magaſsága öt könyöknyi:
és a'hálózatok, és a'poma-gránátok
a'koronán körös-körűl, mind rézből
valának. Haſonló-képpen a' máſik
oſzlopé-is, és a'poma-gránátok. *És 23
kilenczvẽ-hat függő poma-gránátok
valának, és mind a ſzáz poma-grána-

tok, a' hálózatokkal vétetnek vala kőrűl. * És el-vívé a' vitézek hadnagya Saraiáſt a'fő papot, és Sofoniáſt a'második papot, és a' tornácznak három őrizőit. * És a'várasból el-vűn egy komornyikot, ki fő hadnagyok vala a'hadakozó férfiaknak: és hét férfiat azok-közzűl, a'kik láttyák vala a'király orczáját, kik a'várasban találtattak: és az író-deákot a' vitézek hadnagyát, ki az ifiu vitézeket próbállya vala: és hatvan férfiat a'főld népe-közzűl, a'kik a'várasban találtatának. * El-vívé pedig őket Nabuzárdan a' vitézek hadnagya, és vívé őket a'Bábylon királyához Reblatába. * És levágá őket a'Bábylon királya, és megölé őket Rablatában az Emat főldében: és el-viteték Júda az ő főldéről. * Ez a'nép, mellyet által-vitt Nabukodonoſor: A'hetedik eſztendőben, három-ezer és huſzon-három Zidót: * Tizen-nyólczadik eſztendejében Nabukodonoſornak, Jeruſalemből nyólcz-száz harmincz-két lelket. * Huſzon-harmadik eſztendejében Nabukodonoſornak, el-vűn Nabuzárdan a'vitézek hadnagya a Zidók-közzűl hét-száz negyven-öt lelket: minnyájá azért a'lelkek, négy-ezeren hat-százan. * És lőn Joakinnak a' Júda királyának el-vitelének harmincz-hetedik eſztendejében, a'tizen-kettődik hólnapban, a'hónak huſzon-ötödikén, fel-emelé Evilmérodak a'Bábylon királya, orſzágának első eſztendejében, Joakinnak a'Júda királyának fejét, és ki-hozá őtet a'tömlöcz házából. * És kegyeſſen szólla véle, és helyheztelé az ő királyi-ſzékét a'királyok ſzéki-fölibe, kik ő-utánna valának Bábylonban. * És el-változtatá az ő tömlöczi ruházatit, és mindenkor véle éſzik vala kenyeret életének tellyes napjaiban. * és az ő eleſégére, ſzűntelen-való eleſégek adatnak vala néki a' Bábylon királyától, el-rendelve lévén minden napra, az ő halála napjáig, életének tellyes napjaiban.

THRENI.

JEREMIAS PROFETA SIRALMI.

És lőn, minek-utánna fogſágra juta Iſraël, és Jeruſalem el-puſztúla, leűle Jeremiás proféta ſirván, és síra e' ſiralommal Jeruſalemben, és keſerves szívvel fohászkodván, és jajgatván, monda:

I. Rész.

ALEPH

MI-képpen űl egyedűl a' néppel-rakott város; úgy-mint özveggyé lőtt a'Pogányoknak aſzszonya: a'tartományoknak fejedelme adó-fizetővé lőtt.

BETH. *"Ier. 13. a. 1.*

* "Sirván sírt éjjel, és az ő könyhúllatáſi az ő orczáin: ninch a'ki vígaſztallya őtet minden ſzerelmeſi-közzűl: minden baráti meg-útálták őtet, és ő ellenségivé lőttek.

GHIMEL.

* El-kőltözött Júdas a'nyomorgatáſért, és a'ſzolgálatnak ſokaſágáért: a'pogányok-között lakott, 's né találta nyugodalmat: minden ő üldözői meg-fogták őtet a'ſzorongatásbá.

DALET

*A' Sion útai ſzomorkodnak, azért hogy ninchenek a'kik az innepre jőjenek: minden kapúi el-romlottak: az ő papjai sírnak: az ő szűzei nyomorúltak, és ő-mága el-nyomattatott a'keſerűſégtől.

HE.

* Az ő ellenſégi fővé lőttek, az ő ellenſégi meg-gazdagúltak: mert az Úr ſzóllott ő-ellene az ő hamiſságának ſokaſágáért: az ő kiſdedi foglságba vitettek a'nyomorgatónak ſzíne-elől.

VAV.

* És el-távozott a'Sion leányától minden ő ékeſsége: az ő fejedelmi ollyá lőttek mint legelteréſt nem-találó koſok: és el-mentek erő-nélkűl a'kergetőnek ſzíne-elől.

ZAIN.

* Meg-emlekezett Jeruſalem az ő nyomoruſágának napjairól, és vétkéről minden kívánatos dolgaiért, mellyekben vólt a'régi napoktól-fogva, midőn az ő népe az ellenség kezébe eſnék, és nem vólna ſegétője: látták őtet az ellenſégek, és meg-chúfolták az ő ſzombatit.

HETH.

*Fől lőtte igen vétkezett Jeruſalem, azokáért lőtt bújdoſóvá: minnyájan a'kik dicsőſítik vala őtet, meg-útálták őtet, mert látták az ő gyalázattyát: ő pedig nyögvén hátra fordúlt.

* Az

TETH. * Az ő undokſági az ő lábain, és meg nem emlekezett az ő végéről: fő- lőtte igen le-téretett, nem lévén vígaſztalója: láſsad Uram az én nyomoruſágomat, mert fel-emelkedett az ellenſég. 9 D 19 G

JOD. * Az ellenſég kezét vetette annak minden kívánatos dolgaira: mert látta a'Pogányokat bé-menni az ő Szent-helyére, kik-felől meg-parancsoltad vala hogy bé ne mennének a'te gyülekőzetedbe. 10 20

CAPH. * Minden ő népe fohászkodik, és kenyeret keres: minden drága marhákat oda adtak az éledelért a'léleknek meg-éleſztéſére. láſsad Uram és gondold-meg, mert alá-valóvá lőttem. 11 21

LAMED * Oh tí minnyájan, a'kik által-mentek az úton, figyelmezzetek, és láſsátok ha vagyon-e fájdalom, mint az én fájdalmam: mert meg-ſzedett engem a'mint ſzóllott az Ur az ő búſulóſa haragjának napján. 12 22

MEM. * A'magaſságból tűzet bochátott az én chontyaim-kőzibe, és meg-tanított engem: meg-vetette a'hálót az én lábaimnak, hátra térített engem: puſztává tőtt engem, egéſz nap bánattal emészтett-meg. 13 E 1 A

NUN. * Vígyázott az én hamiſságimnak igája: az ő kezében egybe-takarattak, és a'nyakamra tétettek: meg-erőtelenűlt az én erőm: kezébe adott engem az Úr, melyből fel nem kelhetek. 14 2

SAMECH. * El-vőtte minden hatalmaſimat az Úr kőzzűlem: időt hívott ellenem, hogy meg-rontaná az én válaſztottimat: ſajtót nyomott az Úr a'Júda ſzűz leányának. 15 3

AIN. * † Az-okáért sírok én, és az én ſzemem vizeket ereſzt: mert távúl lőtt én-tőlem a'vígaſztaló, az én lelkemnek meg-térítője: az én fiaim elveſztek, mert el-hatalmazott az ellenſég. 16 F 4 B

PHE. * Ki terjeſztette Sion a'kezeit, ninch a'ki vígaſztallya őtet: el-küldőtte az Úr Jákob-ellen kőrős-kőrűl az ő ellenſégit: ollyanná lőtt Jeruſalem kőzőttők mint a'havi folyáſsal megférteztetett. 17

SADE. * Igaz az Úr, mert az ő ſzáját haragra ingerlettem. halgaſsátok kérlek minden népek, és láſsátok az én fájdalmamat: az én ſzűzeim, és az én ifiaim a'fogſágba mentek. 18 6

* Híttam az én barátimat, és ők meg-chaltak engem: az én papjaim és véneim a'városban meg-emészтettek: mert eledelt kereſtek magoknak hogy meg-éleſztenék az ő lelkőket. COPH.

* Láſsad Uram, mert háborgattatom, meg-háborodott az én haſam: fel-fordúlt az én ſzívem én-bennem, mert rakva vagyok keſerűſséggel. ottkinn a'fegyver ől-meg, és ott-honn haſonló halál vagyon. RES.

* Hallották hogy én fohászkodom, és ninch a'ki engem vígaſztallyon: minden ellenſégim hallották az én nyomoruſágomat, őrvendeztek, mert te chelekedted: el-hoztad a'vígaſztaláſnak napját, és haſonlók léſznek hozzám. SIN.

* Mennyen-bé minden ő gonoſságok te-előddbe: és ſzedd-meg őket, a'mint meg-ſzedtél engem minden hamiſságimért: mert ſok az én fohászkodáſom, és a'ſzívem ſzomorú. THAU.

II. RÉSZ.

MInt fődte-bé homállyal az ő haragjában az Úr a'Sion leányát: el-vetette az égből a'főldre a' dicsőſséges Iſraëlt, és nem emlekezett-meg az ő lábainak ſámolyáról az ő haragjának napján. ALEPH.

* Le-vetette az Úr, és nem kedvezett, Jákobnak minden ékeſségit: el-rontotta az ő haragjában a'Júda ſzűz leányának erőſségit, és a'főldre vetette: meg-rútította az orſzágot, és az ő fejedelmit. BETH. 2

* El-tőrte az ő búſulóſának haragjában Iſraëlnek minden ſzarvát: hátra-vonta az ő jobb karját az ellenſégtől: és Jákob-ellen mint egy kőrős-kőrűl meg-emészтő langos tűzet gyújtott. GHIMEL. 3

* Meg-vonta az ő kéz-íját mint ellenſég, meg-erőſsítette a'jobb karját mint ellenſég: és meg-ölt mindent a'mi ſzép vólt látásra a'Sion leányának ſátorában, ki-öntőtte mint a'tűzet az ő boſzſzonkodáſát. DALETH. 4

* Ollyanná lőtt az Úr mint az ellenſég: le-vetéttte Iſraëlt, el-hánta minden kő-falait: el-bontotta az ő erőſségit, és bé-tőltőtte a'Júda leányát meg-aláztatott férfiúval 's aſzſzony'állattal. HE. 5

* Es el-hánta mint a'kertet az ő ſátorát, el-bontotta az ő hajlékát: el- VAU. 6

felejtette az Úr Sionban az innepet, és a'ſzombatot; és gyalázatra adta, és az ő haragjának boſzſzonkodáſára, a' királyt, és a'papot.

ZAIN. * Meg-vetette az Úr az ő óltárát, meg-átkozta az ő ſzent-helyét: az ellenſégnek kezébe adta az ő tornyainak kő-falait: ſzózatot adtak az Úr házában, mint innep-napon. 7 17 C

HETH. * Meg-gondolta az Ur hogy el-bontſa a'Sion leányának kő-falát: meg-vőta az ő kőtelét, és el-nem fordította kezét az el-veſztéſről: és ſírt a'báſtya, és a'kő-fal-is egyetemben el-bontatott. 8

THETH * A'földbe ſzegeztettek az ő kapui: el-veſztette, és el-rontotta az ő zárjait; az ő királyát's az ő fejedelmit a'Pogányok-közőtt: ninch tőrvény, és az ő prophétáinak nem lőtt látáſok az Úrtól. 9

JOD. * A'földön-ültek, meg-chendeſedtek a' Sion leányának vénei: hamuval hintették-meg a'fejőket, ſzőr-zákokat övedzettek magokra, a'földre függeſztették fejőket a'Jeruſalem ſzűzei. 10

CAPH. * El-fogyatkoztak a'kőny-hullatáſok-miatt az én ſzemeim, meg-háborodtak az én belső réſzeim: ki-omlott a'földre az én májam az én népem leányának romlása-miatt, midőn el-fogyatkoznék a'kiſded és a' chőchőmő a'váras útzáin. 11 D

LAMED. * Az annyoknak mondának: Hol vagyon a'búza és a'bor? mikor el-fogyatkoznának mint a'ſebeſűltek a' váras útzáin: mikor ki-bochátanák az ő lelkőket az annyok ölében. 12

MEM. * Kihez haſonlíttſalak téged? vagy kihez mongyalak haſonlónak téged, Jeruſalem leánya? kivel veſſelekőſzve téged, és vígaſztallyalak téged, Sionnak ſzűz leánya? mert nagy mint a'tenger a'te nyomoruſágod: ki gyógyít-meg téged? 13

NUN. * A'te prophétáid hamiſságokat és bolondſágokat láttak néked, és meg nem nyilatkoztatták hamiſságodat, hogy téged penitentziára íntenének: láttak pedig néked hamis terheket, és ki-űzéſeket. 14 E

SAMECH. * Kezőkkel tapſoltak te-rajtad minden úton-járók: ſűvőltőttek, és hajtogatták fejőket a'Jeruſalem leányán; mondván: Ez-e a'tekélletes ékeſségű váras, az égéſz föld örőme? 15

PHE. * Fel-nyitották reád az ő ſzájokat minden ellenſégid: ſűvőltőttek, és 16 F

chikorgatták a'fogokat, és mondottak: Meg-emésztyők: ímé ez a'nap, a' mellyet vártunk: meg-találtuk, láttuk.

* "Meg-chelekedte az Úr a'miket gondolt, bé-tellyesítette beſzédét, mellyet parácholt vala a'régi napoktól-fogva: el-rontott, és nem kedvezett, és örvendeztette te-rajtad az ellenſéget, és fel-magaſztalta a'te ellenſégidnek ſzarvát. 17 AIN. " Levit. 26. b. 16. Deut. 28. b. 25. Jer. 14. c. 17.

* Kiáltott az ő ſzívők az Úrhoz a' Sion leánya kő-falain. † Follyanak mint a'patak a'kőny-húllatáſok éjjel és nappal: ne adgy nyugodalmat magadnak, ſe ne halgaſſon a'te ſzemed fénye. 18 SADE. † Sup. 1. f. 16.

* Kelly-fel, mongy díchéretet éjjel, az első vígyázáſkor: öntſd-ki mint a'vizet a'te ſzívedet az Úr ſzíne-előtt: emeld-fel hozzája kezeidet, a'te kiſdedid lelkeiért, kik el-fogyatkoztak az éhſégben minden útzák kezdetin. 19 COPH.

* Láſsad Uram, és gondold-meg, kit ſzedtél-meg így: meg-éſzik-e tahát az aſzſzonyok az ő gyűmőlchőket, az egy araſznyi kiſdedeket? megőlettetik-e a'Szent-helyen a'pap, és a' próféta? 20 RES. G

* Ott-kinn a'földön feküdtek a'gyermek és a'vén: az én ſzűzeim, és az én ifiaim el-húllottak a'fegyver-miatt: meg-őlted a'te haragodnak napján: meg-verted, és nem könyörűltél. 21 SIN.

* El-híttad mint az innep-napra, a' kik meg-rettentenének engem kőrős-kőrűl, és nem vólt a'ki az Úr haragja napján el-ſzaladna, és meg-hagyattatnék: a'kiket fel-tartottam, és neveltem, az én ellenſégem emésztette-meg azokat. 22 THAU.

III. Réſz.

EN vagyok a'férfiu látván az én ſzegénységemet az ő búſulásának veſzſzejében. 1 ALEPH A

* Engem vezetett, és a'ſetétſégre vitt, és nem a'világoſságra. 2 ALEPH

* Chak én-reám fordította, és forgatta az ő kezét egéſz nap. 3 ALEPH

* Meg-fonnyaſztotta az én bőrömet, és a'húſomat, meg-rontotta az én chontyaimat. 4 BETH.

* Épített kőrnyűlem, és kőrnyűlvőtt engem epével, és munkával. 5 BETH.

* Setétes helyekre helyheztetett engem, mint az örökké meg-hóltakat. 6 BETH.

*Kő-

GHIMEL. * Kőrös-kőrűl épitett ellenem, hogy ki ne mennyek : meg-nehezítette az én békómat. 7

GHIMEL. * De midőn kiáltok's könyörgök-is, ki-rekesztette az én imádságomat. 8

GHIMEL. * Bé-rekesztette útaimat négy-szegő kövekkel, az én ösvényimet fel-forgatta. 9

DALET * Ólálkodo medvévé löttnékem: rejtekekbe-valo oroszlánnyá. 10

DALET * Az én ösvényimet fel-forgatta, és meg-rontott engem : puszтává töttengem. 11

DALET * Meg-vonta az ő kéz-íját, és töttengem mint a'nyílra-valo czélt. 12

HE. * A'veséimbe bochátotta az ő tegzének leányit. 13

HE. * Nevetséggé löttem minden népem-előtt, azok énekévé nap-estig. 14

HE. * Bé-tőltött engem keserűségekkel, meg-részegített engem üröммel. 15

VAU. * És ki-törte szám-szerént a'fogaimat, hamuval étetett engem. 16

VAU. * És el-üzettetett a'békeségtől az én lelkem, el-feletkeztem a'jókról. 17

VAU. * És mondék: El-veszett az én végem, és az én reménségem az Úrtól. 18

ZAIN. * Emlekezzél-meg az én szegénységemről, és által-hágásomról, az üröммről, és epéről. 19

ZAIN. * Föltötte igen meg-emlekezem, és el-eped bennem a'lelkem. 20

ZAIN. * Ezekről gondolkodom szívemben, az-okáért bízom. 21

ETH. * Az Úr irgalmasági hogy meg nem emésztettünk : mert el nem fogytak az ő könyörűleteségi. 22

ETH. * Tudtam jó reggel, nagy a'te hívséged. 23

ETH. * Az én részem az Úr, azt mondá az én lelkem : azért várom őtet. 24

ETH. * Jó az Úr az ő-benne-bízóknak, az őtet-kereső léleknek. 25

ETH. * Jó halgatással várni az Isten szabadítását. 26

JOD. * Jó a'férfiúnak, midőn az igát ifiuságától-fogva viseli. 27

JOD. * Le-ül egyedül, és halgat: mert fel-vötte magára. 28

JOD. * A'porba tészi a'szaját, ha valamiképpen rémenség lenne. 29

JOD. * Fordíttya orczáját az őtet-verőnek, bé-telik gyalázatokkal. 30

CAPH. * Mert nem űz-el örökké az Úr. 31

CAPH. * Mert ha el-vetett, könyörűl-is, az ő irgalmasságinak sokasága-szerént. 32

CAPH. * Mert nem szíve-szerént alázta-meg, és vetette-meg az emberek fiait. 33

LAMED * Hogy meg-rontaná lábai-alatt a'földnek minden foglyait. 34

LAMED * Hogy el-fordítaná a'férfiúnak itéletit a'Fölségesnek tekintete-előtt. 35

LAMED * Hogy el-fordítaná az embert az ő törvényében, az Úr nem tudta. 36

MEM. * Kichoda az, a'ki mondotta hogy meg-lenne, az Úr nem parancholván? 37

MEM. * A' Fölségesnek szájából nem mennek-e ki se gonoszok se jók? 38

MEM. * Mit morgolódott az élő ember, a'férfiu az ő bűneiért? 39

NUN. * Vizsgállyuk-meg a'mi útainkat, és keressük-meg, és térjünk az Úrhoz. 40

NUN. * Emellyük-fel szíveinket kezeinkel egyetemben az Úrhoz az egekbe. 41

NUN. * Mi hamisan chelekedtünk, és haragra ingerlettünk: azért vagy te meg-engesztelhetetlen. 42

SAMECH. * El-burítottál a'haragban, és meg-vertél minket: meg-öltél, és nem kedveztél. 43

SAMECH. * Felyhőt vetettél elődbe, hogy által ne hatson az imádság. 44

SAMECH. * Ki gyomlálássá, és el-hányássá töttél engem a'népek-között. 45

PHE. * Fel-nyitották ellenünk szájokat minden ellenségek. 46

PHE. * Félelem és tőr löttnékünk a'jövendölés, és romlás. 47

PHE. * Vizeknek oszlását ereztette az én szemem, az én népem leányának romlásáért. 48

AIN. * Az én szemem meg-nyomorodott, és nem halgatott, azért hogy nem vólna nyugodalom: 48

AIN. * Míg nem reánk tekintene, és meglátna az Úr mennyekből. 50

AIN. * Az én szemem el-prédálta a'lelkemet az én városimnak minden leányiért. 51

SADE. * Vadászással fogtak-meg engem mint a'madarat az én ellenségim oknélkül. 52

SADE. * A'verembe esett az én életem, és követ töttek reám. 53

SADE. * El-áradtak a'vizek a'fejem-fölött. mondék: El-veszтem. 54

COPH. * Segétségül hittam Uram a'te nevedet a'leg-alsó veremből. 55

COPH. * Hallottad az én szómat: ne fordítsd-el füleidet az én zokogásom's kiáltásim-előtt. 56

COPH. * El-közelgettél az napon, mikor segétségül hittalak téged. azt mondád: Ne félly. 57

RES. * Meg-ítélted Uram az én lelkemnek ügyét, én életemnek meg-váltója. 58

RES. * Láttad Uram az ő hamiſságokat ellenem: iréld-meg az én ügyemet. 59

RES. * Láttad minden haragjokat, minden ellenem-valo gondolattyokat. 60

SIN. * Hallottad az ő gyalázáſokat Uram, minden ellenem-valo gondolattyokat. 61

SIN. * Az ellenem-támadók ajakit: és az ellenem-valo minden-napi elmélkedéſeket. 62

SIN. * Az ő le-üléſeket, és fel-keléſeket láſd-meg, én vagyok az ő énekek. 63

THAU. * Meg-fizetſz nékik Uram az ő kezek chelekedeti-ſzerént. 64

THAU. * A' te munkádat adod nékik a' ſzívnek paizúl. 65

THAU. * Ü ldöződ haragodban, és el-rontod őket az egek-alól Uram. 66

IV. RÉSZ.

ALEPH Mint homályoſodott-meg az arany, el-változott az igen jó ſzín, el-hányattattak a' Szent-helynek kővei minden útzáknak kezdetin. 1 A

BETH. * Sionnak dichőſéges fiai, és a' kik tiſzta aranyba őltöztek: mi-képpen haſonlíttattak a' cherép edényekhez, a' fazekas kezei chinálmányához? 2

GHIMEL. * De még a' boſzorkányok-is felfődték emlőjőket, ſzoptatták az ő kőlykőket: az én népem leánya kegyetlen, mint a' ſtrucz-madár a' puſztában. 3

DALETH. * A' ſzopónak nyelve az ínyéhez ragadott a' ſzomjúſágban: kenyeret kértek a' kiſdedek, és nem vala a' ki ſzegdelné nékik. 4

HE. * A' kik gyönyörűſégeſsen éſznek vala, el-veſztek az útakon: a' kik ſelyembe neveltetnek vala, a' ganejokat ölelgették. 5

VAU. * És nagyobbá lőtt az én népem hamiſsága a' Sodomaïak bűnénél, † melly fel-fordíttatot egy ſzem-pillantásbá, és nem fogtak a' hoz kézzel. 6

† *Gen. 19 c 24.*

ZAIN. * Feirbek valának az ő Nazaréuſi a' hónál, fényesbek a' tejnél, pirosbak a' régi elefant chontnál, ſzebbek a' ſáfirnál. 7 B

HETH. * Feketébbé lőtt a' hólt-ſzénnél az ő orczájok, és meg nem iſmértettenek az útzákon: az ő bőrők a' chontyokhoz ragadott: el-ſzáradott, és lőtt mint a' fa. 8

TETH. * Jobban vóltak a' kik fegyverrel ölettettek-meg, hogy-ſem az éhel meg-hóltak: mert ezek meg-eped- 9 D

tek, meg-emészttetvén a' földnek gyümőlcsetelenſégétől.

JOD. * Az irgalmas aſszonyok kezei meg-főzték az ő fiokat: azok étkei lőtek, az én népem leányának romláſában. 10

CAPH. * Bé-tellyesítette az Úr az ő haragját, ki-öntötte az ő búſúlaſának haragját: és meg-gyújtotta a' tűzet Sionban, és meg-emészttette annak fondamentomit. 11

LAMED * Nem hitték a' földnek királyi, és a' föld kerekſégének minden lakói, hogy bé-menne az ellenség és az ellenkező a Jeruſalem kapuin: 12

MEM. * Az ő prophétáinak bűnőkért, és az ő papjainak hamiſságokért, kik abban ki-öntötték az igazak véret. 13 C

NUN. * El-tévelyedtek a' vakok az útzákon, meg-ferteződtek a' vérben: és mikor nem tehetnének egyebet, az ő peremőket fogták. 14

SAMECH. * Távozzatok-el fertelmeſek, azt kiáltották nékik: távozzatok-el, menyetek-el, ne illeſſetek: mert feddődtek, és meg-háborodván ezt mondották a' Pogányok-közőtt: Nem chelekeſzi többé hogy közöttök lakjék. 15

PHE. * Az Úr orczája el-válaſztotta őket, nem chelekeſzi többé hogy reájok tekíntſen: a' papok orczáit nem tiſztelték, ſem a' véneken nem könyörűltek. 16

AIN. * Még midőn fenn-állanánk, el-fogyatkoztak a' mi ſzemeink a' héában-valo ſegétſégünk-miatt, mikor figyelmeteſsen néznénk a' nemzetſégre, melly meg nem ſzabadíthat vala. 17

SADE. * Meg-chuſzamodtak a' mi nyomdokink a' mi útzáinknak úttyán, el-közelgetett a' mi végünk: bé-tellyeſedtek a' mi napjaink, mert el-jőtt a' mi végünk. 18 D

CORM. * Gyorſabbak vóltak a' mi kergetőink az égi ſaſoknál: a' hegyeken kergettek minket, a' puſztában leſelkedtek utánnunk. 19

REſ. * A' mi ſzánknak lelke az Úr Kriſtus meg-fogattatott a' mi bűneinkért: a' kinek mondottuk: A' te árnyékodban élünk a' Pogányok-közőtt. 20

SIN. * Örülly, és vígadgy Edom leánya, ki a' Hus Földében lakol: reád-is eljút a' pohár, meg-részegűlſz, és megmezítelenűlſz. 21

THAU. * El-tőlt a' te hamiſságod Sion leánya, nem chelekeſzi többé hogy el-

Siralmaidra tekints: meg-könyörülj a' te hamiſságodat Edom leánya, felfödözte a' te bűneidet.

IEREMIAS PROFETA IMADSÁGA.

V. Rész.

EMlékezzél-meg Uram mi rajtunk: tekints-meg, és reánk gyalázatunkat. * A' hazánk idegenekre, a' házaink a' kivül-valókra. * Árvákká lőttünk atya-nélkül, az anyánkmint az özvegyek. * Vizünket pénzen ittuk: fainkat árron vettük. * Nyakunkon-fogva vonattunk, a' meg-fáradtaknak nem adatott nyugodalom. * Egyiptuſnak nyújtottuk kezünket, és az Aſſyriuſoknak, hogy meg-elégíttetnénk kenyérrel. * Az atyáink vétkeztek, és nincsenek: és mi viſeltük az ő hamiſságokat. * A' ſzolgák uralkodtak rajtunk: nem volt a' ki meg-ſzabadítana azoknak kezekből. * Élerünk veſzedelmével hozzuk vala magunknak kenyeret, a' fegyver-miatt a' puſztában. * A' mi bőrünk

BARUK PRO

I. Rész.

EZek a' könyvnek igéi, mellyeket ír Báby-lomban Báruk a' Nériás fia, ki Máasias fia, ki Sedekiás fia, ki Sedeciás fia, ki Helciás fia, a' hetedik esztendőben, a' hónak negyedik napján, az időben melyben meg-vették a' Kaldeuſok Jeruſálemet, és fel-gyújtották az tűzzel. * És olvaſák Báruk e' könyvnek igéit Jekonjának Jojakim fiának a' Judá királyának fületre, és a' ſzóknyához-járó egéſz népnek fületre, * és a' hatalmaſoknak a' királyok fiainak fületre, és a' véneknek fületre, és a' nép fületre, kicsinytől-fogva nagyig, mind azoknak a' kik Bábyloniában laknak vala, a' Sodalai vala, és bőjtölnek vala, és imádnak vala az Úr ſíne-előtt. * És gyűjtenek ſzednek, a' mint kinek-kinek módgyában-vala, * és Jeruſalembe küldének Jojakim papnak, ki Helciásnak a' fiának, és a' Papoknak, és az egéſz népnek, kik ő-vele Jeruſalemben laktanak: * mikor el-vennék az

kőltőzteſsen téged : meg-látogatta a'te hamiſságodat Edom leánya, felfődőzte a'te bűneidet.

IEREMIAS PROFETA IMADSAGA.

V. Rész.

EMlekezzél-meg Uram mi történt rajtunk: tekintſ-meg, és laſd-meg gyalázatunkat. * A' mi örökſégünk idegenekre ſzállott; a'mi házaink a'kivűl-valókra. *Árvákká lőttünk atya-nélkűl, az anyáink mint az özvegyek. * Vizünket pénzen ittuk: fáinkat árron vőttük. * Nyakunkon-fogva vonattattunk, a'meg-fáradtaknak nem adatott nyugodalom. * Egyiptuſnak nyújtottuk kezünket, és az Aſsyriuſoknak hogy meg-elégíttetnénk kenyérrel. *Az atyáink vétkeztek, és ninchenek: és mi viſeltük az ő hamiſságokat. * A' ſzolgák uralkodtak rajtunk: nem vólt a'ki meg-ſzabadítana azoknak kezéből. *Életünk veſzedelmével hozunk vala magunknak kenyeret, a'fegyver-miatt a'puſztában. *A'mi bőrünk,	1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 10	mint a'kemencze meg-égett áz éhſégnek háborúi-miatt. * Az aſszonyokat Sionban meg-alázták, és a' ſzűzeket a'Júda váraſiban. * A' fejedelmek kézzel akaſztattak-fel; a'vének orczáját nem bőchűlték. * Az ifiakkal ſzemtelenűl éltek: és a'gyermekek a'fa-miatt el-eſtek. *A'vének el-fogytak a'kapukról; az ifiak az 11 A 15 énekeſek ſeregéből. * El-fogyott a' mi ſzívünknek örőme: ſiralomra változott a'mi énekló ſeregünk. * Eleſett a'mi fejünk koronája: Jaj nékünk, mert vétkeztünk. * Az-okáért 16 17 ſzomorúvá lőtt a'mi ſzívünk, azért homályoſodtak-meg a'ſzemeink. 18 * A' Sion hegyeért mivelhogy elveſzett, a'rókák jártak azon. * Te pedig Uram örökké meg-maradſz, a'te 19 D B király-ſzéked nemzetſégről nemzetſégre. * Miért feletkezel-el rólunk 20 mind örökké? el-hadſz-e minket a' napoknak ſokaſágáig? * Téríts hoz- 21 zád minket Uram, és meg-térűnk: újítſd-meg a' mi napjainkat, a' mint eleitől-fogva. * De el-vetvén meg- 22 vetettél minket, fölőtte igen meg-haragudtál ellenünk.

BARUK PROFETALASA.

I. Rész.

ESezek a'könyvnek igéi, mellyeket írt Bábyloniában Báruk a'Néria fia, ki Maásias fia, ki Sedeczias ſa, ki Sedei fia, ki Helczias fia, * az ötődik eſztendőben, a'hónak hetedik napján, az időben melyben meg-vőtték a' Kaldæuſok Jeruſalemet, és fel-gyújtották azt tűzzel. *És olvaſá Báruk e'könyvnek igéit Jekoniáſnak a'Joakim fiának a'Júda királyának fűleibe, és a'könyvhöz-jövő egéſz népnek fűleibe, * és a'hatalmaſoknak a'királyok fiainak fölőkbe, és a'vének fűleibe, és a'nép fűleibe, kichintől-fogva nagyig, mind azoknak a'kik Bábyloniábā laknak vala, a'Sódi folyó-víz-mellett. *Kik halván sírnak vala, és bőjtőlnek vala, és imádkoznak vala az Úr ſzíne-előtt. * És pénzt ſzedének, a'mint kinek-kinek az ő érteke-vala, *és Jeruſalembe küldék Jóakim papnak, ki Helcziáſnak a' Sálom fiának fia, és a'Papoknak, és az egéſz népnek, kik ő-véle Jeruſalemben találtattak: * mikor el-venné az	1 A

szolgállyunk nékik sok napokig, és találjunk kedvet az ő színek-előtt.
* Mi-érettünk-is imádkozzatok a'mi Urunknak Istenünknek: mert vétkeztünk a'mi Urunknak Istenünknek, és el nem fordúlt rólunk az ő haragja mind e'mái napig. * És olvasátok e' könyvet, mellyet hozzátok küldöttünk hogy olvastassék az Úr templomában, innep napon, és alkolmatos napon. * " és mongyátok: A' mi Urunknak Istenünknek igasság, nékünk pedig orczánk pirulása: a'mint ez napon az egész Júdán, és a'Jerusalem lakóin, * a'mi királyinkon, és fejedelminken, és papjainkon, és prophétáinkon, és atyáinkon. * " Vétkeztünk a'mi Urunk Istenünk-előtt, és nem hittünk, kérelkedvén ő-benne: * és nem véltunk engedelmesek néki, és nem halgattuk a'mi Urunknak Istenünknek szavát, hogy az ő parancholatiban járnánk, mellyeket nékünk adott. * A'naptól-fogva, mellyen ki-hozta az atyáinkat Egyiptus-földeből, mind ez napig, hihetetlenek vóltunk a'mi Urunkhoz Istenünkhöz: és el-szélledvén el-távoztunk, hogy ne halgatnók az ő szavát. * "És sok gonoszok ragadtak reánk, és átkok, mellyeket eleibe-adott az Úr Moysesnek az ő szolgájának: ki az atyáinkat ki-hozta Egyiptus-földéből, hogy nékünk adná a'téjjel's mézzel-folyó földet, a'mint e'mái napon. * És nem halgattuk a'mi Urunk Istenünk szavát a'prophétáknak mindé beszédek-szerént, a'kiket hozzánk küldött: * és el-mentünk ki-ki a'mi gonosz szívünknek indúlattyában, idegen isteneknek szolgálni, gonoszokat chelekedvén a'mi Urunk Istenünk szemei-előtt.

II. Rész.

AZért bé-tellyesítette a'mi Urunk Istenünk az ő igéjét, mellyet nékünk szóllott, és a'mi bíráinknak, a'kik Izraël-ít ítélték, és a'mi királyinknak, és a'fejedelminknek, és az egész Izraëlnek, és Júdának: * hogy az Ur nagy nyomorusságokat hozna reánk, a'minémüek nem lőttek az ég-alatt, a'mint Jerusalemben lőttek, " azok-szerént a'mik írva vannak a'Moyses törvényében, * hogy az ember az ő fiának húsát enné, és az ő leányának húsát. * És adta őket minden királyok kezébe, a'kik környűlünk vannak, gyalázatra, és pusztúlásra minden népek közőtt, mellyek-közzé el-hintett minket az Úr. * És alól estünk, és nem felyűl; mert vétkeztünk a'mi Urunknak Istenünknek, nem engedvén az ő szavának. * " A'mi Urunknak Istenünknek igasság: nékünk pedig, és az atyáinknak orcza-pirulás, mint ez napon. * Mert meg-mondotta az Úr nékünk mind e'gonoszokat, mellyek reánk jöttek: * és nem engesztelték-meg a'mi Urunk Istenünk orczáját hogy meg-térnénk ki-ki a'mi igen gonosz útainkról. * És vígyázott az Ur a'gonoszokon, és reánk hozta azokat: mert igaz az Úr minden chelekedetiben, mellyeket nékünk parancholt: * és nem halgattuk az ő szavát hogy az Úr parancholatiban járnánk, mellyeket előnkbe adott. * "És most Izraëlnek Ura Istene, kia' te népedet ki-hoztad Egyiptus-földéből erős kézzel, és jelekkel, és chodákkal, és a'te nagy erőddel, és fölséges karoddal, és nevet szerzettél magadnak, a'mint ez napon: * vétkeztünk, istentelenül chelekedtünk, hamisan viseltük magunkat, mi Urunk Istenünk, minden te igasságidban. * Fordúllyon-el a'te haragod mi-rólunk: mert keveseu maradtunk-meg a'nemzetségek-közőtt a'hová el-hintettél minket. * Halgasd-meg Uram a'mi könyörgésinket, és imádságinkat, és vígy-ki minket tennen-magadért: és adgyad hogy kedvet találjunk azok színe-előtt, a'kik minket el-hoztak: * hogy tudgya az egész föld hogy te vagy a'mi Urunk Istenünk, és hogy a'te neved hívattatott segétségűl Izraëlre, és az ő nemzetségére. * "Tekints Uram a'te szent házadból mi-reánk, és hajtsd-meg a'fűledet, és halgass-meg minket. * † Nyisd-fel a'szemeidet, és lássad: " mert nem a' meg-hóltak, a'kik a'pokolban vannak, kiknek lelkök ki-vitetett az ő testekből, adnak tiszteletet és igasságot az Úrnak: * hanem a'lélek, melly a'gonosznak nagy vólta-miatt szomorú, és meg-görbűlve jár, és erőtelenül; és a'meg-fogyatkozott szemek, és az éhező lélek ád néked Úrnak dicsőséget és igasságot. * Mert mi nem az atyáink igasságai-szerént könyörgünk, és kérünk irgalmasságot a'te színed-előtt, mi

Urunk Istenünk-" hanem hogy reánk
hochátrad a'te haragodat és bűnü-
lásodat, a'mint szóllottál, a'te szol-
gaid a'prophétái-által, mondván: "Így
szóll az Úr: Hajtsátok-meg a'ti vál-
lotokat, és a'nyakatokat, és dolgoz-
zatok a'Babylon királyának: és
veszszen élétek a'földön, mellyet az
atyátoknak adtam. * Hogy-ha nem
hallgattok a'ti Uratok Istenek
szavára hogy dolgozzatok a'Ba-
bylonia királynak: el-fogyatnak vi-
dékei a'Júda városából, és Jerusálem
kívül. * és el-vésznek tőletek a'vő-
legénynek szavai, és a'
szavai, és a'vő-legénynek szavai, és a
menyasszonynak szavai, és az
egész föld benne-lakók nyomorú-
ságul lésznek. * És nem halgattátok a'
te szódat, hogy dolgoznának a'Ba-
bylon királynak: és bé-tellyesítet-
ted a'te igéidet, mellyeket szóllot-
tál a'te szolgáid a'prophéták-által,
hogy el-viteténck a'mi királynk
choortyai, és a'mi atyáink choortyai
az ő helyeköl: * és ímé a'Napnak
melegségére vettettek, és az éjnek
hidegségére: és igen gonosz ha-
lálmakban hóltak-meg, éhséggel,
és fegyverrel, és szám-ki-vetésel.
* Es illyá tőtted a'templomot mely-
ben a'te neved segétségül hívat-
tott, a'mint ez napon, az Izraël bá-
nak, és a'Júda házának hamisságáért.
* És chelekedtél velünk mi Urunk
Istenünk minden jó-voltod-szerént,
és ama'te nagy minden irgalmas-
ságod-szerént: * A'mint szóllottál
a'te szolgád Moysel-által, az napon
mellyen meg-parancholtad néki,
hogy meg-írná a'te törvényedet az
Izraëlnek-előtt, mondván: "Ha nem
halgattyátok az én szómat, és a'nagy
sokaság leg-kisebbé változik a'Po-
gányok-közőtt, a'hová én őket el-
hintem: * mert tudom hogy engem
meg nem halgat a'nép, mert kemény
nyakú nép: és szívéhez tér az ő fog-
ság földében: * és meg-tudgyák
hogy én vagyok az ő Urok Istenök, és
adok nékik, és érteni fogják, és
hallani fogják. * És dicsér-
engem az ő fogságoknak földében,
meg-emlékeznek az én nevemről,
és el-fordúlnak az ő kemény
emlékeznek az ő atyyok bűnei-
vétkeztek. * És vilá-

Urunk Istenünk: *hanem hogy reánk bocháttad a'te haragodat és búsúlásodat, a'mint szóllottál, a'te szolgáid a'próféták-által, mondván: *Igy szóll az Úr: Hajtsátok-meg a'ti vállotokat, és a'nyakatokat, és dolgozzatok a' Bábylon királyának: és vesztég ültök a'földön, mellyet az atyáitoknak adtam. * Hogy-ha nem halgattyátok a' ti Uratok Istenetek szavát hogy dolgozzatok a' Bábyloniai királynak: el-fogyatlak titeket a'Júda városiból, és Jerusálem kivül, * és el-vészem tőletek a'vígasságnak szavát, és az örömnek szavát, és a'vő-legénynek szavát, és a' meny-aszszonynak szavát, és az egész föld benne-lakók nyoma-nélkül lészen. * És nem halgatták a' te szódat, hogy dolgoznának a'Bábylon királyának: és bé-tellyesítetted a'te igéidet, mellyeket szóllottál a'te szolgaid a' próféták-által, hogy el-vitetnének a' mi királyink chontyai, és a'mi atyáink chontyai az ő helyekből: * és ímé a'Napnak melegségére vettettek, és az étzakának hidegségére: és igen gonosz fájdalmakban hóltak-meg, éhséggel, és fegyvertel, és szám-ki-vetésel. *És ollyá tőtted a'templomot melyben a'te neved segétségül hívattatott, a'mint ez napon, az Izraël házának, és a'Júda házának hamisságáért. * És chelekedtél velünk mi Urunk Istenünk minden jó-vóltod-szerént, és ama'te nagy minden irgalmasságod-szerént: * A'mint szóllottál a'te szolgád Moyses-által, az napon mellyen meg-parancholtad néki, hogy meg-írná a'te törvényedet az Izraël fiai-előtt, *mondván: "Ha nem halgattyátok az én szómat, ez a'nagy sokaság leg-kisebbé változik a'Pogányok-között, a'hová én őket elhintem: * mert tudom hogy engem meg nem halgat e'nép. mert keménynyakú nép: és szívéhez tér az ő fogsága földében: * és meg-tudgyák hogy én vagyok az ő Urok Istenök, és szívet adok nékik, és érteni fognak; fületek, és hallani fognak. * És dícsérnek engem az ő fogságoknak földébe, és meg-emlekeznek az én nevemről. * És el-fordúlnak az ő kemény hátoktól, és az ő gonoszságoktól: mert meg-emlekeznek az ő attyok útáról a'kik ellenem vétkeztek. * És viszszahívom őket a'földre, mellyért megeskűdtem az ő attyoknak, Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak, és uralkodnak azon: és meg-sokasítom őket, és meg nem kevesednek. † *És más örök szövetséget szerzek véle'k, hogy ő Istenök legyek, és ők én népem lésznek: és ki nem mozdítom többé az én népemet, az Izraël fiait, a'földről a'mellyet nékik adtam.

*Lev. 26. b. 14. Deut. 28. b. 5.

† Ier. 31. f. 31. 32.

III. Rész.

ÉS most mindenható Uram, Izraëlnek Istene, a'nyavalyában-lévő és nyomorúlt lélek hozzád kiált: *halgasd-meg Uram, és könyörülly, mert irgalmas Isten vagy, és könyörülly rajtunk: mert vétkeztünk előtted. * Mert te örökké meg-maradsz, és mi el-veszünk-e örökké? *Mindenható Uram, Izraëlnek Istene, halgasd-meg most az Izraël halottinak, és azok fiainak imádságát, kik vétkeztek előtted, és nem halgatták az ő Urok Istenök szavát, és reánk ragadtak a'nyomorúságok. *Meg ne emlekezzél az atyáink hamisságiról, hanem emlekezzél-meg a'te kezedről, és a'te nevedről ez időben: *mert te vagy a'mi Urunk Istenünk, és dícsérünk téged Uram: * mert azért adtad a'te félelmedet szíveinkbe, hogy segétségül-is hívjuk a'te nevedet, 's dícsérjünk-is téged a'mi fogságunkbã, mert meg-térünk a'mi atyáink hamisságából, a'kik vétkeztek te előtted. * És ímé a'mi fogságunkban vagyunk ma, mellyel el-hintettél minket gyalázatra, és átokra, és büntetésre, az atyáinknak minden hamisságok-szerént, kik el-távoztak tőled mi Urunk Istenünk. * Halgasd Izraël az életnek parancholatit: vedd fületdbe, hogy tudgyad az okosságot. * Mi dolog Izraël hogy az ellenségek földében vagy? * meg-aggottál az idegen földön, meg-fertéztettél a'halottakkal: a'pokolba-ménőkhöz számláltattál. * El-hattad a' bőlcheségnek kút-fejét. * mert ha az Isten útán jártál vólna, kétség-nélkül örök békeségben laktál vólna. * Tanúld-meg hol légyen az okosság, hol légyen az erő, hol légyen az értelem: hogy tudgyad egyetemben hol légyen az életnek hosszúsága és táplálása, hol légyen a' szemnek világossága, és a'békeség. *Ki találta-

meg annak a'helyét? és ki ment-bé annak tár-házába? *Hol vannak a'Pogányok fejedelmi, és a'kik a'földönvalo vadakon uralkodnak? * a'kik az égi madarakkal játzodoznak, * a'kik ezüstöt, és aranyat gyüjtnek, melyben az emberek biznak, és ninch vége az ő gyüjtéseknek? a'kik ezüstöt vernek és szorgalmatosok, és fel nem találhatni az ő munkájokat? * kigyomláltattak, és poklokra alá-szállottak, és mások támadtak ő-helyekbe. * Az ifiak látták a'világosságot, és a'földön laktak: a'tudomány útát pedig nem tudták, * se nem értették annak ösvényit, se az ő fiok azt bé nem vötték, az ő színek-elöl meszsze távozott: * nem hallattatott Kánaán-földében, se nem láttatott Temánban. * Sem az Agar fiai, kik a'földön-valo okosságot keresik, a' Merra és Téman kereskedői, sem a' példa-beszédek magyarázói, sem az okosságnak's értelemnek keresői: a' bölcheségnek útát pedig nem tudták, se meg nem emlekeztek az ő ösvényiről. * Oh Iſraël, melly nagy az Isten háza, és széles az ő örökségének helye! * Nagy, és ninch vége; magas, és véghetetlen. * Ott vóltak ama' nevezetes oriások, kik eleitől-fogva vóltak, magasak és túdósok a'hadakozásban. * Nem ezeket válaszotta az Úr, se fel nem találták a'tudomány útát: az-okáért el-vesztek. * És mivelhogy nem vólt bölcheségek, el-vesztek az ő esztelenségek-miatt. * Ki ment-fel az égbe, és el-vötte azt, és alá-hozta azt a'felyhőkből? * Ki mét-által a'tengeren, és fel-találta azt? és el-hozta azt inkább hogy-sem a'válaszott aranyat? * Ninch a'ki tudhassa annak úttyait, sem a'ki fel-kereſse annak ösvényit: * hanem a'ki mindeneket tud, ismeri azt, és fel-találta az ő okosságával: a'ki el-készítette a' földet örök időre, és bé-töltötte azt barmokkal, és négy-lábu állatokkal: * ki a' világosságot ki-bochátya, és menten mégyen: és szóllította azt, és rettegéssel engedett néki. * A'chillagok pedig világoskodtak az ő állásokban, és örvendeztek: * hívattattak, és azt mondották: Jelen vagyunk: és vidámsággal világoskodtak annak, a'ki őket teremtette. * Ez a'mi Istenünk, és nem hasonlíttatik más ő-hozzája. * Ez találta a' tudománnak minden útát, és adta azt Jákóbnak az ő szolgájának, és Iſraëlnek az ő szerelmesének. * Ezek-után a'földön láttatott, és az emberekkel nyájaskodott.

IV. Rész.

EZ az Isten parancholatinak könyve, és az örökké-valo törvény: minnyájan, a'kik meg-tartyák azt, az életre jutnak: a'kik pedig el-hatták azt, a'halálra. * Térj-meg Jákob, és ragadd meg azt, járj az úton az ő fényeſségénél az ő világosságára. * Ne add másnak a'te dichőségedet, és idegen nemzetnek a'te méltóságodat. * Boldogok vagyunk Iſraël: mert a'mik tettszenek az Istennek, nyilván vannak nékünk. * Jó szívvel légy Isten népe, Iſraëlnek emlekezete: * a'Pogányoknak nem veszedelemre adattattatok-el: hanem azért, hogy haragból haragra ingerlettétek az Istent, adattattatok az ellenségeknek. * Mert boszszontottátok azt a'ki títeket teremtett, az örök Istent, áldozván az ördögöknek, és nem az Istennek. * Mert el-felejtettétek az Istent, a'ki títeket táplált, és megszomoritottátok a'tí dajkátokat Jerusalemet. * Mert látta az Istentől reátok-jövő haragot, és ezt mondotta: Hallyátok Sionnak határosi, mert nagy siralmat hozott reám az Isten: * Mert láttam az én népemnek, az én fiaimnak, és leányimnak rabságát, mellyet reájok hozott az örökké-valo. * Mert vigasággal táplaltam őket: de sírással és bánattal bocháttam-el őket. * Senki ne örüllyön én-rajtam özvegyen, és el-pusztúlton; sokaktól el-hagyattattam az én fiaim bűnéiért: mert el-hajlottak az Úr törvényétől. * Az ő igasságit pedig nem tudták, se nem jártak az Isten parancholatinak útain, sem az ő igaz-mondásának ösvényin nem mentek igasággal. * Jőjenek-elő a'Sion szomszédi, és emlekezzenek-meg az én fiaimnak's leányimnak fogságáról, mellyet reájok hozott az örökké-valo. * Mert meszszűnnen reájok hozta a'népet, a' gonosz és idegen-nyelvű népet: * kik nem tiszteltéték a'vénet, se a'gyermekeken nem könyörűltek, és el-vitték az özvegynek szerelmesit, és fiak-nélkül egyedül

dűl magán hatták. * Én pedig mivel segéthetlek titeket? * Mert a'ki reátok hozta a'nyomorúságokat, ő szabadít-meg titeket a'tí ellenségiteknek kezőkből. *Mennyetek-el fiaim, mennyetek-el, mert én egyedűl hagyattattam.*Le-vetettem a'békeségnek hoszszú ruháját, fel-őltőztem pedig a'kőnyőrgésnek zákjába, és kiáltok a' Fölségeshez az én napjaimban. * Jó szívvel legyetek fiaim, kiáltsatok az Úrhoz, és ki-szabadít titeket az ellenséges fejedelmeknek kezéből. *Mert őrőkké reméllettem a'tí szabadúlástokat: és őrőmem jőtt nékem a'szenttől az irgalmasságért, melly néktek jő a'mí őrőkké-valo megszabadítónktól. * Mert titeket szomorúsággal és sírással bochátottalak-ki; viszsza-hoz pedig titeket nékem az Úr őrőmmel és vígasággal őrőkké. * Mert a'mint látták a'Sion szomszédi a'tí fogságtokat az Istentől, úgy meg-láttyák hamarsággal a' tí meg-szabadulástokat az Istentől, melly reátok jő nagy tiszteséggel, és őrők fényességgel. * Fiaim, békeséggel szenvedgyétek a' haragot, melly reátok jőtt: mert űldőzőtt téged a'te ellenséged, de hamar meglátod az ő veszedelmét: és fel-hágsz az ő nyakára. * Az én gyengéim kemény útakon jártak: mert el-vitettek mint az el-ragadtatott nyáj az ellenségektől. * Jó szívvel legyetek fiaim, és kiáltsatok az Úrhoz: mert emlekezetben léstek annál a'ki elvitt titeket. * Mert a'mint a'tí igyekezetetek vólt hogy el-tévelyednétek az Istentől: tíz-annyira ismég megtérvén keresitek őtet. * Mert a'ki reátok hozta a'nyomorúságokat, ismég az hoz néktek őrők vígaságot a'tí meg-szabadúlástokkal. *Jó szívvel légy Jerusalem, mert int tégedet, a'ki téged nevezett. * Az ártalmasok el-veszsznek, a' kik tégedet győtrőttek: és a'kik őrvendeztek a' te romlásodon, meg-bűntettetnek. * a' városok, mellyeknek szolgáltak a'te fiaid, meg-bűntettetnek: és a' melly el-vőtte a'te fiaidat. * Mert a' mint őrűlt a'te romlásodon, és vígadott a'te eseteden, úgy szomorkodik az ő pusztúlásán. * És el-vágattatik az ő sokaságának vígasága, és az ő őrőme sírássá lészen. * Mert tűz jő reája az őrőkké-valótól sok napok-ig, és az őrdőgők lakják sok ideig. * Tekints Nap-keletre Jerusalem, és lássad az Istentől néked-jővő vígaságodat. *Mert ímé el-jőnek a'te fiaid, kiket el-bocháttál el-szélledve, el-jőnek egybe-gyűjtetvén Nap-kelettől-fogva Nap-nyúgatig, a'szentnek igéje-által őrűlvén az Istennek tiszteségére.

V. RÉSZ.

VEtkőzzél-le Jerusalem a'siralomnak és a'te nyomorúságodnak hoszszú-ruhájából: és őltőzzél-fel az ékességbe, és annak az őrők dichőségnek tiszteségébe, melly az Istentől jőtt néked. * Kőnyűl-vészen téged az Isten az igasság palástyával, és az őrők tiszteségnek süvegét tészi fejedre. * Mert az Isten meg-mutattya az ő fényeségit te-benned, mindennek a'ki az ég-alatt vagyon. * Mert néked neveztetik a'te neved az Istentől őrőkké: Igasságnak békesége, és az Isteni tiszteletnek dichősége. *Kellyfel Jerusalem, és álly magas helyre: "és tekints Nap-keletre, és lássad a' te egybe-gyűjtetett fiaidat, Nap-kelettől-fogva Nap-nyúgatig, a'szentnek igéje-által őrvendezvén az Istennek emlekezetin. *Mert gyalog mentek-ki te-belőled az ellenségtől vitettetvén: viszsza-hozza pedig az Úr azokat te-hozzád tiszteségben hordozván mint az ország fiait. * Mert el-rendelte az Isten hogy meg-alázzon minden magas hegyet, és az erős kő-sziklákat, és a'vőlgyeket bétőltse a' földnek igyenesége-szerént: hogy az Izraël bátorságoson járjon az Isten tiszteségére. * Bé-árnyékozták pedig az erdők-is, és minden győnyőrűséges fák, Izraëlt az Isten parancholattyából. * Mert viszsza-hozza az Isten Izraëlt vígasággal az ő dichősségének világosságában, irgalmasággal, és igasággal, melly ő-tőle vagyon.

" *Sup. 4.d.36.*

VI. RÉSZ.

A'Levélnek mása, mellyet Jeremías a' Babyloniába-viendő foglyokhoz küldött a'Babylóniai királytól, hogy hírt tenne nékik, a'mint meg-parancholta néki az Isten. *"A'BŰNŐKÉRT, mellyekkel vétkeztetek az Isten-előtt, fogva vi-

" *Jer. 25.b.9.*

tettők Babyloniába Nabukodonosortól a' Babylóniai királytól.
* Bé-menvén azért Bábylonba, sok esztendeig lésztek ott, és hosszú ideig, hét nemzetségig: az-után pedig ki-hozlak titeket onnét békeséggel. * " Most pedig látni-fogtok Babyloniában, arany, és ezüst, és kő, és fa isteneket a'vállokon hordoztatni, rettegtetvén a' Pogányokat.
" Is. 44. b. 10.
* Meg-lássátok azért, hogy ne legyetek ti-is hasonlók egyebeknek cselekedetekhez, és ne féllyetek, és a'tőlők-valo félelem ne fogjon rajtatok. * Látván azért a' hátúl és elől imádo sereget, mondgyátok a'tí szívetekben: Téged kell imádni Uram.
* Mert az én Angyalom veletek vagyon: én-magam pedig ki-keresem a'tí lelketeket. * Mert azok nyelve az átstól simíttatott, ő-magok-is a'megaranyaztattak és meg-ezüstőztettek, hamisak, és nem szólhatnak. * És a'mint azékességet-szerető szűzet; úgy chinyosították azokat aranyat vévén. * Bizonyára arany koronájok vagyon az ő isteneknek fejeken: honnét le-vonszák a'papok rólok az aranyat 's az ezüstöt, és azt magokra költik. * Ugyan azokból adnak pedig a' bordélyosoknak-is, és a' kurvákat ékesítik: és mikor ismég viszsza-vészik azt a'kurváktól, az ő isteneket ékesítik véle. * Ezek pedig meg nem szabadúlnak a'rosdától, és a'molytól. * Bé-födvén pedig azokat bársony ruhával, meg-törlik azoknak orczájokat a'ház-béli por-miá, melly igen sok vagyon kőzöttök. * Királyi pálczája vagyon pedig mint embernek, mint a'tartomány bírájának, ki az ellene-vétkezőt meg né öli. * Fegyver-is vagyon kezében, és szekercze: magát pedig a'hadtól, és a'tolvajoktól meg nem szabadíttya. Innen néktek tudva légyen, hogy nem istenek.
* Ne féllyetek azért tőlők. Mert mint az embernek el-törött edénye haszontalanná lészen, ollyanok az ő istenek-is. * A'házban lévén, az ő szemök rakvák porral a' bé-menőknek lábokról. * És mint a'ki a'királyellē vétett, annak ajtaja környűl-vétetett: vagy mint a'koporsóba tétetett halottat, úgy őrizik a'papok az ajtókat zárokkal, és lakatokkal, hogy a' tolvajoktól meg ne foszttatassanak.
* Gyertyákat gyújtnak nékik, és ugyan sokakat, mellyek-közzűl egygyet sem láthatnak: ollyanok pedig mint a'gerendák a'házban. * Az ő belső részeket pedig, azt mongyák, hogy a'földből-valo kígyók nyalogattyák-ki, midőn meg-emésztik őket, és az ő ruhájokat, és nem érzik. * Feketékké lésznek az ő orczájok a'házba-tétetett füsttől. * Az ő testök-fölött, és a'fejök-fölött röpdésnek a' baglyok, és a'fechkék, és egyéb madarak-is hasonló-képpen 's a'machkák. * Innen tudgyátok hogy nem istenek. Ne féllyetek azért tőlők. * Az arany-is melly rajtok vagyon, az ékességért vagyon. Ha valaki el nem törli a' roszdát, nem fénlenek: mert mikor ő-tetnének-is, nem érzettenek. † Nagy árron vötték azokat, mellyekben lélek ninchen. * Lábok-nélkűl vállokon hordoztatnak, mutogatván alávalóságokat az embereknek. Megszégyenűllyenek a' kik tisztelik-is őket. * Az-okáért ha a'földre esnek, önnön-magoktól fel nem kelnek, ha valaki igyenesen fel-állattya-is, nem önnön-magától fog-állani, hanem mint a'halottaknak, az ő ajándékokat eleikbe tészik. * Az ő áldozattyokat el-adgyák az ő papjok, és gonoszúl élnek véle: hasonló-képpen az ő felességek-is el-szedegetvén, sem a'betegnek, sem a'kóldúsnak semmit nem adnak, * az ő áldozattyokat a' nehézkesek és a'havi-folyásban-lévők illetik. Tudván azért ezekből hogy nem istenek, ne féllyetek tőlők.
" Is. 46. b. 6.
* Mert honnat hívattatnak istenek? Mert az aszszony'állatok tésznek valamit az ezüst, és arany, és fa istenek-eleibe: * és azok házaiban ülnek a' papok, szakadozott köntősök lévén, és borotvált fejők, és szakállok, kinek fejők mezítelenek. * Ordítnak pedig kiáltván az ő istenekre, mint a' halotnak torjában. * Az ő ruházattyokat el-vészik a'papok, és azzal meg-ruházzák feleségőket, és fiokat. * És ha valakitől valami gonoszt szenvednek-is, vagy valami jót vésznek, meg nem fizethetik: se király nem rendelhetnek, se azt le nem tehetik. * Hasonló-képpé se gazdagságot nem adhatnak, se gonoszszal nem fizethetnek. Ha valaki fogadást tészen nékik, és meg nem adgya, azt sem keresik. * Embert meg nem szabadítnak a'haláltól, se meg nem mentik

mentik az erőtlent a'hatalmasbtól.
* A'vak embernek a'látáſt meg nem 36
adgyák, ſzükſégéből az embert meg
nem ſzabadíttyák. * Az özvegyen 37
nem könyörűlnek, ſe nem téſznek
jól az árvákkal. * A' hegy-béli kő- 38
vekhez haſonlók az ő iſtenek, fából,
és kőből, és aranyból, és ezűſtből-
valók. A'kik pedig azokat tiſztelik,
meg-ſzégyenűlnek. * Mint alíthatni 39
tahát, vagy mondhatni azokat iſte-
neknek lenni? * Még önnön-magok 40
a'Kaldæuſok ſem tiſztelik azokat:
kik midőn hallyák hogy a'néma nem
ſzólhat, azt Bélhez viſzik, kérvén tőle
hogy ſzóltaſsa: * mint-ha érezhet- 41
nének a'kik meg nem mozdúlnak, és
ők-is midőn meg-értik, el-hadgyák
azokat: mert magoknak ſinch érzé-
kenyſégek az ő iſteneknek. * Az aſz- 42
ſzony'állatok pedig kötelekkel bé-
övedzve ülnek az útakon, az olaj-fák
magvait gyújtogatván. *Mikor pedig 43
valamellyik közzűlök el-vonyattat- E
ván valamelly úton-járótól véle hál,
a'ſzomſzédgyának ſzemére veti, hogy
nem itélteteti olly méltónak mint ő,
és annak kötele el nem ſzakaſztatott.
*Mindenek pedig a'mik azokkal léſz- 44
nek, hamiſsak. Mi-képpen alíthatni,
vagy mondhatni őket Iſteneknek
lenni? *Az átſoktól pedig és az öt- 45
vöſöktől chináltattanak. Semmivé
egyébbé nem léſznek, hanē a'minek
a'papok akarják leni. * A'meſter-em- 46
berek-is, a'kik azokat chinállyák, nem
ſok ideig-valók. *Vallyon tahát lehet-
nek-e azok iſtenek a'miket ők chinál-
tak? *Hazugſágokat és gyalázatokat 47
hattak pedig az utánnok-következő
knek. * Mert midőn had jő reájok, 48
és veſzedelmek; gondolkodnak a'pa-
pok magokban, hol rejtſék-el mago-
kat azokkal. * Mi-képpen kell tahát 49
vélni hogy iſtenek légyenek, kik ſem
a'hadtól meg nem ſzabadíttyák ma-
gokat, ſem a'veſzedelmekből mago-
kat ki nem mentik? *Mert holott ara- 50
nyas és ezűſtös fából-valók, az-után
meg-tudatik minden Pogányoktól és
királyoktól hogy hamiſsak: mellyek
nyilván-valók hogy nem iſtenek, ha-
nem az emberek kezeinek alkotmá-
nyi, és az Iſtennek ſemmi alkotmánya
ninch vélek. * Onnét vagyon tahát 51
tudva, hogy nem iſtenek, hanem em-
berek kezeinek alkotmányi, és az Iſ-
tennek ſemmi alkotmánya ninch ő-
bennek? *Királyt a'tartománnak nem 52
támaſztnak, eſsőt ſem adnak az embe-
reknek. *A' tőrvényt ſem tudgyák, 53
F a'tartományokat ſem ſzabadíttyák
meg a'boſzſzúſág-tételtől: mert ſem-
mit nem tehetnek, mint a'varjatſkák
az ég 's a'föld-közőtt. *Mert mikor 54
tűz akad a'fa, és ezűſt, és arany iſtenek
házába, azok papjai el-futnak ugyan,
és meg-ſzabadúlnak: ők pedig, mint 55
a'gerendák középben meg égnek. *A'
királynak pedig, és a'hadnak ellene
nem állanak. Mi-képpen alíthatni ta- 56
hát, vagy hihetni hogy iſtenek? *Sem
a'lopóktól, ſem a'tolvajoktól meg
nē ſzabadíttyák magokat a'fa, és kő,
és aranyas, és ezűſtös iſtenek: a'kik- 57
től azok a'kik erősbek, * az aranyat,
és ezűſtöt, és a'ruházatot, mellyel bé-
föddöztettek, el-véſzik, és el-mennek,
és magokat meg nem ſegétik. * Az- 58
okáért jobb királlyá leſz, a'ki a'maga
erejét meg-mutattya; vagy a'házban
haſznos edénnyé, mellyel dicheked ik
a'ki azzal bír; vagy a'házban ajtóvá,
melly meg-őrizi a'mik abban vannak;
hogy-ſem hamis iſtenekké. *A'Nap 59
ugyā és a'hóld, és a'chillagok, mivel-
hogy fényeſek, és haſznra küldet-
tek-ki, engednek. * Haſonló-képpen 60
a'villámáſ-is mikor meg-jelenik, lát-
hatò; azon-képpen pedig a'ſzél-is
minden tartományban fúj. *A'fely- 61
hők-is, mellyeknek midőn meg-pa-
rancholtatik az Iſtentől hogy el-jár-
ják az egéſz világot, véghez viſzik a'mi
nékik parancholtatott. *A'tűz is on- 62
G nan-felyűl küldettetvén hogy meg-
eméſzſze a' hegyeket, és az erdőket,
meg-miveli a'mi néki parancholta-
tott. Ezek pedig ſe ékeſségekben, ſe
erejekben nem haſonlók amazoknak
eggyikéhez. *Azért nem kell őket iſ- 63
teneknek alítani, ſe mondani, holott
ſe tőrvényt nem tehetnek, ſe ſemmit
nem chelekedhetnek az emberek-
nek. *Tudván azért hogy nē iſtenek, 64
ne féllyetek tahát tőlök. *Mert a'ki- 65
rályokat ſe meg nē átkozzák, ſe meg
nem áldgyák. * Jeleket-is az égben a' 66
Pogányoknak nem mutatnak, ſe nem
fénylenek mint a'Nap, ſe nem világ-
oskodnak mint a'hóld. *Az oktalan- 67
állatok jobbak azoknál, mellyek el-
futhatnak a'heazat-alá, és magok-
nak haſználhatnak. * Semmi jelen- 68
ſégünk ninch azért nékünk hogy
iſtenek: azért ne féllyetek tőlök.

*Mert mint az ugorkás kertben a' 69
vász sem̃it meg nem őriz: úgy vannak
azoknak fa, és ezűst, és aranyazott is-
tenők.*Ollyanok mint a'kertbẽ a'feír 70
tővis, melyre minden madár reá-űl.
*Hasonló-képpẽ a'setétben el-vette-
tett hólt testhez-is hasonlók azoknak
fa, és aranyazott, és ezűstőzött iste-
nők. * A'bársonyról-is, és a'skárlát- 71
ról, mellyek rajtok meg-molyosod-
nak, meg-tudgyátok hogy nem iste-
nek. Ő-magok-is meg-emésztetnek
végtére, és gyalázatra lésznek a'tar-
tományban. * Jobb az igaz ember, 72
a'kinek bálványi ninchenek: mert tá-
vúl lészen a'gyalázatoktól.

EZEKIEL PROFETALASA.

I. Rész.

ES lőn a'harminczadik 1
esztendőben, a'negye- A
dikben, a'hónak ötödi-
kén, midőn a'foglyok-
kőzött vólnék "a'Kóbar folyó-vize-
mellett, meg-nyílának az egek, és lá-
ték Isteni látásokat. * A'hónak ötő- 2
dikén, ez az ötödik esztendeje Joakin
király el-kőltőzésének, * lőn az Úr 3
igéje Ezekiel paphoz a'Búzi fiához a'
Kaldæusok földében, a'Kóbar folyó-
vize-mellett: és lőn ott ő-rajta az Úr
keze. * És látám, és ímé forgó-szél jő 4
vala Északról; és nagy felyhő, és ab- B
ban egyeledett tűz, és fényesség an-
nak-kőrnyűle: és annak-kőzepette
mint a'gyantának színe, az-az a'tűz-
nek-kőzepette: * és annak-kőzepet- 5
te négy lelkes állatoknak hasonlatos-
sága: és ez az ő ábrázattyok, ember
hasonlatossága vala rajtok. * Négy 6
orczája eggyiknek, és négy szárnya
eggyiknek. * Az ő lábok igyenes lá- 7
bak, és a'lábok talpa mint a'borjù lab-
nak talpa, és szikrázók mint a'tűn-
dőklő réznek színe. *És emberi kezek 8
az ő szárnyok-alatt négy részre: és
orczájok és szárnyok négy részre va-
la. * És egybe valának foglalva az ő 9
szárnyok eggyiké a'másikéhoz. nem C
fordúlnak vala meg mikor járnak va-
la: hanem mindenik kőzzűlők eleibe 10
mégyen vala arczal. * Az ő orczájok
hasonlatossága pedig: emberi orcza,
és oroszlány orcza a'négynek jobja-
felől; ökör orcza pedig a'négynek
ballya-felől, és sas orcza a'négy-fő-
lőtt. * Az ő orczájok, és szárnyok 11
ki-terjesztve felyűl: mindeniknek két
szárnyok egy-mást érik vala, és kettei
bé-fődőzi vala az ő testőket: *és min- 12
denik kőzzűlők eleibe mégyen vala
arczal. a'hová a'lélek indúlattya vala,
oda mennek vala, és meg nẽ fordúlnak
vala midőn járnának. * És a'lelkes ál- 13
latok színe, az ő tekíntetek, mint az D
égő tűzes szemek, és mint a'lámpá-
soknak tekíntete. Ez vala a'látás fu-
tosván a'lelkes állatok-kőzött, a'tűz-
nek fényessége, és a'tűzből ki-menő
villámás. *És a'lelkes állatok mennek 14
és jőnek vala mint a'chillámlo villá-
más. * És mikor nézném a'lelkes álla- 15
tokat, meg-jelenék egy kerék a'földön
a'lelkes állatok-mellett, négy orczá-
ja-lévén. *és a'kerekek tekíntete, és 16
azok chinálmánya, mint a'tenger
színe: és mind a'négynek azon egy a'
színe: és azok tekíntete, és chinálmá-
nya, mint-ha a'kerék kőzepett kerék
vólna. * Azoknak négy része-felé 17
járván mennek vala, és meg nem for-
dúlnak vala midőn járnának. * A'ke- 18
rekek talpa-is, és magassága, és a'for- E
mája rettenetes vala: "és az egész
alkotmány rakva vala szemekkel
mind a'négy-kőrűl. * És mikor jár- 19
nak vala a'lelkes állatok, egyenlő-
képpen a'kerekek-is járnak vala azok-
mellett: és mikor fel-emelkednek va-
la a'lelkes állatok a'földről, fel-emel-
kednek vala eggyűtt a' kerekek-is.
* Valahová a'lélek mégyen vala, oda 20
menvén a' lélek, a'kerekek-is egyen-
lő-képpen fel-emelkednek vala, kő-
vetvén őtet. Mert életnek lelke vala
a' kerekekben. * A' járókkal járnak 21
vala, és az állókkal állanak vala: és a'
földtől fel-emelkedtekkel, egyenlő-
képpen fel-emelkednek vala a'kere-
kek-is, kővetvén azokat: mert élet-
nek lelke vala a'kerekekben. * És a' 22
lelkes állatok fejei-fölött az égnek F
hasonlatossága, mint a' rettenetes
kristalnak színe, és ki-terjesztetve
felyűl azok fejei-fölött. * Az ég-alatt 23
pedig azok szárnyai igyenesek valá-
nak eggyik a'másikát érvén: minde-
nik bé-fődőzi vala két szárnyával az
ő testét, és a'másik hasonló-képpen

"Inf. 3. f. 23. 12. d. 20.

"Inf. 1. c. 12.

fődöztetik vala bé. * És hallám a' 24
szárnyok zúgását, mint a' sok vizek
zúgását, mint a' magasság-béli Istennek szavát: mikor járnak vala, mint a'
sokaságnak zengése vala, mint a' tábor zengése: és mikor állanak vala,
le-ereszteték vala az ő szárnyok.
*Mert mikor szózat lészen vala az ég- 25 G
fölött, melly az ő fejek-fölött vala,
meg-állanak vala, és le-ereszték vala
az ő szárnyokat. * És az ég-fölött, 26 1
melly az ő fejek-fölött vala, mint a' sá- A
fir-kőnek tekintete a' királyi széknek
hasonlatosságára: és a' királyi-szék
hasonlatossága-fölött, mint az emberi ábrázatnak hasonlatossága felyűl.
*És látám mint a' gyantának színét: 27
mint a' tűznek tekintetit, azon-belől
kőrös-kőrűl: az ágyékitól-fogva és
oda-fel, és az ágyékitól-fogva mind
alá, látám mint a' tűndöklő tűznek színét kőrös-kőrűl. *Mint a' szivárványnak tekintetit, mikor a' felyhőben 28
vagyon az esős napon. ez vala a' fényeségnek színe kőrös-kőrűl.

II. Rész.

EZ az Isten dicsősége hasonla- 1
tosságának látása. és látám, és A
az orczámra esém, és hallám
a' szóllónak szavát. És monda
nékem: Ember fia, álly-fel a' lábaidra, és szóllok veled. *Es belém jöve 2
a' lélek minek-utánna szólla nékem,
és fel-állata engem a' lábaimra: és hallám hogy hozzám szóllana, * és 3
mondaná: Ember fia, el-küldlek én B
téged az Israël fiaihoz, a' pártos nemzetségekhez, kik el-távoztak tőlem:
ők és az ő attyok fel-bontották az én
szövetségemet mind e' napiglan. *És 4
kemény orczáju fiak, és meg-szelídithetetlen szívűek, a' kikhez én küldlek
téged: és mongyad nékik: Ezeket
mongya az Úr Isten: *Ha valami- 5 C
képpen meg-halgattyák, és ha valami-képpen le-chendesednek, mert
búsító ház, és meg-tudgyák hogy
próféta vólt közöttök. *Te azért em- 6
ber fia, ne félly tőlök, se az ő beszédektől meg ne ijedgy: mert hitlenek
és hitetők vannak veled, és skorpiókkal lakol. az ő beszédektől ne félly,
és az ő orczájoktól meg ne ijedgy,
mert búsító ház. * Az-okáért szól- 7
lyad az én igéimet nékik, ha valami-
képpen meg-halgattyák, és le-chen- D
desednek: mert boszszontók. * Te 8
pedig ember fia, halgasd-meg vala-
miket néked szóllok: és ne légy búsító
mint a' búsító ház: nyisd-meg a' szá- 9
dat, és edd-meg valamiket én néked
adok. *És látám, és imé egy kéz nyújtaték-ki hozzám, melyben egy bétakartatott könyv vala: és ki-teríté
azt előttem, " melly írva vala belől és "Apoc.
kivűl: és siralmak valának abban írva, 5. v. 1,
és ének, és jaj.

III. Rész.

ÉS monda nékem: Ember fia, 1
valamit találsz edd-meg: edd- A
meg e' könyvet, és el-menvén
szólly az Israël fiainak. * És 2
fel-nyitám a' számat, és meg-éteté
velem azt a' könyvet: * és monda né- 3
kem: Ember fia, a' hasad meg-észi, és
a' béled meg-telik e' könyvel, mellyet
én néked adok. "És meg-őm azt: és "Apoc.
édesség lőn a' számban mint a' méz. * És 4 10. v. 9.
monda nékem: Ember fia, menny az 10.
Israël házához, és szóllyad az én igéimet nékik. * Mert nem mély beszédű és ismeretlen-nyelvű néphez küld- 5
detel te, az Israël házához: * sem 6
mély beszédű és ismeretlen-nyelvű
sok népekhez, kiknek ne halhasad
beszédeket: és ha azokhoz küldetnél- 7
is, azok-is halgatnának téged. * Az B
Israël háza pedig nem akarnak téged
halgatni: mivelhogy nem akarnak
engem halgatni. mert Israëlnek egész
háza erős-homlokú és kemény-szívű. 8
*Imé erősb orczát adtam néked az ő
orczájoknál, és keményb homlokot
az ő homlokoknál. *Mint a' gyémánt, 9
és mint a' tűz-ütő-kő ollyanná tettem a' te orczádat: ne félly tőlök, se
meg ne ijedgy az ő orczájoktól: hogy 10
búsító ház. * És monda nékem: Ember fia, minden beszédimet, mellyeket
én szóllok néked, vedd szívedbe, és 11
hallyad-meg füleiddel: *És eredgy
menny-bé az el-költöztekhez, a' te C
néped fiaihoz, és szólly nékik, és
mongyad nékik: Ezeket mongya az
Úr-Isten: ha talám meg-halgattyák, 12
és le-chendesednek. * És fel-vőn engem a' lélek, és utánnam nagy indúlatnak szavát hallám: Áldott az Úr
dichősége az ő helyéről, *és a' lelkes- 13
állatok szárnyai szavát, mellyeket
egy-máshoz vernek vala, és a' lelkes-
állatokat követő kerekek szavát, és a'
nagy indúlatnak szavát. * És fel-eme- 14
le engem a' lélek, és fel-vőn engem: D
és el-menék meg-keseredvén az én
lelkemnek búsúlásában: mert az Úr

keze vala velem, meg-erősítvén en-
gem. *És jővék az el-kőltőztekhez az 15
új vetemények asztagjához, azokhoz
a'kik a'Kóbar folyó-vize-mellett lak-
nak vala, és le-űlék a'hol ők űlnek
vala: és ott maradék hét napig bán-
kodván kőzőttők. *Midőn pedig el- 16
múlt vólna a'hét nap, lőn az Úr igé-
je én-hozzám, mondván: * "Ember 17
fia, őr-állóúl adtalak téged az Israël
házának: és meg-hallod az én szám-
ból az igét, és jelentsd-meg nékik én-
tőlem. * Ha én mondom az isten- 18
telennek: Halállal halsz-meg: 's meg E
nem jelented néki, se nem szóllasz
hogy az ő istentelen útáról el-térjen,
és éllyen: az istentelen az ő hamisság-
ában meg-hal, de az ő vérét a'te
kezedből keresem-ki. * Ha pedig te 19
meg-jelented az istentelennek, és ő
meg nem tér az ő istentelenségéből,
és az ő istentelen útáról: ő az ő ha-
misságában meg-hal ugyan, te pedig
lelkedet meg-szabadítottad. * De ha 20
el-fordúl-is az igaz az ő igasságáról,
és hamisságot chelekeszik: botrán-
kozást tészek-eleibe, ő meg-hal, mert
meg nem jelentetted néki: az ő bű-
nében hal-meg, és nem lésznek em-
lekezetben az ő igassági, a'mellyeket
chelekedett: az ő vérét pedig a'te ke-
zedből keresem-ki. *Ha pedig te meg- 21
jelented az igaznak hogy ne vétkez- F
zék az igaz, és ő nem vétkezik: élvén
él, mivelhogy meg-jelentetted néki,
és te meg-szabadítottad a'te lelkedet.
*És lőn én-rajtam az Úr keze, és mon- 22
da nékem: Fel-kelvén menny-ki a'
mezőre, és ott szóllok veled. * És 23
fel-kelvén ki-menék a'mezőre: és
ímé ott az Úr dichősége áll vala mint
a'dichőség, † mellyet a'Kóbar folyó-
vize-mellett láttam vala: és az or-
czámra esém. *És belém jőve a'lélek, 24
és lábaimra állata engē: és szólla ve- G
lem, és monda nékem: Menny-bé, és
rekeszkedgyél-bé a'te házadba. * És 25
te ember fia, ímé kőtelek vettetnek
reád, és meg-kőtőznek téged azok-
kal: és ki nem mégy kőzzűlők. *És a' 26
nyelvedet az ínyedhez ragasztatom,
és néma lészsz, és nem mint a'feddő
férfiu: mert búsíto ház. *Mikor pedig 27
szóllani fogok néked, meg-nyitom a'
szádat, és mongyad nékik: Ezeket
mongya az Úr-Isten: a'ki hallya,
hallya-meg: és a'ki nyugoszik, nyu-
godgyék: mert búsíto ház.

"Inf. 33. b. 7.

† Sup. 1. a. 3.

IV. Rész.

1 ES te ember fia, végy magad-
A nak egy téglát, és tedd azt
elődbe: és írd-le arra a'Jerusa-
2 lem várasát. * És rendelly az-
ellen meg-szállást, és építs sánczokat,
és hordgy tőltést, és állass tábort el-
lene, és tégy fal-rontó-kosokat kőr-
3 nyűle. * Es te végy magadnak egy
vas serpenyűt, és állasd azt vas fal-
gyanánt kőzőtted, és a'vára s-kőzőtt:
és keményítsd-meg orczádat ellene,
és meg-szálva légyen, és vedd-kőr-
4 nyűl azt: jel ez az Israël házának. *És
te fekűdgyél a'bal-óldaladra, és ves-
sed az Israël háza hamisságit arra, a'
napok száma-szerént mellyeken azon
fekszel, és visellyed az ő hamisságo-
5 kat. *Én pedig néked az ő hamisságok
B esztendeit adtam, a'napok száma-sze-
rént három száz és kilenczven napot:
és visellyed az Israël háza hamisságát.
6 * És mikor ezeket bé-tellyesíted, fe-
kűdgyél a'jobb óldaladra másodszor:
" és visellyed a'Júda háza hamisság-
át negyven napig. a'napot esztendőért,
a'napot, mondom, esztendő-
7 ért adtam néked. * És Jerusalemnek
meg-szállására fordíttsad a'te orczá-
dat, és a'karod ki-nyujtva légyen: és
8 profétálly ellene. *Íme kőrnyűl-vőt-
telek téged kőtelekkel: és ne fordúlly
a'te óldaladról a'másik óldaladra, míg
nem bé-tőltőd a' meg-szállásodnak
9 napjait. *És te végy magadnak gabo-
nát, és árpát, és babot, és lenchét, és
kőlest, és ledneket: és tedd azokat
egy edénybe, és chinálly magadnak
kenyereket a'napok száma-szerént
mellyeken a'te óldaladon fekszel:
három-száz és kilenczvén napig
10 egyed azt. * Az ételed pedig mellyel
C élsz, mérték-szerént húsz státer-nyo-
mò légyen egy napra: időről időre
11 egyed azt. * Es vizet mérték-szérént
igyál, a'Hinnek hatod részét: időről
12 időre igyad azt. * És mint a'hamu-
alatt sült árpa pogáchát egyed azt: és
olly ganéjjal, a'melly az emberből
ki-mégyen, fődd-bé azt az ő szemők-
13 előtt. * És monda az Úr: Igy észik az
Israël fiai "az ő meg-ferteztetett ke-
nyerőket a'Pogányok-kőzőtt, a'kik-
14 kőzzé ki-vetem őket. * És mondék:
D A a a, Uram Isten, ímé az én lelkem
meg nem ferteztetett; és dőggel-ból-
tat, és vadaktól meg-szaggattattat

"Num. 14. f. 34.

"Osea. 9. a. 3.

nem

nem őttem gyermekségemtől-fogva mind eddig, és nem ment az én szám-
ba semmi undoktalan hús. * És monda 15
nékem: Ímé tehén-ganéjt adtam né-
ked az emberi ganéj-helyébe: és an-
nál készítsd-el a'te kenyeredet. * És 16 C
monda nékem: Ember fia: †Ímé én el-
tőrőm a'kenyér pálczáját Jerusalem-
ben: és mértékkel észik a'kenyeret,
és szorgalmatossággal: és a' vizet
mértékkel, és nyomorusággal iszszák:
* Hogy el-fogyván a'kenyér és a'víz, 17
ki-ki az ő attyafiára dőllyön: és meg-
epedgyenek az ő hamisságokban.

V. Rész.

ÉS te ember fia, végy magad- 1
nak haj-szálakat, borotválo
éles kardot: és vedd-fel azt, és A
vond-által a'fejeden, és a'szakállodon: és végy magadnak mérő
fontot, és oszd-el azokat. * Harmad 2
részét tűzzel égesd-meg a'város közepett, a'meg-szállás napjainak bé-tellyesedése-szerént: és vegyed a'harmad részét, és vagdald-el kardal minden-felől: a' más harmad részét pedig hintsd-el a'szélre, és kardot me-
zítelenítek utánnok. * És végy on- 3
nét egy keveset: és kösd azokat a'palástod szélire. * És végy ismég azok- 4
ból, és vesd azokat a'tűz közepire, és
égesd-meg azokat tűzzel: és abból
tűz mégyen-ki az egész Israël házára.
* Ezeket mondgya az Úr-Isten: Ez a' 5
Jerusalem, a'Pogányok-közibe hely-
heztettem őtet, és körűlőtte a'földeket. * És meg-útálta az én itéletimet, 6
hogy istentelemb lenne a'Pogányok- B
nál; és az én parancholatimat, inkább
hogy-sem a' környűle-való földek.
mert az én itéletimet meg-vetet-
ték, és az én parancholatimban nem
jártak. * Az-okáért ezeket mongya az 7
Úr-Isten: Mivelhogy felyűl-halladtátok a'Pogányokat, a'kik környületek vannak, és az én parancholatimban nem jártatok, és az én itéletimet nem chelekedtétek, és a'Pogányok itéleti-szerént, a'kik környületek vannak, nem chelekedtetek:
* Az-okáért ezeket mongya az Úr- 8
Isten: Imé én te-ellened, és én-magam chelekeszem te-benned itéleteket a'Pogányok szemei-előtt; * és azt 9
chelekeszem rajtad a'mit nem chelekedtem, és a'mellyekhez hasonlókat
többé nem chelekeszem, minden te
útálatosságidért. * Az-okáért az 10
atyák meg-észik a'fiokat te-benned,
és a'fiak meg-észik az attyokat, és itéleteket chelekeszem rajtad, és ki-hányom minden maradékidat minden
szélre. * Az-okáért élek én, úgy- 11
mond az Úr-Isten: Ha azért, hogy az C
én Szent-helyemet meg-fertéztetted
minden vétkeiddel, és minden útálatosságiddal: én-is meg nem rontlak;
és nem kedvez az én szemem, és nem
könyörűlök. * Harmad részed dög- 12
halállal hal-meg, és éhséggel emésztetik-meg te-benned: és harmad részed fegyver-miatt húll-el te-környűled: harmad részedet pedig minden szélre el-hintem, és kardot von-
szok utánnok. * És eleget tészek ha- 13 A
ragomnak, és meg-nyugodtatom búsulásomat ő-rajtok, és meg-vígasztaltatom: és meg-tudgyák hogy én
Úr szóllottam az én haragomban, mikor bé-töltöm búsulásomat ő-rajtok.
* És puszta vá tészlek téged és gyalá- 14 D
zattá a'Pogányok-között, a'kik körűled vannak, minden mellőled el-
menő láttára. * És gyalázat lészsz, és 15
átok, példa, és álmélkodás a'Pogányok-között a'kik környűled vannak, mikor itélereket tészek rajtad haraggal, és búsulással, és haragos
dorgálásokkal. * Én Úr szóllottam: 16
Mikor reájok bochátom az éhségnek
igen gonosz nyilait; mellyek halálosok lésznek, és a'mellyeket bochátok
hogy el-veszetselek titeket: és éhséget gyűjtök reátok, " és el-rontom " *Sup.*
kösztetek a'kenyérnek pálczáját. * És 17 *4. d. 16.*
éhséget bochátok reátok, és igen go- *Inf. 14.*
nosz vadakat mind fottig: és a'dög- *d. 13.*
halál, és a'vér mégyen-által rajtad,
és fegyvert hozok reád: én Úr szóllottam.

VI. Rész.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, 1
fordítsd az orczádat az Israël 2
hegyeire, és profétály azok- A
nak, * és mongyad: " Israël hegyei 3 " *Inf.*
halgassátok az Ur-Isten igéjét: Ezeket *36. a. 2.*
mongya az Úr-Isté a'hegyeknek, és a'
halmoknak, a'kő-sziklákna k, 's a'völgyeknek: Imé én fegyvert hozok reátok, és el-veszetem a'tí magas helyeiteket, * és el-törőm a'tí oltáritokat, és 4
el-rontatnak a'tí bálványitok: és a'tí
halottaitokat a'tí bálványitok-eleibe
vetem. * És az Israël fiainak hólt- 5
testőket a'bálványitok-eleibe vetem:

és ide'ſtova hányom a'tí chontyai-
tokat a'tí óltáritok-kőrnyűl, * min- 6
den lakò-helyetekben. A'váraſok
puſztákká léſznek, és a'magaſságok
le-rontatnak, és el-hányattatnak: és
el-veſznek a'tí óltáritok, és el-tőret-
tetnek; és meg-ſzűnnek a'tí bálvá-
nyitok, és meg-tapodtatnak a'tí tem-
plomitok, és el-tőrőltetnek a'tí al-
kotmányitok. * És el-húll a' meg- 7
őletett tí-kőzőttetek: és meg-tud-
gyátok hogy én vagyok az Úr. * És 8
meg-hagyom kőzzűletek azokat, a'
kik el-ſzaladnak a'fegyver-előtt a'Po-
gányok-kőzőtt, midőn títeket el-hínt lek
a'főldekre. * És meg-emlekeznek én- 9
rólam a'kik kőzzűletek meg-ſzaba- C
dúlnak a'Pogányok-kőzőtt, a'kikhez
fogva vitettettek: mert meg-rontot-
tam az ő parázna, és én-tőlem el-tá-
vozott ſzívőket; és az ő bálványok-
után paráználkodo ſzemőket: és nem
fognak tetſzeni őnnőn-magoknak a'
gonoſságokért mellyeket cheleked-
tek minden ő útálatoſságokban.
* És meg-tudgyák, hogy én Úr nem 10
heába ſzóllottam, hogy e'veſzedel-
met chelekedném rajtok. * Ezeket 11
mongya az Úr Iſten: Chapd-őſzve a'
kezedet, és dobbants a'lábaddal, és
mongyad: Jaj, az Iſraël háza gonoſ-
ſágának minden útálatoſságiért: mert
fegyverrel, éhſéggel, és dőg-halállal
húllanak-el. * A'ki távúl vagyō, dőg- 12
halállal hal-meg: a'ki pedig kőzel,
fegyver-miatt eſik-el: és a'ki meg-
marad, és meg-ſzállattatik, éhſéggel
hal-meg: és bé-tőltőm az én boſz-
ſzonkodáſomat rajtok. * És meg-tud- 13
gyátok hogy én vagyok az Úr, mi- D
dőn a'meg-őlettettek tí-kőzzűletek
a'tí bálványitok-kőzőtt, a'tí óltári-
tok-kőrűl léſznek mindē magas hal-
mon, és minden hegyek tetején, és
minden leveles fa-alatt, és minden
zőldellő cher-fa-alatt, a'helyen a'
hol jó illatù temiént égettek minden
ő bálványoknak. * És ki-nyújtom az 14
én kezemet reájok: és puſztává té-
ſzem a'főldet és kietlenné, a'Déblata
puſztájatól-fogva, minden ő lakó-
helyekben: és meg-tudgyák hogy én
vagyok az Úr.

VII. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Es te ember fia, 2
ezeket mongya az Úr-Iſten az A
Iſraël főldének: A'vég el-jő,
el-jő a'vég a'főldnek négy réſzeire.
* Már rajtad a'vég, és reád bochátom 3
az én haragomat: és meg-itéllek té-
ged a'te útaid-ſzerént: és elődbe-ve-
tem minden útálatoſságidat. * És 4
nem kedvez az én ſzemem néked, és
nem kőnyőrűlők: hanem a'te útaidat
reád vetem, és a'te útálatoſságid te-
kőzepetted léſznek: és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok az Úr. * Ezeket 5
mongya az Úr-Iſten: Egy nyomo- B
ruſág, a'nyomoruſág ímé el-jő. * a' 6
vég el-jő, el-jő a'vég, fel-ſerkent el-
lened: ímé el-jő. * El-jő a'romlás te- 7
reád, ki a'főldőn lakol: el-jő az idő,
kőzel vagyon a'meg-őléſnek napja,
és nem a'hegyek dichőſégének. * Már 8
ezentől ki-őntőm haragomat reád, és
bé-tőltőm búſuláſomat te-rajtad: és
meg-itéllek téged a'te útaid-ſzerént,
és reád rakom minden vétkeidet. * És 9
nem kedvez az én ſzemem, ſe nem C
kőnyőrűlők, hanem a'te útaidat
reád-rakom, és a'te útálatoſságid te-
kőzepetted léſznek: és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok a'meg-bűntető
Úr. * Ímé a'nap, ímé el-jő: ki-ment 10
a'romlás, meg-virágzott a'veſzſző,
ki-chirázott a'kevélyſég: * a'hamiſ- 11
ſág fel-nevekedett az iſtētelenſégnek
pálczájával, nem ő-kőzzűlők, ſem a'
nép-kőzzűl, ſem az ő zőrgéſek-kőz-
zűl: és nem léſzen nyugodalom kő-
zőttők. * El-jőtt az idő, el-kőzelge- 12
tett a'nap: a'ki véſzen, ne őrűllyőn:
és a'ki el-ád, ne bánkodgyék: mert
harag vagyon mindē ő népén. * Mert 13
a'ki el-ád, arra a'mit el-adott, viſzſza D
nem tér, és még az élők-kőzőtt az ő
életek. mert a'látás minden ő ſokaſá-
gára viſzſza nem tér: és a'férfiu az ő
életének hamiſságában meg nem
erőſsődik. * Fújjatok trombitát, ké- 14
ſzűllyenek minnyájan, és ninch a'ki
a'harczra mennyen: mert az én ha-
ragom minden ő népén. * Kivűl fegy- 15
ver; és dőg-halál 's éhſég belől: a'ki
a'mezőn vagyon, fegyverrel hal-
meg: és a'kik a'várasban, dőg-halál-
lal 's éhſéggel eméſztetnek-meg. * És 16
meg-ſzabadúlnak a'kik el-ſzaladnak
kőzzűlők: és léſznek a'hegyeken mint
a' vőlgyeknek galambi minnyájan
reſzketvén, ki-ki az ő hamiſságában,
* Minden kezek el-lankadnak, és 17
minden térdek vízzel folynak. * "És 18
ſzőr-żákokba őltőznek, és el-burit- E
tya őket a'félelem, és minden orczán

ſzé-

† Prov. 11. 4. Soph. 1. d. 18. Eccli. 5. 6. 10.

szégyenség, és mindé ő fejeké kopaſ-
ság. † Az ő ezüſtök oda-ki-vettetik,
és az ő aranyok ganéjjá léſzen. *Az ő 19
ezüſtök, és az ő aranyok meg nem
ſzabadíthattya őket az Úr haragjának
napján. Az ő lelkőket meg nem elé-
gítik, és az ő haſok bé nem telnek:
mert az ő hamiſságokért lőtt a'bo-
tránkozás. * És az ő függőjőknek 20
ékeſségét kevélyſégre fordították, és
az ő útálatoſságoknak és bálványok-
nak képeit chinalták abból: azért tőt-
tem azt nékik undokſágra: * és azt az 21
idegenek kezőkbe adom el-prédáláſ-
ra, és a'föld iſtenteleninek zákmány-
ra, és meg-ferteztetik azt. *És el-for-
dítom az orczámat ő-róllok, és meg- 22
ferteztetik az én titkomat: és bé-
mennek abba a'kóborlók, és meg-fer-
teztetik azt. *Chinálly lánczot: mert 23
a'föld rakva a'véreknek itéletivel, és
a'város rakva hamiſsággal. * És igen 24
gonoſzokat hozok a'Pogányok-kőz-
zűl, és bírni-fogják az ő házokat: és
meg-szűnettetem a' hatalmaſok ke-
vélyſégét, és bírni-fogják az ő ſzent-
helyőket. * A' nyomorúſág reájok 25
jővén, békeſéget kereſnek, és nem lé-
ſzen. * Háboruſág jő a'háboruſágra, 26
és a'hír a'hírt éri: és látáſt kereſnek a'
prophétától, és a' tőrvény el-vész a'
paptól, és a'tanáts a'vénektől. * A' 27
király gyáſzolni-fog, és a'fejedelem
bánatba őltőzik, és a'föld népének
kezei meg-háborodnak. Az ő útok-
ſzerént chelekeſzem vélek, és az ő íté-
letek-ſzerént ítélem őket: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr.

VIII. RÉSZ.

ESlőn a'hatodik eſztendőben, 1
a'hatodik hólnapban, a'hónak A
őtődikén: én a'házamban ű-
lők vala, és a'Júda vénei előt-
tem űlnek vala, és reám eſék ott az
Úr-Iſten keze. * És látám, és ímé egy 2
haſonlatoſság mint a'tűznek ſzíne: az
ágyékinak látáſától-fogva, és azon-
alól, tűz vala, és az ágyékitól-fogva,
és azon-felyűl, mint a'fényeſségnek
ſzíne, mint a'gyantának látáſa. * "És 3
egy kéznek ki-nyújtott háſonlatoſ-
ſága meg-fogá engem a'fejem űſtők-
énél-fogva: és fel-emele engem a'
lélek a'föld's az ég-kőzőtt: és engem
Jeruſalembe vűn Iſteni látásban, a'
belső ajtó-mellé, melly Éſzakra néz
vala, a'hol fel-állatva vala a'búſúláſ-
nak bálványa a'haragnak fel-ingerlé-

Dan. 8. 15.

4 ſére. * És ímé ott vala az Iſraël Iſte-
nének dicsőſége, a'látás-ſzerént mel-
lyet a'mezőn láttam vala. * És mon- 5
da nékem: Ember fia, emeld-fel a'
ſzemeidet az Éſzak útára. És fel-eme-
lém a'ſzemeimet az Éſzak útára: és
ímé Éſzakról az óltár kapujánál, a'
búſuláſnak bálványa ſzíntén a'bé-
menetelnél: * És monda nékem: 6
Ember fia, alítod-e, hogy látod te
mit chelekeſznek ezek, a'nagy útála-
toſságokat, mellyeket az Iſraël háza
chelekeſzik itt, hogy meſzſze el-tá-
vozzam az én Szent-helyemtől? és
még-is fordúlván nagyobb útálatoſ-
ságokat látſz. * És bé-vűn engem a' 7
pitvar aitájához: és látám, és ímé egy
8 lyuk a'falban. * És monda nékem: 8
D Ember fia, lyukazd-által a'falt. És mi-
kor által-lyukaſztottam vólna a'falt,
egy ajtó láttaték. * És monda nékem: 9
Menny-be, és láſsad az igen gonoſz
útálatoſságokat, mellyeket ezek itt
10 chelekeſznek. *És bé-menvén, látám,
és ímé minden chúſzo-máſzók, és
minden oktalan-állatok haſonlatoſ-
ſága, útálatoſság, és az Iſraël házai-
nak minden bálványi fel valának írva
a'falon kőrős-kőrűl mindenűtt. * És 11
E hetven férfiak az Iſraël házának vé-
nei-kőzzűl, és Jezonías a'Sáfan fia áll
vala azok-kőzőtt, a'kik a'képek-előtt
állanak vala: és mindeniknek temié-
nyező vala kezében: és kődnek párá-
ja mégyen vala fel a'temiénből. * És 12
monda nékem: Bizonyára látod em-
ber fia, miket chelekeſznek az Iſraël
házának vénei a'ſetétben, ki-ki az ő
rejtek kamarájában: mert azt mond-
gyák: Nem lát az Úr minket, el-hatta
az Úr a'földet. * És monda nékem: 13
Még fordúlván nagyobb útálatoſsá-
gokat látſz, mellyeket ezek chelekeſz-
nek. * És bé-vűn engem az Úr háza 14
kapujának ajtaján, melly Éſzakra néz
2 F vala: és ímé ott aſszony'állatok űl-
nek vala az Adóniſt ſiratván. * És 15
monda nékem: Bizonyára láttad em-
ber fia: még-is fordúlván, ezeknél
nagyobb útálatoſságokat látſz. * És 16
bé-vűn engem az Úr házának belső
pitvarába: és ímé az Úr templomá-
nak ajtajánál a'tornácz és az óltar-
kőzőtt, kőzel huſzon-őt férfiak, háttal
fordúlva az Úr templomára, és arczal
Nap-keletre: és imádkoznak vala
17 Nap-kelet-felé. * És monda nékem: 17
G Bizonyára láttad ember fia: vallyon

Ezech. 7. 8.

kűnyű-e

kűnyű-e ez a' Júda házának, hogy ez útálatoſságokat chelekednék, mellyeket itt chelekedtek: mert bé-tőltvén a'főldet hamiſsággal, el-tértek hogy fel-ingerlyenek engem, és ímé ágat téſznek az ő orrokhoz.* Az-okáért én-is haragból chelekeſzem: nem kedvez az én ſzemem, ſe nem könyörűlök; és mikor az én fűleimbe nagy ſzóval kiáltnak, meg nem halgatom őket.

IX. Rész.

ES kiálta az én fűleimbe nagy ſzóval, mondván: El-közelgettek a' váraſnak meg-látogatáſi, és ki-ki meg-öléſre-valo ſzerſzámot tárt kezében. * És ímé hat férfi jő vala a'felső kapu úttyáról, melly Éſzakra néz: és mindeniknek kezébe öléſre-valo ſzerſzám: egy férfiú-is vala közöttök gyólchba őltőzve, és az írónak kalamáriſa az óldalán: és bé-menének, és meg-állának a'réz óltárnál: *És az Iſraël Urának dichőſége el-emelkedék a'Kerubról, melly rajta vala, a'ház küſzöbéhez: és hívá a'férfiat, a'ki gyólchba vala őltőzve, és az írónak kalamáriſa vala az óldalán. * És monda az Úr néki: Menny-által a'váras közepin Jeruſalemben: †és jegyezz Thau-t a'ſiránkozo férfiak homlokára, és a'bánkodókéra mindé útálatoſságokon, mellyek abban léſznek. * És amazoknak monda, az én halláſomra: Mennyetek-által a'váraſon követvén őtet, és őllyetek: ne kedvezzen a'tí ſzemetek, ſe ne könyörűllyetek. * A'vénet, az ifiatſkát, és a'ſzűzet, a'kiſdedet, és az aſzſzonyokat, őllyétek-meg mind fottig: ſenkit pedig, a'kinn a' Thau-t láttyátok, meg ne őllyetek, és az én ſzent-helyemtől kezdgyétek-el. El-kezdék azért a'vén férfiakon, a'kik a' ház-előtt valának. *És monda nékik: Fertezteſsétek-meg a'házat, és tőltſétek-meg a'pitvarokat meg-ölettekkel: jőjetek-ki. És ki-menének, és ölik vala azokat a'kik a'várasban valának. * És az öléſt el-végezvén, én meg-maradék: és az orczámra eſém, és kiáltván mondék: Ah, ah, ah Uram Iſten: el-veſzted-e tahát Iſraëlnek mindé maradékit, ki-öntvén a'te haragodat Jeruſalemre? * És monda nékem: Az Iſraël és Júda házának hamiſsága, főlőtte igen nagy, és bé-tőlt a'főld vérekkel, és a'váras el-tőlt elpártoláſsal. mert azt mondották: Elhatta az Úr a'főldet, és az Úr nem lát. * Az-okáért az én ſzemem ſem kedvez, ſe nem könyörűlök: az ő útokat fejőkre térítem. * És ímé a'férfiu, a' ki gyólchba vala őltőzve, a'kinek a'hátán kalamáris vala, felele ez ígével, mondván: Úgy chelekedtem a' mint parancholtad nékem.

X. Rész.

ES látám, és ímé az égben, melly a' Kerubim feje-főlőtt vala, mint egy ſáfir-kő, mint egy királyi-ſzék haſonlatoſſágának ábrázattya, láttaték azok-főlőtt. *És ſzólla a'férfiúnak, a'ki gyólch ruhába vala őltőzve, és monda: Menny-bé a kerekek-közibe, mellyek a'Kerubimok-alatt vannak, és tőltſd-meg a'kezedet eleven ſzénnel, melly a' Kerubimok-közőtt vagyon, és hintſd a'váraſra. És bé-méne ſzemem-előtt: * a'Kerubimok pedig a' háznak jobb-réſze-felől állanak vala mikor bé-menne a'férfiu, és a'felyhő bé-tőlté a'belső pitvart. *És el-emelteték az Úr dichőſége a'Kerubról a' ház küſzöbéhez: és meg-telék a'ház felyhővel, és a'pitvar meg-telék az Úr dichőſégének fényeſségével. * És a'Kerubimok ſzárnyainak chattagáſa hallatik vala mind a'kűlső pitvarig, mint a'ſzóllo mindenhato Iſtennek ſzava. * És midőn meg-parancholta vólna a'férfiúnak, a'ki gyólchba vala öltőzve, mondván: Végy tűzet a kerekek-közűl, mellyek a'Kerubimok-közőtt vannak: bé-menvén az, a'kerék-mellé álla. * És ki-nyújtá kezét a'Kerub a'Kerubimok-közűl a'tűzre, melly a'Kerubimok-közőtt vala: és vőn, és annak kezeibe adá, a ki gyólchba vala őltőzve: ki el-vévén ki-méne. * És látſzék a' Kerubimokon emberi kéznek haſonlatoſſága a' ſzárnyok-alatt. * és látám, és ímé négy kerék a' Kerubimok-mellett: eggyik kerék eggyik Kerub-mellett, és a' máſik kerék a' máſik Kérub-mellett: a'kerekek ſzíne pedig, mint a'krysolitus-kőnek ſzíne vala. * és azoknak mind a'négy ſzínének egy haſonlatoſſága vala: mint-ha kerék vólna a'keréknek közepin. * És midőn járnának, négy réſzre-mennek vala: és viſſza nem térnek vala járván, hanem a'helyre, a'melyre fordúl vala az első, követik vala a'többi-is, és viſſza nem for-

† *Exod. 12, c. 2. Apoc. 7. a. 3.*

fordúlnak vala. *Az ő egéſz teſtőkből, és nyakok, és kezők, és lábnyok, és a' karikák, a'négy kerekek-körül, rakva valának ſzemekkel. *És ezeket a' kerekeket nevezé forgóknak, az én halláſomra. * Négy orczája vala pedig egynének: az egynik orcza, Kérub orcza: és a'másik orcza, ember orcza: és a'harmadikon oroſslány orcza: és a negyediken ſas orcza. * És fel-emelkedének a'Kerubimok: az a' lélek-állat, mellyet láttam vala a' Kóbar folyó-vize-mellett. * És mikor járnának a'Kerubimok, egyenő-képpen mennek vala a'kerekek-is mellettek: és midőn fel-emelnék a'Kerubimok az ő ſzárnyokat hogy fel-emelkedének a'főldről, el nem maradnának vala a'kerekek, hanem azok-is mellettek valának. * Amazok megállván, ezek-is meg-állnak vala: és a' fel-emelkedőkkel fel-emelkednek vala, mert élő lélek vala bennek. * És kiméne az Úr dichőſége a'templom küſzöbéről, és meg-álla a'Kerubimokon. * Es fel-emelvén a'Kerubimok az ő ſzárnyokat, fel-emelkedének a' főldről én-előttem: és azok ki-menvén, a'kerekek-is követék: és meg-álla az Úr házának nap-keleti kapujának bé-menetelénél: és az Iſraël Iſtenének dichőſége vala azokon. * Az a'lélekes állat, mellyet láttam az Iſraël Iſtene-alatt "a'Kóbar folyó-vize-mellett: és meg-értém hogy a'Kerubimok vólnának. * Négy orczája vala egynek-egynek, és négy ſzárnya egynek-egynek, és emberi kéznek haſonlatoſſága az ő ſzárnyok-alatt. * És az ő orczájoknak haſonlatoſſága, amon orczák a'mellyeket láttam vala a'Kóbar folyó-vize-mellett, és az ő kinézetek, és mindeniknek ſebeſsége hogy az orczája-előtt menne.

XI. Rész.

ES fel-emelé engem a'lélek, és bé-vőn engem az Úr házának nap-keleti kapujához, melly nap-keletre néz: és ímé a'kapu bé-menetelénél huſzon-öt férfiakat láttam azok-közőtt Jezoniást az Azur fiát, és Feltiást a'Banáias fiát, a' népnek-fejedelmit. * És monda nékem: Emberfia, ezek a'férfiak, a'kik hamiſſágot gondolnak, és igen gonoſz tanácsot tartnak e'városban, * mondván: Nem épűlnek-e régen a'házak? ez a'vas-fazék, mi pedig a'hús. * Az-

fordúlnak vala. *És az ő egéſz teſtők, 12
és nyakok, és kezők, és ſzárnyok, és a' C 5
karikák, a'négy kerekek-körűl, rak-
vák valának ſzemekkel. *És ezeket a' 13
kerekeket nevezé forgóknak, az én
halláſomra. *Négy orczája vala pe- 14 6
dig eggyiknek: az eggyik orcza, Ké-
rub orcza: és a'máſik orcza, ember 7
orcza: és a'harmadikon oroſzlány 8
orcza: és a'negyediken ſas orcza. *És 15
fel-emelkedének a'Kerubimok: az a'
lelkes-állat, mellyet láttam vala a'
Kóbar folyó-vize-mellett. * És mi- 16 8
dőn járnának a'Kerubimok, egyenlő-
képpé mennek vala a'kerekek-is mel-
lettek: és midőn fel-emelnék a'Keru-
bimok az ő ſzárnyokat hogy fel-
emelkednének a'földről, el nem ma- 10
radnak vala a'kerekek, hanem azok-is
mellettek valának. * Amazok meg- 17
álván, ezek-is meg-álnak vala: és a' 11
fel-emelkedőkkel fel-emelkednek va-
la. mert élő lélek vala bennek. * És ki- 18
méne az Úr dichőſége a'templom kű-
ſzöbéről, és meg-álla a'Kerubimo- D 12
kon. * És fel-emelvén a'Kerubimok 19
az ő ſzárnyokat, fel-emelkedének a'
földről én-előttem: és azok ki-men-
vén, a'kerekek-is követék: és meg-ál-
la az Úr házának nap-keleti kapujának
bé-menetelénél: és az Iſraël Iſtené-
nek dichőſége vala azokon. * Az a'lel- 20
kes állat, mellyet láttam az Iſraël Iſte-
ne-alatt "a'Kóbar folyó-vize-mel- Sup.
lett: és meg-értém hogy a'Kerubi- a. 1.
mok vólnának. * Négy orczája vala 21 15
egynek-egynek, és négy ſzárnya egy- C
nek-egynek, és emberi kéznek ha-
ſonlatoſága az ő ſzárnyok-alatt. * És 22
az ő orczájoknak haſonlatoſsága,
azon orczák a'mellyeket láttam vala
a'Kóbar folyó-vize-mellett, és az ő 16
tekintetek, és mindeniknek ſebeſsége
hogy az orczája-előtt menne.

XI. Rész.

ÉS fel-emele engem a'lélek, és 1
bé-vőn engem az Úr házának A 17
nap-keleti kapujához, melly
nap-keletre néz: és ímé a'ka-
pu bé-menetelénél huſzon-öt férfi:
és látám azok-között Jezoniáſt az
Azur fiát, és Feltiáſt a'Banaías fiát, a' 18
nép fejedelmit. * És monda nékem: 2
Ember fia, ezek a'férfiak, a'kik hamiſ-
ſágot gondolnak, és igen gonoſz ta- 19
nátſot tartnak e'várasban, *mondván: 3 D
Nem meg épűltenek-e régen a'házak?
ez a'vas-fazék, mi pedig a'hús. *Az- 4 20

okáért jövendölly felőlök, jövendölly
ember fia. *És reám rohana az Úr lel-
ke, és monda nékem: Szólly: Ezeket
mongya az Ur: Igy ſzóllottatok Iſra-
ël háza, és a'tí ſzívetek gondolatit iſ-
mérem én. * Igen ſokakat öltetek-
meg e'várasban, és meg-töltöttétek
az ő útzáit meg-ölettettekkel. * Az-
okáért ezeket mongya az Úr-Iſten:
A'tí halottaitok, a'kiket az ő közepire
vetettetek, azok a'hús, és ez a'vas-fa-
zék: és ki-viſzlek títeket annak közé-
pitől. *A'fegyvertől féltetek, és fegy-
vert hozok reátok, úgy-mond az Úr-
Iſten. *És ki-vetlek títeket annak kö-
zepiről, és adlak títeket az ellen-
ſégek kezébe, és itéletet téſzek elle-
netek. * Fegyverrel eſtök-el: az Iſra-
ël határiban ítéllek-meg títeket, és
meg-tudgyátok hogy én vagyok az
Úr. * Ez nem léſzen néktek vas-fazék-
ká, és tí nem léſztek annak közepette
húſsá: az Iſraël határiban itéllek-
meg títeket. * És meg-tudgyátok
hogy én vagyok az Úr: mivelhogy
az én parancholatimban nem jártа-
tok, és az én itéletimet nem chele-
kedtétek, hanem a'Pogányok törvé-
nyi-ſzerént, a'kik környűletek van-
nak, chelekedtetek. * És lőn midőn
proférálnék, Feltías a' Banaías fia
meg-hala: és le-eſém az orczámra
kiáltván nagy ſzóval, és mondék: Ah,
ah, ah Uram Iſten: el-fogyatod-e te
az Iſraël maradékit? *És lőn az Úr
igéje én-hozzám, mondván: *Ember
fia, az atyád-fiai, az atyád-fiai, a'férfiu
rokonid, és Iſraëlnek egéſz háza, min-
nyájan, a'kiknek mondották a'Jeru-
ſalem lakói: Meſzſze távozzatok az
Úrtól, nékünk adatott örökſégül a'
föld. * Az-okáért ezeket mongya az
Úr-Iſten, mivelhogy távúl űztem ő-
ket a'Pogányok-közzé, és mivelhogy
el-hintettem őket a'földekre: ki-
chiny ſzent helyűl léſzek nékik a'föl-
dekben, a'mellyekre mentek. * Az-
okáért ſzólly: Ezeket mongya az Úr-
Iſten: Egybe-gyűjtlek títeket a'né-
pek-közzűl, és egybe-ſzedlek a'föl-
dekről, a'mellyekre oſzlattatok, és
néktek adom az Iſraël földét. * És bé-
mennek oda, és el-vetik belőle min-
den ő botránkozáſit, és minden útá-
latoſságit. * "És egy ſzívet adok né- "Ier. 31.
kik, és új lelket adok ő-belőjek: és el- f. 33.
vészem a'kő-ſzívet az ő teſtekből, és Inf. 36.
hús ſzívet adok nékik: * Hogy az én b. 26.

Ezech. 10. 11.

parancholatimban járjanak, és az én
itéletimet meg-őrizzék, és meg-che-
lekedgyék azokat: és légyenek én né-
pemmé, és én légyek ő Istenők. * A' 21
kiknek szívők a' botránkozások és az
ő útálatosságok-után jár, azok útait
az ő fejekre tészem, úgy-mond az Úr-
Isten. * Ét fel-emelék a' Kerubimok 22
az ő szárnyokat, és a' kerekek ő-vélek:
és az Israël Istenének dicsősége va-
la azokon. * És fel-méne az Ur di- 23
csősége a' városnak közepiről, és álla a'
hegyre, melly a' városnak Nap-kele-
tire vagyon. *És a' lélek fel-emele en- 24
gem, és Kaldæába vün a' fogságban-
lévőkhöz, látásban, az Isten lelke-
által: és el-véteték előlem a' látás,
mellyet láttam vala. *És meg-beszél- 25
lém a' fogságban-lévőknek az Urnak
minden igéit, mellyeket nékem je-
lentett vala.

XII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hoz- 1
zám, mondván: Ember fia, a' 2
búsító ház-közepett lakol te:
a' kiknek szemők vagyon a' lá-
tásra, és nem látnak; és fülők a' hallás-
ra, és nem hallanak: mert búsító ház.
*Te azért ember fia, chinálly magad- 3
nak el-költözésre-való edényeket, és
költözzél-el nappal ő-előttök: köl-
tözzél pedig a' te helyedről más hely-
re, szemők-láttára, ha talám meg-
láttyák: mert búsító ház. *És vidd- 4
ki a' te edényidet mint az el-költözőnek edényit nappal szemők láttára:
te pedig menny-ki estve ő-előttök, a'
mint ki-mégyen az el-költöző. *Szem- 5
ők-előtt lyikazd-által magadnak
a' falt: és menny-ki azon. * Szemők- 6
láttára vállokon hordoztatol, a' setét-
ben vitetel-ki: az orczádat fődd-bé,
és ne nézd a' földet: mert chodául ad-
talak téged az Israël házának. * Ugy 7
chelekedém azért a' mint paranchol-
ta vala nékem az Úr: az én edényimet
elő-hozám, mint az el-költözőnek
edényit nappal: és estve által-lyi-
kasztám magamnak a' falt kézzel: és a'
setétben ki-menék, vállokon hordoz-
tatván szemők-láttára. *És lőn az Úr 8
beszéde reggel én-hozzám, mődván:
* Ember fia, vallyon nem mondák-e 9
néked az Israël háza, a' búsító ház: Mit
chelekeszel te? *Mongyad nékik: E- 10
zeket mongya az Úr-Isten: E' terh a'
fejedelmē, a' ki Jerusalembē vagyon,
és Israëlnek egész házán, melly ő-kő-

zöttők vagyon. *Mongyad: Én ti cso- 11
dátok vagyok: a' mint chelekedtem,
úgy történik rajtok. el-költöznek, és
fogságra mennek. *És a' fejedelem, a' 12
ki közöttők vagyon, vállon hordoz-
tatik, setétben mégyen-ki: a' falt lyi-
kasztyák-által hogy ki-vigyék őtet:
az ő orczája bé-födöztetik hogy ne
lássa a' földet szemével. * "És ki- 13 "Ezech.
terjesztem az én hálómat ő-reája, 17. f. vé.
és meg-fogattatik az én varsámban:
és Bábylonba viszem őtet a' Kaldæu-
sok földébe: és azt sem láttya, és ott
hal-meg. * És minnyájokat a' kik kö- 14
rűle vannak, az ő segétségét, és az ő
seregit, el-széllesztem minden szél-
re: és fegyvert vonszok utánnok. *És 15
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr,
mikor el-széllesztem őket a' Pogá-
nyok-közzé, és el-hintem őket a' föld-
dekre. * És kevés férfiakat hagyok- 16
meg közzülök, a' fegyvertől, és éhség-
től, és a' dög-haláltól: hogy meg-be-
széllyék minden ő vétkeket a' Pogá-
nyok-között, a' kikhez bé-mennek: és
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.
* És lőn az Ur beszéde én-hozzám, 17
mondván: * Ember fia, a' te kenyeredet 18
háborodva egyed: de a' vizedet
is sietséggel és szomorúsággal igyad.
* És mongyad a' föld népének: Eze- 19
ket mongya az Úr-Isten azoknak, a'
kik Jerusalemben laknak az Israël föl-
dén: Az ő kenyerőket szorgalmatos-
sággal észik, és az ő vizőket nyomo-
rusággal iszszák: hogy el-hagyattas-
sék a' föld az ő sokaságától, mind azok
hamisságáért a' kik rajta laknak. * És 20
a' városok, mellyekben most laknak,
el-pusztúlnak, és a' föld el-hagyatta-
tik: és meg-tudgyátok hogy én va-
gyok az Úr. * És lőn az Úr beszéde 21
én-hozzám, mondván: * Ember fia, 22
michoda példa-beszédetek vagyon
néktek az Israël földében, mondván:
Meszsze el-hallasztatnak a' napok, és
el-vész minden látás? * Az-okáért 23
mongyad nékik: * Ezeket mongya
az Úr-Isten: Meg-szűnetem e' példa-
beszédet, és közönségesen nem-is
mondatik többé Israëlben: és mond-
meg nékik hogy el-közelgettenek a'
napok, és minden látásnak beszéde.
* Mert nem lészen többé semmi heába- 24
valo látás, se kétséges jövendölés az
Israël fiai-között. * Mert én az Úr 25
szóllok: és valami igét szóllok, meg-
lészen, és tovább nem hallad: hanem

a' ki

a'tí napotokban, búsíto ház, ſzóllom
az ígét, és meg-chelekeſzem azt, úgy-
mond az Úr-Iſten. *És lőn az Úr be- 26
ſzéde én-hozzám, mondván: *Ember 27
fia, ímé az Iſraël háza azt mongya:
A'látás, a'mellyet ez lát, ſok napok-
ra-valo: és hoſzſzú időkre profétál
ez. *Az-okáért mond-meg nékik: E- 28 C
zeket mongya az Úr-Iſten: Nem hal-
lad tovább ſemmi én beſzédem: az
íge, a'mellyet ſzóllok, bé-tellyeſe-
dik, úgy-mond az Úr-Iſten.

XIII. RÉSZ.

ES lőn az Úr beſzéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
jővendőlly az Iſraël profétái- A
ellē, a'kik profétálnak: és mō-
gyad az ő ſzívektől profétálóknak.
Halgaſsátok az Úr igéjét: * Ezeket 3
mongya az Úr-Iſten: "Jaj a'balgatag
profétáknak, kik az ő lelkeket kővetik
és ſemmit nem látnak. * Mint a'puſz- 4
tábā a'rókák, ollyak valának a'te pro-
fétáid Iſraël. * Nem mentetek-fel el- 5
lenbe, ſe falt kőzbe nem vetettetek az
Iſraël házaért, hogy a'harczon meg-
állanátok az Úr napján. * Hiuſágokat 6
látnak, és hazugſágok jővendőlnek,
mondván: Az Úr mongya: holott az
Úr nem küldőtte őket: és meg-által-
kodtak hogy bizonyíttſák a'beſzédet.
* Vallyon nem heába-valo látáſt lát- 7
tatok-e, és nem hazug jővendőléſt
ſzóllottatok-e? és azt mongyátok, Az
Úr mongya: holott én nem ſzóllot-
tam. * Az-okáért ezeket mongya az 8
Úr-Iſten: Mivelhogy hiuſágokat ſzól-
lottatok, és hazugſágot láttatok: az-
okáért ímé én ellenetek, úgy-mond
az Úr-Iſten: *És léſzen az én kezem a' 9 D
profétá-ellen, a'kik hiuſágokat lát- B
nak, és hazugſágot jővēdőlnek: az én
népemnek tanátſában nem léſznek,
és az Iſraël házának bé-íraſában nem
írattatnak, ſem az Iſraël földére bé
nem mennek: és meg-tudgyátok
hogy én vagyok az Úr-Iſten: *Azért 10
hogy meg-chalták az én népemet,
mondván: Békeſég, és ninch békeſég:
és ő falt épít vala, azok pedig tapaſz-
tyák vala polyva-nélkül-valo ſárral.
*Mond-meg azoknak, a'kik egyelítéſ- 11
nélkül tapaſztnak, hogy el-dől: mert
bévſéges zápor-eſső léſzen, és on-
nan-felyűl-eső igen nagy kőveket
adok, és el-hányo forgó-ſzelet. *Mert 12
ímé el-dőlt a'fal: vallyon nem mon-
datik-e néktek: Hol vagyon a'tapaſz-

13 tás, mellyet tapaſztottatok? * Az-
okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: És
ki-bochátom a'forgó-ſzelet az én ha-
ragomban, és bévſéges zápor-eſső lé-
ſzen az én búſuláſomban: és nagy kő-
vek az én haragomban a'meg-eméſz-
14 téſre. * És el-bontom a'falt, mellyet
egyelyítés-nélkül tapaſztottatok, és
a'földig le-rontom azt, és ki-nyilat-
kozik az ő fondamentoma: és el-dől,
és meg-eméſztetik annak kőzepette:
és meg-tudgyátok hogy én vagyok
15 az Úr. *És ki-töltőm boſzſzúſágomat
a'falon, és azokon a'kik azt egyelítéſ-
nélkül tapaſztyák, és azt mondom
néktek: Ninchen a'fal, és ninchenek
16 a'kik azt tapaſztyák. *Az Iſraël profé-
tái, kik Jeruſalemnek profétálnak, és
a' békeſég látáſát láttyák ő-néki: és
ninch békeſég, úgy-mond az Úr-Iſ-
17 ten. *És te ember fia, fordítſd az or-
czádat a'te néped leányi-ellen, a'kik
az ő ſzívekből profétálnak, és jőven-
18 dőlly ellenek, * és mongyad: Ezeket
mongya az Úr-Iſten: Jaj a'kik vánkoſ-
kákat varranak minden kéznek kő-
nyőke-alá: és vánkoſokat chinálnak
minden idő-bélieknek fejők-alá a'
lelkek meg-fogáſára: és mikor fog-
doſnák az én népemnek lelkeit, meg-
19 elevenítik vala azoknak lelkeit. * És
gyalázattal illetnek vala engem az én
népem-előtt, egy marok árpáért, és
egy darab kenyerért, hog' meg-ölnék
a'lelkeket, mellyek meg nem halnak,
és meg-elevenítenék a'lelkeket, mel-
lyek nem élnek, hazudván az én né-
pemnek melly el-hiſzi a'hazugſágo-
20 kat. *Az-okáért ezeket mōgya az Úr-
Iſten: Ímé én a' tí vánkoſkátok-ellen,
mellyekkel tí a'rőpőső lelkeket fog-
doſsátok: és el-ſzakaſztom azokat
a'tí karotokról: és el-bochátom a'
lelkeket, a'mellyeket tí meg-fogtok,
21 a'lelkeket az el-rőpűlléſre. *És el-ſza-
kaſztom a'tí vánkoſitokat, és meg-
ſzabadítom az én népemet a'tí keze-
tekből, és nem léſznek többé kezei-
tekben predáláſra: és meg-tudgyátok
22 hogy én vagyok az Úr. * Azért hogy
meg-ſzomorítottátok az igaznak ſzí-
vét hamiſsan, a'kit én meg nem ſzo-
morítottam: és meg-erőſsítettétek az
iſtentelennek kezeit, hogy meg ne
térne az ő gonoſz útaról, és élne:
23 * az-okáért hiuſágot nem láttok, és
jővendőléſeket nem jővendőltők
többé, és ki-ſzabadítom az én népe-

"Ier. 31. a. 1. Inf. 14. c. 9. & 34. a. 2.

met a' tí kezetekből : és meg-tud-
gyátok hogy én vagyok az Úr.

XIV. Rész.

ES férfiak jövének hozzám az 1
Israël vénei-közzűl, és le-űlé- A
nek előttem. * És lőn az Úr be- 2
széde én-hozzám, mondván :
* Ember fia, ezek a' férfiak az ő tisztá- 3
talanságokat szívőkbe helyheztették,
és az ő hamisságoknak botránkozá-
sát az ő orczájok-eleibe állatták ;
vallyon meg-kérdetvén felelek-e
nékik ? * Azért szólly nékik, és mon- 4
gyad nékik : Ezeket mongya az Úr Is- B
ten : Minden ember az Israël házá-
ból, a' ki tisztátalanságát szívébe hely-
hezteti , és hamisságának botrán-
kozását orczája-eleibe-állattya , és
a' profétához mégyen meg-kérdvén
ő-általa engem : én Úr meg-felelek
annak az ő tisztátalanságinak soka-
sága-szerént : * hogy meg-fogattas- 5
sék az Israël háza az ő szívében , mel-
lyel el-távoztak én-tőlem minden ő
bálványok-miatt. * Az-okáért mon- 6
gyad az Israël házának : Ezeket mon-
gya az Úr-Isten : Térjetek-meg, és tá-
vozzatok-el a' tí bálványitoktól , és
minden fertelmességitektől fordít-
tsátok-el a' tí orczáitokat. * Mert vala- 7
melly ember az Israël házából, és a' Zi-
dóvá-lőttek-közzűl valamelly jöve-
vény lészen Israëlben , ha el-idege-
nűl tőlem, és az ő bálványit az ő szí-
vébe helyhezteti , és hamisságának
botránkozását az ő orczája-eleibe
állattya , és a' profétához mégyen
hogy meg-kérdgyen ő-általa engem :
én Úr meg-felelek néki én-magam-
által. * És arra az emberre vetem az 8
orczámat, és példává tészem őtet , és C
példa-beszéddé , és el-vesztem őtet
az én népem-közzűl : és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok az Úr. * " Es a' 9
proféta mikor el-tévelyedik, és ígét
szóll : én Úr áltattam-el azt a' profétát :
és ki nyújtom kezemet ő-reája , és el-
tőrlőm őtet Israëlből az én népem-
közzűl. * És az ő hamisságokat viselik : 10
a' kérdőnek hamissága-szerént , úgy
lészen a' proféta hamissága-is. * hogy 11
el ne tévelyedgyék többé én-tőlem
az Israël háza, se meg ne fertezteſsék
minden ő vétkeivel : hanem legye-
nek nékem népem, és én legyek nékik
Istenők, úgy-mond a' seregek Ura. * És 12
lőn az Úr beszéde én-hozzám, mond-

" Sup. 13. a 3.

13 ván : * Ember fia, a' főld mikor vétkezik
D én-ellenem, hogy vétkezvén vétkez-
zék, ki-nyújtom az én kezemet ő-reá-
ja, " és meg-rontom az ő kenyerének
pálczáját : és éhséget bochátok ő-
reája, és el-őlőm róla az embert, és a'
14 barmot. * És ha ezek a' három férfiak
lésznek-is ő-közepette, Nóe, Dániel,
és Jób : ők az ő igasságokkal meg-sza-
badíttyák az ő lelkeket, úgy-mond a'
15 seregek Úra. * Hogy-ha igen gonosz
E vadakat hozok-is a' főldre, hogy el-
pusztíttsam azt ; és útatlanná lé-
szen, azért hogy ninchen azon által-
16 ménő a' vadak-miatt : * E' három fér-
fiak ha azon lésznek ; élek én, úgy mód
az Úr-Isten, hogy se fiokat, se leányo-
kat meg nem szabadíttyák : hanem
chak ők szabadúlnak-meg, a' főld pe-
17 dig el-pusztúl. * A' vagy ha fegyvert
hozok arra a' főldre, és meg-mondom
a' fegyvernek : Menny-által a' főldőn :
és el-őlőm arról az embert, és a' bar-
18 mot : * és e' három férfiak lésznek ő-
közepette ; élek én, úgy-mond az Úr-
Isten, meg nem szabadíttyák a' fiokat,
sem a' leányokat : hanem chak ő-ma-
19 gok szabadúlnak-meg. * Ha pedig
F dőg-halált bochátok-is arra a' főldre,
és ki-őntőm haragomat reája vér-on-
tással, hogy el-vegyem arról az em-
20 bert, és a' barmot : * És ha Nóe, és
Dániel, és Jób lészen-is ő-közepette :
élek én, úgy-mond az Úr-Isten, hogy
a' fiat, és a' leányt meg nem szabadít-
tyák : hanem ők az ő igasságokkal
meg-szabadíttyák az ő lelkeket.
21 * Mert ezeket mongya az Úr-Isten :
Hogy-ha az én négy veszedelmes ité-
letimet, a' fegyvert, és az éhséget, és a'
gonosz vadakat , és a' dőg-halált bo-
chátom-is Jerusalemre, hogy ki-ő-
llyem belőle az embert, és a' barmot :
22 * mindazáltal hagyattatnak ő-benne
a' kik meg-szabadíttsák fiokat és leá-
G nyokat : ímé azok tí-hozzátok bé-
mennek, és meg-láttyátok az ő úto-
kat, és az ő találmányokat, és meg-
vígasztaltattok a' veszedelemből, mel-
lyet Jerusalemre hoztam, mind azok-
23 ból mellyeket ő-reá hordottam. * És
meg-vígasztalnak títeket , mikor
meg-láttyátok az ő útokat, és az ő ta-
lálmányokat : és meg-ismériték hogy
nem heába chelekedtem mindene-
ket, a' miket rajta chelekedtem, úgy-
mond az Úr-Isten.

" Sup. 4. d. 16. & 5. d. 16.

XV. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, mi lészen a' szőlő-fájából a' berkeknek minden fái-közzűl, mellyek az erdők fái-között vannak? * Vallyon vétetik-é abból fa, hogy alkotmány légyen; vagy chinálnak-e abból szeget, hogy valami edény függjön arról? * Ímé a'tűznek adatott eleségűl: mind a' két részét megemésztette a'tűz, és a'közepe hamuvá lőtt: vallyon hasznos lészen-e alkotmányra? *Még mikor egész vóltis, nem vólt alkotmányra illedő, menyivel inkább midőn azt a'tűz megemésztette, és meg-égette, semmi alkotmány abból nem lészen? * Azokáért ezeket mongya az Úr-Isten: A'mint a'szőlő fáját az erdő fái-között, mellyet a'tűznek adtam megemésztésre: úgy adom a' Jerusalem lakóit. * És ellenek vetem az orczámat: a'tűzből mennek-ki, és a'tűz emészti-meg őket: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr, mikor az orczámat ellenek vetem, * és a'földet útatlanná és pusztává tészem: azért hogy vétkesek vóltak, úgy-mond az Úr-Isten.

XVI. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hozzám, mődván: * Ember fia, add tudtára Jerusalemnek az ő útálatosságit; * és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Isten Jerusalemnek: A'te gyökered, és a'te nemzetséged a'Kánaán Földéből: az atyád Amorræus, és az anyád Czetéa. * És mikor szűlettél, a'te szűletésednek napján, nem mettszetett-el a'te kődődöd, és vízzel meg nem mosattattál egésségre, se sóval meg nem sózattattál, se ruhákba nem takartattál. * Nem könyörűlt szem rajtad hogy valamit ezek-közzűl chelekednék veled, könyörűlvén rajtad: hanem el-vettettél a'föld színéről, a'te lelkednek meg-útálásában, a'melly nap szűlettél. * El-menvén pedig mellette, láttalak téged meg-tapodtatni a'te véredben. és mondék néked mikor a'te véredben vólnál: Élly. mondám, mődok, néked: A'te véredben élly. * Meg-sokasítottalak téged mint a'mezei füvet: és meg-sokasodtál, és naggyá lőttél, és bé-mentél, és

1 2 A 3 4 B 5 6 B 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 C

az aszszonyi ékességre jutottál: a'te emlő d meg-nevekedtek, és a'te szőrőd ki-űtött: és mezítelen vóltál, és rakva szégyenséggel. * És mellőled mentem-el, és láttalak téged: és ímé a'te időd, a'szeretők ideje: és reád-terítém a'ruhámat, és bé-födém a'te gyalázatodat. És meg-eskűdtem néked, és szövetséget szerzettem veled, (úgy-mond az Úr-Isten:) és enyimé lőttél. * És meg-mostalak téged vízzel, és ki-tiszítottalak téged a'te véredből: és meg-kentelek téged olajjal. * És meg ruháztalak téged sokszínyűekkel, és sarut adtam néked kék bőrből: és bíborral övedzettelek-meg téged, és vékony ruhákba öltöztettelek téged. * És meg-ékesítettelek téged ékességgel, és arany pereczeket adtam a' kezeidre, és arány lánczot a'nyakad-körűl. * És násfát adtam az orczádra, és karikákot a'füleidre, és ékességnek koronáját a'fejedre. * És meg-ékesíttettél aránnyal, és ezűstel, és fel-öltöztettél bíborba, és tarka, és sok-színű ruhákba: żemlyét, és mézet, és olajt ettél, és fölötte igen ékessé lőttél, és országlásra jutottál. * És ki-ment a' híred a Pogányok-közzé a'te szépségedért: mert tekélletes valál az én ékességemért, mellyet te-reád raktam vala, úgy-mond az Úr-Isten. * És el-bízván magadat szépségedben, paráználkodtál a'te híredért, és ki-töltted paráználkodásodat minden által-menőre, hogy azé lennél. * És vévén a'te ruháidból, chináltál magadnak iminnét amonnét egybe-varrott magas helyeket, és úgy paráználkodtál azokon, a'mint nem lőtt, nem-is lészen. * És el-vitted a'te ékességednek szerszámit az én aranyamból, és ezűstömből, mellyeket néked adtam: és chináltál magadnak férfiu képeket, és azokkal paráználkodtál. * És elő-vötted a'te sokszínyű ruháidat, és bé-födözted azokat: és az én olajomat, és a'jó illatu szerszámomat azok-eleibe töttéd. * És az én kenyeremet, mellyet néked adtam, a'żemlyét, és olajt, és mézet, mellyekkel téged tápláltalak, eleikbe raktad gyönyörűséges illatúl, és meg-lőtt, úgy-mond az Úr-Isten. * És el-vitted a fiaidat, és leányidat, a'kiket nékem nemzettél: és azoknak áldoztad-meg, hogy meg emésztet-

nének. Vallyon kichiny-e a'te paráz-
nálkodásod? *Meg-áldoztad az én fi- 21
aimat, és, nékik szentelvén, oda adtad
azokat. * És minden útálatosságid, és 22
paráznaságid-után, nem emlekeztél-
meg a'te ifiuságodnak napjairól, mi- 37
kor mezítelen és gyalázattal rakva
vóltál, el-tapodtatva a'véredben. *És 23
lőn minden gonoszságod-után (jaj, jaj
néked, úgy-mond az Úr-Isten) * és 24
bordélyt épitettél magadnak, és pa-
ráználkodo házat chináltál magad-
nak minden útzákon. *Minden útnak 25
kezdetin jelt épitettél a'te bordélyos-
kodásodnak: és útálatossá tőtted a'te
ékességedet: és két-felé vetetted lá-
baidat minden úton-járónak, és meg-
sokasítottad paráználkodásidat. * És 26
paráználkodtál az Egyiptus fiaival a'
te nagy-testű szomszédiddal: és meg-
sokasítottad a'te paráználkodásodat
hogy engem boszszontanál. *Ímé én 27
ki-nyújtom kezemet te-reád, és el-
vészem a'te igaságodat: és téged a'
téged-gyűlölő Palestínai leányoknak
kivánságokra adlak, a'kik el-pírúlnak
a'te gonosz útadon. * És paráznál- 28
kodtál az Asyriusok fiaival, azért
hogy még sem elégedtél-meg: és mi-
nek-utánna paráználkodtál, úgy sem
elégedtél-meg. * És meg-sokasítot- 29
tad paráználkodásodat Kánaán-föld-
dében a'Kaldæusokkal: és úgy sem
elégedtél-meg. * Mivel tisztíttsám- 30
meg a'te szívedet, úgy-mond az Úr-
Isten; holott mind ezeket a' kurva
és szemtelen aszszony'állatnak che-
lekedetit miveled? *Mert fel-épitet- 31
ted a'te bordélyodat minden útnak
kezdetin, és a'te magas-helyedet fel-
chináltad minden útzán: és nem lőt-
tél mint a' kurva meg-únásal fel-
lyebb vervén a'fizetést, *hanem mint 32
a'házasság-törő aszszony, ki a'férje-
fölött idegeneket viszen-bé. *Minden 33
kurvának fizetést adnak: te pedig fi-
zetést adtál mindē szeretőidnek, és a-
jándékokat ajándékoztál nékik, hogy
bé-mennének te-hozzád mindenűn-
nét veled paráználkodni. *És te-beňed 34
az aszszony'állatok szokása-ellen lőtt
a'te paráználkodásidban, és te-után-
nad nem lészen paráználkodás: mert
abban hogy fizetést adtál, és fizetést
nem vóttél, külömbség lőtt te-beňed.
* Az-okáért kurva hallyad az Úr igé- 35
jét. * Ezeket mongya az Úr-Isten: 36
Mivelhogy ki-öntetett a'te pénzed,
és fel-fődöztetett a'te gyalázatod a'te
paráználkodásidban a'te szeretőidre,
és a'te útálatosságidnak bálványira
a'te fiaidnak vérében, a'kiket nékik
adtál: *Ímé én egybe-gyűjtöm min- 37
den szeretőidet, a'kikkel közösültél,
és miňyájokat, a'kiket szerettél, mind
azokkal a'kiket gyűlöltél: és egybe-
gyűjtöm azokat reád mindenűnnét,
és meg-mezítelenítem a'te gyaláza-
todat ő-előttök, és meg-láttyák min- 38
den rútságodat. * "És meg-itéllek té- " Inf.
ged a'házasság-rontók's a'vér-ontók 23.b.10.
itélétivel: és a'haragnak és buzgó in-
dúlatnak vérébe kéverlek. * És azok- 39
nak kezőkbe adlak téged, és el-rőtyák
a'te bordélyodat: és el-bontyák a'te
paráználkodo házadat: és le-vetkőz-
tetnek téged ruháidból, és el-vészik
a'te ékességednek szerszámit: és me-
zítelenen hagynak téged, és gyalá-
zattal rakva: * és sokaságot hoznak 40
reád, és meg-köveznek téged kövek-
kel, és meg-ölnek téged az ő fegyve-
rőkkel. * "És meg-égetik a'te házai- 41 "4.Reg.
dat tűzzel, és itéleteket tésznek elle- 25.a.9.
ned fölőtte sok aszszony'állatoknak
szemők-előtt: és meg-szűnől paráz-
nálkodni, és többé fizetést nem adsz.
* És meg-nyugszik az én haragom 42
te-rajtad: és el-távozik az én búsulá-
som te-tőled, és meg-nyugszom, 's
nem haragszom többé. * Azért hogy 43
meg nem emlekeztél a'te ifiuságidnak
napjairól, és mind ezekkel ingerlet-
tél engem: az-okáért én-is fejedre
térítettem a'te útaidat, úgy-mond az
Úr-Istē, és nem chelekedtem a'te vét-
keid-szerént a'te minden útálatosság-
gidban. * Ímé minden, a'ki közönsé- 44
ges példa-beszédet mond, rólad vészi
azt, mondván: Mint az annya, úgy a'
leánya-is. * A'te anyád leánya vagy 45
te, ki meg-vetette az ő férjét, és a'fi-
ait: és a'te nénéidnek őttse vagy te,
kik meg-vetették az ő férjőket, és fio-
kat: az anyátok Czetéa, és az atyátok
Amorræus. *És a'te néned, Samaria, 46
ő és az ő leányi, kik bal-kezedre lák-
nak: az őtséd pedig, ki job-kezedre
lakik, Sodoma, és az ő leányi. * De 47
az ő útokon sem jártál, sem az ő
vétkek-szerént nem chelekedtél va-
lamivel kevesbet: majd gonosz-
bakat chelekedtél azoknál min-
den útaidban. * Élek én, úgy-mond 48
az Úr-Isten, hogy nem chelekedett
az Úr-Isten, hogy nem chelekedett
ő-maga Sódoma-is a'te őtséd, és az ő

leá-

leányi, a'mint te chelekedtél, és a'te
Gen. 19. c. 14. leányid. * "Ímé ez vólt Sodomának 49 63
a'te ŏtsédnek hamisága, a'kevélység,
a' kenyérnek elégsége 's bévelkŏdése, és az ŏ hívolkodása, és az ŏ leányié:
és kezet a'szŭkölkŏdőnek és szegénynek nem nyújtottak. * És fel-emelkedtek, és útálatosságokat chelekedtek előttem: és el-vettem őket, a'
mint láttad. * És Samaría a'te bŭneidnek felényire nem vétkezett: ha- 51 1
nem felyűl-halladtad őket a'te vétkeiddel, és igazbakká tŏtted az atyádfiait minden útálátosságidban, a'mellyeket chelekedtél. * Az-okáért te-is 52
hordozd a'te szégyenségedet, a'ki felyűl-halladtad az atyádfiait a'te bűneiddel, gonoszbúl chelekedvén náloknál: mert igazbak lőttek náladnál:
azért te-is szégyenkedgyél, és viseld gyalázatodat, ki igazbakká tŏtted az
atyád-fiait. * És meg-térítem he- 53
lyekre állatván őket a'Sodomaïaknak az ŏ leányokkal-való meg-téritésefszerént, és Samariának 's az ŏ leányinak meg-téritése-szerént: és megtérítem a'te fogságodat azok-kŏzŏtt,
* hogy viselljed gyalázatodat, és 54
szégyenkedgyél mindenekben, a'miket chelekedtél vígasztalván őket. * És 55 7
a'te ŏtséd Sodoma, és az ŏ leányi meg- G C
térnek az ŏ régi állapattyokra: és
Samaría, és az ŏ leányi, meg-térnek az ŏ régi állapattyokra: és te,
's a'te leányid, meg-térŧsk a'tí régi állapatotokra. * Sodomának pedig a'te 56 8
ŏtsédnek nem vólt híre a'te szádban,
a'te kevélységednek napján, * minek- 57
előtte ki-nyilatkoztatnék a'te gonoszságod: mint ez időben, mikor a'Syria
leányinak, és a'kŏrnyűled-való Palestinaïaknak minden leányinak gyalázattyára vagy, kik kŏrnyűl-vésznek
téged minden-felől. * A'te vétkedet, 58
és a'te gyalázatodat te hordoztad,
úgy-mond az Úr-Isten: * Mert ezeket 59
mongya az Úr Isten: És chelekeszem
veled, a'mint meg-útáltad az eskűvést, hogy fel-bŏtanád a'szŏvetséget:
* és én meg-emlekezem a'te ifiuságod 60
napjaiban veled-való szŏvetségemről: és ŏrŏk szŏvetséget szerzek veled. * És meg-emlekezel a'te útaid- 61 D
ról, és meg-szégyenled magadat: mikor viszsza-fogadod a'te nénéidet az
ŏtséiddel-eggyűtt: és azokat néked leányúl adom, de nem a'te szŏvetségedből. * És meg-erősítem én az én 62 13
szŏvetségemet te-veled: és meg-tudod hogy én vagyok az Úr, * hogy
meg-emlekezzél, és meg-pirúlly, és
fel ne nyithasd tŏbbé a'szádat szégyenletedben, mikor meg-kegyelmezek néked mindenekben valamiket chelekedtél, úgy-mond az Úr-Isten.

XVII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Ember fia, mongy 2
mesét, és szólly példa-beszédet A
az Israël házának, és mongyad: * Ezeket mongya az Úr-Isten: 3
Egy nagy-szárnyu ŏreg sas, hoszszú tagokkal, rákva tollakkal, és kŏlŏmbkűlŏmb színnel, jŏve a'Libanusra, és
el-vivé a'czédrus-fának velejét. * Az 4
ágainak tetejét le-szegé: és azt a'Kánaán Földére vivé, a'kereskedők várasába tévé azt. * És vŏn a'föld mag- 5
váhan, és tévé azt a'földbe magnak,
hogy gyŏkeret verne a'sok vizeknél:
a'föld színére tévé azt. * És mikor ki- 6
chirázott vólna, széles szőlővé nevekedék alachony állapattal, az ágai
ŏ-reá nézvén: és a'gyŏkerei alattá valának. lőn azért szőlővé, és szőlővesszőket hoza, és ágatskákat eresz-
te. * És lőn más ŏreg sas, nagy szárnyu, és sok tollu: és ímé ez a'szőlő
mint-ha az ŏ gyŏkereit foglalná a'hoz, az ŏ vesszeit ki-nyújtá hozzája,
hogy ŏntŏzné ŏtet az ŏ vetésének barázdáiból. * Jó földbe sok vizek-mellett plantáltatott: hogy ágakat nevellyen, és gyűmölchŏt teremjen, hogy
nagy szőlővé légyen. Mongyad: 9
* Ezeket mongya az Úr-Isten: Szerenchés lészen-e tahát? az ŏ gyŏkereit nem szakasztya-e ki, és az ŏ
gyűmölchét nem szedi-e el, és nem
száráztya-e meg az ŏ magvának minden veszszeit, és nem szárad-e meg:
és nem erős karral, 's nem sok néppel lészen-e, hogy ki-szakaszsza azt gyŏ- 10
kerestől? * Ímé el-plántáltatott: Szerenchés lészen-e tahát? a' mikor
őtet a' meleg szél éri, nem szárad-e
meg, és az ŏ termésének földén nem 11
fonnyad-e meg? * És lőn az Úr igéje 12
én-hozzám, mondván: * Mond-meg
az engedetlen háznak? Nem tudgyátok-e mit jegyezzenek ezek? Mongyad: Ímé el-jő a' Bábylon királya
Jerusalembe: és fel-vészi az ŏ királyát, és a'fejedelmit, és el-viszi azokat
magához Bábylonba. * És vészen a'

Ezech. 16. 17.

királyi magból, és szövetséget szerez véle: és meg-eskűdteti őtet. de a'földnek erősit-is el-viszi, * hogy az ország alázatos légyen, és fel ne emelkedgyék, hanem meg-őrizze az ő szövetségét, és meg-tartsa azt. * Ki eltávozván tőle, követeket küldé Egyiptushoz, hogy lovakat adna néki, és sok népet. Vallyon szerencsés lészen-e, vagy nyér-e szabadúlást a'ki ezeket chelekedte? és a'ki fel-bontotta a'szövetséget, vallyon el-szalad-e? * Élek én, úgy-mond az Úr-Isten: hogy a'királynak lakó-helyében, a'ki őtet királlyá rendelte, a'kinek eskűvését meg-szegte, és szövetségét fel-bontotta, melly ő-véle vala, Bábylonnak közepette hal-meg. * És nem nagy sereggel, sem sok néppel visel ő-ellene Farao hadat: töltés-hányással, és árkok chinálásával, hogy sok lelkeket öllyön-meg. * Mert megszegte vala az eskűvést hogy fel-bontaná a'szövetséget, és ímé kezét adta. * És mivelhogy mind ezeket chelekedte, meg nem menekedik. * Azokáért ezeket mongya az Úr-Isten: Élek én, hogy az eskűvést mellyet meg-szegett, és a'szövetséget mellyet fel-bontott, az ő fejére fordítom. * "És ki-terítem ő-ellene az én hálómat, és meg-fogattatik az én varsámban: és Bábylóba viszem őtet, és megitélem ott őtet a'vétekért, mellyel meg-útált engem. * És minden ő elfutotti minden ő seregével, fegyvermiatt húllanak-el: a'maradéki pedig minden szélre el-hintetnek: és megtudgyátok hogy én Úr szóllottam. * Ezeket mongya az Úr-Isten: És vészek én a'magas czédrus-fa velejéből, és el-tészem: az ő ágainak gyenge tetejét le-szakasztom, és el-plántálom a'magas és láthato hegyen. * Israëlnek magas hegyén plántálom-el azt, és ágakat nevel, és gyümölchőt terem, és nagy czédrus-fává lészen: és alatta minden-féle madarak laknak, és minden röpűllő-állat fészket rak az ő ágainak árnyéka-alatt. * És meg-tudgyák a'tartománynak minden fái, hogy én az Úr aláztam-meg a'magas fát, és fel-magasztaltam az alachon fát: és meg-száraztottam a'zöldellő fát, és meg-virágoztattam a'száraz fát. Én Úr szóllottam, és meg-chelekedtem.

" *Sup. 12. d. 13. Inf. 32. a. 3.*

XVIII. Rész.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Mi dolog hogy közöttetek példa-beszédűl vészitek e'módáft az Israël földében, mondván: † Az atyák öttek savanyu szőlőt, és a' fioknak fogok vásnak-meg? * Élek én, úgy-mond az Úr Isten, ha léfzen néktek többé e' mondás példa-beszédűl Israëlben. * Ímé minden lelkek, enyímek: mint az atyának lelke, úgy a'fiúnak lelke-is enyím: a'melly lélek vétkezik, az halmeg. * És a'férfiu ha igaz léfzen, és itéletet 's igafságot chelekefzik, * a' hegyeken nem éfzik, és fzemeit fel nem emeli az Israël házának bálványira: és felebaráttyának feleségét meg-nem fzeplősíti, és a'havi-folyásu aszszonyhoz nem járúl: * és embert meg nem fzomorít: a'zálogot az adósnak meg-adgya, erő-szakkal semmit el nem ragad: " az ő kenyerét az éhezőnek adgya, és a'mezitelent bé-födözi ruházattal: * uzorára kőltsőn nem ád, és többet nem vészen: a' hamisságtól el-fordíttya a' kezét, és igaz itéletet tészen a'férfiu 's a'férfiu-között: * az én parancholatimban jár, és az én itéletimet megőrizi hogy igafságot chelekedgyék: ez az igaz, élettel él, úgy-mond az Úr-Isten. * Hogy-ha vér-ontó laror fiat nemz, és valamellyet chelekefzik ezek-közzűl; * és ha mind ezeket nem chelekefzi, hanem a'hegyeken éfzik, és felebarattyának feleségét megfzeplősíti: * a'nyomorúltat és a'fzegényt meg-fzomoríttya, ragadományokat ragadoz, a'zálogot meg nem adgya, és a'fzemeit a'bálványokra fel-emeli, útálatosságot chelekefzik; * uzorára ád, és többet vészen: vallyon él-e? nem él. mikor mind megchelekefzi ezeket az utálatosságokat, halállal hal-meg, az ő vére ő-rajta léfzen. * Hogy-ha fiat nemz, a'ki látván az atyának minden bűneit mellyeket chelekedett, fél, és hasonlót azokhoz nem chelekefzik: * a'hegyeken nem éfzik, és a'fzemeit fel nem emeli az Israël házának bálványira, és felebárattyának feleségét meg nem fzeplősíti: * és a'férfiat meg nem fzomoríttya, a'zálogot meg nem tartya, és ragadománt nem ragadoz, az ő kenyerét az éhezőnek adgya, és a'mezitelent

† Ier. 31. c. 29.

" *Iſa. 58. b. 7. Mat. 25. c. 42.*

telent bé-fődőzi ruházattal: *a'ſzegé- 17
nyen boſzſzúſágot nem téſzen kezé-
vel, użorát és tőbbet nem véſzen, az
én itéletimet meg-chelekeſzi, az én
parancholatimban jár: ez nem hal-
meg az ő attyának hamiſságában, ha-
nem élettel él. * Az ő attya, mivel- 18
hogy boſzſzúſágot tőtt, és erőſzakot
chelekedett az attyafiának, és go-
noſzt mivelt az ő népe-kőzőtt, ímé
meg-hólt az ő hamiſságában. * És 19
azt mongyátok: Miért nem viſelte
a'fiú az attya hamiſságát? Azért, tud-
ni illik, hogy a'fiú itéletet és igaſsá-
got chelekedett, minden parancho-
latimat meg-őrizte, és meg-mivelte
azokat, élettel él. * " A' melly lélek 20
vétkezik, az hal-meg: a'fiu nem-vi- E
ſeli az attya hamiſságát, és az attya
nem viſeli a'fia hamiſságát: az igaz-
nak igaſsága ő-rajta léſzen, és az iſ-
tentelennek iſtentelenſége léſzen ő-
rajta. * Ha pedig az iſtentelen peni- 21
tentziát tart minden bűneiről, mel-
lyeket chelekedett, és meg-őrizi min-
den parancholatimat, és itéletet 's
igaſságot chelekeſzik: élettel él, és
meg nem hal. *Minden hamiſságiról, 22
mellyeket chelekedett, meg nem em-
lekezem: az ő igaſságában, mellyet
chelekedett, él. * " Vallyon én aka- 23
ratom-e az iſtentelenek halála, úgy-
mond az Úr-Iſten, és nem hogy meg-
térjen-e az ő útairól, és éllyen? * Ha 24
pedig el-tér az igaz az ő igaſságáról,
és hamiſságot chelekeſzik minden
útálatoſságok-ſzerént, mellyeket
chelekedni ſzokott az iſtentelen; val- F
lyon él-e? minden igaſsági, mellye-
ket chelekedett vólt, nem léſznek
emlekezetben; a'gonoſságban, a'mel-
lyet chelekedett, és az ő bűnében,
mellyel vétkezett, azokban hal-meg.
* És azt mondottátok: Nem igaz az 25
Úrnak úttya. Hallyátok azért Iſraël
háza: Vallyon nem igaz-e az én útám,
és nem inkább horgaſok-e a'tí útai-
tok? * Mert mikor el-tér az igaz az ő 26
igaſságáról, és hamiſságot chelekeſ-
zik, meg-hal azokban: a'hamiſság-
ban, a'mellyet chelekedett, hal-meg.
* És mikor ki-tér az iſtentelen az ő iſ- 27
tentelenſégéből, mellyet chelekedett,
és itéletet 's igaſságot chelekeſzik: ő
az ő lelkét meg-tartya életben. *Mert 28
eſzébe vévén magát, és meg-térvén
minden hamiſságiból, mellyeket che-
lekedett, élettel él, és meg nē hal. * És 29

G azt mongyák az Iſraël fiai: Nem igaz
az Úr úta. Vallyon nem igazak-e az
én útaim, Iſraël háza, és nem inkább
30 horgaſok-e a'tí útaitok? *Az-okáért
mindeniket az ő útai-ſzerént itélek-
meg Iſraël háza, úgy-mond az Úr-Iſ-
ten. " Térjetek-meg, és tartſatok pe- " Mat.
nitentziát minden hamiſságtokról: 3. a. 2.
és nem léſzen romláſtokra a'hamiſ-
31 ſág. *Veſsétek-el tőletek minden go-
noſságtokat, mellyeket chelekedte-
tek, és ſzerezzetek magatoknak új ſzí-
vet, és új lelket: és miért haltok-meg,
32 Iſraël háza? * † Mert nem akarom a' † Sup.
meg-halónak halálát, úgy-mond az 23.
Úr-Iſten, térjetek-meg, és éllyetek. Inf. 33.
v. 11.

XIX. RÉSZ.

1 ES te ſiráſt tégy az Iſraël feje-
2 delmin, és mongyad: * Miért
A hogy az anyád a'nőſtény-oro-
oſzlány a' him-oroſzlányok-
kőzőtt fekűtt, az oroſzlányotſkák-kő-
3 zőtt nevelte-fel az ő kőlykeit? *És fel-
nevele eggyet az ő oroſzlányotſkái-
kőzzűl, és oroſzlánnyá lőn: és prédát
4 tanúla fogni, és embert enni. * És
meg-hallák azt felőle a'Pogányok,
és nem az ő ſebek-nélkűl fogák-meg
őtet: és el-vívék őtet lánczokon E-
5 gyiptus-főldébe. * Ki midőn látta
B vólna hogy meg-erőtlenűlt, és oda-
veſzett az ő reménſége: vőn eggyet
az ő oroſzlányotſkái-kőzzűl, oroſz-
6 lánnyá rendelé őtet. *Ki az oroſzlá-
nyok-kőzőtt jár vala, és oroſzlánnyá
lőn: éz prédát tanúla fogni, és embe-
7 reket enni: *Tanúla őzvegyeket ten-
ni, és azok váraſit el-puſztítani: és
el-puſztúla a'főld, és az ő tellyes-vól-
8 ta, amaz ordítáſának ſzavától. * És
egybe-gyűlének ellene a'Pogányok
mindenűnnét a' tartományokból,
és ki-teríték reája az ő hálójokat,
azoknak ſebők-által meg-fogattaték.
9 * És rekeſzbe tévék őtet, lánczokon
C vívék-el őtet a'Bábylon királyához:
és tőmlőczbe tévék őtet, hogy ne
hallattatnék tőbbé az ő ſzáva az Iſra-
10 ël hegyein. * A'te anyád a'te véred-
ben mint a'víz-mellett plántáltatott
ſzőlő: az ő gyűmőlchi, és az ágai fel-
11 nevekedtek a'ſok vizektől. * És az ő
D vaſtag veſzſzei az uralkodók pálczái-
vá lőttek, és fel-magaſztaltatott az ő
állapattya az ágak-kőzőtt: és látta az
ő magaſságát az ő veſzſzeinek ſoka-
12 ſágában. * És ki-ſzakaſztatott a'ha-

Deut. 14. c 16. 4. Reg. 14. b 6. 2. Par. 25. b. 4.

Pſal. 9. a 4. Inf. 33. v. 11.

Ezech. 18. 19.

ragban,

† Ose. 13. d. 15.

ragban, és a'főldre vettetett, † és a'
fűtő szél meg-száraztotta az ő gyű-
mőlchét: meg-senyvedtek, és meg-
száradtak az ő erősségének veszszei:
a'tűz emésztette-meg őtet. * És most 13
a'pusztába plántáltatott-el, az útat-
lan és sovány főldre. * És tűz méne- 14
ki az ő ágainak veszszejéből, melly
meg-emészté az ő gyűmőlchét: és
nem vólt ő-rajta az erős veszsző, az
uralkodóknak pálczája. Siralom ez,
és siralomra lészen.

XX. Rész.

ES lőn a'hetedik esztendőben, 1
az őtődikben, a'hónak tizedi- A
kén: férfiak jővének az Israël
vénei-kőzzűl, hogy kérdez-
kednének az Úrtól, és le-űlének előt-
tem. * És lőn az Úr beszéde én-hoz- 2
zám, mondván: * Ember fia, szólly az 3
Israël véneinek, és mongyad nékik:
Ezeket mongya az Úr-Isten: Vallyon
én-hozzám jőttetek-e tí kérdezked-
ni? élek én hogy meg nem felelek
néktek, úgy-mond az Úr-Isten. * Ha 4
itéled őket, ha itéled ember fia, az ő
attyok útálatosságit mutasd-meg né-
kik. * És mongyad nékik: Ezeket 5
mongya az Úr-Isten: az napon, mel-
lyen Israëlt választám, és fel-emelém
kezemet a'Jákob háza magváért, és
meg-jeleném nékik Egyiptus-főldé-
ben, és fel-emelém kezemet ő-éret-
tek, mondván: Én vagyok a'tí Ura-
tok Istentek: * az napon fel-emelém 6
kezemet ő-érettek, hogy ki-hoznám
őket Egyiptus-főldéből, a'Főldre,
mellyet készítettem vala nékik,
melly téjjel és mézzel-folyó: melly
jeles minden főldek-kőzőtt. * És 7
mondék nékik: Ki-ki az ő szemeinek
botránkozásit vesse-el, és az Egyip-
tus bálványiba meg ne ferteződgye-
tek: én vagyok a'tí Uratok Istentek.
* És boszszontának engem, és nem 8
akarának éngem halgatni: Senki az ő
szemeinek útálatosságit el nem vetet- B
te, se el nem hatták az Egyiptus-
bálványit: és mondám hogy ki-őnte-
ném boszszonkodásomat reájok, és
ki-tőlteném rajtok haragomat, az
Egyiptus-főlde kőzepin. * És meg- 9
chelekedtem az én nevemért, hogy
meg ne ferteztetnék a'Pogányok-
előtt, a'kik-kőzőtt valának, és a'kik-
kőzőtt meg-jelentem nékik, hogy
ki-hoznám őket Egyiptus-főldéből.

10 * Ki-vetém azért őket Egyiptus-fől-
déből, és ki-vűm őket a'pusztába.
11 * "És nékik adám az én parancholatimat, és az én itéletimet meg-mutatám nékik, mellyeket meg-chelekedvén az ember, él azokban. * † Annak-főlőtte az én szombatimat-is nékik adám, hogy jelűl lennének kőzőttem's kőzőttők: és tudnák hogy én vagyok az őket meg-szentelő Úr. * Es haragra ingerlének engem az Israël háza a'pusztában, az én parancholatimban nem járának, és az én itéletimet meg-veték, mellyeket meg-chelekedvén az ember él azokban: és az én szombatimat főlőtte igen meg-ferteztették: azért mondám hogy ki-őnteném haragomat reájok a'pusztában, és meg-emészteném őket. * És meg-chelekedtem az én nevemért, hogy meg ne ferteztetnék a'Pogányok-előtt, a'kik-kőzzűl ki-vetém őket az ő szemők-láttára. * Én azért fel-emelém kezemet reájok a'pusztában, hogy bé ne vinném őket a'Főldre, mellyet nékik adtam, melly téjjel és mézzel-folyó, és minden főldeknél jelesb: * Mért az én itéletimet meg-vetették, és az én parancholatimban nem jártak, és az én szombatimat meg-ferteztették: mert a'bálványok-után jár vala az ő szívők. * És kedveze az én szemem nékik hogy meg ne őlném őket: és meg nem emésztettem őket a'pusztában. * Mondék pedig az ő fioknak a'pusztában: Az atyáitok parancholatiban ne járjatok, se azok itéletit ne tartsátok, se azok bálványival meg ne ferteződgyetek. * Én vagyok a'tí Uratok Istentek: az én parancholatimban járjatok, az én itéletimet tartsátok-meg, és chelekedgyétek-meg azokat: * És az én szombatimat meg-szentellyétek, hogy légyenek jelűl kőzőttem's kőzőttetek, és tudgyátok-meg hogy én vagyok a'tí Uratok Istentek. * És boszszontának engemet a'fiak: az én parancholatimban nem jártak: és az én itéletimet meg nem tartották hogy meg-chelekednék azokat: mellyeket ha meg-chelekeszik az ember, él azokban: és az én szombatimat meg-ferteztették: és meg-fenyegettem hogy ki-őnteném boszszonkodásomat reájok, és ki-tőlteném haragomat rajtok a'pusztában. * El-forditám pedig

" Lev. 10. a. 5. Rom. 10. a. 5. † Ennd. 20. b. 8. & 31. c. 13. Deut. 5. b. 12.

az én kezemet, és az én nevemért che-
lekedém, hogy meg ne ferteztetnék
a'Pogányok-előtt, kik-kőzzűl ki-ve-
tettem őket az ő szemők-láttára. *Is- 23
még fel-emelém a'kezemet reájok a'
pusztában, hogy el-oszlatnám őket
a'nemzetségek-kőzzé, és el-hínte-
ném a'földekre: * azért hogy az én 24
itéletimet meg nem chelekedték, és
az én parancholatimat meg-vetet-
ték, és az én szombatimat meg-fer-
teztették, és az ő attyoknak bálvá-
nyi-után vóltak az ő szemők. * Én-is 25
adék azért nékik nem jó parancholatokat, és itéleteket a'mellyekben nem
élnek. * És meg-ferteztetém őket az 26
ő ajándékokkal, mikor bé-mutatnák
mind a'mi meg-nyíttya az anya-mé-
het, az ő vétkekért: és meg-tudgyák
hogy én vagyok az Úr. * Az-okáért 27
szólly az Israël házának, ember fia, és
mongyad nékik: Ezeket mongya az
Úr-Isten: Még ebben-is káromlottak
engem az atyáitok, mikor meg-útál-
tak vólna meg-vetvén engem: *és bé- 28
vittē vólna őket a'Földre, melyre fel-
emeltem kezemet hogy nékik adnám:
meg-tekíntének minden magas hal-
mot, és minden zőldellő fát, és ott ál-
dozák az ő áldozattyokat; és ott té-
vék az ő ingerlő áldozattyokat, és ott E
tévék az ő győnyőrűségeknek illat-
tyát, és áldozák az ő itali áldozattyo-
kat. * És mondék nékik: Michoda az 29
a'magasság, a'melyre tí bé-mentők?
és nevezék annak nevét Magasság-
nak mind e' napiglan. * Az-okáért 30
mongyad az Israël házának: Ezeket
mongya az Úr-Isten: Bizonyára az
atyáitok útában meg-ferteződtők tí,
és az ő botránkozások-után paráz-
nálkodtok tí: *és a'tí ajándekitoknak 31
bé-mutatásában, mikor által-viszitek
a'tí fiaitokat a'tűzőn, tí meg-ferte-
ződtők minden bálványitokban
mind e'mái napig: és én meg-fele-
lek-e néktek Israël háza? Élek én,
úgy-mond az Úr-Isten, hogy meg
nem felelek néktek. * A'tí elmétek 32
gondolattya sem lészen-meg, kik azt
mongyátok: Ollyanok lészünk mint
a'Pogányok, és mint a'föld nemzetsé-
gi, hogy tisztellyük a'fákat, és a'kőve-
ket. * Élek én, úgy-mond az Úr-Is- 33
ten, hogy erős kézzel, és ki-nyújtott
karral, és ki-őntőtt haraggal uralko-
dom rajtatok. * És ki-viszlek títeket 34
a'népek-kőzzűl: és egybe-gyűjtlek
títeket a'földekről, a'mellyekre el-
oszlattatok, vastag kézzel, és ki-nyúj-
tott karral, és ki-őntőtt haraggal
uralkodom rajtatok. * És el-viszlek 35
títeket a'népek pusztájába, és ott
szemtől-szembe törvénykezem vele-
tek. * A' mint törvénykeztem az 36
atyáitok-ellen az Egyiptus-földének F
pusztájában, úgy ítéllek-meg títeket,
úgy-mond az Úr-Isten. * És az én ki- 37
rályi pálczám-alá vetlek títeket, és
bé-hozlak títeket a'szővetség kőte-
leibe. * És ki-választom kőzzűletek 38
az engedetleneket, és az istenteleneket, és az ő lakó-földőkről ki-viszem
őket, és az Israël földére bé nem
mennek: és meg-tudgyátok hogy én
vagyok az Úr. * És tí Israël háza, Eze- 39
ket mōgya az Úr-Isten: Ki-ki a'tí bál-
ványitok-után járjatok, és szolgállya-
tok azoknak. Hogy-ha ebbē sem hal-
gattok engem, és az én szent nevemet
meg-ferteztetitek többé a'tí ajándé-
kitokkal, és a'tí bálványitokkal: * az 40
én szent hegyemen, az Israël magás
hegyén, úgy-mond az Úr-Isten, ott
szolgál nékem Israëlnek egész háza;
minnyájan, mondok, a'földőn, a'
mellyen tetszeni fognak nékem, és
ott kívánom-meg a'tí zengéiteket, és
a'tí dézmáitoknak zengéit minden
szent dolgaitokban. * Győnyőrűsé- 41
ges illatúl hozzám fogadlak títeket,
mikor ki-hozlak títeket a' népek-
kőzzűl, és egybe-gyűjtlek títeket a'
földekről, a'mellyekre ki-szélledte-
tek, és meg-szenteltetem tí-bennetek
a'nemzetségek szemők-előtt. * És 42
meg-tudgyátok hogy én vagyok az G
Úr, mikor bé-viszlek títeket az Israël
földére, a' Földre, a'mellyért fel-
emeltem a'kezemet, hogy azt az atyá-
itoknak adnám. * És meg-emlekez- 43
tők ott a'tí útaitokról, és minden vét-
keitekről, mellyekkel meg-férteződ-
tetek: és nem fogtok tetszeni maga-
toknak a'tí színetek-előtt minden tí
gonosságtokért, mellyeket chelekedtetek. * És meg-tudgyátok hogy én 44
vagyok az Úr, mikor jól chelekeszem
veletek az én nevemért, és nem a'tí
gonosz útaitok-szerént, sem a'tí igen
gonosz vétkeitek-szerént Israël háza,
úgy-mond az Úr-Isten. * És lőn az 45
Úr beszéde én-hozzám, mondván:
* Ember fia, vesd az orczádot a'Déli 46
útra, és chőpőgj a'Déli szél-felé, és
profétálly a'Déli mezőnek erdeje-

felé. * És mongyad a'Déli erdőnek: 47
Halgaſd az Úr igéjét: ezeket mongya
az Úr-Iſten: Ímé én tűzet gyújtok
te-benned, és meg-égetek te-benned
minden nyers fát, és minden ſzáraz
fát: meg nem óltatik a'gyuladáſnak
lángja: és meg-égabban minden or-
cza Déltől-fogva Éſzak-ig. * És meg- 48
láttya minden teſt, hogy én Úr gyúj-
tottam-meg azt, és meg nem óltatik.
*És mondék: A a a, Uram Iſten: ezek 49
azt mongyák felőlem: Vallyon nem
példa-beſzédek-által ſzóll-e ez?

XXI. Rész.

ES lőn az Úr beſzéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
veſd az orczádat Jeruſalemre, A
és chőpőgj a'ſzent helyekre,
és profétálly az Iſraël főlde-ellen: *És 3
mongyad az Iſraël főldének: Ezeket
mongya az Úr-Iſten: Ímé én te-hoz-
zád, és ki-vonſzom kardomat az ő
hívelyéből, és meg-őlőm te-benned
az igazat és az iſtentelent. * Mivel- 4
hogy pedig meg-őltem benned az
igazat és az iſtentelent, azért mégyen-
ki az én kardom az ő hívelyéből
minden teſtre Déltől-fogva Éſzak-ig:
* Hogy meg tudgya minden teſt, 5
hogy én Úr vontam-ki a'viſzſza-nem
híhato kardomat az ő hívelyéből. *És 6
te ember fia, foháſzkodgyál ágyékid-
nak ſzakadáſával, és keſerűſégekkel
foháſzkodgyál előttők. * És midőn 7
mongyák néked: Miért foháſzkodol
te? mongyad: A'hallomáſért: mert B
el-jő, és el-eped minden ſzív, és el-
ſzakaſzkodnak minden kezek, és meg-
erőtelenűl minden lélek, és minden
térdeken vizek folynak: ímé el-jő, és
meg-léſzen, úgy-mond az Úr-Iſten.
* És lőn az Úr beſzéde én-hozzám, 8
mondván: * Ember fia, profétálly, és 9
mongyad: Ezeket mongya az Úr-Iſ-
ten: Szólly: A'kard, a'kard meg-éle-
ſíttetett, és meg-tiſztíttatott. *Hogy 10
áldozatokat őllyőn, meg-élesíttetett:
hogy fénylék, meg-tiſztíttatott: ki
meg-indítod az én fiamnak királyi-
pálczáját, le-vágtál minden fát. * És 11
ſimítani adtam azt, hogy kézben tar-
taſsék: ez a'kard meg-élesíttetett, és
ez meg-tiſztíttatott, hogy a' meg-
őlőnek kezében légyen. * Kiálts, és 12
ordíts ember fia, mert ez az én népe- C
men lőtt-meg, ez Iſraëlnek minden
fejedelmin a'kik el-ſzaladtak vala:
a' fegyvernek adattanak az én né-
pemnel, az-okáért űſd-meg a'tom-
13 porádat, * mert meg-probáltatott:
és ez, mikor a'királyi-pálczát el-ron-
tya, és nem léſzen, úgy-mond az Úr-
14 Iſten. * Te azért ember fia, profétálly,
és chapd-egybe kezeidet, és a'kard
kétſzer jőjőn, harmadſzor-is jőjőn a'
meg-őlettetteknek kargya: ez a'nagy
őléſnek kargya, melly el-rémíti őket,
15 * és ſzívőket el-lankaſztya, és meg-
D ſokaſíttya a'romláſokat. Minden ő
kapujokra éles kardnak háborgatáſát
adtam, és a'melly meg-tiſztíttatott
hogy fényeskedgyék, az őléſre fel-
16 kőttetett. * Élesűlly-meg, eredgy
jobra, vagy balra, valahová kiván-
17 ſága vagyon tekíntetednek. * Sőt én-
is egybe-chapom kezeimet, és bé-tel-
lyesítem boſzſzonkodáſomat, én Úr
18 ſzóllottam. * És lőn az Úr beſzéde
19 én-hozzám, mondván: * És te ember
fia, rendelly magadnak két útat, hogy
el-jőjőn a'Bábylon királyának fegy-
vere: egy főldről jő-ki mind a'kettő:
és kézről arányoz, a'váras útának
20 kezdetin arányozza-el. * Rendeld-el
E az útat, hogy jőjőn-el a' fegyver az
Ammon fiainak Rabbattyára, és Ju-
21 dába az igen erős Jeruſalemre. * Mert
meg-állott a'Bábylon királya a'ket-
tős úton, a'két út kezdetin, jővendő-
léſt kérdezvén, nyilakat egyelítvén:
a'bálványoktól kérdezkedett, a'máj-
22 tól kérdett tanátſot. *Az ő jobb keze-
felé lőtt a' jővendőlés Jeruſalemre,
hogy fal-rontó koſokat rendellyen,
hogy fel-nyiſsa ſzáját az őldőkléſ-
ben, hogy fel-emellye ſzavát az or-
dításban, hogy rendellyen fal-tőrő
koſokat a'kapuk-ellen, hogy tőltéſt
hordgyon-őſzve, hogy ſánczokat
23 építtſen. *És léſzen a'jővendőlés mint
a'heában-tanátſlo az ő ſzemők-előtt,
és mint a'ſzombati henyéléſt-kőve-
tő: ő pedig meg-emlekezik a'hamiſ-
24 ſágról a' meg-vételre. * Az-okáért
F ezeket mongya az Úr-Iſten: Azért
hogy meg-emlekeztetek a'tí hamiſ-
ſágtokról, és ki-nyilatkoztattátok a'tí
engedetlenſégteket, és ki-tetſzettek
a'tí bűneitek minden gondolatitok-
ban: azért, mondok, hogy meg-em-
25 lekeztetek, kézbe eſtők. * Te pedig
Iſraëlnek ſzentſégtelen, iſtentelen fe-
jedelme, kinek el-jőtt el-rendelt nap-
26 ja a'hamiſságnak idején: * Ezeket
mongya az Úr Iſten: Vidd-el a'ſkó-

fiomor, vedd-le a'koronát: nem ez-e
az, a'ki az alázatoſt fel-magaſztalta, és
a'magaſsát meg-alázta? * Hamiſság- 27
gá, hamiſsággá, hamiſsággá téſzem
azt: és az addig meg nem lőtt, míg
nem el-jőne a'kié az itélet, és annak
adom. * És te ember fia, profétálly, 28
és mongyad: Ezeket mongya az Úr- G
Iſten az Ammon fiairól, és azok gya-
lázattyáról, és mongyad: Kard,
kard, jőj-ki hívelyedből az őldők-
léſre, tiſztúlly-meg hogy őlly, és
fényeſkedgyél, * mivelhogy néked 29
hiuſágok láttatnának, és hazugſágok
jővendőltetnének: hogy az iſtente-
len ſebesűlteknek nyakokra adattat-
nál, kiknek el-jőtt a'rendelt napjok
a'hamiſságnak idején. * Térj-viſzſza 30
hívelyedbe, a'helyen a'mellyen te-
remtettél, a'te ſzűletéſednek főldé-
ben itéllek-meg téged, * és ki-őntőm 31
reád az én boſzſzonkodáſomat: az én
haragomnak tűzében fúvok reád, és
téged balgatag és veſzedelem-ſzerző
emberek kezeibe adlak. * A'tűznek 32
léſzſz eleſége, a'te véred a'főldnek kő-
zepin léſzen, el-felejtve léſzſz: mert
én Úr ſzóllottam.

XXII. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * És te ember fia, 2
nem itéled-e meg, nem itéled-e meg a'vér-ſzopò váraſt? A
* és mutaſd-meg néki minden útá- 3
latoſságit, és mongyad: Ezeket mon-
gya az Úr-Iſten: Maga-kőzepett vér-
ontò váras, hogy el-jőjőn az ő ideje:
és a'melly maga-ellen chinált bálvá-
nyokat, hogy meg-ferteződnék. * A' 4
tőled ki-ontatott vér-miatt, vétkez-
tél: és a'te bálványiddal, a'mellyeket
chináltál, meg-ferteződtél: és kőzel-
hoztad a'te napjaidat, és el-hoztad a'
te eſztendeidnek idejét: az-okáért
adtalak tégedet gyalázatúl a' Pogá-
nyoknak, és chúfoláſúl minden
főldeknek. * A'mellyek kőzel hoz- 5
zád, és a'mellyek távúl vannak tőled,
győzedelmet véſznek rajtad: útála-
tos, híres-neves, nagy veſzedelmű. * 6
Ímé az Iſraël fejedelmi minnyájan az
ő erejek-ſzerént vóltak te-benned,
a'vér-ontáſra. * Attyokat, és an- 7
nyokat gyalázattal illették te-ben- B
ned, a'jővevényen tőrvénytelenſé-
get chelekedtek te-kőzepetted, az
árvát és az őzvegyet meg-ſzomorí-
8 tották te-benned: * Az én Szent-he-
lyeimet meg-útáltad, és az én ſzom-
9 batimat meg-ferteztetted. * Rágal-
mazo férfiak vóltak te-benned a'vér-
ontáſra, és a'hegyeken őttek te-ben-
ned, vétket chelekedtek te-kőzepet-
10 ted. * Az atyának ſzemérmit fel-fő-
dőzték te-benned, a'havi folyáſúnak
tiſztátalanſágát meg-alázták te-ben-
11 ned. * "És ki-ki az ő felebaráttya "Ier. 5.
feleſégével útálatoſságot chelekedett, és az ipa az ő menyét ferteztet- b. 8.
te-meg latrúl, a'bátya a'húgát az ő
attya leányát meg-ſzeplőſítette te-
12 benned. * Ajándékokat vőttek te-
C benned a'vér-ontáſra: užorát és
ſokkal tőbbet vőttél, és főſvényűl
tőrvénytelenſéget chelekedtél fele-
baratidon: és én-rólam el-feletkez-
13 tél, úgy-mond az Úr-Iſten. * Ímé őſz-
ve-chaptam az én kezeimet a'te főſ-
vényſégeden; mellyet chelekedtél;
és a'véren, melly ki-ontatott te-kő-
14 zepetted. * Vallyon el-ſzenvedi-e a'
ſzíved, vagy erőt véſznek-e a'te keze-
id, az napokban, mellyeket én néked
ſzerzek? én Úr ſzóllottam, és meg-
15 chelekeſzem. * És el-híntlek téged a'
nemzetſégek-kőzzé, és ki-ſzórlak té-
ged a'főldekre, és el-fogyatom belő-
16 led a'te tiſztátalanſágodat. * És őrők-
ſégűl foglak téged bírni a'Pogányok
ſzemei-előtt: és meg-tudod hogy én
17 vagyok az Úr. * És lőn az Úr igéje
18 én-hozzám, mondván: * Ember fia,
D az Iſraël háza nékem ſalakká válto-
zott: minnyájan ezek réz, és feír-ón,
és vas, és fekete-ón a'kemencze-kő-
19 zepett: ezűſt ſalakjává lőttek. * Az-
okáért ezeket mongya az Úr-Iſten:
mivelhogy minnyájan ſalakká vál-
toztatok, azért ímé én egybe-gyűjt-
20 lek títeket Jeruſalemnek kőzepire, *
az ezűſtnek, és réznek, és feír-ónnak,
és vaſnak, és fekete-óñak őſzve-gyűj-
téſe-ſzerént a'kemencze kőzepire:
hogy abban tűzet gyújtſak a'meg-ol-
vaſztáſra. úgy gyűjtlek-őſzve az én
búſuláſomban, és az én haragomban,
és meg-nyugſzom: és meg-olvaſztlak
21 títeket. * És egybe-gyűjtlek títe-
E ket, és fel-gyújtlak títeket az én
haragomnak tűzében; és meg-olvad-
22 tok annak-kőzepette. * A'mint egybe
olvaſztatik az ezűſt a'kemenczének-
kőzepette, úgy léſztek annak-kőze-
pette: és meg-tudgyátok hogy én

vagyok az Úr, mikor ki-ôntôm haragomat reátok.* És lőn az Úr igéje én-
23 hozzám, mondván: * Ember fia,
24 mongyad néki: Te tisztátalan főld vagy, és essô nem lôtt reád a'haragnak napján. * A'profétáknak párto-
25 lások vagyon ô-kôzepette, mint az ordítò és prédát-ragadò oroszlány, el-nyelték a'lelkeket, a'gazdagságot és a'jutalmat el-vôtték, az ô ôzvegyit meg-sokasították ô-kôzepette. * Az
26 ô papjai meg-útálták az én tôrvényemet, és meg-ferteztették az én Szenthelyeimet: a'szent és a'szēteletlen dolog-kôzôtt nem vólt kűlômbség nálok: és válogatást nem tôttek a'fertelmes és a'tiszta-kôzôtt: és az én szombatimról el-fordították az ô szemôket, és fertelmesnek tartatom vala
27 kôzôttôk. * " Az ô fejedelmi ô-kôzepette, mint a'préda-ragadozò farkasok a'vér-ontásra, és a'lelkek vesztésére, és telhetetlenek a'nyereségek
28 keresésében. * Az ô profétái pedig tapasztyák vala őket elegyítés-nélkűl, hiuságokat látván, és hazugságot jôvendôlvén nékik, mondván: Ezeket mongya az Úr-Isten, holott az
29 Úr nem szóllott. * A'főld népei tôrvénytelenséget chelekedtek, és erőszakkal kóborlottak: a'szűkôlkôdőt 's a'szegényt nyomorgatták, és a'jôvevényt le-nyomták hamissággal tôrvénytelen. * És keresék kôzzűlôk
30 férfiat, a'ki sôvényt tenne kôzbe, és ellenembe állana a'főldért, hogy el
31 ne veszteném azt: és nem találtam. * És ki-ôntém reájok boszszonkodásomat, az én haragomnak tűzével meg-emésztém őket: az ô útokat fejôkre fordítám, úgy-mond az Úr-Isten.

" Mich 3. d. 11. Soph. 3. a. 3.

XXIII. Rész.

1 ES lőn az Úr beszéde én-hoz-
2 zám, mondván: * Ember fia,
A két aszszony'állatok egy anya leányi vóltak, * és paráznál-
3 kodtak Egyiptusban, ifiuságokban paráználkodtak: ott nyomattattak-meg az ô emlőjôk, és az ô szűzességeknek chôchei meg-rontattak. *
4 Azok nevei pedig, Oólla a'nagyobbik, és annak ôttse Oóliba a'kissebbik: és enyímek vóltak, és fiakat 's leányokat szűltek. Az ô nevôk pedig, Samaria Oólla, és Jerusalem Oóliba. *
5 Paráználkodott azért ellenem Oolla, és bolondoskodott az ô szeretői-
6 után, a'kôzel-valo Assyriusok-után, * kik kék selyembe ôltôztek, fejedelmek, és bírák, kívánatos ifiak valának, minnyájan lovon-
7 űlők. * És paráználkodék azokkal a'válogatottakkal, az Assyriusoknak minden fiaival: és mindenekkel a'kik-után bolondoskodott, azoknak tisztátalanságival meg-fertez-
8 tetett. * Annak-fôlôtte az ô paráz-
B nálkodásit-is, mellyekben Egyiptusban vólt, el nem hatta: mert azok-is véle háltak ifiuságában, és azok rontották-meg az ô szűzességének emlőit, és reá ôntôtték az ô paráznaságokat. * Az-okáért adtam ôtet az
9 ô szeretői kezôkbe, az Assur fiai kezôkbe, a'kiknek fajtalanságok-után
10 bolondoskodott. * † Azok fôdôztékfel az ô gyalázattyát, az ô fiait és leányit el-vitték, és ô-magát megôlték fegyverrel: és híres-neves aszszony'állatokká lőnek, és itéleteket
11 tőnek ô-benne. * Mellyet midőn látott vólna Oóliba az ô ôttse, fajtalambúl bolondoskodék amannál: és paráználkodék az ô nénnye pa-
12 ráznasága-fôlôtt * az Assyriusok fiaival szemtelenűl, a'fejedelmekkel és bírákkal, kik tarka ruhában jőnek vala hozzája, a'lovasokkal a'kik lovakon űlnek vala, és minden
13 jeles ábrázatu ifiakkal. * És látám hogy meg-ferteztetett vólna mind
14 a'kettőnek úttya. * És meg-ôregbíté az ô paráznaságit: és midőn látta vólna a'falon le-íratott férfiakat, a'Kaldæusoknak festékkel le-
15 íratott képôket, * és azoknak párta ôvekkel fel-ôvedzett óldalokat, és festett sűvegôket az ô fejôkôn, minden fejedelmeknek ábrázattyát, a'Bábylon és a'Kaldæusok fôlde fiainak hasonlatosságát, a'mely-
16 ben szűlettenek, * bolondoskodék azok-után az ô szemeinek kívánságával, és kôveteket kűlde hozzájok Kaldæába. * És mikor el-jôttek vólna
17 hozzája a'Bábylon fiai a'szerelmeskedésnek ágyas-házába, meg-fertezteték ôtet az ô paráznaságokkal, és meg-ferteztetteték azoktól, és meg-elégedék az ô lelke azokkal. * És meg-me-
18 zítelenité az ô paráznaságit, és felfôdôzé az ô gyalázattyát: és el-távozék a'lelkem ô-tőle, a'mint el-távozott vala a'lelkem az ô nénnyétől.

Sap. 16. d. 38.

* Mert

*Mert meg-sokasította az ő paráználkodáſit, meg-emlekezvén az ő ifiuſágának napjairól, mellyekben Egyiptus-földében paráználkodott. * És bolondoſkodék fajtalanſággal, hogy azokkal kőzősködnék, a'kiknek testők mint a' szamárok teste: és azoknak folyáſok, mint a'lovak folyáſi. * És meg-látogattad a' te ifiuſágodnak vétkét, mikor meg-nyomattattak Egyiptusban a'te emlőid, és meg-rontattak a'te szűzeſségednek chechei. *Az-okáért Ooliba, ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én fel-támaſztom ellened minden szeretőidet, a'kikkel meg-elégedett a'te lelked: és egybe-gyűjtőm őket ellened kőrős-kőrűl. *A'Bábylon fiait, és mind a'Kaldæuſokat, a' nemeſeket, és urakat's fejedelmeket, az Aſsyriuſoknak minden fiait, a'szép ábrázatu ifiakat, a'hadnagyokat és minden bírákat, a' fejedelmek fejedelmit, és a'nevezetes lovaſokat: * és reád jőnek a'népek ſokaſága fel-készűlvén szekérrel és kerékkel: pánczéllyal, és paizzsal, és ſiſakkal fel-fegyverkeznek ellened mindenűnnét: és eleikbe adom az itéletet, és meg-itélnek téged az ő törvényekkel. * És az én haragomat reád vetem, mellyet veled chelekeſznek búſulásból: az orrodat, és a'fűleidet el-metélik: és a'mi meg-marad, fegyverrel vagdallyák-el: azok a'te fiaidat, és a'te leányidat meg-fogják; és a'te maradékod tűzzel emésztetik-meg. * És meg-foſztnak téged ruháidtól, és el-vészik a'te dichőſégednek szerſzámit. * És meg-szűnetem a'te vétkedet te-benned, és a'te paráználkodáſodat Egyiptus-földével: és fel nem emeled szemeidet azokra, és Egyiptuſról meg nem emlekezel többé. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én azoknak kezekbe adlak tégedet, a'kiket gyűlőlſz; a'kezekbe, a'mellyekkel meg-elégedett a'te lelked. * És gyűlőlſséggel bánnak veled, és el-vészik minden munkáidat, és téged mezítelen, és gyalázattal rakva hagynak, és ki-nyilatkozik a'te paráználkodáſidnak gyalázattya, a'te vétked, és a'te paráználkodáſid. * Ezeket chelekedték néked, mivelhogy paráználkodtál a'Pogányok-után, a' kik-kőzőtt meg-ferteződtél az ő bálványokkal.

* A'te nénéd útán jártál, és az ő pohárát kezedbe adom. * Ezeket mongya az Úr-Isten: A'nénédnek mély és széles pohárát meg-iſzod: nevetſéggé és chúfſággá léſzeſz, melybe igen ſok fér. * Réſzegſéggel, és fájdalommal meg-rakodol: a' szomoruſágnak és bánatnak pohárával, Samariának a' te nénédnek pohárával. *És innya fogod azt, és ki-iſzod mind a'ſőprejeig, és annak tőredékit meg-éſzed, és a'te emlőidet meg-ſzaggatod: mert én ſzóllottam, úgy-mond az Úr-Isten. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy el-feletkeztél rólam, és engem hátad-megé vetettél, te-is hordozd a'te vétkedet, és paráználkodáſidat. * És ſzólla az Úr nékem, mondván: Ember fia, vallyon nem itéled-e meg Oollát, és Oólibát, és nē hirdeted-e meg nékik az ő vétkeket? *Mert paráználkodtak, és vér az ő kezekben, és az ő bálványokkal paráználkodtak: annak-fölőtte a'fiokat-is, a'kiket nékem szűltek, azoknak adták meg-emésztésre. *Sőt ezt-is chelekedték velem: Meg-ferteztették az én Szent-helyemet azon a'napon, és az én ſzombatimat meg-ſzentſégtelenítették. * És midőn az ő fiokat az ő bálványoknak áldoznák, és bémeńének az én Szent-helyemre azon a'napon hogy meg-ferteztetnék azt: ezeket-is chelekedték az én házamnak-közepette. * El-küldőttek a' meſszűnnen-jővő férfiakhoz, a'kikhez követet küldőttek vala: az-okáért ímé el-jőttek: kikért meg-moſtad magadat, és meg-kented kőrős-kőrűl kendőzővel a'ſzemeidet, és fel-ékesítettétel aſzſzony'állati ékeſséggel. *Igen ſzép ágyra ültél, és fel-ékesítteted az aſztal te-előtted: az én jó illatu ſzerſzámomat, és az én keneteimet tőtted arra. * És vígadozo ſokaſágnak ſzava vólt annál: és a' férfiaknak, kik az emberek ſokaſágából hozattatnak vala, és a'puſztáról jőnek vala, arany pereczeket tőnek az ő kezőkre, és ſzépſéges koronákat az ő fejőkre. * És mondék annak a'ki meg-aggott a'paráznaſágokban: Moſt ez-is paráználkodni-fog az ő paráznaſágában. * És bé-menének hozzája mint egy kurva aſzſzonyhoz: így mennek vala bé Oollához és Oolibához, a' fajtalan aſzſzonyokhoz. *Vańak azért igaz férfiak: azok itélik-

meg ezeket a'paráznák itéletivel, és a'vér-ontók itélerivel: mert paráznák, és vér az ő kezőkben. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: Vidd hozzájok a'sokaságot, és add őket zúrzavarba, és prédára: * És kővezteſsenek-meg a'népeknek kőveivel, és veretteſsenek-által azoknak fegyverőkkel: az ő fiokat, és leányokat meg-ölik, és az ő házokat tűzzel égetik-meg. * És el-vészem a'vétket a' földről, és tanúlnak mindē aſzſzony'-állatok hogy ne chelekedgyenek azoknak vétkek-szerént. * És a'tí vétketeket reátok adgyák, és a'tí bálványitoknak vétkeit viſelitek: és megtudgyátok hogy én vagyok az Úr-Isten.

46 47 48 49

XXIV. Rész.

Es lőn az Úr igéje én-hozzám, a'kilenczedik eſztendőben, a' tizedik hólnapban, a'hónak tizedik napján, mondván: * Ember fia, írd-meg magadnak e' napnak nevét, melyben ma meg-erőſsődött a'Bábylon királya Jeruſalem-ellen. * És kőz-beſzéd-által mongy példa-beſzédet a'boſzſzontò háznak, és ſzólly nékik: Ezeket mōgya az Úr-Isten: Tégy fazekat fel; tedd-fel, mondok, és tőlts vizet belé. * Rakd beléje az ő darabjait, minden jó réſzt, a' czombot s a'lapoczkát, a'válogatott és chontokkal-teli darabokat. * A'legkővérb barmot vedd, tedd alája a rakás chontokat-is: fel-forrott az ő főzete, és meg-főttek a'chontyai ő-benne. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Jaj a'vér-ontò váraſnak, a' fazéknak, a' melynek roždája benne vagyon, és az ő roždája ki nem ment belőle: darabonként és darabonként hánd-ki azt, nem vettetett reája a' ſors. * Mert az ő vére ő-közepette vagyon, az igen tiſzta kő-ſziklán ōntőtte-ki azt: nem ōntőtte azt a földre hogy porral bé-fődhetnék. * Hogy reá hoznám az én haragomat, és boſzſzúmat állanám: az ő vérét az igen tiſzta kő-ſziklára tőttem, hogy bé ne fődetnék. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: " Jaj a' vér-ontò váraſnak, a'kinek én nagy tűzet rakok. * Hord-őſzve a'chontokat, mellyeket tűzzel fel-gyújtok: meg-emészſztetik a'hús, és meg-fő az egéſz gyűjtemény, és a'chontok meg-

1 A 2 E 3 4 5 B 6 F 7 8 C 9 10

" Nah. 3. a. 1. Hab. 2. c. 12.

sényvednek. * Tedd azt üreſsen a' ſzénre-is, hogy meg-melegűlljön, és meg-olvadgyon az ő reze: és olvadgyon-meg benne az ő undokſága, és emészteſsék-meg az ő roždája: * Sok munkával-valo izzadás vólt, és ki nem ment belőle az ő fölöttébb-valo roždája, még a'tűzzel-is. * A'te tiſztátalanſágod útálatos: mert megakartalak téged tiſztítani, és meg nem tiſztúlsz a'te undokſágidból: de meg sem tiſztúlsz előbb, míg nem megnyugatom haragomat te-rajtad. * Én Úr ſzóllottam: El-jő, és meg-chelekeſzem: el nem mulatom, ſe nem kedvezek, ſe meg nem engeſzteltetem: a' te útaid-szerént, és a'te találmányid-szerént itéllek-meg téged, úgy-mond az Úr. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, ímé én el-vészem tőled chapáſsal a'te szemeidnek kívánatos dolgát: és nem jajgatſz, ſe nem sírſz, ſe könyveid nem folynak. * Fohászkodgyál halgatván, halottakon-valo ſiralmat ne tégy: a'te koronád hozzád légyen kőtve, és a'ſaruid lábaidon légyenek, és ruhával az orczádat bé ne fődgyed, ſe síróknak-valo étkeket ne egyél. * Szóllék azért reggel a'népnek, és eſtve meg-hala a'feleſégem: és reggel úgy chelekedém a'mint meg-parancholta vala nékem. * És monda nékem a' nép: Miért nem jelēted-meg nékűnk, mit jegyeznek ezek, a'miket te chelekeſzel? * És mondék nékik: Az Úr beſzéde lőtt hozzám, mondván: Szólly az Iſraël házának: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én meg-fertezetem az én Szent-helyemet, a'tí birodalmotok kevélyſégét, és a'tí ſzemeiteknek kívánatos dolgát, és a'mitől fel a'tí lelketek: a'tí fiaitok, és leányitok, kiket meg-hattatok, fegyverrel eſnek-el. * És úgy chelekeſztek a'mint chelekedtem: Orczátokat ruhákkal bé nem fődítek, és síróknak-valo étkeket nem éſztek. * Koronák léſznek a' fejeteken, és ſaruk a'lábaitokon: nem jajgattok ſe nem sírtok, hanem meg-epedtek a'tí hamiſságtokban, és ki-ki fohászkodik az ő attya-fiára. * És Ezekiel néktek jegyűl léſzen: mind azokſzerént, a'miket chelekedett, fogtok chelekedni mikor az el-jővend: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr-Isten. * És te ember fia,

11 12 13 D 14 15 16 17 E 18 19 20 21 F 22 23 G 24 25

ímé

ímé az napon, mellyen el-véſzem tő-
lők az ő erőſségőket, és a'dichőſég-
nek őrömét, és az ő ſzemőknek kí-
vánſágát, a'mellyen az ő lelkek nyu-
goſzik, az ő fiokat és leányokat: * Az 26
napon midőn el-jő hozzád a'ſzaladò,
hogy hírt tégyen néked: * Azon a' 27
napon, mōdok, meg-nyílik a'ſzád az-
zal a'ki ſzalad: és ſzóllaſz, és tőbbé
nem halgatſz: és chodáúl léſzſz né-
kik, és meg-tudgyátok hogy én va-
gyok az Úr.

XXV. Rész.

ES lőn az Úr beſzéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
fordítſd az orczádat az Am- A
mon fiai-ellen, és profétálly
felőlők. * És mongyad az Ammon fi- 3
ainak: Halgaſsátok az Úr-Iſten igé-
jét: Ezeket mongya az Úr-Iſten: Az-
ért hogy mondottad: Őrőm, őrőm az
én Szent helyemen, hogy meg-fertez-
tetett: és az Iſraël főldén, hogy el-
puſztúlt; és a'Júda házán, hogy fog-
ſágra vitettek: * Az-okáért én téged 4
őrőkſégűl adlak a' Nap-keleti fiak-
nak, és az ő iſtállójokat te-benned
helyheztetik, és te-benned von-
ſzák-fel az ő ſátorokat, ők éſzik-
meg a'te veteményidet: és ők iſzſzák-
meg a'te tejedet. * És Rabbát iſtállóúl 5
adom a'tevéknek, és az Ammon fiait B
fekűvő-helyűl a'barmoknak: és meg-
tudgyátok hogy én vagyok az Úr.
* Mert ezeket mongya az Úr-Iſten: 6
Mivelhogy kézzel tapſoltál, és lábbal
toppantottál, és őrvendeztél tellyes
igyekezettel az Iſraël főldén: * Az- 7
okáért ímé én ki-nyújtom reád a'ke-
zemet, és prédára adlak téged a'Pogá-
nyoknak, és ki-őllek téged a'népek-
kőzzűl, és ki-veſztlek a'főldekről, és
meg-rontlak: és meg-tudod hogy én
vagyok az Úr. * Ezeket mongya az Úr 8
Iſten: Mivelhogy azt mondották
Móab és Séir: Ímé mint minden Po-
gányok, a'Júda háza: * Az-okáért ímé 9
én meg-nyitom a'Móab vállát a'vá- C
raſokból, az ő váraſiból, mondok, és
a'ő határiból, a'főldnek jeles-helyeit,
Bet-ieſimotot, és Beelméont, és Kari-
atáimot, * a'Nap-kelet fiainak az Am- 10
mon fiaival, és őrőkſégűl adom őtet:
hogy ne légyen tőbbé emlekezet az
Ammon fiairól a'Pogányok-kőzőtt.
* És Moábon itéleteket téſzek: és 11
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

12 * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Mivel-
hogy Idumæa boſzſzút-állott, hogy
boſzſzúját-állaná a'Júda fiain, és vét-
kezvén vétkezett, és boſzſzú-alláſt kí-
13 vánt rajtok; * Az-okáért ezeket mon-
gya az Úr-Iſten: Ki-nyújtom a'keze-
met Idumæára, és el-viſzem belőle az
embert és a'barmot, és el-puſztítta-
tom azt Dél-felől: és a'kik Dedánban
vannak, fegyver-miatt húllanak-el.
14 * És boſzſzúmat állom Idumæán az
D. én népemnek Iſraëlnek keze-által:
és chelekeſznek Édomon az én hara-
gom 's búſuláſom-ſzerént: és meg-
tudgyák az én boſzſzú-álláſomat,
15 úgy-mond az Úr-Iſten. * Ezeket
mongya az Úr-Iſten: Mivelhogy
boſzſzút-állottak a'Palæſtinuſok, és
boſzſzút állottak tellyes ſzívből,
meg-őlvén, és bé-tellyeſitvén a'régi
16 ellenkezéſeket: * az-okáért ezeket
mongya az Úr-Iſten: Ímé én ki-nyúj-
tom a'kezemet a' Palæſtinuſokra, és
meg-őlőm az őldőklőket, és el-veſz-
tem a'tengeri tartomány maradékit:
17 * és nagy boſzſzú-álláſokat chelé-
keſzem rajtok, haraggal meg-dor-
gálván: és meg-tudgyák hogy én
vagyok az Úr, mikor boſzſzúmat-
állom rajtok.

XXVI. Rész.

1 ES lőn a'tizen-eggyedik eſzten-
A dőben, a'hónak első napján,
lőn az Úr beſzéde hozzám,
2 mondván: * Ember fia, mi-
velhogy azt mondotta Tyrus Jeru-
ſalemről: Ehé, el-romlottanak a'
népeknek kapui, én-hozzám fordúlt:
3 teli léſzek, el-puſztúlt. * Az-okáért
ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én
Tyrus te-ellened, és ſok nemzetſé-
geket viſzek-fel reád, a' mint fel-
4 mégyen a'habozò tenger. * És el-hán-
nyák a'Tyrus falait, és el-rontyák az
ő tornyait: és le-vakarom a' po-
rát ő-róla, és ſima kővé téſzem őtet.
5 * A'varſák ſzáraztáſa léſzen a'tenger
kőzepin, mert én ſzóllottam, úgy-
mond az Úr-Iſten: és prédáúl lé-
6 ſzen a'Pogányoknak. * Az ő leányi-
is, a'kik a'mezőn vannak, fegyverrel
őlettetnek-meg: és meg-tudgyák
7 hogy én vagyok az Úr. * Mert ezeket
mongya az Úr-Iſten: Ímé én el-ho-
zom Tyruſra Nabukodonoſort a'Bá-
bylon királyát Éſzakról, a'királyok
királyát, lovakkal, és ſzekerekkel, és

lovagokkal, és sereggel, és nagy néppel. * A'te leányidat, a'kik a mezőn vannak, kardal öli-meg: és környűlvészen tégedet sánczokkal, és tőltéstt hány körös-körűl: és paizt emel-fel te-ellened. * És óltalom-kasokat, 8 B 9
és fal-törő kosokat igazgat a'te kőfalaidra, és a'tornyaidat el-rontya az ő hadi szerszámival. * Az ő lovainak sokasága-miatt el-lep téged azoknak pora: a'lovagoknak, és kerekeknek, és szekereknek zörgésemiatt, meg-indúlnak a'kő-falaid, mikor bé-mégyen a'te kapuidon mint az el-romlott városnak bé-menetelén. * Az ő lovainak körmeivel tapodgya mindé útzáidat: a'te népedet fegyverrel vágja, és a'te nemes oszlopid le-dőlnek a'földre. * Él-kóborollyák gazdagságidat, el-ragadozzák árúidat: és el-rontyák kő-falaidat, és a'te jeles házaidat el-hánnyák: és a'kőveidet, és fáidat, és porodat a'vizek közepire hányák. * "És meg-szűnetem a'te énekidnek sokaságát, és a'te czitaráidnak zengése nem hallattatik többé. *És igen sima kővé tészlek téged, a'varsák száraztása lészsz, és meg nem építtetel többé: mert én szóllottam, úgy-mond az Úr-Isten. *Ezeket mongya az Úr-Isten Tyrusnak: Vallyon a'te romlásodnak zörgésemiatt, és a'te halottid sirása-miatt, mikor te-benned meg-ölettetnek, nem indúlnak-e meg a'szigetek? * És leszállanak az ő székekből a'tengernek minden fejedelmi: és le-tészik az ő felső ruhájokat, és az ő külömb-külömb-féle ruházattyokat el-vetik, és álmélkodásba öltöznek: a'földön ülnek, és meg-rettenvén a'te hirtelenvalo eseteden, chodálkoznak. * És siratván téged, azt mongyák néked: Mi-képpen vesztél-el, a'ki a'tengerközött lakol, nemes város, a'ki erős vóltál a'tengeren a'te lakóiddal, a'kiktől minnyájan félnek vala? * Most álmélkodnak a'hajók a'te félelmednek napján: és meg-háborodnak a'tengerbé a'szigetek, azért hogy senki nem jő-ki belőled. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: Mikor téged elpusztúlt városá tészlek, mint a'melly városokban nem laknak; és reád hozom a'mélységet, és bé-burítnak téged a'sok vizek: * És le-vonszlak téged azokkal, a'kik le-szálnak a'verembe az örökké-valo néphez, és téged az utólso földre helyheztetlek mint a'régi puszitaságokat, azokkal a'kik alá-vitettetnek a'verembe, hogy ne lakjanak rajtad: mikor pedig dicsőséget adok az élők földén, * semmivé tészlek téged, és nem lészsz, és kereséstetvén fel nem találtatol soha többé, úgy-mond az Úr-Isten. 8 B 9 10 11 12 C 13 14 15 B 16 17 18 D 19 20

XXVII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Te azért ember fia, tégy sirást Tyrusón: * És mögyad Tyrusnak, a'ki a'tenger révén lakik, a'népek kereskedésére sok szigetekben: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Oh Tyrus, te mondottad: Tekélletes ékességű vagyok én, * és a'tenger közepin vagyok helyheztetve. * A'te határoid, a'kik tégedet épitettek, tekélletessé tötték a'te ékességedet: * Sániri jegenye-fákból chinálnak téged minden tengeren-valo hajókkal: czédrus-fát a'Libanusból hoztak hogy árbocz-fát chinálnának néked. * Básáni cher-fákat gyalultak a'te evezőidnek: és a'te hajó-székidet Indiai elefánt-tetemből chinálták, és a'hajlékotskákat az Olasz-országi szigetekből. * Egyiptusi külömb-külömb-féle-szinű selyemből szőttetett a'te vitorlyád hogy az árbocz-fára tétetnék: Elisa szigetiből-valo, kék, és veres selyemből chináltattak a'te buricsó-fedeleid. * A'Sidon és Arad lakói vóltak a'te révészid: a'te bölcheid, ő Tyrus, löttek a'te kormányosid. * A'Gibliusoknak vénei, és az ő okosi, vóltak révészi a'te külömb-külömb-féle marhádnak bé-szolgáltatására: a'tengernek minden hajói, és annak révészi a'te kereskedésednek népe-között vóltak. * Perssák, és Líduscok, és Líbiaiak vóltak seregedben a'te hadakozo férfiaid: a'paizt, és a'sisakot fel-függesztették te-bened a'te ékességedre. * Az Arad fiai a'te seregeddel vóltak a'te kő-falaidon körös-körűl: de a'Pigmæusok-is, kik a'te tornyaidban valának, fel-függesztették az ő tegzeket a'te kő-falaidon körös-körűl: ők tötték tekélletessé a'te szépségedet. * A'te Kartágói kereskedőid, minden gazdagságoknak sokaságával, ezüstel, vasal, feir és fekete önnal bétöltötték sokadalmidat. * Görögország, Túbal, és Mósok, ők a'te áros 3 A 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 C 13

népeid: rabokat, és réz edényeket hoztak a'te népednek. * A'Togorma házától, lovakat, és lovasokat, és öszvéreket hoztak a'te vásárodra. *A' Dédan fiai a'te kereskedőid: sok szigetek a'te kezednek kereskedése: elefánt fogakat, és hebenum-fákat cheréltek a'te pénzeden. * A' Syrus a'te kereskedőd a'te míveidnek sokasága-miatt, drága követ, és bársont, és hímes ruhákat, és bíbort, és selymet, és kodkod-követ raktak-elő a'te sokadalmodban. * Júda és az Israël földe ők a'te kalmárid a fő gabonából, balsamumot, és mézet, és olajt, és fenyű-viaszszat raktak-elő a' te sokadalmidbá. *A'Damaskusi a'te árosod, a'te míveidnek sokasága-miatt, a'külömb-féle gazdagságoknak sokasága-miatt, a'jó borral, és az igen jó-színű gyapjúval. * Dan, és Görög-ország, és Mósel, a'te sokadalmidban ki-vert vasat raktak-elő: a'mirra zengéje és a' kalamus volt a'te kereskedésedben. * Dédan a'te kalmárid, az ülni-valo szőnyegekkel. * Arábia, és Czédarnak minden fejedelmi, ők a'te kereskedő-társaid: bárányokkal, és kosokkal, és gödölyékkel jöttek hozzád a' te árosid. * Sábának és Reemának árosi, ők a'te kereskedőid: minden fő füves szerszámokkal, és drága-kővel, és arannyal, mellyet ki-raktak a'te vásárodban. * Háran, és Kene, és Eden, a'te kereskedőid: Sába, Asur, és Kelmad, a'te kalmárid. *ők a'te kereskedőid sok-féle árúval, tekert kék selyemmel, és sok színyű egy-más-sal, és drága marhákkal, mellyek bé-takarva és bé-kötözve voltak kötelekkel: czédrus fájok-is volt a'te kereskedésidben. * A'tenger hajói, a'te fejedelmid a'te kereskedésedben, és el-töltél, és igen meg-dicsőittettél a' tenger közepin. * Sok vizekre vittek téged a'te evezői: a' Déli-szél meg-rontott téged a'tenger közepin. * A'te gazdagságid, és kincsed, és sok-féle marhád, a'hajósid és kormányosid, a'kik tartyák vala a'te marhádat, és a'te néped-előtt járnak vala: a'te hadakozó férfiaid-is, kik te-benned voltak, minden közötted-valo sokasággal: a'tenger közepire esnek a' te romlásodnak napján. * A' te kormányosid kiáltásának zengésétől meg-háborodnak a'hajók: * És ki-szállanak az ő hajójokból minnyájan, a'kik az evezőt tartyák vala: a'hajósok és a'tengernek minden kormányosi a'földön állanak: * és ordítnak rajtad nagy szóval, és keservesen kiáltnak: és port hintek a'fejökre, és hamuval hinternek-meg. *És kopasságot borotválnak te-éretted, és szőrzsákokba öltöznek: és siratnak téged lelkeknek keserűségében igen keserves sirással. * És keserves éneket vésznek-elő éretted, és siratnak téged: Mellyik olly mint a' Tyrus, melly meg-némúlt a'tenger közepin? * Ki a'te kereskedésidnek tengerérőlvalo ki-menetelével bé-töltöttél sok népeket: a'te gazdagságidnak, és a'te népeidnek sokaságával, meg-gazdagítottad a'földnek királyit. *Most megrontattál a'tengerről, a' vizek mélységibe esvén a'te gazdagságid, és minden benned-valo sokaság. * A'szigeteknek minden lakói álmélkodtak rajtad: és azoknak minden királyi, meg-ijedvén a'szél-vésztől, el-változtatták orczájokat. * A'népeknek kereskedői sűvöltöttek réád: semmivé lőttél, és soha többé nem lészesz.

XXVIII. Rész.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, mongyad a'Tyrus fejedelmének: Ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy fel-fuvalkodott a' te szíved, és mondottad: Isten vagyok én, és az Isten székiben ültem a' tenger közepett; holott ember vagy, és nem Isten, és tötted a'szívedet mint az Isten szívét. *Ímé bölchebb vagy te Danielnél: semmi titok ninch el-rejtve te-tőled. * A'te bölcheségeddel és okosságoddal erősséget szerzettél magadnak: és aranyat, és ezüstöt gyűjtöttél a'kincheid-közzé. * A'te bölcheségednek sokaságában, és a'te kereskedésedben meg-sokasítottad erősségedet: és fel-fuvalkodott a'szíved a'te erődben. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy fel-fuvalkodott a' szíved mint Isten szíve: * az-okáért ímé én réád-hozom a'Pogányok-közzűl a'leg-erősebb idegen népeket: és ki-vonszák az ő kardgyokat a'te bölcheségednek szépsége-ellen, és meg-ferteztetik a' te ékességedet. * Meg-ölnek, és levonszanak téged: és meg-halsz a'tenger-közepett a'meg-öletteknek ha-

lálával. * Vallyon mondván azt szól-
lod-e : Isten vagyok én, a'te meg-
ölőid-előtt : holott ember vagy, és
nem Isten, a'te meg-ölőidnek kezé-
ben? * A'kőrnyűl-metéletlenek ha-
lálával halsz-meg az idegenek keze-
által: mert én szóllottam, úgy-mond
az Úr-Isten. * És lőn az Úr beszéde
én-hozzám, mondván : Ember fia,
tégy sírást a' Tyrus királyán: * és
mongyad néki: Ezeket mõgya az Úr-
Isten : Te vagy a' hasonlatosságnak
pechéte, tellyes bőlcheséggel, és te-
kélletes ékességgel, * az Isten paradi-
chomának gyönyörűségiben vóltál:
minden drága-kő a'te öltözeted: sár-
dius, topázius, és jáspis, krisólitus,
és ónix, és berillus, sáfir, és karbun-
kulus, és smaragd: arany a'te ékes
míved: és a'te lyikaid a'naptól-fogva,
a'mellyé teremtettél, el-készíttettek.
*Te vagy a'ki-terjesztetett, és bé-fe-
dőző Kerub, és helyheztettelek téged
az Istennek szent hegyén, a'tűzes kő-
vek-között jártál. * Tekélletes vóltál
útaidban a'te teremtésednek napjá-
tól-fogva, míg nem hamisság talál-
tatott te-benned. * A'te kereskedé-
sednek sokasága-miatt bé-tőltek a'te
belső-részeid hamissággal, és vétkez-
tél: és ki-vettettelek téged az Isten he-
gyéről, és el-veszttettelek téged, ő bé-
fedőző Kerub, a'tűzes kővek-köz-
zűl. * És fel-fualkodott a'szíved a'te
ékességedbe: el-veszttetted békeségé-
det a'te ékességedben: a'földre vetet-
telek téged: a'királyok orczája-eleibe
adtalak téged, hogy néznének téged.
* A'te hamisságodnak sokasága-mi-
att, és kereskedésednek hamisságá-
miatt, meg-ferteztetted szétségedet:
az-okáért tűzet hozok belőled, melly
meg-emészszen téged, és hamuvá
tészlek téged a'földön minden tége-
ded-látóknak szine-előtt.*Miñyájan,
a'kik látnak téged a'Pogányok-köz-
zűl, el-álmélkodnak rajtad: semmi-
vé lőttél, és soha többé nem lészsz.
* És lőn az Úr beszéde én-hozzám,
mondván: * Ember fia, fordítsd az
orczádat Sídon-ellen: és profétálly
felőle, * és mongyad: Ezeket mon-
gya az Úr-Isten : Ímé én te-ellened
Sídon, és meg-dicsőíttetem te-ben-
ned: és meg-tudgyák hogy én va-
gyok az Úr, mikor itéleteket tészek
ő-benne, és meg-szenteltetem ő-ben-
ne. * És dög-halált bochátok reája,
és vér-ontást az ő útzáira: és a'fegy-
verrel meg-ölettettek el-húllanak ő-
benne kőrös-kőrűl: és meg-tudgyák
hogy én vagyok az Úr. * És nem lé-
szen többé az Israël házának kese-
rűségnek botránkozása, és fájdalmat-
szerző tövis minden ünnét ő-környű-
lők, a'kik ellenkeznek vélek: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr-Isten.
* Ezeket mongya az Úr-Isten: Mikor
egybe-gyűjtőm az Israël házát a'né-
pek-közzűl, a'kik-közzé el-szélledte-
nek, meg-szenteltetem ő-bennek a'
Pogányok-előtt: és az ő földökben
laknak, mellyet az én szolgámnak Já-
kobnak adtam. * És bátorsággal lak-
nak azon: és házakot építnek, és szőlő-
ket plantálnak, és bátorsággal lak-
nak, mikor itéleteket tészek minde-
neken, a'kik ellenkeznek ő-vélek kő-
rös-kőrűl: és meg-tudgyák hogy én
vagyok az ő Urok Istenők.

XXIX. Rész.

A'Tizedik esztendőben, a'ti-
zedik hólnapban, a'hónak
tizen-eggyedik napján, lőn
az Úr igéje én-hozzám,
mondván: * Ember fia, fordítsd az
orczádat Farao-ellen az Egyiptus
királya-ellen, és profétálly felőle, és
az egész Egyiptusról. * Szólly, és
mongyad: Ezeket mongya az Úr-Is-
ten: Ímé én te-ellened Farao Egyip-
tus királya, nagy sárkány, ki a'te fo-
lyó-vizeidnek közepette fekszel, és
mondod: Enyim a'folyó-víz, és én
alkottam magamat. * És zabolát ve-
tek az állaidra: és a'te folyó-vizeidnek
halait a'te heaidhoz ragasztom: és
ki-vonszlak téged a'te folyó-vizeid-
közzűl, és minden te halaid a'te he-
aidhoz ragadnak. * És a'pusztába vet-
lek téged, és a'te folyó-vizednek min-
den halait: a'föld szinére esel, ősz-ve
nem szedetel, se egybe nem gyűj-
tetel: a'földi vadaknak, és az égi ma-
daraknak, adtalak téged hogy meg-
emészszenek: * És meg-tudgyák E-
gyiptusnak minden lakói, hogy én
vagyok az Úr: "azért hogy nád-pál-
czája vóltál az Israël házának. * Mikor
kézzel fogtak téged, és el-törettél, és
meg-szaggattad minden ő vállokat:
és ők reád támaszkodván, el-romlot-
tál, és meg-férteted minden ő veséjé-
ket. * Az-okáért ezeket mongya az
Úr-Isten: Ímé én fegyvert hozok re-
ád: és ki-ölöm belőled az embert, és

a' barmot. * És az Egyiptus Földe 9
puſztává léſzen, és kietlenné: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr: az-
ért hogy azt mondottad: Enyím a'
folyó-víz, és én alkottam azt. * Az- 10
okáért ímé én te-reád, és a'te folyó-
vizeidre: és téſzem Egyiptus-földét
fegyverrel el-hányattatott puſztává,
a' Siénes tornyától-fogva a' Szere-
chen-országh határiig. * Nem mégyen 11
azon által az ember lába, ſem a'ba-
romnak lába nem jár rajta: és nem
lakják negyven eſztendeig. * És té- 12
ſzem az Egyiptus Földét puſztává a'
puſzta földek-között, és az ő váraſit
az el-rontatott váraſok-között, és
puſzták léſznek negyven eſztendeig:
és el-hintem az Egyiptziuſokat a'
nemzetſégek-közzé, és el-hányom
őket a'földekre. * Mert ezeket mon- 13
gya az Úr-Iſten: A'negyven eſzten-
dők vége-után, egybe-gyűjtöm E-
gyiptuſt a'népek-közzűl, a'mellyek-
nél el-ſzélledve vóltak. * És viſzſza- 14
hozom az Egyiptus fogſágát, és hely-
heztetem őket a'Fatures földére, az ő
ſzűletéſek földére: és léſznek ott ki-
chiny országgá: * a' több országok- 15
között leg-kiſsebb léſzen, és fel nem
emelkedik többé a' nemzetſégek-fö-
lött, és meg-kevesítem őket hogy
ne paranchollyanak a' Pogányoknak.
* Se nem léſznek többé az Iſraël há- 16
zának bizodalmára, hamiſságra ta-
nitván, hogy el-fuſsanak, és kövеſsék
őket: és meg-tudgyák hogy én va-
gyok az Úr-Iſten. * És lőn a' huſzon- 17
hetedik eſztendőben, az elsőben, a'
hónak elsőjében: lőn az Úr igéje én-
hozzám, mondván: * Ember fia, Na- 18
bukodonoſor a'Bábylon királya, az ő
ſeregét nagy ſzolgálattal ſzolgáltatta
Tyrus-ellen: minden fő meg-kopa-
ſzúlt, és minden válnak ſzőre el-
ment: és jutalom nem adatott néki,
ſem az ő ſeregének, a'Tyrus-ellen va-
lo ſzolgálattyáért, mellyel ſzolgált
nékem ő-ellene. * Az-okáért ezeket 19
mongya az Úr-Iſten: Ímé én Nabu-
kodonoſort a'Bábylon királyát E-
gyiptus-földébe helyheztetem: és
el-véſzi az ő ſokaſágát, és el-prédál-
lya az ő ragadományit, és el-raga-
dozza az ő prédáit: és jutalomúl lé-
ſzen az ő ſeregének, * és a' munkának, 20
mellyel ſzolgált ő-ellene: néki adom
Egyiptus-földét, azért hogy munkál-
kodott nékem, úgy-mond az Úr-Iſ-
ten. * Az napon ſarva növekedik az 21
Iſraël házának, és néked fel-nyílt ſzá-
jat adok ő-közöttök: és meg-tud-
gyák hogy én vagyok az Úr.

XXX. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Ember fia, pro- 2
fétálly, és mongyád: Ezeket A
mongya az Úr-Iſten: Ordít-
ſatok, jaj, jaj a'napnak: * mert közel 3
vagyon a'nap, és el-közelget az Úr
napja: a'felyhős nap, a'Pogányok ide-
je léſzen. * Es fegyver jő Egyiptuſra: 4
és félelem léſzen Szerenchen-országh-
ban, mikor el-eſnek a'ſebeſek Egyip-
tusban, és el-vitetik az ő ſokaſága: és
el-rontatnak az ő fondamentomi.
* Szerechen-országh, és Líbia, és a' 5
Líduſok, és mind a'több kőſség, és
Kub, és a'ſzövetſég földének fiai, ő-
vélek-eggyütt fegyver-miá el-húlla-
nak. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: És el- 6 B
eſnek az Egyiptus támogatói, és el-
rontatik az ő birodalmának kevély-
ſége: a'Siénes tornyától-fogva fegy-
ver-miatt húllanak-el ő-benne,
úgy-mond a'ſeregek Ura Iſtene. * és 7
el-ſzéllyednek a' puſzta földek-kö-
zött, és az ő váraſi a'puſzta váraſok- 8
között léſznek. * És meg-tudgyák
hogy én vagyok az Úr: mikor tüzet
bochátok Egyiptuſra, és meg-ron-
tatnak minden ő ſegétői. * Az napon 9
ki-mennek a'követek az én orczám-
elől hajókon, hogy meg-rontſák
Szerechen-országnak bizakodáſát, és
félelem léſzen ő-bennek Egyiptuſ-
nak napján, mert kétſég-nélkül el-jő.
* Ezeket mongya az Úr-Iſten: Meg- 10
ſzűnetem az Egyiptus ſokaſágát Na- C
bukodonoſornak a'Bábylon királyá-
nak keze-által. * Ő és az ő népe ő-vé- 11
le, a'leg-erősbek a'Pogányok-között,
el-hozattatnak a'földnek el-veſztéſé-
re: és ki-vonſzák az ő kardgyokat E-
gyiptuſra: és bé-töltik a'földet meg-
ölettetekkel. * És a'folyó-vizek árkait 12
ki-ſzáraztom, és adom a'földet igen
gonoſzoknak kezökbe: és el-puſztí-
tom a'földet, és az ő tellyes-vóltát az
idegenek keze-által, én Úr ſzóllot-
tam. * "Ezeket mongya az Úr-Iſten: 13 "Zach.
És el-rontom a'bálványokat, és el- D 13. 2. 2.
fogyatom a'bálványokat Memfisből:
és Egyiptus-földéből nem léſzen több-
bé fejedelem: és réműléſt bochátok
Egyiptus-földére. * És el-veſztem a' 14

Fatures földét, és tűzet bochátok Tafnisra, és itéleteket tészek Alexandriában. * És ki-öntöm boszszúságomat Pelusiumra az Egyiptus erejére, és meg-öltöm Alexandriának sokaságát, *és tűzet bochátok Egyiptusra: mint a'szűlő olly fájdalmat fog-szenvedni Pelusium, és Alexandria ide'stova hányattatik, és Memfisben minden-napi nyomoruságok lésznek. *A' Heliópolyi és Bubásti ifiak fegyverrel húllanak-el, és ő-magok fogva vitetnek. * És Tafnisban meg-sötétűl a' nap, mikor el-rontom ott Egyiptusnak királyi-pálczáit, és meg-szűnik ő-benne az ő hatalmának kevélysége: el-fogja őtet a'felyhő, az ő leányi pedig fogságra vitetnek. * És itéleteket tészek Egyiptusban: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr. * És lőn a'tizen-eggyedik esztendőben, az első hólnapban, a'hónak hetedikén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, Faraónak az Egyiptus királyának karját meg-rontottam: és ímé bé nem takarták hogy meg-gyógyúlna, hogy bé-kőttetnék ruhákkal, és bé-póláltatnék kezkenőtskékkel, hogy visszza-vévén erejét kardot foghatna. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én Faraóra az Egyiptus királyára, és meg-rontom az ő erős, de meg-törött karját: és le-vetem a'kardot kezéből: * és el-hintem Egyiptust a' Pogányok-közzé, és ki-hányom őket a'földekre. * És meg-erősítem a'Bábylon királyának karjait, és az én kardomat az ő kezébe adom: és meg-rontom a'Farao karjait, és jajgatásokkal jajgatnak a'meg-ölettek az ő szine-előtt. * És meg-erősítem a'Bábylon királyának karjait, és a'Farao karjai le-esnek: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor az én kardomat a'Bábylon királyának kezébe adom, és ki-vonsza azt Egyiptus földére. *És el-hintem Egyiptust a'Pogányok-közzé, és ki-hányom őket a'földekre, és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

XXXI. Rész.

ÉS lőn a' tizen-eggyedik esztendőbé, a'harmadik hólnapban, a'hónak első napján, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: *Ember fia, mongyad Faraónak az Egyiptus királyának, és az ő népének: Kihez lőttél hasonló a' te nagy-vóltodban. * Ímé Assur mint a'czédrus-fa a'Libanuson, szép ágakkal, és árnyékos levelekkel, és nagy magassággal, és a'sűrű agak-között fel-emelkedett az ő teteje. * A'vizek táplálták őtet, a'mélység magasztalta-fel őtet: az ő folyó-vizei szivárkoznak vala az ő gyökerei-környűl, és az ő patakit ki-bochátotta a'tarrománynak minden fáira. * Az-okáért fel-emelkedett az ő magassága a'tarrománynak minden fái-fölibe: és meg-sokasodtak az ő chemetéi: és fel-emelkedtek az ő ágai a'sok vizek-miatt. * És mikor ki-terjesztette vólna az ő árnyékát, az ő ágain fészkeket rakának minden égi madarak, és az ő ágai-alatt fajzottak minden erdei vadak, és az ő árnyéka-alatt lakik vala igen sok Pogányoknak serege. * És igen szép vala az ő nagyságával, és az ő szélessen ki-terjedett chemetéivel: mert az ő gyökere a'sok vizek-mellett vala. *A'czédrus-fák nem vóltak annál magasbak az Isten paradichomában, a'jegenye-fák fel nem érték annak magasságát, és a' platanus-fák nem vóltak egyenlők annak ágaihoz: semmi fa az Isten parandichomában nem hasonlíttatott a'hoz, és az ő szépségéhez. * Mert ékessé tőttem őtet, és sok és sűrű ágakkal: és irégykedtek reája a'gyönyörűségnek minden fái, mellyek az Isten paradichomában valának. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy fel-fuvalkodott a'magasságban, és az ő tetejét zöldellővé és sűrővé tőtte, és fel-emelkedett az ő szive az ő magasságában: * Adtam őtet a'Pogányok-között leg-erősbnek kezébe, chelekedvén chelekeszik véle: az ő istentelenssége-szerént vetettem-ki őtet. * És ki-vágják őtet az idegenek, és a'leg-kegyetlemb nemzetségek, és el-hánnyák őtet a'hegyekre, és minden völgyekben el-húllanak az ő ágai, és el-romlanak az ő chemetéi a' földnek minden kő-szikláin: és el-távoznak az ő árnyéka-alól a'földnek minden népei, és el-hadgyák őtet. * Az ő romlásában laktak minden égi madarak, és az ő ágain vóltak minden mezei vadak. * Az-okáért fel nem emelkednek az ő magasságokban a'vizek-mellett-valo mindé fák, se nem helyheztetik az ő magas-

ságokat az árnyékos és leveles helyekre, se nem állanak mind azok az ő magaságokban, mellyek a' vizektől nedvesíttetnek: mert minnyájan halálra adattanak az utólsó földre, az emberek fiai-között, azokhoz a'kik alá-mennek a'verembe. * Ezeket mondgya az Úr-Isten: Az napon, a'mellyen alá-ment a'poklokra, siralmat szerzettem, bé-burítottá őtet a'mélységgel: és meg-tiltottam az ő folyóvizeit, és meg-tartóztattam a'sok vizeket: bánkodott ő-rajta a'Libanus, és minden mezei fák meg-rendűltek. * Az ő romlásának zendűlésével felindítottam a'Pogányokat, mikor alávinném őtet pokolra azokkal a'kik alá-mennek vala a'verembe: és megvigasztaltattak az alsó földön a'gyönyörűségnek minden jeles és szép fái a'Libanuson, mind azok mellyek a' vizektől nedvesíttetnek vala. * Mert azok-is alá-mennek véle pokolra a' fegyverrel meg-ölettettekhez: és kinek-kinek az ő karja űlni-fog az ő árnyéka-alatt a'nemzetségek-között. * Kihez hasonlíttattál ő nemes és magas a'gyönyörűségnek fái-között? Ímé alá-vitettél a'gyönyörűségnek fáival az utólsó földre: a'környűlmetéletlenek-között aluszol, azokkal a'kik fegyverrel meg-ölettek: ő a'Farao, és minden ő sokasága, úgymond az Úr-Isten.

6 del. * És meg-nedvesítem a'földet a' B te bűdös véreddel a'hegyeken, és a' 7 völgyek bé-telnek te-veled.* †És mikor meg-halsz, bé-burítom az eget, és meg-feketítem az ő chillagit: a'Napot felyhővel bé-burítom, és a'hold 8 az ő világosságát nem adgya. * Az F égnek minden világosítóit meg-szomorítom éretted: és setétséget bochátok a'te földedre, úgy-mond az Úr-Isten, mikor el-esnek a'te sebesíd a'föld 9 közepin, úgy-mond az Úr-Isten. * És fel-ingerlem a'sok Népek szívét, mikor reád hozom a'romlást a'nemzetségek-között a'földekre mellyeket 10 nem tudsz. * És álmélkodtatom rajtad a'sok népeket: és azoknak királyi 11 őlőtte nagy iszonyodással félnek temiattad, mikor rőpűlni kezd az én fegyverem az ő orczájokon: és el-álmélkodnak hirtelen minnyájan az ő lelkekért a'te romlásodnak napján. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: A' Bábylon királyának fegyvere jő reád, 12 * az erősek fegyverével el-húllatom C a'te sokaságodat: győzhetetlenek mind ezek a'Népek: és el-pusztíttyák az Egyiptus kevélységét, és el-hányattatik az ő sokasága. * És el-veszítem minden barmait, mellyek a'sok 13 vizeknél valának: és fel nem zavarja azokat az ember lába többé, sem a' barmok körme meg nem zavarja azokat. * Akkor igen tisztákká tészem 14 azoknak vizőket, és azoknak folyásokat elő-hozom mint az olajt, úgymond az Úr-Isten: * Mikor pusztává 15 A tészem Egyiptus-földét: el-hagyattatik pedig a'föld az ő tellyes-voltától, mikor meg-verem minden ő lakóit: és meg-tudgyák hogy én vagyok az 16 Úr. * Sírás vagyon, és sirattyák őtet: D a'Pogányok leányi sirattyák őtet: Egyiptust, és minden ő sokaságát sirattyák, úgy-mond az Úr-Isten. * És 17 lőn tizen-kettődik esztendőben, a' hónak tizen-ötödikén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Emberfia, énekelly siralmat az Egyiptus sokaságán: és vond-le ő-magát, és az erős Pogányok leányit, az utólsó 18 földre, azokkal a'kik alá-mennek a' verembe. * Kinél vagy szebb? menny-alá, és aludgyál a'környűl-metéletlenekkel. * A'meg-ölettek-között 20 fegyverrel húlnak-el: fegyver adatott, le-vonták őtet, és minden ő népeit. * Szólni-fognak ő-néki az erős-

† Isa. 13. b 10. Joel 2. b. 10. & 3. c. 15. Matth. 24. c. 29.

1 És lőn, a'tizen-kettődik esztendőben, a'tizen-kettődik hónapban, a'hónak elsőjén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, tégy siralmat Faraón az Egyiptus királyán, és mongyad néki: A'Pogányok-között oroszlányhoz hasonlíttattál, és a'sárkányhoz melly a'tengerben vagyon: és 2 ide 's tova hányod vala a'szarvadat a' te folyó-vizeidben, és fel-zavarod vala a'vizeket lábaiddal, és meg-tapodod vala azoknak folyásit.* Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: "Kiterjesztem reád az én hálómat sok népek sokaságával, és ki-vonszlak téged 4 az én varsámmal. * És a'földre vetlek téged, a'mező színére vetlek téged: és rajtad laktatom mind az égi madarakat, és meg-elégítőm belőled 5 a'földnek minden vadait.* És a'te húsaidat a'hegyekre hányom, és bé-töltöm a'te völgyeidet a'te genyetséged-

* Sup. 12. d. 13. & 17. f. 20.

seknek leg-hatalmasbi a'pokolnak közepiről, a'kik az ő segétőivel alá-szállottak, és el-aludtak környűl-metéletlenek-lévén, fegyverrel meg-ölettek. * Ott az Asur, és minden ő sokasága: ő-környűle az ő koporsói: minnyájan meg-ölettek, és a' fegyverrel el-húllottak. * Kiknek koporsójok a'veremnek fenekére tétettek: és az ő sokasága az ő koporsója-körűl vagyon: minnyájan meg-ölettek, és fegyverrel el-húllottak, kik valaha félelemre vóltak az élőknek földén. * Ott az Élam, és minden ő sokasága az ő koporsója-körűl: minnyájan ezek meg-ölettek, és fegyverrel le-omlottak: kik alá-mentek környűl-metéletlenek-lévén az utólso földre: kik az ő félelmeket az élők földére helyheztették, és viselték az ő gyalázattyokat azokkal a'kik alá-mennek a'verembe.* A'meg-ölettek-közibe helyheztették az ő ágyát minden ő népei-között: ő-környűle az ő koporsója: minnyájan ezek környűl-metéletlenek, és fegyverrel meg-ölettettek. mert az ő félelmeket az élők földére bochátották, és viselték az ő gyalázattyokat azokkal a'kik alá-mennek a'verembe: a'meg-ölettek-közzé tétettek. * Ott az Mósok és Túbal, és minden ő sokasága: ő-környűle az ő koporsói. minnyájan ezek környűl-metéletlenek, és meg-ölettek 's fegyverrel el-húllottak: mert az ő félelmeket az élők földére bochátották. * És nem alusznak az erősekkel, és az el-esőkkel, és a'környűl-metéletlenekkel, kik alá-mentek pokolra az ő fegyverekkel, és az ő fegyvereket fejők-alá tötték, és az ő hamisságok az ő chontyokban vólt: mert az erősseknek félelmekre lőttek az élők földén. * Te-is azért a'környűl-metéletlenek-között meg-rontatol, és el-aluszol a'fegyverrel meg-ölettekkel. * Ott Idumæa, és az ő királyi, és minden fejedelmi, kik az ő seregőkkel, fegyverrel adattak a'meg-ölettekhez: és a'környűl-metéletlenekkel el-aludtakhoz, és a'verembe alá-menőkhöz. * Ott az Északnak minden fejedelmi, és minden vadászok: kik el-vitettek a'meg-ölettettekkel, félvén, és az ő erősségekben meg-szégyenűlvén: kik el-aludtak, környűl-metéletlenek-lévén, a'fegyverrel meg-ölettekkel, és az ő gyalázattyokat viselték azokkal a'kik alá-mennek a'verembe. * Látta őket Farao, és megvígasztaltatott minden ő sokaságán, melly meg-ölettetett fegyverrel; Farao, és minden ő serege, úgy-mond az Úr-Isten: * mert az én félelmemet az élők földére bochátottam, és el-alutt a'környűl-metéletlenek-között a' fegyver-miatt meg-ölettettekkel; Farao, és minden ő sokasága; úgy-mond az Úr-Isten.

XXXIII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember-fia, szólly a'te néped fiainak, és mongyad nékik: A'föld, mikor fegyvert hozok reája, és a'föld népe egy férfiat választ az ő alá-valói-közzűl, és azt rendeli magának őr-állóvá: * és az láttya jőni a'fegyvert a' földre, és trombitál, és hírt tészen a' népnek: * Valaki pedig hallya a' trombita zengést, és nem őrizkedik, és el-jő a'fegyver, és el-viszi őtet: a' vére az ő fején lészen. * A'trombita zengést hallotta, és nem őrizkedett, a'vére ő-rajta lészen: ha pedig magát meg-őrizi, az ő lelkét meg-szabadíttya. * Hogy-ha az őr-állo láttya a' fegyvert jőni, és nem trombitál: és a'nép magát meg nem őrizi, és el-jő a'fegyver, és ő-közzűlök lelket viszen-el: amaz ugyan az ő hamisságában fogattatott-meg, de az ő vérét az őr-állo kezéből keresem-ki. * "És te ember fia, őr-állóúl adtalak téged az Israël házának: halván azért az én számból a'beszédet, hirdesd-meg nékik én-tőlem. * Ha én azt mondom az istentelennek; Istentelen, halállal halsz-meg: nem szóllasz hogy megőrizze magát az istentelen az ő útától: az az istentelen az ő hamisságában hal-meg, de az ő vérét a'te kezedből keresem-ki. * Ha pedig te meg-hirdetvén az istentelennek hogy az ő útairól meg-térjen, meg nem téra az ő útáról: ő az ő hamisságában meg-hal: te pedig a'te lelkedet meg-szabadítottad. * Te azért ember fia, mondgyad az Israël házának: Így szóllottatok, mondván: A'mi hamisságink, és bűneink rajtunk vannak, és azokban mi meg-senyvedűnk: mi-képpen élhetűnk tahát? * † Mongyad nékik: Élek én, úgy-mond az Úr-Isten: nem akarom az istentelennek halálát, hanem

hogy

hogy meg-térjen az istentelen az ő útáról, és éllyen. Térjetek-meg, térjetek-meg a'ti igen gonosz útaitokról: és miért haltok-meg, Izraël háza? * Te azért ember fia, mongyad a'te néped fiainak: Az igaznak igazsága meg nem szabadíttya őtet, valamelly nap vétkezik: és az istentelennek istentelensége nem árt néki, valamelly nap megtér az ő istentelenségéből: és az igaz nem élhet az ő igazságában, valamelly nap vétkezik. * Ha azt mondom-is az igaznak hogy élettel él, és bizakodván igazságában hamisságot chelekesźik: minden igazsági el-felejtetnek, és az ő hamisságában, a' mellyet chelekedett, abban hal-meg. * Ha pedig azt mondom az istentelennek: Halállal halsz-meg: és penitenziát tart az ő bűnéről, és itéletet 's igazságot chelekesźik, * és a'zálogot viszsza-adgya az az istentelen, és a'prédát meg-adgya, az életnek parancholatiban jár, és nem chelekesźik semmi hamisat: élettel él, és meg nem hal. * Semmi bűnei, a'mellyekkel vétkezett, néki nem tulajdonittatnak: itéletet, és igazságot chelekedett, élettel él. * És mondának a' te néped fiai: Nem igaz mértékű az Úr útája; az ő útok-is hamis. * Mert mikor el-távozik az igaz az ő igazságától, és hamisságokat chelekesźik, meg-hal azokban. * És mikor el-távozik az istentelen az ő istentelenségétől, és itéletet 's igazságot chelekesźik, él azokban. * "És azt mongyátok: Nem igaz az Úr útja. Mindenikét az ő útja-szerént itélem-meg kőzzűletek, Izraël háza. * És lőn a'tizen-kettődik esztendőben, a'tizedik hólnapban, a'hónak ötödikén a'mi el-kőltőzésünkön, jőve én-hozzám a'ki Jerusalemből el-szaladott vala, mondván: Fel-dúlatott a'város. * Az Úr keze vala pedig rajtam estve, minek-előtte el-jőne a'ki el-szaladott vala: és megnyitá a'számat minek-előtte reggel hozzám jőne, és meg-nyittatván az én szám nem halgaték többé. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, a'kik e'romlásokban laknak az Izraël főldén, szólván azt mongyák: Egyedűl vólt Abrahám, és őrőksségűl bírta a'főldet: mi pedig sokan vagyunk, nékünk adatott a'főld őrőksségűl. * Az-okáért mongyad nékik: Ezeket mondgya az Úr-Isten: A' kik a'vérben észtek, és a'szemeitekét fel-emelitek a'ti tisztátalanságtokra, és vért ontotok: vallyon bírni-fogjátok-e őrőksségűl a'főldet? * A'ti fegyveritekben állottatok, utálatosságokat chelekedtetek, és ki-ki meg-ferteztette az ő felebaráttya feleségét: és a'főldet őrőksségűl fogjátok-e bírni? * Ezeket mongyad nékik: Így szóll az Úr-Isten: Élek én, hogy a' kik a'romlásokon laknak, fegyvermiatt húllanak-el: és a'ki a'mezőn vagyon, a'vadaknak adatik hogy megemészteséék: a'kik pedig az erősségekben és a'barlangokban vannak, dög-halállal halnak-meg. * És pusztává tészem a'főldet, és kietlenné, és meg-szűnik az ő kevély erősége: és el-pusztúlnak az Izraël hegyei, azért hogy senki nem lészen a'ki azokon által-menjen. * És meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor pusztává tészem az ő főldőket és kietlenné, minden útálatosságokért, mellyeket chelekedtek. * És te ember fia: a'te néped fiai, a'kik felőled szólnak a'falok-mellett, és a'házak ajtaiban, és eggyik a'másikkal szóll, a'férfi az ő felebarátyának, mondván: Jertek-el, és halgassuk michoda beszéd légyen mélly az Úrtól ki-jő. * És hozzád jőnek, mint-ha a'nép jőne-bé, és le-űl előtted az én népem: és halgattyák a' te beszédidet, és nem chelekesźik-meg azokat: mert ének-szóra fordíttyák azokat, és az ő fősvénységeket követi az ő szívők. * És olly vagy nékik, mint egy játékos ének, melly kedves és győnyőrűséges szóval énekeltetik: és halgattyák a'te igéidet, és meg nem chelekesźik azokat. * És mikor el-jő a'mi meg-mondatott (mert ímé el-jő,) akkor meg-tudgyák hogy próféta vólt kőzőttők.

XXXIV. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, prófétály az Izraël pásztoriról: prófétálly, és mond-meg a'pásztoroknak: Ezeket mongya az Úr-Isten: Jaj az Izraël pásztorinak, kik ő-magokat legeltetik vala: nem a'nyájak legeltetnek-e a'pásztoroktól? * A' tejet meg-észitek vala, és a'gyapjúval magatokat ruházzátok vala, és a'mi kővér vólt meg-ölitek vala: az én nyájamat pedig nem legeltetitek

Sup. 18. g. 25.

vala. * Az erőtlent meg nem erősítettétek, és a'beteget meg nem gyógyítottátok, a'meg-törőttet nem kötözgettétek, és az el-vettettet viszsza nem hoztátok, és a'mi el-veszett vala meg nem kerestétek: hanem keménységgel parãcholtok vala nékik, és hatalommal. * És el-szélledtek az én juhaim, azért hogy nem vólt pásztor: és minden mezei vadaknak eledelévé lőttek, és el-szélledtek. * El-tévelyedtek az én nyájaim minden hegyeken, és minden magas halmon: és a'földnek minden színén el-szélledtek az én nyájaim, és nem vólt a'ki felkeresné; nem vólt, mondom, a'ki felkeresné. * Az-okáért pásztorok halgassátok az Úr igéjét: * Élek én, úgymond az Úr-Isten: mivel-hogy az én nyájaim prédává lőttek, és az én juhaim minden mezei vadaknak megeméstésre, azért hogy nem vólt pásztor, mert nẽ keresték az én pásztorim az én nyájamat: hanem a'pásztorok ő-magokat legeltették, és az én nyájaimat nem legeltették: * Az-okáért pásztorok halgassátok az Úr igéjét: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én-magam a'pásztorok-ellen az én nyájamat ki-keresem kezőkből, és megszűnetẽ őket hogy többé ne legeltessék a'nyájat, se ő-magokat ne legeltessék többé a'pásztorok: és meg-szabadítom az én nyájamat az ő szájokból, és nem lészen többé nékik eleségül. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én-magam fel-keresem az én juhaimat, és meg-látogatom őket. * A'mint meg-látogattya a'pásztor az ő nyáját, az napon mikor az ő el-szélledett juhai-között vagyon: úgy látogatom-meg az én juhaimat, és meg-szabadítom őket minden helyekről, a'mellyekre el-szélledtek vólt a'felleg- és a'homályosságnak napján. * Es ki-viszem őket a'népek-közzül, és egybe-gyűjtöm őket a'földekről, és bé-viszem őket az ő földökre: és legeltetem őket az Israël hegyein, a'patakoknál, és a'földnek minden lakóhelyein. * Igen bévséges mezőn legeltetem őket, és az Israël magas hegyein lésznek az ő legeltetések: ott nyugosznak-meg a'zőldellő füveken, és a'kövér legeltetéseken legeltetnek az Israël hegyein. * Én legeltetem az én juhaimat: és én meg-nyúgotom őket, úgy-mond az Úr-Isten. * A'mi el-veszett fel-keresem, és a'mi el-vettetett viszsza-hozom, és a'mi meg-törött bé-kötöm, és a'mi erőtlen meg-vastagítom, és a'mi kövér és erős meg-őrizem: és legeltetem azokat itéletben. * Tí pedig én nyájaim, ezeket mongya az Úr-Istẽ: Ímé én itéletet tészek a'kosoknak's a'bakoknak, barma's barmaközött. * Nẽ vólt-e néktek elég hogy a'jó legeltetéseket el éltétek? annak-felette a'tí legeltetéstek maradékit-is meg-tapodtátok lábaitokkal: és holott igen tiszta vizet innátok, a'többit lábaitokkal zavarjátok vala fel. * És az én juhaim azokkal, a'mellyek eltapodva vóltak a'tí lábaitokkal, legeltetnek vala: és a'miket a'tí lábaitok fel-zavartak vala, azokat itták. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten tí-néktek: Ímé én-magam itéletet tészek a'kövér, és az ősztövér barom- között: * azért hogy óldalaitokkal, és vállaitokkal taszigáltatok, és szarvaitokkal öklelétek minden erőtlen barmokat, míg nem oda-ki szélleddnének: * meg-szabadítom az én nyájamat, és nem lészen többé prédául, és itéletet tészek a'barom's a'barom-között. * " És Tamasztok nekik egy Pasztort, a'ki őket legeltesse, az én szolgámat Dávidot: ő legeltesi őket, és ő lészen nékik pásztorok. * Én Úr pedig ő-nékik Istenők lészek: és az én szolgám Dávid fejedelem ő-közöttök: én Úr szóllottam. * És a'békességnek szövetségét szerzem ő-vélek, és elfogyatom a'gonosz vadakat a'földről: és a'kik a'pusztában laknak, bátorságoson aluszsnak az erdőkben. * És áldomást szerzek nékik az én halmom-környül: és alá-hozom a'zápor-esőt az ő idejében: áldott esők lésznek. * És meg-adgya a'mezei fa az ő gyümölchét, és a'föld meg-adgya az ő terméset, és lésznek az ő földökben félelem-nélkül: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor el-rontom az ő igájoknak lánczait, és ki-szabadítom őket a'nékik-parancholókból. * És nem lésznek többé prédául a'Pogányok-között, sem a'földnek vadai meg nem észik őket: hanem bízvást laknak minden rettegésnélkül. * És támasztok nékik nevezetes fiatalt: és többé el nem fogyatkoznak az éhség-miatt a'földön, se nem viselik többé a'Pogányok gyalázatyát.

tyát. *| Es meg-tudgyák hogy én ő 30
Urok| Istenek ő-vélek vagyok, és ők
én népem az Izraël háza: úgy-mond
az Úr-Isten. * "Tí pedig én nyájaim, 31
az én legeltetésem nyájának emberi
vattok: és én tí Uratok Istentek, úgy-
mond az Úr-Isten.

XXXV. Rész.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
fordítsd az orczádat a' Séir he- A
gye-ellē, és profétálly ő-róla,
és mongyad néki: * Ezeket mongya 3 3
az Úr-Isten: Ímé én te-reád Séir he-
gye, és ki-nyújtom reád a'kezemet,
és pusztává tészlek téged és kietleńé.
* A'te városidat le-rontom, és te el- 4
hagyattatol: és meg-tudod hogy én
vagyok az Úr. * Mivelhogy örökké- 5 4
valo ellenség vóltál, és bé-rekeszted- B
ted az Izraël fiait a'fegyver kezeibe az
ő nyomorúságoknak idején, az utól-
só hamisságnak idején. * Az-okáért, 6
élek én, úgy-mond az Úr-Isten: hogy
a'vérnek adlak téged, és a'vér üldöz
téged: és holott a'vért gyűlölted, a'
vér üldöz téged. * És a'Séir hegyét 7 5
pusztává és kietlenné tészem: és el- B
viszem belőle az által-menőt, és a'
viszsza-térőt. * És bé-töltöm az ő 8
hegyeit az ő meg-öletteivel: a'te hal-
maidon, és a'te völgyeiden, és a'pata-
kokban a'fegyver-miatt meg-ölettet-
tek el-húllanak. * Örökké-valo pusz- 9
tává tészlek téged, és a'te városidban C 6
nem laknak: és meg-tudgyátok hogy
én vagyok az Úr-Isten. * Mivelhogy 10
azt mondottad: A'két nemzetség,
és a'két föld enyímek lésznek, és ő-
rökségül bírom azokat: holott az Úr
vólna ott: * Az-okáért, élek én, úgy- 11
mond az Úr-Isten, hogy a'te haragod-
szerént chelekeszem, és a'te gyűlöl-
séged-szerént, mellyet chelekedtél
gyűlölvén őket: és meg-ismértetem
ő-általok mikor téged meg-itéllek. * 12 8
És meg-tudod hogy én Úr hallottam D
minden te gyalázásidat, mellyeket
szóllottál az Izraël hegyeiről, mond-
ván: Az el-pusztúltak, nékünk adat-
tak meg-emésztésre. * És reám-tá- 13
madtatok a'tí szájatokkal, és rágal-
maztatok engem beszéditekkel: én
hallottam. * Ezeket mongya az Úr- 14
Isten: Az egész földnek vígasságára,
pusztává tészlek téged. * A'mint örül- 15
tél az Izraël házának örökségén, azért
hogy el-pusztúlt, úgy chelekeszem
veled: el-pusztúlsz Séir hegye, és e-
gész Idumæa: és meg-tudgyák hogy
én vagyok az Úr.

XXXVI. Rész.

TE pedig ember fia, profétálly 1
az Izraël hegyeiről, és mond- A
gyad: " Izraëlnek hegyei hal- "Sup. 6.
gassátok az Úr igéjét. * Eze- 2 a. 1.
ket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy
azt mondotta az ellenség tí-felőle-
tek: Őrüllyünk, az örökké-valo ma-
gasságok örökségül nékünk adattak:
*az-okáért jövendölly, és mongyad: 3 3
Ezeket mongya az Ur-Isten: Mivel-
hogy el-pusztítattatok, és körös-kör-
ül meg-tapodtattatok, és örökséggé
lőttetek a'több Pogányoknak, és fel-
mentetek a'nyelvnek ajakára, és a'
népnek gyalázattyára: * az-okáért 4
Izraël hegyei halgassátok az Úr-Isten
igéjét: Ezeket mongya az Úr-Isten a'
hegyeknek, és a'halmoknak, a'pata-
koknak, és a'völgyeknek 's a'puszták-
nak-is, a'romladozásoknak, és az el-
hagyatott városoknak, mellyek el-
pusztírtattak, és meg-chúfoltattak a'
több Pogányoktól körös-körűl. * 5
Az-okáért ezeket mongya az Úr-Is- B
ten: Mivelhogy az én haragomnak
tűzébē szóllottam a'több Pogányok-
ról, és az egész Idumæáról, a'kik ma-
goknak foglalták az én földemet ö-
rökségül örömmel, és tellyes szívvel,
és lélekkel: és ki-vetették azt hogy
el-pusztítanák: * az-okáért jöven- 6
dölly az Izraël földéről, és mongyad
a'hegyeknek és a'halmoknak, a'he-
gyek teteinek és a'völgyeknek: Eze-
ket mongya az Úr-Isten: Ímé én hara-
gomban és búsulásomban szóllot-
tam, azért hogy a'Pogányok gyalá-
zattyát szenvedtétek. * Az-okáért 7
ezeket mongya az Úr-Isten: Én fel-
emeltē a'kezemet, hogy a'Pogányok,
a'kik környűletek vannak, magok vi-
sellyék az ő gyalázattyokat. * Tí pedig 8
Izraël hegyei nevellyétek a'tí ágaito-
kat, és gyümölchiteket teremtsé-
tek az én népemnek Izraëlnek: mert
közel vagyon hogy el-jőjön. * Mert 9
ímé én tí-hozzátok, és hozzátok té-
rek, és meg-szántattok, és magot
vésztek-bé. * És meg-sokasítom tí- 10
bennetek az embereket, és Izraëlnek
minden házát: és lakni fogják a'vá-
rasokat, és a'romladozò helyek meg-
újíttatnak. * És bé-töltlek títeket 11

emberekkel, és barmokkal: és meg-
sokasodnak, és nevekednek: és úgy
laktatlak titeket mint eleitől-fogva,
és nagyobb jókkal ajándékozlak-
meg, hogy-sem mint néktek eleinten
vólt: és meg-tudgyátok hogy én va-
gyok az Úr: * Es embereket viszek 12
reátok, az én népemet Israëlt, és örök-
ségül birnak téged: és örökségül lészsz
nékik, és nem lészsz többé azok-nél-
kül. * Ezeket mongya az Úr-Isten: 13
Mivelhogy azt mondgyák felőletek:
Embereknek meg-emésztője vagy, és
meg-fojtója a'te nemzetségednek: * 14
Az-okáért nem észel többé embere-
ket, és a'te nemzetségedet meg nem
ölöd ez-után, úgy-mond az Úr-Isten:
* se nem mivelem hogy hallyák töb- 15
bé te-benned a'Pogányok szégyensé- D
gét, és a'népek gyalázattyát semmi-
képpen nem viseled, és a'te nemzet-
ségedet nem veszted-el többé, úgy-
mond az Úr-Isten.* És lőn az Úr igé- 16
je én-hozzám, mondván: * Ember 17
fia, az Israël háza az ő földökön lak-
tak, és meg-ferteztették azt az ő útok-
kal, és igyekezetökkel a'havi folyá-
súnak tisztátalanssága-szerént lőtt az
ő útok én-előttem. * És ki-öntöttem 18
reájok haragomat a'vérért, mellyet
ki-öntöttek a'földre, és az ő bálvá-
nyokkal meg-ferteztették azt.* És el- 19
hintöttem őket a'Pogányok-közibe,
és ki-hányattattak a'földekre: az ő
útok-szerént, és az ő találmányok-
szerént itéltem-meg őket. * "És bé- 20
mentek a'Pogányokhoz, a'kikhez
mentenek, és meg-ferteztették az én
szent nevemet, mikor az mondatnék
felőlök: Ez az Úr népe, és az ő földé-
ről jöttek-ki. * És kedveztem az én 21
szent nevemnek, mellyet meg-ferte-
tetett vala az Israël háza a'Pogányok-
között, a'kikhez bé-mentek.* Az-okáért 22
mond-meg az Israël házának: Eze-
ket mongya az Úr-Isten: Nē ti-érette-
tek chelekeszem én, Israël háza, hanē
az én szent nevemért, mellyet meg-
ferteztettetek a'Pogányok-között,
a'kikhez bé-mentetek.* És meg-szen- 23
telem az én nagy nevemet, melly
meg-ferteztetett a'Pogányok-között,
mellyet meg-ferteztettetek ő-közöt-
tök: hogy meg-tudgyák a'Pogányok,
hogy én vagyok az Úr, úgy-mond a'
seregek Ura, mikor meg-szenteltetem
ti-beñetek ő-előttök. * Mert ki-visz- 24
lek titeket a'Pogányok-közzül, és
egybe-gyűjtlek titeket minden föl-
dekről, és titeket a'ti földetekre hoz-
lak. * És tiszta vizet öntök reátok, és 25
meg-tisztúltok minden fertelmesség-
tekből, és minden bálványitoktól
meg-tisztítlak titeket. * " És adok 26
néktek új szívet, és új lelket adok be-
létek: és el-vészem a'kő-szívet a'ti tes-
tetekből, és adok néktek hús szívet. * 27
És az én lelkemet adom belétek: és
azt chelekeszem hogy az én paran-
cholatimban járjatok, és az én ité-
timet meg-őrizzétek és meg-chele-
kedgyétek. * És a'földön laktok, mel- 28
lyet az atyáitoknak adtam: és én né-
pem lésztek, és én lészek néktek Istē-
tek.* És meg-szabadítlak titeket min- 29
den fertelmességtekből: és elő-hívom
a'gabonát, és meg-sokasítom azt, és
nē vetek reátok éhséget.* És meg-so- 30
kasítom a'fának gyümölchét, és a'me-
zőnek termésit, hogy ne viselljétek
többé az éhségnek gyalázattyát a'
Pogányok-között. * És meg-emle- 31
keztek a'ti gonosz útaitokról, és nem
jó igyekezetitekről: és meg-útállyá-
tok a'ti hamisságitokat, és vétkeite-
ket. * Nem ti-érettetek chelekeszem 32
én, úgy-mond az Úr-Isten, légyen
tudtotokra: szégyenüllyetek-meg
és pírúllyatok a'ti útaitokért, Israël
háza. * Ezeket mongya az Úr-Isten: 33
Az napon, mellyen meg-tisztítlak ti-
teket minden hamisságitokból, és
laktatom a'városokat, és meg-újítom
a'romlásokat, *és a'puszta föld meg-
miveltetik, melly az-előtt puszta
vólt minden úton-járónak szemei-
előtt, * azt fogják mondani: Ama' 35
puszta föld, ollyanná lőtt mint a'gyö-
nyörűségnek kerte, és a'puszta és el-
hagyattatott, és fel-ásatott városok
meg-erősittetve maradnak. * És 36
meg-tudgyák a'Pogányok a'lamel-
lyek meg-hagyattatnak környűletek,
hogy én Úr építettem-meg az el-
romlottakat, és bé-plantáltam a'meg
nem miveltetteket, én Úr szóllottam,
és meg-chelekedtem. * Ezeket mon- 37
gya az Úr-Isten: Még ebben meg-ta-
lálnak engem az Israël háza, hogy
meg-chelekedgyem nékik: Meg-so-
kasítom őket mint az embereknek
nyáját, * mint a'szent nyáját, mint Je- 38
rusalemnek nyáját az ő innepin: Úgy
lésznek az el-pusztúlt városok, tel-
lyesek emberek nyájaival: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr.

† Sup. 11. d. 19.

"Isa. 52. b. 5. Rom. 2. d. 24.

Ezech. 36.

XXXVII. Rész.

XXXVII. Rész.

1 Lőn én-rajtam az Úr keze, és ki-
A vűn engem az Úr lelke-által:
és le-tőn engem a'mező kőze-
pin, melly rakva vala chon-
2 tokkal: * És el-hordoza engem azo-
kon kőrős-kőrűl: igen sok vala pedig
a'mező színén, és fölötte igen szára-
3 zok. * És monda nékem: Ember fia,
alítod-e hogy élni-fognak e'chon-
tok? És mondék: Uram Isten, te tudod.
4 * És monda nékem: Jövendölly e'
chontokról: és mongyad nékik: Szá-
raz chontok, halgassátok az Úr igéjét.
5 * Ezeket mongya az Úr-Isten e'chon-
toknak: Ímé én lelket bochátok tí-
6 belétek, és élni-fogtok. * És inakat
B adok reátok, és húst nevelek rajtatok,
és bőrt burítok reátok: és lelket adok
néktek, és élni-fogtok, és meg-tud-
7 gyátok hogy én vagyok az Úr. * És
profétálék a'mint parancholta vala
nékē: és zörgés lőn, midőn profétál-
nék, és ímé mozdúlás: és a'chontok a'
chontokhoz járulának, mindenik az ő
8 foglalásához. * És látám, és ímé azo-
kon inak és húsok nevekedének: és
bőr buríttaték felyűl reájok, és lelkek
9 nem vala. * És monda nékem: Jöven-
C dölly a'léleknek, jövendölly ember
fia, és mongyad a'léleknek: Ezeket
mongya az Úr-Isten: A'négy szelek-
felől jöj-elő lélek, és lehelly ezekbe a'
meg-ölettettekbe, és elevenedgye-
10 nek-meg. * És profétálék, a'mint pa-
rancholta vala nékem: és bé-méne
azokba a'lélek, és meg-elevenedének:
és lábokra állának fölötte igen nagy
11 sereg. * És monda nékem: Ember fia,
mind ezek a'chontok, az Israël háza:
ők azt mongyák: Meg-száradtak a'
chontyaink, és el-veszett reménsé-
12 gűnk, és ki-vágattattunk. * Az-oká-
D ért jövendölly, és mondgyad nékik:
Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én
fel-nyitom koporsóitokat, és ki-
hozlak títeket koporsóitokból, én né-
pem: és bé-viszlek títeket az Israël
13 földébe. * És meg-tudgyátok hogy
én vagyok az Úr, mikor fel-nyitom
koporsóitokat, és ki-hozlak títeket
14 koporsóitokból, én népem: * És az
én lelkemet belétek adom, és élni-
fogtok, és meg-nyúgotlak títeket a'
tí földetekē: és meg-tudgyátok hogy
15 én Úr szóllottam, és meg-cheleked-
tem, úgy-mond az Úr-Isten. * És lőn
az Úr beszéde én-hozzám, mondván:

16 * És te ember fia, végy magadnak egy
E fát: és írd reá: Judáé, és az ő társaïé az
Israël fiaié: és végy más fát, és írd reá:
Jósefnek az Efraim fájának, és Israël-
nek egész házának, és az ő tarsaïnak.
17 * És tedd-egybe azokat, eggyiket a'
másikhoz néked egy fává: és egybe-
18 foglallyad a'kezedben. * Mikor pe-
dig mondanak néked a'te népednek
fiai, mondván: Nem jelented-e meg
19 nékünk mit akarsz ezekkel? * szólly
nékik: Ezeket mongya az Úr-Isten:
Ímé én fel-vészem a'Jósef fáját, melly
az Efraim kezében vagyon, és az Is-
raël nemzetségit, mellyek hozzája
foglaltattak: és egygyűvé tészem ő-
ket a'Júda fájához, és azokat egy fá-
vá tészem: és eggyé lésznek az ő kezé-
20 ben. * Legyenek pedig a'fák, a'mel-
lyeken írsz a'te kezedben, az ő sze-
21 mők-előtt. * És mongyad nékik: Eze-
F ket mongya az Úr-Isten: Ímé én fel-
vészem az Israël fiait a'nemzetségek-
közzűl, mellyekhez el-mentek: és
egybe-gyűjtőm őket mindenűnnét,
22 és el-viszem őket az ő földőkre. * "És
egy nemzetséggé tészem őket a'föl-
dőn az Israël hegyein, és egy király lé-
szen mindeneknek parancholván: és
nem lésznek többé két nemzetségek,
se nem osztatnak többé két országra.
23 * És meg nem ferteződnek többé az
ő bálványokkal, és az ő útálatossá-
gokkal, és minden hamisságokkal: és
ki-szabadítom őket minden lakò-
helyekből, a'mellyekben vétkeztek,
és meg-tisztítom őket: és én népem-
mé lésznek, és én lészek nékik Istenek.
24 * † És az én szolgám Dávid ő kirá-
G lyok lészen, és egy pásztorok lészen
minnyájoknak: az én itéletimben jár-
nak, és az én parancholatimat meg-
25 őrizik, és meg-chelekeszik azokat. *
És a'földőn fognak-lakni, mellyet az
én szolgámnak Jákobnak adtam,
melyben a'tí atyáitok laktak: és azon
fognak-lakni ők, és az ő fiok, és az ő
fioknak fiai őrökké: és Dávid az én
26 szolgám ő fejedelmek őrökké. * "És
békeségnek szövetségét szerzem
vélek, őrök szövetség lészen nékik:
és meg-gyökeresítem őket, és meg-
sokasítom, és az én szent templo-
momat ő-közikbe helyheztetem ő-
27 rökké. * És az én hajlékom ő-közöt-
tök lészen, és nékik Istenők lészek,
28 és ők én népem lésznek. * És meg-tud-
gyák a'Pogányok hogy én vagyok az

" Ioan. 10. b. 16.

† Sup. 34. f. 23. Ioan. 1. g. 45. Isa. 40. c. 11. Ier. 23. a. 5. Dan. 9. g. 24. " Ioan. 12. e. 34. Psal. 109 b. 4. & 106. a. 2.

Israëlnek meg-szentelője, mikor az én szent templomom ő-közöttök lészen örökké.

XXXVIII. Rész.

Inf. 39. a. 1. Apoc. 20. c. 8.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, fordítsd az orczádat Góg-ellen, a' Mágog főlde-ellen, a' Mósok és Túbal fő fejedelme-ellen: és jövendölly ő-felőle, * és mongyad néki: Ezeket mongya az Úr-Isten: Imé én te-reád Góg, Mósoknak és Tubalnak fő-fejedelme, * és meg-térengetlek téged, és zabolát vetek a' pofáidra: és ki-viszlek téged, és minden hadadat, a' lovakat és páncélokba fel-öltözött minden lovagokat, nagy sokaságot, kik dárdát és paizt és kardot fognak. * A' Perzsák, a' Szerechenek, és a' Libiaïak ő-vélek, minnyájan paizosok és sisakosok. * Gomer, és minden ő seregi, a' Togorma háza, az Észak mellyéki, és minden ő ereje, és sok népek te-veled. * Készítsd, és rendeld-el magadat, és minden sokaságodat, melly hozzád gyűlt: és parancholly nékik. * Sok napok-után meg-látogattatol: az utólsó esztendőben el-jösz a' főldre, melly megtért a' fegyvertől, és a' sok népek-közzül egybe-gyűjtetett az Israël hegyeire, mellyek szűntelen puszták voltak: ez a' népek-közzül hozattatott-ki, és minnyájan bizvást laknak benne. * Fel-jövén pedig mint a' szél-vész úgy jösz-el, és mint a' felyhő, hogy el-lepjed a' főldet te, és minden seregid, és a' sok népek te-veled. * Ezeket mongya az Úr-Isten: Az napon tanátsokat forgatsz szívedben, és igen gonosz gondolatot gondolsz: * és azt mondod: Fel-megyek a' kerítés-nélkül-valo főldre: el-megyek a' nyugovókhoz, és a' bátorságban-lakókhoz: ezek minnyájan kerítés-nélkül laknak, zárjok és kapujok ninchen ő-nékik: * Hogy ragadományokat kóborolly, és a' prédának essél, hogy azokra vesséd a' te kezedet, a' kik el-hagyattanak vólt, és az-után helyekre állattattak, és a' népre, melly a' Pogányok-közzül gyűjtetett, a' ki bírni kezdette, és lakója kezdett lenni a' föld közepinek. * Sába, és Dedan, és Tarsisnak kereskedői, és minden ő oroszlányi azt mongyák néked: Vallyon prédát vini jösz-e te? imé préda kóborlásra gyűjtötted a' te sokaságodat, hogy el-vigyed az ezüstöt, és az aranyat, és el-vigyed a' marhát, és a' gazdagságot, és szám-talan zákmányt kóborolly. * Az-okáért jövendölly ember fia, és mongyad Gógnak: Ezeket mongya az Úr-Isten: Vallyon az napon, mikor bizvást foglakni az én népem Israël, nem tudod-e meg? * És el-jösz a' te helyedről az Északnak óldaliról te, és sok népek veled, minnyájan lovagok, nagy sereg, és erős had. * És fel-mégy az én népemre Israëlre mint a' felyhő, hogy el-lepjed a' főldet. Az utólsó napokban lészsz, és el-hozlak téged az én főldemre: hogy a' Pogányok meg-ismérjenek engem, mikor meg-szenteltetem te-benned az ő szemök-előtt, ő Góg. * Ezeket mongya az Úr-Isten: Te vagy azért az, a' kiről szóllottam a' régi napokban, az én szolgáim az Israël profétái-által, a' kik azoknak az időknek napjaiban profétáltak, hogy el-hoznának téged ő-reájok. * És lészen az napon, Gógnak az Israël főldére-valo jövetele napján, úgy-mond az Úr-Isten, fel-mégyen az én haragom az én búsulásomban. * És buzgóságomban, az én haragomnak tüzében szóllottam. Mert az napon nagy indúlás lészen az Israël főldén: * † és meg-indúlnak az én orczám-előtt a' tengeri halak, és az égi madarak, és a' mezei vadak, és minden chúszó-mászo a' melly a' főldön mozog, és mind az emberek a' kik a' főld színén vannak: és fel-fordúlnak a' hegyek, és-ledőlnek a' sövények, és minden kő-fal le-omol a' főldre. * És egybe-hívom ő-ellene minden hegyeimen a' fegyvert, úgy-mond az Ur-Isten: kinek-kinek fegyvere az ő attyafia-ellen. igazíttatik. * És meg-ítélem őtet dögh-halállal, és vérrel, és sebes zápor-esővel, és igen nagy kövekkel: tüzet és kénkövet bochátok esső reája, és az ő hadára, és a' sok népekre, a' mellyek véle vannak. * És fel-magasztaltatom, és meg-szenteltetem: és ismértetes lészek sok nemzetségeknek szemök-előtt, és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

XXXIX. Rész.

TE pedig ember fia, jövendölly Góg-ellen, és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Isten: Imé én te-reád Góg, Mósoknak

ſoknak, és Túbalnak fő fejedelme: *és meg-térengetlek téged, és ki-hozlak téged, és fel-hozatlak téged az Észak óldalairól: és el-hozlak téged az Iſraël hegyeire. * És ki-ütöm a'kéz-íjadat a' bal-kezedből, és a'nyilaidat a'job kezedből le-vetem. * Az Iſraël hegyein el-eſel te, és minden ſeregid, és a'te népeid, a'kik veled vannak: a'fene vadaknak, a'madaraknak, és minden rőpűllőnek, és a'földi vadaknak, adtalak téged meg-emésztésre. * A'mező ſzínén eſel-el: mert én ſzóllottam, úgy-mond az Úr-Iſten. * És tűzet bochátok Mágogra, és azokra a'kik bátorſágban laknak a'ſzigetekben: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr. * És az én ſzent nevemet meg-iſmértetem az én népemnek Iſraëlnek-közötte, és nem ferteztetem-meg az én ſzent nevemet többé: és meg-tudgyák a'Pogányok, Hogy én vagyok az Úr az Iſraël ſzente. * Ímé el-jött, és meglőtt, úgy-mond az Úr-Iſten: ez az a' nap, a'melyről ſzóllottam. * És kimennek a'lakoſok az Iſraël városiból, és fel-gyújtyák, és meg-égetik a'fegyvereket, a'paizt, és a'dárdákat, a'kézíjat, és a'nyilakat, és a'kézi botokat, és ſzígonyokat: és azokból gyújtnak tűzet hét eſztendeig. * És nem hoznak fákat a'tartományokból, ſe nem vágnak az erdőkből: mert a'fegyverekből gyújtnak tűzet, és el-prédállyák azokat, a'kiknél prédául vóltak, és el-dúllyák az ő puſztítójokat, úgymond az Úr-Iſten. * És léſzen az napon: Gógnak nevezetes temető-helyt adok Iſraëlben: az úton-járók völgyét a'Nap-keleti tenger-felé, melly el-ámíttya az által-menőket: és eltemetik ott Gógot, és minden ő ſokaſágát, és a'Góg ſokaſága-völgyének fog-hívattatni. * És el-temeti őtet az Iſraël háza, hogy meg-tiſztíttſák a'földet hét hólnapig. * El-temeti pedig őtet a'földnek minden népe, és nevezetes napjok léſzen nékik, a'melyben meg-dicsőíttettem, úgy-mond az Úr-Iſten. * És a'földet ſzűntelen el-járó férfiakat rendelnek, a'kik eltemeſsék és fel-kereſsék azokat, a' kik a'föld ſzínén meg-maradtak vala, hogy meg-tiſztíttsák azt: hét hólnap-után kezdik el pedig kereſni. * És meg-kerűlik el-járván a'földet: és mikor ember chontot látnak, jelt állatnak a'mellé, míg nem el-temeſ-

2 16 17 3 4 E 5 18 6 B 19 7 20 * 8 21 9 22 F 10 23 C 24 11 52 12 26 13 G 27 14 D 28 15 29

ſék azt a'temető-k a'Góg ſokaſága völgyében. * A'város neve pedig Amona, és meg-tiſztíttyák a'földet. * Te azért ember fia, ezeket mongya az Úr-Iſten: Mongyad minden rőpűllőnek, és minden madárnak, és minden mezei vadnak: Gyűllyetek-össze, ſieſsetek, fuſsatok-egybe mindenünnét az én áldozatomra, mellyet én néktek ſzerzek, a'nagy áldozatra az Iſraël hegyein, hogy húſt egyetek, és vért igyatok. * Az erősſeknek húſát fogjátok-enni, és a'föld fejedelminek vérét fogjátok innya: a'koſoknak, és bárányoknak, és bakoknak, és tulkoknak, és hizlaltaknak, és minden kövér állatoknak. * És éſztek kövérſéget meg-elegedéſtekre, és iſztok vért meg-részegűléſtekre, az áldozatból, mellyet én ſzerzek néktek: * és megelégeſztek az én aſztalomon lóval, és az erős lovaggal, és minde hadakozo férfiakkal, úgy-mond az Úr-Iſten. * És helyheztetem az én dicsőſégemet a'Pogányok-közzé: és meg-láttyák minden nemzetſégek az én itéletemet, a'mellyet chelekedtem; és az én kezemet, mellyet reájok vetettem. * És meg-tudgyák az Iſraël háza, hogy én vagyok az ő Urok Iſtenek, a'naptól-fogva, és az-után. * És meg-tudgyák a'Pogányok, hogy az ő hamiſságáért fogattatott-meg az Iſraël háza, mivelhogy el-hattak engem, és el-rejtettem orczámat ő-tőlök: és adtam őket az ellenſégek kezébe, és minnyájan el-húllottak a'fegyver-miatt. * Az ő tiſztátalanſágok és vétkekſzerént chelekedtem vélek, és el-rejtettem orczámat ő-tőlök. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: Most hozom-viſsza a'Jákob fogſágát, és könyörűlök Iſraëlnek egéſz házán: és buzgóſágot vészek-elő az én ſzent nevemért. * És az ő gyalázattyokat viſelik, és minden vétkőket, mellyel ellenem vétkeztek, mikor az ő földökön bátorſágoſon laknának ſenkitől nem felvén: * és midőn viſsza-hozom őket a'népek-közzűl, és egybegyűjtöm az ő ellenſégeknek földökről, és meg-ſzenteltetem ő-beňek, ſok nemzetſégeknek ſzemök-előtt. * "És meg-tudgyák hogy én vagyok az ő Urok Iſtenek, mivelhogy a'nemzetſégek-közzé vittem őket; és egybegyűjtöttem őket az ő földökre, és nem hattam ott ſenkit közzűlök. * És

" Sup. 26. c. 33.

nem rejtem-el többé az én orczámat előttök, mivelhogy ki-öntöttem az én lelkemet Israëlnek egész házára, úgy-mond az Úr-Isten.

XL. Rész.

Huszon-ötödik esztendejében a'mi el-költözésünknek, az esztendőnek kezdetin, a'hónak tizedikén, a'tizen-negyedik esztendőben minek-utánna meg-veretetett a'város: azon a'napon az Úr kezelőn rajtam, és oda vőn engem. * Isteni látásokban vőn engem az Israël földére, és egy igen magas hegyen tőn-le engem: mellyen vala mint a' Dél-felé-hajló városnak épülete. * Es bé-vőn engem oda: és ímé egy férfiu, kinek szine mint a'réznek szine vala, és len sinór vala a'kezében, és egy mérő nád a'kezében: áll vala pedig a'kapuban. * És szólla nékem ugyan-azon férfiu: Ember fia, lássad szemeiddel, és hallyad fületeiddel, és légy figyelmetes szívvel mindenekre, a'miket én néked mutatok: mert azért hozattattál ide, hogy meg-mutattassanak néked: hirdess-meg mindeneket a'miket te látsz, az Israël házának. * És ímé kő-fal vala a'házon kivől körös körül, és a'férfiu kezében hat könyöknyi, és egy tenyérni mérő nád: és meg-méré a'épület szélességét egy nádra, a'magasságát-is egy nádra. * És a'kapuhoz méne, melly a'Nap-keleti útat nézi vala, és felméne annak garádichin: és meg-méré a'kapu küszöbének szélességét egy nádra, az-az, egy küszöböt egy nádnyi szélességre: * és a'kamarát egy nadnyi hosszaságra, és egy nádnyi szélességre: és a'kamarák között, öt könyöknyire: * és a'kapu küszöbét a'kapu tornácza-mellett belől, egy nádra. * És meg-méré a'kapu tornáczát nyólcz könyöknyire, és annak pártázattyát két könyöknyire: a'kapu tornácza pedig belől vala. * A'kamarának kapuin pedig a'Nap-keleti útra, három innét, és három amonnét: egy mértéke a'háromnak, és egy mértéke a'pártázatoknak mind két-felől. * És meg-méré a'kapu küszöbének szélességét, tíz könyöknyire, és a'kapu hosszaságát, tizen-három könyöknyire: * És a'kamarák-előtt-valo közt, egy könyöknyire: és egy könyöknyi a' széli minden-felől: a'kamarák pedig, hat könyöknyire vóltanak mind innét's mind amonnét. * És meg-méré a'kaput a'kamara heazattyától, a' másik heazattyáig, a'szélességét huszon-öt könyöknyire: eggyik ajtó a' másik ajtó-ellenében vala. * És pártázatokat chinála hatvan könyöknyire: és a'pártázatra a'kapu pitvarát minden-felől körös-körül. * És a'kapu bémenetele-előtt, melly a'belső kapu tornáczát éri vala, ötvé könyöknyire. * És hárántékos ablakokat a'kamarákban, és azoknak pártázatin, mellyek a'kapun-belől valának mindenfelől körös-körül: hasonló-képpen pedig a'tornáczokban-is ablakok valának belől körös-körül, és a'pártázatok-előtt palma-fáknak formája. * És ki-vőn engem a'külső pitvarba, és ímé kamarák valának, és kővel rakott pádimontom a'pitvarban körös-körül: harmincz kamarák a'pádimontom környől. * És pádimontom vala alól a'kapuk pártázattyában a'kapuk hosszaságára. * És meg-méré a' szélességét az alsó kapunak kezdetitől-fogva a'belső pitvarnak pártázattyáig kivől, száz könyöknyire Napkeletre, Északra-is. * A'kaput-is, melly a'külső pitvarnak Északi útát nézi vala, meg-méré mind hosszaságra, 's mind szélességre. * És annak kamaráit hármat innét, és hármat amonnét: és annak pártázattyát, és annak tornáczát az első kapunak mértékeszerént, ötven könyöknyire a'hosszaságát, és a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * Annak ablaki pedig, és tornácza, és faragási a'kapunak mértéke-szerént, melly Nap-keletre néz vala: és hét garádits-fok vala annak fel-menetele, és tornácz vala az-előtt. * És a'belső pitvarnak kapuja az Északi és Nap-keleti kapu-ellenében: és mére eggyik kaputól a'másik kapuig száz könyöknyit. * És ki-vőn engem a'Déli útra, és ímé egy kapu vala, melly Délre néz vala: és meg-méré annak pártázattyát, és annak tornáczát, a'felső mértékek-szerént. * És annak ablakit, és tornáczit körös-körül, mint a'több ablakokat: ötven könyöknyire a'hosszaságát, és a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * És hét garádits-fokon mennek vala fel reája: és tornácz az ajtaja előtt: és ki-faragott palma-fák valának, eggyik innét, és a'másik amonnét

nét a'pártázattyán. * És a'belsô pitvarnak ajtaja a'Déli úton: és mére eggyik kaputól a'másik kapuig a'Déli úton száz könyöknyit. * És bé-vûn engem a'belsô pitvarba a'Déli kapura: és meg-méré a'kaput a'felsô mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, ugyan-azon mértékekkel: és annak ablakit, és a'tornáczát körös-körûl, ötven könyöknyire a'hoszszaságát, és a'széleſségét huszon-öt könyöknyire. * És tornácz vala körös-körûl, huszon-öt könyöknyire a'hoszszaságа, és a'széleſsége öt könyöknyire. * És annak tornácza a'kûlsô pitvarra vala, és pálma-fák valának a'pártázattyán: és nyólcz garádits-fokon mennek vala fel reája. * És bé-vûn engem a'belsô pitvarba a'Nap-keleti úton: és meg-méré a'kaput a'felsô mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, mint oda-fel: és annak ablakit, és a'tornáczit körös-körûl, a'hoszszaságát ötven könyöknyire, és a'széleſségét huszon-öt könyöknyire. * És az ô tornácza, az-az, a'kûlsô pitvaré: és ki-faragott palma-fák valának a'pártázattyán két-felôl: és nyólcz garádits-fok vala annak fel-menetele. * És bé-vûn engem a'kapun, melly Északra néz vala: és meg-méré a'felsô mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, és az ablakit körös-körûl, a'hoszszaságát ötven könyöknyire, és a'széleſségét huszon-öt könyöknyire. * És annak tornácza a'kûlsô pitvarra néz vala: és ki-faragott pálma-fák valának annak pártázattyán mind két-felôl: és nyólcz garádits-fok vala annak fel-menetele. * És mindenik kamara-szerént ajtó vala a'kapuk pártázatinál: ott mosák vala az éppen-égô áldozatot. * És a'kapu tornáczában, két asztal innét, és két asztal amonnét: hogy azokon áldoztattassék az éppen-égô áldozat, és a'bûnért, és a'vétekért-valo áldozat. * És a'kûlsô óldalnál, melly fel-mégyen az Északi kapu ajtajára, két asztal: és a'másik óldalnál a'kapu tornácza-előtt, két asztal. * Négy asztal innét, és négy asztal amonnét: a'kapunak óldalai-szerént nyólcz asztal vala, a'mellyeken áldoznak vala. * Az éppen-égô áldozatra-valo négy asztal

27 28 29 43 44 G 30 E 31 45 32 46 33 47 34 48 35 49 36 37 38 1 F A 39 2 40 3 41 42 4

pedig, négy-szegû kövekbôl vala felrakva: a'hoszszaságа, más-fél könyöknyi, és a'széleſsége más-fél könyöknyi: és a'magaſsága egy könyöknyi: mellyekre a'szerszámokat tegyék, a'mellyekkel az éppen-égô, és az egyéb áldozat áldoztatik. * És azoknak ajaki egy araſznyiak, meghajtva belôl körös-körûl: az aſztalokon pedig az áldozatnak húsai. * És a'belsô kapu-kivûl, az énekeſek kamarái a'belsô pitvarban, melly az Északra-nézô kapunak óldalán vala: és azok a'Déli útra néznek vala, eggyik a'Nap-keleti kapu óldalánál, melly az Észak útára néz vala. * És monda nékem: Ez a'kamara, melly a'Déli útra néz, a'papoké léſzen, a'kik a'templom ôrizéſiben vígyáznak. * A'kamara pedig, melly az Észak útára néz, a'papoké léſzen, a'kik az óltár szolgálattyára vígyáznak. ezek a'Sádok fiai, kik az Urhoz járúlnak a'Lévi fiai-közzûl hogy szolgállyanak néki. * És meg-méré a'pitvart, a'hoszszaságа száz könyöknyi, és a'széleſsége száz könyöknyi négy szegûen: és óltár a'templom-előtt. * És bé-vûn engem a'templom tornáczába: és meg-méré a'tornáczot, öt könyöknyire innét, és öt könyöknyire amonnét: és a'kapunak széleſségét, három könyöknyire innét, és három könyöknyire amonnét. * A'tornácznak hoszszaságа pedig húsz könyöknyi vala, és a'széleſsége tizen-egy könyöknyi, és nyólcz garádits-fokon mennek vala fel arra. És oszlopok valának a'pártázatokon; eggyik innét, és a'másik amonnét.

XLI. Rész.

ÉS bé-vûn engem a'templomba, és meg-méré a'pártázatokat, hat könyöknyi a'széleſsége innét, és hat könyöknyi amonnét, a'hajléknak széleſsége-szerént. * És a'kapu széleſsége, tíz könyöknyi vala: és a'kapu óldalai, öt könyöknyi innét, és öt könyöknyi amonnét: és meg-méré annak hoszszaságát negyven könyöknyire, és a'széleſségét húsz könyöknyire. * És bé-menvén, belôl meg-méré a'kapu pártázattyát két könyöknyire: és a'kaput, hat könyöknyire: és a'kapu széleſségét, hét könyöknyire. * És meg-méré annak hoszszaságát, húsz

könyöknyire, és annak szélességét húsz könyöknyire, a'templom-előtt: és monda nékem: Ez a' Szenteknek szente. * És meg-méré a'ház falát hat könyöknyire: és az óldala szélességét négy könyöknyire minden-felől a' ház-körűl. * Az óldalak pedig, az óldal az óldalhoz, kétszer harminczhárom: és ki-állók valának, mellyek a'ház falát érik vala, az óldalokon körös-körűl, hogy egybe-foglalnák, és ne illetnék a'templom falát. * És kerekdéd folyosò vala, melly fel-mégyen vala kerekdéd garáditson, és a' templomnak felsö részére viszen vala körös-körűl: az-okáért szélesb vala a' templom a'felsö részén: és így az alsò részekről hágnak vala a'felsőkre a'középben. * És látám a'háznak magasságát körös-körűl, az óldalok fondálva valának a'nádnak mértéke-szerént, hat könyöknyire: * és az óldal falának szélességét kivűl öt könyöknyire: és a'belsö ház a'ház óldalainál vala. * És a'kamarák-között húsz könyöknyi széleség vala a'ház-körűl minden-felől, és az óldalnak ajtaja az imádságra vala: * eggyik ajtò az Északi útra, és a' másik ajtò a'Déli útra: és az imádságra-valo helynek szélessége, öt könyöknyire körös-körűl. * És a'magán-valo épület, és a'melly a'tenger úttyára néz vala, hetven könyöknyi széleségre vala: az épület falának szélessége pedig, öt könyöknyi vala körös-körűl: és annak hoszszasága kilenczven könyöknyi. * És meg-méré a'háznak hoszszaságát, száz könyöknyire: és a'magán-valo épületet, és annak falait, száz könyöknyi hoszszaságra. * A'ház színe-előtt-valo széleség pedig, és a'magán-valónak Nap-kelet-ellenében, száz könyöknyi vala. * És meg-méré az épületnek hoszszaságát annak színe-ellenébe, mely magán vala hátúl: mind kétfélől a'kamarákat száz könyöknyire: és a'belsö templomot, és a'pitvar tornáczit. * A'kűszöböket, és a'hárántékos ablakokat, és a'kamarákat környűl három részre, mindeniknek kűszöbe-ellenében, és meg valának burítva fával körös-körűl: a'föld pedig az ablakok-ig, és az ablakok bé-födve valának az ajtók-fölött. * És a'belsö ház-ig, és kivűl az egész falt körös-körűl belől, és kivűl, mértékre vévé. * És Kerubimok és pálma-fák valának chinálva: és egy pálma-fa vala két Kerub-között, és két orczája vala a'Kerubnak. * Emberi ábrázat vala a' pálma-fa mellett eggyik részre, és oroszlány ábrázat a'pálma-fa mellett a'másik részre: ki formálva az egész házban körös-körűl. * A'földtől fogva a'kapunak felsö részé-ig, Kerubimok és pálma-fák valának ki-faragva a'templom falán. * A'kűszöb négy-szegű vala, és a'Szent-hely színe-is hasonlò vala. * A'fa óltárnak magassága három könyöknyi: és a' hoszszasága két könyöknyi: és a'szegleti, és a'hoszszasága, és az óldalai fából valának. És szólla nékem: * Ez az asztal az Úr-előtt. És kettős ajtò vala a'templomban, és a'Sent-helyben. * És a'kettős ajtókon mind két-felől két-két ajtótska vala, mellyek egymásba járnak vala: mert két-két ajtò vala az ajtóknak mind két része-felől. * És a'templom ajtain Kerubimok, és pálma-fák valának faragva, a'mint a'falokon-is ki valának jegyezve: azokáért temérdek fák-is valának a'tornácz pártázattyán kivűl. * Mellyeken hárántékos ablakok, és pálma-fáknak hasonlatossága vala két-felől a'tornácz óldalain; a'háznak óldalai, és a'faloknak szélessége-szerént.

XLII. Rész.

ÉS ki-vűn engem a'kűlsö pitvarba az Északra-vivö úton, és bé-vűn engem a'kamarába, melly a'magán-valo épület-ellenében vala, és az Északra-nézö ház-ellenében. * A'hoszszasága száz könyöknyi vala az Északi ajtó-felé: és a' szélessége ötven könyöknyi, * a'húsz könyöknyi belsö tornácznak ellenében, és a'kűlsö tornácznak kővel rakatott pádimentomának-ellenében, a'hol a'tornácz a'hármas tornáczhoz vala foglalva. * És a'kamarák-előtt tíz könyöknyi széles folyosò vala, az egy könyöknyi útnak belsö részeire-nézvén. És azoknak ajtai Északra: * A'hol a'kamarák a'felsö részeken alatsonybak valának: mert a'tornáczokat tartyák vala, mellyek azokból ki-tetszenek vala az alsó részről, és az épületnek közepitől. * Mert három rendel valának, és nem vala oszlopok, mint a'pitvarok oszlopi valának: azért ki-tetszenek vala az alsó és a' közép részből a'földtől ötven könyöknyire, hogy el-választaná a'Szent-

nyőknyire. * És a'kűlső fal a'kama- 7
rák-szerént vala, mellyek a'kűlső tor-
nácznak útán a'kamarák-előtt valá-
nak: añak hoszszasága őtven kőnyők-
nyi. * Mert a'kamarák hoszszasága 8
mint a'kűlső pitvaré, őtven kőnyők-
nyi vala: és a'hoszszasága a'templom-
nak színé-előtt, száz kőnyőknyi. * És 9
e'kamarák-alatt bé-járás vala Nap-
kelett-felől azokba bé-menőknek a'
kűlső tornáczból. * A'pitvar falának 10
szélessége-szerént, melly a'Nap-ke-
leti útnak-ellenében vala, a'magán-
valo épűlet-előtt, és kamarák valá-
nak az épűlet-előtt. * És azok-előtt 11
út vala, a'kamaráknak hasonlatossá- C
ga-szerént, mellyek az Északi úton
valának: az ő hoszszaságok-szerént, az
ő szélességek-is: és minden bé-mene-
telek, és formájok, és ajtójok, * a'ka- 12
maráknak ajtai-szerént valának, mel-
lyek a'Déli szélre-néző úton valának:
az ajtó az útnak kezdetin vala: melly
út a'magán-valo tornácz-előtt vala
a'Nap-keleti úton bé-járóknak. * És 13
monda nékem: Az Északi kamarák,
és a'Déli kamarák, mellyek a'magán-
valo épűlet-előtt vannak: ezek szent
kamarák: mellyekben a'papok ész-
nek, a'kik az Úrhoz kőzelgetnek a'
Szentek-szentibe: ott rakják-le a'
szétek szentit, és a'bűnért, és a'vétek-
ért-valo áldozatot: mert az, szent
hely. * Mikor pedig bé-mennek a' 14
papok, nem jőnek-ki a'szent-helyek-
ből a'kűlső pitvarba: és ott tészik-le
az ő ruhájokat, a'mellyekben szolgál-
nak, mert szentek: és más ruhákba ől-
tőznek, és úgy mennek a'néphez. * 15
És mikor el-végezte vólna a'belső D
ház méréſit, ki-vűn engem a'kapu ú-
tán, melly a'Nap-keleti útra néz vala:
és meg-méré azt minden-felől kő-
rős-kőrűl. * Mére pedig a'Nap-kele- 16
ti szél-ellenébe a'mérő náddal, őt-
száz nádra a'mérő náddal kőrős-kő-
rűl. * És mére az Északi szél-ellené- 17
be, őt-száz nádra a'mérő náddal
kőrős-kőrűl. * És a'Déli szél-felé, 18
mére őt-száz nádra a'mérő náddal
kőrős-kőrűl. * És a'Nap-nyúgati 19
szél-felé, mére őt-száz nádra a'
mérő náddal. * A'négy szélre meg- 20
méré annak falát minden-felől kőrős-
kőrűl, a'hoszszaságát őt-száz kőnyők-
nyire, és a'szélességét őt-száz kőnyők-
nyire, hogy el-választaná a'Szent-
helyet a'kősség helyétől.

XLIII. Rész.

1 ES a'kapura vűn engem, melly
A a'Nap-keleti útra néz vala.
2 * És ímé az Israël Istené-
nek dichősége jő vala bé a'
Nap-keleti úton: és annak olly szava
vala mint a'sok vizek zúgása, és a'
3 főld fénylik vala az ő dichőségétől. *
" És látást láték, az ábrázat-szerént, a' " Sup.
mellyet láttam vala, mikor el-jőtt 9. a. 1.
vala hogy el-vesztené a'várast: és az
ábrázat a'látás-szerént vala, † a'mel- † Sup.
lyet láttam vala a'Kóbar folyó-vize- 1. a. 3.
4 mellett: és az orczámra esém. * És az
Úr dichősége bé-méne a'templomba
a'kapu úttyán, melly Nap-keletre
5 néz vala. * És fel-emele engem a'lé-
lek, és bé-vűn engem a'belső pitvar-
ba: és ímé bé-tőlt vala a'ház az Úr di-
6 chőségével. * És hallék egy hozzám-
szóllót a'házból, és a'férfiu a'ki mel-
7 lettem áll vala, * monda nékem: Em-
B ber fia, ez az én királyi-székemnek
helye, és a'lábaim nyomdokinak he-
lye, a'hol lakom az Israël fiai-kő-
zőtt őrőkké: és nem ferteztetik-meg
többé az Israël háza az én szent neve-
met, ők és az ő királyi, az ő paráznál-
kodásokkal, és az ő királyoknak rom-
8 lásokkal, és a'magas helyekkel. * A'
kik az ő kűszőbőket az én kűszőbőm-
mellé építették, és az ő ajtajok mel-
lyékit az én ajtóm mellyéki-mellé:
és fal vólt kőzőttem és kőzőttők: és
meg-ferteztették az én szent nevemet
az útálatosságokkal, mellyeket chele-
kedtek: azért emésztettem-meg őket
9 haragomban. * Most azért meszsze
C el-vessék az ő paráználkodásokat, és
az ő királyoknak romlásit én-tőlem:
10 és kőzőttők lakom mindenkor. * Te
pedig ember fia, mutasd-meg az Israël
házának a'templomot, és szégyenűl-
lyenek-meg az ő hamisságokért, és
11 mérjék-meg az épűletet, * és pírúl-
lyanak-meg mindenekért a'miket
chelekedtek: A'ház formáját, és az ő
épűletinek ki's bé-járásit, és minden
jegyzésit, és minden parancholatit, és
minden rendit, és minden törvényit
mutasd-meg nékik, és írd-le szemők-
előtt: hogy őrizzék-meg annak min-
den jegyzésit, és parancholatit, és
12 meg-chelekedgyék azokat. * Ez a'
hegy-tetején-valo háznak törvénye:
Minden határa kőrős-kőrűl, Szentek
13 szente: ez azért a'ház törvénye. * Ezek
D pedig az óltár mértéki az igen igaz

kőnyők-

kőnyőkkel valának, melly egy kőz-
kőnyőknyi és egy tenyérnyi vólt:
annak kebele egy kőnyőknyi vala, és
egy kőnyőknyi a'széleſsége, és a'pár-
tázattya az ajaká-ig, és kőrös-kőr-
nyűl, egy araſz. ez vala az óltár árka-
is. * És a'földnek fondamentomától 14
az alsò pártázat-ig két kőnyőknyi va-
la, és a'széleſsége egy kőnyőknyi: és 1 A
a'kiſsebbik pártázattól a'nagyobbik
pártázat-ig négy kőnyőknyi, és a'szé-
leſsége egy kőnyőknyi. * Ő-maga 15 2
pedig az Ariel négy kőnyőknyi: és az
Arieltől-fogva oda-fel, négy ſzarv. *
És az Ariel hoſzſzaſága tizen-két kő- 16
nyőknyi a'tizen-két kőnyőknyi ſzé- E 3
leſség-ſzerént: négy-ſzegű vala egy-a-
rányu óldalokra. * És a'pártázat tizen- 17
négy kőnyőknyi vala hoſzſzaſágra,
tizen-négy kőnyőknyi ſzéleſségre a'
négy ſzegletin: és a'korona kőrűle 4
fél kőnyőknyi, és annak kebele egy kő- B
nyőknyi kőrös-kőrűl: az ő garáditſi
pedig Nap-keletre valának fordúlva. 5
* És monda nékem: Ember fia, eze- 18
ket mongya az Úr-Iſten: Ezek az ól-
tárnak rendi, valamelly napon fel-é-
píttetik; hogy áldoztattaſsék azon
éppen-égo áldozat, és vér öntetteſ-
ſék. * És adgyad a'Papoknak, és a'Le- 19
vitáknak, kik a'Sádok magvából-va- F
lók, kik én-hozzám járúlnak, úgy 6
mond az Úr-Iſten, hogy áldozzanak
néké egy borjút a'chordából a'bűn-
ért. * És vévén annak véréből, hín- 20
tſed a'négy ſzarvára, és a'pártázatnak
négy ſzegletire, és a'koronára kőrös- 7
kőrűl: és tiſztítſd-meg azt, és ſzen-
teld-meg. * És vegyed a'borjút, melly 21
a'bűnért áldoztatik: és égeſd-meg azt
a'háznak külön-helyén a'Szent-hely-
en-kivűl. * És másod nap áldozzál 22
egy makula-nélkűl-valo kechke-ba-
kot a'bűnért: és ſzentellyék-meg az 8
óltárt, a'mint meg-ſzentelték a'bor-
júval. * És mikor el-végezed annak 23
meg-ſzenteléſét, áldozzál egy maku- G
la-nélkűl-valo koſt a'nyájból. * És ál- 24 9
dozzad azokat az Úr ſzíne-előtt: és a'
papok ſót hintſenek azokra, és áldoz-
zák-meg azt éppen-égo áldozatúl az
Úrnak. * Hét nap áldozzál egy-egy 25
bakot a'bűnért napon-ként: és egy
borjút a'chordából, és egy koſt a'bar-
mok-közzűl, makula-nélkűl-valókat
áldozzanak. * Hét nap ſzentellyék- 26
meg az óltárt, és tiſztíttſák-meg azt:
és tőltſék-meg annak kezét. * El-tel- 27

vén pedig a'napok, nyólczadik na-
pon és az-után, áldozzák a'papok az
óltáron a'tí éppen-égő áldozatito-
kat, és a'miket a'békeſségért áldoznak:
és kegyelmes léſzek néktek, úgy-
mond az Úr-Iſten.

XLIV. Rész.

ÉS téríte engem a'külső Szent- 1
hely kapujának útára, melly A
Nap-keletre néz vala: és bé-
zárva vala. * És monda az Úr 2
nékem: Ez a'kapu zárva léſzen, fel
nem nyittatik, és férfiu azon által nem
mégyen: mert az Iſraël Ura Iſtene
ment-bé rajta, és bé-zárva léſzen * a' 3
fejedelemnek. Ő-maga a'fejedelem
űllyön abban, hogy kenyeret egyék
az Úr-előtt: a'tornácz kapujának út-
tyán mennyen-bé, és annak úttyán
jőjön-ki. * És vűn engem az Éſzaki 4
kapunak úttyán a'ház-eleibe: és lá- B
tám, és ímé bé-tőlté az Úr dichőſége
az Úr házát: és az orczámra eſém. * 5
És monda nékem az Úr: Ember fia,
vedd eſzedbe, és láſsad ſzemeiddel, és
a'füleiddel hallyad mind, a'miket én
ſzóllok néked az Úr házának minden
czeremóniáiról, és minden törvényi-
ről: és légy figyelmetes ſzívvel a'tem-
plom útaira a'Szent-helynek minden
ki-menetelin. * És mongyad az en- 6
gem-boſzſzontò Iſraël házának: Eze-
ket mongya az Úr-Iſten: Elegedgye-
tek-meg minden tí vétkeitekkel Iſ-
raël háza: * mivelhogy bé-viſzitek 7
az idegen fiakat, a'kik kőrnyűl-meté-
letlen teſtűek, hogy az én Szent-he-
lyemben légyenek, és meg-ferteztef-
ſék az én házamat: és áldozatra viſzi-
tek az én kenyerimet, a'kövérſéget,
és a'vért: és fel-bontyátok az én ſző-
vetſégemet minden vétkeitekkel. * 8
És nem tartottátok-meg az én Szent-
helyemnek parancholatit: és az én-
rend-tartáſimnak őrizőket töttetek
az én Szent-helyembe akaratotok-
ſzerént. * Ezeket mongya az Úr-Iſ- 9
ten: Senki idegen a'ki kőrnyűl-metét-
letlen-ſzívű, és kőrnyűl-metéletlen-
teſtű, bé ne mennyen az én Szent-
helyembe, ſemmi idegen fiú a'ki az Iſ-
raël fiai-közőtt vagyon. * De a'Le- 10
viták-is, a'kik meſzſze el-távoztak
tőlem az Iſraël fiainak tévelygéſé-
ben, és el-tévelyedtek tőlem az ő bál-
ványok-után, és az ő hamiſságokat
hordozták: * gond-viſelők légyenek 11

az én

az én Szent-helyemen, és a'ház kapuinak ajtón-állói, és a'háznak szolgai: ők öllyék-meg a'népnek éppen-égő és egyéb áldozatit: és ők állyanak azők előtt, hogy szolgállyanak nékik.
* Mivel-hogy szolgáltak nékik az ő bálványok-előtt: és az Israël házának lőttek hamisságnak botránkozására: azért emeltem-fel kezemet reájok, úgy-mond az Úr-Isten, és viselni-fogják az ő hamisságokat: * és ne közelgessenek én-hozzám hogy papságot viselljenek én-előttem, se ne járúllyanak semmi Szent-helyemhez a'Szentek-szenti-mellé: hanem viselljék az ő szégyenségeket, és az ő vétkeket mellyeket chelekedtek. * És a'háznak ajtón-állóivá tészem őket annak minden szolgálattyára, és mindenekre a'mik abban lésznek. * A'Papok pedig és a'Leviták a'Sádok fiai, a'kik meg-tartották az én Szent-helyemnek czeremóniáit, mikor tévelygnének az Israël fiai én-tőlem, ők járúllyanak én-hozzám, hogy szolgállyanak nékem: és állyanak az én színem-előtt hogy nékem kövérséget és vért áldozzanak, úgy-mond az Úr-Isten. * Ők járjanak-bé az én Szent-helyembe, és ők járúllyanak az én asztalomhoz hogy szogállyanak nékem, és meg-őrizzék az én czeremóniáimat. * És mikor bé-mennek a'belső pitvar kapuin, gyólch ruhákba öltőzzenek: és semmi gyapjúból-valo ne légyen rajtok, mikor a'belső pitvar kapuin szolgálnak és azon-belől. * Gyólch süvegek légyenek a'fejőkön, és gyólch gatyák légyenek az ágyékokon, és ne övedzék magokat veríték-ig. * És mikor kimennek a'külső pitvarból a'néphez, vetkezzenek-le ruházattyokból, a'mellyekben szolgáltak, és tegyék azokat a'Szent-helynek tár-házába, és öltőzzenek más ruházatokba, és ne szentellyék-meg a'népet a'magok ruháiban. * A'fejőket pedig meg ne borotválljyák, se üstőkőt ne nevellyenek, hanem nyírvén nyírjék-meg a'fejőket. * És bort egy pap se igyék mikor bé-menendő a'belső pitvarba.
"Lev. 21. 6. 24. * "És özvegyet, és a'ki a'férjétől megvettetett, ne vegyenek feleségül; hanē szűzeket az Israël házának magvából: de az özvegyet-is, a'ki paptól maradott özvegy, el-vegyék. * És az én népemet meg-tanítsák michoda kűlömbség légyen a'Szent és a'fertelmes-közőtt, és a'tiszta s'a'tisztátalan-közőtt meg-mutassák nékik. * És mikor vetekedés lészen, állyanak az én törvényimben, és itéllyenek: az én törvényimet, és az én parancholatimat minden innepimben meg-őrizzék, és az én szombatimat meg-szentellyék. * És a'hólt emberhez bé ne mennyenek, hogy meg ne ferteződ-gyenek, hanem chak az attyokhoz's annyokhoz, és a'fiokhoz's leányokhoz, és báttyokhoz's nénnyekhez, a'kinek más férje nem vólt: kikben meg-ferteződ nek. * És minek-utánna meg-tisztúl, hét napok számláltassanak néki. * És a'melly nap bé-mégyē a'Szent-helyre a'belső pitvarba, hogy szolgállyon nékem a'Szent-helyen, áldozzék az ő vétkeért, úgy-mond az Úr-Isten. *† Ne légyen pedig nékik örökségek, én vagyok az ő örökségek: és jószágot ne adgyatok nékik Israëlben, mert én vagyok az ő jószágok. * Mind a'vétekért's mind a'bűnért-valo áldozatot ők egyék-meg: és minden fogadás Israëlben övék lészen. * "És minden első-szülötteknek żengéi, és minden-féle itali áldozatok mellyeket bé-mutatnak, a'papoké lészenek: és a'tí elesegteknek żengéit a'papnak adgyátok, hogy áldást adgyon a'te házadnak.* †Semmi dőggel-hóltat, és vadtól meg-fogottat, madarat vagy barmot, a'papok ne egyenek.

† Deut. 18. a. 1. Num. 18. c. 20.

" Exod. 32 d. 29.

† Lev. 22. b. 8.

XLV. Rész.

ÉS mikor el kezditek a'földet osztani sors-szerént, válasszatok-ki az Úrnak żengéül, meg-szentelt részt a'földből, hoszszaságra huszon-öt ezer nádnyit, és széleségre tíz-ezér nádnyit: meg-szentelve lészen mindē határban körös-körűl. * És szentelve lészen minden részre négy-felől öt-öt száz nádnyira körös-körűl: és ötven könyöknyiek légyenek annak hosszáti körös-körűl. * És e'mértékkel mérjetek hoszszaságra huszon-öt ezer nádnyit, és széleségre tíz ezeret, és abban lészē a'templom, és a'Szentek-szente. * A'földből-valo szentelt rész a'papoké légyen a'Szent-helynek szolgaié, a'kik az Úr szolgálattyára járúlnak: és a'hely övék légyen házoknak, és szentséges Szent-hely-

nek. * Huszon-öt ezer nádnyi hosz-
szù pedig, és tíz-ezer szélességű lé-
gyen a' Levitáké, a'kik a'háznak szol-
gálnak: azok húsz kamarát bírjanak.
* És a'váraſnak örökségét adgyátok-
meg öt-ezer nádnyi földet szélesség-
re, és hoszszaságra huszon-öt-eze-
ret, a'Szent-helynek el-szakasztása-
szerént, az egész Israël házának. * A'
fejedelemnek-is két-felől a'Szent-
helynek el-szakasztása-szerént, és
a'váraſnak örökségűl, a'Szent-hely-
nek szakasztott része-ellenében, és
a'város öröksége-ellenében: a'Ten-
ger óldalától-fogva a'Tenger-ig, és
a'Nap-kelet óldalától-fogva Nap-
keletig: Hoszszaſága pedig mindenik
rész-szerént a'Nap-nyúgati határ-
tól-fogva a'Nap-keleti határig. *
A'földből légyen néki öröksége Is-
raëlben: és el ne kóborollyák többé a'
fejedelmek az én népemet: hanem a'
földet az Israël házának adgyák, azok-
nak nemzetségek-szerént. * Ezeket
mongya az Úr-Isten: Elég légyen
néktek Israël fejedelmi: a'hamiság-
got és a'ragadományokat hadgyá-
tok-el, és itéletet 's igaságot chele-
kedgyetek, válaszszátok-el a'tí határ-
itokat az én népemtől, úgy-mond
az Úr-Isten. * Igaz mértéktek, és
igaz éfitek, és igaz vedertek légyen
néktek. * Az éfi és a'veder egy-arán-
yúak, és egy mértékűek légyenek:
hogy a'veder tized része légyen a'
kőbölnek, az éfi-is tized része a'kő-
bölnek: a'kőbölnek mértéke-szerént
egy-arányúak légyenek azok. * "A'
siklusban pedig húsz fillyér vagyon.
Húsz siklus pedig, és huszon-öt sik-
lus, és tizen-öt siklus, egy girát tész-
szen. * És ezek az első żengék, mel-
lyeket fel-emellyetek: az éfinek ha-
todik részét egy kőből gabonából,
és az éfinek hatod részét egy kőből
árpából. * Az olajnak mértéke-is,
egy veder olaj, tized része a'kőböl-
nek: és tíz veder egy kőblöt tészen:
mert tíz vederrel telik-meg a'kőből.
* És egy koſt két száz-számu nyáj-
ból, azok-közzűl a'mellyeket az Is-
raëlíták hizlalnak eledeli, és éppen-
égő, és hála-adò áldozatra, az ő meg-
tiſztulásokra, úgy-mond az Úr-Is-
ten. * A'földnek minden népe tar-
tozik Israëlben e'żengékkel a'fejede-
lemnek. * És a'fejedelemtől léſznek
az éppen-égő és az eledeli és itali ál-

dozatok az innepeken, és az Új hó-
nak innepin, és a'szombatokon,
és az Israël házának minden innepin:
ő tégyen áldozatot a'bűnért, és ép-
pen-égő áldozatot, és hálá-ado áldo-
zatokat az Israël házának tiſztulási-
ra. * Ezeket mongya az Úr-Isten:
Az első hólnapbã, a'hónak első nap-
ján, végy egy makula-nélkűl-valo
borjút a'chordából, és tiſztiſd-meg
a'Szent-helyet. * És végyen a'papa'
bűnért tőtt áldozatnak véréből: és
tegye a'ház ajtajának mellyékyire,
és az óltár pártázattyának négy szeg-
letire, és a'belső pitvar kapujának
mellyékire. * És így chelekedgyél a'
hónak hetedikén, mindenért a'ki tu-
datlanúl vétkezett, és tévelygéſsel
meg-chalattatott, és meg-tiſztittſad
a'házat. * Az első hólnapban, a'hó-
nak tizen-negyedik napján, légyen
néktek a'Húsvét innepe: hét napig
egyenek kovásztalanokat. * És áldoz-
zék a'fejedelem az napon magáért,
és az egész föld népeért, egy borjút
a'bűnért. * És a'hét napi innepen
áldozzék éppen-égő áldozatúl az Úr-
nak hét borjút, és makula-nélkűl-
valo hét koſt mind a'hét napon: és
a'bűnért egy kechke-bakot minden-
nap. * És egy éfi eledeli áldozatot
minden borjúhoz, és egy éfit áldoz-
zék minden koshoz: és egy hin olajt
mindenik éfihez. * A'hetedik hól-
napban, a'hónak tizen-harmadik napján
az innepen, úgy chelekedgyék, a'mint
oda-fel meg-mondatott, hét nap-ig,
mind a'bűnért-valo, 's mind az ép-
pen-égő áldozatban, és az eledeli ál-
dozatban, és az olajban.

XLVI. Rész.

EZeket mondgya az Úr-Isten:
A'belső pitvar kapuja, melly
Nap-keletre néz, bé-zárva lé-
gyen a'dolog-tévő hat napon:
Szombat-nap pedig meg-nyittatsék,
de a'Hónak első napján-is meg-nyit-
tatsék. * És a'fejedelem mennyen-bé
a'külső kapu tornáczának útján, és ál-
lyon a'kapu küszöbén: és áldozzák-
meg a'papok az ő éppen-égő áldozat-
tyát, és a'hálá-ado áldozatit: és imád-
kozzék a'kapu küszöbénél, és men-
nyen-ki: a'kapu pedig bé ne tétetsék
estvéig. * És imádkozzék a'föld népe
annak a'kapunak ajtajánál ſrombа-
rokon, és a'Hónak első napjain, az

Út-

Ur-előtt. * Ezt pedig az éppen-égő áldozatot áldozza a'fejedelem az Úrnak: Szombat nap makula-nélkűl-valo hat bárányt, és makula-nélkűl-valo egy kost. * És egy éfi eledeli áldozatot a'koshoz: a'bárányokhoz pedig az ő kezétől-lehető eledeli áldozatot: és egy hin olajt minden éfihez. * A' hónak pedig Első napján makula-nélkűl-valo egy borjút a'chordából: és makula-nélkűl-valo hat bárányt, és hat kost. * És egy éfit a'borjúhoz, és egy éfit a'koshoz eledeli áldozatúl: a'bárányokhoz pedig, a'mi az ő kezétől lehet, és egy hin olajt minden éfihez. * És mikor bé-mégyen a'fejedelem, a'kapu tornáczának útán mennyen-bé, és azon úton jőjön-ki. * És mikor bé-mégyen a'föld népe az Úr színe-eleibe az innepeken: a'ki az Északi kapun mégyen-bé, hogy imádkozzék, a'Déli kapu útán mennyen-ki: a'ki pedig a'Déli kapu útán mégyen-bé, az Északi kapu útán mennyen-ki: ne térjen-vissza azon kapu útán, a'mellyen bé-ment, hanem annak ellenében mennyen-ki. * A'fejedelem pedig a'bé-menők-között mennyen-bé, és a'ki-menőkkel mennyen-ki. * És a'sokadalmokon, és az innepeken egy éfi eledeli áldozat légyen a'borjúhoz, és egy éfi a'koshoz: a'bárányokhoz pedig légyen az eledeli áldozat a'mint lehet az ő kezétől: és egy hin olaj minden éfihez. * Mikor pedig a'fejedelem szabad-akaratból-valo éppen-égő áldozatot tészen, vagy szabad-akaratból hálá-adó áldozatokat az Úrnak; nyittassék-meg néki a'kapu melly Nap-keletre néz, és áldozza-meg az ő éppen-égő áldozattyát, és a'hálá-ado áldozatit, a'mint szokott lenni szombat-nap: és mennyen-ki, és tétessék-bé a'kapu minek-utánna ki-mégyen. * És azon esztendő-béli makula-nélkűl-valo bárányt áldozzék éppen-égo áldozatúl napon-ként az Urnak: mindékor reggel áldozza azt. * És áldozzék eledeli áldozattal a'főlött minden reggel, reggel hatod részét az éfinek, és harmad részét egy hin olajnak, hogy a'zemlye lisztel összve-elegyittessék: az Úrnak törvény-szerént-valo, szűntelen és örök áldozattya légyen. * Áldozzék egy bárányt és eledeli áldozatot, és olajt minden reggel-reggel: örökké-valo éppen-égő áldozatúl. * Ezeket mongya az Ur-Isten: Ha a'fejedelem ajándékot ád valamellyiknek a'fiai közzűl: az ő örökssége az ő fiaié légyen, örökűl birják azt. * Ha pedig az ő örökségéből valakinek a'szolgai-közzűl ajándékot ád, övé lészen a'fel-szabadittásnak esztendejéig, és vissza-tér a'fejedelemre: az ő örökssége pedig a'fiaié lészen. * És el ne vegyen a'fejedelem a'nép örökségéből erőszakkal, és az ő marhájokból: hanem az ő jószágából adgyon örökséget a'fiainak: hogy senki el ne bújdossék az én népem-közzűl az ő jószágától. * És bé-vűn engem a'bé-menetelen, melly a'kapu óldala-felé vala, a'Szent helynek kamaráiba a'papokhoz, mellyek Északra néznek vala: és vala ott Nap-nyúgatra hajló hely. * És monda nékem: Ez az a'hely a'hol a'papok főzni fognak a'bűnért, és a'vétekért: a'hol eledeli áldozatot fognak-főzni, hogy ki ne vigyék a'külső pitvarba, és meg ne szenteltessék a'nép. * És ki-vűn engem a'külső pitvarba, és környűl-hordoza engem a'pitvarnak négy szegletin: és ímé egy pitvarotska vala a'pitvar szegletin, mindenik szegletén a'pitvarnak egy-egy pitvarotska vala. * A'pitvarnák négy szegletin pitvarotskák valának el-tendelve, negyven könyöknyi a'hosszaságok, és harmincz a'szélessségek: egy mértékű vala mind a'négy. * És kő-fallal valának bé-kerítve körösskörűl a'négy pitvarotskák, és konyhák valának épitve a'tornáczok-alatt körös-körűl. * És monda nékem: Ez a'konyhák háza, a'melybe főzzék az Úr házának szolgai a'nép áldozatit.

XLVII. Rész.

És vissza-téríte engem a'ház kapujához, és ímé vizek jőnek vala ki a'háznak küszöbe-alól Nap-keletre: mert a'ház Nap-keletre néz vala: a'vizek pedig alá-folynak vala a'téplomnak jobb óldala-felé az óltárnak Déli része-felé. * És ki-vűn engem az Északi kapu útán, és téríte engem a'külső kapu-kivűl-valo útra, az útra melly Nap-keletre néz vala: és ímé bévséges vizek valának a'jobb óldal-felől. * Mikor ki-menne az a'férfiu Nap-keletre, a'kinek sinór vala a'kezében, és mére ezer

kőnyőknyit: és által-vűn engem a' vízen bokáig. * És ismég ezeret mére, és által-vűn engem a'vízen térdig: * és ezeret mére, és által-vűn engem a'vizen a'veſékig. És ezeret mére, a' patakon, mellyen által nem meheték: mert meg-áradtak vala a'mély patak vizei, mellyet által nem gázolhatni. * És monda nékem: Bizony láttad ember fia. * És ki-vűn engem, és térite a'patak partyára. * És mikor viſzſza-tértem vólna, ímé a'patak partyán igen ſok fák valának mind két-felől. * És monda nékem: E'vizek, mellyek ki-mennek a Nap-keleti homok dombjaira, és alá-mennek a' puſztának ſík mezeire, a'tengerbe mênek, és ki-mennek, és meg-gyógyúlnak a'vizek. * És minden élő lélek, a' melly mozog, valahová mégyen a'patak, meg-él: és elég ſok halak léſznek minek-utánna oda mennek e'vizek, és meg-gyógyúlnak 's élnek mindenek, a'mellyekre el-érkezik a'patak. * És azokon fognak-állani a'halászok, Engadditól-fogva Engalim-ig varſák ſzárogatáſa léſzen: ſok-féle halai léſznek, mint a'nagy tengernek halai, igen ſokak: * a'partyain pedig, és a'tavas helyein meg nem gyógyúlnak, mert ſós vizekké léſznek. * És a'patak-mellett a'partyain mind két-felől minden-némű gyűmőlch-fa terem: nê húll-le arról a'levél, és el nem fogy az ő gyűmőlche: minden hóban új gyűmőlchőt hoz, mert az ő vizei a'Szent-helyről jőnek-ki: és léſznek az ő gyűmőlchi eleſégre, és a'levelei orvoſságra. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Ez a'határ, melyben bírni-fogjátok a'főldet az Iſraëlnek tizen-két nemzetſégében: mert Jóſefnek két réſze vagyon. * Bírni-fogjátok pedig azt minnyájan egyenlő-képpen mint atyafiak, melyre fel-emeltem az én kezemet hogy az atyáitoknak adnám: és ez a'főld néktek őrőkſégűl eſik. * Ez pedig a'főldnek határa: az Éſzaki réſzre, a'nagy tengertől-fogva mikor a'Hetalon útan Sedadába mênek, * Emat, Berota, Sabarim, melly Damaskus határa-közőtt vagyon és Ematnak határa-közőtt, a'Tikon háza, melly az Auran határa-mellett vagyon. * És léſzê a'határa a'Tengertől-fogva Enonnak határáig Damaſkus határa, és Éſzaktól-fogva Éſzakig: Ematnak határa az Éſzaki réſz. *

D A'Nap-keleti réſz pedig Auran-közőtt, és Damaskus-közőtt, és Gálzád-közőtt, és Iſraël főlde-közőtt, a'Jordán a'határa a'Nap-keleti tengerre, mérjétek-meg a'Nap-keleti réſzt-is.
19 * A'déli réſz pedig délről, Tamártól fogva a'Kádés-béli Ellen-mondás vizé-ig: és a'patak a'nagy tenger-ig: és
20 ez a'déli réſz Dél-felől. * És a'Tengeri réſz, a'nagy tenger a'határtól-fogva igyeneſsen, míg Ematba jősz: ez a'
21 Tengeri réſz. * És oſzſzátok-el e' főldet magatoknak az Iſraël nemzetſégi-ſzerént: * és vegyétek azt őrőkſégűl magatoknak, és a'jövevényeknek, a'kik hozzátok jőnek, kik fiakat
22 nemzenek közőttetek: és léſznek néktek mint a'lakoſok az Iſraël fiai-közőtt: veletek oſzſzák-meg az őrőkſéget az Iſraël nemzetſégi-közőtt. *
23 Valamelly nemzetſégben léſzen pedig a'jövenény, ott adgyatok őrőkſéget néki, úgy-mond az Úr-Iſten.

XLVIII. Réſz.

1 A ES ezek a'nemzetſégeknek nevei az Éſzak határitól a'Hetalon úta-mellett mikor Ematba mennek, Enannak határa Damaskuſnak határa, Éſzakra Ematnak úta-mellett. És léſzen nékia'Napkeleti réſze a'Tenger, Dannak egy
2 réſz. * És a'Dán határa-főlőtt, a'Napkeleti réſzről a'Tengeri réſzig, Aſernek egy réſz: * és az Aſer határa-főlőtt a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri
3 réſzig, Neftalinak egy réſz. * És a' Neftali határa-főlőtt, a'Nap-keleti
4 réſzről a'Tengeri réſzig, Manaſsének
5 egy réſz. * És a'Manaſse határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri
6 réſzig, Efraimnak egy réſz. * És az Efraim határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, Rubennek
7 egy réſz. * És a'Ruben határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig,
8 Judának egy réſz. * És a'Júda határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, az żengei réſz léſzen, mellyet el-válaſzſzatok, huſzon-őt ezer nádnyi légyen a'ſzéleſsége 's a'hoſzſzaſága, mint mindenik réſz a'Napkeleti réſzről a'Tengeri réſzig: és a'
9 Szent-hely annak közepette léſzen. * A'réſz, a'mellyet el-válaſztotok az Úrnak: hoſzſzaſágra huſzonőt ezer nádnyi léſzen, és ſzéleſségre

tíz-

tíz ezer. * Ez léſzen pedig a'papok
Szent-helyének réſze: Éſzakra hu-
ſzon-öt ezer nádnyi léſzen a'hoſzſza-
ſága, és a'Tengerre a'ſzéleſsége tíz
ezer, de Nap-keletre-is a'ſzéleſsége
tíz-ezer nádnyi léſzen, és Délre a'
hoſzſzaſága huſzon-öt ezer: és az Úr
Szent-helye annak közepin léſzen.
* A'Szent-hely a'Sádok fiai-közzűl-
valo papoké léſzen, kik meg-őrizték
az én czeremóniáimat, és nem té-
velygettek mikor az Iſraël fiai tévely-
genének, a'mint tévelygettek a'Le-
víták-is. * És övék léſznek a'réſzek a'
földnek ki-válaſztott réſzeiből a'
Szentek ſzente, a'Levíták határa-
mellett. * De a'Levíták réſze-is ha-
ſonló-képpē a'papok határa-mellett,
huſzon-öt-ezer nádnyi léſzen hoſz-
ſzaſágára, és ſzéleſségére tíz-ezer. Az
egéſz hoſzſzaſág huſzon-öt-ezer nád-
nyi, és a'ſzéleſség tíz-ezer. * És el ne
adgyanak abból, ſe el ne cheréllye-
nek, ſe máſuvá ne vitetteſsenek a'föld
żengéi, mert meg-ſzenteltettenek az
Úrnak. * Az öt-ezer nádnyi pedig,
melly meg-marad a'ſzéleſségre a'hu-
ſzon-öt ezerből, a'váraſnak nem-
ſzent lakó-helyűl léſzē, és hoſtátúl: és
a'váras közepette léſzen. * És ezek
annak mértéki: az Éſzaki réſzre, négy-
ezer és öt-ſzáz nádnyi: és a'Déli réſz-
re, négy-ezer és öt-ſzáz: és a'Nap-ke-
leti réſzre, négy-ezer és öt-ſzáz: és a'
Nap-nyugati réſzre, négy-ezer és öt-
ſzáz. * Léſznek pedig a'váras hoſtá-
ti Éſzakra, két-ſzáz ötven nádnyira;
és Délre, két-ſzáz ötvenre; és Nap-
keletre, két-ſzáz ötvenre; és a'Ten-
gerre, két-ſzáz ötvenre. * A'mi pedig
meg-marad a'hoſzſzaſágban a'Szent-
helynek réſze-mellett, tíz-ezer nád-
nyi Nap-keletre, és tíz-ezer Nap-
nyúgatra, léſzen mint a'Szent-hely-
nek żengéje, és annak gyümölchi a-
zoknak kenyere, a'kik a'váraſnak
ſzolgálnak. * A'váras ſzolgai pedig,
munkálkodgyanak Iſraëlnek min-
den nemzetſégiből. * Az egéſz réſz
huſzon-öt ezer nádnyi, melly hu-
ſzon-öt ezerre léſzen, négy ſzegre,
el-válaſztaſsék a'Szent-helynek ré-
ſzéhez, és a'váras őrőkſégéhez. * A'
mi pedig meg-marad, a'fejedelemé
léſzen minden-felől a'Szent-hely-
nek réſze-mellett, és a'váras őrőkſé-
ge-ellenében a'huſzon-öt ezer nád-
nyi réſz-ellenében a'Nap-keleti ha-

10 B
11
12 D
13
14
15
16
17 C
18
19
20
21

tárig: de a'Tengerre-is, a'huſzon-öt-
ezer nádnyinak-ellenében a'tenger-
nek határáig, haſonló-képpen a'fe-
jededelem réſzei-között léſzen: és a'
Szēt-helynek réſze, és a'templomnak
Szent-helye annak közepette. * A'
Levíták őrőkſégétől-fogva pedig, és
a'váras őrőkſégétől-fogva, a'fejede-
lem réſzei-között: a'Júda határa-kö-
zött, és a'Benjamin határa-között lé-
ſzen, és a'fejedelemhez tartozik. * És
a'többb nemzetſégeknek: a'Nap-keleti
réſztől a'Nap-nyúgati réſzig, a'Ben-
jamin réſze egy. * És a'Benjamin ha-
tára-ellenében, a'Nap-keleti réſztől
a'Nap-nyúgati réſzig, a'Simeon ré-
ſze egy. * És a'Simeon határa-föl-
ött, a'Nap-keleti réſztől a'Nap-
nyúgati réſzig, az Iſsakár réſze egy. *
És az Iſsakár határa-fölött, a'Nap-
keleti réſztől a'Nap-nyúgati réſzig,
a'Zábulon réſze egy. * És a'Zábulon
határa-fölött, a'Nap-keleti réſztől a'
Tenger réſzéig, a'Gad réſze egy. * És
a'Gad határa-fölött, a'Déli réſzre
Dél-felől: és léſzen a'határ Tamár-
tól-fogva az Ellen-mondás vizé-ig
Kádeſ-ig, a'nagy tenger ellenébe-va-
lo őrőkſégig. * Ez a'föld, mellyet
ſorſal el-oſzſzatok az Iſraël nemzet-
ſéginek: és ezek azoknak réſzei, úgy-
mond az Úr-Iſten. * És ezek a'váraſ-
nak ki-meneteli: Az Éſzaki réſztől,
négy-ezeret's öt-ſzázat mérj. * És a'
váras kapui az Iſraël nemzetſéginek
névökről léſznek, három kapu Éſzak-
felől; a'Rúben kapuja egy, a'Júda
kapuja egy, a'Lévi kapuja egy. * És a'
Nap-keleti réſzre, négy-ezeret's öt-
ſzázat: és három kapu; a'Jóſef kapuja
egy, a'Benjamin kapuja egy, a'Dán
kapuja egy. * És a'Déli réſzre, négy-
ezeret's öt-ſzázat: és három kapu; a'
Simeon kapuja egy, az Iſsakár kapuja
egy, a'Zábulon kapuja egy. * És a'
Nap-nyúgati réſzre, négy-ezeret's
öt-ſzázat: és azoknak három kapu-
jok; a'Gad kapuja egy, az Áſer kapu-
ja egy, a'Neftali kapuja egy. * Kő-
rös-körűl, tizen-nyólcz ezer nád-
nyi: és a'váraſnak neve attól
a'Naptól-fogva, Az
Úr ugyan-
ott.

DANIEL PROFETALASA.

I. RÉSZ.

IOakim a'Júda királya országának harmadik esztendejében, eljöve Nabukodonosor a' Bábylon királya Jerusalembe, és meg-szállá azt: * és az ő kezébe adá az Úr Joakimot a'Júda királyát, és az Isten háza edényinek részét: és el-vivé azokat Sennaár-földébe az ő istene házába, és az edényeket bé-vivé az ő istenének kinches-házába. * És monda a'király Assféneznek a'komornyikok fejedelmének, hogy bé-vinne az Izraël fiai-közzül, és a'királyok és fejedelmek magyából, * gyermekeket, kikben nem vólna semmi makula, ékes ábrázatúakat, és túdósokat minden bölcheséggel, okosokat tudománnyal, és túdósokat értelemmel, és a'kik a'király palotájában állhatnának, hogy tanitaná azokat írásra, és a'Kaldæusok nyelvére. * És rendele nékik a'király éléſt naponként az ő étkeiből, és a'borból melyből ő iszik vala, hogy fel-tartatván három esztendeig, az-után állanának a'király színe-előtt. * Valának azért azok-közzöt a'Júda fiai-közzül, Dániel, Ananías, Misaël, és Azarías. * És neveket ada azoknak a'komornyikok fejedelme: Dánielt, Bóldisárnak; Ananiást, Sidráknak; Misaëlt, Misáknak; és Azariást, Abdenagónak nevezvén. * El-tekéllé pedig Dániel az ő szívében, hogy meg ne ferteztetnék a'király asztaláról, se az ő italának borából: és kére a'komornyikok fejedelmét hogy meg ne ferteztetnék. * Kedvessé tévé pedig az Isten Dánielt, és kegyelmet találá a'komornyikok fejedelme-előtt. * És monda a' komornyikok fejedelme Dánielnek: Félem én az én Uramat a'királyt, ki néktek ételt és italt rendelt: ki ha a'tí orczátokat ősztövérbeknek láttya a' többi hozzátok-hasonló ifiaknál, kárhoztattyátok az én fejemet a'királynál. * És monda Dániel Malasárnak, a'kire a'komornyikok fejedelme bízta vala Dánielt, Ananiást, Misaëlt, és Azariást: * Kisérts-meg minket kérlek te szolgaidat tíz napig, és adattassék bőchű nékünk eleségre, és víz italra: * és szemléld-meg a'mi orczáinkat, és a'gyermekek orczáit a' kik a'királyi étekkel élnek: és a'mint látod, úgy chelekedgyél a'te szolgaiddal. * Ki halván az illyen beszédet, meg-kísérté őket tíz nap-ig. * Tiz nap-után pedig, láttatának az ő orczájok szebbeknek és tellyesbeknek minden gyermekeknél, a'kik a'királyi étekkel élnek vala. * Malasár pedig el-vészi vala az ő étkeket, és italok borát: és bőchű eleségeket ád vala nékik. * E'gyermekeknek pedig tudományt és értelmet ada az Isten, minden könyvben és bölcheségben: Dánielnek pedig minden látásoknak és álmoknak értelmét. * El-telvén azért a'napok, mellyek-után mondotta vala a'király hogy bé-viternének: bévivé őket a'komornyikok fejedelme a'Nabukodonosor színe-eleibe. * És mikor szóllott vólna nékik a'király, minnyájok-közzül sem találtatának ollyanok, mint Dániel, Ananías, Misaël, és Azarías: és udvarlának a'király színe-előtt. * És minden bölcheséretelmes beszédet, melyről tudakozott tőlök a'király, meg-találá ő-bennek tíz-szerte fellyebb, hogy-sem minden jövendölőkben és varázlókban, kik az ő egész országában valának. * "Vólt pedig Dániel a'Czyrus királynak első esztendejé-ig.

II. RÉSZ.

NAbukodonosor országának második esztendejében, Nabukodonosor álmot láta, és meg-rettene az ő lelke, és az ő álma el-enyészék tőle. * Parancsola pedig a'király hogy öszve-hívattassanának a'jövendölők, és a'varázlók, és a'bűbájosok, és a'Kaldæusok: hogy meg-jelentsék a'királynak az álmait: kik midőn el-jöttek vólna, meg-állának a'király-előtt. * És monda nékik a'király: Álmot láttam: és elmémben meg-háborodván nem tudom mit láttam. * És felelének a'Kaldæusok a'királynak Syrusúl: Király, örökké élly: mond-meg az álmot a'te szolgaidnak, és annak magyarázatát

tyát

tyát meg-jelentyük. * Es felelvén a' 5
király, monda a' Kaldæusoknak: El-
felejtettem a'dolgot: ha meg nem je-
lentitek nékem az álmot, és annak
magyarázattyát, el-veſztek tí, és a' tí
házaitok közönſégeſekké léſznek. * 6
Ha pedig az álmot, és annak magya-
rázattyát meg-beſzéllitek, jutalma-
kat, és ajándékokat, és nagy tiſzteletet
vészitek tőlem: az-okáért az álmot,
és annak magyarázattyát jelentſé-
tek-meg nékem. * Felelének máſod- 7
ſzor, és mondának: A' király az álmot B
mongya-meg az ő ſzolgainak, és an-
nak magyarázattyát meg-jelentyük.
* Felele a'király, és monda: Bizon- 8
nyal tudom hogy az időt hallaſztyá-
tok, tudván hogy el-felejtettem a'dol-
got. * Ha azért az álmot meg nem 9
jelentitek nékem, egy tí-felőletek a'
ſententzia, hogy hamis és chalárdſág-
gal-tellyes magyarázatot ſzerzettet-
tek, hogy ſzóval tartſatok engem
miglen az idő el-múllyék. Az-okáért
az álmot meg-mondgyátok én-né-
kem hogy tudgyam hogy annak igaz
magyarázattyát-is mondgyátok. * 10
Felelvén azért a' Kaldæuſok a'király-
előtt, mondának: Ninch ember a'föl-
dőn, a'ki a'te beſzédedet, király, bé-
tellyeſitheſſe: de ſenki a'nagy és ha-
talmas királyok-közzül-is illyen dol-
got nem tudakozik ſemmi jövendő-
lőről, és varázlótól, és Kaldæuſtól. * 11
Mert a'dolog, mellyet te kérdeſz, ki-
rály, nehéz: és nem találtatik ſenki, a'
ki meg-jelentſe azt a'király ſzíne-
előtt: az iſteneken-kivül, a'kiknek
ninch az emberekkel nyájaskodáſok.
* Mellyet halván, a'király búſúltá- 12
ban, és nagy haragjában meg-paran-
cholá, hogy el-veſznének Bábylon-
nak minden bölchei. * És ki-menvén 13
a'ſententzia, a'bölchek meg-ölettet-
nek vala: és kereſtetnek vala Dániel
és az ő társai, hogy el-veſznének. * 14
Akkor Dániel értekezék a'törvény- C
ről és a'ſententziáról, Arioktól a'ki-
rály ſerege fejedelméről, a'ki meg-
ölni ment vala a'Bábylon bölcheit.
* És meg-kérdé azt, a'ki a'királytól 15
hatalmat vőtt vala, mi-okért ment
vólna ki olly kegyetlen ſententzia a'
királytól. Mikor azért a'dolgot meg- 16
jelentette vólna Ariok Dánielnek, *
Dániel bé-mévén kéré a'királyt, hogy
időt adna néki a'magyarázat meg-je-
lentéſére a'királynak. * Es bé-méne az 17
ő házába, és Ananiáſnak, és Miſaëlnek,
és Azariáſnak az ő társainak meg-je-
lenté a'dolgot: * hogy irgalmaſságot 18
kereſnének a'mennyei Iſtennek or-
czája-előtt e'titokról, és el ne veſzné-
nek Dániel és az ő társai a'Bábyloňak
több bölcheivel. * Akkor Dánielnek 19
a'titok éjjeli látás-által meg-nyilat-
koztaték: és áldá Dániel a'menynek
Iſtenét, * és ſzólván monda: Légyen 20
áldott az Úr neve örökkön örökké:
mert övé a'bölcheſség és az erőſség. *
És ő változtattya-el az időket, és az
idők réſzeit: el-változtattya az orſzá-
gokat, és el-rendeli: bölcheſséget ád a'
bölcheknek, és tudományt az értel- 21
meſeknek. * Ő nyilatkoztattya-meg
a'mély és el-rejtett dolgokat, és érti D
a'ſetétſégben-lévőket: és világoſság
vagyon ő-vele. * Néked mi atyáink- 23
nak Iſtene hálát ádok, és téged dí-
chérlek: mert bölcheſséget és erőt ad-
tál nékem: és moſt meg-mutattad né-
kem a'miket kértünk tőled, mert a'ki-
rály dolgát ki-nyilatkoztattad né-
künk. * Ezek-után bé-menvén Dá- 24
niel Ariokhoz, a'kit rendelt vala a'ki-
rály hogy el-veſztené a'Bábylon böl-
cheit, így ſzólla néki: A' Bábylon böl-
cheit el ne veſzeſsed: vígy-bé engem
a'király ſzíne-eleibe, és a'magyaráza-
tot meg-beſzéllem a'királynak. * Ak- 25
kor Ariok ſietve bé-vivé Dánielt
a'királyhoz, és monda néki: Találtam
embert a'fogſág-béli Júda fiai-közzül,
ki a'magyarázatot meg-jelentſe a'ki-
rálynak. * Felele a'király, és monda 26
Dánielnek, kinek Bóldiſár vala neve:
Alitod-e bizonnyal hogy meg-jelent-
heted nékem az álmot, a'mellyet lát-
tam, és annak magyarázattyát? * És 27
felelvén Dániel a'király-előtt, monda:
A'titkot, mellyet a'király kérdez, a'
bölchek, varázlók, jövendőlők, és bű-
bájoſok meg nem jelenthetik a'ki- 28
rálynak: * De vagyon Iſten meny- E
ben a'titkoknak ki-nyilatkoztatója,
ki meg-jelentette néked, Nabukodo-
noſor király, a'mik jövendők az utól-
ſo időkben. A'te álmod, és a'fejednek
látáſi a'te ágyas-házadban, illyenek:
* Te király, gondolkodni kezdettél 29
az ágyadban, mi következnék ezek-
után: és a'ki meg-nyilatkoztattya a'
titkokat, meg-mutatta néked a'mik
jövendők. * Nékem-is nem a'böl- 30
cheſségért, melly én-bennem több
hogy-ſem minden élőkben, nyilat-

koztatott-ki ez a'titok: hanem hogy a'magyarázat nyilván lenne a'király-nál, és a'te elmédnek gondolatit értenéd. * Te király nézsz vala, és ímé 31
mint egy nagy állo-kép: ama'nagy és igen magas álló-kép, előtted áll vala, és az ábrázattya rettenetes vala. * Ez 32
állo-képnek a'feje jeles jó aranyból vala, a'mellye pedig's a' karja ezűstből, a'hasa pedig's a'tomporái rézből: * a'szárai pedig vasból, a'lábainak némelly része vasból vala, némelly pedig cherépből. * Igy látod vala, míglen 33 34
ki-vágaték egy kő a'hegyből kéz-nélkűl: és meg-üté az álló-képnek vas és cherép lábait, és el-rontá azokat. * 35
Akkor el-romlának egyenlő-képpen a'vas, cherép, réz, ezűst, és az arany, és lőnek mint a'nyári szérűnek pozdorjái, mellyek el-ragadtattak a'széltől: és semmi helyét azoknak fel nem találni: a'kő pedig, a'melly meg-ütötte vala az állo-képet, nagy heggyé lőn, és bé-tölté az egész földet. * ez 36
az álom: Annak magyarázattyát-is F
meg-mongyuk előtted, király. * Te a' 37
királyok királya vagy: és a'menynek Istene, országot, és erősséget, és birodalmat, és dichőséget adott néked: * 38
és mindent a'mellyekben laknak az emberek fiai, és a'mezei vadak: az égi madarakat-is a'te kezedbe adta, és mindeneket a'te birtokod-alá rendelt: te vagy azért az arany fő. * És 39
te-utánnad más, ezűstből-valo ország támad, náladnál kisebb: és más harmadik ország, rézből-valo, melly parancholni-fog az egész földnek. * És 40
a'negyedik ország mint a'vas lészen, a'mint a'vas meg-ront és meg-győz mindeneket, úgy meg-rontya és meg-töri mind ezeket. * Mivel- 41
hogy pedig láttad a'lábaknak és újaknak egy részét fezekas cherepéből, és a'más részét vasból: az az ország megoszol, melly mindazáltal vas gyökérből támad, a'mint láttad hogy a'vas egyelítve vólt a'sárból-valo cheréppel. * És a'lábaknak újait részszerént 42
vasból, és részszerént földből: részszerént az ország vastag lészen, és részszerént romlott. * Hogy pedig 43
láttad a'vasat egyelítve a'sárból-valo cheréppel, egybe-egyelíttetnek ugyan emberi mag-által, de nem ragadnakössze, mint a'vas nem egyelíttethetik-egybe a'cheréppel. * Azoknak az 44
országoknak napjaiban pedig, ország- G

got támaszt a'menynek Istene, melly őrökké el nem bomol, és annak országa más népnek nem adatik: megrontya pedig, és meg-emészti mind ez 45
országokat: és az meg-marad őrökké. * A'szerént a'mint láttad, hogy a'hegyből kéz-nélkűl ki-vágatott egy kő, és meg-rontotta a'cherepet, és a'vasat, és a'rezet, és az ezűstöt, és az aranyat, a'nagy Isten meg-mutatta a'királynak a'mik jövendők az-után. és igaz az álom, és bizonyos annak a'magyarázattya. * Akkor Nabukodo- 46
nosor király orczájára esék, és Dánielt imádá, és meg-parancholá hogy áldozatokat és jó-illatot áldoznának 47
néki. * Szólván azért a'király, monda Dánielnek: Bizonyára a'ti Istenetek ő az isteneknek Istene, és a'királyoknak Ura, és a'titkoknak ki-nyilatkoztatója: mert te jelenthetted- 48
meg ezt a'titkot. * Akkor a'király Dánielt fel-magasztalá, és sok's nagy ajándékokat ada néki: és fejedelemmé tévé őtet Bábylonnak minden tartományin, és a'bírák-között elő-járóvá Bábylonnak minden bölchein. * Dá- 49
niel pedig meg-kére a'királytól; és rendelé a'Bábylon tartományának gond-viselőivé Sidrákot, Misákot, és Abdénagót: ő-maga pedig Dániel a' király ajtajánál vala.

III. Rész.

NAbukodonosor király egy 1
arany állo-képet chinála, A
hatvan könyöknyit magasságra, hat könyöknyit szélességre, és helyhezteté azt a'Bábylon tartományában a'Dura mezején. * 2
Az-okáért Nabukodonosor király elkűlde egybe-gyűjteni a'fejedelmeket, a'bírákat, és törvény-tévőket, a' hadnagyokat, és urakat, és a'tiszt-tartókat, és a'tartományoknak minden fejedelmit, hogy egybe-gyűlnének az állo-képnek bé-szentelésére, mellyet 3
emelt vala Nabukodonosor király. * Akkor egybe-gyűlének a'fejedelmek, a'bírák, és a'törvény-tévők, a'hadnagyok, és urak, és a'fő-emberek a'kik tisztekben valának, és a'tartományoknak minden fejedelmi, hogy egygyűtt lennének az állo-képnek bészentelésén, mellyet emelt vala Nabukodonosor király. állanak vala pedig az állo-kép előtt, mellyet Nabu- 4
kodonosor király emelt vala: * és a'

hirdető

hirdető erőssen kiáltya vala: Néktek mondatik népeknek, nemzetségeknek, és nyelveknek: * A'melly órában hallyátok a'trombitának, és sípnak, és czitárának, a'hárfának, és żoltárnak, és ének-szónak, és mindenféle musika-szerszámnak zengését, leesvén imádgyátok az arany állo-képet, mellyet Nabukodonosor király emelt. * Ha pedig valaki nem imádgya le-borúlván, azon órában bé-vettetik az égő tűzes kemenczébe. * Azokáért ezek-után, mi-helyen hallák mindé népek a'trombitának, a'sípnak, és czitárának, a'hárfának, és żoltárnak, és ének-szónak, és minden-féle musika-szerszámnak zengését, le-esvén minden népek, nemzetségek, és nyelvek, imádák az arany állo-képet, mellyet Nabukodonosor király emelt vala. * És mingyárt azon időben elő-járúlván a'Kaldæai férfiak bé-vádolák a'Żidókat: * és mődának Nabukodonosor királynak: Király, örökké élly: * te király parancholatot adtál-ki, hogy minden ember, a'ki hallya a'trombitának, a'sípnak, és czitárának, a'hárfának, és żoltárnak, és ének-szónak, és minden-féle musika-szerszámnak zengését, le-borúllyon, és imádgya az arany állo-képet: * ha pedig valaki nem imádgya le-borúlván, az égő tűzes kemenczébe vettessék. * Vannak azért Żidó férfiak, kiket Bábylon tartományának gondviselésére rendeltél, Sidrak, Misak, és Abdénago: e'férfiak meg-uráltak, király, a'te parancholatodat: a'te istenidet nem tisztelik, és az arany állo-képet, a'mellyet emeltél, nē imádgyák. * Akkor Nabukodonosor búsúltaban, és haragjában parancholá, hogy elő-hoznák Sidrákot, Misákot, és Abdénagót: kik mingyárt a'király színeeleibe elő-hozattatának. * És szólván Nabukodonosor király, monda nékik: Sidrak, Misak, és Abdénago, valóban nem tisztelitek-e az én istenimet; és az arany állo-képet, a'mellyet emeltem, nem imádgyátok-e? * Most azért ha készek vattok, valamelly órában hallyátok a'trombitának, sípnak, czitárának, hárfának, és żoltárnak, és ének-szónak, és minden musika-szerszámnak zengését, borúllyatok-le, és imádgyátok az állo-képet a'mellyet chináltam: hogy-ha nem imádgyátok; azon órában bé-vettetők az égő tűzes kemenczébe: és kichoda az Isten, a'ki meg-ment titeket az én kezemből? * Felelvén Sidrak, Misak, és Abdénago, mondának Nabukodonosor királynak: Nem szükség nékünk e'dologra néked meg-felelnünk. * Mert ímé a'mi Istenünk, a'kit tisztelünk, meg-menthet minket az égő tűzes kemenczéből, és a'te kezeidből, ô király, meg-szabadíthat. * Hogy-ha nem akarja, tudtodra légyē néked, király, hogy a'te istenidet nem tisztellyük, és az arany állo-képet, a'mellyet emeltél; nem imádgyuk. * Akkor Nabukodonosor el-telék búsulással: és az ő orczájának színe el-változék Sidrak, Misak, és Abdénago-ellen, és meg-parancholá hogy meg-gyújtanák a'kemenczét hét-szerte inkább hogy-sem mint meg szokott vala gyújtatni. * És az ő seregéből leg-erősb férfiaknak megparancholá, hogy meg-kötvén a'Sidrak, Misak, és Abdénago lábait, az égő tűzes kemenczébe vetnék őket. * És mingyárt azok a'férfiak, meg-kötözve, az ő nadrágjokban, és süvegőkben, és sarujokban, és ruhájokban, az égő tűzes kemenczének közepire vettetének: * mert a'király parancholattya szorgalmaztattya vala: a'kemencze pedig igen meg vala gyújtva. Azokat pedig a'férfiakat, a'kik bé-vetették vala Sidrákot, Misákot, és Abdénagót, meg-ölé a'tűz langja. * E' három férfiak pedig, az-az, Sidrak, Misak, és Abdénago, kötve lévén, az égő tűzes kemencze közepire esének.

A'mellyek következnek a'Żidó könyvekben nem találtam.

* És járnak vala a'láng-közepett díczérvén az Istent, és áldván az Urat.

* Fenn-álván pedig Azarias így imádkozék, és meg-nyitván a'szaját a'tűz-közepett, monda:

* Áldott vagy Uram a'mi atyáink Istene, és dícséretes és dicsőséges a'te neved örökké: * mert igaz vagy mindenekben a'miket velünk chelekedtél, és minden chelekedetid igazak, és a'te útaid igyenesek, és minden te itéletid igazak. * Mert igaz itéleteket chelekedtél, mindenek-szerént a'miket reánk hoztál, és az atyáink szent városára Jerusalemre: mert igasággal, és itélettel, hoztad reánk mind ezeket a'mi bűneinkért. * Mert vétkeztünk, és

hamisſan chelekedtünk el-távozván tőled: és vétkeztünk mindenekben: * 30
és a'te parancholatidat nem halgattuk, ſe meg nem tartottuk, ſe úgy nem chelekedtünk a'mint parancholtad vala nékünk hogy jól lennénk. * 31
azért mindeneket, a'miket reánk hoztál, és mind a'miket chelekedtél velünk, igaz itélettel chelekedted: * és adtál minket a'hamis, és gonoſz, és vétkes ellenſéginknek kezőkbe, és a'hamis királynak, és gonoſzbnak az egéſz földön-valóknál. * És moſt meg 32
nem nyithattyuk a'ſzánkat: ſzégyenſéggé és gyalázattá lőttünk a'te ſzolgáidnak, és azoknak a'kik téged tiſztelnek. * Kérünk, ne adgy kézbe minket mind őrökké a'te nevedért, és ne 33
bonts-fel ſzővetſégedet: * ſe el nevegyed irgalmaſságodat tőlünk, Abrahámért a'te ſzerelmeſedért, és Iſaákért a'te ſzolgádért, és Iſraëlért a'te ſzentedért: * kiknek ſzóllottál meg- 34
igérvén, hogy meg-ſokaſítanád az ő magvokat mint az ég czillagit, és mint a'fövent melly a'tenger partyán vagyon: * mert Uram meg-keveſedtünk mindē nemzetſégeknél inkább, 35
és meg-aláztattúk az egéſz földön ma a'mi bűneinkért. * És nincheē ez időbé 36
fejedelem, és hadnagy, és próféta, ſem éppen-égő áldozat, ſē eledeli áldozat, ſem hálá-ado áldozat, ſem jó illat, ſem a'ſzengéknek helye te-előtted, * hogy 37
meg-találhatnók a'te, irgalmaſságodat: hanem tőredelmes lélekkel, és alázatos ſzívvel lévén fogadtaſsunk-bé. * 38
Mint a'koſokból, és tultokból, és ezer kővér bárányokból-valo éppen-égő áldozatban: úgy légyen a'te ſzíned-előtt ma a'mi áldozatunk, hogy kedves légyen néked: mert ninch ſzégyenüléſek a'te-benned-bízóknak. * És 39
moſt követünk téged tellyes ſzívvel, és félünk téged, és kereſsük a'te orczádat. * Ne ſzégyeníts-meg minket: hanem chelekedgyél velünk a'te 40
kegyeſséged-ſzerént, és a'te irgalmaſſágodnak ſokaſága-ſzerént. * És 41
ments-ki minket a'te choda-tételid-ſzerént, és adgy dichőſéget a'te nevednek Uram: * és ſzégyenüllyenek- 42
meg minnyájan, a'kik gonoſzt mutatnak a'te ſzolgaidnak, ſzégyenüllyenek-meg a'te mindenhatóſágod-által, és az ő erejek romollyon-meg: * 43
és tudgyák-meg hogy te vagy egyedül az Ur-Iſten, és dichőſéges a'földnek kerekſége-fölött. * És nem ſzűnnek vala meg, a'kik bé-vetették valo 44
őket a'király ſzolgai, gyújtogatni a' kemenczét, kénkövés enyvvel, és chöpűvel, és ſzurokkal, és venyikékkel, * és ki-űt vala a'láng a'kemencze-fölött negyven-kilencz könyök- 45
nyire: * és ki-üte, és meg-égeté a'kiket a'kemencze-mellett találá a'Káldæuſok-közzűl. * Az Úr Angyala pedig alá-méne Azariáſsal, és az ő tár- 46
ſaival a'kemenczébe: * és két-felé üté a'kemenczébē a'tűz lángját, és tévé a' kemencze-közepit mint a'harmatos ſzellőt: és nem illeté tellyeſséggel 47
őket a'tűz, ſe meg nem ſzomoritá, ſe ſemmi bántáſokra nem lőn.

* Akkor azok hárman mind egy 48
ſzájjal dícherik, és dichőſitik, és áldgyák vala az Iſtent a'kemenczében, mondván: 49
* Áldott vagy Uram a'mi atyáink Iſtene: és dícheretes, és dichőſéges, és fel-magaſztaltatott őrökké. és áldott a'te dichőſégednek ſzent neve: és dícheretes, és fel-magaſztaltatott mind őrökké. 50
* Áldott vagy a'te dichőſégednek ſzent templomában: és fölőtte dícheretes, és fölőtte dichőſéges őrökké. 51
* Áldott vagy a'te országodnak királyi-ſzékében: és fölőtte dícheretes, és fölőtte fel-magaſztaltatott őrökké. 52
* Áldott vagy, a'ki látod a'mélyſégeket, és űlſz a'Kerubimokon: és dícheretes, és fel-magaſztaltatott őrökké. 53
* Áldott vagy az égnek erőſségében: és dícheretes, és dichőſéges őrökké. 54
* Álgyátok az Úrnak minden alkotmányi az Urat: dícherjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 55
* Álgyátok az Úrnak Angyalyi az Urat: dícherjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 56
* † Álgyátok egek az Urat: dícherjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. † Pſal. 148. 4.
* Álgyátok minden vizek, mellyek az egeken felyűl vattok az Urat: dícherjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 57
* Álgyátok az Úrnak minden erőſségi az Urat: dícherjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 58
* Álgyátok nap és hóld az Urat: 59
60
61
62

dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

63 * Álgyátok az égnek chillagi az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

64 * Álgyátok minden zápor-eſső és harmat az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

65 * Álgyátok Iſtennek minden lelkei az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

66 * Álgyátok tűz és hévſég az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

67 * Álgyátok hideg és hévſég az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

68 * Álgyátok harmatok és zúzmaráz az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

69 * Álgyátok fagy és hideg az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

70 * Álgyátok jegek és havak az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

71 F * Álgyátok éjjek és napok az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

72 * Álgyátok világoſság és ſetétſég az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

73 * Álgyátok villámáſok és felyhők az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

74 * Álgya a'főld az Urat: dícsérje ſ és fel-magaſztallya őtet őrökké.

75 * Álgyátok hegyek és halmok az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

76 * Álgyátok minden főldön-termő állatok az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

77 * Álgyátok kútak az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet ſ őrökké.

78 * Álgyátok tengerek és folyó-vizek az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

79 * Álgyátok czet-halak, és a'vizekben-úſzo minden állatok az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

80 * Álgyátok minden égi madarak az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

81 * Álgyátok minden vadak és barmok az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

82 * Álgyátok emberek fiai az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

83 * Álgya Iſraël az Urat: dícsérje ſ és fel-magaſztallya őtet őrökké.

84 * Álgyátok az Úrnak papjai az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

85 * Álgyátok az Úrnak ſzolgai az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

86 * Álgyátok igazaknak ſzívei és lelkei az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

87 * Álgyátok ſzentek és alázatos-ſzívűek az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

88 * Álgyátok Ananías, Azarías, Miſaël az Urat: dícsérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

Mert ki-mentett minket a'pokolból, és ki-ſzabadított a'halál kezéből, és meg-ſzabadított az égő láng-kőzepiből, és a'tűz-kőzepiből ki-mentett minket ſ.

89 * Adgyatok hálát az Úrnak, mert jó: mert őrökké-valo az ő irgalmaſſága ſ.

90 * Álgyátok minden Iſten-félők az Urat az iſtenekneknek Iſtenét: dícsérjétek és adgyatok hálát néki, mert mind őrökké-valo az ő irgalmaſsága ſ.

Eddig ninch a'Zidóban: és a'miket ide töttünk, a'Teodótzion magyarázaſából vétettenek.

91 G * Akkor Nabukodonoſor király el-álmélkodék, és ſietſéggel fel-kele, és monda az ő fő-emberinek: Nem három férfiakat vetettünk-e kőtve a'tűz kőzepibe? Kik felelvén a'királynak, mondának: Bizoñyal úgy király.

92 * Felele, és monda: Ímé én négy mególdott férfiakat látok, és a'tűz-kőzepett járnak, és ſemmi fogyatkozás ninch beñek, és a'negyediknek ábrázattya haſonló az Iſtẽ fiához. * Akkor járúla Nabukodonoſor az égő tűzes kemencze ajtajához, és monda: Sídrak, Miſak, és Abdénago, a'főlſéges Iſten ſzolgai, jertek-ki, és jőjetek-elő. És mingyárt ki-jövének Sídrak, Miſak, és Abdénago a'tűz-kőzepiből.

93 * És egybe-gyűlvén a'fő-emberek, és a'bírák, és a'tőrvény-tévők, és a'királynak hatalmaſi, nézik vala azokat a'férfiakat, hogy-ſemi hatalma nem

94 lőtt

lőtt vólna a'tűznek az ő testeken, és a'fejőknek haja meg nem pőrzőlődőtt vólna, és az ő nadrágok meg nem változtak vólna, és a'tűznek szaga által nem ment vólna rajtok. * És fel-indúlván Nabukodonosor, monda: Áldott az ő Istenek, tudni-illik, Sidrák, Misák, és Abdénagó, ki el-küldötte az ő Angyalát, és meg-szabadította az ő szolgait, a'kik ő-benne hittek: és a'király szavát meg-változtatták, és kézbe adták az ő testeket hogy ne szolgálnának, és ne imádnának semmi istent, az ő Isteneken-kivül. * Éntőlem azért ez a'végezés adatott, hogy mindē nép, nemzetség, és nyelv, valamelly káromlást szóll a'Sidrak, Misak, és Abdénago Istene-ellen, elvészszen, és az ő háza el-pusztíttassék: mert ninch más Isten, a'ki így megszabadíthatna. * Akkor a'király naggyá emelé Sidrákot, Misákot, és Abdénagót a'Bábylon tartományában.

* Nabukodonosor király, minden népeknek, nemzetségeknek, és nyelveknek, a'kik az egész földön laknak, a'békeség őregbedgyék-meg néktek.

* Jegyeket, és chodákat chelekedett én-nálam a'fölséges Isten. Tetszett azért nékem hirdetni * az ő jegyeit, mert nagyok; és az ő chodáit, mert erősek: és az ő országa örökké-valo ország, " és az ő hatalmassága nemzetségről nemzetségre.

" *Inf. 4. g. 31. & 7. d. 14.*

IV. Rész.

EN Nabukodonosor nyugodalomban valék az én házamban, és virágozo az én palotámban.: álmot láték, melly meg-rettente engem: * és a'gondolatim az én ágyamban, és az én fejem-látási meg-háborítának engem. * És én parancholatot adék, hogy az én színem-eleibe hozattatnának Bábylonnak minden bőlchei, és hogy az álomnak magyarázattyát meg-jelentenék nékem. * Akkor bé-jövének a'jövendőlők, varázlók, Kaldæusok, és bűbájosok, és az álmot meg-beszéllém előttők: és annak magyarázattyát nem jelenték-meg nékem: * míg nem az országlás-béli társom Dániel bé-jött szinem-eleibe, kinek Bóldisár neve az én Istenemnek neve-szerént, kiben a'szent istenek lelke vagyon: és az álmot ő-előtte meg-beszéllém. * Bóldisár a'jövendőlők fejedelme, mivel-hogy én tudom hogy a'szent istenek lelke vagyon benned, és semi titok nem lehetetlen te-előtted: az én álmaimnak látási, mellyeket láttam, és azoknak magyarázattyát beszéld-meg. * Az én fejem-látása az ágyas házamban: Látom vala, és ímé egy álló-fa a'föld-közepett, és annak magassága földötte nagy. * Nagy fa, és erős: és annak magassága az eget érő: annak el-látása az egész földnek határi-ig vala. * Annak levelei igen szépek, és a'gyümölche igen sok: és mindeneknek elesége azon. Alatta laknak vala a'barmok és a'vadak, és az ágain mulatoznak vala az égi madarak: és arról észik vala minden test. * Nézek vala az én fejem látásában az ágyamon, és ímé a'vígyázo és a'szent menyből álá-szálla. * Kiálta erősen, és így szólla: Vágjátok-ki a'fát, és vagdallyátok-el az ágait; rázzátok-le a'leveleit, és hánnyátok-el a'gyümölchit: fussanak-el a'vadak mellyek alatta vannak, és a'madarak az ő ágairól. * Mindazáltal az ő gyökereinek törzsökét a'földbe hadgyátok, és kötőztessék-meg vas és réz lánczal a'künn-valo füveken, és égi harmattal öntőztessék, és a'vadakkal az ő része a'földnek füvén. * Az ő emberi szíve el-változzék, és baromnak szíve adassék néki: és hét idő változzék-el ő-rajta. * A'vígyázók sententziájában el-végeztetett, és a'szentek beszéde, és kérése: míg megismérjek az élők, hogy uralkodik a'Fölséges az emberek országában: és valakinek akarja, annak adgya azt: és a'leg-alázatosb embert rendeli arra. * Ez álmot láttam én Nabukodonosor király: te azért Bóldisár a'magyarázattyát beszéld-meg gyorsan: mert az én országomnak minden bőlchei meg nem mondhattyák nékem a'magyarázattyát: te pedig meg-mivelheted, mert a'szent istenek lelke vagyon benned. * Akkor Dániel, kinek Bóldisár vala neve, kezde önnön-magában halgatva gondolkodni közel egy óraig: és az ő gondolati háborgattyák vala őtet. Felelvén pedig a'király, monda: Bóldisár, az álom és annak magyarázattya meg ne háborítsanak téged. Felele Bóldisár, és monda: Uram, az álom légyen azoknak a'kik téged gyűlőlnek, és annak magyarázattya a'te ellenségidnek.

* A'

* A'melly magas és erős fát láttál, 17
melynek magassága az eget éri, és an- D
nak el-látása az egész földre: * és an- 18
nak ágai igen szépek, és a'gyümölche
fölötte sok, és mindeneknek eledele
azon, alatta lakván a'mezei vadak, és
az ágain mulatozván az égi madarak:
* Te vagy király, ki fel-magasztaltat- 19
tál, és meg-erősödtél: és a'te nagy-
ságod nevekedett, és az égigér, és a'
te hatalmad az egész földnek határi-
ig. * Hogy pedig látta a'király a'ví- 20
gyázót és a'szentet le-szállani az ég-
ből, és mondani; Vágjátok-ki a'fát,
és hánnyátok-el azt, mindazáltal az
ő gyökereinek törzökét a'földben
hadgyátok, és kötöztessék-meg vas-
sal és rézzel a'fűvön ott-kinn, és égi
harmattal öntöztessék, és a'vadak-
kal légyen az ő abrakja, míg nem
hét idő változzék-el ő-rajta: * Ez a' 21
Fölséges sententziájának magyará- E
zattya, melly el-jött az én uramra a'
királyra: * Ki-vetnek téged az embe- 22
rek-közzűl, és a'barmokkal és vadak-
kal lészen a'te lakásod, " és szénát
észel mint az ökör, és égi harmattal
öntöztetel: és hét idő változik-el te-
rajtad, míg nem meg-értsed hogy u-
ralkodik a'Fölséges az emberek or-
szágán, és valakinek akarja, adgya
azt. * Hogy pedig meg-parancholta 23
hogy meg-hadgyák a'gyökerei
törzökét, az-az, a'fának; az országod
meg-marad néked, minek-utánna
meg-ismeréd hogy mennyei hatalom
vagyon. * Az-okáért király, az én ta- 24
nátsom tessék néked, † és a'bűneidet
alamiznákkal váltsd-meg, és a'te ha-
misságidat a'szegényekhez-valo ir-
galmasságokkal: talám meg-engedi
vétkeidet. * Mind ezek reá jövének 25
Nabukodonosor királyra. * Tizen- 26
két hólnap-után, a'Babylóniai palo-
tában sétál vala. * És felele a'király,
és monda: Nem ez-e a'nagy Bábylon, 27
mellyet én építettem ország házá- F
nak, az én erősségemnek hatalmával,
és az én ékességemnek dichőségében?
* És midőn még a'beszéd a'király szá- 28
jában vólna, szózat rohana az égből:
Néked mondatik Nabukodonosor
király: Az országod el-múlik tőled, * 29
és az emberek-közzűl ki-vetnek té-
ged, és a'barmokkal és vadakkal lé-
szen a'te lakásod: szénát észel mint az
ökör, és hét idő változik-el te-rajtad,
míg nem meg-tudgyad hogy uralko-

" Inf. 5. f. 21.

† Eccli. 3. d. 33.

dik a'Fölséges az emberek országán;
30 és valakinek akarja, adgya azt. *
Azon órában bé-tellyesedék a'be-
széd Nabukodonosoron, és az embe-
rek-közzűl ki-vetteték, és szénát é-
vék mint az ökör, és égi harmattal ön-
tözteték a'teste: míg nem az ő haja a'
sasok hasonlatosságára meg-nevekednék, és a'körmei mint a'madaraké.
31 * Az-okáért az napok-után, én Na-
G bukodonosor fel-emelém szemeimet
az égre, és az én értelmem meg-ada-
ték nékem: és áldám a'Fölségest, és az
örökké-élőt díchérém, és dichőí-
tém: " mert az ő hatalma örökké-va-
lo hatalom, és az ő országa nemzet-
32 ségről nemzetségre. * És a'földnek
minden lakói ő-nála semminek alít-
tattanak: mert az ő akarattya-szerént
chelekeszik mind az ég ereivel 's mind
a'föld lakóival: és ninchen a'ki ellene-
állyon az ő kezének, és mongya néki;
33 Miért chelekedted? * Azon időben
az én értelmem viszsza-tért én-hoz-
zám, és az én országomnak tisztessé-
gére és ékességére jutottam: és az én
ábrázatom meg-tért hozzám: és az én
fő-emberim, és bíráim meg-kerestek
engem, és az én országōba viszsza-vi-
tettem: és nagyobb méltóság adatott
34 nékem. * Most azért én Nabukodo-
nosor díchérem, és magasztalom, és
dichőítem a'menynek királyát: mert
minden ő chelekedeti igazak, és az ő
útai itéletek, és a'kevélységben-járó-
kat meg-alázhattya.

" Sup. 3. g. 100.

V. Rész.

1 BÓldisár király nagy lakodal-
A mat szerze ezer fő-emberinek:
és ki-ki ideje-szerént iszik
2 vala. * És parācholá már meg-
borosodván, hogy elő-hozattatná-
nak az arany 's ezűst edények, mellye-
ket el-hozott vala Nabukodonosor
az ő attya a'templomból, melly Jeru-
salemben vólt, hogy innának azok-
ból a'király 's az ő fő-emberi, és az
3 ő feleségi és ágyasi. * Akkor elő-ho-
zatának az arany és ezűst edények,
mellyeket el-vitt vala a'templomból,
melly Jerusalemben vala: és ivának
azokból a'király 's az ő fő-emberi,
4 az ő feleségi és ágyasi. * Bort isznak
vala, és díchérik vala az aranyból,
és ezűstből, rézből, vasból, fából, és
5 kőből-valo istenőket. * Azon órában
B tetszének mint egy íro ember kezé-

nek újai, a'gyertya-tartó-ellenében
a'király palotájának falán: és a'ki-
rály nézi vala az író kéznek újait. * 6
Akkor a'király orczája el-változék,
és az ő gondolati háborgattyák vala
őtet: és az ő veséinek erei el-lanka-
dának, és az ő térdei egy-máshoz ve-
rődnek vala. * Fel-kiálta azért a'ki- 7
rály erőssen, hogy bé-hoznák a'va-
rázlókat, a'Kaldæusokat, és a'jövend-
ő lőket. És szólván a'király, monda
a'Bábylon bőlcheinek: Valaki el-ol-
vassa ez írást, és annak magyarázat-
tyát nékem meg-jelenti, bársonyba
öltöztetik, és arany láncz lészē a'nya-
kábā, és harmadik lészen az én orszá-
gomban. * Akkor bé-menvén a'ki- 8
rálynak minden bőlchei, sem az írást
meg nem olvashaták, sem annak ma-
gyarázattyát meg nem jelentheték a'
királynak. * Az-okáért Bóldisár ki- 9
rály igen meg-háborodék, és az ő or-
czája meg-változék, de az ő fő embe-
ri-is meg-háborodának. * A'királyné 10
pedig a'dologért, a'melly történt va- C
la a'királyon, és az ő fő-emberin, bé-
méne a'lakodalomnak házába: és szól-
ván monda: Király, örökké élly: meg
ne háboríttsanak téged a'te gondola-
tid, se az orczád meg ne változzék. * 11
Vagyon egy férfiu a'te országodban,
kiben a'szent istenek lelke vagyon:
és az atyád napjaiban tudomány és
bőlcheség találtatott ő-benne: mert
Nabukonosor király-is az atyád, a'
varázlóknak, a'bűbájosoknak, a'Kal-
dæusoknak, és a'jövendőlőknek feje-
delmévé tőtte őtet; a'te atyád, mon-
dom, ó király: * mert bévségesb lélek, 12
és okosság, és értelem, és álmoknak
magyarázása, és titkoknak meg-jelen-
tése, és a'kőtött dolgoknak ki-fejté-
se találtatott ő-benne, az-az Dániel-
ben: kit a'király Bóldisárnak neve-
zett. most azért hívattassék Dániel,
és a'magyarázatot meg-beszélli. * 13
Az-okáért bé-viteték Dániel a'ki- D
rály-eleibe. Kinek szólván a'király,
monda: Te vagy-e a'Dániel a'Júda
fogságából-valo fiak-közzűl, kit az
én atyám a'király Judæából hozott?
* Hallottam felőled hogy az istenek 14
lelke vagyon nálad: és bévségesb tu-
domány, és értelem, és bőlcheség ta-
láltatott benned. * És most bé-jöt- 15
tek színem-eleibe a'bőlch varáz-
lók, hogy ez írást még-olvasnák,
és annak magyarázattyát meg-jelen-
tenék nékem: és nem mondhatták-
16 meg e'beszédnek értelmét. * Én pedig
hallottam felőled, hogy a'homályos
dolgokot meg-magyarázhatod, és a'
kőtötteket ki-fejtheted: ha azért
az írást meg-olvashatod, és annak
magyarázattyát meg-jelentheted né-
kem, bársonyba öltöztetel, és arany
láncz lészen a'te nyakad-környűl, és
harmadik fejedelem lészsz az én or-
17 szágomban. * Mellyekre felelvén
E Dániel, monda a'király-előtt: A'te
ajándékid tiéid légyenek, és a'te há-
zadnak adományit másnak adgyad:
az írást pedig meg-olvasom néked,
király, és annak magyarázattyát
18 meg-mutatom néked. * Oh király,
a'Fölséges Isten, országot, és méltó-
ságot, dichőséget, és tisztességet a-
dott Nabukodonosornák az atyád-
19 nak. * És a'méltoságért, mellyet adott
vala néki, minden népek, nemzetsé-
gek, és nyelvek, rettegnek és félnek
vala tőle: a'kiket akar vala, meg-öl va-
la, és a'kiket akar vala, meg-vér vala:
és a'kiket akar vala, fel-magasztal va-
la: és a'kiket akar vala, meg-aláz va-
20 la. * Mikor pedig fel-emelkedett az
ő szíve, és az ő lelke meg-általko-
dott a'kevélységre, le-vetteték or-
szágának királyi-székiből, és az ő di-
21 chőssége el-véteték: " és az emberek " Sap.
F fiai-közzűl ki-vetteték, de a'szíve-is 4. c. 2.
ollyanná lőn mint a'barmoké, és a'
vad szamárokkal vala az ő lakása: és
szénát észik vala mint az ökör, és
égi harmattal öntözteték az ő teste,
míg nem meg-ismérné hogy hatal-
ma vólna a'Fölségesnek az emberek
országán: és valakit akar, azt eme-
22 li-fel arra. * Te-is ő fia Bóldisár, nem
aláztad-meg a'te szívedet, noha jól
23 tudnád mind ezeket: * hanem az ég-
nek Uralkodója-ellen fel-emelkőd-
tél: és az ő házának edényi elődbe ho-
zattattak: és te, 's a'te fő-emberid, és
a'feleségid, és az ágyasid, bort itta-
tok azokból: az ezüstből, és aranyból,
és rézből, vasból, és fából, és kőből-
valo isteneket-is, kik nem látnak, se
nem hallanak, se nē éreznek, dichér-
ted: az Istent pedig, a'kinek kezében
vagyon a'te lehelleted, és minden
24 útaid, nem dichőítetted. * Az-oká-
ért ő-tőle kűldetett a'kéznek úja,
25 melly ez írást írta. * Ez pedig az írás,
G a'melly fel-jegyeztetett: MANE, TÉ-
26 KEL, FARES. * És ez a'beszédnek

magya-

magyarázattya. MANE: meg-számlálta az Isten a'te országodat: és bétöltötte azt. * TÉKEL: meg-méretted a'mérő serpenyűben, és heával találtattál. * FARES: el-osztatott a' te országod, és adatott a'Médusoknak, és Perſáknak. * Akkor parancholván a'király, fel-öltöztették Dániel bársonyba, és arany láncz tették a'nyaka-környűl: és meg-hirdették felőle, hogy hatalma vólna mint harmadiknak az ő országában. *Azon éjjel meg-ölették a'Kaldæus Bóldisár király. * És a'Médus Dárius helyébe álla az országba hatvan-két esztendős-korában.

27 C
28
29
30
31

VI. Rész.

1 TEtszék Dáriusnak, és rendele
A az országban száz húsz tiszttartókat, hogy az ő egész országában lennének:*És azok-
2 fölött három fejedelmet, kik-közzűl Dániel eggyik vala: hogy a'tiszttartók azoknak adnának számot, és
3 a'királynak ne lenne bántása. * Azokáért Dániel felyűl-halladgya vala mind a'fejedelmeket és tiszt-tartókat: mert az Istennek lelke bévségesb vala ő-benne. * A'király pedig
4 gondollya vala hogy őtet rendelné az egész országon: azért a'fejedelmek és tiszt-tartók okot keresnek vala Dániel-ellen a'király dolgai-felől: és semmi okot se gyanúságot nem találhatának, mivelhogy hüv vólna, és semmi vétek és gyanúság nem
5 találtatnék benne. * Mondának azért azok a'férfiak: Nem találunk e' B Dánielben semmi okot, hanem-ha az ő Istenének törvényében. * Akkor a'
6 fejedelmek és a'tiszt-tartók sugallának a'királynak, és így szóllának néki: Dárius király, örökké élly: * tanátsot tartottak a'te országodnak minden fejedelmi, a'bírák, és a'tiszttartók, a'tanátsok, és a'törvény-tévők, hogy parancholó végezés menyen-ki, és parancholat: hogy valaki valami kérést kér akár-melly Istentől 's embertől, harmincz napig, hanem chak te-tőled király, az oroszlányok vermébe vettessék. * Most azért, király, erősítsd-meg a'sententziát, és írd-meg a'parancholatot: hogy meg ne változtassék a'mi a'Médusoktól, és a'Perſáktól végeztetett, és
7 senkinek ne légyen szabad meg-szegni. * Dárius király pedig ki-adá a'
8 parancholatot, és el-rendelé. * Mellyet mikor Dániel meg-értett vólna,
9 az-az, hogy a'végezés meg-erősíttetett, bé-méne az ő házába: és megnyitván az ablakokat az ő vachorálo helyén Jerusalem-felé, három időben napjában meg-hajtya vala térdeit, és imádkozik vala, és valláſt tészen vala az ő Istene-előtt, a'mint az-előtt-
10 is szokott vala chelekedni. * Az-okáért azok a'férfiak szorgalmatosban inchelkedvén, találák Dánielt hogy
11 imádkoznék és könyörgene az ő Istenének. * És elő-járúlván szóllának a'királynak a'parancholatról: D Király, nē rendelted-e el, hogy valamelly ember, kérne valakitől az Istenek vagy emberek-közzűl, harmincz napig, hanem chak te-tőled, király, az oroszlányok vermébe vettetnék? Kiknek felelvén a'király, monda: Igaz a'beszéd, a'Médusok és Perſák végezése-szerént, mellyet nem szabad meg-szegni. * Akkor felelvén
12 mondának a'király-előtt: Dániel a' Júda fogsága-beli fiak-közzűl-valo, nem gondolt a'te törvényeddel, és parancholatoddal a'mellyet rendeltél: hanem három időben imádkozik napjában az ő könyörgésével.
13 * Melly szót mikor hallott vólna a' E
14 király, igen meg-szomorodék: és szive-szerént azon lőn hogy Dánielt meg-szabadítaná, és mind nap-nyúgatig munkálkodék hogy meg-mentené őtet. * Azok pedig a'férfiak értvén a'királyt, mondának néki: Tudgyad király, hogy a'Médusok és Perſák törvénye, hogy semmi parancholator, a'mellyet a'király végez, nem
15 szabad meg-változtatni. * Akkor a'
16 király meg-parancholá; és elő-hozák Dánielt, és bé-veték őtet az oroszlányok vermébe. És monda a'király Dánielnek: A'te Istened, a'kit mindēkor tiszteltesz, ő meg-szabadít téged.
17 * És egy kő hozattaték, és a'verem szájára tétetek: mellyet bé-pechétle a'király az ő gyűrőjével, és az ő főemberinek gyűrőjével, hogy valami
18 ne történék Dániel-ellen. *És el-méne a'király az ő házába, és le-feküvék vachorátlan, és étkek nem vitetének eleibe, annak-fölötte az álom-is el-
19 távozék tőle. * Akkor a'király jó reggel fel-kelvén, sietve az oroszlányok
20 verméhez méne: * és a'veremhez

közelgetvén, Dánielt keserves szóval kiáltá, és szólla néki: Dániel, élő Istennek szolgája, a'te Istened, a'kinek te mindenkor szolgálsz, véled-e hogy meg-szabadíthatott téged az oroszlányoktól? * És Dániel a'királynak felelvén, monda: Király, örökké élly: † 1. Mac 2. f. 60. * az én Istenem el-küldötte az ő Angyalát: és bé-zárta az oroszlányok száját, és nem ártottak nékem: mert ő-előtte igasság találtatott én-bennem: de előtted-is, király, vétket nem tőttem. *Akkor fölötte igen örüle a' király rajta, és meg-parancholá hogy Dánielt ki-hoznák a'veremből: és ki-hozattaték Dániel a'veremből, és semmi sérelem nem találtaték rajta, mert hitt az ő Istenének. * A'király parancholván pedig, elő-hozattatának azok a'férfiak, a'kik bé-vádolták vala Dánielt: és az oroszlányok vermébe vetteténck, ők, és a' fiok, és az ő feleségek: és nem jutának a'verem feneké-ig, míg nem meg-ragadák őket az oroszlányok, és minden tetemőket őszve-ronták. * Akkor Dárius király íra minden népeknek, nemzetségeknek, és az egész földön-lakó nyelveknek: A'BÉKESÉG nevedkedgyék néktek. * Én-tőlem rendeltetett ez a'parancholat, hogy az én egész birodalmomban és országomban, rettegjék és féllyék a'Dániel Istenét. Mert ő az élő Isten, és örök-től-fogva örökké-valo: és az ő országa el nem pusztúl, és az ő hatalma örökké-valo. * Ő a'szabadító, és az üdvözítő, jegyeket és chodákat tévén, az égen és a'földön: a'ki meg-szabadította Dánielt az oroszlányok vermé-ből. * "Dániel pedig meg-marada a'Darius birodalmá-ig, és a'Perſiai Czyrus birodalmá-ig.

VII. RÉSZ.

BŐldisárnak a'Bábylon király-lyának első esztendejében, Dániel álmot láta: az ő fejének látása pedig az ő ágyában: és az álmot meg-írván, rövid beszédbe foglalá: és soma-szerént elő-számlálván, monda: * Nézek vala látásomban éjjel, és ímé az égnek négy szelei harczolnak vala a'nagy tengeren. * És négy nagy fene vadak jövének-fel a'tengerből külömbözők egy-mástól. * Az első, mint egy nőstény-oroszlány, és sas szárnyai valának: nézem vala míg ki-szaggattatának a'szárnyai, és el-vitetéka'földről, és lábaira álla mint az ember, és emberi szív adaték néki. * És ímé más vad, hasonló a'medvéhez, fell-álla egy részre: és három rend vala a'szájában, és a'fogai-között, és így szólának néki: Kelly-fel, egyél sok húst. * Ezek-után nézek vala, és ímé más mint a'párducz, és négy szárnyai valának rajta mint a'madárnak, és négy feje vala a'vadnak, és hatalom adaték néki. * Ezek-után nézek vala az éjjeli látásban, és ímé a'negyedik vad rettenetes, és chodálatos, és igen erős, nagy vas fogai valának, évén és apróra rontván, és a'többbit lábaival eltapodván: külömbözö vala pedig a' több vadaktól, mellyeket ő-előtte láttam vala, és tíz szarvai valának: * Szemlélem vala a'szarvakat, és ímé egy más kichiny szarú nevekedék azok-közzül: és három az első szarvak-közzül ki-szakasztaték annak színe-előtt: és ímé abban a'szarúnak szemek valának mint az ember szemei, és nagyokat-szóllo száj. * Nézek vala míg a'királyi-székeket le-tennék, és a'régi-idejű le-üle: az ő ruházattya feír mint a'hó, és a'fejének haja-szálai mint a'tiszta gyapjú: az ő királyi-széke tűzes láng: az ő kereki égő tűz. * "Tűzes, és sebes folyó-víz jő vala ki az ő színe-elől. ezerni ezeren szolgálnak vala néki, és tíz ezerszer-valo száz-ezeren udvarlanak vala néki: az itélő le-üle: és a'könyvek fel-nyittattának. * Nézek vala a' nagy beszédek szaváért, mellyeket az a'szarú szóll vala: és látám hogy meg-ölettetett vólna a'vad, és el-veszett vólna az ő teste, és a'tűznek adattatott vólna hogy meg-égettenék: * a'több vadaknak-is el-vétetett vólna az ő hatalmok, és az életnek idei el-rendeltettek vólna nékik ideig és ideig. * Nézek vala azért az éjjeli látásban, és ímé az égnek felyhőibe mint az embert fia jő vala, és a'régi-idejűhöz juta: és az ő színe-eleibe vivék őtet. * És hatalmat ada néki, és tiszteséget, és országot: és minden népek, nemzetségek, és nyelvek szolgálni-fognak neki: † az ő hatalma, örökké-valo hatalom, melly el nem vétetik: és az ő országa, a'melly meg nem bomol. * El-iszonyodék a'lelkem, én Dániel meg-rettenék ezeken, és a' fejem látási meg-háborának engem. * Járúlék egyhez az udvarlókhoz, és igaz értelmét kérdezem vagyok, és meg-tanita engem: * Ezek a' nagy vadak, négy országok, mellyek támadnak a'földön. * El-vészik pedig az országot a'Fölséges Istennek szentei és birják az országot örökké, és örökké-valóságig. * Az-után szorgalmatoskodók örökké. * Az-után szorgalmatoskodám akarék értení a'negyedik vadról, mely igen külömbböző vala minden a'többitől, és igen rettenetes: a' fogai vasból valának, és körmei vasból valának: evője, és aprója rontya vala, és a'többi lábaival el-tapodgya vala: * és a' tíz szarvak-felől, mellyek a'fején valának: és a'másik-felől, melly nevekedett vala, melly-előtt le-esének vala három szarvak: és arról a'szarúról, melynek szemei valának, és nagyokat-szóllo szája, és nagyobb vala a'többinél. * Nézek vala, és ímé az a'szarú hadakozik vala a'szentek-ellen, és erőt vészen vala rajtok, * míg nem el-jövé a'régi-idejű, és ítéletet ada a Fölséges szenteinek, és az idő el-jövé, és az országot el-foglalák a'szentek. * És így monda: A'negyedik vad a'negyedik ország lészen a'földön, melly nagyobb lészen minden országoknál, és meg-emészti az egész földet, és azt meg-tapodgya és megrontya. * Az ő országának tíz szarvai pedig, tíz királyok lésznek: és más támad-fel ő utánnok, és az hatalmas lészen az elsőknél, és három királyokat meg-aláz. * És beszédeket szóll a' Fölséges-ellen, és meg-rontya a Fölségesnek szentéit: és azt véli hogy elváltoztathattya az időket, és a' törvényeket, és kezébe adatnak idéig, és idők-ig, és fél ideig. * És az ítélet le-ől, hogy el-vétessék a'hatalma, és meg-sontassék, és el-veszszen örökké. * Az ország pedig, és a'hatalom, és az országnak nagy-vólta, melly az egész ég-alatt vagyon, adassék a Fölséges szentei népének: kinek országok örökké-valo ország, és minden kik szolgálnak nékik, és engednek. * Eddig vége az igének. * Én Dániel gondolatim-miatt igen meg-háborodám, és az orczám el-változék bennem: az igét pedig meg-tartám szívemben.

† Luc. 1. 33. Mich. 4. 6. 7. Sup. 3. 100.

" Apoc. 5. d. 11.

Dan. 6. 7.

és a'fejem látási meg-háborítának engem. * Járúlék egyhez az udvarlók-közzűl, és igaz értelmét kérdezem vala tőle mind ezeknek. Ki meg-mondá nékem a'beszédeknek magyarázattyát, és meg-tanita engem: * E'négy nagy vadak; négy országok, mellyek támadnak a'földön. *El-vészik pedig az országot a'Fölséges Istennek szentei: és bírják az országot örökké, és örökkön örökké.*Az-után szorgalmatosan akarék érteni a'negyedik vadfelől, melly igen külömbözö vala mind a'többitől, és igen rettenetes: a'fogai's a'körmei vasból valának: észik vala, és apróra rontya vala, és a'többbit lábaival el-tapodgya vala: * és a' tíz szarvak-felől, mellyek a'fején valának: és a'másik-felől, melly nevekedett vala, melly-előtt le-estek vala a'három szarvak: és arról a'szarúról, melynek szemei valának, és nagyokat-szóllo szája, és nagyobb vala a'többinél. * Nézek vala, és ímé az a' szaru hadakozik vala a'szentek-ellen, és erőt vészen vala rajtok, * míg nem el-jöve a'régi-idéjű, és itéletet ada a' Fölséges szenteinek, és az idő el-jöve, és az országot el-foglalák a' szentek. * És igy monda: A'negyedik vad, a'negyedik ország lészen a'földön, melly nagyobb lészen minden országoknál, és meg-emészti az egész földet, és azt meg-tapodgya és megrontya. * Az ő országának tíz szarvai pedig, tíz királyok lésznek: és más támad-fel ő utánnok, és az hatalmasb lészen az elsőknél, és három királyt meg-aláz. * És beszédeket szóll a' Fölséges-ellen, és meg-rontya a'Fölségesnek szenteit: és azt véli hogy elváltoztathattya az időket, és a'törvényeket, és kezébe adatnak ideig, és idők-ig, és fél ideig. * És az itélet le-ül, hogy el-vétessék a'hatalma, és meg-sontassék, és el-veszszen örökké. * Az ország pedig, és a'hatalom, és az országnak nagy-vólta, melly az egész ég-alatt vagyon, adassék a'Fölséges szentei népének: kinek országa örökké-valo ország, és minden királyok szolgálnak néki, és engednek. Eddig vége az ígének. * Én Dániel gondolatim-miatt igen meg-háborodám, és az orczám el-változék bennem: az ígét pedig meg-tartám szívemben.

E
16 1
A
2
17
18
3
19
4
20
5
B
21
F 6
22
7
C
23
8
24
9
25 G
10
26
11
27 D
12
13
28

VIII. Rész.

BÓldisár királynak harmadik esztendejében, látás jelenék nékem. Én Dániel, az-után, a' mit láttam vala először, * látám az én látásomban, midőn Súsis várában vólnék, melly az Élam tartományában vagyon: látám pedig a'látásban hogy az Ulai kapu-fölött vólnék. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé egy kos áll vala a'tómellett, magas szarvai lévén, és az egyik magasabb a'másiknál, és nevekedő. * Az-után látám a'kost hogy szarvaival ökleldezne Nap-nyúgatra, és Északra, és Délre, és semmi vadak nem álhatának-ellene, se meg nē szabadúlhatának kezéből: és az ő akarattya-szerént chelekedék, és naggyá lőn. * És én eszembe vészem vala: ímé pedig egy kechke-bak jő vala Nap-nyúgatról az egész földnek szinére, és nem illeti vala a'földet: a'baknak pedig tettetes szarva vala a'szemei-között. * És szinte a'hoz a'szarvas koshoz méne, mellyet láttam vala állani a'kapu-előtt, és hozzája futamék erejének sebességével. * És midőn a'koshoz közelgetett vólna, reá dühösködék, és meg-öklelé a' kost: és el-rontá annak két szarvát, és nem álhata ellene a'kos: és mikor a' földre ejtette vólna őtet, meg-tapodá, és senki nem szabadithatá-ki a' kost az ő kezéből.* A'kechke-bak pedig igen naggyá lőn: és mikor megnevekedett vólna, el-törék a'nagy szarva, és az-alatt négy szarvak keléének az égnek négy szelei-felé. * Azoknak pedig eggyikéből egy kichiny szaru jöve-ki: és naggyá lőn Dél-ellé, és Nap-kelet-ellen, és az erősség-ellen. * És fel-magasztaltaték az égnek erősségé-ig: és le-vete az erősségben, és a'chillagokban, és meg-tapodá azokat. * És az erősségnek fejedelmé-ig fel-magasztaltaték, és attól el-vévé a'szűntelen-valo áldozatot, és le-rontá az ő szent helyét: * Erő adaték pedig néki a'szűntelenvalo áldozat-ellen a'bűnökért: és le-vettetik az igasság a'földre, és meg-miveli; és szerencsés lészen. * És hallék eggyet a'szentek-közzűl szóllani: és monda eggyik szent a' másiknak nem tudom kinek szóllónak: Meddig a'látás, és a'szűntelenvalo áldozat, és a'pusztaságnak bűne,

a'melly lőtt: és a' Szent-hely, és az erősség meddig tapodtatik? * És monda néki: Estvé-ig és reggel-ig, két-ezer három-száz nap-ig: és meg-tisztíttatik a' Szent-hely. * Lőn pedig mikor látnám én Dániel a' látást, és az értelmét keresném: ímé előmbe álla mint egy férfiúnak ábrázattya. * És hallám a' férfiu szavát az Ulai-közőtt: és kiálta, és monda: Gábriel értesd-meg ezzel a' látást. * És el-jöve, és közel álla a' hol én állok vala: és mikor el-jőtt vólna, meg-ijedvén orczámra esém, és monda nékem: Értsed ember fia, mert az időnek végén tellyesedik-bé a' látás. * És mikor velem szóllana, arczal esém a' főldre: és illete engem, és lábamra állata, * és monda nékem: Én meg-mutatom néked mik kővetkezēdők az átoknak utóllyán: mert az időnek vége vagyon. * A'kos, a' melynek láttad hogy szarvai vannak, a' Médusok és Persák királya: * A'kechke-bak pedig, a' Görögők királya; és a' nagy szaru, melly a' szemei-közőtt vala, ő az első király. * Hogy pedig az el-tőrettetvén négyen támadának helyében: négy király támad az ő nemzetségéből, de nem az ő erősége-szerént. * És azoknak országa-után, mikor megnevekednek a' hamisságok, egy szemtelen orczáju király támad, és példabeszédeknek értője. * és meg-vastagúl annak erőssége, de nem az ő ereje-által: és hitel-főlőtt mindeneket el-pusztít, és szerencsésé lészen, és meg-miveli. És meg-öli az erősseket, és a' szentek népét, * az ő akarattya-szerént; és szerencsés lészen az álnokság az ő kezében: és szívében fel-fualkodik, és mindenekkel bévelkődvén meg-ől főlőtte sokakat: és a' fejedelmeknek fejedelme-ellen támad, és kéz-nélkűl meg-rontatik. * És az estvéről és reggelről-valo látás, melly meg-mondatott, igaz: te azért a' látást pechételd-bé, mert sok napok-után lészen-meg. * És én Dániel el-ájúlék, és el-betegűlék egy-nehány napig: és mikor fel-kőltem vólna, a' király dolgait chelekeszem vala, és álmélkodom vala a' látáson, és nem vala a' ki meg-magyarázná.

IX. Rész.

ELső esztendejében Daríusnak az Asvérus fiának a' Médusok magvából-valónak, ki parancshol vala a' Kaldæusok országának: * Első esztendejében országának, én Dániel meg-értém a' könyvekből "az esztēdők számát, melyről lőtt az Úr beszéde Jeremías prophétához, hogy bé-tellyesednének a' Jerusalem pusztúlásának hetven esztendei. * És fordítám orczámat az én Uramhoz Istenemhez hogy könyörgenék's imádkoznám bőjtőkben, zsákban, és hamuban. * És imádkozám az én Uramnak Istenemnek, és vallástők, és mondék: † Kérlek Uram Isten, nagy és rettenetes, ki meg-őrized a' szővetséget és az irgalmasságot a' te szeretőidnek, és a' te parancholatidat meg-tartóinak: * "Vétkeztünk, hamisságot miveltünk, istentelenül chelekedtünk, és el-távoztunk: és el-hajlottunk a' te parancholatidtól, és ítéletidtől. * Nem engedtünk a' te szolgaidnak a' prophétáknak, a' kik szóllottak a' te nevedben a' mi királyinknak, a' fejedelminknek, az atyáinknak, és mind a' főld népének. * Néked Uram igasság: nékünk pedig orczának pirulása, a' mint ma vagyon a' Júda férfiának, és a' Jerusalem lakóinak, és az egész Israëlnek, a' közel-valóknak és a' távúl-valóknak, mindē földeken a' mellyekre ki-vetetted őket, az ő hamisságokért, mellyekkel te-ellened vétkeztek. * Uram, nékünk orczának pirulása, a' mi királyinknak, a' mi fejedelminknek, és az atyáinknak a' kik vétkeztek: * Néked pedig mi Urunknak Istenünknek irgalmazás, és kegyelmezés: mert el-távoztunk tőled: * és nem halgattuk a' mi Urunk Istenünk szavát, hogy az ő törvényében járnánk, mellyet nékünk adott az ő szolgai a' próphéták-által. * És az egész Israël által-hágta a' te törvényedet, és el-hajlottak hogy ne hallanák a' te szódat, és reánk chőpőgött az átok, és és az útálás, melly írva vagyon Moysesnek az Isten szolgájának könyvébē, mert vétkeztünk néki. * És meg-bizonyította az ő beszédit, mellyeket ellenünk szóllott, és a' mi fejedelminkellen, a' kik minket ítéltek, hogy reánk hozná a' nagy gonoszt, a' minémű soha nem vólt az egész ég-alatt, a' szerént a' mint lőtt Jerusalemben. * "A' mint írva vagyon a' Moyses törvényébē, mind az a' gonosz reánk jőtt: és nem kértük a' te orczádat mi Urunk Istenünk, hogy meg-térnénk a' mi hamisságinkból, és meg-gondolnók a' te igasá-

"Jer. 25. c. 11. & 29. c. 10.

† 2 Esd. 1. b. 5.

"Bar. 1. c. 17.

"Deu. 27. c. 26.

te igasságodat. * És vigyázott az Ur a' gonoszra, és reánk-hozta azt: igaz a' mi Urunk Istenünk minden chelekedetiben, a'miket chelekedett; mert nem halgattuk az ő szavát.* "És most mi Urunk Istenünk, † a'ki a'te népedet ki-hoztad Egyiptus-földéből erős kézzel, és nevet szerzettél magadnak e'mái nap-szerént: vétkeztünk, hamisságot chelekedtünk, * Uram minden te igasságod-ellen: fordúllyon-el kérlek a'te haragod, és a'te búsúlásod, a'te városodról Jerusalemről, és a'te szent hegyedről. Mert a' mi bűneinkért, és az atyáink hamisságiért, Jerusalem és a'te néped gyalázatra vannak mindeneknél mi-környülünk. * Most azért halgasd-meg mi Istenünk a'te szolgád imádságát, és az ő könyörgésit: és mutasd-meg a'te orczádat a'te Szent-helyeden, melly el-pusztúlt, tennen-magadért. * Hajtsd-le én Istenem a'te fűleidet, és halgass-meg: nyisd-fel a'te szemeidet, és lássad a'mi pusztaságunkat, és a'várast, a'melyre segétségűl hívattatott a'te neved: mert nem a'mi megigazúlásinkban vettyük a'könyörgéseket a'te orczád-eleibe, hanem a'te sok irgalmasságidban.* Halgass-meg Uram, légy kegyelmes Uram: figyelmezz-reá, és chelekedd-meg: ne késsél én Istenem te-magadért: mert a'te neved segétségűl hívattatott a'várasra, és a'te népedre. * És midőn még szólnék, és imádkoznám, és meg-vallanám bűneimet, és az én népemnek az Israëlnek bűneit, és könyörgésimet az én Istenem színe-eleibe vetném, az én Istenem szent hegyeért: * Még én szólván az imádságban, ímé egy férfiu a'Gábriel, a'kit láttam vala a'látásban először, hamar röpűlvén illete engem az estveli áldozatnak idején. * És megtaníta engem, és szólla nékem, és monda: Dániel, most jöttem-ki hogy meg-tanítanálak téged, és meg-értenéd. * A'te könyörgésidnek kezdetitől-fogva ment-ki a'beszéd: én pedig el-jöttem hogy meg-jelenteném néked; mert te, kívánságoknak férfia vagy: te azért vedd eszedbe a'beszédet, és értsed-meg a'látást.* † A'hetvén hetek meg-rövidíttettek a'te népeden, és a'te szét városodon, hogy megszűnnyék az által-hágás, és véget végyen a'bűn, és el-törölteték a'hamisság, és el-hozattasék az örökké-

« Bar. 2. c. 11.
† Exod. 15. c. 14.
« Mat. 24. b. 15. Ioan. 1. 8. 45.

14 D
15 G
16 26
17 E
18
19 2
20 F 4
21
22
23 7 B
24 8
9

valo igasság, és bé-tellyesedgyék a'látás, és a'profétálás, és meg-kenetteséka'Szentek-szente. * Tudgyad azért, és vedd eszedbe: A'beszédnek kimenésétől-fogva, hogy ismég megépítteséksék Jerusalem, a'Krístus hadnagy-ig, hét hetek, és hatvan-két hetek léésznek: és ismég meg-építtetik az útza, és a'kő-falok az időknek szoroságában. * És hatvan-két hetek után meg-ölettetik a'Krístus: és nem léészen ő népe, a'ki őtet meg-tagadgya. És a'várast és a'Szent-helyet elhánnya a'nép a'jövendő fejedelemmel: és az ő vége pusztaság, és a'hadnak vége-után az el-végezett pusztítás. * Meg-erősíti pedig a'szövetséget sokakkal egy héten: és fél-héten el-fogy az eledeli és egyéb-féle áldozat: és léészen a'templomban a'pusztaságnak útálatossága: és fottig és végig megmarad a'pusztaság.

X. Rész.

CYrusnak a'Persák királyának harmadik esztendejébe, íge jelenteték Dánielnek, a'kinek Bóldisár vala vezetéknéve, és igaz íge, és nagy erősség: és meg-érté a'beszédet: mert az értelem szükség a'látásban. * Az napokon én Dániel bánkodom vala három hétnek napjain, * kívánatos kenyeret nem őttem, és hús és bor nem ment a'számba, de kenettel sé kenettettem-meg: míg bé nem telnének a'három hétnek napjai. * Huszon-negyedik napján pedig az első hónak, a'nagy folyó-víz-mellett valék, melly a'Tígris. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé egy férfiu gyólch ruhákba öltözve, és a'veséi fel valának övedzve finom arannyal: * és az ő teste mint a'krisólitus, és az orczája mint a'villámásnak tekintete, és az ő szemei mint az égő lámpás: és az ő karjai, és a'mellyek azokon-alól vannak a'lábai-ig, mint az égő réznek színe: és az ő beszédinek szava mint a'sokaságnak szava. * Én pedig Dániel egyedűl láttam a'látást: a'férfiak pedig, a'kik velem valának, nem látták: hanem nagy réműlés rohana reájok, és rejtekbe futának. * Én pedig egyedűl hagyattatván láttam e'nagy látást: és erő nem maradá beném, de a'színem-is el-változék bennem, és el-ájúlék, és semmi erőm nem vala. * És hallám az ő beszédinek szavát: és halván rémű-

Dan. 9. 10.

léssel az orczámon fekszem vala, és az
orczám a' földet éri vala. * És ímé egy 10
kéz illete engem, és fel-emele engem
a' térdeimre, és a' kezeimnek tenyerire. * És monda nékem: Dániel, kíván- 11
ságoknak férfia, értsed az igéket,
mellyeket én szóllok néked, és állly a'
lábadra: mert most küldettem hozzád. És mikor meg-mondotta vólna
nékem e' beszédet, fel-állék reszketvén. * És monda nékem: Ne félly Dá- 12
niel: mert az első naptól-fogva, mel- C 3
lyen a' te szívedet az értésre adtad
hogy sanyargatnád magadat a' te Istenednek színe-előtt, meg-halgattattak
a' te igéid: és én a' te beszédidért jöttem. * A' Perzsák országának fejedel- 13
me pedig ellenem-állott huszon-egy
nap-ig: és ímé Mihály egy az első fejedelmek-közzül segétségemre jöve,
és én ott maradék a' Perzsák királya
mellett. * Jöttem pedig hogy meg-ta- 14
nítanálak téged azokra, a' mellyek következendők a' te népedre az utólso
napokban, mert még a' látás sok napok-ig. * És mikor szóllana nékem il- 15
lyen igékkel, le-hajtám az orczámat
a' földre, és halgaték. * És ímé mint az 16
ember fiának hasonlatossága illeté az
ajakimat: és fel-nyitván a' számat,
szóllék, és mondék annak a' ki előttem áll vala: Uram, a' te látásodban
meg-szakaszkodtak az inaim, és semmi erő nem maradott bennem. * És 17 D
mi-képpen szólhat az én Uram szolgája az én Urammal? mert semmi erő
nem maradott bennem, de a' lélekzetem-is meg-reked. * Az-okáért 18
ismég illete engem mint egy embernek hasonlatossága, és meg-erősíte
engem, * és monda: Ne félly kívánságoknak férfia: békeség néked: erősödgyél-meg, és légy vastag. És mikor 19
szóllana velem, meg-erősödém, és
mondék: Szólly én Uram, mert megerősítettél engem. * És monda: Val- 20
lyon tudod-e miért jöttem hozzád?
és most meg-térek hogy harczollyak
a' Perzsák fejedelme-ellen. mikor én kimennék, meg-jelenék a' Görögök fe-
jedelme jövén. * Mindazáltal meg- 21
hirdetem néked a' mi jegyezve
vagyon az igasságnak irásában: és senki
ninch nékem segétőm mind ezekben, hanem chak Mihály
a' ti fejedelmetek.

XI. Rész.

1 A EN pedig a' Médus Dariusnak
első esztendejétől-fogva állék,
hogy meg-bátorodnék, és
2 meg-erősödnék. * És most
igasságot hirdetek néked. Ímé még
három király támad Perziában, és a'
negyedik fölötte sok gazdagságokkal
meg-gazdagúl mindenik-fölött: és
mikor erőt vészen gazdagságival, fel-
indít mindeneket Görög-ország-el-
3 len. * Támad pedig egy erős király, és
uralkodik nagy hatalommal, és azt
4 chelekeszi a' mi néki tetszik. * És mikor meg-állapodik, meg-romol az ő
országa, és el-osztatik az égnek négy
szeleire: de nem az ő maradékira, sem
az ő hatalmasága-szerént, mellyel
uralkodott. mert el-szaggattatik az ő
országa idegenekre-is, ezeken-kivűl.
5 * És meg-erősödik a' Déli király: és
egy az ő fejedelmi-közzül erőt vészen azon, és uralkodik a' tartomány-
6 ban: mert nagy az ő uralkodása. * És
esztendők-után szövetséget vetnek:
és a' Déli király leánya az Északi királyhoz mégyen barátságot szerzeni,
és nem jút az ő karjának erősségéhez,
sem meg nem áll az ő magva: és kézbe
adatik ő-maga, és a' kik őtet hozták,
az ő ifiai, és a' kik erősitik vala őtet
7 némelly időkbe. * És támad az ő gyö-
B kereinek chemetéiből egy fiatal: és el-
jő sereggel, és bé-mégyen az Északi
király tartományába: és gonoszúl bá-
8 nik vélek, és meg-győzi. * Annak-fölötte azoknak istenit-is, és faragott
képeit, és a' drága ezüst és arany edényit, fogva viszi Egyiptusba: ez
9 erőt vészen az Északi királyon. * És bémégyen az országba a' Déli király, és
10 viszsza-tér az ő földébe. * Annak fiai
pedig fel-indúlnak, és igen nagy hadaknak sokaságát gyűjtik-egybe, és
el-jő sietve, és áradva: és viszsza-tér, és
fel-indúl, és meg-ütközik az ő erejé-
11 vel. * És meg-háborittatván a' Déli király ki-mégyen, és hadakozik az Északi király-ellen, és igen nagy sokaságot készít, és a' sokaság az ő kezébe
12 adatik. * És meg-fogja a' sokaságot, és
C fel-emelkedik a' szive, és le-vér sok
13 ezeret, de erőt nem vészen. * Mert
meg-tér az Északi király, és sokkal nagyobb sokaságot készít hogy-sem az-
előtt: és az idők és esztendők-után, el-
mégyen sietve nagy sereggel, és igen
14 nagy gazdagsággal. * "Es az időkben

sokan

ſokan támadnak a' Déli király-ellen:
a'te engedetlen népednek fiai-is fel-
emelkednek hogy bé-tellyesíttsék a'
látáſt, és el-eſnek. * És el-jő az Éſzaki 15
király, és tőltéſt hord-őſzve, és meg-
vészi az igen erős váraſokat: és a' Déli
királynak karjai el nem bírják, és fel-
támadnak az ő válogatottai, hogy el-
lene-állyanak, és nem léſzē erőſsége.
* És el-jővén chelekeſzik ő-rajta 16
az ő tetſzéſe-ſzerént, és nem léſzen a'
ki ellene-állyon: és állani-fog a'ne-
mes földőn, és meg-emésztetik az ő
kezében. * És azon igyekezik hogy 17
el-jőjön az ő egéſz orſzágának el-fog-
lalására, és igazat chelekeſzik véle: és
a'leg-ſzebb leányt adgya néki, hogy
el-áltaſsa őtet: és nem léſzen-állandó,
ſem övé nem léſzen. * És fordíttya 18
orczáját a'ſzigetekre, és ſokakat meg-
vészen: és meg-ſzűneti az ő gyalázat-
tyának fejedelmét, és az ő gyalázat-
tya reá-fordúl. * És fordíttya orczá- 19
ját az ő földének birodalmára, és
meg-botlik, és meg-esik, és fel nem
találtatik. * És az ő helyébe, a'lég- 20
alább-valo áll, és a'királyi méltóſág-
ra méltatlan: és kevés napok-után
meg-rontatik, nem haraggal, ſem via-
dalban. * És áll az ő helyébe egy út- 21
álatos, és nem adatik annak a'királyi
tiſzteſség: és el-jő alattomban, és el-
foglallya az orſzágot chalárdſággal.
* És a'hadakozónak karjai meg-győ- 22
zettetnek tőle, és meg-rontatnak: an-
nak-felőtte a'ſzövetſégnek fejedel-
me-is. * És a'barátſágok-után, álnok- 23
ſágot chelekeſzik véle: és fel-mégyen,
és győzedelmet vészen kevés néppel.
* És bévelkődő és gazdag váraſokba 24
mégyen: és azokat chelekeſzi a'miket
nem chelekedtek az ő attyai, és az ő
attyainak attyai: az ő ragadományo-
kat, prédájokat, és gazdagſágokat el-
oſztya, és az igen erőſsek-ellen indít-
tya gondolatit: és ezt ideiglen. * És 25
fel-indúl az ő erőſsége, és az ő ſzíve a'
Déli király-ellen nagy ſereggel: és a'
Déli király hadra ingerlettetik nagy
és igen erős ſegétſégek-által: és meg
nem állanak, mert tanátſokat tartá-
nak ellene. * És a'kik véle kenyeret 26
éſznek, meg-rontyák őtet, és az ő ſe-
rege el-nyomattatik: és el-húllanak
igen ſok meg-ölettettek. * A' két ki- 27
rálynak ſzíve-is azon léſzen hogy go-
noſzúl chelekedgyenek, és egy aſz-
talnál hazugſágot ſzóllanak, és nem
haſználnak véle: mert még a'vég más 28
időre-valo. * És meg-tér az ő földére
ſok gazdagſágokkal: és az ő ſzíve a'
ſzent teſtamentom-ellē, és meg-che-
lekeſzi, és viſzſza-tér az ő földébe. * Bi- 29
zonyos időbē viſzſza-tér, és el-jő Dél-
re: és vem léſzē az elsőhöz haſonló az
utólſo. * És Hajók jőnek ő-reája és 30
a'Romaïak: és meg-verettetik, és viſz-
ſza-tér, és boſzſzonkodik a'Szent-
helynek teſtamentoma-ellē, és meg-
chelekeſzi: és viſzſza-tér és gondol-
kodik azok-ellen, a'kik el-hatták a'
Szent-helynek teſtamentomát. * És a' 31
karok melléje állanak, és meg-ferte-
tetik az erőſségnek Szent-helyet, és
el-vészik a'ſzűntelen-valo áldozatot:
és a'puſztaſágban téſzik az útálatoſ-
ſágot. * És az iſtentelenek a'teſta- 32
mentom-ellen álnokúl chalárdkod-
nak: az őIſtenét-túdó nép pedig, meg-
tartyá, és meg-chelekeſzi. * És a'túdó- 33
ſok a'nép-kőzőtt ſokakat tanítnak:
és el-húllanak, a'fegyver, és a'tűz, 's a'
fogſág, és a'ſok napokig-valo rablás-
miatt. * És mikor el-eſnek, fel-emel- 34
tetnek kichiny ſegétſéggel: és hozzá-
jok adgyák magokat nagy ſokan cha-
lárdúl. * És a'túdóſok-kőzzűl el-húl- 35
lanak, hogy meg-próbáltaſsanak, és
ki-válogattaſsanak, és meg-feiríttes-
ſenek az el-rendelt ideig: mert még
más idő léſzen. * És az ő akarattya- 36
ſzerént chelekeſzik a'király, és fel-e-
melkedik, és fel-magaſztaltatik min-
den iſten-ellen: és az iſteneknek Iſte-
ne-ellen nagyokat ſzóll, és ſzeren-
chés léſzen, míg bé-tellyék a'harag:
mert meg-lőtt a'végezés. * És az at- 37
tyainak Iſtenével nē gōdol: és az aſz-
ſzony'állatoknak kívanſágibā léſzē, és
ſenkivel az iſtenek-kőzzűl nē gondol:
mert mindenek-ellen támad. * A' 38
Máozim Iſtent pedig az ő helyén fog-
ja tiſztelni: és az Iſtent, a'kit nem
tudtak az ő attyai, tiſzteli arannyal és
ezűſtel, és drága kővel, és drága mar-
hákkal. * És azt chelekeſzi hogy meg- 39
erőſsíttſe a'Maozimot idegen Iſten-
nel, a'kit meg-iſmért, és meg-ſokaſít-
tya dichőſégét, és hatalmat ád nékik
ſokakon, és a'földet el-oſztya ingyen.
* És az el-rendelt időben harczolni- 40
fog ellene a'Déli király, és mint a'ſzél-
vész mégyen-ellene az Éſzaki király,
ſzekerekkel, és lovagokkal, és hajók-
nak nagy ſokaſágával, és bé-mégyen
a'földekre, és el-rontya, és által-járja:

* Es bé-

* És bé-mégyen a'dichőséges főldre, 41
és sokan le-omlanak: egyedűl ezek 10 D
szabadúlnak-meg pedig az ő kezéből, Edom, és Móab, és az Ammon fiainak fejedelemsége. * És a'kezét a' 42
főldekre veti: és az Egyiptus Főlde meg nem menekedik. * És uralkodik 43 11
Egyiptusnak arany és ezűst kinchein, és mindé drága marháin: Líbián's Szerechen-országon-is által-mégyen. * 44
És a'hír meg-háborittya őtet Napkeletről 's Eszakról: és el-jő nagy sokasággal hogy meg-rontson és meg-öllyön igen sokakat. * És fel-von- 45
nya sátorát Apadnóban a'tengerek-között, a'híres és szent hegyen: és annak teteiglen mégyen, és senki meg nem segéti őtet.

XII. Rész.

AZ időben pedig fel-támad 1
Mihály a'nagy fejedelem, ki A 1
a'te népednek fiaiért áll: és A
el-jő az idő a'minémű nem 2
vólt attól-fogva hogy a'nemzetségek kezdettenek lenni mind az ideiglen. És abban az időben meg-szabadúl a'te néped, valaki bé-írva találtatik a' 3
könyvben. * És sokan azok-közűl a' 2 4
kik alusznak a'főld porában, fel-ébrednek: "némellyek örök életre, és
"Mat. 25. d. 46 némellyek gyalázatra, hogy azt örökké lássák. * A'kik pedig tudósak 3 5
† Sap. 3. b. 7. lésznek, † tündökleni-fognak mint az erősségnek fényessége: és a'kik az igasságra oktatnak sokakat, mint a' 4
chillagok örökkön örökké. * Te pedig Dániel zárd-bé a'beszédeket, és pecsételd-bé a'könyvet, az el-rendelt B 6
ideig: nagy sokan által-mennek, és sok-féle lészen a'tudomány. * És látám én Dániel, és ímé mint-ha más 5 7
kettő állana: eggyik innét a'folyó-víz partyán, és a'másik túl a'folyó-víznek másik partyán. * És mondék a'férfiúnak, a'ki gyólch ruhába vala öltözve, 6 8
a'ki a'folyó-víz-főlött áll vala: Mikor 9
lészen vége e'chodáknak? * És hallám 7
a'gyólch ruhákba öltözött férfiat, ki
"Apoc. 10. a. 5. a'folyó-víz-főlött áll vala, "mikor C
fel-emelte vólna a'jobb és bal kezét 10 B
az égre, és meg-eskűtt vólna az örökké-élőre, hogy ideig, és idők-ig, és fél ideig. És mikor el-végeződik a'szent 11
nép kezének meg-rontása, bé-telnek mind ezek. * És én hallám, és nem értém. És mondék: Uram, mi lészen ezek-után? * És monda: Menny-el Dániel, mert bé vannak zárva, és bépechételve a'beszédek, az el-rendelt ideig. * Ki-válogattatnak, és megfeiríttetnek, és mint a'tűz meg-próbáltatnak sokan: és istentelenűl chelekeszenek az istentelenek, és nem érti senki az istentelenek-közzűl, a'tudósok pedig értik. * És az időtől-fogva 11
mikor el-vétetik a'szűntelen-valo áldozat, és a'pusztaságba tétetik az útálatosság ezer két-száz kilenczvén napig. * Bóldog, a'ki várakozik, és el-éri 12
az ezer három-száz harmincz-ötnapot. * Te pedig menny-el a'hová rendeltettél, és meg-nyugoszol, és a'te 13
sorsodban állasz a'napok végéig.

Eddig olvastuk Dánielt a'Zidó könyvben. A'mellyek következnek a' könyv végéig, a'Teodótzion könyvéből fordíttattak

XIII. Rész.

ES vala egy férfiu ki Bábylonban lakik vala, és annak neve 1
Jóakim: * És vőn Susána-nevű 2
feleséget, a'Helczias leányát, 3
ki igen szép és Isten-félő vala: * mert a'szűléi, mivelhogy igazak valának, oktaták az ő leányokot a'Moyses törvénye-szerént. * Jóakim pedig 4
igen gazdag vala, és gyümölchös kerte vala közel a'házához: és ő-hozzájá gyűlnek vala a'Zidók, mivelhogy bőchülletesb vala minnyájoknál. * És 5
rendeltetének a'nép-közzűl két vén bíráták abban az esztendőben: kik-felől szóllott az Úr: Hogy a'hamisság Bábylonból a'vén bíráktól származott, a'kik láttatnak vala a'népet igazgatni. * Ezek gyakorlyák vala a'Jóakim 6
házát, és azokhoz jőnek vala minnyájan a'kiknek törvények vala. * Mikor 7
pedig a'nép meg-tért vólna dél-tájban, bé-mégyen vala Susanna, és sétál vala az ő férjének gyümölchös kertében. * És látták vala a'vének hogy 8
minden-nap bé-menne, és sétálna: és
fel-gerjedének az ő kívánságára: * és 9
el-fordíták az ő elméjeket, és le-hajták a'szemőket hogy ne látnák az eget, se meg ne emlekeznének az igaz
itéletekről. * Az-okáért meg-sebe- 10 B
sedve valának mind ketten annak szerelmében, és meg nem jelenték egymásnak az ő fájdalmokot: * mert szé- 11
gyenlik vala meg-jelenteni egy-másnak az ő kívánságokat, véle akarván
hálni: * és figyelmeznek vala min- 12
den-nap szorgalmatosban hogy látnák őtet. És monda eggyik a'másiknak:

nak: * Menny ünk haza, mert ebédünk
órája vagyon. És ki-menvén el-távo-
zának egy-mástól. * És mikor visza-
tértek vólna, egybe-találának: és ta-
dakozván egy-mástól az okát, meg-
vallák az ő kívánságokat: és akkor
eggyűtt időt rendelének, mikor ta-
lálhanák őtet egyedűl. * Lőn pedig,
mikor alkalmatos napra figyelmez-
ének bé-ménc némelykor mint teg-
nap's tegnap-előtt, csak két leánnyal,
és meg akara mosódni a'gyümölchös
kertben: mert hévség vala: * és nem
vala ott senki, a'két el-rejtezett. És
lőtt-sze mlélő véneken-kívül. * Mon-
á ő azért a'leányoknak: Hozzanak
nékem olajt, és szappant, és a'gyü-
mölchös kert ajtait zárjátok bé, hadd
mosodgyam meg. * És meg-chele-
kedék a'mint parancholta vala: és bé-
zárák a'gyümölchös kert ajtait, és
ki-menének a'házúl so ajtón, hogy el-
hozzák a'miket parancholt vala: és
nem tudgyák vala hogy a'vének ott-
ben el-rejtezték. * Mikor pedig ki-
mentek vólna a'leányok, fel-kelének
a'két vének, és hozzája futának, és
mondának: * Ímé a'gyümölchös kert
ajtai bé-zárva vannak, és senki minket
nem lát, és mi a'te kívánságodban va-
gyunk: az-okáért engedgy nékünk,
és közösűly velünk. * hogy ha nem
akarod, bizonyságot mondunk ellened, hogy egy ifiu vólt veled, és azért
küldötted-ki a'leányokat tőled. * Fel-
buzgólkodék Susana, és monda:
Szorongatásim vannak minden-fe-
lől: mert ha ezt chelekeszem, halál om
az nékem: ha pedig nem chelekeszem,
ki nem menekedem kezeitekből. * De
jobb nékem chelekedet-nélkül ke-
rítetekbe esnem, hogysem vétkezzem
az Úr szine-előtt. * Es fel-kiálta nagy
szóval Susanna: fel-kiáltának pedig a
vének-is ő-ellene. * És el-futa egy-
gyik a'gyümölchös-kert ajtaihoz,
és fel-nyitá. * Mikor azért hallották
vólna a'kiáltást a'házi szolgák a'gyü-
mölchös-kertben, bé-rohanának a'
so ajtón hogy látnák mi vólna.
* Mineh-utánna pedig a'vének szó-
lának, fölőtte igen meg-pirulának a'
szolgák: mert soha nem mondatott
vala ollyan dolog Susanna-felől. És
lőn másod nap. * És midőn el-jőt-
vólna a'nép Joakimhoz az ő férjéhez,
jövének a'vén-is rákva lévén hamis
gondolattal Susána-ellen, hogy meg-

nak: * Mennyünk haza, mert ebédnek
13 órája vagyon. És ki-menvén el-távo-
zának egy-máftól. * És mikor viſzſza-
14 tértek vólna, egybe-találának: és tu-
dakozván egy-máftól az okát, meg-
vallák az ő kívánſágokat: és akkor
eggyütt időt rendelének, mikor ta-
15 lálhatnák őtet egyedül. * Lőn pedig,
mikor alkolmatos napra figyelmez-
nének, bé-méne némelykor mint teg-
nap's tegnap-előtt, chak két leánnyal,
és meg akara moſódni a'gyümölchös
16 kertben: mert hévſég vala: * és nem
vala ott ſenki, a'két el-rejtezett, és
17 őtet-ſzemlélő véneken-kivül. * Mon-
da azért a'leányoknak: Hozzatok
nékem olajt, és ſzappant, és a'gyü-
mölchös kert ajtait zárjátok-bé, hadd
18 moſódgyam-meg. * És meg-chele-
kedék a'mint parancholta vala: és bé-
zárlák a'gyümölchös kert ajtait, és
ki-menének a'hátúlſo ajtón, hogy el-
hoznák a'miket parancholt vala: és
nem tudgyák vala hogy a'vének ott-
19 ben el-rejteztek. * Mikor pedig ki-
C mentek vólna a'leányok, fel-kelének
a'két vének, és hozzája futának, és
20 mődának: * Ímé a'gyümölchös-kert
ajtai bé-zárva vannak, és ſenki minket
nem lát, és mi a'te kívánſágodban va-
gyunk: az-okáért engedgy nékünk,
21 es kőzősüly velünk. * hogy-ha nem
akarod, bizonyſágot mondunk elle-
ned, hogy egy ifiu vólt veled, és azért
22 küldötted-ki a'leányokat tőled. * Fel-
fohászkodék Suſanna, és monda:
Szorongatáſim vannak minden-fe-
lől: mert ha ezt chelekeſzem, halálom
az nékem: ha pedig nem chelekeſzem,
ki nem menekedem kezeitekből. * De
23 jobb nékem chelekedet-nélkül ke-
zeitekbe eſnem, hogy-ſem vétkeznem
az Úr ſzine-előtt. * Es fel-kiálta nagy
24 ſzóval Suſanna: fel-kiáltának pedig a'
vének-is ő-ellene. * És el-futa eg-
25 gyik a'gyümölchös-kert ajtaihoz,
és fel-nyitá. * Mikor azért hallották
26 vólna a'kiáltáſt a'házi ſzolgák a'gyü-
mölchös-kertben, bé-rohanának a'
hátúlſo ajtón hogy látnák mi vólna.
* Minek-utánna pedig a'vének ſzol-
27 lának, főlőtte igen meg-pirulának a'
D ſzolgák: mert ſoha nem mondatott
vala ollyan dolog Suſanna-felől. És
lőn máſod nap. * És midőn el-jőtt
28 vólna a'nép Joakimhoz az ő férjéhez,
él-jőve a'két vén-is rakva lévén hamis
gondolattal Suſaña-ellen, hogy meg-
29 ölnék őtet. * És mondának a'nép-
előtt: Küldgyetek Suſannához a'Hel-
czias leányához a'Jóakim feleſégé-
30 hez. És mingyárt el-küldének. * És
el-jőve a'ſzűléivel, és gyermekivel, és
31 minden rokonival. * Suſanna pedig
32 igen gyenge vala, és ſzép ábrázatu. *
Azok pedig a'hamiſsak meg-paran-
cholák hogy fel-fődnék (mert bé-
fődve vala) hogy akár chak úgy elé-
33 gednének-meg az ő ſzépſégével. *
Sírnak vala azért az övéi, és minnyá-
34 jan a'kik iſmérték vala őtet. * Fel-kel-
vén pedig a'két vén a'nép-kőzőtt, a'
35 kezőket a'fejére tévék. Ki ſírván fel-
tekínte az égre: mert az ő ſzive biza-
36 kodik vala az Úrban. * És mondá-
nak a'vének: Midőn mi egyedül ſé-
tálnánk a'gyümölchös-kertben, bé-
jőve ez két leánnyal: és bé-zárlá a'gyü-
mölchös-kert ajtait, és el-bochátá
37 tőle a'leányokat. * És hozzája jőve
egy ifiu, ki el-rejtezve vólt, és kőzős-
38 süle véle. * Mi pedig mikor a'kert-
nek ſzegletiben vólnánk, látván a'go-
noſságot, hozzájok futánk, és láttuk
39 őket egy-máſsal kőzősődni. * És a-
mazt ugyan meg nem foghattuk,
mert erősb vólt nálunknál, és fel-
40 nyitván az ajtót, ki-ugrott: * ezt pedig
E mikor meg-fogtuk vólna, meg-kér-
dők ki vólna az ifiu; és nem akará
meg-jelenteni nékünk: e'dolognak
41 tanúi vagyunk. * Hűn nékik a'ſoka-
ſág, úgy-mint véneknek, és a'nép bi-
42 ráinak, és halálra ítélék őtet. * Fel-
kiálta pedig nagy ſzóval Suſanna, és
monda: Őrők Iſten, ki a'titkoknak
túdója vagy, ki mindeneket tudſz mi-
nek-előtte meg-légyenek, * te tudod
43 hogy hamis bizonyſágot ſzóllottak
ellenem: és ímé meg-halok, holott
ſemmit nem chelekedtem azokban,
a'miket ezek gonoſzúl kőltőttek elle-
44 nem. * Meg-halgatá pedig az Úr az ő
45 ſzavát. * És mikor a'halálra vitetnék,
fel-indítá az Úr egy ifiu gyermeknek
ſzent lelkét, kinek Dániel vala neve:
46 * És fel-kiálta nagy ſzóval: Tiſzta va-
47 gyok én ennek vérétől. * És az egéſz
nép hozzája fordúlván, monda: Mi-
48 choda beſzéd ez, a'mellyet ſzóllál? *
Ki midőn kőzőttők állana, monda:
Illyen balgatagok vattok-e Iſraël fiai,
nem ítélvén, ſe nem iſmérvén az iga-
zat, halálra kárhoztattátok-e az Iſraël
49 leányát? * Térjetek-viſzſza az ítéletre,
mert hamis bizonyſágot ſzóllottak

ellene. * Viszsza-tére azért a'nép siet-
séggel, és mondának néki a'vének: 50 F
Jöj-ide, és üllyköszinkbe, és jelentsd-
meg nékünk: mert néked adta az Isten 1
a'vénségnek tiszteletit. * És monda- 51 A
nékik Dániel: Válaszszátok-el őket-
távúl egy-mástól, és meg-ítélem őket. 2
* Mikor azért el-váltak vólna egy- 52
mástól, elő-hívá az eggyikét közzűlök, és monda néki: Gonosz napok-
ban viszsza-aggott, most jöttek elő a' 3
te bűneid, mellyeket ez-előtt chele-
kedtél: * hamis itéleteket itélvén, az 53
ártatlanokat el-nyomván, és el-bo-
chátván a'vétkeseket, holott az Úr 4
"Exod. mondotta: "Az ártatlant és az igazat
23. 8. 4. meg ne öllyed: * Most azért ha láttad 54
őtet, mond-meg michoda fa-alatt lát-
tad őket egy-mással beszélgetni. Ki 5
monda: Schínus-fa-alatt. * Monda 55
pedig Dániel: Igazán hazudál a'fejed-
re: Mert imé az Isten Angyala senten-
tziát vévén tőle, két-felé vág téged. * 56 6
És azt félre állatván, hagyá a'másikat B
elő-jőni, és monda néki: Kánaánnak,
és nem Júdának magva-, a'szépség 7
chalt-meg téged, és a'kívánság el-for-
dította a'te szívedet: * így chelekesz- 57
tek vala az Izraël leányival, és azok
félvén szólnak vala néktek: de a'Júda
leánya nem szenvedte-el a'tí hamis- 8
ságtokat. * Most azért mond-meg né- 58
kem, michoda fa-alatt tapasztaltad
őket egy-mással beszélgetni? Ki mon-
da: Tölgy-fa-alatt. * Monda pedig 59 9
Dániel: Igazán hazudál te-is a'fejedre: G
mert itt vagyon az Úr Angyala, fegy-
vere-lévén, hogy két-felé vágjon té-
ged, és meg-öllyön títeket. * Fel-kiál- 60 10
ta azért az egész gyülekőket nagy szó-
val, és áldák az Istent a'ki meg-szaba-
díttya az ő-benne bízókat. * És fel-tá- 61 11
madának a'két vén-ellen (mert meg- C
győzte vala őket Dániel az ő szájokból
hogy hamis bizonyságot mődottak)
és chelekedének vélek, a'mint gono- 12
szúl chelekedtek vala félebaráttyok-
† Deut. ellen, * † hogy a'Moyses törvénye- 62
9. d. 19. szerént chelekednének: és meg-ölék
őket, és meg-szabadúla az ártatlan vér 13
az napon. * Helczias pedig, és a'fele- 63
sége dícsérék az Istent az ő leányok-
ért Susannáért, Joakimmal az ő fér-
jével, és minden- rokonságokkal,
hogy nem találtatott vólna rút do-
log ő-benne. * Dániel pedig naggyá 64
lőn a'nép-előtt a'naptól-fogva, és
az-után. * És Astiages király az ő at- 65

tyaihoz tétetek, és a'Perſiai Czyrus
vévé magához az ő országát.

XIV. Rész.

DÁniel pedig a'király vendé-
ge vala, és tiszteletes vala
minden baráti-fölött. * Vala
egy Bel-nevű bálvány-is a'
Bábylóniaiaknál: és költenek vala ara-
ra minden-nap tizen-két mérték żem-
lye-lisztet, és negyven juhot, és hat-
korsó bort. * A'király-is tiszteli vala
azt, és el-mégyen vala minden-nap
azt imádni: Dániel pedig az ő Istenét
imádgya vala. És monda néki a'király:
Miért nem imádod a'Belt? * Ki felel-
vén, monda néki: Mert nem tisztelem
a'kézzel chinált bálványokat, hanem
az élő Istent, a'ki az eget és a'földet
teremtette, és hatalma vagyon min-
den testen. * És monda a'király néki:
Nem láttatik-e néked a'Bel élő Isten-
nek lenni: Nem látod-e menyit észik
és iszik napon-ként? * És monda Dá-
niel nevetvén: Meg ne chalatkozzál,
király; mert ez belől sárból, és kívül
rézből-valo, és nem észik soha. * És
meg-haraguván a'király elő-hívá an-
nak papjait, és monda nékik: Ha meg
nem mongyátok nékem, kichoda a'
ki meg-észi e'költséget, meg-halok.
* Ha pedig meg-mutattyátok, hogy
Bel észi-meg ezeket, meg-hal Dániel,
mert káromlotta a'Belt. És monda
Dániel a'királynak: Légyen a'te igéd-
szerént. * Valának pedig a'Bel papjai
hetvenen, feleségek, és apródgyok, és
fiok-nélkül. És el-méne a'király Dá-
niellel a'Bel templomába. * És mon-
dának a'Bel papjai: Ímé mi ki-me-
gyünk: és te király tedd-le az étkeket,
és öltsed a'bort, és zárd-bé az ajtót,
és pechételd-bé a'te gyűrőddel: * és
mikor bé-mégy reggel, ha úgy nem
találandod hogy mindeneket meg-
ött a'Bel, halállal hallyunk-meg, vagy
Dániel a'ki mí-ellenünk hazudott. *
Nē gondolnak vala pedig azzal, mert
az asztal-alatt ál-ajtót chináltak vala,
és azon meńek vala-bé mindenkor, és
meg-észik vala azokat. * Lőn azért
minek-utáńa ki-mentenek amazok, a'
király az étkeket Bel-eleibe rakā: pa-
ranchola Dániel a'szolgainak, és ham-
vat hozának, és el-hínté az egész tem-
plombā a'király-előtt: és ki-menvén
bé-zárlák az ajtót: és bé-pechételvén
a'király gyűrőjével, el-menének. * A'
papok pedig bé-menének éjjel az ő

szokások-szerént, és a'feleségök 's a' fiok: és meg-évének mindeneket, és meg-ivának. * Fel-kele pedig a'király 15 jó reggel, és Dániel ő-vele. * És monda 16 a'király: Éppen vannak-e, Dániel, a'pechétek? Ki felele: Éppen, király. * És mihelyen fel-nyitotta vólna az 17 ajtót, tekintvén a'király az asztalt, felkiálta nagy szóval: Nagy vagy Bel, és ninch te-nálad semmi álnokság. * 18 És nevete Dániel: és meg-tartóztatá a'királyt hogy bé ne menne: és monda: Ímé a'padimöntom, vedd eszedbe kichoda nyomdoki ezek. *És monda 19 a'király: Látom a'férfiak és aszszonyállatok és gyermekek nyomdokit. És meg-haraguvék a'király. * Akkor 20 ragadá a'papokat, és az ő feleségöket, és fiokat: és meg-mutaták néki a'rejtek ajtókat, mellyeken bé-mennek vala, és meg-észik vala a'mik az asztalon valának. *Meg-ölé azért őket a'király, és Belt a'Dániel hatalmába adá: ki el-rontá azt, és annak templomát. * És vala egy nagy sárkány azon 22 a'helyen, és tisztelik vala azt a'Babyloniaïak. *És monda a'király Dánielnek: Ímé most nem mondhatod hogy 23 ez nem élő Isten: imádgyad azért ezt. * És monda Dániel: Az én Uramat Ist- 24 tenemet imádom: mert ő az élő Isten: E ez pedig nem élő Isten. * Te pedig király, adgy hatalmat nékem, és meg- 25 ölöm a'sárkányt kard és pálcza-nélkül. És monda a'király: Adok néked. * Dániel azért szurkot vön, és hájat, és szőrt, és egybe-főzé: és darabokra chinálá, és a'sárkánynak szájába adá, és meg-hasada a'sárkány. És monda: Ímé a'kit tiszteltek vala. * 27 Mellyet mikor hallottak vólna a'Babylóniaïak, fölötte igen boszszonkodának: és egybe-gyűlvén a'király-ellen, mondának: Zidóvá lött a'király: Belt el-rontotta, a'sárkányt megölte, a'papokat-is meg-ölte. * És, 28 mikor a'királyhoz mentek vólna, mondának: Add kezünkbe Dánielt, mert egyéb-képpen meg-ölünk té- 29 ged, és a'te házadat. * Látá azért a'király hogy fölötte igen reá erősödnének: és a'szükségtől kénszeríttetvén 30 kezekbe adá Dánielt. * Kik őtet az oroszlányok vermébe veték, és hat nap-ig vala ott. * A'veremben pedig 31 hét oroszlány vala, és azoknak minden-napra két test adaték, és két juh: és akkor nem adatának nékik, hogy 32 meg-ennék Dánielt. * Vala pedig Habakuk Próféta Judæában, és ő étket főzött vala, és kenyeret aprított vala egy edénybe: és a'mezőre mégyen vala hogy az aratóknak vinné. *És monda az Úr Angyala Habakuknak: Vidd-el az ebédet, a'melly nálad vagyon, Bábylonba Dánielnek, ki az oroszlányok 34 vermében vagyon. *És monda Habakuk: Uram, Bábylont nem láttam, és 35 a'vérmet nem tudom. *"És meg-fogá G őtet az Úr Angyala tetejénél-fogva, és el-vivé őtet a'feje hajánál-fogva, és le-tévé őtet Bábylonban a'verem-fölibe az ő lelkének sebességével. * És 36 kiálta Habakuk, mondván: Dániel Istennek szolgája, vedd-el az ebédet, 37 mellyet néked az Isten küldött. * És monda Dániel: Meg-emlekeztél rólam, Isten, és el nem hattad a'tégedszeretőket. * És fel-kelvén Dániel, é- 38 vék. Az Úr Angyala pedig azonal helyére állatá Hábákukot. * El-jöve azért a'király heted napon hogy siratná 39 Dánielt: és a'veremhez méne, és bétekínte, és íme Dániel az oroszlányok között ül vala. *És fel-kiálta nagy szóval a'király, mondván: Nagy vagy Uram Dánielnek Istene. És ki-vonyá 40 őtet az oroszlányok verméből. * Azokat pedig, a'kik az ő veszedelmének okai vóltak, a'verembe veté, és megemésztetének egy szem-pillantásban 41 ő-előtte. * Akkoron monda a'király: Féllyék minnyájan a'földön-lakók a'Dániel Istenét: mert ő a'meg-szabadító, jeleket és chodákat chelekedő a'földön: a'ki meg-szabadította Dánielt az oroszlányok verméből. 42

OSEAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly lőtt Oseáshoz a'Béeri fiához, Oziásnak, Joatánnak, Akaznak, Ezekiásnak, a' Júda királyinak napjaiban, és Jeroboámnak a'Jóas fiának az Israël kirá- 1 A 2 lyának napjaiban. * Kezdete az Úr beszédének Oseásban: és monda az Úr B Oseásnak: Eredgy végy magadnak paráznа feleséget, és nemzj magadnak paráznaságnak fiait: mert paráználkodván el-szakad a'föld az Úrtól. *És 3 el-méne, és vévé Gómert a'Debelaim

" Ezéc. 8. a. 3.

leányát: és méhében fogada, és fiat-
szűle néki. *És monda az Úr néki: Híjad a'nevét Jezrahel-nek: mert még egy-kevesé, és meg-látogatom az Jezrahel vérét a'Jehu házán, és megszűnetem az Israël háza országát. * És azon a'napon meg-rontom az Israël kéz-íját a'Jezrahel völgyében. * És ismég fogada méhében, és leányt szűle. És monda néki: Híjad a'nevét, Irgalmasság-nélkül-valónak: mert többé nē könyörűlök az Israël házán, hanem tellyességgel el-feletkezem rólok. *És a'Júda házán könyörűlök, és meg-szabadítom őket az ő Urokban Istenekben: és nem szabadítom-meg őket kéz-íjal, és kardal, és viadallal, és lovakkal, és lovagokkal. * És el-választá a'téjtől, azt a'ki Irgalmasságnélkül vala. És méhében fogada, és fiat szűle. * És monda: Híjad a'nevét: Nem-én népem: mert tí nem én népem vattok, és én nem lészek tiétek. *És lészen az Israël fiainak száma mint a'tenger fövenye, melly mértek-nélkül vagyon, és meg nem számláltatik. " És lészen a'helyen a'hol azt mondyák nékik; Nem én népem vattok tí: az mondatik nékik; Az élő Istennek fiai. * És egybe-gyűlnek a'Júda fiai, és az Israël fiai egyenlő-képpen: és magoknak egy fejet- emelnek, és felmennek a'földről: mert nagy a'Jezrahel napja-.

" *Rom. 9. c. 16.*

II. Rész.

MOndgyátok-meg az atyátok-fiainak: Én népem; és a'húgotoknak: Irgalmasságot nyert. * Itéllyétek-meg az anyátokat, itéllyétek-meg: mert ő nem én feleségem, és én nem vagyok ő férje. vegye-el az ő paráznaságit az ő orczája-elől, és az ő házasság-törésit az ő emlői-közzűl. * Hogy valamiképpen mezítelen ne vetkőztessem őtet, és ne tegyem őtet az ő szűletése napja-szerént: és ne tegyem őtet mint a'puszták, és ne tegyem őtet mint a'járatlan földet, és meg ne öllyem őtet szomjúval. *És az ő fiain nem könyörűlök: mert- paráználkodásoknak fiai. * mert paráználkodott az annyok, meg-szégyenittetett a'ki méhébe fogadta őket: mert azt mondá: Elmegyek az én szeretőim-után', kik meg-adgyák nékem az én kenyereimet, és a'vizeimet, a'gyapjamat, és a'lenemet, az olajomat, és az italomat.

* Az-okáért ímé én bé-fövényezem a'te útadat tövisekkel, és bé-fonom- azt sövénnyel, és az ő ösvényit fel nem találja. * És követi az ő szeretőit, és el nem éri őket: és keresi őket, és meg nem találja, és mond: El-megyek, és visszta-térek az én első férjemhez: mert jobban vóltam akkor- hogy-sem most. * És ő nē tudta, hogy én adtam néki a'gabonát, és a'bort, és az olajt, és az ezűstöt meg-szaporítottam néki, és az aranyat, a'mellyeket Baálra költöttek. * Az-okáért visszatérek, és el-vészem az én gabonámat az ő idejében, és az én boromat az ő idejébē, és ki-szabadítom az én gyapjamat és a'lenemet, mellyek bé-födik vala az ő gyalázattyát. * És most ki-nyilatkoztatom az ő bolondságát az ő szeretőinek szemök-előtt, és a'férfiu ki nem szabadíttya őtet kezemből: * és meg-szűnetem minden örömét, innepét, új hóld innepét, szombattyát, és mindē ünepes idejét. * És megveszítem az ő szőlőjét, és a'füge-fáját: mellyekről azt módotta: Ezek a'jutalmak, enyímek, mellyeket adtak nékē az én szeretőim: és erdővé tészem azt, és meg-észi azt a'mezei vad. * És meglátogató őtet a'Báalim napjaiért, mellyeken jó illatot éget vala, és fel-ékesíttetik vala az ő fülbe-függőjével, és kősönty űjével, és mégyen vala a'szeretői-után, és én-rólam el-feletkezik vala, úgy-mond az Úr. * Az-okáért, ímé én édesgetem őtet, és a'pusztába viszem őtet: és az ő szíve-szerént szólok. * És meg-adom néki az ő szőlőmívesit azon helyből, és az Akor völgyét a'reménségnek ki-nyilatkozására: és énekel ott az ő ifiuságának napjai-szerént, és az ő Egyiptusból-való fel-jövetelének napjai-szerént. * És lészē az napon, úgy-mond az Úr: hínyi-fog engē: Én férjem: és nē hí engē többé, Báali-nak. * És el-vészem a'Báalim neveit a'szájából, és meg nē emlekezik többé azok nevéről. * És szövetséget szerzek nékik azon a'napon a'mezei vaddal, és az égi madárral, és a'földi chúszó-mászóval: és a'kézíjat, és a'kardot, és a'hadat el-veszteem a'földről: és el-alutom őket bátorságoson. * És magamnak jegyezlek téged örökké: és jegyezlek téged igasságban, és itéletben, és irgalmasságban, és könyörűletességekbē. * És hittel jegyezlek téged magamnak: és meg-tudod

hogy

hogy én vagyok az Ur. * Es léſzen az 21
napon: Meg-halgatom, úgy-mond az
Úr, meg-halgatom az egeket, és azok
meg-halgattyák a'földet. * És a'föld 22
meg-halgattya a'búzát, és a'bort, és
az olajt: és ezek meg-halgattyák Jez-
rahelt. * És bé-vetem őtet magamnak 23
a'földbe, és könyörűlök azon, a'ki Ir-
galmaſság-nélkűl vólt. * « És azt 24
mondom a Nem én népemnek: Én
népem vagy te: és ő azt mongya: Én
Iſtenem vagy te.

« Rom. 9. c. 25. 1. Pet. 1. b. 10.

III. Rész.

ES monda az Úr nékem: Még-is 1
menny-el, és szeress aſszony- A
állatot kit az ő ſzeretője ſze-
ret, és házaſság-törőt: a'mint
ſzereti az Úr az Iſraël fiait, és ők ide-
gen iſtenekre néznek, és ſzeretik a'
ſzőlő ſzemeknek héjár. * És meg-ſzer- 2
zém őtet magamnak tizen-öt ezüſt
pénzen, és más-fél kőből árpán. * És 3
mondék néki: Sok napok-ig várakoz- B
zál reám: ne paráználkodgyál, és ne
légy más férfiúé: de én-is meg-várlak
téged. * mert ſok napok-ig űlnek az 4 D
Iſraël fiai király-nélkűl, és fejedelem-
nélkűl, és áldozat-nélkűl, és óltár-
nélkűl, és éfod-nélkűl, és képek-nél-
kűl. * † és az-után meg-térnek az Iſ- 5
raël fiai, és meg-keresik az ő Urokat
Iſteneket, és Dávidot az ő királyokat:
és félik az Urat, és az ő javát, az utólſo
időben.

« Ezec. 34. c. 23.

IV. Rész.

HAllyátok az Úr igéjét Iſraël 1
fiai, mert törvénye vagyon A
az Úrnak a'föld lakóival:
mert nincs igaſság, és nincs
irgalmaſság, és nincs Iſteni tudo-
mány a'földön. * Az átok, és a'hazug- 2
ſág, és a'gyilkoſság, és a'lopás, és a'há-
zaſság-törés el-áradtak, és a'vér a'vért
illette. * Az-okáért sírni-fog a'föld, 3
és meg-erőtelenűl minden a'ki azon
lakik, a'mezei vaddal, és az égi ma-
dárral: de a'téger halai-is egybe-gyűj-
tetnek. * Mindazáltal ſenki ne ítél- 4
lyen: és ne vádoltaſsék a'férfiu: mert
a'te néped, mint a'kik ellene-monda-
nak a'Papnak. * És el-ésel ma, és el-e- 5
sik a'próféta-is veled: éjjel halgat- B
tattam az anyádat. * Halgatott az én 6
népem, mivelhogy nem vólt tudomá-
nya: mivelhogy te a'tudományt meg-
vetetted, meg-verlek téged, hogy
papſágban ne ſzolgálly nékem: és el-
feleltkeztél a'te Iſtenednek törvényé-
ről, el-feleltkezem én-is a'te fiaidról. 7
* Az ő ſokaſágok-ſzerént vétkeztek
nékem: az ő dicsőſégeket gyalázatra
fordítom. * Az én népemnek bűneit 8
éſzik-meg, és azoknak hamiſságokra
fel-emelik az ő lelkeket. * És léſzen 9
mint a'nép, úgy a'pap: és meg-látoga-
tom őtet az ő útaiért, és az ő gondola-
tiért meg-fizetek néki. * És éſznek, és 10
C
meg nem elégednek: paráználkodtak,
és meg nem ſzűntek: mert az Urat el-
hatták meg nem őrizvén. * A'paráz- 11
naſság, és a'bor, és a'réſzegſég el-véſzik
az értelmet. * Az én népem az ő fájától 12
kérdezkedett, és az ő pálczája felelt
néki: mert a'paráználkodáſoknak lel-
ke chalta-meg őket, és az ő Iſtenektől
el-ſzakadtak paráznalkodván. * A'he- 13
gyek tetein áldoznak vala, és a'hal-
mokon égetik vala a'jó illatot: cher-
fa, és nyár-fa, és terpentína-fa-állatt,
mert jó vala annak az árnyéka: az-okáért paráználkodni-fognak a'ti leányi-
tok, és a'mátkáitok házaſság-törők
léſznek. * Nem látogatom-meg a'ti 14
leányitokat mikor paráználkodnak,
és a'mátkáitokat mikor házaſságot
törnek: mert ők a'kurvákkal nyájaſ-
kodnak vala, és az aſzſzonyoſokkal
áldoznak vala, és az értelem-nélkűl
valo nép meg-verettetik. * Ha paráz- 15
nálkodol te Iſraël, már chak Júda ne
vétkezzék: és ne mennyetek-bé Gal-
galába, és ne mennyetek-fel Betaven-
be, se így ne eskűdgyetek: Él az Úr. * 16
Mert mint a'ſzilaj űſző el-tért Iſraël:
most legelteti őket az Úr, mint a'bá-
rányt a'téren. * Réſzes Efraim a'bálvá- 17
nyokbá, erezd-el őtet. * Az ő lakodal- 18
mok más-féle, paráznaſsággal paráz-
nálkodtak: ſzerettek gyalázatot che-
lekedni az ő óltalmazói. * A'lélek az ő 19
ſzárnyához kötötte őket, és meg-ſzé-
gyenűlnek az ő áldozattyok-miatt.

V. Rész.

HAllyátok ezt papok, és fi- 1
gyelmezzetek Iſraël háza, és A
király háza halgaſsátok: mert
veletek vagyon az ítélet,
mert törei lőttetek a'vigyázáſnak, és
ki-terjeſzetett hálo a'Táboron. * És 2
az áldozatokat mélyſégre térítettétek: és én vagyok mind azoknak ok-
tatója. * Én iſmérem Efraimot, és Iſ- 3
raël ninch el-rejtve én-előttem: mert
már paráználkodott Efraim, meg-fer-
tezteteti Iſraël. * Nē gondolkodnak ar- 4
ról hogy meg-térjenek az ő Iſtenek-
B

hez: mert a'paráználkodásnak lelke
vagyon ő-közöttök, és az Urat nem
ismérték. * És meg-felel Israëlnek ke- 5
vélysége az ő orczája-előtt: és Israël
's Efraim el-esnek az ő hamisságok-
ban, el-esik Júda-is ő-vélek. * Az ő 6
nyájokkal, és chordájokkal, mennek
az Urat keresni, és meg nem talállyák:
el-vétetett tőlök. * Az Úr-ellen vét- 7
keztek, mert idegen fiakat nemzettek:
most emészti-meg őket a'hólnap az ő
részekkel. * Harsogjatok kűrtel Gá- 8
baában, trombitával Rámában: or- C
díttsatok Betavenben, a'te hátad-me-
gett Benjamin. * Efraim el-pusztúl a' 9
dorgálásnak napján: az Israël nem-
zetségi-között hitet mutattam. * Ol- 10
lyanok lőttek a'Júda fejedelmi mint
a'határnak fel-bontói: ki-öntöm reá-
jok mint a'vizet az én haragomat. * 11
Boszszúságot szenved Efraim, meg-
rontatott a'törvénytől: mert az un-
dokságok-után kezdett járni. * És én 12
mint a'moly Efraimnak, és mint a'
rothadás a'Júda házának. * És látta 13
Efraim az ő nyavalyáját, és Júda az ő D
kötelét: és el-ment Efraim Assurhoz,
és el-küldött a'Boszszú-állo király-
hoz: és ő meg nē gyógyíthat títeket,
sem el nem óldhattya rólatok a'kö-
telet. * Mert én mint a'nőstény-orosz- 14
lány Efraimnak, és mint az oroszlány-
kölyke a'Júda házának: én én fogom-
meg, és el-mégyek, el-vészem, és
ninch a'ki meg-szabadíttsa. * El-men- 15
vén meg-térek az én helyemre: míg
nem el-fodgyatok, és meg-keressé-
tek az én orczámat.

VI. Rész.

AZ ő háborúságokban reggel 1
fel-kelnek én-hozzám: Jer- A
tek, és térjünk az Úrhoz: * 2
mert ő fogott-meg, és meg-
gyógyít minket: meg-vér, és meg-or-
vosol minket. * " Meg-elevenít min- 3
ket két nap-után: harmad napon fel- B
támaszt minket, és élünk az ő színe-e-
lőtt. Meg-tudgyuk, és követni-fog-
juk, hogy meg-ismérjük az Urat: mint
a'hajnal el-készült az ő ki-jövetele, és
hozzánk jő mint a'földre az őszi 's ta-
vaszi esső. * Mit chelekedgyem néked 4
Efraim? mit chelekedgyem néked Jú- C
da? a'ti irgalmasságtok mint a'reggeli
felyhő, és mint a'reggel el-múlò har-
mat. * Az-okáért gyalultā őket a'pro- 5
féták-által, meg-öltē őket az én szám
igéivel: és a'te ítéletid ki-jőnek mint

" 1. Cor. 15. a. 3.

6 a'világosság. * † Mert az irgalmasság-
got kívántam, és nem az áldozatot: és
az Isteñek ismeretit inkább hogy-sem
7 az éppen-egő áldozatokat. * Ők
pedig mint Adám által-hágták a'szö-
8 vetséget, ott vétkeztek ellenē. * Gála-
ád a'bálvány-chinálók várasa, a'vér-
9 ért meg-tapodtatott. * És mint a'tol-
D vaj férfiaknak torkok, a'papoknak
társa, a'kik az úton a'Sikemből-mé-
nőket meg-ölik: mert vétket chele-
10 kedtek. * Az Israël házában iszonyu-
ságot láttam: ott az Efraim paráznál-
11 kodási: meg-fertezterett Israël. * De
Júda-is készíts aratást magadnak, mi-
dőn meg-térítem az én népemnek
fogságát.

† 1. Reg. 15. e. 22. Eccli. 4. d. 17. Matth. 9. b. 13. & 17. a. 7.

VII. Rész.

1 MIdőn meg akarnám gyó-
A gyítani Israëlt, ki-nyilat-
koztatott az Efraim hamis-
sága, és a'Samária gonosság-
ga, mert chalárdságot chelekedtek: és
a'lopò bé-ment kóborlani, a'chatázo
2 kinn vagyon. * És hogy valami-kép-
pen ne mongyák szívőkben, hogy
mindē gonosságokról meg-emlekez-
tem: most környűl-vőtték őket az ő
találmányok, az én orczám-előtt van-
3 nak. * Az ő gonosságokkal örvendez-
tették a'királyt: és az ő hazugságokkal
4 a'fejedelmeket. * Minnyájan paráznál-
kodok, mint a'sütőtől meg-gyújta-
tott kemencze: meg-nyúgott egy-ke-
vessè a'váras a'kovásznak egyelítése-
től, míg nem mindenestől meg-ková-
5 szosíttatnék. * A'mi királyūknak nap-
B jai: dűhőskődni kezdének a'fejedel-
mek a'bortól: ki-nyújtotta kezét a'
6 chúfolókkal. * Mert mint a'sütő ke-
menczét úgy el-készítették az ő szí-
vőket, midőn utánnok leselkednék:
egész étszaka alutt a'ki sütt őket, reg-
gel ő-maga meg-gyuladott mint a'
7 langnak tűze. * Minnyájan meg-me-
legűltek mint a'sütő kemencze, és
meg-emésztették az ő bírájokat: min-
den ő királyok el-estek: ninch közöt-
8 tők a'ki hozzám kiáltson. * Efraim ő-
maga a'népek-közzé egyeledék: Ef-
raim hamuban-sült kenyérré lőtt,
9 melly meg nem forgattatik. * Meg-öt-
C ték az idegenek az ő erejét, és ő nem
tudta: de az ősz hajak-is ki-utöttek
10 rajta, és ő nē tudta. * És meg-aláztatik
az Israël kevélysége az orczája-előtt:
még sē tértek az ő Urokhoz Istenek-
hez, és nē keresték őtet mind ezekbē.

*És

Es lőtt Efraim mint az el-tévelyíttetett gálamb, nem lévén értelme: Egyiptust hítták segétségűl, az Asſyriusokhoz mentek. * És mikor el-indúlnak, ki-terjeſztem reájok az én hálómat: mint az égi madarat le-vonſzom őket, meg-verem őket az ő gyülekőzeteknek hallása-ſzerént. * Jaj nékik, mert el-távoztak tőlem: el-puſztíttatnak, mert vétkeztek ellenem: és én meg-váltottam őket: és ők hazugságokat ſzóllottak ellenem. * És nem kiáltották én-hozzám az ő ſzívők-ſzerént, hanem az ő ágyas-házokba jajgattak: a' búza és a' bor-főlőtt kérődnek vala, el-távoztak éntőlem. * És én oktattam őket, és meg-erősítettem az ő karjokat: és gonoſzt gondoltak ellenem. * Viſzſza-tértek hogy iga-nélkűl lennének: lőttek mint a' chalárd kéz-íj: fegyverrel hűllanak-el az ő fejedelmők, az ő nyelvőknek dűhősége-miatt. Ez az ő meg-chúfolások Egyiptus-főldében.

11 11 fejedelmeknek terhétől. * Mert megſokaſította Efraim az óltárokat a' vétkezésre: az óltárok vétekké lőttek néki. * Meg-írom néki az én ſok-féle tőrvényimet, mellyek mint-ha idegeneknek alíttattak. * Áldozatokat teſznek, húſt vágnak, és éſznek, és az Úr nem vészi-bé azokat: moſt meg-emlekezik az ő hamiſságokról, és meglátogattya az ő bűnőket: ők Egyiptuſhoz folyamnak. * És el feletkezett Iſraël az ő teremtőjéről, és bálvány templomokat épített: és Júdas erős váraſokat ſzaparított: és tűzet bochátok az ő váraſira, és meg-emészti az ő házait.

VIII. Ré sz.

TRombita légyen a' torkodban mint a' ſas az Úr házán: azért hogy által-hágták az én ſzővetségemet, és megſzegték az én tőrvényemet. * Engem hínak ſegétſégűl: Én Iſtenem meg-iſmértűnk téged mi Iſraëliták. * Megvetette a' jót Iſraël, az ellenſég fogja űldözni őtet. * Ők országoltak, és nem én-általam: fejedelmek vóltak, és nem tudtam: az ő ezűſtőkből és aranyokból bálványokat chináltak magoknak, hogy el-veſznének: * el-vettetett a' te borjad Samária, meg-búſúlt az én haragom ő-ellenek: meddig nem tiſztúlhatnak-meg? * Mert ez-is Iſraëlből-valo: meſter ember chinálta azt, 's nem Iſten ő: mert pók-hálókká lészen a' Samária borja. * Mert ſzelet vetnek, és forgó-ſzelet aratnak: fenn-állo búza-ſzár ninch ő-benne, annak magva nem ád liſztet: hogy-ha ád-is, idegenek éſzik-meg azt. * Megemésztetett Iſraël: moſt a' nemzetſégek-közőtt lőtt mint a' tiſztátalan edény. * Mert ők fel-mentek Aſſurhoz, vad-ſzamár egyedűl magának: az Efraimíták ajándékokat adtak a' ſzeretőknek. * De mikor fizetéſsel megfogadgyák-is a' nemzetſégeket, moſt egybe-gyűjtőm őket: és meg-nyugoſznak egy-keveſsé a' királynak és a'

1 A
2
3 5
6
4 B
5 7
B
6
7 8
9
C
10
8 C
10
9
C
10

IX. Ré sz.

NE vígadgy Iſraël, ne örvendezz mint a' népek: mert el-ſzakadtál paráznáúl a' te Iſtenedtől, ſzeretted a' fizetéſt minden búza ſzérűk-főlőtt. * A' ſzérű és a' ſajtó nem tartya-el őket, és a' bor meg-challya őket. * Nem laknak az Úr főldén: viſzſza-tért Efraim Egyiptusba, és az Aſsyriuſoknál fertelmeſt őtt. * Nem áldoznak az Úrnak bort, és nem léſznek kedveſek néki: az ő áldozattyok, mint a' sírók kenyére. minnyájan, a' kik azt éſzik, megfertéztetnek: mert az ő kenyerek az ő lelkekért, bé nem mégyen az Úr házába. * Mit fogtok-chelekedni a' jeles napon, az Úr iſnepe napján? * Mert ímé el-bújdoſtak a' puſztaſág-miatt: Egyiptus egybe-gyűjti őket, Memfis el-temeti őket: az ő kívánatos ezűſtőket a' chalyán bírja őrőkſégűl, lapu az ő ſátorokban. * El-jőttek a' látogatáſnak napjai, el-jőttek a' fizetéſnek napjai: iſmérjétek-meg Iſraël a' bolond prophétát, az eſztelen lelki-embert, a' te hamiſságodnak ſokaſágáért, és a' te balgatagſágodnak ſokaſágáért. * Őr-állo az Efraim az én Iſtenemmel: a' próféta, romláſnak tőrévé lőtt minden ő útaiban, eſztelenſég az ő Iſtenének házában. * "Mélyen vétkeztek, mint a' Gábaa napjaiban: meg-emlekezik az ő hamiſságokról, és meg-látogattya az ő bűnőket. * Mint a' puſztában-valo ſzőlő-gerezdeket, úgy találá Iſraëlt: mint a' fügefának első gyümőlcsit annak tetején, úgy látá az ő attyokat: ők pedig bémentek Beelfegorhoz, és el-idegenedtek a' ſzégyenségre, és útálatoſokká lőttek, mint azok a' miket ſzerettek.

" Judic. 19.

* Efraim mint a'madár el-rőpűlt, az ő 11
dichőségek a'szűletéstől, és a'méhbe-
hordozástól, és a'méhbe-valo foga-
dástól. * Hogy-ha fel-nevelik-is az ő 12
fiokat, magzatok-nélkűl-valókká té-
szem őket az emberek-kőzőtt: de jaj-
is nékik mikor el-távozom tőlők. * 13
Efraim, a'mint láttam, Tyrus vala a' D
szépségbē fondaltatván, és Efraim ki-
viszi az őldőklőhőz az ő fiait. * Adgy 14
Uram nékik. Mit adsz nékik? Adgy
ő-nékik méhet magzatok-nélkűl, és
száraz emlőket. * "Minden ő gonos- 15
ságok Galgalban, mert ott gyűlőltem
meg őket: az ő találmányoknak go-
nosságáért, az én házamból ki-vetem
őket: nem chelekeszem tőbbé hogy
szeressem őket, minden ő fejedelmi
el-távozók. * Meg-verettetett Efraim, 16
az ő győkerek ki-aszott: gyűmőlchőt
semi-képpen nem teremnek. Hogy-
ha nemzenek-is, meg-őlőm az ő mé-
heknek leg-szerelmetesbit. * El-veti 17
őket az én Istenem, mert nem halgat-
ták őtet: és bújdosók lésznek a'nem-
zetségek-kőzőtt.

"1. Reg. 8.

X. Rész.

LEveles szőlő-tő Israël, a'gyű- 1
mőlche hozzája hasonlíttatott: A
az ő gyűmőlchének sokaságá-
szerént sokasitotta-meg az ól-
tárokat, az ő főldének bévsége-szerént
bévelkődőtt bálványokkal. * Meg- 2
oszlott az ő szívők, ezenel el-vesznek:
ő-maga rontya-el az ő bálványokat,
el-pusztíttya az ő oltárjokat. * Mert 3
ezennel azt mongyák: Ninch nékűnk
királyunk: mert nem félűnk az Úrtól:
és a'király mit mivel nékűnk? * A'ha- 4
szontalan látásnak ígéit beszéllitek,
és szővetséget szereztők: és meg-vi-
rágzik az itélet mint a'keserűség a'
szánto-főldnek barázdáin: * A'Bet- 5
aven tehenit tiszteltték a'Samária la- B
kói: mert meg-siratta azt az ő népe,
és az ő egyházi szolgai vígadtak ő-
rajta az ő dichőségében, mert el-kől-
tőzőtt ő-tőle. * Holott ő-maga-is 6
Assurba vitetett, ajándékúl a'bosz-
szú-állo királynak: Efraimot el-fog-
ja a'szégyenség, és szégyent vall Is-
raël az ő akarattya-miatt. * El-ker- 7
gette Samária az ő királyát mint a'
tajtékot a'víz színén. * És el-vesz- 8
tetnek a'bálványnak magas helyei, az C
Israël vétke: lapu és bojtorján neve-
kedik-fel az ő óltárokon: és azt mon-
gyák a'hegyeknek, "Buríttsatok-

"Isa. 2. d. 19. Apoc. 6.

bé minket; és a'halmoknak, Essetek d. 16.
9 reánk. * † Gábaának napjaitól-fog- Luc. 23. d. 30.
va, vétkezett Israël, ott állottak: nem
tapasztallya őket Gábaában a'harcz † Iudic. 20.
10 a'hamisság fiait. * Az én kivánságom-
szerént dorgálom-meg őket: egybe-
gyűlnek reájok a'népek, mikor meg-
dorgáltatnak az ő két hamisságokért.
11 * Efraim meg-tanúlt űsző szeretni a'
nyomtatást, és én által-mentem az ő
szép nyakán: fel-megyek Efraimra,
szánt Júdas, barázdákat tőr magá-
12 nak Jákob. * "Vessetek magatok- "Ier. 4. a. 3.
D nak igasságban, és arassatok az irgal-
masság-szerént, chinállyatok új irto-
ványt magatoknak: az az idő lészen
pedig hogy az Urat meg-keressétek,
mikor el-jővend a'ki meg-tanít títe-
13 ket az igasságra. * Istentelenséget
szántottatok, hamisságot arattatok,
a'hazugságnak gyűmőlchét őttétek:
mert a'te útaidban bíztál, a'te erőssid-
14 nek sokaságában. * Viszsza-vonyás
támad a'te néped-kőzőtt: és minden
te erősségid el-pusztíttatnak, a'mint
el-pusztíttatott Salmana, annak há-
zától † a'ki meg-ítélte Báalt a'harcz-
nak napján, az anya a'fiaihoz veret- † Iudic. 8. c. 11.
15 tetvén. * Így chelekedett tí-veletek
Bétel, a'tí latorságitoknak gonosságá-
ért.

XI. Rész.

A'Mint el-múlt a'reggel, el-
1 múlt az Israël királya. Mert
A gyermek az Israël, és szeret-
tem őtet: "és Egyiptusból "Mat. 2. c. 15.
2 híttā az én fiamat. * Hitták őket, úgy
mentek-el az ő színek-elől. Báalim-
nak áldoznak vala, és a'bálványok-
3 nak áldoznak vala. * És én Efraimnak
mint egy dajkája, hordozom vala ő-
ket a'karjaimon: és nem tudták hogy
4 gyógyítom őket. * Az Adám kőteletl-
B kéivel vonszom őket, a'szeretetnek
kőteleivel: és lészek nékik mint az
igát fel-emelő az ő pofájokról: és hoz-
5 zája tértem hogy ennék. * Nem tér-
viszsza Egyiptus-főldébe, és Assur ő-
maga az ő királya: mert nem akartak
6 meg-térni. * El-kezdetett a'fegyver az
ő várasiban, és el-fogyattya az ő vá-
logatottait, és meg-emészti azoknak
7 fejeit. * És az én népem várakozik
az én viszsza-jővetelemre: iga tétetik
pedig reájok mind eggyűtt, melly
8 el nem vétetik. * Mi-képpen adlak
C oda téged Efraim, meg-óltalmaz-
zalak-e téged Israël? mi-képpen

adlak

adlak-e oda téged mint Adamát, tészlek-e téged mint Seboimot? Meg-változott én-bennem az én szívem, egyszer's mind fel-indúlt az én szánakodásom. * Nem chelekeszem az én haragomnak búsulását, nem térek meg hogy el-veszessem Efraimot: mert Isten vagyok én, és nem ember. Te-közepetted a'szent, és bé nem mégyek a'városba. * Az Úr-után járnak, ordít mint az oroszlány: mert ő ordít, és félnek a'tengernek fiai. * És el-rőpűlnek mint a'madár Egyiptusból, és mint a'galamb az Asyriusok földéről: és helyheztetem őket az ő házokba, úgy-mond az Úr. * Környűl-vőtt engé Efraim meg-tagadásal, és chalárdsággal az Isaël háza: Júdas pedig bizonyságúl alá-ment az Istennel, és a'szentekkel hűv.

XII. Rész.

EFraim szelet legeltet, és a'hévséget követi: egész nap hazugságot és pusztaságot fokasit: és szövetséget szerzett az Asyriusokkal, és olajt vitt Egyiptusba. * Az Úrnak azért Júdával törvénye vagyon, és meg-látogattya Jákobot: az ő útai-szerént, és az ő találmányi-szerént fizet-meg néki. * "Az anya méhében meg-ragadá a'báttyának talpát: és az ő erősségében szerenchés vólt az Angyallal. * És erőt vőtt az Angyalon, és meg-erősödött: sírt, és könyörgött néki: Bételben találta őtet, és ott szóllott velünk. * És a'seregek Ura Istene, az Úr az ő emlekezete. * És te a'te Istenedhez megtérsz: az irgalmasságot és az ítéletet őrizd-meg, és bízzál a'te Istenedben mindenkor. * Kánaán, az ő kezében hamis mérték, a'pátvarkodást szerette. * És monda Efraim: Mindazáltal gazdaggá lőttem, bálványt találtam magamnak: minden munkáim sem találnak én-bennem hamisságot, a'mellyel vétkeztem. * És én vagyok a'te Urad Istened Egyiptusnak Földéből, még le-űltetlek téged a'sátorokba, mint az innep-napokon. * És szóllottam a'prophétákhoz, és én a'látást meg-sokasitottam, és a'próféták-által hasonlatosságokkal szóllottam. * Ha Gálaád bálvány, tahát heában vóltak Galgalban az ökrökkel-áldozók: mert az ő oltárok-is mint a'rakások a'szántó-földnek barázdáin. * † El-futott Jákob Syriának tartományába, és szolgált Isaël a'feleségéért, és a'feleségéért őrzött. * "Prophéta-által hozta pedig ki az Úr Isaëlt Egyiptusból: és prophéta-által tartatott-meg. * Haragra ingerlett engem Efraim az ő keserű-vóltával, és az ő vére reá jő, és az ő gyalázattyát meg-adgya néki az ő Ura.

XIII. Rész.

SZólván az Efraim, rettegés rohant Isaëlre, és vétkezett Baállal, és meg-hólt. * Most-is többitették a'bűnt: és öntött bálványt chináltak magoknak az ő ezüstökből mint a'bálványoknak hasonlatosságát, mindenestől mives emberek chinálmánya: ezeknek mongyák amazok: Áldozzatok embereket borjúknak-imádói. * Az-okáért lésznek mint a'reggeli felyhő, és mint a'reggeli el-múlo harmat, mint a'forgószéltől el-ragadtatott por a'szérűről, és mint a'kémény-béli füst. * Én vagyok pédig a'te Urad Istened Egyiptus-földétől-fogva: és Istent én-kivűlem ne tudgy, és nálamnál többb szabadító ninchen. * Én ismértelek téged a'pusztában, a'kietlennek földén. * Az ő legeltető helyeknél el-teltenek, és meg-elégedének: és fel-emelék az ő szívőket, és el-feletkezének én-rólam. * És én lészek nékik mint a'nőstény-oroszlány, mint a'párducz az Asyriusok úttyán. * Eleikbe-megyek mint a'nőstény-medve melynek el-ragadták a'kölykeit, és meg-szaggatom az ő májoknak belső részeit: és meg-emésztő ott őket mint az oroszlány, a'mezei vad-szaggattya-el őket. * A'veszedelem tőled vagyon Isaël: chak én-benem a'te segétséged. * Hol vagyon a'te királyod? fő-képpő most szabadíttson-meg téged minden városidban: és a'te bíráid, a'kik-felől azt mondottad: "Adgy királyt nékem, és fejedelmeket. * Adok néked királyt haragomban, és el-vészem az én búsulásomba. * Ősze-kőttetett az Efraim hamisága, el-rejtetett az ő bűne. * A'szűlőnek fájdalmi jőnek ő-reája: ő az eszetelen fiú: mert most meg nem áll a'fiaknak romlásakor. * A'halálnak kezéből meg-szabadítom őket, a'halálból meg-váltom őket: † halálod lészek ô halál, te harapásod lészek pokol: a'vígasztalás el-rejtetett az én szemeim-elől. * Mert ő az

"Gen. 25. c. 25. Gen. 32. f. 36.

† Gen. 28. a. 5.

"Exod. 14. c. 21. 22.

"Isa. 43. b. 10.

"1. Reg. 8. a. 5.

† 1. Cor. 15. g. 54. Heb. 2. d. 12.

atyafiakat el-válaſztya: " elő-hozza
" Ezec. 10. d. 12. azÚr a'puſztából fel-jövő sűtő ſzelet:
és ki-száraztya az ő ereit, és el-puſz-
títtya az ő kút-fejét, és ő el-ragadoz-
za minden kívánatos marhájának
kinchét.

XIV. Rész.

VEſzſzé-el Samária, mert boſz-
ſzonkodáſra indította az ő Iſ-
tenét: fegyverrel veſzſzenek-
el, az ő kiſdedi a'földhöz ve-
retteſsenek, és az ő nehézkeſi kettévágattaſsanak. * Térj-meg Iſraël a'te Uradhoz Iſtenedhez: mert el-eſtél a' te hamiſságodban. * Vigyetek ígéket magatokkal, és térjetek az Úrhoz: és mongyátok néki: Minden hamiſságot végy-el, vedd-bé a'jót: és az ajakink borjait néked adgyuk. * Aſsur nem ſzabadít-meg minket, lóra fel nem ülünk, ſe nem mongyuk többé: A'mí iſtenink a'mí kezeink alkotmányi: mert a'benned-valo árván kö-
nyörülsz. * Meg-gyógyítom az ő
romláſokat, ſzeretem őket jó akarat-
ból: mert el-fordúlt az én haragom ő-
rólok. * Én mint a'harmat, Iſraël vi-
rágozni-fog mint a'líliom, és a'gyö-
kere meg-foganodik mint a'Libanuſé. * Nevekednek az ő ágai, és léſzen
az ő dichőſége mint az olaj-fáé, és az
ő illattya mint a'Libanuſé. * Meg-tér-
nek le-ülvén az ő árnyékában: búzá-
val élnek, és virágoznak mint a'ſzőlő:
az ő emlekezete mint a'Libanus bo-
ra. * Efraim, mire többé nékem a'bál-
ványok? én meg-halgatom, és én igaz-
gatom őtet mint a'zőldellő jegenye-
fát: én-általam találtatott-meg a'te
gyümölchöd. * Kichoda bölch, és érti
ezeket? értelmes, és tudgya ezeket?
mert igazak az Úr útai, és az igazak
járnak azokon: az engedetlenek pedig
el-eſnek azokon.

JOEL PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly Joël-
hez a'Fátuel fiához lőtt.
* Hallyátok-meg ezt vé-
nek, és vegyétek fülei-
tekbe a'földnek minden
lakói: ha lőtt-e ez a'tí napjaitokban,
vagy az atyáitok napjaiban? * Erről a'
fiaitoknak beſzéllyetek, és a'fiaitok
az ő fioknak, és azoknak fiai a'más
nemzetſégnek. * A'hernyú maradékját meg-őtte a'ſáska, és a'ſáska maradékját meg-őtte a'chere-bogár, és a'chere-bogár maradékját meg-őtte a'ragya. * Serkennyetek-fel részegek, és sírjatok, és ordíttſatok minnyájan, a'kik édeſdeden iſzſzátok a'bort: mert el-veſzett a'ſzátoktól. * Mert erős nemzetſég jött-fel az én földemre, és ſzámlálhatatlan: a'fogai mint az oroſzlány fogai: és a'záp-fogai mint az oroſzlány kölykejé. * Puſztává tőtte az én ſzőlőmet, és az én füge-fámat meg-hámtotta: meg-mezítelenítvén meg-foſztotta azt, és el-hánta: feirekké lőttek az ő ágai. * Sírj mint a'ſzőrzákba öltőzött fiú az ő ifiuſágának férjén. * El-veſzett az eledeli és itali áldozat az Úr házából: sírtak a'papok az Úr ſzolgai. * El-puſztíttatott a'tartomány, sírt a'föld: mert el-veſzett a' búza, ſzégyent vallott a'bor, el-hervadott az olaj. * Meg-ſzégyenültek a'
ſzántó emberek, ordítottak a'ſzőlő-
míveſek a'gabonáért 's az árpáért,
mert el-veſzett a'mezei aratás. * A'ſző-
lő meg-ſzégyenült, és a'füge-fa meg-
hervadott: a'pomagránát, és a'pálma-
fa, és az alma, és a'mezőnek minden
fái meg-aſztak: mert el-fogyott az
örőm az emberek fiai-közzűl. * Övedz-
zétek-fel magatokat, és sírjatok papok, ordíttſatok óltárnak ſzolgai, menyetek-bé, feküdgyetek zákokba én Iſtenének ſzolgai: mert el-veſzett a'tí Iſtentek házából az eledeli és itali áldozat. * " Szentellyetek böjtöt, " Inf. c. 15. d. 15.
hírjátok-bé a'gyülekőzetet, gyűjtſé-
tek-egybe a'véneket, a'földnek min-
den lakóit a'tí Iſtenetek házába, és ki-
áltſatok az Úrhoz: * Ah ah ah, a'nap-
nak. mert közel vagyon az Úr napja,
és mint egy puſztítás úgy jő a'hatal-
maſtól. * Valljon nem a'tí ſzemetek-
előtt veſztek-e el az eleſégek a'mi Is-
tenünk házából, az örőm's a'vigaſság?
* Meg-rodhadtak a'barmok az ő ga-
nejokban, el-romlottak a'chűrök, el-
hányattak a'tár-házak: mert meg-ſzé-
gyenült a'búza. * Miért ſuhajtott a'
barom, bőgtek a'chordának nyájai?
mert ninch legeltetéſek: de a'juhok
nyájai-is el-veſztek. * Te-hozzád ül-
tok Uram: mert a'tűz meg-őtte a'
puſztának ſzépſégit, és a'láng el-éget-
te a'tartománynak minden fáit. * De
a'mezei

Engedők trombitával Sion-
ban, orditſatok az én ſzent
hegyemen, háborodgya-
nak-meg a'földnek minden-
lakói: mert el-jött az Úr napja, mert
közel vagyon * a'ſetétſégnek és ho-
mályoſságnak napja, a'felyőnek és
ſzomoruſságnak napja, a'felyőnek és
a'ſürgő-ſűrűnek napja: mint a'hegye-
ken ki-terjedett hajnal ſok és erős
nép: haſonló a'hoz nem volt karakte-
ről-fogva, és ő-utánna ſem léſző nem-
zetſégről nemzetſégre. * Az ő orczá-
ja-előtt meg-emésztő tűz, és ő-utána
égető láng, mint a'gyönyörűſégnek
kerte a'földe ő-előtte, és ő-utánna a'
kietlenek puſztaſága, és nincſen a'ki
el-szaladgyon előtte. * Mint a'lovak
tekintete az ő tekintetőkés mint a'lo-
vagok úgy futnak. * Mint a'ſzekerek
zörgéſe a'hegyek tetején úgy ugrál-
nak, mint a'pozdorját emésztő tűz
lángjának chattagáſa, mint a'harczra
kéſzűlt erős nép. * Az ő ſzínétől gyö-
rettetnek a'népek: minden orczák fa-
kókká léſznek. * Mint az erősek úgy
futnak: mint a'hadakozó férfiak fel-
hágnak a'kő-falra: a'ſzerint az ő ú-
kon mennek, és ki nem térnek az ő ö-
vényekről. * Senki az ő attyafiát nem
szorongattya, ki-ki az ő útyán fog-
nak járni: de az ablakokról-is le-el-
nek, és meg nem törődnek. * A'városba bé-mennek, a'falokon futnak: a'
házakba fel-hágnak, az ablakokon
mennek-bé mint a'lopó. * Az ő színét-
től meg-rémült a'föld, meg-indúlnak
az egek: " a'Nap és a'hold meg-ſöté-
ſűltek, és a'chillagok meg-vonták az
ő fényeſségeket. * Ezért Úr ki-hocsá-
totta az ő ſzavát az ő ſeregének ſzine-
jőtt: mert igen ſok az ő tábora, mert
erősek, és az ő igéjét meg-cheleke-
nak: † mert nagy az Úr napja, és igen
rettenetes: és kichoda állhattya-meg
azt? * Most azért ezt mongya az Ú-
r: térjetek hozzám tellyes ſzívetekből,
és böjttel, és sírással, és jajgatással. * Es
ſzaggaſſátok a'ti ſzíveteket, és nem
a'ruháitokat, és térjetek a'ti Uta-
tokhoz Iſtenetekhez: " mert kegyes
irgalmaſságnak, türő és nagy irgalmaſá-
gú, és bűnöſſ-hallado a'gonoſságot.

a'mezei vadak-is, mint a'zápor-eſsőt ſzomjuhozo főld, fel-tekintettek hozzád: mert ki-ſzáradtak a'vizek kútai, és a'tűz meg-emésztette a'puſtának ſzépſégit.

II. Rész.

1 A ZEngjetsők trombitával Sionban, ordíttſatok az én ſzent hegyemen, háborodgyanak-meg a'főldnek minden lakói: mert el-jőtt az Úr napja, mert
2 kőzel vagyon * a'ſetétſégnek és homályoſságnak napja, a'felyhőnek és a'forgó-ſzélnek napja: mint a'hegyeken ki-terjedett hajnal ſok és erős nép: haſonlò a'hoz nem volt kezdettől-fogva, és ő-utánna ſem léſzē nemzetſégről nemzetſégre. * Az ő orczája-előtt meg-emésztő tűz, és ő-utánna
3 égető láng, mint a'gyönyörűſégnek kerte a'főld ő-előtte, és ő-utánna a'kjetleñek puſztaſága, és ninchen a'ki el-ſzaladgyon előtte. * Mint a'lovak tekintete az ő tekintetők: és mint a'lovagok úgy futnak. * Mint a'ſzekerek
5 zörgéſe a'hegyek tetején úgy ugrálnak, mint a'pozdorját emésztő tűz lángjának chattagáſa, mint a'harczra kéſzűlt erős nép. * Az ő ſzínétől gyötrettetnek a'népek: minden orczák fazékká léſznek. * Mint az erősek úgy
7 futnak: mint a'hadakozò férfiak felhágnak a'kő-falra: a'férfiak az ő útokon mennek, és ki nem térnek az ő ösvényekről. * Senki az ő attyafiát nem
8 ſzorongattya, ki-ki az ő nyomán fognak járni: de az ablakokról-is le-eſnek, és meg nem törődnek. * A'városba bé-mennek, a'falokon futnak: a'házakba fel-hágnak, az ablakokon mennek-bé mint a'lopò. * Az ő ſzínétől meg-rémült a'főld, meg-indúltak
10 az egek: " a'Nap és a'hóld meg-ſetétűltek, és a'chillagok meg-vonták az ő fényeſségeket. * És az Úr ki-bochátotta az ő ſzavát az ő ſeregének ſzíne-
11 előtt: mert igen ſok az ő tábora, mert erősek, és az ő igéjét meg-chelekeſzik: † mert nagy az Úr napja, és igen rettenetes: és kichoda álhattya-meg azt? * Most azért ezt mongya az Úr:
12 Térjetek hozzám tellyes ſzívetekből, böjtel, és ſiráſsal, és jajgatáſsal. * És
13 ſzaggaſsátok a'tí ſzíveiteket, és nem a'tí ruháitokat, és térjetek a'tí Uratokhoz Iſtenetekhez: " mert kegyes és irgalmas, tűrő és nagy irgalmaſságù, és felyűl-hallado a'gonoſságot.
14 * Ki tudgya, talám meg-tér, és megenged, és áldomáſt hágy maga-után, eledeli és itali áldozatot a'tí Uratoknak Iſtenteknek? * Zengjetek trom-
15 bitával Sionban, † ſzentellyetek böj-
16 tőt, híjátok-bé a'ſokaſágot, * gyűjtſétek-egybe a'népet, ſzentellyétekmeg a'gyülekőzetet, híjátok-őſzve a'véneket, gyűjtſétek-egybe a'kiſdedeket, és a'chöchömőket: jöjön-ki a'vő-legény az ő ágyas-házából, és a'
17 meny-aſszony az ő ágyából. * A'tornácz 's az óltár-kőzőtt ſírjanak a'papok az Úr ſzolgai, és mongyák: Engedgy-meg Uram, engedgy-meg a'te népednek: és ne adgyad a'te örökſégedet gyalázatra, hogy ne uralkodgyanak rajtok a'nemzetſégek. miért mondgyák a'népek-kőzőtt: Hol vagyon az ő Iſtenek? * Buzgóſággal ſze-
18 rette az Úr az ő főldét, és meg-engedett az ő népének. * És felele az Úr, és
19 monda az ő népének: Ímé én néktek gabonát, és bort, és olajt küldők, és bé-teltők azokkal: és nem adlak títeket többé gyaláza-ra a'Pogányok-
20 kőzibe. * És azt, a'ki Éſzakra vagyon, meſſze vetem tőletek: és ki-űzöm őtet az útatlan és puſzta főldre: az ő orczáját a'Nap-keleti tengerre, és az ő utóllyát az utólſo tengerre: és felmégyen az ő bűdőſsége, és fel-mégyen az ő rothadott doha, mert kevélyen chelekedett. * Ne félly főld,
21 vígadgy és örűlly: mert nagy dolgot végezett az Úr hogy meg-chelekedgye. * Ne félly etek a'tartomáñak lelkes-állati: mert meg-virágoztak a'
22 puſztának ſzépſégi: mert a'fa el-hozta az ő gyümőlchét, a'füge-fa és a'ſzőlő meg-adták az ő gyümőlchőket.
23 * És Sioñak fiai vígadgyatok, és örűllyetek a'tí Uratokban Iſtentekbē: mert meg-adta néktek az igaſságnak meſterét, és alá-bocháttya reátok az őſzi és tavaſzi zápor-eſsőt mint eleinten.
24 * És meg-telnek a'ſzérűk gabonával, és bévelkődnek a'ſajtók borral és olajjal. * És meg-adom néktek az eſztendőket, mellyeket meg-ött a'ſáska, a'
25 chere-bogár, és a'ragya, és a'hernyű: az én nagy erőm, a'mellyet reátok
26 küldőttem. * És éſztek jól lakván, és meg-elégeſztek: és dícséritek a'tí Uratoknak Iſtenteknek nevét, a'ki chodákat chelekedett veletek. És meg nem ſzégyenűl az én népem örökké.
27 * És meg-tudgyátok hogy Iſraël-kő-

" *Inf. 3. c. 15. Iſa. 13. b. 10. Ezech. 32. b. 7. Mar. 13. c. 24. Luc. 21. c. 25.*

† *Ier. 30. b. 7. Amab. 5. c. 18. Soph. 1. d. 15.*

" *Pſal. 85. d. 5. Ioná 3. c. 9. & 4. d. 2.*

† *Sup. b. c. 14.*

zött vagyok én: és én vagyok a'tí Uratok Istentek, és ninch több: és meg nem szégyenűl az én népem örökké. * És lészen ezek-után: "Ki-öntöm az én lelkemet minden testre: és profétálnak a'tí fiaitok, és a'leányitok: a'tí véneitek álmokat álmodnak, és a'tí ifiaitok látásokat látnak. * De az én szolgaimra-is, és a'szolgálóimra azokban a'napokbã ki-öntöm az én lelkemet. * Es chodákat tészek az égen, és a'földön, vért, és tüzet, és füstös párát. * † A'Nap setétséggé változik, és a'hóld vérré: minek-elötte el-jöjön az Úrnak nagy és rettenetes napja. * És lészen: "Minden a'ki segétségül hija az Úr nevét, üdvözül: mert a'Sion hegyén, és Jerusalemben szabadúlás lészen, a'mint az Úr mondotta, és a'maradékokban, a'kiket az Úr hívand.

" Isa. 42 a. 3. Act. 2. c. 17.
† Sup. 2. b. 10. Matth. 24. c. 29. Luc. 21. c. 25.
" Rom. 10. c. 13.

III. Rész.

MErt ímé azokban a'napokban, és abban az időben, mikor meg-térítem a'Júda és Jerusalem fogságát: * Egybe-gyüjtök minden Pogányokat, és alá-viszem őket a'Jósafat völgyébe: és ott vetekedem vélek az én népemért, és az én örökségemért Israëlért, kiket el-szélleztettek a'nemzetségek-közzé, és az én földemet el-osztották. * És az én népemre sorsot vetettek: és a'gyermeket a'bordélyba tötték, és a'leánt boron adták-el hogy innának. * Jóllehet mi közöm nékem véletek Tyrus és Sidon, és Palæstinusoknak minden határa? Vallyon boszszút-állotok-e tí én-rajtam? és ha boszszút-állotok én-rajtam, igen hamar fejetekre fordítom a'fizetést. * Mert az én ezüstömet és aranyamat el-vittétek: és az én kívánatos és legszebb marháimat bé-vittétek a'tí bálványozò templomitokba. * És a'Júda fiait, és a'Jerusalemfiait el-adtátok a'Görögök fiainak; hogy messze vetnétek őket az ő határoktól. * Ímé én fel-költöm őket a'helyről, a'melyre el-adtátok őket: és a'tí fizetésteket fejetekre fordítom. * És el-adom a'tí fiaitokat, és a'tí leányitokat a'Júda fiainak kezökbe, és el-adgyák őket a'Sabæusoknak messze-való nemzetségnek, mert az Úr szóllott. * Kiáltsátok ezt a'Pogányok-között, készítsetek hadat, költsétek-fel a'vastagokat: járúllyanak-elö, jöjenek-fel minden hadakozò férfiak. * Rontsátok-el a'szántó-vasatokat kardokra, és a'kapátokat dárdákra. Az erötlen mondgya: Hogy erös vagyok én. * Rohannyatok-ki, és jöjetek-el minden nemzetségek körös-körül, és gyüllyetek egybe: ott öleti-meg az Úr a'te erösségidet. * Kellyenek-fel, és mennyenek-fel a'Pogányok a'Jósafat völgyébe: mert ott ülök-le hogy meg-itéllyek minden nemzetségeket körös-körül. * " Sarlókat ereszszetek, mert megért az aratás: jöjetek-el, és szállyatok-alá, mert teli a'sajtò, ki-folynak a'sajtók: mert meg-sokasodott az ö gonoszságok. * Sok népek a'le-vágásnak völgyében: mert közel vagyon az Úr napja a'le-vágásnak völgyében: * † A'Nap 's a'hóld meg-setétültek, és a'chillagok meg-vonták az ö fényességöket. * " És az Úr Sionból ordít, és Jerusalemből szózattyát adgya: és meg-indúlnak az egek, és a'föld: és az Úr az ö népének reménsége, és erössége az Israël fiainak. * És meg-tudgyátok hogy én vagyok a'tí Uratok Istentek, a'ki Sionban az én szent hegyemen lakom: és szent lészen Jerusalem, és az idegenek nem mennek által többé rajta. * † És lészen az napon: édességet chöpögnek a'hegyek, és a'halmok téjjel folynak: és Júdának minden patakin vizek folynak: és kút-fő származik az Úr házából, és meg-öntözi a'tövisek patakát. * Egyiptus pusztasággá lészen, és Idumæa veszett-kietlenné: azért hogy hamisan chelekedtek a'Júda fiai-ellen, és ártatlan vért ontottak az ö földökön. * És Júdæában örökké laknak, és Jerusalemben nemzetségről nemzetségre. * És ki-tisztítom az ö véreket, mellyet meg nem tisztítottam vala: és az Úr Sionban fog-lakni.

" Apoc. 14. d. 15.
† Sup. 2. b. 10. Ezech. 32. c. 7. " Jer. 25. f. 30. Amos. 1. a. 2.
† Amos. 9. d. 13.

AMOS PROFETALASA.

I. Rész.

AMosnak igéi, ki a'Tékue pásztori-közzül vólt: mellyeket látott Israëlről Oziásnak a'Júda királyának napjaiban, és Jeroboámnak a'Jóas fiának az Israël királyának napjaiban, " két esztendővel a'föld-indúlás-előtt. * És monda: † Az Úr ordít Sionból, és Jerusalemből szózatát

" Zach. 14. a. 5. † Jer. 25. f. 30. Joel. 3. f. 16.

tyát adgya: és sírtak a' pásztorok ékessége, és meg-száradott a' Karmélus teteje. * Ezeket mongya az Úr: Damaskusért, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy vas szekerekkel chépelték Gálaádot. * És tűzet bochátok az Azaël házába, és meg-emészti a' Benádad házait. * És el-rontom a' Damaskus zárját: és el-veszтem a' bálvány mezejéről a' lakót, és a' királyi-pálczának tartóját a' gyönyörűségnek házából: és által-vitetik a' Syriai nép Czirénébe, úgy-mond az Úr. * Ezeket mondgya az Úr: Gázáért, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy tellyes fogságot vittek-el, hogy bé-rekesztenék azt Idumæába. * És tűzet bochátok a' Gáza kő-falára, és meg-emészti az ő házait. * És ki-veszтem a' lakót Azótusból, és a' királyi-pálczának tartóját Askalonból: és kezemet Akkaronra fordítom, és el-vesznek a' meg-maradott Filistæusok, úgy-mond az Úr-Isten. * Ezeket mongya az Úr: Tyrusért, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy bé-rekesztették a' tellyes fogságot Idumæába, és nem emlékeztek-meg az atyafiak szövetségéről. * És tűzet bochátok a' Tyrus kő-falára, és meg-emészti az ő házait. * Ezeket mongya az Úr: Edomot, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy fegyverrel üldözte az attyafiát, és irgalmasságot vele nem chelekedett, és tovább tartotta az ő haragját, és boszszonkodását végig megtartotta. * Tűzet bochátok Temánba: és még-emészti Bosrának házait. * Ezeket mongya az Úr: Az Ammon fiait, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy két-felé vágta Gálaádnak nehézkesit az ő határának ki-terjesztésére. * És tűzet gyújtok a' Rabba kő-falán: és meg-emészti az ő házait ordítással a' hadnak napján, és forgó-széllel az indúlatnak napján. * És Melkom fogságba mégyen, ő, és az ő fejedelmi egyetemben, úgy-mond az Úr.

II. Rész.

EZeket mongya az Úr: Moábot, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy megégette az Idumæai király chontyait mind hamuig. * És tűzet bochátok Moábba, és meg-emészti a' Kárioth házait: és meg-hal a' zengésben Moáb, a' trombita harsagásban: * és el-veszтem az itélő-bírót közzüle, és minden fejedelmit meg-ölöm ő-vele, úgymond az Úr. * Ezeket mongya az Úr: Júdát, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy el-vetette az Úr törvényét, és az ő parácholatit meg nem őrizte: mert meg-chalták őket az ő bálványok, mellyek-után mentek vala az ő attyok. * És tűzet bochátok Júdába, és meg-emészti a' Jerusalem házait. * Ezeket mongya az Úr: Israël, három és négy vétkeért nem térítem-meg: azért hogy el-adtà ezüstért az igazat, és a' szegényt sarúért. * A' kik meg-rontyák a' föld porán a' szegények fejeit, és az alázatosok úttyát el-fordíttyák: és a' fiú's az ő attya el-menteka' leányhoz, hogy meg-ferteztetnék az én szent nevemet. * És a' zálogos ruhákon feküdtek minden oltár-mellett: és a' meg-büntettetteknek borát iszszák vala az ő Istenek házában. * "Én pedig ki-űztem az Amorræust az ő színek-elől: kinek magassága, a' czédrus fák magassága, és ő erős mint a' tölgy-fa: és az ő gyümölcsét el-rontottam felyűl, és a' gyökereit alól. * † Én vagyok, a' ki fel-hoz-alak titeket Egyiptus-földéből, és lordoztalak titeket a' pusztában negyven esztendeig, hogy bírnátok az Amorræus Földét. * Es a' ti fiaitok-közzül prophétákat támasztottam, és a' ti ifiaitok-közzül nazaræusokat: vallyon nem így vagyon-e, Israëlnek fiai, úgymond az Úr? * És bort fogtok kószönni a' nazaræusokra: és a' prophétáknak parancholtok, mondván: Ne prophétállyatok. * Imé én chikorgok alattatok, a' mint chikorog a' szénával megterhelt szekér. * És el-vész a' futás a' gyorstól, és az erős nem bírja az ő erejét, és a' vastag nem szabadíttya meg az ő lelkét: * és a' kéz-íjas meg nem áll, és a' gyors az ő lábaival el nem szabadúl, és a' lóra-ülő meg nem szabadíttya az ő lelkét: * és a' bátor-szívű az erősek-között mezítelen fút azon a' napon, úgy-mond az Úr.

III. Rész.

HAlgassátok az ígét, mellyet az Úr felőletek szóllott, Israël fiai: az egész nemzetségről, mellyet ki-hoztam Egyiptus-földéből, mondván: * Chak titeket ismértelek a' földnek minden nemzetségi-közzül: az-okáért meg-

"Num 21. e. 24. Deut. 2. f. 24.

† Exod. 14. e. 11. Deut. 8. a. 2.

látogatlak títeket minden hamiſság-
tokért. * Vallyon járnak-e ketten eg- 3
gyűtt, hanem-ha eggyeznek egy-máſ-
ſal? * Vallyon ordít-e az oroſzlány az 4
erdőben, ha prédája nem léſzē? Val-
lyon ordít-e az oroſzlány-kölyök az
ő fekűvő helyén, ha valamit nem fo-
gott? * Vallyon eſik-e a'madár a'föl- 5
dőn tőrbe madaráſz-nélkűl? vallyon B
el-vétetik-e a'tőr a'földről minek-e-
lőtte valamit fogjon? * Ha harſog a' 6
trombita a'várasban, és a'nép nem
fél-e? ha veſzedelem léſzen a'váraſ-
ban, a'mellyet az Úr nem chelekedett? * Mert ſemmi dolgot nem che- 7
lekeſzik az Úr-Iſten, hanem-ha ki-
nyilatkoztattya titkát az ő ſzolgainak
a'profétáknak. * Az oroſzlány ordít, 8
kichoda nem fél? Az Úr-Iſten ſzól-
lott, kichoda nem profétál? * Tegye- 9
tek hírt az Azótus házaiban, és az E- C
gyiptus-földe házaiban: és mond-
gyátok: Gyűllyetek-egybe a'Samária
hegyein, és láſsátok a'ſok bolondſá-
gokat ő-közöttök, és a'törvénytelen-
ſég-ſzenvedőket az ő rejtek-helyein.
* És nem tudtak igazat chelekedni, 10
úgy-mond az Úr, hamiſságot és ra-
gadományokat gyűjtvén az ő házok-
ban. * Az-okáért ezeket mongya az 11
Úr-Iſten: Meg-háboríttatik, és kőr-
nyűl-járattatik a'föld: és le-vonyatta-
tik rólad a'te erőſséged, és el-dúlat-
tatnak a' te házaid. * Ezeket mondgya 12
az Úr: Mi-képpen ha a'páſztor az D
oroſzlány ſzájából két ſzárat, vagy a'
fűlnek ſzélit ki-ragadná: úgy ſzabadít-
tatnak-meg az Iſraël fiai, a'kik Sama-
riában laknak az ágynak helyén, és
Damaskuſnak nyoſzolyáján. * Hal- 13
lyátok-meg, és tegyetek tudományt
a'Jákob házában, úgy-mond a'ſere-
gek Ura Iſtene: * mert az napon, mi- 14
dőn látogatni kezdem Iſraëlnek vét-
keit, őret látogatom-meg, és a'Bétel
óltárit: és az óltár ſzarvai el-vágattat-
nak, és a'földre eſnek. * És el-rontom 15
a'téli házat a'nyári házzal: és el-veſz-
nek az elefant chontból-valo házak,
és ſok házak el-hányattatnak, úgy-
mond az Úr.

IV. Rész.

HAllyátok-meg ez ígét kővér 1
tehenek, kik a'Samária he- A
gyén vattok: kik törvény-
telenſéget chelekeſztek a'
nyomorúltakon, és meg-rontyátok
a'ſzegényeket: kik azt mongyátok a'
tí uraitoknak: Hozzátok-elő, és
2 iſzunk. * Meg-eskűtt az Úr-Iſten az ő
ſzentére: hogy ímé el-jőnek a'napok
tí-reátok, és el-emelnek títeket ſzi-
gonyokon, és a'tí maradéktokat a'
3 forrò fazekakban. * És a'haſadéko-
kon mentek-ki eggyik a'máſik-ellen,
és Armonba vettettők, úgy-mond az
4 Úr. * Jőjetek Bételbe, és iſtentele-
nűl chelekedgyetek; Galgalába, és ſo-
kaſittſátok-meg a'vétket: és hozzá-
tok-el reggel a'tí áldozatitokat, há-
5 rom nap a'tí dézmáitokat. * És áldoz-
zatok dichéretet kováſzosból: és hir-
deſsétek a'ſzabad-akaratból-valo ál-
dozatokat, és tegyétek hírré: mert így
akartátok Iſraël fiai, úgy-mond az
6 Úr-Iſten. * Az-okáért én-is fogaitok-
B nak meg-váſláſát ſzerzettem minden
váraſitokban, és a'kenyérnek ſzűk-
ſégét minden tí helyeitekben: és nem
7 tértetek hozzám, úgy-mond az Úr. *
Én-is meg-tíltottam tőletek a'zápor-
eſsőt, midőn még három hólnap vól-
na az aratáſ-ig: és eſsőt adtam eggyik
váraſra, és a'máſik váraſra nem adtam
eſsőt: az eggyik réſzre eſső eſett, és a'
melly réſzre eſsőt nem adtam, el-ſzá-
8 radott. * És el-jőttek két 's három vá-
ras egy várashoz hogy vizet innának,
és meg nem elégedtek: és nem térte-
9 tek hozzám, úgy-mond az Úr. * "Meg- "Ag. c. 11.
C vertelek títeket sűtő ſzéllel, és ragyá-
val, a'tí kerteiteknek és ſzőlőitőknek
ſokaſágát: a'tí olaj-kerteteket, és fű-
gés-kerteteket meg-őtte a'hernyű: és
nem tértetek hozzám, úgy-mond az
10 Úr. * Halált kűldőttem kőzitekbe az
Egyiptus után, meg-őltem fegyver-
rel a'tí ifiaitokat, a'lovaitok fogſágá-
ig: és fel-bochátottam a'tí táboritok
dohát az orrotokba: és nem tértetek
11 hozzám, úgy-mond az Úr. * Fel-for- † Gen. 19. c. 24.
D dítottalak títeket, † a'mint fel-ſordít-
totta az Iſten Sodomát és Gomorrát,
és lőttetek mint az égésből el-ragad-
tatott űſzög: és nem tértetek hozzám,
12 úgy-mond az Úr. * Az-okáért ezeket
chelekeſzem veled Iſraël: minek-u-
tánna pedig ezeket chelekeſzem ve-
led, kéſzűlly a'te Iſtened-eleibe Iſ-
13 raël. * Mert ímé a'hegyeknek for-
málója, és a'ſzellőnek teremtője, és az
ő beſzédének az embernél meg-hir-
detője, a'reggeli kődnek álkorója, és
a'földnek magas helyein járo: Se-
regek Ura Iſtene az
ő neve.

V. Rész.

HAllyátok-meg ez ígét, mellyel én siratlak titeket: az Isráel Háza el-esett, és többé fel nem kél. * Az Isráel szűze levettetett az ő földén, ninch a'ki fel-támaszsza őtet. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: A'várasbā a'melyből ezeren mennek vala ki, százán hagyattatnak-meg abban: és a'melyből százan mennek vala ki, tízen hagyattatnak-meg abban az Isráel házában. * Mert ezeket mongya az Úr az Isráel házának: Keressetek engem, és éltek. * És ne keressétek Bételt, és Galgalába bé ne mennyetek, és Bersabéén által ne mennyetek: mert Galgala fogva vitetik, és Bétel haszontalan lészen. * Keressétek az Urat, és éllyetek: hogy valami-képpen meg ne égjen mint a'tűz a'Jósef háza, és megemésztí, és nem lészen a'ki meg-óltsa Bételt. * Kik űrömmé változtattyátok az itéletet, és az igasságot a'földön el-hadgyátok. * Ki a'Gönczölszekerét 's a'Kasza-húgyat teremtette, és a'setétséget reggelre változtatta, és a'napot éjjé fordította. " Ki elhíja a'tenger vizeit, és ki-önti azokat a'föld színére: Úr az ő neve. * A'ki neveti az erősnek pusztúlását, és a'hatalmasra kóborlást hoz. * Gyűlölték a'dorgálót a'kapuban: és a'tekélletes-szóllott meg-utálták. * Az-okáért, mivelhogy el-ragadozzátok vala a'szegényt, és a'válogatott prédát el-vészitek vala tőle: † házakat épitetek négy-szegű kőből, és nem laktok azokban: igen kedves szőlőket plantáltok, és nem isztok azoknak borában. * Mert meg-ismértem a'tí sok vétkeiteket, és erős bűneiteket: az igaznak ellenségi az ajándékot vévők, és a'szegényeket el-nyomók a'kapuban: * Az-okáért az okos halgat abban az időbē, mert gonosz az idő. * Keressétek a'jót, és nem a'gonoszt, hogy éllyetek: és veletek lészen a'seregek Ura Istene, a'mint mondottátok. * " Gyűlöllyétek a'gonoszt, és szeressétek a'jót, és itéletet szolgáltassatok a'kapuban: talám könyörűl a'seregek Ura Istene a'Jósef maradékin. * Az-okáért ezeket mongya a'seregek Ura Istene az uralkodó: Minden útzákon sírás: és mindenűtt kivűl jaj jaj mondatik: és a'szánto embert a'bánatra hijják, és a'sirásra azokat a'kik tudnak sírni. * És minden szőlőkben sírás lészen: mert által-megyek kőzőtted, úgy-mond az Úr. * † Jaj az Úr napját kivánóknak: mire az néktek? ez az Úr napja, setétség, és nem világosság. * Mi-képpen ha el-futna a'férfiu az oroszlány-elől, és medve találna reá; és a'házba menne, és kezével a'falhoz támaszkodnék, és meg-marná őtet a'kígyo. * Vallyon nem setétség-e az Úr napja, és nem világosság: és homályosság abban, 's nem fényesség? * " Gyűlöltem, és meg-vetettem a'tí iñepiteket: és bé nē vészem a'tí gyülekőzeteteknek illattyát. * Hogy-ha bé-mutattyátok nékē az éppen-égő áldozatokat, és a'tí ajándékitokat, bé nem fogadom: és a'tí kővér fogadástokra nem tekintek. * Vedd-el én-tőlem a'te énekid zőrgését: és a'te hegedűdnek énekit nem halgatom. * És kinyilatkozik mint a'víz az ítélet, és az igasság mint a'sebes patak. * † Vallyon áldoztatok-e nékem békéltető és eledeli áldozatokat a'pusztában negyvē esztendeig, Isráel háza? * És sátort hordoztatok a'tí Móloktoknak, és a'tí bálványitok képét, a'tí Istentek chillagát, melyeket chináltatok magatoknak. * És el-kőltőztetlek titeket Damaskuson-túl, úgy-mond az Úr, Seregek Istene az ő neve.

VI. Rész.

JAj a'kik gazdagok vattok Sionban, és bíztok a'Samária hegyében: fejedelmek a'népek fejei, frissen menvén az Isráel házába. * Menjetek-által Kalanéba, és nézzétek-meg, és mennyetek onnét a'nagy Ematba: és menyetek-alá a'Palæstinusok Gettébe, és ezeknek minden fő országokba: ha szélesb az ő határok a'tí határotoknál. * Kik el vattok választtva a'gonosz napra: és közelgettők a'hamisságnak királyi-székéhez. * Kik elefant chontból-valo ágyakban aluszток, és bujálkodtok a'tí agyaitokon: kik meg-észitek a'báránt a'nyájból, és a'borjút a'chorda-közzűl. * Kik énekeltek a'zöltár szava-mellett: alitották hogy énekló szerszámok vagyon mint Dávidnak. * Kik a'bort chészékből itták, és jeles jó kenettel kenettettek: és semit nem szánakodtak a'Jósef romlásán. * Az-okáért ezennel el-kőltőznek az el-kőltőzők-nek fejei-kőzőtt: és el-vitetik a'bujálkodók társasága. * " Meg-eskűtt az Úr-

" Inf. 9. b. 6.

† Soph. 1. c. 17.

" Rom. 12. b. 9. Psal. 96. b. 10.

† Act. 7. c. 42.

Luc. 6. d. 24.

" Ier. 51. b. 14.

Úr-Isten az ő lelkére, úgy-mond a' seregek Ura Istene: útálom én a' Jákob kevélységét, és az ő házait gyűlölöm, és a' várasi kézbe adom az ő lakóival.
* Hogy-ha tíz férfiak meg-maradnak egy házban, azok-is meg-halnak. * És fel-vészi őtet az ő rokona, és meg-égeti őtet, hogy ki-vigye a' chontokat a' házból: és mond annak, a' ki a' háznak rejtek-helyeiben vagyon: Vallyon vagyon-e még valaki nálad? * És meg-felel: Vég vagyon. És mond néki: Halgass, és meg ne emlekezzél az Úr nevéről. * Mert ímé az Úr paranchol, és meg-veri a' nagy házat romlásokkal, és a' kichiny házat hasadozásokkal. * Vallyon futhatnak-e a' kő-sziklákon a' lovak, a' vagy szánthatni-e a' bialokon, mert keserűséggé változtattátok az ítéletet, és az igasságnak gyümölchét ürömmé? * Kik örültök a' semmin: kik azt mongyátok: Vallyon nem a' mi erősségünkel szerzettünk-e magunknak szarvakat? * Mert ímé támasztok ellenetek, Israël háza, nemzetséget, úgy-mond a' seregek Ura Istene: és meg-ront titeket Ematnak bé-jövetelétől-fogva, a' pusztának pataká-ig.

VII. Rész.

EZeket mutatta nékem az Úr-Isten: és ímé a' sáskának alkotója a' tavaszi elsők idején a' virágzásnak kezdetin, és ímé az őszi első a' király nyirése-után. * És lőn: mikor tellyességgel meg-őtte vólna a' földnek füvét, mondék: Uram Isten, légy kegyelmes, kérlek: ki támasztya-fel Jákobot, mivelhogy kichiny? * Könyörűlt az Úr ezen: Nem lészen, azt mondá az Úr. * Ezeket mutatta nékem az Úr-Isten: és ímé híja vala az Úr-Isten a' tűzzel-valo ítéletre: és meg-emészte sok mélységet, és meg-évé egy ütt a' részt-is. * És mondék: Uram Isten, szűnny el-meg, kérlek: ki támasztya-fel Jákobot, mivelhogy kichiny? * Könyörűle az Úr ezen: De ez sem lészen, azt mondá az Úr-Isten. * Ezeket mutatta nékem az Úr: És ímé az Úr álván egy meg-simított kő-falon, és az ő kezébe a' kő-mivesnek simító lapáttya. * És monda az Úr nékem: Mit látsz te Amos? És mondék: Kő-mivesnek simító lapáttyát. És monda az Úr: Ímé én a' simító lapátot az én Israëli népem közzé tészem: nem simítom őtet meg többé. * És el-rontatnak a' bálvány-nak magas-helyei, és Israëlnek szent helyei el-pusztúlnak: és fel-támadok a' Jeróboam háza-ellen fegyverrel. * És el-küldé Amasias a' Bétel papja Jeroboámhoz az Israël királyához, mondván: Pártot ütött ellened Amos az Israël házának közepette: nem szenvedheti-el a' föld minden ő beszédit. * Mert ezeket mongya Amos: Fegyverrel hal-meg Jeróboam, és Israël fogva vitetik-el az ő földéből. * És monda Amasias Amosnak: Látó, eredgy, fuss a' Júda földére: és ott egyél kenyeret, és prófétálly ott. * És Bételbe többé ne prófétálly: mert a' királynak szent-helye, és az ország-nak háza. * És felele Amos, és monda Amasiásnak: Nem vagyok próféta, és nem vagyok próféta fia: hanem chorda-pásztor vagyok én, a' ki a' vad-fűge-fákat chipdelem. * És el-vőn engem az Úr mikor követném a' nyájat: és monda az Úr nékem: Eredgy, prófétálly az én népemnek Israëlnek. * És most hallyad az Úr igéjét: Te azt mondod: Ne prófétálly Israël ről, és ne chöpögj a' bálvány házára. * Azokáért ezeket mongya az Úr: A' te feleséged a' várasbá paráználkodik: és a' te fiaid 's a' leányid fegyverrel húllanak-el, és a' te földed kőteletskével mérettetik-meg: és te meg-fertéztetett földön haliz-meg, és Israël fogva vitetik az ő földéről.

VIII. Rész.

EZeket mutatta nékem az Úr-Isten: és ímé egy alma-szedő horog. * És monda: Mit látsz te Amos? És mondék: Alma-szedő horgot. És monda az Úr nékem: El-jött a' vége az én népemnek Israëlnek: nem chelekeszem többé hogy elkerűllyem őtet. * És chikorognak a' templomnak sarkai az napon, úgy-mond az Úr-Isten: sokan meg-halnak: minden helyen halgatás lészen.
* Hallyátok ezt a' kik meg-rontyátok a' szegényt, és el-fogyatcyátok a' földnek szűkölködőit, * mondván: Mikor múlik-el a' hólnap, és el-adgyuk az árút; és a' szombat, és fel-nyittyuk a' gabonát: hogy meg-kisebbíttsük a' mértéket, és meg-öregbíttsük az árrát, és hamis mérő serpenyűket vegyünk-elő, * hogy pénzel bírjuk

bírjuk a' szűkölködőket, és a' szegényeket sarukkal, és a' gabona uchúját el-adgyuk? * Meg-esküdt az Úr a' Jákob kevélysége-ellen: Ha soha el-felejtem minden ő cselekedetöket. * Vallyon ezen nem indúl-e meg a' föld, és nem sir-e minden ő lakója: és felmegyen mint az egész folyó-víz, és le-ereszttetik, és alá-foly mint az Egyiptusi pataka? * És lészen az napon, úgy-mond az Úr-Isten: el-enyészik a Nap délben, és meg-setétítem a' földet a' világos napon: * és a' ti innepitek sirásra fordítom, és minden énekeket jajgatásra: és minyájorok hátára zákot hozok, és minden főre kopaszságot: és teszem azt mint az egyetlen-egyen-valo sirált, és az ő végét mint a' keserves napot. * Ímé el-jönnek a' napok, úgy-mond az Úr: és éhséget bocsátok a' földre: nem a' kenyér éhségét: sem a' víz szomjúságát, hanem az Úr igéjét hallásának. * És meg-indúlnak a' Tengertől-fogva a' tenger-ig, és Északtól-fogva Napkeletig: kerengenek keresvén az Úr igéjét, és nem találják. * Az napon el-fogyatkoznak a' szép szűzek, és az ifiak a' szomjúság-miatt. * Kik a' Samária bűnéért eskűsznek, és ezt mondgyák: Él a' te Istened Dán, és él a' Bersabée útya: és el-esnek, és fel nem kelnek többé.

IX. Rész.

LÁtám az Urat állani az ólton, és monda: Üsd-meg az ajtó-farkát, és mozdúllyanak meg a' felső küszöbök: mert a' fő-vétség mindenek fejében, és az ő utólsóját fegyverrel ölöm-meg: nem lészen el-szaladások. El-futnak, és meg-nem szabadúl közzülök a' ki el-fúr. * " Hapokoligalá mennek-is, kihozza onnét őket az én kezem: ha az égig fel-mennek-is, le-vonszom őket onnét. * Ha a' Karmélus tetején elrejtezznek-is, onnét fel keresvén elhozom őket: és ha szemeim-elől a' tengernek mélységébe rejtik-is magokat, ott meg-parancholom a' kígyónak, és meg-marja őket. * Ha fogságba mennek-is az ő ellenségek előtt, ott meg-parancholom a' fegyvernek, és meg-ölí őket: † és szemeimet rajtok fordítom veszedelemre, és nem jóra. * És a' seregek Ura Isten, a' ki meg-üti a' földet, és meg-eped-

bírjuk a'szűkölködőket, és a'szegényeket sarukkal, és a'gabona uchúját el-adgyuk? * Meg-eskütt az Úr a' Jákob kévélysége-ellen: Ha soha el-felejtem minden ő chelekedetőket. * Vallyon ezen nem indúl-e meg a'föld, és nem sír-e minden ő lakója: és fel-mégyen mint az egész folyó-víz, és ki-vettetik, és alá-foly mint az Egyiptus pataka? * És lészen az napon, úgy-mond az Úr-Isten: el-enyészik a'Nap Délben, és meg-setétítem a'földet a'világos napon: * "és a'ti innepiteket sirásra fordítom, és minden éneketeket jajgatásra: és miñyájotok hátára zsákot hozok, és minden főre kopaságot: és tészem azt mint az egyetlen-eggyen-valo siráſt, és az ő végét mint a'keserves napot. * Ímé eljőnek a'napok, úgy-mond az Úr: és éhséget bochátok a'földre: nem a'kenyér éhségét: sem a'víz szomjúságát, hanem az Úr igéje hallásának. * És meg-indúlnak a'Tengertől-fogva a' tenger-ig, és Északtól-fogva Napkeletig: kerengenek keresvén az Úr igéjét, és nem találllyák. * Az napon el-fogyatkoznak a'szép szűzek, és az ifiak a'szomjuság-miatt. * Kik a'Samária bűnéért eskűsznek, és ezt mongyák: Él a'te Istened Dán, és él a'Bersabée úttya: és el-esnek, és fel nem kelnek többé.

"Tob. 2. b. 6. 1. Mac. 2. c. 41.

IX. Rész.

LÁtám az Urat állani az óltáron, és monda: Üsd-meg az ajtó-sarkát, és mozdúllyanak-meg a'felső küszöbök: mert a' fösvénység mindenek fejében, és az ő utóllyát fegyverrel ölöm-meg: nem lészen el-szaladások. El-futnak, és meg-nem szabadúl közzülök a'ki elfút. * "Ha a pokolig alá mennek-is, kihozza onnét őket az én kezem: ha az égig fel-mennek-is, le-vonszom őket onnét. * Ha a'Karmélus tetején elrejteznek-is, onnét fel keresvén elhozom őket: és ha szemeim-elől a'tengernek mélységébe rejtik-is magokat, ott meg-parancholom a'kígyónak, és meg-marja őket. * Ha fogságba mennek-is az ő ellenségek-előtt, ott meg-parancholom a'fegyvernek, és meg-öli őket: † és szemeimet reájok fordítom veszedelemre, és nem jóra. * És a'seregek Ura Istene, a'ki meg-úti a'földet, és meg-eped:

"Psal. 138. a. 8.

† Ier. 44. c. 11.

és sírnak minden benne-lakók: és fel-mégyen mint az egész patak, és alá-foly mint az Egyiptus folyó-vize. * Ki az égbe építi az ő magas-helyét, és az ő kötőlékét a'földön fondálta: "ki a'tenger vizeit hívja, és kiönti azokat a'föld színére, Úr az ő neve. * Vallyon nem mint a'Szerechen fiak vattok-e tí én-előttem, Israël fiai, úgy-mond az Úr? Nem én hoztam-e fel Israëlt Egyiptus-földéből: és a' Palæstínusokat Kappadocziából, és a' Syrusokat Czirénéből? * Ímé az Úr-Isten szemei a'vétkező ország-ellen, és el-rontom azt a' föld színéről: mindazáltal mindenestől-fogva nem rontom-el a'Jákob házát, úgy-mond az Úr. * Mert ímé én parancholok, és meg-rázom minden nemzetségek-között az Israël házát, a'mint megrázattatik a'búza a'rostában: és nem esik egy kövecske-is a'földre. * Fegyverrel halnak-meg az én népemnek minden bűnösi: kik azt mongyák: Nem közelget, és nem jő mi-reánk a' veszedelem. * Azon a'napon † feltámasztom a'Dávid sátorát, melly leesett: és meg-építem az ő kő-falainak hasadékit, és azokat, a'mellyek le-omlottak vala, meg-újítom: és meg-építem azt mint a'régi napokban. * Hogy bírják az Idumæa maradékit, és minden nemzetségeket, azért hogy az én nevemről neveztettek: úgy-mond az ezeket-chelekedő Úr. * Ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr: és el-éri a'szántó az aratót, és a'szőlőnyomó a'mag-vetőt: "és a'hegyek édességet chöpögnek, és minden halmok meg-miveltetnek. * És meg-térítem az én népemnek Israëlnek fogságát: és meg-építik a'puszta városokat, és lakni-fogják: és szőlőket plantálnak, és iszszák azoknak borát: és kerteket chinálnak, és meg-észik azoknak gyümölchit. * És el-plantálom őket az ő földökbe: és nem szaggatom-ki őket többé az ő földökből, a'mellyet nékik adtam, úgy-mond a'te Urad Istened.

"Sup. 5. c. 8.

† Act. 15. c. 16.

"Ioel. 3. d. 18.

ABDIAS PROFETALASA.

Ier. 49. c. 14.

ABdías látása. Ezeket 1
mongya az Úr-Isten A
Edomnak: Hírt hallot-
tunk az Úrtól, és kö-
vetet küldött a'pogá-
nyokhoz: Kellyetek-
fel, és támadgyunk ellene haddal. * 2
Ímé kichinnyé töttelek téged a'Po-
gányok-között: igen útálatos vagy
te. * A'te szívednek kevélysége fel- 3
emelt téged, ki a'kő-sziklák hasadé- B
kiban lakol, királyi-székedet fel-ma-
gasztalod: ki azt mondod szívedben:
Ki vonszon-le engem a'földre? * Ha 4
fel-emelkedel mint a'sas, és ha a'chil-
lagok-között helyhezteted-is a'te
fészkedet: onnét-is le-vonszlak téged,
úgy-mond az Úr. * Ha a'lopók bé- 5
mentek vólna hozzád, ha a'tolvajok
éjjel, mint halgattál vólna? nem lop-
tak vólna-e eleget magoknak? Ha a'
szőlő-szedők bé-mentek vólna hoz-
zád, nem hattak vólna-e néked leg-
alább egy gerezdet? * Mint vizgál- 6
ták-meg Esaut, fel-keresték az ő rej-
tekit? * A'határig küldöttek-ki téged: 7
a'te szövetségednek minden férfiai C
meg-chúfoltak téged: erőt vöttek raj-
tad a'veled békeség-tartò férfiak: a'
kik veled észnek, tőrt vetnek alád:
ninch okosság benne. * " Vallyon 8
az napon, úgy-mond az Úr, nem
vesztem-e ki a'bölcheket Idumæá-
ból, és az okosságot az Esau hegyé-
ről? * És félnek a'te erőssid Dél-felől, 9
hogy el-veszszen a'férfiu az Esau he-
gyéről. * † Az öldöklésért, és az a- 10
tyádfia Jákob-ellen-valo hamisság-
odért, bé-burít téged a'szégyenség,
és el-veszsz örökké. * Az napon mikor 11
ellene-állanál, mikor el-fognák az D
idegenek az ő hadát, és a'kivül-valók
bé-mennének az ő kapuin, és Jerusá-
lemen sorsot vetnének: te-is mint eg-
gyik vóltál közzülök. * És nem útá- 12

" Isa. 29. c. 14.

† Gen. 27. g. 42

lod-meg az te atyádfiának napján, az
ő szarándokságának napján: és nem
örvendezsz a'Júda fiain az ő veszedel-
meknek napján: és nem magasztalod-
fel a'szádat a'szorongatásnak napján.
13 * Se bé nem mégy az én népem ka-
E puján az ő romlásoknak napján: sőt
te sem útálod-meg az ő nyavalyá-
jában az ő pusztúlásának napján: és
ki nem bocháttatol az ő serege-ellen
14 az ő pusztúlásának napján. * Se nem
állasz-eleikbe hogy meg-öllyed azo-
kat a'kik el-futnak: és nem rekeszted-
bé az ő maradékit a'háborusságnak
15 napján. * Mert közel vagyon az Úr
napja minden nemzetségek-ellen: a'
mint chelekedtél, úgy chelekesznek
veled: a'te fizetésedet fejedre fordít-
16 tya. * Mert a'mint ittatok az én szent
F hegyemen, úgy isznak minden Po-
gányok szüntelen: és isznak, és fel-
hörpentik, és lésznek mint-ha nē vól-
17 nának. * És a'Sion hegyén szabadúlás
lészen, és szent lészen: és bírni-fogja
a'Jákob háza azokat a'kik őtet bírták.
18 * És tűz lészen a'Jákob háza, és lang
a'Jósef háza, és az Esau háza pozdor-
ja: és fel-gyújtatnak azok-által, és
meg-emésztik őket: és nem lésznek
maradéki az Esau házának, mert az
19 Úr szóllott. * És örökségül bírják a-
G zok, a'kik Délre vannak, az Esau he-
gyét, és a'mezőségen-valo Filistæuso-
kat: és bírni-fogják az Efraim tarto-
mányát, és a'Samáriai tartományt: és
20 Benjamin bírni-fogja Gálaádot. * És
az Israël fiainak szám-ki-vetett serege,
a'Kananæusoknak minden helyőket
mind Sareptá-ig: és a'Jerusalem szám-
ki-vetetti, a'kik Bosforusbā vannak,
21 bírni fogják a'Déli várasokat. * És fel-
mennek a'szabadítók a'Sion hegyére
meg-itélni az Esau hegyét: és az
Úré lészen az
ország.

JONAS PROFETALASA.

I. RÉSZ.

ES lőn az Úr igéje Jónás- 1
hoz az Amati fiához, A
mondván: * Kelly-fel, 2
és eredgy Ninivébe a'
nagy várasba, és prédi-
kálly abban: mert fel-hatott előmbe 3
az ő gonossága. * És fel-kele Jónas,
hogy Tarsisba futna az Úr színe-
előtt, és alá-méne Joppéba, és talála
Tarsisba-ménő hajót: és meg-adá an-
nak a'hajò-bérét, és bé-méne abba,
hogy el-menne vélek Tarsisba az Úr
4 színe-előtt. * Az Úr pedig nagy

szelet

szelet bochátá a'tégerre: és nagy szél-
vész lőn a'tengeren, és a'hajó az el-
romlásnak veszedelmére juta. * És 5
meg-félemlének a'hajósok, és kiáltá-
nak a'férfiak az ő istenekhez: és bé-
hányák az edényeket, a'mellyek a'ha-
jóban valának, a'tengerbe, hogy meg-
könnyebbíttetnék azoktól: és Jónas
alá-méne a'hajónak belső részeire, és
aluszik vala mély álommal. * És hoz- 6
zája járúla a'kormányos, és monda
néki: Mit aluszol te illy igen? kelly-
fel, híjad segétségűl a'te Istenedet, ta-
lám meg-emlekezik az Isten mi-rólunk, és el nem veszűnk. * És mon- 7
da eggyik férfiu az ő társának: Jertek- C
el, és vessünk sorsot, és tudgyuk-meg
miért vagyon ez a'veszedelem raj-
tunk. És sorsot vetének, és a'sors Jó-
násra eséc. * És mondának néki: Je- 8
lentsd-meg nékünk mi okért vagyon e'
veszedelem rajtunk: mi dolgos vagy?
hová valo vagy, és hová mégy? a'vagy
michoda nép-közzűl vagy te? * És 9 C
monda nékik: Én Zidó vagyok, és a'
menynek Urát Istenét félem én, a'ki
a'tengert és a'szárazt teremtette. * És 10
meg-félemlének a'férfiak nagy féle-
lemmel, és mondának néki: Mit che-
lekedtél? (mert meg-tudák a'férfiak
hogy az Úr színe-előtt futna, mert 11
meg-jelentette vala nékik.) * És mon-
dának néki: Mit mivellyünk veled,
hogy meg-szűnnyék a'tenger mi-tőlünk? mert a'tenger nevekedik és da-
gad vala. * És monda nékik: Fogja- 12
tok engem, és vessetek a'tengerbe, és D
meg-szűnik a'tenger tőletek: mert én
tudom hogy én-érettem jött e'nagy
szél-vész reátok. * És eveznek vala 13
a'férfiak hogy a'szárazra jutnának, és
nem lehete: mert a'tenger nevekedik
és dagad vala ő-ellenek. * És kiáltá- 14
nak az Úrhoz, és mondának: Kérűnk
Uram, ne veszszűnk-el e'férfiúnak
lelkeért, és ne vesd reánk az ártatlan
vért: mert te Urá, a'mint akartad, úgy
chelekedtél. * És fogák Jónást, és a' 15
tengerbe veték: és meg-álla a'tenger
az ő habozásától. * És félék a'férfiak 16
nagy félelemmel az Urat, és áldoza-
tokat áldozának az Úrnak, és fogadá-
sokat fogadának.

II. Rész.

ÉS az Úr egy nagy halat készíte hogy el-nyelné Jónást: "és 1 A
lőn Jónás a'hal gyomrábã három nap, és három éjjel. * És 2
imádkozék Jónás az ő Urához Istené-
hez a'hal gyomrából. * És monda: 3
† Kiálték az én háborusságomból † 1. Cor.
az Úrhoz, és meg-halgata engem: a' 15. a. 4.
pokolnak hasából kiálték, és meg- Psal.
halgatád az én szómat. 119. a. 2.
* És bé-vetettél engem a'mélység- 4
be a'tenger közepibe, és a'víz kör- B
nyűl-vőtt engem: minden te örvényid
és habjaid által-mentek rajtam.
* És én mondék: El-vettettem a'te 5
szemeid-elől: mindazáltal ismég meg-
látom a'te szent templomodat.
* † Környűl-vőttek engem a'vizek 6 "Psal.
mind a'lelkem-ig: a'mélység bé-sán- 68. a. 1.
czolt engem, a'tenger bé-burította a'
fejemet.
* A'hegyeknek fenekire alá-szál- 7
lottam: a'földnek zárjai bé-rekesztet-
tek engem örökké: és fel-emeled a'
rothadásból az én életemet, én Uram
Istenem.
* Mikor szorongattatnék én-ben- 8
nem az én lelkem, az Úrról meg-em-
lekeztem: hogy hozzád mennyen az
én imádságom a'te szent templomod-
ba.
* A'kik a'hiusságokat heában őri- 9
zik, az ő irgalmasságokat el-hadgyák.
* Én pedig a'dícséretnek szavával 10
áldozom néked: valamiket fogadtam,
meg-adom a'szabadúlásért az Úrnak.
Es meg-mondá az Úr a'halnak: és
ki-okádá Jónást a'szárazra.

III. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje Jónáshoz 1
másodszor, mondván: * Kelly- 2
fel, és eredgy Ninivébe a'nagy A
városba: és prédikállyad ott a'
beszédet, a'mellyet én néked szóllok.
* És fel-kele Jónas, és Ninivébe méne 3
az Úr igéje-szerént: és Nínive nagy
város vala harmad napi-járó földnyi.
* És bé kezde menni Jónas a'váras- 4
ba egy napi-járó földön: és kiálta, és B
monda: Még negyven nap vagyon, és
Nínive el-süllyed. * "Hívének a'Nini- 5 "Mat.
vei férfiak az Istenben, és böjtöt hirde- 12. c. 41.
tének, és zsákokba öltözének a'nagy- Luc. 11.
tól-fogva mind a'kichinyig. * És el- 6 c. 32.
juta az ige a'Ninivei királyhoz: és
fel-kele az ő királyi-székéből, és
le-veté magáról az ő ruházattyát, és
zsákba öltözék, és a'hamuba üle. * És 7
meg-kiáltá, és monda Nínivében a'
királynak és az ő fejedelmeinek szájá-
ból, mondván: Se az emberek se a'bar-
mok, se az ökrök, se a'juhok, semit ne

"Mat. 12. c. 40. & 16. a. 4. Luc. 11. d. 30.

kóstollyanak: se ne legelteſsenek, se vizet ne igyanak. * És ſákokkal fődőzteſsenek-bé az emberek, és a'barmok, és kialtſanak az Úrhoz erőſſen, és térjen-meg a'férfiu az ő gonosz útáról, és a'hamiſságból, melly az ő kezőkben vagyon. * " Ki tudgya ha talám meg-tér, és meg-kegyelmez az Iſten: és meg-tér az ő haragjának búſulásától, és el nem veſzünk? *És látá az Iſten az ő chelekedeteket, hogy megtértek az ő gonosz útokról: és megengedé az Iſten a'gonoſzt, mellyet ſzóllott vala hogy chelekednék vélek, és meg nem chelekedé.

IV. Rész.

ÉS meg-búſúla Jónas nagy búſúlásſal, és meg-haraguvék: * és imádkozék az Úrnak, és monda: Kérlek Uram, vallyon nē ez-e az én igém, még mikor az én földemben vólnék? ezért vőm eleit, hogy Tarſisba futnék. " mert tudom hogy te kegyelmes és irgalmas Iſten vagy, hoſzſzù-tűrő és ſok könyörűleteſségű, és meg-engeded a'gonoſságot. * És moſt Uram vedd-el kérlek az én lelkemet tőlem: mert jobb nékem a'halál, hogy ſem az élet. * És monda az Úr: Véled-e hogy méltán haragſzol te? * És ki-méne Jónas a'városból, és le-üle Nap-keletre a'város-ellenébe: és hajlékot chinála ott magának, és az-alatt ül vala az árnyékban, míglen látná mi történnék a'városon.* És az Úr-Iſten egy boroſtyán-fát kéſzíte, és fel-nevelkedék a' Jónas feje-fölőtt, hogy árnyék leſſe az ő feje-fölőtt, és óltalmazná őtet, (mert meg-fáradott vala) és örüle Jónas a'boroſtyán-fának, nagy örömmel. * És az Iſten egy férget alkota virradta-kor másod nap: és meg-rágá a'boroſtyán-fát, és el-ſzárada. * És mikor fel-kőlt vólna a'Nap, parancholá az Úr a'meleg és sűrő ſzélnek: és a'Nap a'Jónas fejét sűté, és hevűlni kezde: és kére az ő lelkének hogy meg-halna, és monda: Jobb nékem meg-halnom, hogy-ſem élnem. * És monda az Úr Jónásnak: Véled-e hogy méltán haragſzol te a'boroſtyán-fáért? És monda: Méltán haragſzom mind halál-ig: * És monda az Úr: Te a'boroſtyán-fán bánkodol a'mellyen nem munkálkodtál, ſe nem nevelted. melly egy éjjel lőtt, és egy éjjel el-veſzett. * És én ne engedgyek-e meg Ninivének a'nagy városnak, melyben többen vannak ſzáz húſz-ezer embernél, a'kik nem tudgyák michoda külőmbség légyen az ő jobb's bal kezők-közőtt, és ſok barmok?

MIKÆAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly a'Moráſti Mikéáshoz lőtt, Jotámnak, Akáznak, és Ezekiáſnak a'Júda királyinak napjaiban: mellyet Samária és Jeruſalem-felől látott. * " Hallyátok-meg mindē népek, és figyelmezzen a'föld, és annak tellyesvólta: és légyen az Úr-Iſten néktek bizonyſágúl, az Úr az ő ſzent templomából. * † Mert ímé az Úr ki-jő az ő helyéből: és alá-ſzáll, és meg-tapodgya a'földnek magaſságit. * És megeméſztődnek a'hegyek ő-alatta, és a' völgyek meg-repedeznek mint a' viaſz a'tűz-előtt, és mint a'vizek mellyek a'meredekről folynak. * A' Jákob vétkeért mind ez, és az Iſraēl házának bűneiért. michoda a'Jákob vétke? nem Samária-e? és mellyek a' Júda magas-helyei? nem Jeruſalem-e? * és ollyanná téſzem Samariát mint a' kő-rakáſt a'mezőben, mikor a'ſzőlő plantáltatik: és le-vonſzom a'völgybe az ő köveit, és az ő fondamentomit ki-mutatom. * És minden ő faragott-képei el-vagdaltatnak, és minden ő nyereſégi meg-égettetnek tűzzel, és minden ő bálványit veſzedelemre vetem: mert a'kurvának jutalmából gyűjtettenek, és a'kurvának jutalmára viſzſza-térnek. * Ezen sírok, és ordítok: ruhátalan és mezítelen járok: ſiráſt téſzek mint a'ſárkányok, és kesergéſt mint a'ſtrucz-madarak. * Mert reménység-nélkűl-valo az ő chapáſa, mert el-érkezett ſzínten Júdá-ig, meg-illette az én népemnek kapuját mind Jeruſalem-ig. * Gettbe ne hirdeſsétek, köny-hűllatáſsokkal ne sírjatok, a'porrá-lőtt házban

Városban porral hintſétek-meg magatokat. * És menyetek-ki Sáfpnek lakói, gyalázattal meg-ſégyenittetvén: nem ment-ki a'melly a'ki menetelben lakik: el-őltetik vétken ſiráſtó a'Bétsiréd Hás, melly meg-állott őmagán. * Mert jóra erőſſenkűlt-meg a'ki keſerűſégekben lakik: mert alá-ſzállott a'veſzedelem az Úrtól a Jeruſálem kapujára. * A'ſzekér ſzörgéſſen ſimelkodik a'Lakis lakója: a'Sion leánya ődnének kezdeti, mert te-benned találtattak az Iſraēl vétkei. * Azokáért nyargalókat küld Gemeth örökſégére: a'hazugſágnak háza az Iſraēl királyinak meg-chaláſára. * Még örökőſt hozok néked a'ki Mareſábban lakol: Odollam-ig el-mégyen az Iſraēl dichőſége. * Kopaſzíttaſſátok meg, és nyiretteſſél-meg a'te gyönyörűſégednek fiaiért: terjeszd-ki a'te kopaſságodat mint a'ſas: mert fogva vitettenek te-belőled.

II. Rész.

JAj a'kik haſzontalanra gondoltok, és gonoſzt chelekeſztek a'nyugvó-házatokban: a'reggeli világoſságnál chelekeſzik azt, mert az Iſten-ellen vagyon az ő kezek. * És meg-kívánták a'mezőket, és erőſzakkal vőtték-el, és el-kóborlották a'házakat, és erőſzakoskodnak vala a'férfi-ellen, és az ő háza-ellen, a'férfi-ellen, és az ő örökſége-ellen. * Az-okáért ezeket mongya az Úr: Ímé én gonoſzra gondolok e'nemzetſég-ellen: melyből ki nem vonnyátok a'tí nyakatokat, és nem járnok kevéſſen, mert igen gonoſz idő vagyon. * Az napon példa-beſzéd költetik-ti-rólatok, és ének énekeltetik gyönyörűséggel, mondván: Puſztúláſſal elpuſztúltunk: az én népemnek részét változtatta: mi-képpen távozik-el tőlem, holott viſzſza-jő, a'ki a'mi tartományinkat el-oſzſza? * Az-okáért nem léſzen néked a'ki az Úr gyülekezetiben az örökſéget ſorſal el-oſztja. * Ne hőlyiatok ſzólván: Nem jóſoljatok ezekre, nem ragadgya-meg gyalázat. * Azt mongya a'Jákob házának: Vallyon meg-rövidűlt-e az Úr lelke, a'vagy illyenek-e az ő gondolatji? Nem jók-e az én beſzédim azzal, a'ki igazán jár? * És az én népem ellenſégűl támadott: a'dolmánt-hőlőtt a'paláſtot el-vonnyátok:

házban porral híntſétek-meg maga-
tokat. * És mennyetek-el a'Szépnek 11
lakói, gyalázattal meg-ſzégyenittet-
vén: nem ment-ki a'melly a'ki-mene-
telben lakik: tí-tőletek véſzen ſiráſt
a'ſzomſzéd Ház, melly meg-állott ő-
magán. * Mert jóra erőtlenűlt-meg, 12
a'ki keſerűſégekben lakik: mert alá-
ſzállott a'veſzedelem az Úrtól a'Je-
ruſalem kapujára. * A'ſzekér zőrgé- 13
ſén álmélkodik a'Lakis lakója: a'Sion D
leánya bűnének kezdeti, mert te-ben-
ned találtattak az Iſraël vétkei. * Az- 14
okáért nyargalókat kűld Getnek ő-
rőkſégére: a'hazugſágnak háza az Iſ-
raël királyinak meg-chaláſára. * Még 15
őrőkőſt hozok néked a'ki Mareſában
lakol: Odollam-ig el-mégyen az
Iſraël dichőſége. * Kopaſzíttaſsál- 16
meg, és nyírettesſél-meg a'te győ-
nyőrűſégednek fiaiért: terjezd-ki a'te
kopaſságodat mint a'ſas: mert fogva
vitettenek te-belőled.

II. Rész.

JAj a'kik haſzontalant gondoltok, 1
és gonoſzt chelekeſztek a'tí ágyas- A
házatokban: a'reggeli világoſság-
nál chelekeſzik azt, mert az Iſten-ellē
vagyon az ő kezek. * És meg-kíván- 2
ták a'mezőket, és erőſzakkal vőtték-
el, és el-kóborlották a'házakat, és
tőrvénytelenkednek vala a'férfi-ellē,
és az ő háza-ellen; a'férfi-ellen, és az
ő őrőkſége-ellen. * Az-okáért eze- 3
ket mongya az Úr: Ímé én gonoſzt
gondolok e'nemzetſég-ellen: mely-
ből ki nem vonnyátok a'tí nyakato-
kat, és nem jártok kevélyen, mert
igen gonoſz idő vagyon. * Az na- 4
pon példa-beſzéd kőltetik tí-rólа- B
tok, és ének énekeltetik győnyőrű-
ſéggel, mondván: Puſztúláſsal el-
puſztúltunk: az én népemnek réſze
el-változott: mi-képpen távozik-el
tőlem, holott viſzſza-jő, a'ki a'mi tar-
tományinkat el-oſzſza? * Az-okáért 5
nem léſzen néked a'ki az Úr gyűle-
kőzetiben az őrőkſéget ſorſal el-oſz-
ſza. * Ne ſzóllyatok ſzólván: Nem 6
chőpőg ezekre, nem ragadgya-meg
a'gyalázat. * Azt mongya a'Jákob 7
háza: Vallyon meg-rővidűlt-e az Úr
lelke, a'vagy illyenek-e az ő gondo-
lati? Nem jók-e az én beſzédim azzal,
a'ki igazán jár? * És az én népem el- 8
lenkedve ellenſégűl támadott: a'dol- C
mány-főlőtt a'paláſtot el-vontátok:

és azokat, a'kik eggyűgyűen mennek
vala által, a'harczra térítettétek. * 9
Az én népemnek feleſégit ki-űztétek az ő győnyőrűſéges házokból: a-
zoknak kichinyitől el-vőttétek az én
dícheretemet őrőkké. * Kellyetek- 10
fel, és mennyetek-el, mert ninch itt
nyugodalmotok: az ő tiſztátalanſá-
gáért meg-véſz igen gonoſz rotha-
dáſsal. * Bár ne vólnék profétálo-lelkű 11
férfi, és bár inkább hazugſágot ſzól- D
lanék: bort chőpőgők néked és
réſzegſéget: és ez a'nép léſzen a'kire
fog-chőpőgni. * Mindeneſtől-fog- 12
va egybe-gyűjtlek téged Jákob: egy-
be-hozom az Iſraël maradékit, eg-
gyűvé téſzem őtet mint a'nyájat az
akolba, mint a'juhot az iſtállók-kő-
zepibe, tolyongani fognak az embe-
reknek ſokaſágok-miatt. * Mert fel- 13
mégyen az útat-nyitó ő-előttők: el-
oſztyák, és által-mennek a'kapun, és
bé-mennek azon: és által-mégyen az
ő királyok ő-előttők, és az Úr léſzen
ő-előttők.

III. Rész.

ES mondék: Halgaſsátok-meg 1
Jákob fejedelmi, és Iſraël há- A
zának hadnagyi: Vallyon nem
tí tiſztetek-e tudni az itéletet,
* a'kik gyűlőlitek a'jót, és ſzereti- 2
tek a'gonoſzt: a'kik erőſzakkal el-
vonnyátok azoknak bőrőket ő-ró-
lok, és az ő húſokat az ő chontyok-
ról? * A'kik meg-őtték az én népem 3
húſát, és az ő bőrőket azon-felyűl le-
vonták: és a'chontyokat meg-tőrték,
és meg-vagdalták mint az űſtben, és
mint a'fazékban a'húſt. * Akkor ki- 4
áltanak az Úrhoz, és nem halgat- B
tya-meg őket: és el-rejti az ő orczá-
ját tőlők abban az időben, a'mint
hogy latrúl chelekedtek az ő talál-
mányokban. * Ezeket mongya az 5
Úr a'profétá k-ellen, a'kik el-hitetik
az én népemet: a'kik harapdálnak az
ő fogokkal, és békeſéget hirdetnek:
és ha valaki nem ád valamit ſzájok-
ba, hadat kéſzítnek ellene. * Az- 6
okáért az étzaka néktek a'látáſért
léſzen, és a'ſetétſég néktek a'jőven-
dőléſért: és el-enyéſzik a'Nap a'pro-
fétáknak, és meg-ſetétűl a'nap ő-né-
kik. * És meg-ſzégyenűlnek a'kik lá- 7
táſokat látnak, és meg-ſzégyenűl- C
nek a'jővendőlők: és bé-fődik min-
nyájan az ő orczájokat, mert ninch

felelet az Istentől. * Mindazáltal én bé-tellyesedtem az Úr lelkének erősségével, az ítélettel, és a'hatalommal: hogy hirdessem Jákobnak az ő vétkét, és Izraëlnek az ő bűnét. * Halgassátok ezt Jákob házának fejedelmi, és Izraël házának itélő-bírái: a'kik útállyátok az itéletet, és minden igasságokat el-fordítotok. * A'kik vérekkel építitek Siont, és Jerusalemet hamissággal. * "Az ő fejedelmi ajándékokért itélnek vala, és az ő papjai jutalomért tanítnak vala, és a'prófétái pénzért jövendölnek vala: és az Úrra támaszkodnak vala, mondván: Vallyon nem mi-közöttünk vagyon-e az Úr? nem jőnek reánk a'veszedelmek. * Az-okáért, tí-miattatok, †Sion mint egy szántó-föld megszántatik, és Jerusalem mint egy rakás-kő lészen, és a'templom hegye az erdőknek magasságivá.

"Ezec. 22. f. 27. Soph. 3. a. 3.

†Ier. 26. f. 18.

IV. Rész.

Es lészen: Az utólso napokon el-készíttetik az Úr házának hegye a'hegyek tetején, és magas a'halmokon: és hozzája gyűlnek a'népek. * És sietnek sok nemzetségek, és azt mondgyák: Jertek-el, mennyünk-fel az Úr hegyére, és a'Jákob Istenének házához: és megtanít minket az ő útaira, és az ő ösvényin járunk: mert Sionból mégyen-ki a'törvény, és az Úr igéje Jerusálemből. * És ítéletet tészen a'sok népek-között, és meg-feddi az erős nemzetségeket nagy messzire: és elvagdallyák az ő kardgyokat szántovasaknak, és az ő dárdájokat kapáknak: nē vonszon a'nemzetség a'nemzetség-ellen fegyvert: és nē tanúlnak többé hadakozni. * És a'férfiú az ő szőlő-tőve-alatt fog-ülni, és az ő füge-fája-alatt, és nem lészen a'ki megijesszze: mert a'seregek Urának szája szóllott. * Mert minden népek kiki az ő Istene nevében járnak: mi pedig a'mi Urunk Istenünk nevében járunk örökké és tovább. * Azon a'napon, úgy-mond az Úr, egybe-gyűjtöm a'sántát: és azt, a'kit ki-vetettem vala, egybe-szedem; és a'kit meg-nyomorgattam vala: * "És a'sántát a' maradékok-közzé tészem: és azt, a'ki meg-fáradott vala, erős nemzetséggé: † és országol az Úr ő-rajtok a'Sion hegyén, mostantól-fogva mind örökké. * Es te a'nyájnak kődös tornya Sionnak leánya szintén hozzád érkezik: és el-jő az első hatalom, a'Jerusalem leányának országa. * Most a'bánat-miatt miért vonszod-öszve magadat? vallyon ninch-e néked királyod? vagy el-veszett-e a'te tanátsadód, mert környűl-vőtt téged a'fájdalom mint a'szűlőt? * Bánkodgyál, és szorgalmatoskodgyál Sionak leánya mint a'szűlő: mert most ki-mégy a'várasból, és a'mezőn lakol, és elmégy Bábylon-ig: ott meg-szabadíttatol, ott szabadít-meg téged az Úr a'te ellenségid kezéből. * És most öszve-gyűltek ellened sok nemzetségek, kik azt mongyák: Kövezteséḱ-meg: és nézzen Sionra a'mi szemünk. * Ők pedig nem tudták az Úr gondolatit, és nem értették az ő tanátsát: hogy öszve-gyűjtötte őket mint a'szérűbe a'szénát. * Kelly-fel, és chépelly Sionnak leánya: mert a'te szarvadat vasvá tészem, és a'körmeidet rézzé tészem: és meg-rontasz sok népeket, és az Úrnak áldozod az ő ragadományokat, és azoknak ő erősségét az egész föld Urának.

V. Rész.

Most pusztíttatol-el tolvajnak leánya: meg-szállottak minket, veszszővel verik az Izraël ítélő-bírájának orczáját. * És TE EFRATANAK BETLEHEME kichiny a'Júdának ezeri-között: te-bélőled származik nékem a'ki uralkodò légyen Izraëlben, és annak ki-jövetele eleitől-fogva, az őrök napoktól-fogva. * Az-okáért meg-hadgya őket az ideig, melyben a'szűlő szűlni-fog: és az ő attyafiainak maradéki meg-térnek az Izraël fiaihoz. * És meg-áll, és legeltet az Úrnak erősségével, az ő Urának Istenének nagyságos nevével: és meg-térnek, mert most magasztaltatik-fel a'földnek határi-ig. * És ez, békeség lészen: mikor el-jő az Assyrius a'mi földünkre, és mikor a'mi házainkba lépik: és ő-ellene hét pásztort támasztunk, és nyólcz fő-embert. * És bírják az Assur földét fegyverrel, és a'Nemrod földét az ő dárdáival: és meg-szabadít az Assurtól mikor el-jő a'mi földünkre, és mikor a'mi határunkba lépik. * És lészsnek a' Jákob maradéki a' sok

"Mich. 4. a. 8. Isai. 7. f. 4.

népek-között, mint az Úrtól-való harmat, és mint a'chöppike a'fövön, melly nem várja a'férfiat, és nem vár rakonik az emberekfiaira. * És lésznek a'Jákob maradéki a'Pogányoknál a' sok népek-között, mint az oroszlány az erdei vadak-között, és mint az ordíttyú-kölyke a'juhok nyájai-közöttt: ki mikor által-mégyen, és el-taposs: és meg-fogja, nincs a'ki megszabadíttsa. * Fel-magasztaltatik a' kezed a'te ellenségiden, és minden ellenségid el-vesznek. * És lészen az napon, úgy-mond az Úr: El-vészem a' te lovaidat közüled, és el-vészem a' te szekereidet. * És el-vészem a'te városidat, és el-rontom minden erősségidet, és el-vészem a'varázslásokat a'te kezedből, és jövendőléseket nem lésznek te-benned. * És el-vészem a'te faragott képeidet, és a'te állò-oszlopidat közüled: és nem imádod többé a'te kezeid alkotmányit. * És ki-irtom a'te berkeidet te-belőled: és meg-rontom a'te városidat. * És bosszút-állok haragomban és búsulásomban minden nemzetségeken, a'kik meg nem halgattak.

VI. Rész.

Hallyátok-meg a'miket az Úr szóll: Kelly-fel, vetekedgyél törvénnyel a'hegyek-ellen, és hallyák-meg a'halmok a' te szódat. * Hallyák-meg a'hegyek az Úr méleit, és a'földnek erős fondamentomi: mert az Úrnak törvénye vagyon az ő népével, és Izraëllel pőrről. * "Én népem, mit miveltem néked, vagy miben búsítottalak téged? felelly-meg nékem. * Azzal-e hogy ki-hoztalak tégedEgyiptus-földéből, és a'szolgák házából ki-szabadítottalak téged: és el-küldöttem a'te színed-előtt Moysest, és Aaront, és Miriát? * † Én népem, emlékezzél-meg kérlek, mit gondolt Bálak a'Móab királya, és mit felelt néki Bálaám a'Beor fia, Settimtől-fogva Galgalig, hogy meg-ismérnéd az Úr igasságát. * Mivelhogy mélto dolgot mutassak-bé az Úrnak? meg-hajtsam-e térdemet a' magas Istennek? Vallyon éppen-égő áldozatokat áldozzam-e néki, és esztendős borjúkat? * Vallyon megengedtetik-e az Úr ezer kosoknak, vagy sok ezer kövér bakokkal? vallyon az én első-szülöttemet

"Mich. 6. 3.

népek-között, mint az Úrtól-való harmat, és mint a'chöppök a'fűvön, melly nem várja a'férfiat, és nem várakozik az emberek fiaira. * És léfznek a'Jákob maradéki a'Pogányoknál a'ſok népek-között, mint az oroſzlány az erdei vadak-között, és mint az oroſzlány-kölyke a'juhok nyájai-között: ki midőn által-mégyen, és el-tapodgya, és meg-fogja, ninch a'ki megſzabadittſa. * Fel-magaſztaltatik a'kezed a'te ellenſégiden, és minden ellenſégid el-veſznek. * És léfzen az napon, úgy-mond az Úr: El-vészem a'te lovaidat közzüled, és el-veſztem a'te ſzekereidet. * És el-veſztem a'te földednek váraſit, és el-rontom minden erősségidet, és el-vészem a'varázslásokat a'te kezedből, és jövendőléſek nem léfznek te-benned. * És el-veſztem a'te faragott képeidet, és a'te álló-oſzlopidat közzüled: és nem imádod többé a'te kezeid alkotmányit. * És ki-irtom a'te berkeidet te-belőled: és meg-rontom a'te váraſidat. * És boſzſzút-állok haragomban és búſulásomban minden nemzetſégeken, a'kik meg nem halgattak.

C 8 9 C 9 10 10 D 11 11 12 12 13 13 14 14 D 15

VI. Rész.

HAllyátok-meg a'miket az Úr ſzóll: Kelly-fel, vetekedgyél törvénnyel a'hegyek-ellen, és hallyák-meg a'halmok a'te ſzódat. * Hallyák-meg a'hegyek az Úr itéletit, és a'földnek erős fondamentomi: mert az Úrnak törvénye vagyon az ő népével, és Iſraëllel pőrről. * "Én népem, mit miveltem néked, vagy miben búſítottalak téged? felelly-meg nékem. * Azzal-e hogy ki-hoztalak tégedEgyiptus-földéből, és a'ſzolgák házából ki-ſzabadítottalak téged: és el-küldöttem a'te ſzíned-előtt Moyſeſt, és Aaront, és Mariát? * † Én népem, emlekezzél-meg kérlek, mit gondolt Bálak a'Móab királya, és mit felelt néki Bálaám a'Béor fia, Setimtől-fogva Galgalá-ig, hogy meg-iſmérnéd az Úr igaſságit. * Michoda mélto dolgot mutaſſak-bé az Úrnak? meg-hajtſam-e térdemet a'fölséges Iſtennek? Vallyon éppen-égő áldozatokat áldozzam-e néki, és eſztendős borjúkat? * Vallyon megengeſzeltethetik-e az Úr ezer koſokkal, vagy ſok ezer kövér bakokkal? vallyon az én első-ſzülöttemet adom-e a'vétkemért, az én méhem gyümölchét a'lelkemnek bűnéért? * Meg-jelentem néked, ô ember, mi légyen a'jó, és mit kívánnyon az Úr tőled: Nyilván hogy itéletet chelekedgyél, és ſzereſſed az irgalmaſságot, és ſzorgalmatoſon járj a'te Iſtenedel. * Az Úr ſzava a'váraſra kiált, és ſzabadulások léſzen a'te nevedet-félőknek: Hallyátok-meg nemzetſégek, és ki javallya azt? * Még-is tűz az iſtentelennek házában, a'hamiſſágnak kinchei; és a'kiſsebb mérték teli haraggal. * Vallyon igazlom-e a'hamis mértéket, és a'żachkóban az álnok fontot? * Mellyek-által az ő gazdagi bé-töltek hamiſsággal, és az ő lakói hazugſágot ſzóllottak, és az ő nyelvők chalárd az ő ſzájokban. * Én-is azért meg-kezdettelek téged verni veſzedelemmel a'te bűneidért. * Éſzel te, és meg nem elégedel: és a'te meg-alázáſod közepette léſzen: és meg-fogod, és meg nem ſzabadítod: és a'kiket meg-ſzabadítaſz, fegyver-alá adom. * " Te vetſz, és le nem aratod: te nyomod az olaj-magot, és nem kenettetel-meg olajjal; és a'muſtot, és bort nem iſzol. * És megőrizted az Amri parancholatit, és az Akab házának minden chelekedetit; és azoknak akarattyokon jártál, hogy veſzedelemre adnálak téged, és a'benne-lakókat ſűvöltéſre, és az én népemnek gyalázattyát fogjátok hordozni.

1 A 2 3 4 5 B 6 7

VII. Rész.

JAj nékem, mert olyanná löttem mint a'ki őſzſzel ſzedegeti a'ſzüretnek gerezdit: ninch ételre-valo gerezd, elő-érő fügéket kívánt az én lelkem. * El-veſzett a'ſzent a'földről, és igaz az emberek-között ninchen: minnyájan a'vér-után leſelkednek, a'férfiu az attyafiát halálra vadáſzſza. * Az ő kezeknek gonoſságát jónak mongyák: a'fejedelem kívánnya, és az itélő-bíró meg-adgya: és a'nagy a'maga lelkének kivánſágát beſzéllette, és megháborították azt. * A'ki leg-jobb közöttök, olly mint a'ſzeder-tövis: és a'ki igaz, mint a'ſövénynek töviſse. A'te őr-állásodnak napja, a'te látogatáſod el-jött: moſt léſzen az ő puſztuláſok. * Ne hidgyetek barátotoknak: és ne bízzatok

1 A 2 3 4 5

"Ier. 2. n. 4.

† Num. 22. & 23.

"Deut. 28. d. 38. Aug. 1. b. 6.

a'hadnagyban: attól, a'ki a'te kebeledben aluſzik, meg-őrizd a ſzádnak titkait. * " Mert a'fiú boſzſzúſággal illeti az attyát, és a'leány az annya-ellen támad, a'menye az ő napa-ellen: † és az ember ellenſégi az ő háza-népe. * Én pedig az Urra nézők, megvárom az én üdvözítő Iſtenemet: meg-halgat engem az én Iſtenem. * Ne örvendezz rajtam én ellenſégem, hogy-ím el-eſtem: fel-kelek, minekutánna a' ſetétben ülők, az Úr az én világoſságom. * Az Úrnak haragját hordozom, mert vétkeztem ellene, míg nem az én ügyemet meg-itéli, és el-végezi az én törvényemet: ki-viſzen engem a'világoſságra, meg-látom az ő igaſságát. * Es meg-láttya az én ellenſégem, és bé-burittatik ſzégyenséggel, a'ki azt mongya nékem: Hol vagyon a'te Urad Iſtened? A'ſzemeim meg-láttyák őtet: majd el tiportatik mint az útzáknak ſára. * A' nap, hogy a'te gyepid meg-épitteſsenek: azon a'napon távúl léſzen a'törvény. * Az napon te-hozzád-is jő Aſsurból, és az erős váraſokig-is; és az erős váraſoktól-fogva a'folyó-vízig, és a'tengertől a'tégerig, és a'hegytől a'hegyik. * És a'föld el-puſztúl az ő lakói-miatt, és azok gondolatinak gyümölcheért. * Legeltesd a'te népedet a'te veſzſződdel, a'te örökſégednek nyáját, a'kik egyedül laknak az erdőben, a'Karméluſnak közepin: legeltetnek Báſánban és Gálaádban, a'régi napok-ſzerént. * Az Egyiptus földéből-valo ki-jövetelednek napjai-ſzerént chodákat mutatok néki. * Meg-láttyák a'pogányok, és megſzégyenülnek minden ő erejekben: a' kezőket a'ſzájokra téſzik, az ő fülök ſiketek léſznek. * Nyalni-fogják a' port mint a'kígyók, mint a'földi chúſzó-máſzók meg-háborodnak az ő házokban: a'mi Urunkat Iſtenünket félik, és rettegnek tőled. * " Kichoda hozzád haſonló Iſten, a'ki el-véſzed a'hamiſságot, és a'te örökſéged maradékinak bűnét el-halgatod? nem bocháttya reája többé az ő haragját, mert irgalmaſságot akar. * Meg-tér, és könyörűl rajtunk: le-téſzi a'mi hamiſságinkat, és a'tenger mélyſégére veti minden bűneinket. * Igaſságot chelekeſzel Jákobbal, irgalmaſságot Abrahámmal: mellyekre meg-eſküdtél az atyáinknak régi napoktól-fogva.

		B		
			14	
" *Mat. 10. c. 21.*		6		
† *Mat. 10. d. 36*				
		7	15	
		8		
			16	
		9	17	
			D	
			18	
		10		
			19	
		11		
			20	
		12		
		C		
		13		

" *Ier. 18. a. 6.* *Act. 10. g. 43.*

NAHUM PROFETALASA.

I. Rész.

	A' Nínivé terhe: az Elczeſei Náhum látáſának könyve. * Buzgó-ſzerető az Iſten, és botzſzú-álló az Úr: boſzſzú-álló az Úr, és nagy haragú: boſzſzú-álló az Úr az ő ellenſégin, és haragſzik ő az ő ellenſégire. * Az Úr békével-tűrő, és nagy erejű, és meg-tiſztítván nem hágy bűntetetlē. Az Úr ſzél-véſzben, és az ő útai forgó-ſzélben, és az ő lábainak pora a'köddök. * Meg-dorgállya a'tengert, és ki-ſzáraztya azt: és minden folyó-vizeket meg-ſzárzat. Meg-erőtlenűlt Báſan, és Karmélus: és a' Líbanus virágja meg-hervatt. * A' hegyek meg-indúltak ő-előtte, és a' halmok el-puſztúltak: és meg-rendűlt a'föld az ő ſzíne-előtt, és a'föld kerekſége, és minnyájan a'kik azon laknak. * Az ő haragja-előtt ki áll-meg? és ki áll ellene az ő haragja búſulláſának? az ő haragja ki-öntetett mint a' tűz: és a'kő-ſziklák el-olvadtak ő-előtte. * Jó az Úr, és meg-erősít a' háboruſágnak napján: és iſméri az ő benne-bizókat. * és a'folyò ár vizáltal, meg-emészti az ő helyét: és az ő ellenſégit a'ſetétſégek üldözik. * Mit gondoltok az Úr-ellen? ő vét véget: nem léſzen kettős háboruſág. * Mert a'mint a'tőviſsek egy-máſt meg-ſzorittyák, úgy az eggyütt-ivóknak lakodalma: meg-emésztetnek mint a' tellyeſséggel el-ſzáradott pozdorja. * Te-belőled mégyen-ki a'ki gonoſzt gondol az Úr-ellen: tőrvény-ſzegést forgatván elméjében. * Ezeket mongya az Úr: Ha tekélleteſek léſznek, és így ſokan; úgy-is meg-nyíretteznek, és által-mégyen: nyomorgattalak téged, és nē nyomorgatlak téged többé. * Es moſt el-törőm az ő veſzſzejét a'te hátadról, és a'te köteleidet el-ſzaggatom. * És paranchol ellened az Úr, nem vetnek a'te nevedben többé: a' te Iſtened házából ki-veſztem a'faragott és öntött bálványt, te koporſódá téſzem, mert bőchülletlen vagy. * Imé	1			
		A	7	
		2	8	
		C		
			9	
			10	
		3		
			11	
		4		
			12	
			D	
		5		
		B		
			13	
			14	
		6		

Isa. 52. b. 7. Rom. 10. b. 15.

15 * "Ímé a'hegyeken a'békeség-hirdetőjének és jelentőjének lábai: szenteld-meg Júda a'te innepidet, és add-meg a'te fogadásidat: mert többé által nem mégyen rajtad a'Bélial: mindenestől el-veszett.

II. Rész.

1 FEl-jött a'ki pusztíttson előtted, A a'ki őrizze a'meg-szállást: nézzed az útat, erősítsd-meg az ágyékidat, vastagítsd-meg igen az erősségedet. 2 * Mert meg-fizette az Úr a'Jákob kevélységét, mint az Israël kevélységét: mert a'pusztítók el-pusztították őket, és az ő chemetéjeket meg-vesztették. 3 * Az ő erősinek paíza tűzes, a'hadnak férfiai veres ruhákban: tűzesek a'szekérnek gyeplői az ő készűletinek napján, és a'nyargallók el-szunnyadtak. 4 * Az útakon meg-háborodtak: a'szekerek B meg-ütköztek az útzákon: az ő tekíntetek mint a'lámpások, mint a'futosò villámások. 5 * Meg-emlekezik az ő erősiről, el-esnek az ő útokban: sietséggel fel-mennek annak kő-falain, és el-készíttetik az árnyékozo. 6 * A' folyó-vizeknek kapui nyitva vannak, és a'templom földig le-rontatott. 7 * És a'vitéz fogva vitetett: és az ő szolgálói keseregvén hajtatnak vala mint a'galambok, panaszolkodván az ő szívőkben. 8 * Es a'Ninive vizei mint a' bév-vizű halas-tó: ők pedig el-futottak: állyatok-meg, állyatok-meg, és ninch a'ki viszsza-térjen. 9 * Ragadozzátok-el az ezűstőt, ragadozzátok-el az aranyat: és ninch vége a'gazdagságoknak minden kívánatos edényekben. 10 * El-hányattatott, és el-vagdaltatott, és el-szaggattatott: és el-lankadott a'szív, és a'térdek el-szakaszkodtak, és el-fogyatkoztak minden vesék: és miñyájoknak orczájok mint a'fazéknak feketesége. 11 * Hol vagyon az oroszlányok lakó-helye, és az oroszlány-kölykők elesége, a'hová elment az oroszlány hogy bé-menne oda, az oroszlány-kölyke, és ninch a' ki meg-rettentse? 12 * Az-oroszlány elégségesen fogott az ő kölykeinek, és az ő nőstény-oroszlányinak megölte: és meg-töltötte prédával az ő barlangit, és az ő fekűvő-helyét ragadománnyal. 13 * Ímé én te-ellened, úgy-mond a'seregek Ura, és meg-égetem mind a'fűstig a'te szekereidet, és a'te oroszlányotskáidat meg-emészti a'fegyver: és ki-vesztem a' földről a'te prédádat, és nem hallattatik többé a'te követidnek szava.

III. Rész.

1 JAj a'vér-szopò várasnak, minden A hazug rakva prédálással: nem távozik-el tőled a'ragadomány. 2 * Az ostor chattogása, 's a'kerék sebességének zörgése, és a'nyerítő lóé, és a'zörgő szekéré, és a'fel-űlő lovagé: 3 * és a'tűndöklő szablyáé, és a'villogo dárdáé, és a'meg-ölettetett sokaságé, és a'nagy romlásé: és ninch vége a'hólt testeknek, és le-omlanak az ő testekben. 4 * A'szép és kedves kurva paráználkodásinak sokaságáért, és a'ki bű-bájos vólt, a'ki el-adta a'pogányokat az ő paráználkodásival, és a'nemzetségeket az ő bű-bájosságival: 5 * "Ímé B én te-ellened, úgy-mond a'seregek Ura Istene, és fel-fődőzőm a'te szégyenségidet a'te orczád-előtt, és meg-mutatom a'Pogányoknak a'te mezítelenségedet, és az országoknak a'te gyalázatodat. 6 * És útálatosságokat hányok reád, és gyalázatokkal illetlek téged, és példáúl tészlek téged. 7 * És lészen: minden, a'ki téged lát, el-ugrik tőled, és azt mongya: El-pusztúlt Ninive: kichoda chovállya éretted a'fejét? honnét keressek vigasztalót néked? 8 * Vallyon jobb vagy-e te a' sok-népű Alexandriánál, melly a'folyó-vizek-között lakik? vizek vannak környűle: a'kinek gazdagsági, a' tenger; a'vizek, az ő falai. 9 * Szerecheny-ország annak erősége, és Egyiptus, és ninch vége: Afrika, és a' Líbiaïak vóltak a'te segétséged. 10 * De C az-is szám-kivetésbe vitetett fogságra: az ő kis gyermeki a'földhöz verettettek minden útaknak kezdetin, és az ő nemessire sorsot vetettek, és minden fő-emberi békókba szegeztettek. 11 * Te-is azért meg-részegűlsz, és útálatos lészsz: és segétséget kérsz az ellenségtől. 12 * Minden te erősségid mint a'fűge-fák az ő elein-érő fűgéivel: ha meg-rázattatnak, az évőnek szájába esnek. 13 * Ímé a'te néped te-benned aszszony'emberek: a'te ellenségidnek fel-nyittatnak a'te földednek kapui, a'tűz meg-emészti a'te zárjaidat. 14 * A' meg-szállásért vizet meríts magadnak, építsd-meg a'te erősségidet: menny-bé a'sárba, és nyomjad, és

Ezech. 24. b. 9. Habac. 2. c. 11.

"Isa. 47 a. 3.

gyúrván, fogd a'téglát. * Ott meg-éſzen téged a'tűz: el-veſzſz fegyverrel, meg-emészt téged mint a'cherebogár: gyűlly-őſzve mint a'chere-bogár, ſokaſodgyál-meg mint a'ſáska. * Többé tőtted á'te kereskedéſidet az ég chillaginál: a'chere-bogár kiterjeſzkedett, és el-rőpűlt. * A'te őrizőid mint a'ſáskák: és a'te kichinyid mint a'ſáskák ſáskái, mellyek a'ſövényen űlnek-le a'hideg napon: a'Nap fel-támadott, és el-rőpűltek, és meg nem iſmértetett azoknak a'helyőka' hol vóltak. * Szunnyadoztak a'te pásztorid, Aſsurnak királya: el-temetnek a'te fejedelmid: lappangot a'te néped a'hegyeken, és ninch a'ki egybe-gyűjtſe. * Nem homályos a'te romlásod, igen gonosz a'te chapásod: minnyájan a'kik híredet halliották, egybe-kúcholták kezőket te-rajtad: mert kichodán nem járt valaha által a'te gonoſságod.

15 18 16 19 D 17

HABAKUK PROFETALASA.

I. Rész.

A'Terh, mellyet Habakuk Proféta látott. *Meddig kiáltok Uram, és meg nem halgatſz? űvöltők hozzád erőſzakot ſzenvedvén, és meg nem ſzabadítaſz? * Miért mutattad-meg nékem a'hamiſságot 's a'munkát, hogy látnám a'prédát és az ellenem-való hamiſságot? és ítélet lőn, és hatalmasb ellenmondás. * Az-okáért meg-ſzaggattatott a'törvény, és nem ment végh az ítélet: mert az iſtentelen erőt véſzen az igaz-ellen, azért mégyen-ki a'hamis ítélet. * "Tekintſetek a'Pogányokra, és nézzétek-meg: chodálkozzatok, és álmélkodgyatok: mert olly dolog lőtt a'tí napjaitokban, mellyet ſenki nem hiſzen mikor megbeſzéltetik. * Mert ímé én fel-támaſztom a'Kaldæuſokat, a'keſerű és gyors nemzetſéget, ki a'főld ſzéleſségén jár, hogy bírja a'nem ő hajlékit. * Iſzonyú, és rettenetes: önnön-magától vagyon az ítélet, és az ő terhe ki-mégyen. * Kűnnyebbek a'párduczoknál az ő lovai, és gyorſabbak az eſtveli farkaſoknál; és el-ſzéllyednek az ő lovagi: mert az ő lovagi meſzſzűnnen jőnek, rőpűlnek mint az ételre-ſietős ſas. * Minnyájan prédáért jőnek, az ő orczájok sütő ſzél: és őſzve-gyűjti mint a'főveny, a'rabſágot. * És ő a'királyokon diadalmat véſzen, és a'fejedelmek az ő chúfjai léſznek: ő minden erőſségen nevetni-fog, és töltéſt hord-őſzve, és meg-véſzi azt. * Akkor el-változik a'lélek, és által-mégyen, és le-eſik: ez az ő iſtenének ereje. * Vallyon nem eleitől-fogva vagy-e te én Uram Iſtenem, én ſzentem, és meg nem halunk? Uram, ítéletre rendeltedőtet: és erőſnek fondáltad őtet, hogy még-dorgálnád. * Tiſzták a'te ſzemeid, hogy ne láſsad a'gonoſzt; és nem nézhetíz a'hamiſságra. miért tekinteſz a'hamiſság-chelekedőkre, és halgatſz mikor az iſtentelen el-nyeli az igazbat nálánál? * És ollyanná téſzed az embereket mint a'tenger halait, és mint a'chúſzo-mászót melynek ninch fejedelme. * Mindeneſtől fel-vonta azt a'horoggal, bé-vonta azt az ő varſájába, és őſzve-gyűjtőtte az ő hálójába. Ezen örvendez, és vígad. * az-okáért áldozik az ő varſájának, és áldozik a'maga hálójának: mert azokban kövéredett-meg az ő réſze, és az ő étke válogatott. * Ez okért terjeſztette azért ki az ő varſáját, és ſoha nem kímélli a'Pogányokat meg-ölni.

1 13 2 A 3 14 15 4 16 5 B 17 6

II. Rész.

AZ én vígyázo helyemen álok, és meg-állapodom az erőſségen: és vígyázok, hogy láſsam mit mond nékem, és mit felellyek az én vádolómnak. * És felele nékem az Úr, és monda: Írd-meg a'látáſt, és világoſon jegyezd-fel azt táblákra, hogy kűnnyen általmennyen rajta a'ki azt olvaſsa. * Mert még a'látás távúl vagyon, és meg-jelenik végtére, és nem hazud. ha mulat, várjad őtet: mert el-jővén el-jő, és nem kéſik. * Ímé a'ki hitlen, nem léſzen igaz annak lelke önnön-magában: "az igaz pedig az ő hitével él. * És a'mint a'bor az ivót meg-challya: úgy léſzen a'kevély férfiu, és nem tiſzteltetik: ki fel-tátotta mint a'pokol az ő lelkét: és ő mint a'halál, és bé-nem telik: és magához gyűjt minden nemzetſégeket, és magához gyűjt minden

1 A 2 C 3 9 10 4 11 5 B 12 D 13

Habac. 1. 2.

minden népeket. * Vallyon nem mondanak-e ezek minnyájan ő-felőle példa-beſzédet, és homályos igékkel mellet rőla: és ezt mőndik: Jaj annak, a'ki ſokaſsítja a'nem-őtet? de meddig nehezitik-is maga-ellen, a'ſűrű ſáros? * Vallyon nem hirtelen támadſſanak-fel a'kik téged mardoſsanak? és ébrednek-e fel a'téged-ſzaggatók, 'nem prédául léſzſz-e azoknak? * Mivelhogy te ſok nemzetſégeket ſőſtetőtál, meg-foſsnak téged minnyájan, a'kik meg-maradnak a'népek-kőzől, az embernek vére'rt, és a'város főldén, és minden benne-lakókon tőtt hamiſságért. * Jaj a'ki gonoſz ſőſvényſéget gyűjt az ő házának, hogy magaſsan légyen az ő fészke, és azt alítya hogy meg-ſzabadúl a'gonoſznak kezéből. * Gyalázatot gondoltál a'te házadnak, le-vagdalál ſok népeket, és vétkezett a'te lelked. * Mert a'kő a'falból ki-kiált: és a'fa, melly az épűletek őſzve-foglalatit-kőrőtt vagyon, meg-felel. * "Jaj a'ki várast épít vérekkel, és várast kéſzít hamiſsággal. * Vallyon ezek nem a'ſeregek Urától vannak-e? Mert a' népek a'ſok tűzbe munkálkodnak, és a'nemzetſégek heában, és el-fogyatkoznak. * Mert bé-relik a'főld, hogy meg-iſmérjék az Úr dicsőſségét, mint a'tengert bé-burito vizek. * Jaj a'ki italt ád barátyának belé ereſztvén az ő epéjét, és meg-réſzegítvén hogy láſsa annak meztelenſégét. * Meg-rakodtál gyalázattal a'dicsőſségért, igyál te-is, és ſtunnyadgyál-el: kőrnyűl-vészen téged az Úr jobb-kezének pohára, és a'gyalázatnak cziáda ſa'te dicsőſségeden. * Mert a'Libanus hamiſsága bé-burit téged, és az oktalan-állatoknak el-puſztúſsa el-jeſztette az embereknek vérekért, és a' főldőn, és a'városon, és minden benne-lakozókon tőtt hamiſságért. * Mit haſznál a'faragott kép, hogy azt ki-faragta az ő alkotója, öntőtt bálványra, és hamis képpé? mert az alkotóban bizott az ő alkotója, hogy néma bálványokat chinálna. * Jaj a' mondgya a'fának: Serkenny-fel, halgató kőnek: Kellyj-fel. vallyon tanítsa-e az? ímé ez bé-burittatott arannyal és ezűſtel: és ſzélei lélek ninch az ő belső részeiben. * † Az Úr pedig az ő ſzent templomában: halgaſson az egész főld.

1 6 7 8 9 10 11 12 13

Habac. 2. 3.

minden népeket. *Vallyon nem mondanak-e ezek minnyájan ő-felőle példa-beszédet, és homályos igékkel mesét róla: és ezt mőgyák: Jaj annak, a'ki sokasíttya a'nem-övét? de meddig nehezíti-is maga-ellen a'sűrő sárt? *Vallyon nem hirtelen támadnak-e fel a'kik téged mardosnak? és nem ébrednek-e fel a'téged-szaggatók, 's nem prédául lészsz-e azoknak? * Mivelhogy te sok nemzetségeket fősztottál, meg-fosztnak téged minnyájan a'kik meg-maradnak a'népek-közzűl, az embernek véreért, és a'város földén, és minden benne-lakókon tőtt hamisságért. *Jaj a'ki gonosz fősvénységet gyűjt az ő házának, hogy magasan légyen az ő fészke, és azt alíttya hogy meg-szabadúl a'gonosznak kezéből. * Gyalázatot gondoltál a'te házadnak, le-vagdaltál sok népeket, és vétkezett a'te lelked. * Mert a'kő a'falból ki-kiált: és a'fa, melly az épűletek őszve-foglalási-közőtt vagyon, meg-felel. * "Jaj a'ki várast épít vérekkel, és várast készít hamissággal. * Vallyon ezek nem a'seregek Urától vannak-e? Mert a' népek a'sok tűzbe munkálkodnak, és a'nemzetségek heában, és el-fogyatkoznak. * Mert bé-telik a'föld, hogy meg-ismérjék az Úr dichőségét, mint a'tengert bé-buríto vizek. * Jaj a'ki italt ád barátyának belé eresztvén az ő epéjét, és meg-részegítvén hogy lássa annak mezítelenségét. * Meg-rakodtál gyalázattal a'dichőségért: igyál te-is, és szunnyadgyál-el: környűl-vészen téged az Úr jobb-kezének pohára, és a'gyalázatnak okádása a'te dichőségeden. * Mert a'Libanus hamisága bé-burít téged, és az oktalan-állatoknak el-pusztítása el-ijeszti őket az embereknek vérekért, és a' földön, és a'városon, és minden benne-lakozókon tőtt hamisságért. *Mit haszná a'faragott kép, hogy azt ki-faragta az ő alkotója, öntőtt bálványá, és hamis képpé? mert az alkotmányban bízott az ő alkotója, hogy néma bálványokat chinálna. * Jaj a' ki azt mongya a'fának: Serkenny-fel: a'halgató kőnek; Kelly-fel. vallyon taníthat-e az? Ímé ez bé-burítatott arannyal és ezűstel: és semmi lélek ninch az ő belső részeiben. * † Az Úr pedig az ő szent templomában: halgasson az ő orczája-előtt az egész föld.

HABAKUK PROFETA-nak imádsága a'Tudatlanságokért.

III. Rész.

1 A URam, hallottam a'te híredet, és féltem.

2 * Uram a'te alkotmányodat, az esztendőknek közepin elevenítsd-meg azt.

Az esztendőknek közepin meg-jelented: mikor meg-haragszol, az irgalmasságról meg-emlekezel.

3 * El-jő az Isten Dél-felől, és a'szent a'Fáran hegyéről:

Bé-födte az egeket az ő dichősége: és az ő dicséretivel tellyes a'föld.

4 * Az ő fényessége mint a'világosság lészen: szarvak az ő kezeiben:

Ott rejtetett-el az ő erősége: * az ő orczája-előtt mégyen a'halál.

5 És az ördög ki-mégyen az ő lábai-előtt.

6 * Fel-állott, és meg-mérte a'földet.

Meg-tekíntette, és el-olvasztotta a'Pogányokat: és meg-romlottak a' világnak hegyei.

Meg-görbedtek a'világ halmai, az ő örökké-valo útai-miatt.

7 * A' hamisságért láttam a'Szerechen-ország sátorit, meg-háboríttatnak a'Mádian földének bőr-hajléki.

8 * Vallyon a'folyó-vizek-ellen haragudtál-e meg-Uram? vagy a'folyóvizek-ellen-e a'te búsulásod? vagy a' tenger-ellen-e a'te boszszonkodásod?

Ki fel-ülsz a'te lovaidra: és a'te szekereidben a'szabadítás.

9 * Fel-kőltvén fel-kőltöd a'te kézíjadat, az esküvéseket mellyeket a' nemzetségeknek szóllottál.

10 *A'földnek folyó-vizeit el-vágod: láttak téged, és bánkodtak a'hegyek: a'vizek örvénye el-ment.

A'mélység az ő szózattyát adta: a' magasság fel-emelte az ő kezeit.

11 * A'Nap 's a'hóld meg-állottak az ő lakó-helyekben, a'te nyilaidnak világosságával, el-mennek a'te villogo dárdádnak fényessége-által.

12 * Búsulásodban meg-tapodod a' földet: a'haragban el-rémíted a'Pogányokat.

13 * Ki-mentél a'te népednek szabadítására, a'szabadításra a'te Kristusoddal.

Meg-verted az istentelennek há-

a Ezec. 24. b. 9. Nah. 3. a. 1.

† Psal. 10. b. 4.

zában a'főt: meg-mezítelenítetted az
ő fondamentomát a'nyakáig.
14 * Meg-átkoztad az ő királyi-pál-
czáit, az ő hadakozóinak fejét, a'kik
jőttek mint a'forgó-szél engem el-
veszteni.
Az ő örvendezések, mint azé a'ki
meg-emészti a'szegényt a'rejtekben.
15 * Utat chináltál a'tengeren a'te lo-
D vaidnak, a'sok vizeknek sárjában.
16 * Hallottam, és meg-háborodott
az én hasam: a'szózat-miatt reszket-
tek az én ajakim.
Mennyen-bé a'rothadás az én
chontyaimba, és én-alattam ki-fa-
kadgyon.
Hogy meg-nyugodgyam a'hábo-
ruságnak napján: hogy fel-mennyek
a'mí fel-ővedzett népünkhöz.
17 * Mert a'fűge-fa meg nem virág-
zik: és nem lészen gyümölch a'sző-
lőkben.
Meg-chal az olaj-fának termése: és
a'szánto-földek nem teremnek élést.
Ki-vész az akolból a'juh: és nem
lészen barom a'jászoloknál.
18 * Én pedig az Úrban örülök: és ví-
gadok az Istenben az én Jésusomban.
19 * Az Úr-Isten az én erősségem: és
tészi az én lábaimat mint a'szarvaso-
két.
És a'győzedelmes az én magas he-
lyeimre viszen engem zóltárokkal
éneklőt.

SOFONIAS PROFETALASA.

I. Rész.

1 AZ Úr igéje, melly lőtt
A Sofoniáshoz a' Kusi
fiához, ki Godolías
fia, ki Amarías fia, ki
Ezeczías fia, Josiásnak
az Ammon fiának a'
Júda királyának napjaiban. * Egybe-
2 gyűjtvén egybe-gyűjtők mindene-
ket a'föld színéről, úgy-mond az Úr.
3 * egybe-gyűjtvén az embert, és a'
barmot, egybe-gyűjtvén az égi ma-
darakat és a'tenger halait: és az is-
tenteleneknek romlások lészen: és el-
vesztem az embereket a'föld színé-
ről, úgy-mond az Úr. * És ki-nyúj-
4 tom az én kezemet Júdára, és Jerusa-
lemnek minden lakóira: és el-vesztem
e'helyről a'Báal maradékit, és a'tem-
plom szolgainak nevőket a'papokkal;
5 * és azokat a'kik a'heazatokon imád-
B gyák az égnek seregét, és imádgyák,
és eskűsznek az Úrra, és eskűsznek
6 Melkomra. * És a'kik el-fordúlnak
az Úr háta-megől, és a'kik nem keres-
ték az Urat, se nem tudakoztak felő-
7 le. * Halgassatok az Úr-Isten színe-
előtt: mert közel vagyon az Úr napja,
mert el-készítette az Úr az áldozatot,
8 el-rendelte az ő hívatalosit. * És lé-
szen: az Úr áldozattyának napján,
meg-látogatom a'fejedelmeket, és a'
király fiait, és mind azokat a'kik ide-
9 gen ruhába öltöztek: * és meg-láto-
gatok mindent, a'ki kevélyen jár a'
kűszőbőn azon a'napon: a'kik bé-től-
tik az ő Urok Istenek házát hamisság-
10 gal 's álnoksággal. * És lészen az na-
C pon, úgy-mond az Úr, kiáltásnak
szózattya a'hal kaputól-fogva, és or-
dítás a'Másodiktól-fogva, és nagy
11 romlás a'halmok-felől. * Ordíttsa-
tok Pilának lakói: halgatott Kánaán-
nak minden népe, el-vesztek minnyá-
12 jan a'kiket az ezűst kőrnyűl-vőtt. *
És lészen az időben: meg-vizgálom
Jerusalemet szővétnekekkel: és meg-
látogatom az ő gazokban-heverő fér-
fiakat: kik azt mongyák az ő szívők-
ben: Nem chelekeszik jól az Úr, és
13 nem chelekeszik gonoszúl. * És az ő
erősségek prédára kél, és az ő házok
pusztúlásra: "és házakat építnek,
és nem lakják: és szőlőket plantál-
nak, és nem isznak azoknak borában.
14 * Közel vagyon az Úrnak nagy napja,
D közel vagyon és igen gyors: az Úr
napjának szava keserű, meg-háboro-
15 dik ott az erős. * † Haragnak napja
az a'nap, háboruságnak és szorongatásnak napja, nyomoruságnak és nya-
valyának napja, setétségnek és homá-
lyosságnak napja, kődnek és forgó-
16 szélnek napja, * trombitának és har-
sogásnak napja az erős várasok-el-
17 len, és a'magas szegletek-ellen. * És
meg-háborgatom az embereket, és
járnak mint a'vakok, mert az Úrnak
vétkeztenek: és ki-ontatik az ő vérek
mint a'föld, és az ő testek mint a'ga-
18 néj. * "De az ő ezűstők-is, és az ő ara-
nyok sem szabadíthattya-meg őket
az Úr haragjának napján: † az ő ha-
ragjának tűzétől meg-emésztetik az
egész föld, mert véget vét sietséggel a'
10 földnek minden lakóiban.

"Amos 5. c. 11.
† Jer. 30. a. 7. Joel. 2. c. 11. Amos 5. c. 18.
"Ez. 7. c. 18.
† Jer. 9. b. 8.

II. Rész.

JŐjetek-egybe, gyűllyetek-őszve nem-szerelmes nemzetség: * Minek-előtte szűllye a' parancholat az el-múlo porhoz hasonló napot, minek-előtte reátok jőjön az Úr búsulásának haragja, minek-előtte reátok jőjön az Úr boszszonkodásának napja. * Keressétek az Urat a' földnek minden szelídi, a' kik az ő ítéletit chelekedtétek: keressétek az igazat, keressétek a' szelídet: ha valami-képpen el-rejtezhettők az Úr búsulásának napján. * Mert Gáza el-rontatik, és Askalon el-pusztíttatik, Azótust délkor vetik-ki, és Akkaron ki-gyomláltatik. * Jaj a' kik a' tenger részén laktok, el-veszett nemzetség: az Úr igéje ti-ellenetek Kánaán a' Filistæusoknak földe, és el-veszt lek téged, úgy hogy ne légyen rajtad-lakó. * És lészen a' tengeri rész a' pásztorok nyugodalma, és a' juhok aklai: * és annak része azé lészen, a' ki meg-marad a' Júda házából: ott legeltetnek, az Askalon házaiban estvére meg-nyúgosznak: mert meg-látogattya őket az ő Urok Istenek, és el-téríti az ő fogságokat. * Hallottam a' Móab szidalmazását, és az Ammon fiai káromlását: mellyeket szeméré hántak az én népemnek, és fel-fualkodtak az ő határokon. * Az-okáért élek én, úgymond a' seregek Ura az Izraël Istene, hogy Móab olly lészen mint Sódoma, és az Ammon fiai mint Gomorra, tövisseknek szárazsága, és sónak rakási, és puszta ság mind őrökké: az én népemnek maradéki prédállyák el őket, és az én nemzetségemnek maradéki bírni-fogják őket. * Ez ő rajtok az ő kevélységekért történik: mert káromkodtak, és fel-fualkodtak a' seregek Ura népe-ellen. * Rettenetes az Úr ő-rajtok, és el-fogyattya a' földnek minden istenit: és imádgyák őtet a' férfiak az ő helyekben, a' Pogányoknak minden szigeti. * De ti-is Szerechenyek meg-ölettettők az én fegyveremmel. * És ki-nyújtya az ő kezét Észak-ellen, és el-veszti Assurt: és a' Szépet pusztává tészi, és útatlanná, és mint egy kietlenné. * " És a' nyájak annak-közepette fekűsznek, a' Pogányoknak minden vadai: és a' gődény 's a' sül-diszno az ő küszöbin laknak: az ablakban éneklőnek szava lészen, a' holló a' felső küszöbön, mert meg-vékonyítom az ő erejét. * Ez a' dicső séges város a' bátorságban-lakó: melly azt mongya vala szívében: Én vagyok, és én-kivülem ninch már több: mi-képpen lőtt pusztává a' vadnak fekűvő helyévé? minden a' ki által-mégyen azon, süvöltt, és hajtogattya a' kezét.

III. Rész.

JAj néked boszszonkó, és meg-váltatott város, galamb. * Nem hallotta a' szót, és nem fogadta az oktatást: az Úrban nem bízott, az ő Istenéhez nem közelgetett. * " Az ő fejedelmi ő-közötte mint az ordító oroszlányok: az ő itélő-bírái mint a' farkasok estve, nem hagynak valat reggelre. * Az ő prófétái esztelenek, hitetlen férfiak: az ő papjai meg-fertezteték a' Szent-helyet, hamisan chelekedtek a' törvény-ellen. * Az igaz Úr ő-közötte nem chelekeszik hamisságot: reggel reggel az ő ítéletit világosságra hozza, és el nem rejtetik: nem tudta pedig a' hamis a' pirúlást. * El-veszettem a' Pogányokat, és el-hányattattak azoknak szegleti: el-pusztítottam az ő útokat, hogy ninchen a' ki által-mennyen: el-pusztúltak azoknak városi, nem maradván férfiu azokban, sem valami lakó. * Mondék: Mindazáltal félsz engemet, fel-vészed az oktatást: és el nem vész az ő lakó-helye, mind azokért a' mellyekért meg-látogattam őtet: mindazáltal jó-reggel felkelvén minden gondolattyokat meghamisították. * Az-okáért várj-meg engem, úgy-mond az Úr, az én fel-támadásomnak napján jövendőre, mert ez az én végezésem hogy egybe-gyűjtsem a' Pogányokat, és egybe-szedgyem az országokat: és kiöntsem azokra az én boszszonkodásomat, búsulásomnak minden haragját: † mert az én haragomnak tűzével emésztetik-meg az egész föld. * Mert akkor adok a' népeknek választott ajakat, hogy segétségül híják mindnyájan az Úr nevét, és szolgállyanak néki egy vállal. * A' Szerechen-ország folyó-vizein túl, onnét könyörgenek nékem, az én el-oszlott fiaim ajándékot hoznak nékem. * Azon a' napon semmi te találmányidért meg nem szégyenülsz, mellyekkel vétkeztél

" Ezech. 22. f. 27. Mich. 3. d. 12.

† Sup. 1. d. 18.

" Isa. 34. c. 11.

keztél ellenem: mert akkor el-véſzem
kőzzűled a'te kevélyſégedről friſsen-
ſzóllókat, és nem kevélykedel tőbbé
az én ſzent hegyemen. * És meg-ha- 12
gyom te-kőzőtted a'ſzegény és nyo-
morúlt népet: és bíznak az Úr nevé-
ben. * Az Iſraël maradéki nem che- 13
lekeſznek hamiſságot, ſe nem ſzól-
nak hazugſágot, és nem találtatik az
ő ſzájokban álnok nyelv: mert ők le-
geltetnek, és le-fekűſznek, és nem lé-
ſzen a'ki meg-rettentſe. * Díchére- 14
tet mondgy Sion leánya: őrvendezz
Iſraël: őrűlly, és vígadgy tellyes ſzív-
ből Jeruſalem leánya. * El-vőtte az 15
Úr a'te itéletedet, el-fordította a'te
ellenſégidet: az Iſraël királya az Úr
te-kőzepetted, nem félſz tőbbé a'go-
noſztól. * Az napon ezt mondgyák Je- 16
ruſalemnek: Ne félly: Sion, el ne lan-
kadgyanak a'te kezeid. * A'te Urad 17
Iſtened kőzőtted az erős, ő meg-ſza- D
badít: őrőmmel vígad te-rajtad, hal-
gat az ő ſzerelme-miatt, őrvendez
18 te-rajtad díchérettel. * A'hiuſágo-
fokat, a'kik a'tőrvénytől el-távoztak
vala, egybe-gyűjtőm, mert belőled-
valók vóltak: hogy ne légyen tőbbé
19 gyalázatod ő-miattok. * Imé én meg-
őlőm minnyájokat, a'kik nyomor-
gattak téged abban az időben: és
meg-ſzabadítom a'ſántát: és azt, a'ki
ſzám-kivetésben vólt, egybe-gyűj-
tőm: és díchéreteſsé, és nevezeteſsé
téſzem őket, az ő gyalázattyoknak
20 minden főldén. * az időben, a'mely-
ben viſzſza-hozlak títeket; és az
időben, a'melyben egybe-gyűjtlek tí-
teket. mert nevezeteſekké és díchére-
teſekké téſzlek títeket a'főldnek
minden népei-kőzőtt, mikor meg-
térítem a'tí fogſágtokat ſze-
meitek-láttára, úgy-
mond az Úr.

AGGÆUS PROFETALASA.

I. Rész.

1. Eſd. 6. a. 1.

DAríus királynak máſo- 1
dik eſztendejében, a'ha- A
todik hólnapban, a' hó-
nak első napján, lőn az
Úr igéje Aggæus profé-
ta-által, Zoróbabelhez a'Salátiel fiá-
hoz a'Júda hadnagyához, és Jéſuſ-
hoz a'Jóſedek fiához a'Fő-paphoz,
mondván: * Ezeket mongya a'ſere- 2
gek Ura, mondván: Ez a'nép azt mon-
gya: Nem jőtt még el ideje az Úr háza
építéſének. * És lőn az Úr igéje Ag- 3
gæus-által, mondván: * Vallyon va- 4
gyon-e néktek időtők hogy menye-
zetes házakban lakjatok, és ez a'ház
puſzta? * És moſt ezeket mongya a' 5
ſeregek Ura: Gondollyátok-meg ſzí- B
vetek-ſzerént a'tí útaitokat. * " Sokat 6
verettetek, és keveſet hordottatok-
bé: őttetek, és meg nem elégedtetek:
ittatok, és meg nem réſzegedtetek:
bé-fődtétek magatokat, és meg nem
melegűltetek: és a'ki a'jutalmit egy-
be-gyűjtőtte, lyukas zachkóba tőtte
azokat. * Ezeket mongya a'ſeregek 7
Ura: Gondollyátok-meg ſzívetek-
ſzerént a'tí útaitokat: * mennyetek- 8
fel a'hegyre, hordgyatok fákat, és
építtſétek-meg a'házat: és kedves lé-
ſzen nékem, és meg-dichőíttetem,
úgy-mond az Ur. * Tőbre néztetek, 9
C és ímé kevésb lőtt: és bé-vittétek a'
házba, és én ki-fújtam azt: mi-okért,
úgy-mond a'ſeregek Ura? mert az én
házam puſzta, és tí ſiettők ki-ki az ő
10 házába. * Az-okáért tí-miattatok
meg-tíltattak az egek hogy ne adná-
nak harmatot, és a'főld meg-tíltatott
hogy ne teremtené az ő gyűmőlchét:
11 * és ſzáraſságot híttam a'főldre, és a'
hegyekre, és a'búzára, és a'borra, és
az olajra, és valamit a'főld terem, és
az emberekre, és a'barmokra, és min-
12 den kézi munkára. * És meg-hallá
D Zoróbabel a'Salátiel fia, és Jéſus a'Jó-
ſedek fia a'Fő-pap, és a'népnek min-
den maradéki, az ő Urok Iſtenők ſza-
vát, és az Aggæus proféta igéit, a'
mint őtet kűldőtte az ő Urok Iſ-
tenők ő-hozzájok: és meg-félemlék
13 a'nép az Úr orczájától. * Es monda
Aggæus az Úr kővete az Úr kővetik-
kőzzűl, a'népnek mondván: Én vele-
14 tek vagyok, úgy-mond az Úr. * És
fel-indítá az Ur Zoróbabelnek a'Sa-
látiel fiának a'Júda hadnagyának lel-
két, és Jéſuſnak a'Jóſedek fiának a'
Fő-papnak lelkét, és az egéſz nép ma-
radékinak lelkét: és bé-menének, és
munkálkodának a'ſeregek Urá-
nak az ő Iſtenőknek
házában.

* : *
*

" Deut. 28. d. 38. Mich. 6. d. 15.

II. Rész.

A' Hatodik hólnapban, a'hónak huſzon-negyedik napján, Dárius királynak máſodik eſztendejében. * A' hetedik hólnapban, a'huſzon-eggyedik napján a'hónak, lőn az Úr igéje Aggæus próféta-által, mondván: * * Szólly Zoróbabelnek a'Salátiel fiának a'Júda hadnagyának, és Jéſuſnak a'Jóſedek fiának a'Fő-papnak, és a'többi népnek, mondván: * Kichoda maradott-meg közöttetek, a'ki látta ezt az házat az ő elsö dichőſégében? és ezt mint láttyátok tí moſt? vallyon nem ollyan-e, mint-ha nem vólna a'tí ſzemeitek-előtt? * És moſt erősödgyél-meg Zoróbabel, úgy-mond az Úr: és erősödgyél-meg Jéſus Jóſedek fia Fő-pap, és erősödgyél-meg a'földnek minden népe, úgy-mond a'ſeregek Ura: és chelekedgyétek-meg (mert én veletek vagyok, úgy-mond a'ſeregek Ura) * az igét melyről ſzövetséget ſzerzettem veletek mikor ki-jőnétek Egyiptus földéből: és az én lelkem közöttetek léſzen, ne féllyetek. * Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura: "Még egy kevés idő vagyon, és én meg-indítom az eget, és a'földet, és a'tengert, és a'ſzárazt. * És meg-indítok minden Nemzetſégeket: És PL-jő A'KI KIVANTATOTT minden Nemzetſégektől: és bé-töltöm e'házat dichőſséggel, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Enyim az ezüſt, és enyim az arany, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Nagy léſzen ez utólſo háznak dichőſége, nagyobb hogy-ſem az elsőé, úgy-mond a'ſeregek Ura: * és e'helybe békeſséget adok, úgy-mond a'ſeregek Ura. A'kilenczedik hónak huſzon-negyedikén, Dárius királynak máſodik eſztendejében, lőn az Úr igéje Aggæus prophétához, mondván: * Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Kérd-meg a'papokat a'törvény-felől, mondván: * Ha az ember meg-ſzentelt húſt viſzen a'köntöſének allyában, és illeti annak ſzélivel a'kenyeret, vagy a'főzeléket, vagy a'bort, vagy az olajt, vagy egyéb-féle étket: vallyon meg-ſzenteltetik-e? Felelvén pedig a'papok, mondának: Nem. * És monda Aggæus: Ha illetend valamit mind ezek-közzül a'ki lelkében meg-ferteztetett, vallyon meg-ferteztetik-e? És felelének a'papok, és mondának: Megferteztetik. * És felele Aggæus, és monda: Így e'nép, és így e'nemzetség az én orczám-előtt, úgy-mond az Úr, és így minden ő kezők munkája: és mindé a'mit ott bé-mutattak, ferteztetve léſzen. * És moſt gondollyátok-meg a'tí ſzíveitekben e'naptól-fogva, és ez-előtt minek-előtte egy kő a'máſik kőre tétetnék az Úr templomában. * Mikor húſz véká-ig-való aſztagig jutnátok, és tizzé leſze: és bémennétek a'ſajtóhoz, hogy ötven tömlőt ſajtolnátok-ki, és húſzszá lőn. * † Meg-vertelek titeket sütő ſzéllel, † *Amos 4. 6. 9.* és ragyával, és kő-eſővel minden kezeitek munkáit: és nem vólt tí-köztetek, a'ki én-hozzám térne, úgy-mond az Úr. * Gondollyátok-meg a'tí ſzíveitekben e'naptól-fogva és következendőbé, a'kilenczedik hónak huſzon-negyedik napjától-fogva: a'naptól-fogva, mellyen meg-vettettek az Úr templomának fondamentomi, gondollyátok-meg a'tí ſzíveitekben. * Vallyon már terméſében vagyon-e a'mag: és még a'ſzőlő, a'füge-fa, és a'poma-gránát, és az olaj-fa meg nem virágzott-e? e'naptól-fogva meg-áldom. * És lőn az Úr igéje máſodſzor Aggæushoz a'hónak huſzon-negyedikén, mondván: * Szólly Zoróbabelnek a'Júda hadnagyának, mondván: Én meg-indítom mind eggyütt az eget és a'földet. * És fel-fordítom az országoknak királyi-ſzékét, és meg-rontom a'Pogányok országának erőſségét: és fel-fordítom a'ſzekeret, és a'ki azon ül: és le-húllanak a'lovak, és az azokon-ülők: a'férfiu az ő attyafiának fegyvere-miatt. * Az napon, úgy-mond a'ſeregek Ura, felvéſzlek téged "Zoróbabel Salátielnek fia én ſzolgám, úgy-mond az Úr: és téſzlek téged mint egy pecsétet, mert téged válaſztottalak, úgy-mond a'ſeregek Ura. *"Eccli. 49. 8. 13.*

ZAKARIAS PROFETALASA.

I. Rész.

A Yólczadik hólnapbã, a' Darius király második esztendejében, lőn az Úr igéje Zakarias profétához, Barakiásnak az Addò fiának fiához, mondván: *Meg-haragutt az Úr a'tí atyáitokra haraggal. *És mongyad nékik: Ezeket mõgya a' seregek Ura: "Térjetek hozzám, úgymõd a' seregek Ura: és hozzátok térek, úgymõd a' seregek Ura: *Ne legyetek mint az atyáitok, † a' kikre az előbbi Próféták kiáltottak, mondván: Ezeket mongya a' seregek Ura: Térjetek-meg a' tí gonosz útaitokról, és a' tí igen gonosz gondolatitokról: és nem halgattak, se nem figyelmeztek reám, úgy-mond az Úr. * Az atyáitok hol vannak? és a' Próféták vallyon õrökké élnek-e? * Mindazáltal az én ígéim, és az én tõrvényim, mellyeket az én szolgáimnak a' Próféták nak parancholtam, vallyon nem tellyesedtek-e bé az atyáitokõ? és meg-tértek, és ezt mondották: A' mint el-gondolta a' seregek Ura hogy chelekednék velünk a' mí útaink-szerént, és a' mí találmányink-szerént, meg-chelekedte velünk. * Huszon-negyedik napján a' tizen-eggyedik hónak a' Sabat-nak, Daríusnak második esztendejében, lőn az Úr igéje Zakarias profétához, Barakiásnak az Addò fiának fiához, mondván: * Látám éjszaka, és ímé egy férfiú ûl vala egy pej-lovon, és a' myrtus fák-között áll vala, mellyek mély helyen valának: és ő-utánna pej-lovak, tarkák, és feírek. * És mondék: Michodák ezek, Uram? és monda nékem az Angyal, a' ki én-bennem szóll vala: Én meg-mutatom néked michodák légyenek ezek. * És felele a' férfiu, a' ki a' myrtus-fák-között áll vala, és monda: Ezek, a' kiket az Úr küldött, hogy bé-járják a' földet. * És felelének az Úr Angyalának, a' ki a' myrtus-fák-között áll vala, és mondának: Bé-jártuk a' földet, és ímé az egész földet lakják, és nyugszik. * És felele az Úr Angyala, és monda: Seregek Ura, meddig nẽ könyörűlsz re Jerusalemẽ, és a' Júda váraſin, mellyekre meg-haragudtál? Ez már a' hetvenedik esztẽdeje. * És felele az Úr az Angyalnak, a' ki én-bennem jó igéket szóll vala, vígaszta lò igéket. * És monda nékem az Angyal, a' ki én-bennem szóll vala: Kiálts, mondván: Ezeket mongya a' seregek Ura: † Buzgósággal szeretem Jerusalemet és Siont nagy buzgósággal. * És nagy haraggal haragszom én a' gazdag nemzetségekre: mert én keveſsé haragudtam, ők pedig gonoszból chelekedtek. * Az okáért ezeket mongya az Úr: Meg-térek Jerusalemhez irgalmaſságokkal: és az én házam meg-épittetik abban, úgy-mõd a' seregek Ura: és az igazgatò sinór ki-nyújtatik Jerusalemen. * Még-is kiálts, mondván: Ezeket mongya a' seregek Ura: Még bévelkõdni-fognak az én várasim jókkal: és meg-vigaszta tallya még az Úr Siont, és még magának választya Jerusalemet. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé négy szarvak. * És mondék az Angyalnak, a' ki én-benem szóll vala: Michodák ezek? és monda nékem: Ezek a' szarvak, mellyek ide 's tova hánták Júdát, és Israëlt, és Jerusalemet. * És az Úr nékem négy kovátsot mutata. * És mondék: Mit jõnek ezek mivelni? Ki szólla, mondván: Ezek a' szarvak, mellyek ide 's tova hánták Júdát mind egy ember-ig, és senki azok közzűl fel nem emelte a' fejét: és ezek jõttek azokat meg-rettenteni, hogy le-üssék a' nemzetségeknek szarvokat, a' mellyek szarvat emeltek a' Júda földe-ellen hogy azt ide 's tova hánynák.

II. Rész.

ÉS fel-emelém a' szemeimet, és nézék: és ímé egy férfiu, és az õ kezében egy mérõ kõtél. * És mondék: Hová mégy te? És monda nékem: Hogy meg-mérjem Jerusalemet, és meg-lássam menyi légyen az õ széleſsége, és menyi a' hoszszasága. * És ímé az Angyal, a' ki énbenem szóll vala, ki-méne, és más Angyal jõve-ki eleibe. * És monda néki: Fuss, szólly e' gyermeknek, mondván: Kerítéſsnélkûl fogják-lakni Jerusalemet, a' benne-való embereknek és barmoknak sokasága-miatt. * És én lészek néki, úgy-mõd az Úr, tűz kerítése kõrõs-kõrűl: és dicsõségre lészek õ-közepette. * Oh, ô fusatok-el az Észak földéről,

a'ki én-bennem jó igéket szóll vala, vígaszta lò igéket. * És monda nékem az Angyal, a' ki én-bennem szóll vala: Kiálts, mondván: Ezeket mongya a' seregek Ura: † Buzgósággal szeretem Jerusalemet és Siont nagy buzgósággal. * És nagy haraggal haragszom én a' gazdag nemzetségekre: mert én keveſsé haragudtam, ők pedig gonoszból chelekedtek. * Az okáért ezeket mongya az Úr: Meg-térek Jerusalemhez irgalmaſságokkal: és az én házam meg-épittetik abban, úgy-mõd a' seregek Ura: és az igazgatò sinór ki-nyújtatik Jerusalemen. * Még-is kiálts, mondván: Ezeket mongya a' seregek Ura: Még bévelkõdni-fognak az én várasim jókkal: és meg-vigaszta tallya még az Úr Siont, és még magának választya Jerusalemet. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé négy szarvak. * És mondék az Angyalnak, a' ki én-benem szóll vala: Michodák ezek? és monda nékem: Ezek a' szarvak, mellyek ide 's tova hánták Júdát, és Israëlt, és Jerusalemet. * És az Úr nékem négy kovátsot mutata. * És mondék: Mit jõnek ezek mivelni? Ki szólla, mondván: Ezek a' szarvak, mellyek ide 's tova hánták Júdát mind egy ember-ig, és senki azok közzűl fel nem emelte a' fejét: és ezek jõttek azokat meg-rettenteni, hogy le-üssék a' nemzetségeknek szarvokat, a' mellyek szarvat emeltek a' Júda földe-ellen hogy azt ide 's tova hánynák.

II. Rész.

ÉS fel-emelém a' szemeimet, és nézék: és ímé egy férfiu, és az õ kezében egy mérõ kõtél. * És mondék: Hová mégy te? És monda nékem: Hogy meg-mérjem Jerusalemet, és meg-lássam menyi légyen az õ széleſsége, és menyi a' hoszszasága. * És ímé az Angyal, a' ki énbenem szóll vala, ki-méne, és más Angyal jõve-ki eleibe. * És monda néki: Fuss, szólly e' gyermeknek, mondván: Kerítéſsnélkûl fogják-lakni Jerusalemet, a' benne-való embereknek és barmoknak sokasága-miatt. * És én lészek néki, úgy-mõd az Úr, tűz kerítése kõrõs-kõrűl: és dicsõségre lészek õ-közepette. * Oh, ô fusatok-el az Észak

" Mal. 3. a. 7.
† Isa. 21. c. 8. 31. c. 6. & 45. d. 22. Ier. 3. c. 12. Ezech. 18. g. 30. & 20. a. 7. & 33. c. 11. Ose. 14. a. 2. Ioel 2. c. 12.
† Isa. 8. a. 2.

földéről, úgy-mond az Ur: mert az égnek négy széleire hintettelek-el titeket, úgy-mond az Úr. * Oh Sion, fuss-el a'ki a'Bábylon leányánál lakol: * mert ezeket mongya a'seregek Ura: A'dichőség-után küldött engem a'nemzetségekhez, a'kik titeket megfosztottak. mert a'ki titeket bánt, az én szemem fényét bántya: * mert ímé én fel-emelem kezemet ő ellenek, és préda úl lésznek, azoknak a'kik nékik szolgálnak vala: és meg-ismériték, hogy a'seregek Ura küldött engem. * Dicséretet mődgy, és vígadgy Sion leánya: mert ímé én el-jővők, és tekőzötted lakom, úgy-mond az Úr. * És sok Pogányok foglaltatnak az Úrhoz az napon, és én népem lésznek, és te-kőzötted lakom: és meg-tudod hogy a'seregek Ura küldött engem hozzád. * És örökségűl bírja az Úr Júdát az ő részét a'meg-szentelt földön: és még magának választya Jerusalemet. * Halgasson minden test az Úr színe-előtt: mert fel-kőlt az ő szent lakó-helyéből.

III. Rész.

ÉS meg-mutatá nékem az Úr a' fő papot Jésust hogy az Úr Angyala-előtt állana: és a'Sátan az ő jobja-felől áll vala hogy ellenkednék véle. * És monda az Ur a'Satánnak: Dorgállyon-meg téged az Úr, Sátan: és fedgyen-meg téged az Úr, a'ki Jerusalemet választotta: vállyon nem a'tűzből ragadtatott űszög-e ez? * És Jésus szennyes ruhákba vala öltözve: és áll vala az Angyal orczája-előtt. * Ki felele, és monda azoknak a'kik előtte állának vala, mondván: Vegyétek-el róla a' szennyes ruhákat. És monda néki: Ímé el-vöttem rólad a'te hamisságodat, és új ruhákba öltöztettelek téged. * És monda: Tegyetek tiszta skofiomot a'fejére. És tiszta skófiomot tőnek a'fejére, és fel-öltözteték őtet a' ruhákba: és az Úr Angyala áll vala. * És bizonyságot tőn az Úr Angyala Jésusnak, mondván: * Ezeket mongya a'seregek Ura: Ha az én útaimon jársz, és az én parancholatimat meg-őrized: te-is itéled az én házamat, és őrized az én pitvarimat, és adok néked veled-járókat, ezek-közzűl a'kik most itt állanak. * Hallyad Jésus fő pap, te's a' te barátid, a'kik előtted laknak, mert chodákat-jövendőlő férfiak. * mert ímé én EL-HOZOM AZ ÉN SZOLGAMAT A'CHEMETÉT. Mert ímé a'kő, mellyet Jésus-eleibe adtam: az egy kövön hét szem vagyon: ímé én kimettsem annak faragását, úgy-mond a'seregek Ura: és el-vészem az ő földének hamisságát egy napon. * Az napon, úgy-mond a'seregek Ura, elhíja a'férfiu az ő baráttyát a'szőlő-alá, és a'fűge-fa-alá. *Luc. 1. g. 78. Infr. 6. c. 12.*

IV. Rész.

ÉS meg-téré az Angyal a'ki énbennem szóll vala, és fel-kőlte engem, mint egy férfiat a'ki álmából fel-kőltetik. * És monda nékem: Mit látsz te? És mondék: Láték, és ímé egy merő arany gyertya-tartó, és annak lámpása az ő tetején, és az ő hét szővétneki azon-felyűl: és hét tőlchéri a'szővétnekeknek, mellyek annak tetején valának. * És két olaj-fa vala mellette; eggyik a' lámpásnak jobján, és a'másik a'ballyán. * És felelék, és mondék az Angyalnak, a'ki én-bennem szóll vala, mondván: Michodák ezek, uram? * És felele az Angyal, a'ki én beném-szóll vala, és monda nékem: Nem tudod-e michodák ezek? * És mondék: Nem, uram. És felele, és szólla nékem, mondván: Ez az Úr beszéde Zoróbabelhez, mondván: Nem sereggel, sem erővel, hanem az én lelkem-által, úgy-mond a'seregek Ura. * Ki vagy te nagy hegy Zoróbabel-előtt? igyenesség lészsz: és ki-viszi a'fő követ, és a'malasztot annak malasztyához hasonlíttya. * És lőn az Úr igéje énhozzám, mondván: * A'Zoróbabel kezei fondálták e'házat, és az ő kezei végezik-el azt: és meg-tudgyátok hogy a'seregek Ura küldött engem hozzátok. * Mert kichoda útáltameg a'kevés napokat? és örűlnek, és meg-láttyák a'feír ónból-valo mértéket a'Zoróbabel kezében. Ezek az Úrnak hét szemei, mellyek az egész földön futosnak. * És felelék, és mődék néki: Michodák e'két olaj-fák, a'gyertya-tartónak jobján és a'ballyán? * És felelék másodszor, és mondék néki: Michodák az olaj-fáknak két ágai, a'mellyek a'két arany tőltsér-mellett vannak, mellyekben arany chévek vannak? * És szólla nékem, mondván: Nem tudod-e michodák ezek? * És mondék: Nem, uram. * És monda:

Ezek az olajnak két fiai, a'kik az egész
föld Uralkodója-előtt állanak.

V. Rész.

ÉS meg-fordúlék, és fel-emelém szemeimet: és nézék, és ímé egy röpűllő könyv. És monda nékem: * Mit látsz te? És mondék: Én egy röpűllő könyvet látok: annak a'hosszasága húsz könyöknyi, és a'szélessége tíz könyöknyi. * És monda nékem: Ez az átok, melly ki-mégyen az egész föld színére: mert minden lopó, a'mint ott meg vagyon irva, meg-ítéltetik; és minden eskűvő, abból hasonló-képpen meg-ítéltetik. * Ki-hozom azt, úgy-mond a'seregek Ura: és bé-mégyen a'lopónak házába, és az én nevemre hamisan-eskűvőnek házába: és annak háza-közepett fog-lakni, és meg-emészti azt, és annak fáit, és a'köveit. * És ki-méne az Angyal, a'ki énbennem szóll vala: és monda nékem: Emeld-fel szemeidet, és lássad michoda az, a'mi ki-jő. * És mondék: Michoda az? És monda: Ez a'mi ki-jő, korsó. És monda: Ez az ő szemök az egész földön. * És ímé egy darab ón vitetik vala, és ímé egy aszszony'állat ül vala a'korsó-közepin. * És monda: Ez az istentelenség. És veté őtet a'korsó közepibe, és a'darab ónat annak szájára tévé. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé két aszszony'állatt jöve-ki, és szél vala az ő szárnyokon, és szárnyok vala mint a'kánya'nak szárnyai: és fel-emelék a'korsót a'föld's az ég-között. * És mondék az Angyalnak, a'ki én-bennem szóll vala: Hová viszik ezek a'korsót? * És monda nékem: Hogy ház építtessék néki a' Sennaár földén, és meg-erősíttessék, és le-tétessék ott az ő talpára.

VI. Rész.

ÉS meg-fordúlék, és fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé négy szekér jő vala ki két hegy-közzül: és a'hegyek, réz hegyek valának. * Az első szekérben pej-lovak, és a'második szekérben fekete lovak, * és a'harmadik szekérben feír lovak, és a'negyedik szekérben tarka és erős lovak. * És felelék, és mondék az Angyalnak, a'ki én-benem szóll vala: Michodák ezek, uram? * És felele az Angyal, és monda nékem: Ezek az égnek négy szelei, a'mellyek kijőnek, hogy az egész földnek Uralkodója-előtt állyanak. * A'melyben fekete lovak valának, ki-menének az Észak földére: és a'feírek azok-után menének: és a'tarkák ki-menének a' Dél földére. * A'mellyek pedig legerősebek valának, ki-menének, és kivánnak vala el-menni, és jargalni az egész földön, és monda: Eredgyetek, járjátok-el a'földet: és bé-járák a'földet. * És híva engem, és szólla nékem, mondván: Ímé a'kik ki-mennek az Észak-földére, meg-nyúgodtatták az én lelkemet az Észak földén. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Végy a'szám-ki-vetésből-valóktól, Holdaitól, és Tobiástól, és Idaiától; és jőj-el te azon napon, és ménny-bé Josiásnak a'Sofonias fiának házába, a'kik Babylonból jöttek: * És végy aranyat és ezűstöt; és chinálly koronákat, és tedd Jésusnak a'Jósedek fiának a'Fő-papnak fejébe, * és szólly néki, mondván: Ezeket mongya a'seregek Ura, mondván: "Ímé a'Férfiu, Chemete az ő neve: és ő-alóla nevelkedik, és templomot épít az Úrnak. * És ő épít templomot az Úrnak: és ő hordozza a'dicsőséget, és ül, és uralkodik az ő királyi-székében: és ő pap lészen az ő királyi-székében, és a'békeségnek tanátsa lészen a'kettő-között. * És a'koronák, Helemnek, és Tobiásnak, és Idaiának, és Hemnek, a'Sofonias fiának emlekezetűl lészen az Úr templomában. * És a'kik messze vannak, el-jőnek, és építnek az Úr templomában: és meg-tudgyátok hogy a'seregek Ura küldött engem ti-hozzátok. Ez pedig meg-lészen, ha meg-halgattyátok a'ti Uratok Istenetek szavát.

Luc. 1. g. 78. Sup. 3. d. 9.

VII. Rész.

ÉS lőn Darius királynak negyedik esztendejében, lőn az Úr igéje Zakariáshoz, negyedik napján a'kilenczedik hónak, melly a'Kasleu. * És el-küldének az Isten házához, Sarasár, és Rogommelek, és a'férfiak a'kik ő-vele valának, az Úr orczájának engesztelésére: * hogy meg-mondanák a'seregek Ura háza papjainak, és a'prófétáknak, szólván: Vallyon sírnom kell-e nékem a ötödik hólnapban, vagy meg kell-e szentelnem magamat, a'mint már sok esztendeig chelekedté? * És lőn a'

seregek Ura ígéje én-hozzám, mondván: * Szólly a' földnek minden népének, és a' papoknak, mondván: 5 B
« Mikor böjtöltetek, és sírnátok az ötödikben 's a' hetedikben e' hetven esztendők-által: vallyon böjtöt böjtöltetek-e nékem? * És mikor öttetek, és ittatok, vallyon nem magatoknak öttetek-e, és nem magatoknak ittatok-e? * Vallyon nem ez ígék-e a' 6 7
mellyeket az Úr az előbbi profétákáltal szóllott, mikor még Jerusalemet laknák, és gazdag vólna, ő és a' környüle-valo városok, és Dél-felé, és a' mezőségen laknának? * És lőn az Úr 7 C 8
igéje Zakariáshoz, mondván: * Ezeket mondgya a' seregek Ura, mondván: 8 9
Igaz ítéletet ítéllyetek, és irgalmasságot és könyörűleteségeket chelekedgyetek, ki-ki az ő attyafiával.* † És 10
az özvegyen, és az árván, és a' jövevényen, és a' szegényen ne tegyetek törvényelenséget: és a' férfiú gonoszt az attyafia-ellen ne gondollyon szívében.* És nem akartak reá-figyelmezni, és el-fordították az ő engedetlen 11
vállokot, és az ő fülőket meg-nehezítették hogy ne hallanák. * És az ő 12
szívőket ollyanná tötték mint a' gyémánt, hogy ne hallanák a' törvényt, és az igéket mellyeket a' seregek Ura küldött az ő lelkével az előbbi profétáknál: és nagy harag lőn a' seregek Urától. * És úgy lőn a' mint szóllott, 13
és nem hallák-meg: úgy fognak-kiáltani, és meg nem halgatom, úgymond a' seregek Ura. * És el-hántam 14
őket minden országokba, mellyeket nem tudnak: és a' föld el-pusztúlt ő-miattok, mivelhogy nem vólna általmenő 's visszja-jövő: és a' kívánatos földet pusztává tötték.

« Isa. 58. a. 5.

† Exod. 12. d. 22 Isa. 1. f. 23. Ier. 5. g. 28.

VIII. Rész.

ÉS lőn a' seregek Ura igéje, mődván: * Ezeket mondgya a' seregek Ura: Szerettem Siont nagy buzgósággal, és nagy haraggal boszszonkodtam érette. * Ezeket mondgya a' seregek Ura: Meg-tértem Sionhoz, és Jerusalémnek közepin lakom: és Jerusalem, Igasság-városának hívattatik; és a' seregek Ura Hegye, Meg-szentelt hegynek. * Ezeket mondgya a' seregek Ura: Még lakni-fognak vén férfiak és vén aszszonyok a' Jerusalem útzáin: és a' férfiúnak pálczája az ő kezében a' napok sokasága-miatt. * És a' város útzái megtelnek gyermechkékkel és leánkákkal, kik annak útzáin játzodoznak.* Ezeket mondgya a' seregek Ura: Ha nehéznek látszik e' nép maradékinak szemők-előtt az napokban, vallyon az én szemeim-előtt nehéz lészen-e, úgymond a' seregek Ura? * Ezeket mondgya a' seregek Ura: Ímé én meg-szabadítom az én népemet a' Nap-kelet földéről, és a' Nap-nyúgat földéről. * És el-hozom őket, és Jerusalem-közepett laknak: és nékem népemmé lésznek, és én nékik Istenők lészek, hívséggel és igassággal. * Ezeket mondgya a' seregek Ura: Erősödgyenek-meg a' tí kezeitek, a' kik hallyátok e' napokban e' beszédeket a' profétáknak szajából, az napon a' mellyen fondáltatott a' seregek Ura háza, hogy a' templom meg-épittetnék. * Mivelhogy az napok előtt az embereknek árrok nem vólt, sem a' barmoknak árrok nem vólt; sem a' bé-jövőnek, sem a' ki-menőnek nē vólt békeségе a' háboruság-miatt: és el-ereszttettem mindē embert, mindeniket az ő felebaráttya-ellen. * Most pedig nem az előbbi napok-szerént chelekeszem én e' népnek maradékival, úgy-mond a' seregek Ura, * hanē békeség lészen a' magnak: a' szőlő meg-adgya az ő gyümölchét, és a' föld meg-adgya az ő terméſét, és az egek meg-adgyák az ő harmattyokat: és a' nép maradékinak örökségűl adom mind ezeket.* És lészen: a' mint átok vóltatok a' Pogányok-közőtt, Júdának háza, és Israëlnek háza: úgy meg-szabadítlak titeket, és áldássá lésztek: ne féllyetek, erősödgyenek-meg a' tí kezeitek. * Mert ezeket mondgya a' seregek Ura: A' mint el-gondoltam hogy meg-sanyargatnálak titeket, mikor haragra ingerlettek vólna engem a' tí atyáitok, úgy-mond az Úr, * és nem könyörűltem: úgy megtérvén el-gondoltam e' napokban hogy jól chelekedgyem a' Júda házával, és Jerusalemmel: ne féllyetek. * Ezek azért az ígék, a' mellyeket chelekedgyetek: « Szóllyon ki-ki igasságot az ő felebaráttyával: igasságot, és a' békeségnek ítéletit ítéllyétek a' tí kapuitokban. * És senki gonoszt az ő felebaráttya-ellen ne gondollyon az ő szívében: és a' hamis esküvést ne szeresétek: mert mind ezek, a' miket én gyűlőlők, úgy-mond az Úr. * És lőn a' seregek Urának igéje

1 2 15 A 3 16 4 17 5 18

« Eph. 4. f. 25.

Zach. 8.

hozzám, mondván: * Ezeket mongya a'seregek Ura: A'negyediknek bőjti, és az ötödiknek bőjti, és a'hetediknek bőjti, és a'tizediknek bőjti ő-rőmére léfzen a'Júda házának, és vígaſágára, és jeles innepekre: chak hogy az igaſságot, és a'békeſéget ſzereſsétek. * Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Míg nem el-jőjenek a'népek, és lakjanak ſok váraſokban,* és el-mennyenek a'lakoſok, eggyik a'máſikhoz, mondván: Mennyünk-el, és engeſztellyük-meg az Úr orczáját, és kereſsük-meg a'ſeregek Urát: én-is el-megyek. *És el-jőnek ſok népek, és hatalmas nemzetſégek, a'ſeregek Urát kereſni Jeruſalembe, és az Ur orczáját engeſztelni. * Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Azokban a'napokban, a'mellyekben meg-fogja tíz ember, minden, nyelven-valo Pogányok-közzűl, és meg-fogja a'Zidó férfiúnak perémit, mondván: El-megyünk veletek: mert hallottuk hogy az Iſten veletek vagyon.

19 D
20
21
22 12
23 13

IX. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Hadrak-földén, és a'Damaskuſén az ő nyugodalma: mert az Úré az ember ſzeme, és Iſraëlnek minden nemzetſéginek ſzeme. * E-mat-is az ő határiban, és Tyrus, és Sídon: mert igen magoknak tulajdonították a'bőlcheſéget. * És meg-épí-tette Tyrus az ő erőſségét, és egybe-gyűjtötte az ezűſtöt mint a'földet, és az aranyat mint az útzán-valo ſárt. * Ímé az Úr fogja őtet bírni, és megveri a'tengeren az ő erőſségét, és az meg-emésztetik tűzzel. * Meg-láttya Askalon, és félni-fog; és Gáza, és igen fog-bánkodni; és Akkaron, mert meg-ſzégyenűlt az ő reménſége: és el-vész a'király Gázából, és Askalonban nem laknak. * És az el-válaſztò Azótusban fog-ûlni, és el-veſztem a' Filiſtæuſok kevélyſégét. * És el-vészem az ő vérét az ő ſzájából, és az ő útálatoſságit az ő fogai-közzűl, és ő-is meg-hagyattatik a'mi Iſtenünknek, és ollyan léſzen mint egy hadnagy Júdában, és Akkaron mint a'Jebuſæus. * És környűl-vészem az én házamat azokkal, a'kik vitézkednek nékem el-menvén és viſzſza-jővén, és nem mégyen-által ő-rajtok többé az adó-ſzedő: mert moſt tekintettem-

1 D
1 A
2
3
4
5
6 2
7 B
8 B
4

meg ſzemeimmel. * "Igen vígadgy Sionnak leánya, örvendezz Jeruſalemnek leánya: ÍME A'TE KIRÁLYOD el-jő néked igaz, és üdvözitő: ő ſzegény, és a'nőſtény ſzamáronűlő, és a'chitkón a'ſzamár vemhén. * És ki-veſztem a'ſzekeret Efraimból, és a'lovat Jeruſalemből, és el-hányatatik a'hadnak kéz-íja: és békeſéget ſzóll a'Pogányoknak, és az ő hatalma a'tengertől-fogva a'tengerig, és a'folyó-vizektől-fogva a'föld határi-ig. * Te-is a'te teſtamentomodnak véreáltal ki-bochátottad a'te foglyaidat a'veremből, a'melyben ninch víz. * Térjetek az erőſséghez reménſégnek foglyai, ma-is hirdetvén két-annyit adok néked. * Mert ki-nyújtottam magamnak Júdát mint egy kéz-íjat, Efraimot meg-töltöttem: és fel-támaſztom Sion a'te fiaidat a'te fiaidfölött Görög-orſzág: és téſzlek téged mint az erőſsek fegyverét. * És az Úr-Iſten meg-tetſzik ő-rajtok, és kimégyen mint a'villámás az ő nyila: és az Úr-Iſten trombitálni-fog, és eljő a'Déli forgó-ſzélben. * A'ſeregek Ura meg-óltalmazza őket: és megemésztik, és a'parittyának köveivalá vetik: és iván meg-részegűlnek mint a'bortól, és meg-telnek mint a' chéſzék, és mint az óltárnak ſzarvai. * És meg-ſzabadíttya őket az ő Urok Iſtenők az napon, mint az ő népének nyáját: mert a'ſzent kövek fel-emeltetnek az ő földén. * Mert michoda az ő java, és michoda az ő ſzépſége, hanem a'válaſztottaknak gabonája, és ſzűzeket-nemző bor.

Zach. 9. 10.

X. Rész.

KÉrjetek eſsőt az Úrtól a'tavaſzi időben, és az Úr havat ſzerez, és zápor-eſsőt ád nékik, kinek-kinek füvet a'mezőn. * Mert a'bálványok haſzontalant ſzóllottak, és a'jövendőlők hazugſágot láttak, és az álom-látók heába ſzóllottak: heába vígaſztalnak vala: az-okáért el-vitettenek miht a' nyáj: meg-ſanyargattatnak, mert ninchen nékik páſztorok. * A'páſztorok-ellen fel-gerjedett az én haragom, és a'bakokat meg-látogatom: mert meg-látogatta a'ſeregek Ura az ő nyáját, a'Júda házát, és olyanná tőtte őket mint az harczra fel-ékeſítetett lovat. * Ő-belőle a'ſzeglet, ő-

belőle

belőle a'ſteg, ő-belőle a'harczra-valo kő-ſij, ő-belőle támad eggyütt minden adó-ſzedő. * És ollyak léſznek mint az erőſsek a'kik meg-tapodgyák az úrakon-valo ſárt a'harczon: és hadakoznak, mert ő-velek az Úr: és meg-ſzégyenűlnek a'lovagok. * És meg-erősítem a'Júda házát, és a'Jóſeph házát meg-ſzabadítom, és meg-térítem őket, mert könyörűltek ő-rajtok: és léſznek a'mint vóltak midőn el nem vetettem vala ő-ket: mert én vagyok az ő Urok Iſtenek, és meg-halgatom őket. * És léſznek mint az Efraim erőſsi, és vígad az ő ſzívők mint a'bortól: és az ő fiaik meg-látyák, és vigadnak, és örvendez az ő ſzívők az Úrban. * Sővöltsök nékik, és egybe-gyűjtöm őket, mert meg-váltottam őket: és meg-ſokaſodtom őket mint az-előtt meg vóltak ſokaſítva. * És el-ſtéllyeſztem őket a'népek-között, és meſsziről megemlekeznek rólam: és élni-fognak az ő fiokkal, és meg-térnek. * És viſſza-hozom őket Egyiptus-földéből, és az Aſsyriuſok-közzűl egybe-gyűjtöm őket, és a'Gálád és a'Libanus Földére hozom őket, és hely nem találtatik nékik: * és által-mégyen a' tenger-ſzoroſsán, és meg-üti a'tengeren a'habokat, és meg-ſzégyenűlnek a'folyó-vizek minden mélyſégi, és meg-aláztatik az Aſsur kevélyſége, és az Egyiptus királyi-pálczája el-távozik. * Meg-erősítem őket az Úrban, és az ő nevében fognak járni, így-mond az Úr.

Zach. 9. 11.

XI. Rész.

NYiſd-meg Libanus a'te kapuidat, és emésſze-meg a' tűz a'te czédrus-fáidat. * Ordíts jegenye-fa, mert le-eſett a'czédrus-fa, mert a hatalmaſok el-puſzúltak. Ordítſatok Báſán tölgy-fák, mert le-vágattatott az erős erdő. * A'páſztorok ordításának ſzava, mert el-puſzúlt az ő méltőſsége: az oroſzlányok ordításának ſzava, mert el-puſzúlt a'Jordán kevélyſége. * Ezeket mondgya az én Uram Iſtenem: Legeltéſsd a'meg-ölésre-valo nyájokat, * mellyeket a'rajtok-uralodók meg-ölnek vala, és nem bánnak, mondván: Áldott az Úr, gazdagodtunk: és az ő páſztorok nem-

Zach. 9. 11.

belőle a'szeg, ő-belőle a'harczra-való kéz-íj, ő-belőle támad eggyütt minden adó-szedő. * És ollyak lésznek mint az erősek a'kik meg-tapodgyák az útakon-valo sárt a'harczon: és hadakoznak, mert ő-vélek az Úr: és meg-szégyenűlnek a'lovagok. * És meg-erősítem a'Júda házát, és a'Jósef házát meg-szabadítom: és meg-térítem őket, mert könyörűlök ő-rajtok: és lésznek a'mint vólták midőn el nem vetettem vala őket: mert én vagyok az ő Urok Istenők, és meg-halgatom őket. *És lésznek mint az Efraim erősi, és vígad az ő szívők mint a'bortól: és az ő fiok meg-láttyák, és vígadnak, és örvendez az ő szívők az Urban. * Süvöltok nékik, és egybe-gyűjtőm őket, mert meg-váltottam őket: és meg-sokasítom őket mint az-előtt meg vóltak sokasítva. * És el-széllyesztem őket a'népek-közőtt, és meszsziről megemlekeznek rólam: és élni-fognak az ő fiokkal, és meg-térnek. * És viszsza-hozom őket Egyiptus-földéből, és az Asyriusok-közzűl egybe-gyűjtőm őket, és a'Gálaád és a'Libanus Földére hozom őket, és hely nem találtatik nékik: * és által-mégyen a' tenger-szorosán, és meg-űti a'tengeren a'habokat, és meg-szégyenűlnek a'folyó-víznek minden mélységi, és meg-aláztatik az Asur kevélysége, és az Egyiptus királyi-pálczája el-távozik. * Meg-erősítem őket az Úrban, és az ő nevében fognak-járni, úgy-mond az Úr.

6 kedveznek vala nékik. * En sem kedvezek többé a'földön-lakóknak, úgymond az Úr: Ímé én kézbe-adom az embereket, mindent az ő felebaráttya kezébe, és az ő királya kezébe: és el-rontyák a'földet, és ki nem szabadítom az ő kezekből. * És ezért legeltetem a'meg-ölésre-valo barmot, ő nyájnak szegényi: és fel-vők magamnak két veszszőt, eggyiket nevezte-tem Ékességnek, és a'másikat nevezte-tem Köteletskének: és legeltettem a' nyájat. * És három pásztort vágtam-le egy hólnapban, és meg-keseredett az én lelkem ő-miattok: mivelhogy az ő lelkek-is változott én-miattam. * És mondék: Nem legeltetlek titeket: a'mi meg-hal, hallyon meg: és a'mi le-vágattatik, vágattassék-le: és a'többi egyék-meg ki-ki az ő felebaráttya húsát. * És fogám az én veszszőmet, melly Ékességnek neveztetik vala; és el-metszém azt, hogy felbontanám az én szövetségemet, mellyet szerzettem minden népekkel. * És fel-bomla az napon: és így eszekbe vötték a'nyájnak szegényi, a'kik nékem engednek, hogy az Úr igaz. ez. * És mondék nékik: Ha jónak tetszik szemeitek-előtt, hozzátok-elő az én jutalmamat; és ha nem, nyugodgyatok. " És meg-fizeték az én jutalmomat harmincz ezűst pénzt. * És monda az Úr nékem: Vesd azt a' kép-formálo-eleibe, ékes bér, a' melyre bőchűltettem tőlők. És vőm a'harmincz ezűst pénzt, és vetém azokot az Úr házába a'kép-formálo-eleibe. * És el-metszém az én második veszszőmet, melly Köteletskének neveztetik vala, hogy fel-bontanám az atyafiuságot Júda és Israël-közőtt. * És monda az Úr nékem: Ismég vedd egy bolond pásztornak edényit magadnak. * Mert ímé én pásztort támasztok a'földön, a'ki az el-hagyattattakat meg nem látogattya, az el-széllyedtet meg nem keseri, és a'megromlottat meg nem gyógyíttya, és azt a'mi fenn áll nem táplállya, és a' kövérek húsát észi, és azoknak körmeit meg-rontya. * Oh pásztor, és bálvány, el hagyván a'nyájat: fegyver az ő karjára, és az ő jobb szemére: az ő karja szárasággal asz-el, és az ő jobb szeme meg-setétűlvén meg-homályosodik.

Mat. 27. a. 9.

XI. Rész.

1 NYisd-meg Libanus a'te kapuidat, és emészsze-meg a' 2 tűz a'te czédrus-fáidat. * Ordíts jegenye-fa, mert leesett a'czédrus-fa, mert a'hatalmasok el-pusztúltak. Ordíttsatok Básáni tölgy-fák, mert le-vágattatott az erős erdő. *A'pásztorok ordításának szava, mert el-pusztúlt az ő méltoságok: az oroszlányok ordításának szava, mert el-pusztúlt a'Jordán kevélysége. * Ezeket mondgya az én Uram Istenem: Legeltesd a'meg-ölésre-valo juhokat, * mellyeket a'rajtok-uralkodók meg-ölnek vala, és nem bánkodnak vala, és el-adgyák vala azokat, mondván: Áldott az Úr, gazdagokká lőttünk: és az ő pásztorok nem

XII. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Iſraël- 1
ellen. Azt mondgya az Úr A
a'ki az eget ki-terjeſztette,
és a'főldet fondálta, és az
emberben a'lelket teremtette: * Ímé 2
én Jeruſalemet réſzegſégnek felső kű-
ſzőbévé téſzem minden népeknek
kőrős-kőrűl: de Júda-is a'meg-ſzál-
lásban léſzen Jeruſalem-ellen. * És 3
léſzen: Az napon Jeruſalemet nehéz
kővé téſzem minden népeknek: min-
nyájan, a'kik azt fel-emelik, meg-ſza-
kadnak: és őſzve-gyűlnek ő-ellene a'
főldnek minden orſzági. * Az na- 4
pon, úgy-mond az Úr, meg-verek B
minden lovat réműléſsel, és a'rajta-
űlőt bódúláſsal: és a'Júda házára ve-
tem ſzemeimet, és a'népeknek mindē
lovát meg-verem vakſággal. * És mon- 5
danak a'Júda hadnagyi az ő ſzívőkbē:
Erőſsődgyenek-meg nékem a'Jeru-
ſalem lakói a'ſeregek Urában az ő
Iſtenőkben. * Az napon a'Júda had- 6
nagyit ollyá téſzem mint a'tűzes
ſzenet a'fák-kőzibe, és mint a'tű-
zes fáklyát a'ſzéna-kőzzé: és meg-
eméſztnek jobb és bal-felől minden
népeket kőrős-kőrűl: és Jeruſalemet
iſmég lakni-fogják az ő helyén Je-
ruſalemben. * És meg-ſzabadíttya 7
az Úr a'Júda ſátorit, mint eleinten: C
hogy ne dichekedgyék kevélyen a'
Dávid háza, és a'Jeruſalem lakóinak
dichőſége Júda-ellen. * Az napon 8
meg-óltalmazza az Úr a'Jeruſalem
lakóit, és léſzen a'ki meg-űtkőzik
kőzzűlők az napon, mint Dávid; és
a'Dávid háza mint az Iſtené, mint az
Úr Angyala az ő ſzínek-előtt. * És 9
léſzen az napon: meg-igyekezem
rontani mind a'Pogányokat, a'kik
Jeruſalem-ellen jőnek. * És ki őn- 10
tőm a'Dávid házára, és a'Jeruſalem
lakóira, a'malaſztnak és a'kőnyőr-
géſnek lelkét: " és reám néznek, a'
kit által-ſzegeztek: és sírnak ő-rajta
ollyan ſiráſsal mint az eggyetlen-
eggyen, és bánkodnak ő-rajta, a'mint
bánkodni ſzoktak az első-ſzűlőtnek
halálán. * Az napon nagy sírás lé- 11
ſzen Jeruſalemben, † mint az Adad- D
remmon ſiráſa a'Mageddon meze-
jén. * És sírni-fog a'főld: mindenik 12
nemzetſég kűlőn-kűlőn: a'Dávid háza
nemzetſégi kűlőn, és azok feleſégi
kűlőn: * a'Nátan háza nemzetſégi 13
kűlőn, és azok feleſégi kűlőn: a'Lévi
háza nemzetſégi kűlőn, és azok fele-
ſégi kűlőn: a'Semei háza nemzetſégi
kűlőn, és azok feleſégi kűlőn. * Min- 14
den egyéb nemzetſégek, mindenik
nemzetſég kűlőn-kűlőn: és azok fele-
ſégi kűlőn.

" Ioan. 19. g. 37.

† 2. Par. 35. d. 22.

XIII. Rész.

AZ napon nyilván-valo kút- 1
fő léſzen a'Dávid házának, A
és a'Jeruſalem lakóinak, a'
bűnőſnek és a'havi-kórſá- 2
goſnak meg-moſáſára. * " És léſzen
az napon, úgy-mond a'ſeregek Ura:
Ki-veſztem a'bálványok neveit a'
főldről, és nem léſznek emlekezet-
ben többé: és a'hamis ptofétákat, és
a'tiſztátalan lelket ki-veſztem a'főld- 3
ről. * És léſzen, mikor ez-után vala- B
ki profétál, azt mondgyák annak az
attya 's az annya, a'kik őtet ſzűlték:
Nem élſz: mert hazugſágot ſzóllot-
tál az Úr nevében. és által-verik azt
az attya 's az annya, az ő ſzűlei, 4
midőn profétál. * És léſzen: Az na-
pon meg-ſzégyenűlnek a'proféták,
ki-ki az ő látáſából midőn profétál:
és nem őltőznek ſzőr-paláſtba, hogy 5
hazudgyának: * hanem ezt mon- C
gya: Nem vagyok proféta, ſzántó-
ember vagyok én: mert Adám az én 6
példám ifiuſágomtól-fogva. * És azt
mongyák néki: Michoda ſebek ezek
a'kezeid kőzepin? És mond: Ezekkel
ſebesíttettem-meg azoknak házában, 7
a'kik ſzeretnek vala engem. * Kard
támadgy az én páſztorom-ellen, és
a'hozzám foglaltatott férfiú-ellen,
úgy-mond a'ſeregek Ura: † verd-meg
a'páſztort, és el-ſzéllyednek a'ju-
hok: és fordítom a'kezemet a'kiſ- 8
dedekhez. * És léſznek minden fől- D
dőn, úgy-mond az Úr: két réſz ab-
ban el-hányattatik, és el-fogy; és a' 9
harmad réſz meg-marad azon. * És
által-viſzem a'harmad réſzét a'tű-
zőn, és meg-koholom őket a'mint
meg-kohollyák az ezűſtőt, és meg-
próbálom őket a'mint meg-probálta-
tik az arany. Ő ſegétſégűl híja az én
nevemet, és én meg-halgatom ő-
tet. Ezt mondom: Én népem
vagy; és ő azt mongya: Én
Uram Iſte-
nem.

(:)

" Ezec. 30. d. 13.

† Mat. 26. c. 32. Marc. 14. c. 38.

XIV. Rész.

IMé el-jönek az Úr napjai, és el-
osztatnak a'te prédáid te-benned. A
* És egybe-gyűjtöm mind a'Po-
gányokat Jerusalem-ellen hadba,
és meg-vétetik a'város, és el-pusz-
títtatnak a'házak, és az aszszony'álla-
tok meg-szeplősíttetnek: és fél része
a'városnak ki-mégyen a'fogságra, és
a'népnek maradékja nem vitetik-el
a'városból. * És ki-mégyen az Úr,
és hadakozik azok a'Pogányok-el-
len, a'mint hadakozott a'viadalnak
napján. * És az ő lábai azon a'napon
az Olaj-fák hegyén fognak-állani,
melly Jerusalem-ellenében vagyon
Nap-keletre: és két-felé hasad az O-
laj-fák hegye középben Nap-keletre,
és Nap-nyugatra, igen nagy völgye
lészen, és fele a'hegynek Északra,
és annak fele Délre szakad. * És el-
futtok azoknak a'hegyeknek völgyé-
be, mert a'hegyeknek völgye chak
közel lészen: és el-futtok " a'mint
el-futottatok a'föld-indúlás-előtt
Oziásnak a'Júda királyának napjai-
ban: és el-jö az én Uram Istenem, és
mind a'szentek ő-vele. * És lészen
az napon: Nem lészen világosság,
hanem hideg és fagy. * És lészen egy
nap, melly tudva vagyon az Úrnál,
sem nap sem éjtzaka: és az estveli
időben világosság lészen. * És lé-
szen az napon: Élő-vizek mennek-ki
Jerusalemből: azoknak fele a'Nap-
keleti tengerbe, és azoknak fele az
végső tengerbe: nyárban és télben
lésznek. * És az Úr lészen király az
egész földön: az napon egy Ur lé-
szen, és az ő neve egy lészen. * És
viszsza-tér az egész föld mind a'pusz-
táig, a'Remmon halmától-fogva Je-
rusalemnek Déli részéig: és fel-ma-
gasztaltatik, és az ő helyén lakik, a'
Benjamin kapujától-fogva az első
kapu helyéig, és a'szegletek kapujáig:
és a'Hanáneel tornyától-fogva a'ki-
rály sajtójáig. * És abban fognak-
lakni, és többé nem lészen átokká: ha-
nem Jerusalē bátorságoson fog-ülni.
* És ez lészen a'chapás, mellyel meg-
vér az Úr minden Pogányokat, a'kik
Jerusalem-ellen hadakoztak: meg-
sényved kinek-kinek az ő húsa a'ki az
ő lábain áll, és az ő szemei ki-apadnak
az ő lyukokból, és az ő nyelvök meg-
rothad a'szájokban. * Az napon az

" Amos
1. a. 2.

Úrnak nagy háborgatása lészen raj-
tok: és meg-ragadgya a'férfiu az ő
felebaráttya kezét, és ősszve-kap-
cholatik az ő keze az ő felebaráttya
kezével. * De Judás-is hadakozni-
fog Jerusalem-ellen: és ősszve-gyűj-
tetnek minden nemzetségeknek gaz-
dagsági körös-körül, az arany, és az
ezüst, és igen sok ruhák. * És úgy
lészen romlása a'lónak, és az ősz-
vérnek, és a'tevének, és a'szamárnak,
és minden barmoknak, mellyek ab-
ban a'táborban lésznek, mint ez a'
romlás. * És minnyájan a'kik meg-
maradnak minden Pogányok-közzül, mellyek Jerusalem-ellen jöttek,
fel-mennek esztendőről esztendőre,
hogy imádgyák a'Királyt, a'seregek
Urát, és meg-üllyék a'sátorok in-
nepét. * És lészen: a'ki fel nem me-
nend a'föld nemzetségi-közzül Je-
rusalembe, hogy imádgya a'Királyt,
a'seregek Urát, nem lészen azokra
zápor-esső. * És ha szinte az Egyip-
tus nemzetsége fel nem menend-is,
és el nem jövend: ő-reájok sem lé-
szen, hanem a'romlás lészen, mel-
lyel meg-vér az Úr minden Pogá-
nyokat, a'kik fel nem mennek a'sá-
torok innepét üllení. * Ez lészen az
Egyiptus bűntetése, és ez minden
Pogányok bűntetése, a'kik fel nem
mennek a'sátorok innepét üllení. *
Az napon, a'mi a'ló fékén vagyon,
az Úrnak szentelt lészen: és lésznek
a'réz fazekak az Úr házában mint
áz óltár-előtt-valo chészék. * És
minden réz fazék Jerusalemben és Ju-
dában a'seregek Urának lészen szen-
telve: és el-jönek minden áldozók,
és vésznek azok-közzül, és főznek
azokban: és nem lészen többé kal-
már a'seregek Ura házá-
ban azon a'na-
pon.

Zach. 14.

MALA-

MALAKIAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Iſraël-ellen Malakiás által. * Szerettelek titeket, úgy-mond az Úr. és azt mondottátok: Miben szerettél minket? Nem báttya vala-e Esau Jákobnak, úgy-mond az Úr, és " szerettem Jákobot, * Esaut pedig gyűlöltem? és puſztává tőttem az ő hegyeit, és az ő örökſégét a'ſárkányok kietlenévé. * Hogy-ha azt mongya Idumæa: El-rontattunk, de meg-térvén meg-építtyük a'mellyek el-romlottak: Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Ezek építenek, és én el-rontom: és hívattatnak az iſtentelenſégnek határinak, és népnek a'kire meg-haragutt az Úr örökké. * És a'ti ſzemeitek meg-láttyák: és ti azt mondgyátok: Fel-magaſztaltaſsék az Úr Iſraëlnek határában. * A'fiu tiſzteli az attyát, és a'ſzolga az ő urát: ha azért én Atya vagyok, hol az én tiſzteletem? és ha én Úr vagyok, hol az én félelmem? úgy-mond a'ſeregek Ura. ti-néktek, ô papok, a'kik meg-útállyátok az én nevemet, és azt mondottátok: Miben útáltuk-meg a'te nevedet? * Az én óltáromon meg-ferteztetett kenyeret áldoztok, és azt mongyátok: Miben ferteztettünk-meg téged? Abban hogy azt mongyátok: Az Úr aſztala útálatos. * Ha vakot hoztok áldozni, nem gonoſz-e? és ha ſántát hoztok, és betegeſt, nem gonoſz-e? vidd azt a'te hadnagyodnak, tetſzik-e néki, vagy jó ſzemmel lát-e téged, úgy-mond a'ſeregek Ura. * És most könyörögjetek az Iſtennek hogy könyörüllyön rajtatok (mert a'ti kezetektől lőtt ez) ha valamiképpen bé-fogadgya a'ti orczátokat, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Kichoda közzűletek, a'ki az ajtókat bé-regye, és az én óltáromat meg-gyújtſa ingyen? nem kedvellek titeket, úgy-mond a'ſeregek Ura: és az ajándékot bé nem vészem a'ti kezetekből. * " Mert Nap-kelettől-fogva Nap-nyúgatig, nagy az én nevem a'Pogányok-közőtt: és minden helyen áldoztatik, és tiſzta áldozat mutattatik-bé az én nevemnek: mert nagy az én nevem a'Pogányok-közőtt, úgy-mond a'ſeregek Ura. * És ti meg-ferteztettétek azt azzal hogy azt mongyátok: Az Úr aſztala megferteztetett: és a'mi arra tétetik, útálatos, a'tűzzel-eggyűtt a'melly azt meg-emészti. * Es azt mondottátok: Ímé a'munkából, és ki-fújtátok azt, úgy-mond a'ſeregek Ura, és bé-vittétek a'ragadományokból a'ſántát, és a'betegeſt, és ajándékot vittetek bé: vallyon bé-vészem-e azt a'ti kezetekből, úgy-mond az Úr? * Átkozott a'chalárd, a'kinek az ő nyájában hím vagyon, és fogadáſt tévén erőtlent áldozik az Úrnak: mert nagy Király vagyok én, úgy-mond a'ſeregek Ura, és az én nevem rettenetes a'Pogányok-közőtt.

" *Rom. 3. c. 13.*

" *Psal. 112. a. 3.*

II. Rész.

ÉS most tí-reátok ez a'parancholat, ô papok. * " Ha nem akarjátok hallani, és ha nem akarjátok ſzívetekbe bé-venni, hogy dicsőſéget adgyatok az én nevemnek, úgy-mond a'ſeregek Ura: ſzűkſéget küldök közitekbe, és megátkozom a'ti áldáſitokat, és meg-átkozom azokat: mivelhogy bé nem vőttétek ſzívetekbe. * Ímé én el-vetem a'ti lapoczkátokat, és orczátokra hányom a'ti innepitek ganeját, és bé-kevertíteket magával. * És megtudgyátok hogy hozzátok küldöttem e'parancholatot, hogy ſzövetſégem lenne nékem Lévivel, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Az én ſzövetſégem ő-véle életnek és békeſégnek ſzövetſége vólt: és félelmet adtam néki, és félt engem, és az én nevemtől rettegett. * Az igaſság törvénye vólt az ő ſzájában, és hamiſság nem találtatott az ő ajakiban: békeſégben és igaſságban járt én-velem, és ſokakat el-térített a'hamiſságtól. * Mert a'pap ajaki őrizik a'tudományt, és a'törvényt az ő ſzájából kérdezik: mert ő a'ſeregek Urának Angyala. * Ti pedig el-távoztatok az útról, és ſokakat meg-botránkoztattatok a'törvényben: fel-bontottátok a'Lévi ſzövetſégét,

" *Lev. 26. b. 14. Deut. 28. b. 15.*

ségét, úgy-mond a'seregek Ura. * Azokáért én-is útálatosokká, és alá-valókká tettelek titeket minden népeknél, a'mint-hogy meg nem tartottátok az én útaimat, és személyt válogattatok a'törvényben. * " Vallyon nem eggy-e minnyájunknak az attya? vallyon nem egy Isten teremtett-e minket? miért útállya-meg rahát ki-ki közzülünk az ő attyafiát, meg-szegvén az atyáink szövetségét? * Által-hágott Júda, és útálatosság lett Israëlben, és Jerusalemben: mert meg-ferteztette Júdas az Úr szentségét, a'mellyet szeretett; és idegen istennek leánya vólt nála. * El-veszti az Úr a'férfiat a'ki azt chelekeszi, a'tanítót és a'tanítványt a'Jákob sátoriból, és az ajándék-hozót a'seregek Urának. * És továbbá ezt-is chelekedtétek, bé-fődítek vala könny-hullatásokkal az Úr óltárát, sírással, és jajgatással, úgy hogy nem nézek többé az áldozatra, és el nem vészek valami engesztelőt a'ti kezetekből. * És azt mondottátok: Miokért? mert az Úr tudományt tőtt te-közötted, és a'te ifiuságodnak feleségе-között, a'kit te meg-útáltál: és ez a'te közösöd, és a'te szövetséged-által feleséged. * Vallyon nem azon egy teremtette-e, és nem az ő lelkének maradékja-e? És mit kíván az egy, hanem chak az Isten magvát? Őrizzétek-meg azért a'ti lelketeket, és a'te ifiuságodnak feleségét meg ne útállyad. * Hà meg-gyűlölöd, erezd-el, úgy-mond az Israël Ura Istene: bé-fődi pedig a'hamisság az ő ruházattyát, úgy-mond a'seregek Ura: őrizzétek-meg a'ti lelketeket, és meg ne útállyátok. * El-fárasztottátok az Urat a'ti beszéditekkel, és azt mondottátok: Mivel fárasztottuk őtet? Azzal hogy azt mongyátok: Minden a'ki gonoszt chelekeszik, jó az Úr színe-előtt, és az ollyanok tetszenek néki: a'vagy bizonyára hol vagyon az ítéletnek Istene?

III. Rész.

IMé én el-küldöm az én angyalomat, és el-készíti az útat az én orczám-előtt. * És mingyárt el-jő az ő templomába az Uralkodó, a'kit ti kerestök; és a'testamentomnak angyala, a'kit ti kívántok. Ímé el-jő,

9 2 úgy-mond a'seregek Ura: * és ki gondolhattya-meg az ő el-jövetelének napját, és ki marad-meg hogy őtet lássa? Mert ő mint az olvasztó
3 tűz, és mint a'ruha-festők füve: * és ülni-fog olvasztván, és tisztítván az ezüstöt, és meg-tisztíttya a'Lévi fiait, és meg-szűri őket mint az aranyat, és mint az ezüstöt, és az Úrnak
4 áldozatokat áldoznak igasággal. * És tetszeni-fog az Úrnak a'Júda és Jerusalem áldozattya, mint az előbbi napokban, és mint a'régi esztendőkben. * És ítéletben járúlok tihozzátok, és gyors tanú lészek a'va-
5 rázlók és paráznák és a'hamisan-esküvők-ellen, és a'kik törvénytelenül bánnak a'béresnek bérével, az özvegyekkel, és az árvákkal, és a'jövevényt el-nyomják, és nem féltek engem, úgy-mond a'seregek Ura. *
6 Mert én vagyok az Úr, és meg nem változom: és ti Jákob fiai meg nem
7 emésztettetek. * Mert az atyáitok napjaitól-fogva el-távoztatok az én törvényimtől, és meg nem őrizétek. " Térjetek én-hozzám, és ti-hoz- " Zach.
zátok térek, úgy-mond a'seregek 1. a. 3.
Ura. És azt mondottátok: Miben
8 térjünk-meg? * Által szegezi-e ember az Istent, mert ti által-szegeztök engem? És azt mondottátok: Miben
9 szegezünk-által téged? A'dézmákban, és a'zengékben. * És a'szükölködésben ti átkozott k vattok, és engem ti által-szegeztök egész nemzetségül. * Hozzátok-bé az egész dézmát a'chűrbe, és légyen élés az én
10 házamban, és próbállyatok-meg ezen engem, úgy-mond az Úr: hà fel nem nyitom néktek az ég chatornáit, és nem öntök néktek bévséges áldomást, * és meg nem dorgálom éretted a'meg-emésztőt, és meg nem veszti gyümölchét a'ti földeteknek: és nem lészen meddő-
12 szőlő a'mezőn, úgy-mond a'seregek Ura. * És bóldogoknak mondnak titeket minden Pogányok: mert
13 ti lésztek a'kívánatos föld, úgy- † Joan.
mond a'seregek Ura. * † El-hatalmaz- 21. b. 14.
1 tak rajtam a'ti beszéditek, úgy-
14 mond az Úr. És azt mondottátok: Mit szóllottunk ellened? * Azt mondottátok: Heába-való, a'ki az Istennek szolgál: és mi haszna hogy megőriztük az ő parancholatit, és hogy szomorúan jártunk a'seregek Ura-

« Mat. 23. a. 9. Eph. 4. a. 5.

Matth. 11. b. 10. Mar. 1. a. 2. Luc. 1. b. 17. & 7. d. 27.

elõtte? * azért most bóldogoknak mongyuk a'kevélyeket: mivelhogy fel-épültek az istentelenség-chelekedõk; és kísértették az Istent, és megszabadúltak. * Akkor szóllottak az Urat-félõk, ki-ki az õ felebaráttyával: És reá-figyelmezett az Úr, és meg-hallotta: és emlekezetnek könyve irattatott õ-elõtte az Urat-félõkről, és az õ nevéről-gondolkodókról. * És lésznek nékem, úgymond a'seregek Ura, az napon a'mellyen én meg-chelekeszem, tulajdon népemmé: és meg-engedek nékik, a' mint meg-enged a'férfiú a'néki-szolgálo fiának. * És meg-tértök, és megláttyátok michoda különbség légyen az igaz 's az istentelen-között; és a'között a'ki az Istennek szolgál, és a'ki néki nem szolgál.

15 16 2 3 B 17 4 18 5 6

IV. Rész.

MErt ímé el-jõ a'fel-gyuladott nap mint a'kemencze: és mind a'kevélyek és mind az istentelenséget-chelekedõk, pozdorjává lésznek: és meg-égeti õket az el-jövõ nap, úgymond a'seregek Ura, melly nem hágy nékik gyökeret, sem termést. * " És fel-támad nékrek az én nevemet-félõknek az Igasságnak Napja, és egészség az õ tollaiban: és ki-mentök, és ugráltok mint a'chorda-béli borjak. * És meg-tapodgyátok az istenteleneket, mikor hamuvá lésznek a'tí lábaitoknak talpa-alatt, az napon a'mellyen én meg-chelekeszem, úgy-mond a'seregek Ura. * † Emlekezzetek-meg Moysesnek az én szolgámnak tõrvényéről, mellyet a' Hóreben parancholtam néki az egész Israélhez, a'parancholatokat és az itéleteket. * " Ímé én néktek el-küldõm Illyés profétát, minek-elõtte el-jõjön az Urnak nagy és rettenetes napja. * És az atyák szívét a'fiakhoz hajtya, és a'fiak szívét az õ attyokhoz: hogy valami-képpen el ne jõjek, és meg ne verjem a'földet õrök veszedelemmel.

" Luc. 1. 5. 78.

† Exod. 20. Deut. 4. 5. 6.

" Mat. 17. b. 11. Marc. 9. 11. Luc. 1. b. 17.

A' MAKABÆUSOK I. KÖNYVE.

I. Rész.

ÉS lőn, minek-utánna a' Maczedóniai Sándor a' Filep fia, ki első országlott Görög-országban, ki-menven Czetim-földéből, Dariust a'Persák és Médusok királyát megveré: * sok hadakat indíta, és el-foglalá mindeneknek erős helyeit, és meg-ölé a'föld királyit, * és általméne a'földnek utólsó határi-ig: és el-vévé sok Pogányoknak ragadományit: és le-chendesedék a'föld az ő színe-előtt. * És gyűjte igen erős sereget, és hadat: és fel-fuvalkodék, és fel-emelkedék az ő szíve: * és elfoglalá a'Pogányok tartományit, és fejedelmit: és adó-fizetőkké lőnek néki. * És ezek-után az ágyba eséc, és meg-ismére hogy meg-halna. * És elő-hívá az ő nemes szolgait, a'kik ővéle eggyűt nevekedtek vala ifiuságától-fogva: és nékik osztá az ő országát, midőn még élne. * És országla Sándor tizen-két esztendeig, és meghala. * És el-foglalák az ő szolgái az országot, ki-ki az ő helyén: * és koronákat tőnek-fel magoknak minnyájá az ő halála-után, és azoknak fiai ő-utánnok sok esztendeig, és meg-sokasodának a'gonoságok a'földön. * És azokból származék a'bűnös gyökér, a'nevezetes Antiokus, az Antiokus király fia, a'ki Romában zálog vólt: és országlott a'Görögök birodalmának száz harmincz-hetedik esztendejében. * Az napokban ki-menének az Israël fiai-közzűl hamis fiak, és sokaknak tanátsot adának, mondván: Mennyünk-el, és szerezzünk szövetséget a'Pogányokkal, a'kik környűlünk vannak: mert mi-óltától fogva el-távoztunk tőlök, sok gonoszok találtak minket. * És jónak látaték a' beszéd az ő szemök-előtt. * És el-tekéllék némellyek a'nép-közzűl, és a'királyhoz menének, és hatalmat ada nékik hogy a'Pogányok rendtartását chelekednék. * És építének Jerusalemben a' Pogányok törvényi-szerént iskolát: * és a'szemérem testeknek elő-bőrét meg-nevelék, és el-távozának a'szent szövetségtől, és a'Pogányokhoz adák magokat, és el-adatának hogy gonoszt chelekednének. * És el-készűle az ország az Antiokus színe-előtt, és országlani kezde Egyiptus-földében, hogy két országon országlana. * És bé-méne Egyiptusba nagy sokasággal, szekerekkel, és elefántokkal, és lovasokkal, és hajóknak nagy sokaságával: * és hadat indíta Ptolomæus-ellen az Egyiptus királya-ellen, és meg-ijede Ptolomæus annak színétől, és el-futa, és sok sebesek hullának-el. * És meg-vévé az erős városokat Egyiptus-földében: és el-vivé Egyiptus-földének ragadományit. * És meg-téré Antiokus, minek-utánna meg-veré Egyiptust a' száz negyven-harmadik esztendőben: és fel-méne Israël-ellen, * és fel-méne Jerusalembe nagy sokasággal. * És bé-méne a Szenthelybe kevélységgel, és el-vivé az arany óltárt, és a' világosító gyertya-tartót, és annak minden edényit, és a'szentelt kenyerek asztalát, és a' kupákat, és a'chészéket, és az arany mozárotskákat, és a'suporlátot, és a' koronákat, és az arany ékességet, melly a'templomban vala: és el-fronta mindeneket. * És el-vivé az ezüstöt, és az aranyat, és a'kívánatos edényeket: és el-vivé a'titkos kincheket, a'mellyeket feltalála: és el-vivén mindeneket, elméne az ő földébe. * És ember öldöklést chelekedék, és nagy kevélységgel szólla. * És lőn nagy sírás Israëlbe, és azoknak minden helyében. * és fel-fohászkodának a'fejedelmek, és a'vének: a'szűzek, és az ifiak el-erőtlenedének: és az aszszony'állatok szépsége el-változék. * Minden férfiú siráft tőn: és a'kik az ő férjeknek ágyas-házában ülnek vala, kesergenek vala: * és meg-indúla a'föld a' benne-lakóin, és Jákobnak egész háza gyalázatba öltözék. * És két esztendő-után, el-küldé a' király az adószedők fejedelmét a'Júda városiba,

és Jerusalembe jöve nagy sereggel. * És szólla nékik békességes ígéket álnoksággal: és hívének néki. * És a' várasra rohana hirtelen, és meg-veré azt nagy chapásal, és sok népet veszte-el Israëlből. * És elvivé a'váras ragadományit: és felgyújtá azt tűzzel, és el-rontá annak házait, és a' kő-falait körösköről: * és fogva vivék az aszszony'állatokat: és a' magzatokat, és a'barmokat el-foglalák. * És megépíték a'Dávid várasát nagy és erős kő-fallal, és erős tornyokkal, és lőn nékik vár-helyett: * és bűnös nemzetséget helyheztetének oda, hamis férfiakat, és meg-erősödének abban. és le-tévék a' fegyvereket, és az elést, és egybe-gyűjték a'Jerusalem ragadományit; * és oda rakák: és lőnek nagy törré. * És lőn ez a' Szent-hely-ellen leseskedésé, és gonosz ördöggé Israëlben: * és ki-onták az ártatlan vért a' Szent-hely-körül, és meg-fertezteték a' Szent-helyet. * És el-futának a'Jerusalem lakói ő-miattok, és lőn az idegenek lakásává, és idegenné lőn az ő magvának, és az ő magzati elhagyák őtet. * Az ő Szent-helye elpusztúlt mint a' puszta ság, " az ő innep napjai siráss á változtak, az ő szombati gyalázattá, az ő tiszteleti semmivé. * Az ő dichősége-szerént meg-sokasodott az ő gyalázattya: és az ő méltosága siralommá változott. * És íra Antiokus király az ő egész országának, hogy az egész nép, eggyé lenne: és el-hagyná ki-ki az ő törvényét. * És engedének minnyájan a'Pogányok az Antiokus király igéje-szerént: * és sokan Israëlből engedének az ő szolgálattyának, és áldozának a' bálványoknak, és meg-fertezteték a'szombatot. * És leveleket küldé a' király követekáltal Jerusalembe, és Júdának minden városiba: hogy a'föld Pogányinak törvényit követnék, * és megtiltanák, hogy éppen-égő, és eledeli, és hálá-adó áldozatok ne lennének az Isten templomában; * és meg-tiltanák innepleni a'szombatot, és az innep napokat: * és meg-hagyá hogy meg-ferteztetnék a' szent-helyeket, és a'szent népet az Israëlt. * És meghagyá hogy óltárokat épitenének, és templomokat, és bálványokat, és hogy

31 51 diszno-húst áldoznának, és közönséges barmokat, * és hogy az ő fiokat
32 környül-metéletlē hagynák, és megferteztetnék azoknak lelkeket min-
33 den tisztátalanokkal, és útálatosságokkal, úgy hogy el-felejtenék a'tör-
52 vényt, és el-változtatnák az Istennek
34 minden igasságit. * És hogy valakik
53 nem chelekednének az Antiokus király igéje-szerént, meg-halnának.
35 * Mind ez ígék-szerént íra az ő egész
országának: és fejedelmeket rendele a'
54 nép-eleibe, kik kénszerítenék ezeket
36 55 meg-lenni. * És meg-hagyák a'Júda
váras inak hogy áldoznának. * És sokā
E gyülekőzének a' nép-közzül, azokhoz a'kik el-hatták vala az Úr törvényét: és gonosságokat chelekedének a'földön: * és el-kergeték az Israël
37 56 népét rejtek-helyekbe, és az el-szök-
38 57 teknek titkos-helyeire. * Kasleu havának tizen-ötödik napján, a'száz és
39 negyven-ötödik esztendőben, épité
G Antiokus király a'pusztaságnak útálatos bálványát az Isten óltárán, és
40 Judának mindē városibā körös-körül
58 óltárokat épitének: * és a'házak ajtaielőtt, és az útzákon temiént égetnek
59 vala, és áldoznak vala: * és az Isten
41 törvénye könyveit meg-égeték tűzzel, el-metélvén azokat: * és vala-
60 kinél találtatnak vala az Úr szövetsége könyvei, és valaki meg-tartya vala az Úr törvényét, azt a'király
42 parancholattya-szerént meg-ölik vala. * Az ő erejek-szerént chelekesznek
61 vala ezeket az Israël népének, melly
43 minden hólnapon-ként a'városokban találtatik vala. * És a'hónak hu-
62 szon-ötödik napján áldoznak vala
44 az óltáron, melly az óltár-ellenében vala. * És az aszszony'állatok,
45 63 a'kik környül-metélik vala az ő fiokat, meg-ölettetnek vala az Antiokus
46 64 király parancholattya-szerént, * és
F fel-akasztyák vala a' gyermekeket nyakoknál-fogva minden ő házokban: és azokat, a'kik környül-metélték vala őket, meg-ölik vala. * És
47 65 sokan az Israël népe-közzül el-végezék magokban, hogy ne ennének tiszta tátalan állatokat: és inkább választák hogy meg-halnának, hogy-sem
48 a'tisztátalan étkekkel meg-fertezödnének: * és nem akarák meg-szegni
49 az Istennek szent törvenyét, és meg-
66 ölettetének: * és igen nagy harag
50 lőn a'népre.
67

t. Mach. 1.

II. Rész.

II. Rész.

AZ napokban fel-kele Mattatias, Jánosnak a'Simeon fiának fia, Jóarib fiának-közzül valo pap Jerusalemből, és
meg-szálla a'Módin hegyen: * és ő
Fiai valának: János, a'ki Gaddis-nak
nevezteték vala: * és Simon, a'ki Tha-
nevezteték vala: * és Júdas, a'ki
nak nevezteték vala: * és Jónatas, a'ki
Makabæus-nak hivatatik vala: * és
Eleazar, a'ki Abaron-nak nevezteték
vala: és Jónatas, a'ki Assul-nak ne-
vezteték vala. * ezek látják a'gonosságokat, mellyek a'Júda népe-közzt
éleknek vala, és Jerusalemben. * És
monda Mattias: Jaj nékem, miért
születtem látni az én népemnek romlását, és a'szent várasnak romlását, és ottlini, mikor az ellenségek kezébe adaték? * A'szent helyek az idegenek
kezébe jutottak: az ő temploma mint
a'nemtelen ember. * Az ő dicsőséges edényi fogva vitettenek: megölettenek az ő vénei az útzákon, és az
ő ifiai el-hüllottak az ellenségek fegyvere-miatt. * Michoda nemzet nem
birta örökségül az ő országát, és nem
foglalta-el az ő ragadományit? *
Minden ő ékelsége el-vétetett. A'ki
szabados vala, szolgálóvá lőtt. * És
ímé a'mi szent-helyeink, és a'mi
szépségünk, és a'mi dicsőségünk el-
pusztúlt, és meg-fertezteték azokkal a'Pogányok. * Az-okért mire
kell nékünk meg-is élnünk? * És
meg-szaggatá az ő ruháit Mattias,
és az ő fiai: és bé-burítták magokat
sőr-zsákokkal, és igen sirának. * És
jövék menének a'kik küldettek vala
Antiokus királytól, hogy kénszerítenék azokat, a'kik Módin városában
futottak vala, hogy áldoznának, és
cemiént égetnének, és az Isten törvényéről el-távoznának. * És sokan
az Israël népe-közzül engedvén hozzájok járulának: de Mattias, és az
ő fiai álhatatosan meg-maradának.
* És felelvén a'kik küldettenek vala
az Antiokustól, mondának Mattiasnak: Fejedelem, és leg-nevezetesebb és nagy vagy ebben a'városban,
és fiakkal 's attyafiakkal fel-ékesítetvén. * az-okáért járúlly-elő elsőben, és chelekedd-meg a'király parancholattyát, a'mint meg-chelekedték minden Pogányok, és a'Júdai férfiai, és a'kik Jerusalemben marad-

1. Mach. 2.

II. RÉSZ.

AZ napokban fel-kele Mata-
1 tías, Jánosnak a'Simeon fiá-
A nak fia, a'Jóarib fiai-kőzzűl-
valo pap Jerusalemből, és
meg-szálla a'Módin hegyén: * és őt
2 fiai valának: János, a'ki Gaddis-nak
neveztetik vala: * és Simon, a'ki Tasi-
3 nak neveztetik vala: * és Júdas, a'ki
4 Makabæus-nak hívattatik vala: * és
5 Eléazar, a'ki Abaron-nak neveztetik
vala: és Jónatas, a'ki Affus-nak ne-
veztetik vala. * ezek láták a'gonosság-
6 okat, mellyek a'Júda népe-kőzőtt
lésznek vala, és Jerusalemben. * És
7 monda Matatías: Jaj nékem, miért
szűlettem látni az én népem romlá-
sát, és a'szent váras romlását, és ott
ülni, mikor az ellenségek kezébe ada-
tik? * A'szent-helyek az idegenek
8 kezébe jutottak: az ő temploma mint
a'nemtelen ember. * Az ő dichőség-
9 es edényi fogva vitettenek: meg-
őlettenek az ő vénei az útzákon, és az
ő ifiai el-hűllottak az ellenségek fegy-
vere-miatt. * Michoda nemzet nem
10 bírta őrőkségűl az ő országát, és nem
foglalta-el az ő ragadományit? *
11 Minden ő ékessége el-vétetett. A'ki
szabados vala, szolgálóvá lőtt. * És
12 ímé a'mi szent-helyeink, és a'mi
szépségűnk, és a'mi fényességűnk el-
B pusztúlt, és meg-ferteztették azo-
kat a'Pogányok. * Az-okáért mire
13 kell nékűnk meg-is élnűnk? * És
14 meg-szaggatá az ő ruháit Matatías,
és az ő fiai: és bé-buríták magokat
szőr-zákokkal, és igen sírának. * És
15 odá menének a'kik kűldettek vala
Antiokus királytól, hogy kénszerí-
tenék azokat, a'kik Módin várasába
futottak vala, hogy áldoznának, és
temiént égetnének, és az Isten tőrvé-
nyétől el-távoznának. * És sokan
16 az Israël népe-kőzzűl engedvén hoz-
zájok járulának: de Matatías, és az
ő fiai álhatatossan meg-maradának.
* És felelvén a'kik kűldettenek va-
17 la Antiokustól, mondának Matati-
ásnak: Fejedelem és leg-neveze-
tesb és nagy vagy ebben a'várasban,
és fiakkal 's attyafiakkal fel-ékesít-
tetett. * az-okáért járúlly-elő első-
18 ben, és chelekedd-meg a'király pa-
rancholattyát, a'mint meg-chele-
kedték minden Pogányok, és a'Júda
férfiai, és a'kik Jerusalemben marad-
tak: és lészesz te, és a'fiaid, a'király
baráti-kőzőtt, és bévelkődől aran-
nyal és ezűstel, és sok ajándékok-
19 kal. * És felele Matatías, és monda
nagy szóval: Ha minden Pogányok
engednek-is Antiokus királynak,
hogy el-távozzék ki-ki az ő atyai
tőrvényének szolgálattyától, és en-
20 gedgyen az ő parancholatinak: * én,
és a fiaim, és az atyámfiai, engedűnk
21 a'mi atyáink tőrvényének. * kegyel-
mezzen nékűnk az Isten: nem hasznos
nékűnk el-hagynunk az Isten tőrvé-
22 nyét 's igasságit: * nem halgattyuk
az Antiokus király igéit, se nem áldo-
C zunk által-hagván a'mi tőrvényűnk
parancholatit, hogy más úton jár-
23 junk. * És hogy el-végezé ez igé-
ket mondani; elő-járúla egy Židô
mindeneknek szemők-előtt áldozni
a'bálványoknak az óltáron Módin
várasában, a'király parancholattya-
24 szerént: * és látá Matatías, és bá-
ná, és reszketének az ő veséi, és fel-
gerjede az ő haragja a'tőrvény itéle-
te-szerént, és reá rohanván meg-
25 őlé őtet az óltáron: * de a'férfiat-is,
a'kit Antiokus király kűldőtt va-
la, a'ki áldozni kénszerít vala, meg-
őlé azon időben, és az óltárt el-ron-
26 tá, * és buzgósággal lőn a'tőrvény-
hez, " a'mint chelekedett Fínees
27 Zamríval a'Salómi fiával. * És fel-
kiálta Matatías nagy szóval a'vá-
rasban, mondván: Minden, a'ki buz-
gósággal vagyon a'tőrvényhez ál-
latván a'szővetséget, jőjőn-ki én-
28 utánnam. * És el-futa ő, és a'fiai a'
hegyekre, és el-hagyák valamiek va-
29 la a'várasban. * Akkor alá-menének
sokan a'pusztába, keresvén az itéle-
30 tet, és az igasságot: * és le-telepedé-
nek ott ők, és a'fiok, és a'feleségők, és
az ő barmok: mert el-áradának ő-raj-
31 tok a'nyomorúságok. * És hírré té-
teték a'király férfiainak, és a'hadnak,
melly Jerusalemben vala a'Dávid va-
D rasában, hogy el-mentek vólna né-
melly férfiak, a'kik meg-vetették a'
király parancholattyát, rejtek-he-
lyekre a'pusztákban, és sokan után-
32 nok mētek vólna. * És mingyárt hoz-
zájok menének, és harczot indítá-
33 nak ellenek szombat napon, * és mō-
dának nékik: Ellenűnk állotok-e
még most-is? jertek-ki, és cheleked-
gyetek az Antiokus király igéje-sze-
34 rént, és éltek. * És mondának: Nem

" Num. 25. c. 13.

1. Mach. 2.

megyünk-ki, se nem mivellyük a'király igéjét, hogy meg-fertezteſsük a' ſzombat napot. * És harczot indítának ellenek. *És nem felelének nékik, chak követ ſem hagyírának ellenek, ſe bé nem rakák a'rejtek-helyeket, *mondván: Hallyunk-meg minnyájan a'mí eggyügyüſégünkben: és bizonyſáginkléſznek nékünk az ég és a' föld, hogy hamiſſan veſztetek-el meg minket. *És hadat indítának ellenek a' ſzombatokon: és ők's az ő feleſégök, és a'fiok, és az ő barmok, meg-halának ezer emberig. * És meg-érté Matatías, és az ő baráti, és igen ſiratá őket. * És monda a'férfiu az ő felebarátyának: Ha minnyájan úgy chelekeſzünk a'mint az atyánk-fiai chelekedtek, és nem hadakozunk a'pogányok-ellen a'mí lelkeinkért, és a'mí igaſságinkért: chak hamar el-veſztnek minket a'földről. * És gondolák az napon, mondván: Valamelly ember haddal jő reánk ſzombat napon, hadakozzunk ellene: és nem halunk-meg minnyájan, a'mint meg-hóltak az atyánk-fiai a'rejtek-helyekben. * Akkor egybe-gyüle hozzájok az Aſsidæuſok erős gyüleközete Iſraëlből, minden jó akaratu a törvényben: *és minnyájan, a'kik futnak vala a'veſzedelmek-előtt, hozzájok adák magokat, és erőſségőkre lőnek. * És ſereget gyűjtének, és meg-verék a'bűnőſöket az ő haragjokban, és a'hamis férfiakat az ő búſulákſokban: és a'többi el-futának a'nemzetſégekhez, hogy meg-ſzabadúlnának. * És környűljár vala Matatías, és az ő baráti, és el-rontá az óltárokat: * és környűlmetélék a'környűl-metéletlen gyermekeket valamenyit találának az Iſraël határiban: és erőſségben. *És űldözék a' kevélyſégnek fiait, és ſzerencheſsé lőn a' dolog az ő kezőkben: * és meg-ſzabadíták a' törvényt a'pogányok kezeiből, és a'királyok kezeiből: és nem nevelének ſzarvat a'bűnőſnek. * És el-közelgetének a' Matatías halálának napjai, és monda a' fiainak: Most meg-erőſsődött a' kevélyſég, és a' bűntetés, és a'romláſnak ideje, és a' búſuláſnak haragja. * Most azért, ô fiaim, legyetek buzgó óltalmazói a'törvénynek, és lelketeket adgyátok az atyáitok ſzövetſégeért, * és emlekezzetek-meg az atyák dolgairól, mellyeket chelekedtek az ő idejekben: és nagy dichőſéget véſztek, és örők nevet. * "Abrahám nem a' kiſértetben találtatott-e hívnek, és igaſságra tulajdoníttatott néki? *†Jóſef az ő ſzorongatáſának idején meg-őrizte a'parancholatot, és ura lőtt Egyiptuſnak. * "Fínees a'mí atyánk, buzgó lévén az Iſtenhez, az örők papſágnak ſzövetſégét nyerte. * † Jéſus, midőn véghez vivé a'parancholatot, hadnaggyá lőtt Iſraëlben. * "Káleb, midőn bizonyſágot tőtt a' gyülekőzetben, örökſéget vőtt. * † Dávid, az ő irgalmaſságában az orſzág ſzékét elvőtte örökké. * "Illyés, midőn buzgóſsággal vólt a'törvényhez, fel-vétetett az égbe. * † Ananías és Azarías és Miſaël hívén, meg-ſzabadúltak a' langból. * "Dániel, az ő együgyüſégében meg-ſzabadúlt az oroſzlányok ſzájából. * És így gondolkodgyatok nemzetſégről nemzetſégre: mert ſenki a'ki ő-benne bízik, meg nem erőtelenül. * És a'bűnős ferfiú igéitől ne fellyetek: mert az ő dichőſége, ganéj és féreg: * ma felmagaſztaltatik, és hólnap fel nem találtatik: mert az ő földére változott, és az ő gondolattya el-veſzett. * Tí azért fiaim erőſsődgyetek-meg, és emberkedgyetek a'törvényben: mert abban dichőſégeſek léſztek. * És ímé Simon a'ti atyátok-fia, tudom hogy jó-tanátſu férfiu: őtet halgaſsátok mindenkor, és ő léſzen néktek atyátok. * És Júdas Makabæus, vaſtag erejű ifiuſágától-fogva, légyen néktek hadi fejedelmetek, és ő viſellye a'nép hadát. * És hozzátok magatokhoz a' törvénynek minden meg-chelekedőit: és állyatok boſzszút a' ti népetekért. * Fizeſsétek meg a'Pogányok jutalmát, és figyelmezzetek a'törvény parancholattyára. * És meg-áldá őket, és az atyaihoz tétetek. *És meg-hala ſzáz negyven-hatodik eſztendőben: és el-temetteték a' fiaitól az atyjainak koporſóiba Módinban, és ſiratá őtet az egéſz Iſraël nagy ſiráſsal.

III. Rész.

ÉS fel-kele helyette Júdas az ő fia, ki Makabæuſnak hívatatik vala: *és ſegétik vala őtet mindé attyafiai, és mind a'kik magokat az ő attyához adtak vala, és az

1. Mach. 2. 3.

és az Israël hadában ördömmel hadakozának. * És ki-terjeszté az ő népének dicsőségét, és pánczélba öltözék mint egy óriás, és fel-övedzé magára az ő hadakozó fegyverit a' harczokon, és óltalmazza vala a'tábort az ő fegyverével. * Hasonló lőn az oroszlányhoz az ő chelekedetiben, és mint az ordító oroszlány-kölyök a' vadászásban. * És üldözé a' hamisakat fel-keresvén őket: és a' kik háborgattyák vala az ő népét, azokat meg-égeté tűzzel: * és el-kergettetének az ő ellenségi az ő félelme-miatt, és a' hamiságnak minden chelekedői meg-háborodának: és a'szabadúlás szerencsés lőn az ő keze-által. * És meg-keserít vala sok királyokat, és örvendezteti vala Jákobot az ő chelekedetivel, és az ő emlekezete örökké áldásban. * És el-járá a' Júda váraſit, és el-veszté az istenteleneket azokból, és a' haragot Israëlről el-térité. * És nevezetes lőn a'föld végéig, és egybe-gyűjté az el-veszendőket. * És egybe-gyűjté Apollonius a' Pogányokat, és Samariából a'sok és nagy erőt, hogy hadakoznék Israël-ellen. * És meg-érté Júdas, és ki-méne eleibe: és meg-veré, és meg-ölé őtet: és el-húllának sok sebesek, és a'többi el-futának. * és el-vévé azok ragadományit: és az Apollonius kardgyát el-vivé Júdás, és azzal hadakozék minden időben. * És meghallá Séron a' Syriai hadnak fejedelme, hogy egybe-gyűjtötte Júdas a' hívek gyülekőzetit és az anya-szentegyházat magához, * és monda: Nevet szerzek magamnak, és megdicsőittetem az országban, és meggyőzöm Júdást, és azokat a' kik vele vannak, a'kik meg-vetik vala a'király igéjét. * És el-készüle: és felmenének ő-vele az istenteleneknek tábori, erős segétségek, hogy boszszút-állanának az Israël fiain. * És el-közelgeténck Betoronhoz: és kiméne eleibe Júdas kevesed-magával. * Hogy pedig meg-láták az elejekbe-jövő sereget, mondának Judásnak: Mint hadakozhatunk kevesen illyen nagy és erős sokaság-ellen, és mi el-fáradtunk ma az étlenségmiatt? * És monda Júdás: Könyű sokaknak a' kevesek kezeibe rekesztetni: és ninch külömbség az égnek Istene-előtt sok vagy kevés-által megszabadítani: * mert nem a' seregnek sokaságában áll a' had győzedelme, hanem menyből vagyon az erősség. * Ők mi-hozzánk vakmerő sokaságban és kevélységben jőnek, hogy el-veszessenek minket, és feleségeinket, és fiainkat, és hogy meg-foszszanak minket: * mi pedig a'mi lelkeinkért, és törvényinkért vívunk: * és ő-maga az Úr meg-rontya őket a' mi szinünk-előtt: ti pedig ne félljetek tőlök. * Hogy pedig meg-szűnék szóllani, reájok rohana hirtelen: és meg-rontaték Séron, és az ő serege az ő szine-előtt: * és meg-űzé őtet a' Betoron lejtőjén a'mezőig, és el-húllának amazok-közzül nyólczszáz férfiak, a' többi pedig el-futának a' Filistæusok földére. * És Judástól és az ő attyafiaitól meg-félemlének, és meg-rettenének minden környülök-valo nemzetségek. * és a'királyhoz juta az ő neve, és a' Júdas harczairól beszélnek vala minden nemzetségek. * Hogy pedig meg-hallá Antiokus király e'beszédeket, meg-haraguvék szívében: és el-küldé, és öszve-gyűjté az ő egész országa hadát, igen erős tábort: * és fel-nyitá az ő tár-házát, és fizetést ada a' hadnak egész esztendőre: és meg-parancsolá nékik hogy mindenre készek lennének. * És látá hogy el-fogyott a'pénz az ő kincseiből, és a'tartománnak adai kevesek a'viszsza-vonyás és a'chapás-miatt, mellyet szerzett a'földön, hogy megvetné a' törvényeket, mellyek eleitől-fogva voltak: * és féle azon hogy elég nem lenne egyszer 's kétszer, a' költségre és ajándékokra, mellyeket az-előtt bév kézzel adott vala: és meg-halladta vala a' királyokat a'kik ő-előtte voltak. * És igen megrettene szívében, és gondolá hogy Persiába menne, és fel-venné a'tartományoknak adait, és sok pénzt gyűjtene. * És hagyá Lysiast a'királyi nemzetből-valo fő-embert, a'királyi dolgokon, az Eufrátes folyó-vizétől-fogva az Egyiptus folyó-vizéig: * és hogy nevelné Antiokust az ő fiát, míg meg-térne. * És kezébe adá a' hadnak felét, és az elefantokat: és paranchola néki mindenekről a' miket akar vala, és a' Judæában és Jerusalemben lakók-felől: * és hogy

1. Mach. 3.

azokra hadat kűldene, hogy meg-
rontaná, és ki-gyomlálná az Iſraël C
erejét, és a'Jeruſalem maradékit, és
el-veſztené az ő emlekezetőket arról
a'helyről: * és hogy az idegen fiakat 36
rendelné lakókká minden ő határok-
bā, és ſorſal el-oſztaná azoknak fől-
dőket. * És a'király melléje vévé a'ſe- 37
regnek maradék réſzét, és ki-méne
Antiokiából az ő orſzágának váraſá-
ból, a'ſzáz és negyven-hetedik eſzten-
dőben: és által-kele az Eufrátes fo-
lyó-vizén, és el-járá a'felső tartomá-
nyokat. * És válaſztá Lyſias Ptolomæ- 38
uſt a'Doriminus fiát, és Nikánort, és
Gorgiáſt, hatalmas férfiakat a'király
baráti-kőzzűl: * és el-kűlde vélek 39
negyven-ezer férfiat, és hét-ezer lo-
vagot, hogy a'Júda főldére menné-
nek, és azt el-veſztenék a'király igé-
je-ſzerént. * És el-indúlának az ő tel- 40
lyes erejekkel, és el-menének, és ki-
ſzállának Emmauſnál a'mezőſégen.
* És meg-hallák a'tartományok kal- 41
mári az ő nevőket: és vőnek igen ſok
ezűſtőt 's aranyat, és ſzolgákat: és a'
táborba menének, hogy meg-vennék
az Iſraël fiait ſzolgáknak; és hozzá-
jok adák magokat Syriának és az ide-
genek főldének hadai. * És látá Júdas, 42
és az ő attyafiai, hogy meg-ſokaſod-
tak a'nyomoruſágok, és a'ſeregek el-
kőzelgetnek vala az ő határokra; és F
meg-érték a'király igéit, a'mellyeket
parācholt hogy chelekednének a'nép
veſzedelmére és el-fogyatáſára: * és 43
mondának ki-ki az ő felebaráttyá-
nak: Emellyűk-fel a'mí népűnk gya-
lázattyát, és hadakozzunk a'mí né-
pűnkért, és ſzentſéginkért. * És egy- 44
be-gyűle a'gyűlekőzet hogy kéſzen
lennének a'harczra; és hogy imád-
koznának, és kérnének irgalmaſſá-
got és kegyelmet. * És Jeruſalemben 45
nem laknak vala, hanem mint a'puſz-
taſág vala: nem vala a'ki bé-menne
és ki-jőne az ő fiai-kőzzűl: és a'ſzent-
ſég meg-tapodtatik vala: és az ide-
geneknék fiai valának a'várban, ott
vala a'Pogányok lakáſa: és el-véte-
ték a'győnyőrűſég Jákobtól, és meg-
ſzűnék ott a'síp és a'czitara. * Es 46
egybe-gyűlének, és jővének Masfába
Jeruſalem-ellenébe: mert az imádſág
helye Masfábā vólt az-előtt Iſraëlbē.
* És bőjtőlének az napon, és ſzőr-żá- 47
kokba őltőzének, és hamut hínté-
nek az ő fejőkre: és meg-ſzaggaták

48 ruhájokat: * és ki-terjeſzték a'tőrvény
kőnyveit, mellyekbe kereſik vala a'
Pogányok az ő bálványoknak haſon-
49 ſonlatoſságát: * és elő-hozák a'papi
ékeſſégeket, és a'żengéket, és a'déz-
G mákat: és fel-indíták a'Nazaræuſo-
kat, a'kik bé-tőltőtték vala a'napo-
50 kat: * és kiáltának nagy ſzóval az ég-
be, mondván: Mit chelekedgyűnk
51 ezeknek, és hová vigyűk ezeket? * és
a'te ſzentſégid el-tapodtattak, és
meg-ferteztettek, és a'te Papjaid ſira-
52 lomra és gyalázatra jutottak. * és ímé
a'Nemzetſégek egybe-gyűltek elle-
nűnk hogy minket el-veſzeſsenek: te
tudod miket gondolnak ellenűnk.
53 * Mi-képpen álhatunk-meg az ő or-
czájok-előtt, hanem ha te Iſten meg-
54 ſegéteſz minket? * És a'trombiták-
55 kal fel-kiáltának nagy ſzóval. * És
ezek-után rendele Júdas a'népnek
hadnagyokat, ezeredeſeket, és ſzáza-
doſokat, és őtvenedeſeket, és tizede-
56 ſeket. * "És monda azoknak, a'kik
hazakat építnek vala, és feleſégeket
véſznek vala, és ſzőlőket plantál-
nak vala; és a'félelmeſeknek, hogy
meg-térnének ki-ki az ő házába a'
57 tőrvény-ſzerént. * És el-indíták a'tá-
bort, és helyhezteték Dél-felé Em-
58 mauſnak. * És monda Júdas: Kéſzűl-
lyetek-el, és legyetek erős fiak, és
legyetek kéſzek reggelre, hogy hada-
kozzatok e'Nemzetſégek-ellen, a'kik
egybe-gyűltek ellenűnk el-veſzteni
59 minket és a'mí ſzentſéginket: * mert
jobb nékűnk meg-halnunk a'har-
czon, hogy-ſem a'mí nemzetſégűnk-
nek és ſzentſéginknek veſzedelmét
60 látnunk. * A'mint pedig léſzen az aka-
rat menyben, úgy légyen.

IV. RÉSZ.

1 ES melléje vőn Górgias őt ezer
A férfiat, és ezer válogatott lo-
vagokat: és el-indíták a'tá-
2 bort éjjel, * hogy a'Żidók
táborához ſzállanának, és meg-ver-
nék őket hirtelen: és a'várból-valo
3 fiak valának azoknak hadnagyi. * És
meg-hallá Júdas, és fel-kele ő, és az
erőſsek, hogy meg-vernék a'király
ſereginek erejét, kik Emmausban va-
4 lának. * Mert még távúl vala a'ſe-
5 reg a'tábortól. * És el-juta Gorgias
a'Júdás táborába éjjel, és ſenkit nem
talála, és kereſi vala őket a'hegyekē:
mert azt mongya vala: Futnak ezek
6 előttűnk. * És mikor meg-virradott

1. Mach. 3. 4.

vólna,

vólna, Júdás a'mezőn láttaték chak
három ezer férfiúval: kiknek paizsok
és fegyverek nem vala: * és láták a' 7
Pogányoknak erős táborát, és a'pán-
czélosokat, és a' lovagokat környű-
lők, és ezek túdósok valának a'harcz-
ra. * És monda Júdás a' férfiaknak 8
a'kik ő-véle valának: Ne féllyetek az
ő sokaságoktól, és az ő vakmerősé-
«Exod. gektől meg ne ijedgyetek. * "Em- 9
14.b.9. lekezzetek-meg mint szabadúltak-
meg az atyáink a'Veres-tengeren, 10
mikor kergetné őket Farao sok sereg-
gel. *És most kiáltsunk az égbe; és
könyörűl rajtunk az Úr, és meg-em-
lekezik az atyáink szövetségéről, és
meg-rontya ezt a'hadat a'mi színünk-
elől ma: * és meg-tudgyák minden 11
nemzetségek, hogy vagyon a'ki meg-
váltsa, és meg-szabadíttsa Israëlt. *És 12
fel-emelék az idegē nemzetségek az ő B D
szemőket, és láták őket ellenbe jőni.
*És ki-menének a'táborból a'harcz- 13
ra; és trombitát fúvának azok a'
kik Júdással valának. * És meg-ükkö-14
zének: és meg-veretének a' Pogá-
nyok, és el-futának a'mezőre. * Az 15
utólsók pedig minnyájan el-húllá-
nak a'fegyver-miatt, és űzék őket
Gezeron-ig, és Idumæának, és Azo-
tusnak, és Jamniának mezei-ig: és el-
húllának közzűlők közel három-ezer
férfiak. *És meg-téré Júdás, és az ő 16
hada, követvén őtet. * És monda a' 17
népnek: Ne kivánnyátok a' prédá-
kat: mert had vagyon ellenünk, * és 18
Gorgias és az ő serege közel vannak
hozzánk a'hegyen: hanem állyatok
most az ellenségink-ellen, és győzzé-
tek-meg őket, és az-után bizvást ve-
gyétek-el a'prédákat. *És még midőn 19
Júdas ezeket szóllaná, ímé ki-tetszék
némelly rész a'hegyről nézvén. *És 20
látá Gorgias hogy meg-futamodtak
az övéi, és fel-gyújtották a' tábort.
mert a' füst, a'melly láttatik vala,
meg-jelenté a' mi lőtt vala. * Kiket 21
amazok látván, igen meg-ijedének, C
látván egyetemben Judást-is, és a'se-
reget a'mezőn készen a'harczra. * És 22
el-futának minnyájan az idegen nem-
zetségek mezejére: * és Júdas meg- 23
téré a'tábornak prédáira, és nyeré-
nek sok aranyat, és ezüstöt, és sely-
met, és tengeri bársonyt, és nagy
gazdagságokat. * És meg-térvén, dí- 24
chéretet énekelnek vala, és áldgyák
vala a'meny-béli Istent, mert jó, mert
25 örökké az ő irgalmassága. * És nagy
szabadúlás lőn Israëlben az napon. *
26 Valakik pedig az idegē nemzetségek-
közzűl el-szaladtak, el-menének, és
hírré tőnek Lysiásnak mindeneket a'
27 mellyek történtek vala. * Mellyeket
ő halván, meg-réműlvén szívében,
el-bádgyada: hogy nem ollyanok
történtek Israëlben, a'minéműeket
ő akart, és a' minéműeket pa-
28 rancholt a'király. * És a' következő
ő esztendőben egybe-gyűjte Ly-
sias hatvan-ezer válogatott férfiat, és
ő t-ezer lovagot, hogy meg-győzné
29 őket. * És el-menének Judæába, és
tábort járának Betoronbā, és eleikbe-
30 méne Júdas tíz-ezer férfiakkal. * És
láták az erős hadat, és imádkozék, és
monda: Áldott vagy Israëlnek szaba-
ditója, "ki meg-rontottad a' hatal- "1. Reg.
maasnak erejét a' te szolgádnak Dá- 17. g. 50.
vidnak keze-által, † és adtad az idegē † 1. Reg.
nemzetségek táborát Jonatásnak a' 14. b. 13.
Saul fiának, és az ő fegyver-hordozó-
31 jának kezébe. * Rekeszd e' sereget a'
te népednek Israëlnek kezébe, és szé-
gyenüllyenek-meg az ő seregekben
32 és lovagokban. * Adgy nékik félel-
met, és erőtlenítsd-meg az ő erejek-
nek vakmerőségét, és háborodgya-
33 nak-meg az ő romlásokon. * Verd-le
őket a' te szeretőid fegyverével: és
dícsérjenek téged énekekkel minnyá-
34 jan, a' kik ismérik a'te nevedet. * És
meg-harczolának: és el-húllának a'
35 Lysias seregéből ő t-ezer férfiak. * Lát-
ván pedig Lysias az övéinek futását,
és a'Zidók bátorságát, és hogy ké-
szek vagy élni, vagy erősen meg-
halni, el-méne Antiokiába, és vitézе-
ket válogata, hogy meg-sokasodván
36 ismég Judæába jőnének. * Monda pe-
dig Júdas, és az ő attyafiai: Ímé meg-
E romlottak a' mi ellenségink: men-
nyünk-fel most ki-tisztitani a'szent-
37 helyeket, és meg-újítani. * És egybe-
gyűle az egész sereg, és fel-menének
38 a'Sion hegyére. * És láták hogy a'
szent-hely el-pusztúlt, és az oltár
meg-ferteztetett, és a'kapuk ki-égtek, és a'pitvarokban chemeték nevekedtek mint az erdőben vagy a'hegyeken, és hogy a'tár-házak el-rom-
39 lottak. *És meg-szaggaták az ő ruhájokat, és sírának nagy sírással, és ha-
40 mut hínténak az ő fejőkre. * és le-borúlának arczal a'főldre, és fel-kiáltának a'jel-tévő trombitákkal, és az ég-

1. Mach. 4.

be kiáltának. * Akkor rendele Júdas 41
férfiakat, hogy hadakoznának azok-
ellen a'kik a'várban valának, míg ki-
tisztítanák a'szent-helyeket. * És vá- 42
laszta makula-nélkűl-valo papokat,
a'kiknek akarattyok az Isten tőrvé-
nyében vólt: * és ki-tisztíták a'szent- 43
helyeket, és ki-vívék a' ferteztetett
kőveket tisztátalan helyre. * És gon- 44
dolkodék az éppen-égő áldozatok
óltáráról, melly meg-ferteztetett va-
la, mit mivelne azzal. * És jò tanáts 45
jőve eszekbe, hogy el-rontanák azt:
hogy valami-képpē ne leñe gyalázat-
tyokra, mivelhogy meg-ferteztették
azt a'Pogányok; és el-ronták azt. * És 46
el-tévék a'kőveket a'háznak hegyén
illendő helyre, míglen proféta jőne,
és meg-felelne azok-felől. * És vé- 47
vének egész kőveket a'tőrvény-sze- F
rént; és építének új óltárt, a'sze-
rént a'melly az-előtt vólt: * és meg- 48
építék a'szent-helyeket, és a'mellyek
a'házban belől valának: és a'házat,
és a'pitvarokat meg-szentelék. * És 49
új szent edényeket chinálának, és bé-
vívék a'gyerta-tartót, és a'jó illatok
óltárát, és az asztalt a'templomba.
* És jó illatot tőnek az óltáron, és 50
meg-gyújták a' lámpásokat, mellyek
a'gyertya-tartón valának, és világos-
kodnak vala a'templomban. * És ke- 51
nyereket tőnek az asztalra, és fel-
függeszték a'suporlátokat: és el-vé-
gezék minden dolgokat a'mellyeket
chináltak vala. * És jó reggel fel-ke- 52
lének huszon-őtődik napján a' ki-
lenczedik hónak (ez a'Kasleu hava) a'
száz negyven-nyólczadik esztendő-
ben: * és áldozatot tőnek a'tőrvény- 53
szerént, az éppen-égő áldozatoknak
új óltárán a'mellyet chinálának. * Az 54
idő-szerént és a'nap-szerént, a'mely-
ben meg-ferteztették azt a' Pogá- G
nyok, azon újíttaték-meg énekekkel,
és czitarákkal, és hegedűkkel, és
czimbalomokkal. * Es orczájára 55
borúla az egész nép, és imádkozának,
és áldák azt menybe, a'ki meg-sze-
renchésítette őket. * És az óltárnak 56
meg-szentelését nyólcz napig tarták,
és áldozának éppen-égő áldozatokat
őrőmmel, és a'szabadúlásnak és a'dí-
chéretnek áldozattyát. * És meg- 57
ékesíték a'templom eleit arany ko-
ronákkal 's kerekdéd formákkal: és
meg-szentelék a'kapukat, és a'tár-
házakat, és ajtókat tőnek azokra.

58 * És lőn a'nép-kőzőtt igen nagy ví-
gaság, és el-fordúla a'Pogányok gya-
59 lázattya. * "És rendelé Júdas, és az "Ioan.
attyafiai, és az Israëlnek egész gyűle- 10. d. 22.
kőzete, hogy meg-tartassék az óltár
szentelése napja az ő ideiben, eszten-
dőről esztendőre, nyólcz napig, a'
Kasleu havának huszon-őtődik nap-
jától-fogva, őrőmmel és vígasággal.
60 * És meg-építék az időben a' Sion
hegyét, és kőrős-kőrűl a'magas kő-
falokat, és az erős tornyokat, hogy
valaha el ne jőnének a'Pogányok, és
el ne tapodnák azt mint az-előtt che-
61 lekedtek. * És sereget helyheztete
oda, hogy meg-őriznék azt, és meg-
erősíté azt a' Bet-sura óltalmára,
hogy erősége lenne a'népnek Idu-
mæa-ellen.

V. RÉSZ.

1 ES lőn, hogy meg-hallák a'Po-
A gányok kőrős-kőrűl, hogy
meg-építtetett az óltár és a'
Szent-hely mint az-előtt, igen
2 meg-haraguvának: * és el-gondolák
hogy el-vesztenék a' Jákob nemzet-
ségét, a'kik ő-kőzőttők valának,
és meg kezdének ölni a'nép-kőz-
3 zűl, és üldőzni. * És hadakozik vala
Júdas az Esau fiaival Idumæában,
és azokkal, a'kik Akrabatanéban va-
lának: mert kőrnyűl-vőtték vala az
Israëlitákat, és meg-veré őket nagy
4 chapással. * És meg-emlekezék a'
Bean fiainak gonosságáról, kik a'nép-
nek tőrűl és botránkozásúl valának,
5 ólálkodván ellene az úton. * És a'
tornyokba rekesztetének tőle; és
hozzájok szálla, és átok-alá veté őket,
és fel-gyújtá az ő tornyokat tűzzel,
mind azokkal a'kik azokban valá-
6 nak. * És által-méne az Ammon fiai-
hoz, és talála erős kezet, és sok né-
pet, és Timóteust azok hadnagyát:
7 * és tőn azokkal sok harczokat, és
meg-romlának az ő színek-előtt, és
8 meg-veré őket: * és meg-vévé Gázer
várasát, és annak faluit, és még-tére
9 Judæába. * És egybe-gyűlének a'po-
gányok a'kik Gálaádban valának, az
Israëlíták-ellen a'kik az ő határok-
ban valának, hogy el-vesztenék őket:
és a' Dáteman erősségébe futának,
10 * és levelet küldének Judásnak és az
ő attyafiainak, mondván: Egybe-
gyűltek ellenűnk a'pogányok kőrős-
kőrűl, hogy el-veszessenek minket:
11 * és készűlnek el-jőni, és el-foglalni

1. Mach. 4. 5.

az erős-

az erősséget, a'melybe szaladtunk: és Timóteus hadnagya az ő seregőknek. * Most azért jőj-el, és szabadíts-meg minket az ő kezekből, mert sokan el-estek közzülünk. * És minnyájan az atyánk-fiai, a'kik a'Tubin helyein vóltak, meg-ölettettek: és fogva vitték azoknak feleségit, és fiait, és ragadományit, és meg-ölték ott közel ezer férfiat. * És még a'levél olvastatik vala, és ímé más követek jövének Galilæából meg-szaggattatott köntösökben, hírt tévén ezen igék-szerént: * mondván, hogy egybe-gyűltek ő-ellenek Ptolemáisból, és Tyrusból, és Sidonból: és bétölt egész Galilæa idegen nemzetségekkel, hogy minket meg-emésszenek. * Mihelyé pedig meg-halláJúdas, és a'nép, ezeket a'beszédeket, egybegyűle a'nagy gyülekezet meg-gondolni mit chelekednének az ő attyokfiaival, a'kik háboruságban valának, és ostromlattatnak vala azoktól. * És monda Júdas Simonnak az ő báttyának: Válaszsz magadnak férfiakat, és menny-el, és szabadítsd-meg az atyád-fiait Galilæában: én pedig és az ötsém Jónatas el-megyünk Gálaadítimba. * És Jósefet a'Zakarias fiát, és Azariást, a'nép hadnagyit, hagyá a'maradék sereggel Judæában őrizetre: * és paranchola nékik, mondván: Legyetek e'nép-előtt: és ne hadakozzatok a'pogányok-ellen, míglen meg nem térünk. * És adának Simonnak három ezer férfiat, hogy el-menne Galilæába: Judásnak pedig nyólcz ezeret Gálaadítimba. * És elméne Simon Galilæába, és sok harczokat tőn a'pogányokkal: és megromlának a'pogányok az ő színeelőtt, és űzé őket mind * a'Ptolemáis kapujá-ig: és el-estének a'pogányok-közzül közel három ezer férfiak, és el-vivé azoknak prédáit. * És melléje vévé azokat, a'kik Galilæában valának, és Arbatisbã, feleségőkkel, és fiokkal, mindenekkel a'miek vala, és el-vivé Judæába nagy örömmel. * És Júdas Makabæus, és Jónatas az ő öttse, által-menének a'Jordánon, és menének harmad-napi-járó úton a'pusztában. * És eleikbe menének a'Nabutæusok, és bé-fogadák őket békeségesen, és meg-beszéllék nékik mind, a'mik történtek vala az ő attyok-fiainak Gálaadítimban, * és hogy sokan meg-fogattattak azok-közzül Barasában, és Bósorban, és Alimisben, és Casorban, és Magetben, és Karnáimban: ezek mind erős és nagy várasok. * De Gálaadítimnak a'több várasiban-is fogva tartatnak, és hólnapra-kelve elvégezték hogy a'hadat azokra a'várasokra el-indíttsák, és meg-fogják, és el-veszesszék őket egy nap. * És fordítá Júdas, és az ő hada, az útat a'Bósor 'pusztáján-által hirtelen, és el-foglalá a'várast: és meg-öle mindẽ férfiat fegyverrel, és el-vivé azoknak minden ragadományit, és fel-gyújtá azt tűzzel. * És fel-kelének onnét reggel, és az erősségig menének. * És lőn virrattára, mikor fel-emelték vólna az ő szemőket, ímé sok nép, kinek nem vala száma, lajtorjákat és szerszámokat hozván, hogy meg-vennék az erősséget, és meg-győznék őket. * És látá Júdas hogy el-kezdetett a'viadal, és a'hadnak kiáltása fel-méne az égbe mint a'trombita, és nagy kiáltás a'várasból: * és monda az ő hádának: Hadakozzatok ma az atyátok-fiaiért. * És utánnok jőve három sereggel, és fel-kiáltának trombitákkal, és kiáltának imádsággal. * És meg-ismére a'Timóteus tábora hogy a'Makabæus vólna, és viszsza-futának az ő színe-elől: és meg-verék őket nagy chapással. és el-húllának közzülök az napon közel nyólcz-ezer férfiak. * És el-téré Júdas Masába, és vittatá, és meg-vévé azt: és meg-ölé annak minden férfiát, és el-vivé annak prédáit, és fel-gyújtá azt tűzzel. * Onnét el-indúla, és meg-vévé Kasbont, és Magetet, és Bósort, és Gálaadítimnak több várasit. * Ez igék-után pedig más hadat gyűjte Timóteus, és tábort jára Rafon-ellenében a'patakon-túl. * És el-küldé Júdas megkímélni a'hadat: és hírt tőnek néki, mondván: Hogy hozzája gyűltek minden nézetségek, mellyek környűlünk vannak, fölötte igen nagy had: * és az Arábiaiakat hozzájok fogadták segétségűl, és a'tábort a'patakontúl helyheztették, készek hozzád jőni a'harczra. És Júdas eleikbe méne. * És monda Timóteus az ő hada fejedelminek: Mikor el-közelget Júdas, és az ő serege a'víz patakához; ha előbb által-jő hozzánk, nem bír-

1. Mach. 5.

hat-

hattyuk-meg őtet: mert meg-győzvén meg-győz minket. * ha pedig fél által-jőni, és a' tábort a' folyóvizen túl helyhezteti, költőzzünk által hozzájok, és meg-győzhettyük őtet. * Hogy pedig el-közelgete Júdas a' víz patakjához, a' népnek íródeákit a' patak-mellé állatá, és megparancholá nékik, mondván: Chak egy embert se hadgyatok-el: hanem minnyájan a' harczra jőjenek. * És előbb ő költözék által hozzájok, és az egész nép utánna, és meg-romlának minden pogányok az ő színek előtt, és el-hányák az ő fegyvereket, és a' bálvány templomához szaladának, melly Karnaimban vala. * És el-foglalá azt a' várast, és a' bálvány templomát fel-gyújtá tűzzel, minnyájokkal a' kik benne valának: és el-nyomattaték Karnaim, és meg nem álhata a' Júdas színe-előtt. * És egybe-gyűjté Júdas mind az Israëlitákat, a' kik Gálaadítimban valának, kichintől-fogva nagyig, és azoknak feleségit, és magzatit, és igen nagy sereget, hogy a' Júda földére jőnének. * És Efron-ig jövének: és ez a' nagy város az útokban vala helyheztetve, igen erős, és nem térhetni vala el attól sem jobra sem balra, hanem annak közepi-által vala az út. * És bé-rekeszték magokat a' kik a' városban valának, és bé-rakák a' kapukat kövekkel: és hozzájok küldé Júdas békeséges igékkel, * mondván: Hadd mennyünk-által a' tí földeteken, hogy a' mi földünkbe, mennyünk: és senki néktek nem árt: chak gyalog megyünk-által. És nem akarák nékik fel-nyitni. * És meg-parancholá Júdas hogy meg-hirdetnék a' táborban, hogy hozzá fognának ki-ki a' melly helyen vala. * És hozzája közelgetének az erős férfiak: és víttatá azt a' várast egész nap, és egész éjjel, és kezébe adaték a' város: * és meg-ölének minden férfiat fegyverrel, és ki-gyomlálá azt, és el-vivé annak prédáit, és által-méne az egész városon a' meg-hóltakon. * És által-menének a' Jordánon a' nagy mezőre, Bet-san-ellenében. * És Júdas az utólsókat takargattya vala, és inti vala a' népet az egész úton, míglen a' Júda földére jutnának. * És felmenének a' Sion hegyére vígasággal és örömmel, és éppen-égő áldozatokat tőnek, hogy senki közülök el nem esett vólna, míg meg-térnének békeségben. * És a' melly napokban Júdas és Jónatas Gálaád-földében vala, és Simon az ő báttya Galiléában Ptolemáis-ellenében, * meghallá Jósef a' Zakarías fia, és Azarías a' sereg fejedelme, a' jól lőtt dolgokat, és a' harczokat a' mellyek lőttek, * és monda: Szerezzünk mi-is nevet magunknak, és mennyünk hadakozni a' pogányok-ellen, a' kik környülünk vannak. * És parancholá azoknak a' kik az ő seregében valának, és el-menének Jamniába. * És ki-indúla Gorgias a' városból, és az ő férfiai eleikbe a' harczra. * És meg-üzzetetének Jósef és Azarías szintén a' Júdæa határiig: és el-húllának az napon az Israël népe-közzül két-ezer férfiak, és nagy futás lőn a' nép-között: * mert nem halgaták Júdást, és az ő attyafiait, alítván hogy vitézül chelekednének. * Ők pedig nem valának azoknak a' férfiaknak magvából, a' kik-által szabadúlás lőtt Israëlben. * És a' Júdas férfiai igen fel-magasztaltatának az egész Israël-előtt, és minden nemzetségek színe-előtt a' hol hallattatik vala az ő nevők. * És hozzájok gyűlének szerenchét, kivánván nékik. * És ki-méne Júdás, és az ő attyafiai, és hadakoznak vala az Esau fiai-ellen, a' Del-felől-valo tartományban, és meg-veré Kebront és annak faluit: és annak falait és tornyait fel-gyújtá tűzzel körös-körűl. * És el-indítá a' tábort, hogy el-menne az idegen nemzetségek földére, és el-járá Samáriát. * Az napon el-esének a' Papok a' harczon, midőn vitézül akarnak chelekedni, midőn tanáts-nélkül mennek-ki a' harczra. * És el-téré Júdas Azótusba az idegen nemzetségek földébe, és el-rontá azoknak óltárit, és az ő isteneknek faragott bálványit fel-gyújtá tűzzel: és el-vivé a' városok prédáit, és megtére a' Júda földébe.

VI. RÉSZ.

ÉS Antiokus király el-járja vala a' felső tartományokat, és hallá hogy Elimáis városa Perſiában igen nemes, és béves vólna ezüstel és arannyal, * és abban egy igen gazdag templom: és ott arany őltözetek, és pánczélyok, és paizok, mellyeket hagyott vólna

Sándor a'Filep fia a'Maczedóniai ki-
rály, ki első országlott Görög-or-
szágban. * És el-méne, és meg akar-
3 ja vala venni a'várast, és fel-dúlni:
és nem lehete, mert hírré lőn a' do-
log azoknak a'kik a'várasban valá-
nak: * és fel-kelének a'harczra, és el-
4 futa onnét, és nagy bánattal mé-
ne-el, és meg-tére Babyloniába. * És
5 el-jöve a'ki hírré tévé néki Persiá-
ban, hogy meg-futamtatott a'tábor
melly a'Júda földén vólt: * és
6 hogy el-ment Lysias erős sereggel
elsőben, és meg-futamtatott a'Zidók-
tól, és meg-erősödtek fegyverek-
kel, és erővel, és sok ragadományok-
kal, mellyeket a'táborban nyertek,
mellyet le-vágtak: * és hogy el-ron-
7 tották az útálatosságot, a'mellyet épí-
tett vala az óltáron, melly Jerusa-
lemben vala, és a'Szent-helyet, mint
az-előtt, környűl-vötték magas kő-
falokkal, de Bet-surát-is a'maga vá-
rasát. * És lőn hogy meg-hallá a'ki-
8 rály e'beszédeket, meg-réműle, és
igen meg-háborodék: és az ágyba
esék, és meg-betegedék a'bánat-mi-
att, mivelhogy nem úgy lőtt dolga
a'mint gondolta vala. * És ott sok
9 napokig vala: mert meg-újúla ben-
ne a'nagy bánat, és azt alítá hogy
meg-halna. * És elő-hívá minden
10 barátit, és monda nékik: El-távo-
zott az álom a'szemeimtől, és le-
B estem, és meg-esett a'szívem a'szor-
galmatosság-miatt: * és mondék szí-
11 vemben: Melly nagy nyomoruságra,
és minémű habjaiba jutottam a'bá-
natnak, melyben most vagyok; a'ki
víg és jó-kedvű valék az én hatal-
masságomban! * Most pedig meg-
12 emlekezem a'gonosságokról, mel-
lyeket chelekedtem Jerusalemben,
a'honnan el-is vittem minden arány
és ezűst prédákat, mellyek abban va-
lának, és el-küldöttem hogy el-hoz-
13 nák a'Judæa lakóit ok-nélkűl. * Meg-
ismértem az-okáért, hogy azért ta-
láltak engem e'veszedelmek: és ímé
a'nagy bánat-miá el-veszek idegen
földön. * És elő-hívá Filepet, eggyik
14 baráttyát, és fővé rendelé őtet az ő
egész országán: * és néki adá a'ko-
15 ronát, és a'hoszszù-ruháját, és gyű-
rőjét, hogy elő-hozná Antíokust az
ő fiát, és fel-tartaná őtet, és ország-
lana. * És meg-hala ott Antíókus
16 király, a'száz negyven-kilenczedik
17 esztendőben. * És meg-érté Lysias,
hogy meg-hólt a'király, és Antío-
kust az ő fiát rendelé hogy ország-
lana, kit fel-tarta ifiuságában: és ne-
18 vezé őtet Eupátornak. * És azok
a'kik a'várban valának, bé-rekesztet-
ték vala Israëlt a'szent-helyek kör-
nyékében: és igyekeznek vala azok-
nak gonoszokra mindenkor, és a'Po-
19 gányoknak erősitésére. * És gon-
C dolá Júdás hogy el-vesztené őket:
és egybe-hívá az egész népet, hogy
20 meg-szállanák azokat. * És eggyűvé
gyűlének, és meg-szállák őket, a'száz
ötvenedik esztendőben, és chinálá-
nak számszerígyeket, és hadi szer-
21 számokat. * És ki-menének némel-
lyek azok-közzűl a'kik meg-szálva
valának, és hozzájok adák magokat
22 némelly istentelenek Israëlből, * és
a'királyhoz menének, és mondának:
Meddig nem tészsz ítéletet, és nem ál-
23 lasz-boszszút az atyánk-fiaiért? * Mí
el-végeztűk hogy az atyádnak szol-
gállyunk, és az ő parancholatiban
járjunk, és engedgyűnk az ő hagyo-
24 mányinak: * és ezért idegenedének-
el tőlűnk a'mí népűnk fiai, és vala-
kik találtatának mí-közzűlűnk, meg-
ölettetének, és a'mí örökségink el-
25 dúlatának. * És nem chak mí-reánk
nyújtották kezőket, de minden ha-
26 tárinkra-is. * És ímé ma Jerusalem
várához szállottak hogy el-foglal-
lyák azt, és a'Bet-sura erősségét
27 meg-erősítették: * és ha eleiket ha-
marsággal nem vészed, nagyobbakat
chelekesznek ezeknél, és meg nem
28 győzheted őket. * És meg-haragu-
vék a'király, hogy ezeket hallá: és
egybe-hívá minden barátit, és az ő
hadának fejedelmit, és azokat a'kik
29 a'lovagoknak elől-járói valának. * de
a'több országokból-is, és a'tengeri
szigetekből, jövének hozzája foga-
30 dott seregek. * És vala az ő hadának
D szama, száz-ezer gyalog, és húsz-ezer
lovag, és harmincz-két elefantok, a'
31 harczra taníttattak. * És Idumæán
által-jövének, és Bet-surához szállá-
nak, és harczolának sok napokig,
és hadi szerszámokat chinálának; és
ki-menének, és fel-gyújták azokat
32 tűzzel, és emberűl harczolának. * És
el-távozék Júdás a'vártól, és el-in-
dítá a'tábort Bet-zakara-felé a'király
33 tábóra-ellen. * És fel-kele a'király
virratta-előtt, és fel-indítá a'hadakat

1. Mach. 6.

az űt-

az útkőzetre a' Bet-zakarai út-ellenében : és el-kéfzűlének a' feregek a' harczra, és trombitát fúvának: * és az elefántoknaka'fzőlőnek 34
's a'fzederjnek vérét mutaták, hogy a'harczra ingerlenék őket: * és el- 35
oſzták a'vadakat a' choportok-fzerént : és minden elefánt-mellé ezer
férfiú álla lánczos pánczélyokban, és réz fisakok az ő fejeken: és öt-fzáz
válogatott lovagok valának rendelve mindenik vadhoz. * Ezek időnek- 36
előtte valahol a'vad vala, ott valának: és valahová mégyen vala, el-
mennek vala, és el nem távoznak va-
la tőle. * De erős óltalmazo fa-tor- 37
nyok-is valának mindenik vadon: és
azokon hadi fzerfzámok: és minde-
niken harmincz-két erős férfiú, a'
kik onnan-felyűl harczolnak vala:
és Indiai vala a'vadnak tanitója. * És 38
a'maradék lovagot mind két-felől el-
rendelé két részre, hogy trombiták-
kal fel-inditanák a fereget, és unfzol-
nák egybe-fzorítván az ő chopor-
tokban. * És hogy a'Nap fényleni 39
kezde az arany és réz pálzokra, tűn-
dőkléneka'hegyek azoktól, és fényef-
kedének mint a' tűzes lámpáfok.
* És el-oſzla a'király hadának eggyik 40
része a'magas hegyekre, és a'máfik
része a'vőlgyekre: és mennek vala
óva és rendelve. * És meg-háborodá- 41
nak a'földnek mindé lakói a'fokaság-
nak fzavától, és a'feregnek járáfától,
és a' fegyvereknek chartogáfától:
mert igen nagy és erős had vala. * És 42
el-közelgete Júdas, és az ő ſerege a'
harczra: és el-hűllának a'király fere-
géből hat-fzáz férfiak. * És láta Eleа- 43
zar a'Saura fia eggyet a'vadak-közzűl
fel-pánczélyozva a' király pánczé-
lyával: és ki-tetfzik vala a'több va-
dak-fölőtt. és azt alitá hogy azon vól-
na a'király: * és reá veté magát hogy 44
meg-fzabadítaná az ő népét, és ma-
gának örők nevet nyerne. * És reá 45
futamodék bátorfágofon a'chopart-
közőtt, ől vén jobb és bal-felől, és hú-
llanak vala ő-általa ide's tova. * És az 46
elefántnak a'lábai-alá méné, és alája
veté magát, és meg-ől azt: és reája
eſék a'földön, és meg-hala ott. * És 47
látván a'királynak erejét, és az ő fere-
gének febefségét, el-térének tőlők.
* A'király tábora pedig fel-méne el- 48
lenek Jerufalembe, és ki-fzálla a'ki-
rály tábora Judæához és a'Sion he-
gyéhez. * És békeséget fzerze azok- 49
kal a'kik Bet-furában valának: és ki-
menének a'várasból, mert bé-re-
kefztve lévén nem vala nékik ott ele-
ségek, mert nyugovása vala a'föld-
nek. * És el-foglalá a'király Bet-fu- 50
rát: és őrizetet rendele belé hogy azt
meg-tartanák. * És térité a'tábort a' 51
fzentségnek helyére fok napig: és
rendele oda fzámfzerígyeket, és hadi
fzerfzámokat, és tűzes labdákat, és
kővek hagyigálására-valo fzerfzá-
mokat, és dárdákat, és a'nyilak lővé-
fére-valo fkorpiókat, és parittyákat.
* Chinálának pedig ezek-is hadi fzer- 52
fzámokat amazok fzerfzámi-ellen,
és harczolának fok napokig. * Elesé- 53
gek pedig nem vala a'várásban, mi-
velhogy a'hetedik eſztendő vala: és a'
kik meg-maradtak vala a'Pogányok-
közzűl Judæában, meg-emléztették
vala az ő maradékjokat, mellyek
el-tétettek vala. * És a'fzent-helye- 54
ken kevés férfiak maradának, mert el-
hatalmazott vala rajtok az éhség: és
el-fzélledének ki-ki az ő helyére. * És 55
meg-hallá Lyfias, hogy Filep, a'kit G
Antiokus király még éltében rendelt E
vala, hogy fel-tartaná Antiokuſt az
ő fiát, és orfzáglana, * meg-tért vól- 56
na Perfiából, és Mediából, és a'had
melly el-ment vala vele, és hogy ki-
vánná az orfzág dolgait magára ven-
ni: * fiete el-menni, és meg-monda- 57
ni a'királynak, és a'fereg hadnagyi-
nak: * El-fogyatkozunk napon-ként,
és kevés eleſégünk vagyon, és a'hely,
a'mellyet meg-fzállottunk, erős, és
fzűkség hogy az orfzág-felől rende-
léſt tegyünk. * Most azért adgyuk- 58
békezeinket ez embereknek, és fze-
rezzünk békeféget ő-vélek, és minden
ő nemzetſégekkel: * és rendellyük- 59
el nékik hogy az ő törvényekben jár-
janak mint az-előtt. mert az ő törvé-
nyekért, a'mellyeket meg-útáltunk,
haragudtak-meg, és azért cheleked-
ték mind ezeket. * És tettfzék a' be- 60
fzéd a'király 's a'fejedelmek fzíne-
előtt: és hozzájok küldé hogy béke-
féget fzerzene, és állának annak. * És 61
meg-eſkűvék nékik a'király, és a'feje-
delmek: és ki-menének az erősség-
ből. * És fel-méne a'király a'Sion he- 62
gyére, és látá a'helynek erősségét: és
azonnal fel-bontá az eſkűvéſt, a'mel-
lyel meg-eſkűtt: és meg-parancholá
hogy a'kő-falt kőrös-kőrűl el-ronta-

nák.

1. Mach. 6.

nák. * És el-méne sietséggel, és visz- 63
sza-tére Antiokiába, és találá File- C
pet hogy uralkodnék a' városon: és
hadakozék ellene, és el-foglalá a'vá-
rast.

VII. Rész.

SZáz ötven-negyedik esztendőben, ki-méne Demeter a' Seleu- 1
kus fia Roma városából, és fel- A
méne kevés férfiakkal a' tenger-
mellett-valo városba, és ott országla.
* És lőn, hogy bé-méne az ő eleinek 2
országa házába, meg-fogá a' sereg
Antiokust és Lysiast, hogy ama'hoz
hoznák őket. * És meg-tudá a' dolgot: 3
és mőda: Ne mutassátok-meg nékem
az ő orczájokat. * És meg-ölé őket a' 4
sereg. És Demeter az ő országa székí-
ben üle: * és hamis és istentelen fér- 5
fiak jövének Israëlből ő-hozzája: és
Alczimus azok hadnagya, a'ki pap-
pá akar vala lenni. * És bé-vádolák a' 6
népet a'királynál, mondván: El-vesz-
tette Júdas, és az ő attyafiai, minden
barátidat, és minket el-űzött a' mi föl-
dünkről. * Most azért küldgy egy em- 7
bert, a'kinek hiszsz, hogy mennyen-el,
és nézzen-meg minden romlást, mel-
lyet rajtunk chelekedett, és a' király
tartományin: és bűntesse-meg min-
den ő barátit, és azoknak segétőit.
* És a'király az ő baráti-közzül vá- 8
lasztá Bakkidest, a'ki a'folyó-vízen-túl
uralkodék, a'ki nagy vala az országB
ban, és hív vala a'királynak: és el-küld
ő őtet, * hogy meg-látná a' romlást, 9
mellyet Júdas chelekedett: de az is-
tentelen Alczimust-is a' Papságba
helyhezteté, és meg-parancholá né-
ki hogy bosszút állana az Israël
fiain. * És fel-kelének, és nagy haddal 10
jövének-bé a' Júda földébe: és kö-
veteket küldének, és szóllának Júdás-
nak, és az ő attyafiainak, békeséges
igékkel álnokúl. * És nem figyelme- 11
zének az ő beszédekre: mert láták
hogy nagy haddal jöttek. * És egybe- 12
gyűle Alczimushoz és Bakkideshez
az írás-túdók gyűlekezete, illendő
dolgokat kívánni: * és a' kik elsők 13
valának az Israël fiai-között, az As-
sidæusok, és békeséget kérnek vala
tőlök. * Mert azt mondák: Aaron 14
magvából-valo papi ember jött, nem
chal-meg minket: * és ő-vélek bé- 15
keséges igéket szólla: és meg-eskü-
vék nékik, mondván: Nem chelekes-
szünk veletek gonoszt, sem a'tí bará- 16
tokkal. * És hívének néki: És meg-
fogá ő-közzülök hatvan férfiat, és
meg-ölé őket egy nap, az íge-sze-
rént a'melly írva vagyon: * "A' te 17 "Psz. 78.
szenteidnek húsát, és azoknak vé- a. 1. 2. 3.
rét ki-ontották Jerusalem-körül, és
nem vala a' ki el-temetné. * És fé- 18
lelem 's rettegés szálla az egész nép-
re: mert azt mondák: Ninch igas-
ság és ítélet bennek: mert által-hág-
ták a'végezést, és az eskűvést a'mel-
lyel meg-eskűdtek. * És el-indítá 19
Bakkides a'tábort Jerusalemtől, és
szállítá Bet-sekához: és el-küld e, és
meg-fogá sokakat azok-közzül a'kik
tőle el-szöktek vala, és némellyeket
a' nép-közzül meg-öle, és egy nagy
kútba hányá. * És a' tartományt Al- 20
czimusra bízá, és segétséget hagya
vele az ő óltalmára. És el-méne Bak-
kides a'királyhoz: * és igen törekedik 21
vala Alczimus az ő papi fejedelemségéért. * és egybe-gyűlének ő- 22
hozzája minnyájan, a' kik háborgat-
tyák vala az ő népőket, és el-fogla-
lák a' Júda földét, és nagy chapást
tőnek Israëlben. * És látá Júdas mind 23
a' gonoszságokat a' mellyeket chele-
kedett Alczimus, és a'kik ő-vele va-D
lának, az Israël fiain, sokkal többet
hogy-sem a' Pogányok. * És ki-méne 24
Judæának minden határira körösz-
körül, és bosszút-álla a'pártos fér-
fiakon, és meg-szűnének többé ki-
menni a' tartományba. * Látá pedig 25
Alczimus hogy erőt vőtt Júdas, és
a' kik ő-vele valának: és meg-érté
hogy meg nem álhatna előttök, és
vissza-méne a'királyhoz, és vádolá
őket sok vétkekről. * "És el-küldé 26 "2. Mac-
a'király Nikánort, eggyikét az ő ne- chab. 15.
mesb fejedelmi-közzül: ki Israël-el- a. 1.
len gyűlölséget tart vala: és meg-
parancholá néki hogy el-veszténé
a'népet. * És el-jöve Nikánor Je- 27
rusalembe nagy haddal, és el-küld e
Júdashoz és az ő attyafiaihoz békesé-
ges igékkel chalárdúl, * mondván: Ne 28
légyen harcz én-közöttem és tí-kö-
zöttetek: kevés férfiakkal jövök,
hogy lássam a'ki orczáitokat békesség-
gel. * És el-jöve Júdáshoz, és köszön- 29
ték egy-mást békességessen: és az ellen-
ségek készen valának hogy el-ragad-
nák Júdást. * És tudtára lőn a'dolog 30
Judásnak, hogy chalárdsággal jött E
hozzája: és meg-ijede ő-tőle, és többé
nem akará látni az ő orczáját. * És 31

meg-érté Nikánor hogy ki-nyilatkozott az ő tanátsa: és ki-méne Júdás-eleibe a' harczra Kafarsalamamellé. *És el-húllának a' Nikánor hadából közel öt-ezer férfiak, és elfutának a' Dávid váraſába. *És e' dolgok-után fel-méne Nikánor a' Sion hegyére: és ki-menének a' népnek papjai-közzül köſzönteni őtet békeséggel, és meg-mutatni néki az éppen-égő áldozatokat, mellyek áldoztatnak vala a' királyért. * És megchúfolván meg-veré őket, és megferteztetté: és kevélyen ſzólla, * és meg-eſküvék haraggal, mondván: Ha Júdas, és az ő ſerege kezembe nem adatik, mihelyen meg-térek békével, fel-gyújtom ezt a' házat. És ki-méne nagy haraggal. * és bé-menének a' papok, és meg-állának az óltár 's a' templom-előtt: és ſírván mondának: * Uram, te válaſztottad ezt a' házat, hogy abban a' te neved ſégétſégül hívattatnék, hogy imádſágnak és könyörgéſnek háza leſſe a' te népednek. *álly-boſzſzút ez emberen, és az ő hadán, és eſſenek-el fegyver-miatt: emlekezzél-meg az ő káromláſokról, és ne adgyad nékik hogy meg-maradgyanak. * És ki-méne Nikánor Jeruſalemből, és a' tábort Betoronhoz ſzállítá: és eleibe jőve a' Syriai had. * És Júdas Adarſához ſzálla három-ezer férfiakkal: és imádkozék Júdas, és monda: * "A' kik Sennakerib királytól küldettek vala, mivelhogy Uram káromlottak téged, kiment az Angyal, és meg-ölt közzülök ſzáz nyólczvan-öt ezeret: * úgy rontſd-meg ezt a' hadat a' mi ſzínünkelőtt ma: és tudgyák-meg a' többi, hogy gonoſzúl ſzóllott a' te ſzentſégidről: és ítéld-meg őtet az ő gonoſsága-ſzerént. * És meg-harczolának a' hadak Adar havának tizenharmadik napján: és meg-rontaték a' Nikánor tábora, és el-eſék ő-maga elsőben a' harczon. * Hogy pedig látá az ő hada hogy el-eſett vólna Nikánor, el-hányák az ő fegyverőket, és meg-futamának: * és kergeték őket egy napi-járó földön, Adazertől-fogva míglen Gazarába jutnak, és jelűl trombitákat fuvának utánnok: * és ki-menének Judæának minden kaſtélyiból körös-körűl, és ide's tova hánnyák vala őket ſzarvakkal, és iſmég hozzájok térnek vala, és el-húllának minnyájan a' fegyver-miatt, és nem marada-meg közzűlök chak eggy-is. *És az ő ragadományokat prédául vévék: és a' Nikánor fejét le-vágák, és az ő jobb-kezét, mellyet ki-nyújtott vala kevélyen, és el-hozák 's fel-függeſzték Jeruſalem-ellenében. * És igen örűle a' nép, és mulaták azt a' napot nagy vigaſágban. * És rendelé hogy minden eſztendőben meg-űllenék azt a' napot, Adár-havának tizen-harmadik napján. * És meg-chendeſedék a' Júda földe kevés nap.

VIII. Rész.

ÉS meg-hallá Júdas a' Romaïak nevét, hogy hatalmaſok erővel, és könnyen meg-engedik mind a' miket kérnek tőlök: és valakik ő-hozzájok járúltak, barátſágot ſzerzettek azokkal, és hogy hatalmaſok erővel. * És meg-hallák az ő harczokat, és a' jeles chelekedeteket, mellyeket chelekedtek Galatziában, hogy meg-győzték azokat, és adóalá vetették: * és minémű nagy dolgokat chelekedtek Spanyór-orſzág tartományában, és hogy birtokokalá hóldoltatták az ezűſt 's az arany bányákat, a' mellyek ott vannak, és el-foglaltak minden helyt az ő tanátſokkal, és hoſzſzú-tűrésőkkel: *és a' helyeket mellyek igen távúl valának tőlök, és a' királyokat a' kik reájok mentek a' földnek végeiről, megrontották, és meg-verték őket nagy chapáſsal: a' többi pedig adót adnak nékik minden eſztendőben. *és hogy Filepet és Perſeſt a' Czetéuſok királyát, és a' többit a' kik ellenek fegyvert fogtak, meg-rontották haddal, és meg-győzték őket: * és a' nagy Antíokus az Aſiai király, a' ki ellenek hadat indított vala ſzáz-húſz elefantya lévén, és lovagja, és ſzekerei, és igen nagy hada, meg-rontatott tőlök. * és hogy meg-fogták őtet elevenen, és azt rendelték néki, hogy mind ő, 's mind a' kik utánna orſzáglanának, nagy adót fizetne, és kezeſeket adna, és végezéſt tőttek, * az Induſok tartományáról-is, és a' Médusoknak, és Lyduſoknak legjobb tartományiról: és el-vévén azokat tőlök, Eumenes királynak adták. *és mivelhogy a' kik Görög-orſzágnál vóltak, el akartak menni, és el akarták venni azokat: és hírré lőtt a' dolog

"4. Reg. 19. 35. Tob. 1. d. 21. Eccli. 48 d. 25. Iſa. 37. g. 36. 2. Machab. 8. 6. 19.

1. Mach. 7. 8.

dolog ezeknek, * és el-küldöttek hozzájok egy hadnagyot, és hadakoztak ellenek, és azok-közzül sokan el-hullottak, és fogva vitték azoknak feleségit, és magzatit, és el-dúlták őket, és az ő földöket el-foglalták, és el-rontották az ő kő-falokat, és szolgálat-alá vetették őket mind e' napiglan: * és a'több országokat, és a'szigeteket, mellyek valaha ellenek-állottak vala, el-pusztították, és hatalmok-alá vetették. *Az ő baráttyokkal pedig, és azokkal a'kik ő-bennek meg-nyúgottak vala, megtartották a'barátságot, és el-foglalták a' közel-valo országokat, és a'távúl-valókat-is: mert valakik hallyák vala az ő nevöket, félnek vala tőlök. * a'kiket pedig meg akartak segéteni hogy országlanának, országolnak vala: a'kiket pedig akartak, a'birodalomból le-taszíttyák vala: és igen fel-magasztaltattak. *És mind ezekben-is senki nem viselt koronát, se bársonyba nem öltözött, hogy abba fel-magasztaltatnék. * És mivelhogy tanáts-házat chináltak magoknak, és mindé-nap három-száz hússzal tanátskoztak, mindenkor tanátskozván az kösség-felől, hogy a'mi méltò, azt chelekedgyék: * és egy emberre bízzák az ő birodalmokat minden esztendőnként, hogy az uralkodgyék az ő egész földökön, és miñyájan egynek engednek, és ninch irégység, se egy-másra-valo törés közöttök. * És Júdas választá Eupólemust, Jánosnak a'Jákob fiának fiát, és Iásont az Eleazar fiát, és küldé őket Romába barátságot és társaságot szerzeni ő-vélek: * és hogy elvennék rólok az Görögök igáját, mert láták hogy szolgálat-alá nyomnák az Israël országát. * És el-menének Romába nagy hoszszù úton, és bé-menének a'tanátsz-házba, és mondának: * Júdas Makabæus, és az ő attyafiai, és a'Zidók népe küldöttek minket tí-hozzátok, társaságot és békeséget szerzeni veletek, hogy bé-írjatok minket a'tí társaitok és barátitok-közzé. * És tetszék a' beszéd ő-elöttök. * És ez az iratnak mása, mellyet fel-írtak réz táblákra, és el-küldötték Jerusalembe, hogy lenne ott nálok a'békeségnek és a'társaságnak emlekezete. * JÓL LEGYENEK A' ROMAÏAK, és a'

10 D Zidók nemzetsége, a'tengeren és a' földön örökké: és a'fegyver 's az el-
24 lenség távúl légyen tőlök. * Hogy-ha
hadok lészen elöször a'Romaïaknak,
a'vagy valamelly ő társoknak az ő
25 egész birodalmokban: * segétséget
adgyon a'Zidók nemzetsége, a'mint
26 az idő engedi, tellyes szívvel. *és a'ha-
dakozóknak ne adgyanak, se ne szol-
gáltassanak búzát, fegyvert, pénzt,
hajókat, a'mint a'Romaïaknak tet-
12 tszik: és meg-tartsák az ő paranchola-
ttyokat, semmit tőlök nem vévén.
27 * Hasonló-képpen pedig ha a'Zidók
nemzetségének-is eléb hada történik,
meg-segértsék a'Romaïak szívök-sze-
28 rént, a'mint az idő engedi nékik: *és a'
segétőknek ne adassék búza, fegyver,
pénz, hajók, a'mint a'Romaïaknak
tetszik: és meg-őrizizzék az ő paran-
29 cholattyokat chalárdság-nélkül. *Ez
igék-szerént végezének a'Romaïak
14 30 a'Zidók népével. * Hogy-ha ez
C igék-után ezek vagy amazok valami-
t akarnának hozzá adni, vagy el-
venni, azt a' magok végezéséből
15 chelekedgyék: és valamit hozzá ad-
nak, vagy el-vésznek, állandò lé-
31 gyen. * De a'károkról-is, mellye-
ket Demeter, király chelekedett,
rajtok, írtunk nékí, mondván: Miért
16 nehezítetted-meg a'te igádat a'mi
barátinkon, és társainkon a'Zidó-
32 kon? * Azért ha ismét hozzánk
jönek, ellened ítéletet tészünk né-
kik, és hadakozunk ellened tengeren
17 és földön.

IX. Rész.

1 A Zon-közben hogy meg-hall-
A lá Demeter, hogy el-esett
Nikánor és az ő serege a'
harczon, el-végezé hogy
Bakkidest és Alczimust ismég el-
küldené Judæába, és a'jobb szár-
2 nyat ő-vélek. * És el-menének az
úton, melly Galgalára viszen, és tá-
bort járának Masalotban, melly Ar-
bellában vagyon: és meg-vévék
azt, és el-vesztének sok embereket.
3 * A'száz és ötven-kettődik esztend-
őnek első havában, szállíták a'ha-
4 dat Jerusalemhez: * és fel-kelének,
és el-menének Beréába húsz-ezer
5 férfiu, és két-ezer lovag. * És Júdas
a'tábort Laisban helyheztette va-
la, és három-ezer válogatok fér-
6 fiak valának ő-vele: * és láták a'had-
nak sokaságát hogy sokan vannak,

és igen meg-félemlének: és sokan
el-oroszkodának a'táborból, és nem
maradának kőzzűlők hanem chak
nyólcz-száz férfiak. * És látá Júdas 7
hogy el-oszlott az ő serege, és a'
harcz kénszeríti vala őtet, és meg-
esék a' szíve, mert nem vala ideje
azoknak őszve-gyűjtésére, és meg-
ijede. * És monda azoknak a'kik meg- 8
maradtak vala: Kellyűnk-fel, és
mennyűnk a' mí ellenséginkhez, ha
meg-víhatunk vélek. * És el-térítik 9
vala őtet, mondván: Meg nem víha-
tunk, hanem szabadíttsuk-meg most
lelkeinket, és térjűnk az atyánkfiai-
hoz, és akkor harczollyunk ellenek:
mert mí kevesen vagyunk. * És mon- 10
da Júdas: Távúl légyen hogy e' dol-
got chelekedgyűk hogy el-fussunk
előttők: és ha el-kőzelgetett a' mí B
időnk, hallyunk-meg vitézséggel az
atyánkfiaiért, és ne tegyűnk szégyent
a'mí dichőségűnkőn. * És meg-in- 11
dúla a' had a'táborból, és eleikbe-
állának: és a'lovagok két részre osz-
lának, és a'parittyások 's a' nyilasok
a'sereg-előtt mennek vala, és az-el-
sők a' harczon mind hatalmasok.
* Bakkides pedig a'seregnek jobb-szár- 12
nyában vala, és el-kőzelgete a'gyalog
choport két-felől, és a'trombitákkal
harsagnak vala: * fel-kiáltának pe- 13
dig ezek-is a'kik a'Júdas részéről va-
lának, és meg-rendűle a' főld a'ha-
daknak szavától: és harcz lőn reg-
geltől-fogva estvéig. * És látá Júdas, 14
hogy erőssebb a'Bakkides seregének
része jobb-felől, és egybe-gyűlének
ő-véle minden bátorságos szívűek:
* és meg-rontaték a'jobb-felől-valo 15
rész ő-tőlők, és kergeté őket mind
az Azótus hegyéig. * És a'kik a'bal- 16
szárnyában valának, láták hogy
meg-romlott a' jobb szárnya, és há-
túl utánna-menének Júdásnak, és
azoknak a' kik ő-véle valának: * és 17
meg-súllyosodék a'harcz, és el-húl-
lának sok sebesek mind ezek 's mind
amazok-kőzzűl. * És Júdas el-esék, 18
és a' többi el-futának. * És Jóna- 19
tas és Simon el-vívék Júdást az at-
tyokfiát, és el-temeték őtet az ő at- C
tyainak koporsójában Módin vára-
sában. * És siratá őtet az egész Israël- 20
népe nagy sírással, és sírnak vala
sok napokig, * és mondának: Mi- 21
képpen ésett-el a' hatalmas, a'ki
meg-szabadíttya vala az Israël népét!

22 * Es Júdásnak több hadai és erős
dolgai, a'mellyeket chelekedett, és az
ő nagy-vólta, ninchenek meg-írva:
23 mert igen sokak vóltak. * Es lőn:
Júdásnak halála-után, hamissak tá-
madának Israëlnek minden határi-
ban, és elő-kelének minnyájan a'
kik hamisságot chelekesznek vala.
24 * Az napokban igen nagy éhség
lőn, és meg-hóldola Bakkidesnek az
ő egész tartományok vélek-eggyűtt.
25 * És Bakkides istentelen férfiakat vá-
laszta, és rendelé azokat a' tartomá-
26 nyok uraivá: * és keresik és vizgál-
lyák vala a' Júdas barátit, és azokat
Bakkideshez viszik vala, és boszszút-
áll vala rajtok, és meg-chúfollya va-
27 la. * És nagy háboruság lőn Israëlben,
minémű nem vólt a'naptól-fogva, a'
mellyen nem láttatott proféta Isra-
28 ëlben. * És egybe-gyűlének Júdásnak
minden baráti, és mondának Jona-
29 tásnak: * Mi-óltától-fogva a'bátyád
Júdas meg-hólt, hozzája hasonló
férfi ninchen, a' ki ki-mennyen a'mí
ellenségink-ellen, Bakkides-ellen,
és azok-ellen a' kik éllenségi a' mí
30 nemzetségűnknek. * Most azért té-
ged ma választottunk, hogy nékűnk
ő-helyette fejedelműnk és hadna-
gyűnk légy a'mí hadunk viselésére.
31 * És fel-vévé Jónatas az időben a'
fejedelemséget, és fel-kele Júdásnak
32 a'báttyának helyébe. * És meg-ér-
té Bakkides, és meg-ölni keresi va-
33 la őtet. * És meg-tudá Jónatas, és
Simon az ő báttya, és minnyájan a'
D kik véle valának: és el-futának a'Te-
kua pusztájába, és le-űlének az Asfar
34 tava vizénél. * És meg-érté Bakki-
des, és szombat-nap általmene ő, és
35 minden serege, a' Jordánon. * És Jó-
natas el-küldé az ő attyafiát a' nép
hadnagyát, és kéré a' Mabutæusokat
az ő barátit, hogy költsőn adnák né-
kik az ő készűleteket, melly bévsé-
36 ges vala. * És ki-menének a' Jambri
fiai Madabából, és meg-fogák Jánost,
és mind a' mie vala, és azok nálok
37 lévén el-menének. * E' dolog-után,
hírré-tévék Jonatásnak, és Simonnak
az ő báttyának, hogy a' Jambri fiai
nagy menyegzőt szereznek, és meny-
aszszonyt visznek Madabából, leá-
nyát egynek a'Kánaán nagy fejedel-
38 mi-kőzzűl, nagy pompával. * És meg-
emlekezének Jánosnak az ő attyok-
fiának véréről: és fel-menének, és el-

1. Mach. 9.

rejték

rejték magokat a'hegy barlangjában.
39 * És fel-emelék az ő ſzemőket, és lá-
ták: és imé zőrgés, és nagy kéſzűlet
vala: és a'vő-legény, és az ő baráti, és
az attyafiai, azoknak eleibe-méne
dobokkal, és énekeſekkel, és ſok fegy-
verekkel. * És fel-kelének ellenek
40 a'lesből, és meg-ölék őket, és el-húl-
lának ſok ſebeſek, és a'többi el-futá-
nak a'hegyekre: és el-vívék azoknak
minden prédájokat: *és a'menyeke-
41 ző ſiralomra fordúla, és az ő éneke-
ſek ſzava jajgatáſra. * És boſzſzút-ál-
42 lának az attyokfia véreért: és meg-
térének a'Jordán partyára. * És meg-
43 hallá Bakkides, és el-jőve ſzombat-
E napon a'Jordán ſzéléig nagy erővel.
*És monda az ővéinek Jónatas: Kel-
44 lyűnk-fel, és hadakozzunk a'mi el-
lenſégink-ellen: mert nem úgy va-
gyon ma mint tegnap 's tegnap-előtt.
* mert ímé ellenben vagyon a'had, a'
45 Jordán víze pedig mind innét 's mind
amonnét, és partok, és tavak, és er-
dők: és ninch hely az el-téréſre. *
46 "Moſt azért kiáltſatok az égbe, hogy
meg-ſzabadúllyatok a'ti ellenſégitek
kezéből. És harcz lőn. * És ki-nyújtá
47 Jónatas a'kezét hogy Bakkideſt le-
vágná, és hátra tére előle: * és bé-
48 ugrék Jónatas, és a'kik véle valának,
a'Jordánba, és által-úſzák ő-hozzá-
jok a'Jordánt. *és el-húllának a'Bak-
49 kides réſzéről az napon ezer férfiak.
És meg-térének Jeruſalembe, * és
50 erős váraſokat építének Judæában, az
erőſséget, melly Jerikóban vala, és
Ammaumban, és Betoronban, és Bet-
elben, és Tamnatában, és Fárában, és
Topóban, magas kő-falokkal, és ka-
51 pukkal, és zárokkal. *És őrizetet hely-
heztete azokba, hogy ellenkednének
Iſraëllel: * és meg-erőſsíté Bet-ſura
52 váraſát, és Gazarát, és a'várat, és ſe-
gétſégeket helyheztete azokba, és
éléſt: * és a'tartomány fejedelmi-
53 nek fiait zálagúl vévé, és helyhezteté
azokat Jeruſalembe a'várba őrizet-
alá. * És a'ſzáz ötven-harmadik
54 eſztendőben, a'máſodik hólnapban,
meg-parancholá Alczimus hogy el-
rontanák a'belső ſzent háznak falait,
F és el-rontanák a'proféták alkot-
mányit: és el kezdé azokat rontani.
* Azon időben meg-vereték Alczi-
55 mus: és félben hagyatának az ő che-
lekedeti, és bé-dugaték a'ſzája, és el-
ſzakaſzkodék guta űtéſſel, és többé

nem ſzólhata egy ígét-is, és nem pa-
56 rancholhata az ő háza-felől. *És meg-
hala Alczimus az időben nagy kínló-
57 dáſſal. * És látá Bakkides hogy meg-
hólt Alczimus: és meg-tére a'király-
hoz, és meg-chendeſedék a'főld két
58 eſztendeig. *És gondolkodának min-
den hamiſſak, mondván: Ímé Jónatas,
és a'kik véle vannak, chendeſségben
bízváſt laknak: moſt azért hozzuk-
el Bakkideſt, és meg-fogja őket mind
59 egy éjjel. *És el-menének, és tanátſot
60 adának néki. * És fel-kele hogy el-
jőne ſok haddal: és titkon levele-
ket kűlde a'tárſainak, a'kik Judæában
valának, hogy meg-fognák Jonatáſt,
és azokat a'kik véle valának: de nem
lehete, mert tudva lőn amazoknak
61 az ő tanátſok. * És meg-foga a'tar-
tománynak férfiai-kőzzűl, a'kik fe-
jedelmi valának a'gonoſságnak, öt-
62 ven férfiakat, és meg-ölé őket: * és
el-tére Jónatas és Simon, és a'
kik véle valának, Betbeſſenbe, melly
a'puſztában vagyon: és fel-épité an-
nak romláſit, és meg-erőſsíték azt.
63 * És meg-érté Bakkides, és őſzve-
G gyűjté az ő egéſz ſokaſágát: és azok-
nak, a'kik Judæából valának, hírré té-
64 vé. *És el-jőve, és tábort jára Bet-
beſſen-fölött: és víttatá azt ſok napo-
65 kon, és hadi ſzerzámokat chinála. *És
Jónatas Simont a'báttyát a'várasban
hagyá, és ki-méne a'tartományba,
66 és ſzámoſon jőve-meg, *és meg-veré
Odarent és az ő attyafiait, és a'Faſe-
ron fiait az ő ſátorokbā; és kezde ölni,
67 és nevekedni erejében. * Simon pe-
dig, és a'kik véle valának, ki-mené-
nek a'várasból, és fel-gyújták a'hadi
68 ſzerſzámokat, * és hadakozának Bak-
kides-ellen, és meg-rontaték tőlők: és
igen meg-nyomoríták őtet, mert az
ő tanátſa, és indúláſa heába-való vólt.
69 *És meg-haraguván a'hamis férfiak-
ellen, a'kik tanátſúl adták vala néki
hogy az ő tartományokba jőne, ſoka-
kat meg-öle kőzzűlők: ő pedig gon-
dolá hogy a'többivel el-menne az ő
70 tartományába. *És meg-érté Jónatas,
és kőveteket kűlde hozzája, hogy bé-
keſéget ſzerzene véle, és viſzſza-ad-
71 ná néki a'foglyokat. * És őrőmeſt
vévé, és az ő igéi-ſzerént che-
lekedék, és meg-eſkűvék hogy ſem-
mi gonoſzt nem chelekednék néki
72 életének tellyes napjaiban. * És
viſzſza-adá néki a'foglyokat, a'kiket

"2. Par. 20. a. 3.

1. Mach. 9.

az-előtt el-vitt vala a'Júda főldéről:
és meg-térvén el-méne az ő főldébe,
és nem igyekezék többé amannak
határiba menni. * És meg-szűnék a' 73
fegyver Israëltől: és Jónatas Mak-
másban lakék, és kezdé Jónatas ott
ítélni a'népet, és ki-gyomlálá az is-
tenteleneket Israëlből.

X. Rész.

ES a'száz hatvanodik esztendő- 1
ben fel-méne Sándor az An- A
tíokus fia, a'ki Nemesnek ne-
veztetett: és el-foglalá Pto-
lemáist: és bé-fogadák őtet, és ott
országla. * És meg-hallá Demeter 2
király, és nagy sokaságu hadat gyűj-
te, és ki-méne ellene a'harczra. * Es 3
Demeter Jonatáshoz békeséges igék-
kel-valo levelet kűlde, hogy fel-ma-
gasztalná őtet. * Mert azt monda: 4
Vegyűk eleit hogy békeséget sze-
rezzűnk véle, minek-előtte Sándor-
ral szerezzen mí-ellenűnk. * mert 5
meg-emlekezik mindé gonoszokról,
mellyeket rajta chelekedtűnk, és az
ő attyafián, és az ő nemzetségén. * És 6
hatalmat ada néki hogy hadat gyűj-
tene, és fegyvert szerzene, és hogy ő
társa lenne: és a' kezeseket, a'kik a'
várban valának, meg-hagyá hogy
viszsza-adnák néki. * És el-méne 7
Jónatas Jerusalembe, és meg-olvasá
a'levelet, az egész népnek, és azok-
nak a'kik a'várban valának, hallo-
mására. * És meg-félemlének nagy 8
félelemmel, mert meg-hallák hogy
hatalmat adott néki a'király hogy
hadat gyűjtene. * És meg-adák Jo- 9
natásnak a'kezeseket, és viszsza-adá
azokat az ő attyoknak: * és Jónatas 10
Jerusalemben lakék, és kezdé építeni
és meg-újítani a'várast. * És monda 11
a'míveseknek, hogy kő-falokat épí-
tenének, és a'Sion hegyét kőrős-kő-
rűl faragott kővekkel chinálnák
erősségnek: és úgy chelekedének.
* És el-futának az idegen nemzetsé- 12
gek, a'kik az erősségekben valának,
mellyeket Bakkides épített vala: * és 13
el-hagyá ki-ki az ő helyét, és el-mé-
ne az ő főldébe: * chak Bet-surában 14
maradának némellyek, azok-kőzzűl
a'kik el-hatták vala a'törvényt és
az Isten parancholatit. mert az vala
nékik óltalom-helyők. * És meg- 15
hallá Sándor király az igéreteket,
mellyeket Demeter ígért Jonatásnak:
és meg-beszéllék néki a'harczokat, és
B a'vitézségeket a'mellyeket ő chelekedett, és az attyafiai, és a'munkákat,
16 mellyeket chelekedtek. * és monda:
Vallyon találunk-e mí egy illyen
férfiat? és most tegyűk őtet barátunká, és társunká. * És levelet íra,
17 és el-kűldé néki ez igék-szerént,
18 mondván: * SANDOR király, Jonatásnak az ő attyafiának kőszőnetit.
19 * Hallottuk felőled, hogy hatalmas
férfiu vagy erővel, és illendő vagy
20 hogy mí barátunk légy: * és most
téged ma a'te nemzetségednek Fő-
papjává rendelűnk, és hogy a'király
baráttyának hívattassál, (és kűlde
néki bársonyt, és arany koronát) és
a'mí dolgainkról eggyet érts velűnk,
21 és tarts barátságot velűnk. * És fel-
őltőzék Jónatas a'szent kőntősbe, a'
száz hatvanodik esztendőnek hete-
dik havában, a'sátoros innep nap-
ján: és hadat gyűjte, és sok fegyvert
22 szerze. * És meg-hallá Demeter e'
dolgot, és igen meg-szomorodék, és
23 monda: * Mit chelekedtűnk, hogy
előnket vőtte nékűnk Sándor, hogy
a'Zidókkal barátságot szerzene az ő
24 erősségére? * Én-is írok nékik kő-
nyőrgő igékkel, és méltóságokat, és
ajándékokat: hogy nékem segétsé-
25 gűl légyenek. * Es íra nékik illyen
igékkel: DEMETER király a'Zidók
26 nemzetségének kőszőnetit: * Hogy
meg-tartottátok velűnk a'szővetsé-
get, és meg-maradtatok barátságunk-
ban, és nem mentetek a'mí ellensé-
ginkhez, hallottuk, és őrvendeztűnk.
27 * És most legyetek álhatatosok,
hogy ez-után-is meg-tartsátok hoz-
C zánk a'hívséget, és jó-tétemények-
kel meg-fizetűnk néktek azokért a'
28 miket chelekedtetek velűnk. * és
sok adó-fizetéseket meg-engedűnk
néktek, és ajándékokat adunk nék-
29 tek. * És most fel-szabadítlak títe-
ket, és minden Zidókat az adóktól,
és a'só árrát meg-engedem, és a'ko-
30 ronákat meg-engedem, * és a'vete-
ményeknek a'harmadát: és a'fái
gyűmőlchnek felét, melly az én ré-
szem, néktek hagyom e'mái naptól-
fogva, és ez-után, hogy el ne vétes-
sék a'Júda főldétől, és a'három vá-
rastól, mellyek a'hoz adattak Sama-
riából és Galilæából, e'mái naptól-
31 fogva és minden időben: * és Jerü-
salem szent légyen, és szabados az ő

1. Mach. 10.

hatá-

határával: és a' dézmák 's az adók ő vé-
légyenek. * Meg-engedem a' vár bi- 32
rodalmát-is, melly Jerusalemben va-
gyon: és adom azt a' Fő-papnak,
hogy rendellyen abban férfiakat
valakiket ő akar, a' kik azt őrizzék.
* És minden Zidókat, a' kik fogva 33
vannak a' Júda földéből az én egész
országomban, szabadon bochátom,
ingyen, hogy minnyájan fel-szaba-
dittassanak az adóktól, még az ő
barmokért-is. * És minden innep- 34 46
napok, és szombatok, és új hóld in-
nepi, és az el-rendelt napok, és a'
három napok az innep-nap-előtt, és
a' három napok az innep-nap-útan,
mind szabadosok légyenek és do-
log-nélkül-valók minden Zidóknak,
a' kik az én országomban vannak:
* és senkinek nem lészen hatalma 35
valamit chelekedni, és törvényeket
inditani valaki-ellen közzűlök, sem-
mi-némű dologban. * És irattassa- 36
nak a' Zidók-közzűl a' király hadába
közel harmincz ezer férfiak, és azok-
nak zoldok adassanak a' mint szükség
a' királynak minden hadainak, * és 37 50
ő-közzűlök rendeltessenek a' kik a'
nagy király erősségiben légyenek:
és ezek-közzűl rendeltessenek az or- 51
szág dolgaira, mellyek hűvséget kí- E
vánnak, és fejedelmek légyenek ő-
közzűlök, és járjanak az ő törvények- 52
ben, a' mint meg-parancholta a' király
a' Júda földében. * És a' három város, 38
a' mellyek Judæához adattak Samária
tartományából, Judæával egybe 53
számláltassanak: hogy egy-alatt lé- D
gyenek, és ne engedgyenek más ha-
talmának, hanem chak a' Fő-papé-
nak. * Ptolemáist, és annak határit, 39 54
ajándékúl adtam a' szent-helynek,
a' melly Jerusalembē vagyon, a' szent-
helynek szükséges költségére. * És én 40
adok minden esztendőben tizen-öt 55
ezer siklus ezüstöt a' király jövedel-
méből, mellyek engem illetnek: * és 41
mind a' mi maradék léend, a' mit meg
nem adtak a' kik a' tisztekben vóltak
az előbbi esztendőkben, azt-is ad- 56
gyák a' ház dolgaira. * És ezek-fe- 42
lől öt-ezer siklus ezüstöt, mel-
lyeket a' szent-helynek jövedelmé-
ből vőttek minden esztendőben: 57
azok-is a' papokhoz tartozzanak, a'
kik a' tisztet viselik. * És valakik a' 43
templomba szaladnak, melly Jerusa-
lemben vagyon, és annak minden 58

határiban, a' kik a' király-ellen vét-
keztek akár-minémű dologban, el-
bocháttassanak; és mindent, a' miek
az én országomban vagyon, szabadon
44 bírjanak. * És a' szent-hely dolgai-
nak építésére, vagy meg-újitására,
költség adatik a' király jövedelmé-
45 ből: * és a' Jerusalem falainak meg-
építésére, és meg-erősitésére körös-
körűl, költség adatik a' király jöve-
delméből, és a' kő-faloknak fel-épí-
tésére Judæában. * Hogy pedig hallá
Jónatas és a' nép e' beszédeket, "nem "Supr.
hívének azoknak, se bé sem fogadák 7. b. 12.
őket: mert meg-emlekezének a' nagy
gonoságról, mellyet chelekedett va-
la Israëlben, és igen nyomorgatta
47 vala őket. * És kedvek lőn Sándor-
hoz, mert ő vólt nékik a' békeség
beszédinek első kezdője, és segétséget
48 adának néki minden időben. * És
Sándor király nagy hadat gyűjte,
és el-indítá a' tábort Demeter-ellen.
49 * És meg-harczola a' két király, és
meg-futaték a' Demeter hada, és
kergeté őtet Sándor, és reájok üte.
* És igen meg-süllyesődék a' harcz,
míg nem el-nyugovék a' Nap: és
el-eséc Demeter az napon. * És kö-
veteket küldé Sándor Ptolomæus-
hoz az Egyiptus királyához ez igék-
szerént, mondván: * MIVELHOGY
visszsza-tértem az én országomba, és
bé-ültem az atyáim székébe, és el-
foglaltam a' fejedelemséget, és meg-
rontottam Demetert, és birtokomba
vőttem a' mi tartományunkat, * és
meg-harczoltam vele, és meg-ron-
tatott ő, és az ő tábora, mi-tőlünk;
és bé-ültünk az ő országa szé-
kébe: * és most szerezzünk egy-más-
sal barátságot: és add nékem a' te
leányodat feleségül, és én a' te vő
lészek, és adok néked, és néki-is,
55 hozzád illendő ajándékokat. * És
meg-felele Ptolomæus király, mond-
ván: BÓLDOG az a' nap, a' mel-
lyen visszsza-tértél az atyáid földé-
be, és bé-ültél az ő országok szé-
56 kébe. * És most azt chelekeszem né-
ked a' mit irtál: de jöj elömbe Pto-
lemáisba, hogy lássuk egy-mást, és
jegybe adom néked a' leányomat a'
57 mint mondottad. * És ki-méne Pto-
lomæus Egyiptusból, ő, és Kleópa-
tra az ő leánya, és Ptolemáisba jöve a'
száz hatvan-kettődik esztendőben.
58 * És eleibe-méne Sándor király, és

néki adá Kleopatrát az ő leányát:
és menyegzőt szerze néki Ptolemáisban, mint a' királyok, nagy dicső-
séggel. * És íra Sándor király Jona- 59
tásnak, hogy eleibe-jőne néki. * És el- 60
indúla dicsőséggel Ptolemáisba, és
eleikbe-méne ott a'két királynak, és
sok ezüstöt ada nékik, és aranyat, és
ajándékokat: és kedvet találá előttök.
* És egybe-gyűlének ő-ellene a' dög- 61
leletes férfiak Izraëlből, a'hamis fér-
fiak, panaszolkodván ő-ellene: és
nem halgatá-meg őket a'király. * És 62
meg-parancholá hogy le-vetnék Jo-
natásról az ő ruháit, és bársonyba öl-
töztetnék őtet: és úgy chelekedének.
És melléje ülteté őtet a'király. * És 63
monda az ő fejedelmeinek: Menny-
tek-ki véle a'város közepire, és hir-
dessétek-meg, hogy senki ellene ne
panaszolkodgyék semmi-némű do-
log-felől, és senki őtet ne búsíttsa
semmi szám-vétellel. * És lőn, hogy 64
meg-láták a'kik írégylik vala az ő di-
chőségét, melly ki-hirdertetik vala, F
hogy bársonyban vólna öltözve, el-
futának minnyájan: * és fel-ma- 65
gasztalá őtet a'király, és bé-írá őtet
az ő fő baráti-közzé, és hadnaggyá
tévé őtet, és részessvé a'fejedelemség-
ben. * És visszatére Jónatas Jeru- 66
salembe békeséggel, és örömmel. * A' 67
száz hatvan-ötödik esztendőben, el-
jőve Demeter a' Demeter fia Krétá-
ból az ő attyainak földébe. * És 68
meg-hallá Sándor király, és igen
meg-szomorodék, és visszatére
Antiokiába. * És Demeter király had- 69
naggyá tévé Apolloniust a' Czelesy-
riai tiszt-tartót: és nagy hadat gyűj-
te, és Jamniához jőve: és Jonatáshoz
a' Fő-paphoz küldé, * mondván: Te 70
egyedül állasz-ellenünk: én pedig
nevetséggé lőttem, és gyalázattá, az-
ért hogy te hatalmasságot chelekeszel
ellenünk a'hegyeken. * Most azért 71
ha bízol erődben, jőj-alá hozzánk a'
mezőre, és állyunk szembe ott egy-
mással: mert én-velem vagyon a'
hadaknak ereje. * Kérdezd-meg, és ta- 72
núld-meg ki vagyok én, és a'többi, a'
kik segétségül vannak velem, a'kik
azt-is mondgyák, hogy meg nem ál-
hat a'tí lábatok mi-előttünk, mert
kétszer futamodtak-meg az atyáid
az ő földökben: * és most mi-képpen 73
szenvedheted-el a'lovagot és az il-
lyen nagy hadat a'mezőben, a'hol
ninch kő, sem kő-szikla, sem el-futás-
ra-valo hely? * Hogy meg-halla pedig 74
Jónatas az Apollónius beszédit, fel-
indúlá szívében: és választa tíz-ezer
férfiat, és ki-méne Jerusalemből, és
eleibe-jőve néki Simon az ő attyafia
segétségre: * és a'tábort Joppéhez 75
szállíták, és el-rekeszté őtet a'váras-
tól (mert az Apollónius őrizete Jop-
péban vala) és ostromlá azt. * És meg- 76
réműlvén a'kik a'várasban valának,
fel-nyiták néki, és el-foglalá Jónatas
Joppét. * És meg-hallá Apollónius, 77
és el-indíta három-ezer lovagot, és G
nagy hadat. * És el-méne Azótus- 78
ba mint-ha útra menne, és min-
gyárt ki-szálla a'mezőre, azért hogy
sok lovasa vala, és azokban bízik va-
la. És utánna indúla Jónatas Azó- 79
tusba, és meg-harczolának. * És ha-
gyott vala Apollónius a'táborban
ezer lovast kátul titkon ő-utánnok. 80
* És meg-érté Jónatas hogy les va-
gyon ő-utánna, és környűl-vévék
az ő táborát, és nyilakat lövöldözé-
nek a'népre reggeltől-fogva estvéig. 81
* A'nép pedig úgy áll vala, a'mint pa-
rancholta vala Jónatas: és meg-fá-
radának amazoknak lovai. * És ki- 82
terjeszté Simon az ő hadát, és bocsá-
tá a'gyalog choport-ellen: mert a'lo-
vasok meg-fáradtak vala: és meg-
rontatának tőle, és meg-futamának. 83
* És a'kik el-széllyedtek a' mezőn,
Azótusba szaladának, és bé-menének
Bet-dágonhoz az ő bálványok-
hoz, hogy ott meg-szabadítanák ma-
gokat. * Es fel-gyújtá Jónatas Azótust, 84
és a'városokat, a'mellyek annak kör-
nyékébe valának, és el-vivé azoknak
prédáit, és a'Dágon templomát: és
minnyájokat, a'kik abba futottak,
meg-égeté tűzzel. * És valának a'kik 85
el-húllottak vala a'fegyver-miatt,
azokkal a'kik meg-égtek, közel
nyólcz-ezer férfiak. * És el-indítá 86
Jónatas onnét a'tábort, és szállítá azt
Askalonhoz: és ki-menének eleikbe
a'várasból nagy dichőséggel. * És 87
meg-téré Jónatas Jerusalembe az ő-
véivel, sok prédájok lévén. * És 88
lőn: hogy meg-hallá Sándor ki-
rály e' beszédeket, annál-is inkább
meg akará dichőíteni Jonatást. * És 89
küldé néki egy arany boglárt, a'mi-
neműt szoktak vala adni a'király ro-
koninak. És néki adá Akkaront, és
annak minden határit, örökségül.

XI. Rész.

ÉS az Egyiptus királya hadat gyűjte, mint a' főveny melly a' tenger széli-mellett vagyon, és sok hajókat: és igyekezik	1	A	rály a' hadat, és eleibe-méne erős
			16 kézzel, és meg-futamtatá őtet. * És el-futa Sándor Arabiába, hogy ott meg-óltalmaztatnék: Ptolomæus ki-
vala el-foglalni a' Sándor országát, chalárdsággal, és azt az ő országához adni. * És ki-méne Syriába bé-	2		17 rály pedig fel-magasztaltaték. * És az Arabiai Zabdiel fejét vévé Sán-
			18 dornak, és Ptolomæusnak küldé. * És Ptolomæus király meg-hala harmad
keséges igékkel, és meg-nyiták néki a' városokat, és eleibe menének: mert meg-parancholta vala Sándor király hogy eleibe mennének, mi-			napra: és a' kik az erősségekben valának, el-veszének azok-miá a' kik a'
			19 táborban valának. * És országla Demeter a' száz hatvan-hetedik esz-
velhogy ő ipája vala. * Mikor pedig a' városba bé-mégyen vala Ptolomæus, őrizö vitézeket helyheztet vala mindenik városba. * És	3		20 tendőben. * Az napokban össze-gyűjté Jónatas azokat a' kik Judæában valának, hogy meg-vennék a' várat, a'
			melly Jerusalemben vagyon: és az-
hogy el-közelgete Azótushoz, megmutaták néki az Dágonnak tűzzel fel-gyújtatott templomát, és Azótust 's annak több romlását, és az el-	4		21 ellen sok hadi szerszámokat chinálának. * És el-menének némelyek a' kik gyűlölik vala a' magok nemzetségét, hamis férfiak, Demeter király-
hányott testeket, és azokból-való halmokat, a' kik meg-öletettek vala a' hadban, mellyeket az út-mellett raktak vala. * És meg beszéllék a'	5		22 hoz, és hírré-tévék néki hogy Jónatas meg-szállotta a' várat. * És hogy meg-hallá, meg-haraguvék: és mingyárt Ptolemáishoz jöve, és íra Jo-
			natásnak hogy meg ne szállaná a' vá-
király nak hogy azokat Jónatas cselekedte, hogy irégységet szerezné-			23 rat, hanem eleibe menne beszélgetésre sietséggel. * Hogy pedig meg-
nek néki: és halgata a' király. * És eleibe méne Jónatas a' királynak Joppéba dicsőséggel, és egy-mást	6	C	hallá Jónatas, meg-hagyá hogy meg- szállanak: és választa az Israël vé-
			neki-közzül, és a' papok-közzül, és ve-
köszönték, és ott hálának. * És elméne Jónatas a' királlyal a' folyóvízig, melly Eleuterus-nak neveztetik: és viszsza-téré Jerusalembe.	7		24 szedelemre veté magát. * És vőn aranyat, és ezüstöt, és ruházatot, és
			sok egyéb ajándékokat, és a' király-
			hoz méne Ptolemáisba, és kedvet
* Ptolomæus király pedig el-foglalá a' városok birodalmát a' tengeri Seleucziá-ig, és Sándor-ellen gonosz	8		25 találá nála. * És panaszolkodnak vala ellene némelly hamisak az ő nem-
			26 zetségéből. * És úgy chelekedék a'
tanátsokat gondol vala. * És követeket küldé Demeterhez, mondván:	9		király véle, a' mint chelekedtek vala véle a' kik ő-előtte voltak: és fel-ma-
Jöj-el, szerezzünk közöttünk szö-		B	gasztalá őtet minden ő baráti-előtt,
vetséget, és néked adom az én leányomat, melly Sándornál vagyon, és az atyád országában országlasz. *	10		27 * és néki adá a' Papi-fejedelemséget, és valami drágalátos dolgai voltak
			az-előtt, és őtet fő barátyává té-
mert bánom hogy néki adtam a' leányomat: mert meg akart engem ölni. * És szidalmazá őtet, azért hogy	11		28 vé. * És azt kéré Jónatas a' király-
			tól, hogy szabadossá tenné Judæát,
			és a' három fejedelemséget, és Sa-
meg-kívánta vala az ő országát. * És	12		máriát, és annak határit: és há-
el-vévé a' leányát, és azt Demeternek adá, és el-idegenedék Sándortól, és			rom-száz talentomot igére néki.
			29 * És meg-engedé a' király: és leve-
ki-jelenének az ő ellenkezési. * És bé-méne Ptolomæus Antiokiába, és	13		let íra Jonatásnak mind ezekről, ezt
			30 foglalván magába: * Demeter
két koronát tőn a' maga fejére, az Egyiptusét 's az Asiáét. * Sándor	14		király Jonatásnak az ő attyafiának,
			és az Zidók nemzetségének, köszö-
király pedig Czilicziában vala az időkben: mert pártolkodnak vala a'			31 netit. * A' levélnek mását mel-
			lyet felőletek írtunk Lasthenesnek a'
kik azokban a' helyekben valának. * És meg-hallá Sándor, és hadba mé-	15	32	mi atyánknak, tí-hozzátok küldöttük hogy tudtotokra lenne: * De-
ne ellene: és ki-vivé Ptolomæus ki-			meter király az ő attyának Lasthe-

nesnek köszönetit. * El-végeztük, 33
hogy a'Zidók nemzetségével a'mi
barátinkal, és a'kik meg-tartyák a'
mellyek igazak mi-nálunk, jót chele-
kedgyünk, az ö kegyességekért, mel-
lyel hozzánk vannak. * Rendellyük 34 45
azért nékik Judæának minden határit, és a'három váraſt, Lydát, és Ra-
matát, mellyek Judæához adattak
Samariából, és azoknak minden ha-
tárit, hogy mind azoknak szákaſzszák 46
a'kik áldoznak Jeruſalemben, azok-
ért a'mellyeket tőlök az-előtt vészen
vala a'király minden eſztendőben,
és a'földnek 's a'fáknak gyümölchi-
ért. * Egyebeket-is mellyek hozzánk 48
tartóztak a'dézmákból és az adók-
ból, ez időtől-fogva meg-engedd-
gyük nékik: és a'só-aknákat, és a'
koronákat mellyek nékünk hozat-
tatnak vala, * mind oda engedgyük 35
nékik: és ſemmi ezek-közzül fel
nem bomol moſtantól-fogva és min-
den időben. * Moſt azért ſzerezteſ- 36
ſétek ezeknek mását, és adattaſsék
Jonatáſnak, és a'ſzent hegyen ne-
vezetes helyre tétetſsék. * És látván 37 50
Demeter király hogy meg-chende-
ſedett a'föld az ö ſzine-előtt, és ſem-
mi ellene nem áll, el-bochátá az ö
egéſz hadát, mindenikét az ö helyé-
re, az idegen hadtól meg-válva, mel-
lyet a'Pogányok ſzigetiből gyüjtött
vala: és ellenſégi lőnek néki az at-
tyainak minden hadai. * Vala pe- 38 51
dig egy-neminémü Tríſon, a'ki a'
Sándor részére vólt az-előtt: és lá-
tá hogy az egéſz had zúgolódik vala
Demeter-ellen, és az Arabiai Emal-
kuelhez méne, a'ki Antiokuſt a'Sán-
dor fiát neveli vala: * és mellette fo- 39
rog vala, hogy néki adná őtet, hogy
országlana az ö attya-helyett: és
hírré tévé néki minémü nagy dolgo-
kat chelekedett Demeter, és az ö
ſereginek ellene-valo ellenkezéſit.
És ott ſok napokig marada. * És 40
Jónatas el-küldé Demeter király-
hoz, hogy ki-vetné azokat a'kik a'
várban valának Jeruſalemben, és a' 41
kik az óltalom helyekben valának:
mert hadakoznak vala Iſraël-ellen.
* És Demeter Jonatáshoz küldé, 42
mondván: Nem chak ezeket chelek-
eſzem veled, és a'te nemzetſégeddel;
de dichőſséggel meg-is híresítlek té-
ged, és a'te nemzetſégedet, mikor al-
kolmatos léſzen. * Moſt azért jól che- 43
lekeſzel, ha az én ſegétſégemre férfia-
kat küldeſz: mert minden hadam el-
ment. * És Jónatas három-ezer erős 44
férfiakat küldé néki Antiokiába: és
a'királyhoz jutának, és örüle a'ki-
rály az ö jöveteleken. * És egybe- 45
gyülének a'váras-béliek, száz húsz-
ezer férfiak, és meg akarják vala
ölni a'királyt. * És a'király az udvar- 46
ba ſzalada: és el-foglalák a'váras-
béliek a'váras útait, és hadakozni
kezdének. * És a'király a'Zidókat 47
hívá ſegétſégül, és minnyájan eg-
gyütt hozzája gyülének, és el-ſzél-
lyedének minnyájan a'váraſon: * és 48
meg-ölének azon a'napon ſzáz-ezer
embert, és fel-gyújták a'váraſt, és
ſok prédákat kapdoſának az napon,
és meg-ſzabadíták a'királyt. * És 49
láták a'váras-béliek, hogy a'Zidók
el-foglalták vólna a'váraſt a'mint
akarták: és meg-erőtelenülének el-
méjekben, és kiáltának a'királyhoz
könyörgéſekkel, mondván: * Add- 50
bé kezeidet, és ſzűnnyenek-meg a'
Zidók mi-ellenünk 's a'váras-ellen
hadakozni. * És el-hányák az ö fegy- 51
verőket, és békeſéget ſzerzének, és
meg-dichőſíttetének a'Zidók a'ki-
rály ſzine-előtt, és minnyájok-előtt
a'kik az ö országában valának, és
nevezeteſek lőnek az országban: és
viſzſza-térének Jeruſalembe ſok pré-
dájok léven. * És bé-üle Deme- 52
ter király az ö országa ſzékébe, és
meg-chendeſedék a'föld az ö ſzine-
előtt. * És meg-hazudá mind a'mi- 53
ket mondott vala, és el-idegenedék
Jonatáſtól, és nem fizete néki a'jó-
tétemények-ſzerént mellyeket véle
chelekedett vala, és igen háborgat-
tya vala őtet. * Ezek-után pedig 54
viſzſza-jöve Tríſon, és Antiokus az
ifiü gyermek ö-véle, és országla, és
koronát tőn-fel magának. * És 55
hozzája gyülének minden hadak,
mellyeket el-ſzéllyeſztett vala De-
meter, és hadakozának ö-ellene: és
meg-futamék, és hátat ada. * És el- 56
fogá Tríſon a'vadakat, és el-foglalá
Antiokiát: * és íra az ifiü Antiokus 57
Jonatáſnak, mondván: Néked rende-
lem a'papſágot, és téged rendellek
fejedelemmé a'négy váraſon, hogy
a'király baráti-közzül légy, * és kül- 58
de néki arany edényeket a'ſzolgá-
lathoz, és hatalmat ada néki hogy
aranyból innék, és bárſonyban járna,

és arany boglárt viselne: * és Simont 59
az ő attyafiát hadnaggyá rendelé Tyrusnak határitól-fogva Egyiptus ha- 1
tári-ig. * És ki-méne Jónatas, és el- 60 A
járá a' folyó-vízen túl-valo váraſokat: és hozzája gyülekezék Syriának
minden hada ſegétſégre, és Aſkalonba méne, és eleibe jövének tiſzteſsé- 2
geſſen a' várasból. * És onnét Gázába méne: és bé-rekeſzték magokat 61 3
a' kik Gázában valának: és meg-ſzállá azt, és fel-gyújtá a' mik a' váras-
környűl valának, és fel-dúlá azokat.
* És könyörgének a' Gázaïak Jóna- 62
tásnak, és kezet foga vélek: és el-vivé az ő fiokat zálogúl, és el-küldé 4
azokat Jeruſalembe: és el-járá a' tar- G
tományt Damaſkuſ-ig. * És meg-halá 63 5
lá Jónatas hogy pártot ütöttek a' Demeter fejedelmi Kádesben, melly Ga- 6
lilæában vagyon, nagy haddal, ki
akarván őtet vetni az országnak
gond-viſeléſéből: * és eleikbe méné: 64 7
az attyafiát pedig Simont a' tartományban hagyá. * És ki-ſzálla Si- 65
mon Bet-ſurához, és vítattya vala azt B
ſok napokig, és bé-rekeſzté őket. * És 66
kivánák az ő kezeit fogni, és bé-
adá nékik: és ki-veté őket onnét, és meg-vévé a' váraſt, és ab- 8
ba óltalmazó népet helyheztete.
* És Jónatas's az ő tábora a' Geneſar 67
vizéhez ſzállának, és virratta-előtt
az Aſor mezején lőnek. * és ímé az 68
idegen nemzetſégek tábora eleikbe- 10
jö vala a' mezőn, és leſeket veténekk
néki a' hegyeken: ő pedig arczal méne reájok. * A' leſ-béliek pedig fel- 69
kelének az ő helyekből, és meg-
harczolának. * És meg-futamának 70
minnyájan a' kik a' Jónatas réſzére 11
valának, és ſenki meg nem marada
közzülök, hanem chak Matatías az
Abſolómi fia, és Júdas a' Kalfi fia, a'
had ſeregének fejedelme. * És meg- 71
ſzaggatá Jónatas ruháit, és földe-
tőn a' fejére, és imádkozék. * És viſz- 72
ſza-téré Jónatas azokra harczolni, 12
és meg-futamtatá őket, és meg-ví- 13
vának. * És láták a' kik futnak vala az 73
ő réſzéről, és viſzſza-jövének hozzája, és kergetik vala ő-véle mind azokat Kádeſig az ő táborokig, és ſzin-
tén oda jutának. * és el-húllának 74
az idegen nemzetſégek-közzül az
napon három-ezer férfiak: és
meg-téré Jónatas Jeru-
ſalembe.

XII. Rész.

És látá Jónatas hogy az idő ſegéti őtet, és férfiakat válogata, és el-küldé őket Romába, hogy meg-erősítené és meg-újítaná vélek a' barátſágot: * és a' Spartaïakhoz-is, és egyéb helyekre-is leveleket küldé azon-formán. * És el-menének Romába, és bé-menének az tanátſ-házba, és mondának: Jónatas a' Fő-pap, és a' Zidók nemzetſége küldöttek minket, hogy meg-újítanók a' barátſágot, és a' társaſágot az előbbi-ſzerént. * És levelet adának nékik minden helyekſzerént, hogy el-kéſérnék őket a' Júda földére békeſséggel. * És ez a' levélnek mássa, mellyet Jónatas írt a' Spartaïaknak: * Jónatas a' Fő-pap, és a' népnek vénei, és a' papok, és a' Zidóknak több népe, a' Spartai atyafiaknak köſzöneteket. * Már régen levél küldetett vólt Onías Főpaphoz Ariuſtól, a' ki nálatok orſzáglott, hogy atyánk-fiai vattok, mint az ide-alá meg-íratott írás tartya.
* És bé-fogadta Onías a' férfiat, a' ki küldetett vólt, tiſzteſséggel: és elvőtte a' levelet, melly a' társaſág és a' barátſág-felől vólt. * Mi, noha azok-közzül ſemmi-nélkül nem ſzükölködnénk, vígaſztaláſunk lévén a' ſzent könyvekben, mellyek a' mi kezeinkben vannak; * mindazáltal hozzátok akartunk küldeni, hogy meg-újítanók az atyafiuſágot, és a' barátſágot, hogy valami-képpen el ne idegenüllünk tőletek: mert ſok idő múlt-el, attól-fogva hogy hozzánk küldöttetek. * Mi azért minden időben ſzűntelen az innep-napokon, és a' többeken-is a' mint ſzükſég, meg-emlekezünk rólatok az áldozatokban a' mellyeket téſzünk, és a' rend-tartáſokban, a' mint mélto és illik az atyafiakról meg-emlekezni. * Örülünk azért a' ti dichőſégteken. * Minket pedig környűl-vöttek a' ſok háboruſágok, és a' ſok hadak, és a' királyok hadakoztak ellenünk, a' kik környűlünk vannak. * Nem akartunk azért titeket búſítani, ſem a' több társainkat és barátinkat, e' hadakban. * mert ſegétſégünk vólt az égből, és mi meg-ſzabadíttattunk, és a' mi ellenſéginek megaláztattak. * Válaſztottuk azért

h. Mach. II. 12.

Numé-

Numéniust az Antíokus fiát, és Antípatert az Iáson fiát, és el-küldöttük a' Romaïakhoz hogy meg-újítanók vélek a' barátságot 's az elébbi társaságot. * Meg-parancholtuk azért nékik hogy el-mennyenek hozzátok-is, és köszöntsenek titeket: és meg-adgyák néktek a' mi atyafiuságunknak meg-újításáról-valo levelünket. * És most jól chelekeszitek ha meg-felel tek nékünk ezekre. * És ez a' levélnek mása, mellyet Oniásnak küldött vala: * Arius a' Spartaïak királya, Oniásnak a' Fő-papnak köszönetit. * Fel-találtatott az irásban a' Spartaïak és Zidók-felől hogy atyafiak, és hogy az Abrahám nemzetségéből-valók. * És most-attól-fogva hogy ezeket meg-értettük, jól chelekeszitek hogy irtok nékünk a' ti békeségtekről. * De mi-is irtunk néktek: A' mi barmaink, és a' mi örökségink, tiétek; és a' tiétek, mienk: meg-parancholtuk azért hogy ezeket hirré tegyék néktek. * És meg-hallá Jónatas, hogy viszszajöttek a' Demeter fejedelmi sokkal nagyobb haddal hogy-sem mint azelőtt, hogy ellene hadakoznának. * és ki-indúla Jerusalemből, és eleikbe-méne az Amatites tartományba: mert nem engedett vala nékik időt hogy bé-jőnének az ő tartományába. * És kimeket küldé az ő táborokba: és meg-térvén hirré tévék hogy azt végezték hogy éjjel üssönek reájok. * Mikor pedig el-nyúgott vólna a' Nap, meg-parancholá Jónatas az övéinek hogy vígyáznának, és fegyverekben készek lennének a' harczra egész éjjel, és őrizőket helyheztete a' tábor-körül. * És meg-hallák az ellenségek hogy készen vagyon Jónatas az övéivel a' harczra: és meg-félemlének, és megijedének szívökben: és tüzeket gyújtának az ő táborokban. * Jónatas pedig, és a' kik véle valának, nem vévék eszekbe reggelig: láttyák vala pedig az égő tüzeket: * és utánnok indúla Jónatas, és el nem éré őket: mert által-mentek vala az Eleuterus folyó-vizén. * És el-téré Jónatas az Arabiaïakhoz, a' kik Zabadæusoknak hivattatnak, és megveré őket, és el-vivé azoknak prédájokat. * És el-indúla, és Damaskusba méne, és el-járá mind azt a' tartományt. * Simon pedig ki-méne, és Askalonig jöve, és a' közel-valo erősségekbe: és el-téré Joppéba, és el-
34 foglalá azt * (mert meg-hallá hogy az erősséget kézbe akarnák adni a' Demeter pártyainak) és őrzőket helyheztete oda, hogy meg-őrizné azt. * És meg-téré Jónatas, és
35 egybe-hivá a' népnek véneit, és tanátskozék ő-vélek hogy erősségeket
36 épitene Judæában, * és kő-falokat épitene Jerusalemben, és nagy töltést emelne a' vár's a' város-között, hogy el-választaná azt a' váraſtól, hogy az külön lenne, és se ne vegyenek, se el ne adgyanak. * És egybe-gyűlének, hogy meg-épitenék a' várast: és le-dőle a' kő-fal, melly a' pataknál vala Nap-kelet-felől, és
38 meg-chinálá azt, melly Kafetetá-nak hivattatik: * és Simon meg-épité Adiadát Sefelában, és meg-erősité azt, és fel-tévé a' kapukat és a' zárokat. * És mikor el-gondolta vólna
39 F Trífon hogy Asiában országlana, és
40 fel-venné a' koronát, és kezét Antíokus királyra nyújtaná: * félvén hogy talám meg nem engedné néki Jónatas, hanem ellene hadakoznék, megakarja vala fogni őtet, és meg-ölni. És
41 fel-kelvén Bet-sánba méne. * És kiméne Jónatas ő-eleibe negyven-ezer válogatott férfiakkal a' harczra, és
42 Bet-sánba juta. * És látá Trífon hogy Jónatas nagy haddal jő, féle-
43 reá kezét ki-nyújtani. * és tiszteséggel fogadá őtet, és őtet minden barátinak ajánlá, és ajándékokat ada néki: és meg-parancholá az ő hadainak, hogy úgy engednének néki
44 mint magának. * És monda Jonatásnak: Miért fáraszottad az egész népet, holott nékünk ninchen ha-
45 dunk? * És most küld-viszsza őket házokhoz: válaszsz pedig magadnak kevés férfiakat, a' kik veled légyenek, és jöj-el velem Ptolemáisba, és néked adom azt, és a' több erősségeket, és a' hadat, és mind a' tiszttartókat, és meg-térvén el-megyek:
46 mert azért jöttem. * És hűn néki, és úgy chelekedék a' mint mondá: és el-bochátá a' hadat, és el-menének a' Júda földébe. * Meg-maraszta
47 E pedig magával három-ezer férfiat: kik-közzül viszsza-küldé Galilæába két-ezeret, ezeren pedig el-menének véle. * Hogy pedig bé-méne
48 G Jónatas Ptolemáisba, bé-zárlák

1. Mach. 12.

a' város

a'váras kapuit, a'Ptolemáisiak : és meg-fogák őtet: és minnyájokat, a' kik véle bé-mentek vala, fegyverrel ölék-meg. * És Trífon hadat és lovasokat küldé Galilæába, és a'nagy mezőre, hogy el-veszténeék Jónatásnak minden társait. * Azok pedig mikor értették vólna hogy meg-fogattatott Jónatas, és el-veszett, és minnyájan a'kik véle vóltak, ínték egymást, és ki-menének készen a'harczra. * És látván azok, a'kik kergették vala, hogy életekbē jár a'dolog, viszsza-térének: * ezek pedig minnyájan békeséggel jövének Júda-földébe. És igen siratá Jónatást, és azokat a'kik ő-véle vóltak: és síra Israël nagy sírással. * És igyekeznek vala minden nemzetségek, a'kik ő-környülők valának, őket meg-rontani. mert azt mondák: * Ninch fejedelmek, és segétőjök: most azért győzzük-meg őket, és veszessük-el az emberek-közzül az ő emlekezeteket.

XIII. Rész.

ÉS meg-hallá Simon, hogy Trífon számos hadat gyűjtött, hogy a'Júda földébe jőne, és meg-rontaná azt. * Látván hogy rettegésben vagyon a'nép, és félelemben, fel-méne Jerusalembe, és egybe-gyűjté a'népet: * és intvén monda: Tí tudgyátok, melly nagy harczokat chelekedtünk, én, és az én atyámfiai, és az én atyám háza a'törvényekért, és a'szent-helyért, és minémű nyomoruságokat láttunk: * ezeknek kedvéért veszték-el minden atyámfiai Israëlért, és én egyedül maradtam. * És most ne történnyék nékem hogy kedvezzek az én lelkemnek semmi-némű háboruságos időben: mert nem vagyok jobb az atyámfiainál. * Boszszút-állok azért az én nemzetségemért, és a'szentségekért, a'magzatinkért-is, és a'feleséginkért: mert egybe-gyűltek minden nemzetségek hogy meg-rontsanak bennünket ellenkezésnek-okáért. * És felgerjede az egész népnek lelke hogy e'beszédeket hallá: * és felelének nagy szóval, mondván: Te vagy a'mí hadnagyunk Judásnak és Jonatásnak a'te atyád-fiainak-helyette: * viseld a'mí hadunkat: és mind, a'miket módasz nékünk, meg-chelekeszszük. * És egybe-gyűjtvén minden hadakozó férfiakat, sieté el-végezni minden kő-falait Jerusalemnek, és meg-erősíté azt kőrös-körül. * És el-küldé Jonaránt az Absalómi fiát, és ő-véle új hadat, Joppéba; és ki-vetvén azokat, a'kik abban valának, ő ott marada. * És el-indúla Trífon Ptolemáistól nagy haddal, hogy a'Júda földére jőne, és Jónatas ő-véle őrizet-alatt. * Simon pedig ki-szálla Addushoz a'mező-ellenébe. * És hogy megérté Trífon, hogy Simon az attyaha támadott Jónatas helyébe; és hogy meg akarna véle harczolni, követeket küldé hozzája, * mondván: A' pénzért, mellyel tartozik vala az ő-tséd Jónatas a'király számára, a'tiszteként a'mellyeket viselt, tartoztattuk-meg őtet. * És most küldgy száz talentom ezüstöt, és az ő két fiát zálogúl, hogy el-bocháttatván el ne szökjék tőlünk, és viszsza-bocháttuk őtet. * És meg-érté Simon hogy chalárdsággal szóllana véle, mindazáltal meg-hagyá hogy oda adnák a'pénzt, és a'gyermekeket: hogy nagy gyűlöllségbe ne esnék az Israël népénél, ki azt mondaná: * Mivelhogy el nem küldötte néki a'pénzt, és a'gyermekeket, azért veszett-el. * És el-küldé a' gyermekeket, és a'száz talentomot: és hazuda, és nem bochátá-el Jonatást. * És ezek-után bé-jöve Trífon a tartományba, hogy meg-rontaná azt: és az útra kerülének melly Adorba viszen: és Simon, és az ő tábora, eleikbe-szálla vala minden helyre valahová mennek vala. * A'kik pedig a'várban valának, követeket küldének Trífonhoz, hogy sietne a'puszták által-jöni, és élést küldene nékik. * És el-készíté Trífon minden lovagját, hogy el-jőne azon éjjel: vala pedig igen nagy hó, és nem jöve Gálaaditimba. * És mikor el-közelgetett vólna Baskamánhoz, meg-ölé ott Jonatást és annak fiait. * És meg-téve Trífon, és elméne az ő földébe. * És el-küldé Simon, és el-viteté Jonatásnak az öttsének chontyait, és el-temeté azokat Módinban az ő attyainak váraságban. * És siratá őtet az egész Israël nagy sirással, és gyászolák őtet sok napokig. * És építe Simon az attya és attyafiai koporsóján magas láttatos épületet, faragott kőből elől és hátúl: * És hét oszlopot állata, eggyiket a'másik-ellenébe az attyának

's az annyának, és a'négy attyafiainak: * és ezek-kőrűl nagy oſzlopokat helyheztete; és az oſzlopokra fegyvereket, őrök emlekezetre; és a' ſegyverek-mellett ki-faragott hajókat, mellyek a'tengerē mindē evezőktől láttatnának. * ez a'koporsò, mellyet Módinban chinált, mind e'napiglan. * Trifon pedig mikor úton vólna az ifiu Antiokus királlyal, chalárdſággal meg-ölé őtet. * És orſzágla helyette, és fel-tévé magának az Aſia koronáját, és nagy chapáſt tőn a'földőn. * És meg-épité Simon a'Judæa erőſségit, meg-erősítvén azokat magas tornyokkal, és nagy kő-falokkal, és kapukkal, és zárokkal: és éléſt rakata az erőſségekbe. * És Simon férfiakat válaſzta, és el-küldé Demeter királyhoz, hogy ſzabadſágot adna a'tartománynak: mert Trifonnak minden chelekedeti kóborlásſal lőttek vala. * És Demeter király ez ígékre meg-felele néki, és illyen levelet íra: * DEMETER király Simonnak a'Fő-papnak, és a'királyok barátyának, és a'véneknek és a'Zidók nemzetſégének, köſzőnetit. * Az arany koronát, és a'függőt, a'mellyet küldőttetek, el-vőttük: és kéſzek vagyunk nagy békeſéget ſzerzeni veletek, és írni a'király tiſzt-tartóinak, hogy meg-engedgyék néktek a' mit meg-engedtünk. * Mert valamiket rendeltünk, néktek nyilván vannak. Az erőſségek, mellyeket épitettetek, tieitek légyenek. * meg-engedgyük a'tudatlanſágokat-is, és e' mái napig-valo vétkeket, és a'koronát a'mellyel tartoztatok: és ha valami más adó-fizetés vólt-is Jeruſalemben, már ne légyen adóban. * És ha valakik közzűletek illendők hogy bé-írattaſsanak a'mieink-közzé, írattaſsanak-bé, és légyen békeſég közöttünk. * A'ſzáz hetvenedik eſztendőben el-vétetek a'Pogányok igája Iſraëlről. * És az Iſraël népe írni kezdé a'táblákat és a'közönſéges végezéſeket, Simonnak a'Fő-papnak, a' nagy hadnagynak, és a'Zidók fejedelmének elsö eſztendejében. * Az napokban Simon Gázához ſzálla, és környűl-vévé azt táborral, és hadi ſzerſzámokat ſzerze, és a'várashoz ſzálla, és meg-ronta egy tornyot, és meg-vévé azt. * És bé-űtének a'kik a'hadi ſzerſzám-mellett valának, a' várasba: és nagy indúlat lőn a'váraſban. * És fel-menének a'kik a'váraſban valának, feleſégekkel és fiokkal a' keritéſre, meg-ſzaggattatott köntősökkel, és kiáltának nagy ſzóval, kérvén Simont hogy kezeit bé-adná nékik, * és mondának: Ne fizeſs nékünk a'mi gonoſságink-ſzerént, hanem a'te kegyelmeſséged-ſzerént. * És meg-engeſzteltetvén Simon, nem hadakozék ellenek: ki-hányá mindazáltal őket a'várasból, és ki-tiſztitá a'házakat a'mellyekben a'bálványok vóltak, és akkor méne-bé abba énekekkel áldván az Urat: * és ki-hányván abból minden tiſztátalanſágot, embereket helyheztete abba a'kik a'törvény-ſzerént chelekednének: és meg-erősíté azt, és magának lakóhelyül chinálá. * A'kik pedig Jeruſalem várában valának, meg-tiltatának ki's bé járni a'mezőre, és venni's el-adni: és igen meg-éhezének, és ſokan közzülök az éhſég-miá el-veſzének. * És kiáltának Simonhoz hogy kezet fogna: és bé-adá nékik: és ki-veté őket onnét, és meg-tiſztitá a'várat a'fertelmeſségektől: * és bé-menének abba a'második hónak huſzon-harmadik napján, a'ſzáz hetven-eggyedik eſztendőben, díchérettel, és palma-fáknak ágaival, és hegedűkkel, és czimbalomokkal, és harſákkal, és díchéretekkel, és énekekkel, mert nagy ellenség rontatott-ki Iſraëlből. * És rendelé hogy minden eſztendőben meg-illenék ez napokat vigaſsággal. * És meg-erősíté a'templom hegyét, melly a'vár-mellett vala, és ott lakék ö, és a'kik véle valának. * És látá Simon Jánoſt a'fiát, hogy erős hadakozò férfiu vólna: és őtet az egéſz-ſeregnek hadnagyává tévé: és Gazariſban lakék.

XIV. Rész.

A'Száz-hetven-kettődik eſztendőbē egybe-gyűjté Demeter király az ö hadát, és el-méne Médiába magának ſegétſéget ſzerzeni, hogy meg-győzné Trífont. * És meg-hallá Arſaczes a'Perſia és Média királya, hogy bément Demeter az ö határiba, és el-küldé eggyet az ö fejedelmi-közzül hogy meg-fogná őtet elevenen, és hozzája hozná őtet. * És el-méne, és meg-veré a'Demeter táborát: és meg-fogá őtet,

és vivé

1. Mach. 13. 14.

és vívé őtet Arsaczeshez, és őrizet-alá adá őtet. * És meg-chendesedék Júdának minden földe Simonnak tellyes napjaiban, és keresi vala az ő nemzetségének javait: és tetszék nékik az ő hatalmassága, és az ő dichősége, minden időben. * És minden ő dichőssége-főlőtt meg-vévé Joppét rév-helynek, és bé-menetelt chinála a'tenger szigetire. * És kiterjesztė az ő nemzetségének határit, és el-foglalá a'tartományt. * És sok rabokat gyűjte, és uralkodék Gazarán, és Bet-surán, és a'váron: és kihányá abból a'tisztátalanságokat, és nem vala a'ki ellene-állana. * És ki-ki békével miveli vala az ő földét: és a'Júda főlde meg-adgya vala az ő gyümőlchit: és a'mezők fái az ő gyümőlchét. * A'vének az útzákon űlnek vala minnyáján, és a'földnek javairól végeznek vala, és az ifiak felőltőznek vala dichősségbe és hadakozò köntősbe. * És a'városoknak éléſt ád vala, és úgy rendelé azokat hogy az erősségnek tár-házi lennének, míglen ki-hirhedék az ő dichősségének neve a'föld végéig. * Békeséget szerze a'földön, és őrűle Israël nagy őrőmmel. * És le-űle ki-ki az ő szőlő-tőve-alatt, és az ő fűge-fája-alatt: és nem vala a'ki őket meg-rettentené. * El-fogya az ellenek-hadakozò a'földön: a'királyok megrontatának azokban a'napokban. * És meg-erősíté az ő népének minden alázatosit, és a'törvényt fel-keresé, és el-veszte minden hamisſat és gonoszt: * a'szent-helyet meg-dichőíté, és meg-sokasítá a'szent-helynek edényit. * És meg-hallák Rómában hogy meg-hólt vólna Jónatas, és a'Spartaïaknál-is: és igē bánkodának. * Hogy pedig meg-hallák hogy Simon az ő bátyja lőtt vólna Fő-pappá ő-helyette, és ő bírná az egész tartományt, és abban-valo városokat; * írának néki réz táblákon, hogy meg-újítanák a' barátságokat és a'társaságot, mellyet Judással és Jonatással az ő attyafiaival szerzettek vala. * És megolvaſtaték a'gyülekőzet-előtt Jerusalembē. És ez a'levélnek mássa, mellyet a'Spartaïak küldőttek: * A'SPARTAÏAK fejedelmi, és a'városok, Simonnak a'Fő-papnak, és a'véneknek, és a'papoknak, és a'Zidók többi népének, a'mi atyánk-fiainak, kőszőnetűnket. * A'követek, a'kik a'mi népünkhöz küldettek, hírt tőttek nékünk a'tidichősségtekről, és tiszteſségtekről, és vígasságtokról: és örűltünk az ő jöveteleken. * És bé-írtuk a'mit mondottak a'nép gyülekőzetiben, imigyen: NUMENIUS az Antiokusnak, és Antipater az Iásonnak fia, a' Zidók követi, hozzánk jőttek, megújítván velünk az előbbi barátságot. * És tetszett a'népnek dichősségesen fogadni a'férfiakat, és az ő beszédeknek mását a'népnek ki-válaſztott könyveibe írni, hogy légyen emlekezetére a'Spartai népnek. Azoknak pedig mását meg-írtuk Simonnak a'Fő-papnak. * Ezek után pedig el-küldé Simon Numeniust Romába, kinél egy nagy arany paizt vala, ezer gira-nyomó, a'vélekvalo társaságnak meg erősítésére. Mikor pedig hallotta vólna a'Romai nép * e'beszédeket, mondának: Mi choda hálá-adással fizessünk-meg Simonnak, és az ő fiainak? * Mert ő helyére állatta az ő attyafiait, és ki-űzte az Israël ellenségit ő-tőlők: és szabadságot rendelének néki, és le-írák azt réz táblákra, és tévék oszlopokra a'Sion hegyén. * És ez a'mássa az írásnak: ELUL havának tizen-nyólczadik napján, a'száz hetven-kettődik esztendőben, harmadik esztendőben Simon Fő-pap-alatt Asaramelben, * a'papoknak, és a'népnek, és a'nemzetség fejedelmének, és a' tartomány véneinek nagy gyülekőzetében, ezek meg jelentették: Mivelhogy gyakorta lőttek harczok a'mi tartományunkbā; * Simon pedig a'Matatias fia, a'Járib fiai-közűl, és az ő attyafiai, veszedelemre adták magokat, és ellenek-állottak az ő nemzetségek ellenségeinek, hogy meg-maradnának az ő szentségek, és a'törvények: és nagy dichősséggel meg-dichőítették az ő nemzetségeket. * És egybe-gyűjtötte Jónatas az ő nemzetségét, és lőt nékik Főpapjokká, és az ő népéhez tétetett. * És el akarták az ő ellenségek tapodni, és meg-rontani az ő tartományokat, és kezőket az ő szent-helyek-ellē ki-nyújtani. * Akkor ellenek-álla Simon, és hadakozék az ő nemzetségéért, és sok pénzt költött, és felfegyverkeztette az ő nemzetségének erős férfiait, és żoldot adott

nékik: * Es meg-erősítette a'Judæa
váraſit, és Bet-ſurát, melly a'Judæa
határibā vala, a'hol az-előtt az ellen-
ſégek fegyveri vóltak: és őrizetre
Zidó férfiakat helyheztetett abba.
* És Joppét meg-erősítette, melly
a'tengernél vala; és Gazarát, melly
Azótus határiban vagyon, melyben
az-előtt az ellenſégek laktak, és Zi-
dókat helyheztetett abba: és valami
alkolmatos vólt azoknak meg-ma-
radáſokra, azokba helyheztette. *
És látá a'nép a'Simon chelekedetit,
és a'dichőſéget, mellyet az ő nemzet-
ſégének akar vala ſzerzeni, és őtet
magok hadnaggyává tévék, és Papi
fejedelemmé; mivelhogy mind eze-
ket ő chelekedte vala, és az igaſsá-
got, és a'hitet meg-tartotta az ő
nemzetſégéhez, és igyekezett min-
den módon fel-magaſztalni az ő né-
pét. * És az ő napjaiban ſzerenchéſ-
ſél előtt az ő kezeivel, hogy ki-űzetné-
nek a'Pogányok az ő tartományok-
ból, és a'kik a'Dávid váraſában vala-
nak Jeruſalemben, a'várban, mely-
ből ki-jőnek vala, és meg-ferteztet-
nek vala mindeneket a'mellyek a'
ſzent-helyek-kőrűl vannak, és nagy
romláſt tésznek vala a'tiſztaſágban:
* és Zidó férfiakat helyheztete ab-
ba a'tartománynak és a'váraſnak ól-
talmára, és fel-magaſztalá a'Jeru-
ſalem kő-falait. * Demeter király-
is néki rendelte a'Fő-papſágot. * E-
zek-ſzerént baráttyává tőtte őtet,
és meg-dichőſítette őtet nagy di-
chőſéggel. * Mert meg-hallá hogy
a'Romaïaktól a'Zidók baráttyoknak,
és társoknak, és attyok-fiainak nevez-
tettek, és hogy dichőſégeſe fogadták
a'Simon követit: * és hogy a'Zidók, és
azoknak papjai meg-eggyeztek azon
hogy ő lenne az ő fejedelmők, és Fő-
papjok örökké, miglen hűv próféta
támadgyon: * és hogy ő légyen had-
naggyok, és hogy gongya lenne a'
ſzent-helyekre, és hogy tiſzt-tartó-
kat rédelne az ő dolgokon, és a'tarto-
mányon, és a'fegyvereken, és az erős-
ségeken: * és gongya légyen néki a'
ſzent-helyekre: és hogy mindenek
tőle halgaſsanak, és az ő nevével írat-
taſsanak minden irások a'tartomány-
ban: és hogy bárſonyba őltőzzék, és
aranyba: * és ne légyen ſzabad ſenki-
nek a'nép-kőzzűl, és a'papok-kőzzűl,
fel-bontani valamit ezekbē, és ellene-

33 mondani azoknak a'miket ő mond,
vagy gyűléſt hirdetni a'tartomány-
ban ő-nála-nélkűl: és bárſonyba ől-
45 tőzni, és arany boglárral élni. * a'ki
pedig ezeken-kivűl chelekeſzik, vagy
fel-bont valamit ezek-kőzzűl, meg-
46 bűntettetik. * És tetſzék az egéſz nép-
nek, hogy Simont rendelnék, és ez
47 igék-ſzerént chelekednének. * És fel-
vévé Simon, és tetſzék néki hogy a'
Fő-papſágot viſelné, és hadnagya
35 's fejedelme lenne a'Zidók nemzetſé-
gének, és a'papoknak, és minnyájok-
48 nak előttők járna. * És azt végezék
hogy ez íraſt réz táblákra írnák, és a-
zokat a'templom tornáczában tiſz-
49 teſséges helyre tennék: * azoknak
máſsát pedig a'tár-házba teńék, hogy
Simonnál és az ő fiainál lenne.

XV. Rész.

1 ÉS levelet kűlde Antiokus ki-
A rály a'Demeter fia a'tenger
ſzigetiből Simonnak a'Zidók
nemzetſége papjának és fejedelmének, és az egéſz nemzetſégnek:
2 * és illyen módon vala írva: Antio-
kus Király Simonnak a'Fő-papnak,
és a'Zidók nemzetſégének, kőſzönet-
3 tit. * Mivelhogy a'dőgleletes ember-
rek el-foglalták a'mi atyáink orſzá-
gát, viſzſza akarom pedig venni az
orſzágot, és azt helybe állatni a'
mint az előtt vólt: és vitézeknek
válogatott ſokáſágát ſzerzettem,
4 és hadakozó hajókat chináltam. *
Által akarok pedig menni a'tarto-
mányon, hogy boſzſzút-állyak azo-
kon, a'kik el-puſztították a'mi tarto-
mányunkat, és a'kik ſok váraſokat
puſztítottak-el az én orſzágomban.
5 * Moſt azért meg-erősítem néked
mind az adókat, a'mellyeket meg-en-
gedtek néked én-előttem minden ki-
rályok, és valami egyéb ajándéko-
6 kat meg-engedtek néked: * és meg-
engedem néked hogy tulajdon-jelű
7 pénzt vereſs a'te tartományodban: *
B Jeruſalem pedig ſzent, és ſzabados lé-
gyen: és minden fegyverek a'mellyek
chinálva vannak, és az erősségek a'
mellyeket épittétél, a'mellyeket
8 bírſz, nálad maradgyanak. * És a'
király ſzámára-valo minden adóſ-
ság, és a'mellyek kövétkezendőben
a'királyé léſznek-is, moſtantól-fog-
va és minden időre meg-engedtetnek
9 néked. * Mikor pedig el-foglallyuk,

a'mi

a'mi országunkat, meg-dichőítűnk téged, és a'te nemzetségedet, és a'templomot nagy dichőséggel, úgy hogy híres légyen a'tí dichőségtek az egész földön. * Száz hetven-negyedik esztendőben ki-indúla Antiokus az ő attyainak földébe, és hozzája gyűlének minden hadak, úgy hogy kevesen maradnának Trifonnal.* Es megkergeté őtet Antiokus király, és Dorába futva szalada a'tenger-mellé. * mert tudgya vala hogy minden gonosz reá szállott, és el-hagyá őtet a' had. * És Antiokus Dóra-mellé szálla száz húsz-ezer hadakozo férfiakkal, és nyólcz-ezer lovasokkal: * és környűl-vévé a'várast, és a'hajók a' tégerről el-érkezének: és ostromlyák vala a'várast a'földről és a'tengerről, és senkit nem hagynak vala bé-menni vagy ki-jőni. * Meg-jőve pedig Numénius, és a'kik véle valának, Roma várasából, nálok lévén a'királyokhoz és tartományokhoz írott levelek, mellyekben ezek valának bé-foglalva: * Lucrius a'Romaïak Polgár-mestere, Ptolomæus királynak kőszönetit. * A'Zidók kőveti jőttek hozzánk a'mí barátink, az előbbi barátságot és társaságot meg-újítani, küldetvén Simontól a'Papi fejedelemtől, és a'Zidók népétől. * Hoztak pedig ezer girányi arany páizátis. * Tetszett azért nékünk, hogy írnánk a'királyoknak, és a'tartományoknak, hogy ne tegyenek kárt nékik, se ne hadakozzanak ellenők, és az ő városok 's tartományok-ellen: és hogy ne adgyanak segétséget az ellenők-hadakozóknak. * Tetszett pedig nékünk hogy el-vennők tőlők a'paizát. * Az-okáért ha valami dőgleletesek az ő tartományokból tí-hozzátok szőktek, adgyátok kézbe azokat Simonnak a'Papi-fejedelemnek, hogy boszszút-állyon azokon az ő törvénye-szerént. * Ugyan ezek íratának-meg Demeter királynak, és Attalusnak, és Ariaratinak, és Arsaczesnek,* és minden tartományoknak: és Lampsakusba, és a'Spartaïaknak, és Délusba, és Mindusba, és Siczionba, és Káriába, és Sámusba, és Pamfiliába, és Lycziába, és Alikarnassusba, és Kóusba, és Sídébe, és Aradóba, és Ródusba, és Faselidába, és Gortínába, és Gnidusba, és Czyprusba, és Czirenébe. * Azoknak pedig mását meg-írák Simonnak a' Papi-fejedelemnek, és a'Zidók népének. * Antiokus király pedig a'tábort Dorához szállítá másodszor, szűntelen ostromolván azt, és hadakozo szerszámokat chinálván: és bé-rekesztė Trifont hogy ki ne jőne: * és Simon két-ezer válogatott férfiakat küldė ő-hozzája segétségre, és ezűstőt, és aranyat, és sok szerszámokat: * és nem akará azokat el-venni, hanem fel-bontá mind a'miket fogadott vala néki az-előtt, és el-idegenedék tőle. * És hozzája küldé Atenóbiust eggyikét a'baráti-kőzzűl, hogy végezne véle, mondván: Tí bírjátok Joppét, és Gazarát, és a'várat melly Jerusalemben vagyon, az én országom váraſit: * azoknak határit el-pusztítottátok, és nagy chapást tőttetek a'földön, és uralkodtatok sok helyeken az én országomban. * Most azért adgyátok kézhez a'városokat, mellyeket el-foglaltatok; és a'helyeknek adóit, a'mellyekben uralkodtatok a'Judæa határi-kivűl. * ha pedig nem, adgyatok azokért őt-száz talentom ezűstőt, és a'pusztaságért, a'mellyet tőttetek, és a'városok adaïért más őt-száz talentomot: ha pedig nem, el-jővűnk, és ellenetek hadakozunk. * És el-jőve Atenóbius a'király barátttya Jerusalembe, és látá a'Simon dichőségét, és az arányban és ezűstben-valo ékesſégét, és nagy készűletit: és el-álmélkodék: és meg-beszélé néki a'Király igéit. * És meg-felele néki Simon, és monda néki: Se a'más földét el nem vőttűk, se a'máſét nem bírjuk: hanem az atyáink őrőkségét, mellyet a'mí ellenségink hamissan bírtak egy-ideig. * Nékünk pedig időnk lévén hozzá, visszza-vészszük az atyáink őrőkségét. * Mert Joppe és Gazara-felől a'mit panaszolkodol, azok nagy chapást chelekesznek vala a'nép-kőzőtt, és a'mí tartományunkban: azokért száz talentomot adunk. És nem felele néki Atenóbius egy igét-is.* Meg-térvén pedig haraggal a'királyhoz, hírré-tévé néki ez igéket, és a'Simon dichőségét, és mind a' miket látott: és meg-haragúvék a' király nagy haraggal. * Trifon pedig el-szalada hajón Ortosiásba. * És a király Czendebæust rendelé tengeri hadnaggyá, és a'gyalogok 's lovagok

vagok hadát néki adá. * És meg-parancholá néki hogy el-indítaná a'tábort Judæa-ellen: és meg-parancholá néki hogy meg-épitené Gedort, és bé-rekesztené a'váras kapuit, és hadakoznék a'nép-ellen. A'király pedig Trifont kergeti vala. * És el-juta Czendebæus Jamniához, és kezdé ingerleni a'kösséget, és Judæát tiporni, és fogságra vinni a'népet, és meg-ölni, és meg-épiteni Gedort. * És lovasokat helyheztete oda, és hadat: hogy ki-menvén el-jargalnák a'Judæa úttyát, a'mint rendelte vala néki a'király.

39 zején valának, és fel-gyújtá azokat tüzzel. És el-húllának amazok-közzül két-ezer férfiak, és viszsza-tére Jú-
11 dæába békeséggel. * És Ptolomæus az Abóbi fia rendeltetett vala hadnaggyá a'Jériko mezején, és sok ezüs-
40 12 te 's aranyá vala. * mert a'Fő-pap
13 veje vala. * És fel-fuvalkodék szivében, és el akará foglalni a'tartományt, és chalárdságot gondol vala
41 Simon-ellen, és a'fiai-ellen, hogy el-
14 veszténé őket. * Simon pedig, el-járván a'városokat, mellyek a'Judæa tar-
C tományában valának, és szorgalmatos gondot viselvén azokra, alá-méne Jerikóba, ő, és Matatías a'fia, és Júdas, a'száz hetven-hetedik esztendőben, a'tizen eggyedik hólnapban: ez
1 A 15 a'Sabat hava. * Es bé-fogadá őket az Abóbi fia az erősségetskébe, melly
2 Dok-nak hívattatik, chalárdsággal, a'mellyet épített: és nagy lakodalmot szerze nékik, és férfiakat rejte ott
16 el. * És mikor meg-részegedett vólna Simon, és a'fiai, fel-kele Ptolomæus az övéivel, és fogák az ő fegyverőket, és bé-menének a'lakodalomba, és meg-ölék őtet, és az ő két fiait, és
3 17 egy-nehány szolgait. * és nagy chalárdságot chelekedék Israëlen, és gonoszszal fizete a'jókért. * És meg-irá
18 ezeket Ptolomæus, és el-küldé a'királynak, hogy néki hadat küldene segétségre, és kézbe adná a'tartományt,
4 19 és azoknak várasit, és adóit. * És más rend-bélieket küldé Gazarába, hogy el-veszténék Jánost: és az ezeredeseknek levelet küld, hogy hozzája jönének, és ezüstot 's aranyat, és ajándékokat adna nékik. * És más rend-bélieket küldé Jerusalemet el-foglalni,
5 20 és a'templom hegyét. * És egy elől el-
6 21 futván, hírré tevé Jánosnak Gazarában, hogy el-veszett az ő attya, és az
B D attyafiai, és el-küldött hogy tégedet-
7 22 is meg-öllyenek. * Hogy pedig meghallá, igen meg-ijede: és meg-fogá a' férfiakat, a'kik őtet el-veszteni jöttek
8 vala, és meg-ölé őket: mert meg-érté
23 hogy el-veszteni keresnék őtet. * És a' több dolgai Jánosnak, és az ő hadai, és jó erős chelekedeti, mellyeket vitézül chelekedett, és a'kő-faloknak é-
9 pítése, a'mellyeket épített, és a'tőle
24 chelekedett dolgok: * ímé ezek megírattattak az ő papságáról-valo hiftóriák könyvébe, mi-óltától-fogva Papi fejedelemmé lött az attya-után.

XVI. Rész.

ÉS fel-méne János Gazarából, 1
és hírré téve Simonnak az ő
attyának a'miket chelekedett
Czendebæus az ő népeken. *
2 És elő-hívá Simon a'két öregbik fiait, Júdást, és Jánost, és monda nékik: Én, és az én atyámfiai, és az én atyám háza, hadakoztunk az Israël ellenségivel ifiuságunktól-fogva e'napiglan: és szerencsésen meg-szabadíttatott Israël egy-nehányszor a'mi kezeink-által. * Most pedig megvénhedtem, de ti, és az én atyámfiai legyetek én-helyettem, és ki-menvén hadakozzatok a'mi nemzetségünkért: a'segétség pedig az égből légyen veletek. * És választa a'tartományból
4 húsz-ezer hadakozo férfiakat, és lovasokat; és meg-indúlának Czendebæus-ellen: és Módinban hálának. *
5 És fel-kelének reggel, és el-menének a'mezőre: és ímé gyalogoknak és lovasoknak számos serege jöve eleikbe, és egy meg-áradott patak vala közöttök. * És el-indítá a'tábort azok-ellen, ő, és az ő népe, és látá hogy a'nép
6 rettegne a'patakon által-gázlani, és által-gázola elsőben: és láták őtet a' férfiak, és által-menének utánna. *
7 És el-osztá a'népet, és a'lovasokat a' gyalogok-közzé: igen sok lovagja vala pedig az ellenségeknek. * És meg-
8 fuvállák a'szent trombitákat, és megfutamodék Czendebæus, és az ő tábora: és el-húllának közzülök sok sebesek: a'többi pedig az erősségbe futának. * Akkor meg-sebesítteték Júdas a'János attyafia: János pedig kergeté őket, míg Czedronba juta, mellyet meg-építe: * és el-futának a'
10 tornyokig, a'mellyek az Azótus me-

A' MAKABÆUSOK
II. KŐNYVE.

I. Rész.

A'Żidò atyafiaknak, a'kik 1
Egyiptusban vannak, A
kőszőneteket mongyák
a'Żidò atyafiak, a'kik Je-
rusalemben, és Judæá-
nak tartományában vannak, és jó bé-
keséget. * Jól tégyen veletek az Isten, 2
és meg-emlekezzék az ő szővetségé-
ről, mellyet szóllott Abrahámnak,
és Isaáknak, és Jákóbnak, az ő hűv
szolgainak: * és adgyon néktek min- 3
nyájotoknak szívet hogy tisztellyé-
tek őtet, és chelekedgyétek az ő aka-
rattyát, nagy szívvel, és jó akaratu lé-
lekkel. * Nyissa-fel a'tí szíveteket az 4
ő törvényében, és az ő parancholati-
ban, és szerezzen békeséget. * Hal- 5
gassa-meg imádságitokat, és békél-
lyék-meg veletek, és el ne hadgyon
títeket a'gonosz időben. * És most 6
itt imádkozunk érettetek. * Orszá- 7
golván Demeter, a'száz hatván-ki- B
lenczedik esztendőben, mi Żidók ír-
tunk néktek a'háboruságban, és az
erőszakban, melly reánk jött azok-
ban az esztendőkben, mi-óltától-fog-
va el-távozott Iáson a'szent földről,
és az országtól. * A'kaput fel-gyúj- 8
tották, és ki-ontották az ártatlan vért:
és imádkoztunk az Úrnak, és meg-
halgattattunk, és ételi áldozatot ál-
doztunk, és żemlye-lisztet, és meg-
gyújtottuk a'lámpásokat, és ki-rak-
tuk a'szent kenyereket. * És most a' 9
Kasleu havának sátoros iñep-napjait
űllyétek. * A'száz nyólczvan-nyól- 10
czadik esztendőben, a'nép, melly Je-
rusalemben és Judæában vagyon, és
a'Tanáts és Júdas, Aristobolusnak a'
Ptolomæus király mesterének, ki a C
meg-kenetett papok nemzetségéből-
valo, és a'Żidóknak, a'kik Egyiptus-
ban vannak, kőszőnetet és egésség-
ét. * Nagy veszedelmekből meg- 11
szabadíttatván az Istentől, méltosá-
goson hálákat adunk néki, úgy-mint
kik ollyan király-ellen hadakoz-
tűk. * Mert ő pożogtatta-ki Persiából 12
azokat, a'kik ellenűnk hadakoztak,
és a'szent váras-ellen. * Mert mikor 13
ő Persiában hadnagy vólna, és ő-véle
főlőtte nagy had, le-esék a'Nánea
templomában, meg-chalattatván a'
14 Nánea papjai tanátsa-által. * mert
Antíokus úgy ment a'helyre az ő ba-
rátival, mint véle lakozandò, és hogy
sok pénzt venne jegy-ruha nevével.
15 * És mikor ki-tőtték vólna azokat a'
D Nánea papjai, és ő kevesed-magával
a'templom pitvarán-belől ment vól-
16 na, bé-tévék a'templomot, * mikor
bé-ment vólna Antíokus: és meg-
nyitván a'templomnak titkos ajtaját,
kőveket hányván meg-őlék a'had-
nagyot, és azokat a'kik véle valának,
és el-vagdalák tagon-ként, és fejőket
17 vévén ki-veték. * Mindenekben ál-
dott az Isten, a'ki kézbe adta az isten-
18 teleneket. * Az-okáért Kasleu-ha-
vának huszon-őtődik napján, a'tem-
plomnak meg-tisztítását akarván
szerzeni, szűkségesnek ítéltűk azt nék-
tek meg-jelenteni, hogy tí-is meg-
tartsátok a'sátoros innep-napját, és
a'tűz napját, melly akkor adatott mi-
kor Nehemías meg-építvén a'tem-
plomot és az óltárt áldozatokat tőtt.
19 * Mert mikor Persiába vitetnének az
atyáink; a'papok, a'kik akkor az Isten
E tisztelői vóltak, az óltárról el-vőtt tű-
zet titkon el-rejték egy vőlgybe, a'
hol mély és száraz kút vala, és abban
meg-óltalmazák azt, úgy hogy senki-
20 nél az a'hely tudva nem vólna. * Mi-
kor pedig el-múltak vólna sok esz-
tendők, és tetszett az Istennek hogy
el-kűldetnék Nehemías a'Persiai ki-
rálytól: azoknak a'papoknak uno-
káit, a'kik el-rejtették vala, el-kűldé
hogy fel-keresnék a'tűzet: és a'mint
nékűnk beszéllették, tűzet nem talál-
21 tak, hanem temérdek vizet. * És meg-
hagyá nékik hogy merítenék, és néki
hoznák: és az áldozatokat, mellyek
fel-tétettek vala, meg-hagyá Nehe-
mías pap hogy azon vízzel őntőznék-
meg, és a'fákat, és a'mik felyűl reá-
22 tétettek vala. * És hogy az meg-lőn,
és az idő el-érkezék, mellyen a'Nap
fénylett, melly az-előtt a'felyhőben
vólt, nagy tűz gyúlada, úgy hogy
32 minnyájan chodálkoznának. * Imád-
koznak vala pedig miñyájan a'papok,
F a'meddig meg-emésztetnék az ál-
dozat, Jónatas el-kezdvén, és a'többi

reá-felelvén. * És a'Nehemías imád-
ságának illyen formája vala: URAM Is-
ten mindeneknek teremtője, rettene-
tes és erős, igaz és irgalmas, ki egye-
dűl vagy jó király, * egyedűl adako-
zo, egyedűl igaz, és mindenhato, és
őrökké-valo, ki meg-szabadítod Is-
raëlt minden gonoszból, ki az atyákat
ki-választottad, és meg-szentelted
őket: * vedd-el ez áldozatot Israël-
nek egész népeért, és őrizd-meg a'te
részedet, és szenteld-meg. * Gyűjtsd-
őszve a'mi el-széllyedett népűnket,
szabadítsd-meg azokat a'kik a'Pogá-
nyoknak szolgálnak, és a'meg-vettet-
teket 's meg-útáltattakat tekintsd-
meg: hogy ismérjék-meg a'Pogá-
nyok hogy te vagy a'mi Istenűnk. *
Nyomoritsd-meg a'kik minket el-
nyomnak, és gyalázattal illetnek ke-
vélységből. * Helyheztesd a'te népe-
det a'te szent helyedbe, * a'mint Moy-
ses mondotta. * A'papok pedig dí-
chéreteket énekelnek vala, míg meg-
emésztetett vólna az áldozat. * Mi-
kor pedig meg-emésztetett vólna az
áldozat, a'maradék vízzel Nehemías
meg-hagyá hogy a'nagy kőveket
meg-öntőznék. * Melly mihelyē meg-
lőn, azokból lang gerjede: de a'vilá-
gosságtól, melly az oltárról fénlik va-
la, meg-emészteték. * Hogy pedig
ki-nyilatkoztaték a'dolog, hírré-té-
vék a'Persák királyának, hogy a'mely
helyen a'tűzet el-rejtették vólt azok
a'papok, a'kik el-vitettenek vólt, víz
láttatott, melyből Nehemías, és a'kik
véle vóltak, meg-tisztították az áldo-
zatokat. * Gondolkodván pedig a'
király, és a'dolgot szorgalmatossan
meg-vizgálván, templomot chiná-
la annak, hogy azzal jóvá hagyná a'
mi lőtt vala. * és mikor javallotta
vólna, a'papoknak sok jószágokat
ajándékoza, és kűlőmb kűlőmb-féle
ajándékokat, és a'maga kezébe vé-
vén, nékik adgya vala. * Nevezé pe-
dig Nehemías azt az helyt Neftár-
nak, melly Tisztúlás-nak magyaráz-
tatik. Hívattatik pedig sokaktól Ne-
fi-nek.

"Deut. 30. a. 3. 5. Inf. 2. d. 18.

II. Rész.

TAláltatik pedig Jeremías pro-
féta irásiban, hogy meg-pa-
rancholta azoknak a'kik
szám-kivetésbe mennek va-
la, hogy a'tűzet el-vinnék: a'mint
meg-jelentetett, és a'mint meg-pa-
rancholta a'szám-kivetésbe-menők-
nek. * És törvényt ada nékik, hogy
el ne felejtenék az Úr parancholatit,
és hogy el ne tévelyednének elmé-
jekben látván az arany és ezűst bál-
ványokat, és azoknak ékességit. * És
egyéb efféléket mondván, inti vala
hogy a'törvényt ki ne vetnék szívök-
ből. * Meg-vala pedig az Irásban,
mi-képpen meg-parancholta a'pro-
féta az ő-hozzája lőtt Isteni felelet-
ből, hogy kővetné őket a'sátor és a'
szekrény, míg ki-méne a'hegyre,
" melyre Moyses fel-ment, és látta
az Istennek őrökségét. * És oda men-
vén Jeremías, egy helyt talála a'bar-
langban: és a'sátort, és a'szekrényt, és
a'jó illatnak óltárát bé-vívé abba, és
az ajtót bé-raká. * És oda járulának
némellyek ő-véle-eggyűtt, a'kik kő-
vetik vala, hogy meg-jegyeznék ma-
goknak a'helyt: és meg nem találha-
ták. * Hogy pedig meg-érté Jere-
mías, fedvén őket, monda: Hogy meg
nem tudatik a'hely, míg nem egybe-
gyűjti az Isten a'népnek gyűlekőze-
tét, és meg-kegyelmez. * És akkor
mutattya-meg az Úr ezeket, és meg-
jelenik az Úr dichősége, és felyhő lé-
szen, a'mint Moysesnek-is meg-je-
lent vala, † és a'mint mikor Salomon
kérte hogy a'hely meg-szenteltetnék
a'nagy Istennek, meg-jelenti vala eze-
ket. * Mert bőchűlletesen élt a'ből-
cheséggel: és úgy-mint bőlchesége lé-
vén, " áldozta a'templom meg-szen-
telésének és el-végezésének áldozat-
tyát. * A'mint Moyses-is imádkozik
vala az Úrnak, és le-szálla a'tűz az ég-
ből, és meg-emészté az éppen-égő ál-
dozatot: † úgy Salomon-is imádko-
zék, és le-szálla a'tűz az égből, és meg-
emészté az éppen-égő áldozatot. * És
monda Moyses, " mivelhogy meg nē
étetett a'bűnért-valo áldozat, meg-
émesztetett. * Hasonló-képpen Sa-
lomon-is nyólczad napig inneplette
a'templom szentelését. * Bé valának
pedig írva a'Nehemías irásiba és jegy-
zésibe ugyan ezek: és hogy kőnyvek-
nek sokaságát szerzevén, egybe-gyűj-
té a'tartományokból a'Proféták és a'
Dávid kőnyveit-is, és a'Királyok le-
veleit, és az ajándékokról-valókat.
* Hasonló-képpen pedig Judás-is a-
zokat, a'mellyek el-vesztek vala a'
had-miatt, melly köztünk történt

"Deut. 34. a. 1.

† 3. Reg. 8. b. 14. 2. Par. 6. c. 14.

"Lev. 9. d. 24.

† 2. Par. 7. a. 1.

"Levit. 10. d. 16. 17.

vala,

vala, mind egybe-ſzedte, és nálunk
vannak. * Ha azért kívánnyátok e- 15
zeket, küldgyétek-el a'kik néktek el-
vigyék. * Az-okáért a'tiſztítáſnak 16
innepét meg akarván ſzentelni, ír- D
tunk néktek: jól chelekeſztek azért,
ha meg-tartyátok e'napokat. * Az 17
Iſten pedig a'ki meg-ſzabadította az
ő népét, és meg-adta az őrőkſéget
mindeneknek, és az orſzágot, és a'
papſágot, és a'ſzent templomot, * 18
" a'mint meg-ígérte a'tőrvényben,
reméllyük hogy hamar kőnyőrűl
rajtunk, és egybe-gyűjt az ég-alól a'
ſzent helyre. * Mert ki-mentett min- 19
ket a'nagy veſzedelmekből, és az
helyt meg-tiſztította. * A'Júdas Ma- 20
kabæus-felől-valo dolgokat pedig, és
az ő attyafiairól, és a'nagy templom-
nak ki-tiſztítáſát, és az óltárnak meg-
ſzenteléſét; * de a'harczokat-is, mel- 21
lyek a'Nemes Antiokuſsal, és az ő E
fiával Eupátorral lőttek; * és a'vilá- 22
gos jeleket mellyek az égből lőttek,
azoknak a'kik a'Zidókért vitézűl che-
lekedtek, úgy hogy az egéſz tarto-
mányt, noha keveſen vólnának, meg-
tartanák, és az idegen ſokaſágot
meg-futamtatnák, * és a'leg-neve- 23
zetesb templomot a'főld kerekſégé-
ben viſzſza-vennék, és a'váraſt meg-
ſzabadítanák, és a'tőrvényeket, mel-
lyek el-tőrőltettek vala, helyekre ál-
latnák, az Úr minden chendeſséggel
meg-kegyelmezvén nékik: * és azo- 24
kat-is, a'mellyeket a'Czyrénei Iáſon
őt kőnyvbe foglalt, mí egy kőnyvbe
igyekeztűk rővideden foglalni. * Mert 25
meg-gondolván a'kőnyveknek ſoka- F
ſágát, és azoknak nehezſégét a'kik a'
hiſtoriákat meg-akarták hánni-vet-
ni a'dolgoknak ſokaſága-miatt: * 26
azon igyekeztűnk ugyan, hogy azok-
nak a'kik olvaſni akarják, lenne ſzí-
vőknek győnyőrkődtetéſére: a'tanú-
lók pedig hogy kűnyebbé elméjekbe
foghatnák: minden olvaſóknak pedig
haſznokra légyen. * És mí-magunk- 27
nak ugyan, a'kik e'munkát meg-rő-
vidítéſnek-okáért vőttűk-fel, nem
kűnyű fáradſágot, hanem vígyázá-
ſokkal és izzadáſsal tellyes munkát
ſzerzettűnk. * Mint azok a'kik lako- 28
dalmat ſzereznek, és egyebek akarat-
tyának igyekeznek engedni ſokaknak
kedvőkért, őrőmeſt ſzenvedgyűk a'
fáradſágot. * Az igaz-mondáſt ugyan 29
mindenek-felől, a'kőnyv-ſzerzőknek

engedvén, mí pedig az adatott forma-
30 ſzerént rővid iráſra igyekezvén. *
Mert a'mint az új ház építőjenek az
G egéſz alkotmányról gondot kell vi-
ſelni: annak pedig, a'ki meg akarja feſ-
teni, a'mellyek alkolmatoſok az ékeſ-
ſégre, azokat kell fel-kereſni: úgy kell
31 vélekedni mí-felőlűnk-is. * Mert a'
dolgokat elméjében egybe-ſzedni,
és a'beſzédet el-rendelni, és ſzorgal-
matosban minden réſzeket ki-kereſ-
32 ni, a'hiſtória iróhoz illik: * hogy pe-
dig rővid beſzédet kővesſen, és a'dol-
góknak tellyes elő-ſzámláláſát el-tá-
voztaſsa, annak a'ki rővideden akar
33 írni meg kell engedni. * Ez-után az-
ért a'dologhoz kezdűnk: elől-járo be-
ſzédben ez elég légyen. mert bolond-
ſág a'hiſtória-előtt ſokat ſzóllani, ő-
magát pedig a'hiſtóriát meg-rővi-
díteni.

III. Rész.

1 AZ-okáért mikor a'ſzent vá-
A rasban minden békeſégben
laknának, a' tőrvények is
még igen jól meg-tartatná-
nak, az Onías Fő-papnak iſtenes-vól-
táért, és a'gonoſságot-gyűlőlő lel-
2 kekért, * lőn hogy magok a'királyok
's a'fejedelmek-is a'helyt igen nagy
tiſzteſségre méltónak alítanák, és a'
templomot igen nagy ajándékokkal
3 meg ékesítenék: * úgy hogy Seleu-
kus Aſiának királya az ő jővedelmi-
ből adna az áldozatok ſzolgáltatáſá-
4 hoz tartozó minden kőltſéget. * Si-
mon pedig a'Benjamin nemzetſégé-
ből a'templom gond-viſelőjévé ren-
deltetvén, azon erőlkődik vala, elle-
ne-álván néki a'papok fejedelme,
hogy valami hamis dolgot indítana
5 a'várasban. * De midőn Oníáſt meg
nem győzhetné, Apolloniushoz mé-
ne a'Tarſæa fiához, ki az időben Cze-
leſyriának, és Feniczének hadnagya
6 vala: * és hírré-tévé néki, hogy ſzám-
lálhatatlan pénzel rakva vólna Jeru-
ſalemben a'tárház, és hogy a'kőzőn-
ſéges gazdagſágok véghetetlenek
vólnának, mellyek nem tartoznak az
áldozatok ſzámára: lehetſéges vólna
pedig hogy mindenek a'király hatal-
7 mába jutnának. * És mikor ſzóllott
B vólna Apollónius a'királynak a'
pénz-felől mellyet bé-mondottak
vala, ő elő-híván Heliodóruſt, ki az ő
dolgainak gond-viſelője vala, el-

" Deut. 30. a. 3. 5.

2. Mach. 2. 3.

küldé parancholatokkal, hogy a' meg-nevezett pénzt el-hozná. * És Heliodórus mingyárt útra indúla, olly színel ugyan mint-ha Czelesyria és Fenícze váraſit akarná el-járni, valóban pedig hogy a'király igyekezetét el-végezné. * De, mikor Jerusalembe jött vólna, és jó kedvel fogadtatott vólna a'Fő-paptól a'várasban, beszélle a'pénz-felől adatott jelről: és mi dologért vólna jelen, meg-jelenté: kérdezi vala pedig, ha ezek bizonnyal úgy vólnának. * Akkor a' Fő-pap meg-mutatá hogy azok letétettek, és az özvegyek és árvák táplálására-valók: * némellyek pedig a' Hirkánus Tobiáſé igen fő emberé vólnának, azok-közzül a'miket bémondott vólt az istentelen Simon: mindeneſtől pedig négy-száz ezüſt és két-száz arany talentom vólna. * lehetetlen vólna pedig, azokat megchalni, a'kik bíztak vólna a'helyhez, és a'templomhoz, melly az egész világon tiszteltetik, az ő böchülletiért, és szentségéért. * Amaz pedig azokért a'miket parancholt vala a'király, azt mongya vala, hogy mindenképpen a'királynak kelletnék azokat vinni. * Bizonyos napon pedig bémégyen vala Heliodórus hogy azokfelől végezne. Nem kevés rettegés vala pedig az egész városban. * A'papok pedig az óltár-eleibe borúlának a'papi öltözetekben, és segétségül híják vala az égből azt, ki a'le-tött marhákról törvényt adott, hogy azoknak, a' kik azokat le-tötték vala, éppen megőrizné. * Már pedig a'ki láttya vala a'Fő-pap orczáját, elméjében megsebesedik vala: mert az el-változott ábrázat 's a'szín, meg-jelenti vala a' szívnek belső fájdalmát. * mert környűl-vötte vala egy-neminémű szomorúság a'férfiat, és a'testnek rettegése, melly-által a'reá-nézők nyilván meg-értik vala az ő szívének fájdalmát. * A'többi pedig seregen-ként futnak vala ősze a'házakból, közönséges imádsággal könyörögvén, azért hogy a'hely gyalázatra vólna jutádo. * És az aszszony'állatok szőr-zákokkal bé-födvén a'mellyőket, az útzákon egybe-gyűlnek vala, de a'bérekesztett szűzek-is, ki-futnak vala Oniáshoz, némellyek pedig a'kő-falokra, némellyek pedig az ablakokról néznek vala: * minnyájan pedig fel-emelvén kezőket az égre, könyörögnek vala. * mert nyomorúlt vala az ősze-egyelíttetett sokaságnak, és a'szorongatásban-lévő Fő-papnak várakodása. * Es ezek segétségül híják vala ugyan a'mindenhato Istent, hogy a'reájok bízattatott marhák, azoknak a'kik reájok bízták vala, éppen meg-tartatnának. * Heliodórus pedig, a'mit el-rendelt vala, véghez víszi vala azon helyen ő-maga a'vitézekkel a'tár-ház-mellett jelen-lévén. * De a'mindenhato Istennek lelke az ő hatalmaságának nagy nyilván-valóságát chelekedé, úgy hogy minnyájan, a'kik merészlettek valanéki engedni, le-esvén az Isten ereje-által, bádgyadásra és réműléſre változnának. * Mert jelenék nékik egy ló, kinn egy rettenetes lovag ül vala, igen jó öltözetekkel fel-ékesíttetve: és az sebességgel Heliodórust az első lábaival meg-üté. a'rajta-ülőnek fegyveri pedig, arannak láttatnak vala. * Más két ifiak-is láttatának, ékesek erővel, jelesek dichőséggel, és szépek öltözettel: kik környűl-vévék őtet, és mind két-felől ostorozzák vala, szűntelen sok ütésekkel vervén őtet. * Hirtelen pedig Heliodórus leesék a'földre, és mikor nagy homályosságggal környűl-vétetett vólna, ragadák őtet, és hordozó székbe tévén ki-vívék. * És az, a'ki sok drabantokkal és vitézekkel a'meg-nevezett tár-házba bé-ment vala, vitetik vala senki segétségére nem lévén, meg-ismértetvén az Istennek nyilván-valo ereje: * és ő ugyan az Isten ereje-által, némán, és minden reménségtől és segétségtől meg-fosztatván, fekszik vala. * Ezek pedig az Urat áldgyák vala, mert fel-magasztallya vala az ő helyét: és a'melly templom egy-kevéssel az-előtt félelemel és zúrzavarral tellyes vala; meg-jelenvén a'mindenhatò Úr, örömmel és vígasággal telék-meg. * Akkor pedig mingyárt a'Heliodórus baráti-közzül némellyek kérik vala Oniást, hogy segétségül híná a'Fölségest, hogy életét megengedné annak, a'ki már halálán vala. * Gondolkodván pedig a'Fő-pap, hogy valami-képpen a'király ne gyanakodnék, hogy a'Zidók valami gonoszt végeztek vólna Heliodórus-ellen, hasznos áldozatot tőn a'férfiúnak egésségeért. * És midőn a'Fő-pap imád-

2. Mach. 3.

...ellenek, azon ifiak azon ruhákbá... ...Istenségtől-ösve, Heliodórus-mellett ...ek, mólnának: Onias papnak adgy ...ek, mert ő-éretse engedte-meg ...ő-ellenségének. * Te pedig az Istentől ...ostorozvatván, hirdeld mindenek az Istennek nagy dolgait, és ...bizonyát. Ésezeket mondván, többé ...mutatának. * Heliodórus pedig ...ostorozvatván az Istennek, és nagy ...ségokat igérvén annak, a'ki életét ...meg-engedte, és Oniásnak házához ...vitéz-vívén a'sereget, a'Ki... ...ostorozvatván, bizonyságot tészé vala ...ségnek.' Bizonyságot tészé vala ...ségnek a'nagy Istennek ...cselekedetiről, mellyeket dondta istenével lőtte vala. * Mikor pedig a' ...király meg-kérdette vólna Heliodórust, ki vólna alkolmatos a'ki meg ...küldetnék Jerusalembe küldetnék, mi... ...ostor: * Ha vagyon valaki ellenséged, ...vagy orfiágod-urán lelkedő, küld ...oda, és meg-ostorozva jőhorzád, de ...úgy ha el-szabadúl: mivelhogy ...ban a'helyben bizonnyal vagyon ...Istennek neminémű ereje. * Mert ...a, a'kinek mennyekben vagyon lá... ...látogatója és segétője annak ...telynek, és meg-veri, és el-veszti ...gonosz-tételre oda-menőket. * Az... ...okáért Heliodórusról, és a'tár-ház ...őrizetiről, a'dologígy vagyon.

IV. Rész.

Simon pedig a'pénznek a'tár-házának meg-nevezett árulója, gonoszúl szóll vala Oniásról, mint-ha Heliodórust ő ingerte vólna ezekre, és ő lőtt vólna a' gonoszságoknak gerjesztője: * és a'városnak jó-tévőjét, és az ő nemzetének általmazóját, és az Isten ...nagyságának körétőjét, az orfiáz kivinni meri vala mondani. * De mivel ellenkedések annyira juttak, hogy Simonnak némelly barátjai gyilkosságok-is lennének: * ...gondolván Onias a'vészsza... ...veszedelmét, és az Apollónius Hadóbokodését, úgy-mint a'ki Cö... ...és Feniczének hadnagya, ...Simon gonoszságának ...királyhoz méne; * nem úgy polgárinak vádolója, hanem az ...gonoszságnak közönséges hasznát ...tárra vala a'királyi gond-viselő-megben meg-gondolván. * ...ből lehetetlennek lenni, hogy

imádkoznék, azon ifiak azon ruhákbā
lévén fel-öltözve, Heliodórus-mellet
álván, mōdának: Onías papnak adgy
há ákat: mert ö-érette engedte-meg
az Úr életedet. * Te pedig az Istentöl 34
meg-ostoroztatván, hirdesd minde-
neknek az Istennek nagy dolgait, és
hatalmát. És ezeket mondván, többé
nem láttatának. * Heliodórus pedig, 35
áldozatot tévén az Istennek, és nagy
fogadásokat igérvén añak, a'ki életét G
meg-engedte, és Oniásnak hálákat
adván, viszsza-vívén a'sereget, a'ki-
rályhoz tére. * Bizonyságot tészē vala 36
pedig mindeneknek a'nagy Istennek
chelekedetiröl, mellyeket önnön sze-
meivel látott vala. * Mikor pedig a' 37
király meg-kérdette vólna Heliodó-
rust, ki vólna alkolmatos a'ki még
egyszer Jerusalembe küldetnék, mō-
da: * Ha vagyon valaki ellenséged, 38
vagy országod-után leselkedö, küld
oda, és meg-ostorozva jö hozzád, de
mégúgy ha el-szabadúl: mivelhogy
abban a'helyben bizonnyal vagyon
az Istennek neminémü ereje. * Mert 39
az, a'kinek mennyekben vagyon la-
kása, látogatója és segétője annak a'
helynek, és meg-veri, és el-veszti a'
gonosz-tételre oda-menöket. * Az- 40
okáért Heliodórusról, és a'tár-ház
örizetiröl, a'dolog így vagyon.

IV. Rész.

SImon pedig a'pénznek's a'ha- 1
zájának meg-nevezett árulója, A
gonoszúl szóll vala Oniásról,
mint-ha Heliodórust ö inger-
lette vólna ezekre, és ö lött vólna a'
gonosságoknak gerjesztője: * és a'vá- 2
ras gond-viselöjét, és az ö nemzetsé-
gének óltalmazóját, és az Isten tör-
vényének követöjét, az ország kívá-
nojának meri vala mondani. * De mi- 3
kor az ellenkedések annyira jutná-
nak, hogy Simonnak némelly bará-
ti-által gyilkosságok-is lennének: * 4
meg-gondolván Onías a'viszsza-vo-
nyásnak veszedelmét, és az Apolló-
nius dühösködését, úgy-mint a'ki Ce-
lesyriának és Feníczének hadnagya
vala, a'Simon gonosságának öregbí-
tésére, a'királyhoz méne; * nem úgy- 5
mint polgárinak vádolója, hanem az
egész sokaságnak közönséges hasznát
önnön-magában meg-gondolván. * 6
Mert láttya vala a'királyi gond-vise-
lés-nélkül lehetetlennek lenni, hogy
békeség adattatnék a'dolgokban, és
hogy Simon sem szünhetnék-meg
az ö bolondságától. * De Seleukus- 7
nak életéből-valo ki-múlása-után,
mikor fel-vötte vólna az országot
Antíokus, a'ki Nemesnek neveztetik
vala, Iáson az Onías attyafia kíván-
nya vala a'Fö-papságot: * el-menvén 8
a'királyhoz, igére néki három-száz
hatvan talentom ezüstöt, és az egyéb
jövedelmekből nyólczvan talento-
mot, * ezek-fölött ígér vala más száz 9
ötven talentomot-is, ha az ö hatal- B
mába engedtetnék az iskola, és hogy
ha az ifiak bordélyát ö rendelné, és
azokat, a'kik Jerusalemben valának,
Antiokiaïaknak írná. * Mellyet mikor 10
a'király meg-engedett vólna, és a'fe-
jedelemséget el-foglalta vólna, min-
gyárt pogány szer-tartásra kezdé
vinni az ö nemzetsége-bélieket. * és 11
félre tévén azokat, a'mellyek barát-
ságnak-okáért el vóltak rendelve a'
Židók-felöl a'királyoktól, János ál-
tal az Eupólemus attya-által, ki a'Ro-
maïaknál a'barátság és társaság-felöl
igazán viselte a'követséget, el-hagy-
ván a'polgároknak igaz törvényit,
hamisakat rendel vala. * Mert szin- 12
tén a'vár-alatt mérészlé az iskolát
helyheztetni, és a'leg-jelesb ifiakat a'
bordélyokba vinni. * Ez pedig nem 13
kezdete vala, hanem neminémü öreg-
bülése, és elö-menetele a'pogány és
idegen erkölchnek, az istentelen Iá-
sonnak, és nem papnak, iszonyú és
halhatatlan vétkeért: * úgy hogy a' 14
papok már nem az óltár tiszti-kör-
nyül forgolódnának, hanem meg-
útálván a'templomot, és el-múlat-
ván az áldozatokat, sietnének hogy
részesek leñének a'gyakorlò helyben,
és annak képtelen mutatott játéki-
ban, és karika hányásiban. * és a'ha- 15
zájok tiszteletit ugyan semminek
tartván, a'Görög dichöségéket leg-
jobbaknak alíttyák vala: * mellyek- 16
nek kedveért veszedelmes viszsza-
vonyás tartya vala öket, és azoknak C
törvényit követik vala, és mindenek-
ben azokhoz hasonlókká kívánnak
vala lenni, a'kik ö ellenségök és vesz-
töjök vóltak. * Mert az Isten tör- 17
vénye-ellen istentelenül chelekedni
büntetetlen nem marad: de ezt a'kö-
vetkezendö idö mutattya-meg. * Mi- 18
kor pedig az ötödik esztendö béli
viadalt tartanák Tyrusban, és a'király

jelen vólna, * küldé a'gonosz Iáson, Jerusalemből bűnös férfiakat, kik három-száz gira ezüstöt vivének a'Herkules áldozattyára: mellyeket azok a' kik el-vitték vala kérék hogy az áldozatokra ne költetnének, mert nem vólna szükséges, hanem más költségekre rendelnék azokat. * De ezek attól ugyan, a'ki küldötte, a'Herkules áldozattyára rendeltettek vala: mindazáltal a'jelen-valókért a'három-rendű hajóknak chináltatására adatának. * El-küldetvén pedig Egyiptusba Apollónius a'Mnesteus fia, a'Ptolomæus Filómetor királynak fő-emberiért, mikor meg-értette vólna Antiokus hogy az ország dolgaitól ki-rekesztetett vólna, maga hasznára igyekezvén, el-menvén onnét Joppéba jöve, és onnét Jerusalembe. * Es bőchülleteſen-fogadtatván Iásontól és a'váraſtól, szövétnekes világosságival és díchéretekkel méne-bé: és onnét Feniczébe fordítá seregét. * És három esztendő után el-küldé Iáson Meneláust, a'meg-nevezett Simonnak attyafiát, hogy pénzt vinne a'királynak, és a'szükséges dolgokról választ hozna. * Ő pedig a'király kedvébe esvén, midőn fel-magasztalta vólna az ő hatalmának dichőségét, magának nyeré a'Fő-papságot, három-száz talentom ezüstel többet adván Iásonnál. * És parancholatokat vévén a'királytól, el-jöve, semmi méltósága nem lévén a'papsághoz; hanem kegyetlen fejedelemhez illendő szívet viselvén, és dühös fene vadhoz illendő haragja lévén. * És Iáson ugyan, ki a'tulajdon attyafiát meg-fogta vala, ő-maga meg-chalattatván, bújdosóba üzették az Ammanítáknak tartományába. * Menelaus pedig a'fejedelemséget elfoglalá ugyan: de a'királynak igért pénz-felől, semmit nem ckelekezik vala, noha azt Sóstratus, ki a'vár tiszt-tartója vala, kérnéje: * (mert ő dolga vala az adók ki-szedése) minek-okáért mind ketten a'királyhoz hívattatának. * És Meneláus le-téteték a'papságból, helyébe álván Lysímakus az ő attyafia: Sóstratus pedig a'Czyprusiaknak lőn tiszt-tartójok. * És ezenközben történék, hogy a'Tarsusiak és a'Mallóták támadást indítanának, azért hogy Antiokisnek a'király ágyasának ajándékúl adattattak vólna. * Az-okáért sietséggel el-jöve a'király le-chendeszíteni őket, tiszt-tartóúl hagyván eggyet az ő fő-emberiközzül Andronikust. * Alítván pedig Meneláus hogy alkolmatos időt talált vólna, némelly arany edényeket a'templomból el-lopván ajándékozá Andronikusnak, és a' többit el-adta vala Tyrusban, és a'közel-valo városokban. * Mellyet mikor bizonyosan meg-értett vólna Onías, feddi vala őtet, ő bátorságos helyen maradván Dafnis-mellett Antiokiában. * Honnét Meneláus járúlván Andronikushoz, kéri vala hogy Oniást meg-ölné. Ki midőn el-jött vólna Oniáshoz, és kezet fogván eskűvéssel (noha kétséges vólna nála) íntette vólna hogy az óltalom-helyből ki-jőne, mingyárt meg-ölé őtet, nem tekintvén az igasságot. * Melly okért nem chak a'Zidók, de a'más nemzetségek is boszszonkodnak vala, és nehezen szenvedik vala az ollyan nagy embernek hamissan lőtt halálát. * De Cziliziából viszsza-térvén a'király, hozzája menének a'Zidók Antiokiánál, a'Görögökkel eggyütt, panaszolkodván Oniásnak méltatlan haláláról. * Megszomorodván azért szívében Antiokus Oniásért, és irgalmasságra indíttatván, könyvey, meg-emlekezvén a'meg-holtnak józanságáról, és jó erkölchéről. * és fel-gerjedett szívvel, meg-hagyá hogy Andronikust a'bársonyból le-vetkőztetnék, és az egész városban környűl-hordoznák: és azon helyen, a'mellyé Onías-ellen iftentelenséget chelekedett vala, a'szentség-törőt életétől meg-fosztanák, méltó bűntetésel meg-fizetvén néki az Úr. * Sok szentség-törések lévén pedig a'templomban Lysímakustól a'Meneláus tanátsából, és ki-terjedvén annak híre, egybe-gyűle a'sokaság Lysímakus-ellen, sok aranynak ki-vitele után. * A'seregek pedig fel-támadván, és a'szívek haraggal el-télvén, Lysímakus felfegyverkeztetvén közel három-ezer hamis embert, kezde hatalmason chelekedni, némelly kegyetlen hadnagya lévén, ki mind idejében 's mind bal-

V. Rész.

A Zon időben Antiokus második úttal készűle Egyiptusba. * Történék pedig Jerusalemnek egész városában közönségesen negyven napig az egen mutatott fehérlő vasakat, kik arany köntösökben, és dárdákkal fel-fegyverkezve, mint a'rendelt seregek, futának, futását rend-szerént el-oszlották, és szembe-valo fegyverekben a'vitézek mozdúlását, és sisakosok sorait ki-vont kardokkal, és nyilakat, és arany fegyverek fényét, és minden-némű páncélyokat mutatának. Minden-okáért minnyájan könyörögnek vólna, hogy jóra változnának a' dolgok. * De mikor hamis hírt támasztanak, mint-ha életéből ki-múlt vólna Antiokus, melléje-vévén ezer férfiat, hirtelen a'városra, és a'polgárok a'keritésre egyaránt, végtére meg-vétetvén a' Meneláus bé-futa a'várba: a' polgárinak, se meg-nem hallgatja vala hogy az atyafiak-

sűlénekugyan, némellyek pedig le- G
is omlának, minnyájan pedig meg-
futamtatának: ő-magát-is a'szentség-
tőrőt a'tár-ház-mellett meg-ölék. * 43 7
Ezekről azért Meneláus-ellen itélet
kezde lenni. * És mikor el-jőtt vólna 44 B
a'király Tyrusba, eleibe-vívék a'dol-
got a'vénektől bocháttatott három 8
férfiak. * És midőn meg-győzettet- 45
nék Meneláus, sok pénzt ígére Ptolo-
mæusnak hogy a'királyt el-hitetné.
* Az-okáért Ptolomæus a'királyhoz 46
méne, ki neminémű tornáczban vala
híveſedésnek-okáért, és el-veré igye-
kezetiről: * és Meneláust ugyan, ki 47
minden gonoſságnak oka vala, a'vét-
kekből meg-szabadítá: a'szegényeket
pedig halálra kárhoztatá, kik ha szin- 9
tén a'Scitáknál pőrlőttrk vólna-is,
ártatlanoknak itéltettenek vólna. * 48
Az-okáért hamar hamis bűntetések
lőn, a'kik a'váraſért, és a'népért, és a'
szent edényekért pőrlőttek. * Melly 49
dologért a'Tyruſiak-is boſzſzonkod-
ván, azoknak el-temetéſében bév- 11
kezűek vóltak. * Meneláus pedig, 50
azoknak, a'kik hatalmaſok valának,
főſvénſégékért, meg-marada a'fejede-
lemſégben, nevekedvén a'gonoſság-
ban a'polgárok-ellen-valò inchelke-
déſekben.

V. Rész.

AZon időben Antíokus má- 1 13
ſodik úttal kéſzűle Egyip- A
tusba. * Történék pedig Je- 2
ruſalemnek egéſz váraſában
láttatni negyven napig az égen nyar-
galo lovaſokat, kik arany kőntősökbe, és 14
dárdákkal fel-fegyverkezve
valának, mint a'rendelt ſeregek, * és 3 15
lovak futáſit rend-szerént el-oſztat-
ván, és szembe-valo űtközeteket, és C
paizok mozdúláſit, és ſiſakoſok soka-
ſágát ki-vont kardokkal, és nyilak 16
lővéſit, és arany fegyverek fényeſsé-
gét, és minden-némű pánczélyokat. * 4
Az-okáért minnyájan könyőrőgnek
vala, hogy jóra változnának a'cho-
dák. * De mikor hamis hír támadott 5
vólna, mint-ha életéből ki-múlt 17
vólna Antíokus, melléje-vévén Iáſon
közel ezer férfiat, hirtelen a'váraſra
űte: és a'polgárok a'keritéſre egybe-
futván, végtére meg-vétetvén a'vá-
ras, Meneláus bé-futa a'várba: * Iá- 6 18
ſon pedig nem kedvez vala az öldök-
lésbe az ő polgárinak, ſe meg nē gon-
dollya vala hogy az atyaſiak-ellen-
valo szerenche igen-nagy veſzedelem vólna, alítván hogy az ellenſégeken lenne győzedelmes 's nem a'polgárokon.* És a'fejedelemſéget ugyan meg nem nyeré, az ő inchelkedéſinek jutalmáért pedig gyalázatot
vőn, és bújdoſóban iſmég az Ammanitákhoz méne. * Végezetre, az ő veſzedelmére meg-rekeſztetvén Aretától az Arabiaïak fejedelmétől, várasból várasba ſzaladván, mindeneknél gyűlőlléges lévén, mint a'törvényeknek meg-szegője és útálatos, mint hazájának és polgárinak ellenſége, Egyiptusba ſzám-ki-vettetek: * és a'ki ſokakat az ő hazájokból ki-űzött vala, idegen földön veſze, Laczedæmonba menvén, mint-ha a'rokonſágért ott óltalmat találna: * és a'ki ſokakat el-temettetlen el-vetett vala, ő ſiratáſ-nélkűl 's el-temettetlen-is vettetik-el, ſem idegen temetéſe nem lévén, ſem hazája-béli koporſóban nem részesűlvén. *Ezek azért meg-lévén, gyanakodék a'király hogy a'Zidók el-hagynák a'társaſágot: és azért el-indúlván Egyiptusból meg-dűhőtt szívvel, a'váraſt fegyverrel vévé ugyan meg. * Meghagyá pedig a'vitézeknek, hogy megőlnék, és ne kíméllenék az előjőkbejővőket, és a'házakba fel-menőket-is meg-ölnék. * Az-okáért megőletének az ifiak és a'vének, és az aſzszony'állatok 's a'magzatok le-vágatának, és a'ſzűzek 's a'kiſdedek megőletének. * Egéſz harmad nap pedig nyólczvan-ezerē őletének-meg negyven-ezeren meg-ſogattatának, nem kevesben pedig el-adatának. *De ezek ſem elegek: bé-is merészle menni az egéſz földnél szentebb templomba, Meneláus lévén vezére, ki a'törvényeknek és hazájának árulója vólt: * és a'fertelmes kezeibe vévén a' szent edényeket, mellyek az egyéb királyoktól és váraſoktól adattak vala a'helynek ékeſségére, és dichőſégére, méltatlanúl fogdoſsa, és meg-fertezteti vala. * Így el-idegenedvén elméjében Antíokus, nem gondollya vala, hogy a'váras lakóinak bűnőkért, az Iſten egy-kevesé meg-haragutt vala: az-okáért történt a'helynek meg-űtáláſa-is: * mert ha nē történt vólna hogy ők sok bűnőkbe bé-keveredtek vólna, "mint Heliodórus, a'ki Seleukus királytól kűl- "Sup. 3. c. 25. & 27.

2. Mach. 5. Ffff detett

detett vólt a'tár-háznak fel-dúlására, ez-is mingyárt el-érkezvén meg-oſtoroztatott, és hátra-űzettetett vólna nyilván az ő vakmerőſségétől.*De 19
nem a'helyért, a'nemzetſéget; hanem 3
a'nemzetſégért, választotta az Iſten a'helyt. * Az-okáért a'hely-is részeſſé lőtt a'népnek gonoſságiba: az-után 20
pedig részes léſzen a'jókban. és a' 4
melly el-hagyattatott a'mindenhatò Iſtennek haragjában, iſmég a'nagy Úrnak meg-békélléſében igen nagy dichőſséggel fel-magaſztaltatik. * Az- 21
okáért Antiokus, ezer és nyólcz száz talentomot el-vívén a'templomból, D 5
hamarſággal Antiokiába viſzſza-méne, alítván a'kevélyſég-miatt hogy a' 6
földet evezhetővé, és a'tengert gyalog járhatóvá teheti az ő elméjének B 8
fel-fualkodásában. * Hagya pedig 22
tiſzt-tartókat-is a'nemzetſégnek nyomorgatására: Jeruſalemben ugyan, a' 7
Frígia nemzet-béli Filepet, erkőlchibē kegyetlenbet annál, a'kitől rendeltetett vala: * Gazirimban pedig An- 23
droníkuſt és Meneláuſt, kik nehézben úntattyák vala a'polgárokat, 8
hogy-ſem a'többi. * És mivelhogy a' 24
Zsidók-ellen fel-indúlt vala, el-küldé a'gyűlőlt fejedelmet Apollóniuſt huſzon-két ezerből-állo ſereggel; megparancholván néki, hogy minden tellyes állapatúakat meg-ölne, az aſzſzóny'állatokat és iſiakat el-adná. * 25
Ki mikor el-jőtt vólna Jeruſalembe, 10
békeſéget tettetvén, meg-nyugovék a'ſzombatnak ſzent napjáig: és akkor innepelvén a'Zsidók, meg-parancholá az övéinek hogy fegyvereket fognának. * És mindeneket a'kik látni 26
mentek vala, meg-ölé: és a'várasban 11
a'fegyverefekkel nyargalván, igen C
nagy ſokaſágot öle-meg. * Júdas Ma- 27
kabæus pedig, ki a'tizedik vala, félre ment vala puſzta helyre, és ott a'vadak-kőzőtt a'hegyeken tengeti vala 12
életét az övéivel: és fűvekből-valo eledellel élvén, laknak vala, hogy részeſek ne lennének a'meg-ferteződésben.

templomot melly Jeruſalemben vala, és nevezné Olimpiai Jupiterének: és Gazirimban, a'mint azok valának, a'kik a'helyben laknak vala, Vendég-fogado Jupiterének. * Igen gonoſz vala pedig, és mindeneknek nehéz a'gonoſságoknak reájok találása: * mert a'templom paráznaſággal, és a'Pogányok tobzódáſival rakva vala, és a'kurvákkal fajtalankodókkal, és a'ſzentelt házakba az aſzſzony'állatok ſzabad akarattyokſzerént magokat bé-tollyák vala, bévívén azokat, a'miket nem vólt ſzabad. * Az óltár-is rakva vala tíltott dolgokkal, a'miket a'törvények tíltnak vala. * A'ſzombatok-is pedig meg nem őriztetnek vala, ſe a'házájok innep-napi meg nem tartatnak vala, és egy-általlyában ſenki magát Zsidónak nem vallya vala. * Vitetnek vala pedig keſerves kénſzerítéſsel a' király ſzűletéſe napján az áldozatokra: és, mikor a'Bakkus innepi ſzenteltetnének, kénſzerittetnek vala boroſtyán koſzorúval a'Bakkuſt megkerűlni. * Végezés méne-ki pedig a' Pogányoknak kőzel-valo váraſira, a' Ptolomæus követőinek ingerléſéből, hogy haſonló-képpen chelekednének ők-is a'Zsidók-ellen, hogy áldoznának: * azokat pedig, a'kik nem akarnának a'Pogányok törvényire állani, meg-ölnék: az-okáért nyomoruſágot látnak vala. * Mert két aſzſzony bé-vádoltaték hogy az ő fiokat környűl-metélték vólna: kiket, mikor a'chechőkre fel-akaſztott gyermechkéjőkkel nyilván a'váraſon környűl-hordoztak vólna, a'kő-falokról nyakra-főre veték. * Némellyek pedig, a'kőzel-valo barlangokban egybe-gyűlvén, és titkon a'ſzombat napját meg-ſzentelvén, mikor bé-vádoltattak vólna Filepnek, tűzzel megégetteték, mivelhogy félnek vala, az aitatoſságért és a'törvennek engedelmeſségeért, kézzel magokat meg-ſegéteni. *Kérem pedig azokat, a'kik e'könyvet fogják olvaſni, el ne iſzonyodgyanak a'háboruſágokmiatt, hanem azt alíttſák, hogy a'mik történtek, nem veſzedelmére, hanem meg-feddéſére vannak a'mi nemzetſégünknek. * Mert ſok ideig nem engedni hogy a'bűnősők akarattyokízerént chelekedgyenek, hanem mingyárt a'bűntetéſekhez fogni,

VI. Rész.

DE nem ſok idő-után, küldé 1
a'király némelly Antiokiai A
vén embert, a'ki a'Zsidókat kénſzerítené hogy el-állanának az ő hazájoknak, és az Iſtennek 2
törvényiről: * meg-is ferteztetné a'

2. Mach. 5. 6.

nagy

nagy jó tételnek jele. *Mert nem mint egyéb nemzetségeket, vár az Úr békeségesen, hogy azokat, mikor az ítéletnek napja el-jő, a' bűnöknek tellyes-vólta-szerént meg-bűntesse: * úgy chelekszik velünk-is, hogy a' mi bűneink végiglen jutván, úgy állyon végezetre boszszút rajtunk. *Azokáért soha ugyã tőlünk irgalmasságát el nem vészi: meg-dorgálván pedig a' háborusságban, az ő népét el nem hadgya. *De ezek mi-tőlünk az olvasóknak intésére légyenek mondva kevés beszéddel. Már pedig a' beszélléstre kell jőni. * Az-okáért Eleázarus egy a' fő irás-túdók-közzűl, meg-vénhedett férfiu, és ékes ábrázatu, kénszerittetik vala hogy száját fel-tátván disznó húst ennék. *Ő pedig a' dicsőséges halált inkább kedvelvén, hogy-sem a' gyűlölléges életet, szabad akarattya-szerént mégyen vala a' kínra. * Meg-gondolván pedig mi módon kellene a' hoz járúlni; békeséggel szenvedvén, el-végezé magában hogy ne chelekednék tilalmast az életnek szerelméért. * Azok pedig a' kik mellette állanak vala, hamis szánakodásból indíttatván, a' férfiúnak régi barátságáért, félre vívén őtet, titkon kérik vala, hogy olly húst hoznának mellyet szabad vala néki enni, hogy tettetné mint-ha őtt vólna, a' mint a' király parancholta vala, az áldozatok húsából: * hogy, ezt chelekedvén, a' haláltól meg-szabadúlna: és a' férfiúnak régi barátságáért, ez emberséget chelekszik vala véle. * Ő pedig kezdé gondolni az ő állapattyának és vénségének méltóságos bőchűlletit, és a' meg-rögzőtt nemességnek ősz-vóltát, és gyermekségétől-fogva jeles jó maga-viseléséne chelekedetit: és a' szent és Istentől rendeltetett törvénynek parancholati-szerént, mingyárt felele, mondván: hogy inkább akarna ő-előttök a' föld-alá menni. * Mert, úgymond, nem mélto a' mi állapatunkhoz a' tettetés: hogy sokan az ifiak közzűl, alítván hogy a' kilenczven esztendős Eleázarus az idegenek életére állott vólna: * ők-is az én tettetésemért, és a' romlandó életnek kevés idejéért meg-chalattasanak; és az-által az én vénségemnek gyalázatot és szidalmat szerezzek. * Mert, ha e' jelen-valo időben az emberek kínzásitól meg-menekedem-is, de a' Mindenhatónak keze-előtt, sem élvén, sem halván el nem futhatok. * Az-okáért bátorságoson az életből ki-múlván, a' vénségre ugyan méltónak láttatom: * az ifiaknak pedig erős példát hagyok, ha serény szívvel, és bátorságoson a' méltóságos és szentséges törvényekért tiszteséges halált szenvedek. Ezeket mondván, mingyárt a' kínra vonyattaték. * A' kik pedig őtet viszik vala, és kevés időővel az-előtt kegyesbek valának, ha ragra változának az ő-tőle módatott beszédekért, mellyeket ők alítának hogy kevélységből mondott vólna. * De, midőn veréssekkel meg-ölettetnék, fel-fohászkodék, és monda: Uram, kinek szent tudománya vagyon, nyilván tudod te, hogy, holott a' haláltól meg-szabadúlhatnék, testemnek kemény fájdalmit szenvedem: akaratom-szerént pedig a' te félelmedért örömest szenvedem ezeket. *És ez ugyan illyen módon múlék-ki az életből, nem chak az ifiaknak, de az egész nemzetségnek-is, az ő halálának emlekezetit a' jószágos chelekedetnek és erősségnek példája-gyanánt hagyván.

VII. Rész.

TÖrténék pedig hogy hét atyafiak-is az annyokkal-egyűtt meg-fogattatván, kénszerittetnének a' királytól disznó-húst enni a' törvény-ellen, ostorokkal és inakkal kínzattatván. * Eggyik pedig közzűlök, a' ki első vala, igy szólla: Mit kívánsz, és mit akarsz tőlünk érteni? készek vagyunk meg-halni inkább, hogy-sem az Istennek hazánk-béli törvényit által-hágni. * Meg-haraguván azért a' király, parancholá a' serpenyűket és a' rézfazekakat fel-forraltatni: mellyeket mingyárt fel-forralván, * parancholá, hogy annak, a' ki elsőben szóllott vala, a' nyelvét el-mettszenék: és, a' feje bőrét le-vonyván, kezeinek 's lábainak fejeit-is el-vágnák, a' többi atyafiainak 's az annyának láttára. * És mikor már minden-képpen haszontalanná lőtt vólna, parancholá hogy a' tűzet oda tennék, és midőn még lélegzetet venne, a' serpenyűben meg-sűtnék: melyben mikor sokkáig gyötrettetnék, a' többi az annyokkal-eggyűtt egy-mást íntik vala bátor-

torſágoſon meg-halni, * mondván: 6
Az Úr Iſten meg-tekínti az igaſságot,
és meg-vigaſztaltatik mí-bennünk,
" a'mint Moyſes az ő bizonyíto éne- 21
kében meg-magyarázta: és az ő ſzol-
gaiban meg-vigaſztaltatik. * Meg-hal- 7
ván azért az az első, illyen módon, a'
máſikát vívék a'chúfoláſra: és, a'feje
bőrét hajaſtól le-vonyván, kérdik va-
la, ha inkább ennék-e, hogy-ſem az
egéſz teſtében minden tagon-ként
meg-bűntettetnék. * Ő pedig, felel- 8
vén hazája nyelvén, monda: Nem mi-
velem. Az-okáért ez-is, máſodſzor, az
elsőnek győtrelmit fel-vévé: * és ha- 9
lálán lévén, így ſzólla: Te ugyan iſ-
tentelen, e'jelen-valo életben min-
ket el-veſzteſz: de e'világnak Kirá-
lya minket, a'kik az ő tőrvényiért ha-
lunk-meg, az őrők életnek fel-támá-
dáſára fel-támaſzt. * Ez-után a'har- 10
madik chúfoltaték, és mikor a'nyel-
vét kívánnák, hamar ki-veté, és a'ke-
zeit bátran ki-nyújtá: * és bizodalom- 11
mal mondá: Az égből vőttem ezeket, C
de az Iſten tőrvényiért moſt ezeneket
meg-útálom, mert reménlem hogy
viſzſza-véſzem tőle ezeket: * úgy hogy 12
a'király, és a'kik véle valának, chodál-
nák az ifiúnak ſzívét, hogy úgy mint
ſeminek alítaná a'kínokat. * És ez így 13
meg-halván, a'negyediket győtrik
vala, haſonló-képpen kínozván. * És, 14
mikor már halálán vólna, így ſzólla:
Jobb azoknak, a'kik az emberektől
halálra adattak, reménſégeket az Iſ-
tenben vetni, hogy tőle iſmég fel-tá-
maſztaſsanak: mert néked fel-támá-
dáſod az életre nem léſzen. * És mi- 15
kor elő-állatták vólna az őtődiket,
győtrik vala őtet. Ő pedig reája te-
kíntvén, monda: * Hatalmad lévén az 16
emberek-kőzőtt, noha rothadandò
vagy, azt miveled a'mit akarſz; ne vél-
lyed pedig hogy a'mí nemzetſégünk
el-hagyattatott az Iſtentől. * te pedig 17
békével várjad, és meg-látod az ő nag' D
hatalmát, mint kínoz-meg téged
és a'te magodat. * Ez-után viſzik vala 18
a'hatodikat; és az-is, meg-kezdvén
halni, így ſzólla: Ne tévelyegj heában:
mert mí ezeket magunkért ſzenved-
gyűk, vétkezvén Iſtenünk-ellé, és cho-
dára méltó dolgok lőttek rajtunk:
* te pedig ne véllyed hogy meg nem 19
bűntettetel, hogy az Iſten-ellen igye-
keztél hadakozni. * Főlőtte igen cho- 20
dálatos vala pedig az annyok, és mél-

to a'jóknak emlekezetire, ki hét fiait
látván azon egy nap el-veſzni, jó ſzív-
vel ſzenvedi vala, a'reménſégért mel-
lyet az Iſtenben vetett vala: * azok- 21
kőzzűl mindenikét ínti vala hazája
nyelvén bátorſágoſon, tellyes lévén
bőlcheſéggel: és, az aſzſzonyi gon-
dolatba férfiúi ſzívet óltván, * mon- 22
da nékik: Nem tudom az én méhem-
ben mint jelentetek-meg: mert nem
én ajándékoztam néktek a'lehelletet
's a'lelket 's az életet, és mindenitek
tagjait nē én-magam foglaltam őſz-
ve: * hanem a'világ Teremtője, a'ki 23
az ember ſzűletéſét formálta, és a'ki
találta mindeneknek eredetit, a'lel-
ket-is néktek viſzontag irgalmaſ-
ſággal meg-adgya 's az életet, a'
mint moſt magatokat meg-útállyá-
tok az ő tőrvényiért. * Antíokus 24
pedig, alítván magát meg-útáltatni, E
és az őtet orczázónak ſzavát-is meg-
vetvén, mikor még az ifiabbik meg-
vólna, nem chak beſzéddel ínti vala,
de eskűvéſsel-is bizonyíttya vala,
hogy gazdaggá és bóldoggá tenné ő-
tet, és ha el-állana a'hazájának tőr-
vényítől baráttyának tartaná, és a'
ſzűkſéges dolgokat meg-adná néki.
* De ezekre mikor az ifiu ſemi-kép- 25
pen nem hajlana, hívá a'király az an-
nyát, és tanátſúl adgya vala néki
hogy az ifiúnak ſzabadúláſára lenne.
* Mikor pedig ſok ſzókkal íntette 26
vólna őtet, meg-igéré hogy a'fiának
tanátslaná. * Az-okáért hozzája ha- 27
jolván, meg-nevetvén a'kegyetlen
fejedelmet, monda a'hazája nyelvén:
Édes fiam, kőnyőrűlly rajtam, a'ki té-
ged méhemben kilencz hólnapig hor-
doztalak, és tejet három eſztendeig
adtam és fel-tartottalak, és erre az
állapatra hoztalak. * Kérlek, fiam, 28
hogy tekínts az égre és a'földre, és F
mindenekre a'mellyek azokban van-
nak: és értſed, hogy ſemmiből terem-
tette azokat az Iſten, és az emberi
nemzetet-is: * úgy léſzen, hogy nem 29
félſz e'hóhértól; hanem mélto társ
lévén az atyád-fiaihoz, vedd-fel a'
halált, hogy amaz irgalmaſság-ál-
tal az atyád-fiaival viſzſza-vegyelek
téged. * Mikor még ő ezeket mōdaná, 30
monda az ifiu: Kit vártok? nem enge-
dek a'király parancholattyának; ha-
nem a'tőrvény parancholattyának,
melly nékünk Moyſes-által adatott.
* Tepedig, ki minden gonoſságnak tá- 31

lálója

" Deut. 22. c. 36.

2. Mach. 7.

lálója lőttél a'Żidók-ellen, meg nem
menekedel az Iſten kezéből. * Mert 32
mí a'mí bűneinkért ſzenvedgyűk eze-
ket. * És hogy-ha a'meg-feddéſnek 33
és dorgáláſnak-okáért a'mí Urunk Iſ-
tenűnk egy-keveſsé reánk meg-hara-
gutt: de iſmég meg-kegyelmez az ő
ſzolgainak.* Te pedig, ő iſtentelen, és 34
minden embereknél latrabb, fel ne
fualkodgyál heába-valo bizakodá-
ſokkal az ő ſzolgai-ellen fel-gerjed-
vén. * mert a'mindenhatò és minde- 35
neket-láto Iſteñek itéletitől még meg G
nem menekedtél.*Mert az én atyám- 36
fiai, moſt kevés fájdalmat ſzēvedvén,
az őrők életnek ſzővetſége-alá jutot-
tak: te pedig az Iſten itéleti-által a'te
kevélyſégednek méltò bűntetéſivel
meg-fizetſz. * Én pedig, mint az én 37
atyámfiai-is, lelkemet és teſtemet
adom a'hazám tőrvényiért: ſegétſé-
gűl híván az Iſtent hogy hamar kő-
nyőrűllyőn a'mí nemzetſégűnkőn,
és kínokkal's veréſekkel meg-vallaſsa
veled hogy ő egyedűl az Iſtē.*Én-raj- 38
tam pedig, és az atyám-fiain meg-ſzű-
nik a'mindēhatónak haragja, melly a'
mí egéſz nemzetſégűnkre igazán ſzál-
lott. * Akkor a'király fel-gerjedvén 39
haraggal, ez-ellen mindenek-főlőtt
kegyetlenből dűhőskődék, boſzſzon-
kodván, hogy meg-chúfoltatott vól-
na.* Ez-is azért tiſztán hala-meg, tel- 40
lyeſséggel az Úrban bízván. * Utól- 41
ſzor pedig a'fiai-után az annyok-is
meg őletteték. * Az-okáért az áldoza- 42
tokról, és a'főlőttébb-valo kegyet-
lenſégekről elég a'beſzéd.

VIII. Rész.

JÚdas Makabæus pedig, és a'kik 1
véle valának, bé-mennek vala tit- A
kon a'kaſtélyokba: és egybe-hí-
ván az ő rokonokat és baráttyokat,
és azokat, a'kik meg-maradtak vala
a'Żidò tőrvényben, melléjek vévén,
ki-vívének magokhoz hat-ezer fér-
fiakat. * És ſegétſégűl híják vala az 2
Urat, hogy tekíntene a'népre, melly
mindenektől tapodtatik vala: és kő-
nyőrűlne a'templomon, melly meg-
ferteztettetik vala az iſtentelenek-
től: * kőnyőrűlne a'váras romlá- 3
ſán-is, melly hamar a'főldig le-om-
lando vólna, és a'hozzája-kiálto vér-
nek ſzavát meg-halgatná: * emle- 4
keznék-meg a'kichiny ártatlanok-
nak hamiſsan lőtt halálokról-is, és
az ő neve-ellen mondatott káromlá-
ſokról, és haragudnék-meg ezekért.
5 * Makabæus pedig, egybe-gyűjtvén
B a'ſokaſágot, ſzenvedhetetlen léſzen
vala a'pogányoknak, mert az Úr ha-
6 ragja irgalmaſsággá változék.*És reá-
ja menvén a'kaſtélyokra és váraſokra
reméntelen, fel-gyújtya vala azokat:
és az alkolmatos helyeket el-foglal-
ván, nem kevés ellenſéget vág vala
7 le: * fő-képpen pedig éjjel mégyen
vala az illyen chatákra, és az ő erőſ-
ſégének híre mindenűtt el-terjed va-
8 la. * Látván pedig Filep a'férfiat
laſsan-laſsan elő-menni, és gyakor-
tább a'dolgokban ſzerenchéſsen el-
járni, Ptolomæushoz Czeleſyriának
és Feníczének hadnagyához íra,
hogy meg-ſegétené a'király dolga-
9 it. * Ő pedig hamar el-kűldé Niká-
nort a'Patróklus fiát az ő fő barati-
kőzzűl, adván néki az egyeles nem-
zetſégekből, nem kevésbet húſz ezer
fegyvereſnél, hogy a'Żidóknak egéſz
nemzetſégét el-tőrlené, melléje ad-
ván Gorgiáſt-is a'vitez és hadakozó
10 dolgokban igen próbált férfiat. *
C Rendelé pedig Nikánor, hogy a'ki-
rály adaját, mellyet a'Romaïaknak
kell vala adni, a'két ezer talento-
mot, a'Żidók fogſágából tőltené-ki:
11 * és mingyárt a'tengeri váraſokhoz
kűlde, egybe-híván őket a'Żidò ra-
boknak vételére, kilenczvén rabot
igérvén adni egy talentomon, nem
tekíntvén a'boſzſzú-álláſra, melly
ő-reá a'Mindenhatótól kővetkezen-
12 dő vala.* Júdas pedig hogy meg-ér-
té, meg-jelenté a'Żidóknak a'kik véle
13 valának, a'Nikánor jővetelét. * Kik-
kőzzűl némellyek félvén, és nem hí-
vén az Iſten igaſságának, meg-futa-
14 modának: *némellyek pedig ha vala-
mi maradék marhájok vala, el-ad-
gyák vala, és egyetemben az Úrnak
kőnyőrőgnek vala, hogy meg-mente-
né őket az iſtentelen Nikánortól, a'ki
őket, minek-előtte ſzembe jutna, el-
15 adta vala;*és ha nem ő-érettek, mind-
D azáltal a'ſzővetſégért mellyet az ő at-
tyokkal ſzerzett vala, és az ő ſzent
és főlſéges nevének ő-reájok-valo ſe-
16 gétſégűl-híváſaért. * Egybe-híván
pedig Makabæus a'hét ezert, a'kik
ő-véle valának, kéri vala hogy az
ellenſégekkel meg ne békéllené-
nek, ſe ne félnének a'hamiſsan el-
lenek-jővő ellenſégek ſokaſágától,
17 hanem erőſsen vínákak, * ſzemők-

előtt tartván a'gyalázatot, melly e-
zektől a'ſzent-helyen hamiſsan té-
tetett vala, és a'meg-chúfoltatott vá-
raſnak boſzſzúſágát-is, és még a'régi-
eknek meg-rontatott tőrvényit-is. * 18
Mert azok, úgy-mond, fegyverekben
bíznak ugyan, és egyetemben a'vak-
merőſégben: mí pedig a'mindenhatò
Úrban bízunk, ki a'mí ellenűnk-jő-
vőket-is, és az egéſz világot-is egy
ſzem-pillantáſával el-tőrőlheti. * In- 19
té pedig őket az Iſtennek ſegétſégé- E
ről-is, mellyek lőttek az ő attyokért-
és " hogy Sennakerib-alatt ſzáz
nyólczvan-őt ezeren veſztek-el: * és 20
hogy a'harczon, melly ő-tőlők a'Ga-
lataïak-ellen Babyloniában lőtt,
hogy, mikor a'dologra kelvén min-
nyájan a'Maczedóniai tárſok kétel-
kednének, ők chak hat-ezeren lévén
meg-őltek ſzáz húſz-ezeret, az égből
nékik adatott ſegétſég-által, és ſok
haſznokat nyertek vala azokból. * 21
Ez ígékkel álhatatoſok lőnek, és a'
tőrvényekért és hazájokért kéſzek
meg-halni. * Rendelé az-okáért az ő 22
attyafiait hadnagyokká mind a'két
rendben, Simont, és Jóſefet, és Jóna-
taſt, mindenik-alá ezeret's őt-ſzázat
adván. * Azon-felyűl Eſdrás-is olvaſ- 23
ván nékik a'ſzent kőnyvet, és az Iſten
ſegétſégének jelét adván, az első ſe-
regben ő-maga a'hadnagy meg-űt-
kőzék Nikánorral. * És ſegétſégőkre 24
lévén a'Mindenhatò, meg-őlének
kilencz-ezer embernél tőbbet: na-
gyobb réſzét pedig a'Nikánor ſeregé-
nek ſebekkel erőtlenné tévén, el-fut-
ni kénſzeríték. * Azoknak pénzőket 25
pedig, a'kik az ő vételekre jőttek va- F A
la, el-nyervén, minden-felé űldőzék 2
őket, * de viſzſza-térének meg-re- 26
keſztetvén az időtől: mert a'ſzom-
bat eſti vala: az-okáért nem kőveték
őket űldőzvén. * Azok fegyverit pe- 27
dig és prédáit egybe-ſzedvén, a'ſzom-
batot meg-tarták: áldván az Urat, a'
ki meg-ſzabadította őket az napon,
irgalmaſságot kezdvén chőpőgtetni
reájok. * A'ſzombat-után pedig, a'be- 28
tegeknek, és az árváknak, és az őzve-
gyeknek prédákat oſztának: és a'tőb-
bit ők az ő véivel meg-tarták. * Az- 29
okáért ezek meg-lévén, és kőzőnſé-
ges-képpen miñyájan kőnyőrőgvén,
az irgalmas Urat kérik vala, hogy
végtére az ő ſzolgainak meg-kegyel-
mezne. * És azok-kőzzűl, a'kik Timó- 30

teuſsal és Bakkideſsel valának ő-el-
lenek tuſakodván, húſz ezernél tőb-
bet őlének-meg, és a'magas erőſsé-
geket el-foglalák: és ſok prédákat
oſztának, egy-arányù réſzt adván a'
betegeknek, az árváknak, és az őzve-
gyeknek, de a'véneknek-is. * És mikor 31
azoknak fegyverit ſzorgalmatoſon
őſzve-ſzedték vólna, mindeneket el-
rakának alkolmatos helyekre, a'ma-
radék prédákat pedig Jeruſalembe
vívék: * és Filarkeſt, a'ki Timoteuſ- 32
ſal vala, meg-őlék, a'lator embert, ki G
ſokakban nyomorgatta vala a'Żidó-
kat. * És mikor a'győzedelemnek in- 33
nepét tartanák Jeruſalemben, Kalliſ-
teneſt, a'ki a'ſzent ajtókat fel-gyúj-
totta vala, mikor némelly házatská-
ba ſzaladott vólna, meg-égeték, mél-
to jutalommal fizetvén néki az ő iſ-
tentelenſégiért. * A'tekélletlen Ni- 34
kánor pedig, a'ki ezer kalmárt hozott
vala a'Żidók el-adáſára, * meg-aláz- 35
tatván az Úr ſegétſégével, azoktól a'
kiket ſemminek alított vala, le-tévén
a'dichőſég ruháját, a'főld-kőzepin-
valo tengeren el-ſzaladván, egyedűl
méne Antiokiába, nagy ſzerenchét-
lenſégbe eſvén az ő hádának veſze-
delme-miá. * És a'ki ígérte vala a'Ro- 36
maïak adaját meg-fizetni a'Jeruſa-
lemi foglyokból, az-után azt hirdeti
vala hogy az Iſten vólna a'Żidók
óltalmazója, és azért ſebhetetle-
nek vólnának, azért hogy kővetnék
az ő-tőle rendeltetett tőrvényeket.

IX. Rész.

Azon időben Antíokus ſzé- 1
gyen-vallásal tér vala viſz- A
ſza Perſiából. * Mert bé- 2
ment vala abba, melly Per-
ſépoliſ-nak mondatik, és igyekezék
meg-foſztani a'templomot, és a'vá-
raſt el-nyomni: de a'ſokaſág fegy-
vert fogván, meg-futamtatának: és
úgy tőrténék hogy Antíokus a'fu-
tás-után rútúl térne-viſzſza. * És mi- 3
kor Ekbatanához kőzel jutott vólna,
meg-érté a'mi tőrtént vala Nikáno-
ron és Timóteuſon. * Fel-fualkod- 4
ván azért haragjában, azt alíttya va-
la, hogy azok-ellen-valo boſzſzúját,
a'kik őtet meg-futamtatták vala,
a'Żidókon tőltené-ki: és az-okáért
parancholá hogy ſietnének az ő ſze-
kerével, ſzűntelen menvén az úton,
a' meny-béli itélet kénſzerítvén

"4. Reg 19. g. 35. Tob. 1. d. 21. Eccli. 48. d. 24. 1. Mach 7. f. 41. Iſa. 37. g. 36.

2. Mach. 8. 9.

őtet, azért hogy olly kevélyen mondotta, hogy Jerusalembe menne, és azt a' Zsidók temető-helyének rakásává tenné.* "De a'ki mindeneket lát az Israël Ura Istene, meg-veré őtet gyógyúlhatatlan és láthatatlan chapással. Mert hogy el-végezé ezen beszédét, el-fogá őtet a' gyomrának kegyetlen fájdalma, és a' belső tagjainak keserves kínnyai: * és elég igazán ugyan, úgy-mint a'ki sok és új kínokkal gyötrötte egyebeknek belső részőket, jóllehet ő semmi-képpen az ő gonoszságától meg nem szűnnék. * Ezen-felyűl pedig kevélységgel el-telvén, szívével tűzet fújván a' Zsidók-ellen, és meg-parancholván hogy sietnének a' dologgal; történék, hogy mikor sebesen menne, a' szekérről le-esnék, és a' testnek nehéz meg-rokkanása-miatt a' tagok gyötrettetnének. * És az a'ki magának láttatik vala még a' tenger habjainak-is parancholni, emberi mód fölőtt kevélységgel el-telvén, és a' hegyek magasságit fontba meg-mérni, most a' földre vettetvén, lektikában hordoztatik vala, az Istennek nyilván-valo ercjét önnön-magán megbizonyítván: *úgy hogy az istentelennek testéből férgek pozognának-ki, és még éltében a' fájdalmak-miatt a' húsai le-esnének, és az ő szagától és bűzétől a' sereg terheltetnék. * és a'ki egy-kevéssel az-előtt azt alíttya vala hogy az égnek chillagit el-érné, azt senki nem hordozhattya vala a' szenvedhetetlen bűz-miatt. * Az-okáért innét kezde a' nagy kevélységből ki-vitetvén az önnön-maga ismeretire jutni, Isteni chapással intetvén, minden szem-pillantásokban nevekedvén az ő fájdalmi. * és midőn már ő-maga sem tűrhetné az ő bűzét, így szólla: Mélto Isten-alá vettetni, és a' halandó embernek magát az Istenhez nem hasonlítani. * Könyörög vala pedig ez a' lator az Úrnak, kitől irgalmasságot nyerendő nem vala. * És a' váraſt, a' melyhez sietve jő vala, hogy azt a' földre lerontaná, és az ólzve-hordatott halottaknak temető-helyévé tenné, most szabadossá kívánnya tenni: * és a' Zsidókat, a' kik-felől azt mondotta vala, hogy chak temetésre sem tartaná méltóknak, hanem a' madaraknak's a' vadaknak adná el-szaggatásra, és a' kisdedekkel-eggyűtt ki-gyomlálná; mostan azt igéri, hogy hasonlókká tenné az Aténásiakkal: * a' szent templomot-is, mellyet az előtt meg-foszlott vala, jeles ajándékokkal meg-ékesítené, és a' szent edényeket meg-sokasítaná, és az áldozatokhoz tartozó költségeket ez ő jövedelmiből adná-meg: * ezek-fölőtt, hogy Zsidóvá-is lenne, és a' földnek minden határit el-járná, és hirdetné az Istennek hatalmát. * De meg nem szűnvén a' fájdalmak (mert reá jött vala az Istennek igaz ítéleti) kétségbe esvén, levelet íra a' Zsidóknak könyörgés módgyára, ezeket foglalván magában:

* A' JELES Jó polgár Zsidóknak sok köszönetet, és jó egességet, és boldogságot kíván Antiokus király és fejedelem. * Ha ti, és a' ti fiaitok jó egességben vattok, és néktek kedvetek-szerént vannak mindenek, igen nagy hálákat adunk. * És én beteg lévén, rólatok pedig kegyesen meg-emlekezvén, meg-térvén a' Persiai tartományokból, és nehéz betegséggel környűl-vétetvén, szükségesnek álítottam a' közönséges haszonra gondot viselni: * nem esvén kétségbe magam-felől, hanem nagy reménségem lévén hogy ki-menekedem a' betegségből. * Meg-tekintvén pedig hogy az én atyám-is, a' melly időkben a' felső tartományokban hadat viselt, meg-jelentette kichoda vénné-fel ő-utánna a' fejedelemséget: * hogy, ha valami ellene-valo dolog történnék, vagy nehéz dolog esnék, tudván azok a'kik a' tartományokban valának, kire hagyatatott vólna a' dolgoknak fő gond-viselése, meg ne háborodnának. * Ezek-fölőtt, meg-gondolván minden közel-valo hatalmasokat és szomszédokat hogy az időkre inchelkednek, és a' dolognak végét várják: az én fiamat Antiokust rendeltem királlyá, kit gyakorta midőn a' felső országokban forgának, sokaknak ajánlottam tiközzületek: és meg-írtam néki a' mik következnek. * Kérlek azért titeket, és könyörgök, hogy meg-emlekezvén a' közönséges és magán-valo jó-teteményekről, ki-ki tartsa-meg hívségét én-hozzám és az én fiamhoz. * Mert reménlem, hogy chendesen és emberségesen fog-chelekedni, és

"2. Par. 16. c. 9.

2. Mach. 9.

követője lészen az én szándékom-
nak, és közönséges tí-hozzátok.* Az- 28
okáért a'gyilkos és a'káromlo igen
gonoszúl meg-verettetvén, a'mint ö-
is egyebekkel bánt vala, hazája-kivül
a'hegyek-között nyomorúlt halállal
múlék-ki az életből. * El-vívé pedig 29
az ö testét a'véle fel-neveltetett Filep,
ki félvén az Antíokus fiától, Ptolo-
mæus Filometorhoz méne Egyip-
tusba.

X. Rész.

MAkabæus pedig, és a'kik 1
véle valának, az Úr óltal- A
mázván őket, a'templomot
ugyan, és a'várast viszsza-
vévé: * az óltárokat pedig, mellye- 2
ket az idegen nemzetek az útzákon
chináltak vala, és a'bálványi templo-
mokat el-rontá. * és meg-tisztítván 3
a'templomot, más óltárt chinálának:
és a'tűz-űtő kövekből tűzet fogván,
áldozatokat tőnek két esztendő-u-
tán, és a'jó-illatot, és a'lámpásokat, és
a'szentelt kenyereket elő-rakák. * 4
Mellyeket meg-chelekedvén, kérik
vala az Urat, arczal borúlván a'föld-
re, hogy többé illyen gonoszokba ne
esnének: hanem, ha mikor vétkezné-
nek-is, ö-tőle gyengébben dorgáltat-
nának-meg, és ne adatnának a'bar-
barus és káromlo emberek kezeibe.
* A'melly nap pedig a'templom az 5
idegen nemzetségektől meg-fertezte-
tett vala, történék hogy azon nap
lenne annak tisztítása, huszon-ötödik
napján a'Kasleu havának.* És vigaság- 6
gal nyólcz napot inneplének a'sáto-
ros innepek módgyára, meg-emle- B
kezvén hogy kevés idő-előtt, a'sáto-
rok innepét a'hegyeken és a'barlan-
gokban fene vadak módgyára tar-
tották vala.* Az-okáért chemetéket, 7
és zöld ágakat, és pálma-fákat hor-
doznak vala az-előtt, a'ki meg-szeren-
chésítette az ö helyének ki-tisztítá-
sát. * És el-rendelék közönséges pa- 8
rancholattal és végezéssel, hogy az
egész Židók nemzetsége, minden esz-
tendőben meg-tartaná azokat a'na-
pokat. * És Antiokusnak ugyan, a'ki 9
Nemes-nek neveztetett, az életből ki-
múlása így vólt. * Most pedig Eupá- 10
tornak az istentelen Antíokus fiának
lőtt dolgait beszéllyük-meg, meg-rö-
vidítvén a'hadakban történt vesze-
delmeket. * Mert ez fel-vévén az or- 11

C
szágot, rendele az ország dolgainak
gond-viselőjévé egy neminémű Ly-
siást, a'Fenícze és Syria hadának fe-
12 jedelmét. *Mert Ptolomæus, a'ki Má-
czer-nek módatik vala, az igasságnak
ki-szolgáltatójává akart lenni a'Ži-
dókhoz, és fő-képpen a'hamisságért
melly rajtok lőtt vala, és békeségesen
13 chelekedni vélek. * De ezért bé-vá-
doltatván a'barátitól Eupátornál, és
gyakorta árulónak mondatván, azért
hogy Filometortól reá bízatott Czy-
prust el-hatta vólna, és hogy a'Ne-
mes Antiokushoz adván magát at-
tól-is el-távozott vólna, méreggel
14 végezé-el életét.* Gorgias pedig, mi-
kor e'helyeknek hadnaggya vólna,
melléje vévén a'jövevényeket gya-
korta hadakozik vala a'Židók-ellen.
15 * A'Židók pedig, a'kik az alkolmatos
erősségeket bírják vala, azokat, a'kik
el-űzettettek vala Jerusalemből, bé-
fogadgyák vala, és hadakozni igye-
16 keznek vala. * Azok pedig a'kik Ma-
D kabæussal valának, imádságokkal kér-
vén az Urat hogy segétőjök lenne, az
17 Idumæusok erősségire űtének: * és
nagy erővel rajtok lévén, a'helyeket
el-foglalák, a'kik eleikbe jövének
meg-ölék, és mindenestől-fogva nem
18 kevesbet húsz ezernél le-vágának. *
Némellyek pedig, mikor két igen erős
tornyokba futottak vólna, mellyek-
ben minden készűlet vala a'hadako-
19 zásra, * Makabæus azoknak meg-vé-
telére, ott hagyván Simont, és Jóse-
fet, és Zakæust, és azok-közzűl a'kik
vélek valának elég sokakat, ö-maga
azokra a'viadalokra fordúla, a'mel-
20 lyek inkább kénszerítik vala. * Azok
pedig a'kik Simonnal valának, a'kí-
E vánságtól hordoztatván, némellyek-
től a'kik a'tornyokban valának, el-
hajtatának pénzel: és hetven-ezer gi-
ra ezűstöt vévén, ki-eresztének né-
21 mellyeket hogy el-szaladnának. *
Mikor pedig a'dolog Makabæusnak
hírré tétetett vólna, a'nép fejedelmit
egybe-gyűjtvén, panaszolkodék,
hogy pénzen adták vólna el az ö at-
tyok-fiait, azoknak ellenségit el-bo-
22 chátván. * Az-okáért azokat, a'kik
árulókká lőttek vala, meg-ölé, és
23 mingyárt el-foglalá a'két tornyot. *
Fegyverekkel pedig és kezekkel min-
deneket szerenchésen chelekedvén,
a'két erősségben húsz ezernél többet
24 öle-meg. * Timóteus pedig, a'ki az-

2. Mach. 10.

előtt a' Zidóktól meg-győzettetett vala, egybe-híván az idegen sokaságnak seregét, és egybe gyűjtvén az Asiai lovagot, el-jöve mint-ha fegyverrel meg-venné Judæát. * Makabæus pedig, és a'kik véle valának, amaz el-közelgetvén, könyörögnek vala az Úrnak, fejöket földel meg-híntvén, és ágyékokat szőr-zákokkal fel-övedzvén, * az óltár pártázattyához borúlván, hogy nékik irgalmas, az ő ellenségeknek pedig ellenségek lenne, és az ellenkezőkkel ellenkednék, a'mint a'törvény mongya. * És így az imádság-után, fegyvereket fogván, messze menvén a'váraſtól, és közel lévén az ellenségekhez, meg-szállának. * A'Napnak fel-jövetelekor pedig mind-ketten meg-indúlának: ezek, a'győzedelemnek és szerencsés állapatnak igérőjét a'jószágos chelekedettel az Urat tartyák vala: amazoknak pedig, az ütközetben-valo hadnagyok a'bátor szív vala. * De mikor kemény harcz vólna, láttatának az ellenségektől az égből öt férfiak lovakon, arany zabolákkal ékesek, a'Zidókat vezetvén: * kik-közzűl ketten Makabæust közbe-vévén, az ő fegyverőkkel környüle forgolódván, sérelem-nélkül meg-óltalmazzák vala: az ellenségre pedig nyilakat és meny-köveket hagyigálnak vala, melly-miatt vaksággal-is meg-háborittatván, és bódúlásal-is el-telvén el-húllanak vala.* Meg-öletének pedig húsz-ezeren 's ot-ízázan, és hatszáz lovasok. * Timóteus pedig Gazarába futa ez erős várba, melyben Kæreas vala hadnagy. * Makabæus pedig, és a'kik véle valának, vígan meg-szállák a'várat negyed napig. * Azok pedig a'kik benne valának, a'helynek erősségében bízván, módfölött szitkozódnak vala, és istentelen beszédeket szóllanak vala. * De mikor az ötöd nap meg-virradna, húsz ifiak azok-közzűl a'kik Makabæussal valának, fel-gerjedvén szívökben a'káromlásért, vitézűl a'kőfalhoz menének, és kemény szívvel járván fel-mennek vala: * de a'többi is hasonló-képpen fel-menvén, a'tornyokat 's a'kapukat kezdék fel-gyújtani, és a'káromlókat elevenen meg-égetni. * Két egész nap pedig a'várat rontván, Timóteust a'ki magát rejtegeti vala, némelly helyen fel-találván, meg-ölék: az öttsét-is Kæreást és Apollófanest meg-ölék. *Mellyek meglévén, díchéretekkel és hálá-adásokkal áldgyák vala az Urat, a'ki nagy dolgokat chelekedett Israëlben, és győzedelmet adott nékik.

XI. Rész.

DE kevés idő-után, Lysias a' király gond-viselője, és rokona, és a'dolgokban tiszttartója, nehéz néven vévén azokat a'mellyek történtek vala, * egybe-gyűjtvén nyólczvan ezeret, és az egész lovagot, a'Zidók-ellen jő vala, alítván hogy a'várast megvévén a'Pogányok lakó-helyévé tenné, * a'templomot pedig pénz gyűjtésre foglalná, mint a'Pogányoknak egyéb bálványozó templomit, és minden esztendőben a'papságot árúba bochátaná: * soha meg nem gondolván az Isten hatalmát, hanem meg-dühött elmével, a'gyalogoknak sokaságában, és a'sok ezer lovagokban, és a'nyólczvan elefántokban bízik vala. * Bé-menvén pedig Judæába, és Bet-surához közelgetvén, melly szoros helyen vala, Jerusalemtől öt futamathyi földön, azt a'várat vítattya vala. * Hogy pedig Makabæus, és a'kik véle valának, meg-értek hogy a'várakat vítattyák, síráſsal és köny-húllatásokkal kérik vala az Urat, és az egész sereg egyetemben, hogy jó Angyalt küldene az Israël szabadúlására. * És ő-maga elsőben Makabæus, fegyvert fogván, a'többit ínté hogy véle eggyütt veszedelemre vetnék magokat, és meg-segétenék az attyok-fiait. * És mikor mind eggyütt vig szívvel mennének, Jerusalemben meg-jelenék nékik egy előttök-ménő lovas feír ruhában, arany fegyverben, dárdát forgatván. * Akkor minnyájan eggyütt áldák az irgalmas Urat, és meg-erősödének szívökben: nem chak az embereken, de a'fene vadakon-is, és a'vas falokon-is készek lévén által-menni. * Az-okáért mennek vala serényen, menyből lévén segétőjök, és a'rajtok-könyörűlő Urok. * Oroszlányok módgyára pedig sebességgel az ellenségekre rohanván, le-vágának azok-közzűl tizen-egy ezer gyalogot, és ezer hat-száz lovast: * minnyájokat pedig meg-futamtaták, sokan pedig

2. Mach. 10. 11.

kőzzűlök meg-sebesíttetvén mezítelen szaladának-el. De ő-maga-is Lysias rútúl futva szalada-el. * És mivelhogy nem vala esztelen, magában meg-gőndolván, hogy ő meg-keveſedett vólna, és meg-értvén hogy győzhetetlenek vólnának a'Zidók, a'mindenható Istennek segétségéhez támaszkodván, hozzájok küldé: * és meg-ígéré hogy minden igaz okoknak engedne, és a'királyt reá erőltetné hogy baráttyokká lenne. * Engede pedig Makabæus a'Lysias kőnyörgésinek, mindenekben a'haſznot kővetvén; és valamiket íra Makabæus Lysiásnak a'Zidók-felől, azokat a'király meg-engedé. * Mert levél íratott vala Lysiástól a'Zidóknak, illyen módot foglalván magában:

LYSIAS a'Zidók népének kőszőnetit.

* János és Abéſalom, a'kik tőletek küldettek vala, az irásokat kézbe adván, azt kívánták, hogy azokat, a'mellyek ő-általok jelentetnek vala, bétellyesíteném. * Az-okáért valamik a'király-eleibe vitethettenek, eleibe adtam: és a'mi lehetséges vólt, azt meg-engedte. * Ha azért a'dolgokban a'hívséget meg-tartyátok, ez-után-is jótokra akarok lenni. * Egyebekről pedig mindenekről szóval parancholtam, mind ezeknek, 's mind amazoknak a'kik tőlem küldettek, hogy meg-beszéllyék néktek. * Legyetek jó egéſségbē. A'száz negyven-nyólczadik esztendőben, Dióskorus havának huszon-negyedik napján.

* A'Király levele pedig ezeket foglallya vala magában:

ANTIOKUS király Lysias attyafiának kőszőnetit. * Az atyánk az Istenek-közibe vitettetvén, mi kívánván azokat, a'kik a'mi országunkban vannak, zúrzavar-nélkül élni, és az ő dolgokra szorgalmatos gondot viselni, * hallottuk hogy a'Zidók nem engedtek az atyámnak hogy a'Görögök szer-tartásokra vitetnének, hanem hogy meg akarják tartani az ő törvényeket, és azért kívánnyák tőlünk hogy meg-engedgyük nékik az ő rend-tartásokat. * Akarván azért e' nemzetséget-is chendeſségben lenni, magunkban végezvén azt ítéltük, hogy a'templom viszsza-adattaſsék nékik, hogy chelekedgyenek az ő elejeknek szokása-szerént. * Jól chelekeſzed azért, ha hozzájok küldeſz, és kezedet bé-adod: hogy meg-értvén akaratúkat, jó szívvel légyenek, és az ő tulajdon haſznoknak szolgállyanak.

* A'Zidókhoz pedig a'Király levele illyen vala:

ANTIOKUS király a'Zidók tanátsának, és a'többb Zidóknak kőszőnetit. * Ha egéſségben vattok, úgy vattok a' mint akarjuk: de mí-is jó egéſségben vagyunk. * Hozzánk jőve Menelaus, mondván hogy tí alá akartok jőni a' tieitekhez, a'kik nálunk vannak. * Azokáért azoknak, a'kik el-jőnek Xantikus havának harminczadik napjáig, kezeinket bé-adgyuk bátorságnakokáért, * hogy a'Zidók éllyenek az ő étkekkel és törvényekkel, a'mint azelőtt-is: és senki kőzzűlök semi bántáſt ne szenvedgyen azokért a'mellyek tudatlanságból lőttek. * El-küldőttük pedig Menelaust-is, hogy szólyon veletek. * Legyetek egéſségben. A'száz negyven-nyólczadik esztendőben, Xantikus havának tizen-őtődik napján.

* Küldének pedig a'Romaiak-is illyen levelet:

QUINTUS Memmius és Titus Manilius, a'Romaïaknak követők, a'Zidók népének kőszőneteket. * Azokat, mellyeket Lysias a'király rokona meg-engedett néktek, mí-is meg-engedtük. * A'mellyeket pedig a'királyra ítélt hallaſztani, mingyárt küldgyetek valakit, szorgalmatoſsan beszélgetvén egy-más-közőtt, hogy úgy végezzünk, a'mint néktek haſznál: mert mí Antiokiába megyünk. * És azért sieſsetek válaſzt írni, hogy mí-is tudgyuk mi akaratban vattok. * Legyetek jó egéſségben. A'száz negyven-nyólczadik esztendőben, Xantikus havának tizen-őtődik napján.

XII. Rész.

MEg-lévén ezek a'szövetségek, Lysias a'királyhoz indúla, a'Zidók pedig a'szántásban vetésben dolgoznak vala. * De a'kik hely-tarrók válának, Timóteus, és Apollónius a' Gennæus fia, de Jerónymus-is, és Démofon azok-felőtt, és Nikánora' Czypruſi tiszt-tartó, nē hadgyák vala őket chendeſségben lenni, és nyugodalomban. * A'Joppéiak pedig illyen

lyen latorſágot chelekedének: kérék
a'Żidókat, a'kiknél laknak vala, hogy
a'hajókba ſzállanának, mellyeket ké-
ſzítettek vala, feleſégőkkel's gyerme-
kőkkel, mint-ha ſem̃i ellenkezéſek nē
vólnának kőzőttők. * Az-okáért a'
4 váraſnak kőzőnſéges végezéſe-ſze-
rént, ezek-is engedvén, és a'békeſég-
nek-okáért ſemmit nem gyanakod-
ván: mikor a'mélyre jutottak vólna,
el-burítának nem kevésbet két ſzáz-
nál. * Melly kegyetlenſéget az ő nem-
5 zetſége-béli emberek-ellē hogy meg-
érte Júdas, paranchola a'férfiaknak, a'
kik véle valának: és ſegétſegűl híván
az igaz bírót az Iſtent, * el-méne az
6 ő attyafiainak gyilkoſi-ellen, és a'rév-
helyt éjjel fel-gyújtá ugyan, a'hajó-
kat meg-égeté, azokat pedig a'kik a'
tűzből el-ſzaladtak vala, fegyverrel
meg-őlé. * És mikor ezeket igy vég-
7 be vitte vólna, el-méne úgy hogy iſ-
B még meg-térne, és a'Joppéïakat mind
ki-gyomlálná. * De mikor meg-ér-
8 tette vólna, hogy azok-is, a'kik Jam-
niában valának, azon módon akarná-
nak chelekedni a'vélek-lakò Żidók-
kal, * a'Jamniaïakra-is el-méne éj-
9 jel, és a'rév-helyt a'hajókkal egyyűtt
fel-gyújtá: úgy hogy a'tűznek világo-
ſsága meg-láttatnék Jeruſalem-
ben két-ſzáz negyven futamatnyi
főldre. * Onnét mikor már el-men-
10 tek vólna kilencz futamatnyi főld-
re, és az úton mennének Timóteuſ-
ellen, reájok űtének az Arabiaïak, őt-
ezer férfiak, és őt-ſzáz lovaſok. * És
11 mikor erős harcz vólna, és az Iſten ſe-
gétſégéből ſzerenchéſsen jártak vól-
na, a'meg-győzettetett Arabiaïak
maradéki kérik vala Júdáſt hogy ke-
zét bé-adná nékik, igérvén hogy le-
geltetéſeket adnának, és egyéb dol-
gokbā-is haſználnának * Júdas pedig,
12 alítván hogy bizonyára ſokakban
haſznoſok lennének, meg-ígéré a'bé-
keſéget: és kezeket fogván, el-mené-
nek az ő ſátorokba. * Reá-űte pedig
13 némelly erős váraſra-is, melly hidak-
kal és kő-falokkal kőrnyűl-vétetett
C vala, melyben a'Pogányoknak egye-
les ſokaſága lakik vala, melynek Kaſ-
fin a'neve. * Azok pedig a'kik benne
14 valának, bízván a'kő-faloknak erős-
ſégében, és az élés készűletiben, reſ-
tebben chelekeſznek vala, ſzitkokkal
boſzſzontván Júdáſt, és káromkod-
ván, és illetleneket ſzólván. * Maka-
15 bæus pedig, ſegétſégűl híván a'világ-
nak nagy fejedelmét, ki fal-rontò ko-
ſok és ſzerſzámok-nélkűl "a'Jéſus i-
dejében le-dőjtőtte Jerikót, kemé-
16 nyen a'kő-falokra rohana: * és meg-
vévén a'váraſt az Úr akarattyából,
ſzámlálhatatlan őldőkléſt tőn, úgy
hogy a'mellette-valo tó, melynek
ſzéleſsége két futamatnyi főld vala, a'
meg-őlettetteknek vérével láttatnék
17 folyni. * Onnét el-menének hét-ſzáz
őtven futamatnyi főldre, és menének
Karakába azokhoz a'Żidókhoz, a'kik
18 Tubianæuſoknak neveztetnek vala: *
és Timóteuſt ugyan, azokon a'helye-
ken nē kapák, és ſem̃it nem-végezvén
viſzſza-méne, hagyván némelly he-
19 lyen igen erős ſegétſéget. * Dosíteus
pedig és Sosípater, a'kik hadnagyok
valának Makabæuſsal, meg-őlék Ti-
moteuſtól a'várban hagyatott tíz-e-
20 zer férfiait. * Makabæus pedig, maga-
mellé hat ezert rendelvén, és chopor-
tokba állatván, Timóteus-ellen mé-
ne, kivel ſzáz húſz-ezer gyalog, és két-
21 ezer őt-ſzáz lovas vala. * Meg-értvén
pedig Judáſnak jővetelit Timóteus,
D elől el-küldé az aſzſzony-állatokat,
és a'gyermekeket, és az egyéb készű-
letet, a'várba, melly Karnion-nak
mondatik: mert meg-győzhetetlen
vala, és nehéz vala a'hoz járúlni a'he-
22 lyeknek ſzoroſsági-miatt. * És mikor
Júdáſnak az első choportya meg-lát-
tſzott vólna, félelem ſzálla az ellen-
ſégekre, az Iſtennek jelen-vóltából, ki
mindeneket lát, és meg-futamtatá eg-
gyik a'máſikat, úgy hogy inkább ve-
rettetnének-le ő-magoktól, és az őn-
nőn fegyverek chapáſitól meg-erőt-
23 lenűlnének. * Júdas pedig főlőtte igē
rajtok vala meg-bűntetvén az iſten-
teleneket, és le-vága kőzzűlők har-
24 mincz-ezer férfiat. * Ő-maga pedig
Timóteus, a'Dosíteus és Sosípater
réſzei-kőzzé akada: és ſok kőnyőrgé-
ſekkel kéri vala hogy elevenen el-
bochátanák, azért hogy ſok Żidók-
nak attyai és attyafiai vólnának nála,
a'kik az ő halála-miatt meg-chalat-
25 tatnának. * És mikor hitet adott vól-
na hogy viſzſza-adná azokat a'vége-
zés-ſzerént, ſérelem-nélkűl bocháták
el őtet az atyafiaknak ſzabadúláſok-
26 ért. * Júdas pedig ki-méne Karnion-
E ra, meg-őlvén huſzon-őt ezer em-
27 bert. * Azoknak meg-futamtatáſa és
meg-őléſe-után, el-indítá a'hadat

"Ioſue 6.

2. Mach. 12.

Efron-

Efronhoz az erős várashoz, melyben
kűlömb-féle Pogányoknak sokasága
lakik vala: és erős ifiak álván a'kő-fa-
lokon erőssen vínak vala: abban pe-
dig sok szerszámok, és nyilaknak ké-
szűlete vala. *De, mikor a'mindenha- 28
tót segétségűl hítták vólna, a'ki az ő
hatalmával az ellenségek erejét meg-
rontya, meg-vévék a'várast: és azok-
kőzzűl a'kik ott-beñ valának, huszon-
őt ezeret le-vágának. *Oñét a'Sczíták 29
várasához menének, melly Jerusa-
lemtől hat-száz futamatnyi földön
vala. * Bizonyságot tévén pedig azok 30
a'Židók, a'kik a'Sczitópolisïaknál
valának, hogy kegyessen bánnának
vélek, és hogy még a'szerenchétlen-
ségidején-is emberségessen cheleked-
tek vélek: * meg-kőszőnvén nékik, és 31
íntvén hogy az-után-is az ő nemzet-
ségekhez kegyesek lennének, Jerusa- F
lembe jutának kőzel lévén a'Pűnkősd
innepe-napja. * És Pűnkősd-után el- 32
menének Gorgiásra az Idumæa tiszt-
tartójára. * Ki-méne pedig három- 33
ezer gyaloggal, és négy-száz lovassal.
* Kik meg-űtkőzvén, tőrténék hogy 34
a'Židók-kőzzűl kevesen húllának-el.
* Egy-neminémű Dosíteus pedig a' 35
Baczenor lovasi-kőzzűl-valo erős
férfiu, Gorgiast tartya vala: és, mikor
elevenen akarná őtet meg-fogni, egy
lovas a'Tracziaïak-kőzzűl reá roha-
na, és a'vállát el-vágá: és így Górgias
el-szalada Maresába. * Azok pedig, a' 36
kik Esdrinnel valának, többig hada-
kozván és el-fáradván, segétségűl hívá
Júdas az Urat, hogy segétője és had-
nagya lenne a'hadnak: * el-kezdvén 37
hazája nyelvén, és énekekkel fel-ki-
áltván, meg-futamtatá a'Gorgias vi-
tézit. * Júdas pedig egybe-gyűjtvén a' 38
hadat, el-méne Odollam várasába:
és, mikor a'hetedik nap el-érkeznék,
a'szokás-szerént meg-tisztúlván, azon
helyen meg-tarták a'szombatot. * És 39
másod nap el-méne Júdas az ővéivel,
hogy a'le-vágattattak testeit el-vin-
né, és az attyokkal helyheztetné az ő
attyok koporsóiba. *Találának pedig 40
a'meg-ölettetteknek ruhájok-alatt
a'bálványok ajándékiból, mellyek
Jamniánál vóltak, "mellyektől tíltya G
a'tőrvény a'Židókat: onnét minde-
neknél nyilván lőn, hogy azokért
húllottak vólna el azok. * Az-okáért 41
minnyájan áldák az Űrnak igaz itéle-
tét, ki a'titkokat ki-nyilatkoztatta va-

42 la. * És így a'kőnyőrgésekre térvén,
kérék, hogy a'mi vétek lőtt vala el-fe-
lejtetnék. Az igē erős Júdas pedig ínti
vala a'népet hogy meg-tartanák ma-
gokat a'bűntől, szemek-előtt látván
a'mellyek lőttek vala azoknak bűnő-
43 kért a'kik le-vágattattanak. * És meg-
róván egy-mást, tizen-két ezer gira
ezűstot kűlde Jerusalembe, hogy ál-
dozat leñe a'meg-hóltaknak bűnők-
ért, jól és istenessen gondolkodván
44 a'fel-támadásról. (* mert ha azokat,
a'kik el-húllottak vala, nem remén-
lette vólna fel-támadni, haszontalan-
nak láttatnék és heába-valónak i-
45 mádkozni a'halottakért) * és mivel-
hogy meg-gondollya vala, hogy a-
zoknak, a'kik Isteni félelemmel aludt-
tak vala el, igen jó el-tétetett kegyel-
46 mek vólna. * Az-okáért szent és űd-
vősséges gondolat a'halottakért i-
mádkozni, hogy a'bűnőkből meg-ól-
doztattassanak.

XIII. RÉSZ.

1 SZáz negyven kilenczedik esz-
A tendőbē, meg-érté Júdas hogy
Antíokus Eupátor nagy soka-
2 sággal jőne Judæa-ellen, * és ő-
véle az ő gond-viselője és tiszt-tartó-
ja Lysias, száz tíz-ezer gyalog lévén
véle, és őt-ezer lovas, huszon-két ele-
3 fant, és három-száz kaszás-szekér. *
Kőzikbe egyeledék pedig Menelaus-
is: és nagy álnoksággal kőnyőrőg va-
la Antiokusnak, nem hazájának sza-
badúlásáért, hanem remélvén hogy
őtet helyheztetné a'fejedelemségbe.
4 * De a'királyoknak Királya fel-indítá
az Antíokus szívét a'bűnős-ellen: és
B Lysias meg-sugalván hogy ő vólna
minden gonoszoknak oka, parancho-
lá (a'mint nékik szokások) hogy meg-
5 fogván azon helyen meg-ölnék. *Va-
la pedig azon helyen őtven kőnyők-
nyi torony, melly minden-felől meg-
rakott vala hamuval: ez a'meredekre
6 néz vala. * onnét parancholá hogy az
hamuba alá-vetnék a'szentség-tőrőt;
minnyájan taszigálván őtet a'vesze-
7 delemre. *És illy tőrvéñyel tőrténék
hogy meg-halna a'tőrvénynek által-
hágója, és a'földbe sem temettetnék
8 Meneláus. * És elég igazán ugyan:
mert mivelhogy az Isten óltára-ellen
C sok vétkeket chelekedett, melynek
tűze és hamuja szent vala, ő arra kár-
hoztatott hogy hamuban halna-
9 meg. * De a'király meg-dűhőtt el-

Deut. 7. d. 25.

2. Mach. 12. 13.

mével

mével jő vala, hogy gonoszbnak mu-
tatná magat az attyánál a'Żidókhoz.
* Mellyeket Júdas meg-értvén, meg- 10
parancholá a'népnek, hogy éjjel és
nappal segétségűl hínák az Urat,
hogy, a'mint mindékor, most-is meg-
segétené őket: * úgy-mint a'kik fél- 11
nének, hogy meg ne fosztatnának a'
törvénytől, és hazájoktól, és a'szent
templomtól: és hogy a'népet, melly e'
minap egy-kevessé meg-pihent vól-
na, ne engedné ismég a'káromlò nem-
zetségek-alá vetterni. * Minnyájan 12
azért eggyűtt azt chelekedvén, és ir-
galmasságot kérvén az Úrtól, sírás- D
sal és bőjtőkkel, három egész nap le-
borúlván, inté őket Júdas hogy el-ké-
szítenék magokat. * Ő pedig a'vének- 13
kel azt gondolá, hogy minek-előtte
a'király ki-szállitaná a'hadat Judæá-
hoz, és el-foglalná a'várast, ki-men-
ne, és az Úr itéletire hagyná a'dolog-
nak végét. * Az-okáért minden hatal- 14
mat a'világ-teremtő Istenének tulaj-
donítván, és íntvén az ővéit hogy e- E
rőssé vínának, és halálig a'törvények-
ért, a'templomért, a'várasért, hazájo-
kért, és a'polgárokért helt állanának,
Módin-mellé helyhezteté a'hadat. * 15
És az ővéinek jelűl adván, Istené a'
győzedelem, igen erős ifiakat választván,
és éjjel reá-űtvén a'király sátorára,
a'táborban meg-őle négy-ezer fér-
fiat, és a'leg-nagyobbik elefántot-is
azokkal-eggyűtt, a'kik rajta vóltak: * 16
és nagy félelemmel és zúrzavarral az
ellenségek táborát meg-tőltvén, a'
dolgot szerenchéssen meg-chelekedvén,
el-menének. * Ez pedig lőn mi- 17
kor meg-virradna, az Urnak óltalma
segétvén őtet. * De a'király, meg-íze- 18
lítvén a'Żidók mérésségét, mester-
séggel kísérti vala a'nehéz helyeket:
* és Bet-surához, melly a'Żidók erős 19
várasa vala, indítá a'tábort: de meg- F
futamtaték, meg-botlék, meg-kissebbedék.
* Azoknak pedig, a'kik ott-beñ 20
valának, a'mi szűkség vala Júdas bé-
küldi vala. * Hírré tévé pedig az ellen- 21
ségeknek a'titkokat némely Rodo-
kus a'Żidók seregéből: kit fel-keres-
vén meg-fogának, és bé-rekesztének.
* Ismég szólla a'király azokkal a'kik 22
Bet-surában valának: kezet ada: vőn:
el-méne. * meg-űrkőzék Judással: 23
meg-győzetteték. Hogy pedig meg-
érté hogy el-pártolt vólna Filep An- G
tiokiában, a'ki tiszt-tartóúl hagyat-
tatott vala, elméjében meg-réműl-
vén, a Żidóknak kőnyőrőgvén, és alá-
jok adván magát, meg-eskűvék min-
denre a'mi igaznak láttaték: és meg-
békélvén, áldozatot tőn, meg-tisztelé
24 a'templomot, és ajándékokat ada: *
Makabæust meg-őlelé, és hadnaggyá
's fejedelemé tévé őtet Ptolemáistól-
25 fogva a'Gerrénusok-ig. * Hogy pe-
dig Ptolemáisba méne, nehéz néven
vévék a'Ptolemáisiak a'barátságnak
szerzését, boszszonkodván hogy né-
26 talám fel-bontanák a'szővetséget. *
Akkor fel-álla Lysias az itélo-székbe,
és okát adá, és a'népet le-chendesíté,
és viszsza-tére Antiokiába: és illyen
módon lőn a'királynak el-indúlása,
és meg-térűlése.

XIV. Rész.

1 A DE három esztendői idő-u-
tán, meg-ismeré Júdas, és a'
kik véle valának, hogy De-
meter a'Seleukus fia, erős
sokasággal és hajókkal, a'Trípolis ré-
vén fel-ment vólna az alkolmatos he-
2 lyekre, * és meg-vőtte vólna a'tartó-
mányokat Antiokus-ellen, és az ő Ly-
3 sias hadnagya-ellē. * Némelly Alczi-
mus pedig, a'ki Fő-pap vólt, de sza-
bad akarattya-szerént meg-fertezte-
te magát az egyeledésnek idején, gon-
dolván hogy semi módon néki nem
vólna szabadulása, sem az oltárhoz-
4 valo járulása, * méne Demeter király-
hoz, a'száz őtvenedik esztendőben,
egy arany koronát vívén néki, és pál-
ma-fát, ezek-fölött ágakat-is, mel-
lyek a'temploménak láttatnak vala
5 lenni. És az napon halgata ugyan. *
Alkolmatos időt találván pedig az ő
esztelenségének, bé-hívattatván De-
metertől a'tanátsba, és meg-kérdet-
tetvén minémű dolgokra és tanátsok-
6 ra támaszkodnának a'Żidók, * felele:
A'kik a'Żidók-kőzzűl Assidæusok-
nak neveztetnek, a'kiknek előttők-
járójok Júdas Makabæus, azok táplál-
lyák a'hadakat, és indíttyák a'támadá-
sokat, és nem hadgyák hogy az ország
7 nyugodalomban légyen. * mert én-is
chalárdúl meg-fosztatván az atyáim-
nak méltóságától (mondom pedig a'
8 Fő-papságtól) jőttem ide: * elsőben
ugyan a'király hasznára hívségben
maradván, másodszor pedig a'polgá-
roknak-is javát kívánván: mert azok-
nak gonosságok-által a'mi egész
nemzetségűnk nem kevessé győtret-

2. Mach. 13. 14.

tetik:

tetik. * De kérlek ô király, ezeket eg- 9
gyen-ként meg-értvén, mind a'tarto-
mányra 's mind a'nézetségre, a'te ki-
hirhedett emberséged-szerént min-
denekre viselly gondot. * mert, va- 10
lamíg Júdas él, lehetetlen hogy béke-
séges légyen a'dolog. * Ez pedig il- 11
lyeneket mondván, a'több baráti-is,
ellenségesen viselvén magokat Júdás-
ellen, haragra gerjeszték Demetert. * 12
Ki mingyárt Nikánort a'tiszt-tartót,
az elefántok hadnagyát, küldé Ju-
dæába: * meg-parancholván, hogy ô- 13
magát ugyan Júdást meg-fogná: azo-
kat pedig, a'kik véle valának, el-szél-
lyeztené, és Alczimust a'nagy tem-
plomnak Fő-papjává rendelné. * Ak- 14
kor a'Pogányok, a'kik Judæából el-
futottak vala Júdás-előtt, seregen-
ként egyelednek vala Nikánorhoz;
alítván a'Židók nyomoruságit és ve-
szedelmit, az ô dolgok szerenchéjé-
nek. * Halván azért a'Židók a'Niká- 15
nor jövetelét, és a'nemzetségek gyü-
leközetét, földel meg-híntetvén kérik C
vala azt, a'ki az ô népét úgy rendelte,
hogy örökké meg-őrizné, és a'ki az ô
részét nyilván-valo jelekkel óltal-
mazza. * Parancholván pedig a'had- 16
nagy, mingyárt el-indúlának onnét,
és egybe-gyűlének a'Dessaù kastély-
hoz. * Simon pedig a'Júdas attyafia 17
meg-ütközött vala Nikánorral: de
meg-rettene az ellenségeknek hirte-
len jövetelétől. * Nikánor mindazál- 18
tal, halván a'Júdas társainak erejöket,
és szívöknek bátorságát, melly ô-
bennek vala a'hazájokért-valo har-
czokban, fél vala vérrel próbát tenni.
* Az-okáért elől-bochátá Posidóni- 19
ust, és Teodótziust, és Mátyást, hogy
kezeket adnának és vennének. * Es 20
mikor sokkáig tanátsot tartanának e-
zekről, és ô-maga a'hadnagy a'soka-
ságra hallasztott vólna, miñyájoknak
egy értelmek lőn hogy a'barátságnak
engednének. * Az-okáért napot ren- 21
delének, mellyen titkon végeznének
egy-mással: és mindeniknek székek
hozattatának, és tétetének. * Meg- 22
parancholá pedig Júdas, hogy a'fegy-
veresek alkolmatos helyeken lenné-
nek, hogy valami-képpen az ellensé-
gektől hirtelen valami gonosz ne tá-
madna: és illendő beszélgetést tartá-
nak. * Lakik vala pedig Nikánor Je- 23
rusalemben, és semmit hamissan nem
chelekeszik vala, és a'gyűlevész sere- D

geket, a'kik ôszve-gyűltek vala, el-e-
24 reszté. * Kedvelli vala pedig Júdást
mindenkor szívből, és jó akarattal
25 vala a'férfiúhoz. * És kéré őtet hogy
feleséget venne, és fiakat nemzene.
Menyegzőt szerze: chendességben
26 lőn, és közönségesen élnek vala. * Al-
czimus pedig látván az ô szereteteket
egy-máshoz, és a'végezéseket, Deme-
terhez méne, és azt mongya vala,
hogy Nikánor más dolgainak ked-
vezne, és az ország-után inchelkedő
Júdást rendelte vólna utánna maga-
27 helyett. * Az-okáért a'király meg-
búsúlván, és ennek gonosz fondorlá-
sival fel-ingerlettetvén, íra Nikánor-
nak, mondván, hogy igen nehezlené
ugyan a'barátság szerzést; parancholná
mindazáltal hogy Makabæust ha-
28 mar fogva küldené Antiokiába. *
Mellyeket meg-értvén, Nikánor el-
ámúla, és nehéz néven vévé, ha azo-
kat, a'mellyekről eggyeztek vala,
fel-bontaná, semmiben meg nem
29 sértetvén a'férfiútól: * de, mivelhogy
a'király-ellen nem álhat vala, alkol-
matosságra vígyáz vala, mellyel a'pa-
30 rancholatot véghez vinné. * Maka-
bæus pedig, látván hogy ô-véle ke-
E ményben chelekednék Nikánor, és
hogy a'szokott eleibe-valo menetelt
haragosban chelekedné, meg-értvén
hogy nem jóból vólna ez a'ke-
ménység, az ôvéi-közzűl keveseket
egybe-gyűjtvén, el-rejtezék Niká-
31 nor-előtt. * Mellyet mikor ô meg-ér-
tett vólna hogy a'férfiu bátorságoson
eleit vötte vólna, el-méne a'leg-na-
gyobb és szentebb templomba: és a'
papoknak, a'kik a'szokott áldozato-
kat áldozzák vala, meg-parancholá
32 hogy kézbe adnák néki a'férfiat. * Kik
eskűvéssel mondván hogy nem tud-
nák hol vólna a'kit keresne, ki-nyújt-
33 ván kezét a'templomra, * meg-esků-
vék, mondván: Ha Júdást kötözve né-
kem kézbe nem adgyátok, ezt az Isten
templomát a'földre rontom, és az ól-
tárt tövéből ki-ásom, és e'templo-
34 mot a'Bakkus atyának szentelem. *
És ezeket mondván, el-méne. A'pa-
pok pedig fel-emelvén kezöket az ég-
re, segétségűl híják vala azt, a'ki min-
denkor óltalmazója vólt az ô nem-
35 zetségeknek, ezeket mondván: * Te
mindeneknek Ura, ki semmi-nélkűl
F nem szűkölködöl, akartad hogy a'te
lakásodnak temploma mi-közöttünk

lenne.

2. Mach. 14.

lenne. * És most, minden szenteknek 36
szentséges Ura, tartsad-meg örökké
ferteztetés-nélkül e'házat, melly mi-
nap tisztíttatott-meg. * Nikánornál 37
pedig bé-vádoltaték Rázias egy a'Je-
rusalemi vének-közzül, a'váras-szere-
tö és jó-hírü férfiu, ki a'szeretetért a'
Židók attyának neveztetik vala. * Ez 38
sok ideig tisztán tartá magát a'Židò
törvényben, testét 's lelkét-is kész lé-
vén kézbe adni az álhatatosságért. * 39
Meg akarván pedig Nikánor jelente-
ni, minémü gyülölséggel vólna a'Ži-
dók-ellen, el-külde öt-száz vitézt,
hogy ötet meg-fognák. * mert azt vé- 40
li vala, hogy ha ötet meg-chalta vól-
na, nagy veszedelmet hozna a'Židók-
ra. * A'seregek pedig bé akarván ro- 41
hanni az ö házába, és az ajtót bé-ron-
tani, és oda tüzet vinni, midön már
meg-fogattatnék, kardal sebesíté-
meg magát; * inkább akarván vitézül 42
meg-halni: hogy-sem a'bünösök alá G
vettetni, és az ö nemzete-ellen mél-
tatlan boszszúságokkal illettetni. * 43
De, midön a'sietség-miatt nem bizo-
nyos chapással tötte vólna a'sebet, és
a'seregek az ajtón bé-rohañának, bá-
tran a'kerítésre futamván, nyak-
ra-före veté magát a'sereg-közibe: * 44
kik hamar helyt adván az ö eséſének,
nyakra-före esék: és midön még lélek-
ben vólna, fel-gerjedett szívvel, fel-
kele: * és midön a'vére igen folyna, és 45
igen nehéz sebekkel vólna meg-sebe-
sítve, által-futa a'seregen: * és meg ál- 46
ván némelly meredek kö-sziklán, és
már szinte haló-félben lévén, öszve-
fogván a'bélét, mind két kezével a'se-
regekre veté, segétségül híván az élet-
nek és léleknek Urát, hogy azokat is-
még meg-adná néki: és így végezé-
el életét.

XV. RÉSZ.

NIkánor pedig, hogy meg-érté 1
Júdást a'Samária helyein A
leñi, azt gondolá hogy min-
den sebességgel szombat na-
pon meg-harczolna. * A'Židók pedig, 2
a'kik ötet kénszerítésböl követik va-
la, mondván: Ne chelekedgyél illyen
kegyetlenül és gorombáúl, hanem
adgy tiszteletet a'meg-szentelt nap-
nak, és tisztellyed azt, a'ki mindene-
ket lát: * az a'bóldogtalan meg-kér- 3
dé, ha vagyon-e hatalmas az égben, a'
ki a'szombat-napot parācholta meg-
tartani. * És amazok felelvén: Vagyon 4
az égben élö és hatalmas Úr, a'ki pa-
rancholta a'hetedik napot meg-tarta-
ni. * Ö pedig monda: En-is hatalmas 5
vagyok a'földön, a'ki fegyvert paran-
cholok fogni, és a'király dolgait el-
végezni. Mindazáltal nem cheleked-
heté hogy tanátsát véghez vinné. * És 6
Nikánor ugyan igen nagy kevélység-
gel fel-fualkodván, azt gondolta va-
la, hogy tellyes gyözedelmet nyerne
Júdáson. * Makabæus pedig minden- 7
kor bízik vala tellyes reménséggel,
hogy az Istentöl segétsége lenne. * és 8
ínti vala az övéit, hogy ne félnének
a'nemzetségeknek jövetelén, ha-
nem elméjekben tartanák az ég-
böl nékik lött segétségeket, és most-is
reménlenék hogy a'Mindenhatótól
gyözedelem követné öket. * És szól- 9
ván nékik a'törvényböl és a'profé-
tákból, emlekeztetvén a'viadalokra-
is, mellyeket chelekedtek vala az-e-
lött, serénybekké tévé öket: * és így 10
az ö szívöket meg-bátorítván, meg-
mutattya vala egyetemben a'Pogá-
nyok chalárdságát, és az eskůvések-
nek meg-szegélét. * Mindenikét pe- 11
dig fel-fegyverkezteté, nem paiznak
és dárdának erösségével, hanem igen
jó beszédekkel, és intésekkel, meg-
magyarázván a'hitelre-méltò álmot,
mellyel minnyájokat meg-vidámítá.
* Illyen-módu vala pedig a'látás: O- 12
nías, a'ki Fö-pap vólt, jó és kegyes
férfiu, szemérmetes-tekintetü, chen-
desz-erkülchü, és ekés-beszédü, és a'
ki gyermekségétöl-fogva a'jószágos
chelekedeteket gyakorlotta vala, ke-
zeit fel-emelvén, imádkozott a'Ži-
dóknak egész népeért: * Ez-után más 13
férfiú-is jelent-meg, állapattal és di- C
chöséggel chodálatos, és nagy ékes
méltoságu ö-mellette: * Onías pedig 14
felelvén mondott: Ez az atyafiaknak,
és az Israël népének szeretöje: ez, a'ki
sokat imádkozik a'népért, és az egész
szent várasért, Jeremias az Isten pro-
fétája. * Ki-nyújtá pedig Jeremías a' 15
jobb kezét, és ada Júdásnak egy ara-
nyas kardot, mondván: * Vedd-el a' 16
szent kardot az Isten ajándékát, mel-
lyel az én népemnek Israëlnek ellen-
ségit le-vered. * Intetvén azért Júdás- 17
nak igen jó beszédivel, mellyekkel
fel-indíttathatik vala a'bátorság, és az
ifiak szívök meg-erösittethetik va-
la, el-végezék hogy meg-vínának,
és erössen harczolnának: hogy az

2. Mach. 14. 15.

erösség

erőſség tenne itéletet a'dolgokban;
mivelhogy a'ſzent váras és a'tem-
plom veſzedelemben vólnának. * 18
Mert a'feleſégekért, és fiokért, és at-
tyok-fiokért, és rokonokért, kiſsebb
ſzorgalmatoſságok vala: hanem leg-
nagyobb és első félelem a'templom
ſzentſégeért vala. * de azoknak-is a' 19
kik a'várasban valának, nem kichiny
ſzorgalmatoſságok vala azokért a'
kik meg-ůtkőzendők valának. * És, 20
mikor már minnyájan reménlenék a'
kővetkezendő ítéletet, és az ellenſé-
gek jelen-vólnának, és a'ſereg el-ren-
delve vólna, a'vadak 's a'lovaſok al-
kolmatos helyre állattattak vól-
na, * el-ſzemlélvén Makabæus a' 21
ſokaſágnak jővetelét, és a'fegyvereknek
ſok-féle kéſzűletit, és a'vadak-
nak fene-vóltát, ki-terjeſztvén kezeit
az égre, a'choda-tévő Urat hívá ſe-
gétſégűl, ki nem a'fegyverek hatal-
ma-ſzerént, hanem a'mint néki tet-
tſzik, ád a'méltóknak győzedelmet. * 22
Segétſégűl híván pedig illyen mó-
don ſzólla: "Te Uram, ki el-kűldőt- E
ted a'te Angyalodat Ezekiáſnak a'Jú-
da királyának idejében, és meg-őltél
a'Sennakerib táborából ſzáz nyólcz-
van-őt ezeret: * moſt-is, mennyek- 23
nek Ura, kűld-el a'te jó Angyalodat
előttűnk, a'te nagy karodnak félel-
mével és rettentéſével, * hogy fél- 24
lyenek a'kik káromláſsal jőnek a'te
ſzent néped-ellen. És ez így imádko-
zék ugyan. * Nikánor pedig, és a'kik 25
véle valának, trombitákkal és éne-
kekkel el-kőzelgetnek vala. * Júdas 26
pedig, és a'kik véle valának, az Iſtent
ſegétſégűl híván, imádſágok-által űt-
kőzének-meg: * kézzel harczolván 27
ugyan, de az Urnak kőnyőrőgvén
ſzívőkkel, le-vágának nem kevésbet
harmincz-őt ezernél, az Iſtennek je-
len-vóltában dichőſégeſen győnyőr-
kődvén. * És mikor meg-ſzűntek 28
vólna, és őrőmmel meg-térnének,
meg-érték hogy Nikánor el-eſett az F

29 ő fegyverivel. * Kiáltás lévén azért,
és zúrzavar indíttatván, hazái nyel-
30 ven az Urat álgyák vala. * Parancho-
lá pedig Júdas, ki minden-képpen teſ-
tel és lélekkel kéſz vala meg-halni a'
polgárokért, a'Nikánor fejét, és a'vál-
lával-eggyűtt el-vágott kezét, Jeruſa-
31 lembe vinni. * A'hová mikor el-ju-
tott vólna, egybe-híván a'nemzetſé-
ge-bélieket, és a'papokat az óltárhoz,
elő-hívá azokat-is a'kik a'várban va-
32 lának. * És meg-mutatván a'Niká-
nor fejét, és az iſtentelē kezét, mellyet
ki-nyújtván a'mindenhato Iſtennek
ſzent háza-ellen, igen-nagyon diche-
33 kedett: * Az iſtentelen Nikánornak
el-metſzett nyelvét-is, darabon-
ként a'madaraknak hagya adatni:
az eſztelennek kezét pedig a'tem-
34 plom-ellenébe fel-fűggeſztetni. * Az-
okáért minden egek áldák az Urat,
mondván: Áldott, a'ki az ő helyét fer-
35 telmeſség-nélkűl meg-tartotta. * Fel-
fűggeſzté pedig a'Nikánor fejét a'vár
G tetején, hogy nyilván-valo és bizo-
nyos jele lenne az Iſten ſegétſégé-
36 nek. * Az-okáért minnyájan egyen-
lò tanátsból el-végezék, hogy ſemmi
módon innepléſ-nélkűl e'napot el ne
37 mulatnák: * innepet tartanának pe-
dig tizen-harmadik napján Adar-
havának, melly Syriai nyelven, a'
Mardokæus napja-eſtinek monda-
38 tik. * Az-okáért Nikánoron ezek
meg-tőrténvén, és az időtől-fog-
va a'Židók a'váraſt bírván, én-is ezek-
39 ben véget-vetek a'beſzédben. * És
ha jól ugyan, és a'mint a'hiſtoriához
illik, azt magam-is akarom: ha pedig
nem olly méltán, azt meg kell nékem
40 bochátani. * Mert a'mint mindenkor
bort innya, vagy mindenkor vizet,
nem haſznos: eggyel-is máſsal-is élni
pedig győnyőrűſéges: úgy az olva-
ſóknak, ha mindenkor ékes a'be-
ſzéd, nem léſzen kedves.
Itt légyen azért el-
végezve.

" Sup. 8. c. 19.

V E G E.

A' IESVS KRISTVS SZENT EVANGELIOMA, SZENT MATE-ALTAL.

I. RESZ.

A' Iesus Kristus, | 1
ki "Dávidnak az A
Abraham fiának
fia, nemzetségének
könyve.
*†Abrahám nem- 2
zé Isaákot. "Isaák pedig nemzé Jákobot. "Jákob pedig nemzé Judát,
és annak attyafiait.
*† Júdas pedig nemzé Fáreſt, és 3
Zarámot Támártól. " Fáres pedig
nemzé Esront. Esron pedig nemzé
Arámot.
* Áram pedig nemzé Aminada- 4
bot. †Aminadab pedig nemzé Naaſſont. Naaſſon pedig nemzé Salmont.
*Salmon pedig nemzé Bóozt Ra- 5
habtól. Bóoz pedig nemzé Obedet
Ruttól. Obed pedig nemzé Jeſſét.
"Jeſſe pedig nemzé Dávid királyt.
*" Dávid király pedig nemzé Sa- 6
lomont, attól a' ki Uriáſé vólt. B
*†Sálomon pedig nemzé Roboá- 7
mot. "Róboam pedig nemzé Abiáſt.
" Abías pedig nemzé Ásat.
*Ása pedig nemzé Joſafátot. Jó- 8
ſafat pedig nemzé Jorámot. Jóram
pedig nemzé Ozíaſt.
*† Ozías pedig nemzé Joatámot. 9
"Jóatam pedig nemzé Akazt. Akaz
pedig nemzé Ezekíaſt.
*†Ezekías pedig nemzé Manaſſeſt. 10
" Manaſſes pedig nemzé Amont.
Amon pedig nemzé Josíaſt.
*" Josías pedig nemzé Jekoníaſt, 11
és annak attyafiait a' Babylóniába-
valo költözésben.
* És a' Babylóniába-valo költö- 12
zés-után; Jekonías nemzé Salátielt.
Salátiel pedig nemzé Zoróbabelt.
* Zoróbabel pedig nemzé Abiú- 13
dot. Ábiud pedig nemzé Eliáczimot.
Eliaczim pedig nemzé Ázort.
* Ázor pedig nemzé Sádokot. 14
Sádok pedig nemzé Akimot. Akim
pedig nemzé Eliúdot.
* Eliud pedig nemzé Eléazart. 15
Eléazar pedig nemzé Mátant. Má- C
tan pedig nemzé Jákobot.
* Jákob pedig nemzé Jósefet a' 16
Maria férjét, kitől szűlettetett a' JESUS, ki Kristusnak hívattatik.
*Az-okáért mind a' nemzetségek 17
Abrahámtól-fogva Dávidig, tizennégy nemzetség: és Dávidtól-fogva
a' Babylóniába-valo költözésig, tizen-négy nemzetség: és a' Babylóniába-valo költözéstől-fogva a' Kristusig, tizen-négy nemzetség.
*"A' Kristus nemzése pedig így va- 18
la: Mikor el-jegyeztetve vólna az ő
annya Maria Jósefnek, minek-előtte öszve-kelnének, terhesnek találtaték a' Szent Lélektől. * Jósef pe- 19
dig a' férje, mivelhogy igaz vólna,
és nem akarná őtet híresíteni, titkon el akará őtet bochátani. * Ő 20
pedig ezeket gondolván, ímé az Úr
Angyala meg-jelenék néki álmában, mondván: Jósef Dávidnak fia, ne
félly el-venni Mariát a' feleségedet:
mert a' mi ő-benne fogantatott, a'
Szent Lélektől vagyon. * fiat szűl 21
pedig: "és a' nevét JESUSnak hívod: mert ő szabadíttya-meg az ő
népét az ő bűnökből. * Ez pedig 22
mind azért lőn, hogy bé-tellyesednék a' mi meg-mondatott az Úrtól
a' Proféta-által, mondván: *" Ímé 23
a' szűz méhében fogad, és fiat szűl:
és az ő nevét Emmanuelnek híják:
melly így magyaráztatik, Velünk az
Isté. *Fel-kelvén pedig Jósef az álom- 24
ból, úgy chelekedék a' mint megparancholta néki az Úr Angyala, és
el-vévé az ő feleségét. * És nem 25
ismére vala őtet míg az ő első-szülött fiát szűlé: és hívá annak
nevét JESUSnak.

"Luc.3. f.31. †Geneſ. 21.a.3. "Geneſ. 25.d.26. "Geneſ. 29.d.35. †Geneſ. 38.g.29. 1.Par.2. a.5. "1.Par. 2.a.5. Rut. 4. d.18. †Num. 7.b.12. "1.Reg. 16. Rut. 4. d.18. "2.Reg. 12.f.24. †3.Reg. 11.g.43. "3.Reg. 14.g.31. "3.Reg. 15.b.9. †2.Par. 26.d.23. "2.Par. 27.d.9. 2.Para. 28.d.27. †2.Par. 32.g.33. "2.Par. 33.d.20. & 25. "2.Par. 36.a.1.2.

"Luc.1. c.27.

"Luc.1. c.31. Act. 4. b.12.

"Iſa. 7. c.14.

II. Rész.

Luc. 2. a. 7.

MIkor azért szűletett vólna Jésus Júda Bethelehemében, Heródes király napjaiban, ímé Mágusok jövének nap-keletről Jerusalembe,* módván: Hol vagyon a' ki szűletett a' Zidók királya? mert láttuk a'chillagát nap-keletben, és imádni jöttünk őtet. * Halván pedig Heródes király, meg-háborodék, és egész Jerusalem véle. * És össze-gyűjtvén mind a' Papi fejedelmeket, és a'népnek Irás-túdóit, tudakozik vala tőlök hol szűletnék a'Kristus. * Azok pedig mondának néki: Júda Bethelehemében: Mert így

"Mich. 5. a. 2. Ioan. 7. f. 42.

íratott-meg a' Profetától. * "És te Bethelehem Júda főlde, semmi-képpen nem vagy leg-kissebb a'Júda fejedelmi-kőzőtt: mert belőled jő-ki a'vezér, ki az én népemet Israëlt vezérellye. *AkkorHeródes titkon hívatván a' Mágusokat, szorgalmatoson megtudá tőlök a'chillag idejét, melly nékik meg-jelent: * és el-küldvén őket Betlehembe, monda: Mennyetek-el, és kérdezkedgyetek szorgalmatoson a'gyermek-felől: és mikor meg-talállyátok, üzennyétek-meg nékem, hogy én-is el-menvén imádgyam őtet. * Kik mikor hallották vólna a' királyt, el-menének. és ímé a'chillag mellyet láttak vala nap-keletben, előttök mégyen vala, míg el-jutván meg-állana fenn, a' hol a' gyermek vala. *Látván pedig a'chillagot, örülének igen nagy örömmel. * És bémévén a'házba, meg-találák a'gyermeket az annyával Mariával, és leborúlván imádák őtet: "és meg nyitván kinchőket, ajándékokat adának

"Psal. 71. b. 10.

néki, aranyat, temiént, és mirrát. * És feleletet vévén álmokban, hogy viszsza ne mennének Heródeshez, más úton térének az ő tartományokba. *Kik midőn el-mentek vólna, ímé az Úr Angyala meg-jelenék Jósefnek álmábã, mondván: Kelly-fel, és vedd a' gyermeket 's az anyát, és Egyiptusba fuss, és légy ott a'míg meg-mondom néked. Mert keresni-fogja Heródes a'gyermeket hogy el-veszesse. * Ki fel-kelvén, vévé a' gyermeket 's az annyát éjjel, és el-méne Egyiptusba: *és lőn ott a'Heródes haláláig: hogy bé-tellyesednék a'mi meg-módatott az Úrtól a' Profeta-által, mondván:

"Egyiptusból híttam az én fiamat. *"Ose. 11. a. 2.*

*Akkor Heródes látván hogy megchúfoltatott vólna a'Mágusoktól, igen meg-haraguvék, és el-küldvén megölé mind a' gyermekeket, kik Betlehemben, és annak minden határiban valának, két esztendősöktől-fogva és alább, az idő-szerént, mellyett a' Mágusoktól kérdett vólt. *Akkor bétellyesedett a'mi meg-mondatott Jeremías Profeta-által, módván: *"Szózat hallatott Rámában, sírás és sok ordítás: Rákel siratván a'fiait, és nem akart meg-vígasztaltatni, mert ninchenek. *Meg-halván pedig Heródes, ímé az Úr Angyala meg-jelenék Jósefnek álmában Egyiptusbã, *mondván: Kelly-fel, és vedd a'gyermeket, és az annyát, és menny Israël főldébe: mert meg-hóltak a' kik keresik vala a'gyermek lelkét. * Ki fel-kelvén, vévé a'gyermeket, és az annyát, és jöve Israël-főldébe. * Halván pedig hogy Arkeláus uralkodnék Judæában, az attyáért Heródesért, féle oda menni: és meg-íntetvén álmábã, el-téré Galilæa részeire. *És el-menvén lakék a'vásban, melly Názaretnek hívattatik: hogy bé-tellyesednék a'mi meg-mondatott a'Profétak-által: Hogy Názaræusnak hívattatik.

"Jer. 31. c. 15.

III. Rész.

AZ napok bã pedig el-jöve Keresztelő János, prædikálván Judæa pusztájábã, és mondván: * "Penitentziát tartsatok: mert el-közelgetett mennyeknek országa. *Mert ez, a'ki meg-mondatott Isaias Profeta-által, mondván: †A'pusztában-kiálto szava: Készíttsétek-el az Úr útát: egyenesekké chinállyátok az ő ösvényit. *A'János öltözete pedig teve szőrből vala, és bőr öve az ágyéki-körül: eledele pedig sáska, és erdei méz vala. * "Akkor ki-mégyen vala hozzája Jerusalem, és az egész Judæa, és a' Jordánkörül-valo egész tartomány; * és meg-kereszteltetnek vala tőle a'Jordánban, meg-valván bűnöket. * Látván pedig sokakat jőni az ő keresztségére a'Farisęusok, és Sadducęusok közzül, monda nékik: Viperák fajzati, ki mutatta-meg néktek hogy el-furnátok a'következendő harag-előtt? * Teremtsétek azért mélto gyümölchét a'penitentziának. És ne akarjá-

"Mat. 1. a. 4. Luc. 3. a. 3. †Isa. 40. a. 3.

"Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4.

tok

tok mondani magatokban: * "Abrahám a'mí atyánk. mert mõdom néktek, hogy hatalmas az Isten e'kövekből Abrahám fiait támaſztani. * Mert már a'fejſze a'fák gyökerére tétetett. Az-okáért minden fa, a' melly jó gyümölchöt nẽ terem, ki-vágattatik, és a'tűzbe vettetik. * "Én ugyan kereſztellek titeket vízzel a'penitentziára: a' ki pedig utánnam jövendõ, erősb nálamnál, kinek nem vagyok mélto ſaruit viſelnem: õ meg-kereſztel titeket Szent Lélekkel, és tűzzel. * Kinek ſzóro-lapáttya kezében: és meg-tiſztíttya ſzérőjét: és õſzvegyűjti búzáját a' chűrbe, a' polyvát pedig meg-égeti ólthatatlan tűzzel. * "Akkor jöve Jéſus Galilæából a' Jordán-mellé Jánoshoz, hogy megkereſzteltetnék tőle. * János pedig tíltya vala őtet, mõdván: Nékem kell tőled meg-kereſzteltetnem, és te jöſzhozzám? * Felelvén pedig Jéſus, monda néki: Hadd reá moſt: mert így illik bé-tőltenünk minden igaſságot. Akkor reá hagyá. * Meg-kereſzteltetvén pedig Jéſus, mingyárt fel-jöve a'vízből: és ímé meg-nyílának néki az egek: és látá az Isten lelkét alá-jőni mint egy galambot, és reá ſzállani. * "És ímé ſzózat lőn mennyekből, mondván: Ez az én ſzerelmes fiam, kiben nékem kedvem tőlt.

IV. Rész.

AKkor Jéſus a'puſztába viteték a'Lélektől, hogy megkiſértetnék az õrdõgtől. * És midőn bőjtõlt vólna negyvẽ nap, és negyvẽ éjjel, az-után megéhezék. * És hozzá járúlván a'kiſértõ, monda néki: Ha Isten fia vagy, mongyad hogy e'kövek kenyerekké légyenek. * Ki felelvén, monda: Írva vagyon: "Nem chak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, melly az Isten ſzájából ſzármazik. * Akkor fel-vivé őtet az õrdõg a'ſzent váraſba, és a'templom tetejére állatá őtet, * és monda néki: Ha Isten fia vagy, bochaſd-alá magadat. Mert írva-vagyon: "Hogy az angyalinak parancholt felőled, és kezekbe véſznek téged, hogy ne-talám kőbe ne űſſed a' lábadat. * Mõda néki Jéſus: Iſmég írva vagyon: "Ne kiſértſed a'te Uradat Istenedet. * Iſmég fel-vivé őtet az õrdõg egy igen magas hegyre: és meg-mutatá néki a'világnak mindẽ országit, és azok dicheſſégét, * és monda néki: Ezeket mind néked adom, ha le-eſvén imádãdaſz engem. * Akkor mõda néki Jéſus: Meñy-el Sátan: mert írva vagyõ: "A'te Uradat Istenedet imádgyad, és chak néki ſzolgálly. * Akkor el-hagyá őtet az õrdõg: és ímé az angyalok jövének, és ſzolgálának néki. * Mikor pedig hallotta vólna Jéſus hogy János kézbe adatott vólna, "félre méne Galilæába: * és el-hagyván Názaret váraſát, jöve, és lakék a'tenger-mellyéki Kafarnaumban, Zábulon és Neftali határiban: * hogy bétellyeſednék a' mi meg-mondatott Iſaías Próféta-által: * † Zábulon főlde, és Neftalim főlde, a'tenger úta a' Jordánon túl, a'pogányok Galilæája, * a'nép melly ſetétſégbẽ űl vala, nagy világoſságot láta: és a'halál árnyéka tartományában-ülőknek, világoſságok támada. * "Ez-után kezde Jéſus prædikállani, és mõdani: Penitentziát tartſatok: mert el-közelgetett mennyeknek orſzága. * Járván pedig Jéſus a'Galilæa tengere-mellett, "láta két atyafiat, Simont, ki Péternek hívattatik, és az attyafiát Andráſt, hálót vetvén a'tengerbe, (mert haláſzok valának,) * és mõda nékik: Jőjetek utánnam, és titeket emberek haláſzivá téſzlek. * Azok pedig mingyárt elhagyván a'hálókat, követék őtet. * És onnat elébb menvén, láta más két atyafiat, Jákabot a'Zebedæus fiát, és az attyafiát Jánoſt, a'hajóbã Zebedæuſſal az attyokkal, fóltozván hálójokat: és hívá őket. * Azok pedig mingyárt el-hagyván a'hálókat 's az attyokat, követék őtet. * És körűl-járja vala Jéſus egéſz Galilæát, tanítván az õ ſynagógájokban, és prædikálván az ország evãgeliomát; és meg-gyógyítván minden nyavalyát, és a'népkőzőtt mindẽ betegſéget. * És ki-méne az õ híre egéſz Syriába, és hozzája vűnek mindẽ betegeket, kűlõmb-féle nyavalyákba és gyötrelmekbe-eſteket, és az õrdõgõsöket, és a'havi-kórokat, és az ina-ſzakadtakat, és meggyógyítá őket: * "es ſok ſeregek követék őtet Galilæából, és Dekápolisból, és Jeruſalemből, és Judæából, és a'Jordán tulſó réſzéről.

V. Rész.

LÁtván pedig Jéſus a'ſeregeket, fel-méne a' hegyre, és midőn le-ült vólna, hozzája járulának

az ô tanítványi, * és meg-nyitván a' 2
száját tanittya vala ôket, mondván: 3
*"Bóldogok a'lelki szegények, mert
"Luc. ôvék menyeknek országa. *†Bóldo- 4
6. d. 20. gok a'szelídek: mert ôk bírják a'föld-
† Psal. det. *Bóldogok, a'kik sírnak: mert ôk 5
36. a. 11. meg-vígasztaltatnak. * "Bóldogok, 6
"Isa. 61. a'kik éhezik és szomjuhozzák az igas-
a. 3. ságot: mert ôk meg-elégíttetnek. * 7
Bóldogok az irgalmasok: mert ôk ir-
"Psal. galmasságot nyernek. * "Bóldogok 8
23. a. 4. a'tiszta szívűek: mert ôk meg-láttyák
az Istent. * Bóldogok a' békesége- 9
sek: mert Isten fiainak hívattatnak. *" 10
"1. Pet. Bóldogok, a'kik üldözést szenvednek
2. d. 20. az igasságért: mert ôvék menyeknek
& 3. c. országa. * Bóldogok vattok midőn 11
14. & 4. szidalmaznak titeket, és üldöznek ti-
d. 14. teket, és hazudván minden gonoszt
mondanak ellenetek, én-érettem: *
örüllyetek, és vígadgyatok, mert a'tí 12
jutalmatok bévséges mennyekben: B
mert így üldözték a' profétákat kik
elôttetek vóltak. *Tí vattok a'föld sa- 13
"Mar. va. "Hogy-ha a'só meg-ízetlenül, mi-
9. g 50. vel sózzanak? Semmire többé nem jó,
Luc. 14. hanê hogy ki-vetteséк, és el-tapod-
g. 34. taséк az emberektől. * Tí vattok a' 14 E
világ világossága. Nem rejtethetik-el
a'hegyen helyheztetett város; *"sem 15
"Mar. gyertyát nem gyújtnak, hogy a'véka
4. c. 21. alá tegyék, hanem a'gyertya-tartóra,
Luc. 8. hogy világoskodgyék mindeneknek
c. 16. & kik a'házbã vannak. *†Úgy világos- 16
11. c 33. kodgyék a'tí világosságtok az embe-
† 1. Pet. rek-elôtt, hogy lássák a'tí jó chelekedetiteket, és dichôíttséк az atyátokat,
2. c. 12. ki mennyekben vagyon. *Ne véllyétek hogy a' tôrvént jöttem fel-bon- 17
tani, vagy a'profétákat: nem jöttem
"Luc. fel-bontani, hanê bé-tölteni. *"Mert 18
16. d. 17. bizony mondom néktek, míg el-múlik az ég és a'föld, egy betű, vagy egy C
"Iac. 2. pont el nem múlik a'tôrvényből, míg
b. 16. nem mindenek meg-lészнek. *"A'ki 19
azért fel-bont eggyet e'leg-kissebbik
parancholatok-közzül, és úgy tanít-
tya az embereket, leg-kissebnek hí-
vattatik mennyeknek országában: a'
ki pedig meg-chelekeszi és taníttya,
az nagynak hívattatik mennyeknek
országában. *Mert mondom néktek, 20
"Luc. hogy ha fellyebb nem bévelkôdik a'
11. c. 39. ti igasságtok " az Irás-túdókénál, és
† Exod. Farisæusokénál, bé nem mêtek men-
20. c 13. nyeknek országába. * Hallottátok
Deut. 5. hogy mondatott a'régieknek; † Ne 21
c. 17. ölly: a' ki pedig öl, itéletre kôteles:

*Én pedig mondom néktek; hogy 22
minden, a'ki attyafiára haragszik, kô-
teles az itéletre. A' ki pedig mongya
az attyafiának; raka: kôteles a'gyüle-
kôzetre. A' ki pedig mongya; bo- 23
lond: kôteles a'gehenna tüzére. * Ha
azért ajándékodat az óltárra viszed, D
és ott meg-emlekezel hogy az atyád- 24
fiának vagyon valami ellened: *hadd
ott az ajándékodat az óltár-elôtt, és
menny elôször meg-békélleni az
atyád-fiával: és akkor el-jövén add-
bé ajándékodat. *"Eggyezz-meg ha- 25
mar ellékezôddel míg az úton vagy
véle: hogy valami-képpen az ellenke-
zôd ne adgyon téged a'bírónak, és a'
bíro adgyon téged a'szolgának: és a' 26
tömlöczbe vetteséл. * Bizony mon-
dom néked, ki nem jösz onnét, míg
nem meg-fizeted az utólso fillyért.
*Hallottátok hogy mondatott a'ré- 27
gieknek: "Ne paráznalkodgyál. *Én 28
pedig mondom néktek; hogy mindé,
a'ki láttya az aszszony'állatot annak
meg-kívánására, már paráználkodott
véle a'szívében. * "Ha a'jobb szemed 29
meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt,
és vesd-el tőled: mert jobb néked E
hogy egy vesszé-el a'tagaid-közzül,
hogy-sem az egész tested a'gehennába vettessék. * És ha a' jobb-kezed 30
meg-botránkoztat téged, vágd-el azt,
és vesd-el tőled: mert jobb néked
hogy égy veszszen-el a'tagaid-köz-
zül, hogy-sem az egész tested a'ge- 31
hennába mennyen. *Meg-mondatott
pedig: "Valaki el-bocháttya a'fele-
ségét, adgyon néki válás levelet. *Én 32
pedig mödom néktek: Hogy mindé,
a'ki el-bocháttya a'feleségét, a' pa-
ráznaság oka-kivül, paráználkodtat-
tya ôtet: és a'ki az el-bochátatottat
vészi, paráználkodik. *Ismég hallot- C 33
tátok hogy mondatott a'régieknek:
† Hamissan ne eskûdgyél; meg-add
pedig az Úrnak a'te eskûvésidet: *Én 34
pedig mondom néktek, hogy tellyes-
séggel ne eskûdgyetek, sem az égre,
mert az Istê királyi-széke; *se a'föld- 35 F
re, mert az ô lábai sámolya; se Jeru-
salemre, mert a'nâgy király városa;
*se a'fejedre ne eskûdgyél, mert egy 36
haj-szálat nem tehetsz feirré, vagy
feketévé. *"Légyen pedig a'tí beszé- 37
detek, úgy, úgy; nem, nem: a'mi pedig
ezek-fölött vagyon, a'gonosztól va-
gyon. *Hallottátok hogy mondatott; 38
† Szemet szemért, és fogat fogért:

*Én pedig mondom néktek, ellene ne 39
†Luc. 6. a. 29. "1. Cor. 6. b. 7. állyatok a'gonoſznak: †hanem a'ki B
meg-üti a'jobb orczádat, fordítſd néki a'másikat-is: *"És annak, a'ki veled 40
tőrvénnyel akar vetekedni, és a'kőntőſődet el-venni, engedd néki a' palástot-is. * és valaki téged kénſzerít 41
"Deut. 15. b. 7. ezer lépéſre, menny-el véle más két
ezerre-is. *"A'ki kér tőled, adgy néki; és attól a'ki kőltsőn akar venni 42
†Lev. 19. d. 18. "Luc. 6. d. 17. † Rom. 12. d. 20. Act. 7. g. 60. Luc. 23. c. 34. Luc. 23. c. 34. tőled, el ne fordúlly. * Hallottátok 43
hogy mondatott: †Szereſſed felebarátodat, és gyűlőllyed ellenſégedet: G
Én pedig mondom néktek: *"Szereſſétek ellenſégiteket, jól tegyetek 44
azokkal kik titeket gyűlőlnek: † és
imádkozzatok a'ti kergetőitekért és
rágalmazóitokért: * hogy fiai légyetek a'ti atyátoknak ki mennyekben 45
vagyon: ki az ő napját fel-támaſztya
a'jókra és a'gonoſzokra: és eſső́t ád
az igazakra és a'hamiſſakra. *Mert ha 46
azokat ſzeretitek kik titeket ſzeretnek, michoda jutalmatok léſzen? nem
azt chelekeſzik-e a'publikánuſok-is?
*És ha chak az atyátok-fiait kőſzőntitek, mit miveltek tőbbet? nem azt 47
mivelik-e a'Pogányok-is? *Legyetek 48
azért ti tekélleteſſek, mint a'ti mennyei atyátok-is tekélletes.

VI. Rész.

OJátok magatokat, hogy 1
igaſságtokat ne chelekedA
gyétek az emberek-előtt,
hogy láttaſſatok azoktól:
mert egyéb-képpē jutalmatok nē léſzē a'ti atyátoknál, ki meńyekben vagyon. *Mikor azért alamiſnát adſz, ne 2 C
trombitáltaſs előtted, a'mint a'képmutatók chelekeſznek a'ſynagógákban, és az útzákon, hogy tiſzteltteſſenek az emberektől. Bizony mondom
néktek, el-vették jutalmokat. *Te pe- 3
dig alamiſnát adván, ne tudgya a'balkezed mit chelekeſzik a'jobb-kezed:
* hogy a'te alamiſnád rejtekben lé- 4
gyē, és az atyád, ki a'rejtekbē láttya,
meg-fizet néked. * Es mikor imád- 5
koztok, ne legyetek mint a'kép-mutatók, kik a'ſynagógákban és az útzák ſzegletin álván ſzeretnek imádkozni, hogy láttaſſanak az emberektől: bizony mondom néktek, el-vették jutalmokat. * Te pedig mikor 6
imádkozol, menny-bé a'kamarádba,
és ajtó bé-téve imádgyad az atyádat
a'rejtekben: és az atyád a'ki láttya a'
rejtekben, meg-fizet néked. * Imád- 7

kozván pedig, ſokat ne ſzóllyatok,
mint a' Pogányok. mert azt vélik
hogy az ő ſok ſzólláſokbā halgattatnak-meg. *Ne légyetek azért haſonlók hozzájok: mert tudgya a'ti atyátok, mi ſzűkſégtek légyē, minek-előtte őtet kérjétek. * Ti azért így imádkozzatok. "Mí atyánk, ki vagy mē- 9 "Luc. 11. a. 2.
nyekben: ſzenteltteſsék te neved. *Jő- 10
jőn te orſzágod. Légyen te akaratod,
mi-képpen menyben, azon-képpen
főldőn-is. *A'mí minden-napi kényerűnket adgyad nekűnk ma. * És en- 11 12
gedd-meg nekűnk a' mí adóſságinkat, mi-képpē mí-is meg-engedűnk a'
mí adóſsinknak. *És ne vígy minket 13
kiſértetbe. De ſzabadíts minket a'gonoſztól. Amen. *"Mert ha meg-bo- 14 "Inf. 18. d. 33.
chátty átok az embereknek az ő bűnőket: meg-bochátty a néktek-is a'ti Mar. 11. c. 25.
meńyei atyátok a'ti vétkeiteket. *Ha 15
pedig meg nem bochátotok az embe- Ecel. 28. a. 3. 4. 5.
reknek, a'ti atyátok ſem bochátty a- 16
meg-néktek bűneiteket. *Mikor pedig bőjtőltők, ne legyetek mint a'
kép-mutatók ſzomorúak. mert meghervaſztyák orczájokat, hogy az emberektől láttaſſanak bőjtőlni. Bizony mondom néktek, hogy el-vők- 17
téki az ő jutalmokat. * Te pedig, mikor bőjtőlſz, kend-meg a'fejedet, és 18
az orczádat moſd-meg, *hogy ne láttaſſál az emberektől bőjtőlni, hanem
a'te atyádtól, a'ki rejtekben vagyon:
és az atyád, a'ki láttya a'rejtekben, 19
meg-fizet néked. * Ne gyűjtſetek
magatoknak kinchet a'főldon: a'hol
a'rożda, és a'moly meg-emészti: és a'
hol a'lopók ki-áſſák, és el-lopják.
* "Gyűjtſetek pedig magatoknak 20 "Luc. 12. c. 33.
kinchet az égben, a'hol ſem a'rożda, 1. Tim. 6. d. 19.
ſem a'moly meg nē emészti, és a'hol
a'lopók ki nē áſſák, 's el nem lopják.
* Mert a'hol a'kinched vagyon, ott 21
vagyō a'ſzíved-is. *"A'teſted világa, 22 "Luc. 11. c. 34.
a'ſzemed. Ha a'ſzemed egyűgyű lé- †Luc. 16. c. 13.
ſzē; az egéſz teſted világos léſzē. *Ha 23
pedig a' ſzemed álnok léſzen; az e- "Luc. 12. c. 22.
géſz teſted ſetétes léſzen. Ha azért a' 1. Pet. 5. b. 7.
világoſſág, melly benned vagyon, ſe- Pſal. 54. d. 25.
tétſég: ő-maga a'ſetétſég melly nagy Phil. 4. b. 6.
léſzen! * †Senki két úrnak nem ſzol- 24 1. Tim. 6. b. 7.
gálhat: mert vagy eggyikét gyűlőli,
és a' máſikát ſzereti; vagy eggyikét
el-ſzenvedi, és a' máſikát meg-veti.
Nem ſzolgálhattok az Iſtennek és a'
mammoñak. *"Az-okáért mondom 25
néktek, ne legyetek ſzorgalmatoſok

lelketekről, mit egyetek; se testetekről, mibe öltözzetek. Nem jobb-e a' lélek az eledelnél; és a' test nem jobb-e az öltözetnél? * Tekintsétek az égi madarakat, mert nem vetnek, sem aratnak, sem chűrokbe nē gyűjtnek: és a'tí mennyei atyátok táplállya azokat. Nem böchűlletesbek vattok-e tí azoknál? * Kichoda pedig közzűletek gondokodván adhat magasságához egy könyöknyit? *És a' ruházatról miért vattok szorgalmatosok? Nézzétek a' mezei líliomokat mint nevekednek: nem munkálkodnak, se nem fonnak. *Mondom pedig néktek, hogy Salomon sem vólt minden ő dichőségében fel-öltözve mint egy ezek-közzűl. * Ha pedig a' mezei fűvet, melly ma vagyon, és hólnap a' kemenczébe v ettetik, az Isten így ruházza: menyivel inkább titeket kichiny hitűek? * Ne legyetek azért szorgalmatosok, módván: Mit észünk, vagy mit iszunk, vagy mivel ruháztatunk? *mert mind ezeket a' pogányok keresik. Mert tudgya a' tí atyátok, hogy ezek-nélkűl mind szűkölködtök. *Keressétek azért először az Istē országát, és az ő igasságát: és mind hozzá adatnak néktek ezek. *Ne legyetek azért szorgalmatosok hólnapra: mert a' hólnapi nap szorgalmatos lészen magáról. elég a' napnak az ő nyavalyája.

VII. Rész.

Luc. 6. f. 37. Rom. 2. a. 1. NE ítéllyetek, hogy né ítéltessetek. *Mert a' melly ítélettel ítéltek, meg-ítéltettök: "és a' melly mértékkel mértek, viszsza-mérettetik néktek. *Mit látod pedig a' szálkát az atyád-fia szemében; és a' gerendát a' te szemedben nem látod? * A' vagy mint mondod az atyád-fiának: Hadd vessem-ki a' szálkát a' szemedből; és imé gerenda vagyon a' szemedben? *Kép-mutato, vesd-ki először a' gerendát a' te szemedből, és akkor látod ki-venni a' szálkát az atyádfia szeméből. *Ne adgyátok a' szentet az ebeknek, se ne hánnyátok a' tí gyöngyeiteket a' disznók-eleibe, hogy valami-képpen meg ne tapodgyák azokat lábokkal, és meg-fordúlván el ne szaggassanak titeket. *"Kérjetek, és adatik néktek: keressetek, és találtok: zörgessetek, és meg-nyittatik néktek. *Mert minden a' ki kér, vészen: és a' ki keres, talál: és a' zörgetőnek meg-nyittatik. * A' vagy kichoda közzűletek az ember, kitől ha kenyeret kér a' fia, vallyon követ nyújt-e néki? *A' vagy ha halat kér, vallyō kígyót nyújt-e néki? *Ha azért tí, holott gonoszok vattok, tudtok jó adományokat adni fiaitoknak: menyivel inkább a' tí atyátok, ki meñyekben vagyon, jókat ád a' tőlekérőknek? *†Mindeneket azért a' miket akartok hogy mivellyenek nektek az emberek, tí-is mivellyétek nékik. Mert ez a' törvény, és a' Profétak. * "A' szoros kapun mennyetek-bé: mert széles a' kapu, és tág az út, melly a' veszedelemre viszen, és sokan vannak, kik azon bé-meñek. *Melly szoros a' kapu, és keskeny az út, melly az életre viszen: és kevesen vañak, kik azt meg-találllyák! * "Ójátok magatokat a' hamis profétáktól, kik hozzátok juhok ruházatiban jőnek, belől pedig ragadozo farkasok: * az ő gyümölchőkről ismériték-meg őket. Vallyon szednek-e a' tövisekről szőlőket, vagy a' bojtorjánokról fügéket? *Így mindē jó fa jó gyümölchőket terem: a' gonosz fa pedig gonosz gyümölchőket terem. * Nē teremhet a' jó fa gonosz gyümölchőket: sem a' gonosz fa jó gyümölchőket nem teremhet: * "Minden fa, a' melly nem hoz jó gyümölchőt, ki-vágattatik, és a' tűzbe vettetik. * Az-okáért az ő gyümölchőkről ismériték-meg őket. * "Nem minden, a' ki mōgya nékem, Urā, Urā, mégyen meñyeknek országába: hanē a' ki az atyám akarattyát chelekeszi, a' ki meñyekben vagyon, az mégyen mennyeknek országába. *Sokan mongyák nékem azon a' napon: Urā, Urā, nem a' te nevedbē profétáltunk-e, és "a' te nevedbē ördögöket űztünk-e, és a' te nevedben sok chodákat töttünk-e? *És akkor megvallom nékik: Mert soha nem ismértelek titeket: távozzatok-el tőlē, kik hamisságot chelekesztek. * "Minden azért, a' ki ez én igéimet hallya, és meg-chelekeszi azokat, hasonlíttatik egy bőlch emberhez, ki a' házát a' kősziklán épitette, *és első jött-le, és folyó-vizek jöttek, és a' szelek fúttak, és arra a' házra rohantak, és le nem dőlt: mert kő-sziklán vólt fondálva. * És mindē, a' ki ez igéimet hallya, és nem chelekeszi azokat, hasonlo lészē egy bolond emberhez, ki a' házát fövenyē épitette: *és első jött-le, és folyó-vizek jöttek, és a' szelek fúttak, és arra a' házra rohantak, és el-dőlt, és nagy vólt a' romlása. *És lőn: mikor el-végezte

"Inf. 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Luc. 11. b. 9. Ioan. 14. b. 13. Iac. 1. a. 6.

†Luc. 6. c. 31. Tob. 4. c. 16.

"Luc. 13. c. 24.

"Luc. 6. d. 44.

"Sup. a. 10.

"Inf 3. a. 11.

"Act. 19. c. 13.

"Psal. 6. c. 9. Inf. 25. d. 41. Luc. 13 f. 27. Luc. 6. d. 48. Rom. 2. c. 13. Iac. 2. d. 12.

vólna Jésus ez igéket, chodálkozának a' seregek az ő tudományán. *"Mert taníttya vala őket mint hatalma lévén, és nem mint az ő Irás-túdójok, és a' Farisæusok.

VIII. Rész.

MIkor pedig le-jőtt vólna a' hegyről, követé őtet sok sereg: *"és ímé egy poklos jövén, imádá őtet, mődván: Urã, ha akarod, meg-tiſztíthatſz engẽ. *És ki-nyújtván Jésus kezét, illeté őtet, mődván: Akarom. Tiſztúlly-meg. És mingyárt meg-tiſztúla az ő poklosſága. *És monda néki Jésus: Meg láſd, ſenkinek ne mőd: hanem eredgy, "mutaſd-meg magadat a' papnak, és add-bé az ajándékot, mellyet parancholt Moyſes, bizonſágúl nékik. *Mikor pedig bé-mẽt vólna Kafarnaũba, egy Százados méne hozzája, kérvén őtet, *és mődván: Urã, a' ſzolgám házambã fekſzik ina-ſzakadva, és gonoſzúl gyötrődik. *És mőda néki Jésus: Én el-megyek, és meg-gyógyítom őtet. *És felelvén a' Százados, monda: "Urã nẽ vagyok mélto hogy hajlékõba jőj: hanẽ chak egy ſzóval mõgyad, és meg-gyógyúl az én ſzolgám: *Mert én-is birodalom-alatt-válo ember vagyok, vitézek lévén alattã, és mődom eñek: Meñy-el, és el-mégyẽ; és a' máſiknak, Jőſzte, és el-jő; és a' ſzolgámnak, Miveld ezt, és meg-miveli. "Hallván pedig Jésus, chodálkozék, és a' kövétőinek monda: Bizony mondom néktek, nẽ találtã eñyi hitet Iſraëlbẽ. *Mődom pedig néktek, "hogy ſokan jőnek Nap-keletről, és Nap-nyúgatról, és le-telepednek Abrahámmal, és Iſaákkal, és Jákobbal meñyeknek országában: *az ország fiai pedig ki-vettetnek a' kűlſő ſetétſégre: ott léſzen ſirás, és fogak chikorgatáſa. *És monda Jésus a' Századoſnak: Menny-el, és a' mint hittél, úgy légyẽ néked. És meggyógyúla a' ſzolga azon órában. *És mikor Jésus a' Péter házába jőtt vólna, látá az ő napát hogy fekűnnék, és hideg lelné: *és illeté a' kezét, és elhagyá őtet a' hideg-lélés; és fel-kele, és ſzolgála nékik. *"Eſtve pedig, hozának néki ſok ördögősöket: és ki-űzé a' lelkeket igéjével: és minden betegeket meg-gyógyíta: *hogy bé-tellyeſednék a' mi meg-mondatott Iſaías proféta-által, mondván: "Ő vőtte-el erőtlenſégínket, és hordozta betegſéginket. *Látván pedig Jésus ſok sereget kőrűle, meg-hagyá hogy a' tengeren-túl meñének. *És hozzá-járúlván egy Irás-túdo, mõda néki: Meſter, kővetlek téged, valahová mégy. *És mõda néki Jésus: "A' rókáknak lyukok vagyõ, és az égi madaraknak féſzkek: az ember fiának pedig ninch a' hová a' fejét hajtſa. *Más pedig a' tanítványi közzűl mõda néki: Urã, engedd-meg nékem hogy előbb el-mennyek, és el-temeſſem az atyámat. *Jésus pedig monda néki: Kőveſs engem, és hadd a' hóltaknak el-temetni az ő halottyokat. *"És ő bé-menvén a' hajóba, követék őtet a' tanítványi: *és ímé nagy indúlat lőn a' tengerẽ, úgy hogy a' hajótſka el-buríttatnék a' haboktól, ő pedig aluſzik vala. *És hozzája járulának a' tanítványi, és fel-kőlték őtet, mődván: Urã, ſzabadíts-meg minket, el-veſzűnk. *És mőda nékik Jésus: Mit féltek, kichiny hitűek? Akkor felkelvén, paranchola a' ſzeleknek es a' tẽgernek, és nagy chẽdeſség lőn. *Az emberek pedig chodálkozának, mődván: Minémű ez, mert a' ſzelek, és a' tẽger engednek néki? *"És mikor a' tẽgeren által-mẽt vólna a' Geraſénuſok tartományába, két ördögős jőve eleibe, a' koporſokból jővén-ki, igen kegyetlenek, úgy hogy ſenki el nẽ mehetne azon az útõ. *És ímé kiáltának, mődván: Mi kozűnk veled Jésus Iſtẽnek fia? idő-előtt jőttél ide míket gyötőrni? *"Nẽ meſzſze tőlők pedig vala ſok diſznók chordája legelvẽ. *Az ördögők pedig kérék őtet, mődván: Ha ki-úzſz minket, bochaſs minket a' diſznók chordájába. *És mőda nékik: Eredgyetek-el. Azok pedig ki-mẽvén a' diſznókba menének, és ímé nyakra-főre rohana az egéſz chorda a' tengerbe: és a' vízbe halának. *A' páſztorok pedig el-futának, és a' várasba mẽvén, mindeneket meg-jelentének, azok-felől-is, kikbẽ az ördögok vóltak. *"És ímé az egéſz váras eleibe méne Jéſuſnak: és látván őtet, kérék, hogy el-menne az ő határokról.

IX. Rész.

ES bé-menvén a' hajótskába, által-kele a' tengerẽ, és jőve az ő váraſába. *És ímé hozának néki egy ágyba-fekűvő ina-ſzakattat. És látván Jésus azoknak hitit, monda az ina-ſzakatnak: Bízzál fiam, meg-bochátatnak néked a' te bűneid. *És ímé némellyek az Irás-túdók közzűl mődának magokbã: Ez káromkodik.

"Mar. 1. c. 22. Luc. 4. c. 32.
"Mar. 1. d. 40. Luc. 5. c. 12.
"Lev. 14. a. 2. Luc. 7. a. 1.
"Luc. 7. a. 1.
"Mal. 1. c. 11.
"Mar. 1. d. 32.
"Iſ. 53. a. 4. 1. Pet. 2. d. 24.
"Mar. 1. c. 29. Luc. 4. c. 38.
"Mar. 4. d. 36. Luc. 8. d. 22.
"Mar. 5. a. 1. Luc. 8. d. 32.
"Mar. 5. a. 12. Luc. 8. d. 32.
"Mar. 5. b. 17. Luc. 8. c. 37.
"Luc. 9. d. 54.
Mar. 2. a. 3. Luc. 15. d. 18.

*Es mikor látta vólna Jésus az ő gondolattyokat, mōda: Miért gondoltok gonoſzokat ſzívetekben? * Michoda kűnnyebb; mondani-e: Meg-bochátattatnak néked bűneid; vagy mondani: * Kelly-fel, és járj? Hogy pedig tudgyátok, hogy az ember fiának hatalma vagyon a' földőn a' bűnők megbochátaſára, akkor mōda az ina-ſzakatnak: Kelly-fel, vedd-fel az ágyadat, és menny a' házadba. *És fel-kele, és haza méne. * Látván pedig a' ſeregek meg-félemlének, és dicſőíték az Iſtent, ki illyē hatalmat adott az embereknek. *És, mikor oñét el-meñe Jéſus, láta egy Máte-nevű embert a' vámō űlni, és monda néki: Kővеſs engem. És fel-kelvén, kőveté őtet. *"És lőn, le-telepedvén ő a' házbā, ímé ſok publikánuſok és bűnőſők jővén, le-telepedének Jéſuſſal, és az ő tanítványival. *És látván a' Fariſæuſok, mondának az ő tanítványinak: Miért éſzik a' publikánuſokkal és a' bűnőſőkkel a' tí Meſteretek? *Jéſus pedig halván, monda: Nem ſzűkſég az egéſſégeſeknek az orvos, hanem a' betegeknek. *El-menvén pedig tanúllyátok-meg mí légyen: "Irgalmaſságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem jőttem az igazakat híni, † hanem a' bűnősőket. * Akkor hozzája járulának a' János tanítványi, mondván: "Miért hogy mí, és a' Fariſæuſok, gyakorta bőjtőlűnk; a' te tanítványid pedig nem bőjtőlnek? *És monda nékik Jéſus: Vallyon keſereghetnek-e a' vő-legény fiai míg vélek vagyon a' vő-legény? El-jőnek pedig a' napok mikor el-vétetik tőlők a' vő-legény: és akkor fognak bőjtőlni. *Senki pedig az ó ruházatba új poſztó-fóltot nem ereſzt: mert el-vészi a' ruházatnak épſégét, és roſzſzabb ſzakadás léſzen. *Se új bort nem tőltnek az ó tőmlőkbe: mert kűlőmben el-ſzakadnak a' tőmlők, és a' bor kiontatik, és a' tőmlők el-veſznek. De az új bort új tőmlőkbe tőltik, és mind a' kettő meg-tartatik. * "Mondván ő ezeket nékik, ímé egy fejedelem járúla-elő, és imádá őtet, mondván: Uram, a' leányom moſt hólt-meg: de jere, tedd reá a' kezedet, és meg-élled. *És fel-kelvén Jéſus, kőveti vala őtet, és az ő tanítványi. *"És ímé egy aſzſzony, ki vér-folyáſt ſzēved vala tizen-két eſztēdeig, hátúl járúla, és illeté az ő ruházattya perémét. * Mert mongya vala magában: Ha chak a' ruházattyát illetem-is, meg-gyógyúlok. *Jéſus pedig fordúlván, és látván őtet, monda: Bízzál leányom, a' te hited meg-gyógyított téged. És meg-gyógyúla az aſzſzony azon órában. * És midőn Jéſus a' fejedelem házába jőtt vólna, és látta vólna a' ſípoſokat és a' tolyongó ſereget, monda: *Távozzatok-el: mert nem hólt-meg a' leánzo, hanem aluſzik. És chúfollyák vala őtet. *És midőn ki-vettetett vólna a' ſereg, béméne, és a' kezét fogá. És fel-kele a' leánzo. * És e' hír ki-méne egéſz a' földre. * És el-menvén onnét Jéſus, két vak kőveté őtet, kiáltván, és mondván: Könyőrűlly rajtunk, Dávidnak fia. *Mikor pedig a' házba mēt vólna, hozzá menének a' vakok. És monda nékik Jéſus: Hiſzitik-e hogy ezt meg-chelekedhetem veletek? Mondának néki: Igen-is, Uram. *Akkor illeté a' ſzemőket, mondván: A' tí hitetek-ſzerént légyen néktek. *És meg-nyilának az ő ſzemők: és megfenyegeté őket Jéſus, mondván: Láſſátok hogy valaki meg ne tudgya. * Ők pedig ki-menvén, ki-hirdeték őtet egéſz a' földőn. * Ki-menvén pedig azok, "ímé hozának néki egy néma embert, kiben ördög vala. *Es ki-űzvén az ördögőt, ſzólla a' néma, és chodálák a' seregek, mondván: Soha ez nem láttatott Iſraëlben. * A' Fariſæuſok pedig mongyák vala: Az ördögők fejedelme-által űzi-ki az ördögőket. *"És kőrűl járja vala Jéſus mind a' váraſokat, és a' kaſtélyokat, tanítván az ő ſynagógájokban, és prædikálván az orſzág evangéliomát, és meg-gyógyítván minden nyavalyát, és minden betegſéget. * Látván pedig a' ſeregeket, könyőrűle rajtok: mert nyavalyognak és hevernek vala mint páſztor-nélkűlvalo juhok. * Akkor monda a' tanítványinak: "Sok ugyan az aratás, a' munkás pedig kevés. *Kérjétek azért az aratás Urát, hogy munkáſokat kűlgyőn az ő aratáſába.

X. Rész.

ES őſzve híván a' tizé-két tanítványit, hatalmat ada nékik a' tiſztátalā lelkekē, hogy ki-űznék azokat, és meg-gyógyítanának mindē nyavalyát, és midē betegſéget.

* A' ti-

* A' tizen-két Apoſtolok neve pedig ez: Az elsŏ, Simon, ki Péternek mondatik, és András a'báttya. * Jákab az Zebedæus fia, és János az ŏttſe; Filep, és Bertalan, Tamás, és Máte a'publikánus, Jákab az Alféus fia, és Taddæus, * a'Kananæus Simon, és Judás Iskariótes, ki el-is árúlta ŏtet. * E'tizen-kettŏt el-kűldé Jéſus; parancholván nékik, mondván: A' pogányok útára ne mennyetek, és a' Samaritánuſok városiba bé ne térjetek: * hanem inkább mennyetek "a'juhokhoz, mellyek elveſztek az Iſraël házából. * El-menvén pedig prædikállyatok, mondván: Hogy el-kŏzelgetett meñyeknek orſzága. * Betegeket gyógyíttſatok, halottakat támaſzſzatok-fel, poklosokat tiſztíttſatok, ŏrdŏgŏket ŭzzetek-ki: ingyen vŏttétek, ingyē adgyátok. * Ne légyen aranyatok, ſe ezŭſtŏtŏk, ſe pénzetek a'tŭſzŏtŏkben: * ſe táskátok az úton, ſe két kŏntŏſtŏk, ſe ſarutok, ſe pálczátok: mert mélto a'munkás az ŏ ételére. * Valamelly városba pedig vagy kaſtélyba mentek, kérgyétek-meg, ki légyen abban mélto: és ott maradgyatok míg ki-jŏtŏk. * Bé-menvén pedig a'házba, kŏſzŏntſétek azt, mondván: Békeſég e'háznak. * És ha mélto léſzen az a'ház, reá jŏ a' tí békeſégtek: ha pedig nem léſzen mélto, a'tí békeſégtek viſzſza-tér hozzátok. * És valaki bé nem fogad títeket, ſe nē halgattya beſzéditeket: ki-mēvén a'házból, vagy a'városból, verjétek-le a' port lábaitokról. * Bizony mondom néktek; Kűnnyebben léſzē dolga Sodoma és Gomorra-földének ítélet napján, hogy-ſem annak a'városnak. * "Imé én el-kűldlek títeket mint juhokat a'farkaſok-kŏzibe. Legyetek azért okoſok mint a'kígyók, és egyűgyűek mint a' galambok. * Ójátok pedig magatokat az emberektől, "mert kézbe adnak títeket a'gyűlekŏzetekben, és a' ſynagógájokbā meg-oſtoroznak títeket: * és a'tiſzt-tartókhoz és királyokhoz vitettŏk én-érettē, bizonſágúl nékik, és a'pogányoknak. * Mikor pedig kézbe adnak títeket, ne gondolkodgyatok mint vagy mit ſzóllyatok: mert adatik néktek abban az órában, mit ſzóllyatok. * mert nē tí vattok a'kik ſzóllotok, hanem a'ti Atyátok Lelke, a'ki tí-bennetek ſzóll. * Kézbe adgya pedig az atyafi az attyafiát halálra, és az attya a'fiát: és a'fiak az attyok-ellen támadnak, és halállal illetik ŏket: * és gyűlŏlſégben léſztek mindeneknél az én nevemért: a'ki pedig álhatatos léſzē végig, az ŭdvŏzűl. * Mikor pedig ŭldŏznek títeket e'városban, fuſſatok másba. Bizony mondom néktek, el nē végezitek az Iſraël váraſit, míg nem el jó az ember fia. * "Nem nagyobb a'tanítvány a'meſternél, ſem a'ſzolga az uránál. * elég a'tanítványnak, hogy olly légyen, mint a'meſtere; és a'ſzolgának, mint az ura. Ha a'chelédes embert Beelzebubnak hítták: menyível inkább a'háza népét? * Ne féllyetek azért tőlŏk. "Mert ſemmi ninch elfŏdŏzve, a'mi ki ne nyilatkoztaſſék; és el-rejtve, a'mi meg ne tudaſſék. * A'mit néktek a'ſetétben mondok, mongyátok a'világoſságbā: és a'mit fűletekben hallotok, prædikállyátok a'hejazatokon. * És ne féllyetek azoktól, kik meg-ŏlik a'teſtet, a'lelket pedig meg nem ŏlhetik: hanem inkább féllyetek attól, a'ki a'lelket 's a'teſtet-is a'gehennába veſztheti: * "Két verebet nem egy fillyéren adnak-e: és egy azok-kŏzzűl nem eſik a' főldre a'tí atyátok-nélkűl? * A'tí fejetek haj-ſzálai pedig mind megſzámláltattak. * Ne féllyetek azért: ſok verebeknél jobbak vattok tí. * "Minden azért a'ki meg-vall engē az emberek-elŏtt, én-is meg-vallom őtet az Atyám-elŏtt, ki mennyekben vagyŏ: * a'ki pedig meg-tagad engem az emberek-elŏtt, meg-tagadom én-is őtet az Atyám-elŏtt, ki mennyekben vagyŏ. * Ne véllyétek hogy békeſéget jŏttem bochátani a' főldre: nē jŏttem békeſéget bochátani, hanē fegyvert: * "merr el-válaſztani jŏttē az embert az attya-ellen, és a'leánzót az annya-ellē, és a'menyet a'napa-ellen: † * és az ember ellenſégi, az ŏ háza-népe. * "A' ki atryát vagy annyát inkább ſzereti hogy-ſem engē, nem mélto hozzám: és a' ki fiát vagy leányát inkább ſzereti hogy-ſem engem, nem mélto hozzám. * † És a'ki fel nem véſzi kereſztét 's nem kŏvet engem, nem mélto hozzám. * A' ki lelkét meg-találllya, el-veſzti azt: "és a'ki lelkét el-veſzti érettem, meg-találllya azt. * A'ki títeket bé-fogad, engem fogad-bé: és a' ki engém bé-fogad, azt fogadgya-bé a'ki engem kűldŏtt. * A'ki proféták fogad-bé proféta nevében, a'pro-

"Mar. 6. a. 8. Luc. 9. a. 3. & 10. a. 4. Act. 13. g. 46.

"Luc. 10. a. 3.

"Luc. 12. b. 11.

"Luc. 6. f. 40. Io. 13. b. 16. & 15. c. 20.

"Mar. 4. c. 22. Luc. 8. c. 17. & 12. a. 2.

"Act. 27. f. 35. 2. Reg. 14. c. 11.

"Mar. 8. d. 28. Luc. 9. c. 26. & 12. b. 8. 2. Tim. 2. b. 12.

"Luc. 12. f. 51. †Mich. 7. b. 6. "Luc. 14. f. 26. † Mar. 8. d. 34. Inf. 16. d. 24 & Luc. 9. c. 24. & 14. f. 26. & 16. g. 33.

"Io. 12. d. 25.

a'profétának jutalmát véſzi: és a' ki
igazat fogad-bé az igaz nevében, az
igaznak jutalmát véſzi. *"És valaki
italt ád egynek e'leg-kiſſebbek-kőzzűl egy pohár hideg vizet, chak a'ta-
nitvány nevében-is: bizony mon-
dom néktek, el nem veſzti jutalmát.

XI. Rész.

ÉS lőn, mikor el-végezte vól-
na Jéſus, parancholván az ő
tizen-két tanítványinak, el-
méne onnét, hogy tanítana és
prædikállana az ő váraſokban. *"Já-
nos pedig mikor hallotta vólna a'
fogſágban a'Kriſtus chelekedetit, el-
küldvén kettőt a'tanitványi-kőzzűl,
*monda néki: Te vagy-e, a'ki el-jővendő vagy, a'vagy máſt várunk? *És
felelvén Jéſus, monda nékik: El-men-
vén jelentſétek-meg Jánoſnak a'mi-
ket hallottatok, és láttatok. *"A'vá-
kok látnak, a'ſánták járnak, a'poklo-
ſok tiſztúlnak, a'ſiketek hallanak, a'
halottak fel-támadnak, a'ſzegények-
nek az evangéliom prædikáltatik: *és
boldog, a'ki én-bennem meg nem
botránkozik. *"Azok pedig el-menvén, kezde Jéſus mondani a' ſeregek-
nek Jánoſról: Mit mētetek-ki a'puſz-
tába látni? a'ſzéltől hányattatott ná-
dat-e? * De mit mentetek-ki látni?
lágy ruhákba őltőzőtt embert-e? Ímé a' kik lágy ruhákba őltőznek,
a' királyok házaiban vannak. * De
mit mētetek-ki látni? profétát-e? Sőt
mondom néktek, profetánál-is na-
gyobbat. *Mert ez az, a'kiről írva va-
gyon: "Imé én az én angyalomat kűl-
dőm ſzíned-előtt, ki el-kéſzíti előtted
a'te útadat. *Bizony mődom néktek,
nē támadott az aſzſzonyok-ſzűlőtti-
kőzőtt nagyobb Kereſztelő Jánoſnál:
a' ki pedig kiſſebb mennyeknek or-
ſzágában, nagyobb nálánál. * A' Ke-
reſztelő János napjaitól-fogva pedig
moſtan-ig, meňyeknek orſzága erőſzakot ſzenved, és azt az erőſzak-tévők ragadgyák-el. *Mert mindē pro-
féták és a' tőrvény, János-ig profetál-
tak: *és ha akarjátok bé-fogadni, "ő
az Illyés, a'ki el-jővēdő. *A'kinek fűlei vaňak a'halláſra, hallya-meg. *Ki-
hez itélem pedig hasőlónak e'nēzet-
ſéget? Haſonló a'piaczon-űlő gyer-
mekekhez, kik kiáltván a'társoknak,
*mondanak: Énekeltűnk néktek, és
nem tánczoltatok; ſiránkoztunk, és
nē ſírtatok. * Mert el-jőtt János ſem
evén ſem iván, és azt mōgyák: Ördő-
ge vagyon. *El-jőtt az ember fia evén
és iván, és azt mōgyák: Ímé a'zabálló
ember, és a'bor-ivó, a' publikánuſok
és a'bűnősők baráttya. Es meg-igazír-
tatott a'bőlcheſég az ő fiaitól. * Ak-
kor kezdé ſzemekre hánni a' vára-
ſoknak, mellyekben igen ſok chodái
lőttek, hogy nem tartottak vólna pe-
nitentziát. *"Jaj néked Korozáin, jaj
néked Bet-ſaida: mert, ha Tyrusban
és Sídonban lőttek vólna a' chodák,
mellyek tí-bennetek lőttek, régen
ſzőr-zákban és hamuban tartottak
vólna penitentziát. * Mindazáltal
mondom néktek: Tyruſnak és Sídon-
nak kőnnyebben léſzen dolga ítélet
napján, hogy-ſem néktek. *És te Ka-
farnaum, vallyon az égig magaſztal-
tatol-e fel? a'pokolig ſzállaſz-le. mert
ha Sodomában lőttek vólna a' cho-
dák, mellyek te-benned lőttek, ta-
lám meg-maradtak vólna e'mái nap-
ig. * Mindazáltal mondom néktek,
hogy Sodoma földének kűnnyeb-
ben léſzen dolga ítélet napján hogy-
ſem néked. * Az időben felelvén Jé-
ſus, monda: Hálát adok néked,
Atyám, menynek és földnek Ura,
hogy el-rejtetted ezeket a'bőlchek-
től, és az okoſoktól, és meg-jelen-
tetted azokat a' kiſdedeknek. * Úgy
Atyám: mert így vólt kellemetes
előtted. * Mindenek nékem adattak
az Atyámtól. "És ſenki nem iſméri a'
Fiat, hanem az Atya: az Atyát ſem iſ-
méri ſenki, hanem a'Fiu, és a'kinek a'
Fiu meg akarja jelenteni. * Jőjetek
hozzám miňyájan, a'kik munkálkod-
tok, és terhelve vattok, és én meg-
nyúgotlak titeket. *"Vegyétek-reá-
tok az én igámat, és tanúllyatok tőlem, mert ſzelíd vagyok, és alázatos-
ſzívű: és nyugodalmat találtok lel-
keiteknek. * "Mert az én igám győ-
nyőrűſéges, és az én terhem kűnyű.

XII. Rész.

AZ időben Jéſus a' vetemé-
nyeken által-méne ſzom-
baton: a' tanitványi pedig
éhezvén, búza-fejeket kez-
dének ſzaggatni, és enni. *A' Farisæu-
ſok pedig látván, mődának néki: Ímé
a' tanitványid azt chelekeſzik a' mit
ſzombatokon nem ſzabad cheleked-
ni. *Ő pedig mőda nékik: Nem olvaſ-
tátok-e "mit chelekedett Dávid, mi-
kor meg-éhezett, és a'kik véle vóltak:

"Luc. 10. c. 16. Ioan. 13. c. 20. Mar. 9. f. 41.
"Luc. 7. c. 18.
"Iſa. 33. a. 5. & 61. a. 1.
"Luc. 7. c. 24.
" Mal. 3. a. 1. Mar. 1. a. 2. Luc. 7. d. 22.
" Mal. 4. b. 5.
"Luc. 10. b. 13.
"Io. 6. e. 46. & 7. d. 28. & 8. b. 19. & 10. c. 15.
"Jer. 6. d. 16.
"1. Ioan. 5. a. 3.
Mar. 2. d. 23. Luc. 6. a. 1.
"1. Reg. 21. a. 4.

*mi-képpen ment az Isten házába, és a'ki-tört kenyéreket meg-ette, mellyeket nem volt szabad néki meg-enni, sem azoknak kik véle voltak, "hanem chak a'papoknak? *A'vagy nem olvastátok-e a' törvényben, †hogy szombatokon a'papok a'templomban a'szombatot meg-szegik, és vétek-nélkül vannak. *Mondom pedig néktek, hogy a' templomnál nagyobb vagyon itt. *Ha pedig tudnátok, mi légyen; "Irgalmaságot akarok, és nem áldozatot: soha nem kárhoztattátok volna az ártatlanokat. *mert Ura az ember fia a'szombatnak-is. * És midőn onnét el-ment volna, méne az ő synagógájokba. *És ímé ott egy száraz-kezű ember, és kérdék őtet, mondván: Ha szabad-e szombatokon gyógyítani? hogy vádolnák őtet. *Ő pedig monda nékik: "Ki lészen közzűletek az ember, kinek egy juha légyé, és ha szombaton a'verembe esik, nem fogja-e 's nem emeli-e ki azt? * Menyivel inkább jobb az ember a'juhnál? Az-okáért szabad szombatokon jól chelekedni. *Akkor móda az embernek: Nyújtsd-ki a'kezedet. És ki-nyújtá, és meggyógyúla mint a'másik. *Ki-menvén pedig a'Farisæusok, tanátsot tartának ellene, mi módon vesztenék-el őtet. *Jésus pedig tudván el-méne onnét: és sokan követék őtet, és mind meggyógyítá őket: *és meg-parancholá nékik hogy őtet ki ne jelentenék. *Hogy bé-tellyesednék a' mi Isaias Próféta-által mondatott, mondván: *"Ímé az én szolgám, a'kit válaszottam, az én szerelmesem, kiben kedve tőlt a'lelkemnek. Az én lelkemet tészem-reá, és a'pogányoknak itéletet hirdet. * Nem versseng, se nem kiált, se nem hallya senki az útzán az ő szavát; * a'meg-törött nádat el nem rontya; és a'füstölgő lent el nē óltya, míg nem ki-viszi az itéletet győzedelemre; *és a'Pogányok az ő nevében bíznak. * Akkoron viteték hozzája egy órdögös, vak, és néma, és meggyógyíta őtet, úgy hogy szóllana, és látna. *És álmélkodának mind a' seregek, és módának: Vallyon 's nem ez-e a'Dávid fia? *"A'Farisæusok pedig halván, mondának: Ez nem űz órdögöket, hanē Beelzebub-által az órdögök fejedelme-által. * Jésus pedig tudván gondolattyokat, monda nékik: "Minden maga-ellē meg-hasonlott ország, el-pusztúl; és minden maga-ellen meg-hasonlott város, a'vagy ház, meg nem áll. *És ha a'sátan a'sátant ki-űzi, maga-ellen meg-hasonlott: mint áll-meg azért az ő ország? * És ha én Beelzebub-által űzök órdögöket, a'ti fiaitok ki-által űznek? Az-okáért ők lésznek a'te bíráitok. * Ha pedig én az Isten lelke-által űzöm az órdögöket, tahát reátok érkezett az Isten országa. *A'vagy miképpen mehet valaki az erősnek házába, és az ő edényit hogy dúlhattya-el, ha előbb meg nem kötözi az erősset? és akkor dúllya-fel az ő házát. * A'ki velem ninchen, ellenem-vagyon: és a'ki velem nem gyűjt, tékozol. "Az-okáért mondom néktek: *Minden bűn és káromlás megbocháttatik az embereknek, a'lélek káromlása pedig meg nem bocháttatik. *És valaki az ember fia-ellē szóll, meg-bocháttatik néki: a'ki pedig a' Szent Lélek-ellen szóll, meg nem bocháttatik néki, sem e' világon, sem a' jövendőn. *Vagy tegyétek a' fát jóvá, és annak gyümölchét jóvá: vagy tegyétek a' fát gonoszszá, és annak gyümölchét gonoszszá; mivelhogy a'gyümölchről ismértetik-meg a'fa. *Viperák fajzati, mi módon szólhattok jókat, holott gonoszok vattok? " mert a' száj a' szívnek bévségéből szóll. * A' jó ember a' jó kinchből jókat hoz-elő: és a'gonosz ember a' gonosz kinchből gonoszokat hoz-elő. * Mondom pedig néktek, hogy minden hívolkodo igéről, mellyet szólnak az emberek, számot adnak az itélet napján. * Mert a' te igéidből igazíttatol-meg, és a'te igéidből kárhoztattatol. * Akkor felelének néki némellyek az Irás-túdók és Farisæusok-közzűl, mondván: Mester, jelt akarunk tőled látni. *Ki felelvén, monda nékik: "A'gonosz és parázna nemzetség jelt keres: és jel nem adatik néki, hanē chak † a'Jónas próféta jele. *Mert a'mint Jónas a'czethal hasában három nap, és három éjjel vólt; úgy lészē az ember fia a'föld szívében három nap, és három éjjel. *"A'Ninivei férfiak fel-támadnak az itéletbē e' nemzetséggel, és kárhoztattyák őtet: mert penitentziát tartottak a' Jónas prædikállására, és ímé nagyobb vagyon itt Jónásnál.

"Num. 28.b.9. †Lev. 24.b.8.

"Ose.6. c.6.

"Mar. 3.a.1. Luc.6. a.6. Deute. 22.a.4.

"Isa.42. a.1.

"Mar. 3.c.22. Luc. 11. b.14. Sup.9. d.34.

"Luc. 11. b.17.

"Mar. 3.d.28. Luc. 11. b.17.

"Luc. 6. g.45.

"Inf.16. a.4. Luc. 11. c.29. 1.Cor.2. d.22. †Jon.2. a.2. "Jon.3. b.5.

*A' Déli királyné fel-támad az itéletben e' nemzetséggel, és kárhoztattya őtet; mert "el-jőtt a' földnek utólso határiról a' Sálomō bőlcheſégét halgatni. és ímé nagyobb vagyon itt Salomonnál. *†Mikor pedig a' tiſztátalan lélek ki-mégyen az emberből, ſzáraz helyeken jár, nyugodalmat kereſvén, és nem talál. * Akkor mond: Házamba térek, a' honnét kijőttem. És el-jővén üreſſen találllya azt, ſōprővel meg-tiſztítva és fel-ékesítve. * Akkor el-mégyen, és más hét lelket viſzen magával, magánál gonoſzbakat; és bé-menvén ott laknak: "és léſznek annak az embernek utólſo dolgai gonoſzbak az elsőknél. Igy léſzen ennek-is a' leg-gonoſzb nemzetſégnek dolga. * "Még ō ſzólván a' ſeregeknek, ímé az annya és az attya-fiai kinn állanak vala; kivánván véle ſzóllani. *Monda pedig egy-valaki néki: Ímé az anyád, és az atyád-fiai kinn álnak kereſvén téged. *Ō pedig felelvén a' véle-ſzóllónak, monda: Kichoda az én anyám, és kichodák az atyám-fiai? *És ki nyújtván kezét a' tanítványira, monda: Ihol az én anyám, és az atyám-fiai. * Mert valaki az én Atyám akaratyát chelekeſzi, a' ki mennyekben vagyon, az az én atyám-fia, és húgom, és anyám.

"3. Reg. 10. a. 1. 2. Para. 9. 1. †Luc. 11. c. 24. "1. Pet. 2. d. 20. "Mar. 3. d. 31. Luc. 8. c. 20.

XIII. Rész.

AZon nap ki-menvén Jéſus a' házból, a' tenger-mellett ūl vala. *"És ſok ſeregek gyűlének hozzája, úgy hogy a' hajótskába fel-menvén le-ūlne: és az egéſz ſereg a' parton állana: * és ſokat ſzólla nékik példa-beſzédekben, mondván: Ímé ki-méne a' magvetō vetni. * És midőn vetne, némellyek az út-félre eſének, és el-jővének az égi madarak, és meg-évék azokat. *Némellyek pedig a' kōves helyekre eſének, a' hol nem vala ſok földök: és mingyárt ki-kelének, mert nem vala mélyſége a' földnek. * a' nap pedig fel-kelvén, el-hevűlének: és mint-hogy nem vala gyökerek, el-ſzáradának. * Némellyek pedig a' tōviſſek-kōzibe eſének, és fel-nōvének a' tōviſſek, és el-fojták azokat. * Némellyek pedig a' jó földbe eſének: és gyűmölchőt adának, némelly ſzáz-annyit, némelly hatvan-annyit, némelly harmincz-annyit. *A' kinek fülei vannak a' halláſra, hallya-meg. * És hozzámenvén a' tanítványok, mondának néki: Miért ſzóllaſz nékik példa-beſzédekben? * Ki felelvén, monda nékik: Mert néktek adatott tudnotok a' mennyeknek orſzága titkait: nékik pedig nem adatott. *"Mert a' kinek vagyon, adatik annak, és bévelkődik: a' kinek pedig ninchen, a' mie vagyon-is el-vétetik tőle. * Azokáért ſzóllok nékik példa-beſzédekben: mert látván nem látnak, és halván nem hallanak, ſem nem értnek. *És bé-tellyeſedik ō-bennek az Iſaías profétaláſa, mondván: "Halláſſal hallotok, és nem értetek: és látvan láttok, és nem láttok. *Mert meg-temérdekedett e' népnek ſzíve, és a' fülőkkel nehezen hallottak, és a' ſzemőket bé-húnták, hogy valaha ne láſſanak ſzemőkkel, és fülőkkel ne hallyanak, és ſzívőkkel ne értſenek, és meg-térjenek, és meg-gyógyíttſam őket. *A' tí ſzemeitek pedig bóldogok, mert látnak; és a' tí fületek, mert hallanak. *†Mert bizony mōdom néktek, hogy ſok profféták és igazak kivánták látni a' miket láttok, és nem látták; és hallani a' miket hallotok, és nem hallották.

* Ti azért hallyátok-meg a' mag-vetō példa-beſzédét. * Minden a' ki hallya az orſzág igéjét, és nem érti, el-jő a' gonoſz, és el-ragadgya a' mi a' ſzívébe vettetett: ez az, a' ki az útfélre vettetett. * A' ki pedig a' kōves helyre vettetett, az, a' ki az igét hallya, és mingyárt ōrōmmel fogadgya azt; * ninch pedig magában gyökere, hanem ideig-valo. háborúſág indíttatván pedig és ūldözés az igéért, mingyárt meg-botránkozik. * A' ki pedig a' tōvis-kōzibe vettetett, az, a' ki az igét hallya, és e' világ ſzorgalmatoſsága, és a' gazdagſágok chalárdſága, el-fojtya az igét, és gyűmölchtelenné léſzen. * A' ki pedig a' jó földbe vettetett, az, a' ki az igét hallya, és érti, és gyűmölchőt hoz, és teremt némelly ſzáz-annyit, némelly hatvan-annyit, némelly pedig harmincz-annyit. *"Más példa-beſzédet ada eleikbe, mondván: Haſonlóvá lőtt mennyeknek orſzága az emberhez, a' ki jó magot vetett az ō földébe. *mikor pedig alunnának az

"Mar. 4. a. 1. Luc. 8. a. 4. "Inf. 25. c. 29. "Iſa. 6. c. 9. Mar. 4. b. 14. Luc. 8. b. 10. Io. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8. † Luc. 10. d. 24. "Mar. 4. c. 26.

emberek, el-jővе az ő ellenſége, és felyűl konkolt vete a' búza-közibe, és el-méne. * Mikor pedig fel-nevekedett vólna a'fű, és gyümölchöt hozott vólna, akkor meg-tettſzék a'konkoly-is. *Elő-jővén pedig a' chelédes ember ſzolgai, mondának néki: Uram, nem jó magot vetettél-e a'te földedbe? honnét vagyon tahát konkolya? * És monda nékik: Az ellenſéges ember chelekedte azt: A' ſzolgák pedig mondának néki: Akarod-e, el-megyűnk, és ki-ſzedgyük azokat? *És monda: Nem: hogy valami-képpen a' konkolt ſzedvén, ki ne gyomlállyátok eggyütt azzal a' búzát-is. * Hadgyátok mind a' kettőt fel-nőni az aratáſig, és az aratáſnak idejekor meg-mondom az aratóknak: Szedgyétek-ki előſzor a' konkolt, és kőſſétek azt kévékbe meg-égetéſre, a' búzát pedig gyűjtſétek az én chűrömbe. * "Más példa-beſzédet ada eleikbe, mondván: Haſonló a' mennyeknek orſzága a' muſtár-maghoz; mellyet vévén az ember, el-veté az ő földébe: *melly kiſſebb ugyan minden magvaknál: mikor pedig fel-nő, nagyobb minden füveknél, és fává léſzen, úgy hogy az égi madarak el-jőnek, és az ő ágain laknak. * Más példa-beſzédet monda nékik. †Haſonló mennyeknek orſzága a'kováſzhoz, mellyet vévén az aſzſzony'állat el-egyelíte három véka liſztbe, míg mind meg-kováſzoſodnék. * Mind ezeket példa-beſzédekben ſzóllá Jéſus a'ſeregeknek, és példa-beſzédek-nélkűl nem ſzóll vala nékik: * hogy bé-tellyeſedjék a'mi mondva vala a' Próféta-által, mondván: "Megnyitom példa-beſzédekben a' ſzámat, ki-mondom a' mi el-rejtetett a'világ alkotáſától-fogva. * Akkoron, el-bochátván a' ſeregeket, a' házba méne: és hozzája járulának a' tanítványi, mondván: Magyarázd-meg nékünk a' ſzántó-föld konkolyának példa-beſzédét. * Ki felelvén, monda nékik: A' ki jó magot vét, az ember Fia. * A' ſzántóföld pedig, e' világ. A' jó mag pedig, azok az orſzág fiai. A' konkoly pedig, a' gonoſz fiak. *Az ellenſég pedig, a' ki azt vetette, az ördög. "Az aratás pedig, a' világ végezete. Az aratók pedig, az Angyalok. *Azért a' mint ki-ſzedetik a' konkoly, és tűzzel meg-égettetik: úgy léſzen a' világ végezetin. *el-küldi az ember Fia az ő Angyalit, és mind ki-ſzedik az ő orſzágából a' botránkozáſokat, és azokat kik hamiſságot chelekeſznek: * és tűzes kemenczébe vetik őket. Ott léſzen ſírás, és fogak chikorgatáſa. *"Akkor az igazak fénlenek mint a' nap az ő Attyok orſzágában. A' kinek fülei vannak a' halláſra, hallya-meg. *Haſonló mennyeknek orſzága a' ſzántó-földön el-rejtetett kinchhez: mellyet a' melly ember meg-talált, el-rejti, és azonvalo örömében el-mégyen, és el-adgya mind a' mie vagyon, és meg-véſzi azt a' ſzántó-földet. * Iſmég haſonló mennyeknek orſzága a' kereskedő emberhez, a' ki jó gyöngyöket keres. * Találván pedig egy drága gyöngyöt, el-méne, és el-adá mind a' mie vólt, és meg-vévé azt. * Iſmég haſonló mennyeknek orſzága a' tengerbe vettetett, és minden-féle halakat öſzve-gyűjtő varſához; * mellyet, midőn meg-tőlt vólna, ki-vonván, és a' part-mellett le-űlvén, ki-válaſztották a' jókat az edényekbe, a' gonoſzokat pedig ki-vetették. * Igy léſzen a' világ végezetin: ki-mennek az Angyalok, és ki-válaſztyák a' gonoſzokat az igazak-közzűl, * és a' tűzes kemenczébe vetik őket: ott léſzen ſírás, és fogak chikorgatáſa. * Értettétek-e mind ezeket? Mondanak néki: Értettük. *Monda nékik: Az-okáért minden bőlch írás-túdó mennyeknek orſzágában, haſonló a' chelédes emberhez, ki az ő kinchéből újakat és ókat hoz-elő. * És lőn, midőn Jéſus el-végezte vólna e' példa-beſzédeket, el-méne onnét. * És hazájába menvén, tanítttya vala őket az ő ſynagógájokban, úgy hogy chodálkoznának, és mondanák: Honnét ennek ez a' bőlcheſég, és a' choda-tételek? * † Nem ez-e az áts fia? Nem Mariának mondatik-e az annya; és az attyafiai, Jakab, és Jóſef, és Simon, és Júdas? *és a' húgai, nem mind nálunk vannak-e? Honnét vannak azért ennek mind ezek? * És meg-botránkoznak vala ő-benne. Jéſus pedig monda nékik: Ninch a' próféta tiſztelet nélkűl, hanem chak az ő hazájában,

" Mar. 4. d. 30. Luc. 13. c. 18.

† Luc. 13. c. 21.

" Pſal. 77. a. 2. Mar. 4. d. 33.

" Apoc. 14. c. 15.

" Sap. 3. b. 7. Dan. 12. a. 3.

† Mar. 6. a. 1. Luc. 4. c. 16. Ioan. 6. c. 42.

ban, és házában. * Es nem tőn ott sok chodákat, az ő hitlenségek-miatt.

XIV. Rész.

Mar. 6. b. 14. Luc. 9. a. 7. AZ időben hallá Heródes Tetrarka a' Jésus hírét: * és mőda a' szolgainak: Ez a' Keresztelő János: ő támadott-fel halottaiból, és azért dolgoznak ő-benne az erők. * "Mert Heródes meg fogta vólt Jánost, és meg-kőtőzte őtet, és tőmlőczbe vetette Herodiásért az attyafia feleségeért. * Mert mongya vala János néki: Nem szabad néked őtet tartanod. * És meg akarván őtet őlni, féle a' néptől: " mert mint egy prófétát tartyák vala őtet. * Heródes szűletése napján pedig, tánczola a' Heródias leánya kőzőttők, és tetszék Heródesnek. * Az-okáért eskűvéssel fogadá néki hogy meg-adná valamit kérne tőle. * Az pedig elébb meg-intetvén az ő annyától, monda: Add nékem itt egy tálbã a' Keresztelő János fejét. * És meg-szomorodék a' király: az eskűvésért pedig, és azokért kik eggyűtt le-telepedtek vala, oda hagyá adni. * És el-kűlde, és fejét vévé Jánosnak a' tőmlőczben. * És el-hozattaték a' feje egy tálban, és a' leánzónak adattaték, és az annyának vivé. * És el-jővén a' tanitványi, el-vivék a' testét, és eltemeték azt: és el-menvén hírré tévék Jésusnak. * " Mellyet midőn hallott vólna Jésus, el-téré onnét egy hajótskában egy puszta helyre kűlőn: és mikor hallották vólna a' seregek, kőveték őtet gyalog a' városokból. * És ki-menvén látá a' sok sereget, és könyőrűle rajtok, és meggyógyitá az ő betegőket. * Estve lévén pedig, hozzá jővének az ő tanitványi, mondván: Puszta a' hely, és az óra már el-múlt: bocháss-el a' seregeket, hogy a' kastélyokba menvén, vegyenek magoknak eledeleket. * Jésus pedig monda nékik: Nem szűkség el-menniek: adgyatok ti enniek. * Felelének néki: Ninch itt hanem chak őt kenyerűnk, és két halunk. * Ki monda nékik: Hozzátok ide nékem azokat. * És mikor meghatta vólna hogy a' sereg le-telepednék a' szénán, vévén az ő kenyeret, és a' két halat, az égbe tekintvén meg-áldá, és meg-szegé, és adá a' tanitványoknak a' kenyereket, a' tanitványok pedig a' seregeknek. * És évének minnyájan, és meg-elégedének. És fel-szedék a' maradékokat, tizen-két teli kosárt húlladékokkal. * Az évők száma pedig ők ezer férfiu vólt, az aszszony' állatokon és kisdeden-kivűl. * "És mingyárt kénszerité Jésus a' tanitványokat bémenni a' hajótskába, és elől általmenni a' tengeren, míg el-bochátaná a' seregeket. * † És el-bochátván a' sereget, fel-méne a' hegyre egyedűl imádkozni. Estve lévén pedig, egyedűl vala ott. * a' hajótska pedig a' tenger kőzepin a' haboktól hányattatik vala: mert ellenkező szél vala. * Negyedik vígyázásakor pedig az étzakának, hozzájok méne a' tengeren járván. * És látván őtet a' tengeren járni, meg-háborodának, mondván: Hogy izem-fény-veszték. és a' félelem-miatt kiáltának. * És mingyárt szólla nékik Jésus, mondván: Bizodalmatok légyen: én vagyok, ne félly etek. * Felelvén pedig Péter, monda: Uram, ha te vagy, parancshold nékem, hogy hozzád menny ek a' vízen. * Ő pedig monda: Jőjel. És le-szálván Péter az hajótskáról, a' vízen jár vala hogy Jésushoz menne. * Látván pedig az erős szelet, meg-ijede: és midőn el kezdett vólna merűlni, kiálta, mondván: Uram, tarts-meg engem. * És mingyárt ki-nyújtván Jésus a' kezét, fogá őtet; és monda néki: Kichinyhitű, miért kételkedtél? * És midőn bé-mentek vólna a' hajótskába, megszűnék a' szél. * A' kik pedig a' hajótskában valának, el-jővének, és imádák őtet, mondván: Bizonyára Istén Fia vagy. * "És mikor által-kőltek vólna a' tengeren, Genezar-földére jővének. * És midőn meg-ismérték vólna őtet annak a' helynek férfiai, el-küldének egész a' tartományba, és elő-hozák néki mind a' beregeket: * és kérik vala őtet hogy akár chak a' ruhája perémét illetnék. És valakik illették, meg-gyógyúltak.

XV. Rész.

Mar. 7. a. 1. AKkor jővének hozzája Jerusalemből Irás-túdók, és Farisæusok, mondván: * Miért hágják-által a' tanitványid a' régiek hagyományát? mert nẽ mosák-

sák-meg a' kezőket mikor kenyeret
éſznek. * Ő pedig felelvén, monda
nékik: Miért hágjátok tí-is által az
Iſten parancholattyát a' tí hagyo-
mányotokért? Mert az Iſten mondot-
ta: "Atyádat, és anyádat tiſztellyed;
és: † A' ki attyát, vagy annyát átkoz-
za, halállal hallyon-meg. * Tí pe-
dig mondotok: Valaki attyának
vagy annyának azt mongya; Vala-
melly ajándék én-tőlem vagyon, né-
ked haſznál: * és nem tiſzteli az ő at-
tyát, vagy annyát: és meg-vetettétek az Iſten parancholattyát a' tí hagyományotokért. * Kép-mutatók, jól
prophétált felőletek Iſaías, mondván:
* "E' nép, ajakival tiſztel engem;
a' ſzívők pedig távúl vagyon tőlem.
* Ok-nélkűl tiſztelnek pedig en-
gem, tanítván az emberek tudomá-
nyit és parancholatit. * És hozzája
hívván a' ſeregeket, monda nékik:
Hallyátok, és értſétek. * Nem az fer-
tezteti-meg az embert, a' mi bé-mégyen a' ſzájba; hanem az ferteztetimeg az embert, a' mi a' ſzájból ſzármazik. * Akkor hozzája járúlván
a' tanítványi, mondának néki: Tudod-e hogy a' Fariſæuſok halván ez
igét, meg-botránkoztak? * Ő pedig
felelvén, monda: "Minden plantá-
lás, mellyet az én mennyei Atyám
nem plántált, tőből ki-ſzaggattatik.
* Hadgyátok-el őket: "vakok, és va-
kok vezéri. a' vak pedig ha vakot ve-
zet, mind ketten a' verembe eſnek.
* Felelvén pedig Péter, monda néki:
Magyarázd-meg nékűnk e' példa-
beſzédet. * Ő pedig monda: Még tí-
is értelem-nélkűl vattok-e? * Nem
értitek-e, hogy minden a' mi a' ſzájba mégyen, a' hasba mégyen, és az
arnyék ſzékbe bochátatik? * A' mik
pedig a' ſzájból ſzármaznak, a' ſzívből
jőnek-ki, és azok ferteztetik-meg az
embert: * mert a' ſzívből jőnek-ki
a' gonoſz gondolatok, gyilkoſságok,
házaſság-tőréſek, paráznaſágok, lo-
páſok, hamis bizonyſágok, káromlá-
ſok. * ezek, a' mellyek meg-fertez-
tetik az embert: Moſdatlan kezek-
kel enni pedig, nem fertezteti-meg
az embert. * És ki-menvén onnét
Jéſus, téte Tyrus és Sídon réſzeire.
* "És ímé egy Kananæai aſzſzony
azokból a' határokból ki-jővén ki-
álta, mondván néki: Kőnyőrűlly
rajtam Uram Dávidnak fia: az én
leányom gonoſzúl győtrettetik az
ördőgtől. * Ki egy igét ſem felele
néki. És el-jővén a' tanítványi kérik
vala őtet, mondván: Bochaſd-el
őtet; (mert utánnunk kiált.) * Ő
pedig felelvén, monda: Nem küldet-
tem, "hanem chak az Iſraël házának
el-veſzett juhaihoz. * Amaz pedig
el-jőve, és imádá őtet, mondván:
Uram, ſegélly engem. * Ki felelvén,
monda: Nem jó el-venni a' fiak ke-
nyerét, és az ebeknek vetni. * Ama'
pedig monda: Úgy Uram: mert a'
kőlykők-is éſznek a' morzálékok-
ból, mellyek le-húlnak az ő urok
aſztaláról. * Akkor felelvén Jéſus,
monda néki: Oh aſzſzony, nagy a' te
hited: légyen néked a' mint akarod.
És meg-gyógyúla a' leánya az órá-
tól-fogva. * És mikor el-ment vól-
na onnét Jéſus, jőve a' Galilæai ten-
ger-mellé, és fel-menvén a' hegyre,
ott űl vala. * "És ſok ſeregek me-
nének hozzája, némák, vakok, ſán-
ták, bénnák, és ſok egyebek lévén
vélek: és veték azokat az ő lábaihoz,
és meg-gyógyítá őket: * úgy hogy
a' ſeregek chodálkoznának, látván a'
némákat ſzóllani, a' ſántákat járni,
a' vakokat látni: és dichőíték az Iſ-
raël Iſtenét. * "Jéſus pedig, ő ſzve-
hívván az ő tanítványit, monda: Szá-
nom a' ſereget, mert már harmad
napig vannak velem, és ninch mit
enniek: és nem akarom étlen el-bo-
chátani őket, hogy el ne fogyatkoz-
zanak az úton. * És mondának né-
ki a' tanítványok: Honnét léſznek
azért nékűnk a' puſztában annyi ke-
nyerink, hogy meg-elégíttsűnk en-
nyi ſereget? * És monda nékik Jé-
ſus: Hány kenyeretek vagyon? Ők
pedig mondának: Hét, és egy kevés
halatskánk. * És parancholа a' ſe-
regnek, hogy le-telepednének a' föld-
ön. * És vévén a' hét kenyeret, és
a' halakat; és hálákat adván, meg-
ſzegé, és adá a' tanítványinak, és a'
tanítványok adák a' népnek. * És
evének minnyájan, és meg-elégedé-
nek. És a' mi meg-maradott a' húl-
ladékokból, fel-ſzedének hét teli ko-
ſárt. * Valának pedig a' kik őttek va-
la, négy-ezer ferfiak, a' kiſdedeken és
aſzſzonyokon-kivűl. * És el-bochát-
ván a' ſereget, a' hajótskába méne:
és jőve Magedan ha-
táriba.

"Exod. 20. c. 12. Deut. 5. b. 16. Eph. 6. a. 2.
† Exod. 21. c. 16. Lev. 20. b 9. Prov. 20. c. 20.
"Iſa. 29. d. 13. Mar. 7. a. 6.
"Ioan. 15. a. 2.
"Luc. 6. f. 39. Mar. 7. a. 17.
"Mar. 7. c. 25.
"Sup. 10. a. 6. Ioan. 10. a. 3.
"Iſa. 35. b. 5.
"Mar. 8. a. 1.

XVI. Rész.

Mar. 8. b. 12. Luc. 12. g. 54.

ÉS hozzája menének a' Farisæusok és a' Sadducæusok kísértvén: és kérék őtet hogy az égből jelt mutatna nékik.
* Ő pedig felelvén, monda nékik: Estve lévén azt mongyátok: Tiszta idő lészen, mert veres az ég; * És reggel: Ma égi-háboru, mert veresellik a' szomorú ég. * Az ég színét tahát meg-tudgyátok itélni: az idők jeleit pedig nem tudhattyátok-e? "A' gonosz és parázna nemzetség jelt keres; és jel nem adatik néki, † hanem a' Jónas próféta jele. És el-hagyván őket, el-méne. * És mikor a' tanítványi a'tengeren-túl mentek vólna, el-felejtének kenyereket vinni. * Ki monda nékik: "Meg-láfsátok, és ójátok magatokat a' Farisæusok és Sadducæusok kovászától. * Ők pedig gondolkodnak vala magokban, mondván: Hogy kenyereket nem hoztunk. * Tudván pedig Jésus, monda: Mit gondolkodtok magatokban kichin-hitűek, hogy kenyeretek ninchen? * Még sem értitek-e, se nem emlekeztek-e "az őt kenyérről az őt ezer ember-közibe, és hány kosárokat szedtetek-fel? * sem † a' hét kenyérről a' négy-ezer emberközibe, és hány kosárokat szedtetek fel? * Miért nem értitek, hogy nem a' kenyérről mondottam néktek: Ójátok magatokat a' Farisæusok és Sadducæusok kovászától? * Akkor érték-meg, hogy nem mondotta hogy ónák magokat a' kenyér kovászától, hanem a' Farisæusok és Sadducæusok tudományától.
* "Jöve pedig Jésus Filep-Czesaræájának részeire: és kérdé a' tanítványit, mondván: Kinek mongyák lenni az emberek ez ember Fiát? * Ők pedig mondának: Némellyek Keresztelő Jánosnak, némellyek pedig Illyésnek, nemellyek pedig Jeremiásnak, a' vagy egynek a' prófétákközzül. * Monda nékik Jésus: Tí pedig kinek mondotok engem lenni? * Felelvén Simon Péter, monda: "Te vagy a' Krisztus, az élő Isten fia. * Felelvén pedig Jésus, monda néki: Bóldog vagy Simon Jónas fia: mert a' test és vér nem jelentette néked, hanem az Atyám, ki mennyekben vagyon. * "En-is mondom néked, hogy te Péter vagy, és e' kőszálon fogom építeni az én Anyaszentegyházamat, és a' pokol kapui erőt nem vésznek rajta. * "Énéked adom a' mennyeknek országa kúlchait. És valamit meg-kőtőszsz a' földön, meg lészen kőtőzve mennyekben-is: és valamit meg-óldozsz a' földön, meg lészen óldozva mennyekben-is. * Akkor meg-paranchola a' tanítványinak, hogy senkinek ne mondanák hogy ő vólna a' Jésus Krisztus. * Attól-fogva kezdé Jésus meg-jelenteni a' tanítványinak, hogy néki Jerusalembe kellene menni, és sokakat szenvedni a' vénektől, és az Irás-túdóktól, és a' papi-fejedelmektől, és meg-őlettetni, és harmad napon fel-támadni. * És magán vévén őtet Péter, kezdé feddeni, mondván: Távúl légyen tőled, Uram: nem lészen ez néked. * Ki fordúlván, monda Péternek: "Menny hátra Sátan, botránkozásra vagy nékem, mert nem érted azokat, mellyek az Istené, hanem azokat, mellyek az embereké. * Akkor monda Jésus a' tanítványinak: "Ha ki utánnam akar jőni, tagadgya-meg magát, és vegye-fel az ő kereszttét, és kövessen engem.
*† Mert a' ki lelkét meg akarja tartani, el-veszti azt: a' ki pedig lelkét el-veszti érettem, meg-találja azt.
* Mert mit használ embernek, ha az egész világot meg-nyeri, lelkének pedig kárát vallya? a' vagy michoda váltságot ád ember a' lelkeért?
* Mert az ember fia el-jővendő az ő Attyának dichőségében az ő angyalival: "és akkor meg-fizet kinekkinek az ő chelekedeti-szerént. * Bizony mondom néktek, † vannak némellyek az itt-állók-közzül, kik meg nem kóstollyák a' halált, míg nem meg-láttyák az ember fiát eljőni az ő országában.

XVII. Rész.

ÉS hat nap-után melléje vévé Jésus Pétert, és Jakabot, és Jánost annak őttsét, és vivé őket egy magas hegyre külön: * és színébe el-változék előttök. És fénylék az orczája mint a' nap: a' ruhái pedig feirek lőnek mint a' hó. * És ímé meg-jelenének nékik Moyses és Illyés szólván vélé-

Mar. 9. a. 1. Luc. 9. d. 28.

* Felelvén pedig Péter, monda Jésusnak: Uram, jó nékünk itt lennünk: ha akarod, chinállyunk itt három hajlékot, néked eggyet, Moysésnek eggyet, és Illyésnek eggyet. * Még ő szólván, ímé fényes kőd árnyékozá-meg őket. " És ímé szózat a' kődből, mondván: Ez az én szerelmes Fiam, kiben nékem jól kedvem tőlt: őtet halgassátok. * És halván a' tanítványok, orczájokra esének, és igen meg-félemlének. *És hozzájok méne Jésus, és illeté őket: és monda nékik: Kellyetek-fel, és ne féllyetek. * Fel-emelvén pedig az ő szemeket, senkit nem látának, hanem chak egyedűl Jésust. *És alá-jővén azok a' hegyről, paranchola nékik Jésus, mondván: Senkinek ne mongyátok a' látást, míg az ember Fia halottaiból fel nem támad. * És meg-kérdék a' tanítványok őtet, mondván: " Mit mondanak tahát az Irás-túdók, hogy Illyésnek el kell először jőni? * Ő pedig felelvén, monda nékik: Illyés el-jővendő ugyan, és helyére állat mindeneket: * mondom pedig néktek, "hogy Illyés már el-jött, és meg nem ismérték őtet, † hanem a'miket akartak, azokat chelekedték rajta. Az ember Fia-is így szenved tőlök. *Akkor meg-érték a' tanítványok, hogy Keresztelő Jánosról mondotta vólna nékik. * "És midőn a' sereghez jött vólna, egy ember méne hozzája, térdre esvén előtte, mondván: Uram, könyörülly a' fiamon, mert havi-kór, és gonoszúl szenved: mert gyakorta a' tűzbe esik, és gyakran a' vízbe. *és a' tanítványidnak vittem őtet, és nem gyógyíthatták-meg őtet. * Felelvén pedig Jésus, monda: Oh hitlen, és elfordúlt nemzetség, meddig lészek veletek? míg szenvedlek titeket? Hozzátok ide őtet hozzám. *És meg-feddé őtet Jésus, és ki-méne belőle az ördög, és meg-gyógyúla a' gyermek az órától-fogva. * Akkor járúlának a' tanítványok titkon Jésushoz, és mondának: Miért nem űzhettük mi ki azt? * Monda nékik Jésus: A' ti hitlenségtekért. "Mert, bizony mondom néktek, ha hitetek lészen, mint a' mustár-mag, ezt mongyátok e' hegynek, Menny innét amoda, és elmégyen, és semmi néktek lehetetlen nem lészen. * Ez a'nem pedig, ki nem űzettetik, hanem imádság és bőjtölés-által. * Mikor pedig Galilæában vólnának, monda nékik Jésus: "Az ember Fia az emberek kezeibe adatik: * és meg-ölik őtet, és harmad nap fel-támad. És igen meg-szomorodának. * És mikor Kafarnaumba jutottak vólna, a'kik az adó-pénzt szedik vala, Péterhez menének, és mondának néki: Nem fizeti-e meg a' mesteretek az adó-pénzt? * Monda: Igen-is. És midőn bé-ment vólna a' házba, eleit vévé Jésus, mondván: Mit alítasz Simon? A' föld királyi kiktől vésznek vámot vagy adót? az ő fioktól-e, vagy az idegenektől? * És ő monda: Az idegenektől. Monda néki Jésus: Tahát a' fiak szabadosok. *Hogy pedig meg ne botránkoztassuk őket, menny a' tengerhez, és vesd-meg a' horgot: és a' halat, melly elsőben feljő, vedd-ki: és fel-nyitván a' száját, egy státert találsz: azt vévén, add nékik érettem, és éretted.

XVIII. Rész.

AZon órában járúlának a' tanítványok Jésushoz, mondván: Kit vélsz nagyobnak lenni meñyeknek országában? *És hozzá híván Jésus egy kisdedet, közikbe állatá őtet, * és monda: Bizony mődom néktek, ha meg nem tértek, és nem lésztek mint a' kisdedek, nem mentek-bé meñyeknek országába. *Valaki azért magát megalázza mint e' kisded, az nagyobb meñyeknek országában. *És a' ki befogad egy illyen kisdedet én nevemben, engem fogad-bé. * "a' ki pedig meg-botránkoztat eggyet e' kisdedek-közzűl, kik én-bennem hisznek, hasznosb añak hogy egy malom-kő kötettessék a' nyakára, és a' tēger mélységébe el-merítettessék. * Jaj e' világnak a' botránkozásokért. Mert szükség hogy botránkozások jőjenek: mindazáltal jaj añak az embernek, a' ki-által botránkozás jő. * "Ha pedig a' kezed, vagy lábad meg-botránkoztat téged; vágd-el azt, és vesd-el tőled: jobb néked az életre bé-menned bénán, vagy sántán; hogy-sē két kezed, vagy két lábad lévén az örök tűzre vettetned. * És ha a' szemed meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt, és vesd-el tőled: jobb néked egy szemmel az életre bé-menned, hogy-sem két szemed lévén a' geheña tűzbe vettetned.

"2. Pet. 1. d. 17. Sup. 3. d. 17.

" Mar. 9. b. 11. Mal. 4. b. 5.

" Sup. 11. b. 14. † Sup. 14. a. 9.

" Mar. 9. c. 17. Luc. 9. e. 38.

" Luc. 17. b. 6.

" Mar. 9. e 31. Luc. 9. e. 44. Inf. 20. c. 18.

Mar 9. e 34. Luc 9. f. 46. Inf. 19. b. 14. 1. Cor. 14. d. 20.

" Mar. 9 f. 42. Luc. 17. a. 1.

" Sup 5. e. 39. Mar. 9. g. 43.

*Meg-láſsátok hogy meg ne útállyatok eggyet e'kiſdedek-kőzzűl: mert
"Pſal. 33. a. 8. mondom néktek, "hogy ezeknek Angyali mennyekben mindenkor láttyák az Atyám orczáját, ki mennyekben vagyon. * "Mert az ember
"Luc. 19. b. 10. fia űdvőzíteni jőtt azt a'mi el-veſzett
†Luc. 15. a. 4. vólt. * Mit alítotok? † ha valakinek ſzáz juha vólna, és el-tévelyednék egy azok-kőzzűl; nem hadgya-e el a'kilenczven-kilenczet a'hegyeken, és el-mégyen azt keresni a'melly el-tévelyedett? * és ha történik hogy azt meg-találllya: Bizony mondom néktek, hogy inkább őrűl azon hogy-ſem a'kilenczven-kilenczen, mellyek el nem tévelyedtek. * Így ninch akarattya a'tí Atyátoknak, a'ki mennyekben vagyon, hogy el-veſzſzen egy e'kiſdedek-kőzzűl. * "Ha
"Luc. 17. a. 3. pedig vétkezik ellened az atyád-fia;
Lev. 19. d. 17. menny-el, és fedd-meg őtet te-kőzőtted és ő-maga-kőzőtt. ha téged meg-halgat, meg-nyerted az
Eccli. 19. b. 13. atyád-fiát: * ha pedig meg nem halgat téged; végy magaddal még eggyet, vagy kettőt, † hogy két vagy
Iac. 5. d. 19. három tanú ſzájában állyon minden
† Deut. 19. b. 15. ige. * Hogy-ha meg nem halgattya
2. Cor. 13. a. 1. azokat: mond-meg az anyaſzentegy-
Heb. 10. e. 28. házának: ha pedig az anyaſzentegyházat nem halgattya, "légyen néked mint a'pogány és a'publikánus.
Io. 8. c. 17. * †Bizony mondom néktek, valamiket meg-kőtőztők a'főldőn, megléſznek kőtőzve menyben-is: és
"2. Teſſ. 13. d. 14. valamiket meg-óldoztok a'főldőn,
1. Cor. 5. b. 9. meg-óldozva léſznek menyben-is.
† Io. 20. 23. * Iſmég mondom néktek; hogy, ha ketten kőzzűletek eggyeznek a'főldőn, minden dologról a'mellyet kérnek, meg-léſzen nékik az én Atyámtól, ki mennyekben vagyon. * Mert a'hol ketten vagy hárman őſzvegyűlnek az én nevemben, ott vagyok kőzepettek. * Akkor hozzája
"Luc. 17. a. 4. menvén Péter, monda: "Uram, hányſzor vétkezik ellenem az atyámfia, és meg-bochájſak néki? hétſzer-e? * Monda néki Jéſus: Nem mondom néked hétſzer; hanem hetven-hetſzer. * Az-okáért haſonlíttatott mennyeknek orſzága egy ember-királyhoz, ki ſzámot akara vetni az ő ſzolgaival. * És mikor ſzámot kezdett vólna vetni, eleibe viteték egy, ki tíz ezer talentommal tartozik vala néki. * Mikor pedig nem vólna

10 honnét meg-fizetné, parancholá az ura, hogy el-adattatnék ő, és a'feleſége, és a'fiai, és mindene a'mie vala, és meg-fizettetnék. * Le-borúlván pedig az a'ſzolga, kéri vala őtet,
11 D mondván: Légy békével hozzám, és
12 mindeneket meg-fizetek néked.
27 * Kőnyőrűlvén pedig az Úr azon a'ſzolgán, el-bochátá őtet, és az adóſſágot meg-engedé néki. * Ki-menvén pedig az a'ſzolga, találá eggyet a'ſzolga-társai-kőzzűl, ki ſzáz
13 pénzel tartozik vala néki: és megfogván fojtogattya vala őtet, mondván: Fizeſd-meg a'mivel tartozol.
29 * És le-borúlván a'ſzolga-társa, kéri vala őtet, mondván: Légy békével
14 hozzám, és mindeneket meg-fizetek
30 néked. * Amaz pedig nem akará: hanem el-méne, és veté őtet a'tőmlőczbe, míg nem meg-fizetné az
31 adóſſágot. * Látván pedig annak ſzolga-társai a'mik történnek vala, igen meg-ſzomorodának: és eljővének, és még-beſzéllék az ő uroknak mind, a'mik lőttek vala.
32 C * Akkor hívá őtet az ura, és monda néki: Álnok ſzolga, minden adóſságot meg-engedtem néked, mivel-
33 hogy kértél engem: * azért nem kellett vólna-e néked-is kőnyőrűlnőd a'ſzolga-társodon, a'mint én-is kőnyőrűltem rajtad? * És meg-haragu-
34 ván az ura, a'hóhéroknak adá őtet, míg nem meg-fizetne minden adóſſágot. * Így chelekeſzik az én mennyei Atyám-is veletek, ha meg nem bochátotok ki-ki az ő attya-fiának a'tí ſzívetekből.

XIX. Rész.

1 ES lőn, mikor el-végezte vólna Jéſus e'beſzédeket, el-méne Galilæából, és "a'Judæa
A határiba jőve a'Jordánon-ál-
"Matt. 10. a. 1. tal, * és kőveték őtet ſok ſeregek, és
2 ott meg-gyógyítá őket. * "És hoz-
"Mar. 10. a. 2. zá menének a'Fariſæuſok kíſértvén őtet, és mondván: Szabad-e embernek a'feleſégét el-bochátani, akár-mi
4 okból? * Ki felelvén, monda nékik:
"Gen. 1. d 27. Nem olvaſtátok-e, "hogy a'ki az
†Gen. 2. d. 21. embert terémtette kezdettől-fogva,
Eph. 5. d. 31. férfiúvá és aſzſzony'állattá terem-
5 tette őket? és monda: * † Ezért el-
1. Cor. 6. d. 16. hadgya ember attyát és annyát, és feleſégéhez ragaſzkodik, és ketten egy teſtben léſznek. * Az-okáért már

nem kettő, hanem egy test. A' mit azért az Isten egybe-szerzett, az ember el ne válaszsza. *Mondának néki: "Miért parancholta tehát Moyses a'válás levelet adni, és el-bochátani? *Monda nékik: Mert Moyses a'tí szívetek keménységéért engedtemeg néktek hogy el-bochásszátok feleségteket: eleitől-fogva pedig nem úgy volt. *"Mondom pedig néktek, hogy valaki el-bocháttya feleségét, hanem-ha a' paráznaságért, és mást vészen, paráználkodik: és a' ki az el-bochátottat el-vészi, paráználkodik. *Mondának néki az ő tanítványi: Ha így vagyon dolga embernek a' feleségével, nem hasznos meg-házasodni. * Ki monda nékik: Nem minnyájan fogják-meg ez igét, hanem a'kiknek adatott. *Mert vannak férfiságtalanok, kik az annyok méhéből úgy születtek; és vannak férfiságtalanok, kik az emberektől lőttek: és vannak férfiságtalanok, kik magokat meg-herélték mennyeknek országáért. A' ki meg-foghattya, fogja-meg. *"Akkor gyermechkék viteténck hozzája, hogy reájok tenné a' kezeit, és imádkoznék. A' tanítványok pedig feddik vala őket. *Jésus pedig monda nékik: †Hadgyatok békét a' gyermechkéknek, és ne tiltsátok őket hozzám jőni: mert illyeneké a' mennyeknek országa. * És mikor reájok tette volna a'kezeit, el-méne onnét. *"És ímé egy oda járúlván, monda néki: Jó mester, mi jót chelekedgyem hogy őrök életem légyen? * Ki monda néki: Mit kérdesz engem a' jóról? Egy a' jó, az Isten. Ha pedig az életre bé akarsz menni, tartsd-meg a' parancholatokat. * Monda néki: Mellyeket? Jésus pedig monda: "Ne chelekedgyél gyilkosságot: Ne paráználkodgyál: Ne lopj: Hamis bizonságot ne mongy: * Atyádat, és anyádat tisztellyed: és, Szeresséd felebarátodat mint te-magadat. * Monda néki az ifiu: Mind meg-tartottam ezeket ifiuságomtól-fogva, mi heával vagyok még? *Monda néki Jésus: Ha tekélletes akarsz lenni, menny-el, add-el a' mid vagyon, és add a' szegényeknek, és kinched lészen menyben: és jőj-el, kövess engem. * Mikor pedig az ifiu hallotta vólna az igét, el-méne szomorúan: mert sok jószága vala. *Jésus pedig monda a' tanítványinak: Bizony mondom néktek, hogy a' gazdag nehezen mégyen mennyeknek országába. * És ismég mondom néktek: Könnyebb a' tevének által-menni a' tő-fokán hogy-sem a' gazdagnak menyeknek országába menni. *Halván pedig ezeket, a' tanítványok igen chodálkozának, mondván: Ki üdvözűlhet tahát? *Tekintvén pedig Jésus, monda nékik: Az embereknél ez lehetetlen, az Istennél pedig mindenek lehetségesek. * Akkor felelvén Péter, monda néki: Ímé mi mindeneket el-hattunk, és téged követtünk: mi lészen tahát nékünk? * Jésus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy tí, kik engem követtetek, az új születésben, mikor az ember fia az ő fölségének székiben ül, tí-is tizen-két széken ültök, itélvén Izraëlnek tizen-két nemzetségét. * És minden a' ki el-hadgya házát, vagy attya-fiait, vagy nénnyeit, vagy attyát, vagy annyát, vagy fiait, vagy szánto-földeit, az én nevemért, száz annnyit vészen, és az örök életet bírja. * Sok elsők pedig utólsókká lésznek, és az utólsók elsőkké.

"Deut. 24. a. 1.
"Sup. 5. c. 32. Mar. 10. b. 11. Luc. 16. d. 18. 1. Cor. 7. b. 18.
"Mar. 10. b. 13. Luc. 18. c. 15. †Sup. 18. a. 3.
"Mar. 10. b. 17. Luc. 18. c. 16.
"Exod. 20. c. 13.
"Inf. 20. b. 16. Mar. 10. d. 31. Luc. 13. f. 30.

XX. Rész.

HAsonlo mennyeknek országa a' chelédes emberhez, ki jó reggel ki-ment míveseket fogadni az ő szőlőjébe. * Meg-szerződvén pedig a' míveskel egy napi pénzben, el-küldé őket a' szőlőjébe. * És ki-menvén három óra-tájbā, lata más hívolkodókat állani a' piaczon, *és mōda nékik: Mennyetek tí-is a' szőlőmbe, és a' mi igaz lészen mēg-adom néktek. *Azok pedig el-menének. Ismég pedig kiméne hat és kilencz óra-tájban: és hasonló-képpen chelekedék. * Tizen-egy óra-tájban pedig ki-méne, és találá más veszteg-állókat, és monda nékik: Mit állotok itt egész nap hívolkodva? * Mondának néki: Mert senki nem fogadott-meg minket. Monda nékik: Mennyetek tí-is a' szőlőmbe. * Mikor pedig estve lőtt vólna, mōda a' szőlő ura a' gondviselőjének: Hídd-elő a' míveseket, és add-meg nékik az ő béreket, elkezdvén az utólsóktól az elsőkig. * Mikor azért el-jöttek vólna a' kik

tizen-egy óra-tájban jöttek vala, vévének egy-egy pénzt. * El-jövén pedig az elsők-is, alíták hogy többet vennének: vévének pedig ők-is egy-egy pénzt. *És el-vévén morgolódnak vala a' chelédes ember-ellen, * mondván: Ezek az utólsók egy óráig munkálkodtak, és egyenlőkké tetted őket hozzánk, kik a' napnak terhét és hévségét viseltük. * Ő pedig felelvén eggyiknek közzülök, monda: Barátom, nem tészek néked hamisſat: nem egy pénzben szerződtél-e meg velem? * Vedd-fel a' mi tiéd, és menny-el: annyit akarok pedig ez utólsónak-is adni a' mint néked. * A' vagy nem szabad-e nékem, a' mit akarok, chelekednem? talám a' te szemed álnok, hogy-ím én jó vagyok? * "Így lésznek az utólsók elsőkké, és az elsők utólsókká: mert sokan vannak a' hívatalasok, keveſen pedig a' választottak. * † És fel-menvén Jésus Jerusalembe, melléje vévé a' tizen-két tanitványt titkon, és monda nékik: * Ímé fel-megyünk Jerusalembe, és az ember Fia el-árultatik a' papi-fejedelmeknek, és az Irástúdóknak, és halálra kárhoztattyák őtet, * és adgyák őtet a' Pogányoknak meg-chúfolásra, és meg-ostorozásra, és meg-feszítésre; és harmad nap fel-támad. * "Akkor hozzája méne a' Zebedæus fiainak annya a' fiaival, imádván és kérvén valamit tőle. * Ki monda néki: Mit akarsz? Monda néki: Mongyad hogy üllyön ez én két fiam, eggyik a' te jobbodra, és eggyik a' balodra a' te országodban. * Felelvén pedig Jésus, monda: Nem tudgyátok mit kértek. Megihattyátok-e a' pohárt, mellyet én meg-iszom? Mondának néki: Megihattyuk. * Monda nékik: Az én poháromat meg-iszszátok ugyan: az én jobbomra ülni pedig vagy balomra, nem enyim hogy néktek adgyam, hanem a' kiknek készíttetett az én Atyámtól. * "És a' tíz halván, boszszonkodának a' két atyafira. * † Jésus pedig magához hívá őket, és monda: Tudgyátok hogy a' pogányok fejedelmi uralkodnak rajtok, és a' kik nagyobbak, hatalmaskodnak azokon. * Nem úgy lészen tí-közöttetek: hanem valaki közöttetek nagyobb akar lenni, légyen inastok: * és a ki közöttetek első akar lenni, légyen szolgátok. * "a' mint az ember Fia nem jött hogy szolgállyanak néki, hanem hogy szolgállyon, és lelkét sokakért adgya váltságúl. * "És ők ki-menvén Jerikóból, követé őtet sok sereg: * és ímé két vak az út-mellett ülvén, meghallák hogy Jésus menne-által: és kiáltának, mondván: Uram könyörülly rajtunk, Dávidnak fia. * A' sereg pedig feddi vala őket, hogy hallgatnának. Azok pedig inkább kiáltanak vala, mondván: Uram, könyörülly rajtunk, Dávidnak fia. * És megálla Jésus, és hívá őket, és monda: Mit akartok hogy chelekedgyem veletek? * Mondának néki: Uram, hogy meg-nyíllyanak a' szemeink. * Könyörülvén pedig rajtok, illeté az ő szemeket. És mingyárt látának, és követék őtet.

XXI. Rész.

ÉS mikor Jerusalemhez közelgettek vólna, és jöttek vólna Betfagéba az olaj-fák hegyére: Akkor Jésus el-küldé két tanítványt, * mondván nékik: Menjetek a' kastélyba, melly ellentekbé vagyon, és mingyárt találtok egy meg-kötött szamárt, és a' vemhet véle: ólgyátok-meg, és hozzátok-el nékem; * és ha valaki néktek valamit mond, mongyátok hogy az Úrnak ezekre szüksége vagyon, és mingyárt el-bochátty a azokat. * Ez pedig mind meg-lött, hogy bé-tellyesednék a' mi meg-mondatott a' prófétaáltal, mondván: * "Mongyátok-meg a' Sion leányának: Ímé a' te királyod jő néked szelídden, ülvén a' szamáron, és a' terh-viselőnek vemhén. * El-menvén pedig a' tanítványok, chelekedének a' mint parancholt vala nékik Jésus. * És el-hozák a' szamárt, és a' vemhet: és tévék azokra az ő ruhájokat, és őtet felyül reája ülteték. * A' sok sereg pedig le-teríté az ő ruháit az úton: egyebek pedig ágakat vágnak vala a' fákról, és el-terítik vala az úton: * a' seregek pedig, mellyek elől-mennek vala, és a' mellyek követik vala, kiáltanak vala, mondván: "Hosanna a' Dávid fiának: áldott, a' ki az Úr nevében jő: Hosanna a' magasságban. * És midőn bé-ment vólna Jerusalembe, fel-indúla az egész város, mondván: Ki-

choda

choda ez? * A' népek pedig mon- 11
gyák vala: Ez a' Jésus Galiléából a' Na-
zareti próféta. *"És bé-méne Jésus az 12
Istén templomába, és mind ki-háńya
vala a'kik a' tẽplombã árúlnak's véſz-
nek vala, és a' pénz-váltók aſztalit, és
a' galamb árosok ſzékeit fel-fordítá:
* és monda nékik: Írva vagyon: "Az 13
én házam imádſág házának hívattatik; tí pedig azt latrok barlangjává
tõttétek. *És hozzá járúlának a' va- 14
kok, és ſánták a' templomba; és meg-
gyógyítá õket. * Látván pedig a' 15
papi-fejedelmek, és az Irás-túdók, a'
chodákat mellyeket chelekedett, és
a' gyermekeket kik a' templomban
kiáltnak és mondanak vala; Hoſanna
a' Dávid fiának: boſzſzonkodának,
* és mondának néki: Hallod-e mit 16
mondnak ezek? Jésus pedig monda
nékik: Igen-is. ſoha nem olvaſtátok-e, "hogy a' kiſdedek, és a' chõ-
chõmõk ſzájából végezted-el a' dí-
chéretet? *És el-hagyván õket, ki- 17
méne a' Várasból Betaniába: és ott
marada. *Reggel pedig viſzſza-tér- 18
vén a' Várasba, meg-éhezék. * "És 19
látván egy fũge-fát az út-mellett, a'
hoz méne: és ſemmit nem találá
azon hanem chak leveleket, és mon-
da annak: Soha õrõkké te-rajtad
gyũmõlch ne teremjen. És meg-ſzá- D
rada mingyárt a' fũge-fa. * "És lát- 20
ván a' tanítványok, chodálkozának,
mondván: Ím mint ſzárada-meg min-
gyárt! * Felelvén pedig Jésus, mon- 21
da nékik: Bizony mondom néktek,
ha hitetek léſzẽ, és nem kételkedtõk,
nem chak a' fũge-fával chelekeſzitek,
de hogy-ha e' hegynek mongyátok-
is; Emelkedgyél, és veſd-bé magadat
a' tengerbe, meg-léſzen. * "És mind 22
a' miket kértek az imádſágban hí-
vén, el-véſzitek. * És mikor a' tem- 23
plomba ment vólna, hozzá járúlának
midõn tanitana, a' papi-fejedelmek,
és a' nép vénei, mondván: "Micho-
da hatalommal chelekeſzed ezeket?
És ki adta néked e' hatalmat? * Fe- 24
lelvén Jésus, monda nékik: Kérdek
én-is tõletek egy beſzédet: mellyet
ha meg-mondotok nékem, én-is
meg-mondom néktek michoda ha-
talommal chelekeſzem ezeket. * A' 25
János kereſztſége honét vólt? meny-
bõl-e, vagy az emberektõl? Õk pe- C
dig gondolkodnak vala magokban,
mondván: * Ha azt mongyuk, meny- 26

bõl; azt mongya nékünk: Miért nem
hittetek tahát néki? Ha pedig azt
mongyuk, az emberektõl; félünk a'
ſeregtõl; "mert minnyájan úgy tar- "Sup.
tyák vala Jánoſt mint prófétát. * És 14. a. 5.
felelvén Jéſuſnak, mondának: Nem
tudgyuk. Monda õ-is nékik: Én ſem
mondom-meg néktek michoda ha-
talommal chelekeſzem ezeket. * Mit
alítotok pedig? Egy embernek két
fia vala, és el-menvén az elsõhõz,
monda: Fiam, menny-el ma, dolgoz-
zál a' ſzõlõmben. * Õ pedig felelvén,
monda: Nem megyek. Az-után pe-
dig meg-bánván, el-méne. * Menvén
pedig a' máſikhoz, haſonló-képpen
ſzólla. Az pedig felelvén, monda: El-
megyek, uram; és el nem méne. * ki
chelekedte a' kettõ-kõzzül az attya
akárattyát? Mondának néki: Az el-
ſõ. Monda nékik Jésus: Bizony mon-
dom néktek, hogy a' publikánuſok,
és a' kurvák elõttetek mennek az
Istén orſzágába. * Mert el-jõtt János
hozzátok az igaſság útán, és nem hit-
tetek néki; a' publikanuſok pedig, és
a' kurvák hittek néki: tí pedig látván
penitẽtziát az-után ſem tartottatok,
hogy hiſnétek néki. * Más példa-be- "Mar.
ſzédet hallyatok: "Vala egy chelé- 12. a. 1.
des ember, ki ſzõlõt plantála, és bé- Luc. 20.
kerité azt sövénnyel, és ſajtót ása b. 9.
benne, és tornyot épite, és bérbe- Iſa. 5. a.
adá azt a' míveſeknek, és meſzſze- 1. b. 5.
méne. * Mikor pedig a' gyũmõlchõk Ier. 2. d.
ideje el-közelgetett vólna, a' ſzolgait 21.
a' míveſekhez küldé, hogy bé-ſzed-
nék annak gyumõlchit. * És a' mí-
veſek, meg-fogván a' ſzolgait, né-
mellyet meg-verének, némellyet
meg-õlének, némellyet pedig meg-
kõvezének. * Iſmég más ſzolgákat
küldé az elsõknél többeket, és ha-
ſonló-képpen chelekedének azok-
kal. * Utólſzor pedig a' fiát küldé
hozzájok, mondván: Meg-böchüllik
a' fiamat. * A' míveſek pedig látván
a' fiát, mondának magok-között: "Ez "Inf.
az õrõkös, jertek, õllyük-meg õtet, 26. a. 3.
és miénk léſzen az õ örökſége. * És & 27. a.
ragadván õtet ki-veték a' ſzõlõbõl, és 2.
meg-õlék. * Mikor azért el-jõ a' Io. 12. g.
ſzõlõ ura, mit chelekeſzik azoknak 53.
a' míveſeknek? * Mondának néki: A'
gonoſzokat gonoſzúl veſzti-el; és
az õ ſzõlõjét más míveſeknek adgya-
bérbe, kik meg-adgyák néki a' gyũ-
mõlchõt az õ idejében. * Monda né-

"Ioan. 2. c. 14.
"Deut. 14. c. 25. Iſa. 56. c. 7. Ier. 7. b. 11.
"Pſal. 8. b. 3.
"Mar. 11. b. 13.
"Mar. 11. c. 20.
"Sup. 7. a. 7. 1. Ioh. 3. d. 22.
"Mar. 11. d. 24. Luc. 20. a. 2.

kik Jésus: Soha nem olvaſtátok-e az Irásokban: "A'melly kővet az építők meg-vetettek, az lőtt szegletfejévé? Az Úrtól lőtt ez, és chodálatos a' mi szemeink-előtt? * Azokáért mondom néktek, hogy elvétetik tőletek az Isten orszáça, és az ő gyümölchét hozó nemzetnek adatik. * És a'ki e' kőre esik, meg-romol; a'kire pedig esik, el-rontya azt. * És mikor hallották vólna a' papi-fejedelmek és a'Farisæusok az ő példa-beszédit, meg-érték hogy rólok mondaná. * És keresvén őtet megfogni, félének a' seregektől: mert mint egy profétát tartyák vala őtet.

"Pſ. 117. d. 22. Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 7.

XXII. Rész.

Luc. 14. d. 16. Apocal. 19. b. 9.

ÉS felelvén Jésus, ismég példa-beszédekben szólla nékik, mondván: * Hasonlóvá lőtt menyeknek orszáça egy ember-királyhoz, ki menyegzőt szerze a'fiának. * És el-küldé a'szolgait, hogy el-hínák a'hívataloſokat a'menyegzőre, és nem akarnak vala el-jőni. * Ismég más szolgákat külde, mondván: Mongyátok-meg a' hívataloſoknak: Ímé el-készítettem az ebédemet, tulkaim és hizlalt állatim meg-ölettettek, és mindenek készek: jőjetek a'menyegzőre. * Azok pedig el-múlaták: és el-menének, némelly a' majorjába, némelly pedig a' kereskedésére: * a' többi pedig meg-fogák az ő szolgait, és boszszúságokkal illetvén meg-ölék. * A' király pedig midőn hallotta vólna, meg-haraguvék; és el-küldvén az ő hadait, el-veszté azokat a'gyilkoſokat, és azok váraſát fel-gyújtá. * Akkor monda a' szolgainak: A' menyegző kész ugyan, de a' hívataloſok nem vóltak méltók. * Menyetek azért az útak végeire, és valakiket találtok, híjátok a' menyegzőre. * És ki-menvén a' szolgai az útakra, őszve-gyűjték mind a' kiket találának, gonoszokat és jókat: és bé-teléke a' menyegző a' le-telepedtekkel. * Bé-méne pedig a' király hogy látná a' le-telepedteket, és láta ott egy embert nem menyegzős ruhába öltőzőttet. * És monda néki: Barátom, mint jőttél ide-bé menyegzős ruhád nem lévén? Amaz pedig el-némula. * Akkor monda a' király a' szolgáknak: "Meg-kőtőz-

"Sup. 8. b. 12. & 13. f. 42. Inf. 25. c. 30.

vén kezeit és lábait, vessétek őtet a' külső setétségre: ott lészen sírás, és fogak chikorgatása. * Mert sokan vannak a'hívataloſok, de keveſen a'válaſzottak. * "Akkor el-menvén a'Farisæuſok, tanátſot tartának hogy meg-fognák őtet beszédében. * És hozzája küldék az ő tanítványokat a'Herodiánuſokkal, mondván: Mester, tudgyuk hogy igaz vagy, és az Isten útát igaſságban tanítod, és ninch néked gondod valakire; mert nem nézed az emberek személyét: * mond-meg azért nékünk mit alítaſz; Szabad-e adót adni a' Cháſzárnak, vagy nē? * Értvén pedig Jésus az ő álnokſágokat, monda: Mit kíſértetek engem kép-mutatók? * Mutaſsátok-meg nékem az adó-pénzt. Azok pedig elő-hozának néki egy pénzt. * És monda nékik Jésus: Kié ez a'kép, és a'felyűl-valo írás? * Mondának néki: A'Cháſzáré. Akkor monda nékik: "Adgyátok-meg tahát a'mi a' Cháſzáré, a' Cháſzárnak; és a' mi az Istené, az Istennek. * És halván el-chodálkozának, és el-hagyván őtet el-menének. * Azon nap járulának hozzája a' Sadduczæuſok, kik azt mōgyák hogy ninch fel-támadás: és kérdék őtet, * mondván: Mester, Moyſes mondotta: "Ha ki meg-hal fia nem lévén, hogy az attyafia vegye-el annak feleſégét, és magot támaſzſzon az attyafiának. * Valának pedig nálunk hét atyafiak: és az első, feleſéget vévén, meg-hólt: és nem lévén magva, hatta a' feleſégét az attyafiának. * Hasonló-képpen a' második, és a' harmadik, a' hetedikig. * Mind ezek-útan pedig végre az aſszony-is meg-hólt. * A'fel-támadáſban azért a' hét-kőzzűl ki feleſége léſzen? mert mindeniké vólt. * Felelvén pedig Jésus, monda nékik: Tévelyegtek, nem tudván az Irásokat, sem az Isten erejét. * Mert a' fel-támadásban, sem nem házaſodnak, sem férjhez nem mennek; hanem léſznek mint az Isten Angyali menyben. * A' halottak fel-támadáſáról pedig nem olváſtatok-e, a' mi megmondatott az Istentől mōdván nékitek: * "En vagyok Abrahámnak Istene, és Iſaáknak Istene, és Jákobnak Istene? Nem a' meg-hóltaknak, hanem az élőknek Istene. * És halván a' seregek, chodálkozának az ő tu-

"Mar. 12. b. 13. Luc. 20. d. 20.

"Rom. 13. c. 7.

"Mar. 12. b. 19. Luc. 20. d. 28. Act. 23. b. 6. Deutr. 25. b. 6.

"Exod. 3. b. 6.

dományán. * "A'Farisæusok pedig 34
halván hogy bé-dugta vólna a'Sad-
duczæusok száját, egybe-gyűlének :
* és kérdé őtet egy tőrvény-túdo 35
doktor kőzzűlők, kísértvén őtet:
*Mester, mellyik a'nagy parancho- 36
lat a'tőrvényben? * Monda néki Jé- 37
sus: "Szeressed a'te Uradat Istenedet
tellyes szívedből, és tellyes lelked-
ből, és tellyes elmédből. * Ez a'leg- 38
nagyobb, és első parancholat. * A' 39
másik pedig hasonló e'hez: "Szeres-
sed felebarátodat mint tennen-ma-
gadat. * E'két parancholatban fűgg 40
az egész tőrvény, és a'proféták. * 41
Őszve-gyűjtvén pedig a'Farisæuso-
kat, kérdé őket Jésus, mondván: *Mit 42
alítotok tí a'Kristus-felől? ki fia?
Mondának néki: Dávidé. Monda
nékik: * Mi-képpen híja tahát Dá- 43
vid őtet lelkében Urának, mondván:
*"Monda az Úr az én Uramnak: űlly 44
az én jobbomra, míg az ellenségidet
sámollyá tészem a'te lábaidnak? * 45
Ha azért őtet Dávid Urának híja,
mi módon ő fia? * És senki egy igét 46
sem felelhete néki: se nem meré
őtet senki a'naptól-fogva tőbszőr
kérdeni.

XXIII. Rész.

Akkor szólla Jésus a'seregek- 1
nek, és az ő tanitványinak, A
* mondván: A'Moyses szé- 2
kin űltek "az Irás-túdók,
és a'Farisæusok. * Az-okáért mind 3
a'miket mondanak néktek, meg-tar-
tsátok, és meg-chelekedgyétek: az ő
chelekedetek-szerént pedig ne che-
lekedgyetek: mert mongyák, és nem
chelekeszik. * "Mert nehéz, és el- 4
hordozhatatlan terheket kőtőznek
és tésznek az emberek vállaira:
újokkal pedig nem akarják azokat
illetni. *Minden ő chelekedeteket pe- 5
dig chelekeszik hogy láttassanak az
emberektől: † mert ki-szélesítik az
ő emlekeztető hártyájokat, meg-
őregbítik az ő perémeket. * Szere- 6
tik pedig az első űléseket a'vachorá-
kon, és az első székeket a'synagógák-
ban, * és a'kőszőntéseket a'piaczon, 7
és hogy Rabbí-nak hívattassanak az
emberektől. * "Tí pedig ne hívattas- 8
satok Rabbí-nak: mert egy a'ti Mes-
teretek, tí pedig minnyájan atyafiak
vattok. * "És ne híjatok senkit atyá- 9
toknak e'földőn: mert egy a'tí Atyá-

"Mar. 12. c. 28. Luc. 10. c. 27. "Deut. 6. a. 5. "Lev. 19. d. 18. Mar. 12. d. 31. Luc. 20. d. 41. "Psal. 109. a. 1. "2. Esd. 8. a. 4. "Luc. 11. g. 46. Act. 15. c. 10. Deut. 6. b. 8. Num. 15. d. 38. † Mar. 12. d. 38. Luc. 11. f. 42. & 20. g. 46. "Iac. 3. a. 1. "Mal. 1. b. 6.

10 tok, ki mennyekben vagyon. * Se ne
hívattassatok mestereknek: mert a'
11 ti Mesteretek egy, a'Kristus. * A'ki
nagyobb kőztetek, tí szolgátok lé-
12 gyen. * "A'ki pedig magát fel-ma-
B gasztallya, meg-aláztatik: és a'ki
magát meg-alázza, fel-magasztalta-
13 tik. * Jaj pedig néktek kép-mutato
Irás-túdók és Farisæusok: mert bé-
tészitek mennyeknek országát az
emberek-előtt. mert tí bé nem men-
tek, és a'bé-menőket sem had-
14 gyátok bé-menni. * Jaj néktek kép-
mutato Irás-túdók és Farisæusok:
"mert meg-észitek az őzvegyek há-
zait, hoszszu imádságokat imádkoz-
ván: ezért nagyobb itéletet vésztek.
15 *Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók
és Farisæusok: mert meg-kerülitek
a'tengert és a'szárazt, hogy egy Po-
gánt Zidóvá tegyetek: és midőn
azzá lőtt, a'gehenna fiává tészitek
őtet két-szerte inkább magatoknál.
16 * Jaj néktek vak vezérek, kik mon-
gyátok: Valaki a'templomra esků-
szik, semmi: a'ki pedig a'templom
17 aranyára esküszik, tartozik. *Bolon-
dok, és vakok: mert michoda na-
gyobb, az arany-e, vagy a'templom,
18 melly meg-szenteli az aranyat? *És
valaki az óltárra esküszik, semmi:
valaki pedig az ajándékra esküszik,
19 melly azon vagyon, tartozik. * Va-
kok: mert michoda nagyobb, az
ajándék-e, vagy az óltár, melly meg-
20 szenteli az ajándékot? * A'ki azért
C az óltárra esküszik, arra esküszik, és
mindenekre mellyek azon vannak.
21 * és valaki a'templomra esküszik, ar-
ra esküszik, és arra-is a'ki abban la-
22 kik: * és a'ki az égre esküszik, az Is-
tennek királyi-székére esküszik, és
23 arra-is a'ki azon űl. * "Jaj néktek
kép-mutato Irás-túdók és Farisæu-
sok; kik meg-dézmállyátok a'mén-
tát, és a'kaprot, és a'kőmént, és el-
hattátok a'mik nehezbek a'tőrvény-
ben, az itéletet, és az irgalmasságot,
és a'hitet. ezeket szűkség vólt meg-
chelekedni, és amazokat el nem
24 hagyni. * Vak vezérek, meg-szűritek
a'szúnyogot, a'tevét pedig el-nye-
25 litek. * Jaj néktek kép-mutato Irás-
túdók és Farisæusok, mert meg-tisz-
títtyátok a'mi kivűle vagyon a'po-
hárnak és tálnak, belől pedig rak-
vák vattok ragadományal, és tisztá-
26 talansággal. * Vak Farisæus, tisztíts-

"Luc. 14. b. 11. & 18. c. 14. "Mar. 12. d. 40. Luc. 20. g. 47. "Luc. 11. f. 42.

meg elsőben a'mi bélől vagyon a'pohárban és tálban, hogy az a'mi kivűl vagyon, meg-tiſztűllyon. * Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók és Fariſæuſok: mert haſonlók vattok a' meg-feiríttetett koporſókhoz, mellyek ékeſeknek láttatnak kivűl az embereknek, belől pedig rakvák hóltak chontyaival, és minden úndokſággal. *úgy tí-is kivűl igazaknak láttattok ugyan az embereknek: belől pedig rakvák vattok kép-mutatáſſal, és hamiſsággal. * Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók és Fariſæuſok, kik a'proféták koporſóit épitítek, és ékesítitek az igazak temető-helyeit, *és azt mongyátok: Ha az atyáink napjaiban lőttűnk vólna, nem vólnánk az ő társok a' proféták vérében. *az-okáért bizonſágúl vattok magatoknak, hogy fiai vattok azoknak, kik a'proféták meg-ölték. *Töltſétek-bé tí-is az atyátok mértékét.* "Kigyók viperáknak fajzati, mint ſzaladtok-el a'gehenna itéleti-előtt? *Az-okáért ímé én küldők hozzátok proféták, és bőlcheket, és Irás-túdókat; és azok-kőzzűl meg-ölnők, és meg-feſzítetek, és azok-kőzzűl megoſtoroztok a'ſynagógáitokban, és üldőzitek váraſról váraſra: * hogy reátok jőjőn minden igaz vér, melly a' főldre ontatott, "az igaz Abel vérétől-fogva, † Zakariáſnak a'Barakías fiának véré-ig, kit meg-ölletek a' templom 's az oltár-kőzőtt. * Bizony mondom, néktek, el-jőnek mind ezek erre a'nemzetſégre. *Jeruſalem, Jeruſalem, ki meg-ölőd a' proféták, és meg-kővezed azokat kik hozzád küldettek; hányſzor akartam egybe-gyűjteni a' fiaidat, mint a'tík egybe-gyűjti az ő chirkéit ſzárnyai-alá, és nem akartad? *Ímé puſztán hagyatik néktek a' tí házatok. * Mert mondom néktek, nem láttok engem moſtantól-fogva, míg nem mongyátok: Áldott, a'ki az Úr nevében jő.

"Sup. 3. b. 7.

"Geneſ. 4. b. 8. Heb. 11. a. 4. †2. Par. 24. f. 22. Luc. 13. g. 34.

XXIV. Rész.

Mar. 13. a. 1. Luc. 21. b. 5.

ES ki-jővén Jéſus a' templomból, mégyen vala. És hozzája járulának a'tanitványi, hogy meg-mutatnák néki a' templom épűletit. * Ő pedig felelvén, monda nékik: Láttyátok-e mind ezeket? Bizony mondom néktek, nem hagyattatik itt kő a' kővön, melly le ne rontaſsék. * "Ülvén pedig ő az olaj-fák hegyén, hozzája járulának a' tanítványok titkon, mődván: Mond-meg nékűnk, mikor léſznek ezek? és michoda a' jele a'te eljővetelednek, és a' világ végezetinek? *És felelvén Jéſus, monda nékik: "Meg-láſsátok, hogy valaki títeket el ne tévelyíttſen. *mert ſokā fognak jőni az én nevemben, mondván: Én vagyok a'Kriſtus; és ſokakat el-tévelyítnek. * Mert harczokat hallotok, és harczok vélekedéſit. Láſsátok hogy meg ne háborodgyatok. mert ſzűkſég ezeknek meg-lenni, de még ninchen vége. *mert egy nemzet más nemzetre támad, és ország országra, és dőg-halálok léſznek, és éhſég, és főld-indúláſok helyesleg. * ezek pedig mind kezdeti a' fájdalmaknak. * "Akkor kézbe adnak títeket háboruſágra, és meg-ölnek títeket: és gyűlőlſégben léſztek minden nemzeteknél az én nevemért. * És akkor meg-botránkoznak ſokan, és egy-máſt el-árúllyák, és gyűlőlik egy-máſt. *És ſok hamis proféták támadnak, és ſokakat el-tévelyítnek. * És mivelhogy bévelkődik a'hamiſság, ſokaknak ſzereteti meghűl. * a' ki pedig álhatatos léſzen végig, az idvőzűl. *És az egéſz világon prædikáltatik ez az ország Evangéliomja, bizonſágúl minden nemzetſégeknek: és akkor jő-el a'végezet. * Midőn azért láttyátok a'puſztaſág útálatoſságát, "melly megmondatott Dániel prófétától, álván a' ſzent helyen: a' ki olvaſſa, értſe: *akkor a'kik Judæában vannak, fuſſanak a' hegyekre: * és a' ki a' hejazaton, le ne ſzállyon valamit el-vinni a'házából: * és a'ki a'mezőn, viſzſza ne térjen ruháját el-vinni. *Jaj pedig a'nehézkeſeknek és a'ſzoptatóknak azokban a' napokban. * Imádkozzatok pedig, hogy ne légyen a'tí futáſtok télben, "vagy ſzombaton. * mert nagy háboruſág léſzen akkor, minémű nem vólt világ-kezdetitől-fogva eddig, nem-is léſzen. * És ha meg nem rővidíttettek vólna azok a' napok, egy ember ſem ſzabadúlna meg: de a' válaſztottakért meg-rővidittetnek azok a'napok. *"Akkor ha ki néktek mongya: Ímé itt vagyon a'Kriſtus, vagy amott: ne hidgyétek.

"Luc. 19. g. 44.

"Epheſ. 5. b. 6. Coloſ. 3. d. 18.

"Ioan. 15. c. 20. & 16. a. 2. Sup. 10. c. 17. Luc. 21. c. 12.

"Mar. 13. b. 14. Luc. 21. d. 20. Dan. 9. a. 27.

"Act. 1. b. 12.

"Mar. 13. c. 21. Luc. 17. e. 23.

gyétek. * Mert támadnak hamis-
kriſtuſok, és hamis-próféták: és nagy
jeleket és chodákat téſznek, úgy
hogy tévelygésbe viteſſenek (ha le-
het) még a'válaſztattak-is. * Ímé elé-
ve meg-mondottam néktek. * Ha
azért mongyák néktek, Ímé a'puſz-
tában vagyon, ki ne mennyetek; ímé
a'rejtek helyekben, ne hidgyétek.
* Mert a'mint a'villámás ki-mégyen
Nap-keletről, és fel-tetſzik Nap-
nyúgatig: úgy léſzen az ember Fiá-
"Luc. nak el-jövetele-is. * " Valahol a'teſt
17.g.36. † Mar. léſzen, oda gyűlnek a' ſaſok-is. * †
13.c.24. Luc.21. Mingyárt pedig azok a'napok hábo-
c.25. Ezech. ruſága-után, a'nap meg-homályo-
32.b.7. Iſa.13. ſodik, és a'hold nem adgya világoſ-
b.10. Joel.3. ſágát, és a'chillagok le-eſnek az ég-
c.15. Apoc.1. ből, és az egek erei meg-indúlnak:
b.7. * és akkor fel-tetſzik az ember Fiá-
"1.Cor. nak jele az égen: és akkor sírnak a'
15.g.52. földnek minden nemzetſégi: és lát-
tyák az ember Fiát az ég felyhőiben jőni nagy hatalommal, és főlſéggel. *"És el-küldi az ő angyalit trom-
bitával, és nagy ſzózattal; és egybe
gyűjtik az ő válaſztottit a'négy ſze-
lekről, az egek végeitől-fogva, azok
határiig. * A'fűge-fáról pedig tanúl-
lyatok példát: midőn immár az
ága gyenge léſzen, és a'levelei ki-
fakadtak, tudgyátok hogy közel
vagyon a'nyár: * azon-képpen tí-
is midőn láttyátok mind ezeket,
tudgyátok hogy közel vagyon az
ajtókban. * Bizony mondom néktek,
"Mar. hogy el nem múlik e'nemzetſég, míg
13.d.31. nem mind ezek meg-léſznek. *"Az ég
és a'föld el-múlnak, de az én beſzé-
dim el nem múlnak. * Azt pedig a'na-
pot 's az órát ſenki nem tudgya, még
a'mennyei angyalok-is, hanem egye-
"Luc. dül az Atya. * " A'mint pedig a'Nóe
17.f.26. napjaiban, úgy léſzen az ember Fiá-
Gen.7. nak el-jövetele-is. * mert a'mint vól-
b.5. tak a'víz-özön előtt-valo napokban,
évén és iván, házaſodván és ki-háza-
ſítván, mind a'napig, mellyen bé-
ment Nóe a'bárkába, * és nem tud-
ták míg nem el-jött a'víz-özön, és el-
vitte minnyájokat: úgy léſzen az em-
ber Fiának el-jövetele-is. * Akkor
ketten léſznek a'mezőn; eggyik fel-
vétetik, és a'máſik el-hagyatik. * két
őrlő-aſzſzony a'malomban; eggyik
fel-vétetik, és a'máſik el-hagyatik.
* Vígyázzatok azért, mert nem tud-
gyátok melly órában jő-el a'tí Ura-
tok. * Azt pedig értſétek, "hogy ha "1.The.
tudná a'chelédes ember, melly orá- 4.d.17.
ban vólna el-jövendő a'lopó, vígyáz- Marc.
na ugyan, és nem hagyná meg-áſni 13.d.32.
az ő házát. * Az-okáért tí-is legyetek Luc.12.
kéſzek: mert a'melly órában nem e.39.
tudgyátok el-jövendő az ember Fia.
*Véled-e, kichoda a'hív és okos ſzol-
ga, kit az ura az ő háza-népére ren-
delt, hogy azoknak eledelt adgyon
ideje-korán? * "Bóldog az a'ſzolga, "Apoc.
kit mikor el-jövend az ura, úgy talál 16.c.15.
chelekedni. * bizony mondom nék-
tek, hogy mindé javaira rendeli őtet.
* Ha pedig ama'gonoſz ſzolga az ő
ſzívében mongya: Kéſik el-jőni az
uram: * és verni kezdi a'ſzolga-tár-
ſait, egyék pedig és igyék a'részege-
ſekkel: * el-jő annak a'ſzolgának az
ura, a'napon mellyen nem reméli, és
az orán mellyen nem tudgya; * és "Sup.
el-válaſztya őtet, és az ő részét a' 13.f.42.
kép-mutatókkal téſzi. "ott léſzen sí- Inf.25.
rás, és fogak chikorgatáſa. c.30.

XXV. Rész.

AKkor haſonló léſzen men-
nyeknek orſzága a'tíz ſzűz-
hőz: kik az ő lámpaſo-
kat vévén, eleibe menének a'vő-legénynek és a'meny-aſz-
ſzonynak. * Őt pedig azok-közzűl
eſztelen vala, és őt eſzes: * de az őt eſz-
telenek, vévén a'lámpáſokat, nem vő-
nek olajt magokkal: * az eſzeſek pe-
dig olajt vőnek az ő edényekben a'
lámpáſokkal. * Késvén pedig a'vő-
legény, ſzunnyadozának minnyájan
és el-aluvának. * Ej-félkor pedig
kiáltás lőn: Ímé a'vő-legény jő, men-
nyetek eleibe. * Akkor mind fel-ke-
lének azok a'ſzűzek, és fel-ékesíték
az ő lámpáſokat. * Az eſztelenek pe-
dig módának az eſzeſeknek: Adgya-
tok nékünk a'tí olajtokból: mert a'
lámpáſink el-aluſznak. * Felelének
az eſzeſek, mondván: Ne-talám nem
lenne elég nékünk és néktek; men-
nyetek inkább az ároſokhoz, és ve-
gyetek magatoknak. * Midőn pedig
venni mennének, el-jöve a'vő-le-
gény: és a'kik kéſzek valának, bé-
menének véle a'menyegzőre, és bé-
tétetek az ajto. * Végtére pedig el-
jövének a'több ſzűzek-is, mondván:
Uram, Uram, nyiſd-meg nékünk. * Ő
pedig felelvén, móda: Bizony módom
néktek, nem iſmérlek titeket. * "Ví- "Mar.
gyázzatok azért, mert nem tudgyá- 13.d.33.

tok a'napot,ſem az órát.*"Mert mi- 14
"Luc. 19. b.12. képpē egy ember meſzſzire menvén, elő-hívá a' ſzolgait, és kezekbe adá az ő javait. * És egynek őt talento- 15
mot ada, máſnak pedig kettőt,máſ- B
nak pedig eggyet, mindeniknek tu- lajdon ereje-ſzerént,és el-indúla min- gyárt. *El-méne pedig a'ki őt talen- 16
tomot vőtt vala,és kereskedék azok- kal, és más őtőt nyere. * Haſonló- 17
képpen az a'ki kettőt vőtt vala-is,más kettőt nyere. * A'ki pedig eggyet 18
vőtt vala, el-menvén a'főldbe áſá, és el-rejté az ura pénzét. *Sok idő-után 19
pedig meg-jőve azoknak a'ſzolgák- nak az urok,és ſzámot vete vélek.*És 20
el-jővén a'ki őt talentomot vőtt va- la,más őt talentomot hoza,mődván: Uram, őt talentomot adtál nékem, 21
ímé más őtőt nyertem a'főlőtt. * Monda néki az ura: Őrűlly jó és hív ſzolgam,miért-hogy a'kevésben hív vóltál,ſokat bízok reád,meñy-bé az urad őrőmébe. *El-jőve pedig a' ki 22
két talentomot vőtt vala-is,és mon- da: Uram,két talentomot adtál né- kem,ímé más kettőt nyertem. *Mő- 23
da néki az ura: Őrűlly jó és hív ſzol- gám,miért-hogy a'kevésbē hív vól- tál, ſokat bízok reád, menny-bé az urad őrőmébe. * El-jővén pedig a'ki 24
egy talentomot vőtt vala-is,monda: Uram, tudom hogy kemény ember vagy,aratſz a'hol nē vetettél,és gyűj- teſz a'hol nem hintettél: * és félvén 25
el-mentem, és a'te talentomodat a' C
főldbe rejtettem: ihon meg-vagyon a'tiéd. *Felelvén pedig az ura,monda 26
néki: Gonoſz és reſt ſzolga,tudod va- la hogy aratok a'hol nem vetek, és gyűjtők a'hol nem hintettem: *azért 27
kell vala néked az én pénzemet a' pénz-váltóknak adnod, és én meg- jővén uzorával vőttem vólna meg az enyímet. * Vegyétek-el azért tőle a' 28
talentomot,és adgyátok annak a'ki-
"Sup. 13. b. 12. Mar. 4. c. 25. Luc. 8. c. 18. & 19. d. 26. nek tíz talentoma vagyon. * "mert 29
mindennek, a'kinek vagyon,adatik, és bévelkődik: attól pedig a' kinek ninchen, a'mie láttatik-is lenni, el- vétetik tőle. *És a'haſzontalan ſzol- 30
gát veſſétek a' kűlső ſetétſégre: ott léſzen sírás és fogak chikorgatáſa. *Mikor pedig el-jő az ember Fia az ő 31
főlſégében, és minnyájan az angya- lok véle, akkor űl az ő főlſégének ſzékibe: * és eleibe gyűlnek minden 32
nemzetſégek, és el-válaſztya őket egy-máſtól, a'mint a'páſztor el-vá- laſztya a' juhokat a' gődőlyéktől: 33
* és állattya a'juhokat az ő jobjára, a'gődőlyéket pedig ballyára.*Akkor 34
mond a'király azoknak,kik az ő job- jára léſznek: Jőjetek-el én Atyám- nak áldottai,bírjátok a'világ kezde- titől-fogva néktek kéſzíttetett or- ſzágot. *"mert éheztem,és eñem ad- 35
tatok; ſzomjuhoztam, és innom adtatok; jővevény vóltam,és bé-fo- 36
gadtatok engem; * mezítelen,és bé- fődőztetek engem: † beteg,és meg- látogattatok engem; a' tőmlőczben 37
vóltam,és hozzám jőttetek. * Akkor felelnek néki az igazak, mondván: D
Uram,mikor láttunk téged éhezni,és tápláltunk téged; ſzomjuhozni, és 38
italt adtunk néked? * mikor láttunk pedig jővevényűl, és bé-fogadtunk téged;vagy mezítelenűl,és bé-fődőz- 39
tűnk téged? * vagy mikor láttunk téged betegen, vagy a'tőmlőczben, és hozzád mentűnk? * És felelvén a' 40
király, mond nékik: Bizony mon- dom néktek, valamíg egynek ez az én leg-kiſſebbik atyámfiai-kőzzűl chelekedtetek,nékem chelekedtétek.
"Pſal. 5.c.9. Sup.7. d.23. Luc. 13 f.27. * Akkor mond azoknak-is,kik balra 41
léſznek: "Mennyetek-el tőlem át- kozottak az őrők tűzre,melly az ör- dőgnek kéſzíttetett, és az ő Angya- 42
linak. * mert éheztem, és nem adta- tok ennem; ſzomjuhoztam, és nem 43
adtatok nékem italt; *jővevény vól- tam, és bé nem fogadtatok engem; mezítelen, és bé nem fődőztetek engem; beteg, és a'tőmlőczben, és 44
meg nem látogattatok engem. * Ak- kor felelnek néki azok-is,mondván: Uram, mikor láttunk téged éhezni, vagy ſzomjuhozni,vagy jővevényűl, vagy mezítelenűl,vagy betegen,vagy a'tőmlőczbē,és nem ſzolgáltunk né- 45
ked?* Akkor felel nékik,mondván: Bizony mondom néktek: Valamíg nem chelekedtetek egynek e' kichi- nyek-kőzzűl,nékem ſem chelekedté- 46
tek. * "És ezek az őrők kínba men- nek; az igazak pedig az őrők életbe.

XXVI. Rész.

ES lőn: mikor el-végezte vól- 1
na Jéſus mind e' beſzédeket, A
monda az ő tanítványinak: *"Tudgyátok hogy két nap- 2
után Húſvét leſzen, és az ember Fia el-árúltatik, hogy meg-feſzítteſſék.
"Mat 14. a.1. Luc.22 a.1. * Akkor egybe-gyűlének a' papi- 3

"Iſa.58. b.7. Ezech. 18.b.7. †Eccli. 7.d.38.

fejedelmek, és a'népnek vénei, a'
fő-pap pitvarába, ki mondatik va-
la Kaifásnak: * és tanátsot tartá-
nak hogy Jésust álnokſággal meg-
fognák, és meg-ölnék. *Mondának
pedig: Ne az innep-napon, hogy ne-
talám támadás ne légyen a'nép-kőz-
ött. *"Mikor pedig Jésus Betaniá-
ban vólna a'poklos Simon házában,
*járúla ő-hozzája egy aſzſzony'ál-
lat, kinek drága kenetű alabaſtro-
ma vala, és az aſztalnál-ülőnek a'
fejére önté. * Látván pedig a'tanít-
ványok, boſzonkodának, mondván:
Mire-valo e' veſztegetés? *mert ezt
drágán el-adhatták vólna, és a'ſze-
gényeknek adhatták vólna. *Tud-
ván pedig Jésus, monda nékik: Miért
vattok ez aſzſzony'állatnak bánta-
ſára? mert jo chelekedetet chele-
kedett velem. * mert mindenkor
vannak ſzegények veletek: én pedig
nem mindenkor vagyok veletek.
*Mert ez e' kenetet a'teſtemre önt-
vén, az én temetéſemre chelekedte.
*Bizony mondom néktek, valahol ez
azEvangéliom prædikáltatik az egéſz
világon, az-is meg-mondatik a'mit ez
chelekedett az ő emlekezetire.*"Ak-
kor el-méne egy a'tizen-kettő-kőz-
zűl, ki mondatik vala Júdas Iskarió-
teſnek, a'papi-fejedelmekhez: * és
monda nékik: Mit akartok nékem
adni, és én őtet kezetekbe adom?
Azok pedig rendelének néki har-
mincz ezűſt pénzt. * És attól-fogva
alkolmatoſságot keres vala, hogy
őtet el-árúlná. *"A'kováſztalanok-
nak első napján pedig, járulának a'
tanítványok Jésushoz, mondván:
Hol akarod hogy el-kéſzíttsük né-
ked ételedre a'Húſvétet? *Jésus pedig
monda: Mennyetek a'várasba egy-
némelyhez, és mongyátok añak: A'
Meſter mongya: Az én időm közel
vagyon, nálad ſzerzem a'Húſvétet az
én tanítványimal. * És chelekedének
a'tanítványok a'mint rendelte vala
nékik Jésus, és el-kéſzíték a'Húſvé-
tet. *"Eſtve lévén pedig, le-telepedett
vala a'tizen-két tanítványával. *És mi-
dőn ők ennének, mőda: Bizony mon-
dom néktek, hogy egy közzűletek
el-árúl engem. *És igen meg-ſzomo-
rodván, kezdék eggyenként módani:
Vallyon én vagyok-e Úram? *Ő pedig
felelvén, monda: A'ki a'kezét velem
a'tálba mártya, az árúl-el engem.

"Ioan. 11. a.2. & 12. a. 3. Mar. 14. a. 8.

"Mar. 14. b.10. Luc.22. a.3.

"Mar. 14. b.12. Luc.22. a.7.

"Mar. 14. b.17. Luc 22. b. 14. Ioan. 13. b. 21.

24 *"Az ember Fia el-mégyen ugyan, a'mint írva vagyon felőle: jaj pedig annak az embernek, a'ki-által az ember Fia el-árúltatik: jobb lőtt vólna néki, ha nem ſzűlettetett vólna az az ember. *Felelvén pedig Júdas, a'ki el-árúlta őtet, monda: Vallyon én vagyok-e, Rabbi? Monda néki: Te mondád. *"Ők pedig vachorálván, vévé Jésus a'kenyeret, és meg-áldá, és meg-ſzegé, és adá a'tanítványinak, és monda: Vegyétek, és egyétek: Ez az én teſtem. * És vévén a'pohárt, hálákat ada: és nékik adá, mondván: Igyatok ebből minnyájan. *Mert ez az én vérem az új teſtamentomé, melly ſokakért ki-ontatik a'bűnök bochánattyára. *Módom pedig néktek: nem iſzom moſtantól-fogva e'ſzőlő terméſéből, a'napig, mikor amaz újat iſzom veletek, az Atyám országában. * És díchéretet mondván, ki-menének az Olaj-fák hegyére. *Akkor monda nékik Jésus: "Ti minnyájan meg-botránkoztok én-beñem, ez éjjel. Mert írva vagyon: Meg-verem a'pásztort, és el-oſzolnak a'nyáj juhai. *Minek-utánna pedig fel-támadok, előtőket véſzem Galilæában. * Felelvén pedig Péter, monda néki: Ha minnyájan meg-botránkoznak-is benned, én ſoha meg nem botránkozom. *Monda néki Jésus: Bizony mondom néked, hogy ez éjjel, minek-előtte a'kakas ſzóllyon, háromſzor tagadſz-meg engem. * Monda néki Péter: "Ha meg kell halnom-is veled, meg nem tagadlak téged. Haſonló-képpen mondának a'tanítványok-is minnyájan. *Akkor méne Jésus vélek a'majorba, melly Get-ſemanínak mondatik, és monda a'tanítványinak: Üllyetek itt, míg amoda mennyek, és imádkozzam. *Es el-vívén Pétert, és a'Zebedæus két fiát, kezde bánkodni és ſzomorkodni. *Akkor monda nékik: Szomoru a'lelkem mind halálig: várakozzatok itt, és vígyázzatok velem. *És egy keveſſé elébb mévén, orczájára borúla, imádkozván, és mondván: Atyám, ha lehetſéges, múllyék-el e'pohár tőlé. mindazáltal, nem a'mint én akarom, hanem a'mint te. *És méne a'tanítványihoz, és aluva találá őket, és móda Péternek: Igy nem vígyázhattatok-e velem egy óráig? * Vígyázzatok, és imádkozzatok, hogy kíſértetbe

"Pſal. 40. c.10.

"1. Cor. 11. c.14.

"Mar. 14. c.27. Ioan.16. d 32. Zach. 13. c.7. Mar. 16. b.7.

"Ioan. 13. d.38. Mar. 14. d.31. Luc.22. d.39.

ne essetek. A'lélek kész ugyan, de a' test erőtlen. * Ismég másodszor elméne, és imádkozék, mondván: Atyám, ha e'pohár el nem múlhatik hanem-ha azt meg-iszom, légyen a' te akaratod. * És el-jőve ismég, és aluva találá őket: mert az ő szemek meg-nehezíttetve valának. * És elhagyván őket, ismég el-méne, és imádkozék harmadszor, azon beszédet mondván. *Akkor a'tanítványihoz jőve, és monda nékik: Aludgyatok már, és nyúgodgyatok: ímé el-közelgetett az óra, és az ember Fia a'bűnösök kezébe adatik. *Kellyetek-fel, mennyünk-el: ímé el-közelgetett a'ki engem el-árúl. * "Még ő szólván, ímé Júdas egy a'tizen-kettőkőzzűl el-jőve, és ő-véle sok sereg, kardokkal és dorongokkal, küldetvén a'papi-fejedelmektől, és a'népnek véneitől. * A'ki pedig el-árúlta őtet, jelt adott nékik, mondván: Valakit meg-chókolok, ő az, fogjátok őtet. *És mingyárt Jésushoz járúlván, monda: Üdvőz-légy Rabbi. És meg-chókolá őtet. *És monda néki Jésus: Barátom, mire jöttél? Akkor hozzája-menének, és kezeket Jésusra veték, és meg-fogák őtet. * És ímé egy azok-közzűl kik Jésussal valának, ki-nyújtván kezét, ki-vona kargyát, és chapván a'papi-fejedelem szolgáját el-vágá annak fülét. * Akkor monda néki Jésus: Tedd helyére kardodat: " mert mindnyájan, a'kik fegyvert fognak, fegyverrel vesznek-el. * Véled-e, hogy nem kérhetem az Atyámat, és ád én-nékem most többet tizen-két légio angyalnál? *"Mi-képpen tellyesednek-bé tahát az Iráfok, mert így kell lenni? * Azon órában monda Jésus a'seregeknek: Mint latorra úgy jöttetek-ki kardokkal és dorongokkal engem meg-fogni: minden-nap nálatok ülők vala tanítván a'templomban, és meg-nem fogtatok engem. * Ez pedig mind lőn, " hogy bé-tellyesednének a' próféták Iráfi. Akkoron a' tanítványok minnyájan, † el-hagyván őtet, elfutának. * Azok pedig meg-fogván Jésust, vivék Kaifáshoz a' papi-fejedelemhez, a'hol az Irás-túdók és a' vének egybe-gyűltek vala. *Péter pedig követi vala őtet távúl, a'papi-fejedelem pitvaráig. És oda-bé mévén,

42 59 ül vala a' szolgákkal, hogy látná a' végét. * A'papi-fejedelmek pedig, és az egész gyülekőzet, hamis bizonságot keresnek vala Jésus-ellen,
60 hogy őtet halálra adnák: *és nē találának, noha sok hamis tanúk jöttek
43 vólna elő. Utólszor pedig jövének
44 61 két hamis tanúk, * és mondának: Ez mondotta: El-ronthatom az Isten templomát, és harmad nap-után fel-
45 62 építhetem azt. * És fel-kelvén a'papi-fejedelem, monda néki: Semmit nem felelsz-e azokra, a' mikeg ezek
63 ellened bizonyítnak? * Jésus pedig
46 halgat vala. És a' papi-fejedelem monda néki: Kénszerítlek téged az
47 élő Istenre, hogy meg-mongyad nékünk, ha te vagy a'Kristus az Istennek fia. * Monda néki Jésus: Te
E 64 mondád: mindazáltal mondom néktek, "ez-után meg-láttyátok az em-
48 ber Fiát ülni az Isten erejének jobján,
65 és el-jőni az égnek felyhőiben. *Akkor a' papi-fejedelem meg-szaggatá ruháit, mondván: Káromkodék: mit szűkölködünk még tanúknélkül? ímé most hallátok a'káromlást: * mi tetszik néktek? Azok pedig
66 felelvén, mondának: Mélto halálra. *
51 67 "Akkoron az orczájára pőkdősének, és nyakon chapdosák őtet, némellyek pedig tenyerekkel arczúl verék,
68 * mondván: Profétálly nékünk Kristus, kichoda üte téged? * † Péter pedig kivűl a'pitvarban ül vala:
52 69 és hozzá járúla egy szolgálo, mondván: Te-is a'Galilæai Jésussal valál.
53 70 * Ő pedig tagadá mindenek-előtt, mondván: Nem tudom mit mondasz. * Ki-menvén pedig ő az ajtón,
54 71 más szolgálo látá őtet; és monda azoknak kik ott valának: Ez-is a'
55 72 Názareti Jésussal vala. *És ismég tagadá esküvéssel; Hogy nem ismérem
73 az embert. * És egy kevés vártatva, hozzája menének a'kik állanak vala, és mondának Péternek: Bizonyára te-is azok-közzűl vagy; mert a'szólásod-is ki-jelent téged. *Akkor kezde átkozódni és eskűnni hogy nem
56 74 ismérte vólna az embert. És mingyárt meg-szóllala a'kakas. *És megemlekezék Péter a' Jésus igéjéről
F 75 mellyet mondott vala: Minek-előtte a' kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engemet. És oda-ki menvén, keservesen
57 sira.
58

"Mar. 14. c. 43. Luc. 22. c. 47. Ioan. 18. a. 3.

"Sup. 16. d. 27. 1. Thess. 4. d. 14. Rom. 14. b. 10.

"Isa. 50. c. 6. Mar. 14. g. 65. †Luc. 22. f. 55. Ioan. 18. c. 25.

"Genes. 9. a. 6. Apoc. 13. c. 13.

"Isa. 53. c. 10.

"Thre. 4. d. 20. † Mar. 14. f. 53. Luc. 22. f 54. Ioan. 18. c. 24.

Ioan. 2. d. 19.

XXVII. Rész.

R Eggel lévén pedig, tanátſot tartának minnyájan a' papi-fejedelmek, és a' népnek vénei Jéſus-ellen, hogy őtet halálra adnák.* "És kőtve vivék őtet, és adák Pontzius Pilátus tiſzt-tartónak. * Akkoron látván Júdas, a' ki őtet el-árúlta, hogy halálra kárhoztattatott vólna; meg-bánván, viſzſza-vivé a' harmincz ezűſt pénzt a' papi-fejedelmeknek, és a' véneknek, *mondván: Vétkeztem, el-árúlván az igaz vért. Ők pedig mondának: Mi gondunk véle? te láſſad. *És el-vetvén a' templomba az ezűſt pénzeket, viſzſza-tére, "és el-menvén fel-akaſztá magát. * A' papi-fejedelmek pedig fel-vévén az ezűſt pénzeket, mődának: Nem ſzabad azokat a' templom pénze-kőzzé vetni: mert vér árra. * Tanátſot tartván pedig, megvévék azokon a' fazekas mezejét a' jővevények temetéſére. * " Azért hívattaték az a' mező: Hakeldamának, az-az, vér mezejének, e' mái napig. * Akkor bé-tellyeſedék a' mi meg-mondatott Jeremías proféta-által, mondván: "Es vévék az harmincz ezűſt pénzt a' meg-bőchűltetnek árát, kit bőchűlve vőttek-meg az Iſraël fiaitól: * és adák azokat a' fazekas mezejeért, a' mint nékem rendelte az Úr. * "Jéſus pedig a' tiſzt-tartó-elől állá, † és meg-kérdé őtet a' tiſzt-tartó, mondván: Te vagy-e a' Żidók királya? Mond néki Jéſus: Te mondod. *És midőn vádoltatnék a' papi-fejedelmektől, és a' vénektől, ſemmit nem felele. * Akkor monda néki Pilátus: Nem hallod-e menyi bizonyſágokat mondanak ellened? *És nem felele néki egy ſzavára-is, úgy hogy fől-őtte igen chodálkoznék a' tiſzt-tartó. * Az innep napon pedig el ſzokott vala bochátani a' tiſzt-tartó a' népnek egy foglyot, a' kit akarnának. * vala pedig akkor egy híres foglya, ki mondatik vala Barabbáſnak. * Egybe-gyűlvén azért azok, monda Pilátus: Kit akartok hogy el-bocháſſak néktek: Barabbáſt-e, a' vagy a' Jéſuſt, ki Kriſtuſnak mondatik? * mert tudgya vala hogy irégyſégből árúlták vólna el-őtet. *Ülvén pedig ő az itélő-ſzékben, hozzája kűlde a' feleſége, mondván: Semmi kőződ néked azzal az igazzal. mert ſokat ſzenvedtem ma látás-által ő-miatta. * " A' papi-fejedelmek pedig, és a' vének el-áltaták a' népet, hogy Barabbáſt kérnék, Jéſuſt pedig el-veſztenék. * Felelvén pedig a' tiſzt-tartó, monda nékik: Kit akartok hogy néktek a' kettő-kőzzűl el-bocháſſak? Ők pedig mondának: Barabbáſt. * Monda nékik Pilátus: Mit chelekedgyem tahát a' Jéſuſſal, ki Kriſtuſnak mondatik? * Mondának minnyájan: Feſzítteſſék-meg. Monda nékik a' tiſzt-tartó: De mi gonoſzt chelekedett? Azok pedig inkább kiáltanak vala, mondván: Feſzítteſſék-meg. *Látván pedig Pilátus hogy ſemmit nem haſználna, hanem inkább támadás lenne: vizet vévén, meg-moſá kezeit a' nép előtt, mondván: Ártatlan vagyok en ez igaznak vérétől: tí láſſátok. *És felelvén az egéſz nép, monda: Az ő vére mí-rajtunk, és a' mi fiainkon. * Akkor el-bochátá nékik Barabbáſt: a' meg-oſtoroztatott Jéſuſt pedig kezekbe adá hogy meg-feſzíttetnék. * Akkor a' tiſzt-tárto vitézi el-vívén Jéſuſt a' tanáts-házba, " egybe gyűjték hozzája az egéſz choportot: * és le-vetkőztetvén őtet, veres karmażin-ſzínű felső ruhát adának reá; * és tővisből koronát fonyván, a' fejére tévék, és nádat a' jobb-kezébe. És térdet hajtván előtte, chúfollyák vala őtet, mődván: Üdvőz-légy Żidók királya. *És reá pőkdőſívén, vévék a' nádat, és a' fejét verik vala. * És minek-utánna meg-chúfolák őtet, le-vetkőztették a' felső ruhából, és fel-öltőztették az ő ruháiba, és vívék őtet hogy meg-feſzítenék. *" Ki menvén pedig találának egy Simon-nevű Czyrénei embert: ezt kénſzeríték hogy felvenné az ő kereſztét. *† És jővének a' helyre, melly Golgotának mondatik, melly az Agy-kaponyának helye. * És adának néki innya epével egyelíttetett bort. És mikor meg-kóſtolta vólna, nem akará iňya. *Minek-utánna pedig meg-feſzíték őtet, el-oſzták az ő ruháit, ſorſot vetvén, hogy bé-tellyeſednék, a' mi meg-mondatott a' Proféta-által, mondván: "El-oſztották magoknak az én ruháimat, és az én ruhámra ſorſot vetettek. *És űlvén őrzik vala őtet. * És tévék a' feje-főlibe az ő ügyét írva:

"Mar. 15. a. 1. Luc. 23. a. 1. Ioan. 18. c. 28.

"Act. 1. c. 18.

"Act. 1. c. 19.

"Zach. 11. c. 12.

"Mar. 15. a. 2. † Luc. 23. a. 3. Ioan. 18. f. 28.

"Mar. 15. b. 11. Luc. 23. b. 18. Ioan. 18. g. 41. Act. 3. b. 14.

"Mar. 15. b. 16. Ioan. 19. d. 18. Pſal. 21. b. 17.

"Mar. 15. b. 21. Luc. 23. d. 26. † Mar. 15. b. 21. Luc. 23. d. 26. Ioan. 19. d. 17. "Mar. 15. c. 24. Luc. 23. f. 34. Ioan. 19. d. 18. Pſal. 21. v. 19.

EZ A' JESUS A' ZSIDÓK KIRÁLYA. * Akkor meg-feszíttetek ő-véle két lator, eggyik jobja-felől és a' másik bal-felől. * Az elő-ménők pedig káromlyák vala őtet, hajtogatván a' fejőket, *és mondván: "Vah, ki az Isten templomát el-rontod, és harmad napra azt fel-épited: szabadítsd-meg magadat: ha Isten fia vagy, szálly-le a' kereszтről. * Hasonló-képpen a' papi fejedelmek-is chúfolván az Irás-tudókkal és a' vénekkel, mondanak vala: * Egyebeket meg-szabadított, magát meg nem szabadíthattya: "ha Israëlnek királya, szállyon-le most a' kereszтről, és hiszünk néki: * † az Istenben bízott: szabadíttsa-meg most, ha akarja őtet: mert azt mondotta: Hogy Isten fia vagyok. * Ugyan azont hánnyák vala pedig szemére a' latrok-is, kik meg-feszíttettek vala vele. * Hat órától-fogva pedig setétség lőn az egész földön kilencz óráig. * És kilencz óra-felé kiálta Jésus nagy szóval, mondván: "Eli, Eli, lamma sabaktáni? az-az: Én Istenem, én Istenem, miért hattál-el engem? * Némellyek pedig ott álván, és halván, mondának: Illyést hija ez. * És mingyárt el-futamodván egy közzülők, spongiát vévén meg-tőlte eczettel, és nádra tévé, és innya ád vala néki. * A' többi pedig mondának: Hadd lássuk ha el-jő-e Illyés meg-szabadítván őtet. * Jésus pedig ismég kiáltván nagy szóval, ki-bochátá lelkét. * "És ímé a' templom suporlattya két részre szakada a' fölitől-fogva az allyáig; és a' föld meg-indúla, és a' kő-sziklák meg-repedezének, * és a' koporsók meg-nyilának: és sok szentek testei, kik el-aluttak vala, fel-támadának. * És ki-menvén a' koporsókból az ő fel-támadása-után, jövének a' szént városba, és sokaknak meg-jelenének. * A' százados pedig, és a' kik véle valának, őrizvén Jésust, látván a' föld-indúlást, és azokat mellyek lésznek vala, igen meg-félemlének, mondván: Bizony ez az Isten fia vólt. * Valának pedig ott sok aszszony'állatok távúl, kik követték vala Jésust Galileából, szolgálván néki: * kik-közőtt vala Maria Magdolna, és Maria a' Jakab és Jósef annya, és a' Zebedæus fiai annya. * "Mikor pedig estve lőtt vólna, jöve egy Arimatæai Jósef-nevű gazdag ember, ki ő-is a' Jésus tanítványa vala. * ez el-méne Pilátushoz, és meg-kére a' Jésus testét. Akkor Pilátus meghagyá, hogy meg-adnák a' testet. * És el-vévén a' testet, Jósef bé-takará azt tiszta gyólchba. * És tévé azt az ő új koporsójába, mellyet a' kő-sziklában vágott vala. És nagy követ hengeríte a' koporso ajtajára, és el-méne. * Ott vala pedig Maria Magdolna, és a' másik Maria, a' koporso-ellenében ülvén. * Másod nap pedig, melly az innep készülete-után vagyon, egybe gyűlének a' papi-fejedelmek, és a' Farisæusok Pilátushoz, * mondván: Uram, meg-emlekeztünk, hogy ama' hitető még éltében mondotta: Harmad-nap-után fel-támadok. * Hadd-meg azért hogy őrizzék a' koporsót harmad napig: hogy valami-képpen el ne jőjenek az ő tanítványi, és el-lopják őtet, és azt mongyák a' kősségnek: Fel-támadott halottaiból. és az utólso tévelygés, gonoszb lészen az elsőnél. * Monda nékik Pilátus: Vagyon őrizőtök, mennyetek-el, őrizzétek a' mint tudgyátok. * Azok pedig elmenvén, meg-erősíték a' koporsót őrizőkkel, meg-pechételvén a' követ.

Matth. 27. 28.

XXVIII. Rész.

SZombat estin pedig, melly a' szombat első napjára virrad, el-jöve Maria Magdolna, és a' másik Maria, a' koporsót látni. * És ímé nagy föld-indúlás lőn. Mert az Úr Angyala le-szálla menyből: és oda járúlván el-hengeríté a' követ, és reá üle: * az ő tekintete pedig vala mint a' villámás; és a' ruhája mint a' hó. * Tőle-valo féltekbe pedig meg-rettenének az őrzők, és lőnek mint a' hóltak. * Felelvén pedig az Angyal, monda az aszszony'állatoknak: Ne féllyetek ti: mert tudom, hogy a' Jésust kerestitek, a' ki meg-feszíttetett: * ninch itt: mert fel-támadott, a' mint meg-mondotta. Jertek, és lássátok a' helyt, a' hová tétetett vala az Úr. * És hamar elmenvén mongyátok-meg az ő tanítványinak hogy fel-támadott: és ímé előttetek el-mégyen Galileába: ott meg-láttyátok őtet. ímé eléve meg-mondottam néktek. * És ki-

Luc. 23. g. 50. Ioan. 19. e. 38.

Mar. 16. a. 5. Ioan. 20. c. 11.

mené-

menének hamar a'koporsóból félelemmel és nagy ȯrȯmmel, futván meg-jelenteni az ȯ tanítványinak. *És ímé Jésus eleikbe-méne, mondván: Üdvȯzlȯttek legyetek. Azok pedig hozzája járulának, és fogák a' lábait, és imádák őtet. *Akkor monda nékik Jésus: Ne féllyetek. mennyetek-el, jelentsétek-meg az én attyámfiainak hogy Galilæába mennyenek, ott meg-látnak engem. *Kik midőn el-mentek vólna, ímé némellyek az őrzők-kȯzzűl a' várasba jȯvének, és meg-jelenték a'papi-fejedelmeknek mind a'mik lȯttek vala. *És egybe-gyűlvén a'vénekkel, tanátsot tartván, sok pénzt adának a'vitézeknek, mondván: *Mongyátok hogy az ȯ tanítványi éjjel eljȯttek, és el-lopták őtet, mikor mí alunnánk. *És ha ezt meg-hallya a'tiszt-tartó, mí el-hitettyűk véle, és bátorságosokká tészűnk títeket. * Azok pedig, el-vévén a'pénzt, úgy chelekedének, a' mint tanítva valának. És ki-hirhedék ez íge a' Zidóknál, e' mái napig. * A'tizen-egy tanítvány pedig Galilæába méne, a' hegyre, a'hol rendelte vala nékik Jésus. * És látván őtet, imádák: némellyek pedig kételkedének. * És hozzájok menvén Jésus, szólla nékik, mondván: Adatott nékem minden hatalom menyben, és a'főldȯn: * "el-menvén azért tanítsatok minden nemzeteket, meg-keresztelvén őket Atyának, és Fiúnak, és Szent-Léleknek nevében: * tanítván őket meg-tartani mind a'miket parancholtam néktek. És ímé én veletek vagyok minden nap, világ végezetig.

A'IESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. MARK-ALTAL.

A' Jésus Kristus Istennek fia Evangeliomának kezdeti. * A'mint írva vagyon Isaías profétában. "Imé én el-küldȯm az én angyalomat a'te orczád-elȯtt, ki el-készíti a' te útadat elȯtted. * A' pusztában kiáltónak szava: az Úrnak útát készíttsétek-el, egyenesekké chinállyátok az ȯ ȯszvényit. *Vala János a'pusztában keresztelvén, és prædikálván a' penitentzia keresztségét a'bűnȯk bochánattyára. *†És ki-mégyen vala hozzája az egész Judæa tartománya, és minnyájan a' Jerusalemiek, és meg-kereszteltetnek vala tőle a' Jordán folyó-vizében, meg-valván az ȯ bűnȯket. *"És János teve-szőrbe vala fel-őltȯzve, és bőr őv az ágyéki-kȯrűl, és sáskákat és erdei mézet észik vala. És prædikáll vala, mondván: * Erősb jȯtt nálamnál utánnam: kinek nem vagyok mélto le-borúlván meg-óldani az ȯ sarui szíját. *Én títeket vízzel kereszteltelek, ȯ pedig títeket Szent-Lélekkel keresztel. * És lőn: a' napokban jȯve Jésus a' Galilæai Nazaretéből: és meg-kereszteltetek Jánostól a'Jordánban. * És mingyárt fel-jővén a'vízből, meg-nyílva látá az egeket, "és a'Lelket mint egy galambot le-szállani, és rajta maradni. *És szózat lőn mennyekből: Te vagy az én szerelmes fiam, te-benned tőlt kedvem. *†És mingyárt a'Lélek kiűzé őtet a' pusztába. * És vala a' pusztában negyven nap és negyven éjjel: és kísértetik vala a' sátántól: és a'vadakkal vala, és az angyalok szolgálnak vala néki. * "Minek-utánna pedig kézbe adaték János, Galilæába jȯve Jésus, prædikálván az Isten országa Evangeliomát, * és mondván: Mivelhogy bé-tőlt az idő, és el-kȯzelgetett az Isten országa: penitentziát tartsatok, és hidgyetek az Evangeliomnak. *† És elő-menvén a' Galilæai tenger-mellett, látá Simont, és Andrást a' báttyát, hálókat vetvén a' tengerbe (mert halászok valának,) *és monda nékik Jésus: Jőjetek utánnam, és títeket emberek halászivá tészlek. * És mingyárt el-hagyván a'hálókat, kȯveték őtet. * És elébb-menvén onnét egy kevessé, látá Jakabot a' Zebedæus fiát, és Jánost az ȯttsét, hogy

Matt. 3. a. 1. — *"Mal. 3. a. 1.* — *Isa. 40. a. 3.* — *Ioan 1. c. 15.* — *Luc. 3. a. 4.* — *†Matt. 3. a. 5.* — *"Lev. 11. c. 22.* — *Matt. 3. c. 12.* — *Luc. 3. c. 16.* — *Ioan. 1. d. 27.* — *Act. 1. a. 5. & 2. a. 4. & 11. c. 16. & 19. a. 4.* — *"Mar. 16. d. 15.* — *"Luc. 3. e. 22.* — *Ioan. 1. d. 32.* — *†Matt. 4. a. 1.* — *Luc. 4. a. 1.* — *"Matt. 4. b. 12.* — *Luc. 4. c. 14.* — *Ioan. 4. f. 43.* — *†Matt. 4. c. 18.* — *Luc. 5. a. 2.*

ők-is őszve-szednék a'hálókat a'hajóban: * és mingyárt hívá őket. És el-hagyván az attyokat Zebedæust a'hajóban a'béreſekkel, követék őtet.

"Matt. 4. b. 13. Luc. 4. c. 31. † Matt. 7. d. 28. "Luc. 4. c. 32.

* " És bé-menének Kafarnaumba: és mingyárt ſzombatokon bé-menvén a' ſynagógába, tanittya vala őket. * † És álmélkodnak vala az ő tudományán: mert tanittya vala őket, mint hatalma lévén, és nem mint az Irás-túdok. * "És vala az ő ſynagógájokban egy ember tiſztátalan lélekkel: * és fel-kiálta, mondván: Mi kőzűnk nékűnk veled Názareti Jéſus: el-veſzteni jöttél-e minket? tudom ki légy, az Iſteñek Szente. *És meg-fenyegeté őtet Jéſus, mondván: Némúlly-meg, és menny-ki az emberből. *És ſzaggatván őtet a'tiſztátalā lélek, és fel-kiáltván nagy ſzóval, ki-méne belőle. *És chodálkozának minnyájan, úgy hogy kérdezkednének ónnón-magok-kőzőtt, mondván: Michoda ez? michoda új tudomány ez? mert hatalommal paranchol még a'tiſztátalan lelkeknek-is, és engednek néki. * És elébb-méne az ő híre mingyárt Galilæának minden tartományába. * " És mingyárt ki-menvén a' ſynagógából, menének a'Simon és András házába, Jakabbal és Jánoſſal. * Fekſzik vala pedig a' Simon napa hideg-lélésben: és mingyárt ſzóllának néki felőle. * És hozzája járúlván fel-emelé őtet, fogván a'kezét: és mingyárt el-hagyá őtet a'hideglélés, és ſzolgál vala nékik. * Eſtve lévén pedig, midőn el-nyugott vólna a'nap, hozzája vívék mind a' betegeket, és az ördögősöket: * és az egéſz város az ajtóhoz gyűlt vala. * Es meg-gyógyíta ſokakat, kik kűlőmb-kűlőmb-féle nyavalyáktól bántatnak vala, "és ſok ördögöket

"Matt. 8. b. 14. Luc. 4. f. 42. "Luc. 4. f. 42.

űz vala ki, és nem hadgya vala őket ſzóllani, mert tudgyák vala őtet. *És igen reggel fel-kelvén, ki-méne egy puſzta helyre, és ott imádkozik vala. *És kőveté őtet Simon, és a'kik véle valának. * És mikor meg-találták vólna őtet, mondának néki: Hogy minnyájan téged kereſnek. * És monda nékik: Mennyűnk a' kőzel-valo falukba, és váraſokba, hogy ott-is prædikállyak: mert azért jöttem. * Es prædikáll vala az ő ſynagógájokban, és az egéſz Galilæában, és ördögöket űz vala. * "És hozzája jöve egy poklos, kérvén őtet: és térdhajtva monda néki: Ha akarod, megtiſztíthatſz engem. * Jéſus pedig kőnyörűlven rajta, ki-nyújtá kezét: és illetvén őtet, monda néki: Akarom: Tiſztúlly-meg. * És midőn mondotta vólna, mingyárt el-távozék tőle a'pokloſság, és meg-tiſztúla. * És meg-fenyegeté őtet, és mingyárt kiűzé őtet: * és monda néki: Meglåſd, ſenkinek meg ne mond: hanem menny-el, mutaſd-meg magadat a' papi-fejedelemnek, és vidd-fel a' meg-tiſztúláſodért, †a' miket parancholt Moyſes bizónſágúl nékik. * Az pedig ki-menvén kezdé hirdetni, és ki-hirelſíteni a' beſzédet, úgy hogy már nem mehetne nyilván a'váraſba, hanem kivűl a' puſzta helyeken vólna, és hozzája gyűlnek vala mindenűnnét.

"Matt. 8. a. 2. Luc. 5. c. 12. † Luc. 14. a. 3.

II. Rész.

ES iſmég bé-méne Kafarnaumba egy-nehány nap-után, * " és meg-hallák hogy a' házban vólna, és ſokan gyűlének egybe, úgy hogy el nem férnének az ajtónál-is, és beſzélli vala nékik az igét. * És jövének ő-hozzája egy ina-ſzakadtat hozván, kit négyen hordoznak vala. * És mikor azt nem vihették vólna eleibe a'ſereg-miatt, fel-bonták a'padláſt a'hol vala: és meg-nyitván alá-bochaták a' nyoſzolyát, melyben az ina-ſzakatt fekſzik vala. * Mikor pedig Jéſus látta vólna azok hitik, monda az ina-ſzakatnak: Fiam, meg-bocháttatnak néked a'te bűneid. * Valának pedig ott némellyek az Irás-túdók-kőzűl álván, és gondolván a'ſzívőkben:

"Matt. 9. a. 1. Luc. 5. d. 18.

*Mit ſzóll ez így? káromkodik. "Ki bocháthattya-meg a' bűnőket, hanem egyedűl az Iſten? *Mellyet mingyárt meg-értvén Jéſus az ő lelkével, hogy úgy gondolkodnának magokban, monda nékik: Miért gondollyátok ezeket ſzívetekben? *Michoda kűnnyebb; mondani-e az ina-ſzakatnak: Meg-bocháttatnak néked a'te bűneid; vagy mondani: Kelly-fel, vedd-fel nyoſzolyádat, és járj? * Hogy pedig tudgyátok hogy az ember Fiának hatalma vagyon a'főldőn a'bűnők meg-bochátáſára; (monda az ina-ſzakatnak)

"Iob. 14. a. 4. Iſa. 43. d. 25.

* néked mondom: Kelly-fel, vedd- 11
fel nyoszolyádat, és menny a'há-
zadba. * És az mingyárt fel-kele: 12
és fel-vévén a' nyoszalyát, el-méne
mindenek láttára, úgy hogy min-
nyájan chodálkoznának, és dichőí-
tenék az Istent, mondván: Mert soha
így nem láttuk. * És ki-méne 13
isméǧ a'tengerhez: és az egész sereg
hozzája mégyen vala, és tanittya
vala őket. * "És midőn elő-menne, 14
látá Lévit az Alfæus fiát a'vámon ülni, és monda néki: Kövess engem.
És fel-kelvén, követé őtet. * És lőn, 15
midőn le-telepednék annak házába,
sok publikánusok és bűnősök tele-
pedének-le eggyütt Jésussal, és az ő
tanítványival; mert sokan valának,
kik követik vala-is őtet. * És az Irás- 16
túdók és a' Farisæusok látván hogy
a' publikánusokkal és a' bűnősökkel
ennék, mondának az ő tanítványi-
nak: Miért észik és iszik a' publiká-
nusokkal és a' bűnősökkel a' ti Mes-
teretek? * "Ezt halván Jésus, mon- 17
da nékik: Nem szűkölködnek az
egésségesek orvos-nélkül, hanem a'
kik betegek: mert nem jöttem az
igazakat hívni, hanem a' bűnösöket.
* És a' János 's a' Farisæusok tanít- 18
ványi böjtölnek vala: és el-jövének,
és mondának néki: Miért böjtölnek
a' János tanítványi, és a' Farisæusoké,
a' te tanítványid pedig nem böjtölnek? * És monda nékik Jésus: Vall- 19
yon a' menyegző fiai, míg a' vő-legény vélek vagyon, böjtölhetnek-e?
valamíg vélek vagyon a' vő-legény,
nem böjtölhetnek. * "El-jőnek pe- 20
dig a' napok, mikor el-vétetik tőlök
a' vő-legény; és akkor fognak böj-
tölni azokon a' napokon. * Senki új 21
poszto-föltot nem varr az ó ruhá-
hoz: mert külömben az új fölt el-
válik az ótól, és nagyobb szakadás
lészen. * És senki nem tölt új bort 22
az ó tömlőkbe: mert külömben el-
szakasztya a' bor a' tömlőket, és a'
bor ki-foly, és a' tömlők el-veszнek:
hanem az új bort új tömlőkbe kell
tölteni. * "És lőn isméǧ, mikor az 23
Úr szombaton a' vetéseken által-
menne, az ő tanítványi-is elébb kez-
dének menni, és búza-fejeket szaggat-
ni. * A' Farisæusok pedig mondanak 24
vala néki: Ímé, mit chelekesznek
szombatokon a' mi nem szabad? * És 25
monda nékik: "Soha nem olvasta-
tok-e mit mivelt Dávid, mikor szük-
sége vólt, és éhezett ő, és a' kik vele
vóltak? * mi módon ment-bé az Is- 26
ten házába Abjatarnak papi-fejede-
lemsége-alatt, és a' ki-tött kenyere-
ket meg-őtte, mellyeket nem vólt
szabad meg-enni, "hanem chak a' pa-
poknak, és azoknak adta a' kik vele
valának? * És mond vala nékik: A' 27
szombat az emberért szerzettetett,
és nem az ember a' szombatért. * Az- 28
okáért Ura az ember Fia a' szombat-
nak-is.

"Matt. 9. a. 9. Luc. 5. f. 27.

"1. Tim. 1. c. 15.

"Matt. 9. b. 15. Luc. 5. f. 35.

"Matt. 12. a. 2. Luc. 6. a. 1.

"1. Reg. 21. b. 6.

"Lev. 24. b. 9.

III. Rész.

ÉS bé-méne isméǧ a' synagó- 1 *Matt.*
gába: és vala ott egy meg- A *12. a. 9.*
száradott-kezű ember. * És 2 *Luc. 6.*
reá figyelmeznek vala, ha *b. 16.*
szombatokon gyógyítana-e, hogy
bé-vádolnák őtet. * És monda a' 3
meg-száradott-kezű embernek: Álly C
középre. * És monda nékik: Sza- 4
bad-e szombatokon jól chelekedni,
vagy gonoszúl? lelket szabadítani,
vagy veszteni? Azok pedig halgat-
nak vala. * És haraggal el-nézvén 5
őket, meg-szomorodván az ő szívők
vakságán, monda az embernek:
Nyújts-ki a' kezedet. És ki-nyújtá, 18
és meg-gyógyúla a' keze. * "Ki- 6 "*Matt.*
menvén pedig a Farisæusok, a' Hero- *12. b. 14.*
dianusokkal mingyárt tanátsot tar-
tának ellene, mi módon veszteném-
el őtet. * Jésus pedig az ő tanítvá- 19 7
nyival el-téré a' tenger-felé, és sok
sereg követé őtet Galilæából és Ju-
dæából, * és Jerusalemből, és Idu- 8
mæából, és a' Jordánon túl: és a' kik
Tyrus és Sídon-körűl, nagy soka-
ság, halván a' miket chelekeszik va-
la, hozzája jövének. * És monda a' 9
tanítványinak hogy egy hajótska B
szolgálna néki a' sereg-miá, hogy ne
szorongatnák őtet. * mert sokakat 10
meg-gyógyít vala, úgy hogy reá ro-
hannának hogy illetnék őtet vala-
kiken chapások valának. * És a' tisz- 11 D
tátalan lelkek, midőn őtet láttyák
vala, le-esnek vala előtte: és kiáltnak
vala, mondván: * Te vagy az Isten 12
Fia. És igen meg-fenyegeté őket
hogy ki ne jelentenék őtet. * "És 13 "*Matt.*
fel-menvén a' hegyre, hozzája hívá *10. a. 1.*
a' kiket ő akara: és hozzája mené- *Luc. 6.*
nek. * És rendelé hogy tizen-ketten 14 *b. 13.*
lennének vélé: és hogy prædikálla-
ni küldené őket. * És hatalmat ada 15

nékik, a'betegségek gyógyítására, és az ördögök ki-űzésére. * Es Simont, nevezé Péternek: és Jakabot a'Zebedæus fiát, *és Jánoſt a'Jakab öttſét, és nevezé őket Boanergeſnek, az-az, Meny-dörgés fiainak: *és Andráſt, és Filepet, és Bertalant, és Mátét, és Tamáſt, és Jakabot az Alfæus fiát, és Taddæuſt, és a'Kananæai Simont, * és Júdas Iskarióteſt, ki el-is árúlta őtet. *És a'házba menének: iſmég egybe-gyűle a'ſereg, úgy hogy chak kenyeret ſe ehetnének. * Es mikor az övéi hallották vólna, ki-menének hogy meg-fognák őtet, mert azt mongyák vala: Hogy meg-dühödt. * És az Iráſtúdók, kik Jeruſalemből alá-jöttek vala, azt mongyák vala: "Hogy Beelzebubja vagyon, és hogy az ördögök fejedelme-által űzi-ki az ördögöket. * És egybe-híván őket, példa-beſzédekben monda nékik: Hogy űzheti-ki a' ſátan a' ſátant? * Es ha az orſzág magában meg-haſonlik, nem álhat-meg az az orſzág. * És ha a'ház magában meghaſonlik, meg nem álhat az a' ház. * És ha a' ſátan maga-ellen támad, meg-haſonlott, és meg nem álhat, hanem vége vagyon. * Senki az erőſnek edényit bé-menvén a'házba el nem dúlhattya, hanem-ha előbb az erőſet meg-köti, és akkor dúllya-fel annak házát. *"Bizony mondom néktek, hogy meg-bocháttatnak az emberek fiainak minden bűnök, és a' káromlások mellyekkel káromkodnak: * a' ki pedig a' Szent Lélek-ellen káromkodik, örökké nem léſzen bochánattya, hanem köteles léſzen örök vétekre. * Mert azt mongyák vala: Tiſztátalan lelke vagyon. * "És el-jövének az ő annya, és az attyafiai: és kívűl álván hozzája küldének híván őtet; * és a' ſereg környüle űl vala: és mondának néki: Ímé az anyád, és az atyádfiai ott-kinn kereſnek téged. * És felelvén nékik, monda: Kichoda az én anyám és az atyám-fiai? * És elnézvén azokat, kik környüle űlnek vala, monda: * Ihol az én anyám, és az atyám-fiai. Mert a'ki az Iſten akarattyát chelekeſzi, az az én atyámfia, és húgom, és anyám.

"Matt. 9. d. 34.

"Matt. 12 c. 31. Luc. 12. b. 10. Ioan. 5. d 56.

"Matt. 12. d. 46. Luc. 8. c. 19.

IV. Rész.

ES iſmég tanítani kezde a'tengernél: és nagy ſereg gyűle hozzája, úgy hogy a'hajóba menvén, le-űlne a'tengeren, és az egéſz ſereg a'tenger-mellett a' földön vala: * és ſokakra tanítá őket példa-beſzédekben; és monda nékik az ő tanításában: * Hallyátok: ímé ki-méne a'mag-vető vetni. * És midőn vetne, némelly eſék az út-félen, és el-jövének az égi madarak, és meg-évék azt. * Némelly pedig a'kövesekre eſék, a'hol nem vala ſok földe: és mingyárt ki-kele, mert nem vala mélyſége a'földnek: * és mikor a'nap fel-kele, el-hevűle: és minthogy nem vala gyökere, ki-ſzárada. *És némelly a'tövisſek-közzé eſék: és fel-nevekedének a'tövisſek, és megfojták azt, és gyümölchöt nem ada. *És némelly a'jó földbe eſék: és feljövő és nevekedő gyümölchöt ada: és hoza némelly harminczat, némelly hatvant, és némelly ſzázat. * És monda: A'kinek fülei vannak a'hallásra, hallya-meg. * És mikor magán vólna, kérdék tőle a'példa-beſzédet, a' tizen-kettő a' kik véle valának. * És monda nékik: Néktek adatott tudnotok az Iſten orſzága titkát: azoknak pedig a' kik kivűl vannak, mindenek példa-beſzédekben léſznek: * hogy látván lássanak, és ne lássanak: és halván hallyanak, és ne értsenek: hogy valamikor meg ne térjenek, és nékik az ő bűnök megbocháttassanak. * És monda nékik: Nem tudgyátok-e e' példa-beſzédet? és mi-képpen értetek-meg minden példa-beſzédeket? * A' ki vét, igét vét. * Azok pedig, a'kik az út-félen, a' hol az ige vettetik, és mikor hallyák, mingyárt el-jő a' ſátan, és el-viſzi az igét, melly az ő ſzívökbe vettetett. * Azok-is haſonló-képpen, a' kik a' kövesekre vettetnek: kik midőn hallyák az igét, mingyárt örömmel vészik azt: * és magokban ninch gyökerek, hanem ideig-valók: az-után, háboruſág és üldözés támadván az igéért, leg-ottan meg-botránkoznak. * "Egyebek-is vannak kik a' tövisſek-közibe vettetnek: ezek azok, a'kik az igét hallyák, * és e' világ nyomoruſági, és a' gazdagſágok chalárdſága, és többekről-va-

Matth. 13. a. 1. Luc. 8. a. 4.

Iſa. 6. c. 9 Matt. 13. b. 14. Ioan. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8.

"1. Tim. 6. c. 17.

lo ki-

ló kívánságok bé-menvén meg-fojtyák az igét, és gyümölchtelenné léfzen. * És azok, kik a' jó földbe vettettek, kik az igét hallyák, és befzik és gyümölchöznek, némelly harminczat, némelly hatvant, és némelly fzázat. * "És monda nékik: Azért jő-e a' gyertya, hogy a' véka alá tétefsék, vagy az ágy alá? nem azért-e, hogy a' gyertya-tartóra tétefsék? * † Mert ninch femmi elrejtve, a' mi ki ne nyilatkoztaffék: és nem lőtt titok, hanem hogy nyilvánságra jőjön. * A' kinek fülei vannak a' hallásra, hallya-meg. * És mond vala nékik: Láfsátok mit hallotok. "A' melly mértékkel mértek, vifzfza-mérettetik néktek, hozzája-is adatik néktek. * † Mert a' kinek vagyon, adatik annak; és a' kinek ninchen, a' mie vagyon-is el-vétetik tőle. * És monda: Igy vagyon az Iften orfzága, mint ha az ember magot vetne a' földbe, * és el-alunnék, és fel-kelne éjjel és nappal, és a' mag ki-chirázznék, és fel-nevekednék mikor ő nem tudgya. * Mert magától gyümölchöz a' föld, előfzőr füvet, az-után kalászt, az-után tellyes gabonát a' kalászban. * És mikor gyümölchöt hoz, mingyárt farlót bochát, mert el-érkezett az aratás. * És mond vala: Mihez hafonlíttfuk az Iften orfzágát? vagy michoda példa-befzédhez hafonlíttfuk azt? * "Mint a' muftár-mag, melly mikor a' földbe vettetik, kiffebb minden magoknál, mellyek a' földben vannak: * és mikor el-vettetik, fel-nevekedik, és nagyobbá léfzen minden füveknél; és nagy ágakat hoz, úgy hogy az árnyéka-alatt az égi madarak el-lakhatnak. * És efféle fok példa-befzédekkel befzélli vala nékik az igét, a' mint halhattyák vala: * példa-befzéd-nélkül pedig nem fzóll vala nékik. külön pedig az ő tanítványinak meg-magyaráz vala mindeneket. * És monda nékik azon nap, midőn eftve lőtt vólna: Mennyünk által ellenbe. * "És el-bochátván a' fereget, a' hajóba vévék őtet a' mint vala: és egyéb hajók-is valának véle. * És nagy fzél-vész lőn, és habokat vét vala a' hajóba, úgy hogy meg-telnék a' hajo. * És ő a' hajo utóllyán aluszik vala egy vánkofon: és fel-kőlték őtet, és mondának néki: Mefter, nem gondolfz-e véle, hogy el-vefzünk? * És fel-kelvén meg-fenyegeté a' fzelet, és monda a' tengernek: Halgafs, némúllymeg. És meg-fzűnék a' fzél, és nagy chendeffég lőn. * És monda nékik: Miért vattok félénkek? még finch-e hitetek? És nagy félelemmel félének, és mondának egy-máfnak: Kinek alítod ezt lenni, mert a' fzél és a' tenger engednek néki?

V. Rész.

ÉS által-menének a' tenger-fzoroffán a' Geraſænuſok tartományába. * És ő ki-menvén a' hajóból, mingyárt eleibe-jőve a' koporfókból egy ember tifztátalan lélekkel, * kinek lakóhelye a' koporfókban vala, és már fenki még lánczokkal fem kőtőzheti vala meg őtet: * mert gyakorta békókkal és lánczokkal meg-kőtőztetvén, el-fzaggatta vala a' lánczokat, és a' békókat el-rontotta vala, és fenki őtet meg nem fzelídítheti vala, * és mindenkor éjjel és nappal a' koporfókban és a' hegyeken vala, kialtván, és fzaggatván magát kővekkel. * Látván pedig Jéfuft távúl, oda futamék, és imádá őtet: * és kiáltván nagy fzóval, monda: Mi kőzőm nékem 's néked, Jéfus főlféges Iftennek fia? kénfzerítlek téged az Iftenre, hogy ne gyötőrj engem. * Mert azt mongya vala néki: Mennyki tifztátalan lélek az emberből. * És kérdé őtet: Ki neved? És monda néki: Légio nékem nevem, mert fokan vagyunk. * És igen kéri vala őtet, hogy ne űzné őtet a' tartománykivűl. * Vala pedig ott a' hegy-kőrűl egy nagy chorda difznó, legelvén. * És igen kérik vala őtet a' lelkek, módván: Bocháfs minket a' difznókba, hogy beléjek mennyünk. * És mingyárt meg-engedé nékik Jéfus. És ki-menvén a' tifztátalan lelkek a' difznókba menének: és nagy rohanáffal a' chorda nyakra-főre vetteték a' tengerbe két ezerig, és meg-fuladának a' tengerben. * A' kik pedig azokat legeltetik vala, el-futának, és hírfe tévék a' várasban, és a' mezőkben. És ki-menének látni mi történt vólna: * és Jéfushoz menének: és láták azt, a' ki az ördögtől gyötrettetik vala, űlni, fel-öltőzve,

Marc. 4. 5. és ép

és ép eſzſzel; és meg-félemlének.
* És meg-beſzéllék nékik a'kik látták vala, mint lőtt vólna dolga annak a'kiben az ördög vólt, és a'diſznók felől-is. * És kezdék kérni őtet, hogy el-menne az ő határokról. *És midőn bé-menne a' hajóba, kezdé őtet kérni, a' ki az ördögtől gyötrettetett vala, hogy véle lenne: * és nem fogadá-bé őtet, hanem monda néki: Menny házadba a'tiéidhez, és hirdeſd nékik minémű dolgokat chelekedett az Úr néked, és könyörűlt rajtad.* És el-méne, és kezdé hirdetni Dekapolisbã, minémű dolgokat chelekedett vólna néki Jéſus: és minnyájan chodállyák vala. *És mikor iſmég által-ment vólna Jéſus a'tenger ſzoroſſán, ſok ſereg gyűle hozzája, és a'tenger-mellett vala. * "És jőve egy a' ſynagóga fejedelmi-kőzzűl, Jairus-nevű: és látván őtet, a'lábaihoz borúla, * és igen kéri vala őtet, mondván: Mivel a' leányom halálán vagyon, jőj-el, tedd reá kezedet, hogy meg-gyógyúllyon, és éllyen. *Es el-méne ő-vele, és ſok ſereg kőveté őtet, és ſzorongattyák vala őtet. * És egy aſzſzony ki a' vér-folyásban tizen-két eſztendeig vólt, * és ſokat ſzenvedett vala ſok orvoſoktól; és el-költötte vala mindenét, és ſemmit nem haſznált vala, hanem inkább gonoſzbúl vala: * mikor Jéſus-felől hallott vólna, a' ſeregben hátúl méne, és az ő ruháját illeté: * mert azt mongya vala: Hogy ha chak az ő ruháját illetem-is, meg-gyógyúlok. * És mingyárt meg-ſzárada az ő vérének forráſa: és meg-érzé teſtében hogy meggyógyúlt vólna a'nyavalyától. *És meg-iſmérvén Jéſus mingyárt magában az erőt, melly ő-belőle ſzármazott vala, a' ſereghez fordúlván, monda: Ki illette az én ruházatimat? * És mondának néki a' tanítványi: Látod a' téged-ſzorongato ſereget, és azt mondod, Ki illetett engem? * És ide 's tova néz vala hogy látná azt, a'ki azt chelekedte vólna. * Az aſzſzony pedig félvén és reſzketvén, tudván a' mi rajta történt vólna, elő-jőve és le-borúla előtte, és meg-monda néki minden igaſſágot. * Ő pedig monda néki: "Leányom, a' te hited gyógyított-meg téged: menny-el békével, és gyógyúlly-meg a' te chapáſodból. *Még ő ſzólván, jővének a' ſynagóga fejedelmétől, mondván: Hogy a' leányod meg-hólt: mit bántod többé a' Meſtert? * Halván pedig Jéſus az igét, mellyet mondnak vala, monda a' ſynagóga fejedelmének: Ne félly: hidgy chak. * És nem engedé hogy valaki őtet kővetné, hanem Péter, és Jakab, és János a' Jakab őttſe. *És jővének a' ſynagóga fejedelménck házába, és látá a' tolyongáſt, és a' ſirókat és az igen jajgatókat. * És bé-menvén, monda nékik: Mit búſúltok, és ſirtok? a' leányzo nem hólt-meg, hanem aluſzik. * És chúfollyák vala őtet. Ő pedig, ki űzvén mindeneket, melléje vévé a' leányzo attyát és annyát, és a' kik véle valának, és bé-méne a' hol a' leányzo fekſzik vala. * És fogván a' leányzónak kezét, monda néki: Talita kúmi, melly így magyaráztatik: Leányzó (néked mondom) kélly-fel: * és mingyárt fel-kele a' leányzo, és jár vala. tizen-két eſztendős vala pedig: és el-álmélkodának nagy álmélkodáſſal. * És igen meg-parancholá nékik hogy ſenki azt ne tudná: és meg-mondá hogy enni adnának néki.

VI. Rész.

ES ki-menvén onnét, az ő hazájába méne: és kőveték őtet az ő tanítványi: * és ſzombat lévén a' ſynagógában kezde tanítani: és ſokan halván chodálkoznak vala az ő tudományán, mondván: Honnét vannak ennek mind ezek? és michoda bőlcheſség ez a' melly néki adatott; és az illyen erők, mellyek az ő-kezeiáltal léſznek. * "Nem ez-e az áts, a' Maria fia, a' Jakab és Jóſef és Júdas és Simon attyafia? nem-de nem itt nálunk vannak-e a' hugai-is? és megbotránkoznak vala ő-benne. * És mongya vala néki Jéſus: "Hogy a' próféta ninch tiſztelet-nélkűl hanem chak az ő hazájában, és házában, és rokonſágában. * És nem tehet vala ott ſemmi chodát, hanem valami kevés betegeket gyógyíta-meg, kezeit reájok tévén: * és chodálkozik vala az ő hitlenſégeken, és eljárja vala a' kaſtélyokat kőrős-kőrűl tanítván. * "És hívá a' tizen-kettőt:

Sup. 3. b. 14. Luc. 9. a. 1.

és kezdé őket kettőn-ként kűldeni, és hatalmat ada nékik a' tiſztátalan lelkeken. * És meg-parancholá nékik, hogy ſemmit az útra ne vinnének, hanem chak egy pálczát; ſe táskát, ſe kenyeret, ſe pénzt az erſzényben, *"hanē ſólyát vonnának-fel, és hogy ne öltöznének két köntösbe. * és mond vala nékik: Valahová bémentek a' házba, ott maradgyatok míg ki-mentek onnét: * és valakik bé nem fogadnak titeket, ſe nem halgatnak titeket; " ki-menvén onnét, verjétek-le a' port a' lábaitokról, bizonyſágúl nékik. * És ki menvén, predikállyák vala hogy penitentziát tartanának: * és ſok ördögöket űznek vala ki, † és ſok betegeket kennek vala meg olajjal, és meggyógyíttyák vala. * "És meg-hallá Heródes király (mert ki-hirhede az ő neve) és monda: Hogy Keresztelő János fel-támadott halottaiból, és azért dolgoznak benne az erők. *Némellyek pedig azt mongyák vala: Hogy Illyés. Némellyek pedig azt mongyák vala, hogy próféta, mint egy a' próféták-közzűl. * Mellyet halván Heródes, monda: A' melly Jánosnak én fejét vettem, az támadott-fel halottaiból. *"Mert ő-maga Heródes el-küldé, és meg-fogá Jánost, és meg-kötözé őtet a' tömlőczbē Herodiásért az ő attyafiának Filepnek feleségéért, mert el-vőtte vala azt. * Mert azt mongya vala János Heródesnek: "Nem ſzabad nálad tartanod az atyád-fia feleségét. * Heródias pedig leſelkedik vala utánna, és meg akarja vala őtet ölni, és nem lehete. * Mert Heródes féli vala Jánost, tudván őtet igaz és ſzent férfiúnak lenni: és bőchűlli vala őtet, és halgatván őtet ſokat chelekeſzik vala: és örömeſt halgattya vala őtet. * És mikor alkolmatos nap történt vólna, Heródes az ő ſzűletése napja vachoráját ſzerzé a' fejedelmeknek, és az ezeredeſeknek, és a' Galilæai fő embereknek. * és mikor bément vólna a' Heródias leánya, és tánczolt vólna, és tettſzett vólna Herodesnek, és az eggyűtt le-telepedteknek; monda a' király a' leánnak: Kérj tőlem a' mit akarſz, és meg adom néked: * és meg-eskűvék néki; Hogy valamit kérſz, meg-adom néked, ha ſzintén országomnak felét-is.

Act. 12. b. 8.

Matt. 10. b. 14. Luc 9. a. 5. Act. 13. g. 51. & 18. a. 6. † Iac. 5. d. 14.

Matt. 14. a. 1. 2. Luc. 9. a. 7.

Luc. 3. d. 19.

Lev. 18. c. 16.

24 * Ki mikor ki-ment vólna, monda az annyának: Mit kérjek? Amaz pedig monda: A' Keresztelő János fejét.
25 *És mikor bé-ment vólna mingyárt ſietséggel a' királyhoz, kére mondván: Akarom hogy mingyárt nékem add egy tálban a' Keresztelő János fejét. * És meg-szomorodék a' király: az esküvéſért, és az eggyűtt le-telepedtekért, nem akará őtet meg-szomorítani: * hanem el-küldvén a' hóhért, parancholá hogy el-hoznák a' fejét egy tálban. És fejét vévé a' tömlőczben, * és el-hozá a' fejét egy tálban: és adá azt a' leánnak, és a' leány adá az anyának. * Mellyet halván, el-jövének a' tanítványi, és el-vivék a' teſtét, és azt koporſóba tévék. *És az Apoſtolok Jésushoz gyűlvén, meg-jelenték néki mind, a' miket chelekedtek és taníttottak vala.
31 * És monda nékik: " Jertek külön egy puſzta helyre, és nyúgodgyatok-meg egy keveſſé. Mert ſokan valának kik jönek 's mennek vala; és ennivalo idejek ſem vala. * És a' hajóba menvén, egy puſzta helyre menének külön. * És láták őket el-menni, és meg-tudák ſokan: és gyalog minden városból egybe-futának oda, és elejeket vévék. * "És ki-menvén ſok ſereget láta Jésus: és könyörűle rajtok, mert mint a' pásztor-nélkűl-valo juhok valának, és kezdé őket ſokakra tanítani. *És mikor már nagy idő vólna, hozzája menének a' tanítványi, módván: Ez a' hely puſzta, és már az óra el-múlt: * " bocháſd-el őket, hogy el-menvén a' közel-valo majorokba és falukba, vegyenek magoknak eledeleket, mellyeket meg-egyenek. *És felelvén monda nékik: Adgyatok tí enniek. És módának néki: El-menvén vegyünk két-ſzáz pénzē kenyereket, és adgyük enniek. *És monda nékik: Hány kenyeretek vagyon? mennyetek-el, és láſsátok-meg. És mikor meg-tudták vólna, mondának: Öt, és két halunk. * És parancholá nékik, hogy minnyájokat le-telepítenék társaság-ſzerént a' páżiton. * És le-telepedének réſzen-ként, ſzázon-ként, és ötvenen-ként. * És vévén az öt kenyeret, és a' két halat, menybe tekíntvén, meg-áldá, és meg-ſzegé a' kenyereket, és adá a' tanítványinak, hogy eleikbe tennék azoknak: és a'

Matt. 14. b. 12. Luc. 9. a. 10.

Matt. 9. d. 36. & 14. c. 14.

Luc. 9. b. 12. Ioan. 6. a. 9.

két halat el-osztá minnyájoknak. F
* És évének minnyájan, és meg-elegedének. * És fel-szedék a' maradékokat, tizen-két teli kosárt húlladékokkal, és a' halakból-is. * Valának pedig a' kik ötték öt-ezer férfiak.
* És mingyárt kénszeríté a' tanítványit a' hajóba menni, hogy előttök által-mennének a' tengeren Bet-saidába, míg ö el-bochátaná a' népet.
* És mikor el-bochátotta vólna őket, a' hegyre méne imádkozni.
* És mikor estve vólna, a' hajo a' tenger közepin vala, és ö egyedül a' földön. * "És látván őket munkálkodni az evezésben (mert ellenkező szelek vala) és az éjnek negyedik vigyázása-felé hozzájok méne járván a' tengeren: és el akar vala mellettek menni. * Azok pedig hogy látták őtet a' tengeren járni, szem-fényveszténének állíták lenni, és fel-kiáltának. * Mert minnyájan láták őtet, és meg-háborodának. És mingyárt szólla vélek, és monda nékik: Bízzatok; én vagyok: ne féllyetek.
* És bé-méne hozzájok a' hajóba, és meg-szűnék a' szél. És annál inkább álmélkodnak vala magokban: * mert nem érték a' kenyerek dolgát: mert a' szívök vak vala. * "És mikor a' tengeren által-mentek vólna, jövének a' Genezaret földére, és a' partra jutának. * És mikor ki-mentek vólna a' hajóból, mingyárt megismérék őtet; * és el-fútván azt az egész tartománt, kezdék nyoszolyákban a' betegeket széllyel-hordozni, a' hol hallyák vala őtet lenni.
* És valahová bé-mégyen vala a' falukba, vagy majorokba, vagy városokba, az útzákra tészik vala a' betegeket, és kérik vala őtet, hogy akár chak a' ruhája perémét illetnék: és vala-menyin illetik vala, őtet, meg-gyógyúlnak vala.

"Matt. 14. c. 25.

"Matt. 14. d. 34.

VII. Rész.

ÉS hozzája gyűlének a' Farisæusok, és némellyek az Irástúdók-közzül, Jerusalemből jövén. * "És midőn láttak vólna némellyeket az ö tanítványi-közzül, köz, az-az, mosdatlan kezekkel kenyereket enni, szidalmazák.
* Mert a' Farisæusok, és minnyájan a' Zidók, ha gyakran meg nem mosák a' kezeket, nem észnek, a' vének hagyományát meg-tartván: * és a' piaczról jövén ha meg nem mosdanak, nem észnek: és sok egyebek vannak, mellyek meg-hagyattak nékik hogy meg-tartsák, a' pohárok és korsók és réz edények, és ágyak mosásit: * és kérdik vala őtet a' Farisæusok, és az Irás-túdók: Miért nem járnak a' te tanítványid a' vének hagyománya-szerént, hanē köz kezekkel észnek kenyeret? * Ö pedig felelvén, monda nékik: Jól profétált Isaías felőletek kép-mutatókról, a' mint irva vagyon: "E' nép ajakival tisztel engem, az ö szívök pedig távúl vagyon tőlem. * heában tisztelnek pedig engem, tanítván az emberek tudományit és parancholatit. * Mert el-hagyván az Isten parancholattyát, az emberek hagyományát tartyátok, a' korsók, és pohárok mosásit: és sok egyéb ezekhez hasonlókat chelekesztek. * És monda nékik: Valóban meg-vetitek az Isten parancholattyát, hogy a' tí hagyományotokat meg-tartsátok. * Mert Moyses mondotta: "Atyádat, és anyádat tisztellyed: † És: A' ki meg-átkozza az ö attyát, vagy annyát, halállal hallyon-meg. * Tí pedig azt mongyátok: Ha azt mongya ember attyának, vagy annyának; Korban (az-az, ajándék) valamelly én-tőlem vagyon, néked haszná: * és nem engeditek néki hogy semmit egyebet chelekedgyék az attyának, vagy annyának, * meg-szegvén az Isten igéjét a' tí hagyományotokkal mellyet hattatok: és sok illyeneket chelekesztek.
* "És elő-híván ismég a' sereget, mōda nékik: Halgassatok engem minnyájan, és értsétek-meg. * Semmi ninch az emberen-kivűl belé-menő, a' mi őtet meg-ferteztethetné: hanem a' mik az embertől származnak, azok ferteztetik-meg az embert.
* Ha kinek fülei vannak a' hallásra, hallya-meg. * És mikor bé-ment vólna a' házba a' seregtől, meg-kérdék tőle a' tanítványi a' példa-beszédet.
* És monda nékik: Igy esztelenek vattok-e tí-is? Nem értitek-e, hogy minden a' mi innen-kivűl emberbe mégyen, meg nem ferteztethetí őtet: * mert nem mégyen a' szívébe, hanem a' hasába ereszkedik, és az árnyék-székbe bocháttatik, ki-

"Exod. 20. c. 12. Deut. 5. b. 16. Ephes. 6. a. 2.

† Exod. 21. c. 17. Lev. 20. b. 9. Prov. 20. c. 20.

"Matt. 15. b. 10.

"Isa. 29. d. 13.

"Matt. 15. a. 2.

tisztítván minden étkeket? * Mon- 20
gya vala pedig, hogy a' mik az em-
berből ki-jőnek, azok ferteztetik-
meg az embert. * "Mert belől az em- 21
berek szívéből származnak a'gonosz
gondolatok, házasság-tőrések, pa-
ráznaságok, gyilkosságok, * lopá- 22
sok, fősvénységek, latorságok, álnak-
ság, szemtelenségek, gonosz szem,
káromlás, kevélység, bolondság. * 23
Ezek a'gonoszok mind onnan-belől
származnak, és meg-ferteztetik az
embert. * "És onnan fel-kelvén, 24
Tyrus és Sídon határiba méne: és egy
házba menvén, nem akará hogy va-
laki tudná, és nem lehete titkon. * 25
Mert mihelyt ő-felőle halla egy asz-
szony, a'kinek leányában tisztátalan
lélek vala, bé-méne, és a' láibaihoz
borúla. * Mert pogány aszszony va- 26
la, Syro-fenicziai nemzet. És kéri
vala őtet, hogy az őrdőgőt ki-űzné
az ő leányából. * Ki monda néki: 27
Hadd elégedgyenek-meg előszor a'
fiak: mert nem jó el-venni a'fiak ke-
nyerét, és az ebeknek vetni. * Amaz 28
pedig felele, és monda néki: Úgy va-
gyon Uram, mert a'kőlykők-is ész- D
nek az asztal-alatt a' gyermekek
morzalékiból. * És monda néki: E' 29
beszédért menny-el, ki-ment az őr-
dőg a'leányodból. * És mikor haza 30
ment vólna, találá a'leányzót hogy
az ágyon fekűnék, és hogy az őrdőg
ki-ment vólna. * És ismég ki-men- 31
vén a'Tyrus határiból, jőve Sídon-
által a'Galilæai tengerhez, a' Deka-
polis határi-kőzőtt. * "És hozának 32
néki egy siketet és némát, és kérik
vala őtet, hogy reá tenné a' kezét.
* És félre-vívén őtet a' seregből, an- 33
nak fűleibe bochátá az újait: és
pőkvén, illeté annak nyelvét: * és 34
fel-tekíntvén menybe, fohászkodék,
és monda néki: Effeta, az-az, nyilat-
kozzál-meg. * És mingyárt meg-nyi- 35
latkozának a'fűlei, és meg-óldaték az
ő nyelvének kőtele, és igazán szóll
vala. * És meg-parancholá nékik 36
hogy valakinek meg ne mondanák.
Menyível inkább paranchollya va-
la pedig nékik, annyíval inkább hir-
detik vala: * és annál inkább 37
chodálkoznak vala, mondván: Min-
deneket jól chelekedett: a' sikete-
ket-is hallókká tőtte, 's a'
némákat-is szól-
lókká.

"Gen. 6. a. 5.
"Matt. 15. c. 24.
"Matt. 9. d. 32. Luc. 11. b. 14.

VIII. Rész.

1 A Zokban a'napokban midőn
A ismég sok sereg vólna, és
nem vólna mit énniek: egy-
be-híván a' tanítványokat,
2 monda nékik: * Szánom a'sereget:
mert ímé már harmad napja hogy
velem vannak, és ninch mit enniek:
3 * és ha éhen bochátom-el őket há-
zokhoz, el-fogyatkoznak az úton:
mert némellyek kőzzűlők meszszűn-
4 nen jőttek. * És felelének néki az ő
tanítványi: Honnét elégítheti-meg
ezeket valaki kenyerekkel itt a'
5 pusztában? * És kérdé őket: Hány
kenyeretek vagyon? Kik mondának:
6 Hét. * És parancholá a'seregnek hogy
le-telepednék a'földőn. És vévén a'
hét kenyeret, hálákat adván meg-
szegé, és adá a'tanítványinak hogy
eleikbe tennék, és a'sereg-eleibe té-
7 vék. * Kevés halatskájok-is vala:
azokat-is meg-áldá, és eleikbe hagyá
8 tenni. * És évének, és meg-elégedé-
nek, és a'meg-maradott húlladékok-
9 ből hét kosárt szedének-fel. * Valá-
nak pedig a'kik őttek vala, ugy mint
négy-ezeren: és el-bochátá őket.
10 * És mingyárt a'hajóba menvén a'
tanítványival, Dalmanútanak ré-
11 szeire jőve. * "És ki-menének a Fa-
B risæusok, és kezdének véle veteked-
ni, jelt kérvén tőle az égből, kí-
12 sértvén őtet. * És fel-fohászkodván
lelkében, monda: Mit kér jelt ez
a'nemzetség? Bizony mondom nék-
tek, nem adatik jel e' nemzetségnek.
13 * És el-hagyván őket, ismég a'hajóba
méne, és a'tengeren által-kele. * "
14 És el-felejtének kenyeret vinni: és
egy kenyérnél több nem vala nálok
15 a'hajóban. * És paranchol vala né-
kik, mondván: Meg-lássátok, és ójá-
tok magatokat a' Farisæusok ková-
16 szától, és a'Heródes kovászától. * És
gondolkodnak vala őnnőn-magok-
kőzőtt, mondván: Hogy kenyerűnk
17 ninchen. * Mellyet értvén, monda
nékik Jésus: Mit gondolkodtok hogy
kenyeretek ninchen? még sem vészi-
tek-e eszetekbe 's nē értitek-e? még-
is meg-vakúlt szívetek vagyon-e?
18 * Szemeitek lévén nem láttok-e? és
fűleitek lévén nem hallotok-e? "És
19 nem jút-e eszetekbe, * midőn az őt
kenyeret őt ezerre szegtem: hány
teli kosár húlladékot szedtetek?
Mondának néki: Tizen-kettőt.

Matth. 15. d. 32.
"Matt. 16. a. 1. Luc. 11. g. 54.
"Matt. 16. a. 5.
"Sup. 6. f. 41. Ioan. 6. b. 11.

*Es midőn a'hét kenyeret, négy ezerre; hány kosár húlladékot szedtetek? És mondának néki: Hetet. * És monda nékik: Mint vagyon hogy még sem értetek? * És Bet-saidába jövének, és egy vakot hozának néki, és kérik vala őtet hogy illetné azt. * És kezét fogván a'vaknak, ki-vivé őtet a' faluból: és annak szemeire pökvén, kezeit reá tévén, kérdé őtet ha valamit látna. * És nézvén, monda: Látom a' járo embereket mint a' fákat. * Az-után ismég annak szemeire tévé kezeit; és látni kezde. és meg-gyógyíttaték, úgy hogy világosan látna mindeneket. *És házához küldé őtet, mondván: Menny haza: és ha a'faluba mégy, senkinek meg ne mond. *"És ki-méne Jesus, és tanítványi, Filep-Czesaræajának kastélyiba; és az úton kérdi vala a'tanítványit, mondván nékik: Kinek mondanak engem leñi az emberek? * Kik felelének néki, mondván: Keresztelő Jánosnak, némellyek Illyésnek, némellyek pedig mint egynek a' próféták-közzül. * Akkor monda nékik: Tí pedig kinek mondotok engem? Felelvén Péter, monda néki: Te vagy a'Krístus. * És meg-fenyíté őket, hogy valakinek azt ne mondanák felőle. * És kezdé tanítani őket, hogy az ember Fiának sokat kell szenvedni, és meg-vettetni a'vénektől, és a' fő-papoktól, és az Irás-tudóktól, és meg-ölettetni; és harmad nap-után fel-támadni. * És az igét nyilván szóllya vala. És fogván őtet Péter, kezdé őtet feddeni. * Ki meg-fordúlván, és nézvén a'tanítványit, meg-fenyegeté Pétert, mondván: Menny hátra sátan, mert nem érted a'mik az Istené, hanem a'mik az embereké. *És egybe-híván a'sereget a'tanítványival, monda nékik: "Ha ki engem akar követni, tagadgya-meg magát: és vegye-fel az ő keresztét, és kövessen engem. * Mert a' ki lelkét meg akarja tartani, elveszti azt: a'ki pedig lelkét el-veszti érettem 's az Evangeliomért, megtartya azt. * Mert mit használ az embernek, ha meg-nyeri az egész világot; és lelkének kárát vallya? * A' vagy mit ád ember a' maga lelkeért váltságúl? *†Mert a'ki szégyenl engé, és az én igéimet, e'parázna és vétkes nemzetség-között; az ember Fia-is szégyenleni fogja őtet, mikor el-jő az ő Attyának dicsőségében a'szent angyalokkal. * És monda nékik: "Bizony mondom néktek, hogy vannak némellyek az itt-állók-közzül, kik meg nem kóstollyák a'halált, míg nem meg-láttyák az Istennek hatalommal-jövő országát.

IX. Rész.

ÉS hat nap-után melléje vévé Jésus Pétert, és Jakabot, és Jánost: és félre-vivé chak magokat egy magas hegyre, és színében el-változék előttök. * És a'ruhái fényesek lőnek, és igen feirek mint a'hó, minémű feireket a festő nem chinálhat a' földön. * És meg-jelenék nékik Illyés Moyseſsel: és szólnak vala Jésussal. * És felelvén Péter, monda Jésusnak: Rabbi, jó nékünk itt lennünk; és chinállyunk három hajlékot, Néked egyet, és Moyseſsnek egyet, és Illyésnek egyet. * Mert nem tudgya vala mit mondana: mert félelemmel rettentek vala meg. *És felyhő lőn, megárnyékozván őket: és szózat jöve a' felyhőből, mondván: Ez az én legszerelmesb Fiam, őtet halgassátok. * És mingyárt ők környűl-tekintvén, senkit többé nem látának, hanem chak Jésust ő-magokkal. * "És alá-jövén ők a'hegyről, meg-parancholá nékik, hogy senkinek ne beszéllenék a'miket láttak vólna: hanē chak mikor az ember Fia halottaiból fel-támadna. * És az igét magoknál tarták; kérdezkedvén mi vólna az: Mikor halottaiból fel-támadna. * És kérdék őtet, mondván: "Mit mondanak tahát a' Farisæusok és az Irástudók, hogy Illyésnek kell előbb eljőni? * Ki felelvén, monda nékik: Illyés, midőn először el-jő, helyre állat mindeneket: és, a'mint "írva vagyon az ember Fiáról, hogy sokakat szenvedgyen és meg-útáltassék. * De mondom néktek, hogy Illyés-is eljött (és azt chelekedték néki valamit akartak) "a'mint írva vagyon ő-felőle. * És a' tanítványihoz jövén, nagy sereget láta környűlök, és az Irás-tudókat vélek vetekedvén. * És mingyárt az egész nép látván Jésust, el-álmélkodék, és meg-félemlének, és eleibe futván, köszönték őtet. * És kérdé őket: Mit vetekedtek maga-

Marc. 8. 9.

magatok-kőzőtt. * És felelvén egy a' seregből, monda: Mester, hozzád hoztam a' fiamat kiben néma lélek vagyon: * ki valahol őtet meg-ragadgya, le-chapja őtet, és tajtékozik, és a'fogait chikorgattya, és el-szárad: és mondám a' tanítványidnak hogy ki-űznék azt, és nem chelekedhették. * Ki felelvén nékik, monda: Oh hitlen nemzetség, meddig lészek nálatok? meddig szenvedlek titeket? hozzátok hozzám őtet. * És el-hozák őtet. És midőn látta vólna őtet, a' lélek mingyárt meg-háborítá őtet: és a'földré vettetvén, fetreng vala tajtékozván. * És kérdé az attyát: Menyi ideje vagyon hogy ez esett rajta? Amaz pedig monda: Gyermekségétől-fogva: * és őtet gyakorta a'tűzbe, és a'vizekbe vetette, hogy el-vesztené őtet. de ha mit tehetsz, segélly bennűnket, kőnyőrűlvén rajtunk. * Jésus pedig monda néki: Ha hihetsz, mindenek lehetségesek a' hívőnek * És azonnal fel-kiáltván a'gyermek attya, kőny-húllatásokkal monda: Hiszek, Uram: segéllyed az én hitlenségemet. * És midőn látná Jésus az egybe-futo sereget, meg-fenyegeté a'fertelmes lelket, mondván néki: Siket és néma lélek, én parancholom néked, menny-ki belőle: és többé beléje ne menny. * És fel-kiáltván, és igen szaggatván őtet, ki-méne belőle; és lőn mint a'hólt, úgy hogy sokan mondanák: Hogy meg-hólt. * Jésus pedig a'kezét fogván, fel-emelé őtet, és fel-kele. * És mikor bé-ment vólna a'házba, a'tanítványi kérdék őtet titkon: Miért nem űzhettük mi ki azt? * És monda nékik: Ez a'nem, semmivel ki nem mehet, hanem chak imádsággal, és bőjtel. * "És onnat el-indúlván, által-mennek vala Galilæán: és nem akará hogy valaki tudná. * † Tanítya vala pedig a'tanítványit, és monda nékik: Hogy az ember Fia az emberek kezeibe adatik, és meg-ölik őtet; és meg-ölettetvén, harmad nap fel-támad. * Ők pedig nem értik vala az igét, és félnek vala őtet megkérdeni. * És jutának Kafarnaumba. Kik mikor ott-honn vólnának, kérdé őket: Mit beszélgettek vala az úton? * Ők pedig halgatnak vala, mivelhogy az úton egy-mással vetekedtek vala, "ki vólna közzülök nagyobb? * És le-ülvén hívá a'tizen-kettőt, és monda nékik: Ha ki első akar lenni, mindeneknél utólsóbb lészen, és mindenek szolgája. * És vévén egy gyermeket, közikbe-állatá: kit midőn meg-ölelt vólna, monda nékik: * Valaki eggyet ez illyen gyermekek-közzül bé-fogad az én nevemben, engem fogad-bé: és valaki engem bé-fogad, nem engem fogad-bé, hanem azt, a' ki engem küldött. * "Felele néki János, mondván: Mester, láttunk eggyet a'te nevedben őrdőgőt űzni, a' ki nem követ minket, és meg-tiltottuk őtet. * Jésus pedig monda: Ne tiltsátok-meg őtet. "mert senki ninch a' ki chodát cheleked-gyék az én nevemben, és hamar gonoszúl szólhasson felőlem. * mert a' ki ninch ellenetek, érettetek vagyon. * "Mert valaki néktek italt ád egy pohár vizet az én nevemben, hogy a'Kristusé vattok; bizony mondom néktek, el nem veszti jutalmát. * "És valaki meg-botránkoztat eggyet ez én-bennem-hívő kisdedek-közzül: jobb vólna néki ha egy malom-kő köttetnék a'nyaka-körűl, és a'tengerbe vettetnék. * És ha meg-botránkoztat téged a'kezed, vágd-el azt: jobb néked chonkán az életre bémenned, hogy-sem két kezed lévén a'gehennába menned, a'meg-ólthatatlan tűzbe: * a'hol az ő férgek meg nem hal, és a'tűzők meg nem óltatik. * És ha a'lábad meg-botránkoztat téged, vágd-el azt: jobb néked sántán az őrők életre bé-menned, hogy-sem két lábad lévén a'gehenna meg-ólthatatlan tűzébe vettetned: * "a' hol az ő férgek meg nem hal, és a' tűzők meg nem óltatik. * Hogy-ha a'szemed meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt: jobb néked egy szemmel az Isten országába bé-menned, hogy-sem két szemed lévén a' gehenna tűzébe vettetned: * a' hol az ő férgek meg nem hal, és a' tűzők meg nem óltatik. * "Mert minden tűzzel sózatik-meg, és minden áldozat sóval sózatik-meg. * † Jó a' só: hogy-ha a' só ízetlen lészen; mivel adtok ízt annak? Légyen só bennetek, és békeség légyen közöttetek.

Luc. 9. v. 38.
"Matt. 17. d. 22. † Luc. 9. c. 21.
"Matt. 18. a. 1. Luc. 9. f. 46.
"Luc. 9. f. 46.
"1. Cor. 12. a. 3.
"Matt. 10. d. 42.
"Matt. 18. a. 6. Luc. 17. a. 2.
Matt. 5. d. 30. & 19. a. 6. Luc. 17. a. 2.
"Isa. 66. g. 24.
"Lev. 2. d. 13. † Matt. 5. b. 13. Luc. 14. g. 34.

X. Rész.

Matth. 19.a.1. ES onnét fel-kelvén Judæának határiba jöve a' Jordánon-túl: A
és ismég hozzája-gyűlének a' seregek: és, a'mint szokta vala, ismég tanittya vala őket. *És oda- 2 22
járúlván a' Farisæusok, kérdék őtet: Ha szabad-e a'férfiúnak feleségét el-bochátani; kísértvén őtet. * Ő pedig 3
felelvén, monda nékik: Mit parancholt néktek Moyses? * Kik mon- 4 24
"Dent. 24. a. 1. dának: " Moyses meg-engedte a' válás-levelet írni, és el-bochátani. * Kiknek felelvén Jésus, monda: A' 5
tí szívetek keménységéért írta néktek e'parancholatot. * a'teremtett ál- 6 25
" Gen. 1. d. 27. Gen. 2. d. 24. latnak kezdetitől-fogva pedig, "férfiúvá és aszszony'állattá teremtette D
Matth. 19. a. 4. 1. Cor. 6. d. 16. Epheſ. 5. g. 31. őket az Isten. * Ezért el-hadgya ember attyát és annyát, és feleségéhez 7 26
ragaszkodik: * és ketten egy testben 8 27
léznek. Az-okáért, már nem kettő, hanem egy test. * A' mit azért az 9
Isten egybe szerzett, az ember el ne válaszsza. * És a'házban a'tanítványi 10 28
1. Cor. 7. b. 10. ismég ugyan azonról kérdék őtet. *Es 11
monda nékik: Valaki el-bocháttya B 29
feleségét, és mást vészen, házasságtörésbe esik ellene. * És ha az asz- 12
szony'állat el-hadgya a' férjét, és máshoz mégyen, paráználkodik. *És 13
kisdedeket hoznak vala ő-hozzája hogy illetné őket. A' tanítványok 30
pedig fenyegetik vala az oda-vívőket. * Kiket mikor látna Jésus, ne- 14
hezen vévé, és monda nékik: Hadgyátok hozzám jőni a' kisdedeket, és meg ne tiltsátok őket: mert illyeneké az Isten országa. * Bizony 31 15
mondom néktek: Valaki nem vészi az Isten országát mint a' kisded, 32
bé nem mégyen abba. * És meg- 16
ölelvén őket, és kezeit reájok-tévén, E
meg-áldá őket. * És mikor ki-ment 17
vólna az útra, eleibe-futván egy,
" Matt. 19. d. 16. Luc. 18. d. 18. térd-hajtva kérdi vala ötet: " Jó Mester, mit chelekedgyem hogy az 33
örök életet el-vegyem? * Jésus pe- 18
dig monda néki: Mit mondasz en- C
gem jónak? Senki nem jó, hanem az
" Exod. 20. c. 13. egy Isten. * " A' parancholatokat 19
tudod: Ne paráználkodgyál, Ne
ölly, Ne orozz, Hamis tanúságot ne
mongy, Chalárdságot ne chelekedgyél, Atyádat és anyádat tisztellyed. * Ama'pedig felelvén, monda 20 35
néki: Mester, mind meg-tartottam

21 ezeket ifiuságomtól-fogva. * Jésus pedig reá tekíntvén, szereté őtet, és monda néki: Egy heával vagy: menny-el, valamid vagyon add-el, és add a' szegényeknek, és kinched lészen menyben: és jöj-el, kövess engem. *Ki meg-szomorodván ez igén, el-méne bánkodva: mert sok jószága vala. * És minden-felé el-tekíntvén Jésus, monda a' tanítványinak: Melly nehezen mennek Isten országába a' kiknek pénzek vagyon! * A'tanítványok pedig álmélkodnak vala az ő igéin. Jésus pedig ismég felelvén monda nékik: Fiatskáim, vaj melly nehéz, a'pénzbe-bízóknak, Isten országába menni! * Künnyebb a'tevének által-menni a' tű-fokán, hogy sem a' gazdagnak az Isten országába menni. * Kik annál inkább chodálkoznak vala, mondván egy-más- 26
nak: 'S kichoda üdvözülhet? * És 27
reájok tekíntvén Jésus, monda: Az embereknél lehetetlen, de nem az Istennél: mert mindenek lehetségesek az Istennél. * " És kezdé néki 28 *" Matt. 19. d. 27. Luc. 18. c. 28.*
mondani Péter: Ímé mí mindeneket
el-hattunk, és téged követtünk. * Felelvén Jésus, monda: Bizony mondom néktek: Senki ninch, a' ki elhatta házát, vagy attyafiait, vagy
nénnyeit, vagy attyát, vagy annyát, vagy fiait, vagy mezeit, én-érettem, és az Evangeliomért, * a' ki százannyit ne vegyen, most ez időben, házakat, és atyafiakat, és nénéket, és anyákat, és fiakat, és mezőket, háboruságokkal; és a'következendő világon az örök életet. * " Sok el- 31 *" Matt. 19. d. 30.*
sők pedig utólsókká lésznek, és az
utólsók elsőkké. * Útban valának pedig fel-menvén Jerusalembe: és elöttök mégyen vala Jésus, és álmélkodnak vala: és utánna menvén félnek vala. " És melléje vévén ismég a' 32 *" Luc. 18. f. 31.*
tizen-kettőt, kezdé nékik mondani a' mik ő-reá következendők vólnának.
* Mert ímé fel-megyünk Jerusalembe, és az ember Fia el-árúltatik a'papi-fejedelmeknek, és az Irás-túdóknak, és a'véneknek, és halálra kárhoztattyák őtet, és kézbe adgyák őtet a'pogányoknak: * és meg-chúfollyák őtet, és meg-pökdösik őtet, és meg-ostorozzák őtet, és megölik őtet: és harmad-napra fel-támad. * " És hozzája járúlának Ja- 35 *" Matt. 20. c. 20.*
kab és János a'Zebedæus fiai, mond-

ván: Mester, akarjuk, hogy valamit kérünk, meg-chelekedd nékünk. *Ő pedig monda nékik: Mit akartok hogy chelekedgyem néktek? *És mondának: Add nékünk, hogy egyikünk a'te jobbodra, másikunk a'te balodra, üllyünk a'te dichőségedben. *Jésus pedig monda nékik: Nem tudgyátok mit kértek: meg-ihattyátok-e a' pohárt, mellyet én meg-iszom: a'vagy a' kereszтséggel, mellyel én meg-kereszтelkedem, meg-kereszтelkedhettek-e? *Azok pedig mődának néki: Meg-lehet. Jésus pedig móda néki: A'pohárt ugyan, mellyet én meg-iszom, meg-iszтzátok; és a'kereszтséggel, mellyel én meg-kereszтelkedem, meg-kereszтelkedtek: *az én jobbomra ülni pedig vagy balomra, nem enyim hogy néktek adgyam, hanē a' kiknek készíttetett. *És halván a'tize, boszszonkodni kezdének Jakabra, és Jánosra. * Jésus pedig szóllítván őket, monda nékik: "Tudgyátok hogy azok, kik fejedelemséget láttatnak viselni a'nemzetségeken, uralkodnak azokon: és az ő fejedelmeknek hatalmok vagyon rajtok. * Nem úgy vagyon pedig tí-köztetek, hanem valaki nagyobb akar lenni, inastok lészen: * és valaki tí-közzületek első akar lenni, mindeneknek szolgája lészen. *Mert az ember Fia-is, nem jött hogy néki szolgállyanak, hanem hogy szolgállyon, és a'lelkét váltságúl adgya sokakért. * "És Jerikóba jövének, és ő ki-menvén Jerikóból, és az ő tanítványi, és nagy sokaság, Timæusnak fia a'vak Bartimæus, az út-félen ül vala kóldúlván. * Ki mikor hallotta vólna hogy a'Názareti Jésus légyen, kezde kiáltani, és mondani: Jésus Dávidnak fia, könyörülly rajtam. * És sokan fenyegetik vala őtet, hogy halgatna. Ő pedig sokkal inkább kiált vala: Dávidnak fia könyörülly rajtam. *És meg-álván Jésus, parancholá hogy elő-hínák őtet. És hívák a' vakot, mondván néki: Jó szívvel légy: kelly-fel, hí téged. * Ki el-vetvén ruháját, felugordván hozzája méne. *És felelvén Jésus, monda néki: Mit akarsz hogy chelekedgyem néked? A' vak pedig monda néki: Rabbóni, hogy lássak. * Jésus pedig monda néki: Menny-el, a' te hited meg-gyógí-

"Luc. 21. c. 25.

"Matt. 20. d. 29. Luc. 18. f. 35.

tott téged. És mingyárt láta, és követé őtet az úton.

XI. Rész.

ÉS mikor Jerusalemhez közelgetnének és Betaniához az olaj-fák hegyére, el-küldé kettőt a' tanítványi-közzül, * és monda nékik: Mennyetek a' kastélyba, melly ellenetekben vagyon, és mingyárt oda-bé menvén, találtok egy meg-kötött vemhet, mellyen senki még az emberek-közzül nem ült: ólgyátok-meg azt, és hozzátok-el. * És ha ki néktek mongya: Mit miveltek? mongyátok, hogy az Úrnak szükséges: és azt mingyárt ide eresztí. * És elmenvén meg-találák a' meg-kötött vemhet ott-kiń az ajtó-előtt a'kettős úton: és el-óldák azt. * És némellyek az ott-állók-közzül mondának nékik: Mit miveltek el-óldván a' vemhet? * Kik szóllának nékik a' mint parancholta vala nékik Jésus, és el-eresztek nékik. * "És vívék a'vemhet Jésushoz: és reá tévék az ő ruhájokat, és reá üle. *Sokan pedig az ő ruhájokat el-teríték az úton: némellyek pedig ágakat vágnak vala a'fákról, és az útra híntik vala. * És a'kik elől-mennek vala, és a'kik követik vala, kiáltnak vala, mondván: Hosanna: * "Áldott, a'ki az Úr nevében jő: Áldott a' mi atyánknak Dávidnak el-jött országa: Hosanna a'magasságokban. * † És bé-méne Jerusalemben a'templomba: és környűl el-nézvén mindeneket, mikor már estveli óra vólna, ki-méne Betaniába a' tizen-kettővel. * És másod nap, mikor ki-mennének Betaniából, meg-éhezék. * "És midőn látott vólna távúl egy leveles fügefát, el-méne hogy-ha valamit találna azon. és mikor a'hoz jött vólna, semmit egyebet nem találá leveleknél. mert nem vala ideje a' fügéknek. * És felelvén monda annak: Ez-után örökké senki rólad gyümölchőt ne egyék. És hallák a' tanítványi. * És Jerusalembe jövének. És mikor bé-ment vólna a' templomba, kezdé ki-vetni a' templomban-valo árosokat, és vévőket: és a'pénz-váltók asztalit, és a' galamb árosok székeit fel-fordítá. * és nem engedé hogy valaki edént vinne-által a' templomon: * és tanít

Matth. 21. a. 1. Luc. 19. e. 29.

"Joan. 12. b. 14.

"Matt. 21. b. 9. Luc. 19. g. 38. Psal. 117. d. 25.

† Matt. 21. b. 10.

"Matt. 21. b. 19.

vala, mondván nékik: Ninch-e meg-
írva: "Hogy az én házam, imádság
házának hívattatik minden nemzet-
ségektől? Ti pedig azt latrok bar-
langjává tőttétek. * Mellyet halván,
a' papi-fejedelmek, és az Irás-túdók,
keresik vala mi-képpen őtet el-vesz-
tenék: mert félnek vala tőle, mert az
egész sereg chodálkozik vala az ő
tudományán. * És mikor estve lőtt
vólna, ki-mégyen vala a' várasból.
* És midőn reggel által-mennének,
látak a' fűge-fát hogy meg-száradott
gyökereiből. * És meg-emlekezvén
Péter, monda néki: Rabbi, ímé a'
fűge-fa, mellyet meg-átkoztál, meg-
száradott. * És felelvén Jésus, monda
nékik: "Légyen hitetek az Istenben:
* bizony mondom néktek, hogy va-
laki e' hegynek mongya; Emelked-
gyél, és vetteſſél a' tengerbe; és nem
kételkedik a' szívében, hanem hiszi,
hogy meg-légyen valamit mond,
meg-lészen néki. * Az-okáért mon-
dom néktek, mindeneket valamiket
imádkozván kértek, hidgyétek hogy
el-vészitek, és meg-lészen néktek.
* "És mikor állotok az imádkozás-
ra, bochásátok-meg, ha vagyon va-
lamitek valaki-ellen: hogy a' tí Atyá-
tok-is, ki mennyekben vagyon,
meg-bochássa néktek a' tí bűneite-
ket. * Hogy-ha tí meg nem bochát-
tyátok: a' tí Atyátok-is, ki men-
nyekben vagyon, nem bocháttya-
meg a' tí bűneiteket. * "És ismég Je-
rusalembe jövének. És mikor a' tem-
plomban járna, hozzája menének a'
fő-papok, és az Irás-túdók, és a' vé-
nek; * és mondának néki: Micho-
da hatalommal chelekeszed ezeket?
és ki adta néked e' hatalmat hogy
ezeket chelekedgyed? * Jésus pedig
felelvén, monda nékik: Én-is egy
igét kérdek tőletek, és felellyetek-
meg nékem: és meg-mondom nék-
tek michoda hatalommal chelekes-
zem ezeket. * A' János kereszttsége,
menyből vala-e, vagy az emberek-
től? Felellyetek-meg nékem. * A-
zok pedig gondolyák vala magok-
ban, mondván: Ha azt mongyuk,
Menyből; azt mongya, Miért nem
hittetek tahát néki? * Ha azt mon-
gyuk, Az emberektől; félünk a' nép-
től. mert minnyájan úgy tartyák
vala Jánost, hogy bizonnyal Profé-
ta vólna. * És felelvén mondának

Jésusnak: Nem tudgyuk. És felel-
vén Jésus, monda nékik: Én sem
mondom-meg néktek, michoda ha-
talommal chelekeszem ezeket.

XII. Rész.

ÉS kezde nékik példa-beszé-
dekben szóllani: Szőlőt plan-
tála egy ember, és sövénnyel
bé-kerité, és vermet ása, és tor-
nyot épite, és bérbe adá azt a' mive-
seknek, és meszsze méne. * És el-küldé
a' míveſekhez idejekor a' szolgáját,
hogy a' míveſektől bé-venne a' szőlő
gyümölchében. * Kik meg-fogván
őtet, meg-verék, és üresſen bocsá-
ták. * És ismég más szolgát küldé
hozzájok: és annak a' fejét meg-le-
besíték, és gyalázatokkal illeték. * És
ismég mást küldé, és azt meg-ölék:
és többeket-is, némellyeket meg-
vervén, némellyeket pedig meg-öl-
vén. * Még azért egy szerelmes fia
lévén; azt-is hozzájok küldé utól-
szor, mondván: Hogy meg-böchül-
lik a' fiamat. * A' míveſek pedig mon-
dának egy-más-között: Ez az örö-
kös: jertek, öllyük-meg őtet: és
miénk lészen az örökség. * És meg-
fogván őtet, meg-ölék; és a' szőlőn-
kivül veték. * Mit chelekeszik azért
a' szőlő ura? El-jő, és el-veszti a' mi-
veſeket: és a' szőlőt másoknak ad-
gya. * Ezt az irást sem olvastátok-e;
" A' melly követ az épitők meg-vet-
tettek, az lőtt szeglet-fejévé: * Az
Úrtól lőtt ez, és chodálatos a' mi
szemeink-előtt? * És keresik vala
őtet meg-fogni: és félék a' sereget.
mert meg-érték hogy reájok mon-
dotta e' példa-beszédet. És el-hagy-
ván őtet, el-menének. * † És küldé-
nek ő-hozzája némellyeket a' Fari-
sæusok és a' Herodiánusok-közzül,
hogy őtet a' beszédben meg-fogják.
* Kik el-menvén, mondának néki:
Mester, tudgyuk hogy igaz-mondó
vagy, és nem gondolsz senkivel:
mert nem nézsz az emberek szemé-
lyére, hanem igasságban tanitod az
Isten útát. szabad-e adót adni a'
Chászárnak, a' vagy ne adgyunk-e?
* Ki tudván az ő ravasságokat, mon-
da nékik: Mit kisértetek engem?
hozzatok nékem egy pénzt, hogy
lássam. * Azok pedig hozának néki.
És monda nékik: Kié ez a' kép, és a'
felyül-valo irás? Mondának néki:

Márc. 11. 12. A' Chá-

A' Cháſzáré. *Felelvén pedig Jéſus, monda nékik: "Adgyátok-meg tahát a'mi a'Cháſzáré, a'Cháſzárnak; és a'mi az Iſtené, az Iſtennek. És chodálkoznak vala rajta. * "És hozzája jövének a' Sadducæuſok, kik azt mongyák, hogy ninch fel-támadás: és kérdik vala őtet, mondván: *Meſter, Moyſes nékünk meg-írta, "hogy ha valakinek attyafia meghal, és feleſége marad, és fiakat nem hágy, az attyafia vegye-el annak feleſégét, és támaſzſzon magot az attyafiának. *Valának azért hét atyafiak: és az első feleſéget vőn, és meg-hala, nem hagyván magot. *És a'máſodik vévé-el azt, és meg-hala: és ez ſem hagya magot. És a'harmádik haſonló-képpen. * És vévék azt haſonló-képpen heten: és nem hagyának magot. Mind ezek-után utólſzor meg-hala az aſzſzony-is. * A' fel-támadásban azért, midőn fel-támadnak, ki feleſége léſzen ezekközzűl? mert hétnek vólt feleſége. *És felelvén Jéſus, mőda nékik: Nem ezért tévelygetek-e, nem tudván az Iráſt, ſem az Iſten erejét? * Mert mikor halottaiból fel-támadnak, ſem feleſéget nem véſznek, ſem férhez nem mennek, hanem mint az angyalok léſznek mennyekben. * A' halottak-felől pedig hogy fel-támadnak, nem olvaſtátok-e a'Moyſes könyvében, a'chipke-bokor-főlőtt mi-képpen mondotta légyen néki az Iſten, mondván: "Én vagyok Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſtene, és Jákobnak Iſtene? * Az Iſten nem a' meg-hóltaknak, hanem az élőknek Iſtene. Tí azért igen tévelyegtek. *†És oda járúla egy az Irástúdók-közzűl, ki hallotta vala őket vetekedni; és látván hogy jól felelt amazoknak, kérdé őtet, mellyik vólna minden parancholatok-közzűl az első. * Jéſus pedig felele néki: Hogy minden parancholatok-közőtt legelső ez: "Hallyad Iſraël, a'te Urad Iſtened, egy Iſten: *és ſzereſſed a'te Uradat Iſtenedet tellyes ſzívedből, és tellyes lelkedből, és tellyes elmédből, és tellyes erődből. Ez az első parancholat. *"A'máſodik pedig haſonló e'hez: Szereſſed felebarátodat, mint tennen-magadat. Más nagyobb parancholat ezeken-kívűl ninchen. * És monda néki az Irástúdó: Jól vagyon Meſter, igazán mondád, hogy egy az Iſten, és ninch más ő-kivűle. * És hogy ſzeretteſſék tellyes ſzívből, és tellyes értelemből, és tellyes lélekből, és tellyes erőből: és felebaráttyát mint önnön-magát ſzeretni, nagyobb minden éppen-égő és egyéb áldozatoknál. * Jéſus pedig látván hogy bölchen felelt vólna, monda néki: Nem meſzſze vagy az Iſten orſzágától. És ſenki már nem méri vala őtet kérdeni. * És felelvén Jéſus, monda, tanítván a' templomban: Mi-képpen mongyák az Irás-túdók a' Kriſtuſt Dávid fiának lenni? * Mert ő-maga Dávid mongya a' Szent Lélek-által: "Monda az Úr az énUramnak, űly az én jobbomra, míg az ellenſégidet ſámollyá téſzem a'te lábaidnak. * Ő-maga azért Dávid, mongya őtet Urának, és honnét ő fia? És a' ſok ſereg örömeſt halgatá őtet. * És monda nékik az ő tanításában: "Ójátok magatokat az Irás-túdóktól, kik hoſzſzú köntősben akarnak járni, és köſzönteni a'piaczon, * és az első ſzékeken űlni a' ſynagógákban, és első űléſeket a' vachorákon: * kik meg-emésztik az özvegyek házait, hoſzſzu imádſágnak ſzíne-alatt: ezek hoſzſzabb ítéletet véſznek. *"És űlvén Jéſus a' kinches láda-ellenében, nézi vala mi-képpen hányogatná a' ſereg a' pénzt a' kinches ládába, és ſok gazdagok ſokat hányogatnak vala. * Mikor pedig eljőtt vólna egy ſzégeny özvegy, vete két kis fillyért, melly egy negyed réſz; * és egybe híván a'tanítványit, monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy e'ſzegény özvegy, mindeneknél többet vetett, a'kik a' kinches-ládába vetettek. *Mert minnyájan abból vetettek, a' mivel bővelkődtek: ez pedig az ő ſzükölködéſéből, mind a'mi vólt belé vetette minden éléſét.

XIII. Rész.

ÉS midőn ki-menne a' templomból, monda néki egy a' tanítványi-közzűl: Meſter, nézd minémű kövek, és minémű épületek! *És felelvén Jéſus, monda néki: Látod-e mind e' nagy épüléſeket? Nem hagyattatik kő a' kövön, melly el ne rontaſſék

"Rom. 13. b. 7.
"Matt. 22. c. 23. Luc. 20. d. 27.
"Deut. 27. b. 5.
"Exod. 3. b. 6. Matth. 22. d. 32. †Matt. 22. d. 34.
"Deut. 6. a. 4.
"Lev. 19. d. 18. Matth. 22. d. 39.
Rom. c. 9. Gal. 5. c. 14. Iac. 2. b. 8.
"Matt. 22. d. 42. Luc. 20. g. 41. Pſ. 109. a. 1.
†Matt. 23. a. 5. Luc. 11. f. 43. & 20. g. 46.
Luc. 21. a. 1.
Matth. 24. a. 1. Luc. 19. g. 44. & 21. b. 5.

*És mikor az Olaj-fák hegyén ülne a'templom-ellenében, külön kérdék ötet Péter, és Jakab, és János, és András: * Mond-meg nékünk, mikor léſznek ezek? és michoda jele léſzen, mikor mind ezek bé kezdenek tellyeſedni? *És felelvén Jéſus, kezdé mondani nékik: "Meg-láſsátok hogy valaki títeket el ne tévelyíttſen. * mert ſokan jőnek az én nevemben, mondván; hogy én vagyok: és ſokakat el-tévelyítnek. *Mikor pedig hallyátok a' hadakat, és a'hadak vélekedéſit, ne féllyetek: mert ſzükſég ezeknek meg-lenni: de még ninch vége. * Mert egy nemzet más nemzetre támad, és orſzág orſzágra, és föld indúláſok léſznek helyesleg, és éhſég. Ezek kezdeti a'fájdalmaknak. * Vígyázzatok pedig magatokra: Mert el-árúlnak títeket a' gyülekőzetekben, és a'ſynagógákban megverettettek, és a' tiſzt-tartók és királyok-előtt állotok én-érettem, bizonſágúl ő-nékik. *És minden nemzetſég-kőzőtt előſzőr ſzükſég predikáltatni az Evangéliomnak. *"És mikor viſznek títeket kézbe adván, eléve meg ne gondollyátok mit ſzóllyatok: hanem a' mi abban az órában néktek adatik, azt ſzóllyátok. mert nem tí vattok a' ſzóllók, hanem a' Szent Lélek. *El-árúllya pedig az atyafi az ő attyafiát halálra, és az attya a'fiát; és a'fiak az ő ſzüléjek-ellen támadnak, és halállal illetik őket. *És mindeneknek gyülőlſégében léſztek az én nevemért. A'ki pedig végig tűr, az üdvőzül. * "Mikor pedig láttyátok a' puſztaſágnak útálatoſságát, állani a'hol nem kellene; a' ki olvaſſa, értſe: akkor a' kik Judæában vannak, fuſſanak a' hegyekre: * és a' ki a'hejazaton, alá ne jőjön a'házba, ſe bé ne mennyen hogy valamit el-vigyen az ő házából: *és a' ki a' mezőn léſzen, hátra ne térjen ruháját el-vinni. * Jaj pedig a' nehézkeſeknek és a' ſzoptatóknak azókban a'napokban. *Imádkozzatok pedig, hogy télben ne légyenek. * Mert azok a' napok olly háboruſágok léſznek, minémők nem vóltak a' teremtett állatnak kezdetitől-fogva, mellyet az Iſten teremtett, mind eddiglen, nem-is léſznek. * És ha meg nem rövidítette vólna az Úr a'napokat, egy teſt ſem üdvőzült vólna: de a'válaſztottakért, kiket válaſztott, meg-rövidítette a'napokat. * "És akkor ha ki néktek azt mongya: Ímé itt a' Kriſtus, ímé amott; ne hidgyétek. *Mert támadnak hamis-kriſtuſok, és hamis-próféták, és jeleket és chodákat adnak, még a'válaſztottaknak-is, ha lehetne, el-tévelyítéſekre. *Tí azért láſsátok: ímé eléve meg-mődottam néktek mindeneket. * "De azokon a'napokon e'háboruſág-után, a'nap megſetétűl, és a'hóld nem adgya az ő fényét: * és az égnek chillagi le-eſnek, és az erők, mellyek az egekben vannak, meg-indúlnak. * és akkor láttyák az ember Fiát el-jőni a'felyhőkben ſok erővel, és dichőſséggel. * "És akkor el-küldi az ő angyalit, és egybe-gyűjti az ő válaſztottit a' négy ſzél-felől, a' föld határától-fogva az ég határáig. *A' füge-fáról pedig tanúllyatok példát. Midőn már az ága gyenge, és a' levelei ki-nőttek, meg-iſméritek hogy kőzel vagyon a' nyár: * úgy tí-is midőn ezeket láttyátok lenni, tudgyátok hogy kőzel vagyon az ajtók-előtt. *Bizony mondom néktek, hogy el nem múlik e' nemzetſég, míg nem mind meg-légyenek ezek. * Az ég és a' föld el-múlnak, az én igéim pedig el nem múlnak. *Arról pedig a'napról vagy oráról, ſenki nem túd, ſem az angyalok menyben, ſem a' Fiú, hanem chak az Atya. * "Láſsátok, vígyázzatok, és imádkozzatok: mert nem tudgyátok mikor légyen az idő. *Mint az ember, a'ki meſzſze menvén el-hagyá a' maga házát, és hatalmat ada a' ſzolgainak minden dologra, és az ajtón-állónak meg-parancholá hogy vígyázzon. * Vígyázzatok azért (mert nem tudgyátok mikor jő-el a' háznak ura: eſtve-e, vagy éj-félkor, vagy kakas-ſzókor, vagy reggel) * hogy midőn el-jővend hirtelen, ne találljon títeket aluva. *A' mit pedig néktek mondok, mindnyájoknak mondom: Vígyázzatok.

XIV. Réſz.

HÚſvét vala pedig, és a' Kováſztalanok innepe két napután: és kereſik vala a' főpapok, és az Irás-túdók, mi módon fogják-meg őtet álnokſággal, és meg-ölnék. * Mondának pedig:

dig: Ne az innep napon, mert ne-talám támadás lenne a'nép-kőzőtt. * "
"Matt. 26. a. 6. Joan. 12. a. 1. És mikor Betaniában vólna a'poklos Simon házában, és le-telepedett vólna; jőve egy aſzſzony'állat, drága ſpikanard kenetű alabaſtroma lévén, és el-tőrvén az alabaſtromot, ki-önté a'fejére. * Némellyek pedig nehezen vévék önnön-magokban, és mondának: Mire lőn e' kenetnek veſztegetéſe? * Mert e' kenetet eladhatták vólna tőbbön három-ſzáz pénznél, és a'ſzegényeknek adhattak vólna. És agyarkodnak vala ő-reája: * Jéſus pedig monda: Hadgyatok béket néki, miért vattok bántáſára? Jó chelekedetet chelekedett velem: * mert mindenkor vannak ſzegények veletek; és mikor akarjátok, jól tehettek vélek: én pedig nem mindenkor vagyok veletek. * A' mie vólt ennek, meg-chelekedte: eléve meg-kente az én teſtemet a'temetéſre. * Bizony mondom néktek: Valahol ez az Evangeliom predikáltatik az egéſz vilagon, az-is meghirdettetik, a' mit ez chelekedett, az ő emlekezetire. /* "
"Matt. 26. b. 14. És Judás Iſkariótes egy a' tizen-kettő-kőzzűl el-méne a'fő-papokhoz, hogy őtet el-árúlná nékik. * Kik halván örűlének: és meg-igérék hogy pénzt adnának néki. És módot keres vala benne, mint árúlná-el őtet alkolmatoſſan. * "
"Matt. 26. b. 16. Luc. 22. a. 6. És a' Kováſztalanok innepének első napján, mikor a' Húſvétet áldozzák vala, mondának néki a' tanítvanyok: Hová akarod hogy menjünk, és el-kéſzítſſük néked hogy meg-egyed a' Húſvétet? * És el-küldé kettőt a' tanítványi-kőzzűl, és monda nékik: Mennyetek a' városba; és előtőkbe jő egy ember egy palaſzk vizet vívén, kőveſſétek őtet: * és valahová bé-mégyen, mongyátok a' ház urának, hogy a' Meſter azt mongya: Hol vagyon a' vachorálo helyem, a' hol a' Húſvétet az én tanítványimmal meg-egyem? * És ő mutat néktek egy nagy elkéſzíttetett vachorálo helyt: és ott kéſzíttſetek nékünk. * És el-menének a' tanítványi, és a' városba jutának: és úgy találák, a' mint mondotta vala nékik, és el-kéſzíték a' Húſvétet. * "
"Matt. 26. b. 20. Luc. 22. b. 14. Joan. 13. c. 21. Eſtve lévén pedig, el-jőve a' tizen-kettővel. * Es miőn ők le-telepedtek vólna, és énnének, monda Jéſus: Bizony mondom néktek, hogy egy kőzzűletek el-árúl engem, a' ki velem éſzik. * Azok pedig kezdének ſzomorkodni, és mondani eggyenként: Vallyon én-e? * Ki mőda nékik: Egy a' tizen-kettő-kőzzűl, a' ki velem a' kezét a' tálba mártya. * És az ember Fia el-mégyen ugyan, "
"pſal. 40. c. 10. Act. 1. c. 10. a' mint meg-írattatott felőle: de jaj annak az embernek, a' ki-által az ember Fia el-árúltatik. jobb lőtt vólna néki, ha nem ſzűletett vólna az az ember. * † És midőn ők ennének, vévé Jéſus a' kenyeret: és meg-áldván meg-ſzegé, és nékik adá, és monda: Vegyétek, ez az én teſtem. * És vévén a' pohárt, hálákat adván, nékik adá: és ivának abból minnyájan. * És monda nékik: Ez az én vérem az új teſtamentomé, melly ſokakért ki-ontatik. * Bizony mondom néktek, hogy már nem iſzom e' ſzőlő terméſéből ama' napig, midőn amaz újat iſzom az Iſten orſzágában. * És dícséretet mondván kimenének az Olaj-fák hegyére * És monda nékik Jéſus: "
"Joan. 16. g. 42. † Zach. 13. c. 7. Minnyájan meg-botránkoztok én-bennem ez éjjel. mert írva vagyon: † Meg-verem a' páſztort, és el-oſzolnak a' juhok. * De minek-utánna fel-támadok, előtőket véſzem Galilæában. * Péter pedig monda néki: Ha minnyájan meg-botránkoznak-is benned; de én nem. * És monda néki Jéſus: Bizony mondom néked, hogy te ma ez éjjel, minek-előtte a' kakas kétſzer ſzóll, háromſzor tagadſz-meg engem. * Ő pedig tőbbet-is ſzóll vala: Ha meg kell halnom-is veled eggyűtt, meg nem tagadlak téged. Haſonló-képpen mondának pedig a' tőbbi-is minnyájan. * "
"Matt. 26. d. 36. Luc. 22. d. 40. És jővének a' majorba, melynek Get-ſemani neve. És monda a' tanítványinak: Üllyetek-le itt míg imádkozom. * És melléje vévé Pétert, és Jakakot, és Jánoſt: és kezde félni, és únakozni. * És monda nékik: Szomorú a' lelkem mind halálig: várjatok itt, és vígyázzatok. * És mikor egy keveſſé elébb ment vólna, a' főldre borúla: és imádkozék, hogy ha lehetne, el-múlnék tőle az óra: * és monda: Abba atyám, mindenek lehetſégeſek néked, vedd-el tőlem e' pohárt, de nem a' mit én akarok, hanem a' mit te. * És el-jőve, és aluva találá ő et.

Es monda Péternek: Simon, alusſzol-e, ? nem vígyázhattál-e egy óráig? *Vígyázzatok, és imádkozzatok, hogy kíſértetbe ne eſſetek. A' lélek kéſz ugyan, de a' teſt erőtlen. * És iſmég el-menvén imádkozék, azon beſzédet mondván. * És meg-térvén, iſmég aluva találá őket (mert meg-nehezedve valának az ő ſzemők) és nem tudgyák vala mit felelnének néki. * És el-jővén harmadſzor, és monda nékik: Aludgyatok már, és nyugodgyatok. Elég: el-jött az óra: ímé az ember Fia a' bűnősők kezébe adatik. * Kellyetek-fel, mennyünk-el. ímé a' ki engem el-árúl, közel vagyon. *És még midőn ő ſzóllana, el-jőve Júdas Iſkariótes egy a' tizen-kettő-közzűl, és "ő-véle ſok ſereg, kardokkal és fákkal, a' fő-papoktól, és Iráſ-túdóktól, és a' vénektől. *Jelt adott vala pedig az árúlo nékik, mondván: Valakit megchókolok, ő az, fogjátok őtet, és vigyétek óva. *És mikor el-jött vólna, mingyárt hozzája járúlván, monda: Üdvőz-légy Rabbi: és meg-chókolá őtet. * Azok pedig reája veték kezeket, és meg-fogák őtet. * Egy pedig a' környűl-állók-közzűl kardot vonyván, chapá a' fő-pap ſzolgáját: és el-vágá annak fülét. * És felelvén Jéſus, monda nékik: Úgy mint latorra jöttetek-e ki kardokkal és fákkal engem meg-fogni? *minden nap nálatok valék a' templomban tanítván, és meg nem fogtatok engem. De hogy bé-tellyeſedgyenek az Iráſok. * "Akkor a' tanítványi elhagyván őtet, mind el-futának. *Követi vala pedig őtet egy ifiatska, kinek mezítelenſége gyólchal vala béfődőzve: és meg-fogák őtet. * Az pedig el-vetvén a' gyólchot, mezítelen futa-el tőlők. * " És a' fő-pap-hoz vívék Jéſuſt: és egybe gyűlének mind a' papok, és az Iráſ-túdók, és a' vének. *Péter pedig távúl követé őtet ſzinte a' fő-pap pitvarába; és ől vala a' ſzolgákkal a' tűznél, és melegíti vala magát. * " A' fő-papok pedig, és az egéſz gyűlekőzet, Jéſus-éllen bizonyſágot kereſnek vala, hogy őtet halálra adnák, és nem találnak vala. *Mert ſokan hamis bizonyſágot mondnak vala ellene: és nem valának illendő bizonyſágok. *És némellyek fel-kelvén, hamiſſan bizonyítnak vala ellene, mondván: * Mert mí hallottuk őtet mondani: †Én el-bontom e' kézzel chináltatott templomot, és harmad napig máſt nem kézzel chináltattat építek. *És nem vala illendő az ő bizonyſágok. * És fel-kelvén közöttök a' fő-pap, kérdé Jéſuſt, mondván: Nem felelſz-e azokra ſemmit, a' mellyek ezektől ellened mondatnak? *Ő pedig halgat vala, és ſemmit nem felele. Iſmég kérdé őtet a' fő-pap, és monda néki: Te vagy-e a' Kriſtus az áldott Iſtennek Fia? * Jéſus pedig monda néki: Én vagyok: " és látni fogjátok az ember Fiát űlni az Iſten erejének jobján, és el-jőni az égnek felyhőiben. * A' fő-pap pedig megſzaggatván ruháit, monda: Mit kívánunk még-is tanúkat? * Hallottátok a' káromláſt: mit alítotok? Kik minnyájan halálra méltónak ítélék lenni őtet. *És kezdék némellyek őtet pőkdőſni, és az ő orczáját béfődni, és nyakon chapdoſni őtet, és mondani néki: Profétálly: és a' ſzolgák arczúl chapdoſák vala őtet. * " És midőn Péter a' pitvarban odaalá vólna, el-jőve egy a' fő-pap ſzolgálói-közzűl; * és mikor látta vólna Pétert hogy melegítené magát, reá tekíntvén, monda: Te-is a' Názareti Jéſuſſal valál. *Ő pedig megtagadá, mondván: Se nem tudom, ſe nem értem mit mondaſz. És ki-méne a' pitvar-eleibe, és ſzólla a' kakas. * " Iſmég pedig midőn látta vólna őtet egy ſzolgáló, kezdé mondani a' környűl-állóknak: Hogy ez azok-közzűl-valo. * Ő pedig iſmég megtagadá. " És egy kevés vártatva iſmég a' kik ott állanak vala, mondának Péternek: Bizony azok-közzűl vagy: mert Galilæai-is vagy. *Ő pedig kezde átkozodni, és eskűdni; Hogy nem iſmérem azt az embert, a' kit mondotok. *És azontól ſzólla iſmég a' kakas. " És meg-emlekezék Péter az igéről, mellyet mondott vala néki Jéſus: Minek-előtte a' kakas kétſzer ſzóllyon, háromſzor tagadſz-meg engem. És sírni kezde.

XV. Rész.

ÉS mingyárt reggel tanátſot tartván a' fő-papok, a' vénekkel 's az Irás-túdókkal, és az egéſz gyűlekőzettel, meg-

közöz-

Marc. 14. 15.

kötözvén Jésust, el-vivék, és a' Pilátus kezébe adák. * És kérdé őtet Pilátus: Te vagy-e a' Zsidók Királya? Ő pedig felelvén, monda néki: Te mondod. * "És vádollyák vala őtet a' fő papok sokakban. * Pilátus pedig ismég kérdé őtet, mondván: Nem felelsz-e semmit? nézsze mennyiben vádolnak tégedet. * Jésus pedig semmit többé nem felele, úgy hogy el-chodálkoznék Pilátus. * Az innep-napon pedig el szokott vala nékik eggyet bochátani a' foglyok közzül, valamellyet kértek vólna. * Vala pedig egy, ki Barabbásnak mondatik vala, ki a' támadás indítókkal fogattatott vala meg, ki a' támadásban gyilkosságot chelekedett vala. * És mikor fel-ment vólna a' sereg, kezdé kérni, a' mint mindenkor chelekesznek vala vélek. * Pilátus pedig felele nékik, és monda: Akarjátok-e hogy el-bochássam nékték a' Zsidók Királyát? * mert tudgya vala, hogy irégységből adták vólna kézbe őtet a' fő-papok. * A' papi-fejedelmek pedig fel-indíták a' sereget, hogy inkább Barabbást bochátaná-el nékik. * "Pilátus pedig ismég felelvén, monda nékik: Mit akartok tahát hogy chelekedgyem a' Zsidók Királyának? * † Azok pedig ismég kiáltának: Feszíts-meg őtet. * Pilátus pedig monda nékik: Mert mi gonoszt chelekedett? Azok pedig inkább kiáltnak vala: Feszíts-meg őtet. * Pilátus pedig eleget akarván tenni a' népnek, el-bochátá nékik Barabbást, és az ostorokkal meg-veretett Jésust oda-adá hogy meg-feszíttetnék. * "A' vitézek pedig a' tanáts-háznak pitvarába vívék őtet, és egybe-hívák az egész sereget, * és fel-öltözteték őtet veres bársonyba, és tövisből font koronát tönek fel néki. * És kezdék köszönteni őtet: Üdvöz-légy Zsidóknak Királya. * És náddal verik vala a' fejét: és pökdösik vala őtet, és térdet hajtván imádgyák vala őtet. * És minek-utánna meg-chúfolák őtet, le-vetközteték őtet a' veres bársonyból, és fel-öltözteték a' maga ruháiba: és ki-vivék őtet, hogy meg-feszítenék őtet. * "És kénszerítének egy-némelly azon általmenő Czyrénei Simont, ki a' majorból jő vala, a' Sandor 's a' Rúfus attyát, hogy fel-venné az ő keresztét. * És vivék őtet a' Golgota helyére: melly Agy-koponya helyének magyaráztatik. * És myrrás bort adnak vala néki innya: és el nem vévé. * "És meg-feszítvén őtet, el-osztják az ő ruháit, sorsot vetvén azokra, ki mit venne. * Vala pedig három óra: és meg-feszíték őtet. * És az ő ügyének felyűl-való irása így vala: A' ZSIDÓK KIRÁLYA. * És ő-véle két latrot feszítének-meg: eggyikét jobja-felől, és a' másikát bal keze-felől. * És bétellyesedék az Irás, melly azt mongya: "És a' hamissak-közibe számláltaték. * És az elő-ménők káromlyák vala őtet, hajtogatván a' fejőket, és mondván: "Vah ki elrontod az Istén templomát, és három nap ismég fel-épited: * szabadítsd-meg magadat le-szálván a' kereszttől. * Hasonló-képpen a' fő-papok-is chúfolván, egy-másnak az Irás-túdókkal mondának: Egyebeket meg-szabadított, önnön-magát meg nem szabadíthattya. * Krisztus az Israël királya szállyon-le most a' kereszttől, hogy lássuk, és hidgyunk. És a' kik véle fel-feszítettek vala, szidalmazzák vala őtet. * És hat óra lévén, setétség lőn az egész földön kilencz órakorig. * És kilencz óra-kor fel-kiálta Jésus nagy szóval, mondván: "Eloi, eloi, lamma sabaktani? melly így magyaráztatik: Én Istenem, én Istenem, miért hattál-el engem? * És némellyek a' környűl-állók-közzül halván, mondának: Ímé Illyést hija. * Futamván pedig egy, és megtöltvén egy spongiát eczettel, és a' nádra környűl-tévén, italt ád vala néki, mondván: Hadgyátok-el, lássuk ha el-jő-e Illyés hogy őtet levegye. * Jésus pedig nagy szózatot adván, meg-hala. * És a' templom suporláttya ketté-szakada, a' fölitől-fogva mind az allyáig. * Látván pedig a' Százados, ki ellenében áll vala, hogy így kiáltván hólt vólna meg, monda: Bizony ez ember Isten Fia vala. * "Valának pedig aszszony'állatok-is távúl nézvén: kikközött vala Maria Magdolna, és Maria a' kissebbik Jakabnak és Jósefnek annya, és Salome: * és mikor Gali-

"Matt. 27. b. 12. Luc. 23. a. 6. Ioan. 18. f. 33.

"Matt. 27. c. 22. Luc. 23. b. 14. †Ioan. 18. g. 39. & 19. a. 2.

"Matt. 27. d. 27. Ioan. 19. a. 2.

"Matt. 27. d. 32. Luc. 23. d. 26.

"Matt. 27. d. 33. Luc. 23. e. 33. Ioan. 19. d. 17.

"Isa. 53. d. 12.

"Ioan. 2. d. 19.

"Psal. 21. a. 1. Matth. 27. e. 46.

"Matt. 27. f. 55.

læában vólna, kővetik vala őtet, " *Luc. 8. a. 2.* " és szolgálnak vala néki, és egyebek sokan, kik véle-eggyűtt felmentek vala Jerusalembe. *† *Matth. 27. f. 57.* És mikor már estve lőtt vólna (mivel- *Luc. 23. g. 50.* hogy a' készűlet vala, melly a' szombat-előtt vagyon) *el-jőve Arima- *Ioan. 19. g. 38.* tæai Jósef egy nemes tizedes, ki ő-is várja vala az Isten országát, és bátran bé-méne Pilátushoz, és megkéré a' Jésus testét. * Pilátus pedig chodállya vala ha immár meg-hólt vólna. És híván a' Századost, megkérdé őtet, ha már meg-hólt vólna. *És mikor meg-értette vólna a' Századostól, Jósefnek ajándékozá a' testet. * Jósef pedig gyólchot vásárolván, és le-vévén őtet gyólchba takará, és tévé őtet a' koporsóba, melly kő-ziklából vala ki-vágva, és követ hengeríte a' koporsó ajtajára. * Mária Magdolna pedig, és Mária a' Jósef annya, nézik vala hová tetetnék.

XVI. Rész.

Matth. 28. a. 1. Luc. 24. c. 1. Ioan. 20. a. 1. ÉS mikor el-múlt vólna a' szombat, Mária Magdolna, és Mária a' Jákab annya, és Salóme keneteket vásárlának, hogy el-menvén meg-kennék Jésust. * És igen reggel a' szombat első napján, a' koporsóhoz menének, már a' nap fel-kelve. *És mondnak vala egy-másnak: Kichoda hengeríti-el nékünk a' követ a' koporsó ajtajáról? * És tekintvén láták hogy a' kő el-vólna hengerítve: mert igen nagy vala. * "*Matt. 28. a. 5. Luc. 24. a. 4. Ioan. 20. e. 12.* "És bé-menvén a' koporsóba, látának egy ifiat űlni jobbkéz-felől, fel-öltözve feír hoszszu ruhában, és el-réműlének. * Ki monda nékik: Ne féllyetek: a' megfeszíttetett Názareti Jésust keresitek: fel-támadott, ninch itt, ímé a' hely a' hová tőtték őtet. * De mennyetek-el, mongyátok-meg a' tanítványinak, és Péternek, hogy előttőket vészi Galilæában: ott meg-láttyátok őtet, " a' mint mondotta néktek. * Azok pedig ki-menvén, el-futának a' koporsóból: mert el-fogta vala őket a' rettegés, és a' félelem: és senkinek semmit nem mondának: mert félnek vala. *Fel-támadván pedig reggel, "a' szombat első napján, meg-jelenék először Maria Magdolnának, kiből hét ördögöt űzött vala ki. * Az el-menvén hírré tévé azoknak, a' kik ő-véle vóltak, kik szomorkodnak és sírnak vala. *És azok halván hogy élne, és láttatott vólna tőle, nem hivék. * "*Ezeknek-utánna pedig kettőnek ő-közzűlök, kik járván mennek vala a' faluba, más ábrázatban jelenék-meg: *azok-is el-menvén hírt tőnek a' többinek: és azoknak sem hivének. * Utólszor a' le-telepedett tizen-egynek jelenék-meg: és szemekre hányá az ő hitlenségeket, és szívök kemenységét; hogy azoknak, kik látták őtet hogy fel-támadott vólna, nem hittek. *És monda nékik: El-menvén az egész világra predikállyátok az Evangéliomot minden teremtett-állatnak. * A' ki hiszen, és meg-keresztelkedik, üdvözül: a' ki pedig nem hiszen, elkárhozik. * Azokat pedig, a' kik hisznek, ezek a' jelek követik: " *Acto. 16. d. 18. & 2. a. 4. & 10. g. 46. † Act. 28. a. 5. g.* "Az én nevemben ördögöket űznek-ki; új nyelvekkel szólnak; *† kígyókat vésznek-fel; és ha valami halálost isznak, nem árt nékik: a' betegekre kezeket tészik, és meg-gyógyúlnak. * Az Úr Jésus pedig minek-utánna szólla nékik, " *Luc. 24. g. 51.* "fel-vétetek menybe, és űl az Istennek jobjára. *Azok pedig el-menvén predikállának mindenütt, az Úr vélek eggyütt munkálkodván, és a' beszédet meg-erősitvén, következendő jelekkel.

A' JESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. LVKACH-ALTAL.

I. Rész.

MIvelhogy sokan igyekezték el-rendelni a' dolgoknak meg-beszélését, mellyek mi-

toſſan mindeneknek végére mentem, rend-ſzerént néked írnom jó Teófile, * hogy meg-értſed azoknak az igéknek igaſságát, mellyekre meg-taníttattál. * Vala Heródesnek a' Judæa királyának napjaiban, egy Zakarías-nevű pap, " Abia rendiből; és az ő feleſége, az Aaron leányi-kőzzűl, és annak neve Erzébet. * Iſten-előtt pedig mind ketten igazak valának, járván az Úrnak minden parancholatiban és igaſságiban panaſz-nélkűl, * és nem vala nékik fiok, azért hogy Erzébet magtalan vólna, és mind ketten időſök vólnának napjok-ſzerént. * Lőn pedig, mikor a' papſágnak tiſztiben eljárna az ő ſzerinek rendiben az Iſten-előtt, * a' papſágnak ſzokáſa-ſzerént, ſorsból méne-ki hogy jó illatot tenne, bé-menvén az Úr templomába: * " és a' népnek minden ſokaſága imádkozik vala kivűl a' jó illatnak orájan. * Meg-jelenék pedig néki az Úr Angyala, álván a' jó illat óltárának jobja-felől. * És Zakarías látván meg-háborodék, és félelem eſék reája. * Monda pedig néki az Angyal: Ne félly Zakarías, mert meg-halgattatott a' te kőnyőrgéſed: és Erzébet a' te feleſégod fiat ſzűl néked, és az ő nevét Jánoſnak hívod: * és őrőmed és vígaſágod léſzen, és ſokan őrűlnek az ő ſzűletéſén: * mert nagy léſzen az Úr-előtt: és bort és réſzegithetőt nem iſzik, és a' Szent-Lélekkel bé-telik még az annya-méhétől-fogva: * és az Iſraël fiai-kőzzűl ſokakat az ő Urokhoz Iſtenekhez térít: * és ő előtte-mégyen az Illyés lelkével és erejével: " hogy az atyák ſzívét a' fiakhoz térittſe, és a' hitleneket az igazak okoſságára, hogy az Úrnak tekélletes népet kéſzíttſen. * És monda Zakarías az Angyalnak: Honnét tudgyam ezt? mert én vén vagyok, és a' feleſégem időſ napjai-ſzerént. * És felelvén az Angyal, monda néki: Én vagyok a' Gábriel, ki az Iſten-előtt állok: és te-hozzád küldettem ſzóllani, és ezeket néked őrőműl hirdetni. * És ímé megnémúlſz, és nem fogſz ſzólhatni, a' napig, melyben ezek meg-léſznek, azért hogy nem hittél az én igéimnek, mellyek bé-tellyeſednek az ő ideje-kor. * És a' nép várja vala Zakaríaſt: és chodálkoznak vala, hogy kéſnék a' templomban. * Ki-menvén pedig nem ſzólhat vala nékik, és megérték hogy látáſt látott vólna a' templomban. És ő ínt vala nékik, és néman marada. * És lőn, hogy el-telének az ő tiſztinek napjai, az ő házába méne: * ezeknek a' napoknak utánna pedig méhében fogada Erzébet az ő feleſége, és el-rejté magát őt hólnapig, mondván: * Hogy így chelekedett velem az Úr a' napokban, mellyekben reám tekíntett hogy el-venné az én gyalázatomat az emberek-kőzőtt. * Hatodik hólnapban pedig, küldeték Gábriel Angyal az Iſtentől Galilæának váraſába, melynek Názaret neve, * egy ſzűzhőz ki férfiúnak vala el-jegyeztetve, kinek neve vala Jóſef, a' Dávid házából, és a' ſzűznek neve María. * És bé-menvén az Angyal hozzája, monda: Üdvőz-légy malaſztal tellyes: az Úr te-veled: áldott vagy te az aſſzony állatok-kőzőtt. * Ki mikor hallotta vólna, meg-háborodék az ő beſzédén, és gondolkodik vala, minémű vólna ez a' kőſzöntés. * És monda az Angyal néki: Ne félly María, mert kedvet találtál az Iſtennél: " ímé mehedben fogadſz, és fiat ſzűlſz, és † az ő nevét Jéſuſnak hívod. * ez nagy léſzen, és a' Magaſſág-béli Fiának hívattatik, és néki adgya az Úr-Iſten Dávidnak az ő attyának ſzékét: " és országol a' Jákob házában őrőkké, * és az ő országának nem léſzen vége. * Monda pedig María az Angyalnak: Mint léſzen ez, mert férfiat nem iſmérek? * És felelvén az Angyal, monda néki: A' Szent-Lélek ſzáll te-reád, és a' Magaſság-bélinek ereje meg-árnyékoz téged. És azért a' Szent-is, melly tőled ſzűlettetik, Iſten Fiának hívattatik. * És ímé Erzébet a' te rokonod, ő-is fiat fogadott vénſégében: és ez hatodik hólnapja annak, a' ki magtalannak hívattatik: * mert nem léſzen lehetetlen az Iſtennél ſemmi íge. * Monda pedig María: Ímé az Úr ſzolgálója, légyen nékem a' te igéd-ſzerént. És el-méne tőle az Angyal. * Fel-kelvén pedig María azokban a' napokban, el-méne az hegyes tartományba ſietſeggel,

"1.Par. 24.a.10.
"Exod. 30.a.7. Lev.16. d.17.
"Mal. 4.b.6. Matth. 11.b.14.
"Iſa.7. c.14. † Inf.2. c.21.
"Dan. 7.d.14. & g.27. Mich. 4.c.7.

gel, a' Júda városába: * És bé-méne a' Zakarías házába, és köszönté Erzsébetet. * És lőn, hogy hallá Erzsébet a' Maria köszöntését, röpöse a'magzat az ö méhében: és bé-telék Erzsébet Szent-Lékekkel: * és nagy szóval fel-kiálta, és monda: Áldott vagy te az aszszony'állatok-között, és áldott a' te méhednek gyümölche. * És honnét vagyon ez nékem, hogy az én Uram annya én-hozzám jöjön? * Mert ímé hogy a' te köszöntésed szava lőn az én füleimben, örömmel röpöse a'magzat az én méhemben. * és bóldog vagy a'ki hittél, mert bé-tellyesednek azok, mellyek néked mondattak az Úrtól. * És monda Maria:

Magasztallya az én lelkem az Urat: * és örvendezett az én lelkem az én üdvözítö Istenemben.

* Mert meg-tekíntette az ö szolgálójának alázatosságát: mert ímé mostantól-fogva bóldognak mondanak engem minden nemzetségek.

* Mert nagy dolgokat chelekedett nékem a' ki hatalmas, és szent az ö neve.

* És az ö irgalmasága nemzetségről nemzetségre, az ötet-félőknek.

* Hatalmasságot chelekedett "az ö karjával: el-szélleszte a' kevélyeket az ö szívök elméjében.

* Le-vetette a' hatalmasokat a' székből, és fel-magasztalta az alázatosokat.

* " Az éhezőket bé-töltötte jókkal: és a' gazdagokat üresen bochátta.

* Fel-vötte Israelt az ö szolgáját, meg-emlekezvén az ö irgalmasságáról.

* A' mint szóllott az atyáinknak, "Abrahámnak, és az ö magvának örökké.

* Maria pedig ö-vele marada úgy mint három hólnapig; és meg-téré az ö házába. * Az Erzsébet szülésének ideje pedig el-telék, és fiat szüle. * És meg-hallák a' szomszédi és rokoni, hogy fel-magasztalta az Úr az ö irgalmasságát ö-vele, és örvendeznek vala néki. * És lőn nyólczad napon, el-jövének hogy környülmetelnék a'gyermeket, és híják vala azt az attya nevére Zakariásnak. * És felelvén az annya, monda: Semmi-képpen nem, hanem Jánosnak hívattatik. * És mondának néki: Lám senki ninch a' te rokonságodban, a' ki e' névvel hívattatsék. * Intének pedig az attyának, kinek akarná hívattatni ötet. * És jedzö táblát kérvén íra, " mondván: János az ö neve. És chodálkozának minnyájan. * Meg-nyílék pedig mingyárt a'szája, és a' nyelve, és szólla áldván az Istent. * És félelem lőn mindö szomszédin: és Judæának minden hegyes tartományában ki-hirdetteténck mind ez igék: * és szívökbe vévék minnyájan a' kik hallották vala, mondván: Véled-e, ki lészen e'gyermek? Mert az Úr keze vala ö-vele. * És Zakarías az ö attya bé-telék Szent Lélekkel: és profétála, mondván:

* " Áldott az Úr Israelnek Istene, mert meg-látogatta, és meg-váltotta az ö népét:

* És fel-emelte nékünk az üdvösség szarvát, Dávidnak az ö szólgájának házában.

* " A' mint szóllott az ö szent profétái szája-által, kik eleitől-fogva vóltak:

* Szabadúlást a' mi ellenségeinktől, és mindeneknek kezéből kik minket gyülöltek.

* Hogy irgalmasságot chelekednék az atyáinkal: és meg-emlekeznék az ö szent testamentomáról.

* " Az eskűvésről, mellyel megeskütt Abrahámnak az atyánknak, hogy meg-adná nékünk:

* Hogy félelem-nélkül, ellenségink kezéből meg-szabadúlván, szolgállyunk néki;

* Szentségben és igasságban ö-elötte, minden mi napjainkban.

* És te gyermek, a'Magasság-béli profetájának hívattatol: mert az Úr orczája-elött mégy el-készíteni az ö útait:

* " Hogy az üdvösség tudományát adgyad az ö népének; az ö bünöknek meg-bochátására:

* A'mi Istenünknek nagy irgalmasságа-által: mellyel meg-látogatott minket, " a'magasságból-támado:

* Meg-világosítani azokat, kik a' setétségben, és a'halál árnyékában ülnek: a' mi lábainkat igazgatni a' békeségnek útára.

* A'gyermek pedig nevekedik vala, és erősödik vala lélekben: és a' pusztákban vala az ö meg-jelenése napjáig Israelnek.

" Isai. 51. b. 9. Psal. 32. b. 10.

" Psal. 33. a. 11. 1. Reg. 2. b. 5.

" Isai. 41. b. 8. Psal. 131. c. 11. Gen. 17. c. 9. & 22. c. 16.

" Sup. b. 14.

" Psal. 71. c. 12. & 131. d. 17.

" Ier. 23. a. 6. & 30. b. 18.

" Genes. 22. c. 16. Ier. 21. f. 33. Heb. 6. c. 13. d. 17.

" Mal. 4. a. 5. Sup. b. 17.

" Zach. 3. d. 9. Mal. 4 a. 2.

II. Rész.

LŐn pedig a'napokban, parancholat méne-ki Auguſtus Cháſzártól, hogy bé-írattatnék az egéſz világ. *Ez az elſő bé-íratás, lőn Czirínuſtól Syriának tiſzt-tartójától: * és mennek vala mindenek, hogy bé-vallanák magokat, ki-ki az ő váraſába. * Felméne pedig Jóſef-is Galiláából Názaret váraſából, Judæába a' Dávid váraſába, " melly Betlehemnek hívattatik: mivelhogy a'Dávid házából és nemzetſégéből vala, * hogy bé- vallaná magát Mariával, ő-néki jegyeztetett nehézkes feleſégével. * Lőn pedig, mikor ott vólnának, bé-telének a'napok hogy ſzűlne. * És ſzűlé az ő elſő-ſzűlőtt fiát, és bé-takará őtet pólákba, és a'jászolba fekteté: mert nem vala nékik helyek a'ſzálláſon. * És páſztorok valának azon tartományba vígyázván, és őrizvén az éjeli vígyázáſokat az ő nyájoknál. *És ímé az Úr Angyala meg-állapék mellettek, és az Iſten fényeſsége környűl-fogá őket, és nagy félelemmel megfélemlének. * És monda nékik az Angyal: Ne féllyetek: mert ímé nagy örőmet hirdetek néktek, melly léſzen minden népnek: *mert ſzűletett ma néktek Üdvőzítő, ki az Úr Kriſtus, a'Dávid váraſában. *És ez néktek a' jel: Találtok egy gyermechkét pólákban bé-takarva, és a'jászolba helyheztetve. * És mingyárt lőn az Angyallal mennyei ſeregnek ſokaſága, dichérvén az Iſtent, és mődván: *Dicheſség magaſságban az Iſtennek, és a'földön békeſség a' jó akaratu embereknek. *És lőn, hogy elmenének tőlők az Angyalok menybe; a'páſztorok ſzóllanak vala egymáſnak: Mennyünk-el Betlehemig, és láſſuk-meg e' lőtt dolgot, mellyet az Úr meg-jelentett nékünk. *És elmenének ſietve: és találák Maríat, és Jóſefet, és a'jászolba tétetett gyermechkét. *Látván pedig megérték a'dolgot, melly nékik e' gyermek-felől mondatott vala. *És minnyájan, a'kik hallák, chodálkozának: és azokon, mellyek a' páſztoroktól mondattak vala nékik. * Maria pedig magában tartya vala mind ez igéket, ſzívében forgatván. *És viſzſza-térének a'páſztorok, dichőítvén és díchérvén az Iſtent, mindenekben a' miket hallottak és láttak vala, a' mint meg-mondatott vala nékik. * " És minek-utánna el-telék a'nyólczad nap hogy kőrnyűl-metéltetnék a'gyermek: hívattaték az ő neve † JÉSUSnak, melynek hívattatott az Angyaltól minek-előtte méhben fogantatnék. * És minek-utánna bé-telének az ő meg-tiſztúláſának napjai, " a' Moyſes tőrvénye-ſzerént, vívék őtet Jeruſalembe, hogy bé-mutatnák őtet az Úrnak, *a'mint meg-íratott az Úr tőrvényében: †Hogy minden férfiu, a'ki az annya méhét meg-nyittya, az Úrnak ſzenteltnek hívattatik. * és hogy áldozatot adnának a'ſzerént, " a' mint meg-mondatott az Úr tőrvényében, egy hokor gerliczét, vagy két galamb fiat. * És ímé egy ember vala Jeruſalemben, kinek Simeon vala neve, és ez ember igaz, és Iſtenfélő vala, várván Iſraëlnek vigaſztaláſát, és a'Szent-Lélek vala ő-benne. * És feleletet vőtt vala a'Szent-Lélektől, hogy halált nem látna, míg nem előbb meg-látná az Úr Kriſtuſát. * És a' Lélek-által a' templomba méne. És mikor bévinnék a'gyermek Jéſuſt az ő ſzűléi, hogy a' tőrvény ſzokáſa-ſzerént chelekednének ő-érette; * ő-is ölébe vévé őtet, és áldá az Iſtent, és monda:

* Moſt bochátod-el Uram a' te ſzolgádat, a' te ígéd-ſzerént békeſségben:

* Mert látták az én ſzemeim a' te üdvőzítődet,

* Kit ſzerzettél minden népek ſzíne-eleibe;

* Világoſságúl a' pogányoknak meg-világoſítására, és dichőſégűl a' te népednek Iſraëlnek.

* És az ő attya és annya chodálkoznak vala azokon, mellyek mondatnak vala ő-felőle. *És meg-áldá őket Simeon, és monda Máriának az ő annyának: "Imé tétetett ez ſokaknak romláſára, és fel-támadaſára Iſraëlben; és jelűl, melynek ellenemondatik: * és a' te lelkedet-is által-jarja a' tőr, hogy ki-nyilatkoztaſſanak ſok ſzívekből a' gondolatok. *És vala egy Anna próféta-aſzſzony, Fánuel leánya, Aſer nemzetſégéből:

"Mich. 5. a. 2. Matth. 2. a. 6.

"Gene. 17. b. 12. Levit. 12. a. 3. † Sup. 1. d. 31. Matth. 1. c. 21. "Lev. 12. a. 6. † Exod. 13. a. 2. Num. 8. 6. 16. "Lev. 12. b. 8.

"Iſa. 8. c. 14. Rom. 9. g. 32. 1. Pet. 2. a. 2.

géből: ez nagy idős vala, és élt vala a'férjével hét esztendeig szűzességétől-fogva. * És ez özvegy vala nyólczvan-négy esztendeig: ki el nem távozik vala a'templomból, böjtölésekkel és könyörgésekkel szolgálván éjjel és nappal. * És ez, azon órában el-érkezvén, hálát ád vala az Úrnak: és szóll vala ő-felőle mindeneknek, a'kik várják vala Izraélnek váltságát. * És hogy el-végezének mindeneket az Úr törvényeszerént: meg-térének Galilæába, az ő városokba Názaretbe. * A'gyermek pedig nevekedik és erősödik vala, tellyes bölcheséggel: és az Isten malasztya vala ő-benne. * És mennek vala az ő szűléi esztendőn-ként "Exod. 23. c. 15. & 34. d. 17. Deut. 16. c. 1. Jeruſalembe, "a' Húsvét innep napján. * És mikor tizen-két esztendős lőtt vólna, fel-menvén ők Jerusalembe az innep-napnak szokásaszerént, * és el-végeződvén a'napok, midőn viszsza-térnének, el-marada a' gyermek Jésus Jerusalemben, és eszekbe nem vévék a' szűléi. * Vélvén pedig őtet az úti társaságban lenni, menének egy napi útat, és keresik vala őtet a' rokonok és ismérők-közőtt. * És meg nem találván, viszsza-térének Jerusalembe, keresvén őtet. * És lőn, harmad napután meg-találák őtet a' templomban, a' doktorok-közőtt űlve, halgatván és kérdezvén őket. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan, a'kik őtet halgattyák vala, az ő okosságán és feleletin. * És látván chodálkozának. És monda az annya néki: Fiam, miért chelekedtél így velünk? Ímé az atyád és én bánkodva keresünk vala téged. * És monda nékik: Mi dolog hogy engem kerestek vala? nem tudgyátok vala-e hogy azokban, mellyek az én atyámé, kell nékem lennem? * És ők nem érték az igét, mellyet nékik szólla. * És alá-méne velék, és jöve Názaretbe: és engedelmes vala nékik. És az annya ez igéket mind szívében tartya vala. * És Jésus nevekedik vala bölcheségben, és időben, és kedvességben Istennél és embereknél.

37 F 38 39 40 41 42 43 44 G 45 46 47 48 49 50 51 52

III. Rész.

1 A Tibérius Chászár birodalmának pedig tizen-ötödik esztendejében, Pontzius Pilátus tiszt-tartója lévén Judæának, Heródes pedig Tetrarkája léven Galilæának, Filep pedig az ő attyafia Tetrarkája lévén Ituræának, és Trakonítes tartományának és Lysanias Tetrarkája lévén Abilinának, * "Annas és Kaifas papi-fejedelmek-alatt: lőn az Úr igéje Jánoshoz, a'Zakariás fiához, a'pusztában. * "És jöve a' Jordánnak minden tartományába, prædikálván a' penitentziának keresztségét a' bűnök bochánattyára, * a' mint írva vagyon Isaías próféta beszédinek Könyvében: "A' kiáltó szava a'pusztában: készítsétek-el az Úr útát: egyenesekké tegyétek az ő ösvényit: * minden völgy bé-telik: és minden hegy és halom meg-alázzatik: és a' horgasok egyenesekké lésznek; és a' daraboſok sima útakká: * és meg-láttya minden test az Isten üdvözítőjét. * Mond vala azért a' seregeknek kik ki-mennék vala hogy meg-kereszteltetnének ő-tőle: "Viperák fajzati, ki mutatta-meg néktek hogy el-futnátok a' következendő harag-elől? * Teremtsétek azért a' penitentziának mélto gyümölchit, és ne kezgyétek mondani: Abrahám a' mi atyánk. Mert mondom néktek, hogy hatalmas az Isten e' kövekből Abrahám fiait támasztani. * Mert már a' fejsze a' fák gyökerére tétetett. Azért minden fa, nem hozván jó gyümölchöt, kivágattatik, és a' tűzre vettetik. * És kérdik vala őtet a' seregek, mondván: Mit chelekedgyünk tahát? * Felelvén pedig, monda nékik: "A' kinek két köntöse vagyon, adgya annak a' kinek ninchen; és a' kinek eledeli vannak, hasonlóképpen chelekedgyék. * El-jövének pedig a' publikánusok-is hogy meg-kereszteltetnének, és mondának néki: Mester, mit chelekedgyünk? * Ő pedig monda nékik: Semmit többet ne chelekedgyetek, hanem a' mi néktek el-rendeltetett. * Kérdék pedig őtet a' vitézek-is, mondván: Mit chelekedgyünk mi-is? És monda nékik: Senkit ne verjetek, se ne patvarkodgyatok: és megelégedgyetek żoldokokkal. * Vélvén pedig a'nép, és minnyájan gondolvan szívökben János-felől, hogy ne-talám ő vólna a' Krisztus: * felele János, mondván mindeneknek: "Én vízzel kereszteltellek ugyan titeket:

"Act. 4. a. 6. "Matt. 3. a. 1. Mar. 1. a. 4. "Isa. 40. a. 3. Joan. 1. c. 23. "Matt. 3. b. 7. "1. Joan. 3. c. 17. Iac. 2. a. 15. "Matt. 3. c. 11.

Mar.1. b.8. Ioan.1. d.26. †Act.1. a.6.& 11.c.16. & 19.a. 4. Matth. 3.c.12. "Matt. 14.a 3. Mar.6. c.17. "Matt. 3.b.13. Mar.1. b.9. Ioan.1. e.32. †Matt. 3.d.17. & 17.a. 5. Inf.9.f. 35. 2.Pet.1. d.19.

ket: erősb jő pedig nálamnál, kinek nem vagyok mélto saruja kötelét meg-óldani: † ő meg-keresztel titeket Szent Lélekben, és tűzben: *kinek szóro-lapáttya az ő kezében, és meg-tisztíttya az ő szérűjét, és őszve-gyűjti a'búzát az ő chűrébe, a' polyvát pedig meg-égeti meg-ólthatatlan tűzzel. * Sok egyebekre-is íntvén, Evangéliomot hirdet vala a'népnek.*"Heródes Tetrarka pedig, midőn feddetnék tőle Herodiásért az ő attyafia feleségeért, és minden gonoságokért mellyeket chelekedett Heródes, * ezt-is chelekedé mind azok-fölött, és Jánost a'tömlőczbe rekeszté. * "Lőn pedig mikor meg-kereszteltetnék az egész nép, Jésus-is meg-kereszteltetvén, és imádkozván, meg-nyílék az ég: * és le-szálla a' Szent Lélek testi abrázatbā mint egy galamb ő-reá: és szózat lőn menyből: † Te vagy az én szerelmes fiam, te-benned tőlt kedvem. * És Jésus kezd vala ugy mint harmincz esztendős lenni, a' mint vélik vala, Jósef fia, ki vólt Hélié, ki vólt Matáté, * ki vólt Lévié, ki vólt Mélkié, ki vólt Janneé, ki vólt Jósefé, * ki vólt Matatiáé, ki vólt Amosé, ki vólt Náhumé, ki vólt Heslié, ki vólt Naggeé, * ki vólt Mahaté, ki vólt Matatiáé, ki vólt Semeïé, ki vólt Jósefé, ki vólt Júdáé, * ki vólt Joannáé, ki vólt Résaé, ki vólt Zorobábelé, ki vólt Salátielé, ki vólt Nérïé, * ki vólt Melkié, ki vólt Addié, ki vólt Kosáné, ki vólt Elmadané, ki vólt Heré, * ki vólt Jesué, ki vólt Eliezeré, ki vólt Jórimé, ki vólt Máté, ki vólt Lévié, * ki vólt Simeoné, ki vólt Júdaé, ki vólt Jósefé, ki vólt Jónaé, ki vólt Eliákimé, * ki vólt Meléaé, ki vólt Ménnáé, ki vólt Matátaé, ki vólt Nátané, ki vólt Dávidé, * ki vólt Jésseé, ki vólt Óbedé, ki vólt Bóozé, ki vólt Sálmoné, ki vólt Naássoné, *ki vólt Aminadabé, ki vólt Aramé, ki vólt Esroné, ki vólt Fáresé, ki vólt Júdaé, * ki vólt Jákobé, ki vólt Isaáké, ki vólt Abrahámé, ki vólt Tareé, ki vólt Nákoré, * ki vólt Sárugé, ki vólt Rágaué, ki vólt Fálegé, ki vólt Héberé, ki vólt Sáleé, * ki vólt Kainánė, ki vólt Arfáxadé, ki vólt Semé, ki vólt Noëé, ki vólt Lámeké, * ki vólt Matusaleé, ki vólt Hénoké, ki vólt Járedé, ki vólt Maláleelé, ki vólt Kainánė, * ki vólt Hénosé, ki vólt Seté, ki vólt Adámé, ki vólt Istene.

IV. Rész.

Matth. 4.a.1. Mar.1. b.12.

JÉsus pedig tellyes léven Szent-Lélekkel, viszsza-méne a'Jordántól: és viteték a'Lélektől a'pusztába *negyven napig, és kísértetik vala az ördögtől. Es semmit nem evék azokban a' napokban: és azok el-telvén, meg-éhezék. * Monda pedig néki az ördög: Ha Isten fia vagy, mongyad e' kőnek hogy kenyérré légyen. * És felele néki Jésus: Irva vagyon; "Hogy nem chak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden igéjével. * És vivé őtet az ördög egy magas hegyre, és megmutatá néki a' föld kerekségének minden országit egy szem-pillantásban, * és monda néki: Néked adom mind e' hatalmat, és ezek dichőségét: mert nékem adattak; és a'kinek akarom, adom azokat. * Te azért ha imádandasz engem, mind tiéid lésznek. * És felelvén Jésus, monda néki: "Irva vagyon: A' te Uradat Istenedet imádgyad, és chak néki szolgálly. * És vivé őtet Jerusalembe, és állatá őtet a' templom tetejére, és monda néki: Ha Isten fia vagy, bochásd-alá magadat innét: *mert "irva vagyon, hogy az angyalinak parancholt felőled, hogy őrizzenek téged: * és kezekbe viszsznek téged, hogy né-talám kőbe ne ütsed a' lábadat. * És felelvén Jésus, monda néki: Mondva vagyon: "Ne kísértsed a'te Uradat Istenedet. * És el-végeztetvén minden kísértet, az ördög el-távozék tőle, egy ideig.

Matth. 4.a.4. "Deut. 8.a.3. "Deut. 6.b.13. & 10.d. 20. "Psal. 50.c.11. "Deut. 6.c.16.

*"És viszsza-méne Jésus a' Lélek erejéből Galilæába, és hír méne-ki az egész tartományba felőle. * És ő tanít vala az ő synagógájokban, és magasztaltatik vala mindenektől.

"Matt. 4.b.13. Mar.1. b.14.

* † És jőve Názaretbe, a' hol fel-neveltetett vala, és bé-méne szokása-szerént szombat nap a' synagógába, és fel-kele olvasni. * És adaték néki az Isaias próféta Könyve. És hogy el-forgatá a' könyvet, találá a' helyre a' hol írva vala: * "Az Úr Lelke én-rajtam: azért kent-meg engem, el-küldött engem Evangeliomot hirdetni a' szegényeknek,

†Matt. 13.g.54. Mar.6. a.1. Ioan.4. f.45. "Isa.61. a.1.

meg-gyógyítani a' tőredelmes szívűeket, a' foglyoknak szabadúlást * predikállani, és a' vakoknak látást, el-bochátani a' meg-romlottakat a' szabadságra, predikállani az Úr kedves esztendejét, és a' meg-fizetés napját. * És mikor egybe hajtotta vólna a' könyvet, viszsza-adá a' szolgának, és le-űle. És a' synagógában mindenek szemei reája figyelmeznek vala. *Kezdé pedig mondani nékik: Hogy ma tellyesedett-bé ez Irás a' ti fületekben. * És minnyájan bizonyságot tésznek vala felőle: és chodálkoznak vala a' kedves igéken, mellyek az ő szájából származnak vala, és mondának: Nem ez-e a' Jósef fia? *És monda nékik: Bizonyára e' hasonlatosságot fogjátok nékem mondani: Orvos, magadat gyógyíttsad: menyit hallottunk hogy Kafarnaumban lőttek, chelekedd itt-is a' te hazádban. * Monda pedig: Bizony mondom néktek, hogy egy próféta sem kellemetes a' maga hazájában. * Igazán mondom néktek, "sok özvegyek valának Illyés napjaiban Israëlben, mikor bé-záratott az ég három esztendeig, és hat hólnapig; mikor nagy éhség lőtt vólna az egész földön: * és eggyikéhez sem küldetett azok-közzűl Illyés, hanem chak Sidoñak Sareptájába, az özvegy aszszonyhoz. * "És sok poklosok valának Israëlben Elisæus próféta alatt; és senki azok-kozzűl meg nem tiszttittatott, hanem chak a' Syriai Náamán. * És ezeket halván, bé-telének minnyájan haraggal a' synagógában. * És fel-kelének, és kiveték őtet a' városból: és vívék őtet a' hegy tetejére, mellyen az ő városok vala épitve, hogy nyakra-főre vetnék alá őtet. * Ő pedig által-menvén közöttök, el-méne. * "És alá-méne Kafarnaumba a' Galilæai városba, és ott tanittya vala őket szombatokon. * És álmélkodnak vala az ő tudományán, mert hatalommal vala az ő beszéde. * † És vala a' synagógában egy ember, kiben tisztátalan ördög vala, és fel-kiálta nagy szóval, * mondván: Hagy békét, mi közűnk nékűnk veled Názareti Jésus? el-veszteni jöttél-e minket? tudlak téged ki vagy, Istennek Szente. * És meg-feddé őtet Jésus, mondván: Némúlly-meg, és menny-ki belőle. Es mikor középre veretvólna őtet az ördög, ki-méne belőle, és semmit nem árta néki. * És félelem lőn mindenekben, és beszélgetnek vala egy-másnak, mondván: Mi dolog ez, mert hatalommal és erővel paranchol a' tisztátalan lelkeknek, és ki-mennek? * És ki-hirdetteték a' hír felőle a' tartománynak minden helyére. * Fel-kelvén pedig Jésus a' synagógából, a' Simon házába méne. "A' Simon napa pedig nagy hideg-lélésben vala; és könyörgének néki érette. * És mellé-je álván, paranchola a' hideg-léleſnek; és el-hagyá őtet. És mingyárt fel-kelvén szolgál vala nékik. * Mikor pedig a' nap el-nyugott vólna, minnyájan a' kiknek külömb-féle nyavalyákkal-valo betegi valának, hozzája viszik vala azokat. Ő pedig mindenikre kezeit tévén, meg-gyógyítá őket. * "Ki-mennek vala pedig az ördögök sokakból, kiáltván, és mondván: Hogy te vagy az Isten Fia: és meg-fedvén nem hadgya vala azokat szóllani; mert tudgyák vala őtet Kristusnak lenni. * Meg-virradván pedig, ki mégyé vala egy puszta helyre, és a' seregek keresik vala őtet, és szintén hozzája menének; és tartóztattyák vala őtet hogy el ne menne tőlök. * Kiknek ő monda: Mert egyéb városoknak-is szűkség nékem hirdetnem az Isten országát: mert azért küldettem. * És predikál vala Galilæának synagógáiban.

V. Rész.

Lőn pedig, mikor a' seregek reája tódúlnának, hogy az Isten igéjét halgatnák, és ő áll vala a' Genezaret tava-mellett. * "És láta a' tó-mellett két hajót állván: a' halászok pedig ki-szállottak vala, és mosák vala a' hálókat. * Bémenvén pedig eggyik hajóba, melly Simoné vala, kére őtet hogy a' földtől bellyebb vinné egy-kevessé. És le-űlvén tanittya vala a' hajótskából a' seregeket. * Hogy pedig megszűnék szóllani, monda Simonnak: Vidd a' mélyre, és ereszszétek-meg a' ti hálóitokat a' hal-fogásra. * És felelvén Simon, monda neki: Mester, egész étzaka munkálkodván, semmit nem fogtunk: de a' te igédre meg-eresztem a' hálót. * És midőn

"Matt. 8.b.14. Mar.1. c.30.

"Mar. 1.d.34.

"3. Reg. 17.a.9.

"4. Reg. 5.d.14.

"Matt. 4.b.13. Mar. 1. c.21.

†Matt. 7.d.29. Mar.1. c.23.

"Matt. 4.c.18. Mar. 1. c.26.

azt mivelték vólna, halaknak bévséges sokaságát rekeszték-bé, szakadoz vala pedig az ő hálójok. * És 7 E
intének a'társoknak, kik a' más hajóban valának, hogy el-jőnének, és segétenék őket. Es el-jövének, és
meg-tőlték mind a' két hajótskát, úgy hogy chak nem el-merűlnének. 23
* Mellyet midőn látna Simon Péter, 8
a' Jésus térdeihez borúla, mondván:
Menny-ki tőlem, mert bűnös ember 24
vagyok, Uram. * Mert az álmélkodás környűl-vőtte vala őtet, és mind 9
a' kik véle valának, a'halak fogáſán,
mellyet fogtak vala. * Hasonló-képpen pedig Jakabot-is és Jánost, a' Zebedæus fiait, kik a' Simon társai va- 10
lának. És monda Simonnak Jésus:
Ne félly; mostantól-fogva már embereket fogsz. * És ki-vonyván a' 11 26
földre a' hajókat, mindeneket el- C
hagyván követék őtet. * "És lőn, mi- 12
"Matt. 8. a. 2. Mar. 1. d. 40. kor egy városban vólna, és ímé egy
férfiu rakva poklosággal, és látván 27
Jésust, és orczájára esvén, kére őtet,
mondván: Uram, ha akarod, meg- 13 28
tisztíthatsz engem. * És ki-nyújtván 29
a'kezét, illeté őtet, mondván: Akarom; tisztúlly-meg. És a'poklosság
mingyárt el-távozék tőle. * és paran- 14 F
cholá néki hogy senkinek meg ne
mődaná: hanem, Menny-el, mutasd-
meg magadat a' papnak, és vígy áldozatot meg-tisztúlásodért, "a'mint 30
"Lev. 14. a. 4. meg-parancholta Moyses, bizonyságúl nékik. * Annál inkább el-hirhedik 15
vala pedig a'beszéd ő-felőle: és egybe-gyűlnek vala sok seregek, hogy 31
halgatnák, és meg-gyógyíttatnának
az ő betegségekből. * Ő pedig el- 16 32
tér vala a' pusztába, és imádkozik vala. * És lőn némelly nap, és 17 33
ő űl vala tanítván. és a' Farisæusok
űlnek vala, és a' törvény-túdo doktorok, kik jöttek vala Galilæának és D
Judæának minden kastélyiból, és Jé- 34
†Matt. 9. a. 2. Mar. 2. a. 3. rusalemből: és az Úr ereje vala azok
meg-gyógyítására. * †És ímé némelly 18
férfiak, ágyban hozván egy embert, 35
ki ina-szakatt vala; és őtet bé akar- G
ják vala vinni, és eleibe tenni. * És 19
nem találván melly-felől őtet bévinnék a' sereg-miá, fel-menének a'
hejazatra, és a'padláson alá-bochátták őtet középre mind ágyastól Jésus- 36
eleibe. * Kiknek hitit hogy látá, 20
monda: Ember, meg-bochátattnak
néked a'te bűneid. * És kezdének 21 37

gondolkodni az Irás-túdók, és a' Farisæusok, mondván: Kichoda ez, a'ki káromlásokat szóll? Ki bocháthattya-meg a' bűnöket, hanem egyedűl az Isten? * Hogy meg-ismére pedig Jésus az ő gondolattyokat, felelvén, monda nékik: Mit gondoltok szívetekben? * Michoda könnyebb; mondani-e: Meg-bochátattnak néked bűneid; vagy mondani: Kellyfel, és járj? * Hogy pedig tudgyátok, hogy az ember Fiának hatalma vagyon a' földön a' bűnök meg-bochatasára, (monda az ina-szakatnak;) Néked mondom, kelly-fel, vedd-fel az ágyadat, és menny a'házadba. * És mingyárt fel-kelvén előttök, fel-vévé az ágyat, melyben fekütt vala, és házába méne, magasztalván az Istent. * És minnyájan elálmélkodának, és magasztallyák vala az Istent, és bé-telének félelemmel, mondván: Hogy chodákat Játtunk ma. * És ezek-után ki-méne, "Matt. 9. a. 9. és láta egy Lévi-nevű publikánust, Mar. 2. a'Vámon űlni, és monda néki: Kövess c. 14. engem. * És el-hagyván mindeneket, fel-kelvén követé őtet. * És Lévi nagy lakodalmat szerze néki a' maga házában: és vala a' publikánusoknak nagy serege, és egyebeknek, kik ő-vélek le-telepedtek vala. * És morgolódnak vala a' Farisæusok, és azoknak Irás-túdói, mondván "Mar. 2. c. 18. az ő tanitványinak: Miért észtek és isztok a' publikánusokkal és bűnösökkel? * És felelvén Jésus, monda nékik: Nem szükölködnek az egésségesek orvos-nélkül, hanem a'betegek. * Nem jöttem az igazakat híni, hanem a' bűnösöket a'penitentziára. * Azok pedig mondának néki: Miért hogy a' János tanítványi gyakorta böjtölnek, és imádkoznak, hasonlóképpen a' Farisæusoké-is: a'tiéid pedig észnek és isznak? * Kiknek ő monda: Vallyon 's böjtöltethetitek-e a' vő-légény fiait, míg vélek vagyon a' vő-legény? * El-jőnek pedig a'napok; mikor el-vétetik tőlök a' vőlegény, akkor böjtölnek azokban a' napokban. * Monda pedig hasonlatosságot-is nékik: Mert senki az új ruha foltyát, nem ereszti az ó ruhába: mert külömben az újat-is el-szakasztya, és az óhoz sem illik az újból-valo folt. * És senki nem tölt új bort az ó tömlőkbe: mert külömben az

új bor meg-szakaſztya a' tömlőket, és az ki-ontatik, a' tömlők-is el-veſznek. * hanem az új bort új tömlőkbe kell tölteni, és mind a' kettő meg-tartatik. * És ſenki, a' ki ót- 38
iſzik, mingyárt újat nem akar, mert azt mongya: Jobb az ó. 39

VI. Rész.

Matth. 12. a.1. Mar.2. d.23. Lőn pedig a' másod első ſzombaton, mikor által-ménne a' vetéſeken, ſzaggattyák vala a' tanítványi a' búza-fejeket, és meg-éſzik vala meg-tőrdölvén kezekkel. * Némelly Fariſæuſok pedig mondának nékik: Miért chelekeſzitek a' mi nem ſzabad, ſzombatokon? * És felelvén Jéſus nékik, monda-: Azt ſem olvaſtátok-e, a' mit Dávid chelekedett, mikor éheznék ő, és a' kik véle valának: " * mint ment-bé az Iſten házába, és a' ki-tőtt kenyereket elő-vőtte, és meg-őtte, azoknak-is adta a' kik véle valának: mellyeket nem ſzabad meg-enni † hanem chak a' papoknak? * És monda nékik: Mert Ura az ember Fia a' ſzombatnak-is. * Lőn pedig más ſzombaton-is, hogy bé-menne a' ſynagógába, és tanítana. "És vala ott egy ember, és annak a' jobb-keze megſzáradott vala. * Reá figyelmeznek vala pedig az Iráſ-túdók és Fariſæuſok, ha ſzombaton gyógyítana-e: hogy fel-találnák a' miben vádolnák őtet. * Ő pedig tudgya vala az ő gondolattyokat; és monda az embernek, a' kinek ſzáraz keze vala-: Kelly-fel, és álly a' középre. És felkelvén, elő-álla. * Monda pedig nékik Jéſus: Kérdlek titeket, ha ſzabad-e ſzombatokon jól chelekedni, vagy gonoſzúl; lelket ſzabadítani, vagy veſzteni? * És minnyájokat- el-nézvén-, monda az embernek: Nyújts-ki a' kezedet. És ki-nyújtá: és meg-gyógyúla a' keze. * Azok pedig bé-telének eſztelenſéggel, és ſzólnak vala egy-máſnak, mit chelekednének Jéſuſſal. * Lőn pedig azon napokban, ki-méne a' hegyre imádkozni, és egéſz étzaka az Iſteni imádſágban marada. * "És midőn megvirradott vólna, híva a' tanítványit; és válaſzta tizen-kettőt közzülők (kiket Apoſtoloknak-is neveze:) * Simont, kit Péternek neveze, és Andráſt annak báttyát, Jákabot, és Jánoſt, Filopet, 1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 10 11 12 13 14

15 és Bertalant, * Mátét, és Tamáſt, Ja-
C kabot az Alfæus fiát, és Simont, ki
16 Zelóteſnek hívattatik, * és Júdáſt a' Jakab attyafiát, és Júdas Iskarióteſt,
17 ki árúlo vólt. * És alá-jövén vélek, meg-álla a' mezős helyen, és az ő tanítványinak ſerege, és bévſéges ſokaſága a' népnek egéſz Judæából, és Jeruſalemből, és a' tenger-mellől, és
18 Tyrusból, és Sidonból, * a' kik jőttek vala hogy halgatnák őtet, és meggyógyíttatnának az ő betegſégekből. És a' kik győtrettetnek vala a' tiſztátalan lelkektől, meg-gyógyíttatnak vala. * És az egéſz ſereg kereſi vala őtet illetni; mert erő mégyen vala ki ő-belőle, és meg-gyó-
19 gyít vala mindeneket. * "És ő felemelvén ſzemeit a' tanítványira-, monda-: Bóldogok tí ſzegények; mert tiétek az Iſten orſzága. * "Bóldogok, kik moſt éheztők; mert- meg-elégíttettők. Bóldogok, kik moſt ſírtok; mert nevettők. * Bóldogok léſztek mikor títeket gyűlőlnek az emberek, és mikor ki-rekeſztenek títeket, és ſzidalmaznak, és a' tí neveteket ki-vetik mint gonoſzt az ember Fiáért. * Örűllyetek azon a' napon, és vígadgyatok: mert ímé a' tí jutalmatok ſok a' mennyekben: mert ezek-ſzerént chelekedtek a' profétákkal az ő attyok. * Mindazáltal jaj néktek gazdagoknak, mert meg-vagyon a' tí vígaſztaláſtok. * "Jaj néktek, kik meg-elégedtetek; mert éheztők. Jaj néktek, kik moſt nevettők; mert keſergetek és ſírtok. * Jaj midőn az emberek títeket áldanak; mert ezek-ſzerént chelekednek vala a' hamis profétákkal az ő attyok. * De néktek mondom, a' kik hallyátok: Szereſsétek ellenſégteket, jól chelekedgyetek azokkal kik títeket gyűlőlnek. * Álgyátok a' títeket átkozókat, és imádkozzatok az ellenetek patvarkodókért. * "És a' ki az orczádat megűti, fordítſd néki a' máſikat-is. † És attól, a' ki a' felső ruhádat el-véſzi, ne tílts-meg tőle a' köntöſt-is. * Mindennek pedig, a' ki kér tőled, adgy; és a' ki el-véſzi a' mi tiéd, viſzſza ne kérjed. * "És a' mint akarjátok hogy chelekedgyenek veletek az emberek, tí-is haſonló-képpen- chelekedgyetek vélek. * "És ha azokat ſzeretitek, a' kik títeket ſzeret-

Matt. 5. a.2. *"Matt. 5. a.11.* *"Amos 6. a.1. Eccli. 31. a.8. Iſa.65. c.12.* *"Matt. 5.g.44. † 1. Cor. 6.b.7. Matt. 7.b.12. "Tob.4. c.16.* *"Matt. 5.g.46.*

nek, michoda háláláſt érdemletek?
mert a' bűnöſök-is ſzeretik az ö ſze-
retőjöket. * És ha jól chelekeſztek 33
azokkal, a'kik veletek jól chelekeſz-
nek; michoda háláláſt érdemletek, E
holott a'bűnöſök-is chelekeſzik azt.
"Matt. 5.g.42. Deut. 13.b.8. * " És ha kőltſönt adtok azoknak, 34
a' kiktől reméllitek hogy viſzſza-
véſzitek; michoda háláláſt érdem-
letek? mert a' bűnöſök-is adnak
kőltſön a'bűnöſöknek, hogy viſzont
haſonlókat vegyenek. * Sőt ſzereſsé- 35
tek a'tí ellenſégiteket: jól cheleked-
gyetek, és kőltſönt adgyatok, ſemmit
onnét nem remélvén: és ſok jutal-
motok léſzen, és a' Magaſság-béli
fiai léſztek, mert ö kegyes a' hálá-
datlanokhoz, és gonoſzokhoz. * Lé- 36
gyetek azért irgalmaſok, mint a' tí
Atyátok-is irgalmas. * Ne itéllye- 37
tek, és nem itéltettők: ne kárhoz-
taſſatok, és nem kárhoztattok. Meg-
bocháſſatok, és meg-bocháttatik
néktek. * Adgyatok, és adatik nék- 38
tek: jó, és meg-tömött, és meg-rá-
zott, és ki-folyó mértéket adnak a'
"Matt. 7.a.2. Mar.4.c.24. tí kebeletekbe. " Mert azon mér-
tékkel, a'mellyel mértek, viſzſza-mé-
rettetik néktek. * Monda pedig ha- 39
ſonlatoſságot-is nékik: Vallyon a'
vak vezetheti-e a' vakot? nem mind
"Matt. 10.c.24. Ioan.13.b.16. ketten a'verembe eſnek-e? * "Nem 40
fellyeb-valo a' tanítvány a' meſter- F
nél; tekélletes léſzen pedig minden,
ha léſzen mint az ö meſtere. * †Miért 41
†Matt. 7.a.3. nézed pedig a' ſzálkát az atyádfia
ſzemében; a' gerendát pedig, melly
a'te ſzemedben vagyon, nem véſzed
eſzedbe? * A'vagy mint mondha- 42
tod az atyád-fiának: Atyámfia,
hadd veſſem-ki a' ſzálkát a' ſzemed-
ből: magad a' ſzemedben a' geren-
dát nem látván? Kép-mutato, veſd-
ki előſzör a' gerendát a' te ſzemed-
ből; és akkor láſſad hogy ki-vegyed
"Matt. 7.c.16. & 12.e.33. a' ſzálkát az atyádfia ſzeméből. * " 43
Mert nem jó fa, a'melly gonoſz gyű-
mőlchöket terem; ſe nē gonoſz fa az,
a'melly jó gyűmőlchöt terem. * Mert 44
minden fa az ö gyűmőlchéről iſmér-
tetik-meg. Mert ſem a' tövíſſekről
nem ſzednek fűgéket; ſem a' chip-
kéről nem ſzednek ſzőlőt. * A' jó 45
ember a' ſzívének jó kinchéből jót
hoz-elö; és a' gonoſz ember, a' go- G
noſz kinchből gonoſzt hoz-elö. mert
"Matt. 7.d.21. a' ſzáj a' ſzívnek bévſégéből ſzóll.
* " Miért mongyátok pedig né- 46

kem: Uram, Uram; és nem chele- Rom. 2.
47 keſzitek, a' miket mondok? * Minden b.13.
a'ki hozzám jő, és hallya beſzédimet, Iac. 1.b.
és meg-chelekeſzi azokat; meg-mu- 12.
tatom néktek kihez légyen haſonló:
48 * haſonló a' ház-építö emberhez, ki
mélyen áſott, és a'fondamentomot
kő-ſziklára helyheztette. áradás lé-
vén pedig, meg-űtközött a' folyó-
víz abba a' házba, és azt meg nem
mozdíthatta: mert kő-ſziklára vala
49 fondálva. * A' ki pedig hallya, és
nem chelekeſzi; haſonló az ember-
hez, ki az ö házát a' földön építi fon-
damentom-nélkűl: melybe meg-űt-
között a' folyó-víz, és mingyárt
le-omlott: és nagy lött annak a'ház-
nak romláſa.

VII. Rész.

1 Mikor pedig el-végezte vól- Matth.
A na minden ö igéit a' köſ- 8.a.3.
ſég fűleiben, Kafarnaumba
2 méne. * Egy Századoſnak
ſzolgája pedig béteg lévén, meg-ha-
lando vala: ki néki igen kedves vala.
3 * És mikor hallott vólna Jéſus-felől,
hozzája kűldé a' Židók véneit, kérvén
őtet hogy el-jőne, és meg-gyógyíta-
4 ná a' ſzolgáját. * Azok pedig mikor el-
jöttek vólna Jéſushoz, kérik vala
őtet ſzorgalmatoſon, mondván né-
ki: Mélto hogy ezt meg-chelekedd
5 néki. * mert ſzereti a' mi nemzetſé-
gűnket; és a' ſynagógát ö építette
6 nékűnk. * Jéſus pedig mégyen vala
vélek. És midőn már nem meſzſze
vólna a' háztól, hozzá kűldé bará-
tit a' Százados, mondván: " Uram, "Matt.
ne törődgyél: Mert nem vagyok 8.a.8.
7 mélto hogy hajlékomba jőj. * az-
okáért magamat ſem alítottam mél-
tónak hogy hozzád mennék: hanem
mongyad egy ſzóval, és meg-gyó-
8 gyúl az én ſzolgám. * Mert én-is
birodalom-alatt-valo ember va-
gyok, vitézek lévén alattam; és mon-
B dom ennek, Menny-el; és el-mé-
gyen: és a' máſiknak, Jöſzte; és el-
jő: és a' ſzolgámnak, Miveld ezt; és
9 meg-miveli. * Mellyet halván Jéſus,
chodálkozék: és fordúlván, monda
az őtet-követö ſeregeknek: Bizony
mondom néktek, még Iſraëlben ſem
10 találtam ennyi hitet. * És haza tér-
vén a' kik el-kűldettek vala, egéſ-
ſégben találák a' ſzolgát, a' ki beteg
11 vala. * És lőn, az-után a' várasba mé-

gyen vala, melly Naimnak hívattatik: és mennek vala véle a' tanítványi, és sokaságos sereg. * Mikor pedig a' 12 28
város kapujához közelgetne, ímé egy halott vitetik vala ki eggyetlen egy fia az annyának: és ez özvegy vala: és a' városnak sok serege ő-vele. * Kit mikor látott vólna az Úr, kö- 13 29
nyörűlvén rajta, monda néki: Ne sírj. * És oda járúla, és illeté a' ko- 14
porsót. (Azok pedig, a' kik viszik vala, meg-állának.) És monda: Ifiu, 30
néked mondom, kelly-fel. * És fel- 15
üle a' ki meg-hólt vala, és szóllani C
kezde. És adá őtet az ő annyának. 31
* El-fogá pedig minnyájokat a' fé- 16
lelem: és magasztallyák vala az Istent, mondván: "Hogy nagy próféta támadott közöttünk, és hogy az 32
Isten meg-látogatta az ő népét. * És 17
ki-méne ez a' beszéd egész Judæában ő-felőle, és minden környűl- 33
valo tartományban. * És mind ezekről hírt tőnek Jánosnak az ő tanít- 18
ványi. * "És híva János kettőt a' ta- 19 34
nítványi-közzűl; és Jésushoz küldé, mondván: Te vagy-e a' ki el-jövendő vagy, a' vagy mást várunk? 35
* Mikor pedig hozzája jöttek vólna 20
a' férfiak, mondának: Keresztelő János küldött minket hozzád, mond- 36
ván: Te vagy-e a' ki el-jövendő vagy, F
a' vagy mást várunk? * (azon órában pedig sokakat gyógyíta-meg 21 37
betegségekből, és chapásokból, és a' gonosz lelkektől, és sok vakoknak meg-adá a' látást.) * És felelvén, mon- 22
da nékik: El-menvén tegyétek hírré 38
Jánosnak, a' miket hallottatok és
láttatok: "Hogy a' vakok látnak, D
a' sánták járnak, a' poklosok meg-
tisztúlnak, a' siketek hallanak, a' hól-
tak fel-támadnak, a' szegényeknek 39
az Evangelióm predikáltatik: * és 23
bóldog valaki meg nem botránkozik én-bennem. * Es mikor el-men- 24
tek vólna a' János követi, kezde Jánosról mondani a' seregeknek: Mit 40
mentetek-ki a' pusztában látni? a' széltől hányattatott nádat-e? * De 25
mit mentetek-ki látni? lágy ruhákba öltözött embert-e? Ímé a' kik 41
drága ruhában, és gyönyörűségekben vannak, a' királyok házaiban 42
vannak. * De mit mentetek-ki látni? Prófétát-e? Bizonnyal mondom 26
néktek, Prófetánál-is nagyobbat: 43
*"ez az, a' ki-felől írva vagyon: Ímé 27
el-küldöm az én Angyalomat szí- Matth.
ned-előtt, ki el-készíti előtted a' te 11.b.10.
útadat. * Mert mondom néktek: az Mar.1.
aszszony' állatoktól születtettek-kö- a.2.
zött nagyobb próféta Keresztelő Já-
nosnál senki ninch. a' ki pedig kissebb
az Isten országában, nagyobb nálá-
nál. * És halván az egész nép, és a'
publikánusok, kik meg-keresztel-
kedtek a' János keresztségével, igaz-
nak vallák az Istent. * A' Farisæusok
pedig, és a' Törvény-túdók az Isten
tanátsát meg-veték önnön-magok-
ra, meg nem kereszteltetvén ő-tőle.
* Monda pedig az Úr: "Kihez mon- "Matt.
gyam azért hasonlóknak e' nézetség- 11.b.16.
béli embereket? és kihez hasonlók?
* Hasonlók a' piaczon-ülő gyerme-
kekhez, kik egy-másnak szóllanak, és
mondanak: Sípoltunk néktek, és nem
tánczoltatok: siránkoztunk, és nem
sírtatok. * "Mert el-jött Keresztelő "Matt.
János, se kenyeret nem évén, se bort 3.a.4.
nem iván, és azt mongyátok: Ór- Mar.1.
dőge vagyon. * El-jött az ember Fia a.6.
évén, és iván, és azt mongyátok: Ímé
a' zabállo és bor-ivó ember; a' pub-
likánusok és bűnösök barátttya. * És
meg-igazíttatott a' bölcheség min-
den ő fiaitól. * Kéri vala őtet pedig
némelly a' Farisæusok-közzűl, hogy
véle ennék. És bé-menvén a' Fari-
sæus házába, lé-telepedék. * "És "Matt.
ímé egy aszszony' állatt, ki a' váras- 26.a.7.
ban bűnös vala, hogy meg-érté hogy Mar.
le-telepedett vólna a' Farisæus házá- 14.a.3.
ban, hoza alabastromot kenettel: Joan.12.
* és meg-álván hátúl a' lábainál, a.3.
könny-húllatásokkal kezdé öntözni
a' lábait, és fejének haj-szálaival tör-
li vala, és chókolgattya vala a' lá-
bait, és a' kenettel keni vala. * Lát-
ván pedig a' Farisæus, a' ki őtet hít-
ta vala, szólla ő-magában, mondván:
Ez ha próféta vólna, tudná bizon-
nyal, kichoda, és minémű aszszony'
állat, a' ki őtet illeti; mert bűnös.
* És felelvén Jésus, monda néki: Si-
mon, vagyon valami mondásom né-
ked. Az pedig monda: Mester, mond-
el. * Két adóssa vala egy kölcsön-
adónak, eggyik öt-száz pénzel tarto-
zik vala, és a' másik ötvennel. * Nem
lévén azoknak a' honnét meg-ad-
nák, meg-engedé mind a' kettő-
nek. Azért kichoda szereti őtet in-
kább? * Felelvén Simon, monda:
Vélem hogy az, a' kinek többet enge-

dett. Ő pedig monda néki: Igazán ítéléd. * És fordúlván az aſzſzony'állathoz, monda Simonnak: Látod-e ez aſzſzony'állatot? Bé-jöttem a'házadba, vizet a'lábaimnak nem adtál: ez pedig kőny-húllatáſokkal öntözte a'lábaimat, és haj-ſzálaival törlötte-meg. * Chókot nékem nem adtál: ez pedig miólta bé-jött, meg nem ſzűnt chókolgatni a'lábaimat. * Olajjal a'fejemet meg nem kented: ez pedig kenettel kente-meg a' lábaimat. * Az-okáért mondom néked: Meg-bocháttatnak néki ſok bűnei, mert igen ſzeretett. A' kinek pedig keveſebb bocháttatik-meg, kevesbé ſzeret. * Monda pedig annak: "Meg-bocháttatnak néked bűneid. * És a' kik eggyűtt le-telepedtek vala, kezdének mondani ő-magokban: Kichoda ez, a'ki még a' bűnöket-is meg-bocháttya? * Monda pedig az aſzſzony'állatnak: A' te hited megſzabadított téged: menny-el békével.

"Matt. 9. a. 2.

VIII. Rész.

ES lőn az-után, és ő el-járja vala a' váraſokat és kaſtélyokat, predikálván és hirdetvén az Iſten orſzágát: és a' tizenkettő ő-vele, * és némelly aſzſzonyok, kik meg-gyógyíttattak vala a' gonoſz lelkektől, és a' betegſégekből: "Maria, ki Magdolnának hívattatik, kiből hét őrdög ment vala ki; * és Joanna, Kuſának a' Herodes gondviſelőjének feleſége, és Suſanna, és ſokan egyebek, kik ſzolgálnak vala néki az ő marhájokból. * Mikor pedig nagy ſereg gyűlne egybe, és a' váraſokból hozzája ſietnének, monda haſonlatoſság-által: * "Ki-méne a' mag-vető, el-vetni az ő magvát: és midőn vetné, némelly az út-félre eſék; és el-tapodtaték, és az égi madarak meg-évék azt. * És némelly a'kő-ſziklára eſék; és ki-kelvén megſzárada, mert nem vala nedveſsége. * És némelly a' töviſſek-közzé eſék; és eggyűtt fel-nevekedvén a' töviſſek meg-fojták azt. * És némelly a' jó földbe eſék; és ki-kelvén ſzáz annyi gyűmőlcsöt hoza. Ezeket mondván, kiált vala: A' kinek fülei vannak a'hallâſra, hallya-meg. * Kérdik vala pedig őtet a' tanítványi, mi vólna e' példa-beſzéd. * Kiknek ő monda: Néktek adatott tudni az Iſten orſzága titkát, egyebeknek pedig példa-beſzédekben; "hogy látván ne láſſanak, és halván ne értſenek. * Ez pedig a' példa-beſzéd: A' mag, az Iſten igéje. * A' kik pedig az út félen, azok, a'kik halgattyák; az-után el-jő az ördög, és ki-véſzi az igét az ő ſzívekből, hogy hívén ne üdvözűllyenek. * Mert a'kik a'kő-ſziklára, azok, a' kik midőn hallyák, örömmel fogadgyák az igét: és ezeknek ninch gyökerek: kik egy-ideig hiſznek, és a' kiſértet idején el-távoznak. * A' melly pedig a' töviſſek-közibe eſett, azok, a'kik hallották, és elő-menvén, a' ſzorgalmatoſſágoktól, és gazdagſágoktól, és az életnek gyönyörűſégitől meg-fojtatnak, és gyűmőlcsöt nem hoznak. * A' melly pedig a'jó földbe, azok, a'kik jó és jeles ſzívvel halván az igét meg-tartyák, és gyűmőlcsöt hoznak békeléges türésben. * "Senki pedig gyertyát gyújtván, bé nem födi azt edénnyel, ſe az ágy-alá nem téſzi: hanē a' gyertya-tartóba téſzi, hogy a'bé-menők láſsák a' világoſságot. * † Mert ninch ſemmi el-rejtve, a' mi ki ne nyilatkoztaſsék; ſem el-födözve, a' mi meg ne tudattaſsék, és ki ne jelenteſſek. * "Láſsátok azért mint halgattyátok. Mert a'kinek vagyon, adatik annak; és valakinek ninchen, még a' mit vél-is hogy vagyon, el-vétetik tőle. * † Jövének pedig ő-hozzája az annya 's az attyafiai, és nem juthatnak vala hozzája a'ſereg-miatt. * És hírré tétették néki: Az anyád, és az atyád-fiai kinn állanak, akarván téged látni. * Ki felelvén, monda nékik: Az én anyám, és az atyámfiai azok, a' kik az Iſté igéjét halgattyák, és megchelekeſzik. * "Lőn pedig eggyik nap: és ő bé-méne egy hajótskába, és a' tanítványi, és monda nékik: Mennyűnk-által a' tón. És bé-menének. * És midőn ők eveznének, el-aluvék, és ſzél-vész jöve a' tóra, és el-merűlnek vala, és veſzedelemben valānak. * Hozzája menvén pedig felkölték őtet, mondván: Meſter, elveſzűnk. Ő pedig fel-kelvén, megfeddé a' ſzelet, és a' víznek vészét, és meg-ſzűnék: és chendeſség lőn. * Mōda pedig nékik: Hol vagyon a' tí hitetek? Kik félvén, chodálkoznak vala ön-közt ők, mōdván: Véled-e kichoda ez, mert a' ſzeleknek 's a' tengernek-is

"Matt. 13. a. 3. Mar. 4. a. 2.

"Mar. 16. b. 9.

"Isa. 6. c. 9. Matth. 13. b. 14. Mar. 4. b. 12. Ioan. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8.

"Matt. 5. b. 15. Marc. 4. c. 21. †Matt. 10. c. 26. Mar. 4. c. 22. "Matt. 13. b. 12. & 25. c. 29. †Matt. 12. d. 46. Marc. 3. d. 31.

"Matt. 8. c. 23. Mar. 4. d. 36.

parächol, és engednek néki? *Es evezének a' Geraſénuſok tartományára, 26
melly Galilæának ellenében vagyon.
*És midőn ki-ſzállott vólna a' földre, eleibe jöve egy férfiu, kiben ördög vala már ſok ideig, és nem öltözik vala ruhába, ſe házban nem 27
lakik vala, hanem a' koporſókban.
* Ez, hogy látá Jéſuſt, le-borúla előtte: és fel-kiáltván nagy ſzóval, 28
monda: Mi közöm nékem veled Jéſus, a' Magaſság-béli Iſtennek Fia? kérlek téged, ne gyötörj engem.
* Mert parancſol vala a' tiſztátalan léleknek, hogy ki-menne az emberből: Mert ſok időtől-fogva gyötri 29
vala őtet, és meg-kötöztetik vala lánczokkal és békókban őriztetvén. és ő el-ſzaggatván a' kötözéſeket, ki-űzettetik vala az ördögtől a' puſztákba. * Kérdé pedig őtet 30
Jéſus, mondván: Ki neved néked? Az pedig monda: Légio: mert ſok ördögök mentek vala belé. *És kérik 31
vala őtet hogy ne parancſolná nékik hogy a' mélyſégbe mennének.
* Vala pedig ott ſok diſzno chorda 32
legelvén a' hegyen: és kérik vala őtet, hogy engedné-meg nékik hogy E G
azokba mennének. És meg-engedé nékik. * Ki-menének azért az ördögök az emberből, és a' diſznókba 33
menének: és a' chorda nyakra-főre rohana a' tóba, és meg-fulada. *
Melly dolgot hogy látának a' kik 34
legeltetik vala, el-futának, és meg-jelenték a' városban, és a' majorokban. * Ki-menének pedig látni a' mi 35
történt, és Jéſushoz jövének: és űlve találák az embert, a' kiből az ördögök ki-mentek vala, fel-öltözve, és ép eſzſzel, az ő lábainál, és félének. * Meg-jelenték pedig nékik, 36
a' kik látták vala-is, mint ſzabadúlt vólna meg a' legiótól: * és kére őtet 37
a' Geraſénuſok tartományának minden ſokaſága, hogy el-menne tőlök: mert nagy félelemben valának. Ő pedig a' hajóba menvén viſzſza-téré.
* És kéri vala őtet a' férfiu, a' kiből 38
ki-mentek vala az ördögök, hogy véle lenne. El-bochátá pedig őtet Jéſus, mondván: * Térj a' te házadba, és beſzéld-meg melly nagy dol- 39
gokat chelekedett néked az Iſten. És az egéſz váraſt el-járá, hirdetvén melly nagy dolgokat chelekedett vólna véle Jéſus. * Lőn pedig mikor 40
meg-tért vólna Jéſus, bé-fogadá őtet a' ſereg. mert minnyájan várják vala őtet. * "És ímé egy férfiu jöve, 41
kinek Jaírus neve, és ez fejedelme vala a' ſynagógának: és a' Jéſus lábaihoz eſék, kérvén őtet hogy az ő 42
házába jőne: * mert eggyetlen egy leánya vala közel tizen-két eſztendős, és az meg-hal vala. És történék, midőn menne, a' ſeregektől ſzoron- 43
gattatik vala. *És egy aſzſzony vérfolyásban vala tizen-két eſztendőtől-fogva, ki az orvoſokra költötte vala minden marháját, és ſenkitől meg nem gyógyíttathaték: * hátúl 44
járúla, és illeté az ő ruházattya peremét: és mingyárt meg-álla az ő vérének folyáſa. * És monda Jéſus: Ki- 45
choda, a' ki engem illetett? Tagadván pedig minnyájan, monda Péter, és a' kik véle valának: Meſter, a' ſeregek ſzorongatnak téged, és nyomnak; és 46
azt mondod: Ki illetett engem? * És monda Jéſus: Illetett engem valaki. mert én tudom hogy erő ment-ki belőlem. * Látván pedig az aſzſzony 47
hogy el nem titkoltatott, reſzketvén elő-jöve, és le-borúla az ő lábai- E G
előtt; és mi okért illette vólna őtet, meg-jelenté az egéſz nép-előtt; és mi módon mingyárt meg-gyógyúlt 48
légyen. * Ő pedig monda néki: Leányom, a' te hited meg-gyógyított téged; menny-el békével. *Még ő ſzólván, jöve egy a' ſynagóga fejedelmé- 49
hez, mondván néki: Meg-hólt a' leányod, ne búſíttſad őtet. *Jéſus pedig, 50
halván ez igét, felele a' leányzo attyának: Ne félly, hidgy chak, és megſzabadúl. *És mikor a' házba jőtt vólna, nem hagya magával ſenkit bé- 51
menni, hanem chak Pétert, és Jakabot, és Jánoſt, és a' leányzónak attyát és annyát. *Sirattyák vala pedig min- 52
nyájan, és keſergik vala azt. Ő pedig monda: Ne ſírjatok, nem hólt-meg a' leányzo, hanem aluſzik. * És 53
nevetik vala őtet, tudván hogy meghólt vólna. * Ő pedig meg-fogván 54
annak kezét, kiálta, mondván: Leányzo, kelly-fel. * És viſzſza-téré a' lelke, és mingyárt fel-kele. És 55
meg-hagyá hogy ennie adnának. *
És el-álmékodának a' ſzűléi; kiknek 56
meg-parancholá hogy ſenkinek ne mondanák a' mi lőtt vala.

"Matt. 9. c. 18. Mar. 5. b. 22.

IX. Rész.

Matth. 10. a. 1. Mar. 3. c. 13. EGybe-híván pedig a' tizenkét Apoſtolt, erőt ada nékik, 1
és hatalmat minden ördögökön, és hogy betegſégeket A
gyógyítanának. * És el-küldé őket 2
predikállani az Iſten országát, és a' betegeket gyógyítani. * "És monda 3
nékik: Semmit ne vigyetek az úton, ſe veſzſzőt, ſe táskát, ſe kenyeret, ſe
pénzt, ſe két köntöſtök ne légyen. 4
*És valamelly házba bé-mentek, ott maradgyatok, és onnét ki ne jőjetek. 5
*És valakik bé nem fogadnak titeket; "ki-menvén abból a'városból, még a' lábaitok porát-is le-verjétek bizonſágúl ő-reájok. * Ki-menvén 6
pedig el-járják vala a' kaſtélyokat, hirdetvén az Evangeliomot, és
gyógyítván mindenütt. * "Meghallá pedig Heródes Tetrarka mind 7
a' mik ő-tőle léſznek vala, és kételkedik vala, mivelhogy * némellyek- 8
től mondattatnék; Hogy János támadott-fel halottaiból: némellyektől pedig; Hogy Illyés jelent-meg:
egyebektől pedig; Hogy egy a'régi próféták-közzül támadott-fel. * És 9
monda Heródes: Jánoſnak én fejét vőttem; Kichoda pedig ez, a' ki-felől én illyeneket hallok? És kívánnya vala őtet látni. * És meg-térvén 10
az Apoſtolok, meg-beſzéllék néki valamiket chelekedtek: és melléje
vévén őket, el-téré külön egy puſzta helyre, melly Bet-ſaidáé. * Mellyet 11
midőn meg-tudtak vólna a'ſeregek, követék őtet: és bé-fogadá őket, és
ſzóll vala nékik az Iſtē országáról, és azokat, a'kik gyógyulás-nélkül ſzükölködnek vala, meg-gyógyíttya vala. * A'nap pedig el-kezdett vala 12
hanyatlani. És hozzája mévén a'tizēkettő, mondának néki: "Bochaſd-el
a'ſeregeket, hogy el-menvén a'kaſtélyokba és majorokba mellyek B
környűl vannak, térjenek-bé, és találljanak eledeleket: mert itt
puſzta helyen vagyünk. * Monda pedig nékik: Tí adgyatok enniek. Azok 13
pedig mondának: "Ninch nékünk
több ő kenyerünknél, és két halunknál: hanem-ha mí megyünk-el,
és vészünk mind ez egész ſeregre eledeleket. * Valának pedig közel ő- 14
ezer férfiak. Monda pedig a' tanítványinak: Telepíttſétek-le őket lakodalom-ſzerént ötvenen-ként. * És 15
úgy chelekedének. És le-telepíték 16
minnyájokat. * Vévén pedig az öt kenyeret, és a'két halat, menybe tekínte, és meg-áldá azokat; és megſzegé, és el-oſztá a'tanítványinak, 17
hogy a'ſeregek-eleibe tennék. * És evének minnyájan, és meg-elégedének. És fel-véteték a'mi tőlök meg-maradott vala, tizen-két koſár 18
húlladék. * "És lőn, midőn egyedül vólna imádkozván, a' tanítványok-is véle valának: és kérdé őket, 4
mondván: Kinek mondanak engem
a'ſeregek? * Ők pedig felelének, és 19
mondának: Keresztelő Jánoſnak, némellyek pedig Illyéſnek, némellyek
pedig hogy az előbbi próféták-közzül eggyik támadott-fel. * Mōda pedig nékik: Tí pedig kinek mondotok 20
engem lenni? Felelvén Simon Péter,
monda: Az Iſten Kriſtuſának. * Ő pedig meg-fedvén őket, meg-parácholá
hogy ſenkinek azt ne mondanák, 21
*mondván: "Hogy ſzükſég az ember 22
Fiának ſokakat ſzenvedni, és megvettetni a'vénektől, és a'papi-fejedelmektől, és az Iráſ-túdóktól, és megölettetni, és harmad napon fel-támadni. * † Mond vala pedig mindeneknek: Ha ki utánnam akar jőni, ta- 23
gadgya-meg magát, és vegye-fel az ő C
keresztét minden-nap, és köveſſen
engem. * Mert a'ki lelkét meg akarja 24
tartani, el-veſzti azt: mert a'ki lelkét
el-veſzti érettem, meg-tartya azt. *
mert mit haſznál ember azzal, ha 25
meg-nyeri az egész világot, önnönmagát pedig el-veſzti, és magának
kárt téſzen? * "Mert a'ki engemet ſzégyenl, és az én beſzédimet; azt az em- 26
ber Fia ſzégyenleni fogja, mikor eljő az ő fölſégébē, és az Attyáéban, és
a'ſzent Angyalokéban. * † Mondom 27
pedig néktek bizonnyal: vannak
némellyek az itt-állók-közzül, kik
meg nem kóſtollyák a'halált, míg
nem meg-láttyák az Iſten országát.
* "Lőn pedig ez igék-után, majd 28
nyólczad nappal, és melléje vévé Pétert, és Jakabot, és Jánoſt, és fel-mé- D
ne a'hegyre hogy imádkoznék. * És 29
midőn imádkoznék, az orczájának
ábrázattya más ſzínű lőn; és a'ruhája
feirré és fényeſsé. * És ímé két fér- 30
fiu beſzéll vala véle. Valának pedig Moyſes és Illyes, * dichőſségben 31
láttatván: és beſzéllik vala az ő
ki-múlāſát, mellyet bé-tellyesí-

Matth. 10. a. 1. — *Mar. 3. c. 13.* — *"Matt. 10. a. 9. Mar. 6. a. 8.* — *"Acto. 13. g. 51.* — *"Matt. 14. a. 1. Mar. 6. d. 14.* — *"Matt. 14. b. 15. Mar. 6. d. 36.* — *"Ioan. 6. a. 9.* — *"Matt. 16. b. 13. Mar. 8. c. 27.* — *"Matt. 17. d. 23. Mar. 8. c. 31.* — *†Matt. 10. d. 38. & 16. d. 24. Mar. 8. d. 34. Inf. 14. f. 27. & 17. g. 33. Ioan. 12. d. 25.* — *"Matt. 10. d. 33. Mar. 8. d. 38.* — *†Matt. 16. d. 28. Mar. 9. a. 1.* — *"Matt. 17. a. 1. Mar. 9. a. 1.*

tendő vala Jeruſalemben. * Péter pe- 32
dig, és a'kik véle valának, az álom-
tól el-nehezíttetve valának. És fel-
ébredvén láták az ő dichőſégét, és
a' két férfiat, kik véle állanak vala.
* És lőn, mikor el-mennének tőle, 33
monda Péter Jéſuſnak: Meſter, jó
nékünk itt lennünk: és chinállyunk
három hajlékot, eggyet Néked, és
eggyet Moyſeſnek, és eggyet Illyéſ-
nek: nem tudván mit mondana.
* Ő pedig ezeket ſzólván, felyhő 34
lőn, és meg-árnyékozá őket: és meg-
ijedének, bé-menvén ők a'felyhőbe.
* És ſzózat lőn a'felyhőből, mond- 35
"2. Pet. 1. c. 17. ván: "Ez az én ſzerelmes fiam, őtet E
halgaſsátok. * És mikor a'ſzózat len- 36
ne, egyedül találtaték Jéſus. És ők
halgatának, és ſenkinek ſemmit nem
mondának az napokbã azokból mel-
"Matt. 17. b. 14. Mar. 9. c. 17. lyeket láttak vala. * "Lőn pedig a' 37
máſod napon, alá-mẽvén ők a'hegy-
ről, ſok ſereg méne-eleikbe. * És ímé 38
egy férfiu a' ſeregből fel-kiálta,
mondván: Meſter, kérlek téged, te-
kínts az én fiamra, mert nékem eg-
gyetlenem: * és ímé a'lélek meg- 39
ragadgya őtet, és mingyárt kiált, és
le-chapja, és hánnya-veti őtet tajték-
kal, és alig távozik-el ſzaggatván
őtet: * és kérém a'tanyítvánidat hogy 40
ki-űznék azt, és nem chelekedheték.
* Felelvén pedig Jéſus, monda: Oh hi- 41
tetlen és el-fordúlt nemzetſég, med-
dig léſzek nálatok, és ſzenvedlek tí-
teket? hozd ide a'fiadat. * És midőn 42
elő-jőne, le-chapá őtet az ördög, és
hányá-veté. * És meg-feddé Jéſus a' 43
tiſztátalan lelket, és meg-gyógyítá
a'gyermeket, és meg-adá őtet az at-
tyának. * Álmélkodnak vala pedig 44
minnyájan az Iſtennek nagy-vól-
tán: és minnyájan chodálkozván
mindeneken a'miket chelekeſzik va- F
la, monda a' tanítványinak: Tegyé-
tek ſzívetekbe e' beſzédeket, mert
kővetkezendő, hogy az ember Fia
az emberek kezébe adaſsék. * Azok 45
pedig nem értik vala ez ígét, és el-
fődöztetett vala előttők hogy ne
értenék azt: és nem merék meg-
"Matt. 18. a. 1. Mar. 9. c. 33. kérdeni őtet ez íge-felől. * "Gon- 46
dolat űtkőzék pedig beléjek, ki vól-
na nagyobb kőzzűlők. * Jéſus pe- 47
dig látván az ő ſzívők gondolatit,
foga egy gyermechkét, és melléje
állatá azt, * és monda nékik: Va- 48
laki bé-fogadgya e'gyermeket az én

nevemben, engem fogad-bé: és va-
laki engem bé-fogad, azt fogadgya-
bé a'ki engem küldött. Mert a'ki
minnyájotok-kőzőtt kiſſebb, az na-
49 gyobb. * Felelvén pedig János, mon-
da: Meſter, láttunk eggyet a'te ne-
vedben ördögőket űzni, és meg-
tíltottuk őtet: mert nem jár ve-
50 lünk. * És monda néki Jéſus: Ne
tíltſátok-meg: mert a'ki ellenetek
51 ninch, érettetek vagyon. * Lőn pedig
mikor el-telnének az ő fel-vételének
napjai, el-tekéllé hogy Jéruſalembe
52 menne. * És kőveteket külde az ő ſzí-
ne-előtt: és el-menvén, a' Samaritá-
nuſok váraſába jutának, hogy kéſzí-
53 tenének néki. * És nem fogadák-bé
őtet, mert az ő orczája Jeruſalembe
54 ménőjé vala. * Mikor pedig látták
vólna a' tanítványi Jakab és János,
G mondának: Uram, akarod-e hogy
mondgyuk, hogy tűz ſzállyon-alá
55 az égből, és meg-eméſzſze őket? * És
fordúlván meg-feddé őket, mond-
ván: Nem tudgyátok ki lelkei vattok.
56 * "Az ember Fia nem jőtt lelkeket "Matt. 8. c. 19. Ioan. 3. a. 1.
veſzteni, hanem űdvőzíteni. És más
57 kaſtélyba menének. * Lőn pedig; ők
az úton járván, monda egy néki: Kő-
58 vetlek téged valahová mégy. * Mon-
da néki Jéſus: A' rókáknak lyukok
vagyon, és az égi madaraknak féſz-
kek: az ember Fiának pedig ninch a'
59 hová le-hajtſa a'fejét. * Monda pedig
máſnak: Kőveſs engemet. az pedig
monda: Uram, engedd-meg nékem
előſzőr, hogy el-mennyek, és el-te-
60 meſſem az atyámat. * És monda néki
Jéſus: Hadd temeſſék-el a' hóltak az
ő halottokat: te pedig menny-el, és
61 hirdeſd az Iſten orſzágát. * És monda
más: Uram, kővetlek téged, de en-
gedd-meg nékem hogy előſzőr búl-
chút vegyek azoktól a'mellyek ott-
62 honn vannak. * Monda néki Jéſus:
Senki, az ő kezét az ekére tévén, és
hátra nézvén, nem alkolmatos az Iſ-
ten orſzágára.

X. Rész.

1 A Ezek-után pedig rendele az
Úr más hetven-kettőt-is, és
el-küldé őket kettőn-ként
az ő ſzíne-előtt, minden vá-
rasba, és helyre, a'hová menendő va-
2 la. * És monda nékik: "Az aratás ſok "Matt. 9. d. 37.
ugyan, a'munkáſok pedig keveſek.
Kérjétek azért az aratáſnak urát,
hogy külgyon munkáſokat az ő ara-

tására. * Mennyetek-el: "ímé én el-
küldlek titeket, mint a' bárányokat
a'farkasok-közzé. * † Ne hordozza-
tok żachkót, se táskát, se sarut, "és
senkit az úton ne köszöntsetek. * Va-
lamelly házba bé-mētek, először azt
mogyátok: Békeség e'háznak: * és ha
ott lészen a'békeség fia, meg-nyug-
szik ő-rajta a'tí békeségtek; ha pedig
nem, ti-hozzátok tér. * Azon házban
maradgyatok pedig, evén és iván a'
mellyek nálok vannak: "mert mél-
to a'munkás az ő bérére. Ne mennye-
tek háztól házra. * És valamelly vá-
rasba mentek, és bé-fogadnak títe-
ket, egyetek a'mik előttökbe tétet-
nek: * és gyógyíttsátok-meg a'bete-
geket kik abban vannak, és ezt mon-
gyátok nékik: Hozzátok közelgetett
az Isten országa. * Valamelly várasba
pedig bé-mētek, és bé nem fogadnak
titeket; ki-menvén annak útzáira,
mongyátok: * "Még a'port-is, melly
reánk ragadott a'tí városztokból, reá-
tok törűllyük: mindazáltal azt tud-
gyátok-meg, hogy el-közelgetett az
Isten országa. * Mondom tí-néktek,
hogy Sodomának amaz napon kün-
nyebben lészē dolga, hogy-sem mint
annak a'városnak. * "Jaj néked Ko-
rozáin, jaj néked Bet-saida: mert ha
Tyrusban és Sidonban lőttek vólna
a'chodák mellyek bennetek lőttek,
régen szőr-żákban, és hamuban ül-
vén penitentziát tartottak vólna.
* De mindazáltal Tyrusnak és Si-
donnak künnyebben lészen dolga
az itéletben, hogy-sem mint néktek.
* És te Kafarnaum, szinte az égig fel-
magasztaltatván, szinte a'pokolig sül-
lyesztetel. * "A' ki titeket halgat, en-
gem halgat: és a'ki titeket meg-útál,
engem útál-meg. A' ki pedig engem
útál, azt útállya a'ki engem küldött.
* Meg-téré pedig a' hetven-kettő
örömmel, mondván: Uram, még az
ördögök-is engednek nékünk a' te
nevedben. * És monda nékik: Láttam
a'sátant mint a'villámást az égből le-
esni. * Imé hatalmat adtam néktek a'
kígyók, és a'skorpiók meg-tapodásá-
ra, és az ellenségnek minden erején:
és semmit nem árt néktek. * Mindaz-
által, azon ne örűllyetek hogy a'lel-
kek engednek néktek: örűllye-
tek pedig, hogy a' tí neveitek írva
vannak mennyekben. * "Azon órábā
örvēdeze a'Szent-Lélekben, és mon-

da: Hálát adok néked Atyám, meny-
nek és földnek Ura, hogy el-rejtetted
ezeket a'bölchektől, és okosoktól, és
meg-jelentetted azokat a' kisdedek-
nek. Ugy Atyám, mert így tettszett
előtted. * Mindenek nékem adattak
az Atyámtól. És senki nem tudgya ki
légyen a'Fiu, hanem chak az Atya; és
ki légyen az Atya, hanem chak a'Fiu,
és a'kinek a'Fiu akarja meg-jelenteni.
* És fordúlván a' tanítványihoz,
monda: "Bóldogok a'szemek, mel-
lyek láttyák, a'miket tí láttok. *
Mert mondom néktek, hogy sok pro-
féták és királyok akarták látni, a'mi-
ket tí láttok, és nem látták; és hallani
a'miket hallotok, és nem hallották.
* "És ímé egy Törvény-túdó fel-kele
kisértvén őtet, és mondván: Mes-
ter, mit chelekedvén bírhatom az
örök életet? * Ő pedig monda né-
ki: A' törvényben mi vagyon írva?
mint olvasod? * Amaz felelvén,
monda: "Szeresséd a'te Uradat Iste-
nedet, tellyes szívedből, és tellyes
lelkedből, és minden erődből, és min-
den elmédből; és felebarátodat, mint
tennen-magadat. * És monda néki:
Igazán felelél: ezt chelekedgyed,
és élsz. * Amaz pedig akarván ma-
gát igazítani, monda Jésusnak: 'S
kichoda az én felebarátom? * Fe-
lelvén pedig Jésus, monda: Egy em-
ber alá-mégyen vala Jerusalemből
Jerikóba, és a'tolvajok-közzé aka-
da, kik meg-is fosztták őtet; és meg-
sebesítvén, hólt-elevenen hagyván
őtet el-menének. * Történék pedig
hogy egy pap menne-alá azon az
úton: és látván őtet, el-méne mel-
lőle. * Hasonló-képpen egy Le-
víta-is, midőn a'hely-mellett vól-
na, és látná őtet, el-méne mellőle.
* Egy Samaritánus pedig úton jár-
ván, melléje méne: és látván őtet,
könyörűleteségre indúla. * És hoz-
zája közelgetvén, bé-köté az ő se-
beit, olajt és bort töltvén azokba,
és fel-tévén őtet a'barmára, vivé
a'szállásra, és gongyát viselé. * És
másod nap két pénzt vőn elő, és
a'gazdának adá, és monda: Viseld
gongyát ennek: és valamit ezen-fe-
lyűl költesz, én mikor meg-té-
rek, meg-adom néked. * E'három-
közzűl, ki láttatik néked, hogy fele-
baráttya vólt annak, a'ki a'tolvajok-
közibe akadott? * Ama pedig monda:

"Matt. 10. a. 10. † Mar. 6. a. 8. "4. Reg. 4. c. 29.

"Matt. 10. a. 10. Deut. 24. c. 14. 1. Tim. 5. c. 18.

"Acto. 13. g. 51.

9 Matt. 11. c. 26.

"Matt. 10. d. 40. Ioan. 13. c. 20.

"Matt. 11. d. 25.

"Matt. 13. b. 16.

"Matt. 22. d. 35. Marc. 12. c. 28.

"Deut. 6. a. 5.

A'ki irgalmaſságot chelekedett véle. És monda néki Jéſus: Menny-el, te-is haſonló-képpen chelekedgyél.
38 * Lőn pedig, midőn mennének, ő-is bé-méne egy kaſtélyba: és egy Márta-nevű aſzſzony'állat bé-fogadá őtet az ő házába, 39 * és ennek egy Maria-nevű őttſe vala, ki az Úrnak lábainál űlvén halgattya vala-is az ő igéjét. 40 * Márta pedig ſzorgalmatoſkodik vala a' gyakor ſzolgálatban: ki meg-álla, és monda: Uram, nem gondolſz-e véle, hogy az őttſém egyedűl hagyott engemet ſzolgálni? mongyad azért néki, hogy ſegéttſen engem. 41 * És felelvén, monda néki az Úr: Márta, Márta, ſzorgalmatos vagy, és ſokakban tőrődől. 42 * De egy a' ſzűkſéges. Maria leg-jobb réſzt választott, melly el nem vétetik tőle.

XI. Rész.

ES lőn: midőn neminémű helyen imádkoznék, hogy megſzűnék, monda néki egy a'tanítványi-közzűl: Uram, taníts minket imádkozni, a'mint Jánoſ-is tanította az ő tanítványit. 2 * Es monda nékik: Midőn imádkoztok, ezt mongyátok: "Atyánk, ſzenteltеſsék te neved. Jőjőn te országod. 3 * A'mi minden-napi kenyerűnket adgyad nékűnk ma. 4 * És bochájd-meg nékűnk a' mi bűneinket, mivelhogy mi-is meg engedűnk minden mi adóſinknak. És ne vígy minket kiſértetbe. 5 * És monda nékik: Kinek vagyon közzűletek baráttya, és hozzája mégyen éj-félkor, és mond néki: Barátom, adgy nékem három kenyeret kőltsőn, 6 * mert egy barátom jőtt hozzám az útról, és ninch mit eleibe tennem; 7 * és az onnét-belől felelvén, azt mongya: Ne bánts engem, már az ajtó bé-tétetett, és a' gyermekim velem vannak az ágyas házban, nem kelhetek-fel, és nem adhatok néked. 8 * És ha ő álhatatoſon zörget: mondom néktek, ha nem ád-is néki fel-kelvén, azért hogy barátttya, mindazáltal annak úntatáſáért fel-kél, és ád néki valamenyi kell. 9 * "Én-is mondom néktek: Kérjetek, és adatik néktek: kereſſetek, és találtok: zörgeſſetek, és meg-nyittatik néktek. 10 * Mert minden a'ki kéri, el-véſzi; és a'ki kereſi, meg-talállya; és a'zörgetőnek meg-nyittatik.

11 * † Kichoda kér pedig közzűletek kenyeret az attyától, vallyon kővet ád-e néki? A'vagy halat: vallyon 12 a'halért kígyót ád-e néki? * A'vagy ha tik-monyat kér, vallyon ſkorpiót nyújt-e néki? 13 * Ha azért ti gonoſzok lévén, jó adományokat tudtok adni a'tí fiaitoknak: menyivel inkább a' tí Atyátok menyből jó lelket ád az ő-tőle kérőknek. 14 * "És ördögöt űz vala ki, és az néma vala. És midőn ki-űzte vólna az ördögöt, ſzólla a'néma, és chodálkozának a' ſeregek. 15 * Némellyek pedig közzűlők mondának: Beelzebubnak az ördögök fejedelmének-általa űzi-ki az ördögöket. 16 * És egyebek kíſértvén, az égből kérnek vala jelt tőle. 17 * Ő pedig hogy látá az ő gondolattyokat, monda nékik: Minden magában meg-haſonlott ország elpuſztúl, és a'ház a'házra omol. 18 * Ha pedig a' ſátán-is meg-haſonlott maga-ellen, mi módon áll meg az ő országa? mert azt mondgyátok hogy Beelzebub-által űzőm-ki az ördögöket. 19 * Ha pedig én Beelzebub-által űzőm-ki az ördögöket: a'tí fiaitok ki-által űzik-ki? 20 * Az-okáért ők léſznek a'tí bíraitok. Ha pedig az Iſtennek újával űzőm-ki az ördögöket: bizonyára el-érkezett hozzátok az Iſten orſzága. 21 * Mikor az erős fegyveres az ő pitvarát őrzi, békeſégben vannak a'miket bír. 22 * Ha pedig erőſſebb nálánál jővén, meggyőzi őtet, minden fegyverit el-véſzi, a'mellyekben bízott, és az ő ragadományit el-oſztya. 23 * A'ki velem ninchen, ellenem vagyon; és a'ki velem nem gyűjt, tékozol. 24 * Mikor a' tiſztátalan lélek ki-mégyen az emberből, vizetlen helyeken jár, nyugodalmat kereſvén; és nem találván, mond: Viſzſza-térek az én házamba, a'honnét ki-jőttem. 25 * És mikor el-jő, meg-tiſztítva találllya azt ſőprővel, és fel-ékesítve. 26 * Akkoron el-mégyen, és melléje véſzen más hét magánál gonoſzb lelkeket; és bé-menvén, ott laknak. És annak az embernek utólſo dolgai gonoſzbak léſznek az elsőknél. 27 * Lőn pedig, midőn ezeket mondaná, felemelvén ſzavát egy aſzſzony'állat a' ſeregből, monda néki: Bóldog a' méh, melly téged hordozott; és az emlők, mellyeket ſzoptál. 28 * Ő pedig

"Matt. 6. b. 9.

"Matt. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Ioan. 14. b. 13. Iac. 1. a. 5.

† Matt. 7. b. 9.

"Matt. 9. d. 32. & 12. b. 22. Mar. 3. c. 22.

monda: Sőt bóldogok, a'kik az Isten igéjét halgattyák, és meg-őrizik azt. * Az egybe-gyűlő seregeknek pedig kezde mondani: "E' nemzetség, gonosz nemzetség: jelt keres, és jel nem adatik néki, hanem chak a' Jónás próféta jele. * Mert "a'mint Jónas, jele vólt a'Ninivitáknak: úgy lészen az ember Fia-is e' nemzetségnek. * † A' Déli királyné fel-támad az itéletben e' nemzetség férfiaival, és kárhoztattya őket: mert el-jött a' földnek utólso határiról a'Salomon bőlcheségét halgatni: és ímé nagyobb vagyon itt Salomonnál. * A' Ninivei férfiak fel-támadnak az itéletben e' nemzetséggel, és kárhoztattyák őtet, "mert penitentziát tartottak a' Jónas predikállására: és ímé nagyobb vagyon itt Jónásnál. * † Senki gyertyát nem gyújt 's a' rejtekbe tészi, sem a' véka-alá, hanem a' gyertya-tartóra, hogy a' kik bé-mennek, lássák a' világosságot. * "A' te testednek gyertyája a' te szemed. Ha a' szemed egyűgyű lészen, az egész tested világos lészen: ha pedig álnok lészen, a' te tested-is setétes lészen. * Meg-láss ad azért, hogy a' világosság, melly benned vagyon, setétség ne légyen. * Ha azért a' te egész tested világos lészen, nem lévén benne valami setétségnek része; világos lészen egészlen, és mint a' fényességnek gyertyája, meg-világosít téged. * És mikor szóllana, kére őtet egy Farisæus, hogy nála ebédlenék. És bé-menvén le-telepedék. * A' Farisæus pedig kezde magában gondolkodván mondani, miért nem mosdott vólna meg ebéd-előtt. * És monda néki az Úr: " Most ti Farisæusok, a' mi a' pohárnak és tálnak-kivűle vagyon, meg-tisztíttyátok: a' mi pedig belől vagyon bennetek, rakva ragadománnyal, és hamissággal: * Bolondok, nem-de a'ki azt chinálta, a' mi kivűl vagyon, nem az chinálta-e azt-is, a' mi belől vagyon? * Mindazáltal, a' mivel bévelkődtők, adgyatok alamisnát: és ímé mindenek tisztták néktek. * De jaj néktek Farisæusoknak, mert meg-dézmállyátok a' méntát, és rutát, és minden fűvet, és el-hadgyátok az itéletet és az Istennek szeretetit: ezeket szűksség vólt meg-chelekednetek, és amazokat el nem hagynotok. * † Jaj néktek Farisæusoknak, mert szeretitek az első székeket a' synagógákban, és a' kőszöntéseket a' piaczon. * Jaj néktek, mert ollyak vattok mint a' koporsók, mellyek nem láttszanak, és az emberek felyűl-járván nem tudgyák. * Felelvén pedig egy a' Törvény-túdók közzűl, monda néki: Mester, ezeket mondván, még gyalázatot-is tészsz rajtunk. * Ő pedig monda: Jaj néktek Törvény-túdóknak-is: " mert olly terhekkel terhelitek az embereket, mellyeket el nem viselhetnek, és magatok egy újotokkal sem illetitek a' terheket. * Jaj néktek, kik a' Próféták koporsóit épititek: az atyátok ölték pedig meg őket. * Valóbã bizonyittyátok hogy eggyeztek az atyátok chelekedetivel: mert ők ölték meg őket ugyan, tí pedig az ő koporsójokat épititek. * Az-okáért mondotta az Isten bőlchesége-is: Küldők hozzájok Prófétákat, és Apostolokat, és azok-közzűl meg-ölnek, és üldőznek: * hogy ki-kerestessék minden Próféták vére, melly ki-ontatott világ teremtésétől-fogva e' nemzetségtől, * " Abelnek vérétől-fogva a' Zakarias véréig, ki az oltár 's a' templom-között veszett. Igy mondom néktek, ki-kerestetik e' nemzetségtől. * Jaj néktek Törvény-túdóknak, mert el-vőttétek a' tudomány kúlchát, magatok bé nem mentetek, és azokat, kik bé-mennek vala, el-tíltottátok. * Mikor pedig ezeket mondaná nékik, a' Farisæusok és a' Törvény-túdók reá kezdének erősködni, és a' szájját sokakkal terhelni, * leselkedvén utánna, és keresvén, hogy valamit kapnának a' szájából, hogy vádolnák őtet.

Matt. 12. c. 39.
Joan. 2. a. 2.
†3. Reg. 10. a. 1. 2. Par. 9. a. 1.
Ion. 3. b. 5.
†Matt. 5. b. 15. Mar. 4. c. 21.
Matt. 6. c. 21.
Matt. 23. c. 25.
Inf. 20. g. 45. Marc. 12. d. 38. Matth. 23. a. 6.
Matt. 23. a. 4.
Genes. 4. b. 8. 2. Par. 24. f. 22.

XII. Rész.

SOk seregek álván pedig kőrnyűle, úgy hogy egy-mást nyomdosnák, kezde mondani a' tanítványinak: "Megójátok magatokat a' Farisæusok kovászától, melly a' kép-mutatás. * † Semmi pedig nincs el-födözve, a' mi ki ne nyilatkoztassék: se el rejtve, a' mi meg ne tudassék. * Mert a' miket setétben mondottatok, világosságban mondatnak; és a' mit fülbe szóllottatok a' kamarákban, a' hejazatokon predikáltatik. * Mon-

Matt. 16. a. 6. Mar. 8. b. 15. †Matt. 11. c. 26. Marc. 4. c. 22.

dom pedig néktek én barátimnak: Meg ne rettennyetek azoktól kik meg-ölik a'testet, és az-után ninch több a'mit chelekedgyenek. * Megmutatom pedig néktek kitől féllyetek: Féllyetek attól, a' ki, minekutánna meg-öl, hatalma vagyon hogy a'gehennába vessen. így mondom néktek, attól féllyetek. * Nemde nem öt verebet vésznek-e két fillyéren, és egy azok-közzül ninch el-felejtve az Isten-előtt? * De még a' fejeteknek haj-szálai-is mind meg vannak számlálva. Ne féllyetek azért: sok verebeknél jobbak vattok tí. * "Mondom pedig néktek: Minden a' ki meg-vall engem az emberek-előtt, az ember Fia-is meg-vallya azt az Isten Angyali-előtt: * a' ki pedig meg-tagad engem az emberek-előtt, meg-tagadtatik az Isten Angyali-előtt. * † És minden a'ki az ember Fia-ellen szóll, meg-bocháttatik néki: annak pedig, a'ki a'Szent Lélek-ellen káromkodik, meg nem bocháttatik. * Mikor pedig titeket a' synagógákba és a'tiszt-viselőkhöz, és hatalmasságokhoz visznek, ne légyetek szorgalmatosok mint vagy mit félellyetek, vagy mit mongyatok. * Mert a'Szent-Lélek meg-tanít titeket azon órában, mit kellyen mondanotok. * Monda pedig néki egy a'sereg-közzül: Mester, mongyad az atyámfiának, hogy oszsza-meg velem az örökséget. * Ő pedig monda néki: Ember, ki rendelt engemet bírává vagy osztóvá közöttetek? * És monda nékik: Meg-látsátok, és őrizkedgyetek minden fösvénységtől: mert senkinek élete ninch azoknak bévelkődésében, a' miket bír. * Monda pedig hasonlatosságot nékik, mondván: "Egy gazdag embernek szántó-földe bévséges gyümölchöt terme, * és gödolkodik vala magában, mondván: Mit mivellyek, mert ninch hová gűjtsem gyümölchimet? * És monda: Ezt chelekeszem: El-bontom chűrejimet, és nagyobbakat chinálok: és oda gyűjtök mindeneket, a' mik nékem termettek, és a' javaimat; * és azt mondom a' lelkemnek: Lelkem, sok esztendőkre el-tétetett sok javaid vannak: nyugodgyál, egyél, igyál, vígan lakjál. * Monda pedig néki az Isten: Bolond, ez éjjel a' lelkedet meg-kérik tőled: a'miket szerzettél pedig, kié lésznek? * Így vagyon a' ki magának kinchet gyűjt, és nem gazdag az Istenben. * És monda a' tanítványinak: Azért mondom néktek: "Ne legyetek szorgalmatosok lelketekről mit egyetek; se testetekről, mibe öltözzetek. * A'lélek jobb az eledelnél, és a'test jobb az öltözetnél. * Gondollyátok-meg a'hollókat, mert nem vetnek, se nem aratnak, kiknek ninch pinczéjek se chűrök, és az Isten el-táplállya azokat. Menyível inkább jobbak vattok tí azoknál? * Kichoda pedig közzületek gondolkodván adhat magasságához egy könyöknyit? * Ha azért a'mi leg-kissebb meg nem mivelhetitek, a'többiről miért szorgalmatoskodtok? * Nézzétek a'líliomokat mi-képpen nevekednek: nem munkálkodnak, se nem fonnak: mondom pedig néktek, Salomon minden ő dichőségében sem ruházatott a'mint egy ezek-közzül. * Ha pedig a'füvet, melly ma a'mezőn vagyon, és hólnap a' kemenczébe vettetik, az Isten így ruházza: menyível inkább titeket kisded hitűek. * És tí se kérdezzétek mit egyetek, a' vagy mit igyatok: és fel ne fualkodgyatok, * mert ezeket mind e' világ nemzetségi keresik. A'tí atyátok pedig tudgya hogy ezek-nélkül szűkölködtök. * Mindazáltal keresétek először az Isten országát, és az ő igaságát, és ezek mind hozzá adatnak néktek. * Ne félly te kisded nyáj, mert tetszett a' tí Atyátoknak hogy országot adgyon néktek. * "Adgyátok-el a'mikkel bírtok, és adgyatok alamizsnát. Szerezzetek magatoknak zsachókat, mellyek meg nem avúlnak, el-fogyhatatlan kinchet mennyekben: a'hová a'lopó nem közelget, és a' moly meg nem veszteget. * Mert a' hól a' tí kinchetek vagyon, ott lészen a'szívetek-is. * Légyenek fel-övedzve a'tí ágyékitok, és égő gyertyák kezeitekben, * és tí hasonlók az ő urokat-váro emberekhez mikor térjen-meg a'menyegzőből: hogy midőn megjő, és zörget, mingyárt meg-nyissák néki. * Bóldogok azok a'szolgák, kiket midőn meg-jő az úr, vígyázva talál: bizony mondom nektek, hogy fel-övedzi magát, és azokat

"Psal. 54. d. 25. Matth. 6. c. 25. 1. Pet. 5. b. 7.

"Matt. 6. c. 20. & 19. c. 21.

le-telepíti, és által-menvén szolgál nékik. * És ha a' második vígyázáskor jő, és ha a' harmadik vígyázáskor jő, és úgy találja, bóldog szolgák azok. * "Azt pedig tudgyátok, hogy ha a' chelédes ember tudná, melly órában jőne-el a' lopo, vígyázna általán-fogva, és nem hadná meg-ásni az ő házát. * Tí-is légyetek készek: mert a' melly órában nem vélitek, el-jő az embernek Fia. * Monda pedig néki Péter: Uram, nékünk mondod-e e' példa-beszédet, vagy mindeneknek-is? * Monda pedig az Úr: "Kit vélsz hogy hív sáfár, és okos, kit az Úr az ő cheledére rendelt, hogy adgyon azoknak idejekor mértek-szerént-valo búzát? * Bóldog az a' szolga, kit mikor eljővend az Úr, e' képpen talál chelekedni. * Bizony mondom néktek, hogy mindenekre a' mikkel bír, rendeli őtet. * Hogy-ha azt mongya az a' szolga az ő szívében: Késik el-jőni az uram, és verni kezdi a' szolgákat és a' szolgálókat; és enni, és innya, és részegeskedni: * el-jő annak a' szolgának az ura a' napon mellyen nem reménli, és az órán mellyen nem tudgya, és el-választya őtet, és az ő részét a' hitetlenekkel tészi. * Az a' szolga pedig, a' ki tudta az ura akarattyát, és el nem készült, és nem chelekedett annak akarattya-szerént, sokkal verettetik. * a' ki pedig nem tudta, és vereségekre méltókat chelekedett, kevéssel verettetik. Mindennek pedig a' kinek sok adatott, sok kérettetik attól: és a' kire sokat bíztak, többet kérnek attól. * Tüzet jöttem bochátani a' földre; és mit akarok, hanem hogy fel-gyuladgyon? * Kereszttséggel kell pedig meg-kereszteltetnem; és mint szorongattatom, míg nem el-végeztessék? * Vélitek-e hogy békeséget jöttem küldeni a' földre? Mondom néktek; nem: hanem el-választást: * mert innen-tóva őten lésznek egy házban a' kik meg-hasonlanak, hárman kettő-ellen, és ketten három-ellen * hasonlanak-meg: az atya a' fiú-ellen, és a' fiu az attya-ellen, az anya a' leánya-ellen, és a' leánya az annya-ellen, a' napa a' menye-ellen, és a' menye az ő napa-ellen. * "Monda pedig a' seregeknek-is: Mikor láttyátok a' nap-nyúgatról-jövő felyhőt, mingyárt azt mongyátok: Zápor-esső jő; és úgy lészen: * és mikor a' délről-fúvo szelet, azt mongyátok: Hogy hévség lészen; és meg-lészen. * Kép-mutatók, az égnek és a' földnek színét meg-tudgyátok próbálni: ezt az időt pedig miért nem probállyátok-meg? * Miért pedig hogy magatoktól sem itélitek-meg a' mi igaz? * "Mikor pedig a' te ellenkeződdel a' fejedelemhez mégy, az úton igyekezzél megszabadúlni tőle, hogy valami-képpen téged a' bírőhoz ne vonnyon, és a' bíro adgyon téged a' sarczoltatónak, és a' sarczoltato téged a' tömlőczbe vessen. * Mondom néked, ki nem mégy onnét, míg nem az utólso fillyért-is meg-fizeted.

"Apoc. 16. 6. 15.

"Matt. 24. d. 43.

"Matt. 10. d. 34.

"Matt. 16. a. 2.

"Matt. 5. d. 25.

XIII. Rész.

1 A JElen valának pedig némellyek azon időben, hírt tévén néki a' Galilæaïak felől, kiknek véreket Pilátus az ő áldozattyokkal egyelítette. * És felelvén monda nékik: Vélitek-e hogy e' Galilæaïak minden Galilæaïaknál bűnősbek vóltak, hogy effféléket szenvedtek? * Mondom néktek; nem: de ha penitentziát nem tartotok, minnyájan hasonló-képpen vesztők-el. * A' mint ama' tizen-nyólczan-is, a' kikre Siloéban a' torony esett, és meg-ölte őket: vélitek-e hogy azok-is bűnősbek vóltak minden Jerusalemben-lako embereknél? * Mondom néktek; nem: de ha penitentziát nem tartotok, minnyájan hasonló-képpen vesztők-el. * Mondá pedig e' hasonlatosságot-is: Egynek szőlőjében füge-fa vala plantálva, és elméne gyümölchőt keresvén azon, és nem találá. * Monda pedig a' szőlő-mívesnek: Ímé három esztendeje vagyon, miólta jövők gyümölchőt keresvén e' füge-fán, és nem találok: azért vágd-ki azt; miért foglal chak földet-is? * Amaz pedig felelvén, monda néki: Uram, haddmeg azt ez esztendőben-is, míg megkapállyam körös-közül, és meg-ganejozzam: * és ha gyümölchőt hoz, jó; ha pedig nem, jövendőben vágdki azt. * Tanít vala pedig az ő synagógájokban szombatokon. * És ímé egy aszszony, kiñ a' betegségnek lelke tizen-nyólcz esztendeig vala: és

meg-görbedett vala, és tellyességgel fel nem nézhet vala. * Kit midőn látna Jésus, hozzája hívá őtet, és monda néki: Aszszony, el-hagyattattál a' te betegségedtől. *És reája tévé kezeit, és azonnal fel-egyenesedék, és dicsőíti vala az Istent. * Felelvén pedig a' synagógának fejedelme, bosszonkodván hogy szombaton gyógyított vólna Jésus, monda a' seregnek: Hat nap vagyon, a' mellyekē dolgozni kell: azokon jőjetek azért, és gyógyíttassatok-meg, és né szombat napon. *Felelvén pedig néki az Úr, monda: Kép-mutatók, ki-ki közzületek szombaton nem oldgya-e el ökrét vagy szamárát a' jászoltól, és nem viszi-e itatni? *Ezt pedig az Abrahám leányát, kit megkötözött a' Sátan, ímé tizen-nyólcz esztendeig, nem kellett-e meg-oldozni e' kötéstől szombat-napon? *És mikor ezeket mondaná, pirúlnak vala minden ő ellenkezői: és az egész nép örül vala mindeneken, mellyek dicsőségessen lésznek vala ő-tőle. *"Monda azért: Mihez hasonlo az Isten országa, és mihez itélem azt hasonlónak? * Hasonló a' mustár-maghoz, mellyet vévén az ember, az ő kertébe veté, és fel-nevekedék, és nagy fává lőn: és az égi madarak nyugovának az ágain. *"Es ismég monda: Mihez itélem hasonlónak az Isten országát? * Hasonlo a' kovászhoz, mellyet vévén az aszszony'állat, el-egyelíté három véka lisztbe, míg mind meg-kovászosodnék. * És által-mégyen vala a' városokon, és kastélyokon, tanitván, és Jerusalembe menvén: * Monda pedig néki egy: Uram, kevesen vannak-e, a' kik üdvözülnek? Ő pedig monda nékik: * "Erőlködgyetek bé-menni a' szoros kapun: mert mondom néktek, sokan kívánnak bé-menni, és nem mehetnek. *†Mikor pedig bé-mégyen a' chelédes ember, és bé-tészi az ajtót, kinn kezdetek állani, és az ajtót zörgetni, mondván: Uram, nyisd-meg nékünk: és felelvén mond néktek: "Nem tudlak titeket honnét-valók vattok: *akkor kezditek mondani: Te-előtted öttünk és ittünk, és a' mi úczáinkon tanitottál. * És mond néktek: Nem tudlak titeket honnét-valók vattok: † távozzatok-el tőlem miñyájan a' hamisságnak chelekedői. * Ott lészen sírás, és fogaknak chikorgatása: mikor láttyátok Abrahámot, és Isaákot, és Jákobot, és mind a' Prophétákat az Isten országában, titeket pedig ki-üzettetni. *És jőnek Nap-keletről, és Nap-nyúgatról, és Északról, és Délről, és le-telepednek az Isten országábā. *"És ímé utólsók a' kik elsőkké lésznek, és elsők a' kik utólsókká lésznek. * Azon nap jövének némelly Farisæusok, mődván néki: Menny-ki, és eredgy-el innét: mert Heródes meg akar téged ölni. * És monda nékik: Eredgyetek, és mongyátok-meg annak a' rókának: Ímé ördögöket üzök, és gyógyítok ma és hólnap, és harmad nap el-végeztetem. * Mindazáltal szükség nékem ma, és hólnap, és a' következendő napon járnom: mert nem veszhet-el a' Próféta Jerusálemen-kivül. *" Jerusálem, Jerusálem, ki meg-ölöd a' Prophétákat, és megkövezed azokat kik hozzád küldetnek, hányszor akartam egybe-gyűjteni a' fiaidat, mint a' madár az ő fészkét tollai-alá, és nem akartad? *Ímé puszták hagyatik néktek a' tí házatok. Mondom pedig néktek, hogy nem láttok engem, míg nem el jő, midőn azt mongyátok: Áldott, a' ki az Úr nevében jő.

XIV. Rész.

ÉS lőn, midőn bé-menne Jésus egy Farisæusok fejedelme házába szombaton kenyeret enni, és ők reá vígyáznak vala. * És ímé egy víz-kórságos ember vala előtte. *Es felelvén Jésus, monda a' Törvény-túdóknak és Farisæusoknak, mondván: Ha szabad-e szombaton gyógyítani? *Azok pedig hallgatának. Ő pedig fogván őtet meggyógyítá, és el-bochátá. * És felelvén nékik, monda: Kinek közzületek szamára vagy ökre esik a' kútba, és nem mingyárt ki-vonnya-e azt szombat napon? * És nem felelhetének ezekre néki. * Monda pedig a' hívataloſoknak-is példa-beszédet, nézvén mi-képpen válogatnák az első üléseket, mondván nékik: * Mikor menyegzőre hívattatol, ne ülly az első helyre, hogy valamiképpen bőchülletesb náladnál hívattatott ne légyen attól, * és az eljövén a' ki téged és azt hítta, mon-

"Matt. 13. d. 31. Marc. 4. c. 30.

"Matt. 13. c. 33.

"Matt. 7. b. 13.

†Matt. 25. a. 10.

"Matt. 7. c. 23. & 25. d. 41.

"Psal. 6. c. 9.

"Matt. 19. d. 30. & 20. b. 16. Marc. 10. d. 31.

"Matt. 23. d. 37.

gya néked: Adgy helyt ennek: és akkor kezdgyed pirulással az utólsó helyt tartani. *De mikor hívattatol, eredgy, ülly az utólsó helyre: hogy midőn el-jövend a' ki téged hívott, mongya néked: "Barátom, menny fellyebb. Akkor lészen dichőséged a' veled eggyűtt le-telepedtek-előtt.*† Mert minden a'ki magát fel-magaszt-tallya, meg-aláztatik; és a'ki magát meg-alázza, fel-magasztaltatik. * Mond vala pedig annak-is, a'ki őtet hítta vala: †Mikor ebédet, vagy vachorát szerzesz, ne híjad a' te barátidat, se az atyád-fiait, se a' rokonidat, se a' gazdag szomszédidat, hogy valami-képpen ők-is el ne híjanak téged, és meg-légyen fizetésed. * hanem mikor lakodalmat szerzesz, híjad a' szegényeket, bénnákat, sántákat, és vakokat: * és bóldog lészsz, mivel-hogy meg nē fizethetik néked: mert meg-fizettetik néked az igazaknak fel-támadásában. * Ezeket midőn hallotta vólna egy az eggyűtt le-telepedtek-kőzzűl, monda néki: Bóldog az, a'ki kenyeret észik az Isten országában. * Ő pedig monda néki: "Egy ember nagy vachorát szerze, és sokakat híva. *És el-küldé a' szolgáját a' vachorának óráján, meg-mondani az hivataloſoknak, hogy el-jőnének, mert már mindenek el-készíttettek. * És kezdék eggyűtt minnyájan magokat menteni. Az első monda néki: Majort vőttem, és szükség ki-mennem, és azt meg-látnom: kérlek téged ments-meg engem. * És a' másik monda: Őt iga ökrőt vőttem, és meg-próbálni megyek azokat: kérlek téged ments-meg engem. *És más monda: Feleséget vőttem, és azért nem mehetek-el. * És meg-térvén a' szolga, meg-jelenté ezeket az ő urának. Akkor meg-haraguván a' chelédes ember, monda az ő szolgájának: Menny-ki hamar az útzákra és a' váraſnak szerire; és a' szegényeket, és a' bénnákat, és a' vakokat, és a' sántákat hozd-bé ide. * És monda a' szolga: Uram, meg-lőtt a' mint parancholtad, és még-is hely vagyon. *És monda az úr a' szolgának: Menny-ki az útakra, és a' sövenyekhez: és kénszerittsed bé-jőni, hogy meg-tellyék az én házam. * Mondom pedig néktek, hogy senki ama' férfiak-kőzzűl a' kik hívattattak, meg nem kóstollya az én vachorámat. * Sok seregek mennek vala pedig vélé; és meg-fordúlván, monda nékik: *"Ha ki hozzám jő, és nem gyűlőli az atyát, és annyát, és feleségét, és fiait, és attyafiait, és nénnyeit, még pedig az őnnön lelkét-is, nem lehet én tanítványom. * "És a' ki nem viseli az őnnön keresztét, és utánnam nem jő, nem lehet én tanítványom. * Mert kichoda kőzzűletek, tornyot akarván építeni, előszőr le-űlvén meg nem számlállya a' kőltséget, a' melly szűkséges, ha vagyon-e az el-végezésre: * hogy, minek-utánna fondamentomot vét, és el nem végezheti, minnyájan a'kik láttyák, ne kezdgyék őtet chúfolni, * mondván: Hogy ez ember építeni kezdett, és el nem végezhette? * A' vagy melly király, hadakozni indúlván más király-ellen, le-űlvén elsőben meg nem gondolliya, ha tízezerrel szembe-szálhat-e az-ellen a' ki húsz ezerrel jő ellene? * egyébként még amaz távúl lévén, követséget bochátván, békeségre-valókat kér. * Így azért minden ti-kőzzűletek, a' ki ellene nem mond mindeneknek a' miket bír, nem lehet én tanítványom. * "Jó a' só. Ha pedig a' só meg ízetlenűl, mivel sózzanak? * Sem a' földbe, sem a' ganéjba nem haſznos, hanem ki-vettetik. A' kinek fülei vannak a' hallásra, hallya meg.

XV. Rész.

Közelgetnek vala pedig hozzája a' publikánusok és bűnősők, hogy hallgatnák őtet. * És morgolódnak vala a' Farisæusok és az Irás-túdók, mondván: Hogy ez a' bűnősőket bé-fogadgya, és velek észik. * És szóllá nékik íme' példa-beszédet, mondván: * "Kichoda az ember kőzzűletek, a'kinek száz juha vagyon; és ha el-veszt eggyet azok-kőzzűl, nem hadgya-e a' kilenczven-kilenczet a' pusztában, és a'hoz mégyen a' melly el-veszett vala, míg nem meg-találllya azt? * És mikor azt meg-találllya, vállaira vészi őrűlvén: * és haza menvén egybe-híja barátit és szomszédit, mondván nékik: Örvendgyetek nékem, mert meg-találtam az én

"Prov. 25. a. 7. Matth. 23. b. 12. †Inf. 18. c. 14.

†Tob. 4. b. 7. Prov. 3. b. 9.

"Matt. 22. a. 2. Apoc. 19. b. 9.

"Matt. 10. d. 37.

"Matt. 10. d. 38. & 16. d. 24. Marc. 8. d. 34.

"Matt. 5. b. 15. Mar 9. g. 50.

"Matt. 18. b. 12.

az én juhomat, melly el-veſzett vala? * Mondom néktek, hogy úgy őrőm léſzen menyben egy penitentzia-tartó bűnőſőn, inkább hogy-ſem kilenczven-kilencz igazakon, kik nem ſzűkőlkődnek penitentzia-nélkűl. * A'vagy melly aſzſzony'állatnak tíz garaſa lévén, ha el-veſzt egy garaſt, nem gyújt-e gyertyát, és meg-ſőpri a'házat, és meg-kereſi ſzorgalmatoſon, míg nem meg-találllya? * És mikor meg-találllya, egybe-hívja barátit és ſzomſzédit, mondván: Őrvendgyetek nékem, mert meg-találtam a'garaſt, mellyet el-veſztettem vala? * Igy, mondom néktek, őrőm léſzen az Iſten angyali-előtt egy penitentzia-tartó bűnőſőn. * Monda pedig: Egy embernek két fia vala: * és monda az ifiabbik közzűlők az attyának: Atyám, ádd-ki nékem az őrőkſég réſzét, melly engem illet. És el-oſztá nékik az őrőkſéget. * És nem ſok napok-után, egybe-gyűjtvén mindeneket, az ifiabbik fia meſzſze méne távúl-valo tartományba, és ott eltékozlá az ő őrőkſégét buja élettel. * És minek-utánna mindeneket megemésztett vólna, nagy éhſég lőn abban a'tartományban, és ő ſzűkőlkődni kezde. * És el-méne, és annak a'tartománnak egy polgárához adá magát. És az ő majorjába küldé őtet, hogy a'diſznókat őrizné. * És kívánnya vala a'haſát bé-tőlteni a'malátával, mellyet a'diſznók éſznek vala; és ſenki nem adgya vala néki. * Magába térvén pedig, monda: Menyi béreſek az atyám házában bévelkődnek kenyerekkel, én pedig itt éhel halok-meg! * Fel-kelek, és az én atyámhoz megyek, és ezt mondom néki: Atyám, vétkeztem az ég-ellen, és te-ellened: * már nē vagyok mélto hogy te fiadnak hívattaſſam: tégy engem mint eggyet a'te béreſid-közzűl. * És fel-kelvén el-méne az attyához. Mikor pedig még távúl vólna, meg-látá őtet az ő attya, és irgalmaſságra indíttaték, és hozzája futván a'nyakára eſék, és meg-chókolá őtet. * És monda néki a'fia: Atyám, vétkeztem az ég-ellen, és te-ellened: már nem vagyok mélto hogy te fiadnak hívattaſſam. * Monda pedig az attya a'ſzolgainak: Hamar hozzátok-elő a'leg-jobb ruhát, és öltőzteſsétek-fel őtet, és adgyatok gyűrőt a'kezébe, és ſarut a'lábaiba: * és hozzátok-elő a'hizlalt borjút, és őllyétek-meg, és egyűnk, és vígan lakjunk: * mert ez az én fiam meg-hólt vala, és meg-elevenedett; el-veſzett vala, és meg-találtatott. És vígan kezdének lakni. * Az ő idősbik fia pedig a'mezőn vala; és midőn meg-jőne, és a'házhoz közelgetne, hallá az énekléſt és a'tanczot: * és híva eggyet a'ſzolgákközzűl, és meg-kérdé mi dolog vólna az. * És az monda néki: Az őtſéd jőtt-meg, és az atyád a'hizlalt borjút őlte-meg, hogy egéſségeſen meg-jőtt. * Boſzſzonkodék pedig, és nem akara bé-menni. Az attya azért ki-jővén, kezdé kérni őtet. * Ama'pedig felelvén, monda az attyának: Ímé ennyi eſztendeig ſzolgálok néked, és ſoha parancholatodat által nem hágtam, és ſoha nem adtál nékem egy gődőlyét hogy barátimmal vígan laktam vólna: * de minek-utánna ez a'te fiad, ki az ő őrőkſégét a'kurvákkal meg-eméſztette, meg-jőtt, a'hizlalt borjút őltél-meg néki. * Ő pedig monda néki: Fiam, te mindenkor velem vagy, és mindenem tiéd; * vígan lakni pedig és őrvendezni kell vala, mert ez a'te őtſéd, meg-hólt vala, és megelevenedett; el-veſzett vala, és megtaláltatott.

XVI. Réſz.

Monda pedig az ő tanítványinak-is: Vala egy gazdag ember, kinek ſáfára vala: és az bé-vádoltaték nála, mint-ha el-tékozlotta vólna az ő javait. * És hívá őtet, és monda néki: Mit hallok felőled? adgy ſzámot ſáfárſágodról: mert már nem ſáfárkodhatol. * Monda pedig a'ſáfár önnön-magában: Mit mivellyek, hogy-ím az uram el-vészi tőlem a'ſáfárſágot? nem kapálhatok; kóldúlni ſzégyenlek. * Tudom mit chelekedgyē, hogy, mikor ki-vettetem a'ſáfárſágból, bé-fogadgyanak engem a'ő házokba. * Egybe-hívván azért az urának minden adóſit, monda az elsőnek: Menyível tartozol az uramnak? * Az pedig monda: Száz tonna olajjal. És monda néki:

néki: Vedd-elő a'ſzám-tartó könyvedet; és üly-le hamar, írj ötvent. *Az-után monda a'máſiknak: Te pedig menyível tartozol? Ki monda: Száz köböl búzával. Monda néki: Vedd-elő a' te leveleidet, és írj nyólczvant. * És dícséré az Úr a'hamiſságnak ſáfárát, hogy eſzeſſen chelekedett vólna: mert e'világ fiai eſzesbek a'világoſság fiainál az ő nemekben. * Én-is mondom néktek: Szerezzetek magatoknak barátokat a'hamiſság mammónájából; hogy, mikor meg-fogyatkoztok, bé-rogadgyanak tíreket az örök hajlékokba. * A'ki a'leg-kiſsebben hív, a'nagyobban-is hív; és a'ki a'kichinben hamis, a'nagyobban-is hamis. * Ha azért a' hamis mammónában hívek nem vóltatok; ki bízza reátok azt a'mi igaz? * És hogy-ha a'máſébã hívek nem vóltatok; ki adgya néktek a'mi tiétek? * "Egy ſzolga ſem ſzolgálhat két úrnak: mert a'vagy az eggyikét gyűlöli, és a'máſikát ſzereti; a'vagy az eggyikhez ragaſzkodik, és a'máſikát meg-útállya: nem ſzolgálhattok az Iſtennek és a'mammónának. * Hallyák vala pedig mind ezeket a'Fariſæuſok, kik fösvények valának; és chúfollyák vala őtet. * És monda nékik: Tí vattok, a' kik magatokat igazíttyátok az emberek-előtt: az Iſten pedig tudgya a'tí ſzíveiteket: mert a'mi az emberek-előtt nagy, útálatoſság az Iſten-előtt. * "A' Törvény és a'Proféták, Jánoſig: attól-fogva az Iſten országa hirdettetik, és azon minnyájan erőſzakot téſznek. * †Künnyebb pedig az égnek és a'földnek el-múlni, hogy-ſem mint a' Törvényből egy pontnak el-eſni. * "Valaki el-bochátttya a'maga feleſégét, és máſt véſzen, paráználkodik; és a'ki férjétől el-bochátttatottat véſzen, paráználkodik. * Vala egy gazdag ember, ki bárſonba és bíborba öltözik vala: és minden-nap friſſen lakik vala. * És vala egy Lázár-nevű kóldús, ki annak ajtaja-előtt fekſzik vala, rakva fekélyekkel, * kívánván meg-elégíttetni a' morzalékokból, mellyek a'gazdagnak aſztaláról húllanak vala; és ſenki nem adgya vala néki: de az ebek-is eljőnek vala, és nyallyak vala az ő fekélyit. * Lőn pedig, hogy meghalna a'kóldús, és vitéttetnék az Angyaloktól az Abrahám kebelébe. Meg-hala pedig a'gazdag-is, és pokolban temetteték. * Fel-emelvén pedig ſzemeit, midőn a'kínokban vólna, látá Abrahámot távúl, és Lázárt az ő kebelében; * és ő kiáltván monda: Atyám Abrahám, könyörűlly rajtam, és küld-el Lázárt, hogy mártſa vízbe az úja végét, hogy hívesíttſe-meg az én nyelvemet, mert gyötrettetem e'langban. * És monda néki Abrahám: Fiam, juſſon eſzedbe hogy el-vőtted javaidat a'te életedben, és Lázár azon-képpen gonoſzit: moſt pedig ez vígaſztaltatik, te pedig gyötrettetel. * és mind ezek-fölött, kőzöttünk és kőzöttetek nagy köz erősíttetett-meg: hogy azok, a'kik innét által akarnak menni hozzátok, ne meheſſenek; ſe onnét ide által ne jőheſſenek. * És monda: Kérlek azért téged atyám, hogy küldgyed őtet az atyám házába. * mert őt atyámfia vagyon, hogy bizonyſágot tégyen azoknak, hogy ne jőjenek ők-is e' kínok helyére. * És monda néki Abrahám: Vagyon Moyſeſek és Proféták, halgaſsák azokat. * Ama'pedig monda: Nem, atyám Abrahám: de ha valaki a' hóltak-kőzzől hozzájok mégyen, penitenziát tartnak. * Monda pedig néki: Ha Moyſeſt és a'Profétákat nem halgattyák; ha valaki a'halottak-kőzzől fel-támadis, nem hiſznek.

XVII. Rész.

ÉS monda az ő tanítványinak: Lehetetlen hogy botránkozáſok ne jőjenek: jaj pedig annak, a' ki-által jőnek. * Haſznosb annak, ha egy malom-kő tétetik a'nyaka-körűl, és a'tengerbe vettetik, hogy-ſem mint meg-botránkoztaſſon eggyet e' kiſdedek-kőzzől. * Meg-ójátok magatokat: "Ha vétkezik ellened az atyádfia, dorgáld-meg őtet: és ha penitenziát tart, bochás-meg néki. * És ha napjában hétſzer vétkezik ellened, és napjában hétſzer hozzád tér, mondván: Bánom; bochás-meg néki. * És mondának az Apoſtolok az Úrnak: Öregbíttſed bennünk a'hitet. * "Monda pedig az Úr: Ha hitetek léſzen, mint a'muſtár mag, mögyátok

Matth. 18. a. 7. Mar. 9. f. 41.

"Matt. 18. b. 21. Lev. 19. d. 17. Eccli. 19. b. 13.

"Matt. 17. c. 19.

"Matt. 6. c. 24.

"Matth. 11. b. 12.

†Matt. 5. c. 52.

"Mar. 10. b. 11. 1. Cor. 7. b. 10.

ime' ſzederj-fának : Szakadgy-ki gyökereſtől, és plantáltaſsál a'tengerbe; és enged néktek. * Kichoda pedig kőzzűletek, a' kinek ſzántólegénye vagy páſztora vagyon, a'ki, ha meg-tért a'mezőről, azt mongya néki: Mingyárt jere, telepedgyél-le: *és nem mongya-é néki: Kéſzíts mit vachorálnom, és övedzd-fel magadat, ſzolgálly nékem míg éſzem és iſzom, és az-után te-is egyél, 's igyál? *Vallyon meg-köſzöni-e annak a'ſzolgának, hogy meg-chelekedte a'miket néki parancholt vala? * Nem vélem. E'képpen tí-is, mikor mindeneket meg-chelekeſztek, mellyek parancholva vannak néktek, azt mongyátok: Haſzontalan ſzolgák vagyunk; a'mit meg kellett chelekednünk, meg-chelekedtük. *És lőn, mikor Jeruſalembe menne, által-méne Samarián és Galilæán. * És mikor bé-menne egy kaſtélyba, eleibe jövének tíz poklos férfiak, kik távúl meg-állának: * és fel-emelék ſzavokat, mondván: Jéſus meſter, könyörűlly rajtunk. * Kiket hogy meg-láta, monda: "Mennyetek-el, mutaſsátok-meg magatokat a papoknak. És lőn, midőn meenének, meg-tiſztúlának. *Egy pedig közzülök, hogy látá hogy megtiſztúlt, viſzſza-téré; nagy ſzóval magaſztalván az Iſtent. * és orczájára borúla az ő lábai-előtt, hálákat adván: és ez Samaritánus vala. * Felelvén pedig Jéſus, monda: Nem-de tízen tiſztúltak-e meg? és a'kilencze hol vagyon? * Nem találtatott a'ki meg-terne, és dicsőſéget adna az Iſtennek, hanem chak ez idegen nemzet. * És monda néki: Kelly-fel, menny-el: mert a'te hited meg-ſzabadított téged. * Kérdetvén pedig a' Fariſæuſoktól: Mikor jő-el az Iſten orſzága? Felelvén nékik, móda: Nem úgy jő-el az Iſten orſzága, hogy valaki tudhaſſa: *ſe nem mongyák; Ímé itt, a'vagy ímé amott. Mert ímé az Iſten orſzága bennetek vagyon. * És monda a'tanítványinak: El-jőnek a' napok, mikor kívánnyátok látni egy napját az ember Fiának, és nem látnyátok. * "És azt mongyák néktek: Ímé itt, és ímé amott. El ne meňyetek, ſe ne köveſsétek. * mert mint az égalatt-valo tündöklő villamás, az égalatt-valókon fénlik; úgy léſzen az embernek Fia az ő napján. *Előſzőr pedig ſokakat kell néki ſzenvedni, és meg-vettetni e' nemzetſégtől. * "És a'mint lőtt a' Nóe napjaiban, úgy léſzen az ember Fiának napjaiban-is. * Éſznek és iſznak vala: feleſégeket véſznek vala, és férjnek adattatnak vala, mind a'napig, melyben bé-méne Nóe a' bárkába; és el-jöve a'víz-özön, és el-veſzté minnyájokat. * "Haſonló-képpen a'mint lőtt a' Lot napjaiban: Éſznek és iſznak vala; véſznek és eladnak vala; plantálnak és építnek vala; *a'melly napon pedig ki-méne Lot Sodomából, tűz és kénkő eſék az égből, és minnyájokat el-veſzté: * ezek-ſzerént léſzen a'melly napon az ember Fia meg-jelenik. * Az órában a'ki a' ház heján léſzen, és az ő edényi a'házban, le ne ſzállyon elvinni azokat: és a'ki a'mezőn, haſonló-képpen viſzſza ne térjen. * Meg-emlekezzetek a' Lot feleſégéről. * "Valaki lelkét még akarja tartani, el-veſzti azt: és valaki azt el-veſzti, meg-eleveníti azt. *† Mondom néktek: azon éjjel ketten léſznek egy ágyban, eggyik fel-vétetik, és a'máſik el-hagyatik: * két őrlő aſzſzony léſzen eggyütt; eggyik fel-vétetik, és a'máſik el-hagyatik: ketten a'mezőn; eggyik fel-vétetik, és a' máſik el-hagyatik. * Felelvén mondának néki: Holott Uram? * Ki monda nékik: Valahol a'teſt léſzen, oda gyűlnek a'ſaſok-is.

XVIII. Rész.

MOnda pedig példa-beſzédet-is nékik, hogy ſzükség mindenkor imádkozni és meg nem ſzűnni, * mondván: Egy bíro vala neminémű várafban, ki az Iſtent nem féli vala, és az embert nem böchűlli vala. * Vala pedig egy özvegy-aſzſzony azon várasban, és hozzája jő vala, mondván: Állyad boſzſzúmat az ellenſégemen. * És nem akará ſok ideig. Ezek-után pedig monda ő-magában: Noha az Iſtent nem félem, ſem az embert nem böchűllöm: * mindazáltal, mivelhogy únta engem ez özvegyaſzſzony, boſzſzúját állom, hogy végtére el-jövén engem ne ſzidalmazzon. *Monda pedig az Úr: Hallyátok

"Lev. 14. a. 2.

"Matt. 24. b. 23. Marc. 13. c. 21.

"Matt. 24. d. 37. Gen. 7. b. 5.

"Geneſ. 19. c. 25.

"Sup. 9. c. 24. Matth. 10. d. 39. Mar. 8. d. 35. Ioan. 12. d. 25.

†Matt. 24. d. 40. 1. Theſſ. 4. d. 17.

Eccli. 18. c. 21. 1. Theſſ. 5. d. 17.

tok mit mond a'hamiſságnak bírája:
* az Iſten pedig nem áll-e boſzſzút
az ő válaſztottiért, kik éjjel nap-
pal kiáltnak hozzája, és békeſéges
tűréſe léſzen-e ő-érettek? * Mon-
dom néktek, hogy hamar boſz-
ſzút áll azokért. Mindazáltal az
ember Fia el-jővén, véled-e hogy
talál hitet a'földőn? * Mondá pedig
némellyeknek, kik magokban bíz-
nak vala mint igazak, és meg-útál-
nak vala egyebeket, e'példa-beſzé-
det-is: * Két ember méne-fel a'tem-
plomba hogy imádkoznának; eg-
gyik Fariſæus, és a'máſik publikánus.
* A' Fariſæus álván, így imádkozik
vala magábã: Iſten, hálákat adok né-
ked, hogy nem vagyok mint egyéb
emberek: ragadozók, hamiſſak, pa-
ráznák: a'mint e'publikánuſ-is. * két-
ſzer bőjtölők egy hétben; dézmát
adok mindenekből a'miket bírok.
* És a'publikánus távúl álván, ſze-
meit ſem akarja vala fel-emelni az
égre: hanem a'mellyét veri vala,
mondván: Iſten, légy kegyelmes né-
kem bűnőſnek. * Mondom néktek,
alá-méne ez a'házához, inkább meg-
igazíttatván amannál: "mert min-
den a'ki magát fel-magaſztallya,
meg-aláztatik; és a'ki magát meg-
alázza, fel-magaſztaltatik. *†Hoznak
vala pedig hozzája gyermechkéket-
is, hogy azokat illetné. Mellyet mi-
dőn látnának a'tanítványok, feddik
vala azokat. * Jéſus pedig egybe-hí-
ván őket, monda: Hadgyátok hoz-
zám jőni a'gyermekeket, és ne til-
tſátok őket. mert illyeneké az Iſten
orſzága. * Bizony mondom néktek:
Valaki úgy nem véſzi az Iſtẽ orſzágát
mint a'gyermek, bé nem mégyen
abba. * "És kérdé őtet egy fejede-
lem, mondván: Jó Meſter, mit che-
lekedvén bírom az örők életet?
* Monda pedig néki Jéſus: Miért
mondaſz engem jónak? ſenki nem
jó, hanem egyedűl az Iſten. * A'paran-
cholatokat tudod: "Ne ölly: Ne
paráználkodgyál: Ne orozz: Hamis
bizonſágot ne mongy: Atyádat és
anyádat tiſztellyed. * Ki monda:
Ezeket mind meg-őriztem ifiuſá-
gomtól-fogva. * Mellyet halván,
monda Jéſus néki: Még egy heával
vagy: add-el mind a'mid vagyon, és
add a'ſzegényeknek, és kinched lé-
ſzen menyben: és jőj-el, kövéſs en-

gem. * Amaz halván ezeket, meg-
ſzomorodék: mert igen gazdag va-
la. * Látván pedig Jéſus, hogy meg-
ſzomorodott vólna, monda: Melly
nehezen mennek az Iſten orſzágába
a'kiknek pénzek vagyon. * Mert
kűnnyebb a'tevének a'tő-fokán ál-
tal-menni, hogy-ſem a'gazdagnak
Iſten orſzágába menni. * És mon-
dának a'kik hallák: 'S ki üdvőzűl-
het? * Monda nékik: A'mellyek le-
hetetlenek az embereknél, lehetſé-
geſek az Iſtennél. * Monda pedig Pé-
ter: Ímé mi el-hattunk mindeneket,
és tégedkövettűnk. * Ki monda né-
kik: Bizony mondom néktek, ſen-
ki ninch, a'ki el-hatta házát, vagy
ſzűléit, vagy attya-fiait, vagy feleſé-
gét, vagy fiait, az Iſten orſzágáért;
* és ſokkal többeket ne végyen ezen
időben, és a'jövendő világon az ő-
rők életet. * "Melléje vévé pedig Jé-
ſus a'tizen-kettőt, és monda nékik:
Ímé fel-megyűnk Jeruſalembe, és
bé-tellyeſednek mindenek, mellyek
meg-írattattak a' próféták-által az
ember Fiáról. * mert a' Pogányok
kezébe adatik, és meg-chúfoltatik,
és meg-oſtoroztatik, és meg-pők-
dőſtetik: * és minek-utánna meg-
oſtorozzák, meg-ölik őtet, és har-
mad napon fel-támad. * És ők ſemmit
ezekbẽ nem értének, és ez íge el vala
rejtve tőlök, és nem érték a'mellyek
mondatnak vala. * "Lőn pedig, mi-
kor Jerikóhoz közelgetne, egy
vak űl vala az út-félen, kóldúlván.
* És mikor hallaná az által-menő
ſereget, kérdé mi vólna az. * Mon-
dának pedig néki, hogy a'Názareti
Jéſus menne-által. * És kiálta, mond-
ván: Jéſus Dávidnak fia, könyörűlly
rajtam. * És a'kik elől-mennek va-
la, feddik vala őtet, hogy halgatna.
Ő pedig ſokkal inkább kiált vala:
Dávidnak fia, könyörűlly rajtam.
* Meg-álván pedig Jéſus, magához
hagyá őtet hozatni. * És midőn el-
közelgetett vólna, kérdé őtet, mond-
ván: Mit akarſz hogy chelekedgyem
veled? * Amaz pedig monda: Úram
hogy láſſak. És Jéſus monda néki:
Láſs, a'te hited meg-ſzabadított té-
ged. * És azonnal láta, és követi va-
la őtet, magaſztalván az Iſtent. És
az egéſz nép hogy látá, dícsé-
retet ada az Iſten-
nek.

"Sup. 14. b. 11. Matth. 23. b. 12.
†Matt. 19. b. 13. Mar. 10. b. 13.
"Matt. 19. b. 16.
"Exod. 20. c. 13.
"Matt. 20. b. 17. Marc. 10. c. 32.
"Matt. 20. d. 29. Marc. 10. g. 46.

XIX. Rész.

ES bé-menvén Jerikóban jár vala. * És ímé egy Zakæus-nevű férfiu, és ez a'publikánusok fejedelme vala, és gazdag: * és kívánnya vala látni Jésust, ki vólna. és nem láthattya vala a'seregtől, mert kisded termetű vala. * És elő-futván fel-hága egy vad fűge-fára, hogy látná őtet: mert azon mégyen vala által. * És midőn a'helyre jutott vólna, fel-tekíntvén Jésus, látá őtet, és monda néki: Zakæe, sietve szálly-alá, mert ma a'te házadban kell maradnom. * És sietvén le-szálla, és örömmel fogadá őtet. * És mikoron minnyájan látnák, morgolódnak vala, mondván, hogy bűnös emberhez tért vólna bé. * Meg-álván pedig Zakæus, monda az Úrnak: Uram, ímé felét az én javaimnak a' szegényeknek adom; és ha valamiben valakit meg-chaltam, négy-annyit adok viszsza. * Monda néki Jésus: Hogy ma lőtt üdvőssége e' háznak: mivelhogy ő-is az Abrahám fia. *"Mert az ember Fia azt jött kereszni és üdvőzíteni, a'mi el-veszett vala. * Ezeket halván amazok, példa-beszédet-is monda, azért hogy közel vólna Jerusalemhez; és mivelhogy azt alítanák, hogy leg-ottan meg-jelennék az Isten országa. * Monda azért: "Egy nemes ember messze-valo tartományba méne, hogy magának országot venne, és viszsza-térne. *Elő-híván pedig az ő tíz szolgait, tíz girát ada nékik, és monda nékik: Kereskedgyetek míg meg-jövök. * Az ő polgári pedig gyűlölik vala őtet, és követséget küldének utánna, mondván: Nem akarjuk ezt rajtunk uralkodni. * És lőn, hogy meg-vévén az országot, meg-térne: és elő hagyá hívattatni a'szolgákat, a' kiknek a' pénzt adta vala, hogy meg-tudná, ki-ki menyit kereskedett vólna. * El-jöve pedig az első, mondván: Uram, a'te girád tíz girát nyert. * És monda néki: Örűlly jó szolgám, mivelhogy a' kevésen hív vóltál, hatalmad lészen tíz városon. * A' második-is el-jöve, mondván: Uram, a'te girád öt girát nyert. *Ennek-is monda: Te-is légy öt városon. *Más-is el-jöve, mondván: Uram, ihon a' te girád, melly nálam el-tétetve vólt a'kezkenőben: * mert féltem tőled, hogy-ím kemény ember vagy: elvészed a' mit le nem tőttél, és megaratod a' mit nem vetettél. * Monda néki: A' te szádból itéllek-meg téged gonosz szolga. tudod vala hogy én kemény ember vagyok, el-vévén a' mit le nem tőttem, és meg-aratván a' mit nem vetettem; * 's miért nem adtad tahát az én pénzemet a' pénz-válto asztalra, hogy én el-jövén, uzorákkal vőttem vólna ki azt? * És az ott-állóknak monda: Vegyétek-el tőle a' girát, és adgyátok annak a' kinec tíz girája vagyon. * És mondának néki: Uram, tíz girája vagyon. †* Mondom pedig néktek, hogy mindennec a' kinek vagyon adatik, és bévelkődik: attól pedig a' kinek ninchen, a' mie vagyon-is el-vétetik tőle. * Mindazáltal, amaz én ellenségimet, a' kik nem akarták hogy én rajtok uralkodgyam, hozzátok ide, és öllyétek-meg előttem. * És ezeket mondván, elől jár vala fel-menvén Ierusalembe. "* És lőn, midőn el-közelgetett vólna Betfagéhez és Betaniához, a' hegyhez melly Olajfák hegyének hívattatik, el-küldé az ő két tanítványát, * mondván: Mennyetek a' kastélyba, melly ellenben vagyon: melybe bé-menvén, találtok egy meg-kötött szamár vemhet, mellyen még soha egy ember sem ült: ólgyátok-meg azt, és hozzátok-el. * És ha valaki titeket kérd; Miért ólgyátok el? így szóllyatok néki: Hogy az Úr kívánnya ennek szolgálattyát. * El-menének pedig a' kik el-küldettenek vala: és álva találák a' vemhet, a' mint mondotta nékik. * El-óldván pedig ők a' vemhet, mondának nékik annak urai: Miért ólgyátok-el a' vemhet? * Ők pedig mondának: Mert az Úrnak szűkséges. †* És Jésushoz vívék azt. És az ő ruhájokat a' vehemre hányván, fel-ültetek Iésust. * Menvén pedig ő, le-terítik vala az ő ruhájokat az úton. * És midőn már el-közelgetne az Olaj-fák hegyének lejtőjére, kezdék minnyájan a' tanítványoknak seregi örűlvén dícsérni az Istent nagy szóval minden chudatételekért, mellyeket láttanak vala, * mondván: Áldott a' király, a' ki az Úrnak nevében jő, békesség menyben,

" Mat. 18. b. 12.
" Matt. 25. b. 13.
† Sup. 8. c. 18. Mat. 13. b. 12. & 25. c. 29. Mar. 4 c. 25.
" Mat. 21. a. 1. Mar. 11. a. 1.
† Io. 12. b. 14.

menyben, és dichőſég a' magaſságokban. * És némelly Fariſæuſok a' ſeregek-kőzzűl, mondának néki: Meſter, fedd-meg a' tanítványidat. *Kiknek ő monda: Mondom néktek, hogy ha ezek halgatnak, a' kővek kiáltnak. *És hogy el-közelgete, látván a' váraſt síra azon, mondván: * Mert ha meg-iſmérted vólna te-is, és főképpen ezen a' te napodon, mellyek a' te békeſégedre vannak: moſt pedig el-rejtve vannak a' te ſzemeidtől. * Mert reád-jőnek a' napok: és környűl-véſznek téged a' te ellenſégid árokkal, és környűl-fognak téged: és meg-ſzorongatnak téged mindenfelől; * és a' főldig le-rontnak téged, és a' fiaidat, kik benned vannak; " és nem hagynak te-benned kővet a' kővön: azért hogy meg nem iſmérted a' te látogatáſod idejét. * † És bémenvén a' templomba, ki kezdé hánni azokat, a' kik abban árúlnak és véſznek vala, * mondván nékik: "Irva vagyon: Hogy az én házam imádſágnak háza: ti pedig azt latroknak barlangjává tőttétek. * És tanít vala minden-nap a' templomban. A' papi-fejedelmek pedig, és az Irás-túdók, és a' kőſégnek fejedelmi, el akarják vala őtet veſzteni: * és nem találnak vala mit chelekednének néki. mert az egéſz nép ő-tőle függ vala, halgatván őtet.

XX. Rész.

És lőn egy napon, tanítván ő a' népet a' templomban, és az Evangéliomot hirdetvén, egybe-gyűlének a' papi-fejedelmek, és az Irás-túdók a' vénekkel, * és ſzóllának néki, mondván: Mond-meg nékünk, michoda hatalommal miveled ezeket? a' vagy: Kichoda az, a' ki néked e' hatalmat adta? * Felelvén pedig Jéſus, monda nékik: Én-is kérdlek titeket egy igéről. Felellyetek-meg nékem: * A' János kereſztſége menyből vólt-e, a' vagy az emberektől? * Azok pedig gondollyák vala magokbā, mődván: Hogyha azt mongyűk, Menyből; azt mongya: Miért nem hittetek tahát néki? * Ha pedig azt mőgyük, Az emberektől; az egéſz nép meg-kővez minket: mert bizonyoſok, hogy proféta vólt János. * És felelének, hogy nem tudnák honnét vólna. * Jéſus-is monda nékik: Én ſem mondom-meg néktek michoda hatalommal chelekeſzem ezeket. * Kezdé pedig a' népnek mondani e' példa-beſzédet: "Szőlőt plántála egy ember, és bérbe adá azt a' míveſeknek: és ő meſzſze vólt ſok ideig. * És ideje-kor egy ſzolgát küldé a' míveſekhez, hogy a' ſzőlőnek gyűmőlchében adnának néki. Kik meg-vervén azt, üreſſen bochátak-el. * És más ſzólgát-is küldé. Amazok pedig azt-is meg-vervén, és gyalázattal illetvén, üreſſen bochátak-el. * Még a' hármadikát-is el-küldé: kik azt-is meg-ſebesítvén ki-veték. * Monda pedig a' ſzőlőnek ura: Mit chelekedgyem? az én ſzerelmes fiamat küldőm-el; talám mikor őtet láttyák, meg-bőchűllik. * Kit midőn láttak vólna a' mivéſek, gondolák magokban, mondván: Ez az őrökős, őllyűk-meg őtet, hogy miénk légyen az őrökſég. * És ki-vetvén őtet a' ſzőlőből, megőlék. Mit chelekeſzik azért azoknak a' ſzőlőnek ura? * el-jő, és elveſzti azokat a' míveſeket, és a' ſzőlőt máſoknak adgya. Mellyet halván, mondának néki: Távúl légyen az. * Ő pedig reájok tekintvén, monda: Michoda tahát az, a' mi írva vagyon: "A' melly kővet az épitők meg-vetettek, az lőtt ſzeglet-fejévé? * Minden a' ki arra a' kőre eſik, megromol; a' kire pedig eſik, el-rontyā azt. * És igyekeznek vala a' papi-fejedelmek, és az Irás-túdók kezeket reá vetni azon órában: és félének a' néptől: mert meg-érték hogy ő-rólok mondotta e' haſonlatoſságot. * † És reá-vígyázván leſelkedőket küldének, kik magokat igazaknak tettetnék, hogy meg-fognák őtet a' beſzédben, hogy őtet a' tiſzt-tartónak birodalma 's hatalmalá adnák. * És kérdék őtet, mondván: Meſter, tudgyuk hogy igazán ſzóllaſz és tanítaſz; és ſzemélyt nem válogatſz, hanem az Iſten útát igaſſágban tanítod: * ſzabad-e adót adnunk a' Chászárnak, vagy nē? * Meggondolván pedig az ő álnokſágokat, monda nékik: Mit kiſértetek engem? * mutaſsatok egy pénzt nékem. Kinek képe 's felyűl-valo iráſa vagyon rajta? Felelvén mondának néki: A' Chászáré. * És monda nékik: "Adgyátok-meg tahát a' mi a' Cháſzáré, a' Cháſzárnak; és a' mi az Iſtené, az Iſtennek.

"Matt. 24. a. 2. Mar. 11. a. 2. Inf. 21. b. 6.
†Matt. 21. b. 12. Mar. 11. b. 17.
"Iſa. 56. c. 7. Ier. 7. b. 11.
Matth. 21. c. 23. Mar. 11. d. 27.
"Matt. 21. d. 33. Marc. 12. a. 11. Iſa. 5. a. 1. Ier. 2. d. 21.
"Pſal. 117. d. 11. Acto. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 8. Iſa. 28. d. 16.
†Matt. 22. b. 15. Marc. 12. b. 13.
" Rom. 13. b. 7.

* És meg nem fedheték az ő szavát a'nép-előtt: és chodálkozván az ő feleletin, halgatának. *"El-jővének pedig némelly Sadduczæusok, kik tagadgyák a'fel-támadást, és kérdék őtet, * mondván: Mester, Moyses meg-írta nékünk: † Ha valakinek attyafia meg-hal feleségе lévén, és ez magzatok-nélkül lészen, hogy amannak az attyafia vegye-el ezt feleségül, és magot támasszon az attyafiának: * hét atyafiak valának azért: és az első, feleséget vőn, és meg-hala fiak-nélkül. * És a'második vévé-el azt, az-is meg-hala fiú-nélkül. * És a'harmadik vévé-el őtet. Hasonló-képpen mind heten, és nem hagyának magot, és meg-halának. * Miűyájok-után végre az aszszony is meg-hala. * A'fel-támadásban azért, ki feleségе lészen ő-közzülök? mivelhogy ő mind a'hétnek feleségе vólt. * És monda nékik Jésus: E'világ fiai házasodnak, és férjnek adatnak: * azok pedig a'kik méltóknak itéltetnek a'más világra, és a'halottak-közzül-valo fel-támadásra, se férjhez nem mennek, se feleségeket nem vésznek: * mert többé meg nem halhatnak: mert egyenlők az Angyalokhoz, és az Istennek fiai, mivelhogy a'fel-támadásnak fiai. * Hogy pedig a'halottak fel-támadgyanak, Moyses-is meg-mutatta a' chipke-bokornál, "midőn az Urat Abrahám Istenének, és Isaák Istenének, és Jákob Istenének mongya. * Az Isten pedig nem a'meg-hóltaké, hanem az élőké: mert minnyájan élnek néki. * Felelvén pedig némelly Irás-túdók, mondának néki: Mester, jól mondád. * És többé nem mernek vala tőle semmit kérdeni. * Monda pedig nékik: Miképpen mongyák a'Krisztust a'Dávid fiának lenni? * és ő-maga Dávid mongya a' Zóltárok könyvében: "Monda az Úr az én Uramnak; űlly az én jobbomra, * míg az ellenségidet számollyá tészem a'te lábaidnak. * Dávid azért Urának híja őtet: 's mi módon ő fia? * Az egész népnek hallására pedig, monda a' tanítványinak: * † Meg-ójátok magatokat az Irás-túdóktól, kik hoszszú ruhában akarnak járni, és szeretik a'köszöntéseket a'piaczon, és az első-székeket a' synagógákban, és az első helyeket a' lakodalmokban: *kik meg-emésztik az özvegyek házait, hoszszú imádságot tettetvén. Ezek nagyobb kárhozatot vésznek.

"Matt. 22. c. 23. Marc. 12. b. 18. "Deut. 15. b. 5. "Exod. 3. b. 6. "Matt. 22. d. 44. Marc. 12. d. 36. Ps. 109. a. 1. †Matt. 23. a. 6. Marc. 12. d. 36. Sup. 11. f. 43.

XXI. Rész.

TEkintvén pedig, látá azokat a'gazdagokat, kik az ő ajándékokat a' kinches ládába vetik vala. * Láta pedig egy szegény özvegy-aszszont-is, a'ki két kis fillyért vete belé. * És monda: Igazán mondom néktek, hogy e' szegény özvegy, többet vetett minnyájoknál. * Mert minnyájan ezek, a'mivel bévelkődtek azt vetették az Isten ajándékiba: ez pedig az ő fogyatkozásából, mindé életét, a'melly vala, belé-vetette. * És némellyek a' templom-felől mondván, hogy jó kövekkel és ajándékokkal vólna fel-ékesítve, monda: * Ezek a'miket láttok, "el-jőnek a'napok, mellyekben nem hagyatik kő a'kővön, melly le ne rontassék. * Kérdék pedig őtet, mondván: Mester, mikor lésznek ezek, és michoda a'jele, mikor megkezdenek lenni? * Ki monda: Meglássátok, hogy el-ne révelyíttessetek: mert sokan jőnek az én nevemben, mondván, hogy én vagyok: és az idő el-közelgetett: ne mennyetek azért ő-utánnok. * Mikor pedig hallotok hadakat, és támadásokat, meg ne rettennyetek: szűkség előszőr ezeknek meg-lenni, de nem mingyárt lészen vége. * Akkor monda nékik: Fel-támad egy nemzet a' más nemzet-ellen, és ország ország-ellen. * És nagy föld-indúlások lésznek helyesleg, és dög-halálok, és éhség, és rettentések az égből, és nagy jelek lésznek. * De mind ezek-előtt reátok vetik kezőket, és üldöznek, a' synagógákba és őrizetek-alá adván, a'királyokhoz és tiszt-tartókhoz vonván, az én nevemért: * történik pedig néktek bizonyságúl. * Tegyétek azért szívetekbe, hogy eléve ne gondolkodgyatok, mi módon felellyetek. * mert én adok néktek szájat és bőlcheséget, melynek ellene nem állhatnak se nem mondhatnak minden tí ellenkezőitek. * Kézbe adattok pedig a'szűléitektől, és az atyától-fiaitól, és rokonitoktól, és barátitoktól, és halállal illetnek közzűletek: *és gyűlőlségben lésztek

"Matt. 24. a. 1. Marc. 13. a. 1. Sup. 10. g. 44.

mindeneknél az én nevemért: * és 18
egy haj-szál a'fejetekről el nem vész.
* A' tí békeséges tűréstekben birjá- 19
tok a'tí lelkeiteket. * "Mikor pedig 20
láttyátok Jerusalemet a' hadtól kör-
nyűl-vétetni, akkor tudgyátok hogy
el-közelgetett az ő pusztúlása: * ak- 21
kor a'kik Judæában vannak, fussa-
nak a' hegyekre; és a'kik közepet-
te, mennyenek-el; és a'kik a'tarto-
mányokban, bé ne mennyenek abba.
* mert boszszú-állásnak napjai ezek, 22
hogy bé-tellyesedgyenek mind a'
mik írva vannak. * Jaj pedig a' ne- 23
hézkeseknek és a' szoptatóknak a-
zokban a'napokban. mert nagy szo-
rongatás lészen a' földön, és harag
e' népen. * És el-húllanak a'fegyver 24
élivel: és fogva vitetnek minden
Pogányokhoz; és Jerusalem meg-
tapodtatik a'Pogányoktól: míg bé-
tellyesedgyenek a'nemzetségek idei.
* " És jelek lésznek a'napban, és a' 25
hóldban, és a'chillagokban, és a'föl-
dön a' Népeknek szorongatása, a'
tenger zúgása és a' habjainak fel-
háborodása-miatt: * el-száradván 26
az emberek azoknak félelme és vá-
rakodása-miatt, mellyek az egész vi-
lágra következnek. mert az egek
erei meg-indúlnak: * és akkor lát- 27
tyák az ember Fiát el-jőni a'fely-
hőben nagy hatalommal, és dichő-
séggel. * Ezek pedig meg kezdvén 28
lenni, fel-tekintsetek, és emellyétek-
fel a' fejeteket: " mert el-közelget
a' tí váltságtok. * És hasonlatosá- 29
got monda nékik: Lássátok a'fügefát, és minden fákat: * mikor im- 30
már magokból gyümölchöt hoz-
nak, tudgyátok hogy közel vagyon
a' nyár. * Ugy tí-is midőn láttyá- 31
tok ezeket meg-lenni, tudgyátok
hogy közel vagyon az Isten országa.
* Bizony mondom néktek, hogy el 32
nem múlik e' nemzetség, míg nem
mindenek meg-lésznek. * Az ég és 33
a'föld el-múlnak: az én beszédim pe-
dig el nem múlnak. * Őrizkedgye- 34
tek pedig, hogy valami-képpen meg
ne nehezedgyenek a'tí szíveitek tob-
zódással, és részegséggel, és ez élet-
nek gondgyaival: és reátok jőjön
ama' hirtelen nap: * mert mint a'tőr 35
jő mind azokra, kik az egész föld
színén ülnek. * Vigyázzatok azért, 36
minden időben imádkozván, hogy
méltók lehessetek mind ezeket el-

"Matt. 24. b. 15. Marc. 13. b. 14. Dan. 9. g. 27.

"Matt. 24. c. 29. Mar. 13. c. 24. Isa. 13. b. 10. Ezech. 32. b. 7. Joël. 3. c. 15.

"Rom. 8. d. 23.

távoztatni, a'mellyek következendők, és az ember Fia-előtt állani. * Tanít 37
vala pedig nappal a' templomban:
éjjel pedig ki-menvén, múlat vala
a'hegyen, melly Olaj-fák hegyének
hívattatik. * És az egész nép reggel 38
hozzája mégyen vala a' templomba
őtet halgatni.

XXII. Rész.

EL-közelget vala pedig a'Ko- 1
vásztalanok innepe-napja, A
melly Húsvétnek mondatik:
* és keresik vala a'papi fejedelmek, és az Irás-túdók, mi-képpen
meg-ölnék Jésust: félnek vala pedig
a' kősségtől. * " Bé-méne pedig a' 2
Sátan Judásba, ki Iskáriotesnek neveztetik vala, ki egy vala a' tizen-
kettő-közzűl. * és el-méne, és szólla
a'papi-fejedelmekkel, és a'tiszt-vise-
lőkkel, mi módon árúlná-el őtet né-
kik. * És örűlének, és fogadák hogy 5
pénzt adnának néki. * És reá felele. 6
És alkolmatosságot keres vala, hogy
el-árúlná őtet fel-lázzadás-nélkűl. *
El-jőve pedig a'Kovásztalanok napja, 7
melyben szükség vala meg-ölettetni
a' Húsvétnek. * És el-küldé Pétert és 8
Jánost, mondván: El-menvén készít-
tsétek-el nékünk a'Húsvétet, hogy
együnk. * Azok pedig mondának: 9
Hol akarod hogy el-készíttsük? * És 10
monda nékik: Imé bé-menvén tí a'
városba, előtökbe jő egy ember, egy
korsó vizet vívén: mennyetek után-
na a'házba, melybe bé-mégyen, * és 11
mongyátok a'ház gazdájának: Azt
mongya néked a'Mester: Hol a'szál-
lás, a'hol a'Húsvétet meg-egyem a'
tanítványimmal? * És ő néktek egy 12
el-készíttetett nagy vachorálo helyt
mutat, és ott készíttsétek-el. * El- 13
menvén pedig, úgy találák, a'mint
meg-mondotta vala nékik, és el-ké-
szíték a'Húsvétet. * " És midőn el- 14
jőtt vólna az óra, le-telepedék, és a'
tizen-két Apostol ő-véle. * és mon- 15
da nékik: Kivánva kívántam e'Hús-
vétet meg-enni veletek, minek-előtte szenvedgyek. * Mert mondom 16
néktek, hogy ettől-fogva nem észem
azt, míg nem bé-tellyesedik az Isten
országában. * És vévén a'pohárt, há- 17
lákat ada, és monda: Vegyétek, és
oszszátok-el közöttetek. * mert 18
mondom néktek, hogy nem iszom
a'szőlő terméséből, míg nem az Isten

Matth. 26. a. 2. Marc. 14. a. 1.

"Matt. 26. b. 14. Marc. 14. b. 10.

"Matt. 26. b. 20. Marc. 14. b. 17.

†1. Cor. 11. c. 24. | országa el-jő. * És vévén a'kenyeret hálákat ada, és meg-szegé, és nékik adá, mondván: Ez az én testem, melly érettetek adatik: ezt chelekedgyétek az én emlekezetemre. * Hasonló-képpen a'pohárt-is, minekutánna vachorála, mondván: Ez a'pohár az új testamentom az én véremben, melly tí-érettetek ki-ontatik. * "Mindazáltal ímé az engemet el-árulónak keze, velem vagyon az asztalnál. * És az ember Fia ugyan, †a'mint el-rendeltetett, el-mégyen: mindazáltal jaj annak az embernek, a'ki-által el-árúltatik. * És ők kezdék kérdezni magok-között, ki volna közzülök, a'ki azt chelekedné. * Lőn pedig vetekedés-is közöttök, ki láttatnék közzülök nagyobnak lenni. * Monda pedig nékik: "A' Pogányok királyi uralkodnak ő-rajtok; és a'kiknek hatalmok vagyon rajtok, jó-tévőknek hívattatnak. * Tí pedig nem úgy: hanem a'ki nagyobb tí-közöttetek, légyen mint a' kisebbik; és a'ki elől-járo, mint a'szolga. * Mert kichoda nagyobb, a'ki le-telepedik-e, vagy a'ki szolgál? nem a'ki le-telepedik-e? En pedig tí-köztetek vagyok, mint a'ki szolgál. * Tí vattok pedig, kik velem meg-maradtatok az én kísértetimben: * Én-is el-rendelem néktek, a'mint el-rendelte nékem az én Atyám az országot, * hogy egyetek és igyatok asztalomon az én országomban; és üllyetek a'királyi-székeken, itélvén Israëlnek tizen-két nemzetségit. * Monda pedig az Úr: Simon, Simon, ímé a' Sátan kívánt titeket hogy meg-roštálna mint a' búzát: * én pedig könyörgöttem éretted hogy el ne fodgyon a'te hited; és te valami-kor meg-térvén erősítsd-meg az atyád-fiait. * Ki monda néki: Uram, kész vagyok veled a'tömlöczbe's a'halálra-is menni. * "Ő pedig monda: Mondom néked Péter, nem szóll ma a'kakas, míg nem háromszor meg-tagadod hogy ismérsz engem. És monda nékik: * † Mikor küldöttelek titeket żachko és táska és saru-nélkül, vólt-e valami fogyatkozástok? * Azok pedig mondának: Nem vólt semmi. Monda azért nékik: De most a'kinek żachkója vagyon, vegye elő; hasonló-képpen a'táskát-is: és a'kinek ninchen, adgya-el köntösét, és vegyen kardot.

"Matt. 26. b. 11. Marc. 14. b. 20. Ioan. 13. c. 18. † Psal. 40. c. 10. "Matt. 20. d. 25. Marc. 10. f. 42.

19		
	37	* Mert mondom néktek, hogy még annak, a'mi írva vagyon, bé kell tellyesedni én-rajtam: "És a'hamisak-közibe számláltatott. Mert azoknak, mellyek én-felőlem vannak, vége vagyon. * Azok pedig mondának: Uram, ihon itt két kard. Ő pedig monda nékik: Elég. * "És ki-indúlván, szokása-szerént az Olaj-fák hegyére mégyen vala. Követék pedig őtet a' tanítványok-is. * És midőn a'helyre jutott vólna, monda nékik: Imádkozzatok hogy kísértetbe ne essetek. * † És ő el-szakada tőlök egy kő-hagyításnyira; és térdre esvén imádkozik vala, * mondván: Atyám, ha akarod, vedd-el e'pohárt én-tőlem: Mindazáltal nem az én akaratom, hanem a'tiéd légyen. * Jelenék pedig néki egy Angyal menyből, bátorítván őtet. És a'halállal tusakodván, hosszabban imádkozik vala. * És lőn az ő verítéke, mint a'földre-folyó vérnek cheppei. * És midőn fel-kőlt vólna az imádkozástol, és a' tanítványihoz jött vólna, aluva találá őket a'szomorúság-miatt. * És monda nékik: Mit alusztok? kellyetek-fel, imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek. * "Még ő szólván, ímé a'sereg: és a'ki Judásnak hívattatik vala, egy a'tizen-kettő-közzül, előttök mégyen vala: és Jésushoz közelgete, hogy meg-chókolná őtet. * Jésus pedig monda néki: Júdas, chókkal árúlod-e el az ember Fiát? * Látván pedig azok, kik ő-körüle valának, a'mi következendő vala, mondának néki: Uram, vágjunk-e kardal? * És chapá eggyik közzülök a'papi-fejedelem szolgáját, és el-vágá annak jobb-fülét. * Felelvén pedig Jésus, monda: Hadgyátok ebben. És midőn illette vólna annak fülét, meg-gyógyítá őtet. * Monda pedig Jésus azoknak kik hozzája jöttek vala, a'papi-fejedelmeknek, és a' templom gond-viselőinek, és a'véneknek: Mint egy latorra jöttetek-e ki kardokkal és dorongokkal? * Holott minden-nap veletek vóltam a' templomban, nem nyújtottátok-ki kezeteket reám: de ez a'tí órátok, és a'setétségnek hatalma. * "Meg-fogván pedig őtet, a'papi-fejedelem házához vivék: Péter pedig távúl követi vala. * † Tűzet gyújtván pedig	
20		
	38	
	39	
21		
22	40	
23	41	
	E	
	42	
24		
25	43	
26		
	44	
	45	
27		
	46	
28		
	47	
29		
30		
	48	
31	49	
32	50	
	F	
D	51	
33		
	52	
34		
35	53	
36		
	54	
	55	

"Isa. 53. d. 12. "Matt. 26. c. 30. Marc. 14. c. 25. Ioan. 18. a. 1. † Matt. 26. d. 39. Marc. 14. d. 35. "Matt. 26. c. 47. Marc. 14. c. 42. Ioan. 18. a. 3. "Matt. 26. f. 57. Marc. 14. f. 43. Ioan. 18. c. 25.

†Matt. 26.g.69. Marc. 14.g.66. Joan. 18. c.25. a'pitvar kőzepin, és azok kőrnyűlűlvén, Péter kőzőttők vala. * Kit midőn látott vólna egy szolgálo hogy a' világnál űlne, és reá tekintett vólna, monda: Ez-is ő-véle vala. * Ő pedig meg-tagadá őtet, mondván: Aszszony'állat, nem ismérem őtet. * És egy kevés vártatva, más látván őtet, monda: Te-is azok-kőzzűl vagy. Péter pedig monda: Oh ember, nem vagyok. * "És úgy mint egy óra-múlva, más bizonyíttya vala, mondván: Bizonyára ez-is ő-véle vala: mert Galilæai-is. * És monda Péter: Ember, nem tudom mit mondasz. És mingyárt még ő szólván, szólla a'kakas. * És fordúlván az Úr, Péterre tekinte. És meg-emlekezék Péter az Úr igéjéről, a' mint mondotta vala: "Hogy minek-előtte a' kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engem. * És ki-menvén Péter, keservesen síra. * És a' férfiak kik tartyák vala őtet, chúfollyák vala, vervén őtet. * És bé-fődőzék őtet, és verik vala az orczáját: és kérdezik vala őtet, mondván: Profétáld-meg, kichoda a'ki téged űtőtt? * És sok egyebeket káromkodván mondanak vala ellene. * "És hogy meg-virrada, egybe-gyűlének a'népnek vénei, és a'Papi-fejedelmek, és az Irás-túdók, és az ő gyűlekőzetekbe vívék őtet, mondván: Ha te vagy a'Krisztus, mond-meg nékűnk. * Es monda nékik: Ha néktek meg-mondom, nem hisztek nékem: * ha pedig kérdlek-is, meg nem feleltők nékem, se el nem bochátotok. * Mostantól-fogva pedig az ember Fia az Isten erejének jobja-felől fog-űlni. * Mondának pedig minnyájan: Tahát te az Isten Fia vagy? Ki monda: Ti mongyátok, hogy én vagyok. * Azok pedig mondának: Mit kívánunk még bizonságot? mert mi-magunk hallottuk az ő szájából.

"Matt. 27.a.1. Marc. 15.a.1, Joan. 18. c.28.

"Matt. 26.c.34. Marc. 14.c.30. Joan. 13. d.38.

"Joan. 18.c.26.

XXIII. Rész.

"Matt. 22.b.21. Marc. 12.b.17. †Matt. 27.b.11. ES fel-kelvén azoknak minden sokasága, Pilátushoz vívék őtet. * Kezdék pedig őtet vádolni, mondván: Ezt találtuk, hogy fel-fordította nemzetségűnket, "és meg-tíltotta a' Chászárnak az adót adni, és magát Krisztus királynak mondotta lenni. * † Pilátus pedig kérdé őtet, mondván: Te vagy-e a'Zidók királya? Ő pedig felelvén, monda: Te mondod. * Monda pedig Pilátus a'Papi-fejedelmeknek, és a'seregeknek: Semmi okot nem találok ez emberben. * Azok pedig reá erősődnek vala, mondván: Fel-indíttya a'népet, tanítván egész Judæában, el-kezdvén Galilæától-fogva mind eddig. * Pilátus pedig halván Galilæát, meg-kérdé, ha Galilæai ember vólna. * Es hogy meg-tudá, hogy Heródesnek birodalmából vólna, Heródeshez küldé őtet, ki ő-is Jerusalemben vala azokban a'napokban. * Heródes pedig látván Jésust, igen örűle: mert kívánta vala sok időtől-fogva őtet látni, mivelhogy sokakat hallott vala felőle; és remélli vala, hogy valami jelt látna ő-tőle lenni. * Kérdezé pedig őtet sok beszédekkel. Ő pedig semmit nem felel vala néki. * Állanak vala pedig a' Papi-fejedelmek és az Irás-túdók erőssen vádolván őtet. * Megútálá pedig őtet Heródes az ő hadával: és meg-chúfolá, feir ruhába öltöztetvén, és viszsza-küldé Pilátushoz. * És barátosok lőnek Heródes és Pilátus azon a'napon: mert azelőtt ellenségesek valának egy-mással. * Pilátus pedig egybe-híván a' Papi-fejedelmeket, és a' tiszt-viselőket, és a'kősséget, * monda nékik: Előmbe hoztátok ez embert, a'népnek hogy-már hitegetőjét; és ímé én tí-előttetek kérdezkedvén, "semmi okot nem találtam ez emberben azok-kőzzűl, a'mellyekben őtet vádollyátok. * De Heródes sem; mert hozzája küldőttelek títeket, és semmi halálra mélto nem esett rajta. * Megverettetvén azért őtet, el-bochátom. * El kell vala pedig bochátani nékik az innep-napon eggyet. * Felkiálta pedig egyszer's mind az egész sereg, mondván: Veszesd-el ezt, és bochásd-el nékűnk Barabbást. * ki a'varasban lőtt némelly támadásért és gyilkosságért vettetett vala a' tőmlőczbe. * Pilátus pedig ismég szólla nékik, el-akarván bochátani Jésust. * Amazok pedig fel-kiáltnak vala, mődván: Feszítsd-meg, feszítsd-meg őtet. * Ő pedig harmadszor monda nékik: "De mi gonoszt chelekedett ez? semmi okot a' halálra benne nem találok: meg-veretem azért, őtet, és el-bochátom. * Azok pedig tőre-

"Joan. 18.g.38. & 19. a. 4.

Mar. 15.a.2. Joan. 18. f.33.

"Matt. 27.c.23. Marc. 15.b.14.

tőrekednek vala nagy ſzóval kérvén hogy meg-feſzíttetnék: és nevekedik vala az ő ſzavok. * És Pilátus itélé hogy az ő kéréſek meg-lenne. * Elbochátá pedig nékik azt, a'ki gyilkoſſágért és támadáſért vettetett vala a' tőmlőczbe, a'kit kérnek vala: Jéſuſt pedig az ő akarattyokra hagyá. * "És midőn vinnék őtet, fogának egy Czyrénei Simont, ki a'majorból jő vala; és reá tévék a'kereſztet, hogy Jéſus-után vinné. * Kőveti vala pedig őtet a'népnek és aſzſzony'állatoknak ſok ſerege; kik ſirattyák és keſergik vala őtet. * Hozzájok fordúlván pedig Jéſus, monda: Jeruſalem leányi, ne ſírjatok én-rajtam, hanem magatokon ſírjatok, és a'fiaitokon. * Mert ímé el-jőnek a'napok, a'mellyekben mongyák: Bóldogok a'magtalanok, és a'méhek mellyek nem ſzűltek, és az emlők mellyek nem ſzoptattak. * Akkor kezdik mondani a'hegyeknek: "Eſſetek reánk; és a'halmoknak: Burittſatok-bé minket. * Mert ha a' zöldellő fán ezeket mivelik, a'ſzárazon mi léſzen? * Vitetnek vala pedig más két gonoſz-tévők-is ő-véle, hogy meg-őlettetnének. * † És minek-utánna a'helyre jutának, melly Agy-kaponyáénak hívattatik, megfeſzíték őtet ott; és a'latrokat, eggyikét jobja-felől, és a'máſikát bal keze-felől. * Jéſus pedig mongya vala: Atyám, bocháſd-meg nékik: mert nem tudgyák mit mivelnek. El-oſztván pedig az ő ruháit, ſorſot vetének. * És áll vala a'nép nézyén, és chúfollyák vala őtet a' fejedelmek azokkal, mondván: Egyebeket megſzabadított, magát ſzabadíttſa-meg, ha ez a'Kriſtus az Iſtennek válaſztottya. * Chúfollyák vala pedig őtet 36 a' vitézek-is, hozzája járúlván, és eczetet nyújtván néki, * és mondván: Ha te vagy a'Żidók Királya, ſzabadítſd-meg magadat. * Vala pedig felyűl-valo íráſ-is ő-fölőtte, Gőrög, és Deák, és Żido bőtűkkel írva: EZ A'ŻIDÓK KIRÁLYA. * Eggyik pedig a' latrok-közzűl, a'kik függenek vala, káromlya vala őtet, mondván: Ha te vagy a' Kriſtus, ſzabadítſd-meg tennen-magadat, 's minket-is. * Felelvén pedig a'máſik, feddi vala őtet, mondván: Te ſem féled az Iſtent, holott azon kárhoztatásban vagy. * És mí ugyan igazán, mert chelekedetinkhez mélтókat vészűnk: de ez ſemmi gonoſzt nem chelekedett. * És monda Jéſuſnak: Uram, emlekezzél-meg rólam, mikor országodba jútſz. * És monda néki Jéſus: Bizony mondom néked: Ma velem léſzeſz a'paradichomban. * Vala pedig kőzel hat óra, és ſetétſég lőn az egéſz földön kilencz óráig. * És meg-homályoſodék a' nap; és a'templomnak ſoporláttya kőzépben ketté ſzakada. * És Jéſus nagy ſzóval kiáltván, monda: "Atyám, a'te kezeidbe ajánlom az én lelkemet. És ezeket mondván, meghala. * Látván pedig a' Százados a'mi lőtt vala, dichőíté az Iſtent, mondván: Bizony igaz vólt ez az ember. * És az egéſz ſereg, kik jelen valának e'látáſon, és láttyák vala a'mik léſznek vala, a'mellyőket vervén, viſſza-térének. * Távúl állanak vala pedig minden ő iſmérői, és az aſzſzony'állatok kik őtet kővették vala Galilæából, ezeket látván. * "És ímé egy Jóſef-nevű férfiu; ki tizedes vala, jó és igaz férfiu, * ez nem eggyezett vala az ő tanátſokban és chelekedetekben, Arimatæából Judæának váraſából-valo, ki ő-is várja vala az Iſten országát. * ez Pilátushoz méne, és meg-kéré a'Jéſus teſtét: * és le-vévén gyólchba takará, és tévé őtet a' ki-faragott koporſóba, melybe még ſenki nem tétetett vala. * És vala az innep kéſzűletinek napja, és ſzombatra virrad vala. * Kővetvén pedig az aſzſzony'állatok, kik ő-véle jőttek vala Galilæából, láták a'koporſót, és mi módon helyheztetett vala az ő teſte. * És meg-térvén, fű-ſzerſzámokat, és keneteket ſzerzének: és ſzombaton veſzteg-lőnek ugyan, a' parancholat-ſzerént.

XXIV. Réſz.

A' Szombatnak pedig elsö napján igē reggel, a'koporſóhoz menének, el-vívén a' fű-ſzerſzámokat mellyeket kéſzítettenek vala: * és találák a' kővet el-hengerítve a' koporſóról. * És bé-menvén, nem találák az Úr Jéſus teſtét. * És lőn, midőn e' dolgon elméjekben meg-rettentek vólna, ímé két férfiu meg-álla mellettek fényes ruhában. * Mikor pedig félnének, és a'földre le-hajtanák orczá-

"Matt. 27. d. 32. Marc. 15. b. 21.

"Iſa. 2. d. 19. Oſ. 10. b. 8. Apoc. 6. d. 16.

†Matt. 27. d. 33. Mar. 15. b. 22. Ioan. 19. c. 17.

"Pſal. 30. a. 6.

"Matt. 27. g. 57. Marc. 15. d. 45. Ioan. 19. g. 38.

Matth. 28. a. 1. Marc. 16. a. 2. Ioan. 20. a. 1.

orczájokat, mondának nékik: Mit
keresitek az elevent a' hóltaknál?
*ninchen itt, hanem fel-támadott:
emlekezzetek-meg mint szóllott
néktek, midőn még Galilæában vól-
na, *mondván: "Mert szükség az em-
ber Fiának a' bűnös emberek kezeibe
adatni, és fel-feszíttetni, és harmad
napon fel-támadni. *És meg-emle-
kezének az ô igéirôl. * És viszsza-
térvén a' koporsótól, meg-jelenték
mind ezeket ama' tizen-egynek, és
mind a' többinek. * Vala pedig
Maria Magdolna, és Joanna, és
Maria a' Jakab annya, és a' többi
kik vélek valának, a' kik ezeket
mongyák vala az Apostoloknak. *
És azok-előtt balgatagságnak lát-
tatának ez igék: és nem hívének
nékik. * Péter pedig fel-kelvén, a' ko-
porsóhoz futa: és bé-hajolván, chak
a' le-tétetett lepedőket látá, és el-
méne ô-magában chodálván a' mi
lőtt vala. * "És ímé ketten ô-közzülök azon nap mennek vala egy
Emaus-nevű kastélyba, melly hat-
van futamatnyi földön vala Jerusa-
lemtől. * És ők szólnak vala egy-
mással mind azokról a' mik történ-
tek vala. *És lőn, midőn beszélget-
nének, és kérdezkednének egy-más-
között; ô-maga Jésus-is el-közelget-
vén, vélek mégyen vala: * az ô sze-
mek pedig tartóztatva valának, hogy
meg ne ismérnék őtet. * És monda
nékik: Michoda beszédek ezek, mel-
lyeket köztetek forgattok járván, és
szomorúak vattok? *És felelvén eg-
gyik, kinek Kleofás neve, monda né-
ki: Te vagy-e egyedül jövevény Je-
rusalemben, és meg nem tudtad a'
mik abban lőttek e' napokban? *Kik-
nek ô monda: Michodák? És mon-
dának: A' Názareti Jésus-felôl, ki
próféta férfiu vólt, hatalmas a' chele-
kedetben és a' beszédben, az Isten 's az
egész nép-előtt: * És mi-módon ad-
ták őtet a' fô-papok, és a' mi fejedel-
mink a' halálnak kárhoztatására, és
meg-feszítették őtet. * mi pedig re-
ménylyük vala hogy ô meg-szabadí-
taná Israelt: és most mind ezek-fô-
lőtt, harmad napja ma, hogy ezek
lőttek. * De némelly közzülünk-va-
lo aszszony'állatok-is rettentének
minket, kik virratta-előtt a' kopor-
sónál vóltak, * és nem találván az ô
testét, meg-jőttek, mondván, hogy

Matt. 17. d. 23. Mar. 9. c. 31. Sup. 9. b. 22.

"Mar. 16. c. 12.

ők angyali látást-is láttak vólna, kik
élni mongyák őtet. * És némellyek
közzülünk a' koporsóhoz mentek:
és úgy találták a' mint az aszszony'
állatok mondották, őtet pedig nem
találták. * És ô monda nékik: Oh
balgátagok, és késedelmes szívűek
mind azoknak el-hitelére mellyeket
a' Próféták szóllottak! * Nem eze-
ket kellett-e szenvedni a' Krisus-
nak, és úgy menni-bé az ô dicsősé-
gébe? * És el-kezdvén Moysesen, és
mind a' Próféták on, magyarázza va-
la nékik minden irásokban, a' mel-
lyek ô-felôle valának. * És a' kas-
télyhoz közelgetének, a' hová men-
nek vala: és ô tetteté hogy mesz-
szebb menne. * És kénszeríték őtet,
mondván: Maradgy velünk, mert
bé-estveledik, és már el-hanyatlott
a' nap. És bé-méne ô-vélek. * És
lőn, midőn le-telepednék vélek, vé-
vé a' kenyeret, és meg-áldá, és meg-
szegé, és nékik nyújtya vala. * Es
meg-nyilatkozának az ô szemek, és
meg-ismérék őtet: és ô el-enyészék
szemők-elôl. * És mondának egy-
másnak: Nem gerjedez vala-e a' szí-
vünk mi-bennünk, midőn szóllana
az úton, és meg-nyilatkoztatná né-
künk az Irásokat? * És fel-kelvén
azon órában viszsza-térének Jéru-sa-
lembe: és találák egybe-gyűlve a'
tizen-eggyet, és azokat a' kik vélek
valának, *mondván: Hogy fel-táma-
dott az Úr bizonnyal, és meg-jelent
Simonnak. * És ők beszéllik vala,
a' mik az úton történtek vala: és mint
ismérték-meg őtet a' kenyérnek sze-
gésében. * "Midőn pedig ezeket be-
széllik, meg-álla Jésus közöttök, és
mond nékik: Békeség néktek: én
vagyok, ne féllyetek. * Meg-hábo-
rodván pedig, és meg-rettenvén, azt
vélik vala hogy lelket látnának. * És
monda nékik: Miért háborodtatok-
meg, és gondolatok mennek-fel a'
ti szíveitekbe? * Lássátok kezeimet,
és lábaimat, mert ennen-magam va-
gyok: tapogassatok-meg, és lássa-
tok: mert a' léleknek húsa és chon-
tyai ninchenek, a' mint láttyátok
hogy nékem vagyon. * És mikor
ezt mondotta vólna, meg-mutatá
nékik kezeit, és lábait. *Midőn pedig
még sem hinnének, és örömökben
chodálkoznának, monda nékik: Va-
gyon-e itt valami ennetek-valo? *Ők

"Mar. 16. c. 14. Ioan. 20. c. 19.

pedig hozának néki egy darab sült halat, és lépes mézet. * És mikoron őtt vólna előttök, vévén a' maradékokat, nékik adá. * És monda nékik: Ezek az ígék, mellyeket szóllottam néktek, midőn még veletek vólnék, hogy szükség bé-tellyesedni mindeneknek, mellyek írva vannak a' Moyses törvényében, és a' Profétákban, és a' Zóltárokban énfelőlem. * Akkor meg-nyitá elméjeket, hogy meg-értenék az Irásokat. * és monda nékik: "Mert így vagyon meg-írva, és így kellett a' Krisztusnak szenvedni, és fel-támadni halottaiból harmad napon: * és prédikáltatni az ő nevében a' penitentziának, és a' bűnök bochánattyának mindē nemzetségek-közőtt, el-kezdvén Jerusalemtől. * "Tí pedig tanúi vattok ezeknek. * † És én el-küldőm az Atyám igéretit ti-reátok; tí pedig a' városban üllyetek, míg nem fel-öltöztettök erővel a' magasságból. * Ki-vivé pedig őket Betaniába: és fel-emelvén kezeit, meg-áldá őket. * "És lőn, midőn őket áldaná, el-válék tőlök, és menybe vitetik vala. * És ők imádván, visszatérének Jerusalembe nagy örömmel: *és mindékor a' templombā valának, dícsérvén és áldván az Istent. Ámen.

"Psal. 18. b. 7.

"Act. 1. a. 8. † Ioan. 14. d. 26.

"Act. 1. a. 4. Marc. 16. d. 19.

A' JESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. IANOS-ALTAL.

I. Rész.

KEzdetben vala az íge, és az íge Istennél vala, és Isten vala az íge. * Ez vala kezdetben az Istennél. * Mindenek ő-általa lőttek: és nála-nélkül semmi nem lőtt, a' mi lőtt, * ő-benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága: * és a' világosság a' sötétségben világoskodik, és a' sötétség azt meg nem fogta. * "Vala egy ember Istentől küldetett, kinek János vala neve. * Ez bizonságra jőtt, hogy bizonságot tenne a' világosságról, hogy minnyájan hinnének ő-általa. * nem vala ő a' világosság, hanem hogy bizonságot tenne a' világosságról. * " Igaz világosság vala, a' melly meg-világosít minden e' világra-jövő embert. * E' világon vala, † és a' világ ő-általa lőtt, és a' világ őtet meg nem ismére. * Tulajdoniba jöve, és az övéi bé nem fogadák őtet. * Valamenyin pedig bé-fogadák őtet, hatalmat ada nékik hogy Isten fiaivá lennének, azoknak, kik az ő nevében hisznek. * kik nem a' vérekből, sem a' testnek akarattyából, sem a' férfiúnak akarattyából, hanem az Istentől születtettek. * "És az íge testé lőn, és bennünk lakék: és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atyának egyetlen-egy szülöttének dicsőségét, tellyes malasztal és igasággal. * János bizonyságot tészen felőle, és kiált, mondván: Ez vala, a' kit mondottam: A' ki utánnam jövendő, előttem lőtt: mert előbbenyi vala nálamnál. * "És az ő tellyes-véltából vőttünk mi minnyájan, és malasztot a' malasztért. * mert a' törvény Moyses-által adatott, a' malaszt és az igasság a' Jésus Krisztus-által lőtt. * " Az Istent soha senki nem látta: az eggyetlen-egy született fiú, a' ki az Atyának kebelében vagyon, ő beszélletе-meg. * És ez a' János bizonsága, mikor a' Zidók Jerusalemből papokat, és Levitákat küldöttek hozzája, hogy meg-kérdenék őtet: Te ki vagy? * És meg-vallá, és meg nem tagadá; és meg-vallá: Hogy nem vagyok én a' Krisztus. * És kérdék őtet: Michoda tahát? Illyés vagy-e te? És monda: Nem vagyok. Próféta vagy-e te? És felele: Nem: *Mődának azért néki: Ki vagy, hogy választ adgyunk azoknak, kik minket küldöttek? mit mondasz magad-felől? * Monda: "Én a' puszitában kiáltónak szava vagyok: igyenesítsétek meg az Úr útát, a' mint meg-mondotta Isaias Próféta. * És a' kik küldettek vala, a' Farisæusok-közzül valának. * És kérdék őtet, és mondának néki: Miért keresztelsz tahát, ha te

"Matt. 3. a. 2. Mar. 1. a. 2.

"Inf. 3. c. 19.

† Heb. 11. a. 8.

"Matt. 1. c. 16. Luc. 2. b. 7.

"1. Tim. 6. d. 17. 1. Ioan. 4. c. 12.

"1. Ioan. 4. c. 12. 1. Tim. 6. c. 16.

"Is. 40. a. 3. Matth. 3. a. 3. Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4.

ha te nem vagy Kristus, sem Illyés, sem Próféta? * Felele nékik János, 26 G
Matt. 3. b. 11. Mar. 1. b. 7. †Luc. 3. d. 16. Act. 1. a. 5. & 2. a. 2. & 11. c. 16. & 19. a. 4. mondván: "Én vízben keresztelek; közöttetek állott pedig, a' kit tí nem tudtok. * †Ő az, a'ki utánnam jövendő, a'ki előttem lőtt: kinek én nem 27
vagyok mélto hogy meg-óldgyam a' saruja kötelét. * Ezek Betaniában lőnek a' Jordánon-túl, a' hol János keresztel vala. * Másod napon látá János 28
Jésust hozzája jőni, és monda: Ímé az Isten báránya, ímé a'ki el-vészi a' világ bűnét. * Ez az, a' ki-felől mon- 29
dottam: Utánnam jő a' férfiu, a' ki előttem lőtt: mert előbbenyi vala nálamnál. * és én nem tudom vala őtet; 30
de hogy meg-jelentessék Izraëlben, azért jöttem én vízben keresztelvén. * És bizonságot tőn János, mond- 31
ván: "Mert láttam a' Lelket alá-szállani mint egy galambot menyből, és *Matt. 3. d. 16. Mar. 1. b. 10. Luc. 3. d. 22.* rajta marada. * És én nem tudom vala 32
őtet; hanem a'ki engē küldött vízbe keresztelni, az mondotta nékem: A' E
kire látod a' Lelket alá-szállani, és rajta maradni, az, a'ki Szent-Lélekben keresztel. * És én láttam: és bi- 33
zonságot tőttem hogy ez az Isten Fia. * Másod napon ismét áll vala János, és ketten az ő tanítványi-közzűl. 34
* És látván Jésust járni, monda: Ímé az Isten báránya. * És hallá őtet a' 35
két tanítvány hogy szóllána, és követék Jésust. * Fordúlván pedig Jésus, 36
és látván hogy őtet követnék, monda nékik: Mit kerestek? Kik mondának néki: Rabbi (melly meg-magyaráztatván Mesternek mondatik) 37
hol lakol? * Monda nékik: Jertek-el, és lássátok-meg. El-menének, és 38
meg-láták hol laknék, és nála maradának azon napon: vala pedig úgy F
mint tíz óra. * András pedig a' Simon 39
Péternek báttya eggyik vala a' kettő-közzűl, kik hallották vala Jánostól, és követék vala őtet. * Találá ez elő- 40
szőr az őttsét Simont, és monda néki: Meg-találtuk a' Messiást. (melly Kristusnak magyaráztatik.) * És Jé- 41
sushoz vivé őtet. Reá tekintvén pedig Jésus, monda: Te vagy a' Simon a' Jóna fia: te Czefásnak hivattatol. 42
melly Péternek magyaráztatik. * Más- 43
nod napon ki akara menni Galilæába, és találá Filepet. És monda néki Jé- 44
sus: Kövess engem. * Filep pedig Bet-
saïdából vala, az András és Péter vá- 45
rasából. * Találá Filep Natánaëlt, és

monda néki: "A' kit meg-írt Moyses a' törvénybē, és † a' Próféták, meg- *"Genes. 49. b. 10. Deute. 18. c. 18. †Isa. 40. c. 10. & 45. b. 8. Ier. 23. a. 5. Ezech. 34. f. 23. & 37. f. 24. Dan. 9. f. 24. 25.*
találtuk a' Názareti Jésust a' Jósef fiát. 46
* És monda néki Natánaël: Lehet-e valami jó Názaretből? Monda néki Filep: Jere, és lásd-meg. * Látá Jé- 47
sus Natánaëlt hozzája jőni, és monda ő-felőle: Ímé az igaz Izraëlíta, kiben 48
ninch álnokság. * Monda néki Natánaël: Honnét ismérsz engem? Felele Jésus, és monda néki: Minek-előtte 49
Filep téged hína, midőn a' füge-fa-alatt vólnál, láttalak téged. * Felele néki Natánaël, és monda: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izraël ki- 50
rálya. * Felele Jésus, és monda néki: Mint-hogy mondottam néked: Láttalak téged a' füge-fa-alatt, hiszesz: nagyobbat látsz ezeknél. * És 51
monda néki: Bizony, bizony mondom néktek, nyitva láttyátok az eget, és az Isten Angyalit fel-menni, és alá-szállani az ember Fiára.

II. Rész.

ÉS harmad napon menyegző 1
lőn Galilæai Kánában: és ott A
vala a' Jésus annya. * El-hívattaték pedig Jésus-is, és az ő 2
tanítványi, a' menyegzőre. * És el- 3
fogyván a' bor, monda a' Jésus annya néki: Ninch borok. * Es monda néki 4
Jésus: Mi közöm nékem 's néked aszszony állat? nem jött még el az én órám. * Monda az ő annya a' szolgáknak: Valamit néktek mond, meg-che- 5
lekedgyétek. * Vala pedig ott hat kőveder helyheztetve, a' Zidók tisztúlása-szerént, mindenik két vagy há- 6
rom mértékű. * Monda nékik Jésus: Töltsétek-meg a' vedreket vízzel. És 7
szintén teli tölték azokat. * És monda nékik Jésus: Merittsetek már, és 8
vigyétek a' násznagynak. És el-vivék. * Hogy pedig meg-kóstolá a' 9
borrá-lőtt vizet a' násznagy, és nem tudgya vala honnét vólna, a' szolgák pedig tudgyák vala, a' kik a' vizet meritették vala: hívá a' vő-legént 10
a' násznagy, * és monda néki: Mindē ember előszőr jó bort ád, és midőn meg-részegűlnek, akkor azt, a' melly alább-valo: Te pedig eddig tartottad a' jó bort. * Ezt chelekedé Jésus a' 11
choda-tételeknek kezdetit a' Galilæai Kánában: és meg-jelenté az ő dichőségét, és hívének ő-benne az ő tanít- 12
ványi. * Az-után alá-méne Kafarnaumba, ő, és az annya, és az attyafiai,

és a' tanítványi: és ott nem sok napig maradának. * És közel vala a' Zsidók Húsvéttye, és fel-méne Jésus Jerusalembe: * és találá a' templomban, az ökrökneк, juhoknak, és galomboknak árosít, és a' pénz-váltókat ülvén. * És midőn kötéletskékből mint egy ostort chinált vólna, minnyájokat "ki-hányá a' templomból, a' juhokat 's az ökrököt-is, és a' pénz-váltók pénzét el-ontá, és az asztalokat feldőjté. * És azoknak, a' kik a' galambokat árúllyák vala, móda: Vigyétek-el ezeket innét, és ne tegyétek az én atyám házát, kereskedés házává. * Meg-emlekezének pedig a' tanítványi hogy írva vagyon: "A' te házadhoz-valo buzgóság meg-emésztett engem. *Felelének azért a' Zsidók, és mondának néki: Michoda jelt mutatsz nékünk, hogy ezeket chelekeszed? * Felele Jésus, és monda nékik: "Bontsátok-el e' templomot, és harmad napra fel-állatom azt. * Mondának azért a' Zsidók: Negyven-hat esztendeig épittetett e' templom, és te harmad napra fel-állatod azt? * Ő pedig a' maga testének templomáról mongya vala. *Mikor azért fel-támadott vólna halottaiból, meg-emlekezének a' tanítványi, hogy ezt mondotta vala, "és hívének az Irásnak, és a' beszédnek mellyet Jésus mondott. * Midőn pedig Jerusalemben vólna Húsvétben az innep napon, sokan hívének az ő nevében, látván az ő chudáit, mellyeket chelekeszik vala. * Jésus pedig nem hiszi vala magát nékik, azért hogy ő ismérne mindeneket; * és mivelhogy nem vala szükség néki, hogy valaki bizonságot tenne az ember-felől: mert ő tudgya vala mi vólna az emberben.

"Matt. 21. b. 12.
"Ps. 68. b. 10.
"Matt. 26. f. 21. & 27. e. 40. Marc. 14. f 58. & 15. e. 29.
"Psal. 3. b. 6. & 56. c. 9.

III. Rész.

VAla pedig egy Nikodémus-nevű ember a' Farisæusok-közzűl, Zsidók fejedelme. *Ez Jésushoz jöve éjjel, és monda néki: Rabbi, tudgyuk hogy Istentől jöttél mesterűl: mert senki e' jeleket nem chelekedheti, a' mellyeket te chelekeszel, hanem-ha az Isten lészen véle. * Felele Jésus, és monda néki: Bizony, bizony módom néked, ha ki újonnan nem szűletik, nem láthattya az Isten országát. *Monda néki Nikodémus: Mi módon születhetik az ember, mikor vén? vallyon bémehet-e ismég az annya méhébe, és újonnan születhetik-e? * Felele Jésus: Bizony, bizony mondom néked, ha ki újonnan nem születik vízből és Szent-Lélekből, nem mehet-bé az Isten országába. * A' mi a' testűl született, test az; és a' mi a' lélektől született, lélek az. * Ne chodáld hogy azt mondottam néked: Szükség néktek újonnán születnetek. *A' szél a' hol akarja ott fúj; és a' szavát hallod, " de nem tudod honnét jöjön, a' vagy hová menyen: így vagyon minden, a' ki a' lélektől született. * Felele Nikodémus, és monda néki: Mi-képpen lehetnek ezek? * Felele Jésus, és monda néki: Te mester vagy Israël-ben, és nem tudod ezeket? * Bizony, bizony mondom néked, hogy a' mit tudunk, azt mongyuk; és a' mit láttunk, azt bizonyittyuk, és a' mi bizonságúnkat bé nem vészitek. * Ha földieket mondottam néktek, és nem hiszitek: mint hiszitek ha mennyeieket módok néktek? * És senki fel nem ment menybe, hanem chak az a' ki leszállott menyből, az ember Fia, ki menyben vagyon. *"És a' mint Moyses fel-magasztalta a' kígyót a' pusztaban: úgy kell fel-magasztaltatni az ember Fiának: * hogy minden, a' ki ő-benne hiszen, el ne veszszen, hanem örök élete légyen. * "Mert úgy szerette Isten e' világot, hogy az ő egyetlen egy szülött Fiát adná; hogy minden, a' ki ő-benne hiszen, el ne veszszen, hanem örök élete légyen. * Mert nem küldötte Isten az ő Fiát e' világra, hogy ítéllye e' világot, hanem hogy üdvözüllyön e' világ általa. * A' ki ő-benne hiszen, meg nem ittéltetik: a' ki pedig nem hiszen, már meg-ittéltetett: mert nem hiszen az Isten egyetlen-egy szülött Fiának nevében. * Ez pedig az ittélet: " hogy a' világosság e' világra jött, és inkább szerették az emberek a' setétséget, hogy-sem a' világosságot: mert az ő chelekedetek gonoszszak valának. *Mert minden a' ki gonoszúl chelekeszik, gyűlöli a' világosságot, és nem jő a' világosságra, hogy meg ne feddessenek az ő chelekedeti: *a' ki pedig igasságot chelekeszik, a' világosságra jő, hogy ki-nyilatkoztassanak az ő chelekedeti, hogy Istenben lőttek. * Ezek után jöve Jésus, és az ő tanítványi, Judæá-

"Num. 21. c. 9.
"1. Ioan. 4. b. 9.
"Sup. 1. 4. 9.

Judæának földére: és ott lakik vala vélek, "és kereſztel vala. * Kereſztel vala pedig Jánoſ-is Ænnonban, Sálim-mellett, mert ſok vizek valának ott, és el-jőnek vala, és meg-kereſztelkednek vala. * Mert még János nem vettetett vala a' tőmlőczbe. * Lőn pedig kérdezkedéſek a' János tanítványinak a' Żidókkal a' Tiſztúlás-felől. * És Jánoshoz jővének, és mondának néki: Rabbi, a'ki veled a' Jordánon-túl vala, †a'kiről te bizonſágot tőttél, ímé ő kereſztel, és minnyájan hozzája mennek. * Felele János, és monda: Nem vehet ſemmit az ember, hanem-ha menyből adattatik néki. * Tí-magatok bizonſágot téſztek felőlem, "hogy meg-mondottam: Nem vagyok én a' Kriſtus, hanem hogy ő-előtte küldettem. * A' kinek jegyeſe vagyon, vő-legény az; a' vő-legény baráttya pedig, a' ki áll, és hallya őtet, örőmmel örvendez a' vő-legény ſzaváért. Ez én örőmőm azért bé-tellyeſedett. * Ő-néki nevekedni kell, nékem pedig kiſſebbűlnőm. * A' ki onnan-felyűl jőtt, mindenek-fölőtt vagyon. A' ki a' földből vagyon, földi az, és a' földről ſzóll. A' ki menyből jőtt, mindenek-fölőtt vagyon. * És a' mit látott, és hallott, azt bizonyíttya: és az ő bizonſágát ſenki bé nem véſzi. * A' ki bé-vőtte az ő bizonſágát, "megpechétlette hogy az Iſten igaz-mondó. * Mert a' kit az Iſten küldőtt, az Iſten igéit ſzóllya: mert nem mértékſzerént adgya Iſten a' lelket. * Az Atya ſzereti a' Fiát: és mindeneket az ő kezébe adott. * "A' ki a' Fiúban hiſzen, örők élete vagyon: a' ki pedig nem hiſzen a' Fiúnak, nem lát életet, hanem az Iſten haragja marad rajta.

IV. Rész.

Időn azért meg-érté Jéſus, hogy meg-hallották a' Farisæuſok hogy Jéſus több tanítványokat ſzerez, "és kereſztel, hogy-ſem János, * (jóllehet Jéſus nem kereſztel vala, hanem az ő tanítványi) * el-hagyá Judæát, és ismég Galilæába méne. * Által kell vala pedig néki menni Samarián. * Jőve azért Samariának városába, melly Sikárnak mondatik; a' major-mellett, "mellyet Jákob az ő fiának Jóſefnek adott. * Ott vala pedig a' Jákob kúta. Jéſus azért meg-fáradván az útból, úgy űl vala a' kút-fölőtt. Vala úgy-mint hat óra. * Egy aſzſzony jőve Samariából vizet meríteni. Monda néki Jéſus: Adgy innom. * (Mert a' tanítványi el-mentek vala a' várasba hogy eledelt vennének.) * Monda azért néki az a' Samáriai aſzſzony: Mint kérſz te Żidó lévén, éntőlem innod, ki Samáriai aſzſzony vagyok? Mert nem társolkodnak a' Żidók a' Samariaïakkal. * Felele Jéſus, és monda néki: Ha tudnád az Iſten ajándékát, és ki légyen, a' ki néked mőgya; Adgy innom: talám te kértél vólna tőle, és élő vizet adott vólna néked. * Monda néki az aſzſzony: Uram, ninch-is mivel merítened, és a' kút mély: honét vagyon azért élő vized? * Vallyon nagyobb vagy-e te az atyánknál Jákobnál, a' ki nékűnk e' kútat adta, és ő-is abból ivott, és a' fiai 's a' barmai? * Felele Jéſus, és monda néki: Minden a' ki e' vízből iſzik, ismég ſzomjúhozik: a' ki pedig iſzik a' vízből, mellyet én adok néki, nem ſzomjuhozik őrőkké; * hanē a' víz, mellyet én néki adok, ő-benne fel-forró víznek kút-feje léſzen az örők életre. * Monda néki az aſzſzony: Uram, adgyad nékem azt a' vizet, hogy ne ſzomjuhozzam, ſe ide ne jőjek meríteni. * Monda néki Jéſus: Menny-el, hídd-elő a' férjedet, és jőj ide. * Felele az aſzſzony, és monda: Ninch férjem. Monda néki Jéſus: Jól mondád, hogy ninch férjed: * mert őt férjed vólt; és a' ki moſt vagyon, nem te férjed: azt igazán mondád. * Monda néki az aſzſzony: Uram, látom hogy Proféta vagy te. * A' mi atyáink e' hegyen imádkoztak, és tí azt mongyátok, "hogy Jeruſalemben vagyon a' hely, a' hol imádkozni kell. * Monda néki Jéſus: Aſzſzony' állat, meg-hidd nékem, hogy el-jőtt az óra, mikor ſem e' hegyen, ſe Jeruſalembē nem imádgyátok az Atyát. * "Tí azt imádgyátok a' mit nem tudtok: mí azt imádgyuk a' mit tudűk, mert az üdvőſség a' Żidóktól vagyō. * De el-jő az óra, és moſt vagyon, mikor az igaz imádók imádgyák az Atyát lélekben és igaſſágban. Mert az Atya-is illyeneket keres, a' kik imádgyák őtet. * "Lélek az Iſten; és azoknak, a' kik imádgyák őtet, lélekben és igaſságban kell imádniok. * Monda néki az aſzſzony: Tudom hogy el-jő a' Meſsías

"Inf. 4. a. 1.
† Sup. 1. d. 19.
"Sup. 1. c. 20.
"Rom. 3. a. 4.
"1. Ioan. 5. b. 10.
"Sup. 3. c. 22.
"Geneſ. 33. d. 19. & 48. d. 22.
Ioſ. 24. g. 32.
"Deut. 12. a. 6.
"4. Reg. 17. g. 41.
"1. Cor. 3. d. 17.

(a' ki Kriſtuſnak mondatik) mikor
azért ő el-jővend, meg-hirdet né-
kűnk mindeneket. * Monda néki Jé- 26
ſus: Én vagyok, a' ki veled ſzóllok.
*És azonnal el-érkezének a'tanítvá- 27
nyi; és chodálkoznak vala hogy az
aſzſzony'állattal ſzóll vala: mindaz-
által ſenki nem mondá: Mit kérdez-
kedel, vagy mit ſzóllaſz véle. * El- 28
hagyá azért a' vedret az aſzſzony,
és a' várasba méne, és monda azok-
nak az embereknek: * Jertek-el, és 29
láſsátok az embert, a' ki meg-mon-
dotta nékem mind a' miket chele-
kedtem: nem-de ő-e a'Kriſtus?*Ki- 30
menének azért a'várasból, és hozzá-
ja menének.*Azon-kőzben kérik va- 31
la őtet a'tanítványok, mōdván: Rab-
bi, egyél.*Ő pedig monda nékik: Va- 32
gyō nékem enni-valo étkem, mellyet
tí nem tudtok. *Mondának azért a' 33
tanítványok egy-máſnak: Vallyon E
hozott-e néki valaki enni? *Monda 34
nékik Jéſus: Az én étkem az, hogy
annak akarattyát chelekedgyem, a'ki
engē kűldőtt, hogy el-végezzem az ő
dolgát. *Nem tí mongyátok-e, hogy 35
még négy hólnap vagyon, és el-jő az
aratás? Imé mondom néktek: Emel-
lyétek-fel ſzemeiteket, és láſsátok a'
tartományokat; " mert feírek már
az aratáſra. * Es a' ki arat, jutalmát 36
véſzi, és gyűmőlchőt gyűjt az őrők
életre: hogy, a'ki vét-is, eggyűtt őrűl-
lyőn, a'ki arat-is. * Mert ebben 37
igaz a' mondás: hogy más a' ki vét,
és más a' ki arat. * En títeket arat- 38
ni kűldőttelek a' melyben tí nem
munkálkodtatok: egyebek munkal-
kodtak, és tí az ő munkájokba állot-
tatok. * Abból pedig a'várasból ſok 39
Samaritánuſok hívének ő-benne, a'
bizonſág-tévő aſzſzony beſzédeért:
hogy meg-mondotta nékem mind a'
miket chelekedtem. * Mikor azért 40
hozzája mentek vólna a'Samaritánu- F
ſok, kérék őtet hogy ott maradna.
És két napig marada ott. * És ſokkal 41
tőbben hívének ő-benne az ő beſzé-
deért. * És mongyák vala az aſzſzon- 42
nak; Hogy már nem a'te beſzédedért
hiſzűnk: mert mí-magunk hallottuk,
és tudgyuk, hogy ez bizonyára e'vi-
lág Űdvőzitője. * Két nap múlva pe- 43
dig ki-méne onnét: és Galilæába mé-
ne. *"Mert ő-maga Jéſus bizonſágot 44
tőtt, hogy a' Profetának az őnnőn-
hazájában ninch tiſztelete. * †Mikor 45

"Matt. 9. d. 37. Luc. 10. a. 2.

"Matt. 13. g. 57. Mar. 6. a. 4. Luc. 4. c. 24.

azért Galilæába ment vólna, bé-foga-
dák őtet a'Galilæuſok, midőn mind
látták vólna a' miket chelekedett
vala Jeruſalemben az innep-napon:
mert ők-is az innep-napra jőttek
46 vala.*Jőve azért iſmég a'Galilæai Ká-
nába, a' hol a'vizet borrá változtat-
ta. És egy királyi-ember vala, ki-
nek fia beteg vala Kafarnaumban.
47 *Ez midőn hallotta vólna hogy Jé-
ſus Judæából Galilæába jőne, hozzá-
G ja méne, és kéré őtet hogy alá-men-
ne, és meg-gyógyítaná az ő fiát: mert
48 meg kezd vala halni. * Monda azért
Jéſus néki: Ha jeleket és chodákat
49 nem láttok, nem hiſztek.*Monda né-
ki a' királyi-ember: Uram, jőj-alá
minek-előtte meg-hallyon a' fiam.
50 * Monda néki Jéſus: Menny-el, a'te
fiad él. Hűn az ember a' beſzédnek,
mellyet Jéſus monda néki, és megyen
51 vala. * Már pedig ő alá-menvén, a'
ſzolgák eleibe-jővének, és hírt tő-
nek, meg-mōdván; hogy az ő fia élne.
52 *Meg-kérdé azért az órát tőlők, a'
melyben meg-kűnnyebbedett vólna.
És meg-mondák néki: Hogy tegnap
hét óra-kor hatta-el őtet az hideg-
53 lélés. * Eſzébe vévé azért az attya,
hogy az az óra vólt, a' melyben
mondotta néki Jéſus: A' te fiad él. és
54 hűn ő, és az ő egéſz háza. * Iſmég e'
máſodik jelt chelekedé Jéſus, mikor
Judæából Galilæába jőtt vólna.

†Matt. 4. b. 12. Mar. 1. b. 14. Luc. 4. c. 14. Sup. 2. a. 9.

V. Rész.

1 EZek-után a'Żidók innep-nap-
A ja vala, és fel-méne Jéſus Je-
2 ruſalembe.*Vagyon pedig Je-
ruſalembē egy Juh-moſogató
tó, melly Żidóúl Bet-ſaidának ne-
veztetik, melynek őt tornácza vala.
3 *Ezekben fekſzik vala a'víznek meg-
indítáſát-váro betegeknek, vakok-
nak, ſántáknak, meg-ſzáradtaknak
4 nagy ſokaſága. * Az Ur Angyala pe-
dig alá-ſzáll vala idő-ſzerént a'tóba:
és meg-indíttatik vala a' víz. És a'
ki első ſzállott vólna alá a'tóba a'
víz indítáſ-után, meg-gyógyúl va-
la akár-mi betegſégbe lőtt vólna-
5 is. * Vala pedig ott egy ember,
harmincz-nyólcz eſztendeje lévén
6 betegſégének. *Ezt midőn látta vól-
na Jéſus fekűnni, és meg-iſmérte
B vólna hogy már ſok idejű vólna, mō-
da néki: Akarſz-e meg-gyógyúlni?

Lev. 23. a. 5. Deut. 16. a. 1.

Ioan. 4. 5.

*Felele

* Felele a' beteg néki: Uram, ninch emberem, hogy midőn a'víz fel-zavartatik, engem a' tóba bochásson: mert míg én el-érkezem, más szállalá előttem. * Monda néki Jésus: Kelly-fel, vedd-fel nyoszolyádat, és járj. * És mingyárt meg-gyógyúla az az ember: és fel-vévé nyoszolyáját, és jár vala. Szombat vala pedig azon a' napon. * Mondának azért a' Zsidók annak a' ki meg-gyógyíttatott vala: "Szombat vagyon, nem szabad fel-venned a' nyoszolyádat. *Felele nékik: A'ki engem meg-gyógyított, az mondotta nékem: Vedd-fel a' nyoszolyádat, és járj. *Kérdék azért őtet: Kichoda az az ember, a'ki azt mondotta néked: Vedd-fel a' nyoszolyádat, és járj? * Az pedig a' ki meg-gyógyíttatott vala, nem tudgya vala ki vólna. Mert Jésus el-tért vala azon a'helyen-valo seregtől. *Azután találá őtet Jésus a' templomban, és monda néki: Ímé meg-gyógyúltál: már ne vétkezzél, hogy valami gonozb rajtad ne történnyék. * Elméne az az ember, és hírré tévé a' Zsidóknak, hogy Jésus vólna, a'ki őtet meg-gyógyította. *Az-okáért üldözik vala a' Zsidók Jésust, hogy ezeket szombaton chelekeszi vala. *Jésus pedig felele nékik: Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én-is munkálkodom. * Annak-okáért inkább keresik vala őtet a' Zsidók meg-ölni: mert nem chak a' szombatot szegi vala meg, hanem attyának-is mongya vala az Istent, egyenlővé tévén magát az Istenhez. Felele azért Jésus, és monda nékik: * Bizony, bizony mondom nékiek: nem chelekedhetik a' Fiu ő-magától semit, hanem a'mit lát hogy az Atya chelekeszik: mert valamiket az chelekeszik, azokat a' Fiú-is hasonló-képpen chelekeszi. * Mert az Atya szereti a' Fiát, és mindeneket meg-mutat néki, a'miket ő chelekeszik: és ezeknél nagyobb dolgokat-is fog-mutatni néki, hogy ti chodálkozzatok. * Mert mi-képpen az Atya halottakat támaszt, és elevenít: úgy a' Fiú-is, a' kiket akar, meg-eleveníti. *Mert az Atya nem-is ítél senkit: hanem minden ítéletet a' Fiúnak adott, * hogy minnyájan tiszteljék a' Fiút, a' mint tisztelik az Atyát. a' ki nem tiszteli a' Fiút, nem tiszteli az Atyát, a'ki őtet küldötte. * Bizony, bizony mondom nektek, hogy a' ki az én igémet hallya, és hiszen annak a' ki engem küldött, örök élete vagyon, és az ítéletbe nem jő, hanem által-ment az halálból az életre. *Bizony, bizony mondom nektek, hogy el-jő az óra, és most vagyon, midőn a' halottak meg-hallyák az Isten Fiának szavát; és a' kik hallyák, élnek. * Mert mi-képpen az Atyának élete vagyon ő-magában: azon-képpen adta a' Fiúnak-is, hogy élete légyen ő-magában: * és hatalmat adott néki hogy ítéletet tégyen, mert embernek Fia. * Ne chodállyátok ezt, mert el-jő az óra, melyben minnyáján, a' kik a' koporsókbā vannak, meg-hallyák az Isten Fia szavát: * "és elő-jőnek a' kik jókat chelekedtek, az életnek fel-támadására: a' kik pedig gonoszokat chelekedtek, az ítéletnek fel-támadására. *Nē chelekedhetem én-magamtól semit. A' mint hallok, úgy ítélek: és az én ítéletem igaz. mert nem keresem az én akaratomat, hanem annak akaratyát, a' ki engem küldött. *Ha én tészek bizonságot magam-felől, az én bizonságom nem igaz. * "Más a' ki bizonságot tészen felőlem; és tudom hogy igaz a' bizonság, mellyet én-felőlem tészen. * Tí Jánoshoz küldöttetek; és bizonságot tőtt az igasságról. *Én pedig nē embertől vészek bizonságot; hanem ezeket mōdom hogy tí üdvözűllyetek. * Ő égő és fénlő szővétnek vala. Tí pedig óráiglan akartatok örvendezni az ő világánál. * Nékem pedig nagyobb bizonságom vagyon Jánosnál. Mert a' chelekedetek, mellyeket nékem az Atyám adott hogy el-végezzem azokat; azon chelekedetek, mellyeket én chelekeszem, bizonságot tésznek felőlem, hogy az Atya küldött engem: * és a' ki engem küldött az Atya, †ő tőtt bizonságot felőlem: az ő szavát sem hallottátok soha, "se ábrázattyát nē láttátok. *és az ő igéje nem marad-meg beñetek: mert a' kit ő küldött, annak tí nem hisztek. * Vizsgállyátok az Irásokat, mert tí azt vélitek hogy azokban vagyon örök életetek: és azok, a' mellyek bizonságot tésznek felőlem: * és nem akartok hozzám jőni hogy életetek légyen. * Dichőséget az emberektől nem vészek. *De megismértelek titeket, hogy ninch Istení szere-

"Exod. 20. b. 11. Ier. 17. d. 24.

"Matt. 25. d. 46.

"Matt. 3. d. 17. Sup. 1. c. 15.

†Matt. 3. d. 17. & 17. d. 5.

"Deut. 4. b. 12.

szeretet bennetek. * En az én Atyám nevében jöttem, és bé nem vésztek engem: ha más a'maga nevében jö, azt bé-vészitek. * Mi-képpen hihettek tí, kik dichőséget vésztek egymástól; " és a'dichőséget, melly egyedül az Istentől vagyon, nem kerésitek? * Ne véllyétek hogy én vádollyalak títeket az Atyánál: vagyon a'ki vádol títeket Moyses, a'kiben tí bíztok. * Mert ha Moysesnek hinnétek, talám nékem-is hinnétek: " mert ő én-felőlem írt. * Ha pedig az ő irásának nem hisztek: miképpen hisztek az én igéimnek.

" 1. Cor. 4. a. 3.

"Gen. 3. c. 15. & 22. d. 18. & 49. b. 10. Deut. 18. c. 15.

43 44 45 46 47

VI. Rész.

Matth. 14. b. 13. Mar. 6. e. 32. Luc. 9. b. 10.

1 A C 2 3 4 5 B 11 D 12 13

EZek-után Jésus a' Galilæai tengeren-túl méne, melly a' Tiberiásé: * és követi vala őtet nagy sokaság, mert láttyák vala a' jeleket, mellyeket chelekészik vala azokon kik betegek valának. * Fel-méne azért Jésus a' hegyre: és ott ül vala az ő tanítványival. * Közel vala pedig a' Húsvét, a' Zsidók innepe-napja. * Mikor azért fel-emelte vólna szemeit Jésus, és látta vólna hogy igen nagy sokaság jöne hozzája, monda Filepnek: Honnét vészünk kenyereket, hogy ezek egyenek? * Ezt pedig mongya vala kísértvén őtet: mert ő tudgya vala mit vólna chelekedendő. * Felele néki Filep: Két-száz pénzért sem kenyér nem elég nékik, hogy ki-ki mind chak valami keveset végyen-is. * Monda néki egy a'tanítványi-közzül, András, Simon Péternek a' báttya: * Vagyon itt egy gyermek, kinek öt árpa kenyere vagyon, és két hala: de ezek michodák ennyi-között? * Monda azért Jésus: Telepittsétek-le az embereket. Vala pedig sok széna azon a'helyen. Le-telepedének azért a'férfiak, szám-szerént úgy-mint öt-ezeren. * Vévé azért Jésus a'kenyereket, és mikor hálákat adott vólna, el-osztá a'le-telepedteknek: hasonló-képpen a'halakból-is a'menyit akarnak vala. * Hogy pedig bé-telének, mónda a' tanítványinak: Szedgyétek-fel a' melly morzalékok meg-maradtak, hogy el ne veszszenek. * Fel-szedék azért, és tizen-két kosárt töltének-meg az öt árpa kenyér húlladékiból, mellyek meg-maradtak vala azoktól a'kik öttek vala. * Azok azért az emberek, mikor látták vólna a' jelt mellyet Jésus chelekedett vala, mondának: Hogy ez bizonyára a' Próféta, a' ki e' világra jövendő. * Jésus azért midőn eszébe vőtte vólna, hogy el-jőnének, hogy meg-ragadnák őtet, és királlyá tennék őtet; " ismég a' hegyre futa maga-egyedül. * Hogy pedig estve lőn, alá-menének a' tanítványi a' tengerre. * És mikor bé-mentek vólna a' hajóba, a' tengeren-által jövének Kafarnaumba: és már bé-setétült vala; és nem jött vala hozzájok Jésus. * A' tenger pedig, nagy szél fúván, felemelkedik vala. * Mikor azért evezetnek vólna közel huszon-öt vagy harmincz futamatra, láták Jésust a' tengeren járni, és a' hajóhoz közelgetni, és meg-félemlének. * Ő pedig monda nékik: Én vagyok, ne félljetek. * Bé akarák azért őtet a' hajóba venni: és a' hajó mingyárt a' földnél lőn, a' melyre mennek vala. * Másod nap, a' sereg, melly a' tengeren túl áll vala, látá hogy más hajótska nem vólna ott hanem chak egy, és hogy bé nem ment vólna az ő tanítványival Jésus a' hajóba, hanem chak a' tanítványi mentenek vólna el: * egyéb hajók pedig jövének Tiberiásból, közel a' helyhez a' hol a' kenyeret ették vala, az Úr hálá-adására. * Mikor azért látta vólna a' sereg hogy Jésus ott nem vólna, sem az ő tanítványi, a' hajótskákba menének, és Kafarnaumba jutának keresvén Jésust. * " És midőn őtet a' tengeren-túl találták vólna, mondának néki: Rabbi, mikor ottél ide? * Felele nékik Jésus, és monda: Bizony, bizony mondom néktek; keresztök engem, nem hogy a' jeleket láttátok, hanem hogy öttetek a' kenyerekbe, és meg-elégedtetek. * Munkálkodgyatok nem az eledelért, melly el-vész, hanem a' melly megmarad az örök életre, mellyet az ember Fia ád néktek. " Mert ezt az Atya Isten meg-jegyezte. * Mondának azért néki: Mit mivellyünk hogy az Isten chelekedetit chelekedgyük? * Felele Jésus, és monda nékik: † Ez az Isten chelekedete, hogy hidgyetek abban, a' kit ő küldött. * Mondának azért néki: Michoda jelt chelekeszel tahát te, hogy lássuk,

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

" Matt. 14. c. 23. Mar. 6. f. 46.

" Sup. 1. c. 32. Matth. 3. d. 17. & 17. a. 5. † Ioan. 3. b. 15.

és hidgyünk néked? mit chelekeszel? * A' mi atyáink mannát öttek a' puſztában, a'min írva vagyon: "Az égből adott nékik kenyeret enniek. * Monda azért nékik Jésus: Bizony, bizony mondom néktek: nem Mózes adott néktek kenyeret az égből, hanem az én Atyám ád néktek igaz kenyeret menyből. * Mert Isten kenyere az, a'ki menyből alá-szállott, és életet ád e' világnak. * Mondának azért néki: Uram, mindenkor ezt a' kenyeret adgyad nékünk. * Monda pedig nékik Jésus: Én vagyok az életnek kenyere: "a' ki én-hozzám jő, nem éhezik: és a' ki hiszen én-bennem, soha nem szomjuhozik. * De mondottam néktek, hogy láttatok-is engem, és nem hisztek. * Minden a' mit nékem ád az Atya, én-hozzám jő; és azt, a' ki én-hozzám jő, ki nem vetem: * mert alá-szállottam menyből, nem hogy az én akaratomat chelekedgyem, hanem annak akarattyát, a' ki engem küldött. * Ez pedig az Atyának, a' ki engem küldött, akarattya; hogy valamit nékem adott, el ne veszeſsek abból, hanem feltámaszszam azt az utólso napon. * Ez pedig akarattya az én Atyámnak, a' ki engem küldött; hogy minden, a' ki láttya a' Fiút, és hiszen ő-benne, örök élete légyen, és én fel-támaſztom őtet az utólso napon. * Zúgolódnak vala azért a' Zsidók azon, hogy azt mondotta vólna: Én vagyok az élő kenyér, ki menyből szállottam-alá; * és mondanak vala: "Nem ez-e a' Jésus a' Józef fia, kinek mi ismérjük attyát 's annyát? Mi módon mongya tahát ez: Hogy menyből szállottam-alá? * Felele azért Jésus, és monda nékik: Ne zúgolódgyatok egy-más között: * senki nem jöhet én-hozzám, hanem-ha az Atya, a' ki engem küldött, vonsza őtet: és én fel-támaſztom őtet az utólso napon. * Írva vagyon a' Prófétákban: "És lésznek minnyájan az Istentől tanittatottak. Minden, a' ki az Atyától hallotta, és meg-tanúlta, én-hozzám jő. * Nem hogy az Atyát látta valaki; "hanem chak az, a' ki az Istentől vagyon, az látta az Atyát. * Bizony, bizony mondom néktek; A' ki hiszen én-bennem, örök élete vagyon. * Én

"Exod. 16. c. 14. Num. v. b. 7. Psal. 77. c. 24. Sap. 16. c. 20.

"Eccli. 24. c. 29.

"Matt. 13. g. 55.

"Is. 54. c. 13.

"Matt. 11. d. 27.

vagyok az életnek kenyere. * "Az atyáitok mannát öttek a' puſztában, és meg-hóltak. * Ez a' menyből alá-szállott kenyér; hogy ha ki abból észik, meg ne hallyon. * Én vagyok az élő kenyér, ki menyből szállottam alá. * Ha valaki e' kenyérből észik, örökké él: és a' kenyér, mellyet én adando vagyok, az én testem a' világ életéért. * Vetekednek vala azért a' Zsidók egy-más között, mondván: Mi-módon adhattya ez nékünk az ő testét ételre? * Monda azért nékik Jésus: Bizony, bizony mondom néktek; Ha nem észitek az ember Fiának testét, és nem iszszátok az ő vérét, nem lészen élet tí-bennetek. * A' ki észi az én testemet, és iszsza az én véremet, örök élete vagyon: és én fel-támaſztom őtet az utólso napon. * "Mert az én testem, bizonnyal étel; és az én vérem, bizonnyal ital. * a' ki észi az én testemet, és iszsza az én véremet, én-bennem lakik, és én ő-benne. * A' mint engem el-küldött az élő Atya, én-is élek az Atyáért: és a' ki észen engem, ő-is el én-érettem. * Ez a' kenyér, melly az égből szállott-alá. Nem úgy a' mint a' tí atyáitok mannát öttek, és meg-hóltak. A' ki e' kenyeret észi, örökké él. * Ezeket mondá, a' synagógában tanítván, Kafarnaumban. * Sokan azért halván a' tanítványi-közzül, mondának: Kemény beszéd ez, és ki halhattya azt? * Tudván pedig Jésus ő-magában, hogy zúgolódnának ezért az ő tanítványi, monda nékik: Ez botránkoztat-e meg títeket? * Tahát ha láttyátok "az ember Fiát fel-menni a' hol az-előtt vólt? * A' lélek az, a' ki megelevenít: a' test nem használ semmit. az igék, mellyeket én néktek szóllottam, lélek és élet. * De vannak némellyek közzületek, a' kik nem hisznek. Mert tudgya vala eleitől-fogva Jésus kik vólnának a' kik nem hinnének, és ki árúlná-el őtet. * És monda: Ezért mondottam néktek, hogy senki hozzám nem jöhet, hanem-ha az én Atyámtól adattatik néki. * Ettől-fogva sokan hátra állának az ő tanítványi-közzül: és már nem járnak vala véle. * Monda azért Jésus a' tizen-kettőnek: Tí-is el akartok-e menni? * Felele azért néki Simon Péter: Uram, kihez

"Exod. 16. c. 13.

"1. Cor. 11. f. 27.

"Sup. 3. b. 13.

mennyünk? Az ðrðk életnek igéi
"Matt. 16. c. 16. Mar. 8. c. 29. Luc. 9. b. 20. vannak nálad. * "és mi el-hittük, és 70 17
meg-ismértük, hogy te vagy a' Krisztus az Isten fia. * Felele nékik Jésus: 71 C
Nem-de nē títeket tizen-kettőtðket
válaſztottalak-e én; és közzületek ðr- 18
dðg az eggyik? * Mongya vala pedig 72
Júdas Iskarióteſt a' Simon fiát: mert
ez vala el-árúlando ðtet, holott eg-
gyik vólna a' tizen-kettő-közzül.

VII. Rész.

Ezek-után pedig Jésus Gali- 1 20
læába jár vala, mert nem A
akar vala Judæába járni, mert
a' Żidók meg-ðlni keresik 21
vala ðtet. * Közel vala pedig a' Żi- 2
"Lev. 23. f. 32. dók innep-napjok, "a' Sátoros innep.
* Mondának pedig néki az attyafiai: 3 22
Eredgy-ki innét, és menny Judæába,
hogy a' tanítványid-is lássák chele-
kedetidet, mellyeket chelekeszel.
* Mert senki semmit rejtekben nem 4 23
chelekeszik, és ð-maga nyilván akar
leni: ha ezeket chelekeszed, jelentsed-
meg magadat e' világnak. * Mert 5 D
az ð attyafiai sem hisznek vala ð-
benne. * Monda azért nékik Jésus: 6
Az én időm még el nem jött: a' tí 24
időtðk pedig mindenkor készen va- 25
gyon. * Nem gyülölhet títeket a' 7
világ: engemet pedig gyülöl: mert
én bizonságot tészek felőle, hogy 26
az ð chelekedeti gonoszok. * Tí 8
mennyetek-fel ez innep-napra, én
pedig fel nem megyek ez innep-nap- B 27
ra: mert az én időm még bé nem
tellyesedett. * Ezeket midőn mon- 9
dotta vólna, ð meg-marada Gali- 28
læában. * Hogy pedig fel-menének 10
az attyafiai, akkor ð-is fel-méne az
innep-napra, nem nyilván, hanem
úgy mint titkon. * A' Żidók azért 11
keresik vala őtet az innep-napon, és
mondanak vala: Hol vagyon amaz?
29
* És sok zúgolódás vala a' sereg-kð- 12 30
zðtt ð-felőle. Mert némellyek azt E
mongyák vala: Hogy jó. Egyebek
pedig azt mongyák vala: Nem, ha- 31
nem el-hiteti a' seregeket. * Mindaz- 13
által senki nyilván nem szóll vala
felőle, a' Żidóktól-valo félelemért.
* Midőn pedig az innepnek fele el- 14 32
múlt vólna, fel-méne Jésus a' tem-
plomba, és tanít vala. * És chodál- 15
koznak vala a' Żidók, mondván: Mi-
képpen túd ez íráſt, holott nem ta-
33
núlta? * Felele nékik Jésus, és mon- 16
da: Az én tudományom nem enyim,
hanem azé, a' ki engem küldött. * A'
ki annak akarattyát akarja chele-
kedni; meg-ismeri a' tudománt, ha az
Istentől vagyon-e, vagy ha én ma-
gamtól szóllok. * A' ki magától 18
szóll, az ð tulajdon dichőségét ke-
resi: a' ki pedig annak dichőségét
keresi, a' ki őtet küldötte, ez igaz-
mondo, és hamisság ninch benne.
19
* "Nem Moyses adott-e néktek tör- "Exod.
vént: és senki közzületek nem che- 24. a. 3.
lekeszi a' törvént? * Miért keresztek Sup 5.
engem meg-ðlni? Felele a' sereg, és c. 18.
monda: Ördðgöd vagyon: ki keres 21
tégedet meg-ðlni? * Felele Jésus,
és monda nékik: Egy chelekede-
tet chelekedtem, és minnyájan
chodállyátok. * Az-okáért "adta "Lev.
Moyses néktek a' környül-metélke- 12. a. 3.
dést: (nem hogy Moysestől vólna,
† hanem az atyáktól) és szombaton †Genes.
környül-metélitek az embert. * Ha 17. b. 10.
a' környül-metélkedést fel-vészi az
ember szombaton, hogy fel ne bon-
tassék a' Moyses törvénye: reám
boszszonkodtok-e hogy az egész
embert meg-gyógyítottam szomba-
ton? * "Ne itéllyetek szín-szerént, "Deut.
hanem igaz itéletet itéllyetek. * Mon- 1. c. 16.
dának azért némellyek Jerusalemből:
Nem ez-e, a' kit meg-ðlni keresnek?
26
* És ímé nyilván szóll, és semmit nem
mondanak néki. Nem-de bizonnyal
meg-ismérték-e a' fejedelmek, hogy
ez a' Krisztus? * De ezt tudgyuk hon- 27
nét-valo légyen: a' Krisztus pedig
mikor el-jő, senki nem tudgya hon- 28
nét-valo légyen. * Kiált vala azért
Jésus a' templomban tanítván, és
mondván: Engem-is tudtok, 's hon-
nét-valo légyek-is tudgyátok: és én
magamtól nem jöttem, de igaz az,
a' ki engem küldött, kit tí nem tud-
tok. * Én tudom őtet: mert ð-től 29
vagyok, és ð küldött engem. * Kere- 30
sik vala azért őtet meg-fogni: és E
senki nē veté kezeit reája, mert még
el nem jött vala az ð órája. * A' sereg- 31
közzül pedig sokan hívének ð-benne,
és mondnak vala: A' Krisztus midőn
el-jő, vallyon több jeleket tészen-e
hogy-sem a' miket ez tészen? * Hal- 32
lák a' Farisæusok a' sereget hogy eze-
ket suttogná ð-felőle, és a' fejedel-
mek és Farisæusok szolgákat küldé-
nek, hogy meg-fognák őtet. * Mon- 33
da azért nékik Jésus: Még egy kevés

ideig veletek vagyok: és a'hoz mégyek a'ki engẽ küldött. * "Kereſtök engem, és meg nem találtok: és a'hol én vagyok, tí oda nẽ jöhettök. *Mödának azért a' Zidök egy-másnak: Hová menendö ez, hogy meg nem találjuk ötet? Vallyon a Pogányoknak el-oſzlására menendö-e, és a' Pogányokat tanitandó-e? * Michoda beſzéd ez, a'mellyet monda: Kereſtök engem, és meg nem találtok: és a' hol én vagyok, tí oda nem jöhettök? * Az innepnek pedig utólſo "nagy napján, meg-álla Jeſus, és kiálta, mondván: Ha ki ſzomjuhozik, jöjön én-hozzám, és igyék. *† A' ki hiſzen én-bennem, a'mint az Irás mongya, élö víznek folyó-vizei folynak az ö haſából. *Ezt pedig a' Lélekről mondá, mellyet véendök valának az ö-benne hívök: mert még nem adatott vala a' Lélek, mert Jeſus még meg nem dicsöittetett vala. * Abból azért a' ſeregből, midön hallották vólna ezeket az ö beſzédit, mondának: Ez bizonnyal Proféta. *Egyebek mondának: Ez a' Kriſtus. Némellyek pedig mondának: Vallyon Galilæából jö-e a' Kriſtus? * "Nem-de az Irás mongya-e: Hogy a' Dávid magvából, és Betlehem kaſtélyból, a' hol Dávid vala, jö a' Kriſtus? * Egyenetlenség lön azért a' ſeregben ö-érette. * Némellyek pedig közzülök, meg akarják vala fogni ötet: de ſenki nem veté kezeit reája. * El-jövének azért a' ſzolgák a' Papi-fejedelmekhez, és a' Fariſæuſokhoz. És mondának ezek nékik: Miért nem hoztátok-el ötet? * Felelének a' ſzolgák: Soha ember így nem ſzóllott, mint ez az ember. * Felelének azért nékik a' Fariſæuſok: Nem-de tí-is el-hitetve vattok-e? *Nem-de a' fejedelmek vagy a' Fariſæuſok-közzül hitt-e valaki ö-beñe? *de ez a' ſereg, melly nẽ tudgya a' törvént, átkozott. *Monda nékik Nikodémus, " az a'ki éjjel jött hozzája, a' ki eggyik vala ö-közzülök: *Vallyon a' mi törvényünk meg-ítéli-e az embert, ha előbb meg nem hallya tőle, " és meg-érti mit chelekedgyék? * Felelének, és mödának néki: Vallyon te-is Galilæai vagy-e? Vizgáld az Irásokat, és láſd-meg hogy Galilæából proféta nem támad. * Es viſzſzatérének ki-ki az ö házába.

"Inf. 13. d. 33.

"Lev' 23. d. 27. † Deut. 18. c. 15. Joël. 2. d. 28. Act. 2. c. 17.

"Mich. 5. a. 2. Matth. 2. a. 6.

"Sup. 3. a. 2.

"Deut. 17. b. 18. & 19. b. 15.

VIII. Rész.

1 Jéſus pedig az Olaj-fák hegyére
A méne: * és reggel iſmég a' tem-
2 plomba jöve, és az egéſz nép hoz-
zája jöve, és le-ülvén taníttya vala
3 öket. * Hozának pedig az Irás-tudók, és a' Fariſæuſok, egy házaſságtörésben találtatott aſzſzonyt: és középre állaták azt, * és mondának
F néki: Meſter, ez az aſzſzony most találtatott házaſság-törésben. * " A'
5 törvényben pedig Moyſes meg-parancholta nékünk, hogy effélét megkövezzünk. Te azért mit mondaſz?
6 * Ezt pedig mongyák vala kíſértvén ötet, hogy vádolhatnák ötet. Jéſus pedig alá-hajolván, az újával ír vala
7 a' földön. * Midön azért ſzorgalmaztatnák kérdezvén ötet, fel-emelkedék, és möda nékik: "A'ki bün-nélkül vagyon kozzülletek, első az véſſen
8 követ reája. * És iſmég alá-hajolván, ír vala a' földön. * Halván pedig eggyik a' másik-után ki-menének, elkezdvén a' véneken: és Jéſus egyedül marada, és az aſzſzony közepen
10 álván. * Fel-emelkedvén pedig Jéſus, monda néki: Aſzſzony, hol vannak, a' kik téged vádolnak vala? ſenki nem kárhoztatott-e téged? * Ki
11 monda: Senki, Uram. Monda pedig Jéſus: Én ſem kárhoztatlak téged: Eredgy, és már többé ne vétkezzél. * Iſmég ſzólla azért nékik
12 Jéſus, mondván: " Én vagyok e' világnak világoſsága: a' ki engem követ, nem jár a' ſetétſégben, hanem az életnek világoſsága léſzen ö-nála.
13 *Mondának azért néki a' Fariſæuſok: Te te-magad-felől téſzſz bizonyſágot: a' te bizonſágod nem igaz. * Felele Jéſus, és monda nékik: Ha én bizonſágot téſzek-is magam-felől, igaz az én bizonſágom: mert tudom honnét jöttem, és hová megyek: tí pedig nem tudgyátok honnét jövök, vagy hová megyek. * Tí teſt-ſzerént ítéltök; én nem ítélek ſenkit:
16 * és ha én ítélek, az én ítéletem igaz, mert egyedül nem vagyok: hanem én, és a' ki engem küldött, az Atya.
17 * És a' tí törvényetekben írva vagyon, " hogy két embernek bizonſága igaz. * Én vagyok, a' ki bizonſágot téſzek magam-felől: és bizonſágot téſzen felőlem, a' ki engem
19 küldött, az Atya. * Mondának azért néki:

"Lev. 20. b. 10.

"Deut. 17. b. 17.

"1. Ioan. 1. b. 5.

"Dent. 17. b. 6. & 19. c. 15. Matth. 18. b. 16. 2. Cor. 13. a. 1. Heb. 10. c. 20.

néki: Hol vagyon a' te Atyád? Fe-
lele Jésus: Sem engem nem tudtok,
sem az Atyámat. ha engem tudnátok,
talám az Atyámat-is tudnátok. * Ez 20
igéket mondá Jésus a' kinches ládá-
nál, tanítván a' templomban: és sen- C
ki meg nem fogá őtet, mert még el
nem jőtt vala az ő órája. * Monda 21
azért ismég nékik Jésus: Én el-me-
gyek, és kerestők engem, és a'tí bű-
nőtőkben meg-haltok. A'hová én
megyek, tí oda nem jőhettők. * Mon- 22
dának azért a' Żidók: Vallyon meg-
őli-e magát, hogy azt mondgya: A'
hová én megyek, tí oda nem jőhet-
tők? * És monda nékik: Tí innét- 23
alól vattok, én onnét-felyűl va-
gyok. Ti e' világból vattok, én nem
vagyok e' világból. * Mondottam 24
azért néktek, hogy meg-haltok a' tí
bűneitekben: mert ha nem hiszitek
hogy én vagyok, meg-haltok a' tí
bűnőtőkben. * Mondának azért né- 25
ki: Te ki vagy? Monda nékik Jésus:
A'kezdet, a'ki szóllok-is néktek. * So- 26
kakat kell nékem felőletek szólnom,
és itélnem. de a' ki engem kűldőtt,
igaz-mondò az: én-is a' miket
hallottam ő-tőle, azokat mondom e'
világon. * És meg nem érték hogy 27
az Istent mondaná az ő Attyának.
* Monda azért nékik Jésus: Mikor 28
fel-magasztallyátok az ember Fiát,
akkor meg-ismeritek hogy én va-
gyok, és magamtól semmit nem che-
lekeszem, " hanem a' mint tanított
engem az Atya, azokat szóllom. * és 29
a' ki engem kűldőtt, velem vagyon,
és nem hagyott engem egyedűl: D
mert én, a' mik néki kedvessek, azo-
kat chelekeszem mindenkor. * Eze- 30
ket ő szólván, sokan hívének ő-ben-
ne. * Monda azért Jésus azoknak a' 31
Żidóknak, a' kik néki hívének: Ha
tí meg-maradtok az én beszédem-
ben, bizonnyal én tanítványim lész-
tek: * és meg-ismeritek az igasságot, 32
és az igasság meg-szabadít titeket.
* Felelének néki: Abrahám magva 33
vagyunk, és soha senkinek nem szol-
gáltunk: mi-képpen mondod te;
Szabadosok lésztek? * Felele nékik 34
Jésus: Bizony, bizony mondom nék-
tek: " Hogy minden a'ki bűnt che-
lekeszik, szolgája a' bűnnek. * a' szol- 35
ga pedig nem marad a'házban őrők-
ké: a' fiù pedig meg-marad őrők-
ké. * ha azért a' Fiù titeket meg- 36

" Rom. 3. a. 4.

" Rom. 6. c. 16. 2. Pet. 2. d. 19.

szabadít, bizonnyal szabadosok
lésztek. * Tudom hogy az Abrahám 37
fiai vattok: de engem meg-őlni ke- E
restők, mert az én beszédem nem
fog rajtatok. * Én a' mit az Atyám- 38
nál láttam, azt mondom: és tí a'mit
a' tí atyátoknál láttatok, azokat
chelekeszitek. * Felelének, és mon- 39
dának néki: A'mí atyánk, Abrahám.
Monda nékik Jésus: Ha az Abrahám
fiai vattok, az Abrahám chelekede-
tit chelekedgyétek. * Most pedig 40
engem meg-őlni kerestők, az embert,
a' ki néktek igasságot szóllottam,
mellyet az Istentől hallottam: ezt
Abrahám nem chelekedte. * Tí az 41
atyátok chelekedetit chelekeszitek.
Mondának azért néki: Mí parázna-
ságból nem szűlettűnk: egy atyánk
vagyon az Isten. * Monda azért nékik 42
Jésus: Ha az Isten vólna a'tí atyátok,
szeretnétek ugyan engemet. mert
én az Istentől származtam, és jőt-
tem: mert nem-is jőttem én-magam-
tól, hanem ő kűldőtt engem. * Miért 43
nem ismeritek-meg az én szólláso-
mat? Mert nem halhattyátok az én
beszédemet. * " Tí az őrdőg atyá- 44
tól vattok: és az atyátok kivánsá-
git akarjátok chelekedni. ő gyilkos
vólt eleitől-fogva, és az igasságban F
meg nem állott: mert ninch igasság
ő-benne. mikor hazugságot szóll,
tulajdoniból szóll, mert hazug, és
annak attya. * Én pedig ha igasság- 45
got mondok, nem hisztek nékem.
* Ki fedd-meg engem kőzzűletek a' 46
bűnről? Ha igasságot mondok nék-
tek, miért nem hisztek nékem? * " A' 47
ki Istentől vagyon, Istennek igéjét
halgattya. Az-okaért nem halgat-
tyátok tí, mert az Istentől nem vat-
tok. * Felelének azért a' Żidók, és 48
mondának néki: Nem-de jól mon-
gyuk-e mí, hogy Samaritánus vagy
te, és őrdőgőd vagyon? * Felele Jé- 49
sus: Én-nékem őrdőgőm ninchen:
de tisztelem az Atyámat, és tí tisz-
teletlenséggel illettetek engem. * Én 50
pedig nem keresem az én dichőség-
emet: vagyon a'ki keresse, és meg-
itéllye. * Bizony, bizony mondom 51
néktek: ha ki az én beszédemet meg-
tartya, halált nem lát őrőkké. * Mon- 52
dának azért a' Żidók: Most ismér-
tűk-meg hogy őrdőgőd vagyon. G
Abrahám meg-hólt, és a' Profeták;
és te azt mondod: Ha ki az én be-

" 1. Ioan. 3. b. 18.

" 1. Ioan. 4. a. 6.

ſzédemet meg-tartya, a' halált meg nem kóſtollya örökké. *Vallyon te nagyobb vagy-e a'mí atyánknál Abrahámnál, a'ki meg-hólt? a'Proféták-is meg-hóltak. Mivé téſzed magadat? * Felele Jéſus: Ha én dichőítem magamat, az én dichőſégem ſemmi: vagyon a' ki dichőít engem, az én Atyám, a' kit tí mondotok hogy tí Iſtentek, * és meg nem iſmértétek őtet, én pedig iſmérem őtet: És ha mondom hogy nem tudom őtet, tí-hozzátok haſonló hazug léſzek. De tudom őtet, és az ő beſzédét meg-tartom. * Abrahám az atyátok örvendezett hogy látná az én napomat: látta, és örűlt. *Mondának azért a'Zidók néki: Még ninch ötven eſztendőd, és Abrahámot láttad? * Monda nékik Jéſus: Bizony, bizony mondom néktek; minekelőtte Abrahám lenne, én vagyok. * Köveket kapának azért, hogy őreája hagyigálnák: Jéſus pedig el-rejté magát, és ki-méne a'templomból.

53 54 55 56 57 58 59

IX. Rész.

ES által-menvén Jéſus láta egy vakon ſzűletett embert: * és kérdék őtet a'tanítváni: Rabbi, ki vétkezett, ez-e, vagy az ő ſzűléi, hogy vakon ſzűlettetnék? *Felele Jéſus: Sem ez nem vétkezett, ſem az ő ſzűléi: hanem hogy ki-jelenteſſenek az Iſten chelekedeti őbenne. * Nékem ſzűkſég annak chelekedetit chelekednem, a' ki engem küldött, míg nap vagyon: el-jő az étſzaka, midőn ſenki nem munkálódhatik. * míglen e' világon vagyok, világoſsága vagyok e' világnak. * Ezeket midőn mondotta vólna, a' főldre pőke, és ſárt chinála a' nyálból, és a'ſárt annak ſzemeirekené, * és monda néki: 'Eredgy, moſdgyál-meg a'Siloë tavábā (melly El-küldőtnek magyaráztatik.) Elméne azért, és meg-moſdék, és megjőve látván. * Azért a'ſzomſzédok, és a'kik látták vala őtet az-előtt, hogy kóldús vala, mondának: Nem ez-e, a'ki űl és kóldúl vala? Némellyek mongyák vala; Hogy ez az. *Némellyek pedig: Nem; hanem haſonlo a'hoz. Ő pedig mongya vala: Hogy én vagyok. *Mondának azért néki: Mi-módon nyíltak-meg néked a'ſzemeid? * Felele: Az az ember, a'ki Jéſuſnak mődatik, ſárt chinála; és megkené a'ſzemeimet, és monda nékem: Menny a'Siloë tavára, és moſgyálmeg. És el-ménék, meg-moſdám, és látok. * És mondának néki: Hol vagyon az? Monda: Nem tudom. *Vívék a'Fariſæuſokhoz azt, a'ki vak vólt. * Szombat vala pedig, mikor a'ſárt chinálta Jéſus, és meg-nyitotta annak ſzemeit. * Iſmég kérdék azért őtet a'Fariſæuſok, mi-módon látott vólna. Ő pedig monda nékik: Sárt tőn nékem a'ſzemeimre, és megmoſdám, és látok. * Mondának azért a'Fariſæuſok-közzűl némellyek: Ez ember nem Iſtentől-valo, a'ki a'ſzombatot meg nem tartya. Némellyek pedig mondának: Hogy chelekedheti a' bűnős ember e'jeleket? És ſzakadás vala közöttök. * Mondának azért iſmég a' vaknak: Te mit mondaſz a'felől, a'ki meg-nyitotta a'ſzemeidet? Ő pedig monda: Hogy Próféta az. * Nem hívék azért a'Zidók ő-felőle, hogy vak vólt vólna, és látott vólna, míg nem elő-hívák annak ſzűléit, a'ki látott vala: * és meg-kérdék őket, mondván: Ez-e a'tí fiatok, a'kit tí mondotok hogy vakon ſzűletett? Mi-módon lát tehát moſt? * Felelének nékik az ő ſzűléi, és mondának: Tudgyuk hogy ez a'mí fiunk, és hogy vakon ſzűletett: * mi-módon láſſon pedig moſt, nem tudgyuk: a'vagy ki nyitotta-meg a'ſzemeit, mí nem tudgyuk: őtet kérgyetek: elég idős, ő-maga ſzóllyon maga-felől. * Ezeket mondák az ő ſzűléi, mert félnek vala a'Zidóktól: mert már öſzve-tanátskoztak vala a'Zidók, hogy, ha valaki őtet Kriſtuſnak vallaná lenni, a'ſynagóga-kivűl lenne. * Azért mondák az ő ſzűléi: Hogy elég idős, őtet kérgyétek. * Hívák azért iſmég az embert, a'ki vak vólt, és mondának néki: Adgy dichőſéget az Iſtennek. mí tudgyuk hogy ez ember bűnős. * Ő azért monda nékik: Ha bűnős, nem tudom: eggyet tudok, hogy midőn vak vólnék, moſt látok. *Mődának azért néki: Mit chelekedett néked? mi-módon nyitotta meg néked a'ſzemeidet? * Felele nékik: Meg-mondottam már néktek, és hallottátok. miért akarjátok iſmég hallani? talám tí-is ő tanítványi akartok lenni? * Meg-átkozák azért őtet, és mon-

1 A 2 3 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 13 14 C 15 16 17 18 19 D 20 21 22 E 23 24 25 26 27 28

és mondának: Te légy annak tanítványa: mí pedig a' Moyſes tanítványi vagyunk. * Mí tudgyuk hogy 29
Moyſesnek ſzóllott az Iſten: ezt pedig nem tudgyuk honét-valo légyé.
*Felele az az ember, és monda nékik: 30
Hiſzem chodálatos dolog ez, hogy tí nem tudgyátok honnét-valo légyen, és meg-nyitotta a' ſzemeimet:
* tudgyuk pedig hogy a' bűnöſöket 31
az Iſten meg nem halgattya: de a' ki Iſten-tiſztelő, és az ő akarattyát chelekeſzi, azt halgattya-meg. * Őröktől-fogva nem hallatott, hogy 32
valaki meg-nyitotta ſzemeit a' vakon ſzülettetnek. * Ha ez az Iſtentől nem vólna, nem chelekedhetett 33
vólna ſemmit. * Felelének, és mondának néki: Mindeneſtől bűnökben 34
ſzülettél, és te tanítaſz-e minket? És ki-veték őtet. *Meg-hallá Jéſus hogy 35
ki-vetették őtet: és midőn találta vólna őtet, monda néki: Hiſzſz-e te az Iſten Fiában? *Felele az, és mon- 36
da: Kichoda az, Uram, hogy hidgyek ő-benne? * És monda néki Jéſus: 37
Láttad-is őtet, és a' ki veled ſzóll, ő az. * Amaz pedig monda: Hiſzek 38
Uram. És le-borúlván imádá őtet. *És monda Jéſus: Itéletre jöttem én 39
e' világra: hogy a' kik nem látnak, láſſanak; és a' kik látnak, vakokká légyenek. * És meg-hallák némellyek a' Fariſæuſok-közzül, kik vélé 40
valának, és mondának néki: Vallyon mí-is vakok vagyunk-e? *Monda nékik Jéſus: Ha vakok vólnátok, 41
nem vólna bűnötök. moſt pedig azt mondgyátok: Hogy látunk. A' tí bűnötök meg-marad.

X. Rész.

BIzony, bizony mondom néktek: a' ki nem az ajtón mégyen-bé a' juhok aklába, hanem máſunnat hág-bé, lopó 1
az, és tolvaj. * A' ki pedig az ajtón 2
mégyen-bé, páſztora a' juhoknak. *Enek az ajtón-állo meg-nyittya, és 3
a' juhok az ő ſzavát hallyák, és az ő tulajdon juhait nevek-ſzerént híja, és ki-viſzi azokat. * És mikor az ő 4
tulajdon juhait ki-bocháttya, előttök mégyen: és a' juhok őtet követik, mert tudgyák az ő ſzavát. * Idegent pedig nem követnek, hanem 5
futnak tőle: mert nem iſmérik az idegenek ſzavát. * E' példa-beſzé- 6
det mondá nékik Jéſus. Ők pedig 7
nem érték mit ſzóllana nékik. *Monda azért iſmég nékik Jéſus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy én 8
vagyok a' juhok ajtaja. * Minnyájan valamenyin jöttek, lopók, és tolvajok, és nem halgatták őket a' ju- 9
hok. * Én vagyok az ajto. Én-általam a' ki bé-mégyen, üdvözül: és bé-mégyen, és ki-jő, és legeltetéſt 10
talál. * A' lopó nem jő, hanem hogy chak lopjon és öllyön, és veſzeſſen. Én jöttem hogy életek légyen, és 11
bévebben légyen. * Én vagyok a' jó páſztor. "A' jó páſztor az ő lelkét ad- 12
gya az ő juhaïért. * A' béres pedig, és a' ki nem páſztor, kinek a' juhok nem
tulajdoni, láttya a' farkaſt jőni, és el-hadgya a' juhokat, és el-fút: és a' farkas el-ragadozza, és el-oſzlattya 13
a' juhokat: * a' béres pedig el-fút, mert béres, és ninch néki közi a' ju- 14
hokhoz. * Én vagyok a' jó páſztor: és iſmérem az enyímeket, és iſmér- 15
nek engem ez enyímek. * "A' mint engem az Atya iſmér, én-is iſmérem az Atyát: és az én lelkemet le-téſzem 16
az én juhaimért. * Egyéb juhaim-is vannak, mellyek nem ez akolból-valók: azokat-is el kell hoznom, és az én ſzómat halgattyák, és egy akol 17
léſzen, 's egy páſztor. * Azért ſzeret engem az Atya: "mert én le-téſzem lelkemet, hogy iſmég fel-ve- 18
gyem azt. * Senki el nem véſzi azt tőlem: hanem én téſzem-lé azt magamtól, és hatalmam vagyon annak le-tételére: és iſmég hatalmam vagyon annak fel-vételére: E' paran- 19
cholatot vőttem az Atyámtól. *Egyenetlenſég lőn iſmég a' Żidók-között 20
e' beſzédekért. * Mondanak vala pedig ſokan közzülök: Őrdöge vagyon, és eſztelenkedik: miért hal- 21
gattyátok őtet? * Egyebek mondnak vala: Ez igék nem őrdögöſé: vallyon meg-nyithattya-e az őrdög 22
a' vakok ſzemeit? * "Lőn pedig a' templom meg-ſzenteléſének innepe 23
Jeruſalemben: és tél vala. * És Jéſus a' templomban jár vala, a' Salomon 24
tornáczában. * Körül-vévék azért őtet a' Żidók, és mondának néki: Meddig tartod lelkünket függőben? ha te vagy a' Kriſtus, mond-meg né- 25
künk nyilván. * Felele nékik Jéſus: Szóllok néktek, és nem hiſzitek. a' chelekedetek, mellyeket én chele-

Ioan. 9. 10. keſzem

"Iſ. 40. c. 11. Ezech. 34. c. 23. & 37. f. 24.

"Matt. 11. d. 27. Luc. 10. d. 22.

"Iſa. 53. b. 7.

"1. Macha. 4. f. 56. g. 59.

keſzem az én Atyámnak nevében, azok bizonſágot téſznek én-felőlem: * de tí nem hiſztek, mert nem vattok az én juhaim-kőzzől. * Az én juhaim az én ſzómat halgattyák: és én iſmérem azokat, és kővetnek engem: * és én őrők életet adok nékik: és el nem veſznek őrőkké, és ki nē ragadgya azokat ſenki kezemből. * Az én Atyám a'mit nékem adott, nagyobb mindeneknél: és ſenki ki nem ragadhattya az én Atyám kezéből. * Én és az Atya egy vagyunk. * Köveket vőnek azért fel a' Zidók, hogy megkőveznék őtet. * Felele nékik Jéſus: Sok jó chelekedeteket mutattam néktek az én Atyámtól, azok-kőzzől mellyik chelekedetért kőveztők-meg engem? * Felelének néki a' Zidók: A' jó chelekedetért meg nem kővezűnk téged, hanem a' káromláſért; és hogy, holott te ember vagy, Iſtenné téſzed magadat. * Felele nékik Jéſus: Ninch-e írva a' tí tőrvényetekben: "hogy Én mondottam: Iſtenek vattok? * Ha azokat mondotta iſteneknek, a' kikhez az Iſten beſzéde lőtt, és az Irás fel nem bontathatik: * a' kit az Atya meg-ſzentelt, és e' világra küldőtt, tí azt mongyátok; Hogy káromlaſz: mivelhogy azt mondottam; Az Iſten Fia vagyok? * Ha az Atyám chelekedetit nem chelekeſzem, ne hidgyetek nékem. * Ha pedig chelekeſzem; és ha nékem nem akartok hinni: a' chelekedeteknek hidgyetek, hogy meg-iſmérjétek, és hidgyétek hogy az Atya én-bennem vagyon, és én az Atyában. * Kereſik vala azért őtet meg-fogni: és ki-méne az ő kezekből. * És iſmég el-méne a' Jordánon-túl, arra a' helyre, a' hol János kereſztel vala előſzőr: és ott marada. * És ſokan jővének hozzája, és mondának: Hogy János ugyan egy jelt ſem chelekedett. * Mindenek pedig, valamiket János erről mondott, igazak vóltak. És ſokan hívének ő-benne.

"Pſal. 81. b. 9.

XI. Rész.

VAla pedig egy beteg Lázár Betaniából, Mariának és ennek nénnyének Mártának kaſtélyából-valo. * " (Maria pedig az vala, a' ki meg-kente az Urat kenettel, és meg-tőrlőtte az ő lábait az ő haja-ſzálaival: kinek a' báttya Lázár beteg vala.) * A' húgai azért hozzája küldének, mondván: Uram, ímé a' kit ſzeretſz, beteg. * Halván pedig Jéſus, monda nékik: E' betegſég nem halálra-valo, hanem az Iſten dichőſégére, hogy dichőíttetteſſék az Iſten Fia az-által. * Szereti vala pedig Jéſus Mártát, és az őttſét Mariát, és Lázárt. * Midőn azért meg-hallá hogy beteg vólna, akkor ugyan meg-marada azon helyen két nap. * ezek-után monda az ő tanítványinak: Mennyűnk iſmét Judæába. * Mődának néki a' tanítványok: Rabbi, moſt kereſnek vala tégedet a' Zidók meg-kővezni, és iſmég oda mégy-e? * Felele Jéſus: Nem tizen-két órája vagyon-e a' napnak? Ha ki nappal jár, meg nem ütközik, mert e' világnak világoſságát láttya: * ha pedig éjjel jár, meg-ütközik, mert ninch világoſság benne. * Ezeket ſzóllá, és ezek-után monda nékik: Lázár a' mi barátunk aluſzik: de elmegyek hogy az álomból fel-ſerkentſem őtet. * Mondának azért a' tanítványi: Uram, ha aluſzik, meg-gyógyúl. * Az ő haláláról mondotta vala pedig Jéſus: ők pedig vélék hogy az álomnak aluváſáról mondaná. * Akkor azért Jéſus nyilván meg-mondá nékik: Lázár meg-hólt: * és őrűlők tí-érettetek, hogy hidgyétek, hogy ott nē vóltam. de mennyűnk-el hozzája. * Monda azért Tamás, a' ki Kettőſnek mondatik, a' tanítvány társainak: Mennyűnk-el mí-is, hogy meghallyunk ő-véle. * El-jőve azért Jéſus, és találá őtet hogy már négy napig vólna a' koporſóban. * (Betánia pedig Jeruſalemtől közel tizen-őt futamatnyi földön vala.) * A' Zidók-kőzzől pedig ſokan jőttek vala Mártához és Mariához, hogy vigaſztalnák őket az ő báttyok-felől. * Márta azért hogy hallá hogy Jéſus jőne, eleibe méne: Maria pedig otthonn ül vala. * Monda azért Márta Jéſusnak: Uram, ha itt lőttél vólna, az én bátyám meg nē hólt vólna: * De moſt-is tudom, hogy valamiket kérſz az Iſtentől, meg-adgya néked az Iſtē. * Monda néki Jéſus: Fel-támad a' te bátyád. * Monda néki Márta: Tudom hogy fel-támad " a' fel-támadásban az utólſo napon. * Monda néki Jéſus: Én vagyok a' fel-támadás, és az élet: † a' ki én-bennem hiſzen, ha ſzintén meg-hal-is, él: * és minden a' ki él, és én-

"Matt. 26. a. 7. Inf. 12. a. 3. Luc. 7. f. 37.

"Sup. 5. e. 29. Luc. 14. c. 14. †Sup. 6. d. 33.

és én-bennem hiſzen, meg nem hal
örökké. Hiſzed-e ezt? *Monda néki: 27
Valóban Uram, én el-hittem, hogy D
te vagy a' Kriſtus az élő Iſten Fia, ki e'
világra jöttél. * És mikor ezeket 28
mondotta vólna, el-méne, és el-hívá az öttſét Mariát titkon, mondván:
A' Meſter jelen vagyon, és téged hí.
* Az hogy hallá, fel-kele hamar, és 29
hozzája méne: * mert még nem 30
jött vala Jéſus a' kaſtélyba: hanē még
azon helyen vala, a' hol Márta eleibement vala. *A' Żidók azért, a' kik véle 31
a' házban valának, és vígaſztallyák
vala őtet, midőn látták vólna Mariát,
hogy hamar fel-kőlt és ki-ment,
kőveték őtet, mondván: Hogy a' koporſóhoz mégyen, hogy ott sírjon.
*Maria azért, midőn oda mēt vólna a' 32
hol Jéſus vala, látván őtet, a' lábaihoz
eſék, és mōda néki: Uram, ha itt lőttél
vólna, nem hólt vólna meg a' bátyám.
* Jéſus azért, hogy látá őtet sírni, a' 33
Żidókat-is kik véle jöttek vala, hogy E
sírnának, meg-búsúla lelkében, és
meg-háborítá magát, * és monda: 34
Hová tőttétek őtet? Mondának néki:
Uram jőj-el, és láſd-meg. * És könyveze Jéſus. * Mondának azért a' Żi- 35
dók: Ímé mint ſzereti vala őtet.
*Némellyek pedig közzűlők mondá- 36
†Sup. 9. a. 7. nak: †Nem chelekedhette vólna-é ez, a' ki meg-nyitotta a' vakō ſzűlettetnek ſzemeit, hogy ez meg ne halna? * 37
Jéſus azért iſmég meg-búſúlván magában, a' koporſóhoz méne. vala pedig egy barlang: és kő vala arra tétetve. * Monda Jéſus: Vegyétek-fel 38
a' követ. Monda néki Márta, annak
húga a' ki meg-hólt vala: Uram, immár ſzagos, mert negyed-napi. *Monda néki Jéſus: Nem mondám-e né- 39
ked, hogy ha hiſzſz, meg-látod az Iſtē
dichőſégét? *El-vévék azért a' követ: 40
Jéſus pedig fel-emelvén ſzemeit, 41
monda: Atyám, hálákat adok néked, hogy meg-halgattál engemet.
*én pedig tudom vala hogy minden- 42
kor meg-halgatſz engem; de a' népért, a' melly környűl-áll, mondám F
azt: hogy meg-hidgyék hogy te 1
küldöttél engem. * Ezeket midőn 43
mondotta vólna, nagy ſzóval kiálta:
Lázár jőj-ki. * És mingyárt elő-jöve a' ki meg-hólt vala, meg-kőtve lévén a' lábai és kezei ruhákkal, és az 44
orczája kez-kenővel vala bé-kőtve.
Monda nékik Jéſus: Óldgyátok- 45
meg őtet, és bocháſsátok-el. *Sokan azért a' Żidók-közzűl, kik Mariához
és Mártához jöttek vala, és látták
vala a' miket chelekedett Jéſus, hívének ő-benne. * Némellyek pedig 46
azok-közzűl a' Fariſæuſokhoz menének, és meg-mondák nékik a' miket
chelekedett Jéſus. * Egybe-gyűjték 47
azért a' Fő-papok és Fariſæuſok a' tanátſot, és mondának: Mit chelekeſzűnk, mert ez ember ſok jeleket 48
téſzen? * Ha így hadgyuk őtet, minnyájan hiſznek ő-benne: és el-jőnek
a' Romaïak, és el-véſzik helyűnket,
és nemzetſégűnket. * " Egy pedig 49 "Inf. 18.
közzűlők Kaifás-nevű, midőn Fő- c. 14.
pap vólna abban az eſztendőben,
mōda nékik: Tí ſemmit nem tudtok,
*ſe meg nem gōdollyátok hogy haſz- 50
nosb néktek hogy egy ember hallyon-meg a' népért, és az egéſz nem-
zetség el ne veſzſzen. *Ezt pedig ma- 51
gától nem mōdá: hanem holott azon
eſztēdő-béli Fő-pap vólna, profétála,
hogy Jéſus meg-halna a' nemzetſégért, * és nem chak a' nemzetſégért, 52
hanem hogy az Iſten fiait, kik el valának ſzélledve, egybe-gyűjtené.
* Azért a' naptól-fogva gondolák 53
hogy meg-ölnék őtet. * Jéſus azért 54
már nyilván nem jár vala a' Żidók-
közőtt, hanem a' puſzta-mellett-valo tartományba méne, a' várasba
melly Efremnek mondatik, és ott la-
kik vala a' tanítványival. *Közel va- 55
la pedig a' Żidók Húſvéttye: és ſokan menének-fel Jeruſalembe a' tar-
tományból Húſvét-előtt, hogy
meg-ſzentelnék magokat. *Kereſik 56
vala azért Jéſuſt: és ſzóllanak vala
egy-máſnak, a' templomban álván:
Mire vélitek, hogy el nem jött az innep-napra? Parancholatot adtak
vala pedig a' Fő-papok, és a' Fariſæuſok, hogy ha valaki tudná hol légyen, meg-jelentené, hogy meg-fognák őtet.

XII. Rész.

JÉſus azért hat nappal Húſvét- 1 Matth.
előtt Betaniába méne a' hol Lá- F A 26. a. 6.
zár meg-hólt vala, a' kit fel-tá- Marc.
maſztott Jéſus. * Vachorát ſzerzé- 2 14. a. 3.
nek azért ott néki: és Márta ſzolgál
vala; Lázár pedig eggyik vala a'
le-telepedtek-közzűl ő-véle. * Ma- 3
ria azért egy font drága tiſzta ſpikinard kenetet vőn, és meg-kené a'
Jéſus lábait, és meg-tőrlé az ő lá-

bait haj-szálaival : és a'ház meg-telék a'kenetnek illattyával. * Monda azért egy a' tanítványi-kőzzűl, Júdas Iskariótes , a'ki őtet el-árulando vala : * Miért nem adatott-el ez a' kenet három-száz pénzen , és a' szűkőlkődőknek adatott? * Ezt pedig mondá, nem hogy a' szűkőlkődőkre vólna néki gondgya, hanem hogy lopó vala, és az erszény nála lévén, azokat mellyek adatnak vala, hordozza vala. * Monda azért Jésus: Hadgyatok békét néki, hogy az én temetésem napjára tartsa azt. * Mert szegények mindenkor vannak veletek: én pedig nem mindenkor vagyok veletek. *Meg-tudá azért sok sereg a' Zsidók-kőzzűl hogy ott vagyon : és el-jővének , nem chak Jésusért , hanem hogy Lázárt látnák, kit fel-támasztott halottaiból. * Gondolák pedig a' Papi-fejedelmek, hogy Lázárt-is meg-ölnék : * mert sokan el-mennek vala a' Zsidók-kőzzűl ő-érette, és hisznek vala Jésusban. * Másod napon pedig, a'nagy sereg, melly az innep-napra jőtt vala, midőn hallották vólna hogy Jésus Jerusalembe jő; * pálma ágakat vőnek, és eleibe menének, és kiáltnak vala : Hosanna, áldott, a' ki az Úr nevében jő, az Israël királya. "* És találá Jésus egy szamárotskát, és reája űle , a' mint írva vagyon: *†Ne félly Sion leánya : ímé a' te királyod jő űlvén a' szamárnak vemhén. * Ezeket nem érték a' tanítványi elsőben : hanem mikor meg-dichőíttetett Jésus, akkor meg-emlekezének , hogy ezek ő-felőle irattattak vala, és ezeket chelekedék néki. * Bizonságot tészen vala azért a' sereg , melly ő-véle vala mikor Lázárt elő-hítta a' koporsóból, és fel-támasztotta őtet halottaiból. * Az-okáért ment-is eleibe a' sereg : mert meg-hallá hogy e' chodát chelekedte. * A' Farisæusok azért mondának magok-kőzőtt : Láttyátok-e hogy semmit nem használunk? ímé az egész világ utánna indúlt. * Valának pedig némelly Pogányok, azok-kozzűl a' kik fel-mentek vala hogy imádkoznának az innep-napon. *Ezek azért Filephez menének , ki Galilæának Bet-saidájából vala, és kérik vala őtet, mődván: Uram , látni akarnók a' Jésust. * Elméne Filép, és meg-mondá Andrásnak: András ismég és Filep meg-mődák Jésusnak. *Jésus pedig felele nékik , mondván : El-jőtt az óra, hogy meg-dichőíttessék az ember Fia. *Bizony, bizony mondom néktek, ha a' búza mag a' földbe esvén, meg nem hal, * chak maga marad: ha pedig meg-hal, sok gyűmőlchőt hoz. "A'ki a'lelkét szereti , el-veszti azt, és a'ki a' lelkét gyűlőli e' világon, az őrők életre meg-őrizi azt. * Ha ki nékem szolgál, engem kővessen: és a' hol én vagyok, ott lészen az én szolgám-is. Ha ki nékem szolgál , meg-tiszteli azt az én Atyám. * Most az én lelkem meg-háborodott. Es mit mongyak? Atyám , szabadíts-meg engem ez órától-fogva. De ezért jőttem ez órára. * Atyám, dichőítsd-meg a' te nevedet. Szózat jőve azért az égből: Meg-is dichőítettem, és ismég meg-dichőítem. * A' sereg azért melly ott áll vala, és hallotta vala, azt mongya vala hogy meny-dörgés lőtt vólna. Egyebek mongyák vala: Angyal szóllott néki. * Felele Jésus, és monda : Nem én-érettem jőtt e' szózat, hanem tí-érettetek. * Most vagyon a' világ ítéleti: most e' világ fejedelme ki-vettetik. * És én ha fel-magasztaltatom a' földtől, mindeneket magamhoz vonszok. * (ezt pedig mongya vala , jelentvén minémű halállal halna-meg.) *Felele néki a' sereg: " Mi azt hallottuk a' törvényből, hogy a' Krisztus meg-marad őrőkké : és mint mondod te ; Szűkség fel-magasztaltatni az ember fiának? Kichoda ez az embernek Fia? *Monda azért nékik Jésus: Még egy-kevessé , a' világosság tí-veletek vagyon. Járjatok míg világosságtok vagyon, hogy a' setétség títeket el ne lepjen: és a' ki a' setétben jár, nem tudgya hová megyen. *A' míg világosságtok vagyon, hidgyetek a' világosságban, hogy a' világosság fiai legyetek. Ezeket szóllá Jésus : és el-méne, és el-rejté magát előttők. * Midőn pedig ennyi jeleket tőtt vólna előttők, nem hivének ő-benne: * hogy Isaias prophétának beszéde bé-tellyesednék , a' mellyet mondott: "Uram, ki hitt a' mi hallásunknak? és az Úr karja kinek jelentetett-meg ? * Az-okáért nem hihetnek vala , mert ismég azt mondotta

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

D B E C F

"Matt. 21. a. 7. Mar. 11. a. 7. Luc. 19. f. 35. †Zach. 9. b. 9.

"Matt. 10. d. 39. & 16. d. 25. Mar. 8. d. 35. Luc. 9. c. 24. & 17. g. 33.

"Pſ. 109. b. 4. & 116. a. 2. Isa. 40. a. 6. Ezech. 37. g. 25.

"Isa. 53. a. 1. Rom. 10. d. 16.

“ *Isa. 6. d. 10. Rom. 11. b. 6. Matth. 13. b. 14. Mar. 4. b. 12. Luc. 8. b. 10. Act. 28. f. 27.*

Isaías: * “ Meg-vakította az ő szemőket, és meg-keményítette az ő szívőket; hogy ne lássanak szemőkkel, és ne értsenek szívőkkel, és megtérjenek, és meg-gyógyíttsam őket. * Ezeket mondotta Isaías, midőn látta az ő dicsőségét, és ő-felőle szóllott. * Mindazáltal a’ fejedelmek-közzűl-is sokan hittenek ő-benne: de a’ Farisæusok-miá nem vallyák vala, hogy a’ synagógából ki ne vettetnének. * mert inkább szerették az emberek dicsőségét, hogy-sem az Isten dicsőségét. * Jésus pedig kiálta, és monda: A’ ki én-bennem hiszen, nem én-bennem hiszen, hanem abban, a’ ki engem küldött. * És a’ ki engem lát, azt láttya, a’ ki engem küldött. * Én világosságúl jöttem e’ világra: hogy minden, a’ ki én-bennem hiszen, setétségben ne maradgyon. * És ha ki az én igéimet hallya, és meg nem tartya: én meg nem itelem őtet. mert nem jöttem hogy meg-itéllyem e’ világot, hanem hogy üdvözíttsem e’ világot. * A’ ki engem meg-vét, és bé nem vészi az én igéimet: vagyon a’ ki meg-itéllye őtet. “ a’ beszéd, mellyet szóllottam, az itéli-meg őtet az utólso napon. * Mert én magamtól nem szóllottam, hanem a’ ki engem küldött az Atya, ő adott parancholatott nékem mit mongyak, és mit szóllyak. * És tudom hogy az ő parancholattya örök élet. Azért a’ miket én szóllok, a’ mint meg-mondotta nékem az Atya, úgy szóllom.

“ *Mar. 16. b. 16.*

XIII. Rész.

Matth. 26. a. 2. Marc. 14. a. 1. Luc. 22. a. 1.

A’ Húsvét innepe-napja-előtt, tudván Jésus hogy el-jött az ő órája hogy el menne e’ világból az Atyához: midőn szerette vólna az övéit, kik e’ világon valának, végiglen szerette őket. * És a’ vachora meg-lévén, midőn az ördög már szívébe bochátta vólna, hogy Judás a’ Simon Iskáriot fia el-árúlná őtet: * tudván hogy mindeneket kezébe adott néki az Atya, és hogy az Istentől jött-ki, és az Istenhez mégyen: * fel-kele a’ vachorától, és le-tévé az ő ruháit: és midőn kendőt vőtt vólna elő, megövedzé magát. Az-után vizet * tőlte a’ medenczébe, és kezdé mosni a’ tanítványok lábait, és meg-törleni a’ kendővel, mellyel övedzve vala. * Jöve azért Simon Péterhez. És monda néki Péter: Uram, te mosod-e meg nékem a’ lábaimat? * Felele Jésus, és monda néki: A’ mit én chelekeszem, te most nem tudod; meg-tudod pedig ez-után. * Monda néki Péter: Nékem örökké meg nem mosod a’ lábaimat. Felele néki Jésus: Ha meg nē moslak téged, nem lészen részed énvelem. * Monda néki Simon Péter: Uram, nem chak a’ lábaimat, de a’ kezeimet ’s a’ fejemet-is. * Monda néki Jésus: A’ ki meg-mosódott, nem szűkölködik hanem hogy chak lábait mossa-meg, de tiszta mindenestől. Tí-is tiszták vattok, de nem minnyájan. * Mert tudgya vala ki vólna a’ ki elárúlná őtet: az-okáért mondá: Nem vattok tiszták minnyájan. * Minek-utánna azért meg-mosá az ő lábokat, és ruháit fel-vévé: midőn ismég leűlt vólna, mōda nékik: Tudgyátok-e mit chelekedtem veletek? * Tí engem Mesternek, és Úrnak híttok; és jól mongyátok: mert az vagyok. * Ha azért én meg-mostam a’ tí lábaitokat, Úr, és Mester lévén; tí-is tartoztok véle hogy eggyik a’ másik lábait meg-mosa. * Mert példát adtam néktek, hogy a’ mint én chelekedtem veletek, tí-is úgy chelekedgyetek. * “ Bizony, bizony mondom néktek: Nem nagyobb a’ szolga az uránál, se a’ követ nem nagyobb annál, a’ ki őtet küldötte. * Ha ezeket tudgyátok, boldogok lésztek ha meg-chelekeszitek azokat. * Nem minnyájotokról mondom: én tudom kiket választtottam: de hogy bé-tellyesedgyék az Írás: † A’ ki kenyeret észik velem, fel-emeli sarkát ellenem. * Mostantól-fogva mondom néktek, minek-előtte meglégyen: hogy mikor meg-lészen, hidgyétek hogy én vagyok. * “ Bizony, bizony mondom néktek: A’ ki bé-fogadgya a’ kit küldök, engem fogad-bé: a’ ki pedig engem bé-fogad, azt fogadgya-bé a’ ki engem küldött. * Midőn ezeket mondotta vólna Jésus, meg-háborodék lelkében; és tudománt tőn, és monda: “ Bizony, bizony mondom néktek: Hogy eggyik közzűletek el-árúl engē. * Néznek vala azért egy-másra a’ tanítványok, kételkedvén ki-felől módaná. * “ Vala pedig egy az ő tanítványi-közzűl, ki a’ Jésus mellyén feksik

“ *Inf. 15. c. 20. Matth. 10. c. 24. Luc. 6. f. 40.*

† *Psal. 40. c. 10.*

“ *Matt. 10. d. 40. Luc. 10. c. 16.*

“ *Matt. 26. b. 13. Marc. 14. a. 1. Luc. 22. a. 4.*

† *Luc. 22. b. 21.*

vala, kit ſzeret vala Jéſus. *Ínte az- 24
ért annak Simon Péter; és monda
néki: Kichoda az, a' ki-felől mongya?
* Az-okáért midőn az a' Jéſus mel- 25
lyére fekűtt vólna, monda néki: U-
ram, kichoda az? * Felele Jéſus: Az, a' 26
kinek én bé-mártott kenyeret nyúj-
tok. És mikor bé-mártotta vólna a'
kenyeret, Judáſnak adá a' Simon Iſ-
kariot fiának. * És a' falat-után, be- 27
léje méne a' ſátan. És monda néki Jé-
ſus: A' mit chelekeſzel, chelekedd ha-
mar. * Ezt pedig ſenki nem tudá a' 28
le-telepedtek-kőzzűl mire mondot-
ta légyen néki. *Mert némellyek azt 29
alíttyák vala, mivelhogy Judáſnál
vala az erſzény, hogy azt mondotta
vólna néki Jéſus: Vedd-meg azokat, D
a' mik ſzűkſégeſek nékűnk az innep-
napra: vagy hogy a' ſzűkőlkődők-
nek adna valamit. * Midőn azért ő 30
el-vőtte vólna a' falatot, ki-méne
mingyárt. Étſzaka vala pedig. * Mi- 31
dőn azért ki-ment vólna, monda Jé-
ſus: Moſt dichőíttetett-meg az em- B
ber Fia: és az Iſten meg-dichőíttetett
ő-benne. * Ha az Iſten meg-dichőít- 32
tetett ő-benne, az Iſten-is meg-di-
chőíti őtet ő-magában: és mingyárt
meg-dichőíti őtet. * Fiatskáim, még 33
egy-keveſſé veletek vagyok. "Kereſ-
tők engem; és a' mint a' Zidóknak
mondottam: A' hová én mégyek, tí
el nem jőhettek: néktek-is mondom
moſt.* "Uj parancholatot adok nék- 34
tek: Hogy ſzereſsétek egy-máſt, a'
mint títeket ſzerettelek, hogy tí-is
ſzereſsétek egy-máſt. *Ezen iſmér- 35
nek-meg miñyájan hogy én tanítvá-
nyim vattok, ha ſzeretetetők léſzen
egy-máshoz. *Móda néki Simon Pé- 36
ter: Uram, hová mégy? Felele Jéſus: A'
hová én megyek, nē kővethetſz moſt
engem: kővetſz pedig az-után. *Mon- 37
da néki Péter: Miért nem kővethetlek
moſt téged? éretted adom lelkemet.
*Felele néki Jéſus: "Lelkedet adod-e 38
érettem? Bizony, bizony mondom
néked: Nem ſzóll a' kakas, míg nem
háromſzor meg-tagadſz engem.

XIV. Rész.

MEg ne háborodgyék a' ſzí- 1
vetek. Hiſztek az Iſtenben, C
én-bennem-is hidgyetek. A
* Az Atyám házában ſok 2
lakó-helyek vannak. ha kűlőmbē vól-
na, meg-mondottam vólna néktek:
Mert helyt kéſzíteni megyek nék-

tek. *És ha el-megyek, és helyt kéſzí- 3
tek néktek: iſmég el-jővők, és ma-
gamhoz véſzlek títeket, hogy a' hol
én vagyok, tí-is ott legyetek. * És a' 4
hová én megyek, tudgyátok; 's az
útat-is tudgyátok. * Monda néki Ta- 5
más: Uram, nem tudgyuk hová mégy:
's mint tudhattyuk az útat? * 6
Monda néki Jéſus: Én vagyok az út,
és az igaſság, és az élet. ſenki az Atyá-
hoz nem mégyen, hanem chak én-ál-
talam. * Ha engem iſmértetek vólna, 7
az Atyámat-is iſmértétek vólna
ugyan: és moſtantól-fogva meg-iſ-
méritek őtet, és láttátok őtet. *Móda 8
néki Filep: Urā, mutaſd-meg nékűnk
az Atyát, és elég nékűnk. * Monda 9
néki Jéſus: Ennyi ideig vagyok vele-
tek, és nem iſmértetek-e engem? Fi-
lep, a' ki engem lát, láttya az Atyát-is.
Mi-képpen mondod te: Mutaſd-
meg nékűnk az Atyát? * Nem hiſzi- 10
tek-e, hogy én az Atyában, és az Atya
én-beñem vagyō? Az igéket, mellye-
ket én néktek ſzóllők, magamtól nē
ſzóllom. Az Atya pedig én-bennem
lakván, ő chelekeſzi a' chelekedete-
ket. * Nem hiſzitek-e, hogy én az 11
Atyában, és az Atya én-bennem va-
gyon? * Ha kűlőmben nem, a' chele- 12
kedetekért hidgyetek. Bizony, bi-
zony mōdom néktek; a' ki én-beñem
hiſzē, a' melly chelekedeteket én che-
lekeſzem, ők is chelekeſzi, 's nagyob-
bakat-is chelekeſzik ezeknél; mert
én az Atyához megyek. * "És vala- 13
mit az Atyától az én nevemben kér-
tők, azt chelekeſzem: hogy dichőít- 14
teſsék az Atya a' Fiúban. *Ha mit kér-
tők tőlem az én nevemben, azt chele-
keſzem. *Ha engē ſzerettők, az én pa- 15
rancholatimat meg-tartſátok. *És én 16
kérem az Atyát, és más vigaſztalót
ád néktek, hogy őrökké veletek ma-
radgyon, * az igaſságnak Lelkét, kit 17
e' világ el nem vehet, mert nem láttya
őtet, ſe nem tudgya őtet. tí pedig
meg-iſméritek őtet; mert nálatok
marad, és bennetek léſzē. *Nem had- 18
lak títeket árváúl: el-jővők hozzá-
tok. * Még egy-keveſsé: és e' világ 19
már engem nem lát. Tí pedig láttok
engem: mert én élek, 's tí-is éltők.
* Azon a' napon tí meg-iſméritek, 20
hogy én az Atyámban vagyok, és tí
én-beñem, és én ti-beñetek. *A' kinél 21
az én parancholatim vannak, és meg-
tartya azokat; az a' ki engem ſzeret.

"Sup. 7. c. 34.

"Matt. 22. d. 39. Inf. 15. b. 12. Lev. 19. d. 18.

"Matt. 26. d. 35. Marc. 14. c. 29. Luc. 22. d. 34.

"Inf. 16. c. 23. Matth. 7. a. 8. & 21. b. 22. Mar. 11. c. 24.

A' ki pedig engem ſzeret, ſzerettetik az Atyámtól: és én-is ſzeretem őtet, és meg-jelentem néki magamat. *Monda néki Júdas, nem amaz Iſkariótes: Uram, mi dolog ez, hogy meg-jelented nékünk magadat, és nem a' világnak? * Felele Jéſus, és monda néki: Ha ki engem ſzeret, az én beſzédemet meg-tartya, és az Atyám-is ſzereti őtet, és hozzája megyünk, és lakó-helyt ſzerzünk nála: *a' ki engem nem ſzeret, az én beſzédimet meg nem tartya. És a' beſzéd mellyet hallottatok, nem enyim: hanem azé, a' ki engem küldött, az Atyáé. * Ezeket ſzóllottam néktek, nálatok-lévén. * A' Vígaſztalo Szent-Lélek pedig, kit az Atya az én nevemben küld, az títeket meg-tanít mindenekre, és eſzetekbe juttat mindeneket, valamiket néktek mondandok. * Békeſéget hagyok néktek, az én békeſégemet adom néktek: nem a' mi-képpen a' világ adgya, adom én néktek. Meg ne háborodgyék a' tí ſzívetek, ſe ne féllyen. *Hallottátok hogy én mondottam néktek: El-megyek, és el-jövök hozzátok. Ha engem ſzeretnétek, örülnétek ugyan, hogy az Atyához megyek: mert az Atya nagyobb nálamnál. * És moſt meg-mondottam néktek minek-előtte meg-légyen: hogy midőn meg-léſzen, hidgyétek. * Immár nem ſokat ſzóllok veletek: mert el-jött e' világ fejedelme, és énbennem ſémmie ninch. * De hogy meg-iſmérje a' világ hogy ſzeretem az Atyát, és "a' mint parancholatot adott nékem az Atya, úgy chelekeſzem. Kellyetek-fel, mennyünk-el innét.

"Act. 2. d. 23.

XV. Rész.

EN vagyok az igaz ſzőlő-tő; és az én Atyám a' ſzőlő-míves. * Mindē ſzőlő-veſzſzőt, a' melly én-bennem gyümölchőt nem hoz, el-mettſzen; és mindent a' melly gyümölchőt hoz, meg-tiſztít, hogy több gyümölchőt hozzon. * "Már tí tiſzták vattok a' beſzédért, mellyet néktek ſzóllottam. * Maradgyatok én-bennem; és én ti-bennetek. Miképpen a' ſzőlő-veſzſző nem hozhat gyümölchőt ő-magától, ha meg nem marad a' ſzőlő-tőben: e' képpen tí ſem, ha én-bennem nem maradtok. *Én vagyok a' ſzőlő-tő, tí a' ſzőlő-veſzſzők: a' ki én-bennem marad, és én ő-benne, az ſok gyümölchőt hoz: mert nálam-nélkül ſemmit nem chelekedhettők. *Ha ki én-bennem nem marad; ki-vettetik mint a' ſzőlő-veſzſző, és meg-ſzárad, és őſzve-ſzedik azt, és a' tűzbe vetik, és el-ég. * Ha én-bennem maradtok, és az én igéim ti-bennetek maradnak: valamit akartok kérjetek, és meg-léſzen néktek. * Ebben dichőíttetett-meg az én Atyám, hogy ſok gyümölchőt hozzatok, és én tanítványim legyetek. * A' mint engem ſzeretett az Atya, én-is ſzerettelek títeket. Maradgyatok az én ſzeretetemben. * Ha az én parancholatimat meg-tartyátok, meg-maradtok az én ſzeretetemben, a' mint én-is az én Atyám parancholatit meg-tartottam, és az ő ſzeretetiben maradok. * Ezeket ſzóllottam néktek, hogy az én örömem ti-bennetek légyen, és a' tí örömetek bé-tellyeſedgyék. * "Ez az én parancholatom, hogy ſzereſsétek egy-máſt, a' mint ſzerettelek títeket. * Nagyobb ſzeretete ennél ſenkinek ninchen, hogy valaki az ő lelkét adgya barátiért. * Ti én barátim vattok, ha meg-chelekeſzitek a' miket parancholok. * Már nem mondlak títeket ſzolgáknak: mert a' ſzolga nem tudgya mit mivellyen az ő ura. Títeket pedig barátimnak mondottalak: mert mindeneket mellyeket hallottam az Atyámtól, meg-jelentettem néktek. * Nem tí valaſztottatok engem: hanem én válaſztottalak títeket, és rendeltelek títeket "hogy el-mennyetek, és gyümölchőt hozzatok; és a' tí gyümölchőtők meg-maradgyon: hogy valamit kértek az Atyától én nevembē, megadgya néktek. * "Ezeket parancholom néktek, hogy ſzereſsétek egymáſt. * Ha a' világ títeket gyűlől, tudgyátok hogy engem előbb gyűlölt nálatoknál. *Ha e' világból-valók lőttetek vólna, a' világ a' mi övé vólna ſzeretnéje: mivelhogy pedig e' világból-valók nem vattok, hanem én válaſztottalak títeket e' világból, azért gyűlől títeket e' világ. * Meg-emlekezzetek az én beſzédemről, mellyet én mondottam néktek: "Nem nagyobb a' ſzolga az ő uránál. Ha engē üldőztek, títeket-is üldőznek: ha az én beſzédemet meg-tartották, a' tíeteket-

"Sup. 13. b. 10.

"Sup. 13. d. 34. Epheſ. 5. a. 9. 1. Theſſ. 4. b. 9.

"Matt. 28. d. 19.

"1. Ioan. 3. a. 1. & 4. b. 7.

"Sup. 13. b. 16. Matth. 10. c. 24. & 24. a. 9.

teket-is meg-tartyák. * De ezeket mind az én nevemért chelekeſzik néktek: mert nem tudgyák azt a' ki engem küldött. * Ha el nem jöttem vólna, és nékik nē ſzóllottam vólna; bűnök nem vólna: moſt pedig mentſégek ninch az ő bűnökről. * A' ki engem gyűlől; az Atyámat-is gyűlöli. * Ha a'chelekedeteket nem chelekedtem vólna közöttök, mellyeket ſenki más nem chelekedett, bűnök nem vólna: moſt pedig láttak-is, és gyűlöltek-is, engem-is 'ſaz Atyámat-is. * De hogy bé-tellyeſedgyék a' beſzéd, melly az ő törvényekben meg-íratott; "Hogy ok-nélkül gyűlöltek engem. * Mikor pedig el-jövend a' Vígaſztalo, kit én néktek küldök az Atyától, az igaſságnak Lelkét, ki az Atyától származik, ő bizonſágot téſzen felőlem: *tí-is bizonſágot téſztek, mert eleitől-fogva velem vattok.

"Pſal. 24. c. 19. Luc. 24. g. 49.

XVI. Rész.

EZeket ſzóllottā néktek, hogy meg ne botránkozzatok. * A' ſynagogáktól meg-foſztnak titeket: de el-jő az óra, hogy minden, a' ki meg-öl titeket, azt alíttya hogy az Iſtennek ſzolgálatot téſzen: * és ezeket chelekeſzik néktek, mert nem iſmérik az Atyát, ſem engemet. * De ezeket ſzóllottam néktek; hogy, midőn el-jő az óra, azokról meg-emlekezzetek, hogy én megmondottam néktek. * Ezeket pedig néktek eleitől-fogva meg nem mondottam, mivelhogy veletek valék: És moſt a' hoz megyek, a' ki engem küldött: és ſenki közzűletek meg nem kérd engem, Hová mégy? * De mivelhogy ezeket ſzóllottam néktek, ſzomoruſág töltötte-be ſzíveteket. * De én igaſságot mondok néktek: haſznál néktek hogy én el-mennyek: mert ha el nem megyek, a' Vígaſztalo nem jő hozzátok: ha pedig el-megyek, el-küldöm őtet hozzátok. * És mikor az el-jövend, megfeddi a' világot a' bűnről, és az igaſságról, és az ítéletről. * a' bűnről ugyan, mert nem hittek én-bennem: * az igaſságról pedig, mert az Atyához megyek, és már nem láttok engem: * az ítéletről pedig, mert e' világ fejedelme már meg-ítéltetett. * Még ſokat kellene néktek mondanom: de moſt el nem viſelhetitek. * Mikor pedig el-jövend amaz igaſſágnak Lelke, meg-tanít titeket minden igaſságra. mert nem ſzóll ő-magától: hanem valamiket hall, azokat ſzóllya; és a' mellyek jövendők, meg-hirdeti néktek. * Ő engem meg-dichőít: mert az enyímből véſzi, és meg-hirdeti néktek. * Mindenek, valamellyek az Atyáé, enyímek. Az-okáért mondottam: hogy az enyímből véſzi, és meg-hirdeti néktek. * Egy-keveſsé, és már nem láttok engem: és iſmég egy-keveſſé, és meglátok engem: mert az Atyához megyek. * Mondának azért az ő tanítványi-közzűl egy-másnak: Michoda ez, a' mit nékünk mond: Egy-keveſsé, és nem láttok engem: és iſmég egy-keveſsé, és meg-láttok engem; és, mert az Atyához megyek? * Mondának azért: Michoda ez, a' mit mōd, Egy-keveſsé? Nem tudgyuk mit ſzóll. * Meg-iſméré pedig Jéſus, hogy kérdeni akarnák őtet; és monda nékik: E' felől kérdezkedtök közöttetek, hogy mondottam, Egy-keveſsé, és nem láttok engem: és iſmég egy-keveſsé, és meg-láttok engem. * Bizony, bizony mondom néktek: hogy könyveztök, és ſírtok tí, e' világ pedig örül: tí pedig ſzomorkodtok, de a' tí ſzomoruſágtok örömre fordúl. * Az aſzſzony midőn ſzűl, ſzomoruſága vagyon, mert el-jött az ő órája: mikor pedig ſzűlte a' gyermeket, már nem emlekezik az ő ſzorongatáſáról az örömért, hogy ember ſzületett e' világra. * Néktek-is azért moſt ſzomoruſágtok vagyon, iſmét pedig meg-látlak titeket, és örvendez a' ſzívetek: és a' tí örömeteket ſenki el nem véſzi tőletek. * És azon a' napon ſemmit nem kérdetek éntőlem. "Bizony, bizony mondom néktek; Ha mit kérendetek az Atyától én az nevemben, meg-adgya néktek. * Eddig nem kértetek ſemmit az én nevemben: Kérjetek, és el-véſzitek, hogy a' tí örömetek tellyes légyen. * Ezeket példa-beſzédekben ſzóllottam néktek. El-jő az óra, midőn már nem példa-beſzédekben ſzóllok néktek, hanem nyilván hirdetek néktek az Atya-felől. * Azon a' napon kértök az én nevemben: és nem mondom néktek hogy én kérem az Atyát érettetek: * Mert ő-maga az

"Sup. 14. b. 13. Matth. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Luc. 11. b. 9. Iac. 1. a. 5.

ga az Atya ſzeret títeket, mivelhogy tí ſzerettetek engem, és el-hittétek hogy én az Iſtentől jöttem-ki. * Kijöttem az Atyától, és e'világra jöttē: iſmég el-hagyom e'világot, és az Atyához mégyek. *Mondának néki az ő tanítványi: Ímé moſt nyilván ſzóllaſz, és ſemmi példa-beſzédet nem mōdaſz. *moſt tudgyuk hogy mindeneket tudſz, és nē ſzūkſég néked hogy valaki téged meg-kérgyen:ebbē hiſzſzūk hogy az Iſtētől jöttél-ki.*Felele nékik Jéſus:Moſt hiſztek-e?*†Ímé eljō az óra,és már el-jött,hogy el-oſzollyatok ki-ki mind az ő tulajdoniba,és engem egyedűl hadgyatok: és nem vagyok egyedűl,mert az Atya velem vagyon. *Ezeket ſzóllottam néktek, hogy én-bennem békeſégtek légyē. E'világban ſzorongatáſtok léſzen: de bízzatok,én meg győztem e'világot.

† *Matt. 26. c. 31. Marc. 14. c. 31.*

XVII. Rész.

EZeket ſzóllá Jéſus, és az égre emelvén ſzemeit, monda: Atyám, el-jött az óra, dichőítſd-meg a'te Fiadat, hogy a'te Fiad meg-dichőíttſen téged. * " A' mint hatalmat adtál néki minden teſten,hogy mindeńek,a'kit néki adtál, ōrōk életet adgyō. * Ez pedig az ōrōk élet; Hogy meg-iſmérjenek téged, egyedűl igaz Iſtēt,és a'kit el-kűldőttél a'Jéſus Kriſtuſt.*Én téged dichőítettelek a'főldőn: a'munkat el-végeztem, a'mellyet nékem adtál hogy meg-chelekedgyem:*és moſt dichőíts-meg engem te Atya tennen-magadnál, a'dichőſéggel, melly enyím vólt,minek-előtte e' világ vólna,tenálad.*Meg-jelentettem a'te nevedet az embereknek,kiket nékem adtál e' világból: Tiéid vóltak,és nékem adtad őket; és a'te beſzédedet meg-tartották. * Moſt meg-iſmérték, hogy mindenek, a' miket nékem adtál, tetőled vannak: * mert az igéket,mellyeket nékem adtál,nékik adtam: és ők el-vőtték,és meg-iſmérték bizonnyal hogy te-tőled jöttem-ki, és elhitték hogy te kűldőttél engem. *Én ő-érettek kōnyōrgők: Nem e'világért kōnyōrgők, hanem azokért,a'kiket nékem adtál:mert tiéid: *és mind az enyímek tiéid, és a'tiéid enyímek: és meg-dichőíttettem ő-bennek. *És már nem vagyok e'világon,és ezek e' világbā vannak, és én te-hozzád megyek. Szent Atyám,tartſd-meg őket a'te nevedben, a'kiket nékem adtál: hogy eggyé légyenek, a'mint mí-is. *Midőn vélek vólnék,én tartom vala őket a'te nevedbē. "A'kiket nékē adtál,meg-őriztem: és ſenki kőzzűlők el nē veſzett,hanē chak a'veſzedelem fia, † hogy az Irás bé-tellyeſedgyék. *Moſt pedig hozzád megyek: és ezeket ſzóllom e' világon, hogy az én ōrōmem tellyes légyen ő-beńek.*Én adtam nékik a' te beſzédedet,és a'világ gyűlőlte őket,mert nem e'világból-valók, a'mint én ſem vagyok e' világból. *Nem kérem hogy ki-vedd őket e' világból, hanem hogy megtartſad őket a'gonoſztól.*Nem e'világból-valók, a'mint én ſem vagyok e'világból. * Szenteld-meg őket az igaſságban.A'te beſzéded igaſság.*A' mint te engem el-kűldőttél e'világra, én-is el-kűldőttem őket e'világra.*És én ő-érettek meg-ſzentelem magamat: hogy ők-is ſzenteltek légyenek az igaſságban. * Nem chak ő-érettek kōnyōrgők pedig, de azokért-is, a' kik hinni fognak az ő igéjek-által énbennem : * hogy minnyájan eggyé légyenek,a'mint te Atyám én-bennē, és én te-benned,hogy ők-is mí-bennűnk eggyé légyenek : hogy el-hidgye a' világ, hogy te kűldőttél engē. * És én a'dichőſéget, mellyet nékem adtál, nékik adtam: hogy eggyé légyenek, a' mint mí-is egy vagyunk. *En ő-bennek,és te én-beńem: hogy tekélleteſsē eggyé légyenek: és megiſmérje e'világ hogy te kűldőttél engem,és ſzeretted őket,a'mint engemis ſzerettél. *Atyám, a'kiket nékem adtál, azt akarom hogy a'hol én vagyok, ők-is velem légyenek: hogy láſsák az én dichőſégemet, mellyet nékem adtál: mert ſzerettél engem e' világ alkotáſa-előtt. * Igaz Atyám, e'világ tégedet meg nem iſmért; én pedig téged iſmértelek: ezek-is megiſmértek, hogy te kűldőttél engem. * És meg-iſmértettem ő-vélek a' te nevedet, 's meg-is iſmértetem: hogy a'ſzeretet,mellyel engem ſzerettél,ő-benneklégyen,'s én-is ő-bennek.

" *Inf. 18. b. 9.* † *Pſal. 108. b. 8.*

" *Matt. 28. d. 18.*

XVIII. Rész.

MIdőn ezeket mondotta vólna Jéſus, ki-méne a'tanítványival a'Czédron-patakán-általl, holott egy kert vala,melyben bé-méne ő,és a'tanítványi. * Tudgya vala pedig Judáſ-is,

Matth. 26. c. 36. Marc. 14. c. 32. Luc. 22. d. 39.

a'ki el-árúlá őtet, a'helyt: mert Jésus gyakorta oda gyűlt vala a' tanítványival. * "Júdas azért midőn sereget
"Matt. 26.c.47. Marc. 14.c.42. Luc.22. c.47. vőtt vólna, és a'Fő-papoktól 's a'Farisæusoktól szolgákat, oda méne lámpásokkal, és szövétnekekkel, és fegyverekkel. * Jésus azért tudván mindeneket, a' mellyek reája jövendők valának, elő-méne, és monda nékik: Kit kerestők? * Felelének néki: A' Názareti Jésust. Monda nékik Jésus: Én vagyok. Vélek áll vala pedig Judás-is, a'ki el-árúllya vala őtet. * Hogy azért mondá nékik; Én vagyok: hátra menének, és a'földre esének. *Ismég meg-kérdé azért őket: Kit kerestők? Azok pedig mondának: A' Názareti Jésust. *Felele Jésus: Meg-mondám néktek, hogy én vagyok. ha azért engẽ kerestők, eresszétek-el ezeket. * Hogy bé-tellyesednék a' beszéd, mellyet mondott: "Hogy a'kiket nékem adtál, senkit azok-közzűl el nem vesztőttem. *Simon Péternek pedig kardgya lévén, ki-voná azt: és chapá a'Fő-pap szolgáját: és el-vágá annak jobb fülét. A'szolgának pedig Malkus vala neve. * Monda azért Jésus Péternek: Tedd a'hüvelybe a'kardodat. A' pohárt, mellyet nékem az Atyám adott, ne igyam-e meg azt? *A'sereg azért, és a' hadnagy, és a'Zidók szolgai meg-fogák Jésust, és meg-kötözék őtet: * És vivék őtet
"Sup. 17.c.12. "Luc.3. a.2. †Sup.11. f.49. előszőr " Annáshoz, mert ipa vala Kaifásnak, ki Fő-pap vala azon esztendőben. *Kaifás pedig az vala, † a' ki tanátsot adott vala a' Zidóknak: Hogy hasznos, egy embernek meghalni a'népért. *Követi vala pedig Jésust Simõ Péter, és egy más tanítvány. Az pedig a'tanítvány ismerőse vala a' Fő-papnak, és bé-méne Jésussal a'Fő-pap pitvarába. *Péter pedig az ajtónkivűl áll vala. " Ki-méne azért a'más
"Matt. 26 f.58. Marc. 14.f.54. Luc.22. f.54. tanítvány, ki ismerőse vala a'Fő-papnak, és szólla az ajtón-állo leányzónak, és bé-vivé Pétert. * Monda azért az ajtón-állo leányzo Péternek: Nẽde te-is ez embernek tanítványi-közzűl vagy-e? Monda ő: Nem vagyok. * Állanak vala pedig a' szolgák, és az inasok a' szénnél, mert hideg vala, és fűtőznek vala: ő-vélek vala pedig Péter-is álván, és fűtőzvén. * A' Fő-pap azért meg-kérdé Jésust, az ő tanítványi és tudománya-felől. *Felele néki Jésus: Én nyilván szóllottam e'világnak: én mindenkor a'synagógában tanítottam, és a'templomban, a'hová gyűlnek minnyájan a'Zidók: és rejtekben nem szóllottam semmit. *Mit kérdesz engem? kérdgyed azokat, a'kik hallották mit szóllottã nékik: ímé ezek tudgyák a' miket én mõdottam. *Ezeket pedig midőn mõdotta vólna, egy az ott-állo szolgák közzűl arczúl chapá Jésust, mondván: Így felelsz-e a'Fő-papnak? * Felele néki Jésus: "Ha gonoszúl szóllottam, tégy bizonságot a' gonoszról; ha pedig jól, miért versz engem? *És küldé őtet Annas meg-kötözve a' Kaifás Fő-paphoz. * Simon Péter pedig áll 's fűtözik vala. †Mondának azért néki: Nem-de te-is az ő tanítványi-közzűl vagy-e? Meg-tagadá ő, és monda: Nem vagyok. * Monda néki egy a' Fő-pap szolgai-közzűl, annak rokona, a'kinek Péter el-vágta a'fülét. Nem láttalak-e én téged a' kértben ő-vele? * Azért ismég meg-tagadá Péter, és mingyárt szólla a' kakas. * Hozák azért Jésust Kaifástól a'törvény-házba. Reggel vala pedig: és ők nem menének bé a' tanáts-házba, "hogy meg ne ferteztetnének, hanem hogy meg-ennék a'Húsvétet. * Ki-méne azért Pilátus hozzájok, és monda: Michoda vádolást hoztok ez ember-ellen? * Felelének, és mondának néki: Ha ez gonosz-tévő nem vólna, nem adtuk vólna őtet kezedbe. * Monda azért nékik Pilátus: Vegyétek-el tí őtet, és törvényetek-szerént itéllyétek-meg őtet. Mondának azért néki a'Zidók: Nékünk nem szabad senkit meg-ölnünk. * " Hogy a'Jésus beszéde bé-tellyesednék, mellyet mondott, jelentvén michoda hallállal halna-meg. * " Bé-méne azért ismég a' tanáts-házba Pilátus, és szóllitá Jésust, és monda néki: Te vagy-e a'Zidók királya? *Felele Jésus: Magadtól mondod-e ezt, vagy egyebek mondották néked én-felőlem? *Felele Pilátus: Nẽ-de Zidó vagyok-e én? A'te nemzetséged, és a'Fő-papok adtak téged kezembe, mit miveltél? * Felele Jésus: Az én országom nẽ e' világból-valo. ha e'világból vólna az én országom, az én szolgaim harczolnának ugyan hogy kézbe ne adattatnám a' Zidóknak: most pedig az én országom nem innét-valo. * Monda azért néki Pilátus: Tahát király vagy te? Fe-

"Matt. 26.f.57. Marc. 14.f.53. Luc.22. f.54. †Matt. 26 g.69. Marc. 14.g.67. Luc.22. f.56. "Matt. 27. a.2. Marc. 15. a.1. Luc.23. a.1. Act. 10. c.28. & 11. a.3. "Matt. 20.c.19. "Matt. 27. b.11. Marc. 15.a.2. Luc.23. a.4.

te? Felele Jésus: Te mondod hogy király vagyok én. Én arra szűlettem, és arra jöttẽ e' világra, hogy bizonyságot tegyek az igaságról: minden a' ki az igaságból vagyon, halgattya az én szómat. * Monda néki Pilátus: Michoda az igaság? És midőn azt mondotta vólna, ismég ki-méne a' Zidókhoz, és monda nékik: Én semmi okot nem találok ő-benne. *" Szokástok pedig néktek, hogy eggyet el-bochássak nékтek Húsvétben: akarjátok-e azért hogy el-bochássam néktek a'Zidók királyát? * Kiáltának azért ismég minnyájan, mondván: Nem ezt, hanem Barabbást. Barabbás pedig tolvaj vala.

38 39 40

"Matt. 27. c. 15. Marc. 15. b. 6. Luc. 23. b. 17.

XIX. Rész.

Akkor azért fogá Pilátus Jésust, és meg-ostorozá: * és a' vitézek koronát fonyván tövisekből, az ő fejére tévék, és veres bársony ruhát adának reája. * És-hozzája mennek vala, és mondanak vala: Üdvöz-légy Zidók királya: és arczúl chapdosák vala őtet. * Ki-méne azért ismég Pilátus, és monda nékik: Imé ki-hozom néktek őtet, hogy meg-ismérjétek, hogy semmi okot nem találok ő-benne. (* Ki-méne azért Jésus a' tövis koronát viselvén, és a' veres bársony ruhát.) És monda nékik: Ihol az ember. * Midőn azért látták vólna őtet a'Fő-papok, és a'szolgák, kiáltnak vala, mödván: Feszítsd-meg, feszítsd-meg őtet. Monda nékik Pilátus: Vegyétek ti őtet, és feszíttsétek-meg: mert én nem találok okot ő-benne. * Felelének néki a'Zidók: Nékünk törvényünk vagyon, és a' törvény-szerént meg kell halnia, mert Isten fiává tötte magát. * Midőn azért Pilátus hallotta vólna e' beszédet, inkább meg-ijede. * És ismég bé-méne a' tanáts-házba, és monda Jésusnak: Honnan-valo vagy te? Jésus pedig nem ada feleletet néki. * Monda azért néki Pilátus: Nékem nem szóllasz-e? nem tudod-e hogy hatalmam vagyon a' te megfeszítésedre, és hatalmam vagyon a' te el-bochátásodra? * Felele Jésus: Nem vólna semmi hatalmad ellenem, ha te-néked onnan-felyűl nem adatott vólna. Az-okáért a' ki engem kézbe adott néked, nagyobb bűne vagyon. * És attól-fogva igyekezik vala Pilátus el-bochátani őtet. A'Zidók pedig kiáltnak vala, mondván: Ha ezt el-bochátod, nem vagy a' Chászár baráttya. mert minden, a' ki magát királlyá tészi, ellene-mond a'Chászárnak. * Pilátus pedig midőn e' beszédeket hallotta vólna, ki-hozá Jésust: és az itélő-székbe üle, a'helyen melly Litostrotosnak mondatik, Zidóúl pedig Gabbatának. * Vala pedig a' Húsvétnek Készűlete, úgy mint hat óra-tájban: és monda a'Zidóknak: Ihon a'tí királytok. * Azok pedig kiáltának: Vidd-el, vidd-el, feszítsd-meg őtet. Monda nékik Pilátus: A' tí királyotokat feszíttsem-e meg? Felelének a'Fő-papok: Ninch királyunk, hanem chak Chászárunk. * Akkor azért kezekbe adá őtet hogy meg-feszíttetnék. "Vévék azért Jésust, és ki-vivék. * És a'kereszt hordozván magának, ki-méne arra a' helyre, melly Agy-kaponya helyének mondatik, Zidóúl pedig Golgotának: * a' hol meg-feszíték őtet, és ő-véle más kettőt, két-felől, közepben pedig Jésust. * Felyűl-valo iráft-is íra pedig Pilátus: és a'keresztfölibe tévé. Vala pedig írva: A'NÁZARETI JÉSUS A'ZIDÓK KIRÁLYA. * Ezt azért a'felyűl-valo iráft sokan olvasák a'Zidók-közzűl. mert közel vala a'várashoz a' hely, a' hol meg-feszíttetek Jésus. És írva vala Zidóúl, Görögűl, és Deákúl. * Módának azért Pilátusnak a' Zidók Fő-papjai: Ne írjad, hogy a' Zidók királya; hanem hogy ő mondotta: A' Zidók királya vagyok. * Felele Pilátus: A' mit írtam, meg-írtam. * A' vitézek azért midőn meg-feszítették vólna őtet, "vévék az ő ruháit, (és négy részre osztak, mindenik vitéznek egy részt) 's a' köntöst-is. Varratlan vala pedig a'köntös, a'fölitől-fogva egészlen szőttetett. * Mondának azért egy-másnak: Ne metéllyük-el azt, hanem vessünk sorsot reája kié légyen. Hogy az Irás bé-tellyesednék, mondván: "El-osztak az én ruháimat ő-magoknak: és a'köntösömre sorsot vetének. És a'vitézek ezeket chelekedék ugyan. * Állanak vala pedig a' Jésus kereszte-mellett az ő annya, és az annyának nénnye Maria Kléofe, és Maria Magdolna. * Mikor azért látta vólna Jésus az

1 2 A 3 4 B 5 6 7 8 9 10 C 11 12 13 14 15 16 17 18 19 D 20 21 22 23 24 E 25 26

"Matt. 27. d. 33. Marc. 15. b. 22. Luc. 23. c. 33.

"Matt. 27. d 35. Marc. 15. b. 24. Luc. 23. c. 34.

"Psal. 21. c. 19.

annyát, és a' tanítvánt ott állani, a' kit ſzeret vala, monda az annyának: Aſzſzony'állat, ímé a'te fiad. *Az- 27 1
után monda a' tanítvánnak: Ímé a' te A
anyád. És az órától-fogva vévé őtet a' tanítvány magához. * Az-után 28
tudván Jéſus hogy mindenek el-végeztettek, " hogy bé-tellyeſednék F 2
"Pſal. 68. c. 22. az Irás, monda: Szomjuhozom. * Vala azért egy edény le-téve, teli 29
eczettel. Amazok pedig az eczettel teli ſpongiát, iſópot tévén kőrnyűle, a' ſzájához vivék. * Midőn azért el-vőtte vólna Jéſus az eczetet, monda: 30 3
Bé-tellyeſedett. És le-hajtván a' fejét, 4
ki-adá a' lelkét. * A' Zidók azért (mivelhogy az innep Kéſzűlete vala) 31
hogy ne maradnának a' kereſzten a' 5
teſtek ſzombaton (mert ama' nagy Szombat-nap vala.) kérék Pilátuſt 6
hogy meg-tőretnének azoknak ſzárai, és le-vétetnének. * El-jővének B
azért a' vitézek: és az elsőnek megtőrék ugyã a' ſzárait, a' máſiknak-is ki 32 7
meg-feſzítetett vala ő-véle. * Jéſuſhoz pedig mikor jőttek vólna, hogy 33 8
láták őtet hogy már meg-hólt, nẽ tőrék-meg a' ſzárait: * hanẽ egy a' vitézek-kőzzűl lánchával meg-nyitá az ő 34 9
óldalát, és leg-ottan vér és víz jöveki. * És a' ki látta, bizonyságot tőtt: 35 10
és igaz az ő bizonysága. És ő tudgya G 11
hogy igazakat mond; hogy tí-is hidgyetek. * Mert ezek azért lőttek, C 36
"Exod. 12. d. 46. Num. 9. b. 12. hogy az Irás bé-tellyeſednék: "Chőtot meg ne rőtſatok ő-benne. * És iſ- 12 37
† Zach. 12. c. 10. "Matt. 27. g. 57. Marc. 15. d. 42. Luc. 23. g. 50. † Sup. 3. a. 1. még más Irás mongya: † Meg-látyák kit vertenek-által. * "Ezek-után 38 13
pedig kére Pilátuſt az Arimatiai Jóſef, (azért hogy tanítványa vala Jéſuſnak, de titkon-valo a' Zidóktól-valo félelem-miá) hogy le-veñé a' Jéſus teſtét. 14
És meg-engedé Pilátus. El-jőve azért, és le-vévé a' Jéſus teſtét. * El-jőve pedig Nikodémuſ-is, † ki Jéſushoz elő- 39
ſzőr éjjel jőtt vala, myrrának és alőéſnek egyelítését hozván, úgy mint 15
ſzáz fontot. * Vévék azért a' Jéſus teſ- D
tét, és azt ruhákba kőtőzék fű-ſzerſzámokkal, a' mint ſzokáſok a' Zidóknak temetni. * Vala pedig a' he- 40
lyen, a' hol fel-feſzíttetett, egy kert; 16
és a' kertben egy új koporſo, melybe még ſenki nem tétetett vala. * Az- 41
okáért a' Zidóknak innepéhez-valo 17
kéſzűletekért, mivelhogy kőzel vala 42
a' koporſo, oda tévék E
Jéſuſt.

XX. Rész.

A' Szombatnak első napján pedig, Maria Magdolna reggel, midőn még ſetét vólna, a' koporſóhoz jőve: és látá hogy el-vétetett a' kő a' koporsóról. * El-futa azért, és Simon Péterhez méne, és a' más tanítványhoz, a' kit ſzeret vala Jéſus, és monda nékik: El-vitték az Urat a' koporsóból, és nem tudgyuk hová tőtték őtet. * Ki-méne azért Péter, és ama' máſik tanítvány, és a' koporsóhoz menének. * Futnak vala pedig ketten eggyűtt, és ama' más tanítvány el-futa hamarább Péternél, és előbb juta a' koporsóhoz. * És midőn le-hajlott vólna, látá a' lepedőket le-téve, de nem méne-bé. * El-juta azért Simon Péter kővetvén őtet, és bé-méne a' koporsóba, és látá le-téve a' lepedőket, * és a' kez-kenőt, melly az ő fején vólt, nem a' lepedőkkel téve, hanẽ kűlőn egy helyẽ bé-takarva. * Akkor azért bé-méne az a' tanítvány-is, a' ki elsőben érkezett vala a' koporsóhoz: és látá, és hűn: * mert még nem tudgyák vala az Iráſt, hogy ſzűkſég vala néki halottaiból fel-támadni. * El-menének azért iſmég a' tanítványok őnnőn-magokhoz. * "Maria pedig kinn áll vala a' koporſónál, ſírván. Midőn azért ſírna, le-hajla, és a' koporsóba tekínte: * és két Angyalt láta feír ruhába űlvén, eggyikét a' fejénél, és a' máſikát a' lábainál, a' hová a' Jéſus teſte tétetett vala. * Mondának néki azok: Aſzſzony'állat, mit ſírſz? Monda nékik: Mert el-vitték az én Uramat, és nẽ tudom hová tőtték őtet. * Ezeket midőn mondotta vólna, hátra fordúla, és látá Jéſuſt állani: és nem tudgya vala hogy Jéſus vólna. * Monda néki Jéſus: Aſzſzony'állat, mit ſírſz? kit kereſſz. Alitván ő hogy kertéſz vólna, monda néki: Uram, ha te vitted-el őtet, mond-meg nékem hová tőtted őtet; és én el-viſzem őtet. * Monda néki Jéſus: María. Fordúlván amaz, monda néki: Rabbóni (melly Meſternek mondatik.) * Monda néki Jéſus: Ne illeſs engem, mert még fel nem mentem az Atyámhoz: menny-el pedig az atyám-fiaihoz, és mongyad nékik: Fel-megyek az én Atyámhoz, és a' tí Atyátokhoz; az én Iſtenemhez, és a'

Matth. 28. a. 1. Marc. 16. a. 1. Luc. 24. a. 1.

"Matt. 28. a. 1. Marc. 16. b. 5. Luc. 24. a. 4.

és a' tí Istentekhez. * El-jöve Mária Magdolna hírt tévén a' tanítványoknak: Hogy láttam az Urat, és
"*Mar.* ezeket mondotta nékem. * "Mikor
16. c. 14. azért estve vólna azon a' napon,
Luc. 24 a' szombatnak első napján, és az
f. 36. ajtók bé-téve vólnának, a' hol a'ta-
1. Cor. 15 nítványok egybe gyűltek vala a'
a. 5. Zsidóktól-valo félelmek-miá: el-jöve
Jésus, és meg-álla középben, és monda nékik: Békeség néktek. * És mi-
dőn ezt mondotta vólna, meg-muta-
tá nékik kezeit, és óldalát. Örűlének azért a' tanítványok, látván az Urat.
* Monda azért nékik ismég: Békeség néktek. A'mint engem el-küldött az
Atya, én-is el-küldlek titeket. *Eze-
ket midőn mondotta vólna, reájok lehelle; és monda nékik: Vegyétek
"*Matt.* a' Szent Lelket: * "a' kiknek bűnö-
18. c. 18. ket meg-bocsáttyátok, meg-bochát-
tatnak nékik: és a'kiknek meg-tar-
tyátok, meg vannak tartva. *Tamás
pedig egy a' tizen-kettő-közzűl, ki
Kettősnek mondatik, nem vala
vélek mikor el-jöve Jésus. *Mon-
dának azért néki a' több tanítvá-
nyok: Láttuk az Urat. Ő pedig mon-
da nékik: Hanem-ha látom az ő
kezeiben a' szegek liggatását, és az
újomat a'szegek helyére bochátom,
és a' kezemet az ő óldalába bocha-
tom, nem hiszem. * És nyólcz nap
után, ismég benn valának az ő tanít-
ványi; és Tamás ő-vélek. El-jöve
Jésus ajtók bé-téve, és meg-álla kö-
zépben, és monda: Békeség néktek.
* Az-után monda Tamásnak: Erezd
ide-bé az újodat, és lássad az én ke-
zeimet; és hozd-ide a'kezedet, és bo-
chásd az én óldalamba: és ne légy
hitlen, hanem hív. * Felele Tamás, és
monda néki: Én Uram, és én Istenem. * Monda néki Jésus: Mivelhogy
láttál engem Tamás, hittél: bóldo-
gok a'kik nem láttak, és hittek. *"Sok
"*Inf. 21.* egyéb jeleket-is chelekedék ugyã Jé-
d. 25. sus, az ő tanítványinak látására, mel-
lyek ninchenek írva e'könyvbẽ. *Ezek pedig meg-írattak, hogy hidgyé-
tek, hogy Jésus az Istennek fia a'Kris-
tus: és hogy hívén, életetek légyen az ő nevében.

XXI. Rész.

AZ-után ismég meg-jelenté magát Jésus a'tanítványok-
nak a'Tiberias tengernél. E'
képpen jelenté pedig meg.

18 2 * Eggyütt valának Simon Péter, és
Tamás, a'ki Kettősnek mondatik, és
Natánaël, ki a'Galilæai Kánából vala,
19 és a' Zebedæus fiai, és más kettő az ő
3 tanítványi-közzűl. * Monda nékik
Simon Péter: Halászni megyek. Mon-
dának néki: Mí-is el-megyűnk ve-
led. És ki-menének, és bé-szállának
a' hajóba: és azon éjjel semmit nem
4 fogának. * Reggel lévén pedig, meg-
20 álla Jésus a'parton: de nem ismérék-
meg a' tanítványok hogy Jésus vól-
5 na. * Monda azért nékik Jésus: Gyer-
mekek, vagyon-e valami étketek?
21 6 Felelének néki: Ninchen. * Monda
nékik: Veséték a' hajónak jobja-fe-
lé a'hálót, és találtok. Meg-veték
azért; és már nem vonyhattyák va-
la azt a'halaknak sokasága-miatt.
23 7 * Monda azért az a'tanítvány, a'kit
F B szeret vala Jésus, Péternek: Az Úr
Simon Péter mikor hallotta vólna,
24 hogy az Úr, a'köntöst magára övedzé (mert mezítelen vala) és a' ten-
8 gerbe eresztkedék. * A' több tanít-
25 ványok pedig a' hajóval jövének,
(mert nem messze valának a' föld-
től, hanem úgy mint két-száz kö-
nyöknyire) a'halak hálóját vonván.
9 * Hogy azért ki-szállának a' földre,
látának rakott szenet, és arra téte-
10 tett halat, és kenyeret. * Monda
26 nékik Jésus: Hozzatok-elő a'halak-
11 ban, mellyeket most fogtatok. * Fel-
hága Simon Péter, és a' hálót a'föld-
re vonyá, melly teli vala száz ötven-
három nagy halakkal. * És midőn
27 annyi vólna, meg nem szakadoza a'
G 12 hálo. * Monda nékik Jésus: Jőjetek-
C elő, ebédlyetek. És senki a' le-tele-
pedtek-közzűl nem meré őtet kér-
deni; Te ki vagy? tudván hogy az
28 13 Úr vólna. * És el-jöve Jésus, és vévé
a' kenyeret, és nékik adá, hasonló-
29 14 képpen a' halat-is. * Ezzel már har-
madszor jelent-meg Jésus az ő tanít-
ványinak, minek-utánna fel-támá-
15 dott vólna halottaiból. * Mikor azért
31 ebédlettek vólna, monda Jésus Si-
mon Péternek: Simon János fia, in-
kább szeretsz-e engem ezeknél? Mon-
da néki: Úgy Uram, te tudod hogy
szeretlek téged. Monda néki: Legel-
16 tesséd az én bárányimat. * Monda
1 ismég néki: Simon János fia, sze-
A retsz-e engem? Monda néki: Úgy
Uram, te tudod hogy szeretlek téged.
Monda néki: Legeltesséd az én bárá-

nyimat. * Mōda néki hármadſzor: Simon János fia, ſzeretſz-e engē? Megſzomorodék Péter, hogy harmadſzor mondá néki, Szeretſz-e engem? és monda néki: Uram, te mindeneket tudſz; te tudod hogy ſzeretlek téged. Monda néki: Legelteſd az én juhaimat. * "Bizony, bizony mondom néked, mikor ifiab vólnál, meg-ōvedzed vala magadat, és járſz vala a'hol akarod vala: mikor-pedig meg-vénhedel, ki-terjeſzted kezeidet, és más ōvedz meg téged, és oda viſzen a'hová te nē akarod. * Ezt pedig mondá, jelentvén michoda halállal dicsőíténé meg az Iſtent. És midōn ezt mondotta vólna, monda néki: Kōveſs engem. * Fordúlván Péter, látá azt a' tanítványt, a' kit ſzeret vala Jéſus, utánna jōni, † a' ki a' vachorán az ō mellyén fekūtt, és mondotta; Uram, kichoda a' ki téged el-árúl? * Ezt azért mikor látta vólna Péter, monda Jéſusnak: Uram, ez pedig mit? * Monda néki Jéſus: Igy akarom ōtet maradni míg el-jōvōk, mi gondod véle? te kōveſs engem. * Ki-méne azért az atyafiak-kōzōtt e' beſzéd, hogy az a' tanitvány meg nem hal. És nem mondotta néki Jéſus, Meg nem hal; hanē: Igy akarom ōtet maradni míg el-jōvōk, mi gondod véle? * Ez az a' tanitvány, a' ki bizonyſágot téſzen ezekről, és írta ezeket: és tudgyuk, hogy igaz az ō bizonyſága. * "Vañak pedig ſok egyebek-is, mellyeket Jéſus chelekedett: mellyek ha meg-íratnának eggyen-ként, alítom hogy a' világ ſem foghatná-bé a' kōnyveket, a' mellyeket írni kellene.

" 1 Pet. 1. 6. 14.

† Sup. 13. 6. 23.

" Sup. 20. g. 30.

AZ APOSTOLOK CHELEKEDETI.

I. Rész.

Első beſzédem ugyã ō Theófile, mind azokról vólt, a' mellyeket Jéſus chelekedni és tanítani kezdett, * mind a' napig, mellyen parancholván az Apoſtoloknak a' Szent-Lélek-által, a' kiket válaſzott, fel-vétetének: * kiknek meg-is mutatta magát elevenen az ō ſzenvedéſe-után ſok bizonyítáſok-által, negyven napig jelenvén nékik, és ſzólván az Iſten orſzágáról. * És eggyūtt évén, " meg-parancholá nékik hogy Jeruſalemből el ne mennének, hanem meg-várnák az Atya igéretit, † mellyet hallottatok (ugy-mond) az én ſzámból: * mert János vízzel keresztelt ugyan, tí pedig Szent-Lélekkel kereſzteltettek-meg e' nem ſok napok-után. * Az-okáért a' kik egybe-gyūltek vala, kérdik vala ōtet, mondván: Uram, ebben az időben állatod-e helyére az Iſraël orſzágát? * Monda pedig nékik: Nem tí dolgotok, tudni az időket vagy az alkolmatoſságokat, mellyeket az Atya az ōnnōn hatalmában helyheztetett: * " hanem el-vészitek erejét a' felyūl reátok-jōvō Szent-Lélek-nek, és tanúim léſztek nékem Jeruſalemben, és az egéſz Judæában, és Samariában, és mind a' föld végéig. * És mikor ezeket mondotta vólna, ſzemōk-láttára fel-emelteték, és a' felyhō bé-fogadá ōtet az ō-ſzemōk-elől. * És mikor néznék ōtet az égbe menni, ímé két férfiu álla mellējek féir ruhákban, * kik mondának-is: Galilæai férfiak, mit állotok az égbe nézven? ez a' Jéſus, a' ki fel-vétetett ti-tōletek az égbe, úgy jō-el, a' mint láttátok ōtet az égbe menni. * Akkor viſzſza-térének Jeruſalembe, a' hegytől melly Olajfák hegyének hívattatik, melly Jeruſalem-mellett vagyon, egy ſzombat-napi-járo földōn. * És mikor bé-mentek vólna a' vachorálo helybe, fel-menének a' hol laknak vala, Péter és János, Jakab és András, Filep és Tamás, Bertalan és Máte, Jakab az Alfæus fia, és Simon Zelótes, és Júdas a' Jakab fia. * Ezek minnyájan álhatatoſok valának egyenlō akarattal az imádſágban az aſzſzony'állatokkal, és Mariával a' Jéſus annyával, és az ō attya-fiaival. * Azokban a' napokban fel-kelvén

Luca, 24. g. 28.

" Luc. 24. g. 49. Ioan. 14. d. 26.

† Matt. 3. c. 11. Mar. 1. b. 8. Luc. 3. c. 16. Ioan. 1. d. 26.

" Inf. 2. a. 2.

Péter az atyafiak-kőzőtt, monda, (vala pedig a' sereg mindeneſtől, kőzel ſzáz húſz ember:) * Atyám-fiai férfiak, bé kell tellyeſedni az Iráſnak. "Pſ.40. " mellyet meg-jővendőlt a' Szent- 6. 9. Lélek a' Dávid ſzája-által Judáſról, † Ioan. † ki vezére vólt azoknak, kik meg- 13. b. 18. fogták Jéſuſt: * ki kőzinkbe ſzámlál- 17 tatott vala, és réſzes vólt ebben a' "Mat. ſzolgálatban. * " És ez mezőt bírt 18 27. a. 7. ugyan a' hamiſſágnak jutalmából, és fel-akaſztván magát ketté haſada és minden béli ki-omlék. * És tudtok ra 19 lőtt mind a' Jeruſalemben-lakóknak, ugy hogy az a' mező az ő nyelveken, Hakeldamának nevezetnék, az-az, Vér mezejének. * Mert meg vagyon 20 † Pſ. 68. írva a' Zóltárok kőnyvében: † Légyen 6. 26. puſzta az ő lakó-helyek, és ne légyen "Pſ.108. a' ki abbā lakjék: "és az ő püſpőkſégét b. 8. más vegye-el. * Szükség azért e' férfi- 21 ak-kőzzől, a' kik velünk egybe-gyülekőztenek minden időben, melyben ki's bé járt mi-kőzőttunk az Úr Jéſus, *el-kezdvén a' János kereſztſégétől mind a' napig a' mellyen fel-vétetett mi-tőlünk, hogy tanúja légyen az ő fel-támadáſának mi-velünk, egy ezek-kőzzől. * És elő-állatának kettőt, Jóſefet, ki Barſabáſnak hívattatik vala, kinek vezeték-neve Igaz vólt; és Mátyáſt. * És imádkozván, mondának: Te Uram, ki mindeneknek ſzívőket tudod, mutaſd-meg, mellyikét válaſztottad e' kettő-kőzzől, * hogy el-vegye e' ſzolgálatnak és Apoſtolſágnak helyét, melyből vétkeért ki-eſett Júdás, hogy az ő helyére menne. * És ſorſokat adának nékik, és a' ſors Mátyáſra eſék, és a' tizen-egy Apoſtol-kőzibe ſzámláltaték.

II. Rész.

"Mat. 3. c. 11. † Mar. 1. b. 8. Luc. 3. c. 16. Ioan. 7. d. 39. Sup. 1. a. 8. Inf. 11. b. 15. & 19. a. 6. ÉS mikor bé-telnének "a' Pünkőſd napjai, miñyájan egyenlő-képpen azon helyen valának: *† és lőn hirtelen az égből mint egy ſebeſsen-jővő ſzélnek zúgása, és bé-tőlté az egéſz házat a' hol ülnek vala. * És jelenének nékik elóſztatott nyelvek mint a' tűz, és ſzálla mindenikre ő-kőzzülők: * és bé-telének minnyájan Szent-Lélekkel, és kezdének ſzóllani külőmbőző nyelveken, a' mint a' Szent-Lélek ád vala nékik ſzóllaniok. * Valának pedig Jeruſalemben-lakó Zidók, Iſten-félő férfiak minden-féle nemzetſégből melly az ég-alatt vagyon. * E' ſzózat lévén pedig, ſokaſág gyülekőzék egybe, és meg-háborodék elméjében, mert hallya vala ki-ki mind az ő nyelvén őket ſzóllani. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan, és chodálkoznak vala, mondván: Ímé minnyájan ezek, a' kik ſzólnak, nem Galilæaiak-e, * és mi-képpen hallottuk mi ki-ki a' mi nyelvünket, a' melyben ſzülettünk? * Pártuſok, és Méduſok, és Elamíták, és a' kik Meſopotamiát lakják, Judæát, és Kappadócziát, Pőtuſt, és Aſiát, * Frígiát, és Pamfíliát, Egyiptuſt, és Libyának réſzeit, melly Czyréne-kőrűl vagyō, és a' Romai jővevények, * a' Zidók-is, és a' Lőtt-zidók, a' Krétaiak, és Arábiaiak: hallottuk őket ſzóllani a' mi nyelveinkē az Iſtennek nagy dolgait. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan, és chodálkoznak vala egy-más-kozőtt mondván: De mi leſzē e' dologból? * Egyebek pedig chúfolván mondanak vala: El-tőltek ezek muſtal. * Álván pedig Péter a' tizē-eggyel, fel-emelé ſzavát, és ſzólla nékik: Zidó férfiak, és minnyájan kik Jeruſalemben laktok, ez néktek tudva légyen, és füleitekbe vegyétek az én igéimet. * Mert nem réſzegek ezek, a' mint tí alíttyátok, holott a' napnak harmadik órája vagyō: * hanem ez az, a' mi meg-mondatott Jóel Profétaáltal: * "Es léſzen az utólſo napokbā, (ugymond az Úr) ki-ōntők az én Lelkemből minden teſtre: és profétálnak a' tí fiaitok, és leányitok, és a' tí ifiaitok látáſokat látnak; és a' tí véneitek álmokat álmodnak. * És az én ſzolgaimra ugyan, és az én ſzolgálóimra azokon a' napokon ki-ōntők az én Lelkemből; és profétálnak: * és chodákat téſzek feñ az égben, és jeleket alatt a' földön, vért, és tűzet, és a' füſtnek páráját. * A' Nap ſetétſégre változik, és a' hóld vérré, minek-előtte el-jőjon az Úrnak nagy és nyilván-valo napja. * † És léſzen: † Rom. minden valaki ſegétſégűl híja az Úr 10. c. 13. nevét, üdvőzűl. * Iſraëlíta férfiak, hallyátok-meg ez igéket: A' Názareti Jéſuſt, az Iſtentől javallatott férfiat tí-kőztetek, erők, és chodák 's jelek-által, mellyeket az Iſten ő-általa tí-kőztetek chelekedett, a' mint tí-is tudgyátok: * ezt, a' ki el-vé-

"Ioël. 2. g. 28. Iſ. 44. a. 3.

gezett tanátsból, és az Istennek elébbeli tudományából el-adatott, a'hamissaknak kezek-által fel-függesztvén meg-ölététek: *kit az Isten fel-támasztott, meg-óldván a' pokolnak fájdalmit, mivelhogy lehetetlen vólt hogy ő attól meg-tartóztatnék. *
" Psal. 15. b. 8. Mert Dávid mongya ő-felőle: " Nézem vala szemem-előtt az Urat mindenkor: mert jobbomra vagyon nékē, hogy meg ne mozdúllyak. *Ezért örvendezett a' szívem, és vígadott a' nyelvem; annak-felőtte a' testem reménségben nyugszik: * Mert a' lelkemet pokolban nem hagyod, se nem engeded a' te Szétedet rothadást látni. *Meg-ismértetted velem az élet útait: és bé-töltesz engem vígasággal a' te orczáddal. * Atyám-fiai férfiak, szabad légyen bízvást szóllanom nékcek Dávid patriarkáról, " mert meghólt, és el-temettetett: és az ő koporsója nálunk vagyon e' mái napig.
" 3. Reg. 2. b. 10.
* Holott azért Próféta vólna, és tudná hogy † éskűvéssel eskűtt vólna meg néki az Isten, hogy az ő ágyékának gyűmölchét űltetné az ő székére: * eléve látván szólla a' Krisztus feltámadásáról, mert " pokolban sem hagyattatott, rothadást sem látott a' teste. *Ezt a' Jésust fel-támasztotta az Isten, kinek mi minnyájan tanúi vagyunk. * Fel-magasztaltatván azért az Istennek jobja-által, és a' Szent-Léleknek igéretit vévén az Atyától, ki-öntötte ezt, a' mellyet tí láttok, és hallotok. *Mert nem Dávid ment-fel menybe: ő mondotta pedig: † Monda az Úr az én Uramnak: Ülly az én jobbomra; * míg az ellenségidet zsámollyá tészem a' te lábaidnak. *Nagy bizonnyal tudgya azért Izraélnek egész háza, hogy Úrrá-is, és Krisztussá-is tötte az Isten, ezt a' Jésust, kit tí meg-feszítettetek. * Ezeket pedig halván, meg-indúlának szívökben, és mondának Péternek, és a' több Apostoloknak: Mit chelekedgyűnk, atyánk-fiai férfiak? *Péter pedig mónda nékik: Penitentziát tartsatok, és mindenitek kereszteltessék-meg a' Jésus Krisztus nevében, bűneiteknek bochánattyára: és el-vészitek a' Szent-Lélek ajándékát. * Mert néktek lőtt az igéret, és a' fiaitoknak, és mindeneknek a' kik távúl vannak, valakiket elő-hív a' mi Urunk Istenünk. * Egyéb sok igékkel-is tön bizonyságot, és ínti vala őket, mondván: Szabadúllyatok-meg e' gonosz nemzetségtől. * A' kik azért bé-vévék az ő beszédét, meg-kereszteltetének: és hozzájok álla az napon közel három-ezer lélek. * Álhatatosok valának pedig az Apostolok tudományában, és a' kenyér szegésének részeltetésében, és az imádságokban. * Lőn pedig minden léleknek félelme: és sok chodák 's jelek-is léttek vala az Apostolok-által Jerusálemben, és nagy félelem vala mindenekben. * És minnyájan a' kik hisznek vala, eggyütt valának, és köz vala mindenök. * Örökségöket és marhájokat el-adgyák vala, és osztogattyák vala azokat mindeneknek, a' mint kinek-kinek szűksége vala. * És minden-nap meg-maradván egyenlő akarattal a' templomban, és házon-ként szegdelvén a' kenyeret, az eledelt örvendezéssel vészik vala, és egyűgyű szívvel, * dícsérvén az Istent, és kedvesek lévén az egész kőségnél. Az Úr pedig szaporittya vala a' kik üdvözűlnének napon-ként ugyan-azonra.

III. RÉSZ.

PÉter pedig és János fel-mennek vala a' templomba, az imádságnak kilenczedik orájján. * És egy férfiu, ki sánta vala az annyának méhétől-fogva, hordoztatik vala: kit le-tésznek vala minden-nap a' templom kapujánál, melly Ékesnek mondatik, hogy alamizsnát kérne a' templomba-ménőktől. * Ez midőn látta vólna hogy Péter és János bé kezdenének menni a' templomba, kéri vala hogy alamizsnát venne. * Reá-tekintvén pedig Péter Jánossal, monda: Nézz reánk. * Amaz pedig reájok néz vala, remélvén hogy valamit vene tőlök. * Péter pedig monda: Ezüstom és aranyam ninch nékem: a' mim pedig vagyon, azt adom néked: A' Názareti Jésus Krisztus nevében kelly-fel, és járj. * És meg-fogván az ő jobb kezét, fel-emelé őtet; és mingyárt meg-erősödének az ő lábai és talpai. *És fel-ugordván meg-álla, és jár vala: és bé-méne ő-vélek a' templomba járván, és ugrálván, és dícsérvén az Istent. *És látá őtet az egész nép hogy járna, és dícsérné az Istent. * Ismérik vala pedig őtet, hogy az vala, a' ki az alamizsnáért a' templomnak Ékes kapujánál ül

vala: és bé-telének chodálkozásal és álmélkodásal, azon a'mi történt vala rajta. *Mikor pedig tartaná Pétert és Jánoſt, chodálkozván hozzájok futa az egéſz nép, a' tornáczba, melly Salomonénak neveztetik. * Látván pedig Péter, felele a' népnek: Iſraëlíta férfiak, mit chodálkoztok ezẽ, a'vagy minket mit néztök, mint-ha a' mi erőnkel vagy hatalmunkal chelekedtük vólna hogy ez járjon? * Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſtene, és Jákobnak Iſtene, a' mi atyáink Iſtene, meg-dicsőítette az ő fiát a'Jésuſt, kit tí el-árúltatok ugyan, és meg-tagadtátok a'Pilátus ſzíne-előtt, ő azt itélvén hogy el-bochátthatnék.* "Tí pedig a' ſzentet és az igazat meg-tagadtátok, és a' gyilkos férfiat kértétek néktek ajándékoztatni: *az életnek alkotóját pedig meg-őltétek, kit az Iſtẽ fel-támaſztott halottaiból, kinek mí tanúi vagyunk.*És az ő nevének hiti-által, ezt, a'kit tí láttatok, és iſmértetek, meg-erősítette az ő nevét: és a' hit, melly ő-általa vagyon, adta ezt a' tellyes egéſſéget minnyájotoknak láttára. * És moſt atyámfiai, tudom hogy tudatlanságból chelekedtétek, mint a' tí fejedelmitek-is. * Az Iſten pedig, a'miket elébe meg-hirdetett minden profétáknak ſzája-által, hogy az ő Kriſtuſa ſzenvedne, így tellyesítette-bé.* Penitentziát tartſatok azért, és térjetek-meg, hogy el-törölteſenek a' tí bűneitek: * hogy midőn el-jőnek a' kűnnyebſégnek idejei az Úrnak ſzíne-elől, és el-küldi azt, a' ki néktek predikáltatott, a' Jéſus Kriſtuſt, * kit az égnek bé kell ugyan fogadni mind a' mindeneknek helyére-valo állatáſának idejéig, a' miket az Iſten az ő ſzent profétái ſzájok-által ſzólott őröktől-fogva. * Moyſes megmondotta ugyan: "Hogy Profétát támaſztanéktek az tí Uratok Iſtentek az atyátok-fiai-közzűl, mint engemet, őtet halgaſsátok mindenekben valamiket néktek ſzólland. * Léſzen pedig: minden lélek, a'melly azt a'Profétát nem halgattya, kiveſztetik a' nép-közzűl. * És minden profétáktól Sámueltől-fogva, és azután, a'kik ſzóllottak, ezeket a' napokat hirdették.*Tí vattok a'profétáknak fiai, és a' ſzövetſégnek, mellyet rendelt az Iſten a' mí atyáinkhoz, Abrahámnak mondván: "És a' te magodban áldatnak-meg a' földnek mindẽ nemzetſégi.*Néktek támaſztván-fel előſzőr az Iſten az ő fiát, elküldé őtet hogy meg-áldana titeket: hogy meg-térjen ki-ki mind az ő gonoſságából.

"Mat. 27. c. 20. Marc. 15. b. 11. Luc. 23. b. 18. Ioan. 18. g. 40.

"Deut. 18. c. 15.

"Gen 12. a.

IV. Rész.

MIdőn pedig ők a' népnek ſzóllanának, oda érkezének a'papok, és a'templom gőd-viſelői, és a'Sadduczéuſok, * bánván hogy a'népet tanítanák, és a' Jéſusban hirdetnék a' halálból-valo fel-támadáſt: * és reájok veték kezőket, és őrizetbe tévék őket mászod napig, mert már eſtve vala. * Sokan pedig azok-közzűl, kik hallották vala az ígét, hívének: és lőn a' férfiak ſzáma öt-ezer. *Lőn pedig másod napon, hogy egybe-gyűlnének azoknak fejedelmi, és a'vének, és az Iráſtúdók Jeruſalembẽ: *és Annás a'Papi-fejedelem, és Kaifás, és János, és Sándor, és valamenyin valának a'papi nëből. * És középre állatván őket, kérdezik vala: Michoda hatalommal, a' vagy ki nevével chelekedtétek tí ezt? * Akkor Péter bé-telvén Szent-Lélekkel, monda nékik: Népnek fejedelmi, és vének hallyátok-meg: * Ha mí ma meg-itéltetűnk a' beteg emberrel tőtt jó-téteményről, mellyel ez meg-ſzabadíttatott, * tudva légyẽ néktek minnyájotoknak, és az egéſz Iſraël népének: hogy a'mí Urunknak a' Názareti Jéſus Kriſtuſnak nevében, a' kit tí meg-feſzítettetek, kit az Iſten fel-támaſztott halottaiból, az-által áll ez előttetek egéſségeſsen. * "Ez a' kő, a' melly tí-tőletek építőktől meg-vettetett, melly a' ſzegletnek fejévé lőtt: * és ninch másban ſenkiben üdvőſség. mert nem-is adatott más név az ég-alatt az embereknek, a' melyben nékünk üdvőzűlnünk kellene.*Látván pedig a'Péter 's a'János bátorſágát, értvén hogy iráſtudatlã és köz emberek vólnának, chodálkoznak vala, és meg-iſmérik vala őket hogy Jéſuſsal vóltak: * az embert-is látván vélek állani, a'ki meg-gyógyíttatott vala, ſemmit az-ellen nem mondhatnak vala. * Meg-hagyák azért nékik, hogy a' gyűlekőzetből fél-felé ki-lépnének: és beſzéllenek vala ő-közttök,

"Pſ. 117 d. 22. Matth. 21. d. 42. Marc. 12. a. 10. Luc. 20. c. 17. Iſ. 28. d. 16. 1. Pet. 2. a. 7. Rom. 9. g. 33.

* mondván: Mit chelekedgyünk ez 16
emberekkel? mert ugyan nyilván-va-
lo jel lőtt ő-általok, Jerusalemnek
minden lakóinál: ki-jelentetett, és
nem tagadhattyuk. * De hogy több- 17
bé ne hirdettessék a' nép-között, fe-
nyegessük-meg őket, hogy többé ne
szóllyanak e' névben egy embernek-
is. * És elő-híván őket, meg-paran- 18
cholák hogy tellyességgel ne szólla- B
nának, se ne tanítanának a' Jésus ne-
vében. * Péter pedig és János felel- 19
vén, mondának nékik: Itéllyétek-
meg, ha méltó-e az Istennek színe-
előtt, titeket inkább halgatni hogy-
sem mint az Istent: * mert nem lehet 20
hogy a' miket láttunk és hallottunk
ne szóllyuk. * Azok pedig meg-fe- 21
nyegetvén el-bocsáták őket: nem ta-
lálván mi-módon bűntetnék-meg
őket, a' népért, mert miñyájan dicső-
ítik vala a' lőtt dolgot abban a' mi tör-
tént vala. * Mert negyven esztendős- 22
nél nagyobb vala az ember, a' kinn E
lőtt vala ez a' meg-gyógyulásnak
chodája. * El-bocháttatván pedig az 23
övékhez jövének: és hírré tévék né-
kik, valamiket nékik a' Papi-fejedel-
mek és a' vének mondottak vólna. *
Kik midőn hallották vólna, egyenlő 24 A
akarattal fel-emelék szavokat az Isté-
hez, és mondának: Uram, te vagy a' ki
teremtetted az eget, és a' földet, a' ten-
gert, és mindeneket a' mellyek azok-
ban vannak: * ki a' Szent-Lélekkel a' 25
mi atyánknak Dávidnak a' te szol-
gádnak szája-által mondottad: "Mi-
ért agyarkodtak a' Pogányok, és a' né-
pek hiuságokat gondoltak? * Fel- 26
állottak a' föld királyi, és a' fejedel-
mek egybe-gyűltek, az Úr-ellen, és az
ő Krisztusa-ellen? * mert egybe-gyűl- 27
tek bizonyára e' városban a' te szent F
gyermeked a' Jésus-ellen, a' kit meg-
kentél, Heródes, és Pontzius Pilátus,
a' Pogányokkal, és az Izraël népei-
vel, * meg-chelekedni a' miket a' te 28
kezed és tanátsod el-végeztek meg-
lenni. * És most Uram tekints az ő fe- 29 B
nyegetésekre, és adgyad a' te szol-
gáidnak minden bizodalommal szól-
lani a' te igédet, * abban hogy a' te ke- 30
zedet ki-nyújtsad a' gyógyításokra,
és jelek, és chodák légyenek a' te szét
fiadnak a' Jésusnak neve-által. * És 31
midőn imádkoztak vólna, meg-moz-
dúla a' hely, a' melyben egybe-gyűl-
tek vala; és bé-telének minnyájan
Szent-Lélekkel, és az Isten igéjét bíz- 32
vást hirdetik vala. * A' hívek soka-
ságának pedig egy szívők vala, és egy
lelkők: és senki közzülök, azokban
a' miket bír vala, semmit sajáttyának
nem mond vala, hanem minden köz
vala nékik. * És nagy hatalommal 33
tésznek vala bizonságot az Apostó-
lok a' mi Urunk Jésus Krisztusnak fel-
támadásáról: és nagy malaszt vala G
minnyájokban. * Mert nem-is vala 34
senki szűkölködő közöttök. Mert va-
lamenyin mezőket, vagy házakat
bírnak vala, el-adván elő-hozzák vala
azoknak az árrát a' miket el-adnak
vala, * és az Apostolok lábaihoz tészik 35
vala. El-osztogattatik vala pedig min-
dennek, a' mint kinek-kinek szűksé-
ge vala. * Jósef pedig, ki Barnabásnak 36
neveztetett az Apostoloktól (melly
Vígasztalás-fiának magyaráztatik)
ki Levíta vala, nemzetsége-szerént
Czypruſi, * midőn egy mezeje vólna, 37
el-adá azt, és elő-hozá az árrát, és az
Apostolok lábaïhoz tévé.

V. Rész.

EGy Ananías-nevű férfiu pe- 1
dig, Safirával a' feleségével, A
el-adá mezejét, és chalárdúl 2
* meg-tarta a' mezőnek ár-
rában, a' felesége hírével: és elő-hoz-
ván egy részét, az Apostolok lábaï-
hoz tévé. * Monda pedig Péter: 3
Ananía, miért kísértette-meg a' Sá-
tan a' te szívedet, hogy hazudnál a'
Szent-Léleknek, és chalárdúl chele-
kednél a' mező árrával? * Nem-de 4
maradván nem néked marad vala-e,
és el-adattatván nem te hatalmadban
vala-e? Miért gondoltad e' dolgot a'
te szívedbe? nem embereknek hazud-
tál, hanem Istenek. * Halván pedig 5
Ananías ez igéket, le-esék és meg-ha-
la. És nagy félelem lőn mindenekre a'
kik hallák. * Fel-kelvén pedig az ifiak 6
el-emelék őtet, és ki-vívén el-teme-
téék. * Lőn pedig úgy mint három óra- 7
kózi, az ő felesége-is, nem tudván a' mi
lőtt vala, bé-méne. * Monda pedig né- 8
ki Péter: Mond-meg nékem aszszony,
ha annyin adtátok-e el a' mezőt?
Az pedig monda: Ugyan añyin. * Péter 9
pedig ő-néki: Mit eggyeztetek meg-
kísérteni az Úr Lelkét? Ímé azoknak
lábok, a' kik el-temették a' férjedet,
az ajtónál vañak; és ki-visznek téged.
10 * Mingyárt le-esék az ő lábainál, és

" Pſ. 2. 1, 2.

meg-hala. Bé-menvén pedig az ifiak, halva találák őtet, és ki-vivék, és a' férje-mellé temeték. * És nagy félelem lőn az egéſz Anyaſzentegyházban, és mindeneken a' kik ezeket hallák. * Az Apoſtoloknak kezekáltal pedig ſok jelek és chodák léſznek vala a' nép-kőzőtt. És egyenlő akarattal valának minnyájan a' Salomon tornáczában. * Egyebek-kőzzűl pedig ſenki nem meri vala magát hozzájok adni: hanem magaſztallya vala őket a' nép. * Inkább nevekedik vala pedig az Úrban-hívő férfiaknak, és aſzſzonyoknak ſokaſága, * úgy hogy az útzákra ki-tennék a' betegeket, és ágyakra és nyoſzolyákra helyheztetnék, hogy el-jővén Péter, akár chak az ő árnyéka árnyékozná azoknak valamellyikét, és meg-ſzabadíttatnának az ő betegſégekből. * Egybe-gyűl vala pedig a' kőzel-valo váraſoknak ſokaſága-is Jeruſalembe, el-hozván a' betegeket, és a' tiſztátalan lelkektől győtrettetteket: kik meg-gyógyúlnak vala minnyájan. * Fel-kelvén pedig a' Papi-fejedelem, és minnyájan a' kik véle valának (melly a' Sadduczæuſoknak eretnekſége) bé-telének boſzſzonkodáſsal: * és meg-fogák az Apoſtolokat, és a' kőzőnſéges tomlőczbe tévék őket. * Az Úr Angyala pedig éjjel meg-nyitván a' tőmlőcz ajtait, és ki-vívén őket, monda: * Mennyetek-el, és álván hirdeſsétek a' népnek a' templomban ez életnek minden igéit. * Kik midőn hallották vólna, bé-menének reggel a' templomba, és tánítnak vala. El-menvén pedig a' Papi-fejedelem, és a' kik véle valának, egybe-hívák a' gyűlekőzetet, és az Iſraël fiainak minden véneit: és a' tőmlőczbe küldének hogy elő-hozattatnának. * Mikor pedig el-mentenek vólna a' ſzolgák, és meg-nyitván a' tőmlőczőt nem találták vólna őket, meg-térvén hírt tőnek, * mondván: A' tőmlőczőt igaz hogy bé-téve találtuk minden ſzorgalmatoſsággal, és az őrzőket az ajtók-előtt álva; de meg-nyitván, ſenkit ott-beń nem találtunk. * Hogy pedig hallák e' beſzédeket a' templom gond-viſelői, és a' Papi-fejedelmek, kételkednek vala, mi lenne azok-felől. * El-jővén pedig egy, hírt tőn nékik: Hogy ímé a' férfiak, a' kiket a' tőmlőczbe tőttetek, a' templomban vannak álván, és tanítván a' népet. * Akkor el-méne a' gond-viſelő a' ſzolgákkal, és el-hozá őket erőſzak-nélkűl: mert félnek vála a' néptől, hogy meg ne kőveztetnének. * És midőn el-hozták vólna őket, a' gyűlekőzetbe állaták: És meg-kérdé őket a' Papi-fejedelem, * mondván: Parancholván meg-parancholtuk néktek hogy ne tanítanátok e' névben: és ímé bé-töltőttétek Jeruſalemet a' ti tudományotokkal: és reánk akarjátok hozni ez embernek vérét. * Felelvén pedig Péter, és az Apoſtolok, mondának: Az Iſtennek inkább kell engedni, hogy-ſem az embereknek. * A' mi atyáinknak Iſtene fel-támaſztotta a' Jéſuſt, kit tí meg-őltetek, a' fára függeſztvén. * Ezt fejedelműl és űdvőzítőűl fel-magaſztalta az Iſten az ő jobjával, hogy a' penitentziát adgya Iſraëlnek, és a' bűnők bochánattyát. * és mi tanúi vagyunk ez igéknek, és a' Szent-Lélek, kit az Iſten minden őnéki-engedőknek adott. * Ezeket midőn hallották vólna, dúlnak fúlnak vala, és gondollyák vala hogy meg-őlnék őket. * Fel-kelvén pedig egy Gamáliel-nevű Fariſæus a' gyűlekőzetben, az egéſz nép-előtt bőchűlletes tőrvény-túdo, meg-hagyá hogy egy-keveſsé az emberek kinn lennének. * és monda nékik: Iſraëlíta férfiak, vígyázzatok magatokra ez emberek-felől mit fogtok chelekedni. * Mert ez napokelőtt támada Téodas, magát valaminek mondván, kivel eggyezett kőzel négy-ſzáz-ſzámu férfiu: ki megőlettetett: és minnyájan, a' kik hiſznek vala néki, el-oſzlattak, és ſemivé tétettek. * Ez-után egy Galilæai Júdás támada a' bé-valláſnak napjain, és maga-után térité a' népet; az-is el-veſze: és minnyájan, valamenyin véle eggyeztek, el-oſzlattak. * Azokáért moſt-is mondom néktek, távozzatok-el ez emberektől, és hadgyatok békét nékik: mert ha emberektől vagyon e' tanáts, vagy e' dolog, el-bomol: * ha pedig az Iſtentől vagyon, el nem bonthattyátok azt, hogy valami-képpen ne találtaſsatok az Iſten-ellen-is tuſakodni. Eggyezének azért véle. * Es elő-híván az Apoſtolokat, midőn meg-verették vólna őket, meg-hagyák hogy tellyeſség-

gel ne szóllanának a' Jésus nevében, és el-bochátták őket.* És azok ugyan őrűlvén mennek vala el a' gyűlekőzet-elől, mivelhogy méltókká lőttek a' Jésus neveért gyalázatot szenvedni. * Egy nap sem szűnnek vala pedig meg, a' templomban és házonként tánitani, és hirdetni a' Krisztus Jésust.

41 42

VI. Rész.

AZokban pedig a' napokban nevekedvén a' tanítványok száma, zúgolódások lőn a' Gőrőgőknek a' Zsidók-ellē, azért hogy meg-vettetnének a' minden-napi szolgálatban az ő özvegyek. * Egybe-hívván pedig a' tizenkettő a' tanítványoknak sokaságát, mondának: Nem mélto nékűnk elhadnunk az Isten igéjét, és az asztalokhoz szolgálnunk. * Válasszatok azért atyámfiai kőzzűletek hét jóhírű-nevű férfiakat, Szent-Lélekkel és bőlcheséggel tellyeseket, kiket erre a' dologra rendellyűnk. * Mi pedig az imádságban, és az igének szolgálattyában lészűnk foglalatosok. * És tetszék a' beszéd az egész sokaság-előtt. És választák Istvánt, hittel és Szent-Lélekkel tellyes férfiat, és Filepet, és Prókorust, és Nikánort, és Timont, és Parmenát, és Miklóst az Antiókiai jővevént. * Ezeket állaták az Apostolok-eleibe: és imádkozván reájoktévék kezőket. * És az Úr igéje nevekedik vala, és igen sokasodik vala a' tanítványok száma Jerusalemben: a' papokból-is sok sereg enged vala a' hitnek. * István pedig tellyes malasztal és erővel, nagy chodákat és jeleket chelekeszik vala a' népben. * Támadának pedig némellyek a' synagógából, melly neveztetik a' Libertinusokénak, és Czyrénëiekének, és Alexándriaïakénak, és azokénak kik Czilicziából és Asiából valának, vetekedvén Istvánnal: * és nem álhatnak vala ellene a' bőlcheségnek, és a' Léleknek, a' ki szóll vala. * Akkor alattomban küldének férfiakat, kik mondanák, hogy hallották vólna őtet hogy káromlo igéket szóllott vólna Moyses 's az Isten-ellen. * Fel-indíták azért a' kősséget, és a' véneket 's az Irás-túdókat: és őszve-futván ragadák őtet, és a' gyűlekőzetbe vívék, * és hamis tanúkat állatának, kik mondának: Ez az ember nem szűnik a' szent hely 's a' törvény-ellen-valo igéket szóllani. * mert hallottuk őtet mondani: Hogy ez a' Názareti Jésus, elrontya ezt a' helyt, és el-változtattya a' hagyományokat, mellyeket Moyses nékűnk adott. * És reá-nézvén minnyájan, a' kik a' gyűlekőzetben űlnek vala, láták az ő orczáját mint az Angyal orczáját.

1 A 2 3 4 B 5 6 7 C 8 9 10 11 12 D 13

VII. Rész.

MOnda pedig a' Papi-fejedelem: Így vannak-e ezek? * Ki monda: Atyámfiai férfiak, és atyák, hallyátok meg: A' dichőségnek Istene meg-jelent a' mi atyánknak Abrahámnak mikor Mesopotamiában vólna, minek-előtte Káránban laknék, * és monda néki: "Menny-ki a' te földedből, és rokonságodból, és jőj a' földre, mellyet néked mutatok. * Akkor kiméne a' Kaldæusok földéről, és Káránban lakék. És onnét, minek-utánna meg-hala az attya, által-hozá őtet e' földre, mellyen most tí laktok. * És nem ada azon néki chak egy láb-nyōnyi őrőkséget-is: hanem meg-igére hogy azt őrőkségűl adna néki, és az ő magvának ő-utánna, holott nem vólna fia. * Szólla pedig néki az Isten: "Hogy az ő magva idegen földőn lakos lészē, és szolgálat-alá vetik őket, és gonoszúl bánnak vélek négy-száz esztendeig: * és a' nemzetet a' kinek szolgálnak, meg-itélem én, úgy-mōd az Úr. és az-után ki-mennek, és szolgálnak nékem e' helyen. * "És adá néki a' kőrnyűl-metélkedésnek testamentomát: † és úgy nemzé Isaákot, és kőrnyűl-metélé őtet nyólczad napon: " és Isaák, Jákobot: és Jákob, a' tizen-két Patriárkát. * És a' Patriarkák irégykedvén, † el-adák Iósefet Egyiptusba. és az Isten vala véle: * és ki-szabadítá őtet minden ő háboruságiból: " és kedvességet és bőlcheséget ada néki az Egyiptziai Farao király-előtt, és gond-viselővé rendelé őtet Egyiptuson, és az ő egész házán. * Jőve pedig az egész Egyiptusra és Kánaánra éhség, és nagy nyomoruság: és nem találnak vala eledelt az atyáink. * † Midőn pedig hallotta vólna Jákob hogy gabona vólna Egyiptusban: el-küldé az atyáinkat elsőben: * " és a' másodikban meg-

1 A 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

" Gen. 12. a. 1.

" Gen. 15. c. 13.

" Gen. 17. c. 10. † Gen. 21. a. 2. 4 " Gen. 25. c. 24. 26. † Gen. 29. f. 32. & 35. c. 32. " Gen. 37. f. 28. Gen. 41. c. 37. † Gen. 42. a. 2. " Gen. 45. a. 3.

ismérteték Jósef az ő attyafiaitól, és meg-jelenteték Faraónak az ő nemzete. * El-küldvén pedig Jósef hívatá Jákobot az attyát, és minden rokonságát hetven-őt lelket. *" És alámene Jákob Egyiptusba, † és meghala ő, és az atyáink. * És által-vitetének Sikembe, és a' koporsóba tétetének, " mellyet Abrahám vőtt ezüst pénz árron Hémornak a' Sikem fiának fiaitól. * Midőn pedig el-közelgetne az igéretnek ideje, mellyet meg-vallott vala az Isten Abrahámnak, † nevekedék a' nép, és meg-sokasodék Egyiptusban, * míg más király támada Egyiptusban, ki nem ismérí vala Jósefet. * Ez meg-chalván a' mi nemzetünket, sanyargatá az atyáinkat, hogy ki-vetnék az ő gyermekeket hogy ne élnének. * " Azon időben szűleték Moyses, és kedves vala az Istennél, ki három hólnapig tápláltaték az attya házában. * Midőn pedig ki-vettetett vólna, fel-vévé őtet a' Farao leánya, és fel-tartá őtet maga fia-gyanánt. * És Moyses az Egyiptziusoknak minden bőlcheségére taníttaték, és hatalmas vala igéiben, és chelekedetiben. * Midőn pedig el-tőlt vólna ő-néki a' negyven esztendőnek ideje, gondolá az ő szívében hogy meg-látogatná az attyafiait az Israël fiait. * " És midőn látott vólna eggyet hogy boszszúságot szenvedne, meg-óltalmazá őtet: és boszszúját állá annak a' ki a' boszszúságot szenvedi vala, meg-ölvén az Egyiptziust. * Azt alíttya vala pedig hogy értik az attyafiai, hogy az Isten az ő keze-által adna nékik szabadúlást: de azok nem érték. * " A' következendő napon pedig meg-jelenék azoknak midőn veszekednének: és meg-engeszteli vala őket békeséggel, mondván: Férfiak, atyafiak vattok, miért ártotok egy-másnak? * A' ki pedig boszszúságot tészen vala az ő felebaráttyán, el-taszítá őtet, mondván: Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá mi-rajtunk? * megakarsz-e te engem ölni, a' mint megöléd tegnap az Egyiptziust? * El-futa pedig Moyses ez igére: és jövevény lőn Mádián földében, a' hol két fiat nemze. * És el-telvén a' negyven esztendő, " meg-jelenék néki a' Sina hegynek pusztájában az Angyal a' chipkebokornak langos tűzében. * Moyses

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

pedig látván, chodálá a' látást. és oda járúlván hogy meg-szemlélné, lőn ő-hozzája az Ur szózattya, mondván: * Én vagyok a' te atyáid Istene, az Ábrahám Istene, az Isaák Istene, és a' Jákob Istene. Meg-rettenvén pedig Moyses, nem meri vala nézni. * Monda pedig néki az Úr: Öld-le a' lábaid sarujját: mert a' hely, a' mellyen állasz, szent föld. * Látván láttam nyomorusságát az én népemnek, ki Egyiptusban vagyon, és az ő fohászkodását hallottá, és alá-jöttem meg-szabadítani őket. És most jöj ide, és Egyiptusba küldlek téged. * Ezt a' Moyseset, a' kit meg-tagadtak, mondván; Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá? ezt az Isten fejedelemről, és szabaditóúl küldötte, az Angyal kezeáltal, a' ki meg-jelent néki a' chipkebokorban. * " Ez hozta-ki őket, chodákat és jeleket tévén Egyiptus földében, és a' Veres tengeren, és a' pusztában negyven esztendeig. * Ez a' Moyses, a' ki az Israël fiainak mondotta: " Prófétát támaszt néktek az Isten az atyátok-fiai-közzűl, mint engemet, azt halgassátok. * † Ez az, a' ki a' gyülekezetben vólt a' pusztában az Angyallal, a' ki szóll vala néki a' Sina hegyén, és az atyáinknak: a' ki az életnek igéit vőtte hogy nékünk adná. * Kinek nem akarának engedni az atyáink: hanem meg-veték, és szívökkel Egyiptusba fordúlának, * mondván Aaronnak: " Chinálly nékünk Isteneket, kik előttünk járjanak: mert ezt a' Moyseset, a' ki minket ki-hozott Egyiptus-földéből, nem tudgyuk mi lőlte. * És borjút chináltak az napokban, és áldozatot tőttek a' bálványnak, és vígadnak vala az ő kezeknek alkotmányiban. * El-fordúla pedig az Isten, és őket az ég seregének szolgálattyára adá, a' mint írva vagyon a' Próféták könyvében: " Vallyon áldozatra-valókat és engesztelő ajándékokat mutattatok-e bé nékem negyven esztendeig a' pusztában, Israëlnek háza? * És bé-vőttétek a' Mólok hajlékát, és a' tí isteneteknek Remfámnak chillagát, az ábrázatokat, mellyeket chináltatok, hogy imádnátok azokat. És el-viszlek titeket Bábylonon-túl. * A' bizonyságnak sátora az atyáinkal vólt a' pusztában, a' mint rendelte nékik az Isten, " szólván Moysesnek,

32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44

" Gen. 46. a. 5. † Gen. 49. d. 32. " Gen. 50. b. 7. Jos. 34. g. 32. Gen. 23. g. 16. † Exod. 1. a. 7. † Exod. 2. a. 2. Heb. 11. e. 23. " Exod. 2. b. 12. " Exod. 2. b. 13. " Exod. 3. a. 2. " Exod. 7. 8. 9. 10. 11. 14. " Exod. 16. a. 1. Deut. 18. c. 15. † Exod. 19. a. 3. " Exod. 32. a. 2. " Amos. 5. g. 25. " Exod. 25. d. 40.

hogy azt a'forma-ſzerént chinálná a' mellyet látott vala. * "Mellyet bé- 45
Hebr. 8. b. 9. is vittek, bé-vévén az atyáink Jéſuſ-
Joſ. 3. c. 14. ſal a'Pogányok birodalmába, mel-
lyeket ki-űzött az Iſten az atyáink-
nak ſzíne-előtt, a' Dávid napjai-ig,
"1. Reg. 16. c. 13. * "ki kedvet talált az Iſten-előtt, 46
† *Pſal. 131. a. 5.* † és azt kérte, hogy hajlékot találna
"1. Par. 17. c. 12. a' Jákob Iſtenének. * "Salomon pe- 47
†3. *Reg. 6. a. 1.* dig házat épített néki. * † De a'ma- 48
"Inf. 17. f. 25. gaſſág-béli nem lakik a' kézi chinál-
Iſ. 66. a. 1. mányokban, a' mint a' Próféta mon-
gya: * "Az ég az én ſzékem, a' föld 49
pedig a' lábaimnak ſámolya. Micho-
da házat építetek nékem, úgy-mond
az Úr? a'vagy mellyik az én nyugo-
dalmomnak helye? *Nem az én ke- 50
zem alkotta-e mind ezeket? * Ke- 51
mény-nyakúak, és környű!-metéletlen ſzívűek és fűlűek, tí mindenkor ellene-állotok a'Szent-Lélek-
nek, a' mint az atyáitok, úgy tí-is. * 52
Melly Prófétát nem űldöztek az atyá-
itok? és meg-ölték azokat, a'kik az
Igaznak el-jövetelit hirdették, kinek G
tí most árulói és gyilkoſi vóltatok:
* kik a' törvént vöttétek az Angya- 53
loknak rendeléſe-által, és meg nem
őriztétek. * Halván pedig ezeket 54
dúl-fúlnak vala ſzívökben, és fogo-
kat chikorgattyák vala reája. * Ho- 55
lott pedig tellyes vólna Szent-Lélek-
kel, az égre tekíntvén, látá az Iſten
dichőſégét, és a' Jéſuſt az Iſten jobja-
felől állani.*És monda: Ímé nyitva 56
látom az egeket, és az ember Fiát az
Iſten jobja-felől állani. * Fel-kiáltván
pedig ők nagy ſzóval, bé-dugák az ő
fűlőket, és egyenlő akarattal réa ro- 57
hanának. * És kí-vetvén őtet a' vá-
ras-kivűl, kővezik vala: és a'tanúk le- 58
tévék az ő ruhájokat, egy ifiúnak lá-
bainál, ki Sauluſnak hívattatik vala.*
És kővezik vala Iſtvánt, ki könyörög 59
és mond vala: Uram Jéſus, vedd hoz-
zád az én lelkemet. * Térdeire eſvén
pedig, nagy ſzóval kiálta, mondván: 60
Uram ne tulajdonítſd nékik e' bűnt.
És midőn ezt mondotta vólna, el-
aluvék az Úrban. Saulus pedig java-
lya vala annak halálát.

VIII. Rész.

AZ napon pedig nagy űldözés 1
lőn az Anyaſzétegyházban, A
melly Jeruſalemben vala, és
miñyájan el-oſzlának Judæ-
ának és Samariának tartományiba, az

2 Apoſtolokon-kivűl. * Gondgyát
viſelék pedig az Iſten-félő férfiak Iſt-
vánnak, és nagy ſiráſt tőnek rajta.
3 * Saulus pedig puſztíttya vala az
Anyaſzentegyházat, házon-ként jár-
ván; és ki-vonyván a' férfiakat és az
aſzſzony'állatokat, őrizet-alá adgya
4 vala. * Az-okáért, a'kik el-oſzlottak
vala, ſzéllyel járnak vala hirdetvén
5 az Iſten igéjét. * Filep pedig alá-
menvén Samária váraſába, predikál-
6 lya vala nékik a' Kriſtuſt. * Figyel-
meznek vala pedig a' ſeregek azokra
a'mik Filептől módatnak vala, egyen-
lő akarattal halgatván, és látván a'
7 jeleket mellyeket chelekeſzik vala.*
B Mert ſokakból kőzzűlők, a' kikben
tiſztátalan lelkek valának, nagy ſzó-
8 val kiáltván ki-menek vala. *Sok ina-
ſzakadtak pedig, és ſánták gyógyítta-
9 tának-meg. * Lőn azért nagy őrőm
abban a'várasban. Egy Simon-nevű
férfiu pedig, ki az-előtt a'várasban ör-
dőngős vala, el-hitetvén a'Samariai
nemzetet, magát valami nagynak
10 mondván lenni: * kit halgatnak vala
minnyájan a'leg-kiſsebbiktől-fogva
a' leg-nagyobbikig, mondván: Ez az
Iſten ereje, melly nagynak hívatta-
11 tik. * Halgattyák vala pedig őtet, az-
ért hogy ſok ideig eſzeket veſztette
12 vólna az ő őrdőngőſségivel. * Midőn
pedig hittek vólna Filepnek a'ki az
Iſten országát hirdeti vala, a' Jéſus
Kriſtus nevében meg-kereſzteltet-
nek vala férfiak és aſzſzony'álla-
13 tok.* Akkor Simon ő-maga-is hűn:
C és midőn meg-kereſzteltetett vólna,
Filephez adá magát. *Látván jeleket
és nagy erőket-is lenni, álmélkod-
14 ván chodálkozik vala. * Midőn pe-
dig hallották vólna az Apoſtolok, kik
Jeruſalembe valának, hogy bé-vötte
vólna Samária az Iſten igéjét, hoz-
15 zájok küldék Pétert és Jánoſt. * Kik
midőn el-mentek vólna, imádkozá-
nak ő-érettek, hogy el-vennék a'
16 Szét-Lelket; *Mert még ſenkire kőz-
zűlők nem ſzállott vala, hanem chak
meg-kereſzteltettek vala az Úr Jéſus
17 nevében. * Akkor reájok téſzik vala
kezőket, és el-véſzik vala a'Szent-
18 Lelket. * Midőn pedig látta vólna
Simon, hogy az Apoſtolok kezek-
nek reájok vetéſe-által adatnék a'
19 Szent-Lélek, pénzt vűn nékik, *mód-
D ván: Adgyátok nékem-is ezt a'ha-
talmat, hogy valakire kezeimet té-

szem, a' Szent-Lelket vegye. Péter pedig monda néki: * Veszszen-el veled a'te pénzed, mivelhogy azt alítád hogy az Isten ajándékát pénzáltal nyerhetni. * Ninch néked részed, se sorsod e'dologban. mert a'te szíved nem igaz az Isten-előtt. Azért tarts * penitentziát e' gonoságodról: és kérjed az Istent, ha talám megbocháttatik néked ez a' te szívednek gondolattya. * Mert látom hogy te a' keserűségnek epéjében, és a' hamisságnak kötelében vagy. * Felelvén pedig Simon, monda: Könyörögjetek tí érettem az Úrnak, hogy semmi ne jőjön reám azokban a' miket mondottatok. * És azok bizonyítván ugyan és hirdetvén az Úr igéjét, meg-térének Jerusalembe, és a' Samaritanusoknak sok tartományinak hirdeték az Evangéliomot. * Az Úr Angyala pedig szólla Filepnek, mondván: Kelly-fel, és menny Délfelé, az útra melly alá-mégyen Jerusalemből Gázába: ez puszta. * És felkelvén el-méne. És ímé egy Szerechē férfiu, hatalmas Komornyikja Kandaczesnek a' Szerechenyek királynéaszszonyának, ki minden kinchével bír vala, jőtt vala Jerusalembe imádkozni: * és viszsza-tér vala az ő szekerén ülvén, és Isaias Prophétát olvasván. * Monda pedig a' Lélek Filepnek: Járúlly elő, és add ime' szekérhez magadat. * Oda futván pedig Filep, hallá őtet Isaias Prophétát olvásni, és monda: Véled-e hogy érted a' miket olvasz? * Ki monda: 'S hogy érthetem, ha valaki meg nem magyarázza nékem? És kére Filepet hogy fel-hágna, és ő-vele ülne. * Az Irásnak helye pedig, melyet olvas vala, ez vala: " Mint a' juh vitetett a' halálra: és mint a' bárány az őtet-nyírő-előtt, szó-nélkűl, úgy nem nyitotta-meg az ő száját. * Az alázatosságban el-vétetett az ő itélete: az ő nemzéséről ki beszélli-meg, mert el-vétetik a' földről az ő élete? * Felelvén pedig a' Komornyik Filepnek, monda: Kérlek téged, kiről mongya ezt a' Próféta? magáról-e, vagy másról valakiről? * Meg-nyitván pedig Filep a' száját, és el-kezdvén ez Irásról, hirdeté néki a' Jésust. * És midőn mennének az úton, jutának egy vízhez: és monda a' Komornyik: Ihol a' víz, mi tílt-meg engem hogy meg ne kereszteltessem? * Monda pedig Filep: Ha hiszsz tellyes szívből, szabad. És felelvén, monda: Hiszem, Isten fiának lenni a' Jésus Krisztust. * És meg-állatá a' szekeret: és le-szállának mind ketten a' vízbe, Filep és a' Komornyik, és megkeresztelé őtet. * Mikor pedig feljőttek vólna a' vízből, az Úr Lelke elragadá Filepet, és többé nem látá őtet a' Komornyik. Mégyen vala pedig az ő útán örűlvén. * Filep pedig Azótusban találtaték, és által-menvén hirdeti vala az Evangeliomot minden városoknak, míg Czesareába jutna.

IX. Rész.

SAulus pedig még-is dúl-fúlván fenyegetésekkel, és öldöklésel az Úr tanítványi-ellen, a' Papi-fejedelemhez méne, * és levelet kére tőle Damaskusba a' synagógákhoz; hogy, ha valakiket találna e' járat-béli férfiakat, és aszszony' állatokat, meg-kötözve hozná Jerusalembe. * " És midőn az úton menne, történék hogy Damaskushoz közelgetne: és hirtelen világosság vévé őtet kornyűl az égből. * És le-esvén a' földre szózatot halla, melly monda néki: Saule, Saule, miért üldözsz engem? Ki monda: Ki vagy Uram? * És amaz: Én vagyok a' Jésus, a' kit te üldözsz. nehéz néked az ösztön-ellen rúgóldoznod. * És reszketvén, és álmélkodván monda: Uram, mit akarsz hogy chelekedgyem? * És az Úr ő-néki: Kelly-fel, és menny-bé a' városba, és ott meg-mongyák néked mit kellyen chelekedned. Azok pedig a' férfiak, a' kik késerik vala őtet, állanak vala álmélkodván, halván ugyan a' szózatot, de senkit nem látván. * Fel-kele pedig Saulus a' földről, és fel-nyitott szemekkel semmit nem lát vala. Kézen-fogva vonyván pedig őtet, bé-vivék Damaskusba. * És ott vala három napig nem látván, és nem évék, se nem ivék. * Damaskusbā pedig egy Ananiás-nevű tanítvány vala: és monda néki látásban az Ur: Ananía. Ő pedig monda: Ihol én, Uram. * És az Úr ő-néki: Kelly-fel, és ménny az útzába, melly Egyenesnek hívattatik: és keress a' Júdás házában egy Tarsusi Sauluſ-nevűt: mert ímé imádkozik. * (És láta egy Ananías-nevű férfiat, hogy bé-menne, és kezeit reá-tenné hogy ismég

" *Inf.* 22. a. 6. *1. Cor.* 15. b. 8. *2. Cor.* 12. a. 2.

" *Is.* 53. c. 7.

látna.) * Felele pedig Ananias: Uram, 13
sokaktól hallottam e' férfiu-felől, 29
menyi gonoszokat chelekedett a' te C
szenteidnek Jerusalemben: * és itten 14
hatalma vagyon a' Papi-fejedelmektől, 30
hogy meg-kötözze mind, a' kik
segétségül híják a' te nevedet. * Monda 15 31
pedig néki az Úr: Menny-el, mert F
nékem választott edényem ez, hogy
hordozza az én nevemet a' Pogányoknak, fejedelmeknek, és az Izraël
fiainak-előtte. * Mert én meg-mutatom 16
néki, menyit kelleszék néki az 32
én nevemért szenvedni. * És el-méne 17
Ananias, és bé-méne a' házba: és reá
tévén kezeit, monda: Saule atyámfia, az Úr Jésus küldött engem, a' ki 33
meg-jelent néked az úton a' mellyen
jösz vala, hogy láss, és bé-tellyesedgyél Szent-Lélekkel. * És mingyárt 34 18
le-eséne az ő szemeiről mint valami
hal-hejak, és meg-jöve szeme-világa:
és fel-kelvén meg-kereszteltetek. * 19 35
És mikor ött vólna, meg-erősödék. D
Lőn pedig a' tanítványokkal, kik Damaskusbã valának, egy-nehány napig. * És leg-ottan a' synagógákban 20 36
predikállya vala a' Jésust, hogy ez
az Isten Fia. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan a' kik hallyák vala, és 21
mondának: Nem ez-e, a' ki öldözi vala Jerusalemben azokat, a' kik segétségül híják vala ezt a' nevet: és ide 37
azért jött, hogy kötözve vigye azokat a' Papi-fejedelmekhez? * Saulus 22 38
pedig sokkal inkább meg-erősödik G
vala, és meg-szégyeníti vala a' Zidókat, kik Damaskusban laknak vala,
bizonyítván hogy ez a' Krisztus. * Mikoron pedig sok napok el-telnének, 23
egybe tanátskozának a' Zidók
hogy meg-ölnék őtet. * Meg-tudá 24
"2.Cor. 11. g. 32. pedig Saulus az ő leselkedéseket. " Őrzik vala pedig a' kapukat-is éjjel és nappal, hogy meg-ölnék őtet. * Vévén pedig őtet a' tanítványok éjjel, a' 25
kő-falon ki-bocháták őtet, le-ereszt-
vén egy kosárban. * Mikor pedig Je- 26
rusalembe jött vólna, a' tanítványok- E
hoz akarja vala magát adni, és min- 41
nyájan félnek vala tőle, nem hívén
hogy tanítvány vólna. * Barnabás 27 42
pedig fogván őtet, az Apostolokhoz
vivé: és meg-beszélé nékik mint látta vólna az úton az Urat, és hogy szóllott néki, és hogy Damaskusban bátran chelekedett a' Jésus nevében. *
És ő-vélek vala ki's bé-járván Jeru- 28

salembẽ, és bátran chelekedvén az Úr
nevében. * Szóll vala pedig a' Pogá- 29
nyoknak-is, és vetekedik vala a' Gö-
rögökkel: azok pedig meg-ölni kere-
sik vala őtet. * Mellyet midőn meg- 30
tudtak vólna az atyafiak, Czesareába
vivék őtet, és Tarsusba bocháták. *
Az Anyaszentegyháznak pedig, egész
Judæában, és Galilæában, és Sama-
riában, békessége vala, és épül vala
járván az Úrnak félelmében, és a'
Szent-Lélek vigasztalásával bé-tel-
lyesedik vala. * Lőn pedig, hogy mi- 32
dőn Péter el-járná minyájokat, jutna
a' szentekhez, a' kik Liddában laknak
vala. * Találá pedig ott egy Enéas-nevű ina-szakatt embert, ki nyólcz-esz- 33
tendőtől-fogva fekszik vala a' nyo-
szolyán. * És monda néki Péter: Enéa,
meg-gyógyít téged az Úr Jésus Kri- 34
stus: Kelly-fel, és vess-ágyat magad-
nak. És azonnal fel-kele. * És láták 35
őtet minnyájan, a' kik Liddában és
Saronában laknak vala; kik meg-té-
rének az Úrhoz. * Joppéban pedig 36
egy Tabita-nevű tanítvány-aszszony
vala, melly Dorkasnak magyaráztatik. Ez tellyes vala jó-chelekedetekkel, és alamizsnákkal, mellyeket tészẽ
vala. * Lőn pedig az napokban, hogy 37
meg-betegedvén meg-halna. Kit mi-
dőn meg-mostak vólna, a' vachorá-
lo-helyre tévék őtet. * Midőn pedig 38
közel vólna Lidda Joppéhez, a' ta-
nítványok halván hogy Péter ott
vólna, két férfiat küldének hozzája,
kérvén: Ne restelly szintén hozzánk
jöni. * Fel-kelvén pedig Péter el- 39
méne vélek. És midőn el-jutott vólna, a' vachorálo-helyre vivék őtet: és
környül-állák őtet mind az özvegyek, sirván, és mutogatván néki a'
köntösöket és ruhákat mellyeket
Dorkas chinált vala nékik. * Ki-üzvén 40
pedig mindeneket, Péter térdre esvén
imádkozék: és fordúlván a' testhez,
monda: Tabita, kelly-fel. Amaz pedig
fel-nyitá szemeit: és látván Pétert,
fel-üle. * Kezét adván pedig néki, 41
fel-állatá őtet. És midőn elő-hítta
vólna a' szenteket, és az özvegyeket,
elevenen nékik adá őtet. * Ki-tudó- 42
dék pedig egész Joppéban: és sokan
hívének az Úrban. * Lőn pedig, 43
hogy sok napig késnék Joppéban, egy Simon-nevű
szíj-gyártónál.

X. RÉSZ.

VAla pedig egy Kornélius- 1
nevů férfiu Czesareában, Szá- A
zadosa a' seregnek melly O-
lasznak mondatik, * Isten- 2
tisztelő, és Isten-félő az ő egész házá-
val, sok alamiżnákat osztogatván a'
kőssségnek, és mindenkor kőnyőrőg-
vén az Istennek:* az látásban nyilván 3
látá, a' napnak mint egy kilencz óra-
táján, az Isten Angyalát bé-jőni hoz-
zája, és mondani néki: Kornéli. * Ő 4
pedig reá-tekíntvén, meg-réműlve,
monda: Mi dolog Uram? Monda pe-
dig néki: A' te imádságid, és az alamiż-
náid, fel-mentek emlekezetre az
Istennek színe-eleibe. * És most 5
kűlgy férfiakat Joppéba, és hívass ide
egy neminémű Simont, ki Péternek
neveztetik:* ez egy Simon-nevű szíj- 6
gyártónál tart szállást, kinek háza a'
tenger-mellett vagyon: ez meg-
mongya néked mit kellessék chele-
kedned. * És midőn el-ment vólna 7
az Angyal, a' ki néki szóll vala; kettőt
híva az ő háza-népe-kőzzűl, és egy
Isten-félő vitézt, azok-kőzzűl kik
néki engednek vala. *Kiknek midőn 8
meg-beszéllett vólna mindeneket,
Joppéba kűldé őket. * Másod nap 9
pedig azok az úton-menvén, és a' vá- B
rashoz kőzelgetvén, fel-méne Péter
a' fel-házba hogy imádkoznék hat
óra-tájban. * És midőn éheznék, enni 10
akar vala. Azok pedig el-készítvén,
elmejének el-ragadtatása esék reája:* 11
és nyitva látá az eget, és egy alá-jővő
edént, mint egy nagy lepedőt, négy
végénél-fogva alá-bocháttatni az ég-
ből a' földre,* melyben valának min- 12
den-féle négy-lábu, és földi chúszó-
mászo állatok, és égi madarak. * És 13
szózat lőn hozzája: Kelly-fel Péter,
őllyed, és egyed. * Monda pedig Pé- 14
ter: Távúl légyen Uram, mert soha
nem őttem semmi kőzőnségest és
tisztátalant. * És a' szózat ismég má- 15
sodszor ő-hozzája: A' mit az Isten
meg-tisztított, te kőzőnségesnek ne
mongyad. * Ez pedig háromszor lőn; 16
és mingyárt fel-véteték az edény az
égbe. * És midőn magában habozna 17
Péter, mi vólna a látás, mellyet látott C
vólna: ímé a' férfiak, a' kik Kornéli-
ustól kűldettek vala, keresvén a' Si-
mon házát, meg-állának az ajtónál.
* És mikor szóllították vólna, kér- 18
dék, ha Simonnak, a' ki Péternek ne-

19 veztetik, ott vólna szállása. * Péter
pedig gondolkodván a' látásról, mō-
da a' Lélek néki: Ímé három férfiu
20 keres téged. *Kelly-fel azért, menny-
alá, és menny-el vélek semmit nē ké-
telkedvén: mert én kűldőttem őket.
21 * Alá-menvén pedig Péter a' férfiak-
hoz, monda: Ímé én vagyok, a' kit ke-
22 restők: mi okért jőttetek? * Kik mon-
dának: Kornélius a' Százados, ki igaz
férfiu, és Isten-félő, és bizonysága
vagyon az egész Żido nemzetségtől,
feleletet vőtt a' szent Angyaltól, hogy
téged házához hívatna, és igéket hal-
23 lana te-tőled. * Bé-vívén azért őket,
D szállásra bé-fogadá. Másod nap pedig
fel-kelvén, el-indúla vélek: és némel-
lyek a' Joppei atyafiak-kőzzűl el-ké-
24 sérék őtet. * Másod nap pedig bé-mé-
ne Czesareába. Kornélius pedig várja
vala őket, egybe-híván az ő roko-
25 nit, és jó barátit. * És lőn, midőn bé-
ment vólna Péter, eleibe jőve Korné-
26 lius, és lábaihoz borúlván imádá. *
Péter pedig fel-emelé őtet, mondván:
Kelly-fel, én magam-is ember va-
27 gyok. * És szólván véle bé-méne,
és sokakat talála a' kik egybe-gyűl-
28 tek vala; * és monda nékik: Tí tud-
gyátok melly útálatos légyen a' Żi-
dó férfiúnak, az idegennel társolkod-
ni, vagy hozzája menni: de nékem
meg-mutatta az Isten, hogy senkit ne
mondanék kőzőnséges a' vagy tisztá-
29 talan embernek. * Az-okáért hívat-
tatván kételkedés-nélkűl el-jőttem.
Kérdem azért, mi okért hívattatok
30 engem? * És monda Kornélius: Ne-
E gyed nap-előtt ez óráiglan, imád-
kozom vala kilencz óra-kor az én
házamban, és ímé egy férfiu előmbe
31 álla feír ruhában, és monda: * Kor-
néli, meg-halgattatott a' te imádsá-
god, és a' te alamiżnáid emlekezetben
32 vóltak az Isten színe-előtt. * Kűlgy-
el azért Joppébe, és hívasd a' Simont,
ki Péternek neveztetik: ez szállást
tart egy Simon-nevű szíj-gyárto há-
33 zánál a' tenger-mellett. * Mingyárt
hozzád kűldék azért: és te jól chele-
kedted hogy el-jőttél. Most azért
mi minnyájan színed-előtt vagyűnk,
hogy hallyuk mind azokat, a' mel-
lyek néked az Úrtól parancholva
34 vannak. * Fel-nyitván pedig Péter
az ő száját, monda: Bizonnyal meg-
ismértem, "hogy nem személy-vá- "Deut.
35 logato az Isten,*hanem minden nem- 19. d. 17.

zetségben, a' ki féli őtet, és igaſsá- F
got chelekeſzik, kellemetes néki. * 36
Igét kűldőtt az Iſten az Iſraël fiai-
nak, békeſéget hirdetvén a' Jéſus
Kriſtus-által: (ez mindeneknek Ura.)
* Tí tudgyátok hogy íge lőtt az 37
egéſz Judæában: mert " el-kezd-
vén Galilæától-fogva, a' kereſztſég-
után, mellyet János predikállott, * 38
a' Názareti Jéſuſt; mi-képpen kente-
meg őtet az Iſten Szent-Lélekkel, és
erővel, ki ſzéllyel járt jól-tévén és
meg-gyógyítván mindeneket, a'kik
az őrdőgtől le-nyomattatva valá-
nak, mert az Iſten vala ő-véle. * És 39
mí tanúi vagyunk mindeneknek,
a' miket chelekedett a' Židóknak
tartományában, és Jeruſalemben,
kit meg-őltek fel-fuggeſztvén a' fára.
* Ezt az Iſten fel-támaſztá harmad 40
napon, és nyilván meg-jelenté őtet,
* nem az egéſz népnek, hanem az 41
Iſtentől eléve el-rendeltetett tanúk-
nak; nékűnk, a' kik őttűnk és ittunk
ő-véle, minek-utánna fel-támadott
halottaiból. * És meg-parancholá 42
nékűnk, hogy predikállyuk a' nép- G
nek, és bizonyíttſuk hogy ő az, a' ki
az Iſtentől bírójává rendeltetett az
eleveneknek és hóltaknak. *† Erről 43
minden Proféták bizonyſágot téſz-
nek, hogy a' bűnnek bochánattyát
az ő neve-által véſzik minnyájan, a'
kik ő-benne hiſznek. * Még Péter ez 44
igéket ſzólván, a' Szent-Lélek min-
nyájokra ſzálla a'kik halgattyák vala
az igét. * És álmélkodának a' kőr- 45
nyűl-metélkedésből-valo hívek, kik
Péterrel jőttek vala, hogy a' nem-
zetſégekre-is ki-őntetett a' Szent-
Lélek malaſztya. * Mert hallák 46
őket nyelveken ſzóllani, és az Iſtent
magaſztalni. * Akkor felele Péter: 47
Vallyon meg-tílthattya-e valaki a'
vizet, hogy meg ne kereſzteltesſe-
nek ezek, a'kik a' Szent-Lelket vőt-
ték, a' mint mí-is? * És meg-hagyá 48
hogy meg-kereſzteltetnének az Úr
Jéſus Kriſtus nevében. Akkor kérék
őtet hogy egy-nehány napig nálok
maradna.

XI. Rész.

Meg-hallák pedig az Apoſ- 1
tolok, és az atyafiak, kik A
Judæában valának; hogy
a' Pogányok-is bé vőtték

2. Par. 19. b. 7. Iob. 14. b. 19. Sap. 6. b. 8. Eccl. 35. b. 16. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Col. 3. d. 25. 1. Pet. 1. c. 17. " Luc. 4. b. 14. † Ier. 31. f. 34. Mich. 7. d. 18.

az Iſten igéjét. * Mikor pedig fel-
ment vólna Péter Jeruſalembe, vete-
kednek vala ő-ellene a'kik a'kőrnyűl-
metélkedésből valának, * mondván:
Miért mentél-bé a'kőrnyűl-metélet-
len férfiakhoz, és vélek őttél? * El-
kezdvén pedig Péter meg-beſzéllé né-
kik a'rendit, mondván: * Én Joppé va-
raſábã valék imádkozván, és elmém-
nek el-ragadtatáſában látáſt láték,
egy le-ſzállo edényt mint egy nagy
lepedőt, négy végenél-fogva alá-
bocháttatva az égből, és ſzintén hoz-
zám érkezék. * Melyre tekíntvén gő-
dolkodom vala, és láték főldi négy-
lábu állatokat, és vadakat, és chúſzó-
máſzókat, és égi madarakat. * Hal-
lék pedig ſzózatot-is, melly monda
nékem: Kelly-fel Péter, őllyed és
egyed. * Mondék pedig: Nem,
Uram: mert kőzőnſéges a'vagy tiſz-
tátalan ſoha nem ment az én ſzám-
ba. * Felele pedig a' ſzózat máſod-
ſzor az égből: A'miket az Iſten meg-
tiſztított, te kőzőnſégeſnek ne mon-
gyad. * Ez pedig háromſzor lőn: és
mindenek fel-vétetének iſmég az
égbe. * És ímé három férfiak leg-ottã
elő-állának a' házba, a' melyben va-
lék, Czeſareából kűldetvén én-hoz-
zám. * Monda pedig nékem a' Lé-
lek, hogy el-mennék vélek, ſemmit
nem kételkedvén. El-jővének pe-
dig velem ezek a' hat atyafiak-is, és
bé-menénk a'férfiúnak házába. *
Meg-beſzéllé pedig nékűnk, mi-kép-
pen látta az Angyalt az ő házában,
álván és mondván néki: Kűlgy-el
Joppéba, és hívaſd-el Simőt, ki Péter-
nek neveztetik, * ki az igéket ſzóllya
néked, mellyek-által űdvőzűlſz te, és
a'te egéſz házad. * Mikor pedig ſzól-
lani kezdettem vólna, reájok ſzálla a'
Szent-Lélek, a'mint mi-reánk-is ele-
inten. * Meg-emlekezém pedig az Úr
igéjéről, a'mint mondotta vala: " Já-
nos vízzel kereſztelt ugyan, tí pe-
dig Szent-Lélekkel kereſzteltettők-
meg. * Ha azért azon malaſztot adta
nékik az Iſten, a' mint nékűnk-is, a'
kik hittűnk az Úr Jéſus Kriſtusban:
én ki vóltam, hogy meg-tílthat-
nám az Iſtent? * Ezeket halván,
halgatának: és dichőíték az Iſtent,
mondván: Tahát a' Pogányoknak-is
penitentziát adott az Iſten az életre.
* És azok ugyan, a'kik el-oſzlottak
vala a' háboruſágnak-miatta, melly

" Sup. 1. a. 5. Matt. 3. c. 11. Mar. 1. b. 8. Luc. 3. c. 16. Ioan. 1. d. 26. Inf. 19. a. 4.

István-alatt lőtt vala, el-járának
Fenicziáig, és Czípruſig, és Antio-
kiáig, ſenkinek nem hirdetvén az
igét, hanem chak a' Żidóknak. * Va-
lának pedig némellyek kőzzűlők 20
Czípruſi és Czirénei férfiak, kik mi-
dőn bé-mentek vólna Antiokiába,
ſzóllának a' Gőrőgőknek-is, hirdet-
vén az Úr Jéſuſt. * És az Úr kezе ő- 21
vélek vala: és a' hívőknek nagy ſzá-
ma téré-meg az Úrhoz. * El-érke- 22
zék pedig ezekről-valo beſzéd az A-
nyaſzentegyház fűleibe, melly Je-
ruſalemben vala: és el-kűldék Bar-
nabáſt Antiokiáig. * Ki midőn el- 23
jutott vólna, és látta vólna az Iſten
malaſztyát, őrűle: és ínté minnyájo-
kat hogy a' ſzívnek el-tekéllésében
meg-maradnának az Úrban: * mert 24
jó ferfiu vala, és tellyes Szent-Lélek-
kel, és hittel. És nagy ſereg adá ma-
gát az Úrhoz. * El-méne pedig Bar- 25
nabás Tarſusba, hogy meg-kereſné
Sauluſt: kit mikor fel-találtvólna, Antiokiába vivé. * És egéſz eſz- 26
tédeig lakának ott az Anyaſzentegy-
házban: és ſok ſereget tanítának, úgy
hogy előſzőr Antiokiában neveztet-
nének a' tanitványok Kereſztyének-
nek. * Az napokban pedig Jeruſa- 27
lemből Próféták érkezének Antioki-
ába: * és fel-kelvén egy Agábus 28
nevű ő-kőzzűlők, a' lélek-által jelen-
ti vala, hogy nagy éhſég következ-
nék az egéſz főld kerekſégére, melly
Klaudius-alatt lőtt. * A' tanitvá- 29
nyok pedig, a' mint kinek-kinek
érteke vala, el-végezék minnyájan,
hogy ſegétſéget kűldenének a' Ju-
dæában-lakó atyafiaknak: * mel- 30
lyet meg-is chelekedének, el-kűld-
vén a' vénekhez a' Barnabás és a' Sau-
lus keze-által.

XII. Rész.

AZon időben pedig Heródes 1
király ki-nyújtá kezeit, A
hogy meg-ſanyargatna né-
mellyeket az Anyaſzentegy-
házból. * Meg-ölé pedig Jaka- 2
bot a' János báttyát kardal. * Lát- 3
ván pedig hogy tetſzenék a' Żidók-
nak, el-tekéllé hogy meg-fogná Pé-
tert-is. Valának pedig a' Kováſzta-
lanok napjai. * Kit midőn meg-fo- 4
gott vólna, a' tőmlőczbe tévé, adván
őtet négy negyedes vitézeknek hogy
őriznék, Húſvét-után ki akarván
őtet hozni a' népnek. * És Péter a' 5
tőmlőczben tartatik vala ugyan:
Az Anyaſzentegyháztól pedig ſzűn-
telen imádſág léſzen vala az Iſten-
hez ő-érette. * Midőn pedig ki-ho- 6
zandó vólna őtet Heródes, azon éjjel
Péter két vitéz-kőzőtt hál vala,
két lánczal meg-kőtőztetvén: és az
őrzők az ajtó-előtt őrzik vala a' tőm-
lőczőt. * És ímé az Úr Angyala mel- 7
léje álla: és világoſság tűndőklék a'
házban: és meg-űtvén a' Péter ól-
dalát, fel-kőlté őtet, mondván: Kelly-
fel gyorſon? És le-eſének a' lánczok
az ő kezeiről. * Monda pedig az An- 8
gyal néki: Övedződgyél-fel, és vond-
fel a' te ſarudat. És úgy chelekedék.
És mőda néki: Vedd reád a' ruházato-
dat, és kőveſs engem. * És ki-menvén 9
kőveti vala őtet, és nem tudgya vala
hogy valoſágos, a' mi az Angyal-ál-
tal léſzen vala: alíttya vala pedig
hogy látáſt látna. * Által-men- 10
vén pedig az első és második őrizе-
ten, jutának a' vas-kapuhoz, melly
a' váraſra viſzen: melly magától
meg-nyílék nékik. És ki-menvén
által-menének egy útzán: és min- 11
gyárt el-méne tőle az Angyal. * És
Péter ő-magához térvén, monda:
Most tudom bizonnyal, hogy el-
kűldőtte az Úr az ő Angyalát, és
ki-mentett engem a' Heródes kezé-
ből, és a' Żidó népnek minden vá-
rakozáſából. * És gondolkodván, 12
méne Mariának a' János annyának
házához, ki Márknak neveztetett,
a' hol ſokan valának egybe-gyűl-
ve, és imádkozva. * Zőrgetvén pedig 13
C
ő a' kapu ajtaját, elő-jőve egy Ró-
de-nevű leányzo hogy hallaná. * 14
És hogy meg-iſméré a' Péter ſzavát,
őrőmében nem nyitá-meg az ajtót,
hanem bé-futván hírré tévé hogy
Péter az ajtó-előtt állana. * Azok 15
pedig mondának néki: Eſztelenke-
del. Ő pedig erőſíti vala hogy úgy
vólna. Azok pedig mondának: Az
ő Angyala. * Péter pedig még-is 16
zőrget vala. Mikor azért meg-nyi-
tották vólna, láták őtet, és el-ál-
mélkodának. * Intvén pedig nékik 17
kezével hogy halgatnának, meg-be-
ſzéllé mi-képpen hozta vólna ki
őtet az Úr a' tőmlőczből, és monda:
Üzennyétek-meg Jakabnak, és az
atyafiaknak ezeket. És ki-menvén

más helyre méne. * Meg-virradván 18
pedig, nem kichíny háborodás vala
a' vitézek-kőzőtt, mi lőlte vólna
Pétert. * Heródes pedig midőn elő- 19
kérte vólna őtet, és nem találta D
vólna, tőrvént láttatván az őrizőkre,
meg-hagyá hogy ki-vinnék őket:
és alá-menvén Judæából Czesareá-
ba, ott lakék. * Haragszik vala pe- 20
dig a' Tyriusokra és Sidóniakra. Azok
pedig egyénlő akarattal hozzája jő-
vének, és el-hitetvén Blastust, ki a'
király komornyikja vala, békeséget
kérnek vala, azért hogy az ő tarto-
mányok ő-tőle tápláltatnának. * 21
Rendelt napon pedig, Heródes fel-
öltőztetvén királyi ruhába, az ítélő-
székben űle, és szóll vala nékik. * A' 22
nép pedig fel-kiálta: Isten szavai, és
nem emberé. * Mingyárt meg-veré 23
pedig őtet az Úr Angyala, azért
hogy nem adott vólna tiszteletet az
Istennek: és meg-emésztetvén a'
férgektől, meg-hala. * Az Úr igéje 24
pedig nevekedik és szaparodik vala.
* Barnabás pedig és Saulus meg- 25
térének Jerusalemből, " el-végez-
vén a' szolgálatot, ő-melléjek vé-
vén Jánost, a' ki Márknak nevez-
tetett.

" Sup. 11. d. 29.

XIII. Rész.

VAlának pedig az Anyaszent- 1
egyházban, melly Antio- A
kiában vala, Proféták, és
Doktorok, kik-kőzőtt Bar-
nabás, és Simon, ki Feketének hívat-
tatik vala, és Czirénei Lúczius, és
Manahen, a' ki Heródes Tetrarkával
eggyűtt tartatott vala fel, és Saulus.
* Szolgálván pedig azok az Úrnak, 2
és bőjtőlvén, monda nékik a' Szent-
Lélek: Válaszszátok-el nékem Sau-
lust és Barnabást, a' munkára a' mely-
re őket fel-vőttem. * Akkor bőj- 3
tőlvén, és imádkozván, és kezőket re-
ájok tévén, el-bocháták őket. * És ők 4
el-küldetvén a' Szent-Lélektől, el-
menének Seleucziába ugyan, és
onnét Cziprusba evezének. * És mi- 5
dőn Salamínába jutottak vólna, pre-
dikállyák vala az Isten igéjét a' Zi-
dók synagógáiban. Ő-vélek vala
pedig János-is a' szolgálatban. * És 6
mikor el-járták vólna az egész szi- B
getet Páfusig, találának egy őrdőn-
gős Zidó hamis-proféta férfiat, ki-

7 nek Bar-jesu vala neve, * ki a' Tiszt-
tartóval Sergius Pállal okos férfiú-
val vala. Ez, Barnabást és Saulust hív-
ván, kívánnya vala hallani az Isten
8 igéjét. * Ellenek-áll vala pedig az
őrdőngős Elimas (mert így magya-
ráztatik az ő neve,) el-tériteni akar-
9 ván a' Tiszt-tartót a' hitről. * Sau-
lus pedig, ki Pál-is, bé-telvén Szent-
10 Lélekkel, reá tekíntvén, * monda:
Oh minden chalárdsággal, és minden
álnaksággal tellyes, őrdőgnek fia,
minden igasságnak ellensége, nem
szűnől-meg fel-fordítani az Úrnak
11 igaz útait. * És most ímé az Úr keze
te-rajtad, és vak lészsz, nem látván
a' napot egy-ideig. És mingyárt reá
esék a' homály, és a' setétség, és ke-
rengvén keresi vala a' ki néki a' kezét
12 nyújtaná. * Akkoron a' Tiszt-tarto,
midőn látta vólna a' lőtt dol-
got, hűn, chodálkozván az Úrnak
13 tudományán. * És midőn hajón el-
indúltak vólna Páfusból Pál, és a'
kik ő-véle valának, jutának Pamfi-
liai Pergébe. János pedig el-men-
vén tőlők, viszsza-tére Jerusalembe.
14 * Azok pedig által-menvén Pergén,
C jutának Pisidiai Antiokiába: és bé-
menvén a' synagógába szombat-na-
15 pon, le-űlének. * A' tőrvénnek pedig
és a' Profétáknak olvasása-után,
hozzájok küldének a' synagóga fe-
jedelmi, mondván: Atyánk-fiai
férfiak, ha vagyon valami íntő be-
szédetek a' kősséghez, mongyátok-
16 elő. * Fel-kelvén pedig Pál, és kezé-
vel halgatásra íntvén, monda: Isra-
ëli férfiak, és a' kik félitek az Istent,
17 hallyátok-meg: * Az Israël népé-
nek Istene választotta az atyáinkat,
és a' népet fel-magasztalta midőn
Egyiptus-földének lakosi vólná-
nak, † és hatalmas karjával ki-hoz-
18 ta őket arról; * " és negyven-esz-
tendei ideig szenvedé-el az ő erkől-
19 chőket a' pusztában. * És el-veszt-
vén hét nemzetséget Kánaán-földé-
ben, † sorsal osztá-el nékik azoknak
20 földét, * kőzel négy-száz 's őtven
esztendő-után: " és ezek-után bí-
21 rákat ada Sámuel Profétá-ig. * † És
az-után királyt kérének: és adá né-
kik az Isten Sault a' Czis fiát, a' Ben-
jamin nemzetségéből-valo férfiat,
22 negyven esztendeig. * És le-tévén
D azt, " támasztá nékik királlyá Dá-
vidot: kiről bizonyságot tévén,

† Exod. 1. a. 1.
" Exod. 13. d. 21. 22. & 16. a. 3.
† Ios. 14. a. 2.
" Indic. 3. b. 9.
† 1. Reg. 8. a. 5. & 9. c. 16. & 10. a. 1.
" 1. Reg. 16. c. 13.

monda: " Meg-találtam Dávidot a' Jesse fiát, a' szívem-szerént-valo férfiat, a' ki meg-chelekeszi minden akaratimat. * Ennek magvából az Isten † az igéret-szerént hoza Israëlnek üdvözítőt a' Jésust, * " predikálván János az ő el-jövetele-előtt a' penitentzia keresztségét az egész Israël népének. * Mikor pedig bétöltené János az ő futását, mongya vala: A' kinek engem alítotok lenni, " nem én vagyok, de ímé el-jő utánnam, kinek nem vagyok mélto hogy lábainak saruit meg-óldgyam. * Atyám-fiai férfiak, Abrahám nemzetének fiai, és a' kik közöttetek az Istent félik, néktek küldetett ez üdvösségnek igéje. * Mert a' kik Jerusalemben laknak vala, és annak fejedelmi, ezt nem ismérvén, és a' próféták szózatit, mellyek minden szombaton olvastatnak, meg-itélvén bé-tellyesitették: * és semmi okot a' halálra nem találván ő-benne, † meg-kérék Pilátustól, hogy meg-ölnék őtet. * És midőn el-végeztek volna mindeneket, mellyek ő-felőle irva valának, le-vévén őtet a' fáról, a' koporsóba tévék őtet. * " Az Isten pedig fel-támasztá őtet halottaiból harmad-napon: ki sok napokon láttatott azoktól, * a' kik eggyütt fel-mentek vala ő-véle Galilæából Jerusalembe: kik mind eddig tanúi ő-néki a' kősséghez. * Mi-is azt az igéretet hirdettyük néktek, melly az atyáinkhoz lőtt: * mert ezt az Isten bé-tellyesitette a' mi fiainknak, fel-támasztván a' Jésust, a' mint a' második Zóltárban-is irva vagyon: † Én fiam vagy te, én ma szültelek téged. * Hogy pedig fel-támasztotta őtet halottaiból, a' ki többé viszsza nem tér a' rothadásra, így módotta-meg: † Hogy néktek adom a' Dávid hívséges szentségit. * Azokáért másszor-is mongya: " Nem engeded a' te Szentedet rothadást látni. * Mert Dávid midőn az ő idejében szolgált völna az Isten akaratyának, † el-alutt; és az attyaihoz tétetett, és rothadást látott. * A' kit pedig az Isten fel-támasztott halottaiból, nem látott rothadást. * Tudván légyen azért néktek atyámfiai férfiak, hogy ez-által hirdettetik néktek a' bűnök bochánattya, és mindenekből, a' mellyekből a' Moyses törvényében meg nem igazúlhattatok; * minden a' ki ebben hiszen, meg-igazúl. * Meg-láss átok azért, hogy reátok ne jőjön a' mi meg-mondatott a' Profétákban: * " Láss átok meg-útálók, és chodálkozzatok, és veszszetek-el: mert én azt a' dolgot chelekeszem a' ti napjaitokban, olly dolgot mellyet nem hisztek, ha valaki beszélli néktek. * Ki-menvén pedig ők, kérik vala hogy a' következendő szombaton szóllanák nékik ez igéket. * És mikoron el-bocháttatott volna a' synagóga, sokan a' Zsidók-közzűl, és az Isten-félő jövevények-közzűl, követék Pált és Barnabást: kik szólván íntik vala őket hogy meg-maradnának az Isten malaszty ában. * A' következendő szombaton pedig, majd az egész város egybe-gyűle halgatni az Isten igéjét. * Látván pedig a' seregeket a' Zsidók, bé-telének irégységgel, és ellene-mondanak vala, azoknak mellyek Páltól mondatnak vala, káromkodván. * Akkor Pál és Barnabás bátorságosson mondának: Néktek kell vala először szóllanunk az Isten igéjét: de mivelhogy azt megvetitek, és méltatlanoknak itéliték magatokat az örök életre; íme a' Pogányokhoz fordúlunk. * mert úgy parancholta nékünk az Úr: † A' Pogányok világosságává töttelek téged, hogy üdvösségre légy a' földnek végéig. * Halván pedig a' Pogányok, örülének, és dicsőitik vala az Úr igéjét: és hívének valamenyin el-rendelve valának az örök életre. * Terjed vala pedig az Úr igéje az egész tartományban. * A' Zsidók pedig felindíták az aitatos és tiszteletes asszonyokat, 's a' város eleit, és üldözést támasztának Pál és Barnabás-ellen: és ki-veték őket az ő határokból. * " Azok pedig le-vervén lábok porát ő-reájok, Ikoniumba jövének. * A' tanitványok-is bé-telnek vala örömmel, és Szent-Lélekkel.

XIV. Rész.

LŐn pedig Ikoniumban, hogy eggyütt mennének-bé a' Zsidóknak synagógájokba, és szóllanának, úgy hogy a' Zsidóknak és Görögöknek bévséges sokasága hinne. * A' Zsidók pedig a' kik hitetle-

" Psal. 88. b. 21. † Isa. 11. a. 1. " Mat. 3. a. 1. Mar. 1. a. 2. Luc. 3. a. 3. " Joan. 1. c. 20. Mar. 1. a. 7. Matt. 3. b. 11. † Mat. 27. c. 20. 22. Marc. 15. b. 13. Luc. 23. c. 21. 23. Joan. 19. c. 16. " Mat. 28. Mar. 16. Luc 24 Joan. 20. † Psal. 2. b. 7. † Isa. 55. a. 3. " Psal. 15. b. 10. † 3. Reg. 2. b. 10. " Abac. 1. b. 5. † Isa. 49. b. 6. " Mat. 10 b. 11. Mar. 6. b. 14. Luc. 9. a 5.

hitetlenek valának, fel-lázzaſzták
és haragra indíták a' Pogányok lel-
keit az atyafiak-ellen. * Azért ſok 3
ideig meg-maradának, bízváſt che-
lekedvén az Úrban, a' ki bizonſágot
téſzen vala az ő malaſztyának igé-
jéről, adván hogy jelek és chodák
lennének az ő kezek-által. * Meg- 4
haſonlék pedig a' váraſnak ſokaſá-
ga: és némellyek a' Zidókkal vala-
nak ugyan, némellyek pedig az A-
poſtolokkal. * Mikor pedig reajok 5
rohantak vólna a' Pogányok és a' Zi-
dók az ő fejedelmekkel, hogy gya-
lázattal illetnék, és meg-kőveznék
őket; * meg-értvén, Lykaoniának 6
váraſiba ſzaladának, Lyſtrába és Der-
bébe, és az egéſz környűl-valo tar- B
tományba, és ott hirdetik vala az
Evangéliomot. * És Lyſtrában egy 7
erőtlen-lábu férfiu ül vala, ſánta lé-
vén az annyának mehetől-fogva, ki
ſoha nem járt vala. * Ez hallá Pált 8 23
ſzollani. Kit reá tekíntvén, és látván 24
hogy hiti vólna hogy meg-gyó-
gyúlna, * monda nagy ſzóval: Ally- 9 5
fel a' lábaidra igyeneſſen. És fel-
ugrék, és jár vala. * A' ſeregek pedig 10
mikor látták vólna a' mit Pal che-
lekedett vala, fel-emelék ſzavokat,
Lykaóniául mondván: Az Iſtenek
haſonlókká lévén az emberekhez,
alá-ſzállottak hozzánk. * És Barna- 11
bást Jupiternek híják vala, Pált pe-
dig Merkuriuſnak: mert ő vala az
igének vezére. * A' Jupiter papja-is 12 27
ki a' váras-előtt vala, tulkokat és
koſzorúkat hozván az ajtó-eleibe,
a' népekkel áldozni akar vala. * 13
Mellyet hogy meg-hallának az A- C
poſtolok, Barnabás és Pál, meg-ſzag-
gatott ruhájokkal ki-ugordának a'
ſeregek-közibe, kiáltván * és mond- 14
ván: Férfiak, miért chelekeſzitek ezeket? mí-is hozzá ok haſonló halan-
dó emberek vagyunk, hirdetvén nék-
tek hogy e' hiuſágoktól térjetek az
élő Iſtenhez, " a' ki az eget és a' főld- " Pſal.
det és a' tengert alkotta, és mind a' 145. a. 6.
mik azokban vannak: * ki az el-múlt 15 Apoc.
időkben minden nemzetſéget el- 14. b. 7.
ereſztett hogy a' mágok útain jár-
nának. És magát nem hatta ugyan
bizonſág-nélkül, jól tévén az égből,
eſső t adván és gyümölcs-hozó idő- 16
ket, bé-töltvén eledellel és vigaſag-
gal a' mi ſziveinket. * És ezeket 17 4
mondván, alig chendeſzíték-le a' ſe-
regeket hogy nékik ne áldoznának.
18 * Jutának pedig némelly Zidók An-
tiokiából és Ikoniumból: és el-hitet-
vén a' ſeregeket, és meg-kővezven
Pált, ki-vonyák a' várasból, alítván
19 hogy meg-hólt vólna. * Midőn pe-
dig a' tanítványok környűl-vennek
őtet, fel-kelvén bé-méne a' várasba,
és másod napon Barnabáſsal Derbé-
20 be méne. * És midőn az Evangelio-
mot hirdették vólna annak a' váraſ-
nak, és ſokakat tanitottak vólna, viſz-
ſza-térének Lyſtrába, es Ikoniumba,
21 és Antiokiába, * meg-erősítvén
a' tanítványok lelkeit, és intvén hogy
meg-maradnának a' hitben: és hogy
ſok háboruſágok-által kell nékünk
22 az Iſten országába mennünk. * És
midőn ő-nékik minden gyülekő-
zetekben egy-házi ſzolgákat ren-
deltek vólna, és imádkoztak vólna
bőjtölesekkel, az Úrnak ajánlák őket,
a' kiben hittek. * És által-menvén
24 Piſidián, Pamfiliába jutának; * és
ſzólván az Úr igéjét Pergében, alá-
menének Attaliába: * † és onnét † Sup.
Antiokiába evezének, a' honnét az 13. a. 1.
Iſten malaſztyának adattatnak vala,
a' munkára a' mellyet bé-tellyeſíté-
26 nek. * Midőn pedig el-jőtek vól-
na, és bé-gyűjtették vólna az Anya-
ſzentegyházat, meg-beſzéllék mely
nagy dolgokat chelekedett vólna ő-
vélek az Iſten, és hogy meg-nyitotta
vólna a' Pogányoknak a' hitnek aj-
ját. * Nem kevés ideig kéſének pe-
dig a' tanítványokkal.

XV. Rész.

1 ÉS némellyek alá-menvén Ju-
A dæából, tanittyák vala az
atyafiakat: " Hogy ha kör- " Gal. 5.
nyűl nem metéltetők a' Moy- a. 2.
ſes törvénye-ſzerént, nem üdvözül-
2 hettők. * Nē kevés vetekedéſek lévén
azért Pálnak és Barnabáſnak azok-
ellen, el-végezék hogy fel-menné-
nek Pál és Barnabás, és némelly egye-
bek ő-közzülők az Apoſtolokhoz és
az egyházi-ſzolgákhoz Jeruſalembe,
3 e' kérdés-felől. * Ezek azért el-ké-
ſértetvén az Anyaſzentegyháztól,
által-mennek vala Feniczián, és
Samárián, beſzélvén a' Pogányok-
nak meg-téréſét: és nagy örömet
4 ſzerzének minden atyafiaknak. * Mi-
kor pedig Jeruſalembe jutottak

vólna, bé-fogadá őket az Anyaſzent-egyház, és az Apoſtolok, és a' vének, hirdetvén melly nagy dolgokat chelekedett vólna az Iſten ő-vélek. * Támadának pedig némellyek a' Fariſæuſok eretnekſégéből, kik azt hitték, módván: Hogy nékik környűl kellene metéltetniek, és meg-parácholniis hogy meg-tartanák a' Moyſes törvényét. * És egybe-gyűlének az Apoſtolok és a' vének e' dolgot meg-látni. * Midőn pedig ſok kérdezkedés vólna, fel-kelvén Péter, monda nékik: " Atyámfiai férfiak, tí tudgyátok hogy a' régi napoktól-fogva az Iſtē mi-közzűlünk válaſztott, hogy az én ſzámáltal hallyák a' Pogányok az Evangeliomnak igéjét, és hidgyenek. * És az Iſten a' ki a' ſzíveket iſméri, bizonſágot tőtt, † Szent-Lelket adván nékik, mint nékünk-is; * és ſemmi válaſztáſt nem tőtt közöttünk és ő-közöttők, a' hit-által meg-tiſztítván az ő ſzívőket. * Moſt azért mit kíſértitek az Iſtent, hogy a' tanitványok nyakára igát tegyetek, mellyet ſem az atyáink, ſem mí el nem viſelhettünk? * Hanem az Úr Jéſus Kriſtuſnak malaſztya-által hiſzſzük hogy üdvözűlünk, mint azok-is. * Halgata pedig az egéſz ſokaſág: és hallyák vala Barnabáſt és Pált, kik beſzéllik vala melly nagy jeleket, és chodákat tőtt vólna az Iſten a' Pogányok-között ő-általok. * És minek-utánna halgatának, felele Jakab, mondván: Atyám-fiai férfiak, halgaſsatok-meg engemet. * Simon meg-beſzéllé, mi-módon előſzör az Iſten a' Pogányokat látogatta-meg, hogy ő-közzűlők népet válaſztana az ő nevének. * És ezzel eggyeznek a' Profétáknak igéi, a' mint írva vagyon: * " Ezek-után meg-térek, és-fel építem a' Dávid hajlékát, melly le-eſett: és annak romláſit fel-építem, és fel-állatom azt: * hogy a' többb emberek meg-kereſſék az Urat, és minden nemzetſégek, a' mellyekbē ſegétſégűl hívattatott az én nevem, úgy-mond az Úr ezeket chelekedvén. * Tudva vagyon őröktől-fogva az Úrnál az ő chelekedete. * Azért én azt ítélem, hogy nem kell háborgatni azokat kik a' Pogányok-közzűl az Iſtenhez térnek, * hanem hogy írjúnk azoknak, hogy meg-tartóztaſsák magokat a' bálványoknak ferteztetéſitől, és a' paráznaſágtól, és a' meg-fojtottaktól, és a' vértől. * Mert Moyſeſnek régi időktől-fogva vannak mindenváraſokban, kik őtet hirdeſsék a' ſynagógákbā, a' hol minden ſzombaton olvaſtatik. * Akkor tetſzék az Apoſtoloknak, és a' véneknek az egéſz Anyaſzentegyházzal, hogy férfiakat válaſztanának közzűlők, és Antiokiába küldenék Pállal és Barnabáſsal, Júdáſt, ki Barſabáſnak neveztetik vala, és Síláſt, fő embereket az atyafiakközzűl, * írván az ő kezek-által: Az APOSTOLOK és a' vén atyafiak, azoknak a' Pogányok-közzűl-valo atyafiaknak, kik Antiokiában, és Syriában, és Cziliczziában vannak, köſzönetűnket.

* Mint-hogy hallottuk hogy némellyek közzűlűnk ki-menvén, meg-háborítottak títeket beſzédekkel, fel-forgatván a' lelkeiteket, kiknek nem parancholtuk: * tetſzett nékűnk egybe-gyűlteknek, hogy férfiakat válaſzſzunk, és hozzátok küldgyűk a' mí ſzerelmeſinkel, Barnabáſſal és Pállal, * olly emberekkel, kik az ő lelkőket a' mí Urunk Jéſus Kriſtus neveért adták. * Küldöttük azért Júdáſt, és Síláſt, kik magok-is azonokat beſzéllik-meg néktek ſzóval. * Mert tetſzett a' Szent-Léleknek, és nékünk, hogy ſemmi többb terhet reátok ne rakjunk hanem ez ſzükſégeſeket: * hogy meg-tartóztaſſátok magatokat a' bálványoknak áldoztattaktól, és a' vértől, és a' fojtottól, és a' paráznaſágtól: mellyektől meg-őrizvén magatokat, jól chelekeſztek. Legyetek egéſségben. * Azok azért el-bocháttatván, alá-menének Antiokiába: és egybe-gyűjtvén a' ſokaſágot, meg-adák a' levelet. * Mellyet mikor meg-olvaſtak vólna, örűlének a' vígaſztaláſért. * Júdas pedig és Sílas, ők-is Proféták lévén, ſok igével vígaſztalák az atyafiakat, és meg-erőſsíték. * Ott pedig valamenyi időt töltvén, el-bocháttatának békeſséggel az atyafiaktól, azokhoz a' kik küldötték vala őket. * Tetſzék pedig Siláſnak hogy ott maradna. Júdás pedig egyedűl méne-el Jeruſalembe. * Pál pedig és Barnabás Antiokiában kéſnek vala, tanitván, és hirdetvén ſok egyebekkel az Úr igéjét. * Egy-nehány nap-után pedig, monda Pál Barnabáſnak: Meg-térvén

" Sup. 10. b. 20.

† Sup. 10. g. 45.

" Amo. 9. c. 11.

látogaſſuk-meg az atyafiakat minden
váraſokban, a' mellyekben az Úr igé-
jét predikállottuk, mint légyenek. * 37
Barnabás pedig el akarja vala magá-
val vinni Jánoſt-is, ki Márknak ne-
veztetik vala. * Pál pedig kéri vala 38
őtet (mint-hogy a' ki el-ment vólna
tőlők Pamfiliából, és nem ment vólna
vélek a' dologra) hogy bé ne fogad-
tatnék. * Viſzſza-vonyás lőn pedig, 39
úgy hogy el-válnának egy-máſtól, és
Barnabás ugyan melléje vévén Már-
kot, Cziprusba evezne. * Pál pedig 40
Sílaſt válaſztván el-méne, az Iſten
malaſztyára bízattatván az atyafiak-
tól. * El-járá pedig Syriát, és Czi- 41
liciát, erősítvén a' Gyülekőzete-
ket: meg-parancholván hogy meg-
őrizzék az Apoſtolok és a' vének
parancholatit.

XVI. Rész.

JUta pedig Derbébe, és Lyſtrába. És 1
ímé egy Timóteus-nevű tanítvány A
vala ott, egy hív Zsidó aſzſzonynak
fia, Pogány atyától-valo. * Erről jó 2
bizonſágot téſznek vala az atyafiak,
kik Lyſtrában és Ikoniumbã valának.
* Ezt akará Pál hogy véle menne: 3 D
és melléje vévén, környől-metélé
őtet, a' Zsidókért, kik azokban a' he-
lyekben valának. Mert tudgyák vala
minnyájan hogy az attya Pogány
vólt. * Mikor pedig el-járnák a' vá- 4
raſokat, eleikbe adgyák vala nékik
hogy meg-őrizzék a' végezéſeket,
mellyek rendelve valának az Apoſ-
toloktól 's a' vénektől, kik Jeruſa-
lemben valának. * És a' Gyülekőzetek 5
erősődnek vala ugyan a' hitben, és
ſzám-ſzerént ſokaſodnak vala nap-
on-ként. * Által-menvén pedig Fri- 6
gyián, és Galátzia tartományán, meg-
tiltatának a' Szent-Lélektől, az Iſten
igéjét Aſiában hirdetni. * Midőn 7
pedig Miſiába jutottak vólna,
Bitiniába igyekeznek vala menni:
és nem ereſzté őket a' Jéſus Lelke. * 8
Mikor pedig el-járták vólna Miſiát,
alá-menének Troásba: * és látás jele- 9
nék Pálnak éjjel: Egy Maczedóniai
férfiu álván, és kérvén őtet, és mond-
ván: Által jövén Maczedoniába, ſe-
gétſ-meg minket. * Hogy pedig a' 10
látáſt látá, mingyárt Maczedóniába
igyekeztünk menni, bizonyoſok lé-
vén, hogy az Iſten hívott vólna min-
ket hogy nékik az Evangeliomot
hirdetnők. * El-evezvén pedig Tro- 11
ásból, igyeneſsen Samotracziába ju-
tottunk, és máſod napon Neapolisba;
* és onnét Filippíbe, melly a' Macze- 12
dóniai réſzének első váraſa, jövé-
nyek lakó-helye. Ebben a' váraſ-
ban pedig egy-nehány napig valánk,
eggyütt beſzélgetvén. * Egy ſzom- 13
bat napon pedig ki-menénk a' kapun-
kivűl a' folyó-víz-mellé, a' hol imád-
ság láttatik vala lenni: és le-ülvén
ſzóllánk az aſzſzonyoknak, a' kik
egybe-gyűltek vala. * És egy Ly- 14
dia-nevű veres bárſonnyal kereſke-
dő aſzſzony a' Tiatirénuſok váraſá-
ban, Iſtent-tiſztelő, halgatta: kinek
az Úr meg-nyitá a' ſzívét hogy figyel-
mezne azokra a' mik Páltól mondat-
nak vala. * Midőn pedig meg-kereſz- 15
teltetett vólna, és az ő háza, kőnyör-
ge mondván: Ha engem az Úr hívé-
nek itéltetek lenni, jőjetek az én há-
zamba, és maradgyatok-meg. És kén-
ſzeríte minket. * Lőn pedig, midőn 16
mí az imádſágra mennénk, hogy egy
jövendőlő-lelkű leányzo jőne előnk-
be, ki nagy nyereſéget ſzerez vala az
ő uraïnak a' jövendőleſsel. * Ez Pált, 17
és minket kővetvén, kiált vala mond-
ván: Ezek az emberek a' főlséges Iſten
ſzolgai, kik néktek az üdvősségnek
útát hirdetik. * Ezt pedig ſok napo- 18
kon chelekeſzi vala. Bánván pedig
Pál, és meg-fordúlván, monda a' Lé-
leknek: Parancholom néked a' Jéſus
Kriſtus nevében, hogy ki-menny ő-
belőle. És ki-méne azon órában. * 19
Látván pedig annak urai hogy ki-
ment az ő nyereſégeknek reménſé-
ge, meg-fogván Pált és Síláſt, a' pi-
aczra vívék a' fejedelmekhez: * és 20
a' bírák-eleibe vívén őket, mondá-
nak: Ez emberek, Zsidók lévén, meg-
háborítyák a' mí váraſunkat: * és 21
olly ſzokáſt hirdetnek, mellyet né-
künk nem ſzabad bé-vennünk, ſe che-
lekednünk, holott Romaïak va-
gyunk. * És a' kőſſég ellenek futa: és a' 22
bírák, le-ſzaggatván az ő köntőſőket,
" meg-hagyák hogy veſzſzőkkel ve- "2. Cor.
rettetnének-meg. * Es midőn ſok ütés- 23 11. f. 25.
ſeket tőttek vólna rajtok, a' tőmlőcz- E 1. Theſſ.
be küldék őket, meg-parãcholván az 2. a. 2.
őrzőnek hogy ſzorgalmatoſon őriz- Phil. 1.
né őket. * Ki midőn illyen paran- 24 b. 13.
cholatot vőtt vólna, a' belső tőm-
lőczbe küldé őket, és az ő lábokat fá-
val ſzorítá-meg. * Éj-félkor pedig, 25

Pál és Sílas imádkozván, dichérik vala az Istent: és halgattyák vala őket a' kik az őrizetben valának. * Hirtelen 26
pedig nagy föld-indúlás lőn, úgy hogy meg-indúlnának a' tőmlőcznek fondamẽtomi. És mingyárt meg-nyilának minden ajtók: és minnyájoknak kőtelei el-óldatának. * Fel- 27
serkenvén pedig a' tőmlőcz-tarto, és nyitva látván a' tőmlőcznek ajtait, ki-vonyván kargyát meg akarja vala magát ölni, alítván hogy el-szaladtak a' foglyok. * Pál pedig nagy szóval 28
kiálta, mondván: Semmi gonoszt ne tégy magadnak: mert minnyájan itt-vagyunk. * És világot kérvén, bé-méne: és reszketvén Pálnak és Silásnak 29 F
lábokhoz esék: * és ki-hozván őket, 30
monda: Uraim, mit kell chelekednem hogy üdvőzűllyek? * Ők pedig mondának: Hidgy az Úr Jésusban: és üd- 31
vőzűlsz te, és a' te házad. * És az Úr 32
igéjét hirdeték néki, mind azokkal a' kik az ő házában valának. * És vévén 33 8
őket az éjnek azon óráján, meg-mosá az ő sebőket: és azonnal meg-kereszteltetteték ő, és az ő egész háza. * És mi- 34
kor a' maga házába vitte vólna őket, asztalt készíte nékik, és vígada az ő egész házával hívén az Istennek. * És 35 C
midőn nap lőtt vólna, poroszlókat küldének a' bírák, mődván: Bochásd- 11
el azokat az embereket. * Meg-jelenté 36
pedig a' tőmlőcz-tartó ez igéket G
Pálnak: Mert a' bírák küldőttek hogy el-bochátassatok: most azért ki-menvén, eredgyetek békével. * Pál 37 12
pedig monda nékik: Nyilván, tőrvénytelen, meg-verettetvén minket Romai embereket, a' tőmlőczbe küldőttek, és most alattomban vetnek-ki minket? Nem úgy: hanem jőjenek- 13
el, * és ő-magok vesenek-ki minket. 38
Meg-jelenték pedig a' bíráknak a' poroszlók ez igéket: * és el-jővén meg-kőveték őket, és ki-hozván kérék 39
hogy ki-mennének a' Városból. * Ki- 40
menvén pedig a' tőmlőczből, bé-menének Lydiához: és látván az atyafiakat, vígasztalák őket, és el-indúlának.

XVII. Rész.

MIkor pedig el-járták vólna 1
Amfipolist, és Apollóniát, A
jövének Tessalonikába, a' hol a' Zidóknak synagógájok vala. * A' szokás-szerént pedig 2
Pál bé-méne hozzájok, és három szombaton beszélgete nékik az Irásokból; * meg-magyarázván, és 3
eleikbe adván, hogy a' Kristusnak szenvedni kellett, és halottaiból fel-támadni: és hogy ez a' Jésus Kristus, 4
a' kit én néktek hirdetek. * És némellyek közzűlők hívének, és magokat Pálhoz és Siláshoz adák, és az Isten tisztelők's a' Pogányok-közzűl nagy sokaság, és nem kevés nemes aszszonyok. * Irégykedvén pedig a' Zidók, 5
és mellőjek vévén a' köz nép-közzűl némelly gonosz férfiakat, és egybe-seregelvén, fel-zendíték a' váraft: és az Iáson házánál álván, keresik vala őket a' népnek elő-hozni. * És midőn 6
nem találták vólna őket, Iásont vonák, és némelly atyafiakat a' város fejedelmihez, kiáltván: Mert ezek, a' kik a' Váraft fel-zendítik; ide-is el-jőttek, 7
* kiket bé-fogadott Iáson, és ezek minnyájan a' Cháfzár végezési-ellen chelekesznek, más királyt mondván lenni a' Jésust. * Fel-zendíték pedig 8
a' kősséget, és a' váraſnak fejedelmit, a' kik ezeket hallák. * És elég-tételt 9
vévén Iásontól, és a' többitől, el-bochátták őket. * Az atyafiak pedig mingyárt éjjel ki-bochátták Pált és Siláft 10
Beréába. Kik midőn el-jutottak vólna, a' Zidók synagógájába bé-menének. * Ezek pedig nemesbek valának azok-közzűl a' kik Tessalonikábã 11
vannak, kik bé-fogadák az igét buzgó kívánsággal, minden-nap vizsgálván az Irásokat, ha ezek így vólnának. * És ugyan sokan hívének ő-közzűlők, tiszteletes Pogány asz- 12
szonyok-is, és nem kevés férfiak. * 13
Midőn pedig meg-tudták vólna Tessalonikában a' Zidók, hogy Beréábã-is predikáltatott Páltól az Isten igéje, oda-is el-menének, fel-indítván és 14
fel-háborítván a' sokaságot. * És akkor mingyárt ki-bochátták Pált az atyafiak, hogy a' tengerig menne: Sílas pedig és Timóteus ott maradának. 15
* A' kik pedig Pált kéférik vala, Aténásig vívék őtet, és parancholatott vévén tőle Siláshoz és Timóteushoz, hogy igen hamar ő-hozzája jőnének, 16
el-menének. * Pál pedig midőn Aténásban várná őket, fel-indúl vala az ő lelke ő-benne, látván a' bálványozásnak adatott váraſt. * Vetekedik 17
vala azért a' synagógában a' Zidókkal, és az Istennek tisztelőivel, a' piaczon-is, minden napokon, azokkal a' kik je-

kik jelen valának. * Némelly Epikuréusok pedig, és Stoikus Filosofusok, vetekednek vala ő-véle; és némellyek mondanak vala: Mit akar mondani e'szó-szaporító? Egyebek pedig: Új ördögök hirdetőjének láttatik lenni: mert a'Jésust, és a' fel-támadást hirdeti vala nékik. * És megfogván őtet, az Areopágusba vívék, mondván: Meg-tudhattyuk-e mi légyen ez új tudomány, mellyet te mődasz? * mert néminémű újságokat hozsz a'mi fűleinkbe. Akarjuk azért tudni mik légyenek ezek. * (Az Aténásiak pedig miñyájan, és a'jövevény vendégek, semmi egyébbē nem valának foglalatosok, hanem chak hogy valami újat mondanának vagy hallanának.) * Álván pedig Pál az Areopágusnak közepette, monda: Aténási férfiak, minden-képpē mint-ha szorgalmatosbaknak látnálak titeket az istenek szolgálattyában. * Mert által-menvén, és látván a' tí bálványitokat, találtam olly oltárt-is, mellyē írva vala: AZ ISMÉRETLEN ISTENNEK. A' kit azért nem ismérvén tiszteltők, azt hirdetem én néktek. * "Az Isten, a' ki e'világot alkotta, és mindeneket mellyek abban vannak, az menynek és földnek Uralévén, † nem kézzel-chinált templomokban lakik, * sem emberi kézzel nem tiszteltetik szűkölködvén valami-nélkül, holott ő ád mindeneknek életet, és lehelletet, és mindeneket: * és egyből alkotta az egész emberi nemzetet hogy az egész földnek színén lakjék, meg-határozván az elrendelt időket, és az ő lakásoknak határit, * hogy keresnék az Istent ha valahogy meg-tapasztalnák őtet, vagy meg-találnák, jóllehet ninch messze eggyikünktől-is. * Mert ő-benne élünk, és mozgunk, és vagyunk: a' mint némellyek a' tí Poëtáitok közzűl-is mondották: Mert annak neméből-is vagyunk. * Az Istennek neméből lévén azért, nem kell alítanúk, hogy arányhoz, vagy ezűsthöz, vagy kőhöz, a'mesterségnek faragásához, és az ember gondolattyához hasonló légyen az Isten. * És e'tudatlanságnak ideit meg-útálván ugyan az Isten, most hirdeti az embereknek, hogy minnyájan mindenütt penitentziát tartsanak, * azért hogy napot rendelt, a' melyben meg-ítéli e' világot igasságban, a'férfiu-által, a' ki-által el-rendelte, hitet adván mindeneknek, fel-támasztván őtet halottaiból. * Midőn pedig a'halottaknak fel-támadását hallották vólna, némellyek chúfollyák vala ugyan, némellyek pedig mondának: Iímég meg-halgatunk téged erről. * Kiméne így Pál közzűlök. * Némelly férfiak pedig hozzája álván, hívének: kik-közzűl az Areopagíta Diénesis, és egy Dámaris-nevű aszszony, és egyebek ő-vélek.

"Gen. 1. v. 1.

† Sup. 7. f. 48.

XVIII. Rész.

EZeknek-utánna ki-menvén Aténasból, Korintusba méne: * és találván egy Aquila-nevű Zidót, Pontusi nemzetet, ki minap jött vala Olasz-országból, és Prisczillát az ő feleségét, (mint-hogy meg parācholta vala Klaudius, hogy el-mennének minnyajan a' Zidók Romából) ő-hozzájok méne. * És mivelhogy azon mesterségű vala, nálok lakék, és mivel vala: (valának pedig sátor-chinálo mesterek.) * És vetekedik vala a' synagógában minden szombaton, közbe-vetvén az Úr Jésus nevét, és ínti vala a'Zidókat, és a' Gőrögöket. * Mikor pedig eljöttek vólna Maczedoniából Silas és Timóteus, szorgalmatos vala Pál az igében, bizonyítván a' Zidóknak Kristusnak lenni a'Jésust. * Ellene mondván pedig azok, és káromkodván; ki-rázván ruháit, monda nékik: A' tí véretek a'tí fejeteken: tiszta vagyok én, e' napságtól-fogva a' Pogányokhoz megyek. * És el-költözvén onnét, bé-méne egy Titus Justus-nevűnek házába, ki Isten-tiszteló vala, kinek háza a' synagógához vala ragasztva. * Krispus pedig a'synagóga fejedelme hűn az Urban az ő egész házával: és sokan a'Korintiusok-közzűl halván hívének, és meg-kereszteltetének. * Monda pedig az Úr éjtzaka látás-által Pálnak. Ne félly; hanem szólly, és ne halgass: * azért vagyok én veled; és senki reád nem támad hogy ártson néked: mert sok népem vagyon ebben a'városban. * Esztendeig lakék pedig ott, és hat hólnapig, tanítván nálok az Isten igéjét. * Gallio pedig tiszt-tartója lévén Akáiának, a' Zidók egy szívvel támadának Pálra, és őtet az ítélő-székhez

vívék, * mondván: Hogy ez a' tör- 13
vény-ellen-valo Isteni tiszteletre hi-
tegeti az embereket. * Pál pedig 14
meg kezdvén nyitni a' száját, mon-
da Gallio a' Zidóknak: Ha vólna
valami törvénytelenség, vagy go-
nosz chelekedet, ô Zidó férfiak, mél-
tán el-szenvednélek titeket. * Ha pe- 15
dig a' kérdések az igéről, és a' nevek-
ről, és a' ti törvényetekről vannak, ti-
magatok lássátok: én ezeknek birája
nem akarok lenni. * És el-űzé őket 16
az itélő-szék-elől. * Ragadván pedig 17
miñyájan Sosteneſt a' synagóga feje-
delmét, verik vala őtet az itélő-szék-
előtt: és Gallio ezekkel semmit nem
gondol vala. * Pál pedig mikor sok 18
napig várakozott vólna, az atyafiak-
tól el-búlchúzván, Syriába eveze;
(és ő-véle Prisczilla, és Aquila) ki ma-
gának "meg-nyírte vala Czenkrisbē "Num.
a' fejét: mert fogadása vala. * És Efe- 19 6. c. 18.
susba juta, és azokat ott hagyá. Ő pe- Inf. 21.
dig bé-menvén a' synagógába, vete- d. 24.
kedik vala a' Zidókkal. * Kérvén pe- 20
dig azok hogy több ideig maradna-
meg, nem akara: * hanem el-búlchúz- 21
ván, és mondván; Ismég meg-térek
hozzátok Istennek akarattyából; el-
indúla Efesusból. * És alá-menvén 22
Czesareába, fel-méne, és köszönté az F
Anyaszentegyházat, és alá-méne An-
tiokiába. * És ott valamenyi időt töltvén 23
vén el-méne, el-járván rendel Ga-
latziának tartományát, és Frigyiát,
erősítvén mind a' tanitványokat. * 24
Egy Apollo-nevű Zidó pedig, ki Ale-
xandriai nemzet vala, ékesen-szóllo
férfiu, juta Efesusba, hatalmas az Irá-
sokban. * Ez meg-tanittatott vala 25
az Úr útára: és buzgó Lélekkel szóll
vala, és szorgalmatosan tanittya vala
a' Jésus dolgait, chak a' János keresz-
ségét tudván. * Ez azért bizváſt kez- 26
de chelekedni a' synagógában. Kit G
mikor hallottak vólna Prisczilla és
Aquila, melléjek vévék őtet, és szor-
galmatosban meg-magyarázák néki
az Úr útát. * Mikor pedig Akaiába 27
akarna menni, íntvén az atyafiak, irá-
nak a' tanitványoknak hogy bé-fo-
gadnák őtet. Ki midőn el-jutott vól-
na, sokat használa azoknak a' kik hit-
tek vala. * Mert buzgósággal torkol- 28
lya vala meg nyilván a' Zidókat,
meg-mutatván az Irásokból, a'
Jésust Kristusnak
lenni.

XIX. Rész.

1 LŐn pedig, midőn Apollo Ko-
A rintusban vólna, hogy Pál el-
járván a' felső tartományokat,
Efesusba érkeznék, és egy-ne-
2 hány tanitványokat találna: * és
monda nékik: El-vőttétek-e a' Szent-
Lelket minek-utánna hittetek? Azok
pedig mondának néki: De még azt
sem hallottuk, ha vagyon-e Szent-
3 Lélek. * Ő pedig monda: Kiben ke-
reszteltettetek-meg tahát? Kik mon-
4 dának: A' János keresztségében. *
Monda pedig Pál: "János a' peni- "Mat.
tentziának keresztségével keresztelte 3. b. 11.
a' népet, mondván: Hogy abban, a' Mar. 1.
ki utánna jövendő vólna, hinnének, a. 8.
5 az-az a' Jésusban. * Ezeket halván, Luc. 3.
meg-kereszteltetének az Úr Jésus ne- c. 16.
6 vében. * És midőn Pál reájok tőtte Ioan. 1.
B vólna kezeit, ő-reájok jöve a' Szent- d. 26.
Lélek, és nyelveken szólnak vala, és Sup. 1. a.
7 prophétálnak vala. * A' férfiak pedig 5 & 11. c.
minnyájan majd tizen-ketten valá- 16.
8 nak. * Bé-menvén pedig a' synagó-
gába, bizváſt szóll vala három hól-
napig, beszélgetvén, és íntvén az Isten
9 országáról. * Midőn pedig némel-
lyek meg-keményednének, és nem
hinnének, szidalmazván az Úr útát a'
sokaság-előtt: el-menvén azoktól, el-
választa a' tanitványokat, minden-
nap beszélgetvén neminémű Tyran-
10 nusnak iskolájában. * Ez pedig lőn
két esztendeig, úgy hogy minnyájan,
a' kik Asiában laknak vala, halgatnák
az Úr igéjét, a' Zidók és a' Pogányok.
11 * Chodákat sem akármi-néműeket
tészen vala az Isten a' Pál keze-által:
12 * úgy hogy még a' betegekre-is el-
C vitetnének az ő testéről a' kez-kenők,
's az övedzők; és el-távoznak vala tő-
lök a' betegségek, és a' gonosz lelkek
13 ki-mennek vala. * Meg-próbálák
G pedig némellyek a' lézzegő ördög-
űző Zidók-közzül-is, hogy segétség-
gül hínák azokra, a' kikben gonosz
lelkek valának, az Úr Jésus nevét,
mondván: Kénszerítlek titeket a' Jé-
14 susra, kit a' Pál predikál. * Valának
pedig egy Scéva-nevű Zidó Papi-fe-
jedelemnek hét fiai, a' kik ezt chele-
15 kesznek vala. * Felelvén pedig a' go-
nosz lélek, monda nékik: A' Jésust is-
mérem, Pált-is tudom: ti pedig kik
16 vattok? * És reájok ugordván az em-
ber, kiben igen gonosz ördög vala, és
meg-győzvén mind a' kettőt, erőt

vőn rajtok, úgy hogy mezítelen és se-
besűlve szaladnának-ki abból a'ház-
ból. * Ez pedig tudtokra lőn minden 17
Żidóknak, és Pogányoknak, kik Efe- D
susban laknak vala: és félelem esék
azokra minnyájokra, és magasztalta-
tik vala az Úr Jésus neve. * És a' hí- 18
vők-kőzzűl sokan jőnek vala el, meg-
valván és ki-beszélvén az ő chelekedeteket. * Azok-kőzzűl pedig, kik 19
hiuságokat kővettek vala, sokan egy-
be-hordák a' kőnyveket, és meg-
égeték miñyájok-előtt: és meg-szám-
lálván azoknak árrát, találák a'som-
máját őtven-ezer pénznek. * Illy erős- 20
sen nevekedik vala az Isten igéje, és
meg-erősődik vala. * Ezek pedig el- 21
telvén, el-tekéllé Pál a' Lélekben,
hogy által-menvén Maczedonián és
Akáïán, Jerusalembe menne, mond-
ván: Mert minek-utánna ott lészek,
Romát-is meg kell látnom. * El- 22
kűldvén pedig Maczedoniába ket- E
tőt a' néki szolgálók-kőzzűl, Timó-
teust és Erastust, ő-maga egy-ideig
meg-marada Ásiában. * Az időben 23
pedig nem kichiny háborodás lőn az
Úr útáról. * Mert egy Demeter-nevű 24
ezűst-míves, ezűst házikókat chinál-
ván Dianának, nem kevés nyereséget
szerez vala a'mester-embereknek: * 25
kiket egybe-híván, és azokat kik a'
féle mívesek valának, monda: Férfiak,
tudgyátok hogy ebből a' mesterség-
ből vagyon nékűnk keresményűnk;
* és láttyátok, és hallyátok, hogy ez 26
a' Pál, nem chak Efesusban, de majd
az egész Ásiában, hitegetvén nagy so-
kaságot tévelyített-el, mondván:
Hogy nem istenek, a' kik kezek-által
lésznek. * Nem chak ez a' mí részűnk 27
lészen pedig vesző-félben hogy meg-
hamissíttassék, de a' nagy Diána tem-
ploma-is semminek fog-alíttatni, sőt
el-is kezd romlani annak méltóság-
a, a' kit az egész Ásia, és e' világ
tisztel. * Ezeket halván, el-telének 28
haraggal, és fel-kiáltának, mondván: F
Nagy az Efésiusok Diánája. * És bé- 29
telék a'váras zúrzavarral, és egyenlő
akaratból a'játék-piaczra rohanának,
el-ragadván Maczedóniai Gájust és
Aristarkust, a' Pál társait. * Pál pedig 30
bé akarván menni a' nép-kőzzé, nem
engedék a'tanitványok. * Némel- 31
lyek pedig az Ásiai fejedelmek-kőz-
zűl-is, kik az ő baráti valának, hozzája
kűldének, kérvén hogy ne menne a'

32 játék-piaczra: * egyebek pedig mást
kiáltnak vala. mert fel-háborodott
vala az Gyűlekőzet: és sokan nem
tudgyák vala mi-okért gyűltek vól-
33 na egybe. * A' sereg-kőzzűl pedig
el-vonyák Sándort, taszigálván őtet
a' Żidók. Sándor pedig kezével hal-
gatást kívánván, okát akarja vala ad-
34 ni a' népnek. * Kit hogy Żidónak
ismerének lenni, egy szóval minnyá-
jan majd két óráig kiáltának: Nagy
35 az Efésiusok Diánája. * És midőn le-
chendeszítette vólna az iro-deák a'
seregeket, monda: Efésusi férfiak, ki-
choda az az ember, a'ki nem tudgyá
hogy az Efesus várasa tisztelője légyē
a' nagy Dianának, és Jupiter magzat-
36 tyának? * Holott azért ezeknek el-
G lene nem mődhatni, szűkség hogy le-
chendeszedgyetek, és semmit vakme-
37 rőűl ne chelekedgyetek. * Mert elő-
hoztátok ez embereket, kik sem szēt-
ség-tőrők, se nem káromlották a'tí
38 isten-aszszonyotokat. * Hogy-ha
Demeternek, és a'kik véle vannak a'
míveseknek, vagyon valaki-ellen
űgyők: itélő gyűlések vañak, és tiszt-
tartók vannak: vádollyák-bé egy-
39 mást. * Ha pedig egyéb dologról kér-
dezkedtők: a' tőrvény-szerént-valo
40 Gyűlekőzetben el-végeződhetik. *
Mert veszedelembē-is forgunk hogy
bé-vádoltatunk e' mái zendűlésért:
holott egy sem vétkes (a' kiről szá-
mot adhatnánk,) ez őszve-futásban.
És midőn ezeket mondotta vólna, el-
bochátá a' Gyűlekőzetet.

XX. Rész.

1 Minek-utánna pedig meg-
A szűnék a'zanabona, el-hív-
ván Pál a' tanitványokat,
és íntvén őket, el-búlchú-
zék, és el-indúla hogy Maczedoniá-
2 ba menne. * Midőn pédig el-járta
vólna azokat a' tartományokat, és
sok beszéddel íntette vólna őket, Gő-
3 rőg-országba juta: * a'hol midőn há-
rom hólnapot tőltőtt vólna, lest ve-
tének néki a' Żidók midőn Syriába
akarna evezni: és végezé hogy Macze-
4 dónia-által térne-viszsza. * El-késé-
ré pedig őtet Sópater a' Béréai Pirrus
fia, a' Tessalónikaïak-kőzzűl pedig
Aristarkus, és Sekundus, és a' Derbei
Gájus, és Timóteus: az Ásiaïak-kőz-
5 zűl pedig Tíkikus, és Trófimus. *
Ezek mikor elől mentek vólna, meg-

várának minket Troásban:*mí pedig 6
el-evezénk a' Kovásztalanok napjai- B
után Filippiből, és hozzájok jutánk
Troásba öt napig, a' hol hét napot
kéſénk. * A' ſzombatnak elsö napján 7
pedig, midőn egybe-gyűltünk vólna
a' kenyér-ſzegéſre, Pál beſzélgete ö-
vélek, másod nap el akarván menni:
és a' beſzédet éj-félig nyújtá. * Va- 8
lának pedig ſok lámpáſok a' vacho-
rálo-helyen, a' hol egybe-gyűltünk
vala.*Ülvén pedig egy Eutikus-nevű 9
ifiu az ablakon, midőn a' mély álom-
tól el-nyomattatnék, mivel-hogy
Pál ſokkáig beſzélle, az álom-miatt
le-eſék a' harmadik rend-házból, és
halva véteték-fel. * Kihez midőn 10
alá-ment vólna Pál, reá borúla; és
meg-ölelvén, monda: Meg ne hábo-
rodgyatok, mert benne vagyon az ö
lelke. * Fel-menvén pedig, és ke- 11
nyeret ſzegvén, és kóſtolván, és elég-
ſégeſsen ſzólván mind virrattig, úgy
indúla-el.* Elő-hozák pedig a' gyer- 12
meket elevenen, és nem kichinyé ví-
gaſztaltatának-meg. * Mí pedig a' 13 F
hajóba menvén, Aſsonba evezénk,
hogy ott Pált bé-vennők: mert úgy
rendelte vala, ö-maga földön akarván
menni. * Mikor pedig hozzánk jött 14
vólna Aſsonba, méllénk-vévén őtet,
Mitilénébe menénk. * És onnét el- 15
evezvén, másod nap Kíus-ellenébe
jövénk, és a' máſikon Sámusba ju-
tánk, és az-után-valo nap Milétumba
jövénk. * mert el-végezte vala Pál 16
magában, hogy Efeſus-mellől el-
evezne: hogy valami kéſedelme ne
lenne Áſiában. Mert ſiet vala, hogy ha
lehetséges vólna tőle, Pünkösd napját
Jeruſalemben tartaná. * Miletumból 17
pedig Efeſusba küldvén, el-hívá az
Anyaſzentegyháznak Véneit. * Kik 18
midőn hozzája jöttenek vólna, és eg-
gyűtt vólnának, móda nékik: Ti tud-
gyátok, az elsö naptól-fogva, mely-
ben bé-jöttem Áſiába, mint vóltam
veletek minden időben, * ſzolgál- 19
ván az Úrnak minden alázatoſsággal,
és köny-húllatáſokkal, és kíſértetek-
kel, mellyek rajtam történtek a' Zi-
dók leſelkedéſiből:* mi-képpen ſemi 20
haſznos dolgot meg nem vontam,
hogy néktek ne hirdetném, és ne ta-
nitanálak titeket nyílván, és házon-
ként, * bizonyítván a' Zidóknak és 21
a' Pogányoknak az Iſtenhez-valo pe-
nitentziát, és a' mi Urunk Jéſus Kriſ-
tusban-valo hitet. * És ímé én moſt 22
E meg-kötöztetvén lélekben, Jeruſa-
lembe megyek; nem tudván micho-
dák következendők abban reám: * 23
hanem chak, hogy a' Szent-Lélek
minden váraſokban tudományt té-
ſzen nékem, mondván: Hogy fogſá-
gok és háboruſágok következnek
reám Jeruſalemben. * De ſemmitől 24
ezek-közzül nem félek: ſe drágábnak
nem tartom a' lelkemet magamnál,
chak hogy el-végezzem az én futáſo-
mat, és az igének ſzolgáltatáſát, mel-
lyet az Úr Jéſuſtól vöttem, hogy bi-
zonyſágot tegyek az Iſten malaſz-
tyának Evangeliomáról. * És moſt 25
ímé én tudom, hogy többé nem lát-
tyátok az én orczámat ti minnyájan,
kik-között által-mentem predikálván
az Iſten orſzágát. * Az-okáért tí- 26
veletek bizonyítok e' mái napon,
hogy tiſzta vagyok mindeneknek
vérétől. * Mert nem vonogattam 27
magamat, hogy ne hirdetném nék-
tek az Iſtennek minden tanátſát. * 28
Vígyázzatok magatokra, és az egéſz
nyájra, mellyen titeket a' Szent-Lé-
lek Püſpökökké tött, az Iſten Anya-
ſzentegyházát vezérleni, mellyet a'
maga vérével kereſett. * Én tudom, 29
hogy az én el-menetelem-után, raga-
dozo farkaſok jönek közitekbe, nem
kímélvén a' nyájat. * És magatok- 30
közzül-is támadnak hamiſsakat-ſzól-
ló férfiak, hogy a' tanitványokat ma-
gok-után vonnyák. * Az-okáért ví- 31
gyázzatok, meg-emlekezvén, hogy
három eſztendeig éjjel és nappal meg
nem ſzűntem, köny-húllatáſokkal
intvén mindeniteket. * És moſt Iſten- 32
nek ajánlak titeket, és az ö malaſztya
igéjének, a' ki hatalmas fel-építeni, és
örökſéget adni minden meg-ſzentel-
tek-között. * Senki ezüſtét és aranyát, 33
vagy ruháját nem kívántam, a' mint
* magatok tudgyátok: " mert azok- 34 "1. Cor.
ra, a' mellyekre ſzükſégem vólt, és 4. c. 12.
azoknak, a' kik velem vannak, e' kezek 2. Theſ.
ſzolgáltak. * Mindeneket meg-mu- 35 3. b. 8.
tattam néktek, hogy így munkál-
kodván, ſegéteni kell az erőtleneket,
és meg-emlekezni az Úr Jéſus igé-
jéről, hogy ö mondotta: Boldogb do-
log adni, hogy-ſem el-venni. * És mi- 36
dőn ezeket mondotta vólna, térde-
ire eſvén imádkozék minnyájokkal.
* Lőn pedig minnyájoknak nagy ſi- 37
ráſok: és ja' Pál nyakára borúlván,

chókolgattyák vala őtet, * bánkodván leg-inkább az ígén a' mellyet mõdott vala, hogy többé az õ orczáját nem látnák. És a' hajóra kéſérék őtet.

38

XXI. RÉSZ.

MIkor pedig el-válván tőlök eveznénk, igyenes menéſsel jövénk Kóusba, és másod napon Ródusba, és onnét Patarába. * És midőn Feniczébe-menõ hajót találtunk vólna, beléſzálván el-evezénk. * Mikor pedig Cziprus meg-látſzott vólna, azt balra hagyván, Syriába evezénk, és Tyruſba jutánk: mert a' hajó ott vala ki-rakando a' terhet. * Találván pedig tanitványokat, ott hét nap maradánk: kik Pálnak azt mongyák vala a' Lélek-által, hogy Jeruſalembe fel ne menne. * És el-telvén a' napok, el-eredvén megyünk vala, el-kéſérvén minket minnyájan a' feleſégekkel és gyermekekkel, ſzinte a' váraſonkivül: és térdre eſvén a' parton, imádkozánk. * És midőn el-búlchúztunk vólna egy-máſtól, a' hajóba ſzállánk: azok pedig viſzſza-menének az õ tulajdonokba. * Mí pedig az evezéſt el-végezvén, Tyrusból alá-menénk Ptolemáisba: és köſzöntvén az atyafiakat, égy nap maradánk nálok. * Másod nap pedig el-mévén, Czeſareába jutánk. És bé-mévén a' Filep Evangeliſta házába, "ki egy vala a' hétkőzzül, nála maradánk. * Eñek pedig négy profétálo ſzűz leányi valának. * És midőn kéſnénk egy-nehány napig, Judæából egy Agabus-nevű próféta jöve. * Az midőn hozzánk jött vólna, vévé a' Pál ővét: és meg-kötvén magának lábait és kezeit, monda: Ezeket mongya a' Szent-Lélek: A' férfiat, a' kié ez az öv, így kötőzik-meg Jeruſalemben a' Zidók, és a' Pogányok kezébe adgyák. * Mellyet midőn hallottúk vólna, kérjük vala mí, és a' kik abból a' helyből-valók valának, hogy fel ne menne Jeruſalembe. * Akkor felele Pál, és monda: Mit chelekeſztek sírván, és ſanyargatván az én ſzívemet? Mert én nem chak megkötőztetni, de meg-halni-is Jeruſalemben kéſz vagyok az Úr Jéſus neveért. * És midőn el nem hitethetnők véle, meg-chendeſzedénk, mondván: Az Úr akarattya légyen. * Ez napok-után pedig el-kéſzülvén, fel-me-

16 gyünk vala Jeruſalembe. * Jövének pedig a' tanitványok-közzül-is Czeſareából velünk, el-hozván magokkal a' kinél ſzállanánk némelly Cziprusi Mnáſont, egy régi tanitványt. * És midőn Jeruſalembe jutottunk vólna, örömeſt bé-fogadának minket az atyafiak. * Másod napon pedig Pál béméne velünk Jakabhoz, és minnyájan egybe-gyülének a' vének. * Kiket mikor köſzöntött vólna, meg-beſzélé eggyenként, a' miket az Iſten chelekedett vólna a' Pogányok-között az õ ſzolgálattya-által. * Azok pedig mikor hallották vólna, magaſztallyák vala az Iſtent, és mondának néki: Látod-e atyafi, menyi ezeren vannak a' Zidók-közzül, a' kik hittek, és minnyájan buzgó követői a' törvénynek. * Hallották pedig te-felőled, hogy a' Moyſeſtől-való el-távozáſra tanítod azokat a' Zidókat, a' kik a' Pogányok-között vannak: azt mondván hogy nē kell környűl-metélniek az õ fiokat, ſem a' ſzokás-ſzerént járniok: * Mi dolog tahát? nyilván ſzükség egybe-gyülni a' ſokaſágnak: mert meghallyák hogy el-jöttél. * Azt chelekedgyed azért a' mit néked mondunk: Vañak közöttünk négy férfiak, kinkek fogadáſok vagyon. * Ezeket melléd vévén, ſzenteld-meg magadat vélek: és fizeſs érettek, " hogy nyíreſsék-meg a' fejőket: és meg-tudgyák minnyájan hogy a' miket felőled hallottak, hamiſsak, hanē hogy te-is a' törvént meg-tartván járſz. * Azok-felől pedig, a' kik hittenek a' Pogányok-közzül, † mí írtunk, itélvén, hogy meg-tartóztaſsák magokat a' bálványoknak áldoztattaktól, és a' vértől, és a' fojtottól, és a' paráznaſágtól. * Akkor Pál, melléje vévén a' férfiakat, másod napon meg-tiſztúlván õvélek a' templomba méne, hirdetvén a' tiſztúlás napjainak el-teléſét, míg nem bé-mutatta nek mindenikért közzülök az áldozat. * Midőn pédig a' hét napok bé-telnének, azok a' Zidók a' kik Áſiából valának, midőn látták vólna őtet az templomba, fel-indíták az egéſz népet, és kezőket reája veték, kiáltván: * Iſraëli férfiak, ſegétſetek: ez az ember, a' ki a' nép 's a' törvény és e' hely-ellen tanít mindenütt mindeneket, annak-fölötte a' Pogányokat-is bé-hozta a' templõba, és meg-ferteztette ezt az ſzent

"Sup. b. 5.

"Num. 6. c. 18. Sup. 18. c. 8.

† Sup. 15. d. 20. e. 29.

helyet. * Mert látták vala az Efesusi 29
Trofimust a'várasban ő-véle, kit alí- F
tának hogy Pál vitte vólna bé a'tem-
plomba. * És fel-indúla az egész vá- 30
ras, és lőn a'népnek őszve-futása. És
ragadván Pált, ki-vonyák őtet a'tem-
plomból: és mingyárt bé-tétetének
az ajtók. * Meg akarván pedig őtet 31
ölni, hírével lőn a'sereg hadnagyá-
nak: Hogy az egész Jerusalem fel-
zendűl. * Ki mingyárt vitézeket vé- 32
vén melléje, és a'századosokat, alá-
fúta hozzájok. Kik mikor látták vól-
na a'hadnagyot, és a'vitézeket, meg-
szűnének Pált verni. * Akkor oda já- 33
rúlván a'hadnagy, meg-fogá őtet, és
meg-kőtőzteté őtet két lánczal: és
kérdezi vala, ki vólna, és mit chelekedett vólna. * Némellyek pedigkű- 34
lőmbet kiáltnak vala a'seregben. És G
midőn bizonyost nem érthetne a'zaj-
miatt, a'táborba viteté őtet. * És mi- 35
kor a'garáditsokhoz jutott vólna, tőr-
ténék hogy a'vitézektől vitettetnék
a'népnek erőszak-tételeért. * Mert 36
kőveti vala a'népnek sokasága, kiált-
ván: Öld-meg őtet. * És midőn már 37
bé kezdetett vólna vitetni Pál a'tá-
borba, monda az hadnagynak: Sza-
bad-e valamit szóllanom te-né-
ked? Ki monda: Tudsz-e Gőrőgűl? * 38
Nem te vagy-e amaz Egyiptzius, ki ez
napok-előtt támadást indítottál, és
ki-vittél a'pusztába négy-ezer mor-
dállo férfiakat? * És monda néki Pál: 39
Én Židó ember vagyok ugyan, Czi-
licziának Tarsusából, nevezetes vá-
rasnak polgára. Kérlek pedig téged,
hadgy szóllanom a'népnek. * És mi- 40
dőn amaz meg-engedte vólna, Pál a'
garáditsokon álván, ínte kezével a'
kőssségnek; és nagy halgatás lévén,
Židó nyelven szólla, mondván:

XXII. Rész.

ATyámfiai férfiak, és atyák, 1
hallyátok-meg mentsége- A
met mellyet most előtőkbe
adok. * Midőn pedig hal- 2
lották vólna hogy Židó nyelven
szóllana nékik, inkább halgatá-
nak. * És monda: Én Židó férfiu va- 3
gyok, Czilicziának Tarsusábā szűlet-
tem, ebben a'várasban neveltettem
pedig fel, a' Gamáliel lábainál tanít-
tattam az atyai tőrvénynek igassága-
szerént, buzgó kővetője a'tőrvény-
nek, mint tí-is minnyájan ma vat-
tok: * " ki ez útat halálig űldőz- 4

" Sup. 8. a. 3.

tem, meg-kőtőzvén's őrizetekbe ad-
ván a'férfiakat és asszonyokat, * a'
mint a'Papi-fejedelem bizonyságot
tészen nékem, és minnyájan a'vének,
a' kiktől leveleket-is vévén, Damas-
kusba megyek vala az atyafiakhoz,
hogy onnét kőtőzve hoznám Jerusa-
lembe hogy meg-bűntettetnének. *
Lőn pedig, midőn mennék, és Damas-
kushoz közelgetnék délkor, hirtelen
nagy világosság foga engem kőrnyűl
az égből: * és le-esvén a'földre, szó-
zatot hallék, melly monda nékem:
Saule, Saule, mit űldőzsz engem? * Én
pedig felelék: Ki vagy Uram? És mon-
da nékē: Én vagyok a'Nazareti Jésus,
a'kit te űldőzsz. * És a'kik velem valá-
nak, a'világosságot láták ugyan, añak
szavát pedig a'ki velem szóll vala nem
hallák. * És mondék: Mit chele-
kedgyem Uram? Az Úr pedig monda
nékem: Fel-kelvén menny Damas-
kusba: és ott meg-mondatik néked
mind, a'miket kell chelekednek. * És
midőn nem látnék annak a'világos-
ságnak fényessége-miatt, kézen-fog-
va vezettetvén az úti társoktól, Da-
maskusba jővék. Egy * Ananías pedig,
a' tőrvény-szerént Isten-félő ember,
kinek bizonysága vagyō mind az ott-
lakó Židóktól, * hozzám jővén, és mel-
lém álván monda nékem: Atyámfia
Saule, láss. És én azō órábā reá tekín-
ték. * Ő pedig monda: A'mi atyáink-
nak Istene eléve el-rēdelt téged, hogy
meg-tudnád az ő akarattyát, és lát-
nád az igazat, és szózatot hallanál az
ő szájából: * mert tanúja lészsz min-
den embereknél, azokról a' miket
láttál és hallottál. * És most mit
késel? kelly-fel, és keresztelteséel-
meg, és mosd-le a'te bűneidet, segét-
ségűl híván az ő nevét. * Lőn pedig
midőn viszsza-térnék Jerusalembe,
és imádkoznám a'templomban, hogy
el-ragadtatnám elmémben, * és lát-
nám őtet hogy mōdana nékem: Siess,
és menny-ki hamat Jerusalemből:
mert bé nem vészik a'te bizonyság-
tételedet én-felőlem. És én mondék:
Uram, ők tudgyák, " hogy én valék
a'ki bé-rekesztettem a'tomlőczbe, és
vertem a'synagógákban azokat a'kik
hisznek vala te-benned: * és mikor Ist-
vánnak a'te tanúdnak vére ki-ontat-
nék, † én ott állok vala, és eggyezek
vala vélek, és őrzőm vala az őtet
meg-ölők ruháit. * És monda nékem:

† Sup. 9. a. 2.

" Sup. 8. a. 3.

† Sup. 7. g. 58.

Menny-el: mert én téged meſzſze küldlek a' nemzetekhez. * Halgattyák vala pedig őtet ez igéig, és fel-emelék ſzavokat, mondván: Veſzeſd-el a' földről ez illyent, mert nem mélto hogy ez éllyen. * Kiáltozván pedig azok, és el-vetvén ruhájokat, és port hányván az égre, * meg-hagyá a' hadnagy hogy őtet a' táborba vinnék, és oſtorokkal meg-vernék, és meg-kínoznák őtet, hogy tudná mi-okért kiáltanának úgy reája. *És mikor meg-kőtözték vólna őtet ſzíjakkal: monda Pál a' mellette-állo Századoſnak: Szabad-e nékted Romai embert, és meg nẽ ítéltetettet meg-oſtorozni? * Mellyet halván, a' Százados a' hadnagyhoz járúla, és hírt tőn néki, mődván: Mit fogſz-chelekedni, mert ez ember Romai polgár? * Hozzá-menvén pedig a' hadnagy, monda néki: Mond-meg nékem ha Romai vagy-e te? Ő pedig monda: Igen-is. * És felele a' hadnagy: Én nagy ſommán jutottam e' polgárſághoz. És Pál monda: Én pedig ſzülettem-is abban. * Mingyárt el-menének azért tőle, a' kik őtet kínzandók valának. A' hadnagy-is meg-ijede minek-utánna meg-tudá, hogy Romai polgár vólna, és hogy meg kőtözte vólna őtet. * Másod nap pedig ſzorgalmatosban meg akarván tudni, mi-okból vádoltatnék a' Zsidóktól, meg-óldá őtet, és meg-hagyá hogy a' papok egybegyűlnének, és az egéſz gyülekőzet, és elő-hozván Pált, kőzikbe állatá.

XXIII. Rész.

PÁl pedig a' gyülekőzetre tekíntvén, monda: Atyámfiai férfiak, én mindẽ jó lelki-iſmérettel forgottam az Iſten-előtt e' mái napiglán. * Ananías pedig a' Papi-fejedelem parancholá az ott állóknak, hogy meg-ütnék a' ſzáját. * Akkor monda Pál néki: Meg-üt téged az Iſten, feirítetett fal. És te ülvén a' törvény-ſzerént ítélſz engem, és a' törvény-ellen veretſz engem? * És a' kik ott állanak vala, mondának: Az Iſten Fő-papját átkozod-e? * Monda pedig Pál: Nem tudtã atyámfiai hogy a' Papi-fejedelem. Mert írva vagyon: "A' te népednek fejedelmét ne átkozd. *Tudván pedig Pál, hogy azoknak eggyik része a' Sadduczæuſok-e vólna, és a' † *Phil. 3. b. 5.* másik a' Farisæuſoké, fel-kiálta a' gyülekőzetbẽ: Atyámfiai férfiak, † én Farisæus vagyok, a' Farisæuſok fia, a' reménſégért 's a' hólnaknak fel-támadáſáért ítéltetẽ én. *És mikor ezeket mődotta vólna, igyenetlenſég lőn a' Farisæuſok 's a' Sadduczæuſok-kőzőtt, és el-oſzla a' ſokaſág. *"Mert a' Sadduczæuſok azt mongyák, hogy ninch fel-támadás, ſem Angyal, ſem Lélek: a' Farisæuſok pedig mind a' kettőt vallyák. *Lőn pedig nagy kiáltás. És felkelvén némelly Farisæuſok, tuſakodnak vala, mődván: Semi gonoſzt nem találunk ez emberben: hogy ha a' Lélek ſzóllott néki, vagy az Angyal? * És midőn nagy igyenetlenſég lőtt vólna, félvén a' hadnagy hogy Pál el ne ſzaggattatnék tőlők, parancholá a' vitézeknek hogy alá-mennének, és ki-ragadnák őtet kőzzülők, és a' táborba viñék őtet. * A' következendő étzaka pedig mellé e álván az Úr, monda: Álhatatos légy: mert a' mint bizonyſágot tőttél felől em Jeruſalemben, úgy Romában-is bizonyſágot kell tenned. * Mikor pedig megvirradott vólna, egybe-adák magokat némelly Zsidók, és fogadáſt tőnek mondván, hogy ſem ennének, ſem innának, míg nem meg-ölnék Pált. * Tőbben valának pedig negyven férfinál, a' kik ez őſzve-eſküvéſt tőtték vala: * kik a' Papi-fejedelmekhez és a' vénekhez menének, és mondának: Fogadáſsál fogadtuk, hogy ſemmit nem kóſtolunk, míg nem meg-ölyük Pált. * Moſt azért jelentſétek-meg a' hadnagynak a' gyülekőzettel, hogy hozza-elő őtet tehozzátok, mint-ha valami bizonyosbat akarnátok tudakozni ő-felőle. Mi pedig minek előtte el-kőzelgeſsen, kéſzek vagyunk őtet meg-ölni. * Mikor pedig a' Pál húgának fia meg-hallotta vólna a' leſelkedéſt, el-jőve, és bé-méne a' táborba, és meg-jelenté Pálnak. * Pál pedig magához hívván eggyet a' Századoſok-kőzzül, monda: Ezt ifiat vidd a' hadnagyhoz, mert valamit jelẽt-meg néki. * És az ugyã melléje-vévén őtet elvivé a' hadnagyhoz, és mõda: A' megfogatott Pál kére engem hogy ez ifiat hozzád hoznám, belzéde lévén veled. * Kezét fogván pedig a' hadnagy, félre méne vele, és meg-kérdé őtet: Micsoda, a' mit nékem akarſz jelẽteni? * Ő pedig mõda: A' Zsidók azt végezték hogy kérjenek téged, hogy a' hólnapi nap elő-hozzad Pált a' gyülekőzetbe,

"*Matt. 22. c. 32.*

"*Exod. 22. d. 21.*

be, mint-ha valami bizonyosbat akarnának értekezni felőle: * te pedig ne hidgy nékik, mert közzűlök többen leselkednek ellene negyven férfinál, kik fel-fogadták, hogy sem éſznek, sem iſznak, míg nem meg-ölik őtet: és már készen vannak, várván a' te igéretedet.* A'hadnagy azért el-bocsátá az ifiat, meg-parancsolván hogy senkinek meg ne mondaná hogy ezeket néki meg-jelentette vólna. * És elő-hívván két Századoſt, mőda nékik: Keſzíttſetek két-száz vitézeket, hogy Czeſareá-ig mennyenek, és hetven lovagot, és két-száz dárdáſt, az éjtzakának harmadik órája-után: * és barmokat ſzerezzetek, hogy Pált fel-űltetvén, békeſséggel vigyék Félixhez a' tiſzt-tartóhoz. *(Mert fél vala hogy valami-képpen el ne ragadnák őtet a' Zsidók, és meg ne ölnék, és ő azután hamis vádoláſt ſzenvedne, mint-ha pénzt akart vólna venni,) * levelet írván, melly magában ezeket foglalá: KLAUDIUS Lyſias a'jeles tiſzt-tartónak, Félixnek, köſzönetemet. * Ezt a' Zsidóktól meg-fogatott férfiat, a'kit ők meg kezdnek vala ölni, ſeregemmel reájok menvén ki-ragadtam, meg-értvén hogy Romai vólna: * És tudni akarván az okot, mellyet éllene vetnek vala, bé-vívém őtet az ő gyűlekőzetőkbe. * Kit úgy találtam, hogy az ő törvényök kérdéſi-felől vádoltatnék, ſemmi halálra vagy fogſágra mélto vétke nem lévén. * És midőn nékem meg-jelentetett vólna az ő leſelkedéſek, melyeket néki vetettek vala, hozzád küldém őtet, meg-jelentvén a'vádolóknak-is, hogy te-előtted ſzóllyanak. Légy egéſségben. * A'vitézek azért a' nékik adatott parancsolatſzerént, fel-vévén Pált, el-vívék éjtzaka Antipatrisba. És máſod nap el-bocsátván a'lovagokat hogy véle mennének, viſzſza-térének a'táborba. * Kik mikor Czeſareába jutottak vólna, és meg-adták vólna a'levelet a' tiſzt-tartónak, Pált-is eleibe-állaták. * Mikor pedig el-olvaſta vólna, és meg-kérdette vólna melly tartományból vólna; és meg-értvén hogy Czilicziából, * Meg-halgatlak téged, úgy-mond, mikor a'te vádolóid el-jőnek. És meg-hagyá hogy a' Heródes tanáts-házában őriztetnék.

21 1 A 22 2 F 23 3 4 24 5 B 25 6 26 7 8 27 C 28 9 G 29 10 30 11 12 31 D 32 13 14 33 34 15 35 16

XXIV. RÉSZ.

OT nap-után pedig alá-méne a'Papi-fejedelem, Ananías, némelly vénekkel, és egy Tertullus prókátorral, kik a' tiſzt-tartóhoz menének Pál-ellen. * És elő-idézvén Pált, kezdé vádolni Tertullus, mondván: Mivelhogy nagy békeſségben élűnk te-általad, és ſok dolgok meg-jobbíttatnak a' te gond-viſeléſed-által; * mindenkor és mindenűtt, minden hálá-adáſsal vészűk, ő böchűlletes Félix. * Hogy pedig téged tovább ne tartóztaſsalak, kérlek, rövideden halgaſs-meg minket a' te kegyelmeſségedtől-ſzerént. * Ezt dogleletes embernek találtuk, és pártoláſt-támaſztónak minden Zsidók-közőtt az egéſz világon, és elkezdőjének a' Nazarénuſok pártos ſzakadáſának: * ki a'templomot-is igyekezte meg-ferteztetni, kit meg-is fogván a' mi törvényünk-ſzerént meg akartunk ítélni. * Reánk jővén pedig Lyſias a'hadnagy, nagy erőſzakkal ki-ragadta őtet kezeinkből, * parancsolván hogy az ő vádolói tehozzád jőnének: kitől, te-magad ítéletet tévén, meg-értheted mind ezeket, a' mellyekről mi őtet vádolluk. * Tóldák pedig a'Zsidók-is, mondván hogy ezek így vólnának. *Felele pedig Pál, (intvén néki a' tiſzt-tartó hogy ſzóllana:) Tudván hogy ſok eſztendőtől-fogva te vagy bírója e' nemzetſégnek, jó ſzívvel eleget-téſzek magamért. * Mert meg-értheted, hogy ninch több tizen-két napjánál, miólta fel-mentem Jeruſalembe imádkozni: * és ſem a' templomban nem találtak engē, hogy valakivel vetekedtem, vagy zendűléſt ſzerzettem vólna a' ſokaſág-közőtt, ſem a'ſynagógákban, * ſem a'városban: ſe meg nem bizonyíthattyák néked a'mellyekben most engem vádolnak. *Ezt pedig néked meg-vallom, hogy a'vallás-ſzerént, mellyet eretnekſégnek mondanak, úgy ſzolgálok az Atyának 's az énIſtenemnek, hogy hiſzek mind azoknak, mellyek a'Törvénybē és a' Profétákban írva vannak: * reménſégem lévén az Iſtenbē, mellyet ezek-is várnak, hogy jővendő léſzen az igazaknak és a'hamiſsaknak fel-támadáſa. *Erre igyekezē én-is, hogy botránkozás-nélkűl-valo lelki iſméretem légyen

légyen az Iſten és az emberek-előtt
mindenkor. * Sok eſztendők-után 17
pedig, el-jőttem, hogy alamiżnát ad- E
nék az én nemzetſégemnek, és áldo-
zatokat, és fogadáſokat tennék: * " 18
" Sup. 21. c. 26. Mellyekben találtak engem a' tem-
plombā meg-tiſztúlva: nem ſereggel,
ſem háborúval. * Némelly Áſiai Żidók 19
pedig, a' kiknek jelen kell vala nálad
leñiek, és vádolniok ha valamiek vól-
na ellenem: * a' vagy ugyan ezek 20
mōgyák-meg, ha valami hamiſságot
találtak bennem, mivelhogy a' gyűle-
kőzetben állok: * hanem chak ez egy 21
ſzóért, mellyel kiáltottam kőzőttők F
† Sup. 23. b. 6. álván: † Hogy a' halottak fel-támadá-
ſaért itéltetem én ma tőletek. * El- 22
hallaſztá pedig őket Félix, bizonyoſ-
ſan tudván ez út-felől, mondván: Mi-
kor Lyſias a' hadnagy alá-jő, meg-hal-
gatlak títeket. * És paranchola a' Szá- 23
zadoſnak hogy meg-őrizné őtet, és
nyugodalma lenne, és ſenkit az ővéi-
kőzzűl ne tíltana néki ſzolgálni. * 24
Egy-nehány nap-után pedig el-jővén
Félix Druſillával a' feleſégével, ki Żi-
dò-aſzſzony vala, elő-hívá Pált, és
hallá tőle a' Kriſtus Jéſusbā-valo hitet.
* Beſzélgetvén pedig ő az igaſságról, 25
és tiſztaſágról, és a' kővetkezendő G
itéletről; meg-rettenvén Félix, felele:
A' mi a' moſtant illeti, menny-el: al-
kolmatos időben pedig elő-hívatlak
téged. * reménlvén-is egyetemben, 26
hogy Páltól pénz adatnék néki: az-
okáért gyakorta-is hívatván őtet,
beſzélget vala véle. * Két eſztendő 27
pedig el-telvén, Félix-után tiſzt-tar-
tóvá lőn Portzius Feſtus. Félix pedig
kedveſkedni akarván a' Żidóknak,
Pált fogva hagyá.

XXV. Rész.

FEſtus azért mikor bé-jőtt vól- 1
na a' tartományba, harmad A
nap-után fel-méne Jeruſalem-
be Czeſareából. * És hozzája 2
menének a' Papi-fejedelmek, és a' Żi-
dók fő emberi Pál-ellen: * és kérik va- 3
la őtet, kőnyőrőgvén hogy kedvezne
nékik ő-ellene, hogy Jeruſalembe
hozattatná őtet, leſeket vetvén hogy
meg-őlnék őtet az úton. * Feſtus pe- 4
dig felele, hogy Pál Czeſareában tar-
tatik: ő pedig hamar el-menendő vól-
na. * A' kik azért kőzzűletek (úgy- 5
mond) értekeſek, eggyűtt alá-mēvén, B
ha valami vétek vagyon a' férfiúban,
vádollyák őtet. * Tovább pedig nem 6
késvén kőzőttők nyólcz vagy tíz
napnál, alá-méne Czeſareába, és má-
ſod nap tőrvény-ſzékbe űle, és elő-
7 hozatá Pált. * Ki midőn elő-hozatta-
tott vólna, kőrnyűl-állák őtet a' Żi-
dók, kik Jeruſalēből alá-mentek vala,
ſok és nehéz dolgokat vetvén ellene,
mellyeket meg nē bizonyíthatának,
8 * Pál okat adván: Hogy ſem a' Żidók
tőrvénye-ellen, ſem a' templom-ellē,
ſem a' Cháſzár-ellen ſemmit nem
9 vétkeztem. * Feſtus pedig kedveſked-
C ni akarván a' Żidóknak, felelvén Pál-
nak, monda: Akarſz-e Jeruſalembe
fel-menni, és ott meg-itéltetni ezek-
10 ről én-előttem. * Monda pedig Pál: A'
Cháſzár itélő-ſzékinél állok, ott kell
meg-itéltetnem: a' Żidóknak nem ár-
11 tottam, a' mint te jobban tudod. *
Mert ha ártottam, vagy halálra va-
lami méltót chelekedtem, nem el-
lenzek meg-halni: ha pedig ſemmi
ninch azokban, mellyekkel ezek en-
gem vádolnak, ſenki engem nékik
nem adhat. A' Cháſzárra appellálok.
12 * Akkor Feſtus a' gyűlekőzettel ſzól-
ván, felele: A' Cháſzárra appelláltál?
13 a' Cháſzárhoz mégy. * És mikor egy-
nehány napok el-múltak vólna, A-
grippa király és Bernícze alá-jővé-
14 nek Czeſareába Feſtuſt kőſzőnteni. *
D És mikor ott ſok napig késnének, Feſ-
tus emlekezék Pál-felől a' királynak,
mondván: Egy férfiu fogva hagya-
15 tott Félixtől, * ki-felől, mikor Jeruſa-
lemben vólnék, hozzám jővének a'
Papi-fejedelmek és a' Żidók vénei,
halálra-valo kárhoztatáſt kérvén ő-
16 ellene. * Kiknek felelék: Hogy
a' Romaïaknak nem ſzokáſok halálra
itélni valamelly embert, minek-előt-
te annak, a' ki vádoltatik, jelen légye-
nek a' vádolói, és helyt vegyen óltal-
mazáſára a' vétkeknek le-moſáſára.
17 * Mikor azért ide gyűltek vólna min-
E den halladék-nélkűl, máſod nap az
itélő-ſzékben űlvén, elő-hozattatám
18 a' férfiat. * Ki-ellen, mikor elő-ál-
lottak vólna a' vádolók, ſemmi okot
nem hozának-elő, a' mellyekben én
19 gonoſz-felől gyanakodō vala: * Ha-
nem valami kérdéſeket téſznek vala
ő-ellene az ő babonaſágokról, és né-
melly meg-hólt Jéſuſ-felől, kit Pál él-
20 ni mond vala. * Én pedig kételkedvén
efféle kérdéſ-felől, mondom vala, ha
Jeruſalembe akarna menni, és ott
21 meg-itéltetni ezekről. * Pál pedig ap-

pellálván, hogy az Augustus székinek
ismêretire meg-tartatnék, paranchol-
ám meg-tartatni őtet, míg el-küld-
ôm őtet a' Cháfzárhoz. * Agrippa 22
pedig monda Feſtuſnak: Magã-is aka-
rom vala az embert hallani. Hólnap,
úgy-mond, meg-hallod őtet. *Máſod 23
nap pedig, mikor el-jőtt vólna Agrip-
pa, és Bernícze, nagy pompával, és bé-
mentek vólna a' meg-halgato helyre
a' hadnagyokkal, és a' várafnak fő em-
berivel, parancholván Feſtus, Pál elő-
hozattaték. * És mõda Feſtus: Agrip- 24
pa király, és minden férfiak kik eggy-
űtt vattok velűnk, láttyátok ezt, a' ki-
ről a' Zidóknak egész ſokaſága ſzól-
lott nékem Jeruſalemben, kérvén és
kiáltván hogy nem kellene ennek to-
vább élni. *En pedig fel-találtã, hogy 25
ſemmi halálra-méltót nem chelekedett. Ő pedig ezt az Auguſtuſra appel-
lálván, itéltem őtet el-küldeni. *Kiről 26
ninch mi bizonyoſt írnom az úrnak.
Azért előtőkbe hoztam őtet, és leg-
inkább te-elődbe Agrippa, király,
hogy kérdezkedés lévén, légyen mit
írnom. *Mert mód-nélkűl-valónak 27
láttatik nékem a' foglyot el-küldeni,
és annak ügyeit meg nem jelenteni.

XXVI. Rész.

AGrippa pedig monda Pál- 1
nak: Meg-engedtetik néked A
magadért ſzóllanod. Akkor
Pál ki-nyújtván kezét, okát
kezdé adni. * Mind azokról, mellyek- 2
ben vádoltatom a' Zidóktól, Agrippa
király, hogy nálad kell ma magamat mentenem, bóldognak alítom
magamat, * leg-inkább te tudván 3
mindeneket, mi ſzokáſok's mi kérdé-
ſek vannak-is a' Zidóknál: azért kér-
lek hogy békeſégeſſen halgaſs-meg
engem. * Ifiuſágomtól-fogva-való 4
életemet-is ugyan, melly eleitől-fog-
va nemzetſégem-kőzőtt Jeruſalem-
bẽ vólt, tudgyák minnyájan a' Zidók:
* iſmérvén engem eleitől-fogva (ha 5
bizonyſágot akarnak tenni) hogy a'
mi hitűnknek leg-bizonyosb valláſa-
ſzerént, éltem mint Fariſæus. * És 6
moſt a' reménſégért, melly az atyá-
inkhoz az Iſten igérete-ſzerént lőtt,
állok itélet-alá vettetvén: * mely- 7
re a' mi tizen-két nemzetſégink, éjjel
és nappal ſzolgálván, réméllenek jut-
ni. A' melly reménſégért vádoltatom,
király, a' Zidóktól. * Miért itélitek 8
hihetetlennek, hogy az Iſten a' hól-
takat fel-támaſztya? * És én alítom 9
vala ugyan, hogy a' Názareti Jéſus
neve-ellen nékem ſok ellenkező dol-
gokat kellene chelekednem. * " 10 " Sup.
mellyet meg-is chelekedtem Jeruſa- C 8. a. 19.
lemben, és én ſokakat rekeſztettem
a' tőmlőczőkbe a' ſzentek-kőzzűl, a'
Papi-fejedelmektől vőtt hatalomal:
és mikor meg-ölettetnének, ſenten- 11
tziát adtam. * És minden ſynagó-
gákban gyakorta meg-bűntetvén
őket, káromlani kénſzerítẽ vala: és fő-
lőttébb dűhőſkődvén ellenek, üldő-
zőm vala mind az idegen váraſok-ig.
* Ezen-kőzben, † midőn Damaſkuſ- 12 † Sup.
ba mennék hatalommal és a' Papi-fe- 9. a. 2.
jedelmek engedelméből, * délben az 13
úton látám, király, hogy menyből a'
Nap fenyeſége-fölőtt-való világoſ-
ſág kőrnyűl-vőtt vólna engem, és
azokat a' kik velem eggyűtt valának.
* És midőn mi minnyájan le-eſtűnk 14
D
vólna a' földre, nékẽ-ſzóllo ſzózatot
hallék Zidó nyelven: Saule, Saule,
miért üldőſz engem? nehéz néked az
őſztőn-ellen rúgóldoznod. * Én pe- 15
dig mondék: Ki vagy Uram? Az Úr
pedig monda: Én vágyok a' Jéſus, a'
kit te üldőſz. * De kelly-fel, és álly 16
lábaidra: mert azért jelentem-meg
néked, hogy téged ſzolgává és bizon-
ſággá rendellyelek azokról a' miket
láttál, és azokról a' mellyekben meg-
jelenem néked, * ki-mentvén téged a' 17
nép's a' Pogányok-kőzzűl, a' kikhez
én moſt téged küldelek, *meg-nyitni 18
az ő ſzemeket, hogy a' ſetétſégből a'
E
világoſságra térjenek, és a' ſátán ha-
talmából az Iſtenhez, hogy bűnők-
nek bochánattyát vegyék, és réſzt a'
ſzentek-kőzőtt, az én-bennem-valo
hit-által. * Azért Agrippa király, 19
nem vóltam engedetlen a' mennyei
látáſnak: * " hanem előſzőr azok- 20 " Sup.
nak a' kik Damaſkusban vannak, és 13. & 14.
Jeruſalemben, és Judæának minden
tartományában, és a' Pogányoknak
hirdetem vala, hogy penitentziát tartanának, és meg-térnének az Iſten-
hez a' penitentziának mélto chelekedetit chelekedvén. * Ez-okért a' Zi- 21
F
dók engem, midőn a' templomban
vólnék, † meg-fogván meg akar- 22 † Sup.
nak vala ölni. * Az Iſten ſegétſégé- 21. c. 32.
vel pedig meg-ſegéttettvén, e' mái
napig fenn-állok, bizonyſágot tévén
kichinnek és nagynak, ſemmit azo-

kon-kivül nem mondván, a'miket a' Próféták és Moyses mondottak kő-
vetkezendőknek lenni; * hogy szen- 23
vedendő a'Krisztus, hogy első a' hól-
tak fel-támadásában, hogy világosí-
got hirdetne a' népnek, és a' Pogá-
nyoknak. * Midőn ő ezeket szólla- 24
ná, és okát adná; Festus nagy szóval
monda: Esztelenkedel Pál: a' sok tu-
dományok téged esztelenségre visz-
nek. * És Pál: Nem esztelenkedem 25
(úgymond) jó Feste, hanem igasság-
nak és józanságnak igéit szóllom. * 26
Mert tudgya ezeket a' király, kinek
bizváſt-is szóllok: mert ezek-közzül
nem alítom hogy valamit ne tud-
na. Mert ezek-közzül semmi nem
lőtt szúrdékbã. *Hiszsz-e Agrippa ki- 27 C
rály a' Prófétáknak? tudom hogy
hiszesz. * Agrippa pedig Pálnak: Ki- 28
chinbẽ hogy el nem hitetsz hogy Ke- G 12
reszteyénné légyek. *És Pál: Kívá- 29
nom az Istentől, mind kichinben's
mind nagyban, hogy nem chak te, de
mind a'kik hallyák-is, ma ollyanokká
légyenek, a'minémű én-is vagyok,
e'kőtelektől meg-válva. *És fel-kele 30
a'király, és a' tiszt-tartó, és Bernicze,
és a'kik mellettek ülnek vala. *És mi- 31
kor félre mentek vólna, szólnak vala
egy-másnak, mondván: Hogy semmi
halálra vagy fogságra-méltót nem
chelekedett ez ember. * Agrippa 32
pedig monda Festusnak: El-bochát-
hatták vólna ez embert, ha a'Chászár-
ra nem appellált vólna.

XXVII. Rész.

HOgy pedig itélék hogy ő 1
Olasz-országba evezne, és
Pál a'több foglyokkal az Au-
gustus seregéből-valo Juli- A 17
us-nevű Századosnak adatnék; * " 2
bé-szálván az Adrumétumi hajóba,
el kezdvén evezni Ásiának határi-
mellett, el-indúlánk, velünk lévén a'
Maczedóniából-valo Tesalonikai Á-
ristarkus. * Másod nap pedig Sídonba 3
jutánk. Julius pedig Pált emberségesẽ
tartván, meg-engedé hogy barátihoz
menne, és gondot viselne magára. * 4
És onnét mikor el-indúltunk vólna,
Cziprusba evezénk, azért hogy ellen-
kező szelek valának. *És Czilicziának 5
és Pamfiliának tengerén el-evezvén, B
jutánk Lystrába, melly Licziában va-
gyon: * és ott találván a' Százados 6
egy Olasz-országba-evező Alexán-
7 driai hajót, abba szállíta minket. *És
mikor sok napokon késedelmesen
eveznénk, és alig juttottunk vólna
Gnidus-ellenébe, a'szél tartoztatván
minket, Krétához evezénk, Salmon-
8 mellé: *és a'mellől chak alig evezvén-
el, egy helyre jutánk, melly Boni-
portusnak hívattatik, melyhez közel
9 vala Talassa váraſa. *El-töltvén pedig
sok időt, és midőn már nem vólna bá-
torságos az evezés, mivelhogy már
a' bőjt-is el-múlt vólna, vigasztallya
10 vala őket Pál, * mondván nékik: Fér-
fiak, látom hogy bántálunkal, és nem
chak a'terhnek és a'hajónak, de még
lelkünknek-is nagy kárával kezd len-
11 ni az evezés. * A' Százados pedig az
igazgatónak és a'kormányos-mester-
nek inkább hiszen vala, hogy-sem
azoknak a'mik Páltól mondatnak va-
12 la. *És mivelhogy a'ki-szállo-hely nẽ
vólna alkolmatos a' teleléſre, nagy
sokan tanátsúl adák hogy el-eveznének onnét, hogy ha valami-módon
lehetne, el-jutván Feniczébe, ott te-
lelnének, melly Krétának a'Déli's a'
Nap-nyúgati szélre-nézö ki-szállo
13 helye. * Fúván pedig a'Déli szél, alí-
ták hogy szándékokat véghez vin-
nék, midőn Asonról el-indúltak vól-
14 na, Kréta-mellett meñek vala. *Nem
sokkal pedig az-után, ellene eresz-
kedék a'forgó szél-vész, melly Euro-
15 aquilónak hívattatik. * És mikor el-
ragadtatott vólna a'hajo, és nem ve-
hetne erőt a' szél-ellen, a' szélnek
16 eresztvén a' hajót, vitetünk vala. *
Egy szigetbe pedig bé-találkozván,
melly Kaudának hívattatik, alig tehe-
17 tők egy chónaknak szerét. * Mellyet
D fel-vévén, segétségekkel élnek vala,
hozzá kötözvén a'hajót, félvén hogy
a' Fövenyesre ne akadnának, le-bo-
chátván az edént e'képpen vitetnek
18 vala. *Az erős szél-vésztől hányattat-
ván pedig, másod napon ki-hányák a'
19 marhát: * és harmad napon az önnön-
kezekkel veték-ki a'hajónak szerszá-
20 mit. * Sem a' nap, se a'chillagok pe-
dig nem láttatván sok napig, és nem
kichiny szél-vész kövétkezvén, már
el-vétetett vala a'mi meg-szabadulá-
21 sunknak minden reménsége. * És
mikor sok bőjtölés lőtt vólna, akko-
ron Pál fel-álván közöttök, monda:
Szükség vala ugyan, ő férfiak, engem
hálgatván, el nem indúlni Krétából,
és el-távoztatni ezt a'bút 's a' kárt.

"2.Cor. xi. f. 25.

*És most intelek titeket, hogy jó szívvel legyetek. mert senkinek lelkeközzületek el nem vész, hanem chak a-hajó. * Mert mellém-álla ez éjjel az Isten Angyala, a' kié én vagyok, és a' kinek szolgálok, * mondván: Ne félly Pál, a' Chászár-eleibe kell állanod: és ímé néked ajándékozta az Isten mind a' kik veled eveznek. * Az-okáért jó szívvel legyetek férfiak: mert hiszek az Istennek, hogy úgy lészen, a' mint meg-mondatott nékem. * Egy-néminémű szigetbe kell pedig jutnunk. * De minek-utánna a' tizen-negyedik étzaka el-jöve, evezvén mi az Adriai tengeren éj-félkorban, vélik vala a' hajósok hogy valami tartomány látnának. * Kik alá-is bochátván a' fenék-mérőt, húsz lépésnek találák: és egy-kevesé onnét eltávozván, tizen-öt lépésnek találák.* Félvén pedig hogy darabos helyekre ne akadnánk, a' hajo faráról négy vas-machkát vetvén-ki, kivánnyák vala hogy meg-virradna. * A' hajósok pedig ki akarván szökni a' hajóból, mikor a' chónokot a' tengerbe bochárták vólna, a' szín-alatt mint-ha az hajo orráról a' vás-machkákat ki kezdenék vetni, *monda Pál a' Századosnak, és a' vitézeknek: Ha ezek a' hajóban nem maradnak, tí meg nem szabadúlhattok. * Akkor el-mettszék a' vitézek a' chónok köteleit, és ki hagyák azt esni. * És midőn meg kezdene virradni, kéri vala Pál minnyájokat hogy ennének, mondván: Tizen-négy napja ma, várakozván étlen vattok, semmit nem évén: * Azokáért kérlek titeket hogy egyetek a' tí egésségtekért. mert senkinek közzületek haja-szála sem vész-el a' fejéről. * És mikor ezeket mondotta vólna, vévén a' kenyeret, hálákat ada az Istennek mindenek láttára: és mikor meg-szegte vólna, enni kezde. * Bátrabbak lévén pedig minnyájan, ők-is évének. * Valánk pedig minnyájan a' hajóban két-száz hetvenhat lelkek. * És meg-elégedvén az étellel, könnyebítik vala a' hajót, a' búzát a' tengerbe hányván. *Mikor pedig meg-virradott vólna, a' földet nē ismérik vala: egy tenger szakadékot néznek vala pedig, melynek partya vala, melyre ki akarják vala vetni a' hajót, ha lehetne. * És mikor a' vasmachkákat fel-vonták vólna, a' tengernek eresztedének, meg-eresztvén mind eggyütt a' kormányoknak foglalóit-is: és fel-emelvén a' vitorlát a' szellőnek fúvása-szerént mennek vala a' part-felé. * És midőn két őszvészakado tengernek helyére akadtunk vólna, meg-ütközteték a' hajót: és az orra meg-akadván, mozdíthatatlan marad vala ugyã, a' hátúllya pedig elbomlik vala a' tengernek erejétől. * A' vitézek tanátsa pedig az vala, hogy a' foglyokat meg-ölnék; hogy valaki ki-úszván, el ne szaladna. * A' százados pedig Pált meg akarván tartani, megtíltá azt lenni: és meg-hagyá hogy azok, a' kik úszhatnának, először bochátanák-ki magokat, és meg-menekednének, és a' földre ki-mennének: * és a' többit deszkákon viszik vala ki: némellyeket pedig a' hajóbéli szerszámokon. És így lőn hogy minden lelkek ki-menekednének a' földre.

XXVIII. Rész.

ÉS midőn ki-menekedtünk vólna, akkor meg-tudók hogy Melitának hívattatnék a' sziget. A' Barbarusok pedig nē kichiny emberséget chelekesznek vala velünk. * Mert nagy tüzet rakván, jól báñak vala minnyájunkal, a' záporért, melly reánk ered vala, és az hidegért. * Mikor pedig Pál alkalmas sok venyikét szedett vólna össze, és a' tüzre tötte vólna, egy vipera-kígyo mikor a' meleg-miá elő jött vólna, meg-kapá a' kezét. * Hogy pedig láták a' Barbarusok a' kígyót az ő kezén függéni, mondnak vala egy-másnak: Általán-fogva gyilkos ez ember, ki minek-utáña ki-menekedett a' tengerből, a' bosz szú-állás nem hadgya őtet élni. * És ő le-rázván ugyan a' kígyót a' tüzbe, semi nyavalyája nem lőn. * Azok pedig azt alíttyák vala hogy fel-dagadozna, és mingyárt el-dőlne s meg-halna. Ők pedig sokkáig várván, és látván hogy semmi nyavalyája nem lenne, meg-változván, Istennek mõgyák vala őtet leni. * Azokon pedig a' helyekē majori valának a' szíget fejedelmének, kinek Publius vala neve, ki minket bé-fogadván, harmad napig jó kedvel tarta. * Történék pedig, hogy a' Publius attya hideg-lélségben, és vér-hasbã gyötrettetve fekünnék. Kihez Pál be-méne: és midőn

imádkozott vólna, és reá tötte vólna kezeit, meg gyógyítá őtet. * Az meglévén, minnyájan, a' kiknek a' szigetben betegségek vala, hozzája mennek vala, és meg-gyógyíttatnak vala: * kik sok tiszteletel-is tisztelének minket, és mi el-evezvén szükségünkre-valókat rakának-bé. * Három hónap-után pedig, egy Alexándriai hajón evezénk, melly a' szigetben telelt vala, mellyen a' Kastorok czimere vala. * És midőn Sirakusába jutottunk vólna, ott maradánk harmad napig. * Onnét elő-kerülvén Regiúba jutánk: és egy nappal az-után, a' Déli-szél fúván, másod nap Puteolibа jutánk; * holott atyafiakat találván, kérének minket hogy nálok maradnánk hét napig: és úgy jövénk Romába. * És onnét, mikor meg-hallották vólna az atyafiak, előnkbe jövének az Appius piaczáig, és a' három Tabernák-ig. Kiket mikor látott vólna Pál, hálákat adván az Istennek, bizodalmat vőn. * Mikor pedig Romába jutottunk vólna, meg-engedteték Pálnak, hogy magán maradna az őtet őrizö vitézzel. * Harmad napután pedig egybe-hívá a' fő Zidókat. És midőn egybe-gyűltek vólna, monda nékik: Atyámfiai férfiak, én semmit a' kősség-ellen nem chelekedvén, sem az atyai szokás-ellen, fogva adattam Jerusalemből a' Romaiak kezébe: * kiknek kérdések lévén felőlem, el akarnak vala engem bochátani, mivelhogy semmi halálra-valo ok nem vólna én-bennem. * Ellenemondván pedig a' Zidók, kénszerítettem a' Chászárra appellálni, nem úgy, mint-ha valamim vólna, a' miből az én nemzetségemet vádolnám. * Ez-okért kívántalak azért titeket látni, és szóllani veletek. Mert az Israëlnek reménségeért vétettem-kör-

21 nyűl e' lánczal. * Azok pedig mondának-néki: Mi sem levelet nem vöttünk felőled Judæából, sem az idejövő atyafiak-közzül senki nem jelentett vagy szóllott valami gonoszt felőled. * Kívánnyuk pedig tőled hallani, michoda értelemben légy: mert tudva vagyon nálunk, hogy e' vallásnak mindenütt ellene-mondatik.
23 * Mikor pedig napot rendeltek vólna néki, nagy sokan hozzája jövének a' szállásra, kiknek bizonságot tévén magyarázza vala az Isten országát, és tanátsollya vala nékik Jésust a' Moyses törvényéből és a' Prófétákból, reggeltől-fogva estvéig. * És némellyek hisznek vala azoknak a' mellyek mödatnak vala: némellyek pedig
25 nem hisznek vala. * És midőn egymás-között nem eggyeznének, el-menének, Pál egy szót mondván: Hogy jól szóllott a' Szent-Lélek Isaías Próféta-által a' mi atyáinknak, * mondván: "Menj e' néphez, és mögyad nékik: Füllel hallotok, és nem értitek; és látván láttok, és által nem láttyátok. * Mert meg-tsömérdekült e' népnek szíve, és fülökkel nehezen hallottak, és szemöket bé-húnták: hogy valami-képpen ne lássanak szemökkel, és fülökkel ne hallyanak, és szívökkel ne értsenek, és meg ne térjenek, és
28 meg ne gyógyítsam őket. * Tudva légyen azért néktek, hogy a' Pogányoknak küldetett ez az Istennek üdvözítése, és ők meg-halgattyák. * És
29 mikor ezeket mondotta vólna, kimenének ö-tőle a' Zidók, sok kérdezkedések lévén önnön-köztök. * Két
30 egész esztendeig marada pedig az ö szállásán: és mindeneket bé-fogad vala a' kik hozzája mennek vala, * predikálván az Isten országát, és tanítván a' mik az Úr Jésus Kristus-felől vannak, minden bátorsággal, tiltás-nélkül.

"*Isa. 6. c. 9. Matth. 13. b. 14. Marc. 4. b. 12. Luc. 8. b. 10. Ioan. 12. f. 40. Rom. 11. b. 8.*

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' ROMAIAKHOZ.

I. Rész.

Act. 13. 4. 2.

PÁL, a' Jésus Kristus szolgája, hívattatott Apostol, választatott az Isten Evangeliomára, * mellyet előbb meg-igért vólt az ö Prófétái-által a' Szent Irásokban * az ö Fia-felől, ki a' David magvából született néki test-szerént, * ki elé-ve Isten Fiává rendeltetett hatalmasságban a' meg-szenteléstnek lelke-szerént, a' mi Urunk Jésus Kristusnak halottaiból-valo fel-támadásából: * a' ki-által a' malasztot vöttük, és az Apostolságot a' hitnek engedelmére

minden Pogányok-között az ő neveért, * kik-között tí-is hívatalosi vattok a' Jésus Krisztusnak: * minnyájoknak a'kik Rómában vannak, az Isten szerelmesinek, a'hívatalos szenteknek. Kegyelem néktek és békeség az Istentől a'mi Atyánktól, és az Úr Jésus Krisztustól. * Először hálákat adok ugyan az én Istenemnek a'Jésus Krisztus-által minnyájotokért: mert a' tí hitetek az egész világon hirdettetik. * Mert bizonyságom az Isten, a' kinek szolgálok lelkemben az ő Fia Evangeliomában, hogy szűntelen tészek emlekezetet rólatok * mindenkor az én imádságimban: könyörögvén, hogy-ha valaha már szerencsés útam lehetne az Isten akaratyából hogy hozzátok menék.* Mert kívánlak titeket látni, hogy valamit közöllyek veletek a'lelki malasztból a'tí meg-erősítésetekre: * az-az, hogy eggyütt vígasztaltassam tíbennetek, az-által melly egy-máshoz vagyon, a'tí 's az én hitem-által. * Nem akarom pedig hogy ne tudgyátok atyámfiai: hogy gyakorta el-tekéllettem hogy hozzátok megyek, (és meg-tíltattam mind-eddig,) hogy valami gyümölchöm légyen közöttetek-is, mint egyéb nemzetségek-között-is. * A' Görögöknek és Barbarusoknak, a'bölcheknek és balgatagoknak tartozom: * így (a'mi énrajtam áll) kész vagyok néktek-is, kik Rómában vattok, az Evangeliomot hirdetni. * Mert nem szégyenlem az Evangeliomot. Mert Istennek ereje minden hívőnek üdvösségére, a'Zidónak először, és a'Görögnek. * Mert az Isten igasága abban jelentetik-meg hitből hitre; a'mint meg vagyon írva: " Az igaz pedig a'hitből él. * Mert meg-jelentetik az Isten haragja menyből, azoknak az embereknek minden istentelenségén és hamiságán, a'kik az Isten igasságát a' hamiságban tartóztattyák: * mert a' mi meg-ismértetett az Istenről, nyilván vagyon ő-bennek. Mert az Isten meg-jelentette nékik. Mert az ő láthatatlan dolgai, a'világ teremtett állattyától, azok-által a'mik lőttek, meg-értetvén, meg-láttatnak: az ő örökké-valo ereje's istensége-is: úgy hogy menthetetlenek légyenek. * † Mert midőn meg-ismérték vólna az Istent, nem úgy mint Istent dicső-

6 7 22 23 8 24 9 B 25 10 26 11 27 D 12 28 13 29 14 30 15 31 16 18 C 32 17 19 1 A 20 21

"*Hab. 2. a. 4. Heb. 10. g. 38. Gal. 3. b. 11.*

†*Epheſ. 4. c. 17.*

tették, a'vagy hálákat adtak néki: hanem el-enyésztek az ő gondolattyokban, és meg-homályosodott az ő esztelen szívők: * mert magokat bölcheknek mondván leni, bolondokká lőttek. * És el-változtatták a'halhatatlan Istennek dicsőségét, a'halando embernek, és a'madaraknak, és a' négy-lábúaknak, és a'chúszó-mászóknak képe hasonlatosságára. * Ezokáért adta őket Isten az ő szívők kivánságira, a'tisztátalanságra, hogy gyalázattal illessék az ő testőket önnön-magokban: * a'kik az Isten igasságát hazugságra változtatták, és tiszteltték, és szolgálták a'teremtett-állatot inkább hogy-sem a'Teremtőt, a'ki örökké áldott. Ámen. * Az-okáért adta Isten őket a'gyalázatnak indúlatira. Mert azoknak aszszony-népei, a'természet-szerént-valo szokást, a' természet-ellen-valo szokásra változtatták. * Hasonló-képpen pedig a'férfiak-is, el-hagyván a'természet-szerént-valo szokást az aszszony-állattal, fel-gerjedtek az ő kivánságokbã egymásra, a'férfiak a'férfiakon undokságot chelekedvén, és az ő tévelygéseknek érdeme-szerént-valo jutalmát el-vévén önnön-magokban. * És a' mint nem javallották hogy ismértekben légyen az Isten: el-fordúlt értelemre adta őket az Isten, hogy azokat chelekedgyék, a'mik nem illenek, * kik rakvák minden hamissággal, gonossággal, paráznasággal, fösvénységgel, latorsággal, rakvák irígységgel, gyilkossággal, haborgással, álnoksággal, tekéletlenséggel, fondorlók, * rágalmazók, Istentől gyűlöltettek, bosszúság-tévők, kevélyek, fel-fualkodtak, gonoszoknak találói, szüléjeknek engedetlenek, * balgatagok, feslett-erkölchűek, szeretet-nélkül-valók, szövetség-rontók, irgalmatlanok. * Kik midőn az Istẽ igasságát meg-ismérték vólna, nem értették hogy a'kik afféléket chelekesznek, halálra meltók: és nem chak a' kik azokat chelesik, de még a'kik a' chelekedőkkel eggyeznek-is.

II. Rész.

AZ-okáért menthetetlẽ vagy, ó minden ember, a'ki ítélsz. Mert a'miben mást ítélsz, magadat kárkoztatod: mert ugyan-azokat chelekeszed a'miket

Matth. 7. a. 2.

ítélsz. * Mert tudgyuk hogy az Isten 2
itélete igasság-szerént vagyon azok- 20
ellen a'kik afféléket chelekesznek. * 3
Alítod-e pedig azt, ô ember, a'ki azo-
kat itéled a'kik afféléket chelekesz-
nek, és azonokat chelekeszed, hogy 21
te meg-menekedel az Isten itéletitől?
* Meg-útálod-e az ô jóságának, és 4 22
türésének, és hoszszú várakozásának
gazdagságit? nem tudod-e hogy az
Isten kegyelmessége a'penitentziára 23
hoz téged? * A' te keménységed-sze-
rént pedig, és penitentziátlan szíved- 5
szerént, gyüjtesz magadnak haragot 24
a'haragnak és az Isten igaz itéletinek D
Matth. 16. d. 27. meg-jelenése napján, * a'ki meg-fizet 6
kinek-kinek az ô chelekedeti-sze- 25
rént: * azoknak ugyan, a'kik a'jó che- 7
lekedetnek türése-szerént, dichőség- B
get, és tiszteséget, és halhatatlanság-
got keresnek, az örök életet: * azok- 8 26
nak pedig, a'kik versengők, és nem
engednek az igasságnak, hisznek pe-
dig a'hamisságnak, harag és boszszo-
kodás. * Háboruság és gyötrelem 9 27
minden gonosz-tévő ember lelké-
nek, a'Zsidóénak elöször, és a' Görö-
gének: * dichőség pedig, és tiszteség, 10
és békeség minden jó chelekedőnek,
a'Zsidónak elöször, és a'Görögnek. 28
" Deut. 16. d. 17. 2 Para. 19. c. 7. Iob. 34. b. 19. Act. 10. c. 34. † Mat. 7. d. 21. Iac. 1. d. 22. * "Mert ninch személy-válogatás az 11
Istennél. * Mert valakik törvény-nél- 12
kül vétkeztek, törvény-nélkül vesz-
nek-el: és valakik a'törvényben vét-
keztek, a'törvény-által itéltetnek-
meg. * † Mert nem a'törvénynek hal- 13
gatói igazak az Istennél, hanem a'tör- C
vénynek chelekedői igazúlnak-meg.
* Mert holott a'Pogányok, a'kiknek 14
törvények ninchen, természet-sze-
rént azokat chelekeszik, a'mellyek 1
a'törvényé; effélék, törvények nélé- A
vén, ô-magok magoknak törvények: 2
* kik meg-mutattyák az ô szívökben 15
írott törvéñek chelekedetét, bizony-
ságot tévén nékik az ô lelki ismére- 3
tek, és az ô-magok-között-valo gon-
dolattyok egy-mást vádolván, a'
vagy mentvén-is, * az napon, midőn 16
meg-itéli az Isten az emberek titkait,
az én Evangéliomom-szerént, a'Jé- 4
sus Kristus-által. * Ha pedig te Zsidó- 17
nak neveztetel, és a'törvényben
meg-nyugszol, és az Istenben dicse-
kedel, * és tudod az ô akarattyát, és 18
javallod a' hasznosb dolgokat, meg-
taníttatván a'törvénytől; * reméllel 19 6
magadat a'vakok vezérének lenni,
azok világosságának a'kik a'setétség- 20
ben vannak, * a' balgatagok tanitójá-
nak, a'gyermekek mesterének, a'ki-
nél a'tudománynak és a'törvény-
béli igasságnak formája légyen. * 21
A'ki azért mást tanitasz, magadat
nem tanitod; a'ki predikállod hogy
ne lopjanak, lopsz; * a'ki mondod
hogy ne paráználkodgyanak, paráz-
nálkodol; a'ki a' bálványokat útálod, 23
szentség-törést chelekeszel; * a'ki a'
törvénnyel dichekedel, a'törvénynek
meg-szegésével az Istent tiszteletlen-
séggel illeted. * (" Mert az Isten neve " Is. 52. 24
ti-miattatok káromlattatik a' Po- D b. 5.
gányok-között, a'mint írva vagyon.) Ezech.
* A' környül-metélkedés használ 25 36. c. 20.
úgyan, ha a'törvényt meg-tartod:
ha pedig törvény-szegő vagy, a'te
környül-metélkedésed környül-me-
téletlenséggé lött. * Ha azért a' 26
környül-metéletlenség a'törvénynek
igasságit meg-őrzi; az ô környül-me-
téletlensége nem környül-metélke-
dés-gyanánt itéltetik-e? * és az a' 27
mi természet-szerént-valo környül-
metéletlenség, melly a' törvényt bé-
tölti, meg-itél téged, a'ki a' betü's a'
környül-metélkedés-által meg-sze-
gője vagy a'törvénynek? * Mert nem 28
az a'Zsidó, a'ki nyilván vagyon; sem
az a'környül-metélkedés, a'mi nyil-
ván vagyon, a'testen: * hanem a'Zsi- 29
dó az, a'ki rejtekben vagyon: és a'
szívnek környül-metélkedése a'lélek-
ben, nem a' betűben vagyon: mely-
nek dícsérete nem az emberektől,
hanem az Istentől vagyon.

III. Rész.

MIvel fellyebb-valo tehát a' 1
Zsidó? a'vagy mi haszna a' A
környül-metélkedésnek? * 2
Sok minden módon. Elő-
ször ugyan, mert ô-reájok bizáttattak
az Isten beszédi. * mert michoda ha 3
némellyek közzülök nem hittek?
" Vallyon az ô hitlenségek az Istē hív- " 2. Tim
ségét el-fogyattya-e? Távúl légyen. 2. b. 13.
* † Mert az Isten igaz: minden ember 4 † Ioan.
pedig hazug, a'mint írva vagyon: " 3. d. 33.
Hogy igaznak találtassál beszédidbē: Psal. 115.
és győzedelmes légy midőn itéltetel. a. 2.
* Ha pedig a'mi hamisságunk az Isten 5 " Psal.
igasságát ajánlya, mit mongyunk? 50. a. 6.
Vallyon hamis-e az Isten, a'ki reánk
haragszik? * (ember-szerént szóllok.) 6
Távúl légyen. mert egyéb-ként mi-

képpen

képpen ítéli-meg az Isten e'világot?
* Mert ha az Isten igasága az én hazugságommal nagyobbá lőtt az ő dicsőségére: miért ítéltetem-meg még én-is úgy-mint bűnös? * és miért ne (a'mint káromlattatunk, és a'mint szólnak némellyek hogy mí mongyuk) cheledgyünk gonoszokat hogy jók következzenek: kiknek kárhoztatások igaz. * Michoda tahát? felyül-halladgyuk-e őket? Semmiképpen nem. " Mert meg-bizonyítottuk, hogy minden Zsidók és Görögök a'bűn-alatt vannak, * a'mint írva vagyon: † Hogy ninch chak egy igaz is: * ninch értelmes, ninch Istent-keresö. * Minnyájan el-hajlottak, mind eggyütt haszontalanokká lőttek; ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is. * " Ki-nyílt koporsó az ő torkok, az ő nyelvökkel álnokúl chelekesznek vala: † Aspisok mérge az ő ajakok-alatt: * " Kiknek szájok rakva átokkal és keserűséggel: * † Gyorsak az ő lábok a'vér-ontásra: * Romlás, és szerenchételenség az ő útokon: * és a'békesség útát nem ismérték. * " Ninch az Isten félelme az ő szemök-előtt. * † Tudgyuk pedig, hogy valamiket a'törvény mond, azoknak mongya, a'kik a'törvény-alatt vannak: hogy minden száj bé-dugattassék, és az egész világ engedelmes légyen az Istennek. * mert a'törvénynek chelekedetiből meg nem igazíttatik egy test-is ő-előtte. Mert a'törvény-által vagyon a'bűnnek ismérete. * Most pedig a'törvény-nélkül jelentetett-meg az Isten igasága: melly meg-bizonyíttatott a'törvénytől, és a'Prófétáktól. * Az Isten igasága pedig a'Jésus Krístus hiti-által vagyon mindenekben és mindeneken a'kik ő-benne hísznek: mert ninch külömbség: * Mert minnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsőssége-nélkül. * Ingyen igazúlnak-meg az ő kegyelméből, a'Jésus Krístusban-valo váltság-által, * kit az Isten engesztelésnek rendelt az ő vérében-valo hit-által, az ő igasságának meg-mutatására az előbbi bűnöknek meg-bochátásáért * az Istennek türésében, az ő igasságának megmutatására a'mostani időben: hogy ő igaz légyen, és annak meg-igazítója, a'ki a'Jésus Krístus hitiből-valo. * Hol vagyon tahát a'te dichekedésed?
Ki-rekesztetett. Michoda törvény-által? A'chelekedetek törvénye-által-e? Nem: hanem a'hit törvénye-által. * Mert az embert hit-által alíttyuk meg-igazúlni a'törvény chelekedeti-nélkül. * Vallyon az Isten chak a'Zsidóké-e? nem a'Pogányoké-is-e? Sőt a'Pogányoké-is. * mert egy ugyan az Isten, a'ki meg-igazíttya a'környül-metélkedéstt a'hitből, és a'környül-metéletlenséget a'hit-által. * A'törvényt tahát el-rontyuk-e a'hit-által? Távúl légyen: sőt a'törvényt állattyuk.

IV. Rész.

Mit mongyunk tahát hogy Abrahám atyánk test-szerént találtvólna? * Mert ha Abrahám a'chelekedetekből igazúlt-meg, vagyon dicsősége, de nem az Istennél. * Mert mit mond az Irás? " Hűn Abrahám az Istennek: és tulajdoníttaték néki igasságra. * Annak pedig a'ki munkálkodik, a'jutalom nem kegyelemből tulajdonittatik, hanem adósságból. * Annak pedig a'ki nem munkálkodik, hanem hiszen abban a'ki meg-igazíttya az istentelent, az ő hiti igasságra tulajdoníttatik az Isten kedvének el-tekélése-szerént. * A'mint Dávid-is bóldog embernek mongya, a'kinek Isten igasságot tulajdonít a'chelekedetek-nélkül: * † Bóldogok, a'kiknek meg-bochátattak az ő hamisságok, és a'kiknek bűnök bé-födöztettek. * Bóldog a'férfiu, a'kinek bűnt nem tulajdonított az Úr. * Ez a'bóldogság azért chak a'környül-metélkedésben marad-e, vagy a'környül-metéletlenségben-is? Mert azt mongyuk, hogy Abrahámnak a'hit igasságra tulajdoníttatott. * Mi-képpen tulajdoníttatott azért? a'környül-metélkedésben-e, vagy a'környül-metéletlenségben? Nem a'környül-metélkedésben, hanem a'környül-metéletlenségben. * " És a'környül-metélkedésnek jelét vötte, a'környül-metéletlenségben-valo hit igasságának pechétét: hogy attyok légyen minden hívőknek a'környül-metéletlenség-által, hogy azoknak-is igasságra tulajdoníttatsék: * és attya légyen a'környül-metélkedésnek, nem chak azoknak a'kik a'környül-metélkedésből vannak, hanem azok-

"Galat. 5. d. 22. † *Psal. 13. a. 3.* *"Psal. 5. c. 11.* † *Psal. 139. a. 4.* *"Psal. 9. c. 7.* † *Isa. 59. b. 7.* *Prou. 1. b. 16.* *"Psal. 35. a. 2.* † *Gal. 2. d. 16.* *"Gen. 15. b. 6.* *Gal. 3. a. 6.* *Iac. 2. d. 23.* † *Psal. 31. a. 1.* *"Gen. 17. b. 10. 12.*

nak-is a'kik a'hit nyomdokit követik, melly a'mí atyánknak Abrahámnak kőrnyűl-metéletlenségében vagyon. * Mert nem a'törvény-által 13
lőtt az igéret Abrahámnak, a'vagy C
az ő magvának, hogy e'világ őrökőse lenne: hanem a'hitnek igassága-által. * Mert ha a'törvény-béliek az 14
őrökősök, heába-valo lőtt a'hit, eltőrőltetett az igéret. * Mert a'tőr- 15
vény haragot szerez. Mert a'hol ninch törvény; törvény-szegés sinch. * Az-okáért a'hitből vagyon, hogy 16
a'kegyelem-szerént erős légyen az igéret minden magnak, nem chak annak a'ki a'törvényből vagyon, hanem annak-is a'ki az Abrahám hitiből vagyon, a'ki minnyájunk attya
"Gen. 17. a. 4. (* a'mint írva vagyon: "Hogy sok 17
nemzetségek attyává tőttelek téged) az Isten-előtt, a'kinek hitt, a'ki a'hóltakat meg-eleveníti; és azokat, a'mellyek ninchenek, elő-szóllíttya mint a'mellyek vannak. * ki a'reménség- 18
ellen a'reménség-által hitt, hogy sok nemzetségek attya lenne, a'mint néki
† Gen. 15. b. 5. meg-mondatott: † Úgy lészen a'te magod. * És nem lőn erőtlen a'hit- 19
ben, se meg nem gondolá az ő el-hólt D
testét, mikor már majd száz esztendős vólna; és Sárának meg-hólt méhét. * 20
Az Isten igéretiben-is nem kételkedett hitlenséggel, hanem meg-erőssíttetett a'hittel, dichőséget adván az Istennek: * tellyességgel tudván, 21
hogy valamiket igért, hatalmas megchelekedni-is. * Azért-is tulajdo- 22
níttatott igasságra néki. * Nem 23
chak ő-érette írattatott pedig meg, hogy igasságra tulajdoníttatott néki: *hanem mí-érettünk-is, a'kiknek 24
tulajdoníttatik az ő-benne hívőknek, a'ki fel-támasztotta a'mí Urunk Jésus Kristust halottaiból; * a'ki a' 25
mí bűneinkért kézbe adatott, és feltámadott a'mí meg-igazúlásunkért.

V. RÉSZ.

MEg-igazúlván azért a'hit- 1
által, békeségünk légyen A
az Istennel a'mí Urunk Jé-
"Ephes. 2. d. 18. sus Kristus-által: * "ki- 2
által vagyon járulásunk-is a'hit-által e'kegyelemre, a'melyben állunk, és dichekedünk az Isten fiai dichőségének reménségében. * Nem chak 3
† Iac. 1. a. 3. ebbé pedig, hanem dichekedünk a'háboruságokban-is: † tudván hogy a'

4 háboruság tűrést szerez; * a'tűrés pedig próbálást, a'próbálás pedig re-
5 ménséget, * a'reménség pedig meg nem szégyenít: "mert az Isten szere- "Hebr. 9. d. 14.
tete ki-ontatott a'mí szíveinkben a' Szent-Lélek-által, a'ki nékünk ada- 1. Pet. 3. c. 18.
6 tott. * Mert a'Kristus, midőn még
B erőtlenek vólnánk, miért hólt-meg az istentelenekért az el-rendelt idő-
7 szerént? * Mert az igazért-is alig hal-meg valaki: mert a'jóért talám
8 valaki meg merne halni. * Ajánlya pedig az Isten az ő szeretetit mí-hozzánk: mivelhogy még mikor bűnő-
9 sök vólnánk, az idő-szerént * hóltmeg Kristus mí-érettünk: azért sokkal inkább most az ő vére-által meg-igazíttatván, meg-szabadíttatunk a'
10 haragtól ő-általa. * Mert ha midőn ellenségi vólnánk, meg-békéltettünk az Istennel az ő Fiának halála-által: sokkal inkább meg-békélvén, üd-
11 vőzűlünk az ő élete-által. * Nem
C chak az pedig; hanem dichekedünk-is az Istenben a'mí Urunk Jésus Kristus-által, a'ki-által vőttük most a'
12 meg-békéllést. * Az-okáért, a'mint egy ember-által jőtt-bé e'világra a' bűn, és a'bűn-által a'halál, és úgy mindé emberekre el-hatott a'halál, a'
13 kiben minnyájan vétkeztek. * Mert a'törvényig vólt a'bűn e'világon: a' bűn pedig nem tulajdoníttatik vala,
14 midőn a'törvény nem vólna. * Hanem a'halál uralkodott Adámtól-fogva Moyses-ig még azokon-is, a'kik nem vétkeztek az Adam vétkezésének hasonlatossága-szerént, a'ki pél-
15 dázattya a'következendőnek. * De nem a'mint a'bűn, úgy az ajándék-is: mert ha egynek vétke-által sokan meg-hóltak: sokkal inkább az Isten kegyelme és ajándéka az egy embernek a'Jésus Kristusnak malasztya-
16 által többekre el-hatott. * És nem a'
D mint egy-által a'vétek, úgy az ajándék-is: mert az itélet ugyan egytől vagyon a'kárhozatra; a'kegyelem pedig sok vétkekből a'meg-igazulás-
17 ra. * Mert ha egynek vétke-miatt a' halál uralkodott egy-által: sokkal inkább a'kik bévségét vőtték a'malasztnak, és az ajándéknak, és az igasságnak, az életben uralkodnak az
18 egy Jésus Kristus-által. * Annak-okáért, mi-képpen az egynek vétke-által minden embereknek kárhozattyára, úgy az egynek igassága-által-is

minden embereknek az életnek igazúlására. * Mert a'mint egy embernek engedetlenſége-által, ſokan bűnőſökké lőrtek: úgy egynek engedelmeſsége-által-is, ſokan léſznek igazakká. * A'tőrvény pedig bé-jőtt hogy a'bűn bévelkődnék. A'hol pedig a'bűn bévelkődött, fellyebb bévelkődött a'kegyelem. * hogy a'mint uralkodott a'bűn a'halálra, úgy a'kegyelem-is uralkodgyék az igaſsá -által az őrők életre, a'mi Urunk Jéſus Kriſtus-által.

19 20 21

VI. Rész.

MIt mongyunk tahát? megmaradgyunk-e a'bűnben hogy a'kegyelem bévelkődgyék? * Távúl légyen. Mert a'kik meg-hóltunk a'bűnnek, mi-képpen élűnk még-is abban? * Nem tudgyátok-e, hogy valakik meg-kereſzteltettűnk a'Kriſtus Jéſusban, az ő halálában kereſzteltettűnk-meg? * " Mert el-temettettűnk véle eggyűtt a'kereſztség-által a halálban: hogy a'mint a'Kriſtus fel-támadott halottaiból az Atyának dichőſége-által, † úgy mi-is az életnek újſágában járjunk. * Mert ha bé-ólttattunk az ő halálának haſonlatoſsága-ſzerént: a' fel-támadáſában-is úgy léſzűnk. * Azt tudván, hogy a'mi régi emberűnk véle egyetemben meg-feſzíttetett, hogy el-rontaſsék a'bűnnek teſte, és többé ne ſzolgállyunk a'bűnnek. * Mert a'ki meg-hólt, meg-igazúlt a'bűntől. * Ha pedig meg-hóltunk a'Kriſtuſsal: hiſzſzűk, hogy eggyűttis élűnk a'Kriſtuſsal: * tudván, hogy Kriſtus halottaiból fel-támadván már meg nem hal, a'halál ő-rajta többé nem uralkodik. * Mert hogy meg-hólt a'bűnnek, egy-ſzer hóltmeg: hogy pedig él, az Iſtennek él. * Így alíttſátok tí-is magatokat meg-hóltaknak a'bűnnek, élőknek pedig az Iſtennek, a'mi Urunk Jéſus Kriſtus-által. * Ne uralkodgyék tahát a'bűn a'tí halando teſtetekben, hogy az ő kívánſáginak engedgyetek. * De ne-is adgyátok a'tí tagjaitokat hamiſság fegyveréjűl a' bűnnek: hanem adgyátok magatokat az Iſtennek, úgy-mint a'halálból meg-elevenűlteket: és a'tí tagjaitokat igaſság fegyveréjűl az Iſtennek.

1 A 2 3 B 4 5 6 7 8 9 10 A 11 12 13 14 C 15 16 17 18 19 20 21 22 23

* Mert a'bűn rajtatok nem fog uralkodni: mivelhogy nem a'tőrvény-alatt, hanem a'kegyelem-alatt vattok. * Michoda tahát? vétkezzűnk-e, mivelhogy nem a'tőrvény-alatt, hanem a'kegyelem-alatt vagyunk? Távúl légyen. * " Nem tudgyátok-e, hogy a'kinek magatokat ſzolgájúl adgyátok az engedelmeſſégre, annak ſzolgai vattok, a'kinek engedtők, akár a'bűné a'halálra, akár az engedelmeſsége, az igaſságra? * Hála légyen pedig az Iſtennek, hogy a'bűnnek ſzolgai vóltatok, engedtetek pedig ſzívetekből annak a'tudomány formájának, a'melynek adtátok magatokat. * Megſzabadúlván pedig a'bűntől, az igaſſágnak ſzolgai lőttetek. * Ember-ſzerént mondom, a'tí teſteteknek erőtlenſégeért: mert a'mint adtátok a'tí tagjaitokat a'tiſztátalanſágnak ſzolgálattyára, és a'hamiſságnak a'hamiſságra: úgy adgyátok moſt a'tí tagjaitokat az igaſságnak ſzolgálattyára a'meg-ſzenteltetéſre. * Mert midőn a'bűnnek ſzolgai vólnátok, ſzabadoſok vóltatok az igaſságtól. * Michoda gyűmőlchőtők vólt azért akkor azokban, a'mellyeket moſt ſzégyenletek? Mert azoknak vége a'halál. * Moſt pedig meg-ſzabadíttatván a'bűntől, az Iſten ſzolgai lévén pedig, gyűmőlchőtők vagyon a'meg-ſzenteltetéſre, végetek pedig az őrők élet. * Mert a'bűnnek żoldgya, a'halál. Az Iſten malaſztya pedig, az őrők élet, a'mi Urunk Jéſus Kriſtusban.

VII. Rész.

NEm tudgyátok-e atyámfiai (mert a'tőrvényt-tűdóknak ſzóllok) hogy a' tőrvény az emberen uralkodik, a'menyi ideig él? * " Mert a' melly aſzſzony a'férfiu-alatt vagyon, a'férfiu élvén, a'tőrvényhez kőttetett: ha pedig meg-hal a'férje, meg-óldoztatott a'férje tőrvényétől. * Az-okáért, a'férfiu élvén, paráznának hívattatik ha más férfiúval léſzen: ha pedig meg-hal a'férje, meg-ſzabadúlt a'férje tőrvényétől: hogy parázna ne légyen ha más férfiúval léſzen. * Annak-okáért

1 A 2 3 4

" *Gal 3. b. 17. Col. 2. b. 12.* † *Epheſ. 4. c. 23. Heb. 12. a. 1. 1. Pet. 2. a. 1.*

" *Ioan. 8. d. 34. 2. Pet. 2. d. 19.*

" *1. Cor. 7. g. 39.*

atyám-fiai, tí-is meg-hóltatok a'tőrvénynek a'Kriſtus teſte-által: hogy máſé legyetek, a'ki halottaiból feltámadott, hogy az Iſtennek gyümölchőzzünk. * Mert, midőn a' 5
teſtben vólnánk, a' bűnők indúlati, mellyek a' tőrvény-által valának, munkálkodtak a'mí tagjainkban, hogy a'halálnak gyümölchőznének. 6
*moſt pedig meg-óldoztattunk a'halál tőrvényétől, a'melyben tartatunk vala, úgy hogy a'lélek újſágában ſzolgállyunk, és nem a'bőtű óſágában. * Mit mongyunk tahát? bűn-e 7
a'tőrvény? Távúl légyen. De a'bűnt B
nem iſmértem, hanē chak a'tőrvény-által: mert a'kívánſágot nem tudom
"Exod. 20. c. 17. Deut. 5. c. 19. vala, ha a'tőrvény nem mondaná; "Ne kiváñy. *Alkolmatoſságot vévén 8 A
pedig, a'bűn a'parancholat-által énbennem minden kívánſágot ſzerzett. 2
Mert a'tőrvény-nélkűl a'bűn meghólt vala.*Én pedig valaha a'tőrvény- 9
nélkűl élek vala. De mikor el-jőtt, 3
vólna a'parancholat, a'bűn meg-elevenedett.* Én pedig meg-halék: és ta- 10
láltaték az a'parancholat, melly az élétre vala, nékē halálomra leñi.*Mert 11
a'bűn alkolmatoſságot vévén a'parancholat-által, meg-chalt engem, és 4
†1. Tim. 1. b. 8. az-által meg-ölt. * † Az-okáért ſzent 12
ugyan a'tőrvény, ſzent a'parancho- C
lat-is, és igaz, és jó. *Azért a'mi jó, nékem halállá lőtt-e? Távúl légyen. De 13 5
a'bűn, hogy bűnnek láttaſsék, a'jó-által nékē halált ſzerzett: hogy főlőtte igen bűn-tévő légyen a'bűn a'parancholat-által. *Mert tudgyuk hogy a' 14 7
tőrvény lelki dologh: én pedig teſti vagyok, el-adattatott a'bűn-alá. * Mert 15 8
a'mit chelekeſzem, nem értem, mert nem a'melly jót akarok, azt chelekeſzem: hanem a'melly gonoſzt gyűlőlők, azt mivelem. * Ha pedig a'mit 16 9
nem akarok, azt mivelem: eggyezek a' tőrvényel, hogy jó. *Moſt pedig már 17 10
nem én mivelem azt, hanem a'beñemlakò bűn. *Mert tudom hogy nem lakik én-bennem, az-az, az én teſtembē, 18 11
a'jó. Mert nálam vagyon az akarás, a' C
jót pedig el-végezni fel nem találom. 19
* Mert nem a'melly jót akarok, azt D
chelekeſzem: hanem a'melly gonoſzt nem akarok, azt mivelem. * Ha pedig 20
a'mit nem akarok, azt mivelem: már nem én mivelē azt, hanem a'bennemlakò bűn. * Meg-találom azért a'tőr- 21 12
vényt, jót akarván chelekedni, mert 13
22 a'gonoſz rajtam vagyon: *mert gyönyörködöm az Iſten tőrvényében
23 a'belső ember-ſzerént: *más tőrvényt látok pedig a'tagjaimban, ellenkezőt az elmém tőrvényével, és engem rabbá-tévőt a'bűnnek tőrvényében,
24 melly az én tagjaimban vagyon. * Én ſzerenchétlen ember, ki ſzabadítmeg engem e'halálnak teſtéből? *
25 Az Iſten malaſztya a'mí Urunk Jéſus Kriſtus-által. Az-okáért én az elmével az Iſten tőrvényének ſzolgálok: a'teſtel pedig, a'bűn tőrvényének.

VIII. Rész.

1 SEmmi kárhozattyok ninch az-
A ért már azoknak, kik a'Kriſtus Jéſusban vannak: a'kik nem a'
2 teſt-ſzerént járnak. * Mert az élet-lelkének tőrvénye a'Kriſtus Jéſusban meg-ſzabadított engem a'
3 bűnnek és a'halálnak tőrvényétől. * Mert a'mi lehetetlen vala a'tőrvénynek, a'menyibe erőtelen vala a'teſtmiatt: az Iſten az ő Fiát el-küldvén a' bűnős teſtnek haſonlatoſságábā, és a' bűnből kárhoztatá a'bűnt a'teſtben,
4 * hogy a'tőrvénynek igazitáſa bétellyeſednék mí-bennünk, a'kik nem teſt-ſzerént járunk, hanem lélek-ſzerént. * Mert a'kik teſt-ſzerént-valók: a'teſtieket javallyák. * a'kik pedig lélek-ſzerént-valók: a'lelkieket
6 javallyák. *Mert a'teſtnek okoſsága, halál; a'lélek okoſsága pedig, élet és
7 békeſség. * mert a'teſtnek bőlcheſége, B
ellenſége az Iſtennek: mert az Iſten tőrvényének nē enged: mert nem-is
8 lehet. * A'kik pedig a'teſtben vannak, nem lehetnek kedveſek az Iſtennek.
9 * Tí pedig nem vattok a'teſtben, hanem a'lélekben: de úgy ha az Iſten lelke lakik bennetek. A'kiben pedig a'
10 Kriſtus lelke ninchen, az nem övé. * Ha pedig a'Kriſtus tí-bennetek vagyon: a'teſt meg-hólt ugyan a' bűnért, a'lélek pedig él a'meg-igazúláſért. * Hogy-ha annak a'Lelke,
11 C
a'ki fel-támaſztotta a' Jéſuſt hallottaiból, bennetek lakik: a'ki fel-támaſztotta a'Jéſus Kriſtuſt halottaiból, meg-eleveníti a'tí halando teſteteket-is, az ő tí-bennetek-lakò Lelkeért. * Az-okáért atyámfiai adóſſak vagyunk nem a'teſtnek, hogy
12
13 a'teſt-ſzerént éllyünk. * Mert ha

a'teſt-ſzerént éltek, meg-haltok: ha pedig lélekkel a'teſt chelekedetit meg-öldöklitek, éltek. * Mert valakik az Iſten lelkétől vezettetnek, azok az Iſten fiai. * " Mert nem vöttétek a'ſzolgálat lelkét iſmég a'félelemben, hanem a'fogadott fiak lelkét vöttétek, a'melyben kiáltyuk: Abba (Atyánk.) *Mert ö-maga a'Lélek bizonyſágot tészen a'mi lelkünknek, hogy az Iſten fiai vagyunk. * Ha pedig fiai, örökösi-is: az Iſtenek örökösi ugyan, a'Kriſtuſnak pedig örökös társai: de úgy ha eggyütt ſzenvedünk, hogy eggyütt meg-is dicsőítteſsünk. * Mert alítom, hogy nem méltók e' moſtani időnek ſzenvedéſi a'következendö dicsőſégre, melly meg-jelentetik mi-bennünk. *Mert a'teremtett-állatnak várakodása, az Iſten fiainak meg-jelenését várja. * Mert hiuſág-alá vettetett a'teremtett-állat nem akarva, hanem azért, a'ki őtet alája vetette reménſégben: * mert maga a'teremtett állat-is meg-ſzabadittatik a'romlandóſágnak ſzolgálattyától, az Iſten fiai dicsőſégének ſzabadſágára. * Mert tudgyuk hogy minden teremtett-állat fohászkodik, és ſzül mind eddig. * Nem chak az pedig, hanem mi-magunk-is, kik a' léleknek zengéit vöttük: mi-is fohászkodunk magunkban, az Iſten fogadott fiuſágát várván, a'mi teſtünknek váltſágát. * Mert reménſég által üdvözültünk. A'reménſég pedig a'melly láttatik, nem reménſég: mert a'ki mit lát, miért reméli? * Ha pedig a'mit nem látunk, reméllyük: a' türés-által várjuk. * Haſonló-képpen pedig a'Lélek-is ſegéti a'mi gyarlóſágunkat: mert a'mit imádkozzunk, a'mint kellene, nem tudgyuk: hanem maga a' Lélek könyörög érettünk ki-mondhatatlan fohászkodáſokkal. * A'ki pedig a'ſzíveket vizgállya, tudgya mit kívánnyon a'Lélek: mert Iſten-ſzerént könyörög a'ſzentekért. * Tudgyuk pedig hogy az Iſtent-ſzeretőknek mindenek jóra ſzolgálnak, azoknak, kik a'ſzándék-ſzerént hívattattak ſzenteknek. * Mert a'kiket eléve meg-iſmért, eléve-is elrendelte haſonlókká lenni az ö Fia ábrázattyához, hogy ö első-ſzülött légyen a'ſok atyafiak-között. * A'kiket pedig eléve el-rendelt, azokat hítta-is: és a'kiket hívott, azokat meg-is igazította: a'kiket pedig meg-igazított, azokat meg-is dicsőítette.

" 2. Tim 1. b. 7. Gal. 4. a. 5.

14 31 * Mit mongyunk tahát ezekre? ha
32 Iſten velünk, kichoda ellenünk. * Ki
15 még az ö tulajdon Fiának ſem kedvezett, hanem minnyájunkért adta
ötet: mi-módon nem ajándékozott
vólna-is ö-vele nékünk mindeneket?
16 33 * Ki vádollya az Iſten válaſztottit?
34 Az Iſten a'ki meg-igazít, * kichoda a'
17 ki kárhoztaſson? Kriſtus Jéſus, a'ki
meg-hólt, sőt a'ki fel-is támadott, a'
ki az Iſten jobján vagyon, a'ki eſedezik-is érettünk. * Ki válaſzt-el tahát
35 minket a'Kriſtus ſzeretetitől? háboruſág-e? ſzorongatáſ-e? éhſég-e?
18 mezítelenſég-e? veſzedelem-e? üldözés-e? fegyver-e? (* a'mint írva vagyon: † Mert éretted öldöklettetünk
D 36 nap-eſtig: úgy tartattunk mint a'megöldni-valo juhok.) * De mind ezekben győzedelmeſek vagyunk azért,
19 G 37 a'ki minket ſzeretett. * Mert bizonyos vagyok, hogy ſe halál, ſe élet, ſe
Angyalok, ſe fejedelemſégek, ſe
20 38 erők, ſe jelen-valók, ſe következendők, ſe erőſség, * ſe magaſság, ſe mélyſég, ſe egyéb teremtett-állat el nem
21 válaſzthat minket az Iſten ſzeretetitől, melly a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſban vagyon.

† Pſal. 43. d. 22.

IX. Rész.

1 I Gaſságot mondok a'Kriſtusban,
A nem hazudok; bizonyſágot tévén
24 E nékem az én lelkem-iſmérети a'
2 Szent-Lélekben: *hogy nagy ſzomoruſágom vagyon, és a'ſzívemnek
25 ſzűntelen-valo fájdalma. * Mert énmagam kívánok vala átokká lenni a'
3 Kriſtuſtól az én atyám-fiaiért, kik
26 nékem teſt-ſzerént rokonim, * kik
4 Iſraëlíták, a'kiké a'fogadott-fiúſág, és a'dicsőſég, és a'ſzövetſég, és a'törvénynek rendeléſe, és a'ſzolgálat, és az igéretek: * a'kiké az atyák, és
27 5 B a'kikből-valo a'Kriſtus teſt-ſzerént, ki mindenek-fölött áldott Iſten
28 6 mind örökké. Amen. * Nem hogy
pedig ki-eſett vólna az Iſten igéje.
Mert nem minnyájan, a'kik Iſraëlből
29 7 vannak, azok Iſraëlíták: * ſem a'kik az Abrahám magva, minnyájan fiak:
†hanē Iſaákban hívattatik néked ma-
8 god: * az-az, nem a'kik a'teſt fiai, azok
az Iſten fiai; hanem, " a'kik az igéret
30 9 fiai, ſzámláltatnak a'mag-közibe. *
F C Mert az igéret igéje ez: †Ez idő-tájban

" Act. 9. a. 2. 1. Cor. 15. b. 9.

† Gen. 21. b. 12. "Galat. 4. d. 28. † Gen. 18. b. 10.

el-jövök: és Sárának fia léſzen. *Nem 10
chak ö pedig: " de Rebekka-is,
egy közöſülésſel fogadván mé-
hében, Iſaáktól a'mi atyánktól. * 11
Mert midőn még nem ſzülettettek
vólna, a'vagy valami jót vagy go-
noſzt nem chelekedtek vólna, (hogy
a'válaſztás-ſzerént az Iſten ſzándéka
meg-maradna) * nem a'chelekede- 12
tekből, hanem a'hívótól mondatott
néki: * † Hogy a'nagyobbik ſzolgál a' 13
kiſsebbiknek, a'mint írva vagyō: Jáko-
bot ſzerettē, Eſaut pedig gyűlöltem.* 14
Mit mongyunk tahát? vallyon hamiſ-
ſág vagyon-e az Iſtennél? Távúl lé-
gyen. *Mert Moyſeſnek azt mongya: 15
"Könyörűlok azon, a'kinn könyörű- D
lök: és irgalmaſságot téſzek azzal, a'
kiñ könyörűlök. * Az-okáért nem az 16
akaróé, ſem a'fútóé, hanem a'könyö-
rűlö Iſtené. *Mert az Irás azt mongya 17
Faraónak: † Ezen végre támaſztotta-
lak téged, hogy meg-mutaſsam rajtad
az én erőmet: és hogy ki-hirdetteſ-
ſék az én nevem az egéſz földön. *Kö- 18
nyörűl azért a'kiñ akarja, és meg-ke-
ményíti a'kit akar. * Mondod azért 19
nékem: Mit panaſzolkodik még-is?
mert ki áll az ö akarattya-ellen? * Oh 20
ember, te ki vagy, hogy meg-felelly E
az Iſtennek? "Vallyon mongya-e az
alkotmány annak, a'ki őtet alkotta:
Miért alkottál engem így? * Ninch-e 21
hatalma a'fazekaſnak a'ſáron, azon
ſárból némelly edént tiſzteſségre chi-
nálni, némellyet pedig gyalázatra? * 22
Hogy-ha Iſten meg akarván mutat-
ni haragját, és meg-iſmértetni az ö
hatalmaſságát, el-ſzenvedte nagy tű-
réſsel, a'harag edényit, a'veſzede-
lemre illendőket, * hogy meg-mu- 23
tatná az ö dichőſégének gazdaſágit
az irgalmaſságnak edényin, mellye-
ket a'dichőſégre kéſzített. * Ki- 24
ket hívott-is minket nem chak a'
Żidók-közzűl, hanem a'Pogányok-
közzűl-is, *a'mint Oſeáſnál mongya: 25
† Hívom a'nem én népemet, én né- F
pemnek; és a'nem ſzerelmeſt, ſzerel-
meſnek: és az irgalmaſságnak meg
nem találóját, irgalmaſság meg-
találojának. * "És léſzen: A'helyen, 26
a'hol nékik mondatott: Nem én né-
pem vattok tí: ott hívattatnak az élö
Iſten fiainak. *Iſaías pedig azt kiáltya 27
Iſraëlről: † Ha az Iſraël fiainak ſzá-
ma olly léſzen mint a'tenger fövenye,
a'maradéki üdvözűlnek. * Mert az 28

"Gen. 25. c. 24.
† Gen. 25. c. 23. Mal. 1. a. 2.
"Exod. 33. d. 19.
† Exod. 9. d. 16.
"Sap. 15. b. 7. Iſa. 45. b. 9. Ier. 18. a. 6.
† Oſ. 2. d. 23. 1. Pet. 2. b. 10.
"Oſ. 1. b. 10.
† Iſa. 10. c. 22.

ígét el-végező és meg-rövidítö az
igaſságban: mert meg-rövidíttetett
29 igét chelekeſzik az Úr a'földön: * és
G a'mint eléve meg-mondotta Iſaías:
" Ha a'ſeregek Ura nékünk magot
nem hagyott vólna, mint Sodoma
löttünk vólna, és Gomorrához ha-
30 ſonlók löttünk vólna. * Mit mon-
gyunk tahát? Hogy a'nemzetſégek,
a'mellyek nem követik vala az igaſ-
ſágot, meg-fogták az igaſságot: az
igaſságot pedig, melly a'hitből va-
31 gyon. * Iſraël pedig az igaſság törvé-
nyét követvén, az igaſság törvényére
32 nem jutott. * Miért? Mert nem a'hit-
ből, hanē úgy-mint a'chelekedetek-
ből: mert meg-botlottak a'botláſnak
33 kövében, * a'mint írva vagyon:
† Imé Sionban téſzem a'meg-botláſ-
nak kövét, és a'botránkozáſnak kő-
ſzikláját: és minden, a'ki hiſzen ö-
benne, meg nem ſzégyeníttetik.

X. Rész.

1 A Tyámfiai, az én ſzívem aka-
A rattya ugyan, és az Iſtenhez-
valo könyörgéſem, azok üd-
2 vöſségeért vagyon. * Mert
bizonyſágot téſzek felőlök, hogy
Iſtenhez-valo buzgóſágok vagyon,
3 de nem a'tudomány-ſzerént. * Mert
nem tudván az Iſtennek igaſságát, és
az övéket akarván állatni, az Iſtennek
4 igaſsága-alá nem adták magokat. *
Mert a'törvénynek vége, a'Kriſtus,
5 minden hívőnek igaſságára. * Mert
Moyſes azt írta, hogy az igaſságot,
melly a'törvényből vagyō, "a'melly
ember meg-chelekeſzi, él az-által.
6 * A'melly igaſság pedig a'hitből va-
B gyon, így ſzóll: † Ne mongyad a'te
ſzívedben: Ki mégyen-fel menybe?
7 az-az, a'Kriſtuſt alá-hozni: * A'vagy
ki ſzáll-alá a'mélyſégbe? az-az, a'Kriſ-
8 tuſt halottaiból viſzſza-híni. * De mit
mond az Irás? "Közel vagyō az íge a'
te ſzádban, és a'te ſzívedben: ez a'hit-
9 nek igéje, a'mellyet predikállunk. *
Mert ha ſzáddal vallod az Úr Jéſuſt,
és a'ſzívedben hiſzed, hogy az Iſten
őtet fel-támaſztotta halottaiból, üd-
10 vözűlſz. * Mert ſzívvel hiſzünk az
igaſságra; ſzájjal léſzen pedig a'vallás-
11 tétel az üdvöſségre. * Mert az Irás azt
mongya: Minden, a'ki ö-benne hi-
12 ſzen, meg nem ſzégyeníttetik. * Mert
C ninch külömbözés a'Żidó és a'Gö-
rög-között: mert ugyā azon egy Ura

Iſa. 10. c. 19.
"Iſa. 1. c. 9.
† Iſa. 8. c. 14. & 28. d. 16. 1. Pet. 2. b. 7.
"Levit 18. a. 5. Ezeh. 20. b. 11.
† Deut. 30. c. 12.
"Deut. 30. c. 14.

minnyájoknak, ki gazdag minnyájokhoz a'kik őtet ſegétſégűl híják. * 13
"Joël. 2. g. 22. Act. 2. c. 21. "Mert minden, a'ki ſegétſégűl híja az Úr nevét, üdvözűl. * Hogy híják azért 14
ſegétſégűl, a'kiben nem hittek? A'- vagy mint hiſznek annak, a'kit nem hallottak? Hogy hallanak pedig predikálló-nélkűl? * Hogy predikálnak pedig ha nem küldetnek? a' 15
† Iſa. 52. b. 7. Nah. 1. d. 15. mint írva vagyon: † Mellyékeſek a' békeſég-hirdetők lábai, a'kik jókat hirdetnek. * De nem minnyájan engednek az Evangeliomnak. Mert Iſaías azt mongya: " Uram, ki hitt a'mi 16
" Iſa. 53. a. 1. Ioan. 12. f. 38. hallomáſunknak? * Azért a'hit a' hallásból vagyon, a'hallás pedig a' 17
† Pſal. 18. a. 5. Kriſtus igéje-által. * De mondom: Nem hallották-e? † Sőt minden földre ki-ment az ő zengéſek, és a'föld 18
kerekſégének határira az ő igéjek. * De mondom: Nem tudta-e meg Iſraël? Leg-első Moyſes azt mongya: 19
" Deut. 32. c. 21. " Én boſzſzonkodáſra hozlak titeket a'nem nép-által, az eſztelen nép-által, haragra bochátlak titeket. * Iſaías 20
† Iſa. 65. a. 1. pedig meri, és mongya: † Meg-találtattam az engem nem-keresőktől: nyilván meg-jelentem azoknak, a' 21
" Iſa. 65. a. 2. kik engem nem kérdeztek. * Iſraëlnek pedig azt mongya: "Egéſz nap ki-terjeſztettem kezeimet a'hitlen és ellen-mondó népre.

XI. Rész.

MOndom azért: Vallyon az Iſten el-vetette-e az ő népét? Távúl légyen. Mert én is Iſraëlíta vagyok az Abrahám magvából, a'Benjamin nemzetéből: * Nem vetette-el az Iſtē az ő népét, a'kit eléve meg-iſmért. Nem tudgyátok-e Illyéſről mit mond az Írás: mi-képpen eſedezik az Iſtennek Iſraël-ellen? * " Uram, a'te Profétáidat
" 3. Reg. 19. d. 10. meg-ölték, óltáridat fel-fordították: és én egyedűl maradtam, és az én lelkemet kereſik. * De mit mond néki
† 3. Reg. 19. d. 18. az Iſteni felelet? † Hét ezer férfiat hadtam magamnak, kik térdet nem hajtottak Baálnak. * Igy azért ez időben-is, a'maradékok a'kegyelemnek választáſa-ſzerént meg-tartattak. * Ha pedig kegyelemből, már nem a' chelekedetekből: mert különben a' kegyelem nem léſzen kegyelem. * Michoda tehát? a'mit Iſraël keres vala, a'hoz nem jutott: a'választás pedig el-jutott: a'többi pedig meg-vakúltak: * a'mint írva vagyon: " Az Iſten a'tőredelmeſségnek lelkét adta nékik: ſzemeket hogy ne láſsanak, és fűleket hogy ne hallyanak, mind e'mái napig. * És Dávid azt mongya: † Légyen az ő aſztalok tőrré, és fogſággá, és botránkozáſsá, és fizetéſsé ő-nékik. * Setétűllyenek-meg az ő ſzemők hogy ne láſsanak: és az ő hátokat mindenkor meg-görbíttſed. * Mondom azért: Vallyon úgy űtközztenek-e meg, hogy el-eſnének? Távúl légyen. De az ő vétkek-által, üdvöſſégek lőtt a'Pogányoknak hogy őket köveſsék. * Hogy-ha az ő vétkek a' világ gazdagſága, és az ő meg-kevesűléſsek a'Pogányok gazdagſága: menyivel inkább az ő tellyes-vóltok? * Mert néktek mondom Pogányoknak: A'míg én ugyan a'Pogányok Apoſtola vagyok, az én ſzolgálatomat meg-tiſztelem, * hogy-ha valami-képpen követéſre indíthatnám az én teſti atyámfiait, és üdvözíthetnék valakiket közzűlők. * Mert ha azoknak elveſzéſe, a'világnak meg-engeſztelése: michoda a'fel-vétel, hanem élet a' halálból? * Hogy-ha a'ſzenteſzent, a' téſzta-is az: és ha a'gyökér ſzent, az ágak-is azok. * Hogy-ha némellyek az ágakból le-tőrettek, te pedig vad olaj-fa lévén, bé-óltattál azokba, és részéſsé lőttél a'gyökérben 's az olajnak ziriában; * ne dichekedgyél az ágak-ellen. Hogy-ha dichekedel: nem te viſeled a'gyökeret, hanem a'gyökér téged. * Mondanád azért: Le-tőrettek az ágak hogy én bé-óltaſsam. * Jól vagyon: a'hitlenſégért tőrettek-le. Te pedig a'hit-által állaſz: ne érts fenn, hanem félly. * Mert ha az Iſten a'terméſzet-ſzerént-valo ágaknak nem kedvezett: talám néked ſem kedvez. * Láſsad azért az Iſtennek jó-vóltát, és keményſégét: azok-ellen ugyan, a'kik el-eſtek, keményſégét; te-hozzád pedig, az Iſtennek jóvóltát, ha meg-maradſz a'jóſágban, mert különben te-is ki-vágattatol. * De azok-is, ha meg nem maradnak a' hitlenſégben, bé-óltatnak: mert hatalmas az Iſten hogy iſmég bé-óltſa őket. * Mert ha te a'terméſzet-ſzerént-valo vad olaj-fából ki-vágattál, és terméſzet-ellen bé-óltattál a'jó olaj-fába: menyivel inkább azok, a'kik terméſzet-ſzerént bé-óltatnak az ő ſaját olaj-fájokba? * Mert akarom

" Iſa. 6. c. 9. Mat. 13. b. 14. Ioan. 12. f. 48. Act. 28. f. 26. † Pſal. 68. c. 23.

hogy meg-tudgyátok atyámfiai e'titkot, (hogy ne legyetek magatoknál bőlchek) hogy vakság történt Izraëlben rész-szerént, míg a'Pogányoknak tellyes-vólta bé-jőne, * és így
26 az egész Izraël üdvőzűlne, a'mint írva vagyon: " El-jő Sionból, a'ki kiszabadíttson, és el-térítse az istentelenséget Jákobról. * És ez nékik éntőlem a'végezés: mikor el-vészem az
27 ő bűnöket. * Az Evangeliom-szerént, ellenségek ugyan tí-érettetek;
28 a'választás-szerént pedig, szerelmesek az atyákért. * Mert meg-bánásnélkül vannak az Isten ajándéki 's az
29 ő hívatallya. * Mert a'mint tí-is valamikor nem hittetek az Istennek, most
30 pedig irgalmaságot nyertetek azoknak hitlenségek-miá: * úgy ezekis most nem hitték a'veletek lőtt irgalmaságot, hogy ők-is irgalmaságot nyerjenek. * Mert az Isten mindeneket a'hitlenségbe rekesztett: hogy
31 mindnyájokon könyörűllyön. * Óh Isten bőlcheséghe és tudománya gazdagságának magasága: mellyhez megfoghatatlanok az ő ítéleti, és megvizsgálhatatlanok az ő útai! * Mert
32 ki ismérte-meg az Úr elméjét? Vagy
33 ki vólt az ő tanátsa? * Vagy ki adott elsőbb néki, és visszza-adatik annak?
34 * Mert ő-tőle, és ő-általa, és ő-benne
35 vannak mindenek: ő-néki légyen dicsőség őrökké. Amen.

XII. Rész.

1 KÉrlek azért titeket atyámfiai
A az Isten irgalmaságára, "hogy a'tí testeteket adgyátok élő, szent, és Istenek kedves áldozatúl; a'tí szolgálatotok okossággal légyen. * És ne szabjátok magatokat e'világhoz, hanem változzatok-el a'tí értelmeteknek újulásában:
2 * hogy meg-próbállyátok, mellyik légyen az Istennek jó, és kellemetes, és tekélletes akarattya. * Mert azt
3 módom a'nékem adatott malaszt-által, minnyájotoknak a'kik közöttetek vannak: Hogy ne értsetek többet annál, a'mint kell érteni, hanem értsetek józánság-szerént: " és a'mint kinekkinek Isten osztotta a'hitnek mértékét. * Mert a'mint egy testben sok tagjaink vannak, minden tagoknak pedig
4 nem ugyan azon egy chelekedetek vagyon: * úgy sokan egy test vagyunk
5 a'Kristusban, mindenikünk pedig egyik a'másiknak tagjai. * Különbözö ajándékink vannak pedig a'malaszt-szerént, a'melly nékünk adatott; * akár a'profétálás a'hitnek módgya-
6 szerént, * akár a'szolgálat a'szolgálatban, akár a'ki tanít a'tudományban,
7 * a'ki int az intésben, a'ki adakozik az egyűgyűségben, a'ki gondot-visel a'szorgalmatosságban, a'ki könyörűl
8 a'vidámságban. * A'szeretet tettetés-nélkül. " Gyűlölvén a'gonoszt, a'jóhoz ragaszkodván. * † Az atyafiuságnak szerelmével egy-mást szeretvén: Tisztelettel egy-mást megelőzvén: * " A'szorgalmatosságban nem restelkedvén: A'lélekbe buzgók lévén: Az Úrnak szolgálván: * A'reménségben örűlvén: A'háborúságban békével tűrvén: Az imádságban serénykedvén: * A'szenteknek szükségekben adakozók lévén: † A'gazdálkodást követvén: * Álgyátok a'tí üldözőiteket: álgyátok, és ne átkozzátok. * Örűllyetek az örvendezőkkel, sírjatok a'sírókkal: * Ugyan-azont értvén egy-más-között: fenn nem értvén, hanem az alázatosokkal eggyezvén. Ne legyetek okosak tímagatoknál: * Senkinek gonoszért gonoszt viszsza nem adván: " a'jókra igyekezvén nem chak Isten-előtt, hanem minden emberek-előtt-is. * † Ha lehetséges, a'mi rajtatok áll, minden emberrel békeségtek lévén:
9 * " Magatokat nem óltalmazván szerelmesim, hanem adgyatok helyt a'haragnak. mert írva vagyon: † Enyim a'boszszú-állás; én meg-fizetem, úgy-mond az Úr. * De ha éhezik a'te ellenséged, etesd őtet: ha szomjúhozik, italt adgy néki. mert ezt chelekedvén, tűzes szenet gyűjtesz a'fejére. * Meg ne győzettessél a'gonosztól; hanem jóval győzd-meg a'gonoszt.

XIII. Rész.

1 MInden lélek alája-vettessék
A a'felső hatalmasságoknak: Mert nincs hatalmasság hanem az Istentől: a'mellyek pedig vannak, az Istentől rendeltettek. * Az-okáért a'ki ellenáll a'hatalmasságnak, az Isten rendelésének áll ellene. A'kik pedig ellenállanak, azok magoknak szereznek
3 kárhozatot: * mert a'fejedelmek nem a'jó chelekedetnek vadnak félelmére, hanem a'gonosznak. Akarsz-e pedig

" Ísa. 59. d. 20.
† Sap. 9. c. 13. Ísa. 40. d. 13. 1. Cor. 2. d. 16.
" Phil. 4. d. 18.
† Eph. 5. d. 17. 1. Thess. 4. a. 3.
" 1. Cor. 12. b. 11. Eph. 4. b. 7.
" Ámos 5. d. 15. † Ephes. 4. a. 3. " 1. Pet. 2. c. 17. † Hebr. 13. a. 1. 1. Pet. 4. b. 9. " 2. Cor. 8. d. 21. † Hebr 12. d. 14. " Eccli. 28. a. 1. 2. 3. Matth. 5. g. 39. † Deut. 32. e. 35. Hebr. 10. f. 30. Prov. 25. c. 21.
Sap. 6. a. 4. 1. Pet. 2. c. 13.

nem félni a'hatalmaſságtól? Jót chelekedgyél; és díchéreted léſzen attól.
* Mert Iſtennek ſzolgája a'te jódra. 4
Ha pedig gonoſzt chelekeſzel, félly: B 6
mert nē ok-nélkûl hordozza a'fegyvert. B
Mert Iſten ſzolgája: boſzſzút álván bûntetéſsel azon, a'ki gonoſzt chelekeſzik. * Az-okáért ſzûkſég hogy 5 7
engedgyetek, nē chak a'bûntetéſért, hanem a'lelki-iſméretért-is. * Mert 6 8
azért adtok adót-is: mert az Iſten ſzolgai, ugyan azért ſzolgálván. * " Ad- 7
" *Mat. 22. c. 21.* gyátok-meg azért mindennek a'mivel tartoztok: a'kinek adóval, adót; a'kinek vámmal, vámot; a'kinek félelemmel, félelmet; a'kinek tiſztelettel, 9
tiſzteletet. * Senkinek ſemmivel ne 8 10
tartozzatok, hanem chak hogy egymáſt ſzereſſétek: mert a'ki felebarátt- C
tyát ſzereti, a'tôrvényt bé-tőltötte. * 9
† *Exod. 20. c. 14. Deut. 5. b. 18.* Mert: † Ne paráználkodgyál; Ne ől- 11
ly; Ne orozz; Hamis tanuſágot ne ſzólly; Ne kívánny: és ha más egyéb C
parancholat vagyon, ez igében foglaltatik; " Szereſſed felebarátodat 12
" *Lev. 19. d. 18. Matth. 22 d. 39. Mar. 12. c. 31. Gal. 5. c. 14. Iac. 2. b. 8.* mint te-magadat. * A'felebarátunk 10 13
ſzereteti gonoſzt nem chelekeſzik. A' tôrvénnek tellyes-vólta azért a'ſzeretet. * És ezt az ûdőt tudván: hogy 11
órája vagyon már az álomból fel-kelnűnk. Mert moſt közelb vagyon a' D 14
mi üdvőſségünk, hogy-ſem mikor hittűnk. * Az éj el-múlt, a'nap pedig 12
el-közelgetett. Veſsük-el azért a'ſetétſég chelekedetit, és őltőzzűnk a' 15
világoſság fegyveribe. * Mint nappal 13
† *Luc. 21. b. 34.* tiſzteſségeſsen járjunk; † nem tobzódáſokban, és részegségekben, nem az ágyas-házakban, és ſzemtelenſégekben, nē verſenkedésben, és irégy- 16
" *Gal. 5. c. 16. 1. Pet. 2. c. 11.* ſégben: * " hanem őltőzzetek az 14
Ur Jéſus Kriſtusba, és a'teſtnek ne 18
viſellyétek gondgyát a'kívánſágokſzerént. 19

XIV. Rész.

D
okáért a'mik a'békeſségre-valók, 20
kövеſsük: és a'mik az épűletre-valók, egy-más-közőtt meg-őrizzük. *
Ne rontſd-el az ételért az Iſten alkotmányát. † Mindenek tiſztáknak ugyan: de gonoſz az embernek, a'ki botránkozáſsal éſzik. * " Jó húſt nem enni, és bort nem innya, ſem a'miben az atyádfia meg-bántatik, vagy megbotránkozik, vagy meg-erőtlenűl. * Hited vagyon-e? magadnál tartſad az Iſten-előtt: Bóldog, a'ki nem ítéli magát abban a'mit javall. * A'ki pedig kűlőmbſéget ítél, ha éſzik, el-kár-

† *Tit. 1. d. 18.* " *1. Cor. 18. d. 18.*

A Z erőtlent pedig a'hitben fel-vegyétek, nem a'gődolatoknak vetekedéſiben. * Mert 1
némelly azt hiſzi hogy mindent meg-ehetik: a'ki pedig erőtlen, A 2
paréjt egyék. * Az, a'ki éſzik, a'nem-évőt meg ne útállya: és a'ki nē éſzik, 3
az évőt meg ne ítéllye: mert az Iſten fel-vőtte őtet. * " Te ki vagy, a'ki a' 4
" *Iac. 4. d. 12.* más ſzolgáját ítéled? Az Urának áll, vagy eſik: fel-áll pedig: mert hatalmas az Iſten őtet fel-állatni. * Mert né- 5

melly kűlőmbſéget téſzen a'nap's a' nap-közőtt: némelly pedig minden napot meg-ítél: ki-ki az ő értelmében bévelkődgyék. * A'ki napot válogat, B 6
az Úrnak válogattya: És a'ki éſzik, az B
Úrnak éſzik: mert hálákat ád az Iſtennek. És a'ki nem éſzik, az Úrnak nem éſzik, és hálákat ád az Iſtennek. * Mert 7
ſenki közzűlűnk magának nem él, és ſenki magának meg nem hal. * Mert 8
akár élűnk, az Úrnak élűnk; akár meg-halunk, az Úrnak halunk-meg. Az-okáért vagy élűnk, vagy halunk, 9
az Úré vagyunk. * Mert azért hóltmeg, és támadott-fel a'Kriſtus: hogy mind a'hóltakon, 's mind az eleveneken uralkodgyék. * Te pedig mi- 10
ért ítéled az atyádfiát? a'vagy te miért útálod-meg az atyádfiát? † Mert min- † *2. Cor. 5. b. 10.*
nyájan a'Kriſtus itélő-ſzéki-eleibe fo- 11
gunkállani. * mert írva vagyon: " Élek " *Iſ. 45. d. 23.*
én, úgy-mond az Úr, hogy nékem C
hajol-meg minden térd: és minden " *Phil. 2. b. 10.*
nyelv vallást téſzen az Iſtennek. * Az- 12
okáért ki-ki mind közzűlűnk magáról ád ſzámot az Iſtennek. * Azért 13
többé egy-máſt ne ítéllyűk: hanem inkább azt ítéllyétek, hogy akadályt ne tegyetek az atyátok-fiának, vagy botránkozáſt. * Tudom, és bízom 14
az Úr Jéſusban, hogy ſemmi nem tiſztátalan ő-általa, hanem chak annak a'ki valamit tiſztátalannak alít lenni, annak tiſztátalan. * Mert ha az étek- 15
miatt az atyád-fia meg-ſzomorodik: már nē a'ſzeretet-ſzerént járſz. " A'te " *1. Cor. 8. d. 12.*
ételeddel el ne veſzeſsed azt, a'kiért 16
meg-hólt a'Kriſtus. * Ne káromlattaſsék azért a'mi jónk. * Mert az Iſten- 17
nek országa, nem étel 's ital: hanem igaſság, és békeſség, és örőm a'Szent-Lélekben: * mert a'ki ebben ſzolgál 18
a'Kriſtuſnak, kedves az Iſtennek, és díchéretes az emberek-előtt. * Az- 19

hozott: mert nem a'hitből. Minden pedig a'mi hitből nincs, bűn az.

XV. Rész.

TArtozunk pedig mi erősbek az erőtlenek gyarlóságit viselni, és nem magunknak kedvezni. *Ki-ki mind közzűletek kedveskedgyék felebaráttyának a'jóban, épűlésre. * Mert Krisztus nem kedvezett magának, hanem, a'mint írva vagyon: "A'téged-szidalmazóknak szidalmi reám estek. * Mert valamik meg-írattak, a'mi tanúságunkra írattak: hogy a'békeséges tűrés-által, és az Irások vigasztalásaáltal, reménségünk légyen. * A'békeséges tűrésnek's a'vigasztalásnak Istene pedig, † adgyon eggyet értenetek egy-más-között a'Jésus Krisztus-szerént: * hogy egyenlő szívűek, egy szájjal tisztellyétek az Istent, és a'mi Urunk Jésus Krisztusnak Attyát. * Azokáért vegyétek-fel egy-mást, a'mint Krisztus-is fel-vőtt titeket az Isten tiszteletire. * Mert azt mondom, hogy a'Krisztus Jésus, szolgája volt a' környűl-metélkedésnek az Isten igasságáért, az Atyák igéretinek megerősítésére: * A'Pogányok pedig az irgalmasságért tisztellyék az Istent, a'mint írva vagyon: " Azért hálát adok néked Uram a'Pogányok-között, és a'te nevednek éneklek. * És ismég mondgya: Vigadgyatok Pogányok az ő népével. * És ismég: † Dícsérjétek minden Pogányok az Urat: és magasztallyátok őtet minden népek. * És ismég Isaias mondgya: " Jesséneк gyökere lészen, és a'ki fel-támad a'Pogányokat vezérleni, ő-benne bíznak a'Pogányok. * A'reménségnek Istene pedig töltsön-be titeket minden örömmel, és békességgel a'hitelben: hogy bévelk ődgyetek a'reménségben, és a'Szent-Lélek erejében. * Bizonyos vagyok pedig atyámfiai én-magam-is felőletek, hogy ti-is tellyesek vattok szeretettel, rakvák minden tudománnyal, úgy hogy egy-mást intheſsétek. * Mérészben írtam pedig néktek atyámfiai valami részből, úgy-mint emlekeztetvén titeket: a'malasztért, melly nékem az Istentől adatott, * hogy szolgája légyek a'Krisztus Jésusnak a'Pogányok-között: meg-szentelvén az Istẽ Evangeliomát, hogy a'Pogányok áldozattya kedves légyen, és meg-szenteltetett a'Szent-Lélek-által. * Vagyō azért dichőségem a'Jésus Krisztus-által az Istennél. * Mert nem merek semmit azok-közzűl szóllani, a'miket a'Krisztus én-általam a'Pogányok éngedelmességére nem chelekeszik, igével és chelekedettel; * jegyeknek és chodáknak erejével, a'Szent-Léleknek erejével: úgy hogy Jerusálēből-fogva körös-körűl mind Illíriá-ig tellyesen el-hirdettem a' Krisztus Evangéliomát. * Úgy predikállottam pedig ez Evangéliomot, nem a'hol nevezetben volt a'Krisztus, hogy más fondāmentomára ne építeнek: hanem a'mint írva vagyon: * † A'kiknek nem hirdettetett ő-felőle, meg-láttyák: és a'kik nem hallották, meg-értik. * Ez-okáért főlőtte igen meg-is bántattam hogy hozzátok ne mennék, és meg-tiltattam mind eddig. * Most pedig helyem nem lévén tovább e'tartományokban, kívánságom lévén pedig tí-hozzátok mennem sok el-múlt esztendőktől-fogva: * mikor Hispániába kezdek menni, remélem hogy által-menvén meglátlak titeket, és tőletek vitetem oda, ha veletek előszer egy-részből nyájaskodom. * Most azért Jerusalembe megyek a'szenteknek szolgálni. * Mert javallották Maczedónia és Akáia, hogy közönséggel valamit adnának a'szentek-közzűl-valo szegényeknek, a'kik Jerusalemben vannak. * Mert tetszett nékik: és adóssak nékik. " Mert ha az ő lelki dolgokban részesekké lőttek a'Pogányok: tartoznak a'testiekben-is szolgálni nékik. * Ezt azért mikor el-végezem, és kezekbe adom e'gyűmölchöt; tí-általatok megyek Hispaniába. * Tudom pedig hogy hozzátok menvén, a'Krisztus Evangéliomа áldásának bévségével megyek. * Kérlek azért titeket atyámfiai a'mi Urunk Jésus Krisztus-által, és a'Szent-Lélek szeretéti-által, hogy segétsetek engem a' tí én-érettem-valo imádságtokban az Istenhez; * hogy meg-szabadíttatsam a'hitetlenektől a'kik Judæában vannak, és az én szolgálatomnak bé-mutatása kellemetes légyen Jerusalemben a'szenteknek, *hogy örömmel mennyek hozzátok az Isten akarattya-által, és tí-veletek meg-vídámodgyam. * A'békeségnek Istene pedig légyen minnyájotokkal. Amen.

"Psal. 68. b. 10.

† 1. Cor. 1. b. 10.

"Psal. 17. d. 50. 2. Reg. 22. d. 50.

† Psal. 116. a. 1.

"Isa. 11. c. 10.

† Isa. 52. d. 15.

" 1. Cor. 9. b. 11.

XVI. Rész.

A Jánlom pedig néktek Fébét 1
a'mí nénénket, ki az Anya- A
szentegyháznak szolgál,
melly Czenkrisbẽ vagyon:* 2
hogy őtet bé-fogadgyátok az Úrban
a'mint szentekhez illik: és mellette
légyetek valami dologban nálatok-
nélkül szűkölkődik: mert ő-is sokak-
mellett vólt, és magam-mellett-is. * 3
Koszőntsétek " Priskát és Aquilát
az én segétőimet a'Kristus Jésusban;
(* kik az én lelkemért a'magok nya- 4
kait adták: kiknek nem chak én adok
hálákat, de a'Pogányoknak minden
Gyülekőzeti-is) * és az ő házok-béli 5
gyülekőzetet-is. Kőszőntsétek az én
szerelmes Epenétusomat, ki első žen-
géje Ásiának a'Kristusban. * Kőszőn- 6
tsétek Mariát, ki sokat munkálkodott
kőzőttetek. * Kőszőntsétek Andro- 7
níkust és Juniát, az én rokonimat és
fogoly-társaimat: a'kik fők az Apos-
tolok-kőzőtt, a'kik én-előttem vól-
tak-is a'Kristusbã. * Kőszőntsétek Am- 8
pliátust az én igen szerelmesemet az
Úrban. * Kőszőntsétek Orbánt a'mí 9
segétőnket a'Kristus Jésusban, és Sta- B
kyst az én szerelmesemet. * Kőszőn- 10
tsétek a'Kristusban jámbor Apellest.
* Kőszőntsétek azokat, a'kik az Aris- 11
tobúlus házából-valók. Kőszőntsé-
tek Heródiont az én rokonomat. Kő-
szőntsétek azokat, a'kik a'Narczissus
házából-valók, kik az Úrban vannak.
* Kőszőntsétek Tryfénát, és Tryfósát: 12
kik az Úrban munkálkodnak. Kő-
szőntsétek Persist az én szerelmese-
met, ki sokat munkálkodott az Úr-
ban. * Kőszőntsétek az Úrban vá- 13
lasztatott Rúfust; és az ő annyát, 's
enyímet-is. * Kőszőntsétek Asyn- 14
kritust, Flégont, Hermát, Patrobát,
Hermest; és a'kik vélek vannak, az
atyafiakat. * Kőszőntsétek Filólogust 15

C és Júliát, Néreust és az ő nénnyét,
és Olympiást, és mind, a'kik vélek
16 vannak, a'szenteket. * Kőszőntsétek
egy-mást a'szent chókolásban. Kő-
szőntenek títeket a'Kristusnak min-
17 den Gyülekőzeti. * Kérlek pedig tí-
teket atyámfiai, hogy azokra vígyáz-
zatok, a'kik viszsza-vonyásokat és
botránkozásokat szereznek, a'tudo-
mányon-kívül a'mellyet tí tanúlta-
18 tok; és távozzatok-el azoktól. * Mert
effélék a'mí Urunk Kristusnak nem
szolgálnak, hanem az ő hasoknak: és
az édes beszédekkel, és áldásokkal, el-
19 hitetik az ártatlanok szíveit. * Mert
a'tí engedelmességtek mindẽ helyen
ki-hirdettetett. Őrülők azért tí-ben-
netek. De akarom hogy bölchek le-
gyetek a'jóban, és együgyűek a'go-
20 noszban. * A'békeségnek Istene pe-
dig rontsa-meg a'sátant a'tí lábaitok-
alatt hamarsággal. A'mí Urunk Jé-
sus Kristusnak malasztya tí-veletek.
21 * " Kőszőnt títeket Timóteus az én
D segétőm, és Lúczius, és Iáson, és Sosí-
22 pater, az én rokonim. * Kőszőntlek
títeket én Tertzius, ki e'levelet írtam,
23 az Úrban. * Kőszőnt títeket Kájus az
én gazdám, és az egész Anyászentegy-
ház. Kőszőnt títeket Erastus a'váras
kinch-tartója, és Quartus, az atyafi.
24 * A'mí Urunk Jésus Kristusnák ma-
lasztya légyen minnyájotokkal. A-
25 men. * Annak pedig, a'ki títeket meg-
erőssíthet az én Evangéliomom-sze-
rént, és a'Jésus Kristus predikállása-
szerént, a'titoknak meg-jelentése-
szerént, melly őrők időktől-fogva el-
26 titkoltatott (* melly most jelentetett-
meg a'Proféták Irási-által az őrők
Isten parancholattya-szerént, a'hit-
nek engedésére) minden Pogányok-
27 kőzőtt meg-tudatott, * az egyedül
bölch Istennek, a'Jésus Kristus-által,
kinek tisztelet és dichőség őrőkkőn
őrőkké. Amen.

" Act. 18. a. 2. g. 26.

" Act. a. 1.

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE A' KORINTVSIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristusnak hí- 1
vattatott Apostola az A
Isten akarattya-által, és
a'Sóstenes atyafiu, * az 2
Isten Gyülekőzetinek,
melly Korintusban vagyon, a'Kris-
tus Jésusban meg-szenteltetteknek,
a'hívattatott szenteknek, minnyájok-
kal a'kik segétségül híják a'mí Urunk
Jésus Kristusnak nevét, minden ő he-
3 lyekben, és a'mienkben. * Kegyelem
néktek, és békeség az Istentől a'mí
Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól.

Rom. 16. 1. Cor. 1.

*Hálá-

* Hálákat adok az én Istenémnek mindenkor értettetek az Isten malasztyáért, melly néktek adatott a'Kristus Jésusban: * hogy mindenekben gazdagok lőttetek ő-benne, minden igében, és minden tudományban. * a' mint a'Kristus bizonyság-tétele megerősíttetett tí-bennetek: * úgy hogy semmi-némű malaszt heával ne legyetek, várván a'mi Urunk Jésus Kristusnak meg-jelenését,* a'ki megis erősít titeket mind végig vétek-nélkül, a'mí Urunk Iésus Kristusnak el-jövetele napján. * " Igaz az Isten: a'ki-által hívattattatok az ő Fiának a' mi Urunk Jésus Kristusnak társaságába. * Kérlek pedig titeket atyámfiai, a'mí Urunk Jésus Kristusnak neveért: hogy azon-eggyet mongyátok minnyájá, és ne legyenek tí-köztetek szakadások: legyetek pedig tekélletesek azon értelemben, és azon ítéletben. * Mert meg-jelentetett néké tí-felőletek atyámfiai, azoktól a'kik Klóesé, hogy versenkedések vannak köztöttetek. * Ezt mondom pedig, hogy ki-ki mind közzűletek azt mongya: Én Pálé vagyok ugyan; én pedig † Apollóé; én pedig Czefásé; én pedig Kristusé. * Meg-osztatott-e a'Kristus? Vallyon Pál feszíttetett-e meg érettetek? vagy Pál nevében kereszteltettetek-e meg? * Hálákat adok az Istennek, hogy senkit közzűletek meg nem kereszteltem, hanem "chak Krispust, és Kájust: * hogy valaki ne mongya hogy az én nevemben kereszteltettetett-meg. * Meg-kereszteltem pedig a'Stéfana házát-is: azon-kivűl nem tudom ha valakit mást kereszteltem. * Mert nem keresztelni küldött engem a' Kristus, hanem az Evangéliomot hirdetni: † nem az igének bőlcheségében, hogy ki ne üresülly ön a'Kristus kereszte. * Mert a'keresztnek igéje, az el-veszőknek bolondság ugyan: azoknak pedig a'kik üdvözűlnek, az-az nékünk, az Isten ereje. * Mert írva vagyon: * " El-vesztöm a'bőlchek bőlcheségét, és az okosak okaságát meg-vetem. *† Hol a'bőlch? hol az irás-túdo? hol e'világnak tudakozója? Nem bolondá tötte-e az Isten e'világ bőlcheségét? * Mert mivelhogy az Istennek bőlcheségében meg nem ismérte a'világ a'bőlcheség-által az Istent: tetszett az Istennek, a'predikállásnak bolondságával üdvözíteni a'hívőket. * Mert a Zsidók-is jeleket kérnek, és a'Görögök-is bőlcheséget keresnek: * mí pedig a'meg-feszíttetett Kristust predikáljuk; a'Zsidóknak botránkozást ugyan, a'Pogányoknak pedig bolondságot; * azoknak pedig a'hívattatott Zsidóknak, és a' Görögöknek, Kristust az Isten erejét, és az Isten bőlcheségét. * mert a'mi az Istenben bolondság, bőlchebb az embereknél: és a'mi az Istenben erőtlenség, erősb az embereknél. * Mert láttyátok a'tí hívatalotokat atyámfiai, hogy nem sok bőlchek test-szerént, nem sok hatalmasok, nem sok nemesek: * hanem a'világ bolondit választotta az Isten, hogy meg-szégyenítse a'bőlcheket: és a'világ erőtlenit választotta az Isté, hogy meg-szégyenítse az erősseket: * és a'világnak nemtelenit, 's az el-vetettit választotta az Isten, és azokat a'mik ninchenek, hogy el-rontáná azokat a'mik vañak: * hogy ne dichekedgyék egy test-is az ő szine-előtt. * Tí pedig ő-tőle vattok a'Kristus Jésusban, ki nékünk az Istentől bőlcheség lőtt, és " igasság, és meg-szentelés, és váltság: * hogy, a'mint írva vagyon: † A' ki dichekedik, az Urbã dichekedgyék.

II. Rész.

EN-is mikor hozzátok jöttem vólna, atyámfiai, " nem jöttem a'beszédnek vagy bőlcheségnek mélységében, hirdetvén néktek a'Kristus bizonyság-tételét. * Mert nem itéltem hogy tudnék valamit köztetek, hanem chak a' Jésus Kristust, azt-is a'meg-feszíttetett. * † És én erőtlenségben, és félelemben, és nagy rettegésben vóltam nálatok: * és az én beszédem és predikállásom, " nem az emberi bőlcheségnek hitető igéiben, hanem a' léleknek 's az erőnek meg-mutatásában: * hogy a'tí hitetek ne légyen az emberek bőlcheségében, hanem az Isten erejében. * Bőlcheséget szóllunk pedig a'tekélletesek-között: de nem e'világ, sem e'világi fejedelmek bőlcheségét, kik el-rontatnak: * hanem szóllyuk az Isten bőlcheségét titkos értelemben, melly el-rejtetett, mellyet el-rendelt az Isten e'világ előtt a'mí dichőségünkre. * mellyet senki e'világ fejedelmi-közzűl meg nem ismért: mert, ha meg-ismérték

"1. Thes. 5. d. 24.
† Act. 18. f. 24.
" Act. 18. b. 8.
† 1. Pet. 1. c. 16.
Inf. 2. a. 1. 4.
"Isa. 29. c. 14.
†Isa. 33. c. 18.
"Jer. 23. a. 5.
† Jer. 9. g. 22. 23. 2. Cor. 10. d. 17.
" Sup. 1. c. 17.
† Act. 18. a. 1.
" 2. Pet. 1. c. 17.

vólna, soha a'dichőségnek Urát meg-
nem feszítették vólna. * De a'mint
" Isa. 69. a. 4. írva vagyon: " Hogy a'szem nem lát-
ta, se a'fül nem hallotta, se az ember
szívébe fel nem mentenek, a'miket az
Isten azoknak készített, a'kit őtet sze-
retik: * nékünk pedig meg-jelentet-
te az Isten az ő lelke-által. mert a'Lé-
lek mindeneket meg vizsgál, még az
Istennek mélységes dolgait-is. * Mert
ki tudgya az emberek-közzűl, a'mik
az emberben vannak, hanem chak az
ember lelke, a'ki ő-benne vagyon?
úgy a'mik az Istenben vannak-is, sen-
ki nem tudgya, hanem chak az Isten
lelke. * Mí pedig nem e'világ lelkét
vőttük, hanem a'Lelket, melly az
Istentől vagyon; hogy meg-tudgyuk
a'miket az Isten nékünk ajándéko-
† 2. Pet. 1. c. 16. zott: * † a'miket beszéllünk-is, nem
az emberi bőlcheségnek túdós ígéi-
ben; hanem a'Léleknek tanitásában, a'
lelkieket lelkiekhez szabván. * A'test-
szerént-valo ember pedig, meg nem
fogja azokat a'mik az Isten lelkeé:
mert bolondság ő-előtte, és nem ért-
heti: mert lélek-szerént itéltetik-meg.
* A'lelki pedig mindeneket meg-ítél:
" Isa. 40 d. 23. Sup. 9. c. 13. és ő senkitől meg nem itéltetik. * "
Mert ki értette-meg az Úr értelmét,
a'ki oktatná őtet? Mí-nálunk pedig
Rom. 10. d. 34. a'Krisztus értelme vagyon.

III. Rész.

EN-is, atyámfiai, nem szól-
hattam néktek mint lelkiek-
nek, hanem mint testieknek.
Mint kisdedeknek a'Krisztus-
ban, * tejet adtam innotok, nem vas-
tag eledelt: mert azt nem vehetitek
vala: de még most sem vehetitek:
mert még testiek vattok. * Mert mint-
hogy közöttetek irígység, és verseng-
gés vagyon, nem testiek vattok-e, és
nem emberi mód-szerént jártok-e? *
Mert midőn valaki azt mondgya: Én
Pálé vagyok ugyan; más pedig: Én
Apollóé: nem emberek vattok-e? Mi-
choda azért Apollo? michoda pedig
Pál? * Annak szolgái, a'kinek hitte-
tek, és a'mint kinek-kinek az Úr adta.
* Én plántáltam, Apollo öntözte: de
az Isten adta a'nevekedést. * Az-okáért sem a'ki plántál, valami; sem a'ki
" Psal. 61. d. 13. † Gal. 6. b. 5. öntöz: hanem a'ki nevekedést ád, az
Isten. * " A'ki pedig plántál, és a'ki ön-
töz, eggyek. † Ki-ki mind pedig tu-
lajdon jutalmát vészi az ő munkája-
szerént. * Mert az Isten segétői va-
gyunk: az Isten majorsága vattok, az
Isten épitése vattok. * Az Istennek
malasztya-szerént, melly nékem ada-
tott, úgy-mint bőleh fondálo-mester
fondamentomot vetettem: más épit
pedig arra. Ki-ki mind látsa pedig
mint épit azon. * Mert más fonda-
mentomot senki nem vethet, azon-
kivűl a'melly vettetett, melly a'Kris-
tus Jésus. * Ha valaki pedig e'fon-
damentomra épit, aranyat, ezűstöt,
drága-köveket, fákat, szénát, pozdor-
ját, * kinek-kinek munkája nyilván
lészen: mert az Úr napja meg-mutat-
tya, mert a'tűz-által meg-jelentetik:
és kinek-kinek minémű légyen mun-
kája, a'tűz meg-próbállya. * Ha ki-
nek munkája, a'mellyet reá épitett,
meg-marad, jutalmát vészi. * Ha ki-
nek műkája meg-ég, kárt vall: ő pedig
üdvözűl: de úgy mint a'tűz-által. *
Nem tudgyátok-e hogy az Isten tem-
ploma vattok, és az Isten Lelke lakik
bennetek? * Ha valaki pedig az Isten
templomát meg-fertezteti, el-veszti-
† Inf. 6. azt az Isten. Mert az Isten temploma
d. 19. szent, melly ti vattok. * Senki magát
2. Cor. 6. c. 15. meg ne challya: ha valaki láttatik ti-
közztetek bőlchnek lenni e'világon,
bolódá légyen hogy bőleh leheſsen.
* Mert e'világ bőlcheſége, bolondság
† Iob. 5. c. 13. az Istennél. Mert írva vagyon: † Meg-
fogom a'bőlcheket az ő álnokságok-
" Psal. 9. 3. b. 11. ban. * És ismég: " Az Úr isméri a'ből-
chek gondolatit, hogy heába-valók.
* Senki azért ne dichekedgyék az em-
berekben. * Mert mindenek tieket,
akár Pál, akár Apollo, akár Czéfás,
akár a'világ, akár az élet, akár a'halál,
akár a'jelen-valók, akár a'következ-
endők: mert mindenek tiétek; * tí
pedig a'Krisztuſé: a'Krisztus pedig az
Istené.

IV. Rész.

VGy alittson minket az ember 2. Cor. 6.
mint a'Krisztus szolgait, és az a. 4.
Isten titkainak sáfárit. * Itt
már az kereſtetik a'sáfárok-
között, hogy ki hívnek találtatsék. *
Nékem pedig leg-kisebb gondom,
hogy tőletek itéltessem, vagy az em-
beri naptól: de magamat sem itélem.
* Mert semmiben lelkem ismériti nem
vádol: de abban meg nem igazúltam:
a'ki pedig engemet ítél, az Úr. * Az-
okáért ne itéllyetek idő-előtt, míg

nem el-jő az Úr: ki meg-is világosítya a'setétség titkait, és meg-nyilatkoztatrya a'szívek tanátsit: és akkor lészen kinek-kinek dichéreti az Istentől. * Ezeket pedig atyámfiai, példában vőttem magamra és Apollóra, tí-érettetek: hogy rólunk tanúllyatok, hogy a'fölőtt a'mi meg vagyon írva, eggyik a'másik-ellen másért fel ne fuvalkodgyék. *Mert ki választ-ki téged? Michodád vagyon pedig a' mit nem vőttél? Ha pedig vőtted, mit dichekedel, mint-ha nem vőtted vólna? * Már meg-elégedtetek, már gazdagokká lőttetek: nálunk-nélkűl országoltok: és adgya Isten hogy országollyatok, hogy mí-is veletek országollyunk. * Mert, vélem hogy az Isten minket leg-utólso Apostoloknak mutatott, úgy-mint halálra-valókat: mert chodája lőttünk a'világnak, és az Angyaloknak, és az embereknek. * Mí bolondok vagyunk a' Kristusért, tí pedig okosok a'Kristusban: mi erőtlenek, tí pedig erősek: tí nemesek, mí pedig nemtelenek. * Mind ez óráig éhezünk, és szomjúhozunk, és mezítelenek vagyunk, és arczúl veretetünk, és ide's tova bújdosunk, * "és munkálkodunk kezeinkel dolgozván: átkoztatunk, és áldunk: üldözést szenvedünk, és el-tűrjük: * káromlattatunk, és könyörgünk: mint e'világnak szemetei lőttünk, mindenek mosléki mind ez-ideig. * Nem írom ezeket, hogy meg-szégyenítsselek titeket, hanem úgy-mint szerelmes fiaimat intlek. * Mert ha tíz-ezer tanitótok vagyon-is a'Kristusban, de nem sok atyátok. Mert a'Kristus Jésusban az Evangeliom-által én szűltelek titeket. * Kérlek azért titeket, legyetek én követőim, a'mint én-is a'Kristusé. * Azért küldőttem hozzátok Timóteust, ki nékem szerelmes fiam, és hív az Úrban: ki eszetekbe juttattya az én útaimat, mellyek a'Kristus Jésusban vannak, a' mint minden ütt minden Gyülekőzetben tanitok. * Mint-ha nem vólnék hozzátok-menendő, úgy fel-fuvalkodtak némellyek. * El-megyek pedig hamar tí-hozzátok, ha az Úr akarja: és meg-értem azoknak, a'kik fel-fuvalkodtak, nem beszédőket, hanem erejeket. *Mert nem a'beszédben vagyon az Isten országa, hanem az erőben. * Mit akartok? veszszővel menyek-e hozzátok, vagy szeretettel, és a'szelídségnek lelkével?

V. Rész.

TEllyeséggel paráznaság hallattatik kőzőttetek, és olly paráznaság, minémű még a' Pogányok-kőzőtt sem, úgy hogy valakinél az ő atyjának feleségje légyen. * És tí fel-fuvalkodtatok: és nem sírtatok inkább hogy ki-vetteséék kőzzűletek a'ki e'dolgot chelekedte. * "Én testben távúl-lévén ugyan, de lélekbe jelen, már meg-ítéltem úgy mint jelen, azt, a'ki így chelekedett, a'mí Urunk Jésus Kristusnak nevében, egybe-gyűlvén tí és az én lelkem, a'mi Urunk Jésusnak hatalmával, az illyen embert a'Sátánnak adni a'test veszedelmére, hogy a'lélek üdvőzűlljőn a'mi Urunk Jésus Kristusnak napján. * Nem jó a'tí dichekedéstek. † Nē tudgyátok-e hogy egy kevés kovász az egész tésztát meg-poshaszrya? *Tisztittsátok-ki a' régi kovászt, hogy új tészták legyetek, a'mint hogy kovásztalanok vattok. Mert a'mi Húsvétűnk a'Kristus meg-áldoztatott. * Az-okáért lakozzunk; nē a'régi kovászszal, sem a'gonoságnak és álnokságnak kovászával: hanē a'tisztaságnak és igaságnak kovásztalanival. * Irtam néktek levelemben: Ne társolkodgyatok a' paráznákkal. * nem e'világnak paráznáival ugyan, vagy fősvényivel, vagy ragadozóival, vagy bálványok szolgaival: mert így ki kellett vólna e' világból mennetek. * Most pedig írtam néktek hogy ne társolkodgyatok; ha az, a'ki atyafinak neveztetik, parázna, vagy fősvény, vagy bálványnak-szolgáló, vagy átkozódó, vagy részeges, vagy ragadozó: effélével ingyen ne-is egyetek. * Mert mit ítélem én azokat, a'kik kívűl vannak? nem azokat ítélitek-e tí, a'kik benn vannak? * mert azokat a'kik kivűl vannak, az Isten ítéli-meg. Veszétek-ki a'gonoszt kőzzűletek.

VI. Rész.

MÉr-e valaki kőzzűletek, törvénye-lévén más-ellen, a' hamisaknál ítéltetni, és nē a'szenteknél? *Nē tudgyátok-e hogy a'szentek e'világot megítélik? És ha tőletek ítéltetik-meg a'

Levit. 18. b. 12. & 20. b. 11.

"Coloss. 2. a. 5.

† Gal. 5. b. 9.

" Act. 20 g. 34. 1. Thes. 2. b 9. 2. Thes. 3. b. 8.

világ, méltatlanok vattok-e a'kik kisſebb dolgokat itéllyetek? * Nem tudgyátok-e hogy az Angyalokat itéllyük meg? menyivel inkább a'világiakat? * Azért ha világi törvényitek léſznek: a'kik az Anyaſzentegyházban alább-valók, azokat rendellyétek az itéléſre. * A'ti piruláſtokra mondom. Igy ninch-e közöttetek egy bölch-is, a'ki itéletet teheſſen az ő atyafia-között? * Hanem az atyafi az atyafival törvénnyel vetekedik: és azt a'hitetleneknél? * "Már ugyan tellyeſséggel vétek ti-köztetek, hogy törvénykeztek egy-máſsal. Miért nem tűritek-el inkább a'boſzſzúſágot? miért nem ſzenvéditek-el inkább a'chalárdſágot? * Hanem ti chelekeſztek boſzſzúſágot, és chalárdſágot: és azt az atyafiakon. * Nem tudgyátok-e hogy a'hamiſsak az Iſten országát nem bírják? Meg ne chalatkozzatok: Sem a'paráznák, ſem a'bálványok ſzolgai, ſem a'házaſság-rontók, * ſem a'puhák, ſem a'férfiakkal közösülők, ſem a'lopók, ſem a'fösvények, ſem a'részegeſek, ſem az átkozódók, ſem a'ragadozók, az Iſten országát nē bírják. * És effélék vóltatok némellyek: de meg-moſattattatok, de meg-ſzenteltettetek, de meg-igazíttattatok, a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſnak nevében, és a'mi Iſtenünk Lelke által. * Mindenek ſzábadok nékem, de nem mindenek haſználnak. Mindenek ſzabadok nékem, de én ſenki hatalma-alá nem vettetem. * Az étek a'haſnak, és a'has az étkeknek: az Iſten pedig mind ezt's mind azokat el-rontya: a'teſt pedig nem a'paráznaſágnak, hanem az Urnak: és az Úr a'teſtnek. * Az Iſten pedig az Urat-is fel-támaſztotta: minket-is fel-támaſzt az ő ereje által. * Nem tudgyátok-e hogy a'ti teſterek a'Kriſtus tagjai? Vévén azért a'Kriſtus tagjait, a'kurva tagjaivá tegyem-e? Távúl légyen. * Nem tudgyátok-e hogy a'ki a'kurvához ragaſzkodik, egy teſté léſzé? † Mert kétten léſznek (úgy-mond) egy teſtben. * A'ki pedig az Úrhoz ragaſzkodik, egy lélek ő-véle. * Fuſsatok a'paráznaſágtól. Minden bűn, valamellyet az ember chelekeſzik, a'teſten-kivűl vagyon: a'ki pedig paráználkodik, a'maga teſte-ellé vétkezik. * Nem tudgyátok-e "hogy a'ti tagjaitok a'Szent-Lélek tēploma, a'ki beñetek vagyon, kit az Iſtentől vőttetek, és nem vattok tí-magatoké? * † Mert nagy árron vétettetek-meg. Dicsőíttſétek és hordozzátok az Iſtent a'ti teſtetekben.

VII. Rész.

A'Mellyek-felől pedig írtatok nékem: Jó az embernek aſzſzony'állatot nem illetni: * a'paráznaſág-ellen, pedig, mindennek tulajdon feleſége légyen, és mindennek tulajdon férje légyen. * "A'férfiu a'mivel a'feleſégének tartozik, adgya-meg: haſonló-képpen pedig az aſzſzony-is a'férjének. * Az aſzſzonynak ninch az ő teſtén hatalma, hanem a'férfiúnak. Haſonló-képpen pedig a'férfiúnak-is az ő teſtén ninch hatalma, hanem az aſzſzonynak. * Meg ne challyátok egy-máſt, hanem ha egyenlő akaratból ideig, hogy foglalatoſok legyetek az imádſágban: és iſmét ugyan-azonra térjetek, hogy ne kiſértſen titeket a'Sátan a'ti meg-tartóztatatlánſágtokért. * Ezt pedig engedelem-ſzerént mondom, nem parancholat-ſzerént. * Mert akarom minnyájotokat ollyanoknak lenni, mint én-magamat: de kinek-kinek tulajdon ajándéka vagyon az Iſtentől: egynek ugyan így, máſnak pedig amúgy. * Mondom pedig a'nőtleneknek, és az özvegyeknek jó nékik ha úgy maradnak, a'mint én-is. * Hogy ha magokat meg nem tartóztattyák, házaſúllyanak-meg. Mert jobb meg-házaſúlni, hogy-sem égni. * Azoknak pedig, a'kik házaſságban vañak, nem én parancholom, hanem az Úr, † hogy a'feleſége el ne meñyen a'férjétől: * hogy-ha el-mégyen, házaſság-nélkűl maradgyon, vagy a'férjével meg-békéllyék. És a'férfiu el ne bochâſſa a'feleſégét. * Mert egyebeknek én mondom, nem az Úr. Ha valamelly atyafinak hitetlen feleſége vagyon, és az kész véle lakni, el ne bochâſſa azt. * És ha valamelly hív aſzſzonynak hitetlen férje vagyon, és az kész véle lakni, el ne hadgya a'férjét: * mert meg-ſzenteltetett a'hitetlen férfiu az hív aſzſzony által, és meg-ſzenteltetett az hitetlen aſzſzony a'hív férfiu által: külömben a'ti fiaitok tiſztátalánok vólnának, moſt pedig ſzentek. * Hogyha a'hitetlen el-mégyen, mennyen el: mert nem vettetett ſzolgálatalá az atyafiu, vagy a'hív aſzſzony

2. Cor. 6. c. 17. † Inf. 7. d. 23. 1. Pet. 1. d. 18.

" 1. Pet. 3. b. 7.

† Mat. 5. c. 32. & 19. b. 9. Marc. 10. b. 9. Luc. 16. d. 18.

" Mat. 5. f. 39. Luc. 6. 6. 29. Rom. 12. d. 17. 1. Theſ. 4. b. 6.

† Gen. 2. d. 24. Matth. 19. a. 5. Marc. 10. a. 8. Epheſ. 3. g. 31.

" Sup. 3. d. 17.

effélében: békeségre hívott pedig
minket az Isten. * Mert honnét 16
tudod aszszony, ha a'férfiat ůd-
vőzíted? vagy honnét tudod férfiu,
ha az aszszonyt ůdvőzíted? * ha- 17
nem-ha, a'mint mindennek osztogat-
ta az Úr, a'mint mindent hívott az
Isten, úgy jár, és a'mint minden Gyů-
lekőzetekben tanítom. * Kőrnyűl- 18
metélkedésben hívattatott-e valaki? D
ne vegyen kőrnyűl-metéletlenséget.
Kőrnyűl-metéletlenségben hívatta-
tott-e valaki? kőrnyűl ne metélked-
gyék. * A'kőrnyűl-metélkedés semi, 19
a'kőrnyűl-metéletlenség-is semmi:
hanem az Isten parancholatinak
"Ephes. 4. a. 1. meg-tartása. * Ki-ki mind a'melly hí- 20
vatalban hívattatott, abban marad-
gyon. * Szolgáúl hívattattál-e? ne 21
gondolly véle: de ha szabados lehetsz-
is, inkább így élly. * Mert a'ki az Úr- 22
hoz szolgáúl hívattatott, az Úrnak
szabadosa: hasonló-képpen a'ki sza-
badosúl hívattatott, a'Kristusnak
"Sup. 6. d. 20. szolgája. * " Árron vétettetek-meg, 23
ne legyetek az emberek szolgai. * Ki- 24
1. Pet. 1. d. 18. ki mind a'miben hívattatott, atyám- E
fiai, abban maradgyon az Isteñél. * A' 25
szűzekről pedig ninch parācholatom
az Úrtól: tanátsot adok pedig, úgy-
mint a'ki irgalmasságot nyertem az
Úrtól, hogy hív legyek. * Itélem azért 26
ezt jónak lenni a'jelen-valo szűkség- A
ért, hogy jó embernek úgy lenni. * 27
Feleséghez vagy-e kőtve? Ne keress
el-válást. Feleségtől szabad vagy-e?
Ne keress feleséget. * Ha pedig féle- 28
séget vészsz: nem vétkeztél. És ha férj-
hez mégyen a'szűz, nem vétkezett.
mindazáltal efféléknek testi győtrel-
mek lészen. Én pedig néktek kedve-
zek. * Azt mondom azért, atyámfiai: 29
Az idő rővid: kővetkezik, hogy a'kik-
nek feleségők vagyon-is, légyenek
mint a'kiknek ninch: * és a'kik sirnak, 30
mint a'nem-sirók: és a'kik őrűlnek,
mint a'nem őrűlők: és a'kik vésznek,
mint a'kik nem bírnak: * és a'kik él- 31
nek e'világgal, mint-ha nem élnének: F
mert el-múlik e' világnak ábrázattya.
* Akarom pedig, hogy szorgalmatos- 32
ság-nélkűl legyetek. A'ki feleség-nél-
kűl vagyon; szorgalmatos azokra a'
mellyek az Úré, mint tessék az Isten-
nek. * A'ki pedig feleséggel vagyon, 33
szorgalmatos azokra a'mellyek e'vi-
lágé, mint tessék a'feleségének, és
meg-oszlott. * Es a'házasságtalan asz- 34

szony'állat, 's a'szűz-is, azokra gōdol-
kodik a'mellyek az Úre, hogy szent lé-
gyen testében, és lelkében. A'ki pedig
férjhez ment, azokra gondolkodik a'
mellyek a'világé, mint tessék a'fér-
35 jének. * Ezt pedig hasznotokra
mondom: nem hogy tőrbe ejtselek
títeket, hanem arra, a'mi tisztessé-
ges, és a'mi alkolmatosságot ád aka-
dály-nélkűl kőnyőrgeni az Úrnak.
36 * Ha ki pedig azt dísztelennek alít-
G tya, hogy az ő szűze idejét meg-hal-
ladta, és úgy kell lenni: chelekedgye
a'mit akar: nem vétkezik, ha férjhez
37 mégyen. * Mert a'ki el-végezi szívé-
ben álhatatoson, szűksége nem lé-
vén, hatalma lévén pedig a'maga
akarattyán, és azt ítélte szívében,
hogy meg-tartsa az ő szűzét, jól che-
38 lekeszik. * Az-okáért a'ki házasság-
ra adgya-is az ő szűzét, jól cheleke- "Rom. 7. a. 2.
szik: és a'ki nem adgya, jobban chele-
39 keszik. * " Az aszszony'állat kőte-
les a'tőrvényhez a'menyi ideig a'fér-
je él. hogy-ha meg-hal a férje, meg-
szabadúlt: mennyen férjhez a'kihez
40 akar: chak hogy az Úrban. * Boldogb
lészen pedig ha úgy marad, az én ta-
nátsom-szerént: vélem pedig hogy
én-bennem-is az Isten Lelke vagyon.

VIII. RÉSZ.

1 AZokról pedig a'mik a'bálvá-
A nyoknak áldoztatnak, tud-
gyuk hogy minnyájunknak
tudománya vagyon. A'tu-
domány fel-fuvalkodtat, a'szeretet
2 pedig épít. * Ha ki pedig alíttya
hogy ő valamit túd, még nem érti
3 mint kellyen néki tudni. * Ha ki pe-
dig az Istent szereti, ez meg-ismértē-
4 tett ő-tőle. * Az étkek-felől pedig,
B mellyek a'bálványoknak áldoztat-
nak, tudgyuk, hogy a'bálvány sem-
mi a'világon, és hogy ninch más
5 Isten, hanem chak egy. * Mert noha
vannak a'kik isteneknek mondatnak,
akár az égben, akár a'földőn (mi-
velhogy sok istenek, és sok urak van-
6 nak:) * nékűnk mindazáltal egy Iste-
nűnk vagyon, az Atya, a'kitől minde-
nek, és mí-is ő-benne: és egy Úr Jésus
Kristus, ki-által mindenek, és mí-is
7 ő-általa. * De nem mindenekben va-
C gyon tudomány. Némellyek pedig a'
bálványi lelki-ismérettel mind ez-
ideig, úgy-mint a'bálványoknak ál-
doztattat észnek: és az ő lelki ismé-
retek, erőtlen lévén, meg-fertez-

1. Cor. 7. 8.

tetik. * Az éledel pedig minket nem ajánl az Istennek. Mert ha észűnk-is, nem bévelkődünk; ha nem észűnk-is, meg nem fogyatkozunk. * Meglássátok pedig hogy valami-képpen ez a'tí szabadságtok botránkozásra ne légyen az erőtleneknek. * Mert ha ki láttya azt, a'kinek tudománya vagyon, a'bálványok helyén letelepedni: annak lelki-ismèreti, erőtlen lévén, nem bátorodik-e meg, hogy a'bálványoknak áldoztattakat meg-egye? *† És el-vész az erőtlen atyafi a'te tudományodért, a'kiért a' Krístus meg-hólt. * Így vétkezvén pedig az atyafiak-ellen, és meg-sértvén az ő erőtlen lelki-ismèretőket, a' Krístus-ellen vétkeztők. * " Az-okáért ha az éledel meg-botránkoztattya az atyámfiát: nem észem húst örökké, hogy az atyámfiát meg ne botránkoztalsam.

† *Rom. 14. c. 19.*

" *Rom. 14. d. 21.*

IX. Rész.

NEm vagyok-e szabados? Nẽ vagyok-e Apostol? Nem láttam-e a'mí Urunk Krístus Jésust? Nem én alkotmányim vattok-e tí az Úrban? * És ha egyebeknek nẽ vagyok Apostola, de mindazáltal néktek az vagyok: mert az én Apostolosságomnak pecsétje tí vattok az Úrban. * az én mentségem azoknál, a'kik engemet kérdeznek, ez. * Vallyon ninchen-e hatalmunk hogy együnk és igyunk? * Vallyon ninchen hatalmunk hogy aszszony atyánkfiát, széllyel hordozzuk, mint a' több Apostolok-is, és az Úr attyafiai, és Czéfás? * A'vagy egyedül nékem és Barnabásnak ninchen-e hatalmunk hogy ezt chelekedgyük? * Ki vitézkedik valaha maga költségével? Ki plántál szőlőt, és annak gyümölchében nem észik? Ki legeltet nyájat, és a'nyáj tejéből nem észik? * Vallyon ember-szerént mondom-e ezeket? Nem ezeket mödgya-e a'törvény-is? * Mert írva vagyon a'Moyses törvényébẽ: " Bé ne kösd a'nyomtató ökör száját. Vallyon az ökrökre vagyon-e gongya az Istennek? * A'vagy nem inkább mí-érettünk mondgya-e azt? Mert mí-érettünk írattattak. mivelhogy reménségben kell szántani, a'ki szánt; és a'ki chépel, a'gyümölch-vételnek reménségébẽ. *† Ha mí néktek lelkieket vetettünk, nagy dolog-e ha mí a'tí testieteket árattyuk? * Ha egyebek részesek a'tí-rajtatok-valo hatalombã, miért nem inkább mí? de nem éltünk e'hatalomal: hanem mindeneket el-tűrünk, hogy valami akadékot ne tegyünk a'Krístus Evãgeliomának. * " Nem tudgyátok-e, hogy a'kik a' szent-helyen munkálkodnak, a'szent-hely-bélieket észik; és a'kik az óltárnak szolgálnak, az óltárról vésznek részt? * Így rendelte az Úr-is azoknak, a'kik az Evangéliomot hirdetik, hogy az Evangeliomból éllyenek. * Én pedig semivel ezek-közzül nem éltem. Nem azért írtam pedig ezeket, hogy így chelekedgyenek én-velem: mert jobb nékem meg-halnom, hogy-sem mint valaki az én dichőségemet kiüresítse. * Mert ha az Evangéliomot hirdetem, nem dichőség én-nékem: mert a'szükség kénszerít engem: mert jaj nékem, ha az Evangéliomot nem hirdetem. * Mert ha akarva chelekeszem azt, jutalmam vagyon: ha pedig akaratom-ellen, a'sáfárság reám bizattatott. * Michoda azért az én jutalmam? Hogy az Evangéliomot predikálván, fizetés-nélkül munkálkodgyam az Evangéliomban, hogy módkivül ne éllyek az én hatalmomal az Evangéliombã. * Mert midőn mindẽben szabados vólnék, minnyájoknak szolgájává tettem magamat, hogy többeket nyerhetnék-meg. * És a'Zidóknak lettem mint Zidó, hogy a'Zidókat meg-nyerném. * azoknak a'kik a'törvény-alatt vañak, mint-ha a'törvény-alatt vólnék (holott én nẽ vólnék a'törvény-alatt) hogy azokat, a' kik a'törvény-alatt valának, meg-nyerném. azoknak a'kik törvény-nélkül valának, mint-ha törvény-nélkül vólnék (holott az Isten törvénye-nélkül nem vólnék: hanẽ a'Krístus törvényébẽ vólnék) hogy meg-nyerném azokat, a'kik törvény-nélkül valának. * Az erőtleneknek erőtlenné lettem, hogy az erőtleneket meg-nyerném. Mindeneknek mindenẽ lettem, hogy mindeneket üdvözítenék. * Mindeneket pedig az Evangeliomért chelekeszem: hogy abban részes legyek. * Nem tudgyátok-e hogy azok a'kik pályát futnak, noha minnyájan futnak, de egy vészi-el a'jutalmat? úgy fussatok hogy el-vegyétek. * Minden pedig, a'ki a'küzdésbẽ tusakodik, mindenektől meg-tartóztattya magát: és azok ugyan, hogy meg-rothadandó

" *Deut. 18. a. 1.*

" *Deut. 25. a. 4.*
1. *Tim. 5. c. 18.*

† *Rom. 15. f. 27.*

koronát vegyenek; mí pedig hogy rothadatlant. * Én azért úgy futok, 26
nem mint bizonytalanra: úgy harczolok, nem mint a'levegő-eget ver- 18
vén: * hanem verem a'testemet, és 27
szolgálat-alá vetem: hogy ne-talám
midőn egyebeknek predikállottam,
én-magam meg ne vettessem.

X. Rész.

Exod. 13. d. 21. MErt nem akarom hogy ne 1 E
tudgyátok atyámfiai, hogy
az atyáink minnyájan a'
felyhő-alatt vóltak, " és
"Num. 9. c. 22. miñyájan által-mentek a'tengeren; *† 2
† Exod. 14. c. 22. és minnyájan Moysestől kereszteltettek-meg, a'felyhőben, és a'tengerben:
" Exod. 16. d. 15. * " és minnyájan ugyan-azon lelki 3
eledelt őtték, * † és miñyájan ugyan- 4
† Exod. 17. b. 6. Num. 20. b. 10. azon lelki italt itták: (ivának pedig az őket-követő lelki kő-sziklából: a'kő-
szikla pedig a'Krisztus vala) * de so-
" Num. 26. g. 65. kakhoz közzűlök nem volt kedve az 5
Istennek: " mert a'pusztában meg-
† Psal. 105. b. 6. ölettettenek. * Ezek pedig nékünk 6
példában lőttek, hogy gonoszt-kívá-
nók ne legyünk, † a'mint azok-is kí-
vántak. * Se bálványozók ne legyetek, 7
mint némellyek ő-közzülök: a'mint
" Exod. 32. b. 6. † Num. 25. a. 1. írva vagyon: " Le-űle a'nép enni és 8
innya, és fel-kelének játszani. * Se ne
paráználkodgyunk, † mint némel-
lyek azok-közzül paráználkodtak, és
" Num. 21. b. 5. 6. el-estek egy nap huszon-három ezer- 9
ren. * Se ne kisértsük a'Krisztust: "
mint némellyek azok-közzül kísér-
tették, és a'kígyók-miá vesztek-el. * 10
† Num. 11. a. 1. & 14. a. 1. † Se ne zúgolódgyatok, mint némel-
lyek azok-közzül zúgolódtak, és el-
veszének a'pusztító-miá. * Ezek pedig 11
mind példában történnek vala nékik:
meg-írattak pedig a'mi oktatásunkra,
kikre az utólso idők jutottak. * Azért 12
a'ki magát fenn állani alíttya, meg-
lássa hogy el ne essék. * Emberi kí- 13
sértetnél egyéb meg ne fogjon tí-
teket: hív pedig az Isten, ki nem hágy
titeket a'fölött kísértetni a'mit el-
szenvedhettők, de a' kísértettel elő-
menetelt-is szerez, hogy el-szenved-
hessétek. * Az-okáért én szerelme- 14
sim, futsatok a'bálványok tiszteleti-
től: * Mint eszeseknek szóllok, ma- 15
gatok itéllyétek-meg a'mit mondok.
* Az áldásnak pohára, a'mellyet 16 A
meg-áldunk, nem a'Krisztus vérében- D
valo részesülés-e? és a'kenyér, a'mel-
lyet meg-szegünk, nem az Úr testé-
17 ben-valo részesülés-e? * Mert egy
kenyér, egy test vagyunk sokan, min-
nyájan a'kik az egy kenyérben rész-
18 esülünk. * Tekintsétek-meg a'test-szerént-valo Israëlt: vallyon a'kik az
áldozatokban észnek, nem részesek-e az ólárban? * Michoda tahát?
19 Mondom-e hogy a'bálványoknak áldoztatott, valami légyen? a'vagy
20 hogy a'bálvány, valami légyen? * De
E a'miket a'Pogányok áldoznak, az ördögöknek áldozzák, és nem az Istennek. Nem akarom pedig hogy az ördögök társai legyetek: nem ihattyátok az Úr pohárát, és az ördögök po-
21 hárát: * nem lehettők részesek az Úr asztalában, és az ördögök asztalában.
22 * Az Urat ingerlyük-e? Erősbek vagyunk-e nálánál? * " Mindenek sza-
23 badok nékem, de nem mindenek használnak. Mindenek szabadok nékem,
24 de nem mindenek épitnek. * Senki ne
25 keresse a'magáét, hanem a'mi máse. *
F Mindér, a'mit a'mészár-székben árúlnak, meg-egyetek, semmit nem kérdezkekvén a'lelki-ismeretért. * † Az Úré
26 a'föld, és annak tellyesége. * Ha ki a'
27 hitetlenek-közzül el-hí titeket, és el akartok menni: mindent, a'mit elő-
tőkbe résznek, meg-egyetek, semmit nem kérdezkedvén a'lelki-ismeret-
28 ért. * Ha pedig valaki mongya: Ez a'bálványoknak áldoztatott: ne egyétek-meg, azért a'ki meg-jelentette,
29 és a lelki-ismeretért: * nem a'te lelki-ismeretedért mondom pedig, hanem
G a'máséért. Mert miért itéltetik az én szabadságom a'másnak lelki-ismeretiről? Ha én hála-adással részesülök,
30 miért káromlattatom azért hogy hálákat adok. * " Azért akár éltek,
31 akár isztok, akár valami mást mivel-
tők: mindeneket az Isten dicsőségére chelekedgyetek. * Botránkozás-
32 nélkül legyetek a'Zsidóknak, és a'Pogányoknak, és az Isten Anyszentegy-
33 házának: * a'mint én-is mindenekben mindeneknek kedveskedem, nem
keresvén a'mi nékem hasznos, hanem a'mi sokaknak, hogy üdvözüllyenek.

XI. Rész.

1 LEgyetek én követőim, mint
2 én-is a'Krisztusé. * Dicsérlek pedig titeket atyám-fiai, hogy
mindenekbē meg-emlekeztők
rólam: és a'mint előtőkbe adtam, az
én parancholatimat meg-tartyátok.

" Sup. 6. c. 12. Eccli 17. d. 31.

† Psal. 23. a. 1.

" Coloss. 3. c. 17.

* Akarom pedig hogy meg-tudgyátok, "hogy minden férfiúnak feje a' Kriſtus; az aſzſzony'állatnak feje pedig, a'férfiu; a'Kriſtuſnak feje pedig, az Iſten. * Minden férfiu bé-fődött fővel imádkozván vagy prophétálván, meg-rútíttya az ő fejét.* Minden aſzſzony'állat pedig imádkozván vagy prophétálván bé nem fődött fővel, meg-rútíttya az ő fejét: mert mind egy mint-ha meg-kopaſzíttatnék. * Mert ha bé nem fődetik az aſzſzony'állat, nyírerteſsék-meg. Ha pedig rút az aſzſzony'állatnak meg-nyírettetni, vagy meg-kopaſzíttatni, fődgyebé a'fejét. A'férfiúnak nem kell ugyan bé-fődni az ő fejét: mert az Iſtennek képe és dichőſége, az aſzſzony'állat pedig a'férfiúnak dichőſége. * Mert nem a'férfiu az aſzſzony-állatból, hanem az aſzſzony'állat a'férfiúból. * † Mert nem az aſzſzony'állatért teremtetett a'férfiu, hanem az aſzſzony'állat a'férfiúért. * Az-okáért kell az aſzſzony'állatnak fején hatalomnak lenni az Angyalokért. * Mindazáltal ſem a'férfiu aſzſzony'állat-nélkül, ſem az aſzſzony'állat férfiu-nélkül, az Úrban. * Mert a'mint az aſzſzony'állat a'férfiúból, úgy a'férfiú-is az aſzſzony'állat-által: mindenek pedig az Iſtentől. * Magatok itéllyétek-meg: illik-e az aſzſzony'állatnak bé-fődetlen fővel imádni az Iſtent? * A'természet ſem tanít titeket, mert a'férfiu ugyan ha hajat nevel, gyalázát néki: * az aſzſzony'állat pedig ha hajat nevel, dichőſég néki: mert a'haj-ſzálak fedél-gyánánt adattak néki. * Ha ki pedig verſengőnek láttatik lenni: nékünk ninch ollyan ſzokáſunk, ſem az Iſten Anyaſzentegyházának. * Ezt pedig parancholom: nem dichérvén, hogy nem jobra, hanem gonoſzbra gyűltök-őſzve. * Mert előſzőr midőn egybe-gyűltök az Anyaſzentegyházba, hallom hogy ſzakadáſok vannak köztetek, és valami részből el-is hiſzem. * Mert ſzükſég haſonláſoknak-is lenni, hogy a'kik megpróbáltattak-is, nyilván-valókká légyenek ti-köztetek. * Azért midőn egybe-gyűltök, immár nem az Úr vachoráját éſzitek. * Mert ki-ki az ő vachoráját előbb meg-éſzi. És némelly éhezik ugyan; némelly pedig részeg. * Vallyon ninch-e házatok ételre és italra? vagy az Iſten Anyaſzentegyházát útállyátok-e meg, és azokat ſzégyenítitek-e meg a'kiknek ninchen? Mit mongyak néktek? dícsérlek-e titeket? ebben nem dícsérlek.* Mert én az Úrtól vőttem, a'mit előtökbe-is adtam, hogy az Úr Jéſus a'melly éjjel el-árúltaték, vévé a' kenyeret, * és hálákat adván meg-ſzegé, és monda: "Vegyétek, és egyétek: ez az én teſtem, melly ti-érettetek adatik: ezt az én emlékezetemre chelekedgyétek.* Haſonló-képpen a' pohárt-is, minek-utánna vachorála, mondván: Ez a'pohár az új teſtamentom az én véremben: ezt az én emlékezetemre chelekedgyétek, valamenyíſzer iſzſzátok. * Mert valamenyíſzer éſzitek e'kenyeret, és iſzſzátok a' pohárt: az Úr halálát hirdetitek a'míg el-jő. * † Az-okáért valaki éſzi e'kenyeret, vagy iſzſza az Úr pohárát méltatlanúl; vétkezik az Úr teſte és vére ellen. * "Próbállya-meg azért magát az ember: és úgy egyék abból a' kenyérből, és igyék a'pohárból. * Mert a'ki éſzik, és iſzik méltatlanúl, ítéletet éſzik és iſzik magának: meg nem válaſztván az Úr teſtét. * Azokáért tí-köztetek ſok betegek és érőtlenek vannak, és aluſznak ſokan. * Hogy-ha mi-magunkat meg-ítélnők, nem ítéltetnénk-meg ugyan. * Midőn ítéltetűnk pedig, az Úrtól feddettetűnk, hogy e'világgal el ne kárhoztattaſsunk. *Az-okáért atyámfiai, mikor egybe-gyűltök az ételre, egymáſt meg-várjátok. * Ha ki éhezik, ott-honn egyék: hogy kárhozatra ne gyűllyetek-egybe. A'többit pedig, mikor oda megyek, el-rendelem.

XII. Rész.

A'Lelki dolgokról pedig, nem akarom hogy tudatlanok legyetek atyámfiai. * Tudgyátok hogy midőn Pogányok vólnátok, a'néma bálványokhoz mentetek a'mint vitettettek vala. * Azért tudtotokra adom, "hogy ſenki az Iſten Lelke-által ſzólván, nem mond átkot a'Jéſuſnak. És ſenki nem mondhattya, Úr Jéſus, hanem chak a'Szent-Lélek-által.* Külömbségek vannak pedig az ajándékokban, de ugyan-azon a'Lélek: * És külömbségek vannak a'ſzolgálatokban, de ugyan-azon az Úr: * És külömbségek vannak a'chelekedetekben, de

"Ephes. 5. c. 23.

† Gen. 2. d. 21.

"Mat. 26 c. 26. Mar. 14. c. 22. Luc. 22. b. 17.

† Ioan. 6. f. 59.

"2. Cor. 13. 5.

"Mar. 9. f. 39.

1. Cor. 11. 12.

ugyan-

ugyan-azon az Isten, a'ki mindeneket chelekeſzik mindenekben. * Mindennek pedig haſznra adatik a'Léleknek meg-jelenése. * Némelynek ugyan a Lélek-által adatik a'bőlcheſségnek beſzéde: másnak pedig a'tudománynak beſzéde azon Lélek-ſzerént: * másnak a'hit azon Lélek-által: másnak a'gyógyításoknak ajándéka azon Lélek-által: másnak a'chudáknak chelekedete, másnak a'prophétálás, másnak a'lelkeknek meg-válaſztása, másnak a'nyelveknek kűlömbségi, másnak a'beſzédeknek magyarárása. * " Ezeket pedig mind azon-egy Lélek chelekeſzi, oſztogatván mindennek a'mint akarja. * Mert a'mint a'teſt egy, és ſok tagjai vannak; a'teſtnek pedig minden tagjai noha ſokak, mindazáltal egy teſt: úgy a'Kriſtus-is. * Mert mi minnyájan egy Lélek-által egy teſté kereſztelkettűnk-meg, akár Zsidók, akár Pogányok, akár ſzolgák, akár ſzabadoſok: és minnyájan egy Lélek-által itattattunk. * Mert a'teſt-is nem egy tag, hanem ſok tagok. * Ha azt mongya a'láb: Mivelhogy nem vagyok kéz, nem vagyok a'teſtből-valo: vallyon azért nem a'teſtből-való-e? * És ha azt mongya a'fűl: Mivelhogy nem vagyok ſzem, nem vagyok a'teſtből-valo: vallyon azért nem a'teſtből-való-e? * Ha az egéſz teſt ſzem: hol a' hallás? Ha egéſz hallás: hol a'ſzaglás? * Moſt pedig az Isten helyheztette a'tagokat, mindenikét közzűlők a' teſtben a'mint akarta. * Hogy-ha minnyájan egy tag vólnának, hol a'teſt? * Moſt pedig ſokak ugyan a'tagok, egy pedig a'teſt. * Nem mondhattya pedig a'ſzem a'kéznek: Nem ſzűkölködöm nálad-nélkűl; a'vagy viſzontag a'fő a'lábaknak: Nem vattok nékem ſzűkſégeſek. * De ſokkal inkább a'mellyek a'teſtnek erőtlenb tagjainak láttatnak lenni, ſzűkſégesbek: * és a'mellyeket alítűk a'teſtnek bőchűlletlenb tagjainak leni, azokat bévſégesb tiſztelettel véſzſzűk-környűl: és a'mi tiſzteſségteleninknek bévſégesb tiſzteſségek vagyon. * A'mi tiſzteſségeſink pedig ſemmi-nélkűl nem ſzűkölködnek: de az Isten mértékelte a'teſtet, annak, a'melynek nem vólt, bévſégesb tiſzteletet adván, * hogy ne légyen haſonlás a'teſtben, hanem egy-aránt egy-máſért ſzorgalmatoſok légyenek a'tagok. * És ha az eggyik tag valamit ſzenved, eggyütt-ſzenvednek minden tagok: a'vagy ha dichekedik az eggyik tag, eggyütt-örűlnek minden tagok. * Ti pedig a'Kriſtus teſte vattok, és tagból-valo tagok. * És némellyeket helyheztetett ugyan az Isten az Anyaſzentegyházban előſzör Apoſtolokat, másodſzor Prophétákat, harmadſzor Doktorokat, az-után erőket, az-után a'gyógyításoknak ajándékit, ſegétſégeket, vezérléſeket, a'nyelveknek kűlömbſégit, a beſzédeknek magyarázáſit. * Vallyon minnyájan Apoſtolok-e? vallyon minnyájan Prophéták-e? vallyon minnyájan Doktorok-e? vallyon minnyájan erők-e? vallyon minnyájoknak vagyon-e gyógyításokra-valo ajándékja? vallyon minnyájan nyelveken ſzóllanak-e? vallyon minnyájan magyaráznák-e? * Igyekezzetek pedig jobb ajándékokra. És még főbb útat mutatok néktek.

« *Rom. 12. a. 6. Epheſ. 4. b. 6.*

† *Epheſ. 4. c. 11.*

XIII. Rész.

HA emberek és angyalok nyelvein ſzóllok-is, ſzeretetem pedig ninchen, ollyá lőttem mint a'zengő réz vagy a' pengő czimbalom. * És ha prophétáláſom léſzen-is, és tudok minden titkokat, és minden tudománt; és ha minden hitem léſzen-is úgy hogy a' hegyeket máſuvá vigyem, ſzeretetem pedig nem léſzen: ſemmi vagyok. * És ha el-oſztom-is a'ſzegények eledelére minden marhámat, és ha a'teſtemet adom-is úgy hogy égjek, ſzeretetem pedig nem léſzen: ſemmit nem haſznál nékem. * A'ſzeretet tűrő, kegyes: a'ſzeretet nem irégykedik, nem chelekeſzik gonoſzúl, fel nē fuvalkodik, * nem tiſzteſség-kíváno, nem kereſi azokat a'mik magáé, nem gerjed haragra, nem gondol gonoſzt, * nem örvendez a'hamiſságon, örvendez pedig az igaſságon: * mindeneket el-tűr, mindeneket hiſzen, mindeneket reménl, mindeneket el-ſzenved. * A'ſzeretet ſoha meg nem ſzűnik; akár a'prophétáláſok meg-üreſűllyenek, akár a'nyelvek meg-ſzűnnyenek, akár a'tudomány el-rontaſſék. * Mert réſz-ſzerént értűnk, és réſz-ſzerént prophétálunk. * Mikor pedig el-jő a'mi tekélletes, meg-üreſűl a'mi réſz-ſzerént vagyon. * Mi-

dőn kisded vólnék, úgy szóllok vala mint kisded, úgy értek vala mint kisded, úgy gõdolkodom vala mint kisded. Mikor pedig ember-korba jutottam, ki-üresítettem a'kisdedhez-valókat. * Most tűkor-által homályban látunk: akkor pedig színről színre. Most rész-szerént ismérek, akkor pedig úgy ismérek, a'mint én-is megismértettem. * Most pedig meg-maradnak, a'hit, a'reménség, a'szeretet, e'három: ezek-közzűl pedig nagyobb a'szeretet.

XIV. Rész.

Követsétek a'szeretetet, igyekezzetek a'lelkiekre: inkább pedig hogy prophétállyatok. * Mert a'ki nyelven szóll, nem embereknek szóll, hanem az Istennek: mert senki nem hallya. Lelkével pedig titkokat szóll. *Mert a'ki prophétál, az embereknek szóll épűlésre, és intésre, és vígasztalásra. * A'ki nyelven szóll, ő-magát építi: a'ki pedig prophétál, az Istennek Anyaszentegyházát építi. * Akarom pedig hogy ti minnyájan nyelveken szóllyatok; inkább pedig hogy prophétállyatok. Mert nagyobb a'ki prophétál, hogy-sem a'ki nyelveken szóll: hanem ha meg-magyarázza, hogy az Anyaszentegyház épűllyön. * Most pedig, atyámfiai, ha hozzátok megyek nyelveken szólván; mit használok néktek, ha vagy jelenés-által nem szóllok néktek, vagy tudomány-által, vagy prophétálás-által, vagy tanítás-által? * Lám a'mellyek lélek-nélkül zengenek-is, akár síp, akár czitara; ha a'zengésben külömbséget nem tésznek; mi-módon érhetni az énekléſt, vagy a'czitarázást? * Mert ha a'trombita bizonytalan szózatot ád; ki készíti magát a'harczra? * Úgy ti-is, ha a'nyelv-által nyilván-valo beszédet nem szóllotok; mint tudatik-meg a'mi mondatik? mert a'levegő-égbe szóltok. * Például, annyi sok nemei vannak a'nyelveknek e'világon: és szó-nélkül semmi ninch. * Ha azért nem tudom a'szónak erejét; annak, a'kinek szóllok, idegen-nyelvű lészek: és a'ki szóll, nékem idegen-nyelvű lészen. * Így ti-is, mivelhogy a'lelkeknek kívánói vattok, az Anyaszentegyháznak épűletire keresétek hogy bévelkődgyetek. * És az-okáért, a'ki nyelven szóll; imádkozzék hogy meg-magyarázza. * Mert ha nyelvel imádkozom, a'lelkem imádkozik, az elmém pedig haszon-nélkül vagyon. * Michoda tehát? Imádkozom lélekkel, imádkozom elmével-is: éneklek lélekkel, éneklek elmével-is. * Továbbá, ha lélekkel mondasz áldást; az a'ki a'tudatlan-helyett vagyon, mi-módon mongya az Ament, a'te áldásodra? mert nem tudgya mit mondasz. * mert te jól adsz ugyan hálákat: de más nem épül. * Hálákat adok az én Istenemnek, hogy minnyájotok nyelvén szóllok. * De az Anyaszentegyházban öt ígét akarok inkább szóllani az én értelmem-szerént, hogy egyebeket-is tanítsak; hogy-sem mint tízezer ígét idegen nyelven. * Atyámfiai, ne legyetek gyermekek értelemmel, hanem gonossággal legyetek kisdedek: értelemmel pedig tekelletesek legyetek. * A'törvényben írva vagyon: "Hogy más nyelvekkel és más ajakokkal szóllok e'népnek: és úgy sem halgatnak-meg engem, úgymond az Úr. * Az-okáért a'nyelvek jelül vannak, nem a'híveknek, hanem a'hitetleneknek: a'prophétálások pedig, nem a'hitetleneknek, hanem a'híveknek. * Ha azért egybe-gyűl az egész Anyaszentegyház, és minnyájan nyelveken szóllanak; bémennek pedig a'tudatlanok, vagy hitetlenek: nem azt mongyák-e hogy esztelenkedtek? * Ha pedig minnyájan prophétálnak, bé-megyen pedig valamelly hitetlen, vagy tudatlan; mindenektől meg-győzettetik, mindenektől meg-ítéltetik: * az ő szívének titkai ki-nyilatkoznak, és úgy orczájára borúlván imádgya az Istet, meg-valván hogy bizonnyal az Isten vagyon bennetek. * Michoda azért atyám-fiai? Mikor egybe-gyűltők, mindeniteknek zóltárja vagyon, tanúsága vagyon, jelenése vagyon, nyelve vagyon, magyarázattya vagyon: mindenek épűlésre légyenek. * Ha ki idegen nyelven szóll, kettő, vagy leg-fellyebb három szóllyon, és egy-más-után, és egy magyarázza-meg. * Ha pedig nem lészen magyarázo, halgasson a'Gyülekőzetben, magának szóllyon pedig, és az Istennek. * A'Prophéták pedig ketten vagy hárman szóllyanak, és a'többi meg-ítéllyék. * Hogy-ha másnak, a'

Isa. 28. c. 11.

ki ûl, valami meg-jelentetik, az első halgaſson. * Mert eggyen-ként minnyájan profétálhattok: hogy minnyájan tanúllyanak, és minnyájan intetſenek: * és a' próféták lelkei a' próféták-alá vettettenek. * Mert nem a' viſzſza-vonyáſé az Iſten, hanem a' békeſégé: a'mint a' ſzenteknek minden Gyûlekőzetiben-is tanítom. * Az aſzſzony'állatok a' Gyûlekőzetekben halgaſsanak, mert nem engedtetik nékik hogy ſzóllyanak, hanem hogy engedelmeſek légyenek, "a'mint a' tőrvény-is mongya. * Ha mit akarnak pedig tanúlni, ott-honn kérdgyék-meg az ő férjőket. Mert rút az aſzſzony'állatnak az Gyûlekőzetben ſzóllani. * Tőletek ſzármazott-e az Iſten igéje? vagy chak hozzátok érkezett-e? * Ha ki prófétának láttatik lenni, vagy lelki embernek, értſe a' miket néktek írok, hogy az Úr parancholati: * Ha ki pedig nem túd, ő ſem léſzen tudva. * Az-okáért atyámfiai, igyekezzetek prófétálni: és a' nyelveken-valo ſzólláſt meg ne tiltſátok. * Mindenek pedig tiſztеſſégeſsen, és rend-ſzerént légyenek.

"Gen. 3. c. 11.

XV. Rész.

Gal. 1. b. 11.

TUdtotokra adom pedig néktek, atyám-fiai, az Evágéliomot, a' mellyet néktek prediкállottã, a' mellyet bé-is vőttetek, a' melybẽ állotok-is, * melly-által üdvőzűltők-is: mi-képpen prediкállottam néktek, ha meg-tartyátok, hanẽ-ha heában hittetek. * Mert elől ſzőr előtőkbe adtam, a' mit vőttem-is: hogy a' Kriſtus meg-hólt a' mi bűneinkért "az Iráſok-ſzerént: * † és hogy el-temettetett, és hogy feltámadott harmad napon az Iráſok-ſzerént: * és hogy meg-jelent Czefáſnak, és az-után a' tizen-egynek: * Az-után meg-jelent egyſzer's mind tőbnek ők-ſzáz atyafiaknál: kik-közzűl ſokan meg-maradtak mind ezideig, némellyek pedig el-aluttak: * Az-után meg-jelent Jakabnak, az-után mind az Apoſtoloknak: * Mindeneknél utólbſzor pedig, úgy-mint idétlenűl-ſzűltnek, meg-jelent nékem-is. * "Mert én leg-kiſsebb vagyok az Apoſtolok-közőtt, ki nem vagyok mélto Apoſtolnak hívattatni, mert az Iſten Anyaſzentegyházát űldőztem. * Az Iſten malaſztyából vagyok pedig az a' mi vagyok, és az ő malaſztya én-bennem hívolkodo nem vólt, hanem bévebben munkálkodtam minnyájoknál: nem én pedig, hanem az Iſten malaſztya énvelem. * Mert akár én, 's akár ők; így predikállunk, és így hittetek. * Ha pedig predikáltatik hogy a' Kriſtus fel-támadott halottaiból, mi-módon mongyák némellyek ti-közтetek, hogy ninch a' hóltaknak fel-támadáſa? * Ha pedig ninch a' hóltaknak feltámadáſa: a' Kriſtus ſem támadott-fel. * Ha pedig a' Kriſtus fel nem támadott, tahát heába-valo a' mi predikálláſunk; heába-valo a' tí hitetek-is: * találtatunk pedig az Iſtennek hamis bizonyſági-is: mert bizonyſágot mondottunk az Iſten-ellen, hogy feltámaſzotta a' Kriſtuſt: kit fel nem támaſztott, ha a' halottak fel nem támadnak. * Mert ha a' halottak fel nem támadnak, a' Kriſtus ſem támadott-fel. * Hogy-ha a' Kriſtus fel nem támadott, heába-valo a' tí hitetek, mert még a' tí bűneitekben vattok. * Tahát a' kik el-aluttak-is a' Kriſtusban, el-veſztek. * Ha chak ez élerben vagyon reménſégünk a' Kriſtusban, minden embereknél nyomorúltabbak vagyunk. * Moſt pedig a' Kriſtus fel-támadott halottaiból, első ſzengéje az el-aluttaknak: * † mivelhogy ember-által vagyon a' halál, ember-által a' hóltaknak fel-támadáſa-is. * És a' mint Adámban minnyájan meghalnak, úgy a' Kriſtusban-is minnyájan meg-elevenittetnek. * † Ki-ki mind pedig az ő rendiben, első ſzenge a' Kriſtus: az-után azok, a' kik a' Kriſtuſé, kik az ő el-jővetelekor hittenek. * Az-után végléſzen; mikor az orſzágot az Iſtennek 's az Atyának kezéhez adgya, mikor meg-üreſit minden fejedelemſéget, és hatalmaſságot, és ellenſéget. * Orſzáglani kell pedig néki, "míg minden ellenſégit a' lábai-alá tegye. * Az utólſo ellenſég pedig a' halál meg-rontatik: † Mert mindeneket az ő lábai-alá vetett. Holott pedig azt mongya: * Mindenek ő-alája vettettek; kétſég-nélkűl azon-kivűl, a' ki néki mindeneket alája-vetett. * Mikor pedig ő-alája vettetnek mindenek: akkor ő-maga a' Fiú-is annak alája-vettetik, a' ki mindeneket maga-alá vetett, hogy az Iſten légyen minden mindenekben. * Mert egyéb-ként

"Ifa. 53. b. 4. † Ioan. 2. a. 2. Ioan. 20. c. 19.

"Act. 9. a. 3. Epheſ. 3. b. 8.

† Col. 1. c. 18. Apoc. 1. b. 5.

† 1. Theſ. 4. b. 11.

"Pſal. 109. a. 1. Heb. 1. d. 13. & 10. c. 13. † Pſal. 8. c. 8. Heb. 2. b. 8.

mit chelekeſznek a'kik meg-kereſzteltetnek a'hóltakért, ha tellyeſséggel fel nem támadnak a'hóltak? * miért 30
kereſzteltetnek-meg-is azokért? miért forgunk mi-is veſzedelemben minden órában? *Minden-nap meghalok, atyámfiai, a'tí dichőſségtekért, 31
melly nékem a'mi Urunk Kriſtus Jéſusban vagyon. * Ha (emberi módſzerént) a'fene vadakkal viaskodtam Efeſusban, mit haſznál nékem, ha a' 32
hóltak fel nem támadnak? "együnk, és igyunk, mert hólnap meg-halunk. 33
* El ne tévelyedgyetek: Meg-veſztik a'jó erkőlchőket a'gonoſz beſzélgetéſek. * Serkennyetek-fel igazak, és 34
ne vétkezzetek: mert némellyek az Iſtent nem iſmérik, a'tí pirúláſtokra mondom. * De mongya valaki: Mi- 35
módon támadnak-fel a'hóltak? és miném̃ű teſtel jőnek-elő? * Eſztelen, te 36
a'mit el-vetſz meg nem elevenedik, hanem-ha előbb meg-hal. * És a'mit 37
el-vetſz, nem a'kővetkezendő teſtet veted-el, hanem a'puſzta magot, tudni-illik, búza vagy valami más magot. 38
* Az Iſten pedig annak teſtet ád a' mint akarja: és minden magnak tulajdon teſtet. * Nem minden teſt, azon 39
teſt: hanem más ugyan az embereké, más pedig a'barmoké, más a' 40
madaraké, más pedig a'halaké. * És vannak égi teſtek, és földi teſtek: de 1
más az égieknek, más pedig a'földieknek dichőſége. *Más a'Nap fényeſ- A
ſége, más a'hóld fényeſsége, és más a' 41
chillagok fényeſsége. Mert a'chillag F
külömbőz a'chillagtól a'fényeſségben: *így a'hóltaknak fel-támadáſa- 42
is. Rothadásbã vettetik-el, rothadatlanſágban támad-fel: * Nemtelen- 43
ſégben vettetik-el, dichőſégben támad-fel: Erőtlenſégben vettetik-el, 3
erőben támad-fel: * Lelkes teſt vettetik-el, lelki teſt támad-fel. Ha va- 44
gyon lelkes teſt, vagyon lelki-is, a' 4
† Gen. mint írva vagyon: * † Teremtetett 45 5
2. b. 7. az első ember Adám élő lélekké, az utólſo Adám elevenítő lélekké. * De 46
nem előbb a'mi lelki, hanem a'mi lelkes: az-után a'mi lelki. * Az első em- 47 B
ber a'földből, földi: a'máſodik ember menyből, mennyei. * A'mi-ném̃ű a' 48 7
földi, ollyanok a'földiek-is; és a'miném̃ű a' mennyei, ollyanok a'mennyeïek-is. * Az-okáért, a'mint a'földinek ábrázattyát viſeltük, viſellyük 49 8
a'mennyeinek ábrázattyát-is. * Ezt 50 9

pedig mondom atyámfiai: mert a'teſt 'ſ a'vér az Iſten orczágát nem bírhattyák: ſem a'rothadandóſág a'rothadatlanſágot nem bírja. * Ímé titkot 51 G
mondok néktek: Minnyájan fel-támadunk ugyan, de nem minnyájan változtatunk-el: * Egy pontban, 52
egy ſzem-pillantásban, az utólſo trombitára: mert ſzóll a'trombita, és a'hóltak fel-támadnak rothadatlanok: és mí el-változtatunk. * Mert 53
e'rothadandónak rothadatlanſágba kell őltőzni: és e'halandónak halhatatlanſágba kell őltőzni. * Mikor pedig ez a'halandò a'halhatatlanſágba 54
őltőzik, akkor léſzen-meg a'beſzéd, melly írva vagyon: "El-nyelettetett a'halál a'győzedelemtől. * Hol va- 55
gyon halál a'te győzedelmed? hol vagyon halál a'te ősztőnöd. * A'halál 56
ősztőne pedig a'bűn: a'bűnnek ereje pedig a'tőrvény. * † Az Iſtennek pedig hálá légyen, ki nékünk győzedelmet adott a'mí Urunk Jéſus Kriſtus- 57
által. * Az-okáért ſzerelmes atyámfiai, álhatatoſok legyetek, és ki-mozdíthatatlanok: bévelkődvén mindenkor az Úr dolgában, tudván hogy a' 58
tí munkátok nem heába-valo az Úrban.

" Oſ. 13. d. 14. Heb. 2. d. 14.

† 1. Ioan. 5. a. 5.

XVI. Rész.

A'Bé-ſzedett alamiżnák felől pedig, mellyek a'ſzentekért léſznek, a'mint a'Galátziai Gyűlekezetekben rendeltem, tí-is úgy chelekedgyetek. *A' ſzombatnak első napján ki-ki-mind kőzzűletek magánál külőn rakja, eltévén a'mi néki tetſzik: hogy ne légyen akkor az alamiżnák ſzedéſe, mikor el-jutok. * Midőn pedig jelen léſzek: a'kiket javallotok levél-által, azokat küldőm-el hogy a'tí ajándékotokat Jeruſalembe vigyék. * Hogyha mélto léſzen hogy én-is el-mennyek, velem mennek-el. * Hozzátok megyek pedig, mikor által-megyek Maczedónián: mert Maczedónián által-megyek. * Tí-nálatok pedig talám meg-maradok, vagy telelek-is: hogy tí vigyetek-el engem valahová megyek. * Mert nem akarlak títeket moſt az által-menetelben látni, mert reméllem hogy valami ideig nálatok maradok, ha az Úr engedi. * Efeſusban maradok pedig Pünkőſdig. * Mert nagy ajtó nyittatott nékem,

1. Cor. 15. 16.

és nyil-

és nyilván-valo: és sok az ellenkező.
* Ha pedig el-jút Timóteus, láſsátok 10
hogy félelem-nélkűl légyen nálatok:
mert az Úr dolgát chelekeſzi, a'mint
én-is. * Senki azért őtet meg ne útál- 11
lya: kéſérjétek-el pedig őtet békével,
hogy hozzám jőjőn: mert várom őtet
az atyafiakkal. * Az Apollo atyafi- 12
felől pedig tudtotokra adom, hogy C
igen kértem őtet hogy hozzátok
menne az atyafiakkal: és ſemmi-kép-
pen nem vólt akarattya hogy moſt
el-menne: el-mégyen pedig, mikor
űreſsége léſzē. *Vigyázzatok, marad- 13
gyatok-meg a'hitben, emberkedgye-
tek, és erőſsődgyetek-meg. * min- 14
den dolgaitok ſzeretettel légyen. * 15
Kérlek pedig títeket atyámfiai, tud-
gyátok hogy a'Stéfana háza, és a'
Fortunátuſé, és az Akáikuſé, Akaïá-
nak első zengéi, és a'ſzentek ſzolgá-
lattyára rendelték őnnőn-magokat:

16 * hogy tí-is engedelmeſek legyetek
effeléknek, és minden eggyűtt-mun-
17 kálkodónak, és fáradónak. * Őrűlők
D pedig a'Stéfana, és a'Fortunátus, és
Akáikus jelen-vóltán: mert azt, a'mi
heával vóltatok, ők helyére vitték:
18 * mert meg-éleſztettek az én lelke-
met, 's a'tiéteket-is. Iſmérjétek-meg
19 azért a'kik effelék. * Kőſzőntnek títe-
ket az Áſiai Gyűlekőzetek. Az Úrban
igen kőſzőntnek títeket Aquila, és
Priſczilla, az ő házok-béli Gyűlekő-
20 zettel: a'kiknél ſzálláſt-is tartok. *
Kőſzőntnek títeket minnyájan az
atyafiak. Kőſzőntſétek egy-máſt a'
21 ſzent chókolásban. * E'kőſzőnet,
22 magam Pál kezével. * Ha ki nem ſze-
reti a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſt, átko-
23 zott légyen, Márán-Atha. * A'mi
Urunk Jéſus Kriſtuſnak malaſztya ve-
24 letek. * Az én ſzeretetem minnyájo-
tokkal a'Kriſtus Jéſusban. Amen.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE A' KORINTVSIAKHOZ.

I. RÉSZ.

PÁl a'Jéſus Kriſtus Apoſ- 1
tola az Iſtē akarattyából, A
és a'Timóteus atyaſi,
az Iſten Anyaſzentegy-
házának, melly Korin-
tusban vagyon, minden ſzentekkel,
kik az egéſz Akaïában vannak. * Ma- 2
laſzt tí-néktek és békeſég az Iſtentől
a'mi Atyánktól, és az Úr Jéſus Kriſ-
tuſtól. * "Áldott az Iſten és a'mi 3
Urunk Jéſus Kriſtuſnak Attya, az ir-
galmaſságoknak Attya, és mindē ví-
gaſztaláſnak Iſtene, * ki vígaſztal min- 4
ket minden háboruſágunkban: hogy
vígaſztalhaſsuk mí-is azokat, kik
minden nyomoruſágban vannak, ín-
tés-által, mellyel mí-is íntetűnk az
Iſtentől. * Mert a'mint bévelkődnek 5
mí-beñűnk a'Kriſtus ſzenvedéſi: úgy
bévelkődik a'mi vígaſztaláſunk-is a'
Kriſtus-által. * Akár háborgattatunk 6
pedig a'tí íntéſtekért és űdvőſségtek- B
ért, akár vígaſztaltatunk a'tí vígaſzta-
láſtokért, akár íntetűnk a'tí íntéſtek-
ért és űdvőſségtekért, melly ſzerzi
azon ſzenvedéſeknek el-tűréſét, mel-
lyeket mí-is ſzenvedűnk: * hogy a' 7
mí reménſégűnk erős légyen tí-éret-
tetek: tudván hogy a'mint tárſok vat-
tok a'ſzenvedésben, úgy léſztek a'ví-

8 gaſztalásban-is. * Mert nem akarjuk
hogy ne tudgyátok atyámfiai a'mí
háboruſágunkat, melly Áſiában lőtt,
hogy főlőtte-igen meg-nehézíttet-
tűnk erőnk-főlőtt, úgy hogy az éle-
9 tet-is meg-únnók. * Sőt nékűnk há-
lálra-valo válaſzunk vólt, hogy ne
bíznánk mí-magunkban, hanem az
Iſtenben, ki fel-támaſztya a'hóltakat:
10 * ki añyi veſzedelmekből ki-ſzabadí-
tott, és ki-mentett minket: kiben bí-
zunk hogy ez-után-is ki-ſzabadít;
11 * meg-ſegétvén tí-is érettűnk-valo
imádſágtokban: hogy ſok ſzemélyek-
által, a'mí-bennűnk-valo ajándékért,
ſokā hálákat adgyanak mí-érettűnk.
12 * Mert a'mí dichőſégűnk ez, a'mí lel-
C kűnk-iſméretinek bizonyſág-tétele,
hogy a'ſzívnek egyűgyűſégében és
az Iſteni tiſztaſágban, és nem a'teſti
bőlcheſégben, hanem az Iſten malaſz-
tyában, forgolódtunk e'világon: bév-
13 ſégesben pedig tí-nálatok. * Mert
nem egyebeket írunk néktek, hanem
a'miket olvaſtatok, és meg-értette-
tek. Reméllem pedig hogy végiglen
14 meg-iſméritek, * a'mint meg-is iſ-
mértetek minket réſz-ſzerént, hogy a'
tí dichőſégtek vagyunk, a'mint tí-is
miénk, a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak
15 napján. * És e'bizodalommal akartam

"Epheſ. 1. a. 3. 1. Pet. 1. a. 2.

előſzőr hozzátok menni, hogy máſo-
dik jó téteményemet vennétek: * tí- 16
kőztetek által-menni-is Maczedoniá-
ba, és iſmég Maczedoniából hozzá-
tok jőni, és tí-tőletek el-kéſértetni
Judæába. * Mikor azért ezt akartam 17
vólna, vallyon álhatatlanſággal él-
tem-e? Vagy a'miket gondolok, teſt-
ſzerént gondolom-e, hogy én-nálam
légyen az Úgy, és Nem? * Hív pe- 18
dig az Iſten, hogy a'mí beſzédűnk- D
ben, melly tí-nálatok vólt, ninchen
abban Úgy, és Nem. * Mert az Iſten 19
fia a'Jéſus Kriſtus, a'ki néktek mí-ál-
talunk predikáltatott, én-általam, és
Sylvánus, és Timóteus-által, nem
vólt Úgy, és Nem, hanem Úgy
vólt ő-benne. * Mert valamenyi igé- 20
reti vannak az Iſtennek, ő-beñe Úgy:
az-okáért ő-általa-is Amen az Iſten-
nek a'mi dichőſégűnkre. * A'ki pe- 21
dig meg-erőſsít minket veletek a'
Kriſtusban, és a'ki meg-kent minket-
az Iſten: * ki meg-is pechétlett min- 22
ket, és adta a'Lélek zálagját a'mí ſzí-
vűnkbe. * Én pedig az Iſtent hívom 23
bizonyſágúl az én lelkemre, hogy
néktek kedvezvén, nem mentem
többé Korintusba: nem hogy ural-
kodnánk a'tí hiteteken, hanem ſegé-
tői vagyunk a'tí őrőmőtőknek: mert
a'hit-által állotok.

II. Rész.

EL-végeztem pedig azt magam- 1
ban, hogy ne mennék iſmég A
ſzomoruſággal hozzátok. * 2
Mert ha én meg-ſzomorítlak
títeket: 's kichoda az, a'ki engem őr-
vendezteſsen, hanem a'ki meg-ſzo-
moríttatik én-miattam? * És ugyan- 3
ezent írtam-meg néktek, hogy mikor
el-megyek, ne legyen bánat-főlőtt-
valo bánatom, azokon a'kiken őrűl-
nőm kellett vólna: reménlvén min-
nyájotok-felől, hogy az én őrőmőm,
minnyájotoké. * Mert ſok háboru- 4
ſágból, és ſzívnek ſzorongatáſából ír-
tam néktek ſok kőny-húllatáſokkal:
nem hogy meg-ſzomoríttaſsatok:
hanem hogy meg-tudgyátok, miné-
mű ſzeretetem légyen bévſégesben
hozzátok. * Ha ki pedig meg-ſzomo- 5
rított, nem engem ſzomorított-meg: B
hanem réſz-ſzerént, hogy ne terhel-
lyem minnyájotokat. * Elég annak, 6
a'ki afféle, ez a'feddés, melly ſokaktól
lőtt: * úgy hogy viſzontag inkább 7

meg-engedgyétek, és meg-vígaſztal-
lyátok, hogy valami-képpen a'főlőt-
tébb-valo ſzomorúſágtól meg ne
8 eméſzteſsék a'ki illyen. * Az-okáért
kérlek títeket, hogy erőſsíttſétek-
9 meg ő-hozzája a'ſzeretetet. * Mert
C azért-is írtam, hogy meg-iſmérjem a'
tí meg-próbáláſtokat, ha mindenben
10 engedelmeſsek vattok-e. * A'kinek
pedig valamit meg-engedtetek, én-is:
mert én-is a'mit meg-engedtē, ha mit
meg-engedtem, tí-érettetek a'Kriſtus
11 képében, * hogy meg ne chalattaſ-
ſunk a'Sátántól: mert tudgyuk az ő
12 gondolatit. * Mikor pedig Troásba
mentem vólna a'Kriſtus Evangélio-
máért, és ajtò nyittatott vólna nékem
13 az Úrban; * nem vólt nyugodalma
D az én lelkemnek, azért hogy fel nem
találtam Títuſt az én atyámfiát, ha-
nem el-búlchúzván tőlők, el-menék
14 Maczedoniába. * Hálá légyen pedig
az Iſtennek, ki mindenkor győzedel-
meſsekké téſzen minket a'Kriſtus
Jéſusban, és az ő iſméretinek illattyát
ki-nyilatkoztattya mí-általunk min-
15 den helyen: * mert a'Kriſtus jó il-
lattya vagyunk az Iſtennek azokban,
a'kik űdvőzűlnek, 's azokban-is a'kik
16 el-veſznek: * némellyeknek ugyan
halálnak illattya a'halálra; némel-
lyeknek pedig életnek illattya az élet-
re. És ezekre kichoda ölly alkolma-
17 tos? * Mert nem vagyunk mint ſo-
kan, meg-hamiſsítván az Iſten igéjét,
hanem tiſztán ſzóllunk a'Kriſtusban,
úgy-mint Iſtentől, az Iſten-előtt.

III. Rész.

1 EL-kezdgyűk-e iſmég magun-
A kat ajánlani? de vallyon ſzű-
kőlkődűnk-e (mint némel-
lyek) ajánlo levelek-nélkűl tí-
2 hozzátok, vagy tí-tőletek? * A'mí le-
velűnk tí vattok, bé-írva a'mí ſzíve-
inkbe, melly iſmértetik, és olvaſtatik
3 minden emberektől: * nyilván lévén,
B hogy tí a'Kriſtuſnak, mí-általunk
ſzolgáltatott levele vattok, és írattа-
tott nem téntával, hanem az élő Iſtē-
nek lelkével: nem kő táblákra, hanem
4 a'ſzívnek hús tábláira. * Illyen bi-
zodalmunk vagyon pedig a'Kriſtus-
5 által az Iſtenben: * nem hogy elé-
gendők vólnánk mi-magunktól va-
lamit gondolni, úgy mint mí-ma-
gunktól: de a'mí elégſéges-vóltunk
6 az Iſtentől vagyon: * Ki minket az

2. Cor. 2. 3.

új teſta-

új testamentomnak alkolmatos szolgaivá-is tőtt; nem a'betűvel, hanem a'Lélekkel: mert a'betű meg-ől, a' Lélek pedig meg-elevenít. * Hogy-ha a'halálnak ki-szolgáltatása, betűkkel kővekre írattatván, dicsőségben vólt; úgy hogy nem nézhetnének az Izraël fiai a'Moyses orczájára, az ő ábrázattyának dicsőssége-miá, melly meg-üresül: * mi-képpen nem lészen inkább a'Léleknek szolgálattya dicsőségben? * Mert ha a'kárhozatnak szolgáltatása dicsőségben vagyon: sokkal inkább bévelkődik dicsőséggel az igasságnak szolgálattya. *Mert dicsőséges sem vólt a'mi fénlett e' részből, a'fő dicsőséghez-képest. * Mert ha a'mi meg-üresül, dicsőséges: sokkal inkább dicsőséges a'mi meg-marad. * Illyen reménségünk lévén azért, nagy bizváss chelekeszünk. * "és nem a'mint Moyses, ki fedelet tészen vala az ő orczájára, hogy ne néznének az Izraël fiai az ő orczájára, melly meg-üresül; * de meg-tompúltak az ő érzékenységek. Mert e'mái napig az ó testamentom olvasásában azon fedél fel-fődetlen marad (mert a'Kristus-által üresül-meg) * de e'mái napig, midőn a'Moyses olvastatik, fedél tétetett az ő szívőkre. * Mikor pedig meg-tér az Úrhoz, elvétetik a'fedél. *† Az Úr pedig Lélek: A'hol pedig az Úr Lelke: ott a'szabadság. * Mi pedig minnyájan, fel-fődőtt orczával az Úr dicsőségét mint tükörben nézvén, azon ábrázatra elváltoztatunk fényességből fényességre, úgy-mint az Úr Lelkétől.

"Exod. 34. d. 33.

† Ioan. 4. c. 24.

IV. Rész.

AZ-okáért a'szolgáltatásban lévén, a'mint irgalmasságot nyertünk, nē restelkedünk, * hanem el-vettyük a'gyalázatnak rejtekit, nem járván álnoksággal, se meg nem hamisítván az Isten igéjét, hanem az igasságnak ki-nyilatkoztatásában ajánlván magunkat az embereknek minden lelki-ismeretihez az Isten-előtt. * Hogy-ha a'mi Evangéliomunk bé-fődőztetett-is; azoknak fődőztetett-bé, a'kik el-veszsznek; * melly hitetleneknek meg-vakította e'világ Istene elméjeket, hogy ne fényeskedgyék nékik a'Kristus dicsőséges Evāgeliomának világosítása, ki az Isten ábrázattya. * Mert nem mí-magunkat predikállyuk, hanem a'mí Urunk Jésus Kristust; mímagūkat pedig a'tí szolgaitokat a'Jésusért: * mert az Isten, a'ki mondotta hogy a'setétségből a'világosság fényeskedgyék, ő világoskodott a'mí szíveinkben, az Isten fényessége tudományának világosítására, a'Jésus Kristus orczáján. * E'kinchűnk pedig cherép edényekben vagyon: hogy a'méltóság az Isten erejétől légyen, és nem mí-tőlünk. * Mindenekben háborusságot szenvedűnk, de nem búsúlunk; sok szűkségben forgunk, de kétségbe nem esünk; * üldözést szenvedűnk, de el nem hagyattatunk; le-vettetűnk, de el nem veszsznk: * minden-koron a'mí testűnkben velünk hordozván a'Jésus sanyargatását, hogy a'Jésus élete-is ki-nyilatkoztassék a'mí testeinkben. * Mert mí a'kik élünk, mindenkor halálra adatunk a'Jésusért: hogy a'Jésus élete-is ki-nyilatkoztassék a'mí halandó testűnkben. * Az-okáért a'halál mí-bennünk munkálkodik, az élet pedig tí-bennetek. * Ugyan-azon hitnek lelke lévén pedig velünk, a'mint írva vagyon; "Hittem, Azért szóllottam: mi-is hiszünk, az-okáért szóllunk-is: * tudván hogy a'ki feltámasztotta a'Jésust, minket-is fel-támaszt a'Jésussal, és veletek eggyűvé helyheztet. * Mert mindenek ti-értettetek: hogy a'bévséges malasztt, sokaknak hálá-adások-által, bévelkődgyék az Isten dicsőségére. * Az-okáért el nem fogyatkozunk: de noha a'mí kűlső emberűnk meg romol-is: mindazáltal a'belső meg-újúl napról napra. * Mert az, a'mi most a'mí háborusságunkban egy szem-pillantásig-valo és kűnyű, fölőtte igen fő módon a'dicsőségnek őrökké-valo nagy-vóltát szerzi mí-benűnk, * nem figyelmezvén mí azokra a'mellyek láttatnak, hanem a'mellyek nem láttatnak. Mert a'mellyek láttatnak, ideig-valók; a'mellyek pedig nem láttatnak, őrökké-valók.

"Psal. 115. a. 1

V. Rész.

MErt tudgyuk, hogy ha a'mí földi házunk, a'melybē lakunk, el-bomol, hogy épűlésűnk vagyon az Istentől, nem kézzel chinálltatott, őrökké-valo házunk mennyekben. * Mert ezért-is fohászkodunk, "hogy

"Apoc. 16. c. 1

a'mi mennyei lakò-házunkba kívánunk fel-öltözni: *de úgy ha fel-öltözve, 's nem mezítelenek találtatúk. * Mert a'kik e'hajlékban vagyunk-is, fohászkodunk meg-terheltetvén: mivelhogy nem kívánunk le-vetközteti, hanem fel-öltöztetni; hogy a' mi halandò, el-nyeletteſsék az élettől. * A'ki pedig erre készít minket, Isten az, a'ki nékúnk adta a'léleknek zálagját. * Bízunk azért mindenkor, tudván, hogy a'míg a'testben vagyunk, távúl járunk az Úrtól: (*mert a'hit-által járunk, és nem szem látásával) * bizodalmunk vagyon pedig, és jó akaratunk, hogy inkább ki-költözzünk a'testből, és jelen légyunk az Úrnál. * És azért igyekezünk, akár távúl's akár jelen lévén, ô-néki kedvében lenni. * " Mert minnyájunknak meg kell jelennünk a'Kristus Itélo ſzéke-elött, hogy el-vegye ki-ki a' testnek tulajdonit, a'mint chelekedett, vagy jót, vagy gonoſzt. * Tudván azért az Ur félelmét, az embereket íntyük, az Isten-elött pedig nyilván vagyunk. Reméllem pedig, hogy a'ti lelki-ismeretetek-elött-is nyilván vagyunk. * Nem ajánlyuk ismég magunkat néktek, hanem okot adunk néktek a'mi-érettünk-valo dicsekedésre: hogy légyen néktek azok-ellen, kik ſzínnel dicsekednek, és nem szívből. * Mert akár elménkben ragadtaſsunk-el, az Istennek: akár józanok legyünk, ti-néktek. * Mert a' Kristus ſzereteti kénſzerít minket: azt itélvén, hogy ha egy mindenekért meg-hólt, tehát minnyájan meghóltak: * és mindenekért meg-hólt a'Kristus: hogy, a'kik élnek-is, már né magoknak éllyenek, hanem annak, a'ki ô-érettek meg-hólt és feltámadott. * Az-okáért mi ez időtől-fogva ſenkit nem ismérünk test-ſzerént. És ha ismértük a'Kristust test-ſzerént: de most már nem ismérjük. * Ha azért a'Kristusban valami új teremtett-állat; a'régiek el-múltak: † ímé mindenek meg-újúltak. * Mindenek pedig az Istentől vannak, ki meg-békéltetett minket ô-magával a' Kristus-által: és nékúnk a'meg-engeſztelhetésnek ſzolgálatáſát adta. * mert az Isten vala ugyan a'Kristusban meg-békéltetvén magával a'világot, nem tulajdonítván nékik az ô vétkôket, és mi-belénk helyheztette, a'

meg-békéltetésnek igéjét. *A'Kristusért járunk azért követségben, úgymint mi-általunk íntvén az Isten. Kérúnk a'Kristusért, békéllyetek-meg az Istennel. * Azt, a'ki bűnt nem tudott, mi-érettünk bűnné tötte, hogy mi lennénk az Isten igaſsága ô-általa.

VI. Rész.

Intűnk pedig ſegétvén, hogy az Isten malaſztyát heába ne vegyétek. * Mert azt mongya: " Kellemetes időben meg-halgattalak téged, és az üdvösségnek napján megſegéttettelek téged. Ímé most vagyon a'kellemetes idő, ímé most az üdvösſségnek napja. * † ſenkinek semmi botránkozáſt nem adván, hogy ne ſzidalmaztaſsék a'mi ſzolgálatunk: * hanem mindenekben viſellyük magunkat " mint Istennek ſzolgai, ſok türésben, háboruſágokban, szükségekben, ſzorongatáſokban, * vereſégekben, tömlöczökben, támadáſokban, munkákban, vígyázáſokban, bőjtölésekben, * tiſztaſágban, tudományban, hoſszú-várakozásban, kegyeſségben, a'Szent-Lélekben, tettetés-nélkül-valo ſzeretetben, * az igaſság igéjében, az Isten erejében, az igaſság fegyvere-által jobb és bal kéz-felől; * dicsőség és gyalázat-által; gonoſz és jó hír-által: mint hitetők, és igaz-mondók; mint ismeretlenek, és ismeretesek; * mint meg-halók, és ímé élünk; mint meg-verettettek, és meg nem ölettettek; * mint ſzomorúak, mindenkor pedig örűlők; mint ſzükölködők, ſokakat pedig meg-gazdagítók; mint-ha ſemmink nem vólna, és mindennel-bírók. * A'mi ſzánk meg-nyílt ti-hozzátok ô Korintusiak, a'mi ſzívünk el-ſzéleſedett. * Nem ſzorongattattok mi-bennünk: hanem ti-magatokban ſzorongattattok: * azon jutalmotok lévén pedig, úgymint fiaimnak mondom: ſzéleſedgyetek-ki ti-is. * Ne vonnyatok igát a' hitetlenekkel. Mert michoda réſzeſsüléſe, vagyon az igaſságnak a'hamiſsággal? Vagy michoda társaſága a'világoſságnak a'ſetétséggel? * Michoda alkovása vagyon pedig Kristusnak a'Béliállal? * Vagy michoda réſze a'hívnek a'hitetlennel? Michoda eggyezéſe vagyon pedig az Isten templomának a'bálványokkal?

" Rom. 14. b. 10.

" Isa. 49. c. 8.

† 1. Cor. 10. g. 32.

" 1. Cor. 4. a. 1.

† Isa. 43. c. 19. Apoc. 21. b. 5.

2. Cor. 5. 6.

Mert

"1. Cor. 3. d. 27. & 6. d. 19. † Lev. 26. b. 12. "Ier. 31. 4. 9.

"Mert tí az élő Istennek temploma vattok, a'mint az Isten mongya: † Hogy ő-bennek lakom, és ő-közöttök járok, és ő Istenek lészek, és ők én népem lésznek. * Az-okáért mennyetek-ki közzülök, és vállyatok-el, úgy-mond az Úr, és tisztátalant ne illeſsetek: * és én bé-fogadlak titeket: "és Atyátok lészek néktek, és tí fiaim és leányim lésztek nékem, úgy-mond a'mindenhato Úr.

VII. Rész.

AZ-okáért illyen igéretink lévén, szerelmesim, tisztíttſuk-meg magunkat a'testnek és a'léleknek minden fertelmeſségétől, a'meg-szenteléſt véghez vívén Isteni félelemben. * Vegyetek-bé minket. Sékit meg nem sértettünk, senkit meg nem veſztegettünk, senkit meg nem chaltunk. * Nem kárhoztatáſtokra mondom. mert ez-előtt meg-módottuk, hogy a'mi szíveinkben vattok, az eggyütt meg-halásra, és az eggyütt-éléſre. *Nagy bizodalmam vagyon tí-hozzátok, nagy dichekedéſem tí-bennetek, bé-töltem vígaſztaláſsal, főlötte bévelködöm örömmel minden háboruſágunkban. * Mert mikor Maczedoniába jutottunk vólna-is; semmi nyugodalma nem vólt a'mi teſtünknek, hanē minden háboruſágot szenvedtünk: kivül harczok, belől félelmek. *De a'ki megvígaſztallya az alázatoſokat, meg-vígaſztalt az Isten minket a'Titusnak el-jövetelével. *Nem chak az ő el-jövetelével pedig, hanem a'vígaſztaláſſal-is, mellyel tí-tőletek vígaſztaltatott, meg-beſzélvén nékünk a'tí kívánſágtokat, a'tí siráſtokat, a'tí jó igyekezetetőket, én-érettem, úgy hogy inkább örülnék. * Mert noha meg-szomorítottalak titeket levéltál, nem bánom: és ha bántam vólna-is, látván hogy az a'levél (jóllehet kevéſkorig) titeket meg-szomorított, * most örülök: nem hogy meg-szomorodtatok, hanem hogy a' penitentziára szomorodtatok-meg. Mert Isten-szerént szomorodtatok-meg, hogy semmiben kárt ne "1. Pet. 2. 6. 19. szenvedgyetek mí-miattúk. * "Mert az Isten-szerént-valo szomorúság, penitentziát szerez az álhatatos üdvösségre: a'világ szomorúsága pedig, halált szerez. * Mert ímé ugyan-ez, hogy tí Isten-szerént meg-szomorodtatok, melly nagy szorgalmatoſságot szerez tí-bennetek: sőt magatok mentségét, sőt boſzſzonkodáſt, sőt félelmet, sőt kívánſágot, sőt igyekezetet, sőt boſzſzú-álláſt-is. mindenekben tisztáknak mutattátok magatokat e'dologban. * Az-okáért, ha irtam-is néktek, nem azért a'ki a'boſzſzuſágot chelekedte, sem azért a'ki szenvedte: hanem hogy ki-jelentetnék a'mi szorgalmatoſságunk, melly tí-érettetek vagyon * az Isten-előtt: azért vígaſztaltattunk-meg. A'mi vígaſztaláſunkban pedig, sokkal inkább örültünk a'Titus örömén, mert megvídamíttatott az ő lelke minnyájotoktól. * és ha miben ő-előtte tí-felőletek dichekedtem, meg nem szégyenültem: hanem a'mint néktek mindeneket igaſságban szóllottunk, úgy a'mi dichekedéſünk-is melly Titus-előtt vólt, igaznak találtatott, * és az ő szíve annál-is inkább vagyon tí-hozzátok: meg-emlekezvén minnyájotoknak engedelmeſségéről, mi-képpen fogadtátok-bé őtet félelemmel, és rettegéſsel. * Örülök hogy mindenekben hozzátok bízom.

VIII. Rész.

TUdtotokra adgyuk pedig néktek, atyámfiai, az Isten kegyelmét, melly adatott a' Maczedóniai Gyüleközetekben: * hogy a'háboruſágnak sok próbáláſában, öregbüléſe vólt az ő örömöknek; és az ő igen nagy szegényſégek, bévelködött az ő eggyügyüſégeknek gazdagſágára: * mert erejekszerént, bizonyſágot téſzek rólok, és erejek-fölött-is jó akarattal vóltak, * sok íntéſsel könyörögvén nékünk az ajándékért, és a'szolgálatnak réſzeltetéſeért, melly a'szentekért léſzen. * És nem a'mint reménlettük, hanem önnön-magokat adták előſzör az Úrnak, az-után nékünk az Isten akarattyából; * úgy hogy kérnők Titust, *hogy a'mint el-kezdette, úgy el-is végezze nálatok ezt a'jó-tétemént. * De a'mint mindenekben bévelködtök hittel, és beſzéddel, és tudománnyal, és minden szorgalmatoſsággal, annak-fölötte hozzánk-valo szeretetetőkkel-is, hogy e'jó-téteményben-is bévelködgyetek. * Nem

mint parancholva mondom: hanem egyebek ſzorgalmatoſsága-által, a'ti ſzeretetetőknek jó indúlattyát-is javalván.* Mert tudgyátok a'mi Urunk 9
Jéſus Kriſtuſnak malaſztyát, hogy tiérettetek ſzegénnyé lőtt, holott gazdag vólna, hogy az ő ſzegényſégével ti gazdagok lennétek. * És ta- 10 A
nátſot adok ebben: mert ez néktek haſznos, kik nem chak chelekedni, de akarni-is kezdettetek ez-előtt-valo eſztendőtől-fogva: * moſt pedig 11
chelekedettel-is végezzétek-el: hogy C
a'mint kész a'lélek az akarattal, úgy légyen, a'véghez-vitellel-is abból, a'mitek vagyon. * Mert ha az akarat 12
kész; a'-ſzerént a'mie vagyon, kellemetes, nem a'ſzerént a'mie ninchen.
* Mert nem hogy egyebeknek kűn- 13 4
nyebſégek légyen, néktek pedig háboruſágtok, hanem egyenlő-képpen. * E'jelen-valo időben a'ti bé- 14 B
velkődéſtek az ő fogyatkozáſokat meg-ſegéttſe: hogy az ő bévelkődéſek-is ſegétſégűl légyen a'ti fogyatkozáſtoknak, hogy egyenlőſég légyen, a'mint írva vagyon: * " A'ki 15
"Exod. 15. 18. ſokat, nem bévelkődőtt, és a'ki 6
keveſet, meg nem ſzűkűlt. * Hálá légyen pedig az Iſtennek, a'ki azon 16
ſzorgalmatoſságot adta ti-érettetek a'Titus ſzívében, * mert az íntéſt 17
fel-fogadta ugyan: de holott ſzorgalmatosb vólna, ſzabad akarattyából 8
ment hozzátok. * El-küldőttűk ő- 18 C
véle az atyafiat-is, a'kinek dícsérete D
vagyon az Evangéliomban minden Gyűlekőzetekben: * nem chak az 19
pedig, de úti-társúl-is rendeltetett a' Gyűlekőzetektől a'mi ſzarándokſágunknak, e'jó-téteményre, melly béſzolgáltatik mi-tőlűnk az Úr dichőſégére, és a'mi el-végezett akaratunkra: * el-távoztatván azt, hogy 20
valaki minket ne ſzidalmazzon e' bévſégben, melly ki-ſzolgáltatik mi-
† Rom. 12. d. 17. általunk. * † Mert jóra igyekezűnk 21 11
nem chak az Iſten-előtt, hanem az D
emberek-előtt-is. * El-küldőttűk 22
pedig vélek a'mi atyánk-fiát-is, a'kit 12
ſokakban meg-próbáltunk gyakorta ſzorgalmatoſnak lenni: moſt pedig ſokkal ſzorgalmatosbnak, a'hozzátok-valo ſok bizodalomért, * akár 23 13
Tituſért, a'ki az én társom, és nálatok ſegétőm, akár a'mi atyánk-fiaiért, a'kik az Anyaſzentegyházaknak Apoſtoli, a'Kriſtuſnak dichőſége. * 24

2. Cor. 8. 9.

Az-okáért, a'ti ſzeretetetőknek, és felőletek-valo dichekedéſűnknek jelét, mutaſsátok-meg hozzájok a' Gyűlekőzetek-előtt.

IX. Rész.

MErt a'ſzenteknek-valo ſzolgálatról, nem ſzűkſég hogy 1 A
néktek írjak. * Mert tudom 2
a'ti kész akaratotokat: mellyért ti-felőletek dichekedem a'Maczedóniaiaknál. Mert Akáia-is kész az el-múlt eſztendőtől-fogva, és a'ti buzgóſágtok ſokakat fel-indított. * 3
El-küldőttem pedig az atyafiakat: hogy, a'miben dichekedűnk felőletek, e'réſzről meg ne fogyatkozzék, hogy (a'mint meg-mondottam) készek legyetek: * hogy mikor el-jőnek 4 B
a'Maczedóniaiak én-velem, és titeket készűletlen találnak, mi meg ne pírúllyunk (hogy titeket ne mongyunk) e'dologban. * Szűkſégesnek 5
alítottam azért kérni az atyafiakat, hogy elől el-menyenek hozzátok, és el-készíttſék az igértetett áldomáſt, hogy az úgy légyen készen, mint áldomás, nē úgy mint főſvényſég. * Azt 6
mondom pedig: A'ki ſzűken vét, ſzűken-is arat: és a'ki áldáſokkal vét, áldáſokkal-is arat. * Ki-ki-mind a'mint 7
el-tekéllette ſzívében, nem ſzomoruſágból, vagy kételenſégből: " mert " Eccli. 8 jó-kedvű adakozót ſzeret az Iſten. * 35. b. 11.
Hatalmas pedig az Iſten minden malaſztot meg-bévíteni ti-bennetek: hogy mindenekben mindenkor mindē elégſégtek lévén, bévelkődgyetek 9
minden jó-téteményre, * a' mint írva vagyon: † Oſztogatott, a'ſzegényeknek adott: az ő igaſsága meg- † Pſal. 10 111. b. 9.
marad őrőkkőn őrőkké. * A'ki pedig magot ád a'vetőnek: kenyeret-is ád az éledelre, és meg-ſokaſittya a'ti magotokat, és meg-őregbíti a'ti igaſſágtok veteményinek nevekedéſit: 11
* hogy mindenekben meg-gazdagúlván bévelkődgyetek minden eggyűgyűſégre, melly mi-áltálunk hálá- 12
adáſt ſzerez az Iſtennek. * Mert ennek a'tiſztnek ſzolgáltatáſa, nem chak ſegéti a'ſzenteknek fogyatkozáſát, hanem bévelkődik-is ſok hálá-adá- 13
ſokkal az Úrban, * e'ſzolgálatnak meg-próbálása-által, dichőítvén az Iſtent a'ti valláſtoknak engedelmeſſégében, a'Kriſtuſnak Evangéliomához, és az ő-hozzájok, és mindenek-

hez-való

hez-valo adakozásnak eggyűgyűségében, * és az ő könyörgésekben tiérettetek, kivánván titeket az Istennek ti-bennetek-valo bévséges malasztyáért. * Hálá légyen az Istennek az ő meg-mondhatatlan ajándékáért.

14 14 mért mi-nékünk, a'ti-hozzátok eljutò mértékkel. * Mert nem úgy terjesztyük-ki magunkat mint hozzátok nem jutók, mert hozzátok jutottunk
15 15 a' Kristusnak Evangeliomával. * nem fölöttébb dichekedvén egyebek munkáiban: reménségünk lévén pedig a'ti nevekedő hitetekben, hogy ti-általatok bévségesen fel-magasztaltatunk a'mi régulánk-szerént, *

X. Rész.

1 16 EN-magam pedig Pál kérlek titeket, a' Kristus szelídségeért
A és kegyességeért, ki jelen-létemben ugyan, ti-köztetek alázatos vagyok, távúl-lévén pedig
2 17 bízom hozzátok. * Kérlek pedig titeket, hogy jelen-lévén ne mérészellyek, azzal a'bátorsággal, mellyel
18 alíttatom méréznek leni némellyekellen, kik azt alíttyák mint-ha
3 mi test-szerént járnánk. * Mert a'
4 1 testben járván, nem test-szerént vitézkedünk. * Mert a'mi vitézkedésünknek fegyveri nem testiek, hanem
B A 2 hatalmasak az Isten-által, az erősségeknek el-rontására, a'tanátsokat elrontván, * és minden magasságot
5 melly fel-emeli magát az Isten tudománya-ellen, és fogságba vívén minden értelmet a'Kristusnak engedelmére, * és készen lévén hogy bosszút állyunk minden engedetlenségen, midőn bé-tellyesedik a'ti engedelmességtek. * A'mellyek színnel
6 vannak, meg-lássátok. Ha ki bízik magában hogy ő a'Kristusé, azt-is meg-gondollya magában: hogy a'
7 mint ő a'Kristusé, úgy mi-is. * Mert, ha valamivel többet dichekedendẽ-is a'mi hatalmunk-felől, mellyet az Úr nékünk adott a'ti épűléstekre, és nem rontástokra: meg nẽ pirúlok. * Hogy
8 9 pedig ne alíttassam mint-ha rettentenélek titeket a'levelek-által: * mert
10 a'levelek ugyan, úgy-mondanak, súlyosak és kemények: a'testnek jelenléte pedig erőtlen, és a'beszéde alávalo: * azt gondollya-meg a'ki efféle, hogy valami-neműek vagyunk
11 beszéddel levél-által távúl-lévén, ollyanok vagyunk jelen-lévén-is chelekedettel. * Mert nem merjük magunkat egyelíteni, vagy hasonlítani
12 némellyekhez, kik magokat ajánlyák: hanem mi-magunk magunkat mérvén, és magunkat magunkhoz hasonlítván. * Mi pedig nem fölöttébb di-
13 chekedünk, " hanem a'régulának
D 10 mértéke-szerént, a'mellyel az Isten
" Eph. 4. b. 8.

† Ier. 9. g. 23. 1. Cor. 1. d. 31.

17 † A'ki pedig dichekedik, az Úrban dichekedgyék. * Mert nem az dícséretes, a'
18 ki magát ajánlya: hanem a'kit az Isten ajánl.

XI. Rész.

1 A VAj-ha el-tűrnétek egy kevés
A esztelenségemet, de el-is szenvedgyetek engem: * Mert
2 Isteni buzgó szeretettel szeretlek titeket. Mert el-jegyeztelek titeket egy férfiúnak tiszta szűzül adni
3 a'Kristusnak. * Félek pedig, hogy, " a'mint a'kígyo meg-chalta Evát az ő álnokságával, úgy meg ne veszszenek a'ti értelmitek, és ki ne essenek a'Kristusban-valo eggyűgyűségből. * Mert
4 ha az a'ki jő, más Kristust predikállana, a'kit mi nem predikállottunk; vagy más lelket vennétek, a'kit nem vőttetek; vagy más Evangéliomot, mellyet bé nem vőttetek: azt méltán
5 el-szenvednétek. * Mert alítom hogy én semmivel kevesbet nem chelekedtem a'nagy Apostoloknál.
6 * Mert noha tudatlan vagyok a'beszédben, de nem a'tudományban: mindenekben pedig nyilván-valókká
7 lőttünk néktek. * A'vagy bűnt chelekedtem-e, magamat meg-alázván, hogy ti fel-magasztaltassatok? hogy az Istennek Evangéliomát ingyen
8 hirdettem néktek? * Egyéb Gyülekőzeteket fosztottam-meg, fizetést
9 vévén a'néktek-valo szolgálatra. * És midőn nálatok vólnék, és szűkölködném; senkinek nehézségére nem vóltam: mert a'mi-nélkül szűkölködtem, helyére hozták az atyafiak a'kik Maczedoniából jőttek: és mindenekbẽ terhetek-nélkül viseltẽ
10 's viselẽ magamat hozzátok. * A'Kristus igasága vagyon bennem, hogy

" Gen. 3. a. 4.

e'dichekedés meg nem romol ben-
nem Akaïának tartományiban. * Mi- 11
ért? Hogy nem ſzeretlek-e títeket?
Tudgya az Iſten. * A'mit pedig che- 12
lekeſzem, chelekedni-is fogom: hogy
el-ſzakaſzſzam azoknak alkolmatoſ-
ſágokat, a'kik alkolmatoſságot kereſ-
nek, hogy a'miben dichekednek, ol-
lyanoknak találtaſsanak mint mí-is.* 13
Mert afféle hamis Apoſtolok, álnok
munkáſok, a'Kriſtus Apoſtolivá vál-
toztatván magokat. * És nem cho- 14
da: mert ő-maga a'Sátán, világoſság-
nak angyalává változtattya magát. * 15
nem nagy dolog azért, ha az ő ſzolgai
az igaſságnak ſzolgaivá változnak:
kiknek vége az ő chelekedetek-ſze-
rént léſzé.* Iſmég mondom, (ne alítt- 16
ſon engem valaki eſztelennek lenni,
egyébként mint eſztelét ſzenvedgye-
tek-el engem, hogy én-is valami ke-
veſet dichekedgyem) * a'mit ſzóllok, 17
nem Iſten-ſzerént ſzóllom, hanem
úgy-mint eſztelenſégből, e'dologbā-
valo dichekedésből. * Mert ſokan 18
dichekednek teſt-ſzerént: én-is di-
chekedem. * Mert örömeſt el-ſzen- 19
veditek az eſzteleneket: mivel tí böl-
chek vattok. * Mert el-tűritek ha ki 20
títeket ſzolgálat-alá vét, ha ki meg-
eméſzt, ha ki rajtatok vonſzon, ha ki
fel-fuvalkodik, ha ki arczúl-vér títe-
ket. * Gyalázat-ſzerént mondom, 21
mint-ha mí erőtlenek lőttünk vólna
e'dologban. a'ki valamiben méréſzel,
(eſztelenſégben mondom) én-is mé-
réſzlek: * Zidók ők, én-is: Iſraëlíták ők, 22
én-is: Abrahám magva ők, én-is: * A' 23
Kriſtus ſzolgai ők (mint kevésbé eſzes
mondom) én inkább: igen ſok mun-
kákban, a'tömlöczökben gyakrab-
ban, a'vereſégekben mód-fölött, a'ha-
lálokban gyakorta. * A'Zidóktól öt- 24
"Deut. 25. a. 3. ſzör, " egy-heán negyven chapáſt
† Actor. 16. c. 22. vöttem. * † Háromſzor verettettem- 25
" Actor 14. c. 18. meg veſzſzőkkel, "egyſzer meg-kő-
† Actor 27. a. 2. veztettem, † háromſzor hajó-töréſt
ſzenvedtem, éjjel és nappal a'tenger
mélyſégében vóltam, * úton jára- 26
ſokban gyakorta, folyó-vizek veſze-
delmiben, tolvajok veſzedelmiben,
veſzedelmekben a'nemzetem-mia,
veſzedelmekben a'Pogányok-miá,
veſzedelmekbē a'várasban, veſzedel-
mekben a'puſztában, veſzedelmek-
ben a'tengeren, veſzedelmekben a'
hamis atyafiak-között: * munká- 27
ban és nyomoruſágban, ſok vígyázá-
ſokban, éhſégben és ſzomjuſágban,
ſok böjtölésekben, hidegben és mezí-
telenſégben; * azok-nélkül a'mel- 28
lyek kivül vannak, az én minden-na-
pi ſzorongatáſim, minden Gyülekő-
zeteknek ſzorgalmatos gongya. * Ki 29
nyavalyog, és én nem nyavalygok?
ki botránkozik-meg, és én nem égek? G
* Ha dichekedni kell: az én erőtlen- 30
ſégimben dichekedem. * Az Iſten és 31
a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak Attya, a'
ki mind-örökké áldott, tudgya hogy
nem hazudok. * " Damaſkusban az 32 " Actor 9. d. 24.
Arétas király Népének tiſzt-tartója,
őrizi vala a'Damaſkuſiak váraſát,
hogy engem meg-fogna: * és az ab- 33
lakon koſárban bochátattam-ki a'
kő-falon, és úgy menekedtem-ki az
ő kezéből.

XII. Rész.

HA dichekedni kell (nem haſz- A
nál ugyan:) a'látásokra és az 1
Úr jelenéſire jövők pedig. * " 2 " Actor 9. a. 3.
Tudok egy embert a'Kriſtuſ-
ban tizen-négy eſztendő-előtt, (akár
a'teſtbē nem tudom, akár a'teſt-kivül
nem tudom, az Iſten tudgya) hogy
az el-ragadtatott a'harmadik égig. * 3
És tudom ez illyetén embert, (akár a'
teſtbē, akár a'teſt-kivül, nem tudom,
az Iſten tudgya) * hogy a'Paradi- 4
chomba ragadtatott: és hallott titkos
igéket, mellyeket nem ſzabad ember-
nek ſzóllani. * Ez illyenekben diche- 5
kedem: magamban pedig ſemmit
nem dichekedem, hanem chak az én
erőtlenſégimben. * Mert ha diche- 6
kedni akarok-is, nem léſzek eſztelen:
mert igaſságot mondok: de meg-tar-
tóztatom magamát, hogy valaki ne
alíttſon engem fellyebb annál a'mit
én-bennem lát, vagy valamit hall én-
tőlem. * És hogy a'jelenéſeknek nagy- 7
vólta fel ne fuvalkodtaſson engem,
adatott nékem az én teſtem öſztöne
a'Sátán angyala, a'ki nyakon chap-
doſſon engem. * Ezért háromſzor 8
kértem az Urat hogy el-távoznék tőlem: * és monda nékem: Elég néked 9
az én malaſztom: mert az erő az erőt-
lenſégben végeztetik-el. Azért örö-
meſt dichekedem az én erőtlenſé-
gimben, hogy beñem lakjék a'Kriſtus
ereje. * Azért tetſzem magamnak az 10
én erőtlenſégimben, a'gyalázatokbā,
a'ſzükſégekben, az öldözéſekben, a'
ſzorongatáſokban a'Kriſtuſért: Mert

mikor erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas.* Eſztelenné lőttem, tí kén- 11
ſzerítettetek engem. Mert nékē tőletek kellett vólna díchértetnem: mert
ſemmiben kiſsebb nem vóltam azoknál, a'kik fő Apoſtolok: noha ſemmi
vagyok: * mindazáltal az én Apoſ- 12
tolſágomnak jelei lőttek tí-nálatok, minden békeſéges tűrésben, jelekbē, és chodákban, és erőkben. * Mert 13
michoda az, a'miben kevésb haſznotok vólt a'többi Gyülekőzeteknél, hanem chak hogy én nehéſségtekre nem vóltam? Engedgyétek-meg nékem e'boſzſzúſágot. * Ímé, ezzel 14
harmadſzor vagyok kéſz hozzátok menni: és nem léſzek nehéſségtekre. Mert nem kereſem a'tiéteket, hanem títeket. Mert nem tartoznak a'fiak az atyáknak kinchet gyűjteni, hanem az atyák a'fiaknak. * En pedig igen örömeſt költők, és annak-fölötte magamat-is el-költőm a'tí lelkeitekért: noha inkább ſzeretvén títeket, kevésbé ſzerettetem. * De légyen úgy: 16
én néktek nehéſségtekre nem vóltam: hanem midőn ravaſz vólnék, álnokſággal fogtalak-meg títeket. * 17
Vallyon valamellyik-által azok-közzűl, a'kiket tí-hozzátok küldőttem, 18
cháltalak-e meg títeket? * Títuſt kértem, és ő-véle egy atyafiat küldőttem. Vallyon Títus chalt-e meg títeket? nem ugyan-azon lélekben jártunk-e? nem ugyan-azon nyomban-e? * Régen vélitek-e hogy mentyűk 19
magunkat tí-nálatok? Az Iſten-előtt a'Kriſtusban ſzóllunk: mindeneket pedig ſzerelmeſim a'tí épűléſtekért. * Mert félek, hogy valami-képpen 20
mikor oda megyek, ne találljalak títeket, a'mi-néműeknek nē akarnálak: én-is találtaſsam ti-tőletek, a'minéműnek nem akarnátok: hogy valami-képpen verſengéſek, irégyſégek, vakmerőſégek, viſzſza-vonyáſok, rágalmazáſok, ſuttogáſok, fel-fuvalkodáſok, pártolkodáſok ne légyenek közöttetek: * hogy mikor iſmég oda 21
megyek, meg ne alázzon engem az Iſten tí-nálatok; és ſiraſsak ſokakat azok-közzűl a'kik az-előtt vétkeztek, és nem tartottak penitentziát a'tiſztátalanſágról, és a'paráznaſágról, és a'ſzemtelenſégről, mellyet chelekedtek.

XIII. Rész.

IMé ezzel harmadſzor megyek 1
hozzátok: "Két vagy három ta- A
nú ſzájában áll-meg minden íge. "Deut. 19. b. 15. Matth 18. b. 16. Ioan. 8. c. 17. Heb. 10. c. 28.
* Előbb meg-mondottam, és meg- 2
mondom, mint jelen, moſt távúl-is, azoknak a'kik az-előtt vétkeztek, és mind egyebeknek, hogy ha iſmég oda megyek, nem kedvezek. * Próbáját 3
kereſitek-e az én-bennem ſzóllo Kriſtuſnak, a'ki tí-bennetek nem erőtlen, hanem hatalmas tí-köztetek? * Mert 4
noha meg-feſzíttetett az erőtlenſégből; de él az Iſten erejéből. Mert mí-is erőtlenek vagyunk ő-véle; de élni fogunk véle az Iſten erejéből tí-nálatok. * Magatokat kiſértſétek-meg ha a' 5
hitbē vattok-e: tí próbállyátok-meg magatokat. Nē iſméritek-e tí-magatokat, hogy a'Kriſtus Jéſus bennetek vagyon? hanem-ha meg-vettettek
vattok. * Reméllem pedig hogy meg- 6
iſméritek, hogy mí nem vagyunk meg-vettettek. * Kérjűk pedig az Iſtent 7
hogy ſemmi gonoſzt ne chelekedgyetek, nem hogy mí próbáltattaknak láttaſsunk, hanem hogy tí a'mi jó azt chelekedgyétek; mí pedig hogy 8
meg-vettettek legyűnk. * Mert az igaſság-ellen nem chelekedhetűnk ſemmit, hanem az igaſságért. * Mert 9
örűlűnk, hogy mí erőtlenek vagyűk, tí pedig hatalmaſok vattok. Ezt kérjűk-is a'tí tekélleteſségteket. * Az- 10
okáért írom ezeket távúl lévén, hogy jelen lévén keményben ne chelekedgyem, a'hatalom-ſzerént, mellyet az Ur adott nékem épitéſre, és nem rontáſra. * Végezetre, atyámfiai, örűl- 11
lyetek, tekélleteſek legyetek, egymáſt íntſétek, azont értſétek, békeſégben legyetek, és a'békeſégnek és
ſzeretetnek Iſtene léſzen veletek. * 12
Köſzöntſétek egy-máſt a'ſzent chókoláſsal. Köſzöntnek títeket minnyájan a'ſzentek. * A'mi Urunk Jé- 13
ſus Kriſtuſnak malaſztya, és az Iſtennek ſzeretete, és a'Szent-Lélek-
nek réſzeſűléſe légyen
minnyájotokkal.
Amen.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' GALATZIAIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl Apoſtol nem az emberektől, ſem ember-által, hanem a' Jéſus Kriſtus-által, és az Atya Iſten-által, ki azt fel-támaſztotta halottaiból: * és mind az atyafiak a'kik velem vannak, a' Galátziai Gyülekőzeteknek. * Kegyelem néktek és békeſég az Atya Iſtentől, és a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſtól, * ki önnön-magát adta a'mi bűneinkért, hogy ki-mentene minket e'jelen-valo gonoſz világból, az Iſtennek és a'mi Atyánknak akarattya-ſzerént, * kinek dichőſége vagyon mind őrők-kön őrökké: Amén. * Chodálkozom, hogy illy hamar attól, a'ki titeket hívott a' Kriſtus malaſztyára, más Evangéliomra vitettettők: * a'mi nem egyéb, hanem vannak némellyek, a' kik titeket meg-háborítnak, és el akarják fordítani a' Kriſtus Evangéliomát. * De ha ſzinte mí, vagy az Angyal menyből hirdet-is néktek azon-kivűl, a'mit néktek hirdettünk, átok légyen. * A'mint ez-előtt meg-mondottuk, és moſt iſmég mondom: Ha ki néktek hirdet azon-kivűl a'mit vőttetek, átok légyen. * Mert moſt embereknek tanátslok-e, vagy az Iſtennek? Embereknek igyekezem-e kedveſkedni? Ha még-is az embereknek kedveſkedném, a' Kriſtus ſzolgája nem vólnék. * " Mert tudtotokra adom néktek, atyámfiai, hogy az Evangéliom, melly én-tőlem hirdettetett, nem ember-ſzerént vagyon: * † mert én ſem embertől vőttem azt, ſe nem tanúltam, hanem a' Jéſus Kriſtuſnak jelentéſe-által. * Mert hallottátok a' magam-viſeléſét valaha a' Zsidó tőrvényben: hogy fölőtte igen űldőztem az Iſten Anyaſzentegyházát, és rőtottam azt, * és előbb mentem a' Zsidó tőrvényben ſokaknál a'kik velem egy idejűek vóltak az én nemzetemből, nagyobb buzgóſággal kővetvén az én atyai hagyományimat. * Mikor pedig tetſzett annak, a'ki elválaſztott engem az anyám méhétől-fogva, és hívott az ő malaſztya-által, * hogy meg-jelentené az ő fiát én-általam, hogy hirdetném őtet a' Pogányok-kőzőtt: azonnal nem engedtem a' teſtnek és vérnek, * ſe nem mentem Jeruſalembe az én-előttem-valo Apoſtolokhoz: hanem el-ménék Arabiába: és iſmég viſzſza-jővék Damaſkusba: * az-után három eſztendők múlva Jeruſálembe mentem Pétert látni, és nála tizen-őt napig maradtam: * más Apoſtolt pedig ſenkit nem láttam, hanem chak Jakabot az Úr attyafiát. * Azokban pedig a'miket néktek írok, ímé az Iſten-előtt mondom, hogy nem hazudok. * Az-után Syriának, és Czilicziának tartományiba mentem. * Iſméretlen valék pedig ſzemélyemben Judéának Gyülekőzetinél, mellyek a' Kriſtusban valának: * chak hallották vala pedig: Hogy az a'ki valaha üldőzőtt minket, moſt a'hitet hirdeti, mellyet valaha ront vala: * és én-bennem dichőítik vala az Iſtent.

II. Rész.

AZ-után tizen-négy eſztendők múlva, iſmég fel-menék Jeruſalembe Barnabáſsal, mellém vévén Tituſt-is. * Felmenék pedig jelenésből: és beſzélgeték vélek az Evangéliom-felől, mellyet a' Pogányok-kőzőtt predikállok, kűlőn pedig azokkal, a'kik valaminek láttatnak vala lenni: hogy valamiképpen heába ne futnék, vagy ne futottam vólna. * De Titus-is a'ki velem vala, mivel-hogy Pogány vólna, nem kénſzeríttetett környűl-metéltetni: * de a' bé-ſzínlett hamis atyafiakért, kik alattomban bé-jőttek meg-kímleni a' Kriſtus Jéſusban-valo ſzabadſágunkat, hogy minket ſzolgálat-alá vetnének. * Kiknek egy óráig ſem engedtünk alájok-vetéſünkel, hogy az Evangéliom igaſsága meg-maradgyon nálatok: * azoktól pedig, a'kik láttatnak vala valaminek lenni (mi-némüek vóltak légyen valaha, ſemmi kőzőm hozzá. " az Iſten nē nézi az ember ſzemélyét) mert nékem, a'kik valaminek láttatnak vala lenni, ſemmit nem adtak. * Sőt inkább, mikor látták vólna hogy reám bízattatott a'

" 1. Cor. 15. a. 5.
† Eph. 3. a. 3.
" Deut. 10. d. 17. Iob. 34. b. 19. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16. Rom. 2. b. 11. Epheſ. 6. b. 9. Col. 3. d. 25. Act. 10. d. 34. 1. Pet. 1. c. 17.

kőrnyűl-metéletlenségnek, a'mint Péterre-is a'kőrnyűl-metélkedésnek Evangélioma: (*mert a'ki Péterrel műkálkodott a'kőrnyűl-metélkedésnek Apoſtolságára, velem-is műkálkodott a'Pogányok-kőzőtt)* és midőn meg-iſmerték vólna a'malaſztot, melly nékem adatott, Jakab, és Czéfás, és János, kik oſzlopoknak láttatnak vala leni, kezőket adák nékem és Barnabáſnak a'társaſágra: hogy mi a'Pogányokhoz mennénk, ők pedig a'kőrnyűl-metélkedéshez: * chak hogy a'ſzegényekről meg-emlekeznénk; melyről ſzorgalmatoſ-is vóltă hogy meg-chelekedném. * Midőn pedig Czéfás Antiokiába jőtt vólna, ſzētől-ſzembe ellene-állék, mert meg-fedhető vala. * Mert minek-előtte némellyek Jakabtól jőnének, a'Pogányokkal éſzik vala: mikor pedig el-jőttek vólna, meg-vońya vala magát, és el-válik vala, félvén azoktól a'kik a'kőrnyűl-metélkedésből valának. * És eggyezének az ő tettetéſében a'többi Zidók-is, úgy hogy azoktól Barnabás-is arra a'tettetéſre vitettetnék.* De mikor láttam vólna hogy nem igyeneſsen járnának az Evangéliom igaſsága-ſzerént, mondék Czéfásnak minnyájok-előtt: Ha te, Zidó-lévén, Pogányúl élſz, és nem Zidóúl: mint erőlteted a' Pogányokat Zidóúl élni? * Mi terméſzet-ſzerént Zidók vagyunk, és nem a'Pogányok-kőzzűl-valo bűnőſők. * Tudván pedig hogy meg nem igazúl az ember a'tőrvénynek chelekedetiből, hanem a'Jéſus Kriſtus hiti-által: mi-is a'Kriſtus Jéſusban hiſzűnk, hogy meg-igazúllyunk a'Kriſtus hiti-által, és nem a'tőrvénynek chelekedetiből: "mivel-hogy a'tőrvénnek chelekedetiből meg nem igazúl egy teſt-is. * Hogy-ha kereſvén meg-igazúlni a'Kriſtusban, mi-is bűnőſőknek találtattunk: vallyon a' Kriſtus a'bűnnek ſzolgája-e? Távúl légyen. * Mert, ha a'miket el-rontottam, iſmég azokat épitem, magamat bűnőſsé tészem.* Mert én a'tőrvény-által, a'tőrvénynek meg-hóltam, hogy az Iſtennek éllyek: a'Kriſtuſsal a'kereſztre ſzegeztettem. * Élek pedig, már nem én: él pedig én-bennem a'Kriſtus. Hogy pedig moſt a'teſtben élek: az Iſten Fiában-valo hit-által élek, ki engem ſzeretett, és ónnón-magát adta én-érettem.*Nem vetem-

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

meg az Iſten malaſztyát. Mert ha a' tőrvény-által az igaſság, tahát a'Kriſtus heában hólt-meg.

III. Rész.

1 A OH eſztelen Galátziaïak, ki igézett-meg titeket hogy ne engednétek az igaſságnak, kiknek ſzemők-eleibe irattatott a'Jéſus Kriſtus, kőzőttetek meg-feſzíttetvén. * Chak azt akarom tőletek meg-tanúlni: A'tőrvény chelekedetiből vőttétek-e a'Lelket, vagy a'hitnek hallaſából? * Illy bolondók vattok-e, hogy holott lélekkel kezdettétek-el, moſt teſtel végezzétek-el? * Heában ſzenvedtetek-e illy ſokat? még úgy ha heában. * A'ki azért a'Lelket adta néktek, és erőket chelekeſzik ti-bennetek: a'tőrvénynek chelekedetiből-e, vagy a'hitnek hallaſából? * A'mint írva vagyon: "Abrahám hitt az Iſtennek, és igaſſágra tulajdoníttatott néki. * Értſétek-meg azért, hogy a'kik a'hitből vannak, azok az Abrahám fiai.* Előbb meg-látván pedig az Irás, hogy a'hit-által igazíttya-meg a'Pogányokat az Iſten, az-előtt meg-hirdette Abrahámnak: † Hogy meg-áldatnak tebenned minden Pogányok. * Az-okáért a'kik a'hitből vannak, meg-áldatnak a'hív Abrahámmal. * Mert valakik a'tőrvény chelekedetiből vannak, átok-alatt vannak. Mert írva vagyon: "Átkozott minden, a'ki meg nem marad mindenekben a'mik meg-írattak a'Tőrvény kőnyvében, hogy azokat meg-chelekedgye. * Hogy pedig a'tőrvény-által ſenki meg nem igazúl az Iſtennél, nyilván vagyon: † mert hitből él az igaz. * A'tőrvény pedig nem a'hitből vagyon; hanem, "A'ki azokat meg-chelekeſzi, él azok-által. * A'Kriſtus minket megváltott a'tőrvénnek átkától, mi-érettünk átokká lévén. mert írva vagyon: † Átkozott minden a'ki a'fán függ: * hogy a'Pogányokon az Abrahám áldáſa lenne a'Kriſtus Jéſus-által, hogy a'Lélek igéretét vegyük a'hit-által. * Atyámfiai (ember-ſzerént mondom) "lám az embernek megerőſsítteteti teſtamentomát ſenki meg nem veti, ſe ellene nem rendel. * Abrahámnak mondattak az ígéretek, és az ő magvának. Nem mongya: És magvainak, úgy-mint ſokakban:

"Gen. 15. b 6. Rom. 4. a. 3. Iac. 2. d. 23.

† Gen. 12. a. 3. Eccli. 44. d. 20

"Deut. 27. d. 26.

† Hab. 2. a. 4. Rom. 1. b. 17.

"Lev. 18. a. 5.

† Deut. 21. d. 25.

"Heb. 9. d. 17.

"Rom. 3. c. 20.

hanem úgy-mint egyben: Es a'te magodnak, ki a'Kriſtus. * Ezt mondom pedig, hogy az Iſtentől meg-erősíttetett teſtamẽtom: a'Tőrvény, melly négy-száz és harmincz eſztendő-után lőtt, nem téſzi erőtlenné az igéretnek el-tőrléſére. * Mert ha a'tőrvény-által az őrőkſég, már nem az igéret-által. Abrahámnak pedig igéret-által ajándékozta az Iſten. * Michoda tahát a'tőrvény? Az által-hágáſokért tétetett, míg el-jőne a'mag, a'melynek igérte vala, melly az angyaloktól rendeltetett a'kőzben-járónak kezeáltal. * A'kőzben-járo pedig nem eggyé: az Iſten pedig egy. * A'tőrvény tahát az Iſten igéreti-ellen-e? Távúl légyen. Mert ha tőrvény adatott vólna, melly meg-eleveníthetne: bizony a'tőrvényből vólna az igaſság. * " De az Irás mindeneket a'bűn-alá rekeſztett, hogy az igéret a'Jéſus Kriſtus hiti-által adatnék a'hívőknek. * Minek-előtte pedig el-jőne a'hit, a'tőrvény-alatt őríztetűnk vala bé-rekeſzteve, arra a'hitre a'melly kinyilatkozandò vala. * Az-okáért a'tőrvény nékűnk a'Kriſtuſra-vezérlő meſterűnk vólt, hogy a'hit-által igazúllyunk-meg. * De minek-utánna el-jőtt a'hit, nem vagyunk tőbbé a'vezérlő meſter-alatt. * Mert minnyájan az Iſten fiai vattok a'Kriſtus Jéſusban-valo hit-által. * † Mert valakik a'Kriſtusban meg-kereſzteltettetek, a'Kriſtusba őltőztetek. * Ninch Żidò, ſem Gőrög: ninch ſzolga, ſem ſzabados: ninch férfiu, ſem aſzſzony'állat. Mert tí minnyájan eggyek vattok a'Kriſtus Jéſusban. * Ha pedig tí a'Kriſtuſé: tahát az Abrahám magva vattok, az igeret-ſzerént őrőkőlők.

" *Rom. 3. b. 9.*

† *Rom. 6. a. 3.*

IV. Rész.

MOndom pedig: Míg az őrőkős kiſded, ſemmit nem különbőz a'ſzolgától, noha mindeneknek ura: * hanem a'tútorok's a'gond-viſelők-alatt vagyon, az attyától el-rendelt ideig: * úgy mí-is midőn kiſdedek vólnánk, a'világnak bőtűi-alatt ſzolgáltunk. * De minek-utánna el-jőtt az időnek tellyes-vólta, el-küldé az Iſten az ő Fiát, ki aſzſzony'állatból lőtt, ki a'tőrvény-alá adatott, * hogy azokat, a'kik a'tőrvény-alatt valának, meg-váltaná, hogy fogadott fiúſágot vennénk. * Mivelhogy pedig fiak vattok, el-küldőtte az Iſten az ő Fiának Lelkét a'tí ſzívetekbe, ki azt kiáltya: Abba, Atya. * Azért már nem ſzolga, hanem fiú: Hogy ha fiú; őrőkős-is az Iſten-által. * De akkor nem tudván ugyan az Iſtent, azoknak ſzolgáltok vala, a'kik terméſzet-ſzerént nẽ iſtenek. * Moſt pedig, mivel-hogy megiſmértétek az Iſtent, sőt meg-iſmértettetek az Iſtentől: mi-módon tértők iſmég az erőtlen és ſzegény bőtűkre, mellyeknek újonnan akartok ſzolgálni? * A'napokra vígyáztok, és a'hólnapokra, és az időkre, és az eſztendőkre. * Féltlek títeket, hogy valami-képpen heába ne munkálkodtam légyen kőzőttetek. * Legyetek mint én, mert én-is mint tí: atyámfiai kérlek títeket: Semmiben engem meg nem ſértettetek. * Tudgyátok pedig hogy a'teſtnek erőtlenſégével hirdettem néktek az Evangéliomot már régen: és a'tí kiſérteteket az én teſtemben * meg nem útáltátok, ſe meg nem vetettétek: hanem mint az Iſten Angyalát úgy fogadtatok engem, mint a'Kriſtus Jéſuſt. * Hol vagyon tahát a'tí bóldogſágtok? Mert bizonyſágot téſzek felőletek, hogy, ha lehetet vólna, a'ſzemeiteket ki-vájtátok vólna, és nékem adtátok vólna. * Tahát ellenſégtek lőttem-e, igazat mondván néktek? * Kívánnak títeket, nem jól; hanem ki akarnak títeket rekeſzteni, hogy őket kívánnyátok. * A'jót kivánnyátok pedig mindenkor a'jóban: és nem chak mikor nálatok jelen vagyok. * Fiatſkáim, kiket iſmég ſzűlők, míg a'Kriſtus tí-bennetek ki-formáltaſsék. * Moſt pedig nálatok akarnék lenni, és el-változtatni a'ſzómat: mert megſzégyenűlők tí-miattatok. * Mongyátok-meg nékem a'kik a'tőrvény-alatt akartok lenni, a'tőrvényt nem olvaſtátok-e? * Mert írva vagyon: Hogy Abrahámnak két fia vólt: " eggyik a'ſzolgálótól, † és eggyik a'ſzabadoſtól. * De a'ki a'ſzolgálótól, teſt-ſzerént ſzűletett: a'ki pedig a'ſzabadoſtól, az igéret-által: * mellyek példában mondattak. Mert ezek a'két teſtamentom. Eggyik ugyan a'Sína hegyén, ſzolgálatra ſzűlvén; melly az Ágár. * mert a'Sína hegye Arabiában vagyon, melly a'hoz foglaltatott melly moſt Jeruſalem, és ſzólgal az ő fiaival.

" *Gen. 16. d. 15.* † *Gen. 21. a. 2.*

* Ama'fenn-lévő Jerusalem pedig, szabados; melly a'mi anyánk. * Mert
" *Isa. 54. a. 1.* írva vagyon: " Vígadgy magtalan, a' ki nem ízűlsz: örvendezz, és kiálts, a' ki nem nemzesz: mert sokkal többek az el-hagyattatnak fiai, hogy-sem annak a'kinek férje vagyon. * † Mi pedig atyámfiai, Isaák-szerént az igéretnek fiai vagyunk. * de a'mint akkor
† *Rom. 9. b. 8.* az, a'ki test-szerént szűletett vala, üldözi vala azt, a'ki lélek-szerént: úgy most-is. * De mit mond az Irás? "
" *Gen. 21. a. 10.* Vesd-ki a'szólgálót, és az fiát: mert nem lészen örökös a'szolgálo fia a' szabadosnak fiával. * Az-okáért, atyámfiai, nem vagyunk a'szolgálo fiai, hanem a'szabadosé: melly szabadsággal a'Kristus szabadított-meg minket.

V. Rész.

LEgyetek álhatatosok, és ne kötelezzétek ismég magatokat a' szolgálatnak igájához. * " Ímé
" *Act. 15. a. 1. 2.* én Pál mondom néktek: hogy, ha környűl-metéltettők, a'Kristus néktek semmit nem használ. * Tudományt tészek pedig ismég minden embernek a'ki környűl-metélkedik, hogy köteles az egész törvénynek meg-tartására. * Meg-üresültetek a' Kristustól, a'kik a'törvény-által igazúltok-meg: a'malasztból ki-estetek. * Mert mi lélekben, a'hit-által, várjuk az igasság reménségét. * Mert a'Kristus Iésusban, sem a'környűl-metélkedés nem használ semmit, sem a' környűl-metéletlenség: hanem a'hit, melly a'szeretet-által munkálkodik. * Jól futtok vala; ki tört akadált néktek hogy ne engednétek az igasságnak? * Ez a'hitetés nem attól vagyon,
† *1. Cor. 5. b. 6.* a'ki titeket hív. * † Egy kevés kovász az egész tésztát meg-poshasztya. * Nékem reménségem vagyon felőletek az Úrban, hogy semmit egyebet nem fogtok érteni: a'ki pedig titeket háborgat, meg-büntettetik, valaki az. * Én pedig, atyámfiai, ha még-is predikállom a'környűl-metélkedést; miért szenvedek még-is üldözést? Tahát ki-üresült a'keresztnek botránkozása. * Vaj-ha ki-is vágattatnának a'kik titeket háborgatnak. * Mert ti szabadságra hívattattatok, atyámfiai: chak hogy a'szabadságot ne adgyátok a'testnek alkolmatosságára, hanem a'Lélek-nek szeretet-által szolgállyatok egymásnak. * Mert minden törvény egy beszédben tellyesedik-bé: " Szeresséd felebarátodat mint tennen-magadat. * Hogy-ha egy-mást marjátok, és észitek: meg-látsátok hogy egy-mástól meg ne emésztetsetek. * Mondom pedig: Lélek-szerént járjatok, és a'testnek kívánságit véghez nem viszitek. * Mert a'test a'lélek-ellen kíván: a'lélek pedig a'test-ellen: mert ezek egy-mással ellenkeznek: hogy nem mind azt chelekedgyétek, a'mit akartok. * Hogy-ha a'lélektől viseltettők, nem vattok a'törvény-alatt. * Nyilván-valók pedig a'testnek chelekedeti; mellyek ezek: Parázsnaság, tisztátalanság, szemtelenség, bujaság, * bálványozás, bűvölések, ellenkezések, őszve-veszések, * irégységek, haragok, versengések, viszszavonyások, párt-ütések, irégykedések, gyilkosságok, részegségek, tobzódások, és ezekhez hasonlók, mellyekről mondom néktek, a'mint ez-előtt-is mondottam: hogy a'kik afféléket chelekesznek, az Isten országát nem vészik. * A'Léleknek gyümölche pedig ez: Szeretet, öröm, békeség, türés, kegyesség, jóság, hoszszú-várakozás, * szelídség, hit, mértékletesség, maga meg-tartóztatása, tisztaság. Effélék-ellen ninch törvény. * A'kik pedig a'Kristusé, az ő testeket meg-feszítették a'vétkekkel és kívánságokkal. * Ha lélek-szerént élünk, lélek-szerént járjunk-is. * Ne legyünk heában-valo dichőségnek kívánói, egy-mást-ingerlők, egy-másra irégykedők.

VI. Rész.

ATyám-fiai, ha az ember hirtelen valami bűnben találtatik-is, ti, kik lelkiek vattok, az ollyant oktassátok a' szelídségnek lelkével; meg-gondolván magadat, hogy te se kisértettessél-meg. * Egy-más terheteket viselly étek, és úgy tellyesítitek-bé a' Kristus törvényét. * Mert ha valaki magát valaminek alíttya lenni, holott semmi, ő-maga challya-meg magát. * A'maga chelekedetit pedig próbállya-meg ki-ki, és úgy chak önön-magában lészen dichőssége, és nem másban. * " Mert ki-ki a'maga terhét
" *1. Cor. 3. b. 8.* viseli. * Közöllye pedig minden javait az, a'ki tanittatik az igével, azzal a'ki

" *Lev. 19. d. 18. Matth. 22. d. 39. Rom. 13. b. 8. 1. Pet. 2. c. 11.*

őtet taníttya. * Meg ne chalatkozzatok: az Isten meg nem chúfoltatik. * Mert a'miket az ember vetend, azokat arattya-is. Mert a'ki az ő testében vét, a'testből arattya a'veszedelmetis: a'ki pedig a'lélekbé vét, a'lélekből
"1. Thes 3. c. 12. arattya az őrők életet. * " Jót chelekedvén pedig, meg ne szűnnyünk: mert ideje-kor aratunk meg nem szűnvén. * Azért a'míg időnk vagyon, mindenekkel jót chelekedgyünk, fő-képpen pedig a'hitnek chelédivel. * Láfsátok minémű levelet írtam néktek az én kezemel. * Mert valakik kedveskedni akarnak a'testben, azok erőltetnek titeket a'környűl-metélkedésre, chak hogy a'Kristus kereſztiért üldözést ne szenvedgyenek. * Mert a'kik környűl-metéltetnek-is, nem tartyák-meg a'törvényt: de titeket akarnak környűlmetéltetni, hogy a'tí testetekben dichekedgyenek. * Én-tőlem pedig távúl légyen dichekednem, hanem chak a'mi Urunk Jésus Kristus kereſztében: ki-által nékem e'világ meg-feszíttetett, én-is a'világnak. * Mert a' Kristus Jésusban, sem a'környűl-metélkedés nem haſznál semmit, sem a' környűl-metéletlenség, hanem az új teremtett-állat. * És valakik e'régulát követik, békeség azokon, és irgalmaſság, és az Istennek Israëlén. * Ezután senki nékem bántásomra ne légyen: mert én az Úr Jésusnak bélyegit hordozom az én testemen. * A'mi Urunk Jésus Kristusnak malaſztya, a' tí lelketekkel, atyámfiai. Amen.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE AZ EFESVSIAKHOZ.

I. Rész.

Pál a'Jésus Kristus Apoſtola az Isten akarattya-által, minden szenteknek, kik Efesusban vannak, és híveknek a' Kristus Jésusban. * Kegyelem néktek és békeség az Istétől a'mi Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól. * " Áldott az Isten és a'mi Urunk Jésus Kristusnak Attya, ki meg-áldott minket minden lelki áldáſsal a'mennyeiekben a'Kristus-által, * a'mint választott minket ő-benne a'világ teremtése-előtt, hogy szentek lennénk és makula-nélkűl-valók az ő színe-előtt a'szeretet-által. * Ki eléve el-rendelt minket fogadott-fiaivá a'Jésus Kristus-által ő-magában, az ő akarattyának szándéka-szerént, * az ő kegyelmeſsége dichőſségének dicséretire, melly-által kedveſsé tőtt minket az ő szerelmes fiában. * Kiben váltſságunk vagyon az ő vére-által, bűneinknek bochánattya, az ő kegyelmeſségének gazdagſága-szerént, * melly igen bévelkődőtt mi-bennünk, minden bőlcheſséggel és okoſsággal: * hogy tudtunkra adná az ő akarattyának titkát, az ő jó-tetszése-szerént, mellyet el-szánt ő-általa, * hogy a'tellyes időknek el-jövésében mindeneket meg újítana a'Kristus-által, a'mellyek mennyekben, és a'mellyek a'földön vannak, ő-általa: * Kiben mi-is sorsszerént hívattattunk, eléve el-rendeltetvén az ő szándéka-szerént, ki mindeneket az ő akarattyának tanátsaszerént chelekeszik: * hogy az ő dichőſségének dicséretire légyünk mi, kik az-előtt a'Kristusban bíztunk: * Kiben tí-is, mikor hallottátok vólna az igaſságnak igéjét (a'tí üdvőſségteknek Evāgéliomát) kiben hívén meg-is vattok pechételve az igéretnek Szét-Lelkével, * ki a'mi örökſségünknek zálaga, a' meg-nyeréſnek váltſságára, az ő dichőſségének dicséretire. * Azokáért én-is halván a'tí hitetekét, melly az Úr Jésusban vagyon, és minden szentekhez-valo szeretetetőket, * nem szűnőm-meg hálákat adván érettetek, emlekezvén rólatok az én imádſságimban: * hogy a'dichőſségnek Istene a'mi Urunk Jésus Kristusnak Attya, adgya néktek a'bőlcheſségnek és a'jelenéſsnek lelkét, az ő iſméretiben: * a'tí szíveiteknek megvilágoſsíttatott szemeit, hogy tudgyátok mi légyen az ő hívatallyának reménſége, és michoda gazdagſága az ő örökſsége dichőſségének a'szentekben, * és mi légyen az ő erejének méltóſságos nagyſsága mi-hozzánk, a' kik hiſszünk " az ő hatalmas erejének chelekedéſse-szerént, * mellyet a' Kristusban chelekedett, fel-támaſztván őtet halottaiból, és helyhez-
"Inf. 3. b. 7.

tetvén őtet az ő jobjára mennyekben, * minden fejedelemségnek, és hatalmáságnak, és erőnek, és uraságnak, és minden névnek-fölötte, melly neveztetik nem chak e'világon, hanem a'következendőn-is. * "És mindeneket az ő lábai-alá vetett: és őtet tötte fejévé az egész Anyaszentegyháznak, *melly az ő teste, és az ő tellyesége, a'ki mindeneket mindenekkel bé-tőlt.

" Psal. 8. b. 8.

II. Rész.

Col. 2. c. 3.

ES titeket-is, midőn meg-hóltatok vólna a'tí vétkeitekben és bűneitekben, * mellyekben valaha jártatok e'világ folyása-szerént, e'levegő-ég hatalmasságának fejedelme-szerént, a'léleknek, a'ki most munkálkodik a'reménteleségnek fiaiba, * mellyek-közőtt mí-is minnyájan forgodtunk valaha a'mí testünknek kivánságiban, a'testnek's a'gondolatoknak akarattyát chelekedvén, és természet-szerént a'harag fiai valánk, mint egyebek-is: * az Isten pedig, a'ki gazdag az irgalmasságban, az ő igen nagy szeretetiért, mellyel szeretett minket, * és mikor meg-hóltunk vólna a'bűnök-miá, eggyütt elevenített-meg minket a' Kristus-által, (kinek malasztyából szabadúltatok-meg) * és eggyütt támasztott-fel, és eggyütt ültetett mennyekbe a'Kristus Jésus-által: * hogy meg-mutatná a'következendő időkben az ő malasztyának bévséges gazdagságit mí-hozzánk jó-vóltából a' Kristus Jésus-által. * Mert kegyelemből szabadúltatok-meg a'hit-által, és az nem tí-tőletek: mert az Isten ajándéka, * nem a'chelekedetekből; hogy valaki ne dichekedgyék. * Mert ő alkotmányi vagyunk, teremtetvén a'Jésus Kristusban a'jó chelekedetekre, mellyeket készített az Isten hogy azokban járjunk. * Az-okáért meg-emlekezzetek, hogy tí valaha Pogányok vóltatok test-szerént, kik környűl-metéletlenségnek mondattok, attól melly a'testben kézzel lőtt környűl-metélésnek mondatik: * mert abban az időben Kristus-nélkűl vóltatok, idegenek az Israël nyájaskodásától, és jövevények a'szövetségekben, az igéret-felől nem lévén reménségtek, és Isten-nélkűl vóltatok e'világon. *Most pedig a'Kristus Jésusban, tí, kik valaha távúl vóltatok, közel lőttetek a'Kristus vére-által. * Mert ő a'mí békeségünk, ki mind a'kettőt eggyé tötte, és a'rakásnak köz-falát el-bontotta, az ellenkezéseket az ő teste-által: * a'parancholatok törvényét a'végezésekről meg-üresítvén, hogy a'kettőt ő maga-által egy új emberré teremtse, békeséget szerezvén, * és egy testben mind a'kettőt meg-békéltesse az Istennel a'kereszt-által, meg-ölvén az ellenkezéseket önnön-maga-által. * És el-jövén békeséget hirdetett néktek, a'kik távúl vóltatok; és békeséget azoknak, a'kik közel. * " mert mind kettőnknek ő-általa vagyon hozzája járulásunk egy Lélekkel az Atyához. Az-okáért már nem vattok vendégek, és jövevények; hanem a'szentek polgár-társai vattok, és az Isten háza-népei: * fel-épittettetve az Apostolok és a'Próféták fondamentomára, a'fő szeglet-kő ő-mága a'Kristus Jésus lévén: * melyre az egész épület fel-rakattatván nevekedik az Úrnak szent templomává: * melyre tí-is eggyütt épittettők-fel az Istennek lakó-helyévé a'Lélek-által.

" Rom. 5. a. 2.

III. Rész.

E'Dolognak kedvéért, én Pál a' Kristus Jésus foglya, tí-éretteték Pogányokért, *ha mindazáltal az Isten malasztyának sáfárkodását hallottátok, melly nékem adatott tí-köztetek: * hogy jelentés-által lőtt tudtomra nékem a' titok, a'mint ez-előtt rövideden megírtam: * a'mint olvasván meg-érthetitek az én okoskodásomat a'Kristus-felől-valo titokban: * melly egyéb időkben még nem ismértetett az emberek fiaitól, a'mint most meg-jelentetett az ő szent Apostolinak, és a'Próféták nak a'Lélek-által: * Hogy a'Pogányok örökös társok légyenek, és egy test-béliek, és részesek az ő igéretiben a'Kristus Jésusban az Evangélium-által: * Melynek szolgája lőttem, az Isten malasztyának ajándéka-szerént, melly nékem adatott " az ő erejének ekelekedete-szerént. * † Nékem minden szentek-közőtt leg-kisebbnek adatott ez az ajándék, A'Pogányok-közőtt hirdetni a'Kristusnak megvizgálhatatlan gazdagságát, * és

" Sup. 1. d. 19. † 1. Cor. 15. d. 9.

meg-világosítani mindeneket, mi légyen sáfárlása az őröktől-fogva elrejtetett titoknak az Istenben, a'ki
9 mindeneket teremtett. * hogy kinyilatkoztassék a' fejedelemségeknek
10 és hatalmasságoknak a'mennyeiekben az Anyaszentegyház-által, az
11 Istennek sok-féle bőlcheſége, * az örök végezés-szerént, mellyet a'mi
12 Urunk Jésus Kristusban szerzett: * Ki-által bizodalmunk vagyon, és bátorsággal-való hozzája-menetelünk
13 a'benne-való hit-által. * Az-okáért kérlek hogy meg ne fogyatkozzatok az érettetek-valo háboruságimért:
14 melly a'tí dichőségtek. * E'dolog kedveért hajtom-meg térdeimet a'
15 mi Urunk Jésus Kristusnak attya-előtt, * kitől minden atyaság neveztetik mennyekben és a'földön, *
16 hogy néktek az ő dichőségének gazdagsága-szerént adgya, hogy hatalmasan meg-erősödgyetek az ő Lelke-által a'belső emberben, * hogy
17 Kristus a'hit-által a'tí szíveitekben lakjék: a'szeretetben meg-gyökerezvén, és fondamentomot vetvén,
18 * hogy meg-foghassátok minden szentekkel, mellyik légyen a'széleſség, és a'hoszszaság, és a'magaság, és
19 a'mélység: * és hogy tudgyátok a' Kristusnak minden tudományt felyűl-halladó szeretetit, hogy bé-tellyesedgyetek az Istennek minden tellyes-váltával. * Annak pedig, a'ki hatalmas mindeneket bévségesbé megchelekedni hogy-sem mi kérjük, vagy értyük, az erő-szerént, melly mi-bennünk munkálkodik: * Dichőség annak az Anyaszentegyházbá, és a' Kristus Jésusban, minden időben örökkön örökké. Amen.

IV. Rész.

Kérlek azért titeket én fogoly az Úrban, "hogy méltán jár-
1 jatok a'hívatal-szerént, mel-
2 lyel hivattattatok, * minden alázatossággal, és szelídséggel, békeséges tűréssel, el-szenvedvén egymást szeretettel, * † szorgalmatosok lévén meg-tartani a'Léleknek eggyeſségét a'békeségnek kötelében. *
4 Egy test, és egy Lélek, a'mint a'tí hívatalotoknak egy reménségében hivattattatok. * Egy az Úr, egy a'hit, egy
5 a'kereszтség. * "Egy az Isten és min-
6 deneknek Attya, ki mindenek-fölött vagyon, és mindeneken, és minnyájunkban. * † Kinek-kinek pedig kőzzűlünk malaszt adatott, a'Kristus
7 ajándekozásának mértéke-szerént. * Az-okáért mongya: "Fel-menvén a' magaságba, fogva vitte a'fogságot:
8 ajándékokat adott az embereknek. * Hogy pedig fel-ment, michoda, hanem hogy le-is szállott előbb a'földnek alsó részeire? * A'ki le-szállott,
9 ő a'ki fel-is ment minden egek-fölibe, hogy mindeneket bé-töltene. *
10 És ő adott némellyeket ugyan † Apostolokat, némellyeket pedig Profétákat, némellyeket pedig Evangelistákat, némellyeket pedig pásztorokat és doktorokat, * a'szenteknek tellyes-váltokra a'szolgálatnak
11 munkájára, a'Kristus testének épülésére: * míg minnyájan el-jussunk a' hitnek és az Isten fia ismeretinek eggyeſségére, hogy tekélletes férfiakká legyunk, a'Kristus meg-állapodott idejének mértéke-szerént: *
12 hogy ne legyünk többé habozó kisdedek, és ide's tova ne vitettessünk a'tudománynak minden szelétől az emberek gonoszsága-által, a'tévelygésbe-ejtő álnokság-által. * Igasságot chelekedvén pedig a'szeretetben, mindenestől-fogva nevekedgyünk
13 abban a'Kristusban, a'ki a'Fő: * kiből az egész test egybe-kőttetvén, és egybe-foglaltatván minden íznek egybe-ereſztése-által, mindenik tagnak mértéke-szerént-való munkálkodása-által, a'testnek nevekedését szerzi a'maga épülésére a'szeretet-által. * " Ezt mondom azért, és tudo-
14 mányt tészek az Úr-előtt, hogy többé ne járjatok, a'mint a'Pogányok-is járnak az ő elméjeknek hiusságában, *
15 setétséggel meg-homályositatott értelmek-lévén, el-idegenűlvén az Istennek életétől, a'tudatlanság-által melly ő-bennek vagyon, az ő szíveknek vaksága-miatt, * kik kétségbe esvén, magokat a'szemtelenségnek adták, minden tisztátalanságnak chelekedetire, telhetetlen kívánsággal. * Tí pedig nē így tanúltátok a'
20 Kristust, * de úgy ha őtet halgattátok, és ő-általa tanittattatok, a'mint az
21 igasság a'Jésusban vagyon. * † hogy néktek le kell tennetek az előbbi életszerént-valo embert, ki meg-vész a'
22 vérkező kívánságok-szerént. * "Újúllyatok-meg pedig a'tí elméteknek
23 lelké-

" Phil. 1. d. 17. 1. Cor. 7. b. 10.

† Rom. 12. c. 16.

" Mal. 2. b. 10.

" Rom. 12. a. 3. 1. Cor. 12. b. 11. 2. Cor. 10. d. 13. " Psal. 67. d. 19.

† 1. Cor. 12. d. 28.

" Rom. 1. c. 9.

† Col. 3. b. 8. " Rom. 6. a. 4. Col. 3. b. 12.

lelkében,* "és öltözzetek új emberbe, 24
a'ki Isten-szerént teremtetett az
igasságban, és az igasságnak szent-
ségében. * "Az-okáért le-tévén a'ha- 25
zugságot, ki-ki igasságot szóllyon fe-
lebaráttyával: mert egy-másnak
tagjai vagyunk. * † Haragudgyatok, 26
és ne vétkezzetek: a'nap el ne enyész-
szék a'tí haragotokon. * Ne adgya- 27
tok helyt az ördögnek:* "a'ki lop va- 28
la, már ne lopjon: hanem inkább
munkálkodgyék, kezeivel dolgozván
a'mi jó, hogy légyen honnét adni a'
szükölködőnek.* Semi gonosz beszéd 29
szájatokból ki ne származzék: hanem
a'melly a'hitnek épülésére jó, hogy
hasznot adgyon a'halgatóknak. * 30
És meg ne szomorítsátok az Isten-
nek Szent-Lelkét: melly-által meg-
pecsételtettetek a'váltságnak napjá-
ra. * Minden keseredés, és harag, és 31
boszszonkodás, és kiáltás, és károm-
lás ki-vetessék közzületek, minden
gonosszággal-eggyütt. * † Legyetek 32
pedig egy-máshoz kegyesek, irgal-
masok, meg-engedvén egy-másnak,
a'mint az Isten-is a'Krisztusban meg-
engedett néktek.

V. Rész.

LEgyetek azért az Isten követői, mint szerelmes fiak: * " és 1 2
járjatok a'szeretetben, a'mint A 23
a'Krisztus-is szeretett minket,
és önnön-magát adta érettünk ajándékúl és áldozatúl az Istennek gyö-
nyörűséges illatra.* † Paráznaság pe- 3
dig, és minde tisztátalanság, vagy fösvénység, ne-is nevezetessék ti-közte-
tek, a'mint szentekhez illik: * vagy 4
rútság, vagy bolond beszéd, vagy
trágárság, melly nem illik a'dolog-
hoz: hanem inkább hálá-adás. * 5
Mert ezt tudgyátok-meg, értvén, B
hogy egy paráznának-is, vagy tisz-
tátalannak, vagy fösvénynek, melly
bálványi-szolgálat, ninch öröksége a'
Krisztusnak 's az Istennek országá-
ban. * " Senki títeket meg ne chal- 6
lyon heába-valo szókkal: mert ezek-
ért jő az Isten haragja a'hitetlen-
ségnek fiaira. * Ne legyetek azért 7
részesek azokban. * Mert valaha se- 8 29
tétség valátok, most pedig világos- C
ság az Úrban. Mint a'világosságnak
fiai járjatok: * mert a'világosságnak 9
gyümölche minden jóságban, és 30
igasságban, és igaz-mondásban: *
meg-próbálván mi légyen kelleme- 11
tes az Istenél: * és ne legyetek részesek
a'setétségnek gyümölchtelen che-
lekedetiben: hanem inkább meg-fed-
gyétek. * Mert, a'mik azoktól tit- 12
kon lésznek, rútság meg-mondani-is.
* Mindenek pedig, a'mik meg-fed- 13
detnek, a'világosságtól meg-jelentet-
tetnek: mert minden, a'mi meg-je-
lentettetik, világosság. * Az-oká- 14
ért mongya: Kelly-fel a'ki alusszol,
és támadgy-fel a'halálból, és meg-
világosít téged a'Krisztus. * Meg-lá- 15
sátok azért atyámfiai, mint járjatok
óva: † nem úgy mint esztelenek, * 16
hanem mint bölchek: meg-váltván
az időt, mert a'napok gonoszok. * 17
" Az-okáért ne legyetek esztelenek,
hanem meg-értsétek mi légyen az
Isten akarattya. * És meg ne rész- 18
egedgyetek borral, melyben bujas-
ság vagyon: hanem tellyesedgyetek-
bé Szent-Lélekkel, * szólván maga- 19
tok-között zsoltárokkal, és dícséretekkel, és lelki énekekkel, énekel-
vén és dícséretet mondván a'tí szívei-
tekben az Úrnak, * hálákat adván 20
mindenkor mindenekért, a'mi Urunk
Jésus Krisztusnak nevében, az Isten-
nek 's az Atyának. * Engedvén egy- 21
másnak a'Krisztus félelmében. * † Az 22
aszszonyok az ő férjeknek engedgye-
nek, mint az Úrnak: * " mert a'fér- 23
fiu, feje az aszszonynak: a'mint Kris-
tus feje az Anyaszentegyháznak: Ő,
az ő testének meg-szabadítója. * De 24
a'mint az Anyaszentegyház a'Kris-
tusnak enged, úgy az aszszonyok-is
az ő férjeknek mindenekbé. * † Férfi- 25
ak szeressétek a'tí feleségteket, a'mint
Krisztus-is szerette az Anyaszentegy-
házat, és önnön-magát adta érette, * 26
hogy azt meg-szentelné, meg-tisz-
títván a'víznek fördőjével az élet-
nek igéje-által, * hogy dicsőségessé 27
tenné ő-magának az Anyaszent-
egyházat, nem lévén makulája vagy
sömörgözése, vagy egyéb effélé,
hanem hogy szent és makula-nél- 28
kül légyen. * Úgy kell a'férfiaknak-
is szeretniek az ő feleségeket mint
önnön-testőket. A'ki az ő feleségét
szereti, önnön-magát szereti. * Mert 29
soha senki a'maga testét nem gyülölte:
hanem neveli, és táplállya azt, a'
mint Krisztus-is az Anyaszentegyhá-
zat: * mert az ő testének tagjai vagyúk, 30

"Col. 3. b. 12.
"1. Pet. 2. a. 1. Zach. 8. c. 16. †Psal. 4. b. 5. "Iac. 4. b. 7.
† Col. 3. b. 12.
"Ioan. 13. d. 14. & 15. b. 12. 1. Ioan. 4. d. 13. †Col. 3. a. 5.
"Mat. 24. a. 4. Marc. 13. a. 5. Luc. 21. b. 8. 2. Thes. 2. a. 3.
† Col. 4. a. 5.
" Rom. 12. a. 3. 1. Thes. 4. a. 3.
† Gen. 3. c. 16. "Col. 3. c. 18. "1. Pet. 3. a. 1. 1. Cor. 11. a. 3. † Col. 3. c. 19.

az ő húsából és chontyaiból. * " Ez- 31
okáért el-hadgya ember az attyát,
's az annyát, és a'feleségéhez ragasz-
kodik: és ketten egy testé lésznek. * 32
Ez nagy titkos szentség, én pedig a'
Kristusban és az Anyaszentegyház-
ban mondom. * Mindazáltal ki-ki 33
mind tí-kőzzűletek-is az ő fele-
ségét szeresse mint őnnőn-magát:
az aszszony pedig féllye az ő férjét.

" Gen. 2. d. 28. Matth. 19. a. 5. Marc. 10. a. 7. 1. Cor. 6. b. 16.

VI. Rész.

Fiak, engedgyetek a'szűléitek- 1
nek az Úrban: mert ez mélto A
dolog. * " Tisztellyed az atyá- 2
dat, 's az anyádat. melly az első
parancholat az igéretben: * hogy jól 3
légy, és hoszszú életű légy a'földőn.
* Tí-is atyák ne ingerlyétek haragra 4
a'fiaitokat: hanem nevellyétek
őket az Úrnak tanitásában és fenyí-
tékében. * † Szolgák, engedgyetek 5
a'testi uratoknak félelemmel, és ret-
tegéssel, szívetek eggyűgyűségében,
mint a'Kristusnak: * nem szemre 6
szolgálván, mint embereknek ked-
veskedvén, hanem mint a'Kristus
szolgai, szívből chelekedvén az Isten
akarattyát, * jó akarattal szolgál- 7
ván, mint az Úrnak, és nem mint em-
bereknek. * tudván hogy ki-ki, va- 8
lami jót chelekeszik, annak vészi ju- B
talmát az Úrtól, akár szolga, 's akár
szabados. * Tí-is urak, azonokat 9
chelekedgyétek nékik, el-hagyván a'
fenyegetéseket: tudván hogy mind
az ő Urok, 's mind a'tiétek mennyek-
ben vagyon: " és személy-válogatás
ninch ő-nála. * Végezetre atyám- 10
fiai, erőssődgyetek-meg az Úrban, és
az ő erejének hatalmasságában. * 11
Öltőzzetek-fel az Isten fegyverébe,
hogy az őrdőg leselkedésinek ellene-
álhassatok. * mert ninchen mi-né- 12

" Col. 3. d. 20. Exod. 10. b. 12. Deut. 5. c. 16. Eccli. 3. b. 9. Matth. 15. a. 4. Marc. 7. b. 10. † Col. 3. d. 22. Tit. 2. c. 9. 1. Pet. 2. 18.

" Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. c. 7. Iob. 34. 19. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16. Rom. 2. b. 12. Col. 3. d. 15. Actor. 10. 34. 1. Pet. 1. c. 17.

kűnk tusakodásunk a'test's a'vér-el-
len, hanem a'fejedelmek és hatalmas-
ságok-ellen, ezeknek a'világi setétsé-
geknek vezéri-ellen, a'lelki gonossá-
13 gok-ellen, a'mennyeïekben. * Az-
C okáért vegyétek-fel az Isten fegyve-
rét, hogy ellent álhassatok a'gonosz
napon, és mindenekben tekélletessen
14 meg-maradgyatok. * Állyatok azért
fel-ővedzvén a'tí ágyékitokat való-
sággal, és fel-öltőzvén az igasság
15 pánczéllyába, * és sarut vonyván lá-
baitokra a'békeség Evangeliomának
16 készűletivel: * mindenekben fel-
vévén a'hitnek paízát, melyben az
igen gonosznak minden tűzes nyilait
17 meg-ólthassátok: * † és az űdvős-
ségnek sisakját vegyétek-fel; és a'lé-
leknek kardgyát (melly az Isten igé-
18 je) * minden imádsággal és kő-
D nyőrgéssel imádkozván minden idő-
ben lélekben: " és ő-benne vígyáz-
ván minden álhatatossággal, és kő-
19 nyőrgéssel minden szentekért; * †
én-érettem-is, hogy beszéd adattas-
sék nékem az én számnak bátorság-
gal-valo meg-nyitásában az Evan-
géliom titkainak ki-nyilatkoztatá-
20 sára: * mellyért kővetséget viselek
a'lánczon, úgy hogy a'felől merjek
szóllani, a'mint szűkség nékem szól-
21 lanom. * Hogy pedig tí-is tudgyá-
tok mint légyek, mit mivellyek:
mindeneket meg-jelent néktek Tí-
kikus, az én szerelmes atyámfia, és
22 hív szolga az Úrban: * kit ugyan
azért küldöttem hozzátok, hogy
meg-tudgyátok mint vagyunk, és
23 meg-vígasztallya a'tí szíveiteket. *
Békeség az atyafiaknak, és szeretet
a'hittel, az Atya Istentól, és az Úr
24 Jésus Kristustól. * Kegyelem min-
denekkel, a'kik tekélletessen sze-
retik a'mí Urunk Jésus Kristust. A-
men.

† Isa 59. c. 18. 1. Thes. 5. b. 8. " Col. 4. a. 2. † 1. Thes. 3. a. 1.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' FILIPPIEKHEZ.

I. Rész.

Pál és Timóteus, a'Jésus 1
Kristus szolgai, minden A
szenteknek a'Kristus Jé-
susban, a'kik Filippíben
vañak, a'Püspőkőkkel és
Diakonusokkal. * Kegyelem néktek 2
és békeség az Istentől a'mí Atyánk-
3 tól, és az Úr Jésus Kristustól. * Hálá-
kat adok az én Istenemnek mindé tí-
4 rólatok-valo emlekezetbē, * minden-
kor minden imádságimban miñyájo-
5 tokért, őrőm̄el kőnyőrőgvén, * hogy
részesek lőttetek a'Kristus Evangéli-
omábā az első naptól-fogva mind ed-
6 dig. * bízván abbā, hogy a'ki kezdette

Ephes. 6. Philip. 1.

bennetek

bennetek a'jó dolgot, el-végezi a' Kriſtus Jéſus napjáig. * a'mint mélto 7 B nékem azt ítélnem minnyájotok-felől: azért hogy ſzívemben tartlak títeket, és az én fogſágomban, és az Evangéliom óltalmazáſában és erősítéſében, hogy minnyájan társaim legyetek az én örömömben. * Mert 8 bizonyſágom az Iſten, mint kívánnyalak minnyájotokat a'Jéſus Kriſtuſnak ſzeretetiben. * És azért imádkozom hogy a'tí ſzeretetetek inkább 9 's inkább bévelködgyék a'tudományban, és minden értelemben: * hogy 10 a'jelesbeket javallyátok, hogy legyetek tiſztták, és botránkozás-nélkül a'Kriſtus napjára, * tellyeſek 11 lévén az igaſság gyümölchével a'Jéſus Kriſtus-által, az Iſtennek dicsőſégére és dicséretire. * Akarom pedig atyámfiai hogy tudgyátok, hogy 12 az én dolgaim inkább az Evangéliomnak elő-menetelére lőttek; * úgy 13 hogy az én fogſágom tudva lenne a' Kriſtusban minden itélő-helyben, és egyébűtt mindenűtt; * és ſokan 14 az Úrban-valo atyafiak-közzűl megbizakodván az én fogſágomból, bátorſágosban félelem-nélkül merném hirdetni az Iſten igéjét. * Némel- 15 A lyek ugyan, irégyſégből-is, és verſengésből; némellyek pedig jó C akaratból-is predikállyák a'Kriſtuſt; * né- 16 mellyek ſzéretetből: tudván hogy az Evangeliomnak óltalmazáſára rendeltettem. * Némellyek pedig ver- 17 ſengésből hirdetik a'Kriſtuſt nem tiſztán, alítván hogy nyomoruſágot támaſztnak az én fogſágomra. * De 18 mit? Chak minden módon hirdetteſſék a'Kriſtus, akár történetből, akár igaſságból; azon-is örűlök, sőt örűlni-is fogok. * Mert tudom hogy az 19 nékem üdvösſégemre léſzen, a'tí imádſágtok-által, és a'Jéſus Kriſtus Lelkének ſzolgáltatáſa-által, * az én 20 várásom és reménſégem-ſzerént, mert ſemmiben meg nem ſzégyenűlök: hanem minden bizodalommal, a' mint mindenkor, úgy moſt-is fel-magaſztaltatik a'Kriſtus az én teſtemben, akár az élet's akár a'halál-által. * Mert nékem életem a'Kriſtus, és 21 meg-halnom nyereſég. * Hogy-ha a' 22 teſtben élnem, nékem a'munkának D gyümölche, nem-is tudom mit válaſzſzak. * Szorongattatom pedig e' 23 kettő-között: kívanván el-válni, és

a'Kriſtuſsal leni, mert az ſokkal jobb: 24 * meg-maradnom pedig a'teſtben, B 25 ſzükſéges tí-érettetek. * És ezt reménlvén tudom hogy meg-maradok, és meg-maradok minnyájotoknak, a'tí elő-meneteletekre, és hiteteknek örömére: * hogy bévelkedgyék a'tí 26 örvendezéſtek a'Kriſtus Jéſusban én-felőlem, az én hozzátok-valo máſod jövetelem-által. * " Chak hogy a'Kriſ- 27 tus Evangeliomához illendő-képpen járjatok: hogy a'vagy mikor oda megyek, és meg-látlak titeket, a'vagy távúl-lévén hallyam felőtetek, hogy állotok egy lélekben egy akarattal, egygyűtt munkálkodván az Evangeliom hitiért: * és hogy ſemiben meg nem 28 rettentők az ellenkezők-miatt: a' melly az ő veſzedelmeknek oka, néktek pedig üdvösſégteknek, és ez az Iſtentől: * mert néktek ajándékoztatott a'Kriſtuſért, nem chak hogy hidgyetek ő-beňe, de hogy ſzenvedgyetek-is ő-érette: * azon tuſakodáſtok 30 lévén, a'mellyet én-bennem láttatok, és moſt hallottatok felőlem.

II. Rész.

HA azért, valami vígaſztalás 1 A vagyon a'Kriſtus-által, ha valami örvendezéſe a'ſzeretetnek, ha valami társaſága a' léleknek, ha valami ſzívből-valo indúlati a'könyörűleteſségnek: * tellyesíttſétek-bé az én örömömet, hogy 2 azont értſétek, azon ſzeretetetek lévén, egyenlő akaratúak, ugyan-azont értvén, * ſemmit verſengéſsel, ſem 3 heába-valo dichekedéſsel: hanē alázatoſsággal egy-máſt fellyebb-valóknak alítván, * nem tekintvén kiki-mind az ő haſznát, hanem az egyebekét. * Mert azt érezzétek magatok- 4 5 ban, a'mit a'Kriſtus Jéſusban-is: * ki 6 mikor az Iſten formájába vólna, nem alította ragadománynak magát az Iſtennel egyenlőnek leni: * hanem ő- 7 magát ki-üreſitette ſzolgai formát vévén-fel, az emberekhez haſonlóvá lőtt és külső ábrázattyában úgy találtatott mint ember. * " Meg-alázta ön- 8 nön-magát engedelmes lévén mind a'halálig, a'kereſztnek halálá-ig pedig. * Az-okáért az Iſten-is fel-ma- 9 gaſztalta őtet, és nevet ajándékozott néki, melly minden név-fölött vagyon: * † hogy a'Jéſus nevére 10 minden menyeieknek, földieknek, és

" *Eph. 4. a. 1. Col. 1. b. 10. 1. Theſ. 2. c. 12.*

" *Heb. 2. b. 9.*

† *Iſa. 45. d. 23 Rom. 14. b. 11.*

föld-

föld-alatt-valóknak térdek meg-hajollyon; * és minden nyelv valláſt tégyen, hogy az Úr Jéſus Kriſtus az Atya Iſtennek dichőſégében vagyon. * Az-okáért ſzerelmeſim, (a'mint mindenkor engedtetek) nem chak úgy mint az én jelen-létemben, hanem moſt ſokkal inkább távúl-létemben, félelemmel és rettegéſsel munkálódgyatok a'tí üdvőſségtekért. * Mert Iſten az, a'ki tí-bennetek chelekeſzi az akaratot, és a'véghez-vitelt, jó akarattyából. * " Mindeneket pedig zúgolódáſok és hallogatáſok-nélkül chelekedgyetek: * hogy panaſz-nélkül legyetek, és az Iſtennek eggyűgyű fiai, fedhetetlenek a'gonoſz és el-fordúlt nemzetſég-között, : kikközött fényletek mint a'világoſitók e'világon, * az életnek igéjét megtartván az én dichőſségemre a'Kriſtus napján, hogy nem heába futottam, ſe heába nem munkálkodtam. * De ha meg-áldoztatom-is, a'tí hiteteknek áldozattya és ſzolgálattya-fölött őrvendezek minnyájotokkal. * Ugyanazon pedig tí-is őrűllyetek, és velem eggyütt őrvendezzetek. * Reménlem pedig az Úr Jéſusban, †hogy Timóteuſt hamar hozzátok küldőm: hogy én-is jó ſzívvel légyek, megértvén mint vattok. * Mert ſenki ninch velem ollyan egyenlő akarattal, a'ki tiſzta indúlattal ſzorgalmatos légyen érettetek. * " Mert minnyájan a'magokét kereſik, nem a'mik a'Jéſus Kriſtuſé. * Az ő meg-próbáltatáſát pedig tudgyátok-meg, hogy mint az atyának a'fiú, úgy ſzolgált velem az Evangéliomban. * Őtet reméllem azért hogy hozzátok küldőm, mihelyen meg-látom állapotomat. * Bízom pedig az Úrban, hogy magam-is hamar hozzátok megyek. * Szűkſégeſnek ítéltem pedig, az atyámfiát Epafrodituſt, és az én munkás és vitézkedő társomat, tí Apoſtolotokat pedig, és az én ſzűkſégemnek ſzolgáját, hozzátok küldeni: * mivelhogy minnyájotokat kívánta ugyan: és ſzomoru volt, azért hogy hallottátok beteg-létét. * Mert ugyan beteg-is volt halálra: de az Iſten könyőrűlt rajta; nem chak ő-rajta pedig, hanem én-rajtam-is, hogy bánat-fölött-való bánatom ne lenne. * Az-okáért annál hamarébb el-küldőttem őtet, hogy látván őtet iſmég őrűllyetek, és én bánat-nél-

" 1. Pet. 4. c. 9.

† Act. 16. a. 1.

" 1. Cor. 13. b. 15.

29 kül legyek. * Fogadgyátok azért őtet
11 az Úrban minden őrőmmel, és ez il-
30 lyeneket tiſzteſségben tartſátok. *
12 mert a'Kriſtus dolgáért ſzintén a'halálig jutott, a'lelkét adván, hogy bétőltené azt, a'mi fogyatkozáſtok vólt az én ſzolgálatomban.

III. Rész.

13 1 TOvábbá atyámfiai, őrűllyetek az Úrban. Ugyan-azonokat írni néktek, én nem
A reſtellem, néktek pedig ſzükséges. * Vígyázzatok az ebekre, vígyázzatok a'gonoſz munkáſokra, vígyázzatok a'meg-metéléſre. * Mert
14 2 mí vagyunk a'környűl-metélkedés,
15 3 kik lélekkel ſzolgálunk az Úrnak, és
16 4 dichekedűnk a'Kriſtus Jéſusban, és
C nem a'teſtben bízunk. * jóllehet nékem vagyon bizodalmam a'teſtben-is. Ha valaki más láttatik a'teſtben
17 5 bízni, én inkább, * környűl-metéketvén nyólczad napon, az Iſraël nemzetſégéből, a'Benjámin ágából, Zidókból Zidó, " törvény-ſzerént Fa-
18 6 riſæus, * buzgóſágból üldőzvén az
19 Iſten Anyaſzentegyházát, a'törvénybéli igaſság-ſzerént, panaſz-nélkül
7 járván: * De a'mik nékem nyereſégek vóltak, azokat a'Kriſtuſért ká-
B roknak alítottam. * Sőt mindeneket
20 8 kárnak alítok lenni az én Uram Jéſus Kriſtuſnak méltóſágos iſméretiért: kiért mindeneket kárnak tartottam,
21 és úgy alítom mint a'ganéjt, hogy a'
22 9 Kriſtuſt meg-nyerjem, * és találtaſſam ő-benne, nem lévén törvény-béli igaſságom, hanem a'melly a'Kriſtus Jéſuſnak hitiből-valo: melly az Iſtentől-valo igaſság a'hit-által, * hogy
10 őtet meg-iſmérjem, és az ő fel-tá-
C madáſának erejét, és az ő ſzenvedéſének társaſágát: hasonló lévén az ő
25 D 11 halálához: * ha valamint a'halottak-közzűl-valo fel-támadáſra juthatok.
12 * nem hogy már el-vőttem vólna, vagy már tekélletes vólnék: hanem
26 követem, ha valamint meg-foghatom azt a'mire meg-fogattattam a'
13 Kriſtus Jéſuſtól. * Atyámfiai, nem
27 vélem hogy én meg-fogtam vólna. Egyre nézek pedig: a'mellyek hátammegett vannak el-felejtvén; azokra pedig a'mellyek elől vannak, ki-terjeſztvén magamat, * a'fel-tétetett
28 14 czélhoz ſietek, az Iſtennek mennyei hívatallyának jutalmára a'Kriſtus Jé-

" Act. 23. b. 8.

ſus-által. * Valakik azért tekélleteſek vagyunk, ez értelemben legyünk: és ha mit kűlömben értetek, azt-is megjelenti néktek az Iſten. * Mindazáltal a'mire jutottűk, azont értſűk, és azon régulában maradgyunk. * Legyetek én követőim atyámfiai, és vegyétek eſzetekbe azokat a'kik úgy járnak, a' mint a'mi példánk nálatok vagyon.

" Rom. 16. c. 17. * " Mert ſokan járnak, kiket gyakorta mondottam néktek (moſt pedig ſírva-is mondom) a'Kriſtus kereſztének ellenſégi, * kiknek végek a'veſzedelem: kiknek iſtenek a'has: és dichőſégők az ő gyalázattyokban vagyon, kik a'földieket kedvellik. * A'mi nyájaskodáſunk pedig mennyekben vagyon: a'honnét várjuk az Üdvözítőt-is a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſt, * a' ki meg-újíttya a'mi alázatos teſtűnket, haſonlóvá tévén az ő dichőſéges teſtéhez, a'chelekedet-ſzerént, mellyel mindeneket-is maga-alá vethet.

IV. Rész.

AZ-okáért ſzerelmes és kívánatos atyámfiai, én örőmem, és én koronám: így állyatok az Úrban, ſzerelmeſim. * Evódiát kérem, és Syntikeſnek könyörgők, hogy eggyet értſenek az Úrban. * Kérlek téged-is igaz társom, ſegétſd-meg azokat, a'kik énvelem munkálkodtak az Evangéliomban Kelemennel, és az én több ſegétőimmel, a'kiknek nevők az élet könyvében vannak. * Örűllyetek az Úrban mindenkor: iſmég mondom, örűllyetek. * A'ti chendeſz magatok-viſeléſe nyilván légyen minden embereknél: az Úr közel vagyon. * Semmit ne ſzorgalmatoskodgyatok: hanem minden imádſágban, és könyörgésben, hálá-adáſsal, a'ti kéréſitek tudva légyenek az Iſtennél. * És az Iſtennek békeſége, melly felyűlhallad minden értelmet, óltalmazzameg a'ti ſzíveiteket, és elméiteket, a' Kriſtus Jéſusban. * Továbbá atyámfiai, valamik igazak, valamik ſzemérmeteſek, valamik igaſság-ſzerént-valók, valamik ſzentek, valamik ſzeretetre-valók, valamik jó-hírűek, ha mi jóſág, ha mi dícsérete az oktatáſnak, azokról gondolkodgyatok. * A' mellyeket tanúltatok-is, és vőttetek, és hallottatok, és láttatok én-bennem, azokat chelekedgyétek: és a'bé-

15 10 keſégnek Iſtene léſzen veletek. * Fő-
lőtte igen örűltem pedig az Úrban,
hogy már valaha meg-újúltatok az
16 D én-felőlem-valo gondolkodásban, a'
mint gondolkodtatok-is: de foglala-
17 11 toſok vóltatok. * Nem úgy mint
fogyatkozásból mondom: mert én
meg-tanúltam, hogy a'mellyekben
12 vagyok, meg-elégedgyem. * Tudok
18 meg-aláztatni-is, tudok bévelkődni-
is; (mindenűtt és mindenekben meg-
tanítttatam) meg-elégedni-is, éhez-
19 ni-is, bévelkődni-is, fogyatkozáſt
13 ſzenvedni-is. * mindeneket meg-
chelekedhetem az-által, a'ki engem
20 14 meg-erőſít. * Mindazáltal jól che-
lekedtetek, réſzesűlvén az én háboru-
15 ſágomban. * Tudgyátok pedig tí-is
21 D Filippiek, hogy mikor az Evangéli-
omnak kezdetin el-mentem Macze-
doniából, egy Gyűlekőzet ſem egy-
gyesűlt én-velem a'ki-adáſnak és bé-
ſzedéſnek dolgában, hanem chak tí
16 egyedűl: * mert Teſſalonikában-is,
egyſzer-is máſzſzor-is küldőttetek
1 17 ſzűkſégemre-valót. * Nem hogy ado-
A mányt kereſnék, hanem bévelkődő
gyűmőlchőt kereſek a'tí ſzámotok-
18 ra. * El-vőttem pedig mindeneket,
2 és bévelkődőm: bé-tőltem, el-vévén
Epafrodítuſtól a'miket küldőttetek,
3 jó illatú ſzagot, Iſtennek kedves kel-
19 lemeres áldozatot. * " Az én Iſtenem " Rom.
pedig tellyeſítſe-bé minden kíván- 12. a. 1.
ſágtokat, az ő gazdagſága-ſzerént, a'
20 dichőſégben a'Kriſtus Jéſus-által. *
4 Az Iſtennek pedig és a'mi Atyánknak
21 dichőſég örőkkön örőkké: Amen. *
5 Köſzöntſetek minden ſzentet a'Kriſ-
22 tus Jéſusban. * Köſzöntnek títeket,
6 a'kik velem vannak, az atyafiak. Kő-
B ſzöntnek títeket minden ſzentek, fő-
képpen pedig a'Cháſzár házából-va-
23 lók. * A'mi Urunk Jéſus Kriſtuſ-
nak kegyelme a'tí lel-
ketekkel. A-
men.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' KOLOSSEIEKHEZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kriſtus A- 1
poſtola az Iſten akarat- A
tyából, és Timóteus az
atyafi; * azoknak, a'kik 2
Koloſsében vannak, a'
Kriſtus Jésusban ſzent és hív atya-
fiaknak. * Kegyelem tí-néktek, és 3
békeſég az Iſténtől a'mi Atyánktól,
és az Úr Jésus Kriſtuſtól. Hálákat
adunk az Iſtennek, és a'mí Urunk Jé-
ſus Kriſtus Attyának, mindenkor tí-
érettetek imádkozván: * halván a'tí 4
hiteteket a'Kriſtus Jésusbã, és minden
ſzentekhez-valo ſzeretetetőket, * a' 5
reménſégért, melly el-tétetett néktek
mennyekben: mellyet hallottatok az
Evangéliom igaſságának igéjéből: * 6
melly hozzátok jutott, a'mint az
egéſz világban-is vagyon, és gyűmől-
chőz, és nevekedik, a'mint tí-benne-
tek-is, a'naptól-fogva, mellyen hal-
lottátok, és meg-iſmértétek az Iſten
malaſztyát igazán, * a'mint meg-ta- 7
núltátok Epafraſtól a'mí ſzerelmes
ſzolga-tárſunktól, ki tí-érettetek hív
ſzolgája a'Kriſtus Jéſuſnak, * a'ki 8
meg-is jelentette nékűnk a'tí lélek- B
ben-valo ſzeretetetőket. * Az-okáért 9
mí-is a'melly naptól-fogva hallot-
tuk, meg nẽ ſzűnűnk érettetek imád-
kozni, és kőnyőrgeni hogy bé-tőlteſ-
ſetek az ő akarattyának iſméretivel,
minden bőlcheſéggel és lelki érte-
lemmel: * hogy járjatok méltán az 10
Iſteñek mindenekben kedveſkedvén:
minden jó chelekedetben gyűmől-
chőzvén, és nevekedvén az Iſteni tu-
dományban: * minden erővel meg- 11
erőſsíttetvén az ő dichőſéges hatal-
ma-ſzerént, minden békeſéges ſzen-
vedésben, és hoſzſzú-tűrésben őrőm-
mel, * hálákat adván az Atya Iſten- 12
nek, ki méltókká tőtt minket a'ſzen-
tek őrőkſégének réſzesűléſére a'vi-
lágoſság-által: * ki meg-ſzabadított 13
minket a'ſetétſég hatalmából, és ál-
tal-vitt az ő ſzerelmes fiának orſzágá-
ba, * kiben váltſágunk vagyon az ő 14
vére-által, a'bűneinknek bochánat-
tya: * ki a'láthatatlan Iſtennek képe, 15
minden teremtett-állatnak első-ſzű-
lőtte: * " mert ő-általa teremtettek 16

C mindenek az egekben, és a'főldőn, a'
láthatók, és a'láthatatlanok, akár ki-
rályi-ſzékek, akár uraſágok, akár fe-
jedelemſégek, akár hatalmaſságok:
mindenek ő-általa, és ő-benne terem-
17 tettek: * és ő mindenek-előtt va-
gyon, és mindenek ő-benne állanak.
18 * És ő az Anyaſzentegyház teſtének
feje, † ki a'kezdet, a'halottak-kőz-
zűl első-ſzűlőtt: hogy ő légyen min-
19 denek-kőzőtt első. * mert tetſzett
hogy minden tellyeſség ő-benne lak-
20 nék: * és ő-általa meg-békéltetne
mindeneket magával, meg-békél-
tetvén az ő kereſztének vérével,
21 mind a'mellyek a'főldőn, 's mind a'
mellyek mennyekben vannak. * És
tí midőn valaha idegenek vólnátok,
és ellenſégek értelemel a'gonoſz che-
22 lekedetekben: * moſt pedig meg-bé-
kéltetett az ő teſtében-valo halálá-
nak-általa, hogy títeket ſzentekké
tenne, és makula-nélkűl-valókká, és
23 fegyhetetlenekké ő-maga-előtt: * de
úgy ha meg-maradtok a'hitben meg-
fondáltatva, és álhatatoſok, és el nem
D távozók az Evangéliom reménſégé-
től, mellyet hallottatok, melly min-
den teremtett-állat-kőzőtt predikál-
tatott, melly az ég-alatt vagyon,
24 melynek én Pál ſzolgája lőttem. * Ki
moſt őrűlők a'tí-érettetek-valo ſzen-
vedéſekben, és bé-tőltőm azokat, a'
mellyek heával vañak a'Kriſtus ſzen-
vedéſi, az én teſtemben, az ő teſteért,
25 melly az Anyaſzentegyház: * mely-
nek én ſzolgája lőttem az Iſten ſáfár-
kodáſa-ſzerént, melly nékem adatott
tí-érettetek, hogy bé-tellyeſíttſem az
26 Iſten igéjét: * a'titkot, melly elei-
től és nemzetſégektől-fogva el vólt
rejtve, moſt pedig meg-jelentetett az
27 ő ſzentinek, * a'kiknek meg akarta
az Iſten jelenteni e'dichőſéges titok-
nak gazdagſágát a'Pogányok-kőzőtt,
melly a'Kriſtus, tí-kőztetek a'dichő-
28 ſégnek reménſége, * a'kit mí hirde-
tűnk, fedvén minden embert, és ta-
nítván minden embert, minden ből-
cheſégben, hogy minden embert te-
kélleteſsé tegyűnk a'Kriſtus Jésusbã.
29 * melybẽ munkálkodom-is, tuſakod-
ván az ő chelekedete-ſzerént, mellyet

† 1. Cor. 15. c. 21. Apoc. 1. b. 5.

" Ioan. 1. a. 3.

én-bennem hatalmaſan chelekeſzik.

II. RÉSZ.

A Karom pedig hogy tudtokra légyen minémű ſzorgalmatoſságom légyen tíreátok, és azokra a'kik Laodiczeában vannak, és mindenekre a' kik teſt-béli ſzemélyemet nem látták: * hogy meg-vígaſztaltaſsanak az ő ſzívők, a'kik tanittattak a'ſzeretetbe, és a'tellyes értelemnek minden gazdagſágában, az Atya Iſten 's a'Kriſtus Jéſus titkának meg-iſméréſére: * kiben a'bőlcheſségnek és tudománynak minden kinchei el-rejtve vannak. * Ezt pedig mondom, hogy ſenki títeket meg ne challyon a'beſzédeknek mélyſégével. *"Mert noha teſtben távúl vagyok, de lélekben veletek vagyok; örűlvén, és látván a'tí rend-tartáſtokat, és a'Kriſtusban-valo hiteteknek erőſségét. * Azért a' mint vőttétek az Úr Jéſus Kriſtuſt, ő-benne járjatok, * meg-győkerezvén, és fel-épűlvén ő-benne, és meg-erőſſődvén a'hitbe, a'mint tanúltátok-is, bévelkődvén ő-benne hálá-adáſsal. * Meg-láſsátok hogy valaki títeket meg ne challyon a'filoſofia és heábavalo chalárdſág-által, az emberek ſzerzéſe-ſzerént, e'világnak bőtűi-ſzerént, és nem a'Kriſtus-ſzerént: *mert ő-benne lakik az Iſtenſégnek minden tellyes-vólta teſt-ſzerént: * és megtőltetek azzal, a'ki feje minden fejedelemſégnek, és hatalmaſságnak: * kiben környűl-is metélkedtetek nem kézzel lőtt környűl-metélkedéſsel a' teſtnek meg-foſztáſában, hanem a' Kriſtus környűl-metélkedéſével: * el-temettetvén ő-véle a'kereſztſégben, a'kiben fel-is támadtatok az Iſten chelekedetének hiti-által, ki fel-támaſztotta őtet halottaiból. * † És títeket, mikor meg-hóltatok vólna a' bűnőkben, és a'tí teſteteknek környűl-metéletlenſégében, meg-elevenített ő-véle, el-engedvén néktek minden vétkeiteket: * el-törölvén a' végezéſnek kézi-íráſát melly mí-ellenünk vala, melly mí ellenkezőnk vala, és azt el-vőtte középből, fel-ſzegezvén azt a'kereſztre: * és megfoſztván a'fejedelemſégeket, és a'hatalmaſságokat, bátorſágoſon által-vitte, nyilván győzedelmeſsen dichekedvén azokon önnön-maga-által.

"1. Cor. 5. a. 3.

†Epheſ. 2. a. 1.

16 * Senki azért títeket meg ne itéllyen az ételben, vagy italban, vagy az innep-napnak, vagy az új hóldnak, 17 A vagy a'ſzombatoknak részében: * 18 mellyek a'kővetkőzendőknek árnyéki: a'teſt pedig a'Kriſtuſé. *" Senki títeket el ne tévelyittſen, akarván D alázatoſság-által, és az Angyalok tiſzteleti-által, azokban járni a'miket nem látott, heában fel-fuvalkodván 19 az ő teſtének értelmében, * és nem ragaſzkodván a'főhőz, melly-által az egéſz teſt, az egybe-raggatáſok és egybe-ereſztéſek-által egybe-foglaltatván és kőttetvén, nevekedik az 20 Iſten őregbítéſe-ſzerént. * Azért ha meg-hóltatok a'Kriſtuſsal e'világ bőtűinek: miért itéltők még-is mint e' 21 világon-élők? * Ne illeſsétek, ſe ne 22 kóſtollyátok, ſe ne érintſétek: * mellyek mind veſzedelmeſek a'vélek-valo élés-által, az emberek parancholati 's hagyományi-ſzerént. * mellyek a' 23 bőlcheſségnek ſzínét viſelik ugyan az Iſtennek heába-valo tiſzteletiben, és az alázatoſságban, és nem a'teſtnek kedvezéſére, nem valami tiſzteletben a'teſtnek meg-elégítéſére.

"Mat. 24. a. 4.

III. RÉSZ.

AZ-okáért, ha fel-támadtatok 1 A a'Kriſtuſsal, az oda-fel-valókat kereſsétek, a'hol a' Kriſtus vagyon az Iſtennek 2 jobján űlvén: *az oda-fel-valókról el- 3 mélkedgyetek, nem a'földiekről. * Mert meg-hóltatok, és a'tí életetek el-rejtetett a'Kriſtuſsal az Iſtenben. 4 * Mikor a'Kriſtus meg-jelenik, a'tí életetek: akkor tí-is meg-jelentők ő- 5 véle a'dichőſségbe. *" Sanyargaſsátok azért a'tí tagjaitokat, mellyek a'földőn vannak: a'paráznaſságot, a'tiſztátalanſságot, a'fajtalanſságot, a'gonoſz kivánſságot, és a'főſvényſéget, melly 6 bálványi ſzolgálat; *a'mellyekért jő az Iſten haragja a'hitlenſégnek fiaira: * mellyekben tí-is jártatok vala- 7 8 ha, mikor azokban élnétek. * "Moſt B pedig veſſetek-le tí-is mindeneket; a' haragot, boſzſzonkodáſt, gonoſságot, káromláſt, rút beſzédet a'tí ſzájatokból. * Ne hazudgyatok egy-máſnak, 9 le-vetkőzvén az ó emberből az ő cſe- 10 lekedetivel, * és fel-öltőzvén abba az újba, a'ki meg-újíttatik añak ábrázattya-ſzerént-valo iſméretire, a'ki 11 azt teremtette. *a'hol ninch Pogány,

"Epheſ. 5. a. 3.

"Rom. 6 a. 4. Epheſ. 4. c. 23. Heb. 11. a. 1. 1. Pet. 2. a. 1. & 4. a. 2.

és Zidó, kőrnyűl-metélkedés, és kőrnyűl-metéletlenség, Barbarus és Scyta, szolga, és szabados: hanem mindenek, és mindenekben a' Kristus. * 12
"Ephes. 6. b. 12. " Öltőzzetek-fel azért tí mint Istennek választotti, szentek, és szerelmesek, az irgalmasságnak indúlatiba, kegyességbe, alázatosságba, szelídségbe, békeséges-tűrésbe: * el-tűrvén egymást, és meg-engedvén egy-másnak, 13 C
ha valakinek valaki-ellen panasza vagyon: a'mint az Úr-is meg-engedett néktek, úgy tí-is. * Mind ezek-fölőtt pedig, szeretetetek légyen, melly a'tekélleteségnek kötele: * és a' Kristus békesége őrvendezzen a' tí szíveitekben, melyre hívattattatok-is egy 14 15
testbē: és hálá-adók legyetek. * A' Kristus igéje lakjék bennetek bévséggel, minden bőlcheséggel, tanítván, és 16
íntvén egy-mást, zsoltárokkal, díchéretekkel, és lelki énekekkel, jó kedvel énekelvén szíveitekben az Istennek.
† 2. Cor. 10. g. 31. * † Valamit chelekeztek szóval vagy tétemennyel, mindeneket az Úr Jésus Kristusnak nevében, hálákat adván 17
"Ephes. 5. c. 22. az Istennek és az Atyának ő-általa. * 18
1. Pet. 3. a. 1. Aszszonyok, engedgyetek a' férjeteknek, a'mint szükség, az Úrban. * 19
Férfiak, szeressétek a' tí feleségteket, és ne legyetek kemények ő-hozzájok. * † Fiak, engedgyetek a' szűléitek- 20
† Ephes. 6. a. 1. nek mindenekben: mert az kellemetes az Úrnál. * " Atyák, ne ingerlyétek boszszonkodásra a' fiaitokat, hogy 21
"Ephes. 6. a. 4. Tit. 2. c. 9. kisded szívűek ne legyenek. * Szolgák, mindenekben engedgyetek a' 22
1. Pet. 2. c. 18. testi uratoknak, nem szemre szolgálván, mint embereknek kedveskedvén, hanem szíveteknek eggyűgyűségében, félvén az Istent. * Valamit che- 23
lekeztek, szívetek-szerént chelekedgyétek, mint az Úrnak, és nem mint embereknek: * tudván hogy az Úrtól vészitek az örökség jutalmát. Az
† Rom. 2. b. 5. Úr Kristusnak szolgállyatok. * † 25
mert a'ki boszszúságot tészen, viszszavészi azt a'mit hamisan chelekedett: és ninch személy-válogatás az Istennél.

IV. Rész.

VRak, a'mi igaz és illendő, a' 1
szolgáknak meg-adgyátok: tudván hogy néktek-is uratok vagyon menyben. * " 2
"Luc. 18. a. 1. 1. Thes. 5. d. 17. Az imádságban szorgalmatosok legyetek, vígyázván abban hálá-adás-

3 sal: * † imádkozván egyetemben mi- †Ephes. 6. c. 18.
érettünk-is, hogy az Isten meg-nyissa nékünk a' beszédnek ajtaját, a' Kris- 2. Thes. 3. a. 1.
tus titkának meg-beszéllésére (melly-
4 miá kőtőzve-is vagyok) * hogy megjelentsem azt úgy a'mint nékem szük-
5 ség szóllanom. * " Elszesen járjatok "Ephes. 5. d. 15.
azokkal a' kik kivűl vannak; az időt
6 meg-váltván. * A' tí beszédetek mindékor kedvességgel mint sóval légyē
B meg-hintve, hogy tudgyátok mint
kellessék mindennek meg-felelnetek. * Az én állapatomat, mind meg-
7 jelenti néktek Tíkikus az én szerelmes atyámfia, és hív szolga, és szolga-
8 társom az Úrban: * kit azért küldöttem hozzátok, hogy meg-tudgya a'
tí állapatotokat, és meg-vígasztallya
9 szíveiteket, * Onesimussal a' szerelmes és hív atyafival, ki közzűletek-valo.
Minden itt-valo dolgokat meg-je-
10 lentnek néktek. * Kőszönt titeket
C Aristarkus az én fogoly-társom, és
Márk a' Barnabás nénnye fia, a'ki-felől parancholatokat vőttetek: hogy
ha hozzátok mégyen, bé-fogadgyátok őtet: * és Jésus, ki Justus-nak mon-
11 datik: kik a' kőrnyűl-metélkedésből-valók: chak ezek az én segétőim az
Istenek országában, a' kik vígasztalásomra vóltak. * Kőszönt titeket E-
12 pafras, ki közzűletek-valo, a' Kristus
Jésus szolgája, ki mindenkor szorgal-
D matos tí-érettetek az imádságokban,
hogy tekélletesek maradgyatok, és
13 tellyesek az Istennek minden akaratyában. * Mert bizonyságot tészek
D felőle, hogy sok munkája vagyon érettetek, és azokért a' kik Laodiczeában, és a' kik Hierápolisban vannak. *
14 Kőszönt titeket "Lukách a' szerelmes "2. Tim.
15 orvos, és Démas. * Kőszöntsétek c. 4.
az atyafiakat, kik Laodiczeában vannak, és Nimfát, és a' Gyülekőzetet,
16 melly az ő házában vagyon. * És mikor el-olvastatik nálatok e' levél, chelekedgyétek hogy a' Laodiczeaiak Gyülekőzetiben-is el-olvastassék: és azt, melly a' Laodiczeaiaké, tí ol-
17 vassátok-el. * És mondgyátok-meg Arkippusnak: Meg-lássd, hogy a' melly szolgálatot az Úrban fel-vőttél, bé-
18 tellyesíttsed. * Kőszöntlek én-is Pál kezem irásával. Emlekezzetek-meg az én kőteleimről:
Kegyelem veletek.
Amen.

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE A' TESSALONIKAIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl, és Silvánus, és Timóteus, a' Teſsaloníkaïak Anyaſzentegyházának, az Atya Iſtenben, és az Úr Jéſus Kriſtuſban. Kegyelem néktek, és békeſség. * 1 A 2
Hálákat adunk az Iſtennek mindenkor minnyájotokért, * emlekezetet tévén rólatok imádſáginkban ſzűntelen, 3 B
meg-emlekezvén a' tí hitetek chelekedetéről, és munkátokról, és ſzeretetetőkről, és tűrő reménſégtekről a' mí Urunk Jéſus Kriſtusban, a' mí Iſtenünk 's Atyánk-előtt: * tudván 4
atyámfiai, az Iſtennek ſzerelmeſi, a' tí válaſztáſtokat: * mert a' mí Evangéliomunk nem vólt tí-hozzátok chak beſzédben, hanem erőben-is, és a' 5 C
Szent-Lélekben, és nagy tekéllteſſégben, a' mint tudgyátok miném̃üek vóltunk kőzöttetek tí-érettetek. * És 6
tí mí követőink lőttetek, és az Úré, bé-fogadván az ígét ſok háboruſágban, a' Szent-Lélek őrömével: * úgy 7
hogy példává lőttetek légyen minden hívőknek Maczedoniában, és Akáïában. * Mert tőletek hirdettetett ki az Úr beſzéde, nem chak Maczedoniában, és Akáïában, hanem 8 D
minden helyen-is a' tí hitetek, melly az Iſtenben vagyon, ki-terjedett, úgy hogy nem ſzükſég nékünk ſemmit ſzóllanunk. * Mert ő-magok hirdetik felőlünk minémű bé-menetelünk vólt hozzátok: és mí-módon tértetek-meg az Iſtenhez a' bálványoktól, 9 10
az élő és igaz Iſtennek ſzolgálni, * és várni az ő Fiát mennyekből (kit feltámaſztott halottaiból) a' Jéſuſt, ki meg-mentett minket a' jővendő haragtól.

II. Rész.

MErt magatok tudgyátok, atyámfiai, a' mí tí-hozzátok-valo bé-jővetelünket, hogy nem vólt heába-valo: * hanem az-előtt ſzenvedvén, " 1 A 2
és gyalázatokkal illettetvén (a' mint tudgyátok) Filippíben, bizodalmunk vólt a' mí Iſtenünkben, hogy nálatok hirdetnők az Iſten Evangéliomát 3
nagy ſzorgalmatoſsággal. * Mert a' mí intéſünk nem vólt a' tévelygéſről, ſem a' tiſztátalanſágról, ſem álnokſágból. * hanem a' mint tetſzettünk az Iſtennek hogy reánk bízattatnék az Evangéliom: úgy ſzóllunk, 4
nem mint embereknek kedveskedvén, hanem az Iſtennek, ki a' mí ſzíveinket meg-próbállya. * Mert ſoha 5
nem éltünk hízelkedő beſzéddel, a' mint tudgyátok: ſem a' főſvényſégnek alkolmatoſságával: az Iſten bizonyſágunk: * ſem az emberektől nem 6 B
kereſtünk dichőſéget, ſem tőletek, ſem egyebektől. * Noha terhetekre 7
lehettünk vólna mint Kriſtus Apoſtoli: mindazáltal kiſdedek lőttünk kőzöttetek, ſzinte mint ha a' dajka táplálná a' fiait. * Így kívánván títeket, kívánva akartuk néktek adni nem chak 8
az Iſtē Evangéliomát, hanem a' mí lelkeinket-is: mert mí ſzerelmeſinké lőttetek. * Mert meg-emlekeztők 9
atyámfiai a' mí munkánkról, és fáradſágunkról: " éjjel és nappal munkálkodván, hogy valakit kőzzűletek meg ne terhelnénk, predikállottuk 10
kőztetek az Iſten Evangéliomát. * Tí vattok bizonyſágok, és az Iſten, melly ſzentűl, és igazán, és panaſz-nélkűl 11
vóltunk kőztetek, a' kik hittetek: * a' mint tudgyátok, mi módon mindeniteket (mint az atya az ő fiait) * kérvén títeket és vígaſztalván, kértük, 12
hogy Iſten-előtt méltán járnátok a' ki hívott títeket az ő országába, és dichőſégébe. * Azért mí-is hálákat 13
adunk az Iſtennek ſzűntelen: mert mikor el-vőttétek vólna mí-tőlünk az Iſten hallάſának igéjét, azt nem úgy vőttétek mint ember igéjét, hanem mint Iſten igéjét (a' mint bizonyoſon az) a' ki munkálkodik tí-bennetek, a' 14
kik hittetek. * mert tí atyámfiai, követői lőttetek az Iſten Gyülekőzetinek, mellyek Judæában vannak a' Kriſtus Jéſusban: mert azonokat ſzenvedtétek tí-is a' tí nemzetſégtektől, a' mint ők-is a' Zidóktól: * kik 15
az Úr Jéſuſt-is meg-ölték, és a' Proféétákat, és minket-is űldőztek, és az Iſtennek nem tetſzenek, és minden 16
emberekkel ellenkednek, * tíltván minket

" Act. 16. d. 19.

" Act. 20. g. 4. 1. Cor. 4. c. 12. 1. Theſ. 3. b. 8.

minket a' Pogányoknak szóllanunk hogy üdvözűllyenek: hogy mindenkor bé-töltsék az ő bűnöket: mert eljutott az Isten haragja ő-reájok mind végig. * Mí pedig, atyámfiai, megfosztatván egy kevés ideig tőletek, személy-szerént, nem szívvel, annyival inkább siettünk színeteket látni nagy kívánsággal: * mert hozzátok akartunk menni: én kivált-képpen Pál egyszer-is másszor-is, de akadályunkra vólt a' Sátan. * Mert michoda a' mí reménségünk, vagy örömünk, vagy a' dicsőségünknek koronája? Nem tí vattok-e a' mí Urunk Jésus Krístus-előtt az ő el-jövetelekor? * mert tí vattok a' mí dicsőségünk és örömünk.

III. Rész.

AZ-okáért tovább nem tűrhetvén, tetszék mí-nékünk, hogy mí egyedűl maradnánk Aténásban: * " és elküldöttük Timóteust a' mí atyánkfiát, és az Istē szolgáját a' Krístus Evangéliomában, hogy titeket meg-erősíttsen, és intsen a' tí hitetek-felől: * hogy senki meg ne indúllyon e' háboruságokban: mert magatok tudgyátok hogy erre rendeltettünk. * Mert, midőn nálatok vólnánk-is, meg-mondottuk vala néktek, hogy háboruságokat szenvednénk, a' mint meg-is lőtt, és tudgyátok. * Az-okáért én sem tűrhetvén tovább, el-küldöttē hogy a' tí hiteteket meg-ismérném: hogy valami-képpen meg ne kísértett légyen titeket az a' ki kísért, és heába-valo ne légyen a' mí munkánk. * Most pedig Timóteus tőletek hozzánk jővén, és meg-jelentvén nékünk a' tí hiteteket, és szeretetetőket, és hogy jó emlekezetben vattok felőlünk mindenkor, kívánván minket látni, a' mint mí-is titeket: * azért, meg-vígasztaltattunk atyámfiai tibennetek, minden szükségünkben és háboruságunkban, a' tí hitetek-által. * mert most élünk, ha tí az Úrban állotok. * Mert michoda hálá-adást adhatunk viszontag az Istennek tí-éretteték, minden örömmel, mellyel örűlünk tí-érettetek a' mí Istenünk-előtt, * éjjel és nappal bévségesben imádkozván, hogy lássuk a' tí színeteket, és bé-tellyesíttsük azokat a' mellyek héával vagyon a' tí hitetek? * Ő-

maga pedig az Isten és a' mí Atyánk, és a' mí Urunk Jésus Krístus, igazgassa a' mí útunkat tí-hozzátok. * Titeket pedig sokasíttson-meg az Úr, és bévségessé tegye, a' tí egy-máshozvalo szeretetetőket, és mindenekhez, a' mint mí-is tí-hozzátok: * hogy a' tí szíveiteket meg-erősíttse panasznélkül a' szentségben, az Isten és a' mí Atyánk-előtt, a' mí Urunk Jésus Krístusnak el-jövetelére minden ő szentivel. Amen.

IV. Rész.

TOvábbá azért, atyámfiai, kérünk titeket, és igen kérünk az Úr Jésusban, hogy a' mint vőttétek tőlünk mint kellyen néktek járnotok, és Istennek kedveskednetek, úgy járjatok-is, hogy inkább bévelkődgyetek. * Mert tudgyátok minémű parancholatokat adtam néktek az Ur Jésus-által. * " Mert ez az Isten akarattya, a' tí meg-szentűléstek: hogy meg-tartóztassátok magatokat a' paráznaságtól, * hogy tudgya mindenitek bírni az ő edényét szentségben, és tisztességben; * nem a' kívánságnak indúlattyában, mint a' Pogányok-is, kik nem ismérik az Istent: és hogy senki meg ne nyomorítsa, se meg ne challya dologbā az ő attyafiát: mert boszszú-állo az Úr mind ezekért, a' mint az-előtt meg-mondottuk néktek, és bizonyságot tőttünk. * mert nem hívott minket az Isten tisztátalanságra, hanem szentségre. * Az-okáért a' ki ezeket meg-veti, nem embert vét-meg, hanem az Istent, a' ki az ő Szent-Lelkét-is belénk adta. * Az atyafiúi szeretetről pedig nem szükség néktek írnunk: † mert tí-magatok meg-tanúltátok az Istentől, hogy szeressétek egy-mást. * Mert azt-is mivelitek minden atyafiakkal egész Macedoniában. Kérünk pedig titeket, atyámfiai, hogy annál-is inkább bévelkődgyetek, * és azon igyekezzetek hogy chendesek legyetek, és hogy a' tí dolgotokban el-járjatok, és munkálkodgyatok kezeitekkel, a' mint meg-parancholtuk néktek: és hogy tisztességesen viselljétek magatokat a' kívűl-valókhoz: és senkinek semmiét ne kívánnyátok. * Nem akarjuk pedig atyámfiai hogy tudatlanságban legyetek az el-aludtak-

" Act. 16. a. 1.

" Rom. 12. a. 2. Ephes. 5. d. 17.

† Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 17. 1. Ioan. 2. b. 10. & 4. d. 13.

1. Thess. 3. 4.

felől,

felől, hogy ne bánkodgyatok, mint egyebek-is a' kiknek ninch reménségek. * Mert ha hiszszük hogy a' Jésus meg-hólt, és fel-támadott: úgy az Isten azokat-is, a'kik el-aludtak a' Jésusban, elő-hozza ő-véle. * Mert ezt mondgyuk néktek az Úr igéjével, † hogy mi, a'kik élünk, kik meg-maradunk az Úrnak el-jövetelére, nem vészük-előjöket azoknak, a'kik el-aludtak. * Mert ő-maga az Úr parancholattal, és az Arkangyalnak szavával, és az Istennek trombitájával le-száll az égből: és a'halottak, a'kik Kristusban vannak, fel-támadnak először. * Az-után mi, a'kik élünk, kik meg-hagyattatunk, eggyütt ragadtatunk-el azokkal a'felyhőkbe a' Kristus-eleibe a'levegő-égbe; és így mindenkor az Úrral leszünk. * Az-okáért vígasztallyátok egy-mást ez igékkel.

† 1. Cor. 15. d. 23.

V. RÉSZ.

AZ időkről pedig, és a'szempillantásokról, atyám-fiai, nem szükség hogy írjunk néktek. * " mert magatok jól tudgyátok, hogy az Úr napja, mint a'lopò éjjel, úgy jő-el. * mert midőn azt mongyák, békeség, és bátorság; akkor hirtelen veszedelem jó reájok, mint a'méhében viselőre a'fájdalom, és el nem szaladnak. * Tí pedig atyámfiai nem vattok setétségben, hogy az a'nap títeket mint a'lopò meg-ragadgyon: * mert tí minnyájan a' világosság fiai vattok, és a'nap fiai: nem vagyunk az étzakáé, sem a'setétségé. * Az-okáért ne aludgyunk mint egyebek-is, hanem vígyázzúk, és józanok legyünk. * Mert a'kik alusznak, éjjel alusznak: és a'kik részegek, éjjel részegek. * Mí pedig, kik a'napé vagyunk, józanok legyünk, † fel-öltözvén a' hitnek és szeretetnek pánczéllyába, és sisakba az üdvösségnek reménségébe. * mert nem rendelt minket az Isten haragra, hanem az üdvösségnek elvételére a'mi Urunk Jésus Kristus-által, * ki meg-hólt érettünk: hogy akár vígyázzunk, 's akár aludgyunk, eggyütt-éllyünk ő-véle. * Az-okáért vígasztallyátok egy-mást, és épittsétek egy-mást, a'mint chelekeszitek-is. * Kérünk pedig títeket atyámfiai, hogy ismérjétek azokat, a'kik tí-köztetek munkálkodnak, és elöttetek járnak az Úrban, és intnek títeket, * hogy bévségesben tartsátok azokat szeretetben az ő munkájokért: békeségtek légyen ő-vélek. * Kérünk pedig títeket atyámfiai, fedgyétek-meg a'nyughatatlanokat, vigasztallyátok a'kisded-szívűeket, fogadgyátok-bé az erőtleneket, békeséges-tűrők legyetek mindenekhez. * " Meg-lássátok hogy senki gonoszszal ne légyen senkinek a'gonoszért: hanem mindenkor a'jót kövessétek egy-máshoz, és mindenekhez. * Mindenkor örűllyetek * † Szűnetlen imádkozzatok. * Mindenekben hálákat adgyatok: mert ez az Istẽ akarattya a'Kristus Jésusbã, minnyájotok-felől. * A'lelket meg ne oltsátok. * A'profétálásokat meg ne útállyátok. * Mindeneket pedig megpróbállyatok, a'mi jó azt tartsátok. * Minden gonosz láttattól meg-tartóztatsátok magatokat. * A'békeségnek Istene pedig ő-maga szentellyen-meg títeket mindẽ-képpen: hogy a'tí egész elmétek, és lelketek, és testetek, panasz-nélkül a'mi Urunk Jésus Kristusnak el-jövetelére tartassék. * † Hüv, a'ki títeket hívott: ki meg-is chelekeszi. * Atyám-fiai imádkozzatok érettünk. * Köszöntsétek mind az atyafiakat a'szẽt chókolálsal. * Kénszerítlek títeket az Úrra, hogy élével el-olvastassék minnyájoknak a'szent atyafiaknak. * A'mi Urunk Jésus Kristusnak kegyelme tí-veletek. Ámen.

" 2. Pet. 3. c. 10. Apoc. 3. d. 3. & 16. c. 15.

† Isa. 59. c. 17. Epheſ. 6. c. 17.

" Prov. 17. c. 13. & 20. d. 22.

Rom. 12. d. 17. 1. Pet. 3. b. 9. Eccli. 28. c. 22. † Luc. 18. a. 1. Col. 4. a. 2.

† 1. Cor. 1. b. 9.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE A' TESSALONIKAIAKHOZ.

I. RÉSZ.

PÁL, és Silvánus, és Timóteus, a'Tessalonikaïak Anyaszentegyházának, az Istenbẽ a'mi Atyánkban, és az Úr Jésus Kristusban. * Kegyelem néktek és békeség az Istentől a'mi Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól. * Tartozunk mindenkor hálákat adni az Úr-Istennek tí-érettetek, atyám-fiai, úgy a' mint mélto, mert fölötte igen nevekedik a'tí hitetek, és bévelködik minnyájotoknak egy-máshoz-valo szerete-

szeretete: * úgy hogy mí-magunk-is dichekedünk felőletek az Istennek Gyülekőzetibē, a'tí békeséges-tűréstekért, és hitetekért, és minden üldőzéstekben, és háboruságtokban, mellyeket szenvedtők * az Isten igaz itéletinek példájára, hogy méltóknak találtassatok az Isten országára, mellyért szenvedtők-is. * mivelhogy igaz dolog az Istennél, hogy háborusággal fizessen azoknak a'kik titeket háborgatnak: * és néktek, a'kik háborgattattok, nyugodalommal mívelűnk az Úr Jésus meg-jelenésében az égből az ő erejének angyalival, * a'tűznek lángjában, melly boszszút áll azokon, a'kik nem ismérik az Istent, és nem engednek a'mí Urunk Jésus Krístus Evangeliomának. * kik meg-bűntettetnek örők veszedelemmel az Úr színétől, és az ő erejének dichőségétől: * mikor el-jővend meg-dichőittetni az ő szentiben, és chodálatossá lenni mindenekben a' kik hittek, mert hitele vólt a'mí bizonyságunknak tí-köztetek az napon. * Mellyért imádkozunk-is mindenkor tí-érettetek: hogy méltóztassson titeket az ő hívatallyával a'mí Istenünk, és bé-tőltse minden jó-vóltának akarattyát, és a'hitnek chelekedetét ereje-által, * hogy dichőittessék a'mí Urunk Jésus Krístusnak neve tí-bennetek, tí-is ő-benne, a'mí Istenünknek, és az Úr Jésus Krístusnak kegyelme-szerént.

II. Rész.

KÉrünk pedig titeket atyámfiai, a'mí Urunk Jésus Krístusnak el-jövetelére, és a'mí ő-hozzája-valo gyülekőzetünkre: * hogy hamar ki ne mozdúllyatok a'tí értelmetekből, se meg ne rettennyetek, se lélek-által, se beszéd-által, se mint tőlünk küldetett Levél-által, mint-ha kőzel vólna az Úr napja. * " Senki titeket meg ne challyon semmi módon: mert, hanem-ha el-jővend elősző a'pártolás, és meg-jelentetik a'bűn embere, a' veszedelem fia, * ki ellenkedik, és fel-emelkedik minden-fölőtt a'mi Istennek mondatik, vagy tiszteltetik, úgy hogy az Isten templomában üllyön mutatván magát mint-ha Isten vólna. * Nem jút-e eszetekbe hogy még mikor nálatok vólnék, ezeket mondom vala néktek? * És most mi tartóztássa tudgyátok, hogy meg-jelentessék az ő idejében. * Mert már a'hamisságnak titka munkálkodik: chak hogy a'ki most tartya, tartsa, míglen ki-vettetik. * És akkor meg-jelentetik ama'hamis, † kit az Úr Jésus meg-ől az ő szájának lelkével, és meg-rontya azt az ő el-jövetelének fényessségével: * kinek el-jövetele a' Sátan chelekedetivel vagyon, mindē erővel, és jelekkel, és hamis chodákkal, * és minden hamis tévelyítéssel azokban a'kik el-veszsnek: azért hogy az igasságnak szeretetit bé nem vőtték: hogy üdvőzűlnének. Azért bocháttya az Isten reájok a'tévelygésnek chelekedetét, hogy hidgyenek a' hazugságnak, * hogy meg-itéltessenek minnyájan, a'kik nem hittenek az igasságnak, hanem eggyeztek a'hamissággal. * Nékünk pedig hálákat kell adnunk az Istennek mindenkor tí-érettetek, atyámfiai, az Istennek szerelmesi, hogy az Isten titeket választott légyen első zengéjűl az üdvősségre a'léleknek meg-szentelésében, és az igasságnak hitibē: * melyre titeket hívott-is a'mí Evangéliomunk-által a'mí Urunk Jésus Krístus dichősségének el-vételére. * Azokáért atyámfiai legyetek álhatatosok: és tartsátok-meg a'hagyományokat, a'mellyeket tanúltatok, vagy beszéd-által, vagy a'mí levelünk-által. * Ő pedig a'mí Urunk Jésus Krístus, és az Isten és a'mí Atyánk, a'ki szeretett minket, és örők vigasztalást adott, és jó reménséget a'kegyelem-által, * íntse a'tí szíveiteket, és erősíttse-meg minden chelekedetben és jó beszédben.

III. Rész.

TOvábbá atyámfiai imádkozzatok mí-érettünk, hogy az Isten igéje follyon, és dichőíttessék, a'mint nálatok-is: * és hogy meg-szabadúllyunk az alkolmatlan és gonosz emberektől: mert nem mindeneké a'hit. * Hűv pedig az Isten, a'ki meg-erősít titeket, és megőriz a'gonosztól. * Bizodalmunk vagyon pedig tí-felőletek, az Úrbā, hogy a'miket parancholunk, chelekeszitek-is, és meg-is fogjátok chelekedni. * Az Úr pedig igazgassa a'tí szíveiteket az Isten szeretetiben, és a'Krístus békeséges-tűrésében. * Hadgyuk pedig

2. Thess. 2. 3.

dig

dig néktek atyámfiai a'mí Urunk Jésus Kriſtus nevében, hogy meg-vonnyátok magatokat minden atyafiútól a'ki mód-nélkűl jár, és nem a'hagyomány-ſzerént, mellyet tőlünk vőttek. * Mert magatok tudgyátok mi-képpen kellyen minket kővetnetek: mert nem vóltunk nyughatatlanok közöttetek: * "ſe valaki kenyerét ingyen nem őttük, hanem munkával, és fáradſággal, éjjel és nappal dolgozván, hogy valakit közzűletek ne terhelnénk. *Nem hogy nē lőtt vólna hatalmunk, hanem hogy magunkat példáúl adnók néktek hogy kővetnétek minket. *Mert mikor nálatok vólnánk-is, ezt hadgyuk vala néktek: hogy a'ki nem akar munkálkodni, ne-is egyék. * Mert hallottuk hogy némellyek tí-köztetek nyughatatlanúl járnak, ſemmit nem dolgozván, hanem chintalankodván. *Azoknak pedig, a'kik affélék, hadgyuk, és könyörgünk az Úr Jéſus Kriſtusbā, hogy chendeſséggel munkálkodván, egyék az ő kenyereket. *† Tí pedig atyámfiai, meg ne ſzűnnyetek jól chelekedvén. * Hogy-ha valaki nem enged levél-által-valo beſzédűnknek, azt meg-jegyezzétek, és azzal ne társolkodgyatok, hogy meg-ſzégyenűlyőn: * és ne alíttſátok mint ellenſégteknek, hanem meg-fedgyétek mint atyátokfiát. * A'békeſég Ura pedig, adgyon néktek örők békeſéget minden helyen. Az Úr légyen minnyájotokkal. * Köſzöntlek, én Pál kezem íraſával: melly minden levelemnek jele. így írok. * A'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak kegyelme minnyájotokkal. Amen.

"Act. 20. g. 34. 1. Cor. 4. 6. 12. 1. Theſ. 2. b. 9.

† Gal. 6. c. 9.

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE TIMOTEVSHOZ.

I. Rész.

PÁl a' Jéſus Kriſtus Apoſtola, a'mí Üdvözítő Iſtenünknek, és Kriſtus Jéſuſnak a'mí reménſégünknek parancholattyából: * "Timóteuſnak a'hitben ſzerelmes fiamnak. Kegyelem, irgalmaſſág, és békeſég az Atya Iſtētől, és a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſtól. *A'mint kértelek téged hogy Efeſusban maradnál mikor Maczedoniába mennék, hogy meg-hagynád némellyeknek hogy kűlőmben ne tanítanának, * ſe ne figyelmeznének a'meſékre, és a'nemzetſégeknek véghetetlē ſzámláláſára: mellyek kérdéſeket támaſztnak inkább hogy ſem mint Iſtenben-valo építéſt, melly a'hit-által vagyon. * A' parancholatnak vége pedig, a'tiſzta ſzívből, és jó lelki-iſméretből, és nem tettetett hitből-valo ſzeretet. * Mellyekről némellyek el-tévelyedvén, heába-valo beſzédre hajlottak, *a'tőrvény doktori akarván lenni, nemértvén ſem a'miket ſzóllanak, ſem a'miket beſzéddel erősítnek. *† Tudgyuk pedig hogy jó a'tőrvény, ha ki azzal igaſság-ſzerént él: * tudván azt, hogy a'tőrvény az igaznak nem tétetett, hanem a'hamiſſaknak, és az engedetleneknek, az iſtenteleneknek, és bűnősöknek, vétkeſeknek, és fertelmeſeknek, attyok és annyok öldöklőinek, gyilkoſoknak, * paráznáknak, férfiakkal fertelmeſkedőknek, emberlopóknak, hazugoknak, és a'hamiſſan-eskűvőknek, és ha mi egyéb az igaz tudománnyal ellenkezik, *melly a'bóldog Iſten dichőſégének Evangélioma-ſzerént vagyon, melly reám bízattatott. * Hálákat adok annak, a'ki engem meg-erősített, a'mí Urunk Kriſtus Jéſuſnak, hogy engem hívnek ítélt, a'ſzolgálatban helyheztetvén: * ki ez-előtt káromlo vóltam, és üldöző, és boſzſzúſág-tévő: de az Iſten irgalmaſságát meg-nyertem, mert tudatlanúl chelekedtem a'hitlenſégben. * Fölőtte igen bévelkődött pedig a'mí Urunk kegyelme, a' Kriſtus Jéſusban-valo hittel, és ſzeretettel. * Igaz beſzéd, és mélto minden módon bé-vételre: "hogy a'Kriſtus Jéſus e'világra jőtt a'bűnősöket üdvözíteni, kik-közzűl első én vagyok. * De azért nyertem irgalmaſságot: hogy rajtam mutatná-meg elsőben a' Kriſtus Jéſus tellyes békeſéges-tűrését, azok-tanitáſára, a'kik hiendők őnéki, az örők életre. *Az örökké-valo halhatatlan királynak pedig, láthatatlannak, egyedűl-valo Iſtennek, tiſzteſség és dichőſég örökkön örökké. Amen. *E'parancholatot ajánlom néked fiam Timótee, a'te-felőled-valo

"Act. 16. a. 1.

† Rom. 7. c. 12.

"Mat. 9. b. 13. Mar. 2. c. 17.

előbbi profétálások-szerént, hogy
vitézkedgyél azok-szerént jó vités-
séget, * hited lévén, és jó lelki-ismé- 19
reted, mellyet némellyek meg-vet-
vén, a'hit hajójából ki-estek: * kik- 20
kőzzűl-valo Himenæus, és Sándor:
kiket a'Sátánnak adtam, hogy tanúl-
lyanak ne káromkodni.

II. Rész.

Kérlek azért hogy minde- 1
neknek-előtte kőnyőrgések A
légyenek, imádságok, kéré-
sek, hálá-adások, minden em-
berekért: * a'királyokért, és minde- 2
nékért a'kik méltóságban vannak;
hogy nyugodalmas és chendesz éle-
tűnk légyen, minden Isteni szolgálat-
ban, és tisztaságban; * mert ez jó, és 3
kellemetes a'mi Üdvőzítő Istenűnk-
előtt, * ki minden embert üdvőzűl- 4
ni akar, és az igasság ismeretire jutni. B
* Mert egy az Isten, egy a'kőzben-já- 5
ró-is az Isten és az emberek-kőzőtt
az ember Kristus Jésus: * ki őnnőn- 6
magát adta mindenekért váltságúl,
bizonyság lévén bizonyos időkben: * 7
melyre én rendeltettem predikátorrá C
és Apostollá (igasságot mondok,
nem hazudok,) a'Pogányok dokto-
rává a'hitben, és az igasságban. * Aka- 8
rom azért a'férfiakat imádkozni min-
den helyen, fel-emelvén tiszta kező-
ket harag és vetekedés-nélkűl. * "Ha- 9
sonló-képpen az aszszony'állatokat-
is tisztességes őltőzetben, szemérme-
tességgel és józansággal ékesíteni ma-
gokat, és nem a'fodorított hajakkal,
vagy arannyal, vagy győngyőkkel,
vagy drága őltőzettel: * hanem a' 10
mint illik az aszszony'állatokhoz,
aitatosságot jelengetvén a'jó chele-
kedetek-által. * Az aszszony'állat 11
chendességgel tanúllyon minden en-
gedelmességben. * † Nem engedem 12
pedig az aszszony'állatnak hogy ta- D
níttson, sem hogy uralkodgyék a'fér-
jén: hanem hogy halgatásban lé-
gyen. * " Mert Adam formáltatott 13
előszőr, az-után Héva: * † és Adám 14
meg nem chalattatott, az aszszony'-
állat pedig meg-chalattatván által-
hágta a'parancholatot. * Üdvőzűl 15
pedig a'fiak szűlése-által, ha meg-
marad a'hitben, és a'szere-
tetben, és a'szent-
ségben józan-
sággal.

" 1. Pet. 3. a. 3.
† 1. Cor. 14. f. 34.
" Gen. 1. d. 27.
† Gen. 3. b. 6.

III. Rész.

1 Igaz beszéd: Ha ki pűspőkséget kí-
2 ván, jó dolgot kíván. * † A'pűspők- † Tit. 1. b. 7.
A nek azért fedhetetlennek kell len-
ni, egy-feleségű férfiúnak, józan-
nak, okosnak, díszesnek, szemérme-
tesnek, gazdálkodónak, tanitónak,
3 * nem részegesnek, nem verekedő-
nek, hanem czendesz erkőlchűnek,
nem vetekedőnek, nem fősvénynek,
4 hanem * az ő háza jó gond-viselőjé-
nek, engedelmes fiai lévén minden
5 tisztassággal. * Ha ki pedig a' maga
B házára gondot nem túd viselni, mi-
módon lészen szorgalmatos gondgya
6 az Isten Anyaszentegyházára? * A'
keresztségben nem újnak: hogy ke-
vélységgel fel-fuvalkodván, az őrdőg
7 itéletibe ne essék. * Szűkség pedig
jó bizonyságának lenni a'kivűl-va-
lóktól-is, hogy gyalázatba ne essék,
8 és az őrdőg tőrébe. * A'Diákonusok-
C nak hasonló-képpen szemérmetesek-
nek, nem két-nyelvűeknek, nem sok
bor-ivóknak, nem rút nyereség-kő-
9 vetőknek: * kiknél a'hitnek titka lé-
10 gyen tiszta lelki-ismeretben. * Ezek
pedig meg-is próbáltassanak előszőr:
és úgy szolgállyanak, semmi vétkek
11 nem lévén. * Az aszszony'állatok-
nak hasonló-képpen szemérmetesek-
nek, nem rágalmazóknak, józanok-
12 nak, híveknek mindenekben. * A'Diá-
konusok egy-feleségű férfiak légye-
nek: kik az ő fioknak jól visellyék
13 gondgyokat, és az ő házoknak. * Mert
a'kik jól szolgálnak, jó rendet szerez-
nek magoknak, és nagy bátorságot a'
14 Kristus Jésusban-valo hit-által. * Eze-
ket írom néked, remélvén hogy ma-
15 gam hamar hozzád megyek. * ha pe-
D dig késem, hogy tudgyad mint kel-
lyen néked forgolódnod az Isten há-
zában, melly az élő Isten Anyaszent-
egyháza, az igasság oszlopa és erős
16 támasza. * És nyilván nagy az Isten
kegyességének titka, melly ki-nyilat-
koztatott a'testben, meg-igazíttatott
a'lélekben, meg-jelent az Angyalok-
nak, predikáltatott a'Pogányoknak,
mellyet el-hittek a'világon, melly fel-
vitetett a'dichőségbe.

IV. Rész.

1 A'Lélek pedig nyilván mon- "2. Tim
A gya, " hogy az utólsó 3. a. 1.
időkben el-távoznak né- 2. Pet 3.
mellyek a'hittől, a'té- a. 3. Iu-
velygő lelkekre, és az őrdőgi da, d 18.

1. Timoth. 2. 3. 4.

tudo-

tudományokra figyelmezvén, * képmutatás-által hazugságot szólván, és meg-bélyegeztetett lelki ismérétek lévén, * meg-tiltván a'házasságot, és az étkeket, mellyeket az Isten teremtett hogy azokkal hálá-adással éllyenek a'hívek, és a'kik meg-ismérték az igasságot. * Mert az Istennek minden teremtett-állattya jó, és semmit meg nem kell vetni a'mi hálá-adással vétetik: * mert meg-szenteltetik az Isten igéje 's az imádság-által. * Ezeket eleikbe-adván az atya-fiaknak, jó szolgája lészsz a'Krisztus Jésusnak, ki fel-neveltettél a'hitnek, és a'jó tudománynak igéibẽ, mellyet †2. Tim 2. d. 13. Tit. 3. c. 19. követtél. *†A'heába-valo, és a'bábai meséket pedig el-távoztasd: gyakorlyad pedig magadat az Isteni tisztelet-ben. * Mert a'testi gyakorlás, kevésre hasznos: az Isteni tisztelet pedig mindenekre hasznos, igérete lévén a'mostani és a'következendő élet-felől. * Igaz beszéd, és mélto minden bé-vételre. * Mert azért munkálkodunk és átkoztatúk, hogy az élő Istenben bízunk, ki mindẽ embereknek Üdvözítője, fő-képpen a'híveknek. * Ezeket parancsollyad, és tanittsad. * Senki ifiuságodat meg ne útállya: hanem légy példája a'híveknek, a'beszédben, és a'nyájaskodás-ban, a'szeretetben, a'hitben, a'tisztaságban. * Míg oda megyek, légy figyelmetes az olvasásban, intésben, és tanitásban. *Heába ne mulasd az ajándékot, melly benned vagyon, melly néked adatott a'profétálás-által, az egy-házi szolgák kezeinek reád-vetésével. *Ezekről elmélkedgyél, ezekben légy: hogy a'te elő-meneteled nyilván légyẽ mindeneknél. * Viselly gondot magadra, és a'tudományra: légy szorgalmatos azokban. Mert azt chelekedvén, te-magadat-is üdvözíted, azokat-is a'kik téged halgatnak.

V. Rész.

A'Vén-embert meg ne dorgállyad, hanem kérjed mint atyádat; az ifiakat, mint öttséidet; * a'vén-aszszonyokat, mint anyáidat; az ifiu aszszonyokat, mint húgaidat, minden tisztasággal: *Az özvegyeket tisztellyed, a'kik igazán özvegyek. * Ha melly özvegynek pedig fiai vagy unokái vannak: tanúllya-meg elöször a'háza-népét igazgatni, és viszontag-valo szolgálattal légyen a'szüléihez: mert az kedves dolog az Isten-elött. * A'ki pedig igazán özvegy, és el-hagyat a'ott: Istenben bízzék, és foglalatos légyen a'könyörgésekben és imádságokban éjjel és nappal. * Mert a'melly jólakásban él, élvén meg-hólt. * Ezt-is parancsollyad, hogy fedhetetlenek légyenek. * Ha ki pedig az övéire, és fő-képpen háza-népére gondot nem visel, a'hitet meg-tagadta, és a'hitetlennél alább-valo. * Az özvegy ne választassék kisebb hatvan esztendősnél, ki egy férfiúnak volt felesége, * a'jó chelekedetekben bizonyságalévén, ha fiakat nevelt, ha szállást adott, ha a'szentek lábait mosta, ha a'háboruság szenvedőknek segétséggel volt, ha minden jó chelekedetet követett. * Az ifiu özvegyeket pedig el-távoztasd. Mert minek-utánna bujalkodtak a'Krisztus-ellen, férjhez akarnak menni: * kárhozattyok lévén, hogy az első hitet meg-szegték. * egyetemben pedig hívolkodván-is házon-ként tanúlnak járni: nem chak hívolkodók pedig, hanem cháchogók-is, és nyughatatlanok, szólván a'miket nem kellene. *Akarom azért hogy az ifiak férjhez mennyenek, fiakat szülljenek, gazda-aszszonyok légyenek, semmi alkolmatosságot ne adgyanak az ellenkezőnek a'szidalmazásra. * Mert már némellyek elhajlottak a'sátán-után. * Ha valamelly hívnek özvegyi vañak, segétse őket, hogy ne terheltessék az Anyaszentegyház: hogy azok, a'kik igazán özvegyek, meg-érjék vele. *A'jól forgolódo egyházi-szolgák, kettős tisztelettel böchültetteſsenek: fő-képpen a'kik az igében 's a'tanitásban munkálkodnak. * Mert az Irás mongya: "A'nyomtató ökörnek fel ne kösd a'száját. És; †Mélto a'munkás az ö jutalmára. * Az egyházi-szolga-ellẽ vádoláſt bé ne végy, hanem két vagy három tanú-alatt. * A'vétkezőket mindenek-elött fedd-meg: hogy egyebeknek-is félelmek légyen. *Igen kérlek, az Isten és a'Krisztus Jésus és a'választott angyalok-elött, hogy ezeket meg-őrizzed személy-válogatás-nélkül, semmit nẽ chelekedvén valamelly részre hajolva. * Kezeidet hirtelen senkire ne tedd, se ne részesülly egyebek bűneibẽ. Magadat tisztán tartsad.

"Deut. 25. a. 4. 1. Cor. 9. a. 9. †Matt. 10. l. 10. Luc. 10. a. 7.

1. Timoth. 4. 5.

* Ne igyál még vizet, hanem egy kevés borral élly a' gyomrodért, és gyakor betegségidért. * Némelly emberek bűnei nyilván vannak, elől-menvén az ítéletre; némellyeket pedig követnek-is. * Hasonló-képpen a' jó chelekedetek-is nyilván vannak: és a'mellyek külömben vannak, el nem titkoltathatnak.

23 24 11 C 25 12

VI. Rész.

VAlamelly szolgák iga-alatt vannak, az ő urokat minden tiszteletre, méltóknak alíttsák, hogy ne káromlattassék az Úr neve és a'tudomány. * A'kiknek pedig hív urai vannak, meg ne útállyák, mivelhogy atyafiak: hanem inkább szolgállyanak, mivelhogy hívek és szerelmetesek, kik a'jó-tételnyben részesek. Ezekre taníttsad, és íntsed. * Ha ki külömben tanít, és nem enged a'mí Urunk Jésus Kristus tekélletes beszédinek, és annak a'tudománynak, melly az Isteni tisztelet-szerént vagyon: * kevély az, semmit nem túd, hanem kérdések és beszédek-körűl-valo tusakodásokban nyavalyog: mellyekből támadnak gyűlölségek, versengések, káromlások, gonosz gyanakodások, *meg-veszett élméjű embereknek vetekedési, és a' kik az igasságtól meg-fosztattak, az Isteni szolgálatot kereskedésnek alítván. * Nagy kereskedés pedig az Isteni szolgálat az elégséggel.* "Mert semmit e'világra nem hoztunk: kétség-nélkül el sem vihetünk semmit.* †Eledelünk lévén pedig, 's a'mivel bé-födöztetsünk, azokkal meg-elégyedgünk. * Mert a'kik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek 's az ördög tőribe, és sok haszontalan, és ártalmas kívánságokba, mellyek az embert halálba és veszedelembe merítik. * Mert minden gonosságoknak gyökere a'kívánság: melly-után járván némellyek, eltévelyedtek a'hittől, és bé-kötelezték magokat sok fájdalmokba.* Te pedig ô Isten embere, ezektől fuss: kövesd pedig az igasságot, az Istenes életet, a'hitet, a'szeretetet, a'békeséges türéstt, a'szelídséget. * Vitézkedgyél a' hitnek jó vitézségével, ragaszkodgyál az örök élethez, a'melyre hívattattál, és jó vallást töttél sok tanúk-előtt. * Parancholom néked az Isten-előtt, ki mindeneket megelevenít, és a'Kristus Jésus-előtt, ki bizonyságot tött † Pontzius Pilátus-alatt, a'jó vallást: * hogy meg-tartsad a'parancholatot makula-nélkül, fedhetetlenül, a'mí Urunk Jésus Kristusnak el-jövetelé-ig: * kit az ő idejében meg-mutat "a'bóldog és egyedül-hatalmas, a'királyok Királya, és az uralkodók Ura: * kinek egyedül vagyon halhatatlánsága, és hozzá-járúlhatatlan világosságban lakik: † kit senki az emberek-közzül nem látott, de nem-is láthat: kinek tisztelet és örök birodalom. Amen. * E'világi gazdagoknak meg-paranchold, hogy fenn ne eszeskedgyenek, "se reménségöket a'bizonytalan gazdagságban ne vessék, hanem az élő Istenben (ki nékünk mindeneket bévségesen ád táplálásunkra,) * hogy jót chelekedgyenek, gazdagok légyenek a'jó chelekedetekben, könnyen adakozzanak, közöllyenek, * kinchet gyűjtsenek magoknak jövendőre jó fondamentomot, hogy el-kapják az igaz életet. * Oh Timótee, a'nálad le-tött kinchet meg-őrizd, el-távoztatván a' beszédben a'heába-valo újításokat, és a'hamis-nevű tudománynak ellen-vetésit. * Mellyet némellyek követvén, a'hit-mellől el-estek. Kegyelem veled. Amen.

1 A 2 14 15 16 3 B 4 17 5 6 7 19 8 18 20 9 21 10

"Tob. 1. d. 21. Eccli. 5. c. 14. † Prov. 27. d. 26.

† Mat. 27. b. 10. Ioan. 18. g. 37.

"Ap. 17. d. 14. & 19. c. 16.

† Ioan. 1. c. 18. 1. Ioan. 4. c. 12.

"Luc. 12. b. 15.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE TIMOTEVSHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristus Apostola az Isten akarattyából, az életnek igéretészerént, melly a'Kristus Jésusban vagyon: * Timóteusnak az én szerelmes fiamnak, kegyelem, irgalmasság, békeség az Atya Istentől, és a'mí Urunk Kristus Jésustól. * Hálákat adok az Istennek, kinek az én eleimtől-fogva tiszta lelki-ismérettel szolgálok, hogy szűntelen emlekezem felőled imádságimban, éjjel és nappal * kívánván téged látni, meg-emlekezvén a'te könyhúllatásidról, hogy örömmel bé-tellye-

1 A 2 3 4

sedgyem, * eszembe juttatván a' hitet, melly te-benned nem tettetett, melly előszőr a'nagy-anyádban Loisben-is lakott, és az anyádban Euniczében, bizonyos vagyok pedig hogy te-benned-is. * Ez-okért intlek téged, hogy fel-gerjezd az Istennek malasztyát, melly benned vagyon az én kezeimnek reád-tétele-által. * " Mert nem adta nékünk az Isten a'félelemnek, hanem az erőnek, és szeretetnek, és józanságnak lelkét. * Azokáért ne szégyenlyed a'mi Urúnk bizonyság-tételét, sem engemet az ő foglyát: hanem eggyütt-munkálkodgyál az Evangeliommal az Isten ereje-szerént, * ki minket meg-szabadított, és hívott az ő szent hivatallyával, † nē a'mi chelekedetink-szerént, hanem az ő végezése és kegyelmeszerént, melly nékünk a'Krisztus Jésusban adatott a'világi idők-előtt. * Meg-nyilatkoztatott pedig most a'mi Üdvözitőnknek a'Jésus Krisztusnak világositása-által, a'ki el-rontotta ugyan a'halált, világosságra hozta pedig az életet 's a'halhatatlanságot az Evangéliom-által: * " melynek én lőttem predikátora, és Apostola, és a'Pogányok mestere. * Melly okért szēvedem-is ezeket, de nem szégyenlem. Mert tudom kinek hittem, és bizonyos vagyok hogy hatalmas az én le-tőtt kinchemet meg-tartani ama'napra. * Az igaz igéknek formáját meg-tartsad, mellyeket tőlem hallottál a'hitben és szeretetben a' Krisztus Jésusban. * A'nálad le-tőtt jó kinchet meg-őrizd a'Szent-Lélek-által, a'ki bennünk lakik. * Tudod azt, hogy el-hasonlottak tőlem minnyájan a'kik Ásiában vañak, kik közzűl-való Figellus, és Hermógenes. * Adgyō irgalmasságot az Úr† az Onesíforus házának: mert gyakorta megéleszteti engem, és az én lánczomat nem szégyenlette: * hanem mikor Romába jött vólna, szorgalmatoson kereset engem, és fel-talált. * Adgya az Úr néki, hogy nyerjen irgalmasságot az Úrtól ama'napon. Es melly sokat szolgált nékem Efesusban, te jobban tudod.

II. Rész.

TE azért fiam, erősödgyél meg a'malasztban, melly a' Krisztus Jésusban vagyon: * és a'miket tőlem hallottál sok tanúk-által, azokat bízzad hív emberekre, kik alkolmatosok lésznek egyebeket-is tanítani. * Munkálkodgyál mint a'Krisztus Jésusnak jó vitéze. * Senki az Istennek vitézkedvén nem elegyíti magát e'világi dolgokba: hogy annak kedveskedgyék, a'kinek meg-próbálta magát. * Mert a'ki baj-vívásban tusakodik-is, meg nem koronáztatik hanem-ha törvény-szerént tusakodik. * A'munkálkodó szántó-embernek kell előszőr a'gyümölchből venni. * Értsed a'miket mondok: mert az Úr néked értelmet ád mindenekben. * Meg-emlekezzél hogy az Úr Jesus Kristus fel-támadott halottaiból, a'Dávid magvából, az én Evangéliomom-szerént, * mellyért mint egy gonosz-tévő munkálkodom a'fogságig: de az Isten igéje meg nem kőtőztetett. * Az-okáért mindeneket el-szenvedek a'választottakért, hogy ők-is el-vegyék az üdvősséget, melly a'Krisztus Jésus-által vagyon, a'mennyei dicsőséggel. * Igaz beszéd ez: Mert ka ő-véle eggyütt meg-hóltunk, eggyütt-is élünk: * ha szenvedünk, eggyütt-is országlunk: " ha meg-tagadgyuk, ő-is megtagad minket. * † Ha nem hiszünk, ő hívē meg-marad, magát meg nem tagadhattya. * Ezekre intsed, tudomántévén az Úr-előtt. Ne vetekedgyél szóval: mert semmire nem hasznos, hanem a' halgatók el-fordítására. * Szorgalmatoson viselly gondot, hogy magadat kedvesnek mutasd az Istennek, meg-szégyenűlhetetlen munkásnak, és az igasság igéjét igazán-forgatónak. * A'hasztalan és héába-valo szólásokat pedig el-távoztasd: mert igen nevelik az istentelenséget: * és azok beszéde mint a' fene elébb-elébb mász: kik-közzűl-valo Hymenæus, és Filétus, * kik az igasságból ki-estek, mondván hogy a'fel-támadás már meg-lőtt, és el-fordították némellyeknek hitőket. * De az Istenek erős fondamentoma fenn-áll, e'pecsétet lévén: Ismēri az Úr a'kik övei; és távozzék-el a'hamisságtól, minden a'ki az Úr nevét nevezi. * A' nagy házban pedig nem chak arany, és ezüst, hanem fa és cserép edények-is vannak: és némellyek ugyan tisztületre, némellyek pedig gyalázatra. * Haki azért ki-tisztíttya magát ezekből, tisztületre-való meg-szenteltetett

" *Rom. 8. c. 15.*

† *Tit. 3. b. 5.*

" *1. Tim. 2. a. 7.*

" *Mat. 10. d. 37. Mar. 8. d. 18.*

† *Rom. 3. a. 3.*

† *Inf. 4. d. 19.*

edény léſzen, és haſznos az Úrnak, minden jó chelekedetre kéſzíttetett.
* Az ifiuſágnak kívánſágitól pedig fuſs, kövesd peidg az igaſságot, a'hitet, a'ſzeretetet, és a'békeſéget azokkal a'kik ſegétſégűl híják az Urat tiſzta ſzívből. * " A'bolond és tudatlan
1. b. 7. Tit. 3. c. 9. kérdéſeket pedig el-távoztaſd: tudván hogy verſengéſeket nemzenek.
* Az Úr ſzolgájának pedig nem kell verſengeni: hanē mindenekhez ſzelídnek kell lenni, taníthatónak, békeſéges-tűrőnek, * ſzelídſéggel meg-feddőnek azokat, a'kik az igaſságnak ellene-állanak: hogy né-talám valamikor az Iſten penitétziát adgyon azoknak az igaſságnak meg-iſméreſére, * és ki-menekedgyenek az ördög tőriből, a'kitől fogva-tartatnak az ő akarattya-ſzerént.

III. Rész.

1. Tim. 4. a. 2. Ezt pedig tudgyad, hogy az utólſo napokon veſzedelmes idők következnek: * az emberek magok-ſzeretők léſznek, fősvények, kérkedékenyek, kevélyek, káromlók, ſzűléjeknek engedetlenek, hálá-adatlanok, vétkeſek, * ſzeretet-nélkűl-valók, békeſégtelenek, patvarkodók, mértékletlenek, irgalmatlanok, kegyeſségtelenek, * árúlók, vakmerők, fel-fuvalkodtak, és a'gyönyörűſégeknek inkább hogy-ſem az Iſtennek ſzeretői.
* az Iſtenes életnek ſzínét mutatván ugyan, de annak erejét meg-tagadván. Es ezeket el-távoztaſd: * mert ezek-közzűl-valók, a'kik bé-ſzínlik magokat a'házakba, és fogva viſzik a'bűnökkel-terheltetett aſszony'állatokat, kik külömb-féle kívánſágoktól hordoztatnak: * mindenkor tanúlván, és ſoha az igaſságnak iſméretire nem
" Exod. 7. b. 11. jutván. * A'mint pedig " Jannes és Mambres Moyſeſnek ellene-állottak: úgy ezek-is ellene állanak az igaſságnak, meg-veſzett-elméjű emberek, a'hitben meg-vettettek, * de tovább elő nem mennek: mert az ő eſztelenſégek nyilván léſzen mindeneknél, a'mint vólt amazoké-is. * Te pedig megértetted az én tudományomat, oktatáſomat, igyekezetemet, hitemet, hoſszú-tűréſemet, ſzeretetemet, békeſéges ſzēvedeſémet, * üldözéſimet, ſzenvedéſimet, mellyek rajtam történtek Antiokiában, Ikoniumban, és Lyſtrában: minémű üldözéſeket ſzenvedtem, és mindenekből ki-ſzabadított engem az Úr. * És minnyájan, a'kik aitatoſon akarnak élni a'Kriſtus Jéſusban, üldözéſt ſzenvednek. * A'gonoſz emberek pedig, és a'hitetők, elő-mennek a'gonoſzban; tévelygvén, és egyebeket-is tévelygésbe ejtvén. * Te pedig maradgy-meg azokbā, a'miket tanúltál, és a'mik reád bízattattak: tudván kitől tanúltad. * és hogy gyermekſégedtől-fogva tudtad a'ſzent Iráſokat, mellyek téged az üdvősségre taníthatnak, a'Kriſtus Jéſusban-valo hit-által. * † Az Iſten ihléſéből adatott minden Irás, haſznos a' tanitáſra, a'meg-feddéſre, a'meg-dorgáláſra, az igaſságban-valo oktatáſra: * hogy tekélletes légyen az Iſten embere, minden jó chelekedetre elkéſzíttetett.

† 2. Pet. 1. d. 20.

IV. Rész.

Igen kérlek, az Iſten és a'Jéſus Kriſtus-előtt, ki meg-itéli az elevenéket és hóltakat, az ő el-jövetelére, és az ő orſzágára: * predikállyad az igét: légy rajta alkolmatoſsan, alkolmatlanúl: feddődgyél, eſedezzél, dorgálly minden békeſéges-tűréſsel, és tanitáſsal. * Mert léſzen idő, melyben az igaz tudományt el nem ſzenvedik, hanem az ő kívánſágok-ſzerént magoknak meſtereket gyűjtnek, viſzkető fülők lévén, * és az igaſságtól halláſokat el-fordíttyák ugyan, és a'meſékre térnek. * Te pedig vígyázz, mindenekbē munkálkodgyál, az Evangeliſtának munkáját chelekedgyed, ſzolgálatodat bé-tellyeſítſed. Józan légy. * Mert én már megáldoztatom, és az én ki-múláſomnak ideje közel vagyon. * Jó harczot harczoltam, a'futáſt el-végeztem, a'hitet meg-tartottam. * Végezetre el-tétetett nékem az igaſságnak koronája, mellyet meg-ád nékem az Úr ama' napon az igaz bíro: nem ékak nékem pedig, hanem azoknak-is a'kik ſzeretik az ő el-jövetelét. Sieſs hamar hozzám jőni. * Mert Démas el-hagyott engem, ſzeretvén e'világot, és Teſsalonikába ment: * Kreſczens Galacziába, Titus Dalmacziába. * " Lukách egyedűl vagyon velem. Márkot vedd melléd, és hozd-el veled: mert nékem haſznos a'ſzolgálatra. * Tíkikuſt pedig Efeſusba küldöttem.

" Col. 4. d. 14.

* A'felső-ruhát mellyet Troásban Kárpusnál hattam, el-jővén hozd-el-veled, és a'könyveket, fő-képpen pedig a'hártyákat. * Sándor a'réz-míves sok gonoszt mutatott hozzám: megfizet néki az Úr az ő chelekedeti-szerént: * kit te-is el távoztass: mert igen ellene-állott a'mi igéinknek. * Az én első magam-mentésében senki velem nem vólt, hanem minnyájan el-hattak engem: ne tulajdonittassék az nékik. * Az Úr pedig mellettem vólt, és meg-erősített engem, hogy én-általam végeztessék-el a' predikállás, és hallyák-meg minden Pogányok: és meg-szabadúltam az Oroszlány szájából. * Meg-szabadított engem az Úr minden gonosz chelekedettől: és meg-tart az ő mennyei országára, kinek dicsőség örökkön örökké. Amen. * Köszöntsed Priskát, és Áquilát, és " az Onesiforus házát. * Erastus Korintusban maradott. Trófimust pedig betegen hattam Milétumban. * Siess a'tél-előtt el-jőni. Köszöntnek téged Eubúlus, és Púdens, és Linus, és Klaudia, és minnyájan az atyafiak. * Az Úr Jésus Krisztus a'te lelkeddel. Kegyelem veletek. Amen.

" *Sup. 1. d. 16.*

SZ. PAL APOSTOL LEVELE TITVSHOZ.

I. Rész.

PÁl Istennek szolgája, Jésus Krisztusnak pedig Apostola, az Isten válaszottinak hitök-szerént, és az igasságnak ismereti-szerént, melly az Isteni tiszteletszerént vagyon * az örök életnek reménségére, mellyet ígért az Isten, a'ki nem hazud, e'világnak idei-előtt: * meg-jelentette pedig az el-rendelt időkben az ő ígéjét predikállás-által, melly reám bízattatott a'mi Üdvözítő Istenünknek parancholattyaszerént: * Titusnak a'közönséges hitszerént-valo szerelmes fiamnak, kegyelem és békeség az Atya Istentől, és a'Krisztus Jésustól a'mi Üdvözitönktől. * Ez okért hattalak téged Krétában, hogy a'mik hátra vannak el-igazíttsad, és rendelly városonként egyházi-szolgákat, a'mint én-is elődbe adtam néked. * " Ha ki vétek-nélkül vagyon, egy feleségű férfi, hív fiai lévén, paráznaságról nem vádoltathatók, a'vagy engedetlenek. * Mert a'püspöknek vétek-nélkül kell leni, mint az Isten sáfárának: nem kevélynek, nem haragosnak, nem részegesnek, nem verekedőnek, nem rút nyereség kívánójának; * hanem gazdálkodónak, kegyesnek, józannak, igaznak, szentnek, maga meg-tartóztatónak, * a'hív beszédnek, melly a'tudomány-szerént vagyon, szorgalmatos meg-tartójának: hogy inthessen az üdvösséges tudomány-által, és az ellen-mondókat meg-fedhesse. * Mert vannak sok engedetlenek-is, heába szóllók, és hitetők; fő-képpen a'kik a'környül-metélkedésből-valók: * kiket meg kell feddeni: a'kik egész házakat fel-fordítnak, tanítván a'miket nem kellene, az undok nyereség kedvéért. * Azt mondotta némelly ő-közzülök, tulajdon ő profétájok: A'Krétaiak mindenkor hazugok, gonosz vadak, rest hasak. * E'bizonyság-tétel igaz. Az-okáért megfedgyed őket keményen, hogy éppek légyenek a'hitbe, * ne figyelmezzenek a'Zsidók fabuláira, és az igasságot meg-vető emberek parancholatira. * † Mindenek tiszták a'tiszták: a'fertelmeseknek pedig, és a' hitetleneknek semmi nem tiszta, hanem meg-fertéztetett az ő elméjek és lelki-ismeretök. * Vallyák hogy ismérik az Istent: chelekedetekkel pedig tagadgyák. mivelhogy utálatosok, és hihetetlenek, és minden jó chelekedetre roszszak.

" *1. Tim. 3. a. 2.*

† *Rom. 14. d. 20.*

II. Rész.

TE pedig azokat mongyad a' mik illenek az igaz tudományhoz: * A'vének hogy józanok légyenek, szemérmetesek, okosok, éppek a'hitben, a' szeretetbe, a'békeséges-türesben: * A' vén-aszszonyok hasonló-képpe hogy szent öltözetben légyenek, nem szitkozódók, nem sok bornak szolgálók: jól tanítók: * hogy okosságra tanittsák az ifiu aszszonyokat, hogy az ő férjeket szeressék, a'fiokat kedvellyék,

* hogy okosak légyenek, tisztáknak, józanok, házoknak gond-viselői, kegyesek, engedelmesek az ő férjeknek, hogy ne káromlattassék az Isten ígéje. * Az ifiakat intsed hasonló-képpen, hogy józanok légyenek. * Mindenekben magadat adgyad példáúl a' jó chelekedetekben, a' tudományban, a' tekélletességben, a' meg-ért erkölchben, * a' beszéded igaz, fedhetetlen: hogy az a'ki ellenünk vagyon, meg-szégyenlye magát, semmi gonoszt nem mondhatván ellenünk. *† A' szolgákat, hogy uroknak engedgyenek, mindenekbē kedveskedők légyenek, nē ellen-mondók, * nem chalárdok, hanem mindenekben jó hívséget mutatók: hogy a' mi Üdvözítő Istenünk tudományát ékesítsék mindenekben. * Mert meg-jelent a' mi Üdvözítő Istenünk kegyelme minden embereknek, * oktatván minket, hogy meg-tagadván az istentelenséget, és a' világi kívánságokat, józanon, és igazán, és aitatosan éllyünk e' világon, * várván a' bóldog reménséget, és a' nagy Isten 's a' mi Üdvözítő Jésus Krisztusunk dichőségének el-jövetelét: * ki önnön-magát adta érettünk, hogy minket meg-váltana minden hamisságtól, és tisztítana magának kedves népet, a' jó chelekedeteknek követőjét. * Ezekről szólly, és ints, és dorgálly minden hatalommal. Senki téged meg ne útállyon.

†*Ephes. 6. a. 5. Col. 1. d. 22. 1. Pet. 2. c. 18.*

5 B 6 7 8 9 C 10 11 12 13 14 A 15

III. Rész.

Intsed őket hogy engedelmesek legyenek a' fejedelmeknek és hatalmasságoknak, hogy szót fogadgyanak, minden jó chelekedetre készek légyenek: * senkit ne káromlyanak, pörlődők ne légyenek, hanem chendeszek, minden szelídséget mutatván minden emberekhez.

1 A 2

* Mert mi-is valaha esztelenek voltunk, hitetlenek, tévelygők, kívánságoknak és külömb-külömb-féle gyönyörűségeknek szolgálók, gonoszságban és irégységben-élők, gyűlölségesek, egy-mást gyűlölők. * Mikor pedig a' mi Üdvözítő Istenünk kegyessége és embersége meg-jelent; * "nem az igasság chelekedetiből, mellyeket mi chelekedtünk, hanem az ő irgalmassága-szerént üdvözített minket, az újonnan szűletésnek fördője és a' Szent-Léleknek meg-újítása-által. * kit ki-öntött mi-reánk bévségesen a' mi Üdvözítő Jésus Krisztusunk-által: * hogy meg-igazúlván az ő malasztya-által, örökösi legyünk a' reménség-szerént az örök életnek. * Igaz beszéd ez: és ezeket akarom hogy erősíttsed: hogy igyekezzenek a' jó chelekedetekben fők lenni a'kik hisznek az Istennek. Ezek jók és hasznosok az embereknek. *† A' bolond kérdéseket pedig, és a' nemzetségek elő-számlalásit, és a' versēgéseket, és a' törvénynek vetekedésit el-távoztasd. mert haszontalanok, és heába-valók. * Az eretnek embert, egy vagy két intés-után el-távoztasd: * tudván hogy a'ki afféle, el-fordúlt, és vétkezik, holott az ő tulajdon ítéletivel kárhoztattatott. * Mikor Artemást, vagy Tikikust hozzád küldöm, siess hozzám jöni Nikápolyba: mert úgy végeztem hogy ott telellyek. * A' törvény-túdo Zénást, és Apollót szorgalmatoson elől-küldgyed, hogy semmi fogyatkozások ne légyen. * Tanúllyanak pedig a' mieink-is a' jó chelekedetekben fők lenni a' szükséges dolgokra, hogy ne légyenek gyümölchtelenek. * Köszöntnek téged mind a'kik velem vañak: köszöntsed azokat, a'kik minket szeretnek a' hitben. Az Isten kegyelme minnyájotokkal. Amen.

3 B 4 5 6 7 8 C 9 10 11 12 13 14 15

"*1. Tim. 4. b. 7. 2. Tim. 1. c. 23.*

†*2. Tim. 2. d. 23.*

SZ. PAL APOSTOL LEVELE FILEMONHOZ.

Pál a' Krisztus Jésus fogya, és Timóteus az atyafi; Filémonnak a' mi szerelmesünknek, és segétőnknek, * és Appiának a' szerelmes nénénknek, és Arkippusnak a' mi vitézkedő társunknak, és a' Gyülekézetnek, melly a' te házadban vagyon. * Kegyelem néktek és békesség az Istentől a' mi Atyánktól, és az Úr Jésus Krisztustól. * Hálákat adok az én Istenemnek, mindenkor emlekezvén rólad az én imádságimban, * halván a' te szeretetedet, és hitedet, melly az Úr Jésushoz vagyon, és minden szentekhez:

1 A 2 3 4 5

* hogy a'te hitednek közléſe nyilván légyen minden jó chelekedetnek iſméretiben, melly tí-beñetek vagyon a'Kriſtus Jéſus-által.*Mert nagy örömem vólt, és vígaſztaláſom a'te ſzeretetedben: hogy a'ſzentek ſzívei teáltalad, atyámfia, meg-nyúgodtak. * Azért nagy bizodalmom lévén a' Kriſtus Jéſusban parancholni néked azt a'mi a'dologhoz illik: *A'ſzeretetért inkább kérlek, holott ollyan vagy, mint a'vén Pál, moſt pedig a'Jéſus Kriſtuſnak foglya-is: * Kérlek téged az én fiamért Onéſimuſért, kit a'fogſágban ſzültem, * ki néked valaha haſzontalan vólt, moſt pedig mind nékem, 's mind néked haſznos, kit viſzſza-küldöttem hozzád. * Te pedig őtet, mint az én ſzívemet, bé-fogadgyad: * kit én-velem akarok vala tartani, hogy te-éretted ſzolgálna nékem az Evangéliomnak kötelében; * a'te tanátſod-nélkül pedig ſemmit nem akartam chelekedni, hogy a'te jó-téteményed ne lenne úgy-mint kénſzerítésből, hanem ſzabad akaratból. * Mert talám azért ment-el tőled egy-ideig, hogy őtet örökké fogadnád-bé, * már nem mint ſzolgát, hanem ſzolga-helyébe ſzerelmes atyafiat, fő-képpen nékem, menyível inkább pedig néked, mind teſt-ſzerént, 's mind az Úrban? * Ha azért engem társodnak tartaſz, fogadd-bé őtet mint engemet. * Ha pedig valami kárt tőtt néked, vagy tartozik: azt nékem tulajdonítſad. * Én Pál írtam az én kezemmel: én meg-adom, hogy ne mongyam néked, hogy magaddal-is nékē tartozol: * úgy atyámfia. Én néked haſznodat vészem az Úrban: Vídámítſd-meg az én ſzívemet az Úrban. * Bízván a'te engedelmeſségedhez írtam néked: tudván hogy a' fölött-is chelekeſzel, a'mit mondok. * Egyetemben pedig ſzálláſt-is kéſzíts nékem: mert reméllem hogy a'tí imádſágtok-által én néktek ajándékoztatom. * Köſzönt téged Epafrás az én fogoly-társom a'Kriſtus Jéſusban, * Márk, Ariſtarkus, Démas, és Lukách, az én ſegétőim. *A'mi Urunk Jéſus Kriſtus malaſztya a'tí lelketekkel. Amen.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' ŽIDOKHOZ.

I. Rész.

Ok-féle rendbē, és ſokképpen ſzólván az Iſten régenten az atyáknak a' Profétak-által: végezetre, * e'napokban ſzólla nékünk az ő Fia-által, kit mindenek örökeſévé rendelt, ki-által e'világot-is teremtette. * "ki mivelhogy az ő dichőſégének fényeſsége, és állattyának ábrázattya, és mindeneket viſel az ő erejének igéjével, meg-tiſztítván a'bűnökből, ül a'fölſégnek jobján a'magaſságbā: *annyíval méltóſágosbá lőtt az Angyaloknál, menyível külömb nevet vőtt örökſégűl azoknál. * Mert kinek mondotta valáha az Angyalok-közzűl: † Én fiam vagy te, én ma ſzültelek téged? És iſmég: "Én attya léſzek ő-néki, és ő fiam léſzen nékem? * És iſmég mikor bé-hozza az ő első-ſzülöttét a' föld kerekſégére, azt mongya: † És imádgyák őtet az Iſtennek minden Angyali. * És az Angyaloknak azt mondgya ugyā: "Ki az ő Angyalit lelkekké téſzi, és az ő ſzolgait a'tűznek langjává. * A'Fiának pedig: " A'te királyi-ſzéked Iſten, örökkön örökké: igaſságnak pálczája, a'te országodnak pálczája. * Szeretted az igaſságot, és gyűlőlted a'hamiſságot: azért kent-meg téged az Iſten, a'te Iſtened, örvendezéſnek olajával a'te közöſidfölött. * És: † Te kezdetben fondáltad Uram a'földet: és a'kezeid alkotmányi az egek. * Azok el-veſznek, te pedig meg-maradſz, és mint a'ruha miñyájan meg-avúlnak: * és mint az öltözetet el-változtatod őket, és elváltoznak: te pedig ugyan-azon vagy, és a'te eſztendeid el nem fogynak. * Kinek mondotta pedig valaha az Angyalok-közzűl: " Úlly az én jobbom-felől, míg az ellenſégidet ſámollyá téſzem a'te lábaidnak? * Nem minnyájan ſzolgálo lelkek-e, azokért küldetvén ſzolgálatra, a'kik az üdvöſségnek örökſégét vészik.

" Sap. 7. d. 26.
† Pſal. 2. b. 7.
"2. Reg. 7. b. 14.
† Pſal. 96. c. 8.
"Pſal. 103. a. 4.
" Pſal. 44. b. 7.
† Pſal. 101. d. 26.
" Pſal. 109. a. 1.
1. Cor. 15. d. 25.

II. Rész.

1 Az-okáért szűkség nékűnk
A szorgalmatosban meg-tar-
tanunk azokat a'miket hal-
lottunk, hogy valami-kép-
2 pen ki ne follyunk. * Mert ha az An-
gyalok-által mondatott beszéd, erős-
sé lőtt, és minden által-hágás és en-
gedetlenség jutalmának igaz fizetését
3 vőtte: * mi-képpen menekedűnk mí
meg, ha illyen nagy űdvősséget el-
múlatunk? melly mikor az Úrtól kez-
detett vólna ki-hirdettetni, azok-ál-
4 tal, a'kik hallották, mí-beñűnk meg-
erősíttetett, * "bizonyságot tévén
az Isten jelekkel és chodákkal, és kű-
lőmb-féle erőkkel, és a'Szent-Léleknek
osztogatásival az ő akarattya-
5 szerént. * Mert nem az Angyalok-
alá vetette az Isten a'kővetkezendő
főldnek kerekségét, a'melyről szól-
6 lunk. * Bizonyságot tőtt pedig egy
B valaki neminémű helyen, mondván:
† Michoda az ember, hogy meg-em-
lekezel róla, a'vagy az ember fia, hogy
7 meg-látogatod őtet? * Kissebbé tőt-
ted őtet egy-kevessé az Angyaloknál:
dichőséggel, és tisztelettel meg-ko-
ronáztad őtet: és a'te kezeidnek al-
8 kotmányin rendelted őtet. * "Min-
deneket lábai-alá vetettél. Mert hogy
mindeneket alája-vetett, semit ki nem
hagyott a'mit alája nem vetett vól-
9 na. Most pedig még nē láttyuk hogy
mindenek alája vólnának vettetve. *
† Azt pedig a'Jésust, a'ki egy-keves-
sé kissebbűlt-meg az Angyaloknál,
C láttyuk hogy a'halálnak szenvedése-
ért dichőséggel és tisztelettel meg-
koronáztatott: hogy az Isten kegyel-
méből, mindenekért meg-kóstolná a'
10 halált. * Mert illett a'hoz, a'kiért min-
denek, és a'ki-által mindenek, ki sok
fiakat vitt a'dichőségbe, hogy az ő
űdvősségek vezérét a'szenvedés-által
11 dichőítenék-meg. * Mert a'ki meg-
szentel, és a'kik meg-szenteltetnek,
egyből vannak minnyájan. Az-oká-
ért nem szégyenli őket attyafiainak
12 híni, mondván: * "Hirdetem a'te
nevedet az én atyámfiainak: a'Gyű-
lekőzetnek kőzepette díchérlek té-
13 ged. * És ismég: † Én ő-benne bízom.
D Es ismég: "Ihol én, és az én gyerme-
14 kim, a'kiket nékem adott az Isten. *
Mivelhogy azért a'gyermekek ré-
szesűltek a'testben és a'vérben, ő-is
hasonló-képpen részesűl azonokban:

" Mat. 16. d. 20.
† Psal. 8. c. 5.
" Mat. 28. d. 18. 1. Cor. 15. d. 16.
† Phil. 2. b. 8.
" Psal. 21. c. 23.
† Psal. 17. a. 3.
" Isa. 8. d. 18.

† hogy a'halál-által el-rontaná azt, a'
kinek a'halálon vólt birodalma, az-
15 az, az őrdőgőt: * és meg-szabadítaná
azokat, a'kik a'haláltól-valo féle-
lem-miá tellyes életekben kőtelesek
16 valának a'szolgálatra. * Mert az An-
gyalokat sohul nem vőtte-fel, hanem
17 az Abrahám magvát vőtte-fel. * Az-
okáért mindenekben hasonlónak
kellett lenni az atyafiakhoz, hogy ir-
galmas lenne, és hűv fő-pap az Isten-
nél, hogy el-tőrlené a'népnek bűneit.
18 * Mert abban, a'miben ő szenvedett
és meg-kísértetett, azokat-is segétheti
a'kik meg-kísértetnek.

† Os. 13. d. 14. 1. Cor. 15. g. 54.

III. Rész.

1 Az-okáért szent atyámfiai, a'
A menñyei hívatalnak részesi,
gondollyátok-meg a'mí val-
lásunknak Apostolát, és fő-
2 papját, a'Jésust: * a'ki hűv annak, a'
ki őtet rendelte, a'mint "Moyses-is
3 az ő egész házában. * Mert ez annyíval
bévségesb dichőségre tartatott mél-
tónak Moyses-fölőtt, menyível bév-
ségesb tisztessége vagyon a'háznál
4 annak a'ki azt építette. * Mert min-
den ház valakitől építtettik: a'ki pe-
dig mindeneket teremtett, Isten az.
5 * Es Moyses ugyan hűv vólt az ő egész
B házában, mint szolga, azoknak bi-
zonyság-tételére a'miket kellett
6 mondani. * A'Kristus pedig mint fiú
a'maga házában: melly ház mí va-
gyunk, ha a'bizodalmat, és a'dichő-
ségnek reménségét végig erőssen
7 meg-tartyuk. * Az-okáért, a'mint a'
Szent-Lélek mondgya: † Ma ha az ő
8 szavát hallyátok, * meg ne keményít-
tsétek szíveteket, mint a'boszszontás-
sal a'kísértés napja-szerént a'pusztá-
9 ban, * a'hol meg-kísértettek engem
az atyáitok: meg-próbáltak, és látták
10 chelekedetimet * negyven esztendeig:
C Az-okáért haragudtam e'nemzet-
ségre, és mondék: Mindenkor téve-
lyegnek szívőkkel. Ők pedig nem is-
11 mérték-meg az én útaimat, * a'mint
meg-esküdtem haragomban: Ha bé-
12 mennek az én nyugodalmōba: * Meg-
lássátok atyámfiai, hogy valami-kép-
pen ne légyen valakiben kőzzűletek
a'hitlenségnek gonosz szíve, hogy el-
13 távozzatok az élő Istentől: * hanem
íntsétek egy-mást minden-nap, míg
a'Ma neveztetik, hogy meg ne ke-
ményíttessék valaki ti-kőzzűletek a'

" Num. 12. b. 17.
† Psal. 94. b. 8.

bűnnek chalárdsága-által. * Mert a' Kristus részesi lőttünk: de úgy ha az ő el-kezdetett állādosságát végig erősſen meg-tartyuk. * Míg az mondatik: Ma ha az ő szavát hallyátok, meg ne keményíttsétek szíveiteket, mint abban a'bosszontásban. * Mert némellyek halván, bosszontották: de nem minnyájan a'kik Egyiptusból ki-jőttek Moyses-által. * Kikre haragutt pedig negyven esztendeig? †Num. 14. f. 37. Nem azokra-e, a'kik vétkeztek, †kiknek testők el-hűllottak a'pusztában? * Kiknek eskűtt-meg pedig, hogy bé nem mennének az ő nyugodalmába, hanem azoknak, a'kik hitlenek vóltak? * És láttyuk hogy bé nem mehettek a'hitlenségért.

12 hitlenségnek példájába ne essék. * Mert él ő az Isten bészéde, és hatalmas, és hathatóbb minden két-élű törnél: és bé-hatván az elménck és léleknek oszláſáig, az izeknek 's a'velőknek-is, és a'gondolatoknak és a'szív igyekezetinek meg-választója. * És ninch semmi teremtett-állat láthatatlan ő-előtte: mindenek pedig mezítelenek, és ki-nyilatkoztatva vannak az ő szemei-előtt, a'kivel nékünk beszédünk vagyon. * Azért nagy Fő-papunk lévén, ki az egeket által-hatotta, a'Jésus az Istennek fia: tartsuk a'vallás-tételt. * Mert ninch olly Fő-papunk, a'ki nem szánakodhatnék erőtlenségünken; hanem a'ki meg-kísértetett mindenekben hasonló-képpen a'bűnön kivűl. * Járúllyunk azért bizodalommal a'kegyelemnek királyi-székéhez: hogy irgalmaſságot nyerjünk, és kegyelmet talállyunk alkolmatos segétségre.

† Psal. 33. e. 16. Eccli. 15. d. 20.

IV. Rész.

FÉllyünk azért, hogy valamimódon el-hagyván az ő nyugodalmába-valo bé-menetelről tőtt igéretet, ne alíttasſék valaki közzűletek el-maradni. * Mert nékünk-is hirdettetett, mint azoknak-is, de nem haſznált nékik a'hallott beszéd, nem egyelíttetvén azok hitihez a'miket hallottak. * Mert bémegyünk a'nyugodalomba, a'kik hittünk: a'mi-képpen mondotta: "A' mint meg-eskűdtem haragomban: ha bé-mennek az én nyugodalmomba: és ugyan a'világ teremtésétől-fogva-valo alkotmányoknak el-végezések után. * Mert neminémű helyen a'hetedik napról e'képpen szóllott: † És meg-nyugovék az Isten a'hetedik napon minden ő chinálmányitól. * És ebben ismég: Ha bé-mennek az én nyugodalmomba. * Az-okáért mivelhogy következik hogy némellyek bé-mennek abba, és azok, a'kiknek elsőben hirdettetett, bé nem mentek a'hitlenségért: * ismég némelly napot rendel, a'Má-t, Dávidnál mondván, annyi idő-után, a'mint odafel meg-mondatott: "Ma ha az ő szavát hallyátok, meg ne keményíttsétek szíveiteket. * Mert ha a'Jésus nékik nyugodalmat adott vólna, soha azután más napról nem szóllott vólna. * Az-okáért meg-hagyattatik a'szombati nyugodalom az Isten népének. * Mert a'ki bé-ment az ő nyugodalmába; ő-is meg-nyugott az ő alkotmányitól, a'mint az Isten az övéitől. * Siessünk azért bé-menni abba a'nyugodalomba: hogy valaki ugyan-azon

1 A Mert minden Fő pap a'ki az emberek-közzűl válaſztatott, az emberekért rendeltetik azokbā a'mik az Istenhez tartozók, hogy ajándékokat, és áldozatokat mutaſson-bé a'bűnökért: * a'ki szánakodhaſsék a'tudatlanokon, és tévelygőkön: mert ő-is környűlvétetett erőtlenséggel: * és azért kell, a'mint a'népért, úgy ő-magáért-is áldozni a'bűnökért. * "És senki nem vészi magának a'tisztet, hanem a'ki hívattatik az Istentől, mint Aaron. * Úgy a'Kristus-is nem dicsőítette önnön-magát hogy Fő-pappá lenne: hanem a'ki mondotta néki: † Én fiam vagy te, én ma szűltelek téged. * A' mint más helyen-is mongya: "Te pap vagy örökké, a'Melkísedek rendi-szerént. * Ki az ő testének napjaiban, nagy kiáltáſsal és könyhúllatáſokkal-valo könyörgéſit és esedezéſit bé-mutatván annak, a'ki őtet megszabadíthatná a'haláltól, meg-hallgattatott az ő böchűlletiért. * És holott úgyan Isten fia vólna, megtanúlta azokból, a'miket szenvedett, az engedelmeſséget: * és meg-áldoztatván, örök üdvösségnek okalőtt minden ő-néki engedőknek, * hívattatván az Istentől Melkísedek rendi-szerént-valo Fő-papnak. * Kiről nékünk nagy és meg-magyarázhatatlan beszédünk vagyon: mert

" Psal. 94. a. 11.

† Gen. 2. a. 2.

" Sup. 3. b. 7.

" Exod. 28 a. 1. 2. Par. 26. c. 18.

† Psal. 2. b. 7.

" Psal. 109. b. 4.

erőtlenekké lőttetek a' hallásra. * 12 D
Mert midőn mestereknek kellene 13
lennetek az időért: ismég szűkölködtök hogy tanittassatok mellyek legyenek az Isten beszédi kezdetinek 14
bőtűi: és ollyakká lőttetek a' kiknek a' téj szükséges, 's nem a' vastag eledel. 15
* Mert minden, a' ki részes a' téjben, 13
nem alkolmatos az igasságnak beszédére: mert kisded. * A' tekélleteseké 14 D
pedig a' vastag eledel; azoké, a' kiknek a' szokásból gyakorlattatott érzékenységek vagyon a' jónak 's a' gonosznak meg-választására.

VI. Rész.

AZ-okáért el-hagyván a' Krístus tudománya kezdetinek beszédét, a' tekélletesbekre 1 A
mennyünk, nem vetvén ismég fondamentomát a' meg-hólt cselekedetekből-valo penitentziának, és az Istenbé-valo hitnek, *a' kereszts 2
tségek tudományának, a' kezek felvetésének-is, és a' hóltak fel-támadásának, és az örök ítéletnek. *És meg- 3
chelekedgyük azt, ha Isten engedi. * 4
" Mert lehetetlen azoknak, a' kik egy- 1
szer meg-világosíttattak, és meg-kóstolták a' mennyei ajándékot, és részesek lőttek a' Szent-Lélekben, * meg- 5
is kóstolták az Istennek jó igéjét, és a' jövendő világnak ereit, * és meg el- 6
estek; ismég meg-újíttatni a' penitentzia-által, ismég meg-feszítvén magoknak az Isten Fiát, és chúfnak tartván. * Mert a' föld, melly a' gyakorta reá-jövő zápor-esőt iszsza, és alkolmatos füvet teremt azoknak, a' 7
kiktől miveltetik; áldást vészen az Istentől. * A' melly pedig tövisseket és bojtorjánokat hoz, meg-vettetett, és az átokhoz közel vagyon: 8
melynek vége az el-égetés. * Ti-felőletek pedig szerelmesim jobbakat reménlünk, és az üdvösséghez közelbvalókat: noha így szóllunk. * Mert 9
nem hamis az Isten, hogy el-feletkezzék a' tí chelekedetetekről, és szeretetetekről mellyet az ő nevéért mutattatok, kik szolgáltatok a' szenteknek, és szolgáltok. * Kivánnyuk pe- 10
dig hogy ki-ki közzületek ugyã-azon szorgalmatosságát mutassa a' reménségnek bé-tellyesítésére mind végig: * hogy ne legyetek restek, ha- 11 B C
nem azoknak követői, a' kik a' hit 's a' békeséges tűrés-által örökösi lésznek 12

" *Mat. 14. d. 45 2. Pet. 2. d. 20. Inf. 10. c. 26.*

Hebr. 6. 7.

az igéreteknek. * Mert az Isten, Abrahámnak igéretet tévén, mint- 13
hogy senki nem vólt nagyobb, a' kire eskünnék, ő-magára eskütt, * mond- 14
ván: † Bizonyára meg-áldván meg-áldalak téged, és meg-sokasítván 15
meg-sokasítlak téged. * És így hosszú-tűréssel várakozván, meg-nyerte 16
az igéretet. * Mert az emberek magoknál nagyobra eskűsznek: és minden ő vetekedéseknek vége, a' meg-erősítésre, az eskűvés. * Melyben az Isten 17
bévségesben akarván meg-mutatni az igéret örökösinek az ő tanátsának változhatatlanságát, eskűvést vetett- 18
közben: * hogy két változhatatlan dolog-által, mellyekben lehetetlen az Istennek hazudni, igen erős vigasztalásunk légyen, a' kik futottunk az előnkbe-tétetett reménségnek 19
meg-fogására: * mellyet tartunk mint lelkünknek bátorságos és erős vas-machkáját, és melly bé-mégyen a' leg-belső suporlátig: * a' hová az elő- 20
járó Jésus mi-érettünk bé-ment, ki Melkísedek rendi-szerént Fő-pappá lőtt örökké.

† *Gen. 22. c. 16.*

VII. Rész.

MErt e' Melkísedek, a' Sálem- 1 A
király, a' fölséges Istennek papja, ki eleibe-méne a' királyok le-vágásából visz- 2
sza-térő Ábrahámnak, és meg-áldá őtet: * kinek dézmát-is oszta mindenekből Abrahám: ki először Igasság királyának magyaráztatik ugyan: azután pedig Sálem királyának-is, az- 3
az, Békeség királyának, * atya-nélkül, anya-nélkül, nemzetség-nélkül, se napjainak kezdése, se életének vége nem lévén, hasonlíttatván pedig az Isten Fiához, örökké pap marad. * Tekíntsétek-meg pedig melly 4
nagy ez, a' kinek dézmát-is adott a' leg-jobb nyerességekből Abrahám pátriárka. * És a' kik a' Lévi fiai-közzül 5
papságot viselnek ugyã, " parácholattyok vagyon hogy dézmát vegyenek a' néptől törvény-szerént, az-az, az attyok-fiaitól: noha ők-is az Abrahám 6
ágyékiból származtak. * A' kinek pedig nemzetsége nẽ számláltatik azokközibe, dézmát vött Abrahámtól; és azt, a' kinek igéreti valának, meg-áldá. * Minden ellen-mondás-nélkül 7
pedig, a' mi kisebb, a' főbtől áldatik- 8
meg. * És itt ugyã, halándó emberek vészik a' dézmát: ott pedig bizonyságot

" *Deut. 18. a. 3. Ioſ. 14. a. 4.*

tészen, hogy él. * És (hogy így légyen mondva) Abrahámban, és Lévíben, a'ki dézmát vőtt, meg-dézmáltatott: * mert még az attyának ágyékiban vólt, midőn eleibe-ment Melkísedek.* Ha azért a'tekélletesség a'Leviták papsága-által vólt (mert a' nép ő-alatta vőtte a'tőrvényt) mi szükség vólt még-is, Melkísedek rendi-szerént más papnak-támadni, és nem Aaron rendi-szerént-valónak mondatni? * Mert meg-változván a' papság, szükség a'tőrvénynek-is meg változni.*Mert a'kiről ezek mondatnak, más nemzetségből-valo, melyből nem szolgált senki az óltárnál. * Mert nyilván vagyon hogy Júdából támadott a'mi Urunk:melly nemzetségben semmit a'papokról Moyses nem szóllott. * És ennél-is inkább nyilván vagyon; ha a'Melkísedek hasonlatosága-szerént más pap támad, * a'ki nem a'testi parancholatnak tőrvénye-szerént lőtt, hanem a'meg-óldozhatatlan életnek ereje-szerént. *Mert bizonyságot tészen: "Hogy te pap vagy őrökké,a'Melkísedek rendi-szerént. * Meg-vettetik ugyan az előbbi parancholat, az ő erőtlen és haszontalan-vóltáért: * mert semmit nem vitt tekélletességre a'tőrvény: jobb reménségnek bé-hozása vagyon pedig, melly-által az Istenhez közelgetünk. * És a'menyivel hogy ninch eskűvés-nélkűl (egyebek ugyan eskűvés-nélkűl lőttek papokká; * ez pedig eskűvéssel, az-által, a' ki néki mondotta: † Meg eskődt az Úr, és meg nem bánnya: te pap vagy őrökké:) *annyival jobb testamentomnak lőtt kezese a'Jésus. * És egyebek-közzűl ugyan többé lőttek papokká, mivelhogy a'halál-miatt meg nem maradhatnának: * ennek pedig, mivelhogy őrökké meg-marad, őrők papsága vagyon. * Az-okáért üdvőzítheti-is őrökké, azokat a'kik ő-általa az Istenhez járúlnak: mindenkor élvén hogy mi-érettünk esedezzék. * Mert illett hogy illyen Fő-papunk lenne nékünk, szent, ártatlan, szeplő-nélkűl-valo, a'bűnősöktől el-választatott, és a'ki az egeknél magasabb lőtt:*a'kinek nē szükség minden-nap, mint a'papoknak, "először a'maga vétkeiért áldozatokat teni, az-után a' népeéért: mert egyszer-chelekedte ezt, önnön-magát meg-áldozván. *

Mert a'tőrvény erőtlen embereket rendelt papokká: de a'tőrvény-utánvalo eskűvésnek beszéde, az őrökkévalo tekélletes Fiat.

VIII. Rész.

SOmmája pedig azoknak a'miket mondottunk: Olly Fő-papunk vagyon, ki a'főlség székinek jobjára ült mennyekben, * a'Szent-helynek szolgája, és az igaz sátornak, mellyet az Ur vontfel, és nem az ember. * Mert minden Fő-pap az ajándékoknak, és áldozatoknak bé-mutatására rendeltetik: azért szükség hogy ennek-is valamie légyen, a'mit bé-mutasson: * ha azért a'földön vólna, pap sem vólna: mivelhogy vólnának a'kik a'tőrvény-szerént ajándékokat mutatnának-bé, * kik a' mennyeïek példájának és árnyékának szolgálnak. A'mint meg-mondotta Moysesnek, mikor a' sátort el-végezné: " Meg-láss (úgymond) hogy mindeneket a'példaszerént chelekedgyél, melly néked a' hegyen mutattatott. * Most pedig annyival jobb szolgálatot nyert, a' menyivel jobb szővetségnek-is közben-járója, melly jobb igéretekkel erősíttetett-meg. * Mert ha amaz első fogyatkozás-nélkűl lőtt vólna: a' másiknak ugyan hély nem kereseténék. * Mert szidalmazván őket, azt mongya:†Ímé a'napok el-jőnek,úgymond az Úr,és el-végezē az Israël házával, és a'Júda házával az új szővetséget;* nem a'szővetség-szerént mellyet szerzettem az ő attyokkal,az napon a'mellyen kezeket fogtam hogy ki-hoznám őket Egyiptus-földéből: mert ők nem maradtak-meg az én szővetségemben,és én meg-vetettem őket, úgy-mond az Úr. * Mert ez a' szővetség, mellyet az Israël házával rendelek az napok-után, úgy-mond az Úr: Az én tőrvényimet az ő elmékbe adom,és az ő szívőkbe bé-írom azokat: és ő Istenők leszek, és ők én népem lésznek: *és nem taníttya ki-ki az ő fele-barátyát,és ki-ki az ő attyafiát,mondván: Ismérd-meg az Urat: mert miñyájan meg-ismérnek engem kichintől-fogva nagyig: * mert megkegyelmezek az ő hamisságoknak, és az ő bűnőkről már meg nē emlékezem. * Újat mondván pedig,az elsőt meg-avította.A'mi pedig meg-avúl és meg-vénhedik,közel az el-veszéshez.

"Psal. 109.b.4.

†Psal. 109.b.4.

"Lev. 16.a.6.

"Exod. 25.d.40 Act.7. f.42.

†Ier.31. e.13.

IX. Rész.

1 Vóltak ugyan az elsőnek-is,
A tiszteletre-valo igassági, és
2 e'világi Szent-helye. *"Mert
az első Sátor meg-chináltatott, melyben a'gyertya-tartók valának, és az asztal, és a'ki-tőtt kenyerek, melly Szentnek mondatik. *
3 A'második suporlát-után pedig, a'
Sátor, melly Szentek-sentinek mondatik:* benne-lévén † az arany temi-
4 ényező, és a'szővetség szekrénye,
minden-felől arannyal bé-buríttatván, melyben a'maña-tartó arany veder vala, és az Aaron veszszeje, melly
meg-levelezett, "és a'szővetség táblái, * † és azon-felyűl a'dichőségnek
5 Kérubimi valának, bé-árnyékozván
a'kegyelem-táblát: mellyekről eggyenként most nem kell szóllani. *
6 Ezek pedig így lévén el-rendelve; az
B első sátorba ugyan, mindenkor bémennek vala a'papok, az áldozatok
szolgálattyát el-végezvén: * a'máso-
7 dikba pedig, " esztendőben egyszer
egyedűl a'Fő-pap, nem vér-nélkűl,
mellyet bé-mutat az ő-maga's a'nép
8 tudatlanságáért: * azt jelentvén a'
Szent-Lélek, hogy még nem nyilatkoztatott vólna meg a'szentek úta, az
9 első sátor még fenn-álván. * melly a'
C jelen-valo időnek példája: melly-szerént ajándékok, és áldozatok mutattatnak-bé, mellyek lelki-ismeret-szerént tekélletessé nē tehetik a'szolgáltatót, hanem chak az ételekbē, és italokban, *és kűlőmb-féle mosódások-
10 ban, és a'testnek igasságibā mellyek a'
meg-jobbításnak idejéig vóltak rendelve. * A'Kristus pedig a'kővetke-
11 zendő jóknak Fő-papja elő-álván,
nagyobb és tekélletesb sátor-által,
melly nem kézzel chináltatott, az-az,
12 nem efféle alkotmányu; * sem a'bakok vagy borjúk vére-által, hanem a'
tulajdon maga vére-által, ment-bé
egyszer a'Szent-helybe, őrők váltságot találván. * † Mert ha a'bakok's
13 a'tulkok vére, és az űszőnek el-híntett
D hamva, a'tisztátalanokat meg-szenteli a'testnek tisztúlására: * "menyí-
14 vel inkább a'Kristus vére, ki a'Szent-
Lélek-által őnnőn-magát ártatlan-
lévén az Istennek áldozta, meg-tisztíttya lelki ismeretűnket a'meg-hólt
chelekedetekből, az élő Istennek szolgálattyára? * És ezért az új testamen-
15 tomnak kőzbe-járója; " hogy a'halál-által azoknak a'bűnőknek váltságáért, mellyek az előbbi testamētom-
alatt vóltak, a'hívatalosok az őrőkké-
valo őrőkségnek igéretét el-vegyék.
16 * Mert a'hol testamentom vagyon,
szűkség kőzbe-vettetni a'testamen-
17 tom-tévő halálának. * Mert a'testa-
E mentom a'halál-által erőssíttetik-
meg: kűlőmben nem erős, valamíg a'
18 testamentom-tévő él. * Innét vagyon hogy az első sem szenteltetett
19 ugyan meg vér-nélkűl. * Mert Moyses el-olvasván a'törvénynek minden
parancholattyát az egész népnek, vé-
vén a'borjak's a'bakok vérét, vízzel,
és veres gyapjúval, és ísóppal: magát-
is a'kőnyvet, 's az egész népet-is meg-
20 hínté,* mondván: † Ez a'testamētom-
nak vére, mellyet néktek az Isten pa-
21 rancholt. * A'sátort-is's a'szolgálat-
nak minden edényit hasonló-képpen
22 vérrel hínté-meg. * És majd minde-
F nek vérrel tisztíttatnak-meg a'tőr-
vény-szerént: és vér-ontás-nélkűl nē
23 lészen a'bochánat. * Szűkség azért
ugyan hogy a'meñyeïeknek példájok
ezekkel tisztúllyanak-meg: ő-magok
pedig a'mennyeïek ezeknel jobb ál-
24 dozatokkal. * Mert nem a'kézzel chináltatott Szent-helyre ment-bé a'Jésus, a'valóságosoknak példájába: ha-
nem ugyan menybe, hogy jelen-lé-
gyen most az Isten orczája-előtt mí-
25 érettűnk: * Sem hogy gyakorta ál-
dozza magát, a'mint a'Fő-pap minde-
nik esztendőben bé-mégyen a'Szent-
26 helyre idegen vérrel: * mert egyébként szűkség lőtt vólna néki gyakorta szenvedni világ kezdetitől-fogva:
most pedig egyszer e'világnak utóllyán, meg-jelent a'bűnnek el-tőrlésé-
27 re az őnnőn áldozattya-által. * És a'
mint el-végezve vagyon hogy az em-
berek egyszer meg-hallyanak, az-
28 után pedig az ítélet: * " úgy a'Kris-
tus-is egyszer áldoztatott-meg, hogy
sokaknak bűnőket ki-merítené; má-
sodszor bűn-nélkűl jelenik-meg az
őtet-váróknak, űdvősségre.

X. Rész.

1 Mert a'törvény, árnyéka lé-
A vén a'kővetkezēdő jóknak,
nem valóságos ábrázattya a'dolgoknak; ugyan-
azon áldozatokkal, mellyeket min-
denik esztendőben szűntelen áldoz-
nak, soha a'hozzája-járúlókat te-

"Exod. 26. a. 1. & 36. a. 8.
† Num. 16.
Lev. 16.
"3. Reg. 8. b. 9.
2. Par. 5. b. 10.
"Exod. 30. b. 10.
Lev 16. a. 2.
† Lev. 16. c. 14.
"1. Pet. 1. d. 19.
1. Ioan. 1. c. 7.
Apoc. 1. b. 5.
"Gal. 3. b. 15.
† Exod. 24. c. 8.
"Rom. 5. b. 8.
1. Pet 3. c. 28.

Hebr. 9. 10.

kélletes-

kélleteſsé nem teheti: * mert egyébként meg-ſzűntek vólna az áldozattól: azért hogy az egyſzer meg-tiſztúlt áldozóknak lelkek-iſméretit, ſemmi bűn az-után nem vádolta vólna: * de azokban mindenik eſztendőben emlekezeti léſzen a'bűnöknek. * mert lehetetlen a'tulkok és bakok vérével el-vétetni a'bűnöket. * Az-okáért e'világra bé-jővén, mond: " Áldozatot és ajándékot nē akartál: teſtet alkottál pedig nékem: * a'bűnökért-valo éppen-égő áldozatokat nem kedvelted. * Akkor mondék: Ihol jővök: † a'könyvnek kezdetiben írva vagyon felőlem, hogy chelekedgyem, Iſten, a'te akaratodat. * Odafel mondván: Hogy az áldozatokat, és ajándékokat, és a'bűnért-valo éppen-égő áldozatokat nem akartad, ſe nem kedveſek néked, a'mellyek a'törvény-ſzerént áldoztatnak; * akkor mondék: Ihol jővök, hogy chelekedgyem, Iſtē, a'te akaratodat: el-véſzi az elsőt, hogy a'következőt állaſsa. * A' melly akaratban meg-ſzenteltettűnk a'Jéſus Kriſtus teſtének egyſzer lőtt áldozattyával. * És minden pap jelen vagyon ugyan minden-nap ſzolgálván, és azon áldozatokat gyakorta áldozván, mellyek ſola a'bűnöket el nem vehetik: * ez pedig egy áldozattal áldozván a'bűnökért, örökké az Iſtennek jobján ül, * az-után várván " míg az ő ellenſégi az ő lábainak ſamolyává tétetſenek. * Mert egy áldozattal, tekélleteſekké tőtte örökké a' meg-ſzenteltetteket. * Bizonyſágot téſzen pedig nékünk a'Szent-Lélek-is. Mert minek-utánna ezt mondotta: * † Ez pedig a'ſzővetség, mellyet ſzerzek ő-vélek a'napok-után, úgymond az Úr, Az én törvényimet adom az ő ſzívökbe, és az ő elméjekbe bé-írom azokat: * és az ő bűnökről és hamiſságokról már többé meg nem emlekezem. * Holott pedig ezeknek bochánattya vagyon: ninch már a'bűnért-valo áldozat. * Bizodalmunk lévén azért atyámfiai a'Szent-helybe-valo bé-menetelre a'Kriſtus véré-által, * a'melly új, és élő útat el-kezdett nékünk a'ſuporlát-által, az-az, az ő teſte-által, * és nagy papunk lévén az Iſten házán: * járúllyunk igaz ſzívvel a'hitnek tellyes-vóltában, a'gonoſz lelki-iſmérettől meg-tiſztúlván a'ſzívünk, és meg-moſatván a'teſtünk tiſzta vízzel, * tartſuk-meg a'mi reménſégünknek el-hajolhatatlan vallását, (mert igaz a' ki igérte) * és tekintſünk egy-máſra a'ſzeretetnek, és jó-chelekedeteknek fel-indítáſára: * el nem hagyván a' mi gyűlekőzetünket, a'mint ſzokáſok némellyeknek, hanem vigaſztalván, és annyival inkább a'menyivel látyátok a'napot el-közelgetni. * † Mert ha akaratunk-ſzerént vétkezűnk az igaſság iſméretinek el-vétele-után, már nem engedtetik a'bűnökért-valo áldozat, * hanem az ítéletnek rettenetes várakozáſa, és a'tűznek ſebeſsége, melly meg-emészti az ellenkezőket. * Meg-vetvén valaki a'Moyſes törvényét, minden irgalmaſság-nélkűl " két vagy három tanú-által meghal: * menyivel inkább vélitek hogy ſúlyosb bűntetéſeket érdemel, a'ki az Iſten Fiát meg-tapodgya, és a'teſtamentom vérét, melly-által meg-ſzenteltetett, tiſztátalannak alíttya, és a'kegyelemnek lelkét boſzſzúággal illeti? * Mert tudgyuk ki mondotta: † Enyím a'boſzſzú-állás, és én meg-fizetek. És iſmég: Mert megitéli az Úr az ő népét. * Rettenetes az élő Iſten kezeibe eſni. * Emlekezzetek-meg pedig ez-előtt-valo napokról, mellyekben meg-világoſittatván, nagy tuſakodáſát ſzenvedtétek a'háboruſágoknak; * és egy-felől ugyan gyalázatokkal, és háboruſágokkal mindenek nézéſére adattatok: más-felől pedig, társai lőttetek az efféléknek forgottaknak. * Mert a' foglyokon-is ſzánakodtatok, és marhátoknak el-ragadozáſát örömmel vőttétek, tudván hogy néktek jobb és meg-maradando jóſzágtok vagyon. * Az-okáért el ne veſzeſsétek a'tí bizodalmotokat, melynek nagy jutalma vagyon. * Mert ſzükſéges néktek a'békeſséges tűrés: hogy az Iſten akarattyát chelekedvén, el-vegyétek az igéretet. * " Mert még egy igen kevés idő-múlva, a'ki el-jővendő, el-jő, és nem kéſik. * † az én igazom pedig a'hitből él. hogy-ha el-vonnya mágát, nem kedvelli az én lelkem. * Mí pedig nem vagyunk magunk el-vonyáſának fiai a'veſzedelemre, hanem a'hitnek a'lélek meg-nyeréſére.

" *Pſal. 39. b. 7.*

† *Pſal. 39. b. 7.*

" *Pſal. 109. a. 2. 1. Cor. 15. d. 25.*

† *Ier. 31. f. 31.*

Sup. 8. c. 8.

† *Sup. 6. a. 4.*

" *Deut. 17. b. 6. Matth. 18. b. 16. Ioan. 8. c. 17. 1. Cor. 13. a 1.*

† *Deut. 32. e. 35. Rom. 12. d. 19.*

" *Hab. 2. a. 4.*

† *Rom. 1. b. 17. Gal. 3. b. 12.*

XI. Rész.

A'Hit pedig a'reménlendő dolgoknak állattya, a'láthatatlanoknak bizonyítása. * Mert ez-által vötték a'bizonyságot a'vének.* "Hittel értyük hogy teremtetett e'világ az Isten igéjével; hogy a'láthatatlanokból láthatandók leńének.*†Abel hittel méltosságosb áldozatot áldozott az Istenek, hogy-sem Kain, " melly-által megbizonyúlt hogy igaz vólna, bizonyságot tévén az Isté az ő ajándékiról, és meg-hólt-lévén az-által még-is szóll. * † Hittel vitetett-el Hénok hogy halált ne látna, és fel nem találtatott, mert el-vitte őtet az Isten: mert az elvitel-előtt bizonyságot vött hogy kedves vólt az Istennél. * A'hit-nélkül pedig lehetetlen kedvesnek lenni az Istennél. mert az Istenhez-járúlónak hinni kell hogy vagyon, és hogy az őtet-keresőknek meg-fizetője légyen. * " Hittel Nóe választ vévén azokról mellyek még nem láttatnak vala, félvén bárkát épite az ő házának meg-szabaditására, mellyel kárhoztatta e'világot: és az igaságnak, melly a'hit-által vagyon, örökösé lött. * † Hittel, a'ki Abrahámnak hívattatik, engedé ki-menni a'helyre, mellyet örökségűl véjendő vala: és kiméne, nem tudván hová menne. * Hittel lakott az Ígéret-földén, mint idegen földön, kalibákban lakván, Isaákkal és Jákóbbal azon igéretnek örökösivel. * Mert várja vala a'fondamétomos váraſt, melynek mestere és épitője az Isten.*"Hittel a'magtalá Sára-is érőt vött a'magnak fogadására, még ideje-fölött-is: mert igaznak hitte azt leńi a'ki igérte vala. *Azokáért-is egytől (és attól úgy-mint el-hólttól) olly sokan származtak mint az égi chillagok, és mint a'tenger szélin-valo számlálhatatlan föveny. * A'hitben hóltak-meg mind ezek, az igéreteket el nem vévén, hanem távúl nézvén azokat, és köszöntvén, és meg-valván hogy szarándokok és jövevények a'földön. * Mert a'kik ezeket mongyák, jelentik hogy hazájokat keresik. * És ha arról megemlekeztek-vólna ugyan, a'melyből ki-jöttek, vólt vólna ugyan idejek a'viszsza-térésre. *most pedig jobbat kiváńak, az-az, a'mennyeit. Azért nem szégyenli az Isten ő Istenöknek hívattatni: mert váraſt készített nékik. * " Hittel áldozta-meg Abrahám Isaákot, mikor kisértetnék, és az eggyetlen egy-szülöttét áldozza vala, a'ki az igéreteket vötte vala; * a'kinek mondatott: † Hogy Isaákban hívattatik néked magod: * alítván hogy hatalmas az Isten halottaiból-is feltámasztani: az-okáért őret példáúl-is vötte. * " Hittel a'jövendőkről áldotta-meg Isaák-is Jákóbot és Esaut. * † Hittel Jákob, halálakor, Józefnek minden fiait meg-áldotta: "és imádta az ő veszszejének tetejét.* †Hittel Józef, halálakor, az Israël fiainak ki-jöveteléről emlekezett, és az ő chötyairól parancholt. * † Hittel Moyses, születtetvén el-rejtetett három hólnapig az ő szüléitől, azért hogy látták vólna ékes gyermeknek lenni, " és nem félének a'király parancholattyától. * † Hittel Moyses öreg lévén tagadá magát a'Farao leánya fiának lenni, * inkább választván az Isten népével sanyargattatni; hogy-sem az ideig-valo bűnnek gyönyörűségében lenni, * nagyobb gazdagságnak itélvén a'Krisztus gyalázatyát az Egyiptziusok kinchénél: mert a'jutalomra néz vala. * Hittel hatta-el Egyiptust, nem félvén a'király haragjától: mert a'láthatatlant mint-ha látta vólna úgy várta. * " Hittel tartá-meg a' Húsvétet, és a'vérnek ki-ontását: hogy a'ki az első-szülöttteket öli vala, őket ne illetné. *† Hittel menének-által a'Veres tengeren mint a'száraz földön: mellyet meg-kisértvén az Egyiptziusok, el-nyelettetének. * " Hittel romlottak-el a'Jériko kő-falai, hét-napi környűl-járással. * Hittel a'kurva Rahab nem veszett-el a'hitetlenekkel, † bé-fogadván békeséggel a'kímeket.*És mit mongyak még? Mert el-fogy az idő ha beszéllek Gédeonról, Bárakról, Sámsonról, Jefteről, Dávidról, Sámuelről, és a'Prófétákról: * kik a'hit-által országokat győztek-meg, igaságot chelekedtek, az igéreteket el-vötték, az oroszlányoknak szájokat bé-dugták, * a'tűznek sebes erejét meg-óltották, a'kard élitől meg-menekedtek, a'betegségből meg-gyógyúltak, a'hadban erősekké lőttek, az idegeneknek táborit meg-futamtatták: * az aszszony' állatok a'fel-támadásból az ő halottyokat viszsza-vötték. Némellyek

1 A
2
3
4
5
6 B
7
8
9
10 C
11
12
13
14 G
15
16 D
17
18
19
20
21
22
23 E
24
25
26
27
28
29 F
30
31
32
33
34
35

"Gen. 1. a. 3. † Gen. 4. a. 2. " Mat. 23. d. 24 † Gen. 5. c. 24. Eccli. 44. c. 16 "Gen. 6. c. 23. Eccli. 44 c. 17. † Gen. 15. a. 5. "Gen. 17. c. 19.

"Gen. 22. a. 1. Eccli. 44. d. 21 † Gen. 21. b. 12. Rom. 9. b. 7. "Gen. 27. d. 27. g. 36. † Gen. 48. c. 15. "Gen. 47. d. 31. † Gen. 50. d. 24 † Exod. 2. a. 2. "Exod. 1. c. 16. † Exod. 2. b. 11. "Exod. 12. † Exod. 14. c. 22. "Ioſ 6. d. 20. † Ioſ c. 2. a. 3.

pedig ki-feszíttettek, szabadúlást nem vévén, hogy jobb fel-támadást találnának. * Némellyek pedig chufolásokat és vereségeket szenvedtek, annak-fölötte fogságokat, és tömlöczöket: * meg-köveztettek, el-vagdaltattak, meg-kísértettek, kardal meg-ölettetvén meg-holtak: szélyel-jártak juh 's kechke bőrökben, szűkölködvén, szorongattatván, nyomorgattatván: * kikre nem vólt mélto e' világ: a' puszták ban bújdosztak, a' hegyeken, és barlangokban, és a' föld üregiben. * És mind ezek a' hitnek bizonyság-tételével meg-próbáltatván, el nem vették az igéretet, * az Isten mi-érettünk valami jobbat rendelvén, hogy nálunk-nélkül ne jutnának a' tekélletességre.

XII. Rész.

AZ-okáért mi-is ennyi sok tanúknak felyhőjével környűl-vétetvén, " le-tévén minden terhet, és környűlünk-valo bűnt, békeséges-tűrés-által fussunk az előnkbe-adatott viadalra: * nézvén a' hitnek El-kezdőjére, és el-végezőjére a' Jésusra, ki eleibe vévén az örömet el-szenvedte a' keresztet, meg-vetvén a' gyalázatot, és az Isten székének jobjára ült. * Mert gondollyátok-meg azt, a' ki maga-ellen a' bűnösöktől illyen ellen-mondást szenvedett: hogy meg ne fáradgyatok, lelketekben el-fogyatkozván. * Mert még szintén a' vérig nem tusakodtatok, a' bűn-ellen viaskodván: * és el-feletkezteték a' vígasztalásról; melly néktek mint fiaknak szóll, mondván: † Fiam, el ne mulasd az Úr fenyítékét: se el ne fáradgy midőn tőle dorgáltatol. * Mert a' kit szeret az Úr, meg-sanyargattya: megostoroz pedig minden fiat, a' kit hozzája fogad. * A' fenyítékben megmaradgyatok. Mint fiaknak úgy ajánlya magát néktek az Isten: mert kichoda olly fiú, a' kit az atya meg nem dorgál? * Hogy-ha a' fenyítéken-kivűl vattok, melyben mindenek részesek lőttek: tahát fattyak vattok, és nē fiak. * Továbbá a' mi testi atyáink ugyan, tanitóink vóltak, és böchűllöttük őket: nem inkább engedünk-e a' lelkek Attyának, és élünk? * És azok ugyan kevés napi ideig, az ő akaratyok-szerént oktatnak vala minket: ez pedig arra, a' mi hasznos az ő meg-

szenteléssének el-vételére. * Minden fenyíték pedig, mostanában nem látatik ugyan örömre lenni, hanem szomoruságra: az-után pedig az igasságnak békeséges gyümölchét adgya az őtet-gyakorlóknak. * Az-okáért, a' lassu kezeket, és a' meg-lankadott térdeket, emellyétek-fel, * és igyenes lépéseket szerezzetek a' ti lábaitoknak: hogy valaki sántikálván el ne tévelyedgyék, hanē inkább meg-gyógyúllyon. * " Békeséget kövessetek mindenekkel, és szentséget, melly-nélkül senki nem láttya az Istent: * reá figyelmezvén hogy valaki az Isten malasztyát el ne múlasa: hogy valami keserű gyökér fel-nevekedvén akadályt ne tégyen, és az-által sokan meg ne fertezteltsenek. * Senki ne légyen parázna, vagy szentségtelen † mint Esau: ki egy eledelért el-adta az ő elsőszülöttségét. * mert tudgyátok hogy " az-után-is kívánván örökségül venni az áldást, meg-vettetett: mert nem talált helyt a' penitentziára, noha azt köny-hullatásokkal kereste vólna. * † Mert nem járúltatok a' tapasztalhato hegyhez, és a' fel-gerjedett tűzhöz, és a' forgó-szélhez, és a' homályosághoz, és a' szél-vészhez, * és a' trombita zengéshez, és az igék szavához, mellyet a' kik hallottak, mentették magokat, hogy hozzájok ige ne lenne. * Mert el-nem szenvedhették a' mi mondatik vala: * " És ha oktalan-állat illeti-is a' hegyet, meg-köveztessék. * És így rettenetes vala a' mi látatik vala. Moyses mondotta: El-ijedék, és el-rémülek. * Hanem járúltatok a' Sion hegyéhez, és az élő Isten városához, a' menyei Jerusalemhez, és a' sok ezer Angyalok sokaságához, * és az első-szülöttek Anyaszentegyházához, kik bé-írattanak menyekben, és mindeneknek birájához az Istenhez, és a' tekélletes igazaknak lelkeihez, * és az új testamentomnak közbe-járójához a' Jésushoz, és a' vérnek öntözéséhez melly jobbā szóll hogy-sem Ábel. * Lássátok hogy meg ne-veszsétek a' szóllót. Mert ha azok meg nem menekedtek, meg-vétvén azt a' ki a' földön szóll vala: sokkal inkább mi, a' kik a' menyekből nékünk szóllót meg-útállyuk. * A' kinek szava akkor meg-mozdította a' földet: most pedig fogadást tészen, mondván: " " Még egyszer; és én meg-mozdítom

"Rom. 6. a. 4. Col. 3. b. 8. Epheſ. 4. c. 23. 1. Pet. 2. a. 1. & 4. a. 1.

† Prov. 3 b. 11. Apoc. 3. d. 19.

"Rom. 12. b. 8.

† Gen. 25. d. 33.

"Gen. 27. f. 88.

† Exod. 19. b. 12. & 20. c. 22.

"Exod. 19. a. 13.

"" Agg. 2. b. 7.

nem chak a'földet, de az eget-is. * 27 12
Hogy pedig azt mondgya, Még egy- C
szer: jelenti az ingadozóknak, úgy-
mint meg-lőtteknek, el-vitelét, hogy
meg-maradgyanak a'mik mozdíthatatlanok. * Az-okáért meg-mozdíthatatlan országot bé-vévén, vagyon kegyelmünk: melly-által kedveskedvén szolgállyunk az Istennek, félelemmel és bőchűllettel.* † Mert a' 29
† Deut. 4. d. 24. mi Istenünk meg-emésztő tűz.

XIII. Rész.

Az atyafiúi szeretet maradgyon bennetek.* "És a'gaz- 1
" Rom. 12. c. 13. 1. Pet. 4. 9. dálkodásról el ne feletkezzetek, mert ez-által † némel- 2 A
† Gen. 18. a. 3. & 19. a. 2. lyek el-rejtve vóltak, Angyalokat fogadván-bé szálláſra. * Meg-emlekezzetek a'foglyokról, mint vélek- 3
eggyütt-valo foglyok; és a'fáradozókról, úgy-mint tí-is a'testben lakván. * Tiszteletes mindenekben a' 4 D
házasság, és makula-nélkül valo ágy. * Mert a'paráznákat, és a'házasság-rontókat meg-ítéli az Isten.* Fősvénység-nélkül-valo erkőltsünk légyen, meg-elégedvén a'jelen-valókkal. mert ő mondotta: "Nem hagy- 5
" Ios. 1. a. 5. lak téged, sem el nem hagylak; * úgy 6
† Psal. 117. a. 6. hogy bízváſt mongyuk: † Az Úr az én segétőm: nem félek mit mivellyen nékem az ember. * Meg-emlekezzetek a'tí előttetek-járókról, a'kik nék- 7 B
tek az Isten igéjét hirdették: kiknek látván magok-viseléſének végét, kövessétek hitőket. * A'Jésus Kristus 8
tegnap, és ma: ugyan-azon mind örökké-is.* Külömbőző és idegē tudo- 9
mányoktól el ne vitessetek. Mert igen jó a'malaszt-tal meg-erősíteni a'szívet, nem étkekkel: mellyek nem haszn-áltak azoknak a'kik azok-után jártak.* Vagyon óltárunk, melyről nem 10
szabad enniek a'sátorhoz-szolgálóknak. * " Mert a'melly állatoknak vé- 11
" Lev. 16. f. 27. re bé-vitetik a'bűnért a'Fő pap-által a'Szent-helyre, azok testei meg-éget- 12
tetnek a'táboron-kivűl. * Az-okáért C
Jésus-is, hogy meg-szentelné a'népet az ő vére-által, a'kapun-kivűl szen- 13
vedett. * Mennyünk-ki-azért ő-hozzája a'tábor-kivűl, az ő gyalázattyát hordozván. * † Mert ninch itt mara- 14 † Mich. 2. c. 10.
dando várasunk, hanem a'jövendőt keressük. * Ő-általa azért szűntelen 15
bé-mutassuk az Istennek a'dicséretnek áldozattyát, az-az, az ő nevéről-valo vallás-tévő ajakoknak gyümölchét. * A'jó-tételről pedig, és 16
az alamizsnálkodásról el ne feletkezzetek: mert efféle áldozatokkal engeszteltetik-meg az Isten.* Engedgyetek a'tí előttetek-járóknak, és birtokok-alatt legyetek. Mert ők vígyáznak, úgy-mint kik számot adnak a'tí 17
lelkeitekért, hogy örömmel chelekedgyék azt, és nem nyögve: mert az 18
néktek nem használ. * Imádkozzatok érettünk: mert reménlyük hogy D
jó lelki-ismeretünk vagyon, mindenekben jól akarván forgolódni. * Ennek-fölötte kérlek titeket hogy azt 19
chelekedgyétek, hogy hamarább visszsza-adattassam néktek. * A'békeségnek Istene pedig, ki a'halálból 20
ki-hozta a'juhoknak nagy pástorát, az örök szövetségnek vére-által, a'mi Urunk Jésus Kristust, * igazgassón 21
titeket minden jóra, hogy az ő akarattyát chelekedgyétek: azt chelekedvén bennetek a'mi kellemetes légyen ő-előtte a'Jésus Kristus-által: kinek dicsőség mind örökkön örökké. Amen. * Kérlek pedig titeket atyámfiai, hogy el-szenvedgyétek a'vigasztalásnak igéjét. Mert igen keveset írtam néktek. * Légyen tudtotokra hogy a'mi atyánkfia Timóteus elereszttetett, kivel (ha hamarább megjő) meg-látlak titeket.* Köszöntsetek minden előttetek-járókat, és minden szenteket. Köszöntnek titeket az Olasz-országi atyafiak. * Kegyelem minnyájotokkal. Amen.

SZ. JAKAB APOSTOL KŐZÖNSEGES LEVELE.

I. Rész.

Jakab az Istennek, és a' 1
mi Urunk Jésus Kristusnak szolgája, az el-szélledett tizen-két nemzetségnek, köszönetemet. 2 A
* Minden örömnek alittsátok atyámfiai, mikor külömb-külömb kísértetekbe estek: * "tudván hogy a'tí hi- 3 " Rom. 5. a. 3.
teteknek próbálása békeséges-türést szerez. * A'békeséges türésnek pe- 4
dig tekélletes chelekedete vagyon:

hogy tekélleteſsek legyetek és éppek, ſemmiben meg nem fogyatkozván. * Ha ki pedig közzűletek bőlcheſég-nélkűl ſzűkölködik, kérje az Iſtentől, ki mindeneknek bévſéggel adgya, és ſzemére nem hánya: és meg-adatik néki. * " Hittel kérje pedig, ſemmit nem kételkedvén: mert a'ki kételkedik, haſonló a'tenger habjához, melly a'ſzéltől meg-indíttatik és ide's tova hányattatik. * ne alíttſa azért az az ember hogy valamit végyē az Úrtól. * A'kettős-ſzívű ember, álhatatlan minden útaiban. * Dichekedgyék pedig az alázatos atyafiu az ő fel-magaſztaláſában; * a'gazdag pedig az ő alázatoſságában, † mert mint a'fűnek virága el-múlik. mert * a'nap feltámadott hévſéggel, és meg-ſzáraztotta a'fűvet, és annak virága le-húllott, és a'ſzínének ékeſsége el-veſzett: úgy a'gazdag-is az ő útaiban meghervad. * " Bóldog ember, a'ki a'kíſértetet el-ſzenvedi: mert mikor megpróbáltatik; el-véſzi az életnek koronáját, mellyet ígért az Iſtē az őtet-ſzeretőknek. * Senki mikor kíſértetik, ne mondgya, hogy az Iſtentől kíſértetik: mert az Iſten a'gonoſzokra nem kíſértő: ő pedig ſenkit nem kíſért. * Ki-ki pedig kíſértetik az ő kívánſágától el-vonyattatván, és hitegettetvén. * Az-után a'kívánſág mikor fogad, a'bűnt ſzűli: a'bűn pedig mikor véghez mégyen, a'halált nemzi. * Ne tévelyegjetek azért ſzerelmes atyámfiai.* Minden jó adomány, és minden tekélletes ajándék, onét-felyűl vagyon; le-ſzálván a'világoſságnak Attyától, kinél nincs változás, ſem változáſnak árnyékozáſa. * Mert akarattya-ſzerént ſzűlt minket az igaſságnak igéjével, hogy neminémű kezdeti légyünk az ő teremtett-állattyának. * Tudgyátok ſzerelmes atyámfiai. † Légyen pedig minden ember gyors a'hallaſra: kéſedelmes pedig a'ſzólláſra, és kéſedelmes a'haragra. * Mert az embernek haragja, az Iſtennek igaſſágát nem chelekeſzi. * Az-okáért el-vetvén minden tiſztátalanſágot, és a'gonoſságnak bévelkődéſét, ſzelídséggel vegyétek-bé a'bé-óltatott ígét, melly üdvőzítheti a'tí lelkeiteket. * " Legyetek pedig az ígének chelekedői, és nem chak halgatói: meg-chalván magatokat. * Mert ha ki halgatója az igének, és nem chelekedője: az a'férfiúhoz haſonlíttatik, ki meg-tekínti természet-ſzerént-valo ábrázattyát a'tűkőrben: * mert megtekíntette magát, és el-ment, és mingyárt el-felejtette minémű vólt. * A'ki pedig bé-tekínt a'ſzabadſágnak tekélletes törvényébe, és abban marad, nem feledékeny halgato lévén, hanem a'chelekedetnek kövétője: ez bóldog léſzen az ő chelekedetébē. * A'ki pedig magát Iſtēt-tiſztelőnek alíttya lenni, meg nem zabolázván a'nyelvét, hanem meg-chalván a'maga ſzívét: ennek heába-valo az ő Iſteni tiſztelete. * A'tiſzta, és makula-nélkűl-valo Iſteni tiſztelet az Iſten's az Atya-előtt, ez: meg-látogatni az árvákat és özvegyeket az ő háboruſágokban, és makula-nélkűl magát meg-őrizni e'világtól.

II. Rész.

A Tyámfiai, a'mi dichőſéges Urunk Jéſus Kriſtusban-valo hit ne légyen nálatok ſzemély-válogatáſsal. * Mert ha bé-mégyen a'tí gyűlekőzetetekbe valamelly férfiu, arany gyűrője lévén, feír ruhában, bé-megyen pedig egy ſzegény-is rongyos ruhában, * és arra tekíntetek a'ki ékes ruhában öltőzött, és mongyátok néki: Te űlly itt jól; a'ſzegénynek pedig mongyátok: Te álly amott; vagy űlly a'lábaimnak ſámolya-alá: * nem ítéltők-e magatokban, és nem lőttetek-e hamis gondolátu bírákká? * Hallyátok ſzerelmes atyámfiai, az Iſten nem a'ſzegényeket válaſztotta-é e'világon, a'kik gazdagok a'hitben, és örökői az országnak, mellyet az Iſten az őtet-ſzeretőknek igért? * Tí pedig tiſztetletlenſéggel illettétek a'ſzegényt. Nem a'gazdagok nyomorgatnak-e titeket hatalmaſsággal, és ők vonſznak titeket a'törvényekre? * Nem ők káromlyák-e a'jó nevet, mellyel tí neveztettők. * De ha a'királyi törvényt bé-tellyesítitek az Irás ſzerént: " Szereſsed felebarátodat mint tennen-magadat; jól mivelitek: * ha pedig ſzemélyt válogattok; bűnt chelekeſztek, meg-feddetvén a'törvénytől mint által-hágók. * Valaki pedig az egéſz törvényt meg-tartya, vétkezik pedig egyben; mindenekben vétkeſsé lőtt. * Mert a'ki azt mondotta: Ne paráználkodgyál; azt-is

" Mat. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. u Lc. 11. b. 9. Ioan. 14. b. 13. & 16. c. 23. f. 24.
† Eccli. 14. c. 18. Iſa. 40. b. 6. 1. Pet. 1. d. 24.
" Iob. 5. c. 17.
† Prov. 17. d. 27.
" Mat. 7. d. 21. Rom. 2. b. 15.
Lev. 19. c. 13. Deut. 1. c. 16. & 16. a. 19. Prov. 24. c. 23. Eccli. 42. a. 1.
" Lev. 19. d. 18. Matth. 22. d. 39. Marc. 12. c. 31. Rom. 13. c. 9. Gal. 5. c. 15.
† Lev. 19. c. 16. Deut. 1. c. 18. Matth. 5. c. 19.

mondotta: Ne ölly. Hogy-ha nem páráználkodol, de ölsz; által-hágtad a' törvényt. * Így szóllyatok, és így chelekedgyetek, mint a' szabadság törvénye-által meg kezdvén itéltetni. * Mert irgalmasság-nélkül-valo itélete lészen annak, a'ki irgalmasságot nem chelekedett: felyül-halladgya pedig az irgalmasság az itéletet. * Mit használ, atyámfiai, ha valaki mongya hogy hite vagyon, chelekedeti pedig ninchenek? Vallyon üdvözítheti-e azt a'hit? * " Ha pedig az ötsénk vagy húgunk mezítelenek, és szükölködnek minden-napi táplálás-nélkül, * mongya pedig valamellyiknek azoknak: Meñyetek-el békével, melegedgyetek-meg és elégedgyetek-meg; nem adtok pedig nékik a' test szükségére-valókat, mit használ az. * Így a' hit-is, ha chelekedeti nem lésznek, meg-hólt önnön-magában. * De azt mongya valaki: Néked hited vagyon, és nékem chelekedetim vannak. mutasd-meg nékem hitedet a' chelekedetek-nélkül; és én meg-mutatom néked a' chelekedetekből az én hitemet. * Te hiszed hogy egy az Isten: Jól chelekeszed: az ördögök-is hiszik, és rettegik. * Akarod-e pedig tudni, te hiuságos ember, hogy a' hit a' chelekedetek-nélkül meg-hólt? * † Abrahám a'mi atyánk, nem a' chelekedetekből igazúlt-e meg, áldozván az ö fiát Isaákot az óltáron? * Látod-e hogy a' hit eggyütt munkálkodott az ö chelekedetivel: és a' chelekedetekből a' hit tekélleteſsé lött? * És bétellyesedett az Irás, mondván: " Hitt Abrahám az Istennek, és igasságra tulajdoníttatott néki, és az Isten barátyának neveztetett. * Láttyátok-e hogy a' chelekedetekből igazíttatik-meg az ember, és nem chak a' hitből? * Hasonló-képpé † a' kurva Rahab-is, nem a' chelekedetekből igazúlt-e meg, bé-fogadván a' követeket, és más úton el-bochátván? * Mert a' mint a' test lélek-nélkül meg-hólt, úgy a' hit-is a' chelekedetek-nélkül meg-hólt.

1. Ioan. 3. c. 17.

† *Gen. 22. b. 9.*

" *Gen. 15. b. 6. Rom. 4. a. 3. Gal. 3. a. 6.*

† *Ios. 2. a. 10.*

III. Rész.

Matth. 23. a. 8.

A Tyámfiai, ne legyetek sokan mesterek, tudván hogy nagyobb itéletet vésztek. * Mert sokakban vétkezünk minnyájan. A'ki a' szóbá meg nem botlik: az tekélletes férfiu. zabolán hordozhattya egész testét-is. * Ha pedig a' lovaknak szájokba zabolákat vetünk hogy nékünk engedgyenek, és egész testöket széllyel vezettyük: * Íme a' hajók-is, noha nagyok, és erös szelektöl hajtatnak, egy kis kormánytól oda vezettetnek a' hová az igazgatónak indúlattya akarja: * Úgy a' nyelv-is kichiny tag ugyan, és nagy dolgokat indít. Ímé minémü tüz melly nagy erdöt meg-éget! A' nyelv-is tüz, minden hamisságnak gyüleközete. * A' nyelv a' mi tagjaink-között helyheztetett, melly az egész testet megförtözteti, és a' gehennától fel-gerjesztetvén, fel-gyulasztya életünknek tellyes forgását. * Mert minden vadak, és madarak, és chúszo-mászók, és egyéb-féle állatok természete meg-szelídíttetik, és meg-szelídíttettek az emberi természettöl: * a' nyelvet pedig senki az emberek-közzül meg nem szelídítheti: nyughatatlan gonosz, tellyes halálos méreggel. * Azzal áldgyuk az Istent 's az Atyát: és azzal átkozzuk az embereket, kik az Isten hasonlatosságára teremtettek. * Azon szájból származik az áldás 's az átok. Nem kell ezeknek így lenni, atyámfiai. * Vallyon a' kút azon forrásból, bochát-e ki édes és keserü vizet? * Vallyon, atyámfiai, a' füge-fa teremhet-e szölöt, vagy a' szöllö-tö fügét? Így a' sós sem adhat édes vizet. * Kichoda közöttetek bölch, és túdós? Mutassa-meg a' jó maga-viselésből az ö chelekedetét a' bölcheségnek szelídségével. Hogy-ha a' keserü irégység vagyon bennetek, és viszsza-vonyások vannak szíveitekben: ne dichekedgyetek, és ne hazudgyatok az igasság-ellen. * mert nem onnét-felyül származo bölcheség ez, hanem földi, testi, ördögi. * Mert a' hol az irégység 's a' viszsza-vonyás: ott az álhatatlanság, és minden gonosz chelekedet. * Az onnét-felyül-valo bölcheség pedig, elöször szemérmes, az-után békeséges, jó erkölchu, künnyen-engedö, a' jókkal-eggyezö, tellyes irgalmassággal, és jó gyümölchökkel, nem itélö, tettetés-nélkül-valo. * Az igasságnak gyümölche pedig, békeségben vettetik, a' békeség szerzöknek.

Iac. 2. 3.

Iac. 3. 4.

IV. Rész.

HOnnét vannak a'hadak és a' pörlődések tí-köztetek? Nem innét-e? a'tí kívánságitokból, mellyek vitézkednek a'tí tagjaitokban? * Kívántok, és ugyan ninchen: öltök, és irégykedtök: és meg nem nyerhetitek: versengetek, és harczoltok, és ugyan ninchen, azért hogy nem kéritek. * Kéritek, és nem vészitek-el: azért hogy gonoszúl kéritek: hogy a'tí kívánságitokra költsétek. * Paráznák, nem tudgyátok-e hogy e'világ barátsága, ellensége az Istennek? Valaki azért e'világ barátya akar lenni, az Istenek ellensége lészen. * Vélitek-e hogy heába mongya az Irás: Irégységre vágyódik a' lélek, a'ki bennetek lakik? * Nagyobb kegyelmet ád pedig. Az-okáért mongya: " Az Isten a'kevélyeknek ellenek-áll, az alázatosoknak pedig malasztot ád. * Engedgyetek azért az Istennek: ellene-állyatok pedig az ördögnek, és el-fút tőletek. * Közelgelsetek az Istenhez, és hozzátok közelget. Tisztíttsátok-meg a'kezeiteket, bűnösök: és tisztíttsátok-meg szíveiteket, kettős szívűek. * Nyomorogjatok, és gyászollyatok, és sírjatok: a'tí nevetéstek siralomra fordúllyon, és az örömötök keserűségre. * † Alázzátok-meg magatokat az Úr színe-előtt, és felmagasztal titeket. * Ne rágalmazzátok egy-mást atyámfiai. A'ki az attyafiát rágalmazza, vagy a'ki ítéli az attyafiát, a'törvényt rágalmazza, és a' törvényt ítéli. Ha pedig a'törvényt ítéled: nem vagy a'törvénnek chelekedője, hanem ítélője. * Egy a'törvény-ado, és az ítélő, ki el-veszthet, és meg-szabadíthat. * " Te pedig ki vagy, a'ki felebarátodat ítéled? Ímé most a' kik mongyátok: Ma, vagy hólnap elmegyünk ama'városba, és ott esztendőt töltünk ugyan, és vásárlunk, és nyereséget szerzünk: * kik nem tudgyátok mi lészen hólnap. * Mert michoda a'tí életetek? kevés ideig tettszö pára, és az-után el-enyészik. A' helyett hogy azt mondanátok: Ha az Úr akarja; És: Ha élünk, ezt vagy amazt chelekeszszük. * Most pedig örvendeztök a'tí kevélységtekben. Minden efféle örvendezés, gonosz. * Azért a'ki jót tud chelekedni, és nem chelekezi, bűn ő-néki.

« Prov. 3. d. 34. 1. Pet. 5. b. 5.

† 1. Pet. 1. b. 6.

« Rom. 14. a. 4.

V. Rész.

NÓ már gazdagok, sírjatok ordítván a'reátok következendő nyomorusságitokon. * A'tí gazdagságitok megrothadtak: és a'tí ruházatitok a'molyoktól emésztettek-meg. * A'tí aranyatok 's ezüstök meg-rozsdásúlt és azok rozsdája bizonyságúl lészen: ellenetek, és meg-emészti a'tí testeiteket mint a'tűz. Haragot gyűjtöttetek magatoknak az utólso napokra. * Ímé a'munkások bére, kik a'tí tartományitokat meg-aratták, melly tőletek chalárdúl meg-tartatott, kiált: és azok kiáltása a'seregek Ura fületibe bé-ment. * Vígan laktatok a'földön, és bujaságban neveltétek a'tí szíveiteket, a'meg-ölés napjára. * Kárhoztattátok, és meg-öltétek az igazat, és nem állott ellenetek. * Békeséges-tűrők légyetek azért atyámfiai, az Úr el jövetelé-ig. Ímé a'szánto ember várja a'földnek drága gyümölchét, békeséggel várakozván míg a'reggeli és estveli esőt vegye. * Békeséges-tűrők légyetek azért tí-is, és erősítsétek-meg a'tí szíveiteket: mert az Úrnak el-jövetele el-közelgetett. * Ne fohászkodgyatok atyámfiai egy-más-ellen, hogy meg ne ítéltessetek. Ímé a'bíró az ajtó-előtt áll. * Például vegyétek, atyámfiai, a' nehéz ki-múlásban, a' munkában, és békeségesi-tűrésben, a' Profétákat: kik az Úr nevében szóllottak. * Ímé bóldogoknak tartyuk azokat, a'kik tűrtenek. A' Jób türését hallottátok, és miben végezte azt az Úr láttátok, mert irgalmas az Úr, és könyörűlő. * Mindenek-fölött pedig atyámfiai † ne eskűdgyetek, se az égre, se a'földre, se akár-mi egyéb eskűvéssel. Légyen pedig a'tí beszédetek: Úgy, úgy: Nem, nem: hogy az ítéletbe ne essetek. * Szomorkodik-e valaki közzűletek? imádkozzék: Chendesz szívvel vagyon-e? énekellyen. * Beteg-e valaki közzűletek? vigye-bé az Egyházi-szolgákat, és imádkozzanak érette, meg-kenvén őtet olajjal az Úr nevében: * és a'hitből-valo imádság meg-szabadíttya a'beteget, és meg-könnyebbíti őtet az Úr: és ha bűnökben lészen, meg-bocháttatnak néki. * Vallyátok-meg azért egy-másnak a'tí bűneiteket, és imádkozzatok egy-másért hogy üdvözűllyetek: mert sokat használ az igaznak

† Mat. 5. f. 34.

igaznak szűntelen-valo könyörgése.
17 * " Illyes hozzánk-hasonló ember, vólt, szenvedhető : és imádsággal imádkozott hogy ne lenne, essö a' földre, és nem lőtt essö három esztendeig, és hat hólnapig. 18 * És ismég imádkozott: és az ég esősöt adott, és a' föld meg-adta az ő gyümölchét.
19 * Atyámfiai, ha ki el-tévelyedik közzületek az igasságról, és meg-téríti
20 valaki őtet: * tudni kell, hogy a'ki meg-térítteti a'bűnöst az ő tévelygő útáról, meg-szabadíttya annak lelkét a'haláltól, és el-fődözi a'bűnöknek sokaságát.

"3. Reg. 17. a. 1. Luc. 4. d. 25.

SZENT PETER APOSTOL I. LEVELE.

I. Rész.

12 vedésit, és az-után-valo dichőségit : *
1 C kiknek meg-jelentetett, hogy nem
A magoknak, hanem néktek szolgáltak azokban, mellyek most néktek hirdettettek azok-által a'kik az Evangéliomot néktek hirdették, a'menyből
2 bochátattott Szent-Lélek-által, kit
13 az Angyalok látni kívánnak.* Azokáért a'ti elméteknek ágyékit fel-övedzvén, józanok-lévén tekélletesen bízzatok a'kegyelembe, melly néktek
3 adatik, a'Jésus Krisztusnak meg-jelenésére: * mint engedelmes fiak, nem
14 szabván magatokat a'ti tudatlanságtoknak előbbi kívánságihoz: *hanem
15 a'Szent-szerént, a'ki titeket hívott; tis minden magatok-viselésében szentek legyetek: * mert írva vagyon: †
4 16 Szentek legyetek, mert én Szent vagyok. * Es ha ségétségül hijátok azt
17 az atyát, a'ki " személy-válogatás-nélkül, kinek-kinek az ő chelekedetészerént, ítél, féleleműel forgolódgyatok a'ti életeteknek idején. * Tud-
5 B 18 ván hogy nem meg-veszendő aranyó vagy ezüstön váltattatok-meg a'
6 D ti atyáitoknak rendelése-szerént-valo haszontalan forgolódástokból : *
7 19 † hanē a'Krisztusnak, úgy-mint makula nélkül-valo és fertezetlen bárány-
20 nak drágálatos vérén : * ki e'világnak fel-állatása-előtt meg-ismértetett ugyan, meg-jelentetett pedig az
8 21 utólso időkben ti-érettetek, * kik ő-általa hívek vattok az Istenben, a'ki fel-támasztotta őtet halottaiból, és dichőséget adott néki, hogy a'ti hitetek, és reménségtek az Istenben lenne: * A'ti lelkeiteket meg-tisztítván
9 10 22 a'szeretetnek engedelmességével, az atyafiúi szeretettel, egy ű gyű szívből szorgalmatosbā szeressétek egy-mást:
11 2 * újonnan-születtetvén, nem rothadando magból, hanem rothadatlanból, az élő és örökké meg-maradando

† *Lev. 11. g. 44. & 19. a. 2. & 20. b. 7.* " *Deut. 10. d. 17. Rom. 2. b. 15. Gal. 2. b. 6.* † *1. Cor. 6. d. 20. & 7. d. 23.* *Heb. 9. d. 11. 1. Ioan. 1. b. 7. Apoc. 1. b. 10.*

"1. Cor. 1. a. 3. Epheſ. 1. a. 3.

" Isaiæ. 40. b. 6. Eccli. c. 8. Iac. 1. b. 10. Istennek igéje-által. * " mert minden test mint a' fű ; és minden ő dicsősége mint a' fűnek virága : meg-száradott a' fű , és az ő virága el-hullott.* Az Úr igéje pedig örökké megmarad. ez pedig az íge, a' melly néktek hirdettetett.

24 25

II. Rész.

Rom. 6. a. 4. Ephes. 4. c. 12. Colos. 3. b. 8. Hebr. 12. a. 1. LE-tévén azért minden gonoszságot, és minden álnokságot, és kép-mutatásokat, és irígységeket, és minden rágalmazásokat, * mint a' most-szűletett gyermekek, álnokság-nélkül, értelmes tejet kívánnyatok: hogy az-által nevekedgyetek az üdvösségre, * ha mindazáltal meg-kóstoltátok hogy édes az Úr. * Kihez járúlván mint élő kőhöz, ki az emberektől meg-vettetett ugyan, az Istentől pedig válaszтatott, és tiszteltetett: *tí-is mint élő kövek felyűl reá építtessetek, lelki házúl, szent papságúl, a' lelki áldozatokat bémutatni, kedveseket az Istenek a' Krístus Jésus-által. * Az-okáért vagyon az Irásban : " Ímé Sionban, választott, drágalátos, fő szeglet-követ teszek, és a' ki hiszen abban, meg nem szégyenűl. * Néktek azért hívőknek tiszteség: a' nem-hívőknek pedig, † az a' kő, a' mellyet az építők meg-vetettek, fő szeglet-kővé lőtt, * és botlásnak köve, és botránkozásnak kő-szikla, azoknak a' kik meg-botlanak az igében, és nem hisznek annak a' melyre rendeltettek-is. * Tí pedig választott nemzet, királyi papság, szent nemzetség, meg-váltatott nép : hogy hirdessétek annak erejét, a' ki titeket a' setétségből az ő chodálatos világosságára hívott. * " Kik valaha nem nép, most pedig az Isten népe : kik irgalmasságot nem nyertetek vólt, most pedig irgalmasságot nyertetek. * † Szerelmesim, kérlek titeket mint jövevényeket és szarándokokat, hogy meg-tartóztassátok magatokat a' testi kívánságoktól, mellyek vitézkednek a' lélek-ellen, * a' tí magatok-viselése a' Pogányok-között jó lévén: hogy a' helyében, hogy titeket rágalmaznak mint gonosz-tévőket, a' jó chelekedetekből meg-szemlélvén titeket, dicsőítsék az Istent a' látogatásnak napján. * " Engedelmesek legyetek azért minden emberi teremtett-állatnak az Istenért: akár a' 1 A 2 3 4 5 6 B 7 8 9 10 11 C 12 13

" Isa. 28. d. 16. Rom 9. g. 33. † Psal. 117. d 21. Matth. 21. d. 42. Act. 4. b. 11. " Os. 2. d. 73. Rom. 9. c. 25. † Rom. 13. d. 14. Gal. 5. c. 16. " Rom. 13. a. 1.

királynak, mint leg-fellyebb-valónak ; * akár a' hadnagyoknak, mint őtőle küldetteknek a' gonosz-tévők bűntetésére, a' jóknak pedig dícséretekre : * mert így vagyon az Istennek akarattya , hogy jól chelekedvén meg-némíttsátok az esztelen emberek tudatlanságát : * mint szabadosok, és nem mint-ha a' szabadságot a' gonoság palástyának tartanátok, hanem mint Istennek szolgái. * Mindeneket tisztellyetek : † az atyafiúságot szeressétek: az Istent féllyétek: a' Királyt tisztellyétek. * " Szolgák, engedelmesek legyetek uraitoknak minden félelemmel, nem chak a' jóknak és chendeseknek, hanem a' festett erkölchűeknek-is. * Mert az kedves, ha valaki az Istenes lelki-ismérétért szomorúságokat szenved, bűntelen szenvedvén. * Mert micsoda dicsőség az, ha vétkezvén, és arczúl chapdostatván szenvedtők ? De ha jól chelekedvén békével szenvedtők; az kedves az Istennél. * Mert erre hívattattatok: mert a' Krístus-is szenvedett érettünk, néktek példát hagyván hogy az ő nyomdokit kövessétek. * † ki bűnt nem tőtt, se álnokság nem találtatott a' szájában : * ki midőn szidalmaztatnék, nem szidalmazott: midőn szenvedne , nem fenyegetődőtt: hanem adgya vala magát az őtet hamisan ítélőnek : * " ki a' mi bűneinket hordozta az ő testében a' fán: hogy a' bűnöknek meg-halván, az igasságnak éllyünk : a' kinek sebével meg-gyógyúltatok.* Mert mint a' tévelygő juhok valátok, de meg-tértetek most a' tí lelkeitek pásztorához és püspökéhez.

1 A 2 3 4 5

" 1. Ioan. 3. a. 5. Isa. 53. b. 5. † Isa. 53. c. 9.

III. Rész.

Col. 3. c. 18. Ephes. 5. c. 22. " 2. Tim 2. c. 9. HAsonló-képpen az aszszonyok-is az ő férjeknek birtoka-alatt légyenek: hogy a' kik nē hisznek-is az ígének, az aszszony' állatoknak magok-viselése-által íge-nélkül meg-nyerettessenek, * meg-tekintvén a' tí félelemmel-valo tiszta életeteket. * " Kiknek ne légyē külső czifra hajok, vagy arany viselések, vagy öltőző ruháknak ékességek : * hanem a' szívben el-rejtetett ember, a' chendes és mértékletes léleknek rothadatlansága, melly gazdag az Istennek szine előtt. * Mert így ékesítik vala fel magokat régenten, a' szent, és

Istenben-bízo aszszony állatok-is, birtokok-alatt lévén az ő tulajdon férjeknek. * "Mint Sára engedett 6
"Gen. 18. b. 12. Abrahámnak, urának híván őtet: a'kinek leányi vattok jól chelekedvén, és semmi háboruságtól nem félvén. * 7
"1. Cor. 7. a. 3. "A' férfiak hasonló-képpen eggyütt 8
lakván okosság-szerént, mint aszszonyi gyarlóbb edénynek tiszteséget adván, úgy mint ő örökös-társoknak-is a'kegyelemből-valo életben: hogy meg ne bántassanak a'tí imádságitok. * Végezetre pedig, minnyájan egy akaratúak legyetek, szánakodók, atyafiuságnak-szeretői, irgalmasok, chendesek, alázatosok: * † nem 9
† Prov. 17. c. 13. fizetvén gonoszszal a'gonoszért, se
Rom. 12. szidalommal a'szidalomért, hanem-
d. 17. inkább áldván: * "mert arra hivattat- 10
1. Thes. 5. d. 15. tatok, hogy az áldást örökségül bírjátok. "Mert a'ki az életet akarja szeretni, és a'jó napokat látni, meg-tartóztassa nyelvét a'gonosztól, és az ő ajaki ne szóllyanak álnokságot. * † Tá- 11
"Psal. 33. c. 13. † Isa. 1. c. 16. vozzék-el a'gonosztól, és chelekedgyék jót: keresse a'békeséget, és kövesse azt: * Mert az Úr szemei az 12
igazokon, és az ő fülei azok könyorgésin. Az Úr tekintete pedig a' C
gonosz-tévőkön. * És ki árt néktek, 13
"Mat. 5. a. 10. ha a'jónak követői lésztek? * "De 14
ha valamit szenvedtök-is az igasságért, bóldogok lésztek. Azoktól- 5
valo féltetekben pedig meg ne félemlyetek, és meg ne háborodgyatok. * B
Az Úr Krisztust pedig szentellyétek a' 6
tí szíveitekben, készek lévén mindenkor meg-felelni mindennek a'ki okát kérdi a'bennetek-valo reménségnek. 15
† Sup. 2. c. 12. Rom. 5. b. 6. * † de szelídséggel, és félelemmel, jó
lelki ismeretetek lévén: hogy a'miben 16
rágalmaznak titeket, meg-szégyenűllyenek, a'kik szidalmazzák a'tí Krisztusban-valo jó magatok-viseletét. * 17
Heb. 9. d. 28. Mert jobb hogy jól chelekedvén, C
(ha az Isten akarattya akarja) szenvedgyetek, hogy-sem gonoszúl chelekedvén. * mert a'Krisztus-is egyszer 18
hólt-meg a'mi bűneinkért, az igaz a' C
hamisakért, hogy minket az Istennek bé-mutatna, ki meg-ölettetett, 11
ugyã test-szerént, meg-elevenítettetett
pedig a'lélek-által. * Melly-által, a- 19
zoknak-is a'lelkeknek, a'mellyek a'
tömlöczben valának, el-menvén predikállott: * a'kik valaha hitlenek vól- 20
"Gen. 6. b. 14. tak, "mikor várják vala az Istennek
békeséges-türését Nóe napjaiban, mi- 12

kor a'bárka építtetnék: melyben kevés, az-az nyólcz lélek szabadúlt- 21
meg a'víz-által. * Titeket-is most a' hasonló formájú kereszt ség üdvözít:
nem a'test szennyeinek le-tétele, ha-
nem a'jó lelki-ismeretnek kérdése az
Istennél a'Jésus Krisztusnak fel-támadása-által, * ki az Istennek iobján 22
vagyon, el-nyelvén a'halált hogy az
örök életnek örökösi lennénk: men-
nyekbe ment, birodalma-alá vetvén
az angyalokat, és a'hatalmasságokat,
és az erőket.

Matth. 24. d. 37. Luc. 17. f. 26.

IV. Rész.

1 A Zért szenvedvén Krisztus a'
A testben, tí-is azon gondolattal fegyverkezzetek-fel: mert
a'ki a'testben szenvedett, 2
meg-szűnt a'bűnöktől: * Hogy immár
nem az emberek kívánságinak, hanem az Isten akarattyának, a'mi
ideje hátra vagyon, éllyen a'testben.
* " Mert elég az el-múlt idő a'Pogá- 3
nyok akarattyának bé-tellyesítésére, "Ephes. 4. c. 23.
azoknak a'kik a'bujaságokban, kívánságokban, részegségekben, tobzódásokban, italokban, és a'meg-tiltatott bálványok tisztelet ben jártak.
* Mellyért chodálkoznak, hogy 4
eggyütt ő-vélek nem futtok ugyanazon bujaságnak szégyenségére, káromkodván. * Kik számot adnak annak, a'ki kész meg-ítélni az elevenek 5
és a'hóltakat. * Mert azért hirdettetett az Evangeliom a'meg-hóltaknak-is: hogy meg-ítéltessenek ugyan az emberek-szerént a'testben, éllyenek pedig Isten-szerént a'Lélekben. 6
* Mindeneknek el-közelgetett pedig 7
a'vége. Legyetek az-okáért okosak, és vígyázzatok az imádságokban. * Mindeneknek előtte pedig, az 8
egy-máshoz-valo szeretet szűntelen légyen bennetek: mert a'szeretet 9
bé-fődözi a'bűnök sokaságát. * Gazdálkodók egy-másnak zúgolódás- 10
nélkül. * † Mindenitek, a'mint vőtte az ajándékot, azt egy-más-között szolgáltatván, mint az Istennek sok- 11
féle ajándékinak jó sáfári. * " Ha ki
szóll, úgy mint az Istennek beszédit: ha ki szolgál, úgy mint az erőből, mellyet az Isten szolgáltat: hogy mindenekben tiszteltessék az
Isten a'Jésus Krisztus-által: kinek dichőség, és birodalo örökkön örökké:
Amen. * Szerelmesim, ne chodálkoz- 12
zatok a'háboruságnak hévségében,

† Prov. 10. b. 12. Rom. 12. c. 13. Hebr. 13. a. 2. Phil. 2. b. 14. "Rom. 12. b. 6. 1. Cor. 4. a. 1.

melly a'tí próbáláſtokra vagyon, mint-ha valami új dolog történnék rajtatok: * hanem a'Kriſtus ſzenvedéſiben réſzesülvén, örüllyetek. * hogy az ô dichőſégének meg-jelenéſében-is örvendezvén, vígadgyatok.* Ha ſzidalmaznak titeket a'Kriſtus neveért, bóldogok léſztek: mert az Iſtennek tiſzteleti, dichőſége, és ereje, és az ô Lelke, rajtatok megnyugſzik. * Senki pedig közzületek ne ſzenvedgyen mint gyilkos, vagy lopó, vagy átkozódo, vagy a'máſénak kívánója. * Ha pedig mint Kereſztyén, ne ſzégyenlye: dichőíttſe pedig az Iſtent e'névvel. * mert ideje hogy az itélet az Iſten házától el-kezdeſſék. Ha pedig előſzőr mí-tőlünk: michoda azoknak végek, a'kik nem hiſznek az Iſten Evangéliomának? * "És ha az igaz chak alig üdvőzül, az iſtentelen's a'bűnős hol álhat-elő?* Azokáért azok-is, a'kik az Iſten akaratt ya-ſzerént ſzenvednek, ajánlyák az ô lelkeket a'hűv Teremtőnek a'jó chelekedetek-által.

"Prov. 12. d. 31.

V. Rész.

AZ egyházi ſzolgákat azért a' kik köztetek vannak, kérem, eggyűtt-valo egyházi-ſzolga, és a'Kriſtus ſzenvedéſinek tanúja: ki a'következendő időben meg-jelenendő dichőſégnek-is réſzeſe: * legelteſsétek az Iſtennek köztetek-valo nyáját, gondot-viſelvén nem kénſzerítésből, hanem ſzabad-akaratból Iſten-ſzerént: ſem az úndok nyereſég kedveért, hanem jó akaratból: * ſem úgy mint uralkodván az Úr örökſégén, hanem példái lévén a'nyájnak ſzívből. * és mikor meg-jelenik a'páſztorok fejedelme, el-vészitek a'dichőſégnek hervadhatatlan koronáját. * Haſonló-képpen ifiak engedgyetek a'véneknek. "Miñyájan pedig egy-máshoz alázatoſságot mutaſsatok, † mert az Iſten a'kevélyeknek ellenek áll, az alázatoſoknak pedig malaſztot ád. * Alázzátok-meg azért magatokat az Iſtennek hatalmas keze-alatt, hogy felmagaſztallyon titeket a'meg-látogatáſnak idején: * "minden ſzorgalmatoſságtokat ô-reája vetvén, mert ô-néki gondgya vagyon reátok. * Józanok legyetek, és vígyázzatok: mert a'tí ellenſégtek az örök mint az ordító oroſzlány kőrül-jár, kereſvén a'kit el-nyellyen: * kinek ellene-állyatok erőſsek lévén a'hitben: tudván, hogy ugyan-azont ſzenvedik a'tí atyátok-fiai, a'kik e'világon vannak. * A'minden kegyelemnek Iſtene pedig, a'ki minket az ô örökké-valo dichőſégére hívott a'Kriſtus Jéſusban, titeket a'kik egy keveſsé ſzenvedtök, tekéllteſsékké téſzen, meg-erőſsít, és meg-vaſtagít. * Ő-néki dichőſég, és birodalom örökkön örökké. Amen. *Silvánus-által, a'ki néktek hűv atyátok fia, a'mint alítom, rövideden írtam: igen kérvén, és bizonyſágot tévén, hogy ez az Iſtennek igaz kegyelme, a'melyben állotok. * Köſzönt titeket az Anyaſzentegyház, melly veletek-eggyűtt válaſztatott Bábylonban, és Márk az én fiam. * Köſzöntſétek egy-máſt a'ſzent chókoláſsal. Kegyelem miñyájotoknak, a'kik a'Kriſtus Jéſusban vattok. Amen.

"Rom. 12. c. 10. †Iac. 4. b. 6.

"Pſal. 54. d. 23. Matth. 6. c. 25. Luc. 12. c. 12.

SZENT PETER APOSTOL II. LEVELE.

I. Rész.

SImon Péter a'JéſusKriſtus ſzolgája és Apoſtola, azoknak a'kik velünk egyenlő hitben réſzeſültek, a'mi Iſtenünknek és Üdvőzítő Jéſus Kriſtuſnak igaſsága-által. *Kegyelem és békeſség tellyeſedgyék-bé bennetek, az Iſtennek és a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak iſméreti-által: * mi-képpen az ô Iſteni erejével, mindenek nékünk ajándékoztattak, mellyek az életre és Iſteni tiſzteletre-valók, annak iſméreti-által, a'ki minket hívott az ô tulajdon dichőſégével és erejével, * kiáltal fölőtte nagy és drágalátos igéreteket ajándékozott nékünk: hogy ezek-által réſzeſek legyetek az Iſteni terméſzetben: el-távoztatván e'világon-valo kivánſágnak meg-rothadáſát. * Tí pedig minden gondotokat erre adván, ſzolgáltaſsátok a'tí hitetekkel a'jóſzágos cheleke-

detet, a'jószágos chelekedettel pe-
dig a'tudományt, * a'tudománnyal 6
pedig a'mértékletességet, a'mér-
tékletességgel pedig a'békeséges-tűré-
st, a'békeséges-tűréssel pedig az
Isteni-tiszteletet, * az Isteni-tiszteletet- 7
tel pedig az atyafiúi szeretetet, az a-
tyafiúi szeretettel pedig az Isteni sze-
retetet. * Mert ha ezek nálatok lész- 8
nek, és bévelkődnek; nē tésznek títe-
ket heába-valókká, sem gyűmőlchte-
lenekké a'mí Urunk Jésus Kristusnak
ismeretiben. * Mert a'kiben ezek nin- 9
chenek, vak az, és kézzel tapogato, el-
feletkezvén az ő régi bűneiből-valo
meg-tisztúlásáról. * Az-okáért a- 10
tyámfiai, igyekezzetek inkább, hogy C
a'jó chelekedetek-által bizonyossá
tegyétek a'tí hívatalotokat és válasz-
tástokat: mert ezeket chelekedvén,
soha nem vétkeztők. * Mert így bév- 11
séggel szolgáltatik néktek a'mí U-
runk és Üdvőzítő Jésus Kristusunk
őrők országába-valo bé-menetel: * 12
Az-okáért kezdlek títeket ezekről
mindenkor ínteni; noha túdósok és
erősek vattok e'jelen-valo igasság-
ban. * Méltónak alítom pedig, míg 13
ebben a'hajlékban vagyok, hogy fel-
serkentselek títeket íntés-által: * bi- 14
zonyos-lévén hogy hamar le-tétetik
az én hajlékom, mint a'mí Urunk Jé-
sus Kristus-is " meg-jelētette nékem.
* Gondom lészen pedig gyakorta 15
reátok hóltom-után-is, hogy meg-
emlekezzetek ezekről. * " Mert nem 16
mesterséges meséket kővetvén, ad-
tuk néktek tudtotokra a'mí Urunk
Jésus Kristusnak erejét és jelen-létét:
hanem látói lévén az ő főlséges-
vóltának. * Mert az Atya Istentől 17
tiszteletet vőtt és dichőséget, illyen D
szózat jővén-alá hozzája a'nagyságos
dichőségtől: † Ez az én szerelmes Fi-
am, kiben nékem kedvem tőlt, őtet
halgassátok. * És ezt az égből ada- 18
tott szózatot mí hallottuk, mikor ő-
véle vólnánk a'szent hegyen. * És a' 19
profétáknak erősb beszéde vagyō ná-
lunk: melyre figyelmezvén jól chelé-
kesztek, mint a'homályos helyen
világoskodó szővétnekre, míg a'nap
meg-világosodgyék, és a'hajnal-chil-
lag fel-támadgyon a'tí szíveitekben:
* † azt értvén-meg előszőr, hogy 20
semmi Irás-béli profétálás tulajdon
magyarázatból nem lészen. * Mert 21
soha emberi akaratból nem szárma-

" Ioan. 21. f. 19.
" 1. Cor. 1. c. 17.
† Mat. 17. a. 5.
† 2. Tim 3. d. 16.

zott a'profétálás hanem a'Szent-Lé-
lektől ihlettetvén, szóllottak az
Istennek szent emberi.

II. Rész.

1 A Vóltak pedig hamis profé-
ták-is a'nép-kőzőtt, a'mint
kőztetek-is lésznek hazug-
mesterek, a'kik veszedelmes
szakadásokat hoznak-bé; és azt, a'ki
őket meg-vőtte, az Urat, meg-tagad-
gyák, hirtelen veszedelmet hozván
2 magokra. * És sokan kővetik azoknak
bujaságát, a'kik-által az igasság úta
3 káromlattatik: * és a'fősvénység-mi-
att tettetett igékkel kereskednek tí-
veletek: kiknek itéletek már rég-
től-fogva meg nem szűnik; és az ő ve-
4 szedelmek nem aluszik. * " Mert ha az
Isten nem kedvezett a'vétkes angya-
loknak, hanem a'pokolnak kőtelivel
alá-vonyattatván a'pokolra vetette
kínlódásra, hogy itéletre meg-tartas-
5 sanak. * És a' régi világnak nem
kedvezett, " hanem a' nyólczadik-
embert Nóet az igasság hirdetőjét
meg-őrizte, az istentelenek világá-
6 ra reá-hozván a'víz-őzőnt. * † És a'
B Sodomaïak és Gomorraïak várasit
hamuvá tévén, el-vesztéssel meg-
bűntette: példáúl azoknak, kik isten-
7 telenűl chelekednének: * és a'meg-
nyomoríttatott igaz Lótot a' fer-
telmeseknek boszszúságától és búja
8 társaságától meg-szabadította: * mert
látásában, és hallásában igaz vólt:
azok-kőzőtt lakván, a'kik napon-ként
hamis chelekedetekkel kínozzák va-
9 la az igaz lelket. * Tudgya az Úr
az Isten-félőket a'kísértetből meg-
szabadítani: a'hamissakat pedig az
itélet napjára a' kínzásra meg-
10 tartani: * azokat pedig inkább, a'
kik a' test-után a' tisztátalanság kí-
vánságában járnak, és a'fejedelem-
séget meg-vetik, vakmerők, magok-
nak hízelkedők, kik nem félnek ká-
11 romlo szakadásokat bé-hozni: * ho-
lott az angyalok, kik erővel és hata-
lommal nagyobbak, nem viselnek
12 magok-ellen káromlo itéletet. * Ezek
pedig mint az oktalan-barmok, ter-
mészet-szerént a'meg-fogásra és meg
őlésre-valók, azokat a' mellyeket
nem tudnak káromolván, magok
13 romlásában vesznek-el, * el-vévén a'
C hamisságnak jutalmát, győnyőrű-
ségnek vélvén a'napi vigaságokat:

" Ioh 4. d. 18. Iuda b. 6.
" Gen. 7. a. 1.
† Gen. 19. d. 25.

2. Pet. 1. 2.

fertel-

fertelmeſségekkel, és gyönyörűſégeknek mochkaival bévelkedők, az ő vendégſégekben bujalkodván közöttetek, * ſemők rakva lévén házaſságtöréſsel, és ſzűnetlen vétekkel. El-hitetvén az álhatatlã lelkeket, a'kiknek ſzívők főſvényſégben gyakorlattatott, átoknak fiai: * el-hagyván az igaz útat el-tévelyedtek, "követvén a'Bóſori Bálaám útat, * ki a'hamiſság jutalmát ſzerette: meg-feddetett pedig az ő balgataſágáról: a'terh-viſelő néma állat, emberi ſzóval ſzólván, ellenzette a'profétának eſzteléſégét. * Ezek a'víz-nélkűl-valo kútak, és a'forgó-ſzelektől hányattatott ködők, a'kiknek a'ſetétſégnek homálya tartatik. * Mert a'hiuſágnak kevélyſégit ſzólván, hitegetik a'buja teſtnek kivánſági-által azokat, a'kik egy-keveſsé elfutnak, azoktól a'kik tévelygésben vannak: *ſzabadſágot igérvén azoknak, holott ők ſzolgai a'rothadáſnak: † mert a'kitől ki meg-győzettetett, annak ſzolgája-is. * Mert ha a'kik elfutottak e'világ fertelmeſségitől a'mi Urűk és Üdvözítő JéſusKriſtuſunk iſméreti-által, iſmég azokba egyeledvén meg-győzettetnek: "az ő utólſo dolgok gonoſzbak lőttek az elsőknél. * Mert jobb vólt vólna azoknak meg nẽ iſmérni az igaſság útát, hogyſem a'meg-iſmérés-után, viſzſza-térni a'nékik adatott ſzent parancholattól. * Mert amaz igaz példa-beſzéd történik rajtok: " Az eb viſzſza tért az ő okádáſára: és, A'meg-moſodott diſznó a'ſárnak fertőjébe.

"Num. 22. d. 23. Judæ, d. 11.
† Joan. 8. d. 24. Rom 16. c. 20.
"Heb. 6. a 4. Matth. 12. d. 45.
"Prov. 26. d. 11.

III. Rész.

SZerelmeſim, ímé e'második levelemet irom néktek, mellyeknek íntéſével fel-ſerkentem a'tí tiſzta elméteket: * hogy megemlekezzetek azokról, a'miket előbb meg-mondottam, a'ſzent Proféták igéiről, és a'tí Apoſtolitoknak, az Urnak 's az Üdvözítőnek parancholatiról. * " ezt tudván előſzőr, hogy az utólſo napokban chalárdſággal-járo chúfolók jőnek, az ő tulajdon kívánſágok-ſzerént járván, * mondván: † Mol vagyon az igéret, vagy az ő eljövetele? Mert miólta az atyák elaludtak, mindeneka'teremtett-állatnak kezdetitől-fogva így maradnak. * Mert ezt akarattyok-ſzerént nem tudgyák, hogy az egek előſzőr vóltak, és a'föld, a'vízből és a'víz-által álván az Iſten igéjével: * mellyek-által, akkor az a'világ vízzel el-burítatván el-veſzett. * Az egek pedig mellyek moſt vañak, és a'föld, ugyãazon igével meg-hagyattanak, tartatván a'tűzre az ítéletnek, és az iſtentelen emberek veſzedelmének napjára. * Ezt pedig az eggyet meg-tudgyátok, ſzerelmeſim, hogy egy nap az Úrnál olly mint ezer eſztendő, és ezer eſztendő mint egy nap. * Nem késleli az Úr az ő igéretét, a'mint némellyek alíttyák: hanem békeſégeſen várakozik tí-érettetek, nem akarván hogy valakik el-veſzſzenek, hanem hogy mimyájan penitentziára térjenek. * † El-jő pedig az Úr napja mint a'lopò: melyben az egek nagy ſebeſséggel el-múlnak, az éltelt-állatok pedig a'hévſég-miatt meg-olvadnak, a'föld pedig és a'rajta-valo alkotmányok, meg-égnek. * Mivelhogy azért mind ezek meg-olvadnak, minémüeknek kell néktek lennetek a'tí ſzent életetekben, és Iſteni tiſztületetekben, * várakozván és ſietvén az Úr napjának el-jövetelére, mellyáltal az egek meg-égvén el-olvadnak, és az éltető-állatok a'tűz hévſégétől el-olvadnak? * " Új egeket pedig, és új földet várunk az ő igéreti-ſzerént, mellyekben az igaſság lakik. * Azokáért ſzerelmeſim, ezeket várván, igyekezzetek hogy makula-nélkűl és fegyhetetlenűl találtaſsatok ő-tőle békeſégben. * † és a'mi Urunknak hoſzſzú-váráſát üdvöſſégnek alíttſátok: a'mint a'mi ſzerelmes atyánkfia-is Pál, a'néki-adatott bőlcheſég-ſzerént néktek meg-írta, * a'mint minden leveleiben-is, ſzólván azokban ezekről: mellyekbẽ némellyeket nehéz meg-érteni, mellyeket a'tudatlanok és álhatatlanok meg-hamiſsítnak, mint egyéb Iráſokat-is, a'magok veſzedelmére. * Tí azért atyámfiai ezeket előbb tudván őrizkedgyetek: hogy az eſzteleneknek tévelygéſétől el-vonyattatván, ki ne eſsetek a'tí ſaját erőſségtekből. * Nevekedgyetek pedig a'malaſztban, és a'mi Urunknak és Üdvözítő Jéſus Kriſtuſnak iſméretiben. Ő-néki dicső-ſég mind moſtan, 's mind az örökké-valo napon. Amen.

"1. Tim. 4. a 1. 2. Tim. 3. a. 1. Judæ f. 18.
† Eccli. 12. f. 27.
† 1. Theſ. 5. a. 2. Apoc. 3. n. 3. & 16. c. 18.
"Iſa 65. c. 17. & 66. g. 22. Apoc. 21. a. 1.
† Rom. 2. a. 4.

SZENT JANOS APOSTOL I. LEVELE.

I. Rész.

A'Mi eleitől-fogva vólt, a' mit hallottunk, a'mit láttunk szemeinkel, a' mit néztünk, és a'kezeink meg-tapasztaltak az életnek igéjéről: * mert az élet meg-jelent, és láttuk, és bizonyságot tészünk róla, és hirdettyük néktek az örök életet, melly az Atyánál vala, és meg-jelent nékünk: * a'mit láttunk és hallottunk, azt hirdettyük néktek, hogy néktek-is társaságtok légyen velünk, és a'mi társaságunk légyen az Atyával, és az ő Fiával a'Jésus Krístussal. * És ezeket írjuk néktek hogy örüllyetek, és a'tí örömötök tellyes légyen. * És ez az üzenet, mellyet hallottunk tőle és néktek hirdettünk: "* Hogy az Isten világosság, és ő-benne ninch semmi setétség. * Ha azt mongyuk hogy társaságunk vagyon véle, és setétségbe járunk, hazudunk, és igasságot nem chelekeszünk. * Ha pedig világosságban járunk, mint ő-is világosságban vagyon; társaságunk vagyon egy-mással, †és a'Jésus Krístusnak, az ő Fiának vére, meg-tisztít minket minden bűnből. * " Ha azt mongyuk hogy ninch bűnünk; magunkat challyuk-meg, és igasság bennünk ninchen. * Ha meg-vallyuk bűneinket; hű, és igaz, hogy megbochássa nékünk bűneinket, és megtisztíttson minket minden hamisságból. * Ha azt mongyuk hogy nem vétkeztünk; hazzuggá tészük őtet, és az ő igéje ninch mi-bennünk.

"1. Ioan. 8. b. 12.

†Hebr. 9. d. 14. 1. Pet. 1. d. 19. Apoc. 1. b. 5.

"3. Reg. 8. e. 45. 2. Par. 6. g. 36. Prov. 20. b. 9. Eccli. 7. c. 21.

II. Rész.

Fiatskáim, ezeket írom néktek, hogy ne vétkezzetek. De ha ki vétkezik-is, vagyon szó-szóllónk az Atyánál, az igaz Jésus Krístus: * és ő a'mi bűneinkért engesztelő; nē chak a'mieinkért pedig, hanem az egész világéért-is. * És ezáltal tudgyuk hogy meg-ismértük őtet, ha az ő parancholatit meg-tartyuk. * A'ki azt mongya hogy ismeri őtet, és az ő parancholatit meg nem őrizi; hazug az, és abban igasság ninchen. * A'ki pedig meg-tartya az ő ígéjét, bizonyára abban az Isteni szeretet tekélletes: és abból tudgyuk hogy ő-benne vagyunk. * A'ki azt mongya hogy ő-benne lakik, néki-is úgy kell járni, a'mint ő járt. * Szerelmesim, nem új parancholatot írok néktek, hanem régi parancholatot, melly eleitől-fogva nálatok vólt. A' régi parancholat, az ige a'mellyet hallottatok. * "Ismég új parancholatot írok néktek, melly igaz mind ő-benne, 's mind tí-bennetek: mert a'setétség el-múlt, és az igaz világosság már világoskodik. * A'ki azt mongya hogy ő világosságban vagyon, és az ő attyafiát gyűlöli, mind ezideig setétségben vagyon. *† A'ki az ő attyafiát szereti, világosságban lakik, és abban ninch botránkozás. * A' ki pedig az ő attyafiát gyűlöli, setétségben vagyon, és setétségben jár, és nem tudgya hová mégyen: mert a'setétség meg-vakította az ő szemeit. * Írom néktek, fiatskáim, mert megbochátattatnak néktek bűneitek az ő neveért. * Írom néktek atyák, mert meg-ismértétek azt, a'ki eleitől-fogva vagyon. Írom néktek ifiatskák, mert a'gonoszt meg-győztétek. * Írom néktek gyermetskék, mert meg-ismértétek az Atyát. Írom néktek ifiak, mert erősek vattok, és az Isten igéje bennetek lakik, és a'gonoszt meg-győztétek. * Ne szeressétek e'világot, se azokat, a'mik e'világban vannak. Ha ki szereti e'világot, ninch abban az Atyának szeretete: * mert valami e'világban vagyon, a'test kívánsága, és a'szemek kívánsága, és az élet kevélysége: melly nem az Atyától, hanem e'világtól vagyon. * És e'világ el-múlik, és az ő kívánsága. A'ki pedig az Isten akarattyát chelekeszi, örökké meg-marad. * Fiatskáim, utólso óra vagyon: és a'mint hallottátok hogy az Antikristus el-jő, és most sok Antikristusok lőttek: abból tudgyuk, hogy utólso óra vagyon. * Közzülünk mentek-ki, de nem közzülünk-valók vóltak. mert, ha közzülünk-valók lőttek vólna, általán-fogva meg-maradtak vólna velünk: de hogy meg-jelentetteisse-

"Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 12.

†Inf. 3. c. 14.

teſsenek, hogy nem minnyájan mi-
kőzzűlünk-valók. *De tí meg vattok 20
kenve a'Szenttől, és mindeneket tud-
tok. * Nem írtam néktek, úgy mint 21
az igaſságot nem-túdóknak, hanem
mint azt-túdóknak: és hogy ſemmi
hazugſág az igaſságból ninchen. *Ki- 22
choda hazug, hanem az a'ki tagadgya D
a'Jéſuſt Kriſtuſnak lenni? Ez az An-
tikriſtus, a'ki tagadgya az Atyát, és a'
Fiút. * Valaki tagadgya a'Fiút, az A- 23
tya ſinchen annál: a'ki vallya a'Fiút,
az Atya-is vagyon annál. * Tí a'mit 24
hallottatok eleitől-fogva, bennetek
maradgyon. Ha bennetek marad a'
mit eleitől-fogva hallottatok, tí-is a'
Fiúban és az Atyában maradtok.* És 25
ez az ígéret, mellyet ő ígért nékünk,
az őrők élet. * Ezeket írtam néktek 26
azokról, a'kik el-tévelyítnek títeket.* 27
És a'kenet, mellyet tőle vőttetek,
meg-maradgyon beńetek. És ně szűk-
ſég hogy valaki tanítſſon títeket: ha-
nem, a'mint az ő kenéſe tanít títeket
mindenekről, és az igaz, és nem ha-
zugſág. És a'mint tanított títeket:
maradgyatok abban. * És moſt fiatſ- 28
káim maradgyatok ő-benne: hogy
mikor meg-jelenik, légyen bizodal-
munk, és meg ne ſzégyenyítteſsűnk
ő-tőle az ő el-jővetelekor. * Ha tud- 29
gyátok hogy ő igaz, azt-is tudgyátok,
hogy minden a'ki igaſságot chelekе-
ſzik, ő-tőle ſzűletett.

III. Rész.

LÁſsátok minémű ſzeretetet 1
adott nékünk az Atya, hogy A
Iſten fiainak nevezteſsünk és
legyűnk. Az-okáért nem iſmér
minket e'világ: mert nem iſméri őtet.
* Szerelmeſim, moſt Iſten fiai va- 2
gyunk: és még nem jelent-meg mi-
choda léſzűnk. Tudgyuk hogy mikor
meg-jelenik, haſonlók léſzünk hoz-
zája: mert meg-láttyuk őtet a'mint
vagyon. * És minden a'kinek e're- 3
ménſége vagyon ő-benne, meg-ſzen-
teli magát, a'mint ő-is ſzent. * Vala- 4
ki bűnt chelekeſzik, hamiſságot-is
" Iſa. 23. chelekeſzik: és a'bűn hamiſság.* " És 5
c. 12. tudgyátok hogy ő meg-jelent hogy
1. Pet. 2. a'mi bűneinket el-venné: és bűn ő-
d. 12. benne ninchen. * Valaki ő benne 6
marad, nem vétkezik: és minden a'ki
vétkezik, ně látta őtet; ſe nem iſmér-
te őtet. * Fiatskáim, ſenki títeket el 7
ne tévelyíttſen. A'ki igaſságot chele- B
8 keſzik, igaz az, a'mint ő-is igaz. * † A' † Ioan.
ki bűnt chelekeſzik, az ördőgtől va- 8. f. 44.
gyon: mert az ördög eleitől-fogva
vétkezik. Azért jelent-meg az Iſten
Fia, hogy el-rontſa az ördög chelеke-
9 detit. * Valaki az Iſtentől ſzűletett,
bűnt nem chelekeſzik: mert annak
magva vagyon abban, és nem vétkez-
10 hetik, mert az Iſtentől ſzűletett. *
Ezen iſmértetnek-meg az Iſten fiai, és
az ördög fiai. Valaki nem igaz, ninch
az Iſtentől, és a'ki ně ſzereti az attya-
11 fiát: * mert ez az űzenet, mellyet hal- " Ioan.
lottatok eleitől-fogva, " hogy egy- 13. d. 34.
12 máſt ſzereſsétek. * † Nem mint Káin, & 15. b.
ki a'gonoſztól vala, és meg-ölé az att- 12.
yafiát. És miért ölte-meg őtet? Mert † Gen.
az ő chelekedeti gonoſzok valának: 4. b. 8.
13 az ő attyafiáé pedig igazak. * Ne cho-
dállyátok atyámfiai, ha gyűlől títe-
14 ket e'világ. * Mi tudgyuk hogy a'ha-
C lálból által-vitettünk az életre, mert
ſzerettyük az atyafiakat. " A'ki " Lev.
15 nem ſzeret, a'halálban marad: * min- 19. d. 17.
dě a'ki gyűlöli az ő attyafiát, gyilkos
az. És tudgyátok hogy egy gyilkoſ-
nak ſinch magábā meg-marado őrők
16 élete. * † Abból iſmérjük-meg az † Ioan.
Iſten ſzeretetit, hogy ő az ő lelkét ad- 15. b. 13.
ta mi-érettünk: nékünk-is lelkünket
kell adnunk az atyánk-fiaiért.* " A'ki- " Iac. 2.
17 neke e'világi marhája vagyon, és láttya c. 15.
az attyafiát ſzűkölkődni, és bé-zárja
ſzívét az-előtt: mi-képpen marad-
18 meg az Iſten ſzeretete abban? * Fiatſ-
D káim, ne ſzereſsűnk ſzóval, ſe nyel-
vel, hanem chelekedettel és igaſság-
19 gal. * abból iſmérjük-meg hogy az
igaſságból vagyunk: és az ő ſzíne-
előtt tanácholyuk a'mí ſzíveinknek.
20 * Mert ha minket a'mí ſzívünk vádol:
nagyobb az Iſten a'mi ſzívünknél, és
21 túd mindeneket. * Szerelmeſim, ha
a'mí ſzívünk nem vádol minket, bizo-
22 dalmunk vagyon az Iſtenhez: * " és " Mat.
valamit kérünk, el-véſzük ő-tőle: 21. c. 22.
mert az ő parancholatit meg-őrizzük, és a'mellyek ő-előtte kedveſek,
23 azokat chelekeſzſzük. * † És ez az ő † Ioan.
parancholattya: Hogy hidgyünk az ő 6. d. 26.
Fiának a'Jéſus Kriſtuſnak nevében: és & 17. a.
ſzereſsük egy-máſt, a'mint meg-pa- 5.
24 rancholta nékünk. * " És a'ki meg- " Ioan.
tartya az ő parancholatit, ő-benne 13. d. 34.
lakik, és ő abban: és abból tudgyuk & 15. b.
hogy bennünk lakik a'Lélek- 12.
által, mellyet né-
künk adott.

IV. RÉSZ.

SZerelmesim, ne hidgyetek minden léleknek, hanem meg-próbállyátok a'lelkeket ha Istentől vannak: mert sok hamis próféták jöttek e'világra. * Erről ismértetik-meg az Isten lelke: Valamelly lélek vallya, hogy a'Jésus Krisztus testben el-jött, Istentől vagyon: * és valamelly lélek meg-osztya a'Jésust, Istentől ninchen; és ez Antikrisztus, kiről hallottátok hogy eljött, és már most e'világon vagyon. * Tí az Istentől vattok fiatskáim, és meg-győztétek őtet, mert nagyobb a'ki tí-bennetek vagyon, hogy-sem a'ki e'világon. * "Ők e'világból-valók: azért e'világról szólnak, és e'világ hallgattya őket. * Mí az Istentől vagyunk. A'ki ismeri az Istent, halgat minket: a'ki ninch az Istentől, nem halgat minket: erről ismérjük-meg az igasságnak Lelkét és a'tévelygésnek lelkét. * Szerelmesim, szeressük egymást: mert a'szeretet az Istentől vagyon. És valaki szeret, az Istentől szűletett, és ismeri az Istent. * A'ki nem szeret, nem ismeri az Istent: mert az Isten, szeretet. * † Abból jelent-meg az Isten szeretete mí-hozzánk, hogy az ő eggyetlen egy szűlött Fiát küldötte az Isten e'világra, hogy éllyünk ő-általa. * Abban vagyon a'szeretet: nem hogy mí szerettük vólna az Istent, hanem hogy ő szeretett minket elsőben, és el-küldötte a'Fiát engesztelőül a'mí bűneinkért. * Szerelmesim, ha így szeretett minket az Isten: nékünk-is kell egy-mást szeretnünk. * " Az Istent soha senki nem látta. Ha egy-mást szerettyük, az Isten mí-bennünk lakik, és az ő szeretete mí-bennünk tekélletes. * Abból ismérjük-meg hogy ő-benne lakunk, és ő mí-bennünk: hogy az ő Lelkéből adott nékünk. * És mí láttuk, és bizonyságot tészünk, hogy az Atya el-küldötte az ő Fiát e'világ Üdvözitőjét. * Valaki vallya hogy a'Jésus az Isten Fia, az Isten lakik abban, és ő az Istenben. * És mí meg-ismértük, és hittük az Istennek hozzánk-valo szeretetit. Az Isten, szeretet: és a'ki a'szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten ő-benne. * E'végre lött tekélletessé az Isten szeretete mí-hozzánk, hogy az ítéletnek napján bizodalmunk légyen: mert a'mint ő vagyon, mí-is vagyunk e'világon. * Félelem ninch a'szeretetben: hanem a'tekélletes szeretet ki-rekeszti a'félelmet, mert a'félelemnek gyötrelme vagyon. a'ki pedig fél, nem tekélletes a'szeretetben. * Mí azért szeressük az Istent, mert az Isten szeretett minket elsőször. * Ha ki azt mongya hogy szeretem az Istent, és az ő attyafiát gyűlöli, hazug az. Mert a'ki nem szereti az ő attyafiát, a'kit lát; az Istent, a'kit nem lát, mi-módon szeretheti? * † És e'parancholatunk vagyon az Istentől: hogy a'ki szereti az Istent, szeresse az ő attyafiát-is.

V. RÉSZ.

MInden, a'ki hiszi hogy Krisztus a'Jésus, az Istentől szűletett. És minden a'ki szereti azt a'ki nemzett, szereti azt-is a'ki attól szűletett. * Abból ismérjük-meg hogy szerettyük az Isten fiait, ha az Istent szerettyük, és az ő parancholatit meg-chelegedgyük. * Mert ez az Isteni szeretet, hogy az ő parancholatit meg-őrizzük; és az ő parancholati nem nehezek. * Mert valami az Istentől szűletett, meggyőzi e'világot: és ez a'győzedelem, melly meg-győzi e'világot, a'mí hitünk. * " Kichoda az, a'ki e'világot meg-győzi, hanem a'ki hiszi hogy az Isten Fia a'Jésus? * ez az, a'ki víz és vér-által jött, a'Jésus Krisztus: nem chak vízben, hanem vízben és vérben. És Lélek az, a'ki bizonyságot tészen, hogy igasság a'Krisztus. * Mert hárman vannak, a'kik bizonyságot tésznek menyben: az Atya, az Ige, és a' Szent-Lélek: és e'három egy. * És hárman vannak, a'kik bizonyságot tésznek a'földön: a'Lélek, és a'víz, és a' vér: és e'három egy. * Ha az emberek bizonyságát bé-vészük, az Isten bizonysága nagyobb: mert ez az Isten bizonysága, melly nagyobb, hogy bizonyságot tött az ő Fiáról. * A'ki hiszen az Isten Fiában, az Isten bizonysága vagyon annál ő-magában. † A'ki nem hiszen a'Fiúnak, hazuggá tészi őtet: mert nem hiszen a'bizonyságnak melly el bizonyságot tészen az Isten az ő Fiáról. * És ez a'bizonyságtétel, hogy örök életet adott nékünk az Isten. És ez élet az ő Fiában vagyon. * A'kinél a'Fiú vagyon, élet vagyon: a'kinél a'Fiú ninchen, ninch

† Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 12. Ephes. 3. a. 2.

" Ioan. 8. f. 47.

† Ioan. 3. b. 16.

" 1. Cor. 15. d. 57.

" Ioan. 1. c. 18. 1. Tim. 6. c. 17.

† Ioan. 3. d. 36.

1. Ioan. 4. 5.

élete.

élete. * Ezeket írom néktek: hogy tudgyátok hogy örök életetek vagyon, a'kik hiſztek az Iſten Fia nevében. *És ez az ő-benne-valo bizodalmunk: Hogy valamit kérünk az ő akarattya-ſzerént, meg-halgat minket. * És tudgyuk hogy meg-halgat minket valamit kerünk: tudgyuk hogy megvannak a' kéréſek a' mellyeket kérünk ő-tőle. *A'ki tudgya hogy az attyafia vétkezik nē halálra-valo bűnnel, kérje, és az élet meg-adatik a'nem halálra vétkezőnek. Vagyon halálra-valo bűn: nem mondom hogy azért kő-

13 | 17 nyörögjön valaki. * Minden hamiſſág, bűn: és vagyon halálra-valo bűn.
18 * Tudgyuk hogy valaki az Iſtentől ſzületett, nem vétkezik: hanem az Iſtentől-valo ſzületés meg-tartya őtet,
14 | 19 és a'gonoſz nem illeti őtet. * Tudgyuk hogy az Iſtentől vagyunk: és az egéſz világ gonoſzban helyheztetett.
20 * És tudgyuk hogy az Iſten Fia eljőtt, " és értelmet adott nékünk, " Luc.
61 | D hogy meg-iſmérjük az igaz Iſtēt, és le- 24. g. 45
gyünk az ő igaz Fiában. Ez az igaz Iſtē,
21 és az örök élet. * Fiatskáim, őrizzétek magatokat a' bálványoktól. Amen.

SZENT JANOS APOSTOL II. LEVELE.

AZ Egyházi-ſzolga, Elekta aſzſzonynak, és az ő fiainak, kiket én igazán ſzeretek, és nē én egyedűl, hanem minnyájanis a'kik meg-iſmérték az igaſságot,
1 | 7 * az igaſságért melly meg-marad mibennünk, és velünk léſzen örökké. *
A | 8 Légyen kegyelem veletek, irgalmaſſág, békeſég az Atya Iſtentől, és a' Jéſus Kriſtuſtól az Atyának Fiától,
2 | 9 igaſsággal, és ſzeretettel. *Igen örültem, hogy a'te fiaid-közzűl igaſságbā-
3 járókat találtam, a'mint parancholatot vöttünk az Atyától. * És moſt
10 kérlek téged aſzſzonyom, nem úgy
4 | D mint új parancholatot írván néked,
B hanem a'melly eleitől-fogva vólt, "
† Ioan. 15. b. 12. hogy ſzereſsük egy-máſt. * És ez a'
5 | 6 ſzeretet, hogy az ő parancholati-ſzerént járjunk. mert ez a'parancholat,
C hogy a'mint hallottátok eleitől-fog-
11 va, abban járjatok: * mert ſok hitetők jöttek e'világra, a'kik nē vallyák hogy a'Jéſus Kriſtus teſtben jött vólna: ez hitető, és Antikriſtus. * Vígyázzatok magatokra, hogy el ne veſzeſſétek a'miket munkálodtatok: hanem
12 hogy tellyes jutalmat vegyetek. *
13 Valaki el-távozik, és nem marad a' Kriſtus tudományában, ninch annak Iſtene: a'ki meg-marad a'tudományban, azé az Atya-is's a' Fiú-is. * Ha ki tí-hozzátok jő, és e'tudományt nem hozza, ne fogadgyátok azt házatokba, ſe ne köſzöntſétek azt. * Mert a'ki köſzönti azt, réſzes az ő gonoſz chelekedetiben. * Több lévén a'mit néktek írnék, nem akartam papiros és ténta-által: mert reménlem hogy nálatok léſzek, és ſzemtől ſzembe ſzóllok: hogy a'tí örömetek tellyes légyen. * Köſzöntnek téged Elektának a'te nénédnek fiai.

SZENT JANOS APOSTOL III. LEVELE.

AZ Egyházi-ſzolga a' ſzerelmes Gájuſnak, kit én igazán ſzeretek. *Szerelmeſem, azon imádkozom, hogy mindenekben ſzerenchéſsen chelekedgyél, és egéſſégben légy, a'mint jól vagyon a'te lelked. * Igen örültem az atyafiak ide jövén, és bizonyſágot tévén a'te igaſſágodról, a'mint hogy te igaſságban járſz. * Ezeknél kedvesb dolgom

1 | A 5 ninch, mint hogy hallom a'fiaimat igaſságban járni. * Szerelmeſem, híven chelekeſzed valamit chelekeſzel
2 az atyafiakkal, és azt a'jövevényekkel, *kik bizonyſágot tőttek a'te ſzeretetedről az Anyaſzētegyház-előtt:
6 kiket, jól chelekedvén, el-kéſérſz
7 mint az Iſtenhez mélto. * Mert az ő
3 | C neveért mentek-el, ſemmit nem vévén a'Pogányoktól. * Nékünk kell
B 8 azért bé-fogadnunk az illyeneket,
4 hogy ſegétő-társai legyünk az igaſ-

ságnak. * Írtam vólna talám a' Gyülekőzetnek: de az, a'ki a' fejedelemséget kívánnya kőzőttők, Diótrefes, nem vészen-bé minket. * az-okáért ha oda megyek, meg-feddem az ő chelekedetit, a'mellyeket chelekeszik, gonosz szókkal cháchogván ellenünk: és mint-ha ezekkel meg nem elégednék: ő sem fogadgya-bé az atyafiakat; 's azokat-is a'kik bé-fogadgyák, meg-tíltya, és a' Gyülekőzetből ki-veti. * Szerelmesem, ne kővesd a'gonoszt, hanē a'mi jó. A'ki jól

9 chelekeszik, az Istentől vagyon: a'ki gonoszúl chelekeszik, nem látta az
12 Istent. * Demeterről minnyájan bizonyságot tésznek, és az igasság-is, de
10 mi-is bizonyságot tészünk: és tudod
13 hogy a'mi bizonyságunk igaz. * Sok vólna a'mit néked írnék: de nem akartam ténta és penna-által meg-írni
14 néked. * Reménlem pedig, hogy hamarsággal meg-látlak téged, és szemtől szembe szóllunk. * Békesség néked.
15 Kőszőntnek téged a'barátid. Kőszőntsed a'barátinkat nevenként.
11
D

SZENT JUDAS APOSTOL KŐZŐNSEGES LEVELE.

JÚdás a'Jésus Kristus szolgája, Jakabnak pedig atyafia, azoknak, a'kik az Atya Istenben szerelmesek, és a'Kristus Jésustól meg-tartattak, és hívattattak. * Irgalmasság, és békesség, és szeretet bévségesen adassék néktek. * Szerelmesim, minden szorgalmatossággal akarván néktek írni a'tí kőzőnséges üdvősségtekről, szükség vólt hogy írnék néktek: kérvén hogy viaskodgyatok a'szenteknek egyszer adatott hitért. * Mert alattomban bé-jőttek némelly istentelen emberek (kik régenten eléve bé-irattattak ez ítéletre) a'mi Istenünk kegyelmét bujaságra fordítván, és az egyedűl-Uralkodót és a'mi Urunk Jésus Kristust tagadván. * Akarlak pedig titeket ínteni, tudván egyszér mindeneket, hogy Jésus a'népet Egyiptusföldeből ki-szabadítván, " az-után azokat, a'kik nem hittek, el-veszténe: * az Angyalokat pedig, a'kik meg nem tartották az ő fejedelemségeket, hanem el-hatták lakó-helyőket, a' nagy napnak ítéletire, őrőkké-valo kőtelekkel homály-alatt tartya. * A' mint Sodoma, és Gomorra, és a'határos városok hasonló-képpen parázsnálkodván, és más test-után menvén, például lőttek, az őrők tűznek bűntetését szenvedvén. * Hasonló-képpen ezek-is a'testet meg-ferteztetik ugyā, az uraságot pedig meg-vetik, a'méltoságot pedig káromlyák. * † Mikor Mihály Arkangyal az őrdőggel vetekedvén tusakodnék a'Moyses testéről, nem merte a'káromlásnak ítéletét

1 reá-vetni: hanem azt mondotta: Pa-
A 10 rancholljon néked az Úr: * Ezek pedig, valamiket nem tudnak ugyan, káromlyák: valamiket pedig terméssetszerént tudnak, mint a'néma barmok,
11 azokban rothadnak-meg. * Jaj azoknak, mert " a'Kain útán indúltakel, † és a'Bálaám tévelygésével a'jutalomért ki-szakadtak, " és a'Kóre ellen-mondásában el-vesztek. * Ezek
12 C az ő lakodalmokban mochkok, félelem-nélkűl vendégeskedvén, magokat hizlalván, víz-nélkűl-valo felyhők, mellyek a'szelektől ide's tova hajtatnak, őszi fák, gyümölchtelenek, kétszer-hóltak, ki-irtattak, * a'
13 kegyetlen tenger habjai, ki-tajtékozván az ő szégyenségeket, bújdosó chillagok: kiknek a'setétségnek szélvésze őrőkké meg-tartatik. * Profétált-is pedig ezekről Enok Adámtól
14 B a'hetedik, mondván: † Íme el-jő az Úr sok ezer szénteivel * ítéletet tenni
15 mindenek-ellen, és meg-feddeni minden istenteleneket minden ő istentelen chelekedetekről, mellyeket istentelenűl chelekedtek, és minden kemény szókról, mellyeket szóllottak az Isten-ellen az istentelen bűnősők.
16 * Ezek panaszolkodo morgolódók, az ő kívánságok-szerént járók, " és az ő
17 szájok kevélységeket szóll, chodálván a'személyeket nyerességnek-okáért. *
D Tí pedig szerelmesim, meg-emlekezzetek az igékről, † mellyek eléve
meg-mondattak a'mí Urunk Jésus
18 Kristusnak Apostolitól, * kik megmondották néktek, hogy az utólsó időben chúfolók jőnek, az ő kívánságok-szerént járván az istentelensé-

" Num. 14. f. 37.

† Zach. 3. a. 2.

" Gen. 4. b. 8. † Num. 22. d. 23. " Num. 16. a. 1. 2. Pet. 2. d. 17.

† Apoc. 1. b. 7.

" Psal. 16. c. 10.

† 1. Tim. 4. a. 1. 2. Tim. 3. a. 1. 2. Pet. 3. a. 3.

gekben. * Ezek, a'kik magokat el-szakasztyák, testiek, Lelkek nem lévén. 19
* Tí pedig szerelmesim, fel-épitvén magatokat a'tí szentséges hitetekre, a'Szent-Lélek-által imádkozván, * 20 21
tí-magatokat az Isteni szeretetben tartsátok, várván a'mí Urunk Jésus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre. * És ezeket ugyã, a'kik meg-itéltettek, meg-fedgyétek: * 22 23
amazokat pedig szabadíttsátok-meg, ki-ragadván a'tűzből. Egyebeken pedig kö- 24
nyörűllyetek félelemmel: gyűlölvén még a'testi meg-fertéztetett ruhát-is.
* Annak pedig, a'ki títeket meg-tarthat bűn-nélkül, és állathat az ő dicsőségének színe-eleibe makula-nélkül örvendezéssel a'mí Urunk Jésus 25
Krisztusnak el-jövetelekor, * egyedűl az Üdvözítő Istenünknek, a'mí Urunk Jésus Krisztus-által, dicsőség és fel-magasztalás, birodalom és hatalom minden idő-előtt, most-is, és mind örökkön örökké. Amen.

SZENT JANOS APOSTOL IELENESE.

I. Rész.

A Jésus Krisztus jelentése, 1
mellyet néki adott az A 10
Isten, hogy meg-jelentené az ő szolgainak, a' C
mellyeknek hamar meg 11
kell lenni: és meg-jelentette, el-küldvén az ő Angyalától az ő szolgájának
Jánosnak, * ki bizonyságot tőtt az 2
Isten igéjéről, és bizonyságot a'Jésus Krisztusról, mindenekről a'miket
látott. * Bóldog, a'ki olvasa és hallya e'prophetálásnak igéit: és meg-tartya azokat, mellyek abban meg-írattattak: mert az idő közel vagyon. * 3 4
János a'hét Anyaszentegyháznak, mellyek Asiában vannak: Malasztnéktek, és békeség attól, " a'ki vagyon, és a'ki vala, és a'ki el-jövendő; 13
és a'hét lelkektől, kik az ő királyi-székének színe-előtt vannak: * és a'Jé- 5
sus Krisztustól, a'ki hűv tanú, † elsőszülöttt a'halottak-közzűl, és e'föld B
királyinak fejedelme: a'ki minket 16
szeretett, és meg-mosott minket a'mí
bűneinkből " az ő vére-által, * és 6
minket országgá és papokká tőtt az
Istennek és az ő Attyának: annak dicsőség, és birodalom örökkön örökké: Amen. * † Imé el-jő felyhőkkel, 7
és minden szem meg-láttya őtet, és a'
kik által-verték őtet. És sírni fognak
magokon ő-érette a'földnek minden
nemzetségi: Úgy lészen: Amen. * " 8
Én vagyok az α, és ω, a'kezdet's a'vég,
úgy-mond az Úr Isten, a'ki vagyon,
és a'ki vala, és a'ki el-jövendő, a'mindenhato. * Én János tí atyátok-fia, 9
és részes a'háborusságban, és az országban, és a'békeséges-tűrésbe a'Jésus Krisztusban; a'szigetben valék, *Inf. 21.*
melly Patmosnak neveztetik, az Isten *b. 6. &*
igéjeért, és a'Jésus bizonyság-tételéért: * Lélekben el-ragadtatám Vasárnapon, és hallék hátam-megett 11 *22. c. 13.*
nagy szózatot mint a'trombitáét, *
mondván: A'mit látsz, írd könyvbe:
és küld a'hét Anyaszentegyháznak,
mellyek Asiában vannak, Efesusban,
és Smirnában, és Pergamusban, és
Tiatirában, és Sardisban, és Filadelfiában, és Laodiczeában: * És meg- 12
fordúlék, hogy látnám a'szózatot,
melly velem szóll vala: És meg-fordúlván láték hét arany gyertya-tartót: * és a'hét arany gyertya-tartók- 13
között hasonlót az ember fiához, felöltözve bokáig-valo ruhába, és bé-
övedzve a'checheinél arany övel: * a' 14
feje pedig és a'haja-szálai feirek valának mint a'feir gyapju, és mint a'hó;
és a'szemei mint a'tűz langja, * és a' 15
lábai hasonlók a'kemenczében-égő
sárga rézhez, és a'szava mint a'sok vizek szava: * és a'jobb-kezében hét chil- 16
lagok valának: és a'szájából két-élű
kard jő vala ki: és az orczája mint az
ő erejében fénylő Nap. * És mikor 17
láttam vólna őtet, a'lábaihoz esém
mint egy hólt. És reám tévé a'jobb-
kezét, mondván: Ne félly: "én vagyok *"Isa. 41.*
az első, és az utólso; * és az élő, és 18 *b. 4. &*
meg-hóltam vólt; és imé élek örök- *44. a. 6.*
kön örökké, és nálam vannak a'hallálnak, és a'pokolnak kúlchai. * Írd- 19
meg azért a'miket láttál, és a'mik vannak, és a'miknek ezek-után meg kell
lenni. * A'hét chillagnak titka, mel- 20
lyeket az én jobb-kezemben láttál, és
a'hét arany gyertya-tartók: a'hét
chillag, a'hét Anyaszentegyháznak

"Exod. 3. d. 14.
† 1. Cor. 15. c. 20. Col. 1. c. 18.
"Heb. 9. d. 14. 1. Pet. 1. d. 20. 1. Ioan. 1. d. 7.
† Isa. 3. c. 13. Matth. 24. c. 20. Judæ, c. 14.
"Isa. 44. a. 6.

Angyali: és a'hét gyertya-tartó, a'hét Anyaſzentegyház.

II. Rész.

AZ Efeſuſi Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya, a'ki a'hét chillagot az ő jobb-kezében tartya, a'ki a'hét arany gyertya-tartók-özött jár: * Tudom a'te chelekedetidet és munkádat, és békeſéges tűréſedet, és hogy nem ſzenvedheted a' gonoſzokat: és meg-kíſértetted azokat, a'kik magokat Apoſtoloknak mongyák lenni, és nem azok: és hazugoknak találtad őket: * és békeſéges-tűréſed vagyon, és ſzenvedtél az én nevemért, és el nem állottál. * De vagyon valamim ellened, hogy a'te előbbi ſzeretetedet el-hattad. * Emlekezzél-meg azért honnét eſtél-ki: és tarts penitentziát, és az előbbi chelekedetidet chelekedgyed: mert kűlőmben, ellened-jővők, és el-mozdítom helyéről a'te gyertya-tartódat, ha penitentziát nem tartaſz. * De ez vagyon benned, hogy gyűlőlted a' Nikolaíták chelekedetit, mellyeket én-is gyűlőlők. * A'kinek fűle vagyon, hallya-meg mit mond a' Lélek az Anyaſzentegyházaknak: A' győzedelmeſnek, enni adok az élet fájáról, melly az én Iſtenem Paradichomában vagyon. * És a' Smirnai Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya az első, és az utólſo; a'ki meg-hólt vala, és él: * Tudom a'te háboruſágodat, és ſzegényſégedet, de gazdag vagy: * és káromlattatol azoktól, a'kik magokat Żidóknak mongyák lenni, és nem azok, hanem a'ſátánnak ſynagógája. * Semmitől azokban ne félly a'miket ſzenvedni fogſz. Ímé az ördög némellyeket közzűletek a'tömlőczbe vét hogy meg-kíſértetſetek: és tíz napig háboruſágtok léſzen. Légy hűv halálig, és néked adom az élet koronáját. * A'kinek fűle vagyon, hallya-meg mit mond a' Lélek az Anyaſzentegyházaknak. A' ki győzedelmes léſzẽ, meg nem ſértetik a'második haláltól. * És a' Pergamuſi Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya a'kinél a' két-élű kard vagyon: * Tudom hol lakol, a'hol a'ſátán ſzéke vagyon: és az én nevemet tartod, és az én hitemet meg nem tagadtad. És a' napokban Antipás az én hűv tanúm, ki megöletett tí-nálatok, a'hol a'ſátán lakik. * De vagyon ellened valami keveſem: mert vannak ott nálad "a' Bálaám tudományát tartói, a'ki Bálákot tanítya vala, hogy botránkozáſt vetne az Iſraël fiai-eleibe, hogy eñének, és paráználkodnának: * úgy vannak nálad-is a' Nikolaíták tudományát tartói. * Haſonló-képpen penitentziát tarts: ha pedig nem, ellened-megyek hamar, és hadakozom azok-ellen az én ſzámnak kargyával. * A'kinek fűle vagyon, hallya-meg mit mond a' Lélek az Anyaſzentegyházaknak: A' győzedelmeſnek el-rejtetett mannát adok, és egy feír kővetskét adok annak: és a'kővetskén új írott nevet, mellyet ſenki nem túd, hanem chak a' ki el-vészi. * És a' Tiatírai Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya az Iſten Fia, a'kinek a'ſzemei mint a'tűznek langja, és a'lábai haſonlók a'ſárga rézhez: * Iſmérem a' te chelekedetidet, és hitedet, és ſzeretetedet, és ſzolgálatodat, és békeſéges-tűréſedet, és a'te végső chelekedetidet, többeket az elébbieknél. * De vagyon ellened valami keveſem: mert meg-engeded Jézabel aſzſzonynak, ki magát profétának mongya, hogy tanítſon, és el-hiteſſe az én ſzolgaimat, hogy paráználkodgyanak, és egyenek a'bálványoknak áldozattyokban. * És időt adtam néki hogy penitentziát tartana: és nem akar penitentziát tartani paráznaſágáról. * Ímé az ágyba vetem őtet: és a'kik paráználkodnak véle, nagy háboruſágban léſznek, ha penitentziát az ő chelekedetekről nem tartnak. * és a'fiait halállal ölőm-meg, és megtudgyák minden Anyaſzentegyházak, † hogy én vagyok a'veſéknek's a'ſzíveknek vizgálója: és mindenitek-nek chelekedeti-ſzerént fizetek. Mondom pedig néktek, * és a'többinek a'kik Tiatírában vattok: Valakinél ninch ez a'tudomány, és a'kik meg nẽ iſmérték a'ſátan mélyſégit, a'mint mongyák, nem vetek reátok más terhet: * mindazáltal azt, a'mi nálatok vagyon, tartſátok-meg míg el-jővők. * És a'ki győzedelmes léſzen, és megőrizi végig az én chelekedetimet, hatalmat adok annak a'Pogányokon, * és bírni-fogja azokat vas-veſzſzővel, és mint a'fazekas edénye meg-ron-

"Num. 24. a. 3. & 25. a. 2.

† 1. Reg. 16. b. 7. Pſal. 7. c. 10. Ier. 17. b. 10.

tatnak, * a'mint én-is vöttèm az A- 28
tyámtól: és adom annak a'hajnali
chillagot. * A'kinek fûle vagyon, 29
hallya-meg mit mond a'Lélek az A-
nyaſzentegyházaknak.

III. Rész.

ES a'Sárdiſi Anyaſzentegyház 1
Angyalának írd-meg: Ezeket A
mongya a'kinél az Iſtennek
hét Lelke vagyon, és a' hét
chillag: Tudõ chelekedetidet, mert az
neved hogy élſz, de meg-hólt vagy.
* Vígyázz, és a'többeket-is erõſítíd- 2
meg, a'mellyek halandó-félben valá-
nak. Mert nem találom a'te chelekedetidet tellyeſeknek az én Iſtenem-
előtt. * Meg-emlekezzél azért mint 3
vötted, és hallottad, és meg-tar-
tſad, és tarts penitentziát. Ha pedig
nem vígyázſz, "Hozzád jövök mint
a'lopò, és nem tudod melly órában
jövök hozzád. * De vannak kevés ne- 4
veid Sárdisban, a'kik meg nem fer-
tezteték az õ ruhájohat: és én-velem
feírben járnak, mert méltók. * A'ki 5
gyõzedelmes léſzen, így feír ruhákba
öltöztetik, és ki nem törlöm az õ ne-
vét az Élet-könyvéből, és meg-vallom
az õ nevét az Atyám-előtt, és az õ an-
gyali-előtt. * A'kinek fûle vagyon, 6
hallya-meg mint mond a'Lélek az
Anyaſzentegyházaknak. * És a'Fila- 7
delfiai Anyaſzentegyház Angyalá-
nak írd-meg: Ezeket mongya a'
Szent és az Igaz, † a'kinél a'Dávid
kúlcha vagyon: ki meg-nyitta, és ſen-
ki bé nem zárja: bé-zárja, és ſenki meg
nẽ nyittya: * Tudom chelekedetidet. 8
Ímé meg-nyílt ajtót adtam elõdbe,
mellyet ſenki bé nem tehet: mert kevés erõd vagyon, és meg-tartottad az
én ígémet, és meg nem tagadtad az én
nevemet. * Ímé adok némellyeket a' 9
Sátan ſynagógájából, a'kik magokat
Zidóknak mongyák lenni, és nem a-
zok, hanem hazudnak: Ímé azt chele-
keſzẽ hogy azok el-jõjenek, és imád-
gyanak a'te lábaid-előtt: és meg-tud-
gyák hogy én ſzerettelek téged. * mert 10
meg-tartottad az én türéſemről-valo
beſzédet, és én meg-tartlak téged a'kí-
ſértetnek orájától, melly az egéſz vi-
lágra jövendõ, meg-kíſérteni a'föld-
dõn-lakókat. * Ímé el-jövök hamar: 11
tartſad a'mid vagyõ, hogy ſenki el ne
vegye koronádat. * A'ki gyõzedelmes 12
léſzen, oſzlopúl teſzem õtet az én Iſ-
tenem templomábã, és többé ki nem
mégyẽ: és õ-reája írom az én Iſtenem
nevét, és az én Iſtenem váraſának az
új Jeruſalemnek nevét, melly meny-
ből ſzáll-alá az én Iſtenemtől, és az
én új nevemet. * A'kinek fûle vagyon, 13
hallya-meg mit mond a'Lélek az A-
nyaſzentegyházaknak. * És a'Laodi- 14
czéai Anyaſzentegyház Angyalának
írd-meg: "Ezeket mongya: Az Amen, "Ioan.
a'hũv, és igaz tanú, ki az Iſten terem- 14. a. 6.
tett-állattyának kezdete. * Tudõ che- 15
lekedetidet: hogy ſem hideg nẽ vagy,
ſem meleg: bár hideg vólnál, vagy
meleg: * de mivelhogy lágy-meleg 16
vagy, és ſẽ hideg, ſem meleg, ki kezd- 17
lek téged az én ſzámból okádni. * mert
azt mondod: hogy gazdag vagyok, és
meg-gazdagodtam, és ſemmi-nélkül nẽ
ſzükölködõm: és nem tudod hogy te
nyomorúlt vagy, és nyavalyás, és ſze-
gény, és vak, és mezítelen. * Adom né- 18
ked tanátſúl, hogy én-tõlem végy tü-
zes meg-próbált aranyat, hogy gaz-
dag légy, és feír ruhákba öltözzél, és
ne látſaſsék a'te mezítelenſégednek
ſzégyenſége, és ſzem-gyógyítóval
kend-meg a'ſzemeidet hogy láſs. * † 19
Én a'kiket ſzeretek, meg-feddem, és
meg-oſtorozom. Indúlly-fel azért, és
penitentziát tarts. * Ímé az ajtó-előtt 20
állok, és zörgetek: ha ki hallya az én
ſzómat, és meg-nyittya nékẽ az ajtót,
bé-megyek hozzája, és õ-véle vacho-
rálom, és õ én-velem. * A'ki gyõzedel- 21
mes léſzen, éggyütt ültetem velem az
én királyi-ſzékembe: a'mint én-is
gyõzedelmet vöttem, és az én Atyám-
mal az õ királyi-ſzékébe ültem. * A'ki- 22
nek fûle vagyõ, hallya-meg mit mond
a'Lélek az Anyaſzentegyházaknak.

IV. Rész.

EZek-után látám: és ímé egy 1
meg-nyílt ajtò menyben: és A
az elsõ ſzózat, a'mellyet hal-
lék, mint velem-ſzóllo trom-
bitáé, mondván: Jõj-fel ide, és meg-
mutatom néked a'miknek kell lenni
ezek-után. 2
* És mingyárt el-ragadta-
tám lélekben: és ímé egy ſzék tétetett
vala le menybẽ, és a'ſzékẽ egy ũl vala.
* és a'ki ũl vala, haſonló vala a'jaſpis 3
és ſárdius-kõnek tekíntetéhez: és a'
ſzék-kõrũl ſzívárvány vala, haſonló
a'ſmaragd ſzinéhez. * És a'ſzék-kõrũl 4
huſzon-négy ſzékek: és a'ſzékeken B
huſzon-négy vénnek ũlvén, feír ruhák-
ba öltözve, és a'fejõkõn arany koro-
nák valának. * És a'királyi-ſzékből 5
villámá-

Apocal. 3. 4.

villámáſok, és ſzózatok, és meny-
dörgéſek jőnek vala ki: és hét égő
lámpáſok a'királyi-ſzék-előtt, mel-
lyek az Iſtennek hét lelkei. *És a'ſzék- 6
előtt mint egy üveg tenger, haſonló C
a'kriſtalhoz: és a'ſzéknek közepette,
és a'ſzék-körűl, négy lelkes-állatok
ſzemekkel rakvák elől és hátúl. * És 7
az első lelkes-állat haſonlò az oroſz-
lányhoz, és a'máſodik lelkes-állat ha-
ſonlò a'borjúhoz, és a'harmadik lel-
kes-állatnak ábrázattya vala mint az
embernek, és a'negyedik lelkes-ál-
lat haſonlò a'rőpűllő ſashoz. * És a' 8
négy lelkes-állatok-közzűl minde-
niknek hat-hat ſzárnyok vala: és kő-
rős-körűl, és belől rakvák ſzemek-
kel: és nem vala nyugodalmok éjjel
és nappal, mondván: "Szent, Szent,
Szent a'mindenhatò Úr-Iſten, a'ki va-
la, és a'ki vagyon, és a'ki el-jővendő.
* És mikor azok a'lelkes-állatok di- 9
chőſéget, és tiſzteletet, és áldáſt ad-
nának a'királyi-ſzékben-ülőnek, az
őrökkön őrökké-élőnek, * le-borúl- 10
nak vala a'huſzon-négy vének a'ki- D
rályi-ſzékben-ülő előtt, és imádgyák
vala az őrökkön őrökké-élőt, és le-
téſzik vala az ő koronájokat a'királyi-
ſzék-előtt, mondván: * Mélto vagy 11
mi Urunk Iſtenünk, dichőſéget, és
tiſzteletet, és erőt venni: mert minde-
neket teremtettél, és a'te akaratod-
ért valának, és teremtettek.

"Iſa. 6. a. 5.

V. Rész.

ES láték a'királyi-ſzékben-ülő- 1
nek jobb-kezében, egy belől A
és kivűl bé-írott könyvet, hét
pechéttel bé-pechételtettet.* 2
És láték egy erős Angyalt, nagy ſzó-
val hirdetvén: Kichoda mélto a'kőny-
vet meg-nyitni, és fel-bontani an-
nak pechétit? * És ſenki, ſe menyben, 3
ſe a'földön, ſe a'föld-alatt, meg nem
nyithatá a'könyvet, ſe reá nem néz-
hete. *És én igen ſírok vala, hogy ſen- 4
ki nem találtatott méltónak a'kőny-
vet meg-nyitni, ſe arra nézni. * És egy 5
a'vének-közzűl monda nékem: Ne B
ſírj: ímé győzedelmeſsé lőtt a'Júda
nemzetſégéből-valo oroſzlány, a'Dá-
vid győkere, meg-nyitni a'könyvet,
és fel-bontani annak hét pechétit. * 6
És tekínték: és ímé a'királyi-ſzék-kő-
zőtt, és a'négy lelkes-állatok-közőtt,
és a'vének-közőtt, mint egy meg-őle-
tett Bárány áll vala, hét ſzarva és hét
ſzeme-lévén: mellyek az Iſteňek egéſz
7 földre bocháttatott hét lelkei. * És el-
jőve: és el-vévé a'királyi-ſzékben-
8 ülőnek jobb-kezéből a'könyvet. * És
midőn meg-nyitotta vólna a'kőny-
vet, a'négy lelkes-állatok, és a'huſzon-
négy vének le-eſének a'bárány-előtt,
mindeniknek czitarájok lévén, és
arany chéſzéjek rakvák illatokkal,
9 mellyek a'ſzénteknek imádſágok: *
C és énekelnek vala új éneket, mond-
ván: Mélto vagy Uram el-venni a'
könyvet, és fel-nyitni aňak pechétit:
mert meg-őlettettél, és meg-váltottál
minket az Iſtennek a'te véreddel, min-
den nemzetſég, és nyelv, és nép, és
10 nemzet-közzűl: * és tőttél minket a'
mi Iſtenünknek orſzággá, és papokká:
11 és orſzáglunk a'földön. * És tekínték,
és hallám a'ſok Angyalok ſzavát, a'
királyi-ſzék, és a'lelkes állatok, és a'
vének-körűl: és azok ſzáma †ezernyi
12 ezer vala, *nagy ſzóval mödván: Mél-
D to a'Bárány, a'ki meg-őletett, hogy
erőt, és Iſtenſéget, és bőlcheſéget, és
erőſséget, és tiſzteletet, és dichőſé-
13 get, és áldáſt vegyen. * És minden
teremtett-állatot, melly menyben va-
gyon, és a'föld-fölött, és a'föld-alatt,
és a'mellyek a'tengerben vannak, és
a'mellyek ő-benne: minnyájokat hal-
lám mondani: A'királyi-ſzékben-
ülőnek, és a'Báránynak, áldás, és tiſz-
telet, és dichőſég, és hatalom őrök-
14 kön őrökké. * És a'négy lelkes-álla-
tok mondának: Amen. És a'huſzon-
négy vének le-borúlának orczájok-
ra: és imádák az őrökkön őrökké-élőt.

† Dan. 7. c. 10.

VI. Rész.

1 ES látám hogy fel-nyitott eg-
A gyet a'Bárány a'hét pechétek-
közzűl, és hallám eggyikét a'
négy lelkes-állatok-közzűl
mondani, mint a'meny-dörgéſnek
2 ſzavát: Jőſzte, és láſsad. * És látám: és
ímé egy feír ló, és annak a'ki azon ül
vala kéz-íja vala, és korona adaték né-
ki, és ki-méne győzedelmes-lévén
3 hogy győzedelmes lenne. * És mikor
fel-nyitotta vólna a'máſodik peché-
tet, hallám a'máſodik lelkes-állatot
4 mondani: Jőſzte, és láſsad. *És más ló
veres jőve-ki: és aňak a'ki azon ül va-
la, adaték hogy el-venné a'békeſéget
a'földről, és hogy egy-máſt meg-ől-
5 lyék, és nagy kard adaték néki. * És
B mikor fel-nyitotta vólna a'harmadik
pechétet, hallám a'harmadik lelkes-

állatot mondani: Jőszte, és láſsad. És
ímé egy fekete ló: és annak a'ki azon
ül vala, egy mérő-ſerpenyű vala kezé-
ben. *És hallék mint egy ſzózatot 6
a' négy lelkes-állatok-kőzőtt, mond-
ván: A'búzának két'fontos mértéke
egy pénzen, és az árpának három fon-
tos mértéke egy pénzen, és a'bort 's
az olajt meg ne ſértſed.* És mikor fel- 7
nyitotta vólna a'negyedik pechétet,
hallám a'negyedik lelkes-állatnak
ſzavát, mondván: Jőszte, és láſsad. * 8
És ímé egy halovány-ſzínű ló: és
a'ki azon ül vala, annak a'neve Ha-
lál, és a'pokol kőveti vala azt, és ha-
talom adaték annak a'földnek négy
réſzén, hogy ölne fegyverrel, éhſég-
gel, és halállal, és földi vadakkal. * 9
És mikor fel-nyitotta vólna az ötő- C
dik pechétet: látám az óltár-alatt
azoknak lelkeket, a'kik meg-ölettet-
tek az Iſten igéjeért, és a'bizonyſág-
tételért, melly nálok vala, * és nagy 10
ſzóval kiáltnak vala, mondván: Uram
(ſzent, és igaz-lévén) meddig nem
téſzſz ítéletet, és nem állaſz-boſzſzút
a'mi vérünkért azokon a'kik a'föl-
dőn laknak? * És adaték azoknak 11 7
egy-egy feír hoſzſzú-ruha, és mon-
daték nékik hogy nyugodnának még
egy kevés ideig, míg bé-tellyeſedgyék
áz ő ſzolga-társok, és az attyok-fiok
ſzáma, kik, a'mint ők-is, meg-ölettet-
nének. * És tekinték mikor fel-nyi- 12
totta vólna a'hatodik pechétet: és D
ímé nagy föld-indúlás lőn, és a'Nap
fekete lőn mint a'ſzőr-zák: és az egéſz
hóld lőn mint a'vér: * és a'chillagok 13 C
az égből le-húllának a'földre, mint a'
fűge-fa el-hánnya az ő éretlen fügéit
mikor a'nagy ſzéltől meg-rázattatik.
* és az ég el-takarodék mint az ősz- 14
ve-tűrettetett könyv: és minden
hegy, és a'ſzigetek az ő helyőkből ki-
mozdúlának: * és a'földnek királyi, 15
és a'fejedelmek, és a'hadnagyok, és
a'gazdagok, és az erősek, és mind a'
ſzolgák, és a'ſzabadoſok, el-rejték
magokat a'barlangokba, és a'hegyek
kő-ſziklái ba: *és mondnak a'hegyek- 16
nek, és a'kő-ſziklāknak: " Eſsetek
reánk, és rejtſetek-el minket a'kirá-
lyi-ſzékben-ülőnek orczája-előtt, és
a'Bárānynak haragja-előtt: * mert 17
el-jőtt az ő haragjoknak
nagy napja: és ki ál-
hattya-meg?

" Iſa. 2. c. 19. Oſe. 10. b. 8. Luc. 13. d. 30.

VII. Rész.

1 A Ezek-után láték négy Angyalt
állani a'földnek négy ſzeglе-
tin, tartóztatván a'földnek
négy ſzelét, hogy ne fújnának
a'földre, ſe a'tengerre, ſe ſemmi ter-
mő fára. 2 *És láték más Angyalt-fel
jőni Nap-keletről, nála lévén az élő
Iſtennek jele: és nagy ſzóval kiálta a'
négy Angyalnak, a'kiknek adatott
hogy ártſanak a'földnek, és a'tenger-
nek, 3 * mondván: Né ártſatok a'föld-
nek, és a'tēgernek, ſe a'termő fáknak,
míg meg-jegyezzük a'mi Iſtenünk
4 ſzolgait az ő homlokokon. *És hallám
a' meg-jegyeztettek ſzámát, ſzáz
negyven-négy ezeren valának meg-
jegyezve, az Iſraël fiainak mindē nem-
5 zetiből. * A'Júda nemzetéből tizen-
B két ezer jegyeztetett: A'Rúben nem-
zetéből tizen-két ezer jegyeztetett:
A'Gad nemzetéből tizen-két ezer je-
6 gyeztetett: * Az Áſer nemzetéből ti-
zen-két ezer jegyeztetett: A'Neftali
nemzetéből tizen-két ezer jegyeztet-
tett: A'Manaſses nemzetéből ti-
7 zen-két ezer jegyeztetett: * A'Simeon
nemzetéből tizen-két ezer jegyeztе-
tett: A'Lévi nemzetéből tizen-két
ezer jegyeztetett: Az Iſsakár nemze-
téből tizen-két ezer jegyeztetett:
8 * A'Zábulon nemzetéből tizen-két
ezer jegyeztetett: A'Jóſef nemzeté-
ből tizen-két ezer jegyeztetett.
A'Benjamin nemzetéből tizen-két
9 ezer jegyezetetett. * Ezek-után lá-
C téknagy ſereget, mellyet ſenki meg
nem ſzámlálhat vala, minden nemze-
tekből, és nemzetſégekből, és népek-
ből, és nyelvekből: álván a' királyi-
ſzék-előtt, és a'Bárány ſzíne-előtt,
feír hoſzſzu-ruhákba öltőzve, és
10 palmák a'kezőkben: * és kiáltnak
vala nagy ſzóval, mondván: Üdvős-
ſég a'mi Iſtenünknek, ki a'királyi-ſzé-
11 ken ül, és a'Bárānynak. *És az Angya-
lok minnyájan a'királyi-ſzék, és a'vé-
nek, és a'négy lelkes állatok-kőrül
állanak vala: és a'királyi-ſzék-előtt
orczájokra borúlának, és imádák
12 az Iſtent, * mondván, Amen. Ál-
dás, és fényeſség, és bőlcheſség, és há-
lá-adás, tiſztelet, és erő, és erősség a'
mi Iſtenünknek, őrőkkőn őrőkké, A-
13 men. *És felele egy a'vének-közzül,
és mőda nékem: Ezek, a'kik feír hoſz-
ſzú-ruhákba öltőztek, kichodák? és

Apocal. 6. 7.

honnan jöttek? * És mondék néki: Uram, te tudod. És monda nékem: Ezek azok, a'kik nagy háboruſágból jöttek, és meg-moſták az ô hoſzſzú-ruhájokat, és meg-feiríttették azokat a'Bárány vérében. * az-okáért vannak az Iſtennek királyi-ſzéke-előtt, és ſzolgálnak néki éjjel és nappal az ô templomában: és a'ki a'királyi-ſzékben ül, vélek lakik.* "nem éheznek, ſe nem ſzomjuhoznak többé, a'Nap ſem eſik reájok, ſe valami hévſég: * mert a'Bárány, a'ki a'királyi-ſzék közepin vagyon, vezérli őket, és az élő vizek forráſihoz viſzi őket, † és el-tőről az Iſten minden kőny-hullatáſt az ô ſzemekről.

"*Iſaiæ 49. c. 10.*

†*Iſa. 25. c. 8. Inf. 21. a. 4.*

VIII. Rész.

ÉS mikor fel-nyitotta vólna a' hetedik pechétet, chendeſség lőn menyben, mint egy fél óráig. * És hét Angyalt láték az Iſtennek ſzíne-előtt állani: és hét trombita adaték azoknak. * És más Angyal jöve, és meg-álla az óltár-előtt arany temiényező lévén nála: és adatának annak ſok jó illatok, hogy adna minden ſzentek imádſágiból az arany óltárra, melly az Iſtennek királyi-ſzéke előtt vagyon. * És fel-méne a'jó illatok fűſti a'ſzentek imádſágiból az Angyal keze-által az Iſten-eleibe. * És vévé az Angyal a'temiényezőt, és meg-tőlté azt az óltár tűzéből, és a'földre bochátá, és meny-dörgéſek lőnek, és ſzózatok, és villámáſok, és nagy föld-indúlás. * És a'hét Angyalok, a'kiknél a'hét trombita vala, el-kéſzűlének hogy trombitálnának. * És az első Angyal trombitála, és lőn kő-eső, és tűz, vérrel elegy, és le-bochátták a'földre, és harmad réſze a'földnek meg-ége, és harmad réſze a'fáknak meg-égettetek, és minden zőld fű meg-ége. * És a'máſodik Angyal trombitála: és mint egy tűzzel-égő nagy hegy bocháttaték a'tengerbe, és a'tengernek harmad réſze vérré lőn, * és meg-hala harmad réſze a'tengerben-valo teremtett lelkes-állatoknak, és harmad réſze a'hajóknak el-veſze. * És a'harmadik Angyal trombitála: és le-eſék az égből egy nagy chillag, égvén mint egy ſzövétnek, és a'folyó-vizeknek harmad réſzébe eſék, és a'vizeknek forráſiba: * és a'chillagnak neve Üröm-nek mondatik, és a'vizeknek harmad réſze üröm lőn: és ſok emberek halának-meg a'vizektől, mert keſerűek lőnek. * És a'negyedik Angyal trombitála: és meg-ütteték harmad réſze a'Napnak, és harmad réſze a'hóldnak, és harmad réſze a'chillagoknak, úgy hogy meg-ſetétűlne azoknak harmad réſze, és a'napnak harmad réſze nē fénlenék, és az éjnek haſonló-képpen. * És látám, és hallám az ég közepin röpűllő egy ſaſnak ſzavát, melly nagy ſzóval monda: Jaj, jaj, jaj a'földön-lakóknak, a'három Angyaloknak több ſzavok-miatt, kik trombitálandók valának.

IX. Rész.

ÉS az ötödik Angyal trombitála: és láték egy le-eſett chillagot az égből a'földre, és ának adaték a'mélyſég kútának kúlcha. * És meg-nyitá a'mélyſégnek kútát: és fel-jöve a'kút fűſtü: mint egy nagy kemencze fűſti: és meg-ſetétűle a'Nap és a'levegő-ég a'kút fűſtitől: * És a'kút fűſtiből ſáskák jövének-ki a'földre, és hatalom adaték azoknak, a'mint hatalmok vagyon a'föld skorpióinak: * és meg-parancholtaték nékik hogy meg ne ſértenék a'föld füvét, ſe ſemi zőldellőt, ſe ſemi állófát: hanem chak az embereket, a'kiknek homlokokon ninch az Iſtennek jele: * és adaték nékik hogy meg ne ölnék azokat; hanem hogy kínoznák ôt hólnap-ig: és az ô kínzáſok, mint a'skorpio kínzáſa mikor megſújtya az embert. * "És azokon a'napokon kereſik az emberek a'halált, és azt nem talállyák-meg: és kívánnak meg-halni, és el-fút a'halál tőlök. * † És a'ſáskák haſonlatoſsági, haſonlók a'harczra kéſzűlt lovakhoz: és a' fejőkön úgy-mint aranyhoz haſonló koronák: és azok orczái mint az emberek orczái. * És olly hajok vala mint az aſzſzony'állatok haja; és az ô fogok, mint az oroſzlányok fogai valának: * és pánczéllyok vala mint a' vas pánczélyok, és az ô ſzárnyok zúgáſa mint a'viadalra ſzágúldo ſok lovú ſzekerek zúgáſa: * és a'farkok haſonló vala a'skorpiókéhoz, és fúlákok valának az ô farkokban: és azoknak hatalma ártani az embereknek ôt hólnap-ig: * és az ô királyok a' mélyſégnek Angyala vala, kinek neve Zidóúl Abaddon, Görögűl pedig Apollion, Deákúl a'neve Puſztító. * Az

"*Iſa. 2. d. 19. Oſe. 10. b. 8. Luca 23. d 30.*

† *Sap. 16. b. 9.*

Exterminans.

Apocal. 8. 9. eggyik

eggyik jaj el-múlt, és ímé még két jaj következik az-után. * És a'hatodik Angyal trombitála: és hallék egy szózatot az arany óltárnak négy szarvai-közzűl, melly az Isten szemei-előtt vagyon, * mondván a'hatodik Angyalnak, a'kinél a'trombita vala: Óld-meg a'négy Angyalt, a'kik kötve vannak a'nagy folyó-vízben Eufrátesben. * És meg-óldatának a' négy Angyalok, a'kik készek valának minden órára, és napra, és hónapra, és esztendőre, hogy meg-ölnék az embereknek harmad részét. * És a'lovag seregnek száma húsz-ezerszer-valo tíz-ezer vala. És hallám azok számát. * És így látám a'lovakat látás-által: és a'kik azokō ūlnek vala, tűzes, és kék, és kén-köves pánczéllyok vala, és a'lovak fejei ollyanok valának mint az oroszlány fejek: és az ő szájokból tűz, és füst, és kén-kő származik. * És e'három chapástól ölettetek-meg az embereknek harmad része, a' tűztől, és a'füstől, 's a'kén-kőtől, mellyek azoknak szájokból jönek vala. * Mert a'lovak hatalma az ő szájokban vagyon, és az ő farkokban. mert az ő farkok hasonlók a'kígyókhoz, fejők lévén: és azokkal ártanak. * És a'több emberek, a'kik meg nem ölettettek e' chapásokban, se penitentziát nem tartottak az ő kezek chelekedetiről, hogy ne imádnák az ördögöket, és az arany, és ezüst, és réz, és kő, és fa bálványokat, mellyek se nem láthatnak, se nem halhatnak, se nē járhatnak; * és nem tartottak penitentziát az ő gyilkosságokról, sem az ő ördöngösségekről, sem az ő paráznaságokról, sem az ő lopásokról.

13	5	
	6	
14	C	
15	7	
16	8	
17		
	9	
	D	
18		
D	10	
19		
	11	
20		

X. Rész.

	1	ÉS láték más erős Angyalt fel-hővel körűl-vétetve le-szállani menyből, és szivárvány a'fején, és az ő orczája olly vala mint a'Nap, és a'lábai mint a'tűzes oszlopok: * és a'kezében egy meg-nyittatott könyvetske vala: és a'jobb lábát a'tengerre tévé, a'balt pedig a' földre: * és kiálta nagy szóval, mint midőn az oroszlány ordít. És mikor kiáltott vólna, szóllák a'hét meny-dörgések az ő szavokat. * És mikor a'hét meny-dörgések az ő szavokat szóllották vólna, én meg akarom vala írni: és szózatot hallék az égből, melly monda nékem: Vedd eszed-be a'miket a'hét meny-dörgések szóllottak, és meg ne írjad azokat. * " És az Angyal, a'kit láték állani a' tengeren és a'földön, fel-emelé a'kezét az égre: * és meg-eskűvék az örökkön örökké-élőre, a'ki az eget teremtette, és a'benne-valókat; és a'földet, és a'benne-valókat; és a'tengert, és a'benne-valókat: Hogy idő többé nem lészen: * hanem a'hetedik Angyal szavának napjaiban, mikor trombitálni kezd, el-végeződik az Isten titka, a'mint meg-hirdette az ő szolgai-által a'Proféták-által. * És ismég hallék velem-szóllo szózatot az égből, és monda: Menny-el, és vedd-el a' meg-nyitott könyvet, a'tengeren és a'földön-állo Angyal kezéből. * És el-menék az Angyalhoz, mondván néki, hogy nékem adná a'könyvet. És monda nékē: † Vedd-el a'könyvet, és edd-meg azt: és meg-keseríti a'hasadat, de a'szádban édes lészen mint a' méz. * És el-vőm a'könyvet az Angyal kezéből, és meg-évém azt: és a' számban édes vala mint a'méz: és mikor meg-őttem vólna azt, meg-keseredék a'hasam: * és monda nékem: Ismég kelletik profétálnod a'Pogányoknak, és a'népeknek, és a'nyelveknek, és sok királyoknak.

		" Dan. 12. c. 7.
		† *Ezec. 3. a. 1.*

XI. Rész.

	1	ÉS adaték nékem veszszőhöz hasonló nád-szál, és ez mondaték nékē: Kelly-fel, és mérd-meg az Isten templomát, és az óltárt, és az abban-imádkozókat: * a' pitvart pedig, melly a'templom-kivűl vagyō, ki-hadgyad, és azt meg ne mérjed: mert a'Pogányoknak adatott, és a'szent váraſt negyven-két hólnapig fogják tapodni: * és adom az én két tanúimnak, és ezer két-száz hatvan napig profétálnak zákokba öltözvén. * Ezek a'két olaj-fák, és a'két gyertya-tartók, a'föld Ura-előtt álván. * Es ha ki azoknak ártani akar, tűz származik a'szájokból, és meg-emészti azoknak ellenségit: és ha ki meg akarja őket sérteni, így kell annak meg-ölettetni. * Ezeknek hatalmok vagyon hogy az eget bé-zárják, hogy az ő profétálásoknak napjaiban esső ne essék: és hatalmok vagyon a'vizeken azokat vérré változtatni, és meg-verni a'földet minden-némű chapásal valamenyiszer akarják. * És mikoron el-végezik
A		
2	2	
	3	
	4	
	5	
2		
	6	
3	B	
B		
4		
	7	

az ő bizonyság-tételeket, a' melly fene vad fel-jő a' mélységből, hadat indít ellenek, és meg-győzi őket, és meg-őli őket. És az ő testek fekünni-fognak a' nagy várasnak útzáin, melly lélek-szerént Sodomának, és Egyiptusnak hívattatik, a' hol az ő Urok-is meg-feszíttetett. * És meg-láttyák a' nemzetek, és a' népek, és a' nyelvek, és a' Pogányok-közzül-valók, az ő testőket negyed-fél napig: és azok testét nem engedik koporsókba tenni. * és a' föld lakói örülnek azokon, és vígadnak: és ajándékokat küldenek egy-másnak, mivelhogy e' két próféták gyötrötték azokat, a' kik a' földön laknak vala. * És negyed-fél napután, az életnek lelke beléjek méne az Istentől. És lábokra állának, és nagy félelem eséc azokra, a' kik látták őket. * És nagy szózatot hallának az égből, mondván nékik: Jőjetek-fel ide. És fel-menének az égbe a' felyhőben: és láták őket az ő ellenségök. * És azon órábã nagy föld-indúlás lőn, és a' várasnak tized része le-omlék: és megőletteték a' föld-indúlásban nevezetszerént hét-ezer ember: és a' többi meg-félemlének, és dicsőséget adának a' menynek Istenének. * A' második jaj el-múlék: és íme a' harmadik jaj hamar el-jő. * És a' hetedik Angyal trombitála: és nagy szózatok lőnek menyben, mondván: E' világnak országa, a' mi Urunké és az ő Krisztusáé lőtt, és örökkön örökké országol: Amen. * És a' huszon-négy vének, a' kik az Isten színe-előtt ülnek az ő székekben, orczájokra esének, és imádák az Istent, mondván: * Hálákat adunk néked mindenható Úr-Isté, a' ki vagy, és a' ki valál, és a' ki el-jövendő vagy: mert el-vötted a' te nagy erődet, és országlottál. * És haragudtak a' Pogányok, és el-jött a' te haragod, és a' holtak itéletének ideje, és hogy jutalmok adassék a' te szolgaidnak a' Prófétáknak, és a' szenteknek, és a' te nevedet-félőknek kichinyeknek és nagyoknak, és hogy ki-vettessenek azok a' kik a' földet meg-veszteték. * És megnyittaték az Isten temploma menyben: és meg-láttaték az ő szövetségének szekrénye az ő templomában, és villámások lőnek, és szózatok, és föld-indúlások, és nagy kő-eső.

XII. Rész.

1 A És nagy jegy jelenék az égen: Egy aszszony' állat a' Napba öltőzve, és a' hóld a' lábai-alatt, és a' fején tizen-két chillagu korona: 2 * és méhében viselvén, kiált vala szűlni akarván, és gyötrődik vala hogy szűlne. 3 * És láttaték más jegy az égen: és íme egy nagy veres sárkány, hét feje lévén, és tíz szarva: és annak fejein hét korona: 4 * és a' farka vonsza vala az ég chillaginak harmad részét, és a' földre veté azokat: és a' sárkány a' szűlendő aszszony' állatnak eleibe álla; hogy mikor szűlne, az ő fiát meg-enné. 5 *És szűle fiu magzatot, ki vas veszszővel bírando vala minden Pogányokat: és annak fia az Istenhez ragadtaték, és az ő királyi-székéhez: 6 *és az aszszony' állat a' pusztába szalada, a' hol készíttetett helye vala az Istentől, hogy ott táplállyák őtet ezer két-száz hatvan napig. 7 * És nagy harcz lőn az égben: Mihály, és az ő Angyali harczolnak vala a' sárkánnyal, és a' sárkány harczol vala, és az ő Angyali: 8 * és nem vehetének erőt, se helyek nem találtaték azoknak többé az égben. 9 * És le-vetteték a' ama' nagy sárkány, a' régi kígyo, ki ördögnek hívattatik, és sátánnak, a' ki el-hiteti az egész világot: és a' földre vetteték, és az ő Angyali ő-vele le-vettettének. 10 * És halék nagy szózatot az égben, mondván: Most lőtt az üdvősség, és az erő, és a' mi Istenünk országa, és az ő Krisztusának hatalma: mert le-vettetett a' mi atyánk-fiainak vádolója, ki vádollya vala őket éjjel és nappal a' mi Istenünk színe-előtt. 11 * És ők meg-győzték azt a' Bárány véreért, és az ő bizonyságtételének igéjeért, és nem kíméllették az önnön lelkeket mind halálig. 12 *Azokáért vígadgyatok egek, és a' kik azokban laktok. Jaj a' földnek, és a' tengernek, mert alá-szállott az ördög hozzátok, nagy haragja lévén, tudván hogy kevés ideje vagyon. 13 * És minek-utánna látá a' sárkány hogy levettetett vólna a' földre, kergeté az aszszony' állatot, melly a' fiú magzatot szűlte: 14 * és adatának az aszszony' állatnak két nagy fas szárnyak, hogy a' pusztába röpűlne az ő helyére, a' hol tápláltatik ideig és időkig és félideig, a' kígyo színe-előtt. 15 *És a' kígyó

a'szájából az aszszony'állat-után mint egy folyó-vizet bochátа, hogy őtet el-ragadtatná a'folyó-vízzel. * És meg-segéte a'föld az aszszony'állatot, és meg-nyitá száját a'föld, és el-nyelé a'folyó-vizet, mellyet a'sárkány a' szájából bochátott vala. * És meg-haraguék a'sárkány az aszszony'állatra: és el-méne harczolni a'többivel annak magvából, kik az Isten parancholatit meg-őrizik, és a'kiknél a'Jésus Krisтüs bizonyság-tétele vagyon. *És meg-álla a'tenger fövenyén.

XIII. Rész.

ES láték egy fene-vadat a'tengerből fel-jőni, melynek hét feje és tíz szarva vala, és a'szarvain tíz korona, és az ő fejein a' káromlásnak nevei. * És a'fene-vad, mellyet láték, hasonló vala a'párduczhoz, és a'lábai mint a'medve lábai, és a'szája mint az oroszlány szája. És annak adá a'sárkány az ő erejét, és nágy hatalmát.* És láték eggyet a'fejei-közzűl mint-ha halálra ölettetett vólna meg: és az ő halálos sebe meggyógyíttaték. És chodálkozék az egész föld a'fene-vad-után. * És imádák a'sárkányt, a'ki hatalmat adott a' fene-vadnak: és imádák a'fene-vadat, mondván: Kichoda hasonló a'fene-vadhoz? és ki harczolhat véle? * És adaték néki nagy dolgokat és káromlásokat szóllo száj: és hatalom adaték néki a'chelekedésre negyven-két hónapig.* És fel-nyitá a'száját Isten-ellen-valo káromlásokra, hogy káromlaná az ő nevét, és az ő hajlékát, és azokat a'kik menyben laknak. * És adaték néki hogy hadakozzék a'szentek-ellen, és meg-győzné őket. És hatalom adaték néki mindē nemzeten, és népen, és nyelven, és nemzetségen: * és imádák őtet minnyájan, a'kik a' földön laknak: a'kiknek ninch bé-írva nevők a'Báránynak Élő-könyvében, ki meg-öletett világ eredetitől-fogva. * A'kinek füle vagyon, hallya-meg. * A'ki fogságra viszen, fogságra mégyen: " a'ki kardal öl, kardal kell annak meg-ölettetni. Itt vagyō a'Szenteknek békeséges-szenvedések, és hitek. * És láték más fene-vadat fel-jőni a'földről, és két szarva vala hasonló a'Bárány szarvához, és szóll vala mint a'sárkány. * És az első fene-vadnak minden hatalmát, che-

" *Gen. 9. a. 6. Matth. 26. e 52.*

keszi vala az ő szine-előtt: és azt chélekedé, hogy a'föld, és abban-lakók imádnák az első fene-vadat, melynek meg-gyógyíttaték az ő halálos chapása. * És nagy jeleket chelekedék, úgy hogy tüzet-is szállítana az égből a'földre az emberek láttára. * És el-hiteté a'földön-lakókat, a'jelekért, a'mellyek néki adattak hogy chelekedne a'fene-vadnak láttára, azt mondván a'földön-lakóknak, hogy a'fene-vadnak képét chinálnák, melly a'kardal meg-sebesíttetett, és meg-elevenedett. * És adaték néki hogy lelket adná a'fene-vad képének, és hogy szóllyon a'fene-vad képe: és hogy azt chelekedgye, hogy valakik nem imádgyák a'fene-vad képét, meg-ölettessenek. * És meg-chelekeszi, hogy miñyájoknak, a'kisdedeknek, és a'nagyoknak, és a'gazdagoknak, és a'szegényeknek, és a'szabadosoknak, és a'szolgáknak, bélyeg légyē az ő jobb kezekē, vagy az ő homlokokon. *és hogy senki ne vehessen, vagy el-adhasson, hanem a'kinn a'fene-vadnak bélyege vagyō, vagy a'neve, vagy a'nevének száma. *Itt vagyō a'bölcheség. A'kinek értelme vagyon, számállya-meg a'fene-vadnak számát. Mert emberi szám: és annak száma hat-száz hatvan-hat.

XIV. Rész.

ES láték: és ímé egy Bárány áll vala a'Sion hegyén, és ő-vele száz negyven-négy ezeren, az ő homlokokon írva lévén az ő neve, és az ő Attya neve. * És hallék szózatot az égből, mint sok vizek zúgását, és mint nagy meny-dörgés szavát: és a'szózat, a'mellyet hallék, olly mint a'czitarások szava, kik czitarázznak az ő czitarájokon. * És énekelnek vala úgy-mint új éneket, a'szék-előtt, és a'négy lelkes-állat-előtt, és a'vének-előtt: és senki nem mondhatta vala az éneket, hanem chak a'száz negyven-négy ezeren, a'kik a'földről árron vétettek-meg. * Ezek azok, a' kik az aszszony'állatokkal meg nem ferteztettenek: mert Szűzek. Ezek követik a'Bárányt valahová mégyen. Ezek árron vétettek-meg az emberek közzűl az Istennek, és a'Báránynak első zengéi: * és az ő szájokban nem találtatott hazugság: mert makulanélkűl-valók az Istennek királyi-széke-előtt. * És láték más Angyalt az

Apocal. 13. 14.

ég-közepin röpülni, nála lévén az örökké-valo Evangéliom, hogy hirdetné a'földön-ülőknek, és minden nemzetségnek, és nemzetnek, és nyelvnek, és népnek: *mondván nagy
« *Psal. 32. b. 6. 135. a. 5. Actor. 14. c. 14.* szóval: Féllyétek az Urat, és tiszteletet adgyatok néki, mert el-jött az ő
† *Isa. 21. c. 9. Ier. 51. a. 8.* itéletinek órája: és imádgyátok azt, " a'ki az eget, és a'földet, a'tengért, és a'vizek forrásit teremtette. *És más Angyal jöve utáña, mondván: † Leomlott, le-omlott ama'nagy Bábylon: melly az ő paráznasága haragjának borával meg-itatott minden nemzetségeket. * És harmadik Angyal jöve utánok, mondván nagy szóval: Ha ki imádgya a'fene-vadat, és az ő képét, és fel-vészi ennek bélyegét a'homlokára, vagy a'kezére: *az-is iszik az Isten haragjának borából, melly szín-borral egyelíttetett az ő haragjának pohárában, és kínoztatik tűzzel és kén-kővel a'szent Angyaloknak láttára, és a'Bárány színe-előtt: * és az ő gyötrelmeknek füsti fel-mégyen örökkön örökké: és ninch nyugodalmok éjjel és nappal, a'kik imádták a'fene-vadat, és az ő képét, és ha ki elvészi az ő nevének bélyegét. * Itt vagyon a'szenteknek békeséges-türése, a'kik meg-őrizik az Isten parancholatit, és a'Jésus hitit. * És szózatot hallék menyből, mondván nékem: Írd-meg: Bóldogok a'halottak, a'kik az Úrban halnak-meg. Már mostantól-fogva mongya a'Lélek, hogy meg-nyúgodgyanak az ő múkájoktól: mert az ő chelekedetek követik őket. * És láték, és ímé egy feír felyhő: és a'felyhőn ül vala hasonló az ember Fiához, arany korona lévén a'fején, és a'kezében éles sarló. *" És más Angyal jöve-ki a'templomból, nagy szóval kiáltván a'felyhőn-ülőnek: † Bochásd-el a'te sarlódat, és arass, mert el-jött az óra hogy arassanak, mert meg-száradott a'földnek aratása. *És el-bochátá a'felyhőn-ülő az ő sarlóját a'földre, és le-arattaték a'föld. * És más Angyal jöve-ki a'templomból, melly az égben vagyon, annak-is éles sarlója-lévén. * És más Angyal jöve-ki az oltárról, a'kinek hatalma vala a'tűzön: és kiálta nagy szóval annak a'kinél az éles sarló vala, mondván: Bochásd-el a'te éles sarlódat, és szeddmeg a'föld szőlőjének gerezdit: mert meg-értek annak szőlői. * És el-bochátá az Angyal az ő éles sarlóját a'földre, és meg-szedé a'föld szőlőjét, és tévé az Isten haragjának nagy kádgyába: * és meg-nyomattaték a'kád a'városon-kivül, és vér jöve-ki a'kádból a'lovak zabolájok-ig ezer hatszáz futamatra.

" *Mat. 13. c. 19.* † *Ioël. 3. c. 13.*

XV. Rész.

ÉS láték az égen más nagy és chodálatos jelt, hét Angyalt, nálok-lévén a'hét utólso chapás: Mert azokkal végezödött-el az Isten haragja. * És láték úgy-mint üveg tengert tűzzel egyelítve, és azokat, a'kik meg-győzték a'fene-vadat, és az ő képét, és az ő nevének számát, állani az üveg tengeren, nálok-lévén az Isten czitarái: * és énekelvén Moysesnek az Isten szolgájának énekét, és a'Báránynak énekét, mondván: Nagyok, és chodálatosok a'te chelekedetid, mindenhato Úr-Isten: igazak és valóságosok a'te útaid, örökké-valo Király. *" Ki nem félne Uram téged, és nem magasztalná a'te nevedet? mért chak egyedül vagy kegyes: mert minden nemzetségek el-jönek, és imádnak a'te színed-előtt, mert a'te itéletid nyilván-valók. * És ezek-után tekínték, és ímé meg-nyittaték menyben a'bizonyság hajlékának temploma: * és hét Angyal jöve-ki a'templomból, ő-nálok lévén a'hét chapások, fel-öltözve tiszta és feír gyólchba, és fel-övedzve a'mellyek-aránt arany övekkel. * És egy a'négy lelkes-állatok-közzül ada a'hét Angyalnak hét arany chészéket, rakvákat az örökkön örökké-élő Istennek haragjával. * És meg-telék a'templom füstel az Istennek fölségétől, és az ő erejétől: és senki bé nem mehet vala a'templomba, míg nem a'hét Angyaloknak hét chapási elvégeztetnének.

" *Iere. 10. a. 7.*

XVI. Rész.

ÉS nagy szózatot hallék a'templomból, mondván a'hét Angyalnak: Mennyetek-el, és öntsétek-ki az Isten haragjának hét chészéit a'földre. * És el-méne az elsö, és ki-önté az ő chészéjét a'földre: és kegyetlen és igen gonosz seblőn az embereken, a'kiken a'fene-vad bélyege vala; és azokon, a'kik annak a'képét imádták. * És a'második

Angyal ki-önté az ő chészéjét a' tengerbe, és olly lőn mint a'hóltnak vére: és minden élő lélek meg-hala a' tengerben. * És a'harmadik ki-önté 4
az ő chészéjét a'folyó-vizekbe, és a' 21
vizek forrásiba, és vér lőn. * És hallám a'vizek Angyalát mondani: Igaz 5
vagy Uram, a'ki vagy, és a'ki valál, B
szent, a'ki ezeket meg-ítélted:* mert 6
a'Szenteknek és a'Profétáknak vérét ki-ontották, és vért adtál innyok: mert méltók. * És hallék mást az ól- 7 1
tárról mondani: Igen-is, mindenhato A
Úr-Isten, tekélletesek és igazak a'te ítéletid.* És a'negyedik Angyal ki-önté 8
az ő chészéjét a'Napra, és adaték annak hévséggel és tűzzel kínozni az embereket: * és el-hevűlének az 9
emberek a'nagy hévség-miatt, és káromlák az Isten nevét a'kinek hatalma vagyon e'chapásokon, és nem tartának penitentziát hogy dicsőséget adnának néki. * És az ötödik An- 10
gyal ki-önté az ő chészéjét a'fene-vadnak székére: és az ő országa setétté lőn, és meg-rágák a'magok nyelveit 4
a'fájdalom-miatt: * és káromlák a' 11 B
menynek Istenét, az ő fájdalmok és sebők-miatt, és nem tartának penitétziát az ő chelekedetekről.* És a'hato- 12 C
dik Angyal ki-önté az ő chészéjét ama' nagy Eufrátes folyó-vízbe: és ki-szárasztá annak vizét, hogy út készíttetnék a'királyoknak nap-kelet-felől. 5
* És láték a'sárkány szájából, és a'fene-vad szájából, és a'hamis próféta szájából, három tisztátalan békákhoz hasonló lelkeket. * Mert az ördögök 13
lelkei azok a'kik jeleket chelekesznek, és az egész földnek királyihoz mennek egybe-gyűjteni azokat a'mindenhato Isten nagy napjának viadal- 14 7
lyára. '* " Ímé el-jövök mint a'lopó. 15 8
Bóldog a'ki vígyáz, és őrizi az ő ruháit, hogy mezítelen ne járjon, és ne C
lássák az ő rútságát. * És egybe-gyűjti őket a'helyre, melly Zidóul Armagedon-nak hívattatik. * És a'hetedik 16
Angyal ki-önté az ő chészéjét a'levegő-égre, és nagy szózat jöve-ki a' templomból a'királyi-széktől, mond- 17 D
ván: Meg-lőtt. * És villámások, és szózatok, és meny-dörgések lőttek, és 18
nagy föld-indúlás lőn, a'minémű soha nem vólt miólta emberek vannak a'földön; ollyan föld-indúlás, annyíra nagy. * És a'nagy város három- 19
részre szakada: és a'Pogányok városi
le-estének. és a nagy Bábylonról megemlekezék az Isten, hogy néki adná az ő bosszú-állo haragjának pohára 20
borát. * És minden sziget el-futa, és a'hegyek nem találtatának. * És nagy kő-eső mint egy talentom szálla az égből az emberekre: és káromlák az Istent az emberek a'kő-esőnek chapásáért: mert főlötte igen nagy lőn.

XVII. Rész.

ÉS el-jöve egy a'hét Angyalok-közzűl, a'kiknél a'hét chészék valának, és szólla velem, mődván: Jőszte, meg-mutatom néked a'nagy kurvának kárhoztatását, 1
a'ki a'sok vizeken űl, * a'kivel paráználkodtak a'földnek királyi, és meg-részegűltek a'kik a'földet lakják az ő 2
paráznaságának borától. * És el-vűn engem lélekben a'pusztába. És láték egy asszony'állatot űlni egy veres- 3
színű fene-vadon, rakván a'káromlásnak neveivel, hét feje-lévén, és tíz szarva.* És az asszony'állat bársonyba öltözött vala, és skárlátba, és meg-aranyaztatott arannyal, és drága-kővel, és gyöngyökkel, a'kezében arany pohár-lévén, teli útálatosság-gal, és az ő paráznaságának tisztátalanságával: * És a'homlokán e'név vala írva: Titok: a'nagy Bábylon, a'paráznaságoknak, és a'föld útálatosságinak annya. * És látám a'szentek vérével meg-részegűlt asszony'állatot, és a'Jésus mártyromi vérével. És nagy chodálkozással chodálkozám mikor láttam vólna őtet. * És monda nékem az Angyal: Miért chodálkozol? Én meg-mondom néked ez asszony'állatnak titkát, és a'fene-vadét a'melly őtet hordozza, melynek hét feje vagyon, és tíz szarva. * A'fene-vad, a'mellyet láttál, vólt, és ninch, és a'mélységből jő-fel, és a'veszedelemre mégyen: és chodálkoznak a' földnek lakói (a'kiknek nevők ninch bé-írva az Élet-könyvébe a'világnak fel-állatásától-fogva) látván a'fene-vadat, melly vala, és ninch. * És itt vagyon az értelem, a'kinek bőlchesége vagyon. A'hét fejek, hét hegyek, mellyeken az asszony'állat űl, és hét 9
királyok. * Az öte el-esett, az eggyik meg-vagyon, és a'másik még el nem jött: és mikor el-jövend, kevés ideig 10
kell annak meg-maradni. * És a'fene-vad, a'melly vala, és ninch: és az a' 11

nyól-

Apocal. 16. 17.

" Sup. 3. a. 3. Matth. 24. d. 42 Luc. 12. e. 39.

nyólczadik: és a'hét kőzzűl-valo, és a'veszedelemre mégyen. * Es a'tíz szarvak, a'mellyeket láttál, tíz királyok: kik az országot még el nem vőtték, de hatalmat vésznek egy órában úgy-mint királyok a'fene-vad-után. * Ezeknek egy tanátsok vagyon, és az ő erejeket és hatalmokat a'fene-vadnak adgyák. * Ezek a'Bárány-ellen hadakoznak, és a'Bárány meg-győzi őket: " mert uraknak Ura, és királyoknak Királya, és a'kik véle vannak, hívataloſok, válaſztottak, és hívek. *És monda nékem: A'vizek, a'mellyeket láttál a'hol a'kurva űl, népek, és Pogányok, és nyelvek. *És a'tíz szarvak, a'mellyeket láttál a'fenevadon: azok meg-gyűlőlik a'paráznát, és egyedűl hadgyák őtet, és mezítelenen, és annak húſát meg-éſzik, és őtet tűzzel égetik-meg. * Mert az Iſten adta azoknak szívőkbe hogy meg-chelekedgyék a'mi néki kellemetes: hogy az ő országokat a'fenevadnak adgyák míg bé-tellyeſednek az Iſten igéi. * És az aſszony'állat, a'mellyet láttál, a'nagy város, melynek birodalma vagyon a'földnek királyin.

" 1. Tim. 6. c. 15. Inf. 19. c. 16.

XVIII. Rész.

ES ezek-után láték más Angyalt le-szállani menyből, kinek nagy hatalma vala: és a'föld meg-világoſíttaték az ő dichőſégétől. * És erősen kiálta, mondván: † Le-omlott, le-omlott a'nagy Bábylon: és ördögök lakó-helyévé lőtt, és minden tiſztátalan léleknek tőmlőcze, és minden tiſztátalan és gyűlőlséges madárnak tőmlőcze: * mert az ő paráznaſága haragjának borában ittak minden nemzetségek: és a'földnek királyi paráználkodtak ő-véle: és a'földnek áros-emberi az ő győnyőrűſégének erejéből gazdagokká lőttek. *És hallék más szózatot menyből, mondván: Mennyetek-ki abból én népem: hogy részeſek ne legyetek az ő bűneiben, és az ő chapáſiból ne vegyetek. * Mert fel-hatottak az ő bűnei az égig, és meg-emlekezett az Úr az ő hamiſságiról. * Fizeſsetek néki a'mint ő-is fizetett néktek: és két-szerte kettőzteſsétek az ő chelekedeti-szerént: a'pohárban, a'melyben egyelített, egyelíttſetek két annyit néki. * A'mennyire dichőíte-

† Iſa. 21. c. 19. Ier. 51. a. 8. Sup. 14. b. 8.

te magát, és győnyőrűſégekben vólt, annyi győtrelmet adgyatok néki és ſiralmat: mert az ő szívében azt mongya: † Űlők mint kiralyné-aſszony: és nem vagyok özvegy: és ſiralmat nem látok. * Az-okáért egy napon jőnek-el az ő chapáſi, a'halál, és a'ſiralom, és az éhſég, és tűzzel meg-égettetik: mert erős az Iſten, a'ki megitéli őtet. * És sírnak, és jajgatnak a'földnek királyi ő-rajta, a'kik vélé paráználkodtak, és győnyőrűſégekben éltek, mikor láttyák az ő égéſének füſtit: * távúl álván az ő győtrelminek félelme-miatt, mondván: Jaj, jaj ama'nagy város Bábylon, amaz erős város: mert egy órában jőtt-el a'te itéleted. * És a'földnek kereſkedői ſirattyák, és jajgattyák őtet: mert az ő árújokat ſenki többé meg nem véſzi; * az arany árúkat, és az ezűſtöt, és a'drága-kővet, és a'gyongyöt, és a'bíbort, és a'bárſonyt, és a'ſelymet, és a'skárlátot, (és minden tíin-fát, és minden elefant tetémből-valo edényt, és minden drága-kőből-valo edényeket, és rézből, és vasból, és márvány-kőből, * és a'fa-hejat) és a'jó illatokat, és a'kenetet, és a'temiént, és a'bort, és olajt, és a'żemlye liſztet, és a'búzát, és a'barmokat, és a'juhokat, és a'lovakat, és a'kochikat, és a'rabokat, és az emberek lelkeit. * És a'te lelked kívánſágának gyűmőlchi el-távoztak tőled, és minden kővér és jeles állatok el-veſztek te-tőled, és már többé azokat meg nem találják. * Ezeknek ároſi, kik gazdagokká lőttek, távúl állanak tőle az ő győtrelminek félelme-miatt, sírván 's jajgatván, * és mondván: Jaj, jaj ama'nagy város, melly fel-őltőzve vala bíborba, és bárſonyba, és ſkárlátba, és meg-aranyazva vala arannyal, és drága-kővel, és győngyőkkel: * mert egy órában el-hagyattanak ennyi gazdagſágok, és minden hajós-meſter, és minden a'ki a'tóban hajóz, és az evezők, és a'kik a'tengeren munkálkodnak, távúl állottak, * és kiáltottak látván az ő égéſének helyét, mondván: Melyik haſonló e'nagy várashoz? * És port híntének a'fejőkre, és kiáltának sírván 's jajgatván, mondván: Jaj, jaj ama'nagy város; melyben gazdagokká lőttek minnyájan, a'kiknek hajójok vólt a'tengeren, annak drágalátos-vóltáért: mert egy órában el-

† Iſaia 47. b. 8.

pusztúlt. * Örvendezz ő-rajta meny, és szent Apostolok, és Próféták: mert meg-itélte az Isten a' tí itéleteteket ő-rajta. * És fel-vőn egy erős Angyal mint egy nagy malom-követ, és a' tengerbe veté, mondván: Illyen sebességgel vettetik-el Bábylon ama' nagy város, és többé már meg nem találtatik. * És a' cziterások és énekesek, és síposok szava, és a' trombita többé te-benned nem hallattatik: és semmi mesterségnek mestere nem találtatik te-beněd többé, és a' malom szava nem hallattatik többé te-benned: * és a' gyertya világa nem fénylik többé te-benned: és a' vő-legénynek és a' meny-aszszonynak szava tovább nem hallattatik te-benned: mert a' te árosid a' földnek fejedelmi valának, mert a' te varázlásiddal el-téveledtek mindě nemzetségek. * És abban találtatott a' próféták és szentek vére; és mind azoké a' kik meg-ölettettek a' földőn.

XIX. Rész.

EZek-után hallék menyből mint sok seregek szavát, mődván: Alleluja: Üdvősség, és dicsőség, és erő a' mi Istenünknek: * mert valóságosok és igazak az ő ítéleti, a' ki meg-ítélte a' nagy kurvát, ki meg-vesztette a' földet az ő paráznaságával, és ki-kereste az ő szolgainak vérét az ő kezeiből. * És ismég mondának: Alleluja. És annak füsti fel-mégyen őrökkön őrökké. * És le-borúlának a' huszon-négy vének, és a' négy lelkes-állatok, és imádák a' királyi-székben-ülő Istent, mondván: Amen: Alleluja. * És a' királyi-székből szózat jöve-ki, mondván: Dícséretet mongyatok a' mi Istenünknek minden ő szolgai: és a' kik félitek őtet, kichinyek és nagyok. * És hallék mint nagy seregnek szavát, és mint sok vizeknek szavát, és mint nagy menydörgéseknek szavát, mődván: Alleluja: Mert uralkodott a' mi mindenhato Urunk Istenünk. * Örüllyünk, és örvendezzünk, és adgyunk dicsőséget ő-néki: mert el-jött a' Bárány menyegzője, és az ő felesége elkészítette magát. * És adatott néki, hogy fényes és feír bíborba öltözzék. Mert a' bíbor, a' Szenteknek meg-igazúlása. * És monda nékem: Irdmeg: " Bóldogok, a' kik a' Bárány menyegzőjének vachorájára hívattatnak: és monda nékem: Ezek az Isten igéi igazak. * És le-esém a' lábai-elől, hogy imádnám őtet. És monda nékem: Meg-láss hogy ne mivellyed: te szolga-társod vagyok, és a' te atyádfiaié, a' kiknél a' Jésus bizonyság-tétele vagyon. Az Istent imádgyad. Mert a' Jésusról-valo bizonyság-tétel, a' prófétálásnak lelke. * És látám az eget meg-nyitva, és ímé egy feír ló, és a' ki azon ül vala, hívattatik vala Hűv-nek és Igaz-nak, és igazán ítél, és hadakozik. * Az ő szemei pedig mint a' tűz langja, és az ő fején sok koronák, írott neve-lévén, mellyet senki nem túd hanem chak ő-maga. * † És vérrel meg-híntetett ruhába öltözött vala: és az ő neve Isten Igéjének hívattatik. * És a' mennyei seregek, követik vala őtet feír lovakon: feír és tiszta bíborba öltözve. * És a' szájából két-élű kard jő-ki: hogy azzal verje a' Pogányokat. " És ő igazgattya azokat vas veszszővel: és ő nyomja a' mindenhato Istennek búsúlt haragja borának sajtóját. * És az ő ruháján és ágyékán írva vagyon: † Királyok Királya, és uralkodók Ura. * És láték egy Angyalt állani a' Napban, és kiálta nagy szóval, mondván minden madaraknak, a' mellyek röpűlnek vala az ég közepin: Jőjetek-el, és gyűllyetek-egybe az Istennek nagy vachorájára; * hogy a' királyok húsát egyétek, és a' hadnagyok húsát, és az erősek húsát, és a' lovak húsát, és azokon-ülőkét, és minden szabadosok húsát, és a' szolgákét, és a' kichinyekét, és a' nagyokét. * És látám, hogy a' fene-vad, és a' földnek királyi, és azok seregi egybe-gyűltek, harczolni az-ellen a' ki a' lovon ül vala, és annak serege-ellen. * És meg-fogattaték a' fene-vad, és ő-véle a' hamis próféta: a' ki jeleket chelekedett ő-előtte, mellyekkel el-hitette azokat, a' kik felvőtték a' fene-vad bélyegét, és a' kik imádták annak képét. Elevenen vetteték e' kettő a' kénkővel égő tűzes tóba: * És a' többi meg-ölletteténck a' lovon-ülőnek kardgyával, melly az ő szájából jő-ki: és minden madarak meg-elégedének azoknak húsokkal.

XX. Rész.

ÉS láték egy Angyalt le-szállani menyből, a' mélségnek kúlcha és nagy láncz lévén kezében. * És meg-ragadá a' sár-

kánt, a'régi kígyót, melly az ördög és a'sátan, és meg-kötözé azt ezer eſztendeig: * és veté azt a'mélyſégbe, 3
és bé-zárlá, és pechétet vete reá, hogy többé el ne hiteſse a'nemzetſégeket, 1
míg bé-telnek az ezer eſztendők: és A
az-után el kell annak óldatni egy kevés ideig. * És láték ſzékeket, és le- 4 2
ülének azokra, és itélet adaték azok- B
nak: és azok lelkeit, a'kiknek fejőket vötték a'Jéſus bizonyſág-tételeért, 3
és az Iſten igéjeért, és a'kik nem imádták a'fene-vadat, ſem annak képét, ſe
nem vötték annak bélyegét az ő homlokokra vagy kezőkre; és élének, és
országlának a'Kriſtuſsal ezer eſztendeig. * A'többi halottak nem éltenek, míg nem bé-telnek az ezer eſz- 5 B
tendők. Ez az első fel-támadás. * Bóldog, és ſzent, a'kinek része vagyon az 6
első fel-támadásban: azokon ninch
hatalma a'második halálnak: hanem
az Iſtennek és a'Kriſtuſnak papjai
léſznek, és vele országlanak ezer eſz-
" Ezec. tendeig. * " És mikor el-telnek az 7 6
39. a. 2. ezer eſztendők, a'ſátan el-óldatik az C
ő tömlöczéből, és ki-jő, és el-hiteti
a'Pogányokat, a'kik a'földnek négy
ſzegletin vannak, Gógot és Mágogot,
és őſzve-gyűjti azokat a'viadalra, kik-
nek ſzámok mint a'tenger fövenye. * 8 8
És fel-jövének a'földnek ſzéleſségére, C
és körűl-vevék a'ſzentek táborit, és a'
ſzerelmes váraſt. * És az Iſtentől meny- 9
ből tűz ſzálla-alá, és meg-emészté
őket: és az ördög, a'ki el-hiteti vala
őket, a'tűznek és kénkőnek tavába
vetteték, a'hol a'fene-vad-is, * 's a'ha- 10 9
mis próféta-is gyöttrettetni-fognak
éjjel és nappal mind örökkön örökké.
* Es láték egy nagy feír királyi-ſzéket, 11
és egy űl vala azö, a'kinek ſzíne-előtt D
el-futa a'föld és az ég, és azok helye
meg nem találtaték. * És látám a'hól- 12
takat, a'nagyokat, 's a'kiſdedeket, állani a'királyi-ſzék-előtt, és a'könyvek
meg-nyittatának: és más Könyv nyittaték-meg melly az életé: és meg-ité- 11
lteténck a'hóltak azokból a'mellyek D
a'könyvekben valának írva, az ő che-
lekedetek-ſzerént. * És a'tenger, elő- 13 12
adá a'hóltakat, a'kik ő-beňe valának:
és a'halál, és a'pokol meg-adák az ő
hóltokat, a'kik ő-nálok valának: és
itélet lőn mindenikéről az ő chelekedetek-ſzerént. * És a'pokol 's a'halál 14
a'tűznek tavába vetteténck. Ez a'má-
ſodik halál. * És a'ki bé-írva nem ta- 15 14
láltatott az Élet-könyvében, a'tűznek tavába vetteték.

XXI. Rész.

ÉS láték új eget, és új földet. Mert az első ég, és az első föld el-múlt, és a'tenger ninch többé. * És én János látám a' ſzent váraſt az új Jeruſalemet, melly az Iſtentől ſzálla-alá menyből, fel-kéſzűlve, mint a'fel-ékeſittetett menyaſszonyt az ő férjének. * És hallék nagy ſzózatot a'királyi-ſzékből mondani: Ímé az Iſten hajléka az emberekkel, és vélek fog-lakni. És ők ő népe léſznek, és az Iſten ő-vélek ő Iſtenek léſzen: * " és el-töről az Iſten minden könny-húllatáſt az ő ſzemekről: és a'halál többé nem léſzen, ſe jajgatás, ſe kiáltás, ſe fájdalom nem léſzen többé, mert az előbbiek el-múltak. * És monda a'ki a'királyi-ſzékben űl vala: † Ímé mindeneket meg-újítok. És monda nékem: Írd-meg, mert ez igék tekélleteſek, és igazak. * És monda nékē: Meg-lőtt. én vagyok az α, és ω: a'kezdet, és a'vég. Én a'ſzomjúhozónak az élő víz forráſából adok, ingyen. * A'ki győzedelmes léſzen, bírni-fogja ezeket, és annak Iſtene léſzek, és ő nékem fiam léſzen. * A'félékenyeknek pedig, és hitleneknek, és átkozottaknak, és gyilkoſoknak, és paráznáknak, és varáżlóknak, és bálványozóknak, és minden hazugoknak, az ő részek a'tűzzel 's kénkővel-égő tóban léſzen: melly a'második halál. * És elő-jöve egy a' hét Angyal-közzűl a'kiknél a'teli chészék valának a'hét utólſo chapáſokkal, és ſzólla velem, mondván: Jőſzte, és meg-mutatom néked a'menyaſszonyt, a'Bárány feleſégét. * És vűn engem lélekben egy nagy és magas hegyre, és meg-mutatá nékem a'ſzent váraſt Jeruſalemet, melly az Iſtentől ſzállott-alá menyből, * az Iſten fényeſsége lévén beňe: és annak világoſsága haſonló a'drága-kőhöz mint a'jaſpis-kőhöz, mint a'kriſtaly. * És nagy és magas kerítéſe vala, tizen-két kapuja lévén: és a'kapukon tizen-két Angyal, és fel-írott nevek, mellyek az Iſraël fiainak tizen-két nemzetſéginek nevei. * Napkeletről három kapu, és Éſzakról három kapu, és Délről három kapu, és Nap-nyúgatról három kapu. * És a'

Isa. 65. c. 17. & 66. g. 21. 2. Pet. 3. c. 13.

"Isa. 25. c. 8. Sup. 7. d. 17.

†Isa. 43. c. 19. 2. Cor. 5. d. 17.

váras keritésének tizen-két fondamentoma vala, és azokon a'Bárány-
nak tizen-két Apostolinak tizen-két 1
neve. * És annál a'ki velem szóll 15 A
vala, egy arany nádból-valo mérték
vala, hogy meg-mérné a'váraſt, és
annak kapuit, és kerítését. * és a'vá- 16 2
ras négy-szegűen vagyon helyhez-
tetve, és annak hoszszasága annyi,
menyi a'szélesége-is: és meg-mé-
ré a'váraſt az arany náddal tizen-két
ezer futamatnyira: és annak hoszsza-
sága, és magasága, és szélesége, egy- 3
aranyúak. *És meg-mére annak keri- 17
tését száz negyven-négy könyök-
nyire, embernek mértékével, melly
az Angyalé. * Ét vala a'kerítésnek 18
rakása jaspis-kőből: a'váras pedig
tiszta arany, hasonló a'tiszta üveg-
hez. * És a'váras keritésének fonda- 19
mentomi, minden-némű drága kő-
vel fel-ékesittettek. Az első fonda-
mentom, jaspis: a'második, sáfir:
a'harmadik, kalczedonius: a'ne- 6
gyedik, smaragd: * az ötödik, sar- 20 B
donix: a'hatodik, sárdius: a'hete-
dik, krisólitus: a'nyólczadik, beril-
lus: a'kilenczedik, topázius: a'tize-
dik, krisóprasus: a'tizen-eggyedik,
hiaczintus: a'tizen-kettődik, ame-
tistus. * És a'tizen-két kapu, tizen- 21 8
két gyöngy, eggyen-ként: és min-
denik kapu egy-egy gyöngyből va-
la: és a'váras útzája tiszta arany,
mint a'világos üveg. * És templo- 22
mot nem láttam abban. mert a'min-
denható Úr-Isten annak temploma, 9
és a'Bárány. * "És a'váras nem szű- 23
kölködik Nap-nélkül, sem hold- G
nélkül, hogy abban világoskodgya-
nak. mert az Isten fényesége világ-
gositotta-meg azt, és annak szövét-
neke a'Bárány. * És a'nemzetségek 24
annak világosságánál járnak: és a'
földnek királyi, az ö dicsőségeket
és tiszteleteket abba viszik. * " És 25
annak kapui nappal bé nem tétet-
nek: mert nem lészen ott étzaka.
* És a'nemzetségeknek dicsőségét és 26
tiszteletét abba viszik. * Bé nem 27
mégyen abba valami ferteztetett,
vagy útálatosságot chelekedő és ha-
zugságot, hanem chak a'kik bé-írat-
tak a'Bárány Élő-könyvében.

" Isa. 60. g. 19.

" Isa. 60. c. 11.

XXII. Rész.

ÉS meg-mutatá nékem az élet vizének folyó-vizét, melly fényes vala mint a'kristály, származván az Istennek és a' Báránynak székiből. * Az ö útzájának közepin, és a'folyó-víznek mind két-felén az élet-fája, tizen-két gyümölcsöt hozván, minden hólnapban meg-adván gyümölcsét, és a'fa levelei a'Pogányoknak egésségekre-valók. *És semi átok többé nem lészen: hanem az Istennek és a'Báránynak székei lésznek abban, és az ö szolgai szolgálnak néki. * És látni-fogják az ö orczáját: és az ö neve azoknak homlokin. * "És étzaka többé nem lészen: és nem szükölködnek szövétnek világosága-nélkül, sem a' Nap világosága-nélkül, mert az Úr-Isten világositya-meg őket, és országolni-fognak örökkön örökké. * És monda nékem: Ezek az igék tökélletesek, és igazak. És a'próféták lelkeinek Ura Istene küldötte az ö Angyalát meg-mutatni az ö szolgainak a'miknek hamar meg kell lenni. * És íme el-jövök gyorsasággal; Boldog, a'ki meg-tartya e'könyv prófétálásának igéit. * És én vagyok János, a'ki hallottam, és láttam ezeket. És minek-utánna hallottam vólna, és láttam vólna, le-esém hogy imádnám az Angyal lábai-előtt, a'ki nékem ezeket mutattya vala: * és monda nékem: Meg-lásd hogy ne mivellyed: mert te szolga-társod vagyok, és a'te próféta atyád-fiaié, és azoké a'kik meg-tartyák e'könyv prófétálásának igéit: az Istent imádgyad. * És monda nékem: Bé ne pechélteld e'könyv prófétálásának igéit: mert az idő közel vagyon. * A'ki árt, ártson még-is; és a'ki rútságbã vagyon, még-is rútittassék: és a'ki igaz, igazúllyon meg-is: és a'szent, szentüllyön még-is. * Imé hamar el-jövök, és a'jutalmom velem vagyon, meg-fizetni mindeneknek az ö chelekedetek-szerént. * "Én vagyok az α, és ω; az első, és az utólso, a'kezdet, és a' vég. * Boldogok, a'kik az ö hoszszú-ruhájokat a'Bárány vérében mossák: hogy hatalmok légyẽ az élet fáján, és a'kapukon bé-menyenek a'várasba. * Kivölebek, és varázlók, és szemtelenek,

" Isa. 60. d. 20.

" Isa. 41. b. 4. & 44. a. 6. Sup. 1. b. 8. & 21. b. 5.

és gyilkosok, és bálvány-imádók, és minden a'ki szereti és chelekeszi a'hazugságot. * Én Jésus kűldöttem az én Angyalomat, bizonyságot teni ezekről néktek az Anyaszentegyházakban. Én vagyok a'Dávid gyökere és neme, a'fényes és hajnali chillag. *És a'lélek és a'meny-aszszony mondanak: Jőj-el. És a'ki hallya, mongya: Jőj-el. És a'ki szomjuhozik, jőjön-el: "és a'ki akarja, vegye az élet vizét, ingyen. * Mert tudományt teszek mindennek a'ki hallya a' könyv profétálásának igéit: Ha ki ezekhez teszen, az Isten arra teszi e' könyvben íratott chapásokat. * És ha ki el-vészen e'könyv profétálásának igéiből, el-vészi az Isten annak részét az Élet könyvéből, és a'szent városból, és azokból a'mik e'könyvben írva vannak. * azt mongya a'ki bizonyságot tészen ezekről. Bizonyára, hamar el-jövök: Amen. Jőj-el Uram JESUS. * A'mi Urunk JESUS Kristusnak kegyelme mindnyájotokkal. Amen.

"Isa. 55. a. 2.

16 D 19
17 20
18 21

VEGE.

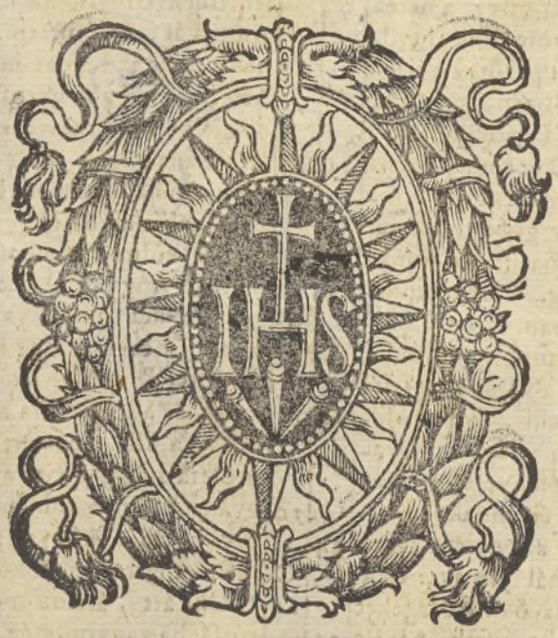

A' Manaſses Imádſága, és a' két Könyv, mellyek Eſdras Harmadik és Negyedik könyvei neve-alatt forognak kézben, e' helyen, tudni illik a' Tridentomi Szent Gyülekőzettől bé-vőtt igaz Szent Könyveknek rendi-kivül helyheztettek, hogy tellyeſséggel el ne veſznének, mivelhogy azokkal némelly ſzent Atyák néha éltek, és némelly írott és nyomtatott Deák Bibliákban is fel-találtatnak.

MANASSES A' IVDA KIRALYA IMADſága, Midőn fogva tartatnék Bábylonban.

MIndenhato Uram, a'mí Atyáinknak, Abrahámnak, és Iſaáknak, és Jákobnak, és az ő igaz magvoknak Iſtene, ki az eget és a'földet teremtetted minden ékeſségőkkel, ki meg-kötőzted a'tengert a'te parancholatod igéjével, ki bé-rekeſztetted a'mélységet, és azt bé-pechétletted a'te rettenetes és dícséretes neveddel: kitől mindenek felnek, és rettegnek a'te erődnek ſzíne-elött, mert el-viſelhetetlen a'te dichőségednek nagyſága, és el-ſzenvedhetetlẽ a'te fenyegetésednek haragja a'bűnősők-ellen: véghetetlen pedig és meg-víſgálhatatlan a'te igéretednek irgalmaſsága: mert te, fölséges Ur vagy, kegyes, hoſzſzútűrő, és igen irgalmas, és ſzánakodo az emberek gonoſságin. Te Uram, a'te jó-vóltodnak ſokaſága-ſzerént, penitentziát és bochánatot igértél azoknak, a'kik ellened vétkeztek, és könyörűlteſségidnek ſokaſágából penitentziát rendeltél a'bünősőknek, üdvősségre. Te azért Uram, az igazak Iſtene, nem ſzerzetted a'penitẽtziát az igazaknak, Abrahámnak, és Iſaáknak, és Jákobnak, azoknak a'kik ellened nem vétkeztek: hanem én érettem bünősért ſzerzetted a'penitentziát: mert vétkeztem a tenger fövenyének ſzáma-fölött: meg-ſokaſodtak Uram az én hamiſságim, meg-ſokaſodtak az én hamiſságim, és nem vagyok mélto hogy tekíntſem és nézzem az égnek magaſságát, az én hamiſságimnak ſokaſága-miatt. Meg-görbedtem a'ſok vas láncz miatt, úgy hogy fejemet fel nem emelhetem, és ninch lelekzetem: mert fel-indítottam a'te haragodat, és gonoſzt chelekedtem elötted: nem chelekedtem akaratodat, és parancholatidat meg nem őríztem: útálatoſságokat rendeltem, és meg-ſokaſítottam a'bünőket. És moſt meg-hajtom a'ſzívem térdét, kegyelmet kérvén töled. Vétkeztem Uram, vétkeztem, és ísmérem hamiſságimat. Az-okáért könyörögvén kérlek téged, bochás-meg nékem Uram, bochás-meg nékem, és ne veſzeſs-el engem az én hamiſságimmal-eggyütt; ſe örökké, meg-haraguván, ne tarts engem a' nyavalyákban, ſe ne kárhoztaſs engem a' földnek leg-alsó réſzeire: mert te vagy az Iſten, mondom, a'penitentziá-tartók Iſtene: és én-rajtam meg-mutatod minden jóvóltodat, mert engem meltatlant meg-ſzabadítaſz a'te nagy irgalmaſságod-ſzerént, és dícsérlek téged mindenkor életemnek minden napjaiban: mert téged dícsér az egeknek minden ereje, és tied a'dichőség örökkön örökké. Amen.

ESDRAS HARMADIK KÖNYVE.

I. Rész.

ES Josias Húſvétet ſzerze Jeruſalemben az Urnak, és meg-áldozá a'Húſvétet az elsö hónak tizen-negyedik napján: * el-rendelvén a' Papokat a'napok rédi-ſzerént fel-öltöztetven a'hoſzſzú ruhákba az Ur templomábã. *és monda a'Levitáknak az Iſrael fel-ſzentelt ſzolgainak, hogy meg-ſzentelnék magokat az Urnak az Ur ſzent ſzekrénye helyheztetéſében, a'házban, mellyet Salomon király a'Dávid fia épített. * Nem véſzitek azt vállatokra. És moſt ſzolgállyatok a'tí Uratoknak, minnyájan a'templomban, és gondgyát viſellyétek az ő nemzetségének Iſraelnek, a'tí faluitok és nemzetségtekſzerént, * Dávidnak az Iſrael királyának iráſa-ſzerént, és az ő fiának Salomonnak dichősége-ſzerént, és a'fejedelemség-ſzerent a'tí atyai réſzetekhez-képeſt, azoknak a'kik az ő attyok-fiai az Iſrael fiai-elött állanak. * Aldozzatok Húſvétet, és áldozatokat készíttſetek az atyátok-fiainak, és chelekedgyetek az Ur parancholattya-ſzerént melly Moyſeſnek adatott. * És ajándékoza Josías az ott találtatott kösségnek, juhot, bárant, és gödölyét, és kechkét harmincz-ezeret, három-ezer borjút. * ezek a' királyéból adattak a'népnek az igéret-ſzerént: és a'Papoknak Húſvétre, két-ezer ſzámu juhok és ſzáz borjúk. * És Jekonías, és Semeías, és Natánael atyafiak, és Haſabías, és Oziel, és Koraba, Húſvétre, öt-ezer juhot, öt-ſzáz borjút. * És ezek midőn ekeſsen meg-lennének, állanak vala a'Papok és Leviták kováſztalanokkal a'nemzetſégek-ſzerént. * És az atyák fejedelemſségének réſzei-ſzerént, a'nép ſzíne-elött áldoznak vala az Urnak, azok-ſzerént mellyek a'Moyſes könyvébe írva vannak: * és meg-sütek a'Húſvétet tüzzel, a'mint ſzükſség vala: és az áldozatokat meg-főzék üſtökben, és fazekakban, jó akarattal: *és vívének minnyájoknak a'kösség-közzül: és az-után magoknak és a'Papoknak készí-

ténck. * Mert a'Papok a'kövérſéget áldozzák vala, míg az óra el-végezödnék: és a'Leviták kéſzítének magoknak, és az ö attyok-fiainak az Aaron fiainak. *Es a' 15
meg-ſzentelt énekeſek az Aſaf fiai el-rendelve valának a' Dávid parancholattya-ſzerént, és Aſaf, és Zakarias, és Jeddimus, ki a'királytól rendeltetett vala. *Es az 16
ajtón-állók minden ajtókon, úgy hogy ſenki által ne hágná a'magáét: mert az ö attyok-fiai kéſzítének nékik. * Es el-végezteténck a'mik az Ur áldozattyához tartoznak vala. * Az napon tartának Húſvétet, és áldoznak vala áldozatokat az Ur áldozattya-fölött, Josias király parancholáttya-ſzerént. * Es meg-ſzerzék az Iſrael fiai, a'kik az időben találtatának, a' Húſvétet: és a' kovaſztalanok innepét hét napig: * és nem tartatott ollyan Húſvét Iſraelben, Sámuel próféta idejétöl-fogva: * és Iſraelnek egy királya ſem ſzerzett ollyan Húſvétet a'miéniüet tartott Josias, és a'Papok, és a'Leviták, és a'Sidók, és az egéſz Iſrael, kik Jeruſalemben találtattak lakni. * Josias országának tizen-nyólczadik eſztendejében lön ez a' Húſvét. * És igazak vóltak a'Josias chelekedeti az ö Ura ſzíne-elött, kit tellyes ſzívéből fel vala: * és a'mellyek ö-felöle írva vóltak a'régi időben, azokért löttek a'kik vétkeztek, és a'kik ſzentſégtelenek vóltak az Urhoz minden nemzetſég-fölött, és a'kik nem keréſték az Ur igéit Iſrael-felöl. * Es Joſiáſnak mind e'chelekedete-után, fel-méne Farao az Egyiptus királya, Karkamisba jövén az Eufrátes-fölött-való úton, és eleibe méne Josias. *Es 26
el-küldc az Egyiptus királya Josiashoz, mondván: Mi dolgom vagyon veled Júda királya? * Nem küldettem az Urtól hogy ellened hadakozzam: mert Eufrátes-ellen vagyon az én hadam, ſietvén menny-alá. * Es nem tére-viſzſza Josias 28
a'ſzekéren: hanem hadakozni igyekezik vala ellene, nem figyelmezvén a'próféta igéjére az Ur ſzájából: * hanem hadat 29
rendele ellene a'Mageddo mezején. Es alámenének a'ſejedelmek Josias királyhoz. * Es monda a'király az ö ſzolgáinak: Vigyetek-el engem a' harczról, mert igen meg-erötelenültem. Es mingyárt el-vivék ötet a'ſzolgai a'harczról. * Es fel-üle az 31
ö második ſzekerére: és Jeruſalembe jutván meg-hala, és el-temetteték az attya koporſójában. * Es egéſz Judæában ſirattyák vala Joſiáſt: és a'kik fök valának-is, a'feleſegökkel-eggyütt ſirattyák vala ötet, mind e'napig. Es ſzokás lön ez mindenkor Iſraelnek minden nemzetſégében. * Ezek pedig írva vannak a'Júda 33
királyinak hiſtoriái könyvében: és Joſiáſnak minden chelekedeti, és az ö dicsöſége, és az Ur törvényében-valo értelme: és a' mikot chelekedett, és a'mik meg nem írattattak-is az Iſrael és Juda királyinak könyvében. * Es a'kik a'nemzetſégből 34
valának, Jekoniáſt a'Josias fiat vévén, királlyá rendelék Joſiáſért az ö attyáért, mikor harmincz-három eſztendös vólna. * Es országla Iſraelen három hólnapig. 35

Es le-tévé ötet az Egyiptus királya, hogy 36
ne országlana Jeruſalemben: * és megbirſágolá a'nemzetſéget ſzáz talentom ezüſtel, és egy talentom aranyal. * Es 37
az Egyiptus királya, Joaczimot az ö attyafiát rendele, Júdának és Jeruſalemnek királyává: * és meg-kötözé Joaczimnak 38
fö báráit, és Zaraczeleſt az ö attyafiát, és fogva vivé Egyiptusba. * Huſzon-öt 39
eſztendös vala Joaczim mikor országlani kezdett vólna a'Júda és Jeruſalem földében: és gonoſzt chelekedék az Ur ſzíne-elött. * Ez-után pedig fel-méne Nabukodonoſor a'Bábylon királya, és megkötözvén ötet réz lánczal, Bábylonba 41
vivé. * és az Ur ſzent edényit el-vivé Nabukodonoſor, és el-vivé, és ſzentelé az ö 42
templomába Bábylonba. * Mert annak tiſztátalanſága és ſzentſégtelenſége írva vagyon a' királyok ideje könyvében. 43
* Es országla helyette Joaczim az ö fia. Mikor pedig királlyá rendeltetett vólna, tizen-nyólcz eſztendös vólt. * Országla pedig három hólnapig és tíz napig Jeruſalemben, és gonoſzt chelekedék az Ur ſzíne-elött: * és eſztendö-múlva 45
el-küldvén Nabukodonoſor, el-viteté ötet Bábyloniába az Ur ſzent edényivel eggyütt. * Es rendelé Sedeziáſt Júdának és Jeruſalemnek királyává, mikor huſzon-egy eſztendös vólna: országla pedig tizen-egy eſztendeig. * Es 47
gonoſzt chelekedék az Ur ſzíne-elött, és nem féle az igéktöl a'mellyek mondattanak Jeremías próféta'tól az Urnak ſzájából: * és meg-esküdtetvén Nabukodo- 48
noſor királytól, hitét meg-ſzegvén el-méne: és meg-keményítvén nyakát és ſzívét, által-hágá az Iſrael Ura Iſtene törvényit. * Az Ur népe fejedelmi-is ſokakat 49
hamiſsan chelekedének, és iſtentelenbül chelekedének a' Pogányoknak minden tiſztátalanſági-fölött: és meg-ferteztették az Ur templomát, melly ſzent vala Jeruſalemben. * Es el-küldé az ö at- 50
tyok Iſtene az ö Angyalát, hogy viſzſzahíná öket, azért hogy kedvezne nékik, és az ö hajlékának. * Eök pedig chúfollyák vala az ö angyalit: és a'melly nap 51
ſzóll vala nékik az Ur, chúfollyák vala az ö prófétáit. * Ki tellyeſséggel haragra indíttatek az ö nemzetſége-ellen, annak ſzentſegtelenſégeért, és parancholám, hogy fel-mennének a' Kaldæuſok királyi. * Ezek meg-ölék az ö ifiait fegy- 52 53
verrel, az ö ſzent templomok-körül, és nem kedvezének az ifiúnak, és a'vénnek, és a'ſzüznek, és a'gyermeknek: * hanem 54
minnyájan azok-kezeibe adatának: és az Urnak minden ſzent edényit, és a'királyi tár-házakat fel-vévén, Babyloniába vivék, * és fel-gyújták az Ur házát, és el- 55
ronták a'Jeruſalem kö-falait: és annak tornyait fel-gyújták tüzzel, * és meg- 56
eméſzték minden böchülletes marháit, és ſemmivé tévék, és a'fegyvertöl megmaradottakat, Bábylonba vivék. * Es ö 57
ſzolgai valának, míg nem a'Persák országlanának, az Ur igéjének bé-tellyeſedélére a' Jeremías ſzája-által: * míg nem 58

a'föld az ö szombatit kegyesen bé-töltötte volna, az ö el-pusztúlasának tellyes idejében meg-nyúgott, hetven esztendöt tölcvén.

II. Rész.

1 Országolván Czyrus a' Persák királya a' Jeremias szájából-valo Ur
2 igéjének bé-tellyesedésére, * felindítá az Ur Czyrusnak a'Persák királyának lelkét, és meg-hirdete egyszer'smind az ö egész országában irással, *mondván:
3 Ezeket mongya Czyrus a'Persák királya: Engem rendelt a' föld kerekségének királyává az Israel Ura, a'fölséges Ur, * és meg-jelentette nékem hogy házat épitenék neki Jerusalemben, melly
4 Judæában vagyon. * Ha vagyon valaki a'ti nemzetségtekből, az ö Ura mennyen-
5 fel vele Jerusalembe. * Az-okáért valakik
6 a' környül-valo helyekben laknak, segéttsék azokat a'kik abban a'helyben vannak, arannyal és ezüstel, * lovak és barmok adásával, és egyebekkel mellyek fogadásból tétetnek az Ur házában melly
7 Jerusalemben vagyon. * Es elö-álván a'
8 nemzetségeknek, faluknak, és Judæának a' Benjamin nemzetségéből-valo fejedelmi, és a'Papok és Leviták, kiket fel-indíta az Ur hogy fel-mennének és meg-épitenék az Ur Házát melly Jerusalemben vagyon,
9 es sokan a'kik környülök valának, *megsegéték minden ö aranyokkal és ezüstökkel, és barmokkal, és igen sok fogadásokkal, kiknek elmékjek fel-indíttatott vala. * Es Czyrus király elö-hozá az Ur
10 szent edényit, mellyeket Nabukodonosor a'Bábylon királya Jerusalemből el-vitt, és az ö bálványának szentelt vólt. * és elö-
11 hozván azokat Czyrus a'Persák királya, adá Mitridatusnak, ki az ö kinch-tartója vala. * ö-általa pedig adatának Salma-
12 nasárnak a'Judæa tiszt-tartójának. *Ezek-
13 nek pedig ez a'száma. Két-ezer négy-száz ezüst kupa: harmincz ezüst medencze: harmincz arany chesze, és ezüst chesze két-ezer negy-száz: és ezer egyéb edény. *min-
14 den arany és ezüst edény öt-ezer nyólcz-
15 száz hatvan. * Es elö-számláltatának Salmanasárnak azokkal egyetemben a'kik a' Babylóniai fogságból Jerusalembe mentek
16 vala: *Artaxerxesnek a'Persák királyának idejében pedig, ezek-felöl kik Judæában és Jerusalemben laknak vala, Balsamus, és Mitridatus, és Sabellius, és Ratimus, Baltemus, Samélius az iró-deák, és a'többi a'kik Samariában, és a' több helyeken laknak vala, irák e'következendö levelet
17 Artaxerxes királynak: * Uram, a'te szolgaid Ratimus a'hisztória-iró, és Sabellius az iró-deák, és a'te udvarodnak több bírái
18 Czelesyriában és Feniczében. * Es most tudtára légyen urunknak a' királynak, hogy a'Sidók a'kik fel-jöttek tölétek hozzánk, Jerusalembe a' pártos és igen gonosz várasba jövén, épitik annak kemenczéit, és fel-állartyák kö-falait, és a' templomot fel-emelik. *Hogy-ha e'város
19 és a'kö-falok véghez mennek, nem chak az adókat nem akarják meg-fizetni, de a'
20 királyoknak-is ellenök állanak. * Es mivelhogy azt a'templom-körül chelekeszik, méltónak alitottuk azt el nem halgatni:
21 * hanem hírré tenni király urunknak, hogy-ha tetszik, király, kereltessék-meg az
22 atyáid könyveiben, * és az intésekben irásokat találsz ezekröl, * és meg-tudod hogy e'város pártos vólt, és a'királyoknak
23 's a'városoknak háborgatója, * és a'Sidók pártosok, és hadakat indítván abból eleitöl-fogva, az-okáért pusztíttatott-el e'vá-
24 ras. * Most azért hírré tészszük, urunk királyunk, hogy-ha e'város meg-épittetik, és a'kö-falai fel-állattatnak, alá-menete-
25 led nem lészen Czelesyriába és Feniczébe. * Akkor irá a'király Ratimusnak, ki a'hisztóriákat irja vala, és Baltemusnak, és Sabelliusnak az iró-deáknak, és a'több gond-viselöknek, és Syriában és Feniczében lakóknak, azokat a'mik következnek:
26 * Meg-olvastam a'levelet mellyet nékem küldöttetek. Meg-parancholtam azért hogy meg-keressék, és fel-találtatott,
27 hogy az a'város eleitöl-fogva a'királyoknak ellenök-állott, * és hogy pártos, és
28 hadakat-indító emberek lakják, és igen erös királyok vóltak Jerusalemben uralkodván, és adót szedvén Czelesyrián és Feniczén. * Most azért meg-parancholtam, hogy meg-tiltsák azoknak az embereknek a'várast épiteni, és meg-tiltsák
29 hogy ez-után semmi ne légyen: * de föllötte igen elö se menjenek a'gonoszságok, úgy hogy a' királyoknak búsulások
30 ne következzék. *Akkor el-olvasván azokat a'mellyeket Artaxerxes király irt vala, Ratimus, és Sabellius az iró-deák, és a'kik ezekkel gond-viselök valának, egybe-gyülvén sietséggel, Jerusalembe menének lovaggal, és sereggel, és choportal: * és
31 kezdék az épitöket meg-tiltani, és megszünének a' templom épitésetöl Jerusalemben, Darius a'Persák királya országának második esztendejéig.

III. Rész.

1 Darius király nagy vachorát szerze minden szolgainak, és Mediának 's
2 Persiának minden báráinak, * és minden nemeseknek, és tiszt-tartóknak, és tanátsoknak, és az alatta-való hadnagyoknak, Indiától-fogva Szerechen-országig, száz huszon-hét tartományokban. * Es mikor öttek és ittak
3 vólna, és meg-elégedvén viszsza-tértek vólna, akkor Darius király fel-méne az ö
4 kamarájába, és aluvék, és fel-ébrede. *Akkor ama'teste-örizö három ifiak, kik a'király testét örizik vala, mondának egyik a'
5 másiknak: *Mongyunk ki-ki valami jeles beszédet: és valakinek beszéde bölchebnek láttatik a'másikénál, annak Darius király nagy ajándékokat ád, * hogy bársonyba öltözzék, és aranyból igyék, és
6 aranyon aludgyék, és arany zabolás szekeret, és bíbor süveget, és arany lánczot
7 ád nyaka-körül: * és második helyen ül
8 Darius-után az ö bölcheségéért, és Darius rokonának hívattatik. * Akkor meg-irván mindenik az ö mondását, be-

pechétlék és tévék a'Dariús vánkosa-alá,
* és mondának: Mikor fel-kel a' király, 9
adgyuk ö-néki a'mi irásinkat: és valamel-
lyiket ítélendi a' király a' három-közzül, és a'Perſiának bírái, hogy az ö mon-
dása bölchebb, annak adattaſsék a'gyö-
zedelem, a'mint meg vagyon írva. * Egy- 10
ik írá, Erös a'bor. * A'másik írá, Erösb 11
a'király. * A'harmadik írá, Erösbek az 12
aſszony'állatok: mindének-fölött pedig
győzedelmes az igaſság. * És mikor fel- 13
költ vólna a'király, vévék az ö irásokat,
és néki adák, és el-olvasá. * És el küldvén 14
hívá a'Persáknak mindé bíráit, és a'Mede-
ſokat, és a'nemeſeket, és a'tiſzt-tartókat,
és a'hadnagyokat: * és tanátsba ülének: 15
és meg-olvaſtatának az irások ö előttök.
*És monda: Hijátok az ifiakat, es ök meg- 16
jelentik az ö mondásokat. És el-hivattatá-
tának, és be-menének. *És monda nékik: 17
Jelentſétek-meg nékünk a'miket írtatok.
És el-kezdé az elsö, a'ki a'bor erölségéről
ſzóllott vala, * és monda: Férfiak, melly 18
igen erőt vészen a'bor minden embereken
a'kik azt meg-ízízák! el-tevelyíti az el-
mét. * Továbbá, a'királynak és az árvá- 19
nak elmejét heába-valóvá teſzi. Annak-
fölötte, a'ſzolgának és a'ſzabadoſnak, a'
ſzegénynek és a'gazdagnak, * és min- 20
deneknek elmejét bátorſágra és vigaſágra
indíttya, és nem emlékezik ſemmi bánatról
és adóſságról, * és minden ſzívnek gon- 21
dolatit böchülletéſsé teſzi, és nem emle-
kezik a'királyról ſem a'bírákról, és min-
deneket talentomon-kent ſzóllat. * És mi- 22
kor ittak, nem emlékeznek-meg a'barátſág-
ról, ſem az atyafiuſágról: hanem chak ha-
mar az-után kardokat ragadnak. * És mi- 23
kor a'bortól meg-ízabadúlnak és fel-kel-
nek, nem emlékeznek-meg azokról a'miket
chelekedtek. * Oh férfiak, nem hallad-e 24
felyül a'bor? ki gondollya hogy így cse-
lekedgyek? És ezt mondván, halgata.

IV. Rész.

ÉS kezde a'másik mondani, a'ki a' 1
király erölségeről ízóllott: * Oh 2
férfiak, nem halladnak-e felyül az
emberek, a'kik a'földet és a'tengert bír-
ják, és mind a'mik azokban vannak?
* A'király pedig mindeneket meg-elöz, és 3
uralkódik rajtok: és valamit mond nékik,
mindent meg-chelekeſznek. * És ha a'há- 4
dakozókhoz küldi öket, el-mennek, és el-
rontyák a'hegyeket, és a'kö-faſokat, és a'
tornyokat. * Eölettetnek és ölnek, és a'ki- 5
rály igéjét el nem múlattyák. mert ha gyö-
zedelmet vésznek, valamit prédálnak mind
a'királynak hozzák. * Hasonló-képpen 6
egyebek-is minnyájan, és valakik nem har-
czolnak, ſem vinák, hanem a'földet mive-
lik: ísmég mikor aratnak, adót hoznak a'
királynak: és ö egyedül ha mongya, öl- 7
lyetek-meg; meg-ölik: ha mongya, bo-
cháſsátok-el; el-bochättyák: *ha mongya, 8
üſsetek; ütik: ha mongya, gyomlállyátok-
ki; ki-gyomlállyák: ha mongya, épittſetek-
meg; meg-épitik: * ha mongya, vágjá- 9
tok-ki; ki-vágják: ha mongya, plan-
tállyatok; plantálnak: * és az egéſz köſ- 10
ség, és a'hatalmaſságok ötet halgattyák,
és ezen-felyül ö aſztalhoz ül, és iſzik, és
aluſzik. * Ezek pedig körös-körül öri- 11
zik ötet, és ſenki el nem mehet, és nem
chelekedheti a'maga dolgait, hanem egy
ſzavára engedelmeſek néki. * Férfiak, mi- 12
képpen nem hallád-felyül a'király, a'ki így
dícsértetik? És halgata. * A'harmadik a' 13
ki ſzóllott vala az aſzſzony'állatokról és
az igaſságról, ez a'Zorobabel, kezde ſzól-
lani: * Férfiak, nem nagy a'király, és a'ſok 14
ember, ſem a'bor felyül nem hallad. Ki-
choda azért a'ki uralkodik azokon? *Nem 15
az aſzſzony'állatok ſzülték-e a'királyt, és
minden népet, a'melly uralkódik a'tenge-
ren és földön: * és azoktól ſzülettenek, 16
és ök tartották-fel azokat a'kik a'ſzőlöket
plantálták a'mellyekből leſzen a'bor? *És 17
ök chinállyák mindé emberek köntöſit, és
ök ſzereznek dícsöſéget az embereknek,
és el nem válhatnak az emberek az aſz- 18
ſzony'állatoktól. * Ha aranyat és ezüſtöt,
és minden ékes marhát gyüjtnek, és látnak
egy jó állapatu és jó ſzemelyü aſzſzony'ál- 19
latot, *azokat mind el-hagyván, erre né-
znek, és fel-nyitott ſzájjal ízemlélik, és in-
kább édeſgetik ötet hogy-ſem az aranyat és
ezüſtöt, és minden draga marhát. * Az 20
ember el-hadgya attyát a'ki ötet fel-tartot-
ta, és tartományát, és az aſzſzony'állathoz
adgya magát. * És az aſzſzony'állattal 21
vidámittya lelkét: és ſem attyáról nem em-
lékezik, ſem annyáról, ſe tartományáról.
* És innét kell meg-tudnotok: hogy az 22
aſzſzony'állatok uralkodnak rajtatok.
Nem bánnyátok-e? * És vészi ember fegy- 23
verét, és útra mégyen, lopáſokat és gyil-
koſságokat chelekedni, és a'tengeren és fo-
lyó-vizeken evezni, * és oroſzlányt lát, és 24
ſetetben jár: és mikor lopáſt chelekeſzik,
és chalárdſágokat, és prédáláſokat, a'ſzere-
tőjének vitzi. * És ísmég, inkább ſzereti 25
ember a'feleségét, hogy-ſem attyát vagy
annyát. * És ſokan eſztelének löttek az ö 26
feleſegekért: és ſzolgák löttek azokért:
* és ſokan el veſztek és meg-ölettettek, és 27
vétkeztek az aſzſzony'állatokért. *És most 28
hidgyetek nékem, hogy nagy a'király az ö
hatalmában: mert mindé tartományok fe-
lik ötet illetni. *Láttam mindazáltal, hogy 29
Apame a'Bezaczes leánya, a'chodálatos ki-
rály ágyaſa, a'király jobján mellette ült, *és 30
a'koronát a'fejéről le-vötte, és magának
fel-tötte, és a'királyt arczúl chapdoſta
bal-kezével. * És ezek-fölött fel-nyitott 31
ſzájjal nézi vala ötet: és ha nevet reája, ö-is
nevet: mert ha meg-haragſzik reája, hízel-
kedik, míg nem kedvébe fogadgya. * Oh 32
férfiak, miért nem vólnának erösbek az
aſzſzony'állatok? Nagy a'föld, és magas
az ég: ki mozgattya ezeket? *És akkor a' 33
király, és a'nemeſek egy-máſra néznek va-
la. És kezde ſzóllani az igaſságról. * Oh 34
férfiak, nem erösek-e az aſzſzony'állatok?
Nagy a'föld, és magas az ég: és a'Napnak
gyors forgáſa az eget bé-kerüli az ö helyén
egy nap. * Nem nagyſágos-e a'ki ezeket 35
chelekeſzi, és nagy az igaſság, és minde-
neknél erösb? * Az egéſz föld ſegétſégül 36
híja az igaſságot, az ég-is áldgya azt, és

minden állatok meg-indúlnak ö-elötte, és rettegnek töle, és ninch ö-vele semmi hamisság. * Hamis a'bor, hamis a'király, hamisak az aszszony'állatok, hamisak az emberek fiai minnyájan, és hamisak azoknak minden chelekedetek, és ninch azokban igasság, és az ö hamisságokban elveszsznek: * és az igasság meg-marad és erösödik örökké, és él, és nevekedik örökkön-örökké. * Ninch-is ö-nála személy-válogatás, se külömbözés: hanem igazakat chelekeszik mindenekkel, a'hamisakkal és gonoszokkal, és mindenek meg-javúlnak az ö chelekedeti-által. * Es ninch az ö itéletiben hamisság, hanem erösség, és ország, és hatalom, és dichöség minden idöben. Aldott az igasságnak Istene. * Es meg-szünék szóllani. Es minden népek kiáltának, és mondának: Nagy az igasság, és felyül-hallad. * Akkor a'király monda néki: Kérj, ha valamit akarsz többet, hogy-sem a'mik írva vannak, és meg-adom neked, mivelhogy bölchebnek találtattál a'te felebarátidnál, és mellettem fogsz-ülni, és én rokonomnak hívattatol. * Akkor monda a'királynak: Emlekezzel-meg fogadásodról, mellyel fogadtad, hogy meg-épited Jerusalemet, a'melly nap az országot kezedhez vötted: * és hogy mind az edényeket mellyeket el-hoztak Jerusalemböl, viszsza-küldöd, mellyeket kiválasztott Czyrus, mikor Babylóniát meggyözte, és ott akarta azokat viszsza-küldeni. * Es te fel-fogadtad hogy meg-épited a'templomot a'mellyet fel-gyújtottak az Idumæusok, mikor el-pusztíttatott Judæa a'Kaldæusoktol. * Es most ez a'mit kérek Uram, és a'mit kívánok, ez a'méltóság mellyet töled kérek, hogy tellyesítsd-bé a'fogadást, mellyet fogadtál a'mennyei Királynak a'te száddal. * Akkor fel-kelvén Darius király, meg-chókolá ötet: és leveleket íra minden sátároknak, és tiszt tartóknak, és nemesseknek, hogy el-kesérnék ötet, és azokat a'kik vele valának, minnyájokat a'kik fel-mennek Jerusalemet épiteni. * Es minden tiszt-tartóknak, a'kik Syriában valának, és Feniczében, és a'Libanuson, leveleket íra, hogy czédrus-fákat vontatnának a'Libanusból Jerusalembe, hogy épitenék vélek a'várast. * Es íra mind a'Sidóknak a'kik fel-mennek vala az országból Judæába a' szabadságért, hogy senki a'hatalmasók, és bírák, és tiszttartók-közzül ne menne az ö ajtajokra, * és hogy minden tartomány, mellyet elfoglaltak vala, szabados lenne nékik, és az Idumæusok el-hadgyák a'Sidók kastélyit a'mellyeket bírnak, * és a'templom épületire adgyanak minden esztendöben húsz talentomot, míg meg-épittetik: * és a' Szent-helyen éppen-égö áldozatot égessenek minden nap, a'mint parancholattyok vagyon: más tíz talentomot áldozzanak minden esztendöben, * és hogy minnyájoknak, a'kik Babyloniából a'várast mennek épiteni, szabadságok lenne, mind magoknak 's mind a'fioknak, és minden Papoknak a'kik elöl-mennek: * Meg-íra pedig a'költség számát-is, és meg-hagyá hogy szent köntöst-is adnának, a'mellyben szolgálnának; * és meg-íra hogy a' Levitáknak meg-adnák a'miket parancholt, mind a'napig mellyen el-végeztetik a'ház, és Jerusalem meg-épül: * és meg-íra hogy a'várasnak minden örizöinek adnának jutalmat és fizetest. * Es el-eresztte minden edényeket valamellyeket el-választott vala Czyrus Bábyloniából; és mindeneket valamiket mondott vala Czyrus, ö-is meg-parancholá hogy meg-lenne, és Jerusalembe küldetnék. * Es mikor elment vólna az az ifiu, fel-emelvén orczáját Jerusalemre, áldá az égnek királyát, * és monda: Töled vagyon a'gyözedelem, és töled vagyon a'bölcheség és fényesség. Es en te szolgád vagyok. * Aldott vagy, ki nékem bölcheseget adtál, és néked hálát adok mi atyáinknak Ura Istene. * Es el-vevé a'leveleket, és el-méne Babyloniába. Es el-juta, és hírré tevé minden attyafiainak kik Babyloniában valának. * és áldák az ö attyok Istenét, hogy szabadságot adott nékik és nyugodalmat, * hogy fel-mennének, és meg-épitenék Jerusalemet, és a'templomot melyben neveztetett az ö neve, és vigadának éneklö szerszámokkal és örömmel hét nap.

V. Rész.

EZek-után pedig el-választtatának, hogy fel-mennenek a' faluknak fejedelmi házan-kent és nemzetségeken-kent, és az ö felességek, és az ö fiok és leányok, és szolgájok és szolgálójok és barmok. * Es Darius király külde velek eggyütt ezer lovast, míg el-kesérnék öket Jerusalembe békeséggel, és éneklö szerszámokkal, és dobokkal, és sípokkal. * és minnyájan az atyafiak játszodoznak vala, és fel-külde öket azokkal. * Es ezek a'ferfiaknak nevök, a'kik fel-mentek az ö falujok-szerént nemzetségen-kent, és az ö fejedelemségek részéröl. * A' Papok: Fineesnek az Aaron fiának fiai, Jésus a'Josedek fia, Joaczim Zorobabelnek a'Salátiel fiának fia a'Dávid házából, a'Fáres rokonságából, a'Juda nemzetségéböl, * ki Darius-alatt a'Persák királya-alatt chodálatos beszédeket szóllott az ö országának második esztendejében, az elsö hólnapbá Nisanban. * Ezek pedig a'kik fel-mentek Judæából az el-költözés fogságából, kiket Nabukodonozor a'Babylóniai király Babylonba költöztetett, és viszsza-tért Jerusalembe. * Es meg-keresé Judæának részében ki-ki az ö várasát, a'kik Zorobabellel jöttek vólt, és Jésussal, Nehemias, Areores, Elimeo, Emmanio, Mardokéo, Beelsuro, Mekpsatokor, Olioro, Emonia egy azoknak fejedelmi-közzül. * Es az ö nemzetség-bélieknek számok, az ö tiszt-tartójok-közzül a'Fáres fiai, két-ezer száz hetven-kettö: * Ares fiai, három-ezer száz ötven-hét: * Femo fiai, száz negyven-kettö: a'Jesus és Jóabes fiai-közzül, ezer három-száz kettö. * Demu fiai, két-ezer hetven: Koraba fiai, két-száz öt: Banika fiai, száz hatvan-nyólcz: * Bebek fiai, négy-száz három: Arkad fiai, négy-száz

huſzon-hét: * Kam fiai, harmincz-hét: 14
Zoroar fiai, két-ezer hatvan-hét: Adin
fiai, négy-ſzáz hatvan-egy: * Aderektes 15
fiai, ſzáz nyólcz: Cziáſo és Zelas fiai, ſzáz
hét: Azorok fiai, négy-ſzáz harmincz-ki-
lencz: * Jedarbóne fiai, ſzáz harmincz-ket- 16
tö: Ananías fiai, ſzáz harmincz: Aſoni
fiai, kilenczven: * Marſar fiai, négy-ſzáz 17
huſzon-kettö: Zabarus fiai, kilenczven-öt:
Sepolemon fiai, ſzáz huſzon-három: * Ne- 18
popas fiai, ötven-öt: Nekanatus fiai, ſzáz
ötven-nyólcz: Czebetamus fiai, ſzáz har-
mincz-kettö: * Krearpatros fiai, kik Eno- 19
kadból, és Modiaból-valók, négy-ſzáz hu-
ſzon-három: kik Gramásból és Gabeából,
ſzáz huſzon-egy: * kik Beſſelonból és 20
Czeaggéból, hatvan-öt: kik Baſtorokból,
ſzáz huſzon-kettö: * Kik Bekenobesből, 21
ötven-öt: a'Liptis fiai, ſzáz ötven-öt: La-
bonni fiai, három-ſzáz ötven-hét: * Si- 22
kem fiai, három-ſzáz hetven: Suadon és
Kliomus fiai, három-ſzáz hetven-nyólcz:
* Erikus fiai, két-ezer ſzáz négyven-öt: 23
Anaas fiai, három-ſzáz hetven. A'Papok:
* A'Jedéus fiai, Euter fiai, Eliaſib fiai, há- 24
rom-ſzáz hetven-kettö: Emerus fiai, két-
ſzáz ötven-kettö: * Faſurii fiai, három- 25
ſzáz ötven-hét: Káree fiai, két-ſzáz hu-
ſzon-hét. * A'Leviták: A'Jéſus fiai Kadu- 26
helben, és Bamis, és Serebías, és Edias,
hetven négy. az egéſz ſzám tizen-két el-
ztendötöl-fogva, harmincz-ezer négy-ſzáz
hatvan-kettö, * a'fiak, és leányok, és fele- 27
ségek, az egéſz ſzámlálás, negyven-ezer
két-ſzáz negyven-kettö. * A'Papok fiai, 28
kik a'templomban énekelnek vala: Aſaf
fiai, ſzáz huſzon-nyólcz. * Az ajtón-állók 29
pedig: az Eſmenni fiai, Aſer fiai, Amon
fiai, Akkuba fiai, Topa Tobi fiai, minnyá-
jan ſzáz harmincz-kilenczen. * A'templom-
ban-ſzolgálo Papok: A'Sel fiai, Gáſſa fiai, 30
Toblok fiai, Karia fiai, Sù fiai, Hellu fiai,
Labana fiai, Armaka fiai, Akkub fiai, Uta
fiai, Czeta fiai, Aggáb fiai, Obai fiai, Anâ-
ni fiai, Kanna fiai, Geddu fiai, * An fiai, 31
Radin fiai, Deſanon fiai, Nakoba fiai, Ka-
ſeba fiai, Gaze fiai; Ozui fiai, Sinone fiai,
Attre fiai, Haſten fiai, Aſiâna fiai, Manei
fiai, Naſiſim fiai, Akkuſu fiai, Agiſta fiai,
Azui fiai, Favon fiai, Faſalon fiai, * Meed- 32
da fiai, Fuſa fiai, Káree fiai, Barkus fiai,
Sáree fiai, Koeſi fiai, Naſit fiai, Agiſti fiai,
Pedon fiai, * Salomon fiai, Aſofot fiai, 33
Faſida fiai, Czéli fiai, Dedon fiai, Gadda-
hel fiai, Seſegi fiai, * Aggia fiai, Sakaret 34
fiai, Sabaten fiai, Karonet fiai, Malſit fiai,
Ama fiai, Saſus fiai, Addus fiai, Suba fiai,
Eura fiai, Rahotis fiai, Faſfat fiai, Malmon
fiai. * Minnyájan a' ſzentſegben ſzolgá- 35
lók, és a' Salomon ſzolgai, négy-ſzáz
nyólczvan-ketten. * Ezek a'fiak a'kik fel- 36
mentek Telmelából, Telharsából: azok-
nak fejedelmi, Karmellam, és Karet: * és 37
nem mondhaták-meg az ö városokat, és
nemzetſegeket, mi-modon vólnának Iſra-
elből. A'Dalari fiai, Tubal fiai, Nekodai-
czi fiai, * a'Papok-közzül, a'kik a'papſá- 38
got vitelik vala: és fel nem találtatának az
Obia fiai, az Akiſos fiai, az Addin fiai, a'ki
feleſeget vött a'Fargeleu leányi-közzül:

* és hívattatának az ö nevéröl, és ezek 39
nemzetſegének iráſa keresteték a'fiak laiſ-
tromában, és fel nem találtaték, és meg-
tiltatának a'papságban ſzolgálni. * És 40
mönda nékik Néhemías és Aſtaras: Ne ré-
ſzesüllyetek a'ſzent-állatokban, míg nem
tudós Fö-pap támadgyon a'meg-mütatáſ-
ra és igaſságra. * Minnyájan pedig az Iſra- 41
eliták, a'ſzolgákon és ſzolgálókon-kivül,
negyven-két ezeren három-ſzázan negyve-
nen valának. * Ezek ſzolgai és ſzolgálói, 42
hét-ezer három-ſzáz harmincz-hét. Enekló
ferfiak és aſzſzony'állatok, két-ſzáz hat- 43
vá-öt. * Tevék, négy-ſzáz harmincz-öt. Lo-
vak, hét-ezer harmincz-hat. Eöſzvérek, két-
ſzáz-ezer negyvé-öt. Szamárok, öt-ezer hu- 44
ſzon-öt. * És a'tiſzt-tartók-közzül a'falu-
ſzerént, mikor az Iſté templomába mennének,
melly Jeruſalemben vala, fogadák
hogy fel-állatnák a'templomot az ö he- 45
lyén, az ö erejek-ſzerént: * És hogy a'
templom épületire adnának ſzent kinchet,
tizen-két-ezer gira aranyat, és öt-ezer gira 46
ezüſtöt, és ſzáz papi öltözetet. * És laká-
nak a'Papok és Leviták, és a'kik el-mentek
vala a'köſség-közzül, Jeruſalemben 's a'
tartományban, és a'ſzent énekeſek, és az
ájtón-állók, és az egéſz Iſraél az ö tarto- 47
mányokban. * El-közelgetvén pedig a'
hetedik hólnap, és mikor az Iſraél fiai ki-
ki az ö dolgában vólna, egybe-gyülének
egy akarattal a'pitvarba, melly a'Nap-ke- 48
leti ajtó-elött vala. * És meg-álván Jeſus
a'Jóſedek fia, és az ö attyafiai a'Papok, és
Zoróbabel a'Salátiel fia, és ennek attya-
fiai, oltárt chinálának, * hogy áldoznának 49
azon éppen-egö áldozatokat, azok-
ſzerent a'mellyek Moyſeſnek az Iſten em-
berének könyvében irva vannak. * És oda 50
gyülének a'földnek egyéb nemzetségi-
közzül, és fel-állaták az oltárt az ö helyen
a'földnek minden nemzetſegi, és áldoz-
fiak vala áldozatokat, és réggéli éppen- 51
egö áldozatokat az Urnak. * És meg-tar-
ták a'Sátoros-innepet, és az egyéb inne-
pet, a' mint meg-parancholtatott a'tör-
vényben: és áldozatokat tönek minden-
nap, a'mint ſzükség vala: * és ezek után 52
el-rendelék az ajándekokat, és a'ſzomba-
toknak, és az új-hóldaknak, és minden
egyéb ſzent innep-napoknak áldozatit.
* És valakik fogadáſt teſznek vala az Ur- 53
nak a'hetedik hónak elsö napjától-fogva,
áldozatokat kezdének tenni az Iſtennek, és
az Ur temploma még nem vala meg-épit-
ve. * És pénzt adának a'kö vágóknak és 54
átſoknak, és italt és abrakot, örömmel. * És 55
adának ſzekereket a'Sidóniaknak és a'Ty-
ruſiaknak, hogy hóznának nékik a'Liba-
nusból czédrus-fa gerendákat, és ſzálákat
chinálnának a'Joppe révében, a' paran-
chólat-ſzerént, melly íratott vala nékik
Czyruſtól a'Perſák királyától. * És a'má- 56
ſodik eſztendöben az Iſten templomába
Jeruſalembe ök fel-menven, a'második
hólnapban, el-kezdé Zoróbabel a'Salátiel
fia, és Jóſue a'Joſedek fia, és azoknak at-
tyok-fiai, és a'Papok 's a'Leviták, és min-
nyájan a'kik a'fogſágból jöttek vala Je-
ruſalembe: * És meg-fondálák az Iſten 57

3. Eſd. 5. tem-

templomát, a' második hónak első napján, a' második esztendőben, mikor Judæába és Jerusalembe jöttek vólna. * És el-rendelék a' Levitákat húsz esztendőtől-fogva, az Ur dolgaira: és fel-álla Jesus és a' fia, és mind az atyafiak a' Leviták eggyet értvén, és a' törvénynek ki-szolgáltatói, dolgozván az Ur házában. * És elöl állanak a' Papok trombitákkal hozszú öltözetök-leven, és a' Leviták az Asaf fiai, czimbalomokkal, * dícsérvén az Urat, és áldván Dávidnak az Israel királyának rendelése-szerént. * És éneket énekelnek vala az Urnak, mert az ö édessége, és tiszteleti örökké leszen az egesz Israelen. * És az egesz nép trombitála, és fel-kiálta nagy szóval, dícsérven az Urat az Ur házának fel-állatásában. * És elö-jövének a' Papok és Leviták-közzül, és a' vén tiszt-tartók-közzül a' faluk-szerént, a' kik látták vala az elöbbi házat: * és ennek építését, nagy kiáltással és sírással, és sokan trombitákkal és nagy örömmel: * el-annyira, hogy a' nép nem hallaná a' trombitákat a' népnek sirásától. Mert a' költség erősen trombitál vala, úgy hogy messze hallattatnek. * És meg-hallák a' Juda és a' Benjamin nemzetségének ellensegi, és el-jövenek meg-tudni michoda trombiták szava vólna. * És meg-értek, hogy a' kik a' fogságban vóltak, templomot épitnek az Israel Urának Istenének. * És járúlván Zorobabelhez, és Jesushoz, a' faluk tiszt-tartóihoz, mondának nékik: Együtt épitünk veletek: * Mert hasonlóképpen halgattuk a' ti Uratokat, és mi-is egy-aránt járunk Asbazaretnek az Assyriusok királyának idejétől-fogva, a' ki minket ide-költöztetett. * És monda nékik Zoróbabel, és Jesus, és az Israel falunak fejedelmi: * Nem illik hogy mi veletek építtsük a' mi Istenünk házát, hanem mi egyedül építünk az Israel Urának, a' szerént a' miket parancholt nékünk Czyrus a' Persák királya. * A' föld nemzetségi pedig ellenek-álván azoknak a' kik Judæában valának, és háborgatván az épület mivét, inchelekedven, és népeket hozván, tiltyák vala öket építeni. * És az épitesben a' dolgozókat háborgaták, hogy el ne végezödnek az épület Czyrus király életének tellyes idejében, és elvontaták az épitest két esztendeig Darius birodalmáig.

VI. Rész.

MAsodik esztendejében pedig Darius országának, prophetála Aggæus és Zakarias az Addin próféta fia Júdæában és Jerusalembe ö-felölök az Ur nevében. * Akkor fel-kelvén Zoróbabel a' Salátiel fia, és Jesus a' Jósedek fia, kezdék építeni az Ur házát, melly Jerusalemben vagyon: * mikoron jelen vólnának velek az Ur Prophetái, és segétenék öket. Azon időben jöve hozzájok Sisennes, Syriának és Feniczének fő tiszt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, *. és mondának önékik: Ki parancholattyából építitek e' házat, és e' heazatot, és mindent egyebet véghez viszték? és kichodák az építök a' kik ezeket építik? * És kegyelmek lön az Urtól, meg-levén a' látogatás azokon a' Sidok venein, a' kik a' fogságból-valók valának. * és nem bántatának-meg az építesben, mígien hírt tennének Dariusnak mind ezekről, és választ vennének. * Maisa a' levélnek, mellyet Dariusnak küldöttek: Sisennes Syriának és Feniczének fő tiszt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö tiszt-tartó társai Syriában és Feniczében, Darius királynak köszöneteket. * Mindenek tudtára legyenek urunknak a' királynak, hogy mikor Judæa tartományába mentünk vólna, és Jerusalembe érkeztünk vólna, találtunk, a' kik az Istennek nagy házat építik: * és a' templomot, fáragott kövekből, és nagy és drága állatokból a' kö-falokat, * és hogy az alkotmány gyorson leszen, és elö-ménetele és szerencheje vagyon az ö kezek-által, és minden dicsöségben szorgalmatoson véghez mégyen. * Akkor meg-kerdök a' véneket, mondván: Ki engedelmeből építitek e' házat, és fondállyátok ez épületeket? * Azért kérdök pedig meg öket, hogy tudtodra adnók néked az embereket és a' pallérokat, és a' pallérok neveit írásban kértük tölök. * Ök pedig felelének nékünk, mondván: Mi az Ur szolgai vagyunk, a' ki az eget és a' földet teremtette, * és e' házat sok esztendövel ez-elött építtetett vala az Israelnek nagy és igen erös királyától, és el-végeztetett. * És mivelhogy az atyáink bosszontották, és vétkeztek az Israel Istene-ellen, Nabukodonosornak a' Babylóniai királynak, a' Kaldæusok királyának, kezeibe adá öket, * és e' házat el-rontván fel-gyújták, és a' népet fogva vivék Bábylonba. * Czyrus a' Babylóniai király országolván az első esztendőben, meg-írá Czyrus király hogy e' házat megépitenek, * és azokat az arany és ezüst szent edényeket, mellyeket el-vitt vala Nabukodonosor a' házból melly Jerusalemben vagyon, és a' maga templomába szentelte vala azokat, ismég elö-hozá azokat Czyrus király a' templomból melly Babyloniában vala, és Zorobabelnek adatának, és Salmanasárnak a' fő tiszt-tartónak: * Es meg-parancholták nékik, hogy el-hoznák ez edényeket, és a' templomba tennek, melly Jerusalemben vala, és az Isten templomát meg-épitenék az ö helyén. * Akkor Salmanasár meg-veté fondamentomit az Ur házának, melly Jerusalemben vagyon: és attól-fogva mind ez-ideig építtetik, és el nem végeződött. * Most azért ha tettszik néked ô király, kereséssék-meg a' Czyrus király könyves tár-házaiban, mellyek Babyloniában vannak. * és ha fel-találtatik, hogy Czyrus király tanácsával kezdetett-el az Ur háza építése, melly Jerusalemben vagyon; és jónak ítéli a' mi Urunk királyunk; írjon ezekről nékünk. * Akkor Darius király meg-parancholá,

hogy fel-kereſtetnék a'könyves tár-házakban: és találtatek Ekbatánis váraſában, melly a'közép tartományban egy hely, melyben ezek valának írva: * ORSZAGOLVAN Czyrus elsö eſztendöben, meg-parancholá Czyrus király, hogy az Ur házát, melly Jeruſalemben vagyon, meg-épitenek, a'hol ſzüntelen-való tüzet égetnek vala, * melynek a'magaſsága tíz könyöknyi légyen, és a'ſzéleſsége hatvan könyöknyi, négy-ſzegü faragott kövekből légyen három rendből, és azon tartományból-valo fából légyen tornácza, és egy új tornácza, és hogy költſeg adattaſsék a'Czyrus király házából: *és hogy az Ur házának mind az aranyból 's mind az ezüſtből-valo ſzent edényit, mellyeket el-hozott vólt Nabukodonoſor az Urnak házából, melly Jeruſalemben vagyon, oda tetetſsenek a'hol voltak helyheztetve. * És meg-parancholá, hogy erre gondot viſelne Siſennes Syriának és Feniczének fö tiſztartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, és a'kik tiſzt-tartókká rendeltettek vala Syriában és Feniczében, hogy meg-tartoztatnák magokat attól a'helytöl. * És én-is meg-parancholtam, hogy mindeneſtöl meg-épittetſsék; és el-rendeltem, hogy meg-ſegéttsék azokat a'kik a'Sidók fogságából-valók, míg nem el-végezteſsék az Ur házának temploma: *és Czeleſyriának, és Feniczének jövedelmének ki-ſzedéſéből, ſzorgalmatoſon ſommát adgyanak ez embereknek, Zoróbabel lévén hadnagyok, az Ur áldozattyára-való tulkokra, és koſokra, és bárányokra, * haſonló-képpen pedig gabonát-is, és sót, és bort, és olajt ſzüntelen minden eſztendöben, a'mint a' Papok a'kik Jeruſalemben vańak, mondották hogy napö-ként el-kel mindé nap-hallaſztás-nélkül, * hogy áldozatok tétetſsenek a'fölſeges Iſtennek a'királyért és az ö ſzolgáiért, és imádkozzanak azoknak életekért: * és hogy meg-hirdetteſsék, hogy valakik meg-ſzegnek valamit ezek-közzül, a'mellyek meg-írattak, vagy meg-útálnak; fát vegyenek azoknak tulajdonokból, és fel-akaſzſzák, és azoknak marháit a'királynak foglallyák-el. * Az-okáért az Ur-is, a'kinek neve ott ſegétſegül hívattatott, kigyomlállyon minden királyt és nemzetſéget, a'ki az ö kezét ki-nyújtya hogy megtáltſa, vagy gonoſzúl bánnyék azzal az Ur házával melly Jeruſalemben vagyon. * En Darius király végeztem, hogy fölötte igen ſzorgalmatoſan meg-légyen ezek-ſzerént.

VII. Rész.

AKkor Siſennes Czeleſyriának és Feniczének fö-tiſzt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, engedvén azoknak, mellyek Darius királytól valának végezve, * a'ſzentséges dolgokban fölötte igen ſzorgalmatoſon munkálkodának, eggyütt dolgozván a'Sidóknak véneivel Syriának fö emberi, * és ſzerenchéſekké lönek a'ſzentléges alkotmányok, mikor Aggæus és Zakarias próféták profetálnának. *Es el-végezének mindeneket az Iſrael Urának Iſtenének parancholattya-ſzerént, és Czyrusnak, és Dariuſnak, és Artaxerxeſnek a'Persák királyának tanátſából. * És el-végeztetek a'mi házunk Adar havának huſzon-harmadik napjára, Darius királynak hatodik eſztendejében. * És cheleke-dének az Iſrael fiai, és a'Papok 's a'Leviták, és a'többi kik a'fogſágból vóltak, kik hozzájok adatának azok-ſzerént, mellyek írva vannak a'Moyſes könyvében. * És áldozának az Ur templomának meg-ſzenteleſére, ſzáz tulkot, két-ſzáz koſt, négy-ſzáz bárányt, * és tizen-két gödölyét az egéſz Iſrael büneiért, az Iſrael nemzetſégeinek ſzáma-ſzerént. * És elö-állának a'Papök 's a'Leviták hoſzſzú-ruhákba öltözve nemzetſégeken-ként, az Iſrael Ura Iſtenének minden dolgaiban, a'Moyſes könyve-ſzerént, és az ajtón-állók minden ajtókon. * És az Iſrael fiai azokkal, a'kik a'fogſágból valának, meg-tartók a'Húſvétet az elsö hónak tizen-negyedik napján, mikor a'Papok és a'Leviták meg-ſzenteltetének. * Nem minnyájan eggyütt ſzenteltetének-meg a'fogſág fiai, de a'Leviták mind eggyütt ſzenteltetének-meg. * És meg-áldozák a'Húſvétet minnyájan a'fogſág fiai, az ö attyok-fiainak-is a'Papoknak, 's önnön magoknak-is. * És evének az Iſrael fiai, a'kik a'fogſágból vólták, minnyájan a'kik a'föld pogányinak minden útálatoſſágoktól el-maradtak vala kereſvén az Urat, * és meg-ſzentelék a' kovásztalanok innepét, hét nap vígan lakozván az Ur ſzíne-előtt, * mivelhogy az Aſsyriuſok királyának tanátſát haſznokra fordította, hogy meg-erösítené az ö kezöket az Iſrael Urának Iſtenének dolgaiban.

VIII. Rész.

ES ez-után Artaxerxes a'Persák királya országolván, oda-járúla Eſdrás az Azarias fia, ki Helczias fia, ki Solome fia, *ki Sádok fia, ki Akitob fia, ki Ameri fia, ki Azahel fia, ki Bokczi fia, ki Abiſue fia, ki Fineés fia, ki Eleazar fia, ki Aaron az elsö pap fia vala: * ez az Eſdrás fel-mene Babyloniából, mivelhogy íráſ-túdo és értelmes vala a'Moyſes törvényében, melly az Iſrael Urától Iſtenétöl adatott tanitáſra és meg-chelekedéſre. * És a'király dichöſéget ada néki, mivelhogy kedvet talált vala minden méltoſágban és kivánſágban az ö ſzíne-előtt. * És fel-menének eggyütt vele az Iſrael fiai, és a'Papok, és a'Leviták, és a'templomnak ſzent énekeſi, és az ajtón-állók, és a'templom ſzolgái-közzül, Jeruſalembe. * Artaxerxes országolván hetedik eſztendöben, az ötödik hónapban, ez az országnak hetedik eſztendeje; ki-indúlván Babyloniából az ötödik hónak elsö napján, * menének Jeruſalembe az ö párancholattya-ſzerént, az Úroktól adatott úti ſzerenche-ſzerént. * Mert ezekre Eſdrás igen ſzorgalmatos vala, hogy el ne múlatna ſemmit azokban, mellyek az Ur törvényéből és parancholatiból valának, és tanitá az egéſz Iſraelt minden igaſságra és ítéletre. * El-indúlván pedig az Artaxerxes király író-deáki, kézhez adák az íráſt, mellyet Artaxerxes

3. Eſd. 6. 7. 8.

király

király adott vala Esdrás papnak, és az Ur törvénye olvasójának, melynek másasimez: * ARTAXERXES király Esdrás papnak, és az Ur törvénye olvasójának, köszönetit. * Emberséges dolognak ítélvén a'jó-tétemènyt, parancholtam azoknak a'kik a'Sidók nemzetségéből, és a'Papok's Leviták-közzül az én országomban vannak, szabad akarattyok-szerént elakarnak téged késerni Jerusalembe. * Azokáért ha valakik kívánnak el-menni veled, gyüllyenek-egybe, és indúllyanak-el, a'mint nékem tetszett és az én hét barátimnak a' tanátsoknak, * hogy látogassák-meg azokat a'mellyek Judæa és Jerusalem-körül vannak, meg-tartván, a'mint nálad vagyon, az Ur törvényét, * és vigyenek ajendékokat az Israel Urának Istenének, mellyeket fogadtam én 's az én barátim Jerusalemben, és minden arany, es ezüst, melly Babylónia tartományában találtatik az Urnak Jerusalembe azzal-eggyütt, * melly ajándékoztatott a'nemzetségért az ö Urok templomában, melly Jerusalemben vagyon: hogy egybe-szedettessek az az arany 's az ezüst, tulkoknak és kosoknak, és bárányoknak és gödölyéknek meg-vételére, és a'mik ezekhez illendök, * hogy áldozatokat tegyenek az Urnak az ö Urok oltárán, melly Jerusalemben vagyon. * És valamit akarsz az atyád-fiaival chelekedni az arannyal és ezüstel, végezd-el akaratodból, a'te Uradnak Istenednek parácholattya-szerént: * és a'szétteges edényeket, mellyek néked adattak a'te Urad Istened házának szolgálattyára, melly Jerusalemben vagyon: * és egyebeket, valamik néked tetszenek a'te Istened temploma szolgálattyára, a'király tár-házából add-meg: * a'mit akarsz chinálni az atyád-fiaival az arányból és ezüstből, végezd-el az Ur akarattya-szerént. * És én ugyan Artaxerxes király, a'Syria és Fenicze kinch-tartóinak meg-parancholtam, hogy valamiket ír Esdrás pap, és az Ur törvénye olvasója, szorgalmatosan meg-adattassék néki száz talentom ezüstig, és hasonló-képpen arányig, * és száz véka búzáig, és száz veder borig, és egyebek a'mellyek bévségesen vannak ravasz-nélkül. * Mindenek az Isten törvénye-szerént légyenek a'Fölséges Istennek, hogy valami-képpen harag ne támadgyon a'királynak, és a'fiának, és annak fiainak országára. * Néktek mondatik pedig, hogy a'Papokra 's a'Levitákra, és a'szent énekesekre, és a' templom szolgáira; és e'templom író-deákira, * semmi adó se egyéb ravás ne vettessék, és senkinek ne légyen hatalma hogy valamit ellenek mongyon. * Te pedig Esdra, az Isten bölcheségeszerént, rendelly bírákat és igazgátokat egész Syriában és Feniczében: és mindeneket tanits a'kik a'te Istened törvényét nem tudgyák, * hogy valamenyin általhágják a'törvényt, szorgalmatosan megbüntettessenek, vagy halállal, vagy kinzással, vagy pénz birsággal-is, vagy számki-vetéssel. * És monda az irás-tudó Esdrás: Áldott a'mi atyáinknak Istene, a' ki ez akaratot adta a'király szívébe, hogy meg-dicsöítené az ö házát melly Jerusalemben vagyon, * és engem meg-tiszteltet a'királynak, és az ö tanátsinak, és barátinak, és nemesinek szine-elött. * és én szívemben meg-bátorodám az én Uram Istenem segetsége-szerént, és egybe-gyüjtém Israelből a'ferfiakat, hogy eggyütt-mennének-fel velem. * És ezek az elö-járók, az ö cheledek és kinek-kinek fejedelemsége-szerént, a'kik velem fel-mentek Babyloniából az Artaxerxes országából. * És a'Fáres fiai-közzül, Gersomus: a'Siemarit fiai-közzül, Amenus: a'Dávid fiai-közzül, Akkus a'Sceczilia fia: * a'Fáres fiai közzül, Zakarias, és ö-vele meg-terének száz-ötven ferfiak: * a' Moabilion hadnagy fiai-közzül, Zaræi, és ö-vele két-száz ötven ferfiak: * a' Zakues fiai-közzül, Jekonias a'Zekolei fia, és ö-vele két-száz ötven ferfiak: * a'Sala fiai-közzül, Maasias a'Gotólia fia, és ö-vele hetven ferfiak: * a'Safatia fiai-közzül, Zarias a'Mikéli fia, és ö-vele nyólczvan ferfiak: * a'Jób fiaikozzül, Abdias a'Jeheli fia, és ö-vele kétszáz tizen-két ferfiak: * a'Bánia fiai-közzül, Sálimot a'Jolafia fia, és ö-véle száz hatvan ferfiak: * a'Beer fiai-közzül, Zakarias a'Bebei fia, és ö-vele két-száz nyólcz ferfiák: * az Ezeád fiai-közzül, János az Ekczetán fia, és ö-vele száz tiz ferfiak: *az Adonikam utólso fiai-közzül, és azoknak ez nevek: Elifalam a'Gebel fia, és Semeias, és ö-vele hetven ferfiak. * És egybe-gyüjtém öket a'folyó-vízhez melly Tiá-nak mondatik, és táborba szállánk ott harmad napig, és meg-számlálám öket. * És a'Papok 's a'Leviták fiai-közzül nem találék ott. *És el-küldém Eleazarhoz, és Ekczelonhoz, és Masmanhoz, és Malobanhoz, és Sameához, és Joaribhoz, Nátánt, Envágát, Zakariast, és Mosolámust, kik vezérek és tudósok valának: * és mondék nékik, hogy Loddæushoz mennének, ki a'tár-ház helyénel vala. * És meg-parancholám nékik, hogy meg-mondanák Loddæusnak, és az ö attyafiainak, és azoknak a'kik a'tár-házban valának, hogy azokat küldenék nékünk a'kik papságot viselnének a'mi Urunk Istenünk házában: * és hozának nékünk a'mi Urunknak Istenünknek erös keze-által tudós ferfiakat: a'Moholi fiai-közzül, ki Lévinek az Israel fiának fia vala, Sebeiast, és a'fiait 's attyafiait, kik tizen-nyólczan valának: *Asbiat, és Amint a'Kananæusok fiainak fiai-közzül, és azoknak fiai húsz ferfiak. *És azokközzül kik a'templomnak szolgálnak vala, kiket Dávid adott, és a'fejedelmek a'Leviták szolgálattyára, a'kik a'templomban szolgálnának, két-száz húszat. Minden nevek bé vannak irásban jegyezve. * És ott böjtöt fogadek az ifiaknak az Isten szine-elött, hogy magunknak jó útat kérnének tőle, és a'kik velünk valának, és a'fiainknak, és barmainknak, az inchelkedésekmiá. * Mert szégyenlek a'királytól gyalogokat és lovasokat kérni késéresre, ólta-lomnak-okáért, a' mi ellenségink-ellen. * Mert azt mondottuk vala a'királynak,

hogy az Ur ereje leſzen azokkal, a'kik ötet
tellyes igyekezetekből keresik. * És iſmeg 54
könyörgénk a'mi Urunknak Iſtenünknek
ezek-ſzerént: ki kegyelmes-is lön hoz-
zánk, és meg-nyerök a'mi Iſtenünktöl ki-
vánſágunkat. * És el-válaſztek a'kőſség 55
hadnagyiban, és a'templom Papjaiban, ti-
zen-két ferfiat, és Sedebiat, és Aſannát, és
ö-velek az attyok fiai-közzül tiz ferfiat:
* És meg-mérem nekik az aranyat és ezüſt- 56
öt, és a'mi Iſtenünk házának papi edé-
nyit, mellyeket ajándékozott vala a'király,
és az ö tanátſi, és a'fejedelmek, és az egéſz
Iſrael. * És mikor meg-mértem volna, 57
kezökhöz ſzáz ötven talentom ezüſtöt
adék, és ſzáz talentom ezüſt edényeket, és
ſzáz talentom aranyat, * és ſzáz negyven 58
arany edényeket, és réz edényeket jó fé-
nyes arany ſzín-mutató rézből, tizen két-
ött. * És mondek nékik: Ti-is az Urnak
ſzenti vattok, és az edények-is ſzentek, és
az arany 's az ezüſt a'mi atyáink Uranak
Iſtenének fogadásból adatott. * Vigyázza- 60
tok, és meg-őrizzétek, míglen kézhez ad-
gyátok a'kőſség hadnagyinak, és a'Pa-
poknak 's a'Levitáknak, és az Iſrael vara-
ſi fejedelminek Jeruſalemben, a'mi Iſte-
nünknek háza tornáczában. * És azok a' 61
Papok és Levitak, a'kik fel-fogadak az
aranyat 's az ezüſtöt, és az edényeket, bé-
vivék Jeruſalembe az Ur templomába. * És 62
meg-indúlánk a'Tia folyó-vizétől, az első
honak tizé-kettődik napján, míg bé-menné-
nénk Jeruſalembe. * És mikor el-múlt vól- 63
na a'harmad nap, negyedik napon a'meg-
méretett arany és ezüſt kézhez adatek a'
mi Urunk Iſtenünk házába, Marimot pap-
nak a'Jóri fiának: * és ö-vele vala Eleazar
a'Finees fia: és velek valának Joſadus a'Je-
ſus fia, és Médias, és Banni egy Levita fia:
ſzám-ſzerént, és mérték-ſzerént mindenek.
* És meg-írattatek azoknak mérteke azon 65
órában. * A'kik pedig a'fogſágból jöv- 66
nek, áldozatot tönek az Iſrael Uranak Iſ-
tenének, tizen-két tulkot az egéſz Iſraelért,
nyólczvan-hat koſt, * hetven-két bá- 67
ránnyt, tizen-két bakot a'bűnért, és hála-
adáſért tizen-két tehenet, mindeneket az
Urnak áldozatúl. * És meg-olvaſák a'ki- 68
rály parancholatit a'királyi ſafárok-elött,
és Czeleſyriának, és Feniczének fő tiſzt-
tartói-elött: és meg-tiſztelek a'nemzetſé-
get, és az Ur templomát. * És el-végezvén 69
ezeket, hozzám járulának a'tiſzt-tartók,
módván: El nő válaſztották az Iſrael nem-
zetſége, és a'fejedelmek, és a'Papok, és a'Le-
viták, * és az idegen nemzetſégek 's a'föld 70
népei, az ö tiſztátalanſágit a'Kánaánæuſok-
tól, és Hetæuſoktól, és Ferezæuſoktól, és
Jebuſæuſoktól, és Moabitáktól, és Egyip-
tziuſoktól, és Idumæuſoktól. * mert azok- 71
nak leányival eggyesültek mind ök, 's
mind az ö fiok. és meg-egyeledett a'ſzent
mag a'földnek idegen nemzetſégivel: és
réſzeſek valának a'tiſzt-tartók, és a'fő bí-
rák, annak hamiſságában az országnak
kezdetitől-fogva. * És mingyárt hogy 72
hallám ezeket, meg-ſzaggatám rúháimat és
a'ſzent köntöſt: és ki-ſzaggatván a'fejem
haj-ſzálait, és ſzakállomat, le-ülék bán- 73
kodván és ſzomorkodván. * És hozzám
gyülének valakik akkor fel-indíttatának
az Iſrael Ura Iſtene igéjétől, ki bánkodom
vala e'hamiſságon, és ſzomorkodván ülök
vala mind az eſtveli áldozatig. * És fel- 74
kelvén a'böjtöles-után, meg-ſzaggatva le-
vén ruháim és a'ſzent köntös, térdre el-
vén, és kezeimet ki-terjeſztven az Urhoz,
* mondek: Uram, meg-gyaláztattam, és 75
meg-ſzégyenültem a'te orczád-elött. * Mert 76
a'mi bűneink meg-ſokaſodtak a'fejünk-
fölött, és a'mi hamiſságink az égig fel-ha-
tottak. * Mert az atyáinknak idejétől- 77
fogva nagy bűnben vagyunk mind e'nap-
iglan. * És a'mi-magunk, és az atyáink-
bűneiért, kézbe adattunk az atyánk-fiai-
val, és a'Papjainkal, a'föld királyinak
fegyverre, és fogſágra, és gyalázatos pré-
dára e'mai napiglan. * És most minemű 79
nagy dolog ez hogy irgalmaſság történt
nékünk te-tőled Uram Iſten, és gyökeret
hadgy nékünk, és nevet a'te ſzentſéged-
nek helyén, * ki-nyilatkoztatni a'mi vi- 80
lágoſságunkat a'mi Urunk Iſtenünk há-
zában, eledelt adni nékünk ſzolgálatunk-
nak tellyes idejében. * És midőn ſzolgál- 81
nánk, nem hagyattattunk-el a'mi Urunk-
tól Iſtenünktöl: hanem kegyelembe hely-
heztetett minket, rendelvén hogy nékünk
a'Persák királyi eledelt adnának, * és meg- 82
dicsőítenék a'mi Urunk Iſtenünk templo-
mát, és meg-építenék a'Sion puſztaſágit,
adván nékünk maradáſt Judæában, és
Jeruſalemben. * És most mit mongyunk 83
Uram ezek meg-leven nékünk? Mert ál-
tal-hágtuk a'te parancholatidat, mellyeket
a'te ſzolgáidnak a'prophetáknak kezökbe
adtál, * mondván: Mivelhogy a'föld, a' 84
melybe mentetek hogy bírnátok azt örök-
ſégül, meg-ſerczetetett föld az idegenek
földének fertelmeſségivel, és azoknak tiſz-
tátalanſági bé-töltöttek azt tellyeſséggel
az ö tiſztátalanſágokkal. * És most a'ti 85
leányitokat ne adgyátok az ö fioknak, és
azoknak leányit ne vegyétek a'ti fiaitok-
nak, * és ne ſzerezzetek ſoha békeſéget 86
velek, hogy meg-erősödvén egyetek a'
földnek leg-nagyobb javait, és örökſéget
oſzſzátok a'fiaitoknak mind éltig. * És a' 87
mik rajtunk történnek, mind a'mi gonoſz
cselekedetinkért léſznek, és a'mi nagy vét-
keinkért. * És illyen gyökeret hattál né- 88
künk, és iſmeg viſzſza-tértünk hogy által-
hágjuk a'te törvényidet, hogy e'földnek
idegen nemzetſéginek tiſztátalanſágába
egyeleđnénk. * Nem haragſzol-e reánk 89
hogy el-veſztenél minket, míglen a'mi
gyökerünk és nevünk meg ne maradgyon?
* Uram Iſraelnek Iſtene, igaz vagy. Mert 90
meg-hagyattatott a'gyökér e'mai napig-
lan. * Imé, most ſzíned-elött vagyunk a' 91
mi hamiſságinkban. Noha nem kellene
még-is te-elöttед ezekben állani. * És mi- 92
kor imádkozván vallást tenne Eſdrás, sír-
ván, a'földre borúlván a' templom-elött,
eleibe-gyülének Jeruſalemből igé nagy ſe-
reggel, férfiak, és aſzſzony'állatok, és iſiak,
és leányzók. Mert nagy sírás vala a'ſoka- 93
ſág-között. * És mikor kiáltott vólna Je-
konias a'Jeheli fia az Iſrael fiai-közzül,

monda Esdrásnak: Mi vétkeztünk az Ur ellen, hogy házasságra vöttünk magunknak idegen aszszony'állatokat a'föld nemzetségi-közzül. * És most az egész Israelnek te vagy fejedelme. Ezekre azért elküdgyünk-meg az Ur-elött, hogy ki-üzzük minden feleségeinket, mellyek idegen nemzetből-valók, az ö fiokkal. * A'mint néked meg vagyon parancholva az elenktöl az Ur törvénye-szerént, fel-kelvén magyarázd-meg. *Mert te-reád néz e'dolog, és mi te-veled vagyunk: emberül chelekedgyél. *Es fel-kelvén Esdrás, meg-esküdtete a'Papi-fejedelmeket 's a'Levitákat, és az egész Israelt, hogy ezek-szerént chelekednének; és meg-esküvének.

IX. Rész.

ES fel-kelvén Esdrás a'templom pitvara-elöl, be-mene Jonatásnak a'Nasábi fiának erkelyébe. * és ott megszálván, nem évek kényeret, se vizet nem ivek a'sokaság hamisságáért. * És meg-hirdeték az egész Judæában, és Jerusalemben mindeneknek a'kik a' fogságból be-gyültenek vala Jerusalembe, * hogy valaki elö nem jöne másod vagy harmad napra, a'ven tanátsoknak itéletek-szerént, el-vétetnek annak marhája, és ö idegennek itéltetnek a' fogság-beli sokaságtól. * Es egybe-gyülének minnyájan a'kik Júda és Benjamin nemzetségéből valának harmad nap-alatt Jerusalembe, ez a'kilenczedik hólnap, a'hónak huszadik napja. * Es le-üle az egész sokaság a' templom pitvarában, reszketvén a'jelenvalo tél-miatt. * És fel-kelvén Esdrás, monda nékik: Ti hamisan chelekedtetek, magatoknak idegen aszszony'állatokat vévén házasságra, hogy meg-többítenétek az Israel büneit. * És most tegyetek vallást, és magásztallyátok a'mi atyáink Urát Istenét, * és vigyétek véghez az ö akarattyát, és távozzatok-el a' földnek nemzetségitöl, és az idegen feleségektöl. * És fel-kiálta az egész sokaság, és mondának nagy szóval: A'mint mondottad, úgy chelekeszünk. * De mivelhogy a'sokaság nagy, és téli idö vagyon, és nem állhatunk a'heazat-kívül: és ez nékünk nem egy napi, sem két napi dolog: mert sokat vétkeztünk ezekben: * álljanak-elö a'sokaság hadnagyi, és minyájan a'kik velünk laknak, és mind a'kiknek idegen feleségek vagyon, * és légyenek jelen válaszott idöben minden helyböl a'vének, és a' bírák, míg nem az Ur haragját e'dolog-felöl meg-engesztellyék. * Jónatas pedig az Ezeli fia, és Ozias a'Tekam fia, magokra vévék e'-szerént; és Bosoramus, és Levis, és Sabbatæus eggyütt munkálkodának velek. * Es elö-állának mind ezek-szerént minnyájan a'kik a'fogságból valának. * Es választa magának Esdrás pap ferfiakat, nagy fejedelmeket azoknak attyok-közzül nevezet-szerént: és le-ülének a'tizedik hónak elsö napján, hogy meg-visgálnák e'dolgot. *Es a'ferfiak-felöl, a'kiknek idegen feleségek vala, az elsö hónak elsö napjáig végezének: * és találtatának a' Papok-közzül egybe egyeledtek a'kiknek idegen feleségek vala. * Jésusnak a'Josedek fiának fiai és attyafiai-közzül: Maseas, és Eliozérus, és Joribus, és Joadeus, * és fel-emelék kezöket hogy a'magok feleségit ki-üznék: és engesztelö áldozatúl egy kost áldozának az ö tudatlanságokért. * és a'Semmeri fiai-közzül: Maseas és Elses, és Jeelek, Azarias. * és a'Fósere fiai-közzül: Limosias, Hismaenis, és Natánee, Jusio, Reddus, és Talsás. * és a' Levíták-közzül: Jorabdus, és Semeis, és Kolnis, és Kalitas, és Fakteas, és Kolvás, és Elionas. * és a'szent énekesek-közzül, Eliasib, Zakkarus. * és az ajtón-állok-közzül: Salumus, és Tolbanes. * és Israelböl; a'Foro fiai-közzül: Ozi, és Remias, és Geddias, és Melkias, és Mikélus, Eleázarus, és Jammebias, és Bannas. *és a'Jólaman fiaiközzül: Kámás, és Zakarias, és Jerrelus, és Joddius, és Erimot, és Illyés * és a'Zatoim fiai-közzül: Eliadas, és Liasumus, Zokias, és Lárimot, és Zabdis, és Tebedias. *és a'Zebes fiai-közzül: János, és Amanias, és Zabdias, és Emeus. * és a'Banni fiaiközzül: Olámus, és Maluk', és Jeddeus, és Jasub, és Azabus, és Jérimot. *és az Addin fiai-közzül: Naátus, és Moosias, és Kaleus, és Raánas, Maáseas, Matatias, és Beseel, és Bonnus, és Manasses. * és a'Nuae fiai-közzül: Noneas, és Aseas, és Melkias, és Sámeas, és Simon, Benjamin, és Malkus, és Marras. *és az Asom fiai-közzül: Karianeus, Matatias, és Bannus, és Elifalak, és Manasses, és Semei. * és a'Banni fiai-közzül: Jeremias, és Moadias, és Abrámus, és Jóhel, és Báneas, és Pelias, és Jónas, és Marimot, és Eliasib, és Matáneus, és Eliasis, és Orizas, és Dielus, és Semédius, és Zambris, és Jósef. * és a'Nóbei fiai-közzül: Idelus, és Matatias, és Sabadus, és Zekeda, Sedmi, és Jesei, Báneas. * ezek mind idegen feleségeket vöttek vólt magoknak, és el-eresztek azokat a'fiokkal. *Es lakának a'Papok 's a' Levíták, és a'kik Israelböl valának, Jerusalemben, és az egész egy tartományban, a'hetedik hónak elsö napján. Es valának az Israel fiai az ö lakásokbá. *Es egybegyüle eggyütt az egész sokaság a'pitvarba, melly a'szent kapunak Nap-keletröl vala: * és mondának Esdras Fö-papnak 's olvasónak, hogy elö-hozná a'Moyses törvényét, melly az Israel Ura Istenétöl adatott. * Es elö-hozá Esdrás Fö-pap a'törvényt az egész sokaságnak, a'ferfiútól-fogva az aszszony'állatig, és mindé papoknak, hogy hallanák a'törvényt, a'hetedik hónak elsö napján. * Es olvasa vala a'pitvarban, melly a'templomnak szent kapujaelött vagyon, reggeltöl-fogva estvé-ig, a'férfiak és aszszony'állatok-elött. És minnyájan a'törvényre figyelmeznek vala. * Es Esdrás pap 's törvény-olvasó, fából-valo székbe álla melly el-készíttetett vala. * Es melléje állának Matatias, és Samus, Ananias, Azarias, Urias, Ezekias, és Balsamus jobb-kézre: * és balra, Faldeus, Misael, Malakias, Abustas, Sabus, Nabadias, és Zakarias. * Es vévé Esdrás a'könyvet az egész sokaság-elött: mert

előttök ül vala dicsőségben mindeneknek
színe-előtt. * És mikoron el-végezte volna 46
a'törvényt, minnyájan igyenesen fel-
állának: és áldá Esdrás a' fölséges Ur-
Istent, a'seregek Mindenható Istenét. * És 47
felele az egész nép: Ámen. És fel-emel-
vén kezöket a'földre borúlva, imádák az
Urat. * Jesus, és Banaeus, és Sarebias, és 48
Jaddimus, és Akkubus, és Sabbatæus, és
Kalites, és Azarías, és Jorádus, és Anani-
as, és Filías a'Leviták. * kik tanítnak va- 49
la az Ur törvényére, és a'sokaság-között
olvasák vala az Ur törvényét, és magya-
rázzák vala minnyájan azoknak, a'kik
értik vala az olvasást. * És monda Ata- 50
rates Esdrás fő-papnak 's olvasónak, és a'
Levitáknak, a'kik tanittyák vala a'sokasá-
got, * mondván: Ez a'nap az Urnak szen- 51
teltetett. És minnyájan sírnak vala, mikor 52
hallották volna a'törvényt. * És monda
Esdrás: El-menvén azért egyetek minden
leg-kövérbeket, és igyatok minden leg-
edesbeket, és külgyetek ajándékokat azok-
nak a'kiknek ninchen. * Mert szent ez az 53
Ur napja, és ne legyetek szomorúak. Mert
az Ur meg-dicsöit titeket. * És a'Leviták 54
meg-hirdetek mindeneknek nyilván, mond-
ván: Ez a'nap szent: ne legyetek szomo-
rúak. * És el-menének minnyájan enni, és 55
innya, és vigan lakni, és ajándékokat adni
azoknak a'kiknek nem vala, hogy vigan-lak-
nának. Mert igen fel-magasztaltatának az
igékkel mellyekre meg-tanittattak vala.
* és egybe-gyülének minnyájan Jerusa- 56
lembe vigadozni, az Israel Uranak Istenének testamentoma-szerént.

ESDRAS IV. KÖNYVE.

I. Rész.

Esdrás prófétának má-
sodik könyve, ki Sa- 1
reus fia, ki Azareus fia,
ki Helczías fia, ki Sa-
danías fia, ki Sádok fia,
ki Akitob fia, * ki Akias fia, ki Fínees 2
fia, ki Heli fia, ki Amerías fia, ki Asiel fia,
ki Márimot fia, ki Arna fia, ki Ozías fia,
ki Borit fia, ki Abisei fia, ki Finees fia, ki E-
leazar fia, * ki Aaró fia a'Lévi nemzetségé- 3
böl, a'ki fogva volt a'Medusok tartomá-
nyában, Artaxerzesnek a'Persák királyá-
nak országában. * És lön az Isten igéje 4
én-hozzám, mondván: * Eredgy, és hir- 5
dessd az én népemnek az ö vétkeit, és az ö
fioknak hamisságokat, mellyeket én elle-
nem chelekedtek, hogy hírre tegyék az ö
fiok fiainak: * mert az ö attyoknak bü- 6
nök ö-bennek meg-öregbültek. Mert el-
feletkezven én-rólam, idegen isteneknek ál-
doztak. * Nem én hoztam-e ki öket Egyip- 7
tus-földeböl a'szolgálat házából? ök pé-
dig boszszontottak engem, és az én taná-
csimat meg-útáltak. *Te pedig vesd-el a' 8
fejed üstökét, és vess minden gonoszt reá-
jok: mert nem engedtek az én törvényem-
nek. Ez a'nép pedig tanithatatlan. *Meddig 9
szenvedem-el azokat, a'kikkel ennyi sok jó-
kat chelekedtem? * Sok királyokat el-vesz- 10
tettem ö-érettök. Faraót a' szolgaival,
és az egész seregét meg vertem. *Minde 11
pogányokat el-vesztettem az ö szinek-előtt,
és Nap-keletben két tartománynak Tyru-
snak és Sidonnak népeit el-szélesztettem,
és minden ellenségöket meg-öltem.
* Te pedig szólly nékik, mondván: Ezeket 12
mongya az Ur: *En titeket a'tengeren ál- 13
tal-hoztalak, és leg-elsöben erös útzákat
szerzettem néktek. vezérül adtam nék-
tek Moysest és Aarón papot: * világosság- 14
got adtam néktek a'tüz oszlop-által, és
nagy chodákat chelekedtem közöttetek: ti pedig el-feletkeztetek rólam, úgy-
mond az Ur. * Ezeket mongya a'Minden- 15
hato Ur: A'fürj néktek jelül volt, tábort
adtam néktek óltalomra, ott-is zúgolódta-
tok: * és nem dicsekedtetek az én ne- 16
vemben a'ti ellenségitek veszedelmén, ha-
nem mind eddiglen zúgolódtatok. * Hol 17
vannak a'jó-tétemények, mellyeket chele-
kedtem veletek? Mikor a' pusztában
éheztetek, nem én-hozzám kiáltottatok-e, *mondván: Miért hoztál minket e' 18
pusztába, hogy meg-ölnél minket? Jobb
volt volna nekünk az Egyiptziusoknak
szolgálnunk, hogy-sem e'pusztában meg-
halnunk. *En szánakodtam fohászkodás-
tokon, és mannát adtam néktek eledelül. 19
Az Angyalok kenyerét öttétek. * Mikor 20
szomjúhoztatok, nem hasítottam-e meg-
a'kö-sziklát, és elégségesen folytak a'
vizek? a'hévség-ellen, a'fák leveleivel fö-
döztelek-bé titeket. * Néktek osztot- 21
tam a'kövér földeket: a'Kananæusokat,
és a'Ferezeusokat, és a'Filistæusokat ki-ve-
tettem szinetek-elöl: mit chelekedgyé még
veletek, úgy-mond az Ur? Ezeket mon- 22
gya a'Mindenhato Ur: Mikor a'pusztában
az Amorræ folyó-vizénél volnátok, szom-
júhozván, és káromolván az én nevemet,
* nem bochátottam tüzet reátok a'károm- 23
lásokért, hanem fát vetvén a'vízbe, meg-édesítettem a'folyó-vizet. * Mit mivelyek 24
veled Jákob? Nem akartál engedni Júda.
Más nemzetséghez költözöm, és nekik
adom az én nevemet, hogy meg-örizzék az
en törvényimet. * Mivelhogy el-hagy- 25
tatok engem, én-is el-hagylak titeket. Ir-
galmasságot kérvén tí én-tölem, meg nem
irgalmazok. * Mikor segétségül hittok 26
engem, én meg nem halgatlák titeket. Mert
verben ferteztettétek a'ti kezeiteket, és a'
lábaitok gyorsak a'gyilkosságokat vég-
hez vinni. * Noha nem engem hattatok- 27
el, hanem tí-magatokat, úgy-mond az Ur.
* Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: Nem 28
kertelek-e én titeket, mint az atya a'
fiait, és mint az anya a'leányit, és mint a'
dajka az ö kisdedit, * hogy nékem né- 29
pem lennétek, és én néktek Istentek, és ti
nékem fiaim, és én néktek atyátok? *Ugy- 30
gyüjtöttelek-egybe titeket, mint a'tik az ö
chirkéit az ö szárnyai-alá. Most pedig, mit

mivellyek veletek? El-vetlek titeket orczám-elöl. * Mikor áldozatot hoztok nékem, el-fordítom az orczámat töletek. Mert a'tí innep-napitokat, és az új-hóld innepit, és a'környül-metelkedéseket megvetettem. * En hozzátok küldöttem az én szolgaimat a'Profetákat, kiket megfogván meg-öltetek, és le-konczoltátok azoknak testőket, kiknek vérét ki-keresem, úgy-mond az Ur. * Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: A'tí házatok puszta: El-vetlek titeket mint a'szél a'pozdorját, * és a'fiak nem tenyésznek, mert az én parancholatomat el-henyéltek, és a'mi gonosz én-előttem azt miveltek. * Kézbe-adom házatokat a'jövö népnek, a'kik engem nem halván, hisznek: kiknek jeleket nem mutattam, 's meg chelekszik a' miket parancholtam. * A'Profetákat nem látták, és meg-emlekeznek az ö hamisságokról. * Bizonyságot teszek a'jövö népnek kegyelmeröl, a'kinek kisdedi vigassággal örülnek, nem látván engem testi szemökkel, hanem lélekben el-hivén a'miket mondottam. *Es most, atyámfia, nézzed, melly nagy dicsöség: és látsad a'Nap-keletröl-jövö népet, *kiknek adom az Abrahám, Isaák, és Jákob, és Osee, és Amos, és Mikeas, és Jóel, és Abdias, és Jónas, *és Náhü, és Abakuk, a'Sofonias, Aggæus, Zakarias, és Malakias, ki az Ur angyalának-is hivattatott, fejedelemségét.

II. Rész.

EZeket mongya az Ur: En hoztam-ki e'népet a'szolgálatból, kiknek parancholatokat adtam az én szolgaim a'Profeták-által, kiket nem akartak halgatni, hanem tanátsimat fel-bontották. * Az anya a'ki szülte öket, mongya nékik: Mennyetek-el fiaim, mert én özvegy vagyok és el-hagyattatott. * Erömmel tartottalak-fel titeket, és el-vesztettelek titeket sirással és bánattal, mert vetkeztetek a'tí Uratok Istenetek-elött, és a'mi gonosz ö-elöttе azt miveltétek. * Most pedig mit chelekedgyem veletek? én özvegy vagyok és el-hagyattatott: mennyetek-el fiaim, és kérjetek irgalmasságot az Urtól. * En pedig téged atya, bizonyságúl hívlak a'fiak annya-ellen, a'kik nem akartak az én szövetségemet meg-tartani, *hogy gyalázatra vesd öket, és az ö annyokat prédára, hogy ne légyen nékik nemzések. * Szélledgyenek-el a' Pogányok-közzé az ö nevek, töröltessenek-el a'földröl: mert meg-útálták az én szövetségemet. * Jaj néked Asur, ki elrejted a' hamisakat melletted. Gonosz nemzetség, emlekezzél-meg mit chelekedtem Sodomának és Gomorrának, * kiknek földök szurkos hantokban és hamu rakásokban fekszik: úgy tészem azokat, a'kik engem nem halgattak, úgy-mond a' Mindenhato Ur. * Ezeket mongya az Ur Esdrásnak: Hirdesd az én népemnek, hogy nékik adom a'Jerusalem országát, mellyet adando valék Israelnek. * Es magamnak veszem az ö dicsöségeket, és adok nékik örök hajlékokat, mellyeket el-készítettem vala nékik. * Az élet fája lészen nékik jó illatu kenetre, és nem munkálkodnak, se nem faradnak. *Mennyetek-el és elveszítek. Kérjetek magatoknak keves napokat, hogy késsenek. Már ország készíttetett nektek: vígyázzatok. * Hidd bizonyságúl az eget és a'földet. Mert megrontottam a'gonoszt, és jót teremtettem; mert élek én, úgy-mond az Ur. * Anya öleld-meg a'fiaidat, neveld-fel öket örömmel. Mint a'galamb erösítsd-meg az ö lábokat: mert téged választottalak, úgy-mond az Ur. * Es fel-támasztom a'halottakat az ö helyekböl, és a'koporsókból kihozom öket, mert meg-ismértem az én nevemet Israelben. * Ne félly fiaknak annya: mert téged választottalak, úgy-mond az Ur. * Segetségül küldöm néked az én szolgaimat Isaiást és Jeremiást, kiknek tanátsok-szerent szenteltem es készítettem néked tizen-két fákat rakvákat külömb-fele gyümölchökkel, *es ugyan annyi kútakatt éjjel 's mézzel-folyokat, és hét igen nagy hegyeket, mellyeken rósa és liliom vagyon, mellyeken *örömmel be-töltöm a'te fiaidat. * Az özvegyet igazítsd-meg, az árvának tégy itéletet, a' szükölködönek adgy, az árvát óltalmazd, a'mezítelent ruházzad, * a'megromlottat és erötlent gyógyítsd-meg, a' szentet meg ne nevesd, óltalmazd a'chonkat, és a'vakot az én fényességemnek látására eresszed. *A'vént és az ifiat a'kő-falaid-között tartsad: * halottakat a' hol találsz, be-takarván temesd-el, és elsö ülést adok néked az én fel-támadásomban. * Légy vészteg, és nyugodgyál en népem, mert el-jö a'te nyugodalmad. * Jó dajka nevellyed a'fiaidat, erösítsd azoknak lábokat. * A'szolgák-közzül, kiket néked adtam, senki el nem vész: mert én ki-keresem azokat a'te számodból. * Ne faradgy. Mert mikor el-jö a'nyomorúságnak és a' szorongatásnak napja, egyebek sírnak, és bánkodnak: te pedig vig és bevelkedö lészesz. * Irégykednek a'Pogányok, és semmit ellened nem tehetnek, úgy-mond az Ur. *Az én kezeim be-födöznek téged, hogy a'fiaid a'gehennát ne lássák. * Vígadgy anya a'fiaiddal, mert én meg-szabadítlak téged, úgy-mond az Ur. * A'te el-alutt fiaidról emlekezzél-meg, mert én ki viszem öket a'föld óldaliból, és irgalmasságot chelekszem velek: mert irgalmas vagyok, úgy-mond a'mindenhato Ur. * Öleld-meg a'magzatidat mígen el-jövök, és irgalmasságot chelekszem velek: mert bevelködnek az én kútaim, és az én kegyelmem el nem fogy. * En Esdrás parancholatot vöttem az Urtól az Oreb hegyén, hogy el-mennék Israelhez: kikhez mikor mennék, meg-vetének engem, és meg-útálák az Ur parancholattyát: *Es azért mondom néktek Pogányok, a'kik hallyátok, és értitek: Várjátok a'ti pásztortokat, örök nyugodalmat ád néktek: mert közel vagyon a'ki a'világ végén el-jö. * Készek legyetek az országnak jutalmára, mert örök világosság világoskodik néktek örökké-valo ideig.

* Fusatok e'világ árnyékától: vegyétek-el a'tí dichöségtéknek vigaságát. En nyilván bizonyságot teszek az én üdvözitömről. * Az igért ajándékot vegyétek-el és vigadgyatok, hálákat adván annak a'ki titeket a' mennyei országokra hívott. *Kellyetek-fel, és állyatok-meg, és nézzétek a'meg-jegyeztetteknek számát az Ur lakodalmában. * A' kik e'világ árnyékától el-távoztak, fenyes köntölöket vöttek az Urtól. * Vedd-viszsza Sion a'te számodat, és rekezd-be a'te választottaidat a'kik az Ur törvényét bétellyesítették. * A' te fiaidnak, a'kiket kivánsz vala, tellyes száma vagyon. Kérjed dz Ur birodalmát, hogy szenteltessék-meg a'te néped, a'ki eleitöl-fogva hívattatott. * En Esdrás látek a'Sion hegyén nagy sereget, mellyet meg nem számlálhatek, és minnyájan énekekkel dicherik vala az Urat. * És azok-között, vala egy magas ifiu, miñyájoknál magasb, és azok-közzül mindeniknek koronákat teszen vala fejökre, és annál inkább fel-magasztaltatik vala: En pedig chodálkozom vala. * Akkor meg-kérdém az Angyalt, és mondék: Kichodák ezek, Uram? * Ki felelvén, monda nékem: Ezek a'kik a'halandó köntölt le-vetették, és halhatatlant vöttek-fel, és vallást töttek az Isten neveröl: most meg-koronáztatnak, és pálmákat vésznek. * És mondék az Angyalnak: Amaz ifiu, kichoda, a'ki koronakat teszen-fel nékik, és pálmákat ád kezökbe? * És felelvén, monda nékem: Az az Isten fia, a'kiröl e'világon vallást töttek: én pedig magasztalni kezdém azokat, a'kik erösen állottak az Ur neve-mellett. * Akkor monda nékem az Angyal: Eredgy, hirdesd-meg az én népemnek, minémü és melly nagy chodáit láttad az Ur-Istennek.

III. Rész.

A' Váras romlásának harminczadik esztendejében, Bábylonban valék, és az ágyas-házamban feküvén meg-háborodám, és a' gondolatim fel-mennek vala szívembe: * mert láttam Sionnak pusztaságát, és azoknak bévelködését a'kik Bábylonban laknak vala. * És a'lelkem igen meg-háborodék, és kezdék szóllani a'Föllségesnek félelmes beszédekkel, * és mondék: Oh uralkodo Ur, te mondottad eleitöl-fogva, mikor a' földet plantáltad, és azt egyedül, és parancholtál a'népnek, * és Adámnak hólt testet adtál: de az-is a'te kezeid alkotmánya vala, és beléje lehellèd az életnek lelkét, és eleven lön te-elötted: * és bévitted ötet paradichomba, mellyet plantált vala a'te jobb kezed, minek-elötte a' föld el-közelgetne. * És ennek parancholtad hogy szeretné a'te útadat, és által-hágá azt, és mingyárt halált rendelél néki, és az ö nemzetségének, és születetének Pogányok, és nemzetségek, és népek, és rokonságok, mellyeknek ninch számok. * És minden nemzetség az ö-maga akarattyán jára, és choda dolgokat mi-

1 2 3 4 5 6 7 8

velnek vala elötted, és útállyák vala parancholatidat. * Idö-jártában pedig ismeg a'víz-özönt hozád a'világ lakóira, és el-veszteed öket. * És mindenikre közzülök el-jöve, mint Adámra a' halál, úgy ezekre a'víz-özön. * Meg-hattál pedig eggyet azok-közzül Nóet az ö házával, és ö-töle vannak mind az igazak. * És lön, mikor meg kezdettek vólna sokasodni a'föld lakói, és fiakat, és népeket, és sok nemzetségeket szaporítottak vólna: és ismég istentelenséget kezdének chelekedni inkább hogy sem az elöbbiek. * Es lön, mikor hamiságot chelekednenek elötted, választál magadnak egy férfiat közzülök, kinek Abrahám vala nevé. * És szereted ötet, és egyedül neki mutatád-meg akaratodat: * és örök szövetséget szerzél véle, és meg-mondád néki hogy soha el nem hagynád az ö magvát. És adád néki Isáákot, és Isáaknak adád Jákobot és Esaut. * És magadnak választád Jákobot, Esaut pedig el-izakatztad. És Jákob igen meg-sokalodek. * És mikor ki-hozád az ö magvát Egyiptusból, a'Sina hegyére vivéd. * És meg-hajtád az egeket, és meg-állatád a'földet, és meg-mozdítád a'föld kerekségét, és megreszketteted a' mélységeket, és meg-háborítád a'világot, * és által-méne a'te dichöséged a'tüznek, és a'föld-indúlásnak, és a'szélnek, és a'fagynak négy kapuin, hogy a'Jákob magvának törvényt adnál, és az Israel nemzetségének szorgalmatosságot. * És nem vötted-el tölök a' gonosz szívet, hogy a'te törvényed gyümölchöt termene ö-bennek. * Mert a'gonosz szívet elsöben Adám hordozván, által-hágott 's meg-gyözettetett, de mind azok-is a'kik töle születtek. * És meg-maradó lön a'betegség, és a'törvény a'nép szívével, a'gonosz gyökérrel: és el-mene a'mi jó, és meg-marada a'gonosz. * És elmúlának az idök, és el-végezödének az esztendök: és támasztál magadnak Dávidnevü szolgát, * és meg-mondád néki hogy várast építene a'te nevednek, és áldoznek néked abban temiént és áldozatokat. *Es lön ez sok esztendeig, és vétkezének a' várasnak lakói, * mindenekben úgy chelekedvén a'mint chelekedett vala Adám, és minden ö nemzetségi. mert ök-is gonosz szívvel élnek vala. * Es a'te várasodat a'te ellenségid kezeibe adtad. *Vallyon jobbakat chelekesznek-e a'kik Bábylonba laknak? Es azért uralkodik-e Sionon? * Lön mikor ide jöttem vólna, és láttam vólna számlálhatatlan istentelenségeket: és sok bünösöket láta az én lelkem e' harminez esztendöben, és el-bádgyada az én szívem: * mert látám mint szenvedted-el a'bünösöket, és kedveztél az istentelenül chelekedöknek, és el-veszteted a'te népedet, és meg-tartottad a'te ellenségidet, és meg nem jelentetted. * Semmi nem jót eszembe mért kellessék el-hagyattatni ez útnak. Vallyon jobbakat chelekeszik-e Bábylon hogy-sem Sion? * vagy más nemzetség ismért-e téged Israel-kivül? vagy michoda nemzetségek hittek

a'te szövetségidnek, mint Jákob? *Kiknek jutalmok meg nem látszott, se munkájok nem gyümölchözött. Mert általmentem a'Pogányok-között, és láttam hogy azok bévelködnek, és meg nem emlekeznek a'te parancholatidról. * Most azért veszd mértékbe a'mi hamisságinkat, és azokét a'kik a'világon laknak: és nem találtatik a'te neved, hanem chak Izraelben. * A'vagy mikor nem vétkeztek a'te színed-előtt, a'kik a'földet lakják? vagy melly nemzetség tartotta így meg a'te parancholatidat? *Ezeket ugyan nevek-szerént meg-találod hogy meg-tartották a'te parancholatidat, a'Pogányokat pedig nem találod.

IV. Rész.

ÉS felele nékem a' hozzám küldetett Angyal, kinek Uriel neve, * és monda nékem: Igen fel-emelkedett a' te szíved e'világon, és meg akarod fogni a'Fölségesnek útát. *Es mondék: Ugy Uram. És felele nékem, és monda: Három útat küldettem meg-mutatni neked, és három hasonlatosságot adni elödbe. * mellyek-közzül ha eggyiket nékē meg-magyarázod, én-is meg-mutatom néked az útat a' mellyet kívánsz látni, és meg-tanítlak téged arra, honnét legyen a'gonosz szív. *És mondék: Szólly Uram. És monda nékem: Eredgy, fontold-meg nékem a'tűz nehézséget, vagy mérd-meg nékem a'szél futását, vagy hidd-viszsza nékem az el-múlt napot. * És felelek, és mondék: Kichoda chelekedheti a'születtettek-közzül, a'mellyékről engem kérdesz? * És monda nékem: Ha kérdenélek téged, mondván: Menyi lakó-helyek vannak a'tenger mélységében, vagy menyi erek vannak a' mélység kezdetin, vagy menyi erek vannak az erőlség-fölött, vagy mellyek a' paradichomnak ki-meneteli: * talám azt mondanád nékem, a'mélységre alá nem mentem, sem a'pokolba még eddig, sem az égbe soha fel nem mentem. * most pedig nem kérdezkedtem egyebekről töled, hanem chak a' tűzről, és a'szélről, és a'napról, a'mellyē által-mētel, és a'mellyektöl el nem válhatol: és nem feleltél-meg nékem azokra. * És monda nékem: Te a'mellyek tiéid, veled eggyütt nevekedvén, nem ismérhetednēg: * és mi-képpen foghattya-bé a'te edényed a'Fölségesnek úttyát, és a'kivül meg-veszett világból hogy értheti-meg a' nyilván-valo romlást az én orczám-előtt? *És módék néki: Jobb lött volna nékünk nem szűletnünk, hogy-sem még-is az istentelenségek-között élnünk, és szévednünk, és nem értenünk mi dologért. * És felele nékem, és monda: El-menvén el-mentem a' mezei fák erdejébe, és gondolatot gondolának, * és mondának: Jertek és menyünk-el, és hadakozzunk a'tenger-ellen, hogy mennyen-el elöttünk, és chinállyunk magunknak más erdöket. * És hasonlóképpen a'tenger habjai-is gondolatot gondolának, és mondának: Jertek menyünk-fel, hadakozzunk a'mezei erdök-ellen, hogy ott-is szerezzünk magunknak más tanyát. * És heába lön az erdö gondolattya: mert el-jöve a'tüz, és meg-emészte azt. * Hasonló-képpen a' tenger habjainak gondolattya-is: mert elö-álla a'föveny, és meg-tiltá öket. * Mert ha bírájok vólnál ezeknek, mellyikét igazítanád-meg, vagy mellyikét kárhoztatnád? * És felelek, és mondék: Nyilván heába-valo gondolatot gondoltak. mert a'föld az erdönek adatott, és a'tenger helye hogy hordozza az ö habjait. * És felele nékem, és monda: Jól itélted, és miért nem itéltel te magadnak? * Mert a'mint a'föld az erdönek adatott, és a'tenger az ö habjainak: úgy a'kik a'földön laknak, chak azokat érthetik a'mellyek a'földön vannak: és a' kik az egeken-felyül, azokat mellyek az egeknek magasága-fölött. *És felelék, és mondék: Kérlek téged Uram, hogy adattassék nékem értelemre-valo elme. * mert nem akartam kérdezkedni a'fölöttem valókról, hanem azokról a'mellyek mi-rajtunk napon-kent által-mennek: miért adatott Izrael gyalázatra a'Pogányoknak? a'melly népet szerettél, istentelen nemzetségeknek adatott, és az atyáink törvénye veszedelemre jutott, és az írásnak rendelési fohúlt ninchenek: * és el-múltunk e'világról, mint a'fáskák, és a' mi életünk álmelkodás és félelem, és méltók sem vagyunk irgalmasságot nyerni. *De mit chelekeszik az ö nevének, melly ségétségül hívattatott mi-reánk? és ezekről kérdezkedtem. * És felele nékem, és monda: Ha igén vigyázz, gyakorta fogsz-chodalkozni: mert sietven siet a'világ el-múlni, * és el nem viselheti a'mellyek az igazaknak a' következendő időkben ígértettenek: mert rakva hamisággal e'világ és nyavalyákkal. * A'mellyek-felöl pedig te kérdezkedel, megmondom: mert magúl vettetett a'gonosz, és még el nem jött az ö romlása. *Ha azért fel nem fordúl a'mi magúl vettetett, és el nem mégyen a'hely a'hová vettetett a' gonosz, nem terem a'jó a'hól vettetett. * Mert a'gonosz magnak füve Adámnak szívébe vettetett eleitól-fogva: és menyi istentelenséget nemzett ez-ideig, és nemzeni-fog a'míg el-jö a'szérü? * Iteld-meg pedig magadban a'gonosz magnak füve, menyi gyümölchét teremtette az istētelenségnek: * mikor le-aratatnak a'kalászok, mellyeknek ninch száma, melly nagy szérüt kezdenek chinálni? * És felelek, és mondék: Mi-módon, és mikor leszsznek ezek? Miért kevesek és gonoszok a'mi esztendeink? * És felele nékem, és monda nékē: Ne sietsz te a'Fölséges-fölibe. Mert te heába sietsz ö-fölötte leni. mert a'te felyülvalo halladásod nagy. * Nem ezekről kérdezkedtek-e az igazaknak lelkei az ö tárházokban, mondván: Meddig bízom így? és mikor jö-el a'mi jutalmunk szérüjének gyümölche? * És felele azokra Jeremiel Arkangyal, és monda: Mikor bé-telik a'magvaknak száma tí-beñetek, mert fontba mérte-meg a'világot, *és mértékkel mérte-meg az időket, és szám-szerént számlálta-meg az időket, és meg nem mozditotta,

se meg nem indította míg nem bé-tellyék az előbb meg-módott mérték. *Es felelék, 38
és mondék: Oh uralkodo Uram, de mi-is
minnyájan rakvák vagyunk istentelenség-
gel. *Es né-talám mi-érettünk nem telnek- 39
meg az igazak szérüi, a'földön lakóknak
bűnökért. *Es felele nékem, és monda: 40 10
Eredgy, és kérd-meg a'nehézkeſt, midön
bé-tölti az ö kilencz hólnapit, tarthattya-e
az ö méhe még-is magába a'magzatot? *Es 41
mondék: Nem tarthattya Uram. Es mon-
da nékem: Pokolban a'lelkek tár-házai ha-
sonlók az anya-méhez. *Mert a'mint siet a' 42 12
szülö meg-menekedni a'szülésnek szükség-
étöl: úgy ez-is sieti viszsza-adni azokat
a' mik néki ajánlattattak. * Eleitöl-fog- 43 13
va meg-mutattatnak néked azok a'miket
kívánsz látni. * Es felelék, és mondék: 44
Ha kedvet találtam szemeid-előtt, és ha le-
hetséges, és ha melto vagyok, * mutasd- 45 14
meg nékem, ha az el-múltnál több jö-e el,
vagy többek múltak-e el hogy-sem a'mi
következendö. * A'mi el-múlt, tudom: a' 46
mi pedig következendö, nem tudom. * Es 47
móda nékem: Ally jobb rész-felöl, és meg-
mutatom néked a'hasonlatosságnak ma-
gyarázattyát. * Es oda állék, és látek: és 48
ímé egy égö kemencze méne-által elöttem.
és lön, midön által-menne a'lang, látám,
és ímé meg-marada a'füst. * Ezek-után 49 18
által-méne elöttem vízzel teli felyhö, és sok
elsöket eresźte sebességgel: és mikor el-
múlt vólna az elsönek sebessége, meg-ma-
radának abból a'chöppök. * Es monda 50
nekem: Gondolkodgyál magadban: a'
mint az elsö inkább bevelködik hogy sem
a'chöppök, és a'tüz hogy-sem mint a'füst:
úgy felyül-halladott a'mérték a'melly el-
múlt. A'chöppök pedig és a'füst meg-ma-
radtak: * és imádkozám, és mondék: 51
Véled-e hogy élek az napok-ig? vagy a'
mi az napokban lészen? Felele nékem, és 52
monda: A'jelekröl, a'mellyekröl engem
kérdesz, részszerént szólhatok néked:
életedröl pedig szólani ide nem küldet-
tem, nem tudom.

V. Rész.

A'Jelekröl pedig: ímé a'napok el-jö- 1
nek, mellyekben meg-fogattatnak a'
kik a'földet lakják a'sok gazdagsá-
gokban: és el-rejtetik az igaság útja, és
meg-fosztatik a'hittöl a'tartomány: * es 2
meg-sokasúl a'hamisság fellyebb annál a'
mellyet te látsz, és annál a'mellyet hal-
lottál régenten: * és lészen a'melly tarto- 3
mányt látsz most országlani nyomósan,
és pusztán láttyák azt. *Ha pedig élned 4
hágy a'Fölséges, meg-látod a'harmadik
trombita-után, és meg-világosodik hirte-
len a'Nap éjjel, és a'hóld háromszor nap-
jában, * és a'fából vér fog-chöpögni, és 5
a'kö szózattyát fogja adni, és a'nepek
meg-háborodnak. *és országolni-fog, a'kit 6
nem reméllettek a'kik a'földön laknak, és
a'madarak el-költöznek: * és a'Sodomai 7
tenger a'halakat ki-veti, és szózatot ád éj-
jel, mellyet sokan nem értettek. minnyá-
jan hallyák pedig annak szavát, * és üreg 8
lészen sok helyeken, és tüz bochättatik
gyakorta, és a'mezei vadak él-költöznek,
és a'havi-folyásu aszszonyok chodákat
szülnek. * és az édes vizekben sósak ta- 9
láltatnak, és minden barátságosok egy-
más-ellen hadakoznak: és el-rejtetik ak-
kor az értelem, és az okosság az ö tár-há-
zába távozik: *és sokaktól kereſtetik, és
fel-nem találtatik: és meg-sokasodik a' 11
hamisság, és a'fajtalanság a'földön. * Es
meg-kérdi a'tartomány az ö szomszéd-
gyát, és mond: Vallyon rajtad ment-e ál-
tal az igazat-tévö igaság? Es azt tagad-
gya. *Es lészen az időben, és remélleni fog- 12
nak az-emberek, és meg nem nyerik: mun-
kálkodnak, és nem léſznek szerencsések
az ö útok. * E'jeleket néked meg-mon- 13
danom meg-engedtetett: és ha ímeg
imádkozol és sírsz, a'mint most-is, és böj-
tölsz hét napig, ímég nagyobbakat hal-
lasz ezeknél. * Es fel-ébredék, és a'testem
igen írtózék: és a'lelkem el-fárada, úgy 15
hogy el-fogyatkoznék: * és meg-foga en-
gem a'ki el-jöve az Angyal, a'ki ízöll vala
nékem, és meg-erösíte engem, és lábaim-
ra állata. * Es lön a'második éjjel, és hoz- 16
zám jöve Salátiel a'nép hadnagya, és mon-
da nékem: Hól valál? és miert szomorú
az orczád? * Nem tudod-e hogy reád bi- 17
zattatott Israel az ö el-költözések tarto-
mányában? * Kelly-fel azért, és egyél ke-
nyeret, és el ne hadgy minket, mint a'pász-
tor az ö nyáját a'gonosz farkasok kezei-
ben. *Es mondék néki: Eredgy-el tölem, 19
és ne közelgesś hozzám. Es meg-halla, 20
hogy mondám: és el-távozék tölem. * Es
én böjtölék hét nap, ordítván és sírván, a'
mint nékem parancholta az Uriel Angyal.
* Es lön hét nap-után, es ímég az én szí- 21
vem gondolati igen búsítnak vala engem,
* és vévé az én lelkem az értelemnek lel- 22
két: és ímég beszédeket kezdék szóllani a'
Fölséges-előtt, * és mondék: Uralkodo
Ur, a'földnek minden erdejéböl, és min-
den fáiból, választottál eggyetlen egy szö-
löt: * és e'világnak tellyes földéből, vá- 24
lasztottál magadnak egy vermet: és a'vi-
lágnak minden virági-közzül, választot-
tál magadnak egy líliomot: * és a'tenger- 25
nek minden mélysége-közzül, egy patakot
töltöttel-bé magadnak: és minden épített
városok-közzül, magadnak szentelted Si-
ónt: * és minden teremtett madarak-köz- 26
zül, egy galambot neveztél magadnak: és
minden teremtett barmok-közzül, egy
juhot szerzettél magadnak: * és minden 27
meg-sokasodott népek-közzül, egy népet
szerzettél magadnak: és a'mindenektöl-ja-
vallott törvényt, ajándékoztad annak a' 28
népnek, a'kit kivántál. * Es most Uram,
miert adtad az eggyet kézbe sokaknak? És
az egy gyökéren többeket szerzettél, és a'
te eggyetlenedet sokak-közzé hántad:
* és meg-tapodták azt, a'kik ellene-mon- 29
dottak a'te fogadásidnak, és a'kik a'te szö-
vetségidnek nem hittek. * Es ha gyülöl- 30
vén gyülölted a'te népedet, a'te kezeiddel
kell meg-büntettetnie. *Es lön, mikor a' 31
beszédeket szóllottam vólna, az Angyal
küldeték hozzám, a'ki az-előtt hozzám
jött vala az el-múlt éjjel, * és monda né- 32

kem: Halgass-meg engem, és meg-tanítlak téged: és figyelmezz reám, és többet szóllok elötted. * És mondék: Szólly Uram. 33
És monda nékem: Igen el-ragadtattál te elmédben Israelért: inkább szeretted-e te ötet, hogy-sem a'ki ötet teremtette? 34
* És mondék néki: Nem Uram; de bánatomban szóllottam. Mert gyötrenek engem az én veséim minden órában, keresven én meg-fogni a'Fölséges ösvényét, és meg-vizsgálni az ö ítéletének részét. * És 35
monda nékem: Nem mivelheted. És mondék: Miért Uram? mire születtem, vagy miért nem lött az anyám méhe én koporsóm, hogy ne látnám Jákobnak munkáját, és az Israel nemzetségének faradságát? * És 36
monda nékem: Számláld-meg nékem a' mellyek még el nem jöttek, és szedd-öszve nékem az el-öntöztetett cseppöket, és a' száraz virágokat zöldítsd-meg nékem újonan, * és nyisd-meg nékem a'bé-zárlott 37
tár-házakat, és hozd-elö nékem azokban bé-rekesztett szeleket: mutasd-meg nékem a'szózatnak ábrázattyát: és akkor megmutatom néked a'munkát mellyet kívánsz látni. * És mondék: Uralkodo Uram, 's 38
kichoda az a'ki ezeket tudhattya, hanem a'kinek ninch az emberekkel lakása? * En 39
pedig balgatag: 's mi-képpen szólhatok azokról a'mellyekröl engem kérdettél? * És 40
monda nékem: A'mint-hogy nem mivelhetsz-meg eggyet azokból a'mik mondattak: úgy nem találhatod-meg az én ítéletemet, vagy a'végezetre-valo szeretetet, mellyet a'népnek igértem. * És mondék: 41
De imé Uram, te közel vagy azokhoz a' kik a'végen vannak: és mit chelekesznek a' kik én-elöttem vóltak, vagy mi, vagy azok a'kik utánnunk. * És monda nékem: Koronához hasonlítom az én ítéletemet. A' 42
mint nem a'leg-utólsóké a'késedelmesség, úgy nem-is az elsöké a'gyorsaság. * És 43
felelék, és mondék: 'S nem alkothattad vólna-e mind eggyütt azokat a'kik vóltak, és a'kik vannak, és a'kik következendök, hogy hamarébb meg-mutatnád ítéletedet? * És felele nékem, és monda: Nem 44
siethet a'teremtet-állat a'teremtö-fölött, se nem hordozhattya a'világ azokat a'kik öbenne teremtendök, egyszer 'smind. * És 45
mondék: Mi-képpen mondottad a' te szolgádnak, hogy meg-elevenítvén megelevenítetted a' töled-teremtetett-állatot egyszer 'smind, és a'teremtett-állat el-szenvedte azt, most-is el-hordozhattya a'jelenvalókat egyszer 'smind. * És monda né- 46
kem: Kérd-meg az aszszony méhét, és mongyad neki: És ha szülsz, miért idömúlva? Kérjed azért ötet, hogy adgyon tizet egyszer 'smind. * És mondék: Nem 47
mivelheti bizonyára: hanem idö-szerént. * És móda nékem: En-is anya-méhül adtam a'földet azoknak a'kik mag-gyanánt vettettek ö-belé idö-szerént. * Mert a'mint 48
a'gyermechke nem szüli azokat, a'mellyek a'véneké: úgy rendeltem én a'tölem teremtetett világot. * És kérdém, és mon- 49
dék: Mivelhogy más útat nyitottál nékem, szóllok elötted: mert az anyánk, a' 50
kiröl szóllál nékem, még ifiu: 's már vénségre közelget. * És felele nékem, és monda: Kérd-meg azt a'ki szül, és meg-mongya néked. * Mert mongyad néki: Miért 51
hogy a'kiket szültél, most nem hasonlók azokhoz a'kik elötted vóltak, hanem kissebbek állapattal? * És ö-is mond néked: 52
Vannak némellyek, kik az erönek ifiuságában születtenek: és némellyek, kik a'vénség idején a' meh meg-fogyatkozván születtenek. * Gödöld-meg azért te-is, hogy kissebb 53
állapattal vattok azoknál a'kik elöttetek vóltak: * és a'kik utánnatok, kissebbek 54
nálatoknál, mint már meg-vénhedvén a' teremtett-állatok, és az ifiuságnak erösségéröl el-kelvén. És mondék: Kérlek Uram, ha kedvet találtam szemeid-elött, 55
mutasd-meg a'te szolgádnak, ki-által látogatod-meg a'te teremtett-állatodat.

VI. Rész.

ÉS monda nékem: A'földi világnak kezdetiben, és minek-elötte fenn állanának a'világ határi, és minek-elötte fújnának a'szeleknek gyüleközeti, * és 1 2
minek-elötte dörgenének a'meny-dörgéseknek szózati, és minek-elötte fénylenének a'villámásoknak tündöklési, és minek-elötte meg-erösíttetnének a' paradichom fondamentomi, * és minek-elötte 3
láttatnának az ékes virágok, és minek-elötte meg-erösíttetnének a'mozgó erök, és minek-elötte egybe-gyüjtetnének az Angyaloknak számlálhatatlan seregi, * és 4
minek-elötte fel-emeltetnének a' levegö égnek magasságai, és minek-elötte nevezteténének az erösségeknek mértéki, és minek-elötte hevülnének a'kemenczék Sionban, * és minek-elötte meg-vizsgáltatnának a'jelen-valo esztendök, és minek-elötte el-idegenittetnének azoknak találmányi, a'kik most vétkeznek, és meg-jegyeztetnének a'kik a'hitnek kinchét gyüjtötték: * akkor gondoltam, és chak én-általam 5 6
löttek, és nem más-által: és a'vég én-általam, és nem más-által. * És felelék, és 7
mondék: Mellyik lészen az idönek el-választása? vagy mikor lészen az elsönek vége, és a'következönek kezdete? * És monda 8
nékem: Abrahámtól-fogva Isaák-ig, mikor Jakob és Esau születtetének ö-töle, a'Jákob keze eleitöl-fogva tartotta az Esau sarkát, * mert vége ez idönek Esau, és 9 10
kezdeti a'következönek Jákob. * Az ember keze a'sark 's a'kéz-között. Egyebet 11
ne kérdgy Esdra. * És felelék, és mondék: Oh uralkodo Ur, ha kedvet találtam szemeid-elött, * kérlek hogy mutasd-meg a' 12
te szolgádnak a'te jeleidnek végét, mellyeknek részét meg-mutattad nékem ez elmúlt éjjel. * És felele, és monda nékem: 13
Ally-fel lábaidra, és hallyad a'zörgéssel tellyes szózatot. * És lészen mint az in- 14
dúlás, és meg nem indúl a'hely, a'mellyen állasz. * Az-okáért mikor szólly, te meg ne ijedgy, mert a'végtöl-valo ige és a'föld- 15
fondamentoma meg-ismértetik. * mert 16
azokról-valo beszéd részket és meg-indúl, mert tudgya hogy azok végének el kell változni. * És lön, mikor hallottam vólna, 17
fel-kelék lábaimra, és hallám: és íme-

szóllo-szózat, és az ö szava mint a'sok vizek szózattya,* és monda: Imé napok jönek, és lészen mikor el-kezdek közelgetni, hogy meg-látogassam a'földön-lakókat: * és mikor meg kezdem kérdezni azokat a' kik hamissan ártottak az ö hamisságokkal, és mikor el-telik a'Sion alázatossága: * és mikor meg-jegyeztetik az idö mellyen által kezdenek menni, e'jeleket chelekeszem: Könyvek nyittatnak-fel az ég szine-elött, és minnyájan eggyütt meg-láttyák, * és az esztendös gyermechkek szóllani-fognak az ö szavokkal, és a'nehézkesek idétlen gyermechkéket szülnek három és négy hólnapiakat, és élni fognak, és fel-támasztatnak. * És hirtelen a'bé-vetett földek üreseknek láttatnak, és a'teli tár-házak hirtelen üresen találtatnak: * és a'trombita zengeni-fog; mellyet mikor minnyájan hallani-fognak, hirtelen megijednek. * És lészen az idöben, egy mas ellen hadakoznak a'barátságosok, mint az ellenségek, és meg-rémül a'föld ezektöl: és a'kútaknak erei meg-állanak, és nem folynak három órá-ig: * és lészen, minden a'ki meg-marad mind ezek-közzül a'miket eléve meg-mondottam néked, ö meg-szabadúl, és meg-láttya az én szabadításomat, és a'tí idötök végét. * És meg-láttyák a'felvétetett emberek, a'kik halált nẽ kóstoltak születésektöl-fogva, és el-változik a'lakosok szíve, és más értelemre változik. * Mert el-töröltetik a'gonosz, és el-óltatik a'chalárdság. * Virágzik pedig a'hit, és meggyözettetik a'romlás, és meg-mutattatik az igasság, melly gyümölch-nélkül volt sok napokon. * És lön, mikor szóllana nékem, és imé lassan-lassan arra nézek vala a'ki-elött állok vala, * és ezeket monda nékem: El-jöttem hogy meg-mutassam néked a'jövendö étszakának idejét. * Ha azért ismég kérdesz, és ismég böjtölsz hét nap, ismég nagyobbakat jelentek néked az napon, hogy-sem hallottam. * Mert meghalgattatott a'te szód a'Fölségestöl. Mert látta az Erös a'te igaz-voltodat, és látta ifiusságodtól-fogva-valo tisztaságodat: * és azért küldött engẽ, hogy meg-mutathâm néked mind ezeket, és meg-mondanám néked: Bízzál, és ne felly, * és ne siess az elöbbi idökkel hiuságokat gondolni, és ne siess az utólsò idöktöl. * És lön ezekután, és sírék ismég: és hasonló-képpen böjtölek hét nap, hogy bé-töltsem a'három hetet, a'mellyek mondattak vala nékem. * És lön a'nyólczadik éjjel, és az én szívem ismég meg-háborodék énbennem, és kezdék szóllani a'Fölségeselött. * Mert igen gerjedez vala a'szívem, és a'lelkem szorongattatik vala. * És mondék: Oh Uram, szólván szóllottál a' teremtett-állatnak kezdetitöl-fogva, az elsö nap mondván: Légyen az ég és a'föld: és a'te igéd tekélletes alkotmány. * És vala akkor a'lélek, és a'setétségek el-terjedtek vala, és a'halgatás, ember szavának szózattya nem vala még te-töled. * Akkor mondád, hogy a'te kincheidböl elö-hozattatnék a'világos világosság, hogy láttatnék a'te alkotmányod. * És másod nap teremtéd az égnek erösségét, és parancholád néki hogy el-választaná és választást tenne a'vizek-között, hogy némelly része fel-ménne, egy része pedig itt-alatt maradna. * És harmad nap parancholád a'vizeknek, hogy öszve-gyülnének a'földnek heted részére: hat részét pedig meg-száraztád és meg-tartád, hogy azokból légyenek elötted szolgálván az Istentöl-valo mag-vetéssel, és munkával. * Mert a'te igéd származék, és a'dolog mingyárt meg-lészen vala. * Mert hirtelen elö-jöve a'gyümölchnek igen nagy sokasága, és a'kóstolásnak sok-fele gyönörüsége, és a'virágok el-változtathatatlan színnel, és vilgálhatatlan-szagu illatok, és a'harmadik napon ezek lönek. * Negyed nap pedig parancholád lenni a' Nap fényességét, a'hóld világosságát, a' chillagok rendit: * és meg-parancholád nékik, hogy szolgálnának a'következendö teremtett embernek. * Eötöd nap pedig mondád a'heted részinek, a'hol a'víz öszve-gyült vala hogy tenyészne lelkes-állatokat, és madarakat, és halakat: és úgy lön. * a'néma és lélek-nélkül víz a'lelkes-állatokat tenyészi vala, mellyek az Isten akarattyából parancholtatnak vala, hogy abból a'te chodáidat beszéllyék a' nemzetségek. * És akkor meg-tartál két lelket: eggyiknek nevét Hénoknak hívád, és a'másiknak nevét Leviatánnak hívád, * és el-választád azokat egy-mástól. Mert a'heted rész, a'hol a'víz öszve-gyült vala, bé nem foglalhattya vala azokat. * És adád Hénoknak az eggyik részt, melly megszárada harmad napra, hogy azon lakjék a'hol ezer hegy vagyon. * Leviatánnak pedig adád a'heted nedves részt, és megtartád azt, hogy meg-emésztetnék azoktól a'kiktöl akarod, és a'mikor akarod. * Hatod nap pedig parancholád a'földnek, hogy termene te-elötted barmokat, és vadakat, és chúszo-mászókat: * és ezekfölött Adámot, kit fejedelemnek rendelél minden alkotmányokon mellyeket teremtettél, és attól származunk mi minnyájan, és a'nép a'kit választottál. * Ezeket pedig mind te-elötted mondám Uram, mert miérettünk teremtetted a'világot. * A'több nemzetségeket pedig, a'mellyek Adámtól születtenek, semminek mondottad azokat lenni, és mivelhogy a'nyálhoz hasonlíttattak, és mint ad edényröl-valo chöphöz hasonlítottad az ö bévelködéseket: * És most Uram, ímé e'nemzetségek, mellyek semminek alíttattak, uralkodni kezdettek rajtunk, és meg-emésztnek: * mi pedig te néped, kit elsö eggyetlen-egy szülöttednek te követödnek hittál, az ö kezökbe adattunk: * és ha mi-érettünk teremtetett a' világ, miért nem bírunk örökséget a'világon? Meddig ezek?

VII. Rész.

ÉS lön, mikor el-végeztem vólna ez igéket beszélleni, hozzám küldetek az Angyal a'ki az elöbbi éjjeken-is hozzám küldetett vólt, * és monda nékem: Kelly-fel Esdra, és hallyad a'beszédeket,

mellyeket mondani jöttem hozzád. * És mondék: Szólly én Istenem. És monda nékem: A'tenger széles helyre helyheztetett, hogy mély és igen nagy lenne: * az ö bé-menetele pedig szoros helyre helyheztetett, hogy hasonló vólna a'folyó-vizekhez. * Mert kichoda akart a'tengerbe menni, és azt látni, vagy rajta uralkodni: ha által nem menend a'szoroson, a'széleſre mint juthat? * Ismég más: Város épittetett, és mezös helyre helyheztetett: rakva pedig minden jókkal. * annak bé-menetele szoros, és meredekre helyheztetett, hogy jobb-kézre tüz vólna, balra mély víz: * azok-között pedig chak egy ösvény helyheztetett, az-az, a'tüz és víz-között, úgy hogy az ösvény magában ne foglallyon hanem chak egy ember nyomot. * Ha pedig a'város embernek adatik örökségül, ha soha által nem menend az eleibe-tött veszedelmen, mint veszi-el az ö örökségét? * Es mondék: Ugy Uram. Es monda nékem: Igy vagyon az Israel része-is. * Mert ö-érettek teremtettem a'világot, és mikor által-hágta Adám az én végezésimet, meg-ítéltetett a'mi lött. * Es löttek e'világnak bé-meneteli szorosak, és fájdalmatok, és fáradságosok: kevesek pedig és gonoszok, és veszedelmekkel rakvák, és munkával fölötte igen tellyesek. * mert a'nagyobbik világnak bé-meneteli széleſsek és bátorságosok, és a'halhatatlanság gyümölchének termöi. * Ha azért által nem mennek a'kik élnek, e'szorosakon és hiuságosokon: nem vehetik-el a'mik eltétettek. * Most azért te miért háborodol, holott rothadando vágy? és miért indúlsz te fel, holott halando vagy? * Es miért nem forgattad szívedben a'mi következö, hanem a'mi jelen-valo? * Felelék, és mondék: Uralkodo Ur, ímé el-rendelted a'te törvényeddel, hogy az igazak bírják ezeket örökségül, az istentelenek pedig el-veszsnek. * Az igazak pedig el-szenvedik a'szorosakat, a'széleſeket remélvén. mert a'kik istentelenül chelekedtek, szorosakat is szenvednek, 's a'széleſeket sem láttyák. * Es monda nékem: Ninch ítélö-biro az Isten-fölött, sem értelmes a'Fölséges-fölött. * Mert sok jelen-valók el-veszsnek, mert el-múlattyák az Istennek elöttök-valo törvényét. * Mert parancholván parancholt az Isten az el-jövöknek, mikor el-jöttek, mit chelekedvén élnének, és mit meg-örizvén meg nem büntettetnének. * Eök pedig el nem hitték, és ellene-mondottak, és hiuságos gondolatokat rendeltek magoknak, * és a'vétkeknek chalárdságit vötték magok-eleibe, és a'fölött azt mondották a'Fölséges-felöl, hogy ninchen, és az ö útait nem ismérték, * és az ö törvényét meg-útálták, és az ö fogadáſit tagadták, és az ö törvényiben hitek nem vólt, és az ö dolgait el nem végezték. * ezért Esdra az üresek az üreſseknek, és a'tellyesek a'tellyeſeknek. * Imé el-jö az idö, és léſzen mikor el-jönek a'jelek mellyeket eléve meg-mondottam néked, és meg-jelenik a' meny-aszszony, és ki-tetszvén meg-mutattatik a'ki most föddel bé-burúttatik: * és minden a'ki meg-szabadittatott a'meg-mondott gonoszoktól, az meg-láttya az én chodálatos dolgaimat. * Mert meg-jelenik az én fiam a'Jesus azokkal a'kik véle vannak, és vígadnak a'kik meg-hagyattattak négy-száz esztendeig. * Es léſzen ez esztendök-után, és meg-hal az én fiam a' Kristus, és minnyájan az emberek a'kiknek lélekzetek vagyon. * és el változik a'világ a'régi halgatásra hét nap, mint az elöbbi ítéletekben, úgy hogy senki meg ne hagyattaſsék. * Es léſzen a'hét nap-után, és fel-támaſztatik a'világ mellyet még nem vígyáz, és meg-hal a'meg-veſzett: * és a'föld vissza adgya a'kik ö-benne alusznak, és a'por a'kik ö-benne halgatásban laknak, és a'tár-házak vissza-adgyák a'nékik ajánlattatott lelkeket. * Es meg-jelenik a'Fölséges az ítélö-széken, és el-múlnak a'nyomorusságok, és a'hoszszú-türés öszve-gyüjtetik. * Az ítélet pedig egyedül marad-meg, az igasság meg-áll, és a'hit meg-erösödik, * és a'chelekedet következik, és a'jutalom meg-mutattatik, és az igasságok vígyáznak, és a'hamisságok nem uralkodnak. * Es mondék: Az elsö Abrahám imádkozott a'Sodomaiakért, és Moyses az atyákért a'kik a'pusztában vétkeztek: * és a'kik ö-utánna, Israelért, Akaznak és Samuelnek napjaiban, * Dávid á'romlásért, és Sálomon azokért a'kik a'szent-helyre mentek. * Es Illyés azokért a'kik elsöt vöttek, és a'halottért hogy élne, * és Ezékias a'népért a'Sennakerib napjaiban, és sokan-sokakért. * Ha azért most midön a'romlandó meg-nevekedett, és a'hamisság meg-sokasodott, és imádkoztak az igazak az istentelenekért: miért nem léſzen most-is úgy? * Es felele nékem, és mónda: E'jelen-valo világ nem vég, gyakorta dichöség marad ö-benne: azért imádkoztak az erötlenekért. * Mert az ítéletnek napja leſzen ez idönek vége, és kezdete a'következendö halhatatlanság idejének, mellyen el-múlik a'romlás: * el-vétetett a'mértékletlenség, el-vágattatott a'hitlenség: nevekedett pedig az igasság, fel-támadott az igaz-mondás. * mert akkor senki azt meg nem szabadíthattya a'ki el-veszett, se el nem veszítheti a'győzedelmeſt. Es felelék, * és mondék: Ez az én elsö és utólso beszédem, hogy jobb lött vólna a'földet Adámnak nem adni, vagy mikor már néki adta vólna, meg-tartoztatni ötet hogy ne vétkeznék. * Mert mit haszna az embereknek e'jelé valo idöben keserüségben élni, és a'meg-hóltaknak büntetést várni? * Oh te Adám mit mivéltél? Mert hogy te vétkeztél, nem egyedül tied lött az élet, hanem mienk-is kik töled származtunk. * Mert mit haszna nékünk, ha nékünk halhatatlan idö igértetett; mi pedig halandó dolgokat chelekedtünk? * Es hogy eléve meg-mondatott nékünk az örökké-valo reménség, ha mi igen gonoszok heába-valókká löttünk. * Es hogy nékünk az egésségnek és bátorságnak lakó-helyei meg-szereztettenek: mi pedig gonoszúl éltünk. * Es hogy el-tétetett a' Fölségesnek dichösége, még-óltalmazni

azokat a'kik türéſsel forgolódtak: mí pedig igen gonoſz útakon jártunk. * És hogy meg-mutattatik a'paradichom, melynek rothadatlan gyümölche meg-marad, melyben vagyon a'bátorſág és orvoſság: * mí pedig benem megyünk. mert háládatlan helyeken forgolódtunk. * És hogy a' chillagok-fölött fenylenek azoknak orczájok a'kik türtek: a'mí orczáink pedig a'ſetétſég-fölött feketék. * mert nem gondoltuk-meg eltünkben mikor hamiſſágot chelekeſzünk vala, hogy a'halál-után ſzenvedni kezdünk. * És felele, és monda: Ez a'tuſakodó gondolat, mellyel tuſakodik a' földön ſzületett ember, * hogy ha meg-győzettetik, ſzenvedgye a' mit mondottál: ha pedig győzedelmes léſzen, el-veſzi a'mit mondok: * mert ez az élet a'mellyet Moyſes mondott eltében a'népnek, mondván: Válazd magadnak az életet, hogy elly. * Nem hittek pedig néki, de a'profetáknak ſem ö-utánna: de nekem ſem a'ki nekik ſzóllottam. * hogy nem vólna a'ſzomoruſág veſzedelmökre, a'mint következendö az öröm reájok, a' kik el-hitték a'ſzabadúlaſt. * És felelék, és mondek: Tudom Uram, hogy a'Fölſéges irgalmaſnak hívattatott, azért, hogy könyörül azokon a'kik még a' világra nem jöttek, * és hogy könyörül azokon a'kik meg-térnek az ö törvényére: * és hoſzſzú-türö, mert ſokkáig el-türi azokat a'kik vetkeztek, úgy-mint ö alkotmányit: *és bév-kezü, mert ajándékozni akar ugyá a'ſzükſég-ſzerént: * és ſok irgalmaſságu, mert igen meg-ſokaſíttya az irgalmaſságokat, azoknak a'kik jelen vának, és a'kik el-múltak, és a'kik következendök. *Mert ha meg nem ſokaſíttya az ö irgalmaſságit, nem elevenedik-meg a'világ azokkal a'kik azon örökſéget bírnak. * És meg ajándékoz: mert ha nem ajándékozand az ö jóvóltából, hogy fel-emelteſsenek azok a'kik hamiſságot chelekedtek, az embereknek tíz-ezered réſze ſem elevenedhetik-meg az ö hamiſságiból. * Es ha a'bíro meg-nem enged azoknak a'kik az ö igéjével meggyógyúltak, és el nem törli a'vetekedéseknek ſokaſágát: ne-talám meg nem maradnának a'ſzámlálhatatlan ſokaſágból, hanem chak igen kevéſen.

VIII. Rész.

ÉS felele nékem, és monda: E'világot a'Fölſéges ſokakért teremtette, a'következendöt pedig kevelekért. * Haſonlatoſságot mondok pedig elötted Eſdra: A'mint pedig ha meg-kérded a'földet, és meg-mongya néked, hogy igen ſok földet ád a'melyből cherép légyen, keves port pedig a'melyből arany léſzen: így e' jelen-való világnak dolgai-is. * Sokan teremtettettenek ugyá, de kevéſen üdvözülnek. * És felelék, és mondék: Az-okáért nyeld-el lélek az értelmet, és edd-meg a' mi jó ízü. * Mert fogadáſt töttél hogy halgatſz, és profetálni akarſz, mert nem adatott néked idö, hanem chak hogy elly. * Oh Uram, ha meg nem engeded a'te ſzolgádnak, hogy imádkozzunk elötted, és a' ſzívünknek magot nem adſz, és az értelemnek tíztúláſt, a'honnét gyümölch legyen, honnét élhéſsen minden rothádando, a' ki az ember helyét víſeli. * Mert egyedül vagy, és mí egy alkotmánya vagyunk a'te kezeidnek, a'mint ſzóllottál: * és a'mint most formáltatott a'teſt az anya-mehbe, és tagokat adſz: meg-tartatik a'tüzben és a' vízben a'te teremtéſed: és kilencz hólnapig ſzenvedi a'te alkotmányod a'te teremtett-állatodat melly ö-benne teremtetett: * az pedig a'mi meg-tartya, és a'mi meg-tartatik, mind a'kettö meg fog-tartatni: és ímeg neha ki-adgya az anya-meh a' benne-tartottakat, mellyek ö-benne nevelkedtek. *Mert meg-paracholtad hogy a'tagokból, az-az, az emlökből tej adattatnek az emlök gyümölchének, * hogy táplálttaſsék a'mi formáltatott valami ideig, és az után el-rendellyed azt a'te irgalmaſságod-által. * Tápláltad ötet igaſságoddal, és tanítottad ötet a'te törvényedben, és meg-dorgáltad ötet értelmeddel: * és öldöklöd ötet, mint te teremtett-állatodat; és meg-elevenited ötet, mint te alkotmányodat. * Ha azért el-veſzted azt a'ki ennyi munkákkal formáltatott: parancholatoddal künyü el-rendelned, hogy a'mi lött-is meg-tartaſsék. *Es moſt Uram ſzóllok, minden emberröl te többet tudſz: a' te népedröl pedig, a'kiért bánkodom: * és a'te örökſégedröl, a'mellyért sírok: és Iſraelért, a'kiért ſzomoru vagyok: és Jakóbért, a'kiért bánkodom: * az-okáert imádkozni kezdek elötted érettem, és érettek: mert látom a'mi életinket kik a'földet lakjuk. * De hallottam gyorſaſágát a' következendö bírónak. * Az-okáert haldmeg az en ſzómat, és értſed az en beſzédemet, és ſzóllok elötted. * Eſdrás beſzédinek kezdete minek-elötte fel-vetetnek: és mondek: Uram, ki örökké meg-maradſz, kinek ſzemei fel-emeltettek a'magaſságra és az égre: * és a'kinek királyi-ízeke böchülhetetlen, és dichöſége meg-foghatatlan: a'ki elött az angyalok ſerege rettegéſel áll, *kiknek meg-tartáſa ſzel és tüz-által fordúl-meg: kinek igéje igaz, és mondáſi meg-maradandók: * kinek parancholattya erös, és rendeléſe rettenetes: kinek tekíntete meg-ſzáraztya a'mélyſégeket, és haragja el-fonnyaſztya a'hegyeket, és az igaſság bizonyíttya: * halgaſd-meg a'te ſzolgádnak imadſágát, és vedd fülednek be alkotmányodnak könyörgéſét. *Mert a'míg élek, ſzóllok: *és a'míg értek, megfelelek: és ne nézd a'te néped vétkeit, hanem a'kik néked igaſságban ſzolgálnak. * Se ne figyelmezz a'Pogányoknak iſtentelen igyekézetekre, hanem a'kik a'te bizonyſág-tételidet fajdalmakkal meg-örizték. * Se ne gondolkodgyál azokról a' kik a'te ſzíned-elött hamiſsan forgolódtak, hanem emlékezzél-meg azokról a'kik a'te akaratodból a'felelmet meg-ílmérték. * Se el ne akarjad veſzteni azokat, a'kiknek barom erkölchök vólt: hanem tekíntſdmeg azokat, a'kik a'te törvényedet fonyeſſen tanitották. * Se ne boſzſzonkodgyál azokra, a'kik a'vadaknál gonoſzbaknak

4. Eſd. 7. 8.

itéltet-

ítéltettenek: hanem szereſd azokat a'kik mindenkor a'te igaſságodban bíznak, és a'te dicsőſegedben. *Mert mi, és az atyáink illyen betegſegekkel nyavalygunk: te pedig mi-érettünk bünöſökért irgalmaſnak hívattatol. *Mert ha kívánſz rajtunk könyörülni, akkor irgalmaſnak hívattatol, nem leven pedig mi-bennünk az igaſſágnak chelekedeti. * Mert az igazak, a'kiknek ſok el-tetetett chelekedetek vagyon, az ö tulajdon chelekedetekből veſznek jutalmat. * Mert michoda az ember, hogy haragudgyál reája: vagy a'rothadando nemzetteg, hogy illyen keſerű légy hozzája? * Mert bizonyára ſenki nem ſzületett, a'ki iſtentelenül nem chelekedett; és a'vallás-tevők-közzül, a'ki nem vetkezett. * Mert ebben hirdettetik a'te igaiſságod, és a'te jó-voltod Uram, midőn könyörülſz azokon a'kiknél ninch a'jó chelekedeteknek gazdagſága. * És felele nekem, és monda: Igazán ſzóllottál nemellyeket: es a'te beſzedid-ſzerént, úgyis leſzen. *mert bizonyára, nem gondolkodom azoknak alkotmányáról a'kik halálok-elött vetkeztek, az ítélet-elött, a'veſzedelem-elött: * hanem gyönyörködöm az igazaknak alkotmányán, és meg-emlekezem a'tzarándoklagról-is, és a'meg-tzabadúlaſról, és a'jutalom el-vételéről. *Tahát a'mint ſzóllottam, úgy-is vagyon. * Mert a'mint a'ſzánto-ember a'földbe ſok magot vet, és ſok fiatalokat plantál, de idö-jártában nem mindenek, a'mellyek elvettettek, maradnak-meg, ſem mindenek vernek gyökeret, a'mellyek plantáltattak: úgy a'kik e'világra löttek-is, nem minnyajan üdvözülnek. * És felelek, és mondek: Ha kedvet találtam, ſzóllok. * A'mint a'ſzánto-ember magva, ha ki nem kél, vagy nem veſzi a'te elsödet ideje-kor, vagy ha meg-rothad az elsönek ſokaſága-miatt, *úgy veſz-el: haſonló-képpen az ember-is, a'ki a'te kezeiddel formáltatott, és te neveztettel példájának: mert hozzája haſonlíttattál, a'kiert mindeneket teremtettel, és a'ſzánto-ember magvához haſonlítottad. * Ne haragudgyál reánk, hanem engedgy-meg a'te nepednek, és könyörülly a'te örökségeden. Te pedig a'te teremtett-állatodon könyörülſz. * És felele nekem, és monda: A'mik jelen-valók a'jelen-valóknak, és a'mik következendök a'következendöknek. * Mert igen távúl vagy töle, hogy ſzeretheiſed az en teremtett-állatomat en-fölöttem: te-hozzád pedig és ö-hozzája gyakorta közelgettem, a'hamiſſakhoz pedig ſoha nem. * De abból-is chodálatos vagy a'Fölſeges-elött, * hogy megalázztad magadat a'mint illik hozzád: es nem itélted magadat, hogy az igazak-között fölötte meg-dicsöítteſél. * Az-okáért ſok és chodálatos nyomoruſágok leſznek az utólſo idöben azokon a'kik a'világot lakják: mert ſok kevélyſégben jártak. *Te pedig magadért végy értelmet, és hozzád-haſonlókért tudakozzál a'dicsöſégröl. * Mert néktek vagyon nyitva a'paradichom, plantáltatott az élet fája, készíttetett a'következendö idö, készíttetett a'bévelködes, építtetett a'város, bizonyos a'nyugodalom, tekelletes a'jóſág és tekelletes a'bölcheſeg. *A'gonoſságnak gyökere meg-pechételtetett ti-töletek: a'betegſeg, es a'moly ti-töletek el-rejtetett: és a'pokolba futott a'romlás a'feledékenyſegre. * El-múltak a'fájdalmak, és meg-mutattatott végezetre a'halhatatlanſágnak kinche. * Ne kérdezkedgyél azért többé azoknak ſokaſágokról a'kik el-veſznek. *Mert ök-is ſzabadſágot vévén, meg-útálták a'Fölſegeſt, es az ö törvényét meg-vetették, es az ö útait el-hatták. * Annak-fölötte pedig az ö igazait-is meg-tapodták, * és mondották ſzívökben, hogy ninch Iſten: és tudván ugyan hogy meg-halnak. * Mert a'mint titeket környül-veſznek a'mik meg-mondattak: úgy öket a'ſzomjúſág, és a'gyötrelem, mellyek el-keſzíttettek. mert nem akarta az embert el-veſzni. * De a'kik teremtettenek-is, meg-ferteztettek annak nevét a'ki öket teremtette: és hálá-adatlanok vóltak annak a'ki életet keſzített nekik. * Az-okáért az én ítéletem moſt el-közelget. *Mellyeket nem mindeneknek mutattam-meg, hanem chak neked, és kevéſeknek hozzád haſonlóknak. Es felelek, és mondek: * Imé moſt Uram, meg-mutattad nékem a'jeleknek ſokaſágát, mellyeket kezdeſz az-utólſo idökben chelekedni: de nem mutattad-meg nekem melly idöben.

IX. Rész.

ES felele nékem, és monda: Mérvén mérd-meg az idöt ö-magában: és leſzen mikor látod hogy el-múlik valamelly réſze a'jeleknek mellyek meg-mondattak, * akkor meg-érted, hogy az az idö, melyben meg kezdi látogatni a'Fölſeges e'világot melly ö-töle teremtetett. * És mikor láttatik a'világban a'helyeknek megindúlása, és a'népeknek fel-háborodása, * akkor meg-érted hogy azokról ſzóllott a'Fölſeges a'napoktól fogva, mellyek teelötted vóltak eleitöl-fogva. * Mert a'mint mindennek a'mi a'világon lött, kezdete vagyon; haſonló-képpen vége-is, és a'vége nyilván való: * úgy a'Fölſeges idejének-is nyilván való kezdeti vagyon chodákkal és erökkel, és a'végi chelekedettel és jelekkel. * És leſzen, valaki megſzabadúl, és a'ki el-ſzaladhat az ö chelekedeti-által, és a'hit-által mellyel hittetek, * meg-tartatik a'meg-mondott veſzedelmektöl, és meg-láttya az én ſzabadítáſomat az én földemen, és az én határimban, mert meg-ſzenteltem magamat öröktöl-fogva. * Es akkor meg-nyomorodnak a'kik moſt nem éltek az én útaimmal: és gyötrelmekben leſznek azok, a'kik megútálván azokat meg-vetették. *Mert a'kik nem iſmértek engem, éltekben jó-tetemenyeket vévén; * és a'kik meg-únták az én törvényemet, midön még ſzabadſágok volt. * és midön még nyitva vólna nékik a'penitentziának helye, nem értették, hanem meg-útálták: ſzükſeg hogy azok az ö halálok-után a'gyötrelemben iſmerjek-meg. * Te azért ne légy még-is nyugha-

tatlan,

tatlan, mi-képpẽ gyötrettetnek az iſtentelenek: hanem értekezzel mi-képpẽ üdvözülnek az igazak, és a'kiké a'világ, és a'kikért a'világ, és mikor. * Es felelék, és mondék: 14
* Régen ſzóllottam, és moſt mondom, ezután-is mondom: hogy többen vañak a'kik el-veſznek, hogy-ſem a'kik üdvözülnek: 15
*a'mint nagyobb a'hab a'chöpnel. Es felele nékem, és monda: * Minemü a'ſzántó-föld, ollyanok a'magvak-is: és minemüek a'virágok, ollyanok a'feſtékek-is: és minemü az alkotó, ollyan a'teremtés-is: és minẽmü a'ſzántó-ember, ollyá a'múnka-is: mert a'világnak ideje vala. * Es moſt mikor 16 17 18
én keſzítenem azoknak, a'kik moſt vannak, minek-elötte vólna e'világ, a'melyben laknának: és ſenki ellenem nem ſzóllott. * mert akkor minden, és moſt teremtö ez el-keſzíttetett világban, és meg-ſzünetlen aratáſsal, és meg-vilgálhatatlan törvénnyel meg-veſztek az ö'erkölchök. * Es meg-gondolám a'világot, és íme veſzedelem vala a'gondolatokért mellyek ö-beléje jöttek. * Es láttam, és igen kedveztem néki: és a'ſzölö-ſzemet magamnak tartottam a'gerezdrö, és egy plantáláſt a'ſok nemzetseg-közzül. * Veſzſzen-el azért a' 19 20 21 22
ſokaſág a'melly ok-nélkül ſzületett, és tartaſsek-meg az én ſzölö-magom, és plantáláſom: mert ſok munkával végeztem el. * Te pedig ha meg más hét napig léſzſz 23
foglalatos, de ne böjtölly azokon: *Meñy 24
egy virágos mezöre, a'hol ház nem épittetett: és chak a'mezei virágokban egyél, és húſt ne kóſtolly, és bort ne igyál, hanem chak virágokat: * könyörögj a'Fölségeſnek ſzüntelen, és el-jövök, és ſzóllok néked. * Es el-mének, a'mint mondá nékem, a'mezöre, melly Ardatnak hívattatik, és ott a'virágok-közibe ülék. Es a'mezei füvekben évem, és azoknak ételével meg-elegedém. * Es lön hét nap-után, és 25 26 27
én a'füvön feküzem vala, és a'ſzívem iſmeg meg-háborodék mint az-elött. * Es 28
meg-nyílék a'ſzám, és kezdék ſzóllani a' Fölléges-elött, és mondék: * Oh Uram, nékünk magadat meg-mutatván, meg-mutattattal az atyáinknak a'puſztában, melly járatlan és gyümölchtelen, mikor ki-jönenek Egyiptusból: és mondván mondottad: * Te Iſrael halgaſs engem, és Jákob magva figyelmezz az én beſzédimre. * Mert 29 30 31
íme én beletek vetem az én törvényemet, és gyümölchöt teremt tí-beñetek, és örökké meg-dichöíttettek abban. * Mert az atyáink el-vévén a'törvényt, meg nem tartották, és a'te rendeléſidet meg nem öríztek, és a'törvénynek gyümölche nem lön tettetés: mert nem-is lehete, mint-hogy tied vólt. * Mert a'kik el-vöttek, el-veſztek, nem tartván-meg a'mi belejek vettetett vólt. * Es íme, ſzokás ez, hogy, mikor a'föld bé-véſzi a'magot, vagy a' tenger a'hajót, vagy valami edény az ételt vagy italt; mikor el-vész az, a'mibe vettetett, vagy a'mibe tétetett: * egyenlö képpen az-is a'mi el-vettetett, vagy bé-tétetett, vagy a'mik bé-vétettenek, el-veſznek; és a'mik bé-vétettenek, már nem maradnak mi-nálunk: de nekünk nem így lött dol- 32 33 34 35 36
gunk. * Mí ugyan, a'kik a'törvényt el-vöttük, vétkezvén el-veſztünk, a'ſzívünk-is melly azt bé-vötte: * mert a'törvény 37
el nem veſzett, hanem meg-maradott az ö munkájában. * Es mikor ezeket ſzóllanám ſzívemben, tekínték a'ſzemeimmel, és látek egy aſzſzony'állatot jobb kez-felöl; és íme az keſereg és sír vala nagy ſzóval, és ſzívében igen bánkodik vala, és a' 38 39
ruhái meg-ſzaggatva, és hamu a'fején. * Es el-hagyám a'gondolatokat, a'mellyekben vólék gondolkodván, és hozzája fordúlék, és mondék néki: * Miért sírſz? és 40
mín bánkodol ſzívedben? Es monda nékem: * Hagy békét nékem Uram, hadd ſiraſsam magamat, és többet bánkodgyam: mert igen keſerves ſzívvel vagyok, és igen meg-aláztattam. * Es mondék néki: Mit 41 42
ízenvedtél? mond-meg nékem. Es monda nékem: * Magtalan vóltam én te ſzolgálod, és nem ſzültem, férjem-lévén harmincz eſztendeig. *Mert én minden órán, 43 44
és minden-nap, és e'harmincz eſztendöben könyörgök a'Fölségeſnek éjjel és nappal. * Es lön, harmincz eſztendö-után meg-hálgata éngem az Iſten te ſzolgálódat, és tekínte az én alázatoſságomra, és figyelmeze az én háboruſágomra, és fiát ada nékem: és én igen örvéndezék rajta, a'ſerjem is, és minden polgár-társaim, és igen tiſztellyük vala az Erőſt. * Es fel-tartám 45 46
azt ſok munkával. * Es lön, midön fel-nevekedett vólna, és arra jutott vólna hogy feleséget vénne, lákodalom napot ſzerzek. 47

X. Rész.

ÉS lön, mikor bé-ment vólna az én fiam az ö ágyas házába, el-eſék, és meg-ha'a: * és fel-forgatók minnyájan a'gyertyákat, és fel-kelének minden polgár-társaim engem vígaſztalni, és meg-nyugovám másod napig mind éſtveig. * Es lön, midön minnyájan meg-ſzünték vólna engem vígaſztalni, hogy el-nyúgodnám: és fel-kelek éjjel, és el-futek: és e'mezöre jöttem a'mint látod: * és gondolom hogy már vilzíza ne terjek a'városba, hanem itt maradgyak: és ſe egyem, ſe igyam, hanem ſzüntelen sírjak, és böjtöllyek míg meghallyak. * Es el-hagyám a'beſzédeket a' mellyekben valék, és haraggal felelék néki, és mondék: * Bolond minden aſzſzony'állatok-fölött, nem látod-e a'mi ſiralmunkat, és a'mik mi-rajtunk történnek? * Mert Sion a'mí anyánk minden ſzomoruſággal ſzomorkodik, és alázáſsal meg-aláztatott, és keményen sír. * Es moſt mint-hogy minnyájan siruńk, és bánkodunk: mert minnyájan meg-ſzomorodtunk, te pedig az egy fiadon bánkodol-e? * Mert kérd-meg a'földet, és meg-mongya néked: hogy ö az a'kinek sírni kell ennyi ſok ö-rajta termöknek eletin. * Es eleitől-fogva minnyájan ö-tőle ſzülettek, és más-ok jönek: és íme, majd minnyájan veſzedelemre járnak, és veſzedetemre leſzen az ö ſokaságok. * 'S kinek kell azért inkább bánkodni, hanem ennek a'ki ennyi ſokaſagot veſztett-el, hogy-ſem néked, a'ki eggyért bánkodol? Ha pedig azt mondód 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

4. Eſd. 9. 10.

nékem;

nekem; * Mert nem hasonló az én sirá- 12
som a'földhez : mert az én méhemnek
gyümölcsét el-veszténtem, a'kit keserüsé-
gekkel szültem, és fájdalmakkal nemzet-
tem : * a'föld pedig a'földnek módgya- 13
szerént, és el-ment ő-róla a'jelen-valo so-
kaság, a'mint történt : és én mondom né-
ked ; * a'mint te munkával szültél, úgy 14
a'föld-is az ő gyümölcsét annak az em-
bernek adgya eleitöl-fogva a'ki ötet mi-
velte. * Most azért tartsd magadban a'te 15
fájdalmadat, és viseld erösen az eseteket
mellyek rajtad történtek. * Mert ha igaz- 16
lod az Isten határát, idején bé-is vészed
az ő tanátsát, ez illyenekben dichertetel-is:
* menny-bé azért a'várasba a' ferjedhez. 17
Es monda nekem : *Nem chelekeszem, a' 18
várasba nem megyek, hanem itt halok-meg.
* Es meg-is akarek neki szollani, és mon- 19
dék : * Ne chelekedd e'dolgot, hanem en- 20
gedgy az intönek. Mert menyi a'Sion ese-
ti ? Vigasztaltatásál-meg a'Jerusalem faj-
dalmáért. * Mert látod hogy a'mi szent 21
helyünk el-pusztúlt, és a'mi oltárunk le-
rontatott, és a'mi templomunk el-töre-
tett, * és a'mi sóltárunk meg-aláztatott, 22
és az ének halgat, és a'mi vigasságunk el-
bomlott, és a'mi gyertya-tartónknak vi-
lágossága el-óltatott, és a'mi szövetsé-
günknek szekrénye el-ragadtatott, és a'mi
szentségink meg-ferteztettek, és a' nev
melly mi-reánk segétségül hivattatott,
chak nem meg-szentségtelenittetett : és
a'mi magzatink bosszúságot szenvedtek,
és a'mi Papjaink meg-égtek, és a'mi
Levitáink fogságba mentek, és a'mi szü-
zeink meg-szeplösittettek, és a'mi fele-
ségink erőszakot szenvedtenek, és a'mi
igazink el ragadtattak, és a'mi kisdedink
el-vesztek, és a'mi ifiaink szolgáltanak, és
a'mi erősink meg-erötelenültek : * és a' 23
mi mindeneknél nagyobb, a'Sion pechéte,
el vitetett az ő dichőségéből. mert azok-
nak kezökbe-is adatott a'kik minket gyü-
löltek. * Te azért rázd-le a'te sok bána- 24
todat, és vesd-le rólad a'fájdalmaknak so-
kaságát, hogy kegyelmes légyen néked
az Erös: és nyugodalmat szerez néked a'
Fölséges, a' faradságoktól-valo nyugo-
dalmat. * Es lön, midön szóllanék néki, 25
az orczája és az ábrázattya hirtelen fen-
lik vala, a'tekintete tündöklik vala, úgy
hogy igen meg-ijednék töle, és gondol-
nám mi volna az. *Es ime, hirtelen nagy 26
szózatot tön felelemmel tellyest, úgy
hogy meg-indúlna a'föld az aszszony'ál-
latnak szózattyától. és nézém : * és ime, az 27
aszszony'állat többe nem jelének-meg né-
kem, hanem város épittetik vala, és
nagy fondamentomoknak helye mutat-
tatik vala : és meg-ijedek, és kiálték nagy
szóval, és mondék : * Hol vagyon az Uri- 28
el Angyal, a'ki eleitöl-fogva jött én-hoz-
zám? mert ő hozott engem elmémnek nagy
el-ragadtatására, és az én vegem romlás-
ra jutott, és az imádságom gyalázatra.
* Es midön én ezeket szóllanám, ime hoz- 29
zám jöve, és meg-láta engem. * és-ime ol- 30
lyan valék mint a'hólt, és az elmém el-tá-
vozott vala, és meg-fogá a'jobb kezemet,
és meg-erősíte engem, és lábaimra állata 31
engem, és monda nekem : * Mi dolgod
vagyon ? és miért háborodott-meg az el-
med, és a'szívednek érzékenysége? és miért
háborodol meg? Es mondék : * Mert el- 32
hagyál engem, és én a'te beszédid-szerént
chelekedtem ugyan, és ki-jöttem a'mezö-
re : és ime láttam, és látom a'mit meg nem
beszélhetek. Es monda nékem : *Ally mint 33
egy ferfiu, és intlek téged. Es mondék : * 34
Szólly Uram én hozzám, ne hadgy-el en-
gem, hogy hiába meg ne hallyak : * mert 35
lattam a'miket nem tudtam, és hallom a'
miket nem tudok. * A'vagy vallyon az én 36
érzékenységem meg-chalatkozik-e, és a'lel-
kem álmodoz-e ? * Most azért kérlek té- 37
ged, hogy mutasd-meg a'te szolgádnak ez
el-ragadtatást. Es felele nekem, és monda :
* Halgass engem, és meg-tanitlak téged, és 38
meg mondom néked a'miktöl félsz : mert
a'Fölséges sok titkokat jelentett-meg né-
ked. * Látta a'te igaz útadat, hogy szünte- 39
len bánkodol vala a'te népedért, és igen
sirsz vala Sionért. * Ez azért a' látásnak 40
értelme melly néked ez-elött egy-kevésse
meg-jelent. * A'kit láttál sirni, vigasztal- 41
ni kezdetted azt. * Most pedig már az asz- 42
szony'állat személyét nem látod, hanem
város épitése látszott néked : * és mint- 43
hogy beszélt vala néked a'fiának esetéről,
eza'meg-fejtés. *Ez aszszony'állat a'kit lát-
tál, Sion az ; és hogy mondotta néked, 44
mellyet most-is fogsz látni, úgy mint meg-
épittetett várast. * Es hogy mondotta 45
néked, hogy magtalan volt harmincz esz-
tendeig : mivelhogy tudni-illik harmincz-
esztendö volt, hogy ö-benne áldozat nem
áldoztatott. * Es lön harmincz esztendö- 46
után, meg-épité Salomon a'várast, és ál-
dozatokat tön : akkor volt midön a'mag-
talan fiat szült. * Es hogy mondotta né- 47
ked, hogy munkával tartotta-fel ötet, az
volt, a'Jerusalemben-valo lakás. *Es hogy 48
mondotta néked, hogy az én fiam az ő
ágyas-házába menvén, meg-hólt, és ugy
történt volna rajta, az volt, a'Jerusalemen
lött romlás. * Es ime, láttad az ő hasonla- 49
tosságát : és mint-hogy a'fiát siratná, kez-
ded ötet vigasztalni : és azokból a'mik tör-
téntek, ezeket kellett néked meg-jelente-
nem. * Es most láttya a'Fölséges, hogy 50
szíved-szerént bánkodtál, és hogy tel-
lyes szívedből szenvedsz ö-érette, meg-
mutatta néked az ő dichőségének fényes-
ségét, és az ő ékességének szépségét.
*Mert azért mondottam néked, hogy a'me- 51
zön maradnál a'hol ház ninchen épitve.
* Mert tudom vala én hogy a'Fölséges 52
meg kezdi vala néked ezeket mutatni : *az- 53
okáért mondottam néked hogy a'mezöre
jönnél, a'hol ninch fondamentoma az épü-
letnek. * Mert nem-is maradhat vala az 54
ember épületinek alkotmánya a'helyen,
a'hol a'Fölségesnek városa kezd vala
meg-mutattatni. * Te azért ne felly, se 55
meg ne ijedgyen a'szíved : hanem menny-
be, és lásd-meg az épületnek fényességét
és nagyságát, a' menyire láthattya a'te
szemeidnek látása: *és ezek-után hallani- 56
fogsz a' menyit halhat a'te füleidnek

hallomása. * Mert te sokak-fölött bóldog vagy, és hívattattál a'Fölségesnél a' mint keveseken-is. * A'hólnapi következendö éjjel pedig itt maradgy: * és meg-mutattya neked a'Fölséges azoknak az utólso dolgoknak látásit, mellyeket chelekeszik a' Fölséges azoknak a'kik a'földön laknak az utólso napokban. * Es aluvám azon éjjel és a'masikon, a'mint mondotta vala nekem.

XI. Rész.

ES álmot látek, és ímé egy sas jö vala fel a'tengerböl, melynek tizen-ket tollas szárnyai valának és három fejei. * Es látám, és ímé ki-terjeszti vala a'szárnyait az egész földre, és az égnek minden szelei fújnak vala reája, és egybe-gyülnek vala. * Es látám, és az ö tollaiból nevekednek vala ellenkezö tollak, és azok kichiny és apró szárnyatskákká lésznek vala. * Mert az ö fejei nyugosznak vala, és a'középsö fö nagyobb vala a'több fejeknél, de az azokkal nyugszik vala. *Es látám, és ime a'sas el-röpülle az ö tollaival, és országla a'földön, és azokon a'kik abban laknak. * Es látám, hogy mindenek alája vettettenek vala az ég-alatt, és senki ellene nem mond vala, chak egy sem a'teremtett-állat közzül a'melly a'földön vagyon. *Es látám, és ímé fel-kele a'sas az ö körmeire, és szózatot ereszte a'tollaival, mondván: *Ne vigyázzatok minnyájan éggyütt, aludgyek ki-ki az ö helyén, és idö-szerent vigyázzatok. * A'fejek pedig utólra hagyattassanak. * Es látám, és ímé a'szózat nem a'fejeibol mégyen vala ki, hanem az ö testének közepiböl. * Es meg-számlálám az ö ellenkezö tollait, és ímé azok nyólczan valának. * Es látám, és ime a'jobb reszröl fel-kele egy toll, és országla az egész földön. * Es lön mikor országlana, el-jöve az ö vége, és az ö helye meg nem tetszék: és a'masik kele-fel, és országol vala. az sok ideig tarta. * Es lön mikor országlana, és el-jö vala az ö vége, hogy meg nem tetszenek mint az elsö. *Es ime, szózat lön hozzája, mondván: *Hallyad te ki ennyi ideig birtad a' földet. ezeket hirdetem néked, minek-elötte el-kezdesz enyészni: * Senki te-utánnad nem bírja a'te idödet, de annak a'felét sem. * Es fel-emelkedek a'harmadik, és bírá a'fejedelemséget mint az elsök-is: és az-is el-enyészék. * Es igy történek mind a'többinek-is eggyen-ként birni a' fejedelemséget, és ismég sohúlt nem láttatni. * Es látám, és ímé idö-szerént a' következendö tollak fel-emelkedének a'jobb részröl, hogy ök-is bírnák a'fejedelemséget: és azok-közzül valának a'mellyek bírják vala, de mindazáltal mingyárt nem láttatának. * Mert néme lyek azok-közzül-is fel-emelkedtek vala, de nem bírják vala a'fejedelemséget. * Es látám ezek-után, és ímé nem láttatának a'tizen-két tollak, és a'két szárnyatskák: * és semmi nem marada a'sas testébe; hanem chak a'két nyugovó fejek és a'hat szárnyatskák. * Es látám, és ímé a'hat szárnyak-közzül a'kettei el-válek, és marada a' jobb részröl-valo fö-alatt. Mert négye az ö helyén marada. *Es látám, és ime a'szárnyak-alatt-valók igyekeznek vala fel-emelkedni, és fejedelemségeket bírni. * Es látám, és ime egy fel-emelkedek, de mingyárt nem láttaték. * Es a'többi hamarebb el-enyészének hogy-sem az elsök. *Es látám, és ime a'kettei a'mellyek meg-maradtak vala, gondollyák vala magokban hogy ök-is országlanának. * és mikor arról gondólkodnának, ime eggyik a'nyugovo fejek-közzül melly a'középsö vala, fel-ébrede, mert az vala nagyobb a'két föközzül. * Es látám, hogy a'hoz foglaltatának a'két fejek: * és ime meg-fordúla a'fö azokkal a'kik ö-vele valának, és megévé a'két szárnyak-alatt-valókat a'mellyek országláni igyekeznek vala. * Ez a' fö pedig meg-rettenté az egész földet, és uralkodik vala abban, azokon a'kik a' földet sok munkával lakják, és a'föld kerekségének birodalmát viselé minden szárnyak-fölött a'mellyek vóltak. * Es látám ezek-után, és ímé a'középsö fö hirtelen el-enyészek, az-is mint a'szárnyak. * Megmaradának pedig a'két fejek, azok-is hasonlò-keppen országlának a'földön, és azokon a'kik abban laknak. * Es látám, és ímé meg-évé a'jobb részröl-valo fö a' bal-felöl-valót. * Es hallek nekem-szóllo szózatot: Tekints te-elödbe, és gondold-meg a'mit látsz. * Es látám, és ime mint egy sietö ordító oroszlány az erdöböl: és látám hogy emberi szózatot ereszte a'sashoz. Es szólla, mondván: *Hallyad te, és szóllok neked, és meg-mongya a'Fölséges neked: * Nem te vagy-e a'ki meg-maradtál a'negy lelkes állatok-közzül, mellyeket országlattattam az én világomban, és hogy ö-általok jöne-el azoknak az idöknek vége? *és a'negyedik el-jövén meg-gyözé mind a'lelkes-állatokat a'mellyek el-múltak, és hatalommal bírá a'világot sok rettegéssel, és a'földnek egész kerekséget kemény munkával, és lakott a'föld kerekségén ennyi sok ideiglen chalárdsággal. *. Es nem igassággal itélted a' földet. * Mert meg-háborgattad a'szelídeket, és meg-sértetted a'békességeseket, és szerettéd a'hazugokat, és el-rontottad azoknak lakó-helyöket a' kik gyümölchöznek vala, és meg-áláztad azoknak kősálait a'kik néked nem ártottak. * Es fel-hatott a'te törvénytelenséged szinte a'Fölséges-ig, és a'te kevélységed az Erösig. * Es meg-tekinté a'Fölséges a'kevely idöket, és ímé el-végeztetének, és az ö vétkei bé-tellyesedtek. *Az-okáért ne láttassál te sas, és a'te iszonyu szárnyaid, és a'te igé gonosz szárnyatskáid, és a'te ártalmas fejeid, és a'te igen gonosz körmeid, és a'te heába-valo egész tested; * hogy megnyugodgyék az egész föld, és térjen-meg, meg-szabadúlván a'te eröszak-tételedtöl, és remellye annak ítéletét és irgalmasságát a'ki ötet teremtette.

XII. Rész.

ES lön, midön az oroſzlány ez igéket ſzólland a' ſaſnak : és látám, 1
* és ímé a'fö meg-maradott vala , és nem látſzának ama'négy ſzárnyak mellyek hozzája mentek , és fel-emelkedének hogy országlanának: és az ö országok kichiny vala,és zúrzavarral rakva.*Es látám, és ímé azok nem látſzanak vala, és a'ſaſnak egéſz teſte fel-gyulad vala,és a' föld igen meg-réműle, és én az elmémnek háborodásából és el-ragadtatásából , és a' nagy félelemböl fel-ébredek , és mondék az én lelkemnek : * Imé te ſzerzetted ezt nékem azzal , hogy a' Fölségeſnek útait viſgálod. *Imé még-is el-fáradtam elmémben , és ſzívemben igen erötlen vagyok, és chak kevés erö ſinchen bennem a' ſok félelemtöl , mellyel meg-ijedtem ez éjjel. * Most azért könyörgök a'Fölségeſnek , hogy engem meg-erösítteſen mind végig. * És mondék: Uralkodó Ur, ha kedvet találtam ſzemeid-elött, és ha meg-igazúltam elötted ſokak-fölött, és ha bizonnyal fel-ment az én könyörgeſem a'te ſzíned-eleibe, * erösíts-meg engem , és mutaſd-meg nékem te ſzolgádnak a'magyarázattyát,és a'külömbségét ez iſzonyu látáſnak,hogy tellyeſséggel meg-vígaſztallyad az én lelkemet. * Mert méltóvá töttél engem kinek meg-mutatnád az utólſo idöket. Es monda nékem : *Ez ennek a'látáſnak a'magyarázattya. * A'ſas a'mellyet a' tengerböl láttál fel-jöni , az az ország a'melly látásban láttatott Dánieltöl a'te atyád-fiától. * De nem magyaráztatott-meg néki , hanem én moſt meg-magyarázom néked. *Imé a' napok el-jönek, és egy ország támad a' földön, és nagyobb félelem leſzen minden országok-fölött mellyek ö-elötte voltak. * Országolnak pedig abban tizenket királyok, eggyik a'máſik-után. *Mert a'máſodik országlani kezd , és ö több ideig fogja-tartani a'tizen-kettö-között. * Ez a'magyarázattya a' tizen-két ſzárnyaknak a'mellyeket láttál. * És a' melly ſzózatot hallottál a' melly ſzóllott, hogy nem az ö fejeiböl ſzármazott, hanem az ö teſtének közepiböl, *ez a' magyarázattya: hogy az ö országának ideje után támadnak nem kichiny verſengéſek, és veſzedelemben forog hogy el-eſsék: és el nem eſik akkor , hanem iſmeg elsö állapattyába helyheztetik. * És mivelhogy láttad a'nyólcz alſo ſzárnyakat az ö ſzárnyaihoz foglalva, * ez a'magyarázattya : támadnak abban nyólcz királyok , a'kiknek rövid idejek léſzen , és gyors eſztendejek, és ketten ugyan azokközzül el-veſznek. * El-közelgetvén pedig az idönek közepe , négyen megtartatnak egy-ideiglen, mikor el kezd közelgetni az ö ideje hogy el-végezteſsék: ketten pedig végig meg-tartatnak. * És mivelhogy három nyugovo fejeket láttál, * ez a' magyarázattya : az ö idejének utóllyán támaſzt a'Fölséges három országot , és azokhoz ſokakat viſzſza-térít. és uralkodnak a'földön, * és a'kik abban laknak, ſok munkával mind azokfölött a'kik ezek-elött voltak. azért hívattattak azok ſas fejeknek. * Mert ezek léſznek a'kik újonnan el-kezdik annak iſtentelenségit , és a'kik el-végezik annak uolſo dolgait. * És mivelhogy láttad a' nagyobbik fejet hogy el-enyészett , ez annak magyarázattya : hogy egy azok-közzül a'maga ágyán hal-meg , de mindazáltal kínokkal. * Mert a' kettöt a'kik meg-maradnak , a'fegyver emészti-meg azokat. * Mert az eggyiknek fegyvere meg-emészti azt a'ki vêle vagyon: de mindazáltal ez végezetre fegyver-miatt eſik-el. * És mivelhogy láttad a'két alsó ſzárnyat által-menni a'jobb reſzröl-valo fön, * ez a'magyarázattya. ezek a'kiket meg-tartott a'Fölséges az ö végekre , ez a'kichiny és háborusaggal tellyes ország. *A'mint láttad az oroſzlányt is , mellyet láttál hogy az erdöböl fel-ſerkent , és ordított, és ſzóllott a'ſaſnak , és meg-feddette ötet, és az ö hamiſságit, minden beſzédi-ſzerént a'mint hallottad : * ez a'ſzél a'mellyet meg-tartott a' Fölséges végezetre ö-ellenek, és az ö iſtentelenségek-ellen : és meg-feddi öket , és ſzemökre hánnya az ö ſzaggatáſokat. * Mert azokat elevenen elö-állattya az ítéletben : és léſzen, mikor meg-feddi öket, akkor megbünteti öket. *Mert az én maradék népemet meg-ſzabadíttya a'nyavalya-által , a' kik meg-ſzabadúltak az én határimban, és meg-vígaſztallya öket míg el-jö az ítélet napjának vége, a'melyröl ſzóllottam néked eleitöl-fogva. * Ez az álom a' mellyet láttál , és ezek a' magyarázatok. * Te azért egyedül vóltál mélto a' Fölségeſnek e' titkát meg-tudni.*Ird-bé azért mind ezeket könyvbe a'miket láttál, és tedd azokat rejtek helyre: * és tanítſd-meg azokra a'te néped-közzül-valo bölcheket , a'kiknek ſzívöket tudod hogy meg-foghattyák , és meg-tarthattyák e'titkokat. * Te pedig várakozzál még itt más hét napig , hogy meg-mutattaſsék néked valami a'Fölségeſnek tetſzik hogy meg-mutaſsa néked. *És el-méne tölem. És lön,mikor hallotta vólna az egéſz nép hogy el-múlt a'hét nap,és én meg nem tértem vólna a'várasba, és egybe-gyülenek minnyájan kichintöl-fogva nagyig : és hozzám jövének , és ſzóllának nékem, mondván : * Mit vétkeztünk ellened , és mit chelekedtünk hamiſsan ellened , hogy el-hagyván minket, ezen a'helyen ültél-le? * Mert te egyedül maradtál-meg nékünk minden népek-közzül, mint egy gerezd a' ſzölöböl, és mint a'gyertya a'homályos helyen,és mint a'tév-part és a'ſzél-veſztöl meg-ſzabadúlt hajó.*A'vagy nem elégek-e a'gonoſzok mellyek rajtunk történnek? * Azért ha te minket el-hagyandaſz, menyívei jobb lött vólna nékünk ha megégtünk vólna mi-is a'Sionnak meg-égésével? *Mert mi ſem vagyunk jobbak azoknál a'kik ott meg-hóltak. És ſírának felſzóval. És felelek ö-nekik ,és mondék: * Bízzál Iſrael, és ne bánkodgyál te Jákob

háza. * Mert emlekezet vagyon rólatok a'Fölséges-előtt, és az Erös nem feletkezett-el rólatok a'kisértetben. * Mert en el nem hattalak titeket, se el nem mentem töletek: hanem e'helyre jöttem hogy könyörgenék a'Sion puſztaságáért, hogy irgalmaſságot kereſnék a'tí ízent helyeteknek meg-alázásáért. * És moſt kiki mennyen az ö házába, és én hozzátok megyek e' napok-után. * És el-mene a'nep, a'mint mondám neki, a'városba: * én pedig le-ülek a'mezön hét napig, a' mint nékem parancsolá, és chak a'mezönek viragiból éſzem vala, a'füvekből vólt nékem azokban a'napokban eledelem.

XIII. Rész.

ÉS lön hét nap-után, és álmot láték éjjel. * És ime a'tengerből ſzél támada, hogy fel-háborítaná annak minden habjait. * És látám, és ime megerösödék amaz ember az égnek ezerivel: és a'hová az orczáját fordíttya vala hogy nézne, reſzketnek vala mindenek mellyek ö-alatta látſzának vala: * és valahová ki-megyen vala a'ſzózat az ö ſzájából, fel-gyuladnak vala minnyájan a'kik hallyák vala az ö ſzózatit, a'mint megſzünik a'föld mikor a'tüzet érzi. * És nézek ezek-után, és ime embereknek ſokasága gyül vala egybe, kiknek nem vala ſzáma, az égnek négy ſzeleiről, hogy meggyöznék az embert a'ki a'tengerből jött vala fel. * És látám, és ime nagy hegyet vága-ki magának, és arra röpülle. * En pedig akarom vala látni a'tartományt, vagy a'helyt a' melyből ki-vágatott vala a' hegy, és nem lehete. * És ezek-után látám, és ime minnyájan a'kik egybe-gyültek ellene, hogy meg-gyöznek ötet, igen felnek vala, mindazáltal harczolni méreſzlenek. * És ime, hogy láta a'jövö ſokaságnak sebeſséget, nem emelé-fel a'kezet, ſe kardot nem foga, ſe valami hadi ſzerſzámot, hanem chak a'mint láttam, * hogy a'ſzájából úgy-mint tüznek füvását ereſzté, és az ajakiból langos ſzelet, és a'nyelvéből ſzikrákat ereſzt vala ki és ſzél-véſzeket; és mind ötzve-egyeledének, a'tüznek füvása, és a'langnak ſzele, és a' ſzél-véſznek ſokasága: * és a'ſokaságra rohana sebeſséggel, melly a'harczra kéſzült vala, és fel-gyüjtá minnyájokat, úgy hogy hirtelen semmi nem látſzának a'ſzámlálhatatlan ſokaságból, hanem chak a'por, és a'füſtnek ſzaga: és látám, és meg-ijedék. * És ezek-után látám ö-magát az embert alá-jöni a'hegyről, és magához híni más békeséges ſokaságot, * és járúl vala ö-hozzája ſok embereknek ábrázattya, némellyek vígadók, némellyek bánkodók: némellyek pedig meg-kötöztettek, némellyek azoknak hozói a' kik bé-mutattatnak vala. és meg-betegülék a'félelemnek ſokasága-miatt, és fel-ébredék, és mondék: * Te eleitől-fogva meg-mutattad a'te ſzolgádnak e'chodákat, és méltónak tartottál engem hogy bé-venned könyörgéſemet: * és moſt mutaſd-meg nékem meg ez álomnak magyarázattyát. * Mert a'mint alítom az én elmémben, jaj a'kik meg-hagyattattak az napokban: és ſokkal inkább jaj azoknak a'kik meg nem hagyattattak. * Mert a'kik meg nem hagyattattak, ſzomorúak valának. * Moſt értem minémü dolgok tétettenek-el az utólso napokra, és ö-reájok találkoznak, de azokra-is a'kik meg-hagyattattak. * Mert azért jutottak nagy veſzedelmekbe, és ſok ſzükſégekbe, a'mint mutattyák ez álmok. * Mindazáltal künnyebb e'veſzedelemben-levönek erre jutni, hogy ſem el-múlni, mint a'felyhönek e'világból, és moſt meg-látni a'mik történnek az utólſo időben. És felele nékem, és monda: * A'látáſnak magyarázattyát-is meg-mondom néked: és a' mellyekről ſzóllottál, meg-jelentem néked. * Minthogy azokról ſzóllottál a'kik meg-hagyattattak: ez a' magyarázat. * A'ki el-veſzi a'veſzedelmet az időben, az meg-örizte magát. a'kik a' veſzedelembe eſtek, azok a'kiknek chelekedetök és hitök vagyon a'leg-Erösbben. * Tudgyad azért hogy bóldogbak azok a'kik meg-hagyattattak, azoknál a'kik meg-holtak. * Ezek a'látáſnak magyarázati, mivelhogy láttad a'tenger közepiről fel-jövö férfiat, * az a'kit a'Fölséges ſok időtöl-fogva tart, ki-önnön-magaáltal meg-ſzabadíttya az ö teremtett-állattyát: és ö el-rendeli, a'kik meg-hagyattattak. * És mivelhogy láttál az ö ſzájából ki-jöni, úgy-mint ſzelet, és tüzet, és ſzél-veſzt, * és hogy kardot nem fogott, ſe hadi ſzerſzámot: mert el-veſztette az ö sebeſsége a'ſokaságot, melly hadakozni jött vala ellene. ez a'magyarázattya. * Imé a'napok el-jönek, midön a'Fölséges meg kezdi ſzabadítani azokat a'kik a'földön vannak: * és el-jö elmenek el-ragadtatásában azokra a'kik a'földet lakják. * És eggyik a'máſik-ellen igyekezik hadakozni: a'város a'város-ellen, és a'hely a'hely-ellen, és a'nemzetség a'nemzetség-ellen, és az orſzág az orſzág-ellen. * És leſzen, mikor ezek léſznek, és meg-történnek a'jelek a'mellyeket az-előtt mutattam néked: és akkor meg-jelenik az én fiam, a'kit láttál, úgy-mint egy fel-jövö férfiat. * És leſzen mikor meg-hallyák minden nemzetségek az ö ſzavát: és el-hadgya ki-ki az ö tartományában az ö egy-más-ellen-valo hadát: * és ſzámlálhatatlan ſokaság gyül-egybe, mint-ha el-akarnának jöni, és ötet meg-gyözni. * Eö pedig állani-fog a'Sion hegye tetején. * A'Sion pedig el-jö, és meg-mutattatik mindeneknek el-kéſzítve és meg-építve, a'mint láttad a'hegyet ki-vágattatni kéz-nélkül. * Eö pedig az én fiam meg-ſeddi a' miket a' Pogányok fel-találtak, azokat az ö iſtentelenségeket a'mellyek a'ſzél-veſzhez közelgettenek az ö gonoſz gondolattyokért, és a'gyötrelmekért a'mellyekkel gyötrettetni kezdenek. * mellyek a'lánghoz haſonlíttattak, és munka-nélkül el-veſzti öket a'törvény-által melly a'tüzhöz haſonlíttatott. * És mivelhogy láttad hogy ö-magához más békeséges ſokaságot gyüjtött; * ezek

a'tíz nemzetségek, a'mellyek fogságba
eſtek az ö földökröl az Oſeas király nap-
jaiban, kit fogva vitt Salmanaſar az
Aſſyriuſok királya: és a' vízen-túl vit-
te öket, és más földre vitettettek. * Eök 41
pedig e' tanátſot adták magoknak, hogy
el-hagynák a'Pogányoknak ſokaságát, és
meſzſzebb-valo tartományba mennének,
a'hol emberi nemzet ſoha nem lakott:
* hogy akár ott tartanák-meg az ö tör- 42
vényöket, mellyeket meg nem tartottak
vala a'magok tartományában. * Az Eu- 43
fráres folyò-vizének pedig ſzoros útam
menének-bé. *Mert akkor jeleket tön né- 44
kik a'Fölséges, és meg-állatá a'folyó-víz
nek ereit míg által-mennének. * Mert ab- 45
ba a' tartományba igen-hoſzſzú út vólt,
más-fel eſztendei: mert az a'tartomány
Arſaretnek hívattatik. * Akkor ott laká- 46
nak az utólſo ideig: és moſt iſmég mikor
el kezdenek jöni, * iſmég meg-állattya 47
a' Fölséges a' folyò-víznek ereit, hogy
által mehéſſenek: ezekért láttad a'ſoka-
ſágot békeséggel. * De a'kik el-hagyat- 48
tattak-is a'te néped-közzül, ezek a'kik
az én határimban találtatnak. * Léſzen 49
azért, mikor el kezdi veſzteni az egybe-
gyült nemzetségeknek ſokaságát, meg-
óltalmazza azokat a'kik meg-maradtak
a'nép-közzül: * és akkor mutat azoknak 50
igen ſok chodákat. * Es mondék én: 51
Uralkodo Ur, azt mutaſd-meg nékem, mi-
ért láttam a'tenger közepiből fel-jövö
férfiat. Es monda nékem: * A'mint 52
meg nem viſgálhatod azokat, vagy tud-
hatod a'mellyek a'tenger mélységébé van-
nak: úgy nem láthattya ſenki az én fia-
mat a'földön, vagy azokat a'kik ö-véle
vannak, hanem a'napnak idején. *Ez ma- 53
gyarázattya az álomnak a'mellyet láttál,
és a'mellyért meg-világoſíttattál itt egye-
dül. * Mert el-hattad a'tiédet, és az én 54
törvényemet tanúltad, és kereſted. *Mert 55
életedet bölcheséggel rendelted, és az el-
médet anyádnak hittad: * és azért mu- 56
tattam-meg néked a'Fölségeſnél a'jutal-
makat. mert léſzen más harmad nap-
után, egyebeket ſzóllok néked, és nehéz
és choda dolgokat magyarázok-meg né-
ked. * Es el-indúlék, és által-ménék a'me- 57
zöre, igen dichöítvén és díchérvén a'Föl-
ségeſt a'chodákért mellyeket az idöben
chelekeſzik vala: * és mivelhogy igazgat- 58
tya azt, és a'mellyek az idökben történ-
tek: és ott három napig ülék.

XIV. Rész.

ES lön harmad napon, és én a'cher- 1
fa-alatt ülök vala. * Es ímé, ſzózat 2
jöve-ki hozzám a'chípke-bokorból,
és monda: Eſdra, Eſdra. Es mondék: Ihol
vagyok én, Uram. Es fel-állék a'lábaimra. Es monda nékem: * Meg-jelenvén 3
meg-jelentem a'chípe-bokorban, és ſzóllottam Moyſeſnek, mikor az én népem Egyip-
tusban ſzolgál vala, * és el-küldém ötet, 4
és ki-hozám az én népemet Egyiptusból,
és hozám ötet a'Sina hegyére, és magam-
nál tartám ötet ſok napokig. * és beſzél- 5
lék néki ſok chodákat, és meg-mutatám
néki az idök titkait és végét, és paranchó- 6
lék néki, mondván: *Amaz igéket ki-jelen-
tſed, és ezeket el-rejtſed. * Es moſt mon- 7
dom néked: * Jegyezd-fel a'miket muta- 8
tam, és a'melly álmokat láttál, és a'melly
magyarazatokat hallottál, helyhezteſd ſzí-
vedbe azokat: * mert te bé-vétetel min- 9
denektöl; meg-térſz meg-maradván az én
tanátſomból a'hozzád-haſonlókkal, míg
el-végezteſſenek az idök. * mert a'világ 10
el-veſztette az ö ifiuſágát, és az idök
meg-vénhedni ſietnek. * Mert tizen-két 11
részre oſztatott a'világ, és el-múlt an-
nak tized része 's a'tized részének fele.
* hátra vagyon pedig abban a'tized rész- 12
nek fele. * Moſt azért rendeld-el házadat,
és dorgáld-meg a'te népedet, és vígaſz-
tald-meg annak alázatoſit, és mongy-
ellene már a'romláſnak, * és erezd-el ma- 13
gadtól a'halandò gondolatokat, és veld-
el magadtól az embeti terheket, és vet-
közzél-le már az erötlen teremſzetből, és
tedd fel-felé a'te igen nehéz gondolati- 14
dat, és ſiess ki-menni ez idökből: * mert
a'mi gonoſzokat moſt láttál hogy történ-
tenek, iſmég gonoſzbakat chelekeſznek
ezeknél: * mert a'menyivel erötlenb le- 16
ſzen a'világ a'vénség-miatt, annyival
inkább meg-ſokaſodnak a'benne-lakókon
a'gonoſzſzak. * Mert meſzſzebb távozott 17
az igaſság, és el-közelgetett a' hazug-
ság. Mert siet már el-jöni, a'melly lá-
táſt 18
láttál. * Es felelék, és mondék te-elöt-
ted Uram: *Imé én el-megyek, a'mint pa- 19
rancholtad nékem, és meg-dorgálom a'
jelen-valo népet. A'kik pedig ez-után ſzü-
lettetnek, ki inti-meg? * Setétſégbe hely- 20
heztetett azért e'világ; és a'kik benne lak-
nak, világoſság-nélkül vannak. * Mert 21
a'te törvényed meg-égettetett, az-okáért
ſenki nem tudgya a'mellyek te-töled
löttek, vagy mihoda dolgok kezdetnek-
el. * Ha azért nálad kedvet találtam, 22
erezd belém a'Szent Lelket, és meg-írom
mind a'mi lött e'világon eleitöl-fogva,
mellyek írva vóltak a'te törvényedben,
hogy fel-találhaſſák az emberek az ös-
vényt, és a'kik élni akarnak az utólſó
időben, éllyenek. * Es felele nékem, és 23
monda: El-menvén gyüjtſd-egybe a'népet,
és mond-meg nékik, hogy ne kereſſenek
téged negyven napig. * Te pedig készíts 24
magadnak ſok puſzpáng-fákat, és vedd
melléd Sáreát, Dábriát, Salemiát, Eka-
nuſt, és Aſielt, ez ötöt a'kik készek gyor-
ſan írni. * Es jöj ide, és én meg-gyújtom 25
a'te ſzívedben az értelemnek gyertyáját,
melly el nem óltatik míg nem el-vé-
gezteſſenek a'miket írni kezdeſz. * Es 26
el-végezvén akkor, némellyeket nyilván
meg-jelents, némellyeket a' bölcheknek
titkon adgy eleikbe. mert hólnap ezen
órán kezdeſz írni. * Es el-menék, a'mint 27
meg-parancholta nékem, és egybe-gyüj-
tém az egéſz népet, és mondék: *Hallyad 28
Iſrael ez igéket: *Bújdoſtak a'mi atyáink
eleitöl-fogva Egyiptusban, és onnét ki- 29
ſzabadúltanak: * és az életnek törvényét
el-vötték, mellyet meg nem öriztenek, a'
mellyet tí-is ö-utánnok által-hágtatok: 30

*és örökségül adatott néktek a'föld,'és a' 31
Sion földe, es a'tí atyáitok, es tí-is hamisságot chelekedtetek, és nem tartottátok-meg az útakat a'mellyeket parancholt nektek a'Fölséges; * és mivelhogy igaz bíró, 32
el-vötte töletek egy-ideig a'mit ajándékozott vala. * Es most tí itt vattok, és az 33
atyátok-fiai közöttetek vannak. * Ha azért parancholtok a'tí értelmeteknek, és 34
tanittyátok a'ti szíveteket, elevenen megmaradtok, és a'halál-után irgalmasságot nyertek. *Mert el-jö az itelet a'halál-után, 35
mikor ismég meg-elevenedünk: és akkor az igazaknak nevök meg-jelennek, és az istenteleneknek chelekedetök meg-mutattatnak. * En-hozzám azért most senki ne 36
járúllyon, se ne keressen engem negyven napig. *Es mellém vévem az öt férfiat, a' 37
mint parancholta vala nekem, és el-menénk a'mezöre, és ott maradánk. * Es 38
másod napra juték, és ime szózat hívva engem, mondván: Esdra,nyisd-fel a' szádat, és idd-meg a'mivel itatlak. * Es 39
fel-nyitám a'számat, és ime teli pohár adatik vala nékem. Az teli vala mint-ha vízzel: annak szine pedig hasonló a'tüzhöz. *Es el-vévém,és meg-ivám: és mikor abból 40
ittam vólna, gyötrödik vala a'szívem az értelem-miatt, és a'szívemben nevekedik vala a'bölcheség. Mert a'lelkemben megtartaték az emlekezet. * Es meg-nyilék 41
a'szám, és többé nem tétetek-bé. * A'Fölséges értelmet ada az öt férfiaknak, és 42
meg-írák az étszakának chodálatos dolgait a'mellyek módatnak vala, a'mellyeket nem tudnak vala. * Ejjel pedig kenyeret 43
esznek vala,én pedig nappal szóllok vala, és éjjel nem halgatok vala. * Irattatának 44
pedig negyven napig két-száz négy könyvek. * Es lön, mikor be-töltötték vólna 45
a'negyven napot, szólla a'Fölséges, mondván: A'miket elsöben írtál, nyilván megjelentsed, és olvasák a'méltók 's a'méltatlanok: *a'ketven utólsókat pedig megtartsad, hogy azokat a'te néped-közzül való bölcheknek adgyad. * Mert ezekben 47
vagyon az értelemnek ere, és a'bölcheségnek kút-feje, és a'tudománynak folyó-vize. Es úgy chelekedém.

XV. Rész.

IMé az én nepémnek hallattára beszéld- 1
meg a'profetálásnak beszédit, mellyeket a'szádba bochátok, úgy-mond az Ur: * és miveld-meg,hogy papirosra írattassanak, mert igazak és bizonyosak. * Ne 2
félly az ellened-való gondolatoktól, se ne 3
háborgassanak téged az ellen-mondók hitlenségi. *Mert minden hitlen az ö hit- 4
lenségében hal-meg. * Ime én hozok, 5
úgy-mond az Ur,a'föld kerekségére ostorozásokat,fegyvert, és éhséget, és halált, és veszedelmet: * mivelhogy igen meg- 6
ferteztette a'hamisság az egész földet, és bé-tellyesedtek az ö ártalmas chelekedetek. * Az-okáért mongya az Ur: * Már 7
el nem halgatom az ö istentelenségeket a' 8
mellyeket istentelenül chelekesznek, sem el nem szenvedem azokat a'mellyeket hamisan chelekesznek,ímé az ártatlan,és az igaz 9
vér hozzám kiált, és az igazak lelkei szüntelen kiáltnak. *Boszszút-álván boszszútállok érettek, úgy-mond az Ur,és minden ártatlan vért hozzám vészek ö-közzülök. 10
* Ime az én népem mint a'nyáj öletre vitetik, már nem szenvedem ötet Egyiptus földében lakni: * hanem ki-viszem ötet 11
hatalmas kezzel és fel-emelt karral, és megverem chapással mint az-előtt, és megvésztem minden ö földét. * Sírni-fog Egyiptus, és az ö fondamentomi chapással 12
meg-verettetnek,és okorozással mellyeket az Isten hoz reája.* Sírni-fognak a'földetmivelö munkások, mert el-fogynak az ö 13
magvok,a'ragyától, és a'kö-elsötöl,és a' 14
rettenetes ízalytól. *Jaj a'világnak, és a' 15
kik abban laknak: * mert el-közelgetett a' fegyver és az ö romlások,és fel-kel a'nemzetség a'nemzetség-ellen harczra, es palos az ö kezökben. * Mert zúrzavar lészen az emberek-között; és ezek amazokellen el-hatalmazván,nem gondolnak az ö 16
királyokkal, és az ö chelekedetekben való útnak fejedelmi az ö hatalmasságokban. 17
* Mert az ember a'városba kivánkozik 18
menni, és nem mehet. * Mert az ö kevelységekért a'városok meg-háborodnak, a' házak le-romlanak, az emberek felnek. 19
*Nem könyörül ember az ö felebarátyan, hogy el-rontsa azoknak házát fegyverrel, el-kóborollya azoknak marhájokat, a'kenyérböl-való éhség 's a'sok háborúságmiatt. * Ime, én egybe-hívom,úgy-mond 20
az Isten, a'földnek minden királyit hogy engem fellyenek, a' kik Nap-kelet-felöl vannak, és Dél-felöl, és Nap-nyúgat-felöl, és a'Libanus-felöl,hogy magokra fordíttsák,és meg-fizessék a'miket nekik adtak: * a'mint chelekesznek a'mái napig az 21
én válaszottaimnak, úgy chelekszem és viszsza-adom kebelökbe. Ezeket mongya az Ur-Isten: * Nem kedvez az én jobb-kezem a'bünösöknek, se meg nem szünik a' 22
fegyver az ártatlan vérnek ki-ontóitól a' 23
földön. * Az ö haragjából tüz ment-ki, és meg-emésztette a'föld fondamentomit, és a'bünösöket mint a'meg-gyújtott szalmát. * Jaj azoknak a'kik vétkeznek, és 24
meg nem tartyák az én parancholatimat, 25
úgy-mond az Ur. * nem kedvezek azoknak. Mennyetek-el fiaim a'hatalmasságtól. Ne ferteztessétek-meg az én szentelésemet, * mert ismeri az Ur mind a'kik el- 26
lene vétkeznek: az-okáért adta azokat halálra,és meg-ölésre. * Mert már el-jöttek 27
a'földnek kerekségére a'gonoszszak, és azokban maradtok. mert nem szabadítmeg titeket az Isté, mivelhogy vétkeztetek ellene. * Ime az iszonyú látás, és annak 28
ábrázattya Nap-keletröl. * Es ki-jönek az Arabiai sárkányoknak nemzetségi sok szekereken, és mint a'szél, vitetik az ö sokaságok a'földön, úgy hogy már fellyenek 29
és reszkessenek minnyájan a'kik öket hallani-fogják * a'kármányok dühösködvén haraggal, és ki-jönek mint a'kanok az erdöböl, és nagy erövel jönek-el, és szembe-állanak a'harczon vélek, és el-puszttítják az Assyriusok földének részét. * Es 30
ezek-után erőt vésznek a'sárkányok, meg- 31

4. Esd. 14. 15.

emle-

emlekezyén az ö eredetekről, és meg-térnek egybe gyülvén nagy erövel, hogy amazokat meg-kergessék. * Ezek meg-háborodnak, és halgatni-fognak amazoknak erejetöl, és futásra fordittyák a'lábokat, * es az Assyriusok határából a'lovas megszállya öket, és meg-emészt eggyet közzülök, es felelem 's retteges leszen az ö hadokban, es viszsza vonyás az ö királyoknak-is. * Imé felyhök lésznek nap-keletről, és eszakról mind dél-ig, es az ö tekintetek igen iszonyú, tellyes haraggal és szel-veszszel, * es egy-másba ütköznek, és sok chillagot le-vernek a'földre, es az ö chillagjokat, es mind hasig leszen a'fegyvermiatt ki-ontatott vér, * es az embernek gaheja a'tevének hevedereig, és nagy felelem es retteges leszen a'földön, * és iszonyodnak a'kik lattyak azt a'haragot, és a'retteges el-fogja öket: es ezek-után bévséges zápor-esök indúlnak * délről es eszakról, es más reszе nap-nyúgatról: * es el-hatalmaznak a'szelek nap-keletről, es be-rekeszti azt, es a'felyhöt mellyet haragomban támasztottam, es a'chillagzat meg-töretik mellyа'nap-keleti es a'nap-nyúgati tartományt meg remiti vala: * es fel-emelkednek a'nagy es erös felyhök rakvák haraggal, es a'chillagzat, hogy meg-rettentsek az egesz földet, es a'benne-lakókat, es minden magas es tettetes helyre iszonyú egi-haborút öntnek-ki, * tüzet és kö-essöt, es röpösö kardokat, és sok vizeket, hogy meg-tellyenek minden mezök-is, és minden patakok a'tok vizeknek áradásával. * es el-rontyák a'városokat, és a'kö-falokat, és a'hegyeket, és a'halmokat, és az erdök fait, es a'réteknek füvét, és azoknak gabonáját. * Es által-mennek bátorságosan Babylon-ig, es meg-tapodgyák azt: * egybe-gyülnek hozzája, es meg-kerülik azt, es ki-öntik az egi-haborút, es minden haragot ö-reája, és fel-megyen a'por es a'füst az égig, és minnyájan körös-körül siratni fogjak azt: * es a'kik ö-alatta meg-maradnak, azoknak szolgálnak a'kik rettentettenek. * Es te Asia eggyezvén Babylonnak reménségével, és az ö szemelyének dichösége, * jaj néked nyomorúlt, mivelhogy halonlóvá löttél hozzája, és fel-ékesitetted a'te leányidat a'paráznaságra, hogy kedveskedgyél és dichekedgyél a'te szeretöidben, a'kik veled mindenkor kivántak paráználkodni. * A'gyülölségest követted minden ö chelekedetiben, és találmányiban: az-okáért mongya az Isten: * Nyomorúságokat bochátok reád, özvegységet, szegénységet, és éhséget, es fegyvert, es dög-halált, hogy a'te házaid el-pusztúllyanak romlással, es halállal, es a'te erödnek dichösegével. * Mint a'virág el-szárad, mikor fel-támad a'hévség a'melly reád bocháttatott, * megerötlenülsz mint a'meg-sebesittetett nyomorúlt és az aszszony'állatoktól meg-ostoroztatott, hogy bé ne fogadhassanak téged a'hatalmasok és a'te szeretöid. * Vallyon így gyülölnélek-e én téged, úgymond az Ur, * ha meg nem ölted volna az én valasztottaimat minden időben, felemelvén kezeidet az ütésre, és mondván azoknak halalán, midön meg-részegedtel volna: * Ekesitsd-fel az orczád szinét? * A'te paráznaságodnak jutalma a'te kebeledben vagyon, azért fizetést vészesz. * A'mint chelekeszel az én valasztottaimmal, úgy-mond az Ur, úgy chelekeszik veled az Isten, es nyomorusagra ád téged. * Es a'te magzatid ehhel halnak-meg, és te kardmiatt esel-el, és a'te városid el-rontatnak, es minnyájan a'tiéid a'mezön fegyvermiatt elnek-el. * Es a'kik a'hegyeken vannak, ehhel halnak-meg, és meg-észik az ö húsokat, és vért isznak, a'kenyérnek éhsége és a'víznek szomjúsága-miatt. * Bóldogtalan a'tengeren jársz, és ismeg nyomorúságokra találsz. * Es az által-menetelben el rontyák a'meg-ölettetett várast, és eltapodgyák nemelly részét a'te földednek, és a'te dichösegednek részét ki-gyomlállyák, ismég viszsza-térvén az el-romlott Babylonhoz. * Es el-rontatván azoknak pozdorja-helyett lészsz, és ök neked tüzgyanánt lésznek: * és meg-emésztnek téged, és a'te városidat, a'te földedet, és hegyeidet, minden erdöidet és gyümölcstermö fádat tüzzel égetik-meg. * A'fiaidat fogva viszik, és jövedelmedet prédául elveszik, és a'te orczádnak dichösségét elveszik.

XVI. Rész.

JAj néked Babylon és Asia, jaj néked Egyiptus és Syria. * Eövedzétek-fel magatokat sákókkal és ször köntösökkel, és siratsátok a'ti fiaitokat, és bánkodgyatok: mert el-közelgetett a'ti romlástok. * Fegyver küldetett reátok, és kichoda a'ki azt el-fordíttsa? * Tüz küldetett reátok, és kichoda a'ki azt el-öltsa? * Nyomoruságok küldettek reátok, és kichoda a'ki azokat el-verje? * Vallyon elüzi-e valaki az éhezö oroszlányt az erdöben, vagy meg-öltya-e a'tüzet a'pozdorjában, mingyárt mikor égni kezd? * Vallyon el-veri-e valaki az erös nyilastól elöttetett nyilat? * Az erös Ur bochátttya a'nyomorúságokat, és kichoda a'ki el-verje azokat? * Ki-ment a'tüz az ö haragjából, és kichoda a'ki el-öltya azt? * Villámik, és kichoda nem fél? A'meny dörög, és kichoda nem retteg? * Az Ur fenyeget, és kichoda nem romol-meg tellyességgel az ö orczája-elött? * A'föld meg-rendúlt és annak fondamentomi, a'tenger a'mélységből habot vér, és annak habjai és halai meg-háborodnak az Urnak színe 's az ö erejének dichösége-elött: * mert erös az ö jobb-keze melly a'kéz-újat meg-vonsza: az ö nyilai, mellyeket el-lö, hegyesek; és nem faradnak, mikor a'föld határira kezdnek bochátttatni. * Imé el-küldetnek a'nyavalyák, és viszsza nem térnek, míg nem el-jöjenek a'földre. * A'tüz fel-gyúlad, és meg nem óltatik, míg nem megemészsze a'földnek fondamentomit. * A'mint viszsza nem tér az erös nyilastól elöttetett nyíl, úgy nem térnek-viszsza a'nyavalyák mellyek a'földre küldetnek. * Jaj nékem, jaj nékem: kichoda szabadít-m-

engem az napokban? * Kezdete a'fájdalmaknak és a'sok fokáſzkodáſnak, kezdete az éhségnek és a'ſok veſzedelemnek, kezdete a'hadaknak és félni-fognak a'hatalmaſságok, kezdete a'nyavalyáknak és rettegni-fognak minnyájan. * Ezekben mit mivellyek mikor el-jönek a'nyavalyák? * Imé az éhség, és a'chapás, és a'háboruság, és a'ſzorongatás, el-küldettek oſtorúl a'meg-jobbúláſra, * és mind ezekben ſem térnek-meg az ö hamiſságokból, ſem az oſtorokról ſoha meg nem emlekeznek. * Imé, a'gabonának ólcsósága leſzen a'földön, úgy hogy azt alíttyák hogy el-igazíttatott nekik a'békeség, és akkor viragoznak a'nyavalyák a'földön, a'fegyver, az éhség, és a'nagy zúrzavar. * mert az éhség-miatt a'földnek ſok lakói el-veſznek, és a'fegyver veſzti-el a'többit a'kik megmaradnak az éhségtől, * és a'halottak mint a'ganéj el-hányattatnak, és nem leſzen a'ki öket vigaſztallya. Mert a'föld puſztán hagyattatik, és annak várai lerontatnak. * nem hagyattatik-meg a'ki a'földet mivellye, és a'ki azt bé-veſse. * A'fák gyümölcsöket termenek, és kichoda ſzedi-meg azokat? * A'ſzölő meg-érik, és kichoda nyomja-ki azt? mert nagy puſztaság léſzen a'helyeken. * Mert az ember kívánni-fogja az embert látni, vagy annak ſzavát hallani. * Mert a'városból tízen hagyattatnak-meg, és a'faluból ketten, a'kik a'ſürü erdökben, és a'kö-ſziklák haſadékiban el-rejteznek: * a'mint meg-hagyattatnak az olaj-fás kertben és egy-egy fán három vagy négy olaj-magok. * vagy a'mint a'meg-ſzedett ſzölöben a'gerezdek meg-hagyattatnak azoktól a'kik a'ſzölöt ſzorgalmatoſsan meg-viſgállyák: * úgy hagyattatnak-meg az napokban hárman vagy négyen, azoktól a'kik az ö házokat kárdal meg-viſgállyák. * És puſztán hagyattatik a'föld, és az ö ſzánto-földei elparlagúlnak, és az ö útai, és minden öſvényi töviſset termenek, mivelhogy emberek nem járnak azon. * Sírni-fognak a'ſzüzek nem lévén mátkájok, sírni-fognak az aſszonyok nem lévén ferjek, sírni-fognak azoknak leányi nem lévén ſegetségek: * az ö mátkájok a'hadban meg-emészttetnek, és az ö férjek az éhség-miatt el-ſzakaſzkodnak. *Hallyátok pedig ezeket, és értsétek-meg azokat Urnak ſzolgai. * Imé az Ur igéje, vegyétek-bé azt: ne hidgyetek az iſteneknek a'kik-felöl mögya az Ur: *Imé el-közelgetnek a'nyavalyák, és nem késnek. * A'mint a'nehezkes mikor a'kilenczedik hólnapban ſzüli az ö fiát, el-közelgetven az ö ſzülésének órája két vagy három óra-elött, a'fájdalmak környül-vészik az ö méhét, és a'gyermek az anyamehből meg-indúlván, nem késnek egy ſzem-pillantaſig-is: * úgy nem késnek a'nyavalyák a'földre jöni, és a'világ nyögni-fog, és a'fájdalmak környül-fogják ötet. * Hallyátok az iget, én népem: készítsétek magatokat a'harczra, és a'nyavalyákban ollyanyok legyetek mint a'földnek jövevényi. *A'ki el-ád, mint a'ki elfút: és a'ki véſzen, mint az el-veſztendő.

* A'ki kereskedik, mint a'ki haſznot nem véſzen: és a'ki épít, mint-ha nem laknék benne. *A'ki vet, mint a'ki nem arat: úgy a'ki ſzölöt metſzen-is, mint a'meg nem ſzedő. * A'kik meg-házaſodnak, úgy-mint ha fiakat nem nemzenének; és a'kik meg nem házaſodnak, mint az özvegyek. * Azokáért a'kik munkálkodnak, ok-nélkül munkálkodnak: * Mert az ö gyümölcsöket az idegenek arattyák-le, és az ö marhájokat el-ragadozzák, és házokat el-rontyák, és az ö fiokat el-fogják, mert fogságra és éhségre nemzik az ö magzattyokat. * És a'kik tolvajláſsal kereskednek, mentől inkább fel-ékesítik az ö váraſokat és házokat, és örökségöket, és az ö ſzemélyeket, * annál inkább fel-gerjedek ellenek az ö vétkekért, úgy-mond az Ur. * A'mint gyülöli a'parázna aſzſzony az alkotmatos és igen jó-aſzſzony'állatot, * úgy gyülöli az igaſság a'hamiſságot mikor fel-ékesíti magát, és ízemtöl-ízembe vádollya, mikor el-jö a'ki meg-bűntet minden bünt-evöt a'földön. * Az-okáért ne legyetek haſonlatoſok ö-hozzája, ſe az ö chelekedetihez: * mert még egy kevés-múlva, és elvétetik a'hamiſság a'földről, és az igaſság orſzágol közöttetek. * Ne mongya a'bünös hogy ö nem vétkezett; mert tüzes ſzenet éget annak a'fején, a'ki azt mongya: Nem vétkeztem az Ur Iſten's az ö dicsöſége-elött. * Imé az Ur meg-iſméri az embereknek minden chelekedeteket, és találmányokat, és gondolattyokat, és ſzívöket. *Mert azt mondotta: Legyen a'föld, és lött; légyen az ég, és lött. * És az ö igéje-által fondáltattak a'chillagok, és tudgya a'chillagok ſzámát. * A'ki megviſgállya a'mélységet, és azoknak kinchéit: a'ki meg-mérte a'tengert, és annak bévségét. * A'ki a'tengert a'vizek-közibe rekeſztette, és a'földet a'vizek-fölött fel-függeſztette az ö igéjével. * A'ki az eget ki-terjeſztette mint a'bőlt-hajtáſt, a'vizek-fölött fondálta azt. *A'ki a'puſztában vizes kútakat helyheztetett, és a'hegyek tetején álló-tavakat hogy folyó-vizek bochátsanának-ki a'magas kö-ſziklaról, hogy meg-itatná a'földet. *A'ki az embert formálta, és a'ſzívét a'teſt közepire helyheztette, és lelket bochátott belé, életet és értelmet, * és a'Mindenhato Iſtennek lehelletét ki mindeneket teremtett, és megviſgál minden el-rejtett dolgokat a'földnek rejtekiben. * Ez tudgya a'tí találmányotokat, és a'miket gondoltok a'tí ſzíveitekben, vétkezvén és el-akarván titkolni büneiteket. * Az-okáért az Ur viſgálván meg-viſgálta minden chelekedeteteket, és el-viſzen miſyájotokat, *és tí meg-ſzégyenültök midőn a'tí vétkeitek az emberek eleibe jönek; és a'hamiſságok léſznek, a'mellyek vádolóúl elö-állanak az napon. * Mit fógtok mivelni? vagy mint rejtitek-el büneiteket az Iſten's az öAngyali-elött? * Imé itélő-bíro az Iſten, fullyétek ötet: Szünnyetek-meg a'tí büneitektől, és felejtsétek-el már a'tí hamiſságitokat chelekedni mind örökké, és az Iſten ki-viſzen titeket, és meg-ſzabatlít minden háboruſág-

ból. *Mert ímé fel-gyulad tí-reátok a'ſokaſágos
népnek haragja, és el-ragadnak némellyeket
közzületek, és meg-ölvén eledelül adnak a'bál-
ványoknak: *és a'kik eggyeznek ö-velek, neve-
tésre leſznek azoknak, és gyalázatra, és tapo-
dásra. * mert minden helyeken, és a'ſzomſzéd
városokban, ſok támadás léſzen az Urat-felök-
ellen. * Léſznek mint az eſztelenek, ſenkinek
nem kedvezvén, el-kóborolván és el-puſztítván a'
kik még az Urat-félik.* mert el-puſztíttyák és el-
kóborollyák marhájokat, és házokból ki vetik
öket. * Akkor ki-tetſzik az én válaſztottaimnak
próbálása, mint az arany melly a'tűztől meg-
próbáltatik. * Hallyátok én ſzerelmeſim, úgy-

69
70
71
72
73
74
75

mond az Ur: Imé jelen vannak a'háborúſág-
nak napjai, és azokból meg-ſzabadítlak títeket.
* Ne fellyetek, ſe ne kétel kedgyetek, mert az Iſ-
ten a'tí hadnagyotok. *Es a'ki meg-tartya az én
parancholatimat és hagyáſimat, úgy-mond az
Ur-Iſten, el ne nyomjanak títeket a'tí büneitek,
fel ne emelkedgyenek a'tí hamiſságitok. * Jaj
a'kik ſzorongáttatnak az ö bünöktől, és bé-bu-
rittatnak az ö hamiſságoktól, a'mint a'mezö
környül-vétetik az erdötől, és töviſsekkel bé-
burittatik az ö öſvénye a'mellyen ember által
nem megyen; és ki-rekeſztetik, és a'tűznek
adatik meg-emeſztésre.

76
77
78

VEGE.

NEMELLY ŽIDO, GÖRÖG, ÉS EGYEB IDEGEN NYELVEN-VALO IGEK-NEK ÉS NEVEKNEK MEG-MAGYARÁZÁSA.

A.

AARON, Hegy, a'vagy Hegyi, Hegy-béli.
Abba, Atya: Syriai ige.
Abarim, Altal-menetelek, vagy Altal-menök.
Abdemelech, Király ſzolgája.
Abdénago, Világoſság ſzolgája.
Abdias, Ur ſzolgája.
Abdon, Szolga.
Abel, Aleph bötüvel, Siralom: egy Város.
Abel, He bötüvel elöl, Heábavalóság: az Adám fia.
Abeſſalom, Békeség attya.
Abia, Ur attya.
Abjathar, Fö atya.
Abigail, Vigaság attya.
Abimelek, Király atya.
Abinadab, Akaratból-valo atya.
Abiiag, Atyának tudatlanſága.
Abner, Atyának ſzövetneke, lámpáſa.
Abra, Szolgáló: Görög ige.
Abram, Fölseges, magaſságos atya.
Abrahám, Sokaság attya.
Abſalom, Békeség attya.
Acan, Nyomoruság, Háboruság.
Accaron, Meddöség, Gyümölcstelenség.
Achab, Atyának bátrya.
Achaia, Fájdalom, vagy Bánat.
Achaz, Meg-fogo, vagy Tarto.
Achimelech, A'bátyám király.
Achitob, Jóságnak bátrya.
Adam, Ember, vagy Földi, vagy Verhenyö.
Adon, Ur, vagy Fondamentom, talp.
Adonai, En Uraim: egy az Iſten nevei közzül.
Adonías, Uralkodo Ur.
Aegyiptus, Szorongatások, vagy Nyomorgatások: Sidóul, Miſraim.
Aeneas, Dícheretes, dícheretett.
Aethiopia, Görögül, Hevseg: Sidóul, Cus, az-az, Feketeség, vagy fekete.
Agabus, Sáska.
Agag, Ház-heja, Ház-fedél, Heja-
Agar, Jövevény-aſzszony. (zat.
Aggæus, Ekes, Kellemetes.
Ahod, Dícherö.
Alexander, Férfiúi ſegétö.
Alexandria, Sidóul, No, az-az, Nyers, vagy Boſzſzontás.
Alleluja, Dícherjetek az Urat.
Amalek, Nyaló nép.
Amam, Anya, ö felelmek.
Aman, Meg-háborító.
Amana, Hit, vagy Igaz-mondás.
Amaſai, Aleph bötüvel, Erös, vagy Vaſtag.
Amalai, Ain bötüvel, Nép ajándéka.
Amelech, Király.
Amen, Ugy-legyen, Meg-légyen.
Aminadab, Akaratból-valo nep.
Ammon, ö nepe.
Amnon, Hív, Igaz-mondó.
Amorrhæi, Keſerüek, Pártoſok.
Amos, Aleph bötüvel, Erös: az Iſaías attya.
Amos, Ain bötüvel, Terheltetett: egy a'tizen-két Profeták-közzül.
Amri, Aleph bötüvel, Keſerü, vagy Szóllo.
Amri, Ain bötüvel, Egy marok, vagy Uraság: az Iſraelnek hadnagya.
Ananía, Ur felyhője.
Anathoth, Feleletek, vagy Enekek.
Andreas, Igen-erös, leg-erösb.
Anna, Kedves, vagy Irgalmas.
Antiochia, Szeker vagy kochi-helyett.
Aphrica, Sidóul Pul, az-az, Eſet, vagy Romlás: Iſai. 66. 34.
Aphrica, Nahum 3. 9. Put, az-az, Temérdek, vagy kövér.
Apoſtolus, Küldetett, követ.
Arabes, Eſtveliek: 2. Par. 26. 2.
Arabes, Pſal. 71. 15. Sidóul Saba, az-az, Meg-terés, fordúlás.
Aram, Magaſság, fölseg.
Ararat, Rettegéſnek átka.
Arbee, Négy.
Architriclinus, Náſznagy.
Areopagita, Mars halmáról-való.
Areopagus, Mars halma.
Areuna, Szekreny, vagy Enek.
Argób, Hant, vagy Göröngy.
Armenia, Sidóul Ararat, Rettegéſnek átka.
Arnon, Vigado.
Arphaxad, Gyógyító.
Artaxerxes, Világoſság, vagy Atók.
Aſaph, Egybe-gyüjtö.
Aſer, Sámech bötüvel, Meg-köttetett: a'Káath fia.
Aſer, Sin bötüvel, Boldogság: a' Jákob fia.
Aſsverus, Fejedelem és fö.
Aſſur, Leſelkedö, vagy Boldog.
Aſtaroth, Nyájak, vagy gazdagság.
Athalia, Urnak ideje.
Athenæ, Rakás-nelkül való.
Attalia, öregbítö, vagy Táplálo.
Ava, Hamiſság, gonoſság.
Axa, Fel-ékesíttetett.
Azarías, Ur ſegedelme.
Azor, Segetö.
Azótus, Sidóul Aſdod, El-dúlás, el-kóbor ás.

B.

Baal, Bálvány, vagy Uralkodo.
Baal, Oſeæ 10. 24. Arbel-nek olvaſtaſsek, az-az, Harczolt az Iſté.
Báalim, Bálványok, uralkodók.
Bábel, Elegyítés, öſzve-zavarás.
Bála, Meg-aggott, fel-háborítatott: a'Rákel ſzolgálója, He-bötüvel utól.

Bála, Ain-bötüvel utól, El-nyelö, El-rontó: egy Váras neve.
Bálaám, Népnek régisége.
Bálak, El-rontó.
Banaías, Ur fia.
Barak, Villámás.
Barachías, Urat-áldó.
Barjóna, Galamb fia.
Barnabas, Vígasztalás fia.
Barsabas, Meg-térés fia.
Barthimæus, Vak fiu.
Bartholomæus, Víz-függesztőnek (fia.
Báruch, Áldott.
Bathuel, Isteni fiúság.
Batus, A'Hígaknak mértéke, (nya.
Beel-phegor, Haladeknak bálvá-
Beel-zebub, Légynek bálványa.
Beera, Kút.
Behemoth, Barmok, Negy-lábúak.
Bel, Régi.
Bela, El-nyelö, El-rontó.
Belial, El-fordúlt, Iga-nelkül-valo.
Ben-ennöm, A'maga gazdagságinak fia.
Benjamin, Jobb kéznek fia.
Ben-óni, Fájdalmomnak fia.
Bera, Kút.
Beresith, Kezdetben: Moyses elsö könyvének neve.
Bersabee, Esküvésnek kúta.
Beth-abara, Altal-menetelnek háza
Beth-ania, Engedelemnek, vagy Nyomorúságnak háza.
Beth-aven, Hiuságnak háza.
Beth-dagon, Gabonának háza.
Beth-el, Istennek háza.
Bether, El-osztás.
Beth-lehem, Kenyer háza.
Beth-phage, Völgyek szája háza.
Beth-phogor, Haladeknak háza.
Beth-sabee, Esküvésnek háza: egy Váras.
Beth-saida, Gabonák háza.
Beth-sames, Napnak háza.
Bethul, Szüz.
Bezek, Villámás.
Boanerges, Meny-dörgés fiai.
Bóoz, Erösségben.
Bórith, éles-ízü fü.
Bósor, Erösség, Bástya.
Bozra, ugyan azon.

C.

Caath, Egybe gyülés, öszve-tolyás.
Cades, Szentség.
Cáin, Bírás, birattatott.
Caleb, Mint a'szív.
Cana, Buzgó indúlat.
Cananæus, az-az, a'Galilæai Kána faluból-valo.
Capharnaum, Penitentziának mezeje.
Cappadoces, Sidóúl Caphthorim, az-az, golyóbisotskák.
Cariath-iarim, Erdök váraſa.
Cariath-sepher: Bötük váraſa, vagy Tudományok váraſa.
Carmel, Környül-metélésnek ismereti, vagy Környül-metelt bárány.
Carthaginenses, Sidóúl Tharsis, az-az, örömnek elmélkedése.
Cedar, Feketeség, Szomorúság.
Cedes, Szentség.
Cedron, Meg-feketíttetett, Szomorú.
Cephas, Kö-szál: Syriai szó.
Cetura, Fü-szerszámokkal füstölö, Szépen-illatozo.
Chæreas, Víg.
Chaldæa, Sidóúl Chasdim, az-az, mint az ördögök.
Cham, Meleg, Melegség.
Chánaám, Kalmár, kereskedö.
Charmel, idem quod Carmel.
Cherub, Mint a'mester.
Chodchod, Jaspis-kö.
Chorræi, Dühösségek.
Christus, Meg-kenetett.
Chus, Szerecsen.
Cin, Bírás, birtok, meg-vétel.
Cinoth, Siralmak, panaszolkocis, Kemény, pozdorja. (dások.
Cleophas, Minden dichöség.
Cælesyria, Horgas vagy Görbe Syria.
Colosensis, Halállal büntettettek.
Corban, Corbana, Ajándek, Bémutatás.
Core, Heth bötüvel utól; Kopasz, kopaság.
Core, Aleph bötüvel utól; Hívo, olvasó. 1.Par. 9. 19.
Corozáim, Itt el-rejtetett dolog vagyon.
Cosbi, Hazug.
Cyprus, Szép.
Cyrus, Mint nyomorúlt.

D.

Dagon, Gabona.
Dalila, Szegénység.
Damascus, Vér nedvessége.
Damascus, 1. Reg. 16. Gyuladásnak, égésnek hasonlatossága, Sidóúl, Dumeiek.
Dan, Itélö, vagy Itélet.
Daniel, Isten itélete.
Darius, Meg-keresö.
Dathan, Rend-tartás, Törvény.
David, Szerelmes.
Debora, Mehek, Ige.
Diabolus, Patvarkodo, Vádolo.
Diabolus, Hábac. 3. a. 4. Sidóúl, Refef, az-az, Röpülö-állat, lang.
Didymus, Kettös.
Dina, Itélet, vagy Itélö.
Dionysius, Istentöl chöpögtetett.
Dithalassum, Két tenger.
Dóeg, Szorgalmatos, Buskakodo.
Dór, Nemzés.
Dúra, Nemzés, vagy Lakás.

E.

Ebal, Régi romlás, rakás.
Ecclesiastes, Predikátor.
Eden: Gyönörüség, kedves öröm.
Edom, Verhenyös, piros.
Eglon, Borjú.
Elcana, Buzgóságos Isten.
Eleazar, Isten segedelme.
Elehanan, Isten kegyelme, vagy Irgalmassága.
Eliacim, Istennek fel-támadása.
Elias, Ur Isten.
Eliezer, Isten segedelme.
Elimelech, Az én Istenem király.
Elizabeth, Esküvésnek Istene.
Elisæus, Istennek szabadítása, vagy Szabadito Isten.
Elle-haddebarim, Ezek az igék: így kezdödik-el Moyses ötödik könyve.
Elnathan, Isten adta.
Emmanuel, Isten velünk.
Emmaus, Tanátstól-felö.
Enac, Orias, Nyak-láncz, nyakbavetö.
Encænia, Meg-újítás, bé-szentelés.
Ennom, Ime ök.
Enos, Ember, vagy Férfiu.
Ephraim, Gyümölchözö, növekedö.
Ephraim, Sidóúl Ephra, az-az, Poros, vagy Onos, 2. Reg. 13. b. 7.
Ephrata, Bév termés, Gyümölchös.
Ephron, Por, föld pora.
Esau, Mivelö, Chelekedö.
Esdrás, Segétö, Pitvar.
Esther, El-rejtetett, El-titkoltatott.
Etam, Eö madarok.
Etham, Eö erejek.
Eubulus, Eszes, Okos.
Ezechías, Ur erössége.
Ezechiel, Isten erössége.
Ezriel, Isten segedelme.

G.

Gáal, El-vetés.
Gábaa, Halom. (férfia.
Gabriel, Isteni férfi, vagy Isten
Gad, Szerencsés, Fel-övedzett, elkészült.
Gálaád, Bizonyság rakása.
Galatæ, Téjjel izoptatók.
Galgal, Kerek, Forgas.
Galilæa, Forgo, Forgatható.
Gazer, El-mettszés.
Gebal, Határ.
Gedeon, El-rontó, Meg-törö.
Gehenna, Szomoruságnak völgye.
Gelboe, Elö fordúlása a'kereleſ-
Gersom, Jövevény ott. (nek.
Gerson, Az ö szám-ki-vetése.
Giblij, Határok.
Gihon, Ember-melly, ki-menetel.
Gog, Ház-fedel, Heazat.
Golgotha, Agy kaponya.
Góliath, Altal-menes, vagy költö-
Gomor, Mérték neme. (zés.
Gomorrha, Part ütö nép.
Græci, Sidóúl Jevanim, az-az, Megchalók.

H.

Hábacuc, Tusakodó.
Hallelu-ja, Dicsérjétek az Urat.
Hanánias, Az Ur malasztya, kegyelme.
Háram, El-rontatott, el-bontatott.
Havoth-jáir, Meg-világositásnak váraſi.
Hébal, Régiségnek rakása.
Heber, Társ, Részes: élöl Hethbötüvel.

Heber, Ain-bötüvel: Altál-mene-
Hebræus, Altal-menö. (tel.
Hebron, Társaság.
Héli, Aldozás, Be-mutatás.
Heliópolis, Sidóúl On, az-az, Fáj-
dalom. (tetett.
Henoch, Ajánlatta tott, Be-szentel-
Hermon, El-rontás, el-bontás.
Hesron, Vigasságnak nyila.
Heva, Eleven, élö.
Hierápolis, Szent város.
Hierónymus, Szent név.
Holofernes, Erös hadnagy.
Hor, Hegy.
Horeb, Puszta, puszta ság, kietlen.
Horma, El-rontás, el-bontás.
Hur, Szabadság.
Hus, Tanács.
Hymenæus, Menyekzöi versek.

I.

Jábel, El-folyó, Le-folyó.
Jabes, Sin-bötüvel utól: Szárasság.
Jábes, Sade-bötüvel utól: Szomo-
rúság.
Jákob, Lábat-vetö, Lábbal el-ejtö.
Jahel, Fel-hágo, özetske.
Jahiel, él az Isten.
Jairítis, Meg-világosíttatott.
Jamin, Jobb-kéz, vagy Jobb-kezü.
Japhet, Ki-szélesíttetett.
Iáion, Gyógyító.
Javan, El-ragadó.
Jchabod, Hol a' dichöség, Jaj a'
dichöségnek.
Idumæa, Vörös, Földi, Verhenyö.
Jebus, Meg-tapodás.
Jechonías, Urnak el-készítése.
Jehu, Maga-léven, Eö-maga, Eö-
léven. (ragatott.
Jehus, Sin-bötüvel, Molytól meg-
Jehus, 1. Par. 8. b. 10. Sade-bötü-
vel: Tanátsoló.
Jemini, Jobb-kéz, vagy Jobb-kezü.
Jephthe, Meg-nyitó. (masága.
Jerámeel, Ur irgalma, vagy Irgal-
Jeremías, Ur magasága.
Jericho, Hóld, Holnap.
Jerobáal, Bálvány-ostromló.
Jeroboam, Nep-ostromló.
Jerosolyma, Békeség látása, Te-
kelletes látás.
Jerusalem, ugyan azon.
Jesse, Levö, valo, állo.
Jesbok, Meg-üresült, üres.
Jesus, Sidóúl Jehósua, üdvözítö Ur.
Jethro, Fö, böchülletes.
Jezonías, Ur halgatása.
Jezrahel, Isten magva.
Indus, az-az, Indiai: Sidóúl, Hodu,
az-az, Dicherés.
India, Job 28. c. 13. Sidóúl Ophir,
az-az, Hamu.
Jóáb, Atyaság, Atyás.
Joachaz, Urnak meg-fogása.
Joachaz, 2. Par. 34. b. 8. Meg-fogó.
Joachin, Urnak készítése.
Joacim, Urnak fel-támadása.
Jóas, Kétséges, Kétségbe-esö.
Joas, Urnak tüze, 4. Reg. 11. d. 21.
Sidóúl, Jehoas.
Jóas, 1. Par. 7. b. 8. & 27. d. 28.
Molytól ragatott.
Jób, Szomorkodo, Fájdalmas, Bán-
Jóel, Akaro, El-kezdö. (kodo.
Johanan, Kedves, Kegyes, Irgal-
Johannes, ugyan azon. (mas.
Jónas, Galamb.
Jonadab, Kész-kedvü, Akaratból-
Jonathan, Ur ajándéka. (valo.
Jóram, Magas.
Jordanis, Itéletnek folyó-vize.
Josaphat, Itélö Ur.
Jóseph, öregbítés, öregbüles.
Jóseph, Psal. 80. a. 2. Urnak öreg-
bítése: Sidóúl, Jehoseph.
Josias, Ur tüze.
Josue, üdvözítö Ur.
Isaac, Nevetés.
Isai, Ajándék, vagy Lévö, valo.
Isai, En férfiam: 1. Par. 2. 13.
Isaias, Ur üdvössége.
Isboset, Gyalázatnak férfia.
Iskariotes, öldöklésnek vagy öles-
nek férfia.
Ismahel, Istennek meg-halgatása.
Israel, Istennel erösb, Istenen ha-
talmat-vevö.
Issachar, Jutalom, Bér.
Ithamar, Palma-fa szigete.
Jubileus, Kürt, Trombita.
Judas, Dicherés.
Julius, Pihes, Gyapjas, Szörös.

L.

Lában, Feir.
Lámech, Szegény, Meg-alázтatott.
Lapidoth, Villámások.
Lázarus, Isten segedelme.
Lechi, áll-kapcza.
Leci, Törvény. (cholt.
Levi, Egybe-foglalt, öszve-kap-
Leviathan, Egybe-foglalás, Maga
tarsasága.
Lia, Munkálkodo, Fáradságos.
Libanus, Feirlö.
Libya, Sidóúl Lubim, Tenger szíve.
Lithóstrotos, Kövel hintetett, pá-
dimontomozott.
Lot, Egybe-kötött, öszve-türött.

M.

Maacha, El-kopott, törödött.
Maasías, Ur dolga, Ur chelekedeti.
Maceda, Gyuladás, égés.
Madian, Itélet, pörlö.
Magdalena, Nagyságos, Nagy
chelekedetü.
Magi, Bölchek, vagy Filosofusok.
Malachías, En követem.
Malaleel, Istent-dicherö.
Malchus, Király.
Mammona, Penz, Gazdagság.
Mamzer, Kurvától született, fattyú.
Manahem, Vigasztaló.
Manasses, El-felejtetett, El-feledés.
Manue, Nyugodalom.
Mara, Keserü.
Marcus, Kovácholo pöröly.
Mardochai, Keserü töredelem.
Maria, Fel-magasztaltatott, Kese-
rüségnek tengere.
Martha, Fel-indito, Ingerlö.
Massa, Terh.
Maspha, ör-álló hely, Vigyázo
torony.
Mathúsael, Halálának kívánója.
Matthæus, Ajándékoztatott.
Melchias, Király Ur.
Melchi-sedech, Igasságnak királya
Melchisua, üdvözítö király.
Mésollam, Békeséges.
Mesopotamia, Két folyó-víz-kö-
zött valo tartomány, Euphrátes
's Tigris-között.
Micha, Szegény.
Michael, Kichoda mint az Isten?
Michæas, ugyan azon.
Michol, Kichoda minden?
Miphiboseth, Szájból-valo gyalá-
Misael, Kichoda kívántatott? (zat.
Misle, Példa-beszédek: Könyvnek
Misphat, Itélet. (neve.
Mna, Font, gira.
Móab, Atyáról, vagy Atyától.
Moria, Keserüség.
Moyses, Ki-vonyatott, tudn'illik
a'vízböl.
Mysia, Latorságos.

N.

Náaman, Szép.
Nábal, Bolond.
Nábo, Szóllás, profetálás.
Náboth, ugyan azon. (ma.
Nabuchodonosor, Itéletnek sira-
Nachor, Bé-rekett, Száraz, Aszszu.
Nádab, Kész-kedvü, Akaratból-
valo.
Nahasson, Kígyo.
Nahum, Vigasztalo.
Naim, Szép.
Náthan, Ajándékoztatott.
Nathánael, Isten ajándéka.
Nazaræi, El-választattak, Szentel-
tettek.
Názareth, El-választatott, Szentel-
tetett: ha pedig Sade bötüvel
irják, öriztetettet vagy virágost
tészen.
Neápolis, Uj város.
Nehemías, Vigasztalás.
Nehustan, Rezböl-valo.
Nemrod, Visszza-vonyó, Párt-ütö,
Pártos.
Nephthali, Hasonlítás.
Nicolaus, Nép-gyözö.
Ninive, Szép.
Nóe, Meg-szünés, nyugovás.
Noéma, Szép, ékes.

O.

Obadías, Ur szolgája.
Obed, Szolga.
Obed-edom, Ember szolgája.
Ochozías, Meg-fogás, meg-raga-
Odollam, Bizonyság nékik. (dás.
Og, Hamuban-sült kenyér.
Olla, Fel-emelés, éppen-égö áldo-
zat.
Onam, Fájdalom, Bánat.
Onana, Fájdalom, Hamisság.
Onesimus, Hasznos.
Oolla, Hajlék, Sátor.
Ophni, ököl, marok.

Oreb, Holló.
Oſee, üdvözítő.
Oza, Erősség, Erő.
Ozias, Ur erősége.
Oziel, Isten ereje.

P.

Palæſtina, Meg-híntetett (hamu-alatt)
Paracletus, Vigaſztalo, Szó-ſzóllo.
Paraſceve, Készület.
Paſcha, Altal-menés.
Pentateuchus, öt-könyvek.
Pentecoſte, ötvenedik (nap)
Petrus, Kö, Kö-ſzikla.
Phacee, Meg-nyitó.
Phanuel, Istent-látó.
Pharao, El-híntö, El-hányo, Elſzélleſztő.
Phares, El-oſztás: a'Júda fia.
Phares, Sin-bötüvel: 1. Par. 7. d. 16. Lovag.
Phariſæi, El-oſzlottak, El-váltak.
Phaſe, Altal-menés.
Phaſga, Halom.
Philiſthæa, Hamuval híntetett.
Phinees, Bizodalom orczája.
Phogor, Haſadék.
Phul, Afrika.
Pigmæi, Sidóúl Gamadim.
Probatica, Juhi: A'helynek neve a'hol az áldozatra-valo juhokat tartották.
Proſelytus, Jövevény, Idegen.

R.

Ráab, Kevély, Erős: Pſal. 86. a. 4.
Rabba, Sok, Nagy.
Rachel, Juh.
Raguel, Isten pásztora.
Rahab, Széles, Ki-terjedett.
Ram, Magas.
Rameſſes, Molynak menydörgése.
Raphael, Isten orvoſsága.
Raphaim, Oriáſok, Orvoſok.
Rebecca, Hizlalt.
Rebla, Reblata, Vetekedés, Viſzſza-vonyás.
Rechab, Szekér, Kochi, Négy-lovú-ſzekér.
Remmon, Poma-gránát.
Reſpha, Ki-nyújtás.
Roboam, Nepnek ki-terjeſztője.
Roma, Magas, Erős.
Ruben, Fiát-látó.
Ruma, Magas.
Ruth, Meg-elégedett.

S.

Saph, Gondolò.
Saba, Sin-bötüvel, Meg-fordúlás, térés, Rabság, Fogság.
Saba, Samech-bötüvel, Körül-jás.
Sabaoth, Seregek.
Sabatha, Kerülés, vagy körül-járás
Sabbatismus, Nyugodalom, megſzünés.
Sabbatum, ugyan azon.
Sadducæi, Igazak.
Sádok, Igaz.
Sále, Küldés.
Salem, vagy Sallem, Békeség.
Salmanaſar, Kötött-békeség.
Salmon, vagy Salomon, Békeséges.
Salomit, ugyan azon, vagy Békeség.
Salphaád, Rettegésnek árnyéka.
Samária, őrizet, Adamas-kö, Gyémánt, vagy Demánt.
Samſon, Eö-napja.
Samuel, Istentöl tétetött.
Sáphan, Sül-diſzno, vagy ürge.
Saphat, Itélö.
Sára, He-bötüvel utól: Urné, aſzſzony: az Abrahám felesége.
Sara, Heth-bötüvel utól: Illatozò, Illatnak aſzſzonya.
Sarai, En aſzſzonyom.
Sarephtha, Falatotskának ſzükvolta.
Saron, vel Sarona, Tér-hely, Egyenes.
Sátan, Ellenkezö.
Saul, Kérettetött, Költsön-adatott.
Saul, 1. Reg. 9. a. 2. Sidóúl Sual, Róka.
Scenopegia, Sátorok, vagy levélſzének innepe.
Schibboleth, Kaláſzos búza-fö.
Sedecias, Ur igaza.
Segor, Kichiny.
Sehon, Ki-gyomlálás.
Sela, El-öldö: a'Júda fia.
Selum, Békeséges.
Sellum, Marado.
Sem, Név, Hír, Tétetött.
Semei, Engedelmes, Szó-fogadó.
Semei, 1. Par. 2. d. 28. En nevem.
Sennacherib, El-rontáſnak chipke-bokra.
Seon, Szózat, Hang.
Sepharvaim, Könyvek, vagy írók.
Sephora, Szep, a'vagy kürt, Exod. 1. c. 15. Sin-bötüvel.
Sephora, Exod. 2. d. 22. Madár, Veréb: a'Moyſes felesége.
Seth, Tétetött.
Sethim, Ki-terjeſztések.
Siba, Hadi ſereg, Vitézség.
Sibboleth, Terh.
Sicera, Reſzegség.
Sichem, Váll.
Sihor, Fekete, Zavaros: a'Nilus folyò-vize.
Siloe, Küldött, küldö.
Simeon, Hallò, meg-halgatás.
Simon, Engedö, Szó-fogadó.
Sin, Samech-bötüvel, Chipke-bokor: Exod. 16. a. 1.
Sin, Sade-bötüvel, Fegyver, pais.
Sion, Rakás: 2. Reg. 5. b. 7. Zörgés. Deut. 4. g. 48.
Siſara, Fechkét-látó.
Sodoma, Eö titkok.
Somer, örizö.
Sophtim, Bírák.
Sorec, Szölö-kert.
Stephanus, Korona, meg-koronáztatott.
Sulamitis, Békeséges, Tekélletes.
Sunamitis, Aluvó.
Suſanna, Liliom, Rósa.

T.

Tarſus, Szárnyas, Tollas.
Thábor, Válaſztás, Tiſztaság.
Thaddæus, Dicherö.
Thamar, Pálma-fa, Annak gyümölche.
Thare, Szaglò, Illatozó.
Tharſis, örömnek meg-nézése.
Thau, Jel, Jegy.
Thecua, Köteletske, Reménség.
Theraphim, Bálvány-képek.
Thomas, Melység, Kettös.
Thopheth, Dob, El-hitetés, el tévelyítés.
Timæus, Vak, Vakság.
Timotheus, Isten tiſzteſsége.
Titus, Tiſzteletes, Tiſzteſséges.
Tobias, Jó Ur.
Tubalcain, Világi jóſzág, birtok, örökség.
Tyrij, Sidóúl Sorim, az-az, Nyomorgatók.

V.

Vajikra, Es hívá: Moyſes harmadik könyve.
Vajedabber, Es ſzólla: Moyſes negyedik könyve.
Valthi, Ivò, Köppentö.
Veelle-ſemoth, Es ezek a'nevek: Moyſes második könyve.
Ur, Tüz.
Uriás, Ur tüze.
Uriel, Isten világoſsága.

Z.

Zabad, Jegy-ruha, Jegy-ruhás.
Zabdi, ugyan azon.
Zabulon, Lakó-hely, Hajlék.
Zacchæus, Tiſzta.
Zacharias, Ur emlékezeti.
Zambri, Eneklö.
Zára, Nap-kelet, nap fel-támadáſa.
Zebedæus, Jegy-ruha, Jegy-ruhás.
Zebee, Aldozat.
Zelótes, Buzgóságos.
Zelpha, Szájnak folyáſa, chöpögeſe.
Zoróbabel: Idegen a'ſzégyentöl, vagy ſzégyenségtöl.

VÉGE.

BIBLIAI LAISTROM, MELLY RÖVIDEDEN MEG-MVTATTYA A' BÖTÜK RENDI-SZERENT, MINÉMŰ DOLGOKAT FOGLALlyon magában a' Szent Biblia.

E' Bibliának Laistromában, Kegyes Olvasó, az első szám a' könyv részét jelenti; az utánna valók azimillyen jelig †, a vagy a' következendö könyvig azon részben valo verseknek jelei. Például légyen az első ige, Aaron, *holott imillyen számokat találsz:* Exod. 4, 14, 16, 30 † 5, 1 † 6, 13 † 7, 1, 2. *mellyeket imigyen kell olvasni:* Exodusnak negyedik részében, 14 versében, 16. versében, és 30. versében *Ismég:* 5. részében, 1. versében. 6. részében, 13. versében. *Midön pedig chillagotska tétetik a szám után, imigyen* (Lev. 8 *.) *azt jelenti, hogy abban a részben egy-néhány versekben vagyon emlekezet arról a dologról: a vagy hogy azt a helyt kivált-képpen meg kell tekinteni. Bizonyos külömbségeért pedig az* Ecclesiastes *és az* Ecclesiasticus *könyveinek, azt vedd eszedbe, hogy az* Eccle. *az* Ecclesiastes *nek; az* Eccli. *pedig, az* Ecclesiasticus *nak jele.*

A.

Aaron társúl adatik Moysesnek, Exod. 4, 14, 16, 30 † 5, 1 † 6, 13 † 7, 1, 2. Mich. 6, 4. Levinek harmad izen valo unokaja, Exo. 6, 16, 18, 20. kivált-képpé-valo réd tartásal fel-szenteltetik a' fiaival eggyütt a' Papi szolgálatra és tiszt re, Lev. 8*. Num. 3, 10. Deut. 18, 5. Hebr. 5, 4. a' mint az Ur paran cholta, Exo. 29*. † 40, 12. Aaron és a' fiai papi öltözeteknek ekessége, Exo. 28 *. a' kik az Aaron pap meltóságat böchülleni nem akar ták, szokatlan halállal veszték-el, Num. 16, 3, 11, 30, 31. Jeles cho dával mutáttatik-meg, hogy Aa ron egyebek-fölött Fö-pappa va laíztatott az Istentöl, Num. 17, 5, 8. az áldozat után ki-terjeszti ven kezet, meg-áldgya a' népet, Lev. 9, 22. örök törvény-szerent veszi a' néptől az áldozatokat 's a' zengeket, Num. 18, 8, 9, 11, 12 *. és a Levitáktól a' dezmak dezmájat, Num. 18, 26, 28. meg hal, Num. 20, 28 † 33, 36. Deut. 10, 6 † 32, 50. a' Fö-papságban követi ötet Eleazar, Num. 20, 26. Deut. 10, 6. az Aaron dicherete, Eccli. 45, 7, 8, 9 *.

Abarim hegy, melyröl Moyses halálának-élötte meg-szemlelte Kanaán-földet, Num. 21, 11 † 27, 12 † 33, 44. Deut, 32, 49.

Abba atyám, Mar. 14, 36. Rom. 8, 15. Galat. 4, 6.

Abdemelek, a' Jeremiás öltalmazója és gond viselöje, Jer. 38, 7. meg-szabadíttatik a' Kaldæusok fegyverétöl, Jer. 39, 16, 17.

Abdenago az égö kemen czébe vettetik, Dan. 3, 21. Azariásnak neveztetik, Daniel. 1, 6.

Abdias el-rejti az Ur profetáit, 3. Reg. 18, 3, 13.

Abdon, Izraëlbírája, Judic. 12, 13.

Abel meg-öletteték a' bátyától Káintól, Genes. 4, 8. 1. Joan. 3, 12. emlekezet vagyon róla, Mat. 23, 35. Luc. 11, 51. Heb. 1, 4 † 12, 24.

Abiam, a' Roboam fia, a' Júda királya, 3. Reg. 14, 31 † 15, 1. 2. Par. 13, 15. Asa-t hadgya magá után az országlásra, 3. Reg. 15, 8. Matth. 1, 7.

Abjatar ki-menekedik a' Saul kezeböl, 1. Reg. 22, 20. Da vidhoz szalad Czejlaba, 23, 6. Adoniáshoz adgya magát, 3. Reg. 1, 7. ki-vettetik a' Papságból, 2, 27. a' mint meg-mondatott, 1. Reg. 2, 30, 32.

Abidan, a' Benjamin hádna gya, Num. 1, 11.

Abigail, az istentelen Nábal felesége, 1. Reg. 25, 3. Da vid királyhoz megyen felesegül Nábálnak halála után, 25, 39.

Abimelek, a' Gerara kirá gya, el-veszi Abrahámtol Sárát, Genes. 20, 2. szövetséget szerez Abrahámmal, Genes. 31, 23, 32. Isaakkal-is, Genes. 26. 31.

Abimelek, a' Gedeon fia; Ju dic. 8, 32. meg-öli hetven attya fiait, és malom kövei ö lettetik meg, Judic. 9, 5, 53. 2. Reg. 11, 21.

Abiron, Moyses-ellen támad, és a' föld el-nyeli, Num. 19 *. † 26, 10. Deut. 11, 6. Ps. 105, 17. Eccli. 45, 22.

Abiság, David királyhoz vi tetik, 3. Reg. 1, 3. Adonias felesegül keresi, 2, 17.

Abisai, a' Sarvia fia, 2. Reg. 2, 18 † 16, 9 † 19, 21 † 20, 6 † 23, 18.

Abiu es Nádab, az Aaron fiai tüzzel emésztetnek-meg, Lev. 10 2. Num. 26, 61.

Abiud, a' Zoróbabel fia, Matt 1, 13. Ananiásnak neveztetik, 1. Par. 3, 19.

Abner, a' Saul vitézi hadna gya, Isbosetet teszi Izraëlnek ki rályává, 2. Reg. 2, 8. Dáviddal szövetséget szerez, 3, 12. meg-ölettetik Joábtól, 2. Reg. 3, 27.

Abra, a' Júdit szolgálója, Ju dith 8, 32 † 10, 2. szabadosá tétetik, 16, 28.

Abram, a' Táre fia, a' Sára férje, Gen. 11, 29. ki mégyen hazájából az Ur parancholattyára Kanaán földebe, 12, 4. Egyiptusba megyen, 12, 10. Kanaán földebe ter, 13, 1. meg-szabadíttya Lótot az ellenség kezeböl, 14, 14. igéretet veszen magya felöl, 15, 4 † 17, 16 † 18, 10. Agarral hál, 16, 4. igéretet veszen magya felöl, és jelt a' szövetségröl, és Abrahamnak neveztetik, 17, 5. könyörög a' Sodomaiakert, 18, 23, 28, 32. Isaák születtetik néki, 21, 2. kész meg-áldozni Isaákot, 22, 9. el-küldi szolgáját hogy feleséget kereisen fiának Isaáknak, 24, 4. meg-hal, 25, 8. dicsértetik, Eccli. 44, 20. ök nemzetségek es mindé hívök attyának neveztetik, Gen. 17, 5. Isa. 51, 2. Matt. 3, 9. Luc. 19, 9. Joan. 8, 39. Rom. 4, 11, 17, 18 † 9, 7. Gal. 3, 8. ö-rola és a' magvaról emlekezet vagyon, Jos. 24, 3. Isaiæ 41, 8 † 51, 2. Ezech. 33, 24. 2. Eidr. 9, 7. Mat. 8, 11. Act. 7, 2, 16. Heb. 11, 17.

Abrahám fiainak kik neveztetnek, Joan. 8, 33. Rom. 9. 7. Gal. 3, 7.

Absalom, a' David fia, 2. Reg. 3, 3. meg-öli az attyafiát, és a' Geisur királyához Tolomáihoz szalad, 13, 37. viszsza hivattatik, 14, 21, 23. el akárja foglalni az attya országat, 15, 6. az attya ágyasival parazsálkodik, 16, 22. a' profetálás szerent, 12, 11. három dárdaval által-verettetik Joábtól, 18, 14.

Adam teremtetik, Gen. 1, 27. paradichomba helyheztetik, és a' tudomány fajától meg-tiltatik, 2, 15. Evának tanátsából meg-szegi a' paracholatot, és paradichomból ki üzettetik, és ki-rekesztetik, 3, 6, 23. Ose. 6, 7. meg hal, Gen. 5. Rom. 5, 14. 1. Cor. 15, 22.

Adni boldogh hogy-sem elvenni, Eccli. 4, 36. Act. 20, 35.

Személy-válogatás nélkül kell ádni, fö-képpen a' hitben eggyezöknek, Eccli. 7, 35 † 12, 8. Matt. 5, 42. Luc. 6, 30, 38. Rom. 12, 13. Gal. 6, 10.

Mint kell valamit el-adni, a'vagy meg-venni, Gen. 23, 9, 14 † 25, 31 † 33, 19 † 41, 57 † 42*. Lev. 19, 13, 35 † 25, 14, 46. Deut. 15, 1 † 25, 13. 2. Reg. 24, 21. Eccli. 27, 3 † 42, 25. Prov. 11, 1, 26 † 16, 11 † 20, 10, 23. Iſa. 23, 18. Jer. 32, 6. Ezech. 55, 10. Mich. 6, 10. Matt. 7, 2. Luc. 14, 18. 1. Cor. 7, 30. 1. Theſ. 4, 6.

ADÓ-fizetéſel tartozunk a'fejedelmeknek, Matt. 17, 24 † 22, 17. Marc. 12, 16. Luc. 20, 22. Rom. 13, 7.

ADONIAS, az attya orſzágát kivánnya, 3. Reg. 1, 5. feleségül kéreti Abiságot, és meg-ölettetik, 2, 17, 25, 34.

ADONIBEZEK meg-fogattatik, Judic. 1, 6.

ADRAMÉLEK, bálvány, 4. Reg. 17, 31.

Adramélek az attyafiának Sarasárnak ſegetségével meg-öli az attyát Sennakeribet, 4. Reg. 19, 37, Iſa. 37, 38.

ADURAM, Dávidnak adó-ſzedője, 2. Reg. 20, 24. Roboámnak adót ſzedven meg-ölettetik, 3. Reg. 12, 18.

AGABUS, a'következendö éhséget meg-jelenti, Act. 11, 28. a' Pál fogságát-is, 21, 11.

AGAG, az Amalek királya, megfogattatik Saultól, 1. Reg. 15, 8. Samuel parancholattyából megölettetik, 15, 13. a'profetálás-ſzerent, Num. 24, 20.

AGAR, a'Sára ſzolgálója, Iſmaëlt ſzüli, Gen. 16, 15. ki-üzettetik Sárától a'fiával-eggyütt, 21, 14. Gal. 4, 30.

Agarénuſok ki-üzettetnek az ö földökből a'Rubenitáktól, 1. Par. 5. 19.

AGGÆUS, profétál a' Zidóknak, Agg. 1, 3. 1. Eſd. 5*. † 6, 14.

AGRIPPA, Pál Apoſtolt halgattya, Act. 26, 2.

AHIAS profeta Silóban tizenket réſzre metéli paláſztyát, 3. Reg. 11, 30. a'Jeróboam feleségének gonoſzt jövendöl, 14, 6, 10. profetziát ir, 2. Par. 9, 29.

AHIRA, a'Neftali nemzetsége hadnagya, Num. 1, 15.

AJANDÉK-VÉTEL, minémü, Exo. 23, 8. Num. 35, 31. Deut. 10, 17 † 16, 19 † 27, 25. 2. Par. 19, 7. Job 15, 34 † 36, 18. Prov. 14, 20 † 15, 27 † 17, 23 † 19, 6 † 22, 9 † 28, 21. Eccli. 4, 36 † 7, 6 † 20, 31. Iſa. 1, 23 † 5, 23 † 33, 15. Judæ 16. tilalmas, Gen. 14, 22. Exod. 18, 21 † 23, 8. Num. 22, 18. Deut. 10, 17 † 27, 25. 1. Reg. 8, 3 † 12, 3. 3. Reg. 13, 7. 4. Reg. 5, 16. 2. Par. 19, 7. Job 15, 34. Pſal. 14, 5 † 25, 10. Prov. 15, 27 † 17, 23. Iſa. 1, 23 † 5, 23 † 33, 15 † 45, 13. Ezech. 13, 19 † 22, 12. Dan. 5, 17. Mich. 3, 11. Eccli. 8, 3 † 20, 31. Act. 20, 35.

AKAB, Iſraelnek iſtentelen királya, 3. Reg. 16, 29, 30 † 18*. meggyözi a' Siruſokat, 20, 20, 29. ſzövetséget ſzerez a'Siriai királlyal, 20, 34. Nábotot meg-öleti, 21, 2. nyúllal által-lövik, és az ebek nyallyák a' vérét, 22, 38. az Illyés mondáſa-ſzerént, 21, 19. a' fiai el-vetznek, 4. Reg. 10, 7, 11. a'mint meg-vólt mondva, 3. Reg. 21, 21. 4. Reg. 9, 7.

AKÁIA, Act. 18, 12, 27 † 19, 21. Rom. 15, 26. 1. Cor. 16, 15. 2. Cor. 1, 1 † 9, 2 † 11, 10. 1. Theſ. 1, 7.

AKAN, meg-köveztetik, Joſ. 7, 25. 1. Par. 2, 7. Akor völgyébé, Joſ. 7, 24 † 15, 7. Iſa. 65, 10. Oſee, 2, 15.

AKARAT: azt az Iſten chelekedet-gyanánt vészi, Gen. 4, 4 † 20, 3, 6 † 22, 9, 11. Exod. 25, 2 † 35, 5. Deut. 19, 5. 2. Reg. 11, 14 † 12, 3. 3. Reg. 21, 19. Matth. 15, 8. Mar. 12, 42. Luc. 21, 1. 2. Cor. 8, 12.

Az Akaratot, vagy a'ſzívet, megſzenteli a'Kriſtus; Pſal. 50, 4. Joan. 13, 10 † 15, 3 † 17, 19. Act. 15, 9. 1. Cor. 6, 11. Eph. 5, 26. 1. Pet. 1, 22. 1. Joan. 1, 7 † 3, 3. Heb. 1, 3 † 9, 14 † 10, 10, 14 † 13, 12.

A' SZABAD-AKARAT a' bünután is meg-maradott az emberben, Gen. 4, 7. Deut. 30, 19. Joſ. 24, 15. Pſal. 26, 9. Sap. 9, 10. Eccli. 15, 18 † 31, 10. 1. Cor. 3, 9 † 7, 37.

A'Szábad-akarat eggyütt chelekeſzi a'jót az Iſtennek ſegétö malaſztyával, 1. Reg. 7, 3. 2. Par. 12, 14. Pſal. 9, 17 † 72, 13. Prov. 16, 1, 5, 9. Eccli. 2, 20. Iſa. 1, 16, 17, 18 † 40, 3 † 46, 8 † 55, 6. Jerem. 3, 1, 12, 22 † 4, 3, 4, 14 † 7, 3 † 18, 8, 11 † 25, 5 † 26, 13 † 32, 15. Ezech. 18, 21, 22, 27, 28, 30, 31 † 33, 14, 15, 16, 19. Zach. 1, 3. Mal. 3, 7. Matt. 3, 2, 3 † 11, 33 † 12, 28. Mar. 1, 3. Luc. 3, 4. Joan. 1, 23 † 7, 37. Act. 3, 19 † 8, 22 † 9, 6 Rom. 10, 13. 1. Cor. 3, 9 † 15, 10. 2. Cor. 7, 1. Eph. 5, 14. Phil. 2, 12, 13 † 4, 13. Col. 1, 29 † 3, 9, 10. 1. Tim. 4, 16. 2. Tim. 2, 21. Heb. 4, 16 † 12, 12, 13. Jac. 4, 8. 1. Pet. 1, 22. 1. Joan. 3, 3. Apoc. 3, 20.

A'mi Akaratunkat az Iſtenéhez kell ſzabnunk, 1. Reg. 3, 18. 2. Reg. 10, 12 † 15, 20. 1. Mach. 3, 60. Matt. 6, 10 † 26, 39. Mar. 14, 36. Luc. 22, 42. Act. 21, 14. 1. Cor. 4, 19. Heb. 6, 3. Jac. 4, 15.

Az Iſten akarattya, Matt. 7, 21 † 12, 50. Mar. 3, 35. Joan. 6, 39. Rom. 12, 2. Eph. 5, 17. Col. 1, 9. 1. Theſ. 4, 3. 1. Tim. 2, 4. 1. Joan. 2, 17.

Nem Iſten akarattya hogy valaki el-veſzſzen, Ezech. 18, 23. Joan. 6, 39. 1. Tim. 2, 14. 2. Pet. 3, 9.

AKAZ, a'Joátan fia, Judának iſtentelen királya, 4. Regum 16*. 2. Par. 28*. Iſa. 7*. Matt. 1, 9. Eliezernek neveztetik, Luc. 3, 29. Ezekiás az ö fia országól utánna, 2. Par. 28, 27. Matt. 1, 10.

AKIAS, az Akitob fia, az Ur papja, 1. Reg. 14, 3, 13. Akiméleknek neveztetik, 21, 1.

AKIMÉLEK Pap, a'ſzent kenyereket Dávidnak adgya, 1. Reg. 21, 6. és a'Góliat ſzablyáját, 21, 9. által-verettetik, 22, 18. Akiáſnak neveztetik, 14, 3. Abjatárnak mondatik, Mar. 2, 26.

AKIOR, az Ammoniták hadnagya, Judith 5, 5. a' Zidók kezébe adatik, 6, 7. Zidóvá leſzen, 14, 6.

AKIS, a'Get királya, Dávidnak adgya Siczeleg városát, 1. Reg. 27, 6.

AKITOPEL, a' Dávid tanatſa, Abſalomhoz pártol, 2. Reg. 15, 12. iſtentelen tanatſot ád, 16, 21. fel-akaſztya magát, 17, 23.

ALAMIŽNAT kell adni, Exod. 22, 25 † 23, 11. Lev. 19, 10 † 23, 22 † 25, 34. Deut. 15, 7, 10 † 24, 19. 3. Reg. 17, 10. 2. Eſd. 8, 11. Eſth. 9, 22. Pſal. 40, 1 † 81, 4 † 111, 9. Prov. 3, 9, 28 † 11, 18, 25 † 14, 21, 31 † 19, 17 † 21, 13, 21 † 22, 9 † 28, 27 † 31, 20. Eccles. 11, 1. Iſa. 58, 7. Ezech. 16, 49 † 18, 7. Dan. 4, 24. Eccli. 4, 2 † 7, 35 † 12, 3 † 14, 11 † 29, 12 † 35, 4. Tob. 1, 4 † 4, 7, 17 † 12, 9 † 14, 12. Matt. 6, 3 † 10, 42 † 19, 21 † 25, 35, 42. Luc. 3, 11 † 6, 35 † 11, 41 † 12, 33 † 14, 13 † 16, 9, 21 † 19, 8 † 21, 1. Act. 2, 42 † 6, 2 † 9, 39 † 10, 2 † 11, 29 † 20, 35. Rom. 12, 8 † 15, 26. 1. Cor. 16, 1*. 2. Cor. 8, 4, 15 † 9*. Eph. 4, 28. Hebr. 13, 16. Jac. 2, 15. 1. Joan. 3, 17. Láſd, Irgalmaſság.

ALÁZATOSSÁG, kedves Iſten előtt, Gen. 18, 27 † 29, 31 † 41, 40. Judic. 6, 15. 1. Reg. 1*. † 2, 1, 8 † 7, 9, 10. 2. Reg. 6, 16, 21. 2. Par. 12, 6, 8 † 32, 26 † 33, 12 † 34, 26. Pſal. 33, 19. Prov. 11, 2 † 16, 19 † 18, 12 † 22, 22 † 25, 7 † 29, 23. Iſa. 37, 1 † 57, 15 † 66, 2. Jer. 1, 6. Jonæ 3, 5. Eccli. 3, 18 † 7, 19. Judith 4, 7, 11 † 9, 16. Matth. 3, 11 † 5, 3 † 8, 8 † 11, 20 † 15, 27 † 18, 40 † 20, 26 † 21, 5 † 23, 7, 11. Mar. 9, 34 † 10, 43. Luc. 1, 48 † 9, 42 † 14, 7, 11 † 15, 19 † 18, 13 † 22, 26. Joan. 13, 4. Act. 10, 26. Rom. 11, 20 † 12, 16. 1. Cor. 4, 6 † 15, 8. Phil. 2, 3. Col. 3, 12. Hebr. 11, 24. 1. Pet. 5, 5. Jac. 1, 9 † 4, 10. Apoc. 4, 10 † 19, 10.

ALCZIMUS, hiti-ſzegett Zidó, hamiſsan meg-nyeri a'Fö papságot, 1. Mach. 7, 5, 9. 2. Mach. 14, 3, 13. hirtelen halállal el-vész, 1. Mach. 9, 55, 56.

ALDÁS egy-más-között az embereknél, Gen. 14, 19 † 27, 4*.

†28, 4 †48, 9. Exod. 12, 32, 39, 43. Lev. 9, 22. Num. 24, 9 *. Deut. 10, 8 †33, 1. Joſ. 8, 33 †14, 13 † 15, 9 †22, 6. 1. Reg. 2, 20. 2. Reg. 6, 18 † 13, 26 † 14, 22 † 19, 29. 3. Reg. 1, 47 † 8, 14. 4. Reg. 10, 14. 1. Par. 16, 1, 2. 2. Par. 6, 3. Judith 15, 10. Pſal. 117, 26 † 128, 8. Prov. 27, 14. 1. Mach. 2, 69. Luc. 2, 34 † 6, 28. Rom. 12, 14. Hebr. 7, 2.

A' teremtett-állatok meg-áldatnak, Exod. 28, 2 † 29, 6, 27. Lev. 21, 10 † 22, 2 † 27, 28, 29, 30. Num. 5, 17 † 31, 6. Joſ. 6, 24. Judic. 17, 3. 1. Reg. 21, 5. 1. Par. 18, 11. 3. Eſd. 1, 41. 1. Tim. 4, 5 *. Heb. 9, 2, 3.

Aldaſnak, és átkozáſnak példái, Gen. 3, 14, 17 † 8, 21 † 9, 25 † 24, 41 † 27, 28 † 48, 15, 26 † 49, 7. Num. 5, 21. Deut. 11, 26 † 27, 15. Joſ. 8, 34. Judic. 9, 20. 1. Reg. 17, 43. 2. Reg. 2, 5 † 6, 7. 4. Reg. 2, 24. 2. Eſd. 5, 13. Prov. 16, 2. Jer. 29, 22 † 49, 3. Zach. 8, 13.

Aldozat, fogyatkozás és vétek-nelkül legyen, Lev. 1, 3 † 3, 1 † 22, 19. Num. 18, 3, 31. Deut. 15, 21. Eccli. 35, 14. Ezech. 43, 23. Malach. 1, 8, 14.

Az Iſtennek kedves Aldozati az égből gyújtatnak-meg, Gen. 4, 4 † 8, 20 † 15, 17. Lev. 9, 24. Judic. 6, 21 † 13, 19. 3. Reg. 18, 38. 1. Par. 21, 26. 2. Par. 7, 1. 2. Machab. 1, 22 † 2, 10.

Minden-napi Aldozatok, Exod. 29, 38. Num. 28, 3. 1. Eſd. 3, 2.

Tulajdon fiokkal-valo áldozat, Lev. 28, 21 † 20, 2. Deut. 12, 31 † 18, 10. Judic. 11, 39. 4. Reg. 3, 27 † 16, 3 † 17, 17 † 21, 6. 2. Par. 25, 3. Pſal. 105, 27. Iſai. 57, 5. Jer. 7, 31 † 19, 5. Ezech. 16, 20, 36 † 20, 31 † 23, 37.

Az Aldozatkor-valo vendégségek örömmel lésznek, Gen. 31, 46. Exo. 18, 12 † 32, 6. Num. 25, 2. Deut. 12 *. † 27, 7. 1. Reg. 1, 4 † 9, 12 *. † 16, 5. 2. Reg. 15, 12. 3. Reg. 1, 9 † 3, 15. 1. Par. 29, 21.

Az Iſtentelenek Aldozati, Gen. 4, 3. 1. Reg. 15, 21. Pſal. 39, 7 † 49, 7 † 50, 18. Prov. 15, 8 † 21, 27. Eccli. 35, 15. Iſa. 1, 10 † 43, 23 † 61, 8 † 66, 3. Jer. 6, 20 † 7, 20 † 14, 12. Oſe. 5, 6 † 8, 13 † 9, 4. Amos 5, 22. Mich. 6, 7. Mal. 1, 7, 13. Matt. 9, 13 † 12, 7. Marc. 12, 33. Hebr. 10, 5.

Halottakért-valo Aldozat, 2. Machab. 12, 13. Láſd, Miſe.

Alfeus, a' Jakab Apoſtol attya, Matt. 10, 3. Mar. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13.

Alratatosság, a'hívekè, 1. Reg. 13, 13 † 16, 16 *. 3. Reg. 18, 4, 13. 4. Reg. 3, 13. Sap. 5, 1. Judith 13, 3, 10. 1. Mach. 1, 65 † 2, 16, 24 † 14, 42. 2. Mach. 6, 10, 19 † 7 *. Dan. 13 *. Matt. 14, 3. Act. 4, 8, 13. 1. Theſ. 1, 6. végigvalo, Gen. 19, 17. Job 2, 3. Prov. 3, 31 † 23, 17. Ezech. 18, 24 † 33, 13. Eccli. 2, 2 † 11, 11 † 35, 9. Mat. 10, 22 † 24, 13. Luc. 9, 54. Joan. 6, 62. Act. 2, 42 † 11, 23 † 13, 43 † 14, 21. Hebr. 3 *. 2. Pet. 2, 20. 1. Joan. 2, 24. Apoc. 2, 16.

Alom: néha abban jelenti-meg Iſten az ö akarattyát, Gen. 20, 3 † 28, 12 † 31, 24 † 37, 5 † 40, 8 † 41, 1 † 46, 2. Num. 12, 6. Judic. 7, 13, 15. 1. Reg. 3, 4, 8, 11 † 28, 6. 2. Reg. 7, 4. 3. Reg. 3, 5, 15. Job 7, 13 † 33, 15. Dan. 2, 1 † 7, 1. 2. Mach. 15, 11. Matt. 1, 20 † 2, 12, 13. Act. 16, 9 † 18, 9 † 23, 11 † 27, 23.

Az Anya-ſzentégyház tudományával ellenkezö Almokat meg kell vetni, Deut. 31, 1. Eccles. 5, 2. Eccli. 34, 1 *. Jer. 23, 16, 25 † 27, 9 † 29, 8.

Alpha és O-méga, kezdet és vég, elsö és útólso az Ur, Iſa. 41, 4 † 44, 6, 48, 12. Apoc. 1, 8 † 2, 8 † 21, 6 † 22, 13.

Amalek, az Eſau fia, ſzülettetik, Gen. 36, 12, 16. Iſraël-ellen hadakozik, Exod. 17, 8. Num. 14, 43. Judic. 6, 3. meg-verettetik, 7. *. 1. Reg. 14, 48. ki-gyomláltatik, 1. Reg. 15, 2, 8. az ige-ſzerént, Exod. 17, 14. Num. 24, 20. Deut. 25, 19.

Aman, halálos ellensége a' Zidóknak, Eſth. 3 *. fel-akaſztatik, 7, 10. az ö tíz fiai-is, 9, 13.

Amasa, a' Dávid húgának fia, 1. Par. 2, 17. az Abſalon hadnagya, 2. Reg. 17, 25. az-után a' Dávidé, 19, 13. Joábtól álnakúl meg-ölettetik, 20, 10. az ö halálának oka, 2. Reg. 19, 13.

Amasia, a' Jóas fia, meg-ſzámlállya a' népet, 2. Par. 25, 5. boſzſzút-áll az attya haláláért, 4. Reg. 12, 21 † 14, 5. meg-győzi az Edomæuſokat, 14, 7. meg-fogják, és meg-ölik, 14, 13. Azariaſt hadgya maga-után a' királyságban, 15, 1. Lévinek neveztetik, Luc. 3, 39.

Aminadab, az Aram fia, Mat. 1, 4. Naaſson a' fia orſzágol utánna, Num. 1, 7 † 7, 12 † 10, 14.

Ammon, a' Lót fia, Gen. 19, 38. az Ammonitáknak meg-tíltatik a' templomba-valo ménes, Deut. 23, 3. 2. Eſd. 13, 1. meg-verettetnek Iſraëltöl, Judic. 11, 32. 1. Reg. 11, 11. 2. Reg. 1, 12 † 10 *. † 12, 26. ellenek proſetáltak, Pſal. 82, 8. Jer. 49, 1. Ezech. 21, 20 † 25, 2. Amos 1, 13. Sophon. 2, 8.

Amnon, a' Dávid fia, meg-ſzeplöſöti a' húgát Támart erőſzakkal, 2. Reg. 13, 14. meg-ölettetik azért Abſalomtól, 13, 28.

Amon, a' Manaſses fia, a' Judá királya, meg-ölettetik, 4. Reg. 21, 19, 23. Joſias a' fia orſzágol-utánna, 21, 1.

Amori, a' Kánaán fia, Gen. 10, 16. az Ammorræuſok nem engedik hogy Iſraël által-mennyen az ö határokon, Num. 21, 23. Judic. 11, 19.

Amri, Iſraëlnek iſtentelè királya, 3. Reg. 16, 17, 22, 23. ellene-valo profetálás, Mich. 6, 16.

Anamelek, Sefarváimnak bálványa, 3. Reg. 17, 31.

Ananias, Jeremías-ellen profetál, Jer. 28, 1.

Ananías a' feleségével Safirával hirtelen hal-meg, Actor. 5, 5, 10.

Anatot, a' Benjamin várasa, Jer. 32, 7. holott Jeremías ſzületett, Jer. 1, 1 † 29, 27. és az Abjatar pap, 3. Reg. 2, 26.

Az Anatótiak nem akarják Jeremiást halgatni, Jer. 11, 21.

András, a' Kriſtuſtól hívattatik, Matth. 4, 18. Mar. 1, 16. Joan. 1, 40.

Andronikus az Antiokus hely-tartója meg-ölettetik, 1. Machab 4, 38.

Angyalök; azok tiſzti és terméſzeti, Gen. 16, 7 *. 18 *. 19 *. 21, 17 † 22, 11 † 24, 7 † 28, 12 † 31, 11, 65 † 32, 24 † 48, 16. Exo. 3, 2 † 13, 21 † 14, 19 † 23, 20 † 32, 34 † 33, 2. Num. 20, 16 † 22, 22. Joſ. 5, 13. Judic. 2, 1 † 5, 23 † 6, 11, 14, 20 † 13, 3, 6, 9. 1. Reg. 29, 9. 2. Reg. 14, 17 † 19, 27 † 24, 16. 3. Reg. 13, 18 † 19, 5. 4. Reg. 1, 3, 15 † 19, 35. 1. Par. 21, 18. 2. Par. 32, 21. Pſal. 33, 8 † 90, 11 † 102, 20 † 103, 4 † 148, 2. Iſa. 6, 6 † 37, 36. Dan. 3, 49 † 6, 22 † 8, 16 † 9, 21 † 10, 5, 10, 16 † 12, 1. Zach. 2, 3 † 3, 1, 6 † 4, 1 † 5, 5, 10 † 6, 4. Mal. 2, 7 † 3, 1. Judith 13, 20. Tob. 5, 27 † 6 *. 9 *. 12 *. Tob. 7, 5 † 8, 3 † 10, 11 † 11, 2. Bar. 6, 6. 2. Mach. 11, 8. Matt. 1, 20 † 2, 13, 19 † 4, 11 † 11, 10 † 13, 39, 49 † 16, 27 † 18, 10 † 22, 36 † 24, 31 † 26, 53 † 28, 2. Mar. 13, 32. Luc. 1, 13, 19, 28 † 2, 9, 15 † 12, 8 † 16, 22 † 22, 43. Joan. 1, 51 † 5, 4 † 20, 12. Act. 1, 10 † 5, 19 † 6, 15 † 7, 30 † 8, 26 † 10, 3 † 11, 13 † 12, 7, 11, 23 † 23, 9 † 27, 23. Rom. 8, 38. Gal. 1, 8 † 3, 19 † 4, 14. Col. 2, 18. 2. Theſſal. 1, 7. 1. Tim. 3, 16 † 5, 21. Heb. 1 *. 2, 2 † 12, 22 † 13, 2. 1. Pet. 1, 12 † 3, 22. 2. Pet. 2, 11. Judæ 9. Apoc. *.

Az Angyalok eſete, Job 4, 18 † 15, 15. Iſa. 14, 9. Ezech. 28, 2, 14, 17. Joan. 8, 44. 2. Pet. 2, 4. Judæ 6. Apoc. 12, 7, 8.

Angyaloknak neveztetnek a' ta-

nítók, Isa. 33, 7. Mal. 2, 7 † 3, 1. Matt. 11, 10. Mar. 1, 2. Luc. 7, 27. Gal. 4, 14. Apoc. 2 *. † 3 *.

Anna, Samuel prófetát szüli, 1. Reg. 1, 20.

Anna próféta aszszony, Luc. 2, 36.

Annas, a' Kaifás ipa, Luc. 3, 2. Joan. 18, 13. Act. 4, 6.

Antikristus: az ö országa, Isa. 11, 4. Ezech. 38 *. 39 *. Dan. 7, 7, 19, 24 † 8, 9, 23 † 9, 27 † 12, 1. Zach. 11, 15. Matth. 24, 24. Mar. 13, 6. Joan. 5, 43. Act. 20, 29. 2. Thes. 2, 3. 1. Tim. 4, 1. 2. Tim. 3, 2. 2. Pet. 2 *. 1. Joan. 2, 18, 22 † 4, 3. 2. Joan. 1, 7. Judæ 10. Apoc. 11, 7 † 12, 8 † 13 *. † 14, 9 † 17 *. † 19, 20 † 20, 2, 8.

Antiokia, bé-vészi az Apostolok tanitását, Act. 11, 29, 26 † 13, 1.

Antiokus Illustris, Egyiptusba mégyen, 1. Mach. 1, 18. elrontya a' templomot és Jerusalem varasát, 1. Mach. 1, 23, 33. 2. Mach. 5, 16. Bálványt tészen az Ur óltárára, 1. Mach. 1, 57. meghal, 6, 16. 2. Mach. 9 *.

A' fia Antiokus Eupátor, királlyá lészen, 1. Mach. 6, 17. haddal mégyen Judæába, 6, 31. nem tartya-meg Israélnek adott hitit, 6, 62. meg-ölettetik, 7, 4.

Anya-szentegyház: az épittetett templomokért vétetik, Deut. 23, 1. Judic. 20, 2. Judith, 6, 21. Psal. 67, 27. Thren. 1, 10. Joel 2, 16. 1. Corinth. 11, 18 † 14, 34.

A' híveknek gyüleközetiért vétetik, Num. 19, 20 † 20, 4. 1. Regum 17, 47. 3. Reg. 8, 14, 55. 1. Par. 29, 1 *. 2. Par. 1, 5. Psal. 21, 26 † 25, 12 † 34, 18 † 106, 32 † 149, 1. 1. Mach. 4, 37 † 5, 16 † 14, 19. Matt. 16, 18. Act. 5, 11 † 8, 1 † 16, 4. Rom. 16, 16, 23. 1. Cor. 6, 5 † 11, 16 † 12, 28 † 14, 5. 2. Cor. 8, 18, 23, 24 † 11, 8 † 12, 13. Ephes. 5, 23. Phil. 4, 15. Col. 1, 15. 1. Tim. 3, 5, 15. Jac. 5, 14. Apo. 1, 11 † 22, 16.

Egy tartománynak gyüleközetiért vétetik, 3. Reg. 8, 14. Act. 9, 31 † 11, 2, 6 † 12, 1 † 13, 1 † 15, 1 † 19, 32 † 20, 17. Rom. 16, 2. 1. Cor. 1, 2 † 16, 1. 2. Cor. 8, 2. Gal. 1, 2. 2. Thes. 1, 1 *. 1. Pet. 5, 13. Apoc. 2, 1, *. † 3, 1.

A' tanitókért, és fö gond-viselökért vétetik, 3. Reg. 8, 14. Mat. 18, 17.

Az Anya-szentegyház egy, és láthato: példázta Noënak egy láthato bárkája, Gen. 6, 14. 1. Pet. 3, 20. a' Jerusalem szent varasa, Apoc. 21, 2. a' bé-rekeszteteti kert, és bé-pecsételtetett kút, Cant. 4, 12. az egy galamb, 6, 8. a' szölö-kert, Psal. 9, 9. Cant. 2, 15. Isa. 5, 2, *. Jer. 2, 21 † 12 † 10. Matth. 20, 1 *. Mar. 12, 1. Luc. 20, 9. Apoc. 14, 15. a' hajó, Luc. 5, 3. a' jo es gonosz halakat-tartó varsa, Matth. 13, 47. a' szántó föld, 13, 24. a' mennyeknek országa, Matth. 13 *. † 25 *.

Igasságnak erössége: nem vétkezhetik az igasság-ellen, Isaiæ 59, 21. Matth. 16, 18 † 28, 20. Luc. 22, 32. Joan. 14, 16 † 16, 13 † 17, 11, 20. 1. Tim. 3, 15 *. 1. Joan. 2, 27.

A' Kristus teste, Cant. 4, 7, 9, 11, 12. Eph. 1, 22 † 4, 4 † 5, 23. 1. Cor. 12, 27.

A' hivek gyüleközete, születik, és nevekedik az igaz tudomány által, Joan. 1, 12 † 3, 3. Rom. 8, 13 † 9, 8. Gal. 3, 20 † 4, 19. Eph. 1, 5. Tit. 1, 1. 1. Cor. 4, 14. Philem. 10. 1. Pet. 1, 23. 1. Joan. 3, 9 † 5, 1, 18. Jac. 1, 18.

A' hivek gyüleközete, tartozik táplálni szükséges dolgokkal a' tanitókat és a' pásztorokat, Deut. 12, 19 † 14, 27 † 16, 11 † 25, 4. 1. Esd. 7, 23. Matt. 10, 10. Luc. 10, 7. Rom. 15, 27. 1. Cor. 9, 7, 11. Gal. 6, 8. Phil. 2, 29 † 4, 10, 16. 1. Thessal. 5, 12. Hebr. 13, 7. Tartozik azokért imádkozni, Act. 4, 29 † 12, 5. Rom. 15, 30. Eph. 6, 18. Phil. 1, 19. Col. 4, 2. 2. Thes. 3, 1. Hebr. 13, 18.

Az Anya-szentegyház a' Kristus jegyese, Psal. 44, 11. Ezech. 16, 9. 2. Cor. 11, 2. Eph. 5, 26. Apoc. 19, 8 † 21, 10.

Kristus az Anya-szentegyháznak feje, Ose. 2, 2. 1. Cor. 12, 27. Eph. 1, 22 † 4, 15 † 5, 23. Collos. 1, 18. † 2, 10.

Az Anya-szentegyház tagjai a' hivek; kik azon föhöz, a' Kristushoz, és az ö hely-tartójához halgatnak, akár Zidók, 's akár Pogányok, Isa. 43, 9. Joan. 10, 16. 1. Cor. 12, 12. Eph. 3, 6.

Az Anya-szentegyháznak külchokat ígér a' Kristus és hatalmat, Matth. 16, 19. néki adgya, Joan. 20, 23. él azokkal, Matth. 18, 17.

Az Anya-szentegyházat a' Kristus vérével váltotta-meg, és magának meg-vötte, Actor. 20, 28. 1. Corinth. 6, 20 † 7, 23. Ephes. 2, 13. Colos. 1, 14. 1. Pet. 1, 18. Heb. 9, 12. 1. Joan. 1, 7. Apoc. 1, 5 † 5, 9 † 14, 4.

Az Anya-szentegyházat az Isten óltalmazza, Exod. 13, 21. † 29, 45. Lev. 26, 12. Deut. 7, 20 † 23, 14 † 31, 3. 3. Reg. 6, 13. Psal. 90, 1, 11 † 131, 13. Isa. 43, 2. Jer. 46, 28. Matth. 18, 20 † 28, 20. Joan. 14, 33. 2. Cor. 6, 16.

Apollo, ékesen-szóllo, és iráss-tudo ember vólt, Act. 18, 24. 1. Cor. 1, 12 † 3, 4 † 16, 12.

Apollónius, Syriának hadnagya, 1. Mach. 3, 12 † 10, 69.

Apostol: Nagy Apostol a' Kristus, Heb. 3, 1.

Az Apostolokat a' tanitványok közzül választya a' Kristus, Luc. 6, 13. el-küldetnek Judæába az Isten országát hirdetni, Matth. 10 *. Luc. 9, 24, 46. meg-térnek, 9, 10. az egész világra küldetnek az Evangéliomot hirdetni, Matth. 28, 19. Mar. 16, 15. Luc. 24, 46. Joan. 15, 16, 27 † 20, 21. Act. 1, 8 † 10, 42.

Az Apostolok, könyvekkel, a' vagy hártyákkal éltek, 2. Tim. 4, 13. az olvasásra intettek minket, 1. Tim. 4, 13, 15.

Az Apostolokban és Prophetákban az Isten Lelke vólt, Exod. 4, 12. 2. Regum 23, 2. Dan. 9, 10. Zach. 7, 7. Matth. 10, 20 Mar. 13, 11. Joan. 14, 17. Act. 1, 5 † 2, 4 † 4, 31 † 9, 17 † 19, 6. 1. Cor. 2, 12 † 12, 3. 2. Cor. 13, 3. 1. Thes. 4, 8. 2. Tim. 3, 16. 1. Pet. 1, 11. 2. Pet. 1, 21.

Apostoli tudomány: azt erössen meg kell tartani, akár irva légyen 's akár ne, Rom. 16, 17. Gal. 1, 8, 11. 2. Thes. 2, 15. 1. Cor. 11, 3, 34.

Az Apostolok tudománya a' Kristus tudománya, Luc. 10, 16. 1. Cor. 14, 37. 2. Cor. 2, 14, 17 † 7, 20. 1. Thes. 2, 2, 13. Gal. 1, 11.

Arad, a' Kanaaniták királya, Israël-ellen hadakozik, Num. 21, 1.

Aram, Ram-nak-is mondatik, az Esron fia, Aminadabot, nemzette, Ruth 4, 19. 1. Par. 2, 10. Matt. 1, 4. Luc. 3, 33.

Aran, az Abrahám báttya, és a' Lót attya, Gen. 11, 17.

Arfaxad, a' Médusok királya, kit meg-győzött Nabukodonosor, Judith 1, 1, 5, 6.

Aristarkus, Szent Pál társa, mind az útban, 's mind a' fogságban, Actor. 19, 29 † 20, 4, 6 † 27, 2. Col. 4, 10.

Arkelaus, országol az attya-helyett, ki Heródes vólt, Mat. 2, 22.

Arsaczes, a' Persák és Médusok királya, meg-győzi Demetért, 1. Machab. 14, 3.

Artaxerxes, a' Persák királya, a' Zidók-ellen panaszolkodo levelet vészen, 1. Esd. 4, 17. meg-parancsollya, és fel-fogadgya, hogy a' templom épitése végbe ne mennyen, 4, 21. meg-engedi a' templom épitését, 7 *.

Artatlanság: azt tartozik minden óltalmazni, és a'gonosz gyánuságot el kell magától távoztatni, Josuæ 22, 22. 1.Reg. 1, 14. 3.Reg. 18, 17. Jer. 37, 12. Act. 2, 15 † 6, 14 † 7, 2 † 28, 17.

Arúltatás, meg-büntettetik, Gen. 37, 23. Judic. 1, 24. 1. Reg. 23, 19. Isa. 22, 15. 2.Mach. 3, 4 † 4, 1 † 10, 20 † 13, 21. Matt. 26, 14, 47.

Asa, az Abia fia a'Júda királya, el-törli a'bálványokat, 3.Reg. 15, 8, 12. segétséget kér a'Syrusoktól, és meg-hal, 15, 19, 24. Jósafat a'fia országol utánna, 1.Par. 3, 10.

Asaf, a'Dávid énekese, 1. Par. 6, 19 † 6, 5.

Asarhaddon, az attyának Sennakeribnek halála-után elfoglallya az országot, 4.Reg. 19, 37. Isa. 37, 38.

Asenet, a'Jósef felesége, Efraimnak és Manasséesnek annya, Gen. 41, 50 † 46, 20.

Asia, a'Romai birodalom alá vettetik, 1.Mach. 8, 6.

Assverus, a'Persák királya, nagy vachorát szerez, Esth. 1, 3. Estert veszi feleségül, 2, 9, 17. Daríust a' fiát hadgya utánna, Dan. 9, 1.

Assur, Semnek a'Noë fiának fia, az Asyriusok országát elrendeli, Gen. 10, 22. 1.Par. 1, 17.

Assur, az Ur fel-gerjedett haragjának veszszeje, Isa. 10, 5. az Asyriusok-ellen profetáltatik, Num. 24, 24. Isa. 10, 5 † 14, 21 † 17, 3 † 30, 28, 31 † 31, 8.

Az Assur királya meg-gyözi az Israëlitákat, és fogva viszi, 4.Reg. 15, 29 *. † 16 *. † 17 *. meg-vészi a'Júda városit, 4.Reg. 18 *. 2.Par. 32 *. Ezech. 36 *.

Az Asyriusok seregét az Angyal meg-öli, 4.Reg. 19, 37. 2. Par. 32, 21. Isa. 33, 36. Eccli. 48, 24. 1. Mach. 2, 41. 2.Machab. 8, 19. Tob. 1, 21. Jonæ 2, 8.

Astarot, Judic. 2, 13 † 10, 6. 1.Reg. 7, 3. † 12, 10.

Atália, az Amos leánya, 4.Reg. 8, 26. chak nem az egész királyi magot el-veszti, 11, 1. hat esztendeig országol Judæában, 2.Par. 22, 12. meg-ölik, 4. Reg. 11, 16, 20.

Atenóbius, Simonhoz küldetik, 1.Mach. 15, 28.

Atkozás: a'gyüleközetből-valo ki-átkozást a'Krisztus parancholta, Matt. 5, 29 † 16, 19 † 18, 8, 18. Mar. 9, 42. Joan. 20, 33.

Eltek azzal az Apostolok, 1.Cor. 5, 3, 10. 2.Thes. 3, 6, 14. 1.Tim. 1, 20. Tit. 3, 10.

Az Anyaszentegyháznak tisztúlására, és annak a'kit ki-átkoznak meg-jobbúlására kell azzal élni, 1. Cor. 5, 4. 1. Tim. 1, 20. 2. Thes. 3, 14. hogy annak lelke üdvözüllyön, 1.Cor. 5 *.

A'Farisæusok ki-átkozása, Joan. 9, 22, 34 † 12, 42 † 16, 2.

Kiket kell ki-átkozni, Prov. 22, 10. Mat. 18, 17. Rom. 16, 16. 1. Cor. 5. *. 2. Cor. 2, 8. 2. Thes. 3. *. 1. Tim. 1, 20 † 6, 5. 2. Tim. 2, 17, 21 † 3, 5. Tit. 3, 10. Joan. ep. 2, 10.

El-kell azoktól távozni, Matt. 18, 17. 1. Cor. 5. * Tit. 3, 10. Lásd, Aldás.

Atyák tiszti és hívatallya, Gen. 18, 19 † 21, 19 † 24, 2 † 25, 6 † 34, 4, 29 † 49 *. Exo. 10, 2 † 12, 26 † 13, 13, 14 † 21, 20. Lev. 19, 29. Num. 30, 6. Deut. 4, 9. † 6, 7, 20 † 11, 19 † 21, 19 † 22, 18, 19 † 32, 46. Jos. 4, 21. 1.Reg. 2, 23 † 3, 13. 3.Reg. 2, 1. Job 1, 5. Psal. 27, 3. Prov. 1, 8 † 4, 1. † 5, 7 † 11, 29 † 13, 24 † 19, 18 † 20, 7 † 22, 6, 15 † 23, 13 † 29, 17. Eccli. 4, 23 † 7, 25 † 8, 11 † 17, 1 † 25, 10 † 26, 13 † 30, 1, 11 † 33, 32 † 42, 5. Tob. 1, 10 † 4 *. † 10, 13 † 14, 5, 11. 1.Mach. 2, 49, 64. 2. Machab. 6, 24, 28 † 7, 20, 21, 27. Dan. 13, 3. Matt. 10, 37. Eph. 6, 4. Col. 3, 21. 2. Tim. 3, 15. Tit. 2, 4.

Atyafiak békesége dícsértetik, Psal. 132, 1. Eccli. 25, 2. Rom. 12, 16 † 15, 6. 1. Cor. 1, 10. Eph. 4, 3. Phil. 2, 2 † 3, 17 † 4, 2. 1. Pet. 3, 8.

Kik légyenek a' Krisztus attyafiai, Matth. 12, 49 † 28, 10. Mar. 3, 33. Luc. 8, 21. Joan. 20, 17. Heb. 2, 12. Psal. 21, 23.

Az atyafival-való vétkezés nagy bün, Lev. 18, 6, 7. † 20, 11, 14. Deut. 22, 30. 1. Cor. 5, 1.

Axa, a'Káleb leánya, Otonielnek adatik feleségül, Jos. 15, 17. Judic. 1, 13.

Azarías, az Amazías fia, a'Júda királya, meg-poklosúl, 4.Reg. 15, 5. 2. Par. 26, 19. Joatámot a' fiát hadgya királyúl, 4.Reg. 15, 32. 1.Par. 3, 12. Oziásnak neveztetik, 2.Par. 26, 19. Matt. 1, 9. Matatnak mondatik, Luc. 3, 29.

Azarías profeta Asa királyhoz küldetik, 2. Par. 15, 2.

B.

Baal, a'Samaritánusok bálványa, 3.Reg. 16, 31. az ö óltára el-rontatik, Judic. 6, 25, 30. a'Báal papjai meg-ölettetnek, 3.Reg. 18, 40. 4.Reg. 10, 25 † 23, 5.

Baanaes Rékab, fel-akasztatnak, 2. Reg. 4, 12.

Baasa, Israëlnek istentelen királya, Asa-ellen hadakozik, 3. Reg. 15, 16 *. minden nemzetsége el-vész, 16, 4, 11. a'Jehu igéje-szerent, 6, 1, 2.

Babilóniai fogság meg-profetáltatik, Lev. 26, 31. Deut. 4, 26 † 28, 36, 49. 4. Reg. 20, 17. Isa. 5, 13, 19. Jer. 13, 19, 24 † 16, 9 † 20, 4, 6 † 25, 8. Ezech. 7, *. 12 *. 22, 5. Mich. 3, 12 † 4, 10. Abac. 1, 6. Bar. 6, 1.

Annak kezdeti, 4.Reg. 24 *. 25 *. 2.Par. 36 *. 3.Esd. 1, 40, 52.

Annak vége meg-profetáltatik, Lev. 26, 42. Deut. 4, 29 † 30, 2. 3.Reg. 8, 33. 2. Par. 6, 24, 37. Isa. 14, 1 † 40, 1 † 48, 20. Jer. 12, 15 † 16, 15 † 24, 5 † 25, 12 † 29, 10 † 30 *. † 31, 9 † 32, 37 † 16, 27. Ezech. 11, 17. Dan. 9, 2, 25. Baruk 6, 2. abból-való ki-szabadúlás, 1. Esd. 1 *. 2 *. 3. Esd. 2, 1.

A'Babylóniai fogságnak oka, 4.Reg. 17, 7, 13, 18. Babylon-ellen profetáltatik, Psal. 136, 8. Isa. 13 *. 14, 2, 4 † 21, 2, 9 † 47 *. Jer. 25, 12 † 50 *. 51 *. Bar. 4, 27. Apoc. 14, 8 † 16, 19 † 17 *. 18 *.

Bakkides, a'Demeter hadnagya, 1.Mach. 7, 8. Judást megöli, 9, 18.

Balaam, igérettel arra kéretetik, hogy Israëlt meg-átkozza, Num. 22 *. 23 *. az Urtól meg-táltatik, 23, 5, 26. a'Bálaám tudománya, 2.Pet. 2, 15. Apoc. 2, 14.

Balak, a'Moabíták királya, követeket küld Bálaámhoz, Num. 22, 5. Jos. 24, 9. Lásd, Judic. 11, 25. Mich. 6, 5. Apoc. 2, 14.

Banaías, a'Czeréti és Feleti hadnagya, 2.Reg. 20, 23. a' Dávid tanatsa, 23, 23. 1.Par. 11, 25. a' Salomon hada hadnagya, 3. Reg. 2, 35.

Bánkodni: e'világi dolgokért fölöttébb bánkodni, nem dícséretes, Prov. 12, 25 † 15, 13 † 17, 22. Eccli. 30, 22 † 38, 19. 1. Mach. 6, 8. 2. Cor. 7, 10.

Barabbas tolvaj el-ereszttetik, Matt. 27, 26. Mar. 15, 15. Luc. 23, 25. Joan. 18, 40. Act. 3, 14.

Barátság, igaz és hamis, Deut. 13, 6 † 33, 9. 2. Reg. 3, 27 † 13, 14 † 15, 19 † 20, 8. Psal. 40, 10 † 54, 14. Prov. 14, 20 † 18, 24 † 27, 10, 19. Eccli. 6, 7 † 7, 20 † 9, 12 † 12, 14 † 22, 25 † 37, 10. Jer. 9, 4 † 12, 6 † 41, 1. Dan. 11, 26. Mich. 7, 5. Matt. 10, 35. Luc. 12, 53. Joan. 13, 18. 1. Thes. 2, 14.

Bar-jehu meg-vakíttatik az Istentöl Sz. Pál-által, Act. 13, 11.

Barnabas, a'mezeje árrát az Apostolok lábaihoz teszi, Actor. 4, 37. Pált az Apostolokhoz viszi, 9, 27. Antiokiába küldetik, 11, 22. Jerusalembe viszsza-tér, 11, 30. ismég Antiokiába mégyen Pállal, 12, 25.

Bar-timæus-nak a' szeme meg-világosíttatik, Matth. 10, 46, 52.

BARUK, a'Néria fia, Jer. 32, 12. a'Jeremiás beszéde-szerent Könyvet ír, melly meg-egettetik, 36 *. mást ír, melly a'nép előtt el-olvastatik, 45, 1. Bar. 1, 3.

BASEMAT, a'Salomon leánya, az Akimaás felesége, 3. Regum 4, 15.

BATUEL, a'Nakor fia, a'Rebekka attya, Gen. 22, 23.

BÁTORSÁG, Lásd, Bizonyosság.

BÉKESÉG, nemelly ideig-való, nemelly örökke-való, Gen. 13, 6, 8 † 26, 22 † 45, 24. Lev. 26, 6. Num. 6, 27. Jer. 29, 7. Eccli. 25, 2 † 28, 15, 19. Matt. 5, 9. Mar. 9, 50. Luc. 14, 32. Act. 9, 31. Rom. 12, 18. 1. Cor. 14, 33. Eph. 4, 3. 2. Tim. 2, 22. 1. Pet. 3, 11. Hebr. 12, 14. Jacob. 3, 18. Apoc. 6, 4.

Belsö békeség, az Isten 's az igazak-között, Isa. 2, 4 † 9, 6 † 11, 6, 7 † 66, 12. Ose. 2, 14, 20. Mich. 4, 3. Zach. 9, 10. Luc. 2, 14. † 24, 36. Joan. 14, 17 † 16, 33 † 20, 19. Act. 10, 36. Rom. 5, 1. Ephes. 2, 14. Phil. 4, 7.

Békeséget ígérnek a'hamis próféták, Jer. 6, 14 † 8, 8, 12 † 14, 13 † 23, 16. Ezech. 13, 10, 16. Mich. 3, 5. 1. Thess. 5, 3.

Békeséges türés, Gen. 12, 4, 6. 2. Reg. 16, 10. Job 1, 20 † 2, 9 † 7, 2. Prov. 3, 11 † 14, 29 † 15, 1 † 16, 32 † 25, 15. Eccli. 1, 29 † 2, 4. 4. Esd. 10, 15. Tob. 2, 8. 2. Mach. 6, 20 † 7 *. Matth. 5, 39. Rom. 5, 3 † 12, 12 † 15, 4. 2. Cor. 6, 4. Gal. 5, 22. Eph. 4, 2. 1. Thes. 5, 14. 2. Thes. 1, 4, 7. 1. Tim. 6, 11. 2. Tim. 2, 3, 12. 1. Pet. 1, 6 † 2, 19 † 3, 14, 17 † 4, 1. 2. Pet. 1, 6. Heb. 10, 36 † 11, 25 † 12, 1. Jac. 5, 7.

A'Békeség-nélkül-való türésnek büntetése, Exod. 14, 11 † 15, 24 † 16, 27 † 17, 2. Num. 11, 1, 10 † 14, 1, 28 † 21, 6. Job 3, 1. Eccli. 2, 16.

BEL-nek históriája, Dan. 14 *.

BENHADAD meg-tartya a'szövetséget Asa királlyal, 3. Reg. 15, 20. meg-szállya Samáriát, 20, 1. 4. Reg. 6, 24. meg-betegül, és meghal, 8, 7, 15.

Benhadad, a'Házaël fia, Syriának királlyává leszen, 4. Reg. 3, 24. meg-höldöltattya Israëlt, 13, 3.

BENJAMIN, a'Jákob fia, születik, Gen. 35, 16.

A' Benjamiták gonoszt cselekesznek, Judic. 19. 25. meg-büntettetnek, 20. 41.

BÉR, Lásd, Jutalom.

BÉRMÁLÁS, szentség, Act. 8, 17. Heb. 6, 2.

BERZELLAI, Dávid királynak eleséget szerez, 2. Reg. 17, 27. a'Jordán-ig késéri, 19, 31 *. Dávid meg-parancsollya hogy a'fiaival jól tegyenek, 3. Reg. 2, 7.

Berzellai nem mutathatván levelet, meg-foztatik a'papságtól, 1. Esd. 2, 62. 2. Esd. 7. 6.

BESELEEL, jeles míves-ember, Exo. 31, 1. † 35, 30.

BESZÉD: Meg kell embernek beszédét gondolni, Psal. 111, 5. Prov. 15, 2, 23 † 13, 3 † 20, 15 † 17, 27 † 21, 23 † 25, 11. Eccle. 5, 2 † 12, 10. Eccli. 5, 12 † 20, 7 † 23, 7 † 28, 29 † 32, 18. Matt. 12, 36. Col. 4, 6. Jac. 1. 19.

BETEGSÉG, a'bün büntetése, Exod. 15, 26. Lev. 26, 16. Num. 12 *. Deut. 7, 15 † 28, 27, 60. 2. Reg. 24, 15. 4. Reg. 5 27. 2. Par. 21, 18. Joan. 5, 14.

A'betegeket meg kell látogatni, Gen. 48, 1. 4. Reg. 8, 29 † 13, 14. Job 2, 11. Psal. 40, 4. Eccle. 7, 3. Eccli. 7. 38. Matt. 25, 37, 40. Joan. 11, 3 † 12, 9. 2. Cor. 1, 4.

Mint kell magát viselni a'betegségben, Gen. 49 * † 50, 14. Deut. 31, 1, 6. Jos. 13 *. 23 *. 24 *. 1. Reg. 12 *. 3. Reg. 2, 1, 7. 2. Par. 32, 24. Tob. 4 *. Isa. 38, 1. 1. Mach. 2, 49, 61.

BETSABÉE, az Eliam leánya, az Uriás felesége, Dávidtól fiat fogad, 2. Reg. 11, 4, 17. a'fia meghal, 12, 15, 18. a'Dávid felesége lészen, és Salomont szüli, 12, 24. 1. Par. 3, 5. Matt. 1, 6.

BETSAIDA, Andrásnak és Filepnek hazája, Joan. 1, 44 † 12, 21. meg-sirattatik, Matth. 11, 21. Luc. 10, 13.

BETSAMITÁK, keményen megbüntettetnek, 1. Reg. 6, 19.

BIRÁK tiszti és méltósága, Exo. 18, 13, 21 † 21 *. 22 *. 23 *. Lev. 19, 15 † 24, 11, 23. Deut. 1, 13, 16 † 17 * † 18, 15 † 25, 1 † 27, 19. Jos. 7, 19. 1. Reg. 8, 1 † 12, 5. 2. Par. 19, 6. Eccli. 4, 50 † 10, 1 † 44, 12. Psal. 81 *. Prov. 18, 5, 19 † 24, 23 † 28, 15. Isa. 5, 16 † 10, 1. Jer. 5, 26. Luc. 18, 2 † 23, 1, 13, 23. Joan. 7, 24 † 8, 15. Jac. 2, 4.

Birák igazgatták Israelt, közel három-száz ötven esztendeig, Act. 13, 20.

Birák hatalma az alattok-valókon, Gen 9, 6. Exo. 1, 8 *. 5 *. 18, 13, 17 † 22, 8. Lev. 24, 10, 23. Num. 11, 16, 24 † 25, 4 † 27, 15, 18. Deut. 1, 13, 17 † 17, 1 † 19, 17. Jos. 1, 10. Judic. 2, 7, 16. 1. Reg. 10, 24. 3. Reg. 3, 7. 2. Par. 19, 4, 8. Job 29 *. † 34, 30. Psal. 81 *. Prov. 8, 15 † 11, 14 † 12, 24 † 16, 10 † 20, 8 † 28, 15 † 29, 4, 14 † 31, 4. Eccle. 10, 1, 12. Sap. 1, 1. 6 * Eccli. 7, 4 † 10, 1, 24 † 17, 18. Isa. 1, 23, 26 † 3, 2 † 10, 1 † 32, 1. Jer. 5, 26 † 22, 2 † 27 *. Ezech. 22, 6, 12 † 45, 9. Dan. 2, 21. Ose. 13, 10. Mich. 3, 1, 9. Matt. 22, 17, 21 † 26, 51. Luc. 20, 22. Joan. 3, 31. † 19, 11. 1. Cor. 15, 24. Rom. 12, 8 † 13, 1. 2. Tim. 2, 1. Tit. 3, 1. Heb. 13, 17. 1. Pet. 2, 13.

BIZONYOSOK nem vagyunk a'bünnek meg-bochátasáról, és az örök életnek el-vételéről, Eccle. 9, 1, 2. Eccli. 5, 5. Rom. 8, 17 † 11, 20. 1. Cor. 4, 3, 4, 5. † 9, 27 † 10, 12. Phil. 2, 12 † 3, 11, 13. 1. Tim. 1, 19. 2. Pet. 3, 17. Heb. 3, 14 † 4, 1.

BIZONYSÁG-tétel, igaz, és hámis, Exo. 20, 16 † 23, 1. Num. 35, 30. Deut. 5, 20 † 17, 11 † 19, 15, 18. 3. Reg. 21, 10. Psal. 26, 12 † 34, 11. Prov. 6, 19 † 14, 5 † 19, 5, 9 † 25, 28 † 24, 28 † 25, 18. Dan. 13, 34 *. Matt. 18, 16 † 19, 18 † 26, 59 † 28, 13. Mar. 10, 19. Joan. 8, 17. Act. 6, 11. Rom. 13, 9. 2. Cor. 13, 1. 1. Timoth. 5, 19. Heb. 10, 28.

BOCHÁNAT: Meg kell bochátanunk felebarátunknak, Eccli. 28, 8. Matt. 5, 23 † 6, 13 † 18, 22, 35. Luc. 17, 3. Eph. 4, 32. Col. 3, 13.

BÓLDIZÁR Király láttya az iró kezet, Dan. 5, 5. meg-ölettetik, és országa Dáriusra izáll, 5, 30 † 6, 1.

BÖJT, szükséges, Joel 2, 12. Tob. 12, 8. Matt. 6, 16. Mar. 2, 20. Luc. 2, 36 † 5, 35. Rom. 13, 13. 1. Cor. 7, 5. 2. Cor. 6, 5 † 11, 27. Act. 13, 2, 3, 14, 22. Eph. 5, 18. 1. Thes. 5, 6. Tit. 2, 2. 1. Pet. 1, 13 † 5, 8.

A'böjt érdelmes, Jer. 35, 14, 19. Jonæ 3, 7, 9, 10. Judith 4, 8 † 8, 6. Matt. 17, 21 † 6, 17. Luc. 2, 37.

Halottakert-való böjt, 1. Reg. 31, 13. 2. Regum 1, 12 † 3, 36. 1. Par. 10, 12.

Példái a'böjtnek, Exod. 24, 18 † 34, 28. Deut. 9, 9, 18. Judic. 20, 26. 1. Reg. 7, 6 † 31, 13. 2. Reg. 3, 35 † 12, 16. 2. Par. 20, 3. 1. Esd. 8, 21. 2. Esd. 8, 4. Esther 4, 3. Psal. 34, 13. Jer. 36, 9. Dan. 10, 2. Jonæ 3, 5. Judith. 4, 7 † 8, 5. Tob. 3, 10. Matth. 4, 2 † 9, 14. Luc. 2, 37 † 5, 33. Act. 10, 30 † 13, 3 † 14, 23.

Böjtöt parancsol Saul, 1. Reg. 14, 24. Jósafat, 2. Par. 20, 3. a'Ninivei király, Jonæ 3, 5, 7. Esdras, 1. Esd. 8, 21. Ester és Mardokæus, Esth. 4, 16.

A'negyven-napi böjtnek példái: Moyses, Exod. 24, 18 † 34, 28. Deut. 9, 9, 18. Illyes, 3. Reg. 19, 8. Krisztus, Matt. 4, 2.

BÖLCSESÉG: Az Isteni bölcseségnek eredete, tulajdonsága, dícsérete, és haszna, Deut. 4, 6 † 29, 9. Job 28, 20 † 32, 7. Eccle. 7,

12 † 9, 13. Sap. 6, 13, 16 † 7 *. 8 *. 9 *. 10 *. Eccli. 1 * 3, 1, 31 † 4, 12. 28, 29 † 21, 12 † 24 *. 39, 14. Luc. 21, 15. Rom. 11, 33. 1. Cor. 1, 17 † 2, 6, 10 † 3, 19. Col. 2, 3. Jac. 1, 5 † 3, 15.

Bóldogság, a' Szentek öröme, Sap. 3, 7 † 5, 1, 16. Isa. 25, 9 † 30, 29 † 49, 10 † 60 *. 64, 2. Jer. 31, 3, 8, 13. Dan. 12, 13. Matt. 13, 43 † 19, 28 † 25 *. Mar. 12, 25. Luc. 9, 33 † 16, 22 † 22, 29. Joan. 16, 20 † 17, 2, 24. Rom. 8, 30. 1. Cor. 2, 9 † 15, 41. 2. Cor. 12. 3. 2. Tim. 4, 8. 1. Pet. 1, 4, 8 † 5, 4. Heb. 10, 35 † 12, 23. Jac. 1, 12. Apoc. 2 *. 3 *. 7, 9, 15 † 14, 1. 21 *. 22 *.

Mint kell a'hoz jutni, Isa. 25, 9. Matt. 20, 23 † 25, 34. Mar. 10, 40. Joan. 3, 15, 16, 36 † 5, 24 † 20, 29. Act. 2, 21 † 15, 11 † 16, 31. Rom. 1, 16 † 10, 4. Eph. 1, 13 † 2, 6. 1. Thes. 5, 9. 2. Thes. 2, 13. 2. Timoth. 1, 9. Tit. 1, 1 † 3, 5. 1. Pet. 1, 9. Hebr. 5, 12.

Bolondság, Pro. 14, 29 † 20, 3 † 26, 1 † 27, 22. Bar. 3, 23. Eccle. 10, 2. Eccli. 33, 5. Matt. 7, 26 † 25, 2. Mar. 7, 22. Eph. 5, 4. Eccli. 21, 23.

Bolondság-Isté-elött e'világnak bölcsesége, 1. Cor. 1, 18 *. † 3, 19.

Borjú: az arany-borjú bálvány emeltetik; Exodi, 32, 4. Deut. 9, 16. 3. Regum 12, 28. 4. Reg. 10, 29 † 17, 16. Psal. 105, 19. Ofee 8, 5. Act. 7, 40.

Bószszú-állás, csak az Istené, és az ő szolgáié a' Birake: egyebeknek tilalmas, Gen. 15, 14. Lev. 19, 18. Deut. 32, 35. Judith 8, 20 † 16, 20. Psal. 7, 7 † 9, 13 † 93, 1. Prov. 17, 11 † 20, 22 † 24, 29 † 28, 22. Eccli. 28, 1. Ezech. 25, 12, 14. Nah. 1, 2. Matt. 5, 39. Luc. 9, 54 † 18, 6, 7, 8. Rom. 12, 9. Gal. 5, 10. 1. Thes. 5, 15. 2. Tim. 4, 14. Heb. 10, 30. 1. Pet. 3, 9. Jac. 5. 4. Apoc. 6, 10.

Botránkozás, tíltatik, Lev. 4, 3. Num. 31, 16. 2. Reg. 12, 14. 1. Esd. 8, 22. Prov. 28, 10. 2. Mach. 6, 24. Matt. 17, 27 † 18, 6. Mar. 9, 42. Luc. 17, 1. Rom. 14, 1, 15. 1. Cor. 8 *. † 10, 32. 2. Cor. 6, 3. 1. Thes. 5, 22.

El-távoztatásuk a' botránkoztatókat, Exo. 34, 12. Deut. 7, 2, 16 † 13 *. Matt. 5, 29 † 16, 22. Mar. 9, 42. Rom. 16, 17.

Bűbájosok, Varázlók, és égbe-vigyorgók, Dan. 2, 1, 27 † 4, 6. † 5, 7, 11. Act. 19, 13.

Bűbáj, es babonaság, Exo. 7, 11. † 8, 18 † 22. 18. Lev. 19, 31 † 20, 6, 27. Num. 23, 23. Deut. 18, 10. 1. Reg. 28 *. 4. Reg. 17, 17 † 21, 6. Isa. 2, 6 † 44, 25 † 47, 13. Jer. 10, 2. Dan. 2, 23 10. Mich. 5, 11. Act. 8, 8 † 13, 6 † 16, 16 † 19, 19. Gal. 5, 20. Apoc. 18, 23 † 21, 8.

Bűn-nek eredete, Gen. 2, 17 † 3, 6. Rom. 5, 12. 1. Cor. 15, 21.

Eredendő bűn, Job 14, 4 † 15, 14. Psal. 50, 7. Rom. 3, 9, 23 † 5, 12 *: annak chelekedete, Gen. 8, 21. Eccli. 17, 30. Rom. 5, 12, 17 † 6, 23 † 7, 8, 11, 13, 14 *. Gal. 5, 17. Eph. 2, 3. el-vétetik a' Krisztus által, Joan. 1, 29. Rom. 3, 25, 24 † 5, 9, 15, 17, 18, 19 † 6, 3 † 7, 24 † 8, 1, 2. Gal. 3, 22. Eph. 2, 5.

Tulajdon hatalmával, egy edül az Isten bochátthya-meg a'bünt, Exo. 34, 7. Psal. 18, 13 † 31, 5 † 102, 12. Isa. 43, 25 † 44, 22 † 55 *. Jer. 31, 34 † 33, 8. Mich. 7, 18. Matt. 9, 2. Mar. 2, 5. Luc. 5, 20 † 7, 48.

A'Pap az Isten hatalmavával bochátthya-meg a'bünt, Matt. 18, 18. Joan. 20, 23.

A'bün a'Krisztus-által bochátthatik meg, Isa. 53 *. Dan. 9, 24. Matt. 1, 21 † 9, 2, 11, 28 † 20, 28. † 26, 27. Mar. 2, 5. Luc. 24, 46. Joan. 1, 29. Act. 2, 38 † 4, 12 † 10, 35, 43 † 13, 38. Rom. 4, 25 † 5, 9. 1. Cor. 6, 11 † 15, 3. 2. Cor. 5, 21. Gal. 1, 4. Col. 1, 14. Eph. 1, 7 † 5, 25. 1. Tim. 1, 15. Tit. 2, 14. 1. Pet. 1, 18 † 2, 24 † 3, 18 † 4, 1. Heb. 1, 3 † 9, 12, 14. 1. Joan. 1, 7 † 2, 12 † 3, 5. Apoc. 1, 5.

A'Szent Lelek-ellen-valo bün, Matt. 12, 31. Mar. 3, 28. Luc. 11, 15 † 12, 10. Heb. 6, 6 † 10, 26. 1. Joan. 5, 16.

A'Menybe-kiálto bün, Gen. 4, 10 † 18, 20. Exo. 22, 23, 27. Eccli. 35, 18, 20. Jac. 5, 4. Lásd, Bochánat.

Egynek, vagy kevéseknek bünökert, sokan meg-büntettetnek, Gen. 3 *. Num. 16, 20 *. Jos. 7 *. Judic. 19, 25. 2. Reg. 24 *.

Természet-ellen-való bün, Gen. 19 *. Judic. 19, 22 *. Lev. 20, 13. Rom. 1, 27. 1. Cor. 6, 10. 1. Tim. 1, 10.

Tudatlanságból-valo bün, Lev. 4, 2 † 5, 15. Num. 15, 27. Luc. 23, 34. Joan. 9, 41 † 15, 24. Act. 3, 17. 1. Tim. 1, 13.

Szánt-szándékból és gonoszságból-valo bün, Num. 15, 30. Eccli. 10, 14. Matt. 28, 13. Joan. 11, 49. Act. 4, 18. Heb. 6, 5 † 10, 16. Lásd, Gyonás.

A'bün nemchak nem tulajdonittatik nekünk, hanem ugyan valóban meg-bochátthatik, és a'lelek meg-mosattatik, és meg-tiszttittatik, Psal. 50, 12. Act. 2, 38. 1. Cor. 6, 11. 2. Pet. 1, 9. 1. Joan. 1, 9.

A'bün meg-bochátthatván, nem mingyárt engedtetik-meg a'büntetés, Num. 14, 20, 22, 23. 2. Reg. 12, 13, 14 *. 24 *. 1. Par. 21 *.

A'bünnek meg-büntetése, Exo. 7 *. 8 *. 9 *. 14 *. 4. Reg. 8, 28. 2. Par. 6, 28. Psal. 77, 44 † 104, 27. Jer. 15, 2. Lásd, Bün.

Büntetésnek meg-engedése, 2. Cor. 2, 10.

Buzgó és gyanakodo szerelem, Gen. 34, 2, 25, 27. Exo. 32, 19, 27. Num. 25, 7. Judic. 20, 1, 8. 1. Reg. 11, 6 † 15, 11, 32. 3. Reg. 18, 40 † 19, 10, 14. 3. Reg. 18, 40 † 19, 10, 14. 4. Reg. 10 *. 1. Mach. 2, 24. Matt. 21, 12. Joan. 2, 7. Act. 9, 1. Phil. 3, 2.

C.

Chalárdság, Jer. 9, 6. Psal. 34, 20 † 7, 13. Prov. 12, 17. Mar. 7, 22. Act. 5, 1. Rom. 1, 29.

Chelekedetek, érdemesek, Psal. 118, 112. Prov. 11, 18. Eccli. 36, 18. Isa. 3, 10. Matt. 5, 12 † 10, 42 † 16, 27 † 25, 34. Rom. 2, 6. 1. Cor. 15, 28. 2. Cor. 5, 10. 2. Tim. 4, 8. Heb. 6, 10 † 10, 35 † 11, 26. Jac. 2, 24. Apoc. 20, 7, 8 † 22, 12.

A'gonosz chelekedetek büntetést érdemlenek, Gen. 3, 11 † 4, 7 † 6, 3, 5, 6, 7 † 7, 4 † 9, 6 † 11, 4 *. † 17, 14 † 18, 20 † 19, 11, 24, 26 † 20, † 42, 21 † 44, 16. Exo. 3, 9 † 7 *. 6 *. 9 *. 10 *. 11 *. 12 *. 20 *. 14 *. 21 *. 22 *. † 31, 13 † 32, 9, 27, 28, 33. Lev. 10, 12.

A'Jó chelekedetek kedvesek Istennel, és jutalmat érdemlenek, Gen. 4, 4, 7 † 5, 24 † 6, 8, 9 † 8, 20, 7 † 22, 16 *. 26, 4, 5 † 29, 32. Exo. 1, 20 † 20 *. † 23, 22, 25. Lev. 11, 43, 44, 45.

Szabad jót chelekedni jutalomért, és fizetésért, Psal. 118, 112. Matt. 5, 12. 2. Tim. 4, 8. Heb. 11, 26.

Nem minden chelekedet vétek, 2. Pet. 1, 10. 1. Joan. 3, 6, 9 † 5, 18.

A'Jó chelekedeteknek elö-számlálása, 4. Reg. 20, 3. Job 6, 23. Psal. 17, 21, 22, 25 † 131, 1. Isa. 38, 3.

A'mit felebarátunknak chelekeszünk, magának tulajdonittya az Isten, Isa. 57, 23. Jer. 1, 19. Zach. 2, 8. Matt. 25, 40. Actor. 9, 5. 1. Cor. 8, 12.

Chodák, a'következendő dolgoknak jelei, Gen. 9, 12. Exo. 31, 13. Jos. 2, 18. 1. Reg. 2, 34 † 10, 2. 2. Reg. 5, 24. 4. Reg. 19, 29. Isa. 38, 7. Tob. 5, 3. Luc. 2, 12. a' meg-lött dolgoknak emlékezeti, Exo. 12, 3, 8. Num. 15, 38 † 16, 38, 40 † 17, 10. Jos. 4, 6 *. Lásd, Szentek.

Az Isten hatalmasságát, és igasságát meg-ismértetik, Exo. 4, 26. † 7, 17 † 16, 12. Jos. 3, 10, 14. 3. Reg. 13, 4. † 17, 14 † 18, 38 † 20,

13, 28. 4.Reg.5, 14 † 20, 9. Matt. 8, 26 † 9, 2 † 14, 28.

Chók, békeségnek és szeretetnek jele, Gen. 29, 13 † 45, 14 † 48, 10 † 49, 34. Exo. 4, 27. Luc. 15, 20. Act. 20, 37. Rom. 16, 15. 1.Cor. 16, 20. 2. Cor. 13, 12. 1.Thes. 5, 26. 1.Pet. 5, 14.

Czéfás, Lásd, Péter.

Czeremóniák, példáztattak, Gen. 8, 20 † 14, 18 † 15, 9 † 17, 10 † 22*. † 26, 5 † 28, 11 † 33, 20 † 43, 4, 26. Exo. 12*. † 18, 20 † 19*. Lev. 8, 34 † 9*. † 10, 19 † 12*. 14*. 23*. 24*. Num. 1, 50 † 4*. † 5*. † 6*. † 7*. † 8*. † 9*. † 15*. 1.Par. 23*. 1.Esd. 6*. Matt. 2, 11.

Bizonyos czeremóniák az imádságban, 3.Reg. 8, 22, 54 † 17, 21 † 18, 42. 2.Par. 5, 12*. Matt. 2, 11 † 26, 39. Mar. 14, 35. Luc. 22, 41. 1. Cor. 11. 4*. 1. Tim. 2, 8.

Czyrus, a'Persák királya megengedi, hogy a'fogságban-lévö Iraëlitáknak Judæába terjenek, 2.Par. 36, 22. 1. Esd. 1, 1. 3. Esd. 2, 1. meg-adgya nekik az edényeket, a' mellyeket Nabukodonosor el-hozott volt Jerusalemböl, 1.Esd. 1, 7. † 5, 14. Dan. 1, 2.

D.

Dagon, a' Filistæusok bálványa, Judic. 16, 23. 1. Reg. 5, 2. 1.Mach. 10, 83 † 11, 4.

Damaskus, Syriának fö városa, meg-rontatik Teglatfalasártól, 4.Reg. 16, 9. Damaskus-ellen-valo profetálás, Isa. 17, 1 † 8, 4. Jer. 49, 23. Amos 1, 3.

Dan, a'Jákob fia, Gen. 30, 6. a'Dan nemzetsége örökséget keres magának, Judic. 18, 1. Lesem-et meg-vészi, Jos. 19, 47.

Daniel, Böldizárnak neveztetik, Dan. 1, 7. álmokat magyaráz, Dan. 2. 31 † 4, 7, 11, 18, 25. fötiszt-tartò Bábel-országban, Dan. 6, 3. az oroszlányok vermébe vettetik, Dan. 6, 16. † 14, 30. meg-szabadittya Susannát, Dan. 13, 51, 60.

Darius, az Asvérus fia, Dan. 9, 1. el-foglallya Bábel országát, Dan. 6, 1. istentelen törvényt szab, Dan. 6, 8. királyi lakodalmat szerez, 3.Esd. 3, 1. a'Czyrus parancholattyát meg-újíttya, 1. Esd. 6, 1. meg-veri ötet Sándor a' Maczedóniai király, 1.Mach. 1, 1.

Dávid, Isáinak vagy Jessének fia, Matt. 1, 6. Sámueltöl megkenettetik, 1. Reg. 16, 13. megöli az oroszlányt, a'medvét, és az órias Goliátot, 17, 34, 49. szövetséget vét Jonatással, 18, 3. † 20, 8, 16, 23 † 23, 18. meg-észi a'szent kenyereket, 23, 18. bolondnak tetteti magát Akis király-előtt, 21, 13. Masfatba szalad, 22, 3. el-metszi a'Saul köntösének szélit, 24, 5. tíz ifiakat küld Nábálhoz, 25, 5. el-vészi a'Saul dárdáját, 26, 11. Akishoz fut, 27, 2. Hebronban Judának királyává kenettetik, 2.Reg. 2, 4. az egész Iraël kívánnya királynak, 2.Reg. 5, 1. 1.Par. 11, 3 † 12, 38. a'Jónatas mondása-szerént, 1.Reg. 23. 17. és a'Saul mondása-szerént, 24, 21. parázsnaságba és gyilkosságba esik, 2. Reg. 11*. meg-szánnya-bánnya bünét, 12, 13. el-fut Absalom elött, 15, 14. a'vizet az Urnak áldozza, 23, 16. meg-számlállya a' népet, 24, 2. Areunatól meg-vészi a'szerüt, 24, 24. tanátskozik az Isten házának épitéséröl, 1. Par. 17, 1. mivesseket és mestereket fogad, 23*. 24*. 25*. 26*. 27*. Salomont rendeli utánna-valo királlyá, 3.Reg. 1, 30. meg-hal, és eltemettetik, 2, 10. Act. 2, 29 † 13, 36. dichértetik, Eccli. 47, 2.

A'Lelki Dávid (ki a'Krisztus) igértetik, Jer. 30, 9. Ezech. 34, 24 † 37, 23.

Dávid fiának mondatik a'Krisztus, Matt. 1, 1 † 15, 22 † 22, 45. Mar. 12, 35. Luc. 20, 41. Act. 2, 29 † 13, 22. 2.Tim. 1, 8. Apoc. 5, 5.

Demeter, a'Seleukus fia, kegyetlenül uralkodik, 1.Mach. 7, 1. szövetséget akar szerzeni Jonatással, 10, 3. azt fel-bontya, 11, 53.

Ötvös Demeter haborgattya Pált, Act. 19, 23.

Dézma-adás, Gen. 14, 20 † 28, 23. Lev. 27, 30. Num. 18, 21, 28. Deut. 12, 6 † 14, 28 † 26, 12. 1.Reg. 8, 15. 2.Par. 3, 5. 2.Esd. 10, 37. Heb. 7, 2. a'papokat illeti, Deut. 18, 3. 2.Par. 31, 4.

Diákonusok, Act. 6, 3 † 21, 8. Phil. 1, 1. 1.Tim. 3, 8.

Diána, Efesusban és egész Asiában tiszteltetik, Act. 19, 27.

Dícséret-mondás étel-elött, és étel-után, Deut. 18, 10.

Nem dicherhettyük az Istent érdeme-szerent, Psal. 95, 4 † 105, 2 † 118, 164 † 144, 3. Eccli. 43, 2, 32.

Dicséretet kell énekelnünk az Istennek: Psal. 46, 2 † 146, 7 † 149, 1. Isa. 12, 4. Eph. 5. 19. Col. 3, 16. Heb. 13, 15. Jac. 5, 13.

Dienes, meg-tér, Act. 17, 34.

Dina, a'Jákob leánya, Gen. 30, 21. meg-szeplösittetik Sikemtöl, 34, 2.

Doeg, a'Saul szolgája, bé-árúllya Abimélek papot, 1.Reg. 22, 9, 18. meg-öli az Ur papjait, 22, 18.

Dorgálás, atyafiuság-szerént, Gen. 37, 21. Lev. 19, 18. Psal. 140, 5. Prov. 1, 20 † 9, 7 † 10, 17 † 12, 1 † 13, 1 † 15, 31 † 17, 10 † 24, 25 † 25, 12 † 27, 5 † 28, 23 † 29, 1. Eccle. 7, 6. Eccli. 19, 15 † 20, 1 † 21, 7 † 32, 13. Ose. 4, 4. Matt. 18, 15. Luc. 17, 3. Gal. 2, 11. † 6, 3. 1.Tim. 5, 1, 20. 2.Tim. 2, 25. Heb. 3, 13. Jac. 5, 19.

Minémü legyen a'dorgálo, Mat. 7, 3. Luc. 6, 41. Joan. 8, 3. 1.Tim. 3, 2. Tit. 1, 6.

Drusilla, a'Félix tiszt-tartò felesége, halgattya a'Pál tanitását, Act. 24, 24.

Dicsöség: az Istennek dícsöségét keresszük mindenben, Jos. 7, 19. Psal. 115, 1. Matt. 6, 9. Joan. 9, 24 † 17, 4. Act. 3, 12 † 12, 23. 1.Cor. 6. 20 † 10, 31. Phil. 1, 20. Col. 3, 17. Tit. 2, 10. Lásd, Bóldogság, és Tiszteiség.

E.

Ebron, Lásd, Hebron.

Edom, a'Jákob báttya, az Isaak fia, Esaunak neveztetik, Gen. 25, 25.

Efrón, nem engedi Júdának, hogy által-mennyen az ö határán, és tellyességgel el-pusztúl, 1.Mac. 5, 46. 2. Mach. 12, 27.

Egyenetlenség: el-kell azt távoztatni, Pro. 6, 19 † 10, 12 † 15, 18 † 16, 28 † 17, 11 † 18, 6 † 30, 33. Matt. 12, 44*. Luc. 11, 17. 1. Cor. 14, 33. Gal. 5, 15, 2. Tim. 2, 23.

Egy ü gy ü, kedves az Istennél, Isa. 29, 18, 24 † 32, 4. Eccle. 9, 15. Matt. 11, 25. Luc. 2, 9, 5 † 5, 8 † 10. 21. Act. 4, 13. 1. Cor. 1, 24 † 2, 1. eggyügyü az igaz ember, Gen. 20, 6. Job 1, 8. Matt. 10, 16. Act. 2, 46. Rom. 16, 18. Eph. 6, 5. Col. 3, 22.

Egyiptusi Fogság, meg-prophetáltatik, Gen. 15, 13. el-kezdetik, Exo. 1, 8, 13. Act. 7, 18. abból-valo ki-szabadúlás meg-igértetik, Gen. 15, 16 † 48, 21 † 50, 14. Exo. 3, 17 † 6, 6. bé-tellyesedik, Exod. 12, 37, 51 † 13*. Num. 33, 1. Deut. 16, 1. Ose. 13, 4. Mich. 6, 4.

Egyiptusba akar térni az Iraël népe, Exo. 14, 11 † 16, 3 † 17, 3. Num. 11, 5 † 14, 4 † 20, 5.

Egyiptus-ellen profetáltatik, Isa. 19, 1, 11, 18 † 20, 3. Jer. 43, 20 † 44, 30 † 46*. Ezech. 29*. 30*. 31*. 32*.

Gyakorta vagyon emlekezet az Egyiptusból-valo ki-szabadításról, mint nagy jó-tételröl, Exo. 20, 2. Lev. 22, 33 † 26, 13. Deut. 4, 37 † 5, 6 † 7, 8 † 8, 14 † 16. 6. Judic. 2, 1, 6, 8. 1. Reg. 10, 18. 4.Reg. 17, 7. Mich. 6, 4.

Egyiptus sok-fele chapással verettetik-meg, Exo. 7*. 8*. 9*. 11*. az Ur mondása-szerént, Exo. 3, 19.

Egyiptust meg-vészi a'Babylóniai király, 4.Reg. 24, 7. Jer. 46, 2.

Egyiptust meg-vészi Antiokus, 1. Mach. 1. 17.

Egyiptusba fút a' Krisztus, Matt. 2, 13.

Az Egyiptziaiak hadakoznak Júda ellen, 2.Par.12, 2.

Ehezni az igasságot, Isa.55,1. Psál.106,9. Matt.5,6. Luc.1,53 † 6,21. Apoc.21, 6 † 22,17.

Ehség-nek példái, Gen.12,10. † 26, 1. † 41 *. 42 *. 43 *. 44 *. 45 *. 47 *. Exo. 16,3. Deut. 28, 53 † 32,24. Rut.1,1. 2. Reg.21, 1 † 24,13. 3. Reg.8, 37 † 18, 2. 4.Reg.4,38 † 6, 25 † 8, 1 † 21,3. 2. Par. 6, 28 † 20, 9. 2. Esd. 5 *. Psál.36,19. Isa.5,13. Jer.14,1,12, 15 † 15, 2 † 29, 17 † 34,17. Ezec. 5,12, 16 † 6, 11. Joel 1 *. Amos 4,6. Agg. 1, 6, 10 † 2,17. Matt. 24,7. Luc.4, 25 † 15,14. Act. 7, 12. † 11,28. Rom. 8, 35. 2.Cor. 8, 14 † 11,27. Apoc.6,8 † 18.

Isten igejének ehsége, 1.Reg.3, 1. 2.Par. 15,3. Ose. 3, 4 † 4, 1. Amos 9, 11.

Eleazar, az Aaron fia, Exo. 6, 23 † 28, 4. Josuével el-osztya Kánaán földét, Jos. 14, 1. az Ur parancholattya-szerént, Num.34, 17. Pappá szenteltetik, Lev. 8, 24*. Fö-pappá leszen az attya halála-után, Num.20,26. Deut. 10, 6. Meg-hal, és el-temettetik, Jos. 24,33. Finees a'fia, Exo. 6, 25. kit a'meg-hólt attyának helyére állatnak, Num. 25,7,12.

Eleazar a'Saura fia, meg-öli az elefantot, és attól meg-nyomattatván meg-hal, 1.Mach.6,43.

A'ven Eleazar szenvedése, és halála, 2.Mach. 6,18,24.

Eledel, a'melly tilalmas vólt a'Zidóknál, Exo.21,28 † 22,31. Lev.3,14 † 7, 23 † 11, 4 † 17, 10, 13 † 19,26. Deut. 12,16,23 † 14, 7,10. 1.Reg. 14,32.

Eledelben és italban-való gonosz szokás, Isa.5,12. Ezech. 16, 49. Luc.21, 34 † 16,19. Rom.13, 13. Gal.5,21. 1.Pet.4,3. 2.Pet.2, 13. Lásd, Részegség.

Eledelt kell adni az éhezőknek, Deut.23,4. Judic. 8,5. 1.Reg.21, 3 † 35,8,23. 2.Reg.16,1. Isai.58, 7. Matt.25,35. Lásd, Dicséret, és Hála-adás.

Elégtétel, Lásd Penitentzia.

Elet: a'hívek életének regulája, Gen.17,1. Exo.20, 11 *. Lev. 11, 44 † 19, 2 † 20,7, 29 † 21, 8. Matt. 5,48 † 11,29. Luc.6,36. Joan.12,26 † 13, 13 † 15, 12 † 21, 15. Rom. 6, 4 † 8, 29 † 13, 14 † 15,2. Eph.2, 9 † 4,1, 23 † 5,1,9. Phil.1, 27 † 2,5,14. Col. 2, 6 † 3, 9, 12 † 1.Thes.4,3. Tit.2, 11 † 3, 8. Heb. 12, 2. 1. Pet. 1, 15 † 2 *. † 3, 17 † 4. 1.Joan.1, 7 † 2, 6.

Az ember élete rövid, és hiuság, Gen.3,19. 2. Reg. 14,14. 1. Par. 29,15. Job 3, 20 † 7, 6 † 8, 9 † 9, 21, 25 † 13, 28 † 14,1. Psal. 38, 6 † 89,5, 9 † 101, 4,12 † 102, 15 † 104, 23 † 143, 4. Eccle. 2, 23 † 3, 10 † 7,1. Sap.2, 5 † 5,9. Eccli.14, 18 † 17, 31 † 18, 8 † 40, 6 † 41, 1, Tob.4,23. Isa. 40,6 Luc.12,18. Eph.5,16. Heb. 13, 14. 1. Pet. 1, 14. Jac.1, 10 † 4, 14.

Életét adni felebarátiért, Esth. 4,15. Judith 13, 3,25. Joan. 15, 13,1. Joan.3,16.

Az Istennek kell élnünk, nem magunknak, Rom.14, 7. 2. Cor. 5,15. Gal.2,20. 2.Thes.5,10. 1. Pet. 4, 2.

Életnek könyve, Exo. 32, 32. Psal. 68, 29. Phil. 4, 3. Apoc. 3, 5 † 20, 12 † 21, 27.

Eli, Siloban pap, 1.Reg.1, 3. a'fiai meg-dorgáltatnak, 2,12,22. a'székből hanyatta elvén nyaka szakad, 4, 18.

Elias, Lásd, Illyés.

Eliseus profetává kenettetik, 3.Reg. 19, 19. az Ur parancholattya-szerént, 19, 26. által-megyen a'Jordánon, 4.Reg.2,14. a'vizet meg-javíttya, 2,20. halottat támaszt, 4,32. Náamánt meggyógyíttya, 5, 14. a' Syrusokat meg-vakíttya, 6, 18. a' bévséget meg-jövendöli, 7,1. meg-betegül, és meg-hal, 13,14,20. a'hólt teste halóttat támaszt, 13,21. dicsértetik, Eccli. 48, 13.

Ellenség: nem kell azt mindenütt meg-útálni, 1. Reg. 14, 14 † 17,43. 2.Reg.21,20. 3.Reg. 20*. 4.Reg.14, 8.

A' meg-engeszteltetett ellenségnek nem kell vakmerö-keppen hinni, 1. Reg.24, 17 † 26,20. 2. Reg.3, 26. 1.Mach.12,24.

Elöl-járók és gond-viselök tiszti és hatalma, Gen. 9,6. Exod. 1, 8*. 5*. † 18,13,17 † 22,8. Lev. 24,10,23. Num. 11, 16, 24 † 25, 4 † 27, 15,18. Deut.1,13, 17 † 17, 1 † 19,17. Jos.1,10. Judic. 2, 7, 16. 1. Reg. 10, 24. 3. Reg.3, 7. 2.Par.19, 5, 8. Job 29*. † 34, 30. Psal.81*. Prov.8,15 † 11, 14 † 12, 24 † 16, 10 † 20, 8 † 28, 15 † 29, 4, 14 † 31,4. Eccle.10,1, 12. Sap. 1, 1 † 6*. Eccli.7, 4 † 10,1, 24 † 17,18. Isa.1, 23, 26 † 3, 2 † 10, 1 † 32,1. Jer.5, 26 † 22, 2 † 27*. Ezech.22,6. 12 † 45,9. Dan. 1,21. Ose.13,10. Mich. 3,1,9. Matth. 22,17, 21 † 26, 51. Luc. 20, 22. Joan. 3, 31 † 19, 11. 1.Cor. 15, 24. Rom.12, 8 † 13, 1. 2. Tim.2, 1. Tit. 3,1. Heb.13,17. 1. Pet. 2, 13. Lásd, Király.

Elsö-szülött: Egyiptusban minden elsö-szülött meg-ölettett, Exo.12,29. Psal.77, 51 † 134, 8 † 135, 10.

Minden elsö-szülött az Istennek szenteltetik, Exo.13, 2 † 22, 29 † 34,20. Lev. 27,26. Num.3,13 † 8, 17. Deut. 15, 19. 1. Reg. 1, 24. Luc.2, 23.

Az elsö-szülöttek törvénye, és meltosága, Gen. 25, 31 † 49, 3. Deut. 21,15. 2.Par. 21, 3.

Némelly elsö-szülötteket megvét az Isten, Gen.48, 17 † 49, 4 Rom. 9,13.

Elsö ženge: az Istent, és az ö papjait illeti, Exo.23, 19 † 34,26. Lev.23,10. Num.18,13. Deut.18, 4 † 26,2, 10. 2.Par. 31, 5. 2.Esd. 10,35,37. Prov.3,9. Tob.1,7.

Elimas, bübájos, meg-vakúl, Act. 13, 8.

Ember: az Isten képére teremtetett, Gen. 1, 26 † 2, 7 † 5, 1 † 9,6. Sap.2,25. Eccli.17,1. Job 10,8. Psal.118,73. Jac.3, 9.

Meg-átkoztatik, Gen.3,17.

Meg-áldatik a'Krístusban, Gen. 12, 3 † 22,18. Gal.3,8.

Embernek új születése Matt.18, 3. Joan.1,13 † 3,3, 6 † 4,14 † 7, 38. 1. Cor.4,15. Gal.4,19. Eph. 4, 22. Col.3,8. Tit.3,5. 1.Pet.1, 23 † 2,2. Jac.1, 18.

Az ember por és sár, Gen.2, 7 † 3, 19 † 18, 27. Eccle. 12,7. Eccli. 17, 1 † 18, 8 † 41, 13. Job 4,19 † 10, 8 † 34,15. Psal. 77, 39 † 102, 14 † 145, 4. Isa. 40, 6. Lásd, Széna.

Ember-ölés, és vér-ontás, Gen. 4*. † 9,6 † 37,18. Exo.2,12 † 20, 13 † 22,2. Lev. 24, 22. Num. 25, 7*. Deut. 5,17 † 19,4, 11 † 21, 1 † 27,24. Jos. 20,1. Judic.9,5, 6. 1. Reg. 18,17. 2.Reg. 3,27. † 4,7,12. 3. Reg. 2, 5, 25, 34,46. 4.Reg.14,5. † 21,16. Prov.6,17 † 28,17. Eccli.34,25,27. Thren.4, 13. Ezech. 11, 6 † 22, 2 † 24, 6. Ose.4,2. Matt. 5,21 † 19,18 † 24, 34 † 26,51. Joan.8,44. Rom.13, 9. Gal.5,21. 1. Joan. 3,12.Apoc. 13, 10.

Az ember vélekedési és gondolati gyakorta hamisak, Lev.10,1. Num.11,39. Deut.12, 8 † 29, 19. 1. Reg.15,9. 2. Reg. 6, 6. Prov. 12, 15 † 14, 12 † 21, 2. Isa. 5, 21 † 7, 12 † 14, 13 † 55,8. Matt. 3, 14 † 16,22. Mar.8,32. Joan.2. 4 † 13, 8.

Enéas, meg-gyógyíttatik, Act. 9, 33.

Engedelem: meg kell engednünk ellenünk-vétett felebarátunknak, Eccli.28, 8. Matt. 5, 23 † 6, 14 † 18, 22,35. Luc.17,3. Eph.1,2. Col. 3, 13.

Engedelmesség: azzal tartozunk, és annak jutalma vágyon, Gen.12,4 † 17,9,23 † 22*. 26, 5. Exo. 1, 17 † 15, 26 † 19, 5 † 20, 6 † 25, 22, 25. Lev. 20, 22 † 26, 3, 11. Deut 4, 40 † 7*. 11*. 13, 4 † 17,15 † 19, 15 † 24, 8 † 27, 10 † 28,1,12. Jos. 22,1. 1.Reg.12, 14 † 15,22. 4.Reg.10

30. 2.Par.7,17. Prov. 1,8,33 † 15,31. Iſa. 1,19†48,18†52,2. Jer. 7,23 † 11,4†17,24†35*. Dan. 3,16. Eccli. 35,7. 2. Mach. 7,30. Matth. 4,19†5,32. Rom. 16,19. Phil. 2,8,12. 1.Theſ. 4,3†5,18. 1. Pet.1,22. Jac.1,22.

ENGEDETLENSÉG: annak büntetéſe, Gen. 3,16,17†19,17, 26. Lev.10,1†26,14*. Num.14. 28,41†16,31†20,24. Deut.11, 16,28†17,12†18,19,20†27, 16*. 28,15*. 1.Reg.12,15†18, 11†15,24†28,16. 2.Reg. 6,6. 3.Reg.11,9†13,15,21†14, 17† 20,35*. 2.Par.7,19†26,16,19. Iſa. 24,5. Jer. 11,3,8†13,8†17, 27†26,4†35*. Jonæ 1,3. Matt. 17,17. Act. 7,39. Rom. 12,8. Gal. 3,10. 2.Theſ. 1,8.

ERETNEK: azt az igazak próbálására élteti az Iſten, Judic.3,1. 1.Cor. 11,19.

Az Apoſtolok idejétől-fogva voltak Eretnekek, 1.Tim. 1,20, 2. Tim. 2,8. 1.Joan.1,2,18. 2. Joan. 7. Apoc. 2,15.

Meg-jövédölték hogy mi idönkben-is leſznek, Matt.24,5,24. Joan. 5,43. 1. Tim. 4,1. 2.Tim.3, 1. 2.Pet. 2,1†3,3. Judæ 18.

El kell öket távoztatni, Deut. 13,1. Matth. 7,15. Rom. 16,17. 2.Tim. 2,17†3,5. Tit. 3,10. 2. Theſ. 3,14. 2. Joan. 10.

Nem kell öket ſzenvedni, Apoc. 2,14. hanem ki kell ígyomlalni, Deut. 13,5†18,20. 3.Reg-18, 40*. 4.Reg.10,25*. Láſd, Lelki paraznaság.

ESAIAS, Láſd, Iſaías.

ESAU, az Iſaák fia ſzületik, Gen. 25,24. el-adgya az elsö ſzületésének méltóságat, 25,31. Hebr. 12, 16. meg-tréfáltatik Jákobtól, Gen. 27*. az Iſmaël leányát véſzi, 28, 9†36,3. Jákob eleibe-mégyen négy-ſzázad magával, 32,2. megchökollya ötet, 33,4.

Meg-tiltatott az Iſraël népe, hogy ne hadakozzék Eſau-ellen, Deut. 2,4.

ESDRAS, fö Irás-túdo, el-mégyen Bábyloniából, 1.Eſd. 7,6. el-válaſztya a'Pogány aſzſzonyokat Iſraëltöl, 9*. 10*. a'ſokaság-elött olvaſsa a'törvény könyvet, 2.Eſd. 8,2. 3.Eſd.9,39. Joſedeknek mondatik, 1.Par. 6,15.

ESKÜVÉS, mint légyen ſzabad a'vagy tilalmas, és annak módgya, Gen. 14,22†21,24†22,16†24, 3†25,33†26,3,31†31,53†42, 15†47,31†50,5. Exod. 13,19† 20,7†22,11†23,13. Lev. 5,4† 19,12. Num. 14,2†30*. Deut. 6,13†7,8†10,20. Joſ. 2,12†6, 22†9,15†23,7. Judic. 21,1,7, 18. 1.Reg.14,24†19,6†24,23 †25,34†28,10†30,15. 2.Reg. 3,35†19,7†21,2,17. 3.Reg. 1, 13,29†2,8†8,31†19,2. 2.Par. 6,22†15,14†36,13. 1. Eſd.10, 5. 2.Eſd. 10,29. Job 27,1. Pſal. 14,4†23,4†62,12†88,4†94, 12†101,9†109,4. Iſa. 14,24† 19,18†45,23†49,18†54,9†65, 15. Jer. 4,2†5,2,7†12,16†22, 5†44,26†51,14. Oſe.4,15. Amos 6,8†8,7. Soph. 1,5. Zach. 8,17, Judith 1,12. Eccli. 23,9,17. Mat. 5,33†23,16,18,20,21,22. Heb. 6,13,16. Apoc. 10,6.

Nem kell vakmerö-képpen ſemmi-némü állatra esküdni, Matth. 5,34. Jac. 5,12.

Hamis Esküéſnek bünteteſe, Exo. 8,8,15,28. Lev. 5,4. 1.Reg. 19, 6*. 3.Reg. 8,31. Jer. 7,9. Zach. 5,3. Malach. 3,5. 1.Mach.6,62 †7,15,18†11,53†13,16,19. 2. Mach. 4,34†12,3. Matt.26,72. 1. Tim. 1,10.

EVA, Adám chontyából formáltatik, Gen. 2,21. vétkezik, 3,6.

EVANGELIOM, prédikáltatik, és jövendöltetik a'Kriſtus Evangelioma, Gen. 3,15. Iſa.53,1†55, 5†61,1. Matt. 1,21†11,28†28 19. Mar.16,15. Luc.2,10†24, 46. Joan. 3,16†6,35†8,12†10, 9†12,46. Rom. 1,16†3,21,24† 8,3. 1.Cor.1,15,29†4,15†15, 1. 2.Cor.5,18. Gal.1,6,11. Eph. 1,13. 1.Tim. 1,15. 2. Tim. 1,8† 2,8. 1.Pet. 4,17.

Az Evangeliom bátorit és rettent, vigaſztal és ijeſzt, Matth.3, 7*. †5,20,23†7,13,19,23†8, 12†9,15†10,33†11,12†12, 37,41†13,29,40,50†15,13† 16,27†18,6,7†20,16†22,13,14 †24,12,24*. †25,12,13,30,41*. Mar.10,25,31†15*. Luc.3,17† 6,24,25†9,62†12,20,40,48† 13,5,26,30†16,22†17,30,34† 19,22*. †20,47†21*. Joan. 5, 28†15,16. Act. 5,5,6*. Rom. 1,18†2,5,6†6,23†9,18*. †11, 20,22†13,2,3,4†14,12. 1.Cor. 3,13,17†5,5†10,8†11,29*. † 15,21†16,22. 2.Cor.7,1,8,10† 13,5. Gal. 5,21,24. Eph. 5,5. Phil. 2,12. 1.Tim.5,24. Heb.9,27†10, 26,27*. Jac. 4,9†5,1. 1. Pet.4, 18†5,8. 2.Pet.1,10†2,4*. †3, 10*. Judæ 15.

Az Evangeliom hirdetöjét táplálni kell, Matth.10,9. Marc. 6,8. Luc.9,4†10,7. Rom. 15,26. 1. Cor. 9,7,11,13. Gal. 6,6. 1.Tim. 5,17. 2.Tim.2,6.

EZEKIAS, az Akab fia, Iſtenfélö király, 4.Reg.16, 20. el-rontya a'réz kígyót, 18,4. el-pártol az Aſſyriuſoktól, 18,7. követeket küld Iſaías profétához, 19,2. Iſa. 27,2. betegségbe eſik, 4.Reg. 20,1. Iſai. 38,1. meg-mutattya kinchét a' Babylóniaiaknak, 4. Reg.20,12,14. Iſa.39,1,5. dichértetik, Eccli. 48,19.

EZEKIEL, Bábylonba vitetik a' több foglyokkal, Ezech. 1,1. hivattatik, és el-küldettetik, 2,3. dichértetik, Eccli.49,10.

F.

FACZER, a'Romélia fia, az Iſraël királya, 4.Reg.15,25,27. Jeruſalem-ellen hadakozik, Iſa. 7,1. Judából egy nap ſzáz húſz-ezer férfiat öl-meg, 2.Par. 28,6.

FACZEIA, a'Manakem fia, az Iſraël királya, 4.Reg.15,22,23.

FÁJDALOM, Láſd, Múnka.

FANUEL tornyát el-rontya Gédeon, meg-ölvén a'váraſnak lakóit, Judic. 8,8,13,17.

FARAO nyomorgattatik Sáráért az Abraham feleségeért, Gen. 12,17.

Farao álmokat lát, 41,1. azokat meg-fejti Jóſef, 41,25.

Farao Iſraëlt nyomorgattya ſzolgálattal, Exo.1,8*. el-ſillyed minden hadával, 14,24,28.

A'Farao leányát véſzi Salomon feleségül, 3.Reg. 3,1.

Farao Nekao meg-fogja Jóakaz királyt, 4.Reg. 23,34.

FARISÆUS, a'Kriſtuſt vendégé hija, Luc. 7,36.

A' Fariſæus 's a' Publikánus imádkoznak a'templomban, Luc. 18,10.

A' Fariſæuſok keményen megdorgáltatnak, Matt. 3,7†7,1† 16,4†23*. Joan. 8,44. Act. 7, 51†23,3. Phil. 3,2.

FASSUR,, meg-üti Jeremías prófétát, Jerem. 20,2.

FEDDÉS, Láſd, Dorgálás.

FÉGIEL, az Aſer nemzetségének hadnagya, Num.1,13.

FEGYVER, nem mindennek engedtetik, Matt.26,51. Mar.14,47. Luc.22,49. Joan. 18,10.

Lelki fegyver az Iſten igéje, 4. Eſd.13,9,27. Iſa. 11,4†27,1† †31,8†49,2†66,16. Eph.6,12. Heb.4,12. Apoc.1,16†2,16†19, 15. 2.Theſ. 2,8.

FÉLELEM: félnünk kell az Iſtent, és ſzemünk-elött viſelnünk, Gen.22,12†31,49. Exod.1,17† 20,20. Deut 4,9†6,2,13,24†10, 12,20†13,4. Joſ.24,14. Judic.6, 10. 4.Reg.17,36. 2. Par. 20,15. Job 1,8†28,28. Pſal.26,1†32,8† 33,8,10†110,5†111,1†127,1. Prov. 1,7†3,7†9,10†14,2, 27†15,16†16,6†22,4†24,21. Eccles. 12,11. Eccli.1,11*. †2,7, 12,18†7,31†10,23†15,1†25, 16†33,1†34,16†41,16. Iſa. 8, 5†41,10†43,1†51,12. Jer. 10. 7†32,39. Baruch 3,7. 4.Eſd.16, 68. Matt. 10,28. Luc.12,5. 1.Pet. 2,17†3,15. Apoc.14,7.

Az Iſteni félelemnek gyümöl-

che, és dícsérete, Gen. 20,9. Pſal. 102, 17 † 124, 1 † 117 *. Prov. 10, 27 † 14, 27 † 19, 23 † 22,4. annak fogyatkozáſa fő oka a'bűnnek, Gen. 20, 11.

Félelemmel és rettegéſsel bűntet az Iſten, Gen. 35, 5. Exod. 23,27. Lev. 26,36. Deut. 2,24 † 11, 25 † 28, 10,65. Joſ. 2, 9 † 10,10. Judic. 4, 5 † 7,21. 1. Reg. 7, 10. 4. Reg. 7,6. 1. Par. 15,17. 2. Par. 14, 14 † 17, 10 † 20, 29. Pſal. 9, 20. Jer. 49,37. Judic. 14, 14 † 15, 1. 2. Mach. 3,24.

Iſteni félelemnek példái, Exod. 1,17 † 14,31. 3. Reg. 18,3. 2. Par. 19,7. Tob. 1 *. † 2,9, 13 † 3, 18 † 9,12. Judith 8,8. Job 31,23. Jonæ 1,16. Prov. 31,30. 2. Mach. 6, 30. Luc. 2,25. Actor. 8, 2 † 9, 31 † 10,2, 35.

A'Félelem és a'ſzorgalmatoſság nem ellenkezik a'hittel es a'reménſeggel, Pſal. 2,11. Eccles. 9, 1,2. Eccli. 5,5. Rom. 11, 20 *. 1. Cor. 9, 27 † 10,12. Phil. 2,12 *. † 3, 11, 13. Heb. 3, 14 † 4, 1 *. 2. Pet. 3,17.

A'jókat félik és rettegik a'gonoſzok, Gen. 20,8. Exod. 14,25. 1. Reg. 18,12. 4. Reg. 1,14. 2. Eſd. 6,16. 1. Mach. 3,25 † 12,28. Mar. 6,20. Act. 5,13 † 16, 29.

Félesége annak tiſzti, Gen. 2, 22 † 3, 16. Num. 30,7,13. Deut. 22,5. Eſth. 1,10 *. Tob. 10,12. Prov. 11, 16 † 12,4. Iſa. 3, 15,17. 1. Cor. 7 *. † 10,5,9 † 14,34. Eph. 5,22. Col. 3,8. 1. Tim. 2, 11 † 3, 11 † 5, 2,10. Tit. 2,4. 1. Pet. 3, 1. Láſd, Férfiu.

Félix, Judæának tiſzt-tartója, Act. 23, 24 † 24 *.

Fel-támadás, Exo. 3,6. Jób 14, 13 † 19, 26 † 21, 30. Iſa. 26, 9 † 60, 14. Ezech. 37, 1, 9. Dan. 12, 12. Jonæ 2,11. Soph. 3,8. 4. Eſd. 2, 16 † 14, 35. 2. Mach. 7, 9, 14, 23. Matt. 22, 23, 31. Luc. 20, 35. Joan. 5, 21, 28 † 6, 39 † 11, 24. Act. 24, 15. 1. Cor. 15 *. 2. Cor. 4, 14 † 5 *. Col. 3,4. Phil. 3, 21 † 4,3. 1. Theſ. 4, 13, 16. 2. Tim. 2, 11. Apoc. 20, 12.

Férfiú-nak tiſzti, és hatalma az ö feleségén, Gen. 3, 16. Num. 5, 12, 18 † 30, 7, 13. Deut. 22, 5, 13, 24. Prov. 5, 18 † 18, 22 † 31, 10. Eccles. 9, 9. Eccli. 7, 28 † 9, 1 † 25, 2, 27 † 26, 1. Malach. 2, 14, 16. 1. Cor. 7 *. † 11, 2, 10. Eph. 5, 22. Col. 3, 18. Tit. 2, 4. 1. Tim. 2, 11. 1. Pet. 3, 1.

Feſtus, Judæának tiſzt-tartója, Act. 24, 27.

Fiak tiſzti az ö ſzülőjekhez, Gen. 9, 23 † 22, 2, 7 † 27, 1 † 28, 7 † 37, 14 *. Exo. 20, 12 † 21, 17. Lev. 19, 3, 32 † 20, 9 † 21, 9. Deut. 5, 16 † 21, 15, 18 † 27, 16. Judic. 14, 1. 1. Reg. 2, 11, 18, 22 † 3, 1, 7 † 8, 1 † 18, 5. 3. Reg. 2, 19. 4. Reg. 2, 23 † 12, 2 † 22, 1. 2. Par. 24, 3. Eccli. 3, 1, 8 † 6, 18 † 7, 29 † 8, 7, 11 † 22, 3 † 23, 18 † 25, 10 † 32, 24. Tob. 4, 1 † 14, 5. Job 1, 4 † 8, 4 † 32, 4, 6. Prov. 1, 8 † 4, 1 † 6, 20 † 10, 1 † 13, 1 † 15, 20 † 19, 26 † 20, 11, 20 † 22, 15 † 23, 19, 25 † 28, 24 † 30, 17. Jer. 35, 16. Ezech. 22, 7. Matt. 4, 20 † 10, 35 † 15, 4 † 19, 19. Marc. 10, 19. Luc. 2, 48 † 18, 20. Act. 7, 14 † 22, 3. Eph. 6, 1. Col. 3, 20. 1. Tim. 5, 1. 1. Pet. 5, 5.

Figellus és Hermógenes, elállának Pál Apoſtoltól, 2. Tim. 1, 15.

Filep, hívattatik a'Kriſtuſtól, Joan. 1, 43. Apoſtol, Matt. 10, 3. kívánnya az Atyát látni, Joan. 14, 8.

Filep Diákonuſsá válaſztatik, Act. 6, 5. predikáll Samariában, Act. 8, 5. meg-kereſzteli a'Kandaczes komornyikját, 8, 37. házába fogadgya Pált a'társaival, Actor. 21, 8.

Filistæusok, üldözik Iſraëlt, Judic. 3, 3 † 10, 7 † 15, 19. 1. Reg. 4 *. † 5 *. † 13, 5 † 17 *. † 23, 1 † 28, 1 † 29, 1 † 31, 1. 2. Reg. 5, 17, 22 † 21, 15, 18. meg-verettetnek, Judic. 3, 31. 1. Reg. 17, 1 † 13, 3 † 14 *. † 17, 50 † 18, 27 † 19, 8 † 23, 5. 2. Reg. 5, 24 † 8, 1. 4. Reg. 18, 8.

Ellenek profétáltatik, Iſa. 14, 29. Jer. 47, 14. Ezech. 25, 15. Amos 1, 6. Soph. 2, 5. Zach. 9, 6.

Finees, az Eleazar fia, Exod 6, 25. Judic. 20, 28. meg-engeſzteli az Iſtent buzgóságával, Num. 25, 7, 12. Pſal. 105, 30. Gálaádföldébe küldetik, Joſ. 22, 13.

Fínees, a'Héli fia, 1. Reg. 1, 3. elvéſz, 4, 11.

Fogadás, Iſtennek tétetik, Gen. 28, 20. Lev. 27, 1. Num. 6 *. † 21, 2 † 30 *. Deut. 23, 21. Judic. 11, 30. 1. Reg. 1, 11. 2. Reg. 15, 8. Pſal. 75, 12. Eccles. 5, 3. Bar. 6, 34. Matt. 14, 7. Act. 18, 18 † 21, 23 † 23, 12.

Szüzeſségről-valo fogadás, Luc. 1, 34.

Kárhózat azt meg-ſzegni, 1. Tim. 5, 12. az Iſten bizonyos okkal teſzen fogadáſt, Deut. 19, 8 † 28 *. † 33, 4. Lev. 26 *. 1. Reg. 2, 30. Ezech. 18 *. † 33, 15, 19. Mar. 16, 16. Joan. 3, 16, 36 † 6, 47 † 8, 31 † 13, 17 † 15, 7, 14. Rom. 8, 17. Col. 1, 23. Hebr. 3, 14. 2. Pet. 1, 4, Apoc. 2 *. † 3 *. † 21, 7.

Fogyok-nak meg-látogatáſa, Gen. 14, 14. 1. Reg. 30, 9. Tob. 1. 15. Jer. 38, 9. Matt. 25, 37. Acto. 12, 5. 2. Tim. 1, 16. Heb. 13, 3. az Iſten nem hadgya öket, Gen. 39, 21. Sap. 10, 13. Iſa. 42, 7. Acto. 5, 18 † 12, 17 † 16, 25.

Fondamentom a' Kriſtus, 1. Cor. 3, 11. Eph. 2. 20. 1. Pet. 2, 6. fondamentomok az Apoſtolok-is, Epheſ. 2, 20. Apoc. 14, 14. kivált-képpen Peter, Matth. 16, 18 *. Joan. 21, 15, 17. a'kinek hiti ſoha el nem fogy, Luc. 22, 31.

Fösvenység, Joſ. 7, 20. 1. Reg. 8, 3 † 25, 3, 10. 3. Reg. 21, 2. 4. Reg. 5, 20, 22. Pſal. 36, 16, 21. Prov. 1, 19 † 11, 28 † 12, 27 † 15, 6, 16, 27 † 28, 16, 22 † 30, 15. Eccles. 2, 26 † 4, 8 † 5, 9 † 6, 1. Iſa. 5, 8 † 56, 11. Jer. 6, 13 † 8, 10. Ezec. 22, 13. Amos 8, 4. Mich. 6, 10. Abac. 2, 9. Eccli. 14, 3 † 31, 3 † 41, 4. 2. Mach. 4, 50 † 10, 20. Matth. 6, 19 † 26, 14, 46 † 27, 3. Marc. 8, 36. Luc. 12, 15. Joan. 12, 4. Act. 5, 1 † 8, 19 † 24, 26. 1. Cor. 6, 10. Eph. 5, 3. Phil. 4, 11. Col. 3, 5. 1. Tim. 6, 9. Tit. 1, 7, 11. Heb. 13, 5.

Fü, Láſd, Szena.

Ful, az Aſsyriuſok királya, haddal megyen Jeruſalem-ellen, 4. Regum 15, 19.

G.

Gaal, ellene-áll Abimeleknek, Judic. 9, 26, 35, 39.

Gábaonítár, életöket ravaſsággal meg-tartyák, Joſ. 9 *. megſzabadíttatnak, 10, 5 *. a'Saul fiai ö-érettek fel-akaſztatnak, 2. Reg. 21, 1, 6, 9.

Gabelus, Rafaëllel Tobiásnak menyekzőjére ment, Tob. 9, 7.

Gabriel, meg-jelenik Dániel profetának, Dan. 8, 16 † 9, 21. Zakariás papnak, Luc. 1, 11. a'Szűz Máriának, 1, 26.

Gad, a'Jákob fia Zelfától, Gen. 30, 11 † 35, 26.

A'Gadíták el-veſztik örökségöket, Num. 32 *. Deut. 3, 12. Joſ. 13, 24.

Gád profeta ínti Dávidot, hogy ne maradgyon a'Moabíták földében, 1. Reg. 22, 5. meg-jelenti Dávidnak az Iſten haragját, 2. Reg. 24, 11. 18.

Gájus, 1. Cor. 1, 14. meg-fogattatik, Act. 19, 29. Pált Aſiában keresi, 20, 4. házába fogadgya, Rom. 16, 23.

Galgal, a'vagy Galgala, Iſraëlnek váraſa, Joſ. 4, 19. ott környül-metéltetik az egéſz nép, és a'Húſvétet innepli, 5, 2, 7, 13. onnét mégyen-ki a' Gabaonítákat meg-ſzabadítani, 10, 7. viſzſzatér, 10, 43.

Galilæa, bé-fogadgya a'Kriſtuſt, Joan. 4, 45.

Galilæában kezd a'Kriſtus tanítani, Matt. 4, 12. Act. 10, 37.

Gamaliel törvény-tudo, Act 5, 34 † 22, 3.

Gamáliel, a'Manaſses nemzetségének hadnagya, Num. 1, 10.

Gazdagok, mint viſellyék magokat a'ſzegényekhez, Lev. 25, 35. Deut. 15, 7, 10. Job 31, 16. Pſal. 61, 11. Prov. 14, 31 † 17, 5 † 19, 17 † 21, 13 † 22, 7 † 28, 27 † 30, 7. Eccles. 11, 1. Eccli. 4, 4 † 7, 35. † 11, 10 † 29, 12 † 31, 8. Iſai. 23, 18. Matt. 6, 19 † 19, 21. Luc. 14, 13 † 16, 19 *. † 18, 28. Act. 2, 45 † 5, 34. 1. Tim. 6, 18. Láſd, Alamiſzna.

A' Gazdagságban nem kell reménségünket vetnünk, Pſal. 38, 7 † 48 *. † 51, 9. Prov. 10, 2 † 11, 4, 28 † 15, 16 † 18, 11 † 22, 16 † 23, 4 † 28, 11 † 30, 7. Eccles. 5, 9, 12 † 6, 2. Iſa. 2, 7. Jer. 17, 3, 11 † 22, 13. Ezech. 7, 19. Soph. 1, 18. Eccli. 5, 1, 10 † 10, 10 † 11, 7 † 14, 1 † 31, 3. Matt. 3, 22 † 19, 21. Luc. 8, 14 † 12, 15. 1. Tim. 6, 9. Jac. 1, 11.

Az iſtentelen Gazdagok-ellen, 1. Reg. 25, 2. Job 20, 19 † 27 *. Prov. 23, 4 † 28, 8, 20, 27. Eccles. 6, 1. Iſa. 5, 8 † 32, 9. Jerem. 15, 13. Amos 6, 1 † 8, 4. Abac. 2, 5. Luc. 6, 24 † 16, 19, 24. Jac. 5, 1. Láſd, Föl'venység.

Gazdálkodás, dícsértetik, Iſa. 58, 7. Matt. 25, 36. Luc. 14, 13. Rom. 12, 13. 1. Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 1. Pet. 4, 9. 3. Joan. 5, 9. Heb. 13, 2. Jac. 1, 27. Példák, Gen. 18, 3 † 19, 2 † 24, 31. Joſ. 2 *. Judic. 13, 15 † 19, 4, 9. 3. Reg. 17, 10, 17. 4. Reg. 4, 8. Job 1, 4 † 31, 17. Tob. 2, 1. Luc. 10, 38 † 19, 6. Actor. 16, 15 † 28, 2, 7.

Gazdálkodatlanság, Judit. 8, 5 † 19, 18. 1. Reg. 25, 9, 14. Sap. 19, 13.

Gedeon, Hadnagy és Bíró Iſraëlben, Judic. 6 *. † 7 *. † 8 *.

Gerſon, a' Levi fia, Num. 3, 17.

A' Gerſoniták tiſzti, 3, 25 † 4, 22.

Giezi, az Eliſeus ſzolgája, 4. Reg. 4, 25 † 5, 26.

Godolia, az Ahikám fia, megölettetik, 4. Reg. 25, 25. Jer. 41, 2.

Gondolat, a' gonoſzt gyülöli az Iſten, Zach. 8, 17. Prov. 6, 14. Matt. 15, 19. Mar. 7, 21.

A' ſziv gondolatit tudgya az Iſten, 3. Reg. 8, 39. 2. Par. 6, 30. Joan. 2, 25. Job 42, 2. Eccli. 42, 19. Iſa. 29, 15. Matth. 9, 4. Hebr. 4, 12. egyebeknek-is meg-jelenti, 4. Reg. 5, 26 † 6, 12. Dan. 2, 29 *.

Gonoſſág, bevelködni-fog, 4. Eſd. 5, 2 † 14, 16. Matth. 24, 12. 1. Joan. 3, 19.

Gonosz: a'ki jónak mongya azt, meg-büntettetik, Iſai. 5, 20. Mal. 2, 17. Prov. 24, 24.

A' Gonoſztol el kell távozni, Prov. 3, 7. Iſa. 1, 16. Ezech. 18, 21. Pſal. 33, 15 † 36, 27. azok társaságától el kell távozni, Pſal. 1 *. 25, 4. Prov. 1, 10 † 4, 7 † 24, 21 † 29, 24. Eccli. 8, 18 † 13 *. 2. Cor. 6, 14. 2. Joan. 10. Apoc. 18, 4.

Nem kell a' Gonoſzért gonoſzszal fizetni, Prov. 20, 22 † 24, 29. Rom. 12, 14, 17. 1. Cor. 4, 12. 1. Theſ. 5, 15. 1. Pet. 3, 9.

A' büntető gonosz az Iſtentől vagyon, Deut. 32, 23. 3. Reg. 9, 9 † 21, 29. Iſa. 45, 7. Jer. 11, 11 † 32, 42. Baru. 2, 2. Amos 3, 6. Jonæ 3, 19. Mich. 1, 12 † 2, 3.

A' bünnek gonoſságát igen gyülöli az Iſten, és annak nem oka, Exo. 23, 7. 2. Par. 19, 7. Judith 5, 21. Job 34, 10. Pſal. 5, 5, 7 † 44, 8. Prov. 15, 8, 9. Sap. 14, 9. Eccli. 15, 21. Oſe. 13, 9. Rom. 9, 14. 2. Cor. 6, 15. Jac. 1, 13.

A' Gonosz fejedelmeket a' népnek bünnert ſzenvedi, 3. Reg. 12, 24. Job 34, 30. Iſa. 29, 10. Ezech. 14, 9. Oſe. 13, 11. 2. Theſ. 2, 11.

Parancholly a hogy azoknak engedgyenek, Matt. 23, 3.

A' Gonosz ſzolgák ſzolgálattyával-is el az Iſten, Matt. 7, 22. Mar. 9, 38. Luc. 9, 49.

A' gonoſságot gyülölni kell, Pſal. 96, 10 † 138, 21. Amos 5, 15 † 6, 8. Rom. 12, 9. a' Gonosz chelekedeteket gyülöli az Iſten, és büntetett erdemlenek, Gen. 3, 11 † 4, 7 † 6, 3, 5, 6, 7 † 7, 4 † 9, 6 † 11, 4 *. † 17, 14 † 18, 20 † 19, 11, 24, 26 † 20, 3 † 42, 21 † 44, 16. Exod. 3, 9 † 7 *. 8 *. 9 *. 10 *. 11 *. 12 *. 14 *. 21 *. 22 *. 31, 13 † 32, 19, 27, 28, 33. Lev. 10, 12.

Gyanakodás, Láſd, Szerelem.

Gyilkosság, Láſd, Ember-ölés.

Gyönyörüség, Láſd, Kivánság.

Gyözedelem, az Iſtentöl kell azt várni, Gen. 14, 14. Exo. 17, 9. Deut. 7, 18. Joſ. 11, 6. Judic. 7, 7. 1. Reg. 14, 6 † 17, 45. 2. Par. 14, 11 † 16, 8 † 24, 24 † 25, 8. Pſal. 117, 16. Prov. 25, 31. Judith 9, 15. Kevelen Gyözedelmet vésznek ſokakon, Gen. 14, 14. Judit. 7, 2, 4. Joſ. 11, 1, 7. 1. Reg. 14, 6, 14. 2. Par. 13, 14 † 14, 11, 12 † 24, 24. 1. Mach. 3, 16, 22. a' Gyözedelem utan vigaságot ſzereznek, Num. 31, 1 *. Judic. 11, 34. 1. Reg. 18, 6. 2. Mach. 5, 7.

Gyonas, ſok-fele az Irásban, Gen. 41, 9. Lev. 16, 21, 39 † 26, 40. Num. 5, 6. Joſ. 7, 19. 2. Reg. 24, 17. 1. Eſd. 9, 6. 2. Eſd. 9, 2. Pſalm 27, 7 † 31, 5 † 37, 19 † 73, 19 † 94, 2. Prov. 16, 3 † 18, 17 † 28, 15. Eccli. 4, 25, 31 † 7, 34 † 17, 27. Iſa. 38, 15. Dan. 9, 5. Matth. 3, 6 † 16, 19. Luc. 11, 4 † 18, 13. Joan. 20. 23. Jac. 5, 16. 1. Joan. 1, 8, 9.

Gyüleközet, Láſd, Anya-ſzentegyház.

Gyülölség, és Irégység, Geneſ. 4, 5 † 26, 14 † 27, 41 † 30, 1 † 37, 4, 11. Exo. 1, 8 † 20, 13. Lev. 19, 17. Num. 12, 1 † 35, 20, 23. Deut. 19, 11. 1. Reg. 18, 7, 11. Sap. 2, 24. Pro. 10, 12, 18. Ezech. 25, 15. Dan. 6, 3. Luc. 15, 28. Joan. 12, 4. Rom. 1, 29 † 13, 13. Gal. 5, 15, 20. Jac. 3, 14 † 4, 2. 1. Pet. 2, 1. Joan. 1. 3, 13, 15 † 4, 20.

Gyülölni kell a' Gonoſságot, Pſal. 96, 10 † 138, 21. Amos 5, 15 † 6, 8. Rom. 12, 9.

Gyümölcs, Láſd, Első ženge.

H.

Háboruság, Láſd, Keresztes.

Hagyományok: Meg kell azokat tartani, a' mellyeket az Iras-kivül vöttünk az Apoſtolóktol, 2. Theſ. 2, 15. nemelly dolgokat az Apoſtolok chak ſzóval parancholtak, 1. Cor. 11, 34. 2. Joan. 12, & 3. Joan. 13.

Hálá-adás, dícsértetik, Gen. 4, 3 † 8, 20 † 14, 21 † 23 *. † 24, 48 † 26, 25. Exo. 15, 1. Lev. 25, 6. Num. 15, 17 † 31, 48. Deut. 4, 9 † 6, 5. Judic. 5, 1. 1. Reg. 2, 1 † 14, 35 † 31, 11. 2. Reg. 10, 2 † 19, 33. 3. Reg. 2, 7. 1. Par. 29, 10, 20. 2. Par. 15, 11 † 20, 26. Eſth. 6 *. Tob. 9, 1 † 12, 1, 7. Eccli. 7, 22 † 32, 28 † 35, 13. 1. Mach. 4, 24 † 5, 54. 2. Mach. 3, 33. Matt. 11, 25. Mar. 5, 19. Luc. 18, 43. Joan. 11, 40. Act. 4, 21 † 27, 35. Rom. 6, 17. 2. Cor 6, 1. Eph. 5, 19. Phil. 4, 6. Col. 2, 7 † 3, 15. 1. Theſ. 5, 18. 2. Theſ. 1, 3. 1. Tim. 1, 2.

Hala-adás étel-elött és utánna, Deut. 8, 10. 1. Reg. 9, 13, 25. Mar. 6, 41 † 8, 6 † 14, 22. Luc. 9, 16. Joan. 6, 11, 23. Act. 27, 35. Rom. 14, 6. 1. Cor. 10, 30. 1. Tim. 4, 3.

Hálátlanság, annak büntetése, Geneſ. 31, 1 † 40, 23. Exo. 1, 2. Deut. 23, 3 *. Judic. 2, 1 † 6, 8 † 8, 33 † 12, 1. 1. Reg. 10, 18 † 12, 8 † 25, 3, 10. 2. Reg. 14, 30. 2. Par. 24, 21. Prov. 17, 13. Iſa. 1, 2 † 5, 4. Jer. 2, 5, 6. Ezech. 16 *. Oſe. 10, 1 † 13, 2, 6. Mich. 6, 3. Sap. 16, 29. 1. Mach. 16, 16, 19. Matt. 11, 20. Luc. 17, 18. Joan. 11, 46. Rom. 1, 21. 1. Tim. 3, 2.

Halál, a' bünnek büntetése, Gen. 2, 17 † 3, 19. Rom. 5, 12, 17 † 6, 27. 1. Cor. 15, 21. Eph. 2, 2. Col. 2, 13. 1. Tim. 5, 6. Jac. 1, 15.

Annak bizonyos napjá, Deut. 31, 14. Joſ. 23, 14. 1. Reg. 26, 10. Job 14, 5. Pſal. 88, 49. Eccles. 3, 3 † 8, 8 † 9, 5. Eccli. 17, 3 † 41, 1. Joan. 7, 30 † 8, 20. Rom. 5, 12 † 6, 23. Heb. 9, 27.

Az órája nékünk bizonytalan, Eccles. 9, 12, 24, 43. Luc. 12, 40. 1. Theſ. 5, 2. 2. Theſ. 2, 2. Jac. 4, 13.

Az igazak Halála aluvás, Deut. 31, 16. 2. Reg. 7, 12. 3. Reg. 2, 10 † 11, 21, 43 † 14, 20. Sap. 3, 3. Matt. 9, 24. Joan. 11, 11. Act. 7, 60 † 13, 36. 1. Cor. 11, 29. 1. Theſ. 4, 13.

A' mienket meg-győzte a' Kriſtus az ö halálával, Iſa. 25, 8. Oſe. 13,

14. Rom. 6, 9. 1. Cor. 15, 54. 2. Tim. 1, 10. Heb. 2, 24. Apoc. 21, 4.

Magoknak halált szerzettek, Judic. 9, 54 † 16, 29. 2. Reg. 31, 4. 2. Reg. 17, 23. 3. Reg. 16, 18. 2. Mach. 10, 13 † 14, 41. Matt. 27, 5. Actor. 1, 18.

A' Halottakat mint légyen szabad siratni, Lev. 29, 28. Deut. 14, 1 † 24, 8. 2. Reg. 1, 11 † 3, 32 † 10, 2 † 12, 16 † 14, 2 † 19, 1 † 21, 10, 13. Eccli. 22, 10 † 38, 16. 1. Mach. 9, 20 † 12, 52 † 13, 26. Matt. 9, 3. Luc. 7, 13. Joan. 11, 33. Act. 8, 2 † 9, 39. 2. Thes. 2, 4, 13.

Nemelly Halottak fel-támadtak, 3. Reg. 17, 26. 4. Reg. 4, 33 † 13, 21. Matt. 9, 25 † 27, 52. Marc. 5, 41. Luc. 7, 13 † 8, 54. Joan. 11, 43. Act. 9, 40 † 20, 10. Lásd, Temetes, és Purgatorium.

HALGATNI, hasznos, Prov. 17, 20. Eccle. 3, 7. Eccli. 20, 6 † 32, 12.

HAMIS Próféták: nem kell őket halgatni, Matt. 7, 15. Mar. 8, 19 † 13, 6. Luc. 17, 23.

Azok büntetése: a' kiktől szükség el-távoznunk, Deut. 13, 1 † 18, 20. 3. Reg. 13, 11 † 18, 40 † 22, 6, 10. 4. Reg. 10, 19. Prov. 28, 10. Isai. 3, 11 † 28, 7 † 56, 10. Jer. 14, 13, 15 † 23 *. † 27, 9 † 28 *. † 29, 8, 21, 25. Ezech. 13 *. † 14, 9 † 22, 25 † 34, 2, 8, 18. Amos 7, 10. Mich. 3, 5. Zach. 13, 2. Matth. 7, 15 † 24, 11. Luc. 12, 1. Act. 20, 29. 1. Cor. 15, 12. Phil. 3, 2. Col. 2, 8. 1. Tim. 4, 1. 2. Tim. 1, 17 † 3, 1. 2. Pet. 2 *. 1. Joan. 4, 1. Judæ 4, 8 *.

Magoktól jönek, nem küldetnek rend-szerént, Jer. 14, 14 † 23, 32 † 27, 15. Ezech. 13, 6.

HARAG, nagy gonoszt szerez, Gen. 4, 5. Job 5, 2. Prov. 12, 16 † 14, 30 † 15, 18 † 17, 19 † 19, 19 † 27, 3 † 29. 22. Eccle. 7, 10. Eccli. 25, 22 † 28, 6, 14 † 30, 26. Matt. 5, 22. Luc. 4, 28. Galat. 5, 20. Eph. 4, 26. Col. 3, 8. Tit. 1, 7. Jac. 1, 19.

Más haragjának jobb engedni, hogy-sem ellene-állani, Genes. 27, 42. Prov. 12, 24 † 29, 22. Eccli. 8, 19. Matth. 2, 13.

Sz. HÁROMSÁG-nak példája, és bizonyitása, Genes. 1, 26 † 18, 2. Exod. 33 † 15, 16 † 4, 5. Psal. 32, 6. Isai. 6, 3 † 34, 16 † 48, 16 † 61, 1. Matth. 3, 16 † 10, 20 † 17, 5 † 28, 19. Luc. 4, 18. Joan. 3, 35 † 14, 16, 26 † 15, 26 † 16, 3. 1. Joan. 5, 7.

HAS, Isten-gyanánt tartatik, Rom. 16, 18. Phil. 3, 19.

HAZ, erös kö-sziklán épittetvén meg-marad, Psal. 45, 2. Matt. 7, 24 † 16, 18. Luc. 6, 48. Rom. 8, 35.

A' mi testünknek háza, 2. Cor. 5, 1. 2. Pet. 1, 14.

HAZAËL, a' Syriai király szolgája, 4. Regum 8, 15. az Ur parancholattya-szérént, 3. Reg. 19, 15. meg-verte Israëlt minden határiban, 4. Reg. 10, 32 † 12, 17 † 13, 3. a' mint meg-proféráltatott, 4. Reg. 8, 11, 13. meg-hal, 13, 24.

HÁZASSÁG, Gen. 1, 27, 28 † 2, 22, 23, 24 † 3, 6, 12, 17 † 4, 1, 17 † 9, 1 † 19, 26 † 24, 3 † 29, 21. Exod. 2, 1 † 20, 17. Lev. 18 *. † 20, 10. Deut. 5, 21 † 7, 3 † 22, 19 † 24, 1. Jos. 23, 12. Judic. 3, 6 † 14, 2, 7, 15. 1. Esd. 9, 2. 2. Esd. 13, 23. Esth. 2, 17. Tob. 4, 13 † 6, 17 † 7, 15, 16 † 8, 9. Prov. 18, 22 † 19, 14. Eccli. 25, 2. Jer. 3, 1. Matt. 5, 32 † 19, 3, 7 † 22, 24, 30. Marc. 6, 18 † 10, 2, 6, 7, 8, 9 † 12, 20 *. Luc. 2, 5 † 3, 19 † 16, 18 † 20, 34. Joan. 2, 1, 2. Rom. 7, 2, 3. 1. Cor. 7 *. Eph. 5, 31, 32. 1. Tim. 3, 2 † 5, 9. Heb. 13, 4. 1. Pet. 3, 1.

A' Házasság el-választhatatlan, Genes. 2, 24. Matth. 5, 32 † 19, 7. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. 1. Cor. 7, 10.

Lelki házasság az Isten 's az ember-között, Cant. *. Isai. 50, 1 † 54, 5 † 62, 4. Jer. 31, 22. Ezech. 16, 7, 8. Ose. 2, 20. Matth. 9, 15 † 22, 2 † 25, 5. Mar. 2, 19. 2. Cor. 11, 2. Apoc. 19, 7 † 21, 2, 9.

Mit példáz a' Házasság, Eph. 5, 32. szentséget és malaztot szerez, 1. Thes. 4, 4.

Házasság-rontás, Lásd, Paráznaság.

HAZUGSÁG, Gen. 3, 4 † 37, 19 † 39, 17. Lev. 19, 11. 2. Reg. 1, 2, 7. 4. Reg. 5, 25. Prov. 6, 19 † 12, 22. Sap. 1, 11. Eccli. 7, 13 † 20, 26, 28 † 25, 4. Ose. 4, 2. Joan. 8, 44. Act. 5, 4, 8. Eph. 4, 25. Col. 3, 9.

HELIODÓRUS, a' Seleukus komornyikja, el-akarja a' templom kinchét vinni, 2. Mach. 3, 7, 13. meg-bünteti az Isten, 3, 24.

HELISEUS, Lásd, Elíseus.

HERÓDES Askalonita, meg-öletteti a' gyermekeket, Matth. 2, 16. meg-hal, 2, 9.

A' fia Heródes Antipas, Galileának Negyedes fejedelme, Luc. 3, 1. meg-öletteti Keresztelö Jánost, Matth. 14, 9. Heródes és Pilátus meg-békélnek, Luc. 23, 12. Actor. 4, 27.

Heródes Agrippa, meg-öli Jakabot, és Pétert meg-fogja, Act. 12, 1, 2. az Angyaltól meg-öletetik, 12, 23.

HESRON, a' Fáres fia, Gen. 46, 12. Matth. 1, 3. Jesoné-nak mondatik, 1. Par. 4, 15.

HESTER, Assvérus feleségévé lészen, Esth. 2 *. a' Zsidók-ellen-való sententziát semmivé teszi, Esth. 8, 3, 8.

HIEREMIAS, Lásd, Jeremías.

HIERUSALEM, Lásd, Jerusalem.

HÍR-NÉV, jobb a' gazdagságnál, Prov. 11, 1. Eccles. 7, 2. Eccli. 41, 15, 16.

HIT, az Irásban sok-képpen vétetik: az Istennek Igaz-voltáért az ö igéretinek bé-tellyesítésében, Psal. 32, 4. Isaiæ 11, 5. Thren. 3, 23. Ose. 2, 20 † 5, 9. Rom. 3, 3. az emberek-között-való Hivségért, Gen. 39, 16 † 44, 32. Lev. 6, 2. Eccli. 22, 28. Jer. 42, 5. 1. Mach. 10, 27, 1. Tim. 2, 7. az Istenben való Hitért, Sap. 1, 2 † 3, 14. Abac. 2, 4. Matth. 8, 13 † 9, 22 † 17, 20. Mar. 5, 34. Luc. 5, 20. Rom. 3, 21 † 4, 3 † 5, 1. a' Szeretettel fel-ékesittetett igaz és Eleven hitért, Abac. 2, 4. Matt. 9, 22 † 15, 28. Marc. 5, 34 † 10, 52. Luc. 7, 50. Rom. 3, 22. Gal. 5, 6 *. Heb. 11 *. a' Szerétet-nélkül-való Holt hitért, Matt. 7, 21, 22. 1. Cor. 13, 2 † 15, 2. Jac. 2, 26. Fogadásért, és Igéretért, 1. Timoth. 5, 12. Reménységért, a' vagy Bizakodásért, Jac. 1, 6.

A' Szeretettel-való Eleven hitnek ereje nagy az Istennel, Matth. 9, 2, 22, 29 † 21, 22. Marc. 16, 16. Luc. 18, 42. Joan. 1, 12 † 3, 15, 16, 36 † 6, 35 † 7, 38 † 11, 25 † 14, 12 † 20, 29. Actor. 3, 16 † 10, 43 † 15, 9 † 16, 31. Rom. 1, 16 † 3, 22. Gal. 3, 8. Ephes. 2, 7. Hebr. 11, 6 *.

A' cselekedet-nélkül-való Hit nem üdvözit, 1. Cor. 13, 2. Gal. 5, 6. Jac. 2, 24.

A' Hit, jó cselekedetnek mondatik, Phil. 1, 6. Egy a' Hit, Eph. 4, 5. az Eleven hit igazit meg, Gen. 15, 6. Mar. 16, 16. Luc. 1, 45 † 8, 48 † 23, 41. Joan. 5, 24 † 17, 3. Act. 13, 38 † 16, 31. Rom. 3, 22 † 4, 3, 22 † 5 *. † 10, 1, 10. Phil. 3, 9. 1. Pet. 2, 6. Hebr. 4, 3.

A' Hitnek predikállását az Anya-szentegyháznak elöl-járói itelik-meg, Gal. 2, 2.

A' Pogányok hitit, az Isten meg-tekinti, Jer. 39, 18. Matt. 8, 5, 13 † 15, 28. Luc. 7, 9 † 10, 33 † 17, 16. Joan. 4, 47. Act. 10, 2 † 18, 26.

Az Isten ki-szabadittya a' Híveket a' hitetlenek veszedelméböl, Genes. 6 *. 7 *. 8 *. 19 *. Exod. 8, 22 † 9, 4, 6, 26 † 10, 23 † 11, 7. Num. 16, 20, 26, 31. Jer. 39, 18. Dan. 6, 22. 2. Pet. 2, 7. Lásd, Bizonyosság.

HITETLEN, Lásd, Eretnek.

HITETLENSÉG, meg-büntettetik, Gen. 19, 11, 17, 26. Num. 11, 21 † 14, 2, 11 † 20, 12. Deut. 9, 20. 4. Reg. 7, 2, 17. 4. Esd. 15, 4. Psal. 77, 32. Eccli. 2, 15. Matth. 8, 28 † 14, 30 † 17, 27. Mar. 16, 16. Luc. 1, 16 † 24, 24. Joan. 3, 18, 36 † 6, 7 † 8, 24 † 12, 48 † 20, 27. Rom. 11, 20. Hebr. 3, 18 † 4, 2 † 11, 6.

Apocal. 21, 8.

Holofernes, a'Nabukodonosor hadnagya, Israël-ellen küldetik, Judith 2, 4. káromlya az Istent, 6, 1. meg-szállya Betúliát, 7, 1. tulajdon fegyverével fejet vészik, 13, 8. a'fejét ki-tészik a'kö-falra, 14, 1. látván azt az Asyriusok serege, elfut, 15, 1.

Husvét Innepének rendelése, és meg-tartása, Exod. 12 *. † 13, 6 † 23, 15 † 34, 18. Lev. 23, 5. Num. 9, 2, 11 † 28, 17. Deut. 16, 1, 5. Josue 5, 10. 4.Reg. 23, 21. 2.Par. 30, 1, 15 † 35, 1. 1. Esd. 6, 19. 3.Esd. 1, 10 † 7, 10. Ezech. 45, 21. Matth. 26, 19. Mar. 14, 12. Luc. 22, 7.

Hymenæus, Hamis Apostol, 2.Tim. 2, 17.

I.

Jabes, Gálaádban, meg-nyomorittatik Israëltöl, Judic. 21, 10. meg-szállyák, 1.Reg. 11, 1. a'Jabesi ferfiak irgalmasan chelekesznek Saullal, és az ö fiaval, 31, 12.

Jaj Jaj, kiknek, és mi okért mondatik, Num. 21, 29. Eccles. 4, 10 † 16, 16. Isa. 1, 4, 24 † 3, 9, 11 † 5, 8, 18 † 6, 5 † 10, 1 † 17, 12 † 18, 1 † 24, 16 † 28, 1 † 29, 1 † 30, 1 † 31, 1 † 33, 1 † 45, 9. Jer. 4, 31 † 13, 27 † 22, 13 † 23, 1 † 45, 3 † 48, 1. Ezech. 6, 11 † 13, 3, 18 † 16, 23 † 30, 2 † 34, 2. Ose. 7, 13. Joël 1, 15. Amos 5, 18 † 6, 1. Mich. 2, 1. Naum. 3, 1. Abac. 2, 6, 12. Soph. 2, 5 † 3, 1. Judith 16, 20. Eccli. 2, 14 † 41, 11. Matth. 11, 21 † 18, 7 † 23, 13 *. Luc. 6, 24 † 10, 13 † 11, 42 † 17, 1. 1.Cor. 9, 16. Judæ 11. Apoc. 8, 13 † 9, 22 † 11, 14 † 12, 12 † 18, 10, 16.

Jakab, a'Zebedæus fia, hivattatik, Matth. 4, 20. meg-ölettetik, Act. 12, 2.

Jákob, az Isaák fia, születik, Gen. 25, 23. meg-vészi Esautól az élsö-születésnek méltoságát, 25, 31. el-foglallya töle az áldomást, 27, 5 *. Lábánhoz mégyen, 28, 10. a'lajtorját láttya és fogadást tészen, 28, 12, 20. Lábannak szolgál két leányáért, 29, 18. hazájába tér, 31, 17.

Az Angyallal tusakodik, 32, 24. Israëlnek neveztetik, 32, 27 † 35, 10. 3.Reg. 18, 31. a'fiait Egyiptusba küldi, 42, 1.

Egész házával Egyiptusba költözik, 46 *. Deut. 10, 22. a'Jósef fiait fiaivá fogadgya, 48, 5, 8.

Meg-áldgya a'fiait, és meg-hal, 49, 33. el-temettetik Kánaán-földében az ö attyaihoz, 50, 4, 7. az igéret-szerént, 47, 29. és a'parancholat-szerént, 49, 29. dícsértetik, Eccli. 44, 24. Lásd, Israël.

János: Keresztelö János a'Zakarias fia, Luc. 1, 55, 59, 60. a' meny-országnak Evangeliomát hirdeti, és keresztel, Matth. 3, 1. Mar. 1, 4, 5. Joan. 1, 28 † 3, 23, 26. ruházattya teve-ször, eledele sáska és vad mez, Mar. 1, 6. nem akar nagynak láttatni, Joan. 1, 19, 20, 26 † 3, 28. tanitványit a' Krisztushoz küldi, Matth. 11, 2. fejét vészik, Matth. 14, 8. Illyésnek mondatik, Mal. 4, 5. Matt. 11, 14 † 17, 10. Luc. 1, 17.

János, a'Zebedæus fia, hivattatik, Matt. 4, 22. a'Krisztus kiváltképpen szereti, Joan. 13, 23 † 19, 26 † 20, 2 † 21, 7, 20. azokat irja a'miket látott, Joan. 19, 35 † 21, 24. 1.Joan. 1, 1.

Idö, annak alkolmatosságát minden dologban meg kell gondolni, Eccles. 3, 1 † 8, 5. Eccli. 20, 6 † 32, 20. Rom. 12, 11.

Jebus, Jerusalem nek neveztetik, Jos. 15, 8. Judic. 19, 10. 1.Par. 11, 4.

A'Jebusæusokat nem győzhetik meg Israël, Judic. 1, 21. David meg-győzi öket, 2.Reg. 5, 8.

Jehu, a'Hanáni próféta fia, meg-feddi Jósafat királyt, 2.Par. 19, 2. Báalához az Israël királyához küldetik, 3.Regum 16, 1, 7.

Jehu, Josafatnak a'Namsi fiának fia, Israël királyává kenetetik, hogy az Akab házát el-töröllye, 4.Reg. 9, 1, 6. a'parancholat-szerént, 3.Regum 19, 16. meg-öli Jézabelt, 4.Reg. 9, 30, 33. meg-öli Akábnak hetven fiát, 10, 1. Okoziásnak attya-fiait-is, 10, 14. el-veszti a'Baal szolgáit, 4. Reg. 10, 14, 25. meg-hal, 10, 35.

Jelek, Lásd, Chodák.

Jelenések, és Látások, Jos. 5, 13. 4. Reg. 17, 9. 2.Mach. 3, 24 † 5, 2 † 10, 29 † 11, 8.

Istennek, Angyaloknak, és embereknek jelenések, Gen. 32, 24. Exod. 3 *. Num. 22, 21. Jos. 5, 13, 1.Reg. 28, 11. Matth. 17, 3 † 28, 2, 9. Marc. 9, 3 † 16, 5, 9, 12, 14. Luc. 9, 30 † 24, 4, 15, 36. Joan. 20, 12, 14, 19, 26 † 21, 1. Act. 1, 10 † 16, 9 † 18, 9.

Jeremias Próféta, Anatotból, Jer. 29, 27. az Istentöl hivattatik, és el-küldetik, 1, 4. háboruságot és üldözést szenved, Jer. 18, 19 † 20, 1 † 26, 7 † 33, 1 † 37, 12 † 38, 4, 7. kedvet talál Nabukodonosornál, Jer. 39, 11. meg-szabadittatik a'fogságból Nabuzardantól, Jerem. 40, 1. Josiást sirattya, 2.Par. 35, 25.

Jeriko, meg-vétetik, és el-égettetik, Jos. 6, 10, 24. Hieltöl meg-épittetik, 3. Reg. 16, 34. Pálma-fák várasának neveztétik, Deut. 34, 3. 2.Par. 28. 15.

Jeroboam, a'Nábat fia, a' Salomon szolgája, ellensége lészen Israëlnek, 3.Reg. 11, 26. 2. Par. 13, 6. a'tíz nemzetségnek királyává lészen, 3.Reg. 12, 20. az Ahias igéje-szerént, 11, 29. két arany borjút állat-fel, és hamis isténi áldozatot szerez, 12, 28, 31. meg-feddettetik, és megbüntettetik, 14, 7 † 15, 25 † 16, 19, 26. 4.Reg. 3, 3 † 10, 29, 32 † 13, 2, 6, 11 † 14, 24 † 15, 9, 18, 24 † 17, 22 † 23, 15.

Meg-szárad a'keze, 3.Reg. 13, 4. meg-gyógyúl, 13, 6. meghal, 14, 20. egész háza-népet el-vesztik, 15, 29. a'prófétálás-szerént, 14, 10. Jeróboam-ellen-valo prófétálás, Amos 7, 10.

Jeroboam, a'Jóas fia, Israëlnek királya, 4.Reg. 13, 13 † 14, 16. meg-hal, 14, 29.

Jerusalem, meg-vétetik a' Júda fiaitól, Judic. 1, 8. lakó-helyül válaszlya az Isten, 3.Reg. 8 *. 2.Par. 6, 2 † 7, 16. Jébus-nak neveztetik, Jos. 15, 8. Judic. 19, 10. 1.Paral. 11, 4. Salem-nek, Psal. 75, 3.

Jerusalemet michoda nemzetségek lakták, 1.Par. 9, 3. 2.Esd. 11, 1.

Meg-szállyák a'Syriai, és Israëli király, 4.Reg. 16, 5. meg-szállya Nabukodonosor, 4.Reg. 24, 10 † 25, 1. meg-égetik és el-rontyák, 4.Reg. 25, 9. meg-épitik, és lakják, 2.Esd. 3 *. † 6, 15.

Jerusalem 's az ö lakói-ellen, 4.Reg. 21, 12 † 23, 27. Isa. 1, 6 † 3, 1 † 22, 1, 8 † 29, 1, 7 † 65, 2. Jer. 4, 3, 9 † 7 *. † 13 *. † 17, 19 † 19. 3, 6 † 21, 3 † 23, 39 † 25, 8 † 32, 3, 4, 26 † 34, 1 † 38, 3 † 39, 8. Ezech. 3, 6 † 4 *. 5 *. † 10, 2 † 15 *. † 21, 6 † 22 *. 23 *. Soph. 3, 1.

Jerusalem el-pusztitando a'Romaiaktól, Dan. 9, 26. Zach. 14, 1. Matth. 24, 1, 15. Lucæ 13, 35 † 19, 41 † 20, 16 † 21, 6. Joan. 11, 48.

Lelki Jerusalem az Anya-szentegyház, Psal. 121, 3. Isa. 33, 20 † 54, 11 † 60 *. † 62, 6 † 65, 16, 18. Tob. 13, 19. Baruch 5, 1, 7. Gal. 4, 26. Heb. 11, 10 † 12, 22. Apoc. 3, 12 † 21, 2, 10.

Jezabel istentelen, az istentelen Akáb felesége, 3.Reg. 16, 31 † 21, 5, 7.

Meg-öli az Ur profetáit, 18, 4, 13. Illyést halállal fenyegeti, 19, 2. az ebektöl el-szagattatik, 4.Reg. 9, 35. Illyés profétának mondása-szerént, 3.Reg. 21, 23.

Igasság: annak tekélletesége nem találtatik ez életben, melyben nem élünk bün-nelkül, Gen. 6, 5 † 8, 21. Exod. 34, 7. Num. 14, 18. 3. Reg. 8, 46. 2. Par. 6, 36. Job 4, 17 † 9, 1, 15, 20 † 25, 4. Pſal. 13, 1 † 50, 7 † 52, 1 † 129, 3 † 142, 2. Prov. 20, 9. Eccli. 7, 21. Iſa. 64, 4. Jer. 2, 19, 20 † 30, 11. Mich. 7, 2. Num. 1, 3. Sap. 12, 10. Matt. 6, 12. Luc. 17, 3, 10. Rom. 3, 9, 23 † 7 *. Gal. 3, 22. Eph. 2, 3. 2. Joan. 1, 8. Láid, Bün.

A'mi Igaſságunk a'Kriſtuſ-által, és az első meg-igazúlás, és a'bünnek bochánattya, nem a'mi érdeminkből, Gen. 15, 6. Iſa. 45, 25 † 53, 8, 11. Jer. 23, 6 † 33, 16. Dan. 6, 22. Abac. 2, 4. Zach. 9, 11. Actor. 10, 43 † 13, 39. Rom. 1, 17 † 3, 22, 24 † 5, 1, 18 † 10, 4, 10. 1. Cor. 1, 30. Gal. 2, 16 † 3, 11 † 5, 5. Phil. 3, 9. Tit. 3, 7. 1. Pet. 3, 18.

Igaz-mondás, Iſa. 59, 15. 3. Eſd. 3, 12 † 4, 33. 4. Eſd. 1, 17. Zach. 8, 16. Eph. 4, 25.

Igazak, találtatnak e'világon, Luc. 1, 6 † 15, 7 †. Joan. 8, 36 † 17, 17, 19. 1. Cor. 6, 11. Hebr. 12, 23 *. 2. Pet. 2, 7. 1. Joan. 3, 1, 7. Apoc. 3, 4 † 14, 5. Láid, Bün. Lélek. Út.

Igazulás, mellyel az igaſságban nevekedünk, a'jó chelekedeteknek tulajdonittatik, Eccli. 18, 22. Rom. 2, 13. Jacob. 2, 21, 24. Apoc. 22, 11.

A' bünösnek Meg-igazúlása, nem chak a'hitnek tulajdonittatik, hanem a' reménségnek-is, Rom. 8, 23. a'ſzeretetnek, Exod. 20, 6. Prov. 10, 12. Luc. 7, 47. 1. Cor. 13, 4. Gal. 5, 6. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 4, 7, 8, 9. a'félelemnek, Eccli. 2, 27, 28. a'penitentziának, Sap. 11, 24. Ezech. 18, 21, 22. Matt. 3, 2, 8. Luc. 7. a'Magdolna példájával: 15. a'tékozló fiuéval: 18. a'Publikánuſéval.

Illyés, ſzörös ember, és bör övel övedzette-fel ágyékát, 4. Reg. 1, 8.

Az Illyés imádſágának ereje, 3. Reg. 17, 1. Jac. 5, 17, 18. a'hollò táplállya, 3. Reg. 17, 2. halottat támaſzt, 17, 19. meg-öli a' Baal profetáit, 18, 40. el-fût Jezabel-elött, 19, 3. Damaskusba küldetik, hogy Hazaélt a'Syriai királyt meg-kennye, 19, 15. Akábhoz küldetik, 21, 17. a'hozzája küldetett ötvenedes hadnagyok meg-eméſztetnek a'tüztöl, 4. Reg. 1, 10. fel-viteték forgò-ſzéllel az égbe, 2, 11. meg-jelenik az Ur ſzine változása-kor, Matth. 17, 3. Luc. 9, 30.

Imádás, Angyaloknak és embereknek-is tulajdonittatik, Gen. 18, 2 † 19, 1 † 23, 12 † 27, 29 † 33, 3 *. † 42, 6 † 43, 26. Exod. 18, 7. Num. 22, 31. 1. Reg. 20, 41 † 25, 23 † 28, 14. 2. Reg. 9, 6 † 14, 3. 3. Reg. 1, 15, 12. Judith 10, 20. Eſth. 3, 2. Dan. 2, 46. Act. 10, 25.

Imadság, a'Jesus nevében, haſznos, Joan. 14, 13 † 15, 16 † 16, 23, 26. 1. Joan. 5, 14.

Gyakorta nem tudgyuk mi módon kellelsék imádkoznunk, Matt. 20, 20. Marc. 10, 35. Rom. 8, 26. Jac. 4, 3.

Ejjel és nappal imádkozni, Pſal. 118, 62. Luc. 18, 1. 1. Theſ. 31, 10. 1. Tim. 5, 5. 2. Tim. 1, 3.

Szüntelen imádkozni, Matth. 7, 5. Luc. 11, 9 † 18, 1. Actor. 10, 2. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Theſ. 5, 17.

Imádkozni, hogy a'hitnek predikálláſa foganatos légyen, Eph. 6, 19. Col. 4, 3. 2. Theſs. 3, 1.

Egy-másért-való Imádság, Jer. 42, 2, 20. Bar. 1, 13. 2. Mach. 1, 6. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Theſ. 5, 25. 2. Theſ. 1, 3, 1. 1. Tim. 2, 1. Jac. 5, 16.

Ellenségért imádkozni, Num. 16, 22, 46. 2. Mach. 3, 33. Matt. 5, 44. Luc. 6, 28 † 23, 34. Act. 7, 60. Láſd, Szentek, és Purgatorium.

Mint, mikor, és kihez kell imádkozni, és mit kell kérni az imádságban, Num. 11, 16, 24. Deut. 4, 7. Judic. 10, 10, 15. 1. Reg. 1, 11. 2. Reg. 22, 2, 7. 3. Reg. 3, 7. Iſa. 65, 24. Amos 7, 2. Eccli. 35, 26. Tob. 3, 11 *. Judith 4, 11. Matt. 6, 5, 9 † 7, 7 † 18, 19 † 20, 20 † 21, 22 † 26, 38. Mar. 11, 24 † 13, 33. Luc. 11, 2, 9 † 18, 1 † 22, 40. Joan. 4, 23 † 9, 31 † 14, 13 † 15, 7 † 16, 23. Actor. 1, 14 † 2, 42 † 4, 24, 31 † 10, 2 † 13, 23. Rom. 8, 26 † 12, 12. 1. Cor. 14, 13. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Theſ. 5, 17. 1. Tim. 2. 1. Heb. 13, 18. 1. Pet. 3, 12. 1. Joan. 5, 4. Jac. 1, 6 † 4, 3 † 5, 13. Apoc. 19, 10 † 22, 9.

Az illendö és a'jó móddal-való Imádságot, meg-halgattya az Iſten, Gen. 16, 11 † 21, 17. Exod. 2, 24 † 3, 7 † 6, 5 † 22, 23, 27. Deut. 4, 7 † 15, 9. 1. Reg. 7, 9, 10 † 9, 16 † 12, 18. 2. Reg. 22, 4, 7. 3. Reg. 13, 6 † 17, 22 † 18, 36. 4. Reg. 13, 5 † 20, 5. 2. Par. 32, 22 † 33, 13. 4. Eſd. 15, 7. Judith 4, 8, 12. Tob. 3, 24. Pſal. 3, 5 † 4, 4 † 9, 13 † 17, 7 † 21, 25 † 33, 7 † 49, 15 † 54, 17 † 117, 5 † 119, 1 † 144, 19. Prov. 15, 29. Eccli. 4, 9 † 21, 6 † 36, 24, 26 † 48, 22. Iſa. 30, 19 † 37, 15, 21 † 55, 7. Jer. 29, 12. Thren. 3, 56. Dan. 13, 44. Jon. 2, 3. Zach. 13, 9. 2. Mach. 3, 22. Joan. 9, 13. Act. 10, 4.

Némellyeknek Imádságit miért nem halgattya-meg az Iſten, Deut. 1, 45 † 31, 18. Judic. 10, 1. 1. Reg. 8, 18. Pſal. 17, 42. Prov. 1, 28 † 15, 29 † 21, 13 † 28, 9. Eccli. 34, 29, 31. Iſai. 1, 15. Jer. 7, 16 † 11, 11, 14 † 14, 12 † 15, 1. Ezech. 8, 18 † 24, 17. 14, 16, 20. Mich. 3, 4. Zach. 7, 13. 4. Eſd. 1, 26. 2. Mach. 9, 13. Joan. 9, 31. Hebr. 12, 17. Jac. 4, 3.

A'Szentek imádságinak példái, Gen. 32, 9. Exod. 32, 11, 13. Num. 14, 19. Deut. 9, 26. 3. Reg. 8, 15 *. 4. Reg. 20, 3. 2. Par. 6, 16 *. † 14, 11 † 20, 6, 12. 1. Eſd. 9, 6 *. 2. Eſd. 1 *. Sap. 9 *. Eccli. 23, 2 † 36, 1, 11, † 51 *. Bar. 1, 17, 21 † 2, 6 *. † 3, 1, 9. Tob. 3, 1, 12 † 8, 7 † 13, 1. Judith 9, 2 † 16 *. Eſth. 14, 3. Iſa. 33, 2 † 37, 16 † 64 *. Jer. 10, 24, 17, 13, 14 † 18, 19 † 32, 16. Thren. 5 *. Dan. 9, 6 † 13, 42. Jon. 2 *. Hab. 3 *. 3. Eſd. 8, 74. 4. Eſd. 3 *. † 6, 38 *. 1. Mach. 7, 37. 2. Mach. 6, 30. Actor. 4, 24.

Innep: A'Zsidók fö Innepi: a' Húſvét innepe: Láſd, Húſvét.

A'Pünköſd innepe, Exod. 21, 16 † 34, 22. Num. 28, 26. Deut. 16, 9. Joan. 5, 1. Act. 2, 1 † 20, 16.

A'Küttök a'vagy Trombiták innepe, Lev. 23, 24. Num. 29, 1. 2. Par. 5, 3.

A'Tiſztúlás innepe, Lev. 16, 30 † 23, 27. Num. 29, 7, 8.

A'Sátoros innep, Exod. 23, 16. Lev. 23, 34. Num. 22, 12. Deut. 16, 13 † 31, 10. 1. Eſd. 3, 4. 2. Eſd. 8, 15, 17. 2. Mach. 1, 9 † 10, 6. Joan. 7, 2.

Az Uj-hôld innepe, Num. 28, 11. 1. Reg. 20, 5. Ezech. 45, 18.

Az Innep meg-ſzegésének büntetése, Num. 15, 32. Láſd, Szombat.

Inteni, Láſd, Jóra ínteni.

Joab, a'Saryia fia, 2. Reg. 2, 13, által-veri Abnert, 3, 27. meg-békélteti Dávidot Abſalommal, 14 *. által-veri Amasát, 20, 9. ötet-is által-verik, 3. Reg. 2, 28, 34. a'Dávid parancholattya-ſzerént, 2, 5, 7.

Joachim, a'Josías fia, a'Júda királya, ki az-elött Eliacimnak hívattatott, 4. Reg. 23, 34. 3. Eſd. 1, 37. meg-égette a'Jeremías beſzédinek könyvét, Jerem. 36, 21. Melki-nek neveztetik, Luc. 3, 24. meg-hal, 4. Reg. 24, 1, 5. Joakin az ö fia, 24, 6.

Joakaz, a'Jehu fia, az Iſraël királya, 4. Reg. 10, 35 † 13, 1.

Joakaz a'Josías fia, meg-foſztatik orſzágától, és Egyiptusba vitetik, és ott meg-hal, 23, 34. az ö fogsága meg-profetáltatik, Ezech. 19, 4. Johanán-nak neveztetik, 1. Par. 3, 15. Eliakim az ö attya-fia király ö-utánna, 4. Reg. 23, 34.

Joakin, a'Joaczim fia, a'Júda királya, 4. Reg. 24, 8. fogva-vitetik Babyloniába, 24, 12. 15. kibochátattak a' tömlöczböl, és nagy tiſzteſségre vitetik, 25, 24. Jekoniás-nak neveztetik, Jer. 37, 1. Neri-nek, Luc. 3, 27. Matanías az attyafia orſzágol utánna, 4. Reg.

Jóanna, a'Kúsa felesége, a' Kristust követi, Luc. 8, 3.

Joas, az Okozias fia, egyedül marad-meg a'királyi magból, 4. Reg. 11, 2. királlya leszen Judában, 11, 12. meg-öli Zakariást a' Jójada fiát, 2. Par. 24, 21. Matth. 23, 25. meg-ölik a'maga szolgai, 2. Par. 24, 25. 4. Reg. 12, 20. Amasias a'fia, király ö-utánna, 1. Par. 3, 12. 2. Par. 24, 27.

Jóas, a'Jóakaz fia, az Israël királya, 4. Reg. 13, 9. Amasias-ellen hadakozik, el-rontya a'Jerusalem kö-falat, és a'templomot, és meghal, 4. Reg. 14, 13, 16.

Jó-cselekedet, dichértetik, Exod. 19, 5 † 20 *. † 23, 19, 25. Deut. 5, 6, 11, 16 † 10, 12. Jos. 22, 5. 1. Reg. 15, 22. Psal. 2, 10 † 39, 7 † 49, 14. Pro. 3, 1 † 14, 31 † 15, 3. Isa. 1, 16 † 58, 6. Jer. 22, 3. Ezech. 18, 6. Ose. 6, 11. Mich. 6, 8. Zach. 7, 9 † 8, 16. Eccli. 35, 12. Matt. 5, 24, 29, 39. Luc. 1, 75 † 3, 11. Joan. 12, 26. Rom. 12 *. 13 *. 14, 17. Phil. 3, 3. Jac. 1, 27. Lásd, Chelekedetek.

A' Jó-chelekedetek érdemesek, Eccli. 10, 31 † 16, 15 † 38, 18.

Azok jutalma és fizetése, Ps. 118, 112. Pro. 15, 18. Eccli. 36, 18. Isa. 3, 10. Matt. 5, 12 † 10, 42 † 16, 27 † 25, 34. Rom. 2, 6. 1. Cor. 15, 28. 2. Cor. 5, 10. 2. Tim. 4, 8. Hebr. 6, 10 † 10, 35 † 11, 26. Jac. 2, 24. Apocal. 20, 7, 8 † 22, 12.

Jojada, meg-öleti Atália királyne-aszszonyt, 4. Reg. 11, 15. 2. Par. 24, 14. meg-hal, 24, 15.

Jonas, profetál, 4. Reg. 14, 25. a'tengerbe vettetik, Jonæ 1, 15. el-nyeli ötet az Istentől készíttetett hal, 2, 1. annak gyomrába vólt három nap és három éjjel, Matt. 12, 40.

Jonatas, a'Saul fia, meg-veri a'Filistæusokat, 1. Reg. 13, 3 † 14, 1, 11. meg-szabadítya a'nép az attya kezéből, 14, 45. szövetséget szerez Dáviddal, 18, 13 † 20, 18. meg-ölettetik, 31, 7.

Jónatas, a'Matatias fia, a'Zidók hadnagya, 1. Mach. 9, 31. szövetséget szerez Demeterrel, 10, 3, 15. meg-fogattatik, 12, 48. fiaival-eggyütt meg-ölettetik, 13, 23.

Jóra inteni, Genes. 13, 8 † 45, 24. Jos. 22, 5. 2. Par. 30, 6 † 32, 7. 2. Esd. 5, 6, 9. Acto. 11, 23 † 14, 21 † 20, 17 *. 1. Thes. 5, 11. Tit. 2 *. † 3, 1. Hebr. 3, 12.

Joram, a'Jósafat fia, a'Júda királya, 3. Reg. 22, 51. meg-öli hat attyafiát, 2. Par. 21, 4. meg-hal, 4. Reg. 8, 24. 2. Par. 21, 19.

Joram az Israël királya, 4. Reg. 1, 17 † 3, 1. Hazaël-ellen mégyen, 8, 28. meg-sebesíttetvén meg-gyógyíttatik, 9, 15. meg-hal, 9, 24.

Josafat, az Asa fia, a'Júda királya, 3. Reg. 22, 41. igaz tanitókat küld a'Júda városiba, 2. Par. 17, 7. szövetséget szerez az istentelen Akabbal, 18, 3. meg-feddi azért a'Profeta, 19, 2. Okoziáshoz adgya magát, 2. Par. 20, 35. meg-hal, 21, 1. Jóram a'fia országol helyette, 1. Par. 3, 11.

Jósé, a'Jákob fia, Genes. 30, 23. álmot lát, 37, 5, 9. el-adatik a' bátyaitól az Ismaëlitáknak, 37, 26. Psal. 104, 17. hamisan be-vádoltatik, Genes. 39, 17. tömlötzbe vettetik, 39, 20 † 41, 14. egész Egyiptus urává tételik, 41, 40. a'Putifar leányát veszi feleségül, 41, 45. meg-jelenti magát az áttyafiainak, 45, 1. meg-hal, 50, 24. a' chontyait el-viszik Egyiptusból, Exod. 13, 19. Sikemben el-temettetnek, Jos. 24, 32.

Jósef, a'Szüz Maria ferje, Mat. 1, 16. Egyiptusba fút, 2, 14.

Josias, az Amon fia, a'Júda királya, 4. Regum 21, 24 † 22 *. meg-profetáltatik, 3. Reg. 13, 2. a'Törveny könyvét olvasa, 4. Reg. 23, 2. a'Húsvét innepét meg-innepli, 23, 21. meg-sebesíttetik, és meg-hal, 2. Par. 35, 23, 24. 4. Reg. 23, 29. sírattatik, 2. Par. 35, 24. Jóakaz országol helyette, 4. Reg. 23, 30, 34.

Josue, hadakozik Amalek-ellen, Exod. 17, 9, 13. meg-kemli Kánaán-földet, Num. 13, 2. dícheri azt, 14, 6. Moyses-helyett a'nép vezére, 27, 18. Deut. 3, 21 † 31, 3, 7, 14. Jos. 1, 1, 6. kímeket küld, 2, 1. által-kel a' Jordánon, Jos. 3, 16. tizen-két követ állat-fel Galgalában, 4, 3, 8, 20. az Ur Angyala meg-jelenik néki, Jos. 5, 13. meg-álgya a'népet, 8, 33. meg-szabadíttya a'Gabaonitákat, 10, 7. a'Napot 's a'Holdat meg-állattya, 10, 12. viszsza-tér Galgalába, 10, 43. meggyőz harmincz-egy királyt, 12 *. részt vészen a' föld el-osztásában, 19, 49. meg-hal, 24, 29. Judic. 2, 8. dícheretik, Eccli. 46, 1.

Jövendő-mondók, és égbe-vigyorgók, Dan. 2, 2, 27 † 4, 6 † 5, 7, 11. Actor. 19, 13. Lásd, Bübájosok.

Jövevény, a'vagy Szarándok: azzal jót kell chelekedni, Gen. 18, 2. Exod. 22, 21 † 23, 9. Lev. 19, 33 † 23, 22. Num. 15, 14. Deut. 10, 18 † 14, 21 † 24, 14, 17 † 26, 11. Ezech. 22, 29 † 47, 21. Zach. 7, 10.

Jövevények és Szarándokok vagyunk e'világon, Gen. 15, 13 † 23, 4 † 47, 9. 1. Par. 29, 15. Psal. 38, 13 † 118, 19. 2. Corinth. 5, 8. Phil. 3, 20. Hebr. 11, 13. 1. Pet. 2, 11.

Az Isten tiszteletire-valo Szarándokságok hasznosok, 3. Reg. 8, 41. 4. Reg. 5, 10.

Józanság, ételben, italban, és házasságban, Tob. 6, 15. Eccle. 3, 6. Eccli. 31, 18 † 32, 7. Dan. 1, 8, 10. Rom. 13, 13 † 14, 17. 1. Cor. 7 *. Gal. 5, 23. 1. Tim. 3, 2. 2. Tim. 1, 7. Tit. 1, 8 † 2, 6, 12. 1. Pet. 1, 13 † 5, 8. 2. Pet. 1, 6.

Iras: a'Szent Irásnak szerzője, és haszna, Exod. 17, 14 † 34, 27. Deut. 4, 1 † 17, 18 † 31, 9. Jos. 1, 8. Isa. 8, 9 † 30, 8 † 34, 16. Jer. 30, 2 † 36, 2, 10 † 45, 1. Bar. 1, 3, 14 † 4, 1, 2. 2. Esd. 8, 2. 3. Esd. 9, 39. 4. Esd. 15, 1. Dan. 10, 21. Matth. 4, 4 † 22, 29. Luc. 4, 4 † 16, 29. Joan. 5, 39 † 10, 44 † 20, 30. Actor. 15, 21 † 17, 11. Rom. 1, 2 † 4, 23 † 15, 4. 1. Cor. 9, 9 † 10, 11 † 15, 3. 2. Tim. 3, 15. 2. Pet. 1, 20 † 3, 1. Apoc. 1, 19.

Nehéz a'Szent Irást meg-érteni, 2. Pet. 3, 16. nem mindeneket irtak-meg az Apostolok, Joan. 20, 30 † 21, 25. 1. Cor. 11, 34. 2. Thes. 2, 15. 2. Joan. 12. 3. Joan. 18.

Nem az Iras, sem a'Törveny az itélö-biro; hanem a'Pap, Deut. 17, 18. Ezech. 44, 24 *. Mal. 2, 7. Lásd, Papok tiszti.

Irgalmasság; azt kell chelekednünk felebarátunkal, 1. Reg. 15, 6. 2. Par. 28, 9, 15. Psal. 111, 5, 9. Prov. 24, 21, 31 † 19, 7, 21. 25. Eccli. 4, 2, 29 † 35, 18. Isa. 58, 7. Ose. 6, 11. Mich. 6, 8. Zach. 7, 9. Matth. 5, 7 † 9, 13 † 10, 41 † 18, 33 † 25, 41. Marc. 9, 40. Luc. 6, 35 † 10, 33. Rom. 12, 13. Gal. 6, 12. Col. 3, 12. 1. Tim. 5, 10. Lásd, Isten egyedül Jó. Szeretet. Alamizsna.

Irgalmatlanság: annak meg-büntetése, Exod. 1, 12. Deut. 23, 5. Judic. 8, 6, 15. 1. Reg. 25, 15, 38. Job 20, 19. Prov. 21, 10. Eccli. 12, 13. Amos 1, 6. Matth. 18, 33, 34 † 25, 42. Luc. 16, 21, 23. Jac. 2, 13.

Iregység, Lásd, Gyülölség.

Isaias, az Amos fia, Isa. 1, 1. az Isten híja, és el-küldi, 6, 8 † 49, 1.

Ismael, az Abraham fia Agártól, Gen. 16, 15. meg-hal, 25, 17.

Ismaël a'Natanias fia, meg-öli Godoliást, Jer. 41, 2, 6.

Ismeretés: Az ember meg-ismértetik beszédéből, és chelekedetiből, Eccli. 19, 27 † 27, 9. Matt. 7, 16 † 12, 33. Luc. 6, 44.

Nem ismérhetni az Istent emberi bölcseséggel, hanem ha megjelenti magát, Matth. 11, 25 † 16, 17. Luc. 10, 21. Joan. 7, 28 † 8, 19, 27 † 10, 14 † 14, 4 † 15, 15 † 17, 6. Act. 17, 23. 1. Cor. 1, 17, 18 † 2, 6, 10 † 3, 19. Col. 1, 26.

Israël, az Ur népe és öröksége, Exod. 3, 7 † 5, 1 † 6, 7 † 19, 5. Lev. 30, 26. Deut. 4, 20 † 7, 6 † 9, 22 † 10, 15 † 14, 2 † 26, 18 † 27, 9. 1. Reg. 10, 1 † 12, 22. 2. Reg. 7, 23. 3. Reg. 8, 53. Isa. 19, 25 † 43, 1. Jer. 13, 11.

Israëlnek tíz nemzetsége elszakad a' Dávid házától, 3. Reg. 12, 3, 9, 16. az Ahias próféta igéje-szerént, 11, 29. Assyriába vitetnek, 4. Reg. 15, 29 † 17, 6. a' próféták-szerént, Deut. 4, 26. sokan követik Israëlből a' Levitákat Jerusalembe, 2. Par. 11, 13.

Isten, mindenható, és semmi ö-neki nem lehetetlen, Genes. 17, 1 † 18, 14 † 35, 11 † 43, 14 † 48, 3. Num. 11, 23. 1. Reg. 14, 6. 2. Par. 14, 11. Sap. 11, 22. Job 42, 2. Isa. 40, 10 *. † 46, 9 † 50, 2 † 59, 1. Jer. 32, 17, 22. Zach. 8, 6. Matt. 19, 26. Mar. 9, 23 † 10, 27 † 14, 36. Luc. 1, 37 † 18, 27. Eph. 3, 20. Apoc. 16, 7, 14 † 19, 6.

Mindeneket akarattya-szerént rendel, Genes. 45, 5 † 50, 19. Deut. 8, 18. 1. Reg. 9 *. Sap. 12, 13. Tob. 7, 12. Job 9, 5 † 12, 13. Psal. 102, 19 † 113, 3 † 126, 1. Prov. 10, 22 † 16, 4, 9 † 19, 21 † 20, 24 † 21, 1, 30. Eccles. 3, 15. Isaiæ 26, 16 * 49, 7. Jer. 10, 23 † 27, 5. Dan. 2, 21 † 5, 18. Matth. 6, 33 † 11, 26 † 20, 14. Luc. 12, 31. Joan. 5, 17. Rom. 9, 15. 2. Cor. 3, 5. Phil. 2, 13. Heb. 13, 21. Apoc. 4, 11.

Az Isten minden engedelmes híveknek attyok, Deut. 32, 6. Psal. 102, 13. Prov. 1, 7. Jer. 3, 4, 14, 19. Malac. 1, 6. Matth. 6, 9 † 18, 14 † 23, 8. Luc. 11, 2. Joan. 20, 17. Rom. 8, 15. 1. Cor. 8, 6. 2. Cor. 1, 3 † 6, 14. Eph. 3, 14 † 4, 6. 1. Thes. 1, 3. 2. Thes. 1, 1, 2 † 2, 16.

Az Isten hív, és igaz-mondo, Exo. 34, 6. Num. 23, 19. Deut. 7, 9 † 32, 4. 1. Reg. 15, 29. Isa. 49, 7. Joan. 3, 33 † 8, 26. Rom. 3, 4. 1. Cor. 1, 8 † 10, 13. 1. Thes. 5, 24. 2. Thes. 3, 3. 2. Tim. 2, 13. Tit. 1, 2. 1. Joan. 1, 9 † 5, 20. Hebr. 10, 23. Apoc. 3, 7, 14.

Az Isten, állattyában egy, Exo. 3, 14. Deut. 4, 35 † 6, 4 † 7, 9 † 10, 17 † 32, 39. 2. Reg. 7, 22. 3. Reg. 8, 60 † 18, 36. 1. Par. 19, 20. Sap. 12, 13. Isa. 37, 16 † 43, 10 † 44, 6, 24, *. 45 *. 46, 9. Osee 13, 4. Tob. 8, 20 † 13, 4. Eccli. 36, 5. Marc. 12, 29. Joan. 17, 3. 1. Cor. 8, 6 † 12, 6. Gal. 3, 20. Eph. 4, 6. 1. Tim. 2, 5.

Az Isten, személyében három, és állattyában egy: Lásd, Sz: Háromság.

Az Isten öröktöl fogva-való, ninch kezdete, sem vége; és ö mindeneknek kezdete, és vége, Gen. 21, 33. Exod. 15, 18. Job 36, 26. Isa. 41, 4 † 43, 10 † 44, 6 † 48, 12 † 57, 15. Dan. 7, 9. Rom. 16, 26. Heb. 1, 8. Apoc. 1, 8, 17 † 21, 6 † 22, 13.

Az Isten mindeneket tud, hall, és lát, Exod. 3, 19. Num. 12, 2. Deut. 31, 21. 1. Reg. 2, 3 † 16, 7. 2. Par. 16, 9. Job 14, 6 † 22, 11 † 28, 24 † 31, 4 † 42, 2. Psal. 7, 10 † 32, 13 † 37, 10 † 89, 8 † 130, 8. Prov. 5, 21 † 15, 3, 11 † 24, 12. Isa. 29, 15 † 40, 27 † 48, 4. Jer. 1, 5 † 7, 11 † 17, 10 † 23, 24 † 32, 19. Ezech. 11, 5. Eccli. 16, 15 † 17, 13 † 23, 27 † 39, 24, 27 † 40, 9. Sap. 1, 10. 2. Mach. 9, 5 † 12, 22. Matt. 6, 4 † 21, 2. Marc. 2, 8 † 14, 13. Luc. 22, 10. Joan. 1, 47 † 13, 21 † 16, 30 † 21, 17. Act. 15, 8. Heb. 4, 13. Apoc. 2, 23.

Az Istent senki nem láthattya, Exod. 33, 20. Deut. 4, 12. Joan. 1, 18 † 6, 46. 1. Tim. 6, 16. 1. Joan. 4, 12.

Az Istent, és az ö dolgait nem foghattyuk-meg emberi elmével, Exod. 33, 20. 3. Reg. 3, 5. Job 32, 8. Psal. 93, 10 † 118 *. † 142, 8. Isa. 22, 22 † 54, 13. Matth. 11, 25 † 13, 11 † 16, 17. Luc. 8, 10 † 10, 21 † 24, 44. Joan. 1, 10 † 3, 3 † 6, 44, 65 † 14, 8, 17 † 17, 6. Act. 16, 14. Rom. 1, 19 † 11, 33. 1. Cor. 2 *. Gal. 1, 11. 1. Tim. 6, 16. Apoc. 3, 7.

Az Isten végetetlen, és határozhatatlan, 3. Reg. 8, 27. 2. Par. 2, 6 † 6, 18. Job 11, 8. Psal. 138, 7, 10. Isa. 6, 3 † 66, 1. Jerem. 23, 24. Amos 9, 2. Sap. 1, 7. Matth. 5, 35. Act. 7, 48 † 17, 24.

Az Isten, Israëlnek üdvözítője, és vigasztalója, és minnyájoké a' kik ötet igazán tisztelik és segetségül hijják, Gen. 17, 1, 7. Exo. 6, 2 † 20, 2 † 29, 45. Lev. 26, 11. Psal. 17, 3 † 49, 6. Isa. 30, 19. Jer. 31, 33 † 32, 38. Ezech. 37, 23. Joan. 10, 17.

Az Isten Ur, és menynek és földnek teremtöje: Lásd, Teremtö.

Az Isten nem gyülöli, valamit teremtett, Sap. 11, 25.

Az Isten az egész világnak bírája, a' ki mindennek az ö érdemeszerént fizet, Gen. 18, 25. Deut. 10, 17. Job 34, 11. Psal. 7, 9 † 61, 13 † 93, 2 † 95, 13. Isa. 11, 3. Eccli. 35, 22, 27. Jerem. 17, 10 † 25, 14. Matth. 16, 27 † 25, 31. Act. 17. 31. Rom. 2, 6. 2. Timoth. 4, 8. Heb. 12, 23.

Nemelly dolgokat az Irás néhúl chak az Istennek tulajdonít, nehul pedig egyebeknek-is részeltetésböl: úgy mint, az Isten neve, az Istennek tulajdona, Deut. 6, 4 † 32, 39. 1. Regum 2, 2. Psal. 85, 10. 2. Machab. 7, 38. Marc. 12, 29. egyebeknek-is tulajdonittatik, Exod. 7, 1 † 22, 8. 1. Reg. 28, 15. Psal. 46, 10 † 81, 6.

Az Isten egyedül Jo, Matt. 19, 7. Luc. 18, 19. egyebek-is jok, Gen. 1, 35 † 3, 6 † 49, 15. Num. 14, 7. 1. Reg. 29, 9. 2. Reg. 18, 27. 1. Par. 28, 8. Tob. 12, 8. Judith 12, 12, 14. Psal. 110, 10 † 146, 1. Prov. 18, 22 † 22, 1. Eccle. 7, 2. Sap. 8, 19. Eccli. 14, 5. Jer. 7, 3. Matth. 7, 17. Mar. 6, 50. Luc. 6, 45.

Az Isten egyedül Szent, 1. Reg. 2, 2. egyebek-is szentek, Exod. 3, 5 † 12, 16 † 22, 31 † 28, 2 † 29, 29, 31 † 30, 29 † 35, 2. Lev. 11, 44. Num. 16, 5. Deut. 6, 7. Jos. 5, 15. 2. Reg. 22, 26. 4. Reg. 4, 9. Judith 8, 29. Psal. 5, 8. Matth. 7, 6. Rom. 7, 12.

Az Isten egyedül Erös, 1. Reg. 2, 2. egyebek-is erösek, Gen. 32, 28 † 49, 14. Psal. 5, 5. Cant. 8, 7. Isa. 19, 14. Jer. 9, 23. Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 11, 21. Hebr. 11, 34. 1. Pet. 5, 9.

Az Isten egyedül Igaz, 2. Mach. 1, 25. egyebek-is igazak, Genes. 7, 2 † 18, 23. Psal. 33, 16 † 36, 29, 30. Prov. 8, 8. Sap. 5, 16. Matth. 1, 19 † 10, 45 † 25, 46. Luc. 1, 6. Rom. 1, 17.

Az Isten egyedül Kegyes, Apoc. 15, 4. egyebek-is kegyesek, 1. Pet. 2, 9.

Az Isten egyedül Bóldog, 1. Tim. 6, 17. egyebek-is bóldogok, Gen. 30, 13. Psal. 1, 1 † 32, 1, 2 † 40, 1 † 118, 1 † 126, 1. Matth. 5 *. † 16, 17 † 24, 46. Luc. 1, 45 † 14, 14. Jac. 1, 1.

Az Isten egyedül Hatalmas, 1. Tim. 6, 15. egyebek is hatalmasok, Exo. 18, 21. Psal. 111, 2. Luc. 1, 52. Act. 8, 27 † 18, 24.

Az Isten egyedül Halhatatlan, 1. Tim. 6, 16. egyebek-is mondatnak halhatatlanoknak, Sap. 1, 15 † 4, 1 † 8, 17.

Az Isten egyedül tészen chodákat, Psal. 71, 8 † 135, 4. Eccle. 11, 4. egyebek-is teíznek chodákat, Deut. 34, 12. Eccli. 31, 9 † 48, 4, 15.

Az Isten egyedül tudgya a' gondolatokat, 3. Reg. 8, 39. 2. Par. 6, 20. egyebek is tudgyák, 1. Reg. 9, 19. 4. Reg. 5, 26.

Az Isten egyedül bochát bünt, Luc. 5, 21. egyebek-is bochátnak, Matt. 18, 18. Joan. 20, 23.

Istené egyedül a' tiszteletet és a' dicsöség, Psal. 113, 1. Isai. 42, 8. 1. Tim. 1, 17. egyebeknek is tulajdonittatik, 4. Reg. 14, 10. 2. Par. 17, 5. Psal. 149, 9. Eccli. 31, 10. Luc. 14, 10. Ioan. 5, 44.

Az Istent egyedül kell imádni, Exod. 20. 5. Lev. 26, 1. Deut. 5, 9. Matth. 4, 10. egyebeknek is tulajdonittatik, Gen. 18, 2. Lásd, Imádás.

Az Istennek egyedül kell szolgálni, Deut. 6,13 † 10,20. 1.Reg. 7,3. Matth. 4,10. Luc. 4, 8. egyebeknek-is kell szolgálni Isten-után, Gen. 25, 23 † 29,20 † 47,25. 1. Tim. 6,2.

Minémü gonoszszá légyen vagy ne légyen oka az Isten: Lásd, Gonosz.

Az Istennek dicsőségét kell mindenben keresni: Lásd, Dícsőség.

Az Isten, hoszszú-türö, Gen. 6, 3. Exod. 34,6. Num. 14,18. Psal. 85, 15 † 102, 8 † 144,8. Eccles. 8, 12. Isa. 30,18. Joël 2,13. Jonæ 4, 2. Nah. 1, 3. Sap. 11, 24 † 15, 1. Matth. 18,27. Rom. 2,4. 1.Tim. 1, 16. 2. Pet. 4, 9.

Az Istennek öröksége az ö népe, Exod. 19,5. Deut. 7, 6 † 14,2. Joan. 1,11. Eph. 1, 14. 1.Pet. 2,9. Lásd, Büntetés. Szabadítás. Ország. Szentek. Bölcheség. Félni.

Az Isten ajándekit nem kell penzen adni, 4.Reg. 5,22,26 *. Dan. 5,17. Matth. 10,8. Act. 8,20 † 20, 35. 1. Cor. 9,15. 2. Cor. 11,9 † 12, 13. Lásd, Adni, és Venni.

Isteni szolgálat, a' külsö cselekedeten-kivül belsö indúlatot-is kíván az emberben, Deut. 5,29 † 6, 5 † 10, 12 † 11, 13 † 26, 16 † 28, 47 † 30,2. Jos. 22, 5. 1. Reg. 12, 20. Eccles. 7,31. Isa. 29, 13 † 64, 11. Mat. 15,8 † 22,36. Joan. 4,23.

Abban-való restség: Lásd, Restség.

ISTEN IGÉJE: azt szüntelen szemünk-elött kell hordoznunk, Deut. 4, 1 † 6,6, 17 † 11,18. Num. 15,39. Psal. 1,2. Prov. 3, 1 † 4, 1, 20 † 6, 20 † 7, 1.

Nem kell attól el-távozni, Deut. 4, 2 † 5, 32 † 28, 14. Jos. 1,7 † 23, 6. Pro. 4,27. Isa. 30,21.

Az ninchen mind az Irásba befoglalva, Joan. 14, 26 † 20, 21 † 21,25. 1. Cor. 11, 34. 2. Thes. 2, 15. 2. Joan. 12,3. Joan. 18.

Azt nem chak halgatni és hirdetni kell, hanem hinni-is szívvel, és be-is tellyesíteni chelekedettel, Deut. 5,1,27 † 6, 1 † 31,12. Isaiæ 29,13. Ezech. 33,31. Matth. 5,22 † 7, 24 † 15, 8 † 28,20. Luc. 6,47 † 11,28 † 12,47. Joan. 13,17. Hebr. 4,2. Jac. 1,22.

Annak meg-útálása meg-büntetetik, 3. Reg. 13,4. 4. Reg. 17, 14, 19. 2. Par. 30,6,10 † 36,15. Prov. 1,24, 28 † 28,9. Isai. 28, 14 † 30, 9, 14 † 65, 10 † 66,4. Jer. 2, 5 † 5, 12,20 † 7, 13 † 16, 9 † 19 *. † 25, 4. Ezech. 33, 30. Matth. 10, 14 † 11,20. Luc. 10,10. Actor. 13,45 † 18,6. Rom. 1, 21, 30. 2. Thes. 2, 10. Heb. 2, 3. Lásd, Engedetlenség.

Az Isten igéje örökké meg-marad, Num. 23,19. Tob. 14,6. Psal. 32, 11 † 116, 2 † 118,89. Isa. 40, 8 † 51, 6 † 54,10. Matt. 5,18 † 24, 35. Mar. 13, 31. Luc. 16, 17 † 21, 31. 1. Pet. 1, 25.

Annak hatalma és ereje, Gen. 1 *. Psal. 32,9. Job 38,11. Isa. 46,10 † 55,11. Matt. 8,13, 26. Mar. 1,27. Luc. 5,13, 24 † 8, 24 † 18,42.

Az Isten igéje a' leleknek elesége, Deut. 8,3. Sap. 16,26. Jer. 15, 16. Ezech. 3,3. Matt. 4,4. Luc. 4,4.

Istennek jó-vólta és kegyessége az ö híveihez, Genes. 18, 26, 30. Exo. 6, 1 † 9, 26 † 11, 7 † 20, 6 † 34,6. Num. 20,8. Deut. 4, 29 † 5, 10 † 7, 9 † 10, 18 † 28, 1 † 30, 3 † 32,10. 2. Reg. 7,12 † 12, 13 † 24, 14. 3. Reg. 8, 23. 4. Reg. 20, 5. 2. Esd. 9,8. Sap. 11, 24. Eccli. 2, 12 † 18,1. Psal. 31, 5 † 35,7 † 36, 25 † 85, 5 † 102 *. † 135 *. † 144, 8. Isa. 30, 18 † 54,5, 7 † 55,7. Jer. 12, 15 † 18,8. Ezech. 18, 27 † 33, 15. Ose. 2, 21. Joël 2,13. Jonæ 4, 2. Matth. 11, 28 † 18,19. Luc. 1, 30 † 6, 36 † 15, 20,27 † 23, 43. Rom. 11,4, 31. 2. Cor. 1,3. Eph. 2, 4. 1. Tim. 1,13, 16.

Az Isten malasztyával-való munkálkodás: Lásd, Szabad-akarat.

ISTENTELEN: annak chelekedete, beszéde, és gondolattya az Isten-felök-ellen, Sap. 2 *. Psal. 9 *. 10 *. 11 *. 13 *. Prov. 4, 14.

Az Istentelennek szerenches-vólta, Job 10, 3 † 21, 7, 10. Psal. 72, 2, 8 † 91, 8. 4. Esd. 3, 28, 31. Jer. 12, 1. Abac. 1, 13. 2. Mach. 6 *. azt chodállyák az igazak, Job 21, 7, 13. Psal. 72, 2. Eccles. 7, 16. Jer. 12, 1. Abac. 1, 13. Mal. 3, 15.

Az Istentelen azon nyomoruságba esik a' mellyet az igaznak készített, 1. Reg. 17, 42 † 31, 4. Esth. 7, 10. Psal. 7, 16 † 9, 16 † 34, 8 † 36, 14. Prov. 26, 27. Eccles. 10, 8. Isa. 33, 1. Jer. 48 *. Dan. 3, 22 † 6, 24 † 13, 62. Eccli. 27, 28 *. Judith 13, 4. Apoc. 18, 6.

Gyakorta a' melly nyomoruságtól fel, abba esik, Job 6, 16. Prov. 1, 26 † 10, 24. Isa. 66, 4.

Hirtelen és véletlen veszedelme, romlása, és büntetése leszen, Gen. 7, 21 † 14, 15 † 19, 24 † 34, 25. Exod. 14, 24. Lev. 10, 2. Num. 11, 33 † 16, 31. Jos. 10, 9 † 11, 7. Judic. 4, 20 † 7, 12, 15, 21 † 8, 11 † 16, 28. 1. Reg. 30, 16. 2. Reg. 13, 28. 3. Reg. 16, 2 † 18, 40 † 20, 13, 19. Job 4, 8 † 5, 3 † 8, 13 † 15, 20 † 18 *. 20 *. † 27, 14, † 36, 12. Psal. 1, 5 † 36 *. Prov. 1, 27 † 6, 15 † 10, 25 † 12, 7. Isa. 5, 24 † 47, 9. Jer. 15, 8. Dan. 5, 30. 1. Mach. 2, 62 † 4, 3. Matth. 24, 38. Luc. 12, 20, 46 † 16, 23, 25 † 17, 27, 29. 1. Thes. 5, 3.

Az ö büntetése, a' jóknak oktatására és félelmére vagyon, Deut. 13, 11 † 17, 18 † 19, 20 † 21, 12. Pro. 19, 25 † 21, 11. Eccli. 23, 37. Act. 5, 11. 1. Tim. 5, 20.

Meg-chúfollya az Isten az istentelent, Psal. 2, 4 † 36, 13 † 58, 9. Prov. 1, 26. Sap. 4, 12. Lásd, Út.

ISTVAN, Diákonussá választatik, Act. 6, 5. bé-vádoltatik, 6, 11. meg-felel, 7 *. meg-követtetik, 7, 57.

ITÉLET: hamis ítélet, Eccles. 12, 9. Matth. 7, 1 † 12, 7. Luc. 6, 37 † 7, 33. Joan. 7, 24 † 9, 16. Act. 28, 4. Rom. 2, 1 † 14, 4, 13. 1. Cor. 4, 5. 1. Tim. 5, 21. Jac. 4, 11.

Istennek utólso itéleti, 1. Reg. 2, 10. Lásd, Utólso napok.

Az Itelet-elött meg kell a' dolgot érteni és gondolni, Gen. 3, 11 † 11, 5 † 18, 21. Exo. 3, 8 † 23, 2. Deut. 13, 6 † 17, 9 † 19, 18. Jos. 7, 19 † 22, 13. Judic. 20, 3, 12. Pro. 18, 13. Eccli. 11, 7. Dan. 13, 51. 1. Mach. 7, 7.

ITÉLÖ-BIRÁK, Lásd, Birák.

JUDAS, a' Jákob fia, születtetik, Gen. 23, 35. tudatlanságból, vétkezik a' menyével Tamárral, 38, 15. kezes leszen az öttsecrt Benjáminért, 43, 9.

Júdából el nem vétetik a' királyi-pálcza, míg nem el-jö a' Messias, 49, 10. Deut. 33, 7. Judic. 1, 2. 2. Reg. 7, 12. 2. Par. 6, 6.

Judas Makabæus, az attyafiaiközött hadnágy, 1. Mach. 2, 66. erölsen hadakozik, 3 *. 4 *. 5 *. 7, 25. 2. Mach. 8, 1 † 10, 16 *. † 11, 6 † 12 *. † 13 *. † 14 *. † 15 *. 1. Mach. 9, 17.

Judas Iskariótes Apostollá választatik, Matth. 10, 4. meg-szerzödik a' Farisæusokkal, Luc. 22, 4. el-árúllya a' Krístust, Matt. 26, 20, 46. Mar. 14, 43. Joan. 18, 5. a' prophetálás-szerént, Psal. 40, 10 † 54, 14 † 108, 8. Joan. 6, 70 † 12, 4 † 13, 21 *. fel-akaszlya magát, Matth. 27, 4. Act. 1, 18.

A' Judas Galilæus tanátsa el-bomol, Act. 5, 37.

Júdas és Silas, Pállal és Barnabással Antiokiába küldetnek, Act. 15, 22, 27.

JUDIT, Betuliában gazdag és böchülletes özvegy-aszszony, Judith 8, 1 *. Holofernesnek fejét veszi, 13, 10. meg-hal, 16, 18.

JUTALOM: azt érdemli a' jó chelekedet, Gen. 4, 7 † 15, 1. Psal. 118, 112. Prov. 11, 18. Sap. 5, 16 † 10, 17. Eccli. 2, 8 † 11, 24 † 17, 22 † 36, 18 † 51, 30, 38. Isa. 3, 10. Jer. 31, 16. Matt. 5, 12 † 6, 1 † 10, 31, 32 † 20, 8. Mar. 9, 41. Luc. 6, 35 † 10, 7. Joan. 4, 36. Rom. 4, 4. 1. Cor. 3, 8. 1. Tim. 5, 18. Apoc. 22, 12. Lásd, Jó-chelekedetek.

K.

KAFARNAUM, Galilæának vá-

rasa,

rasa, melyben a'Kristus predikállani kezdett, Matth. 4,17. Luc.4, 31. meg-gyógyította abban a' Századosnak szolgáját, Matth. 8, 13. ö városának mondatik, 9, 1. meg-dorgáltatik, 11,13.

Kaifas, Papi fejedelem, tanátsot ád a'Kristus-ellen, Joan. 11,48 † 18,14. túltya az Apostoloknak a'predikállást, Act.4,18.

Kain, Adámnak elsö fia, születik, Gen. 4, 1. meg-öli Abelt az öttset, 4,8. Sap. 10, 3. 1. Joan. 3, 12.

Kaleb, a'Hesron fia, 1.Par. 2, 28. meg-kímlelí Kánaán-földét, Num.13, 8, 31 † 14,6,24,38. keri, és meg-nyeri Hebron-földét, Jos. 14,6,9, 23 † 21,12. Judic. 1, 2. 1.Par.6,56.

Kamos, a'Moabíták bálványa, Num. 21, 29. annak Salomon templomot épit, 3.Reg.11,7. el-rontatik, 4.Reg.23, 13.

Kana, Galilæának városa, melyben Urunk a'vizet borrá változtatta, Joan. 2,7.

Kanaan, a'Nóe fia, meg-átkoztatik, Genes. 9, 25 † 10,1,6. Kánaán-földe dícsértetik, Deut. 11, 10. Abrahámnak, és az ö magvának ígértetik, Gen.12, 7 † 13, 15 † 15, 18 † 17, 8 † 26, 4 † 35,12. Exod. 3,8,17. Lev.20,24. Deut. 9,6. meg-adatik, Jos.13,6.

Miért üzte-ki az Isten a'Kananæusokat, Lev.18,25. Deut. 9, 4 † 18, 12 † 20, 17. mi okért üzte azokat ki lassan-lassan, és nem mind eggyütt, Exo.23,29. Deut. 7,22. Judic.2, 23 † 3, 1.

Kánaán-földének meg-írása, és el-osztála, Gen. 10,19. Exod. 23, 31. Num. 26, 52 † 33, 54 † 34 *. Jos. 13 *. † 14 *. † 15 *. † 16 *. † 17 *. † 18 *. † 19 *. Ezech. 47, 13, 21.

A'Kananæai aszszony leánya meg-szabadúl az ördögtöl, Matt. 15,28.

Kárhozat: örök kárhozat készíttetett az ördögnek, és minden istenteleneknek, Sap. 5 *. Job 10, 22 † 36, 12. Isaiæ 24,21 † 30, 33 † 66,24. Dan. 7,11. Matth. 3, 12 † 5,29 † 8,12, 28 † 13, 50 † 18, 8 † 22, 13 † 23, 33 † 25, 30, 42. Mar. 9,47. Luc. 3, 16 † 16,23,25. Heb.10,27. 2.Thes.1,8. 2.Pet.2, 4. Judæ 6. Apoc.19, 20 † 20, 10 † 21, 8.

Annak sok, és rettenetes kínnyai, Deut.32,22. Job 24,19. Psal. 10, 6 † 20, 10 † 48, 15 † 111,10. Sap.11,17. Eccli.21,10. Isaiæ 30, 33 † 33,11,12, 14 † 34,9. Jer. 9, 15. Mal.4,1. Matt. 8,12. Luc.13, 27 † 16,23. Apoc.14, 9 † 18, 7 † 20,14. soha végek nem lészen, Isa.60,24. Matt.25,41,46.Mar. 9, 47. 2. Thes. 1,9.

Kegyelem, Lásd, Malasztot.

Kenet: az Utólso-kenetnek szentsége, Jac. 5,14.

Kép: annak chinálását az Ur parancholta, Exo.25,18 *. Num. 21,8 *.

Képeket chináltatott Salomon, 3.Reg. 6, 35 † 7, 25, 29, 36 † 10, 19. 2.Par. 3,10, 14 † 4,3.

Mint éltek a'képekkel, Num. 21, 8. Sap.16,6. Jos.2,26 *.

Kép-mutatás, 1.Reg.15,11 *. † 18 *. 2.Reg 15,2,37. 4.Reg.1,6, 9. Job 13 † 13, 16 † 15, 34 † 26 *. † 27,8 † 36,1. Prov.30,13. Eccli. 1, 6 † 19, 24. Isa.29, 13 † 32, 6 † 38, 2. Jer. 9,8. Ezech.33, 30. Mal.3, 13. 2.Machab. 6, 24. Matt. 2,7,16 † 6,2, 16 † 7, 5 † 15, 7 † 16, 3 † 22,18 † 23 *. † 24,51. Mar.7,6. Luc.11,44 † 12,1, 56 † 18,11. Actor.5, 1 † 8, 18 † 13, 8. Rom.2 *. Gal. 2, 13. 1.Tim.4,2. 2.Tim.3, 5. 1.Thes. 5, 22. 1.Pet. 2, 1.

Kérdezkedés: a'hatzontalant el kell tavoztatni, Gen. 3, 1, 6. Pro.25,27. Eccles. 7,11. Eccli. 3,21. Matt. 24,3. Joan.6, 52 † 21, 21. Actor. 1,6. 1.Tim.1,4 † 6,3. 2.Tim.2,16. Tit.3, 9.

Kereszt, azt viselni kell minden Isten-felének, Gen.4, 8 † 27, 4 † 37, 18. 2.Reg.16,5,13. Eccli. 2,1. Psal. 33,20. Prov.24,16. Mat. 10,16 *. † 12, 14 † 16, 24 † 24,9. Mar.13,9. Luc.14,26 † 21,11. Joan.15, 20 † 16, 1. Act. 9,23. Gal. 4,29. 1. Thes.3, 3. 2. Tim.3, 12. 1.Pet.4,1, 12 † 5, 10.

A'Kereszt az Isten veti reánk a' mi hasznunkert, 2.Reg.7,14. Job 5, 17 † 33,16. Prov. 3,11. Jer.46, 28. 2.Mach.6,12. Tob 2, 8 † 12, 13. Judith 8, 22. 1.Cor. 11, 31. 1.Pet.4,17. Heb.12,5. Apoc.3,19.

Az által jutunk az Istennek ismeretire, és a'boldogságra, Exod. 1,12. 2.Par. 33, 11. Judith 8,15, 21. Pro. 6,23. Matth.7,24. Luc. 24,26,46. Joan.12,25. Act.14,21. Rom. 8, 17. 2.Cor. 4,8,17 † 5,1. Phil.2,8. 2.Thes.1 *. Hebr.2,9 † 12, 2.

Azt békével és vígan kell szenvedni, Matth. 5, 10 † 10,38. Joan. 15,20 † 16,33. Act.5,41 † 16,25. 2.Cor.8,2. Col.1,24. Heb.10,34. Jac.1,2,12. 1.Pet.4,12,16.

Abban vígasztalás találtatik, Job 5,17 *. Prov. 18, 12. Isa.26, 12,19. Thren.3,28. Matth. 5,10. Joan.15, 20 † 16,20,33. Rom.8, 18. 1.Cor.10,13. 2.Cor.1,4,8.

Az által próbál-meg az Isten, Judith 8, 21. Eccli. 2, 1 † 27, 8. Prov.17,3. Sap.3,5,6. 2.Thes.1, 4. 1.Pet.1, 7.

Keresztség, azt a'Kristus parancholta, Matt.28,19. Marc.16, 16. Joan.3,5.

Az Apostolok predikállották, és szolgáltatták, Act.2,38, 41 † 8, 12, 36 † 9, 18 † 10, 47 † 16,15, 33 † 19, 4 † 22,16. Rom.6,3. 1. Cor.1,14. Galat.3,17. Ephes.4,5. Hebr. 6, 2.

A'Keresztség üdvözít, 1.Pet. 3, 21. az újonnan-valo születésnek fördöje, Tit.3,5.

A'Keresztség minden bünt elveszen, Genes.17,14. Isaiæ 44,3. Ezech.36,25. Zach.13,1. Matth. 18,14 † 28,19. Mar.1,4 † 16, 16. Joan.1,33 † 3,5. Act.2, 38 † 8,12, 38 † 16, 33 † 18,8. Rom.6,3,4,5, 6 *. 1.Cor.6,11. Eph. 5,26. Col. 2,11 *. Tit.3,5 *. Heb.10,22. 1. Pet.3, 21.

A'Keresztséget chak egyszer kell fel-venni, Eph. 4,5. Heb.6,6 † 10, 26. az meg-peldáztatott, Gen.17, 14. 1.Cor.10,2.

A'János keresztsége, Matth. 3, 6 † 21,25. Mar.1,4 † 11,30. Luc. 3, 16 † 7, 29 † 20,4. Joan.1,25, 33 † 3,23. Actor.1,5 † 11, 16 † 13, 24 † 19, 3.

A' Penitentziának keresztsége predikáltatik, Mar. 1,4. Luc.3,3. Act.2, 38 † 13, 24 † 19,3. Rom.6, 3. Col. 2,12.

A'Keresztségen a'szenvedés értetik, Matth. 20, 22. Mar. 10,38. Luc.12, 50.

A' Sz. Lelekben és tüzben-valo keresztség, Matt.3,11. Marc.1, 8. Luc. 3,16. Joan.1,33. Act.1, 5 † 2, 4 † 11, 15.

Szükseg a'gyermekeknek meg-kereszteltetni, Gen.17,14. Exo.4, 24,25,26. Matth.11,28 † 18, 14 † 19,13. Marc. 10, 14. Luc.18,15. Joan.3,5. Act.2,39, 41 † 16, 15, 33 † 18,8. 1. Cor. 1, 16 † 10, 2 † 15,22. 1.Tim.2,4.

A' Keresztseg, meg-világositásnak neveztetik, Hebr. 6, 4. meg-újulásnak, Hebr. 6,6.

A' Kristus meg-kereszteltetik, Matt.3,15. Mar.1,9. Luc.3,21. a' keresztség után reája száll a'Sz. Lélek, Matth.3,16. Mar.1,8. Luc. 3,21. Joan. 1,33.

Keresztel a'Kristus a'tanitványi által, Joan.3,22 † 4, 2.

Egész ház-beliek kereszteltetnek-meg, 1.Cor.1,14. Act.16,15,33 † 18, 8 † 16,33.

A' Keresztség után a' Sz. Lelket el-vészik, Act.2,38 † 19, 5. a'Kristusba öltöznek, Gal. 3,27. az ö halálában kereszteltetnek-meg, Rom.6,3. hogy egy teste légyenek, 1.Cor.12,13,27.

Meg-kereszteltetik Simon Mágus, Act. 8, 13. a'Kandaczes Komornyikja, Act.8,38. Kornélius a' Százados, 10,47.

Keresztyének; Híveknek mondatnak, Actor. 11,26 † 26, 28. 2. Corinth. 10,7. Szenteknek; mert szentségben élnek, Actor. 9,41. Rom. 1,7 † 12, 13 † 15,26 † 16,2, 15. 1. Cor. 1,2 † 6, 1 † 14,33, 2. Cor. 1, 1 † 9,1, 12 † 13,12. Eph. 1, 1, 15 † 5,8, 18 † 4, 12 † 6,18. Phil. 1, 1 † 4,21. Col. 1 *. 1. Thes. 5,27. 1. Tim. 5,10. Heb. 6,10 † 13, 24.

Ugy ellyenek mint a'Kristus, Gal. 2,19,1. Joan. 1, 7 † 2, 6 † 3,3.

A'Kristussal lésznek, Joan. 12, 26 † 14, 3 † 17,24.

Világosságnak mondatnak, Pro. 4,18. Isa. 62,1. Matth. 5,15. Rom. 2, 19. Phil. 2,15.

Kevélység, túltatik, és meg-büntettetik, Gen. 3, 17 † 11,5,7. Exod. 5, 2 † 14,26. 1. Reg. 17 *. 4. Reg. 18,19 *. † 19,35. Tob. 4, 14. Judith 9, 16 † 13 *. Prov. 6, 17 † 11, 2 † 13, 10 † 15, 25 † 16,5, 18 † 18, 12 † 25, 6 † 29,23. Eccli. 10,9,11, 16 † 25,4. Isai. 3,15,17 † 9, 8 † 10, 8 † 14, 9 † 36 *. † 37,10, 24 † 39,2,5 † 47,8. Jer. 48, 29 † 49,16. Ezech. 16,49 † 28, 2 † 31, 10. Dan. 4,19, 27 † 5,22. Abd. 1,3. Mal. 2,11. 2. Mach. 9,4,6. Luc. 11, 47 † 10, 15 † 14,7, 11 † 18,11 † 22,24. Actor. 12,21. Rom. 1, 30 † 11, 20. 2. Tim. 3, 2. 1. Pet. 5, 5. 2. Pet. 2,18. Judæ 16. Apoc. 18 *.

Kéz: annak külömb-fele vetése valamire, az ó törvényben, Gen. 48,14. Exod. 29,10. Lev. 1,4 † 3, 2. Num. 27,23. Dan. 13,34. Marc. 10, 16.

A'Bérmálásnak, és a'Papi-szentelésnek szentségiben, Act. 6,6 † 8, 17 † 13, 3 † 19 *. 1. Tim. 4, 14 † 5, 22. 2. Tim. 1, 6.

Kígyó: a'Réz-kígyót fel-emeli Moyses, Num. 21, 8. el-vesztetik, és Nehustán-nak neveztetik, 4. Reg. 18, 4. a'Kristust példázta, Joan. 3, 14.

Kinch, a'mellyet kevésbé kellene szeretnünk, azt leg-inkább szeressük, Ose. 9, 1. Matt. 6, 19 † 19, 22. Marc. 10, 22. Luc. 12, 22, 33 † 18, 23. Joan. 6, 26. 2. Cor. 4, 18.

Király: Mit kellessék a'királynak chelekedni, a'vagy mitöl futni, Deut. 17, 19. 1. Reg. 8 *. 3. Reg. 2, 2 † 10, 9. 2. Par. 9, 1 † 19, 5. Sap. 6 *. † 9 *. Job 34, 30. Psal. 2, 10 † 100 *. Prov. 14, 28 † 19, 12 † 20, 8, 26 † 28, 15 † 29, 4, 14 † 31, 4. Jer. 22, 2. Lásd, Birák. Elöljárók.

Kisértés: Nem szabad az Istent kisérteni, Exo. 14, 11 † 17, 2. Deut. 6, 16. Judith 8, 11. Matth. 4, 7. 1. Cor. 10, 9.

Kisérti, a'vagy inkább próbállya az Isten sok-képpen az ö híveit, Gen. 22, 1 *. Exo. 15, 25 † 16, 4 † 20, 20. Deut. 8, 2 † 23, 3. Judic. 2, 22 † 3, 1. 2. Par. 32, 21. Tob. 2, 8. Job 1, 12 *. Sap. 3, 5. Eccli. 2, 4 † 27, 18. Zach. 13, 9. Rom. 5, 4. 2. Pet. 2, 9. Jac. 1, 2.

Nem engedi Isten hogy az ö hívei erejek-fölött kisértetessenek, 1. Cor. 10, 13. 2. Pet. 2, 9. Apoc. 2, 10.

Kívánság: a'gonosz túltatik, és meg-büntettetik, Exod. 20, 17. Num. 11, 33 † 21, 5, 6. Jos. 7, 21, 24. Eccli. 19, 1 † 42, 11. Job 31, 1. Prov. 6, 25. Matt. 5, 28. Mar. 4, 19. Rom. 6, 12 † 7, 8 † 13, 14. Gal. 5, 16. Col. 3, 5. 1. Thes. 4, 3. 1. Tim. 6, 11. 2. Tim. 2, 22. 1. Cor. 10, 6. 1. Pet. 1, 15 † 2, 11 † 4, 3. 2. Pet. 1, 4. 1. Joan. 2, 16. Jac. 1, 4 † 4, 1. Judæ 23.

A'testi kivánságot meg kell zabolázni, feszíteni, öldökleni, Eccli. 18, 30. Rom. 6, 12 † 8, 8, 12 † 13, 14. Gal. 5, 16. Eph. 4, 22 † 5, 3. Col. 3, 5. Tit. 2, 12. 1. Pet. 2, 1 † 4, 3, 6. Hebr. 12, 1.

Klaudius a'Romai Chászár, meg-parancsolja hogy Rómából a'Zidok ki mennyenek, Act. 18, 2. nagy ehség volt az ö idejében az egesz földön, 11, 28.

Klaudius Lysias el-küldi Pált Felixhez a'Czésareai tilzt tartohoz, 23, 23, 30.

Kleopatra, a'Ptolomæus leánya, Sándornak adatik, 1. Mach. 10, 58. el-vetetik töle, és Demeternek adatik, 11, 11.

Kléofas, Emausba mégyen más tanítvánnyal, Luc. 24, 13. meg-ismerte Kristust a' kenyérszegésben, 24, 30.

Könyörgés, Lásd, Imádság.

Környül-metélés, testi és lelki, Gen. 17, 10 † 21, 4 † 34, 24. Exod. 4, 25 † 12, 44. Lev. 12, 3. Deut. 10. 16 † 30, 6. Jos. 5, 2, 7. Judic. 14, 6. Jer. 4, 4 † 6, 10 † 9, 25. 1. Mach. 1, 16, 51, 63. 2. Mach. 6, 10. Luc. 1, 59 † 2, 21. Joan. 7, 22. Act. 7, 8 † 15, 1, 24 † 16, 3. Rom. 2, 25, 29 † 3, 1 † 4, 10. 1. Cor. 7, 19. Gal. 2, 3 † 5, 2 † 6, 12. Eph. 2, 11. Phil. 3, 2. Col. 2, 11 † 3, 11.

Kornélius Százados megtér, Act. 10, 3, 44.

Koróna: az életnek koronája, 4. Esd. 2, 43. Sap. 5, 17. 2. Tim. 4, 8. 1. Pet. 5, 4. Jac. 1, 12. Apoc. 2, 10.

Kovász, a'hamis tudomány, Lev. 2, 11 † 6, 16. Deut. 16, 3. Mat. 16, 6. Mar. 8, 15. Luc. 12, 1. 1. Cor. 5, 5. Gal. 5, 9.

Köz-ember: tiszti-kívül ne egyelittse magát szent dologba, Lev. 10, 1 *. Num. 1, 51 † 3, 10. se a'szent edényeket vakmerö-képpen ne illesse, Num. 1, 51 † 4, 15, 19, 20 † 18, 7. 2. Reg. 6, 6. 2. Par. 26, 18.

Kristus Jesus, igaz Isten és igaz ember, igértetik, Gen. 3, 15 † 12, 3 † 17, 19, 21 † 22, 18 † 26, 4 † 28, 4 † 49, 10. Num. 24, 17. Deut. 18, 18. 1. Reg. 2, 10, 35. 2. Reg. 7, 13. Psal. 2 *. 21 *. 109, 1. Isai. 7, 15 † 8, 3 † 9, 6 † 11, 1, 10 † 28, 16 † 40, 9 † 42, 1 † 45, 1 † 46, 13 † 49, 1, 6, 10 † 50, 2 † 52, 10 † 59, 20 † 53 *. 60, 1 † 62, 11. Jer. 23, 5 † 30, 9 † 33, 15. Ezech. 17, 22 † 34, 11, 15, 23 † 37, 24. Dan. 7, 13 † 9, 24. Mich. 5, 1. Agg. 2, 8. Zach. 2, 10 † 3, 8 † 9, 9. Mal. 3, 1. Joan. 1, 14. Rom. 8, 3. 1. Tim. 3, 16. 1. Joan. 4, 2.

Kristus, Istennek igaz fia, Matth. 3, 17 † 14, 33 † 17, 5. Mar. 1, 11 † 5, 7 † 9, 7 † 15, 39. Luc. 1, 31 † 3, 22 † 9, 3, 5. Joan. 1, 34, 49 † 6, 69 † 9, 36 † 11, 27 † 19, 7. Rom. 1, 4 † 8, 3. Heb. 1, 2 † 5, 8 † 6, 6 † 7, 3 † 10, 29. 2. Pet. 1, 17. 1. Joan. 3, 8 † 4, 9 † 5, 20.

A'Sz. Lelektöl fogantatott, Mat. 1, 20. Luc. 1, 35.

Szüz Mariatol született, Matt. 1, 25. Luc. 1, 31 † 2, 6, 11. Gal. 4, 4. Isai. 7, 14. Betlehemben született, Matt. 2, 1. Luc. 2, 6, 11. Joan. 7, 42. Mich. 5, 1.

Bün-nélkül vagyon, Isaiæ 53, 12. Ioan. 8, 46. 2. Cor. 5, 21. 1. Pet. 2, 22. 1. Ioan. 3, 5. Heb. 4, 15 † 7, 26. környül-metéltetik, Luc. 2, 21. a' Jordanban meg-kereszteltetik, Matt. 3, 16. Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. nyilván való tanúk-által meg-jelentetik, és bizonyittatik, Matt. 1, 1, 16, 23 † 3, 11 † 8, 29 † 11, 5 † 16, 16 † 17, 5 † 22, 44 † 26, 64 † 27, 53. Mar. 9, 7 † 15, 39. Luc. 1, 31, 41 † 2, 10, 16 *. † 9, 29 † 22, 68. Joan. 1, 14, 29, 32, 49 † 2, 11 † 3, 2, 13, 16, 35 † 5, 39 † 6, 69 † 7, 40 † 9, 35 † 10, 7, 24, 36 † 11, 27, 41 † 12, 17 † 14 *. † 15, 25 † 17, 1 † 20, 28. Rom. 1, 2 † 8, 3 † 9, 5. 2. Cor. 5, 9. Gal. 4, 4. Phil. 2, 6. Col. 2, 9. 1. Tim. 3, 13. Tit. 2, 11. Heb. 1 *. † 5 *. 1. joan. 5, 20.

Kristus, Istennek báránya, Isaiæ 53, 7. Joan. 1, 29. Actor. 8, 31. 1. Cor. 5, 7. Apoc. 5, 6, 17 † 7, 9, 17 † 13, 8 † 14, 1, 6 † 17, 14.

Uraknak Ura, és királyoknak királya, Ezech. 37, 24. Psal. 2, 6 † 24, 7. Col. 2, 10. 1. Tim. 6, 15. Apoc. 1, 5 † 17, 14 † 19, 16. Istennek képe, Sap. 7, 26. 2. Cor. 4, 4. Heb. 1, 3.

A'Pogányoknak és az egesz világnak világossága, Isai. 2, 5 † 9, 2 † 42, 6 † 49, 6 † 60, 1, 19. Matth. 4, 16. Luc. 2, 32. Joan. 1, 4 † 3, 19 † 8, 12 † 9, 5 † 12, 35, 46. Act. 13, 47. 1. Joan. 1, 5 † 2, 8. Apoc. 11, 23.

Kristus, igaz Pásztor, Isai. 40, 11. Ezech. 34 *. † 37, 24. Mich. 5, 3. Zach. 13, 7. Matt. 26, 30. Marc. 14, 27. Joan. 10, 11. Heb. 13, 20. 1. Pet. 2, 25 † 5, 4.

Kristus tanított és predikállott, Matth.4,17 † 5 *. 6 *. 7 *. Marc. 1, 14 Luc.4, 15 † 6,20 *. minden betegséget meg-gyógyított, Matt. 4, 23 † 8 *. † 9,2,20,28. Marc. 8, 23. Luc.17, 12.

Színét el-változtatta, Matth.17, 2. Mar.9,2. Luc.9,29.

Kristus, kint szenvedett, Ps.21 *. Isa. 53 *. Dan.9,26. Matt. 16,21 † 17, 22 † 20, 18, 22 † 26,37,66 † 27 *. Mar.8, 31 † 9,31. Luc.17, 25 † 18, 31 † 23 *. Joan.18, 28 † 19 *. Actor. 3, 18 † 8, 32 † 17, 3. Rom. 8, 32. 1.Pet. 2, 21 † 4, 1. Heb.2, 18 † 13,12. meg-feszíttetett, Matt.27,35. Mar. 15,24. Luc. 23,32. Joan.19,18, Act.2, 23 † 4, 10. 1.Cor.2,2. 2.Cor.13,4.

A' Kristus szenvedése meg-prophetáltatott, és példáztatott, Gen. 22,2. Num.21,8. Psal.21 *. Isaiæ 53 *. Dan.9,26. Matt.20,22.Joan. 3,14,16 † 8,28 † 12, 32.

Kristus meg-holt, és el-temettetett, a'mi bűneinkert, Matt.27, 49, 58. Mar. 15,37,42. Luc. 23, 45,49. Joan.19,30,40.Act.13,29. Rom. 5, 6 † 6, 10 † 8, 34 † 14, 9. 1.Cor.15,3. 2.Cor.5,15. 1.Thes. 5, 10. a' mint meg-mondotta volt, Matt. 16,21 † 20,22.

Harmad napon fel-támadott, Psal.15,10. Matt. 28, 6. Mar.16, 6. Luc.24,5. Joan.20,9. Act.2,24, 31 † 10, 40 † 13,30 † 17,31.Rom. 4,28 † 8, 34 † 14,9. 1.Cor.15,4, 12. 2.Tim.2,8. a'mint meg volt jövendölve es példázva, Psal. 15, 10. Jon. 2, 1. Matt. 12,40 † 16, 21 † 17, 22 † 20, 22. Marc.8, 31 † 9, 31 † 10, 34. Luc.11, 30 † 18, 33. Joan.2, 19.

Mennyekbe ment, Mar. 16,19. Luc. 24, 51. Joan. 3,13 † 6, 62. Act.1,9. Eph.1, 20 † 4,8. 1.Pet. 3, 22. Heb.4,14. Psal.62,19.

Kristus, Isten, és Isten fia örök-től-fogva, Joan.1, 1 † 8, 58 † 17, 5,24. Mich.5, 2. Prov.8,22. Col. 1,16. Heb.1,2.

Közben-járo, békéltető, és szószóllo, Joan.6,44, 65 † 10,7 † 14, 6. Act. 4, 12. Rom.3,25 † 5, 2 † 8, 34. Galat. 3,20. Eph. 2,14,17. Col.1,19. 1.Tim.2,5. Heb.7,24 † 8, 6 † 9, 15 † 12,24. 1.Joan.2, 1 † 4, 10.

Ül az Atya Istennek jobján, Psal. 109,1. Matt.22,44. Mar. 16,19. Luc. 22,69. Act.7,56. Rom.8,34. Eph. 2, 20. Col. 3,1. 1.Pet 3, 22. Heb.1,13 † 10, 12 † 12,2.

Kristus el-jö eleveneket és holtakat ítelni, Psal.95,13. Matt.16, 27 † 24, 30 † 25,21. Luc.17,24, 30 † 21,35. Joan.5,22. Act.1, 11 † 10, 42 † 17, 31. Rom.2,16, 2. Cor.5,10. 1.Thes.4,16. 2.Thes. 1, 7. 2.Tim.4,1. 1.Pet.4,5. Heb. 9, 28. Judæ 14. Apoc.1,7 † 20,11.

Mindeneket neki adott az Atya, Matt.11,27 † 28, 18. Luc.10,22. Joan.3,35 † 17,2. Eph.1,22.

Mindenek Kristus-altal teremtettek, Psal.32,6. Joan.1,3. Eph. 3,9. Col.1,15. Heb.1,2.

Kristus örökké meg-marad, Psal. 109,4. Isa.9,7.Dan.7,14. Mich.5, 1. Joan.12, 34.

Kristus, Oroszlány, Apoc. 5, 5. Hajnali chillag, 2.Pet.1,19. Apoc. 22,16.

Mindeneket tud, Joan.16,30 † 21,17. Apoc. 2,23.

Egy az Atyával, Joan. 10, 30 † 14,10,20 † 17,21.

Magának tulajdonittya a'mit az ö híveinek chelekezünk, Zach. 2, 8. Prov.14,31 † 17,5. Matt.10, 42 † 18, 5 † 25,35. Mar.9,40. Luc. 10,16. Act.9,4. 1.Thes.4,8.

Fondamentom, 1.Cor.3, 11. Eph.2,20. 1.Pet.2,6.

A' Kristusban kell maradnunk, Joan. 15, 4. Rom. 8, 1. 1.Cor.4, 15 † 12,13. Col.2,6. 1.Joan.2,6, 28 † 3,24 † 4,13.

A'kik a'Kristusért mindeneket el-hagynak, száz annyit vesznek, Matt. 19,29. Mar.10,29. Luc. 18, 29.

Lelki vö-legény a'Kristus, Isaiæ 54, 5 † 62,4. Jer.31,22. Ezech.16, 8. Matt. 9,15 † 25,1. Mar.2,19. Luc.5,34. Joan.3,29. 2.Cor.11,2. Eph.5,24. Apoc.19, 7 † 21,2.

A'Kristust, és az ö tudományát meg kell vallani, Matth.10, 32. Luc.12,8.Rom.10,9. 1.Pet.3,15.

Kus, a'Kam fia, Gen.10, 6. 1. Par. 1, 8.

Kúsai, a'Dávid barátya, megjelenti neki Abialomnak ellene-valo igyekezetit, 2.Reg.15, 32 † 17, 15, 16.

Kusan-Rasataim, a'Syriai király, nyólcz esztendeig uralkodik Israëlen, Judic. 3, 8.

L.

Laban, házába fogadgya az Abrahám szolgáját, Genes. 24,32. Jákobot szolgájává fogadgya, 29, 14,20. Jákobot kergeti, 31,22.

Láb-mosás, Gen. 18,4 † 19, 2 † 24, 32 † 43,24. Joan.13,4.Luc. 7,44. 1.Tim.5,10.

Lais, ostromoltatik a' Dan nemzetségétöl, meg-vétetik, felépittetik, és Dan-nak neveztetik, Judic.18,27. Lesen-nek neveztetik, Jos. 10, 47.

Lakis, Israëlnek kezébe adatik, Jos.10,32. fel-épittetik, 2. Par.11, 9.

Lampas: azzal, és gyertyákkal élnek a'templomban, 2.Par. 4, 20.

Latas, Lásd, Jelenések.

Lazar, a'gazdag ember ajtaja-elött feksik, Luc.16,20.

Lázár halottaiból fel-támasztatik, Joan.11, 43. a'Zidóktól üldöztetik, Joan.12, 10.

Lebbæus, a'Kristus tanitványa, Matt.10, 3. Judainak a'Jakab fiának neveztetik, Luc.6,16.

Lélek: Lásd, Igazak.

A'Sz: Lélek igértetik, Isa.44,3. Ezech. 11, 19 † 36, 26 † 39, 29. Joël 2,28. Matt.3,11. Joan. 7,39 † 14, 16, 26 † 15, 26 † 16,7. elküldetik, Act. 2,1.

Az Isten Lelke tanittya az elméket, Exo. 4,12. Psal. 118. Isa.54, 13. Matt.10,20. Mar.13,11.Luc. 12,11 † 21,14. Joan.6,45 † 14,16, 26 † 15, 26 † 16,13. Rom.8, 16, 26. 2.Cor.1,22 † 5,5. Eph.1,13 † 4, 20,21. 1.Joan.2,27.

A'Lelket meg kell próbálni, ha Istentöl vagyon-e, a'vagy nem, Judith 8, 28. 1.Cor. 14, 29. 1. Thes. 5,21. 1.Joan.4,1.

Lelki-ismeret: a' jónak chendeisége, Prov. 13,15. Eccli. 13, 30. 1.Joan. 3, 21. 2. Cor. 1, 12. a' gonoszoknak háborusága, Sap. 17, 10, 11.

Levi, a'Jákob fia, születtetik, Gen. 29, 34. meg-öli Simeonnal a'Sikimitákat, 34, 25. büntetése annak, 49, 5.

A'Leviták lakása, törvénye, és izabott táplálása, Lev. 10,12 † 25, 2. Num. 18, 21, 24 † 35, 2, 7. Deut. 10, 8 † 12,12, 19 † 14, 27 † 18, 1 † 26,11. Jos.13, 14, 33 † 18, 7 † 21 *. 2.Esd. 10, 33, 37 † 13, 10. Ezech. 48, 13. Eccli. 7, 32.

A' Leviták tiszti, és szolgálattya, Num. 1,49 † 3 *. † 4, 1 † 8 *. † 18, 2,23. Deut. 10, 8. Jos. 3, 6. 1.Par. 6, 31 *. † 9, 14 *. 2.Par. 19, 8. Ezech. 44, 11.

A'Leviták maga szolgálattyára fogsallya az Isten az Israëlnek első szülöttiert, Num. 3,12, 40 *. † 8, 16.

A'Leviták meg-büntetik a'népet a'borjúnak imádásáert, Exod. 32, 26.

A'Leviták ki-üzettetnek Israëlböl, 2.Par. 11.14.

Lia, a'Jákob felesége, Gen. 29, 21. hat fiakat szül neki, 29, 31.

Lobna, el-foglaltatik, Jos. 10, 29: el-pártol Júdától, 4.Reg. 8, 22. vittatik az Assyriusoktól, 19, 8.

Lopás, tiltatik, és meg-büntettetik, Exod. 20, 15 † 21, 17 † 22, 1. Lev. 19, 11. Deut. 5, 19 † 24, 7. Jos. 7, 1, 19. Tob. 2, 11 Prov. 6, 30. Ose. 4, 2. 2.Mach. 12, 40. Mat. 19, 18. Joan. 12, 6. 1.Cor. 6, 10. Apoc. 9, 21.

Lopás, az igaz tudománnak meghamisittása, Jer. 23, 30. Joan. 10, 1.

Lot, ki-szabadúl a' Sodomai veszedelemböl, Genes. 19, 15, 17.

2,Pet.2,7. a'felesége Só-oszlóppá változik, Gen. 19,26. Sap.10, 7. Luc. 17,32. a'leányival hál, Gen. 19,31,35.

Lucifer, le-esett az égből, Isa. 14,12.

Lukács, orvos, Colos. 4,14. Pállal lakik, 2.Tim.4,11.

Lydia, hiszen a' Kristusban, Actor. 16,14.

Lysias, az Antiokus hadnagya, 1.Mach.3,31. szövetséget szerez a'Zidókkal, 6,58. meg-fogattatik, és meg-ölettetik a' Demeter hagyásából, 7,2.

M.

Maaka, Tolmainak a'Gessur királyának leánya, az Absalom annya, 2.Reg.3,3.

Maaka, az Abessalom leánya, Abramnak a'Juda királyának annya, 3.Reg.15,2. Mikaiá-nak neveztetik, 2.Par.13,2.

Maczedónia, alamizsnát küld a'Jerusalemi szegényeknek, Rom. 15,26. 2.Cor.8,1.

Pál Maczedoniába hívattatik, Act. 16,9.

Madian, az Abrahám fiá, Gen. 25,2. az Isten meg-parancsollya, hogy meg-ölettessenek a'Madianiták, Num.25,16. a'Madianiták meg-ölettetnek az ö királyokkal, 31,7.

A'Madianiták Izraëlt nyomorgattyák, Judic. 6,1. reájok támad Gedeon, 7 *.

Maga meg-tagadása, Gen. 12, 4 † 22,1,9. Deut.33,9. 3.Reg.19, 19. 2.Mach.6,19,23. Matt.4,19 † 5,29 † 10,39 † 16,24 † 19,21. Mar.10,21. Luc. 9,23 † 14,26 † 17,33. Joan.12,25.

Minden dolgoknak meg-tagadása, a'vagy el-hagyása, Gen.12, 1. Deut.33,8. Rut.2,11. 2.Par.25, 9. Matth.4,19 † 19,21,27. Marc. 1,17 † 10,28. Luc.5,11 † 14,26 † 18,22. 1.Cor.7,29. Joan.12,25. Phil. 3,7.

Maga meg tartóztatása, bizonyos étkektől, Gen.1,29,30 † 2, 17 † 3,11 † 9,4. Exod.12,9 *. † 13,6 † 21,28 † 23,31 † 29,34. Lev.6,24 † 7,28 *. † 11,4 *. † 17, 27 *. † 19,7 † 22,8 *. 23,14. Num. 6,4 † 18,10. Deut. 12,16 † 14, 3 *. Tob.1,12. Judith 12,2. Dan. 1,8. 2.Mach.7,1.Matt.12,4.Mar. 2.23. Luc.6,1. Act.15,29.

A'bortól, Lev. 10,8 † 11,34. Num. 6,3. Judic.13,4,14. Jer.35, 6. Ezech.44,21. Luc.1,15.

Szükséges, hogy étellel, vagy itallal mást meg ne botránkoztassunk, 2.Mach.6,24. Rom.14,20, 21. 1.Cor.8,13.

Effele dologról-valo parancsolatot nem akartak meg-szegni, Jer. 35,6 *. 2.Mach.6,19 *. † 7,2 *.

Magdalena, Lásd, Maria.

Magusok: a'Farao Magusi az ö veszszöjöket kígyókká változtattyák, Exod.7,12.

A'Pogányok zengei, imádgyák Kristust, Matt. 2,11.

Malálel, születik, Gen.5,12.

Malaszt: az Irásban Jó-téteményért vetetik, Ruth 2,20. 2. Regum 2,6 † 15, 20. Prov. 4,9. Eccli. 7,37 † 29,20. Jó-kedvért, Gen.6,8 † 18,3 † 19,19 † 39, 21. Exod.12,36. Tob.1,13. Esth. 2,17. Prov. 13,15. Eccli. 4,25. Dan. 1,9. Act.2,47 † 24,27 † 25, 9. Jutalomért, mellyet az Istentöl várunk, Prov.1,9 † 12,2. 2.Mach. 12,46. Luc.6,33. 1. Pet.2,19. Ingyen-adatott ajándékért, Esth.15, 17. Psal.44,3. Prov. 3,22 † 16, 23 † 22,11. 1.Cor.12 *. Eph. 4, 7. 1.Pet.4,10. Természet-fölött valo, és Istennél kedvelsé-tevö ajándékért, Psal.83,12.Luc.1,28 † 2,40. Joan.1,15.Rom.1,7. 1.Cor. 16,23. 2.Cor.1,32. Gal.5,5.Heb. 13,9. Jac.4,6. Kedves, szép, és szerelmes dologért, Prov. 31,30. Eccles. 10,12. Eccli. 7,21 † 21, 19 † 26,26,19 † 40,22. Luc.4,22. Eph.4,29.

A'Malasztnak ajándéka el-rejtetett és titkon-valo, mellyet ember kevelyen magának ne tulajdonyittion, Job 9,20,21. Psal.2,11 † 18, 13 † 142,2. Prov.14,12 † 20,9. Eccles. 9,1,2,12. Eccli. 5,5. Jer. 17,9. 1.Cor.4,4. 2.Cor.10,14 † 13,5. Gal.6,3. Phil.2,12. 1.Pet.4, 18. 2.Pet.1,10. 1.Joan.4,1.

A'melly Malaszt-által emberek-előtt kedvesek vagyunk, az-is Istentöl vagyon, Exo. 3,21 † 11,3 † 12,36. 4.Reg.25,27. 2.Esd.2,5. Psal.105,46. Jer.40,2,3,4. Dan. 1,9,13.Act. 24,23 † 27,3 † 28,16.

Malkus; annak fülét el-vágta Peter, Joan.18,10.

Manahem, az Izraël krrálya, 4.Reg. 15,14.

Manasses, Józsefnek elsö-szülötte, születik, Gen. 41,51 † 48, 14.

Manasses, az Ezekias fia, Judának istentelen királya, 4.Reg.21, 1,6. 2.Par.32,33 † 33,1. Jer.15, 4. Babylonba vitetik fogva, és az Urhoz tér, és meg-halgattatván viszsza-veszi az országot, 2.Par.33, 11,13. maga-után hádgya Amont, 4.Reg.21,18. Matt.1,10. Her-nek neveztetik, Luc.3,28.

Manna, Exo. 16 *. Num.11, 7. Deut. 8,3. Jos.5,11. Psal. 77, 24. Sap.16,20. Joan.6,31.

Mardokæus, Esternek gond-viselöje, fogva vitetik Babyloniába, Esth.2,5,7. nagy tiszteséggel illeti a'király, 6,10. a' fogságból Jerusalembe tér, 1.Esd.2,2. 2.Esd.7,7.

Maria, az Aaron és Moyses néne, dicséri az Urat, Exo.15, 21. poklosá leszen, Num.12 *. Deut.24,9. meg-hal, Num.20,1.

A'Szüz Maria igértetik, és példáztatik, Gen.3,15. Num.24, 17. Psal.18,6 † 44,10 † 45,5 † 84, 2 † 86,3 † 131,8. Prov.31.10,29 † 9,1. Cant.1 *. 2 *. 3 *. 4 *. 5 *. 6 *. Eccli. 24 *. Isa.7,14 † 10,1 † 19,1 † 45,8. Jer.31,22.

Az Ur Annyának mondatik, Luc. 1,43.

A'Jesus annya, Matt.2,13. Joan. 19,25. Mariának örök üzüzelsége meg-példáztatik, Exod.33, 2. Judic.6,37,38,39,40. Psal. 18, 6. Cant.2,2 † 4,7 † 6,9. Isaiæ 7, 14 † 11,1 † 35,1,2 † 66,7. Ezech. 44,2. Dan.2,34. Matt.1,20. Luc. 1,35.

Maria sok jószágos cselekedetekkel meg-ajándékoztatott: hittel gazdag, Prov.31,18. Luc. 1, 38,45. Joan.2,5. reménységgel tellyes, Eccli.24,24. Joan.2,5. tiszteretettel tekélletes, Eccli. 24,24. Luc.11,56 † 12,7. Joan.2,3 † 19,25, szüz, és örök üzüzelséget fogadj Luc.1,35. alázatos, Luc.1,38,48. irgalmas, Joan. 2,3. okos, Luc.2, 19. szemérmetes; Luc.2,48. áldatos, Luc.1,46,47. kegyes, Luc.1,40. erös, Prov. 31,10. Joan.19,25, bölcs, Prov.31,26.Joan.2,5. szegény, Matt.2,11. Luc.2,7,24. békességgel-szenvedö, Matth.2,13. Luc.2,35. jószágos cselekedetekkel mindeneket felyül-hallad, Pro. 31,29. Eccli.24,25. Luc.1,28,48.

Maria az Angyaltól köszöntetik, Luc. 1,28. meg-látogattyá Erzébetet, és dicséri az Istent, Luc.1,39,46. Józseffel Betlehembe mégyen, Luc. 2,4. Egyiptusba mégyen, Matt. 2,14. viszsza-tér az Izraël földébe, Matt.2,21. Jesust a' templomban találllya, Luc. 2, 46. a'kereszt mellett áll, és Jánosnak ajánlattatik, Joan.19,25. az Apostolokkal lakik, Act.1,14.

Maria Magdolna, a'vétkeit sirattya, Luc. 7,38. azoknak bochánattyát nyeri, Luc.7,48. meg-szabadúl hét ördögtöl, és a'Kristusnak szolgál, Luc.8,2,3. megkeni az Urat, Matt.26,6. Mar.14, 3. Joan. 11,2 † 12,3. a'kereszt-mellett áll, Joan.19,25. a'koporsónál sir, Joan.20,11.

Kristus meg-jelenik néki, Marc. 16,9. Joan.20,14. hirdeti a'feltámadást a'tanitványoknak, Joan.20,18.

Marta, házába fogadgya a' Kristust, Luc.10,38. meg-mutattya hitit, Joan.11,27.

Máté, Publikánusnak neveztetik, Mart.9,9 † 10,3. Levi-nek

és Alfæus fiának mondatik, Mar. 2,14. Luc. 5,27.

Matan, a'Bâal papja, meg-ölettetik, 4.Reg. 11,8. 2.Par. 23, 17.

Matatías Pap, meg-mutattya a'hitért-valo ízorgalmatoſságát, 1.Mach. 2, 24. erölsen hadakozik, 2, 41. ínti a'fiait a'törvény meg-tartására, 2,49,64.

Mattania, a'Joakim attyának láttya, a'Júda királya, 4.Reg. 24,17. Sedecziás-nak mondatik, 1.Par. 3, 15.

Matusalem, a'Henok fia, ſzületik, Gen. 5,21. kilencz-ſzáz hatvan-kilenz eſztendeig él, és meg-hal, Gen. 5,27.

Mátyás, Apoſtollá válaſztatik, Act. 1, 26.

Medusok, el-foglallyák Babylónia országát, Dan. 5,31.

Melkisedek, Pap, és Salemnek királya, Gen. 14,18. Pſal. 109, 4. Heb. 7, 1.

Menelaus, hazájának el-árulója, magának tulajdonittya a'Főpapságot, 2.Mach. 4, 24. iſzonyú halállal ölettetik-meg, 2. Mach. 13, 4, 5, 6.

Merari, a'Lévi fia, Num. 3, 17. az ö nemzetségének tiſzti, 3, 33 † 4, 42.

Mértek, a'minémüvel mi mérünk, azonnal mernek nekünk, Exod. 21, 23. Judic. 1,7. 1.Reg. 15, 33. 2.Reg. 22,25. Pſal. 17,21. Prov. 22, 23. Iſaiæ 33, 1 † 65,6 † 66,4. Jerem. 50, 15, 29 † 51, 49. Ezech. 16,59. Joël 3,7. Matt. 7,2. Mar. 4,24. Luc. 6,38.

A'Mértékek's a'Fontok igazak legyenek, Lev. 18, 35. Deut. 25, 13. Ezech. 45, 10. Mich. 6, 11. Amos 8, 5. Prov. 16, 11 † 20, 10.

Merob, a'Saul leánya, 2.Reg. 14, 49. Dávidnak ígértetik feleségül, 18, 17.

Meſſias, a'Kriſtus Jesus, ki igazán meg-kenetett, Joan. 1,41 † 4, 25 † 7, 41 † 11,27. Matth. 26, 64, Mar. 14,62. Luc. 22,67. Act 17, 3 † 18, 28 † 19,4. 1.Joan. 5,1.

Mezitelen: azt meg-kell ruházni, Iſa. 58,7. Ezech. 18,7. Tob. 1,17. Matt. 25,26,39. Láſd, Irgalmaſság.

Miſiboſet, a'Jónatas fia, 2. Reg. 4,4. Dávidnál kedvet talál, 9, 7 *. meg-enged néki Dávid, 21,7. Meribbaal-nak mondatik, 1.Par. 9, 40.

Miſiboſet, a'Saul fia, fel-akaſztatik, 2.Reg. 21, 8.

Mihály, harczol az ördöggel Dan. 10, 13. Judæ 9. Apoc. 12,7.

Mika, Efodot chinál az annya bálványának, Judic. 17, 5. Levitát fogad, 17,7,10. a'bálvány az efoddal 's a'pappal egy ütt el-vitetik tőle, 18,13,18,20.

Mika, a'Miſiboſet fia, 2.Reg. 9, 12.

Mikæas, a'hamis profetákellen profetál, 3.Reg. 22,13, 15, 23. 2.Par. 18,14.

Mikol, a'Saul leánya, a'Dávid felesége, 1.Reg. 18,27. a'király fogadáſa-ſzerént, 17,25. Dávidot a'haláltol meg-ménti, 19, 12. el-vetetik Dávidtól, és Faltielnek adatik, 25,44. viſzſza adatik néki, 2.Reg. 3,14, 15. megchűtolliya az Ur-előtt-ugrálo Dávidot, 6, 16.

Mise, Aldozat, meg-jövendöltetett, Lev. 26,9,10,11,12. Pſal. 22, 5 † 109,4. Iſa. 2,2, 3 † 19,19, 20 † 56, 7 † 61, 6 † 66,19, 20,21. Jer. 31,31 † 33,16,17,18. Dan. 12, 11. Amos 9,11. Mal. 1,10,11.

Meg példáztatott, Gen. 14, 18 † 16, 6,22,13. Exo. 12,5,24 † 25,30 † 29,2,15. Lev. 2,1, 13 † 3,12 † 4,23 † 5,7, 11 † 6,15 † 9, 8 † 14,4 † 16, 3 † 19, 21. Num. 15, 24 † 18, 17. 1.Reg. 21,4. 3.Reg. 19,6. 4.Reg. 4, 41. Dan. 8,12. és Szünetlen-valo aldozatnak mondatik, Dan. 11, 31 † 12, 11. el nem fogy az áldozo, Jer. 33,18,21.

A'Kriſtus ſzerzette, Luc. 22, 19. a'tanitványi gyakorlottak, Actor. 13, 2.

Emlekezik arról Sz: Pál, 1. Cor. 10, 16 † 11, 23 *.

Mivelni, vagy chelekedni, annyit teſzen neha az Irásban, mint Áldozni, Lev. 15, 15, 30. Num. 6,11, 16 † 8, 12 † 9, 2, 4, 10, 14. Judic. 13, 16. Luc. 22, 19.

Moab, Lotnak és az ö nagyobbik leányának fia, Geneſ. 19, 37. meg-áldya az Iſten Iſraélnek, hogy ne hadakozzek a'Moabíták-ellen, Deut. 2, 8. Moáb adót fizet Dávidnak, 2.Reg. 8,2. el-ſzakad Iſraéltől, 4.Reg. 1, 1 † 3, 5. Moáb földéből be-ütnek a'kóborlók Iſraél földébe, 13,20. a'Moabíták be nem bochátattak a'gyüleközetbe, Deut. 23, 3. 2.Eſd. 13, 1. Moab-ellen profetálnak, Num. 21, 29 † 24,17. Pſal. 59, 10 † 107,10. Iſa. 16 *. † 25,10. Jer. 48,1. Ezech. 25, 8. Amos 2,1. Soph. 2, 8.

Moloch, bálvány, Lev. 18, 21 † 20,2. Melkom-nak mondatik, 1. Par. 20,2. Jer. 49,1. Amos 1,15. Soph. 1, 5. Láid-meg, 3. Reg. 11, 5, 7. 4. Reg. 23,10.

Morgolódók, kit kövéſsenek, és kinek büntetésétől kelleſsék félniek, Exod. 14,11 † 15,24 † 16,2, 7, 8 † 17, 2. Num. 11, 1 *. † 12,1,9,10 † 14, 2,27 *. † 16,3 † 17, 13 † 20, 2 † 21, 5 *. Deut. 1, 27. Joſ. 9,18. Judith 8,10. Sap. 1, 11. Matt. 20,12. Luc. 15, 2 † 19,7. Joan. 6, 41 *. Actor. 6,1. 1. Cor. 10,10. Judæ 16.

Moyses, a'Lévi nemzetségéből, ſzületik, Exod. 2, 1 † 6, 20. Act. 7,20. meg-öl egy Egyiptziai embert, és Mádian-földébe ſzalad, Exod. 2, 12, 15. Seforat vészi feleségül, Exod. 2, 21.

Faraóhoz küldetik, 3,10 *. † 5, 1 † 6, 11 † 7 *. † 8 *. † 9 *. † 10 *. meg-tér Egyiptusba, 4,20. imádkozik Faraóért, 8,12, 30 † 9, 28, 33 † 10,17.

Könyörög a'népért, 14,15 † 17, 4, 11 † 32,11,13,31. Num. 11,2 † 14,13, 17 † 21,7. Deut. 9, 18,26. el-veſzi elsöben a'táblákat, Exod. 31, 18. azokat el-rontya, Exo. 32, 19. ismég újakat veſzen, 34, 28. nem nézhetett az ö orczájára az Iſraël népe, 34, 30. 2.Cor. 3,7.

Kémeket küld Kánaán-földébe, Num. 13,2. meg-bizonyíttya hogy ö az Iſtentől küldetett, Num. 16, 28,31. láttya az Igéret-földét, és meg-hal, 20, 12 † 27,12. Deut. 34, 1, 5.

Meg-jelenik a'Kriſtuſsal, Matth. 17, 3. Luc. 9,30. dicsértetik, Eccli. 45, 1.

Az ördög tuſakódik Mihály Angyallal a'Moyses teſtéért, Judæ 9.

N.

Naaman, a'Syriai király hadnagya, meg-tiſztúl a'poklosságból, 4.Reg. 5,14. Luc. 4, 27.

Naas, az Ammonitak királya, Jábes-ellen hadakozik, 1.Reg. 11. meg-hal, 2.Reg. 10, 1.

Náas, az Abigail attya, 2.Reg. 17, 25.

Nabal, iſtentelen férfiu, 1.Regum 25, 25, 26.

Nabot, nem akarja Akabnak adni az ö ſzőlőjét, meg-kövéztetik, 3.Reg. 21, 2, 13.

Nabukodonosor, Babylonnak hatalmas királya, Jer. 27, 6. Egyiptusra támad, 4.Reg. 24, 7. Jer. 46, 2. fel-megyen Jeruſalembe, 4.Reg. 24, 1, 10 † 25, 1. Jer. 39, 1. a'profetálás-ſzerént, Jer. 25, 8 † 32, 28. fel-állattya az arany oſzlopot, Dan. 3, 1. a'barmokkal lakik hét eſztendeig, 4, 28, 30. az ö nagy kevélysége, birodalmának nagy-volta, és kegyetlensége, megmagyaráztatik, Iſa. 14, 2, 8.

Nabuzardan, a'Babyloniai király hadnagya, el-rontya az Ur templomát, és a'Jeruſalem kö-falait, és a'meg-maradott népet Babyloniába viſzi a'Templomnak minden edényivel, 4.Reg. 25, 8. Jer. 39, 9, 11 † 52, 12.

Nadab és Abiu, a'tüztől megemészteték, Lev. 10, 1 † 16, 1. Num. 3, 4 † 26, 61.

Nádab, az Iſraël királya, 3.Reg. 14, 20. meg-ölettetik, 15, 28.

Nahasson, az Aminadab fia,

a'Júda nemzetségének hadnagya, Num. 1, 7 † 2, 3 † 3, 12.

Nahum, Niniveben prophétál, Nahum 1 *. 2 *. 3 *.

Nakor, Abrahámnak nagy attya, Gen. 11, 22, 25.

Nap, a'hóldal-eggyütt teremtetik, Gen. 1, 16. meg-állottak a' Jósue parancholattyara, Jos. 10, 12. hátra ment a'nap tíz lineával az Ezekias keresére, 4. Reg. 20, 11. Isai. 38, 8. el-veszti világosságát, Matth. 27, 44. Marc. 15, 32. Luc. 23, 44.

Napok: Az utólso napok, és az utólso ítélet, 1. Reg. 2, 10. Psal. 95, 13. Isai. 2, 10, 19 † 13, 4, 6, 13 † 26, 21 † 27, 1 † 30, 30 † 66, 15, 24. Jer. 30, 23. Dan. 7, 9. Soph. 1, 2, 14. Mal. 4, 1, 4. Eccli. 2, 27 † 13, 23. Matt. 12, 36 † 13, 41, 49 † 16, 27 † 24 *. 25, 31, 42. Mar. 13 *. Luc. 17, 24, 30. Act 1, 11 † 3, 20 † 17, 31. Rom. 2, 5, 16 † 14, 10. 1. Cor. 15 *. 2. Cor. 5, 10. 1. Thes. 4, 16 † 5, 2. 2. Thes. 1, 7 † 2, 1. Tit. 2, 13. 2. Pet. 3, 13. Heb. 9, 28. Judæ 14. Apoc. 1, 7 † 20, 11.

Az Ur napjai, Isai. 13, 6. Jer. 30, 7. Amos 5, 18. Joël 2, 1, 31. Soph. 1, 14. Mal. 4, 1. 4. Esd. 2, 27. Phil. 1, 6 † 2, 10. 1. Thes. 5, 2. 2. Tim. 4, 8.

Az Ur napját, és az orájat senki nem tudgya, Matt. 24, 36, 50. Mar. 13, 32. Luc. 17, 24, 30. Actor. 1, 7. 1. Thes. 5, 1. 2. Pet. 3, 10. Apoc. 3, 3 † 16, 15.

A' Napok, esztendök-gyanánt vétetnek, Num. 14, 34. Ezech. 4, 6.

Natan, a'Dávid fia, 2. Reg. 5, 4. Mátatá-nak mondatik, Lucæ 3, 31.

Nátan próféta Dávidhoz küldetik, 2. Reg. 7, 4 † 12, 1.

Natanaël, az Isakar nemzetsége hadnagya, Num. 1, 8.

Natánaël, láttatik a'Krisustól, Joan. 1, 47. meg-jelenti magát néki a'Krisztus, 21, 2.

Nehemias, az Artaxerxes pohárnakja, 2. Esd. 1, 11. Judæába küldetik, hogy fel-épittse a'miket el-rontottak vólt, 2, 9. Aterszatának mondatik, 8, 9.

Nekao, Egyiptziai király, 4. Reg. 23, 29. 2. Par. 35, 20 † 36, 3.

Nemrod, hatalmas és erös vadász vólt, Genes. 10, 8.

Nikanor, a'Lysias hadnagya, 1. Mach. 3, 38. a'Demeterè-is, 7, 26. fenyegetödik hogy meg-égeti a'templomot, 7, 34. meg-ölettetik, 7, 43. 2. Mach. 15, 28.

Nikodémus, Krisztusnak titkon-valo tanitványa, Joan. 3, 1 † 7, 50 † 19, 39.

Ninive, Asszurtól épittetik, Gen. 10, 11. penitentziát tart, Jonæ 3, 5 *. annak el-pusztúlása, 1 *. 2 *. 3 *. Soph. 2, 13. Tob. 14, 5.

Az utólso ítéletkor kárhoztatni fogja a'vak Zidókat, Matt. 12, 41.

Noe, a'Lámek fia, Genes. 5, 30. az Isten igasságának hirdetöje, 2. Pet. 2, 5. a'bárkat épiti, Gen. 6 *. be-megyen abba, 7, 1, 7. ki-megyen belöle, 8, 15. a'szövetségnek jelet veszi, 9, 8, 14. dichertetik, Eccli. 44, 17.

A'Noe bárkája, Gen. 6, 14 † 7 *. 8 *. Sap. 10, 4 † 14, 6. Matt. 24, 38. Luc. 17, 27. Heb. 11, 7. 1. Pet. 3, 20.

Noemi, az Elimelek felesége, Ruth 1, 2.

Nyelv: a'gonosz nyelvtöl örizkedgyel, Lev. 19, 16. Job 5, 21. Psal. 51, 4 † 139, 4, 12 † 140, 3. Prov. 4, 24 † 10, 18 † 11, 9 † 12, 13, 19 † 15, 2 † 16, 27, 28 † 17, 20 † 18 *. † 20, 19 † 21, 23 † 26, 20 † 30, 11. Eccle. 5, 2. Sap. 1, 11. Eccli. 5, 16 † 25, 12 † 28 *. 1. Cor. 15, 33. 1. Pet. 2, 1. Jac. 1, 19 † 3, 5, 8 † 4, 11. Lásd, Ragalmazás.

A'Nyelvedet okosan igazgasd, Prov. 10, 19 † 12, 14 † 13, 2, 3 † 17, 27 † 18, 21 † 21, 23. Eccli. 14, 1 † 20, 5 † 22, 33 † 23, 17. Matth. 12, 36. Luc. 6, 45. Jac. 1, 29 † 3, 2. 1. Pet. 3, 10. Lásd, Szóllás.

Nyugodni, a'büntöl, Rom. 6, 6 *. Gal. 2, 18.

Nyugodalma lészen az Isten népének, Hebr. 4, 9. nyugodalmat találnak az igazak, Sap. 3, 3 † 4, 1. Isai. 57, 2. Luc. 16, 22. Apoc. 14, 13. nyugodalmát találni a'lelekneck, Jer. 6, 16. Matt. 11, 29.

O.

Ördögök ki-üzettetnek, Matt. 8, 16, 31 † 9, 33 † 12, 22 † 17, 18. Luc. 4, 35 † 8, 2, 28 † 9, 42 † 10, 17 † 13, 10. Act. 5, 16 † 8, 7 † 16, 18. a' gonosz emberek-által-is, Matt. 7, 22. Mar. 9, 38. Luc. 9, 49. Act. 19, 13.

Vallyák és hiszik az Istent az ördögök, Matt. 8, 29. Mar. 1, 24 † 3, 11 † 5, 7. Luc. 4, 34, 41 † 8, 28. Act. 19, 15. Jac. 2, 19.

Az ördögnek áldozni nagy bün, Lev. 17, 7. Deut. 32, 17. 2. Par. 11, 15. Psal. 105, 37. Bar. 3, 4. 1. Cor. 11, 20.

Az ördög az ember veszedelmére igyekezik mindenkor, Gen. 3, 1 *. 1. Par. 21, 1. Job 1 *. † 2 *. Zach. 3, 1. Matth. 4, 3, 9 † 8, 28 † 13, 19. Luc. 8, 22 † 13, 9, 14 † 22, 31. Act. 5, 3 † 13, 8. 2. Cor. 4, 4 † 11, 14. Eph. 6, 11. 1. Thes. 2, 18. 1. Pet. 5, 8. Apoc. 2, 10 † 12, 9 † 20, 7.

Többet annál nem chelekedhetik a'mit az Isten meg-enged, 3. Regum 22, 22. 2. Par. 18, 20. Job 1, 12 † 2, 6. Matth. 8, 31. Mar. 5, 12, 13. Eph. 2, 2. 2. Tim. 2, 26. Apoc. 20, 7.

E'világnak, és az istentelenek nek attya és fejedelme, Matt. 4, 9. Luc. 4, 6. Job 41, 25. Joan. 8, 44 † 12, 31 † 14, 30 † 16, 11. 2. Cor. 4, 4. Eph. 2, 2 † 6, 12. Col. 2, 15.

Az ö birodalmát el-vötte a'Krisztus, Gen. 3, 15. 1. Reg. 17 *. Job 26, 13. Isa. 9, 4 † 14, 8, 12 † 27, 1 † 52, 3. Zach. 3, 2. Matt. 12, 29. Luc. 10, 18 † 11, 22. Joan. 12, 31. Col. 1, 13 † 2, 15. 2. Tim. 1, 10. 1. Joan. 3, 8. Heb. 2, 14. Apoc. 12, 6. 9 † 20, 2.

Az ördög fiai, Joan. 8, 44. Acto. 13, 10. 1. Joan 3, 10.

Örvendezni, izzabad tiszteségesen, 1. Par. 29, 9 *. 2. Esd. 12, 42. Psal. 67, 4. Luc. 1, 14. 1. Thes. 1, 6 † 5, 16. nem pogány módon, Eccle. 2, 2 † 7, 3. Ose. 9, 1. Amos 6, 8. Prov. 2, 14. Jac. 4, 9.

A'háboruságban-való örvendezés, Matt. 5, 12. Act. 5, 41 † 20, 24. Rom. 5, 3. Col. 1, 24. Heb. 10, 34 † 11, 25.

Lelki örvendezés, Luc. 10, 21. Rom. 12, 12 † 14, 17. Gal. 5, 22. Phil. 4, 4. 1. Thes. 5, 16.

Az örök boldogság-béli örvendezés, Isa. 25, 18 † 26, 1 † 33, 20 † 65, 12. Sap. 3, 1, 7. Lásd, Boldogság.

Özvegy: azzal jól kell chelekedni, Exod. 22, 22. Deut. 16, 14 † 24, 17, 19 † 26, 12 † 27, 19. Judith 16, 28. Job 24, 3 † 31, 16. Eccli. 4, 10. Isa. 1, 23. Jer. 22, 3. Zach. 7, 10. Mal. 3, 5. Matt. 23, 14. 1. Tim. 5, 3, 16. Jac. 1, 27.

Michoda illik a'tiszteséges özvegyhez, Judith 8, 4. Luc. 2, 37. 1. Tim. 5, 3, 5. Tit. 2, 3.

Obed, a'Booz fia Ruttól, Ruth 4, 11. Matt. 1, 5.

Og, a'Básan királya, meg-ölettetik, Num. 21, 33. Deut. 3, 1 † 29, 7 † 31, 4. Psal. 135, 20.

Okozias, a'Jóram fia, a'Júda királya, 4. Reg. 8, 24. el-fut Jehu elött, és meg-ölettetik, 9, 27. Jóas országól utánna, 1. Par. 3, 11.

Oktalan állat: nem kell azzal kegyetlenül bánni, Genes. 33, 13. Exod. 23, 12. Num. 22, 23, 28. Deut. 5, 14 † 22, 10. Prov. 12, 10. Eccli. 7, 14.

Oltar: az Eppen-égö áldozatnak óltára, Exod. 27, 1 † 38, 1. Num. 7 *. 2. Reg. 24, 25. 3. Reg. 18, 32. 4. Reg. 16, 15. 2. Par. 1, 5 † 4, 1 † 15, 8. 1. Esd. 3, 2. Ezech. 43, 13. 1. Mach. 4, 47, 53.

A'Jó-illatnak óltára, Exod. 30, 1, 10 † 37, 25 † 40, 10.

Oltari-szentség, Matt. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 1. Cor. 11, 34 *. † 10, 16. gyakorta kell azzal élni, Acto. 2, 42 † 20, 7. példáztatik, Exod. 16, 15 *.

Egy szín-alatt vagyon, Joan. 6, 58. úgy adta a'Krisztus, Luc. 24,

30,31. az Apostolok-is, Actor. 2, 42 † 20, 7.

Ninch abban a'kenyérnek állattya, hanem a'Kristusnak igaz Teste és vére az áldás-után, Matt. 26,26. Mar. 14,22. Luc. 22,19. Joan. 6,51.

Példáztatik, annak szellyel-hordozása, a'közönséges könyörgéskor, Jos. 6,6,7,11,20. 1.Reg. 4,3. 2.Reg. 6, 4,5,6.

Imádni kell azt, Psal. 21,28, 30 † 98,5. Joan. 9, 38.

Oltalom: annak várasi, Exo. 21,13. Num. 35,11. Deut. 4,41 † 19, 2,7. Jos. 20 *. 3.Reg. 1,50 † 2,28.

Onesiforus-nak irgalmasságot kíván Sz. Pál, 2.Tim. 1, 16.

Onias, Fő-pap, áldozatot tészen Heliodórusért, 2.Mach. 3,32. meg-ölettetik, 4,34.

Oreb és Zeb, meg-ölettetnek, Judic. 7,27.

Ország: az Isten országa erőszakot szenved, Mat. 11, 12. Luc. 16,16. Gal. 5,16. Apoc. 2 *. † 3 *. † 21, 7.

Az Isten Országa lelki, belsö és örökké-valo, Genes. 49,10. Num. 24,17. 1.Reg. 2, 10 † 7, 9, 10. 1. Par. 18,11 † 29,2,4. Psal. 2,2,6 † 9, 8 † 21, 28 † 44, 7 † 71, 1 † 109 *. † 144,11. Isa. 9,6 † 11 *. † 32,16 † 40, 9, 42, 1. Jerem. 23,5,6 † 33 *. Ezech. 34,23 † 37,24. Dan. 2,44 † 4, 33 † 7,14, 27 † 9,24,25. Ose. 3,5. Mich. 4,1,4 † 5,1. Zach. 9,9. Matt. 13 *. Luc. 1, 28 † 12,31,32 † 22, 29 † 23,2. Joan. 6,14 † 12,14,34 † 18,33, 36. 1.Tim. 1,17. Heb. 1,8 † 2, 9.

Ozias Pap, házába fogadgya Ákiort, Judith 6, 19. öt napot vét határúl az Isten irgalmasságának, 7,23. Lásd, Usiá.

P.

Pál, a'Benjamin nemzetségéből, Rom. 11,1. Phil. 3,5. Tarsisban született, Act. 22,3. üldözi a'híveket, 9,1. Gal. 1,13. 1.Tim. 1,13. meg-tér, Act. 9 *.

A'Poganyok tanitója, Rom. 11, 13 † 15,16. Gal. 2, 2,8. 1. Tim. 2, 7. 2.Tim. 1,11. Antiokiában predikál, Act. 13,16 *. Ikoniumban, 14,1. Lystriben, 14, 6,13. Tessalonikában, 17,1. Beröében, 17,10. Atenásban, 17,22, 28. Korintusban, 18,1. Macedoniába hívattatik, Act. 16,9. meg-fogattatik, 21. 27. Czésareába vitetik, 23,23,30. Romába vitetik, 27 *. 28 *. Neroeleibe allattatik, 2.Tim. 4,22.

Pál senkinek nem akart terhére lenni, Act. 20,33. 2.Cor. 11,9,11 † 12, 13. 1.Thes. 2,9. 2.Thes. 3,8. az-előtt Sauluss-nak hívattatott, Actor. 7, 59 † 9, 1 † 13, 1.

Papok-nak, és az Isteni szolgálathoz-valo dolgoknak meg-szentelése, Exo. 28,41 † 29,1,7,21,29, 35 † 32, 29 † 40,11. Lev. 7,30, 37 † 8, 9, 22, 31,33 † 18, 21 † 21, 7, 10 † 22,2, 3 † 23, 12 † 27, 10, 16, 21,28. Num. 3,3 † 6,5,9,13 † 7,1 *. † 8, 12 † 18, 10. Jos. 6, 24. Judic. 16, 17 † 17, 3. 3.Reg. 15, 13. 1. Par. 10,10 † 18,11 † 22,19. 2.Par. 2, 4 † 17,16 † 23,9 † 26,18. 1.Esd. 3, 5 † 8, 25. Eccli. 49,9.

A'Papok szentelésének szentsége, Joan. 20,22. 1.Tim. 4, 14 † 5, 22. 2.Tim. 1,6. Tit. 1,5.

Az O Törvény-béli Papok tiszti, Exod. 29,44 † 30,7. Lev. 10, 1, 6,9 † 21 *. † 22 *. † 24, 3. Num. 3, 10 † 4,5, 11 † 10,8 † 18,1,7. Deut. 21,5. 1.Reg. 2,28,35. 1.Par. 6,49. 2.Par. 26, 17. Ezech. 44, 15, 20. Hebr. 5, 7 † 10, 11.

Az O Törvény-béli Papok sokasága, 1.Par. 23,3. holott harminczkilencz ezeren számláltatnak.

Azoknak öltözete, ékessége, és meg-szentelése, Exod. 28 *. 29, 1 † 39, 1 † 40,12. Lev. 8, 1,8.

A'Papoké volt a'dézma, és az első zenge, Num. 5,9,10 † 18,8,11 *. Deut. 18,3. hogy könnyebben viselnék gongyát az Isteni szolgálatnak, 2.Par. 31,4 *. Lásd, Dézma.

Az O Törvény-béli Papoknak rendelve volt táplálások, Exo. 29, 26. Lev. 2,3, 10 † 5, 13 † 6, 9, 10 † 7,6, 32 † 10, 13 † 24,9. Num. 3, 48 † 5, 9 † 18,8,11,28. Deut. 18,1. 1.Reg. 2,28. 4.Reg. 12,16. 1.Par. 6,54. 2.Par. 31,4. 2.Esd. 10, 36. Eccli. 45, 25.

A'gonoszPapok büntetése, Num. 16 *. 1.Reg. 2,22 *. † 3,13. 3.Reg. 2,26. Isai. 3,11. Jerem. 2, 5 † 8, 7. Ose. 4,6, 9 † 5 *. Malach. 1 *. † 2, 1, 8. 1.Mach. 7,5,9,21.

Nem az Irás egyedül, hanem a' Pap itélő-biro a'kétséges dolgokban, Deut. 17,9,12. Mal. 2,7.

Parancholat. Lásd, Törvény.

Paráznaság, és Házasság-törés, Gen. 6,2 † 19,5,31,33 *. † 38,15. Exod. 22,16. Lev. 18 *. † 19, 29 † 20, 10, 13 † 21, 9. Num. 25, 1, 6. Deut. 22,13,22,23 † 23, 17. Judic. 19,2,25. 1.Reg. 2,22. Tob. 4, 13. Prov. 2,16 † 5 *. † 7,10 *. † 22,14 † 23,27 † 29,3. Eccles. 7,27. Eccli. 23,25 *. † 25,4. Ezech. 22,10. Act. 15,20. Rom. 1,26. 1.Cor. 5,1 † 6, 9,15 † 10, 8. Ephes. 5,5. Col. 3,5. 1.Thes. 4,3. 1.Tim. 1,10. Heb. 13,4.

Tiltatik és meg-büntettetik, a' testi, és a'lelki paráznaság, Genes. 20,2 † 26,7. Exod. 20,15. Lev. 18, 8 † 20,10. Num. 5,13. Deut. 5,18 † 22,22,30. Judic. 19,2. 2.Reg. 11, 2,4 † 12,1,9. Job 24, 15 † 31,1, 9. Psal. 72, 27. Prov. 5, 3, 8, 20 † 6, 24, 32 † 7 *. Isai. 57,1. Jer. 2, 36 † 3, 1 † 5,7 † 13,26. Osee 2,4 † 4, 2. Sap. 3,16. Matt. 5,27 † 14,3 † 19, 9. Joan. 8,3. 1.Corinth. 6,10. 1. Thes. 4,3. Heb. 13,4. Jac. 4,4. Istennek haragját fel-indittya, Deut. 22,21. Pro 23,27. Eccli. 19,3. Jer. 5,7. Ose. 4,14. 1.Cor. 6,9,13,15. Col. 3,5. Heb. 13,4. a'testet megerőtleníti, a'marhát el-fogyattya, Job 31,12. Prov. 23,27 † 29,3 † 31, 3. Eccli. 9, 6. gyalázatot hoz emberre, Eccli. 9, 10 † 41,22. arravalo okot el kell távoztatni, Eccli. 9, 4, 12 † 42,12. első indúlatban is tíltatik, Exo. 20,17. Mat. 5,28.

A'Lelki paráznaság a'Bálvány-ozás, és az eretnekség, Deut. 31,16. Judic. 2,17 † 27,33. Isa. 1,21 † 57, 3. Jer. 3,1. Ezech. 6, 9 † 16 *. Ose. 1, 2 † 2,4 † 4,15. Apoc. 18,3.

A'Természet ellen-valo tisztátalanság, Gen. 19 *. † 38,7. Lev. 18, 22 † 20,13. Judic. 19, 22 *. Rom. 1,27. 1.Cor. 6,10. Eph. 5,12. 1. Tim. 1,10. 2.Pet. 2,7,8.

Attyafiával-valo paráznaság, nagy vétek, Lev. 18, 6,7 † 20,11, 14. Deut. 22,30. 1.Cor. 5,1,2.

Part-ütés, annak büntetése, Num. 16 *. † 20,2. Judic. 9,23,31, 34 † 12, 1, 4. 2.Reg. 20 *. 3.Reg. 1,5. Esth. 2,21. Act. 5,36,37 † 19, 23 † 23,13,20. Lásd, Morgolodók.

Pasztor: gondot viselljen a' reája bizattatott lelkekre, Prov. 27,23, 24. Sapi. 6,23,26. Ezech. 34, 4 *. Matt. 18, 12 † 24, 45. Luc. 15,4. Joan. 10,11 *. † 13, 1 *. † 17, 9,11 *. † 18,8. Act. 20, 22,28, 31. Rom. 9,2, 3 † 12, 7, 8. 1.Cor. 4, 14. 2.Cor. 11,28,29. Gal. 3,19.

Penitentzia, és az Elég-tétel a'bünökert, Psal. 6,7. Matt. 3, 8. Luc. 3,8. Act. 2, 38 † 8,22. 2.Cor. 7,10. hirdettetik, Jer. 7, 3. Mat. 3, 2 † 4, 17. Luc. 3,3, 8 † 13, 13 † 24, 47. Act. 2, 38 † 3, 19 † 8, 21 † 17, 30 † 20, 22 † 26,20.

Az igaz Penitentziának igértetett a'bochánat, Deut. 4,29 † 30, 2. 1.Reg. 7,3. 2.Par. 7,14 † 20,6 † 34,26. Job 22,23. Pro. 28,13. Psal. 31,5. Eccli. 17,23. Isa. 1,16 † 30, 18 † 45,22 † 55, 7 † 59,20. Jer. 3, 10,17 † 18, 8 † 29, 12 † 31, 18, 20. Ezech. 18,21,27 † 33,14. Ose. 14,2. Joël 2,12. Jon. 3,8. Zach. 1, 4. Mal. 3, 7. Luc. 15, 18. Actor. 3, 19 † 26, 18,20.

Penitétziát tartsunk míg egésségünk vagyon, Eccli. 17,24 † 18,25.

Igaz Penitentziának példái, Judic. 10,15. 2.Reg. 12,13 † 24, 10, 17. 2.Par. 12, 6 † 33,12. Jon. 3 *. Judith 4,8. Matth. 26,15. Luc. 7, 37, 44 † 15, 18 † 18, 13 † 19, 8 † 22,62 † 23,41. Act. 2,37.

Hamis Penitentziának példái, Gen. 4, 13 † 27,38. Exod. 8, 8 † 9, 27 † 10,16. Jos. 7,20. Judic. 1,7. 1.Reg. 15,24, 30 † 24, 19. 3.Reg. 13, 6 † 21, 27. Sap. 5,3. 1.Mach. 6,12. 2.Mach. 9,12. Matth. 27,4. Act. 8, 13,23. Heb. 12,17.

Persák, Babyloniára támad-

nak, Dan. 5,28. a'profetálás-szerént, Isa. 21,9. Jer. 51,8,11, 41, 55.

Péter, a' Kristustól hívattatik, Matt. 4,18. vallást tészen a' Kristusról, Matth. 16,16. Simonnak hívattatik, 4, 18 † 10,2. Joan. 20, 2. Czefás-nak neveztetik, Joan. 1, 42. 1.Cor. 1, 12 † 3, 22 † 9, 5. Gal. 2, 9. Simon Bar-jónának, és János fiának mondatik, Matth. 16,17. Joan. 21, 15. megtagadgya a'Kristust, és penitentziát tart, Matth. 26, 69, 70, 72, 75. predikál, Act. 1, 16 † 2 *. † 3, 12 *. † 4, 1 † 10,34. a'szántát meggyógyíttya, 3,4. tömlöczbe vettetik, 12,3. Első az Apostolok-között, Matt. 10,2 † 16,18,24 *. Luc. 22, 31 *. Joan. 21, 17 *.

Pilatus, és Heródes meg-barátkoznak, Luc. 23,12. az ártatlan Kristust halálra kárhóztattya, Mat. 27,26. Joan. 19,16.

Pogányok, hívatallya, Gen. 49,10. Num. 24,17. Deut. 32,43. 2.Reg. 22,44,50. 3.Reg. 8,41. Psa. 2,8 † 21, 28 † 67, 32 † 71,8, 17 † 85, 9 † 86,4. Isa. 2,2 † 11,10 † 19, 18 † 25, 7 † 27, 13 † 29, 15 † 35 *. † 41,25 † 43,5 † 45, 14 † 49 *. † 51, 5 † 54 *. † 55 *. † 56,3, 6 † 60, 3, 9 † 65, 1 † 66, 19,20. Jer. 9,24 † 12, 16 † 16,19. Ose. 2,1,24. Joël 2,28. Mich. 4,2. Soph. 3,9. Zach. 2,11 † 8, 20 † 9,10. Matt. 2,2,7 † 8, 11 † 21,31, 43 † 22, 9. Joan. 10, 16. Actor. 8,26, 30 † 10 *. 1.Cor. 12, 13. Eph. 2,10.

A'Pogányok szokásit ne követsük, Lev. 18,3 † 20,23. Jer. 10,2.

Pohár: fel-gerjedett Haragnak Pohára, Isa. 51, 17. Jer. 25,15. Psa. 59, 5 † 79,9. Apoc. 16,19.

A'Szenvedésnek pohára, Matth. 20,22 † 26,38. Marc. 10,38. Luc. 22,42. Joan. 18, 11.

Poklosság, mint ismértetik meg, Lev. 13 *. † 14 *.

A'bünért boeháttatik emberre, Exod. 4,4. Num. 12,8. 4.Reg. 5,1, 27 † 15,5. 2.Par. 26,18, 19, 21.

A' Poklosság meg-tisztíttatik, Exod. 4,7. Num. 12,15. 4.Reg. 5, 14. Matth. 8,2. Luc. 17,14.

A'Poklosok el-választása, Lev. 13,49. Num. 5,2. 4.Reg. 15,5.

Pokol. Lásd, Kárhozat.

Predikátor, és Próféta, azok hivatallya és tiszti, 1.Reg. 12, 23. Isa. 58,1 † 61,1. Jer. 1,5. Ezech. 3,1,9, 12 † 33, 2,7. Act. 3,18,24. Lásd, Püspök.

Próféta. Lásd, Predikátor.

Ptolomæus-ellen hadakozik Antíokus, 1.Mach. 1,19. barátságot vetett Sándorral az Antíokus fiával, 10, 51. Sándor-ellen hadakozik, és meg-hal, 11,1,18.

Ptolomæus Mácser, méreggel hal-meg, 2.Mach. 10,12,13.

Püspök: annak választása és tiszti, Matt. 20,23,26. Luc. 4, 16 † 22,26. Joan. 10,4,14 † 21,15. Act. 1, 24 † 6, 3 † 11, 22 † 14, 20 † 20, 28. Rom. 13,16,25. 1.Cor. 3,5 † 4, 1 † 16,19. 2.Cor. 3,6 † 4,5 † 6,4 † 10, 8. Eph. 1, 15 † 3,2. Col. 1,13. 1. Tim. 3,1 † 4,6. 2.Tim. 2,1,15,24. Tit. 1,5. 1.Pet. 5,2. Lásd, Predikátor.

Publius, házába fogadgya Pál Apostolt, Act. 28,8.

Purgatórium vagyon, melyben a'hóltak segéttetnek az elevenektől jó chelekedetekkel, és meg-tisztíttatnak, 2.Mach. 12,43, 46 *. Matth. 5,25 † 12,32. 1.Cor. 3,16. Phil. 2,10. 2.Tim. 1,18. 1. Joan. 5,16. Apoc. 5,3,13.

R.

Rabba, meg-szállattatik, 2.Regum 11,1 † 12,26. 1.Par. 20,11.

Rabsaczes, Sennakerib fő Kulchára, 4.Reg. 18,17. Isa. 36,37.

Rafael, az Ur Angyala, Tobiásnak orvosa, és vezére, Tob. 5, 5, † 6 *. † 12,12.

Rágalmazás, Psal. 14,3 † 105,5. Eccles. 10, 20. Prov. 10, 18 † 11, 13 † 16, 28 † 20, 19 † 26, 20. Rom. 1, 30. 2.Cor. 12, 20. 1.Pet. 2, 1, 12. Jac. 4, 11.

Rahab, házába fogadgya a' kímeket, Jos. 2, 1. Jac. 2, 25. megtartatik, Jos. 6, 17, 23.

Rahab, a'Salmon felesége, 1.Par. 2, 11. Matth. 1, 5.

Rakel, legelteti az attya juhait, Gen. 29, 9. Jákobnak adatik feleségül, 29, 29. titkon el-viszi az attya bálványit, 3, 19. meg-hal a' szülésben, 35, 15.

Razias, meg-öli magát, 2. Mach. 14, 37, 41.

Razon, Izraëlnek ellensége, 3.Reg. 11, 22.

Rebekka, a'Bátuel leánya, Gen. 22, 23. az Isaák felesége, 24, 50. két fiat szül, 25, 24.

Régi, útak: azokat kell keresni; az újaktól el kell távozni, Jer. 6, 16. Pro. 22, 28. Eccli. 8, 11 † 39, 1. Rom. 16, 17. Gal. 1, 6, 7, 8. 1.Tim. 6, 20. 2.Tim. 4, 3. 2.Pet. 3, 17. 1.Joan. 2, 24. 2.Joan. 7. Judæ 18, 19, 20.

Rekab, a'Jónadab attya, 4.Reg. 10, 15.

Reménség: az igazak reménsége az Istenben, és az ö fogadásiban áll, Genes. 26, 5. Judic. 7, 2, 4. 1.Reg. 4, 3 † 17, 45 † 22, 1. 3.Reg. 20, 28. 1.Par. 19, 13. 2.Par. 25, 7 † 32, 7 † 16, 7 † 20, 15, 20. Judith 9, 13. Psal. 9, 11 † 13, 6 † 21, 5, 10 † 25, 2 † 30, 2 † 39, 5 † 61 *. † 70, 1 † 90, 2 † 113, 9, 10, 11 † 141, 6 † 145, 5. Prov. 3, 5 † 22, 19 † 28, 25 † 30, 5. Sap. 3, 4, 9. Eccli. 2, 6, 12 † 13, 9 † 33, 9 † 34, 14. Isa. 26, 4 † 29, 19 † 30, 1, 15 † 31, 1 † 36, 7 † 40, 30. Jer. 2, 33 † 7, 4 † 9, 22 † 17, 7 † 39, 18. Thren. 3, 24. Ezech. 29, 6. Ose. 12, 6. Mich. 7, 5, 7. Naum 1, 7. 1.Mach. 3, 18. Matth. 10, 37 † 12, 21. Rom. 5, 2 † 8, 24. 2.Cor. 5, 2. Col. 1, 27. 1.Thes. 1, 3. 1.Tim. 1, 1 † 6, 17. Heb. 3, 6. 1.Pet. 1, 13.

Az istentelenek Reménsége elvész, mert el-múlandó dolgokban bíznak, 4.Reg. 18, 21. Job 8, 13 † 11, 20 † 14, 19 † 20, 4. Prov. 10, 28 † 11, 7, 23 † 25, 19. Sap. 5, 15. Eccli. 5, 1, 10. Isa. 28, 15, 18 † 30, 2, 12 † 57, 11. Jer. 9, 12 † 17, 7. 1.Mach. 2, 62.

Resfa, a'Saul ágyasa, kihez bément Abner, 2.Reg. 3, 7. azok testét óltalmazza a'kik fel-feszítettek, 21, 10.

Restség, az Isteni szolgálatban, 2.Reg. 11 *. Prov. 6, 6 † 10, 4, 26 † 12, 11 † 13, 4, 23, 25 † 24, 30 † 26, 13 † 28, 19. Ezech. 16, 49. Eccli. 33, 26. Rom. 12, 11.

Részegség, és Torkosság, Gen. 9. 21 † 19, 32, 35 † 25, 29. Lev. 10, 9. 1.Reg. 25, 36. 2.Reg. 11, 13 † 13, 28. 3.Reg. 20, 12, 16. Prov. 20, 1 † 21, 17 † 23, 1, 2, 3, 20, 29 † 31, 4. Eccli. 19, 1 † 23, 6 † 31, 12, 17 *. 31, 35 † 37, 32 *. Isa. 5, 11, 22 † 22, 13 † 28, 7 † 56, 12. Ezech. 16, 49. Dan. 5, 2. Ose. 4, 11. Joël 1, 5. Mich. 2, 11. Abac. 2, 5, 16. Judith 13, 4. Sap. 2, 7. 1.Mach. 16, 16. Luc. 12, 45 † 21, 34. Rom. 13, 13. 1.Cor. 5, 10 † 6, 10 † 15, 32. Gal. 5, 21. Eph. 5, 18. 1.Thes. 5, 7. 1.Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. 1.Pet. 4, 3. Heb. 12, 16. Lásd, Bőjt.

A'Részegség az Isten haragját fel-indíttya, Isa. 5, 11, 22 † 28, 1. Dan. 5, 2. Joël 1, 4, 5. 1.Cor. 6, 10. az elmét meg-háborítya, Pro. 23, 31. Eccli. 19, 2. Isa. 28, 1, 7. Ose. 4, 11. tisztátalanságra gerjeszt, Pro. 20, 1. Eph. 5, 18. a'marhát megemészti, Prov. 25, 20. Eccli. 19, 1. titkot ki-jelent, Prov. 31, 4. Abac. 2, 15. háborgást szerez, Prov. 20, 1 † 23, 29. Eccli. 31, 38, 40. Ose. 7, 5.

Roboam, a'Salomon fia, a'Júda királya, 3.Reg. 12, 1. el-szakad tőle Izraël, 12, 19. meg-tiltatik hogy Izraël-ellen ne hadakozzék, 2.Par. 11, 2. ellene hadakozik Sésak az Egyiptziai király, 12, 2, 9. meghal, 3.Reg. 14, 31. Abiam a'fia országol helyette, 15, 1.

Romaiak, a'Zidókkal szövetséget szereznek, 1.Mach. 8, 14, 17, 27 † 12, 1 † 14, 17, 20.

A'Romaiak díchértetnek Pogányok lévén, 1.Mach. 8, 2, 9.

Díchértetnek Keresztyének-lévén, Rom. 1, 8.

Hogy ök el-rontyák Jerusálemet, és a'templomot, Num. 24, 24. Isa. 5, 26 † 6, 11. Dan. 9, 26 † 11, 30, 31. Luc. 19, 41 † 21, 20. Joan. 11, 48.

Ruben, a'Jákob elsö fia, születik, Gen. 29, 32. meg-fertezteti az attya ágyát, 35, 22. az-okáért az elsö születésnek méltósága a' Jósef fiainak adatik, 49, 4. 1. Paral. 5, 1. a' Jósef szabaditására igyekezik, Genes. 37, 21, 22, 29. a' tulajdon fiait akarja zálagba vetni Benjaminért az attyánál, 42, 37.

A'Ruben fiainak adatik leg-elöször nyugodalom, Num. 32 *. Deut. 3, 12 † 29, 8. Jos. 1, 12 † 13, 23. meg-verettetnek, 4. Reg. 10, 33. az Asyriusok földere vitetnek, 15, 29. 1. Par. 5, 26. a' prophétálás-szerént, Genes. 49, 4. oltárt épitnek, Jos. 22, 10. az Agarénusokkal hadakoznak, 1. Par. 5, 19.

Ruházat: azzal gonoszúl élnek, Isa. 3, 18. Ezech. 7, 20. Esth. 14, 16. Matth. 11, 8. Marc. 12, 38. Luc. 7, 25 † 16, 19 † 20, 45. 1. Tim. 2, 9. 1. Pet. 3, 3.

Ruházni kell a' mezítéleneket, Isa. 58, 7. Tob. 1, 17. Ezech. 18, 7. Matt. 25, 36. Lásd, Alamizna.

Ruházatnak meg-szaggatása, Gen. 44, 13. Jos. 7, 6. Judic. 11, 35. 1. Reg. 4, 12. 2. Reg. 13, 31. 3. Reg. 21, 27. 4. Reg. 5, 7 † 6, 30 † 11, 14 † 18, 37 † 19, 1 † 22, 11, 19. Esth. 4, 1. Jer. 36, 24. Joël 2, 13. 1. Mach. 2, 14 † 3, 47 † 4, 31 † 11, 71. Matt. 26, 65. Act. 14, 13 † 16, 22.

Rut, a'Móab nemzetböl-való, Ruth 1, 4. Booz feleségül veszi Rutot, és Obedet szüli, 4, 13. 1. Par. 2, 12. Matth. 1, 5.

S.

Sadducæusok, tagadgyák a'fel-támadást, Matth. 22, 23. Act. 4, 1 † 23, 8.

Sadok, az Abjatar fia, Papi-fejedelemmé leszen, 3. Reg. 2, 35.

Safira, hazud a'Szent Léleknek, és hirtelen meg-hal, Actor. 5, 1, 8.

Salmanasar, az Asyriusok királya, Samária-ellen mégyen, és Izraëlt Ozee királlyal el-viszi Asyriába, 4. Reg. 17, 6 † 18, 9.

Salomon-nak a' Dávid fiának születése igértetik, 2. Reg. 7, 12. születik, 2. Reg. 5, 14, 12, 24. királlyá kenettetik, 3. Reg. 1, 33.

Az Ur meg-jelenik néki álmában: kitöl bölcheséget kér, 3, 5, 9. 2. Par. 1, 7. a' parazna aszszonyok között bölch itéletet tészen, 3. Reg. 3, 16, 24. bölchesége, gazdagsága, méltósága, és szolgái, 2. Par. 9, 3.

Szövetséget szerez Hirámmal a'Tyrusi királlyal, 3. Reg. 5, 12. húsz városokat adott Hiramnak, 9, 11.

A'Sába királynéja jö hozzája, 10, 1. Matt. 12, 42. Luc. 11, 31.

Kámosnak a'Moabitak bálványának kápolnát épit a'hegyen, 3. Reg. 11, 7.

A'Kananæusokat adó-fizetökké teszi, 1. Par. 8, 7. másodszor kenettetik a'királyságra, 2. Par. 29, 22. meg-hal, 3. Regum 11, 43. Roboam a'fia országol utánna, 14, 21.

Samária, építtetik, 3. Regum 16, 17.

Samariát meg-szállyák a'Syrusok, 4. Reg. 6, 24. meg-szállyák az Asyriusok harmadik esztendeig; meg-vészik, és el-viszik a'népet, 4. Reg. 17, 5.

Samária-ellen prophétáltatik, Isa. 7, 30 † 9, 7. Ezech. 23 *. Osee 8 *. † 13 *. Amos 3, 12. Mich. 1, 5.

Samária nem akarta bé-venni az Isten igéjét, Luc. 9, 52. bé-vészi, Actor. 8, 5.

A'Samaritánus könyörül a' sebes emberen, Luc. 10, 33.

A'Samariai aszszony szóll a'Krisztussal, Joan. 4, 7.

Samson, születik, Judic. 13, 24. az Angyal igérete-szerént, 13, 3. feleséget vészen Tamnatában, és el-szaggattya az oroszlányt, 14, 1, 5, 10. nyomorgattya a'Filistæusokat, 15, 4, 8. meg-hal, 16, 29, 30.

Samuel; 1. Reg. 1, 20. az Ur házába vitetik Silóba, 1, 24. az Ur szóll néki, 3, 4, 10. az Urhoz kiált Izraëlert, 7, 5, 9. a'fiait tészi Izraëlben birókká, 8, 1. ártatlannak mutattya magát, 12, 3. meg-öli Agag királyt, 15, 33. Dávidot királyságra meg-keni, 16, 13. meg-hal, 25, 1. halála-után prophétál, 28, 15, 16. Eccli. 46, 23. dicsértetik, 46, 16.

Sanaballat, Samáriai tisztartó, a'templom épitését felbe akarja hagyatni, 2. Esd. 2, 10.

Sandor, a'Görögök királya, 1. Machab. 1, 7. Daniel 7, 6 † 8, 8 † 11, 4.

Sara, a'Ráguel leánya, a'Tobias felesége, Tob. 7, 10, 15.

Sára, az Abrahám felesége, az Isaák annya, Genes. 12, 5 † 27, 3. Sárai-nak mondatik, 11, 29.

Sarvia, az Isai leánya, a'Dávid nénnye, Abisainak Jóábnak és Asaëlnek annya, 2. Reg. 2, 18. 1. Par. 2, 16.

Saul, a'Benjamin nemzetségéböl-való, a' szamárokat keresi, 1. Reg. 9, 3. Samueltöl királyságra kenettetik, 10, 1 † 11, 4. Actor. 13, 21. a' parancholat-szerént, 1. Reg. 9, 15. meg-veri az Ammonitákat, 11, 11. áldozatot tészen, 13, 9. ki-vettetik az országlásból, 13, 13 † 15, 22, 26, 28 † 19 *. Sault a' gonosz lélek háborgattya, 16, 14 † 18, 10 † 19, 9. Saul üldözi Dávidot, 18, 10 † 19, 10 † 23 *. meg-öli az Ur papjait, 22, 18. a'bübájos aszszonytól tudakozik, 28, 7. meg-öli magát, 31, 4. el-temettetik, 31, 13. az ő fiai fel-feszittetnek, 2. Regum 21, 9.

Seb és Oreb, meg-ölettetnek, Judic. 7, 25.

Seba, pártot üt, és fejét veszik, 2. Reg. 20, 22.

Sedeczias, hamis prophéta, 2. Reg. 22, 11. 1. Par. 18, 10. meg-égettetik, Jer. 29, 22.

Sedeczias, a'Júda királya, 4. Reg. 24, 18. Jer. 37, 1. Nabukodonosor ki-tolattya a'Sedeczias szemeit, és fogva viszi Babyloniába, a' fiait meg-öletteti, 4. Reg. 25, 1, 6, 7. Jer. 39, 4, 7 † 52, 3. a'mint meg-mondatott, Jerem. 27, 12 † 37, 16. Ezech. 12, 3 † 17, 16 † 21 *.

Sefora, a'Moyses felesége, Exod. 2, 22. környül-metéli a' fiát, 4, 25.

Seleukus, Asiai király, 2. Mach. 3, 3.

Semaia, Roboámhoz küldetik, 3. Reg. 12, 22. 2. Par. 11, 2 † 12, 5, 7.

Semei, Dávidot átkozza, 2. Reg. 16, 5, 13. bochánatot nyer Dávidtól, 2. Reg. 19, 23. meg-ölettetik Salomonnak parancholattyából, 3. Reg. 2, 9, 42, 46.

Sennakerib, Judának városit ostromollya, 4. Reg. 18, 13. 2. Par. 32, 1. káromlya az Istent, Isa. 36 *. meg-ölettetik a'maga fiaitól, 4. Reg. 19, 37. Isa. 37, 37. az Isaias igéje-szerént, Isa. 10, 33 † 31, 8 † 33, 1.

Sehon, Lásd, Sihon.

Setétség, harmad-napi vólt Egyiptusban, Exo. 10, 22. Psal. 104, 28. Sap. 17, 2 † 19, 16.

Setetségben vagyon e' világ, és azt szereti, 4. Esd. 14, 20. Isai. 9, 1 † 59, 9 † 60, 2. Joan. 1, 5 † 3, 19 † 8, 12 † 12, 35. Act. 26, 17. 1. Thes. 5, 7. 1. Joan. 2, 11.

Siba, a'Saul szolgája, a' Mifiboset gond-viselöje, 2. Reg. 9, 9. néki adatnak a'Mifiboset jószági, 16, 2. Dávid király-elébe mégyen, 19, 17.

Siczeleg, Dávid királynak adatik, 1. Reg. 27, 5. meg-égetik az Amaleczitak, 30, 1.

Sihon, az Amorræusok királya, nem engedi Izraëlnek, hogy által-mennyen az ő határin, Num. 21, 23. Deut. 2, 30. meg-ölettetik, Num. 21, 24.

Sikem, a'Hemor fia, el-ragadgya Dinát, és véle hál, Gen. 34, 2. meg-ölettetik, 34, 26.

Silas, Pállal Antiokiába küldetik, Act. 15, 27. el-indúlt Pállal, 15, 40. Beröében maradott, 17, 14.

Siló-ban vólt az Isten háza, Jos.

18,1. Jud.18,31†20,18. 1.Reg.1,3. oda gyültek minnyájan a'Rubenitákellen, Jos.22, 12. el-vitetik onnet a'Szövetség szekrénye, 1.Reg.4,4. Jer.7, 12 †26,6.

Simeon, születik, Gen.29,33. Levível-eggyütt meg-öli a'Sikemitákat, 34,25. az-okáért megfeddi öket Jákob, 49,5. fogságban tartatik Egyiptusban, 42,25.

Simon, házába fogadgya az Urat Betaniában, Matt.26,6. Mar. 14,3. Joan. 12,1.

Siras; némelly díchéretes, némelly gyalazatos, Exod. 2,24. Ezech.9,4. Tob.3,1. 2.Mach.6, 30. Rom.8,22. Jac.5,9.

Sodoma, Gomorrával-eggyütt, gyönyörüséges helyen feküszik, Gen.13,10. meg-sóztatnak, 14, 11. az Urtól el-rontatnak, Gen. 19,25. Deut.29,23. Sap.10,6. az Ur ígéje-szerént, Gen.18,20. annak oka, Ezech.16,49.

Soróbabel, a'Salátiel fia, 2. Esd.12,1. Matth.1,13. Luc.3,27. fel-épiti az Ur templomát Jerusalemben, 1.Esd.3,8. 3.Esd.5,70. Eccli. 49, 13. Abiudot nemzette, Matth. 1,13.

Sors, Lev. 16, 8. Num.17, *. †26,55 †33,54. Jos.7,14 †18,10. 1.Reg.10,20 †14,17,42. 1.Par. 25,5. 2.Esd.11,1. Pro.16,33 †18, 18. Ezech.21,19. Jónæ 1,7. Actor. 1,17.

Sosipater, a'Pál Apostol útitársa, Actor.20,4.

Sostenes, a'Synagóga fejedelme, meg-verettetik, Act.18,17.

Susanna históriája, Dan.13 *.

Syrusok, uralkodnak Izraëlen, Judic. 3, 8. Otonieltöl megnyomorittatnak, 3, 10. Dávid adó-fizetökké teszi öket, 2.Reg. 8, 5. az Ammon fiait segétik Dávid-ellen, 10, 6. Samariát-megszállyák, és meg-verettetnek, 3. Reg. 20, 29. Izraël-ellen hadakoznak, 4.Reg.6, 8. elmékjekben meg-fogyatkozván, mint a'vakok úgy vitetnek Samariába, 6, 18, 19. meg-szállyák Samariát, 6, 24. megrémittetvén az Istentöl, el-mennek alóla, 7, 6, 7. az Assyriusoktól el-pusztittatnak, és Czirénebé vitetnek, 16, 9. az ö romlások meg-profetáltatik, Isa. 17, 1. Jer. 49, 23. Amos 1, 3.

Szabad-akarat. Lásd, Akarat.

Szabadítás: az Isten sok képpen ki tudgya az ö híveit szabadítani a'háboruságból, Genes. 19 *. Exod. 14 *. †18,8. 1. Reg. 23, 14, 26. 4.Reg. 7 *. 2.Par. 18, 31 †20,24. 1.Esd. 8, 22. Psal. 4, 9 †90, 9. Esth. 7, 5. Isai. 41, 10 † 43, 1. Daniel 3, 19 † 6, 21, 23. 2.Pet. 2, 9.

Szabadság: Az Evangeliomi szabadság, Joan. 8, 32. Rom. 6, 18 † 8, 2, 21. Gal. 5, 13. 1.Pet. 1, 18 † 2, 16 *. 2.Pet. 2, 19.

Némelly Szabadság gonosz, és azt meg kell vetni, Jób 11, 12. Jer. 34, 15. Ose. 7, 16. 2.Pet. 2, 18.

Szám-adás, minden embernek szükséges az Isten-elött, Matt. 12, 26 † 18, 23 † 25, 31 *. Rom. 14, 12. 2.Cor. 5, 10.

Szárándók. Lásd, Jövevény.

Szegénynek. Lásd, Alamizna.

Szégyenleni: nem kell az Evangeliomot szégyenleni, Psal. 39, 11. Eccli. 42, 9, 21. Marc. 8, 28. Luc. 19, 26. Rom. 1, 16. 2.Tim. 1, 8. a'bünt kell szégyenleni, Ezech. 16, 52. Eccli. 42, 11.

Szelídség, Jos. 7, 19 *. 1. Reg. 25 *. 2.Reg. 16, 10. Prov. 15, 1. Eccli. 1, 29. Matt. 5, 4 † 11, 29. Gal. 5, 23 † 6, 1. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 2.Tim. 2, 25. Tit. 3, 2.

Szem: Igaz és eggyügyü szem, Eccli. 35, 12. Matth. 6, 22. Luc. 11, 34.

A'Gonosz szem, Gen. 6, 2. Prov. 6, 13. Eccle. 4, 8. Eccli. 14, 8 † 31, 14. Matt. 6, 22. Mar. 7, 22. Luc. 11, 34. 1. Joan. 2, 16.

A' Szemnek örizése, szükség a' bünnek el-távoztatására, Gen. 3, 6 † 6, 2 † 34, 2 † 38, 15 † 39, 7. 2.Reg. 11, 2 *. † 13, 1. Pro. 23, 26, 33. Eccli. 9, 5, 7, 8, 9, 11 *. † 25, 28 *. † 41, 25 † 42, 12. Judith 10, 17, 18 *. † 12, 16. Dan. 13, 8 *. Matt. 5, 28. 2.Pet. 2, 14.

Az Elmének vagy értelemnek szeme, Num. 14, 3. Deut. 29, 4. Isai. 6, 9. Luc. 24, 29. Act. 26, 18. Eph. 1, 18.

Személy-válogatás, tilalmas; és az Istenben nem talaltatik, Lev. 10, 15. Deut. 1, 17 † 10, 17 † 17, 2. 1. Reg. 16, 7. 2.Par. 19, 7. Sap. 6, 8. Job 34. 19. Prov. 18, 5 † 24, 23 † 28, 21. Eccli. 35, 15, 16. Isaiæ 11, 3. Mal. 2, 9. Matt. 22, 16. Mar. 12, 14. Luc. 20, 21. Actor. 10, 34. Rom. 2, 11. Galat. 2, 6. Eph. 6, 9. Col. 3, 25. 1.Pet. 1, 17. Jac. 2, 1, 9.

Szemtelenség, Lásd, Parazsnaság.

Szena hoz hasonló az ember, Psal. 89, 6 † 128, 6. Isa. 40, 6. Eccli. 14, 15. 1.Pet. 1, 24. Jac. 1, 10.

Szentek, itelni fogják e'világot, Sap. 3, 8 † 5, 1. Matt. 19, 28. 1. Cor. 6, 2. Judæ 14.

Az ö testemek és ruházattyok hasznos: úgy-mint az Illyés palástya, 4.Reg. 2, 14. a'Heliseus chontyai, 13, 21. a'Krisztus peréme, Matt. 9, 20 † 14, 36. a'Pál kezkenöje, Act. 19, 20. a'Péter árnyéka, 5, 15.

Szent az Isten, Isa. 6, 3. Apoc. 4, 8.

Szenteknek kell lennünk, Lev. 14, 11, 44 † 19, 2 † 20, 7, 16 † 21, 6. Deut. 26, 19. Eph. 5, 26. 1. Thes. 4, 3. 1. Pet. 1, 16. Apoc. 22, 11.

Az Ur szente, Exo. 35, 2. Lev. 16 *. Psal. 113, 2. Matt. 7, 6. Luc. 1, 31.

A'Szentek könyörögnek értünk, Jer. 15, 1. 2.Mach. 15, 14. Apoc. 5, 8 † 8, 3. azokért jót ád az Isten nekünk; noha meg-holtak, Gen. 26, 5, 24. Exo. 32, 13, 14. 3.Reg. 11, 12, 13, 32, 34 † 15, 4, 5. 4.Reg. 19, 34 † 20, 6 †. Isa. 37, 35. Eccli. 44, 24.

A'Közben-járo Krisztus bolszúsága-nelkül kérjük a' menybeli Szenteket, hogy értünk könyörögjenek, a'mint egyeb embereket-is; a'mint Sz. Pál is kivánta, és kerte, Rom. 15, 30. Col. 4, 3. Eph. 6, 19. 1.Thes. 5, 25. 2.Thes. 3, 1. Heb. 13, 18.

Nem choda hogy a'Szentek tudgyák a'mi könyörgésinket, mert hasonlók az Isten Angyalihoz, Matt. 22, 30. Luc. 15, 10. a'mi könyörgésinket az Istennek be-mutattyák, Tob. 12, 12. Apocal. 5, 8 † 8, 3.

Az emberek-is meg-ismérhetik a'szivnek titkait az Isten jelentéséböl, Dan. 2, 29. 4.Reg. 5, 26 † 6, 12.

A'Szentekröl mondatik, a'mi az Istennek fö-képpen tulajdona, Matth. 18, 16, 18. Joan. 20, 13. Rom. 11, 14. 1.Cor. 9, 20, 21. 1. Tim. 4, 16. Jac. 5, 19. Lásd, Isten.

Hogy az Istennek könyörögvén, a'Szentekröl emlekezünk, tanittyák a' Szenteknek peldai, Gen. 31, 9 † 48, 16. Exod. 32, 13. Deut. 9, 27. 3.Reg. 18, 36. 1.Par. 29, 18. 2.Par. 5, 42. Tob. 7, 15. Esth. 13, 15 † 14, 18. Isa. 63, 17. Dan. 3, 35.

A'Szentek a'Krisztussal uralkodnak menyben, Joan. 12, 26 † 17, 24. 2.Cor. 5, 8. Phil. 1, 23. Apoc. 3, 21 † 7, 9 † 14, 13.

A' meg-holt Szenteket méltán dichérjük, Eccli. 44 *. Joan. 12, 26.

A'Szentekben az Isten dichértetik, Psal. 150, 1.

A'Szentek chodákat chelekeszenek, úgy-mint Moyses és Aaron, Exod. 7 *. 8 *. 9 *. 10 *. 11 *.

Illyés, halottat támaszt, 3.Reg. 17, 22. be-zárja az eget hogy esö ne légyen, 17, 1. Jac. 5, 17. ismég fel-nyittya, 3.Reg. 18, 41, 45. Jac. 5, 18. az Illyés palástya ketfelé választya a'vizeket, 4.Reg. 2, 8, 14.

Elíseus, halottat támaszt, 4.Reg. 4, 35. sót vét a'vízbe, és megédesíti, 2, 21, 22. az olajt megsokasittya, 4, 6. lisztet vét a'fazékba, és a'halálos étket meg-javittya, 4, 41. Naámánt meg-gyó-

gyíttya, 5, 14. a'vaſat a'vizen üſztattya, 6, 6. a'hólt tereminek illetésével fel-támad a' halott, 13, 21.

Az Apoſtolok, ördögöket üznek, Marc. 6, 13 † 16, 17. Lucæ 10, 17.

Péter és János, meg-gyógyíttyák a'ſántát, Actor. 3, 6.

Péter fel-támaſztya Tabitát, 9, 41. az árnyéka-is betegeket gyógyít, 5, 15.

Pál, ſántát gyógyít, 5, 15, 14, 9. kez-kenőjével-is betegeket gyógyít, 19, 22. halottat támaſzt, 20, 10.

Sok egyéb chodákat-is chelekedtek a'Szentek, Heb. 11, 32 *.

A'Szenteket kívánnya látni Sz. Pál, Rom. 1, 11 † 15, 23, 32. Gal. 4, 20 1. Theſ. 2, 17.

Szentelés: Templomnak, vagy óltárnak meg-ſzentelése, Num. 7, 10, 11, 84, 88. 3. Reg. 8, 26, 63, 65. 2. Par. 7, 5, 9 † 15, 8. 1. Eſd. 6, 16, 17. 2. Eſd. 12, 27. 3. Eſd. 7, 7. Pſal. 29, 1. 1. Mach. 4, 56, 57, 59. 2. Mach. 2, 9, 12, 20. Láſd, Papok.

Szent-Lélek, üdvöſségünknek záloga, Rom. 8, 16. 2. Cor. 1, 22 † 5, 5. Eph. 1, 13 † 4, 30. nem kell a'Sz. Lelket meg-ſzomoríttani, Eph. 4, 30. Igértetik, Láſd, Lélek.

Szeretet, a'Hitnél főbb, Pro. 10, 12. Matt. 22, 38 † 25 *. holott ki rekeſztetnek meny-országból, a' kiknek ninchen a' Szeretetnek olaja, Mar. 12, 33. 1. Cor. 12, 31 *. † 13, 1, 8, 13 *. Col. 3, 14. 1. Tim. 1, 5. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 4, 16.

Az Atyafiúi ſzeretet, Gen. 13, 8. Lev. 19, 18. Deu. 22, 1. 1. Reg. 18, 1. Eccli. 25, 2. Pſal. 132, 1. Prov. 10, 12. Matt. 7, 3 † 19, 19 † 22, 38, Joan. 13, 14, 34 † 15, 12. Rom. 12, 10 † 13, 9. 1. Cor. 13 *. Gal. 5, 14. Eph. 4, 15 † 5, 1. Phil. 2, 2. Col. 3, 13. 1. Theſ. 4, 9. 1. Tim. 1, 5. Heb. 13, 1. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 3, 23 † 4, 7.

Ellenségünket-is kell ſzeretnünk, Exod. 23, 4. 1. Reg. 24, 5, 7 † 26, 5 † 30, 11. 2. Reg. 19, 19. 4 Reg. 6, 21. Job 31, 29. Prov. 25, 21. Matt. 5, 44. Luc. 6, 27, 35 † 23, 33. Act. 7, 60. Rom. 12, 20.

Az Iſtennek ſzeretéti az ö híveihez, Exod. 20, 5 † 34, 14. Deut. 4, 24 † 6, 15 † 7, 8. Joſ. 24, 19. Prov. 8, 17. Eccli. 4, 18. Jer. 31, 3. Joan. 3, 16 † 10, 11 † 13, 1, 18 † 15, 9 † 16, 27. Rom. 5, 8. Gal. 2, 21. Eph. 3, 19 † 5, 2.

Az Iſtent mindennél fellyeb ſzereſsük, Gen. 22, 2, 9. Exod. 20, 6. Deut. 5, 10 † 6, 5 † 10, 12 † 11, 1, 13, 22 † 30, 6. Joſ. 22, 5. Eccli. 7, 32 † 34, 19 † 47, 11. Matth. 10, 37 † 22, 36. Marc. 12, 30. Luc. 7, 47 † 10, 27. Joan. 21, 15. Rom. 5, 5 † 8, 28, 35. 1. Cor. 10, 21. 1. Joan. 4, 17.

A'Gyanakodó ſzeretet, Gen. 34, 2, 25, 27. Exod. 32, 19, 27. Num. 27, 7. Judic. 20, 1, 8. 1. Reg. 11, 6 † 15, 11, 32. 3. Reg. 18, 40 † 19, 10, 14. 4. Reg. 10 *. 1. Mach. 2, 24. Matth. 21, 12. Joan. 2, 17. Actor. 9, 1. Phil. 3, 2.

Szív, tiſzta légyen, Pſal. 23, 4 † 50, 12 † 72, 1. Matth. 5, 8. 1. Pet. 1, 22.

A'Szívet chelekedet-gyanánt véſzi az Iſten. A'Szívet meg-ſzenteli a'Kriſtus, &c. Láſd, Akarat.

Szölö, Geneſ. 9, 20. Deut. 23, 24. Iſai. 5, 1. Cant. 8, 11. Matth. 20, 1 † 21, 33.

Szölö-tö, Gen. 49, 11. Judic. 9, 12. Zach. 3, 10. 1. Mach. 14, 12. Joan. 15, 1.

Szölö-veizſzönek mondatik az Iſraël népe, Oſe. 10, 1. 1. Joan. 15, 5.

Szövetség; Kikkel kell azt ſzerzeni, Exod. 23, 32 † 34, 15. Deut. 7, 3 † 20, 13. 3. Regum 20, 36, 42.

Nemelly Szövetség-ſzerzés meg büntettetik, Judic. 1, 24, 27 † 3, 5. 3. Reg. 20, 34, 41. 2. Par. 19, 2.

Az Iſten ſzövetsége az ö népével, Gen. 17, 2, 7. Exod. 19, 5. Deut. 5, 2. Jer. 31, 31, 33.

A'nép Szövetsége az Iſtennel, Joſ. 24, 25. 4. Reg. 23, 3. 2. Par. 15, 12 † 23, 16. 2. Eſd. 10, 29.

A'Szövetség ládája, chináltatik, Exo. 25, 10, 21. a'táborba vitetik a'Filiſtæusok-ellen, 1. Reg. 4, 5. el-fogattatik, 4, 11.

Michoda volt a'Szövetség ládájában, Exod. 16, 34. Deut. 10, 2 † 21, 26. 3. Reg. 8, 9. 2. Par. 5, 10. Heb. 9, 4.

Szolgá-nak, és ſzolgálónak tiſzti, Geneſ. 16, 4, 6 † 24 *. † 30, 25 † 31, 4 † 39, 1, 6. Exod. 21, 2. 20. 4. Reg. 5, 20, 25. Prov. 14, 35 † 17, 2 † 19, 10 † 29, 19. Eccles. 2, 7. Eccli. 7, 22 † 10, 28. Jer. 34, 8. Joël 2, 29. Luc. 12, 37, 45. Acto. 12, 13. 1. Cor. 7, 21. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. 1. Tim. 6, 1. Tit. 2, 9. 1. Pet. 2, 18.

A'Szolgák hivatallya, Exod. 10, 28 † 22, 28. Num. 16 *. Joſ. 1, 16. 2. Eſd. 5, 16. Bar. 1, 11. Prov. 13, 15 † 20, 2 † 24, 21 † 25, 6. Eccles. 8, 2 † 10, 16. Jer. 29, 7. Matth. 17, 24 † 22, 16, 21. Luc. 20, 22. Rom. 13, 1, 7. 1. Theſ. 5, 12. 1. Tim. 2, 1. Heb. 13, 17. Tit. 3, 1. 1. Pet. 2, 13.

Gonoſz Szolgáknak ſzolgálattyával-is él az Iſtennek jó-volta. Láſd, Gonoſz.

Szóllás: igaz, haſznos, és tiſztelséges dolgokat kell ſzóllani, Exod. 22, 28. Pſal. 14 *. Prov. 13, 2 † 24, 26 † 25, 11 † 29, 20. Eccle. 5, 2. Eccli. 7, 37. Matth. 3, 37 † 12, 36. Eph. 4, 29 † 5, 3. Col. 3, 8. 1. Pet. 3, 10.

A'Szólláſnak ideje és alkolmatoſsága, Prov. 15, 23 † 25, 11. Eccles. 8, 5. Eccli. 11, 8 † 20, 6 † 32, 9 † 33, 4. mint kell ſzóllani, Job 6, 29. Prov. 15, 4 † 16, 20, 22 † 29, 11. Eccli. 4, 34 † 5, 16 † 6, 5. Col. 4, 6.

Szombat, Gen. 2, 2. Exod. 16, 23 † 20, 8 † 23, 12 † 31, 14, 18 † 34, 27 † 35, 2. Lev. 19, 3 † 23, 3, 15 † 25, 4. Num. 15, 32 † 28, 9. Deut. 5, 12. Iſai. 56, 2, 4 † 58, 13 † 66, 23. Jer. 17, 21, 27. Ezech. 20, 12 † 22, 8. 2. Eſd. 13, 16, 22. 1. Mach. 1, 47 † 2, 33, 41. 2. Machab. 15, 1. Matth. 12, 1, 10. Mar. 2, 23 † 3, 2 † 6, 2. Luc. 4, 16, 31 † 6, 1 † 13, 11, 14 † 14, 1. Joan. 5, 10 † 7, 22 † 9, 14. Actor. 13, 14, 27, 44 † 15, 21 † 18, 4 † 20, 7. 1. Cor. 16, 2. Heb. 4, 4, 10.

Szomorkodni, Láſd, Bánkodni.

Szorgalmatoſság; a'fölöttebb-valo tiltatik, Exod. 34, 21. Lev. 27, 20. Deut. 8, 3. Job 7, 8. Pſal. 54, 23 † 144, 15, 16. Prov. 10, 3 † 13, 25. Matth. 6, 25 † 10, 9, 23 † 13, 22 † 16, 7. Luc. 8, 14 † 12, 22 † 14, 18 † 21, 31. 1. Cor. 7, 32. Phil. 4, 6. Hebr. 13, 5. 1. Pet. 5, 7.

E'Világi ſzorgalmatoſság, töviſnek mondatik, Matth. 13, 7, 22 † 19, 22. Marc. 4, 7, 18 † 10, 22. Luc. 8, 7, 14 † 18, 22.

Születés. Láſd, Ember.

Az Ujonnan valo ſzületés, a'teſtnek lélekben valo változáſa, Joan. 3, 5. a'teſti indúlatoknak, lelki indúlatokba, Rom. 8, 5, 13. a'hitetlenségnek, hitbe, Joan. 1, 12. Gal. 3, 26. 1. Joan. 5, 1.

Elmének meg-újítáſa a'Sz. Lélek-által, Tit. 3, 5. Gal. 4, 6. a'teſti természetnek, Iſteni természetbevalo változáſa, 2. Pet. 1, 4. Col. 2, 11. a'gonoſságnak a'ízentségbe, 1. Cor. 6, 11. Eph. 5, 8.

A'kik belöl ujonnan ſzületnek, kivül is az életnek ujúlásában járnak, Rom. 6 *. † 7, 6 † 12, 1. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. 1. Corinth. 5, 7. 2. Cor. 5, 15. 1. Pet. 4, 2.

Szüzeſség, meg-halladgya a' házaſságot, Pſal. 44, 15. Sap. 6, 20. Matt. 19, 12 † 22, 30. 1. Cor. 7, 25, 32, 34, 38 *. Apoc. 14, 4.

Tanátsúl adatik, mint Evangeliomi tekelleteſség, Matth. 19, 12. 1. Cor. 7, 25.

Dichértetik az Szüzeſség, 1. Reg. 21, 5. Tob. 6, 16 *. Judith 15, 11, † 16, 26. Pſal. 44, 15. Prov. 22, 11. Sap. 3, 13, 14 † 4, 1, 2 † 6, 20. Eccli. 6, 28 † 26, 20. Iſai. 7, 14 † 56, 34, 35 *. Zach. 9, 17. 2. Mach. 14, 38. Matth. 5, 8, 48 † 19, 12 † 22, 30 *. † 25, 1. Luc. 1, 27 † 20, 34.

Actor. 24, 25. Rom. 2, 7. 1. Cor. 7, 25 *. 2. Cor. 6, 5 † 11, 2. 1. Tim. 2, 2 † 3, 2 † 4, 12 † 5, 2. Tit. 1, 8 † 2, 5. Apoc. 14, 4.

A' Szüzek regenten-is bé vólták rekesztve, 2. Mach. 3, 19.

T

Tabita, fel-támasztatik, Act. 9, 36, 40.

Taddæus, Lásd, Lebbæus.

Tagadás. Lásd, Maga megtagadása.

Tamar, Judával az ö ipával közösül, Gen. 38, 15. Fárest és Zárát szüli, 38, 27 † 46, 12.

Tamar, meg-szeplösittetik a' bátyától Amnontól, 2. Reg. 13, 14.

Tamar, az Absalom leánya, 2. Reg. 14, 27.

Tamas, Dydimus-nak, az-az, Kettösnek mondatik: kész a' Krisztussal halálra menni, Joan. 11, 16. nem hiszi a' Krisztus fel-támadását, 20, 25, 27.

Tanáts: a' gonosz tanátsot fel-bontya az Isten, Genes. 11, 7 † 37, 18 † 50, 19. Num. 22 *. 2. Reg. 15 *. † 17, 14. 2. Esd. 4, 8, 15. Esth. 7, 5 *. Job 5, 13. Psal. 2, 4 † 20, 12 † 32, 10. Isai. 7, 8 † 19, 3. Matth. 27, 62. Actor. 5, 19 † 9, 24 † 23, 12, 19 † 27, 42.

Tanátsot kell kérdeni az Istentöl, és az ö hely-tartóitól a' kétséges dolgokban, Gen. 25, 22. Exod. 18, 19. Lev. 24, 12. Num. 9, 7, 26 † 15, 34 † 27, 5. Deut. 1, 17 † 17, 8. Jos. 6, 14. Judic. 1, 1 † 18, 5 † 20, 18, 23 † 21, 2. 1. Reg. 10, 22 † 23, 4, 10, 12 † 30, 8. 2. Reg. 2, 1 † 5, 19, 23 † 21, 1. 3. Reg. 14, 2 † 22, 5, 6, 15. 4. Reg. 3, 11, 16 † 8, 8 † 22, 23. 2. Par. 18, 4, 14 † 23, 18. Psal. 118, 24. Isa. 8, 11 † 30, 1 † 45, 11. Jer. 37, 5, 3 † 42, 2. Ezech. 14, 1, 2. Zach. 7, 2. Tob. 4, 19. Eccli. 37, 19. Luc. 16, 29.

Nem kell tanátsot kérdeni a' bübájosoktól, Lev. 19, 31 † 20, 6. Deut. 18, 11. 1. Reg. 28, 7, 9. 3. Reg. 22, 6. 4. Reg. 1, 2, 6 † 3, 13. 2. Par. 18, 5. Dan. 2, 2 † 4, 5 † 5, 6.

Tantzolás, Exo. 32, 6, 19. Judic. 11, 34 † 21, 21. 2. Reg. 6, 14. Psal. 149, 3 † 150, 4.

Tanító. Lásd, Predikátor.

Tanu: Igaz, és hamis tanú, Exod. 20, 16 † 23, 1. Num. 35, 30. Deut. 5, 20 † 17, 11 † 19, 15, 18. 3. Reg. 21, 10. Psal. 26, 12 † 34, 11. Prov. 6, 19 † 14, 5 † 19, 5, 9 † 21, 28 † 24, 28 † 25, 18. Dan. 13, 34 *. Matth. 18, 16 † 19, 18 † 26, 59 † 28, 13. Marc. 10, 19. Joan. 8, 17. Actor. 6, 11. Rom. 13, 9. 2. Cor. 13, 1. 1. Tim. 5, 19. Hebr. 10, 28. Lásd, Hazugság.

Tare, az Abraham attya, Gen. 11, 26.

Társaság, a' jót kell keresni, a' gonoszt el-távoztatni, Gen. 19, 15. Lev. 7, 19. Num. 16, 27 † 25, 4. Jos. 23, 12. 2. Par. 19, 2. Job 31, 1. Psal. 25, 4, 8 † 36, 1. Prov. 1, 10 † 4, 14 † 6, 25 † 13, 20 † 20, 19 † 22, 10, 24 † 23, 6, 17 † 24, 1, 21 † 29, 27. Jer. 16, 8. Eccli. 6, 35 † 8, 1, 18 † 9, 21 † 12, 10 † 13, 1, 20. Tob. 1, 5. Matth. 7, 15. Act. 19, 9. 2. Cor. 6, 14. Eph. 5, 11. 2. Tim. 4, 14. Apoc. 18, 4.

Tartoztatás. Lásd, Maga-meg tartóztatása.

Tebes, meg-szállattatik, Judic. 9, 50.

Tebni, az Israël királya, 3. Regum 16, 21.

Teglat-falasar, az Israëlitáknak nagy részét meg-győzvén, el-viszi Alsyriába, 4. Reg. 15, 29.

Tekuitis, Dávid királyhoz küldetik, hogy Absalomnak derek kegyelmet nyerjen, 2. Reg. 14, 2 *.

Temetés-nek példái, Gen. 23, 2, 3 † 50, 10. Deut. 34, 8. 2. Reg. 3, 31 *. Halottaknak temetése, irgalmasságnak chelekedete, Gen. 23, 19 † 25, 9 † 35, 19, 29 † 50, 5, 13, 25. Num. 20, 1. Deut. 10, 6 † 21, 23. Jos. 24, 30. Judic. 12, 7. 1. Reg. 25, 1 † 31, 13. 2. Reg. 2, 32 † 3, 32. 3. Reg. 2, 10, 31, 34 † 11, 43 † 13, 29 † 14, 31. 4. Reg. 13, 20. 2. Par. 16, 14 † 24, 16 † 35, 24. Tob. 1, 20 † 2, 3, 7 † 4, 3, 18 † 8, 14 † 12, 12 † 14, 13, 16. 4. Esd. 2, 23. Eccli. 7, 37 † 38, 16. Matt. 14, 12 † 27, 58. Joan. 19, 39. Act. 13, 29. 1. Cor. 15, 4.

Templom: A' Salomon templomának ideje, és formája, 3. Reg. 6 *. 7 *. 2. Par. 3 *. 4 *. annak fogadása, 2. Reg. 7, 13. a' pogányok segétségével épittetik, 3. Reg. 5 *. meg-szenteltetik, 8 *. 2. Par. 7, 7. meg-ferteztetik Akaztól, 2. Par. 28, 21. ismég meg-szenteltetik Ezekiástól, 2. Paral. 29 *. meg-ferteztetik, és újonnan meg-szenteltetik Manasestöl, 2. Par. 33, 7, 15. meg-égettetik, 4. Reg. 25, 9. a' jövendölés szerént, 2. Par. 7, 20. ismég fel-épittetik, 1. Esd. 1 *. 3 *. 4 *. 5 *. † 6, 3, 7. el-prédáltatik, és fel-gyújtatik, 1. Mach. 1, 23, 33. meg-ferteztetik, 1. Mach. 1, 49, 57. ki-tiszttittatik, és meg-szenteltetik, 4, 36. 2. Mach. 10, 1. annak el-pusztúlása, Dan. 9, 26. Matt. 24, 2. Mar. 13, 2. Luc. 19, 41.

A' Templom-ellen profétáltatik, Lev. 26, 31. 3. Reg. 9, 7. 4. Reg. 21, 12. 2. Par. 7, 20. Psal. 73, 6. Isa. 66, 1. Jer. 7, 3, 17 † 26, 6, 12. Amos 9, 1. Mich. 3, 12. Zach. 11, 2.

Lelki templom és az Isten háza, 2. Reg. 7, 13. Prov. 9, 1. Agg. 2, 8. Matth. 7, 24 † 16, 18. Joan. 2, 19. 1. Cor. 3, 16 † 6, 19. 2. Cor. 6, 16. Eph. 2, 20. 1. Tim. 3, 15. Heb. 3, 6. 1. Pet. 2, 5. Lásd, Anyaszentegyház.

A' Bálványok templomi, 1. Reg. 5, 2 † 31, 9. 3. Reg. 11, 7. 4. Reg. 10, 21 † 17, 32 † 19, 37. 1. Par. 11, 10. Bar. 6, 16, 30, 54. Isa. 37, 38. Jer. 43, 12. Dan. 14 *. 1. Mach. 1, 50 † 6, 2 † 10, 83. Act. 19, 27.

A' Templom, Isten házának, és Imádság házának mondatik, Isai. 56, 7. Matth. 21, 13. Krisztus, és a' hívek gyakorta voltak a' Templomban, Matt. 24, 1. Marc. 11, 11 † 12, 35. Luc. 2, 30 † 19, 45. Act. 2, 46 † 3, 1 † 5, 20, 21 † 21, 26 † 22, 17.

A' Templomban könyörögnek, és az Isten meg-halgattya, 3. Reg. 9, 3 † 8, 29. 2. Par. 6, 19. Matth. 21, 13.

A' kézzel chinált Templomban, nem úgy lakik az Isten hogy be-rekesztetnék, vagy hogy azok nélkül szükölködnék, mint az ember a' ház nélkül, 3. Reg. 8, 27. 2. Par. 6, 18. Isa. 66, 1. Jer. 23, 24. Actor. 7, 48 † 17, 3. egyéb-képpen mondatik affele Templomban-is lakni az Isten, 3. Reg. 6, 13 † 8, 12 † 1. Par. 23, 25. Psal. 77, 60 † 131, 13. Jer. 7, 3, 7. Matth. 23, 21. Actor. 7, 46.

A' Templom Szent helynek mondatik, Gen. 28, 17. Exod. 3, 5.

A' Templom nagy ajándékokkal fel-tiszteltetik, 2. Par. 1 *. 2 *. 3 *. 4 *. 5 *. 2. Mach. 3, 2.

A' Templomnak meg-ferteztetöit meg-bünteti az Isten, Isa. 56, 5 *. 2. Mach. 3, 25, 26 *. Matt. 21, 12. Joan. 2, 15.

Tenger, teremtetik, Gen. 1, 9. határba rekesztetik, 1, 9. Job 26, 10 † 28, 26. Prov. 8, 29. Jer. 5, 22. két felé válik az Israël fiai-elött, Exod. 14, 12. le chendesíti Krisztus az ö szavával, Matth. 8, 26.

Teodas, meg-öletteretett, Act. 5, 37.

Térd: minden térd meg-hajol az Urnak, Psal. 21, 30. Isa. 45, 23. Rom. 14, 11. Phil. 2, 10.

Teremtö: mindeneknek Teremtője az Isten, Gen. 1, 1. Exod. 20, 11. 1. Par. 29, 10. Psal. 88, 12 † 95, 5 † 113, 15 † 120, 2 † 123, 8 † 145, 6. Isa. 37, 16 † 40, 28 † 42, 5 † 44, 24 † 45, 12 † 48, 13 † 51, 13. Jer. 10, 12 † 32, 17 † 51, 15. Zach. 12, 1. Jon. 1, 9. Eccli. 1, 8. Bar. 3, 32. Matth. 11, 25. Joan. 1, 3. Act. 4, 24 † 14, 14 † 17, 24. 1. Cor. 8, 6. Eph. 3, 9. Col. 1, 16. Hebr. 1, 2, 10 † 3, 4 † 11, 1. Apoc. 4, 11 † 10, 6 † 14, 7.

Tertullus, Pált vádollya, Actor. 24, 2.

Testamentom, Gal. 4, 24. Hebr. 9, 1 † 13, 20.

Uj Teſtamentom, Jerem. 31, 31. Matth. 26, 28. Mar. 14, 24. Luc. 22, 20. 1. Cor. 11, 24. Heb. 8, 8 † 9, 15 † 10, 16 † 13, 20.

Tészt meg-felſziteni, Eccli. 19, 1. Rom. 6, 12 † 8, 12, 13, 14. Gal. 5, 16. Eph. 4, 22 † 5, 3. Tit. 2, 12. 1. Pet. 2, 1 † 4, 16. Heb. 12, 1.

Timotheus, környül-metéltetik, Act. 16, 3. Macedoniába küldettetik Pállal, 19, 22. kezeknek reája vetésével vötte a' malaſztot, 1. Tim. 4, 14. 2. Tim. 1, 6.

Tiszta. Láſd, Szív.

Tisztaság. Láſd, Szüzeſség.

a' Tiszteletet nem kell igen nagyra böchülleni, a' melly az emberektől ſzármazik, Num. 16, 1. Judic. 9, 1. 1. Reg. 10, 27. 2. Reg. 15, 1. 3. Reg. 1, 5. Eſth. 3, 1 *. † 6, 6. Eccli. 9, 16 † 10, 29, 30. Jer. 19, 23. Matth. 6, 1 † 8, 4 † 9, 30 † 17, 9 † 20, 21, 26. Marc. 1, 44 † 5, 43 † 7, 36 † 8, 26 † 9, 8 † 10, 35, 43. Luc. 22, 24. Joan. 6, 15 † 8, 50 † 12, 43. Act. 10, 26 † 14, 14. Gal. 6, 2. Phil. 2, 3. 1. Theſ. 2, 6. 1. Pet. 5, 3. 3. Joan. 9. Apocal. 19, 10 † 22, 9.

Titus: A' Pogány Títuſt nem akarta Pál környül metéltetni, Galat. 2, 3.

Tőredelmesség. Láſd, Penitentzia.

Tőrvény, a' vagy Parancholat: Az elsö törvény a' vagy parancholat adatik, Gen. 2, 16. azt meg-ſzegik, 3, 4, 6.

A' Tíz parancholatnak törvénye Moyſeſnek adatik, Exod. 20 *. Deut. 5 *.

A' Törvénynek táblái ki-adatnak, Exod. 31, 18. Deut. 5, 22. el-törettetnek, Exod. 32, 19. Deut. 9, 17. más táblák adatnak, Exo. 34, 27. Deut. 10, 1.

A' Törvénynek természete, tiſzti, és chelekedete, Rom. 3, 20 † 4, 15 † 5, 20 † 7, 17. Gal. 3, 19. 1. Tim. 1, 8. Heb. 7, 18, 27.

A' Törvényt Iſten malaſztyánélkül bé nem tellyesíthettyük, Deut. 5, 29. Pſal. 118, 24. Luc. 18, 22. Act. 15, 10. Rom. 8, 2.

Az O törvénynek czeremoniáiban véget vetett a' Kriſtus, Matt. 11, 12. Marc. 15, 38. Act. 13, 38 † 15, 11. Rom. 6, 14 † 7, 4 † 8, 3. Gal. 3, 13 † 4, 5. Eph. 2, 13. Col. 2, 14. 1. Pet. 1, 11, 18.

A' Törvény olvaſtatik, Deut. 1, 5 † 31, 9, 11. Joſ. 8, 33. 4. Reg. 23, 2. 2. Eſd. 8, 8 † 9, 3. 3. Eſd. 9, 39. 2. Mach. 8, 19, 23.

A' Kereſztyéni Uj törvény, főképpen a' Szeretetben áll, Matth. 5, 44 † 7, 12 † 22, 36. Joan. 13, 34. Rom. 13, 10. Galat. 5, 14 † 6, 2. 1. Tim. 1, 5.

Tövis. Láſd, Szorgalmatoſság.

Tobias, Iſten-félö ember, és abban álhatatos, Tob. 1, 1 *. meg-vakúl, 2, 11. meg-gyógyúl, 11, 14.

Tóla, az Iſraël hadnagya, Judic. 10, 1.

Torkosság. Láſd, Réſzegség.

Trifon, el-pártol Sándortól, 1. Mach. 11, 39. el akarja foglalni a' Ptolomæus országát, és chalárdúl meg-fogja Jonatáſt, 12, 39, 49. meg-öli ötet a' fiaival-eggyütt, 12, 19, 23. meg-öli Antiokuſt a' Sándor fiát, 13, 31.

Trombitálni fognak az Angyalok a' világ végezetin, Matt. 24, 31. 1. Cor. 15, 52. 1. Theſſal. 4, 16.

Tudomány, az Apoſtoli tudományt erőſsen meg kell tartani, akár irva legyen, 's akár ne legyen, Rom. 16, 17. Galat. 1, 8, 11. 2. Theſ. 2, 15. 1. Cor. 11, 3, 34.

Az Apoſtolok tudománya, a' Kriſtus tudománya, Luc. 10, 16. 1. Cor. 14, 37. 2. Cor. 2, 14, 17 † 7, 20. 1. Theſ. 2, 2, 13. Gal. 1, 11.

A' Tudományban nevekedni, Eph. 4, 15. Col. 1, 10. 1. Pet. 2, 2.

V.

Vars ág, teſti, és lelki, Geneſ. 19, 11. Deut. 28, 28. 4. Reg. 6, 18. Pſal. 68, 24 † 145, 8. Iſa. 6, 10 † 42, 7, 16, 18 † 35, 5 † 39, 18 † 43, 8 † 56, 10 † 59, 10. Sap. 2, 21. Tob. 2, 11. 2. Mach. 10, 30. Matth. 15, 14. Marc. 8, 18. Luc. 4, 19. Joan. 9, 1, 4 † 12, 40. Actor. 9, 8, 18 † 13, 11. Rom. 1, 21 † 11, 10. 2. Cor. 4, 4. Eph. 4, 18. 2. Pet. 1, 9. 1. Joan. 2, 11. Apoc. 3, 17.

A' Vakok meg-világoſíttatnak, Tob. 11, 15. Matth. 9, 30 † 20, 34. Marc. 8, 25 † 10, 46. Luc. 18, 35. Joan. 9, 7.

Vallást kell tenni a' Kriſtuſról, és az ö tudományáról, Matth. 10, 32. Luc. 12, 8. Rom. 10, 9. 1. Pet. 3, 15. Láſd, Evangeliom.

Varázlók. Láſd, Bübájoſok.

Vasti, meg-veti a' király parancholattyát, és meg-vettetik, Eſth. 1, 19.

el-válásról-valo levél, Deut. 24, 1. Iſa. 50, 1. Jer. 3, 3. Mala. 2. 16. Matt. 5, 30 † 19, 7. Mar. 10, 4.

Végezések: azoknak végezéſit, a' kiknek hatalmok vagyon, úgy kell meg-tartani, mint a' Kriſtus végezéſit, Exod. 16, 8. Luc. 10, 16. Act. 16, 4. 1. Theſ. 4, 2, 8. Rom. 13, 1. Tit. 3, 1.

Vélekedés: az emberi vélekedés gyakorta hamis és chalárd, Lev. 10, 1. Num. 15, 39. Deut. 12, 8 † 29, 19. 1. Reg. 15, 9. 2. Reg. 6, 6. Prov. 12, 15 † 14, 12 † 21, 2. Iſa. 5, 21 † 7, 12 † 14, 13 † 55, 8. Matth. 3, 14 † 16, 22. Mar. 8, 32. Joan. 12, 4 † 13, 8.

Venni. Láſd, Ádni.

Vér-rel-valo hintés, Exod. 24, 6 † 29, 20. Lev. 1, 5, 11 † 3, 2, 8, 13 † 4, 6, 16 † 7, 2, 8, 19, 30 † 9, 18 † 16, 14, 18 † 17, 6. 2. Par. 30, 16. Ezech. 43, 20. Heb. 9, 13, 14, 19, 21, 22.

A' Kriſtus vérével-valo meg-hintés, Hebr. 9, 14 † 10, 19 † 12, 24. 1. Pet. 1, 22.

A' Vér étel meg-tiltatik, Gen. 9, 4. Lev. 3, 17 † 7, 26 † 17, 10, 14 † 19, 26. Deut. 12, 16, 23 † 15, 23. 1. Reg. 14, 32. Act. 15, 20 † 21, 25.

A' Vérnek folyáſa meg-állattatik, Matth. 9, 20.

Artatlan Vérnek ki-ontáſa, Deut. 19, 5, 11 † 27, 24. 2. Reg. 20, 9. 3. Reg. 21, 13. 4. Reg. 21, 16 † 24, 4. 2. Par. 24, 22. Prov. 6, 17 † 28, 17. Iſai. 26, 11. Jerem. 7, 6 † 22, 3. Ezech. 22, 4. 4. Eſd. 15, 8. Matth. 23, 34. Luc. 11, 50. Apoc. 6, 10 † 18, 24.

Annak ki-ontáſa boſzſu-állásért kiált, Geneſ. 4, 10. 4. Eſd. 15, 8. Apoc. 6, 10.

A' Kriſtus vérével váltattunk-meg, 1. Cor. 6, 20 † 7, 23. Act. 20, 28. 1. Pet. 1, 18. Apoc. 5, 9.

Vétek. Láſd, Bün.

Viasz gyertyával-valo élés a' templomban, 2. Par. 4, 20.

Vigadni. Láſd, Örvendezni.

Vigasztalás. Láſd, Alamiżna.

Vigyázni. Láſd, Ur.

Világosság, a' Kriſtus, Iſaiæ 9, 2 † 42, 6 † 49, 6 † 60, 1, 19. Joan. 1, 5 † 8, 12 † 9, 5 † 12, 35, 46. 1. Joan. 1, 5 † 2, 8.

Világoſságok a' Kereſztyének, Prov. 4, 18. Iſai. 62, 1. Matth. 5, 15. Rom. 2, 19. Phil. 2, 15.

Visszavonás; el kell azt távoztatni, Prov. 6, 19 † 10, 12 † 15, 12 † 17, 11 † 18, 6 † 30, 33. Matth. 12, 24 *. Luc. 11, 17. 1. Cor. 14, 33. Galat. 5, 15. 2. Tim. 2, 23.

Uj ég 's új föld léſzen e' világnak meg-újuláſa után, Iſaiæ 65, 17 † 66, 22. 2. Pet. 3, 13. Apocal. 21, 1.

Uj Testamentom. Láſd, Teſtamentom.

Ujúlás. Láſd, Születés.

Viz: a' Víz nem árt a' híveknek, Exod. 14, 22. Pſal. 65, 60. Iſai. 43, 2. Jon. 2, 5.

Víznek neveztetik a' háboruság, Pſalm 61, 10 † 143, 7. Prov. 17, 14. Marc. 7, 25. Luc. 6, 48. Apocal. 12, 17.

Vízhez haſonlíttatik az Iſten iſmérete, és a' Szent Lélek ajándéki, Iſai. 11, 9 † 12, 3 † 35, 6 † 43, 20 † 44, 3. Ezech. 47 *. Zach. 14, 8. Joan. 4, 10 † 7, 38.

Ur; az ö jövetelit várni kell, Matth. 24, 42 † 25, 13 † 26, 40. Marc. 13, 33, Luc. 12, 40 † 21, 34.

Rom. 13,12. Eph. 6,18. Col. 4,1. 1. Thes. 5, 6. 1. Pet. 4,7 † 5,8. Apoc. 3, 3 † 16, 15.

Urak és Aſzſzonyok tiſzti és hatalma a'ſzolgákon, Exod. 21,2, 20,26. Lev. 19, 13 † 25, 38. Deut. 5, 14,21 † 15, 12, 16 † 24,15. Job 31,13. Prov. 29,19. Jer. 34,9, 14. Eccli. 7, 22 † 33,31 † 42,16. Eph. 6, 9. Col. 4, 1.

Urias, Joábnak levelet viſzen Davidtól maga-ellen, 2. Regum 11, 14.

Urías Próféta Jeruſalem-ellen prophetál, az-okáért meg-ölettetik Joacimtól, Jer. 26,20,23.

Urías pap, Akab parancholattyából oltárt épít, 4. Reg. 16,11.

Uriel, Iſten Angyala, 4. Eſd. 4, 1 † 5,20.

Usia, a'Júdá királya, a'Filiſtæusok-ellen hadakozik, a' Papok tiſztibe áll, poklosá léſzen, és meg-hal, 2. Par. 26, 17, 20, 23. Azariás-nak mondatik, 4. Reg. 15,1. Oziás-nak, Matth. 1,9.

Ut: az Igazak úta minémű, Pſal. 118, 5. Prov. 3, 6, 17 † 16, 5, 17. Eccli. 5, 12. Iſai. 26, 7 † 30, 31 † 35, 8 † 40,3. Jer. 31,21. Oſee 14,10. 1. Theſ. 4,1. Heb. 12,13.

Az Igazak úta az Urtól igazgattatik, Tob. 4,20. Pſal. 16, 5 † 24, 4 † 118, 35. Prov. 4,12, 18 † 13, 6 † 16, 9 † 20,24. Iſai. 48, 17. Jer. 10,23. Mich. 4,2. fizetéſt vár az Iſtentöl, Pſal. 24, 12. Prov. 12,28. Jer. 6, 16 † 7, 3.

Az iſtentelenek úta minémű, Pſal. 118, 3. Prov. 4,19, 26, 27 † 12, 15 † 21, 2 † 22,5. Iſai. 57, 10. azok útának vége, Job 6,18. Prov. 14, 12 † 28, 18. Eccli. 2, 16 † 21, 11. Jer. 2, 36 † 4, 18.

Uzora, Exod. 22,25. Lev. 25, 35. Deut. 23, 19. 2. Eſd. 5,7. Pſal. 14,5. Prov. 22, 16 † 28,8. Jer. 15, 10. Ezech. 18,8, 13 † 21, 12. Luc. 6, 34 † 19, 8.

Z.

Zakæus, Házába fogadgya a' Kriſtuſt, Luc. 19, 6.

Zakarias, Jójada a'vagy a' Barakías pap fia, meg-köveztetik, 2 Par. 24, 20. Matth. 23,23.

Zakarías profeta Darius idejében, Zach. 1, 1.

Zakarías, a'Kereſztelö János attya, Luc. 1, 5.

Zalfaad leányi, örökséget kérnek, Num. 27, 1, 7 † 36, 2. Joſ. 17, 3.

Zebedæus, Jakabnak és Jánoſnak attya, Matth. 4,21. Salóme, az ö felesége, eſedezik a'Kriſtuſnál a'fiaiért, Matth. 20,20.

Zebee és Salmana, a'Madianíták királyi, meg-fogattatnak, Judic. 8*.

Zoróbabel. Láſd, Soróbabel.

Zugolódók. Láſd, Morgolódók.

Zidók; azoknak czeremoniájok a' következendö dolgokat példázták, Exod. 13,9,14. Num. 15, 38. Deut. 16,1. Ezech. 20, 10. 1. Cor. 10,1. 2. Cor. 3,13. Hebr. 7, 17 † 8, 5 † 9, 1, 10, 23 † 10, 1.

VEGE.

OKTATO INTES,

MELYBŐL a'Kereſztyén ember kűnnyen itéletet tehet a'Magyar nyelvẽ írott *Kalviniſták Bibliájáról*, mellyet elsőbẽ *Károlyi Gáſpár* Gőnczi Predikátor Magyar-orſzágban *Viſolyban*, az-után *Mólnár Albert* Német-orſzágban *Hannoviában* nyomtattatott: és eſzébe veheti, ha az, igaz Szent Biblia-e, vagy nem.

Irta a'JESVS-alatt vitézkedő Tárſaság-béli Nagy-ſzombati Káldi György Pap.

I.

Az ISTEN meg-iſmérteti magát a'teremtett-állatokból, de nyilvábban a'Szent Irásból.

BIzonyos dolog, hogy a' mindenhatoIſten, az ő ſok, ſzép, és haſznos alkotmányival, valóban meg-bízonyította az ő hatalmaſságát, bőlcheségét, és jó-vóltát: úgy hogy az emberek meg-iſmérhetnék, és ſzerethetnék ő Szent Főlségét: Mert, (*a*) *Az egek az Iſtennek dichőségét beſzéllik.* és, (*b*) *A'ſzépségnek, és a'teremtett-állatnak nagy-vóltából, elég nyilván meg-iſmértethetik azok teremtője.* és, (*c*) *Az Iſtennek láthatatlan dolgai, e' világnak teremtett állattyától, azok által a'mik lőttek, meg-értetvén, meg-láttatnak: az ő őrőkké valo ereje 's Iſtensége-is: úgy hogy menthetetlenek légyenek.*

a Pſalm. 18,2.
b Sapien. 13, 5.
c Rom. 1, 20.

Ezt a'Pogány Bőlchek-is eſzekbe vőtték. *Cicero* nyilván írja: (*d*) hogy, *E' világnak ſzépsége, és a'mennyei a vagy égi dolgoknak rendi, kénſzerít meg-vallani, hogy vagyon valami őrőktűl-fogva-valo terméſzet, mellyet az emberi nemzetnek tiſztelni és imádni kell.* És máſutt: (*e*) hogy, *Semmi világosb és nyilvábban-valo dolog nem lehet, mint, ha az eget meg-tekíntyűk, és a'mennyeiekről elmélkedűnk, hogy vagyon valami fő elmélű Iſten, a'ki azokat igazgattya és vezérli.* Merkurius *Triſmegiſtus* pedig, e'Világot, *az Iſtenségről-valo kőnyvnek* nevezte, és *az Iſten dolgainak fényes tűkőrének* mondotta.

d De Divinat.
e Lib. 2. De Natura deor.

Mindazáltal, minthogy a'teremtett-állatok, az Iſtennek nem ſzintén tellyes, világos, és valóságos iſméretire vezetik az embert, hanem útba igazíttyák, hogy azokon ő Szent Főlségét fel-nyomozzák: a'véghetetlen kegyelmeſségű és bőlcheségű Iſten más eſzkőzt talált; mellyel kűnnyebben juthatnánk az ő iſméretire, tudni-illik, a'Sz. Iráſt. melyből az ember nyilvábban, mind az Iſtent meg-iſmérhetné, 's mind az ő akarattyát meg-érthetné.

II. *A'Régi Kereſztyének mint bőchűllőtték a'Szent Iráſt: és miért érdemli a'bőchűlletet.*

Ezt meg-gondolván a'Szentek, és hálá-adók akarván lenni, nagy tiſzteletben tartották a'Sz. Iráſt. És régenten a'Templomokban két ſzekrény vólt: az eggyikben, az Oltári-Szentséget tartották; a' máſikban pedig, a'Szent Irás kőnyvét. És Sz. *Paulinus* ő-maga írja, (*f*) hogy a' *Nólai* templomban, mellyet ő építtetett, a'jobb kéz-felől-valóra e'Verſeket íratta:

Hic locus eſt veneranda penus, quâ conditur, & quâ
Ponitur alma Sacri Pompa Miniſterii.

A'bal kéz-felől-valóra pedig ezeket:

Si quem ſacra tenet meditandi in lege voluntas,
Hic poterit reſidens Sacris intendere Libris.

f Epiſt. 12. ad Severum.

Meg-érdemli pedig a'bőchűlletet a' Sz. Irás, mind nagy méltóságával, mind bévséges haſznával, 's mind kedves győnyőrkődtetéſével: mellyekről leg-jobban ſzólhat ő-maga a'Sz. Irás. Mert, a' mint a'Romai *Hiſtoricus Titus Livius* mõdotta *Senekánál*; (*g*) hogy, *Cicerónak íllendő dichéréſére más Cicero kívántatik:* mí-is mondhattyuk, hogy a'Szent Iráſnak elégséges dichéretire, ő-maga kívántatik a'Sz. Irás. mint-hogy annak mi-vóltát ſenki egyéb nem érti az Iſtennek Szent Lelkénél, a'ki a'Szent Iráſnak alkotója.

g Lib. 1. Suaſoriarum.

A'mi azért a'Sz. Iráſnak Méltóſágát illeti, az valóban nagy: holott annak mind alkotója, mind czéllya, 's mind pedig magyarázója ő-maga az Iſten. Alkotója: mert (*h*) *A'Szent Lélektől ihlettetvén ſzóllottak az Iſtennek Szent emberi.* és, (*i*) *Minden Irás Iſtennek ihléſéből adatott.* És a'Proféták az *Ur ſzájá*-nak mondatnak (*k*). Azért mondotta Zakarías,

h 2. Petr. 1, 21.
i 2. Tim. 3, 16.
k Iſai. 1, 20. & 30, 2.

hogy az Isten (l) *Szóllot az ő szent Prophétái száia-által.* És a' Sz. Irásnak könyveiről bátorságosan mondhattyuk, hogy *Az Isten kezével írattatott, és az emberekhez küldettetett levelek*, a'mint szólnak a' Sz. Atyák-közzűl, Arany szájú Szent János (m), Sz. *Agostón* (n), és *Sz. Gergely* (o). Ki azt-is irja, hogy *Nagyobb kivánsággal, és szorgalmatosággal kell az Isten levelét olvasni, hogy-sem akár-mi földi fejedelem leveleit.*

Czéllya-is a' Sz. Irásnak az Isten: mert az Ó Testamentom, a' meg-testesülendő, az Uj Testamétom pedig, a' meg-testesült Kristusról emlekezik. És nincs az egész Sz. Irásban csak egy könyv-is, melyben a' Kristusról valami példa, vagy jövendölés, vagy igéret, vagy nyilván-valo bizonyitás nem találtatnék. Azért mondotta Sz. *Péter* a' Zsidóknak: (p) *Az Isten a' miket eléve meg-hirdetett minden Próféták szája-által, hogy az ő Kristusa szenvedne, igy tellyesítette bé.* És ismég (q): *Minden Próféták Samueltől fogva, és azután, a' kik szóllottak, ezeket a' napokat hirdették.* És másutt (r): *A' Kristusról minden Próféták bizonyságot tésznek.* Sőt Urunk-is a' Zsidóknak azt mondotta: (s) *Vizsgállyátok az Irásokat, mert ti azt vélitek hogy azokban vagyon örök életetek; és azok a' mellyek bizonyságot tésznek felőlem.* Azért méltán mondotta Sz. *Pál*, (t) hogy *A' törvénynek vége a' Kristus.* mert mindenütt a' Kristusra néz, és őtet hirdeti, és példázza.

Magyarázója-is a' Sz. Irásnak, az Isten: mert a' mint Sz. *Irenaus* irja (u): *Senki az Istent nem tudhattya, az Isten tanitása nélkül.* és az ő (x) *világosságából látthyuk meg a' világosságot.* Mert, noha a' Szent Irás, ő-magáná fényes világosságot foglal, és (y) *a' parancholat szövétnek, és a' törvény világosság*: mindaz-által ha az Isten más világosságot nem ád elménkbe, soha azt meg nem érthettyük. mivelhogy minden emberi magyarázat homályos, és az Isteni dolgoknak világosságot nem adhat. És minthogy az Isten, (z) *hozzája járúlhatatlan világosságban lakik*; a' végre, hogy a' tudátlan és goromba embert alkolmatosban tanithatná, emberi abrázatba öltözött, és ő-maga (a) magyarázta az Irást, az *Emmaus*ba-menő két tanyitványnak, és (b) *az Apostolok elméjét meg-nyitotta, hogy meg-értenék az Irásokat.* a' mint igérve vólt *Isaias* Prophétánál: (c) *A' szemeid látni fogják a' te tanitódat*: ki a' Kristus vólt, a' mint ő-maga jelentette, mondván: (d) *Ne hívattassatok mestereknek: mert egy a' ti mestereteknek, a' Kristus.*

Ez okokból méltán nagy méltóságot tulajdonithatunk a' Sz. Irásnak: mellyet némelly Pogányok-is vőttek eszekbe. Mert midőn *Ptolomaus Filadelfus* az Egyiptus királya, a' szent könyveket, mellyeket Hetven túdós Zsidókkal Görögre fordittatott vólt Zsidóból, *Demetrius Faleraustól* a' királyi könyvek gond-viselőjétől, kezéhez vőtte vólna, mint nagy méltóságos dolgot, meg-chókolta. És mikor meg-kérdette vólna, Mi okból sem a' *Historicusok*, sem a' *Poéták* nem tőttek emlekezetet arról a' chodálatos törvényről? *Demetrius Faleraus* azt felelte, hogy azt senki nem merte illetni, tudván hogy az Istentől származott, és nagy tiszteletet érdemel: és ha valaki külömbet merészlett, az Isten boszszút-állotté rajta, és meg-büntette. Midőn *Theopompus* abból valamit az ő historiájába akart vólna tenni, harmincz nap esz-nélkül vólt, azzal fizetvén-meg vakmerőségét: de néha-néha valamenyire eszére térvén, könyörgésével az Istent meg-engesztelte, és meg-gyógyúlt. *Theodectes*-is, a' Sz. Irásból valamit az ő játékára akarván vonni, meg-vakúlt: de meg-bánván vétkét, és könyörögvén az Istennek, szeme világát viszsza-nyerte.

A' Szent Irásnak Hasznáról, rövideden azt mondhatom: hogy, ha Gazdagságot kivánunk, (e) *Az Urnak itéleti kivánatosbak az aranynál és sok drága kőnél.* És, (f) *Jobb az ő szája törvénye sok ezer aranynál és ezüstnél.* És, (g) *Inkább kell szeretni az ő parancholatit az aranynál és a' topáziusnál.* És, (h) *egy órúlni az ő beszédiben, mint a' kisok zsákmányt találni.* Azért Kristus Urunk-is, hol *Kinchnek* nevezi (i), a' mint Arany-szájú Szent *János* magyarázza (k); 's hol *Drága kőnek* (l), a' mint Sz. *Jerónymus* irja (m).

Ha Orvosságot keresünk, sohúlt jobban fel nem találhyuk mint a' Sz. Irásban. A' Zsidókat, kik vagy az Egyiptziusok nyavalyája-közőtt egészségesek vóltak, vagy a' tüzes kígyo mardosásából meggyógyúltak, (n) *nem a' fű, sem a' lágyító ír gyógyította-meg*, hanem az Ur *beszéde, melly mindeneket meg-gyógyít.* ki (o) *elbochátá az ő igéjét, és meg-gyógyítá őket: és meg-mentő őket az ő veszedelmekből.*

Ha végezetre ellenségiden Győzedelmet akarsz venni, jobb fegyvert nem találsz a' Sz. Irásnál: mert, az óltalmazásra,

1 Luc. 1. 70.
m Hom. 2. in Genesin.
n Conc. 2. in Ps. 90.
o Lib. 4. epi. 84. ad Theodorum.
p Act. 3, 18.
q Versu 24.
r Act. 10, 43.
s Joan. 5, 39.
t Rom. 10, 4.
u Lib. 4. c. 14.
x Psal. 35, 10.
y Prov. 6, 23.
z 1. Tim. 6, 16.
a Luc. 24, 27.
b Versu 45.
c Isa. 30, 20.
d Matt. 23, 10.
e Psal. 18, 11.
f Psalm. 118, 72.
g Versu 127.
h Versu 162.
i Matth. 13, 44.
k Hom. 3. in Genesin.
l Matth. 7, 6.
m Epist. ad Eustochiú, de Custod Virg.
n Sap. 16, 12.
o Psalm. 106, 20.

p Prov. 30, 5.
q Eph. 6, 17.
r Hom. 15. in Ezech.
s Cant. 4, 4.
t Pſal. 18, 9, 11. Pſal. 118. 103.

(p) *az Iſtennek minden beſzéde, paizs az ôbenne bizóknak*; (q) ſértésre, *a' Léleknek kardgya, az Iſten igéje.* Az-okáért Sz. *Gergely* Pápa, a' Sz. Iráſt érti a' Dávid tornyán (r), melyben (s) *ezer paizsok függenek az erôſeknek minden fegyverök.*

Végezetre, a' kedves gyönyörûſéget-is a' Sz. Irásban kell kereſni, és fel-találni: mert (t) *Az Ur törvényi igazak, vigaſztalyák a' ſziveket: az Ur itéleti édesbek a lépeſ-méznél*: De a' mint-hogy a' méznek édeſségéről nem túd itéletet tenni, a' ki azt nem kóſtolta: azon-képpen a' Sz. Iráſnak édeſségét nem tudgya, a' kiabbá magát elmélkedéſsel nem gyakorlotta.

Jól értették ezeket a' régi Sz. Atyák, kik nagy lelki gyönyörûſéggel a' Sz. Iráſnak ſzûnetlen olvaſáſában, ſzorgalmatos elmélkedéſében, és üdvöſséges magyarázáſában foglalták magokat; kiknek drága ſzép könyvei kezünkben forognak, és mindê Iſteni dolgokra oktatnak.

Álmelkodáſra mélto, a' mit némellyek cheleked ek e' dologban. én chak három *Álfonſus*ról emlekezem: Elsô, az Aragónia *Alfonſus* király; kiről azt irja *Panormitánus*, (u) hogy *azzal dichekedett, hogy az ország dolgai-között, tizennégyſzer olvaſta-által a' Sz. Bibliát, annak magyarázáſával.* Második, *Alfonſus Toſtatus*, ki Abúlai Püſpök vólt Spanyól-országban, ki annyi könyveket írt a' Szent Iráſnak magyarázattyáról, hogy embernek tellyes életében elég vólna azokat chak által-olvaſni-is. Harmadik, *Alfonſus Salmeron*, ki eggyik vólt a' mi Szerzetünk-béli tiz elsô Páterink-közzûl, ki chak az Uj Teſtamentomnak magyarázáſáról, nagy tizen-hat könyvet írt: mellyeket ſok túdós emberek chodálnak és bôchülnek.

u De geſtis ejus.

A' Kereſztyén Anyaſzentegyház pedig, nagy ſzorgalmatos gondot viſelt a' Sz. Irás könyveire, és azokat nem külömben ôrizte, mint a' Sz. Léleknek nála hagyatott és le-tött drága kinchét: annak igaz éttelmét közölvén a' hivekkel, és meg-óltalmazván az ellenkezô tévelygéſeknek meg-hamiſítáſától. Mert, hogy az elôbbi *Cóciliomok*ról ne ſzóllyák, a' *Tridentomi* utólso közönſéges *Concilio*mnak arra nagy gongya vólt, hogy a' hívek egy bizonyos fordítáſt kövemének, tudni-illik, a' Régi Deák betû-ſzerént-valót, mellyet *Vulgáta Editzió*nak nevezének: és meg-parancholta, hogy azt igen jól és magyarán nyomtatnák, és hogy ne ſzabna ki-ki a' maga fejétől újabb-újabb fordítáſt, inkább követvén a' maga elmét hogy-ſem az Anyaſzentegyház értelmét; és többet tulajdonítván a' maga tudományának, hogy-ſem az igaſságnak Szent Lelkétől vezérlettetett Anyaſzentegyház tanitáſának. holott az Anyaſzentegyház, (x) *az Igaſságnak Oſzlopa, és erôs támaſza*: melly-ellen, (y) *a' pokol kapui erôt nem vehetnek*, ſe e' dologban, ſe másban.

x 1. Tim. 3, 15.
y Matt. 16, 18.

III. Az ördög régenten-is ſok tévelygéſek-által ellenzette a' Sz. Iráſt, de fô-képpen moſt az Ujitók-által.

Innét vagyon, hogy az ördög ſok-képpen ellenzette az Sz. Iráſt: és annak javaitól meg akarván az emberekek foſztani, ſok-féle tévelygéſeket támaſztott. és némellyek azt tellyeſséggel meg-vetették, némellyek bizonyos réſzeit kétéſsé tôttek, némellyek imitt-amott meg-veſztegették. De mi-képpen hogy ninchen veſzedelmesb gyûlölség, mint a' mellyet barátſágnak paláſtyával födöznek-bé; ſe ártalmasb méreg, mint a' mellyet orvoſſág-helyett adnak-bé: azon-képpen az ördögnek ſinch nagyobb gonoſsága, mint mikor a' világoſság angyalyává tünteti magát; és olly tévelygést támaſzt, melly az igaſságnak nevét kívánván, a' Sz. Iráſsal ál-orczázza-bé magát; és azt úgy dichéri, ajánlya, fitogattya, mint-ha minden fondamentomát abban vetné, minden tanitáſát abból merítené. Tellyeſséggel illyen tévelygésbe vitte a' moſtani Ujitókat, kik, jóllehet nyilván-valo hamiſságokat tanítnak: mindaz-által, hogy azoknak valami ſzínt adgyanak, és az együgyû kôſséget el-hiteſsék, ſemmit gyakrabban nem emlegetnek, 's nem dichérnek, mint a' Sz. Iráſt. noha azt hamis fordítáſokkal, és idegen magyarázatokkal, tóldozáſokkal, és chonkitáſokkal úgy meg-változtattyák, hogy a' ſzemes és értelmes ember nem győz eleget rajta chodálkozni.

Ebben, a' többi-között torkig úſznak a' Magyar *Kalviniſták*, tudni-illik, *Károlyi Gáſpár*, és *Mólnár Albert*: kik, hogy az ô vélekedéseket könnyebben ki-terjeſzthetnék, nagy buzgóſágokat mutatták a' Szent Iráshoz, azt Magyar nyelvre fordítván, és ki-nyomtattatván, és annak olvaſáſára nem chak intvén, hanem neminémû-képpen ugyan kénſzerítvén-is az embereket: noha, igazán mondom, nagyobb ellenségi az Igaſságnak és a' Sz. Iráſnak nem lehetnek nálok-

nál. Mert az igaz, és régen az egész Kereſztyénségtől bé-vött Deák nyelven-valo Sz. Iráſt káromlyák, és ſok-képpen vádollyák: a'magok fordítását pedig, díchérik és czégéreztetik. noha abban olly ſok derék fogyatkozáſok vannak, hogy a'Sz. Biblia, a'vagy Sz. Irás nevét ſemmi úton nem érdemli; és nem méltó, ſe hitelre, ſe olvaſáſra: a'mint akár ki-is eſzébe veheti, ha ez Oktato Intéſemet jó ſzívvel meg-olvaſſa.

Ez így lévén, chodálkozom *Károlyi Gáſpáron* (ki magát a'*Gönczi* Anyaſzentegyház Lelki páſztorának, és a'*Kaſſa* vőlgyén a'Tanitók *Senior*ának nevezi, és az egész Bibliának első Magyar fordítáſát magának tulajdonittya, egy-néhány jámbor tudós atyafiakkal, kik ő-néki a' fordításban ſegétſégűl vóltak,) hogy az ő Bibliajának Elől-járo beſzédében, ſok-képpen gyalázza az Iſtennek igaz Anyaſzentegyházát, azzal akarván magának hírt nevet ſzerezni: kinek Magyar nyelven-valo *Bibliája*, elsőben Magyar-országban *Vizolyban* nyomtattatott, Ezer öt-száz kilenczven eſztendő-tájban, a' mint a'Kalviniſta *Mólnár Albert* irja (*a*): az-után Német-országban *Hanoviában*, a'második nyomtatáſt igazgatta, néhult meg-is jobbította *Szenczi Mólnár Albert*, a'mint ő-maga mongya a'Biblia *tituluſ*ában. Melly Bibliát, három reſzre oſzthatunk: tudni-illik, az Elől-járo beſzédekre, a'Biblia betűjének Fordítására, és a'*margó*jára a'vagy ſzélire irott *Gloſsák*ra vagy magyarázáſokra. A'mi a' két utólſo és fő dolgot illeti, azokban, jó lelki-iſmérettel mondom, annyi fogyatkozás vagyon, hogy azoknak, nem mondom derekas és valóſágos meg-roſtáláſára és kárhoztatáſára: de chak imillyen amollyan meg-rázogatáſára-is, sőt chak elő-ſzámláláſára-is, nem kichiny könyv kívántatnék. Az Elől-járo beſzédek pedig, rövidek ugyán, de olly temérdek hamiſságokkal rakvák, hogy a'ki ſzemét fel-akarja nyitni, nyilván eſzébe veheti, hogy azoknak kohólói, ſem az Irásban nem forgottak, ſem fáradságokkal az Iſtennek tiſzteſségét, és felebaráttyoknak üdvőſségét nem keresték: hanem chak azon meſterkedtek, hogy az Kereſztyén Anyaſzentegyháznak hamis vádoláſával, és meg-kiſsebbítéſével magokat kedveltetteſsék, és hiresítteſsék.

IV. Mólnar Albert*nek Elől-járo beſzédében fogyatkozáſok vannak.*

A'mi a'*Mólnár Albert Dedikáláſát*, és Elől-járo beſzédét illeti, mint-hogy nagyobb réſze a'maga ajánláſában, és a' Haſsiai *Landgravius* díchéretiben fárad, nem kíván nagy ellen-mondáſt: de az ſinch fogyatkozás-nélkűl. Mert azt irja beńe, (*b*) hogy *ez-ideig, egyéb Kereſztyén nemzetek-közőtt, egyedűl chak a' Magyar országi Anyaſzentegyház Predikátorinak kellett a' Sz. Iráſt a nep-előtt Deák könyvekből magyarázniok.* Bizonyos dolog pedig, hogy ſok ország-béli nyelvekē nem találtatik e'mái napig-is az egész Szent Irás: és a'Tanítók, a'mit a'Deák könyvekből a'kőſség tanitáſára ſzűkſégeſnek ítélnek, azt tulajdon nyelvekkel meg-magyarázzák. Továbbá, ha *Mólnár* a' ki-nyomtatott Bibliáról ſzóll, akár-mi nyelven-is nem igen régi lehet a'Biblia: mint-hogy a'nyomtatás meſterſége találáſának, mind-is alig vagyon két-ſzáz eſztendeje. Ha pedig az írott Bibliáról kell ſzóllani, nékem bizonyos, és hitelre-méltò ember mondotta, hogy látta az írott Magyar Bibliának nagyobb réſzét, melly két-ſzáz eſztendő-előtt fordíttatott: kétſég nélkűl nem a'*Luteri*ſtáktól vagy *Kalvini*ſtáktól (kiknek akkor hírek ſem vólt) hanē az igaz Kezeſztyénektől. A'mi pedig a'*Landgrávius* eleit illeti, a' Nagy *Károly* Cháſzárt, és Sz. *Erzébetet* a'Magyar-orſzági Máſodik *András* király leányát, tudgyuk bizonnyal hogy nem *Kalviniſták* vóltak, hanem a'Romai kőzönséges hiten-valo igaz Kereſztyének. Az-okáért a'hol azt írta Mólnár, hogy *A' Landgrávius az ő ősei és attyai jószágos díchéretinek dichőſéges meg-tartója, és kilyebb-terjeſztője*: nem jól őrlőtt, hanem hízelkedett, és ſima ajakúnak mutatta magát. holott olly távúl eſett a'*Landgravius* az ő meg-nevezett eleinek aitatoſságától és vallāſától, mint a'fekete a' feírtől, vagy mint a'főld az égtől.

V. Károlyi Gáſpár*nak Elől-járo beſzédében ſok fogyatkozáſok vannak.*

A'*Károlyi Gáſpár* Elől-járo beſzédében, több ſzó, és több fogyatkozáſ-is vagyon, mellyekről én-is bévebbē ſzóllok. Elsőbē, holott azt irja *Károlyi* (*c*), hogy *Az Iſten azt akarja, hogy az Ó és Uj Teſtamentom könyvei minden nemzetſégek nyelvén légyenek, és azokat olvaſsák, hannyák veſsék mindenek, ſzegények, gazdagok, kichinyek, nagyok férſiak 's aſszonyállatok.* Chodálom, hogy meg nem gon-

dolta

a Præfatione ad Mauritium Haſsiæ Lādgravium.

b circa mediū.

c Paulò ante mediū Præfationis.

dolta a'mit az-előtt egy-kevesse irt; tudni-illik, hogy *Nem szabad a' Próféták és Apostolok irásához semmit adnunk, hogy Istennél bölchebbeknek ne láttassunk*. Mert nyilván-valo dolog, hogy, a mit ír *Károlyi*, azt a' Sz. Irásban fel nem találjuk. A' minémű okát pedig adgya mondásának *Károlyi*, az igen helyetlen: mert, hogy *az Isten egy-aránt minden rend-béli embereket akar üdvözíteni*, abból nem következik, hogy az Isten minden rend-béli emberektől azt kívánnya, hogy az Ó és Uj Testamentomnak könyveit olvassák. mert az ugyan lehetetlen-is, mivelhogy minden nemzetség-között többen vannak a'kik irást olvasni nem tudnak, hogy-sem a'kik azt tudgyák: de mindazáltal minnyájoknak elégséges eszközöket rendelt az Isten hogy üdvözülhessenek, a' mint-hogy minnyájoknak kívánnya-is üdvösségét.

Hat-száz esztendeje vagyon, hogy a' Magyar nemzet meg-vetvén a'bálványozást, az igaz Istennek ismeretire jutott: és abban naponként úgy nevekedett, hogy egyéb régi Keresztyén nemzeteknek-is tükörre lehetett minden jószágos chelekedetekben. Melly jóban-valo gyarapodását, nem tulajdoníthattyuk annak, hogy ki-ki a'tulajdon nyelvére fordított Sz. Irást olvasta volna, holott az közöttök nem volt, a'mint az Ujítók vitattyák: hanem annak, hogy a'melly Istennek kegyelmessége őket, jámbor, Isten-félő, és tudós Lelki-tanítók-által az igaz útra vezérlette, azokat közöttök meg-tartotta, a'vagy azokhoz hasonlókat támasztott közikbe. És a'mint a'Tanítókat a'fáradságra és serény munkára indította, azon-képpen a'Halgatókat-is szó-fogadásra, és tekélletes engedelmességre gerjesztette. Melly dolog könnyen helyére hozta, ha szintén valami fogyatkozás történt volna-is abból, hogy a' Sz. Biblia nem volt Magyar nyelvre fordítva. Mert az igaz Tanítók, valamit szükségesnek ítéltek az üdvösséges életre, azt a' Sz. Irásból nyilván és magyarán elejökbe adták: és azt a'Halgatók nem chak el-hitték, hanem meg-is chelekedték: mivelhogy, a' többi-között, azt-is hallották *Malakiás* Prófétából; (a) hogy, *A' Pap ajaki őrizik a' tudományt, és a' törvényt az ő szájából kérdezik: mert a' seregek Urának Angyala.*

a Mal. 2, 7.

VI. Nem szükség hogy minnyájan olvassák a' Sz. Irást.

Adta volna az Isten, hogy mind ezideig a'jó Magyarok az ő régi és Istë-szerént-valo együgyüségekbë meg-maradtak volna, és a' viszsza-vonyásnak 's hazugságnak lelkë a'konkolyt közikbe nem tette volna: bizony, sem országunk pusztulását, sem nemzetünk-között a' gonosz feslett erkölchnek ennyire-valo elárradását nem láttuk 's nem kesergettük volna. Tovább-is el-lehetett volna a' mi nemzetünk a' Magyar Biblia-nélkül, meg-elégedvén az igaz Tanítóknak magyarázzával. Mert, noha tagadhatatlan, hogy az Isten igéjének sok jeles haszna vagy, a'mint meg-is mondók: mindazáltal azis bizonyos, hogy azoknak a'hasznoknak meg-nyerésére, nem szükséges hogy minnyájan olvassák a' Sz. Irást, holott az sokaktól nem-is lehetséges: hanem elég az, hogy ki-ki a Tanítók magyarázattyából azt értse, a'mi az ő hivatallyához kívántatik.

Tudom bizonnyal, hogy az Ujító atyafiak a' Sz. Irásból meg nem mutattyák, hogy annak olvasása mindennek szükséges légyen az üdvösségre: de én nyilván meg-mutatom, hogy elégséges annak halgatása, és meg-tartása. Hallyad mit mond Üdvözítönk (b): *Minden a'ki az én igémet hallya, és meg-chelekeszi azokat, hasonlíttatik egy bölch emberhez, ki a' házát a' kő-sziklán épitette* És ismeg (c) *Bóldogok a'kik halgattyák az Istë ige'ét és meg-őrizik azt.* Szent János pedig: (d) *Bóldog*, úgy-mond, *a'ki olvassa és hallya e' próféálásnak igéit; és meg-tartya azokat, mellyek abban meg-irattattak.* De az olvasást, és a'hallást, nem kell egybe-foglalni; mintha mind a'kettő szükséges volna a'bóldogságra; holott, a'mint az-előtt-is mondám, sokaktól az nem lehet: hanem mindenik magán-is elégséges, chak hogy azt a'meg-tartás követse: úgy hogy, akár olvassa ember 's akár chak hallya, ha meg-tartya, bóldoggá lészen.

b Matth. 7, 24.

c Luc. 11, 28.

d Apoc. 1, 3.

Továbbá, ha az Isten azt akarta volna hogy minnyájan olvassák a' Sz. Irást, kétség-nélkül meg-parancholta volna; hogy minnyájan olvasni tanúllyanak, a'vagy ő-maga belőlek öntötte volna az olvasásnak tudását: De sem ezt nem chelekedte, sem amazt nem parancholta: Tahát az olvasást sem kívánta mindenkitől. Annak-fölötte, ha azt akarta az Isten; mi az oka, hogy sok nemzetségeknek e'mái napig sincsen tulajdon nyelveken-valo Bibliájok; és, a'mint *Károlyi* irja, *A' mi nemzetségünknek-is majd hat-száz esztendeig nem volt*, és következendő-kép-

pen azt nem olvashatták, a'kik chak a' Magyar iráſt tudták. Vallyon a'hat-ſzáz eſztendő-alatt, akarta-e az Iſten hogy valamelly Magyar üdvőzűllyön? Ha akarta, bizony a'hoz-valo eſzközt-is rendelt. Az-okáért, ha a'Sz. Bibliát Magyar nyelvre nem fordíttatta: következik, hogy vagy nem kívánta a'Magyarok üdvőſségét (mellyet chak meg-gondolni-is káromlás:) vagy az Iráſnak olvaſáſát nem kívánta mindenektől, és az nem ſzükſéges eſzköz az üdvőzűléſre.

De magával-is ſzembe-ſzőkik *Károlyi*: Mert azt irja (*a*); hogy *Sok ideig, közel két-ezer eſztendeig, a'teremtéſtől-fogva Moyſes-ig, ſemmi Irás nem vólt (noha emlekezik Júdas Apoſtol az Enok könyvéről:) hanem Iſten chak az ő-maga ſzentséges ſzája-általſzóllott, és a' Szent Atyák a'tudományt chak ſzívőkben és ſzájokban hordozván, azt kézről kézre adták fioknak és unokájoknak.* Melyből világoſon következik, hogy az Iſten, Irás-nélkül-is üdvőzítheti az embereket, és nem ſzükſég hogy azt miñyáján olvaſsák, hanem elég hogy máſtól tanúllyák, és kézről kézre adgyák, mint-hogy a'kik iráſt nem tudnak, egyebet ſem chelekedhetnek. Holott azt-is vedd eſzedbe, hogy *Júdás* Apoſtol chak egy ſzóval ſem emlekezik az *Enok* könyvéről, hanem, a'mint ő-maga *Károlyi* fordította, (*b*) chak imigyen ír: *Profétált pedig ezekről az Enok.* Az-okáért *Károlyi*, vagy ki-tőröllye azt a'*parentheſist* iráſából, a'vagy meg-bizonyíttſa hogy a'*Profétálás* mindenűtt annyit téſzen, mint Könyv-írás: mellyet nehezen talál-fel a'*Mólnár* Albert *Dictionarium*-jában, de még a'*Calepinus*ban-is; azért nem helyeſen beſzéli.

Végezetre, hogy akarhattya az Iſten, hogy mindenek olvaſsák az Ó és Uj Teſtamentomnak könyveit, holott ő-maga meg-vallya *Károlyi* (*c*); hogy, *Sok Profétáknak iráſi el-veſztek, mint a' Sz. Irásból kitetſzik: mint az Iſten hadairól-valo könyv* (*d*), *a' Juſtus könyve* (*e*), *Nátan, Gád, Semeías, Haddo, aliás Jehu könyve, kikről mind emlekezet vagyon a' Sz. Irásban.* Jól vagyon: de én *Károlyi*tól itt azt kérdem, Ha ezekbe, a'tőle elő-ſzámlált könyvekben, vólt-e valami üdvőſséges dolog, a'vagy nem? Ha vólt; mi módon hozza helyére *Károlyi* azt a'fogyatkozáſt? Ha nem vólt; mi végre írták azokat a'Profétáknak? Ha azt feleli, hogy vólt, de azt a'többb Sz. Könyvek helyére hozzák: iſmég azt kérdem: Mellyek azok a'könyvek? mert biyonyos dolog, hogy nem minden üdvőſséges dolog találtatik a' Sz. Bibliának mindenik könyvében, hanem kiben egy, 's kiben más, kibe többb, 's kibe kevesebb. mert egyéb-aránt, ſzintén bé-érnők ſzükſégünket egy ſzent könyvel, és a'többit félre tehetnők. Továbbá, ha nem tudgya *Károlyi*, minémű dolgok vóltak a'meg-nevezett Profétáknak könyveiben; honnét tudhattya, hogy azoknak el-veſzéſéből-valo fogyatkozáſt helyére hozhattyák a' többb ſzent könyvek? Nem kívánnya tehát az Iſten minden rend-béli emberektől a'Bibliának olvaſáſát; és a'hoz-képeſt, nem-is ſzükſéges egy-általlyában annak minden nyelvekre-valo fordítáſa.

De hogy ne láttaſsék *Károlyi Gáſpár* ok-nélkül ſzóllani, mondáſát olly jeles bizonyitáſokkal erősíti és támogattya, mellyeknek el-rontáſára nem nagy erő kívántatik. Minek-utánna azért azt mondotta vólna, hogy, *Iſten azt akarja, hogy az Ó és* Uj *Teſtamentom könyvei minden nemzetſégnek nyelvén légyenek, és azokat olvaſsák, hánnyák veſsék mindenek*; utánna veti bizonyitáſát: *Hogy-ha pedig nem akarja Iſten, hogy a'köſség olvaſsa az Iſten igéjét az ő tulajdon nyelvén; miért íratta azt az ő népének Moyſeſsel, a' Profétákkal, Dáviddal, az ő ſaját Zidó nyelvekben, nem egyéb nyelven, mellyet nē chak a' Zidók, hanem a'ſzomſzédſágban ſok egyéb nemzetſégek-is meg értenének? Miért akarta, hogy az ő ſzent könyve nem chak Zido nyelven vólna, hanem Kaldæai és Syriai nyelvre-is fordíttatnék? Miért olvaſſa az Iſten törvényének könyveit Josías király a' Salomon templomábā a'köſség-előtt, ha nem illik a'királyok kezébe a' Biblia? Vagy a'kik azt mongyák, hogy Nem ſzabad közönſéges nyelvre fordítani a' Bibliát, honnét bizonyíttyák-meg, hogy Iſten a' Bibliának chak a' Deák nyelvet ſzentelte? Bizony, ha a' Bibliát egy kivált-képpen-valo nyelven kellene olvaſni, nem vólna jobb mint a' Zidó nyelven olvaſni, mivelhogy az O Teſtamentom könyvei Zidó nyelven írattak. De az Iſten igy akarta, hogy a' Sz. Irás egy nyelv-által ſzarmaznék, az-után ſok nyelvek-által ſok Pogány népek-közzé terjedne, tudni-illik, a' Kaldæuſok, Syriabéliek, és Görögök-közzé. Nem Iſtentől vólt-e tahát, hogy ama' Ptolomæus Filadelfus Egyiptum-béli király, az ő népének kedveért fölötte nagy munkával és költséggel Jeruſalemből hetven Zidó bölcheket hivatván, a' Bibliát Zidóból Görögre fordíttatta, a'mint Joſéfus beſzélli.*

a Non longè ab initio in Præfat.

b Epiſt. Judæ, v. 14.

c Ante medium § Jol-lehet.

d Num. 21, 14.

e Joſ. 10.

a Matt. 28, 19.

b Act. 2, 4, & 8.

c Rom. 10, 18.

Sok

Sok szóval keveset mond *Károlyi*, és annak bizonyításába töri fejét a'mit senki sem tagad, sem ellenz. Mert, vallyon ki tiltotta-meg egy-általlyában, hogy a' Bibliát külömb-külömb-féle nyelvekre ne fordíttsák? a'vagy ki parancholta, hogy senki az ő saját nyelvére fordíttatott Bibliát ne olvasa? Nevezze-meg *Károlyi*, és úgy patvarkodgyék: Mert nem jól chelekeszi, hogy azt ok-nélkül réánk fogja. Az-okáért, hogy a'Kereszтyén Olvaso meg-értheſse, mi légyen e'dologban a'Kereszтyén Anyaszentegyháznak tetszése, rövidedé azt egy-néhány mondásba foglalom, és nyilván meg-mutatom, hogy *Károlyi* chak patvarkodik, és ok-nélkül akar bennünket gyűlöltetni.

VII. Ninch parancholva, hogy a' Sz. Biblia minden nyelvre fordíttaſsék: ninch-is egy-általlyában meg-tíltva.

Elsőben, azt mondom, a'mint azelőtt-is mondám; hogy, Egy-általlyában ninchen arról parancholatunk, hogy a' Sz. Bibliát minden-féle nyelvekre fordíttsuk, vagy minnyájan olvaſsuk. Mert, ha valami parancholat lőtt vólna, nyilván az Apoſtolok, kiket Urunk minden nemzetségek tanítására küldött (*a*), azt el nem múlatták vólna, mivelhogy ő-nékik adatott vólt kivált-képpen, a'ſok-féle nyelveken-valo szóllásnak ajándéka (*b*): de Urunk menybe menetele-után, közel négy-száz esztendeig, noha az üdő-alatt az Apoſtolok zengése minden földre kimét (*c*), és ſok külömbözö-nyelvű nemzetségek-közzé ki-terjedett a'Krisztus tudománya: ſem az Apoſtolok, ſem az utánnok-valo Tanítók, a'Bibliát minden nyelvekre nē fordították, és ſem *Németországban*, ſem *Hiſpaniában*, ſem *Galliában*, ſem *Angliában*, ſem *Egyiptus*ban, ſem *Afrikában*, sem *Indiában*, ſem egyébütt, a'hol a'Zidó, Görög, és Deák nyelv közönséges nem vólt, a'tulajdon és saját nyelven-valo Biblia nem találtatott. Továbbá, ha arról parancholat nem vólt, a'mint hogy nem vólt, hogy minnyájan olvaſni tanúllyanak: hogy lehetett arról, hogy minnyájan a Bibliát saját nyelveken olvaſsák?

Annak-fölötte, midőn valami jó dolgot, nem chak egy, hanē több eszközzel-is végbe-vihetni; ez, vagy amaz azokközzül, nem szükséges egy-általlyában, hanem akár-melly-ik-is elégséges: de a' Biblia arra-valo eszköz, hogy az Istent, és az ő szent akarattyát meg-ismérjük, és az örök életet meg-nyerjük. De erre elégséges eszköz az Iráſnak halgatása, úgy hogy a'Tanitók és Pásztorok azt az ő juhoknak eleikbe adgyák, és meg-magyarázzák. És minthogy azt kérdi Károlyi; *Miért íratta az Isten az ő igéjét az ő népének az ő saját Zidó nyelveken*? azt akarván abból ki-hozni, hogy azzal annak olvaſását-is kívánta: Én viszontag azt kérdem; Mi az oka, hogy a'Babylóniai fogság-után, midőn a'régi tiszta Zidó nyelv el változott, és a'Syriai nyelvel egybe-egyeledett, a'Bibliát arra a' nyelvre nem fordíttatta? sőt, midőn a' nép az Isten törvényének könyvét kívánta halgatni, *Esdras* azt a'régi Zidó nyelven olvaſta ugyan, de Syriai nyelven meg-magyarázta (*d*); a'mint most-is chelekeſznek a'Kereszтyén Tanítók, kik a'mit Deákúl mondanak, az-után azt saját nyelven meg-magyarázzák. d 2. Esd. 8, 1, & 8.

Másodszor azt mondom: Ninch egy-általlyában meg-tíltva, hogy a'Sz. Bibliát minden nyelvre ne fordíttsák, a'vagy ne olvaſsák. Mert némelly nyelveken, egy-néhány száz esztendő-előtt-való Bibliákat találunk, a'Zidó, Görög, és Deák nyelven-kivűl. A'mi rendünkön-valo Istenben el-nyugott *Páter Stephanus Arátor*, ſok esztēdeig nagy munkával fáradott a'Bibliának Magyar nyelvre-valo fordításában: Én azt nem tudván, hanem látván hogy a'Kereszтyének a'Sz. Iráſnak, a'vagy Bibliának méltóságos nevét kedvelvén, válogatás-nélkül olvaſnák a'tévelygő Ujítóknak hamisan fordított Bibliáját; és által-látván, hogy abból az orvoſság-helyett, mérget; az üdvösség-helyett, kárhozatot találhatnának: *Erdélyben Gyula Feírvárat, a' Bochkai István* támadása-kor, 1606. esztendőben, Mind-szent havának tizen-eggyedik napján, az igaz Bibliának fordításához kezdettem, és Istennek kegyelméből végbe-vittem. És noha akkor nem-is alítottam, hogy valaha ki-nyomtattaſsam: mindazáltal az előttem-járóknak hagyásából, és azoknak, a'kikhez illett, engedelméből, egy-néhány túdós emberek kezébe adtam, hogy által-olvaſván, ha mi fogyatkozást találnának benne, helyére hoznák. Az-után ſok fő emberek kívánságára ki-nyomtattattam: a'végre, hogy a'Magyarok meg-vetvén *Károlyi*nak hamisan fordított Bibliáját, ha kívánnák a'Sz. Iráſt olvaſni, annak igaz fordítását olvaſnák.

a Matt. 28, 19.

b Act. 2, 4, & 8.

c Rom. 10, 18.

VIII. Nem mindennek, sem mindenkor haſznos, vagy ártalmas a' ſaját nyelven-valo Bibliának olvaſása.

HARMADSZOR, azt mondom: Nem minden rend-beli ſzemélyeknek, ſem minden időben ártalmas, a'vagy haſznos a'ſaját nyelvre fordított Bibliának olvaſása. Hogy nem mindennek ártalmas, nyilván vagyon: mert ſokaknak haſznált annak olvaſása; a'mint, ha ſzükség vólna, ſok példákkal meg-bizonyíthatnók: de mint-hogy azt az pártos atyafiak nem ellenzik, abban időt nem kell tölteni. Hogy pedig nem mindennek-is haſznos, abból ki-tetſzik, hogy afféle olvaſásból ſokan el-hiſzik magokat, nagyot tulajdonítván, és ſzarvat nevelvén magoknak, mint-ha mindennél többet tudnának, és ſenki tanitása-nélkül nem ſzűkölködnének; a'mint régenten panaſzolkodott Sz. *Jerónimus* (*a*), sőt az-után *Luther Márton*-is (*b*): el-annyira, hogy még az aſszony'állatok-is ſzembe ſzóknek a'Tanitókkal, és nem általlyák azoknak tiſztiben magokat átanitani; és a'Sz. Iráſt nem külömbé magyarázzák, mint-ha arra a'méltóſágra rend-ſzerént hivattattak vólna.

a Epiſt. ad Paulinum. b In ſympoſiacis, cap. 1. fol. 5.

Innét vagyon, hogy ſokan, midőn azt kérdik tőlök, ha *Luteriſták*-e, a'vagy *Kalviniſták*? egy-általlyában azt felelik; hogy ők ſem *Luther*rel, ſem *Kalvinus*ſal nem gondolnak, hanem chak az egy Sz. Iráshoz tartyák magokat: meg nem gondolván, hogy az Iráſnak hamis értelméből ſzármaztak minden éretnekſégek és tévelygéſek. Mellyekbe annyival hamarább és künnyebben botorkáznak a'moſtaniak, hogy a'ſaját nyelvé-valo fordítáſok-közőtt, a'hamiſsat tartyák igaznak, és attól ſemmi okon el nem akarnak távozni. Vallyon a'*Luteriſták* javallyák-e, hogy valaki a'*Kalviniſták*tól fordíttatott Bibliát olvaſsa, melyből a'*Luter* valláſát meg-veſse? Nem ítélem. Haſonló-képpen a'*Kalviniſták* ſem engedik, hogy valaki a *Luteriſták* Bibliájával oſtromollya az ő vélekedéſeket. Kichoda pedig az a' kőſség-közzűl, a'ki ezekben igazán válogatáſt tudgyon tenni? A'ki pedig arra nem elégſéges: kétſég-nélkül jobb hogy ne olvaſsa a'Bibliát, hogy-ſem az orvoſſág-helyett mérget végyen-bé, és az igaſság-helyett hamiſságot tanúllyon.

De az igaz Bibliának olvaſása ſem mindennek haſznos: nem hogy a'Sz. Bibliában vólna a'fogyatkozás, hanem az emberekben, a'kik azt moſdatlanúl olvaſsák a'vagy tudatlánúl: mint ſzintén a'jó étek, a'vagy a'jó bor, ſokaknak ártalmas; nem hogy ezekben vólna a'vétek, hanē azokban a'kik mértékletlenűl és módnélkűl élnek vélek. Tagadhatatlan dolog, hogy a'Sz. Bibliában ſok gonoſz vétkekről-valo példák találtatnak, mellyeknek kővetéſére igen hajlandók a'gyarló emberek; és ſokkal hamarább okot vésznek a'gonoſzból a'botránkozáſra, hogy-ſem a'jóból a'meg-téréſre. Midőn Sz. *Ambrús* Doktor, *Teodóſius* Cháſzárt némelly vétkéről feddené: a'Cháſzár, a'Sz. Iráſsal akarta magát menteni, és a *Dávid* példájával akarta vétkét bé-paláſtolni, mondván: *Dávid*-is gyilkos és parázna vólt. Kinek jól meg-felelt a'Sz. Püſpők: *Ha*, úgy-mond, *követted a vétkezőt, kövesd a penitentzia-tartót*-is. Holott azt vedd eſzedbe, hogy noha azon Sz. Irás emlekezik Dávidnak mind vétkéről, 's-mind penitentziájáról: mindaz-által a' Cháſzár inkább támaſzkodott az eggyikhez hogy-ſem a'máſikhoz; a'jót hátra hagyván, 's a'gonoſzt kővetvén. Tudom azt-is, hogy midőn egy aſzſzony'állat, az *Eccleſiaſticus* könyvben (*c*) némelly ſzókat olvaſott vólna a'gonoſz aſzſzony-állatokról, igé meg-haragutt; haragjában a'Bibliát a'földhöz chapta, és azt mondotta; hogy az ollyan ſzók, nem Iſten igéi, hanem az ördögé. Az-okáért, az Anyaſzentegyház méltán parancholhya a' Püſpőköknek, hogy a'ſaját nyelven-valo igaz Bibliának olvaſáſát-is, azoknak engedgyék-meg, a'kiknek tudgyák vagy reménlik hogy nem károkra, hanem haſznokra következik; tudni-illik, az igaz hitben, és Iſtenes életben-valo gyarapodáſokra. És ezekből, künyű meg-felelni a'*Károlyi*nak elő-hozott okoskodáſára: mert méltatlanúl pántolódik, és méltán ſenkit nem vádolhat.

c Eccli. c. 25.

Nem elégſzik-meg ezekkel *Károlyi*, hanem többet is beſzél; de haſonló okoſsággal: *Mit mondunk, ugy-mond, az Iſten ajándékáról, mellyet az Apoſtoloknak adott Pünkőſd napján? Kétſég-nélkül az Apoſtolok nyelvét el nem változtatta vólna Iſten, hogy ſok nyelveken ſzólhatnának, ha nem akarta vólna hogy az ő neve ſok nemzetſégeknek nyelveken predikáltatnék.* Azt gondolom, hogy mikor ezt irta *Károlyi*, nem vőtte eſzébe hogy magaellen okoſkodot. Mind eggy-e *Károlyi*nál a'Predikállás, és az Irás; a'hallás, 's az olvaſás? En-nálam nem egy, ha nem igen

külöm-

külömböz: és az-okáért azt mondom; hogy, akarta ugyan az Isten, hogy az ő szent igéje sok nemzetségek nyelvén predikáltatnék, és azt meg-is chelekedték az Apostolok az el-vőtt ajándék-által: de nem kívánta hogy sok nyelvekre fordíttatnék; és azért abban az Apostolok sem munkálkodtak, sem okot arra nem adtak hogy ki-ki maga nyelvén-valo Bibliát olvasson: hanem hogy azt, a'mi a'Bibliában vagyon, az igaz Tanitóktól halgatás-által vegye, és meg-chelekedgye.

Elébb mégyen *Károlyi*, és azt irja: *Az Apostolok, és az Evangelisták miért írták a' JESUS Krisztus tudományát Görög nyelven, melly akkor majd mind ez világon közönséges nyelv volt, ha az Isten nem akarta hogy a' Szent Irás közönséges nyelven olvastassék?* Senki nem mongya, jó *Károlyi* Uram, hogy nem akarta az Isten hogy valamelly közönséges nyelven olvastatnék a' Sz. Irás, mert minden nyelv valamenyire közönséges. De azt nem találtad mondani, hogy *akkor majd mind ez világon közönséges nyelv volt a' Görög nyelv:* mert tized részére sem volt. és ha szintén minden országokban és városokban találtattak volna-is némelly tudós emberek a'kik a' Görög nyelvet értették, a'mint most találtatnak a'kik a' Deák nyelvet értik: mindaz-által sokkal többé voltak a'kik a hoz semmit nem tudtak, a'mint mi időnkben-is a' Deák nyelvhez. Továbbá, az O Testamentom nagyobb része a' Sz. Irásnak, és közel négy annyi mint az Uj Testamentom: az pedig, vallyon Görög nyelven volt-e irva eleitől-fogva? Sőt az Apostolok-is, nem mind Görög nyelven irtak; hanem Sz. *Máte*, Zidóúl irta az Evangeliomot, és Sz. *Pál* a' Zidókhoz irt levelét. Azokat tehát mint érthették, a'vagy olvashatták minden rend-béli emberek? Vallyon a' Zidó nyelv-is, chak nem az egész világon közönséges volt-e? Nem vélem hogy azt merje mondani *Károlyi*, ha orczája vagyon.

Ezzel sem szűnik-meg *Károlyi*, hanem azt kérdi: *Miért nem feddette-meg Sz. Filep a' Kandaczes királyné-asszszony szolgáját, hogy az Isaias könyvét olvasta?* Erre én azt mondom, hogy *Károlyi* e' példával maga vélekedését rontya. Mert én-is azt kérdem *Károlyi*tól: Vallyon mit használt a' *Kandaczes* szolgájának a' Biblia olvasása, midőn Szent *Filep* azt kérdette tőle:

a Act. 8. 30, 31. *Véled-e hogy érted a' miket olvasz? (a)* Nem azt felelte-e néki: *S hogy érthetem, ha valaki meg nem magyarázza nékem?* Melyből ki-tetszik, hogy ha szintén *Filep* meg nem feddette-is, mint-hogy eszébe vőtte hogy jó igyekezetből chelekedte azt: mindaz-által, a' mint Arany-szájú Sz. *János* mondgya, hízelkedvén nem-is díchérte. sőt, ha jól meg-fontollyuk, az a'kérdés chak nem annyit tészen: Mit fárasztod magadat az olvasásban, holott azt, a'mit olvasz, magadtól meg nem értheted, és azért hasontalanúl munkálkodol. mert, a' mint a' Deákok mőgyák: *Légere, & non intelligere, negligere est*: olvasni, 's nem érteni, annyi mint el-múlatni. Jól-lehet, mint-hogy nem valami tímár a' vagy ser-főző volt, hanem a'királyné udvari szolgája; hihető, hogy nem chak olvasni tudott imígy amúgy, hanem úgyan értett-is valamit az Iráshoz: de mindazáltal, ugyan nem értette azt a' mit olvasott, a' mint ő-maga meg-vallotta. melly vallással, a' mint a' *Glosa Ordinaria* irja, *dorgállya azoknak vakmerőségét, a'kik azt alittyák, hogy Tánito-nélkül meg-érthetik a' Sz. Irást.* Szent Jerónimus-is maga példájával azt mongya, (*b*) hogy *a' Sz. Irásnak ősvenyét út-mutato kalauz-nélkül fel nem találhatni*: a' mint ez sem találta-fel Filep-nélkül. Nem olly kűnyű a' Sz. Irás értelme, a' mint az Ujítók álmodoznak felőle. Jól-lehet akár-mit mongyanak, chelekedettel külömbet mutatnak: mert annak magyarázásában nem keveset fáradnak, noha igaz értelmére soha sem juthatnak, minthogy magot fejétől akarják azt magyarázni; és ugyan azért magok-között sem eggyeznek, hanem, *Quot capita, tot sensus*; a' menyi fejek, annyi értelmek.

b Epist. 103.

Más példát-is hoz-elő *Károlyi*, és azt irja: *A' vagy nem méltán dícheri-e Sz. Lukách a Berrőa város-bélieket, hogy minden napon hánták vetették a' Sz. Irást, hogy meg próbálnák a' Pál Apostolnak tudományat (c).* Itt-is nem helyesen beszél *Károlyi*, midőn azt mongya; hogy, *Azért hánták vetették a Sz. Irást, hogy meg próbálnak a Sz. Pál Apostol tudományát*: mert ha szabad volt azoknak a' Sz. *Pál* tanitását a' Sz. Irás próbájára vinni, úgy hogy, ha az ő itéletek-szerént azzal nem eggyezne, kétségessé tehetnék, és meg vethetnék: miért nem volna másnak-is szabad a' Sz. *Pál* levelei-felől kételkedni, vetekedni, és itéletet tenni? mivelhogy Sz. *Pál*nak nyelvel-mondott tudománya, az Istennek szintén olly igaz igéje volt, mint a' kézzel irott levele: és azért

c Actor. 17, 11.

a 2. Thessal. 2, 14. írta a' Tessalonikaïaknak, (a) hogy, *Megtartsák a' hagyományokat, mellyeket tanúltak, vagy beszéd, vagy levél-által.* Azokáért, a' mint *Kalvinus* ő-maga magyarázza, és a' *Károlyi* fordításából-is ki tetszik, nem azért forgatták és vizgálták az Irást hogy hinnének, mert immár hittek vólt, és, a' mint *Károlyi* fordíttya, *nagy szerénységgel bé-vötték vólt az Isten beszédét:* hanem, hogy a'hitben nevekednének. nem hogy a' Sz. *Pál* tanitását próbára vetnék, vagy meg-itélnék, és úgy mint magoktól meg-ismért igasságot bé-vennék: hanem hogy a' Sz. *Pál*tól tanúlt hitnek igasságában meg-erősödnének.

De ottan engedgyük-meg *Károlyi*nak, hogy akkor azok még nem hittek, hanem hitet kerestek: vallyon mit nyér vele? Azt hozhattya-e ki abból, hogy mindennek szükség az Irást forgatni és vizgálni? Nehezen tészi annak szerét: Hanem azt hozhattya-ki abból, hogy az, némellyeknek néha meg-engedtetik, olly okkal, mint azok chelekedtek; és ollyaknak, mint azok vóltak. Mert, noha Szent *Pál* hamisat nem tanithatott; mindazáltal az új halgatók, a'kik az-előtt ollyan tudományt nem hallottak vólt, nem tartoztak azzal hogy mingyárt javallanák, és el-hinnék: hanem annak fondamentomit, bizonyitását, és okait meg-fontolhatták. fő-képpen minthogy a'többinél nemesbek vóltak, mind elméjekben, 's mind állapattyokban. Sőt ha külömbet chelekedtek vólna, ama'sententziát el nem kerülték vólna: (b) *A'ki hamar hiszen, álhatatlan szívű, és meg-kisebbittetik.* Mi-is örömest meg-engedgyük az ellenkező atyafiaknak, sőt intyük és kérjük őket, hogy szorgalmatosan meg-olvasák, és rostállyák a' Sz. Irás mondáit, mellyekkel az igasságot állattyuk és bizonyittyuk, az ő tévelygéseket pedig meg-vettyük: chak hogy azt az üdvösséges igasságnak fel-találásáért mivellyék, és nem patvarkodásért és káromkodásért: és a'hol az Irást magoktól nem érthetik, a' Régi Sz. Atyáknak és Doktoroknak magyarázattyát kövessék, kik az Apostolok idejéhez közelebb jártak a' mostani Ujitóknál, és az igasság Sz. Lelkének ţengéjét vötték; ki őket nē chak oktatta, hanem bizonyságot-is tőtt felőlők, choda-tételekkel. Ezt ha meg-chelekesźik, jó reménségem lészē, hogy hamar búlchút adnak minden újonnan koholt tudománynak, és a'régi közönséges Anyaszentegyházba sietnek.

b Eccli. 19, 4.

De láss szép dolgot; meg nem elégszik *Károlyi* a' Sz. Irással, a' Szent Atyákkal-is bizonyitani akar. holott azt igazán mongya, hogy *azok írása mindenkor szájunkban vagyon*: mert mi a' Sz. Irást-is nem a' magunk feje találmánya, hanem a' régi Sz. Atyák értelme és magyarázattya-szerént hirdettyük: de abban vétkezik, hogy azt itéli felőlök hogy külömbet tanitottak nálunknál, holott tellyességgel egyeznek velünk: és azokat, a'kiknek módgyok és értelmek vagyon, íntik a' Szent Irásnak józan és mértékletes olvasására, hogy a'képpen el-voñyák őket a' haszontalan és istentelen könyvektől, mellyekben nem örök életet, hanem örök halált találnak. De soha azt a' Sz. Atyák írásiban fel nem találja *Károlyi*, hogy válogatás-nélkül, mindeneket a' Sz. Irás olvasására íntenének. sőt azon igen panaszolkodik Sz. *Jerónimus*; (c) hogy, *Egyéb dolgokban chak azok teszik magokat itélő-bírákká, a'kik a' hoz értnek: a' Sz. Irást pedig, mindenek hasogatni akarják, és magyarázni, erejek-fölött veszedelmes dolgot akarván fel-vállalni.*

c In epi. ad Paulinū, ante medium.

IX. Méltatlanúl vádollya Károlyi Gáspar *a' Kereszţyéneket a' Deák Bibliáért.*

Fölőtte igen vétkezik pedig *Károlyi*, midőn azt fogja reánk; hogy, *A' Bibliát chak a' Deák nyelvre szoríttyuk, és a' kősség kezéből ki-vészűk annak olvasását, és őket a' Bálványokhoz igazíttyuk, hogy azok légyenek a' Paraszţoknak Bibliájok, és azoktól tanúllyanak a' mint Gergely Pápa mondotta vólt.* És utánna veti: *Azok minden kétség-nélkül az* JESVS *Krisţus vére hullásával meg-váltott népet, nagy gyalázatos boszszúsággal illetik, azokat a' setétségben vezérlő lámpásţól, az ő lelkeknek kenyerétől vizétől, az ellenség-ellen-valo fegyvertől megfosztván, a' setétségben hadgyák, lelki éhséggel szomjúsággal győtrik, és veszedelemre taszíttyák.* Fölőtte igen vétkezik, mondám, ezekben *Károlyi*, és nagy káromlással a' Krisţusnak, és a' meny-béli Szenteknek képeit, Bálványoknak nevezi, és azért hamis isteneknek mongya: mivelhogy a' Bálvány nem egyéb, hanē hamis istennek képe. Továbbá azt-is méltatlanúl fogja reánk, hogy a' Bibliát chak a' Deák nyelvre szoríttyuk: holott bizonyos dolog, hogy a' Romai igaz Kereszţyén Anyaszentegyház-béli hívektől sok nyelvekre vólt fordítva a' Biblia,

minek-

minek-előtte ez Ujítók támadnának: sőt a'mi Magyar nyelvünkre-is, a'mint azelőtt jelentettem.

Sőt az sem igaz; hogy mi, *Egy-általlyában tiltyuk a' Bibliának olvasását, és azt a'kősségnek kezéből ki veszük.* Mert, a'mint az-előtt mondottam, sem egy-általlyában nem tiltyuk, hanem bizonyos okokból; sem mindenektől, hanem azoktól, a'kik annak olvasásából nem elő-menetelt, hanem veszedelmet szerezhetnének magoknak, a'mint sokan szerzettenek-is. nem hogy fogyatkozás vólna a' Bibliában, hanem az embereknek álhatatlanságában, vagy tudatlanságában, vagy gonoszságában. Az sem igaz; hogy, *A' Biblia olvasásának meg-tiltásából*, azok a'szörnyű dolgok következnek, mellyeket mód-nélkül elő-számlál *Károlyi*: mert azoknak el-távoztatására, valoságos-képpen elégséges az Isten igéjének gyakor és szorgalmatos halgatása; az igaz Tanitóknak magyarázásával, a'mint akár-ki-is eszébe veheti. És ha úgy nem vólna, számtalan ezer lélekre következnének azok a'szörnyű dolgok, minden vétkek-nélkül, chak szintén azért hogy olvasni nem tudnak; melly tudatlanságban, minden vétek-nélkül lehetnek az emberek.

A'mit e'kídig nem okosson írt *Károlyi*, azt méltatlanbúl fejezi-bé, midőn azt irja: *De mit mongyunk? Igen vaknak kell annaklenni, a' ki ezt által nem láttya, miért fosztyák-meg a' Romaiak a kősséget a' Bibliának olvasasától. Mert hogy az ő tudományoknak hamisága meg ne ismérteſsék a'kősségtől, és hogy mindet szabadonszerezhessenek, végezhessenek, és azt a'kősségnek nyakába vethessék mindé próbálás-nélkül; azt a'okosságot találták, hogy ne légyen szabad a Bibliát közönséges nyelvre fordítani, és a kősségnek olvasni.* Erre én chak azt felelem, hogy igen vaknak kell annak lenni, a'ki azt által nem láttya, miért ír illyé éktelenűl *Károlyi*; tudni-illik, hogy az igaz Keresztyén és üdvözítő hitet megútáltatsa a'kősséggel, és az ő hamis tudományának hízelkedéssel paláston szerezhessen: midőn a'kősséget arra szabadíttya, hogy ereje és hivatallya-fölött, az igaz Egyházi Pásztorok tanitását és végezésit próbára vigye; és ha nem tetszik néki, meg-vesse. Ki látta, 's ki hallotta, hogy a'juhok igazgassák a' pásztorokat, a'vagy itéletet tegyenek felőlök? Nem fenékkel fel-fordúl-e illyen módon minden jó rend-tartás? Michoda külömbség lészé a'Pásztorok és a'juhok között? mikor lészen vége a'viszszavonyásoknak?

Továbbá, Michoda orczával merte azt írni *Károlyi*; hogy, *A' Bibliának közönséges nyelvre-valo fordítását, és a kősségtől-valo olvasását, elsőben azért tiltyák a Romaiak, hogy az ő tudományoknak hamisſága meg ne ismérteſsék a'kősségtől.* Egynehányszor meg-mondottam, hogy, sem eggyikér, sem másikát nem tiltyuk egy-általlyában. De vallyon, hogy ismérheti meg a'kősség a Tudománynak hamisságát? Chak az kivántatik-e a'hoz, hogy a'Bibliát olvashassa? Mi az oka tahát, hogy a *Luteristák* s a' *Kalvinisták*, kik egy-aránt vitatyák a Biblia olvasását, egy-más-között meg nem tudnak alkodni, hanem eggyik a'másik tudományát kárhoztattya, és hamisnak tartya? Mi az oka, hogy a *Gommaristák* s *Arministák*, noha mind ketten *Kalvinisták* nak mongyák magokat, és azon egy Bibliát olvassák, mindazáltal úgy ellenkednek egy-mással, hogy már, nem chak egyszer, vér onáſra-is kőlt a'dolog? Mi az oka, hogy az Ujíto atyafiak, Magyar Bibliájok nem lévén, illy igen el-hatalmaztak a'mi nyomorúlt hazánkban? Adta vólna Isten, hogy addig ne lőtt vólna elő-menetelek, a'míg a' *Károlyi Bibliája* ki nem kőlt: hinném az Istent, hogy most nem igen számoson találtatnának. Tahát ha azok a'Magyar Biblia-nélkül meg-ismérhették a' *Kalvinista* igasságot, a'többinek sem szükséges annak meg-őrizésére; és semmi kárt nem vall a'kősség, ha a Magyar Bibliát nem olvassa. De minthogy chak a'kősségnek tiltatott-meg a'Romaiaktól, a'mint az Ellenkezők magok mongyák, a'saját nyelven-valo Bibliának olvasása, a'tudós embereknek pedig ninch meg-tiltva; minthogy ugyan-is ezek tudnak akár-mi dologról-is jobb itéletet tenni: mi szüksége vagyon a'saját nyelven-valo Bibliának, holott a'kik tudósok, a Deák Bibliát-is meg-értik, és abból künnyebben meg-ismérhetik az igasságot; minthogy a'Deák Bibliát tudósb emberek-is fordították?

Annak-fölőtte, ha a'Romaiak attól tartottak vólna a'mit *Károlyi* rebeszget, vallyon nem alkolmatosbá chelekedhettenek vólna-e, ha a'Bibliát tellyességgel el-rekkentették vólna. mivelhogy sok száz esztendeig, minek-előtte a'mostani Ujítók támadnának, kezekbé és bírtokokbá vólt? Miért nem törlőttek-ki a'Sz.

Irás rendiből, egy-nehány részt és könyvet; a'mint az Ujítók chelekesznek, azokat *Apokrifusoknak* és helyteleneknek nevezvén? Miért nem veszthegették-meg azokat a'helyeket, mellyeket az ő tudományok-ellen-valóknak ismértek; mint az Ujítók chelekesznek, néhult el-vévén a *textus*ból, 's néhult hozzá adván? Miért nem nyomtattak a'Biblia szélire dőgleletes hamis magyarázatokat, mellyekkel a'bőtűnek világosságát meg-homályosíthatták vólna; a'mint az Ujítók chelekesznek, kiket *Károlyi Gáspár*-is valóba kővetett, a'mint ez-után meg-láttyuk.

Tudom, hogy némellyek azt mérészlették mondani, hogy a'Pápisták el akarták ugyan rekkéteni a'Bibliát, de nem tehették szerét: mert *Luter* a'pad-alól vonta elő, és a'fényes napra hozta. Chodálom hogy nem általlyák ez illyen gyermekeskedést: mint-ha chak egy Bibliát lőtt vólna, a'vagy más helyt nem találtak vólna az el-rekkentéshez a'pad-allyánál. Nézze-meg a'ki akarja a'*Luter*-előtt-valo Pápisták könyveit: és fel-találllya, hogy mindenkor éltek azzal, és sokat fáradtak annak igaz magyarázásáért.

A'Másik okát azt mongya *Károlyi*; *Hogy mindent szabadon szerezhessünk, végezhessünk, és a kősségnek nyakába vethessünk, minden próbálás nélkül.* Ez-is nem úgy vagyon: Mert a Romai Anyaszentegyháznak szép és jó végezési, nem chak a'kősséget illetik, hanem minden rendeket egy-aránt, Egy-háti és Világi, tűdós és tudatlan, gazdag és szegény embereket. Az-okáért, ha szintén a'tudatlan kősség nem ismérné-is meg azoknak hamisságát, a'vagy méltatlanságát a'közönséges nyelven-valo Bibliából; bizony meg-ismérnék a'sok bőlchek, a'kik a'Deák, Görög, és Zsidó nyelvet értik, és kétség-nélkül le-ráznák nyakokról. De minthogy a'Kristus-után-valo Fő pásztornak, és a'*Conciliomok*nak végezésit igazaknak, és a'Sz. Irással eggyezőknek láttyák, örömest engednek azoknak. Azokáért, noha abban igazat mond *Károlyi*, hogy *Soha a'fejedelmek nagyobb jót nem chelekedhetnek a'kősséggel, mint ha őket a'nagy lelki rabságból,* (melyben tartatnak az Ujító Tanitóktól) *ki-szabadítván, az Istennek igéjét a Próféták és Apostolok irásából predikáltattyák*: mindazáltal, a'mit utánna vét, merő méreg. holott azt írja: *Es nem chak predikáltattyák, hanem arra-is gongyok leszen, hogy az Istennek könyve közönséges nyelven légyen, mindeneknek kezében forogjon, és mindenektől olvastassék.* Mert a'három dologközzűl a'mellyeket kíván, az első, nem a'Világi fejedelmek gongya, hanem a'Lelki pásztoroké: a'másik pedig, és a'harmadik sem szűkséges, sem lehetséges, a'mint ez-előtt meg-mondottam. És bizonyos, hogy sok Magyar *Luteristák* és *Kalvinisták* vannak, kik a'*Károlyi* Bibliáját nem olvasták, sőt nem-is látták: de mindazáltal, azokat *Károlyi* nem chak ki nem rekesztené meny-országból, hanem a'felső pólczra-is ültetné ha lehetne.

Bár *Károlyi* a'Biblia fordítás-helyett más dologban foglalta vólna magát: mert noha, a'mint irja (*a*), *közel három esztendeig munkálodott nagy fáradsággal, testi töredelemmel: de olly buzgóságos szeretettel, hogy egy szem pillantásig a nagy munkát el nem únta; hanem nagy szerénységgel, és szeretettel munkálodott, míg nem el-végezte azt*: mindazáltal nem chak háznolon nem munkálodott, hanem ugyan ártalmas-is vólt fáradsága: mivelhogy a'Sz. Irást számtalan helyen nem jól fordította, és *glossákkal* idegen-értelemre chigázta. Sőt maga szemében nem látván a'gerendát, az egész Keresztyénségben bé-vőtt Régi Deák Bibliát, mellyet ő-is *Vulgáta Editzió*nak nevez, kárhoztattya. és hogy az ő fordítását meg-kívántassa, némelly apróleк szálkákat mútogat abban. Melly mesterséggel hogy senkinek ne árthassan; megmútatom, Elsőben, hogy a'*Vulgáta Editziót* semmiben mélrán nem vádollya. Másodszor, hogy valamit arra fog, abban ő-maga torkig úsz: és az-okáért nem kell a'*Károlyi* fordítását igaz Bibliának tartani, hanem a'Biblia hamisítássának: se a'végre olvasni, hogy abból igasságot tanúllyunk, hanem hogy az Ujítók vélekedését meg-vessük; mellyeket kűlömbé nem állathatnak, hanem a'Sz. Irásnak chonkitásával, tóldozásával, és idegen értelemre-valo chigázásával.

Igy ír azért *Károlyi* a'Régi Deák Bibliáról: *Mivelhogy a'Pápisták amaʼ Bibliára akarnak minket szorítani, mellyet* Vulgáta Editzió*nak neveznek, mellyet régen fordítottak vólt, arról is azért szólnunk kell, hogy a'holott az olvasók látangyák a'mi fordításunkat külömbözni attól, méltán minket ne szidalmazhassanak. Azt mongyuk azért, hogy e' Bibliának fordításában, nem kötelezzük magunkat a'* Vulgáta Editzió*hoz, az-az, amaʼ Régi Bibliához: hanem követünk sok jámbor tu-*

a In Præfa. non longè a' fine.

dós embereket, és azoknak fordítáſát, a' Hetven Magyarázóknak Görög nyelven-való fordítáſokat. Vatabluſt, Munſterus, Pagninus, Tremellius, *ki természet ſzerént való Zsidó fiu vólt, és chak most fordította meg a' Bibliát, e' mellett ſok tudós bölch magyarázókat.* Ebben *Károlyi* meg-mutattya tudatlanſágát, és fel-fuvalkodáſát.

Temérdek Tudatlanſág az, hogy máſt akarván vádolni, magát vádollya. Vallyon mi az oka, hogy *Károlyi* az ő fordítáſában, azok-közzül a' kiket elő-ſzámlál, eggyiket ſem követte éppen, hanem hol eggyiket 's hol máſikát? Azt kérdem én *Károlyitól*; Azok, a' kikről emlekezik, minnyájan igazán fordították-e az egéſz Bibliát, a' vagy nem? Ha igazán: mit válogat benne, mint a' vad körtvélybe? miért nem követ eggyet? Gondolom hogy ezt tulajdonittya magának: *Sic volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas.* Ha pedig valamiben miñyájan vétkeztek; ki tötte *Károlyit* olly hatalmas tudós emberek birájává, hogy ő meg-itéllye az ő fordítáſával, ki értette légyen jól vagy gonoſzúl az Iráſt? A' vagy miért nem jegyezte-fel mindenütt, kit hol követett? és azzal meg-mutatta vólna itéletit. De nem akart egy úton járni, hogy inkább fel ne nyomozhatnák. Mert ha eggyet követett vólna, fel-találhatták vólna hamiſságát: de hogy ſok-felé jargalt, azt gondolta, hogy útat veſzt az a' ki utánna igyekezik menni, el-únván mindeniknek könyvét reá-forgatni.

Fel-fualkodás az; hogy, noha nyilván meg-vallya, hogy *a' Vulgáta Editzio, ama' Régi Biblia*, tudni-illik, mellyel régtől-fogva élt az egéſz Kereſztyénſég: mind-az-által azt irja, hogy *ő-magát a' hoz nem kötelezi.* De vallyon miért? *Mert*, úgy-mond, *jól-lehet mélto nagy dichéretre a' ki a' Régi Bibliát fordította, és ſokat igen ſzépen fordított: és nem vólna gonoſz, ha egy bizonyos Biblia vólna, mellyel élnénk közönſéges-képpen, mikor bizonyſágot kell elő-hozni, vagy tanitásban, vagy diſputálásban.* Jól beizéll. és nem chak jó vólna, hanem ugyan ſzükſéges-is: mert fő-képpen a' kőſség, mint értheti a' Tanítók mondáſit, ha külömbözö fordítáſt követnek? Jer tovább: *Mindaz-által kichoda tílthat-meg minket, hogy a kút-főből ne igyunk; az-az, hogy az Ó Teſtamentom könyvein, a' Zsidó bötűt; az Uj Teſtamentomon, a' Görögöt meg ne tekintsük, ha valami ígéknek erejének, vagy jegyzéſének jobban végére akarunk menni?* Ez is ürhető: és azt ſenki nem tíltya. *Vagy ki tílthat-meg minket, hogy ne kövesſük azt, a' ki jobban és igazban fordította máſnál a' Bibliát?* Attól ſem tílt ſenki: de arról itéletet tenni, ki fordította légyen igazban, nem *Károlyi* dolga, hanem a' közönſéges Anyaſzentegyházé, ki a' *Vulgáta Editziót* javallotta eleitől-fogva, és moſt-is azt javallya mindenek fölött. Az-okáért, mi Kereſztyének a' hoz kötelezzük magunkat, és nem habozunk ide 's tova, ſe nem tétovázunk, tudván hogy az Anyaſzentegyházé az igaz ítélet.

Az-okáért, a' mit az-után mond *Károlyi*, nem igaz: *Mert*, úgy-mond, *kétség nélkül való dolog, hogy a' Régi Bibliában, ſokat nem jól, és alkolmatlanúl fordítottak, ſokat el-változtattak, ſokat meg-chonkítottak, ſok helyé ſokat adtak hozzája; mint ezt ſok példával, és bizonyſággal ez után meg-bizonyíttyuk.* Heába pöki markát: mert a' mit elő-hozött, merő gyermekſég. és azzal nyilván meg-mutatta, hogy ſemi derekas fogyatkozáſt a' Régi Bibliában nem találhatott: mert ha talált vólna, magát eſzes embernek alítván, ollyan aprólékon nem kapdoſott vólna. Jól-lehet azokban ſem igazán vádollya a' Régi Bibliát; és heában törödik, midőn azt irja *Méltó-e azért azt mindennél inkább követni, a' ki az Iſtenébe vagy el-vött, vagy a' hoz adott, vagy azt meg-ferteztette?* mert ezekben ſem mit a' *Vulgata Editzióra* nē kenhet, még a' maga valláſa-ſzerént-is mert, ha *Mélto nagy dichéretre a' ki a Régi Bibliát fordította; hogy ferteztette-meg az Iſtenét?* A' ki azt chelekeſzi, bizony nem nagy dichéretre, hanē inkább nagy gyalázatra és átokra mélto.

Ugyan azon pórázra-való az-is, a' mit utánna vét Károlyi: *Es a' mit meg változtattak az Iſtenében, nē ſzabad-e követnünk annak helyére állatáſában a' nyelvet, mellyen ſzóllott az Iſten Lelke?* Nem tudom, de gondolom, hogy *Károlyi* igen keveſet tudott a' Zsidó és Görög nyelvhez: a' vagy hogy közel ſem tudott annyit, a' menyit ſzámtalan tudós emberek tudtak, kik a' *Vulgáta Editziót* minden egyéb Deák fordítáſnál inkább javallották. Az-okáért heába epeskedik, mikor azt mongya: *Kétség-nélkül jobb embernek a' forrásból innya, hogy nem a' folyásból; és nem lehet az emberének ollyan méltoſága, mint az Iſtenének.* Jól tudgyuk, hogy az Iſten meltoſága nagyobb az emberénél: de azt még eddig meg nem mutatta *Károlyi*, hogy a' Zsidó vagy Görög bötű inkább vólna az Iſtené, hogy-ſem a' Deák: mert mindeniknek Iſten a' fő alkotója, és ő igazgattya az Anyaſzētegyházat efféle dolgoknak javal-

lásában és bé-vételében. A'mi a'forrás és folyás hasonlatosságát illeti, nem mindenkor igaz: mert történhetik, hogy minek-utánna a'tiszta forrásból a'vagy kútfőből a'folyás ki-származik, tisztán marad, ha szinte a'forrást az-után fel-zavarják-is, és a'mi az-után abból szivárkozik nem tiszta-is. Így történhetett a'Zidó és Görög Bibliának dolga. És noha elsőben, mikor azokat írták, fogyatkozásnélkül voltak, és a'mit azokból Deákra fordítottak régenten, az-is tiszta és igaz volt, és abban a'tisztaságban és igasságban meg-maradott: mindaz-által az-után meg-zavarodhatott a'Zidó és Görög Biblia, vagy az íróknak tudatlansága 's tunyasága, vagy a'tévelygőknek álnoksága 's gonosága-miatt: és így, a'kik elhagyván a'régi Deák fordítást a'forrásra sietnek, zavaros vízre találhatnak; a'mint hogy bizonyos, hogy azokon a'nyelveken-valo Bibliák sem eggyeznek, és vannak-is alkolmas fogyatkozások azokban; a'mint sok túdós emberek meg-muttatták: jól-lehet azokért nem kell tellyességgel meg-vetni. De mint-hogy erről bévségesen írtak a'mi Doctorink, és Magyar nyelven-is az Esztergami Ersek az ő másodszor ki-nyomtatott Kalauzában (*a*): én arról többet nem szóllok; hanem *Károlyi*nak mondását roszszálom-meg.

a Lib. 3. c. 12. à pag. 323 usque ad pag. 338

VIII. Nem igaz, hogy a'Régi Bibliához sokat adtak, és hogy abban sok töldalék vagyon.

Hallyuk azért mit beszél: *De hogy igaz légyen a'mi beszédünk, az mit mondánk a'* Vulgáta Editzióról, *az-az, ama'Régi Biblia-felől, hogy tudni-illik igen meg-veszt-tegettetett, azt bizonyittsuk meg. Hogy sokat adtak a'hoz, és abban sok töldalék vagyon, bizonyittyuk e'példákkal.* Elsőben: *Lásd meg Gen. 4. v. 8. Az* Vulgáta Editzióban *így vagyon: Monda Kain Abelnek: Menyünk-ki. Ez pedig,* Menyünk-ki, *nincsen az igaz bötűben; hanem csak így vagyon: Szólla Kain az Abelnek, és mikor vólnának a'mezőn.* Honét tudgya *Károlyi*, hogy az ne vólt az igaz bötűben? abból-e, hogy most a'Zidó *textus*ban nem találni? Jeles dolog. Hamar el-felejtette a'mit a'*Jerónimus* Bibliájáról mondott, tudni-illik; hogy, *Annyi időtől-fogva, könnyen meg-veszt-tegettethetett vólna az íróknak restségek és gond-viseletlenségek-miatt.* ne történhetett-e az meg a'Zidó bötűn? Azért sok túdós emberek mögyák, hogy az ki-hagyatott némelly Zidó könyvekből, és azért azokat nem olvasták, se Görögre nem fordították *Aquila, Symmachus*, és *Theodótion*. De hogy régenten benne vólt, abból ki-tetszik, hogy azokat fel-találjuk a'Hetven Magyarázóknál, és a'*Targum Jerosolymitanum*ban. Az-okáért azt irja Sz. *Jerónimus*, hogy ő *is fel-találta a'Samaritánusok Pentateuchusában.* És ha azokat az igéket ki-hadgyuk, úgy tetszik hogy hézagos vagy chonka a'szóllás: mert nem jelenti mit szóllott légyen Kain. Hogy pedig ezeket mondotta légyen Kain, inkább hogy sem egyebeket, meg-érthettyük abból a'mi következett: mert leg-ottan ki-ment Abel Kainnal a'mezőre, és ott meg-öletett tőle. De ha szintén soha nem lött vólna-is a'Zidó bötűbe, holott *Károlyi* a'Hetven Magyarázók fordítását javallya, a'Deákot annak követéséért méltatlan vádolná.

Másodszor, azt veti elő *Károlyi*; hogy, *a'Régi Bibliában, Gen. 31. v. 29.* két ige vagyon (*melly chudálatos*) és *ninchen az igaz Bibliában.* Itt valóban vétkezik *Károlyi*: Mert noha bochánando vétek, és talám nem *Károlyié*, hanem az iróé, a'vagy a'nyomtatóé, hogy a'harmincz-kettőért, harmincz-eggyet írt; de az nagy vétek, hogy azt egy-általlyában mongya a'Régi Bibliáról; holott nem mindenikben vagyo; és a'mellyel én eltem, abban nem vólt, és én sem töttem a'Magyar Bibliába. Hogy pedig némelly Bibliában találtatott, valamelly írónak tudatlanságából esett: ki, mint-hogy másutt hasonló igéket olvasott, tudni-illik a'Bírák könyvébe (*b*), azt alította, hogy ide-is bé kell írni.

b Judic. 13. 18.

Harmadszor, azt irja: hogy, *Num. 20 v. 6. a'Régi Bibliában egy egész* Vers *vagyon, melly ninch az igaz bötűben; tudni illik: Kiáltának az Istenre, és mondának: Uram Isten, halgasd-meg e'népnek kiáltását, és nyisd-meg nekik a'te kinches házadat, az élő víznek kút-fejét, hogy meg-elégedgyenek, és ne zúgolódgyanak.* Úgy vagyon, hogy ez ninch a'mostani Zidó bötűben, sem a'Hetven Magyarázóknál: de azt, vagy az írók hadták-ki: vagy a'Régi Bibliának fordítója magyarázat-képpen írta oda. mivelhogy bizonyos, hogy Moyses és Aaron imádkoztak, és ez igék igen illenek, és semmi hamisságot nem foglalnak magokban; a'mint akár-ki-is észrevehetti. Az-is hihető, hogy némelly könyvekben találtattak azok az igék, és azokból fordította a'*Vulgáta Editzió*nak szerzője: mert a'*Gótusok* Bibliájában-is megvannak, a'mint *Joannes Mariana* irja (*c*).

c In Scholijs in eum locum.

Negyed-

Negyedszer: emlekezik *Károlyi* némelly könyveknek töldásiról: de el-halgatta azoknak nagyobb részét. És ő-maga meg-menti a'Régi Bibliát; azt irván, hogy némellyek azok-közzűl meg-vannak a'Görög Bibliában, mellyet ő meg nem vethet: én azont mondom a'többiről-is. *A'Judit könyvébe, 48. versét* mond, *és egyéb könyvekben-is, hogy a'Görög bötűben nem találni*: de nem irja-meg, mellyek azok. Az Esdras harmadik és negyedik könyveivel, nem tudom mit akar. mert a' *Vulgáta Editzió*ban, azok nem számláltatnak a'szent könyvek-közzé, hanem a' rend-kivűl helyheztettek.

Ötödször: Az Uj Testamentomból-is egy helyt hoz-elő, és azt irja; hogy, *A' Romába irt levélnek cap. 4. vers. 2 így vagyon a' Régi Bibliában: Ha Abrahám meg-igazúlt az törvénynek chelekedetiből. De az igaz bötűbe chak így vagyon. Ha Abrahám az chelekedetekből igazúlt-meg.* Jól vagyon. Tahát a'Régi Biblia az igaz bötű: mert szórúl szóra úgy olvasom az én Bibliámban, és úgy-is fordítom. Az-okáért *Károlyi* a'kákán-is chomót keres. Ha néki más könyve volt, arról nem tehetek.

XI. Nem igaz, hogy a' Régi Biblia Fordítója sokat el-lopott, és el-hagyott az igaz bötűből.

Ezek-után, lopóvá akarja tenni *Károlyi* a'Régi Bibliát, és imigyen beszél: *Hogy pedig sokat el-loptak, és el-hadtak benne, az-is nyilván vagyon.* Ezt pedig négy példával bizonyittya.

Első: *Gen. 9. v. 6. így vagyon: A'ki az ember vérét ki-ontándgya, ki-ontassék annak vére. el-hadták azt*; ember-által: *az pedig igen szükséges czikkely.* Nē mongya-meg *Károlyi*, miért olly igen szükséges az a'czikkely: mert könyű lött volna kezében kapni a'dolgot. és a'kik a'Zidó bötűt jobban értik *Károlyi*nál, nem láttyák azt a'szükséget. *Cornelius a' Lapide*, így ir felőle: *Zidóúl így vagyon: Dam haadam baadam. melly Deákúl annyit tenne: Sanguinē hominis in homine*, az-az, Az ember vérét az emberben. Ez utólso igét, *az emberben*, külömben magyarázzák némellyek. A'Hetven Magyarázók imigyen fordították: *Az ember véreért ki-ontatik az ő vére*; *Pro hominis sanguine fundetur sanguis illius.* Oleaster: *In homine, id est, per hominem*, az-az, ember-által. Cajetánus: Az ember boszszúságára és gyalázattyára; *in hominis injuriam & contumeliam.* Abulensis leg-nyilvábban: *In homine, id est, intra hominem, vel in homine existentem sanguinem*; az-az, melly az emberben vagyon; *ut sit Pleonasmus: quem proinde noster Interpres tacuit & omisit.* Azért, ieḿi szükség arra nem volt, és úgy hadta-el a' mi Fordítónk. Mert ha oda tötte vólna, így fordította vólna: *A'ki az ember vérét ki-ontandgya, melly az emberben vagyon.* Látni-valo dolog pedig, hogy ez a'czikkely nem szükséges: mert a'ki ember vért ont, azt ontya a'melly az emberben vagyon.

Második: *Matt. 9, 13. így vagyon: Nem jöttem hívni az igazakat, hanem a' bűnösöket. el-hadták ezt*, penitentziára. Úgy vagyon, hogy némelly Görög könyvekben fel-találtatik az az íge, sőt némelly Deákokban-is: de nem mindenikben. mert Sz. *Jerónimus* nem emlekezik róla, noha ő a' Deákkal szorgalmatoson egybe-vetette a'Görögöt, és a'Görögből hozta helyére a'Deákot. De mi kárt vallunk beńe, ha ott ninch az az íge: holott az az Irás, nem az igazak, hanem a'bűnösök hívásáról szóll. Az pedig nem egyébről értetik, hanem a' penitētziára-valo hívásról. mivelhogy a' bűnösöknek szükséges a'penitentzia, nē az igazaknak; a'mint Urunk ott az orvosnak példájából meg-mutatta. De hálá Istenēk, hogy az Ujító atyafiaknak egyszer meg-tetszett a'*Penitentziá*nak neve, mert egyébha azt nem igen kedvelleték. És noha *Károlyi* a'*Vulgáta Editzio*-ellē vitattya a'penitentziát: mindaz-által, a'hol azt nyilván a'Bibliában kellett vólna tenni, gyakorta el-hadta, és *Meg-téréstt* tött helyébe. chak a Sz. *Máté* Evangeliomában-is, hatszor változtatta-el a'*Penitentzia* nevet (*a*) *Meg-térésre.* (*a*) Matt. 3, 2, 11. c. 4, 17. c. 11, 20. 21. c. 12, 41.

Harmádik: *1. Ioa. 5, 13. így vagyō: Ezeket írom néktek, hogy meg-tudgyátok hogy örök életetek vagyon, kik hisztek az Isten Fiának nevébē. Az igaz bötűben pedig így vagyon: Ezeket írom néktek kik hisztek az Isté Fiának nevében, hogy meg-tudgyátok hogy örök életetek vagyon, és hogy hidgyetek az Isten Fiának nevében.* Erre azt mondom, hogy a'Deák bötű nem chonka, hanē a'Görög bévelködik, a'mint *Erasmus*-is gyanakodik felőle, kinek az Ujító atyafiak sokat tulajdonítnak. Mert holott meg vagyon irva, *kik hisztek az Istén Fiának nevében*: nem szükség utánna vetni; *hogy hidgyetek az Isten Fiának nevében*: mert nem szükség arra az intés, a'mit már az-előtt meg-chelekedtek.

Negyedik: *Rom. 11, 6. Egy egész sententziát loptak-el: Ha chelekedetből, tahát im-*

már nem kegyelem; és a' chelekedet nẽ vólna chelekedet. Erre azt felelem; hogy az a' mondás meg-vagyon a' Gőrőg bőtűben, és meg-is magyarázza *Theofilactus*: de azon-kivűl senki nem emlekezik felőle, sem *Orígenes*, sem Arany-száju Sz. *János*, sem Sz. *Ambrús*, sem egyéb magyarázók: de még Sz. *Agoston* sem, ki a' mi bőtűnk-szerént él a' Sz. *Pál* mondásával *(a)*. Sőt *Erasmus*-is, a' kinek nagy hitele vagyon az Ujitóknál, meg-veti azt a' nem szűkséges tóldalékot.

a Lib. 2. de bono per ever. c. 18.

Ezeket imígyen fejezi-bé *Károlyi*: *Ha annak-okáért nem szabad semmit az Istenéhez adni, és abban el-lopni, mi-képpen ő maga azt erősen meg-tíltotta: tahát minden kétség-nélkűl fölötte igen vétkezett az Isten-ellen, a' ki e' tóldalékokat adta az Istenéhez, és a' ki azokat el-lopta a mellyekről szóllunk, akár* Jerónymus *dolga légyen ez, akár-kié. Es mi-képpen a' fejedelmek levelének méltósága el-vész, ha a' hoz valamit adnak, vagy el-vésznek benne: azon képpen a' Bibliának méltóságának gyalázattyára chelekedték ezt, valakik chelekedték.* Ezt reánk nem adod jó *Károlyi* bátyám: ok-nélkűl vádolsz bennűnket. De várakozzál egy-keveset, és valóbã nyakadba rántom: mert inkább illik hozzád a' galléros felső ruhánál; és chak azon neved lészen, a' mellyet magad választottál.

XII. Heába vádollya Károlyi *a' Régi Bibliát hogy homályos, és nem tudhatni mit akar.*

Elébb mégyen *Károlyi*, és imígyen beszél: *Annak fölötte sokat úgy fordítottak, hogy az ember nem tudhattya michoda. Mint* Joël. 2. 13. *Convertimini ad Dominum quia benignus est, & præstabilis super malitia. Michoda ez*: Præstabilis super malitia? *Psal.* 67, 14. (nẽ 76.) *Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ, & posteriora dorsi ejus in pallore auri: Ezt sẽ tudhattya ember mit akar. Psal* 109, 3. *Tecum principium in die virtutis tuæ*, &c. *Ez-is ollyan mint egy mese.* Őrőmest megvallyuk, hogy nem kűnyű a' Sz. Irást meg-érteni, a' mint maga az Irás nyilván jelenti *(b)*; és *Károlyi*-is nyilván megvallya *(c)*: de azt sem tagadgyuk, hogy szűkséges értelmét vehettyük az Anya-szentegyház-béli Isten-félő és túdós Tanítók magyarázatából, fő-képpen ha alázatosan meg-ismérjük kichiny-voltunkat. Mellyet ha *Károlyi* meg-chelekedett vólna, és, a' mint ez ellen-mondásokat *Kalvinus*ból és *Kemnitius*ból kiszedte, úgy forgatta vólna a' Keresztyén Doctorok irását: meg-érthette vólna, mit akart a' Szent Lélek az elő-hozott mondásokkal. Az-okáért a' Joël mondását, így magyarázhattyuk: *Felyűl-hallado a' gonoszságot*; a' vagy, Igen meg-engedő a' gonoszságot. De mint-hogy *Károlyi* chak a' Deák bőtűt hozta-elő: én-is Deákúl felelek-meg néki *Cornelius a' Lapide* könyvéből; ki azt, úgy-mint fő Deák szóllást, dichéri: *(d) Nota hic latinitatem, imò elegantiam nostri Interpretis. Nam,* Præstabilis super malitia, *Latinè ad verbum idẽ est, quod præstans, vel qui præstat, excellit, & eminet malitiæ, hoc est, iræ ac vindictæ, qui major & melior est malitiâ, nec sinit se ab eâ vinci ac regi, sed eam ipse ut dominus vincit & regit. Ita Ribera. Ira enim est quasi fera tigris, & quasi indomabilis leæna: quis enim hominum furens irâ & -cholerâ, eam domet & regat? Ira ergo dominatur irato, eiq; habenas rationis & imperii excutit, imò verò eum quasi mancipium sibi servire & obsequi facit. Deus autem tam potens, tam sanctus, tam mansuetus est, ut iræ ac vindictæ suæ ad nutum imperet: tam præstans & excellens est ejus bonitas, ut omnem malitiam tam culpæ, quam pœnæ peccatoribus decretæ, omnem vindictæ cupidinem, omnem puniendi sententiam in eos latam, si pœniteant, mox revocet, & deleat. Porrò,* præstabilis, *Latinis idem esse quod præstans, excellens, eximium, patet ex Cicerone lib. de Amicitia, ubi ait:* Nihil amicitiâ præstabilius esse putetis. *Et lib. 2. de Natura Deorum:* Nil melius mundo, nihil præstabilius, nihil pulchrius. *Et lib. 2. de Orat.* Sumendæ autem res erunt aut magnitudine præstabiles. *Et Gellius:* Chilo, *ait,* præstabilis homo sapientiæ. *Sic Deus* præstabilis, *id est, præcellentis, eminentis, & transcendentis est misericordiæ, quæ oritur partim ex ejus celsitudine, & magnitudine animi immensâ, partim ex infinita ejus bonitate. Boni enim viri proprium est, ait Plato, opus suum non destruere, sed perficere. perficitur autem pœnitentia ex parte destructi; & remissione, ex parte* Dei. Ezekből meg értheti a' ki Deákúl túd, mit tészen a' *Præstabilis super malitia.*

b 2. Pet. 3, 16.

c In cap. Numer. 21, 21.

d in c. 2. Ioel v. 13.

A' mi a' Másik mondást illeti, melyről azt irja *Károlyi*, hogy, *Nem tudhattya ember mit akar:* azt mondom, hogy a' Deák Fordítót méltán nem vádolhattya: mert a' szerént, a' mint a' Gőrőg bőtűbẽ találta, igazán fordította. És noha az a' mondás a' Deákban igen homályos mindaz-által a' Zidó 's a' Gőrőg bőtűbẽ sem igen világos.

sőt

sőt még a'*Kalvinus* fordítása-is valóban homályos. mert Deákúl így fordította: *Si dormiſtis inter mediàs ollas, eritis ſicut pennæ columbæ, quæ tecta eſt argento, & cujus alæ tectæ ſunt flavo auro.* Mellyel nem ſzintén eggyez a'*Károlyi* Magyar-fordítása, melly imigyen vagyon: *Jóllehet a'kormos fazekak között ültetek, mindazáltal léſztek haſonlatoſok az ezüſtül tündöklő galambnak ſzárnyához, vagy a'melynek ſzárnyai haſonlatoſok a'ſárga aranyhoz.* És ez-is, noha ſok tóldáſsal ment véghez, mindazáltal nem olly világos hogy akár-ki-is könnyen meg-értſe. En a'*Vulgáta Editzio*-ſzerént, imigyen fordítottam: *Ha a'ſorſok között aluſztok, a'galamb ezüſtös tollai: és a'háta vége arany-ſzínű ſárga.* melynek a'Szent Atyákból és Doktorokból, imillyen értelme lehet: Tí Tanítók, és az Anyaſzentegyháznak Doctori, ha a'két ſors a'vagy örökſég-között maradtok, tudni-illik, a' meñyei és földi-között, úgy hogy a'míg e'világon éltek, né tellyeſséggel legyetek foglalatoſok a'teſti dolgokban, ſe tellyeſséggel a'lelkiekben, az-az, ſe ne mindenkor munkálkodgyatok, ſe ne mindenkor elmélkedgyetek, hanem közép-aránt maradtok, és hol eggyikét 's hol a'máſikát követitek: az Anyaſzentegyház haſonló léſzen az igen ſzép galambhoz, melynek ſzárnyai fénylenek mint az ezüſt, és a'hátúllya tündöklik mint a'ſárga arany. Ugyan-is az Anyaſzentegyháznak akkor vagyon nagy előmenetele, és lelki gyarapodáſa, midőn a' Tanítók a'középső határban a'vagy ſorſban maradnak; és néha az elmélkedés-által az Iſtenhez emelkednek, néha iſmég a'ſzeretetnek chelekedeti-által felebaráttyokhoz hajolnak, és azok üdvösségeért munkálkodnak. Illy értelme-is lehet: Ha tí Tanítók, kik az Úr igéjét hirdetitek, aluſztok, vagy meg-nyugodtok az Ó és Új Teſtamentom-között, bé-vévén az Iſtétől hirdettetett igaſságot az Apoſtolok és Próféták-által: a' Galambnak tollai, az Anyaſzentegyháznak hiti, és érköl-che, ezüſtösök léſznek a'tiſzta bölcheſség-által; és aranyoſok, a'buzgo ſzeretet-által. Mert, hogy a'két ſorſon a'két Teſtamentomot kelleſsék érteni, egyenlő-képpen mongyák a' Görög és Deák magyarázók, *Sz. Agoſton*, *Sz. Jerónimus*, *Teodorétus*, *Euthymius*, *&c.* És nem ok-nélkül: mert a'Sz. Irás, az Ó és Új Teſtamentom, az Anyaſzentegyház örökſége és réſze, a' vagy ſorſa. Hogy-ha pedig a'*Sorſon*, határt értünk-is Sz. *Jerónimuſtal*, úgy-is jól érthettyük a'két Teſtamentomot: mert azoknak határi-kivül nem ſzabad menni, hanem-ha az igaſságnak ösvényit el akarjuk hagyni. Végezetre, így-is magyarázhattyuk Sz. *Agoſtonnal*: Ha a' két-féle bóldogſág-között aluſztok, az-az, meg-haltok, a'földi bóldogſágot megvetvén, és az örökké-valo meñyeit kívánván, akkor léſznek a'galamb tollai ezüſtösök. mert midőn a'Tanítók hóltig abban maradnak, hogy a'földi bóldogſágot meg-útállyák, és a'meñyeit kívánnyák's reméllik, és úgy nyugoſznak-el a'halál-után; az Anyaſzétegyház híre, mint ezüſt és arany tollakon mindenütt röpüll, mindenütt dícsértetik, és fel-magaſztaltatik.

A'Harmadik mondáſnak ſem tagadhatom homályos-voltát: De menyivel világosb az Újítók fordítása? A'*Kalviniſták* Deákúl így fordították: *Populus tuus ſpontaneus in die exercitus tui in ſplendoribus ſanctitatis: ex utero & ab aurora tibi ros nativitatis tuæ.* Károlyi pedig: *Az te néped ſzabad akarattya-ſzerént, a'te ſeregednek muſtrálaſának napján jelen léſzen te-néked ſzentſéges öltözetekkel: Az ő méhétől-fogva, hajnaltól-fogva jelen léſzen néked az te ifiaidnak harmattya.* Értſe, a'ki értheti magyarázát-nélkül. én chak azt látom, hogy mind a' Deák's mind a'Magyar igen eggyeznek abban, hogy valóban homályoſon fordították, és nem tudom ha eggyik-is értette a'mondáſt, mert igen távúl eſtek egymáſtól a'fordításban. A'mi fordításunk imez: *Te-veled az elsőſég a'te erődnek napján a'ſzentek fényeſségiben: méhemből a' hajnali chillag-előtt ſzültelek téged.* Melly mondáſnak ſzép magyarázattya vagyon. Azt mondotta vólt az-előtt *Dávid* a' Meſsiáſról: *Uralkodgyál a'te ellenſégidnek közepette.* mellyet e'moſtani időről kell érteni, midőn a'Kriſtus országa ſok ellenſégektől oſtromlattatik. Az-után megmongya, mi következik azokra az utólſo ítélet napján, midőn a'Kriſtuſnak mindé ellenſégi ſámolyúl vettetnek az ő lábaialá: *Te-veled*, úgy-mond, *az elsőſég a te erődnek napján*; az-az, Veled léſzen a'nyilván-valo fejedelemſég: akkor mindeknél tudva léſzen, hogy tied az ország, és chak nálad vagyon az igaz fejedelemſég: *A'te erődnek napján*; tudni-illik, az utólſo napon, midőn a'te erőd és hatalmad meg-indíttya az egeket, a'napot meg-homályoſíttya, a'földet meg-rázza, a'ha-

lottakat fel-támaſztya, és mindeneket a' te itélő-ſzéked eleibe viſzen. *A' ſzentek fényeſségében*; az az, midőn környűl-vétetel a'te ſzenteidtől, kik minnyájan úgy fognak-fényleni mint a'Nap. *Méhemből a' hajnali chillag-előtt ſzűltelek téged*; az-az, azért léſzen olly nagy fejedelemſéged, mert én Mindenhato Atya Iſten, ſzűltelek téged. nem ſemiből teremtettelek, mint egyéb állatokat, hanem méhemből ſzűltelek, mint terméſzet-ſzerént-valo fiamat, ki egy vagy velem állatodban és hatalmaſságodban: és az a'hajnali chillag-előtt lőtt, minek-előtte a' chillagokat alkottam, minden teremtett-állat 's minden idő-előtt. Ez a' Sz. Atyáknak közönſéges magyarázattya, Sz. *Jeronymuſé*, Arany-ſzáju Sz. *Jánoſé*, Sz. *Agoſtoné*, *Theodóruſé*, *Euthymiuſé*, és egyebeké-is. Iſtét akár-ki-is meg-értheti, minémű haſznos légyen a' Sz. Atyák magyarazáttyát követni a' Sz. Irásban: kik az Iſten ajándékából, nagy mély és homályos mondáſokat-is ſzép magyarán meg-magyaráztanak.

XIII. Nem igaz, hogy a' Régi Bibliában el-változtatott az igaz bőtű.

Még-is vádollya *Károlyi* a' közönſéges Deák fordítáſt, és azt irja; hogy, *Sokat mindeneſtől a' Régi Bibliában el-változtattak. Mint Iudic. 11, 2. Non potes eſſe heres, quia ex adultera matre natus es. maga nem úgy vagyon, hanem,* ex altera matre. *Pſal. 132,* (nalunk 131) *15. Viduæ ejus benedicam. maga* victui *vólna. Apoc. 22, 14. Beati qui lavant ſtolas ſuas in ſanguine agni. maga az bőtűben így vagyon*: Beati qui ſervant mandata ejus. Ez-aránt-is patvarkodik *Károlyi*, és nem tudgya mit mond. Mert az Első mondáſt, az én Bibliámban úgy olvaſom a'mint *Károlyi* kívánnya, és úgy-is fordítottam: *Nem lehetſz örökös az atyánk házában: mert más anyától ſzületél.* De ha úgy vólna-is, a'mint *Károlyi* beſzél; mit nyerne véle? Bizonyos az, hogy a' Hetven Magyarázók úgy fordították; és az Irás ugyan ottan, a' Jefte annyát, a' kiről azt mondották az attyafiai, *Kurva-aſzſzony*nak nevezi, vagy parázsnának.

A' Máſik mondáſra, azt felelem rövideden; hogy a' Deák igazán fordította a' mit a' Görög bőtűben talált: abban pedig χήρα volt, az-az, *vidua*, vagy özvegy. És nem chak a' régi Deák fordító olvaſta azt a' Görögbe, hanem a' Sz. Atyákis, *Hilárius*, *Ambrús*, *Agoſton*, Arany-ſzáju Sz. *János*, *Proſper*, *Caſsiodórus*, és egyebek. Sőt Sz. *Hilárius* mind a' két fordítáſról emlekezik, és azt mongya; hogy jobb a' mienk, és hogy úgy vólt fordítva a' Görögben Kriſtus Urunk ſzületése-előttis. A' Zidó bőtűben, úgy vagyon, hogy nem *özvegy*, hanem, *vadáſzás*, vagy *eledel* vagyon, melly Görögűl θήρα; és igen közel jár, chak egy bőtűnek elváltoztatáſával a' máſik igéhez, a' melly *özvegyet* téſzen. Az-okáért, a' vagy hogy a' Hetven Magyarázók úgy olvaſták a' mint mi, és a' Zidó bőtűben eſett a' változás, a' mint Sz. *Hilárius* jelenti: a' vagy pedig az írók tudatlanſágából eſett a' Görög bőtűben változás; melly igen könnyen meg-lehetett egy bőtűvel, a' mint Sz. *Jerónymus* alíttya. De az értelemben kevés külömbſég vagyon: mert mind a' két íge azt jelenti, hogy nagy bévſég léſzen az Iſten váraſában. És minthogy régi ſzokás, hogy a' ſzerént olvaſsák, a' mint a' mi bőtűnk tartya, a' mint Sz. *Jerónymus* is mongya: nem kell meg-változtatni a' moſtani túdákos Ujítók kedvéért.

A' Harmadik mondás, ſok Görög könyvekben úgy vagyon a' mint *Károlyi* mongya: de *Tacitus Zegerus* azt irja, hogy olly Görög könyvek-is találtatnak, mellyekben a' mi fordításunk-is vagyon. Ha azért a' mi fordítónknak ollyan könyve vólt, nem vádolhatni méltán, De azt-is mondom, hogy az értelem nem igen külömböz: mert bizonyos dolog, hogy külömben meg nem tartya ember az Iſten parancholatit, hanem-ha bűneiből kitiſztúl, vagy meg-moſsa ruháját az Iſten bárányának vérében: és viſzontag, a' ki az Iſtennek parancholattyát meg-tartya, annak köntöſe meg-moſattatott az Iſten bárányának vérében.

XIV. Nem igaz hogy a' Régi Bibliát a' Pápai tudományhoz ſzabták.

Még egy vádoláſt téſzen *Károlyi*, melly a' többinél ſem igazb ſem ſzínyesb. *Ezeknek-fölötte*, úgymond, *ſok helyen a' Régi Bibliát az Pápai tudomány-mellé ſzabták. Mint, Gen. 3, 15. hogy a' Mariának közbejárását, és ſegétſégül-valo hivását bizonyíthaſsák, így veſztegették-meg a' bőtűt: Ipſa conteret caput ſerpentis. maga nem* ipſa, *hanem* ipſum *vagyon az igaz bőtűben. Geneſ. 14, 18. Obtulit Melchiſedech panem & vinum. maga* protulit *vólna. De úgy fordíttyák, hogy a' Miſében-valo áldozatot bi-*

zonyit-

zonyíthassák. Ioan: 14, 26. Spiritus sanctus suggeret quæcunque dixero. maga, *nem* dixero, *hanem* dixi *vagyon a' bötűben. De így fordíttyák, hogy azzal bizonyíttsák az ő Conciliomoknak végezését Isten lelkének tudományának lenni.* Ezek hamis vádolások, és *Károlyi*nak káromlási. Az Első mondásról, másutt bévségesen írok, és meg-mutatom az Ujítóknak méltatlan panaszát. Most rövideden azt mondom; hogy azt a' mondást három-képpen-is olvassák: Elöször, a' Zsidó bötű-szerént, imigyen: *Ipsum, scilicet semen.* és úgy olvassa Sz. *Leo*, és *Lipomanus*. Másodszor: *Ipse, scilicet homo Christus*; a' Hetven Magyarázóknak, és a' Kaldæusnak bötűjeszerént. Harmadszor: *Ipsa*, a' mint közönségesen találhyuk a' Deák könyvekben. és úgy olvasták a' Régi Sz. Atyák, Sz. *Agoston*, Arany-szájú Sz. *János*, Sz. *Ambrus*, Sz. *Gergely*, *Béda*, *Alcuinus*, Sz. *Bernárd*, *Eucherius*, *Rupertus*, és többen. Sőt még a' Zsidó könyvek-közzül-is találtatott, a' melyben a' mi fordításunk-szerént, *ipsa* vagyon. Holott azt vedd eszedbe, hogy mindenik igaz: Mert Szűz Maria, az ő magva-által, az-az, az ő Sz. Fia-által rontotta-meg a' kígyo fejét; és a' Krisztus Jésus, ő-maga-által, noha a' Mariának magva volt. E' mondásból pedig, mi nem a' Szűz Maria segétségül-valo hivását bizonyíttyuk, hanem az ő nagy méltoságát minden Szentek-fölött: kiket, noha segétségül hívunk, mindazáltal nem mongyuk, hogy ők úgy meg-rontották a' kígyò fejét, mint a' Szűz Maria, sem ő-rólok azt a' mondást nem magyarázzuk. De erről, a' mint mondám, bévebben másutt.

A' Másik mondásra, Elsőben azt mondom: hogy *Károlyi* külömböz, nem chak a' mi igaz bőrünktől, hanem a' *Tiguritól*-is. Másodszor, hogy hamisan vádollya a' mi Bibliánkat: mert abban ninchen az *obtulit*, hanem *protulit*, a' mint ő kívánnya, *proferens panem & vinum.* Azért *Károlyi* ismég el-vetette a' sulykot; és azt érdemli, hogy igaz mondását se hidgyék. De a-kár-mint olvassuk; bizonyos dolog, hogy abból a' mondásból igen nyilván meg-bizonyodik a' mitől *Károlyi* fél. Mert *Melkisedek*, nem azért hozta-elő a' kenyeret és a' bort, hogy azzal az *Abrahám* vitézit taplálná. mert azok már jól laktak vólt a' prédával, a' mint ő-maga jelenti *Abrahám* (*a*): hanem más okból, a' mint az Irás jelenti (*b*): *Mert a' Fölséges Isten papja vala.* Mint-ha azt mondotta vólna: Elő-hozta a' kenyeret és a' bort az áldozatra, mivelhogy Pap vólt, kinek tulajdon tiszti az áldozás. Másodszor: Mert Sz. *Dávid* (*c*), és Sz. *Pál* (*d*), emlekeznek a' *Melkisedek* papságáról. Az-okáért leli kellett valami áldozattyának, melynélkül nem lehet a' papság. De sohúlt másutt ninch írva, hogy *Melkisedek* áldozatot tött vólna, sem annak módgyát és rendit nem olvassuk, hanem chak e' helyen. Tahát itt azért hozta-elő a' kenyeret és a' bort, hogy azokat áldozatúl mutatná-bé az Istennek; és az vólt ő-néki szokása, hogy kenyérrel és borral áldozznék. Harmadszor: Mert a' régi *Rabbinusok* is, kikről emlekezik *Galatinus* (*e*), és *Genebrardus* (*f*), úgy olvassák: *Kenyeret és bort áldozék.* Negyedszer: Mert Sz. *Pál* (*g*), ellenébe-veti a' *Melkisedek* áldozattyát az *Aaron* áldozattyának; és azt mongya, hogy Krisztus Urunk, nem *Aaron*, hanem *Melkisedek* rendi-szerént-valo Pap vólt. Az *Aaron* rendiből-valo Papok pedig, minden-féle állatokkal áldoztak: Tahát *Melkisedek* nem azokat áldozta, sem valami véres áldozatot, hanem vér-nélkül valo kenyeret és bort. És ez közönségesen a' Sz. Atyák itélete, Sz. *Irenæusé*, Sz *Cypriánusé*, Sz. *Agostoné*, Sz. *Ierónymusé*, Sz. *Ambrúsé*, *Theodorétusé*, *Eusébiusé*, és egyebek, kiket fel-találsz *Bellarminusnál* (*h*)

Innét hi-tetszik, hogy az Szent Mise igaz áldozat; és hogy a' Krisztus nem chak a' kereszt-fán áldozott, hanem a' Vég-vachorán-is; és hogy az Oltári-szentség nem chak szentség, hanem áldozat-is: mint-hogy mind *Dávid*, 's mind Sz. *Pál*, a' Krisztust, *Melkisedek*, és nem *Aaron* rendin-valo Papnak nevezik. Ollyan pedig ő nem vólt a' kereszt-fán, mert ott véres áldozattal áldozott, mellyért inkább mondattatott vólna *Aaron* rendi-szerént-valo Papnak: Tahát *Melkisedek* rendi-szerént-valo Pap vólt a' Vég-vachorán, midőn az Oltári-szentségben magát kenyér és bor szine-alatt áldozta az Istennek, a' mint a' Szent Atyák tanittyák.

Holott azt-is vedd eszedbe, hogy *Melkisedek* a' kenyeret 's a' bort, elsőbb az Urnak bé-mutatta áldozatúl, tudni-illik, egy részét a' kenyérnek meg-égetvén, és a' bornak egy részét ki-öntvén, hálát adván az Istennek az *Abrahám* győzedelméért: a' többit pedig közlötte eledelül és italúl az *Abrahám* vitézivel. mert az vólt szokás a' hálá-adó áldozatban: Hasonló-képpen Krisztus Urunk a' Vég-va-

a Gen. 14, 24.
b Vers. 18.

c Psal. 109, 4.
d Hebr. 7, 17.

e Lib. 10. de Arcanis Catholicæ veritatis.
f In Chronologia in Melchisedech.
g Hebr. 7.

h Lib. 1. de Missa, c. 6.

chorán meg-áldozta a'kenyeret és bort, meg-ſzentelvén és az ő Szent teſtévé és vérévé változtatván: és azokat eledelül és italúl az Apoſtoloknak adta, és meg-parancholta, hogy ők-is haſonló-képpen áldoznák. Az-okáért amaz ígék, *Mert a'Fölſéges Iſtennek Papja vala*; a' mondáſnak első réſzéhez tartoznak a'tizen-nyólczadik vershez, nem a'következendőhöz a'tizen-kilenczedikhez, a' mint az Ujítók chigázni akarják; melly ki-tetſzik a'Zidó, Görög, Kaldæus, és Deák bötűből. és az-okáért meg-chalatkoznak az Ujítók azt mondván, hogy *Melkiſedek* chak azért mondatik itten Papnak, hogy *Abrahámot* meg-áldotta; a' mint valoſágoſon meg-bizonittya *Cornelius a Lapide*, in c. 14. Gen. v. 18.

A'Harmadik mondás, a'Görög bötűben úgy találtatik a'mint *Károlyi* mongya: de Sz. *Ágoſton*, és több régi *Doctorok* úgy olvaſták, a'mint a'*Vulgata Editzio*. És mind egy az értelme. Mert mi ſem mongyuk, hogy Urunk chak következendő időről ſzóllott vólna, és hogy a' mikor el-jőne a'Szent Lélek, meg-ſugallaná nékik a'miket akkor mödando vólna nékik: hanem azon időről-is, a'mikor azt mondotta nékik. Mint-ha azt mondotta vólna: A'miket mondottam, mondok, és mondando vagyok e'moſtani utólſo beſzédemben, moſt nem értitek; hanem, mikor el-jő a'Szent Lélek, eſzetekbe juttattya, és meg-magyarázza néktek. Az-okáért meg-bochátſa *Károlyi*: mert mi nem chak e'mondásban helyheztettyük a'Szent *Conciliomok* végezéſinek méltoſágát, hanem más világos és meg-vethetetlen bizonyſáginк-is vannak, a'mint *Bellarminus*nál fel-találod(*a*).

a Lib. de Concilijs.

Ezekből ki-tetſzik, melly mód-nélkül fejezi-bé panaſzát *Károlyi*, imigyen irván: *Mind ezekből meg-tetſzik, hogy oknélkül akarnak minket a'Régi Bibliához kötelezni, mellyet* Vulgáta Editzió*nak neveznek; és méltatlanúl tötték a'* Tridentomi Conciliom*ban ez végezéſt, hogy ſemmiben el ne távozzunk attól a'Bibliától.* Ki ha jó lelki-iſmérettel akart vólna ſzóllani, azt kellett vólna mondani, hogy nem ők-nélkül kötelezi a'Romai Anyaſzentegyház a'híveket a'*Vulgáta Editzió*hoz, holott abban ſemmi derék fogyatkozáſt nem találnak az Ellenkező atyafiak; és nem illik attól el-távoznunk. És hogy ellenſéginktől-is bizonyſágot vegyünk, *Conradus Pellicanus Calviniſta*, a' mi Zóltárunk könyvétől azt irja: *Tantâ dexteritate, eruditione, & fide, Hebraico, quo ad ſenſum, concordare deprehendimus Vulgatam editionem Pſalterii, ut eruditiſsimũ, pariterq; piiſsimum, & verè prophetali ſpiritu præditum fuiſſe interpretẽ Græcum & Latinum non dubitem, quamquam alicubi diſsentiant à punctis Hebraicis, quibus nunc Judæi utuntur; quæ olim non fuiſſe ſimilia, ambigere cogor, & quarumdam litterarum mutationem factam ſuſpicioſit conferentibus ſingula diligenter.*

XV. Károlyi nem jól fordította a'Bibliát, hanem új Bibliát koholt a'maga fejétől.

Mind ezeket a'mód-nélkül-valo vádoláſokat könnyebben ſzenvedhetnők, ha fedhetetlen embertől származták vólna: de az tellyeſséggel tűrhetetlen, hogy *Károlyi Gáſpár*tól eredtek, ki a'Bibliát úgy fordította Magyarúl, hogy roſzſzabban, és hamisban akarva-is alig fordíthatta vólna. És hogy hamis fordítáſát könnyebben el-paláſtolhatná, fondamẽtomúl azt vetette; hogy, *Mindennek, a'ki a'*Vulgáta Editzió*val nem akar élni, és azt nem akarja olvaſni; ſzabadſága légyen azzal élni, és azt olvaſni, az melly néki inkább tetſzik, és láttatik igaznak lenni.* Ez ſemmi nem egyéb, hanem minden útálatos tévelygéſre-valo út-nyitás. Mert bizonyos dolog, hogy a'Bibliát hamiſſan fordíthatni, és gonoſz eretnekſégekre chigázhatni. Az-okáért, ha ſzabad azt olvaſni mindennek az ő tetſzéſe-ſzerént, ottan azt követheti a'mit abban talál, és a'mit abból tanúl: fő-képpen mint-hogy kevéſnek vagyon olly elméje, hogy az igazat a'hamiſtól meg-tudgya válaſztani. És hogy példáúl azt hozzam-elő, a' mit *Károlyi* méltatlanúl fog a'*Vulgáta Editzióra*; ha ſzabadſág vagyon annak olvaſáſára, abból a'Pápiſtaſágot tanúllya-meg ember, (mint-hogy a'Pápa tudománya-mellé ſzabatott, a'*Károlyi* vélekedéſe-ſzerént,) és a'Kalviniſták tanitáſát meg-veti. Javallya-e ezt *Károlyi*? Nẽ itélẽ. Tahát vallya-meg, hogy méltatlanúl ád ſzabadſágot akár-mi Bibliának olvaſáſára, chak hogy teſsék az embereknek.

Továbbá, mint-hogy *Károlyi* azt-is mongya: hogy, *Chak azt a'tudományt kell bé-vennünk, melly a'Próféták és Apoſtolok tudományával eggyez. Valamelly pedig nem eggyez, akár-kié légyen az a'tudomány*, &c. *ſemmi-képpen nem igaz, és azt bé nem kell vennünk*; *mint a'Szent Pál*

mongya:

mongya: Ha az Istennek Angyala mást predikállana, légyen átkozott. Nem kéll tahát mi-nékünk vakmerő-képpen minden tudományt bé-vennünk mihelt azt valaki az ő szájából ki-bocháttya (a' vagy pennájával meg-irja:) *hanem meg kell próbálni, és a' Próféták 's az Apostolok irása-mellé vetni, mint az Isten lelke tanít bennünket.* Én is azt mondom; hogy a' *Vulgáta Editziót* kedvellem, nékem az tetszik, és nem oknélkül: és mint-hogy azzal nẽ eggyez a' *Károlyi* tudománya és Bibliája, azt méltán meg-vetem, mint az igasságnak ellenségét. Hogy-ha azt mõgya *Károlyi*, hogy én nem értem a' dolgot, és azt választottam a' mi nem jó: miért ád ő mindennek szabadságot akár-minémű Bibliának olvasására? miért nem fejezi-ki, mellyik Biblia légyen az igaz? honnét kellessék azt meg-ismérni? hol kellyen fel-találni?

Annak-fölötte, mint-hogy a' Sz. Irást soha senki úgy nem fordította, hogy azt minnyájan magyarán és nyilván meg-érthették vólna: ha mi nehézség találkozik az olvasásban, mit tégyen az együgyű ember, kinek sem annyi okossága ninchen, hogy végére mehessen; sem annyi alkolmatossága, hogy minden egyéb-féle Bibliákat fel-forgathasson. Bizonyára *Károlyi*, noha eléggé díchéri az ő Bibliáját, és mint bűdős bornak ékes czégért tészen: mindazáltal meg-vallya, hogy abban-is vagyon valami homályosság. Mert e'képpen ír: *Az holott valami nehézség vólt a' bötűben, vagy egy igében, vagy egy egész sententziában; azt meg-magyaraztam, hogy minden tartóztatás-nélkül mehetne-el az olvasó az olvasásban.* Akarnám tudni, ha *Károlyi* azt kivánnya-e, hogy az ő magyarázattyának annyi méltóságot tulajdonittsunk, mint ő-magának a' Szent Irás bötűjének, a' vagy nem? Ha az elsőt kívánnya; szenvedhetetlen kevélység: ha pedig a' másikát; a' tartóztatást és akadékot el nem vészi. mert az ő magyarázattya, mint-hogy nem Sz. Irás, méltán kételkedhetem felőle ha igaz-e a' vagy nem; és így elő nem mehetek az Irásban, se szívem meg nem nyughatik, nem értvén az Irást. Továbbá, mint-hogy *Mólnár* az utólso kichiny *Editzióban* ki-hadta a' *Károlyi glossáit* vagy magyarázatit; medgyen az, a' kinek ollyan Bibliája vagyon?

Jól tudom miért nevez *Károlyi* egynehányat, a' kiknek fordítását, mongya, kogy követte; tudni-illik, *Vatablust, Pagninust, Munsterust, Tremelliust*; a' *Vulgáta Editziót*-is, és e' mellett sok magyarázó *Doctorok*at: tudni-illik, hogy bátorságosban nyomot veszthessen. minthogy igen kevés Magyar vagyon, a' ki azoknak Bibliájokat mind látta vólna, és egybe-vethetné a' *Károlyi* fordításával. De kik vóltak azok, a' kikről *Károlyi* nevezet-szerént emlekezik? *Franciscus Vatablus*, Romai Keresztyén vólt, és a' *Páriſi Academiá*bã tanított. De a' minémű Bibliának eleire helyheztették az ő nevét, nem ő fordítása; a' mint *Genebrardus* (*a*) meg-bizonyította, és a' Kalviniſta *Beza*-is megvallotta (*b*); fő-képpen pedig ő-maga, egy bőlch irásában (*c*). *Pagninus*-is igaz Keresztyén vólt kinek fordításáról, noha azt irja *Genebrardus*, hogy a' *Vulgáta Editzio*-után, a' Deák fordítások-közzűl leg-jobb: mindaz-által azt-is mongya, hogy nem igen szorgalmatos, hanem fölöttébb fenn heaz, és a' *Grammatiká*nak, 's a' *Rabbinusok* aprólékinak követője. *Munczérus*, és *Tremellius*, a' Keresztyén Anyaszentegyháznak eskütt ellenségi vóltak, és az ő fordításokat még ő-magok az Ujítók sem javallyák. A' *Munsterus* Bibliáját, *Conradus Pellicanus*, noha ez a' Zidó nyelvben mestere vólt amannak, fogdozza (*d*). Sőt *Luther*nek sem tetszett; a' mint *Tremelliust* sem kedvelleték *Hugo Brugtónus*, és *Joannes Drúsius* (*e*); noha mind a' kettőt egy bordában szőtték *Tremelliusal*. Kiről igazán irja *Károlyi*, hogy természtet-szerént-való Zidó vólt. De nem irta-meg minden eredetit: mert *Zidó*ból Barátá lőtt, *Barát*ból *Kalviniſtá*vá, a' mint *Jacobus Gretserus* irja (*f*). *Kalviniſtá*ból ismég *Zidó*vá; a' mint *Florimundus* irja (*g*). El-mehet azért *Károlyi* mesterivel. Jobb lőtt vólna bizony, ha az egész Keresztyénségben bé-vőtt Régi *Vulgáta Editziót* követte vólna, mellyet utólszor nevezett; és chak ott követte a' hol egyéb nem lehetett benne. mert a' hol módgya vólt, valóban el-pártolt tőle: meg nem gondólván hogy az Ujítók közzűl-is találtattak, a' kik a' *Vulgáta Editziót* igazán meg-díchérték: a' többi-közőtt, *Joannes Drúsius* imigyen ír (*h*): *Interpres vetus Latinus haud paulò melior, quàm vulgò existimant.* És (*i*): *Vetus Interpres, quædam melius convertit, quàm recentiores.* Sőt *Albericus Gentilis*, egész könyvet ír felőle (*k*); és tudatlanoknak mutattya azokat, a' kik ellene kákogtak, és Deáktalanságát vádollyák.

Noha pedig *Károlyi* nem akarja meg-vallani, ki Bibliájával élt az ő fordításában:

a In Chronologia. b In Iconibus. c Præfatione in Origen.

d In suâ Præfat. e Præfatione libri de Tetragrammato Dei nomine. f Tract. de Novis versionibus c. 4. g Lib. de Antichristo, c. 8. pag. 112.

h Lib. 2. qu. 81. i 1. Miscellan. c. 41.

k Lib. de Latinitate Vulgatæ versionis.

mind-

mindaz-által *Mólnár Albert* azt írja, *Præfatione ad Mauritiũ*, hogy a' *Tremelliusé*-val élt fő-képpẽ, a' vagy talám a' *Kalviniſta Tiguri* Deák Bibliával, melynek imillyen *titulusa* vagyon: *Bibliorum codex ſacer & authenticus, Teſtamenti utriuſq́, Veteris & Novi, ex Hebræa & Græca veritate, quàm proximè ad litteram quidem fieri potuit, fideliſimè tranſlatus in linguam Latinam. Tiguri excudebat Chriſtophorus Froſchoverus Junior, Anno 1564.* Ennek ki lőtt légyen fordítója, nem tudhatni bizonyoſon, és azzal-is bizonytalanná téſzi hitelét. mert nem vélem hogy alázatoſságból titkolta-el nevét, hanem hogy ne tudgyák ki légyen. de, a'mint ſzokták mondani, meg-iſmérnek egy állatot a' ſzőréről. Azt irja *Serarius* (*a*); hogy réſzből *Leo Júda*, ki *Zidóból Zvinglianus*ſá lőtt vólt, és a' Bibliát Deákra akarta fordítani: de a' halál eleit vőtte, és el nem végezhette, hanem *Theodórus Bibliander* vitte végbe, *Conradus Pellicanus* és *Petrus Cholinus* ſegétſégével, *anno 1544.* és *Tiguri Bibliának* nevezték, mivelhogy *Tigurban* nyomtatták. De attól-is gyakorta el-pártolt *Károlyi*, hogy nagyobb ſzabadſággal kővethetné a' maga tetſzéſét. És így azt mondhattyuk *Károlyi*-felől, hogy nem akarván egy bizonyos *textuſt* követni, új Bibliát ſzerzett, melyhez haſonló ſoha nem vólt. és azért, valami fogyatkozás abban vagyon, méltán chak néki tulajdoníthattyuk, minthogy maga itéletiből válogatott az *Editziók*ban, mint a' vad kőrtvélyben.

a In Prolegom. Bibl. c. 18. q. 1.

XVI. A' Károlyi *Bibliájában ſok tóldalék vagyon.*

De láſsuk már, mi módon vétkezett azokban *Károlyi*, a' miket méltatlanúl fogott a' Régi Bibliára. Elsőben: Mi igazán mondhattyuk *Károlyiról*, hogy ſokat adott az igaz bőtűhőz, és az ő Bibliájában ſok tóldalék vagyon. Ezt én nyilván meg-bizonyíthatom: Mert ritkán vagyon chak egy réſz-is a' vagy *caput* az egéſz Bibliában, melyben a' *Károlyi* tóldalékja ne találtaſsék: sőt némelly réſzben, nem chak egy, vagy kettő, hanem ugyan ſzámos a' tóldalék. Végy egy vagy két példát. *Gen. 30:* Chak a' mint ő-maga *Károlyi*, vagy *Mólnár* feljegyzette más-féle bőtűvel, kilencz tóldalékot fóltozott a' Sz. Iráshoz: 1. *magzatokat.* 2. *Rakel.* 3. *kit én fel-tartſak.* 4. *az Jákob.* 5. *hogy lehet annak.* 6. *mikor előſzőr hozzád jöttem.* 7. *hogy-ha pedig chak tégedet ſzolgállak.* 8. *ollyan légyen az én.* 9. *az Lában.* De ha ember valóban meg-roſtálná, kétſég-nélkől többet-is találna. *Gen. 33.* noha az a' *caput* nem igẽ hoſzſzú, mindaz-által leg-alább hat helyen tóldotta-meg *Károlyi. Pſal. 109. verſ. 3.* melyről azt írta az Elől-járo beſzédben, hogy *A' Régi Deák Bibliában ollyan mint egy meſe.* Hogy ő világosban fordítaná, háromſzor-is tóldotta-meg az egy verſet: 1. *muſtrálaſának.* 2. *jelen léſzen teneked.* 3. *jelen léſzen neked.* Effélékkel rakva a' *Károlyi* Bibliája.

Vide Kalauz, fol 358.

Tudom, hogy azt felelhetnék erre a' *Kalviniſta* atyafiak, hogy *Károlyi* azt azért chelekedte, hogy a' homályos igének valami világoſságot adna, kűnnyebb értelemnek-okáért; és hogy afféle tóldalékokat, más-formáju bőtűvel nyomtattatott *Mólnár Albert*, a' végre hogy minnyájan eſzekbe vehetnék hogy nem a' Sz. Iráshoz-valo ígék, hanem magyarázatért-valo tóldalékok. Jól vagyon. Magok meg-vallyák a' mit kivánunk. A' Sz. Iráſt ők merő világoſságnak mongyák, mellyet minden rend-béli ember megértheti; és azért íntnek mindeneket annak olvaſáſára. Ha úgy vagyon, mi ſzűkſég a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* világa a' Sz. Iráshoz? vallyon adhat-e annak valami világot? Es ha adhat, annak annyi hitele léſzen-e mint magának az Iráſnak? Ha a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* világa nélkől ſzűkölködik az Irás: tahát nem olly világos hogy minnyájan érthetnék. Ha nem ſzűkölködik: miért akarnak a' fényes Napnak valami faggyas vagy ſzurkos gyertyával világoſságot ſzerzeni?

Továbbá, nem itélem hogy olly ſzemtelen orczával bírjanak a' *Kalviniſták*, hogy a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* tóldalékit annyira bőchűllyék mint a' Sz. Iráſt, és úgy nem hihetnek egy-általlyában azoknak: mert emberi találmányok, mellyek gyakorta helyetlenek, és hamiſsak. Hogy pedig más formájú bőtűkkel nyomtatták a' tóldalékokat, az meg nem menti őket: mert azt nem minden tudgya mi végre lőtt, és más nyomtatásban el-is kezdik hagyni, és valóſágos Iſten igéje-gyanánt fogják-tartani.

De nem chak más formájú bőtűkkel-valo tóldalékokat találunk a' *Károlyi* Bibliájában, hanem azon formájú bőtűkkel-valókat-is; mellyek-közzűl némellyeket egyébnek nem mondhatok, hanem nyilván-valo és világos hamiſsítá-

ſoknak.

ſoknak. *Gen: 2. v. 18.* a'hol azt olvaſsuk az igaz Bibliában: *Non eſt bonum eſſe hominem ſolum: faciamus ei adjutorium ſimile ſibi*: Mint-hogy a'Żidó bőtűnek más értelme-is lehet, a'*Tiguri* imigyen fordította: *Faciamus ei adjutorium, quod ſit coram eo.* De *Károlyi*, a'*Faciamus*-helyett, ezt igét tőtte, *ſzerzek*: és emez egy igével, *mindenkor*, meg-tóldotta.

Verſ. 23. Hogy ne ſzóllyak a'mi bőtűnkről, a'*Tiguri*ban azt olvaſsuk: *Dixitque homo: Hac vice os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea.* Mellyet imigyen tóldott-meg Károlyi: *Immár találtam hozzám haſonló társot, ki az én chontomból-valo chont, és az én teſtemből-valo teſt.*

Gen 3. v. 6. mind a'mienktől, 's mind a'*Tiguri*tól el-pártol. Mert e'módáſt: *Vidit mulier quod bona eſſet arbor ad veſcendum*, &c. *& concupiſcibilis arbor ad intelligendum*: imigyen tóldotta-meg: *Mikor azért látná az aſzſzony'állat, hogy jó vólna annak a'fának gyümólcshe enni*, &c. *és kívánatos vólna a'bólcheſségnek meg-nyeréſére*

És *Verſ. 22.* a'*Tiguri*ban-is chak ezt olvaſsuk: *Nunc ergo ne forte mittat manum ſuam, & ſumat etiam de arbore Vitæ, & comedat, vivatq; in ſæculum.* De valóban meg-tóldotta Károlyi: *Moſtan annakokáért reá kell gondolnunk, hogy az ő kezeit ki-nyújtván, ne vegyen az életnek fájának gyümólcsében, és abban ne egyék, hogy mind örökké éllyen.* Ez vólna bezzeg a világos tóldaléк. De mint-ha meg-bánta vólna Károlyi illyen világos toldáſát, a'*Gloſsá*val valóbā meg-homályosította a' fényes mondáſt: *Ha Adam és Éva a'fát mindeneſtől-fogva meg-ötték vólna-is, azzal az el-veſztett életet meg nem találták vólna. Mindaz-által így ſzóll Iſten: Kűlgyük-ki Adámot, hogy ne egyék az életnek fájának gyümólcsében hogy éllyen: mert a' jegyről mongya a'mi a'jegyzett állaté, miképpen ſzokott az Irás ſzóllani a' Sakrámentomokról.* A'dolgot moſt nē diſputálom: de azt mődom, hogy, a'nyilván-valo bőtűt tagadgya. és hogy okát adgya, ollyat mond a'mit maga ſem ért, és úgy illik hozzája mint a'bot a'tegezhez.

Gen. 6. v. 16. Ez egy ige vagyon a'*Tiguri*ban-is, *feneſtram*: azzal *Károlyi* meg nem elégedven, *világos ablakokat* irt.

Gen. 11. v. 6. A'*Tiguri* igen kűlőmbőz a'mienktől: de *Károlyi* annál-is inkább mind a'kettőtől: mert a'*Tiguri*ban ezt olvaſsuk: *En, populus unus, & labium unum eſt omnibus iſtis: & hoc eſt incipere eorum ut faciant, nunc autem non prohibebitur ab eis quicquid cogitaverunt facere.* De megſzaporította Károlyi: *Imé ez nép egy, és minnyájan nékiek egy nyelvek vagyon, és mivelhogy ezt kezdették moſtan mivelni, ez-után ſemmi meg nem tarthattya őket, hogy ſzinte ezen-képpen ne chelekedgyenek mindeneket a'mellyeket vakmerő-képpen el-végeztek chelekedni.*

És *Verſ. 28.* ez igéket: *Mortuus eſt in Ur Chaldæorum*; vágy a'*Tiguri*-ſzerént, *in Ur Chaſdim*: meg-tóldotta Károlyi: *Meg-hala Kaldéának váraſában, Ur nevű várasban.*

Gen. 18. v. 10. ez igéket; *Cui dixit: Revertens veniam ad te tempore iſto, vitâ comite, & habebit filium Sara uxor tua*: Két tóldáſsal-is meg-többitette Károlyi: *Monda pedig azoknak eggyike: Kétſég-nélkűl meg-térek te-hozzád ez idő-korba eſztendő múlva, és íme a'te feleſégednek a'Sárának fia léſzen.* A'hol mind tóldáſt 's mind rőviditéſt találſz.

Gen. 43. v. 14. ez igéket; *Remittat vobiſcum fratrem veſtrum quem tenet, & hunc Benjamin: ego autem quaſi orbatus abſq; liberis ero*: Károlyi meg-chonkitotta, tóldotta, változtatta. noha a *Tiguri* bőtűvel ſem ſzintén eggyez: *Bochaſsa viſzſza ti-veletek a'máſik atyátok-fiát, ezt-is ez Benjamint: én pedig ha meg-foſztatom az én gyermekimtől legyek meg-foſztatott.*

Gen. 47. v. 12. ez igék vannak: *Et alebat eos, omnemq; domum patris ſui, præbens cibaria ſingulis.* Azon érelem vagyon a' *Tiguri*ban-is. De *Károlyi* ſokkal kűlőmben beſzél: *És táplállya vala Jóſef az ő atyját, és attyaſiait, és az ő attyának minden háza-népét kenyérrel, mint a'kis gyermekeket ſzokták táplálni.* Ezeket, a'mint látod, chak az egy elſő könyvéből ſzedegettem a'Sz. Irásnak: Tahát menyit találna ember az egéſz Irásban, ha valóban meg-vizgálná. De hally még egy decekas tóldáſt az Új Teſtamentomból.

Matth. 5. v 32. Urunk ez igéket mondotta: *Minden a'ki el-bochátlya a'feleſégét a'paráznaſág oki-kivűl, paráználkodtattya őtet: és a'ki az el-bochátlatottat vészi, paráználkodik.* Károlyi és *Mólnár* e' mondáſnak utólſo réſzét így tóldották-meg: *És az ki ok-nelkűl el-hagyatott aſzſzony'állatott véſzen*, *paraználkodik.* Melly két ige, *ok-nélkűl*, ſe Żidó, ſe Gőrőg, ſe Deák, ſem más nyelven-valo bőtűben nem találtatik. De nem ok-nélkűl lőtt e'tóldás. Mert, ha azt nem mivel-

ték

ték vólna, kárhoztatniok kellett vólna a' *Kalviniſta Predikátorokat*, kik eſztendőnként ſereggel válaſztyák-el a'házaſokat, és új Házaſságra fel-ſzabadíttyák őket. Mert igen kűnyű az házas emberek-közőtt valami okot találni: mellyet fel-találván, nem vétkezik a'*Károlyi* Bibliája-ſzerént, a'ki férjétől el-vált aſzſzonyt vészen. Hogy pedig ſenki ne vélné, hogy az a'tóldaléк a'*Károlyi* pennájába, magagondolatlanſágából jött, azon Sz. *Mat*-nál azt máſutt-is oda földozta (*a*). Ha illyen ochmány tóldalékot talált vólna *Károlyi* a'Régi Bibliában: élő Iſten, mit nem mivelt vólna? mit nem tapſoltak vólna az Ujítók? De így ſem tudnak meg-pírúlni, így ſem akarnak meg-eſzesűlni.

a Matt. 19. v. 9.

Es hogy eńek a'tóldaléknak orczátalanſágát jobban meg-értheſsük, azt akarnam tudni a'*Károlyi* Bibliájának díchérőitől, Ha az paráználkodik-e, a'ki bizonyos és mélto okból el-bocháttatott aſzſzonyt vészen, a'vagy nem? Ha paráználkodik: tahát az a'tóldaléк heába-valo. Ha nem paráználkodik: tahát jobban vagyon dolga annak az aſzſzonynak, a'kit mélto okból, tudni-illik, latorſágáért bochátott-el a'férje, hogy-ſem annak a'kit méltatlanúl és ok-nélkűl bochátott-el. mert ezt ſenki el nem vészi, hogy paráznává ne légyen: amazt pedig el-veheti, mert nem ok-nélkűl bocháttatott-el.

Soha ennél jobb paízt nem adhatott vólna *Károlyi* a'parázna aſzſzony'állatoknak. Mert, ha valamelly aſzſzony'állat az urától meg akar válni, a'*Károlyi* tanitáſa-ſzerént kűnyű orvoſsága lehet: Hágja-által az ura ágyát, és fel-bontya a'házaſságot. nem úgy pedig a'mint a'Kereſztyén Anyaſzentegyház vallya, hogy a'tiſzta ſzemély el-válhatik a'tiſztátalantól, úgy hogy véle ne lakjék; hanem, a'*Kalviniſták* tanitáſa-ſzerént, úgy hogy a'kőtéltől-is meg-óldattaſsék. és mint-hogy nem ok-nélkűl bocháttatott-el, férjhez mehet; és a'ki el-vészi, nem léſzen parázna. maga, ha vétek's ok-nélkűl bocháttatott vólna el; valaki el-venné, paráznává lenne: és így nehézb űgye vagyon az igaznak a'bűnőſnél a'*Károlyi* Bibliája-ſzerént.

XVII. Károlyi *ſokat el-lopott a' Bibliából.*

A'mint a'tóldáſt, úgy a'lopáſt ſem ſzégyenlette *Károlyi* a'Bibliában: mivelhogy abból, nem egy vagy két ſzót, ſem egy vagy két káputot vagy réſzt, hanem egy-nehány egéſz kőnyvet loport-el, és *Apocrifuſok*nak nevezte. mellyekről így ír a'*Mólnártól Hanoviában* nyomtatott Bibliájában (*b*) a'Profétak-után: *Az O Teſtamentom-mellé vetett kőnyvek, mellyek* Apocrifuſoknak *neveztetnek, Tudni illik*: Hiſtoriás kőnyvek: *1. Tobias kőnyve. 2. Júdit kőnyve. 3. Báruk kőnyve, Jeremiás levele. 4. Dániel Profétához adatott tóldalékok; tudni illik: Azarias imádſága, Dániel három társainak éneke, Suſanna hiſtoriája, Bel hiſtoriája. Az Babiloniai Sárkány hiſtoriája. 5. Eſterhez adatott tóldaléк. 6. Makabæuſok első kőnyve. 7. Második kőnyve a' Makabæuſoknak.* Tanuſági kőnyvek: *8. A' Bőlcheſségnek kőnyve. 9. Jéſus Syrak kőnyve, vagy Eccleſiaſticus.* Az-utan, Intő-beszéd-is vagyon. Mellyeket jobban meg kell rázogatni.

b Annó 1608.

És Elsőben, azt kérdem *Károlyi*tól, vagy *Mólnártól*: Kitől vőrték, vagy tanúlták, hogy a'meg-nevezett kőnyvek *Apocrifuſok*, az-az, a'mint az Intő-beszéd mongya, nem ollyak a'*mellyekből a' hitnek ágázatiról-valo kétſéges kérdéſeket kellyen meg-fejteni, és el-igazitani?* Továbbá: Kinél olvaſták, hogy e'kőnyvek, *nem Sz. Irás, és nem Iſten kőnyvei: hanem azok közőtt, és a' Sz. Lélektől származott Sz. Irás-közőtt olly külőmbség vagyon, mint a' nyilván-valo közönséges Tanu-bizonyſág levél-közőtt, a' mellyet bizonyos, válaſztott, és eskűtt* Notárius *ſzerzett és meg pechétlett; és az olly czedula's levél-közőtt, a' mellyet valamelly köz és iſméretlen ember ſzerzett.* Ezt magok fejétől koholták az Ujítók, nem a'Régi Sz. Jámboroktól tanúlták. Mert a'meg-nevezett kőnyveket, nem chak *Sz. Iſidórus* (*c*), ki ez-előtt közel ezer eſztendővel élt, de ő-előtte *Gelaſius* Pápa-is az egéſz *Romai Conciliom*mal (*d*), és még az-előtt-is két-száz eſztendővel, az-az, Urunk ſzületése-után négy-száz eſztendő-tájban, Sz. *Innocentius* Pápa (*e*), a'Kartágói Gyűlekőzet (*f*), és Sz. *Agoſton* (*g*), ſzintén azon kőnyveket ſzámlálják a' Szent kőnyvek rendibe, a'mellyeket a' *Tridentomi Conciliom* (*h*) a'Régi Bibliaſzerént; és Sz. *Iſidórus* nyilván nevezi a' *Bőlheſség Eccleſiaſticus, Tobias, Júdit, Makabæus* kőnyveit, *hogy az Eccleſia ſzent kőnyveknek hiſzi; noha a Zidók ezeket Sz. Irás Laiſtromába nem ir ák.* Hasonlóképpen irja Sz. *Agoſton*-is; (*i*) *Hogy a' Machabæuſok kőnyveit, nem a Zidók, hanē az Eccleſia tartyá ſzent kőnyveknek*

c Lib. 6. Etym. c. 1.
d Tom. 2. Concil.
e Epiſ. 3. ad Exuperium, c. 7.
f Can. 47.
g Lib. 3. de Doct. Chriſtiana, c. 8.
h Seſs. 4.
i Lib. 18. Civit. c. 36.

Kicho-

Kichodák tahát azoka'régi Atyák, a' kik a'meg-nevezett könyveket el-válaſztották az igaz ſzent könyvektől, a' mint az Intő-beſzéd rebeſgeti? Talám a'kiket ott meg-nevez; tudni-illik, Sz. *Jerónimus*, és Sz. *Agoſton*? Láſſuk mit írnak. Sz. *Jerónimus*ból két mondáſt hozelő *Mólnár* (*a*): de eggyik ſem ſegéti. Mert az az ige, *Apocrypha*, ſok-képpen magyaráztatik: és ſő-képpen arról vétetik, a'minek méltoſága az Anyaſzentegyházban homályos, és nem tűndöklik úgy, mint az a'mi a'gyertya-tartóra tétetett, hogy világot adgyő mind azoknak a'kik az Iſten házában vannak. Az-okáért, ha ſzintén Szent *Jerónimus* idejében valamelly könyvek-felől nem lőtt vólna-is az Anzaſzentegyháznak olly nyilvan-valo és világos bizonyſág-tétele, hogy mindenektől ſzent könyveknek tartatnának; nem következik, hogy azokat meg kelleſsék vetni: mert az Anyaſzentegyház ſoha meg nem vetette, ſőt idő-jártában nyilván-valo bizonyſágot tőtt felőlők. Továbbá, Sz. *Jerónimus* e'dologban gyakorta egyebek vélekedéſéből ſzóll: a'vagy pedig a'Zidók laiſtroma-ſzerént ſzámlállya-elő a' könyveket, mint-hogy ő chak azokat fordította Deákra, a'mellyek abban találtattak. Sz. *Agoſton*, az *Apocrifus* könyveken nem azokat érti, a'mellyeket az Ujító atyaſiak; hanem azokat, a'mellyeket mi-is ollyanoknak tartunk. Mert, a' mint az-előtt-is mondám, Sz. *Agoſton* ſzintén azon könyveket ſzámlállya a ſzent könyvek rendibe, a'mellyeket a' *Tridentomi Conciliom*.

De még az Ujitók-közőtt-is találtattak, a'kik nem javallották a'magok pártyán-valo embereknek itéletét a'ſzent könyvek-felől: Mert *Albericus Gentilis*, egy Angliai *Tobias*-nevű hamis Püſpöknek, imigyen ír az Első *Makabæus*ok könyve-felől: (*b*) *In Primo dum verſor Machbaico, verſo, qua Theologi contra librum obſervant; non me ſanè valui continere, quin excuterem ſingula diligenter & plurima deprehendi infirmiora, quæ in tantam litem de vero Verbo DEI proferrentur*: az-az; Midőn a'Makabæuſok Első könyvében forgok, és forgatom a'miket a' (*Kalviniſta* és *Luteriſta*) *Theologuſok* az könyv-ellen beſzélnek; nem tartóztathattam-meg magamat, hogy mindeneket ſzorgalmatoſon meg ne rázogatnék: és igen ſokakat erőtlenbeknek találtam, hogy-ſem illy nagy vetekedésben az Iſtennek igaz Igéje-ellen kellene elő-hozni. Kétſég-nélkűl erőtlen fogáſok, a'mint ſokan megmutatták. De régenten-is ſzokáſok vólt ez a'Tévelygőknek: és, a'mit Sz. *Agoſton* ír a'*Manikæus*okról, azont mondhattyuk a'*Luteriſták*ról és *Kalviniſták*ról: (*c*) *Scripturas ſic accipiunt, ut ſuo quodam privilegio, imò ſacrilegio, quod volunt, ſumant; quod nolunt, rejiciant*: Az irásokat úgy véſzik, hogy neminémű tulajdon privilegiomból, ſőt ſzentſég-tőréſből, a'mit akarnak, bé-véſznek; a' mit nem akarnak, meg-vetnek. Bizony nem vad-kőrtvély a'Sz. Irás, hogy ki-ki, a' mint akarja, úgy válogaſson benne.

De vallyon miért rekeſztnek-ki az Ujítók némelly könyveket a'ſzent könyvek laiſtromából? Azért, hogy az ő hamis vallásokat igen nyilván kárhoztattyák, és az igaſságot világoſon állattyák. A'*Tobias* könyve, a'Jó chelekedeteket (*d*), és az Angyalok őrizetit (*e*) bizonyíttya. A'*Júdit* könyve, a'Bőjtőt, és a' Szűzeſséget ajánlya (*f*). A'*Jeſus Sirak* fia könyve, az embernek Szabad-akaratyát erősíti (*g*). A'*Makabæus*ok könyve, a'Halottakért-valo könyőrgéſt (*h*), és a'meg-hólt Szenteknek érettünk-valo eſedezéſét (*i*) állattya. Mellyeknek, mint-hogy az Ujítók ellenſégi; azt gondollyák, hogy, ha azoknak a'könyveknek méltoſága helyén marad, az ő tévelygéſek elő nem mehet.

Ugyan azon okból, noha némelly könyveket tellyeſséggel ki nem rekeſzettenek, mindaz-által lopáſsal megveſztegették; és a'mi ellenek vólt, ki hadták. Végy példát: Szent *Péter* imigyen ír (*k*): *Quapropter, fratres, magis ſatagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis*. Ezt a' ſzép mondáſt meg-chonkitotta *Károlyi*, és imigyen fordította: *Annak okáért atyámfiai, igyekezzetek inkább, a'ti hivatáltokat és válaſztáſtokat meg-erősíteni*. maga az igaz bőtűben az vagyon; hogy, *A'Jó chelekedetek-által bizonyoſsá tegyétek a'ti hivatalotokat, és válaſztáſtokat*. ki-hadták a'*Jó chelekedeteket*, mint-hogy őket chak a hit téſzi bizonyoſokká. Sok egyébb effélék vannak a'*Károlyi* Bibliájában, a'mint akár-ki-is eſzébe veheti, ha a'mi igaz Bibliánkal egybe-veti, és e'mi Intéſűnkben elő-hozott helyeket valóban meg-fontollya.

a In Prologo Galeato. & Epiſt. ad Domnionem & Rogatianum,

b Diſputat: de Machbæico primo.

c Lib. de Bono perſeverantiæ, c. 11.

d Tob. 4, 11, 12, & cap. 12, 9.

e Tob. 12, 12.

f Jud. 8, 6. c. 15, 11. c. 16, 26.

g Eccli. 15, 14. & 17, 5.

h 2. Machab. 12, 42. & ſeqq.

i 2. Machab. 15, 14.

k 2. Pet. 1, 10.

XVIII. Károlyi *homályosan fordította a' Bibliát.*

A' Bibliának homályos fordításával, nem akarnám *Károlyit* vádolni, tudván hogy nagy szent és túdós emberek-is izzadtak annak fordításában és magyarázásában. De mivelhogy ő azzal vádolta a' *Vulgáta Editziót*, hogy *sokat úgy fordított, hogy az ember nem tudhattya michoda*; nem ok-nélkül mondhatom néki, hogy gerenda lévén a' maga szemében, azt nem láttya.

Vallyon kichoda érti mit akar *Károlyi*, midőn imigyen beszél, Genes. 7. v. 18. *Annak-utánna, hogy a' vizek nagy erőt vévén és meg-nevekedvén fölötte igen ez földön, az bárka járhatna a' vizeknek színén.*

Es Gen. 20. v. 16. *Imé adtam a' te bátyádnak ezer ezüst sikluſt: Es ímé ő mind azoknak szemeinek bé-födőzője, kik teveled vannak, mind pedig egyebeknek, és ez-után okos légy.* Erre *glosát* irt ugyan *Károlyi*: de a' sem világosb a' fordításnál, és nehezen-is chigázhatni a' bőtűhőz, és annak-fölötte igen kétségeſ-is.

Nem homályos mondáſ-e ez-is, Eccli. 42. v. 15. *Jobb a' férfiúnak gonoſsága, hogy nem mint a' jól-tévő aszszony' állat.* Ezt-is *glosálni* akarja *Károlyi*: de maga sem érti mit beszél. Effélékből nagy laistromot chinálhatna, a' ki ezekben időt akarna tölteni. Láſsad a' *Kalauzt* †.

† Fol. 359. §. 6.

XIX. Károlyi *el-változtatta az igaz bőtűt.*

Azzal-is hamisan vádollya *Károlyi* a' *Vulgáta Editziót*, hogy el-változtatta az igaz bőtűt, mellyet ő-benne valóban fel-találsz. Ki nem chak a' mi igaz Régi bőtűnket változtatta-meg, de a' Deák *Tiguri Kalviniſta* Bibliát-is; mellyel gyakrabban eggyez a' mienkel, hogy-sem *Károlyi*. Az-okáért fő-képpen a' *Tiguri*-val vetem-egybe, hogy meg-teſsék kit követett légyen *Károlyi*, az-az, a' maga fejét. És hogy sokáig függőbe ne légy, mingyárt a' Biblia kezdetin, *Gen. 1. v. 2.* találod az *Urnak lelkét*; pro, az *Istennek lelkét*. Verſ. 3. *Akkor monda*; pro, *Es monda*. Verſ. 6. *Az-után monda*; pro, *Monda-is*. vagy, *monda még-is*. Verſ. 11. & 12. *gyenge*; pro, *zöldellő*. Mellyek, noha nem láttatnak derék fogyatkozásoknak, mindazáltal, minthogy az Ujító atyafiak igen szemeſeknek tartyák magokat, illyenekben sem kellene tétovázniok: fő-képpen mint-hogy a' Régi Deák Bibliát kisſebb dolgokban-is vádollyák. De nem tőltök időt efféle aprólékban, mert végthetetlen volna a' múnka, 's kevés a' haszon. Láſd-meg, *Gen. 4. v. 4, 8, 14. cap. 5. v. 22, 24. c. 6. v. 45. c. 8. v. 21. c. 16. v. 2. cap. 23. v. 15. c. 24. v. 12. c. 27. v. 46. c. 29. v. 28.* hanem, nagyobbakról emlekezem.

Gen. 2. v. 6. ezt olvaſom az igaz Bibliában: *Fons aſcendebat è terra irrigans ſuperficiem terræ.* A' Tiguriban: *Porrò vapor aſcendebat è terra, irrigabatq; univerſam ſuperficiem terræ.* Károlyi nind ellene-mond: *A' földből-is semmi nedvesség nem jött vala fel, hogy a' földnek egész színét meg-nedvesítette volna.* Ez volna bezzeg az igaz fordítás; mintha a' világoſságot sötétségnek fordítanád.

Gen. 4. v. 13. a' Tiguri Bibliában azt olvaſsuk: *Et dixit Cain ipſi Jehovæ, Major eſt iniquitas mea, quàm ut remittat.* Károlyi külömböz tellyeſséggel: *Akkor monda Kain az Urnak: Nagyobb az én büntetésem, hogy nem mint azt el-hordozhatnám.*

És *Verſ. 23.* a' Tiguriban imigyen vagyon: *Et dixit Lémech uxoribus ſuis Adáh & Silláh, Audite vocem meam uxores Lémech, auſculate ſermonem meum, quòd virum occidero in vulnere meo, & puerum in livore meo.* A' Károlyiéban pedig: *Akkor monda Lámech az ő feleségeinek: ó Ada és Silla, hallyátok-meg az én szómat, a' ti fületeket adgyátok az én beszédemnek Lámechnek feleségei. Bizony ha valamelly erős férfiútól sebet vennék-is, vagy valami vaſtag ifiútól kéket, meg-ölném azt még-is.* Ez mind toldás, 's mind változtatás. És *Verſ. 24.* a' Tiguri imigyen ir: *Quòd ſeptuplum vindicabitur Cain & Lémech ſeptuagies ſepties.* Károlyi sokkal külömben: *Ha Kainért hét-képpen áll az Isten boszszút, a' Lamechért hetven-hétszerte inkább.*

Gen. 6. v. 3. A' Tiguri imigyen szóll: *Et dixit Jehovah, Non diſceptabit ſpiritus meus cum homine in ſeculum, eò quòd ſit etiam caro: erunt tamen dies ejus centum & viginti anni.* De Károlyi más módon beszél: *Annak-okáért monda az Ur: Soha többé az én lelkem nem vetekedik az emberek-felől, mivelhogy testek: mindazáltal engedek nékiek meg-téréſre száz húsz esztendőt.*

Gen. 7. v. 18. A' Mienktől Károlyi igen távúl esik; de a' *Tiguri*-val sem eggyez, melyben ezt olvaſsuk: *Et roboraverunt ſe aquæ ac multiplicatæ ſunt ſuper terram:*

&

& ferebatur arca ſuper faciem aquarum. De Károlyi, külömben fordította: *Annak-utánna hogy a'vizek nagy erôt vévén, és meg-nevekedvén fölötte igén ez földön, az barka járhatna a' vizeknek ſzínén.*

Gen.8.v.4. a'Tiguri imigyen ír: *Et requievit arca menſe ſeptimo, decima ſeptima die Menſis.* De Károlyi el-változtatta: *Annyira hogy meg-nyugovék az bárka heted hólnapba, annak a'hónak tizen-hetedik napján.*

Gen.37.v.34. azt olvaſsuk Jákobról: *Indutus eſt cilicio.* A'Tiguriban: *Poſuitq; ſaccum in lumbis ſuis.* Károlyi pedig azt írja: *Gyáſz ruhába öltözvén.*

És *Verſ.35.* A'Poklot, *koporſóvá* változtatta a'*Tiguri*val-eggyütt. mint-ha *Jákob* azt mondotta vólna: *Sírván megyek az én fiamhoz a' koporſóba.* holott a' Zidó ige *Scheol*, tulajdon-képpen *Poklot* téſzen; a'mint ſok tudós emberek meg-bizonyították. és azért a'mi igaz bötűnkben, *Infernus* vagyon: és e'helyen külömben ſem fordíthatni. Mert *Jákob* azt alította hogy *Jóſefet* a'vadak ötték-meg, és koporſóba nem tétetett: azért nem alította, ſe nem kívánta hogy a'koporſóba mennyen hozzája, hanem a'*Pokolba*, az-az, a'*Limbusba*, a'melyben vóltak az Ó Teſtamentomi híveknek lelkök a' Kriſtus el-jövetelé-ig. Továbbá, a'léleknek helye nem a'koporſo, hanem a'pokol: *Jákob* pedig a'meg-hólt *Jóſef*nek eleven lelkét kívánta látni. Mint-ha azt mondotta vólna: En ſemmi vigaſztaláſt bé nem véſzek, míg nem *Jóſefet* meg-látom, kit már, mint-hogy meg-hólt, nem láthatok, hanem mikor a'lelkem a'lelkével-eggyütt léſzen a'pokolban. Mert azt remellem, hogy *Jóſef*nek ártatlan lelke, az én eleimnek lelkeihez ment az *Abrahám* kebelébe, a'hová remellem hogy az én lelkem-is el-érkezik.

Gen 40.v.19. az igaz bötűben ezt olvaſom: *Poſt quos* (ſcilicet tres dies) *auferet Pharao caput tuum, ac ſuſpendet te in cruce, & lacerabunt volucres carnes tuas.* A'Tiguri külömböz; de ſokkal inkább Károlyi mind a'kettőtől: *Harmad-nap múlva az Farao meg-emlekezik a'te fejedről, és tégedet fel-akaſztat akaſztó-fára, és a'te teſtedet te-rólad leéſzik az madarak.*

Végheteten dolog vólna minden fogyatkozáſokat fel-jegyzeni, holott chak imigy amúgy nézegetvén, ezeket a' Sz. Irásnak egy könyvében találtam; melly talám alig vagyon huſzon-ötöd réſze-is a'Bibliának. még-is Iſten-félő *Senior*nak tartatik *Károlyi Gáſpár* a'Kalviniſtáktól.

XX. Károlyi *az ô hamis vélekedéſire chigázza a' Szent Irást.*

Végezetre, noha nem igazán mondotta *Károlyi*, hogy a'*Vulgáta Editziót* a' Pápai tudományhoz ſzabták: mindazáltal jó néven vehettyük tőle, hogy a' Pápai tudományt olly réginek vallya mint a'Régi Biblia, sőt régiebnek; mellyet az ô újonnan koholt vallaſáról nem mondhat. Én pedig igazán mondom, hogy *Károlyi* valóban meſterkedett azon, hogy az ô Bibliáját a'*Calvinus* tévelygéſihez ſzabná: és a hol a'bötűhöz olly könnyen nem fért, a'*Gloſsák*kal igyekezett végbe vinni. Melyről chak egy-nehány derekas példát hozok-elő: mert a ki mind elő akárná ſzámlálni, egéſz könyvet kellene írni. És mint-hogy alig vagyon az igaz Kereſztyének 's az Ujítók-között olly ellenkezés vagy külömbség, a'melyről-valo iráſokat meg nem igyekezett vólna veſztegetni, vagy homályosítani *Károlyi Gáſpár* az ô fordításával, vagy *gloſsálásával*: én-is rendſzerént ſzámlálok-elő azokban, hogy akár-ki-is meg-tapaſztalhaſsa *Károlyi*nak meſterſégét.

Tagadgyák az Ujítók az embernek Szabad akarattyát, noha arról a'Sz Irás igen nyilván és gyakorta emlekezik. A'többi-között, erős bizonyítáſt olvaſsunk *Moyſes* Elsö könyvének negyedik réſzében, v.7. holott imigyen ſzóll az Iſten *Kain*nak, a'mint ô-maga *Károlyi* fordította: *Miért gerjedett-fel a'te haragod? és miért változott-meg a'te abrázatod? Ha jol chelekedel, a vagy nem léſzeſz-e kedves? Hogy-ha pedig nem jól chelekedendel, a'te bünöd az ajtó-előtt nyugoſzik. Es annak az ô indúlattya az te hatalmadban vagyon, és te-néked hatalmad vagyon rajta.* Vötte eſzébe *Károlyi*, hogy e'mondás az embernek Szabad akarattyát állattya: (*a*) az-okáért illyen *gloſsával* tiſztelte-fel: *Ez hetedik Versben azt mongya Iſten Kainnak, hogy ok-nélkül haragſzik. Okát adgya pedig Iſten az ô mondáſának: Ha, ugymond, jól chelekeſzel, kedves léſzeſz; ha gonoſzúl chelekeſzel, bünteteſed léſzen.* Eddig ám járjon: Hally már chúfos dolgot-is: *Más az, hogy Abelnek te bátya vagy, és ô-rajta hatalmad vagyon:*

(a) Vide Bellarm. lib.5. de Grat. & Lib. arb. c. 22.

mivelhogy azért te nálánál nagyobb vagy, és előtte-járó vagy, az Ísteni tiszteletben-is elől kellett volna járnod. Hally már hamisſat-is: *Némellyek a' bűnről magyarázzák, mint ha azt mondaná Isten: hogy Kainnak hatalma vagyon a'bűnön. De az semmi-képpen igaz nem lehet.* Vallyon miért? mert ellenkezik a'*Kalvinisták* tudományával. En pedig azt mondom, hogy igen-is meg-lehet. és azt tanították, nem chak némellyek, az-az, imillyen amollyan emberek, hanem a' Kereſztyén Anyaſzentegyháznak fő Sz. Doctori; tudni-illik, Szent *Ambrús* (*a*), Sz. *Jerónimus* (*b*), Sz. *Agoſton* (*c*), Sz. *Gergely* (*d*), és Sz. *Proſper* (*e*). És a'bőtű-is magával hozza: mert a'kérdés, *Miért gerjedett-fel*, &c. nyilván jelenti, hogy, ha *Kain* akarta volna, haragra fel nem gerjedett volna: és azért nem mongyuk az ebnek, Miért ugatſz; ſem az oroſzlánnak, Miért ordítſz: mert ninchen ſzabad akarattyok, hogy ezt vagy amazt chelekedhesék. Továbbá, amaz okkal-való ſzóllás: *Ha jól chelekeſzel:* és, *Ha pedig jól nem chelekedendel*, nem nyilván jelenti-e a'Szabad akaratot? Mert, miért nem mongyuk az embernek, Ha meg-állatod a napot, a'vagy fel-támaſztod a'halottat, a'mint itt mongya az Isten, *Ha jól chelekeſzel*, ez a'vagy amaz léſzen? hanem hogy ninch az ember hatalmában és akarattyában, a'Napnak meg-állatása, a'vagy a'halotnak fel-támaſztása, a'mint hatalmában vagyon a'jónak meg-chelekedése. Annak-fölőtte, michoda az: *Annak indúlattya hatalmadban vagyon*; és, *hatalmad vagyon rajta*? Nem azt teſzi-e, hogy hatalmadbā léſzen a'bűnnek indúlattya; és, ha akarod, ellene álhatſz, és azt chelekedheted, hogy a' bűn ne uralkodgyék rajtad? Mert, a'mit *Károlyi* Abelről mond, merő gyermekség: mivelhogy nem *Abel*ről vagyon ott a'ſzó, hanem a'bűnről. De erről a'mondáſról tekintſd-meg *Bellarminuſt* (*f*); és többekről-is, mellyekről *Károlyi* nem emlekezett.

Fölőtte ellenzik az Ujító atyafiak a' Jó chelekedetek jutalmát-is: melyről, a'Sz. Irás gyakor és világos bizonyſágot teſzen. De némellyeket *Károlyi* az ő *gloſſái*val úgy meg-homályositott, hogy fellyebb ſem lehet, kezes lábas hamisſágokat mázolván a'Biblia ſzélire. A'*Tobias* mondáſát így fordította Károlyi (*g*): *A'jó tétemény meg-ſzabadít a'halálból, és nem hágy a'ſetétſégre jutnod. Mert nagy ſzép a'jándék az alamiżnálkodás a' Fölſéges Isten-előtt, mind azoknak a'kik azt gyakorlyák.* A'fordítáſt nem roſtálom. De láſsuk mit *gloſſál* reá Károlyi: *Nem azt mongya, hogy az alamiżnálkodás érdemli az halálból-való ſzabadúláſt. Mert ha mindent chelekeſzünk-is, haſzontalan ſzolgák vagyunk: hanem azt akarja mondani, hogy a'kikkel jól tőttünk, azok meg-emlekezvén az jó tétemányről, viſzontag jól teſznek, és a'halálos veſzedelemből meg-ſzabaditnak, mellyet ért a'ſegétſégen.* És ő Isten, michoda a *Sz. Irás*nak hamisſágra-való chigázáſa, ha ez nem az? Az Irás azt mongya; hogy, *Nagy bizodalom léſzen a'Fölſéges Isten-előtt az alamiżna*; a' vagy, a'mint *Károlyi* fordíttya, *Nagy ajándék*: és mindaz-által az emberek emlekezetire akarja azt chigázni, a' kik gyakrabban el-feletkeznek az el-vőtt jó tétemányről, hogy-ſem meg-emlekeznének: de az Isten el nem feletkezik. és az-okáért nagy bizodalom az alamiżna ő-előtte; a'mint Sz. *Pál* igen ſzépen jelenti, ugyan *Károlyi* fordítáſa-ſzerént-is: (*h*) *Mert nem hamis az Isten, hogy el-feletkezzék a'ti chelekedetetekről, és a'ti fáradſágos ſzerelmetekről, mellyet mutattatok az ő nevéhez: hogy tudni-illik ſzolgáltatok a ſzenteknek, és most-is ſzolgáltok.* Hallyad ennek-is *gloſſá*ját. *Okát mongya*, úgy-mond, *miért vagyon ő-felőlök jó reménſégben. Mert*, úgymond, *igaz az Isten, és az ti jó chelekedeteket meg-koronázza.* Igy kellene bezzeg egyébűtt-is *gloſſál*nod jó *Károlyi*, és nyilván meg-vallanod hogy az igaz Isten *meg-koronázza a'jó chelekedetet*, úgy-mint érdemeſt. Ezen igaſságot más mondáſsal-is bizonyittya *Tobias*, a'fiának ſzólván (*i*): *Orczádat a'ſzegénynyről el ne fordittſad, az Isten ſem fordittya az ő orczáját el te-tőled.* Látod-e, hogy az Isten meg-emlekezik az alamiżnáról, és ő fizet-meg a'ſzegényért.

Nem elégſzik-meg ezzel *Károlyi*, hanem mélyebbē ſillyed. Azon *Tobias* könyvében az Angyal imigyen beſzél (*k*), a' mint *Károlyi* fordította: *A'jó tétemény meg-ſzabadít a'halálból, és minden bűnből meg-tiſztít. A'kik jó-tévők és igazak, hoſzſzú életűnek léſznek.* Itten ſem gondolok a fordítáſsal, noha az utólſo czikkely ſokkal kűlőmben vagyon az igaz bőtűben: De hallyad a'*Károlyi* gloſſáját: *Láſd-meg ennek értelmét, cap. 4. v. 11. mert azt mongya chak, hogy a'ki máſsal jól teſzē, viſzontag más ő-vele halálos veſzedelmé-*

ben

a Lib. 2. de Cain, c. 7.
b In qq. Hebraicis.
c Lib. 15. Civ. c. 7.
d Lib. 4. Moral. c. 22.
e Lib. 2. de Voca. gent. c. 13.
f Lib. 5. de Grat. & Libero arb. c. 22.
g Tob. 4, 11.
h Hebr. 6, 10.
i Tob. 4, 8.
k Tob. 12, 9.
a Prov. 10, 12. b Dan. 4, 24.

ben jól tésszen, mert a'mint ki másnak méri, néki-is úgy mérik. Hogy pedig azt mongya hogy az alamizna meg-tiszttittya a' bűnt; értsed hogy az emberek előtt tiszttittya-meg, nem Isten-előtt, Prov. 10. Dan. 4. mert Isten-előtt az alamizna meg nem tiszttít. Végezetre, hogy azt mongya, hogy a'kik irgalmasságot chelekednek, bé-telnek élettel : nem az örök életről szóll, hanem az idő-szerént-valo életről: mert az jó tetemènyt Isten meg-fizeti e'világon, nem chak az világon pedig, hanem az más világon-is. De azért nem következik abból, hogy érdemli azt a'jó chelekedet: mert más dolog, kegyelmességből chelekedni, és adósságot fizetni. Szánt-szándékkal sem írhatott volna Károlyi éktelemb, és maga tanitásával ellenkezőbb tudományt. Láttuk annak a' helynek értelmét a'melyre mutat, és fel-találtuk hogy *Károlyi*-ellen szóll : és hasonló-képpen ez-is meg-mutattya a' *Károlyi* vallásának hamisságát : mert chak egy bötű sinch a'Szent Irásban, mellyel *Károlyi* a'maga vallását óltalmazhatná.

Az sem igaz, *hogy az Életet, nem kell az örök életről érteni.* mert az igaz bötűben így olvasuk: *Eleemosyna facit invenire misericordiam, & vitam aternam*; az-az, *az alamizna irgalmasságot és örök életet találtat.* Nem-is érthetni külömben : mert gyakorta az alamizsnálkodók, e'világi a'vagy ez-idő-szerént-valo életben nem sokat bírnak, és a'kóborló dúló fosztó hamis embereknél előbb meg-halnak. De maga-is *Károlyi*-szépen arczúl chapja magát: mert nyilván irja; hogy, *Az Isten a'jó tetemènyt meg-fizeti, nem chak e'világon, hanem a' más világon-is.* És mint-ha meg-bánta volna mondását, utánna veti: *De azért nem következik abból, hogy érdemli azt a' jó chelekedet.* Hogy nem következik? hiszem a'fizetés érdem-szerént vagyon: és a'hol érdem ninchen, ninchen fizetés-is, hanem ajándék és kegyelem. A'mit utólszor mond; hogy, *Más dolog, kegyelmességből chelekedni, és adósságot fizetni* : nem disputálom; hanem azt mondom, hogy a'ki fizetést emleget, mint *Károlyi*, az adósságot nem tagadhattya; a'mint a' köz példa-beszéd-is tartya : *Adós fizet.* Hasonlót ír Károlyi a' *Salomon* Példa-beszédiben-valo mondásáról-is (*a*), és a' *Dániel* mondásáról, mellyel *Nabukodonosornak* tanátsolta az alamizsnálkodást (*b*).

a Prov. 10, 12.
b Dan. 4, 24.

Ellenzik az Újító atyafiak a' *Purgatóriomot*-is. Az-okáért látván *Károlyi* hogy az Irás arról nyilván emlekezik, a'bötűt valami részéből helyén hadta, de *gloſsájával* valóban fel-zavarta. A' *Makabeusok* Második könyvének tizen-kettődik részét, *Károlyi* így fejezi-bé (*c*): *Két-ezer Gira-ezüstöt küldé Jerusalembe, az bűnökért-valo áldozatoknak tételére: igen jól és tiszteſségesen chelekedvén, hogy a' fel-támadásról gondolkodnék. (Mert ha azokat, a'kik meg-ölettek vala, nem reménlette vólna fel-támadni, hijába valo és haszontalan dolog vólt vólna a'halottakért imádkozni.) Annak-fölötte, hogy meg-gondolná, hogy azoknak, kik Isteni félelemmel halnak-meg, a' kegyelemnek nagy szép ajándéka tétetett-el. Szent és kegyes gondolat, hogy a' halottakért áldozatot tött, hogy a'bűntől meg-tiszttúlnának.* Semmit nem szóllok a'fordításról: de a' *gloſsát* mélto meg-rázogatnunk. Mert fel-találluk valóban, hogy *Károlyi*, hamis és erő-szakkal chigázo *gloſsátor*. Így ír azért a'Biblia szélire : *Ez három utólsó Verſekből a' Pápisták akarják állatni a' Purgatoriomot, és a' holtakért-valo könyörgést, és így okoskodnak: Ha az halottak az életre mennek, nem kell azokért valo könyörgés, mert ninchenek gyötrelemben. Ha pokolba mennek, úgy-is haszontalan az könyörgés, mert pokolból ninchen szabadulás. De itt azt mongya az Irás, hogy szükséges az halottakért-valo könyörgés. Vagyon tahát Purgatóriom kinnya, melyből-valo szabadulásért haszнos az könyörgés és a'Miſe*, &c.

c 2. Machab. 12. v. 43, 44, 45, 46.

Eddig tűrhető a' *Károlyi* mondása, sőt ugyan kőszönésre-is méltó. Mert holott azt mongya, hogy a'*Pápisták* e' mondásból állattyák a' *Purgatóriomot*; Pápisták nak vallya a'régi Szent Atyákat és Doctorokat : a'többi között Sz. *Agoſtont*, kit *Calvinus János*, igaz tanúnak nevez (*d*), ki a' *Makabeusok* könyvéből-valo bizonyſsággal él (*e*). Igazán mongya azt-is *Károlyi*, hogy e'mondással bizonyíttyuk a' *Purgatóriomot* : de ő nem jól felel a'mi igaz okoskodásunkra. És noha négy feleletet hoz-elő; mind a'négy sem ér egy babot, a'mint majd meg-mutatom.

d Lib. 4. Inſt. c. 14. n. 26. & lib. 3. c. 3. n. 10.
e Lib. de Cura p. mortuis, c. 1.

Elősőr, úgymond, *azt mongyuk, hogy itt a'bötűben, chak egy igével-valo emlekezet-is ninchen a'Purgatóriomról, hanem a' halottakért-valo könyörgésről, a'kik*

tudni-illik valami bűnben hóltak-meg. Nem żák; párnahej: ő-maga meg-vallya, hogy mi a'halottakért-valo imádságból állattyuk a *Purgatóriomot.* és méltán, mert annak helye ninchen sem meny-országban, sem pokolban: Tahá valami más helynek kell lenni a'hol légyen, és azt nevezzük mi *Purgatóriom*nak. Továbbá; nem igaz, hogy ninch a' *Purgatóriom*ról emlekezet: mert a' *Purgatóriom* annyit tészen, mint Tisztúlohely, a' vagy Tisztúlásnak helye. Az-okáért, ha a' tisztúlásról vagyon emlekezet, és a' tisztúlásnak valami helyen kell lenni: következik, hogy a' *Purgatóriom*ról-is, a' vagy Tisztúló-helyről, a' vagy tisztúlásnak helyéről emlekezet légyen.

Másodszor azt mongyuk, ugy-mond Károlyi, *hogy ennek a' könyvnek ninchen arra valo méltosága, hogy a' hoz köttsönök a' mi lelkünket, és abból bizonyitanók a' mi hitünknek valami ágát, mi-képpen meg-tetszik ezen könyvnek 15. részéből, versu 39.* Valóban meg-tetszik *Károlyi*nak fogyatkozott ügye, és veszett pőre: mert valamelly úton meg-mutattyák az Ujitók a' Szent Irás több könyveinek meg-vethetetlen igaz-voltát, ugyan azon úton fel-találllyák e' könyvnek-is tagadhatatlan méltoságát; a'mint meg-láthatod a' *Kalaúz*ban (*a*). A' minémű dolgokkal akarják az Ujitók a' *Makabæus* könyveinek méltoságát rontani, erőtleneknek mutatták nem chak az igaz Keresztyén Doctorok, hanem a' *Kalvinisták*-közzül-is *Albericus Gentilis*; kinek arról-valo könyvét *Hanoviában* nyomtatták 1604. esztendőben. A' mit pedig *Károlyi* rebesget azon könyvből, c. 15. v. 39. merő marczonaság: mert azoknak a' könyveknek iroja, nem tészi kétessé irását, mint-ha valamit nem igazán irt vólna, hanem szóllasának nem olly ékesen-valo-folyását jelenti, a'mint némellyek kivánhatnák. Az pedig nem choda, holott a' Profétákközzül *Moyses* (*b*), és *Jeremias* (*c*), megvallották nyelvek fogyatkozását; az Apostololok-közzül pedig ő-maga Sz. *Pál* egy-nehányszor (*d*): de azzal nem tészi kétségessé irását.

Harmadik felelete sem jobb Károlyinak: *Az Isten mikor az áldozatokról-valo parancholatokat adta, sohul nem szóllott arról, hogy a' bűneiért* (talám a' hóltak bűneiért?) *áldozzanak.* Erre én azt felem; hogy, a'hol az Isten az elevenek bűneiért áldozatot kivánt, ott kivánhatta a' hóltak bűneiért-is: és sohult nem olvasták az Atyafiak, hogy a' hóltakat ki-rekesztette vólna az Isten. és hogy vagy ott, vagy egyébütt javallotta légyen az Isten affélé áldozatokat, nyilván meg-mutatta *Judas Makabæus* az egész gyülekőzettel: kik, ha Isten-ellen-valo dolognak itélték vólna, semmi-képpen nem chelekedték vólna. Mondám, hogy javallotta: mert ha szintén nem parancholta-is az Isten, javalhatta; a'mint sok egyéb dolgot, úgy-mint az Új innepeknek rendelését (*e*). Ő-maga *Károlyi* emlekezik az illyen Innepről (*f*). Azt-is irja (*g*); hogy, *az Enczénia innepet Júdas Makabæus szerzette, a' templomnak bálványoktól-valo meg-tisztitásának emlekezetire.* Melly innepről nem olvasunk semmi parancholatot: de ugyan javallotta Urunk, és azon az innepen jelen akart lenni Jerusalemben (*h*).

A' Negyedik-is hasonló a' többihez: *Az egész Szent Irás bizonyittya, hogy az halál-után ninchen váltság. Lásd-meg Luc 16. v 26. A' halottakért-valo könyörgésről, az Purgatoriomról sohul nem szóll. Azért, ha lehet, a' Pápisták más erősséget keresenek.* Meg-néztem a'helyt, a' melyre *Károlyi* igazit: de nem láttam azt benne, a'mit *Károlyi* mond. Mert Szent *Lukách* a' kárhozott Gazdagról emlekezik: és mi sem mongyuk hogy pokolból váltság vólna, hanem más helyből; mellyet a' Szent Irással bizonyitunk. Olvasd erről a' *Kalaúzt* (*i*). Az-okáért, ha lehet, *Károlyi* más-képpen okoskodgyék a' *Makabæusok* könyvéből vött bizonyság-ellen. Chodálom pedig, hogy ennyi okoskodással akarta *Károlyi* e' mondást meg-erőtleníteni, holott azt irhatta vólna a' Biblia szélire, a' mit más két helyen irt azon *Makabæusok* könyvébe (*k*): *Ez Zsidó hazugság* és (*l*): *Ez-is Zsidó hazugság, mert az semmi Irásban ninchen.* Igy bőchülli *Károlyi* a' Szent Irást. Illyen káromlló Bibliáját forgattyák az Ellenkező atyafiak, az-okáért nem choda hogy káromkodni tudnak. Vallyon honnét tudta *Károlyi* hogy azok hazugságok? Én bizonnyal mondom, hogy iszonyodtam mikor olvastam, és chodálkozom most-is hogy mérészlette azt oda irni; holott se *Luter* se más *Kalviniſta* Bibliában azt nem olvastam, se Deákban, se Németben. De gondolom hogy ezzel

a Fol. 345. 347.

b Exod. 4, 10.
c Jer. 1, 6.
d 1. Cor. 1, 17. & c. 2, 1. & 2. Cor. 11, 6.

e Judith 16, 31. Esth. 16, 21.
f 1. Machab. 4, 59.
g Joan. 10, 22.
h Ibidé.
i Folio 973. & seqq.
k 2. Machab. 1, 36.
l 2. Machab. 2, 4.

egye-

egyebeknél vitézbnek akarta mutatni magát *Károlyi*. Hogy pedig az irja, hogy *az semmi Irásban ninchsen*: nem helyes. Mert ő-maga-is meg-vallya *Károlyi*, hogy a'Sz. Iráſnak némelly könyvei el-veſztek (*a*), és azoknak valamellyikében lehetett; a'mint jelenti *Nicolaus Serarius* (*b*). De ha az nem vólna-is: nagy vakmérőſég, ok-nélkül, nem hogy a'Sz. Iráſt, de akár-mi bőchűlletes ember iráſát-is meg-hazudtolni.

a 3. Reg. 4, 32, 33.
b Proleg Bibl. c. 8, q̃ſt. 14.

Nem kedvellik az Ujító atyafiak az Evangeliomi Tekélleteſségnek tanátſitis, noha az *Evangelikuſok* nevén igen kapnak: Az-okáért a'hól azokról emlekezet vagyon, *Károlyi* chúfos *gloſsákat* ír mellé jek. A'Szűzeſséget és Nőtelenſéget ajánlotta és díchérte Urunk, midőn azt mondotta, a'mint *Károlyi* fordíttya: (*c*) *Nem mindenek véſzik-bé azt a'beſzédet, hanem a'kiknek adatott.* És (*d*) utánna veti: *Vannak ollyak-is, kik ő-magok heréltek-meg magokat a'mennyeknek orſzágáért. Az ki bé-veheti, vegye-bé.* Hallyad a'gloſsát: *Az Iſtennek kiváltképpen-valo ajándéka a'maga meg-tartóztatáſnak ajándéka az emberben, azért ſenki nem kötelezheti arra magát*, &c. És utánna veti: *Nem azt mongya Kriſtus, hogy a'Szűzeſség érdemli az örök életet. mert ſzinte az igen igaz Szűzeſség ſem érdemli azt; hanem, mongya hogy vannak ollyak, kik magokat meg-tartóztattyák a'házaſságtól, hogy a'mennyei dolgokban leheſsenek ſerénybek és ſzorgalmatosbak.*

c Matth. 19, 11.
d Verſ. 12.

Ebben ſok vétek vagyon. Első vétek az: hogy, *Senki nem kötelezheti magát a'Szűzeſségre.* Mert az ember, jól és haſznoſon kötelezheti magát arra, a'mi kedvesb az Iſtennél. Ollyan pedig a' Szűzeſség és a'Nőtelenſég, a'Házaſsághoz-képeſt, a'mint Sz. *Pál* nyilván mongya (*e*), a'*Károlyi* fordítása-ſzerént-is: *Azért, a'ki el-adgya házaſságra leányát, jól chelekeſzi; a'ki pedig nem adgya, jobban chelekeſzik.* És iſmég (*f*): *Az aſszony'állat, ha az ura el-aluſzik, ſzabados hogy el-mennyen az kihez akarja, chak az Urban. De bóldogb léſzen, hogy-ha úgy marad az én értelmem-ſzerént. hiſzem pedig hogy én bennem-is az Iſten lelke vagyon.* Haſznoſon kötelezi pedig ember magát az ollyan jóra: mert a'kötelezéſſel, a'vagy fogadáſsal, akarattyát megerősíti hogy ne ingadozzon, és az őrdőgnek ellenkező kiſértetit meg-erőtelenîti. Mert a'kötelesség-nélkül, az emberek az igen jó és díchéretes dolgokban-is könnyen meg-változnak, vagy az őrdőg inchenkedeſéből, vagy az ő tulajdon álhatatlanſágokból. Innét az emberek-kőzőtt-is gyakorta kívántatik az eſkűvés; hogy az akarat megkötőztetvén, könnyen meg ne változzék. És így eſkűſznek a'vitézek az ő kapitányoknak, a'bírák a'kőſségnek, a' házas emberek egy-máſnak, hogy hivatallyokban ſívébben el-járjanak.

e 1. Cor. 7, 38.
f Verſu 39, 40.

A'Szent *Pál* mondáſa a'Nőtelenſégnek jobb-vóltáról, olly világos, hogy *Károlyi* ſem mert ellene *gloſsálni*. De tartvan attól, hogy valaki a' tiſzta ſzín bőtűből az Ujítók tanitáſát meg-verheti: két *gloſsával* meg-mutatta mérgét.

Elsőben, azt mongya; hogy *A'Szűzeſség az házaſságnál jobb; azokban tudni-illik, a'kik magokat meg-tarthattyák, mert az házaſságban ſok haboruſág vagyon. Második: Mert e világnak ideje rövid: azért az házaſsággal úgy ellyen ember, hogy Iſtentől el ne vonattaſſék. Harmadik oka, miért jobb a Szűzeſség: mert a'kinek felejége vagyon, ez világiakban ſzorgalmatos. A'ki pedig házaſság-nélkül valo igaz ſzűz, nem ollyan mint a barátok, az Iſten dolgaiban foglalatoſok.* Mindenik okát helyén hagyom. De azt kérdem; Mit ért az *Igaz ſzűzön, a'ki nem ollyan mint a'Baratok*? Bizonyos, hogy nem a'*Kalviniſta* Predikátorok, kik-kőzzűl nem itélem hogy eggy-is e'kidig ſzabad akarattya-ſzerént őrők ſzűzeſségben élt vólna. Chodálom pedig, hogy nem átallya *Károlyi*, hogy a'magához haſonló *Predikátorok* ſzemében a'gerendát nem látván, a'Barátok ſzálkáját kezdi mozgatni. Reá felelek Arany-ſzáju Szent *Jánoſsal* (noha ő kőzőnſégeſen a'Házaſokról ſzóll) hogy haſonló-ſzámu *Predikátorok*ban, többet találni házaſság-rontókat, hogy-ſem a' Barátokban fogadáſoknak meg-ſzegőit.

Máſik *gloſsája* Károlyinak: *Vegyék eſzekbe ezt a'Pápiſták; mert azt mongya Szent Pál (g), hogy a'Szűzeſséget nem azért dícheri, hogy valakit törbe eitſen, és valakit arra erőlteſſen hogy meg ne házaſodgyék.* Eſzünkbe vőttük a'Szent *Pál* mondáſát, és a'ſzerént chelekeſzünk-is. Senkit nem erőltetvén a'Nőtelenſégre: hanem azoktól, a'kik azt ſzabad akarattyokból fel-vállalták, és magokat reá kőtelezték; a'Sz. *Pál*tól díchértetett okokért, kívánnyuk hogy kőteleſségeknek és fogadáſoknak ele-

g 1. Cor. 7, 35.

get tegyenek. mint szintén, noha senkit az Házasságra nem erőltetünk, mindaz-által meg-kívánnyuk az házasságbéliektől, hogy hívatallyok és fogadások-szerént éllyenek. Es, a'mint ezek, ha külömbet chelekeszsznek, méltók bűntetésre: azon-képpen amazok-is, a'Szent *Pál* mondása-szerént, a'mint *Károlyi* forditotta: *(a) Az ifiu özvegy aszszony'állatokat pedig, ez illyen tiszt re fel ne vegyed: mert minek-utanna bujalkodni kezdenek az Kristus-ellen, férjhez akarnak menni. Kik azért méltók szidalomra, hogy az első hitet meg-vetették.* Károlyi nem *gloſsálta*-meg, mi légyen az az első hit: de közönséges-képpen a Sz. Atyák 's a' *Conciliomok*, a'maga meg-tartoztatásnak fogadásáról értik *(b)*; melynek megszegése, *szidalomra*, sőt kárhozatra-is méltó; a'mint a'*Vulgáta Editzió*ban olvasszuk: *Habentes damnationem.* sőt a' *Tiguri Kalviniſta* Bibliában-is e'képpen: *Ex eo damnandæ, quòd primam fidem rejecerint.*

De mint-hogy *Károlyi* azt mongya; hogy, Senki magát a'Szűzeſségre nem kötelezheti: halljuk mi okát adgya: *Az Istennek kivált-képpen-valo ajándéka a' maga meg-tartóztatásnak ajándéka az emberben; azért senki nem kötelezheti arra magát, &c.* Mit akarjon ezzel *Károlyi*, meg-érthettyük imillyen okoskodásból: Senki nem kötelezheti magát egyébre, hanem a'mit túd hogy bétellyesithet. mert külömben szerencheltetni magát hogy meg-szegje fogadását; és vakmerő-képpen kötelezvén magát, Isten-ellen vét, *kinek nem tetszik a hamis és bolond igéret (c)*: De senki bizonnyal nem tudhattya, ha meg-tartóztathattya-e magát mindenkor: holott azt az Isten ajándéka-nélkül nem chelekedheti. nem-is tudhattya pedig, ha vagyon-e nála az az Isten ajándéka; és annál inkább, ha meg-marad-e az nála mind végig: Tahát senki örök Szűzeſséget nem fogadhat vakmerőség-nélkül.

Én pedig igy felelek: A'Szűzeſség, Isten ajándéka; de az ember akaratyában 's hatalmában-is vagyon. Mert noha az Istennek némelly ajándéki, nem fűgnek az emberi eszköztől, úgy-mint az egéſség, profétálás, choda-tétel: mind-az-által ollyan ajándéki-is vannak, mellyek az emberi eszközt meg nem vetik, sőt kivánnyák. Mert, hogy hidgyünk, békével szenvedgyünk, a'kiſérteteket meg-győzzük; Isten ajándéki, és ő-nálanélkül azokat nem chelekedhettyük: de mindaz-által, azon dolgok az ember hatalmában-is vannak. Mert, noha az Isten ſegéti azokra az embert: mindazáltal nem erőlteti, nem-is kételeníti. És noha az ember az Isten ſegétſége-nélkül semmi jót nem chelekedhetik: mindaz-által, azzal igen-is chelekedhetik, a' melly kész az Isten részéről, ha az ember kéri és keresi. mert egyéb-aránt, nem vétkeznék az ember ha nem hinne, a'vagy a' kiſérteteknek ellene nem állana. Illyen ajándék azért a' Szűzeſség, és az Isten ſegétſégével a'mi hatalmunkban vagyon: és azért tanátſollya azt Szent *Pál (d)*. mellyet heában tanátslana, ha a'mi hatalmunkban nem vólna; a'mint-hogy heában tanátſolnók hogy valaki egéſséges légyen, a'vagy profétállyon.

*Károlyi*nak más *gloſsá*jában-is tapaſztalhato hamiſság vagyon; hogy, tudni-illik, a' Szűzeſség nem érdemli az örök életet; hanem chak arra-valo, *hogy ember a'mennyei dologban ſerényebb és ſzorgalmatosb leheſſen.* Mert, noha erre-is igen haſznos, mindaz-által érdemeſ-is; a'mint közönségeſsen tanittyák a'Szent Atyák, Szent *Cypriánus (e)*, Szent *Hilárius (f)*, Arany-ſzáju Szent *János (g)*, Szent *Jerónimus (h)* Sz. *Agoſton (i)*, Sz. *Anſelmus (k)*, *Beda (l)*, és egyebek; a'mint fel-találod *Bellarminus*nál *(m)*. De ám engedgyünk-meg eggyet *Károlyinak:* chak mutaſson egy Predikátort, ki tudván, hogy a'Szűzeſség haſznos arra, a'mire *Károlyi* mongya, azt meg-kivánta vagy követte vólna: a'vagy ha ſenkit nem mutathat, vallya-meg hogy ſenki közzülök nem igyekezett azon, hogy a'mennyei dolgokban ſerényebb és ſzorgalmatosb lehetett vólna.

Egyébütt-is ellenzi *Károlyi* a'Nőtelenſéget. Mert *Actor. 1. ver. 14.* a'Sz. Lukách mondáſát imigyen fordittya: *Ezek mind egyetemben foglalatoſok valának az imádkozásban és a' könyörgésben, az aſzſzony'állatokkal egybe.* És a'ſzélire azt irja: *vagy az ő feleſégekkel egybe.* mellyet, ſem a'bőrűből igazán ki nem facharhat, ſem a' Szent Atyák magyarázáſában fel nem talál. Mert Arany-ſzáju Szent *János (n)*, azt azokról az aſzſzony'állatokról érti, a' kikről az Evangeliomban emlekezet vagyon; kik, a'mint *Károlyi* fordította, *(o) követték vala Jéſuſt Galileából, és ſzolgálnak vala*

a 1. Tim. 5, 11.

b Vide Bellarm. lib. 2. de Monachis, c. 24.

Matt. 19. ad v. 11.

c Eccles. 5, 3.

d 1. Cor. 7, 25.

Matt. 19. ad v. 12.

e Lib. de Habitu Virg.

f In cap. 19. Matt.

g In c. 19. Matt.

h Lib. 1. in Jovin.

i De S. Virginitat. c. 23 & 24.

k In c. 19. Mat.

l Ibidem

m Lib. 2. de Monachis, cap. 9.

n Hom. 3. in Acta.

o Matt. 27, 56.

néki.

néki. Holott azt irja Szent Jerónimus (a), hogy szokás vólt a'Zsidóknál, hogy az aszszony'állatok a'Tanitókat táplálnák és ruháznák; melyről Sz. Agoston-is emlekezik (b). És mint-hogy az botránkozást szerezhetett vólna a'Pogányok-között, Sz. Pál azt el-távoztatta; és azért mondotta (c): *Vallyon ninch-e hatalmunk, hogy aszszony atyánk-fiát széllyel hordozzuk, mint a'többi Apostolok-is, és az Ur attyafiai, és Czéfas?* De ezt sem jól fordította Károlyi; az *Aszszony atyánk-fia* helyett, *Kereszttyén feleségünket* irván. Mert, noha a'Görög ige, γυναῖκα, aszszony állatot-is tészen, és feleséget-is: mindaz-által e'helyen nem feleséget tészen, mert nem illik egybe az atyafi a' feleséggel: és a'Görög betűben ninchen az *articulus* τὴν, melly bizonyos személyt, vagy feleséget jegyez. Annak-fölötte, hogy Sz. Pálnak felesége nem vólt, igen nyilván jelenti ő-maga (d); a' mint a'Sz. Atyák és Doctorok magyarázzák, Sz. Agoston (e), Sz. Jerónimus (f), Arany-szájú Sz. János (g), Sz. Ambrus (h), és egyebek-is. És Clemens Alexandrinus-is azt irja, hogy az Apostolság-után, a' feleségét úgy tartotta mint attyafiát. Hogy pedig az Ellenkező atyafiak azt mongyák; hogy a' férfiak, feleségöket szokták körül hordozni, és nem attyokfiait; nem helyes: mert a'Tanitókkal-is körül-járhatnak az aszszony'állatok, úgy-mint tanítványok, a'vagy szükséges dolgokban szolgálók; a'mint Urunkal-is jártak (i).

Sz. Pál-is ír a'Szüzeségről, és Nőtelenségről, azt sok-képpen dichérvén, és ajánlván. Melly dolog mint-hogy nem fér az Ujitó atyafiak fogára, Károlyi azon vagyon, hogy a'világos betűt meg-hamisitsa. Elsőben: Azt mongya Sz. Pál, a'mint Károlyi fordittya, vers. 5. *Ne challyátok-meg egy-mást, hanem-ha egyenlő akaratból ideig, hogy foglalatosok lehessetek az böjtölésben és az imádkozásban.* Melyre igy glossál: *Nem szóll Sz. Pál a' minden-napi könyörgésekről, mert azokat meg nem bántya a'szent házasság: hanem amaz közönséges imádkozásokról, mellyek az O Testamentomban veszedelmes időben szoktak vala lenni, mostan-is lésznek az jól rendelt reformált gyülelközetekben.* Innét az jő ki, hogy effele közönséges könyörgéseket meg-bánt a'szent házasság. Mellyet, mi módon hitesen-el Károlyi a'Kalviniſtákkal, nem tudom: de gondolom, hogy, vagy soha ollyan könyörgések nem vólt, melyben a'Házasságot meg-tiltották vólna; vagy, ha meg-tiltották, inkább akartak a'könyörgés-nélkül lenni, hogy-sem a'Házasság-nélkül; mint-hogy ők azt olly szükségesnek tartyák, mint az ételt és italt.

Másodszor: Imigyen-gloſsál Károlyi: *Azt akarja mondani, hogy szabad meg-házasúlni, vagy nem házasúlni; de úgy, hogy a' ki meg nem házasodik, arra-valo ajándéka légyen hogy magát meg tartóztathassa.* És egy-kevéssé az-előtt azt irta: *A'kiknek Isten arra-valo ajándékot adott, jó el-lenni aszszony'állat nélkül. De a'kinek nem adott, éllyen a'szent házassággal.* Ezekből a'gloſsákból, egy-nehány chúfos dolgok kő-etkeznek: Első; hogy az Ujitók Predikátori-közzül, e'kidig senkinek Istentől az a'jeles ajándék nem adatott, mellyet olly igen dichér és javall Sz. Pál: mert eggyül-eggyig meg-házasodnak, és a'Nőtelenséget az igaz Papokban kárhoztattyák, és sok hamis káromlásokkal vádollyák. Továbbá; hogy senki Házasság-nélkül nem lehet, mint-hogy senki bizonyosson nem tudgya, ha vagyon-e arra-valo ajándéka hogy meg-tartóztathassa magát egy-ál allyában. Ha pedig arra elég az, hogy ember jó reménségben lehet; és ha könyörög, az Isten meg-adgya néki: igy senki ninch a'ki el nem lehet a'Házasság-nélkül. Annak-fölötte; hogy a'Házasság, a'maga meg-tartóztathatatlanságnak jele; mint-hogy a'kivűl, jobb a'Nőtelenség.

Harmadszor: A'hol Sz. Pál azt irja, vers. 25. *Az Szüzek-felől ninchen az Urtól parancholatom:* Károlyi azt gloſsálta melléje: *Azok-felől a kik Szüzeséget fogadtak az Istennek.* Tahát Sz. Pál idejében-is vólt a'Szüzeségről-valo fogadás. Miért mongyák tahát az Ujitók Pápa találmányának? Továbbá, azokat dicheri Sz. Pál; hogy, *Jó az embernek úgy szüzen maradni,* a'mint Károlyi forditotta. Mi az oka tahát, hogy az Ujitók a'Barátokat és az Apátzákat károm-lyák; és, a'hol lehet, ki-is ugrattyák a' kápából és chuklyából.

Negyedszer, azt irja Károlyi; hogy Sz. Pál a'jelen-valo szükségen érti az Anyaszentegyháznak akkori háboruságát. *Azt mongya azért, hogy arra-nézve, jó a'ki meg nem házasúl.* És ismég: *A' Szüzeség az Házasságnál jobb, azokban tudni-illik, a'kik magokat meg-tarthattyák, mert az házasságban sok háboruság vagyon.* A'mi az elsőt illeti,

a In c. 27. Mat.
b De Opere Monachor. c. 3.
c 1. Cor. 9, 5.
d 1. Cor. 7, 8.
e De Opere Monach. c. 4.
f Lib. 1. contra Jovin.
g In hūc locum.
h Ibidē.
i Luc. 8, 3.

annak

annak *Kalvinus* ellene-mond, és azt mongya; hogy, *Sz. Pál, minden idő-béli embereknek, midőn chendes békeség vagyon-is, dichéri és ajánlya a' Nőtelenséget és Szűzeséget.* A'mi a'másikat illeti, úgy vagyon hogy ninch annyi háboruság a' Nőtelenségben mint a'Házaságban: de azon-kivűl-is haſznosb a'Szűzeſség, a' mint ugyan-ottan mongya *Sz. Pál, v. 34.*

Emlekezik Urunk más Evangeliomi Tekélleteſségről-is, midőn az ifiúnak, a' ki ifiuſágától-fogva meg-tartotta vólt a'parancholatokat, és azzal bé-mehetett vólna az őrők életre, a'mint az Urunk mondásából ki-tetſzik; azt mondotta, a' *Károlyi* fordítása-ſzerént *(a)*: *Ha tekélletes akarſz lenni, eredgy el, add-el minden marhádat, és oſztogaſd a' ſzegényeknek, és kinched léſzen meny-országban, és jere és kövеſs engem.* E'jeles és nyilván-valo mondátról, *Károlyi* gloſsát ír: *A'törvény ſohul nem kívánnya hogy minden marhánkat el-adgyuk, és a' ſzegényeknek adgyuk. De mivelhogy ez ifiú nem iſméri az ő belső gyarlóſágát, a'telhetetlenſéget, hanem chak a' kilsőről ſzorgalmatos, hogy tudni-illik ne légyen kilső-képpen lopó vagy parázna, annak-okáért mongya néki hogy marháját el-adgya, hogy meg-iſmértеſsék mi vagyon ſzívében.* Hogy *A'törvény azt ſohul nem parancholya*, meg-engedem: de tagadhatatlan, hogy a'Kriſtus törvénye javallya, és ajánlya-is, és nagy jutalmat-is ígér érette. Mert midőn *Péter* azt mondotta vólna, maga 's a' több Apoſtolok képében: *Imé mi mindeneket el-hadtunk, és követtünk téged, mint léſzen azért dolgunk?* *(b)* igen ſzép igéretet vőtt. És hogy egyebekkel-is meg-kívántatná azt Urunk, köszönségeſen mondotta, a'mint *Károlyi* ő-maga fordította: *És valaki el-hadgya házait, &c. ſzáz annyit véſzen, és az őrők életet örökség-ſzerént bírja.* Az-okáért chodálkozom, hogy ſenki az *Evangelicuſok*-közzűl nem kap a' Kriſtuſnak illyen ſzép igéretin, el-hagyván mindenét, és a' JESUST ſzegényſégben követvén. Hogy pedig *Károlyi* az ifiút *Telhetetlennek* nevezi, maga fejétől találta: mert a'Telhetetlenſég, nem jár eggyűtt az Iſten parancholatinak megtartáſával †, ſem a'Kriſtus nem kedvellette a'telhetetlenſéget. Sz. *Márk* pedig azt irja, a'*Károlyi* fordítása-ſzerént-is *(c)*; hogy, JESUS reá tekintvén, *megkedvelé őtet.* De chak hamar ki-lépik az útból *Károlyi*, és a'mi kővetkezik, nem ſzintén jól fordítt ya: *Es monda néki: Egy fogyatkozáſod vagyon még, eredgy-el,* &c. mert az igaz bőtű-ſzerént, imigy kellett vólna magyarábban fordítani: *Egy heával vagy.* És mérgét inkább meg-mutatta a' *gloſsával*, midőn azt írta: *Nem azt mongya, hogy a'törvény-kivűl ſzükölködik egy dolog-nélkűl; mert valamit Iſten kíván tőlünk, azt a'törvénybe bé-foglalta: hanem azt mongya, hogy a'törvény meg-tartáſában ſzükölködik egy-nélkűl,* &c. Ez nem igaz. A'vagy nevezze-meg *Károlyi*, mi vólt az az egy? Máſt nem talál az Evangeliomban, hanem a'mit Urunk mondott: *(d) Ha tekélletes akarſz lenni, eredgy-el, add-el minden marhádat, és oſztogaſd a'ſzegényeknek*, &c. De, a' mint ő-maga *Károlyi* mondotta a'gloſsában, *(e) A'törvény ſohul azt nem kívánnya*: Tahát nem jól írta más *gloſsában*, *(f)* hogy, *A'törvény meg-tartáſában ſzükölködött egy-nélkűl*: tő-képpen mint-hogy az ifiú azt mondotta Urunknak a'törvény parancholati-felől: *(g) Mind ezeket meg-tartottam ifiuſágomtól-fogva*: és úgy vetette utánna; *Mi heával vagyok még?* És hogy azt igazán mondotta légyen, abból meg-bizonyúl, hogy JESUS a'mondás-után, *reá tekintvén meg-kedvelé őtet.* Nem kedvelte vólna pedig bizony, ha hazúdott vólna.

A'Szentſégeknek minden erejét, gyűmőlchét, és foganatoſságát el-akarják az Ujító atyafiak rekkenteni. Az-okáért *Károlyi*, azokról-valo Irásokat meg-akarta homályoſitani helyetlen *gloſsáival*. Mert a' Szent Kereſztſégről, melly a'több Szentſégeknek fondamentoma, *Matth. 3.* imillyen hamis gloſsát ír *(h)*: *A' Kereſztſég nem igazít-meg Iſten-előtt, hanem a' Kriſtus, kit a' kereſztſég példáz.* Sőt a'Kereſztſég-által, úgy-mint elzkőz-által, igazíttatik-meg az ember a'Kriſtuſtól; a'mint ugyan ottan, maga feledékenyſégéből jelenti *Károlyi*. mert chak hamar utánna veti: *(i) Az Kriſtus meg-kereſztelkedik, hogy az ő teſtében a'mi Kereſztségünket meg-ſzentelné.* Vallyon mint ſzentelte-meg a'Kereſztſéget? Ugy hogy erőt adott annak, a'mi meg-ſzenteléſünkre, és meg-igazúláſunkra. Azért nevezi Urunk a'Kereſztſéget, Joa. 3. v. 3. *Ujonnan-valo ſzületéſnek*: és Szent *Pál*, Tit. 3. v. 5. *Az újonnan ſzületés fürdőjének*. Hasonló hamis *gloſsáját* találod *Károlyi*nak Actor. 8. v. 37.

a Matt. 19, 21.

b Matt. 19, 27.

† 1. Tim. 6, 10.

c] Marc. 10, 21.

d Matt. 19, 21.

e In cap. 19. Matt. v. 21.

f In cap. 10. Mar. v. 21.

g Matt. 19, 20. Mar. 10, 20.

h Ad Verſ. 11.

i Ad Verſ. 15.

Az Oltári-szentségnek-is el akarja gyömölchét fogni, tagadván abban valóságos jelen-létét a'Krisztus igaz Testének. Az-okáért, *Joan. 6.v. 62.* az Urunk mondását imigyen fordította Károlyi: *Ha azért láttangyátok az embernek fiát fel-menni oda az holott először volt, mit mondotok?* és imillyen *gloſsát* írt a'szélire: *Mint-ha azt mondaná Krisztus: Nem ezt a' húsos testet észitek, mert ez fel-vitetik menybe.* Hamis magyarázat, és tellyességgel ellenkező Urunknak igyekezetivel. Mert, a'mint Károlyi fordította; (*a*) *Tudván azért Jésus, hogy az tanítványok ezen háborganának* (tudni-illik, hogy olly nyilván és magyarán emlekezett az ő Testének ételéről, hogy nyilvábban sem lehetett) *monda nékik: Ez bánt-e meg titeket? Ha azért láttangyátok*, az-az, Ha veletek lévén, nehéznek tetszik hogy az én Testemet eledelül néktek adgyam: menyivel inkább nehéznek fog-tettszeni, ha el-válom tőletek láthatando személyemben? De akkor-is el kell azt hinnetek: Tahát annyival inkább mostan. Az-okáért, noha sokan az ő tanítványi-közzül-is hátra állottak, és az-után véle nem jártak: mindaz-által, sem beszédét viszsza nem czáfolta, sem a'Károlyi *gloſsája*-szerént nem magyarázta; hanem a' tizen-két tanyitványinak-is, tudni-illik az Apostolnak, azt mondotta, a'Károlyi fordítása-szerént-is: *Nemde el akartok-e ti-is menni?* Mint-ha azt mondotta vólna: Egy-általlyában megmondottam az igazat: A'ki hinni akarja, jó mi jó; velem maradhat, és ez-után meg-ismeri hogy valóságos igasságot mondottam: a'ki pedig hinni nem akarja, erővel nem tartom; szabad véle ha el akar menni, nyitva az ajtó. Mellyet halván Sz. *Péter*, ezt felelte: *Uram, kihez mennyünk, örök életnek beszéde vagyon nálad.* Az-az, te tudod mit mondasz: nem kell azt nékünk vizgálnunk, hanem hinnünk, hogy üdvözűllyünk.

a Joan. 6,61.

Más magyarázattyát-is adgyák e' mondásnak a' Doctorok. Szokása vólt Urunknak, hogy egy chodálatos dolgot, más hasonlóval a'vagy nagyobbal bizonyitott. Látván azért hogy némellyek az ő mondásában meg-tántorodtanak: annak meg-erősítésére, mást, vagy hasonlót, vagy nagyobbat mondott. *Ha azért láttangyátok*, &c. az-az, ha ezt nem hiszitek, mi módon hihetitek hogy én fel-megyek menybe, és azt látván michoda ételetben lésztek? Ha azt itélitek, hogy én azt Istени erőmmel chelekeszem: hidgyétek hogy azonIsteni erőm e'dologra-is elégséges; és a'ki eggyikét meg-chelekedhetem, a'másikát-is végbe vihetem.

Joan. 20. verſ. 17. azt mondotta Urunk Magdolnának, a'*Károlyi* fordítása-szerént: *Ne illeſs engemet, mert nem mentem még fel az én Atyámhoz.* Erre imigyen *gloſsál* Károlyi: *Krisztust nem kell a' testben e'világon keresnünk minek-utánna fel-támadott, hanem hit-által menyben.* A' *fel-támadott*-helyett, talám azt akarta írni, *menybe ment*: mert tudni-valo, hogy fel-támadása-után negyven napig a'testben kereshették, a'mint a'szent aszszony'állatok *hozzá járúltak, lábait meg-fogták, és térdre esvén tiszteltek ötet*, Matth. 28. v. 10. vagy *imádták ötet*; a' mint a' *Károlyi* fordításából-is kitetszik. *Tamás*nak pedig, ő-maga Urunk mondotta, Joan. 20. v. 27. *Hozd ide a'te újodat, és láſd az én kezeimet, és hozd ide a kezedet, és bochásd az én óldalamba.* Tahát *Tamás* kereshette Urunkat fel-támadása-után, és fel-is találhatta testben e'világon.

De más bibéje vagyon itten *Károlyi*nak, és orozva a'Krisztusnak az Oltári-szentségben-valo jelen-létét tagadgya. De ha a' Krisztus Istenſége-felől igaz vallásban vólna, el-hihetné hogy Urunkat menybe-menetele-után-is kereshettyük testben a'földön, noha láthatatlan állapatban. Mert ha mindenható; azt-is meg-chelekedheti, hogy egy időben több helyeken légyen. meg-is chelekeszi pedig, mert fogadása tartya, mint-hogy testét nékünk ígérte az Oltári-szentségben.

Marci 6. verſ. 13. azt olvasuk: hogy, *Az Apoſtolok sok betegeket kentek-meg olajjal, és meg-gyógyították.* Félt attól *Károlyi*, hogy onnét az Utólso szent kenetet ne erősítsének a' Keresztyének: az-okáért azon mesterkedett, hogy a'világos igét meg-homályositsa; és azért azt írta a'szélire: *Az Apoſtolok megkentek a'betegeket amaz drága balſamum olajjal* (ninch a'betűben, sem *drága*, sem *balſamum*, hanem chak olaj) *és egyetemben meg-gyógyították a' betegeket. Most mivelhogy a' gyógyításnak ajándéka ninchen, az olaj-is hejába-valo.* Ez nem igaz: mert az Apostolok az olajjal nem egy-általlyában a' testi betegségért éltek, mivelhogy olaj-nélkül-is sok betegeket gyógyitottak, a'mint Szent

a Actor. 3,6. c.5, 15. b Actor. 14, 9. c. 19,12.

Péter (a), és Sz. *Pál (b)*: hanem fő-képpen, úgy-mint a' Szentség eszközivel, a' bűnnek bochátaſáért, a'mint a'Sz. Atyák magyarázzák: mellyel most-is él az Anyaszentegyház; és a'bűnnek meg-bochátáſát gyakorta követi a'testi egéſség-is. Az sem igaz, hogy *Mostan ninchen a' gyógyítáſnak ajándéka*: Mert jól-lehet az Ujitóknál ninchen, kik, az ő tudományoknak meg-bizonyítaſára, chak egy ſánta ebet sem tudtanak még eddig meggyógyítani: mindaz-által az igaz Anyaszentegyházban mindenkor vóltak, és most-is vannak, a'kik vagy éltekben, vagy hóltok-után-is ereklyéjekkel ſzámtalan betegeket gyógyítottak. de arról most többet ſzóllani nem akarok. Ezen dolgot máſutt-is (c) újíttya *Károlyi*, és azt mongya; hogy Szent Jákab midőn azt mondotta, az ő tulajdon fordítáſaſzerént: *Beteg-e valaki ti-köztetek? hívaſſa az Egyházi ſzolgákat, és imádkozzanak érette, meg-kenvén azt olajjal az Urnak nevében. És az hitből ſzármazott imádſág meg-tartya a'beteget, és fel-ſegéli ötet az Ur: hogy-ha bűnt chelekedett, meg-bocháttatik néki. Szóllott*, úgy-mond Károlyi, *arról az időről, melyben a'tanítók gyógyítáſnak ajándékával meg-ékesíttettek vala. melly mivelhogy most ninchen, híjába-valo a'kenet.* Ez nem igaz: Mert annak a' kenétſnek haſzna, nem chak a'testi gyógyúlás vólt, hanem annál nagyobb-is vólt, tudni-illik, a'bűnöknek meg-bochátáſa. Az-okáért, ha ſzintén igaz vólna-is a'mit *Károlyi* mond, hogy most a' Tanítók nem ékesíttetnek-fel a'gyógyítáſnak ajándékával; abból nem következnék hogy a'kenet heába-valo vólna: mert a'bűnnek bochánattya, nagyobb, és ſzükſégesb a'testi betégſégnek meggyógyítáſánál.

c Jacob. 5.v.14.

Mint-hogy a'Szentſégeknek ſzolgáltatáſa, tiſztek-ſzerént az Egyházi ſzolgákat illeti; Egyházi ſzolga pedig nem lehet ſenki, igaz és törvény-ſzerént-valo hívatal-nélkül: látván az Ujító Kiáltók, hogy ſemmi réſzek ninchen az igaz hívatalban, choda mint irtóznak, mikor arra kénſzerittetnek hogy hivatallyokat meg-bizonyíttſák. Az-okáért *Károlyi* a' Sz. Irásnak némelly mondáſit, jeles *gloſſákkal* fel-tiſztelte.

Matth. 21. verſ. 23. Urunk meg-torkollya a'Papi-fejedelmeket, és meg-mutattya hogy ő-ellene nem okoſkodhatnak. Azt *Károlyi* máſuvá chigázza, azt irván a'ſzélire: *A'Papi-fejedelmek ſemmit nem gondolván a'tudománnyál, chak a' hívatalt hánnyák, mint most-is a'Pápiſták.* Nem úgy vagyon: Mert a'Pápiſták a'hívatalt méltán vítattyák, mivelhogy arról az Irás nyilván emlekezik: de a'tudománnyal-is igen gondolnak. sőt minden Ujítókat azzal győznek-meg, meg-mutatván hogy az ő tudományok eleitől-fogva vólt, és az Apoſtoloktól kézről kézre jutott hozzájok. Az Ujítók tudománya pedig ſohult nem vólt, hanem újonnan koholtatott; és az-okáért nem mélto hitelre, hanem meg-vetéſre.

Matth. 23. verſ. 1. A'mit Urunk a' *Moyſes* ſzékiben-ülő Tanítókról mond, azt *gloſſával* fel-ékesíti *Károlyi*, és azt irja: *Halgatnunk kell a'feſlett életű Tanítókat-is, de az ő életeket nem kell követnünk.* Nem jól ſzóll *Károlyi*, ha egy-általlyában beſzél: mert Urunk nem egy-általlyában beſzél a' Tanítókról; hanem azokról, a'kik *a Moyſes ſzékiben ülnek*: azaz, a'kik hívatallyokat meg-mutathattyák, és a'ſzerént tanítnak. Az-okáért hamiſsan chelekeſznek az Ujító atyafiak, kik némelly igaz hívatalú Papok feſlett erkölcheért, el-akarják a'kőſséggel hitetni, hogy tudományok-is hamis: mert a'tudomány, nem függ egy-általlyában az erkölchtől és élettől, hanem a'hivataltól. és történhetik, hogy a'tiſzteſséges erkölchű embernek, hamis tudománya; a' gyalázatos erkölchűnek pedig, igaz tudománya légyen. Továbbá, nem jól ſzóll *Károlyi* az Ujítókhozképeſt: kiknek, mint-hogy nagyobb réſzére mind életek gyalázatos, 's mind tudományok hamis; azt akarja, hogy gyalázatos életőket ne-is láſsák, dögleletes tudományokat pedig minden próbálás és értekezés-nélkül bé-vegyék.

Joan. 2. verſ. 18. azt irja Sz. *János*; hogy a'Zidók azt mondották Urunknak, a' *Károlyi* fordítáſa-ſzerént: *Michoda jelt mutatſz mi-nékünk hogy te ezeket chelekeſzed?* Félvén *Károlyi*, hogy ő-tőle-is valaki jelt ne kívánnyon, hogy új tudományát meg-bizonyíttſa, a'könyv ſzélire imigyen ír: *Azok-ellen, a'kik a' rend-ſzerént-valo hivatalhoz úgy kötik Iſtent, hogy choda-tételek-nélkül az rend-kivül-valo hivatalnak engedni nem akarnak, és azt nem böchüllik.* Ebben *Károlyi* ſok-képpen meg-mutattya mi bántya gyomrát; tudni-illik, hogy, ha igaz próba-kőre vonſzák az ő hívatallyát, fel-tallállyák hogy ſemmi hívatallyát nem mutathattya; és következendő-képpen,

nem

nem az ajtón ment-bé az akolba, hanem másunnét hágott-bé; és azért az Urunk mondása-szerént, nem igaz Pásztor.

De rázogassuk-meg jobban *a' Károlyi* mondását. Mi az Istent nem kőttyük semmi-némű hivatalhoz; mert tudgyuk, hogy szabad véle, kit mint akar híni az ő szolgálattyára: hanem azt mongyuk, és külömbet sem mondhatunk, hogy az Isten a' Sz. Irásban, mind az Ó 's mind az Új Testamentomban, chak két rend-béli hivatallyát jelenti az igaz Tanítóknak és követeknek: Az egyiket, nevezhettyük ő-magától az Istentől-valónak, más eszköz-nélkül: A' másikat, emberi eszközáltal-valónak. Az elsőnek bizonyitására, az Isten mindenkor choda-tételekre-valo hatalmat engedett a' másiknak, emberi láthatando jelei vannak. Az első módot tartotta Isten az Ó Testamentombã, *Moysessel*, *Aaron*nal, *Illyéssel*, és némelly Profétákkal: a' másikat, az *Aaron* fiaival és unokáival. Az Új Testamentomban, az elsőt az Apostolokkal: a' másikat, a' több igaz Tanitókkal; a' mint bévségesen fel-találod a' *Kalaúz*ban (*a*). Az-okáért, ninchen semi helye a' *Károlyi* exceptziójának: ki, mint-hogy sẽ rend-szerént-valo hivatallyát nem mutathatta *Calvinus János* a' vagy *Luter Marton*-előtt, sem rend-kivül-valo hivatallyát meg nem bizonyithatta (a' mint a' több *Luterista* és *Kalvinista* Kiáltók-is) világos choda-tettellel: nyilván meg-vallotta, hogy nem Istentől hivattatott, hanem maga toltaelő magát.

a A fol: 114. usq; ad 137.

A' mi pedig a' Kristus Urunk példáját illeti, azzal az Ujítók magok undokságát nem palástolhattyák: mert Urunk úgy felelt a' Zidóknak, hogy kérdésöket nem hogy kárhoztatta vólna, hanem inkább helyén hadta, mondván, a' mint *Károlyi* fordította: *Rontsátok-el ez templomot, és harmad napra fel-épitem azt. mellyet az ő testének templomáról mondott*; a' mint az Evangelista meg-magyarázza. az pedig hatalmas nagy choda vólt, és a' Kristus tanitásának meg-bizonyitására elégséges. Továbbá, mikor Keresztelő *János* Urunkhoz küldőtte tanitványit, és azt kérdeztette (*b*): *Te vagy-e* (a' mint *Károlyi* fordittya) *az ki el-jövendő vala, vagy mást várjunk*? a' choda-tételekkel bizonyitott, mondván: *A vakok* (a' mint *Károlyi* fordittya) *szemek világát vészik, a' sánták járnak*, &c. sőt, a' mint Szent Lukách irja (*c*): *Azon órában pedig* (a' mint *Károlyi* fordittya) *sokakat szabadita-meg betegségéből, Isten ostoriból, tisztátalan lelkektől, és sok vakoknak adá-meg szemek világát*. Mint-ha azt mondotta vólna: Im hol a' bizonyos jelei az én jövetelemnek. Másutt pedig azt mondotta a' Zidók-felől (*d*): *Ha olly chelekedeteket nem chelekedtem vólna ő-közöttök, mellyeket senki nem chelekedett, nem vólna bűnök*. Tanát valamig mi-is nem látunk choda-tételt az Ujítóktól, nem tartozunk nékik hinni, mert hivatallyoknak bizonyos jelét nem mutathattyák.

Loan. 2, 19, 20.

b Matt. 11, 3.

c Luc. 7, 21.

d Ioan. 15, 24.

Mint-hogy az Evangeliomi szabadság az Ujítókat minden Testi sanyargatástól meg-mentette, nem chak nem gyakorlyák abban magokat, hanem egyebekkel-is meg-akarják útáltatni, és mert ő kép-mutatásnak tartyák, a' mint *Károlyi glossál*. Mert, *Matth. 6. vers. 16.* a' hol a' kép-mutatók Bőjtőléset meg-veti Urunk, meg nẽ elégedett azzal *Károlyi* hogy a' bőtűt meg-változtatta, és a' *tristis*-t, vagy *tetricus*-t, a' Tiguri-szerént, *feketitett orczájú*-nak fordította: hanem azonfelyűl hamis *glossát*-is irt a' szélire: *Azokellen*, úgy-mond, *a' kik a' bőjtölésben keresnek szentséget*. Mi hodát? mind eggy-e *Károlyi*nál a' *szentség* és a' *kép-mutatás*, vagy az emberek előtt-valo dicséretkeresés? Tartsa magának szentségét. elhittem felőle hogy ő mert kép-mutatò vólt. De tagadom, hogy igaz szentséget ne kereshessen ember a' bőjtöléssel. Mert Sz. *Annáról* azt irja Sz. *Lukách*, ugyan a' *Károlyi* fordítása-szerént-is; hogy, *Ejjel és nappal szolgált az Istennek, bőjtöléssekkel és imádkozásokkal*. Nem az Istent szolgálattal kell-e a' szentséget keresni? Tahát a' Bőjttel-is: mert azzal Istennek szolgálunk.

Luc. 2, 37.

Luc. 5. vers. 33. azt olvassuk; hogy a' Farisæusok illyen kérdést vetettek Urunk-eleibe, a' *Károlyi* fordítása-szerént: *Mi az oka, hogy a' János tanitványi gyakorta bőjtölnek és imádkoznak, hasonlatosképpen a' Farisæusok tanitványi-is; a' te tanitványid pedig esznek és isznak*? Ő pedig monda nékik: *A' vagy mivelhetik-e azt, hogy a' vő-legénynek baráti bőjtöllyenek mig vélek vagyon a' vő-legény*? *El-jönek az napok mikor el-vétetik tőlök a' vő-legény, akkor bőjtölnek az napokban*. Mind a' mi igaz bőtűnkben, 's mind a' Tiguribã *filii* vagyon: de a' *Károlyié*ban (nẽ tudom hol olvasta) *amici*. De az ám hagy járjon; hanem azt kérdẽ: A' kinek Istenes lelki isméreti vagyon, e' mondásban fel-találja-e, hogy a' Bőjtölést Urunk kárhoztatta vólna,

a'vagy az-ellen-valamit mondott vólna: sőt azt javallotta, és azt jővendőlte felőle, hogy az ő Tanitványi-is gyakorlandók vólnának azt, mikor ő azoktól elvétetnék: Mindaz-által *Károlyi* félvén a' Bőjtől, mint valami állat egy bizonyos péntektől, a'Biblia szélire imillyen *gloſſát* mázolt: *A'kép mutatók és tudatlan emberek, az Isteni szolgálatot az Bőjtölésben, és egyéb aprólékban helyheztetik, melyről Irás ninchen.* Kevés szóval nem kevesett vétett *Károlyi*. Mert, Elsőben: Honnét bizonyíttya, hogy a'Kereszteló *János* tanitványi, a'kikről itten emlekezet vagyon, *kép-mutatók váltak?* holott arról Irás ninchen: sőt az Irás külömbet jelent felőlök (*a*). Másodszor: Kép-mutatás-e, és tudatlanság-e, az Bőjtölésben és imádságban helyheztetni az Isteni szolgálatot? El-felejtette-e *Károlyi* a'mit az-előtt írt Sz. *Lukách*, az ő fordítása-szerént-is, *Anna* aszszonyról (*b*); tudni-illik, hogy, *El nem távozott a' templomtól, hanem éjjel és nappal szolgált az Istennek bőjtölésekkel és imádkozásokkal?* Ki nem láttya, hogy az Evangelista az Isteni szolgálatot magyarán azokban helyhezteti, a'miket Károlyi a'*Kép-mutatóknak, és tudatlan embereknek aprólék dolgainak* nevez? Ugyan azon Sz. *Lukách*, más könyvében (*c*) azt irja, a'*Károlyi* fordítása-szerént; hogy, *Mikor a' Szent Lélek azt mondotta vólna az Keresztyén tanitványoknak: Válaszszátok-el nékem a' Barnabáſt, és a' Saulust, a' munkára melyre én hívtam: mikor bőjtöltek és imádkoztak vólna, és az ő kezőket reájok vetették vólna, el-bocháták őket.* Chodálom, hogy itt-is azt nem írta *Károlyi* a'Biblia szélire, hogy *Aprólék dolgokba helyheztették az Isteni szolgálátot* a'Szent Lélektől tanittatott hívek. Harmadszor: Michoda orczával merte azt írni *Károlyi*; hogy, *A'bőjtről*, és imádságról, noha az ő-nála *aprólék dolog, ninch Irás?* Sőt miről emlekezik inkább gyakrabban az Irás?

a Ioan. 1, 37. & ſeq. Mat. 11, 2, 3.

b Luc. 2, 37.

cAct. 13, 2, 3.

De úgy tetszik, hogy ő-maga *Károlyi*-is eszébe vőtte hogy nē jól szóllott: mert leg-ottan külömbet beszél, utánna vetvén: (*d*) *A' Bőjtölésnek törvényiben, meg kell sok környül-állo dolgokat gondolni, tudni-illik, időket, személyeket, és azoknak erőtlenségeket: mert, ha minden válogatásnélkül-valók a'bőjtölésről-valo törvények, nem jók.* Azt kérdem én *Károlyi*tól: Ha aprólék dolgokban, mellyekről ninch Irás, se törvény, kívántatik-e olly nagy gondolkodás, hogy minden környül-állo dolgokat meg-fontollyunk? Láſsák a' *Kalviniſta* atyafiak, mint illik ez egybe az ő Evangéliomi szabadságokkal. Továbbá, ha a'Bőjtölésről-valo törvények akkor nem jók, midőn minden válogatás-nélkül vannak: tahát, midőn a'képes és illendő válogatással eggyűtt járnak, jók, és nem aprólék dolgok mellyekről ninch Irás; a'mint ki-tetszik a' *Rafael* Angyal mondásából: (*e*) *Jó az imádság a'bőjtel és alamizsnával.* sőt a'Krisztusból-is, midőn azt mondotta, a'*Károlyi* fordítása-szerént (*f*): *Ez illyen ördőgnek neme ki nem űzettethetik, hanem könyörgés és bőjtölés-által.* Bizonyos dolog pedig, hogy az ördőg ki nem űzettethetik aprólék dolgokkal mellyekről ninchen Irás.

d Luc. 5. vers. 36. in gloſſa.

e Tob. 12. v. 8.

f Matt. 17, 21.

Michoda vélekedéſek légyen az Újító atyafiaknak az Isten Parancholatinak meg-tarthatása-felől, nyilván vagyon mindeneknél: de az Irás külömbet tanít. Mert, *1. Ioan. 5. ver. 3.* azt olvasſuk, a'*Károlyi* fordítása-szerént-is; hogy, *Az Istennek parancholati nem nehezek:* és azt illyen *gloſsával* tiszteli-fel Károlyi: *Hogy valaki ne mondaná hogy lehetetlen az Isten törvényének meg-tartása, azt mongya hogy azok nem nehezek.* Jól vagyon. De mint eggyez ez a'*Kalviniſták* tudományával, kik torkok-szakadva kiáltyák, hogy *Az Istennek parancholatit senki meg nem tarthattya*, az-az, lehetetlenek meg-tartásra. Hallyad mit írt *Károlyi* másutt: Sz. *Pál*nak mondását, imigyen fordította, Rom. 13. vers. 8. *Az ki egy-mást szereti, az törvényt bé-töltötte.* De hallyad szép *gloſsáját*-is: *Nem azt mongya az Apoſtol, hogy valaki a'törvényt bé-tölthetné, mert azt soha senki bé nem töltheti: hanem azt akarja chak mondani, hogy az atyafiúi szeretetben minden egyéb jószágok* (tahát a'Parancholatok-is, és az egész törvény-is) *bé-kapcsoltatnak, és a'Szeretet feje minden jószágos chelekedetnek.* Bezzeg az: és, a'mint ugyan ottan mongya Sz. *Pál*, Rom. 13. vers. 10. *A'törvénynek bé-töltése.* Továbbá, azt kérdem én *Károlyi*tól; Ha az, a'ki ártatlan, bé-tölti-e a'törvényt, vagy nem? Ha bé nem tölti: hogy lehet ártatlan? Hogy pedig valaki ártatlan lehessen, és következendő-képpen a' törvényt bé-töltheſse, nyilván vallya *Károlyi*: Mert a'Sz. *János* mondását imigyen fordíttya (*g*): *Fölötte igen örülék mikor az atyafiak ide jöttek vólna, és a'te ártatlan életedről bizonyságot töttek vólna, mi-képpen hogy ártatlanul élsz te.* Es *gloſsául* ezt írja melléje: *Az-az, ennek-okáért*

g 3. Epiſt Joan. v. 3.

kívánok néked minden jót, mert hallom a'te ártatlan életedet.

Jacob. 3. verſ. 2. azt olvaſuk; hogy, *A' ki beſzédben meg nem eſik, az tekélletes.* Arra illien *gloſsát* ír Károlyi: *Az ki az beſzédben nem eſik, tekélletes az. De ſenki ninchen tekélletes: Tahát ſenki nincken a' ki nem eſnék.* Ennek a' *Conſequentzia*nak ki-hozáſát nem vizsgálom: hanem azt mondom; hogy nem igazán mongya Károlyi, hogy ſenki ninchē tekélletes. Mert, ha úgy vólna, nem mondaná Sz. *Pál*, 2. Tim. 3. v. 17. a' Károlyi fordítáſa ſzerént-is: *Hogy tekélletes légyen az Iſten embere, minden jó chelekedetre tekélleteſen fel-kéſzíttetett.* És Philip. 3, 15. *Valakik annakokáért tekélleteſek vagyunk, illyen értelemben legyünk*, &c. Vannak tahát tekélleteſek e' világon-is állapattyok-ſzerént. De a' tekélleteſségnek, több garáditſi és rendi vannak, és a' tellyes tekélleteſség a' más világra-valo. E' moſtani állapatunkban pedig, az mondatik tekélletesnek, a' ki az Iſten parancholatit meg-tartya, halálos bűnben nem réſzesűlvén: melly igen-is lehetséges, még ugyan a' Károlyi vallása-ſzerént-is; ki gyakorta el-felejti a' mit máſutt mondott. Mert a' Sz. *Pál* mondaſát (*a*) imigyen fordíttya Károlyi: *Es mi-képpen hordoztuk az földinek ábrázattyát, az mennyeinek hordozzuk ábrázattyát.* És illyen *gloſsát* ír melléje: *Az az, mi-képpen ſzükség nékünk elöſzör erőtleneknek, gyarlóknak lennünk, minémű vólt Adam: azon képpen ſzükség erőſseknek, bűn-nélkül-valóknak lennünk, hogy legyünk a' Kriſtushoz haſonlatoſok.* Ezt én nem értem a' Kalviniſták tudománya-ſzerént, kik nem-is halhattyák, hogy valaki a' Kriſtus haſonlatoſságára igyekezzék: Károlyi pedig azt irja; hogy, *ſzükség haſonlóknak lennünk a' Kriſtushoz.*

a 1. Cor. 15. verſ. 49.

Mint-hogy Károlyi nem igyekezett a' Szentek életét követni; a' hol hozzá fért, valóban meg-gyalázta őket; és ollyakban-is vádolta, a' mellyekért dícséretet érdemlettek. A' hol *Moyſes* (*b*) *Sárá*ról emlekezik: Károlyi a' bőtűt-is meg-változtatta, és illyē *gloſsát*-is írt: *A' Szentek-nek erőtlenſégeknek példája.* Ezt Károlyi *Calvinus*tól tanúlta. és, ha ki merné fakaſztani, fölőtte nagy és útálatos vétekről érti. Calvinus *Sárát* úgy vádollya (*c*), *mint ſzolgálójának keritőjét: Abrahámot* pedig, mint *ſzolgálójával paráználkodó házaſság-rontót.* Igy tiſztelik az Ujítók az Istennek Szenteit, és kedves barátit: de, külőmben beſzéll Sz. *Agoſton*, Sz. *Ambrús*, Sz. *Jerónimus*, Arany-ſzáju Sz. *János*, és több Sz. Atyák; kik mind a' kettőt mentik a' vétektől, sőt még *Joſéfus*-is: és azt mongyák; hogy, *Abrahám Agarhoz* úgy járúlt mint feleségéhez, minthogy akkor nem vólt tilalmas több feleséget tartani: és arra *Abrahám*ot nem a' bujaság vitte, hanem a' magzatnak kívánſága és reménſége, a' mint *Sárát*-is. Kiről azt-is irja *Joſéfus*, hogy az Istentől intetvén, tanátslotta a' férjének a' ſzolgálójával-valo házaſságát; mellyet Sz. *Agoſton*-is jelent (*d*). Én e' dologban ſok okokból meg-dícsérhetném *Sárát*: de moſt chak azt mōdom, hogy az Ujítók a' Szēteknek vádoláſára ſokkal ſzemesebek és ſerénybek, hogy-ſē dícséretekre, és követéſekre; a' mint ezē könyvbē ſokſzor meg-mutatta Károlyi, méltatlan dolgokat fogván reájok. Melyről, hogy máſut ne kelleſsék emlekeznem, végy egy nehány példát, és íréld-meg minémű *gloſsátor* légyē Károlyi.

b Geneſ. 16. verſ. 2.

c In eum locum.

d Lib. 10. contra Fauſtum c. 132.

*Iſaák*ról imigyen ír, Gen. 25. v. 28. *Az Iſtennek válaſztáſát nem gondolván Iſaák, az ő ſzája kedvéért azt ſzereti a' kit Iſten gyűlől, és azt gyűlöli a kit Iſten ſzeret.* Vallyon e' nagy vádoláſt, Károlyi a' Sz. Iráſból vőtte-e? Bizony nem: mert abban ninchen, hogy Iſaák gyűlőlve vólna Jákobot; hanem, *Iſaác amabat Eſau, eò quòd de venationibus ejus veſceretur, & Rebecca diligebat Jacob* A' Tiguriban pedig: *Dilexit ſ, Iſhác ipſum Eſau, quia venatio in ore ejus: Ribcáh verò diligebat Jaacób.* Mellyet nem hagyott tóldozás-nélkűl Károlyi, hanem imigyen fordította: *Szereti vala azért Iſaák az Eſaut, mert annak vadáſzáſa kedves vala az ő ſzájának, az Rebecca pedig ſzereti vala Jakobot.* Ha ſzintén így vólna-is az igaz bőtűben; követkőznék-e az, a' mit Károlyi beſzéll? Iſtenes embernél bizony nem, a' mint akár-ki-is eſzébe veheti. De ha az vólna-is a' Sz. Iráſban, hogy inkább ſzerette *Iſaák Eſaut*, hogy-ſem *Jákobot*, még ſem következnék hogy gyűlőlte *Jákobot*. a' mint nē következik ebből: Istent inkább kell ſzeretnünk az embernél: Tahát az embert gyűlőlnünk kell. Sokkal inkább nē következik; hogy, ſzája kedvéért azt ſzerette a' kit az Iſten gyűlőlt, és gyűlőlte a' kit az Iſten ſzeretett. Mert, honnét bizonyíttya meg Károlyi, hogy tudta *Iſaák*, kit ſzeretett a' vagy gyűlőlt az Iſten az ő két fiakőzzűl? Más-felől oka vólt *Iſaák*nak, hogy inkább ſzeretné *Eſaut*; mivelhogy ő vólt első-ſzülőtte, és ő-reá nézett vólna az igéret, ha az Iſten külőmbet nē rendelt

vólna. melly rendelésben, lehetséges, sőt hihető, hogy még akkor semmit nem tudott *Isaák*: tudhatta pedig *Rebekka*, kinek az Isten azt meg-jelentette vólt, mondván (a'mint *Károlyi* irja (*a*) tóldozással:) *Két nemzetség vagyon a' te méhedben, és két külömbözö népek származnak a' te méhedből; eggyik nép a' másiknál erősebb lészen, és a' nagyobbik szolgál a' kisebbiknek*: és azért, méltán szerette inkább *Rebekka Jákobot*, hogy sem *Esaut*. És így, sem *Isaák*, sem *Rebekka* nem érdemlik a' vádoláſt. Innét lőtt, hogy *Rebekka* okosságával nyerte az áldomáſt *Jákob*nak, és azt helyén hadta *Isaák*-is; gondolván hogy az nem álnokságból, hanem Isteni oktatásból lőtt.

a Genes. 25. v. 23.

Másban-is vádollya *Károlyi Isaák*ot: Mert, *Gen. 26. v. 7.* azt irja a' Biblia szélire: *Emberi gyarlóságnak példája*. Chodálom, hogy hasonló dologért, tudni-illik, hogy a' feleségét húgának mondotta, *Abrahám*ot-is nem vádolta; ki azt nem egyszer, hanē kétszer-is mondotta, *Gen. 12. vers. 13. & Gen. 20. vers. 2.* és a' Mestert *Calvinust* követvén, azt nem mondotta, hogy *Abrahám* a' feleségének kerítőjévé lőtt, és a' házaság-törésnek vétkére okot adott. Távúl légyen ez illyen útálatos vétek e' Szent Patriarkáktól. Sem *Abrahám*, sem *Isaák* nem vétkezett abban, hogy feleségőket húgoknak nevezték: mert a' Zidó, sőt a' Magyar nyelvnek szokása-szerént-is, nem chak azt nevezik bátyának vagy őchének, nénének vagy húgának, a' kivel eggyek vagyunk, vagy egy méhből születtünk, hanem a' távúlbvalo atyafiakat-is. És azzal nem-is adtak okot a' házaság-rontásra, vagy feleségőknek meg-szeplősítésére: mert mindenik chak azt kívánta a' feleségétől, hogy húgának mongya magát, a' mi igaz vólt. és azt nem ok-nélkül chelekedték, hanem a' jelen-valo veszedelemnek el-távoztatásáért; mint-hogy, a' mint mongyák példa-beszédben: *Periculum numquam sine periculo pellitur*, a' veszedelmet soha veszedelem-nélkül el nem kerülhetni. Az-okáért *Abrahám*, és *Isaák*, azon igyekeztek, hogy meg ne ölettetnének mint férjek. mellyet méltán meg-chelekedhettenek, sőt tartoztanak meg-chelekedni: a' többit, a' mit a' gonosz embereknek bujaságok-miatt el nem kerülhettek emberi okossággal és eszközzel, az Istenek ajánlották, és az ő szent gondviselésére hadták, hogy ne engedné az ő feleségeknek el-vételét, vagy meg-szeplősítését: tudván, hogy illyen szükségőkben az Isten kivált-képpen-valo gondot viselne reájok, a' mint Sz. *Agoston*-is irja (*b*); és meg sem chalatkoztak. Annak-fölőtte, olly vélekedésbē vóltak jámbor feleségek-felől, kiknek hívségeket sok időtől-fogva valóban meg-ismérhették, hogy soha a' bűnnek nem engednek; és mind férjeknek életét meg-tartyák, 's mind magok tiszteségét meg-óltalmazzák.

b Lib. 22. contra Faustum c. 33.

Semmivel szebben nem bánik *Károlyi Jákob*bal, mint *Isaák*kal, noha *Isaák*ot *Jákob*ért vádolta. Mert azt irja Gen. 31. v. 32. *Vakmerőségnek példája: Azért hirtelen az ember feleségé-mellett-is ne eskűdgyék.* Nem látom miért nevezi *Jákob*ot vakmerőnek, holott egyebet nem mondott ennél: *Quòd autem furti me arguis: apud quemcumq; inveneris deos tuos, necetur coram fratribus nostris.* Melly mondáſt meg-chonkított *Károlyi*, imigyen fordítván: *A' kinél meg-találod a' te istenidet, ne éllyen az.* Vakmerőség-e ez? Magafelől, bizonyos vólt; Rakel-felől, meg sē gondolhatta, hogy az attya bálványit ellopta vólna. Továbbá, noha hirtelen az embernek nem kell eskűdni feleségemellett-is: mindaz-által mi-képpen keni azt *Jákob*ra, kinek semmi esküvését nem olvasuk?

Ugyan ottan, *Vers. 36.* más-képpen-is vádollya Jákobot: *Mint szintén elősőr, úgy-mond, azon-képpen itt-is másodszor vétkezik az Jákob, hogy olly dolog-felől versseng, mellyet nem tud bizonyos-képpen.* Én pedig azt mondom; hogy *Károlyi* itt-is patvarkodik, és ok-nélkül akarja a' Szent Patriarkát vétekbe keverni. Ki, mint-hogy magát bűntelennek ismérte, és *Lábán*nak gyanakodásból-valo vizgálását látta; nem ok-nélkül indúlt-fel, és keményen szóllott, jámbor szolgálattyát hozván-elő, mellyért külömbet érdemlett vólna *Lábán*tól.

Még-is patvarkodik *Károlyi*, és eggyik módáſát a' másikkal arczúl veri. Mert midőn azt irta vólna Gen. 32. vers. 13. *Ne kísértse ember az Istent, vagyon a' Jákobnak igérete az Istentől, de azért ajándékkal igyekezik meg-engeszteli az Esavot.* Holott javallya az *abundans cautiot*. De chak hamar fordittya a' ló száját, és azt irja Genes. 33. a' 13 versre: *Félelmes embernek példája; mert láttya Jákob hogy Esau néki meg-kegyelmezett, még-is nem meri magát reá bizni.* Nem félelem, hanem okosság, hogy ember ne mingyárt hidgyen meg-

b Matt. 23. v. 22.

békél-

békéllett ellenségének, fő-képpen a'ki halálára igyekezett. És ha nem vólt abban vétek, hogy az Isten igérete-fölött, melyről nem illett kételkedni, emberi eszközhöz-is fogott: mint érdemli a'vádoláſt, hogy az embernek maga ajánlásakivül, más-képpen-is gondot viselt magára, hogy bátorságosban járhatna?

Ismég magával harczol *Károlyi*: Mert midőn meg-dicsérte vólna *Jákobot*, mondván, Gen. 35. verſ. 2. *Jámbor és Isten-félő gazdának példája a' Jákob, hogy az ő háza népét nem chak kilső jó erkölcsre tanittya, hanem Isteni tiszteletre is, és a' bálvány imádásnak el távoztatására.* Megbánván a'szép dicséretet, leg-ottan utánna veti illyen gloſsáját (*a*): *Jákob nem jól chelekedék hogy mindeneſtől el nem rontotta a' bálványokat, mint a' Moyses és Ezekias chelekedték.* Nem tudom miért kedvelli a'rágalmazáſt *Károlyi* illyen igen: mert *Jákob*, ha el nem rontotta-is a'bálványokat, úgy el-rejtette és el-rekkentette, hogy senki azokkal nem élhetett; és az szintén elég vólt.

a Ad v. 4.

Az Isten-félő *Józsefet*-is vádollya *Károlyi*, imigyen irván felőle, Gen. 42. verſ. 15. *Hogy a' József eskűszik a' Pharao életére, abból meg-tetszik hogy valamenyire meg-hanyatlott vólt az ő attyától tanúlt tudományban.* Nem kichiny vádolás, mellyet réſz-szerént *Károlyi Calvinus*tól tanúlt. Ki noha tagadgya azt eskűvésnek lenni; mindaz-által azt mongya, hogy a' Pogányoknak szava-járások vólt, és az Egyiptziusok bálványozásának jele. Én azt mondom; hogy *József* eskűtt ugyan, de abban semmi vétket nem tőtt. Eskűtt: mert a'ki a'teremtett-állatra eskűszik, annak Teremtőjére ítéltetik eskűdni; a'mint Kriſtus Urunk jelentette Sz. *Máténá*l (*b*). Az-okáért, Faraónak életére valóban eskűtt *Józsefe*, és azzal mutatta jó akaro Királyához szeretetét, és bőchűlését: úgy-mint ki *Faraó*ban az Istent tiſztelte, és az Istentől néki adatott Királyi méltóságot. Mint-ha azt mondotta vólna: Istenemre mondom, ki a' *Faraó* életének adója és meg-tartója; a'mint Sz. *Tamás*, és egyebek-is magyarázzák. A'vagy: Eskűszöm, és kérem az Istent, hogy *Faraó*nak az én szerelmes királyomnak életét el-vegye ha kűlömbet chelekeszem; a'mint azon Sz. *Tamás* mongya, *2. 2. qu 89. a. 6.* Így mondgyuk: Tiſztelségemre, vagy, Lelkemre eskűszöm. Mert mind magunk, 's mind szerelmes személyünk életét kőthettyük az

b Matt. 23. v. 21.

Istennek, hogy azzal bűnre ſsen bennűnket ha igazat nem mondunk. és a'ki igazán eskűszik, azzal máſnak gonoſ.át nem kívánnya: hanem inkább bőchűlli, és szeretetét jelenti hozzája.

Más módon-is ellenkedik *Károlyi* a' Szentekkel 's az Angyalokkal. Mert Jákob *Gen. 48. v. 15, 16.* a'*Károlyi* fordítása-szerént, azt mondotta: *Az Isten, kinek előtte jártanak az én atyáim Abraham, és Isaák, az Isten az ki táplált éngemet az én szűletésemnek ideétől-fogva mind ez napiglan. Amaz Angyal, a'ki még-szabadított engem minden gonoſztól, áldgya meg ezgyermekeket.* Attól félt *Károlyi*, hogy e' mondásból az Angyalok segétsége megbizonyodik: azért a'ſzélire illyen *gloſsá*val eleit akarta venni: *Mivelhogy az Istenvel egybe-köti az Angyalt, és annak szabadítáſt tulajdonit, és azt segétségűl hija; azokból meg-tettſzik hogy nem teremtett Angyalról szóll, hanem az Istennek fiáról, ki régen az Atyáknak emberi formában szokott vala meg-jelenni.* Ha a'Bibliа értelmében *Vatabluſt* követte vólna *Károlyi*, kűlőmben szóllott vólna: mert *Vatablus*, azt a'*Jákob* Őrizö Angyaláról értette. Mint-ha azt mondotta vólna: Az Isten meg-áldgya e'gyermekeket, és az én Őrizö Angyalom-is. De azzal nem tőtte haſonlóvá a'teremtett Angyalt a'Teremtő Istenhez: mert kűlőmb eggyik áldás a'máſiknál. És, a'mint a'Sz. Irásnak Első könyvében e'szép bizonyítás vagyon a'Szent Angyalokról: azon-képpen az Utólſo könyvében-is haſonló mondás vagyon, a'hol Sz. *János* (*c*), a' *Károlyi* fordítása-szerént, így ír az Asiai Gyülekezeteknek: *Kegyelem néktek, és békeség, attól az ki vagyon, az ki vala, és a'ki el-jövendő, és a' hét Lelkektől, mellyek az ő székinek előtte vannak.* A'hol *Károlyi* a'ſzélire azt irta: *A' hét Lelkeken némellyek a' Szent Lelket értik, kinek hét, az-az sók-féle ajándéka légyen. Némellyek az Isten széki-előtt-álló Angyalokat értik.* Bezzeg azokat: mert az első értelem, nem illik a'módáshoz. És noha Sz. János az Istennel egybe-köti (hogy a'*Károlyi* módgyára szóllyak) az Angyalokat: abból nem tagadhatni a'teremtett Angyalokat, a'mint *Károlyi* sem tagadgya. De az sem következik, nogy az Istenhez az Angyalok haſonlók légyenek, vagy a'kegyelmet 's a'békeséget Szent *János* egyaránt kívánnya az Istentől és a'Szent Angyaloktól.

c Apoc. 1. v. 4.

Apoc. 5. verſ. 8. és, *Cap. 8. verſ 3.* em-

lekezik Sz. *János* a'Szentek imádságáról vagy könyörgéséről, ugyan a'*Károlyi* fordítása-szerént-is: ki félvén attól, hogy a'mennyei Szentek könyörgéséről értenék azt az Olvasók, imillyen *gloſsával* akarja eleit-venni: *Nem a'meg-hólt Szentekről ſzóll, kiknek lelkek menyben vagyon, hanem ez földön élő ſzentekről, és azoknak könyörgéſekről, mellyeket az Angyalok Iſten-eleiben viſznek, vagy az Angyal az Iſtennek fia a'mi közbe-járónk.* Nézd-meg Kereſztyén olvasó ott az ötödik réſznek folyását, és világoſon meg-érted hogy a'meny-béli Szentekről szóll. A' nyolczadik réſzében talám nem olly világos a'mondás: de mint-hogy az Angyalról vagyon ſzó, a'ki a'Szenteknek imádſágát az Iſten-eleibe viſzi, nyilván kitetſzik az Angyaloknak érettünk-valo törekedéſe.

Az Ujító atyafiak azt kíváñák ugyan, hogy minden Szenteket meg-foſzthatnának böchűlletektől: mindaz-által Sz. *Péter*-ellen kivált-képpen fenik fogokat; és azon vannak, hogy az első helyről a'padalá taſzíttſák, melyben *Károlyi*-is megmutatta ſzándékát. Mert *Actor. 1. ver. 15.* azt olvaſsuk; hogy, *Az napokban felkelvén Péter az atyafiak-között, ſzóllott.* Holott meg nem elégedvén azzal *Károlyi*, hogy az *atyafiak*-helyett *Apoſtolokat* írt, melly ſzó minchen ſemmi nyelven-valo Bibliában; a'ſzélire illyen *gloſsát* ír: *Péter Apaſtal az Iſten lelkétől a'gyülekőzet-által, válaſztatik ſzó-ſzóllónak.* De mind a'kettőben vétett: mivelhogy az *Apoſtolok* neve ninchen, a'mint mondám, ſemmi nyelven-valo Bibliában. Mert a'*Tiguri* Deákban, mint a'Görögben-is, és a'Syriaiban, *Tanítványok* vannak; Szent Czipriánus, *Tanúlókat* írt. De ugyan nem-is lehet az *Apoſtolok* nevének ott helye, kik akkor chak tizen-eggyen vóltak. Sz. *Lukách* pedig azt irja, a'mint a'*Károlyi* fordításából-is ki tetſzik; hogy, *Száz húſzan vóltak jelen:* kik bizonyos dolog, hogy az Iráſnak ſzokáſa és rendi-ſzerént, *Apoſtolok*nak nem neveztethetnek. Hogy pedig Sz. *Péter* a'gyülekőzet-által válaſztatott légyen ſzó-ſzóllónak; *Károlyi* fogás: mert, a'mint Arany-ſzáju Sz. *János*, és egyebek tanítttyák, *Péter*, úgy-mint Fő páſtor, és gond-viſelő, ſzóllott a'gyülekőzetnek, és eleikbe adta a'mit kellett chelekedniek.

Máſutt-is ellenzi *Károlyi* Szent *Péter*nek a'többi Apoſtolok-fölött-valo méltoſágát. Mert, *Actor. 8. verſ. 14.* azt irja Sz. Lukách; hogy, *Az Apoſtolok Samariába küldötték Pétert és Jánoſt.* Félvén azért *Károlyi*, hogy az valami böchűlletire eſik Sz. *Péter*nek: nem elégedvén meg azzal, hogy a'bötű-ellen *Jánoſt* előbb helyheztette *Péter*nél, azt írta melléje: *Szent Péter, nem úgy-mint fejedelem, hanem az Apoſtoloknak követek, küldetik a' Samária-béli gyülekőzetnek meg-erősítéſére a' Szent Jánoſsal egybe.* Fél itt-is *Károlyi* a'Szent *Péter* fejedelemſégétől: de meg nem foſzthattya attól, a'mit Urunk adott néki. Azért azt mondom, hogy Sz. *Péter*re bízattatott e'dolognak gongya, mint főre, hogy az ő méltoſága-által menne végbe mint fő dolog: tudni-illik, hogy a'*Samariaïak* a'Kereſztyének gyülekőzetibe óltatnának. mint-hogy a'Zidók inkább gyülölték a'*Sámariaïak*at, hogy-ſem a'Pogányokat, kiknek társaſágoktól-is igen idegenek vóltak. Innét láttyuk, hogy a'Pogány *Cornelius*hoz-is Sz. *Pétert* küldötte előſzőr az Iſten chodálatos látás-által (*a*), úgy-mint az Apoſtolok fejedelmét; hogy a'mit ő chelekednék, a'többi-is javallanák, és ne ellenzenék. (*a*) Actor. 10.

Ezek nem kichiny fogyatkozáſok bizonyára *Károlyi*ban: de nyilván-valo káromláſt-is találunk benne. A'hol Urunk a'kereſzt-fán függvén azt mondotta, Mat. 27, 47. *En Iſtenem, én Iſtenem, miért hagyál-el engemet:* Károlyi illyen *gloſsával* tiſzteli Urunkat: *Kriſtus a'mi képünkben az Iſtennek ſzéki-előtt az ő haragjának ſúlyoſságát hordozván, és meg-ítéltetvén, panaſzolkodik hogy Iſtentől el-hagyatott vólna, mert ſzükség vólt néki mind ez kiſérteteket, és a'pokolnak fájdalmit meg-kóſtolni, és nem chak teſtben ſzenvedni, melly kiſérteteket meg-győzött Iſteni erővel.*

És hogy ſenki ne véllye, hogy ezt *Károlyi* feledékenyſégből, vagy maga-gondolatlanſágból írta; máſutt-is azont vallya, sőt ugyan tóldgya-is. Mert a'Sz. *Lukách* iráſát, imigyen fordította *Károlyi*, Luc. 22. verſ. 44. *Es mivelhogy nagy tuſakodásban vólna, buzgóſágoſon imádkozik vala. Es az ő verítéke ollyan vala mint a' vérnek cheppei mellyek a'földre le-húllanak vala.* Es imillyen *gloſsát* írt melléje: *Ezek nyilván-valo bizonyſágot teſznek Kriſtuſnak lelkében valo ſzenvedéséről-is, és az Iſten haragjának, az törvény átkának, halálnak, kárhozatnak ſúlyoſságának meg-kóſtoláſáról.* Melynél mi légyen nagyobb káromlás, nē tudom. mert a'kárhozatnak ſúlyoſsága abban áll, hogy az

Iſtent

Istent gyűlölyék a'kárhozatban-lévők, és üdvösségek-felől kétségbe esnek, az ördög bírjon velek mint rabokkal, minden gonoszra vigye őket, és ugyan pórázon hordozza: mellyeket chak gondolni-is a'Kristus-felől, iszonyúság. Ezeket *Károlyi* mind *Kalvinus*tól tanúlta, kinek ezen dologról-valo istentelen és hajfel-borzasztó káromlásit fel-találod a' Kalaúzban † szórúl-szóra mellyekből kűnnyen meg-értheted michoda lélek bánt *Kalvinus*sal, és ki iskolájából származtak a' *Kalviniſta* atyafiak.

† Edit. Secundá, pag. 497.498 & 504.

Más káromlását-is olvasom *Károlyi*nak, mellyel magát-is arczúl chapja. Mert Sz. *Pál*, 1.Tim.2.v.4. azt irja, *hogy az Isten minden embereket akar üdvözíteni:* és, hogy *Kristus Jésus adta önönmagát váltságúl minden emberekért.* Ezt helyén hádgya *Károlyi*: De nem tudom mint eggyez azzal, a'mit másutt mond. mert a'Sz. *Péter* mondását igy fordittya, 1.Pet.2.v.8. *Azoknak a'kik meg-botránkoznak az igében, és hitetlenek, melyre rendeltettek vólt-is Istentől.* És *gloſsául* ezt irja melléje: *Azt mongya, hogy nem choda ha meg-botránkoztak Kristusban, és hitetlenek: mert arra rendeltettek vólt eleitől-fogva Istennek igaz itéletszerént.* Ha ez igaz; mint akar az Isten minden embert üdvözíteni?

Sz.*Pál*, 1.Tim.1,20. *Himenaus* és *Sándor* felől, imigyen ír: *A' Sátánnak adtam őket, hogy tanúllyanak ne káromkodni*: az-az, ki-rekesztettem a' Keresztyének gyülekezetiből, az *Excommunikatzio*-által; vagy, az ördögnek mint hóhernek kezébe adtam, hogy gyötörje őket testökben; a'mint Arany-szájú Sz. *János* magyarázza: hogy tanúllyanak ne káromkodni; az-az, a'mint Sz. *Ambrús* magyarázza, hogy meg-tisztúllyanak; és meg-térjenek a'káromkodásból. mint-hogy efféle bűntetés nem romlásra, hanem jobbúlásra rendeltetik az Egyházi Pásztoroktól. Melly hatalomtól, meg-akarta őket fosztani *Károlyi*: tartván talám attól, hogy ő-véle-is érdeme-szerént úgy bánnak a'káromkodásért. Mert, a' hol Sz.*Pál*,1.*Cor.5.v.3.* igy ír, a'*Károlyi* fordítása-szerént: *Bizonyára én úgy mint távúl léven testben, de lélekben jelen lévén, immár mint-ha jelen vólnék meg-itéltem, hogy az ki azt chelekedte; Minek utánna ti és az én lelkem az Ur Jésus Kristusnak nevében egybe-gyültök, az Ur Jésus Kristusnak hatalmával: Ez illyen ember adattaſsék a' Sátánnak*, &c. Melyre imillyen *gloſsát* irt Károlyi: *Valamelly bűnös embernek az hívek-közzűl-valo ki-számlaláſa, nem egy ember hatalmában, hanem az egész gyülekezetében vagyon.* Ez nem igaz. és, vagy hogy nem érti *Károlyi* a' Sz. *Pál* mondását; vagy, ha érti, masúvá akarja chigázni, hogy az Egyházi embereket méltóságoktól meg-foszsza. Azokáért a' Sz. *Pál* mondásának ez az értelme: Itélem és hagyom, hogy midőn a' gyülekezetben eggyűtt lésztek jó *Korintusok*, kikkel én-is jelen lészek szívvel, akarattal, és hatalommal, mellyet a'Kristus adott, a'Sátánnak adattaſsék a'vérárúlo parázna ember. És nem mongya Sz.*Pál*, hogy az egész gyülekezetben (melly nagyobb részre nem Egyházi, hanem világi emberekből, és aszszony'állatokból áll) légyen az a'hatalom, 's nem az Egyházi gond-viselőkben és *Prálátusok*ban, a'mint az Ujitókkal hamisan mongya *Károlyi*. sőt Sz.*Pál*, tellyességgel kűlömbet mond: *En*, úgy-mond, *meg-itéltem*. És chak azt akarja, hogy a' ki-vetés, mindenek látására és tudtára légyen az Egyházi szolgától, egyebeknek rettentésére. Az-okáért, nem mongya Sz.*Pál*: Ti egybe-gyűlvén adgyátok a' Sátánnak: hanem, A'ti gyülekezetetekben adattaſsék az én itéletemből, attól a'kinek arra hivatallya vagyo, és én-helyettem viseli a'tisztet a'Kristus nevében. És minden jó rend-tartás azt kívánnya, hogy az itélet, ne a'kősségtől, hanem a' Bíráktól légyen: mint-hogy egyébaránt nagy zúrzavar következnék, és jó végbe semmi nem menne.

Sok több dolgok-is találtatnak a'*Károlyi Gáspár* Magyar Bibliájában; mellyekért, jó lelki ismérettel mondom, a' mint az előtt-is mondottam, hogy nem érdemli a'Sz. Biblia nevét, se nem mélto hogy valaki olvaſsa. És, a'mi az igaz Keresztyéneket illeti, átok-alatt-is kőteleſsék hogy azt magoknál ne tartſák, se ne olvaſsák az igaz Egyházi Fő pásztorok engedelme-nélkűl; kik, tisztek-szerént, tudgyák kiknek kelleſsék azt meg-engedni, és kiknek nem: azoknak tudni-illik meg-engedhetik, a'kik-felől bizonyoſson, a'vagy bátorságoſson el-hihetik, hogy mérget abból nem szophatnak: azok pedig nem egyebek, hanem a'tudományban és Keresztyénségben meggyarapodott emberek. A'kiket pedig, vagy eggyikben, vagy másikbā gyarlók nak itélnek, azoknak meg nē engedhetik. sőt tartoznak véle, hogy el-tiltſák at-

tól

tól őket. A'mi pedig az el-tévelyedett aty fiakat illeti, azokat alázatoſon kérem, hogy nyiſsák-fel ſzemőket; és ne légyenek haſonlók a'torma-féreghez, melly azt tartya hogy n nch annál jobb győkér: hanem olvaſsák a'Kereſztyének könyveit-is, és a'többi-kőzőtt az Eſztergomi Érſek *Kalauzát*. Mellyet, ha igaz ſzívből, és jó igyekezetből meg cheleſznek: reméllem, hogy könnyen megiſmérik, és meg-is útállyák a'tévelygéſnek ſetétſégét, és az Igaſságnak világoſſágára ſietnek.

Én ezeket meg-gondolván, és a'Kereſztyén Anyaſzentegyháznak igaz fiának akarván magamat mutatnom: a' Szent Bibliá úgy for ítottam, a'mint az igaz régi Deák betűben találtam. Nem tagadom, ſok helyen homályos a'fordítás: de azt a'Sz. Iráſnak mélyſége hozta magával. Semmi *gloſsát* vagy magyará-zatot, ſemmi *ſommát* a'*káputok* vagy réſzek-elejbe nem írtam: hanem egy kőzönſéges Laiſtromot, melyből minden dolgot könnyen fel-találhatni a'Sz. Bibliában. Ha mi jó vagyon pedig e'munkámban; tulajdonitom Iſten-után egynehány tudós és Iſten-félő atyafiaknak, kiknek tanátſával élten :ha.mi fogyatkozás eſett pedig, nem va. merőſégből, hanem egyűgyűſégből történt. Kérem azért a'Kegyes Iſtent, a'ki e'mun.ára erőt és alkolmatoſságot adott, hogy illyen ſzegény el-vetett ſzolgájának kiſded ajandékát vegye kedveſen, mint a'ſzegény özvegy aſszony állatnak két kis fillyéért, *Luc. 21, 2.* A'Kereſztyen atyafiakat pedig, hogy jó igyekezettel olvaſsák, magoknak és egyebeknek üdvőſségére.

AMEN.

VEGE.

A' Nyomtatásban eſett fogyatkozáſokról.

MInt-hogy a'kegyes Olvaſo magától-is eſzébe veheti a'nyomtatásban eſett aprólék fogyatkozáſokat, mellyek fő-képpé az *accentuſ*okban történtek: chak azokat jegyzettem-fel e' laiſtromba, mellyek az olvaſásban nagyobb késedelmet ſzerezhettek vólna. Az elsö renden-valo ſzámos czifra pedig a' C. alatt, a'könyvnek *részét* jelenti: a' máſik az v. alatt, a'réſznek *verſeit*: a'harmadik a' li. alatt, a' verſnek *lineáit*.

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
			GENESIS.	
4	13	1	a'	az
			Idem Exod. 10, 6, 4. Lev. 7,3,3. & v. 29,1. Deut. 26,6,2. 1. Reg. 2,17,1. Iſai. 36,22,3. Zach. 7,3,3.	
Gen.	18	25	2 dologt	dolgot
27	4	2	mind	mint
	29	5	áthoz	átkoz
47	19	3	miket	minket.
Exod.	16	31	4 ézi	ízi
37	8	3	fölire:	fölibe:
	29	3	*poſt* füſtölöt *adde*	legtiſztább fü-ſzerſzámokból
Levit.	3	5	2 azokatjaz	azokat az
18	21	3	bávlánnak	bálványnak
19	31	4	áltatok	általok
Num.	7	35	2 ökröt öt,	ökröt, öt
18	13	2	žengéit	žengei
22	8	1	feleleö	felele ö
	29	4	ölnének	ölnélek
23	2	4	e'	a'
29	20	2	bakot	koſt
32	33	4.5.	oſzágát,	orſzágát,
	38	2	változatván	változtatván
Deut.	2	12	4 laktàk	laktak
2	30	5	általakodtatta	általkodtatta
4	16	2	chalathozván	chalatkozván
21	2	3	mérjek	mérjék
29	23	1	hévségégével	hevségével
Joſue	6	21	4 chöchömtötöl	chöchömötöl
8	13	3	Eſzaki Nap-nyúgati	
Judic.	8	11	5 *dele* a'	
19	20	2	ſzüséges:	ſzükséges:
1. Reg.	16	4	5 jöveleled	jöveteled
19	3	4	látók, hírre	látok, hírré
	22	4	Sámu-	Sámuel
22	19	1	áraſat fel-ve-	váraſat fel-verè
23	6	2	Abimélek	Akimelek
25	27	4	legyényeknek	legényeknek
27	9	6	Akiskoz	Akishoz
29	1	2	mind	minden
	2	1	Fiſtiſtæuſok	Filiſtæuſok
2. Reg.	6	3	3 Aminadab	Abinadab
8	2	2	merè	mére
10	12	4	jö	jó
10	32	& v. 33 & 39.		Ammon Amnon
19	48	7	tétettet	tétetett
23	17	5	veſzedemít	veſzedelmit.
3. Reg.	31	2	arczrál	arczal
2	36	2	király i,	király,
3	5	2	álmamában	álmában
9	5	5	király-	királyi
20	6	3	vizgállyák	vižgállyak
22	3	5	Syrai	Syriai.
	13	7	azokékoz	azokéhoz
4. Reg.	1	16	5 Beelzebubkoz	Beelzebubhoz
4	10	5	jó,	jö,
5	20	2	mondatorta	mondatott
17	4	1	*poſt* mi *adde*	koron eſzébe vötte volna.
18	4	3	berkéket	berkeket
21	3	8	tiſztelelé	tiſztelé
			in margine ad Verſ. 17.	Jerem. 37. Jerem. 52.
25	27	2	Joakimnak	Joakinnak
1. Paral.	12	35	2 nyólz	nyólcz
2. Par.	1	11	9 rendeltetek:	rendeltetek:
3	3	2	vettett	vetett
6	41	5	vígadgyadak	vígadgyanak
9	23	3	orzájàt	orczájàt
12	15	6	hadahozának	hadakozának
13	19	2	*dele* és	
25	17	1	*dele* a'	
29	30	4	Aſa	Aſaf
33	15	3	bályánt	bálványt
35	22	6	Maggedo	Mageddo
1. Eſd.	2	27	2 hetten.	ketten.
5	17	3	kamarában,	kamarájaban,
2. Eſd.	3	14	1 ganéj,	*dele* comma,
6	9	6	erösſitem	erösſitem
Tob.	1	6	4 hívén	hívén
Judith	13	12	4 völget	völgyet
13	20	6	ſzolgájóját	ſzolgálojat
16	17	*in marg.* Gen.		Gen. 1.
Eſther	5	4	3 lakadolomba	lakodalomba
8	15	3	rukákban	ruhákban
14	14	2	ſzegely	ſegélly
Job	15	6	1 Kárkoztatni	Kárhoztatni
39	26	3	ſzárnyai	ſzárnyait.
Pſal.	11	4	2 kérdedö	kérkedö
20	9	3	gyülönek	gyülölnek
	11	1	fördröl	földröl
29	7	3	mózdúlók	mozdúlok
31	7	1	óltamam	óltalmam
41	7	4	Hermomiimról	Hermoniimról
46	7	1. 3.	Enelkellyetek	Enekellyetek
	8	3	*idem.*	
48	13	3	barmokboz	barmokhoz
75	13	3	retteneſnek	retteneteſnek
95	7	1	Adkyatok	Adgyatok
118	47	1	emélkedém	elmélkedém
	77	3	emélkedéſem	elmélkedéſem
138	9	2	határin végsö.	végsö határin.
Prov.	11	1	2 mértek	mérték
18	6	3	ſerez	ſzerez
10	14	3	ſzüköldödöket	ſzüköllködöket
Sap.	4	1	3 emlezezete	emlekezete
11	16	5	*dele* ál-	
12	19	5	it elvén	itélvén
	20	4	döt	idöt
	26	1	ki	kik
Eccli.	10	21	3 emléjüek	elméjüek
11	1	2	magaſztal lyaannak	magaſztallya annak
20	12	2	áron	árron
22	18	4	iſtelen	iſtentelen
32	23	2	találmányitól-s	találmányítól-is
34	28	3	.	?
36	28	5	.	?
39	25	2	chodálatoſa zö ſzíne	chodalatos az ö ſzíne
42	17	5	.	?
Iſa.	7	13	6 .	?
13	20	2	abben	abban
50	10	5	támaszkogyék	támaszkodgyék
66	8	6	.	?
Jerem.	6	18	1 kalgaſsátok	halgaſsátok
14	3	2	kichinyöket	kichinyöket
17	11	3	gazgagſágokat	gazdágságokat
30	14	6	kéményekké	keményekké
	15	3	fajdalmat	fajdalmad.
31	22	3	VLLAT	ALLAT
41	10	7	Akikam	Ahikam
52	27	3	Rablatában	Reblatában
Ezech.	6	8	4 hínt	hintlek
13	6	2	hazugságok	hazugságot

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
38	17	6	hoznanak	hoználak
40	5	3	merö-nád	merö-nád
45	14	4	mért	mert
46	14	3	reggel, reggel	reggel-reggel
47	23	2	jövenény	jövevény
Dan.	2	41 3	fezekas	fazekas
3	40	1	tultokból	tulkokból
6	25	5	nevedkedgyék	nevelkedgyék
11	29	3	vem	nem
13	60	2	gyüleköket	gyüleközet
Nahum	1	4 3	ſzârzat	ſzárazt
3	19	7	- .	?
Zach.	7	10 4	törvényelenség	törvénytelenseg
9	17	4	.	?
11	16	4	keſeri	kereſi
1. Mach.	2	13 2	meg-is	meg-is
	37	4	*dele* meg	
5	28	5	éz	és
7	28	4	a'ki	a'ti
9	5	3	válogatok	valogatott
	35	3	Mabutæuſokat	Nabutæuſokat
13	16	4	bocháttuk	bocháttyuk
16	23	3	jö	jó
2. Mach.	2	13 4	ſzerzevén	ſzerezvén
4	37	4	könyveye	könyveze

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
4	40	7	balgatasägában	balgatagságában
	47	5	pörlöttrk	pörlöttek
9	16	6	ez	az
Mar.	2	5 2	hitik	hitit
6	4	2	néki	nékik
7	25	3	láibaihoz	lábaihoz
Luc.	13	8 4	közül	körül
Joan.	5	47 3	.	?
16	23	5	én az	az én
Actor.	1	1 1	ö	ô
	19	4	nevezetnék	neveztetnék
18	9	1	Ure-	Ur e-
21	23	3	kinkek	kiknek
24	4	4	kegyelmeſsédeg	kegzelmeſseged
1. Cor.	1	15 2	kereſzteltettetett	kereſzteltettetek
2	9	5	kit	kik
3	22	1	tieket	tietek
6	2	4	világ	világ,
10	25	2	kérdezkekvén	kérdezkedvén
12	10	6	magyarárása	magyarázása
15	50	3	orczágát	orſzágát
Eph.	2	2 5	rementeleſégnek	rementeleségnek
5	9	3	mondásban :	mondáſban vagyon :

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
1. Tim.	6	8 3	elegyedgünk	elegedgyünk
Hebr.	1	14 5	.	?
9	3	3	ſentinek	ſzentinek
10	11	4	ſola	ſoha
Jacobi	2	16 4	ſzüségére	ſzükségére
2	16	5	.	?
5	3	3	*dele* duo puncta :	
2. Pet.	16	3	balgataságáról	balgatagságáról
3	10	3	élteltö	éltetö
Apoc.	21	18 1	Et	Es
22	10	2	pechélteld	pechételd
	11	3	meg-is	meg-is
			In Orat: Manaſ:	
lin.	22		könyörülteſsegidnek	könyörületeſségidnek
3. Eſd.	1	52 3	parancholam	parancholá
4. Eſd.	9	21 3	gerezdrö	gerezdröl
10	10	4	veſzedetemre	veſzededelemre
	11	2	ennek	ennek,
15	40	5	tettetés	tettetes
16	18	2	fokáſzkodáſnak,	fohaſzkodáſnak,

A Fol. 50. ad fol. 59. Colum. 1. lin. ult. *pro* Geneſ. *lege* Exod.

Ka
RMK. I.
551

BIBLIA.

inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
0.05
0.09
0.16
0.22
0.36
0.52
0.75
0.98
1.24
1.64
1.96
2.38
All values are batch averages
Dan Williams
M0000723